

Произведения На Карл Май Том 40 – Разкази Част 2

Съдържание :

Кюрдският кръст

Лъвът на кръвното отмъщение

Мерхамех

Небесна светлина

Олд Файерхенд

Омагьосаната вода

От Мурсук до Кайруан

Отвличане в пустинята

Отвъд

Отмъщението на ери

При Пеещата вода

Разбойнически керван

Речния дракон

Розата на Кахира

Синове на упсарака

Сред лешояди

Стейкман

Тайната на Шефака

Тигровият мост

То-кай-хун-

Фи-фоб, духът закрилник

Хамаилът

Черното око

Шамах

Treasure Of Nugget Mountain

- [Карл Май](#)
 - [1. Фатима Мариях](#)
 - [2. Юсуф Али](#)
 - [3. Хюсеин Иса](#)
 - [4. Ес Салиб](#)
 - [info](#)
 -
 - [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
 - [5](#)
 - [6](#)
 - [7](#)
 - [8](#)
 - [9](#)
 - [10](#)
 - [11](#)
 - [12](#)
 - [13](#)
 - [14](#)
 - [15](#)
 - [16](#)
 - [17](#)
 - [18](#)
 - [19](#)
-

Карл Май
Кюрдският кръст

1. Фатима Мариях

— Ти си побъркан, ефенди, десет пъти побъркан сто пъти побъркан и никой не може да те изцери, ако си останеш на намерението. Вдовица ли искаш да направиш моята жена и сираци децата ми? Трябва ли и твоите жени и деца да се задушат в талази от сълзи и се удавят във водите на горестта? Ако настояваш да следваме и по-нататък тази река на нещастieto, след късо време ще бъдем погребани в търбусите на лешояди, чакали и хиени.

— Аз нямам много жени, нито деца — обясних на говорещия. — Така че за мен няма кой да тъжи.

— Аллахи, валлахи, таллахи! Ако теб няма кой да те оплаче, то това хич не е причина да допусна моята душа да отлети и да бъде оплаквана! Знаеш, че съм дързък мъж, ама да тръгна към тия кюрди, е все едно да се втурна направо в пастта на сигурната смърт.

— Тогава остани, бълзливце! — извика гневно моят дребен, мил хаджи Халеф Омар. — Ти си син на страха и внук на малодушието. Наричаш се дързък, ала сърцето ти се кандилка от ужас в тялото, когато понечим да се отклоним и на крачка от широкия друм. Беше ни присаден за да ни закриляш, а пък тракаш зъби от уплах, колчем мернеш някоя чужда кремъклийка. Засрами се! Хайде, сихди да си продължим ездата и да оставим тук тоя дядо на страхливостта!

В Кернук бях с Халеф гост на мютесарифа, който се отнесе много радушно с нас и на тръгване ни натрапи един гаваз. Аз нямах никакво желание, наистина да се ангажирам с един такъв «закрилник», защото никога не пътувам като някои други и предварително знаех, че ще имам задачата да бъда закрилник на нашия закрилник но мютесарифът заяви, че без гавазин съм изгубен при кюрдите. Той дълго настояваше, докато накрая казах «да» само за да не се покажа неблагодарен.

Каквото бях предвидил, стана. Касем, така се казваше гавазът, се прояви като страхлив човек, който при това едва се оправяше в Кюрдистан. Ако не говорех така добре наречията заса и курманджи, щеше да се наложи да се откажем от по-нататъшната си езда. За щастие придружителят ни притежаваше едно качество което компенсираше споменатите недостатъци. Той имаше добро сърце и

приемаше толкова спокойно усмихнат упреците, с които моят хаджия го обсипваше от време на време, сякаш не се отнасяха за него.

От Керкук бяхме отишли в Сюлейманийе, оттам яздихме до Ревандуз и сега възнамерявахме да се прехвърлим на персийска територия, за да отидем до езерото Урмия. Нашият гаваз ни предложи да яздим за тази цел покрай Сави, главния ръкав на Бююкзаб. Но тъй като това бе обиколен път, аз настоях да следваме малката рекичка Зидака, която по-бързо щеше да ни преведе през границата. Касем обаче се възпротиви, защото се страхуваше от кюрдите кхоснаф, които по онова време се бяха установили край бреговете на Зидака. Вярно тези кюрди се ползват с лошата слава на големи фанатици и разбойници, но понеже всички неуседнали кюрди са повече или по-малко такива, смятах намерението си за правилно и това бе причината да чуя от него цитираната в началото реч. Хаджи Халеф, както споменах, бе съгласен с мен. Той му изтъкна неговата страхливост и насочи коня си надясно — в тази посока течеше Зидака. Аз сторих същото и ето как гавазът волю-неволю трябваше да ни последва, но не и без да надигне протеста:

— Вие ще търчите към гибелта си, ако не се вслушате в моя глас. Аз познавам разбойниците кхоснаф. Те дори помежду си живеят във вечно кръвно отмъщение. Делят се на две подразделения — мир махмадли и мир юсуфи, първото от които пасе стадата си отляво на реката а второто — отдясно. Двете племена живеят в постоянна вражда. Но когато се касае да убият някой чужденец за грабеж, те се държат наедно. Обръщайте, обръщайте конете, защото при тях цялата ми власт не важи!

— Не говори за властта си! — изсмя се Халеф — Властта на твоя мютесариф не се простира над дивите кюрди. Те не се боят дори от падишаха. Каква власт претендираш значи да притежаваш? Та на теб не се подчиняват даже в Керкук. Твоята воля е като тази на комара, когото мога да издухам с дъха си надалеч от мен.

Аз търпях Касем като безполезна висулка и си мълчах, когато Халеф се дърлеше с него. Затова и сега не се обаждах. Бедният дявол и бездруго не можеше да бъде по-различен от това, което си беше.

Бяхме напуснали Ревандуз рано сутринта, а сега беше вече следобед. Докато следвахме рекичката, не мислете, че яздехме по утъпкан път. Такъв нямаше. Нашите коне вървяха повече по чакъла,

останал по двата бряга от пролетното прииждане на водата. Непосредствено с него граничеше гъста дъбова гора, изкачваща се стръмно по височините от двете страни. Ездата беше напрегната за животните, но по-късно долината на реката се разшири. Тук растеше сочна ливадна трева, по която конете вървяха на по-меко. Тук и там между гората и водата се срещаше някой храсталак, през който трябваше да се провираме.

Яздех с Халеф отпред. Касем ни следваше на известно разстояние. Той правеше много угрижена физиономия. Но тъй като не забелязвах в тревата следи от хора или добитък, смятах засега една среща с кюрди изключена. Заблуждавах се, понеже не вземах под внимание обстоятелството, че двете племена, живеещи разделено от двете страни на реката, се намираха във вражда помежду си. А враждуващи племена при всички случаи отстоят на по-голямо разстояние, отколкото възлизаше ширината на малката рекичка. Впоследствие действително видях, че мир махмалли и мир юсуфи се пазеха да подкарват стадата си към речната долина. Те бяха установили своите биваци в гората и настаняваха добитъка по поляни, където лесно можеше да бъде надзираван.

Тъкмо яздехме пак пред един такъв гъсталак, когато чухме на известно разстояние пред нас да се вика за помощ. Беше женски глас. Сметнах, че някой се намира в опасност, и бързо подкарах врания си жребец през храстите. Халеф ме последва по петите. Виждайки това, Касем, който също бе чул вика за помощ, обузда своето животно и ни подвикна страхливо:

— Спрете! Ефенди, настоятелно те моля да останем скрити тук в шубрака! Оставете да вика там който си ще! Който се подхвърля на опасност, него тя ще изяде барабар с кожата и космите.

Напълно естествено аз не зачетох предупреждението и продължих да яздя. Виковете станаха по-тревожни, приближаваха. Когато стигнах края на храсталака, видях да се простира пред мен по отсамния бряг дълга и тясна ливада, ограничена отдясно от реката, отляво от обраслото с гора възвишение и отпред от подобен шубрак като този зад мен. Равнината беше може би осемстотин крачки дълга и по нея с всички сили тичаше насам една женска фигура, викайки постоянно за помощ, сякаш беше преследвана от някакво същество. И все пак, докъдето погледът ми стигаше, такова не се виждаше.

Жената беше излязла от отвъдните храсти и се бе отдалечила от тях на около сто и петдесет крачки. Страхът я бе тласнал изпървом право напред. Сега се насочи към реката, за да я остави между себе си и намиращата се подире ѝ опасност. Но ето че видя мен и Халеф и рязко се отклони пак в предишната си посока, сиреч се затича право към нас. Касем бе дръзнал да стигне края на гъсталака. Сега извика ухилено:

— Аллах! Тая жена е шантава. Крещи за помощ, а пък не се намира в опасност.

Но още в следващия миг се оказа, че виковете ѝ не са били безпричинни, защото от растящия зад нея шубрак се изстреля едно куче, зад него още едно и още едно. Бяха исполински сиви кюрдски хрътки от породата, наричана от кюрдите таси. Едно такова куче има височината на теле, притежава лош нюх наистина, но веднъж насочено по следа, не я губи и е приучено да разкъсва гърлото на преследвания. Жената следователно се намираше в извънредно голяма опасност. Настигнеха ли я кучетата, свършено бе с живота ѝ. Те идваха с големи скокове. Трябваше да ѝ помогна и препуснах към нея.

— Стой, спри! Спри, в името на Аллах! Кучетата ще те смъкнат от коня и ще те разкъсат! — закрещя подире ми Хасем.

Не му обърнах внимание, а продължих да яздя, за да намаля разстоянието и да имам сигурен изстрел. После спрях и се заех с карабината. Когато я насочих, моят арап застина като зид. Знаеше, че се каня да стрелям, и че не трябва да мърда. Три бързо дадени един след друг изстрела и кучетата, които така хубаво имах на мушка, се търколиха в тревата. А жената продължи да тича. Препуснах с Халеф насреща ѝ и когато почти я достигнах, ѝ викнах:

— Спри! Ти си спасена. Кучетата са мъртви! Послужих си с наречието курманджи, което сигурно беше нейното, защото ме разбра, спря посред бяг, погледна назад и като видя лежащите кучета, извика:

— Гхайне Ходех кес нехкахне! ^[1] Той ме спаси. Хвала и слава на него!

Дъхът ѝ излиташе така, че изричаше думите на пресекулки. Слагайки ръце на гърдите, тя се опита да се успокои. Беше може би четирийсетгодишна и бръчки браздяха нейното лице. Бедното ѝ облекло се състоеше само в една дълга, подобна на роба, дреха от син

лен. На главата си носеше вехт яшмак, който сега бе вдигнала, иначе лицето ѝ щеше да бъде покрито.

— Ти ли раздразни кучетата, или някой ги насъска към теб? — попитах аз.

— Насъскаха ги, насъскаха ги! — отвърна тя все още без дъх. — Трябваше да бъде разкъсана от тях.

— На кого принадлежаха?

— На Шир Селеки, предводителя на мир махмалли, разбойниците, убийците, които никого, дори една бедна жена, не щадят.

— С какво всъщност си разгневил този мъж?

— Разгневил? Той убива, без да е гневен, защото за него убийството е удоволствие. Забелязах, че я няма козата ми, моята любимка, от чието мляко живеем, понеже сме много бедни и имаме само това животно. Търсих я и стигнах близо до реката. Видях я от другата страна и прегазих водата. Тъкмо поисках да я уловя и поведя обратно, когато пристигна Шир Селеки, безмилостният, със своите воини мир махмалли. Започнах да го умолявам за милосърдие, тъй като се намираме в кръвна вражда с неговото племе. Той обаче се изсмя на молбата ми и намушка моята любимка. После се посъветва с другите какво да прави с мен. Нечовеците не искаха, наистина, да си мърсят ръцете с кръвта на една жена, но аз въпреки това трябваше да умра. Решиха да насъскат кучетата срещу мен и да ги оставят да ме разкъсат. Трябваше да тичам напред, до близкия храсталак, толкова преднина искаха да ми дадат. Пробягах до храстите и продължих нататък, крещейки в смъртния си страх към Бога за помощ. Той чу моя вик и ме спаси чрез теб, о, господарю. Нека името ти бъде възхвалено във вечността!

— В такъв случай кюрдите мир махмалли сигурно са подире ти?

— Те вероятно ще дойдат, за да видят моя разкъсан труп...

Спря по средата. При моя въпрос неволно бе погледнала назад. Видя отряд ездачи, които изскочиха от намиращите се пред нас храсти и спряха за кратко при вида ни.

— Ей ги къде са, там! — изкрещя тя ужасена. — Бягайте, иначе сте изгубени! Аз също ще бягам!

Хукна с най-голяма бързина към реката, за да се спаси на откъдния бряг. Гавазът все още се държеше далеч назад. Сега ни ревна:

— Аллах да се смили над нас! Връщайте се! Трябва да бягаме... да бягаме... бягаме!

Кюрдите видяха лежащите мъртви кучета и надавайки яростен крясък, препуснаха към нас, размахвайки оръжие. Бяха дванайсет мъже. Дребният Хаджи опря до рамото своята двуцевка и попита спокойно:

— Ние няма да офейкаме, нали, сихди?

— Не! Отмести се по-далеч от мен и стреляй, ако не спрат, но само по конете. Не бива да допуснем да ни обградят!

Тикнах три нови патрона в карабината на мястото на изстреляните и я взех за стрелба. На двеста крачки бяха отдалечени мир махмалли от нас, сто и петдесет, сто, тогава им викнах:

— Стой, не продължавайте! Ще стреляме!

Дванайсет срещу двама! Те отговориха с подигравателен кикот и продължиха да препускат. Седем, както видях, имаха пушки. От тях не се страхувах толкова, колкото от дългите копия, които другите държаха насочени към нас.

— Конете на първите двама копиеносци! — викнах на Халеф. Той се подчини, а аз дадох три изстрела. Пет коня рухнаха, ездачите ги последваха. Два-три от следващите коне се препънаха в тях и на свой ред се сгромолиха. Отрядът се разбърка. Седящите все още на седлата спряха на приблизително трийсет крачки от нас, а другите се изправиха с проклетия и заоглеждаха конете си.

Видът на тези хора в никой случай не будеше доверие, но въоръжението им не можеше да ми вдъхне респект. Копията сега бяха обезвредени, а въоръжените с пушки имаха само стари кремъклийки, двама даже допотопни фитилни пушкала. Що се отнася до костюмите то те пъстрееха самохвално във всички възможни краски. Кюрдът обича да се тафри, колкото се може по-шарено. Един от тях, отличаващ се с притежанието и на пищов, носеше на главата си исполинска чалма.

Той беше предводителят. Накара коня си да пристъпи няколко крачки напред и ни кресна:

— Аллах да ви прокълне! Разсъдъка си ли изгубихте, че се осмелихте да стреляте по нас в пределите на територията ни? Кой сте вие, кучи синове?

— Чужденци сме — отвърнах, пропускайки последните оскърбителни думи.

— Това се разбира от само себе си. Ако не бяхте другоземци, щяхте да се вардите да разтваряте с враждебни действия дверите на сигурната гибел. Мястото на вашите души е в Пъкъла. Заминавайте натам долу от нашите куршуми!

Поиска да насочи пушката си към нас. Аз държах цевта отправена към него и бързо му повелих:

— Долу пушкалото, в противен случай ще ти пратя смъртта в мозъка!

— Бърборко! — присмя се оня. — Че нали цевите ви са изстреляни!

— Моята може да стреля непрестанно. Внимавай!

Дадох в бърза последователност по коня му три, четири, пет изстрела. Животното рухна заедно с него и той изтърва кремъклийката.

— Аллах, Аллах! — зарева яростно, докато се изправяше. — Откъде я имаш тая пушка? Шейтанът ли ти я е направил? Как ти е името?

— Аз съм християнин от една далечна страна и ме наричат Кара бен Немзи ефенди.

— Християнско куче? Аллах да те затрие! Умри от ръката ми!

Вдигна пушката, за да я насочи към мен. Тогава един от копиеносците му хвана ръката и му викна с явен страх:

— Стой! Ще убиеш всинца ни! Пушката на този християнин изстрелва сто куршума един подир друг, без да е необходимо да я пълни. Аз го познавам! Той ще ви застреля всички накуп, преди още да сте дръпнали курока.

— Какво... приказваш? — попита предводителят, като свали кремъклийката и се вторачи в говорителя със зяпнала уста.

Онзи отговори с толкова тих глас, че не можах да го разбера. Дълго говори усърдно на него и на другите, което даде време на Халеф да зареди отново двете цеви. Кюрдите слушаха говорещия с видимо удивление и ме мереха с погледи, сякаш бях осмото чудо на света. Аз самият бях любопитен да чуя откъде ме познава този мъж. Когато свърши речта си, беше проведено кратко, също така тихо съвещание, след което предводителят се обърна към мен:

— Ходих [2], ти ли си другоземецът, който спасил племето на хаддедихните, като примамил трите племена на техните врагове в долината Дерадж и ги принудил да се предадат?

— Аз съм действително.

— А дребният мъж, който се намира при теб, е може би хаджи Халеф Омар, дето е преживял всичко заедно с теб?

— Той е.

— Щом вие сте тези мъже, ние сме готови да ви простим, ако сториш онова, което поискаме от теб.

— Кажы какво искаш.

— Първо, плащаш конете, които убихте.

— Сигурно и кучетата?

— Разбира се! И, второ, подарявате ни всички оръжия, които носите.

— И трето?

— Повече нищо. Виждаш, че сме много умерени. Съгласиш ли се на тези условия, ще станеш мой миван [3] и хешмер [4] и ще можете да живеете при нас, докато ви е угодно, също така сигурно, все едно сте от нашето племе.

— А ако откажа?

— Тогава ще се отнесем с вас като с наши врагове и слънцето на този ден ще бъде последното, което грее в очите ви. Съветвам те да се съгласиш с нашето умерено искане.

— За мен то все още не е достатъчно умерено. Ще ви докажа, че можете да бъдете още къде-къде по-умерени.

— Не го вярвай! Кой ти даде правото да избиеш кучетата ми?

— Да не би да трябваше да разкъсат жената?

— Да. Между нас и нейното племе цари кръвно отмъщение. Освен това тя е една проклета шиитка, която говори дори за Месията на християните. Нейната кръв е за псетата. Тя се казва Фатима Мариях [5] и ще вие в най-дълбокото гърло на проклятието.

Значи тази жена беше шиитка! Сунитите мразят шиитите. Те дори се отнасят към тях с по-голямо презрение отколкото с «неверниците». И говорела за Месията? Нима някакви сведения за Спасителя бяха достигнали до нейното ухо, а може би и до сърцето ѝ? В такъв случай можех да съм двойно по-радостен, дето съм я спасил. Отговорих:

— Аз съм християнин, Фатима Мариях говори за моя Спасител и поради това се чувствам щастлив, че застрелях кучетата ти. Ако не беше ги насъскал срещу бедната жена, щяха да са още живи. Значи ти самият си си виновен за тяхната загуба. И конете да съм ти заплатял? Не ви ли повелих да спрете? Не ви ли заплаших, че в противен случай ще стрелям? Вие не се подчинихте и ние открихме огън. Кой при това положение е дал повод за смъртта на конете?

— Ти, не ние! А на теб пък кой изобщо ти даде правото да стреляш?

— Аз самият си го дадох. Когато бъда нападнат, се отбранявам. Благодаря на Аллах, че съм християнин! Ако бях мюсюлманин, нямаше да стреляме по конете, а по вас. И нашите оръжия искате да имате? За да можете после да ни съсечете! Отказвам да бъда гост и приятел на мъж, който кара кучетата да разкъсват беззащитни жени. Позор и гибел за теб!

— Мълчи! — ревна ми оня. — Кажеш ли още една-единствена дума и още днес или утре червеите ще почнат да те ядат!

— Ес бе тхе теша-у-утим. ^[6] Твоето безсилие не е в състояние да изпълни заплахите ти. Моята пушка улучи три кучета и три коня, после твоето животно също получи пет изстрела от нея. Да натисна ли още дванайсет пъти спусъка и да ви прострелям главите?

— Ти си накарал Шейтана да ти я направи! — изръмжа той с потисната ярост. — Кой може да воюва срещу него! Значи не искаш да платиш?

— Не.

— И също няма да тръгнеш с нас?

— И през ум не ми минава!

— Накъде ще яздите?

— Натам, накъдето ни е угодно. Не е нужно да го знаеш. На първо време ще останем още пет минути тук. Нашата сигурност изисква вие да си тръгнете преди нас. Който след пет минути не се е разкарал, ще получи куршум от мен.

— Трябва да отнесем мъртвите коне, да им снемем сбруята.

— За тая работа можете да се върнете по-късно. Омитайте се! Виж, пушката ми е готова за стрелба, само отброй пет минути! После тя със сигурност ще загърми!

Насочих цевта към него и хаджи Халеф последва примера ми. Страхът от карабината оказа очакваното въздействие. Кюрдите ми метнаха люти погледи, наистина, но не се осмелиха да се възпротивят. Прошепнаха си някакви тихи забележки и се измъкнаха — едни на коне, други пеша. Когато стигнаха при храсталака, от който бяха дошли, предводителят на мир махмалли се обърна, размаха закана̀телно пушката си и се провикна:

— Кух'ис соре. Бавезе зер маран [\[7\]](#).

Това бе непредпазливост от негова страна, защото по тоя начин издаде, че има намерение тайно да ни последва, за да си отмъсти. Ние знаехме следователно, че трябва да бъдем нащрек. Вярно, бяхме застреляли само няколко животни, но беше сигурно, че ефектът щеше да си е пак същият.

2. Юсуф Али

Когато мир махмалли изчезнаха, Хаджи Халеф Омар прихна във весел смях и заговори:

— Там се изгубиха те, дванайсетимата герои, които отстъпиха пред двама мъже! Няма ли да се срамуват от това, сихди, те и всички техни бъдещи внуци? Ама ние не им се магнахме от пътя. Победихме ги само чрез страха от твоята пушка. Лошо ни се пишеше, ако онзи воин не беше обърнал внимание на своя предводител върху карабината ти.

— Не по-лошо, но навярно щеше да коства човешка кръв. Докато кюрдите стояха открито пред нас, нямаше защо да се боим от тях. Сега обаче те ще се промъкват като «змии» към нас, а това е далеч по-опасно.

— Аз по-скоро мисля, че ще ни издебнат от пусия, когато продължим ездата. Май ще минаваме през тяхната територия.

— Наистина ли мислиш, че съм в състояние да продължа пътя от тази страна? Досега смятах, че по-добре ме познаваш. Тук живеят мир махмалли, а отсреща мир юсуфи, към чието племе, както изглежда, принадлежи тази Фатима Мариях. Понеже й оказахме такава услуга, със сигурност следва да се очаква, че нейните съплеменници ще ни посрещнат приятелски и в случай на нужда ще ни защитят от мир махмалли. Така че да минем сега през водата.

Като казах това, се огледах за нашия гавазин. Той никакъв не се виждаше. Поехме обратно и аз го намерих само след като потърсих дирята му в тревата. Обладан от страх, човекът бе отвел коня си между храстите, вързал го там и пропълзлял дълбоко в един храсталак.

— Магнаха ли се ония? — попита Касем, когато го изтеглих за краката. — Ти си жив, ефенди! Значи не са те умъртвили?

— Напротив! Убиха ме.

— Ама... ама, нали стоиш тук пред мен!

— Това е само моят дух, който ще те преследва за дързостта, с която ни закриляше.

— А моят дух ще те яха по десет-дванайсет пъти на всеки час, дядо и прадядо на страхливостта — пригласи Хаджи Халеф. — Защо

остана? Защо се скри?

— Единствено от съображение към вас. Кюрдите мразят гавазите на султана. Ако ме бяха видели при вас, със сигурност нямаше да си тръгнете с читава кожа.

— И твойт мютесариф те даде, за наша закрила? Аллах да го преобрази за тая уйдурма в обърнат наопаки таралеж, с бодлите навътре, та да бode душата си и трови на всички ви живота! Че кой разумен човек върши тъкмо обратното на това, с което може да постигне целта си? След завършване на пътешествието ще накарам да ви заковат по на някоя дъска и да ви показват за джумбуш.

Халеф направи презрително движение с ръка и ме последва, когато се отправих към реката. Тя беше тук плитка, така че кюрдката лесно бе минала отвъд. Тя впрочем вече не се виждаше.

Когато стигнахме оттатък, започнахме да яздим по брега нагоре срещу течението, но не се придържахме близо до водата. Мир махмалли можеше да са се скрили отсреща и да стрелят по нас.

Яздехме по края на долиното дъно — между дърветата в крайнината на гората, чиито стволоче донейде ни прикриваха.

Тази предпазливост се оказа оправдана, защото не бяхме стигнали кой знае колко далеч, когато от отвъдните храсти отекна изстрел, но без да улучи някого от нас. Няколко мига по-късно чух зад мен да изгърмява втори. Обърнах се бързо и видях гаваза — за да може да се прицели по-спокойно, беше слязъл и застанал до коня — да свежда току-що изстреляната кремъклийка. От другата страна на реката кюрдите надигнаха яростен крясък. Бързо, за да изпревари думите ми, той извика:

— Застрелях го, ефенди! Мярнах го да стои между два храста и да гърми по нас. Тогава му пратих моя куршум и го видях да се строполява.

— Кой беше? Да не би предводителят?

— Не, един друг. Виждаш ли сега, че притежавам кураж и съм храбър воин?

— Не. Не е никакво изкуство да стреляш от засада по някого. Защо не ме пита? Твоята прибързаност може да ни навлече големи беди. От крясъка на мир махмалли се разбра, че си улучил. Нима не помисли за кръвното отмъщение?

— Кръвно отмъщение? О, Аллах, бях го забравил! Мислиш ли, че ще дойдат да си отмъстят?

— Сигурно! Никой народ не държи така твърдо на кръвното отмъщение като тези кюрди. И ако ти прережат гърлото, няма да имам нищо против!

Не казах думите сериозно, но бях ядосан на Касем, Ние и бездруго се намирахме в опасност, а неговото неразумно поведение можеше само да я увеличи. Толкова повече че сега реката правеше завой и пристъпваше толкова близо до планинския склон, че оставаше само една тясна и открита тревна ивица, която би трябвало да следваме. Това място можеше да стане гибелно за нас, защото бяхме свободно изложени на куршумите на таещите се в храстите от другата страна кюрди. Затова предпочетох да потърся, поне на известно разстояние, прикрытие в гората по склона. И тъй, бяхме принудени да се насочим нагоре по хълма и да слезем от конете, тъй като теренът беше скалист и доста стръмно се изкачваше. Водейки животните, ние се катерехме и за свое удивление стигнахме до една пътека, която водеше по протежение на планинския скат. Последвахме я, без да считаме за необходимо да се подготвим за вража среща, тъй като на този бряг живееха мир юсуфи, за които предполагах, че ще ни посрещнат приятелски.

Тук можехме отново да се качим на седлата, но не бяхме стигнали много далеч, когато се видяхме принудени да спрем. Намирахме се пред една скала, която образуваше порта там, където пътеката преставаше. Не можехме да се отклоним на никоя страна, защото вляво теренът стръмно пропадеше, а вдясно се изкачваше толкова рязко, че не можеше да се заобиколи. Но отворстието, което нарекох порта, беше препречено със здрав трънен плет. Попитах с висок глас дали има някой отзад, на което един басов глас отговори отвътре:

— Има някой. Кои сте вие?

— Приятели, които идват от Ревандуз.

— Накъде се каните да вървите?

— През границата.

— От коя вяра сте? Сунити или шиити?

— Аз съм християнин. Но моите придружители са сунитски мюсюлмани. Можем ли да бъдем ваши гости през тази нощ?

— Ще отворя. Вържете конете си вън!

Трънената врата беше отстранена и се появи един мъж с такива исполински форми, каквито още май не бях виждал. Беше значително по-висок и широк от мен и носеше на непокритата си, ниско остригана глава само един дълъг, тънък темели [8], който се спускаше надолу по гърба му. Широките му шалвари бяха на черни и червени ивици и пристегнати в кръста и долу с по един ремък. Босите крака имаха още по-големи измерения от могъщите длани. От раменете висеше нещо като кожена яка, нарязана на дълги ивици, така че можеше да се види както рошаво окосменият торс, така и голите, фрапиращо мускулести ръце. В ръката си държеше нож, с който сигурно тъкмо бе вършил нещо. Той ни огледа мрачно и каза:

— Влезте и чакайте тук! Ще доложa за пристигането ви на малкоегунд [9]!

Изчезна през една друга трънена врата в заден план, която тикна пак отвън, а ние влязохме, оставяйки конете на открито. Озовахме се в едно неправилно четириъгълно помещение, което спокойно би могло да побере двайсет човека и чиито стени бяха покрити от също такъв трънен плет. За столове служеха няколко големи камъка. Седнахме на тях. Иначе наоколо не се виждаше нищо друго, освен една дръжка за копие, която кюрдът бе дялkal до нашето идване.

Ръководен от обичайната си предпазливост, много ми се искаше да поогледам обстановката, но тъкмо тази предпазливост ме възпря. Можеше да има наблюдатели, а не исках с някакъв знак да възбудя подозрение срещу нас. Но едно сторих, за да бъда при всички случаи подготвен. Допълних магазина на карабината «Хенри» с нови патрони на мястото на изстреляните.

Тъкмо привърших, задната врата се отвори отново и кюрдът влезе с един мъж, когото представи като малкоегунд. Той беше среден на ръст и създаваше впечатление за дързък и хитър воин. Носеше исполинска чалма. Тялото му беше обвито от костюм, изготвен от материя с червено-жълт десен. В пояса беше затъкнал нож и пищов. Такова оръжие при кюрдите притежаваха обикновено само предводителите. Той ни хвърли един изпитателен, според мен принудено дружелюбен поглед и попита:

— Двамата мъже били сунити?

— Да.

— Ние изповядваме свещената Шиа и чествуваме смъртта на мъченика Хюсеин. А ти си християнин.

Метна ми един поглед, който не съумях да разгада, измери ме отново и пристъпи към изхода да огледа конете ни. Едва се спрели на врания ми жребец, очите му просветнаха радостно и той възкликна:

— Я Хасан, иа Хюсеин! Та това е жребец от най-чиста кръв! Как се казва?

— Рих — отговорих.

— Рих? От кого го имаш?

— От Мохамед Емин, шейха на хаддедихните от племето шаммар.

— Познавам хаддедихните и ми е известна цялата им съдба. В такъв случай сигурно ти си християнинът, на когото е подарил този кон, понеже си спасил племето от три вражи племена?

— Да.

— Ти кръстосваш Кюрдистан и си се бил после за поклонниците на Дявола?

— Подкрепих ги, защото имаха право.

— Но срещу следовници на Пророка! — едва ли не избухна той.

— Благодарение на тази моя подкрепа бе избегнато едно голямо кръвопролитие — защитих се аз.

— Чувал съм да говорят за теб — продължи малкоегунд — и също за това, че притежаваш пушка, с която можеш да стреляш непрекъснато, без да зареждаш. Все още ли я имаш?

— Да, ето я — обясних аз, като посочих карабината.

— Дай я! Искам да я разгледам.

— Аз я давам от ръката си само когато зная, че иска да я гледа приятел. Ти склонен ли си да ни приемеш като гости?

Тази двайсет и пет зарядна пушка беше моята най-добра закрилница, но същевременно и представляваше опасност за мен, тъй като всеки искаше да я притежава.

— Доверие ли ми нямаш? Знай тогава каква последица има това!

Плесна с ръце.

Пляскането беше знак. Долових зад нас някакъв шум, сякаш трънената стена се раздвижи. Бързо се обърнах. Стената беше изчезнала и вътре нахлуха десет-дванайсет въоръжени воители. Предните вече стояха току до нас. Поисках да отскоча назад и да насоча карабината. Но беше твърде късно, защото исполинът, който ни

беше пуснал да влезем и на когото бях обърнал гръб, грабна дръжката на изготвяното копие и ме хлопна по главата по такъв начин, че се сринах.

Какво е станало оттук насетне, не можах нито да видя, нито да чуя, защото ударът на великански силния мъж ми бе отнел съзнанието. Когато дойдох отново на себе си, лежах на открито с вързани ръце и крака и облечен само с риза и панталони. До мен се намираха Халеф и Касем, разсъблечени също като мен.

Беше още ден и ето как можах добре да огледам близката околност. Посред гората беше оголено едно голямо четириъгълно пространство. Отсечените дървета бяха накамарени с короните по периферията на поляната по такъв начин, че бе възникнала една направо непроходима рамка. В нея бе оставена за вход една пролука с ширина, колкото да мине само един ездач. По-късно научих, че има още един такъв вход, а именно скалната порта, през която бяхме дошли. Тя беше замаскирана по такъв начин със споменатия трънлив плет, че приличаше на своего рода стая, от която се излиза само към гората — обстоятелство, което измами и мен.

Помещението беше отворено от три страни. От едната бяхме влезли ние, от другата — малкоегунд и от третата бяха пристъпили нашите нападатели.

По поляната се виждаха стъкмените от стебла и клони колиби на кюрдите. Вътрешността им можеше да се разпределя чрез подвижни плетове стени на произволен брой отделения. Стадата, вкарвани вечер в бивака, сега се намираха с многобройните си въоръжени пастири в гората и по откритите пасбищни площи. Ето защо в заграждението в момента имаше малко мъже, може би трийсетина, десет от които седяха около нас. Но деца и забулени жени щъкаха наоколо в много по-голям брой. Едни бяха заети, а други, ни зяпаха с любопитство и враждебност. Сред споменатите десетима се намираха малкоегунд и исполинът, който ни бе посрещнал. Съдейки по облеклото и въоръжението — имаше само ножа — той беше най-бедният от тях. Като видя, че съм отворил очи, малкоегунд ми заговори враждебно:

— Виждаш колко далеч те отведе недоверието. Сега ще трябва да умрете.

— И да бях проявил доверие към теб, сега пак щяхме да лежим тук — отвърнах аз. — Вие искахте да имате нашето имущество,

особено моя кон и пушката ми. При това положение беше все едно дали ви вярваме, или не. Но ние в никой случай няма да умрем.

— Лъжеш се. Екзекуцията ще бъде извършена веднага щом се свечери и се съберат всички. Вие сте проклети християни и сунити, които не могат да очакват милост. Който ви умъртви, него Аллах ще дари с хиляда вечности.

— А аз ти казвам, че никой няма да посмее да сложи ръка за нас.

— Аз пък ти се заклевам в името на Аллах, Хасан, Хюсеин и...

— Стой, не се кълни, защото ще се закълнеш лъжовно — прекъснах го аз. — Аз толкова лесно не мога да бъда екзекутиран. Какво те ползва плячката, която ни отнехте? Моят кон няма да ти се подчинява, а с пушката ми не умееш да боравиш. Ръката ти няма да възпроизведе и един изстрел.

Карабината ми, с други думи, лежеше пред него. На това се базираше моят план за спасение. Искаше ми се да дължа нашата свобода единствено на себе си. Срещата ни с кюрдката Фатима Мариях щях да изиграя като последен коз. След последните ми думи лежащият от дясната ми страна Халеф каза на своето мोगребско наречие, което кюрдите не разбираха:

— Сихди, докато беше в несвяст, той веднага опита да стреля с карабината. Но това не му се удаде. Бъди умен и се престори, че искаш да му покажеш. Така ще ни спасиш!

— Тъкмо това е моят план — отговорих му аз на същото наречие. — Ще му...

— Мълчи! — сопна ми се малкоегунд. — Нямате право да си приказвате по начин, който не разбираме. Що се отнася до пушката ти, ще трябва да ми обясниш какви са й чалъмите.

— И ако не го кажа?

— Тогава ще бъдеш наказан с десетократна смърт. Иначе ще бъдете застреляни. Но откажеш ли да ми съобщиш онова, което искаме да знаем, ще те вържем за някое дърво и бавно ще те горим отдолу нагоре.

От кюрдите може да се очаква подобна жестокост. Дадох вид, сякаш съм се уплашил, но привидно се противях да изпълня искането му, докато той подсили заканите си и сега проявих смирение. Същевременно обаче отбелязах, че с вързани ръце не мога да демонстрирам как се борови с пушката.

— Ще ти ги отвържа — отговори малкоегунд зарадван.

Дойде чевръсто и ми освободи ръцете. После ми подаде карабината. Спечелих. Скоро щяхме да можем да тръгнем когато и накъдето си искаме. Знаех го. Изправих се до седнало положение, приготвих се за стрелба и казах:

— Следи как стрелям! Виж най-дългия дъбов клон на второто дърво там отсреща. На него има четири шикалки. Аз ще ги сваля с изстрели. Внимавай!

Дъбът отстоеше на седемдесет крачки. Седящите при нас кюрди побързаха нататък. Другите мъже се завтекоха подире им, жените и децата ги последваха. От радост щях високо да се изхилия. На това разстояние шикалките имаха привидно големината на пиперени зрънца. Изглеждаше невъзможно да бъдат улучени. Натиснах четири пъти спусъка. Възторжен рев оповести резултата. Без да му обръщам внимание, аз оставих пушката настрана, сграбчих предводителя, смъкнах го до мен, хванах го с лявата ръка за гърлото и измъкнах с дясната ножа от пояса му. Срязях на две ремъците, които ми свързваха краката, а после и тези, пристягащи ръцете на хаджи Халеф, и му извиках:

— Ето ти ножа! Освободи себе си и гаваза и развържи после конете от дърветата!

Халеф го взе. Сега свободно разполагах с ръцете си. Изправих се от седналото положение, дръпнах малкоегунд нагоре, пуснах го, вдигнах карабината и насочвайки я към него, му викнах:

— Ръцете до тялото и не се движи, иначе ще получиш сто куршума от тази шейтанска кремъклийка.

Той се подчини, кажи-речи разтреперан. Всичко това се случи за време не повече от минута. Кюрдите гледаха отдалеч. Сега се затичаха насам с крясъци.

Аз викнах насреща им:

— Стой, спрете, в противен случай веднага ще застрелям вашия предводител! Който насочи някое оръжие към нас, ще му пратя едно олово в главата!

Те се подчиниха и спряха, толкова голям бе страхът им от моята карабина. И по същото време хаджи Халеф и Касем доведоха конете ни.

— Виждаш ли сега, че щеше да се закълнеш лъжовно? — попитах малкоегунд. — Ние не сме хора, с които някой може да прави каквото си иска. Сега ще накараш веднага да ни донесат всичко, което ни бе отнето, и после...

— Ходех, иа Ходех! [\[10\]](#) — прекъсна ме един женски глас зад мен. — Какво се е случило тук?

Обърнах се и видях Фатима Мариях, която току-що бе дошла от скалната порта.

— Тези хора ни плениха и ограбиха, за да ни убият после — отвърнах ѝ аз. — Но ние се освободихме и ще изпозастреляме всички, ако не ни позволят да се оттеглим безпрепятствено.

— Пленени... ограбени... убият, вас, моите спасители и избавители, на които дължа живота си? Косъм няма да падне от главите ви, уверявам ви в това!

Фатима Мариях приближи напълно и заговори толкова усърдно на малкоегунд и неговите хора, че не бях в състояние да следя думите ѝ, макар сравнително добре да владее курманджи. Още не беше свършила, когато дойде кюрдът, който ме беше повалил, и ми викна:

— Ходих, ти си спасил Фатима Мариях. Аз се казвам Юсуф Али и тя е моя жена. Позволи ми да застана до теб и да бъда ваш бранител. В името на Хасан и Хюсеин, аз гарантирам с живота си за вас и вашето имущество.

Тъй като това е най-святата клетва за един шиит, дадох с ръка исканото разрешение и той застана до мен. Когато жена му свърши, започна да говори и той, застъпвайки се по такъв начин за нас, че разбрах — при всички случаи ще съдържа своята клетва. Мислех, че като резултат от неговата реч воините ще се съберат най-напред за съвещание, но за щастие се лъжех, защото, след като Юсуф Али се изказа, малкоегунд се обърна към мен и заговори:

— Господарю, аз не го знаех, затова трябва да ни простите. Вие сте спасили живота на една от нашите жени. Двамина от вас са победили дванайсет от онези проклети мир махмалли, как бихме могли при това положение да бъдем ваши врагове! Не, ние сме братя! Заклевам се в името на Мохамед и Хасан и Хюсеин, чиято кръв е изтекла под ударите на сунитите. Елате с мен в моята къща! Там ще намерите всичко, което ви принадлежи.

— Не! — извика Юсуф Али. — Те са спасили жена им, затова трябва да бъдат мои гости, не твои. Аз имам първо, най-голямо право на тях!

Отначало се канеха да ни убиват, а сега спореха за честта кой да ни вземе при себе си. Понеже не можеха да се споразумеят, помолиха мен да реше спора и аз отредих Халеф и Касем да отидат при малкоегун, а аз — при Юсуф Али. Така двете страни бяха помирени.

Междувременно здрачът бе настъпил и пастирите докараха стадата. Те не бяха големи. Мир юсуфи са ту отсам на турска, ту отвъд на персийска територия и тъй като персите са шиити, то беше обяснимо, че няколко семейства от племето са станали шиити и са се отделили. Ние се намирахме при това шиитско подразделение. То живееше от приходите от малките си стада, събирането на шикалки, които, както е известно, представляват важна износна стока, и от... грабеж. Последното при тях е разбираемо, тъй като кюрдът смята грабежа за нещо рицарско.

Когато пастирите научиха какво се е случило, не можеха да ни нахвалят и дадоха простор на своя гняв към вражеските мир махмалли с един вой, който онези сигурно чува, понеже живееше в също такова заграждение на височината на планинския хълм отвъд реката. Преди малко, когато беше още светло, го бях видял, а сега можех ясно да различа огньовете, които горяха отсреща.

Пред всяка къща при нас също бе запален по един куп дърва, край който обитателите се събраха за приготвяне на вечерята. Къщата на Юсуф Али беше най-малката. Всъщност можех да я нарека колиба. Беше разделена от плет на две части. Едната бяха неизбежните женски «покои», харемът. Помещението днес бе предоставено на мое разположение. Моят хазяин бе притежавал само убитата от мир махмалли коза. Преживявал бе от нейното мляко и доходите от събирането на шикалки. Освен това получаваше специален малък дял от всеки грабеж, тъй като бе поел службата да пази скалния вход.

Какво можеше да предложи той на мен, високия гост? Този въпрос не го постави в смущение. Когато един беден представител на номадски народ, бил той бедуин, кюрд или киргиз, има гост и не разполага с нищо за ядене, просто отива при съседа или още по-добре при най-богатия мъж на бивака и веднага получава от него каквото му е необходимо. И тъй, Юсуф Али побърза към малкоегунд и донесе

брашно, ориз и един тлъст заклан овен, така че гладът бе основно предотвратен.

За съжаление обаче му липсваше едно, а то бе най-главното — тютюнът. Той не се числеше към нещата, които можеха да бъдат безплатно поискани за един гост. Той беше пъхнал една стара лула в пояса си и я местеше насам-натам, поглеждайки ме смутено. Тогава аз отидох да разседлая коня си и донесох от седловия кобур чибук си и торбичката с тютюна. Предложих я на Юсуф Али. Лицето му просия и той извика:

— Какво щастие, ходих, че ти самият притежаваш запас от този извор на наслада. Мен вече ме ядеше горест, че не съм в състояние да ти го предоставя. Но сега моята мъка се превърна в блаженство. Ходех даулета та мазен бекетс, яхримен азис [\[11\]](#)!

3. Хюсеин Иса

Докато ние, двамата мъже, вършехме с голямо усърдие онзи акт, който западноевропейците окачествяват толкова прозаично като «пушене», а турците — като «тютюн ичмек» ^[12], Фатима Мариях приготвяше със забулено лице вечерята. Трябваше курабии да пече, ориз да задуши, овена на шиш да върти. Тъй като аз съм малко гнуслив, много внимавах по какъв начин го прави. Хамдулиллах! Тя беше много, много по-чиста, отколкото бих предположил за една кюрдска жена! Можех с охота да ям! Докато тя шеташе тихо и безмълвно, аз беседвах с нейния мъж върху стотици неща и в хода на разговора го попитах дали Аллах го е лишил от щастието да бъде баща на дете. Тогава неговата доволна досега физиономия стана из един път изключително сериозна. Той се загледа замислено в земята и отговори:

— Не, господарю, не съм лишен от това щастие, което аз може би по-добре би трябвало да нарека нещастие.

— Нещастие? В такъв случай прощавай, дете подкачих този въпрос! Ако ти е погинало любимо дете, знай, че то е при Аллах. Да не говорим повече на тази тема!

— Ох, въпреки това ще говорим! Ти знаеш всичко и ти е известно всичко. Може би ще съумееш да ми дадеш съвет, който да снесе тежкото бреме от моето сърце. Аз имам син, той не е умрял, но е все едно вече мъртъв.

— Все едно? Това означава ли, че още не си сигурен? Да не е отишъл в странство и не се е върнал?

— В странство е и често се връща да ни навестява, защото много ни обича и ни носи всичко, което спестява. Той значи е жив, ала е все едно мъртъв за нас.

— Как да го разбирам това?

— Ще ти разкажа. Дълго време ние напразно се надявахме за дете и накрая сторихме един надр ^[13] че ако късметът се смили над нас, синът ни ще живее и служи само за Аллах и на исляма. Тогава Аллах се смекчи и ни дари със син. Господарю, казвам ти, какво блаженство бе това дете! Момчето имаше очи като диаманти, лице като усмивката на утринна заря, сърце, изпълнено с любов към нас, и разсъдък, който

от година на година ставаше по-голям. Пратихме го в Диарбекир при един прочут учен. Трябваше да гладуваме, за да можем да плащаме на този мъж, но го вършихме с удоволствие. След три години той се върна. Можеше да изрече наизуст Корана и всички негови тълкувания. Всички свети книги бяха събрани в главата му, а историята на халифите знаеше като собственото си житие. Бяхме в прехлас от него, благодарехме на Аллах и се молехме за по-нататъшната му благословия. Нашият син, когото бяхме нарекли Хюсеин Иса, трябваше...

— Хюсеин Иса? — прекъснах го аз, учуден от името, тъй като Иса означава Исус.

— Да, нарекохме го Хюсеин по името на най-светия от нашите халифи, а Иса — по това на основателя на християнството. Той е бил силен в словото и ние също го смятаме за пророк. Думите му са били като слънчеви лъчи, осветляващи сърцето, и като ятаган, проникващ през душата. Един такъв словесник, такъв пророк, може би дори Махди, когото всички очакваме, трябваше да стане нашият син. Ето защо към името Хюсеин получи още и името Иса.

— Странно! Предзнаменование ли е било това?

— Какво имаш предвид?

— Вашите имена са Юсуф Али, Фатима Мариях и Хюсеин Иса. Всяко от тях се състои от едно мюсюлманско и едно християнско. Али и Фатима са били родителите на Хюсеин, който е бил убит от своите противници. Юсуф и Мариях са били родителите на Иса, когото неговите врагове приковали на кръста. Не е ли това странно?

— Господарю, то още повече обременява моята душа. Ти ме прекъсна. Аз исках да ти кажа, че нашият син трябваше да иде сега в Мешхед Али, за да усвои там по-задълбочените учения на шиитите. Стегнахме го и го проводихме по едни познати, които щяха да пътуват за Мосул за предаване на събраните шикалки. Те се върнаха и ни известиха, че той бил пристигнал благополучно с тях там. По-късно други наши хора бяха по ония места и заявиха, че го били срещнали в Мосул. Ние не искахме да повярваме, ала не след дълго получихме от самия него хабер, че не отишъл в Мешхед Али, а останал като измекар [\[14\]](#) при патрика [\[15\]](#) на Елкош, северно от Мосул. Известен ли ти е този мъж?

— Да. Чувал съм за него. Той е благочестив човек. Също и Елкош е прочут. Казват, че там бил роден пророк Наум. Но разправяй по-нататък! Твоята история извънредно много ме заинтересува.

— Де да бе пожелал Аллах да не бъде тя толкова трагична! Моят син, който трябваше да отиде в Мешхед Али, за да стане голям учител на Шия, бил при някакъв си християнски патрик в Елкош! Беше направо ужасяващо! Приготвих се за път и самият заминах нататък. Намерих Хюсеин Иса. Молих, гневях се, но напразно. Той бил сторил някаква услуга на патрика и по тази причина се задължил да го посети. Стариият мъж, тоя гяур — дано Аллах го умъртви! — направил такова впечатление на моя син, че вече не можеше да бъде отведен от него. Той натъжи сърцето ми даже с твърдението, че за него сега започвала да изгрява светлината, която напусто бил дирил досега. Трябваше да се върна у дома с неуредена работа, а той остана там. От време на време Хюсеин Иса ни посещава и ни носи разни дарове. Молах го да остане тук. Заплашвах го с всичко, с което можех да го заплаша, но нищо не помагаше. Той ми отговаряше с дълги речи, които не можех да разбера, и пак си тръгваше. Пращах на няколко пъти жена си, мислейки, че може би ще се подчини повече на майката отколкото на бащата. Но не тя го прибра, а той нея плени, защото сега и тя почна да приказва за светлината, дето била изгряла, за да спечели всички народи и езичници, и за звездата, която поискали да видят царете на Изтока. Щом работата е стигнала толкова далеч, значи синът ми е мъртъв за нас и...

— За мен не! — прекъсна го жената с шумно изхлипване. — Той е мое дете, моето единствено, любимо дете и ще си остане такъв, докато съм жива!

По време на разказа на нейния мъж бях забелязал, че няколко пъти мушна ръка под шамака, за да изтрие навярно тихите сълзи. Но сега вече не можеше да се владее, трябваше да говори и го стори с един късащ сърцето тон.

— Мълчи, жено! — повели й той. — Той подведе и теб. Да не би и ти да искаш да станеш християнка и да се молиш на Разпнатия? Иса е бил пророк и много речовит, но какво представлява той пред Мохамед, пред светеца Али, пред Хасан и Хюсеин! Ако се каниш да защитаваш отцепническия си син, то горко му, когато дойде! Той ме напусна, а

сега иска да вземе и жената на моето сърце! Аз знам в какво трябва да вярвам и...

Юсуф Али бе прекъснат от един вик, прозвучал от най-крайния огън. Него викаха. Той стана и се отпрати нататък.

— Ходих — заплака жената, — всичко е така, както ти го разказа Юсуф Али, и все пак не е точно тъй, както казва той. Аз съм проляла много, много сълзи за Хасан и Хюсеин, които са били убити, мислейки за Фатима, тяхната майка. Но сега плача за разпнатия Иса, умрял за всички хора, за майката на страдащия, стояла до неговия кръст. Моят син много ми разказва за него и за нея, а аз вярвам в онова, което ми казва, защото го обичам. Много често го преразказвам на моя мъж. Той тайно го скътва в сърцето си, забелязала съм го, понеже от време на време сам подхваща приказка за Иса и Мариях. В неговата душа е припламнал спор, ала Мохамед за него все още е по-могъщ от Спасителя. Но аз тайно се моля на Бога той да победи Мохамед и да помогне на бащата на моя син да достигне яснотата, която аз смятам за вечната истина. О, Господи, о, Господи, кого води той!

Отправих поглед натам, където посочи. Стоеше като вцепенена — дали от уплаха, или от радост, не можеше да се каже. Мъжът ѝ се връщаше, а до страната му крачеше друг, когото не можех ясно да различа. Огньовете много трепкаха. Кюрди и кюрдки идваха след тях. В този миг Фатима Мариях извика:

— Моят син, моят син! Това е той, да, той е!

Спусна се към него, обгърна го с ръце и го притегли към сърцето си. Зрителите се поотдръпнаха, защото майка и син се целунаха, и то публично, което при мохамеданите е непростим грях спрямо добрите нрави.

Юсуф Али бързо я дръпна и ги раздели гневно, извиквайки:

— Какви ги вършите? Какво ви хрумна! Дотолкова ли сте забравили правилата на нашата вяра, та правите такива зрелища на хората? Ела, сине, и поздрави най-напред този чуждоземен ефенди, който спаси живота на твоята майка! После ще си поговорим двамата сериозно.

Бутна сина си към мене. Той ме поздрави и попита:

— Какво се е случило с майка? В опасност ли се е намирала?

— Да, трябваше да бъде разкъсана от кучетата на мир махмалли — отвърнах аз. — Но тя самата може да ти разкаже.

Тук се намеси Юсуф Али:

— Сега ми отговори на един въпрос. При патрика ли ще останеш, или ще си дойдеш при нас?

Беше скръстил ръце на могъщите гърди и стоеше високо изправен пред сина, който се учуди, наистина, че вместо «добре дошъл» му бива отправян такъв въпрос, но веднага отговори спокойно:

— С удоволствие бих си дошъл при вас, татко, но това вече не е възможно.

— Не е възможно? Защо?

— Защото вие трябва да дойдете при мен.

— Ние...? Да не би при патрика?

— Да. Той ме изпрати да ви забера. Вие сте бедни и живеете мизерно в тези гори. Аз копнеех да мога да се грижа за вас и това сега ми е по възможностите. Патрика ме направи на първо време свой катиб [16]. Там имам хубаво голямо жилище и всичко, от което се нуждаете. По-късно нещата още ще се подобрят.

— Подобрят? — попита исполинът подигравателно. — Е, и по какъв начин?

— Защото тогава вече няма да бъда катиб, а... кха... кхасис.

Той не произнесе все пак думата наведнъж, защото кхасис означава свещеник.

— Кхасис! — изкрещя бащата. — Искаш да станеш християнски свещеник! Владика на неверническите кучета! Искаш да се отречеш от исляма?

— Не се гневи, татко, прости ми! Не можех да постъпя другояче. Вече го сторих. Аз съм християнин. Получих Ил Курбан ил мукад'дас ер Ршпас [17].

— Значи... ти наистина... си станал вече... проклет... гяур? — избухна старият, говорейки откъслечно от ярост.

— Трябваше, татко, трябваше! Аз стоях между Мохамед и Иса бен Мариям. Ден и нощ се борех с двамата. Мохамед ме изостави, ала Иса ме прие в лоното на единствената истина, сиянието на вечното упование, което никого не мами. Аз...

— Спри! — прекъсна го едва ли не с рев баща му. — Ти си християнин и вече не можеш да се върнеш, така ли?

— Да, аз съм християнин и ще си остана такъв!

— Бъди проклет тогава за цялата вечност...

— Татко! — изкрещя синът, като се хвърли в краката му. — Спри! Не тази ужасна дума! Ти си разгневен. Когато се успокоиш, другояче ще мислиш и говориш. Аз не исках да ти кажа всичко това така бързо, без да те подготвя, но ти ме принуди с въпросите си. Овладей се! Не мисли само за мен, а и за майка, която лежи тук в краката ти!

Жената се бе хвърлила на земята пред мъжа си и обгърнала нозете му. Той я изрита, вдигна ръка заплашително към сина си и кресна:

— Аз да съм се овладеел, аз! Това ми го казваш ти, син на баща си, ти жабо, ти куче! На мига да ми се закълнеш, че ще се отречеш от твоя разпнат Иса, иначе...

Бях се надигнал от огъня. Възбуденият мъж се канеше да удари сина. Исках да попреча на това. Ето защо пристъпих между двамата и казах успокоително:

— Юсуф Али, нима искаш на показ да решиш една работа, чието място е между твоите стени? Чуй съвета ми и...

— Мълчи! — озъби ми се той. — Ти също си един такъв гяур, едно куче, чиято плът не иска да яде никой лешояд. Твоите думи вонят. Кажеш ли още само една-едничка и ще забравя, че си мой гост!

— Ти вече забрави!

— Забравил съм? Е, в такъв случай мога и да го довърша. Ето ти, на...

Исполинът спря изплашено. Беше извършил онова, което не той самият бе поискал в гнева си, а Дявола, беше ме ударил. Тъй като това за мен бе било немислимо, не бях се подготвил за отбрана и получих в лицето удара на исполинската ръка изцяло и с пълната тежест. Залитнах назад и посегнах към окото. Това бе удар, литературно казано, мръсен удар, по носа, при който палецът се бе плъзнал към очната кухина. Кръвта се лееше от носа ми, а с дясното око нищо не можех да виждам. Когато го попипах, то висеше наполовина от орбитата си. Един всеобщ, многогласен крясък прозвуча наоколо. Един гост бе първо поруган от своя домакин, а после дори ударен! Такова нещо никога не се беше случвало. Впрочем и самият Юсуф Али бе ужасен от себе си. Той отпусна ръце, вторачи се в мен, сграбчи после сина си за ръката и каза, дърпайки го след себе си:

— Ела! Той е прав. Тази работа не е за пред други. Трябва да говоря насаме с теб.

Двамата изчезнаха.

Жената сложи ръце на раменете ми и каза, хлипайки:

— Прости му, господарю! Той не знаеше какво прави. Иначе е добър, но когато е ядосан, не бива да му се възразява. Силно ли те удари? Боли ли те?

— Ела в къщата и ми дай вода!

Влязох с нея, за да не ме гледат другите — от съображение към нейния мъж, а и... заради самия мен. Хаджи Халеф ни последва. Вмъкнах внимателно окото отново на мястото му. После той ми спря кръвотечението и ми сложи мокър компрес. По време на тази работа чухме да прозвучава протяжен крясък, но не му обърнахме внимание. По-късно дойде малкоегунд, за да ме покани да отида у дома му като гост. Не отказах, защото оставането ми при Юсуф Али не можеше да продължи. Когато излязохме от къщата, той седеше сам при огъня. Минахме край него, без да го зачетем.

Трябваше да седна при огъня на селските старейшини и да ям с тях, но желанието ми за ядене бе преминало. Носът и окото ме боляха и като си мислех за Хюсеин Иса и майка му, не можех да сложа и хапка в устата. Ето защо и тук влязох в къщата и седнах в определеното за мен отделение. Нежният хаджи Халеф ми поставяше студени компреси.

Бе минало доста време, когато от далечината се донесе някаква гюрултия. Сякаш нейде отдолу беше прозвучал подигравателен кикот. Отвън се извисиха гласове, като че хората се караха. Не им обърнах внимание. След малко влезе малкоегунд и каза:

— Ходих, Юсуф Али иска да говори с теб. Жена му също те моли настоятелно да изпълниш неговото желание.

— Идвам веднага.

Той, изглежда, не беше очаквал такава готовност, но се отдалечи без излишни приказки. Последвах го с Халеф. Юсуф Али и жена му стояха сами. Другите кюрди и кюрдки се бяха отстранили от тях — защо, за мен бе лесно обяснимо.

— Господарю, помогни ни, синът ми е пленен! — извика ни Фатима Мариях, като се свлече пред мен на колене и вдигна умолително сключените си ръце.

— Пленен? — попитах, докато я изправях. — От кого?

— От мир махмалли.

— Откъде го знаеш?

— Те ни го изкрещяха.

— А-а! Воят, който и аз чух!

— Чул си го? Те викаха продължително: «Хюсеин Иса пленен, Хюсеин Иса пленен!»

— Как пък е попаднал в ръцете им? Да не си е тръгнал?

— Бил е заставен. След като те удари, баща му го извел през портата и му забранил да се връща повече тук. Синът ни си тръгнал безмълвно. Мир махмалли трябва да са били наблизко, защото чух дълъг, тревожен крясък.

— Те са се промъкнали до бивака заради мен. Аз също чух крясъка, но нямах представа какво означава.

— Аз също, защото едва по-късно научих от моя мъж, че синът ни си е заминал. Мир махмалли го заловили и отвели, когато изкрещял. После ни викнаха отсреща, че са го пленили. Помогни ни, о, господарю! Ти си единственият, който може да ни помогне!

— Аз? Защо само аз? Тук стоят повече от петдесет въоръжени мъже. Хайде, о, малкоегунд! Трябва незабавно да отидем отсреща и да го спасим, защото след случилото се днес мир махмалли няма да се поколебаят да го убият.

Предводителят поклати глава и отговори:

— Ако го убият, за нас това може да е само приятно. Той е станал християнин и повече не ни интересува.

— Но той е човек и е от вашето племе!

— Беше, сега вече не е. Племето го отлъчи.

— Значи напълно се отказвате от него?

— Напълно.

— Помислете тогава, че аз съм ваш гост! Обявявам го за свой брат; така той става ваш и вие сте длъжни да го спасите.

— Един отстъпник не може при тези условия да бъде наш брат. Той е оставил Мохамед. Нека го спаси Иса, в когото вярва!

Тогава и Юсуф Али, който досега беше мълчал, повтори глухо тези думи:

— Той е оставил Мохамед. Нека го спаси Иса! Иса не е в състояние да го стори. Мир махмалли са твърде кръвожадни и твърде силни!

— Но Иса е по-силен от тях и всички хора — отвърнах аз. — Халеф, тръгваш ли с мен?

— Да — отговори веднага хаджията.

— Но ние ще рискуваме живота си и не познаваме местността.

— Местността скоро ще сме я опознали, а където рискуваш ти, там съм и аз. Отивам да си взема пушката.

— Тя ти е излишна, също и пищовите. Аз ще ти дам револверите си, а освен това имаш и ножа. Това ти е достатъчно.

Понеже имуществото ни бе честно върнато, аз отново си притежавах револверите. Влязохме в къщата и аз си взех карабината. Когато излязохме пак, Юсуф Али стоеше вън със своето дълго копие. Той каза:

— Ходех, тръгвам с вас. Трябва да си върна сина.

— Остани! — наредих му аз. — Ти с нищо няма да ни бъдеш полезен.

Той не искаше да се подчини, но когато му обясних защо ще ни бъде пречка, ме послуша. Придружи ни с жена си до изхода, за да ни пропусне. Когато се намерихме вън, тя помоли:

— Направи всичко възможно, господине, но пази и своя живот! Бог да те съпътства и да спаси чрез теб сина ми! И за теб, и за него ще се моля.

4. Ес Салиб

Откровено ще призная, не се чувствах добре. Е, да, не бях ранен, но носът ме болеше, а окото ми гореше като огън. А как щеше да ми бъде необходимо зрението в тази тъмна нощ и в непознатата местност! Към това се добавяше и обстоятелството, че ако мир махмалли ни спипаха, щяха да бъдат извън себе си от възторг. Но нямаше място за колебания, защото ако искахме наистина да помогнем, трябваше бързо да действаме.

Още през деня бях видял оголеното в гористия планински хълм място, а вечерта — горящите огънове, така че знаех посоката, в която трябваше да поемем. Но и това бе всичко. Я тръгни да се изкачваш през гъста кюрдска гора по един скалист брегови откос, че и на това отгоре с възможно най-голяма бързина и пълна безшумност!

Но чак дотам още не бяхме стигнали. Преди да тръгнем от другата страна нагоре, трябваше първо от тази да се спуснем и да минем после реката. При слизането не си давахме голям труд да избягваме шума. Можехме да разчитаме единствено на осезанието си. Аз се спуснах пръв, Халеф ме следваше. Напипвах ли някое препятствие, съобщавах му го. Блъсках се в дървета, хързулках се между храсти, увисвах на клони и тръни. Така се спускахме, свличахме и плъзгахме все по-надолу, докато достигнахме тревистия бряг. Навлязохме в реката. Да търсим някое плитко място, нямаше време. Тук и там тя ни стигаше до хълбоците, но затова пък беше тясна и бързо стигнахме отсреща. Моят компрес беше изсъхнал. Ако вземех да го навлажнявам по правилата на изкуството, щеше да продължи дълго. Ето защо предпочетох да се наведе и да си топна цялата глава. После поехме бързо към крайнината на гората и нагоре между дърветата.

Сега трябваше да бъдем по-предпазливи, но Халеф не ми създаваше проблеми, тъй като от предишните ни странствания сравнително добре беше усвоил от мен промъкването. Придържаше се непосредствено зад мен и въпреки това трябваше да ме помоли да стъпвам малко по-шумно, понеже не можел да чува крачките ми. Така се изкачвахме, драпахме и се катерехме ту прави, ту на четири крака — според промяната в терена. Дали спазвахме в тая тъмница посоката,

беше съмнително. Носът също трябваше да ни бъде водач, следвайки миризмата от дима на огньовете. За съжаление, моят беше доста неразположен. В следствие на юмручния удар от минута на минута той подпухваше все повече и хич не искаше да се сети, че неговото добре обмислено призвание е да може да отличава миризмата на овесени ядки от уханието на цвят резеда. В това отношение трябваше да се осланям на носа на Халеф, който най-сетне ми доложи, че подушил дим и мирисът с всяка измината крачка се усилвал. Значи приближавахме целта.

Бяхме на път от може би половин час, когато пристигнахме.

Стояхме пред «рамката» от дървета, зад която се намираше поляната.

Как да минем през нея?

— Ще се вмъкваме ли, сихди? — попита Халеф.

— Първо ни предстои качване — обясних аз. — След като видим как стоят нещата, ще знаем и как да продължим.

Стояхме до един явор, чиято височина далеч надвишаваше тази на ограждението. Аз се освободих от неудобната карабина и после започнахме да се катерим. Отгоре можехме да виждаме целия бивак. Той беше по-голям от онзи на мир юсуфи, но имаше същото устройство. Вдясно от нас, покрай едната страна, лежеше добитъкът. Там също имаше трънена порта. По протежение на страната пред нас и тази отляво се намираха къщите с колибите. Четвъртата, срещуположната, беше свободна, изключвайки един строен, високостеблен шан фъстък, растящ до оградата. По средата на широкия мегдан се виждаха летни къщи и колиби. Пространството около шан фъстъка явно бе отредено за «народно събрание». Мир махмалли стояха там — мъже, жени и деца, някъде към триста човека, и вдигаха оглушителна врява. Пронизваше ми ушите, които милият татко Юсуф Али за щастие не беше отпорил. За кого се отнасяше гюрултията, не бе трудно да разберем, тъй като нашият клет Хюсеин Иса беше здраво вързан за стеблото на дървото.

— Ей го къде е — каза хаджията. — Как ще влезем и как ще го освободим и измъкнем само двамата изсред толкова много народ, сихди?

— По-напред трябва да идем дотам, влизането после — отговорих аз.

Плъзнахме се от нашия явор, аз си взех карабината и се запромъквахме покрай ограждението — зад първия ъгъл, край другата стена, следващия ъгъл и отвъд, докато стигнахме мястото, над което ширеше върхари растящият вътре шан фъстък.

Чувахме как кюрдите вдигат дандания от другата страна на ограждението, но не можехме да ги видим. Някога тук, извън бивака, сигурно също е имало поляна, по която сега, наистина, отново растяха дървета, но те бяха толкова тънкостеблени и ниски, че дори и да искахме да се качим, нямаше да са ни от полза. Тук имаше само един път, а именно през ограждението. За тази цел трябваше да го изследваме.

Стеблата бяха наслагани заедно с короните както отсреща при мир юсуфи. Тъй като през дънерите нямаше как да минем, трябваше да потърсим някое място при върхарите. Щастието ни се усмихна. Точно между нас и шан фъстъка имаше една немного гъста корона на топола хаур, сиреч дърво, чиято мека дървесина не бе в състояние да устои на нашите ножове. Освободих се отново от карабината. После застанахме на колене, извадихме ножовете и започнахме да прерязваме клони и вейки по такъв начин, че се отваряше един около метър широк и малко повече от метър висок тунел.

След четвърт час бяхме напреднали толкова, че ако не искахме да бъдем открити, трябваше да оставим останалите клони. Но бяхме отстранявали не само съответната част от тополовия връх, а и всичкия буренак, с който бе гъсто обрасъл. Благодарение на нашата работа сега можехме не само да виждаме, но и да слушаме. За виждане всъщност за себе си не би трябвало да говоря, тъй като компресът беше пак изсъхнал. Болката в раненото око беше направо непоносима и засягаше по такъв начин и здравото око, че трябваше да го държа повече затворено отколкото отворено.

Шан фъстъкът беше отдалечен от нас на може би двайсетина метра. От другата страна бе застанал кюрдският «народ». Отсам стоеше отпратеният днес от нас Шир Селеки с още четирима мъже, които съставяха неговия «таен съвет». «Народът» сега се беше умълчал, но толкова по-високо говореха «съветниците». Те, изглежда, се бяха събрали да решават съдбата на пленника.

Тъкмо се бяхме натъкмили за подслушване и чухме Шир Селеки да казва:

— Хюсеин Иса се гордее със своето покръстване и се обявява за Салиб Иса [18]. Той признава, че познава чуждоземния ефенди, който простреля нашите кучета, нашите коне и дори нашите воини. Освен това той е проклет шиит и син на мир юсуфи, чиято кръв трябва ние да пием. И накрая нарича жената, виновна за днешните ни загуби, своя майка. Мир юсуфи трябва да умре и понеже толкова високо почита Салиб Иса, ще вкуси неговата сладост и ще свърши на кръста. Който има нещо против, да се обади!

Мир махмалли се обади, но не против, а приветстваха с ликуване това нечовешко предложение.

— Да го качим на кръста! Направете кръст! Да бъде разпнат! — завикаха радостно един през друг неколкостотин гласа.

— Няма защо да правим! — надвика ги предводителят. — Един здрав кол напречно на ствола, при който стои, и кръстът е готов.

Последва нов ликуващ вой, по времето на който Халеф ме попита:

— Ама че шейтанска работа, а, сихди? Бързо иди си вземи карабината! Трябва веднага да влезем!

— Не — отвърнах аз, — защото това ще бъде нашата гибел. Те ще са мнозина срещу двама. Ние няма да можем да спасим Хюсеин Иса, а самите ще умрем заедно с него.

— Но какво да правим тогава?

— Аз ще отида бързо при мир юсуфи, те непременно трябва да помогнат. Да се надяваме, че ще пристигнем навреме. Ти ще останеш, за да можеш да ни осведомиш, ако междувременно се случи нещо.

— Значи да остана да лежа тук в просеката?

— Също не — заявих, понеже много-много не се доверявах на дребосъка. При неговото добросърдечие и дързост като нищо можеше да се изкуши да се втурне сам вътре. — Ще се покатериш на явора, на който седяхме преди малко, и ще останеш там, докато се върна!

Върнахме се бързо при споменатото дърво и хаджията се качи.

Аз му подадох карабината, без която щях да мога по-бързо да се придвижвам, и продължих тичешком.

Как съм успял за пет минути да стигна реката, за мен и до днес е загадка. Първо главата във водата, за да охладя окото, после в реката, отвъд и нагоре в гората. След още пет минути бях при входа. Беше затворен и аз извиках. Отвориха бързо. Юсуф Али стоеше там с жена си.

— Къде е синът ми? — запита ме тя. — Не идва ли и той?

— Още не. Сега се нуждая от помощта на вашите воители.

— О, Боже! Значи е лоша работата му! Аз се молах без прекъсване и призовавах страдалната майка, както той ме е учил. Но това не помогна!

— Продължавай да се молиш, ще помогне!

Затичах напред и те ме последвах. По време на бяга Юсуф Али простена:

— Аз също се моля на Бога и ще правя кръстния знак, както ми показва моята жена преди малко, когато ти беше тръгнал. Аз съм виновен за всичко. О, Господи, какъв страх бера!

Мир юсуфи още седяха при огньовете си. Аз ги свиках и ги заклех настоятелно:

— Чуйте, воители! Ако сте храбри мъже и не искате да ви презирам, ще ме последвате, в противен случай мъченическата смърт на Хюсеин Иса ще тегне на душите ви. Мир махмалли искат да го разпнат на кръст. Чувате ли? На кръста трябва да умре! Това е най-ужасната от всички видове смърт и...

Бях прекъснат. Юсуф Али нададе крясък и побягна. Жена му също изкрещя високо и се завтече след него. Не можех да им попреча, защото ако се втурнех подире им, щях да изгубя скъпоценно време. Продължих да говоря. Казах всичко, което ми внушаваше страхът за Хюсеин Иса, но намерих студени слушатели. Най-сетне, с цената на голямо напрежение, успях да докарам нещата дотам, че се стигна до съвещание, едно безкрайно дълго съвещание, чийто резултат малкоегунд оповести с думите:

— Ходих, ти си наш гост и ние ще ти окажем цялото си приятелство и любов. Но Хюсеин Иса премина към салиба и ако бъде сега разпнат, ние виждаме в това само справедливото наказание на Мохамед, който стои до трона на Аллах. Бихме извършили голям грях, ако решим да помогнем на този отцепник. Ти не си от нашата вяра. Ако искаш да го спасиш, стори го, но нас пощади от молбите си.

Тук вече на нищо не можех да се надявам и нямаше какво повече да търся. Трябваше да разчитам само на себе си и на Халеф. Хукнах отново. Моето идване беше влошило положението — можеше да се приеме, че Юсуф Али и жена му само ще забъркат някоя глупост. Не ме беше грижа, че входът стоеше отворен и остана отворен след мен.

Заспусках се по стръмния склон с възможно най-голямата бързина и мислех трескаво по какъв начин бе осъществимо спасението. Често се сгромолясвах и си дерях облеклото и кожата, но не обръщах внимание на тези неща. Със стигането при реката първата ми работа бе да си натопя главата, защото окото ми гореше като огън... огън, аха, това бе спасителната дума! Да, само чрез огън можеше да бъде освободен Хюсеин Иса, а аз се бях снабдил от Ревандуз с шебхайта ^[19] и имах една кутийка в пояса си.

Докато газех водата, горе при мир махмалли отекна ликуващ крясък. Нима бяха пленили родителите на Хюсеин Иса? Побързах неспокойно нататък и скоро чух ожесточен кучешки лай. Сега може би всичко беше изгубено! След като са открили двамата, враговете сигурно са сметнали, че и други мир юсуфи има наблизо, и са побързали да пуснат хрътките си. Ако те намереха Халеф! А аз трябваше да стигна горе и имах само ножа си! Много бе важно колко са кучетата. С едно или две се надявах да се справя без барут и куршуми. Изстрелите засега трябваше да се избягват, тъй като те преждевременно щяха да издадат нашето присъствие.

Всички тези разсъждения ми минаха през главата, докато се катерех с най-голяма бързина. Лаят престана, което донякъде ме успокои. Най-после, най-после стигнах горе при явора.

— Халеф, горе ли си още? — попитах.

— Да, говори по-тихо и се качи бързо — заради кучетата!

След няколко секунди седях горе при него.

— Всичко свърши, сихди! — каза ми той. — Погледни нататък!

Прониза ме страх, какъвто още не бях изпитвал. Хюсеин Иса висеше на кръста, а родителите му бяха вързани долу за стеблото.

— Ще умре ли? — попита Халеф. — Вече четвърт час виси. Веднага след окачването му неговите родители поискаха да ги пуснат.

— Глупците! По какъв начин е захванат?

— С ремъци.

— Прободоха ли го?

— Не.

— В такъв случай няма да умре за един ден. Отказана ми бе помощ. Но ние двамата ще го измъкнем, а заедно с него и родителите му, драги Халеф. Как стоят нещата с кучетата? Колко са и къде са се дянали?

— Три са. Бяха пуснати навън веднага след появата на родителите. Полаяха малко, после замлъкнаха. Тичат постоянно около ограждението, но не са ме усетили. Имат лоши носове.

— Носовете са им добри, стига само да бъдат насочени на дирята. Чуй!

Ненадейно притича едно куче. Не бяха дресирани да се държат вкупом и това ме зарадва.

— Слушай сега плана ми! — продължих. — Преди всичко трябва да бъдат отстранени животните. Ще слезем. Не бива да стреляме. Ти ще застанеш зад мен. Когато някое пристигне, аз ще го уловя, ще го задържа здраво, а ти ще го намушкаш в сърцето.

— Не, сихди, не! Те ще ти откъснат гръцмуля от шията!

— Не се безпокой за мен! Тези псета не могат да ми навредят. Само да можех да виждам с двете очи! Ще пристъпим към дело, след като умъртвим кучетата, и то с помощта на огъня. Ща запалим на това място сухото ограждение, за да отклоним вниманието от срещуположната страна, където виси Хюсеин Иса.

— Мир махмалли ще го пречукат, преди да тръгнат насам.

— Аз ще им попреча с карабината си.

— От тази страна ли ще бъдеш?

— Ще бъда отсреща в прохода, който прорязахме. За да се разгори пожарът в подходящия миг, аз трябва да отида отсреща с карабината, а ти да останеш тук. Ще запалиш сухите клони веднага щом чуеш три пъти да излайва чакал. Ще имаш грижата да лумне бързо и да не може да бъде изгасен. После пристигах при мен.

— Ще подклада няколко огнища — три... четири... пет.

— Ето ти кибрит, а сега ела!

Слязохме. Аз си съблякох сетрето, навих го на руло и го намотах плътно около врата си. Халеф си извади ножа. Малко след това чухме отляво пъхтене.

— Внимавай... идва едно! — предупредих хаджията, който застана трескаво зад мен.

Горящите в бивака огньове хвърляха слабо сияние насам, така че можеше да се различи едно животно с необикновения ръст на хрътка от кюрдска порода. Пъхтенето бързо приближаваше. Кучето пристигаше в галоп. Видя ме, спря за миг и се изстреля с мощен скок към гърдите ми, без звук да издаде. В същия миг аз разперих ръце,

приведох се напред, за да не бъда съборен от животното, и точно когато поиска да ме ухапе, обгърнах врата му. Зъбите му се впиха в навитото сетре, но не можах да ме наранят. Аз от своя страна притиснах врата и главата му към гърдите си с такава сила, че дъхът му секна и тялото се отпусна вяло.

— Мушкай сега, Халеф!

Хаджията заби ножа четири-пет пъти в ребрата на животното. Аз пуснах кучето и то остана неподвижно.

— Хамдулиллах, успяхме! — отдъхна облекчено Халеф. — Не го считах за възможно, сихди. Ако другите...

— Тихо! — прекъснах аз словоизлиянията му. — Пак идва едно, този път отдалечно.

Обърнахме се в тази посока. Второто куче беше обработено по същия начин, с единствената разлика, че когато му приклеших врата, в смъртния си страх ми одраска с ноктите на задните лапи бедрата. Едва след по-дълго време се появи третото, последното животно, което беше обезвредено като първото, без да ме нарани. Сега помогнах малко на Халеф да събере горивен материал, за да подкладе няколко огнища и огънят да може бързо да се разпространи. После побързах с карабината си към отсрещната страна на кюрдския бивак. Пропълзях там в направения от нас проход и сега разпятието бе пред мен.

Иса, който бе трябвало да стане светлина на исляма, висеше на набързо изготвения кръст, но не прикован болезнено с пирони като Спасителя, а вързан с ремъци. Въпреки това лицето му беше разкривено от болки, а мускулите потръпваха в спазми. Родителите му умишлено бяха вързани към стеблото на шан фъстъка с лице един към друг. Ръцете от лактите надолу бяха свободни, така че можеха да се докосват, но не и да си помогнат.

Много кюрди се бяха преситили да гледат и се бяха отдалечили. Други образуваха полукръг от другата страна на дървото и се наслаждаваха на картината, която измъчваните представляваха. А те не се държаха тихо. Подхвърляха си думи на утеха и надежда, злорадо осмивани от зяпачите.

— Дръж се! — молеше майката сина си. — Той непременно ще дойде, обеща да те спаси. Познаваш господаря. Каквото обещае, го сдържа.

После продължи да плаче и се моли. Същото правеше и Юсуф Али. Той прекъсна молитвата, за да подвигне на сина:

— Аз съм виновен, аз самият! Сега моите болки са по-големи от твоите. Може би господарят ще ни се притече на помощ. Ако го стори, ще си врежа с ножа на гърдите един Салиб Иса като възпоменание за тези неизразими болки.

— Не плачи, майко — помоли Хюсеин Иса. — Мария е изтърпяла хиляди пъти по-големи болки от теб. Не плачи, татко, защото моето положение е завидно. Смъртта за вярата открива пътя към Рая. Не за мен, а за вас. Вие дойдохте да ме спасите, а самите се обрекохте на смърт. Но господарят може би ще съумее поне вас да спаси. Ще се помоля за вас той да се появи.

Вдигна глава и изпълнен с упование, започна да се моли и да призовава страдалната майка за помощ и подкрепа. През това време мир махмалли си подхвърляха подигравателни забележки. Не биваше повече да чакам, макар да не знаех как с Халеф ще успеем да освободим с необходимата бързина тримата от дървото и кръста. Сложих ръце около устата и изляях три пъти като чакал. Отправяйки остро око към срещуположната страна, видях веднага да се появява едно пламъче, бързо последвано от други две, три, четири, пет, докато едно общо огнево започна да поглъща ограждението. Половин минута по-късно поне двацет метра от оградата бяха обхванати от буйни пламъци, които се втурнаха бясно в двете посоки. Огънят беше забелязан и предизвика възнамерявания ефект. Всичко живо зарева и хукна за вода. Лежащите вляво животни се подплашиха и затърчаха между колиби и хора. Ужасените кюрди се юрнаха към жилищата да си спасяват покъщината. Никой не обръщаше внимание на шан фъстъка. Аз вече стоях при него, след като бързо бях прерязал малкото тополови клони, които ми препречваха пътя.

— Тук съм! — подвигнах ободрително на тримата. — Първо освобождавам бързо вас двамата и после сина!

— О, пресвета Мариях, майко на страданията, как ти благодаря! — изликува кюрдката, когато вървите ѝ паднаха под острия ми нож. — Страдална майка те нарече моят син и аз ти го отстъпвам да ти служи!

— О, Салиб Иса — извика нейният мъж, — ти наистина си помогъщ от полумесеца на Пророка!

Двамата бяха освободени. Един рез нагоре освободи и краката на сина. Стиснал нож между зъбите, аз се закатерих по ствола на шан фъстъка и достигнах лявото рамо на напречната греда. В този момент от отвора изпълзя Халеф и притича насам.

— Бързо нагоре до другото рамо! — разпоредих му аз. — Трябва едновременно да срежем ремъците на Хюсеин Иса, иначе ще си счупи някоя ръка. Баща му е достатъчно силен да го улови.

Дребният, храбър хаджи се изкатери като катерица. Юсуф Али застана отдолу с разперени ръце. Едно срязване отсам и едно отвъд... Иса падна в обятията на своя баща, който го притисна към могъщата си гръд и нададе радостен вик. Майката прегърна и двамата и заликува заедно с тях. Тогава видях, че сме забелязани. Няколко мир махмалли зарязаха всичко и се затичаха насам, последваха ги и други. Аз и Халеф скочихме. Вдигнах останената преди малко карабина.

— Изчезвайте бързо в тъмната гора и тичайте към нашия бивак! — повелих. — Не се грижете за мен! Аз ще прикривам отстъплението. Няма да ми се случи нищо.

Те се подчиниха. Хюсеин Иса не можеше да върви и трябваше да бъде носен от неговия баща. Да следя как ще бъде изнесен, не ми беше възможно, тъй като мир махмалли бяха близо. За щастие нямаха пушки със себе си. Насочих своята към тях и им заповядах да спрат. Когато въпреки това продължиха да търчат насам, дадох три изстрела по три крака. Улучените се строполиха, останалите спряха, всички зареваха от ярост.

Приятно ми бе, че спряха, понеже не можех да виждам с дясното око и трябваше да стрелям от лявата страна.

После се изтеглих през дупката, без да се осмелят да ме последват.

Сега вече две страни от ограждението горяха буйно. В гората, докъдето стигаше сиянието на огъня, бе светло като ден. Понеже вече нямаше защо да се опасявам от враговете, не направих обиколка, а се затичах надолу към реката и после нагоре по откоса, където беше още по-светло отколкото в долината. При входа на бивака скочих на Халеф и тримата спасени.

Мир юсуфи стояха прави, вперили взор в огъня, който не можеха да си обяснят. Юсуф Али мина през тях със сина си на ръце, без да обърне внимание на техните въпроси. Халеф беше разказал на

исполина, че племето му не е пожелало да участва в спасението. Аз го последвах с жена му. На Халеф сърцето обаче не можеше да изтрае. Той спря да разкаже на мир юсуфи какво се е случило.

Отидохме в колибата на Юсуф Али. Веднага бяха запалени две маслени лампи, за да прегледам състоянието на неговия син. За щастие той не беше висял дълго на кръста и мускулите и сухожилията му бяха здрави. Вярно, изпитваше силни болки и се чувстваше като разбит, но някакво опасно нараняване не можах да открия.

Що се отнася до мен, аз се уплаших от самия себе си, когато се погледнах в един съд с вода — послужи ми за огледало. Око и нос образуваха една синьо-червена хълмиста верига в лицето ми, но не се съмнявах, че със студени компреси и спокойствие отокът ще спадне. Юсуф Али още не беше ми се извинил. Сега ме помоли за прошка по такъв начин, че след вътрешното обръщане във вяра с двойно удоволствие му простих «мръсния удар».

Когато Халеф дойде, Фатима Мариях излезе да раздуха огъня и допече овена. Така злощастно прекъснатата вечеря сега се превърна в празничен пир. Уредихме си го в къщата, понеже се сърдехме на мир махмалли. Не пуснахме никого.

След храна Хюсеин Иса трябваше да спи. Ние останалите още дълго останахме будни, обсъждайки събитията. После им разказах за Юсуф — дърводелеца, за Мариях — светата Дева, и за Иса — Сина Божи. Разказах за смъртта, възкресението и възнесението на Спасителя и го правех, както се приказва на деца, съобразявайки се с духовните сили на тези хора.

Такива часове са святи. Моите слушатели ме следяха с такова благоговение, каквото можех само да желая. Мисля, че никой мисионер не е имал по-добър успех от моя сега. Юсуф Али буквално се смяташе за дърводелеца Йосиф и беше горд, че е баща на един толкова благочестив и дори разпнат християнин. Той прояви твърда решимост да отиде с Хюсеин Иса в Мосул и накрая извика вьодушевен:

— Господарю, днешният ден навеки ме смрази с Мохамед. Аз ще стана християнин и за мен ще бъде голямо щастие да видя сина си свещеник.

Фатима Мариях се хвърли на врата му и го целуна пред очите ни. Нейният син още отпреди й беше разказвал за страдалната майка и

това се бе съхранило трайно в нейната памет. От всичките свети личности, за които им разправих, редом със Спасителя тя най-дълбоко в сърцето си беше сключила «Mater dolorosa». Целуна ми, плачейки, ръцете и каза:

— Днес добих представа какво е изтърпяла страдалната майка. Светата Дева отпрати болките от мен. На нея единствено трябва моят син да принадлежи, а аз ще бъда негова и значи също нейна слугиня. Това е моят обет и аз ще го спазя.

На разсъмване трябваше все пак да си легнем да поспим. Когато се събудихме по обяд, Хюсеин Иса се чувстваше много по-добре, а моето лице беше придобило по-улегнал, жълтеникав цвят. Окото вече надничаше, макар и безсилно, от отока — приблизително като дребна стафида от хубаво втасал английски коледен пудинг.

Тъй като вече бе невъзможно да тръгнем, то трябваше да се съгласим на една уговорка с мир юсуфи. Халеф остана с храбрия гавазин като гост при малкоегунд, а аз — при Юсуф Али, на когото малкоегунд трябваше да доставя ястията. Кюрдите бяха безкрайно горди с нас. Двама смелчаци бяха измъкнали трима пленници сред триста врагове. На това отгоре гората продължи още два дни назад да гори. Мир махмалли бяха изгубили много животни, лятното им обиталище беше разрушено от огъня и понеже трябваше да си потърсят друго, за дълго време отпадаха като грижа на мир юсуфи. Последните ни държаха голяма благодарност и те по свой начин ни я принасяха честно.

Моето оздравяване напредваше по-бързо от това на Хюсеин Иса. Когато на мен окото възприе отново прежния си вид и носът ми спадна до първоначалната си красота, той все още чувстваше голяма отмалялост в крайниците. Трябваше да остане по-дълго от мен. Твърдо бе решено, че ще вземе родителите си, и аз го помолих да предаде при тази възможност моя дързък гавазин в Керкук. Касем много се зарадва, тъй като бе изгубил всяко желание да язди по-нататък с човек, който подхваща бой с дузина и повече кюрди и сетне пали техните къщи, огради и гори. Той получи от мен бакшиш, от който беше далеч доволен отколкото от мен самия.

Заради пълното оздравяване на моето око и напредналото годишно време трябваше да се откажа от ездата си до езерото Урмия.

Сега смятах да яздя нагоре покрай Горна Заб и през планините Тура Гхара отново да се върна при Бююкзаб.

Най-сетне една сутрин потеглихме с Халеф. Всички мир юсуфи ни придружиха на известно разстояние. Когато си вземахме сбогом, Фатима Мариях ми целуна през плач ръцете и помоли:

— Мисли за мен, господарю, както аз ще мисля за теб през цялото време! Ти нямаш жена, но имаш майка. Поздрави я от мен! Аз винаги ще се моля за нея и за теб.

А Юсуф Али вдигна кожените ленти на яката си, извади ножа, вряза си на гърдите две дълбоки, кръстосани рани и каза:

— Бях дал оброк да го сторя. Това е моят знак — Ес Салиб, Христовия кръст, с който оттук насетне ще живея и с който ще умра. На теб го дължа. Пътувай с Божията закрила и бъди щастлив, както сега съм аз.

Информация за текста

© 1997 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Das Kurdenkreuz,

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: BHorse, 2009

Издание:

Band 48. Das Zauberwasser. Karl May Verlag, Bamberg

Свалено от «Моята библиотека»

<http://www.chitanka.info/lib/text/14568>

Последна редакция: 2009-11-09 22:00:00

notes

1

Бог е всемогъщ!

Ходих — господин, повелител — б.а.

Миван — гост — б.а.

4

Хешмер — приятел — б.а.

Понякога в диалектите може да има голяма разлика в обичайната транскрипция на имената и говора — б.а.

6

Съжалявам те.

Кръвта е червена. Пази се от змии.

Темели — кичур — б.а.

Малкоегунд — старейшина на селото, предводител — б.а.

Господи, о, Господи!

Господ да умножи твоео богатство, верни ми приятелю!

ПИА ТЮТЮН

Надр — оброк — б.а.

Измежяр — слуга — б.а.

Патрик — патриарх — б.нем.изд.

Катиб — писар — б.а.

Ил Курбан ил мукад'дас ер Ршпас — Свето причастие на кръщението — б.а.

Салиб Иса — Кръст Христов — б.а.

Шебхайта — кибрит — б.а.

- [Карл Май](#)

-

- [info](#)

-

- [notes](#)

- [1](#)

- [2](#)

- [3](#)

- [4](#)

- [5](#)

- [6](#)

- [7](#)

- [8](#)

- [9](#)

- [10](#)

- [11](#)

- [12](#)

- [13](#)

- [14](#)

- [15](#)

- [16](#)

- [17](#)

- [18](#)

- [19](#)

- [20](#)

- [21](#)

- [22](#)

- [23](#)

- [24](#)

- [25](#)

- [26](#)

- [27](#)

- [28](#)

- [29](#)

- [30](#)

Карл Май

Лъвът на кръвното отмъщение

Колко често в хода на моите разкази съм подчертавал и сега отново ще го сторя, че не съм привърженик на теорията за случайността. Аз храня по-скоро непоклатимото убеждение, че ние хората сме ръководени от ръката на Всемогъщия, Всезнаещия и Вселюбещия, без чиято воля — според Светото писание — и един косъм от главите ни не пада. Които са се откъснали от тази ръка, странстват по свои собствени пътища и отричат съществуването на един по-висш промисъл, не могат да ме забъркат в своето убеждение. Моят опит за мен стои по-високо от твърденията на тези «преучени» люде, които не забелязват влиянието на Небесното провидение само защото са се отрekli от него.

Много често ми се е случвало някое станало преди много години, само по себе си незначително събитие, за което отдавна вече не си спомням, да прояви неочаквано своите последици и така решаващо да се намеси в моите действия, че само като духовен слепец бих могъл да твърдя — тогавашните ми мисли и решения са били вдъхновени от някаква случайност.

Така бе също със срещата ми с персиеца Джафар в Дивия запад, заемаща в моя бурен живот само част от мимолетно събитие, за което твърде рядко се сещах.

Откровено ще призная, ханджарът постепенно за мен бе изгубил качеството си на «спомен». Аз го вземах в ръка, без да ми припомня за по-раншния си притежател, и от време на време го носех със себе си при моите пътешествия, без да мисля за възможността, че някога би могъл да има за мен по-голямо значение освен като оръжие. И все пак този позабравен случай щеше след години да разкрие своите последици.

Моите читатели знаят от томчето «От Багдад до Стамбул», че по това време аз и моят верен хаджи Халеф Омар бяхме сграбчени от чумата по пътя на Кервана на смъртта от Багдад за Кербала. Беше чудо, че се изплъзнахме от смъртта, толкова повече, че тежкото заболяване бе предхождано от събития, които бяха изразходвали нашите сили. Тези дни на страдания, когато ние двамата, съвсем безпомощни, бяхме разчитали единствено на себе си, заемаха в нашите спомени изтъкнато място, а и местността, в която седмици наред бяхме витали между живота и смъртта, се бе запечатала дълбоко в паметта ни. Ето защо е лесно разбираемо, че бяхме решили при някое наше сетнешно присъствие в Багдад да използваме възможността за посещение на местата, станали толкова фатални за нас.

Моят храбър Халеф междувременно беше станал шейх на хаддедихн арабите. Уважението, което си беше извоювал, се намираше в обратна пропорционалност с неговия ръст. Той имаше, както е известно, много дребна и суха фигура и извънредно много се гордееше със своите мустаци, за които в мигове на откровение признаваше действително съобразно истината, че тази «украса на лика» се състои от тринайсет косъма, а именно шест отдясно и седем отляво. Но неговото мъжество и безстрашие се извисяваха над всяко съмнение, а по отношение привързаността му към мен често не можех да кажа кого повече обичаше, мен или своята жена Ханнех, която най-често наричаше «най-прелестното цвете сред всички рози на жените и дъщерите».

Ако хаджията имаше вече един своеобразен, пишно цветист начин на устно изразяване, то неговите писма, които получавах по време на раздялата ни, бяха къде по-възхитителни. Аз адресирах писмата си до Мосул, докдето Халеф пращаше сегиз-тогиз някой от своите бедуини, за да се осведоми дали е пристигнала някоя писаница от мен. След месечен или даже годишен срок той изпращаше после отговора си пак натам — трябваше все пак да чака, докато племето му се озове

отново в близост на този град. Ставаше така, че нашата кореспонденция не страдаше от голяма прибързаност. Затова пък толкова по-самобитно бе съдържанието на неговите писма и аз бих могъл навярно да кажа, че последното, което получих по онова време от него, бе най-възхитителното. Бях му известил преди три четвърти година, че се каня да «отскоча» до Персия и пътем да навестя пасищата на неговото племе. Той ми отговори, служейки си с една чудата смесица от арабски и турски, която предавам в превод:

«Хаджи Халеф Омар, шейх на хаддехните от голямото племе шаммар, до Кара бен Немзи ефенди, неговия приятел.

Поздрав! Обичам те! Още веднъж привет!

Твоето писмо, о, сихди, дойде точно по време на молитвата Аср. Благодарност! Милост! Привързаност! Слънце изгря за мен, задето си имал достатъчно мастило да ми пишеш. Радост навсякъде, хамдулиллах! Не губи кураж, аз веднага ти пиша! О, перо! О, мастило! То е изсъхнало. Пращам за вода и сипвам вътре! То отново омеква и се разрежда! Машаллах! Шрифтът е бледен, ама ти въпреки туй ще можеш да го четеш, защото си най-ученият от всички учени от страните на Изтока и Запада. Аз го подкрепям с клетва!

Ханнех, най-красивата от цветята сред всички жени, все още си ухае както преди толкова много години. Ти си нямаш никаква. Аллах да се смили над теб. Кара, моят син, който носи твоето име, е вече кажи-речи по-умен от баща си. Той навярно ще ме надмине. Душата ми се радва. Въпреки това викам: о, горко, о, горко! Стадата ми растат, а шатрата се уголемява. О, пари, о, имане, о, камили, коне, овце, кози и агнета! При теб същото ли е? Млякото ти мазно и гъсто ли е? Или плодовете на твоите фурми са проядени от червеи? Тогава те стават само за фураж на добитъка. О, сиромашия, о, кахъри и погibel! Как расте тревата в Алемания? Шатрите ти плътни ли са? Ако не, то ги закърпи! Една малка дупка много бърже става голяма дупка. О, вятър, о, дъжд, вие хич нямате работа вътре! Ние сме в пълнолуние, при теб как е? Избягвай пороците, защото те се множат като мравките в степта! Не давай прекалено фураж на камилите си, а ги приучвай на търпение! Оставяй конете да спят на открито, ама любимата кобила вземай в шатрата! О, нощ, о, роса, вие й вредите! Пази се от настинка и грехове! Двете убиват, едното тялото, другото душата, и в двата случая ще бъде много жалко за теб. Вярвай ми в това, защото аз винаги съм бил твой искрен приятел и закрилник!

Твоите мисли са в Персия, моите също, защото аз ще яздя с теб. Как бих могъл да те пусна да яздиш сам, о, сихди! Аз искам с теб отново да живея и отново с теб да умра. Ела! Бен Рих, най-великолепният от конете, пита за теб. Неговият баща беше твоя собственост. Ти ми го подари. Вземи сега сина в замяна, а после си ми го върни!

Виж как те обичам и почитам: започнах това писмо в третия ден от месеца по твоето отчитане тишрин илау'вал и го завършвам днес в деветия ден на месец канун ет тани. Това е повече от три месеца, толкова големи части от моето сърце са твое притежание! Ако беше дошъл, нямаше да пиша, а щях повече да ти кажа. Имай търпение с твоето племе, но бъди строг с устата на стара жена, тогава ще управляваш мъдро и ще пожънеш слава и почести. Не се влюбвай в грешките си, иначе те ще порастат колкото лъвовете и ще те разкъсат! Все още ли пиеш вино? О, Мохамед! Та нали той го е забранил! Само че ти си християнин, а аз трябва да се подчинявам на Корана, но когато носиш такъв, не пий! О, наслада, о, блаженство! От утре вече те очакваме. Овцата с най-тлъста опашка е готова да бъде заклана за теб веднага щом се явиш при нас. Тя се радва на тази чест. Никога не

закопчавай каишите на седлото халтаво, ще се хързулне заедно с теб! О, строшаване на ръцете, краката и ребрата! Ханнех, най-велелената от жените сред съпругите, няма нищо против да яздя с теб. Тя става все по-красива. О, щастие, о, благословия, о, съпружество! Хем не се разболявай! Аз те уверявам и ти се кълна, че това вреди на здравето, защото съм твой истински приятел! Не се събирай с неверници и хулници, а вземай пример от тези, които са били поведени от теб по правия път.

Днес е четвъртият ден от месец нисан. Писмото значи се удължи с още три месеца. О, дългота на времето, о, многобройни дни! Мий се пет пъти на ден, при всяка молитва веднъж, а ако нямаш вода, ползвай временно пясък! О, чистота на тялото, о, чистота на душата! Ние бивакуваме в близост на Карлат Шергат и скоро ще се изтеглим на запад, заради което изпращам пратеник до Мосул. Бъди по ранина на крак, защото Утринната молитва е по-добра от съня! Вземи прочутите си пушки и ела колкото се може по-скоро! Поздрав, почит, любов, уважение и назидание от твоя приятел и закрилник

Хаджи Халеф Омар бен хаджи Абул Аббас ибн хаджи Давуд ал Госарах.»

Моето писмо, на което последва този отговор, бе лежало в продължение на месеци в Мосул, преди да бъде взето, и докато после Халеф се бе нуждаел от шест месеца, за да доведе с пот на лицето горното писание докрай, аз вече бях пристигнал при Тигър. След като дълго бях разпитвал напразно, узнах най-сетне, че сега хаддехидните трябва да се търсят в близост на Джебел Кхануке, и се отправих за там. Начинанието не беше безопасно, тъй като точно в тази посока можех да срещна враговете на това племе и ако те ме разпознаеха, което можех да очаквам, трябваше да браня живота си. Бях сам, а конят, който яздох, не струваше много, понеже не бях купил по-скъп, знаейки, че за Халеф щеше да бъде чест да ме снабди с добро животно.

Щастието ме покровителстваше. Не срещнах никакъв човек, докато на юг пред мен се появиха възвишенията на Джебел Кхануке. Тогава видях да се задава един ездач, който, като ме съгледа, спря коня си и мнително посегна към кремъклияката. Аз проявих повече доверие, като се насочих към него и го поздравих приятелски. Той се позабави да отговори, измери ме с мрачен поглед и ме попита после, без да отвърне на поздрава ми:

— Ти си турчин, пратеник на пашата от Мосул?

— Не — отвърнах.

— Не отричай! То ти личи. Лицето ти има светлата боя на градския жител.

Аз действително бях от твърде късо време на път, за да съм почернял от слънцето, а добре знаех колко са омразни служителите на пашата при бедуините, които никога не искат да признаят правото на правителството да събира данъци. Ето защо казах:

— Какво ме интересува пашата! Аз съм свободен мъж, а не негов подчинен.

— Как може един турчин да се нарече свободен мъж? — подигра се оня. — Само бедави^[1] е свободен.

— Аз не съм турчин.

— А какъв? Кюрд също не си, това виждам. Към кой народ значи би могъл да принадлежиш?

— Франк съм.

— Франк? — изсмя се той. — Каква лъжа! Никой франк няма да се осмели да броди ей така сам като теб из тоя край.

— Мислиш, че само бедуините притежават кураж?

— Да.

— И въпреки това спря, като ме съгледа? Аз обаче спокойно яздих към теб. Кой следователно притежаваше кураж?

— Мълчи! Да идеш насреща на един отделен човек, не се изисква никакъв кураж. Аз искам да знам към кой народ или племе принадлежиш.

Гласът му звучеше почти заплашително и същевременно той си играеше с петлето на кремъклийката. Неговото лице ми беше непознато. Значи не можеше да бъде хаддедихн. Поради това отвърнах по същия начин:

— Кой от двамата ни има правото да разпитва другия? Кой е по-знатният, аз или ти?

— Аз!

— Защо?

— Стадата на моето племе пасат тук.

— Кое племе?

— На хаддедихните.

— Ти не си хаддедихн!

— Как можеш да го твърдиш? — сопна ми се той.

— Ако беше хаддедихн, щях да те познавам.

— Познаваш ли всички мъже на това племе? — попита учудено.

— Поне тези на твоята възраст.

— Аллах! Приятел или враг си на хаддедихните?

— Приятел.

— Докажи го!

Тогава аз му се изсмях в лицето и казах:

— Чуй, ако тук има нещо за доказване, то това е дали ти си хаддедихн!

Той издърпа петлето и викна гневно:

— Ако искаш да ме оскърбиш, ще ти тегля куршума! Аз сега съм хаддедихн, а порано принадлежах към прочутото племе на атеибехите!

— Това е нещо друго, ала аз въпреки всичко имах право. Познаваш ли шейха на атеибехите Малек?

— Да. Той е мъртъв.

— Вярно е. Той беше дядото на Ханнех, жената на моя приятел хаджи Халеф.

— На твоя... приятел...? — попита усъмнено.

— Да, защото аз съм Кара бен Немзи ефенди и ти сигурно си чувал за мен.

Видях по лицето му първо изписано удивление, после отново съмнение и накрая пренебрежение.

— Не лъжи! — отговори. — Ако мислиш, че ще ти повярвам, нямаш капчица мозък в главата. Ти да имаш ловкостта да си тоя Кара бен Немзи!

— Аз съм!

— Ако ти си това, то ще е възможно и ел асфур^[2] да бъде сметнат за ел ниср^[3]!

— Познаваш ли Кара бен Немзи?

— Не, защото съм едва от година при хаддедихните. Ама съм слушал толкова много за него, че не е необходимо да съм го виждал, за да знам, че си лъжец. Този дързък алеман е единственият франк, който дръзва да се появи сам по тези места. Затова ти не може да си франк, а трябва да си слуга на пашата.

— Машаллах! Твоите мисли са наистина странни! Тъкмо защото съм сам тук, трябва да съм Кара бен Немзи. Това е единствено правилното заключение от твърдението, което изрече.

— Ти май желаш да те осмее. Аз мога да ти докажа, че не си този, за когото се представяш.

— Наистина ли?

— Тогава чуй и сетне се засрами! Аз нося едно писмо в Мосул, което да иде в Алемания до Кара бен Немзи. Може ли той да е тук, ако трябва да получи едно писмо в отечеството си?

— Защо не? Преди девет месеца аз писах на хаджи Халеф Омар, шейха на хаддедихните, че възнамерявам да тръгна към Персия и ще го навестя. Да не би да съм длъжен да чакам с това пътешествие, додето той едвам след години ми прати отговор? Аз пристигнах тук по-рано, отколкото ме е очаквал, такава е работата. Впрочем аз дадох на хаджи Халеф пликовете за писмата, които щеше да ми пише. Щом имаш такова у себе си, то трябва да изглежда по следния начин...

Извадих бележника си от джоба, написах на един лист адреса си, както го бях дал на Халеф, и му го показах. Той бръкна в пояса, измъкна писмото, сравнява дълго и старателно двете неща и накрая извика:

— Аллах акбар! Аз не разбирам това четмо и тези думи, но знаците са същите. Нима наистина си Кара бен Немзи ефенди? Тогава трябва да имаш две пушки, една голяма и една малка, за които всеки знае, че...

Той спря посред приказката си, защото аз снех висящите на гърба ми пушки и му ги показах. Сега бе крайно забавно да се види физиономията му. За съжаление имах тази наслада само няколко мига, защото той ми тикна чевръсто писмото и бележника в ръката и се разкрещя:

— Иа сурухр, иа сурухр! Хамдулиллах! (О, радост, о, радост! Слава на Аллах!) Кара бен Немзи е тук! Трябва мигом да се върна, да осведомя!

Той обърна коня си, смушка го с пети в слабините и се понесе в посоката, от която беше дошъл. С двете пушки, писмото и бележника в ръце аз се ухилих след него. Странен начин да ме посрещне този мъж на пасището на племето, към което сега принадлежеше! Колко далеч бях от хаддедихните, не знаех. Той можеше поне това да ми каже. Но неговата следа бе за мен един сигурен пътеуказател към целта и ето защо аз седнах във високата сега през пролетта трева, за да се насладя с подобаваща съсредоточеност на писмото на моя хаджи Халеф.

Познавах стила на дребосъка и още преди да отворя писмото, знаех, че ще съдържа множество назидания, за които нямаше никакво основание. И правилно, не бях се измамил! Трябвало да изкърпя шатрата си, да избягвам пороците, да не прехранвам камилите, да се пазя от грехове и простуда, да не закопчавам халтаво седлото и тъй нататък! Такъв си бе неговият маниер и начин да ми разкрие любовта си. Това не можеше да ме обиди, а само ми доставяше удоволствие. Преди три месеца беше писал: «От утре вече те очакваме» и въпреки това аз бях тук по-рано, отколкото можех да подозирам. Какво въздействие щеше да предизвика в бивака новината за идването ми, знаех. Сигурно нито едно дете, което се бе научило да тича, нямаше да остане да си седи в шатрата и всеки, който бе в състояние да се качи на кон, щеше да препусне насреща ми.

След като прочетох с истинска наслада писмото, аз се метнах отново на седлото и последвах дирята на толкова бързо повярвалия атеибех. Тя водеше на юг, към хълмовете на Джебел Кхануке.

Казах си, че не може да съм много отдалечен от бивака на хаддедихните. Ширналата се степ образуваше едно-единствено, непрекъснато море от първите пролетни цветя. Конят ми беше обагрен чак до мен от цветен пращец, какъвто не бе случаят при жребеца на куриера. От това можех да заключа, че когато ме срещна, този мъж не е бил изминал дълъг път. Той бе имал щастието още в началото на своята езда към Мосул да срещне адресанта на писмото.

Беше минал едва четвърт час, когато видях, че предположението ми е вярно: първо се появиха двама ездаци, които летяха към мен в кариер. Единият яздеше вран, а другият бял кон. Още преди да различа лицата им, знаех кои бяха: хаджи Халеф Омар на бялата, несравнима кобила, която някога бе принадлежала на Мохамед Емин и после на неговия син Амад ел Гхандур, и Кара бен Халеф на врания жребец Асил бен Рих, потомъкът на моя незабравим Рих. На известно разстояние зад тези двамата някой яздеше един пъстър кон. Това беше Омар бен Садек върху коня,

който бях плячкосал навремето от аладжите. А още по-назад идеше един голям и широк облак от ездачи, всеки от които се стараеше да надпрепуска другите.

Халеф и неговият син имаха най-добрите коне, те ме достигнаха първи. Аз бях слязъл, за да ги посрещна стоешком. Те скочиха кажи-речи още в бяг. Халеф се втурна към мен с разтворени обятия.

— Сихди, добри, скъпи сихди! — извика той. — Моето блаженство няма глас и запленението ми няма думи! Освободи ме от словото, аз не мога да говоря от радост!

Обви ръце около мен, сложи глава на гърдите ми и заплака високо. Аз го целунах по страните и казах:

— И в мен мълчи гласът на копнежа, който ме тласкаше към теб. Той намери изслушване и аз възславям Аллах, задето ме дари с тази радостна среща.

Тогава той притисна още по-здраво ръце около мен, пусна ме после бързо, обърна се към своето момче и каза:

— Видя ли, сине мой? Кара бен Немзи, когото ние почитаме и когото аз обичам, ме целуна! Това е повече, хиляди пъти повече, отколкото някога моето приятелство и любов биха могли да измолят. Никога не забравяй в твоя живот, че неговите устни докоснаха лика на твоя баща! Това и за теб е слава, която никоя друга почест не може да достигне.

Халеф притегли Кара към мен да ми подаде ръка. Аз се наведох към момчето, целунах и него по челото и рекох:

— Ти си синът на моя приятел Халеф, наречен по негово и мое име Кара бен Халеф. Имай предвид, че и аз те обичам като баща. Бих желал един ден като мъж да можеш да приличаш на него.

Дребният хаджи Халеф изпъна гордо снага и извика все още с радостни сълзи в очите:

— Добре ли чу думите на най-големия герой, когото познавам? Да си станел мъж, какъвто съм аз, твоят баща! Ние сме убивали лъва и сме надвивали черната пантера; ние винаги сме побеждавали и нивга не сме показвали на някой враг гърба си. В твоите жили тече моята кръв, а зад челото ти живеят достойнствата на моя дух. Аллах да даде с делата си един ден да достигнеш прославата на твоя храбър баща!

Правилно! Такъв си беше той! Още в първия миг на нашата среща му беше невъзможно да противостои на привычката си да преувеличава. Това си му беше станало, без да е осъдителна мания, втора природа. Той успяваше, без всъщност да го иска, дори в миг на най-дълбоко вълнение и затрогнатост да придаде със своето безобидно самохвалство един ведър привкус на сериозността. Който го познаваше, това вече не му правеше впечатление.

Междувременно Омар бен Садек също бе приближил и слязъл от своя аладжи. Той ми подаде двете си ръце и каза:

— Сихди, аз не съм така отрупан с чест и слава като хаджи Халеф Омар, нашия шейх. Но аз те обичам също както той и благодарността за това, което ти дължа, никога няма да отмре в моето сърце. Бъди ни добре дошъл! Заедно с теб при нас ще отседнат всички добри духове.

И сега с гръм и трясък пристигна гъстият, многоброен облак конници! С юздите в левите ръце и кремъкклиите в десните, те се носеха с ликуващ крясък към нас, сякаш се канеха да ни стъпчат в земята. Спряха посред вихрен галоп на три крачки от нас, издигнаха рязко конете на задните крака, разпиляха се назад, обърнаха отново, формирайки какви ли не фигури, препуснаха, все стреляйки и отново зареждайки, привидно разбъркано един през друг и запрофучаваха толкова близо край нас, че човек, за да не се изложи с някое страхливо отдръпване, трябваше да е запознат с този обичай и тяхното ездаческо умение. Зад тях се придържаха момчурляците до четири-пет години също на коне, зяпайки тази «фантазия», в

която нямаха право да участват. После ние възседнахме, бяхме взети по средата и поехме в галоп към бивака, пред който стояха старците, жените и момичетата, за да ни посрещнат във всички регистри с «Алан васах'лан!» «Мархаба!» и «Хаба-кек!»^[4]

Слязохме пред една красива шатра, в която щях да живея. Хаддедихните притежаваха специална шатра за почетни гости, а това бе знак, че племето се радва на изключително благоденствие. По-късно, когато Халеф ме поведе с очевидна гордост около дуара^[5], за да ми покаже стадата, забелязах за своя радост, че тези толкова сприятелени с мен хора сега бяха значително по-имотни отколкото по времето, когато се запознах с тях. Не можех да не споделя тази констатация с хаджията и той веднага използва благоприятната възможност да се представи в добра светлина, като попита:

— Знаеш ли, сихди, на кого племето дължи всичко?

— На теб сигурно! Или не?

Тогавата той сложи ръце на сърцето, вирна глава, извиси важно вежди и заговори:

— Да, на мен! Аз съм шейхът, а ти знаеш какво означава доброто управление. Аз съм този, комуто всички тези подчинени са поверени със своите тела и душите, които обитават тези тела. Аз съм бащата и майката, дядото и бабата, та дори прадядото, прародителят и праотецът на тоя мой народ. Аз храня и обличам моите подчинени; аз ги мия и реша; аз ги гълча и съдя, вардя и закрилям. Аз ги направих богати и щастливи. Можеш ли да отгатнеш как? Отговорът е една-единствена, малка дума.

— Сигурно имаш предвид думичката «мир».

— Да, тя е, «мир». Мохамед Емин и Амад ел Гхандур бяха войнствено настроени, ала нямаха щастие. Ако ние двамата, аз и ти, не бяхме дошли навремето при хаддедихните, те щяха да бъдат сразявани във всяка битка. Мохамед Емин падна в крамолата, а Амад ел Гхандур трябваше заради грешките, които извърши, да се откаже от сана шейх. Сетне бе избран Малек, дядото на моята жена Ханнех, най-чаровната сред красивите жени на всички страни и народи. Той беше стар, наистина, но като атеибех също обичаше войната, а също немà късмет. Когато умря, бях избран аз. Това май беше най-умното, което хаддедихните можеха да сторят. Ти знаеш, че аз съм храбър воин и никога не съм се плашел от някой враг. Аз също обичах ятагана и не исках да го оставя да заръждавее в ножницата, ала ето че междувременно ме споходи ти, сихди! Твоят глас прозвуча от устата на моята жена Ханнех, най-красивата роза сред всички цветя на женските шатри. Ти толкова често си говорил за божията любов, милост, състрадание и доброта; толкова често си казвал, че човекът е божие подобие. Ти си учил, че любовта е най-голямата сила на небето и земята, на която нищо не може да противостои. Такива бяха твоите думи. Но твоите дела въздействаха още по-могъщо от думите ти. Ти щадеше дори най-лютите си врагове колкото се може по-дълго. Ти предпочиташе с благост или хитрост да постигнеш онова, което чрез строгост или с бич можеше да постигнеш много по-бързо. Ти десетки пъти си рискувал живота си, за да запазиш този на някой враг. Тези твои дела са говорили много по-силно от словата ти на сърцето на моята Ханнех. Когато ти отдавна си беше отишъл от нас, тя седеше кротко в шатрата си и слушаше какво разказваме за теб. Тя те избра за свой образец и не търпеше да вадя ятагана от ножницата. Ти знаеш, че ние двамата, аз и ти, навремето победихме враговете на хаддедихните и за дълго ги направихме неспособни да се надигнат отново. Когато аз станах шейх, те се съединиха за бунт срещу нас. Аз поисках да ги поразя с остро на меча, ала Ханнех каза, че ти на мое място си щял да избереш разумието наместо силата. Тя ми даде съвет да смразя враговете помежду им, каза ми също по кой начин ще ми се удаде това лесно и ето как аз избегнах битката и въпреки туй удвоих нашата мощ.

— Хм-м! — изсумтах аз ухилено на себе си. — Мислиш ли, драги Халеф, че Ханнех с този съвет е улучила вярното?

— Хм-м! — изсумтя и той, но не ухилено, а замислено. — Бива ли да ти поверя нещо?

— Всичко, което поискаш!

Той приближи уста до ухото ми и продължи шепнешком:

— Ханнех е именно не само най-прелестното сред всички харемски цветя, но и също изключително умна. Сихди, казвам ти, тя винаги има право!

Едва се сдържах да не се изсмея високо на гордото убеждение, с което каза това. Значи моят храбър герой стоеше под чехъл! Не той, а неговото «най-прелестно от цветята» бе шейхът на хаддедихните! Но това можеше само да ме радва и през ум не ми мина да го почитам заради тая работа по-малко. Всеки устроен с гореща кръв мъж може да бъде щастлив и за възхваляване, ако притежава предпазлива жена, която умее по дружелюбен начин да го предвардва от безразсъдства. И двойно по-щастлив и за възхваляване е той, ако въпреки своята лесно възбудима натура проявява достатъчно благоразумие да позволява да бъде съветван и насочван от нея. От това няма да се загуби и частица от мъжкото му достойнство. Аз познавам немалко брачни двойки, чието щастие се дължи единствено на любвеобилното, внимателно водителство на жената. Това са перли, чиято стойност изобщо не може да се оцени достатъчно високо.

Халеф винаги ми е бил един безкрайно верен, жертвоготовен и в обикновено положение неимоверно благонадежден слуга и придружител. Неговият кураж и неустрашимост никога не са му отказвали, а за да ме спаси, по всяко време би заложил живота си на карта. Но тъкмо в опасностите неговата благонадеждност не всякога бе за вярване, понеже неговото безстрашие сегиз-тогиз вземаше връх и действайки извън указанията, често ме поставяше в неприятни положения. Ето защо се зарадвах сърдечно, като чух, че неговата жена бе една от предпазливите жени, за които в Песента на сангвиника се казва:

«А поиска ли той в небесата прекалено да хвърчи,
то дръпва го тя за пеша на фрака пак долу по очи.»

Аз му се усмигнах радушно и попитах:

— Ако тя винаги е права, ти навярно винаги си неправ?

— О, не! Как можеш да си помислиш такова нещо за мен, сихди! Как може твоят Халеф някога да е неправ? Та аз всякогаш съм съгласен с нея! Значи и аз винаги имам право като нея!

— Това е много умно от твоя страна, драги ми Халеф. Един мъж, който охотно се вслушва в разумните съвети на своята жена, прилича на мюсюлманин, който винаги се ръководи по Корана!

— Как ме радва, че си на това мнение! Защото на мен ми се струва, че човек понякога трябва и да възрази. А пък като погледна най-миловидната сред жените в лика, то тя несъмнено има право. Как бих могъл да натъжа една такава любезност и да превърна една такава усмивка в меланхолия? Трябва да ти кажа, че нейната усмивка бърже-бърже се отразява по моето лице, а после... после, после преминава... преминава...

Той запъна и тогава аз продължих ухилено:

— После навярно преминава и по твоите хаддедихни и накрая се усмихва цялото племе?

— Да, сихди, почти е така. От Ханнех, короната на всички жени, тръгва една благост, която се споделя първо от мени после от всички, с които общувам. Моите хаддедихни сега не са толкоз серт, както бяха по-рано. Да, представи си само, случва се даже да са учтиви с мен, тяхното най-горно началство. Тая работа води произхода си от теб и твоето учение и дела. И понеже сега никой не ме чува, ще

бъда искрен и ще ти кажа: в Светата книга на християните се съдържа, в името на Аллах и Пророка, много, много по-голяма мъдрост отколкото в Корана, който аз по-рано смятах за въплъщение на всичкото небесно и земно знание. Аз исках навремето да те обърна към исляма и се косях от твоя инатлък. Сега обаче съзнавам, че в една-единствена радушна усмивка на моята Ханнех лежи повече религия и мъдрост отколкото във всичките сто и четиринайсет сувар^[6] на Свещената книга на Мохамед. И после... чуй, сихди, още една тайна!

Той отново доведе устата си в близост на моето ухо и прошепна:

— Също Ханнех, единствената роза сред цветята и цветовете на женския свят, хич и не ще да знае за Корана.

— Защо?

— Защото тълкувателите на Корана твърдят, че жените нямат душа.

— И с това тя не иска да се примири?

— Не, в никакъв случай! Позволи, скъпи сихди, да споделя под секрет: тя твърди, че има такава... и то само каква!

— Хм-м! Кой би го помислил?

— Да го помисля? Тя изобщо не ми разрешава да кажа какво мисля по въпроса и когато аз на нея, ей тъй, съвсем излеко и любвеобилно намекнах, че Мохамед все пак трябва да е знаел какво учи, тя настоя, че нейната душа, хич да не сме говорили за тялото, сама по себе си била десет пъти по-ценна от целия Пророк, тяло и душа взети ведно.

— Ти съгласен ли си с нея?

— Та тя винаги има право, а когато човек се ръководи по жена си, то все едно се води по Корана, ти нали преди малко сам го каза. Аз сиреч действам точно според Корана, когато мисля каквото мисли Ханнех, най-добрата от всички жени.

Каква логика! Дребният храбър хаджи вярваше, че се ръководи по Корана, като го отхвърля. На мен не ми и хрумна да го опровергавам и ние се върнахме след обиколката в дуара, за да изядем овена, за когото според думите на Халеф било «радост и чест да позволи да го заколят за мен».

Аз останах цяла седмица гост на хаддехидните. През това време нямаше друга тема на разговор освен събитията от по-раншното ми присъствие при племето, към които хората и до днес още поглеждаха назад с гордо доволство. Халеф беше главният говорител. Той държеше множество речи, в които ме описваше като най-големия герой под слънцето и същевременно се представяше за мой приятел, закрилник и крепител. Аз обикновено се отдалечавах веднага щом се наканеше да се впусне в един такъв панегирик за моята и собствената си особа. Не можех с присъствието си да одобря прекалените му ориентализми и същевременно съзнавах пълната невъзможност по някакъв начин да им попра. Когато веднъж му направих забележка по въпроса, послужвайки си с думата «ифтихар»^[7], той отскочи назад като пред някой смук и се провикна гневно:

— Какво? Как, сихди? Аз да съм мюфтехир^[8]? Как можеш да ме оскърбяваш по този начин и да караш да се изчервяват от срам страните на един мъж, който ти е дарил цялото си сърце и по всяко време е готов да даде петдесет пъти едно подир друго живота си за теб? Защо извършва човек такива геройски дела, каквито сме ги вършили ние? Та нали само за да може да разказва за тях?

— Не! Онова, което сме правили, е ставало по други, по-добри причини. Аз...

— Причини? — пресече ме той. — Сега думата не е за причините, защото причините вървят отпред, а говоренето идва подир. Ако аз не бива да приказвам за това, което съм сторил и преживял, то е по-добре хич да не съм го сторвал и преживявал.

— Кой ти е забранил приказването? Ти трябва да се пазиш само от преувеличения.

— Преувеличения? О, сихди, как може при твоята опитност и познания тая работа да стои толкоз зле! Човекът е единственото невярващо създание, което живее на света, защото животните, растенията и камъните никога не могат да бъдат невярващи, ама това ти май хич не знаеш. И понеже само човекът притежава неверието, то той го има в такова голямо количество, че изобщо не може да бъде пресметнато. Кажеш ли думата «сто», ще ти повярват само двайсет. Имаш ли пет деца, ще те сметнат способен само на две, а ти твърдиш ли, че притежаваш всичките си трийсет и два зъба, то хората ще ти оставят само десет или единайсет, между които ще се намират двайсет и една празнини. Ето защо един умен човек трябва да казва винаги повече, отколкото всъщност е вярното. Аз, притежателят на едно-единствено дете, казвам, че имам десет момчета и двайсет момичета. Аз твърдя, че притежавам деветдесет и шест зъба, и това е една малка лъжа, защото нали си знам, че хората ще ми извадят от тях барем три четвърти. Аз не казвам неистина и не преувеличавам, защото ако река, че притежавам два крака, то ще ми хванат вяра само за един, а трябва значи, ако искам да нацелят истината, да приказвам поне за четири. Дано Аллах просветли твоя дух, че да съумееш полека-лека да вденеш това, което сега ти казах, и да не ме прекъсваш винаги, когато разправам нашите геройски дела. Ако си застрелял някоя пустинна лисица, трябва непременно да направиш от нея лъв, защото хората ще приемат, че това е било само мишка, а ако в реката е загинал някой човек, аз съм длъжен да разправа, че са се издавили десет души, защото хората иначе ще твърдят, че изобщо не е имало хич никаква вода за даване. Вземи думите ми присърце, сихди! Ако искаш да идеш до Персия и да се върнеш с читава кожа, то винаги казвай повече, отколкото в действителност имаш да кажеш. Аллах йисаллимак! (Аллах да те пази!)

След това назидание той се обърна и се отдалечи със самоуверената стойка на мъж, който е спасил някого от банкрут, предоставяйки му цялото си състояние. В самохвалебствията той си беше неповторим, ала за негово извинение трябва да прибавя, че на него като ориенталец това не бива да му се прихваща особено високо. Ако той се държеше по европейски маниер, нямаше да е милият, храбър и самобитен чешит, какъвто винаги толкова много ми е допадал.

В хода на посоченото време от една седмица разговорът често стигаше до възнамеряваното от мен пътешествие до Персия и тогава узнах, че Халеф планираше да предприеме преди туй една езда, която действително бе по-належаща от моето пътешествие. Кабила^[9] на хаддедихните се числи, както се знае, към ша'б^[10] на шаммарите и ето защо дребният хаджи отдавна бе искал да навести Джебел Шаммар и Хаил, главното селище на тази област, за да завърже отново за дълго прекъснатите отношения със съплеменниците.

Хаджията беше не само сърцат воин, но и умен дипломат, а неговата Ханнех му беше най-добрата съветница. Двамата хранеха мнението, че подновяването на този съюз ще допринесе голяма полза на техните хаддедихни и ще им даде значително надмощие над живеещите наоколо племена, на които въпреки сключените мирни договори никога не можеше да се вярва. Според обичаите на бедуините и по още други причини, за да направи впечатление при Джебел Шаммар, Халеф всъщност трябваше да предприеме пътуването с една голяма, бляскава конна дружина. Но това щеше да бъде едно безопасно начинание, при което нямаше да може да пожъне никаква слава. Освен това дребничкият шейх искаше да изживее приключения, за които сетне да може да разкаже по своя дълбоко бъркащ в «гърнето на славословието» маниер, и той се бе посъветвал сериозно със себе си дали няма да е по-добре да язди сам. Но тогава Ханнех му «избила сербезлъка от главата», както той се изрази пред мен, и с това на «строгата любов и гневната всеотдайност» му казала, че нямало да позволи това. За щастие тогава бях пристигнал аз, което придаде на работата едно неочаквано друго направление.

Какво блаженство, да може да язди с Кара бен Немзи към Джебел Шаммар и да се покаже на тамошните, шаммари като «приятел и закрилник» на този «най-голям герой на земното царство»! При това положение действително не бе нужна никаква свита и следваше да се очакват непрекъснати преживявания, на които «ще се дивят и най-сетнешните поколения». И тук веднага можеше да се изпълни едно желание, което отдавна бе таено не само от безстрашния хаджия, но и от неговата предпазлива Ханнех: на Кара бен Халеф тук може би се отдаваше възможност да покаже на хаддедихните, че е достоен син на своя смел баща. Това бе най-съкровено желание на неговите родители. Халеф беше убеден, наистина, че за сина му не можеше да има по-добър пазител от самия него, но Ханнех не бе на същото мнение. Тя много повече предпочиташе да повери детето си на мен отколкото на него и двамата се бяха споразумели, че Кара бен Халеф трябва да ни придружи. По отношение вземането на един отряд хаддедихни Халеф опита още веднъж:

— Скъпи сихди, ти винаги си бил на мнение, че много придружители само биха пречили. И сега ли си още на същото становище?

— Да. Защо искаш да го знаеш?

— Защото първо бях решил да предприема пътуването с може би стотина мъже, тъй като това би направило повече впечатление, отколкото ако тръгна с малко хора. Но ето че пристигна ти и аз с гордост се сещам за нашите опасни странствания и дела, които без чужда помощ сме вършили. На славата, която спечелихме, дължа, че станях шейх на хаддедихните. За съжаление, към тази слава аз в последните години малко прибавих. Трябва ли ставите ми да ръждясат и куражът ми да заприлича на някое острие, което човек вече не вади от канията? Ти все пак познаваш твоя верен Халеф и знаеш, че за мен опасността е необходима както водните талази за рибата. Моята душа се задушава в тая бездейност, а духът ми прилича на някой орел, когото Аллах е превърнал в охлюв. А какво ще стане от моя син Кара, ако не получи възможност да прояви своята ловкост и да докаже смелостта си? Той ще бъде един безполезен човек, който няма да го бива за нищо, освен да се налива с лагми^[11] и един ден ще си иде ей тъй от Рашах ел Буруда^[12]. Може ли да се отличи той, ако го взема под закрилата на сто ездачи? Не! Затова приветствам с радост твоето пристигане. Аз имам копнеж отново да преживея нещо, което да се отбележи в книгите за героите, а това мога само ако направим както по-рано: да яздим сами. Ти какво ще речеш?

— Питай по-напред какво ще рекат воините, които щяха да те придружават, а сега ще трябва да останат.

— Тях няма какво да ги питам. Аз съм шейх и те са длъжни да се подчиняват. По-късно ще ги обезщетя с някой голям ловен поход. И тъй, скъпи сихди, позволи да чуя твоя съвет!

— Ако зависи от мен, ще яздим сами, а това е по-добро и по други причини.

— Какво имаш предвид?

— Вземи най-напред разстоянието! Оттук до Джебел Шаммар са най-малко четиринайсет дена път с бързи камили, защото коне не можем да вземем поради липсата на вода. С оглед на това ти ще се нуждаеш при сто ездачи също и от сто товарни камили, за да превозват водните мехове. Така ние ще пристигнем там едва след четири или пет седмици. Откъде ще вземеш водата за излишните три седмици? И помисли за вражите племена, през чиято територия трябва да минем! Една дружина от сто ездачи непременно ще бъде открита от тях, докато трима души вероятно ще останат незабелязани. И тъй като ти се стремиш към слава, питам се: коя чест е по-голяма, ако сто или само трима души преодолеят благополучно опасностите, срещу които отиваме?

— Ще яздим сами, сихди, аз, ти и моят син Кара, за когото ще бъде най-голямата от всички почести да язди до тебе в това пътуване. Аз ще говоря с Ханнех, моята

жена. Тя ще ни опакова най-ситното брашно и една крина от най-сочните фурми, така че по път няма да страдаме от глад. — После плесна радостно ръце и прибави със сияещо от щастие лице: — Хамдулиллах, слава, възхвала и благодарност на Аллах, задето сега въздухът на пустинята отново ще ни обветри и аз ще мога да покажа, че у мен все още живее старият герой и победител, когото никой не може да надвие и който във всяка нужда и опасност е твой верен приятел и храбър закрилник.

Пропуснах речта му мълчаливо. Той обичаше така да си говори и ако разменеше ролите, това можеше само тайно да ме развеселява.

Не е необходимо да казвам, че заради сигурността на сина си Ханнех ни даде куп съвети за поведение, които бяха напълно излишни. Кара бен Халеф беше безкрайно горд, дето го вземахме на едно толкова далечно и не безопасно пътуване. След като си бяхме взели сбогом, той препусна напред, високо изправен на седлото и съпроводен от известен брой хаддехни. Те носеха кози кожи, от които щеше да бъде направен един келлек^[13] за преминаването през Ефрат. Откараха ни до десния бряг на реката и се върнаха, а ние поехме в югозападна посока към пустинята Нефуд.

Халеф беше избрал за нашето пътуване трите най-бързи и издръжливи ездитни камили на племето, които дни наред можеха да минат без вода. Но тъй като тези хеджан^[14] не бива да се товарят прекалено, бяхме взели само три малки меха, които на шестия ден бяха почти празни, така че имахме грижата пак да ги напълним. Но това не беше безопасна работа, защото се намирахме във време, когато малкото кладенци на Арабската пустиня често са заети. Племената из тези райони бяха всичките повече или по-малко вражески настроени към хаддехните. Най-вече трябваше да се пазим от шераратите, които сега бяха в кръвно отмъщение с хаддехните и щяха да искат живота ни, ако попаднем в техни ръце. Техният шейх носеше прозвището Абу 'Дем, Баща на кръвта, една подходяща за него характеристика, а в племето имаше един мъж, от който още повече трябваше да се страхуваме, отколкото от този кръвожаден шейх, а именно Гадуб ес Саххар (Гадуб Магьосника) магът и лечителят на шераратите.

Тоя «магьосник» се ползваше сред приятелите на неговото племе с добра, а сред неприятелите — с лоша слава. Знаеше се, че при всяко гласуване за съдбата на някой пленник той изискваше неговата смърт и най-често налагаше волята си. Касаше ли се за някой друговец, за някой шиит, евреин или особено за християнин, то тогава за пощада изобщо вече не можеше да става дума. Дори шераратите, които се удивляваха на изкуството му, се страхуваха и се пазеха от него като от мъж, чийто гняв можеше да стане опасен дори за най-близките му хора. Накрая той беше по-могъщ в племето даже от шейха и се говореше, че този нямало да гледа неохотно, ако Магьосника го сполети нещо човешко.

Та от това племе ни застрашаваше най-голямата опасност, толкова повече че не знаехме къде се намира сега. Ние бяхме приблизително на същата ширина с областта Ел Джуф, на ден и половина път от нея, а малкият Бир Нуфах (Кладенец Нуфах) бе на такова разстояние пред нас, че можехме да го стигнем до пладне. Сега трябваше да узнаем дали той е зает, или не. Аз исках да избързам напред и да разузная, ала Халеф не се съгласи.

— Сихди, да ме оскърбиш ли искаш? — извика той. — Ти си франк, а аз — ибн ел араб, не е ли тогава моя работа да разузная местността? Или не ме считаш способен на изискваната за целта ловкост?

— Считам те, но ти знаеш, че по отношение ловкостта аз съм ти бил учител.

— За това аз не мисля, защото ученикът може не само да достигне учителя, ами даже да го надмине.

— Смяташ, че при теб случаят е такъв?

— Дори и да не смятам, то ще си покаже. А Кара, моят син, трябва да се научи да се възхищава на своя баща. Ето защо искам като на твой и негов закрилник да ми разрешиш да яздя напред.

Какво трябваше да направя? За да бъде благонадежден съгледвач, дребният хаджия бе прекалено дързък. Но можеше ли да го посрамям пред неговия син? Не. И затова го пуснах да замине. Скоро го видяхме да изчезва на хоризонта със своята бърза като вятър хеджин, а ние продължавахме да яздим след него в досегашния ход. Имахме още два часа да яздим до обяд, т.е. до кладенеца, чието разположение приблизително знаех, наистина, ала неговата околност ми беше непозната. При бързината, с която Халеф се беше отдалечил, трябваше след малко повече от час да е там. След изтичането на час и половина аз проявих предпазливостта да спра, за да дочакам завръщането му. Мина един час, без той да дойде, и това ме угрижи. А когато измина още един такъв промеждутък от време, Кара ме попита с неуверен тон:

— Сихди, не трябваше ли татко да е вече тук?

— Той сигурно е забелязал при кладенеца хора и иска да изчака, додето се махнат — опитам да успокоя разтревожения младеж.

— Това не би било много умно от негова страна, защото в този случай той трябва да се върне, за да ни предупреди.

— Не се грижи, а разчитай на него. Та нали преди малко го чу да казва, че е добър съгледвач.

Кара замълча. Когато отново бе изтекъл безрезултатно половин час, той призна:

— Сихди, започвам да се притеснявам. Дано Аллах закриля баща ми! Нека побърза да му се притечем на помощ!

— Не бързо, а предпазливо ще яздим, като ти си точно зад мен.

— Защо зад теб?

— От предпазливост. Въздухът при кладенеца не е чист. Там има хора.

— Аллах, Аллах! И те са заловили татко?

— Това не знам, но го предполагам, както сега откровено искам да ти призная.

— Тогава трябва да побързаме, за да му помогнем!

— Напротив, ние трябва да се забавим. Ако баща ти е попаднал в ръцете на тези мъже, то те ще наблюдават местността, от която е дошъл. Не е трудно да си помислят, че не се е намирал сам в пустинята. Ако яздим бързо към кладенеца, те ще ни видят по-рано отколкото ние тях и ще се приготвят. Те са слезли от животните си, значи отдалеч са незабележими, докато ние на нашите камили представляваме отдалеч видими фигури. Ако се придържаш зад мен, ще изглеждаме само като един ездач, а с далекогледа се надявам да ги забележа по-напред отколкото те нас.

Яздехме по указания начин бавно напред. Местността беше равна досега, но ето че хоризонтът пред нас се издигна в няколко неправилни линии. Далекогледът ми показва, че там има няколко голи скалисти вериги, които се простираха напреко на нашата посока. Между тях или зад тях трябваше да се намира кладенецът и това ме наведе на убеждението, че Халеф е бил пленен, иначе сега трябваше да го видим. В своята обичайна прибързаност той е яздил към скалите, бил е съгледан оттам и после нападнал от засада.

С далекогледа виждах надалеч. Претърсих внимателно всяка линия на скалите, но напразно. Ако някой стоеше пред тях, със сигурност щях да го открия. Но ако лежеше зад тях, щеше да остане скрит за мен, докато се намерех при него, а тогава щеше да бъде твърде късно. Не биваше да приближавам веригата от възвишения толкова, че да бъдем видени оттам с просто око и поради това извих, подтиквайки камилата си към по-бърз ход.

— Машаллах! — извика Кара бен Халеф. — Искаш да отбегнеш кладенеца? Тогава татко ще остане без помощ.

— Ти само ела и ми се довери! — отвърнах аз. — Ако положението при Бир Нуфах е такова, каквото си го представям, то тамошните съгледвачи ще насочват вниманието си само на североизток, откъдето ни очакват. Ние ще яздим в дъга, докато достигнем източния край на веригата възвишения, и ще завием после под тяхна закрила отново към кладенеца. Хората няма да очакват, че ще дойдем оттам, и ето защо предполагам, че ще успеем да се промъкнем незабелязано. Какво ще се случи после, още не мога да кажа.

След четвърт час бяхме достигнали веригата от възвишения. Зад нея се простираше втора, паралелна на нея, така че между тях се образуваше долина, която, изглежда, описваше многобройни извивки. Ние я последвахме, като насочвахме така камилите си, че стъпалата им да се натъкват на камъни. Постепенно скалите ставаха по-високи и се приближаваха все повече, което ми беше приятно, защото така нашият кръгозор се смалвяваше, наистина, но също и този на евентуалните съгледвачи. При всеки завой на вадите^[15] ние спирахме, за да погледнем зад него дали няма да открием враг. По този начин се придвижвахме много бавно и минаха пълни два часа, преди да сме оставили зад себе си пътя за един час.

Най-сетне забелязахме по сигурни белези, че се намираме близо до кладенеца — видяхме в страни няколко изсъхнали храста, а по дъното на долината нямаше трева. Сега се налагаше да удесеторим предпазливостта си.

Отново достигнахме една извивка. Докато досега на такива места бяхме оставали седнали върху камилите, този път аз накарах моята да спре и слязох. Като се притиснах плътно до скалната чупка и подадох само половината си лице, съгледах пред себе си едно значително разширение на долината, където бивакуваха около двеста добре въоръжени камилски ездаци, в които, за моя радостна изненада, разпознах шерарати. Странично от множеството седяха неколцина, които, изглежда, бяха командващите. Между тях седеше хаджията, като техен пленник.

Един от отделно седящите стана, вдигна лице към скалистата височина, извика едно име и после запита:

— Още нищо ли не виждаш?

Когато аз също погледнах нагоре, открих един бедуин, който беше залегнал зад един голям камък. Той отговори:

— Никакъв човек.

— Тогава трябва да сме се излъгали и пленникът да е бил сам. Слез долу, нямаме време да чакаме повече. Трябва да тръгваме, защото иначе няма да стигнем до довечера при Бир Надахфа.

— Какво става? Какво виждаш, сихди? — попита тихо моят млад придружител. — Чувам да се вика.

— Пропълзи до мен. Така ще видиш баща си — прошепнах аз.

Кара последва нареждането ми. Когато съгледа Халеф, аз го улових за ръката и му нашепнах предупредително:

— Тихо! Никаква прибързаност! Сега нищо не може да се направи. Трябва да изчакаме до довечера.

— Няма ли тогава да бъде твърде късно?

— Не. Със сила срещу толкова много хора нищо не може да се постигне. Само хитрост може да доведе до целта, а за това нощта е най-подходящото време.

— Но ако те погубят дотогава татко?

— Няма да го сторят. За съдбата на пленниците може да решава само джемма^[16], а принадлежащите към него възрастни хора не са тук. Ти виждаш, че това са все млади воини.

— Какво може да са наумили? Преселничество не е защото те нямат жени, старци, деца и животни при себе си. Дали не е боен поход?

— Не. Забелязваш ли вляво там камилите, които са високо натоварени с въжета и палмови рогозки? Тези въжета и рогозки са предназначени за откарване на животни и опаковане на плячка. Значи се касае за грабителски поход.

— Срещу кого?

— Не знам, но се надявам довечера да го узная.

— От кого?

— От самите шерарати. Ние ще ги подслушаме.

— Сихди, сега разбирам, че баща ми е имал право, като казваше, че ако човек иначе нищо не преживява, необходимо е само да тръгне с теб и тогава определено може да очаква всички възможни приключения. Но, виж, ние трябва незабавно да се махаме! Те се канят да се качат на животните си. Ако тръгнат насам, ще ни открият.

— Те няма да тръгнат насам, а ще напуснат вади там вляво през страничния отвор, понеже искат да отидат до Бир Надахфа.

— Откъде знаеш?

— Предводителят го каза преди малко, когато извика долу съгледвача. Този кладенец се намира на юг оттук, а отворът сочи в тази посока.

— Бил ли си вече там?

— Не, но съм чел едно подробно описание за него и неговата околност. Хамдани, един древен арабски писател, е бил там и разказва за него. Това е било много отдавна, наистина, но в тази страна подобни терени се променят дори в течение на столетия толкова малко, че неговото описание сигурно и до ден днешен отговаря на действителността. Виж, че имах право! Те се изтеглят вляво там навътре. Баща ти е вързан за камилата си. Той поглежда зад себе си, защото подозира, че се таим тук и наблюдаваме шераратите. Аз ще му се покажа, когато мога да го сторя без риск, за да го успокоя.

Бедуините напуснаха вади в последователен ред, при което предводителите, с Халеф помежду си, бяха последни. Малко преди изчезването си зад скалите той отново обърна лице назад. Като видях, че неговите придружители не обърнаха внимание на това, аз изскочих три крачки напред и вдигнах ръце. Погледът му се спря на мен и аз бързо се отдръпнах пак назад. Сега хаджията знаеше, че положението му ми е известно и ще направя всичко възможно да го освободя.

След това се изкатерих по южната страна на долината, за да се убедя в изтеглянето на шераратите. Когато вече не можех да ги виждам, аз се спуснах отново долу. Отведохме камилите до кладенеца, който нашите врагове за съжаление дотолкова бяха изпразнили, че се наложи да чакаме два часа, за да можем да утолим жаждата си, да напълним двата меха и после да напоим и животните поне за един ден. След това побързахме да последваме дирята на шераратите.

Бях казал, че искам да подслушам враговете. На равната пустиня това щеше да е свързано с голяма опасност. За щастие, кладенците на Бадийех, също Бир Надахфа, се намират в скалисти местности и особено споменатият е обграден от истински варр^[17], който предлагаше отлично прикритие за възнамеряваното промъкване.

Накарахме нашите две хеджан да ускорят крачки, докато естеството на дирята ми показва, че трябва да намалим бързината си, ако не искаме да се приближим прекалено до шераратите. Следобедът мина, без да се случи нещо важно, и когато слънцето се потопи в пясъчното море, далекогледът ми показва южно от нас разпрострелия се надалеч хаос от каменни блокове, в чиято среда се намираше кладенецът. Шераратите бяха пристигнали там и ние трябваше да спрем, където се намирахме. Едва когато се стъмни напълно, прояздихме още известно разстояние, додето се намерихме на приблизително километър от варра. Тук животните ни трябваше да легнат и ние им спънахме предните крака, така че да не могат да се отдалечат.

Сега бе настъпило времето за промъкване до враговете. Кара бен Халеф гореше от желание да участва в него, но трябваше да остане при камилите. Аз му предадох двете си пушки, които щяха да ми пречат, и тръгнах към варра. Скоро след като го достигнах, намерих при звездната светлина едно място, където скалните отломъци дотолкова се разстъпваха, че се откриваше широк проход до кладенеца. Много вероятно шераратите също се бяха възползвали от него. Едва бях проникнал там, чух пред мен да вика висок глас, а като се промъкнах по-нататък, разбрах думите:

— Аллаху акбар! Ашхаду анна ла иллаха илл' Аллах, ва Мохамеду расуъл Аллах. Хаййа алас сала!

Шераратите изричаха 'Аша, Вечерната молитва, предписана за времето след слънчевия заниз, когато е настанала нощ. Този хор ми позволи да се промъкна нечутно толкова близо до тях, че можах да се скрия зад един камък само на няколко крачки от кръга на бивака им. Звездите не светеха много ярко. Въпреки това можех да огледам почти изцяло откритата площ около кладенеца. Бедуините бяха коленичили на молитвените си килимчета с лица, обърнати към Мека, и повтаряха с отредените движения думите на изговарящия молитвата, който се намираше в моя близост. Аз разпознах в него онзи шерари^[18], който днес по обяд при Бир Нуфак бе заповядал на съгледвача да слезе от височината и навярно беше предводителят на отряда. Това ми дойде съвсем удобно. Той носеше хаик като мен и имаше горе-долу моята фигура. Тримата или четирима души, които бяха вече седели край него при кладенеца Нуфак, коленичеха и сега отделно от другите, не зад, а пред него, както изрично отбелязвам. А зад него лежеше на пясъка с вързани ръце и крака Халеф, отдалечен само на три метра от мен. Освобождаването му беше лесно, толкова повече, че бе легнал с лице към мен. Беше го сторил с предусещането, че нашата помощ ще дойде от тази посока. Но аз трябваше не само да го спася, а да си върнем и камилата му, което при сегашните условия можеше да се постигне единствено чрез размяна например срещу... предводителя.

Всички насочваха своето внимание към молитвата и при това не биваше да отвърщат поглед от югозапад. Аз, напротив, лежах на североизток от тях. Сега изтеглих ножа си и се заприбутах към Халеф. Той ме видя да идвам и протегна вързаните си ръце. Един срез и те бяха свободни. Същото направих и с вървите на краката. След това му прошепнах в ухото:

— Пълзи към пътя и после бързо право напред, където ще намериш Кара, ако го повикаш.

— Ами ти, сихди? — попита той, угрижен за мен.

— Аз ще дойда после. Махнете въжетата от краката на камилите! Бързо, бързо!

Халеф изпълзя, а аз останах да лежа на неговото място, за да осъществя намерението си в мига, когато враговете щяха да си имат работа със сгъването на молитвените килимчета.

Всичко това се бе случило много по-бързо, отколкото мога да го разкажа, и тъкмо видях Халеф да изчезва по пътя, дойде краят:

«Аллах е много велик! Аллах е много велик и възхвала да бъде на Аллах в обилие!»

Точно когато първоизричащият молитвата бе изговорил думата «обилие» и другите започнаха да повтарят след него изречението, аз се полуизправих зад предводителя, наведох се напред, улових го с лявата ръка за рамото и го ударих с десния юмрук по слепоочието, от което той рухна. После скочих, метнах го на рамо и побързах след Халеф. Двестата човека зад мен в този миг ми бяха безразлични. Аз имах предводителя им и поради това не бе необходимо да се опасявам за тях.

С дълги скокове изминах прохода и продължих припряно нататък. Тогава зад мен прозвучаха високи гласове, а пред себе си чух Халеф да вика своя син. Увеличих бързината. Преследвачите можеха да тичат по-бързо от мен, защото носех товар.

Удаде ми се да се добера до нашите камили, които, готови за незабавно възсядане, лежаха още на земята.

— Бързо на седлото, Халеф! — заповядах му аз. — И вземи пленника при себе си! Измъквайте се бързо, право на изток, и след приблизително две хиляди крачки спрете!

— А ти да останеш ли искаш, сихди?

— Трябва да заловя още един шерари, който по-късно ще ни послужи като пратеник.

Баща и син се подчиниха, а аз залегнах плътно на пясъка, за да не бъда преждевременно видян от преследвачите. После чух бързи крачки и забелязах един шерари да тича насам. Той се беше откъснал далеч напред от своите спътници. Нищо не можеше да ми е по-приятно. Той спря на шест или осем крачки от мен и се заслуша. Като не чу нищо, продължи колебливо, все по-близо към мен. Зад него прозвучаха викове. Той се обърна и отговори, като ми даде гръб. Аз скочих, хванах го за гърлото и му нанесох моя ловен удар по главата. Оня се отпусна в ръцете ми, гъргорейки. Вдигнах го и го понесох, без при това прекомерно да бързам, защото още не бях видян от другите шерарат и се отдалечавах в посока, в която сигурно нямаше да търсят. Стигнах при Халеф и Кара тъкмо когато вторият ми пленник идваше на себе си от зашеметяването. Те бяха слезли, а помежду им седеше с вързани ръце първият пленник, когото заплашвах с голи ножове да не издаде нито звук.

— Ето го, иде — каза му Халеф. — Това е той, за когото ти казах, най-силният и непобедим Кара бен Немзи ефенди. Той е прочутият притежател на тези две пушки, една от които стреля десет хиляди пъти едно подир друго, и веднага ще те прати в Джехенната^[19], ако само гъкнеш или направиш някое непозволено движение.

— Действително ще го сторя — потвърдих аз заплахата на хаджията. — Но на шерарат нищо няма да се случи и те ще могат да се върнат още тази нощ при своите, ако сега се държат мълчаливо и ни се подчиняват. Но не го ли сторят, нашите ножове ще намерят сърцата им. Сега ще се отдалечим още на известно разстояние оттук, а после те ще узнаят какво желая от тях.

Ние свързахме ръцете им, след което те закрачиха пред мен, докато Халеф и Кара ни следваха с камилите. Повторната промяна на мястото се налагаше, за да се изплъзна от преследвачите. Те ни търсеха северно от варра, а ние сега го обхождахме с намерението да спрем южно от него.

Когато приех, че сме се отдалечили достатъчно, камилите бяха накарани да легнат, а аз заповядах на шерарат да седнат. После отведох Халеф настрана, за да го разпитам. Въздържах се от всякакви упреци, което, види се, го успокои. В своята обичайна самоувереност той безгрижно се спуснал в долината на Бир Нуфак и там бил обграден и разоръжен от шерарат. Те го видели да идва и се притаили. Твърде горд, за да се отрече от себе си, той им назовал името си и с това предизвикал голяма радост. Шейхът на хаддехидните, с които били в кръвна вражда, бил за тях скъпоценен улов. Целта на своя разбойнически набег те премълчали, но Халеф бил достатъчно умен да отгатне от няколко необмислени приказки, че той се отнася до ласафак шаммарите. На въпросите им отговорил, че е сам, но не му повярвали. Но когато изминали два часа, без някой да го последва, приели, че е казал истината, и потеглили заедно с него. След като ми разказа това, той продължи:

— А знаеш ли, сихди, кой е този шерари?

— Не — отговорих.

— Тогава чуй и се диви! Той е синът на Гадуб ес Сахар, стария магьосник на шерарат, нашия най-върл и кръвожаден враг, когото дано Аллах изгори. Кръвното отмъщение всъщност ми повелява да го застрелям без милост, защото той носи прозвището Абу ел Гхадаб (Баща на гнева), с което явно иска да каже, че не би пощадил никого от своите врагове.

— Това не ме интересува. Той не е твой, а мой пленник, а моята религия и благоразумие ми забранява да пролея кръвта му.

— Прави тогава каквото искаш! Аз знам, че то ще бъде правилното, защото те познавам.

Аз развързах втория пленник и му казах следното:

— Чуй какво ще ти кажа сега! Аз съм Кара бен Немзи, християнин и приятел на хаддехидхните. С моята магическа пушка мога да изпозастрелям всичките ви воители, преди някой от вашите куршуми да ни е достигнал. Вие пленихте моя приятел, шейха хаджи Халеф Омар, за да го убие. Аз го освободих, сам-самичък, с което доказах, че не се боя от вас. Би трябвало да ви убия, но понеже съм християнин, искам да ви освободя, разбира се, при условието, което сега ще чуеш. Аз изисквам обратно камилата на моя приятел и заедно с нея всички вещи, които сте му отнели. Сега ти ще идеш до вашия бивак, за да докараш животното, оръжията и всичките там предмети. Ако го сториш честно, ние ще освободим Абу ел Гхадаб и ще продължим ездата си. Наумиш ли обаче някое коварство, той ще бъде застрелян. Давам ти от този момент до връщането ти половин час време. Не си ли тогава тук, той ще трябва да умре. Сега върви!

Той се поколеба и тогава Абу ел Гхадаб му каза:

— Побързай и стори каквото ти бе казано! Моят живот е по-ценен от притежанието на една жалка хаддехидхнска камила.

Мъжът се отдалечи. За да избегна евентуален капан, аз преместих бивака на значително разстояние настрани и се промъкнах после с Халеф, който взе временно пушката на сина си, към варра, и то до мястото, край което трябваше да мине пратеникът. Кара бен Халеф имаше заповедта зорко да пази пленника.

Половината час още не беше изтекъл, когато чухме стъпки пред нас. Пропълзяхме встрани и видяхме пратеника да идва. Водеше камилата и ни отмина, без да ни забележи. Втори шерари нямаше при него. Моята заплаха значи бе имала нужния ефект. Ние станяхме и го настигнахме.

— Цяло щастие за теб, че си честен! — казах му аз. — Предай каквото имаш!

Халеф си получи обратно всичко, което му бяхме отнели. После той отпрати шерари с уверението, че неговият предводител също ще бъде освободен след няколко минути.

— Ама ще съдържиш ли и ти думата си, ефенди? — попита ме онзи.

— Тръгвай незабавно от тук! — сопнах му се аз. — Кара бен Немзи винаги е съдържал думата си. Или трябва да ти раздвижа краката?

Той изчезна. Когато пристигнахме при нашия пленник и неговия млад пазач, аз му развързах ръцете и казах:

— Ние получихме каквото поисках. Ти можеш да си вървиш.

Абул ел Гхадаб въпреки това остана, измери ме с поглед от горе до долу и запита после:

— Наистина ли ме освобождаваш?

— Да. И понеже постъпвам честно към теб, очаквам да ни оставите да продължим. Ние ще се отправим към Бир ел Халавий (Кладенец на сладостите) и не желаем да ни последват.

— А ние ще яздим до Бир еш Шукр (Кладенец на благодарността), който лежи на изток, защото искаме да отидем до Акабет еш Шейтан. Ти значи няма защо да се страхуваш.

— Да се страхувам? Аз никога не съм познал страха.

Тогава шерари отговори с подигравателно хилене:

— Не познаваш страха? Аз съм чувал много за теб, но онова, което разправят хората за теб, не е истина. Цялата твоя храброст би била само една воня пред храбростта на шерарат. Днес ти ни се изплъзна, но не завинаги! Известен ли ти е законът на кръвното отмъщение? Той е като лъв, който никога не освобождава

плячката, в която е вкопчил веднъж ноктите си. На този Шеба ет Тхар^[20] ще паднеш в жертва с днешния ден! Ти си следовник на един фалшив бог и изповедник на неговия син, който е умрял като лъжец и смутител от безчестна смърт на кръста. Той е бил един гяур, какъвто си ти и...

— Спри! — прекъсна гневно приказките му дребният Халеф. — Не казвай тази дума още веднъж, защото аз нямам толкова търпение към теб, както...

— Ти? Дето си едно джудже! — прекъсна го шерари ухилено. — Сега аз вече не съм вързан, присмивам ви се и повтарям, че Шеба ет Тхар ще погълне всички ви. Месото и кръвта на един гяур ще са за него...

Абу ел Гхадаб не стигна по-нататък. Един силен плющящ удар пресече словото му — дребният, гневлив хаджи го бе шибнал с камилския камшик с все сила напреко през лицето и сега извика:

— Това ти е за гяура, кучи син! Искаш ли сега още един път да го кажеш?

Удареният изкрещя високо от болка, стрелна двете ръце към лицето и остана известно време объркан и неподвижен. После обаче направи един скок напред да сграбчи Халеф. Но това бе само една-единствена крачка, защото втори удар от страна на дребосъка го отхвърли отново назад. И тогава и аз вече стоях до него, улових го за мишниците, притиснах ги към гърдите му и заплаших:

— Нито крачка повече, инак ще ти смажа ребрата, жалка твар! От твоя Шеба ет Тхар ние не се страхуваме. А сега бързо се омитай, в противен случай ще накарам ножа си да поговори с теб!

Дадох един тласък на Абу ел Гхадаб, от който той потегли към земята и се преметна. Изправи се и не посмя да предприеме никакви нападателни действия, но докато възсяхме камилите, ни обсипа с порой от хули, а и когато потеглихме, го чувахме все още да реве след нас:

— Шеба ет Тхар ще ви погълне... Шеба... ет... Тхар... Шеба... ет... Тхар...!

Кряскането му бе чуто във варра. Шераратите помислиха, че е в опасност, и побързаха да му се притекат на помощ, както ни издадоха техните гласове, които чухме зад нас. Не се бояхме от тях, но въпреки това подтикнахме камилите си, защото оттук нататък се налагаше да бързаме.

Аз яздох начело, другите двама ме следваха. След известно време Халеф ми викна:

— Ама, сихди, ти поемаш в погрешна посока, ние не трябва да отиваме толкова далеч надясно!

— Трябва — отвърнах, — защото натам лежи Бир ел Халавият.

— Но ние не възнамеряваме да ходим там.

— Така е. Ние трябва да отидем да предупредим ласафахите за шерарат, но те не бива да го заподозрат. Ето защо казах на сина на Магьосника, че искаме да се насочим към Бир ел Халавият. И аз сега го правя, за да измамя шераратите, защото те ще последват дирята ни още щом настъпи утрото.

— Искаш да идеш дотам? Това би било една голяма заобикалка.

— Ти нали познаваш пътя?

— Да, добре.

— Тогава знаеш, че след половин ден езда ще излезем на голяма, обширна скалиста площ, където камилите няма да оставят никаква следа и ние ще може да се отклоним наляво, без шераратите да го забележат.

— Това е вярно, сихди. Тук ти отново доказва, че вероятно си по-умен от мен.

— Само «вероятно»? — ухилих се аз. — Е, да, аз вероятно нямаше да се окажа толкова хитър да препусна като спял посред двеста шерарати и да се оставя да бъде пленен от тях, драги Халеф!

Това беше единственият упрек, който чу Халеф за своята непредпазливост, и прояви благоразумие да не отговори. Аз сигурно щях по-остро да го укоря, ако не ме въздържаше присъствието на сина му.

Яздихме през цялата нощ, след което позволихме на нашите хеджан да отдъхнат. После продължихме пак, докато стигнахме скалистата площ. Там променихме на едно много твърдо място досегашната посока. Днес се отвори много работа за камилите, защото яздихме до късно вечерта, когато при Бир Бахрид (Хладен кладенец) се натъкнахме на едно изнесло се напред подразделение ласафахи.

Като хаддехихни бяхме приети много приятелски от тях, а когато им казахме, че идваме не само като приятели, но и като предупредители, и ги осведомихме как стоят нещата, посрещането стана дори ликуващо. Веднага бяха изпратени вестители до другите подразделения, за да ги уведомят и свикат тук, защото, както се очертаваха нещата, шераратите трябваше да дойдат насам към Бир Бахрид, на който най-напред бяха хвърлили око.

Още сутринта бяха разпратени съгледвачи срещу тях, макар приближаването им да не можеше да се очаква този ден, а по свечеряване и също през нощта пристигнаха повиканите ласафахи, така че се събраха към петстотин воители. Ние бяхме привлечени в свикания сега боен съвет. Както винаги при такива случаи, така и сега се опитах да предотвратя по-голямо кръвопролитие, но всичко, което изтъкнах, бе напразно изговорено. Имахме си работа с жадни за мъст бедуини, които считаха всяка пощада за слабост. За тях аз бях един чужденец, когото не бяха длъжни, както техните сродници, хаддехихните, да чуят от благодарност. Вярно, доблестният Халеф също всячески се постара да внесе промяна във възгледите им по мое виждане, но и той имаше също толкова малко успех. Беше решено шераратите да бъдат обградени и съсечени всички, които не се предадат. За пленниците Събранието на старейшините щеше да се произнесе. Каква щеше да бъде присъдата при непреклонните убеждения на ласафахите, в това не можех да имам съмнение.

Когато бойният съвет свърши и аз останах насаме с Халеф, той ми каза:

— Сихди, зная колко малко си съгласен с това, което тези воители решиха, а аз желая да беше се наложил с твоето становище. В сърцето си съм християнин, макар да не бива да бъде такъв открито. Та нали тогава ще бъде свален от поста шейх и ще изгубя цялото си влияние върху хаддехихните, което сега мога да упражнявам с християнски разбирания. Ние не искаме да участваме в тази кървава баня и затова предлагам още днес да потеглим оттук и да яздим към Джебел Шаммар.

— Това не бива да правим.

— Защо не?

— Първо, защото като гости на ласафахите сме задължени да ги подкрепим. Второ, защото не можем да изтъкнем сериозна причина за едно такова бързо заминаване. Трето, защото с това ще изгубим уважението на нашите домакини, които ще ни упрекнат в липсата на кураж. И четвърто, защото ако останем и участваме в битката, може би все пак ще ни се удаде да смекчим суровостта и поне да постигнем да бъдат избити възможно най-малко врагове и в замяна да бъдат взети толкова повече пленници.

— Имаш право, сихди. Значи оставаме и макар, от една страна, бащиното ми сърце да трепери, от друга се радвам, че ще видя моя син в битката. Той сигурно на никой враг няма да покаже гърба си.

— Аз съм убеден в това, но Кара не е още достатъчно опитен и лесно може да бъде увлечен от своя кураж. Ето защо е твой и мой дълг да имаме едно бдящо над него око, за да не се подхвърли безполезно на опасност.

Мина и този ден и последвалата го нощ. Със сипване на утрото се върнаха неколцина съгледвачи, за да доложат, че шераратите вероятно ще настъпят, защото са бивакували през нощта в пустинята само на пет часа езда оттук. Трима съгледвачи останали да ги наблюдават. Те дойдоха след известно време и ни уведомиха, че враговете са потеглили от бивачното място и са пратили напред

шпиони, чиято поява сме можели скоро да очакваме. След това се разпределихме за посрещането на шераратите.

Кладенецът се намираше в едно подобно на лъжчина земно снишаване, което на север и запад, откъдето идваха враговете, не притежаваше никаква естествена закрила, от юг и изток обаче бе обхванато от една скалиста верига във формата на полукръг. Зад нея се скриха толкова ласафахи, че при кладенеца останаха само четирийсет мъже. Добитъкът, който се бе намирал тук, беше разпръснат из околността, така че Бир Бахрид предлагаше спокойна гледка. Халеф, Кара и аз се намирахме с другите при засадата, защото присъствието ни при кладенеца лесно би могло да събуди подозрение.

Към обяд видяхме да се задават двама ездаци, които бавно приближиха кладенеца. Те викнаха на намиращите се там ласафахи дали биха могли да получат вода. Беше им позволено. Както по-късно узнахме, те се представили за приятелски анеизехи, отиващи към Нефуд. След като напоиха животните си, те отново потеглиха. Когато не можеха вече да се виждат с просто око, описаха, както ми показва далекогледът, една дъга на запад и север, за да уведомят шераратите, към които принадлежах, че ще си имат работа само с четирийсет ласафахи и значи без усилие ще могат да плякосат неколкостотин коня и камили.

Един час по-късно враговете се появиха от северозапад на кладенеца. Идваха, за да ни изненадат, толкова бързо, колкото можеха да бягат животните ни. В края на падината скочиха от камилите си, нададоха пронизителен боен кръсък и се спуснаха надолу. По същото време обаче отдясно и отляво иззад скалите изскочиха ласафахите. Шераратите се смразиха от страх и това кратко време на бездействие бе достатъчно да бъдат напълно обкръжени. Какъв вой и блъсканица предизвика това! Ножове проблеснаха, пики и копия се кършеха на парчета, изстрели трещяха. Кара бен Халеф полетя с радостни викове посред гъмжилото, аз и баща му — след него, за да го закриляме. Това ни се удаде, но влияние върху изхода на битката, за съжаление, не оказахме. Кръв се лееше на потоци и когато победата бе извоювана, над сто шерарати лежаха мъртви по моравата. Ранените бяха безпощадно намушкани или застреляни. Едва двајсетина успяха да се доберат до животните си и да побягнат, останалите бяха пленени. Сред тях се намираше Абу ел Гхадаб, синът на Магьосника. Вместо да ограбят ласафахите, те им бяха довели сами себе си и една богата плячка.

Имаше бурни сцени между победители и победени, които не желая да описвам. За да не гледам, аз се отдалечих с Халеф и Кара. Скоро обаче дойдоха да ни вземат, тъй като на нас дължаха тази победа. Трябваше да приемем полагаемата ни се благодарност и да си изберем част от плячката. Но ние не взехме нищо. При това нямаше как да се избегне да не ни видят пленниците. Когато ни съгледа, Абу ел Гхадаб се надигна, макар че беше овързан, втренчи се в нас с изпъкнали очи и закрещя, треперейки от ярост:

— Кара бен Немзи, християнското куче! Той ни е издал и Шеба ет Тхар, Лъвът на кръвното отмъщение ще го изплюска! Аллах да погуби и него, и двамата му хаддехни!

По лицето му се протегляха две широки, отекли в синьо линии. Изглеждаше ужасно. Аз изтърпях спокойно приказките му, ала моят дребен Халеф не можеше току-така да премълчи. Заставайки пред сина на Магьосника, той се обърна рязко към него:

— Теб самия ще погълне Лъвът на кръвното отмъщение! Ние му се изсмиваме на тоя твой лъв. Ти вече не си воин, ами си дамгосан за всички времена, че и още сто лета отгоре, защото твоят лик носи дирите от камшика ми, дето го получи като някое псе, което ръката на един храбър мъж не може да докосне. Позор за теб и присмех за твоя Шеба ет Тхар, който ще се погнуси, преди да те нагълта!

Аз дръпнах разгневения дребосък, иначе той щеше да продължи да дава воля на сърцето си.

Битката беше отминала, сега можехме да си вървим, без да се упрекваме в страхливост, и аз тръгнах... с удоволствие! Не исках да се застоявам по-дълго на място, където толкова много кръв димеше до небето, а пък нямаше да е трудно да получим враговете в ръцете си без една такава салхана. Сбогувахме се и потеглихме, съпроводени на далечно разстояние от една почетна свита.

Когато след шест дни стигнахме благополучно целта си, вестта за нашата преживелица беше вече ни изпреварила и следователно бяхме посрещнати най-почтително.

Този разказ няма за цел да осведоми подробно за Джебел Шаммар. Областта се управлява от шейх, който би могъл да бъде наречен и княз. Главното селище Хаил е разположено на значителна височина край разклонението на Джебел Аджа и в продължение на една седмица ни предложи приятен и гостоприемнен престой. Малко преди нашето пристигане шейхът беше потеглил на Големия хадж^[21] за Мека. Неговото място заемаше Хамед ибн Телал — роднина на по-раншния и прочут шейх Телал, комуто областта много дължеше. Халеф се посъветва с този мъж и му се удаде да склучи с него съюз, който предлагаше на хаддехните големи изгоди. А фактът, че бяхме дошли само тримата, направи по-голямо впечатление, отколкото ако бяхме взели сто воини. През това време аз яздох или се скитах наоколо, събирах информация и се развличах отлично. Въпреки това ми бе приятно, когато преговорите най-сетне бяха приключени и ние можехме да потеглим обратно. Вероятно щяхме да поостанем още известно време, ала не искахме да дочакаме пристигането на персийския поклоннически керван, който всяка година минаваше край Джебел Шаммар и трябваше скоро да пристигне. Аз по-рано го бях опознал достатъчно, за да желая да го избегна. На сбогуване бяхме приятелски дарени от Хамед ибн Телал и получихме двадесет ездачи, които щяха да ни придружат на два дни път.

Тъй като трябваше добре да се пазим да срещнем отново шераратите, Хамед ибн Телал ни бе посъветвал да минем през Бир Линех. Ние се движехме, без и представа да си имаме, че така отиваме право в леговището на лъва. «Никой не може да избегне съдбата си» казва мюсюлманинът, а нашата съдба беше кръвното отмъщение, което Абу ел Гхадаб бе оприличил с лъв...

Меховете за вода се бяха почти изпразнили и затова се радвахме на Вади Ахдар (Зелена долина), защото там имаше вода в двата кладенеца зад стръмните скалисти оврази, които се врязват във високите стени на долината, увенчани в заден план от руините на древен каср^[22].

Такива руини, които произхождат най-вече от предислямско време, в Арабия не са рядкост. Че във Вади Ахдар някога се е издигала крепост, не можеше да ме учуди, защото ми беше известно преданието, според което тази долина е била свързана с един западен приток на Ефрат. Знаех също, че през дъждовния период водата изпълва толкова високо долината, че човек може да се къпе и дори да плува в нея. Ето защо двата кладенеца никога не пресъхваха и ето защо там дори в най-горещия годишен сезон има растителност, която способства привличането на редкия иначе животински свят, но следствие на това, за съжаление, също и хищнически животни. Халеф беше чувал, че там били виждани лъвове.

Ние яздохме през цялата нощ и част от сутринта. Беше няколко часа преди пладне, когато видяхме пред нас да се въздигат височините, зад които лежеше вади. Където има кладенци в пустинята, може да се разчита и на присъствието на хора, а с тези хора човек обикновено трябва да внимава. Налагаше се да претърсим околността и поради това аз поех напред. Стигнах до първия кладенец, намерих го незает и продължих да яздя още навътре във вади, но не можах да открия и една следа от човек. Това всъщност ме учуди, но имаше толкова много обяснения за тази

самотност, че се успокоих и се върнах, за да взема Халеф и Кара. Ако бях яздил по-нататък, до втория кладенец, който се намиреше навътре, точно под руините, щях да намеря в следите от лапи с нокти основателната причина защо е отбягвана вадя сега.

Установихме се на бивак при първия кладенец, където имаше храсталак, разседлахме камилите, напихме се до насита, а после извадихме и за тях толкова вода, че да имат достатъчно. Сетне умората си каза своето. Аз определих двама да спят, един да пази и през два часа да бъде сменян. Първата стража поех аз, втората се падна на Халеф и третата на Кара. Моята протече без смущение. Когато свърших, събудих Халеф и си легнах. Бях много уморен, заспах и се унесох в сънища. Арабският Морфей ме занасяше с всевъзможни глупости. Накрая дори ме залъга с бедуинско нападение: тихо, изтихо шумолене на дрехи, притаени стъпки, приглушени гласове, после изстрел... само сън ли беше това?

Подскочих и по същото време до мен скочиха Халеф и Кара. Изстрелът беше действителност и аз видях да ни обграждат над сто араби, в които за свой ужас разпознах шерарати. Кара беше заспал по време на стражата си. Ето защо на тези хора се бе удало да се промъкнат до нас и да ни обградят. Камилите или конете си бяха оставили по-далеч. Видях в ръцете им нашите пушки, които тихо ни бяха откъснали. Съпротива тук не беше възможна и нашият живот не струваше пукната пара, защото ние се намирахме с тях в кръвно отмъщение. Само едно спасение имаше за нас, а именно да се поставим под химайи (закрила) на някой изтъкнат от тях.

Но това не бяха продължителни съображения от моя страна. Да отворя очи, да скоча, да съгледам враговете и да си помисля всичко това трая само секунда. Ние не биваше да чакаме, докато някой ни каже, че сме пленници, защото тогава щеше да бъде твърде късно. Трябваше първи да говорим. На две крачки пред мен стоеше един възрастен бедуин с достолепен вид. Не изглеждаше да е обикновен воин. Аз бързо тикнах Халеф и Кара към него, улових хайка му и викнах:

— Дакилах, иа шейх!

Което означава: «Аз съм закриляният, о, господарю!» Никой арабин, уважаващ себе си, не отказва закрилата си на един враг, който му викне тези думи и докосне него или дрехата му, като последното е най-важното. Той по-скоро ще го брани с живота си. Халеф и неговият син познаваха този закон на пустинята също така добре като мен. Колкото и голяма да бе изненадата, те все пак имаха присъствието на духа да последват примера ми. Две бързи посягания към неговия хаик и два едновременно прозвучали вика «Дакилах, иа шейх!»... и те сега също стояха под негова закрила.

Околовърст отекнаха високи викове на яд, защото бяхме изпреварили враговете. Старият неволно понечи да отстъпи назад, но понеже ние държахме здраво бурнуса му, каза:

— Вашите уста бяха по-бързи от моята и аз съм принуден да ви взема под моя закрила. Аз съм Абу 'Дем, шейхът на шерарат, и горко на този, който на вас, моите подопечници, свали и един косъм от главата! Върнете им пушките!

Какво щастливо обстоятелство, че той беше шейхът! И когато аз отново получих в ръце двете си пушки, спасението ми изглеждаше сигурно. Но дали в тази група имаше някой, който ни познава? Тъкмо си казах това и някой извика, пробивайки си усърдно път насама през другите:

— Не ги вземай под закрилата си, о, шейх! Те са наши смъртни врагове!

— Смъртни врагове? — попита старият.

— Да. Мъжът с двете пушки е Кара бен Немзи ефенди, християнин.

— Машаллах! — отскочи назад шейхът.

— Дребният е Хаджи Халеф Омар, шейхът на хаддехидните. Той беше наш пленник при Бир Нуфах и бе спасен от гяура. Третият, види се, е негов син. Тримата

ни издадоха на ласафахите и ние бяхме победени от тях при Бир Бахрид. Нали знаеш колко малко от нас се измъкнаха.

Сега беше настъпил решаващият миг.

— Их тхар, их тхар, их тхар! (О, кръвно отмъщение, о, кръвно отмъщение, о, кръвно отмъщение!) — завикаха наоколо всички гласове и ръцете посегнаха към оръжията.

— Иа химайи, ий химайи! (О, закрила, о, закрила!) — провикнах се аз в отговор и Халеф и синът му ми пригласиха.

Шейхът даде знак с ръка и настъпи незабавна тишина. Обръщайки се към мен, той попита:

— Ти ли си наистина Кара бен Немзи ефенди, християнинът?

— Да.

— Този е хаджи Халеф Омар, шейхът на хаддедихните, а другият — неговият син?

— Да.

— И ти се осмеляваш да го признаеш пред мен?

— Аз никога не лъжа. А и би било рисковано да отрека.

— Как тъй?

— Не знаеш ли, че закриляният губи закрилата си, ако каже на закрилника си някоя лъжа?

— Това е истина. Чух, че отвъд, в Джезирех и при кюрдите, си извършил множество велики дела. Как е могъл Аллах да дари един гяур с такава сила, ловкост и храброст?

— Аллах е господар и отец на всички хора, наш и също ваш. Защо ще ме отличава той според вярата от теб? Днес важи само едно: ти си закрилникът, а ние сме закриляните. Или прочутият шейх на шерарат се бои толкова от своите подчинени, че желае да оттегли закрилата си?

Това беше дързък въпрос. Той сви мрачно вежди и отговори:

— И ако го сторя?

— Тогава името ти ще се опозори за цялата вечност.

— Но пък вие ще бъдете изгубени!

— Не, далеч още не!

— Говориш като безумец!

— Говоря като мъж, който знае какво иска. Щом са ти разправяли за мен, вероятно си чувал и за магическата ми пушка?

— Говори се, че можеш да стреляш непрекъснато, без да зареждаш, и никога някой от куршумите ти не отива нахалост. Аз не го вярвам.

— Ще го повярваш. Отброй сто крачки и забучи там в земята едно до друго десет копия! Аз ще ги улуча всичките, без да зареждам, на еднакво разстояние от върха.

Едно всеобщо мотолеване последва това самоуверено изявление. Шейхът се обърна и заговори тихо с близкостоящите. Халеф ми прошепна:

— Ако го сторят, ние сме спечелили, сихди!

След кратко време шейхът се обърна отново към мен и каза:

— Ще имаш волята си, но при едно условие.

— Кажи го!

— Ако не улучиш, както каза, няма да стоиш повече под закрилата ми.

— Съгласен съм — отвърнах спокойно, макар да знаех какво залагам.

Пропуснаше ли само един-едничък куршум, то посред толкова много врагове трябваше да се осланяме единствено на себе си. Но аз познавах пушката си, на която можех да разчитам дори ако шейхът ме изоставеше. Нашето положение преди малко беше толкова лошо, защото ни бяха взели пушките. Крачките бяха отброени и копията забучени в земята. После всички очи се отправиха изпълнени с очакване

към мен. Аз насочих карабината «Хенри» и дадох в бърза последователност десетте изстрела.

Всичко живо се втурна нататък. Тогава Халеф каза:

— Сихди, всички отърчаха и ние стоим сами тук. Сега бихме могли да си оберем крушите.

— А няколко мига по-късно ще са по петите ни. Не, оставаме. Я помисли за времето, от което се нуждаем за вдигане на камилите!

— Прав си, не става.

Копията бяха измъкнати от земята. Те тръгнаха от ръка на ръка и се чува високи викове на удивление. Междувременно аз се бях обърнал, за да заредя незабелязано изстреляните патрони. После видях очите на шераратите отправени към мен враждебно, наистина, но и изпълнени с почит. Шейхът дойде пак при мен, огледа ме от главата до краката и каза:

— Твоята магическа пушка не е лъжа. Всичките десет куршума са се забили съвсем един като друг. Кой джин^[23] ти е направил тази пушка?

— Един джин от Амирика^[24]. Казваше се Хенри.

— Тогава в Амирика трябва да има по-могъщи джинове отколкото при нас. Вие стоите под моя закрила и докато се намирам при вас, нищо няма да ви се случи. Но тъй като между вас и нас има кръвно отмъщение, Събранието на старейшините трябва да реши какво ще става помежду ни.

— Какво има да решава то? Аз мисля, че сме сигурни при теб!

— Тази сигурност се разпростира, както навярно знаеш, само на най-много два пъти по седем дена. После трябва да ви пусна да си вървите. Ако събранието отсъди меко, ще ви вземе оръжията, ще ви даде някаква преднина и ще нареди да ви преследват. Бъдете ли заловени, това ще ви струва живота. Не си мислете, че ще ви го подарим и в замяна ще приемем дийех^[25]! Моето име е Абу 'Дем, Баща на кръвта, и ако един обикновен воин може да заплати пролятата кръв, хора като вас трябва да дадат за това живота си.

— Кога ще бъде свикано Събранието на старейшините?

— Веднага щом дойде основният отряд от хората ми. Ние представляваме авангардът. Трябва да бъдем предпазливи и да напоим тук животните си, защото има... — Абу 'Дем спря по средата, измери ни с въпросителен поглед и после продължи: — Вие спяхте, когато пристигнахме тук. Колко дълго се канехте да останете при този кладенец?

— До утре заранта — отвърнах.

— Аллах акбар! (Аллах е велик!) До утре заранта! Нима не ви беше известна опасността, която щеше да витае над вас?

— Не.

— Аллах керим! (Аллах е милосърден!) Той ви опази от сигурна смърт. Наистина ли не ви е известно, че...

Той отново спря по средата, сякаш искаше да каже нещо, което бе по-добре да премълчи пред нас. Но и нямаше да може да продължи, защото сега от входа на вади се донесе тропот от много животни, примесен с многобройни викове. Видяхме да се задава една голяма дружина ездачи на коне и камили. Начело яздеше един възрастен мъж с отблъскваща външност. Неговият отметнат назад хаик позволяваше да се види, че тялото му е обкичено с амулети. При врата и седлото на камилата му се полюляваха какви ли не препарирани животни и странни предмети. Малките, коварни очички на ездача бяха хлътнали дълбоко в кухините. Носът му стърчеше далеч напред като лешоядов клюн, докато беззъбата уста отстъпваше толкова повече назад, фигурата му, ужасяващо дълга и суха, се кандилкаше насам-натам върху камилата. Земният цвят на неговата чалма показваше, че е от потомците на Пророка. Като го съгледах, аз си казах, че това трябва да е Гадуб ес Сахар, Магьосника, и не бях се излъгал. Как гледаха на него шераратите, можех да

заклуча от това, че всички се затичаха насреща му, за да му съобщят какъв ценен лов са направили.

Когато чу това, оня нададе ликуващ вик, плъзна се от високата камила, без да я накара да коленичи, дотича, огледа ни с диво търкалящи се очи и ми кресна:

— Ти значи си проклетото християнско куче, на което дължа пленяването и сигурната смърт на моя син? Ще има да се каеш за това. Душата ти ще се втикне в теб като нажежена желязна бурма и тялото ти ще се разгори като чезнеща главня, която кръжи около слънцето. Карантиите ти ще бъдат измъкнати поотделно, а...

— Млъкни! — прогърмах към него. — Аз съм закриляният. Как смееш да ме оскърбяваш?

— Закриляният? — подскочи той. — Чий?

— Моят — обясни шейхът.

— Как? Как? Твоят? Как може да се осмеляваш да вземаш под закрилата си хора, които са наши смъртни врагове?

— Осмелявам? — попита шейхът гордо. — Какво има да се осмелява Абу 'Дем, шейхът на шерарат? Да не би ти да ми заповядваш какво бива да върша и какво — не? Тези мъже похванаха дрехата ми и ми извикаха: «Дакилах, иа шейх!» Сега искам да знам кой ще дръзне да ми каже, че нямам право да ги закрилям!

— Аз го казвам, аз! И искам да чуя кой ще ми възрази. Аз ще му пратя в тялото всичките зли духове на земята и геената!

Тогава шейхът се обърна към хората си и извика:

— Воини на шерарат, отсъдете кой има право, той или аз! Длъжен ли съм да закрилям пленниците, или не?

Абу 'Дем не получи отговор. Неговите хора без съмнение му даваха право, ала никой не смееше да говори срещу Магьосника, от чието изкуство се бояха. Той нададе подигравателен смях и захихика към шейха:

— Чуваш ли нещо, о, шейх, хи-хи-хи, чуваш ли една-едничка дума? Тези кучи синове са били моя син при Бир Надахфа с камшик по лицето и той ги е заплашил с Шеба ет Тхар, Лъва на кръвното отмъщение, Лъва...

Гадуб ес Саххар се прекъсна внезапно с едно движение, сякаш му бе дошла някаква изключително добра идея, плъзна поглед с отровен триумф по нас и се обърна после радушно към шейха:

— Но ти ще си имаш правото, о, шейх, а именно, ако Събранието на старейшините ти го присъди. Нека свикат ихярийе^[26], защото съвещанието ще бъде веднага проведено! Ние искаме да чуем гласовете на мъжете, които трябва да се произнесат относно тези кучи синове. Не бива да губим време, защото още утре сутринта трябва да потеглим към ласафахите, за да освободим нашите синове и воини и си отмъстим.

Гадуб бързо се отдалечи, за да доведе лично старейшините. Тогава шейхът пристъпи към нас и каза полугласно:

— Предчувствам какво иска Саххар. Аз ви дадох думата си и желая да я сдържа. Срещу Шеба ет Тхар обаче не мога нищо да предприема. Но мисля, че вие сте мъже, които не се страхуват, а и оръжията ви са по-добри от нашите. Аллах да стори каквото му е угодно!

Положението ни, изглежда, се бе влошило с пристигането на Магьосника. Шераратите и преди това бяха враждебно настроени към нас, наистина, ала рицарското поведение на техния шейх имаше своето въздействие. Сега обаче те бяха станали много повече, а старият Гадуб ес Саххар имаше върху тях по-голямо влияние от шейха. Ние виждахме сега повече заплашителни погледи, отправени към нас, отколкото по-рано, но на първо време нямаше защо да се страхуваме, тъй като преди присъдата на Джемма никой нямаше право да ни посегне.

Дванайсет старци насядаха на известно разстояние от нас за съвещанието. То беше водено със сериозно достойнство. Само един се оставяше да го увлича

възбудата, да бъде по-оживен, отколкото обичаят го изискваше. Това беше Магьосника, който почти непрестанно убеждаваше настойчиво другите. Ние седяхме един до друг, обградени от воители. Поради това Халеф приглуши гласа си до шепот, когато ме попита:

— Знаеш ли, сикди, какво ще решат за нас?

— Да. Навярно ще е свързано с лъвовете, които се намират във вади.

— Аллах! Лъвовете? Лъв!

— Не един, а няколко, защото сега е времето, когато тези животни имат малки.

— Че тук вече е имало лъвовете, аз ти казах. Значи е възможно отново да се намират такива, там горе в древните руини, където има достатъчно убежища. Но какво общо има това с нас?

— Вероятно твърде много. Видя ли триумфиращата физиономия на Магьосника, когато заговори за Лъва на кръвното отмъщение?

— Да, тя изглеждаше, сякаш оня изпитва голяма радост.

— Радост от нашата сигурна гибел.

— Да не би да мислиш, че ще ни подхвърлят на лъвовете?

— Подхвърлят точно не, защото за тая цел преди туй би трябвало да ни вържат, а това аз с моята карабина няма да позволя. Докато я имам, ще отхвърля всяко решение на Джема, което не ни предлага никаква надежда. Предполагам, че ще трябва да се бием с лъвовете за живота си.

— Ще приемеш ли това, сикди?

— Първо бих желал да чуя какво ще кажеш ти по въпроса.

— Можеш все пак да си го помислиш. Колко горда би била Ханнех, най-добрата и прекрасна жена, от своя Халеф, ако й занесе кожа, в която е приключил съществуването си един сразен от него лъв!

— А синът ти?

Кара досега не беше изрекъл дума. Като чу този въпрос, той отвърна:

— О, сикди, моето сърце е изпълнено с дълбока печал. Аз съм виновен за пленяването ни, защото заспах, когато бях длъжен да будувам. На драга воля ще се бия с десет лъва, стига да мога само отново да спечеля доверието ти.

— Не го вземай твърде присърце, скъпи Кара — утеших го аз. — Ти беше прекалено уморен. Ти още имаш моето доверие, а що се отнася до пленничеството, мисля, че то ще приключи скоро. Ако предположението ми, че ще трябва да се бием с лъвовете, се потвърди, аз ще се съглася, стига в замяна да ни обещаят не само живота, но и свободата. Ще го сторя не от страх пред шераратите, а от ловна страст, защото и свободата, и живота ни мога да защитя с карабината си и без борба с лъвовете. Но вижте, съвещанието свърши и май се канят да ни повикат!

Сред членовете на Джемма беше възникнало движение. Шейхът се надигна, дойде при нас и каза:

— Събранието на старейшините реши относно вас. Ако се намирахме в нашия дуар^[27], моята закрила щеше да продължи четиринайсет дни. Но ние сме на път и не можем да ви вземем с нас. Ето защо аз съм в състояние да ви закрилям само докато се намираме в тази вади, а това е само за днешния ден. Всъщност би трябвало да не ви съобщавам нищо повече, тъй като Магьосника го запази за себе си. Но понеже знам, че е в намерението му да ви сплаши с начина си на изложение, то в качеството си на ваш закрилник считам за свой дълг да ви направя един намек, от който можете да си извадите верен извод.

Тъй като след тези слова той направи една пауза, аз вметнах бързо забележката:

— Ние сме ти благодарни за твоята доброта, о, шейх, но трябва да ти кажа, че ние не принадлежим към онзи сорт хора, които се оставят да ги сплашат. Старият Сахар би бил последният, който ще го стори. Вие можете да си мислите за него каквото си искате, ала аз познавам «специалността» му по-добре от вас и знам, че във всичко, с което ви залъгва, той не е нищо друго освен един ха'ин^[28].

Когато Абу 'Дем чу тази дума, мрачното му лице малко се проясни и той каза:

— Забелязвам, че Аллах те е дарил със здрав разсъдък. За съжаление, моите шерарати не притежават същия дар. И макар да съм принуден да ви мразя, задето сте предали войните ни на ласафахите, то бих искал все пак да ви благодаря, че сред тях има един, чието връщане от ласафахите не желая.

— Не е нужно да го назоваваш. Това е Абу ел Гхадаб, синът на Магьосника.

— Машаллах! Откъде знаеш?

— Отношението ти към Гадуб ес Саххар ми е по-добре известно, отколкото си мислиш.

— Ако наистина ти е известно, не говори по този въпрос! Чувал съм, че си застрелвал Господаря с голямата глава^[29] съвсем сам и посред нощ. Ние не го считахме за възможно, защото, когато поискаме да сразим Удушвача на стадата, потегляме през светлия ден, много войни на брой. Ако го извършим нощем, той ще ни разкъса всичките.

— Това е разликата между вас и нас. Един истински храбър мъж трябва да притежава куража да излезе насреща на лъва сам и очи в очи дори през нощта.

— Това успокоява упреците на моята съвест. Аз искам да ви издам, че тази нощ ще трябва да се биете с два лъва, които вероятно имат малки. Работата е опасна: трима души срещу два огромни лъва, които са десеторно по-страшни, защото закрилят малките си.

— Не ни мисли! Ние не се плашим. Впрочем ти нищо не ни издаде, защото ние подозирахме що за план има старият магьосник. Хитро е от негова страна. Загинем ли, той ще си е отмъстил. Победим ли, което той, разбира се, не счита за изключение, то ще освободим тази красива вади и вас от врагове, за чието убиване би се наложило да заплатите с живота на много ваши войни. Колко дълго вече живее лъвът с жена си в долината?

— От три седмици. Той почти всяка нощ отмъква я кон, я камила! Аллах да го погуби!

— Къде е установил жилището си?

— Там горе в големия Хош ел Хараб^[30]. Той всяка вечер слиза с жена си във вади, за да се напие при задния кладенец. А сега елате, трябва да ви заведе при Джема!

Той ни поведе към Събранието на старейшините, чиято присъда трябваше да изслушаме прави. Но аз много-много не се церемоних и седнах. Халеф и Кара естествено погледнаха примера ми. Тогава Магьосника ни се сопна гневно:

— Как смеете да седате при съвещанието на тези мъдри мъже! Вие сте...

— Мълчи! — пресякох го аз, за да му покажа още в началото колко малко ме е неня за него. — Аз с удоволствие щях да отдам уважението, което храня към тези достопочтени мъже, но ние седнахме, понеже ти си тук. Знаеш ли какъв съм аз в моята страна и при моя народ? И кой пък всъщност си ти? Пред мен ти си като някоя нахална муха, която си мисли, че ще може да изплаши със своето бръмчене лъва.

Оня стрелна ръка към ножа и изтътна:

— Гяур! Известна ли ти е властта, която притежавам над всички духове на земята и Долния свят? Необходимо е само да вдигна ръка и ще паднеш мъртъв на земята.

— Ами стори го! — ухилих се аз. — Мен не можеш уплаши, защото те познавам. Ти си един фешшар (самохвалко), който не е способен на нищо, един гашщаш (фокусник), с когото не бих разговарял, ако тези вдъхващи почит старци не бяха те натоварили да ми съобщиш тяхното решение.

Тогава той подскокна яростно и закрещя:

— Войни на шерарат, застреляйте го, вонящия чакал!

Аз скочих, макар че никой не вдигна пушка срещу мен, към един скален къс, насочих карабината и извиках:

— Кой ще се осмели да дигне ръка срещу нас? Виждате, че на това място никакъв куршум не може да ме улучи. Но тук е моята магическа пушка, която ще убие веднага всеки, който издигне ръка срещу някого от нас!

Беше забавно да се види с какъв страх и бързина се отдръпнаха бедуините към двете страни по линията на стрелбата ми. Магьосникът се умълча. Старейшините заговориха тихо помежду си. После шейхът ми извика:

— Бъди рахат, ефенди! Вие все още стоите под моя закрила и до утре сутринта нищо лошо няма да ви се случи.

— Глупости! Не ние от вас, а вие от нас трябва да се страхувате. Аз оставам тук с магическата пушка в ръка. Който ни оскърби макар и с една дума само, ще му пратя един куршум в главата. Сега кажете накратко какво реши Джемма! Празни приказки не ми се слушат!

Че държането ми предизвика желания ефект, различих по израза на погледите, отправени към мен. В Джемма отново започнаха тихо да се съвещават, после Магьосника се обърна към мен, но по различен начин отпреди:

— Беше решено следното, което аз първо исках да ти обясня, но сега ще кажа накратко. Там горе, в двора на руините, обитават духове, които не искат да се отдалечат от вади. Тази нощ трябва да се биете с тях. Ако ни дадете дума, че няма да бягате, до здрачаване ще бъдете при нас, сякаш не сте наши пленници. После ще отидете горе в двора. Трябва да запалите огън и да го поддържате до заранта. Ако духовете не ви удушат и слезете ли после долу, вие сте свободни.

— Това ли е всичко? — попитах.

— Да.

— Съгласни сме с вашите изисквания. Когато денят започне да преваля, ще се качим горе, за да подклаждаме огън до заранта и се бием с духовете. Но че ще бъдем свободни и ще можем безпрепятствено да продължим ездата си, ако на сутринта сме слезли здрави и читави, за това Джемма трябва да ми даде своята клетва!

Когато свещената клетва, която аз предварително изрекох, бе положена, се почувствах по-сигурен, свалих пушката и отидох при моите спътници. При това трябваше да мина край Магьосника, който все пак не съумя да се сдържи и ми изсъска:

— Вие сте изгубени, защото аз вече чувам в духа си как реве Шеба ет Тхар, който ще ви погълне!

— Ти внимавай да не погълне теб самия! — отвърнах аз.

— Лъвът на кръвното отмъщение поглъща само християни, чийто бог е безпомощен да ги защити. Но за мене е необходимо само ръка да вдигна и той ще избяга от мен.

— Не богохулствай! Да се счита за по-могъщ от Бога на християните е грях, който не може да ти бъде простен.

— Нека той ме накаже за това! — изхили се подигравателно Гадуб. — Всеки саххар може повече от него.

Тогава аз сложих изплашено ръка върху неговата.

— Дано Бог, който е всемогъщ и справедлив, не запрати това присмехулство обратно върху теб като някоя смазваща скала! Аз се ужасявам от теб. Ти каза, че си имал власт над всички духове на земята и Долния свят. Защо не искат духовете там горе в руините да се махнат от теб, и защо трябва ние да ги прогонваме? Защото ти нищо не можеш и се боиш дори да отидеш до руините, за да изгониш духовете. Аз като християнин няма защо да се страхувам от някой джин. Утре сутринта ние ще се спуснем с добро разположение от каср и ще ви покажем всички духове, които сме победили без усилие!

— Ти си заслепен! — просъска ми той ядно. — Един гяур, чието място е в Пъкъла! Твоите спътници не са по-добри от теб и затова ще ги сполети съвсем същото

унищожение. Синът ми ви е казал, че Шеба ет Тхар ще ви погълне, и това предсказание ще се изпълни днес. Ние ще намерим остатъците от вашите кости и няма да помислим, че са принадлежали на хора, а на крастави кучета, които заради своята нечистотия са били нападени от шатрите.

Нещо потрепна в юрука ми, но се овладях. Халеф обаче нямаше такова самообладание, посегна към камшика в пояса, пристъпи към Сахара и извика:

— С какво ни сравни? С крастави кучета? Трябва ли да получиш камшика, както белязах вече с него за едно подобно оскърбление сина ти? Ако твоята голяма власт се състои само в това, да се гавриш с пленници и да хулиш Бога, то не нашите кости, а твоите ще бъдат намерени там. Бог ще те съди. И както предсказах на твоя син, че него ще изплюска Шеба ет Тхар, така сега казвам и на теб, че ти ще изчезнеш в неговата паст. Запомни думите ми, защото аз съм хаджи Халеф Омар бен хаджи Абул Аббас ибн хаджи Давуд ал Госарах, шейхът на хаддедихните от племето еш шаммар.

Гадуб вече посягаше към ножа, когато бе обграден от благоразумните сред шерарат, а шейхът му даде с цялата сериозност да разбере, че сега никакво по-нататъшно оскърбление към закриляните от него няма да търпи. Аз дръпнах Халеф и така нещата не отидоха към лош край.

Храбрият хаджи беше говорил в гневна екзалтация и бе стоял пред Сахар като някой пророк. Никой си нямаше представа, че неговата наежена реч съдържаеше прорицателство. Щяхме да го узнаем със свещен ужас.

Планът за вечерта беше хитро измъдрен от Магьосника. Лъвът, когато трябва да изхранва малки, е двойно по-опасен. Ние можехме да се скрием в тъмнината на нощта и навярно да го избегнем, ако това беше намерението ни. Но ни бе наложено условие през цялата нощ да гори огън и тъй като не биваше да напускаме двора, щяхме непременно да бъдем забелязани и нападнати от лъва. Във връзка с това трябва да се каже, че кърмещата лъвица рядко напуска леговището. Лъвът трябва да осигурява за нея и за малките храна и често влачи отдалеч плячката си до леговището, от което лъвицата се отдалечава обикновено само за да отиде на водопой. Разбира се, който я срещне там, за него тя ще бъде по-опасна и от «Господаря с голямата глава».

Шераратите се пазеха, наистина, да общуват с нас, но държането им не беше враждебно. Те гледаха на нас вече като на мъртви хора и изпитваха смесица от племенна омраза, съчувствие и възхищение. Само шейхът ни навестяваше от време на време, за да ни каже някоя приятелска дума. Аз се възползвах от наложеното ни свободно време, за да внуша на Халеф и Кара какво трябва да бъде поведението им през нощта, при което забелязахме, че шераратите събират сухи дърва. Понеже имаше в наличие вода, във вади растяха и храсти.

Приблизително час преди здрачаване Абу 'Дем напомни за потеглянето. Той възнамеряваше да остане край един голям огън при кладенеца, като се считаше в безопасност, защото се знаеше, че лъвовете щяха да разкъсат нас. Шейхът пожела лично да ни отведе до руините с неколцина шерарати, носещи снопове вършини, което не бе рисковано дело, тъй като лъвът напуска само нощем леговището си и може да бъде накаран да излезе през деня само с хвърляне на камъни и вдигане на голям шум.

Извървахме доста дългата вади до горния кладенец, където по ясните следи различихме, че той сега действително е лъвско поило, но не позволихме това да се забележи. После тръгнахме стръмно нагоре между скалите, при което шераратите не можеха да прикрият страха си. Най-сетне стигнахме до висок, разпаднал се на много места зид, през който водеше една срутена сега порта. Тук шераратите оставиха на земята сноповете, а шейхът каза:

— Зад този дувар се намира дворът, който не бива да напускате до утринта, а тук са дървата за огъня. Аллах да ви закриля!

Те тръгнаха, но един спря за миг и заговори:

— Сахар нареди да ви пожелаем лека нощ и след това добро утро в търбуха на Шеба ет Тхар.

— Нека той самият се пази от тоя търбух! Ние няма да влезем в него — присмя се Халеф.

Сетне мъжът се измъкна бързешком.

Аз пристъпих предпазливо до портата и надникнах в двора. Той беше обрасъл околоръст зидовете с непроходим гъсталак и представляваше голям правоъгълник, през чиято задна стена една също такава порутена порта водеше във вътрешността на руините. Някъде из тях, но не в двора, беше бърлогата на лъвовете. Това ми подсказа още първият поглед, който падна върху несъмнените следи. Десният страничен зид бе образувал при срутването си един висок куп отломъци, предлагащ ни отлично място за чакане. Ако долу гореше огънят, а ние седяхме горе, сигурно никой лъв нямаше да се осмели да се насочи през пламъците нагоре към нас. Ето защо отидохме до могилната отломки, стъкмихме долу една купчинка съчки за подпалка, отнесохме горе останалия запас дърва и се разположихме там възможно най-удобно. После се смрачи и скоро след това стана тъмно. Тъй като лъвът излиза едва по-късно, изчакахме още с огъня. Когато бе станало приблизително десет часът, аз слязох, запалих дървета и се изкатерих пак горе. Тук лежахме един до друг с пушки, готови за стрелба, хвърляхме от време на време в огъня долу дърва и чакахме появата на царя на животните.

Пулсът ми беше равномерен. Халеф беше неспокоен, наистина, но не уплашен. Кара, храбрият младеж, не показваше ни най-малка следа от вълнение. Двамата знаеха, че можеха да стрелят единствено по моя категорична заповед и при това да се целят само в окото.

Като казвам, че не изпитвах страх от лъва, то това в никой случай не е самохвалство. Убеден бях също, че нито Халеф, нито синът му се страхуваха. Ако чувстваха нещо, то навярно беше онова, което бива наричано «ловна треска». Че Халеф умееше да борави с пушката, знаеше всеки, който го познаваше, а чрез непрекъснати упражнения се бе погрижил и Кара бен Халеф въпреки младостта си да стане добър стрелец. Ако имах някаква грижа, то тя бе само следствие днешното много студено време.

Някои погрешно си представят вътрешността на Арабия като страна, лежаща под постоянен слънчев зной, което обаче не е вярно. Дори през лятото топлинната разлика между деня и нощта е толкова значителна, че тази рязка промяна докарва на непривикналия тежка простуда. През зимата и пролетта температурата често пада толкова ниско под нулата, че при тамошното леко облекло човек през нощта на открито бива буквално разтрисан от мраз. От време на време пада дори сняг. Ето защо ние се бяхме снабдили за настоящия поход с топли завивки, които обаче тази нощ не бяхме взели тук горе с нас, защото при битката с лъва трябваше да имаме свободни движения и не биваше да се увиваме. Беше така студено, че треперенето при прицелването бе напълно възможно, а колко опасен за нас можеше да стане един погрешен изстрел, не е трудно да се помисли. По тази причина помолих моите спътници да се владеят и получих уверението, че те във въпросния миг определено няма да треперят.

В двора не подухваше никакъв ветрец и само лекото прашене на пламъците нарушаваше дълбоката тишина. Изтече един час и почти още един. Като опитен ловец аз разчитах не само на очите и ушите, но най-вече на носа, и ето, че... ето, че най-сетне долових онази всепроникваща омраза, която излъчват големите хищни животни.

— Внимавайте! Той идва, подушвам го! — прошепнах аз на двамата, като прилепих мечкоубиеца до бузата си и взрях остро око към втората порта. Една фигура — или това беше само някаква сянка? — излезе, остана в продължение на

минута неподвижна, без да ни предложи някаква цел, и изчезна после към отсрещния страничен зид. Веднага след това чухме да се събарят камъни.

— Какво беше това? — попита Халеф тихо.

— Той или тя, не можах да различа — отговорих. — Нямахме късмет. Животното се уплаши от огъня и се спусна през зида надолу към кладенеца. Ама и ние дето трябва да горим този глупав огън! Ако беше тъмно, лъвът сега щеше да лежи мъртъв, с моя куршум в главата.

— Той пак ще дойде!

— В това ми е надеждата. Съсредоточете се, че да не го изпуснем после!

Измина късо време. И тогава от половината височина на скалите прокътна онзи тътенещ рев, който арабинът нарича рра'д, т.е. гръмотевица. Имах чувството, сякаш почвата под нас потрепери като при земетресение.

— Не е тя, а той — прошушнах. — Разбирам го по гласа. Той слиза на водопой. Но слушайте!

Беше вик, изпълнен със страх, пронизителен вик, който прозвуча откъм вади, ето пак... и пак. Звучеше като «Абу ел Гхадаб, Абу ел Гхадаб». Или се лъжех? Та нали така се казваше синът на Магьосника. Последва второ, трето изреваване на лъва, после стана тихо, но само долу, защото горе при нас чухме внезапно някой да пита високо:

— Машаллах! Какъв е пък този огън? Кой го е запалил? Давайте отговор, защото аз съм Абу ел Гхадаб, който...

Последва грозен крясък, в който почти се стопи също така грозен долу от вади. Сетне се дочу прашене и пукане на кости и отново хрущане и мляскане, което твърде добре познавах. Лъвицата беше също тук! Беше си намерила жертва, чиито кости прашяха между зъбите ѝ. Човек ли беше това? Нима Абу ел Гхадаб? Но нали той беше пленник при ласафахите! Който и да беше, аз трябваше да стигна до изстрел. Пукането се разнасяше, откъм външната порта. Извих се настрана и видях могъщата фигура на животното. Надавайки два, три остри крясъка, аз насочих цевите. Гласът ми принуди лъвицата да се обърне към нас. Очите ѝ горяха... моят изстрел изтрещя... едно свистящо изпускане на въздух... късо стенание... едно замиращо хърхрене, после вече нищо не можеше да се чуе.

— О, сихди, ти я повали! Тя е мъртва! — викна Халеф високо.

— Тихо, тихо! — предупредих аз. — Лъвът ей сега ще дойде. Той, изглежда, също е намерил плячка там долу. Нали добре чухте виковете и после втория крясък?

— Да.

— Трябва да се е случило двойно нещастие. Сега готови за стрелба и нито звук повече!

Скоро чухме вън пред портата някакво дърпане и дращане от тежки лапи.

— Внимание! — прошепнах. — Лъвът идва с плячката в челюстите!

Да, ето го че влезе, влачейки някакъв тежък предмет. Искях да предоставя на Кара възможността да се прослави, като стреля по лъва, и му дадох уговорения знак. Лъвът носеше плячка за малките. В този момент той видя лъвицата да лежи мъртва в кръвта си. Пусна плячката, извиси глава и изрева, при което получих усещането, че хълмчето от отломъци затрепери. После се вторачи, дирейки извършителя, с широко отворени очи към нашия огън.

— Сега, Кара, в окото, сега, сега! — извиках.

Още не бях изговорил подканата, изстрелът отекна. Последва късо изреваване и лъвът полетя във висок скок към огъня. Дулата на мечкоубиеца го следяха и куршумът го улучи в сърцето, сваляйки го на земята малко преди огъня. Той се преметна само веднъж от едната страна на другата. Тялото му потръпна, после той изпъна крайници... беше мъртъв!

Халеф заликува високо, макар да не бе стрелял, и Кара му пригласи. По мой съвет слязохме едва след продължително изчакване, за да прегледаме тупа на

животното. Кара беше улучил лъва в окото и животното значи принадлежеше на него, независимо че моят куршум после бе пронизал сърцето. Как ликуваха двамата и с каква гордост прегърна бащата сина си! Лъвицата беше също мъртва, улучена също така в окото — тя принадлежеше на мен. После осветихме с главни понататък. Кого бяха разкъсали двете животни? Хора, както познахме, за свой ужас!

Човек може да си представи чувствата ни, когато при по-подробно оглеждане разпознахме останките на Магьосника и неговия син! Стояхме като окаменели и до устните на Халеф с треперене достигна:

— О, сихди, моето прорицание! Шеба ет Тхар ги излапа!

С какво удоволствие бихме се спуснали веднага във вади. Но ние трябваше до най-малката подробност да изпълним нашето споразумение и да чакаме до утрото. Как мина нощта, ще премълча. Когато денят засивя, ние потърсихме най-напред леговището на лъвовете. Намерихме едно малко от мъжки пол, което убихме, тъй като беше едва на две седмици и следователно не можехме да го вземем със себе си. После слязохме, след като бяхме свалили кожата на хищниците, в долината.

От възбуда шераратите не бяха спали. Как се изумиха, като ни видяха да идваме с кожата! И с какво напрежение се осведомиха за Магьосника и неговия син! Ние им разказахме какво се бе случило, а от тях узнахме подробностите. На Абу ел Гхадаб и още четирима се удало да се измъкнат от пленничеството. Снощи достигнали Вад Ахдар, не при входа, а откъм южната страна, и не помислили, че сега тук има лъвове. Гхадар искал да пренощува при руините, а не при кладенеца, защото там можело да има вражески бедуини. Другите обаче били жадни и му възразили. Тогава той се отделил гневно от тях, за да се изкачи по външния път към каср, пък те се насочили към кладенеца, където срещнали съплеменниците си. Голяма била радостта на Магьосника, когато разбрал, че синът му се е измъкнал. И тогава чул, че Абу ел Гхадаб е поел по пътя към руините. Бил така обхванат от ужас, че веднага се затичал към горния кладенец да предупреди с виковете си. Там лъвът го бе нападнал в почти същия миг, в който Гхадаб бе разкъсан от лъвицата.

— Шеба ет Тхар! — извика Халеф. — Те охулиха Бога, затова намериха края, който им предрекох. Това беше едно вдъхновение свише, на което аз се подчиних.

Не мога да кажа, че шераратите показваха голяма мъка от смъртта на двамата мъже. По-голяма беше радостта им от сразяването на лъвовете, които бяха причинявали толкова щети на техните стада. Те не можеха да проумеят, че сме знаели за какво естество духове се е касало, и въпреки това се бяхме изкачили толкова спокойно до руините. Ние бяхме героите на деня, с нас независимо от цялата кръвна вражда се отнасяха като с гости и накрая, при тръгването, шейхът ни освободи с думите:

— Вие сте най-храбрите воители, които познавам, и ние честно ще удържим към вас думата си. Но при следващата среща ще бъдем принудени да виждаме във вас само предводителите на вражеските хаддехни. Не забравяйте това! А на теб, Кара бен Немзи ефенди, искам да призная, че ти промени моето мнение за християните. Те са храбри, обичащи истината и благонадеждни хора, затова трябва и вярата им да е добра. Аллах да ви съпровожда и да направи пътя ви към дома кратък!...

Когато пристигнахме при хаддехните, ликуването беше голямо. Халеф галопира до шатрата си, извика на своята Ханнех да излезе, посочи кожата на лъва и сина си и заговори:

— Ханнех, жено моя, перла на всички жени, виж тази кожа и този млад воин, когото си родила за мой прехлас! Той застреля Господаря на гръмотевицата и уби Царя на всички животни. Затова трябва да поздравяш него преди мен! Притисни го до сърцето си и му дай своята благословия, защото Кара бен Халеф с времето ще стане един достоен наследник и последовател на своя баща!

Племето беше гордо от факта, че притежава воин, който въпреки своята младост беше повалил лъв с един изстрел. Кожата на лъвицата аз подарих на Ханнех. И оттогава, когато някой гост поздрави Халеф за тези трофеи, той отвърща с чувство за собствено достойнство:

— В тези кожи някога бяха намъкнати най-прочутият Господар с голяма глава и най-прочутата Господарка на гръмотевицата, защото бяха наречени еш Шеба ет Тхар, Лъва на кръвното отмъщение и неговата жена.

info

Информация за текста

© 1996 Любомир Спасов, превод от английски

Karl May
Der Löwe der Blutrache,

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: BHorse, 2009

Издание:

Издателство «Калпазанов», Габрово, 1996

Свалено от «Моята библиотека» <http://www.chitanka.info/lib/text/13700>

Последна редакция: 2009-10-07 15:30:00

notes

1

Бедави — бедуин — б.а.

Ел асфур — врабче — б.а.

3

Ел ниср — орел — б.а.

Добре дошъл! — б.а.

Дуар — село от шатри — б.нем.изд.

Сувар — мн.ч. от суре — глава от Корана — б.а.

Ифтихар — хваля се, говоря небивалици — б.а.

Мюфтехир — самохвалко — б.а.

Кабила — подразделение — б.а.

Ша'б — племе, народ — б.а.

Лагми — сок от фурми — б.а.

Рашах ел Буруда — Хрема на простудата — б.а.

Келлек — сал от надути кожи — б.а.

Хеджан — множество число на хеджин — камила — б.а.

Вади — долина, респективно пороище, корито на пороище — б.нем.изд.

Джемма — Събрание на старейшините — б.а.

Варр — хаотично разхвърляни скални отломъци — б.а.

Шерари — единствено число от шерарат — б.а.

Джехенна — Пъкъл — б.нем.изд.

Шеба ет Тхар — Лъв на кръвното отмъщение — б.а.

Хадж — поклоннически поход — б.нем.изд.

Каср — крепост, укрепление, замък — б.а.

Джин — дух — б.нем.изд.

Амирика — Америка — б.нем.изд.

Дийех — кръвна цена, кръвнина — б.а.

Ихярийе — старейшины — б.а.

Дуар — село от шатри — б.нем.изд.

Ха'ин — измамник, шарлатанин — б.а.

Господаря с голямата глава — едно от многото арабски имена на лъва — б.а.

Хош ел Хараб — Двор на руините — б.а.

- [Карл Май](#)
 -
 - [info](#)
 -
 - [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
-

Карл Май Мерхамех

Беше в източната част на Ардистан, сиреч дълбоко в ориенталската хинтерланд. Причината за тази езда бе изпълнена за мен и дребния, верен Хаджи Халеф Омар с много чест и достойнство. Моят приятел Абд ел Фадл,¹ чието обществено положение читателите ми познават от Ардистан и Джинистан,² ни беше поверил своята любима дъщеря, за да я отведем гарантирано до далечната Вади Ахза. Там я очакваха скъпи роднини. Пътят, водещ нататък, минаваше през местности, които по това време можеха да се нарекат не само трудни, но и опасни, тъй като шейховете на повечето тукашни племена непрекъснато се дърлеха и всеки миг можеше да се очаква избухването на открит конфликт. Ето как човек много лесно можеше да попадне между острието на отворената ножица. Абд ел Фадл определено ни оказа голямо доверие, като повери сигурността на своето дете точно в нашите ръце, понеже ние все пак бяхме чужди в страната.

Дъщерята се казваше Мерхамех, в превод Милосърдие.

Беше млада и красива, и то с такава благородна, непорочна, бих казал, свята красота, че не бе необходимо да казва дума, а само да вдигне очи, за да отблъсне от себе си всичко, което не е истинско, бистро и чисто. Тя упражняваше, без да го знае, една непреодолима власт дори над груби, сурови хора. И се бе случвало, не само по това време, тя нас да закриля с тази сила, вместо ние нея с нашите оръжия.

Бяхме на коне. Халеф и аз яздехме нашите добре известни арапи, а Мерхамех по маниера на бедуинките

един благороден дорест жребец от Амахнистан. Отзад ни следваше слугата, когото Абд ел Фадл ни бе дал да води двата товарни коня, накамарени с възглавници, одеяла, провизии, подаръци и други подобни неща. Местността, през която днес минавахме, беше планинска, но гора нямаше. Принадлежеше на племето мюназах и граничеше с територията на племето маназах. Двете големи племена, както сочат имената, бяха тясно сродени, но никога не преставаха да водят ежби. Наскоро един маназах беше убил мюназах. Деянието изискваше кръвно отмъщение. Вярно, кръвнината бе предложена, но не приета. Така че предстояха битки, които много лесно можеха да препятстват пътуването ни, тъй като то ни водеше точно към средата на територията на двете племена. Една заобикалка не бе възможна.

Път според европейските понятия нямаше. Следвахме едно надълго простряло се поточе, което не искаше да свършва, но и по-широко не ставаше. Тук и там поеше по някоя ивица трева или храсталак, но поле, градина, шатра или къща никъде не се виждаше. Поради непрестанните битки хората не живееха край пътя, а се виждаха принудени, макар и собственици, да се крият като дивеч или разбойници. Живееха възможно по-далеч от такива често спохождани места. С това можеше да се обясни, че през целия ден не бяхме мярнали и един-едничък човек. Едва сега, по средата на следобеда, видяхме да се появява внезапно на близката височина вляво от нас отряд ездачи. Той се състоеше от десет-дванайсет мъже, които се сепнаха, като ни видяха, но после се спуснаха в галоп към нас въпреки стръмнината и ни обградиха. По тамошния обичай бяха много добре въоръжени. Един от тях, най-възрастният, попита със строг тон кои сме и накъде отиваме. Отговорих:

— Идваме от Абд ел Фадл, княза на Халихм, и отиваме към Вади Ахза, която навярно ви е известна.

— Известна ни е — кимна той, като държането му стана по-почтително, лицето — по-любезно, тонът — по-учтив. — Там цари голяма мизерия и неволя — избухнаха болести, настъпи глад. Абд ел Фадл праща каквото може, давайки утеха и помощ, макар хората от Ахза да не са от неговото племе, а чужди. Той е княз не само по рождение, а и княз на истинското човеколюбив. Ти значи добре го познаваш?

— Гост съм на неговата къща.

Тогава той сложи десница за поздрав на гърдите, устата и челото и рече:

— В такъв случай те моля да бъдеш и мой гост. Къде искаше да отдъхнеш днес?

— На открито. На мястото, където ни поздрави вечерта.

— Тогава аз ще те поздравя с нея на това място и ще ти предложа моята шатра за жилище. Аз съм Омар Бен Амарах, шейхът на мюназахите.

Докато говореше с мен само веднъж, съвсем бегло, ме бе погледнал. Погледът му по-скоро бе привлечен от нашите благородни коне, а после се отправи към Мерхамех. Нейните очи срещнаха неговите. Той допря повторно ръка от сърцето до челото и се поклони, без да знае коя е, той, ориенталецът, за когото всъщност бе позор да зачете някоя жена. Сетне застана начело на шествието. Хората му изчакаха, докато го последваме, и поеха след нас. Отклонихме се надясно под прав ъгъл от досегашната ни посока. Той нито веднъж не се огледа дали го следваме. Яздеше в галоп. Ние също галопирахме. Бялата му кърпа се ветрееше от главата. Дългата, гъста опашка на неговия жребец със смесена кръв се развяваше отзаде му. Изкачихме един планински склон и се спуснахме отвъд, където си припомних долината на Заб. Там се виждаха надалеч разпръснати

каменни къщи и колиби с равни покриви, помежду им шатри от различен тип и цвят. Това сигурно бе главното селище на племето. Тук живееха много хора. Стояха и зяпаха след нас, докато минавахме като вихър през цялото надълго проточило се селище и се насочихме към една по-високо разположена, по-голяма постройка. Около нея се издигаха няколко по-малки шатри, които се числяха навярно към нея. Това бе седалището на шейха. Тук той спря, скочи от коня и без да почете преди туй другите, пристъпи към Мерхамех, за да ѝ помогне да слезе от животното. Тя го прие с грация, макар да бе свикнала без чужда помощ да слиза от седлото.

— Коя е шатрата, в която твоят харем подслонява гостенките си? — попита.

— Онази — отговори той, посочвайки една шатра наблизо.

— Известете тогава на вашата господарка къде съм!

С тези думи се упъти към шатрата. Той втренчи поглед след нея, сложи ръка на челото си и заговори като на себе си:

— Къде ли съм я виждал вече? И кога?

Беше мъж над петдесетте, висок и крепко сложен, с голяма брада и дръзко изрязани, симпатични черти на лицето. От всяка негова крачка и дума лъхаше неподправено благородство. Късо и категорично прозвучаха заповедите, които даде на притеклите се слуги да се погрижат за нас. Аз и Халеф получихме цяла, добре подредена шатра, до която имаше за конете специално приготвено помещение. За тях се погрижиха също така обилно както за нас. Само половин час ни бе предоставен да се измием и почистим от пътния прах. После ни известиха, че яденето е готово.

Пратеникът, който дойде да ни забере, ни поведе към големия вътрешен двор на къщата. Той беше обхванат от три страни от постройки, а от четвъртата стоеше открит. Там веднага започваше едно

възвишение, на чийто заоблен връх бяха разположени в кръг големи камъни за сядане. Това бе съдебното място на селището, където Джемма³ на мюназахите провеждаше своите заседания. Очевидно нещо подобно бе планирано и за днес, тъй като възвишението беше заето с хора, очакващи сякаш важно събитие.

В просторния двор бяха проснати един до друг два килима и върху тях наслагани в кръг седемнайсет възглавници. Имаше раkitови и метални подноси и подложки — сега още празни, но слугите стояха в готовност да поднесат ястията веднага щом всички гости дойдат. Поканени бяха дванайсетте старейшини на племето, Мерхамех, Халеф и аз. Старейшините се бяха събрали, шейхът стоеше при тях. И точно когато влизах с Халеф в двора, дойде и жената на шейха с Мерхамех. При мюназахите следователно не бе забранено жените да се показват незабулени и да участват при храненето с мъжете. Шейхът ни представи най-напред жена си и после старейшините. Жената беше облечена във фино индийско сукно. В косите ѝ проблясваха златни и сребърни верижки и монети. По китките и глезените ѝ подрънкваха тежки гривни. Виждаше се, че се гордее с тези украшения и с високата си, вдъхваща почит фигура, с която се отличавахе от другите жени, които виждахме. Въпреки това всички очи се насочиха не към нея, а към Мерхамех, която бе облечена в прост плат, наистина, и стоеше без всякакво изкуствено украшение настрани, но въпреки всичко правеше не по-малко впечатление.

Представянето бе извършено по ориенталски достолепен маниер, с назоваването на всички възможни малки, прикачени и разните там родствени имена. Аз естествено трябваше да отговоря. Сторих го, като започнах не отгоре, от Мерхамех, а отдолу, от Халеф. Когато мюназахите чуха неговото дълго име и разбраха,

че той е често споменаваният шейх на хаддедихните, погледнаха с други очи на него.

Себе си подминах набързо, като само споменах, че съм ефенди от Германия.

— От Джерманистан ли си? — попита шейхът. — Известна ми е тази страна. Там живеят много учени люде и много християни, които наистина са християни. Така че не е чудно, дето си бил гост в къщата на Абд ел фадл. Познаваш ли Мерхамех, неговата дъщеря?

— Да.

— Значи Аллах ти мисли доброто. Защото, който я познава, бива ощастливен от онова, което тя прави и въздава. То е като блясъка на звездите и уханието на розата, които са непреходни. Виждал съм я само веднъж. Тогава тя беше още дете, може би на дванайсет години. Беше при тогавашния мир на Ардистан. Ние се бяхме възбунтували срещу него и баща ми, брат ми и аз попаднахме в ръцете му. Животът ни беше проигран. Трябваше да бъдем разстреляни. Вече стояхме на лобното място. Около нас по камъните седяха съдиите, при тях мирът. Необходимо бе само да дигне ръка и изстрелите щяха да затрепчат. Тогава Мерхамех, детето, притича и сграбчи носещата смърт ръка. Започна да му говори, както само един ангел може да говори. Молеше, както само жадната за дъжд земя моли небето. Бъркаше храбро в неговото твърдо сърце. Бореше се с него. Не като дете, а като исполин се бореше за нас. А че аз днес мога да ти го разправам, ефенди, е доказателство, че той, могъщият, силният тиранин претърпя поражение от нея. Тя победи. Той ни освободи! Това бе първият и последният път, когато я видях. Дали ще мога да я разпозная, ако днес я срещна, не знам. Не ми се вярва. Защото нейният красив, мил детски лик в мен прие чертите на същество, което дори аз самият вече не мога да уловя с очите на тялото. Затова те моля, ефенди, да

ми я опишеш. Какво е сега нейното лице? Нейната снага, вървежът, гласът ѝ? Може би е споменала за нас или...

— Не — прекъснах го аз. — Тя никога не говори за онова, което върши и дава. Човек може да го чуе само от други, както сега. Но описанието ще го имаш. И то едно живо и точно описание. Погледни, тук стои Мерхамех, дъщерята на моя приятел Абд ел Фадл, княза на Халихм!

Той отстъпи в крайна изненада няколко крачки назад и се взря в изчервилото се момиче с радостни очи.

— Машаллах! Какво чудо и все пак никакво чудо! Затова значи, затова ми се стори ти веднага позната. И затова бях заставен да те поздравя, макар изобщо да не исках. Ти си това, едва сега го виждам. Моята спасителка! Спасителката на моя баща, на моя брат!

Пристъпи към нея, поклони се до земята, целуна подгъва на дрехата ѝ и попита:

— Все още ли помниш какво ти обещах? Какво извикахме подире ти, когато бързо се отдалечи, за да избегнеш нашата благодарност?

— Да — усмихна се тя, като го принуди да се изправи.

— Кажи ми го тогава!

— Твоят баща извика: „Ако някой ден поискаш нещо от мен, то ще бъде изпълнено!“ Ти извика: „Ще бъде изпълнено от мен и моето племе, независимо какво е то!“ А брат ти извика: „Ще бъде изпълнено от всички нас, на живот и смърт!“ Чуваш, че все още го помня.

— Да, още го помниш. Така казахме ние буквално. А каквото сме обещали, все едно го е обещал Аллах. Моят баща умря, брат ми... — той спря по средата, но после продължи: — Брат ми също е мъртъв. Аз съм техният наследник. Аз наследих тяхното обещание и сега трижди съм длъжен да го съдържа.

И обръщайки се към старейшините, продължи:

— Моята чест е и ваша чест. Знам, че цялото племе ще поеме тогавашните ни обещания. Така ли е, или не?

— Така е! Ние ще го сдържим! Ще ги поемем! — извика се в кръга на дванайсетте племенни съдии и всички приближиха до Мерхамех да целунат ръба на дрехата ѝ.

Че при тези обстоятелства започнахме яденето в много приповдигнато настроение, е саморазбираемо. Мерхамех стоеше на висока почит. Сякаш княгиня седеше при нас. Беше лично обслужвана от двамата синове на шейха, които вече брояха над дваисет години. Но приемаше това толкова безпретенциозно, че обезоръжи със скромността си покълващия гняв на жената на шейха. Каква цел бе имало първоначално това събрание, не разбрахме по време на яденето. Но трябва да е било нещо много важно, защото пристигаха все повече и повече хора, само възрастни. Нямаше нито едно дете сред тях. Когато приключихме и си измихме ръцете с нарязани лимони, шейхът сподели с нас, че се касаело за един акт на справедливост, за изпълнението на едно наказание.

— Ние имаме кръвно отмъщение срещу племето на маназахите — каза той. — Братът на шейха на маназахите застреля моя брат, не по недоглеждане, а с умисъл, заради една жалка плячка. Затова мирът с маназахите бе скъсан. Ние поставихме засада, за да издебнем убиеца. Удаде ни се да го пленим. Днес той ще бъде разстрелян, точно в мига, в който слънцето залезе. Това е предписаното от природата време за свършване на живота. За тази цел сме се събрали тук. Вижте, там го водят!

Двама мюназахи изведоха пленника от къщата, където го бяха държали затворен. Трябваше да бъде отведен на мястото за екзекуции и там застрелян. Присъдата беше вече произнесена. Той се казваше Али Бен Масхул — мършав мъж с рядка брада, с чисто бедуинска фигура, на възраст между четиридесет и петдесет години. Когато минаваше край нас, видя двете

жени. Отскубна се за няколко мига от конвоя, скочи към жената на шейха, улови с вързаните си ръце ръкава на дрехата ѝ и извика: — Закриляй ме, закриляй ме, закриляй ме! След това докосване, на което не бе попречено, и трикратния призив да го закриля, тя бе длъжна според законите на страната да направи всичко възможно за предотвратяване на неговата смърт. По този начин се спасяваха осъдени, когато никаква друга надежда не им оставаше, понякога дори под закрилата на жени, които мъжете безусловно трябваше да зачетат. Но тази жена се изтръгна, простря ръце срещу него и извика:

— Махай се! Умри и проклета да бъде душата ти!

Тогава той се дръпна от нея и се остави отново да бъде уловен. Погледът, който ѝ хвърли, ме кара да изтръпвам и до днес. И още един се дръпна от нея — Мерхамех. Тя не каза нито дума, но докато бяхме при мюназахите, повече не погледна към тази студена, безжалостна, накичена със злато, жена. Тръгна с бавни крачки към лобното място, съвсем сама. Халеф и аз я последвахме.

Хората почтително ни правеха място, защото светкавично се бе разпространило коя е тя.

Шейхът сформира със своите дванайсет старейшини кръга, по който бяга разположени споменатите вече камъни. Али Бен Масхул беше поставен в средата на този кръг, обърнат с лице към залязващото слънце. Стоеше твърдо и изправено. Не се забелязваше и най-малкият признак на смъртен страх. Срещу него, извън кръга, клекнаха петима воители на мюназахите. Те трябваше да го разстрелят. Мерхамех, Халеф и аз седнахме на три свободни места. Около нас седеше или лежеше народът, вперил очи в съдбоносното място. Чакахме, докато долният край на слънчевия диск почти докосна хоризонта. Тогава шейхът се надигна да говори. Държа кратка, съответстваща на задачата реч,

освободена от всички иначе употребими ругателни и хулни думи, относно царящата между двете племена вражда, убийството на неговия брат, залавянето на убиеца и произнесената смъртна присъда. После попита Али Бен Масхул дали иска присъствието на имам и има ли някакво желание преди смъртта. Запитаният помоли да извадят от джоба му мохамеданската молитвена броеница и да му я дадат в ръката. Повече не искал нищо. После можели да стрелят.

— Не е достойно да се живее повече на земя, на която дори жената вече няма милосърдие — прибави той.

— А ти прояви ли милосърдие към моя брат? — попита шейхът, поглеждайки към слънцето, което вече беше изчезнало до половината.

Петимата стрелци опряха здраво колене и насочиха пушките, визирайки сигурната цел. В следващата минута трябваше да бъде дадена заповедта. Тогава Мерхамех стана от мястото си и извика:

— Стой! На тази земя все още има жени, в чиито сърца живее милостта. И на нея все още има мъже, чиято дума е свята като клетвата на Аллах!

Тя измъкна ножа от пояса ми, тръгна към осъдения, застана пред него и заговори, обръщайки се към шейха, с извисен глас:

— Точно като тук бе при мира на Ардистан. Околовръст седяха съдиите, а той беше готов да изрече последната, смъртоносна дума. Тогава Аллах ме проводи да ви помогна и ми внуши духотворните слова, които размекнаха сърцето на повелителя. Вие бяхте освободени! Нека така бъде освободен и този! Аз го изисквам от теб, от вас, от племето на мюназахите. Държа на онези три обещания, които извикахте навремето подире ми и днес повторихте! Нима ще проявите желание да ги нарушите?

Огледа се в кръга. Никой не отговори. Бях очаквал това, което извърши. Но за тези хора то дойде толкова неочаквано, че на първо време не знаеха какво да кажат. Тогава тя преряза вървите на пленника, освобождавайки ръцете му, доведе го при мен, върна ми ножа и заговори така, че съдиите да чуят:

— Предаваме ти го, ефенди, но само временно. Отведи го от това място и го закриляй! Ще ти го поискам обратно така здрав и читав, както сега ти го предавам.

Една лампа пръсна искри на запад, отправяйки прощален поздрав към изтока. Слънцето бе изчезнало, но Али Бен Масхул още живееше. Дълбока тишина цареше наоколо. Аз го хванах за ръката, за да се отдалеча с него. Хората ни правеха път, слисано, колебливо, но правеха! Ето че зад нас прозвуча силният глас на шейха. Това отклони вниманието от нас към него. Стигнахме необезпокоявано нашата шатра. Халеф идваше след нас.

— Слава на Аллах — рече той. — Тук при нашите коне и оръжия няма от какво да се страхуваме. Веднага ще оседлая, та да сме подготвени за всичко. — И обръщайки се към Али Бен Масхул, прибави: — Не се бой! Тук си на сигурност като в скута на Ибрахим / Авраам/. Ти стоиш под закрила, която е по-могъща от силата и хубостта на всички мюназахи вкупом.

След тези думи отиде в ограждението при конете. Спасеният от смърт маназах изобщо не обърна внимание на казаното от Халеф. Той стоеше високо изправен и заслушано гледаше към височината, на която сега, както ясно чухме, Мерхамех говореше на събранието. Вярно, не можехме да разбираме думите, но затова пък нейната фигура и всяко от движенията ѝ рязко се открояваха на заристия фон на небето. Откъм наша страна по възвишението на съдилището беше вече полегнала здрачна сянка. Но отвъдният, стръмен

планински скат бе обляхнат от красивите отблясъци на вечерните зари. Стотиците мюназахи, налягали и насядали в долната част на склона, не бяха достигани от лъчите, докато старейшините седяха неподвижно горе на височината като в някакъв златист поток. Около щръкналата фигура на шейха припламваха диамантени искри, а Мерхамех, покачила се на един от камъните за сядане, за да бъде виждана и чувана по-надалеч, изглеждаше като същество от онзи свят, в чийто зрак сега говореше на народа. Силуетът ѝ бе потопен в розово сияние. Одеянieto ѝ проблясваше при движенията в словото ту в пурпурни, ту в сребристосини багри — според това дали откъм светлата или сенчестата страна падат нейните дипли. Дългите тъмни коси, събрани само на тила и разпуснати оттам на свободно стелещи се вълни, изглеждаха на лекия повей като осеяни с несметен брой рубини и смарагди. А когато един ефирен облак премина като воал пред светлината, създаде се впечатлението, сякаш красивото княжеско дете се възнесе от земята, за да изчезне в отвъдното ведно с вечерното зарево.

Не само аз единствено усещах дълбокото въздействие на тези така приказно движещи се форми, линии и нюанси. Те бяха възприемани и от стоящия до мен маназах. Без да отклонява очи оттам, той пое дълбоко дъх и попита:

— Коя е тази жена? Това красиво, непознато същество, което никога не съм виждал, а пък му се подчиняват така покорно всички мюназахи?

— Това е Мерхамех, дъщерята на княза на Халихм — рекох аз.

— Мерхамех, Милостивата? — запита той, при което очите му просияха, а лицето възприе друг израз. — Тя, тя, която живее в сърцата на всички хора и в стиховете на поета? Аллах, благодаря ти, че ми позволи да я видя, да попия погледа на нейните очи и тембъра на нейния

глас! Сега съм свободен, свободен! Никой мюназах не може да ѝ противостои!

Седна пред шатрата ни и аз се настаних до него. Халеф бързо се бе справил с оседлаването на конете. Сега сложи пушките да са ни подръка и се присъедини към нас. Недалеч от нашата шатра, в едно друго оградено с плат място, имаше една великолепна кобила асфар⁴ с чиста, благородна кръв. Обърнах внимание на Али Бен Масхул, че не е изключено да му се наложи бързо да избяга на кон, разбира се, под наша закрила. Тогава той посочи споменатото ограждение.

— В такъв случай ще се метна на най-добрия кон на племето, който виждаш да стои ей там. Моят засега е неизползваем. Той окуця по път вследствие нараняване на копитото. Това бе причината мюназахите да успеят да ме заловят. Но не мисля, че ще се наложи да бягам. Онзи, когото Мерхамех закриля, никой не принуждава да побягва.

Започна да разказва за нея, при което се изразяваше по много своеобразен начин. Говореше не само добре, но и с патетичност и речеви похвати, свойствени само за езика на поета. Лицето му се проясни. Той в никой случай не беше обикновен човек.

Междувременно вечерта настъпи, светла вечер. Месецът отдавна бе увиснал на небосвода, чакал сякаш само слънчевия заник, за да докаже, че и той е дарител на светлина. Знае се, че от незапомнени времена луната принадлежи към обсебилата цялото нощно небе секта на магиите и всяко нейно действие бива възприемано като свещено и с религиозно смирение. Така и сега придаде тя на лежащия пред нас съдебен плац и на онова, което се вършеше там, тайнствено, магично сияние, извисяващо ни до възприятието, че тук въпросът не касае малката съдба на две незначителни

бедуински племена, а представянето на една по-голяма, общочовешка съдба.

Видяхме Мерхамех да напуска височината. Слезе при нас. Али Бен Масхул скочи и отиде да ѝ донесе възглавница от шатрата. Тя не отказа да седне, но той остана прав, облегнат на един прът от шатрата, макар момичето няколкократно да го покани с ръка да си седне пак. То ни осведоми:

— Говорих им и им казах всичко, което човешкото сърце може да каже за такова убийство и злодеяние. Сега те се съвещават. Шейхът е спечелен. Той ще дойде да ни съобщи резултата.

След това обърна лице към стоящия до нея мъж, погледна го приятелски и попита:

— Известен ми е един поет Бен Масхул, ала него май не го зачитат нито мюназахите, нито маназахите. Дали не го знаеш и ти?

— Това съм аз самият — отговори той просто. — По далечните краища ме обичат, в родния съм нежелан.

Ето защо знаеше той така добре, че Мерхамех „живее със стиховете на поета“! Тя сведе глава и помълча малко. После каза:

— В такъв случай не аз, а единствено ти можеш да се спасиш... ако Аллах пожелае! Разбираш ли?

— Не — отвърна той.

— Ще разбереш, защото наистина си поет. Отминаха времената, в които поезията за грабежа и убийството яздеше по степите и бивакуваше при шатрите на пустинните племена. Никой разбойник и убиец вече не може да се крие зад маската на герой. Ти сега си поет и убиец, но вече не — поет и герой. И там, където хората ти прощават, Аллах не може да ти прости. Отбележи си едно. Милостта, милосърдието е само за духовно ниски хора, но който се мисли за голям или смята да стане голям, той не задължнява на Божията справедливост и с една пара. Днес аз мога да те освободя само телесно, но

пред Аллах ти си пленник, докато изплатиш каквото му дължиш. Поетите трябва да бъдат велики, преди всичко в самите себе си. Който дарява като тях с пълни шепа благородно злато и великолепно диаманти, няма право да бъде длъжник на Бога. Затова те питам още веднъж, известен ли ти е поетът Бен Масхул? Ти ли си това?

Той остана безмълвен. Дълго време премина в мълчание. После си пое дълбоко дъх и заговори:

— Нека Аллах отсъди и отговори на въпроса ти!

На съдилището горе възникна раздвижване. Съвещанието беше завършило. Шейхът слезе да ни съобщи решението. Старейшините били съгласни Али Бен Масхул да бъде веднага освободен, но само за да съдържат обещанието, дадено на Мерхамех при мира на Ардистан. Но смъртната вражда с маназахите щяла да си остане, битката да започне. Мерхамех се надигна от мястото си.

— Ела с мен пак горе! — помоли тя шейха. — Когато милосърдието не постига нищо с любов, то може и да заплашва. Щом мюназахите се смятат за богове, аз ще им покажа, че са хора. Околните народи се умориха да слушат само дрънкане на оръжия. Дължна съм да отправя предупреждение! След малко ще се върна и веднага ще отида да почивам, тъй като утре ще потеглим още рано-рано. Кажете, моля, това на слугата!

Отиде пак с шейха на възвишението. Халеф забра слугата, който ѝ приготви постелята в шатрата и се излегна после самоотвержено пред входа, за да я пази като вярно бдящо псе. Когато тя заговори отново, гласът ѝ прозвуча с много енергичен тон. И както бе казала, се върна много скоро. Подаде на трима ни ръка, пожела ни лека нощ и прибави за сведение:

— Успях. Посочих им последиците. Онзи, на когото преди туй сърцето не е било докоснато, сега стигна до разбиране и разум.

Оттегли се в шатрата си. И едва това се бе случило, старейшините се пръснаха сред народа да оповестят новината, че се иска мир между мюназахи и маназахи, че могъщите съседни племена заплашват в краен случай силом да наложат този мир. После народът се изля с гълчава от височината в долината, за да се прибере по домовете. А ние получихме тази вест от самия шейх. Той напълно се беше помирил с този изход на нещата, макар причината за цялото зло, както все по-ясно забелязвах, да се намираше в собствената му къща, в собствената му властолюбива, горда... жена!

Ние му допаднахме и той на нас също. Не ни покани при себе си, а дойде в нашата шатра, където до полунощ седяхме с наргилета и проста студена храна и оживено беседвахме. Но не за обикновени неща, о, не! А по въпроси, изследващи дълбините и висините. Ориенталецът обича да се занимава с подобни неща, докато западнякът ги предоставя на учените специалисти. В хода на разговора шейхът се прояви като добре осведомен, освободен от предразсъдъци мъж, който умее да извлече най-добрата страна от веднъж взетото решение. След като сега бе решено помирението между двете племена, той веднага бе станал огън и пламък за идеята и готов да откликне по всякакъв начин. Сприятели се бързо и искрено със своя досегашен пленник. А Халеф и аз естествено правехме всичко възможно за най-бързото осъществяване на това решение за мир.

Не беше за чудене, че Али Бен Масхул, който едва-що щеше да бъде разстрелян като смъртен враг, сега биваше третиран като приятел. При бедуините грабежът и кръвното отмъщение спадат към рицарските дела. Хората следователно могат лично да уважават и дори да обичат един кръвен отмъстител, който според западноевропейските разбирания си е

чист убиец, даже когато са принудени да го принесат в жертва на кръвното отмъщение.

Често бе споменаван и братът на нашия поет, шейхът на маназахите. Ето как научихме за съжаление, че той е суров, своеволен мъж, при когото сигурно няма да се мине без вътрешна борба при вземането на решение за прекратяване на враждата. Той във всяко отношение бил самолюбив човек и в душата му имало само едно-единствено, приятно за докосване място, а именно любовта към неговия, седящ тази вечер тук при нас, брат. На тази единствена точка се крепеше надеждата, че мирът между двете племена е възможен.

Али Бен Масхул също присъединяваше гласа си за това помирение. Нали по самия себе си беше узнал докъде води враждата. Но беше по-тих от шейха. Вродената му способност да се вдъхновява от красивото днес отстъпваше пред сериозността на мислите, на които бе вдъхнала в него живот Мерхамех. Те го изпълваха вътрешно, личеше си, и това вглъбяване го караше да изглежда така покъртително безпомощен, че се почувствах сърдечно привлечен към него.

Що се отнася до нас самите, отпътуването ни беше решено за ранното утро. Шейхът на мюназахите помоли да ни придружи до границата на неговата територия. На утрешната вечер щяхме да бъдем гости на маназахите, с чийто шейх искаше да уговори сключването на мира, а след това щяхме да бъдем взети под закрила от нашия поет и брат му до пасищата на следващото племе. Колко добро и искрено отношение имаше шейхът към своя досегашен смъртен враг, може да се осъзнае от отговора му при споменаването на неговия окуцял кон.

— Него няма да можеш да яздиш. Той ще остане при мен, докато копитото му заздравее. Предлагам ти моята кулеста кобила. Тя е най-доброто, което притежавам. Виждаш, че те обичам.

Когато после се разделихме, чух, че Али Бен Масхул също получи една празна шатра. Но когато излязох по-късно, преди да си легна, пред моята, за да видя времето, установих, че се е отказал от шатрата. Беше седнал до зида на къщата и не отвърщаше очи от онази, под която почиваше Мерхамех.

Слънцето тъкмо изгряваше, когато напуснахме на следващото утро селото на Омар Бен Амарах. Това означава, че то изгряваше, наистина, но ние не го виждахме. Криеше се зад едно грозно и гъсто мръсно жълто було. Предстоеше ни един от онези калпави дни, през които въздухът е наситен с фин пясък и човек трябва да си затули очите, устата и ушите, за да предпази тези благородни органи. Ето защо всички се сгушихме в наметалата си, така че почти нищо друго освен тях не можеше да се види. Пясъчните вихри не само не престанаха целия ден, а в следобеда положението така се влоши, че конете ни трябваше често да отдъхват и се придвижвахме много бавно. Над деня тегнеше гибелно, сърдито, душно време.

Мерхамех се държеше храбро. Тежкият мъглив слой като че й влияеше по-леко отколкото на мъжете. През целия ден яздеше между шейха и Али Бен Масхул, седящ, както бе уговорено, на кулестата кобила, и беседваше с тях, доколкото позволяваше гъстото покривало. По-късно научих от шейха, че това били само кратки въпроси и отговори, но със свято, благородно съдържание. Когато веднъж спряхме и хвърлих поглед върху Бен Масхул, направи ми впечатление дълбокият, екзалтиран блясък на неговите очи. Понеже тримата се придържаха почти все заедно, аз бях предоставен на моя Халеф. Но не зловидех на двамата мъже заради нашата чудесна Мерхамех. Нейният слуга се движеше отзад с малка група маназахи, сред които се намираха трима старейшини. Те щяха да участват в преговорите за мир заедно с шейха на маназахите.

Пясъкът толкова много обременяваше конете, че трябваше да се откажем от достигането същинската цел на днешната си езда. Беше решено да прекараме нощта при гроба на един мохамедански светец. Той се намираше в една малка горичка, кажи-речи на самата граница между териториите на двете племена, в която човек можеше да намери някаква закрила срещу лошото време. Беше късен следобед, когато достигнахме местността, в която се намираше гробът. Отдалеч той не можеше да се види. Яздехме по една скалиста клисура с много извивки и когато минахме един от завоите, на около двеста крачки пред нас из един път изникнаха четири варосани зида с тясна врата и плосък покрив. Във вътрешността нямаше нищо друго освен голи стени. Двете страни и задната част бяха обгърнати от хилави сикомори, абаносови дървета и сух трънак. Свърнахме нататък. Постройката предлагаше подслон за Мерхамех, а за нас мъжете все щеше да се намери място в горичката. Шейхът, Бен Масхул и Мерхамех и сега яздеха начело. Не мярнахме никакъв човек. Но ето че от вратата на гробницата пристъпи висока мъжка фигура с пушка в десницата. Тя вдигна ръка и извика:

— Добре дошли, мюназахи! Добре дошъл, Омар Бен Амарах, убиецо на моя брат! Аз съм Хасан Бен Масхул, шейхът на маназахите, и искам душата ти. Напред, воини, напред! Заловете ги живи, всичките, всичките!

— Стой, спри! Лъжеш се! — викнах му бързо.

Но той беше вече насочил пушката си, изстрелът проехтя и този, когото беше сметнал за шейха на мюназахите, понеже седеше на кулестата кобила, получи един тласък, размаха ръце и се плъзна от коня. По същото време иззад горичката, където се бе таил досега, изскочи дружина от шейсетина ездачи и ни обгради. Но до битка не се стигна, защото на никого от нас не хрумна да се отбранява. Възникна само една

безопасна, бързо отминала блъсканица. После всеки замря на коня си.

Враговете бяха изненадани от нашето спокойствие. Предводителят им приближи. Шейхът на мюназахите подкара коня си няколко крачки към него, отметна качулката от лицето и попита:

— Куршумът ти за мен ли се отнасяше?

— Ти, ти? — извика слисано злощастният стрелец. — Омар Бен Амарах! Ти самият?

— Аз все още съм жив! Моли се на Аллах да е жив и този! Иди и го погледни!

Посочи ранения, който се бе плъзнал от коня и лежеше на земята. Аз вече коленичих при него и му разгърнах наметалото, горната дреха и елека. Очите бяха затворени. Смъртоносната рана се намираше в областта на сърцето. Не кървеше.

— Моят брат, моят брат! — изкрещя шейхът на маназахите, като видя по кого е стрелял.

Поиска да се хвърли върху него, но аз го бутнах назад и повелих:

— Мълчи! Не хленчи! И не го докосвай! Прекалено добре си се целил. Не му отнемай последните мигове, които още му остават! Последвай ни! Ела, Халеф, подеми го!

Халеф беше единственият, на чиято сръчност можех да разчитам. Той скочи от коня. Вдигнахме предпазливо ранения и го отнесохме във вътрешността на гробницата. Там го сложихме на земята. Куршумът беше излязъл от гърба. Брат му ни последва схлупен като в сън. След него идваше шейхът на мюназахите, за когото бе предназначен изстрелът. Отведох го при умирация и отидох до вратата да махна на Мерхамех. Тя дойде. Лицето ѝ беше бледо, но очите големи, изпълнени с дълбок блясък.

— Трябва ли да присъствам? — попита.

— Ти преди всичко — отговорих. — Ела при него, та погледът му първо теб да улови.

Тя го стори и коленичи при него. Зачакахме. Навън всички ездачи бяха слезли. Мюназахи и маназахи стояха, тихо шушнейки, едни до други. Един-едничък изстрел беше предизвикал тази шепнеща тишина. Едните научиха от другите колко безпричинен е бил той.

Мръсножълт, почти да го уловиш, се вихреше във пясъчния въздух. Плътната, смъртнобледа светлина проникваше през тясната врата като злорадо хилене. Едва вчера трябваше да умре този, който лежеше на земята, а днес наистина умираше. Само един ден му бе подарен? С каква цел? Докато си го мислех, той отвори очи. Видя коленичилата пред него Мерхамех. Погледът му просветна. Взя се в нея. Забеляза червената кръв, която опитваше да изтече от него по постелята. Попипа раната. Споменът се възвърна. Не се изплаши. Вдигна ръка и посочи Хасан Бен Масхул, шейха на маназахите. После вдигна другата и посочи Омар Бен Амарах, шейха на мюназахите.

— Подайте си ръка! — помоли. Сториха го.

— Аз ви обичам! — продължи той. — Бъдете братя в живота, както аз ще бъда ваш брат и в смъртта!

Видяхме как искаше да си поеме дълбоко дъх, но не посмя. Сключи ръце.

— Мерхамех — прошепна. — Спомняш ли си какво каза? Снощи?

— Помня — отговори тя.

— Удаде ли ми се самият да се спася?

— Да, Аллах пожела.

— Платих ли си?

— Току-що го стори. Ти самият си цената.

— Значи съм свободен?

— Свободен си, свободен! — отговори тя. Прозвуча като хлипане, но беше същевременно и ликуване.

Тогава той си пое дълбоко дъх и извика със силен глас:

— Хвала на Аллах! — И прибави с все по-затихващ тон: — И благодарност на теб, о, Мерхамех... о, Мер... ха... мех...!

Гърдите му се повдигнаха и спуснаха още два, три пъти... Мерхамех ме улови за ръката и помоли:

— Ела, ефенди! Да не смущаваме смъртта, когато се спуска от небето живите да помири!

Излязохме.

Едва сега чухме как бяха успели маназахите да ни изненадат.

По-рано не ни било разказано, че мюназахите не пленили само Али Бен Масхул. Заедно с него били заловени и двама негови спътници, които обаче не били толкова строго пазени. Когато научили смъртната присъда, произнесена още завчера, съумели да избягат и да се върнат при своите. Били убедени, че пленникът вече е разстрелян, и го доложили на шейха. Той веднага свикал всички налични воители и потеглил да отмъсти за смъртта на брат си. Поради лошото време стигнал само до гроба на светеца, където щял да пренощува. Но бил достатъчно предпазлив да изпрати напред съгледвачи и те ни срещнали, без да ги забележим. Стаили се и ни пропуснали да минем. Всички бяхме плътно загърнати, но като видели известната кулеста кобила, били убедени, че ездачът е шейхът на мюназахите. Когато малко по-късно сме спрели отново да оставим конете да отдъхнат, успели — естествено веднага обърнали назад — незабавно да ни изпреварят, за да доложат идването ни на шейх Хасан Бен Масхул. Защото нямало никакво съмнение, че ние също имаме намерение да нощуваме при гроба на светеца. Така той имал време да се подготви и да ни посрещне по описания начин.

Характерът му се съгласуваше с представата, която си бях изградил за него. Той беше безогледен и жаден за

мъст мъж, напълно зачеркнал от живота си понятието опрощение. Беше предприел днешната езда с твърдото намерение да отмъсти по най-кървав начин мнимата смърт на своя брат. А сега самият беше убиецът! Това така му въздейства, сякаш куршумът лично него бе улучил. Сега бе клекнал в гробницата при мъртвеца с този, когото бе искал да застреля — единият от дясната, другият от лявата му страна. Какво си говореха?

Минаваше четвърт час след четвърт час, без те да се обадят или покажат. Пригответихме бивака — мюназахите в едната страна на горичката, маназахите на другата. Вечерта настъпи. Донесе друг въздух. Изви се вятър, който на мощни тласъци изчисти пясъчното було. Небето отново стана видимо. Луната се появи. Белосаните стени на гробницата събраха нейните лъчи и ги плиснаха към нас в нежни синкави отражения. Тогава нещо се раздвижи във вътрешността. Животът се надигна от напоената с кръв земя и се отдели от смъртта. Двамата врагове се появиха на вратата. Повикаха Мерхамех да отиде при тях, за да бъде свидетелка на тяхната клетва при трупа на застреляния. Тя изкачи стъпалата и влезе с тях. След известно време тримата излязоха. Спряха пред входа, виждани от всички. Омар Бен Амарах извиси глас:

— Воини на мюназахите, чуйте какво има да каже Мерхамех, приятелката на нашите две племена:

А Хасан Бен Масхул извика:

— Воини на маназахите, погледнете към нас какво ще ви покаже Мерхамех!

Отвори обятия, притегли шейха на мюназахите към себе си и го целуна. На неговата целувка бе три пъти отвърнато. Тогава Мерхамех посочи тази озарена от месеца сцена и извести с дълбоко прочувствен тон:

— Аллах единствено е справедлив. Когато човек поеме отмъщението в ръце, той не го стоварва на

никого друго, освен върху собствения си брат. Оттук насетне да бъде мир!

— Да бъде мир! Да бъде мир! — извикаха двамата предводители, вдигайки ръце в оброк.

— Да бъде мир! Да бъде мир! — повторихме Халеф и аз.

— Да бъде мир! Да бъде мир! — прозвуча от устата на всички мюнази и манази.

Те напуснаха своите отделни биваци и се впуснаха едни към други, за да последват примера на помирение на своите шейхове.

Оттогава винаги цари приятелство между тях. Когато се появи някаква пукнатина, водеща сякаш до битка, старейшините на двете племена яздят до гроба на светеца, където бе намерил покой под сикоморите Али Бен Масхул. Там те се съвещават и си припомнят за Мерхамех. Едното племе повтаря своите молби, другото предупрежденията си и винаги се постановява това, което се постанови в описания от мен ден:

Да бъде мир! Да бъде мир!

info

Информация за текста

© Карл Май

© 1997 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Merhameh,

Издание:

Карл Май. Абдахн Ефенди

Band 81. Abdahn Effendi

Сканиране: Неизвестен любител на автора, 2009

Редакция: didikot, 2009

Свалено от „Моята библиотека“
[<http://chitanka.info/text/13860>]

Последна редакция: 2009-10-10 14:30:00

notes

Абд ел Фадл — Слуга на добротата — Б.нем.изд.

Срвн. Събрани съчинения, том 31 „Ардистан“ и том 32 „Мирът на Джинистан“. — Б.нем.изд.

Джемма — събрание на старейшините — Б.нем.изд.

4

асфар — жълто-кафяв цвят — Б.а.

adventure

Карл
Май

Небесна светлина

bg
de

Любомир
Спасов

adventure

Karl
May

Himmelslicht

de

J.
S.

Mylib SfbToFb2 Converter, FB Editor v2.0

2010-02-22 15:43:46

<http://chitanka.info/lib/text/14570>

<http://chitanka.info/lib/text/14570>

1.0

0.1 (2009-11-09 22:00:00) — Добавяне (сканиране: неизвестен любител на автора, редакция:
BНorse)

1.0

Карл Май
Небесна светлина

1. Нур еш Шемс

Ние идвахме от Багдад и искахме да посетим моя приятел Амад ел Гхандур, шейха на
хаддехихните от голямото племе шаммар. Като казвам «ние», освен себе си имам предвид още

моя дребен, храбър и верен хаджи Халеф Омар, с когото от време на време си кореспондирах. При едно известие от моя страна той се бе спуснал със сал до Багдад да ме пресрещне. Беше си малко рисковано начинание да проядим почти цяла Месопотамия по дължина. Откритите равнини, разположени между Ефрат и Тигър, са населявани от множество арабски племена, които не само че непрекъснато воюват помежду си, ами се намират с турската управа в постоянна вражда и гледат на всеки непознат пътник и неговото имущество като на исконна плячка. Но въпреки това ние не се страхувахме. Познавахме много добре страната и нейните жители и знаехме, че при всяка опасност можем да разчитаме един на друг.

Най-късият път щеше да ни отведе нагоре по реката. Но тъй като в нейна близост се движеха бедуинските орди, които искахме да избегнем, първо бяхме следвали водите на Дияла и сега яздехме покрай Шат ел Адхем, за да извием в околностите на Джебел Хамрин на запад и при Текрит да прехвърлим Тигър.

Що се отнася до екипировката ни, бях купил два добри коня и притежавахме отлични оръжия. Моята карабина «Хенри» вече бе държала в шах някои противници. Бяхме взели няколко торби брашно и фурми. Конете ни имаха сочната зеленина на Джезирех, на която в настоящия годишен сезон дъждове не липсваха — какво повече ни бе необходимо!

Беше предиобед, а по свечеряване се надявахме да видим хребетите на Джебел Хамрин. Степта, която в летния зной представляваше пустиня, приличаше на градина от трева и цветя, чиито цвятен прашец обагряше в жълто нозете на нашите коне. Тя не образуваше по тези места пълна равнина. Имаше достатъчно възвишения, макар и не кой знае колко големи, а помежду им — многобройни падини, които често бяха твърде дълбоки и широки. Тези дълги улеи с хлътнали стени бяха останки от някогашната иригационна система, която бе превърнала Джезирех под персийско владичество до най-плодородната земя в царството. Минахме също през няколко поголеми лъжчини, които навярно по халифско време още са служили като големи водоеми. Някои от тях бяха толкова дълбоки, че яздехме по дъното им като между планински възвишения.

Беше средата на декември, а горещината беше като в Германия през юли и август! Конете започваха да страдат от нея и ето защо по пладне спряхме, за да ги оставим да отдъхнат. Седнахме на тревата покрай една от споменатите някогашни вади и извадихме чибуците си да изпушим по една лула от тютюна, с който се бяхме снабдили в Багдад. Халеф посочи на изток и каза:

— Погледни, сихди! Онова там, дето се движи, не са ли ездачи?

Аз седях с лице на запад, обърнах се да погледна в указаната посока и отвърнах:

— Да, това са двама ездачи, които водят със себе си един товарен кон. Ясно не могат да се различат, понеже разстоянието е твърде голямо.

— Кои ли може да са?

— Ще разберем. Те се движат в нашата посока и тъй като яздят бавно, скоро ще ги настигнем. Броят им не е голям, така че няма за какво да се страхуваме от тях.

След приблизително два часа продължихме ездата и скоро се натъкнахме на дирята на тези, които бяхме видели. Те по-късно бяха яздили по-бързо, както забелязахме по следите. Ние не се разбързахме, защото няхахме причина да ги настигаме, но останахме по стъпките им, тъй като те наистина се бяха придържали в нашата посока. Както предполагах, привечер съгледахме Джебел Хамрин, която простираше ридовете си на северозапад, и стигнахме до една долина, където решихме да прекараме нощта, понеже през нея протичаше едно малко поточе.

Долината описваше завой и по тая причина не можехме да я огледаме до края. Лагерувахме в началото ѝ. Високите стени ни закрияха от винаги хладния нощен вятър. Забъркахме си брашно и вода, изядохме кашата с няколко фурми отгоре, спяхме предните крака на конете, така че да могат да пасат, но не и да избягат, и си легнахме.

Понеже имахме достатъчно време да починем, на сутринта се събудихме още призори; денят започваше да дрезгавее. Изядохме няколко фурми, оседлахме конете и продължихме ездата. Стигнахме до завоя, който долината правеше, и тъкмо се канехме да завием по вътрешния ъгъл, когато чухме от другата страна висок глас да се провиква:

— Хай алас-салах, иа му'минин! Аллах акбар, Аллах акбар! (Ставайте за молитва, вярващи! Аллах е велик, Аллах е велик!)

Ние веднага проядохме известно разстояние обратно, слязохме и тръгнахме после предпазливо напред, за да разузнаем, скрити зад извивката, що за хора имаме пред себе си. Вятърът духаше

откъм гърба ни, наистина, но въпреки това доловихме една позната, за съжаление, ужасяваща миризма.

Онова, което съгледахме, в никой случай не беше радостно. Тук бивакуваше един отряд от двайсетина добре въоръжени мъже с животните си. Изброихме шестнайсет ездитни и осем товарни камили плюс седем коня. Как можеше да се обясни това? Тук имаше поне три коня в повече! Мъжете коленичиха сега на молитвените си килимчета и започнаха да изричат Фаджр, Молитвата на зората. Всичките им животни бяха разседлани и пасяха. Седлата бяха струпани на едно място. До тях лежаха предметите, които товарните камили бяха носили — шестнайсет дървени ковчега, по два на камила. Ние имахме значи пред себе си един така наречен Карван ел Амват, Керван на мъртвите. И там, зад ковчезите, открихме двама души, чиито ръце и крака бяха вързани. Това обясняваше загадката с излишните коне. С други думи двамата ездачи, които видяхме вчера, се бяха натъкнали тук на кервана и тези хора ги бяха заловили. Керванджиите бяха шиити. Сунитите признават Абу Бекр, Омар и Отхман като халифи, докато шиитите отхвърлят тези тримата и обявяват само Али и неговите приемници за законни. Помежду им цари люта омраза, която особено по времето на шиитското пилигримство лумва в ярки пламъци. Тази омраза е последица от страданията, които синовете на Али трябвало да изтърпят. По-младият от тях, Хюсеин, бил убит и погребан в Кербала. Затова този град е най-свещеното място за поклонение на шиитите, които отдалеко карат мъртъвците си, за да ги погребат там. Трупове са съхранявани и после — в по-големи или по-малки кервани — откарвани до Кербала. По време на това погребално шествие участниците се намират в религиозна възбуда, която граничи с безумието и ги прави способни за всякакви злодеяния. Доказателство за това имахме сега пред себе си.

— Сихам Аллах фи ада ед дин! (Дано Аллах издупчи враговете на религията!) — прошепна ми Халеф. — Това са проклети шиити! Те са нападнали двамата ездачи и ще искат да сторят същото и с нас, ако ни забележат. Сихди, какво ще правим?

— Ще бягаме — рекох аз, за да го поставя на изпитание. Дребният храбър мъж отговори гневно:

— Да бягаме? Двама мъже като нас? От тия келяви гробари? Е, да, де, по-умно би било да ги отбегнем. Но пък да не защитим пленниците? Това ще бъде страховито! Кой знае какво са наумили с тях. Тези побъркани изповедници на Шиа са в състояние да ги убият мъчително. Ние трябва да спасим бедните дяволи и аз се надявам, сихди, че ти си съгласен с това.

— Действително, но в такъв случай не бива да оставаме тук. Трябва да потърсим някое място, което да ни предложи сигурност и откъдето да можем да ги наблюдаваме. Ела!

Ние възседнахме отново, яздихме обратно до изхода и извихме после остро извън долината, за да яздим нагоре до края ѝ, докато се озовахме над кервана. Там слязохме пак, отведохме конете на известно разстояние, та да не могат да бъдат забелязани отдолу, залегнахме и запълзяхме предпазливо напред да погледнем долу в долината.

Намирахме се на един може би петнайсет метра висок, стръмен откос, точно над бивака, който не беше голям. С моята карабина «Хенри» можех да обстрелвам трикратно по-голяма дължина. Молитвата беше отминала. Керванджиите бяха освободили краката на пленниците от вървите и образували кръг около тях, като с дивашки крясъци се съвещаваха каква съдба да им определят. Първият лъч на изгряващото слънце тъкмо трепна над долината. Тогава единият от пленниците издигна вързаните си ръце и извика:

— Иа, Шемс, иа, Шемс! Иа, Шемс, елхамдулillah! (О, Слънце, о, Слънце! О, Слънце, слава на Аллах!) Ти ще ни спасиш от ужасната смърт, която ни грози, защото ние се намираме в Нур еш Шемс, под твоята светлина и закрила! Не ни оставяй още сега да прекрачим по моста Чиневад в отвъдното, а прогони с твоите лъчи злите духове на Ахриман и ни прати на помощ чистите ангели на Ормузд!

Един гръмък подигравателен хохот му отговори и ревът и виковете започнаха отново по такъв начин, че не можехме да различаваме отделните виковете. От думите му разбрахме, че той е парси, т.е. един от следовниците на учението на Зороастър (Заратустра), които се прекланят пред слънцето и огъня като символи на своя бог Ормузд. Когато крясъкът бе прекъснат от една пауза, той извика отново с издигнати ръце:

— Иа, Шемс (О, Слънце), о, Божествени, о, Великолепни, о, Спасителю! Ти трябва и ще ни спасиш, защото нося твоя тилсим

[1]

върху сърцето си!

Отново бе отговорено с кикот, а после предводителят нареди:

— Разправете се набързо с неверническите кучета! Ще им, се случи каквото наредих вчера. Тук имаме място за обиколката!

Що за обиколка трябваше да е това? Какво имаше предвид с тази дума? Скоро щяхме да видим. Няколко въжета бяха свързани наедно и единият край бе пристегнат за оглавника на един кон, другия един от мъжете взе в ръка. После омотаха около китките на пленниците по-къси въжета и ги вързаха отдясно и отляво за подкоремните колани на коня.

— О, Аллах! Миризливите искат да ги влачат до смърт! Виждаш ли, сихди? — запита Халеф. Виждах го, разбира се! Конят трябваше да обикаля в кръг по дългото въже, което служеше за водене, и да влачи след себе си клетите хора. Не биваше да се бавим, защото няколко шиити вече се гласяха да подкарат коня.

— Започвайте! — разпореи предводителят. — Какво толкова се мотаате!

Тогава двамата с Халеф се надигнахме и аз викнах надолу:

— Стойте, в името на Аллах, спрете, ако не искате сами да се погубите!

Всички се обърнаха стреснато и погледнаха занемели към нас.

— Развържете двамата мъже и ги освободете, иначе не те ще умрат, а вие ще отпътувате за Джехенната!

Хората все още мълчаха, толкова бяха слисани. После предводителят попита:

— Кои сте вие всъщност, че се осмелявате да ни безпокоите?

— Ние сме спасители, на които никой не може да противостои. Моята пушка сама е достатъчна всички ви да избие за една минута. Внимавайте, ще ви го докажа. Там отсреща е забито в земята едно копие и аз ще му прострелям шест дупки, без да нареждам.

Често бях правил този опит и винаги ми се бе удавало да сплаша когото трябва. Може би и сега щях да успея да освободя пленниците и да предотвратя кръвопролитие. Та насочих значи карабината, прицелих се и бързо дръпнах спусъка шест пъти един след друг. След последния изстрел мъжете се затичаха да огледат копието, което ми осигури време незабелязано да заменя шестте изстреляни патрона. Прокънтяха силни възгласи на удивление и ние чухме предводителят да казва:

— Аллах да ни предварди от Шейтана! Това е Баруди ес Сирр (Омагьосана пушка), която човек не е нужно никога да нарежда и с която въпреки това улучва точно целта.

— Право го каза — обадих се аз. — Една минута е достатъчна да простра с тази омагьосана кремъклияка всички ви мъртви на тревата. Тя гърми толкова бързо и сигурно, че никой от вас няма да намери време за бягство. Хайде, освободете пленниците, иначе започвам да стрелям!

— Само двамина ли сте там горе? — попита оня.

— Двамина или сто, все едно. Пушката ми сама по себе си е достатъчна.

— Ние също ще стреляме!

— Опитайте! Кремъклияките ви лежат там при ковчезите. Който понечи да вземе своята, ще получи първия ми куршум, а после омагьосаната пушка няма да спре, преди да сте улучени всички.

— Ти си самият Шейтан, иначе нямаше да имаш такава кремъклияка и нямаше да можеш така безстрашно да ни заплашваш.

— Щом мислиш така, побързай! Давам ви време само колкото е необходимо да измолите три пъти Фатиха, после започвам да гърмя!

— Ел кувве а'лейя (Силата е срещу мен), Аллах да те изгори! Ще се посъветвам с хората си.

— А аз междувременно ще изрека три пъти Фатиха. Когато свърша, първият ми куршум ще уцели в главата на коня, за който са вързани двамата, а вторият — теб.

Жал ми беше за животното, но ако се наложеше, трябваше да го застрелям, за да всея страх у шиитите и да избегна кръвопролитие. Те се съвещаваха с диви жестове, а аз почаках може би две минути и викнах после надолу:

— Сроктът изтече, започва се!

След това се прицелих в коня и натиснах спусъка. Той се олюля насам-натам и падна на земята. После насочих пушката към предводителя.

— Ваккиф! (Стой!) — изкряска оня, като видя това. — Ние ще освободим кучите синове.

— С конете и всичко, което сте им взели!

— И това ли искаш?

— Да, ако им липсва и най-дребното нещо, няма да чуете от мен повече нито дума, а само изстрели.

— Ийл'ан дакнак! (Проклета да е брадата ти!)

— Не ругай, а се поразмърдай, иначе стрелям! Двата мъже нека после бързо продължат пътя си!

Какво ли не е в състояние да извърши една модерна карабина при тези неук и суеверни люде! Те развързаха пленниците и им дадоха конете. За останалите вещи имаше, наистина, по-дълга разправа, тъй като те вече бяха разпределени. Но мина най-много четвърт час след последната ми заплаха и пленниците си бяха събрали всичко и можеха да продължат ездата. Преди да подкарат трите коня, единият викна нагоре към нас:

— Я сейид, иа вели ен ниам, Аллах йебарик фик, Аллах йисалимак! (О, господарю, о, благодетелю, Аллах да те благослови, Аллах да те съхрани!)

— Продължете да яздите, ще се видим отново! — викнах им аз.

Те се понесоха в най-бърз галоп.

Когато сметнахме, че двамата спасени са се отдалечили достатъчно, качихме се и ние на конете и препуснахме след тях. Шиитите не ни преследваха, а и да го бяха сторили, щяхме да ги държим надалеч с пушките си, които бяха по-далекобойни от техните.

Двата спасени още не бяха изчезнали от хоризонта и ние галопирахме след тях. Като ни забелязаха, те спряха да ни изчакат. Единият, който бе говорил с нас, беше по-добре облечен. Той викна насреща ни още преди да сме ги достигнали:

— Вие идвате след нас? Сърцето ми се радва от това, защото сега ще ми е възможно да ви благодаря по-добре, отколкото преди малко.

— Благодарни на Бога, не на нас! — отвърнах му аз. — Той ни доведе навреме при вас. Онова, което направихме, беше наш дълг, а за изпълнението на един дълг никой не може да изисква благодарност.

— Това е вярно. Но изпълнението на вашия дълг ви изложи на такава голяма опасност, че стотици други биха се побояли от нея. Вземи ръката ми, о, господарю, и ми кажи как бих могъл да ти служа!

— Ръката ти ми е добре дошла. Ето моята. Бяхте ли оскърбили всъщност персийците?

— Не. Те не са персийци, а от околностите на Сюлейманийе, което се намира от тази страна на границата. Ние ги срещнахме точно когато идваха срещу нас и се канеха да бивакуват.

Поздравихме и поискахме да отминем. Тогава те ни спряха, понеже мислеха, че сме сунити.

Когато им казах, че съм парси, омразата им стана още по-голяма и те ни заловиха, за да ни умъртвят заради смъртта на техния Хюсеин.

— Откъде идвате?

— От Багдад. Моят баща е парсиският търговец Викрама, а аз се казвам Алам. Искаме да отидем при анеизех-арабите, за да освободим татко от пленничество.

— Как? Той е пленник на разбойническите анеизехи? Как е могъл един багдатски търговец да попадне в ръцете на тези хора?

— Баща ми замина за Мосул, за да занесе голяма сума пари на един постоянен търговски партньор, но бил нападен при Горна Вади Тхартхар от анеизехите и ограбен. Те не се задоволили с тази сума и поискаха още и висок откуп. Ако не бъде изплатен в определеното време, ще го убият.

— Ти искаш да им занесеш парите?

— Да, но не цялата сума, която поискаха. От загубата, която баща ми понесе, останахме бедни, понеже отнетото от анеизехите беше кажи-речи цялото ни състояние. Аз заех каквото можах и събрах все пак едва половината от сумата, която бедуините искаха, но се надявам да се задоволят с нея. Ако не е такъв случаят, ще се обърна към прочутия отшелник от скалата Вахсия, за когото чух, че имал голяма власт над тях.

— Каква непредпазливост да разказваш тук за парите! Какво щеше да стане сега, ако бяхме разбойници и ги поискахме от вас?

— Не бихте ги намерили, както не ги намериха и шиитите. Те са добре скрити. Впрочем вие сте наши спасители, на които мога да се доверя, а за всеки случай имам два талисмана, които ще ме избавят от всяка опасност.

— Не се доверявай на никакъв талисман, на какво магическо средство, о, младежо! Бог едничък е спасителят. Молитвата постига повече от всички талисмани на света.

— Моите талисмани са именно молитви. Веднага щом сложа дясната си ръка на мястото, където се намират, спасението идва. Когато преди малко призовах слънцето и сложих вързаните си ръце на гърдите, където почиват моите талисмани; те тутакси ви изпратиха да ни избавите. Вие откъде идвате и накъде искате да отидете, о, сихди?

— Идваме от Багдад и искаме да отидем при хаддехидн-бедуините. Мен ме наричат Кара бен Немзи ефенди, а моят придружител е хаджи Халеф Омар.

— При хаддехидните? Тогава навярно и вие ще трябва да отидете до Текрит и да се прехвърлите през Тигър?

— Да. После ще яздим нагоре покрай река Тхартхар.

— Та това е и нашият път! Ефенди, разрешава ли да яздим с вас?

Не ми беше много по сърце да имам при себе си тези двама млади, неопитни хора, но въпреки това отговорих:

— Ако се подчинявате на нашите поръки, ще бъдете добре дошли. Да тръгваме към Текрит, за да не губим време!

Подкарах коня си. Алам веднага застана до мене и каза:

— Ти няма да съжаляваш, че си ни освободил. Ще минаваме през местности, в които има много опасности. Моите талисмани ще ни закрият, но и за теб ще бъдат от полза. Единият талисман е слънцето. Аз се намирам в Нур еш Шемс, в светлината и закрилата на дневното небесно тяло, което ние почитаме, и никой враг няма да може да ни стори нещо.

2. Нур ел Хилал

Няколко дни по-късно бяхме оставили Текрит, сега толкова малко и незначително селище, зад себе си и бяхме прехвърлили Тигър на тръстикови салове. Сега се намирахме край малката река Тхартхар, по чийто бряг се придвижвахме срещу течението. Тук имахме вода, колкото си искахме, паша в изобилие и в случай на враждебна среща можехме да поемем свободно всяка посока, което нямаше да е възможно, ако се бяхме придържали към брега на Тигър.

А една такава среща в никой случай не лежеше извън сферата на невъзможното. Ние бяхме научили именно в Текрит, че между племената на тукашните бедуини са се разразили враждебни актове. Първата причина за това беше някакъв грабеж на абухаммед срещу алабеидите. Двете племена бяха привлекли към себе си приятелски подразделения и правеха сега с набезите и престрелките си цялата околност несигурна.

Халеф и аз трябваше особено да се пазим от абухаммедите, защото бяхме участвали при побеждаването им от хаддехидните. Ако попаднем в ръцете им, не биваше да очакваме нищо добро. Ето защо си държахме очите отворени.

Що се отнася до нашия придружител, парси Алам, то се бях напълно примирил с присъствието му. Вярно, той беше млад, неопитен и също непредпазлив, но за мен бе една привлекателна личност. Имаше парси за баща и беше роден в Багдад от мохамеданска майка. В следствие на това изповядваше вярата на баща си, но вътрешно държеше и на тази на своята майка.

Полупоклонник на слънцето и огъня, полумюсюлманин, той не беше нито едно от двете. При това притежаваше жадуваща душа, бореше се за светлина и истина, но не беше съумял да намери нито едното, нито другото. Чувстваше оковите на суеверието, в които се намираше, много му се искаше да се отърве от тях, но така и не можеше.

Не беше чудно, че при тази вътрешна угнетеност Алам поведе разговора към вярата. Той ме беше считал за мюсюлманин. Когато после чу, че съм християнин, стана по-откровен и ми постави куп въпроси, на които до един трябваше да отговарям. На мен и през ум не ми минаваше да започна да се държа като мисионер. Това щеше да бъде неппростима грешка. Аз не споменавах моята вяра и неговото учение нито с думи, а поех по косвения, но толкова по-сигурен път да му докажа с къси и убедителни забележки, че неговата вяра е без устои.

От сутрин до вечер не разговаряхме за нищо друго. Алам ставаше все по-замислен и аз бях убеден, че думите ми засядат в неговата душа. По този начин бях наставлявал и моя Халеф,

който на всяка цена бе искал да ме направи мохамеданин. Дребният, верен мъж слушаше мълчаливо нашия диалог, но не можа да се сдържи, когато веднъж случайно яздох до него, тайно да ми каже:

— Сихди, спомняш ли си още как се бях зарекъл да те обърна към исляма, щеш или не щеш?

— Да.

— А сега твоята вяра ми е по-свидна от нашата, макар да не мога още на никого да го кажа. Усещам, че този парси един ден ще започне да мисли също като мен, въпреки талисманите, дето мъкне със себе си.

Хаджи Халеф значи беше направил същото като мен наблюдение по отношение на Алам. Между другото тук може да се отбележи, че спътникът на парси беше млад мъж, който сега се намираше в негова служба, а по-рано бе въртял амбулантна търговия сред бедуините. Той следователно познаваше донейде областта и нейните жители и по тая причина беше добре избран като придружител. За мен действително простоватичкият, безобиден мъж не можеше да е от значение. Пък и той яздеше винаги скромно зад нас.

Тхартхар през лятото има малко или почти никак вода. Тогава само по нейните брегове има малко зеленина, в степта обаче растителността е напълно загинала и бедуините пребивават със стадата си в близост до Тигър или търсят течащия в запада Ефрат. Но сега в рекичката имаше вода, не толкова много, разбира се, че да затруднява преминаването. Ние можехме по необходимост във всеки миг да се прехвърлим отвъд или отново отсам — изцяло както изискваше нашата сигурност.

Досега не бяхме имали никаква среща. Но днес, когато слънцето беше изминало може би три четвърти от своя път, забелязахме ездачи, които идваха югозападно от степта към реката, при която трябваше да се срещнат с нас. Когато ни забелязаха, те спряха за кратко да се посъветват. После подкараха конете в галоп. Ние продължихме да яздим със същото темпо, тъй като от четирима мъже нямаше защо да се страхуваме. Едва когато ни наближиха, спряхме, както изискваше учтивостта. Изглеждаха като всички бедуини, нямаше нищо у тях, което да възбуди подозрителността ни. Поздравиха ни любезно и ние им отвърнахме. Бяха млади, най-възрастният имаше най-много двадесет и пет години. Той ни попита към кое племе принадлежим.

— Не сме от този край — обясних аз неопределено. — Бащите ни са живели по градовете.

— Накъде сте се запътили?

— При благочестивия пустинник от скалата Вахсия. Виждаш, че пътуването ни е миролюбиво.

Трябваше да отговоря по този начин, защото не знаех към кое племе принадлежат тези хора.

— Някаква клетва ли сте дали, че искате да идете при отшелника? — продължи да пита той.

— Не. Искаме само да му поднесем един дари една молба. При кое племе стоят шатрите ви?

— Ние принадлежим към могъщото племе алабеиде.

— Алабеиде? — извика Халеф радостно. — Къде се намира то?

— Недалеч оттук край реката. Ние ще достигнем нашия бивак още преди свечеряване — отвърна мъжът на дребния, непредпазлив питащ.

— В такъв случай ще яздим с вас, защото ние сме стари познати и приятели на вашето племе.

— Вие? Как тъй?

Халеф ме посочи и отговори гордо:

— Тук вие виждате прочутия Кара бен Немзи ефенди. Известно ли ви е неговото име? А аз съм хаджи Халеф Омар бен хаджи Абул Аббас ибн хаджи Давуд ал Госарах, хаддехихн, негов приятел и спътник. В Долината на стъпалата ние се бихме заедно с вас и моето племе срещу абухаммед, джовари и обеиде. Това беше една голяма победа и вие сигурно знаете, че я дължите на Кара бен Немзи ефенди.

При назоваването на името на четиримата ездачи нададоха викове на изненада. Те се спогледаха с израз на радостно сливане, но по-късно узнахме, че е бил нещо съвсем друго.

Когато Халеф свърши високопарната си реч, мнимият алабеиде възкликна:

— Слава на Аллах, който ни среща тук с вас! Да, на нас ни е известна голямата ви слава.

Нашите племена ви дължат онази голяма победа. Вие сте ни добре дошли. Как ще се радват нашите, когато им известим какви гости им водим! О, Кара бен Немзи ефенди, бъди наш гост за много дни! Искаш ли да ни доставиш блаженството от твоето присъствие?

Видях очите му и тези на неговите спътници да блестят и дадох съгласието си. Приех този блясък в очите като признак на радост. И той си е бил радост, наистина, само че различна от

тази, която ние приемахме. Ние, непредпазливците, отивахме доверчиво към капан, поставен ни на това отгоре от толкова млади хора. Продължихме да яздим и си бърбехме за изминалото време. Особено се радвах мнимите алабеиде, дето тогава така сме натупали абухаммедите. Аз бях пленник на това племе, но се бях измъкнал. Неговият шейх Цедар бен Хули беше застрелян после от един от моите спътници. Абухаммедите трябваше да се покорят на хаддехидните и алабеидите и да платят данък с по-голямата част от стадата си. Същевременно нашите нови спътници се държаха по начин, който изключваше възникването на някакво подозрение у нас. По-късно един от тях се отдели, за да избърза напред и осведоми за пристигането на така сърдечно добре дошлите гости. Беше може би половин час преди залез слънце, когато видяхме да се появяват черните шатри на племето. Около бивака пасяха стада, надзиравани от пастири. Голям брой жени и момичета тръгна насреща ни и ни поздравиха с едно многогласно и често повтаряно «Мархаба». Зад тях се струпаха младежите, за да повторят вика. При тях се намираха само малцина зрели мъже. Ние бяхме чули, че воините са потеглили на поход срещу вражеските абухаммеди, но се очаквало вдругиден вече да се върнат. Това бе една изключително радостна глъчка, каквато се чува само при пристигането на много обичани гости. Ние бяхме буквално вдигнати от конете и с ликуване поведени към редиците шатри. Тогава внезапно видях, че един от старите воини изтръгна пушката от ръката на моя Халеф. В следващия миг, преди да съм съумял и едно движение за отбрана да направя, той така ме удари с приклада по челото, че ми отне способността да мисля. Още един такъв удар, аз се сринах на земята и изгубих съзнание. Колко дълго съм бил в безсъзнание не знам. Когато се свестих, ме обгръщаше дълбока тъмнина. Имах усещането, че главата ми е кука кратуна, в която бърмчат милиони мухи. През това бърмчене като от много далеч звучаха човешки гласове. Лежах на земята с вързани ръце и крака. Когато напрегнах слуха си, гласовете ставаха по-ясни и ми се стори, че различавам този на Халеф.

В този миг стана светло. Появиха се няколко мъже, единият от които носеше маслена лампа.

Пристъпиха към мен. Като забелязах, че съм отворил очи, този с лампата каза:

— Слава на Аллах! Кучият син е жив, значи не съм го пречукал! — И обръщайки се към мен, продължи: — Ти си Кара бен Немзи, който навремето ни надхитри в Долината на стъпалата, но днес ние те победихме. Ние не принадлежим към алабеидите — дано Аллах ги изгори! — а сме абумохаммеди, на които ти тогава причини толкова много щети. Ти беше примамен към нас и мозъкът ти беше достатъчно слаб да повярва, че сме алабеиди. Тогава вие убихте нашия шейх Цедар бен Хули. Сега ще останете да лежите тук, докато се върнат воините ни, които ще ви отнемат душите заради кръвното отмъщение!

Той ме угости с един ритник и се отдалечи после с другите. При светлината на малката лампа бях забелязал, че лежах със спътниците си, които бяха също така вързани като мен, във вътрешността на една шатра. Те бяха разговаряли преди това помежду си и техните гласове бях чувал като от голяма далечина.

Когато останахме отново сами, аз се осведомих за развоя на събитията. Нехранимайковците ме смятаха за най-опасен и затова ме бяха повалили. Другите също били съборени на земята и надвити. След като ни вързали, хората изпълнили един радостен танц около нас с кръсъци и вой, удряли и ни блъскали с ръце и крака, заплювали ни и после ни довели в тази шатра. Пред нея сега седяха двама пазачи.

— Аз съм виновен, сихди — призна Халеф. — Не биваше толкова бърже да им казвам кои сме.

— Това е вярно, но от упреци няма никаква полза. И аз бях също така непредпазлив като теб. Те сигурно са ни ограбили?

— Не. Когато на няколко пъти понечиха да ни опразнят джобовете, заместникът на шейха го забрани. Той рече, че това щяло да стане едва като се върнели воините.

— Той е знаел, че всичко скоро би изчезнало, а само шейхът има право да дели заграбеното. Това е добре за нас. Ами оръжията ни?

— Тях те наистина ни отнеха и отнесоха в шатрата на шейха.

— Знаеш ли коя е тя?

— Не. Но чух да казват, че щели да бъдат пазени там.

— Хм-м! Ти лежиш до мен. Как са вързани ръцете ти?

— Отпред.

— А моите на гърба. Можеш ли да си движиш пръстите?

— Да.

— Тогава се плъзни по-близо и опитай дали ще можеш да ми развържеш вървите! Вижда се, че си имаме работа с неопитни хора. Ако ни бяха запрели поотделно, нямаше да можем да си помогнем.

Халеф последва подканата ми. След половин час ръцете ми бяха свободни.

— Сега развържи мен и другите! — подкани ме той.

— И през ум не ми минава! Това би било най-голямата глупост, която бих могъл да извърша!

По-скоро ми вържи пак ръцете. Това беше само опит. Чуй какво става там вън! Хората са все още много бодри. По-късно ще опитам дали и как можем да избягаме оттук. Но в никой случай няма да тръгна, без да съм си върнал пушките.

— И моя самар! — прошепна парси Алам настойчиво.

— Защо и него?

— Защото парите ми са скрити в подплънката му. Кажете ми, о, ефенди, биха ли ни убили тези абухамеди?

— Без милост!

— Но ти мислиш, че можем да избягаме?

— Надявам се.

— Кое ще дължим само на моите талисмани. Аз ти казах, че те ще ни избавят от всяка беда.

Премълчах. Алам знаеше мнението ми. Какво ли още трябваше да кажа?

Чакахме. Времето минаваше. Вън ставаше все по-тихо. Мъжете, които ни бяха навестили, дойдоха пак да ни видят. Ние лежахме както преди. Те си мислеха, че сме безопасни, и отново изчезнаха. Вън заповядаха на новите пазачи да внимават добре. После дочувах тихи стъпки да обикалят около шатрата ни. Бяха пазачите, които се придържаха към входа. От време на време един от тях предприемаше обиколка.

Сега беше време. Халеф трябваше отново да ме развърже, което стана по-бързо отпреди. Ръцете ми бяха свободни и можех вече да си развържа въжето от глезените.

— Ефенди, накъде се каниш да се отправиш вън? — попита парси.

— Да потърся шатрата на шейха.

— Потърси и моя самар! Аз ще поставя ръката си върху талисмана на слънцето. Той ще те закриля. Нека Омрузд ти прати най-чистите си духове!

Пропълзях тихо до задната стена на шатрата и измъкнах от земята едно от колчетата. Сега можех да повдигна платнището и да изпъля под него. Небето се бе покрило с облаци, сякаш се канеше да завали. Беше толкова тъмно, че не можеше да се вижда далеч. Това беше добре, макар че щеше да ме затрудни после в намирането на нашата шатра. Та избутах се значи навън и бързо се отдалечих на няколко метра от пазачите. Залегнах и запълзях нататък. Трябваше да мина през целия бивак, но бях убеден, че шатрата на шейха ще се отличава по нещо от другите. По нагоре гореше огън, край който седяха няколко мъже, сигурно по-късната смяна на нашите пазачи. Трябваше да се държа така, че светлината от огъня да не падне върху мен, и продължих да пълзя в мрака от другата страна, оглеждайки внимателно всяка шатра, край която минавах. На едно място се издигаше една по-голяма, над която високо стърчаха украсените със снопчета палмови влакна върхове на две копия. Дали това беше търсената шатра?

Тъкмо се канех да припъля предпазливо към предната ѝ страна, когато чух шум. Един мъж заобиколи шатрата. Аз се намирах точно пред краката му и няхах време да се дръпна. Още една крачка, той се препъна в мен и падна. В същия миг аз се претърколих колкото е възможно по-далеч, надигнах се и с максимална бързина свих обратно по пътя, по който бях дошъл.

— Събуждайте се, мъже! — извика висок глас, който отекна през целия бивак. — Имаше някакъв човек при шатрата на шейха!

Мигновено в шатрите и извън тях настана оживление. Сега най-важното беше да стигна бързо в нашата шатра. Вече се намирах близо до нея откъм задната страна на редицата от шатри, залегнах отново и запълзях. За мое щастие на пазачите не им хрумна да погледнат насам. Те бяха станали и направили няколко крачки по посока към шатрата на шейха. Промуших се под платнището и тикнах колчето пак в земята. После си вързах отново въжето около краката, а Халеф трябваше да ми свърже ръцете на гърба. Едва бе станало това и аз легнах в предишното си положение, дотичаха неколцина бедуини с лампа и ни осветиха един след друг.

— Те са здраво овързани, никой от тях не може да избяга — гласеше резултатът от този преглед. — Не е било човек, а някое от нашите чобански кучета.

Те си тръгнаха и в бивака отново стана спокойно. Аз разказвах тихо на спътниците си какво се бе случило.

— Моят талисман на слънцето не те е предпазил — рече парси. — Вторият ми талисман Тилсим ел Хилал, Талисман на Полумесеца, е направен за мюсюлманин. Аз стоя също под Нур ел Хилал, в светлината и закрилата на Полумесеца. Ще се осмелиш ли пак да тръгнеш, о, ефенди?

— Да. Ние трябва да рискуваме живота си за свободата, и то още тази нощ. Утре вероятно ще бъде вече твърде късно.

— В такъв случай, като тръгнеш, ще сложа ръката си върху втория талисман, който нося от лявата страна на гърдите.

Почаках, додето бяха сменени пазачите ни, освободих се пак и изминах пътя по същия начин както преди малко. Сега знаех, че това действително е била шатрата на шейха. Този път имам повече щастие. Тя се състоеше само от приемното помещение, отделението за семейството образуваше една отделна шатра, издигната в съседство. За жалост, отпред стоеше пазач, много вероятно защото вътре се намираха нашите вещи. Този мъж се беше спянал преди в мен. Измъкнах и тук едно колче от земята, пропълзях после вътре и заопипвах в мрака наоколо, но тихо и предпазливо, за да не чуе пазачът. Тук лежах нашите седла и до тях — всичките ни оръжия. Аз напипах карбината «Хенри», взех я и изпълзях отново навън. Пушката в ръката ми даваше чувство за пълна сигурност. Върнах се при нашата шатра и развързах другите. Те трябваше да ме последват. Тъй като с изключение на Халеф те не бяха обучени да се промъкват, напредвахме бавно. Като стигнахме при шатрата на шейха, най-напред се проврях аз сам вътре, другите трябваше да чакат. Пропълзях тихо до входа и поместих леко настрана платнището, което служеше за врата. Там седеше пазачът, който трябваше да бъде накаран да занемее, така удобно подръка, както само бих могъл да желая. Пипнах го изотзад с лявата ръка за гърлото, стиснах го здраво и му стоварих върху слепоочието десния юмрук. Той се отпусна. Беше в безсъзнание.

Сега другите можеха да влязат. Вързахме пазача и му набутахме края на неговата кърпа за глава в устата. После си взехме нещата, при което трябваше да се оправяме с опипване. Сега задната страна на шатрата бе просто срязана от горе до долу, за да можем да излезем лесно със седлата. Парси и неговият придружител имаха, наистина, доста да носят — три седла и няколко пакета стоки, които бяха карали с товарния кон, та евентуално да задоволят анеизехите с тези разменни предмети, тъй като Алам не притежаваше целия откуп. Това затрудняваше напредването ни, ала Халеф и аз им помагахме в носенето, и излязохме благополучно от бивака.

Трябваша ни обаче коне! Не беше необходимо да получим нашите. Днес по свечеряване, когато наближавахме бивака от шатри, бяхме видели от коя страна пасяха животните. Натам понесохме вещите си, оставихме ги в тревата и после аз тръгнах най-напред на разузнаване. От кучетата нямаше защо да се опасявам, тъй като те бяха при овцете и козите. Минах край камилите, после видях конете да лежат на тревата. Запълзях по корем нататък. Там лежеше един коняр, подпрял лакът на земята и глава на дланта. Направих завой, за да стигна до него изотзад, и го хванах за гърлото. Младият човек беше полумъртъв от страх. Опрях му ножа на гърдите, отпуснах му въздух колкото да може тихо да говори и предупредих:

— В името на Аллах, не викай, иначе ще те намушкам. Ще усетиш ножа ми и ако излъжеш!

Колко пастири има тук при конете?

— Само аз съм — избъбра той, треперейки.

— Стани и ела с мен! Ако мируваш, нищо няма да ти се случи.

Той се подчини. Аз го държах здраво и го отведох при спътниците си, където бе вързан със собствения му пояс. Парси и неговият слуга трябваше да го пазят, а аз тръгнах с Халеф да докараме пет коня. Това също бе сторено за кратко време. Ние ги оседлахме, сложихме им юздите, после запушихме устата на коняра така, че да не може да се развика веднага след отдалечаването ни, възседнахме и препуснахме толкова бързо, колкото позволяваше тъмнината. На първо време никой не обелваше нито дума, ала когато се отдалечихме достатъчно, Халеф възкликна облекчено:

— Хвала и слава на Аллах, който ни спаси! Сихди, ние бяхме обречени на смърт, защото воините на абухаммед щяха веднага след връщането си да ни убият.

— Не, не съществуваше никаква опасност — заяви по странен начин парси.

— Не? — попита дребният хаджи напълно объркан.

— Не, защото у мен са двата ми талисмана. Вярно, Тилсим еш Шемс, на Слънцето, тоя път не предпази, но затова пък другият, Тилсим ел Хилал, на Полумесеца, толкова по-добре изпълни дълга си. Аз стоя в Нур еш Шемс и в Нур нел Хилал, в светлината и закрилата на Слънцето и светлината и покровителството на Полумесеца. На мен значи нищо не може да се случи, а и също на вас, защото вие се намирате при мен.

— Но ако не беше моят ефенди, за нас нямаше да има никакво спасение — възрази ревностно Халеф. — И мислиш ли, че той ще се остави да го командва твоето слънце или полумесеца ти? Той е християнин и живее в една друга светлина, различна от твоята. Тя стана също и моя, слава на Аллах и Пророка за това!

Значи хаджията благодареше на Пророка, задето беше станал християнин! Но за тая работа човек не биваше да се сърди на храбрия дребосък.

3. Нур ес Сема

Анеизехите са едно от най-древните арабски номадски племена. Говори се, че били потомци на голямото племе ребия, живяло още преди Мохамед в Южна Недж [2]

Няколко клона останали в Северна Недж, други живеят в Хеджас или пасат стадата си в близост на Джебел Шаммар. Последните често извършват грабежи и набезите им за плячка понякога достигат далеч навътре в Месопотамия. В техните ръце беше паднал Викрама, бащата на нашия парси Алам. Аз бях убеден, че на сина няма да се удаде да освободи баща си дори и да притежаваше целия откуп. Алам изобщо не беше мъжът, способен да се наложи по такъв начин на тези бедуини, че да постигне целта си.

За някакъв отшелник от Вахсийската скала досега не бях чувал нищо. Тази самотна скала се намира южно от планините Синджар. В селищата на тази област има и християни. Дали не беше той някой християнски постник? Едва ли бе възможно, защото един такъв, на това отгоре за толкова късо време, не би могъл да стане все пак толкова прочут сред мохамеданското население чак долу до Багдад. И тъй като дори над анеизехите, които са си мюсюлмани, упражнявал една такава власт, то сигурно беше мюсюлманин, вероятно един от онези благочестиви каещи се грешници, които в Северна Африка са наричани марабути...

От срещата ни с абухаммедите бяха минали няколко дена. Ние се намирахме на територията на Мосул, вярно, в степта, местонахождението на бедуините, където властта на мюсюлманския мютесариф едва-едва проникваше. Днес приближавахме пасищата на тези, които искаха да посетя.

Още по обяд степта беше като окосена — признак, че хаддехните съвсем наскоро са били тук и са се, както показваха следите, изтеглили бавно на север. После, малко след пладне, забелязахме първите двама ездачи, които разхождаха конете си на северния хоризонт. Те ни забелязаха и препуснаха към нас.

Да, това бяха хаддехни, най-добрите ездачи, както се виждаше още отдалеч. Те летяха в кариер насреща ни с насочени за бой копия и спряха конете си толкова близо до нас, че наконечниците на копията им почти докосваха гърдите ми. Това е много опасно, рисковано, но човек дори не бива да мигне, ако не иска да го сметнат за страхливец.

Бяха двама воини, с които бях прекарал някоя и друга вечер край лагерния огън. Каква изненада, когато познах мен и Халеф! Те скочиха незабавно от конете, сграбчиха ръцете ми и ме разцелуваха, което при ярко изразената гордост на тези хора бе доказателство колко дълбоко са ме приели в сърцата си. После яхнаха отново конете и се понесоха като вятър да съобщят за нас.

— Сихди — попита парси, — ще останеш ли дълго при тези хора?

— Няколко седмици.

— Мислех, че искаш да ме придружиш до анеизехите, понеже смяташ, че сам не мога да освободя баща си?

— Аз ти го обещах и ще съържа думата си.

— Но в такъв случай можеш да престоиш едва един ден при хаддехихните. Аз ти казах, че срокът свършва на трети от месец сафар.

— Аз ще яздя с теб и после ще се върна при тях.

— Третият ден от сафар според лунния календар тая година не е ли двацет и петият ден на Канун ел Аувал (декември) по слънчевия календар, сихди? — попита Халеф.

— Да.

— Но на този ден се пада Ид ел Милад (Коледа) на християните!

— Действителното.

— И ти искаш да честваш големия си празник, като идеш при вражеските анеизехи и рискуваш живота си?

— Касае се за освобождението на един нещастник и предотвратяването на едно убийство. Това е най-доброто честване на един християнски празник.

— Сихди, може ли да дойда с теб?

— Да, ще видиш, че ще се върнем живи и здрави.

Ето че на север пред нас се появи голям, гъст облак ездачи, които препускаха към нас, като крещяха, ликуваха и изстрелваха пушките си. Като ни наближи, облакът се раздели, воините ни обиколиха и спряха в кръг, от който към нас препусна само един — Амад ел Гхандур, героичният шейх. Дватама скочихме от конете. Прегърнахме се и се целунахме, при което всички викаха непрестанно «Мархабабак» (Здравей, привет!)

Той беше младото копие на моя някогашен приятел и негов баща Мохамед Емин — точно толкова висок и широк по фигура, със същите сериозни, благородни черти и — при един бедуин голяма рядкост — красива тъмна брада, която му стигаше до гърдите.

За какво ли да описвам последвалите сега вълнуващи сцени! Всеки искаше да ми стисне ръката, да чуе една дума от мен и мина доста време, преди да обърнат конете и с радостни викове да ни поведат към своя бивак. А пък описват тези хора като полудиви, сурови, неблагонадеждни, неверни и така нататък! Който ги познава добре, знае, че не са такива. Те са приятели на приятеля, врагове на врага, и то във всяко едно отношение и с цялото си сърце. Разбира се, който отиде при тях, без да признава тяхното право на самобитност, който си мисли, гледайки към тях от висотата на своето образование, че ще може като хитър търговец да ги излъже или да им докаже, че Мохамед не е бил пророк, а един самозаблуждавал се, екзалтиран човек, той ще добие погрешно впечатление за тях и никога няма да опознае техните добри страни.

Дуар, селото от шатри, бе обхванато от истинска възбуда, когато стигнахме там! Мъжете бяха излезли да ни посрещнат, сега се появиха жените — стари и млади, момчетата и момичетата!

Шейхът искаше, за да ме отърве от тях, да влезем в неговата шатра. Но не стана. Аз бях повлечен от десет, двацет ръце в тълпата и не бях освободен, докато и най-малкото голишарче не получи поне едно дружеско шляпване от ръката ми. Трябваше да поздравя подобаващо и Ханнех — жената на хаджи Халеф, и Кара бен Халеф. Едва тогава можеше Ахмед ел Гхандур да гледа на мен като на свой гост. И сега се започна заколението. Празник беше и някои, тлъсти овни трябваше да заплатят пристигането ми с живота си. После седнахме с шейха край апетитните ястия, при което по древния достопочтен обичай от дедите използвахме за лъжица и вилица петте пръста — те поне не ръждясваха, макар и най-често да оставаха непочистени.

Сега разговорът можеше вече да стигне до Откъде, Накъде и Защо. Аз разказах на Амад за парси Алам и неговия баща. Като ме изслуша, той каза:

— Добре че не си тръгнал веднага към анеизехите, приятелю на моята душа. Това щеше да означава твоята смърт, защото те сега са разядени на всичко, което не се казва бедуин.

Мютесарифът изпрати при тях своите аскери да съберат със сила данъка на глава. Той им наредил да откарат най-хубавите животни от техните стада. Сега те заплашват всеки другоземец със смърт, защото всеки другоземец минава за тях турчин. Викрама, когото искате да откупите, няма да бъде освободен, дори и да заплатите удвоения откуп. Ако още не са го убили, анеизехите ще вземат парите и въпреки това ще го убият, а и вас също. Но, Кара бен Немзи, ти си мой брат, затова аз ще ви подкрепя. Знаеш ли, че ние живеем с тях във вражда?

— Не.

— Тя е обявена, но още не се е разразила. Анеизехите посегнаха на животните ни, понеже на тях им изсеза толкова много, и не искат да ги върнат. Ние сме много по-силни и могъщи от тях и ще отидем да си ги върнем. Кога изтича срокът на пленничеството?

— В третия ден на сафар.

— Толкова скоро? В такъв случай трябва да побързаме. Аз още днес ще разпратя вестители да свикат всички отделения на хаддехните. После ще потеглим към скалата Вахсия.

— Анеизехите на това място ли бивакуват?

— Да.

— Чух, че там имало някакъв прочут отшелник. Познаваш ли го?

— Никога не съм бил при него. Него изобщо никой не го е виждал освен двете момчета, чиято майка живее в подножието на скалата. Те се качват два пъти на ден горе при него — сутрин и малко преди свечеряване, за да чуят светите думи, които трябва да отнесат на чакащите долу вярващи. От всички краища идват поклонници, които му поверяват своите настоятелни молби чрез момчетата и сетне получават неговия отговор. Никой, дори разбойник или злодей, не дръзва да действа против разпорежданията, които получава от пустинника. Ти ще видиш отдалеч шатрата му, ала горе при него не бива да се качваш. Ние щяхме да почакаме още известно време с наказанието на анеизехите, но понеже ти дойде, ще повалим две газели с един изстрел, а именно: ще ударим разбойниците и ще освободим Викрама. Мислиш ли, че трябва да разпратим съгледвачи?

— Да, ние трябва да знаем дали наистина се намират при скалата Вахсия и ако е възможно, да ги обкръжим. Съгледвачите трябва да положат грижи също походът ни да остане скрит за тях.

— Веднага щом приключим с храненето, ще събера най-подходящите за целта мъже и ще им дам нашите най-бързи коне.

След един час вече съгледвачите препуснаха и заедно с тях — пратениците, които трябваше да доведат воините на другите подразделения. Никой не беше по-радостен от тази бързина от Алам, у когото думите на шейха бяха породили голям страх за живота на баща му.

Още на следващата вечер пред бивака горяха много огньове, около които се бяха събрали над шестстотин добре въоръжени хаддехни, а на утрото започна подготовката за похода. По обяд се върна един от съгледвачите и доложи, че анеизехите, на брой приблизително триста зрели мъже, бивакуват с жените и децата си край скалата и вероятно и не предполагат, че хаддехните толкова скоро ще потеглят за отмъщение. Другите съгледвачи ги наблюдавали отдалеч. От известието излизаше, че ги превъзхождаме двойно. Към това се прибавяше, че ние бяхме само бойци, докато при тях имаше жени и деца, което, ако ги обкръжехме, щеше още повече да ги затрудни.

На следващото утро бяхме стигнали толкова далеч, че се наложи да спрем, защото парси трябваше да бъде изпратен напред, ако искаше да спаси баща си. Не го ли сторехме, можеше да се очаква, че при нашата атака баща му ще бъде убит. От само себе си се разбира, че аз тръгнах с него, понеже му го бях обещал. Сам той сега едва ли щеше да се осмели да отиде при анеизехите. Моят храбър Халеф също не остана по-назад, той ни придружаваше. Водача на парси обаче не вземеше със себе си, той с нищо не можеше да ни бъде полезен. Аз впрочем се присъединих към парси не само заради даденото обещание, а преследвах и едно друго намерение. Хаддехните искаха непременно да си отмъстят, бяха твърдо решени за нападение. Но аз вярвах, че ако се намирам при анеизехите, ще мога по някакъв начин да предотвратя кръвопролитие.

Та напуснахме, значи, ние тримата мястото, на което бивакуваха приятелите, като преди това бях обсъдил с Амад ел Гхандур точния план, който по мое мнение трябваше да се проведе.

Физиономията на парси сега беше безгрижна и той веднъж дори пак каза:

— Ти да не би да имаш грижи, ефенди? Няма от какво да се боите, защото у мен са моите два талисмана. Ние се намираме в Нур еш Шемс и в Нур ел Хилал. Светлината на слънцето и полумесеца ще ни закрилят.

Аз още не бях се осведомил за тези неща, но сега изрекох въпроса:

— Откъде всъщност имаш двата талисмана?

— Ти знаеш — отвърна той, — че между Багдад и Басра пътуват седем турски и два английски парахода. На единия от английските служи един наути

, когото добре познавам. Той винаги има при себе си чудотворни амулетни писания, от които прави талисмани за продажба. Аз взех два от него, за да съм по-сигурен — един талисман за парсите и един за мохамеданите. Ти узна, че двата вече ни спасиха.

— Ти го вярваш, но аз — не. Няма талисмани. Не мога ли да ги видя?

— Не знам дали е редно да ти ги покажа, но ще ти ги опиша. На парсиския талисман е изобразен като новородено дете основателят на нашата религия Зердушт, при когото идват благочестиви съседи, за да му се поклонят. Има и един шрифт, който никой не може да прочете. А на мюсюлманския талисман е изрисувано как майката на малкия Мохамед му се прекланя. Тук също има един шрифт, който никой не разбира. Това достатъчно ли ти е?

— Не, сега не, защото мисля, че си бил измамен от някой шарлатанин.

— Защо?

— Не знаеш ли, че Мохамед е забранил да се правят портрети? А на един мюсюлмански талисман да има даже неговия и този на майка му? Това е измама! Ще ми покажеш ли магическото предпазно средство?

Трябваше неколкократно да подканя Алам, преди да се съгласи. Той извади изпод дрехата си два шнура със закрепени на тях две бели книжни пликчета. На едното беше изрисувано като от детска ръка едно слънце, а на другото — полумесец. Отворих ги. И какво съдържаха? За мое удивление — две рисунки по поеми от някакво английско списание! На «мохамеданския» талисман се виждаше изображението на Божията майка с Младенеца. Парсиският талисман представляваше цялостна картина, Christmas, (Рождество Христово) към страницата на една коледна поема. Тези картини произхождаха несъмнено от родината на английския моряк, който или на шега, или от користолюбие ги бе представил като магическа закрила.

— Не е измама, нали, ефенди? — осведоми се парси.

— Такава си е и все пак съдържанието на този непознат шрифт е талисман на живота и смъртта. Тук не става дума за никакъв Нур еш Шемс и никакъв Нур ел Хилал, слънчева или полумесечна светлина, а за истинската Нур ес Сема, Небесната светлина, която някога е засияла над Витлеем и озарява и до ден-днешен целия свят. Ето, вземи картините и ги огледай внимателно! Аз ще ти ги обясня и ще ти говоря за тази Нур ес Сема, Небесната светлина. Утре бездруго ще празнуваме Коледа, деня, в който тя е изгряла.

И сега най-сетне започнах да разговарям с Алам за моята вяра, часове наред, докато продължавахме да яздим напред. Той ме слушаше съсредоточено и ме прекъсваше със стотици въпроси, които доказваха, че думите ми пускат корени в неговото сърце.

Настана вечер и трябваше да бивакуваме. Небето беше обсеяно със звезди и в душите на моите двама слушатели също бяха изгрели звезди, истински небесни светлини. Ние говорихме до полунощ. Когато после си легнах, парси каза:

— Ефенди, твоята вяра изглежда изпълнена с любов, така проста и все пак толкова чудна! Да-а, който я носи в сърцето си, не се нуждае от амулет и талисман, защото Извечната доброта и любов винаги бдят над него. Аз съм бил измамен, ала въпреки това ще съхранявам тези листа до края на живота си, защото, почти вярвам, те ме отведоха чрез теб до истинската Нур ес Сема, истинската Небесна светлина.

Халеф не каза нищо, само ми стисна безмълвно ръката и аз го разбрах много добре. После заспахме. На утрото продължихме. И скоро след това от равнината се издигна скалата Вахсия. В подножието ѝ бяха разположени шатрите на анеизехите, а около тях пасяха стадата им, наполовина събрани с грабеж.

Вахсия

[4]

не беше същинска планина, а само една скала, но долу тя имаше измерение сигурно четвърт час път и височина поне петдесет метра. Със столетията по нея се бяха развили храсти и дори дървета, които сега зеленееха. Между тях се виеше винтообразно нагоре от площадка на площадка околоръст хълма една пътека. Горещо, под билото, се откриваше някаква пещера, пред която растеше иглолистно дърво — от какъв вид, отдолу не можеше да се различи. Там, където пътеката излизаше на равнината, се издигаше малка колиба, в която живееше споменатата вдовица с двете момчета. Тя се изхранваше от даровете на поклонниците, които идваха при отшелника.

Бяхме заговорени от няколко бедуини, които грубо ни запитаха за нашето желание. Аз поисках да бъда отведен при шейха и те го сториха. Той седеше в шатрата си, отвърна едва-едва на поздрава и не ни предложи и да седнем. Аз обаче се наместих до него, дадох знак на Халеф и Алам също да седнат и запитах:

— Имаш ли при себе си мъж, който се казва Викрама?

— Какво искате да знаете за него? — отвърна с въпрос анеизехът.

— Искаме да платим откупа.

— Това е късмет за него, защото утре беше последният му ден. Давайте го!

— Викрам тук ли е?

— Да. Давайте го!

— И ние ще отговорим така кратко като теб: Доведи го!

— Първо парата и сетне мъжа!

— Първо мъжа и сетне парата! Никой не плаща, без предварително да е видял какво купува.

— Аз не съм търговец, а шейх на анеизехите. Кой обаче си ти и как е името ти?

— Наричат ме Кара бен Немзи и съм...

Той скочи отривисто и ме прекъсна:

— Кара бен Немзи? Ти си оня гяур, който спечели за хаддехихните сражението в Долината на стъпалата?

— Да.

— Тогава Аллах да те прокълне хиляда пъти! Ние бяхме съюзени с абухаммедите и пристигнахме твърде късно, за да ги спасим. Сега ти ще има да се каеш за това. Вие сте пленени и няма да се изплъзнете!

С тези думи той изскочи от шатрата. Това бе обрат, който не бях очаквал. Съвсем го бяха прихванали бесовете, а аз нищо не бях му сторил! Вън се разнесе гласът му. Свикваше хората си. Халеф попита смело:

— Сихди, дали да не застреляме неколцина от тях и после да препуснем?

— В името на Аллах, само това не! — извика парси уплашено. — Всички ще бъдем изгубени!

— Тук действително не би ти помогнал никакъв амулет — отвърнах. — Но не се тревожи! На теб нищо няма да ти се случи!

Отметнах розгската и заставах с Халеф на входа. Всички анеизехи се бяха събрали. Стояха глава до глава, на няколко крачки пред тях — шейхът. Приказваха възбудено, но като ме видяха, настъпи тишина. С карабина в дясната ръка и револвер в лявата аз попитах високо:

— Ти значи гледаш на нас като на свои пленници, о, шейх на анеизехите?

— Да — отговори той. — Посмееш ли само една-единствена крачка да направиш и си труп!

— Ти, види се, си чувал за мен. Разправяли ли са ти също, че с тази магическа пушка мога да стрелям часове наред, без да е нужно да зареждам?

— Вахаяти, ел Баруди ел Джехеннем! (В името на моя живот, Пъклената кремъклияка!) — извика оня изплашено, отскачайки назад.

— А и с този малък пищов мога да стрелям също така често. Внимавай! Шест изстрела в предния окръглен връх на седлото, дето лежи там до съседната шатра!

Дадох изстрелите, които предизвикаха всеобщо удивление, и продължих:

— Виждаш, че мога да си тръгна въпреки забраната ти, защото преди някой да е дигнал пушкалото си срещу мен, ще бъде мъртъв, а заедно с него и десетина други. Ама на мен и на ум не ми идва да бягам от вас. Аз дойдох да взема Викрама и няма да си тръгна без него. Ние ще останем в шатрата ти, докато размислиш. Но си отбележете следното: аз ще броя бавно до двайсет. Който после още се намира на разстояние по-малко от петдесет крачки от тази шатра, ще получи в главата си моя никога непропускащ куршум. Обещавам ви го в името на брадата на вашия Пророк!

Отстъпих с Халеф в шатрата и спуснах входната завеса. А отвън вече можеха да се чуят гласовете и крачките на отдалечаващите се. Прорязах една дупка в дясната, а Халеф — в лявата платнена стена на шатрата. Надзъртайки през тях, забелязахме, че анеизехите наистина се бяха изтеглили, но не толкова далеч, колкото им бях наредил. Ето защо подадохме цевите на пушките и веднага всички започнаха да отстъпват. Шейхът също. Тези анеизехи бяха слушали преувеличените слухове за моята многозарядна карабина и никога не си бяха имали работа с един неустрашим европеец. Сега побягнаха. Ние можехме преспокойно да избягаме, но като

християнин аз не исках да допусна да се говори, че съм избягал от тези почитатели на Мохамед. Ние знаехме, че по обяд хаддехните ще настъпят от всички страни. Алам бе обхванат от страх до Бога по своя баща, но аз го успокоих. Както стояха сега нещата, със сигурност никой нямаше да причини някакво зло на пленника. Забелязахме, че се провежда голямо съвещание.

Беше в деня на святата Бъдни вечер, предиобед. Малко след пладне чухме, че навън се тича и вика. Погледнахме през дупките — хаддехните идваха от всички страни. Далеч навън, където още не можеха да бъдат съгледани, те бяха образували кръг около бивака и сега го стесняваха. Беше настъпило времето да избегна кръвопролитие. Взех карабината си, отметнах завесата на шатрата и пристъпих навън. Шейхът стоеше сред хората си, жестикулирайки оживено. Поканих го. Той се завтече бързешком и попита още отдалеч:

— Кара бен Немзи ефенди, знаеш ли кои са тези многобройни конници?

— Да. Това са шестстотин хаддехни със също толкова добри пушки. Те идват да отмъстят за грабежа, който сте извършили от техните стада. Вие сте обградени от тях и не можете да избягате. А ние, техните съюзници, сме сред вас. Ако не ги помолите за милост, много пъти по шестстотин куршума ще ударят тълпата от вашите жени и деца. Но аз искам да се застъпя за вас и ще изпратя един пратеник на Амад ел Гхандур да отложи атаката. После ще можеш да преговаряш с него.

— Изчакай още! — отговори той през зъби.

След това побърза да се отдалечи, за да се допита накратко до своите старейшини за съвет. Кръгът обаче се стесняваше толкова бързо и застрашително и беше толкова ясно, че една съпротива би била напразна, че той ми викна:

— Изпрати един вестител, побързай!

Халеф беше вече ориентиран, взе пушката си и бързо се отдалечи. Аз останах до шатрата да изчакам резултата. Дълбока тишина владееше наоколо. В този миг от скалата там горе прозвуча ясният звън на камбанка. Веднага след това видях от колибата да излиза едно момче и да се изкачва по стръмната пътека. То изчезна горе в пещерата и след малко слезе отново, упътвайки се към шейха. Аз дадох знак на двамата да дойдат при мен и попитах:

— Какво иска светият мъж?

— Той иска да узнае каква ще е тая битка и защо трябва да се състои тук — отговори шейхът.

— Това той ще узнае от мен. Можеш ли да четеш?

— Да.

— Тогава почакай!

Седнах, откъснах един лист от бележника си и написах отговора с молив. След като шейхът го прочете, момчето трябваше да отнесе листа и молива до височината. Сега щеше да се разбере дали прочутият мъж можеше поне да пише. Бях се подписал с името Кара бен Немзи.

Хаддехните се намираха на почти изстрел разстояние, но бяха спрели, понеже бяха чули камбанката и съгледали пратеника на отшелника. Той сега се застоя по-дълго, отколкото преди туй, после донесе листа. За мое учудване под редовете ми бе написано на арабски:

«Възслава на Господа във висините и мир на земята на човеците, които имат добри пожелания!»

Думите от хвалебствения химн на ангелите! В днешния ден! От този прочут сред мохамеданите отшелник! Той трябваше да е християнин! Дадох на шейха да прочете думите. Той си нямаше и понятие, че произхождат от Библията, но веднага разбра смисъла им, защото каза:

— Светият мъж заповядва да установим мир. Мислиш ли, че Амад ел Гхандур ще прояви такава склонност?

— Да. А ако пожелае да бъде строг, аз ще се застъпя за вас.

— Значи искаш да отидеш при него?

— Аз и ти.

— И аз ли? Той ще ме плени.

— Не. Ти ще стоиш под моя закрила. Обещавам ти, че ще можеш да се върнеш, когато поискаш.

«Мир на земята!» Тази повеля беше изпълнена. Преговорите продължиха, наистина, до надвечер, но накрая бе постигнато споразумение. Викрама беше освободен без откуп, хаддехните си получиха обратно заграбените животни, а в замяна Амад ел Гхандур даде думата си, че се отказва от отмъщението. След това бе сключен мир между досегашните врагове, който първоначално създаваше впечатление за принуденост, ала сетне стана по-

сърдечен. Хаддехините дойдоха до бивака. Бяха заклани овни и запалени огньове за опичането им.

Преди това обаче се случи нещо, което никой не беше предполагал. Малко преди настъпване на нощта момчетата бяха изкачили скалата и отшелникът ги бе разпитал. После слязоха. Той ги бе накарал да помолят анеизехите за свещи, каквито бедуините приготвят от овнешка лой, а аз получих молбата сутринта да отида на скалата при него. Както вече споменах, при него освен двете момчета никой още не се бе качвал. Бях много любопитен какво ще видя. Трябва да спомена още и радостта на двамата парси, които се бяха събрали, без да е плащан някакъв откуп. От само себе си се разбира, че Викрама си получи ограбената сума.

Когато седяхме вечерта край огньовете, отдадени на трапезата на мира, отгоре камбанката отново зазвъня.

Погледнахме нататък. По иглолистното дърво на височината се запоявяваха светлинка след светлинка. Отшелникът честваше Бъдни вечер с коледно дърво. Какво чудо тук, в Ориента, посред бедуините! И каква гледка за мен, немеца, който не можеше да си представи Коледа без коледно дърво. Арабите се наслаждаваха на непознатото за тях зрелище с нямо мълчание. Алам обаче ми каза:

— О, Кара бен Немзи ефенди, това е дървото, за което ни разказва вчера. Колко е красиво! То ми говори за Нур ес Сема, която изгря в моето сърце!

А кого намерих на утрото там горе на скалата и какво узнах от него? Това ще разкажа на скъпия читател може би някой друг път!

Информация за текста

© 1996 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Himmelslicht,

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: BНorse, 2009

Издание:

Band 48. Das Zauberwasser. Karl May Verlag, Bamberg

Свалено от «Моята библиотека»
<http://www.chitanka.info/lib/text/14570>

Последна редакция: 2009-11-09 22:00:00

2

Недж — обширна област в централната част на Арабския полуостров — б.пр.

3

Наути — моряк — б.а.

4

Вахсия — Самотната — б.а.

- [Карл Май](#)

-

- [info](#)

-

- [notes](#)

- [1](#)

- [2](#)

- [3](#)

- [4](#)

- [5](#)

- [6](#)

- [7](#)

- [8](#)

- [9](#)

- [10](#)

- [11](#)

- [12](#)

- [13](#)

- [14](#)

- [15](#)

- [16](#)

- [17](#)

- [18](#)

- [19](#)

- [20](#)

- [21](#)

- [22](#)

- [23](#)

- [24](#)

- [25](#)

- [26](#)

- [27](#)

- [28](#)

- [29](#)

- [30](#)

- [31](#)

- [32](#)
 - [33](#)
 - [34](#)
 - [35](#)
 - [36](#)
 - [37](#)
 - [38](#)
 - [39](#)
 - [40](#)
 - [41](#)
 - [42](#)
 - [43](#)
 - [44](#)
 - [45](#)
 - [46](#)
 - [47](#)
 - [48](#)
 - [49](#)
-

Карл Май

Олд Файерхенд

*Дните на моята пролет превалиха,
аз зная причината много добре.
Устните, които ме целуваха,
студени и неми останаха те.*

Звуците се понесоха по равнината и Суолоу^[1], моят храбър мустанг, наостри малките си уши, изпръхтя радостно и повдигна грациозно за менует изящните копита.

Защо точно тази песен, която преди три месеца бях чул последно в Синсинати от една компания тиролци, прозвуча на устните ми, не знаех. Уста още не беше ме целувала и пролетта ми можеше значи тепърва да започне, а не да е свършила, но животът ми досега не беше нищо друго освен борба с препятствия и трудности. Бях вървял самотен по пътя си, оставен без внимание, неразбран и необичан и при тази вътрешна уединеност в мен се бе развила своего рода мирова скръб, към която тъжното съдържание на тази строфа добре подходеше.

Слънцето вече клонеше към онази част на Роки Маунтайнс^[2], образуваща границата между Небраска и Орегон, а все още не се виждаше никаква падина на осеяната с хелиантуси (слънчогледи) равнина. Конят се нуждаеше от почивка, аз самият бях уморен и ето как отдавна копнеех по Ню Венанго. Там се канех в продължение на цял ден добре да си почина от дългото странстване и да допълня доста понамалелите муниции.

Внезапно Суолоу изви малката си глава и издаде с изпускащ пара дъх онзи особен звук, с който истинският прериен кон сигнализира за близостта на живо същество.

С леко дръпване го спрях и се обърнах на гърба му, за да огледам хоризонта.

Ето, странично от моя наблюдателен пункт, приближаваше един ездач. Идваше право към мен и караше коня си в галоп. Понеже

разстоянието беше твърде голямо, за да мога точно да го различа, посегнах към далекогледа и за свое немалко удивление установих, че ездачът не бе мъж, а жена.

— Всички дяволи, една дама във Фар Уест^[3], посред прерията, че даже с рокля за езда и развян воал! — изплъзна се от устните ми и изпълнен с очакване, наместих отново револвера и боуи найфа^[4], крило предпазливо бях разхлабил. Или пък това е Флетс Гоутс, Духа на равнината, дето летял на огнен жребец по Уудлендс^[5], прогонвайки белите хора от ловните полета на техните «червени братя»?

С известни опасения огледах външността си, която действително не изглеждаше като за отбрано общество. Мокасините с времето бяха зяпнали чистосърдечно, легинсите лъщяха от мазнина, понеже на «трапезата» имах навика да ги ползвам за салфетка, чувалоподобната кожена риза ми придаваше достолепния вид на малтретирано от ветрове и пек бостанско плашило, а бобровата шапка, покриваща главата ми, беше изгубила по-голямата част от космите си и явно бе завързала, в свой ущърб, интимно запознанство с разните там лагерни огньове.

Но пък в крайна сметка не се намирах на паркета на някоя опера, а между Блек Хилс и Скалистите планини. Впрочем не ми остана и време да се кося, защото още не бях свършил със своя самоанализ и ездачката спря пред мен, вдигна дръжката на камшика за поздрав и извика с дълбок, чист, сонорен глас:

— Good day, sir!^[6] Какво смятате да намерите, че толкова сте се заоглеждали?

— Your servant, mistress!^[7] Закопчавам си ризницата, за да не би нещо да пострадам под изпитателния поглед на красивите ви очи.

— Нима човек няма право да ви гледа?

— Напротив, напротив, стига да ми дадете разрешение за ответен оглед.

— Ще го имате.

— Благодаря. Тогава нека се разгледаме според сърдечното си желание, при което аз ще се отърва с по-малко от вас. — И завъртайки мустанга си на задните крака, прибавих: — Тъй, ето, че ме имате на кон и в естествена големина! Как ви харесвам?

— Почакайте малко и първо огледайте и вие мен! — отговори тя засмяно, вдигна кобилата на задните крака и ми се представи с дръзко

обръщане по същия начин, по който го бях сторил и аз. — Сега представянето е пълно и кажете първо вие как ви харесвам.

— Хм-м, нелошо, най-малкото ми изглеждате достатъчно добре за това място. А аз?

— Горедолу бива! От всичко най-добър е конят.

— Вие сте дама, следователно имате право. И изобщо вашето присъствие посред прерията така ме обърква, че не намирам необходимите думи да ви внуша по-добро понятие за моята красота.

— Посред прерията? Значи не сте тукашен?

— Какъв въпрос... в пуцинака!

— Ако ме последвате, ще видите колко голям е този пуцинак.

Обърна коня си в посоката, която бях следвал, и го накара да мине от бавни крачки през всички видове ход до кариер. Суолоу я следваше с лекота, макар да бяхме на път от ранни зори. Да, доблестното животно сякаш разбра, че става въпрос за малка проверка, и препускаше съвсем доброволно по такъв начин, че скоро ездачката вече не бе в състояние да поддържа темпото и обузда животното си с възглас на удивление.

— Имате изключително добър кон, сър. За продан ли ви е жребецът?

— На никаква цена, мистрес.

— Я зарежете това «мистрес»!

— Тогава «мис», ако ви е удобно. Конят ме е отнасял от някоя и друга опасност, така че му дължа повече от един път живота си и не ми е възможно да го продам.

— Той има индианска дресура — каза тя е острия поглед на познавач. — Откъде го имате?

— Получих го подарък от Винету, един апахски^[8] вожд, с когото се събрах за кратко при Рио Суанка.

— От Винету? Та това е най-прочутият и опасен индианец между Сонора и Калъмбия! Вие нямате вид на човек, който е бил познат с него, сър!

— Защо, мис? — попитах с отворена усмивка.

— Аз ви считам за сървейър^[9] или нещо от тоя род, а тези хора често са добри стрелци, наистина, ама да се осмелят да навлязат сред апахи, нихораси и навахоси... за тая работа се иска малко повече. Вашите излъскани револвери, красивият нож там в колана и коледната

карабина до седловия ремък, да не говорим за парадната ви стойка върху коня... тези неща малко се съгласуват с всичко онова, което човек обикновено забелязва по един истински трапер или скватер.

— Отново имате право и аз откровено признавам, че съм само един янлъш ловец, но оръжията не са съвсем лоши. Купих ги от Фронт Стрийт в Сейнт Луис и ако в това поле сте си като у дома, както изглежда, би трябвало да знаете, че там за добри пари човек получава и добра стока.

— Само че тази стока показва своята годност единствено при правилна употреба. Какво ще кажете за тоя пищов?

При тези думи тя измъкна от кобура на седлото един стар, заръждавял стрелящ инструмент и ми го поднесе за оглед.

— Хм-м, тая вещ сигурно произхожда още от времето на Ано Покахонтас, но може и да е добра. Често съм виждал индианци да боравят удивително добре с най-мизерни пукала.

— А съумявали ли са да постигнат и подобно нещо?

Извърна рязко коня настрани, описа в бърз тръс един кръг около мен, вдигна ръка и гръмна по мен, преди да съм добил и най-малката представа за нейното намерение.

Почувствах лек тласък по покривалото на главата си и по същото време видях да падат пред мен цветовете от хелиантус, които бях забучил там. Имах чувството, че сигурният стрелец иска да се информира какво да мисли за моя янлъш авджилък, и ето защо отговорих хладнокръвно на зададения въпрос:

— Подобно нещо може да направи всеки, но аз ви моля най-учтиво, мис, отсега нататък да оставите на мира шапката, нахлупена случайно на главата ми.

Тя се засмя и се пристрои отново до мен. Цялата среща ми се струваше като сън и ако бях чел нещо такова в някой роман, определено щях да заподозра автора в стремеж да представи невъзможното за възможно. Във всеки случай беше ясно, че наблизко трябваше да има поселище, и понеже от дълго време бойната пътека не бе водила някое от дивите племена из тези райони, то дори и една дама можеше да се осмели да излезе на езда донейде в прерията.

Не така ясни ми бяха нещата с моята спътница. Цялата ѝ външност показваше изисканост, но, от друга страна, тя издаваше познания за Запада и проявяваше необходимите тук умения, което

навяваше заключения за друг начин на живот. Ето защо никак не бе зачуден, че очите ми се спираха на нея с най-голям интерес.

Сега яздеше половин конска дължина напред и златистите слънчеви лъчи заливаха нейната съвършена, безупречна фигура. «Мургав и красен на лице», както говори Библията за Давид. Въпреки момичешката си мекота своеобразните ѝ черти показваха твърд израз, който говореше за духовна извисеност и енергия на волята, и цялото държане, всяко отделно движение на очарователното същество излъчваше самостоятелност и увереност, изискващи наред с неволното възхищение безусловно уважение.

Открито признавам, че никога не бях виждал момиче с такава красота, и се удивлявах на самия себе си, дето, при моята обичайна свенливост в общуването с другия пол, можех да бъда при днешната среща толкова... толкова несмутим. Вярно, нейните маниери помагаха тази свенливост да не се появи, но при едно по-обстойно вглеждане разбихах, че все пак не мога да овладее една лека потиснатост.

Често бях слушал за въздействието, което тембърът на един женски глас е в състояние да упражни върху някой иначе затворен мъж, ала аз самият няхах опит в това отношение. Сега обаче отведнъж го почувствах това въздействие и усетих, че нещо сякаш проникна в моето самотно сърце, изпълни неговата пустота и празнота и бе в състояние да ме помири с цялото минало.

Внезапно тя дръпна юздите.

— Немец ли сте?

— Да. С толкова лош акцент ли говоря английски, та така точно определите произхода ми?

— Не, сър. Английският ви е безукорен, но държането ви е чисто немско. Първо шумно, ведро и непринудено, а сега тихо, вгълбено и замислено. Ако желаете, можем да си служим с нашия матерен език.

— Как? Вие имате същата родина?

— Татко е немец, аз съм родена край Куикърт. Майка ми беше индианка от племето асинибоини. Някоя американка сигурно щеше да ви срещне по друг начин.

Сега ми беше ясно своеобразното очертание на нейното лице и наситеният тен. Значи майка ѝ беше мъртва, а баща ѝ — жив. Във всеки случай тук се натъквах на необичайна ситуация и сега изпитвах към нея нещо повече от голо любопитство.

— Погледнете там отсреща! — подкани ме тя с вдигната ръка. — Виждате ли пушека, дето се издига от земята?

— Аха, това ще е блафът^[10], който отдавна търся и в чиято падина се намира Ню Венанго. Познавате ли Еймъри Форстер, Краля на петрола?

— Малко. Той е бащата на жената на моя брат — тя живее с мъжа си в Омаха. Аз дойдох от там да видя татко и се настаних тук. Някаква работа ли имате с Форстър, сър?

— Не, имам работа в стора^[11]. Трябва да се снабдя с някои неща и попитах за Форстър само защото е известен като един от най-големите петролни крале.

— Вие не бихте и могли да му се препоръчате особено много. Знаете какви са тези хора. Но нека побързаме, свечерява се.

Скоро спряхме при ръба на едно дефиле и погледнахме към малкото заселище, чийто брой на къщите си бях представял малко по-висок. Намиращата се пред нас долина образуваше нещо като тава, обградена от стръмно изкачващи се скали. По средата ѝ протичаше представителна река, която си търсеше изход долу между близко пристъпилите канари.

Целият терен под нас беше покрит с инсталации, постройки и съоръжения, каквито се изискват за извличането на петрола. Горе, съвсем близо до водата, видях една сонда да работи с пълен ход, край средното течение, малко пред същинския промишлен терен, се издигаше една въпреки временното положение внушителна жилищна постройка, а докъдето окото стигаше, се виждаха дъги, дъна и готови бурета, отчасти празни, но повечето пълни с така търсеното гориво.

— Там отсреща виждате стора, сър, който е същевременно и ресторант, и какво ли още не. Пътят, водещ оттук надолу, е малко стръмен, така че ще трябва да слезем, но ще се разминем все пак без опасност за живота. Ще дойдете ли с мен?

Изстрелях се пъргаво от седлото, за да ѝ помогна при слизането. Но позакъснях. Тя вече стоеше пред мен с приповдигната рокля и ми викна със сребрист смях:

— Благодаря! Тук нямаме навика да претендираме за подобно внимание. Хванете животното си.

— Суолоу сам ще ме следва, мис. Позволете да се заема с вашето.

Взех поводите на кобилата и докато моят мустанг ни последва без специална подкана, имах възможност и да се възхищавам на ловкостта и сигурността на стъпките на вървящото пред мен момиче. Този тренинг определено не можеше да се придобие в института и моят интерес към удивителното същество растеше от минута на минута.

Стигнали дъното на долината, ние възседнахме отново конете и се насочихме с бързо темпо към стора.

— Форстър стои на вратата, сигурно няма да ме пусне.

Въпросният мъж имаше дълга мършава фигура и физиономия на чист янки.

— Стоп, Елън, тук ще слезеш! В каква компания си попаднала, а?

Тонът на думите му не съдържаеше и най-малка учтивост към мен и също така малко го беше грижа за момичето. Той веднага пристъпи към коня ми.

— Хм... хм... още отдалеч си личи... хм... хм... трябва да купя животното... Какво ще речеш, Фендърс?

Заговореният беше мъж с пиянски черти и много вероятно ирландец. Предположих, че е съдържателят, но без да обръщам внимание на двамата, тръгнах след момичето, което беше отишло в бара. То ме посрещна с думите:

— Ако наистина продавате коня, дайте го на мен, ще ви платя същото като Форстър.

— Какъв кон? — обадиха се неколцина, застанали до плота, след което хвърлиха един поглед през прозореца и излязоха.

После вън бяха разменени няколко оживени реплики и Форстър понечи да яхне коня за проба. Аз отворих прозореца.

— Суолоу!

Послушното животно отърси натрапника с рязък страничен скок и приближи. Вързах повода за кръстачката на прозореца.

— Да не мислиш, че искам да ти открадна коня, мастър? — озъби ми се хвърленият. — Аз ще го купя и следователно мога първо веднъж да го яхна. Давай го!

— Не помня да съм ти го предложил, сър. Жребецът е уморен, остави го на мира!

— Охо! Ти си май доста сърцат младеж. Ще трябва хубавичко да те поогледаме!

Насочи се към вратата и влезе в салона начело на другите. След един кратък поглед към мен каза с презрително поклащане на глава:

— Щеше да създаваш по-добро впечатление, ако беше по-угледен. Струва ми се, че едно хубаво капаро ще ти бъде от полза.

— Това не е твоя, а моя работа, човече. С моите неща аз сам си се оправям!

— Good luck^[12], звучи надутото! Но аз ще проявя разбиране и ще ти предложа сто и петдесет долара.

— Конят не ми е за продан.

— Сто седемдесет и пет!

— Не е за продан!

— Двеста, но нито цент повече.

— Не го продавам и за три пъти повече, а сега ме остави на мира!

— Ти си един грубиян, който трябва да е радостен, че един джентълмен му помага да стане нещо. Знаеш ли го?

— Ха!

Задоволих се само с този звук, макар че някой друг сигурно щеше да посегне към оръжието.

Моето мнение за дуел, оскърбление и удовлетворение не е общоприетото. А и който има у дома си бедни, стари родители, залагащи своята надежда единствено на него, той рискува живота си само когато се касае за нещо по-достойно от юмручната учтивост на един американски пионер. Вярно, това самообладание щеше да ме постави под подозрение, че съм страхливец, ала оценката на тези хора можеше да ми е напълно безразлична.

Имаше действително едно същество, към чието мнение не бях безчувствен, и това бе Елън, както я нарече Форстър. Тя беше следила с напрегнато внимание нашата кратка размяна на реплики и сигурно беше очаквала, че ще избухна. И понеже това не се случи, видях по красивото ѝ лице да минава сянка на разочарование. В погледа ѝ се четеше видимо съгласие, когато Форстър каза, свивайки презрително рамене:

— Койот, нищо повече. Зарежете го, хора!

Въпреки това ново и по-голямо оскърбление аз се въздържах и сега момичето се обърна наистина с най-ясно изразеното презрение и каза на роднината си, че си тръгва.

Очите ми я проследиха, докато последната дипла от роклята ѝ изчезна, и сега ме обхвана горчивина, каквато не бях изпитвал през целия си живот. Съвсем сигурно беше, че сам си бях виновен за сполетялата ме неправда, ама такъв си бях — благоразумен и разсъдлив! Едно малко избухване, едно малко лекомислие най-често не си е на мястото.

Така си мислех в своето възмущение и накрая се надигнах, та дано го забравя в пазаруването.

След като се бях снабдил с необходимото и платил на съдържателя поисканата сума, той попита:

— Няма ли да останеш тая нощ тук? При мен хората биват добре обслужвани!

— Благодаря, не съм заприритал за дупката ти.

— Все пак би могъл да поостанеш, човече, не само днес, а утре, вдругиден и за постоянно. Имам нужда от баркийпър^[13], който не скача веднага, ако получи ритник-два. В нашия занаят честолюбието често е излишен и много вреден артикул. Та, както казах, можеш да останеш. Мисля, че си най-подходящият човек за тая работа.

Всъщност би трябвало да дам на остроумния лендлорд^[14] per figuram^[15] да разбере, че много се заблуждаваше в мен, но офертата си беше повече за смях, отколкото за ядосване. Оставих го и излязох на открито, където Суолоу все още ме чакаше.

Вечерта междувременно бе заметнала плащеницата си над долината и бе станало доста тъмно. Беше ми минало желанието и първоначалното намерение да остана, да се задържа. Кон и ездач си бяха починали и ето как можех още днес да навляза донякъде в откритата прерия, където във всеки случай щеше да се спи по-приятно отколкото в миришещата на петрол долина. Но преди това нещо ме подтикна да измина късото разстояние надолу до жилищната постройка, която бях видял следобеда от височината.

Пътят водеше покрай реката и онова, което преди туй не бях забелязал, понеже вниманието ми бе ангажирано от красивата спътница, сега веднага ми направи впечатление. В близост до водата петролната миризма се усили, значи реката носеше доста голямо количество от горивото.

Комплексът от постройки лежеше напълно черен пред мен, но когато оставих зад себе си един лек завой на пътя и можех да поема

към господарската къща отпред, от верандата падна ярка светлина и аз видях, че там се беше събрала малка компания. Сkochих от коня, вързах го за един прът от оградата и се промъкнах тихо по тъмните места на предната площадка до ниския зид, в който бяха вградени трегерите на лекия навес.

Никога през живота си не бях се наемал с ролята на подслушвач, но сега нещо неопределено и непознато ме тласкаше да предприема непозволеното наблюдение и аз със задоволство установих присъствието на търсената личност — лежеше на един от хамаците, обгърната от лека домашна рокля. Тъкмо се канеше да направи някакво обяснение на седящия в нейна близост Форстър.

— Това е едно безполезно и порочно начинание, dear uncle^[16], и ти навярно не си разчел правилно нещата.

— Я не ни учи на калкулации, момиче. Цените са толкова занижени само защото изворите дават твърде голям дебит. Ако всички ние оставим маслото да си изтича ей така в продължение на месец, то отново ще поскъпне и ние ще направим добра далавера, казвам ти. И ще го върнем тоя ку^[17], решено е и всеки ще си съдържи обещанието.

— Вие, мисля, сте изоставили изворите там в старите земи и освен това по други места още осем. Вашето поведение веднага ще пришпори до крайност тамошната конкуренция, така че сами ще дадете оръжие в ръката на дремещия засега още противник. А и впрочем струпаните тук в щата запаси са толкова големи, че ще стигнат за доста дълъг период.

— Ти не познаваш нуждите и следователно нямаш правилна преценка. Вие жените и бездруго изобщо не можете да мислите. Колчем го направите, все на погрешни пътища попадате.

— Би трябвало да го докажеш и си мисля...

— Доказателството ни е подръка — прекъсна я той. — Не призна ли преди малко, че си се заблудила в уудсмана^[18] или какъвто е там оня тип? Никога не съм си представял, че подобна компания може да ти хареса!

Видях как тя силно се изчерви, но бързо отговори:

— Не става дума за заблуда, защото аз само казах, че първоначално ми се стори друг, а аз обикновено правя разлика между привидност и доказана действителност.

Форстър поиска да отвърне нещо, но не стигна до там, защото в същия миг се разнесе такъв гръмотевичен грохот, сякаш земята под нас се разцепи на две. Почвата потрепери и когато отправих стреснато очи настрани, видях в горната част на долината, където би трябвало да работи сондата, да се извисява един огнен гейзер на може би петдесет стъпки височина. Високо горе се разстилаше нашироко, спускаше се пак на земята и с бясна бързина заливаше стръмния терен. Същевременно една остра, задушаваша миризма на газ проникна в дихателните органи и въздухът сякаш се изпълни с етеричен огън.

Познавах този страховит феномен, защото го бях виждал в долината Кънеую в цялата му ужасия. С един-единствен скок се озовах сред вцепенената от смъртен страх компания.

— Гасете светлините, гасете светлините! Сондата се е натъкнала на петрол и при издигането на струята наблизко е имало огън. Гасете светлините, иначе до две минути цялата долина ще пламне!

Хукнах от един светилник към друг, но горе в стаята лампите също горяха, а и отсреща в стора видях проблясъци на светлина. При това потокът на високо бликащото масло, разпространяващо се с невероятна бързина по цялата долина, достигна реката и сега нещата опираха само до спасяване на голия живот.

— Спасявайте се, тичайте, за Бога! Опитайте да се доберете до височините!

Без да се грижа повече за никого, вдигнах рязко Елън на ръце и в следващия миг седях с нея на седлото. Момичето, несъзнаващо големината на опасността, се противеше с всички сили на прегръдката, но както човек в такива мигове притежава исполинска сила, така и се изгуби тя под мощта, с която я държах. Суолоу, чийто инстинкт правеше излишна употребата на юздите и шпорите, се носеше в бесен бяг надолу по течението на реката.

Планинската пътека, която ни бе довела до Нью Венанго, бе затворена за нас, тъй като огненият поток вече бе потекъл край нея. Можехме да намерим спасение само надолу, но през деня не бях забелязал нищо подобно на път. Само разпенената река диреше там изход.

— Кажете, мис — извиках с тревожна припряност, — има ли някакъв път, излизащ тук долу от долината?

— Не, не! — простена тя под спазматичните усилия да се отскубне от мен. — Пуснете ме да си вървя, казвам ви, пуснете ме!

Аз естествено не се вслушах в думите ѝ, а заоглеждах внимателно близо пристъпилия хоризонт, формиран от двете рязко извисяващи се вериги хълмове. В този миг почувствах един натиск в областта на пояса и същевременно момичето извика:

— Пуснете ме! Освободете ме или ще ви забия в тялото собствения ви нож!

Беше измъкнала боуи найфа. Нямах време за дълги разправнии. Стегнах с бърза хватка двете ѝ китки с дясната ръка, а с лявата я обгръщах още по-здраво.

Опасността нарастваше с всяка секунда. Пламтящата река беше достигнала складовите площи и буретата излитаха с топовен грохот, изливайки съдържанието си, което тутакси лумваше в ярки пламъци, във все по-разрастващото се и все по-бързо напредващо огнено море. Атмосферата беше гореща до задушаване. Имах чувството, че се варя в някое гърне с кипяща вода, а зноят и сухотата растяха с такава светкавична бързина, та си мислех, че и отвътре гори. Съзнанието ми се канеше аха-аха да изчезне, но тук се касаеше не само за моя живот, ами за този на безценния ми товар. В тези ужасни мигове се чувствах, все едно съм отмъкнал най-ценното благо на целия необятен всемир, най-голямото съкровище на небето и земята на пламтящия Оркус^[19] и трябва сега да крия и закрилям великолепната си плячка от сподирящия ме със светкавици, искри и зной Подземен свят. Макар че едва ли бях способен за някаква мисъл, все пак ме прониза създанието за първата, всемогъща любов и трябваше да намеря за нея спасение, спасение, та дори да се наложеше сам аз десет, не, хиляда пъти да загина!

— Суолоу, напред, напред, Суо...!

Не можах да продължа, а пък и храброто животно и бездруго се носеше с почти невъзможна бързина. Доколкото виждах, от тази страна на реката нямаше изход. Пламъците осветяваха скалистите стени достатъчно ярко, за да установя, че бяха неизкатерими. Затова във водата... отвъд, от другата страна!

Един лек натиск на бедрата... скок на послушния мустанг и вълните се затвориха високо над нас. Получих нови сили, нов живот запулсира в артериите ми, ала конят беше изчезнал под мен. Но това

сега нямаше значение, само отвъд... отвъд! Плувах както никога, никога през живота си... със страх, толкова уплашен... толкова уплашен, не за мен, а за нея... нея... нея... Зад мен шумно се изпръхтя...

— Суолоу, верни, храбри, ти ли си?

Ето брега... Отново на коня... напред... напред! Така продължавах. В полусъзнание от възбуда и пренапрежение яздех, скачах, тичах и се катерех, без вече да знам какво върша, но най-сетне... най-сетне — стигнах и се свлякох с товара си на земята.

След няколко мига на принудително възстановяване аз я отнесох няколкостотин крачки навътре в сигурната нощ. Небето пламтеше кървавочервено, а дъхът на разюзданите стихии се кълбеше над огнището на опустошението в гъсти, черни бали, пронизани от пурпурни зари.

Но аз нямах време за оглед, защото момичето лежеше пред мен, все още стискайки конвулсивно ножа, толкова бледо, студено и вцепенено, че го сметнах за мъртво, удавено във водата, докато съм се старал да го изтръгна от пламъците.

Леката дреха беше прогизнала и плътно обхващаше нейната чудно красива фигура. По лицето играеха сърдитите отражения на стрелкащите се с рой искри над периферията на равнината огнени лъчи. Устата, която толкова сърдечно се бе смяла през деня, беше затворена. Очите, чийто поглед беше проникнал толкова дълбоко в душата ми, бяха скрити зад спуснатите клепки. Чистият, благозвучен глас... но не, и отново не! — тя не биваше, не можеше да е умряла! Взех я в обятията си, отмахнах дългите, гъсти, разпуснати коси от челото, разтрих нежните слепоочия, прилепих уста върху устните ѝ, за да върна дъха на неподвижните гърди, зовях я с най-нежните имена, които някога бях чувал, и... ето, един трепет мина по нейното тяло, първо лек, после все по-осезаем. Почувствах туптенето на нейното сърце, пиех лъха на диханието ѝ, видях дългите копринени мигли да се отварят... тя беше жива, пробуждаше се, беше се изплъзнала от смъртта!

Притиснах я до сърцето и зацелувах с безкрайна, блажена радост все повече и повече затоплящите се устни. Отведнъж тя отвори широко, широко очи и се взря в лицето ми с неописуем израз. После

възвърналият се поглед се оживи и със силен крясък тя се изтръгна от мен и скочи.

— Къде съм? Кой сте вие? Какво ми се е случило?

— Вие сте спасена, мис, от жаравата там долу.

При прозвучаването на гласа ми и гледката на все още високо пламтящия, пожар съзнанието ѝ се възвърна.

— Мистър, аз ви презирам!

Не можах веднага да намеря отговор, толкова неочаквано ми дойдоха тези думи, и едва след известно забавяне отвърнах:

— Не ви разбирам!

— Това е понятно. За един човек без чест съображенията никога не са разбираеми. И не е само това, ами вие сте на всичкото отгоре и страхливец!

— Това го разбирам още по-малко!

— Нима не е страхливост една беззащитна...

Запъна. Наситена червенина покри лицето ѝ до шията. И с израз на възмущение, от който едва не се отдръпнах, пристъпи непосредствено до мен и извика:

— Ако бяхте мъж, щях да ви поискам удовлетворение, кърваво удовлетворение, но вие се боите от разприте като някой ученик, така че можете да си вървите. Само внимавайте да не застанете някой ден пред дулото на пушката ми, защото тогава ще ви сметна за онова, което Форстър заяви, че сте — койот!... Боже мой, Форстър... а аз стоя тук!

Едва сега споменът ѝ се възвърна напълно и с вик на болка се спусна към скалистата урва. С няколко бързи скока я настигнах и хванах двете ѝ ръце.

— Останете, мис, в името на всичко свято за вас! Вие сте изгубена, ако дръзнете да приближите това огнено море!

— Пуснете ме, окаянико! Вие сте съзнавали опасността, можели сте да спасите всички, всички, но не сте го сторил. Оставете ме да си вървя, или ще опитате собствената си стомана!

Ножът беше все още в ръката ѝ. Тя го забеляза едва когато ѝ стиснах ръцете и употреби цялата си сила да се освободи. Ако не исках да ѝ счупя ръката, трябваше да отстъпя. Добивайки свободата на десницата, тя изтръгна от хватката ми и лявата си ръка и аз почувствах между пръстите си някакъв малък предмет. Тя не забеляза загубата и се затича по хребета на хълма.

Вече се канех да я последвам, когато от известно разстояние се донесе лек тропот от копита. Спрях и се заслушах.

— Суолоу!

Едно силно, радостно цвилене ми отговори и в следващия миг верният кон стоеше пред мен, потърквайки галъвно глава по рамото ми.

— Суолоу, мой скъпи, скъпи Суолоу — извиках аз, прегръщайки от радост животното, — и ти ли се спаси? Ти се върна, макар да те изоставих в миг на опасност, а тази, за която сторих нещо почти извън човешките възможности, ме заплаши с оръжие и избяга като от някой мръсен ямбарико! И все пак нека запазим пръстена, Суолоу, който изхлузих от пръста ѝ не по своя воля. Ще я намерим и тогава може би ще се реши дали господаря ти не е нищо повече от един презрян... който!

* * *

— Уф! — обади се моят спътник. — Белият ми брат е прав. Тук е яздил червеният мъж. Нека видим какво е търсил насам.

— Винету, големият вожд — отвърнах аз, — е мъдър и има очите на Великия дух. Той много добре вижда какво е търсил тук неговият зъл брат, но иска да ме изпита.

По остро изрязаното лице на индианеца плъзна бегла усмивка, когато отговори, все още наведен над дирята:

— И какво мисли моят бял приятел за тази следа?

— Мъжът, яздил тук, е търсил своите спътници. На всеки хълм е спирал коня си и се е оглеждал за тях и ние следователно трябва да бъдем предпазливи, ако не искаме да загубим скалповете си.

Винету — защото това бе този, от когото бях получил Суолоу — се изправи и ме измери с дълъг учуден поглед.

— Моят бледолик брат ме познава. Той е замятал заедно с мен ласото върху рогата на бизона и е убивал мечката на планините в бърлогата ѝ, стоял е до мен срещу числения превес на арапахосите и е виждал манданите да лежат в кръв пред нозете ми, броил е скалповете

по стените на моя вигвам и сега вижда кичурите на враговете ми да висят от моя пояс. Винету напусна своето племе, за да види големите колиби на белите, техните огнени коне и парни канута, за които му е разправял неговият приятел, но неговата глава от нож няма да бъде докосната!

— Великият вожд на апахите има право — кимнах аз и продължих, посочвайки следите: — А забеляза ли той още, че този кон е бил уморен?

Вместо какъвто и да е отговор, той последва дирята, водейки животното си с ласото, и спря после, като показва земята.

— Тук той се е отморил — и прибави с напрегната физиономия: — Вижда ли брат ми на каква пътека се намира?

Прегледах грижливо земята. Конят е бил вързан за колче и беше опоскал снопчетата полуизсъхнала прерийна трева. Ездачът е лежал на земята и си е играл с колчана. При това занимание беше строшил стеблото и на една стрела и противно на обичайната за индианците предпазливост беше оставил двете отчупени парчета да лежат тук.

Вдигнах ги да ги разгледам. Стрелата не беше ловна, а бойна.

— Той се намира на бойната пътека, но е още млад и неопитен, защото иначе щеше да скрие издайническите парчета, а и следата на неговите крака не е тази на зрял мъж.

Винету оповести с одобрителен звук своето задоволство. При нашата първа среща той ми беше, така да се каже, учител и ме беше свикнал да обръщам внимание и на най-незначителната дреболия, тъй като това бе неизбежна необходимост при многообразните опасности на прерията. Сега използваше всяка възможност да разбере дали неговите уроци са били резултатни.

Един поглед към продължаващите отпечатъци бе достатъчен да ни покаже, че мъжът съвсем наскоро е напуснал мястото — ръбовете на следите бяха още остри, а повалените и смачкани стръкове още не бяха се изправили напълно. Винету върза коня си, просна одеялото и се изпъна.

Аз последвах примера му и извадих две пури от страничния джоб на ловната си риза. Бяха последните от дузините, които преди няколко седмици бях взел от Проуво. Бях ги скътал за някой по-специален случай, но тъй като нищо подобно не се очертаваше, можеха да бъдат изпушени също така добре и сега. Индианецът посегна с видима

жадност, когато му подадох едната пура. Който познава въздържаността, която Запада налага, ще разбере с какво блаженство се отдавахме на рядката наслада. Аз издихвах с неподправено задоволство своите колелца, а Винету първо поемаше пушека по индиански маниер и после го издишваше през носа си.

Мина известно време, през което, не беше разменена нито дума. Мълчаливостта дори сред спътници принадлежи към основните добродетели и аз в никой случай не възнамерявах с ненавременна разговорливост да загубя приятелството и уважението на моя придружител.

Най-сетне, след като пурата отдавна беше изпушена и угарката изчезнала зад устните на индианеца, той се надигна и след късо време отново яздехме един до друг, силно привели тела и отправили изпитателно очи към земята.

Сенките ни ставаха по-дълги и по-дълги, започна да се мръква и сега трябваше да слезем, ако не искахме да загубим дирите. Но преди да слеза от коня, аз посегнах към далекогледа, за да обследвам още веднъж равнината.

Спряхме точно на едно от многобройните възвишения, които в тази част на прерията се редуваха като вълните на някакво застинало море, и поради това имах доста свободен изглед.

Едва бях приближил стъклото до окото и ми направи впечатление една дълга права линия, протегляща се по северния хоризонт от изток до най-отдалечената западна точка.

Изпълнен с радост, подадох тръбата на Винету и му показах посоката, към която да я насочи. След като бе гледал известно време през нея, той я свали с едно изразяващо любопитство «Уф!» и ме погледна с въпросителен израз.

— Знае ли моят брат каква е тази пътека? Това не е пътят на бьфало^[20], нито пък я е отъпкал кракът на червения мъж.

— Знам я. Никой бизон не може да изтърчи разстоянието, което тази пътека изминава, и никой индсман не е в състояние да я прокара през прерията. Това е пътеката на Огнения кон, когото брат ми ще види още днес.

Той вдигна рязко отново тръбата и заоглежда с жив интерес приближения от лещите релсов път. Внезапно обаче видях по обветреното му лице да преминава израз на изненада и в следващия

миг беше скочил от коня, теглейки го с бърз бяг надолу към падината между «вълните».

Тази постъпка естествено трябваше да си има своята уважителна причина и ето защо аз имитирах действията му без забавяне!

— Там отсреща при пътеката на Огнения кон лежат червените мъже — извика той. — Крийт се зад ръба на възвишението, но аз видях един от конете им!

Добре беше постъпил, като напусна нашия издигнат наблюдателен пункт, тъй като там лесно можехме да бъдем забелязани. Вярно, разстоянието беше твърде голямо дори за острото око на индианеца, но по време на моите скитания аз на няколко пъти бях виждал далекоглед в ръцете на тези хора. Културата крачи неудържимо напред и докато изтласква дивака все повече и повече, тя му предлага същевременно и средства да се отбранява до последния човек срещу нейната мощ.

— Какво ще каже моят приятел за намерението на тези хора? — попитах.

Той премълча. Очевидно му беше трудно да си обясни тяхното поведение. Те се намираха на бойната пътека, а пък не бяха разставили стражи. Следователно трябваше да знаят, че в една доста обширна околност няма налице никакъв враг, и понеже при своя явно неголям брой не можеха да замислят далечен поход, той не знаеше какъв отговор да ми даде. За мен, напротив, не бе трудно да отгатна тяхното намерение. Вземайки тръбата от ръката му, аз го приканих да ме чака тук и се запромъквах предпазливо напред.

Макар да бях почти убеден, че те си нямат представа за нашата близост, опитвах по възможност да се придържам към прикрития и така достигнах толкова близо до тях, че можех да ги преброя и наблюдавам, проснат на земята.

Бяха шейсет и трима, всички изрисувани с бойни краски и въоръжени както със стрели, така и с огнестрелни оръжия. Броят на вързаните за колчета коне беше значително по-голям и това обстоятелство потвърди моето предположение.

В този миг чух зад себе си леко дишане. Рязко измъквайки ножа, се обърнах. Беше Винету, когото не беше го стърпяло при конете.

— Уф! — прозвуча от устните му. — Моят брат е много дързък, като е отишъл толкова напред. Това са оглала, най-неустрашимото

племе на сиу, а там лежи Парано, Белия вожд.

Погледнах го удивено.

— Белия вожд?

— Моят приятел нищо ли не е чувал за Парано, свирепия вожд на атьбаските? Никой не знае откъде е дошъл, но той е силен воин и е бил приет сред червените мъже от съвета на племето. Когато всички сиви глави отишли при Маниту, Великия дух, той получил калюмета и събрал много скалпове. Но ето че бил заслепен от Злия дух, започнал да смята своите воители за нигърси и трябвало да бяга. Сега живее в съвета на оглаласите и ги води към велики дела.

— Познава ли моят брат лицето му?

— Винету е премервал своята томахапка с него, но белият е изпълнен с коварство, не се бие честно.

— Той е един изменник, това виждам аз. Искан да спре Огнения кон и да избие и ограби братята ми.

— Белите мъже? — попита вождът учудено. — Та нали той носи техния цвят! Може ли да спре коня?

— Не и дори да събере всички индсмани, които умеят да въртят ласо, пак не би могъл да забави неговия бяг. Но ако разруши неговата пътека, той ще трябва да спре и ще умъртви собствените си ездаци.

Удивлението на вожда нарастваше. Той си нямаше и представа за същината на локомотива и следователно не можеше да схване думите ми. След известно време на мълчание, през което не преставахме да наблюдаваме зорко бивакуващите пред нас воители, той попита:

— Какво ще прави моят приятел?

— Ще чака и ще следи дали Парано ще разруши пътеката на Железния кон, а после ще язди срещу своите братя, за да ги предупреди.

Той кимна.

— Винету ще му помогне. Колко мъже ще седят на коня?

— Не зная.

— Ще бъдат ли приятелски настроени към бащата на апахите?

— Те ще стиснат ръцете на моя приятел, ще изпушат с него голямата лула и ще му дадат барут, олово и тютюн колкото иска.

Лицето му просия от радост и с едно пренебрежително тръсване на глава каза:

— Ако братята на приятеля ми са наполовина колкото тези лапачи на кучета, ние ще ги пратим във Вечните ловни полета.

Мракът на вечерта се спускаше все по-ниско и ставаше все по-мъчно да държим под око вражите фигури. Трябваше да бъде точно осведомен за действията на индианците и помолих Винету да се върне при конете и да ме чака там. Той не можеше да ми бъде полезен с нищо, тъй като не познаваше естеството на железницата, и се подчини на искането ми, макар и против волята си.

— Ако брат ми се озове в опасност, нека нададе кряка на прерийната кокошка. Аз ще дойда да му помогна.

Започна да се придвижва назад, а аз поех, пълзейки по земята и внимателно съблюдавайки всеки шум, косо към железопътното платно. Мина доста време, докато го достигна. После го прехвърлих пълзешком и си насочих от другата страна с удвоена предпазливост към мястото, на което бях видял оглаласите.

Ето че до ушите ми достигна тихо звънтене. Ослушах се. Беше звук от равномерно стоварващи се удари и когато изпълзях на насипа и сложих ухо на една от релсите, толкова ясно чух удрянето на чук, че не остана никакво съмнение.

Нямаше време за губене и след като бях пропълзял едно късо разстояние назад, аз се изправих и се затичах обратно по пътя, по който бях дошъл. Не познавах железопътния участък, при който се намирахме, и също така малко знаех времето, в което трябваше да мине влакът. Това можеше да се случи всеки миг, а за предупреждението беше необходима значителна преднина. Намирах се в немалка възбуда и едва не бях взет за друг и намушкан от Винету, върху когото кажи-речи връхлетях.

След няколко думи на разяснение и съвещание седнахме на конете и поехме в бърз тръс покрай релсите на изток. Малко лунна светлина щеше да ни е добре дошла, но и ярките блясъци на звездите бяха все пак достатъчни да различаваме трасето.

Мина четвърт час и още толкова. Опасност за приближаващия влак следователно вече нямаше, стига само да ни забележеха. Още по-добре щеше да е, разбира се, ако това можеше да стане без знанието на индианците, но при равния терен пронизващата светлина на американските машини се забелязваше от няколко мили.

Подтикнахме конете към по-бърз ход и изминахме, яздейки мълчешком един до друг, още едно значително разстояние.

Според мен времето беше настъпило. Спрях и скочих от коня. Винету стори същото. След като вързахме добре конете, аз събрах купчина суха трева и я усуках до нещо като факел. С помощта на малко поръсен барут лесно щях да го запала и сега можехме спокойно да изчакаме събитията.

Изтегнати върху одеялата си, ние се заслушвахме в нощта и почти не отделяхме очи от посоката, от която следваше да се очаква влакът. Винету не обелваше дума, той малко или никак не разбираше намерението ми и ме оставяше да действам, без да се намесва. Освен шума, причиняван от пасящите коне, можеше да се чуе най-много само лекото шумолене на някоя излязла на лов буболечка. И минутите се разтегляха все по-мъчително.

И ето, след една малка вечност, далеч, далеч проблесна светлина, първо малка и едва забележима, но полека-лека все по-нарастваща.

— Великият вожд на апахите сега ще види Огнения кон. Той идва.

Винету се надигна. Нито звук от устата му не издаде напрежението, в което се намираше. Взех фитила в ръка и го посипах с барут.

Сега приближаването на вагоните стана доловимо от засилващото се тракане, което постепенно прерасна в шум, напомнящ тътена на далечна гръмотевица.

— Огнения кон има зъл глас — обади се Винету. — Какви ли са неговите мисли за племето на апахите?

Значи все пак изпитваше някаква угриженост за своята сигурност. Пред един враг, дори превъзхождащ, не би го споходила ни най-малка боязън, но непознатата, по толкова плашещ начин оповестяваща своята мощ пара, смущаваше неговото душевно спокойствие.

— Това не е гласът на Огнения кон, а тропотът от колелата, върху които лети.

— Тогава цвиленето на неговата уста трябва да е още по-страховито. Моят брат няма да изостави Винету!

Успях да изрека само една кратка дума за успокоение, защото мигът беше дошъл. Хвърляйки заслепяващ светлинен клип, влакът приближаваше с громолене.

Измъкнах револвера и натиснах спусъка. В миг барутът пламна и разпали сухата трева. Размахвайки фитила, аз го разгорях в ярък пламък и дадох с другата ръка знак за спиране.

Машинистът трябва веднага да бе забелязал сигнала през ветроупорното стъкло, защото още след първите размахвания на факела прозвуча пронизително и бързо повторено изсвирване, почти в същия миг спирачките бяха дръпнати и влаковата композиция прелетя край нас с гръмовит тътен.

— Уф, уф, уф! — извика изпълнен с уплаха Винету, ала аз нямах време да обръщам внимание на тревожното му удивление, а само му дадох знак да ме следва и затичах след видимо намаляващия скоростта си влак.

Най-сетне той спря. Без да зачета навелите се от своите издигнати места служители, притичах покрай вагоните до локомотива и хвърлих върху рефлектора одеялото, което предвидливо бях грабнал от земята. Същевременно викнах с възможно по-силен глас:

— Изгасете светлините!

Фенерите веднага изчезнаха. Служителите на Юниън Пасифик бяха хора с присъствие на духа и бързи реакции.

— S'death!^[21] — извика някой от машината. — Защо покрихте прожектора, човече? Надявам се, там отпред не се е случило нещо!

— Трябва да останем в мрак, сър — отговорих. — Пред нас има индианци и имам основание да мисля, че са извадили релсите!

— Всички дяволи! Ако това е така, вие сте най-почтеният тип, спъвал се някога в тая проклета страна.

И скачайки на земята, така ми стисна ръката, че ми идеше да изкрещя.

След няколко мига бяхме обградени от любопитни и аз се удивих на значителния брой хора, измъкнали се от вагоните.

— Какво става, какво има, защо спряхме? — завикаха наоколо в кръга.

С кратки думи обясних ситуацията и предизвиках немалко вълнение сред мъжете.

— Добре, много добре! — извика инженерът. — Вярно, това ще ни пообърка нещата, но то не е нищо пред великолепната възможност малко да поопърлим кожата на червените нехранимайковци. Това е третият път в последно време, когато се осмеляват да нападат и

ограбват влакове, ама днес са се излъгали и веднага ще си получат благодарността в брой. Във всеки случай са мислили, че влакът кара товар и разполага с обичайните пет-шест човека. Но за щастие ние сме качили няколкостотин работници и тъй като всички тези хора са въоръжени, работата само ще ни достави удоволствие! Ама що за човек стои там отсреща? За Бога, червенокож!

Посегна към колана и поиска да се втурне към Винету, който ме бе последвал и сега бе застанал в изправена, очаквателна поза странично в мрака.

— Остани си спокойно на мястото, сър! Това е мой ловен другар, който ще се радва да се запознае с дръзките ездачи на Огнения кон.

— Това е друго нещо. Повикай човека!

Махнах на вожда и той приближи с бавни крачки, но отскочи с тревожен възглас, тъй като инженерът се бе качил да изпусне парата, която излезе с пронизително съскане от вентилите и обгърна машината с бял облак.

— Уф, уф! Защо брат ми вика Винету, след като конят е сърдит?

— Винету? — извика някой отзад и един мъж чевръсто си проби път през околностоящите. — Винету, великият вожд на апахите, е тук?

Беше мъж с исполински форми, както можах да различа в тъмнината, а и ми се видя, че носи не облеклото на бързо правещите му място работници, а дрехите на прериен ловец. Застана пред вожда и попита с доловимо радостен тон:

— Да не би Винету да е забравил фигурата и гласа на своя приятел?

— Уф! — отговори със също такава радост запитаният. — Как може Винету да забрави Олд Файерхенд, най-великия от всички бели ловци, макар да не го е виждал от много лета!

— Вярвам, вярвам, стари скалпировачо, нали и аз се чувствам като теб, но...

— Олд Файерхенд? — извикаха, прекъсвайки го, в кръга и присъстващите почтително отстъпиха на крачка от споменатия.

На мен също ми беше познато името на този най-прочут сред враговете на индианците мъж, с чиято личност се свързваха разкази за почти невероятна дързост, така че суеверието на прерийните ловци го обгръщаше с един растящ от все нови и нови добавящи се истории нимб.

— Олд Файерхенд? — възкликна и инженерът. — Защо не ми назовахте истинското си име, когато се качихме, човече? Щях да ви предоставя по-добро място от на всеки друг, на когото правим услугата да го закараме донейде в Запада!

— Благодаря, сър, то си беше достатъчно добро! А сега нека не губим скъпоценното време за празни приказки, а да се посъветваме какво ще предприемем срещу индсманите.

Веднага всички се групираха около него, сякаш се разбираше от само себе си, че неговото мнение ще бъде най-доброто, и сега трябваше да повтори доклада си в по-големи подробности.

— Значи сте приятел на Винету? — попита той, когато свърших. — Аз не приемам току-тъй хората, но онзи, на когото той оказва уважение, може да разчита и на мен. Ето ръката ми! А сега нека ви кажа мнението си, хора! Ще сформираме две отделения, които ще се промъкнат към индианците от двете страни на линията. Имаме си двама водачи, така че не можем да се заблудим. Докато едното отделение обхване предпазливо в полукръг индсманите и ги подкара към линията, другото ще ги посреща. Врагът ще се озове по средата и ще бъде напълно изстребен. Но внимавайте да не бъдем преждевременно забелязани. Влакът естествено ще остане тук и комуто не стиска да дойде, нека остане при него.

— Well, сър, аз съм съгласен! — обади се инженерът. — И макар всъщност да не бива да напуснем поста си, не ми се ще да притежавам чифт здрави юмруци само за тоя, що духа. Не бих могъл да издържа в старата печка, слушайки как пукат пушката ви, така че идвам с вас. — И обръщайки се към персонала, продължи: — Вие ще останете по вагоните и ще внимавате. Човек понякога не знае какво може да се случи... Том!

— Сър! — отговори огнярят.

— Ти доста добре умееш да се оправяш с машината. За да не се налага после пак да се връщаме, ще ни последваш с вагоните; веднага щом видиш сигнален огън. Но бавно, възможно по-бавно. Сигурно ще се наложи да поправяме трасето.

Не след дълго дълбока тишина полегна върху околността и най-малкият шум не издаваше, че царящият по ширната равнина мир криеше приготовленията на кървава драма.

Изпървом изминахме едно значително разстояние в изправено положение, но когато стигнахме близостта на предполагаемия боен плац, залегнахме и запълзяхме един след друг покрай насипа. Луната междувременно беше изгряла и хвърляше спокойна, бистра светлина над местността, така че можеше да се вижда на доста обширно разстояние. Тази светлина затрудняваше, наистина, промъкването, но в друго отношение отново бе в предимство за нас. При еднообразието на издиганията и сниженията на земята иначе нямаше да ни е лесно в мрака да определим точно мястото, на което бяхме видели оглаласите, и като едното нищо можехме из един път да им наскочим. От това сега нямаше защо да се страхуваме.

Спирайки от време на време при придвижването за миг, аз се надигах и хвърлях изпитателен поглед през дигата. Ето че сега съгледах на едно издигащо се встрани възвишение една фигура, открояваща се отчетливо на хоризонта. Значи индианците сега бяха поставили страж и ако мъжът не насочваше вниманието си само към очаквания в далечината враг, а и към близката околност, непременно трябваше да забележи отделението, придвижващо се от другата страна на релсовия път. Но аз се доверявах на разсъдливостта на апахския вожд, който често бе показвал пред мен едно направо достойно за удивление майсторство в промъкването.

След броени минути можехме да видим останалите, лежащи неподвижно на земята. На късо разстояние зад тях стояха вързаните за колчета коне — обстоятелство, усложняващо внезапното нападение, тъй като животните лесно можеха да станат издайници. По същото време видях съоръжението, което индианците бяха стъкмили за спирането на влака. Те бяха изкъртили няколко релси и ги сложили заедно с извадените траверси върху коловоза. С тръпка на ужас помислих за съдбата, която щеше да сполети пътниците, ако не бяхме забелязали намерението на диваците.

Продължихме да се придвижваме, докато се намерихме точно срещу отряда. Сега спряхме и останахме да лежим, изпълнени с очакване и държейки оръжията в готовност за незабавна употреба.

По-добре щеше да бъде нападението да се предприемеше от наша страна, но диспозицията беше вече решена, така че сега трябваше само да си траем. Главната задача на нашите съюзници беше най-напред да обезвредят поста — начинание, за което считах способен единствено

Винету. При тази силна лунна светлина мъжът можеше да различава точно и най-дребните неща в близката околност и да долавя и най-лекия шум при владеещата наоколо тишина. А и дори да им се удадеше да го изненадат, за да го обезвредят с един добре премерен удар с нож, трябваше да скочат, при което веднага щяха да бъдат видени от другите.

Питайки се как може да се премахне тази злина, видях как той внезапно изчезна сякаш в земята, но в следващия миг вече стоеше отново изправен в прежното си положение. Цялото това движение бе станало със светкавична бързина, но аз знаех какво означаваше. Сегашният страж вече не беше оглала, а Винету. Той се беше промъкнал с още някой непосредствено до поста и в мига, в който онзи бе дръпнал стража за краката и го бе направил неспособен да издаде звук, той бе изникнал прав като свещ.

Това бе отново един от неговите достойни за възхищение индиански номера, при който можеше да му е помагал само Олд Файерхенд. Никой друг от нас не бе забелязал събитието и тъй като враговете упорито оставаха неподвижни, трябваше и на тях да се е изплъзнало. С това най-трудното беше благополучно преодоляно и сега можехме да очакваме нападението в най-кратко време.

И действително малко по-късно съгледах една редица от тъмни точки, които се придвижваха на известно разстояние зад конете все по-напред и се стремяха да се стеснят в полукръг. Незабелязано от индианците приближаваха все повече и повече и вече ми се струваше, че изненадващото нападение е съвсем сигурно, когато... отсреща проблесна пламък... последва силен пукот... беше гръмнала пушка.

Оглаласите незабавно скочиха на крака и едва бях забелязал втурналите се към тях фигури, те се озоваха с бързината на мисълта върху седлата, извъртяха рязко конете и се понесоха в галоп към дигата на линията.

Не бяха очаквали нападението и следователно не бяха уговорили мерки на поведение за подобен случай. Ето защо, виждайки числения превес на белите, опитваха най-напред да се махнат по-далече, за да вземат решение от по-сигурна позиция. Не можеха да видят, че от другата страна на дигата лежи засада, и сега се касаеше да бъде спряно тяхното бягство.

— Have care!^[22] — извиках аз, когато бяха отдалечени само на няколко конски дължини от нас. — Целете се по конете и после върху тях!

Имах карабина «Хенри» с дваисет и пет куршума в приклада — едно опасно оръжие срещу ездаци, което употребявах с пълна сила. Още при първия ни залп индсманите образуваха кълбо, към което всички се втурнаха. Аз засега запазих позицията си, изпращайки куршум след куршум от сигурната цев.

Битката вилнееше със смъртоносна неумолимост. Вярно, на един малък брой се бе удало да пробие нашата линия и да офейка в далечината, но повечето бяха или хвърлени от ранените коне, или нашето надмощие им бе попречило да избягат. И макар да се биеха като дяволи, беше очевидно, че са обречени на загиване.

Първоначалната бъркотия на ръкопашния бой постепенно се разпадна в отделни, по-добре видими двубои. Неучастващият зрител имаше възможност да наблюдава дела, за които едва ли имаше място на цивилизованата земя. Дружината на железопътните работници се състоеше, както лесно можеше да се разбере, от хора, закалили силите си в бурите на живота, но за начина на битка на индианците май никой не беше подготвен. И където не стояха по неколцина срещу един индсман, определено той вземаше връх и арената се покриваше с все повече паднали под мощните удари на томахоука.

Само трима от нас — Олд Файерхенд, Винету и аз, бяхме снабдени с тези оръжия и в действителност се оказа, че при еднакви оръжия по-интелигентният европейец има предимство. Аз отдавна бях оставил пушката и участвах в ръкопашния бой. Колкото по-малък ставаше броят на враговете, толкова повече работниците мислеха, че са си изпълнили дълга и отстъпваха встрани, за да се възстановят. Но толкова повече се натоварвахме ние, другите, и имахме предостатъчно работа по сразяване остатъка от враговете.

Винету познавах достатъчно и следователно можех да не го наблюдавам. Напротив, нещо сякаш със сила ме привличаше към Олд Файерхенд, чийто вид ми напомняше за онези древни бранници, за които толкова много и с такова възхищение бях чел като момче. Беше застанал с разкрачени крака и поемаше изтласкваните към него индианци с бойната секира, която, размахвана от неговата исполинска ръка, се стоварваше със съкрушителна мощ върху главата на врага.

Дългите, бели, подобни на грива коси се развяваха около откритата му глава, а по ярко осветеното от луната лице бе изписано чувство на блаженство, което придаваше на чертите му странен израз.

Странично от него и мен се биеше един индианец, който отваряше много работа на своите противници, и в крайна сметка сигурно щеше да му се удаде да си пробие път и да избегне съдбата на другите. Тъкмо отблъсна последния от стоящите на пътя му и се канеше да потърси далечината, когато съвсем неочаквано насреща му застана нов враг. Беше Винету, който, при виждането на дивака, притича още преди аз да съм осъществил същото намерение.

— Парано! — извика, макар иначе по индиански обичай да не бе отварял уста по време на битката. — Кучето на атъбаските иска да избяга от Винету, вожда на апахите? Устата на земята ще изпие неговата кръв и ноктите на лешояда ще разкъсат тялото на предателя, но скалпът му ще краси пояса на апаха!

Захвърли томаховката далеч от себе си, измъкна ножа, от украсения скоси колан и сграбчи Белия вожд за гърлото.

Когато противно на привычката си се бе втурнал с висок вик към оглала, Олд Файерхенд хвърли един бърз поглед насам и той се плъзна по лицето на врага. Но въпреки мимолетността на този поглед той видя една физиономия, която мразеше с всяка фибра на своята душевност, която дълги, дълги години със страхотно напрежение, но напразно, бе дирил, и която сега толкова неочаквано се появи на това място пред очите му.

— Тим Финети! — изкрещя, разбута с ръце индианците като стръкове трева и се впусна през тях към Винету, хващайки вдигнатата му за удар ръка. — Стой, братко, този човек ми принадлежи!

Парано застина от ужас, като чу да се извиква истинското му име, но едва бе хвърлил поглед в лицето на Олд Файерхенд, той се отскубна от ръката на раздвоилия вниманието си Винету и се понесе като изстрелян от тетива. В миг се освободих и аз от индианеца, с когото по време на тази сцена водех битка, и се втурнах да гоня беглеца. Вярно, аз нямах никаква сметка за уреждане с него, но дори и да не си бе заслужил правото на куршум като същинския подбудител на планираното нападение, знаех, че е смъртен враг на Винету, а сега научих, че и Олд Файерхенд много държи на неговата особа.

Двамата също така на мига се бяха заели с преследването, ала аз знаех, че няма да намалят преднината, която имах пред тях, и по същото време установих, че си имам работа с изключителен бегач. Макар според чутото Олд Файерхенд да бе майстор във всички умения, изисквани от живота в Запада, той отдавна вече не бе в годините, които биха улеснили едно надбягване на живот и смърт, а Винету често бе признавал, че не е в състояние да ме настигне.

За свое задоволство забелязах, че Парано вършете грешката да търчи презглава все направо, без да жали сили, и в объркването си не следваше обичайната тактика на индианците да бяга в зигзаг. Аз се опитвах да пестя дъха и с пълно отчитане на силите и възможната издръжливост прехвърлях ритмично напрежението при бягането от единия на другия крак — предпазливост, която винаги ми е била от предимство.

Другите двама оставаха все по-назад, така че вече не долавях шума от дишането им, което първо бях слушал непосредствено зад мен. И сега от доста голямо разстояние, прозвуча гласът на Винету:

— Нека Олд Файерхенд спре! Моят млад брат ще залови и умъртви жабата на атъбаските. Той има краката на вятъра и никой не може да му се изплъзне.

Този ласкаво прозвучал вик се отнасяше за мен, но аз не можех да се огледам, за да видя дали разгневеният ловец откликна на призива. Луната грееше, наистина, ала при нейната измамна здрачина трябваше непрекъснато да държа беглеца под око.

До момента не бях го доближил и с крачка, но сега забелязах, че бързината му започна да намалява, и засилих темпото. След късо време вече летях толкова близо зад него, че долових запъхтяното му дишане. Нямах в себе си друго оръжие освен двата изстреляни револвера и боуи найфа, който сега изтеглих. Секирата ми беше пречила при бягането и я бях захвърлил още при първите крачки.

Внезапно оня отскочи настрани, за да се стрелна покрай него в пълен бяг и да се озове зад мен, но аз естествено бях подготвен за този маньовър и свърнах встрани в същия миг, така че се сблъскахме с пълна мощ и ножът ми потъна до дръжката в тялото му.

Сблъсъкът беше толкова силен, че и двамата се стоварихме на земята. Той не се изправи, а аз мигновено скочих, тъй като не можех да

знам дали е смъртоносно улучен. Но той не помръдваше крайник и, поемайки си дълбоко дъх, измъкнах ножа.

Това не беше първият враг, когото повах, и тялото ми носеше някои спомени от невинаги благополучно състояли се схватки с опитните в боя обитатели на американските степи, но пред мен лежеше бял и аз не можех да се преборя с едно потискащо чувство. Ала той при всички случаи си бе заслужил смъртта и следователно не бе достоен за съжаление.

Още не бях решил какъв трофей от победата да си взема, когато чух зад себе си бързия бяг на някакъв човек. Хвърлих се рязко на земята, но нямаше от какво да се опасявам — беше Винету, който от приятелска загриженост все пак ме беше последвал и сега спря до мен.

— Моят брат е бърз като стрелата на апаха, а ножът му улучва сигурно целта.

— Къде е Олд Файерхенд?

— Той е силен като мечка по времето на снеговалежа, ала ръката на времето задържа неговите нозе. Не иска ли брат ми да се украси със скалповия кичур на атъбаска?

— Подарявам го на моя червен приятел!

С три среза косата бе отделена от черепа на мъртвия. За да не бъде засегнат от тази процедура, аз се бях извърнал и сега ми се стори, че няколко тъмни точки се движат бавно към нас.

— Нека Винету залегне, защото ще трябва да брани скалпа на Белия вожд!

Идващите приближаваха с видима предпазливост. Бяха към половин дузина оглаласи, очевидно от онези, които ни се бяха изплъзнали и сега се връщаха, за да разузнаят нещата и потърсят евентуално разпръснати съплеменници.

Апахът запълзя, плътно притиснат към земята, настрани и аз го последвах, отгатвайки намерението му. Олд Файерхенд отдавна вече трябваше да е при нас, но след като бе изгубил Винету от очи, вероятно беше поел в погрешна посока. Сега забелязахме, че приближаващите имаха коне, които водеха след себе си за юздите. По този начин бяха готови във всеки момент за бързо бягство, но за нас това обстоятелство можеше да стане опасно. Ето защо трябваше да завладеем животните. Описахме една дъга, която трябваше да ни отведе зад гърба им между тях и конете.

На такава отдалеченост от бойната арена те естествено не бяха очаквали да видят мъртвец и издадоха едно удивено «Хух!», когато съгледаха пред себе си едно неподвижно човешко тяло. Ако знаеха, че е бил намушкан тук, сигурно щяха да се отправят с по-малка бързина към него. Предполагайки, че се е довякъл дотук ранен от ръкопашния бой, те се наведоха без бавене към него и като го разпознаха и видяха как е обезобразен, нададоха приглушени яростни възгласи. Това беше подходящият миг за нас. В миг уловихме ремъците на всички коне, които те в уплахата си бяха пуснали, възседнахме и препуснахме в галоп към нашите. Една битка нямаше да ни допринесе никаква полза. Достатъчно беше, че се изплъзнахме кажи-речи невъоръжени на трикратно превъзхождащ ни противник и освен това бяхме смъкнали скалпа на вражеския предводител и задигнали няколко коня.

С напълно извинимо удоволствие си представях обърканите физиономии, които бяха направили подире ни измамените индианци, и дори толкова сериозният Винету не съумя да потисне едно изречено с усмивка «Уф!» Но същевременно имахме немалка грижа за Олд Файерхенд, който също като нас можеше да срещне група разбити врагове.

И тази тревога се оказа основателна, защото при връщането си на мястото на нападението не го намерихме, макар от отдалечаването ни да бе минало доста време.

Битката беше приключила, хората се бяха заели с превързване на ранените и отнасяне на мъртвците. Близо до мястото, където лежах изтръгнатите релси, горяха два високи огъня. Те разпространяваха необходимата светлина и същевременно служеха като сигнал за влаковия персонал.

— Ето че сте отново тук! — викна насреща ни инженерът. Носеше кърпа на едната ръка, подаде ни непострадалата десница и заговори на Винету: — Храбро се държа, старо, не очаквах такова нещо от един индсман, но ще съумея да го докладвам! Накъде води пътеката ти?

— Винету отива да види могъщия народ на бледоликите — отвърна запитаният.

— В такъв случай не забравяй да идеш в Уошингтън, града на Великия баща, на когото аз ще пиша за храбрия и добър вожд на апаките.

— Винету ще го види и ще му предаде желанията на червените мъже.

— Той ще изслуша думите на нашия брат и ще отговори с мъдрост и доброта. Но къде е Олд Файерхенд, когото видях да се носи след вас?

— Моят бял брат е изгубил дирята на червения мъж и се е натъкнал на нов враг. Апахът ще отиде да го потърси със своя млад приятел.

Аз също хранех такова намерение, тъй като ако не му се беше случило нещо, той отдавна трябваше да е тук. Без да губя време в излишни приказки, се присъединих към индианеца. След като си прибрахме, оръжията и ги приведохме в надлежно състояние, отведохме конете на сигурно място и закрачихме към посоката, от която току-що бяхме дошли. Луната хвърляше своята бледа, несигурна светлина върху просналата се пред нас шир. Зад нас пламтяха двата огнени езика, а в източната част на кръгозора се появи Силната светлина на приближаващата машина. Възелът, свързал ни за кратко време с цивилизацията, беше халтаво вързан. Може би се развързваше още в настоящия миг, който ни водеше в неznайната и пълна с опасности нощ.

* * *

Бяха изминали ред дни. Бяхме благополучно преодолели пътя посред територията на враждебни племена и сега, когато грозящите опасности бяха останали зад нас, можехме да се посветим на себе си и да си отпочиваме колкото душа иска.

— Пушките ни в последните дни бяха оставали неми, за да не привлекат с пукота си вниманието на червенокожите, но въпреки това не бяхме чувствали лишения. От заселището на железопътните работници се бяхме снабдили богато с провизии и някои други неща. Тъкмо сега Олд Файерхенд изсипа съдържанието на последното шише ром в горещата вода и с видимо удоволствие вкуси това толкова рядко по тези райони питие.

Винету беше поел стражата и сега пристъпи към огъня, връщайки се от една от своите обиколки. Олд Файерхенд му предложи изпускащото пара канче.

— Няма ли брат ми да седне при огъня? Пътеката на арапахо не води до това място.

— Окоето на апаха стои винаги отворено, той не вярва на нощта, защото е жена.

След като бе сръбнал дълга глътка, той закрачи обратно в тъмнината.

— Той мрази жените — подхвърлих аз, поставяйки началото на един от онези задушевени разговори, които, водени под спокойно проблясващите звезди, остават в спомените за дълги години.

Олд Файерхенд отвърза висящия на врата си калъф, извади грижливо съхраняваната в него къса лула, натъпка я без бързане и я запали.

— Така ли мислиш? Може би не е тъй.

— От неговите думи май така излиза.

— Излиза — кимна старият ловец, — ама не е така. Някога имаше една, за чието притежание той щеше да се бие и с човек, и с дявол, но от онези дни думата «скуоу» се е изгубила от паметта му.

— Защо не я е отвел в колибата си?

— Тя обичаше друг.

— За тези неща индианецът обикновено не пита.

— Само че този друг беше негов приятел.

— И името на този приятел?

— Е, сега е Олд Файерхенд.

Вдигнах изненадано поглед. Тук се натъквах на една от онези драми, с които Запада изобилства и които придават на неговите, образи и събития силен и отличителен характер. Естествено няха право да разпитвам повече, но желанието да науча нещо по-подробно трябва ясно да се бе изразило на физиономията ми, защото след известна пауза той продължи:

— Остави миналото на спокойствие, човече. Ако исках да говоря за него, ти щеше въпреки младостта си да си единственият, наистина, пред когото щях да го сторя, защото те обикнах за краткото време, през което сме заедно.

— Благодаря, сър! Мога открито да ти кажа, че аз също не съм безчувствен.

— Зная, зная, та нали предостатъчно го доказа. Без твоята помощ онази нощ щях да бъда изгубен. В изблика на гняв, до който ме доведе физиономията на Тим Финети, изгубих от очи следата ви. Наскоро една стрела бе пронизала крака ми и не можех достатъчно бързо да ви следвам. Въоръжен само с нож, попаднах на група прокрадващи се наоколо оглаласи, към които сетне се присъединиха и онези, на които бяхте отмъкнали конете. Бях в дяволски тежко състояние и кървах като прострелян на много места бизон, когато вие най-сетне пристигнахте.

— Това говори много, сър. Синът на някоя друга майка щеше в твоето положение да си плюе на петите само за да има честта да офейка жив.

— Я стига, още никой червенокож не може да каже, че е видял гърба на Олд Файерхенд. За ядосване си беше само, че не можах лично да си уредя сметката с Тим Финети и бих дал начаса ръката си, само и само да ми беше позволено аз да бях дал на негодия да вкуси желязото ми.

При тези думи по иначе толкова спокойното и открито лице на говорещия премина сянка на стаено ожесточение. И както лежеше сега срещу мен с яростно святкащи очи и стиснати пестници, не бе трудно да си представя, че споменатата сметка с оня Парано, или Финети трябва да е била от изключително естество.

Признавам, че любопитството ми ставаше все по-голямо, и така щеше да е с всеки друг на мое място. Но трябваше да го сдържа, което никак не бе трудно, тъй като със сигурност можех да очаквам разяснение от бъдещето.

Когато тръгнахме да го търсим с Винету в нощта на нападението, намерихме го в битка с превъзхождащ брой индсмани и при липсата на професионални грижи в прерията получените рани скоро-скоро щяха да му докарат смъртта. За щастие наличният влак ни предложи спасителното средство и ние с радост приехме поканата на инженера да пътуваме до най-близката и същевременно най-далеч изнесената по това време административна точка на все още намиращата се в процес на строеж железопътна линия и там да дочакаме оздравяването на ранения.

Това оздравяване бе преминало по-бързо, отколкото бяхме очаквали, и ето как след сравнително кратко време бяхме продължили прекъснатия си път. Трябваше най-напред да минем през земите на арапахите и поуните и да стигнем до Манкисита. При нейния бряг се намираше «крепостта» на Олд Файерхенд, както той я нарече. Може би в скоро време щяхме да я достигнем, тъй като преди ден бяхме преплували Киъй Паха.

Там възнамерявахме да си починем няколко дена и после през Дакота и Кучешката прерия да се опитаме да стигнем до езерата. По време на този престой се надявах да ми се удаде възможност да хвърля един поглед в миналото на Олд Файерхенд и ето защо сега запазих мълчаливо неподвижното си положение, като от време на време го променях само за да подбутна огъня и добавя нови съчки.

При едно от тези движения надянатият на пръста ми пръстен проблесна на светлината на пламъците. Въпреки бързината на това просветване остроото око на Олд Файерхенд бе съгледало добре малкия златен предмет и със смаяна физиономия той скочи от удобната си поза.

— Какъв пръстен носиш, сър?

— Той е спомен за един от най-ужасните часове в моя живот.

— Би ли ми го дал за малко да го разгледам?

Изпълних желанието му. С видима припряност посегна той към пръстена и едва му бе хвърлил един по-обстоен поглед, прозвуча въпросът:

— От кого го имаш?

Беше го овладяло неописуемо вълнение, докато аз отговорих спокойно:

— Получих го от една млада дама в Ню Венанго.

Той изговори с усилие:

— В Ню Венанго? При Форстър ли си бил? Видял си Елтън? Говориш за ужасни часове, за нещастие!

— Едно приключение, при което бях подхвърлен заедно с моя храбър Суолоу на опасността да бъда жив опечен — отвърнах, протягайки ръка към пръстена.

— Почакай! — отклони той. — Трябва да знам как тази халка се е озовала в твое притежание. Аз имам священо право над нея, посвещено и по-голямо от който и да е друг!

— Седни си спокойно, сър. Ако някой друг бе отказал да ми я върне, щях да съумея да го принудя. На теб обаче ще разкажа подробно нещата, а после навярно и ти ще можеш да ми докажеш своето право.

— Говори, но знай, че този пръстен в ръката на друг човек, комуто имам по-малко доверие, отколкото на теб, много лесно би могъл да се превърне в неговата смъртна присъда. Хайде разказвай, разказвай!

Той познаваше Елън, познаваше и Форстър и възбудата, в която се намираше, свидетелстваше за големия интерес, който проявяваше към тези лица. Имах стотици въпроси на езика, но ги преглътнах и започнах разказа си за срещата с чудното и загадъчно момите, чийто образ се бе впечатлил така трайно в паметта ми, че само за кратки прекъсвания можех да отклоня мисълта си от него.

Той лежеше подпрян на лакът срещу мен зад огъня и във всяка отделна черта от лицето му се четеше напрежението, с което следеше моя разказ. С всяка дума вниманието му растеше и когато стигнах до мига, в който я бях метнал пред мен на коня, скочи и извика:

— Човече, единствено по този начин си могъл да я спасиш! Аз треперя за живота ѝ, бързо, бързо говори нататък!

Преживявайки наново онази ужасна възбуда, аз също се бях надигнал и продължих описанието. Той пристъпваше все по-близо и по-близо, устните му се отваряха, сякаш искаше да попие всяка отделна дума, широко отворените очи бяха приковани в устата ми и тялото му се изви в поза, сякаш, самият седеше на стремглаво носещия се Суолоу. Заедно с мен скочи във високо разпенените талази на реката и изкатери в ужасен страх за прелестното същество стръмната, зъбата скална стена. Отдавна бе сграбчил ръката ми и неосъзнато стискаше с такава сила, че едва не стиснах зъби. Дъхът му излизаше с шумни изпъшквания от стегнатите от страх и угриженост гърди.

— Heavens!^[23] — извика с дълбока, дълбока въздишка, когато се бях добрал с нея до края на клисурата и значи я бях отвел на сигурност. — Беше ужасно, ужасно! Изживявах страх, сякаш собственото ми тяло беше в пламъците, макар да знаех, че си успял да я спасиш, защото иначе нямаше да ти даде пръстена.

— Тя не го и стори. Аз го изхлузих неволно от пръста ѝ и тя изобщо не забеляза загубата.

— В такъв случай е трябвало непременно да върнеш чуждата собственост на притежателката ѝ.

— Поисках, но тя избяга. Вярно, последвах я, но я видях едва на утрото в компанията на едно семейство. То беше избегнало смъртта, понеже жилището им се намираше в най-горния край на долината, а пожарът бе взел посока надолу.

— И тогава й заговори за пръстена?

— Не, тя въобще не ме прие и аз после естествено продължих да яздя по пътя си.

— Такава си е тя, такава си е! Не мрази нищо повече от страхливостта и те е смятала за бързливец. Какво стана с Форстър?

— Чух, че единствено онова семейство се спасило. Огненото море, изпълнило котловината, беше погълнало всичко, което се бе намирало в неговия обсег.

— Това е едно ужасно наказание за действително безполезното и смехотворно намерение да се остави маслото да изтича, за да му се вдигне цената!

— И него ли познаваше, сър? — попитах сега.

— Бил съм няколко пъти при него в Ню Венанго. Беше надменен парвеню и имаше основание поне с мен да се отнася с малко по-добри маниери.

— И Елън си видял при него?

— Елън? — каза със странна усмивка на сега отново спокойното лице. — Да, при него и в Омаха, където тя има брат... може би и другаде.

— Навярно би могъл да ми разкажеш нещо за момичето!

— Възможно, но не сега, не сега! Твоят разказ така ме завладя, че не мога истински да се съсредоточа за един такъв разговор, но в подходящо време ще научиш повече за нея, сиреч колкото знам самият аз. Тя не ти ли каза какво е правила в Ню Венанго?

— О, да! Искаше да види баща си и там само се бе настанила на квартира!

— Тъй, тъй, тя все така прави през всичките години. Та ти твърдиш, значи, че наистина и със сигурност е избегнала опасността?

— Съвсем определено.

— И си я видял също как стреля?

— Превъзходно, както вече ти казах. Трябва да се е радвала на изключително добри уроци.

— Така е. Нейният баща е стар скалпировач и сред излетите от него куршуми няма и един, който да не е намерил пътя си между известните две индиански ребра. От него е научила как да се цели и ако си мислиш, че в даденото време и място няма да съумее да го приложи, страшно се лъжеш.

— Къде е този баща?

— Намира се ту тук, ту там и мога да ти кажа, че доста добре се познаваме. Възможно е да ти помогна някой път да го видиш.

— Де да можеше, сър! — извиках аз, скачайки.

— Ще го видиш, човече, дъщерята заслужава баща й да ти каже благодаря.

— О, не това имах предвид!

— Разбира се, разбира се, достатъчно добре те познавам. Но ето ти пръстена. Едва по-късно ще съзнаеш какво означава това, че ти го връщам. А сега ще ти пратя апаха, неговата стража свърши. Легни си по ухо, та на сутринта да си бодър. Утре ще поизпитахме нашите жребци, като ги накараме да вземат два дни път.

— Два? Нямаше ли утре да яздим само до Грийн парк?

— Дойде ми друг ум. Good night!^[24]

— Good guard!^[25] Не забравяй да ме събудиш, когато дойде ред да те сменя!

— Ти си спи! Направи достатъчно за мен, така че и аз мога малко да си подържа отворени очите за теб!

Чувствах се много странно. Не знаех какво да мисля за този разговор и когато си легнах сега сам, хиляди предположения ми минаха през главата, от които нито едно не намерих за състоятелно. Дълго след като Винету се бе върнал и увил в одеялото си, се мятах в безсъница от едната страна на другата. Разказът ме бе възбудил, онази ужасна вечер отново и отново преминаваше през душата ми с всичките си подробности, сред нейните страховити картини отново и отново изплуваше Олд Файерхенд и до последните битки между будуване и сън прозвучаваха в ушите ми думите: «Ти си спи! Направи достатъчно за мен!»

Когато на утрото се събудих, бях сам край огъня, но другите двама не можеха да бъдат далеч, тъй като малкото тенекиено котле висеше с вряща вода над пламъците, а до парчето мечи език, останало от снощи, лежеше отворената торбичка брашно.

Отгърнах одеялото и тръгнах към водата да се измия. Там стояха спътниците, заети в усърден разговор, и техните движения, когато ме съгледаха, ми казаха, че аз съм бил предметът на този разговор.

Малко по-късно бяхме готови за потегляне и поехме в посока, успоредна на Мисури и на разстояние двайсетина мили от реката, която щеше да ни отведе до долината на Манкисита.

Денят беше хладен. Имахме добри коне и, тъй като през последния преход ги бяхме щадили и винаги се грижехме добре за тях, полака-лека оставихме един порядъчен участък от зелената земя зад нас.

Странна беше промяната, която забелязах в държането на двамата спътници към мен. Досега те се бяха поставяли като стари, опитни доброжелатели и към един образован, наистина, но не особено вещ в тукашните неща повереник. Сега обаче в поведението им бе залегнало едно ясно доловимо внимание, бих казал уважение, и ми се струваше, че в погледа, който единият или другият плъзгаше от време на време към мен, се съдържаше нещо като стаена нежност.

Освен това правеше впечатление какво любвеобилно внимание и преданост тези двама души проявяваха един към друг. Двама братя, свързани с връзката на кръвта и всяка фибра на своята душевност, едва ли щяха да бъдат по-загрижени един за друг. И сега ми се струваше, че тази взаимна загриженост се простира и върху моя милост.

Когато по обяд спряхме и Олд Файерхенд се отдалечи да разузнае околността на бивака, Винету се изпъна до мен, докато вадех провизиите, и рече:

— Моят брат е дързък като голямата котка в гората и ням като устата на скалите.

Премълчах при това странно въведение.

— Той е изтръгнал Цветето на саваната от огъня и нищо не е казал на своя приятел Винету.

— Езикът на мъжа — отговорих аз — е като ножът в канията. Той е остър и островръх и не става за игра.

— Брат ми е мъдър и има право, но Винету е тъжен, когато сърцето на неговия млад приятел е затворено като камъка, в чиято утроба лежат скрити зрънцата на златото.

— Сърцето на Винету отворено ли е било за ухото на неговия приятел?

— Не му ли каза той всички тайни на прерията? Не го ли научи да вижда следите, да хвърля ласото, да отделя скалпа и да прави всичко онова, което един голям воин трябва да умее?

— Винету го стори, но говори ли той за Олд Файерхенд, който притежава неговата душа, и за жената, чийто спомен още не е умрял в неговото сърце?

— Винету я обичаше, а любовта не живее в неговата уста.

— Сега апахът знае защо неговият брат не спомена за девойката, която той нарече Цветето на саваната!

— Той дарил ли ѝ е своята любов?

— Винету го каза.

— Те са достойни да живеят заедно във вигвама и апахът ще им даде една голяма медицина^[26], която ще ги направи щастливи и ще ги закриля срещу всяка опасност и вмешателство от страна на Злия дух.

— Моят брат виждал ли е Цветето?

— Той го е носил на ръцете си, показвал му е цветята в полето, дърветата в гората, рибите във водата и звездите на небето. Учил го е да изстрелва стрелата от лъка и да възсяда дивия кон, подарил му е езика на червените мъже и му даде накрая огнестрелното оръжие, чийто куршум уби Рибана, дъщерята на асинибоините.

Погледнах го удивено. Едно подозрение проблесна в мен, на което не се осмелих да дам думи, и все пак може би щях да го сторя, ако точно сега не се бе върнал Олд Файерхенд и не бе насочил вниманието ни към обяда. По време на яденето непрекъснато мислех за думите на Винету, от които, свързани с казаното от Елън, почти излизаше, че Олд Файерхенд ѝ е баща. Неговото поведение по време на разказа ми предната вечер действително се съгласуваше с това предположение, но той говореше за баща ѝ в трето лице и не каза нищо, което да превърне предположението ми в твърдо убеждение.

След няколко часа почивка потеглихме отново. Знаейки сякаш, че пред тях се намира място на няколкодневно възстановяване, животните поеха бодро в тръс. Бяхме изминали значително разстояние, когато планинската верига, зад която се намираше долината на Манкисита, пристъпи толкова близо до нас, че теренът започна да се изкачва. Навлязохме в една теснина, която според мен трябваше да ни отведе перпендикулярно до коритото на реката.

— Стой! — отекна внезапно от растящите встрани памукови храсти и същевременно между клоните се появи цевта на една отправена към нас пушка. — Как гласи думата?

— Храбър!

— И?

— Потаен — поде паролата Олд Файерхенд, опитвайки с остър поглед да прониже храста.

При последната дума той се раздели и пропусна един мъж, при чийто вид не успях да прикрия усмивката си.

Изпод печално увисналата периферия на една филцова шапка, чиято възраст би причинила главоблъскане и на най-проницателния мислител, надничаше между гора от чорлави сиво-черни косми един нос с направо плашещи размери, който спокойно можеше да служи за колче на който и да е слънчев часовник. Поради гъстата растителност, освен този така прахоснически създаден обонятелен орган, от останалата част на лицето можеха да се забележат само двете малки умни очички. Те, изглежда, бяха надарени с изключителна подвижност и скачаха по трима ни с израз на закачливо лукавство.

Тази горна част почиваше на тяло, оставащо до коленете напълно невидимо за нас. Беше вмъкнато в стара ловна шуба от кожата на някой пръч, която очевидно е била изготвена за значително по-едра персона и придаваше на дребното човече вида на дете, напъхано се за майтап в домашния халат на дядо си. От тази прекомерно дълга дреха се подаваха две сухи, криви като сърп крачета, намъкнати в изръфани легинси с такава дълбока старост, че сигурно му бяха окъсели още преди десетилетие и предлагаха по този начин един обхвaten поглед върху чифт индиански ботуши, в които притежателят можеше в случай на беда да намери място за цялата си особа.

В ръката си човечето носеше стара «Райфъл», която бих докоснал само с най-голяма предпазливост. И както се движеше то сега към нас с осъзнато достойнство, не можех да си представя по-голяма карикатура на прериен ловец.

— Сам Хокинс! — извика Олд Файерхенд. — Толкова пи са ослепели очичките ти, та ми искаш парола?

— Не мисля, сър! Но смятам, че постовият трябва сегиз-тогиз да показва, че не я е забравил. Добре дошли в нашия баиу^[27], мешърз! Каква радост ще падне, голяма радост.

— Кой от мъжете е тук? — попита нашият предводител, като му разтърси ръката от коня.

— Всички, освен Бил Балчър, Дик Стоун и Харис, мисля, които тръгнаха да «правят месо». Малката лейди също пристигна и ако право съм видял, станала е малко по-голяма.

— Зная, зная, че е тук. Иначе как мина? Имаше ли червенокожи?

— Благодаря, благодаря, сър, не мога да се сетя да съм мяркал такива, макар че — прибави, посочвайки стрелящия си инструмент — Лиди има сватбени мисли.

— А капаните?

— Имахме добър улов, много добър, ако не се лъжа. Сам ще можеш да видиш, сър. При портата ще намерите малко вода, мисля.

Обърна се и закричи обратно към скривалището си, а ние продължихме ездата.

Малката сцена ми подсказа, че сме стигнали в близост до «крепостта», защото Сам Хокинс при всички случаи стоеше като верен страж недалеч от входа, и с внимание се взираше в околността да го открие.

Сега вляво се откри един тесен пролом, образуван от толкова близо пристъпващи едни към други и покрити горе с къпинови ластари канари, че човек можеше да достигне с разперени ръце двете странични стени. Цялата ширина на дъното бе заета от един поток, чието твърдо, скалистото корито не приемаше и най-малката следа от крак. То водеше бистрите му прозрачни води към рекичката, покрай която бяхме яздили нагоре в теснината. Олд Файерхенд свърна тук и ние го последвахме, яздейки бавно срещу течението на водата. Сега разбрах думите на поста, че ще намерим малко вода при портата.

Само кратко време, след като бяхме поели в тази посока, скалите съвсем се събраха и пристъпиха към нас в толкова плътна маса, че пътят сякаш свършваше дотук. Но за мое удивление Олд Файерхенд продължи да си язди и аз го видях да изчезва посред стената. Винету го последва и, когато стигнах загадъчното място, забелязах всъщност, че спускащите се отгоре гъсти ластари на дивия бръшлян не обличаха камъка, а образуваха завеса, отворът, зад която продължаваше под формата на тунел и водеше в непроницаем мрак.

Дълго, дълго време следвах в различни извивки през тъмнилката яздейките отпред, докато най-сетне пред мен отново се появи мъждива

дневна светлина и стигнахме до един пролом, подобен на този, през който завихме преди малко.

Когато той се разтвори, спрях изненадан и чух Винету също да възкликва удивено с едно «Уф!».

Намирахме се при входа на една огромна, ширнала се надалеч котловина, обградена наоколо от непристъпни скални стени. Един пояс от гъсти шубраци обрамчваше покрита с вълниста трева площ с почти кръгова форма, по която пасяха няколко групи коне и мулета. Между тях се скитаха безчет кучета, част от които бяха от онази вълча порода, служещи на индианците за стражеви и товарни животни, а другата — малките, бързо угояващи се мелези, чието месо, след това на пантерата, се смята за най-голям деликатес.

— Ето ви моя замък — обърна се Олд Файерхенд към нас, — в който се живее по-сигурно отколкото в Лоното Авраамово.

— Има ли някаква междина там в планините? — попитах аз.

— Даже и скункс не може да се промуши, а отвън е почти невъзможно да се изкатерят височините. Някои червенокожи може и да са се промъквали вече там отвън, без да подозират, че тези стръмни зъбери не образуват компактна маса, а обграждат една толкова приятна долина.

— И как откри това прелестно кътче?

— Преследвах един ракун^[28] в цепнатината, която по онова време не беше закрыта от бръшлян, и естествено веднага влязох във владение на мястото.

— Сам?

— Първоначално да, и сто пъти съм избягвал смъртта, намирайки тук сигурно и безпогрешно скривалище. По-късно доведох моите момчета и сега можем да събираме кожата си въпреки страхотите на зимата.

По време на последните думи пронизително изсвирване се разнесе надалеч по зелената морава и едва бе отзвучало, храстите се разтвориха на различни места и от тях се измъкнаха на бял свят известен брой фигури, чието право на гражданство за Запада си личеше от повече от хиляда крачки.

Насочихме се в тръс към средата на мястото и скоро бяхме обградени от хората, които оповестиха радостта си от пристигането на Олд Файерхенд с най-крепки изрази.

Докато траеше тази олелия, която можеше да бъде допусната само в това напълно изолирано място, видях Винету да се занимава с разседлаването на коня си. Когато това стана, той с един лек удар даде наставление на животното да се погрижи за вечерята си, взе седлото, юздите и одеялото на рамо и се отдалечи, без да удостои с поглед околностоящите.

Тъй като нашият водач сега бе твърде ангажиран, за да може да ни обръща внимание, аз последвах примера му, освободих напълно храбрия Суолоу и предприех, отървавайки се набързо от любопитните, едно изследване на мястото.

Като някой исполински сапунен мехур са били повдигнати каменните маси при образуването на планините от плутоническите сили и при разпукването са оставили куха, отгоре открита и отвън непристъпна полусфера, наподобяваща хлътналия кратер на огромен вулкан. Въздух и светлина, вятър и пек после са се заели да разложат твърдото дъно и го направят достъпно за растителността. А събраните води полека-лека са пробили едната страна на скалната стена и са образували потока, който днес бе наш водач.

Избрах за моята разходка периферията на долината и закрачих между храсталака и отвесно изкачващата се, на места дори надвиснала, скална стена. В нея забелязах множество закрити с животински кожи отверстия, водещи най-вероятно към жилищата и складовите помещения, от които колонията ловци се нуждаеше.

Тя сигурно се състоеше от повече хора, отколкото се бяха появили за посрещането ни — можех да го заключа от броя на скуоу, които съгледах по време на обиколката — но мнозина вероятно бяха на ловни походи и щяха да се върнат едва при започването на зимата, чието идване не след дълго можеше да се очаква.

Докато се размаивах така, видях върху една от непристъпните наглед скали малка колиба, направена от възлести клони. От нея можеше да се обхване с поглед цялата долина с всичките ѝ подробности и аз реших да се изкача. Пътека не намерих, но открих следи от стъпки, катерещи се нагоре, и ги последвах.

Бях изминал късо разстояние, когато, видях от тясната и ниска врата да се измъква един мъж. Той едва ли бе обезпокоен от идването ми, защото изобщо не ме забеляза. Пристъпи, обърнат с гръб към мен,

досами ръба на скалите и хвърли поглед надолу, засенчвайки с ръка очите си.

Носеше пъстра ловна риза от здрав плат, легинси, украсени по външния ръб от кръста до глезените с ресни, а малките мокасини бяха гарнирани с мъниста и иглички от бодливо свинче. Около главата беше увил като тюрбан червена кърпа и един също така оцветен шарф заемаше мястото на обикновения колан.

Когато поставих крак на малката площадка, той долови шума от стъпките ми и бързо се обърна. Истина ли бе това, или измама? Пред мен стоеше образът на моите сънища, постоянният предмет на моето съзнание и мислене, целта на всички мои възжелания и надежди и аз в силното си, откровено ликуване извиках:

— Елън, възможно ли е? — и пристъпих с бързо движение към нея.

Сериозно и студено гледаха нейните очи, гордо ѝ неподвижно стоеше нейната фигура с явно не непривичното за нея мъжко облекло и нито една черта от тъмното, загоряло лице не издаваше и най-лекото душевно вълнение от моето идване.

— Ако не беше възможно, нямаше да ме срещнете тук, сър. Но аз имам по-голямо основание от вас на този въпрос. Каква причина ви даде разрешение да нарочите пътя си към нашия бивак?

Като поток леденостудена вода върху разгорещено тяло въздействаха тези думи върху моя прехлас от срещата с прекрасното момиче и по-студено и отмервано отвърнах единствено с думата:

— Pashaw! — и обръщайки ѝ гръб, повлякох предпазливо крака отново надолу.

В изненадата си бях разголил най-чистото и свято чувство на моето сърце и бях претърпял унижение, което ме засегна по-дълбоко, отколкото би могла да го стори стрелата, на някой индианец. И сегашната горчивина беше коренно различна от изпитаната в онази нощ, когато ме отблъсна толкова енергично.

Значи тя беше, както предполагах, дъщерята на Олд Файерхенд и сега и другото ми беше почти ясно. Никога не бях считал възможно, че една жена, едно толкова нежно и красиво създание като нея, което със сигурност не е останало чуждо на насладите и предимствата на цивилизования живот, може да замени този живот с опасностите и лишенията на пущинака. Че това се бе случило, трябваше да си има

някаква особена причина и не ми беше трудно от отделните парчета да сглобя цялото.

По-трудно ми беше да разбера антипатията, която тя проявяваше към мен — съвсем противоположно на отношението от първите мигове на нашето запознанство. Твърдението на Олд Файерхенд, че ме смятала за страхливец, се съгласуваше с тогавашното ѝ изявление, но на мен ми беше абсолютно невъзможно да кажа в какво всъщност се състоеше тази страхливост. Един по-добър познавач на човешката душа щеше без съмнение да търси мотивите на съвсем друго място, но аз твърде малко бях запознат с неподдаващото се на измерване женско сърце, за да нацеля вярното.

* * *

Беше станало вечер. В средата на котловината един огън виеше високи езици, около който се бяха събрали всички присъстващи обитатели на бивака. Елън — равноправна на мъжете във всяко отношение, както скоро забелязах — беше заела място сред ловците, но ми се стори, че всичките приключения, разказани в бърза последователност, малко я заинтересуваха. Очите ѝ търсеха мечтателно далечината, а когато се връщаха, погледът им се спираше с особен израз на моето лице, така че моите също отново и отново биваха привлечани от нея.

Аз също слушах с половин ухо разказвачите. Не можех да се освободя от усещането, че съм героят на някоя от онези фантастични приказки, които вземат своите образи от силата на въображението на автора и са толкова по-интересни, колкото по-невъзможни изглеждат разказваните събития. Като някоя омагьосана принцеса, която, преследвана от зла фея, се е спуснала от бляскави висини, за да чака в невзрачна фигура спасителя, лежеше тя пред мен. И в този миг чувствах, че съм способен на всяко напрежение и всичко, всичко, което един мъж може да направи за жената, на която се е посветил с всеки удар на своето сърце.

Но какво помагаше тази любов спрямо същество, което проявяваше такова биещо на очи неблагоприятно положение към мен? Станах и закрачих в тъмата, над която се ширеше ясното звездно небе.

Тихо радостно изцвилване откъм обточващия потока хрусталак ме повика при Суолоу. Той ме беше разпознал и сега нежно потърка глава по рамото ми. Беше ми станал двойно по-мил, откакто я бе пренесъл през огън и пламък, и аз гальовно притиснах буза към неговата мека, грациозна шия.

Късо пръхтене от ноздрите му, което ми бе известно като предупредителен знак, ме накара да погледна настрани. Една мъжка фигура крачеше към нас и аз видях да се появява крайчецът на увитата около главата кърпа. Беше Елън.

— Прощавайте, ако ви смущавам — прозвуча нейният дълбок, малко неуверен глас. — Сетих се за вашия Суолоу, на когото дължа живота си, и ми се прииска да поздравя храброто животно.

— Ето го, мис. Няма да накърнявам с присъствието си сърдечността на този поздрав. Good night!

Обърнах се да си вървя, но едва бях извървял дванайсетина крачки, долових полугласния ѝ вик:

— Сър!

Спрях. Тя ме последва с колеблива стъпка и странното вибриране на нейния глас издаде смущението, което не можеше така бързо да преодолее.

— Аз ви оскърбих!

— Оскърбили сте ме? — отвърнах хладно и спокойно. — Заблуждавате се, мис. Мъжът може да изпитва снизхождение към една дама, но никога чувство за оскърбление.

Мина цяла минута, преди да намери отговор на тези може би неочаквани думи.

— В такъв случай простете заблудата ми.

— С удоволствие, свикнал съм.

— Навярно няма да проявя нови претенции към вашето снизхождение.

— Въпреки това то винаги ще бъде на ваше разположение.

Вече поисках отново да се извърна, когато тя пристъпи с бърза крачка близо до мен и сложи ръка върху моята.

— Нека засега не засягаме личността. Вие с най-голяма опасност за собствения си живот за една вечер на два пъти сте съхранили този на моя баща. Ще ви благодаря дори и да изречете два пъти по-лоши и отблъскващи думи.

Топлите ѝ, меки пръсти бяха обгърнали ръката ми и лъхът на нейния дъх докосваше моето лице. Големите открити очи се взираха изучаващо в моите. Колкото по-дълго този магичен поглед почиваше върху мен, толкова по-дълго той ме привличаше към нея и аз трябваше да се заставам да не я обгърна с ръце и да извърша същата грешка, с която я бях подплашил в Ню Венанго.

— Всеки уестман би сторил същото, а се случиха и някои съвсем други неща. Онова, което един прави за друг, на него може би вече десетократно се е случвало и не си заслужава да се говори. Не бива да съдите според мерилото на дъщерната си обич.

— Първо аз, а сега вие сам сте несправедлив към себе си. И спрямо мен ли ще бъдете такъв?

— Не!

Само тази дума успях да изрека, толкова изпълнена беше моята душевност от въздействието на този глас, чиято модулация ме караше да потръпвам. Колко остро и отблъскващо бе звучал той там горе при къщичката на скалите и с какво пленяващо благозвучие слагаше сега мек и успокояващ балсам върху горчилката, която преди туй бе натрупал в сърцето ми!

— Тогава мога ли да изкажа една молба?

— Говорете, мис!

— Сърдете ми се, сър, бъдете лош, колкото можете, когато не постъпвам правилно, но не говорете вече за снизхождение. Искате ли?

— Да!

— Благодаря. А сега да се върнем при огъня да кажем «лека нощ» на другите. Ще ви покажа спалното ви помещение и ще трябва скоро да потърсим почивката, тъй като утре ще потеглим още рано-рано.

— По каква причина?

— Имам заложили капани по Бийфорк и вие ще дойхте с мен да видим улова.

Няколко минути по-късно стояхме пред една от кожените врати. Тя я отметна и ме въведе в едно тъмно помещение, което скоро освети, запалвайки с помощта на пункса^[29] една свещ от еленова лой.

— Ето ви вашата бедрум^[30], сър. Хората обикновено се оттеглят в тези помещения, когато се опасяват от пристъпи на ревматизъм под открито небе.

— И вие си мислите, че тази неприятна компания не ми е непозната?

— Бих ви желала обратното, но долината е влажна, понеже околните планини задържат вятъра, а предпазливостта навсякъде помага, както казват в родината. Спете спокойно!

Подаде ми ръка и излезе с дружеско кимване.

Когато останах сам, аз се огледах в малката «постница». Пещерата не беше естествена, а издълбана в камъка от човешка ръка. Скалният под беше застлан с щавени кожи. С такива бяха покрити и стените, а отзад бе стъкмен от черешови стебла един креват, върху който беше нахвърлян дебел слой юта и върху него предостатъчен брой навахски одеяла.

Няколко забити в цепнатините дървени колчета носеха предмети от изключително женски тоалет и един по-грижлив оглед ме убеди, че Елън ми е отстъпила собствения си «кабинет».

Единствено и само това обстоятелство можеше да ме задържи в тясното затворено пространство, защото който е свикнал да прекарва нощите си в безпределността на откритата прерия, много трудно може да се реши да се възползва от онзи затвор, който цивилизованият човек нарича «жилище».

Но никога не си бях лягал с по-голямо удоволствие от тази вечер. Нейното възбунтуване срещу моята «снизходителност» отново оправи всичко, а и, строго погледнато, единствено аз носех вината за пукнатината между нас.

Уединеността на моя «будоар» може би бе виновна, че сънят ме държа в обятията си малко по-здроаво от обикновено, защото още не бях станал, когато ме, разбуди бодър глас:

— Rooh!^[31] Има си хас, човече, още да не си приключил с меренето на одеялата! Изпъни се още малко, ама не по дължина, а по височина. Това ще бъде добре, както ми се струва!

Скочих и погледнах нарушителя на спокойствието ми, който стоеше на отметнатата врата. Беше Сам Хокинс. Докато вчера бе въоръжен само с «Райфъл», сега го видях в пълно траперско снаряжение — доказателство, че щеше да ни придружава.

— Ей сега ще бъда готов, човече.

— Така се надявам, сър. Малката мис вече стои, мисля, при хоула^[32].

— Ти с нас ли ще идваш?

— Така изглежда, ако не се лъжа. Малката мис — а тя като едното нищо може да се справи с цяла тълпа — та малката мис, исках да кажа, няма да вземе да ти носи всичките такъми, а ти — малките му очички проблеснаха крайно почтително от чорлавата брада, — е-е, мисля, че ти също не си бил погълщан от лешояд, сър!

— Възможно, но ще го науча.

— Добре, надявам се. Иначе не ми мязаш на чак толкова нескопосан грийнхорн. Вече съм учил някой и друг новак да държи райфъла! Е, ето, че си готов, мисля. Хайде!

Вътрешно бях развеселен от мнението, което старата миеща мечка имаше за мен. Вярно, моята външност не беше точно тази на обруления от ветровете планинец и грижливо поддържаните, излъскани оръжия може би създаваха впечатление за играчки, но аз толкова често се бях сблъсквал с това мнение, че бях свикнал, и то не можеше да ме оскърби.

Излизайки пред вратата, забелязах Елън, която ни чакаше при входа на пролома. Сам вдигна няколко свързани наедно капана, метна ги на рамото и закричи към нея, без да се убеди дали го следвам.

— Конете тук ли ще ги оставим?

— Не мисля, че твоето животно е научено да поставя както му е редът железата или да измъква от дъното на реката някой дебелоопашатко^[33]. Трябва да си поразмърдаме краката, ако искаме да свършим навреме. Така че тръгвай!

— Първо трябва да погледна коня, старо!

— Не е необходимо, сър! Малката мис, вече го стори, ако не се лъжа!

Без да знае, с последните думи ми каза нещо твърде радостно. Тя значи още в сипващия се ден се бе погрижила за Суолоу — знак, че бе мислила и за неговия господар. Много вероятно нейният баща ѝ е говорил за мен и ѝ е дал импулс за промяна на мнението ѝ за мен. Тъкмо се чудех, че той, бдителният, още никакъв не се вижда и ето че прегازی потока заедно с Винету и един от ловците.

— Good morning, sir!^[34] — поздрави, подавайки ми ръка. — Поогледах се навън и смених стражата. Ходил ли си някога за бобри?

— Не.

— Тъй, значи все пак ще има нещо ново за теб. Но няма да бъдеш без учител, блицмедел^[35] знае как да прочиства бентовете.

За първи път той употреби пред мен немска дума. Значи Елън му бе обърнала внимание върху моята националност.

Винету също ме поздрави по своя маниер с едно приятелско «Хау!» и направи после на Елън своя индиански комплимент.

— Дъщерята на Рибана е красива като почервенелите планини и силна като воините от брега на Хила. Нейните очи ще видят много бобри, а ръката ѝ няма да може да носи големия брой кожи. — И забелязвайки погледа, с който потърсих Суолоу в долината, каза успокоително: — Моят добър брат може да върви, неговият приятел ще се погрижи за коня, който притежава и любовта на апаха.

След като минахме теснината, ние се отправихме наляво, противоположно на посоката, от която дойдохме вчера, и се запускахме по течението на рекичката, докато стигнахме мястото, при което тя се вливаше в Манкисита.

Гъст, почти непроходим храсталак растеше по брега на реката и ластарите на дивата лоза се катереха по издигащите се един до друг стволове, преминаваха от клон на клон, спускаха се здраво вплетени едни в други, изкачваха се отново по следващото дърво и образуваха такава плетеница, в която човек можеше да си проправи проход само с помощта на ножа.

Дребосъкът Сам все още вървеше пред нас и неговата хубавичко натоварена фигура живо ми напомняше за словашките продавачи на капани за мишки, които от време на време се появяваха в моето приветливо родно градче. Макар в близост да не се предполагаше враже същество, неговите обути в големи чизми крака избягваха с достойна за възхищение бързина и ловкост всяко място, което можеше да задържи следа от неговата лека стъпка. А малките му очички се плъзгаха с непрекъсната подвижност ту надясно, ту наляво по гъстата растителност, която въпреки късното годишно време можеше да се мери с пищността на девствения ботъм^[36] на мисисипската долина.

Сега той повдигна няколко вейки и пропълзя приведен под тях.

— Елате, сър — подкани ме, следвайки го, Елън. — Тук се отклонява нашата боброва пътека.

Наистина, зад зелената завеса се проточваше през гъсталака една открита линия и ние доста време се провирахме все успоредно на реката през лабиринт от дървета и храсти, докато откъм водата се донесе полуръмжащ-полусвирещ звук. Сам спря и се обърна към нас, слагайки предупредително ръка на устата си.

— На мястото сме — прошепна Елън — и стражата нещо се е усъмнила.

След известно време, през което наоколо цареше дълбока тишина, отново се запромъквахме напред и достигнахме един завой на реката, където ни се предостави възможност да наблюдаваме една значителна боброва колония.

Един широк, достъпен за предпазливия човешки крак, бент бе построен далеч навътре във водата и неговите четириноги обитатели бяха усърдно заети да го укрепват и уголемяват. На отсрещния бряг видях известен брой от трудолюбивите животни да се стараят така да прогризат с острите си зъби тънки дълги стебла, че да паднат във водата. Други имаха задача да ги транспортират, бутайки ги с плуване пред себе си. Трети пък заздравяваха градежа с глина, която носеха от брега и обмазваха с крака и широката като мистрия опашка по съоръжението от дървета и храсти.

С жив интерес наблюдавах шетнята на пъргавия народ и отделях особено внимание на един необикновено голям екземпляр, който седеше в бдителна поза на дигата и по всяка вероятност изпълняваше функцията на осигурителен пост. Внезапно дебелакът наостри късите си уши, направи полуобръщане около собствената си ос, издаде споменатия предупредителен звук и в следващия миг бе изчезнал под водата.

Другите моменталното последваха и бе крайно забавно да се гледа как при потопяването изхвърлят нагоре задница и нанасят с плоската опашка удар по водната повърхност, който отекваше надалеч и предизвикваше високи пръски.

Но не беше време да се отдаваме на хумористични наблюдения, защото това неочаквано смущение можеше да бъде предизвикано само от приближаването на някое враже същество, а най-големият враг на това миролюбиво и толкова търсено животно бе... човекът.

Ето защо последният от бобрите още не беше изчезнал под водната повърхност и ние вече лежахме с оръжие в ръка под надвисналите клони на няколко пинии, очаквайки с напрежение появата на нежелания гост. Не мина много, върховете на папурището в един участък нагоре по течението се раздвижиха и само броени мигове по-късно видяхме двама индианци да се спускат по брега с прокрадващи се стъпки. Единият беше провесил на рамото си няколко капана, а другият носеше известен брой кожи! Но двамата бяха напълно въоръжени, а от стойката им се виждаше, че имат сведения за вражеска близост.

— Zounds! — процеди Сам. — Нехранимайковците са попаднали на нашите капани и са жънали там, където не са сели, ако не се лъжа. Почакайте, негодяи, моята Лиди ще ви покаже на кого принадлежат железата и кожата!

Вдигна бавно пушката и се приготви за стрелба. Аз смятах стария мъж годин само за някой донейде сносен изстрел, а и бях дотолкова убеден от необходимостта двамата червенокожи да бъдат очистени тихомълком, че улових ръката на трапера. От пръв поглед бях забелязал, че бяха оглала, а черната цапотия по лицата им ми гарантираше, че не се намират на ловен поход, а на бойната пътека.

Следователно не бяха сами и всеки изстрел можеше да им докара тук помощници или поне отмъстители.

— Не стреляй, старо! Вземи ножа. Те са изровили бойната секира и значи не са само двама.

Дребният, жаден за стрелба мъж ме погледна с особена, неуверена физиономия и отвърна:

— Виждам го естествено, би трябвало да се досетя и действително е по-добре да бъдат очистени мълчешката. Но моят найф^[37] е твърде намалял от точене, за да може да се провре през двама такива типа.

— Я стига! Ти ще вземеш единия, аз другия, some on^[38]!

— Хм-м! Четири от нашите най-добри капани, всеки струва три долара и половина. Ще се радвам, ако към задигнатите кожи прибавят и собствените си, мис. Ама ако някой от техните ножове ти прониже душата, значи си изял последната си бодан^[39], ако не се лъжа.

— Напред, човече, преди да е станало твърде късно!

Двамата индианци тъкмо сега се бяха извърнали пред нас и се оглеждаха по земята за следи от крака. Заприбутвах се тихо, тихо напред, оставил пушката, с нож в зъбите. Тогава досами ухото ми се прошепна тревожно:

— Останете, сър! Аз ще го сторя вместо вас.

— Благодаря, мис Елън! Това не е женска работа.

— Тогава да се върнем в бивака и...

Не чух по-нататъшните думи, защото вече бях достигнал края на храсталака. Скочих и в следващия миг бях пипнал по-близкия до мен индианец с лявата ръка врата, а с дясната му забих ножа между лопатките. Той се срина беззвучно. Рязко се обърнах с изтегленото острие, за да се заема в случай на нужда и с другия, но той също легеше на земята, а Сам стоеше разкراчен над него. Беше увил дългия скалпов кичур около лявата и ръка и сега отдели отрязаната кожа от черепа.

— Така, момчето ми, сега във Вечните ловни полета можеш да задигаш колкото си искаш капани, но от нашите там няма да имаш нужда.

И избърсвайки кървавия скалп в тревата, прибави с къс смях:

— Едната кожа имаме, а другата... Но, by God^[40], сър, ти имаш сигурен удар и при това си уцелил сърцето точно под калъфа за лулата. Не бих си го помислил, ако не се лъжа, изглеждаш ми толкова... толкова... толкова зелен. Няма ли да си смъкнеш скалпа?

— Моя скалп, Сам? Предпочитам да си го запазя там, където е израсъл.

— Добре, добре, сър, ти си мъж на място, не си хаби хумора заради миризмата на капка индианска кръв. Имах предвид кожата на този плъх. Ще ми я оставиш, а? — прибави, подсмивайки се.

— Не ми е притрябвала. Вземай я!

— Благодаря, сър, благодаря. Доставяш ми голямо удоволствие с позволението да направя един такъв срез. Имам си своята причина за това. Я гледай тук!

Свали печалната филцова шапка от главата, смъквайки заедно с нея и дългата си коса. Почти се уплаших от гледката, която предлагаше голият кървавочервен череп.

— Какво ще кажеш за тая работа, сър. Ако не се лъжа, аз си имам качулката още от дете, носех си я почтено и с пълно право и никой

лойър^[41] не дръзваше да ми я оспори, докато един ден една или две дузини поуни ме налетяха и ми взеха косата. Сетне отидох до Текама и си купих нова кожа. Наричат я «перука» и ми коства две дебели връзки боброви кожи, ако не се лъжа. Ама нищо не вреди, защото новата сегиз-тогиз е по-практична от старата, особено през лятото — мога да я сваля, когато започна да се потя. Но въпреки това някой и друг червенокож ще трябва да загине за тая работа и един скалп ми доставя повече удоволствие, отколкото най-хубавият дебелоопашатко.

По време на тези думи той отново си бе надянал шапката и перуката и се зае да смъква скалпа на втория индианец. Бях подценявал стария човек. Въпреки невзрачната си фигура, той бе една от многобройните железни натури на Запада, закалени в борбата със стихии и хилядите опасности. И когато се наведе над трупа с грубоватия хумор на думите си, с разкривени от омраза и гняв черти, със святкащи от ярост очи и прекара ножа с бързи движения по челото и слепоочията, създаде у мен впечатлението за най-дива непримиримост.

Извърнах се, ужасен от самия себе си и изпълнен с чувство на разкаяние. То би трябвало да живее в сърцата на всички онези, които правят безотечествени и обявяват извън закона гордите нации на американските савани, изстребват ги с отрова, огън и меч и ги изтласкват в каньоните на Скалистите планини, където им остава единствено изборът да измрат без слава и чест или с оръжие в ръка да понесат смъртоносния удар.

Елън стоеше пред мен. Очите ѝ се бяха приковали към двете бездушни тела с поглед, от който ме побиха мразовити тръпки и който ме отблъсна от нея. Едва по-късно, когато го вдигна към мен, той доби полека-лека по-дружелюбен израз.

— Защо не си взехте скалпа, сър? — попита. — Един вече сте оставили на Винету.

Зададен от женско същество, този въпрос ми беше напълно непонятен, поради което отговорих само с поглед на удивление. А и не му беше мястото за деликатни забележки, защото иззад всяко дърво можеше да избръмчи тетивата на някой лък или да изщрака петлето на някоя пушка. Преди всичко трябваше да вдигнем на крак бивака и да обърнем внимание на ловците върху близостта на индианците.

— Залавай се бързо, Сам, да скрием индсманите.

— Имаш право, сър! Това е необходимо, ако не се лъжа. Но нека малката мис иде там зад храстите. Залагам мокасините си срещу чифт обувки за балет, че в скоро време тук ще се появят червени мъже.

Тя откликна на предупреждението на стария, а аз се заех да скрия с негова помощ труповите. От предпазливост не биваше да ги бутнем във водата, а да ги потулим в крайбрежната тръстика. Когато свършихме, Хокинс рече:

— Тъй и тоя въпрос го уредихме. Сега върви с малката мис към «крепостта» и предупреди нашите хора. Аз ще тръгна по тези следи, за да узная нещо повече от онова, което двамата мургавелковци ни казаха, ако не се лъжа.

— Няма ли да бъде по-добре ти да отидеш при татко, Сам Хокинс? — попита Елън. — Ти по-добре умееш да се оправяш с капаните, а четири очи виждат повече от две.

— Хм-м! Щом малката мис иска така, ще го сторя, мисля, но няма аз да бъда виновен, ако «тоягата заплава по-иначе» отколкото си мисли тя сега.

— Няма да бъдеш виновен ти, старо! Знаеш, че обичам да действам както ми е угодно. Имаш си твоите два скалпа и сигурно съзнаваш, че аз също трябва да си взема своите. Хайде, сър!

Зарязва дребния трапер и пое през гъсталака. Последвах я.

Макар обстоятелствата да изискваха да насочвам цялото си внимание към околността, не можех да не мисля за поведението на момичето, което се провираше през храстите с ловкостта на опитен горски скитник и с всяко движение предлагаше картини на напрегнатост и предпазливост.

А и другояче не беше възможно. Елън още от детинство е трябвало отблизо да бъде запозната с живота в «ловната страна», да трупа впечатления, които са изострили нейните сетива, закалили са чувствата ѝ и са придали на руслото на нейната съдба една толкова необикновена насока. Но въпреки всичко демонстрираната преди малко сила на нервите ми въздейства едва ли не изстудяващо, а ореолът, с който споменът бе обграждал нейния образ, беше затъмнен от суровата, безцеремонна действителност.

Загрижеността, която прояви преди малко, когато понечих да се спусна към индианеца, при друго положение можеше да ме ощастливи, но изговорените при това думи «аз ще го сторя вместо вас» ме

навеждаха на убеждението, че бе в състояние хладнокръвно и без двоумение да прекъсне един човешки живот. А аз не можех да се отърся от мнението, че пушката и ножът в ръцете на мъжа са оръжия, но в тези на една жена — инструменти за убийство.

В продължение на може би час се бяхме придвижвали непрекъснато напред, когато достигнахме до втора боброва колония, чиито обитатели обаче не можеха да се видят извън техните жилища.

— Тук бяхме поставили отмъкнатите от червенокожите капани, сър, а по-нагоре Бийфорк се разделя. Там се гласяхме първоначално да отидем. Но може би ще стане другояче, следите идват откъм гората. Трябва да ги проследим.

Накани се да продължи, но аз я задържах.

— Мис Елън!

Спря и ме погледна въпросително.

— Няма ли да бъде по-добре да се върнете и да предоставите другото на мен?

— Как стигнахте до тази мисъл?

— Познавате ли опасностите, които може би ни очакват там отпред?

— Защо да не ги познавам? Те не могат да бъдат по-големи от тези, на които вече съм устоявала, които съм преодолявала.

— Трябва да се пазите!

— Така възнамерявам и това и ще правя. Или си мислите, че ще се стресна от гледката на някой пъстро нашарен мъж?

— Бих искал да е така!

— Наистина ли?

Изговори думата бавно и разтеглено, а очите ѝ се приковаха с изучаващ поглед върху лицето ми. Но видях една лека, постепенно сгъстяваща се червенина да се изкачва нагоре по страните ѝ и сега знаех, че ме е разбрала.

Очите ѝ потърсиха земята и ясно забелязах как се бори с чувствата си.

— Трябва ли едно женско същество да е достойно за омраза, ако върши същото, което иначе е позволено само на мъжа?

— Достойно за омраза, не — отговорих, натъртвайки на последните срички, — но омразата не е единственото чувство, което човек трябва да се стреми да избягва.

Дълго време премина в мълчание, преди да вдигне отново поглед и да го отправи към мен.

— Вие съдите според мига и прилагате обикновеното мерило за условия, които са нещо повече от необикновени. Ще научите какви събития са дали на моя живот девиза на битката и отмъщението. Но сега да вървим, не бива да проявяваме непредпазливост или нехайство.

Отново тръгнахме напред. Сега се отдалечихме от реката и вървенето беше по-спорно между стройните, свободни от увивни растения дървета на високостеблената гора. Гъст зелен свод се издигаше над облечената с влажен мъх почва, чието меко естество позволяваше без особено усилие да различаваме отпечатъците.

По едно време крачещата напред Елън спря. Сега можеха да се видят дирите не на двама, а на четирима мъже. Те бяха вървели заедно и тук се бяха разделили. Двамата обезвредени от нас бяха в пълно бойно снаряжение, което ме бе накарало да приема, че трябва да има налице по-голям брой техни съплеменници, заставени само от някое важно начинание да поемат такъв дълъг път през територията на вражески орди. Сега стигнах до мисълта, че това начинание може би бе свързано с осуетеното нападение на железницата и беше един от онези походи за отмъщение, при които индианците полагат всички усилия, за да се разплатят за някое претърпяно поражение или да уравният някоя загуба.

— Какво ще правим? — попита Елън. — Тези дири водят в посока към нашия бивак, който не бива да бъде открит. Ще ги проследим ли, или ще се разделим, сър?

— А тази четирикратна следа при всички случаи води до бивака на червенокожите, които естествено са се скрили и чакат завръщането на своите съгледвачи. Преди всичко трябва да потърсим бивака им, за да добием сведения за техния брой и намеренията им. А входът за нашия рицарски замък е пазен от пост, който ще направи всичко възможно да съхрани нашата тайна.

— Имате право. Да вървим напред!

От възвишението, към което се изкачваше речната долина, гората навлизаше на значително разстояние в равнината и беше прорязана от дълбоки скалисти оврази. В тях вирееха буйна папрат и къпинаци. Тъкмо приближавахме тихо към една от тези хлътнатини, когато усетих мирис на изгоряло. Станал по-внимателен, опитах да проникна

с по-остър поглед в гората и ето как забелязах рехав стълб дим, който, къде с прекъсване, къде напълно изчезвайки, се издигаше право пред нас с игриво движение към дървесните корони.

Този дим можеше да идва само от индиански огън. Докато белият хвърля дървото с цялата му дължина в жаравата и по този начин създава широки и високи пламъци, съпроводени от значителен, често издайнически дим, дивакът слага в огъня само краищата на цепениците, при което възниква малък пламък с едва доловим дим. Винету нееднократно ми бе обръщал внимание върху този начин, казвайки: «Моят брат прави с огъня си толкова много жегга, че не може да седне до него и да се грее.»

Дръпнах Елън и привлякох вниманието ѝ върху морето откритие.

— Скрийте се зад онзи гъсталак, мис, аз ще отида да поогледам тези хора!

— Защо да не дойда и аз?

— Един е достатъчен, при двама опасността от откриване е двойно по-голяма.

Тя кимна в знак на съгласие и тръгна нагоре, грижливо заличавайки всяка следа, докато аз се запромъквах към врага, търсейки прикритие от ствол на ствол.

По дъното на падината седяха и лежаха плътно притиснати един до друг такова множество червено-кожи, че тя едвам ги побираше. При излаза ѝ долу бе застанал неподвижен като бронзова статуя един млад, дългокос нехранимайко и също от двете страни забелязах стражи покрай оврага, на които за щастие моето присъствие напълно се бе изплъзнало.

Опитах да преброя бивакуващите и ето защо спирах поглед на всеки един, но скоро престанах силно изненадан. Най-близо до огъня седеше — нима беше възможно? — Белия вожд, Парано, или Тим Финети, както го беше нарекъл Олд Файерхенд. Онази нощ бях видял твърде ясно лицето му на лунната светлина, а и също после, когато го бях намушкал, за да мога сега да се заблудя. И все пак бях объркан, защото от главата му се спускаха великолепни дълги коси, а пък Винету нали му бе взел скалпа и той нито за минута не бе напускал неговия колан.

В този миг застаналият от тази страна на дерето пост направи движение към мястото, на което лежах скрит зад един скален къс, така

че трябваше незабавно да се оттегля.

Стигнал благополучно при Елън, аз ѝ дадох знак да ме следва и тръгнах обратно по пътя, по който бяхме дошли, до мястото, където дирите се разделяха. Оттук продължихме по новата следа, водеща през най-гъстата плетеница на растителността все направо към долината, през която вчера бяхме дошли и където бяхме повикани от поста.

Сега ми беше ясно, че оглала са ни следвали стъпка по стъпка, за да си отмъстят. Нашият престой при железопътните работници поради неразположението на Олд Файерхенд им бе дал време да съберат всички налични сили. Но защо заради нас тримата се бе събрал толкова голям брой храбри воители, защо не бяха ни връхлетели отдавна, а вместо това ни бяха оставили спокойно да се изтеглим, можех да си обясня единствено с предположението, че Парано знае за колонията на ловците и включва в планове си всички нейни членове.

Двамата промъкнали се преди нас съгледвачи бяха направили добра просека, така че напредвахме сравнително бързо и трябва вече да се намирахме недалеч от перпендикулярно врязаната на нашата посока долина, когато долових тихо звънтене, прозвучало иззад един гъсталак диви череши.

Давайки с движение на ръката указание на Елън да се скрие, залегнах веднага на земята, извадих ножа и по обиколен път запълзях към споменатата посока. Първото, непринадлежащо към това място, нещо, което съгледах, беше купчина железни боброви капани, редом с които се виждаха чифт красиви крачета, напъхани в огромни мокасини. Промъквайки се по-нататък, забелязах също дълга, широка като чувал дреха, на чиято горна част лежеше широката, сбръчкана периферия на допотопна филцова шапка, а малко по-надолу от тази периферия видях да стърчат правите бодливи върхове на чорлава брада, от която две малки очички надничаха бодро и бдително през листака.

Беше дребосъкът Сам. Но как ли се бе озовал насам, след като отдавна би трябвало да бъде в «замъка»? Това можех лесно и веднага да науча, необходимо беше само да го попитам. И когато запълзях възможно най-тихо към него, още отсега предвкусих удоволствието от уплахата, която щеше да предизвика у него неочакваното нападение.

Тихо, тихо, съвсем тихо, посегнах към райфъла, лежащ до него, примъкнах старата, допотопна Лиди към себе си и отворих покритото

с ръжда петле. При причиненото от него щракане той се обърна толкова рязко, че надвисналият клонак му смъкна шапка и перуката. А като видя собствената си пушка насочена към него, непосредствено под преливащия във всички цветове на дъгата папагалски нос зейна огромна дупка, която изумлението все повече и повече разширяваше.

— Сам Хокинс — прошепнах, — ако не си затвориш скоро устата, ще напъхам в нея цялата дузина капани, дето лежат тук!

— Good luck, здравата ме изплаши, човече, ако не се лъжа! — отговори траперът, който въпреки сащисването си не издаде и един непредпазлив звук и незабавно отреди отново на шапката и перуката тяхното загубно владетелско място.

— Все още ли мислиш, че съм грийнхорн, когото трябва да учиш как да държи пушкалото?

— Дяволите да те вземат, сър! Разтрепериха ми се мартинките, струва ми се, защото ако беше някой червенокож, то...

— То щеше да си си изял последната бодан, както се изрази неотдавна. Ето ти пукалото! А сега кажи как ти скимна да си легнеш тук да хъркаш?

— Да хъркам? Ей, ей, я чуй, сър, за хъркане хич и не ставало дума, макар да се натъкна на тялото ми, без да те усетя. В ума ми се въртяха само мислите за двете плъхови кожи, които исках още да взема. И не е нужно да разправяш за щяло и нещяло вътре на другите как е бил изненадан старият Сам.

— Ще си трая.

— Къде остави мис?

— Стои там отзад. Чухме капаните ти да дрънчат и аз естествено трябваше да разбера какви са тези хлопатари.

— Хлопатари? Толкова високо ли беше? Сам Хокинс, ама че стар и загубен кун (ракун) си ти! Лежи си тук дъртото муле, за да причаква скалпове, пък дига дандания, дето може да се чуе чак горе в Канада, както ми се струва! Ами вие как хванахте тази посока? Сигурно и вие сте тръгнали подир двамата червенокожи?

Отговорих утвърдително на въпроса и му разказах какво съм видял.

— Хм-м, тая работа ще коства барут, много барут, сър! Вървя си аз с моите капани нагоре покрай водата и из един път виждам двама мургавелковци, ако не се лъжа, да шпионират там при края на

шубрака, дето е отдалечен на осем крачки от нас. Сниших се, естествено, в храсталака и гледам, единият тръгва да претърсва долината надолу, а другият — нагоре. Ама лошо им се пише, мисля! Пропуснах единия да мине край мен и се курдисах после тук, за да питам безделниците какво са видели, когато се съберат отново.

— Вярваш ли го?

— Така мисля! Ако искаш да се направиш на умен, иди от другата страна, та да ги пипнем между нас. И не оставяй мис по-дълго да чака, сър. Иначе от чисто нетърпение може да извърши някоя грешка.

Последвах указанието и се върнах при Елън. След като я информирах с няколко думи, заехме със Сам срещуположни позиции и зачакахме завръщането на двамата червенокожи.

Търпението ни беше поставено на дълго изпитание и минаха няколко часа, преди да доловим тихите стъпки на промъкващ се човек. Беше единият от очакваните — стар обветрен обесник, който имаше толкова малко място по пояса си за придобитите скалпове, че беше украсил външните шевове на широките си панталони с дебели ресни от косите на победените от него врагове.

Едва пристъпил в нашия обсег, той беше склещен от две страни и «очистен».

Също така «потръгна» и на другия, който се появи след късо време, и сега тръгнахме заедно обратно към «крепостта», както бяхме излезли.

Пред портата потърсихме поста, който лежеше скрит зад закрилияция храсталак. Беше забелязал шпиониращия дивак да се промъква край него на разстояние едва няколко крачки.

Сам го погледна учудено.

— Ти винаги си си бил грийнхорн, Уил, и ще си останеш грийнхорн, докато някой ден редмъните не те пипнат за перчема, ако не се лъжа. Сигурно си сметнал, че мургавелкото е дошъл насам само за да лови мравки, та си оставил желязото затъкнато?

— Сам Хокинс, хвърли лериъта^[42] на езика си, иначе с теб ще направя онова, което преди малко съм бил пропуснал! Уил Паркър — грийнхорн!... Майтапът би си заслужавал няколко зрънца барут, старий куне, ала синът на твоята майка май не е достатъчно умен да съзнае, че човек трябва да остави един съгледвач да си върви, ако не иска да привлече с изчезването си вниманието на другите!

— Щеше да си прав, човече, ако не ти се щеше да се добереш до някоя и друга индианска кожа, както ми се струва. Я накарай — при тези думи показва добитите скалпове и по лицето му плъзна пленително ухилване, което предизвика земетръсно движение сред хаотичната окосменост по него — детето на твоя баща да поогледа малко тези великолепни кожи! Това нищо ли не е, Уил Паркър, питам те, нищо ли не е?

— Един — започна да брой заговореният и в гласа му се долови нещо много напомнящо завист, — два... но в името на стария коо^[43], човече, откъде имаш тези скъпоценни неща?... Три... нямат ли край, Сам Хокинс, хей?... Четири... ти сам ли ги смъкна, а?

— Сам, сам-самичък, ако не броя двата, които ми отстъпи младият... младият... младият скалпировач.

— Отстъпил ти ги е? — попита другият удивено и ми хвърли поглед, изразяващ най-искрено съмнение относно моята вменяемост.

— Сигурно не можеш да повярваш? Хи-хи-хи... Уил Паркър, хе? Когато имаш истинска кингфилдска стомана и добра кентъкийска карабина, не пушай нищо да мине край теб и тогава и ти ще имаш такива неща, ако не се лъжа!

С последните думи той се насочи към водата, но преди да изчезне между скалите, се обърна още веднъж да предупреди постовия:

— Отваряй си очите, мисля! Там отсреща в гатъра^[44] има цяло гнездо стрелци. Техните носове могат да поискат да се пхнат и между краката ти. Ще бъде жалко за теб, както ми се струва, много жалко!

Ниско приведен под навесените по него капани, той закричи пред нас и скоро стояхме при изхода на пролома и можехме да обгърнем с поглед котловината. Едно остро изсвирване от страна на стария трапер беше достатъчно да свика всички обитатели на нашето скривалище. Те с напрегнато внимание проследиха доклада за нашето приключение.

Олд Файерхенд го изслуша мълчаливо до края, но когато му казах за Парано, от него се изтръгна възглас на удивление и радост.

— Не е ли възможно да си се заблудил, сър? В такъв случай бих могъл да изпълня клетвата си и да го зачета с пестници, както в продължение на години е било моето единствено, най-горещо желание.

— Смушават ме единствено косите.

— О, те са без значение. Сам Хокинс може да ти послужи за пример, а и не е невероятно, че онази нощ не си го намушкал както

трябва. Неговите хора са го намерили и са го взели със себе си. Докато аз бях болен, той се е възстановил, наредил е да ни наблюдават и после ни е последвал.

— Но защо не ни е нападнал?

— Не знам, но сигурно си има своята причина, която ние също ще научим. Уморен ли си, сър?

— Не бих казал.

— Трябва лично да видя този тип! Искаш ли да ме придружиш?

— Разбира се. Само трябва да ти обърна внимание върху опасността от този излет. Индианците напразно ще чакат своите съгледвачи, скоро ще се огледат и ще намерят мъртъвците. Ние ще попаднем между тях и може би ще бъдем отрязани от нашите.

— Всичко това е възможно, но аз не мога да остана и спокойно да чакам, додето ни намерят. Дик Стоун!

— Сър!

— Чу ли накъде ще вървим?

— Така мисля.

— Иди си вземи своята ган^[45] и се стегни малко по-здравео, стар скелете! Ще се поогледаме за червенокожите!

— На линия съм, сър, така ще бъде. Ще яздим ли?

— Не, ще отидем само до театъра. А вие, другите, си плюйте на ръцете и покрийте всички кеш^[46] с чимове. Не се знае как ще се развият нещата и ако мургавелковците се намърдат между нашите скали, поне няма да намерят онова, което им е необходимо. Харис, иди във при Уил Паркър, а ти, Бил Балчър, ще се грижиш за реда, докато ни няма!

— Татко, нека да дойда с теб — помоли Елън.

— С нищо няма да ми бъдеш полезна, дете. Почини си, всяко нещо ще си дойде на мястото!

Тя повтори молбата си, но Олд Файерхенд твърдо държеше на решението си, и ето как скоро отново тръгнахме трима по коритото на потока.

Дик Стоун беше не по-малък оригинал от Сам Хокинс. Неговата неимоверно дълга и ужасно суха кокалеста фигура бе приведена силно напред, сякаш за очите му нямаше друга перспектива освен двете стъпала. Те бяха израснали от чифт крака, чиято разтегнатост можеше да ти изкара ангелите. Над здравите ловни обуца беше закопчал

кожени гамаши, които покриваха една доста голяма част и от бедрата. Тясно прилепналите панталони бяха притегнати в кръста с широк колан, по който редом с ножа и револверите висяха най-различни необходими дреболии. На широките ъгловати рамене беше заметнал вълнено одеяло, чиито влакна имаха пълното разрешение да стърчат по всички посоки на света, а на късо подстриганата глава се мъдреше някаква вещ, чиято дефиниция беше нещо абсолютно невъзможно.

Когато стигнахме вън, се отправихме след няколко указания към мястото, където се бе скрил Сам Хокинс. Водещата от там към пролома посока беше най-удобна за нас, защото имахме прикритие от двете страни и бяхме сигурни, че ще срещнем индианците, в случай че бяха напуснали скривалището си, за да се огледат за своите събратя.

Винету беше излязъл сутринта от бивака малко след нашето тръгване и още не беше се върнал. В сегашния поход той щеше да бъде най-желаният придружител и тъй като истински го бях обикнал, не можех да потисна една лека тревога за него. Та нали една среща с врага беше напълно възможна, а в този случай той, въпреки своята храброст, щеше да бъде изгубен.

Тъкмо си мислех за това, когато близките храсти внезапно се разделиха и апахът застана пред нас. Ръцете ни още при първото шумолене в клонките бяха посегнали към оръжията, но се дръпнаха, когато го познахме.

— Винету ще тръгне с белите мъже да види Парано и оглаласите.

Погледнахме го удивено. Той значи знаеше за присъствието на индианците.

— Моят червен брат е видял воините на най-свирепото племе на сиусите?

— Винету трябваше да бди над своя млад брат и дъщерята на Рибана. Той вървеше зад тях и видя ножовете им да се забиват в сърцата на червените воители. Парано е свалил скалпа от черепа на един мъж от племето на осагите. Неговата коса е лъжа и мислите му са пълни с фалшивост. Винету ще го убие.

— Не, вождът на апаките няма да го докосне, а ще го остави на мен! — отвърна Олд Файерхенд.

— Винету веднъж вече го подари на своя бял приятел!

— Този път той няма да ми се изплъзне, защото ръката ми...

Само последната дума чух още, защото в мига, в който бе изговорена, видях две пламтящи очи да проблясват иззад храста, където извиваха следите, и с един бърз скок пипнах мъжа, комуто принадлежаха.

Беше този, за когото говорехме: Парано. Едва се бях намерил при него и склочих пръсти около гърдите му, от двете страни се прошумоля и цяла група индианци изскочиха да помагат на вожда си. Приятелите бяха видели моето движение и веднага се втурнаха към моите нападатели. Как стана, не знам, но Белия вожд, който далеч ме превъзхождаше по сила и ловкост, легеше под мен. Чувствайки коляното ми върху гърдите си, пръстите на лявата ръка около гърлото и десницата ми около ръката си, стиснала ножа, той се гърчеше под мен като червей и правеше разярени усилия да ме отблъсне. Нямах време да хвърля и един поглед върху бясната тупурдия около мен, защото при най-малкото невнимание от моя страна бях изгубен. Никога през живота си не съм усещал по-осезаемо, че в миг на такава опасност силите на човек могат да се удвоят, да, дори да се удесеторят.

Удряйки с крака около себе си като вързан със синджир бик, той полагаеше титанични усилия да се оттласне нагоре. Дългокосата перука легеше до него, изскочилите от орбитите очи се бяха налели с кръв, от устата му бе кипнала яростна пяна, а по оголения от скалповия нож на Винету череп всички фибри и нерви се бяха издули под напрежението и дивото чукане на пулса с една ужасяваща грозота. Сякаш имах под себе си някакво побесняло животно и с необяснима сега за мен сила стиснах пръстите около гърлото му. Той трепна конвулсивно няколко пъти, отпусна глава назад и, извъртайки очи, се изпъна с все потслабващо тръпнене на краиниците... беше победен.

Надигнах се и едва сега се огледах. Представи ми се сцена, която перото не е в състояние да опише. Никой от биещите се не употребяваше огнестрелно оръжие, за да не привлече помощ на врага. В действие бяха само ножът и томахащата. Никой не стоеше изправен, а всички се търкаляха по земята в собствената си кръв или тази на противника.

Винету тъкмо се канеше да забие ножа си в гърдите на лежащия под него човек. Олд Файерхенд беше притиснал под себе си един неприятел и се опитваше да отбие втори, който му кълцаше ръката. Притекох му се на помощ и свалих натрапника със собствената му

брадва, която беше изтървал. После отидох при Дик Стоун. Той лежеше между двама мъртви червенокожи и под един огромен мъж, който с всички сили се стараеше да му нанесе смъртоносен удар с ножа. Не му се удаде, секирата на неговия съплеменник сложи край на усилията му.

Стоун се надигна и приведе в ред безконечните си крайници.

— By God, сър, това се казва помощ навреме! Трима срещу един е все пак малко много за човек, който не бива да стреля. Така да бъде, имаш благодарността ми!

Олд Файерхенд също ми протегна ръка и тъкмо понечи да каже нещо, погледът му падна върху Парано.

— Тим Фин... възможно ли е? Самият вожд! Кой си има работа с него?

— Моят млад бял брат го тръшна — отговори Винету вместо мен и забелязвайки, че вождът не е ранен, а победен само от натиска на ръката, прибави с израз на удивление, каквото никога не бях чувал от него: — Великият дух му е дал силата на бизона, който бразди земята със своя рог.

— Човече — извика Олд Файерхенд, — друг като теб не съм срещал, колкото и надалеч да съм се скитал, а ти си дошъл в Запада само за да се запознаеш с неговите камъни и растения?

Вместо какъвто и да е отговор, сложих ръка върху неговата. Почти свръхчовешкото напрежение беше дотолкова прехвърлило силите ми, че треперех с цялото си тяло като премръзнал и едва бях в състояние да задържа ръката си на място.

— Сега усещаш ли колко могъщ герой съм, сър? И най-слабият се отбранява, когато се касае за живота му, а тук нещата не опираха само до моя, защото ако той бе взел надмощие, може би с всички нас щеше да е свършено. Този, който оживееше от нас двамата, неговата партия щеше да победи.

— Но как е възможно да се е криел тук с хората си, когато Винету е бил наблизо?

— Белия вожд не е бил скрит до страната на апаха. Той е забелязал следите на своите врагове и е тръгнал след тях по пътеката им. Неговите мъже ще дойдат след него и моите бели братя трябва бързо да последват Винету към своя вигвам.

— Има право човекът — потвърди Дик Стоун. — Така ще бъде, ще трябва да се върнем при нашите.

— Добре — отвърна Олд Файерхенд, от чиято ръка кръвта течеше на обилни струи, — но при всички случаи трябва да отстраним, доколкото е възможно, следите от битката. Я върви малко напред, Дик, за да не бъдем изненадани.

— Така ще стане, сър, ама вземи по-напред ми извади ножа от месото. Сам не мога да се добера до него и позволи преди това да поогледам главите на тримата братовчеди там. Комай нещо има в косите им.

След като им смъкна скалповете, той пристъпи към мен. Някой от тримата му бе забил нож отстрани и по време на борбата той бе навлизал все по-навътре, но за щастие не на опасно място. След отстраняването му той остави за желязната натура на Дик Стоун една сравнително лека рана.

За кратко време необходимото бе направено.

— Как ще отведем пленника? — попита Олд Файерхенд.

— Ще трябва да го носим — отговорих аз. — Но това ще си има своите мъчнотии, когато дойде в пълно съзнание.

— Да го носим? — запита Стоун. — На мен от години не ми е била правена такава добрина и аз също нямам желание да я проявявам към тоя стар негодник.

С няколко замаха той отсече до корена известен брой от близкорастящите дръвчета, взе одеялото на Парано, нарязва го на ивици и каза, кимайки ни доволно:

— Стъкмяваме една шейна, плъзгалка, влачилка или нещо подобно, връзваме здраво келеша на нея и си обираме крушите. Така ще бъде!

Предложението беше прието и осъществено. Скоро потеглихме, оставяйки, наистина, една толкова ясна диря, че вървящият отзад Винету трябваше да полага всички усилия поне донякъде да я заличи.

Беше заранта на другия ден. Лъчите на слънцето още не бяха докоснали върховете на околните планини и в бивака владееше дълбока тишина. Аз отдавна се бях събудил и се бях изкачил на скалите, където отново бях намерил Елън.

Долу в долината се търкаляха покрай храстите гъсти валма мъгла, но горе въздухът беше чист и бистър и лек ветреца охлаждаше живително слепоочията ми. Отсреща една чинка подскачаше нагоре-надолу по къпинака и примамваше с издуваща се прасковеночервена гушка своята непокорна женска. Малко по-надолу бе кацнала една синьо-сива птица-котка и прекъсваше от време на време своята песен със забавно мяукане, а отдолу се донасяше великолепият глас на юрдечката, която в края на всяка строфа аплодираше своята музикална виртуозност с висок патешки кряк. Но моите мисли бяха отправени не толкова към този утринен концерт, колкото към преживелиците от предния ден.

Според, известието на един завърнал се ловец, който се промъквал тихо през гората и също забелязал оглаласите, техният брой беше много по-голям, отколкото бяхме предполагали. Долу в равнината той минал покрай втори бивак, при който се намирили и конете.

Значи можеше със сигурност да се приеме, че техният боен поход не е насочен срещу отделна личност, а срещу цялото поселище. По тази причина и при този значителен брой на враговете нашето положение в никой случай не беше достойно за завиждане.

Приготовленията, които трябваше да бъдат направени за посрещането на едно евентуално нападение, бяха извършени и запълниха вчерашния следобед и вечерта по такъв начин, че не ни остана време да решим съдбата на пленника. Той лежеше добре вързан и пазен в една от скалните камери и само преди малко, веднага след ставането си, бях се убедил в благонадеждността на неговите ремъци.

Следващите дни, може би още днешните часове, щяха да доведат решителния миг и аз мислех с изключителна сериозност върху настоящото си положение, когато приближаващи стъпки ме отърсиха от унеса.

— Добро утро, сър! Май и на вас сънят е бягал като и на мен.

Отвърнах на поздрава и се надигнах от седящата си поза.

— Бдителността е най-необходимата добродетел в една пълна с опасности страна, мис.

— Опасявате се от мургавите? — попита тя усмихнато.

— Зная, че не зададохте сериозно този въпрос. Но ние броим като цяло тринайсет мъже, а имаме пред себе си десетократно превъзхождащ ни враг. Открито въобще не можем да се отбраняваме и нашата единствена надежда се състои само в това, да не бъдем открити.

— Вие може би гледате твърде черно на нещата. Тринайсет мъже от сорта на нашите хора са в състояние да направят доста нещо и дори червенокожите да открият нашето скривалище, само ще си строшат главите.

— Аз съм на друго мнение. Те са разярени от нашето нападение, но още повече от вчерашната загуба на хора, и много вероятно знаят, че вождът им е в наши ръце. Те, естествено, са потърсили липсващите, намерили са трупове и са забелязали отсъствието на Парано. А когато една такава голяма орда е изминала с някаква цел толкова значително разстояние, тя ще опита с най-голяма енергия и хитрост да си постигне целта.

— Всичко е точно така, сър, но няма причина за лоши опасения. Познавам тези хора по-добре от вас. Страхливи и отчаяни по природа, те знаят само коварно да действат и да нападат беззащитни. Ние сме прекосили техните ловни полета от Мисисипи до Тихия океан, от Мексико до езерата, гонили сме ги, били сме се с тях, принуждавани сме били да бягаме и се крием пред тяхното числено превъзходство, но отново и отново сме слагали ръка на ножа и сме запазвали своето надмощие.

Погледнах я, но не отговорих, и в моя поглед трябва да се е съдържало своего рода удивление, защото след къса пауза тя продължи:

— Казвайте каквото си искате, сър, но в човешкото сърце има чувства, на които енергичната ръка трябва да се подчинява, независимо дали е мъжка или женска. Ако вчера бяхме стигнали до Бийфорк, щяхте да видите един гроб, скрил две същества, които ми бяха най-свидните и верните по целия ширен свят. Те бяха избити от мъже с тъмни коси и мургава кожа. От онези ужасни дни в ръката ми нещо винаги потрепва, когато видя да се вее скалпов кичур, и някой и друг индианец се е плъзгал окървавен от коня, когато е проблясвал

пищовът, чието смъртоносно олово прониза сърцето на моята майка, и с чиято сигурност вие също се запознахте край Ню Венанго.

Тя измъкна револвера от пояса и ми го поднесе под очите.

— Вие сте добър стрелец, сър, но с тая стара тръба няма да улучите стеблото на хикория от петнайсет крачки. Следователно можете да си представите колко съм се упражнявала, за да улучвам сигурно целите. Умея да боравя с всякакви инструменти, но когато се касае за индианска кръв, посягам само към този тук, защото съм се заклела, че всяко зрънце барут, изтласкало онзи смъртоносен куршум, ще бъде заплатено с живота на един червенокож. И мисля, че не съм далеч от изпълнението на тази клетва. Същата тази тръба, която простря майка, трябва да бъде и оръдието на моето отмъщение!

— Получили сте пищова от Винету?

— Той ли ви разказа?

— Да.

— Всичко?

— Нищо повече от това, което току-що казах.

— Да, от него. Но седнете, сър! Вчера ви обещах обяснение и вие ще научите най-необходимото, макар че за такива неща много-много не се говори.

Тя се настани до мен, хвърли внимателен поглед върху лежащата под нас долина и започна:

— Татко е бил главен лесничей в Стария континент и е живял с жена си и своя син в безоблачно щастие, докато настъпило времето на политически размирици, които прилягали за целите си мнозина честни мъже. Той също попаднал във водовъртежа и едва успял да се спаси с бягство. Прекосяването на Океана струвало живота на майката на неговото дете и понеже след акостирането се озовал без средства и познати в един друг, нов свят, се заловил за първото предложение. Заминал като сървейър за Запада и оставил момчето при едно състоятелно семейство, в което то било прието като собствено дете.

Минали няколко години на опасности и приключения, които направили от него почитан от белите, но страшен за враговете уестман. Ето че едно ловко скитане го отвело нагоре до Куикърт при племето на асинибоините. И тук се срещнал за пръв път с Винету, който бил дошъл от бреговете на Колорадо, за да вземе от Горна Мисисипи свещена глава за калюметите на своето племе. Двамата били гости на

вожда Тахшатунга и в неговия вигвам се запознали с дъщеря му Рибана. Тя била красива като утринната зора и прелестна като планинската роза. Някоя от дъщерите на племето не умеела да щави кожата така меки и да шије така чисто ловното облекло като нея, а когато отивала да вземе вода за огъня на своя котел, стройната ѝ фигура вървяла с походката на кралица. Косата ѝ се стелела от главата до земята като водопад. Била любимката на Маниту, Великия дух, гордостта на племето и младите войни горели от желание да добият скалповете на врагове, та да могат да ги сложат пред нейните нозе.

Но нито един от тях не смеел да обгърне талията ѝ, защото тя обичала белия ловец. Той бил по-красив и по-храбър от всички червени мъже и ѝ говорел с мек, благозвучен глас, чийто тембър прониквал дълбоко в нейното сърце и карал девическите ѝ гърди да се надигат под сладки, трепетни чувства.

В неговата душа също лумнал огънят на желанието. Той следвал дирята на нейните нозе, бдял над главата ѝ и говорел с нея като с някоя дъщеря на бледоликите. Една вечер към него пристъпил Винету.

«Белият мъж не е като децата на своя народ. От неговата уста не излизат лъжи като кървавица от бизонски стомах, а той винаги е казвал истината на своя приятел Винету.»

«Моят червен брат има ръката на силен воин и е най-мъдрият при огъня на големия съвет. Той не жадува за кръвта на невинните и аз съм му дал ръката на един приятел. Нека той говори!»

«Моят брат обича Рибана, дъщерята на Тахшатунга?»

«Тя ми е по-скъпа от стадата на прерията и скалповете на всички червени мъже.»

«И той ще бъде добър с нея и няма да говори сурово на нейните уши, а ще ѝ даде своето сърце и ще я закриля срещу злите ветрове на живота?»

«Аз ще я нося на ръце и ще бъда до нея във всяка беда и опасност.»

«Винету познава небето и знае имената и езиците на звездите, но звездата на неговия живот залезе и в сърцето му настъпи тъмна нощ. Той искаше да вземе Розата на Куикърт в своя вигвам и да слага на гърдите ѝ уморената си глава, когато се връща от пътеката на бѳфало или от селата на неговите врагове. Но нейните очи блестят към неговия брат и нейните устни мълвят името на добрия бледолик. Апахът ще си

тръгне от страната на щастието и неговите крака ще бродят самотно край вълните на Хила. Ръката му никога вече няма да докосне главата на жена и до ухото му никога няма да достигне гласът на син. Но той ще се върне по времето, когато лосът минава през проходите, и ще види дали е щастлива Рибана, дъщерята на Тахшатунга.»

Обърнал се и потънал в нощта, а на утрото бил изчезнал.

Когато се върнал през пролетта, намерил Рибана и нейните сияещи очи му разказали по-добре от всякакви думи за щастието, което ѝ било отредено. Взел ме — била съм дете само на няколко дена — от нейната ръка, целунал малката ми уста и сложил ръка върху главата ми като за тържествен оброк:

«Винету ще бди над теб като дървото, в чиито клоуни спят птиците, а животните от полето намират закрила срещу леещия се от облаците порой. Неговият живот е твой живот и неговата кръв е твоя кръв. Никога лъхът на неговия дъх няма да секне и силата на ръката няма да отпадне за дъщерята на Розата от Куикърт. Нека росата на деня пада върху твоите пътища и светлината на слънцето да огрява твоите пътеки, за да изпитва от теб радост белият брат на апаха. Хау!»

Годините минаваха и аз растях. Но също така растеше копнежът на татко по оставения син, когото напразно се стараех да заменя. Забравях, че съм момиче, вземах участие в дръзновените игри на момчетата и бивах изпълвана от духа на битката и оръжията. Един ден татко, не можейки да сдържа повече копнежа си, тръгна на изток и ме взе със себе си. В цивилизования живот край брат ми за мен се откри един нов свят, от който си въобразих, че не мога да се отделя. Татко се върна сам и ме остави при приемните родители на брата. Но скоро носталгията по Запада заговори в мен с такава сила, че едва съумях да я овладее, и при следващото посещение на татко тръгнах с него към родните земи.

Със стигането си там заварихме бивака напълно пуст и изгорен. След дълго търсене открихме един вампум, оставен от Тахшатунга, за да ни осведоми при пристигането ни за случилото се.

Тим Финети, един бял ловец, навремето често спохождал нашия бивак и пожелал Розата на Куикърт за скуоу, но асинибоините не били приятелски настроени към него, понеже бил крадец и вече на няколко пъти отварял техните кеш. Отблъснат с отказ, той си тръгнал с клетва за отмъщение на устните. От татко, с когото се срещнал в Блек Хилс,

научил, че Рибана е станала негова жена, и отишъл при черноногите, за да ги подбуди за боен поход срещу асинибоините.

Те се вслушали в неговия глас и пристигнали по време, когато воините били излезли на лов! Нападнали, ограбили и изгорили бивака, избили старците и децата и отвели в плен младите жени и момичетата. Когато воините се върнали и видели изпепеленото място, тръгнали по дирите на грабителите. Понеже бяха предприели отмъстителния си поход само няколко дни преди нашето пристигане, все още бе възможно да ги настигнем.

Ще съкратя нещата. По път се натъкнахме на Винету, прехвърлил планините, за да види приятелите си. При разказа на татко той обърна коня си без дума да каже, и никога през живота си няма да забравя вида на двамата мъже, които безмълвно, но с палещи сърца и трескава, тревожна бързина, следваха пътя на мъжете от племето.

Срещнахме ги при Бийфорк. Бяха настигнали черноногите, които бивакуваха в речната долина, и само чакаха нощта, за да ги връхлетят. Аз трябваше да остана при стражата на конете, но нещо не ми даваше мира, и когато мигът на нападението настъпи, се запромъквах напред между дърветата. Стигнах в края на горичката точно когато отекна първият изстрел. Врагът ни превъзхождаше и бойният крясък заглъхна едва при сивите зари на утрото.

Бях гледала бъркотията от диви фигури, бях слушала пъшканията и стенанията на ранените и умиращите и бях лежала, молейки се, на влажната трева. Сега се върнах при стражата. Тя беше изчезнала. Завладя ме неописуем страх и когато долових радостния вой на врага, разбрах, че сме победени.

Крих се до вечерта и едва тогава се осмелих да отида на мястото, където се бе състояла битката.

Дълбока тишина цареше наоколо и ярката светлина на луната падаше върху безжизнено лежащите фигури. Обхваната от ужас бродех между тях и... ето там лежеше майка, простреляна в гърдите, ръцете ѝ конвулсивно бяха обгърнали малката ми сестричка, на чиято главица зееше дълбока рана от нож. Гледката ми отне съзнанието и аз паднах в несвяст върху тях.

Колко дълго съм лежала, не знаех. Беше станало ден, нощ и отново ден. По едно време чух наблизо тихи стъпки. Изправих се и... о, блаженство... видях татко и Винету, с изпокъсани дрехи и покрити с

рани. Били победени от численото превъзходство, вързани и отведени, но успели да се освободят и избягат.

Въздъхвайки дълбоко, тя спря и се загледа неподвижно в далечината. После рязко се извърна към мен и попита:

— Имате ли майка, сър?

— Да.

— Какво бихте сторили, ако някой я убие?

— Бих предоставил нещата в ръката на закона.

— Добре. Но когато тя е твърде слаба или къса, както тук в Запада, човек поема закона в собствената си ръка.

— Има разлика между наказание и отмъщение, мис! Първото е неизбежна последица на греха и е тясно свързано с понятието Божия и човешка справедливост, но второто е грозно и лишава човека от достойнствата, надигащи го над животното.

— Можете да говорите така само защото в студените ви артерии не тече индианска кръв. Когато човек доброволно се откаже, от тези достойнства и се превърне в опасен за живота на другите звяр, той трябва да бъде третиран като такъв и да бъде преследван, докато го застигне смъртоносният куршум. Когато в онзи ден заровихме в земята двете мъртви тела, в сърцата на трима ни нямаше друго чувство освен палеща омраза към убийците на нашето щастие и Винету изрече собствения ни обет, като се закле със заплашителен глас:

«Вождът на апаките разрови земята и намери стрелата на отмъщението. Неговата ръка е свита в юмрук, краката му са леки, а томахащата му има острието на светкавицата. Той ще търси и ще намери Тим Финети, убиеца на Розата от Куикърт, и ще вземе неговия скалп за отнетия живот на Рибана, дъщерята на асинибоините.»

— Значи Финети беше убиецът, мис?

— Той беше. В първите мигове на битката, когато изглеждаше, че изненаданите черноноги ще бъдат победени, той я застрелял. Винету видял това, втурнал се към него, изтръгнал му оръжието и щял да го убие, ако не бил сграбчен от други и, след отчаяна съпротива, пленен. За подигравка му оставили незаредения пищов. По-късно той дойде в ръката ми като подарък и оттогава не ме е напускал, независимо дали съм поставяла крак на градския тротоар или върху тревистата земя на прерията.

— Трябва да кажа, че...

С едно отривисто движение на ръката тя ми отрязва думите.

— Какво искате да кажете, ми е известно и аз самата вече хиляди пъти съм си го казвала. Но никога ли не сте чували преданието за Флетс Гоуст (Духа на равнината), който се носи с диви вихри по равнината и унищожава всичко, което дръзне да му се противопостави? В него се крие един дълбок смисъл, който иска да ни каже, че необузданата воля трябва да се излее върху равнината като разбушувало се море, преди редът на цивилизованите щати да стъпи здраво тук. В моите артерии също пулсира една вълна от това море и аз съм длъжна да следвам нейния порив, макар да знам, че ще потъна в талазите.

Думите, които изрече, бяха изпълнени с предчувствие и сега последва една дълбока тишина, на размисъл, която накрая се осмелих да прекъсна с тихо възражение. Тя ме изслуша спокойно и поклати глава. С красноречива уста описа въздействието, което онази ужасна нощ оказала върху нейната душевност, описа сетнешния си живот, на който била подхвърляна между крайностите на пущинака и цивилизацията. Аз лежах пред нея, слушах дълбокия, сонорен глас и попивах всяка дума, която, без да ме убеждава, намираще все пак открит достъп до моята душевност.

Но ето че отдолу прозвуча остро изсвирване. Тя прекъсна и каза:

— Татко свиква хората. Да отидем долу. Време е да се заемем с пленника.

Изправих се и улових ръката ѝ.

— Ще имате ли добрината да ми изпълните една молба, мис?

— С удоволствие, стига да не искате нещо невъзможно от мен.

— Предоставете го на мъжете!

— Молите точно онова, което не мога да изпълня. Хиляди и хиляди пъти в мен е напирало желанието да застана лице в лице с него, запокитвайки го в обятията на смъртта, и хиляди и хиляди пъти съм си рисувала този час с всички краски, с които разполага човешката фантазия. Това е целта на моя живот, наградата за всички изтърпени и преодолені страдания и лишения и сега... когато съм толкова близо до осъществяването на моето най-голямо желание, да се откажа? Не, не и отново не!

— Това желание ще се изпълни и без ваше пряко участие, мис. Човешкият дух трябва да се стреми към по-високи цели от тази, която

вие сте си поставили, и човешкото сърце е способно на по-свято и по-голямо щастие от удовлетворението, което предлага разпаленото чувство за отмъщение. На вас ви е дадено всичко, всичко, за да бъдете щастлива и самата да дарявате щастие. Защо искате да се лишите от това щастие, като потопите ръцете си в кръвта на един окаяник и отхвърлите онова, което е отредено единствено като ценност на жената — нежността, любовта?

— Любовта? Тръгвайте, сър! Личи си, че сте чели романи.

Обърна се и закричи пред мен надолу по стръмния скалист склон.

Странно докоснат от разговора, аз бавно я последвах. Като всички жени и тази почти винаги се бе подчинявала само на напора на своите чувства. И както на нейното изпълнено с празноти описание на миналото липсваше взаимната свързаност и човек трябваше силно да се замисли за развитието на нейното вътрешно раздвоено същество, така и в настоящия си облик това същество беше неясно и му липсваше завършеност. Животът се бе наел с възпитанието на външно толкова прекрасното момиче и понеже той е бил изпълнен с толкова разнообразни, екстремни ситуации, не биваше да ме учудва, че в момента чувствах да ме отблъсква със същата сила, с която преди ме бе привличала.

След като отидох първо при Суолоу да поднеса утрешния си поздрав на храброто животно, аз се отправих към ловците, събрали се около вързания за едно дърво Парано. Обсъждаха как да бъде убит.

— Трябва да му се свети маслото на негодяя, ако не се лъжа — тъкмо казваше Сам Хокинс, — но не ми се ще да причинявам на моята Лиди горестта да изпълни присъдата, мисля.

— Да умре, така ще бъде — пригласи Дик Стоун, кимайки. — И ще ми достави голяма радост да го видя увиснал на някой клон, защото нищо друго не заслужава. Ти какво ще речеш, сър?

— Добре — отговори Олд Файерхенд. — Но нашето красиво кътче не бива да бъде омърсено от кръвта на този изверг. Той уби близките ми край Бийфорк и на същото място трябва да намери своето наказание. Мястото, което чу моята клетва, ще види и нейното изпълнение.

— Позволи, сър — вметна Дик Стоун. — Защо трябваше тогава напусто да транспортирам дотук с плъзгалката скалпирания червено-

белокож? Мислиш, че ще изпитам удоволствие, като предоставя сега в замяна перчема си на мургавите?

— Какво ще каже Винету, вождът на апахите? — попита Олд Файерхенд, съзнавайки основателността на тази забележка.

— Винету не се страхува от стрелите на оглала. Той носи на пояса си скалпа на кучето на атъбаските и подарява тялото на врага на своя бял брат.

— А ти? — обърна се питащият и към мен.

— Много не се церемонете с него! Едва ли някой от нас се страхува от индианците, но аз не считам за необходимо да се подхвърляме ненужно на опасност и да издаваме при това местонахождението си. Този човек не е достоен за такова рисковано дело.

— Вие можете да си останете тук, сър, и да си пазите спалнята — посъветва Елън, свивайки пренебрежително рамене. — Но що се отнася до мен, аз искам присъдата да бъде непременно изпълнена на същото място, на което лежат жертвите на убиеца. Съдбата подкрепи моето искане, като го предаде в ръцете ни именно тук. Това изискване е задължение към онези, при чийто гроб съм дала клетва да не отдъхна и да не намеря покой, докато не бъдат отмъстени.

— Правете каквото искате, мис! — отговорих студено и се извърнах.

От думите ѝ, от всяко нейно изражение лъхаше нещо неженствено, нещо направо демонично, което силно ме отблъсна от нея и причини в моята душевност болезнено чувство — сякаш остра студена кама се заби в сърцето ми.

Пленникът стоеше облегнат на дървото и въпреки болките, които му причиняваха дълбоко врязаните в плътта ремъци, въпреки сериозното значение, което имаха за него дебатите, нито един мускул не трепваше по неговото набраздено от възрастта и страстите лице. В отблъскващите черти беше описана цялата история на неговия живот, а гледката на голия, преливащ в кървави оттенъци череп подсилваше неприятното впечатление, което този човек би направил и на най-безпристрастния зрител.

След дълго съвещание, в което аз не участвах, кръгът се разтвори и ловците започнаха да се стягат за тръгване.

Значи момичето беше наложило волята си и аз не можех да се отърва от мисълта, че от това щеше да произлезе някакво нещастие. Олд Файерхенд пристъпи към мен и сложи ръка на рамото ми.

— Остави нещата да си вървят от само себе си, човече, и не прилагай грешно мерило за работи, които не са изрязани по шаблона на твоята така наречена култура.

— Аз не си позволявам да съдя начина ти на действие, сър. Престъплението трябва да намери своето наказание, това е вярно, но не се сърди, ако кажа, че не искам да имам нищо общо с екзекуцията. Към Бийфорк ли отивате?

— Тръгваме и понеже тъй и тъй не искаш да се занимаваш с тая работа, ще ми бъде приятно да знам, че тук има някого, на когото мога да поверя сигурността на нашия бивак.

— Няма да бъда аз виновен, ако се случи нещо нежелателно, сър. Кога ще се върнете?

— Не мога да кажа определено, ще зависи от това, което намерим вън. Хайде остани със здраве и си дръж очите отворени!

Отиде при онези, които бяха определени да го придружат с пленника. Той беше отвързан от дървото и когато Винету, който беше отишъл да се увери в безопасността на прехода, се обърна и съобщи, че не е забелязал нищо подозрително, в устата на Финети бе тикнат един парцал и те се отправиха към изхода.

— Белият ми брат ще остане ли? — попита апахът, преди да се присъедини към колоната.

— Вождът на апахите познава моите мисли, не е необходимо устата ми да ги изговаря.

— Моят брат е предпазлив като крака, който се кани да влезе във вода с крокодили. Но Винету трябва да върви и да бъде при дъщерята на Рибана, която умря от ръката на атъбаска.

Тръгна. Знаех, че е на едно мнение с мен и се е решил да последва другите само от угриженост по тях и по-специално за Елън.

Останаха само неколцина ловци, сред които и Дик Стоун. Повиках ги и им съобщих, че възнамерявам да изляза и огледам храсталаците.

— Едва ли ще бъде необходимо, сър — обади се Стоун. — Та нали отвън има пост, който си държи очите отворени, а освен това и апахът беше излязъл на оглед. Остави си тук и се погрижи за себе си. И бездруго ще се твори още работа!

— В какъв смисъл?

— Е, ами червенокожите имат очи и уши и все ще забележат, че там вън има нещо за пипване. Те са умни типове, така е.

— Давам ти пълно право, Дик, и затова ще отида да озърна дали някъде нещо не се кани да се разшава. Ти междувременно вземи тук мястото под своя опека! Няма да се наложи дълго да ме чакате.

Отидох да си взема пушката и излязох. Постовият ме увери, че не е мярнал нищо подозрително, но аз бях научен да вярвам само на собствените си очи и прекосих пояса на храстите, за да потърся индиански следи. Точно срещу входа на нашата котловина забелязах няколко скършени клонки и при един по-обстояен преглед на земята установих, че тук е лежал човек. При отдалечаването си той се беше постарал да заличи или направи възможно по-незабележими отпечатъците, които тялото му беше оставило върху окапалата шума и рохкавата хумусна почва.

Значи сме били наблюдавани и подслушвани. Убежището ни беше открито и всеки миг можеше да ни доведе някое нападение. Но понеже заключих, че врагът навярно ще насочи най-напред вниманието си към Парано и неговия ескорт, беше необходимо преди всичко да предупредя колкото може по-рано Олд Файерхенд и аз реших незабавно да последвам колоната. След като дадох на стражата необходимите указания, тръгнах по следите на нашите хора, които се бяха отправили нагоре покрай реката, и минах по този път край арената на вчерашните ни действия.

Беше станало онова, което подозирах. Оглаласите бяха открили двамата мъртъвци и от периметъра на отъпканата трева можеше да се заключи, че са се явили на мястото в значителен брой, за да отнесат трупове на своите братя.

Още не бях се отдалечил кой знае колко оттам и се натъкнах на нови следи. Идваха странично от храсталака и продължаваха по пътя, който бяха поели нашите ловци. Последвах ги с изключителна предпазливост, но с максимална бързина, така че скоро достигнах мястото, при което водите на Бийфорк се изливаха в талазите на Манкисита.

Понеже не познавах мястото, на което щеше да бъде извършена екзекуцията, сега трябваше да удвоя предпазливостта си. Следвах

посоката на дирите, държейки ги отстрани под око, през проточващия се в съседство храсталак.

Ето че рекичката направи завой и отдели на това място една поляна, от която се отдръпваше така наречената черна растителност и предоставяше на тревата необходимото пространство за безпрепятствено развитие. По средата на откритата площ се издигаше група балсамови ели, под чиито клони ловците седяха в оживен разговор, докато пленникът беше вързан за един от стволите.

Точно пред мен, на отдалеченост най-много три човешки ръста от моето наблюдателно място, малка група индианци надничаше от края на храсталака към поляната. Мигновено ми стана ясно, че другите са се отклонили надясно и наляво, за да обградят наблюдаваните ловци от три страни и с едно внезапно нападение да ги покосят или натикат в реката.

Нямаше миг за губене. Вдигнах карабината «Хенри» до бузата и започнах да натискам спусъка. В първите секунди моите изстрели причиняваха единственият шум, който можеше да се чуе, защото, както приятели, така и врагове, се намираха в най-голяма изненада от неочакваното зачеркване на техните намерения. Но после почти иззад всеки храст се разнесе едно разтърсващо мозъка на костите «Хо... хо... хи» — бойният вик на индианците, и от всички страни на шубрака се изсипа облак стрели. В миг поляната се покри от виещи, пъхтящи и кряскащи хора, които се счепкаха в яростен ръкопашен бой.

Почти едновременно с индианците бях изскочил и аз, за да застана до на Елън, и стигнах тъкмо навреме да просна един нападнал я червенокож. Момичето бързо беше скочило и вдигнало пистолета да застреля Парано, но беше й попречено от индианеца, който бе забелязал нейното намерение. Застанали с гръб един към друг или опрени на дървесните стволове, ловците се отбраняваха с всички налични сили срещу обграждащите ги диваци. Това бяха все добре школувани трапери, които бяха изнесли не една и две битки и не познаваха страха. Но беше ясно, че ще бъдат сразени от числения превес, толкова повече че преди малко бяха предлагали на индианците открита цел и поради това почти всички бяха ранени.

Неколцина от мургавите още в първия миг се бяха спуснали към Парано, за да го освободят от вървите и колкото и много Олд Файерхенд и Винету да се опитваха да им попречат, бяха изтласкани и

замисълът успя. С могъщ удар изхвърли мускулестият мъж ръце във въздуха, за да възстанови нарушеното кръвообращение, изтръгна томаха от ръката на един от хората и изръмжа заплашително към Винету:

— Ела тук, куче пимо! Сега ще заплатиш скалпа ми!

Чул да го наричат с оскърбителното за неговото племе прозвище, апакът веднага се нахвърли върху него, но беше видно, че с крайни усилия ще може да устои на своя противник, чиито сили яростта беше удесеторила, още повече че вече беше ранен и в същия миг бе нападен от две страни. Олд Файерхенд беше обкръжен от врагове, а и всички останали бяхме така ангажирани, че за едно взаимно подпомагане изобщо не можеше да се мисли.

В случая една по-продължителна съпротива щеше да бъде пълна глупост и чувството за чест нямаше да си бъде на мястото. Ето защо се провикнах, теглейки Елън за ръката през пръстена на обграждащите ни врагове:

— Във водата, мъже, във водата! — и още в следващия миг я почувствах да се затваря над нас.

Въпреки шума на вилнеещата битка викът ми бе чул и който успя да се освободи, се вслуша в него. Форк беше дълбока, но затова пък толкова тясна, че само няколко загребвания бяха необходими за достигане на отвъдния бряг. Но с това естествено далеч още не бяхме в безопасност. Аз възнамерявах да прекосим и образуваия между Бийфорк и Манкисита нос и после да преплуваме и нея. Вече указвах с ръка на момичето посоката, която трябваше да хванем, когато край нас се стрелна с капеща вода ловна шуба и джавкащи мокасини малката кривокрака фигура на Сам и обръщайки малките умни очички към преследващите ни врагове, изчезна с бърз скок странично във върбалака. Веднага го последвахме, защото целесъобразността на неговото поведение беше твърде убедителна, за да желая да се придържам към предишния си план.

— Татко, татко! — извика изпълнена със страх Елън. — Трябва да се върна при него, не бива да го изоставям!

— Хайде, мис — настоях аз и продължих да я дърпам. — Не сме в състояние да го спасим, ако не е успял вече да го стори сам!

Криволичейки с възможно най-голяма бързина из гъсталака, стигнахме в крайна сметка при Бийфорк, и то от горната страна на

мястото, където бяхме скочили във водата. Всички индианци бяха взели посока към Манкисита и когато стигнахме откъд, можехме да продължим пътя си кажи-речи в безопасност.

Но Сам Хокинс като че се поколеба.

— Виждаш ли лежащите там пушки, както ми се струва, сър?

— Индсмъните са ги захвърлили, преди да навлязат във водата.

— Хи-хи, сър, ама че гламави мъже, да ни оставят ей тъй гърмящите си цепеници, ако не се слъжа!

— Искаш да идеш да ги вземеш? Опасно е.

— Опасно? Сам Хокинс и опасно!

С бързи скокове, придаващи му вида на подгонено кенгуру, той се понесе нататък и насъбра пушките. Аз естествено го бях последвал и прерязах сега тетивите на разпилените наоколо лъкове, така че поне за известно време станаха негодни.

Никой не ни смути в това занимание, защото червенокожите със сигурност не подозираха, че неколцина от преследваните могат да притежават дързостта да се върнат на полесражението. Хокинс държеше пушките в ръце, оглеждаше ги със съжалителни погледи и накрая ги нахвърля всичките във водата.

— Хубави неща, сър, хубави оръжия! Плъховете могат да се множат в цевите, мисля, без много-много да бъдат смущавани. Но да вървим, тук ми навява страх, ако не се лъжа!

Поехме по най-прекия път, без да подбираме местата, за да стигнем колкото може по-скоро в лагера. Само част от индианците бяха при Бийфорк и понеже бях видял, че са ни наблюдавали, и следователно са осведомени за нашето местопребиваване, следваше да се предположи, че останалите щяха да се възползват от отсъствието ни, за да нападнат малкото ловци в него.

Имахме да изминем още доста голямо разстояние, когато доловихме изстрел от посока котловината.

— Напред, сър! — извика Хокинс и ускори движенията си. — Там отпред нещо се оживи, струва ми се, а не можем да зарежем клетите мургавелковци ей така сами в забавата, ако не се лъжа.

Елън още дума не беше произнесла, а с тревожни черти и трескава бързина си пробиваше път напред. Беше се случило онова, което бях предсказал, и макар да не бях отправил никакъв упрек, ясно ѝ личеше, че и тя съзнава нещата.

Изстрелите се повториха и за нас не остана никакво съмнение, че останалите в бивака ловци водят битка с индианците. Помощта беше належаща и въпреки непроходимостта на гъсталака все пак ни се удаде за късо време да достигнем долината, към която се отваряше изходът на нашия «замък». Насочихме се към мястото, намиращо се точно срещу тази излазна точка, където бях открил следите на индианеца. Червенокожите много вероятно лежаха скрити в крайнината гората и блокираха оттам «водната порта». Следователно трябваше да им се явим в гръб, ако искахме да постигнем някакъв успех.

В този момент странично зад нас чух шум, сякаш някой с най-голяма бързина се провираше през храстите. По един знак от моя страна тримата се стаихме, един гъсто зашумен храсталак и зачакахме появата на причинителя на шума. Колко голяма беше радостта ни, когато разпознахме Олд Файерхенд, следван от Винету и още двама ловци. Значи се бяха изплъзнали на преследвачите. Макар Елън да не оповести по очебиен начин радостта си от срещата, тя все пак се виждаше и това ме наведе на убеждението, че сърцето ѝ очевидно бе способно на доста силни чувства — обстоятелство, което напълно ме помири с нея.

— Чухте ли изстрелите? — запита припряно Олд Файерхенд.

— Да.

— Да вървим тогава! Трябва да се притечем на помощ на нашите, защото, макар входът да е толкова тесен, че един-единствен човек да може много добре да го отбранява, все пак не знаем какво се е случило.

— Нищо не се е случило, сър, ако не се лъжа! — обади се Сам Хокинс. — Червенокожите са открили гнездото и сега лежат там отпред, за да видят какво се каним да измътим там вътре, мисля. Бил Балчър, който беше на пост, им е пратил малко олово и цялата дандания не означава нищо друго, освен че ще трябва да вземем още няколко плъхови кожи.

— Възможно е да е така, но въпреки всичко трябва да се придвижим напред, за да добием сигурност. Също така трябва да се вземе под внимание, че преследвачите ни скоро ще бъдат тук и тогава ще си имаме работа с двойно по-голям брой индианци.

— А нашите разпръснати хора? — подметнах аз.

— Хм-м, да, ние така наложително се нуждаем от всяка ръка, че не можем да се лишим от нито един. Поединично няма да могат да се доберат до входа, така че трябва да видим дали няма да пристигне още някой.

— Нека моите бели братя останат на това място. Винету ще отиде да разбере на кое дърво висят скалповете на оглаласите.

Без да дочака някакъв отговор на това предложение, апахът се отдалечи и ние нямаше какво друго да правим, освен да го приемем. Седнахме да чакаме завръщането му. През това време действително ни се удаде да присъединим към нас още двама от разпилените хора. Те също бяха доловили изстрелите и побързали насам, та евентуално да могат да помогнат. Обстоятелството, че всички бяхме поели по най-прекия път през гората, бе единствената причина за нашата щастлива среща. И макар нито един да не се бе отървал без рана от нападението, все още притежавахме крепката увереност, че ще се измъкнем благополучно от тая история.

Бяхме девет души — брой, който при пълна взаимна подкрепа можеше да постигне много нещо.

Мина доста време преди Винету да се върне, но когато дойде, видяхме на пояса му пресен скалп. Значи в пълна безшумност беше «очистил» един индианец и нашето оставане тук сега повече не можеше да се забавя, защото, като забележеха смъртта на един от своите, индсмъните веднага щяха да разберат, че сме зад тях.

По съвет на Олд Файерхенд трябваше да образуваме един паралелен с периферията на храсталака фронт, да нападнем врага в тил и да го изхвърлим от скривалището му. Ето защо се разделихме, след като бяхме направили отново годни за стрелба намокрените от водната баня оръжия. Бяха минали само няколко минути, когато деветте пушки загърмяха една след друга. Всеки куршум видя сметката на «своя човек» и един ужасен вой от страна на изненаданите индианци изпълни въздуха.

Тъй като линията ни беше доста разтеглена и изстрелите ни отекваха отново и отново, диваците сметнаха броя ни за по-голям, отколкото беше, и удариха на бяг. Но вместо да излязат на откритото пространство в долината, където щяха да ни предлагат сигурна цел, те си пробиха път между нас и оставиха загиналите. Ловците веднага се нахвърлиха върху тях и им смъкнаха скалповете.

Бил Балчър, постовият, забелязал приближаването на червенокожите и навреме се оттеглил в «крепостта». Те го последвали, но след няколко изстрела, които той и бързо притичалият Дик Стоун изгърмели по тях от тесния скален проход, се оттеглили и се установили в храсталака, откъдето сега ние ги прогонихме.

Двамата споменати бяха все още във водната порта и понеже не биваше да предлагат цел на врага, не можеха да излязат на открито, преди ние да сме се показали.

Когато това стана, те и всички останали се скупчиха около нас да чуят какво се е случило.

Последен се измъкна от храстите дребосъкът Сам и веднага се насочи към Дик Стоун.

— Я гледай, човече, каква работа свърши моят нож, мисля!

При ухилването, с което бяха изречени тези думи, чорлавата брада на стария ловец щръкна като четината на бодливо свинче и той с горд блясък в очите тикна под носа на заговорения току-що одраните скалпове.

— Мда-а! Сигурно онзи там пак ти ги е отстрелял?

— Без оскърбления, старий скунксе! Сам Хокинс умее да праща куршума, където му е мястото, ако не се лъжа, а при Дик Стоун случаят, разбира се, може и да е друг.

— Затвори си устата човече, да не ти скоча в брадата. Когато Дик Стоун се нуждае от скалпове, просто отива и си ги взема, такава е работата!

С няколко бързи скока той се отправи настрани. Досами водата лежаха трима индианци, паднали при първото им втурване към водната порта под куршумите на ловците. Той им отдели косите, провеси два скалпа на собствения си пояс и даде третия на Балчър.

— Ето ти твоя дял, Бил. Под него не се криеше много мъдрост, иначе мургавият нямаше да довтаса толкова близо до пушката ни. Носи го със здраве и си пази зорко оня, дето ти е израсъл над ушите, стари бизоне, та да не ти се наложи да си търсиш някое боне като Сам Хокинс, голиатът!

— Не се карайте, хора, а побързайте да отидем в безопасност, защото няма да мине много и червенокожите пак ще пристигнат.

— Ще ми бъде приятно! — изръмжа Сам Хокинс. — Имам да си разменя с тях някоя и друга думица заради скачането във водата,

мисля. От палтото ми се лее вода като от дъждовен облак, а в чизмите, да, да, там шляпам, все едно старите ми крака са пъхнати в тинята на Мисисипи, ако не се лъжа. Могат да дойдат по всяко време, моята Лиди я сърби тръбата!

В този миг странично отдолу се разнесе тътнеж като от копитата на стадо подплашени бизони. Незабавно скочихме в шубрака и се приготвихме за стрелба. Но какво беше удивлението ни, когато съгледахме известен брой заюздени коне, на първия от които седеше мъж в ловно облекло, чиито черти не можеха да се разпознаят поради кръвта, стичаща се от една рана в главата. По тялото му също имаше няколко наранявания и му личеше, че се е намирал в доста незавидно положение.

Спря точно пред мястото, където обикновено се намираше постът, и се огледа търсещо. Като не го забеляза, препусна отново стремглаво и при водната порта скочи от коня. Тогава до мен в храста се обади висок глас:

— Нека ме одерат и изкормят като някой дебелоопашатко, ако това не е Уил Паркър. Никой друг не може да пада от коня така чисто като този човек, мисля!

— Май имаш право, старий куне! Уил Паркър е това, грийнхорнът... помниш ли го още, Сам Хокинс? Уил Паркър и грийнхорн, ха-ха-ха!

А когато и ние излязохме сега, мъжът извика:

— Благословени да са ми очите! Тук са всичките скакалци, дето толкова храбро хукнаха насам пред червенокожите заедно със сина на моята майка! Е, сър, не се сърдете, ама понякога бягането е по-добро от всяко друго нещо.

— Знам, човече. Но я кажи каква е тая работа с конете? — попита Олд Файерхенд.

— Хм-м! Хрумна ми, че мургавците ще търсят стария Уил Паркър навсякъде другаде само не и в собствения си бивак. Ето защо първо се отправих към гатъра, ама там вече нямаше нищо. Затова се запъти грийнхорнът — чуваш ли, Сам Хокинс, ха-ха-ха — грийнхорнът към кауча^[47], където им бяха конете. Птичките бяха излетели и оставили само две при конете, за да ми дадат перушината си, и аз естествено им изпълних желанието!

Показа двата скалпа, които висяха на пояса му.

— Самичък ги смъкнах, не ги дължа на младия... младия... младия скалпировач, Сам Хокинс. Ама беше мръсна работа, казвам ви, и ми донесе няколко дупки. Но Уил Паркър си беше наумил да достави радост на червенокожите, като им помогне да се отърват от конете. Натирих калпавите в прерията, а добрите подбрах с мен. Ей ги на!

— Хм, така трябва да е! — възкликна Дик Стоун, удивен от дръзкия номер на разказвача.

— Така е, я — отговори Паркър. — Защото отнемем ли конете на стрелците, спукана им е работата и ей тъй ще си изгинат мърцина. Но там лежат трима от тях! Аха, били са тук и затова в кауча беше толкова пусто. Я погледни кафявия жребец, сър, кон като тютюн. Трябва да принадлежи на вожда.

— Когато ние така хубаво изведохме на въздух, ако не се лъжа — възропта дребният Сам. — Беше голяма магария, мисля.

Олд Файерхенд не чу упрека. Беше пристъпил към кафявия жребец и оглеждаше животното с възхитен поглед.

— Великолепен кон — обърна се той към мен. — Ако ми беше предоставен избор, нямаше да знам дали Суолоу да взема, или този тук.

— Винету говори с душата на коня и слуша пулса на неговите артерии. Той ще вземе Суолоу — отсъди апахът.

Ненадейно се чу остър свистящ звук. Една стрела се удари в ръката на Хокинс, но падна на земята, плъзгайки се по коравата като дъска и твърда като желязо кожа на ръкава. И в същия миг от гъсталака прозвуча едно оглушително: «Хо... хо... хи». Но въпреки тази тайнствена демонстрация никой от диваците не се показа. Сам взе стрелата от земята, разгледа я и каза:

— Ха-ха-ха, как ли една такава глупава клечка не ти пробие палтото, Сам Хокинс! От трийсетина години насам слагам кръпка върху кръпка и в него се чувствам като Сан Яго в лоното на Авраам, ако не се лъжа.

Не чух по-нататък одата, посветена на старата му дреха, защото естествено наскочахме веднага в шубрака, за да отговорим на неприятелския поздрав. Ако понечехме да побегнем към «замъка», поради теснината на входа това щеше да стане толкова бавно, че щяхме бъдем отстрелвани един подир друг при тази пълна липса на прикритие. Също така щяхме да бъдем принудени да зарежем

задигнатите коне, тъй като транспортът им през тесните скални извивки щеше извънредно много да ни задържи. А и фактът, че врагът не предприе атака, даваше с голяма сигурност да се предположи, че той не е многоброен и му липсват отнетите от Сам и мен или поне направени неупотребими оръжия.

Цялата олелия не беше нищо повече от една манифестация на войнствения дух на индианците, защото, макар да навлязохме доста навътре в храсталака, не видяхме и помен от тях. Те се бяха изтеглили незабавно, да изчакат подкреплението. Поумнели от безвредното събитие, ние повече не се задържахме тук, а се отправихме към сигурната котловина.

Беше поставен на стража един от ловците, който бе останал тук и следователно не бе уморен, а другите се заеха да прегледат раните си и после се събраха за храна или почивка.

Край огъня, обособил се като сборно място за всички онези, които чувстваха необходимост да се изприказват, беше много оживено. Всеки от насядалите смяташе, че трябва да разкаже делата си и да изрази своето становище. Всички поддържаха оптимистичното мнение, че няма защо да се боим от диваците. Броят на добитите скалпове беше значителен, бяхме излезли победоносно от приключението и нито една от раните не бе от опасно естество. Местонахождението ни като че бе напълно сигурно, запаси от провизии и муниции имаше предостатъчно и ето как враговете можеха да си обсаждат входа колкото си щат или да си трошат главите по щръкналите наоколо стръмни скали.

Олд Файерхенд също споделяше това гледище и само Винету, види се, не бе съгласен. Той лежеше настрани от другите в близост до коня си и изглеждаше потънал в дълбоки, сериозни мисли.

— Очите на моя червен брат гледат мрачно, а челото му носи бръчките на угрижеността. Какви мисли живеят в неговото сърце? — попитах, пристъпвайки към него.

— Вождът на апаките вижда смъртта да нахлува през портата и гибелта да се спуска от планините. Долината пламти от заревото на пожара, а водата е червена от кръвта на убитите. Винету говори с Великия дух. Очите на бледоликите са заслепени от омраза, а мъдростта им е отстъпила на чувството за мъст. Парано ще дойде и ще вземе скалповете на ловците, но Винету е подготвен за битката и ще запее песента на смъртта върху трупите на своите врагове.

— Как ще влезе огласът в лагера на нашите ловци? Той не е в състояние да проникне през портата.

— Белият ми брат изрича думи, но не им вярва. Може ли една пушка да спре множеството червени мъже, ако нахлуят през теснината?

Имаше право. Срещу малък брой врагове един човек може би щеше да съумее да отбранява прохода, но не и срещу толкова значителна орда, каквато имяхме насреща си. Защото, макар и винаги само по един да можеха да проникват, то този един нали пак щеше да застава точно срещу един и ако задните напиреха, неколцина от предните може би щяха да бъдат убити, но това нямаше да спре навлизането на останалите.

Бях казал това на Олд Файерхенд, но той ми отговори:

— И дори да се осмелят да го направят, за нас ще бъде лесно да ги пречукваме един след друг, докато се промъкват в теснината.

Звучеше правдоподобно и аз трябваше да се примиря, макар да знаех, че и най-малкото обстоятелство можеше да сложи кръст на тази правдоподобност.

Когато вечерта настъпи, бдителността естествено бе удвоена. Но независимо че по мое изрично желание трябваше да застъпя на пост едва на зазоряване — времето, което индсмъните предпочитат за своите нападения — така и не намерих покой и за всеки случай поддържах готовност.

* * *

Тиха и спокойна нощ бе полегнала върху долината, в чиято предна част гореше огънят и хвърляше наоколо своята трепкаща светлина. Суолоу, който свободно можеше да се движи в ограденото от планинските хълмове пространство, пасеше в тъмната задна част котловината. Отидох да го видя и го намерих до самото подножие на стръмно изкачващите се ридове. Тъкмо си бях разменил с него обичайните милувки и канех да се отдалеча, когато тихо изтрополяване ме накара да се ослушам.

Конят също вдигна глава, но тъй като и най-леко пръхтене можеше да издаде нашето присъствие, хванах ремъка и покрих с длан разширените от подозрение ноздри. Докато ние отгоре не можехме да бъдем лесно забелязани, за мен бе възможно отдолу да различа всеки предмет на фона на светлото небе. С напрегнати очи започнах да търся причината за падането Отделения от мястото му камък. В първите мигове след падането му не се забелязваше нищо фрапиращо. Явно причинителят също така добре като мен бе доловил шума и сега изчакваше да мине известно време, за да се убеди дали е бил чул. Предположението излезе вярно, защото, след като държах неподвижно през тази пауза, видях първо няколко фигури, които се отделиха от тъмните скали и започнаха да се спускат. Но скоро съгледах цяла редица индианци да прехвърлят хребета и с бавни, предпазливи стъпки да следват първия, който, изглежда, беше изключително добре запознат с релефа и едва ли му бяха необходими и две минути, за да достигне дъното на долината.

Ако карабината беше у мен, лесно щях да го сваля с изстрел, давайки същевременно необходимия сигнал за тревога. Той беше водачът и другите нямаше да се осмелят и стъпка по-надолу да направят по този криещ опасности терен, ако бъдеше прострелян. Но за съжаление имах само револверите си в колана, които бяха непригодни за далечен изстрел.

Дадях ли с тях знак на тревога, враговете въпреки всичко щяха да се спуснат, преди да е пристигнала помощта, и аз щях да се озова тогава в много опасно положение. Защото, дори да поисках да се оттегля, щях да бъда принуден да напусна моето прикрито от няколко храста наблюдателно място и да се открия за пушките на червенокожите. Затова възприех друга тактика.

Парано — защото той сигурно беше предният — по всяка вероятност не за първи път минаваше оттук. Сега тъкмо беше в близост до една отвесна скала, която трябваше да обходи. Ако можех да я достигна преди него, щеше да налети право на куршума ми и ето защо бързо се заизкачвах нагоре. Прикрит зад скалния блок, можех да се противопоставя на неприятелите и да ги чистя един по един, както пристигаха.

Едва бях направил първата крачка, откъм водната порта отекна изстрел, последван скоро от други. Веднага схванах умния ход на

индианците, които предприемаха привидно нападение на входа, за да отклонят вниманието ни от същинската точка на застрашаващата опасност. Ето защо продължих да се катеря с удвоена бързина и напрежение и вече бях стигнал толкова близо до отвесната канара, че можех да я досегна с ръка. Но в този момент една халтава камениста маса под мен поддаде и аз полетях презглава по обратния път от камък на камък, от издатина на издатина, докато стигнах долу и изгубих за няколко мига съзнание.

Когато отново бях в състояние да мисля и отворих очи, видях първите индсмъни отдалечени само на броени крачки от мен. Сkochих, макар натъртен и разбит, изгърмях в бърза последователност всички заряди на единия револвер по тъмните фигури, метнах се на Суолоу — не биваше да подхвърлям храбрия кон на опасност като го зарежех — и препуснах в галоп към огъня.

Съзнавайки, че са разкрити, оглаласите нададоха на няколко пъти чутия вече боен вик и се втурнаха подире ми в същата последователност, в която достигаха дъното на котловината.

Сkochих от коня при лагерното място, но го намелих напуснато от ловците. Бяха се струпали при входа, но при моите изстрели бяха поели отново назад. Бях посрещнат от припрени въпроси.

— Индианците идват — извиках, — бързо в пещерите!

Това бе единственото място за спасение от изстреблението, което ни заплашваше при това числено надмощие. В пещерите щяхме да бъдем в безопасност, можехме да устоим на индсмъните и да ги изпозастреляме до последния човек. По тази причина още по време на моя вик се устремих към «будоара», който ми бе служил за спалня, но беше твърде късно.

Червенокожите ме бяха следвали, по петите и съвсем противно на обичайния си маниер — още не бяха се събрали всички — веднага се нахвърлиха върху ловците. Последните бяха толкова изненадани от необяснимото присъствие на врага, че помислиха за отбрана едва когато вражеските оръжия започнаха да работят сред тях. Аз може би все още щях да съумея да достигна своето убежище, но видях Елън, Олд Файерхенд и Уил Паркър застрашени от врага и хукнах да им помагам.

— Бягайте, бягайте към скалната стена! — викнах, връзвайки се в навалищата.

Нападателите загубиха за миг самообладание и ние спечелихме пространство. Достигнахме отвесно изкачващите се скали, където имахме поне предимството да ни е покрит гърбът.

— Такава ли е работата, ако не се лъжа? — викна ни един глас от една цепнатина в скалите, която беше широка колкото едва да се промуши човек. — Сега старият трапер Сам Хокинс е издаден!

Хитрото човече единствено бе запазило присъствие на духа и се бе възползвало от малкото секунди да се покрие. За съжаление ние сведохме резултата от усилията му до нула, понеже избрахме за цел на нашето бягство тъкмо мястото на неговото скривалище. Но въпреки това той незабавно протегна десница и улови ръката на Елън.

— Малката мис може да влезе в гнездото, мисля. Има място още тъкмо колкото за нея, както ми се струва.

Червенокожите естествено ни бяха последвали и сега се нахвърлиха с дива енергия върху нас. Цяло щастие беше, че поради мнимото нападение всички ловци бяха с оръжията си. Вярно, в близък бой пушките бяха напълно безполезни, но толкова повече вилнееше сред диваците бойната секира.

Единствено Сам Хокинс и Елън пускаха в употреба своите пушки. Той зареждаше, а тя, застанала пред него в процепа, гърмеше и изстрелите проблясваха между мен и Олд Файерхенд.

Беше дива, страховита битка, каквато фантазията едва ли е в състояние да създаде. Полузагасналият огън хвърляше върху предната част на долината своето трепкащо, тъмночервено сияние, на което отделните биещи се групи се открояваха като излезли от Пъкъла, кълцащи се един друг демони. През воя на индианците се промъкваха отделните викове на траперите и острите, къси звуци, на револверните изстрели, а земята сякаш тръпнеше под тежките стъпки на борещите се врагове.

За нас не оставаше никакво съмнение, че сме загубени. Броят на оглаласите беше твърде голям, за да се надяваме, че ще можем да издържим. Някакъв случаен обрат в наша полза можеше да се очаква също така малко, както възможността да си пробием път. Ето защо всеки хранеше пълното убеждение, че след късо време ще престане да се числи към живите. Но не възнамерявахме да умрем ей така и макар и да се предавахме на предопределената ни съдба, ние се отбранявахме

с всички сили и с онова хладнокръвие, което дава на белия толкова голямо преимущество над обитателя на американските степи.

По време на тази кървава битка се сетих за моите стари родители, който бях оставил в Родината. Те никога вече нямаше да получат вест от своя потеглил за далечната чужбина син... Но не, отхвърлих всички тези мисли, защото настоящето изискваше пълно физическо напрежение и най-голямо духовно съсредоточаване.

Бях предвидил какво ще се случи, бях съветвал и предупреждавал, а сега трябваше да изкупувам грешките на другите. На смърт беше обречена и тази, към която въпреки всичко бе устремено цялото ми съзнание, която сега непосредствено зад мен с неустрашимост и мъжество бранеше своя живот, но рано или късно щеше да премине във властта на съдбата, към която неотменно я водеше погрешно избраният жизнен път. Обхвана ме едно неизпитвано досега чувство на злоба и ожесточеност, което удвои моите сили и аз с такава емфатичност развъртях томахащата, че от процепа прозвуча одобрително:

— Ха така, сър, ха така! Сам Хокинс и ти сте си lika-прилика, мисля. Жалко, че ще бъдем очистени! Заедно бихме могли да смъкнем още някоя и друга кожа, ако не се лъжа.

Биехме се тихо и безмълвно. Беше мълчалива, но ужасна работа и ето защо думите на дребния поставяч на примки бяха ясно чути. Уил Паркър също ги долови — въпреки вчерашното си раняване той беше извъртял пушката и нанасяше смазващи удари с приклада — и извика:

— Сам Хокинс, погледни насам, старий куне, ако искаш да видиш как се прави тая работа! Измъкни се от дупката и кажи дали грийнхорнът... ха-ха-ха, Уил Паркър, грийнхорн... чуваш ли, Сам Хокинс?... дали грийнхорнът е научил нещо!

Само на две крачки вдясно от мен бе застанал Олд Файерхенд. Досега все ми се бе струвало, че репутацията му беше малко преувеличена, но и така да беше, възрастта малко по малко си оказваше своето влияние. Сега обаче като че в него се бе върнала пълната му, пращяща младежка сила и начинът, по който с две ръце сееше изстребление в обграждащия го противник, ме караше да се удивлявам и възхищавам.

Опръскай от горе до долу с кръв, той се облягаше на скалната стена. Дългите сиви коси висяха от главата му на слепени кичури,

широко разтворените крака сякаш бяха пуснали корени в земята. С тежка секира в едната ръка и леко закривен нож в другата, той мощно отбиваше напирашите врагове. Още повече от него бе покрит с рани Винету, но никоя още не бе го свалила и аз отново и отново отправях поглед към неговата висока, юначна фигура.

Ненадейно в кълбото червенокожи възникна движение и се появи Парано, проправяйки си път през гъстата тълпа. Едва съгледал Огнената ръка, той извика:

— Най-послед те имам! Спомни си Рибана и умри!

Поиска да се втурне покрай мен към него и тогава аз го улових за рамото, замахвайки за смъртоносен удар. Той ме разпозна, отскочи назад и томахащата ми процепи въздуха.

— И ти ли? — изрева. — Теб жив трябва да те имам. Метнете му едно ласо!

Още преди да съм съумял да размахам отново брадвата, оня притича край мен и вдигна пицова. Изстрелът отекна, Олд Файерхенд разпери широко ръце, изстреля се с могъщ скок сред враговете и рухна безжизнен.

Имах чувството, че куршумът прониза моите гърди, така ме проряза падането на героя. Повалих индианеца, с когото в този миг си имах работа, и понечих да се хвърля към Парано, когато забелязах една тъмна фигура. Тя се провря със змийска подвижност и бързина през враговете и точно пред убицеца изпъна еластичните си крайници.

— Къде е краставата жаба на атъбаските? Тук стои Винету, вождът на апаките, за да отмъсти за смъртта на своя бял брат!

— Ха, кучето на пимо! Заминавай при дявола!

Повече не чух. Сцената до такава степен бе ангажирала съзнанието ми, че забравих да браня себе си.

Една примка легна на врата ми, дръпване... по същото време почувствах един съкрушителен удар по главата и изгубих съзнание!

Когато дойдох на себе си, около мен беше напълно тъмно, и тихо и аз напразно се питах по какъв начин се бях озовал в тая тъмница. Една палеща болка в главата ми припомни получения удар и подробностите от събитието се сглобиха в пълна картина. Към споменатата болка се добавиха и болките, които ми причиняваха получените рани и ремъците. Бяха ги стегнали така здраво около

ръцете и краката, че ми се врязваха дълбоко в плътта и едва бях способен на някакво движение.

По едно време чух до мен шум, като че някой се прокашля.

— Има ли още някой тук? — попитах.

— Хм-м, то се знае! Питаш така, все едно Сам Хокинс е никой, ако не се лъжа.

— Ти ли си, Сам? Я кажи, за Бога, къде сме!

— Под горе-долу добър покрив, човече. Натикани сме в пещерата, дето бяха кожата. А къде ги заровихме, знаеш вече, мисля. Няма да намерят ни една, казвам ти, ни една!

— А какво стана с другите?

— Лоша работа, сър. Олд Файерхенд е убит, Дик Стоун е убит, Уил Паркър е убит — ама той и без това си беше грийнхорн, човекът, хи-хи-хи, грийнхорн, казвам, само дето не искаше да го повярва, ако не се лъжа — Бил Балчър е убит, Хари Корнър е убит, всички, всички са убити само ти и апахът мъждукате още. Също малката мис е все още малко жива... както ми се струва... и Сам Хокинс, хм-м, може би не са пречукали съвсем, хи-хи-хи!

— Със сигурност ли знаеш, че Елън е все още жива, Сам? — попитах настойчиво.

— Да не си мислиш, че един такъв стар скалпировач не знае какво вижда, човече? Тя е пхната в съседната дупка заедно с твоя червен приятел. Много ми се идеше да вляза и аз с тях там, но не успях, както ми се струва.

— Как е с Винету?

— Дупка до дупка, сър! Ако се отърве, ще изглежда като старата шуба, в която Сам Хокинс така предпазливо се е закопчал — кръпка до кръпка и шев до шев, мисля.

— За отървяване май въобще не може да се мисли. Но как е попаднал жив в техните ръце?

— Точно както ти и аз. Бранеше се като герой... хм, и май наистина си е такъв, ако не се лъжа, хи-хи-хи... искаше по-скоро да загине, отколкото да бъде опечен на кола, но нищо не помогна. Беше повален и кажи-речи разкъсан. Та ти не искаш ли да отървеш кожата? Сам Хокинс има голямо желание, както ми се струва.

— Какво може да направи човек с желание, което е неосъществимо.

— Неосъществимо? Хм-м, звучи съвсем като Уил Паркър! Добри хорица са мургавите, добри. Взеха на стария кун всичко, всичко — пищова, лулата... хи-хи-хи, ще се учудя, ако могат да пушат с нея, ухае направо на скункс! Ама на тях точно това ще им хареса... също Лиди отиде по дявола... бедната Лиди, какъв ли чакал ще я вземе сега!... И шапката и качулката... ще има да се дивят на скалпа, хи-хи-хи, струваше ми две дебели връзки кожи от дебелоопашатковци навремето в Текама, знаеш вече, мисля... ама ножа оставиха на Сам Хокинс — пъхнат в ръкава. Старата сива мечка го пъхна там, когато забеляза, че с квартирата в цепнатината е свършено, както ми се струва.

— Все още си имаш ножа? Но сигурно не можеш да се добереш до него, Сам!

— И аз така мисля, сър, май ще трябва мъничко да помогнеш на сина на моята майка!

— Идвам веднага! Нека видим какво може да се направи в тая работа.

Още не бях започнал да се търкалям нататък — единственото движение, чрез което можех да стигна до него — когато кожената врата се отвори и влезе Парано с няколко индианци. Носеше в ръката си главня и я задържа така, че да ни освети. Не си дадох труда да се правя, че съм все още в безсъзнание, но не го удостоих с поглед.

— Ето че най-сетне те пипнахме! — изскърца със зъби той. — До момента ти оставах малко длъжник, но сега няма да се оплакваш. Познаваш ли това тук?

Поднесе пред лицето ми един скалп. Беше онзи, който Винету смъкна от самия него. Значи знаеше, че съм го намушкал. Апахът не му беше казал, сигурен бях. Знаех, че на всички отправени към него въпроси ще отговори с гордо мълчание, но онази вечер Финети може да ме беше забелязал на светлината на огъня в мига на нашия сблъсък бе хвърлил един поглед в лицето ми. Когато не отговорих, той продължи:

— И всички ще узнаете какво е усещането, когато ти смъкват кожата над ушите. Изчакайте само, додето настъпи денят и ще изживеете радостта от моята благодарност!

— Няма да ти бъде толкова лесно, както ми се струва! — обади се Хокинс, на когото сърцето не траеше да остане спокоен. — Много ще съм любопитен каква кожа ще свалите над ушите на стария Сам

Хокинс. Та нали е вече в ръцете ви, изработена от хеъдресъра^[48]... Как ти харесва работата, стари ямбарико?

— Ругай си, ругай! Имаш достатъчно друга кожа за дране. — И след една пауза, по време на която бе прегледал ремъците ни, попита: — Сигурно не сте си и мислили, че на Тим Финети е известен мишият ви капан? Той е бил в долината още преди кучето Файерхенд, проклета да е душата му, да си е имал понятие за него. И знаеше, че сте се устроили тук. Ей тоя ми го разказа! — Извади един нож от пояса и поднесе дървената дръжка пред очите на Сам Хокинс. Онзи хвърли един оглед върху изрязаните букви и извика:

— Фред Оуенс? Хм, той през цялото време си е бил един негодяй! Бих желал той самият да опита ножа, струва ми се.

— Нямай грижа, човече! Той си мислеше, че с тайната ще се откупи, но му взехме живота и кожата. С тая процедура ще се запознаете и вие, само че в образи ред — първо кожата и после живота.

— Прави, каквото щеш! Сам Хокинс е готов със своето завещание. На теб ти завещава нещото, дето му викат перука, ако не се лъжа. Как хубавичко само ще ти влезе в употреба, хи-хи-хи!

Парано го изрита и излезе, последван от мълчаливите си придружители.

Известно време лежахме смълчани и неподвижни, но когато сметнахме, че сме сами, се затъркаляхме един към друг, докато се намерихме в непосредствена близост. Макар ръцете ми да бяха здраво завързани, успях да измъкна ножа от ръкава му и да прережа вървите на неговите ръце. Няколко мига по-късно стояхме свободни и разтърквахме изтръпналите си крайници.

— Само така, Сам Хокинс, ти май не си чак толкова лош тип, мисля! — похвали се само дребното човече. — Вярно, затъвал си в някоя и друга каша, ама толкова зле като днес никога не е било. Много ми се ще да разбере как ще си измъкнеш ушите от качулката... ако не се лъжа, хи-хи-хи!

— Нека видим по-напред как стоят нещата вън, Сам!

— И аз така мисля, сър, това е най-важното.

— Трябва да си намерим оръжия. Ти имаш нож, но аз съм с голи ръце.

— Все ще се оправим някак!

Пристъпихме до вратата и откдохме леко двете кожи, служещи за завеси.

Неколцина индианци тъкмо измъкваха двамата пленници от съседната пещера и Парано се запъти насам от лагерното място. Вече беше станало доста светло, така че можехме напълно да виждаме долината. Недалеч от водната порта Суолоу бе влязъл в разпавия с плякосания от клетия Уил Паркър кафяв жребец. При вида на любимото животно веднага се отказах от бягството пеша, което като че ли бе най-доброто. На неголямо разстояние от него пасеше издръжливата кокалеста кранта на Винету — кон, чиято ценност много трудно си личеше. Ако успеехме да се доберем до някакви оръжия и да достигнем животните, щяхме може би да имаме някакъв шанс.

— Виждаш ли нещо, сър? — попита Хокинс, смеейки се.

— Какво?

— Хм, отсреща там стария обесник, дето се е търколил на тревата.

— Виждам го.

— И също нещото, облегнато до него на камъка?

— Също.

— Хи-хи-хи, как удобно лежи на пътя пушкалото на стария кун! Ако аз наистина се казвам Сам Хокинс, то онова трябва да е Лиди, мисля, и човекът все ще има някоя торбичка куршуми!

Не можех много да се занимавам с радостта на дребния герой, защото Парано ангажира цялото ми внимание. За съжаление нямаше как да разбера какво говореше на двамата пленници. Мина доста време, преди да си тръгне, но успях ясно да чуя последните му думи, изговорени с повишен глас, и разбрах съдържанието на цялата му реч.

— Пригответи се, пимо! Колът е забит, а ти — прибави, обръщайки се с особен поглед към Елън — достатъчно дълго си поигра на мъж и наместо Рибана ти ще станеш скуоу на Финети!

Даде знак на хората си да отведат вързаните пленници на мястото, където индсмъните бяха насядали и налягали около ярко пламтящия сега огън, и се отдалечи с високо изправена, достолепна стойка.

Сега трябваше незабавно да се действа, защото ако бяха отведени двамата по средата на събралото се множество, нямаше да имаме вече никаква възможност да се доберем до тях.

— Сам, мога ли да разчитам, на теб?

— Хм-м, не знам, щом ти не го знаеш! Трябва някой път да ме изпиташ, струва ми се.

— Ти се заеми с десния, а аз с левия. После бързо ремъците надве.

— И след това към Лиди, сър!

— Готов ли си?

Той кимна с изражение на лицето, от което ясно личеше задоволството от предстоящия номер.

— Е, давай тогава!

С леки, но бързи скокове се стрелнахме към индианците, мъкнещи пленниците зад себе си. И независимо че поради товара си бяха заставени да бъдат обърнати към нас, удаде ни се да стигнем незабелязано до тях.

Сам намушка единия отзад с толкова добре премерен удар, че оня се срина беззвучно. А аз, понеже бях напълно невъоръжен, изтръгнах първо ножа от пояса на другия и го прекарах с такъв натиск по гърлото му, че кръсъкът, който се намери да издаде, излезе като свистящо гъргорене от прорезната рана. Той също рухна.

Няколко бързи среза освободиха вързаните от техните ремъци, така че те бяха свободни, още преди някой от враговете да е забелязал нещо от това развилото се с такава бързина събитие.

— Напред, вземете си оръжия! — извиках, тъй като добре съзнавах, че без такива измъкването е немислимо.

Откъснах торбичката с мунициите от тялото на убития от мен и се втурнах след Винету, който бе разбрал правилно ситуацията и скочи посред лагеруващите около огъня индианци, а не към портата.

Както във всеки миг, когато нещата се касаят на живот и смърт, човек е съвсем различен, така и на нас мисълта за онова, което бе заложено на карта, придаде необходимата ловкост и бързина. Още преди нападнатите да са се осъзнали, ние бяхме вече минали помежду им с изтръгнатите от тях оръжия в ръка.

— Суолоу, Суолоу! — викнах на коня и няколко мига по-късно бях на гърба му. Винету скочи на своя, а Хокинс възседна първата попаднала му кранта.

— Качвай се при мен, за Бога, бързо! — извиках на Елън, която напразно се опитваше да се добере до кафявия жребец на Финети, който хвърляше като побеснял къчове наоколо.

Улових я за ръката, дръпнах я при мен и се насочих към изхода, през който току-що бе изчезнал Сам.

Беше момент на голяма възбуда. Яростен вой изпълваше въздуха, изстрели гърмяха, стрели свистяха около нас и на фона на всичко това се чуваше тропотът и пръхтенето на конете, на които диваците се метнаха да ни преследват.

Аз бях последен от трима ни и ми е невъзможно да кажа как стигнах на открито през тесния, извиващ се проход, без да бъда застигнат от врага. Хокинс вече никакъв не се виждаше, Винету извидясно, надолу по долината, по която преди няколко дни бяхме яздили нагоре на идване, и се огледа за мен дали ще го последвам.

Тъкмо се канехме да изминем завоя, когато зад нас отекна изстрел и почувствах как Елън потрепна. Беше улучена.

— Суолоу, Суолоу мой, препускай по-бързо! — подвигнах тревожно на животното и то се стрелна напред в същия бесен бяг, както след експлозията в Ню Венанго.

Поглеждайки назад, видях непосредствено зад себе си Парано на своя мустанг, другите бяха скрити от извивките на пътя. Макар да бях хвърлил само един бегъл поглед, все пак забелязах злобата, с която се стремеше да ни настигне, и удвоих призивите си към доблестния кон, от чиято бързина и издръжливост зависеше всичко. Защото въпреки че не се боях от нито една битка с дивия, необуздан мъж, свободата на движенията ми бе ограничена от момичето, така че не можех да правя нищо друго, освен да препускам напред.

Като вихър летяхме край коритото на рекичката. Дорестият кон на Винету изхвърляше дългите си кокалести крака по такъв начин, че искри хвърчаха и чакълът се сипеше зад него буквално като каменен дъжд. Суолоу поддържаеше равно темпо с него, независимо че имаше да носи двоен товар. Но макар да не се оглеждах вече, знаех, че Парано ни следва твърдо по петите, защото чаткането от копитата на кафявия жребец се чуваше все по-близо.

— Ранена ли сте, мис? — попитах с тревога.

— Яздете, яздете! — прошепна тя вместо директен отговор.

Топлата кръв се стичаше от раната върху ръката, с която бях обгърнал тялото ѝ. Главата ѝ лежеше отмаляло на моето рамо, а червенината на страните все повече и повече отстъпваше на плашещата ме бледнина.

— Елън, бъдете искрена! Вие не можете дълго да издържите.

— О, напротив! — отвърна тя с отпаднал глас, като вдигна очи към мен с неопишуем израз. — Не, искам да се махна от това място и ще издържа при вас, докато... докато...

— Докато? — попитах с дълбок трепет.

— Докато изкупя със смъртта голямата, голяма грешка в моя живот.

— Не! — извиках, притискайки я по-здраво към себе си и подтиквайки коня към все по-бесен бяг. — Ти няма да умреш, не бива да умираш. Аз ще те изтръгна и от десетократно по-голяма смъртна опасност, тъй като без теб не мога да съществувам и живея!

Тогава тя обви ръце около врата ми, прилепи уста към устните ми и след една дълга, дълга целувка, по време на която продължавахме да се носим в дива гонитба, прозвуча:

— Бих могла да живея единствено и само за теб. О, какво щастие, какво блаженство би било да се подчиним на любовта!

Предчувствието за смъртта премина през нейното сърце и накара изкуствено насадената там смелост да потрепери. Замлъкна отмъщението, което бе пламтяло в него, и бе забравено всичко, което някога бе въздействало решаващо върху нейното мислене и воля. Тя смяташе за щастие да изкупи онова, което бе престъпила по отношение своята женска природа, и това изкупление щеше да ми даде рая, към който се стремях с най-горещите си желания. Трябваше ли да го изгубя ведно с изтичащия живот? Не, хиляди пъти не, това не биваше да се случва!

С твърдото намерение да устоя, погледнах назад.

Отдавна бяхме напуснали коритото на рекичката и бяхме свърнали в откритата равнина, по която летяхме паралелно с простиращата се отляво гора. Парано сега беше изостанал на значително разстояние, с което Суолоу доказва, че далеч превъзхожда кафявия жребец. Зад Белия вожд следваха поотделно или на малки групи индианците, които не искаха да се откажат от преследването, макар да печелехме все по-голяма преднина.

Обръщайки се отново, видях, че Винету бе скочил и стоеше зад коня си. Зареди пушката. Аз също спрях моя жребец. Оставяйки Елън меко да се плъзне, слязох и я сложих да легне на тревата. За зареждане

не ми остана време, защото Парано беше вече твърде близо. И тъй, скочих отново и посегнах към томахащата.

Преследвачът добре бе забелязал движенията ни, но позволи разгорещеността на преследването да го увлече и размахвайки бойната секира, се понесе към мен. В този миг прогърмя изстрелът на апаха, врагът трепна и се сгромоли, улучен по същото време и от моето оръжие, с разцепена глава от коня.

Винету обърна с крак безжизненото тяло и заговори:

— Змията на атъбаските няма вече да съска и да нарича вожда на апачите с името Пимо. Нека моят брат си вземе оръжията. — Мъртвият наистина носеше ножа, брадвата, револверите и карабината ми. Аз побързах да си ги прибера и скочих обратно при Елън, докато Винету улови кафявия жребец.

С голяма радост установих, че куршумът бе причинил повърхностна и не опасна рана. За превързване нямаше време, защото за този кратък престой индсмъните бяха дошли толкова близо, че кажи-речи можеха да ни достигат с куршумите си. Възседнахме отново и продължихме с подновена бързина.

Но внезапно нещо светло и лъскаво като отблясък на оръжие се мярна от лявата ни страна един многоброен отряд ездачи излетя от края на гората между нас и преследвачите, направи завой и се понесе в кариер към тях.

Това бе едно дитачмънт^[49] драгуни от форт Уилкис, доведени насам от разузнавателен поход.

Едва съгледал помощниците, Винету обърна рязко жребеца, стрелна се покрай тях и с високо размахана томахаща се вряза в оглаласите, които едва бяха имали време да забавят хода на своите коне. Аз, напротив, слязох да прегледам раната на Елън.

С дълбока червенина на свян тя позволи да открия въпросното място и да поставя с възможно най-голяма бързина една временна превръзка. Сега тя бе изцяло жена и аз с прехлас прочетох в очите ѝ открито струящата към мен любов. Вярно, беше отпаднала, но повече от уплаха, отколкото от загуба на кръв. И когато сега поисках да я вдигна отново на коня, пристъпи, поклащайки глава, към кафявия жребец, чиито юзди Винету на минаване ми бе хвърлил, и миг след това седеше на гърба му.

— Ще можеш ли да се държиш? — попитах угрижено.

— Длъжна съм да остана силна, тъй като без мен няма да можеш да живееш — отговори тя с усмивка на щастие и вдигайки ръка, прибави: — Червенокожите бягат. Напред!

Така беше, както каза. Лишени от своя предводител, чиито подвиквания щяха да ги окуражават за съпротива или поне да внесат ред в бягството им, те препускаха с драгуните в последните им редици обратно по същия път, по който бяхме дошли. Трябваше да се предполага, че ще потърсят убежище в нашата котловина.

Започнахме отново да препускаме, стрелнахме се покрай множеството лежащи по земята мъртви индианци и с бързите си животни стигнахме войниците на доста голямо разстояние преди водната порта.

Сега бе много важно да не позволим на диваците да се установят в скалната извивка, а да навлезем заедно с тях. Ето защо изоставих Елън и се понесох със Суолоу през храсталаци и трънаци, през клонаци и камънаци покрай цялата колона на преследвачите и скоро се намерих до Винету, плътно препускащ по петите на бегълците.

Те завиха сега наляво към портата и най-предният тъкмо се канеше да насочи коня си в теснината, когато, оттам отекна изстрел и той рухна безжизнен от животното. Веднага се гръмна за втори път и следващият изгуби стремената. Виждайки входа отбраняван по такъв начин и по същото време почти обградени от нас, стъписаните диваци пробиха в посока към Манкисита и избягаха покрай реката, постоянно преследвани от драгуните.

Не по-малко от объркването на диваците беше и моето учудване от изстрелите, така навреме подкрепили нашето намерение. Не се наложи дълго да се съмнявам за неустрашимия стрелец. Едва бе заглъхнал тропотът от копитата на отдалечаващите се ездаци, и от една гора от четинести косми надникна огромен нос, над който предпазливо се подадоха иззад ръба на скалата чифт малки хитри очички. И понеже наоколо не се мяркаше никакъв враг, след любопитния обонятелен орган се измъкнаха доверчиво и останалите части от тялото.

— Благословени да са ми очите, сър! Каква пушка те изстреля пак насам, ако не се лъжа? — попита дребният човечец, удивен също така от моята поява, както и аз от неговата.

— Сам, ти ли си? И как се озова в портата? Та аз със собствените си очи те видях да препускаш напред!

— Да препускам, сър? Благодаря за ездата! Падна ми се една кранта, която едва се мърдаше и така друсаше старите си кокали, че краката на стария кун щяха да се разпаднат, ако не беше пуснал глупавото животно само да си търчи. Промъкнах се обратно, хи-хи-хи, като си помислих, че всички червенокожи са след вас и са зарязали «крепостта» празна, както ми се струва. И така я заварих. Здравата се учудиха, когато се върнаха, и какви само физиономии направиха, казвам ти, какви физиономии, хи-хи-хи! Ама откъде доведохте тези военни, а, сър?

— Натъкнаха се на нас, Сам, пристигнаха точно навреме.

— Вярвам. Ама нека влезем, ако не се лъжа. Всички, всички лежат там все още така, както бяха покосени, мисля.

Винету ни беше изпреварил и ние го последвахме, теглейки конете след себе си. Със стигането си във вътрешността на «замъка» го видяхме да стои на мястото, на което вчера така разпалено се бяхме били. В краката му лежеше трупът на един мъж, когото всички веднага разпознахме. Беше Олд Файерхенд.

Лежеше по гръб, разперил широко силните крайници, така че видяхме раната, която куршумът на Парано бе разкъсал на неговите гърди. Очите бяха затворени, по хлътналите страни и здраво стиснатите устни все още лежеше израз на мъжествено презрение към смъртта, на което бе останал верен до последния миг от своя живот. Но едно ни накара да потръпнем от ужас — голият, кървавочервен череп. Бяха го скалпирали и великолепните дълги сиви коси... къде ли бяха? Парано ги нямаше при себе си, ах, там на кола висяха като победен трофей при другите скалпове. Елън не можа да понесе гледката и с високо хлипане се хвърли върху любимия покойник.

Ние се отдръпнахме, оставяйки я на нейната болка. Това бе един от най-тъжните мигове в моя живот и дори в очите на Винету, твърдия, горд и невъзмутим мъж, проблеснаха сълзи, когато сложи тежко ръка на рамото ми и каза:

— Душата на апаха е тъмна и сърцето му е без светлина. Искане му се главата му да лежеше до тази на неговия приятел и да е мъртъв като него. Нека белият ми брат направи щастлива дъщерята на Рибана, Розата на Куикърт!

Няколко седмици по-късно четиримата стигнахме до онази местност, където за пръв път бях видял Елън и при появата ѝ си бях

помислил за Флетс Гоуст. Тя яздеше кафявия жребец на Парано плътно до мене, така че можехме топло да се държим за ръце. Още преди няколко дни бяхме чули от неколцина уестмани, че зетят на Форстър, сиреч братът на Елън, се е преселил от Омаха в Ню Венанго, за да възстанови в предишното състояние разрушената от огъня собственост на нещастния петролен крал.

Бяхме напуснали арената на последното приключение, придружени от драгуните, и днешната ни визита бе свързана с него. Бяхме решили добре да си отпочинем при него от натрупаната умора.

— Ето мястото, на което се поздравихме, Елън!

— За щастие ли бе това, или за нещастие? — попита тя, потапяйки дълбоко светналия поглед в моите очи.

— За щастие беше. Вярваш ли го и ти?

— Вярвам го!

Това бяха кратки думи, но отсянката в нейния дълбок, сонорен глас, издигнала се от самите глъбини на сърцето, ми каза повече отколкото някоя дълга реч.

Без да се безпокои, че сме изостанали, Винету беше продължил да язди напред, но неговият дребен съсед, изглежда, притежаваше по-малко снизхождение, защото ни подкани с нетърпелив вик:

— Де да знаеше само този стар кун тук какъв митинг се провежда там отзад! Ама нека малката мис си продължи напред, ако не се лъжа! Слънцето вече се скри, а Сам Хокинс копнее за някои нещица, дето ги няма тук, мисля!

Информация за текста

© 1998 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Old Firehend, 1875

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: BНorse, 2010

Издание:

Карл Май. Олд Файерхенд
Редактор: Мая Арсенова
Коректор: Мариета Суванджиева
Техн.редактор: Никола Хростов
Оформление на корицата: Студио «Seven», Габрово
Издателство «Калпазанов», Габрово, 1998

Band 71. Old Firehend. Karl-May-Verlag, Bamberg

Свалено от «Моята библиотека» <http://chitanka.info/lib/text/15985>
Последна редакция: 2010-05-16 12:00:00

notes

1

Swallow — Лястовица — англ. — б.пр.

Rocky Mountains — Скалисти планини — англ. — б.пр.

Far West — ам. — Далечния запад — б.пр.

Bowie knife — англ. — дълъг нож с двуостър край — б.пр.

Woodlands — гориста местност — англ. — б.пр.

Добър ден, сър — англ. — б.пр.

Ваш слуга, мистрес — англ. — б.пр.

Тук Карл Май все още употребява правописа «апахи». — б.пр.

Surveyor — англ. — землемер — б.а.

Блаф — англ. bluff — скалиста местность — б.пр.

Стор — англ. store — магазин — б.пр.

Good luck! — англ. — Късмет!; възклицание на изненада — б.пр.

Barkeeper — англ. — барман — б.пр.

Landlord — съдържател на странноприемница — англ. — б.пр.

Per figuram — лат. — образно — б.пр.

Dear uncle — скъпи чичо — англ. — б.пр.

Сопр — номер — англ. — б.пр.

Woodsman — англ. — човек от горите — б.пр.

Оркус — римски бог на подземното царство — б.пр.

Бъфало — ам. buffalo — бизон — б.пр.

S' death — англ. — По дяволите — б.пр.

Have care — англ. — Внимавайте — б.пр.

Heavens — англ. — Небеса — б.пр.

Лека ноц — англ. — б.пр.

Добра стража — англ. — б.пр.

Медицина — амулет — б.пр.

Вауои — скрит ръкав на река — англ. — б.пр.

Ракун — ам. расоон — миеща мечка — б.нем.изд.

Прерийно огниво — б.а.

Bedroom — англ. — спальня — б.пр.

Израз на подигравка — б.пр.

Hole — англ. — дупка, врата — б.нем.изд.

Бобър — б.пр.

Добро утро, сър — англ. — б.пр.

Blitzmadel — нем. — огън момиче, момиче и половина — б.пр.

Bottom — англ. — дъно — б.пр.

Knife — англ. — нож — б.нем.изд.

Хайде, давай — англ. — б.пр.

Boudin — фр. — кървавица — б.а.

Ей Богу — англ. — б.пр.

Англ. — lawyer — адвокат — б.нем.изд.

Lariat — англ. — ласо — б.пр.

Caw — грак, грачене — англ. — б.пр.

Гатър — англ. gutter — улей, овраг — б.пр.

Gun — пушка — англ. — б.нем.изд.

Cach — скривалище за кожи — ам. — б.а.

Кауч — англ. couch — скрит бивак — б.пр.

Hairdresser — англ. — фризьор — б.пр.

Detachment — военно отделение — англ. — б.пр.

- [Карл Май](#)
 - [1. Аква бенедета](#)
 - [2. Диамантът от короната](#)
 - [3. Аква маледета](#)
 - [info](#)
 -
 - [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
 - [5](#)
 - [6](#)
 - [7](#)
 - [8](#)
 - [9](#)
 - [10](#)
 - [11](#)
 - [12](#)
 - [13](#)
 - [14](#)
 - [15](#)
 - [16](#)
 - [17](#)
 - [18](#)
 - [19](#)
 - [20](#)
-

Карл Май

Омагьосаната вода

1. Аква бенедета

Фридрих II се бе възкачил на трона на Прусия. Той водеше политиката си според каноните на изпълненото и до днес с тайнство „Завещание на Великия курфюрст“. Най-напред отправи взор към един пакт на неутралитет с Франция. За тази цел през 1755 година изпрати барон Фон Лангенау до Версай, за да настрои Людовик XV благоприятно за своите планове.

Баронът беше още млад, наистина, но притежаваше абсолютното доверие на своя крал, а и усилията му бяха увенчани с такъв успех, че следваше да се очаква едно скорошно подписване на договора. Днес отново бе поканен на аудиенция във Версай и беше дошъл с карета от Париж, за да доведе по възможност задачата си с едно последно решение докрай.

Не приближи до самия дворец, а нареди на кочияша да спре на доста голямо разстояние от него и слезе. След това се отправи незабелязано пеша към оградата и закрачи покрай нея, докато стигна една порта. Там се прокашля полугласно. В ключалката незабавно изщрака ключ, вратата се отвори отвътре и той се озова пред една дама, чиято красота бе от естество, напълно обясняващо една такава необичайна стъпка.

— Амели!

— Шарл!

Той взе малката ѝ ръка, наведе се и нежно целуна върховете на пръстите на копринената ръкавица.

— Хиляди благодарности, *ma belle amie*¹, че бяхте толкова добра да изпълните молбата ми! Ще заключите ли портата?

— Да, ще я заключим, *mon ami*². Невъзможно е да се явите без карета на площадката за коли и следователно трябва да минете през парка. Вярно, с изпълнение на желанието ви аз се излагам на голяма опасност, защото кралят тъкмо сега се разхожда на посоченото място, но ми се струва уместно да ви информирам за успеха на моята дейност преди разговора ви с владетеля.

— Значи наистина сте регистрирали успех, Амели? — попита той, като улови ръката ѝ и свърна в една странична пътека.

— Така е, макар и не в посоката, към която насочихте моето внимание. Наистина, леля, в качеството си на приятелка и първа придворна дама на маркиза Дьо Помпадур, не е без влияние при

нея, а и ma chere tante³ ме обича твърде много, за да ми откаже едно изпълнимо желание, но... но...

— Е, скъпа моя, но... но...

— Леля не може да направи нищо за нас, понеже всемогъщата маркиза изпитва някакво неблагоприятно положение, чийто обект...

— Чийто обект съм аз, така ли?

— Действително, приятелю! Вие имахте нещастieto на приема да докоснете ръката на маркизата при целувката с три вместо само с два пръста, а за такива неща тя има памет, която много рядко е склонна за прошка.

— Bien!⁴ В такъв случай ще трябва да се откажа от нейната благосклонност. Но не споменахте ли някаква друга страна?

— Да, една страна, която ще опита да използва влиянието си над краля в интерес на вашата мисия... независимо от възгледите на маркизата. Разбирате ли?

Баронът направи утвърдителен жест, а дамата продължи тихо:

— Но, от друга страна, кралят е станал толкова зависим от маркизата, че в крайна сметка нейният глас все пак би могъл да победи. Сега да хванем друга посока, скъпи мой. Тази пътека води до Големия фонтан и ако продължим да я следваме, ще се изложим на опасността да срещнем Негово величество с всички дами и господа на двора.

Имаше право защото от прочутата Боске дьо Фозан⁵ се движеше дълга редица от отделни групи към Големия фонтан — отпред кралят, до него маркиза Дьо Помпадур, непосредствено след него между няколко знатни придворни дами — първата дама на маркизата, мадам Д'Осе. До нея вървеше добре известната със своите далечни пътешествия и дипломатическо минало графиня Дьо Жержи.

Маркизата се движеше до ръката на краля. Беше облечена в дълга роба от черна соа дьо Лион⁶ на главата си носеше кръгла ловна шапчица и опираше ръка на масивен бастун от слонова кост, чиято дръжка бе богато украсена с брилянти и рубини. Разговорът ѝ с Луи XV очевидно засягаше тема, която ангажираше пълното внимание на двете високопоставени особи.

— Известен ли ви е произходът му, мадам? — попита кралят.

— Това е тайна, сър, над която той съблюдава най-дълбоко мълчание, и мисля, че дори въпросите на Ваше величество ще

останат без резултат — отговори прословутата жена, умееща така умно да използва влиянието си над слабоволевия, търсещ наслади, владетел, че тя беше фактическата повелителка на Франция.

— Следователно има основателни причини да скрие своето минало. Но въпреки това той е един забележителен авантюрист.

— Който може да бъде в неимоверна полза за държавата — прибави Помпадур настоятелно. — Той явно умее да изготвя скъпоценни камъни и благородни метали. По време на краткото си пребиваване тук извърши удивителни лечения и притежава средство, което отстранява въздействията на възрастта.

— Значи лечител-чудодеец?

— Нещо повече, много повече от това, сир! Той рисува великолепно, свири на какви ли не музикални инструменти, пее възхитително, моделира направо като артист и освен френски, английски, немски, италиански, испански, португалски и всички древни езици, говори също арабски, турски, персийски и китайски. Този мъж при всички случаи е една загадка.

— И то от онези, при които прехласът накрая преминава в разочарование.

Маркизата тръсна глава — видимо се стараеше да отстрани съмнението на краля.

— В такъв случай разочарованието би трябвало отдавна да е настъпило, сир, тъй като граф Дьо Сен Жермен е знаменитост, за която се говори не от дваисет-трийсет години.

— Я гледай! Значи той е в напреднала възраст?

— Не, понеже никога няма да остарее. Аз вече имах честта да спомена неговото средство, което придава вечна младост и здраве. Говори се, че е живял още преди няколко столетия, да, може би дори преди хиляди години.

— Мадам! — извика с укорителен тон Людовик. — Нима той лично се е осмелил да ви разправя тези нелепости?

— Нелепости, сир? Графът никога не дава никаква информация за себе си и своя начин на живот. Всичко, което се знае за него, е станало известно чрез други, и то напълно достоверни свидетели.

— Според това, което чух от вас, мадам, май никой от тези свидетели не може да се похвали с прекалено голяма благонадеждност.

— Напротив, напротив, сир! За мен например е валидна поне думата на графиня Дьо Жержи като заслужаваща изключително

голямо доверие.

— Графиня Жержи?

— Чийто покоен съпруг преди петдесет години беше пълномощен министър във Венеция.

— Донякъде и тя самата представлява за мен загадка. Аз я познавам от почти две десетилетия и не виждам през това време да е остаряла и само с един ден.

— Позволете, Ваше величество, да повикам графинята!

Тя се обърна назад към свитата и махна с ръка. Вдовицата на някогашния венециански пратеник побърза да се отзове на поканата и пристъпи с дълбок реверанс от лявата страна на краля.

— Негово величество желае да научи нещо по-подробно относно вашите срещи с граф Дьо Сен Жермен във Венеция, скъпа моя — обясни маркизата.

Графинята се поклони в знак на съгласие.

— Смея ли да попитам на каква възраст ме преценява Ваше величество? — поде тя разказа си.

Кралят се усмихна при този въпрос, с който една дама излиза обикновено само със сигурното очакване на комплимент. Той се намираше в благодушно настроение и реши да подкачи графинята с една възможно по-висока цифра. Оценяваше я на петдесет и смяташе за невъзможно съпругът ѝ да е бил преди това време във Венеция, но отговори бързо и късо:

— Шейсет!

Сега бе ред на госпожа Дьо Жержи да се усмихне.

— Сир, моята първа среща с граф Дьо Сен Жермен датира отпреди пълни петдесет години — заяви тя, — а по онова време броях няколко години над трийсетте.

— Невъзможно! — възкликна Людовик. — Та тогава вие би трябвало да сте над осемдесетгодишна!

— Така е, сир. По отношение външността си от онази възраст на трийсет години аз се съхраних благодарение настойката, която граф Дьо Сен Жермен ми даде навремето, в продължение на четвърт век. Дори след употребата на последната капка от това възхитително средство, въздействието ѝ се разпростира до ден днешен. Аз стареех по-бавно, никога не съм почувствала и най-лекото неразположение и храня дълбокото убеждение, че и днес щях да изглеждам само на трийсет години, ако за съжаление не ми бе свършила онази чудодейна напитка.

— А графът? Той самият естествено също употребява това вълшебно средство?

— Очевидно, защото от онзи час, когато преди петдесет години го видях за първи път, не се е състарил с нито миг.

— Разкажете за втората си среща! Тя трябва да е била пълна изненада.

— Срегнах го неочаквано при мадам — осведоми графинята с реверанс пред маркиз Дьо Помпадур — и помислих, че виждам пред себе си един син, изключително приличащ на баща си. Пристъпих към него и го помолих да ми каже дали баща му е бил във Венеция през 1700 година.

— Той какво отговори?

— „Не, мадам — отговори той несмутимо. — Аз съм изгубил баща си много по-отдавна. Но самият живях в края на предишното и началото на настоящото столетие във Венеция. Имах честта да привлека малко вниманието ви, а вие бяхте достатъчно добра да намерите за приятни няколко баркароли от собствените ми композиции, които съвместно пяхме.“

„Простете, но това е невъзможно — подметнах аз, — защото граф Дьо Сен Жермен, когото по онова време познавах, беше поне на четиридесет и пет години, а вие сега сте най-много на същата възраст!“

„Мадам — каза графът усмихнато, — аз вече съм много стар, толкова стар, че отдавна съм забравил деня на своето рождение.“

„Но в такъв случай би трябвало да наброявате близо сто години!“

„За невъзможно ли го намирате?“

И сега ми разказа множество дребни, подобни факти, отнасящи се до съвместното ни пребиваване във Венеция, за които само аз и Сен Жермен можехме да знаем. Неговата изключителна памет припомняше не само най-незначителни подробности, а всяка дума, казана помежду ни тогава. И за да ме убеди напълно, ми показа един малък белег на ръката си, възникнал някога от одраскване по иглата ми за везмо.

— Тук посетил ли ви е? — попита кралят.

— Не, сир. Времето му е прекалено много ангажирано. Всичко, което можех да постигна, бе да се отбия за няколко кратки минути при него.

— И сторихте ли го?

— Разбира се. Не можех да си позволя да изпусна една възможност да видя прочутия мъж chez soi-meme⁷.

— Как намирате обстановката?

— Ако бях очаквала, че ще добия представа за цялата поредица от жилищни помещения, се видях разочарована. Беше ми позволено да пристъпя в една-единствена стая, а в нея нямаше ни най-малката забележителност. Но от съседните помещения той донесе някои неща, които предизвикаха удивлението ми. Например колекцията му от диаманти, която направо ми напомни за вълшебната лампа на Аладин.

— Значи е богат?

— Убедена съм в това, макар хората по никой начин да не могат да си обяснят неговото богатство. Той няма имения, ренти, банкери, никакви твърди приходи от някакво друго естество. Карти и зарове никога не докосва и въпреки това води голямо домакинство. Има прислуга, коне, карети и огромно количество скъпоценни камъни от всякаква големина, вид и цвят. Човек наистина не знае какво да мисли за всичко това!

— Той сигурно е някой изпечен шарлатанин. Може би някой ден ще го срещнем — каза Людовик.

Не искаше да признае, че отдавна е чувал за графа и вярва на разказваното повече, отколкото допуска да се забележи. Нима не беше възможно да намери помощ при „изпечения шарлатанин“ срещу постоянната липса на пари в хазната? Тази мисъл много го бе занимавала и поради това бе намекнал за една привидно случайна среща с графа тъкмо в настоящия час.

Намекът беше разбран и осъществен. Точно когато завиваха около ъгъла, съгледаха един мъж, който държеше в ръката си роза и така внимателно я оглеждаше, че явно не забеляза приближаването на двора. Очите на краля се плъзнаха изучаващо по фигурата на непознатия и просветнаха с доволен поглед.

Беше разпознал очаквания. При все това попита с гневна физиономия:

— Кой е този мъж? Известно е, че по време на нашето присъствие тук никой няма право на достъп!

Графиня Дьо Жержи веднага схвана положението.

— Сир — отвърна тя, — това е граф Дьо Сен Жермен. Той е свикнал да се осмелява повече от други. Ще позволи ли, Ваше величество, да го представя?

Кралят кимна сдържано.

— Ще проявим благосклонност да побеседваме няколко минути с него.

Госпожа Дьо Жержи пристъпи към странния мъж, поздрави го и го поведе към краля.

Непознатият беше среден на ръст, имаше изискано държане, правилни черти, тъмен тен на лицето и черна коса. Облеклото му беше семпло, но изработено с вкус.

Единствената украса, която си бе позволил, действително необикновена, се състоеше в голямо количество диаманти, които носеше по всички пръсти, ланеца и вместо копчета. Само токите на обувката всеки познавач би оценил на най-малко двеста хиляди франка.

Людовик прие почтителния му поздрав с любезно кимване и започна, както винаги правеше, разговора без всяко встъпление:

— Казват, че възрастта ви възлизала на няколко столетия. Вярно ли е това?

— Сир — отвърна Сен Жермен с израз в гласа и лицето, свойствен единствено за хора с дух, — аз от време на време се забавлявам, като оставям, а не карам хората да вярват, че съм живял в по-стари времена.

— Но истината, графе, е...

— Истината често е недостижима — гласеше уклончивият отговор.

— Според уверението на няколко лица, на които сте били известен още при управлението на моя дядо, би трябвало да имате повече от сто години.

— Това не би било изненадваща възраст. В севера на Европа съм виждал хора, достигнали сто и шейсет години, че и отгоре.

— Зная, че има неща, които обръщат изследванията на учените с краката нагоре. Бих се радвал да получа доказателство, че сте живели през миналото столетие.

— Това е много просто, сир!

Той измъкна от джоба един подвързан по готически образец бележник, отвори го и извади един от многобройните листове.

— Ще бъде ли достатъчно едно свидетелство на великия Монтен, Ваше величество?

— Как? — попита кралят учудено. — Вие претендирате лично да сте познавали Монтен, който е починал през 1592 година?

— Твърдя го и моля да ми бъде позволено да го докажа!

— Дайте листа на маркизата!

Графът се подчини, а госпожа Дьо Помпадур прочете редовете на философа, смятан по онова време за ненадминат.

„l’n’est homme de bien qui mette a l’examen des bis toutes ses actions et pensees’ qui ne soit pendable six fois en sa vie; voire tel qu’il serait dommage et tres ihjuste de punir. A son ami, le comte de Saint-Germain. M. Eyquem de Montaigne.“⁸

Удивеният монарх посегна към бележката и се убеди, че Монтен я е написал със собствената си ръка през 1580 година.

— Във висша степен забележително! — извика той и се обърна към свитата си: — Елате насам, мосю, и вижте граф Дьо Сен Жермен, който е толкова възрастен, че лично е познавал Монтен!

Херцог Дьо Бранка, господин Дьо Гонту, абат Бернис и други пристъпиха по-близо и не съумяха да сдържат удивлението си. То стана още по-голямо, когато видяха скъпоценните камъни на графа. Кралят забеляза учудването им и попита:

— Вие, изглежда, сте голям любител на камъни?

— Станало ми е навик да се занимавам много с тях, сир. Особено живо ме запленива тяхното възникване, растежът им.

— Означава ли това, че считате за възможно човек да добие толкова дълбоко влияние в това възникване, че да създава според желанието си такива камъни?

— За науката всичко е възможно, Ваше величество, но тя е свързана с нашите знания и рядко облагодетелства някого от своите труженици с ясен поглед към мирозданието на природата.

— Може би вие самият сте един такъв любимец на науката. В състояние ли сте от малки диаманти да правите големи?

— Който умее това, сир, със сигурност ще бъде сдържан по отношение своето изкуство — гласеше уклончивият отговор. — Преди да добие право да говори за тези неща, човек трябва да накара перлите да растат.

— Това за вас възможно ли е?

— Да. Аз имам предвид петкратна, та дори десетократна големина и същевременно такава степен на чистота, каквато ми е угодна.

— Това е много. Чували ли сте, че има диаманти с петна?

По одухотвореното лице на графа плъзна тънка, почти снизходителна усмивка.

— Аз самият често съм имал такива. Който е посветил вниманието си на камъните като мен, знае всяка тяхна отделна

особеност. Петната почти винаги могат да бъдат отстранени.

— Как, вие наистина сте открили тайната, към чието разбулване практиката досега напразно се е домогвала?

— Премахването не е трудно, сир. Ако не се е удавало на други, вината не е в изкуството и практиката, а в майстора.

— Ами ако подложа на проверка истинността на вашето твърдение?

— Аз ще я задържа.

Отговорът прозвуча толкова гордо и самоуверено, сякаш се касаеше за отстраняването на винено петно от парче копринен плат. Това себеупование направи впечатление на краля. Той извади един диамант и с това ясно доказва, че е бил подготвен за срещата със Сен Жермен.

— Вижте този камък! Той щеше да струва четири хиляди франка повече, ако беше чист.

Графът разгледа внимателно камъка.

— Петното е голямо, но въпреки това аз мога да го отстраня. Ще има ли Ваше величество добрината да ми повери камъка?

— Можете да го вземете. Моят ювелир, който го оценява сега на шест хиляди франка, уверява, че може да брои десет хиляди, ако го нямало петното.

— До четиринадесет дена ще имам честта да ви го върна напълно чист.

— Тогава ще имаме основание да признаем вашата вещина. А сега ми кажете още нещо, графе. Говори се, че умеете да приготвявате едно средство, наречено *aqua benedetta*⁹, благодарение на която човек намирал закрила срещу въздействието на старостта.

— Природата е вечно млада, сир. Който опознае нейната витална сила и съумее да я прехвърли в човешкото тяло, няма да знае старост и смърт. Може да е преживял хиляди години, без да спомене и дума за това.

— Вие отбягвате въпроса ми и все пак ми давате положителен отговор. Сигурно самият дължите младостта си на постоянната употреба на тази магическа вода.

— Болест и смърт не се побеждават само с голо желание, а с оръжия, Ваше величество.

— И тези оръжия стоят на разположение единствено на вашите специални приятели?

— Естествено. Аква бенедета се приготвя при такова положение на небесните тела, което предполага за истинското

въздействие на настойката една задушевна взаимовръзка между изготвителя и онзи, който ще си служи със средството.

— Значи за приготвянето на тази вода на живота са необходими и астрологични познания?

— Не го отричам и ще призная, че тези познания не бива да бъдат незрели. Небесните тела са подчинени на същата сила, която ние, докато действа активно в тялото на човека, наричаме живот. Тя може да се изчисли по-добре от орбитата на Слънцето и звездите, отколкото от движенията на нашите крайници. Колкото и трудни да са тези изчисления, човек трябва да потърси съвет от тях, ако иска да се заеме с дръзкото начинание да плени вечната сила в една преходна капка.

— Предпазва ли тази настойка и срещу последствията на външни наранявания?

— Не, сир. Животът, който се влива с нея в тялото, може да бъде унищожен чрез силово посегателство. Задачата да се приготи чудодейна вода, обезвреждаща дори въздействието на едно смъртоносно оръжие, не е съумял да разреши още никой смъртен. Но аз се надявам — по лицето му премина победоносна усмивка — да преодолее и тази мъчнотия.

— Дързък сте в надеждите си, графе!

— Мъж, който не знае какво точно може да извърши, не е мъж, сир. Той никога не достига до пълно развитие на дарбите, заложили в него от добрия Създател.

— Може би имате право, графе. И изобщо ние намираме наслада в беседата си с вас. Елате пак насам! Няма да ни бъде неприятно да ви видим!

— В такъв случай ще помоля Ваше величество за добрината да определи часа, в който да се явя.

— Ще се има предвид, че при напреженията на нашата трудна професия вашите познания на природните тайни ще ни доставят един час на по-добро възстановяване.

С едно благосклонно кимване на кралската глава графът бе освободен. Той се отдалечи, запътвайки се към един усамотен район на парка. Тъкмо се канеше да заобиколи група изкуствени скали и зад тях се появи барон Фон Лангенау. Беше свършил разговора си с мадмоазел Д'Осе и възнамеряваше да се отправи към двореца, но неочакваната среща с графа го изпълни с такава изненада, че откритото му лице не съумя веднага да я прикрие. По физиономията на графа също плъзна трепет, който би могъл да се нарече последица от страх, ала страният мъж се

влaдeеше дoтoлкoвa, чe oщe в слeдвaщия миг лицeтo му приe спoкoeн изрaз.

— А, хер барон Фон Лангенау, ако не се лъжа! — произнесе с милостиво кимване на гордо вдигнатата си глава.

— Наистина не се лъжете, хер рицар Фон Шьонинг, граф Царожи или както там гласи истинското ви име. Я ми кажете откровено, драги господине, с каква магия идваме във Версай, с черна или бяла?

От тона му лъхаше безкрайна горчивина. Графът го погледна студено и твърдо в лицето и отвърна:

— Според изхода, който човек си поставя за цел, майн хер. А успехът е винаги гарантиран, ако не се доверява на хора, които са твърде слаби, за да понесат велики неща. Как е баща ви, хер барон?

— Благодаря, много добре!

— Което означава?

— Което означава, че вече няма възможност да се чувства зле. В деня, в който имахте добрината да ни напуснете, без да се сбогувате, той забеляза, че се е довел до просешка тояга. Вашето чудодейно изкуство го бе освободило от всичкото злато и не му бе оставило нищо друго, освен парче мизерно олово във формата на куршум. За съжаление той умееше да борава с такива неща по-добре отколкото с обесници и измамници. Вместо да предложи и това олово на шарлатанина, който офейка с цялото ни имане, той го задържа за себе си. Изстрелът излезе сполучлив, мосю, и сега свидетелите на вашия талант са с един по-малко.

— Много съжалявам, макар това да се предвиждаше, тъй като вашият баща никога не се вслушваше в моите добронамерени съвети. Той беше чирак, който трябваше да действа безусловно според напътствията на своя майстор. Онзи, който се измъква от психическото си битие, за да общува с духове, трябва да има куража да ги подчинява, иначе те го надвиват и той е изгубен. В случая ми е болно за вас. Мога ли по някакъв начин да ви бъда полезен?

— Принуден съм да се откажа от вашата любезност, тъй като не притежавам нищо, с което да ви заплатя за разорението си!

— Аз съм много търпелив, майн хер, но въпреки това си съдържайте езика! Граф Дьо Сен Жермен, който току-що има един поверителен разговор с краля, в никой случай не се чувства

заставен да търпи спокойно безоснователните жилвания на барон Фон Лангенау.

— Граф Дьо Сен Жермен? Позволете да ви поздравя с новата титла! Аз също имам да обсъдя днес с краля едно-друго и няма да пропусна да му препоръчам господин графа за управител на неговите финанси.

— Което означава, че искате да застанете като враг срещу мен? Кой предпазлив мъж си пожелава един превъзхождащ го противник! Позволете да ви дам един много ценен урок. Един умен дипломат — а вие, изглежда, сте се насочили към това поприще — се бори със своя враг само тайно и от добре прикрита позиция; той на никаква цена не издава вътрешните си убеждения, понеже тази непредпазливост лесно може да отмести целта му в недосегаема далечина.

— Изслушах безценния ви урок, за да мога да надникна в самата дълбочина на вашето човеколюбиво сърце, но за жалост нямам намерение да го последвам. Ние немците не сме народ блюдолизци, а сме свикнали със силни ходила да странстваме по своя прав път и очи в очи да заставаме с превъзхождащия ни противник: Мосю граф Дьо Сен Жермен, аз ви презирам и ще се погрижа вашето изкуство да не намери тук жертва!

С един презрителен жест той се извърна и се отдалечи.

Графът остана. По лицето му въпреки загара ясно можеше да се различи плъзналата бледнина. След кратък размисъл той се върна в парка и закрачи към двореца. Там научи, че маркиза Дьо Помпадур отдавна е влязла в покоите си.

Той често се бе отбивал при нея, имаше разрешение за пропуск по всяко време и нареди да доложат за него.

Маркизата, при която се намираше първата ѝ дама госпожа Д'Осе, го посрещна с голяма любезност.

— Добре дошъл, скъпи ми графе! Не предполагах, че ще ви видя толкова скоро отново при себе си.

— Можех ли да напусна Версай и да тръгна за Париж, мадам, без да ви благодаря за добротата, която ми оказахте, позволявайки ми да видя и говоря с най-великия владетел на нашето столетие?

— Тази доброта не беше лишена от себичност. От вашите сведения станаха известни процеси, считани досега за невъзможни. Наистина ли ще можете да отстраните петното от диаманта на краля?

— Това гарантирано ще стане. Ще ви го докажа, мадам. Вижте тези камъни!

Той извади от джоба една кутийка и я отвори. В нея имаше топази, смарагди, сапфири и рубини на значителна стойност. Госпожа Дьо Помпадур забрави достойнството си, което иначе проявяваше, и плесна с неподправен възторг ръце.

— Какво богатство в това малко хранилище! Графе, вие сте феномен!

Той прие възхищението с равнодушие и отговори с леко свиване на раменете:

— Кутийката съдържа само излекуваните пациенти от моята сбирка. Всички те имаха петна, които аз премахнах. Благодарение на това сега притежават двойно по-голяма цена. Ето едно доказателство!

Той сложи на масата масивен златен кръст със зелени и бели камъни. Беше отлична изработка и един златар, би предложил за него поне хиляда и петстотин франка. Маркизата взе накита, разгледа го и го показва на своята придворна дама.

— Осе, приближете и вижте този великолепен кръст! Не ви ли възхищава блясъкът на камъните и изящността на обкова?

Дамата взе кръста, хвърли му един поглед и неволно го поднесе към врата си.

— Великолепен е, мадам, истински шедьовър! — отвърна тя.

— Приемете го като подарък от мен, госпожа Д'Осе! — помоли графът.

Придворната дама пламна от радостен уплах.

— Не може да го казвате сериозно, графе. Едно такова ценно бижу човек не може да подарява pour passer le temps¹⁰.

— Защо не? Та това е само една дреболия!

— Но вземете го, скъпа моя — настоя маркизата. — Графът така желае, а вие чухте от собствената му уста, че не принася никаква жертва.

Въпреки възхищението, което всяка жена би изпитала при един такъв дар, госпожа Д'Осе направи движение, като че искаше да окачи отново кръста на бившия му притежател, ала особеният поглед на графа я накара да отдръпне протегнатата вече ръка.

— Приемам подаръка ви — каза тя — като спомен от деня, в който властелинът на Франция се среща с властелина на диамантите.

— Всички камъни от тоя кръст имаха петна — обясни Сен Жермен — и също като тях ще бъде излекуван от своята помътеност и диамантът на краля. Питайте граф Дьо Ланси. Той ми беше предал един смарагд, който притежаваше една доста голяма тъмна точка и сега се намира в ръцете му без недостатък.

— Граф Дьо Ланси? При това име се сещам, че малката десетгодишна контеса Ланси била получила една доза от вашата чудодейна аква бенедета. Вярно ли са ме осведомили?

— Казали са ви истината. Аз акомпанирах няколко италиански опери, които контесата пееше, и бях толкова заплепен от нея, че реших да удължа с моята напитка щастливия жребий на красотата, която притежаваше.

— Знаете, че и кралят е слушал за вашата аква бенедета. Той желае възможно най-дълго да запази сегашното състояние на своето здраве.

— Доколкото зависи от моята власт, това ще стане, мадам — отговори графът.

Той извади две шлифовани флакончета, пълни с някаква кристална течност, и ги подаде на маркизата.

— От изпълнението на това искане зависи щастието и благополучието на цял един народ. Тази аква бенедета ще съхрани на Франция нейния господар, а на вас, мадам, вашата красота и младост.

Маркизата посегна с видима жадност и извика радостно:

— Благодаря ви, скъпи мой приятелю! Един граф Дьо Сен Жермен не бива да бъде питан за цената на това неизплатимо средство, но въпреки това ви моля да определите какво мога да сторя за вас!

— Единствената награда, към която се стремя, мадам, е вашето дълготрайно благоволение и разрешението да бдя с помощта на звездите над вас и благоденствието на краля.

— Закрилата на вашия гений за нас е много добре дошла. Аз вече впрочем ви помолих да питате звездите за мен. Още ли нямате отговор?

— Получих го снощи в полунощ.

— И какво гласеше?

— Беше толкова ясен и открит, че изобщо не беше необходимо тепърва да свиквам за съвет духовете от четирите посоки на света. Мога ли също така открито да го съобщя?

— Е?

— Стоях в полунощ под звездите и гледах как небето блести над Германия. Една голяма звезда се извиси сияйно, а от нея излетя една отломка, стрелна се насам през границата и се сблъска със звездата на Франция. От небесния свод закапа кръв. Въздухът тегнеше от мрак, а земята потрепери под тропота на биещи се кохорти. Не видях конкретно лице, не чух конкретно име, мадам. Съзирах само факти. Звездите никога не са ме мамели. Тълкуванието не ми бе дадено; трябва да го предоставя на вас.

Маркизата беше преbledняла под грима като мъртвец, а мадам Д'Осе бе понечила да се нахвърли отстрани върху графа, макар да я бе дарил по такъв княжески начин.

— О, знай коя е тази звезда на Германия — проговори най-сетне маркизата. — Та нали кралят от Сан Суси отдавна си мисли, че може да се числи сред небесните властелини. Но онази падаща звезда, графе, нямаше ли цвят, форма, от които да може да се заключи нещо по-определено?

— Струва ми се, че разпознах едно L, но достъпът до *chambres diplomatiques*¹¹ не стои открит за мен и аз не познавам лице, за което да мога да направя намек. Длъжен съм само да отбележа, че грозящата опасност не е бъдеща, а може да се разрази още днес или утре. Така че са необходими незабавни мерки.

— Предчувствието ми не ме е подвело! — извика възбудената маркиза. — Едно L...? Онзи пруски барон Фон Лангенау е натоварен с мисия, чиято цел неприятно ме засяга, Франция да ми се подмилква на твърде скорошния кралски двор в Бранденбург! Чертите на този барон още от пръв поглед ми навяха непреодолима антипатия. Той иска да говори с краля? Аз ще се погрижа този разговор да не се състои. Имам доверие на вашите звезди, графе. Прусакът още днес ще бъде отпратен обратно във варварската си родина!

Когато след четвърт час барон Фон Лангенау поиска аудиенция, не беше допуснат, а препратен към министъра на външните работи. От него получи запечатано писмо със забележката, че то съдържа подробно обяснение на краля относно неговата молба и че трябва незабавно да го отнесе в Берлин. Вече имало заповед да му се подsigури смяна на конете на границата.

С това бе казано достатъчно ясно, че мисията му се е провалила. Той напусна двореца и се запъти към мястото,

където го чакаше колата му. Още преди да стигне до нея, чу зад себе си търкалянето на колела и отстъпи настрани да пропусне каляската. Позна я с шестте запрегнати бели коня — беше екипажът на маркиза Дьо Помпадур, с който тя обикновено изминаваше разстоянието между Париж и Версай. Но този път не тя седеше на ромовата тапицерия, а една мъжка фигура, при чийто вид кръвта му забушува в артериите — граф Дьо Сен Жермен, когото маркизата беше наредила да откарат до столицата.

Графът също позна своя противник. Онова, което никой мъж с благородни принципи не би сторил, той извърши. Даде знак на кочияша да спре тъкмо на мястото, където стоеше Лангенау.

— Я гледай — попита с иронично удивление, — представителят на Негово величество краля на Прусия пеша по шосето?

Баронът не го удостои с отговор, а продължи пътя си.

— Хер барон! — подвикна тогава онзи с тон, който склони Лангенау да се обърне. — Само още едно, преди да си тръгнете, достолепни прусако!

Графът се наведе силно от вратичката на каляската, за да не бъде чу от кочияша и лакеите, и прошепна на барона:

— Останахте на сухо като някой хлапак, а? Един „къс олово с формата на куршум“, май ще ви дойде най-добре.

Лицето на Лангенау пламна от гняв. Той вдигна ръка за удар, но я отпусна, овладявайки се, и пристъпи по-близо до каляската.

— Мосю граф Дьо Сен Жермен, оловото, което прониза моя баща, съхранявам най-грижливо, тъй като заслужава истинска цел. Вие също ще умрете от него!

Обърна се и закричи напред, без да обръща повече внимание на каляската, която изтрополя сега покрай него. Скоро се качи на своята и пое бавно след нея. Но не беше стигнал много далеч, когато отново чу конски тропот зад себе си. Обърна се и видя Амели на кон, следвана от един слуга на друг.

— Хер барон — поде тя, изчервявайки се, като го настигна, — моята Изабел днес е толкова непослушна, че ще ви попитам дали не ви остава едно място за мен. Пътят ми донякъде съвпада с вашия.

В същия миг той бе стъпил на земята, свали я от коня, чиито юзди слугата улови, и ѝ помогна да се качи в каретата. Тя потегли, а слугата я последва с ездитното животно.

— Отпратен ли бяхте, приятелю мой?

— Така е! — процеди той.

— И знаете ли кой е виновен за това?

— Моята откровеност...!

— О, не, малко аква бенедета. Позволете да ви разкажа какво научих от моята леля!

Когато младата дама напусна след малко каретата, за да възседне отново коня си, двамата се разделиха със задушевно ръкостискане и сърдечен поглед, което издаде, че пак ще се видят.

2. Диамантът от короната

Господин Калкоен, секретарят на „Негово всемогъщество на Генералните щати“, седеше сам в кабинета си и усърдно проучваше пакет важни документи, отнасящи се до един неутрален съюз между Нидерландия и Франция спрямо британското островно кралство. Вниманието му бе така ангажирано, че пропусна появата на жена си. Нейната добре окръглена фигура застана на вратата и тя със спокоен, сериозен израз на лицето изчака кога господин секретарят ще благоволи да вдигне поглед от тежката работа.

Трябва да споменем, че минхер Калкоен въпреки високия си и влиятелен пост обичаше простотата и може би от пестовни съображения не държеше прислуга, а предпочиташе да бъде обслужван от членовете на своето семейство. Те знаеха, че нищо друго не би могло да предизвика така неговия гняв, както да го смутят по време на писане или четене на важни неща, и ето как меффрау секретаршата чакаше с добродушна усмивка подходящия миг да изложи своята работа.

По едно време той затвори рязко един свитък и посегна към друг. Меффрау се прокашля тихо. Той долови звука и се обърна.

— Какво искаш, Кати?

— Да те питам дали ще слезеш за чая, или да ти го донеса тук.

— Тук, Кати, тук! Имам толкова належаща работа, че не бива да губя и секунда.

— Гол ли го искаш, или с препечени филийки?

— С хлебец, с много хлебец, Кати! Умствената работа напруга много тялото, така че секретарят трябва да яде, ако иска държавата да прокопса.

— Значи имаш неотложна работа? А пък вън стои един мъж, който желае да говори с теб.

— Кой е той? Аз наистина нямам време, Кати.

— Някакъв чужденец. Как се казва не знам, тъй като само на теб щял да каже името си.

— Не ми е притрябвало името му, да го казва на който си ще! Нека си върви!

— Чуй, той ме помоли само да ти кажа, че ставало дума за милиони.

— За милиони? Гледай ти! Има ли човекът съответната външност?

— Да, той е изискан господин, а на пръста му мярнах брилянт, греещ по-ярко и от слънцето.

— Тъй, хм-м, нека влезе тогава, а ти ми донеси чай, след като си е тръгнал!

Меффрау кимна утвърдително и напусна стаята. Човекът, оповестен от нея, пристъпи през отворената врата. При неговата поява секретарят машинално се надигна. Непознатият създаваше впечатление, че е свикнал да общува с високопоставени особи.

— Кой сте вие? — попита Калкоен.

— Името ми сигурно не ви е неизвестно. Аз съм граф Дьо Сен Жермен!

— Граф Дьо Сен Жермен? Ах, възможно ли е? Моля, настанете се!

— Подочух, че времето ви е много кът — отбеляза графът, като се отзова на поканата и седна на едно безпретенциозно кресло.

— Случаят действително е такъв, но мисля, че мога да отделя толкова, за да узная каква работа ви води при мен.

— Вече предадох да ви съобщят, че не възнамерявам да ви дотягам с дреболии. Вероятно ви е известно моето близко познанство с краля на Франция?

— Чух да се говори за това. Както изглежда, вие притежавате благоволението и доверието на владетеля.

Графът се поклони в знак на съгласие, извади от джоба едно запечатано писмо и го подаде на секретаря.

— Моля да прегледате този мандат!

Калкоен взе свитъка, разпечата го, отвори го, прегледа бегло съдържанието. Физиономията му издаваше напрежение и живо внимание, когато попита графа:

— Известен ли ви е дословният текст на писмото?

— Съдържанието, но не и дословният текст.

— Негово величество ви упълномощава за сключване на една много важна сделка с Генералните щати. Мога ли да ви помоля за информация?

— Разбира се! Трябва предварително да отбележа, че моята информация касае само определени лица. И понеже Негово величество е сметнал за добре да не посвещава в тези неща министъра на външните работи херцог Дьо Шоазьол, то и аз не

мога да си позволя да включа тукашния ни пълномощен министър граф Д'Афри.

— Вашите желания ще бъдат строго съблюдавани, както мога да ви уверя в името на Негово величество. Та сега нататък, господин графе!

— И тъй, без въведение, минхер. Кралят възнамерява да направи един заем от Генералните щати.

— Аха? Пак ли? Хм-м! На каква сума?

— Една съвсем необикновена — сто милиона.

— Сто... наистина значителна!

— Но в никой случай прекалено висока за средствата, намиращи се на разположение на Генералните щати.

— Може да е така, но съм длъжен да упомена, че имяхме лош добив в колониите и разходите ни в последните две години дотолкова надвишават приходите, че хазната ни е празна и трябва да помолим за помощ нашите банкери.

— В това отношение не може да има опасения. Помощните източници на Генералните щати са неизчерпаеми, а кредитът им — неограничен.

— Той беше вече по такъв начин използван, че всемогъщият господар едва ли ще се реши да го напърга за чужда изгода.

— Не би ли се взел под внимание отстъпките, които ответната страна е готова да направи?

— Възможно. За каква лихва сте упълномощен?

— Нейният размер ще зависи от бързината, с която следва да се изплати заемът.

— Понятно. А какви гаранции ще предложите?

— Една съвсем необикновена, а именно залагането на предмети, чиято стойност възлиза на повече от два пъти размера на заема. Те представляват скъпоценностите от короната на Франция.

— О-о! — възкликна удивено секретарят.

— Ще признаете — продължи графът невъзмутимо, — че един такъв залог напълно ни подсигурява. Инструктиран съм да ви уведомя, че от наша страна ще знаем за депозирането само кралят, маркиза Дьо Помпадур и аз.

— Гаранцията е повече от достатъчна, но помислили ли сте и за затрудненията, които тъкмо сега конфронтират един такъв заем?

— Имате предвид мнимото изтощение на Франция от войната и безперспективността от едно скорошно оправяне на

политическите, бъркотии? Я стига! В това отношение аз съм по-добре осведомен от други и мога да ви уверя, че края на войната приближава. А и дори опасенията ви да бяха основателни, то нали сам изказахте убеждението, че при всички случаи сте гарантирани. Дойдох най-напред при вас, понеже зная колко много тежи думата ви при важни дела, и ви моля да ми назовете имената на онези господа, към които бих могъл да се обърна след вас.

— За съжаление не ми е възможно да ви дам тази информация. Позволете да представя вашата работа първо на Генералните щати, а после ще си покаже кой ще бъде натоварен да преговаря с вас.

— Имате позволенията, но при условие за най-строга дискретност. Кога мога да дойда за отговора?

— Това също не мога още да определя. Къде сте отседнали?

— В „Принца на Орания“.

— Ще си позволя да ви посетя веднага щом бъде взето някакво решение.

— В такъв случай разрешете още една прибавка. — Графът извади едно малко ковчеже и го подаде на секретаря. — Ще имате ли добрината да проверите съдържанието?

Калкоен го отвори и нададе вик на удивление. Хранилището съдържаше диамант с такава големина и чистота, какъвто никога не беше виждал.

— Великолепен, възхитителен камък! — възкликна той.

— На колко го оценявате?

— Не съм толкова добър познавач, за да мога да преценя стойността му, но мисля, че се отчита по милиони.

— Гарантирано! Кралят ме натовари да го оставя при вас за проверка срещу първия задатък от сто хиляди гулдена още преди сключване на основната сделка.

— Искате да ми поверите камъка, за да мога да го покажа на всемогъщия господин?

— Да, ако имате добрината да удостоверите получаването на диаманта с подпис и печат.

— С удоволствие!

Той грижливо заключи ковчежето и мандата на графа и издаде после исканата депозитна разписка. След получаването ѝ графът си тръгна. В коридора едва не се сблъска с един мъж, при чийто вид неволно отстъпи крачка назад.

— Барон фон Лангенау! — извика смаяно.

Баронът също беше изненадан, но не каза нито дума, а мина край графа с презрителен поглед и изчезна в кабинета на секретаря. Неуспехът на мисията му във Версай никак не бе накърнил доверието на неговия крал. Сега се намираше тук, в Хага, също в качеството на пратеник. Беше си спечелил приятелството на секретаря и имаше разрешение за достъп по всяко време. Завари Калкоен все още незадълбочен в работата. Разговорът с графа определено бе възбудил секретаря въпреки обичайното му спокойствие. При влизането на барона той вървеше с необичайна живост напред-назад из стаята.

— Добре дошъл, хер Фон Лангенау! Ех, намирате ме донякъде възбуден. Срегнахте ли някого?

— Един господин вълн в коридора.

— Отгатнете кой е той!

— Граф Дьо Сен Жермен.

— Какво! Вие познавате този мъж?

— За съжаление!

— За съжаление? Явно не храните добри чувства към този прочут мъж?

Баронът направи отрицателен жест. Секретарят го улови за ръката и го притегли до себе си на един стол.

— Хер барон, знаете, че притежавате моето приятелство!

— Което е от висока стойност за мен.

— И заедно с него моето доверие!

— Което ме обвързва с най-голяма благодарност.

— Тази благодарност може да бъде налице единствено при пълно взаимно доверие. Граф Дьо Сен Жермен беше при мен по една изключително важна работа. Аз го познавам по-малко отколкото вие и тъй като много държа да чуя нещо по-определено за него, ще ви помоля да излезете от своята дипломатическа сдържаност и да проявите малко откровеност към мен!

— Мога ли да попитам за каква важна работа говорите?

— Това е тайна, хер барон. Обвързан съм с най-голяма дискретност.

— Също за мен?

— Да, така е.

— Дори ако съм осведомен за работата колкото самия граф?

— Това е невъзможно!

— Хм. Ще ви докажа обратното. Граф Дьо Сен Жермен пребивава в Хага с цел един заем от сто милиона срещу залагане

скъпоценностите от короната на Франция.

Секретарят направи удивена физиономия.

— Наистина! Вие сте точно осведомен. А пък графът уверяваше, че само той единствено дели тайната с краля и маркиза Дьо Помпадур.

— Той се заблуждава, както сам виждате. Ще успее ли да изпълни поръчението си?

— Възможно е. Най-малкото ще получи стоте хиляди гулдена, които иска незабавно за краля, срещу залагане най-ценния диамант от короната.

— Сто хиляди гулдена? За това нищо не ми е известно. Неговата мисия е нарочена само за сто милиона и не мисля, че е упълномощен да иска предплащане.

— Това би породило известно недоверие, ако можех да приема, че наистина сте точно осведомен. В състояние ли сте да ми посочите източника си?

— Само като на приятел. Имам любима във Версай, чрез която добивам поглед във всички тайни на двора.

— Една млада дама, може би без официален пост, не е ли малко несигурна посредничка за такива важни работи?

— Та нали примерът ви доказва, че тази посредничка е напълно благонадеждна. Любимата ми има една близка родственица, която е постоянно край маркизата и се ползва с ненакърнено доверие пред нея.

— Тогава е лесно обяснимо, че не знаете нищо за стоте хиляди гулдена. Маркизата не ги е споменала. Впрочем камъкът повече от десетократно покрива сумата.

— Мога ли да го видя?

— След като сте толкова добре осведомен, не считам, че ще наруша думата си, ако ви покажа диаманта.

Отвори чекмеджето, в което беше прибрал ковчежето, и го подаде на Лангенау. Този огледа камъка с най-голямо внимание и каза:

— Не съм познавач, но по всички изгледи диамантът е истински. Само едно обстоятелство ми прави впечатление...

— Какво?

— Имах възможност да проуча много обстойно диамантите на френската корона, а не мога да се сетя да съм виждал този.

— В това отношение може да се намери повече от едно обяснение. Защо да не дадем аванса, ако камъкът е истински? Вие не обичате графа и може да си имате своите основания, но в

търговските работи човек често е заставен да пренебрегва личното си мнение. В Париж ли срещнахте графа?

— Във Версай. Дълга му едно много тежко дипломатическо поражение, когато вече бях сигурен в победата.

— А вие сте отмъстителен?

— В буквалния смисъл на думата, не. Познавах шарлатанина от по-рано.

— Наричате го шарлатанин? Един необичаен характер обикновено постъпва необичайно, поради което лесно може да бъде преценен погрешно. Къде се запознахте с него?

— В Лангенау.

— Във фамиленото си имение? Кога беше това?

— Преди повече от четири години. Баща ми беше любител на абстрактните науки и прекарваше по-голямата част от времето си в изследване на метафизични въпроси. Напоследък се нахвърли върху магията, астрологията и алхимията. Макар да помрачаваше същността си, да започваше да предпочита уединеността на фамилияния кръг, можехме спокойно да го предоставим на любимото му занимание, тъй като не съзирахме никакви вреди за нас. Но ето че в Лангенау внезапно се появи граф Дьо Сен Жермен под името на един рицар от Шьонинг. Татко беше придобил известна слава като алхимик, което сигурно е привлякло изпечения авантюрист. С неговата поява при нас дойде и нещастиято. Не ми се иска да се вгълбявам отново в онези трагични времена и ще ви кажа само, че графът тласна татко към смъртта, след като с неизвестна за мен хитрост бе заграбил цялото ни имущество. Майка почина скоро след това, а сестра ми изгуби годеника си, който в качеството си на беден офицер вече не можеше да мисли за съграждане на отдавна лелеяното огнище.

— Тъжно, много тъжно! Но убеден ли сте наистина, че графът носи вината за всичко това?

— Толкова съм убеден, че пазя за него ей това олово тук. — Той бръкна под жилетката и извади на показ един куршум, който съхраняваше върху гърдите си на един шнур. — Татко намери смъртта си от него. Ето защо той ще прониже сърцето на измамника. — Скри отново куршума и прокара ръка по лицето, сякаш с това движение можеше да пропъди налегналите го тежки мисли. После отметна глава и попита: — Знаете ли, че утре у граф Д'Афри ще има голямо соаре?

— Вече съм поканен.

— Аз също. Ще отидете ли?

— Отсега не мога да кажа. Може би заемът така ще ми ангажира времето, че да възпрепятства идването ми.

— За което много ще съжалявам. Положението на изолираност, в което моят крал понастоящем се намира, има за естествена последица и неговите поданици да бъдат поставяни в изолация. Така че ако отсъствате, ще трябва да бъда сам със себе си.

— Убеден съм, че ще преодолеете това нещастие също така победоносно както вашият доблестен крал, и... аха, ето че Кати идва и ми носи чая. Вие естествено също ще вземете една чаша? Всъщност би трябвало безжалостно да ви прогоня, тъй като първоначално възнамерявах напрегнато да работя, но този заем за милиони така могъщо ме овладя, че вече не мога да обърна внимание на книгата си. Кати, още една чаша, няколко хлебчета и две лули с новопристигналия тютюн от Суматра!...

На другата вечер из великолепните и бляскаво осветени помещения на френския посланик, освен високите сановници на Генералните щати и представителите на всички европейски правителства, се движеше една многолюдна тълпа от прочути и влиятелни частни лица, чието присъствие придаваше на приема един по-малко дипломатически вид.

Трапезата, край която присъстващите в продължение на няколко часа се бяха отдавали на телесните радости на живота, беше раздигната. Разпилени на отделни групи и в различни стаи, те опитваха с оживен разговор да уредят своите лични или държавни изгоди.

Секретарят на „всемогъщите Генерални щати“ наистина отсъстваше. Барон фон Лангенау се движеше в сепъл черен костюм, привидно безучастен към групите бърбреци дами и господа. Ето как стигна накрая до една празна стая, с която завършваше поредицата от стаи. Тя беше оскъдно осветена. Пристъпи до един от прозорците, затулен от висящи до пода завеси, и се загледа в нощния зимен пейзаж.

По едно време чу приближаващи стъпки.

Двама мъже влязоха и се настаниха на плюшената тапицерна на една ниша в стената. Със сигурност се бяха уединили да обсъдят някаква тема, която не е за всяко ухо. Лангенау вече се канеше да излезе от своето непреднамерено

скривалище, когато чу да се споменава едно име, което го накара да остане. Разбра, че единият от мъжете беше самият граф Д'Афри.

Другият беше прословутият Казанова, който със своето бягство от Оловния затвор на Венеция си бе спечелил много популярна репутация. Сега беше дошъл от Франция, за да ускори по заръка на херцог Дьо Шоазьол един важен финансов въпрос.

— Казвам ви, драги Казанова, че ако таите надежда да направите добра сделка, със сигурност се заблуждавате, в случай че не настъпят внезапно непредвидени обстоятелства — каза графът. — Аз изпитвам симпатии към вас и ви желая най-добра сполука, но на краля се прави лоша услуга. Действията на генералния ревизор поставиха нацията в погрешна светлина и хората биха достигнали до неминуем банкрут, както искам открито да ви кажа.

— Всичко това го знам добре, но все пак не ми се иска да гледам напълно отчаяно на успеха на моята мисия. На правителството липсват пари. Аз съм натоварен да разменя с възможно най-малка загуба френски държавни книжа, чиято числова стойност представлява дваисет милиона, срещу по-добре котиращи се чуждестранни книжа. Успехът на мероприятиято не е невъзможен, тъй като министърът ме увери, че войната, която снижава нашите полици, приближава своя край. Тайните мирни преговори били в пълен ход, както ме увериха от много добре осведомено място.

— Не искам да оспорвам този радостен факт, но сигурно ще признаете, че в качеството си на пълномощен министър трябва да съм по-пълно информиран относно нашите политически надежди и опасения. Държавната хазна е празна, флотата — унищожена, а войските ни — разбити. Следствие на това мирът няма да бъде изгоден за вас. Който възнамерява сега да купува нашите книжа, ще трябва дълго да чака, преди да може да ги оползотвори без загуба, а господин Дьо Бернис ме натовари да ви предоставя двадесетте милиона само с осем процента отстъпка. Склонен съм да вярвам, че при една такава оферта няма да се яви купувач.

— Въпреки това аз си запазвам надеждата. Когато кралят види, че искането му е твърде високо, ще го намали. Днес имах срещах господин Пеелс и шестима други шефове на компании. Те ми предложиха десет милиона в брой, седем милиона в петпроцентови книжа и освен това се отказват от онези милион

и двеста хиляди гулдена, които френско-индийската компания дължи на холандската. Това са девет процента загуби за нас. При настоящите условия предложението ми се струва много приемливо.

— Заблуждавате се, като мислите, че кралят има някакво отношение към тази сделка. Политиката „Oeil de boeuf“¹² много често се намира, и сега също, в положение на лишаване своите акредитирани пълномощници от правене на сметки.

— Не ви разбирам.

— Възможно. Кралят и херцог Дьо Шоазьол обикновено рядко вървят ръка за ръка по паричните въпроси. Те събират парите независимо един от друг, с единствената разлика, че единият носи отговорност, докато на едно величество, поставено по Божия милост, не може да се държи сметка. Сигурно познавате граф Дьо Сен Жермен?

— Срещал съм го няколко пъти в Париж при госпожа Д'Орфе.

— Вярвам. Госпожа Д'Орфе е половин магьосница и за магии и други подобни неща разходва суми, всяка от които се явява цяло състояние. За нея графът вероятно е феномен, в чийто блясък на всяка цена трябва да се движи. Какво мислите за него?

— Създава впечатление за необикновен човек. Кралят го дарява с цялото си доверие и дори му устрои едно великолепно жилище в Шамбор.

— Виж ти! — възкликна удивено Д'Афри. — Този авантюрист май е предпочитан от щастието повече отколкото някои хора с големи заслуги. Знаете ли, че се намира тук?

— Нито дума.

— Отседнал е в „Принца на Орания“ и си дава вид на дипломат, без да ме удостои и с едно посещение. Не успях да отгатна естеството и целта на неговата мисия, но не бих се подхвърлил и на опасността да се компрометирам с препоръка, ако някой дойде да иска сведения за него.

— В „Принца на Орания?“ Та това е странноприемницата, в която живея и аз!

— Значи може да се предположи, че някой път ще влезете в разговор с него.

— При всички случаи, графе.

— Мога ли да разчитам на вашата опитност, да узная идеята на неговото пребиваване тук?

— Не мога да кажа дали притежавам такава, но един опит няма да навреди.

Двамата мъже се отдалечиха. Подслушвачът напусна скривалището си и се върна след тях в предните помещения. Намерението му беше да потърси Казанова.

Този беше седнал при масичката на една колона. Беше мъж, отличаващ се с рядка, своеобразна красота, а големите му тъмни очи сякаш господстваха над цялото общество. Лангенау приближи и поде с поклон:

— Синьор Казанова ли имам честта да поздравя?

— Да.

— Ще ме извините ли, че търся разговор с вас, без да съм ви представен?

— Моето минало удостоверява, че съм враг на всяка принуда. Настанете се тук, драги господине!

Баронът седна от другата страна на масичката и поясни:

— Името ми е Фон Лангенау...

— А-а, представителят на краля на Прусия в Хага?

— Да.

— Мога ли да ви уверя в искрената си симпатия?

— Вашето внимание ми е приятно, още повече че ви потърсих с единственото желание да ви бъда полезен.

— Следвате ли с това желание някаква определена посока?

— Разбира се! Не ви ли е възложил херцог Дьо Шоазьол уреждането на една работа?

— Така е! Аз нямам основание да я върша тайно.

— Казаха ли ви, че ще се натъкнете на трудности?

— Предположението ви и тук е правилно, но мисля, че ще ми се удаде благополучно да преодолеея препятствията.

— С удоволствие бих допринесъл своето за решението на тази нелека задача.

— Ще ме задължите с най-голяма благодарност — отбеляза прочутият затворник от Венеция. — В състояние ли сте наистина да окажете една сериозна подкрепа, хер барон?

— Надявам се, че никак няма да е малка. Намирам се в щастливото положение да ви назова едно значително препятствие, поставено пред вас, за което вероятно нямате сведения. Който познава враговете си, може да избере най-добрия път да ги победи.

— Препятствие? Мога ли да попитам в какво се състои, хер барон? — осведоми се Казанова.

— То се казва Сен Жермен.

— Сен Жермен? Познавате ли този мъж?

— Малко, но пред друг едва ли ще имам охота да го призная. Знаете ли каква работа го е довела в Хага?

— Не — отвърна Казанова и бързо попита: — На вас известна ли ви е?

— Напълно.

— Можете ли да говорите за нея?

— Всъщност не, но понеже предполагам, че ще ви посетя в положение да окажете една услуга на граф д'Афри, трябва да знаете всичко. Вашата мисия би следвало да се провали, тъй като без ваше знание една подобна е движена лично от краля.

— Невъзможно! Говорете, хер барон!

— Касае се ни повече, ни по-малко за един заем от сто милиона срещу залагане скъпоценностите на френската корона. Кралят желае да направи тази сделка без намесата на своите министри и дори без тяхно знание. Граф Дьо Сен Жермен се счита за човека, който може да го постигне, и следствие тази самоувереност не благоволява да направи една визита на граф д'Арфи. Може би има и други причини, които засега само предполагам, без да мога конкретно да ги назова.

— Убеден ли сте, че ми казвате истината?

— Без това убеждение не бих ви говорил.

— Откога графът се занимава тук с тая работа?

— От вчера.

— Знаете ли нещо по-подробно?

— Знаех целта на неговото пътуване още преди да е пристигнал тук и трябва...

— В Германия, изглежда, сте много добре осведомени за тайните връзки и ходове на френския двор?

— Саморазбираемо! Господин Калкоен, секретарят на Негово всемогъщество, говори с мен относно тази работа и ми съобщи, че графът вече е заложил най-драгоценния диамант от короната.

— Убеден ли сте в това?

— Аз самият го видях. Диамантът наистина е великолепен и от най-чиста проба. Днес научих, че ответната страна е склонна да сключи сделката, а вие съзнавате, добри ми Казанова, че от тази работа вие само ще пострадате. Ако холандците заемат сто милиона на краля, едва ли ще проявят склонност да ви разменят за министъра двайсет милиона.

— Имате право и аз ви дължа голяма благодарност хер барон. Напълно разбирам намека, който ми правите, и искам на свой ред открито да ви отбележа, че на сърцето ми лежат много повече моите двацет милиона отколкото стоте на краля. Човекът си е себичен.

— Следователно и аз. Франция сега е на вражеска нога с нас и на моя крал не му е безразлично дали Людовик ще получи една такава сума, или не. Трябва да умеем тайно да се браним.

— Вие, изглежда, сте размишлявали по този въпрос. Можете ли да ми дадете някой добър съвет?

— Един мъж с вашите способности не се нуждае от съвет, но аз ще ви представя на банкера Бидриън Хоуп, който има решаващия глас по работите на Сен Жермен и при една моя препоръка с удоволствие ще ви бъде полезен във вашите. Освен това ми се върти една мисъл, която не искам да премълча пред вас. Аз познавам диамантите на френската корона, а не съм виждал сред тях депозирания. Сен Жермен иска за него една предплата от сто хиляди гулдена, което не фигурира в неговите указания...

— Я гледай...

— Прибавите ли към това и факта, че той е опитен химик, и у вас ще се загнезди подозрението, което аз не мога да победя.

— Въобразявате си нещо невъзможно!

— От моя гледна точка това, което наричате „невъзможно“, е дори много вероятно. Познавам един отличен химик, който е беден, но честен мъж и няма да се остави да бъде заслепен от самомнителността на графа. Разбирате ли ме?

— Много добре! Той ще изследва диаманта от короната. Ще ме запознаете ли с него?

— Веднага щом пожелаете. Той се казва Ван Холмен и живее наблизо. Доверени хора приема и през нощта и аз възнамерявам след соарето да го навестя.

— Ще позволите ли да ви придружа?

— С най-голямо удоволствие! — После прибави с тънка усмивка: — Не вярвам граф д'Арфи да има причина или склонност да окаже съдействие на Сен Жермен. Ако знаем, че притежавате благосклонността на посланика, бих намекнал, че едно писмо от негова страна до министъра би осуетило заема.

— Оставете ме да действам, хер барон! Графът не е наясно с мисията на Сен Жермен. Като ми давате възможност да го осведомя, аз ще му окажа услуга, която ще го накара и той да

прояви услужливост към мен. Простете, че ви напускам! Веднага ще говоря с него.

Той се изправи, за да приведе в изпълнение изричното намерение. Барон фон Лангенау остана със съзнанието, че е върнал на граф Дьо Сен Жермен първата рата за спомена при парка на Версай. При първата възможност по-късно даде знак на Казанова и заедно с него напусна двореца на пълномощния министър.

— Е? — попита, докато крачеха един до друг по улицата.

— Д'Арфи беше във висша степен изненадан.

— Споменахте ли му моето име?

— Не бяхте ми дали разрешение за това.

— Правилно сте постъпили. Ще пише ли?

— Вече го направи. Сметна работата за толкова важна, че се отдели за няколко минути от компанията, за да състави доклада и веднага да го изпрати по бърз куриер.

— Великолепно! Виждате ли тази малка къща? Тук живее Ван Холмен.

Намираха се пред една невзрачна постройка, от чийто комин въпреки късния нощен час видяха да се издига гъст тъмен пушек, в който от време на време се примесваха проблясващи в червено и синьо искри. Заобиколиха два ъгъла и стигнаха до задната врата. При едно особено почукване от страна на Лангенау тя се отвори от само себе си и се затвори после зад тях без някаква видима помощ.

Като прекосиха един къс, тесен коридор, те се озоваха в окадено ниско помещение, чиято обстановка го характеризираше като лаборатория. Сред множество епруветки, реторти, тегели и разни чудновато оформени съдове клечеше едно бедно човече, което наглед не се поинтересува от влезлите, а продължи да наблюдава заставането на някаква металическа течност, излята в пясъчна форма. Едва когато се намираше в състояние на втвърдяване, то се надигна да поздрави пришълците. Това стана просто и със сърдечност. В него нямаше нищо от маниерите на шарлатаните.

— Хер барон — попита, — как стана така, че ви виждам днес толкова късно у дома си?

— Искях да ви представя синьор Казанова, който вероятно скоро ще има случай да ангажира вашето изкуство.

— Синьор Казанова от Венеция?

— Да — отвърна този.

— Е, тогава няма да е необходимо тепърва да се пробужда интереса ви. Вие вече сте ми известен с репутацията на добър химик.

— Вярно е, че навремето много се занимавах с химия, но не я докарах кой знае колко далеч.

— Скромен сте. Знам със сигурност, че притежавате много добри познания. Жалко само че учителите ви са се занимавали повече с алхимия вместо с истинска наука.

— Вие познавате мен, ученика, докато аз не съм чувал нищо за вас, майстора. Как стана така?

Дребното човече се усмихна леко на себе си.

— Истинското изкуство си стига само за себе си и не надава крясъци да го забележат. Въпреки това аз не съм толкова известен, както си мислите. Общувам дори с лица, които са си извоювали на територията на алхимията значително име. Познавате ли госпожа Д'Орфе от Париж?

— Даже се наричам неин приятел.

— Зная, защото тя често ми е говорила за вас, а там на масата още лежи последното ѝ писмо, в което ви споменава. Всеки момент очаквам един мъж, когото преди няколко седмици видях при нея.

— Мога ли да науча кой е този мъж?

— Граф Дьо Сен Жермен.

— А! — извика удивено Казанова. — И графа ли числите към своите приятели?

— Аз? Хм-м! — Химикът поклати гордо глава. — Стотици хора го почитат почти като бог, ала аз го смятам за един умен шарлатанин, който добре умее да превръща за себе си дукатите на други в шестнайсеткаратово злато. Сега той е тук и посредством слугата си ме уведоми, че в настоящия час ще ми направи едно посещение. Наистина съм любопитен какво го води насам.

— Това е една щастлива случайност — обади се барон фон Лангенау. — Именно заради графа дойдохме при вас. Той е натоварен, или поне така си дава вид, да заложи скъпоценните камъни от френската корона срещу сумата от сто милиона и депозира най-големия диамант с молба за незабавно наброяване на сто хиляди гулдена. Казвам ви го, защото зная, че ще си мълчите. Приятелството между графа и краля на Франция трябва да е много искрено и изпълнено с доверие.

— Да — прибави Ван Холмен, — или вярата на графа в наивността на други хора е също толкова голяма. Аз отгатвам желанието, което искате да изразите към мен, така че не е необходимо да го казвате. Чувате ли този звук? Почука се. Ще отворя оттук. Влезте в това помещение! Той няма да забележи присъствието ви.

Отвори една скрита зад димника врата и вкара двамата мъже в една камерка, отделена от лабораторията само с една тънка стена, така че можеше да се чува всяка изговорена в нея дума. Те доловиха шум от отваряне и затваряне на врата и после станаха свидетели на един много важен разговор.

— Вие ли сте Ван Холмен?

— Да.

— Аз съм граф Дьо Сен Жермен.

— Тъй!

Графът много вероятно беше очаквал да направи впечатление. Простото „тъй“ на химика, изглежда, го подразни.

— Познавате ли ме?

— Не.

— Но мен ме знае цял свят и князе се домогват до моето благоволение.

— Тъй!

— Вие май малко или даже никак не общувате със света?

— Да.

— Дойдох при вас, за да ви предложа една много добра сделка.

— Тъй!

— Чували ли сте нещо за моята прочута аква бенедета?

— Не.

— Тази чудодейна напитка е най-голямата победа на човешкия дух. Който я употребява, никога няма да остарее и умре.

— Тъй!

— Трябваше да дам от нея на краля на Франция и маркиза Дьо Помпадур. Запасът ми отива към края си, а кралят ме моли за подновяване на дозата. За приготвянето на водата се нуждая от напълно обзаведена лаборатория и понеже не нося своите апарати, ви умолявам да ми отстъпите вашите за един час. Ще оставя ненарушено сегашното им състояние и като награда за вашата любезност ви предлагам този диамант. Приемате ли предложението ми?

— Да.

— Получих камъка от граф Дзобор във Виена като подарък. Струва си своите хиляда и двеста гулдена.

— Тъй!

— Точно сега зает ли сте?

— Не.

— Значи мога веднага да започна. От запасите ви не се нуждая, тъй като нося съставките на моята аква бенедета в джоба на наметалото си.

— Тъй!

— Този шнур до звънец в жилищното ви помещение ли води?

— Да.

— При това положение ще ви уведомя със звънеца, когато свърша. Ето диаманта. В рамките на един час ще бъде готов. Можете да си вървите!

— Тъй!

Отвори се врата, а после се чу как бе заключена отвътре. След късо време, неочаквано се надигна един капак в пода на камерата, чието съществуване двамата мъже не бяха забелязали, и от него се измъкна химикът. Усмихнато им даде знак да мълчат.

— Занимателен разговор, а? — прошепна. — Сега онзи ще приготвя своята универсална вода на живота. Аз ще го наблюдавам.

Постави предпазливо един стол до разделителната стена и безшумно отвори един монтиран под тавана отдушник. През възникналото отверстие беше възможно да се наблюдава всичко, което става в лабораторията.

Постоя доста време на своя пост и после слезе.

— Е? — попита баронът.

— Нищо, нищичко! Разглежда колбите и тигелите. Твърдо съм убеден, че неговата аква бенедета не е нищо друго освен съвсем безобидна смес от дестилирана вода и някаква ароматна течност. Посещението му при мен много вероятно има за цел само реклама. Много е възможно обаче неговата aqua benedetta да се превърне за него в aqua maledetta¹³. Струва ми се, че извърши голяма грешка, като ми подари така наречения диамант на граф Дзобор, защото аз ще го подложка на внимателно изследване, и се надявам, че няма да си тръгнете, преди да сте чули резултата.

— С удоволствие ще останем, тъй като е от наша полза възможно по-скоро да знаем къде сме.

Казанова и Лангенау също се качиха един след друг на стола и установиха, че на графа и през ум не му минава да се залови с направата на някакъв химически разтвор. Едва след изтичането на един час извади един прах и го запали.

В съседното помещение се разпространи лек и фин дим.

— Сега ще звънне — отбеляза Ван Холмен. — Изпарението трябва да ме накара да повярвам, че наистина е работил.

Имаше право. Звънецът отекна и при неговия сигнал той изчезна под капака, за да се появи в отвореното вече от графа работно помещение.

— Подушвате ли нещо? — попита този.

— Да.

— Това е освободеният при приготвянето на чудодейната вода животворен газ. Само неговото вдъхване ще ви удължи живота с цяло десетилетие.

— Тъй!

— Имате ли познания и върху небесните тела?

— Не.

— Това е непростим пропуск от ваша страна. Който иска да властва над материята, от която се състои нашата Земя, трябва да се стреми преди всичко да овладее безкрайната и всеприсъстваща материя, която е изначалието на целия живот.

— Тъй!

— Аз съм готов, а вие си имате възнаграждението. Мога ли да дойда пак?

— Да!

— Предстои ми да направя няколко важни и сложни смеси, които ще изискват повече време от днес. Моето присъствие ще ви коства малко прекъсване на собствената ви работа, наистина, но в никой случай няма да ви бъде в ущърб. Вече ви е ясно, че съм свикнал да плащам кралски, а да не говорим за известността, която ще придобие работното ви помещение от факта, че в него съм приготвил вълшебното си средство.

— Тъй!

Това непрекъснато „тъй“ и „да“ изглежда озадачи графа. Той хвърли изпитателен поглед на безизразното лице на дребния химик и каза:

— Защо не говорите? Да не сте дали обет да употребявате само едносрични думи?

— Да.

— В такъв случай с вас не е възможен никакъв разговор. И така, аз си тръгвам. Лека нощ! Но още през тази седмица ще дойда пак.

— Тъй!

Прочутият маестро на водата на живота се отдалечи с благосклонно кимване. Химикът не изпита ни най-малко желание за поклон, придружи го до вратата и я заключи грижливо зад него. После се върна в лабораторията и освободи Казанова и барона от камерата.

— Този значи бил толкова прочутият граф Дьо Сен Жермен, кумирът на всички астролози, магове и алхимици!

— Да, той беше — потвърди Лангенау. — Ваш дълг е да се чувствате силно ощастливени от тази пълна с чест визита.

— Хм, претекстът за аква бенедета служеше естествено само като въведение. Кой знае какви химически процеси има да извърши, свързани със стоте милиона и диамантите от короната. А сега ще подложи на проверка камъка на граф Дзобор.

Огънят вече беше угаснал. Той го раздуха отново, напълни разни колиби, тегели и други съдове с различни вещества и предприе с камъка процедури, за които дори на Казанова липсваха познания. Изследването отне дълго време и утрото отдавна се бе сипнало, когато свърши.

Двамата наблюдатели се намираха в състояние на голямо напрежение, защото резултатът от това строго научно изследване щеше да окаже значително влияние върху техните намерения.

— Най-после съм готов! — отсъди с победоносна физиономия Ван Холмен.

— И вашата преценка гласи? — осведоми се баронът.

— Знаете ли от какво се състои диамантът? — прибави Казанова.

— Разбира се. Той се състои от чист въглерод.

— И поради това трябва при силна температура и в кислородната среда на въздуха да изгори до въглероден двуокис — добави Казанова.

— Правилно. Вие видяхте, че поех риска да изгоря този диамант, оценен от графа на стойност хиляда и двеста гулдена, но не успях. После го третирах с други химикали и получих в крайна сметка този фин, сиво-бял прах, от чийто разтвор се отделя рядка, прозрачна и изключително твърда утайка. Нека на

часа да умра, ако камъкът е бил диамант! От какво вещество се е състоял, в момента не мога да кажа, защото ще трябва да подложа както праха, така и утайката на много сложни процедури, но още отсега храня убеждението, че си имаме работа с майсторски добре постигната съставна стъклоподобна материя.

— Опитът да се изгори един диамант до въглероден двуокис влече ли непременно след себе си загубата на целия камък?

— Не, понеже процесът на изгарянето може да се прекъсне, макар това да си има своите мъчнотии, за които не всеки химик е дорасъл.

— Намирате ли се способен да подложите на проверка депозирания от графа коронен диамант, без това да увреди значително на неговата стойност, ако камъкът е истински?

— Намирам се за способен.

— В такъв случай приемоте засега нашата благодарност за днешния ви труд, а когато работата се реши, ще...

— О, моля ви! — вметна Ван Холмен. — Не ми дължите нито благодарност, нито възнаграждение! Всеки истински труженик на нашата чудесна наука трябва с всички сили да се стреми да се противопостави на шарлатанина. Аз ще бъда богато възнаграден, ако моята работа допринесе за разобличаването на един шмекер, на когото при неговите необикновени заложиби се е удало повече, отколкото на други да сее гибел и нещастия и да жъне в замяна богатство и слава.

Те напуснаха с чувство на възхищение честния учен мъж. На улицата баронът спря.

— Нашето дело едва сега започва — каза той. — Искате ли да ковам желязото, докато е още горещо?

— Това се разбира от само себе си, хер барон — отговори Казанова. — Вярно, още е доста рано сутринта, но един приятел, какъвто ви е секретарят Калкоен, можем да навестим и в този час.

Запътиха се към жилището на секретаря и срещнаха в коридора госпожа Кати. С бяла нощна шапчица на главата, тя се бе заела с бърсането на червените и белите керамични плочки на пода. Поздрави двамата мъже, малко учудена от ранното посещение.

— Минхер Калкоен вече на крак ли е? — попита баронът.

— Вече на крак? — откликна тя полуудивена, полуоскъrbена. — Минхер винаги става с петлите.

— В такъв случай сигурно можем да говорим с него?

— Понеже го желае хер баронът, да, но иначе не. Утринният час има злато в устата. Това е едно добро правило за работа.

Изкачиха стълбите и тръгнаха към кабинета на секретаря. Той си беше сложил краката върху мангала, държейки вестник в лявата ръка и дългоцевна глинена лула в дясната.

— Каква изненада! — възкликна изпод сред гъст тютюнев облак. — Сигурно ми носите някаква изключително важна вест, хер фон Лангенау.

— Най-напред синьор Казанова, за когото много вероятно...

— Съм чувал, нали? Ние дори сме разговаряли, така че официалностите са излишни. Сядайте, минхер, и казвайте какво ви води при мен!

— Идваме във връзка с познатата диамантена история.

— Какво? В този... Но, аз мисля, тази работа е най-дълбока тайна, а ето че вие ми представяте синьор Казанова като посветен.

— Знаете каква важна задача го е довела тук. Всемогъщият господар прави разрешението й трудно и както почти вярвам, е по-скоро склонен да осигури на един измамник сто милиона. Аз не съм дал на граф Дьо Сен Жермен тържествен обет за мълчание, така че мога да говоря за тайната си с когото ми е угодно. Имах основателна причина да се доверя на синьор Казанова. Това стана снощи при граф д'Афри и сега ние вече сме в състояние да ви услужим с резултат.

— Наистина ли? Целият съм в слух!

— Депозираният коронен диамант все още ли ви се намира под ръка?

— Не. Предоставих го на разположение на Всемогъщия господар, а той го предаде за съхранение на банкера Хоуп.

— Проверен ли беше?

— От трима експерти с непогрешими очи.

— И какво гласи тяхната преценка?

— Той е истински.

— Аха! Действително ли?

— Да. Господарят на Генералните щати проявява голяма склонност да приеме предложението на граф Дьо Сен Жермен.

— В такъв случай трябва да ви кажа, че тримата вещи лица въпреки всичко навярно са се заблудили. Снощи ние подложихме на химически анализ един диамант на графа, който може би някои прецизни познавачи щяха да сметнат за истински.

— При кого?

— При Ван Холмен.

— Той е надежден. Как намери камъка?

— Беше фалшив, макар графът да претендираше, че го бил получил като подарък от граф Дзобор и обяви стойността му на хиляда и двеста гулдена.

— Удивен съм!

— Ние не, защото нищо друго не бяхме очаквали. Тези хиляда и двеста гулдена сега се състоят само в една нищожна купчинка прах, за която никой и една пара не би дал.

— Разказвайте, разказвайте, ако искате да повярвам!

Баронът направи един изчерпателен доклад за събитието при дребния химик. Когато свърши, секретарят се бе вторачил в него със зяпнала уста. Лулата на добрия човек отдавна беше угаснала. Той я остави настрани и се надигна.

— Това е извънредно забележително и трябва да се вземе присърце. Ще имате ли добрината да ме придружите до Ейдриън Хоуп?

— Готови сме.

Не след дълго тримата се намираха на път за банкера. Там Лангенау и Казанова дълго време не се добраха до думата, тъй като усърдният минхер секретар не пропусна случая самият да разкаже. Хоуп го изслуша до края с напрегнато внимание. Сетне последва продължителен и много оживен разговор, след чийто завършек тримата напуснаха банкера с обещание за най-дълбока дискретност. Още на вратата той подаде ръка на Лангенау и Казанова.

— Сбогом, господа! Ако предположението ви се потвърди, ние ще разобличим един изпечен мошеник, а вие ще си спечелите благодарността на Негово всемогъщество. В този случай не храня съмнение, че обмяната на двайсетте милиона няма да намери пречка, синьор Казанова. Ще съжалявам само, че няма да можем да процедираме според законите срещу шарлатанина, понеже трябва да се съобразяваме с Негово величество краля на Франция.

Когато Казанова се озова насаме с барона, каза:

— Убеден съм, че вървим към победа и винаги ще ви дължа една голяма благодарност.

— Нямате основание да говорите за благодарност, тъй като аз действам единствено от собствени интереси — гласеше отговорът. — Аз дължа на графа една отплата и мисля, че за да

го разоблича, не бих се нуждал от вестителя, когото Д'Арфи изпрати вчера при херцога.

* * *

Имаше право с това мнение, защото само след два дни граф Дьо Сен Жермен получи от непознат пратеник следното писмо:

„Граф д'Афри, пълномощният министър на краля на Франция, поиска от владетеля на Генералните щати Вашата екстрадиция. Депозираният от Вас диамант беше изследван и признат за фалшив. Той остана тук на съхранение, докато лично кралят не го поиска. Два часа след получаването на тези редове ще дойдат да Ви арестуват.“

* * *

И наистина, след два часа един полицейски вахмистър дойде в жилището на графа, но този беше вече отпътувал. Преследването беше подето мудро и ето как скоро се разбра, че се намирал на сигурност в Англия. От съображения към Людовик XV го бяха оставили да се изплъзне...

3. Аква маледета

Беше началото на 1784 година.

По шосето от Кил за Екернфьорде се движеше шейна, в която седяха двама господа и две дами. Тези четири персони бяха хърватският принц Паранов със своята съпруга и барон фон Лангенау с жена си — някогашната придворна дама Амели д'Осе.

Двамата господа се бяха запознали във Виена. Неотдавна принцът бе посетил барона в Берлин и тъй като Лангенау трябваше да отиде по една важна работа до Екернфьорде, Паранов реши да го придружи, за да не пропусне възможността да направи едно духовно запознанство.

С други думи, в Екернфьорде живееше ландграф Карл фон Хесен-Касел, датски фелдмаршал и губернатор на провинциите Шлезвиг и Холщайн, сетнешен автор на книгата „Memoires sur la campagne de 1788 en Suede“¹⁴.

Като ревностен фраймаурер¹⁵ той се отличи със стремежа си да възстанови „стриктното съблюдаване“, а като почитател на „тайните изкуства и науки“ изразходваше големи суми за неща, признати днес за абсолютно безстойности. Той беше една топка за игра за разни магове, чародеи, алхимици и чудодейци, които даряваше с доверието си, а те го ограбваха за своите цели. Безверниците най-често са най-податливи за суеверията.

Принц Паранов също се беше занимавал по-рано много с магия и химия, каквито бяха тогава стремежите на времето, но бе поумнял след принесените напразни жертви и се бе отдръпнал от тези неща. Въпреки това и досега проявяваше жив интерес към всичко, което се отнасяше до тях, и изпитваше непреодолимо благоволение към всеки, намиращ се в техните окови, от които самият бе успял да се освободи само с големи борби и много самообладание. Ето защо искаше да се запознае също с маршал Карл фон Хесен-Касел и се бе присъединил към барон фон Лангенау единствено за да направи сега това запознанство лично.

Разговорът естествено се въртеше около фелдмаршала, към когото и дамите проявяваха любопитство както господата.

— Право при него ли ще отидем? — попита Амели, на която личеше, че се чувства много щастлива като съпруга на Лангенау.

— Не — отвърна баронът. — Моята задача ме задължава първо да разузная надлежно терена. В някои отношения маршалът е направо непредсказуем. Той ме познава и знае, че като трезв и разумен човек не съм съгласен с някои от авантюристичните му възгледи. Ето защо следва да се очаква, че няма да прояви към мен голяма благоразположеност. Отбелязах това в Берлин и дадох да се разбере, че ще е по-добре задачата да се повери на по-подходящ човек. Но възражението ми не бе взето под внимание.

— Към кого ще се обърнете? — попита принцът.

— Към граф Дьо Ламбер, който вече има указания да направи въпросните отстъпки. Той е изкусен дипломат и е успял да спечели за намеренията ни датския легационен съветник Морин, който е сега в Екернфьорде и е довереник на маршала. Удаде ли ми се да привлека вниманието на маршала върху собствената си особа, няма да се усъмня и за миг в благополучния изход на моята мисия.

— Която естествено касае отношенията на Прусия и Швеция? — подпита принцът.

— Има неща — отговори усмихнато Лангенау — за които дори най-близкото приятелство не бива да споменава и дума.

— Хубаво! И също така има приятелства, за които политиката няма никакво разбиране.

— Не мога да се съглася. Но нека не навлизаме в територия, отдалечена толкова много от предишната тема на разговора, че трябва незабавно да се върнем. Знаете ли кой се намира понастоящем при маршала?

— Е?

— Един наш стар познайник. Прочутият граф Дьо Сен Жермен.

— Зная и искам открито да ви призная, че неговото присъствие беше още една причина да се присъединя към вас. Имам голямо желание да си уредя една малка сметчица с него.

— Аха!

— Във Виена той има добрината да ми продаде един диамант, който сам оцени на десет хиляди дуката, за половината от тази сума. Както научих по-късно, камъкът водеше произхода си от работилницата, основана от него и граф Дзобор, и се оказа фалшив. Той е у мен и аз ще помоля учтиво фалшификатора незабавно да си го прибере срещу петте хиляди дуката.

— Той няма да го стори.

— Ще го стори!

— В такъв случай би трябвало да притежава въпросната сума, което аз обаче не вярвам.

— Няма да му бъде трудно да получи един ордер от касата на маршала.

— Тази каса също е празна. Той се погрижи за това.

— Тогава си е негов проблем как ще набави сумата, ако не иска да разговарям с него с оръжие!

— С оръжие? Няма да го направиш — помоли разтревожено принцесата.

— Не се безпокой, сърце мое! Няма да си оскверня сабята с неговата кръв, а знаеш, че не съм лош стрелец. Един мъж от неговия сой може и да притежава необходимото лукавство, което се изисква за една страхлива измама, но не и смелостта да застане очи в очи пред един неустрашим противник. Той ще достави парите, защото самият най-добре знае какво въздействие има в действителност неговата аква бенедета.

— И други го знаят също така добре като него — подхвърли усмихнато Амелия. — Маркиза Помпадур пи от течността, докато... се спомина, а че и Луи XV въпреки „аква“-та умря, научи цял свят. Направо да се чуди човек, че все още има хора, които хващат вяра на един такъв измамник като графа.

— Аз ще сложа край на машинациите му, бароне, и ви умолявам за една услуга. Споменахте, че винаги носите със себе си куршума, покосил живота на вашия баща. Моля да ми го заемете, докато трае престоят ми в Екернфьорде.

Лангенау го погледна късо и дълбоко в очите, после извади куршума от капсулката и мълчаливо му го предаде.

Стигнаха града. Паранов слезе с принцесата при странноприемницата, а барон фон Лангенау продължи със съпругата си към граф Дьо Ламбер, където бе приготвен един апартамент за двамата. Баронът се беше отличил като дипломат и бе много радушно посрещнат от графа.

Двамата проведоха най-напред един разговор, отнасящ се до задачата на Лангенау, и се отправиха после към легационния съветник Морин, за да го помолят да представи барона на фелдмаршала.

В същия час последният седеше в мекото си кресло, в което го приковаваше омразната подагра, и се ровеше в стари, пожълтели ръкописи. От време на време поглеждаше

неспокойно към часовника — изглежда, с нетърпение очакваше някого. Ето че най-сетне камердинерът влезе и доложи:

— Господин граф Дьо Сен Жермен!

— Да влезе!

Графът се появи на вратата. Видът му беше все същият, както навремето при срещата му с краля на Франция Лудовик. Той като че наистина не се състаряваше, но едно по-внимателно проучване навярно щеше да установи, че умее да съхранява външността си с козметични средства за дълъг период от време. Поклони се на маршала и по негов знак се настани на един стол близо до приятеля.

Лицето на маршала в този миг не показваше израз на благожелател, а раздразнение, увеличавано и от причиняваните от подаграта болки в крака.

— Още преди час пратих да ви помолят да дойдете при мен, графе.

— Екселенц ще ме извини, че не можах веднага да се отзова на неговата покана! Задържа ме една важна топилка, която бях започнал в лабораторията.

— Важна топилка? Знаете ли, драги господине, какво топене ме занимава пак по изключителен начин в последно време?

— Слушам, екселенц!

— Топенето на съдържанието на моята каса. В продължение на повече от пет години живеете при мен; в продължение на повече от пет години ви предоставям чудовищни дори за моите средства суми, за да бъдете в състояние да сдържите обещанията, които ми дадохте. В продължение на повече от пет години чакам да удържите думата си, а не виждам друг резултат, освен че състоянието ми отива към края си и ще трябва да си кося нервите с кредиторите. В продължение на повече от пет години бях образец на търпение, но ведно със средствата ми се свършва и моето търпение.

— Екселенц ме плаши! Моите начинания водят сигурно към целта; те се намират в такъв ход, че...

— Че накрая и аз самият ще трябва да си ходя! — пресече го на думата маршалът. — А пък ходенето ми е зорно. Вие възнамерявате да създадете една животворна напитка, даваща вечна младост на човека, а не сте в състояние да ми предложите даже цяра, който да изгони подаграта ми.

— Екселенц ще ми позволи забележката, че болестта отдавна щеше да се е разкарала, ако не беше неговият

прибързващ, горещ темперамент...

— А, все старите възражения! Какво общо има моят темперамент с подаграта? Да не би с търпеливостта, проявяващ повече от пет години, да съм доказал, че характерът ми е чак толкова прибързан и сприхав? Днес отново трябва да платя две хиляди дуката и наистина не знам откъде ще ги взема. Често бях принуден да разчитам на Морин, но съвсем наскоро той ми направи едно повече от недвусмислено заявление, че вече не можел да стои на мое разположение. И сега какво?

На графа се виждаше, че се намира в необикновено смущение. Сякаш се бореше с някакво решение.

— Наистина ли материалното положение на екселенц е така застрашено, както чувам?

— Застрашено? Това е твърде слабо казано! Всичко се свърши, всичко! Аз вече изобщо нямам материално положение. Няма към кого да се обърна освен към вас, графе. Можете ли да ми заемете пет хиляди фридрихсдора¹⁶?

Графът наведе глава и остана цяла минута смълчан. Кой можеше да каже какво става в него? После вдигна отново очи и погледна маршала в лицето с победоносна усмивка.

— Да ви заема? Не, аз ще ви ги подаря, та дори сто хиляди или милион, ако желаете!

— О-о! Възможно ли е? — извика маршалът.

Без да мисли за подаграта — тя мигновено изчезна, сякаш никога не бе познавал това мъчително заболяване, — той скочи и пристъпи чевръсто към графа.

Той го гледаше самоуверено.

— Виждате ли сега, екселенц, че имам лек против вашата болест? Беше необходима само една дума и тя изчезна.

— А болестта на касата ми?

— Тя също!

— Обяснете по-ясно!

— Знаете, че в продължение на пет години напразно чаках благоприятно разположение на небесните тела.

— За съжаление!

— Днес, точно в полунощ, то ще настъпи.

— Наистина ли? — попита маршалът с дълбока въздишка на облекчение.

— Съвсем сигурно. Изчисленията ми няма да ме подведат.

— Добре! Значи най-сетне имаме благоприятно разположение на звездите, но другото...?

— Всичко е готово, аз съм подготвен.

— Какво можете да ми обещаете?

— Вечен живот и несметно богатство точно в полунощ, екселенц.

— Графе, действително ли е вярно това?

Маршалът се намираше в състояние на неописуемо въодушевление. Всички жертви, всички ядове бяха отминали. Той прегърна графа и го натисна пак към стола, от който „чудодеецът“ в своето смущение бе станал.

— Така сигурно, както седя тук — прозвуча гордият отговор. — Питието може да се приготви само при подходящи звезди и могат да минат столетия, преди днешното благоприятно разположение да се повтори. Аз приготвих чудотворната вода за пръв път в деня, след който Мойсей спусна мрака над Египет; за втори път в деня на погребението на Самуил, върховния свещеник, и за трети път в нощта, когато Христос завърши своята проповед в планината.

— Вие сте познавали Христос?

Лицето на графа се измени в странна усмивка.

— Аз съм опознал всичко и всички, екселенц. Ако можехте да попитате апостол Петър, той щеше да ви признае, че много често съм му давал добрия съвет да усмирява своята невъздържаност. И както съм живял преди три хиляди години, така ще ме видите и след още три хиляди, защото в полунощ ще изпием заедно с мен капките на вечния живот и никога няма да опознаете смъртта.

Маршалът кажи-речи се вцепени от надежда и прехлас. Графът беше пускал тук и там по някой лек намек, наистина, но никога, както сега, не бе говорил за своето трихилядолетно минало.

— Графе, аз не се съмнявам, че ми казвате истината, но ако действително изпълните обещанията си, ще ви възнаградя, както никой още не е бил въз...

— Възнаграждение? Я стига, екселенц, кой би могъл да ме възнагради? Не съм ли аз този, от когото ще получите всичко? С какво ще можете да ме възнаградите, при положение че съм ви дарил вечна младост и безмерно богатство! А сега трябва да вървя, защото не бива да пропусна и един-едничък от щастливите мигове. Но в полунощ ще ви донеса щастие и живот. Наредете да приготвят залата, както винаги е ставало при нашите заклинания!

Той тръгна и остави маршала в неописуемо вълнение. На този щеше да му е най-добре да остане насаме със своите мисли и ликуване, ала това явно не му е било отредено. След известно време влезе един слуга и доложи за някого, но маршалът във възбудата си го пропусна.

Вратата се отвори отново и пристъпи едно дребно, сухо човече, чиито напълно побелели коси навяваха заключение за напреднала възраст. Мина доста време, преди маршалът да забележи влезлия.

— Кой сте вие и кой ви разреши тук достъп? — попита с гневно звучащ глас.

— Бях оповестен, екселенц! — прозвуча спокойният отговор.

— Аха, тъй! И кой сте?

— Името ми е Ван Холмен.

— Ван Холмен? От Хага?

— Да.

— Ах! Седнете!

Беше видно, че пристигането на химика му дойде малко ненавременно, но той се взе бързо в ръце и обясни:

— Вие ми бяхте описан, и то не едва днес или вчера, като човек на науката, ползващ се с неограничено доверие.

— Казанова! — вметна Ван Холмен с вежлив поклон.

— Как? Вие знаете с кого съм говорил?

— Прочутият затворник ми писа.

— Така! Когато се озовах в положение да чуя безпристрастната преценка на химик, който не допуска да му повлияят разни авантюристични възгледи, аз си спомних неговите думи и ви отправих покана до Хага в Холандия да дойдете при мен за една седмица.

— Както екселенц вижда, аз се отзовах на тази покана, макар с това в голяма степен да занемарявам собствените си работи.

— За всичко ще бъдете обезщетен, но поставям условие до утре да се задоволите само със стаята си.

— Мога ли да попитам за работата, екселенц, на която се дължи отправената ми покана?

— Днес няма да говорим за нея, тъй като преди всичко трябва да си отдъхнете, но ви обещавам, че утре сутринта ще бъдете напълно осведомен.

Дребният химик наклони глава настрани с лека усмивка.

— Мога ли да се считам вече за осведомен?

— Как така?

— Екселенц — отговори той сега със сериозен тон, — аз не съм врач и винаги искам да знам онова, което трябва да знам. Откликнах на поканата ви, но нямам време да се залавям с нещо утре, което мога да започна още днес.

— Аз ще ви обезщетя!

— Не можете. Бихте могли да ми дадете някаква компенсация за загубата на пари, която ми донесе пропуснатият ден, но не сте в състояние да ми върнете загубеното време и да ми замените неприбраните духовни плодове. Граф Дьо Сен Жермен не е човекът, заради когото бих прахосал дори един час от скъпоценното си време. Той може да чака пет години успеха на един опит, понеже си има своята аква бенедета, която го прави безсмъртен, но аз съм обикновен простосмъртен и ето защо трябва да си скъпя времето.

Последното изречение беше изговорено със затаена подигравка, която не се изплъзна на маршала.

— Вие си имате представа защо ви повиках? — попита той.

— Не само си имам представа, ами го зная. Повикахте ме в Екернафьорде, понеже храните съвсем основателно недоверие срещу мъжа, който толкова много ви е обещал, а нищо не е удържал. Аз трябва да проуча неговата работа и моята преценка ще е за вас отвесът на поведението ви спрямо него.

— Така е — призна маршалът изненадано.

— Тогава моля да изтъкнете причината, поради която не мога да започна веднага работа.

— Ще бъда искрен, драги мой! Може би постъпих малко прибързано. Признавам, че доверието ми към графа ни най-малко не е разклатено, защото... защото...

Трудно беше на стария, достопочтен ветеран да изрече една неистина. Ван Холмен, беше достатъчно схватлив да разбере веднага всичко. Той вметна:

— Защото ви е дал ново обещание, което е толкова многообещаващо и блестящо, че всичките ви съмнения са ударили на бяг. И тъй като моето експертно мнение вече не е необходимо, ще си позволя без забавяне да се върна в родината.

Още преди маршалът да е съумял да го задържи, той беше отворил вратата и напусна помещението. По същото време се отвори вратата на вестибюла и влязоха двама мъже, единият от които огледа химика първо усъмнено, а после — с радостна изненада.

— Ван Холмен! Възможно ли е?

— Хер барон фон Лангенау! Вие също в Екернафьорде?

— Както виждате! Какво правите при маршала?

— Нещо много важно. Убедих го, че на света живее някой си Ван Холмен, и си тръгнах.

— Какво означава това?

— Това означава, че маршалът поиска да дойда, за да поогледам пръстите на граф Сен Жермен. Онзи обаче си е извоювал ново доверие, тъй че в качеството си на *personne inutile*¹⁷ имам задължението да се измета.

— Не си тръгвайте, а почакайте тук, докато се върна! После ще ме придружите до моето жилище!

— Доложете за мен! — заповяда другият на камердинера.

Този отвори вратата.

— Господин легационният съветник Морин!

— Да влезе.

Морин се отзова на поканата заедно с барона.

Маршалът беше все още така въодушевен от разговора с графа, че без да обърне внимание на Лангенау, се втурна към Морин и го улови за двете ръце.

— Добре дошъл, господин съветник, добре дошъл! Вие ме виждате днес радостно развълнуван, тъй като получих една обещаваща щастие новина.

— Позволете да участвам в радостта ви, екселенц, но нека преди това ви представя барон фон Лангенау, който е дошъл от Берлин, за да увери екселенц в приятелските чувства и голямото уважение на своя крал!

— Аха! Много добре, хер барон! Вярно, че ние още не сме се виждали, но вие сте ми известен от делата си като мъж, на когото неговият крал може да разчита. Сядайте, господа, а вие чуйте, господин съветник, каква радостна вест имам да ви съобщя! Вие също, господин барон, няма да лишите моята новина от вниманието си. Дори зная, че ще се удивите и ще признаете, че навремето сте постъпили несправедливо с един велик мъж.

— Мога ли да попитам кого екселенц удостоява с честта да нарече велик мъж? — попита Лангенау учтиво.

— Граф Сен Жермен.

— А-а, тъй, тъй! Аз също го наричам велик, но той е величие от съвсем друго естество.

— Аз се намирам в благоприятното положение да ви убедя в противното. Сигурно сте чули, че той живее при мен?

— Отдавна знам, че е намерил при вас убежище от отмъщението в преследването на онези измамници, които са му повярвали!

— Това е едно сурово и несправедливо изказване, което същевременно оскърбява и мен — отвърна маршалът със свъсена физиономия. — Но вие сте мъж, който се радва на моето уважение, и аз със сигурност ще имам своето удовлетворение, когато искрено си вземете обратно думите. Длъжен съм да ви се извиня, тъй като и аз бях започнал вече да се разколебавам. Много добре знам, че хората ми се присмиват за доверчивостта и жертвите, които съм принесъл на графа, но днес подигравчиите ще бъдат съсипани. Аз смятам да се оправдая по начин, по-бляскав от който не би могло да има.

— Ще се радвам за екселенц, ако преценката ми за графа се окаже погрешна. В този случай съм готов да му простя всичко, което е причинил на мен и близките ми — отвърна баронът.

— Разбирам! Срегнах Казанова, който ми разказа едно-друго за вас и графа. Убеден съм, че с великия маг са постъпили навремето в Хага несправедливо. Той е най-прочутият мъж на столетието и понастоящем се намира в лабораторията или библиотеката ми. Тази нощ, точно в дванайсет часа, той ще разреши две задачи, по които магията и химията от хилядолетия напразно са работили. Вие идвате в добър час и аз каня и двама ви да станете свидетели на нашата победа.

Морин се поклони, благодарейки, и каза:

— Графът — когато имах честта да се запозная с него, носеше името господин Беламаге, — е един изключителен мъж, едно явление, което излиза извън всички наши представи.

— Къде го срещнахте за пръв път? — попита Лангенау.

— Във Венеция. Там станах свидетел как той подари на един познат обикновена хартиена изрезка, която един банкер погаси срещу двеста дуката. Съумя да накара една перла за пет дуката така да нарасне за осем дни, че му предложиха после шейсет за нея. А барон Щош уверяваше, че преди много години го видял в Байона, където превърнал в чисто сребро една оловна табла с тежина няколко фунта. И от това време ни най-малко не бил остарял.

— Чували ли сте го да музицира? — попита маршалът.

— Да, на пиано. Свири вълшебно.

— Днес ще се възхитите още повече от него. Без да го уведомя, аз поканих едно отбрано общество от дами и господа,

за да оправдая официално с резултат досегашното си доверие. По този повод той ще се прояви по моя молба като виолинист. Майсторството му тук е направо несравнимо. Княз Смирноф, който преди четиридесет и девет години го е чул да свири на виолина, ме уверяваше, че през този дълъг период той не е променил нито умениято, нито външния си вид. Ще ви покажа също един извънредно забележителен ръкопис.

— Мога ли да науча заглавието на този ръкопис?

— Това е един коментар от Раймундус Лулус и изяснява някои тъмни пунктове около Хебер, Роджър Бейкър и Арно дьо Вилньов. Томът ми струваше почти четири хиляди талера.

— От кого го купихте?

— От Сен Жермен.

— Истински ли е? — поинтересува се неволно Лангенау.

— Защо питате?

— Защото, доколкото зная, Раймундус Лулус не се е занимавал с магия, а едва от неговите последователи е представян като маг.

— Позволете тук да бъда на друго мнение. Впрочем графът е заплатил от своя страна за ръкописа петнайсет хиляди талера.

— Какви са двете задачи, които довечера ще разреши?

— Ще направи една проявителна смеска на прах, която само при един допир превръща всички метали в чисто злато.

— Това би било едно разтърсващо света изобретение. А другата?

— Една аква бенедета, която не само премахва както досегашната влиянието на старостта, а прави смъртта от външни фактори в чиста невъзможност.

— Имате предвид примерно смъртта от раняване?

— Да.

— В такъв случай съм любопитен дали ще успее — обади се Морин.

— Аз съм убеден. Прахът вече от пет години стои над огъня. Аз все отново и отново трябваше да чакам, тъй като потайните часове така и не искаха да съвпадна с положението на небесните тела, и вече изгубих търпение, когато графът преди малко даде уверението, че днес в полунощ всички магически и астрономически предпоставки щели да бъдат налице. Нали господата ще дойдат?

Морин изрази съгласие; Лангенау размишляваше.

— Бих дошъл, екселенц, но вече другаде приех покана.

— Отказвате! При кого?

— При граф Дьо Ламбер, у когото живея с жена си. Поканени са също принц Паранов и съпругата му, които пристигнаха заедно с мен.

— И кой още?

— Друг никой.

— Тогава елате всички в единайсет часа при мен! Принц Паранов не ми е непознат. Срещал съм го във Виена и Варшава. Той и принцесата ще бъдат добре дошли. Граф Дьо Ламбер често се е отбивал при мен и няма да откаже да ви придружи. А вашата съпруга... а-а, не чух ли веднъж, че Амели д'Осе, чудно красивата племенница на госпожа Д'Осе, била първата дама при маркиза Дьо Помпадур?

— Така е, екселенц.

— В такъв случай трябва да я поздравя, хер барон!

— Тя ще дойде, защото също ще бъде любопитна да види дали опитите на графа ще излязат успешни. От своята леля тя наследи един кръст, който тази навремето бе получила като подарък от граф Сен Жермен в присъствието на маркизата. Аз дадох да го изследват — беше фалшив.

— Или е бил изследван от ювелир, който не е бил експерт! Има най-различни диаманти. Понякога те са безцветни и бистри, но често са оцветени в сиво, розово, синьо, зелено или черно, така че една заблуда не е изключена.

— Съгласен съм, екселенц. Но принц Паранов също е купил преди време от графа един диамант за пет хиляди дуката, чието специфично тегло било само две и половина, докато това на диаманта възлиза на три и пет до три и шест долара. А двата диаманта, които изследвах в Хага с Ван Холмен, нито фосфоресцираха на тъмно, нито изгаряха в кислородна среда. По-големият уж беше от диамантите на френската корона. По-късно се установи, че скритото намерение било Генералните щати да бъдат измамени с една малоценна сбирка за сто хиляди гулдена. Попитайте банкера Ейдриън Хоуп. Той ще потвърди моите показания, защото и до днес при него се намира на съхранение един камък, който уж струвал милиони, а пък никой не си го е поискал.

— Ако всичките ви думи съдържат истината, то има достатъчно причини да бъда предпазлив. Но аз съм убеден, че се заблуждавате. Само преди малко графът ми каза, че е живял още преди няколко хиляди години.

— Следствие неговата аква бенедета?

— Да.

— Людовик XV, Помпадур и графиня Жержи са пили от нея и въпреки това умряха. Да не би нейният ефект да се проявява само при графа? Той явно е един много изкусен козметик, това е всичко.

— Да, но тъкмо графиня Жержи е претендирала, че го е познавала от Венеция петдесет години преди появата му в Париж. А външността му от това време наистина била останала непроменена. Как ще обясните това достоверно твърдение?

— Или авантюристът е разиграл с Жержи една задкулисна игра и тя е била неговa довереница и партньорка, или дамата е имала някаква болезнена заблуда, а може би се е намирала и под демоничното му влияние.

— Хм-м. А какво е мнението ви за онова саморъчно послание на Монтен, което е показал на Луи Петнадесети?

— Възможно е да е било умела фалшификация, но не е изключено и да е било истински документ, предаден от Монтен през 1580 година на някой граф Дьо Сен Жермен. По някакъв начин посвещението попада много по-късно в ръката на авантюриста. А може и той да е добавил във Франция името Сен Жермен.

— Вашите проникателни умозаклучения ме удивляват и аз ще размисля върху тях.

— Думите ви са висока чест за мен. Впрочем ще помоля за разрешение да донеса днес кръста на моята жена. Принцът ще ви покаже своя диамант. Дали ще има в компанията някой познавач?

— Банкерът Ларсен от Стокхолм е един от най-изтъкнатите експерти по скъпоценни камъни. Той ще пристигне днес да предяви претенции за една не съвсем незначителна сума, която за съжаление ще бъде принуден да му откажа, тъй като от тези петгодишни експерименти средствата ми се изчерпиха. Довечера трябва да му дам възможност да се увери, че ще бъде по-богат и от Крез.

Лангенау се усмихна на сляпото доверие на маршала. Но за да обвърже губернатора, каза:

— Имайте добрината да отчетете и възможността тази надежда да се окаже измама! Оттук аз ще тръгна за Стокхолм и по тази причина възнамерявах да депозирам известна сума при Ларсен. Ще ми бъде много приятно да мога да говоря с него още

тук по този въпрос и моля за разрешение да се явя в качеството на ваш представител, екселенц.

Маршалът го погледна радостно изненадан. Един обсаден от кредитори мъж при такова предложение обикновено изоставя всяка сдържаност.

— Мой представител? С удоволствие, хер барон! Но сумата възлиза на две хиляди дуката.

— Въпреки това аз държа на молбата си.

Маршалът му подаде ръка.

— Прието! И се надявам, че ще настъпи час, в който ще мога да си позволя да бъда към вас също така внимателен. А сега мога ли да изразя увереност, че ще се явите довечера с граф Ламбер, принц Паранов и вашите дами?

— Няма да ви караме да ни чакате, екселенц! Но един въпрос! Няма ли да е уместно да присъства и химикът Ван Холмен, когото срещнахме във вестибюла?

— Хм! Ако вие желаете, да. Но той вече си е тръгнал и аз за съжаление не знам къде да го намеря.

— Той ме чака във вестибюла. Човекът се радва на моето най-голямо уважение. По време на своето пребиваване тук ще бъде мой гост.

Двамата мъже се надигнаха и се сбогуваха с маршала, който определено хранеше едно приятелско разположение към Лангенау, макар по отношение преценката към Сен Жермен да нямаше единомислие с него...

Беше вечерта и вече удари единайсет часът. Всички изтъкнати членове на малкия двор на губернатора се бяха събрали в залата, която граф Дьо Сен Жермен беше определил за своите намерения.

Прозорците бяха плътно затулени, стените — облечени в черно. По висящия от потона полилей във формата на корона горяха само няколко свещи, така че в помещението цареше изпълнен с тайнственост полумрак, който не позволяваше добре да се различат чертите на присъстващите. В заден план на залата беше закачена завеса — сигурно закриваше сцената, на която графът щеше да се появи. Досами входа на залата, за да не бъдат забелязани веднага от сцената, бяха заели места Лангенау и Паранов със съпругите си, а редом с тях — Ван Холмен.

Маршалът беше поздравил гостите си и после се бе отдалечил. Сега влезе отново и се обърна към барона:

— Бях при графа — прошепна. — Досега той смяташе, че ще присъствам само аз и много се ядоса, когато му съобщих, че победата ни ще бъде отпразнувана в многобройна компания.

— Той не заяви ли, че при това положение няма да може да разреши задачата си?

— Сигурно имаше намерение да го каже, но аз не го оставих да стигне дотам. Отбелязах, че доверчивостта ми е осмивана и той е длъжен в интерес на моята чест официално да докаже, че не е шарлатанин и е недооценяван единствено защото непосветените не умеят да поберат в разума си неговата мощ и величие.

Лангенау не успя да сдържи доволната си усмивка. Семето на недоверието, което беше посял в сърцето на губернатора, беше покълнало и започнало да връзва плод.

— Знаете ли за нашето присъствие?

— Не.

— Искате ли да окажете на мен и себе си една услуга?

— Говорете!

— Наредете да завардят всички изходи и разположете постове под прозорците, достижими от графа.

— Хер барон, това би било проява на недоверие, на което не съм способен.

— Но пък аз, екселенц! Аз познавам графа и не мога да се преборя с мисълта, че той съзнава своето положение и ще се опита да офейка. В никой случай нямам намерение да бъда вземан на подбив от него и откровено признавам, че бих си тръгнал, ако нямах убеждението, че не може да се изплъзне и ще бъде принуден да си доиграе ролята до един или друг край.

Тези думи прозвучаха така убедително, че не пропуснаха да окажат своето въздействие върху губернатора.

— Е, добре! Щом ме принуждавате по този начин, ще изпълня желанието ви.

— Заповядайте на хората си да кажат на графа при евентуален опит за бягство, че има избор между дуел и сцената там.

Маршалът се отдалечи и мина доста време, преди да се върне. Беше вече четвърт час след дванайсет, когато това стана, и въпреки недостатъчното осветление на залата можеше да се различи бледнината, обхванала неговото лице.

— Случило ли се е нещо? — попита Лангенау.

— Да. Вашето предвиждане се оказа вярно, хер барон. Аз самият спипах графа, когато вече се канеше тайно да се измъкне.

— Аха!

— Принудих го да остане.

— Ще се яви ли?

— Длъжен е — процеди старият ветеран. — Сега вярвам, че е измамник. Ако се възпротиви, изгубен е.

— Той при всички случаи е изгубен! — обади се Паранов хладнокръвно.

Още докато говореше, една ярка светкавица проряза пространството зад завесата и тя се вдигна. Графът беше застанал по средата на сцената, загърнат в дълга персийска дреха. Имаше и няколко слуги, носещи разни прибори и странно оформени съдове. Видът му беше на як и държелив петдесетгодишен мъж. След като подреди предметите и отпрати слугите, той започна с монотонен глас:

— Приветствам ви с поговорката на мъдреците, с поздрава на маговете, с абракадабрата на безсмъртния Серенус Самоникус.

Настъпи напрегната пауза, по време на която той плъзна очи по събранието, за да разпознае присъстващите. Поради царящия в залата полумрак това не му се удаде напълно. После продължи:

— Който е посветен в тайната на Артехиус и Сандивайе, който познава теорията на планетарните часове и талисманите на Полифилос и граф Дьо Трие, може да помоли своя гений да тръгне с мен до Меркурий, от Меркурий до Луната, от Луната до Юпитер и от Юпитер до Слънцето. Това е магическият кръг на Зороастър¹⁸, наричан от мъдрите Зендашт. Той прескача Сатурн и Марс и аз ще го обознача с черни букви по тази бяла дъска.

Той взе един черен пастел и записа няколко непознати за всички йероглифи по дъската. После се обърна отново към събранието:

— Поздравявам ви още веднъж в името на гения на Агрипа и ви обграждам с пентаграмата на великия Соломон, чието изкуство да побеждава смъртта аз днес преоткрих. Нека той се яви, за да засвидетелства, че неговият дух и моят са едно. Угасете светлините!

Стана, както беше заповядал.

— Camera obscura!¹⁹ — отбеляза презрително Ван Холмен. — Светкавицата преди малко беше колофон със семена на плавун. O sancta simplicitas!²⁰

Сянката изчезна и сега Сен Жермен запали свещите на един трираменен светилник, който освети ярко сцената. После поде отново:

— Сега се спускат вашите ангели от юг и север, от изток и запад. Издигнете се, духове на огъня и земята! На маестро то на тайните изкуства е дадена власт над скали и камъни, над почви и метали.

Взе една табла от масата и я подаде от подиума.

— Убедете се, слушатели на великия маестро на гномите, че таблата е от сребро!

Подносът тръгна от ръка на ръка, беше признат като сребърен и му бе върнат. Той взе една колба и я вдигна нависоко.

— Този прах е подгръван на свещен огън в продължение на повече от пет години. Той съдържа всемогъществото, превръщащо камъни и въздух в диаманти. Той за миг ще превърне тази сребърна табла в злато.

Той отстъпи встрани и задържа подноса така, че светлината от свещите да остане между него и очите на присъстващите. Отсипа малко от праха.

— Колко умно! — промърмори Ван Холмен. — Светлината ни заслепява. Една подмяна е лесно осъществима.

Граф Дьо Сен Жермен пристъпи отново напред и подаде подноса.

— Убедете се, смаяни, че среброто се е превърнало в злато! Нека стопанинът на този помилван свише дом задържи таблата!

Златото предизвика удивлението на всички зрители с изключение на мнително настроените, седнали отзад. Таблата стигна накрая до ръцете на маршала и той я задържа. Сега графът разположи няколко триножника, под които запали спирт.

— Наближава великият миг, в който цялата вечност ще бъде прикована в капка вода. Донесете смеските!

Един слуга донесе една табла с няколко колби, а после един пистолет, който обаче графът върна.

— За какво е оръжието? — попита Паранов.

— Той ще накара слугата да стреля по него и с това ще докаже, че аква бенедета го прави неуязвим — отвърна маршалът. — Поне в тази работа трябва да е сигурен.

— Слугата, който донесе колбите, довереник на графа ли е?

— Не. Аз му го придадох за обслужване напосоки, когато преди малко помоли за слуга.

— Помещението, в което се намира, може ли да се обхване с поглед от сцената?

— Не. То е свързано с нея чрез тясна, сега отворена врата.

— И как се стига дотам?

— През задната врата на страничния коридор.

— Благодаря.

Той се надигна и напусна тихо залата. Меките постелки на антрето заглушаваха стъпките му. Когато отвори тихо посочената врата, намери малката стая празна. Слугата сигурно помагаше нещо на сцената. Паранов видя две маси. Едната беше празна, а на другата лежеше пистолетът, до него един куршум и барут. С две бързи, тихи крачки той се озова там и подмени куршума с този, който баронът толкова дълго бе носил върху сърцето си. Щеше да пасне съвсем точно в незаредената сега цев. В следващия миг стоеше отново в коридора и се върна обратно в залата. Деянието беше извършено напълно осъзнато. Във войнствения и деен живот на дивия хърватин изцяло липсваха онези деликатни чувства, които биха въздържали друг от подобна постъпка.

— Къде бяхте? — попита Лангенау, когато той зае отново мястото си.

— Ще разберете — отговори онзи лаконично и отправи поглед към сцената.

Над пламъците нещо клокочеше и съскаше. Графът пристъпваше от един огън към друг, а слугата застиваше зад него при дадена заповед. Най-сетне процедурата бе доведена до успешен край. Графът събра течностите в едно шишенце и угаси пламъците. После отсипа една капка от шишенцето в друго с вода, напълни една златна лъжица и я вдигна.

— Хвала на този час и благодат на този дом! Това стъкълце съдържа новата аква бенедета, от която е достатъчно човек на всяко столетие да взема по една-единствена капка, за да бъде безсмъртен, вечно здрав и неуязвим. Първата капка принадлежи на изобретателя.

Той поднесе лъжицата до устата си и бавно всмукна напитката. После продължи:

— Втората капка ще съхрани във вечна младост мъжа, при когото се намираме и който подкрепяше свещената наука с

толкова великодушни жертви. Но преди това трябва да докажа, че тази едничка капка наистина ме предпазва от смърт и всяко нараняване, макар едва в този миг да е преминала в тялото ми.

Даде знак на слугата, който донесе пистолета и съпринадлежностите. Графът обърна внимание на публиката:

— Прегледайте барута, оловото и оръжието, за да се убедите, че няма никаква измама!

Прегледът скоро приключи. После слугата зареди грижливо пред очите на всички оръжието. Графът го накара да застане от едната страна на сцената и самият се облегна на срещуположната стена.

— Едно... две...

— Стой! — извика с висок глас Паранов, като пристъпи към сцената. — Само една дума, господин граф Дьо Сен Жермен!

Графът позна хърватина и пребледня.

— Принц Паранов!

— Съвсем вярно! Познавате ли този камък?

Той извади диаманта.

— Да.

— От вас ли го получих?

— Действително.

— Истински ли е?

— Да.

— Значи сте готов да си го вземете обратно срещу пет хиляди дуката?

— Аз не купувам камъни!

— Дори ако ви отправя покана за дуел?

— Не мога да приема такава покана, понеже съм неуязвим! — отвърна графът гордо.

— Е, добре, след като не приемате гърди срещу гърди, тогава хитрост срещу измама!

Отстъпи назад. Графът не изгуби ни най-малко самообладание от този инцидент. Той се обърна към слугата и започна наново да брои:

— Едно... две... три!

Изстрелът проехтя. Графът изхвърли ръце във въздуха и посегна конвулсивно към шнура, служещ за вдигане и спускане на завесата. Прозвуча многогласен вик на ужас. Завесата се спусна.

— Последвайте ме! — повели Паранов и се втурна през вратата по коридора към сцената — след него маршалът,

Лангенау и Ван Холмен.

Слугата стоеше блед и безпомощен пред Сен Жермен, който лежеше в безсъзнание на земята, заобиколен от локва димяща кръв. Ван Холмен се наведе да прегледа ранения.

— Изгубен! — отсъди той. — Ще дойде на себе си само за да умре.

— Прегледайте този куршум! — помоли Паранов. Химикът го разгледа внимателно и се изправи шокиран.

— А, сега се досещам! Този куршум се състои от живак и смес на галмей. Изглежда като от олово, но при изстрел се разпада още след цевта и пада безвредно на земята. Принце, вие сте били тук и сте го сменили с онзи, който ви е дал баронът, нали?

— Така е!

Този прост и спокоен отговор хвърли другите в ужас, ала принцът отхвърли упрека с повелителен жест.

— Спокойно, господа! Този крал на измамниците и шарлатаните заслужава нещо повече от една толкова внезапна и безболезнена смърт. Хиляди го проклинат. Той сто пъти е избягвал справедливото наказание, защото иначе е трябвало да бъдат посрамени височайши особи. А един заклет сиромас, извършил прегрешение, към което го е тласнал гладът, бива обречен на бесилка или да изчезне в тъмнината. Ние си отмъстихме, господа, и нека дълбок мрак покрие тази сцена!

— Но събранието там вън! — изпъшка маршалът.

— Нека си мисли, че става дума за безсъзнание. Дори когато човек е неуязвим, куршумът предизвиква контузия, за която му трябва време да се възстанови.

Ван Холмен междувременно се бе огледал. Той се наведе, вдигна една картонена тръба и я помириса.

— Тук се е криела светкавицата — каза. — А тук отзад виждате отворената врата на камерата! Вие трябваше да я обслужвате, нали? — обърна се към слугата, който кимна смутено. — А тук зад светилника лежи сребърната табла, която той „превърна“ в злато! Това са вашите пари, господине...

„Маршал“ искаше да каже, но този беше изчезнал. Сигурно се беше отправил към залата, за да успокои гостите си и се освободи от тях.

Сега графът се раздвижи. Отвори очи с конвулсивно свиване на лицевите мускули и се вторачи в стоящите около себе си. Постепенно в погледа му се върна съзнание. Плъзна очи от един към друг и зашепна:

— Паранов... Лангенау... Холмен... ох, аква... бене... дета...!

Ван Холмен се наведе към него и заговори:

— Вие се възползвахте от най-благородното, науката, за най-долното, на което човек е способен — за измама. Ето защо се изпълни онова, което ви предрекох навремето в Хага. Вашата аква бенедета се превърна за вас в аква маледета. Искате ли свещеник?

Раненият сега си беше възвърнал напълно съзнанието.

— Измама... — прошепна той, — изгубен... мъртъв... ох, аква... маде... дета...!

Поток кръв бликна от носа и устата му. Той се надигна и падна възник. Смъртта го бе сключила в ледената си прегръдка, за да му докаже, че с нея подигравка не бива.

* * *

На другия ден в Екернфьорде се заговори, че граф Дьо Сен Жермен бил леко неразположен, тъй като един куршум рикоширал от тялото му. По-късно се чу, че бил напуснал града, за да предприеме околосветско пътуване. Неговите привърженици и почитатели дълго чакаха някакъв признак на живот от негова страна. Има хора, които и до днес вярват в аква бенедета.

Той досега не се е върнал от своето пътешествие...

info

Информация за текста

© 1997 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Das Zauberwasser,

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: BHorse, 2009

Издание:

Band 48. Das Zauberwasser. Karl May Verlag, Bamberg

Свалено от „Моята библиотека“
[<http://chitanka.info/text/14562>]
Последна редакция: 2009-11-09 22:00:00

notes

1

Ma belle amie (фр.) — моя красива приятелко — б.пр.

2

Mon ami (фр.) — другу мой — б.пр.

3

Ma chere tante (фр.) — скъпата ми леля — б.пр.

4

Bien! (фр.) — Добре! — б.пр.

Боске дьо Фозан (фр.) — Горичка на Фозан — б.пр.

Соа дьо Лион (фр.) — лионска коприна — б.пр.

7

Chez soi-meme (фр.) — у дома, вкъщи — б.пр.

„«Няма добродетелен човек, който да не е заслужил пред закона за всичките си действия и мисли поне шест пъти в живота си въжето; би било жалко и много несправедливо да накажете вашия човек.» На неговия приятел граф Дьо Сен Жермен, М. Еикем дьо Монтен“ — б.пр.

Aqua benedetta (лат.) — благословена вода — б.пр.

10

Pour passer le temps (фр.) — просто ей така — б.пр.

Climbres diplomatiques (фр.) — дипломатически спални — б.пр.

Oeil de boeuf (фр.) — буквально: „око на бивол“ — б.пр.

Aqua maledetta (лат.) — прокълната вода — б.пр.

„Memoires sur la campagne de 1788 en Suede“ (фр.) —
„Спомени за военния поход от 1788 в Швеция“ — б.пр.

Фраймаурер (нем. Freimaurer) — букв. „свободен зидар“, франкмасон — б.пр.

Фридрихсдор — пруска златна монета, намирала се в обръщение от 1750 до 1875 г., пет талера — б.пр.

Personne inutile (фр.) — ненужна личност — б.пр.

Зороастър — Заратустра — б.нем.изд.

Camera obscura (лат.) — затъмнена камера — б.пр.

Santa simplicitas! (лат.) — О, свещена простота! — б.пр.

adventure

Карл
Май

От Мурсук до Кайруан

bg
de

Веселин
Радков

adventure

Karl
May

Von Mursuk bis Kairwan
1887
de

J.
S.

Mylib SfbToFb2 Converter, FB Editor v2.0
2010-02-23 19:24:21
<http://chitanka.info/lib/text/1864>
<http://chitanka.info/lib/text/1864>
1.0

0.1 (2005-12-01) — Добавяне
0.2 (2006-08-10 20:36:53) —
1.0

Издателство «Отечество»
София
1994

Карл Май
От Мурсук до Кайруан

Първа глава
Титиду

— Това е немският ефенди, за чието пристигане ми извести моят търговски съдружник в Триполи — каза Манасе бен Ахараб, когато ме представяше на дъщеря си.

Тя ми подаде ръка и отвърна:

— Бъди ни добре дошъл, ефенди. Писмото, което получихме, ни разказа много неща за теб.

Узнахме, че си пътувал надлъж и нашир по целия свят и си преживял и научил повече от много други хора. Зарадвах се на посещението ти, защото ние живеем тук твърде уединено и наоколо няма нито един човек, с когото бихме желали да сме приятели. Остани по-дълго в нашия дом, чиято стопанка съм аз! Ще положя усилия да ти хареса у нас.

Девојката беше много красива. Когато баща ѝ ме заведе при нея, тя се надигна от миндерлъка, който опасваше наоколо и четирите стени на стаята и бе покрит с възглавници, облечени в червено кадифе. Тя носеше широки шалвари от бяла коприна, стегнати при нежните ѝ глезени със златни гривни, а около талията ги придържаше светлосин пояс, богато извезан със сърма. Босите ѝ розовеещи се крачета бяха обути в изящни виолетови копринени пантофи. Над кръста беше облечена в тясно елече от тъмносиня коприна, което вместо с копчета се затваряше отпред с помощта на верижка от масивно злато. Гарвановочерната ѝ гъста коса се спускаше заплетена в две дълги тежки плитки. В нея блестяха забити игли с едри сребърни главички, а над челото ѝ се издигаше диадема, изработена от отделни златни елементи с различна големина. На малките ѝ нежни пръсти искряха пръстени с несъмнено много висока стойност. Но не такъв вид богатство е в състояние да ме заплени. Човек може да е богат с опита си, с неопетнената си чест, с образованието си... може да има и много пари, но именно последното богатство е само по себе си с най-малка стойност. Обаче в този случай «външното» богатство се съчетава със забележителен израз на възвишеност и достойнство, оставил отпечатъка си върху фините черти на лицето ѝ. А големите ѝ тъмни очи с бадемова форма имаха такъв спокоен, открит и замечателен поглед, който говореше за буден дух и дълбока душевност.

Впрочем Рахел, така се казваше девојката, имаше едва петнайсет години, ала това беше възраст, в която жителките на горещия юг минават вече за развити жени.

От Триполи бях дошъл в Мурсук, главния град на провинция Фезан, и бях отседнал при богатия еврейски търговец Манасе бен Ахараб с най-добри препоръки. Той ме посрещна много гостоприемно и беше категоричен — трябваше да живея в неговия дом и ме прие направо като собствен син. А за мен това означаваше необикновена привилегия, понеже той живееше извънредно уединено, вероятно защото повечето жители на Мурсук са мюсюлмани, а както е известно, за тях евреинът е по-презряно същество и от християнина.

Манасе беше вдовец, а Рахел — единственото му дете. И двамата полагаха големи усилия да направят пребиваването ми в Мурсук по-приятно и така ме гощаваха, както не можех да си представя, че е възможно в този африкански оазис. Тъй като пътешествието ми щеше да ме отведе далеч навътре в пустинята, се видях принуден първо да предприема няколко кратки излета, които постепенно се превърнаха във все по-продължителни преходи, за да привикна на пустинния климат. Всяко мое тръгване на път бе придружавано от загрижено сбогуване, а завръщането ми винаги предизвикваше искрена и непринудена радост.

За да не бъда съвсем сам по време на моите пътешествия, аз си потърсих придружител и Манасе бен Ахараб ми препоръча един от своите слуги на име Али. Той беше млад, около двајсет и три годишен, много полезен човек. Говореше няколко арабски диалекта и нямаше семейство, което да го задържа на определено място. Беше верен, предан и най-важното — честен младеж.

Имаше само един недостатък, но той повече ме забавляваше, отколкото ядосваше. Али беше прочел няколко книги и си въобразяваше, че е много учен човек. Смяташе се и за голям герой и в интерес на истината трябва да отбележа, че действително притежаваше смелост. Вследствие на това свое самомнение той не бе доволен от простичкото си име Али, а както му е обичай в африканския юг, при всеки що-годе подходящ случай имаше навик да говори за прадедите си и към собственото си име прикачаше и имената на най-близките си предшественици. Така че не се казваше само Али, а Али ал Хаками ибн Садек Камил ал Батал. Колкото по-дълго е подобно арабско име, толкова по-голяма е отредената за собственика му чест. А който не знае имената на прадедите си, не може да бъде почитан. На всичко отгоре Батал означава герой и човек може лесно да си представи какво огромно значение придаваше той на тази последна дума.

Що се отнася до мен, както по време на предишните ми пътешествия из Ориента, така и тук ме наричаха Кара бен Немзи. Кара -звучи приблизително като собственото ми име и означава «чер», а бен Немзи ще рече «син на немците». Аз носех тъмна брада и бях немец, оттам и името.

Последната езда преди окончателното ми отпътуване смятах да предприема към Уади Кояр. Това бе доста дълго пътуване и щеше да ми отнеме повече от седмица. Уади означава както долина, така и река. Най-често се имат предвид онези потоци, които се образуват по време на дъждовния период, а после пак пресъхват. Понякога тези реки са много опасни. Тропическите дъждове са съвсем различни от нашите. Не само че вали като из ведро, а водата пада от небето буквално като плътна завеса. Реката се образува само за секунди и се втурва надолу към долината подобно на неудържимо устремила се напред водна стена. Намира ли се долу, в ниското, бивак от шатри, всичко живо е обречено на гибел, ако няма възможност мигновено да избяга.

Човек не бива да си представя Сахара като някакво непрекъснато безжизнено пясъчно море. Да, наистина, там има направо безкрайни пясъчни равнини, но се издигат и отделни планини или скалисти вериги от хълмове. Намира се и вода. Там, където блика извор, се образува оазис с пищна растителност. Често е необходимо да се копае само на няколко метра дълбочина, за да се стигне до вода, която обаче често има лоши качества, но колкото по-надолу се копае, толкова по-хубава става тя. Това е доказано от французите с техните артезиански кладенци. Преди столетия Сахара е била значително по-гъсто населена и са се обработвали по-големи площи от нея. И до ден-дневен в тази безутешна пустош се срещат римски сгради, но за съжаление те все повече се затрупват от подвижните пясъци.

Своеобразни и интересни са така наречените *bijara mektumin*, т.е. тайните кладенци, покрай които, та дори и върху които, човек може да мине на ездитното си животно, без да подозира, че се намира толкова близо до така желаната вода. Някой бедуин, скитащ се далеч от пътищата на керваните, съвсем случайно открива такова място, където има живителна влага, разкопава пясъка, напълва своя мех, дава на камила си да пие, разпростира одеялото си върху тясната дупка и отново нахвърля отгоре пясък. От този момент нататък той вече има свое място, където може да престоява и да си почива и, разбира се, го държи в тайна. Издава го някому само когато може да има някаква полза. Тези скрити кладенци се намират най-често във властта на бандити или на цели разбойнически кервани, на които подобен бир

[1]

предлага значителна сигурност, защото тогава те не са принудени да посещават кладенците, намиращи се по пътищата на керваните и така да се излагат на опасност.

Преди да тръгнем, моята млада хазайка ме снабди с всичко необходимо, без това да ми струва и пукната пара. Нашите животни бяха горе-долу добри, тъй като бях купил две хубави ездитни камили, от тъй наречените хеджини. За разлика от тях товарната камила носи името джамал. Вярно, че освен нас те трябваше да мъкнат и меховете с вода, защото ми се налагаше да бъда пестелив и не исках да купувам и някоя джамал. Както е обичайно, сбогуването ни бе дълго и изпълнено със сърдечни молби и добронамерени напътствия.

— Ефенди — каза Рахел, — бъди предпазлив и внимавай, защото сегашната ти цел се намира близо до местността, откъдето започват земите на разбойническото племе тибу. Срещнеш ли се с тях, загубен си.

— Не натъжавай сърцето си с грижи по мен, о, цвете на оазиса! Не се страхувам.

— Добре знам, че не се страхуваш — припряно отвърна тя, — ти си убивал лъвовете и дори черни пантери, които са далеч по-опасни. Сражавал си се с много неприятели и винаги си излизал победител. Но по тялото ти и до днес личат белезите от получените рани, а колко лесно някой нож или куршум може този път да проникне по-надълбоко! Обещай ми, че ще бъдеш предпазлив и ми подай ръка в уверение на това!

— Ето ти ръката ми. Обещавам ти.

Тя пое десницата ми между двете си малки длани, погледна ме в лицето с навлажнени очи и продължи:

— Знаеш, че те обичаме, и ако ти се случи някакво нещастие, много ще тъгуваме! Не го забравяй, ефенди!

— Бъди сигурна, че няма да го забравя нито за миг, о, ти най-красива роза на Мурсук!

— Не казвай такива думи! Знаеш, не бива да ме наричаш така. Ти трябва да мислиш само за това, че съм твоя приятелка. Allah jabarik fik, Allah jesellimak — Аллах да те благослови, Аллах да те пази!

След тези думи тя се обърна и се отдалечи. Баща ѝ се сбoguва с мен по същия дружелюбен начин. После подкарахме животните покрай градини, където растяха палми, нарове, праскови, зарзали, смокини и маслинови дръвчета, и през портата напуснахме града. Продължихме между бостани с дини на изток, където скоро изчезна всяка растителност и камилите ни започнаха да газят в пясък.

Що се отнася до облеклото и оръжието ни, то аз носех панталони и яке от лека тъмносива материя, а отгоре бях навлякъл обичайния бял хаик с качулка. За да предпазвам очите си, отпред на тюрбана бях закрепил син воал. Али носеше подобни дрехи. Освен нож и два пистолета той имаше и една дълга едноцевна арабска пушка. Аз разполагах с моите обичайни оръжия, които от дълго време твърде често доказваха качествата си: закривения ловджийски нож, двата револвера, тежкия мечкоубиец, чийто точно изпратен куршум може да убие на място лъв, и най-сетне, моята карабина «Хенри», която стреля дващест и пет пъти без зареждане. Първите три дни от пътешествието ни преминаха, без да се случи нищо особено. Уади Кояр се намира в Либийската пустиня, югоизточно от Мурсук и югозападно от оазиса Куфарах.

Либийската пустиня е онази част от Сахара, която е известна със своята непроходимост и опасности. На нас характерът ѝ ни се стори суров, но не и враждебен.

От Мурсук не бяхме виждали вече жива душа, а и не ни се искаше да се натъкваме на когото и да било в Уади Кояр. Във всеки срещнат по онези места човек свиква да вижда враг. Но нямаше как, трябваше да отидем до Уади, понеже там щяхме да намерим вода, а меховете ни бяха празни. Впрочем, аз не познавах онази местност и Али също никога не беше ходил там.

Третият ден клонеше вече към своя край. Бяхме яздили толкова бързо, че според изчисленията ми, ако не бяхме объркали посоката, трябваше да стигнем целта си още преди падането на нощта, ала въпреки всичко не се виждаха никакви признаци, по които можеше да се заключи, че сме близо до Уади. У Али се породиха вече съмнения. Той каза:

— Ефенди, трябваше да наемем водач. Не се ли доберем днес до целта си, няма да знаем накъде да продължим и ще умрем от жажда.

— Не се тревожи — отвърнах му аз. — Я погледни към небето право пред нас! Там ще забележиш сигурен знак, че се намираме на прав път. Знаеш ли какви са онези две птици, които описват там кръгове?

— Да. Това е един шахин

[2]

със своята жена. Нима те наистина доказват, че сме близо до Уади?

— Разбира се. За съжаление, това означава, че наблизко има и хора. Шахинът обича да следва керваните, а от посоката, в която летят, става ясно и накъде се е отправил керванът, макар че все още не е възможно да го видим. Но тези два сокола се реят бавно в кръг, без да се придвижват напред, и следователно хората под тях не яздят, а са се разположили на бивак.

— Аллах! С каква сигурност го казваш само! Ефенди, ти наистина си оправен човек, не мога да не те похваля. Навярно знаеш какво означава това, а?

— Да, знам, не е чак толкова голяма работа.

— Еуа — напротив! Аз съм човек запознат с всичко, каквото има по земята. Така че подобна похвала от устата ми е едно отличие, което не се дава всекиму. Все пак се надявам да не се възгордееш, защото скромността си остава най-голямата украса за истинския достоен и образован мъж. И Пророкът никога не се е възгордявал, нещо, което ти като християнин не можеш да знаеш.

— А не мислиш ли, че скромността би украсила и теб?

— Естествено — кимна той. — Да не би да ми липсва?

— А нима може да се нарече скромно твърдението, че си бил запознат с всичко, каквото има по земята?

— Може, защото това не е възгордяване, а самата истина. Я ми кажи нещо, което да не знам!
— Известен ли ти беше пътят ни до Уади? Можеш ли да кажеш кой бивакува ей там пред нас?
При тези думи той посегна с ръка зад ухото си, почеса се смутено и отговори:
— Твърде много искаш от мен, ефенди. Че как мога да знам всички хора, бащите на дедите им и прадедите на прародителите им! Аз казах, че съм запознат с всичко, а не и че съм всезнаещ. Но я погледни, ей там не се ли задава някакъв ездач?

Уади се намираше някъде пред нас, а Али сочеше надясно, на юг, откъдето се приближаваше ездачът. Несъмнено и той се беше отправил към Уади, ала щом ни видя, спря камила си за миг-два и после, отклонявайки се от дотогавашната си посока, пое право към нас.

Щом се приближи дотолкова, че можехме ясно да разгледаме и него, и ездитното му животно, аз разбрах, че сигурно е някой знатен и богат човек, защото яздеше сива бишаринхеджина, една от онези безценни ездитни камили, които много трудно се купуват. Ако е женска и ако изобщо се продава, подобна хеджина може да струва трийсет хиляди немски марки, че и повече. С едно такова животно е възможно на ден да се изминат между деветдесет и сто километра. Камилите хеджина са получили името си от номадите бишарин, живеещи по течението на Горни Нил. В Сахара те се отглеждат най-често от племето тибу, спечелило си славата, че притежава най-хубавите ездитни камили.

Ездачът, който се приближаваше към нас, изглежда произхождаше именно от това племе. Цветът на кожата му бе тъмен, почти като на негър и човек лесно можеше да го вземе за такъв, ако носът му не беше прав, а устните тесни. Доколкото белият широк бурнус позволяваше да се определи телосложението му, човекът изглежда беше висок и строен, но и много як мъж. Косата му се спускаше по плещите, сплетена в дълги плитчици. Вместо тюрбан на главата си носеше червена кифаа

[3]

. Напреко на седлото пред него лежеше дълга едноцевна пушка. Той спря хеджината си на десетина крачки пред нас, направи леко движение с ръка към гърдите си и поздрави:

— Селям! Накъде води пътят ви? Мрачният му поглед се впи изпитателно в нас. Този човек никак не ми хареса. Винаги когато бедуинът поздравява тъй кратко, това е сигурен признак, че няма дружески намерения.

— Селям — отвърнах аз също тъй кратко. — Тръгнали сме за УадиКояр.

— Известно ли ви е това място?

— Не, никога не сме били там.

— Машаллах — Бог върши чудеса! Че как можахте да се оправите?

— Аллах води чедата си. Който му се довери, никога няма да се заблуди.

Човекът махна презрително с ръка и каза:

— Аллах е на небето, едва ли е яздил пред теб, за да ти показва пътя. Откъде идваш?

— От Мурсук.

Щом назовах името на това селище, в очите му за миг се появиха особени искрици. После ме попита:

— Там ли живееш?

— Не. Само си починах известно време.

— Тогава все пак сигурно си опознал града и жителите му. А може би си се срещал с един еврейски тагир

[4]

, който се казва Манасе бен Ахараб?

— Да. Бях негов гост и живях в дома му.

Отново забелязах същите особени искрици, които за миг пробляснаха в очите му. После мрачното му лице се проясни и с далеч по-дружелюбен тон ми каза:

— Благодари на Аллах, че е така. Манасе е мой приятел и тъй като си близък с него, те поздравявам с добре дошъл. Последвай ме!

Той бе разговарял само с мен, понеже беше отгатнал какви са отношенията ми с Али. Но изглежда това ядоса моя слуга, защото след като непознатият обърна камилата си, той побърза да се намеси:

— Стой, почакай! Не става тъй бързо, както си мислиш. Трябва да знаем кой си.

При тези думи непознатият отново се извъртя към нас, огледа го със смръщени вежди и попита:

— А ти кой си, че се осмеляваш да ми говориш така?

— Че се осмелявам ли? Нима е необходима смелост, за да се разговаря с теб? Не познавам човек, от когото да се страхувам, понеже аз съм Али ал Хакими ибн Абас ар Руми бен Хавис Омар ан Назафи ибн Садек Камил ал Батал! Разбра ли? Ал Батал!

Той повтори със силно натъртване прякора си, защото, както вече споменахме, тази дума означава «герой». По устните на непознатия заигра лека усмивка и той му отговори:

— Да, Ал Батал. Чух, че си потомък на този мъж, обаче внукът или правнукът на някой герой може да е голям страхливец. А ти какъв си?

— Аз ли? Аз съм велик войн и велик алим

[5]

. По цялата земя няма наука, която да е останала скрита за окото ми. Ами ти от кое племе си и как ти е името?

Усмивката на непознатия стана по-широка и както ми се стори — и подигравателна. Той не му отговори, а се обърна към мен:

— Този човек с дългото име приятел ли ти е, или слуга?

— Второто — отвърнах аз, без да крия истината и без да показвам учудването си от прозорливостта, която издаваше въпросът му.

— Тогава му кажи, че никой свободен мъж няма да позволи да бъде разпитван от човек, който е платен слуга. Ти си господарят и на теб ще дам отговор: аз съм тидиту и името ми е Тахаф. А сега ела да те заведе при моите хора.

Той отново обърна животното си и го смуши. Докато го следвахме, Али приближи камилата си до моята и ми прошепна:

— Какво направи, ефенди? Защо ме накара да се изчервя от срам? Трябваше ли да му казваш, че съм твой слуга?

— Да — отговорих аз.

— Защо?

— Защото нищо няма да ти навреди, ако понякога ти напомням истината, самохвалко такъв.

— Значи не признаваш, че съм учен?

-Не.

За да избегна и други упреци, аз отдалечих камилата си от неговата и започнах да яздя редом с непознатия.. Той се беше представил за тидиту, което е форма за единствено число от тибу. И така отделните хора от племето тибу се наричат не с това име, а тидиту. След като се изравних с него, той взе остро и изпитателно да ме оглежда отстрани. Забелязах как погледът му дълго не можа да се откъсне от двете ми пушки. Тези оръжия му бяха естествено непознати. Той нищо не продума, а и аз не сметнах за необходимо да се впускам в разговор с него. Едва след доста време непознатият се обади:

— Ти ще бъдеш наш гост и вече знаеш името ми. Няма ли да ми кажеш твоето?

— Казвам се Кара бен Немзи.

— Бен Немзи? Тогава навярно си чужденец?

— Да, аз съм от Билад ал Алман

[6]

.

— Значи не си франзауи

[7]

?

— Не съм.

— Чувал съм за Билад ал Алман. Там управлява един велик султан, който се казва Уи-хел [8] и е победил французите. А те са наши врагове. Ето защо всеки алмани е наш приятел и хората ми ще се радват да те видят. Разбира се, и ти си воин, нали?

— Всъщност не съм.

— Ами какво си? Нали виждам, че имаш толкова много оръжия.

— Нося ги само за да се защитавам, ако ме нападнат. Аз съм мусаниф [9], с други думи съм човек на мира.

При тези думи той ме измери къде с презрителен, къде със съжалителен поглед и възкликна:

— Дано Аллах ти запази разума! У дома си пиеш черно мастило, а тук носиш на гърба си две пушки! Нима жаркото слънце ти е изсушило мозъка? Който не е воин, той не е и мъж. Мусанифът трябва да седи при жените. Но ти си здрав и силен. Сигурно Пророкът зле те е просветлил!

Това беше грубост. Отвърнах му:

— Нямам нужда от неговата светлина, понеже не съм мюсюлманин, а християнин.

Много добре знаех какво правя, като му дадох такъв откровен отговор. Този човек с гордия поглед и презрителната усмивка се лъжеше в мен. Аз яздох най-скромно до него, но вероятно съвсем скоро щеше да ме опознае от съвършено друга страна. Той смуши хеджината си малко, за да се отдалечи от мен, и извика:

— Аллах да ме пази! Значи си християнин, проклет гяур, когото дяволът...

— У skut — мълчи! — прекъснах го и се изправих на стремената.

— Ти смяташ за истинска своята вяра, а аз моята. Наричаш ли ме неверник, то и аз с не-малко право мога да кажа същото за теб. Но не го правя, понеже, ние, християните, сме привикнали на учтивост. Не позволявам да ме наричат гяур, запомни го!

Той ме погледна с нескрито учудване. Не беше очаквал от мен подобно поведение. Попита ме:

— И какво ще направиш, за да ми попречиш да те наричам така? Да не би да ме застреляш?

— Не. Хулителят не е достоен за куршум. Просто ще те сваля с юмрука си от камилата.

Според обичаите в Сахара тази заплаха представляваше смъртна обида. Ударът с ръка или с някакъв предмет, който не е оръжие, или пък само една такава закана са позор и той може да се измие единствено с кръв. Непознатият незабавно бръкна с ръка под бурнуса си, измъкна пистолет и извика:

— Ще ме удариш, така ли? Това трябва... Но моят револвер се озова още по-бързо в ръката ми. Прицелих се в главата му и го прекъснах с думите:

— Прибери си пистолета! Насочиш ли го срещу мен, куршумът ми ще ти пронизе главата! Ще ти докажа, че един мусаниф няма нужда да седи при бабичките, а също може да бъде храбър мъж. Обидих те, защото преди това и ти ме обиди. Значи сме квит. Ако не си доволен, аз съм готов веднага да сляза от камилата и да се бия с теб, както подобава на воини.

По лицето му се изписа много особен напрегнат израз, но после той прибра пистолета си и с престорено спокойствие каза:

— Добре, прав си. Ние взаимно се обидихме и сме квит, понеже и без друго ще бъдеш мой гост. Нека продължим!

Бързото укротяване на гнева му бе само привидно. Но то никак не можеше да ме заблуди и много добре знаех, че даже и ако преди е бил дружески настроен към мен, вече си бях спечелил в негово лице непримирим враг. Най-разумното беше да се разделим, ала нямаше как, защото нали и той се беше отправил към Уади, където вероятно лагеруваха неговите съплеменници, а и аз трябваше да отида там, понеже се нуждаехме от вода, каквато нямаше другаде на няколко дни път наоколо. Убеден бях, че ни очакваше голяма опасност, но нямаше никакво намерение да треперя от страх пред нея.

Втора глава
«Аз съм закриляният!»

След известно време на хоризонта видяхме да изплуват най-напред короните, а после и високите стройни стволи на финикови палми. Доскоро равнинната местност стана хълмиста, доколкото там може да става дума за хълмове. Та покрай тези възвишения в сянката на палмите се проточваха няколко редици шатри. Тук-там имаше дори кирпичени къщурки, които навярно представляваха самото село. Те бяха разположени по бреговете на сега безводната, свършено пресъхнала Уади, чието корито на места бе така изровено и насечено, че изглежда в определено годишно време тук не само имаше вода, ами и истински наводнения.

Когато се приближихме на около хиляда крачки от селото, неочаквано нашият водач взе да шиба с пръчката своята хеджина така, че животното бързо се втурна напред.

— Ефенди, тоя ни крои нещо! — обади се Али. — Няма ли да препуснем подир него?

— Не. — отговорих аз и продължих да яздя в същия бавен ход.

— Но онова, което е намислил, не може да е нещо хубаво. Ти знаеш, че Аллах ме е надарил със способностите на голям познавач на хората. Успях да надникна в най-закътаните кътчета от сърцето на този Тахаф. Там е съвсем черно, а лицето му е като на някой Абу Хосеин

[10]

, който се кани да хапе. Защо избърза напред? Във всеки случай не и за да разпространи нашата напълно заслужена слава, нито пък за да поиска да ни окажат подобаващи почести. Затова най-настоятелно те моля да ускорим ездата.

— Нито ще има смисъл, нито успех.

— Олеле, ефенди, колко ти е трудно да поразмислиш! Там, където съществува някакъв смисъл, там има и успех, а където има успех, там винаги преди това е съществувал и смисъл.

— Този тидиту или ни крои нещо лошо, или не. Препуснем ли подир него, няма да постигнем нищо друго, освен че в първия случай няма да съумеем да предотвратим злите му помисли, а във втория пък само ще се изложим и ще го обидим.

В този момент Тахаф достигна селото. Видяхме как настоятелно заговори нещо на хората, намиращи се между шатрите. Неколцина от тях се отдалечиха. Несъмнено бяха получили някакво поръчение. После той обърна своята хеджина, за да ни пресрещне и, когато се приближи, ми каза:

— Избързах напред да известя на хората за пристигането ти. Целият дуар се радва, че ще може да те поздрави като свой гост.

— Благодаря ти — отвърнах му хладно. — Ще те помоля само да ни разрешите да вземем вода и да си отпочинем край кладенеца. След това ще продължим пътя си.

— Ефенди, нима законите на пустинята са ти непознати? Не знаеш ли, че да отблъснеш покана за гостуване, е равнозначно на смъртна обида?

— Никой не ме е канил.

— Тогава го правя сега. Ти ще си наш гост. Моля те да приемеш!

— Но чий гост ще бъда?

— На целия дуар.

Това звучеше много хубаво, ала ми се струваше подозрително, тъй като имах вече опит. Гост на цялото село? Тази покана не означаваше нищо. Не биваше да се задоволявам с нея. Ако по-късно се нуждаех от помощ, хората можеха да ме прехвърлят един на друг и никой от тях не беше задължен да ме вземе под закрилата си. А съвсем иначе стояха нещата, ако станех гост на някой определен човек. Той нямаше право да ме изоставя в беда, а беше длъжен във всички случаи и при всякакви обстоятелства да ме закриля. Въпреки това си дадох вид, че предложението му ме е зарадвало. Не исках още с пристигането си да проявя недоверие и подозрителност. Ако ме смятаха за по-наивен, отколкото бях, това можеше да ми бъде само от полза.

Според обичаите, когато на обитателите на пустинята им дойдат на гости приятели и познати, поздравите за добре дошъл преминават много шумно. Това е тъй нареченото La'b el bamt - увеселение със стрелба. Но пристигнат ли непознати, всички се държат спокойно, за да не ги изплашат, понеже не е изключено чуждите хора да вземат пукотевицата на сериозно и, с други думи, като враждебно поведение. Ето защо, когато влязохме в лагера, не изгърмя нито една пушка и не се чу нито един вик, ала всички шатри и къщурки се бяха опразнили и обитателите им, стари и млади, мъже и жени, юноши, девойки и деца се заблъскаха около нас, за да ни зяпат. На нито едно лице не забелязах враждебно изражение, обаче не видях и следа от радост, за която бе говорил Тахаф.

Той ни поведе към най-външната редица шатри — защо, разбрахме едва по-късно. Мъжете, които заварихме там, имаха сериозен и затворен израз на лицата и макар да се намираха у дома си и да живееха в мирно време, бяха въоръжени до зъби. Жените не носеха фереджета. Бедуинките не обичат да забулват лицата си. Те изглеждат повехнали и похабени, защото жената на пустинята носи цялата работа на гърба си и бързо се състарява. Но сред младите момичета имаше няколко, които оставяха много приятно впечатление. Косите им, сплетени в дълги плитки заедно с пъстри панделки и нанизани от мъниста, падаха върху гърбовете. На ушите си носеха тежки обици, на китките имаха различни накити, а на глезените — медни гривни, които се виждаха, понеже роклите или шалварите не стигаха дотам, за да ги закрийт, а краката им бяха боси. Вярно, че тези крака не бяха нито красиви, нито изящни, а груби и широки и по не един и два от големите пръсти личаха опустошителните следи, оставени от коварната пустинна бълха. Тя се заравя под нокътя на крака и там снася яйцата си, а така се образуват грозни и болезнени отоци, които могат да се отстранят само с помощта на нож.

От предишните си пътешествия бях навикнал да ме посрещат с едно дружелюбно «мархаба», ала този път не се отвори нито една уста, за да го изрече. А щях да бъда гост на цялото село! Нашият тидиту накара хеджината си да коленичи, за да слезе от седлото. Али и аз направихме същото. Водачът ни издаде някаква заповед, която не разбрах, защото той си послужи с диалекта на племето тибу, а не с арабски език. Но веднага ми стана ясно какво беше наредил, понеже неколцина мъже се приближиха до нас, за да отведат камилите ни. Възспрях ги с движение на ръката и попитах:

— Какво ще правят с животните ни?

— Ще ги заведат на водопой — отвърна Тахаф.

— Свикнал съм винаги сам да върша тази работа.

— Самият ти? — удиви се той. — Та нима подобава на достойнството ти?

— Достойнството ти никога няма да се накърни, ако си добър не само към хората, но се отнасяш с внимание и към животното, което е твоя собственост.

— Въпреки това не е необходимо да извършваш работата на ратаите!

— Нима трябва да превърна свободните ти воители в ратаи, като им възложим тази задача? Далеч съм от такава мисъл! Къде е кладенецът? Сами ще заведем камилите си на водопой!

Тахаф смръщи вежди, обърна се към хората си и им подхвърли няколко думи на диалекта на тибу. Използвах момента набързо да прошепна на застаналия до мен Али:

— Прави същото, каквото правя и аз!

Моят слуга кимна и десницата му хвана дългата пушка така, както и аз държах тежкия мечкоубиец. Преметната на ремъка си, карабината «Хенри» висеше на гърба ми. Моите подозрения се бяха превърнали в сигурност. Този ред от шатри, в чието начало бяхме застанали, както изглежда се обитаваше от хора с типичните черти на тибутите, отличаващи ги от повечето жители на дуара. Това бяха все диви, буйни и, както личеше, брутални типове, от които можеше да се очаква всичко. Направи ми впечатление, че обитателите на останалите шатри стояха недалеч и ни зяпаха, ала не се приближаваха съвсем. Струваше ми се, че тази най-външна редица от шатри изобщо не принадлежеше към самото село. Дали тибутите не бяха тук просто като гости? Едва бях успял да прошепна няколко думи на моя слуга, когато предводителят на тези хора отново се обърна към мен и с не съвсем дружелюбен тон ми каза: Невъзможно ни е да ти позволим да вършиш една толкова презряна работа. Нека слугата ти заведе своята камила на водопой, нека върви, но ти ще предоставиш своята камила на нас, понеже си наш гост, гост на цялото село.

Аха! Значи Али трябваше да се отдалечи, искаха да ни разделят. Отговорих му:

— Али ал Хакими ще остане при мен! И казваш, че съм бил гост на цялото село? Да не би да съм някоя ненаситна куку кушу
[11]

, която трябва да изхранват петдесет други птици? Искам да бъда гост на един-единствен човек и сам ще си го избира. Къде е шейхът ал билад, старейшината на дуара?

— Това съм самият аз и ти ще живееш при мен. И така, последвай ме!

— Ти ли? — попитах аз с тон на недоверие. От известно време го смятах за чужд на селото човек и след като с висок възбуден глас, който можеше да се чуе и от другите хора, се представи за шейх на селото, аз забелязах как погледите на мнозина от тях се отправиха към един стар човек с достопочтена външност, чието изражение издаваше учудване и неодобрение. Веднага предположих, че този старец е шейхът. Затова и попитах «ти ли?».

— Да, аз! — увери ме Тахаф. — Хайде, ела! Той хвана лявата ми ръка, за да ме поведе със себе си, но аз не се помръднах от мястото си и възразих:

— Позволи ми първо да се осведомя ей от онзи човек!

При тези думи посочих към стареца, ала Тахаф решително направи знак на хората си и гневно извика:

Нима искаш да ме обидиш, като не вярваш на уверението ми? Аз съм шейхът: така че тръгвай!

Той отново ме хвана, за да ме издърпа със сила, а в същото време хората му ме обградиха заедно с Али и ни затикаха да вървим напред. Бяха около двайсетина души. Не биваше да търпя подобно отношение, ако исках да оцелея. Затова със заплашителен тон ги предупредих:

— Разкарайте се и ни оставете на мира, иначе сами ще си пробием път!

Негодниците се разсмяха и продължиха да ни блъскат, а Тахаф, който също се хилеше подигравателно, каза:

— Хайде, хлапако! Аз ще ти покажа пътя!

Хванах с двете си ръце мечкоубицеца напреко пред тялото си, така че част от него стърчеше и отляво, и отдясно, въпреки гъстата тъпна около мен — с бързо мощно движение се завъртях около себе си. По този начин Тахаф и неколцина от хората му бяха ударени от приклада и дулото на карабината и отхвърлени назад. Използвах веднага спечеленото свободно пространство, за да вдигна и развъртя пушката над главата си и да извикам:

— Покажи ми пътя подлецо! Да видим дали ще те последвам!

— Лакадам, лакадам! Напред, напред, дръжте го! — яростно изрева той. — Изтръгнете му пушката!

Те се хвърлиха да изпълнят заповедта му, ала получиха такива удари с приклада, че отстъпиха още по-назад. Вече бях сигурен, че ще успея да си пробия път и подвикнах на моя Али:

— Хайде, бързо, следвай ме по петите!

Понеже Тахаф беше подбудителят на този груб танц, «диригентската палка» трябваше да улучи първо него. Свалих карабината и така го ударих с приклада ѝ между ребрата, че той безмълвно рухна на земята. Застаналите зад него хора отстъпиха назад. Още няколко такива удари къде по главите, къде в телата и гъстата тъпна се разтвори пред мен. Последван от Али, аз се втурнах напред, минах между двете най-близки шатри и се насочих към стареца, когото смятах за старейшината на селото. Занемели от сливане, запачите около него отстъпиха бързо назад от страх да не би и те да получат някой удар. Спрях пред стария човек и го попитах:

— Inte el scheik — ти ли си шейхът?

— Aiba, sihdim — да, господарю мой — отвърна той.

— Jalla, dakilah ya scheik — добре, тогава аз съм закриляният, о, шейх!

— Dakilah bardi ya sheik — аз също съм закриляният, о шейх! -извика и Али, хващайки лявата ми ръка, докато аз вече бях сграбчил десницата му.

Старецът бе доста сличан и изненадан, че се позоваваме на закрилата му, но бързо си възвърна самообладанието, измъкна ръцете си от нашите, сложи едната си длан върху главата ми, а другата — върху главата на Али и със силен глас заяви:

— Adan meftin, ya ridschal. Haida dachli haida dachli — отворете си ушите, мъже! Този човек е под моята закрила и този също!

С кръсци и ругатни тибутите се бяха втурнали подир нас, за да ни заловят на всяка цена, дори и с употребата на най-брутално насилие, обаче щом чуа тези думи, се спряха на място и не направиха нито крачка напред, защото думата «дакилах» е свещена дори и за най-дивите

обитатели на пустинята. Тя отваря път за избавление дори на застрашените от смъртна опасност хора, попаднали сред своите върли врагове. Ако някой влезе в схватка с превъзхождащ го по численост противник и извика по възможност на най-възрастния от тях думата «дакилах», аз съм закриляният, то този негов враг най-решително и енергично ще го защитава срещу всеки, дори срещу собствените си приятели и роднини. Бедуинът се заема със закрилата дори на смъртния си враг в момента, когато той му извика тази вълшебна дума, при което, разбира се, най-важното е да се докосне до него. Както аз, така и Али, бяхме хванали ръцете на шейха, иначе позоваването ни на закрилата му нямаше нищо да ни помогне.

При вечните вражди между онези племена, този свято тачен обичай е от голямо значение за смекчаване на жестоките му нрави. Даже и гласът на кръвното отмъщение трябва мигновено да замлъкне, ако преди да получи от победителя отмъстител смъртоносния удар, жертвата му извика думата «дакилах» и същевременно го хване с ръка. Разбира се, победителят ще положи всички усилия да направи невъзможно това улавяне, ала достатъчно е и най-лекото докосване. И така тибутите се заковаха на място и не посмяха да се приближат до нас. Шейхът повелително им извика:

— Отстъпете назад! Докато тези двама мъже се намират в селото ни, не бива да ги докосвате, защото са наши гости, също както и вие!

Те ни обърнаха гръб и се отдалечиха, отправяйки се към шатрите си, където видях, че лежеше предводителят им, повален от моя приклад. Все още не беше дошъл в съзнание. Те го вдигнаха и навъсено го понесоха към шатрата му.

Тогава шейхът отново се обърна към мен и Али и ни обясни:

— Тези тибути дойдоха днес в селото ни, за да вземат вода и да бивакуват. Както предполагаме, те са разбойници и нямаме нищо общо с тях. Ще ми повярваш ли, господарю?

— Да, вярвам ти — отвърнах му аз.

— Ние сме потомци на стария прочут Уалад Слимани — продължи той. — Тъй като не притежаваме никакви богатства, няма защо да се боим от тези разбойници, ала ти изглежда си заможен. Пази се!

— И аз не съм богат, не нося никакви съкровища със себе си, но и Така да беше, в никакъв случай не се страхувам от тях, както сигурно си видял.

— Да, видях. Действията ти бяха умни, предпазливи и енергични, обаче направи тези хора свои смъртни врагове. Те ще искат да те убият и няма да мирясат, преди да ти отнемат живота.

— Няма да им го дам!

— Говориш много самоуверено. Докато си при нас, си в безопасност. Влезте в моята шатра и се задоволете с малкото, което ви предлага бедността ми. Вие сте закриляните и ако ни поверите камилите си, ще ги отведем на водопой и ще ги нахраним.

— С удоволствие ги предоставяме на грижите ви, защото имаш честно лице, а устата ти говори истината.

Той ни заведе в шатрата си, чието обзавеждане съвсем не говореше за заможност. За добре дошли ни посрещнаха с пиене от вода и сок на фурми, а после видяхме, че заклаха един овен, за да го опека на шиш.

Шатрата беше разделена на две. В едната половина седяхме ние заедно с шейха, а от другата се чуваше как жена му шета. Тя беше заета с дейността на «мелничарка» — между два камъка стриваше негърското просо дура на брашно. Печеното все още не бе готово, когато при нас влезе един от жителите на селото и съобщи:

— Отвън чака един тибу, който иска да говори с теб, о шейх.

— Нека влезе — отговори старецът.

— Не желае. Трябвало да говори с теб насаме.

— За какво?

— За твоите гости.

— Тогава още повече трябва да влезе, защото те имат право да чуят какво ще се говори за тях. Пророкът и законът на пустинята повеляват да уважаващ госта и да го закриляш. Аз ще изпълня тази повеля, ако ще би да ми струва и животът.

Човекът излезе. Не се бях излъгал в шейха, той беше доблестен и честен бедуин, на когото можехме да разчитаме. Отвън дочухме кратка разправа на полувисок глас, а после пратеникът на Тахаф влезе в шатрата. Той не удостои с поглед нито мен, нито Али, а с гневен тон крясна на шейха:

— Защо не излезе навън, както накарах да ти кажат?
— Защото съм старейшината на моето село, собственик и господар на тази шатра. Правя само това, което искам. Уважавам гостите си!
— И ние сме твои гости, които трябва да уважаваши!
— Нима живеете в моята шатра? Обърнахте ли се към мен с думата «дакилах»?
— Не ни е нужно. Ние сме свободни тибу, които няма защо да молят никого за каквото и да било. Свикнали сме да заповядваме, както и заповедите ни да бъдат изпълнявани.
При тези думи ръката му стисна дръжката на ножа, а изразът на лицето му стана още по-заплашителен. Видях, че поведението му сплаши шейха. Все пак, запазвайки достойнство, старецът каза:
— Заповядайте другаде, колкото щете, само не и в моя дуар! Какво имаш да ми съобщаваш?
— Изпраща ме Тахаф, нашият прославен предводител. Той настоява да му предадеш двамата гяури.
При тези думи човекът посочи към мен и Али, но пак без да ни удостои с поглед.
— Аз не съм гяур, а правоверен последовател на Пророка! -кипна Али, обаче пратеникът на Тахаф не му обърна ни най-малко внимание.
— Нима искаш лицето ми да се изчерви от срам? — попита го шейхът. — Кой закон ни позволява да предаваме някому гостите си?
— Няма закон, който да закриля един гяур!
— Аз не съм гяур! — гневно повтори Али. Този път пратеникът все пак обърна внимание на възражението му. Той подхвърли на Али презрителните думи:
— Ти трябва да мълчиш. Който слугува на един неверник, е не само гяур, а дори и нещо много по-лошо. И така ще ни ги предадеш ли, о, шейх?
Последният въпрос бе отправен отново към старейшината. В отговора му все пак пролича известна несигурност:
— Не можете да искате подобно нещо от мен!
— Но го искаме! Тези крастави привърженици на едно друго вероучение трябва да разберат, че...
Той бе прекъснат. Али, който както вече споменах, не беше страхливец, скочи на крака:
— Мълчи! Аз не съм привърженик на лъжливо учение. Знаеш ли кой съм аз? Името ми е Али ал Хакими ибн Абас ар Руми бен Хафис Омар ан Назафи ибн Садек Камил ал Батал. Който ме обижда, ще го...
— Мълчи бе, гяур! — прекъсна го от своя страна пратеникът на Тахаф. — Вие сте смърдящи кучета, които трябва да бъдат разкъсани от хиените и лешоядите!
До този момент аз не се бях обадил, но вече ставаше необходимо да се намеся, иначе, въпреки добротата на почтения шейх, съществуваше опасност от страх да отстъпи пред настоятелното искане на разбойника. И така, бързо скочих на крака, изправих се пред пратеника и с предупредителен и твърд тон му казах:
— Слушай, негоднико, не прекалявай! Вярно, че иначе ми е съвсем безразлично какви ги дрънка тип като теб, но не понасям думите гяур и куче. Повториш ли още веднъж някоя от тях, ще те просна на земята!
Случи се онова, което очаквах след подобна обида — той бързо извади ножа си, затыкнат под шнура, служещ му за колан, и яростно ми крясна:
— Ти си пес, син на куче и внук на кучешки син! Ето ти моето острие!
Той замахна, за да го забие в мен. С удар отдолу нагоре избих ножа му от ръката, а когато светкавично се наведе да го вдигне, така го ударих с юмрук в тила, че човекът рухна на земята.
— В името на Аллаха, какво направи? — изплашено извика шейхът и също скочи на крака. — Тези разбойници кърваво ще си отмъстят и на теб, и на нас!
— Не бой се! — отвърнах му най-спокойно. — Нищо лошо няма да ви сторят, защото аз ще ви закрилям.
— Ти... нас? — смаяно попита той.
— Да. Отначало аз бях под твоята закрила, а сега ти си под моята. Да не смяташ, че от страх пред тибутите избягах при вас? Не мисли така! Свикнал съм сам да се защитавам и поисках да стана ваш гост само за да получа правото да ви отърва от тези мерзавци.
— Ти... нас? — повтори старейшината със съвсем същия невярващ и слисан тон. — Нима е възможно? И ти, и ние сме загубени. От тях не бива да очакваме никаква милост!

— Аз и не искам милост, но те ще се радват, ако аз проявя към тях милосърдие.
— Да, така е, моят сихди има право — подкрепи ме Али. — Той не се страхува нито от човек, нито от животно. Съвсем сам посреднощ е убивал лъвовете и черни пантери. Прекосявал е соленото езеро на смъртта, без да загине. Може да стреля с пушките си хиляди пъти, без да зарежда. Та никога ли не си чувал името му? Сигурно го знаеш, защото той често е посещавал пустинята и никога нито един разбойнически керван не е виждал гърба му.
Това наистина извънредно пресилено описание на моите дела и моята персона предизвика учудващо въздействие — от изненада шейхът протегна и двете си ръце, повдигна очаквателно вежди и попита:
— Как му е името? Бързо ми го кажи!
— Той се казва емир Кара бен Немзи и ...
— Кара бен Немзи Ефенди! — прекъсна го улад слиманът —
Аллах акбар, Бог е велик! Значи твоят ефенди е онзи чужденец, дето е минал с коня си по солената кора на Шот Джерит, за да се отпрати към Кбили?
— Той е.

— Значи е човекът, който после преследва крумира
[12]
през шота и го плени?

— Да.
— Който по-късно застреля черната пантера в Махара ар рад -Пещерата на гърма, за да спаси детето на Джалад?
— Същият.
— Хамдулиллах, хвала и слава на Аллах! Тогава вече знам, че наистина няма защо да се страхуваме. Бил съм по онези места и много съм слушал за емир Кара бен Немзи. Известно ми е, че притежава омагьосани пушки и никога никой неприятел не е успял да го победи.
Обръщайки се към мен, той продължи:
— О, ефенди, прости ми, че изпитах страх! Не знаех какъв гост съм имал в бедния си дом. Сега наистина няма защо да се боя от тези разбойници.
— Така е — уверих го аз, за да засиля доверието му към мен. -Не бива да се страхуваш от тази шайка. Веднага ще видиш как ще постъпва с този човек, който дръзна да ме заплашва.
Направо невероятно е как в онези области, където новините могат да се предават само от уста на уста, мълвата дори за някоя най-обикновена постъпка или ежедневна случка раздува историята до неимоверност. Всеки разказвач прибавя по нещичко към нея и тъй като фантазията на бедуина е изключителна, а и той изобщо много обича да се впуска в многословно превъзпяване и преувеличаване, то от най-незначителните неща скоро се раждат потресаващи събития, а от тях после се стига до невероятни героични подвизи, на които всеки вярва. Ето как моята автоматична пушка се беше превърнала във вълшебна карабина, с която можело да се стреля хиляда пъти, без да се зарежда. Колкото и смешно да звучеше това, ми бе добре дошло, понеже в случай на опасност тази басня щеше да ме закриля по-добре, отколкото самото оръжие.
Лежачият в безсъзнание тидиту се размърда. Свалих въжето, което му служеше за колан, и с него здраво вързах ръцете на тялото му. Щом дойде на себе си, той се опита да се изправи, ала не можа. Най-напред се огледа наоколо с тъп и объркан поглед, но после бързо си припомни случилото се. Още веднъж направи усилие да се изправи на крака, а когато не успя, понеже не можеше да си послужи с ръцете, негодникът изруга, озъби се като диво животно и ми крясна:
— Какво мислиш да правиш с мен, куче? Защо си ме вързал? Веднага ме освободи, ако не искаш нашият предводител Тахаф да те унищожи!
— Куче ли каза? — обадих се аз, после се наведох, хванах го с лявата си ръка под мишницата, вдигнах го на крака, здравата го зашлевих два пъти с десницата си и пак го пуснах да падне на земята. — Тъй, момчето ми, ще те отуча от този език, запомни го!
От ярост очите му замалко щяха да изскочат от орбитите. По устните му избих червеникава пяна. Той се опита да проговори, ала не успя да изрече нито дума. Чу се само някакво неясно ломотене.

-А сега слушай внимателно какво ще ти кажа! — продължих аз. — Твоят предводител настоява да му бъде предаден. Вероятно иска да се запознае с мен, понеже все още не ме познава добре. Но това съвсем лесно може да стане и като остана тук, в шатрата на моя любезен домакин. Сега ще те пусна да си вървиш, за да отнесеш на Тахаф следния отговор: аз съм гост на шейха и оставам тук. Вие не сте помолили за гостоприемство тези хора и трябва да си вървите. Понеже сте си присвоили правото да бивакувате тук, аз ще ви покажа, че го нямате. Заповядвам ви незабавно да напуснете дуара!

— Нека видим как ще ни принудиш! — изфуча той. — Ще те унищожим и ще те изпратим в геената!

— Да, ще ви принудя и ако някой от нас отиде в геената, това ще сте вие!

Отново го вдигнах от земята, посочих навън през входа и му казах:

— Виждаш ли отсреща вашата най-голяма шатра? Сигурно е на Тахаф. На напречния ѝ прът на тънки ремъчета са окачени осем кратунки за вода. С вълшебната си карабина ще улуча тези ремъци и кратунките ще паднат. Гледай внимателно!

— Никой човек не може да го направи.

— Аз мога, дори без да нареждам.

Взех карабината «Хенри» и набързо се прицелих. Чуха се осем изстрела и на пръта не остана да виси нито една кратунка.

— Maschallah! Allah ja 'lam el geb — Божествено чудо! Аллах познава скритото и неизвестното! — възкликна човекът съвсем слисан. — Наистина тази пушка е вълшебна. Само шейтанът е могъл да я направи за теб. Аллах да те изгори!

— Ще изгори не мен, а вас. Виждаш ли как вашите мъже наизлязоха и смаяно зяпат чудото? Върви при тях и кажи на Тахаф че трябва да се махне оттук! Аз ще стоя скрит в тази шатра и ще стрелям по вас. Давам ви четвърт час да приберете шатрите си и да оседлаете камилите, но нито минута повече. Ако и след този срок все още не сте готови за път, първо ще застрелям една камила, а после и един човек, след това пак една камила и пак някой от вас, докато най-сетне или си тръгнете, или бъдете избити до крак заедно с вашите животни.

Той стоеше втренчил поглед в мен. Сигурно му се искаше нещо да възрази или да избълва някоя закана, ала след всичко случило се не посмя.

— И така, върви и му предай какво съм казал! Кълна се в брадата на вашия пророк, че ще удържа на думата си!

— Ние ще се отбраняваме! — прецеди през зъби той.

— И ще загинете! Ти видя колко бързо стрелям. Преди да стигнете дотук, куршумите ми ще ви заличат от лицето на земята. Предупреди съплеменниците си и им кажи, че незабавно ще застрелям всеки от тях, който направи и десет крачки към тази шатра. Ще трябва да се оттеглите в срещуположната посока. Върви!

— Не мога да си тръгна така — възрази той. — Ръцете ми са вързани. Нима моите другари трябва да разберат, че съм бил победен и опозорен?

— Да, трябва, това ще ти е наказанието. Ако се беше държал учтиво, сега можеше да си отидеш като свободен човек. Заслужи си подобно отношение с думите «гяур» и «куче».

След няколко крачки той се извърна, скръцна със зъби и злобно ми каза:

— Дано Аллах те погуби в най-дълбоката част на геената! После, олюлявайки се, продължи пътя си.

— Твърде много рискуваш, ефенди! — предупреди ме шейхът. -Ами ако изведнъж всички се втурнат насам?

— Нима не съм тук с вълшебната пушка в ръка? Колкото и светкавично да действат, куршумите ми ще се окажат още по-бързи. Няма защо да се тревожиш.

— Да, наистина не се боим нито от Тахаф, нито от яростта му — подкрепи ме Али. — Ние сме велики воители и сме неотразими във всички неща. Запознати сме с всички науки на небето и на земята и дори с всичко, което се намира под нея. Никой не може да ни се противопостави! Този самохвалко! Самият аз съвсем не бях в толкова ведро настроение, както се преструвах, знаех, че с помощта на моята карабина «Хенри» щях да се справя с всичките тибуты, ако исках да ги избия, но там е работата, че не исках. Не бива един човешки живот да се унищожава тъй лекомислено. Преструвах се на толкова хладнокръвен, защото разчитах на страха, който изпитваха от пушката ми. И в това се състоеше цялото ми превъзходство.

Наблюдавах как пратеникът на Тахаф се приближи до своите хора, които до един се бяха събрали пред голямата шатра и разглеждаха кратунките. Естествено се учудиха, когато го видяха да идва с вързани ръце. Започна да им разказва. През това време те оживено жестикулираха и крещяха. После грабнаха оръжията си и изглежда се канеха да се втурнат към нас. Тогава аз показах от шатрата дулото на моята карабина. Те го забелязаха и останаха по местата си. Започнаха да се съвещават, но не стигнаха до никакво решение. Или не вземаха заплахата ми на сериозно, понеже все още не познаваха качествата на карабината ми, или пък гордостта не им позволяваше да избягат от един-единствен човек.

Така изминаха пет минути... десет минути... четвърт час. Ако исках да постигна целта си, не биваше да проявявам слабост или снизхождение. Те трябваше да разберат, че държа на думата си. Налагаше се една камила да бъде пожертвана. Жалко за животното, но нямаше как.

Прицелих се в една от техните хеджини и натиснах спусъка. Същия миг тя рухна на земята. Многогласен яростен вик бе отговорът, обаче въпреки това те все още не се приготвиха за път. Е, добре! Излязох пред шатрата и им извиках:

— Слушайте, синове на племето тибу! Мина времето на приказките и вече ще действам. Но засега ще пощадя живота ви, а само ще ранявам. Няма да убивам. Ала за следващия няма да има милост. Куршумът ми ще улучи десния лакът на Тахаф.

Едновременно с последните ми думи проехтя моят изстрел. Тахаф потрепна и силно извика. Куршумът безпогрешно беше пронизал лакътя му. В следващия миг вече не се виждаше нито един тидиту. Те се изпокриха в шатрите си, които малко след това се раздвижиха — бяха започнали да ги събират. Най-сетне моята твърдост бе донесла желания резултат. Разбира се, можех да бъда и още по-суров и да застрелям Тахаф, ако човешкият живот за мен нямаше толкова висока стойност.

Въпреки всичко, играех опасна игра. Хората от племето тибу минаваха за едни от най-дивите и най-брутални мохамедани, каквито може да има. Към това се прибавяше и обстоятелството, че бях ранил предводителя им. Кажи-речи бе цяло чудо, че въпреки автоматичната ми пушка, все още не се бяха втурнали да ме убият. Сигурно начинът, по който се бях отнесъл с техния пратеник, им беше направил толкова силно впечатление, че се бояха от мен, въпреки голямото си числено превъзходство.

Но направеното дотук ми се струваше недостатъчно. Не беше изключено моменталният им страх да изчезне и въпреки всичко да се опитат да ме нападнат. Трябваше да ги държа в напрежение, като застрелям още една от камилите им. Тези хора се нуждаеха от животните си толкова много, че после едва ли щяха да ги излагат повече на куршумите ми. И така, изчаках още една-две минути и отново стрелях със същия успех, както и преди.

Когато камилата падна на земята, пак се разнесе многогласен вик. После за кратко време се възцари тишина — изглежда бандитите се съвещаваха. След това един тидиту се появи иззад голямата шатра, вдигна високо ръце, сякаш да се защити или помоли, и извика:

— Чакай, спри! Не стреляй! Тръгваме си.

— Но бързо, иначе пак ще стрелям! — отвърнах му, като вдигнах карабината в положение за стрелба.

Този път те се заловиха с трескава бързина да свалят шатрите, да сгъват платницата и да ги връзват, заедно с прътите. При тази работа нямаше как да се крият, така че ако желаех, беше съвсем лесно да застрелям неколцина от тях. Естествено, не го направих. Нещо повече — бях радостен, че не предприеха никакви враждебни действия срещу мен. Вярно, че стоях в шатрата, обаче стърчащото дуло на пушката ми несъмнено съвсем точно издаваше мястото, където се намирах, тъй че всеки един от тях никак нямаше да е трудно да ме застреля от някое място, което бе извън ползрението ми. Но никой не се осмели на подобна постъпка, а това бе сигурен признак, че здравата ги бях наплашил.

За броени минути шатрите бяха прибрани и заедно с различните други предмети натоварени на камилите. После разбойниците яхнаха животните и потеглиха. Тахаф яздеше последен. Видях, че раненият му лакът беше превързан, което не му позволяваше без чужда помощ да се качи на седлото. Трябваше да се подпре на един от хората си. След като възседна животното, той се извърна към шатрата, където се намирах, вдигна здравата си лява ръка свита в юмрук и заканително ми извика:

— Allah rhinaiek — Аллах да те прокълне! Този път трябва да отстъпим, но пак ще те срещнем и тогава ще си разчистя сметките с теб!

— Застреляй го, сихди! — подкани ме Али.

— Не — отвърнах аз, като свалих пушката, която държах в положение за стрелба.

— Защо не? Той те заплаши!

— От заплахи вреда няма.

— Ефенди, не бъди толкова самоуверен! — предупреди ме шейхът. — Тахаф няма да намери спокойствие, докато не си отмъсти! Ти проля неговата кръв, а не забравяй закона на пустинята: ed dem b'ed dem, en nefs b'en nefs — кръв за кръв, мяра за мяра!

— Не го забравям. Той ще ми потърси сметка за кръвта си. Тази нощ сигурно ще се опита да ни нападне.

— Да, ефенди, несъмнено е взел това решение. Трябва да се подготвим да го посрещнем. Най-добре ще е да съберем шатрите си и да се преместим на друго място, докато тези разбойници напуснат земите ни.

— Не е необходимо. Аз ще ви закрилям. Разчитай на мен! Шейхът замислено поклати глава и каза:

— Ефенди, ти знаеш, че съм чувал за теб и те смятам за храбър воин, но как можеш съвсем сам да вземеш под закрилата си цялото ни село?

В този момент Али побърза да се намеси:

— Как ще го направи ли? Остави тази грижа на моя сихди! Той и аз, ние двамата, сме най-големите герои на огромната пустиня и обещаем ли да ви закриляме, можете да сте сигурни, че ...

— ... че ще е много по-добре, ако мълчиш, вместо да държиш такива дълги речи — прекъснах го аз. После се обърнах към шейха и продължих: — Най-напред трябва да разбера къде ще се установят на лагер. Затова ще ги проследя. Но за тази цел камилите не ни вършат работа. Ще ми дадеш ли временно два коня?

— С удоволствие, но защо два?

— Защото няма да тръгна сам. Ще ме придружи един от твоите воители, когото сам ще избереш. Той трябва да е храбър, хитър и ловък човек и освен всичко друго добре да разбира езика на племето тибу.

— Защо ти е пък това?

— Защото искам да ги подслушаме.

— В името на Аллаха, не го прави, понеже ще ви забележат и ще ви заловят!

— Няма. Умея незабелязано да се промъквам до неприятелите си. Той нямаше никаква представа за начина, по който, да речем, северноамериканският индианец тайно се промъква и подслушва врага. След няколко минути шейхът определи човека, който щеше да ме придружава. Бих предпочел да взема Али, обаче той не владееше езика на тибутите в необходимата степен. Възседнахме конете и поехме подир разбойниците тъкмо когато те изчезваха на източния хоризонт. Далекогледът ми беше у мен, така че отдалеч можех да наблюдавам неприятелите, без да съществуваше опасност да ме забележат.

Трета глава Човекът от Билад Амирика

Воинът, даден ми от шейха, беше все още млад човек, но този избор се оказа много добър. С помощта на далекогледа имах възможност незабелязано да следвам разбойниците. От само себе си се разбира, че те бяха поели в източна посока само за да ни заблудят. Когато споделих това с придружителя си, той ми отговори:

— Имаш пълно право, ефенди, понеже Каируан не се намира на изток.

— Каируан ли? — попитах аз. — Че откъде ти хрумна името на това селище?

— Ти познаваш ли този град?

— Не. Никога не съм бил там.

— Вярвам ти, защото това е такъв риск, който вероятно ще заплатиш с живота си. Каируан е от онези градове на правоверните, където не бива да стъпва кракът на друговерци. Всеки християнин или евреин, който бъде разкрит там, е безвъзвратно загубен. Тъй както едни

привърженици на Пророка отиват на поклонение в Мека и Медина, така други се отправят към Каируан. Джамята Окба е един от най-свещените храмове на исляма, поне най-свещеният в Африка, защото там е погребан Ал Уайб, близък приятел и постоянен спътник на Пророка. Човекът, посетил Каируан, има същото право да се нарича хаджия, както и ако е бил в Мека и Медина.

— И какво общо имат тибутите с този град?

— Какво? Та ти нима не видя зеления санджак

[13]

, който се развяваше над шатрата на Тахаф?

— Видях го, разбира се.

— А не забеляза ли, че не само хората, ами и камилите имаха на врата си масбах

[14]

?

— И това не ми убягна.

— Е, ами тогава можеше да разбереш, че са тръгнали на хаджилък към каируан.

— Добре! Каируан се намира в Тунис на северозапад оттук. Щом тибутите са се отправили на изток, значи искат да ни заблудят. После ще завият, ще опишат дъга и насочвайки се на юг, ще се върнат при Уади. Само внимателно наблюдавай!

— И аз съм на същото мнение, ефенди. Дори мисля, че знам и мястото, където ще бивакуват.

— Къде е то?

— Те тръгнаха, без да напълнят меховете си, така че им е нужна вода. Истинският извор на Уади Кояр се намира при нашия дуар, но на два часа бавна езда източно оттук съществува още едно място, където има вода, макар и по малко, отколкото при нас. А там растат и храсти фитна

[15]

, от които може да се запали огън. Сигурно ще отидат да лагеруват на това място, а през нощта ще се върнат да нападнат нашия дуар.

— Точно така е! Току-що видях с бинокъла, че се отправят на юг.

— Няма ли да поемем направо в тази посока?

— Не. Ще яздим подир тях съвсем точно по следите им. Така е по-добре.

В същия миг залязващото слънце докосна хоризонта и скоро падна съвсем краткотрайният за онези географски ширини здрач. Ето защо с още по-голямо внимание наблюдавах конниците пред нас — стараех се да запомня много точно през кои места минаваха. По едно време забелязах, че спряха. Ние забавихме крачките на нашите коне, докато противниците ни отново продължиха своя път. Това стана, когато вече беше толкова тъмно, че едва ги различавах.

Оттук нататък можехме да се приближим повечко до тях. И тъй, поехме в тръс към мястото, където бяха спирани. Чувството ми за ориентация бе достатъчно развито, за да не се объркам въпреки тъмнината. Щом се озовахме там, конете ни започнаха да пръхтят и отказаха да продължат. Забелязахме някакви предмети пред нас на земята и скочихме от седлата, за да ги разгледаме.

— Roob Allah — опазил Бог! Трупове! — изплашено извика уалад слиманът.

Той беше прав, наистина бяха три трупа. Дали са лежали вече на това място, когато разбойниците са минали оттук? Прегледах ги. Все още не бяха изстинали. Почувствах, че по ръцете ми полепна кръв.

— Тези хора са убити от тибутите! — заявих аз. — Случайно са ги срещнали, пречукали са ги и вероятно са ги обрили.

— Сигурен ли си?

— Веднага ще разберем.

Пребърках джобовете на трите трупа. Всички бяха съвсем празни, а и в поясите им не намерих нищо. По тях не беше останал да виси и най-малкият предмет.

— Да, те са били убити и ограбени от тибутите — повторих аз. —Кои ли са тези тримата? Уалад слиманът опипа дрехите им много подробно и внимателно, а после уверено каза:
— Изглежда хората са от Куфарах. Но се чужда каква ли работа са имали по тези места?
— Нима оттук не минават пътници от Куфарах?
— Много рядко, и то все като водачи на чужденци.
— Ако и в този случай е така, значи тибутите са отвлекли чужденеца или чужденците!
— Да, за да изнудят някого да плати откуп, а след това въпреки всичко пак няма да освободят пленниците. Онзи, който попадне в ръцете на разбойниците на пустинята, е загубен.
— Но тогава трябва бързо да ги проследим. Тук с нищо не можем да помогнем. Да не губим време. Уверен ли си, че въпреки тъмнината ще можеш да намериш мястото с водата, за която спомена?

— Да, няма да се объркам.

— Тогава да тръгваме! Може би ще успеем да спасим един човешки живот.

Колкото и малко работа да бяхме имали на това място, все пак огледът на трупове ни бе отнел около четвърт час и изгубеното време трябваше да бъде наваксано. Наистина, не биваше да бързаме кой знае колко, ако не искахме да се приближим до тибутите толкова, че да ни чуят или забележат, преди да сме се добрали до бивака им. Принуден бях изцяло да се осланям на уалад слимана. Звездите се бяха вече появили, но все още светлината им не бе достатъчно силна. Глухият скърцащ шум от стъпките на конете ни в дълбокия пясък стигаше по-надалеч от погледа ни.

Моят спътник оправда доверието ми. Откакто напуснахме дуара, бяха изминали вече може би два часа, когато право пред нас проблясна малка светлинка, която с приближаването ни ставаше все по-голяма и по-ярка.

— Това е лагерният огън на тибутите. Няма да яздим чак дотам, нали? — попита ме моят водач.

— Опиши ми мястото! Значи там има храсти. А теренът равен ли е?

— Не е, понеже мястото граничи с външната страна на горната Уади, от чиято вътрешна страна там, долу, вдясно е разположен нашият дуар. Външната стена на долината се извива навътре във формата на тясна подкова, обградена от храсти фитна. Водата е в дъното на тази «подкова».

— Значи са се настанили в задната ѝ част. Ще имаш ли куража да се промъкнеш между храстите в гръб на тибутите?

— Ефенди, не съм страхливец, а тъй като си с мен, съвсем нямам причина да се боя.

— Тогава нека първо отбием конете встрани, за да потърсим някое удобно място, където можем да ги оставим.

Скоро намерихме подходящо скривалище за животните. Стигнахме до скалистите хълмове, образуващи северната страна на Уади, и там открихме няколко по-големи камъка, за които вързахме конете. После дадох подробни указания на уалад слимана как да се държи и започнахме да се промъкваме към бивака на тибутите. Вървах пръв. Когато се озовахме доста наблизо, легнахме на земята, за да измием останалата част от пътя си пълзешком.

За наш късмет огънят беше малък. Светлината му не стигаше надалеч и все пак бе достатъчно силна, за да накара звездите да избледнеят. Трябваше още да спомена, че светлите си хаици бяхме оставили в дуара. Останалите ни дрехи бяха с толкова тъмен цвят, че не се отличаваха от земята.

Мястото, където се намираше бивакът, имаше форма на подкова. В задната ѝ част беше водата, а отпред гореше огънят, около който седяха или лежаха разбойниците. Извън подковата, точно пред отворената ѝ страна, се виждаха камилите. Целият полукръг бе обграден от храсти, но те бяха толкова редки и шумата им тъй оскъдна, че не ни предлагаша никакво прикритие. И така, за съжаление бе невъзможно да се промъкнем в подковата. Ала откъм нашата страна, там където храсталаците извиваха навътре, имаше няколко големи скални късове, зад които можехме да се скрием. Щастливо се добрахме до тях и така се прилепихме към камъните, че дори някой тидиту да се приближеше, пак имаше надежда да останем незабелязани.

Разбойниците не предполагаха, че е възможно наблизо да се намират хора и разговаряха толкова високо, че чувахме всяка тяхна дума, но аз нищо не разбирах. Затова очите ми имаха далеч повече работа от ушите.

Тахаф седеше край огъня с примитивна превръзка на дясната си ръка. До него, с вързани ръце и крака и мрачно изражение на лицето, се беше настанил около тридесетгодишен мъж. Силно загорялото му от слънцето красиво лице бе полускрито от голяма руса брада. Не ми бе

възможно да различа цвета на очите му, но човек с такава брада можеше да има само сини очи. Кой ли беше той? Сигурно не е бедуин. Не беше изключено да е даже европейец! Веднага взех твърдото решение да не си тръгвам от това място, без да съм го освободил. Но как?

Както вече споменах, разбойниците разговаряха много разпалено по време на скромната си вечеря. Тя се състоеше от кускусу, нещо като брашно, забъркано с пръсти в студена вода, където ядяха също така с ръце. Използваните от тях съдове бяха пак от онези издълбани кратунки, каквито само преди часове бях свалил с изстрелите си от пръта на шатрата. Встрани от огъня, и то извън кръга, образуван от тибутите, се виждаше неголям куп предмети, около които изглежда се въртеше разговорът. Несъмнено това бяха вещите, ограбени от пленника и неговите придружители.

Тахаф ядеше от същото ястие, както и хората му. По погледите, които хвърляше на русия мъж, разбрах, че имаше намерение след вечеря веднага да го разпита. Ето защо побутнах с ръка моя спътник, за да му дам знак, че искам нещо да му кажа, и тихо попитах:

— Разбираш ли за какво говорят?

— Да, за чужденеца. Не знаят кой е той. Не им е казал.

— Какво смятат да правят с него?

— Ще искат откуп. Но не им ли каже след вечеря кой е и дали е богат, незабавно ще го убият.

— Ние ще му помогнем!

— Машаллах — Бог върши чудеса! Как ще му помогнем?

— Нямам време да чакам и да размислям. Виждам само една възможност да го спасим веднага заедно с имуществото му. Ще заловя Тахаф.

— Ефенди, това е безумие! Така няма да освободим пленника, а ще загинем заедно с него.

— Няма. Знам как трябва да постъпя, макар да не е съвсем безопасно. Важното е да направиш каквото ти кажа. Достатъчно ли си як, за да носиш човек?

— Да, ефенди.

— Тогава ето, вземи пушките ми. Дръж ги засега ти! Те само ще ми пречат. А сега слушай внимателно. Ще се втурна сред тибутите, ще грабна Тахаф и ще го измъкна. Ти ще се криеш тук, докато го донеса. Тогава ще ми върнеш пушките, ще го метнеш на рамо и колкото можеш по-бързо ще отидеш при нашите коне...

— Но той ще се съпротивлява! — прекъсна ме уалад слиманът.

— Няма, защото ще бъде в безсъзнание. Щом стигнем при конете, ще го сложиш на земята, ще ги отвържеш и ще чакаш, докато се върна. Тогава се мятам на седлото, ти ми подаваш Тахаф и сам възсядаш коня си. После препускаме!

— Но, ефенди, та това е...

— Тихо! — прекъснах го аз. — Виждам, че Тахаф се кани да започне. Вземи пушките! Нито дума повече! Всичко ще мине лесно и бързо.

Не можех повече да се разправам с уалад слимана, понеже видях и чух, че Тахаф започна да говори на пленника на диалекта на тибу, който изглежда човекът не разбираше, защото изобщо не му отговори. Тогава разбойникът мина на арабски. Чух го да казва:

— Сега ще се реши съдбата ти. Не ми ли отговориш, след няколко минути отиваш в геената. И така, кажи ми кой си!

— Аз съм човек, който не дава сведения на разбойници и убийци. Това беше дързък отговор. Бях готов да изскоча от скривалището си.

— Псе такова! — крясна му Тахаф, скочи на крака и като се изтъпанчи пред него, заплашително сви лявата си ръка в юмрук. — Само един знак да дам и си труп! Казвай веднага откъде идваш!

— Не е нужно да знаеш!

— Богат ли си?

Беше ясно, че отговорът на този въпрос щеше да реши съдбата на пленника — живот или смърт. Ако отново откажеше да даде исканите сведения, Тахаф щеше да даде споменатия от него знак. Не биваше да се бавя повече. Предводителят на тибутите бе застанал на около десетина крачки от скривалището ми, и то с гръб към мен. Всички погледи бяха насочени към него и към пленника. С няколко бързи скока аз се озовах зад гърба му, стиснах го с лявата си ръка за гърлото, а с десния си юмрук го ударих в слепоочието, метнах го на рамо и побягнах обратно.

— Ето ти го! Дай ми пушките и веднага тръгвай! Получих си карабините, а уалад слиманът нарами изпадналия в безсъзнание Тахаф и се втурна към конете. Всичко стана толкова бързо, че до този миг нито един тидиту не се бе помръднал, нито беше издал някакъв звук. Всички седяха

като каменни статуи. Скалата ме прикриваше. Иззад нея се прицелих в тях с карабината «Хенри» и извиках:

— Виждате ли омагьосаната пушка? Който се помръдне от мястото си, ще получи куршум. Останете ли седнали, на никого от вас, нито на Тахаф ще се случи нещо лошо!

Те продължаваха да седят като истукани.

— Кой от вас е най-старшият след Тахаф? — попитах аз. Никой не отвърна.

— Отговаряйте, иначе омагьосаната ми карабина ще ви изяде! Кой е най-старшият измежду вас?

— Той — отвърна най-сетне един, посочвайки към онзи тидиту, който беше дошъл при нас в шатрата на шейха като пратеник на Тахаф.

— Аха, ти ли си? — обърнах се към него. — Ще разговарям с теб и ти трябва да ми отговаряш, иначе ще те застрелям. Сигурно се сещаш, че не съм сам тук. Тахаф е вече в наши ръце. Ако не ми се подчиняваш — загубен е. Веднага развържи ръцете и краката на пленника!

Страхът го подтикна да изпълни тази заповед. Но вече беше протегнал ръце, когато пак ги отдръпна.

— Давай, бързо! Ще броя само до три: едно... две...

Този път човекът се подчини. Непознатият беше свободен.

— Господарю, кой си ти? — попита ме той. — На кого дължа избавлението си?

— Скоро ще разбереш. А сега бързо ела насам и донеси ремъците, с които беше вързан!

— Не мога да вървя, когато тибутите ме нападнаха, ми простреляха крака.

— Тогава засега остани при тях! Нека те превържат, ако искат да спасят живота на Тахаф — и като се обърнах към разбойниците, продължих: — Чуйте, мъже от племето тибу, този човек ще остане да пренощува при вас. Трябва да му гарантирате спокойствие и сън, нищо лошо не бива да му се случва! Не му причинявайте страдание, иначе с вашия предводител е свършено! Гледайте да не напускате това място преди зазоряване! Щом се появи зорницата, нека двама от вас заедно с чужденеца тръгнат към дуара, но да се спрат на петстотин крачки от него. Този човек трябва да получи обратно всичко, каквото сте му взели. Липсва ли му макар един-единствен предмет, Тахаф няма да бъде освободен. Чухте ли ме?

— Не сме глухи! Аллах да те унищожи! — отвърна ми заместникът на техния предводител.

— Толкова за днес!

Отново се скрих зад скалата и наострил слух, останах там още минута-две. Никой от тибутите не се помръдна. Страхуваха се. Тогава се втурнах към мястото, където ме очакваше улад слиманът.

— Хамдулиллах, добре че идваш, емир! — посрещна ме той. -Изпълзна ли се от тях? Какво чудо!

— Беше по-лесно, отколкото си мислиш. Ти се справи добре със задачата си. Трябва да те похваля!

— Ох, едва-що пристигнах тук и Тахаф дойде в съзнание. Но аз бързо го вързах и му напъхах в устата един парцал.

— Правилно си постъпил! Ти имаше ли въжета или ремъци? Трябваше да поискам да ми дадат няколко.

— Един бен араб винаги носи такива неща. Кога тръгваме?

— Веднага. Я ми подай този обесник!

Метнах се на седлото, поех пленника и го поставих напреко пред мен. После поехме в тръс обратно към дуара. Човек лесно може да си представи какво вълнение предизвикахме с нашия разказ за случилото се. Отначало добрите хорица се изплашиха, страхуваха се от отмъщението на тибутите, обаче след като им обясних, че Тахаф няма да бъде освободен, преди да е положил най-святата клетва, че се отказва от отмъщение, те се успокоиха.

Пленникът бе отведен и здраво вързан в шатрата на шейха, където и аз пак се подслоних. Бяха ни чакали да се върнем за вечеря и не е трудно да се досетите, че след успешния номер, изигран на тибутите, яденето много ми се услади.

Улад слиманите не се бяха отърсили съвсем от опасенията си, че все пак е възможно тибутите да се появят, за да освободят предводителя си, обаче аз бях убеден, че няма да се осмелят, понеже така щяха да изложат живота му на голяма опасност. Най-сетне успях да успокоя шейха. Но, естествено, поставихме стражи.

Тахаф беше изпаднал в безсилна ярост и отначало ме обсипваше с хули и ругатни, които приех така спокойно, сякаш изобщо не ги чувах. Но постепенно той проумя, че подобно поведение не му носи никаква изгода. Скоро смени тона и се опита да го удари на пазарлък.

— Добре, нека чужденецът бъде разменен срещу мен — каза той, — обаче онова, което плякосахме от него, няма да ви го дадем!

— Не ставай смешен — отвърнах му аз. — Ние ще те освободим и ти ще запазиш всичко, каквото имаш, а вие ще пуснете пленника с цялото му имущество.

— Няма да дам съгласието си!

— Дали ще го дадеш, или не, няма никакво значение. Твоята воля не важи тук. Бъди доволен, че не ти поставям много по-тежки условия!

— Че какво по-тежко условие може да има?

— Кръвният данък за тримата убити!

— Върви по дяволите!

Без да обръщам внимание на това благочестиво пожелание, аз продължих:

— Твърдо държа на моето искане. Ще те разменим срещу пленника, той ще получи обратно цялото си имущество, а ти ще се заклънеш в Аллаха, в Пророка и във всички халифи, че незабавно ще напуснеш тази местност и няма да си отмъщаваш на жителите на дуара.

Въпреки че беше вързан, Тахаф успя да се понадигне и язвително попита:

— А може би и на теб не бива да отмъщавам, а?

— Аз не влизам в сметката. Можеш да ми отмъщаваш, когато и колкото си искаш! Пет пари не давам за отмъщението на червей като теб! Караш ме да се смея.

— Смей се, смей се! Ще дойде време, когато няма да ти е до смях!

Разбира се, тази закана ме остави безразличен и не ми отне нито минута от съня, в чиито обятия потънах малко по-късно. Докато спях, до мен седеше един уалад слиман, който имаше за задача строго да бди над Тахаф и на развиделяване да ни събуди.

Щом станахме от сън, веднага се захвем още по-енергично с пленника. Той отново отказа да се съгласи с условията ни.

— Добре, тогава оттеглям думите си, както и моето обещание — заявих аз. — Няма да те освободя. Ти ще останеш наш пленник и ще бъдеш подведен под отговорност за тримата мъже, които убихте вчера. Очаква те най-сурово наказание.

— Кое ще трябва да изкупи нашият пленник с живота си — подигравателно отговори той.

— Грешил! Съвсем скоро пленникът ви ще бъде свободен.

— Воините ми няма да го пуснат, ако не съм при тях и не им заповядам.

— Нямам нужда от теб. Нали знаеш какво им казах. Тук ще дойдат само двамина и ще го доведат. С тях бързо ще се справя. Не ми е необходима никаква помощ.

— Ти или си самият шейтан, или пък шейтаните са ти внушили тази мисъл! — яростно ми крясна той.

— Не ме обиждай, предупреждавам те! Както виждаш, вече се развиделява. Отивам да посрещна твоите двама воини и за последен път те питам: ще направиш ли каквото искам от теб?

— Не!

— Тогава няма какво да си кажем повече!

Аз станах и взех пушките си. Шейхът и Али направиха същото. Те излязоха от шатрата и аз ги последвах. Тъкмо когато платнището на входа ѝ се спусна зад гърба ми, Тахаф побърза да извика подир мен:

— Чакай, върни се! Съгласен съм!

Отново влязохме в шатрата и негодникът най-сетне благоволи да даде обещанията, които изисквах от него, както и да ги подкрепи с клетва, продиктувана му от шейха като мохамеданин. После го отвързахме от пръта на шатрата и с вързани ръце го изведохме навън. Никой в дуара не спеше, всички негови обитатели бяха на крак, за да видят дали размяната на пленниците щеше да премине така гладко и безпрепятствено, както им бях казал. Старо и младо, мъже, жени и деца, се стече извън селото. Всички погледи се отправиха на изток, където тъкмо в този момент небето порозовя от приближаващия изгрев. Скоро от тази посока видяхме бавно да се приближава група ездаци. Бяха тибутите. Щом ни забелязаха, те спряха. От редиците им се отделиха трима ездаци, които водеха три свободни камили. На около петстотин

крачки от нас те спряха. Сигурно свободните животни са били собственост на убитите придружители на пленения чужденец. Естествено и те трябваше да бъдат върнати. Шейхът и аз застанахме от двете страни на Тахаф и тръгнахме да ги пресрещнем. Спряхме се на петдесетина крачки от тях. Аз вдигнах високо карабината «Хенри» и им извиках:

— Идваме в мир, но при най-малкото подозрително движение ще застрелям и Тахаф, и всички вас! Върнахте ли вещите на вашия пленник?

— Да — отвърна самият той. — Нищо не ми липсва.

— Превързаха ли раната ти?

— Да. Отнасяха се добре към мен, нали така.

— Тогава с тибутите нямаме повече работа. Ела при нас с трите камили! Нека и Тахаф си върви!

Тъй и стана. Двамата се срещнаха по средата между двете групи. Тибутите сръзаха ремъците на своя предводител. Той се качи на камилата си и после потеглиха на път, но не като предишния ден на изток, а на запад. Чужденецът накара камилата си да коленичи, слезе от нея, приближи се до мен, хвана и двете ми ръце и каза:

— Най-сетне съм свободен и мога да ти благодаря! Ти ме избави от сигурна смърт. Колко щастлив щях да бъда, ако можех да ти се отплатя! Кои са тези хора?

— Жителите на този дуар. Те се числят към прочутото племе на уалад слиманите.

— Ти също ли си от тях?

— Не. Аз съм само техен гост, какъвто ще бъдеш и ти.

— Да, бъди ни гост! Ние ти казваме «добре дошъл»! — каза шейхът, като хвана ръката му. — Ела в шатрата ми!

Той го въведе в дуара, а после и в шатрата си. На висок глас жените запяха «ahia wa sahia wa marhaba»

[16]

и децата им пригласяха.

Бях свикнал винаги да бъда предпазлив и затова помолих шейха да изпрати неколцина ездачи по следите на тибутите. Трябваше да узнаем дали наистина ще си отидат, или имаха намерение да нарушат даденото обещание и да си отмъстят на уалад слиманите. На следващия ден пратениците донесоха успокоителната вест, че без да спират, неприятелите ни са се отдалечили на запад.

Естествено, много ни се искаше да разберем що за човек бе избавеният от тибутите непознат. Ала законът на пустинята не ни позволяваше веднага да започнем да го разпитваме. През целия предиобед ние взаимно се наблюдавахме, но най-сетне стигнах до извода, че и доскорошният пленник разгада моята самоличност толкова малко, колкото и аз успях да отгатна кой и какъв бе той. Нещата се изясниха едва по обед, когато отново бе изпечен цял овен и след обичайното за мохамеданите «Ал хамдулиллях» започнахме да се храним. Непознатият не изговори тези думи с нас и се извини:

— Не бива да ми се сърдите, но аз не съм мюсюлманин, а християнин.

— Християнин ли? — попитах аз. — А може би дори не си и ориенталец?

— Не съм. Родината ми се намира в Билад Амирика.

— Да не е в Съединените щати?

— Какво, нима я знаеш тази страна? — смаяно попита той.

— О, запознат съм с джиграфията

[17]

— изпъчих се аз. — Кажете ми само името си и града, където си се родил!

Тъй като ме смятате за бедуин, той се поусмихна и отговори:

— Казвам се Диксън и родният ми град е Стентън.

— Стентън ли? Значи Арканзас!

— Как? Какво? Знаеш дори и това име? — попита той смаяно. Удивлението му бе за мен цяло удоволствие. Но ето че се намеси моят бърбив Али, като подвижна на американеца:

— Естествено, че ще го знае! Моят ефенди също е християнин, и то алмани!

— Алмани ли е? Немец?

— Да, така е — засмях се аз и продължих на английски: — Но ние можем да разговаряме и на твоя матерен език!

— Каква невероятна среща! — тържествуващо възкликна той. -Трябва да ми разкажеш как си се озовал тук! Що се отнася до мен, аз съм египтолог и арабист, ако мога така да се нарека, и по собствено желание върша изследвания в тази забележителна страна. Баща ми е banker и неговите средства ми дават възможност да упражнявам професията си, без да имам грижа за насъщния хляб. От дълги години пътувам из Ориента и сега тъкмо бях тръгнал от Ербахна за Мурсук.

— Толкоз повече се радвам, че се запознахме тук, защото и моят път води обратно към Мурсук — след като и аз му казах своето име, продължих: — Познавам Мурсук и ако нямаш нищо против, можеш да отседнеш заедно с мен при моя гостоприеман домакин Манасе бен Ахараб.

— Това е еврейският търговец, нали? — попита той и по лицето му избя гъста руменина, но после бързо изчезна.

— И ти ли го познаваш?

— Дааа... — повлече той някак смутено.

— Well! Засега това не е най-важното — побързах да дам друга насока на разговора. — Все още не сме в Мурсук, а в дуара и затуй нека опитаме печения овен. Докато се запознавахме, съвсем забравихме нашия домакин и не бива повече да го пренебрегваме.

Аз здравата се залових с печеното, ала Диксън почти не яде. Защо ли? От радост заради срещата ни или защото бях споменал името на Манасе бен Ахараб? Струва ми се, че в случая виновна беше втората причина.

Добрите уалад слимани много искаха да останем при тях по-дълго. Лично аз предпочитах в най-скоро време да тръгна на път, понеже бях обещал на моята млада приятелка Рахел да не се бавя, ала макар раната на Диксън да бе лека, през нощта го хвана треска, която продължи по-дълго от очакваното, а дори и след като премина, при тамошния климат не биваше веднага да предприемаме това тридневен пътване на камили. И така, останахме в дуара цяла седмица, а после най-сърдечно се сбогувахме с бедуините, които ни бяха приели толкова дружелюбно. Никак не им се искаше да ни пуснат да си вървим. Диксън им подари трите камили със седлата и цялата амуниция, а освен това им даде и различни други предмети. Всеки от тях получи от мен по едно искрено «Allah jusallimak»

[18]

. Нищо друго не можех да им подаря, защото няха баща banker в Стентън в щата Арканзас.

Четвърта глава

Смъртта на Манасе бен Ахараб

И отново видях ширналия се пред погледа ми Мурсук с неговите бостани, овощни градини с нарове и смокини, както и палмови горички. В околностите на града колкото прочутият, толкова и нещастен африкански пътешественик Фогел е наброил почти четиридесет разновидности от последния дървесен вид.

Заради раната на Диксън яздехме бавно и затова пътувахме почти четири дни. Изглежда ездата изобщо не го бе изтощила, но въпреки това той се намираше в такова трескаво състояние, което нямаше нищо общо с *ferbis traumatika*

[19]

. По скоро беше вътрешна възбуда. Забелязах я, макар че Диксън се мъчеше да я скрие.

Пътем често разговаряхме с американеца за Мурсук. Но щом споменях името на Манасе бен Ахараб, лицето му помръкваше и той незабавно млъкваше. Моето чувство за такт не ми позволяваше да му задавам въпроси, но сигурно между него и евреина се беше случило нещо, споменът за което и до ден-днешен му бе неприятен. Дали в случая ставаше въпрос за пари? Безспорно не! Манасе беше един от най-известните богаташи на Фезан и имах основание да предположа, че Диксън го беше посетил по делова работа. Но и двамата бяха богати. Едва ли се бяха скарали заради някаква сделка. Ако Манасе действително беше причината за киселото настроение на Диксън, то обяснението трябваше да се търси в една малко по-друга област.

Нямаше как да не се сетя за чаровната хубавица Рахел.

И нейното име споменах няколко пъти — винаги лицето му се изчервяваше. Аха, значи такава била работата!

Когато видяхме пред нас кирпичената градска стена на Мурсук, над която стърчеше величествената сграда на резиденцията, не биваше повече да отлагам въпроса си. Трябваше да знам дали Диксън също щеше да отседне при Манасе бен Ахараб, или не. Ето защо казах:

— Най-сетне пристигнахме! Кой ще те посрещне с «хабакак»

[20]

? Знаеш къде живея. Няма ли да останем заедно, мистър Диксън?

Навярно с удоволствие би отговорил с «да», това му личеше, обаче все пак отговорът му гласеше:

— Двамина гости в един дом са навярно, ако не много, то поне известно неудобство дори и за някой заможен човек. Пак ще отида да живея при моя мамелюк Алаф.

С прозвището мамелюци хората в Мурсук наричат потомците на белите ренегати. Те образуват местната аристокрация.

— Както искаш, драги приятелю. Това няма да ни попречи да се виждаме всеки ден.

— Разбира се. По всяко време си ми добре дошъл. Не е нужно да ти го казвам.

— И ти ще си ми добре дошъл. Взаимно ще се посещаваме. Той не ми отговори и вече със сигурност знаех как стоят нещата. Аз трябваше да му ходя на гости, а той не желаше да идва при мен. Следователно беше скаран с Манасе бен Ахараб. Ние минахме по първата от много широките улици на града и се насочихме към втората, където се намираше домът на неговия хазаин. Там се сбогувахме и заедно с Али продължих пътя си към двореца, близо до който живееше Манасе. Пред неговата едноетажна, но доста просторна къща, строена по тамошния архитектурен стил, накарахме камилите да коленичат и слязохме от седлата. Широката порта беше затворена. Заудрях по нея с тежката медна дръжка, след което един от черните роби я отвори. Той скръсти ръце върху гърдите си и направи дълбок поклон.

— Господарят ти вкъщи ли е? — попитах го.

— Не, ефенди, той отиде при пашата.

— Абинталбат?

[21]

— Тя изчезна. Никой не знае къде е!

— Какво говориш? Нима се е случило нещо лошо?

— Да, ефенди, исит

[22]

Ребека ще ти каже.

Той изтри очите си с ръка и се отдръпна настрани при Али, за да му помогне да вкарат камилите в двора. А аз се втурнах право при Ребека, старата икономка, чиято особена любимка беше Рахел. Намерих я в кухнята, където се беше заловила да меси тесто. Щом ме видя да прекрочвам прага, тя незабавно зарязва работата си, приближи се до мен с високо вдигнати ръце и се завайка:

— Ох, ефенди, с какъв копнеж очаквахме завръщането ти! Как се радва душата ми, че най-сетне идваш!

Още при първите ѝ думи от очите ѝ рухнаха сълзи, които тя се опита да изтрие с «тестените» си ръце. Съвсем естествената последица беше, че очите ѝ почти напълно се слепиха.

— Какво се е случило, добра ми Ребека? — попитах я аз. — Защо плачеш?

— Представи си само, Рахел я няма, няма, няма! Изчезна, тя, цветето на нашия дом, любимката на нашите сърца. Никой не знае къде е!

— Откога е изчезнала?

— Може би има вече седмица, ефенди. Почакай малко да пресметна. Днес е Jom el Arba'a [23]

, а това стана в нощта на Jom el Chamis

[24]

. Значи са изминали шест дни.

— И как се случи всичко? Разкажи ми, де! Тъй като очите ѝ отново се насълзиха, тя пак ги изтри с лепкавите си от тесто ръце и отговори:

— Как да ти го разкажа? Та аз не съм присъствала, така че не знам как се е случило.

— Хмм! Къде я видя в четвъртък за последен път?

— Вечерта беше навън на двора. Аз носех вода и се връщах с ведрото в кухнята. Точно тогава я срещнах и тя ми каза, че искала малко да се поразходи в градината.

— Тъй! И направи ли го? Ти видя ли я да влиза в градината?

— Да, понеже спрях и минута-две гледах подир моята любимка.

— И след това не я видя повече, така ли? Не се ли върна от градината?

— Не. Ефенди, та нали и ти знаеш, че всеки ден привечер, преди да си легне да спи, тя отиваше на разходка в градината. Щом се върнеше, тя винаги влизаше при мен, за да ми каже «лека нощ». Рахел непременно щеше да го стори и онази вечер, защото никога не е забравяла.

— Кога забелязахте, че я няма? На сутринта ли?

— О, не, още през нощта. Именно защото не дойде при мен, аз останах будна, за да я чакам. И тъй като все не идваше и не идваше, отидох да я потърся в градината. Но там я нямаше. Събудих господаря, на когото тя също не беше казала обичайното «лека нощ». Потърсихме я в спалнята ѝ, но напразно. Тогава изпратихме хора из града, ала никой не намери моята любимка. — Нямаше ли следи в градината?

— Не. Господарят извести случилото се на пашата и тогава самият той дойде, като доведе много askeri и субати

[25]

, които трябваше всичко да проверят. Нищо не намериха. После претърсиха цялата околност, но пак безрезультатно. О, сихди, с какво нетърпение те чакахме, за да ни помогнеш и посъветваш!

— След шест дни навярно са заличени всички следи. Господарят ти е при пашата, така ли?

— Да. Той ходи при него по няколко пъти на ден да го пита дали все още не са открили нещо и да го насърчи да продължи издирването. Я чуй! Въвеждат коня му в двора, значи се е върнал. Говори с него, ефенди, говори с него! Може би ще успееш да откриеш някаква следа.

Манасе бен Ахараб ме посрещна с радостен възглас. Изглеждаше много отпаднал.

Необяснимото изчезване на дъщеря му разяждаше душата и тялото му, това си личеше още от пръв поглед. Накарах го всичко да ми разкаже. За съжаление не можа да ми съобщи нищо повече от онова, което вече знаех от Ребека, ала въпреки всичко той възлагаше големи надежди на помощта ми.

— Ефенди, искам от мен каквото пожелаеш и аз ще ти го дам, стига само да ми върнеш светлината на очите и радостта на сърцето ми! — помоли ме той.

— Манасе, съчувствам ти и самият аз съм силно потресен от случилото се — отвърнах му, — но как мога аз, чужденецът, да ти върна изчезналата дъщеря, след като всички усилия, положени от пашата и неговите хора, са останали съвсем безплодни?

— О, аз знам, че много си виждал и преживял. Вече си вършил някои неща, с които никой друг не би могъл да се справи и все ще намериш някакъв начин да постигнем целта си.

— За съжаление трябва да ти призная, че се съмнявам, но въпреки това ще направим всичко възможно. Ела да отидем в градината!

Излязохме навън и претърсихме всяко кътче. Най-внимателно огледах всеки храст, всеки камък от дуvara — ала напразно. Беше изминало твърде много време.

— Не ни остава да предполагаме нищо друго, освен че е била отвлечена — казах аз. — Дъщеря ти е била прехвърлена през зида. Несъмнено е имало някакви видими следи, обаче хората на пашата са ги заличили и вече не можем да ги забележим. Те явно нищо не разбират от подобна работа. Ти вярваш ли също, че е била отвлечена?

— Да.

— Имаш ли някакви по-определени подозрения?

— Имам. Пашата ми забрани да го споменавам, понеже така лесно може всичко да се провали, но на теб ти имам доверие, защото си дискретен човек. Познавам един мъж, който искаше да вземе дъщеря ми за жена.

— Аха! Кой е той?

— Един хариб

[26]

. Беше мой гост и като отплата за гостоприемството ми отчужди от мен сърцето на моето дете.

— Отчужди ли го? Значи е успял да спечели благосклонността на Рахел?

— Да. Аз го изгоних. Преди да напусне дома ми, той успя да се срещне с Рахел, да я успокои и убеди, че въпреки всичко ще му стане жена. Ето защо тя и по-късно остана весела и не тъгуваше. Даже има смелостта от време на време да ми говори за него.

— А той веднага ли напусна Мурсук?

— О, не, премести се при един мамелюк, където остана да живее още няколко седмици.

Нямаше как да не се сетя за Диксън и затова попитах:

— Как се казва мамелюкът?

— Алаф.

— Аха! А чужденецът?

— Казва се Диксън и идва от Билад Амирика.

— Машаллах! Той значи! — възкликнах аз.

— Познаваш ли го? — припряно ме попита Манасе. Преди да успее да му отговоря, в градината дойде един негър и съобщи на господаря си, че трябвало бързо да отиде при пашата, който имал да му казва нещо важно.

— И ти ще дойдеш с мен, ефенди! — подкани ме Манасе. -Трябва да чуеш за какво става въпрос и после да вземеш участие в съвещанието ни.

Десетина минути по-късно стояхме пред най-висшия чиновник на падишаха. Той съобщи на евреина, че похитителят е заловен и по негов знак в помещението въведоха вързания злодей. И този злодей... беше Диксън!

Американецът бе силно възбуден. Щом ме видя, той направи безуспешен опит да се освободи от въжетата си и ми извика на английски:

— Какъв късмет, че си тук! Представи си — едва бях отседнал при моя хазаин, когато онзи тип изпрати един човек да доведе войниците, които ме арестуваха! Обвиняват ме, че тайно съм бил отвлъкъл Рахел, дъщерята на Манасе.

— Знам. Значи ти обичаш това девойче?

— Да. Премълчах го пред теб, но сега съм принуден да го призная. Наистина ли е изчезнала?

— Да. И никой не знае къде е.

— По дяволите! Махни тези въжета и незабавно ще претърся цяла Триполитания

[27]

.

Няма да намеря покой, докато не я открия!

Не беше трудно да изпълня настоящата му молба, понеже можех да докажа, че в деня на похищението той е бил заедно с мен и се е намирал далеч от града. Естествено на пашата не му

беше много приятно да чуе каква грешка е направил. Разбира се, Диксън бе доста ядосан на бащата на любимата си, защото именно той беше виновен за тази неприятна случка. Манасе се видя принуден да го помоли за извинение и ето как двамата се помириха, преди още да бяха напуснали резиденцията на пашата.

Ето че в момента знаехме пак толкова малко, колкото и преди. Върнахме се в дома на Манасе, за да обсъдим какво да правим. Все още не бяхме стигнали до никакъв резултат, когато най-сетне Диксън зададе на Манасе въпроса:

— Има ли тук в Мурсук някакъв човек, който да я е харесвал и да я е пожелавал за жена? Може би все още да е скрита нейде в града.

— Не се сещам.

— Не е ли имало и друг жених освен моя приятел? — поисках да се осведомя аз.

— Не, защото онзи тидиту не може да се смята за кандидат за женитба.

— Кой тидиту? Какъв е той?

— Предводител на тибутите, който неведнъж ме е посещавал за различни сделки.

— Какво!? Тахаф ли му е името?

— Да. Познаваш ли го ефенди?

— Да. Бързо ми кажи кога е бил тук за последен път! Много е важно.

— В деня преди да изчезне детето ми. Искаше да разговаряме за теб.

— За мен ли? И ми го казваш едва сега?

— Мислех изобщо да го премълча, защото ми се струва, че е възможно да се засегнеш.

— Да се засегна ли? Че за какво сте разговаряли?

— Той те смяташе за афик

[28]

на моята дъщеря.

— Мене? И как е стигнал до това странно заключение?

— Чул го е собственика на каравансарая

[29]

. Ефенди, ще ми разрешиш ли да бъда съвсем откровен към теб, щом става дума за толкова важна работа?

— Дори настоявам за това!

— Няколко седмици ти беше мой гост и прислугата ми е раздрънкала колко добър и любезен си бил винаги към Рахел.

— И са ме взели за неин годеник, така ли?

— Да, но без самият аз да го подозирам. Ще ми простиш, нали?

— Изобщо няма какво да ти прощаям. Я ми кажи преди всичко в какви отношения си бил с Тахаф?

— Няколко пъти съм вършил с него разменна търговия и бях останал с впечатление, че си пада малко разбойник. Но тъй като никой от тибутите не смята грабежа нито за позор, нито за престъпление, това не ме засягаше.

— А деловите му посещения винаги ли бяха краткотрайни?

— Не. Понякога оставаше да ми гостува.

— Тогава му е бил известен навикът на Рахел вечер да се разхожда из градината, а?

— Да. Той дори я придружаваше и разговаряше с нея, но винаги в мое присъствие.

— Тя харесваше ли му?

— Толкова много, че я поиска за жена.

— Той, мохамеданинът?

— Тибутите казват, че жената нямала душа. Жената не можела да отиде в рая. Ето защо било безразлично дали вярва в Мохамед, или не.

— Ти, разбира се, му посочи вратата, нали?

— Да.

— Това не предизвика ли у него гняв или чувство за мъст?

— Външно запази спокойствие, но повече не се мерна при мен. Миналата седмица ме посети за пръв път оттогава.

— Не изглеждаше ли някак болнав?

— Дясната му ръка беше превързана, а видът му не беше на здрав човек.

— Аха! Той трябва да има много здрав организъм, тъй като въпреки раната си, веднага е тръгнал на път за Мурсук?

— Ти знаеш, че е бил ранен?

— Да, ще чуеш цялата история, но най-напред искам да науча какво ти е казал за начина, по който се запознахме. Сигурно го е споменал, понеже нали е дошъл при теб с едничката цел да ти говори за мен.

— Срещнал те в пустинята и ти казал, че е на път за Мурсук, а ти си му дал поръчението да ме навести и да поздрави от твое име както мен, така и Рахел.

— Тъй! Ти не му ли обясни, че не съм годеник на Рахел?

— Обясних му, ама той не повярва.

— Е, добре! Вече знам как стоят нещата. Намерихме следата. Той е отвлякъл дъщеря ти!

— Аллах! Действително ли мислиш така?

— Дори съм убеден. Исква да си отмъсти за теб, защото си му отказал ръката на дъщеря си, а също и на мен, понеже го победих. За ранената си ръка, която и ти си забелязал, трябва да «благодари» на мен.

— Кой би го помислил! Как стана всичко? Накратко му разказах събитията и добавих:

— И така, аз твърдя, че Тахаф е похитителят на дъщеря ти и мисля, че ще ми дадеш право.

— Наистина, не мога да кажа, че не си прав, ала все пак липсват доказателства.

— Незабавно ще ги получим от собственика на каравансарая, за когото преди малко спомена.

— Да не би да мислиш, че Тахаф е споделил с него планове си?

— Не, сигурно и през ум не му е минало подобно нещо.

— Тогава ханджията нищо не може да докаже!

— Не прибързвай! Нали ти разказах, че тибутите са тръгнали за Каируан на поклонение?

— Да, но ми се струва, че сега ще се откажат от намерението си. Не могат да мъкнат със себе си пленничката толкова дни път до Каируан и затова са я отвели в техния дуар.

— Не ми се вярва. Един мюсюлманин, тръгнал на поклонение, непременно довежда тази работа докрай, иначе според собствените си възгледи ще си навлече гнева на Аллах.

— Ефенди, с това твърдение още повече натъжаваш сърцето ми!

— Не се отчайвай! Признавам, че хубавата ти дъщеря се е харесала на Тахаф, обаче той има още по-голямо желание да се докопа до парите ти. Ето защо по законен начин той ще се венчае с Рахел пред кадията, за да стане после твой наследник. И именно заради това ще заведе Рахел в Каируан — там най-сигурно може да я принуди да стане мохамеданка. Но за тази работа се изисква време и докато Тахаф я свърши, ние все ще намерим удобен случай да освободим детето ти.

— Как?

— Ще трябва да отидем до Каируан и тайно да я отвлечем. Минута-две Манасе стоя така безмълвно втренчил поглед в мен, докато най-сетне изплашено възкликна:

— Но тогава сме загубени! Само правоверните могат да влизат в този опасен град!

Щом чу тези думи, Диксън се ядоса и му викна:

— Ти обичаш ли дъщеря си? Аз, на когото ти отказа да дадеш ръката ѝ, съм готов незабавно да отида там и да я спася!

— По-кратко! — успокоих го аз. — Все още не знаем какво е станало. Налага се да съберем сведения.

— Къде? От кого?

— В каравансарая, а после по пътя, водещ на север, за да разберем дали тибутите са поели в тази посока и дали Рахел е с тях.

— Тогава да тръгваме веднага и да не губим нито минута. Къде е странноприемницата? — попита Диксън.

Манасе ни заведе дотам. В крайна сметка разбрахме, че Тахаф е купил една тахтирауан [30]

. Това обстоятелство ни убеди, че той беше отвлякъл Рахел.

За нас беше важно да научим дали е взел всичките си хора, както и в каква посока се е отправил. За тази работа Манасе не ни беше нужен. Накарахме го да намери за мен и Диксън две добри ездитни камили и на следващия ден двамата напуснахме Мурсук, за да поемем на север към Ядад.

Привечер се натъкнахме на малък керван, който тъкмо се беше разположил да почива. Тези хора бяха срещнали отряд от двајсетина тибутни камили, а предводителят им бил с превързана дясна ръка. Едно от животните имало на гърба си женска носилка, закрита от чужди погледи с плътни завеси.

Вече знаехме достатъчно. Останахме да бивакуваме при кервана, за да можем на зазоряване да поемем обратно към Мурсук. Скоро заспах. Ала Диксън не мигна цяла нощ. Щом хоризонтът на изток започна да светлее, той веднага ме събуди. Другите хора също наставаха и се заприготвяха за път.

В този момент видяхме, че от юг, т. е. от посоката, където се намираще Мурсук, се появи един ездач на камила, който, както изглежда, бързаше извънредно много. Ние все още не бяхме яхнали нашите животни. Той се приближаваше като вихрушка и скоро разбрахме, че е тидиту.

— По дяволите, познавам го! От хората на Тахаф е! — каза Диксън. — Това е неговият помощник!

— Така е — отвърнах аз. — Идва от Мурсук.

— Каква ли работа е имал там?

— Дали не му е било възложено да поиска откуп от Манасе бен Ахараб? Все пак не е изключено!

Ето че мъжът се озова вече на двајсетина-трийсет метра от нас. Погледът му падна върху мен, той спря камилата си и извика:

— Машаллах, гяурът! Хвала на Аллаха, че те срещам, куче такова! Ето ти наградата.

Той грабна дългата си пушка и я насочи към мен. Чу се изстрел, само че не неговият, понеже Диксън го изпревари и прониза главата му с куршум. Бедуинът се олюля на високото седло, а после падна мъртъв на земята.

Подобни случки в пустинята са нещо обикновено. Този тип искаше да ме убие и затова бе застрелян от спътника ми. За бедуините, при които бивакувахме, тази постъпка беше толкова естествена, че те изобщо не си губиха времето с излишни въпроси. Погребахме мъртвия тидиту, в чийто джобове не намерихме нищо важно и след като взехме камилата му, бързо поехме обратно към Мурсук.

Там ни очакваше много голяма и тъжна изненада.

Манасе бен Ахараб беше към мен мил и любезен домакин, но на мен ми се струваше, че любовта му към неговата дъщеря винаги е носила белезите на някаква несигурност, изпълнена бе с неопределена боязън. Понякога имах чувството, сякаш той не знае много добре как да се държи с детето си. И Рахел също го обичаше, да, ала всъщност това бе по-скоро някакво по-особено съдържано чувство на симпатия и на приличие съвсем на истинската детска любов. В отношенията между баща и дъщеря за мен имаше нещо тайнствено. В този час било съдено загадката да бъде разбулена, и то по начин, който едва ли бях смятал за възможен.

Когато се озовахме пред дома на Манасе, портата стоеше широко отворена, така че от пръв поглед можахме да видим седналите на двора оплаквачи, които бяха посипали главите си с пепел и издаваха тихи глухи вопли. В къщата трябваше да има смъртник. Втурнах се към кухнята. Там Ребека седеше направо на земята и плачеше. Щом ме съзря, тя изхлипа:

— Ох, ефенди, каква стана тя! Господарят ще умре. При него са двама атиба

[31]

, за да му дадат последното лекарство, а също и трима шухуди

[32]

, дето трябва да при написването на уасия

[33]

.

— Allah jarhamkum — Бог да се смили над вас! Ребека, какво се е случило?

— Дойде един тидиту и пожела да разговаря с господаря. Само след няколко минути си тръгна, а ние заварихме господаря облян в собствената си кръв.

— Бедуинът ли го е ранил?

— Да, искал е да го убие.

— Защо?

— Господарят разказа всичко на пашата, който дойде скоро след това. Онзи тидиту настоял да му подпишат документ, че Рахел, моята любимка, може да стане мохамеданка в Каируан.

Господарят му отказал и затова го прониза с нож. Превързахме го, ала сигурно ще умре. Лежи съвсем неподвижно, говори едва-едва, и то много тихо. Все питаше за теб.

— Какво нещастие! Къде е той! Заведи ме при него! Тя изпълни подканата ми. Щом влязохме в стаята и погледът ми падна върху Манасе, веднага разбрах, че идваме твърде късно. Той бе мъртъв. Току-що беше издъхнал. На долния край на леглото му седяха двамата знахари, които се наричаха лекари. Близко до главата на Манасе се беше настанил някакъв чиновник заедно с тримата свидетели. Той ни огледа изпитателно, изправи се бавно и достолепно и ме попита:

— Ти ли си чужденецът Кара бен Немзи Ефенди, за когото ми говори мъртвецът? А спътникът ти от Америка ли е?

— Да. — отвърнах аз.

— Тогава пред тези свидетели трябва да ви съобщя нещо. Той направи знак на лекарите и след като те излязоха, продължи:

— Дъщерята на този мъртвец не му е истинска дъщеря. Тя не е и еврейка, а християнка.

— Ама че изненада! — възкликнах аз, а той разказа следното:

— Преди да умре, Манасе изповяда своята тайна. Още като беден търговец той попаднал в Джидра, разположен преди Мека, града на Пророка. Там el Naua el Asfar

[34]

отнемала живота на много хора. Манасе бен Ахараб видял на една уличка да лежи умиращ човек с малко хубаво момиченце. Умиращият го повикал и му казал, че е наути

[35]

от Билад Франза

[36]

, а детето било внуче на някакъв прочут рейс

[37]

. Трябвало да го заведе в Билад Франза, обаче нямало да може, защото тук го сграбчила смъртта. Непознатият помолил Манасе да отиде с момиченцето в Суец при консула и му дал портфейл, който бил собственост на детето. Вътре имало едри банкноти и някакви документи на чужд език. Само след броени минути болният наути умрял, а Манасе взел момиченцето и портфейла. Мислел да постъпи почтено, ала парите се оказали по-силни от съвестта му. Той взел детето у дома си и унищожил документите. В Кайро разменил банкнотите срещу злато и заминал с внучката на прочутия рейс първо за Тунис, а после стигнал чак дотук, до Мурсук, понеже мислел, че в този толкова далечен град никога няма да се разкрие онова, което бил направил. Той станал добър баща на чуждото внуче, но никога не могъл да забрави, че го е измамил. Но ето че изневиделица го връхлетяла смъртта и Манасе наредил да ме извикат, за да ми разкаже тази история. Завещанието му е в ръката ми. Цялото му състояние принадлежи на внучката на прочутия рейс, а тя трябва да стане жена на мъжа от Америка.

Чиновникът млъкна, а ние двамата стояхме като вцепенени. Най-сетне го попитах:

— Откъде знаеш, че е християнка?

— Умиращият наути е казал така.

— Как се е казвал дядото, прочутият рейс?

— Никой не знае, понеже Манасе е унищожил документите, без да успее да ги разчете.

— Кой ще бъде изпълнител на завещанието?

— Самият паша. Трябва да се обърнете към него. Манасе бен Ахараб спомена и още за някакъв сахаб

[38]

, който Рахел носела на врата си. Нека го отвори и да види какво има в него. Сега отивам при пашата, за да му докладвам всичко и да му предам завещанието. Той ще изпрати някой да ви повика, за да разговаря с вас.

Заедно с тримата свидетели той се отдалечи и ние останахме сами с мъртвеца, когото до този момент смятахме за баща на Рахел. Какъв голям грях бе извършил той спрямо нея! Беше я отнел заедно със собствеността ѝ от живеещите толкова далеч нейни близки. Кои ли бяха те, къде ли се намираха? Във Франция ли? Кой ли беше дядо ѝ, прочутият капитан, и как се беше озовала в тези далечни земи под грижите на един обикновен моряк? Дали амулетът щеше да даде отговор на тези въпроси?

Вече нямаше съмнение, че Рахел е отвлечена в Каируан. Трябваше да я освободим. Диксън, на когото обещах помощта си, предпочиташе незабавно да тръгне натам, защото много се страхуваше за любимата си. Но първо се налагаше да погребем Манасе бен Ахараб, а после трябваше да осигурим наследството на Рахел. Диксън не се нуждаеше от него, понеже беше богат човек, но той смяташе за свой дълг, доколкото бе възможно, да запази собствеността и имуществото на Манасе за своята любима и аз подкрепих това негово намерение. Естествено една значителна част щеше да попадне в касата на пашата, както и в други джобове, и навярно всичко щеше да се стопи като парче лед, ако «пиявиците» на Мурсук не се страхуваха от американския консул в Триполи и ако не се опасяваха, че след време можеше да им се наложи не само всичко да връщат, ами дори да се бръкнат по-дълбоко и в собствения си джоб.

Доста време измина, докато уредим всичко и успеем да тръгнем на път. Трябваше да отидем в Триполи. Това е едно продължително пътуване. На доктор Нахтигал са му били необходими тридесет и седем дни, за да измине този опасен маршрут. Но ние напредвахме по-бързо, понеже Диксън бе достатъчно богат, за да купи най-хубавите ездитни камили. Въпреки всичко, за изпълнения с тревожен копнеж по Рахел американец пътуването ни не бе достатъчно бързо. Когато пристигнахме в Триполи, ни очакваха различни съвещания и разговори с консула и турските власти, които не искаха да разрешат наследството да напусне границите на страната и на първо време го конфискуваха, и то с пълно право, понеже наследничката изобщо не присъстваше, а тепърва трябваше да бъде освободена от ръцете на тибутите.

Не можехме и да помислим да пътуваме за Каируан по суша, защото така трябваше да яздим месеци. Налагаше се да тръгнем по вода. Но нямаше кораб, с който да стигнем до Суза.

Английските и френските кораби спираха само в Сфакс, тъй че в крайна сметка капитанът на един тунезийски плавателен съд с водоизместимост от около сто регистъртона, се съгласи да ни закара до Суза.

Тъй като, ако някой в Каируан разкриеше, че не сме мюсюлмани, ни очакваше сигурна смърт, трябваше да крием, че сме християни. Ето защо се представихме на капитана за египетски офицери, които са тръгнали да закупят расови коне и искат да използват случая да посетят свещения град. Самият капитан беше вече ходил там и по време на плаването ни го описа толкова подробно, че поне донякъде можехме да се смятаме за осведомени. Разбира се, това съвсем не бе достатъчно.

Пътуването ни с кораба беше изключително скучно, но премина без преमेждия. Западналият Суза не ни задържа по-дълго, отколкото бе необходимо, за да си купим коне, понеже в Триполи бяхме продали камилите си.

Пета глава

Свещеният град Кайруан

Каируан или както още го изговарят — Керуан, се намира на мястото на старинния Вилус Аугусти в мочурлива равнина, където погледът не съзира нито едно дърво. Най-много тук и там да се мерне някой самотен гол храст, чийто млади филизи са били унищожени от животните. Ездата през подобна местност е малко привлекателна и ето защо се зарадвахме, когато привечер на втория ден се озовахме недалеч от града.

Като казвам, че се «зарадвахме», то това, разбира се, не се отнася до общото ни душевно състояние, което нямаше нищо общо с понятието «радост». Очакващите ни опасности бяха толкова големи, че когато пред нас се появиа първите къщи на свещения град, ние се спогледахме много сериозно и угрижено. Ала разкрилата се гледка не беше никак свещена, а по-скоро твърде недостойна. Изглежда някога тук бе имало защитен вал, но от него бяха останали само руини, по които растяха бурени и храсти.

— Че ще влезем в града, ще влезем — обадох се аз, — но как и кога ще излезем?

— Все ще излезем, живи или мъртви — едно от двете — отвърна Диксън. — За мен най-важното е дали Рахел се намира в тази свещена дупка.

— Убеден съм че е тук.

— Но къде?

— Все ще научим.

— От кого? — продължи да ме разпитва американецът, като направи такава физиономия, сякаш вече трябваше да си сложи главата на дръвника.

— Мистър Диксън, не бъди толкова унил! Който започне някое дело с бодър дух и повече кураж, постига целта си по-лесно, по-бързо и по-сигурно от онзи, който се страхува.

— Чувството, което ме потиска, не е страх, а тревога. Види ли ни някой от тибутите, буквално ще ни разкъсат на парчета.

— Не е необходимо да се излагаме на показ, та всеки да ни забележи!

— Ами къде ще отседнем? В някой изискан хотел или в странноприемница за чирачета?

— Тук наистина има различни манзил

[39]

, но ще трябва да ги избягваме. Ще потърсим някое място, където имат достъп само привилегировани хора.

— И къде е туй място?

— Ти забравяш, че сега сме египетски офицери и че в този хубав свещен град има khassa esch schanufЗа поддържане на реда и за охрана на джамията.

— Почетна гвардия ли? Наистина. Но да не искаш да проявим такава дързост, такава безразсъдна смелост...! ?

— Естествено, че искам. Колкото по-голяма е дързостта, толкова по-малка е опасността. Ще се представим на господа офицерите от тази гвардия.

— Хрумването ти граничи с безумие!

— Но не е лошо. Имай му доверие!

— Както и да е, прави каквото искаш!

Трябва да отбележа, че се държахме досущ като благочестиви мюсюлмани. Дори си носехме молитвени килимчета. Скрихме всичко европейско и особено револверите. Слънцето тъкмо се канеше да залезе и когато свърнахме във втората улица, се разнесоха звуците на дървеното клепало, а мюезинът започна да вика от високото минаре:

— Haj alas salah, haj alal felah! Es salah cher min en nom. Allah akbar, la ilaha il Allah — да се помолим за нашето спасение! Молитвата е по-добра от съня. Бог е велик, няма друг Бог освен Аллах!

Всички хора по улицата незабавно коленичиха да се молят. Ние спряхме, скочихме от конете, постлахме килимчетата и започнахме да подражаваме предписаните движения. Недалеч от нас се молеше един стар войник. Аз не го изпусках из очи и щом церемонията приключи, го извиках да се приближи, метнах се на седлото и го попитах:

— Знаеш ли къде живее мюдирът

[40]

?

— Да, господарю — отговори ми той.

— Ние сме субати

[41]

, заведи ни при него!

Той скръсти ръце на гърди, поклони се и се подчини на заповедта. Бързо се мръкваше. Нямаше защо да се опасяваме, че някой ще ни разпознае. Минахме по няколко улички, които ни отведоха близо до джамията Окба. През широка порта влязохме в някакъв двор, където скочихме от седлата. Войникът изчезна и скоро се появи един колагаси

[42]

със зверски поглед и ни попита какво искаме. Подхвърлих му първите две имена, които ми хрумнаха, и му казах, че сме мир алай и райе табур

[43]

от войската на египетския вицецрал и, както се полага, идваме да доложим за пристигането си и да попитаме къде можем да живеем. Той ни помоли за малко търпение и се отдалечи, ала скоро се върна и ни заяви:

— Мюширът

[44]

прие рапорта ви с благоволение и ме накара да ви помоля да се явите при него.

Почетната гвардия наброяваше сто души. Нейният командир се титулуваше сам фелдмаршал — типично по ориенталски! Той беше стара кримка и ни посрещна седнал на една рогозка. Накара ни да се настаним до него и ни поднесоха кафе и чибуци. Зададе ни куп въпроси — кой от кой по-неловък и по-глупав. Отговорихме му скромно и сдържано, като му направихме толкова добро впечатление, че ни покани да му гостуваме и да живеем при него, което, разбира се, приехме. Той нареди на всички офицери и на стотината му войници, те не бяха по-малко от двайсет, да дойдат.

Ядохме студено месо и разговаряхме по военни въпроси, но по такъв начин, че ние двамата положихме големи усилия, за да останем сериозни. Благоразположението на «господата бойни другари» нарастваше непрекъснато и всеки от тях обеща да ни помогне при покупката на коне. Надълго и нашироко трябваше да им разкажем за хадифа, както и за хадифата-еминех, най-красивата жена на Египет, която обаче далеч не можела да се мери с Уарда

[45]

на Мурсук. Когато попитах коя е тази Уарда, един млад мюлазим

[46]

ми отговори много въодушевено:

— Тя дойде съвсем наскоро от Мурсук и е еврейка. Ще става жена на някакъв тидиту, който иска да я помохамеданчи. Според обичая на тамошните жени тя ходи без фередже и всеки може да се наслади на нейната хубост.

Той продължи все така да я възхвалява още известно време, а и останалите го поддържаха. Те бяха не по-малко възхитени от него. Ние тайно се спогледахме. Ето че вече бяхме узнали каквото искахме! С няколко кратки въпроса аз се погрижих да не сменяме темата на разговор, докато най-сетне научихме всичко. Рахел не живеела с Тахаф, а била при жената на някакъв молла

[47]

, който я обучавал в исляма. Тахаф я посещавал само от време на време, за да види как напредва в учението. Мюлазимът усмихнато добави:

— Той я е довел в свещения град, за да я направи мюсюлманка, а после да се ожени за нея и да си замине. Ама тази работа няма да я бъде. Тя е безкрайно хубава и всички я наричат Розата на Мурсук. След като стане правоваерна, тук ще се намерят поне сто знатни мъже, които ще пожелаят да я притежават и грозният тидиту ще се види принуден да се откаже от нея.

Когато офицерите се разотидоха, бе станало вече много късно. «Фелдмаршалът» лично ни заведе до стаята, където щяхме да спим и да живеем. Цялото ѝ обзавеждане се състоеше от един килим в средата и няколко възглавници, наредени наоколо покрай стените. Човек лесно може да си представи колко доволни си легнахме. Все още нищо не бяхме видели или усетили от голямата опасност, на която се излагахме.

Рано сутринта мюдирът ни заведе при голямата джамия. Тази толкова известна светиня беше естествено онази забележителност, която трябваше да посетим най-напред. Той ни разведе навсякъде, показва ни и ни обясни всичко. Ако знаеше само, че сме християни!

Високият, снабден с кули външен зид, представлява строителна безвкусица и не дава ни най-малка представа за блясъка и великолепието, които обгражда. Джамията е един шедьовър на арабската архитектура с над триста колони от гранит, порфир и мрамор. Тя има двадесет врати и към стотина параклиси. Дължината ѝ е около сто и петдесет метра, а ширината — сто и двадесет. За съжаление, ние не можехме спокойно да се насладим на красотата на тази сграда, защото там присъстваха твърде много хора и нас не ни напускаше тревогата, че е възможно сред тях да се намира някой от тибутите, който да ни издаде. За щастие, това не стана. По време на краткия ни път обратно към нашето жилище минахме покрай една отворена порта. Мюдирът посочи към нея и за наша радостна изненада ни обясни:

— Ей там живее моллата, при когото е Розата от Мурсух.

— Как се казва този благочестив човек? — осведомих се аз с най-голямото възможно безразличие.

— Почетното му име е

[48]

. Искаш ли да се запознаеш с него?

— Душата ми ще се зарадва, ако мога да видя един правовеверен, към когото Аллах е толкова благосклонен.

— Той е мой приятел. Нека влезем! Ще е щастлив да посрещне у дома си двама толкова благочестиви офицери от Маср

[49]

.

Наистина имяхме голям късмет. Заварихме моллата у дома. Той бе човек с много достопочтена външност и ние разговаряхме с него около половин час. Но нито стана дума за Рахел, нито успяхме да я видим. Не биваше да злоупотребяваме с благосклонността на щастливата ни звезда.

Щом се прибрахме, мюдирът ни покани в жилището си, където сред благоуханен тютюнев дим ни попита какво мислим да предприемем най-напред относно нашата делова работа, а именно покупката на коне. Отговорих му:

— Доколкото ми е известно, в околностите на Каируан пасат стадата на две племена — на уалад кралифа и на уалад салас. Кое от тях има по-хубави коне?

— И едните, и другите, но уалад саласите се намират по-близо, а шейхът им ми е задължен. Той сигурно ще ви посрещне добре. Ако нямате нищо против, ще се радвам много да ви придружа.

— Така само ще увеличиш благодарността ни.

— Тогава нека тръгнем на път веднага щом обядваме и малко подремнем.

Този човек беше извънредно услужлив и дълбоко в себе си съжалявах, че бяхме принудени да го мамим. След като се прибрахме в нашата стая, Диксън изказа същата мисъл, а после продължи:

— Можем да сме много доволни от досегашния си успех. Вече знаем къде да търсим Рахел. Но как ли ще се доберем до нея и как ще я изведем от града?

— За това — по-късно. Първо трябва да намерим добри коне. Тези нищо не струват.

— До Суза все ще издържат.

— До Суза ли? На връщане няма да минем оттам. Това би означавало сигурната ни гибел.

-Защо?

— Естествено, ще ни преследват. Ще можем ли в Суза достатъчно бързо да се спасим на някой кораб?

— Не, прав си! Би трябвало съвсем случайно точно тогава на пристана да има някакъв плавателен съд.

— И в такъв случай рискът остава твърде голям, понеже, ако екипажът е съставен от мюсюлмани, те ще ни предадат в ръцете на преследвачите. Можем да избягаме само по суша, и то в посока към Сфакс.

— Тогава наистина ще са ни нужни много добри коне.

— Които ще купим днес от улад саласите. Ако ще отвлечаме Рахел от Каируан, всичко трябва да е подготвено. Ще са ни необходими и дрехи за девойката. Тя не може да ходи или да язди през града в женското си облекло.

— Не може. Веднага ще се погрижа за това. Тръгвам към пазара за дрехи.

— Знаеш ли къде се намира?

— Ще разпитам.

— Но внимавай да не ти се изпречи на пътя някой от тибутите! Той действително изпълни задачата си успешно; съвсем скоро донесе всички необходими дрехи за Рахел, които сигурно щяха да ѝ станат. Облечена в тях, тя несъмнено щеше да изглежда като някое хубаво четиринадесетгодишно момче.

Следобед полегнахме малко да си починем, а после на коне поехме към селото на улад саласите. Освен «фелдмаршала» ни придружаваха и неколцина негови офицери. Посрещнаха ни добре и ние купихме три чудесни много бързи коня заедно с пълната амуниция, обаче не ги взехме с нас в града. Животните останаха на пасището и се уговорихме, че ще можем да дойдем да ги вземем веднага щом ни потрябват.

Всъщност нищо неподозиращите мюсюлмани би трябвало да си зададат въпроса защо ли се нуждаехме от три коня, и то заедно със седлата. Но не било писано проникателността им да бъде дълго поставена на изпитание, понеже решителната развръзка беше много по-близко, отколкото си мислехме. Когато вечерта отново останахме сами, ние започнахме да кроим различни планове, да ги съпоставяме и преценяваме. Ала това се оказа излишно, понеже всичко стана от само себе си без нашата намеса.

На сутринта «фелдмаршалът» ни подкани пак да посетим джамията. Никак не ни се искаше, обаче не биваше да му отказваме. В една от колонадите се срещнахме с моллата, който се зарадва да ни види, показа ни по-значимите параклиси и после ни покани в дома си. Още предишния ден беше забелязал, че съм запознат с мохамеданската литература и искаше да ми покаже преписа на някакъв религиозен труд, който бил направил собственоръчно. Дори да ни беше възможно да откажем, пак нямаше да го сторим, защото се надявахме да узнаем нещо за Рахел. И така, тръгнахме с него.

В стаята седяхме четирима души — моллата, мюдирът, Диксън и аз и говорехме за книгата. Внезапно вратата се отвори и видяхме... Рахел, която по някаква причина идваше при своя учител. Тя бе твърде млада и твърде неопитна, за да може да се овладее или да се преструва и аз веднага си казах, че решителният миг е настъпил.

Скочих на крака. Диксън също. Рахел остана няколко секунди като вцепенена, но после безкрайно зарадвана извика:

— Моят любим, моят любим! Хамдулиллах, спасена съм! Свободна съм! Дошъл си, както вярвах, и си ме намерил!

Тя стремително се втурна към него и в следващия миг увисна на врата му.

В този момент и двамата мюсюлмани бързо се изправиха на крака.

— Машаллах, те се познават! Какво значи това? Тя е еврейка, а е в прегръдките на мохамеданин! — възкликна «фелдмаршалът».

— Тя, годеницата на един тидиту! — слисано добави моллата. — Това е грях, не бива да търпим подобно нещо!

Той се опита да раздели двамата, обаче девойката го отблъсна от себе си енергично като мъж и извика:

— Махни се, мъчителю! Теб те купиха, за да ме изтезаваш душевно, и аз не можех да се защитавам. Но ето че моите закрилници и приятели са вече тук, ето ги тези двама християни, те ще ме освободят и ще...

— Християни... християни...! — изкрещяха моллата и офицерът в един глас.

Двамата втрених погледи в нас, а «фелдмаршалът» ме сграбчи за ръката и ме попита:
— Тя те нарече християнин? Да го повярвам ли? Истина ли е? Кажи ми в името на твоето душеспасение дали е вярно, или не!
— Да, християни сме — отговорих аз невъзмутимо.
— Християни, християни, гяури, крастави псета в свещения град Каируан! Те бяха с нас в джамията и я оскверниха! Трябва да бъдат разкъсани като мърша! Аз ще ...
Той се завтече към все още отворената врата и моллата го последва. Искане да извикат навън ужасната новина, ала аз бях по-бърз от тях, дръпнах ги назад и затворих вратата.
— Гяур! — изрева в лицето ми «маршалът» — Гяур! — изкрещя и моллата.
Отговорих им с юмрука си. Два удара по главите им и двамата рухнаха на земята в безсъзнание.
— Бързо, бързо, да изчезваме! — каза Диксън и хвана Рахел за ръката, за да я поведе след себе си.
— Чакай! — предупредих го аз. — Да не прибързваме, иначе сме загубени. Рахел, знаеш ли улиците на града?
— Почти всички — отвърна ми тя силно задъхана от вълнение.
— А южната градска порта, през която се минава за пасищата на улад саласите?
— И нея я знам.
— Тогава бързо тръгвай към тази порта и после продължавай нататък, ала бавно, за да не привлечеш вниманието на хората.
— Защо... аз... аз... — заекна тя.
— Тръгвай, тръгвай! Не бива да губим нито миг, иначе няма да успеем.
Диксън понечи да възрази, но аз изтиках девойката навън, а него задържах. Тук нямаше нито въжета, нито ремъци, затова бързо нахсях тюрбана на моллата на ленти и с тях вързах двамата. С останалите парчета затъкнах устата им да не викат. После се втурнахме към дома на «маршала». Подканих Диксън да извади от нашата стая всичките ни вещи, а аз се отправих към задния край на двора, където бяха подслонени конете ни. Оглавниците им също бяха там и се заех да ги оседлавам. Някои войници ме видяха и се приближиха, надойдоха и неколцина офицери. Попитаха ме накъде съм се разбързал. Дадох им уклончиви отговори. После се появи и Диксън, който носеше всичките ни вещи. Аз взех моите две пушки и се качих на коня. Американецът последва примера ми и ние потеглихме. Изглежда едва сега у военните се породиха подозрения, че работата ни не е съвсем чиста. Зад нас проехтяха силни викове, но не им обърнахме внимание, а излязохме през портата ходом. На улицата преминахме в тръс. Знаехме как да стигнем до южната градска порта. Когато свърнахме от четвъртата улица в петата, там видяхме гъста човешка тълпа, която се движеше право срещу нас. Диксън изплашено извика и посочи с ръка натам. Забелязах Тахаф, който се бе натъкнал на Рахел и я беше принудил да се върне обратно. До него имаше и още двама тибутите. Рахел отчаяно се съпротивляваше. Именно тази сцена беше насъбрала толкова зяпачи.
— Пришпори коня си да мине право през тълпата и после препускай към портата! — подвикнах на Диксън.
— Но Рахел... моята любима! — възрази ми той.
— Аз ще я взема!
— Тибутите няма да я пуснат!
— Глупости! Знаем какво правя! Разчитай на мен! Напред, побързай!
Тези думи му повлияха. Той се вряза в човешката тълпа и конят му събори няколко души. Тахаф го позна.
— Християнин, християнин! — изрева той, като в изненадата си пусна Рахел.
Аз използвах това и смуших коня си да застане между него и девойката. Тогава негодникът ме забеляза и изкрещя:
— Още един! Още един! Дръжте ги! Убийте ги! Тибутите му запригласяха. Наведох се от седлото, сграбчих Рахел с дясната си ръка, метнах я при себе си на коня и препуснах. Зад гърба ми се разнесоха яростни крясъци. Жребецът ми полетя надолу по улицата, минах и по следващата, а после изхвърках през портата извън града. Там догоних Диксън.
— Слава Богу, Рахел е с теб! — извика ми той.
— Сега няма време за приказки — отвърнах му. — Давай по-бързо към улад саласите!
След пет минути градът изчезна зад нас. Четвърт час по-късно, още отдалеч малко надясно забелязахме първото стадо овце на саласите. Спуснах Рахел на земята и й наредих:

— Продължавай да вървиш все направо! След малко ще те догоним!

Тя се подчини, а ние препуснахме към бивака на уалад саласите, за да вземем конете си. Дадоха ни ги без никакви възражения, макар че се учудиха на голямата ни припряност. Те дори ни помогнаха при оседлаването на животните и направо се слисаха, когато на тръгване им подарихме старите си коне.

Четвърт час след раздялата си с Рахел ние отново бяхме заедно. Помогнахме ѝ да възседне третия кон и се понесохме в галоп тъкмо навреме, защото на север забелязахме облак прах, вдигнат от група ездачи. Едва по обед спряхме при някакви храсталаци, където се забавихме, колкото Рахел да може да облече мъжките дрехи. Бяхме спасени. Не е необходимо да описвам щастието на Розата на Мурсук и на нейния любим от «Билад Амирика»...

Здрави и читави се добрахме до Сфакс, където имахме големия късмет да заварим на котва параход на Сосиета Рубатино, който ни взе до Триполи. По време на пътуването разказахме на Рахел за смъртта на Манасе бен Ахараб, както и че той не е бил истинският ѝ баща. Тя много плака, но намери утеха в щастието, че завинаги щеше да остане със своя любим. По пътя за Каируан тибутите я бяха отвлели като пленница, но се бяха отнасяли с нея доста сносно. А как се зарадва само, когато с един керван от Мурсук в Триполи пристигна нейната вярна Ребека! Това бе работа на Диксън. Добрата женица тръгна с голяма радост за «Билад Амирика» заедно с младата двойка.

А амулетът?

Откакто се помнеше, Рахел винаги го беше носила на врата си, окачен на тънка верижка. Той представляваше малка кожена кутийка, чиито ръбове бяха здраво защити. Когато тя ги разряза, се показва кръгло портретче, на което бе изобразена красива характерна мъжка глава — истинска миниатюрна живопис. Успяхме да извадим малката тънка пластинка. За мое смайване на обратната ѝ страна прочетох:

«Робер Сюркуф, Париж 1804»

Дали именно този човек беше «прочутият капитан», за когото е говорил умиращият моряк? Много вероятно. За съжаление издирванията, проведени от Диксън и мен, не доведоха до стопроцентова сигурност. Но онова, което узнах при това разследване относно историческата личност на Робер Сюркуф, съм описал в следващата повест [50]

.

Информация за текста

© 1992 Веселин Радков, превод от немски

Karl May

Von Mursuk bis Kairwan, 1887

Източник:

<http://bezmonitor.com>

Издателство «Отечество», том 16

София, 1994г.

(Bd. 38)

Свалено от «Моята библиотека»
<http://www.chitanka.info/lib/text/1864>

Последна редакция: 2006-08-10 20:36:53

1

Кладенец. Б. нем. изд.

2

Сокол. Б. нем. изд.

3

Кърпа за глава. Б. нем изд.

4

Търговец. Б. нем. изд.

5

Учен. Б. нем. изд.

6

Германия. Б. нем. изд.

7

Французин. Б. нем. изд.

8

Вилхелм. Б. нем. изд.

9

Писател. Б. нем. изд.

10

Лисица. Б. лем. изд.

11

Кукувица. Б. нем. изд.

12

Крумири — скотовъди, живеещи по границата между Алжир и Тунис. Б. пр.

13

Знамето на Пророка. Б. нем. изд.

14

Молитвена брoеница. Б. нем. изд.

15

Вид акация. Б. нем. изд.

16

Поздрав за добре дошъл. Б. нем. изд.

17

География. Б. нем. изд.

18

Бог да те благослови!

19

Треска вследствие на нараняване. Б. нем. изд.

20

Бъди добре дошъл! Б. нем. изд.

21

Дъщерята на дома. Б. нем. изд.

22

Госпожица. Б. нем. изд.

23

Сряда. Б. нем. изд.

24

Четвъртък. Б. нем. изд.

25

Войници и полицаи. Б. нем. изд.

26

Чужденец. Б. нем. изд.

27

Обширна област в днешна северозападна Либия. Б. пр.

28

Любовник, годеник. Б. нем. изд.

29

Хан за кервани, странноприемница. Б. нем. изд.

30

Носилка, поставяна на гърба на камилите. Б. нем. изд.

31

Лекари. Б. нем. изд.

32

(Свидетели. Б. нем. изд.

33

Последна воля, завещание. Б. нем. изд.

34

Холера. Б. нем. изд.

35

Моряк. Б. нем. изд.

36

Франция. Б. нем. изд.

37

Капитан на кораб. Б. нем. изд.

38

Амулет, медальон. Б. нем. изд.

39

Странноприемници. Б. нем. изд.

40

Управител на град. Б. нем. изд.

41

Офицери. Б. нем. изд.

42

Капитан. Б. нем. изд.

43

Полковник и майор. Б. нем. изд.

44

Фелдмаршал. Б. нем. изд.

45

Роза. Б. нем. изд.

46

Лейтенант. Б. нем. изд.

47

Духовник, учител. Б. нем. изд.

48

Абу Дияна Баща на благочестивостта. Б. нем. изд.

49

Египет. Б. нем. изд.

50

Става дума за приключенската повест «Капитанът на корсарите». Б. пр.

- [Карл Май](#)
 -
 - [info](#)
 -
 - [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
 - [5](#)
 - [6](#)
 - [7](#)
 - [8](#)
 - [9](#)
 - [10](#)
 - [11](#)
 - [12](#)
 - [13](#)
 - [14](#)
 - [15](#)
 - [16](#)
 - [17](#)
 - [18](#)
 - [19](#)
 - [20](#)
 - [21](#)
 - [22](#)
 - [23](#)
 - [24](#)
 - [25](#)
 - [26](#)
 - [27](#)
 - [28](#)
 - [29](#)
 - [30](#)
 - [31](#)
 - [32](#)
 - [33](#)
-

Карл Май

Отвличане в пустинята

Връщах се в Мурзук от едно излизане из планините на Судах. Пред нас вече се простираха крайградските градини от палми, маслини, смокини, праскови и зарзали. Моят слуга Али спря храбрия си кафяв жребец, за да развие лъвската кожа, която беше пристегнал зад себе си. Жителите на селището трябваше да видят, че сме дръзнали да предизвикаме на битка Господаря с голямата глава, както арабинът има навика да нарича лъва.

Усмехнато го оставих да действа, защото, макар и малко суетен, Али беше слуга, какъвто само можех да си пожела. Издръжлив и силен, хитър като лисица, но същевременно верен и предан на своя господар, вещ във всички наречия и обичаи на пустинните жители... въобще можех да разчитам на него във всяко отношение. Беше ми го препоръчал съдържателят на известния с доброто си име „Отел д'Ориент“ в Алжир. Оттам ме бе придружавал през Тунис, Триполи и Сокна до Фесан и беше твърдо решен да дойде с мен и по-нататък през Ауджила и Сива до Кахира. Беше привързан с истинска любов към мен и сигурно щеше да остане до мен чак до Сибир, ако в главата ми бе залегнал планът за такова пътешествие.

Боязливите и удивени погледи, които срещаните сега от нас жители хвърляха на нашия ловен трофей, му даваха повод да се поперчи.

— Виждаш ли кахшефа¹, дето се задава там, сихди? — попита. — От дивене очите ще му изпаднат от главата, а? Да-а, имам си аз господар, който е голям талеб² и ефенди и не се бои дори от Асад, Размирника³! А пък аз, Али ел Хакеми бен Аббас бен Ер Руми бен Хафс Омар бен Назафи, наследих от бащата на моя брат кремъклияката на мъдрия султан Сюлейман⁴ който разговарял с животните и не се страхувал даже от черната пантера, дето е къде-къде по-опасна от лъва, наричан от нас Абу ел Селселе, Баща на земеръса!

Трябваше да отдам признанието си на изискаността, с която съумя да постави храбростта си над моята. Оставих го спокойно да си приказва, докато стигнахме къщата на моя приятел, еврейския търговец Манасе бен Арахаб. Хвърлих на Али юздите на коня си, отидох до отреденото ми жилище да се преоблека и потърсих после домакина. Учудих се, че не срещнах никого от многобройната прислуга, и истински се изплаших, когато влязох в дивана и не заварих достопочтения Манасе да седи както обикновено с подвити крака — поза, която турчинът нарича „рахат отурмак“, почивка на краиниците — а легнал, с разбъркани коси, заровил дълбоко лице във възглавницата.

— Салам алейкум! (Мир на теб!) — поздравих го аз.

— Салам? (Мир?)... Как да бъде мир в къщата на Бен Арахаб, където чешмите оплакват и стените окайват... ах, ти ли си? Ти? Хвала на Господа, Всемогъщия, който те върна на мястото на нещастieto! Бъди добре дошъл, ефенди, и чуй мъката, дето ни споходи!

— Какво се е случило? — попитах, потресен от израза на отчаяние, крило можеше да се прочете по бледите му черти.

— Какво се е случило? Богът на моите деди отвърна лик от мен и ми отне детето, щастието на моята старост, най-голямата ми радост на земята.

— Твоето дете? Рахил? — извиках слисано. — Умря ли?

— Умряла? Ех, по-добре да беше умряла! Тогава щях да изкажа благодарност на Господа, че ми е оставил поне нейния гроб, за да изплаквам на него сълзите си и теша жената, която ми даде единственото, добро дете! Защо ли не си останах в Сокна, където няма пустинни разбойници и грабителите на дъщери! Защо ли дойдох в Мурзук да множа богатството си чрез търговия с кафила⁵! Ти познаваше Рахил,

дъщерята на моето сърце, детето на моята душа, гордостта на моя живот. Тя беше млада като Суламит, красива като Витсавее и горда като Юдит, героинята от града Ветилуя. Тя беше светлината на моите очи, звездата на моите дни и слънцето на моето, съществуване. Сега звездата угасна и слънцето залезе. Горестта ще ме отнесе в гроба, както е щял да си иде Яков заради Йосиф, продадения!

По време на тези чисто ориенталски сърдечни излияния сълзите му се стичаха на тежки капки по сивата брада. Той опита да ги подсуши и продължи:

— Тя си очерта очите с кхол и си облеche украсената със златна сърма дреха, за да се разходи на наслада със своите приятелки пред портата Аин ел Шемс⁶. Но ето че пристигнали двама силни ездачи с дълги кремъклийки и остри ханджари⁷. Единият я дръпнал на коня и препуснали с нея навътре в пустинята.

Тъкмо исках да го попитам кога се е случило това, когато влезе един от слугите, поклони се смирено до земята и извести:

— В двора има един мъж, който иска да говори с теб, о, господарю!

— Аз не говоря, не приказвам, не искам никого да виждам. Кажи, заминал съм... кажи, мъртъв съм, умрял съм от печал и голяма скръб!

— Казах му го — отвърна човекът, който добре познаваше господаря си, — но той иска да говори с теб за някаква сделка, при която можело да се спечелят много кесии!

— Голяма сделка... много кесии? Какво ме грее сделката и защо са ми кесиите, когато изчезна Рахил, единствената наследница на моите имоти! Кой е мъжът?

— Един арабин със златен аграф на бурнуса и обковани със сребро пищови.

— Златен аграф... обковани със сребро? Нека дойде!

Звънът на благородния метал имаше при моя приятел същата сила като неговата болка. След няколко мига оповестеният мъж влезе с горда, достолепна поза.

— Салам алейкум! — поздрави, без да наведе и с един цол глава.

Беше волен син на пустинята и идваше при един гяур, правоверен при един юдеин.

— Мир на теб! Как е името ти и какво искаш от мен?

— Името ми е страшно като това на нел тимзах, крокодила, а какво искам, ще чуеш, Манасе бен Арахаб!

Изговори го с твърд, дълбок глас. И макар да бе спуснал края на чалмата си като лишам⁸, забелязах все пак, че тъмните му очи претърсват с остър поглед помещението.

— Ти имаш една дъщеря, нали? — продължи с въпрос.

— Една дъщеря! Познаваш ли я... виждал си я... знаеш за нея, по която разпратих всичките си хора? — извика Манасе, докато се надигаше с напрегната физиономия.

— Нито твоите слуги, нито беят с неговите войници, при когото си ходил, ще я намерят, та и нито дори пашата от Триполи. Всички шеятин⁹ да разпратиш, пак ще е напразно, защото... тя е при мен!

— При теб? — Манасе скочи напълно и пристъпи към него. — Как си се добрал до нея и как се казваш?

— Моето име ти е известно. Аз съм Кофла ага.

— Кофла ага!

С този възклик на ужас. Манасе слезе на мястото си, а и аз бях във висока степен изумен. Кофла ага, Господаря на керваните, биваше наричан прочутият с мрачната си слава и вдъхващ страх предводител на един гум¹⁰.

Той се появяваше ту тук, ту там и нападнаше и унищожаваше керваните, така че ни за човек, ни за животно някога нещо се чуваше. Всеки търговски керван, който не бе придружаван от многоброен военен ескорт, ставаше жертва на разбойниците и нито гневните заповеди на пашата, нито усилията на бея можеха да сложат край на техните безчинства. Сега опасният и дързък мъж стоеше пред нас и заявяваше, че Рахил се намира в негова власт.

Сигурно я беше отвлякъл за откуп, защото Бен Архаб беше известен като много богат човек.

— Да, Кофла ага! — повтори с горд тон.

— Аллах керим! Какво прави тя при теб?

— Искаш ли да я имаш отново?

— Да, да... колкото е възможно по-скоро... сега, веднага! Ти си я намерил. Искаш да я върнеш... Хамдуллиллах, ти си един честен мъж!

— Помогни му, о, Аллах, той се е чалнал! — подигра се разбойникът. — Ти ще я имаш, здрава и читава, веднага щом заплатиш десет кесии злато.

— Да заплатя? — подскочи като клъвнат от отровна змия Манасе. — Ти си я отвлякъл? Злодей, ще накарам на часа да те задържат!

— Няма да го сториш — отвърна онзи с презрителен жест. — Защото ако не се върна до един твърдо определен час, кълна се в брадата на Пророка, твоето дете ще умре! Давам ти две седмици време да набавиш кесиите и после ще ти кажа къде да ги занесеш.

— Десет кесии злато! Не мога да ги събера!

— Тогава момичето ще стане моя жена, Аллах знае, след което ще я дам на моите мъже, и после ще умре! А сега си затваряй устата, защото онова, за което Кофла ага се е закълел в брадата на Пророка, никога не нарушава. Салам алейкум! (Мир на теб!)

Без да ме удостои и с един поглед, той излезе. Манасе бен Арахаб се смъкна съсипан на възглавниците.

* * *

Бяхме от три дни на път от Мурзук за Ауджила. Експедиционният керван, към който се бях присъединил с Али, беше подготвен от Манасе, въпреки че го бях съветвал да почака, докато се открие възможност да го приобщи към по-голяма колона. Вярно, стоките бяха очаквани отдавна, а и той смяташе, че Кофла ага сега ще се занимава с десетте торбички и няма защо да се страхува от нападение. Беят не можа да му даде охрана, тъй като определената за подобни цели част — турският гарнизон при Мурзук се състоеше само от двеста и петдесет мъже — беше на път по всички посоки на ветровете.

Аз бях на друго мнение. При всички случаи бе сигурно, че разбойникът е наредил да наблюдават къщата на Бен Арахаб и следователно е научил за тръгването на кервана. Без да ме е грижа за това, бях заявил на стария, верен шейх ел джемали¹¹, че тръгвам с тях. Защото и при най-добра воля арабският разбойник не можеше да ми вдъхне страх, а и у мен се породил желание да бъда полезен с нещо на моя домакин.

Често бях виждал Рахил. Тя беше една от онези красавици, които съзряват само в Ориента. По тази причина и понеже бе родом от Сокна, с пълно право биваше наричана в главния град на Фесан Розата от Сокна. Колко често бях седял безмълвно пред нея, вгълбен в нейните очи, колко често бях получавал от ръката ѝ малката кафена чаша, колко често бях слушал нейните песни, от които най-вече трябваше да ми повтаря напева на арабския поклонник „Лабехка Аллах хюмех“¹².

Сега се намирахме, както казах, от три дена на път и не бяхме забелязали нищо подозрително. Беше по времето на Аср, времето за потегляне на всички истински араби, два часа преди залез-слънце. Яздех начело на кервана до шейх ел джемали, който ми разказваше за опасностите на пътуването през пустинята, понеже ме смяташе, с известно право наистина, за рхасим¹³.

Слушах неговите поднасяни по източен маниер в суперлатив описания, макар да знаех, че Сахара проявява своите най-големи страхотии не тук, в Либийската пустиня, а едва в същинската сахел.

— Виждаш ли тези камъни, сихди, дето лежат наоколо, сякаш са ги посели злите джинове¹⁴? Те са паднали от небето, когато архангелът се е борил с Шейтана. Она се държал здраво за дуварите на небето, един къс се откъртил и полетял заедно с него надолу.

— Какъв късмет, че не си стоял отдолу, иначе никакъв балсам нямаше да може да помогне на черепа ти!

— Ти май не вярваш на това, което ти казвам? Е, да, ти си един немзи¹⁵, на когото никой моллах и никой дервиш не може да помогне! Преди много, много време тук дошли храбрите уелад арфа и покорили тази обширна земя. На два захода на слънцето път оттук — той посочи на юг — били нападали няколко отломъка от ррас¹⁶. От тях те построили Ел Каср¹⁷, ала Шейтанът ги прогонил от там. Сега в двореца живеят злите джинове и който ги приближи на повече от два дена път, преминава във властта на Джехенната, Пъкъла. В името на Всемилостивия, вярвай на това, което ти казвам! Аз го знам от един благочестив марабут, на възраст пет хиляди години, който е бил там!

Не направих опит да променям възгледите му, а спрях моята хеджин¹⁸, за да оставя да се източи край мен керванът, чийто ариергард представляваше моят храбър Али. Товарните камили се движеха много бавно. Това ме уморяваше повече отколкото бързата езда на някое стройно ездитно животно. Ако принадлежи към най-предпочитаната раса бишарин-худжун, то може да изминава в непрекъснат тръс десет до двадесет немски мили¹⁹.

Моето беше такова. Реших да остана известно време тук с Али, за да почувствам напълно въздействието на величавата пустош, а после скоро да настигнем кервана с нашите бързи животни.

— Чувал ли си някога нещо за Ел Каср? — попитах слугата, когато се разположихме.

При споменаването на Двореца на духовете у мен се бе породила една мисъл, която може би си имаше своето основание.

— Ел Каср, ефенди? — Той протегна отбранително разперените си десет пръста. — Помогни ни, о, Господарю, смили се над нас с твоята благословия, защото това е прокълнатата постройка, над която не може да прелети, без да падне дори птицата на Рая²⁰! В Мурзук чух за нея. Само ел бюджет, могъщият брадат лешояд, може да се вие над двореца, защото трябва да поглъща нещастниците, заблудили се по пътя към злите джинове.

— Толкова ли се страхуваш от тези духове?

— Аллах ихаркилик (Аллах да те изгори), сихди, ако мислиш, че аз, непобедимият Али ел Хакеми бен Аблас бен Ер Руми бен Хафс Омар ен Назафи, ще побягна от някой човек или някое животно! Ти си един велик талеб и ефенди, ама Аллах ху акбар (Аллах е още по-велик) и ако ме позориш със страхливост, ще те зарежа да лежиш тук и ще си тръгна натам, откъдето съм дошъл. Я кажи, кой може да се бори с духовете, а?

— А ако тези духове са хора?

Добрият Али зейна уста до краен предел. Не можеше да проумее как така един дух ще ти бъде човек, докато не му дадох необходимото обяснение.

— Бисмиллах (В името на Аллах), сихди, ти си мъдър като султан Сюлейман, когато поискал да разреже детето! Ама що за хора биха могли да живеят в Ел Каср?

— Може би Кофла ага с неговите разбойници!

— Кофла ага... Кофла ага... Грабителя на кервани? — повтори той няколко пъти, за да направи дръзката мисъл по-приемлива.

После се изтегна на хасъра и затвори очи. Знаех, че сега няма да говори по въпросната работа, докато не е асимилирал напълно нещата. Прекъсна мълчанието си само за кратко, когато слънцето се потопи в пясъчното море. Тогава се надигна и каза:

— Сега от всички джамии прокълтява викът на мюезина: „Хай алас саллах!“ (Подготви се за молитва!) Извърни лика си, сихди, защото искам да се умия и погледна към Мека!

Вместо липсващата в пустинята вода остави през ръцете му да изтече загребания пясък и изрече предписаната глава от Корана. После отново зае предишното си положение.

Аз също се изпънах и се увих в завивката, за да се предпазя, доколкото е възможно, от непоносимия зной, който нажежената земя започва да излъчва след залез-слънце. Първоначално бях решил само след кратка почивка да последвам кервана, но тъй като той скоро също щеше да се установи на бивак и нямаше да го напусне преди зазоряване, реших да остана, където бях. На утрото по-лесно щях да проследя дирята. Сега въпреки яркия блясък на южните звезди окото не бе в състояние да достигне на кой знае колко голямо разстояние.

Накарах моята хеджин да легне на земята. Али последва примера. С помощта на няколко курабии от дуррха и нашите кирба²¹ си направихме скромна вечеря, след чието приключване потърсихме съня. Необятната шир на океана, просторните равнини на американските прерии, савани, пампаси и ляноси, разпрострелите се надълго и нашироко площи на пустинята... всички те имат толкова общо помежду си, но първите никога не са в състояние да проявят своето въздействие на пустош, самотност и безотрадност, както го прави последната, за която Фрайлиграт²² така сполучливо казва: „Проснала под Бога своята празнота като пуста и гладна просешка ръка.“ Колкото повече е отдалечен човек от себеподобните си, толкова по-могъщо е това въздействие. Той се чувства захвърлен в убийствена самота и забравя като нищожна пясчинка сред безпределното море от камънак и отломъци, от което на всяка крачка се хили към дръзкия странник грозната маска на Смъртта.

Затворих очи. Разкалената дневна светлина продължаваше да гори в тях. Бавно изпадах в неспокойна дрямка, която в разбъркан безпорядък ми представяше фигурите на Али, Рахил, Кофла ага, стария шейх ел джемали, твърдината на духовете заедно с ел бюдж, могъщия брадат лешояд, и падащата от висините мъртва Тхиур ед Джинне. Даже небесния зид видях да се проваля с трясък ведно с вкопчилиия се в него Дявол. Мятах се стенещо от едната страна на другата, докато най-сетне, малко преди изгрев-слънце, се смили да ме обори един по-дълбок сън.

Но той не трая дълго. Събуди ме гласът на Али, който бе коленичил с обърнато на изток лице. Молеше се с Фаджр, която никой добър мюсюлманин не пропуска по времето на дрезгавината, предшестваша зората.

Взехме по глътка вода и няколко хапки курабии от дуррха и потеглихме. За човек, който се е учил в Дивия Запад на Северна Америка да следва дирята на бизона, мечката или индианеца, не представляваше трудност да разчете следата на кервана по покритата с остър камънак земя, макар че, както добре виждах, не след дълго тя щеше да бъде заличена.

Трябва да бяхме изминали малко повече от миля, когато стигнахме мястото, където керванът бе бивакувал.

Земята тук образуваше една почти идеално кръгла паница, застлана с фин пясък и обрамчена от големи скални късове. Беше така енергично отъпкана, че многобройните отпечатьци нямаше как да не привлекат вниманието ми.

Слязох да прегледам това подозрително явление.

Тук бе имало някаква страшна бъркотия, може би дори се бе състояла битка, макар и не кървава. Потърсих някоя отправна точка и скоро намерих една, която ми даде пълно разяснение за нещата. Един кофла от двайсетина ездачи се бе промъкнал от юг, бе нападнал нашия керван по време на сън и го бе отвел после в същата посока. Никакъв знак не бе останал, ни най-малък, нито камилски оглавник или колче от шатра, забрало, сиджимка от някой самар или старо седло... Никаква следа

нямаше да остане от престъплението, когато периодично подухващият от юг и север вятър заравнеше стъпките.

— Али, наистина ли си ми толкова верен, както все приказваш?

— Защо питаш, о, сихди? Аз съм ти верен както капките на водата и горещината на огъня!

— И ще тръгнеш с мен накъдето те поведе?

— Хамдуллилах (Слава на Аллах), че те намерих, добрия ефенди от Немзистан²³! Ти си най-добрият господар в цялата Билад ел Руми²⁴, и Магхреб ел Аузатх²⁵, и Магхреб ел Ахза²⁶. Защо тогава да не дойда с теб? Ще вървя с тебе до края на земята и поне още десет хиляди дена път по-нататък!

— Също до Кофла ага, Али?

— Също до него, щом искаш. Че какво има толкоз? Нали живее тук, в Бахр бела мах, Морето без вода²⁷.

— Той живее в Ел Каср.

— Знаеш ли го със сигурност, ефенди?

— Да. Той е бил тук със своя кофла и е отвел нашия керван към Двореца на духовете. Там ще запази животните и стоката, а мъжете ще избие.

— Аллах да погуби кучето! Да ида ли и да го разкъсам на парчета, сихди?

— Нали познаваш Манасе бен Арахаб?

— Че как да не го познавам? Нима не съм ял при него най-хубавия кускусу²⁸?

— И си виждал също Рахил, неговата дъщеря?

— Виждал съм я. Тя има очи като Лейкум Саайде, Благодатната, а шепите ѝ са пълни с доброта и милосърдие. Но тя изчезна. Според мен някой зъл джин е бил омагьосан от нейната прелест и я е откъснал във въздуха.

— Да, зъл дух е бил, но не от онези, за които си мислиш, а от плът и кръв. Той се казва Кофла ага.

— Кофла ага? Кой ти го каза, ефенди?

— Знам го. Той я държи пленена в Ел Каср.

— Пленена? Сихди, аз познавам един, който ще иде нататък и ще я освободи!

— Кой е той?

— Той се казва Али ел Хакеми бен Аббас бен Ер Руми бен Хафс Омар ен Назафи.

— Сериозно ли говориш, Али?

— Мислиш, че ще седна да си правя майтап с Кофла ага?

— Е, добре. Аз тръгвам с теб. Нещата касаят живота на мнозина мъже и свободата на дъщерята на Бен Арахаб. Направиш ли всичко, което поискам, ще получиш наградата, обявена за главата на Кофла ага от бея на Фесан. Напред, да проследим дирите!

— Бисмиллах (В името на Аллах), сихди! Но позволи по-напред да се помоля с Фатиха. Аллах помага на онзи, който се обръща към него в миг на опасност!

Коленичи върху седлото на своето спокойно животно с обърнато към слънчевия изгрев лице и започна да изрича Фатиха, първата сура на Корана, която е предписана на вярващите за всички важни начинания. След това подкарах моята бишаринхеджин в галоп, за да достигнем възможно по-скоро Двореца на духовете.

В продължение на почти два дни спазвахме южна посока. Малкият запас от провизии и вода, разчетен само за един ден, отиваше, въпреки постенето, към своя край и бе време да достигнем целта на нашата езда.

Който си представя пустинята като някоя голяма равнина, изпълнена само с пясък, се намира в заблуда. Пред нас постепенно се извисиха острите, фантастични контури на една планинска верига, между чиито предхълмия водеше дирята, служеща ни като пътеуказател. От час на час тя ставаше все по-тясна и тъкмо заобикаляхме един скалист издатък, Али спря животно си и с обичайното „Еоаххх“ му даде заповед да коленичи. Веднага последвах примера му — трябва да си имаше причина да не се показва.

— Аллах керим! (Аллах е милостив!) Виждаш ли гума ей там, сихди?

Проследих с поглед протегнатата му ръка. Пред нас лежеше широка кръгла долина, обхваната от стръмно извисяващи се планински стени. Точно срещу нашия наблюдателен пункт, на приблизително три четвърти час път, върху зъберите на ррас се издигаше една странна зидария. Към нея нагоре се бе устремила една дълга колона ездачи. Взех далекогледа и разпознах нашия керван. Воден и пазен от разбойниците, той постепенно изчезна зад древната, порутена порта. Планът беше бързо съставен. Не биваше да се показваме и поради това трябваше да заобиколим откритата котловина.

— Назад, Али, това е Ел Каср, трябва да стигнем до него по обиколен път!

Пътят, по който сега поехме, беше калпав, направо отвратителен. Трябваше да побързаме да стигнем мястото преди приближаващото спускане на мрака. Носехме се по тесни странични оврази, по диви и голи клисури, прехвърляхме стръмни планински хребети, сякаш хиляди джинове ни гонеха към гибелния Дворец на духовете. В основата си нашето начинание беше малко необмислено. Но, както вече казах, Кофла ага не можеше да ми вдъхне никакъв страх и открито признавам, дори се радвах на предстоящото приключение. Разчитах на нашите добри оръжия и на своето щастие, което до момента не беше ме напускало и в най-критични ситуации. На храбростта на Али можех гарантирано да се опяна. Откакто знаеше, че Ел Каср не е обитаван от духове, а от хора, изгуби всякакъв страх към двореца.

Сега се спускахме по една тясна вади²⁹, чието дъно бе обрасло с острата, режеща трева еспарто. Наблизо трябваше да има вода. И наистина, когато излязохме от ъгъла, който долината описваше, насреща ни проблесна жадуваният елемент. Това беше биркет, малко езеро, каквито се срещат тук-там из пустинята и имат вода само за кратко време, а през останалата част от годината са празни и пресъхнали.

И нещо друго забелязах: бяхме достигнали Ел Каср. Вади имаше една много дълга, но броени лакти широка странична клисура, едната страна на която се изкачваше почти отвесно до зидовете на замъка. Точно заради тази стръмнота не можехме да бъдем видени отгоре. Навлязохме в клисурата. Не бяхме напреднали кой знае колко, когато Али посочи нагоре.

— Виждаш ли ел бюдж, големия брадат лешояд, с неговите жени и деца, ефенди?

Цяло ято лешояди се беше дигнало над нас, а след броени крачки намерихме клисурата гъсто осеяна с оглозгани и избелели кости. Бяха човешки и вероятно, помислих си с тръпка на ужас, останките на нещастните камилари, пленявани в пустинята, откарвани към Ел Каср и бутани от скалите в бездната. Ето кое значи лежеше в основата на преданието за ел бюдж, могъщия брадат лешояд, който се виел над Двореца на духовете!

Излитането на птиците можеше да издаде нашето присъствие. Трябваше да почакаме, докато се успокоят. Насочих животното си към един процеп, който забелязах в скалистата клисура. Слязох и тъкмо се канех да прегледам отвора, когато от него излезе един мъж, носещ два меха от кожата на суданска коза. Сигурно имаше намерение да отиде до биркет за вода. В миг го пипнах за гърлото и го склещих така силно, че не бе в състояние звук да издаде, а в следващата минута лежеше вързан на земята. После опрях камата на гърдите му.

— Слушай какво ще ти кажа, човече! Опиташ ли да се отбраняваш, или с един звук само да изречеш лъжа, тази стомана ще те прати надолу в Джехенната!... Кофла ага в Ел Каср ли живее?

— Да, сихди — простена той, изпълнен със страх.

— При него ли е Рахил, дъщерята на Манасе Бен Арахаб?

— Да.

— През тази цепнатина ли се стига до Двореца?

— Да.

— Колко мъже сте?

Той се поколеба с отговора, но едно леко бодване подпомогна добрата му воля.

— Двайсет и четирима.

— Къде е сега агата?

— В своя диван.

— А другите?

— При плячката.

— Къде?

— Недалеч оттук.

— Закълни се в брадата на Пророка, че си казал истината!

— Заклевам се!

— Стани и ми показвай пътя. Ако си покорен, нищо няма да ти се случи, но направиш ли и най-малкия опит за предателство, изгубен си! Къде са пленниците?

— Затворени са.

— Добре. Изкачвай се сега напред!

Хванах края на въжето, което свързваше ръцете му на гърба, и след като Али върза камилите, навлязохме в процепа. Арабинът не беше въоръжен. Всеки от нас, освен камата, носеше двуцевка и чифт двуцевни пищови, а аз имах и два шестгнздови револвера. Всички оръжия бяха заредени. В началото процепът навлизаше хоризонтално в скалите, а после постепенно започна да се изкачва. С помощта на обитателите на замъка беше превърнат в проходим ходник.

По мое мнение трябваше вече да сме близо до повърхността на скалите, когато долових гласове. Бяхме стигнали до една врата. Приблжих предпазливо и надникнах в намиращото се зад нея помещение. В него от пръв поглед разпознах склада на ограбените стоки. Беше запълнен почти до тавана с бали и разните вещи, който един керван носи със себе си. На мъждивата светлина на факел от камилски тор различих и изброих над дваайсет мъже. Част от тях бяха заети, а другите се мотаеха безцелно. Затръшнах тежката старовремска врата и втиках в зидовете яките резета. Моето щастие ми остана вярно и днес. Бандата на Кофла ага беше пленена.

— Покажи ми мъжете, които дойдоха преди малко! — наредих на арабина.

Той измина известно разстояние нагоре и спря пред втора врата. Подадох въжето на Али и пипнешком се ориентирах в тъмното. Тук също бяха монтирани здрави резета. Отворих.

— Салам алейкум, люде! Излезте, вие сте свободни!

— Хамдуллиллах! (Слава на Аллах!) Ти ли си наистина, сихди? — прозвуча радостният глас на стария шейх ел джемали.

— Аз съм. Исах да се убедя в истинността на онова, което ти е разказал твоят благочестив пет хиляди годишен марабут, и плених злите джинове.

Отведох го с половината от хората му до вратата на складовото помещение и му предадох стражата, а с другите продължих след нашия водач.

Най-сетне излязохме на дневна светлина.

— Лабехка Аллах хюмех! — чух да пее над нас познат глас. Беше Рахил.

— Къде е диванът на агата? — попитах арабина.

— Върви нагоре по тези стълби! Ще минеш през две помещения и в третото ще го намериш.

— Елате с мен и ме чакайте пред вратата!

Краткият здрач на Юга вече се бе спуснал, когато влязох в дивана, но съумях все пак да забележа разкоша в подредбата на тези покои в древните руини. Кофла ага седеше на ценен килим, тежащ най-малкото четири центнера³⁰, и беше до такава степен ангажиран с наргилето³¹ си, че не чу влизането ми.

— Салам алейкум! — поздравих аз. — Оглушал ли е Унищожителя на кервани, че не долови стъпките на моите нозе?

При звука на непознатия глас той скочи и пристъпи с няколко бързи крачки към мен. Позна ме и посегна към ятагана.

— Аллах акбар! (Аллах е велик!) Кой те доведе, чужденецо, от Мурзук до Ел Каср и как приближи, без да сме те видели?

— Дойдох да взема Рахил, дъщерята на Манасе бен Арахаб.

— Тя не е тук. Носиш ли десетте торбички?

— Тя е тук, Баща на убийството и Създател на грабежа, а торбичките са в Мурзук.

— Иди тогава и ги донеси!

— Ба! Ти никога няма да ме пуснеш да си тръгна, защото така свърталището на Кофла ага ще стане известно, а ще наредиш да ме хвърлят от скалите както всички други!

— Кълна се в брадата на пророка, ти право каза, гяур! Предай си оръжията!

— Ще трябва сам да си ги вземеш!

Измъкнах револвера. Той сигурно още не беше виждал такъв малък инструмент.

— Майтапиш ли се с мене? Заклевам ти се в Мохамед и всички свети халифи, сложи оръжията си, иначе ставаш дете на Смъртта!

— А аз ти се заклевам в Иса бен Мериам, когото ние наричаме Исус, синът на Мария, че ще ти раздробя ръката, ако не хвърлиш веднага острието на пода!

— Тогава умри, келб, куче!

Втурна се към мен. Натиснах спусъка... ръката му се смъкна и вдигнатото оръжие падна с дрънчене на земята. Но той незабавно го грабна с лявата и с яростен крясък скочи непосредствено до мен. Дръпнах спусъка за втори път, лявата му ръка също беше улучена и сега той самият рухна.

— Амахл, насам, Али! — извиках.

Верният слуга влезе и се хвърли върху ранения, който се напегна под прегръдката му като простреляна пантера. Нищо не му помогна. Освободените камили също притичаха. Беше здраво вързан.

Отново влизахме тържествено в Мурзук. Бяхме взели само Кофла ага, главатаря на разбойниците. Неговите мъже все още се намираха в Ел Каср под охраната на останените камили. Войниците на бея щяха да отидат да ги подберат.

Унищожителя на керваните яздеше, здраво вързан на камилата си, между Али и стария храбър шейх ел джемали. Следвахме аз и Рахил, която с прехласнато лице поздравяваше от закрепения на гърба на камилата тахтиреван³² ханните градини на града. Сегашната ни плячка беше по-ценна от кожата на Абу ел Селселе, която при предишното ни тържествено влизане бе красяла гърба на коня на Али. Той и сега бе не по-малко горд от нашия улов. Когато стигнахме първите къщи, дойде до мен.

— Сихди, виждаш ли фондукиха³³ там до вратата как любопитно зяпа кой ли може да е нашият пленник? Ти си един велик ефенди и талеб, ама твоят слуга Али ел Хакеми бен Аббас бен Ер Руми бен Хафс Омар ен Назафи хвана Кофла ага и го върза, както човек връзва ел дибб, страхливия чакал. Той е един храбър герой и ще поиска от бея да му изплати наградата... ако ти е угодно!

info

Информация за текста

© 1998 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Ein Wüstenraub, 1877

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: BHorse, 2010

Издание:

Карл Май. Олд Файерхенд
Редактор: Мая Арсенова
Коректор: Мариета Суванджиева
Техн.редактор: Никола Хростов
Оформление на корицата: Студио „Seven“, Габрово
Издателство „Калпазанов“, Габрово, 1998

Band 71. Old Firehend. Karl-May-Verlag, Bamberg

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://chitanka.info/text/15987>]
Последна редакция: 2010-05-16 12:00:00

notes

1

Околийски управител — б.а.

3

Лъва — б.а.

Цар Соломон — б.а.

Керван — б.а.

Слънчев извор, Източна порта — б.а.

Дълга кама — б.а.

Було пред лицето — б.а.

Шеятин — мн.ч. от шейтан — дьявол — б.а.

Разбойнически керван — б.а.

Тук съм, о, Аллах — б.а.

Новак — б.а.

Немец — б.пр.

Отделна планина — б.пр.

Планинска крепост — б.пр.

Ездова камила — б.пр.

Пътна мярка за дължина = 7420м. — б.пр.

Лястовица — б.пр.

Малки водни мехове за лична дневна употреба — б.а.

Фердинанд Фрайлиграт (1810 — 1876) — немски поет, преводач — б.пр.

Немзистан — Германия — б.нем.изд.

Европа — б.а.

Египет — б.а.

Северна Африка — б.а.

Пустиня — б.а.

Булгур с овча лой — б.а.

Долина — б.нем.изд.

30

Мярка за тегло = 100 кг. — б.пр.

Водна лула — б.нем.изд.

Женска носилка — б.нем.изд.

Ханджия, гостилничар — б.а.

Annotation

По време на пътешествие из арабската пустиня Кара бен Немзи и хаджи Халеф Омар се натъкват на тайнствен слепец-пророк. Тази книга отбелязва прехода от романтичния разказ към по-късния творчески период на автора. Особено внушително е описано видението за Страшния съд.

- [Карл Май](#)
 - [1. Към Мека](#)
 - [2. Слепият мюнеджи](#)
 - [3. Персиецът](#)
 - [4. Шейх Тавил](#)
 - [5. Съкровището](#)
 - [6. Призракът](#)
 - [7. Везните на справедливостта](#)
 - [8. Преговори](#)
 - [9. Схватки](#)
 - [10. Близо до смъртта](#)
 - [11. Смъртният час](#)
 - [12. „Пустинята да съди между нас!“](#)
- [info](#)
 -
- [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
 - [5](#)
 - [6](#)
 - [7](#)
 - [8](#)
 - [9](#)
 - [10](#)
 - [11](#)
 - [12](#)
 - [13](#)
 - [14](#)
 - [15](#)
 - [16](#)
 - [17](#)
 - [18](#)
 - [19](#)
 - [20](#)
 - [21](#)
 - [22](#)
 - [23](#)
 - [24](#)
 - [25](#)
 - [26](#)
 - [27](#)
 - [28](#)
 - [29](#)

- [30](#)
- [31](#)
- [32](#)
- [33](#)
- [34](#)
- [35](#)
- [36](#)
- [37](#)
- [38](#)
- [39](#)
- [40](#)
- [41](#)
- [42](#)
- [43](#)
- [44](#)
- [45](#)
- [46](#)
- [47](#)
- [48](#)
- [49](#)
- [50](#)
- [51](#)
- [52](#)
- [53](#)
- [54](#)
- [55](#)
- [56](#)
- [57](#)
- [58](#)
- [59](#)
- [60](#)
- [61](#)
- [62](#)
- [63](#)
- [64](#)
- [65](#)
- [66](#)
- [67](#)
- [68](#)
- [69](#)
- [70](#)
- [71](#)
- [72](#)
- [73](#)
- [74](#)
- [75](#)
- [76](#)
- [77](#)
- [78](#)
- [79](#)
- [80](#)
- [81](#)
- [82](#)
- [83](#)

- [84](#)
- [85](#)
- [86](#)
- [87](#)
- [88](#)
- [89](#)
- [90](#)
- [91](#)
- [92](#)
- [93](#)
- [94](#)
- [95](#)
- [96](#)
- [97](#)
- [98](#)
- [99](#)
- [100](#)
- [101](#)
- [102](#)
- [103](#)
- [104](#)
- [105](#)
- [106](#)
- [107](#)
- [108](#)
- [109](#)
- [110](#)
- [111](#)
- [112](#)
- [113](#)
- [114](#)
- [115](#)
- [116](#)
- [117](#)
- [118](#)
- [119](#)
- [120](#)
- [121](#)
- [122](#)
- [123](#)
- [124](#)
- [125](#)
- [126](#)
- [127](#)
- [128](#)
- [129](#)
- [130](#)
- [131](#)
- [132](#)
- [133](#)
- [134](#)
- [135](#)
- [136](#)
- [137](#)

- [138](#)
 - [139](#)
-

Карл Май
Отвъд

1. Към Мека

— Сихди, как чудно хубаво е било винаги, когато ние двамата, яхнали нашите несравними коне и без чужд човек да ни съпровожда, си яздехме по красивия свят на Аллах, накъдето ни душата поискаше! И този свят принадлежеше единствено на нас, понеже нямахме никакъв придружител. Никой не можеше да ни го оспори: ние правехме, каквото си искахме, и пропускахме онова, което не ни беше по хатъра. Бяхме господари на самите себе си, защото, ако имаше някой, комуто трябваше да се подчиняваме, той се състоеше от двама души, а именно — от мен и от теб. Тогава аз често съм си се представял като повелител на целия земен мир и съм вадел от дълбините на моето съзнание непревземаемите висоти на славата си, за да се изкача в благоговеен прехлас по тях и да се спусна радостно окрилен сетне пак надолу. Това го можех, защото бяхме сам-сами и нямаше някой нежелан смутител на покоя, на когото да скимне без мое разрешение да се катери и спуща подире ми. Да, това беше едно чудесно, прекрасно време, в което преживявахме неща, каквито никой друг не е преживявал, и то само защото бяхме сами и се ръководехме само от нас си. Казвам ти, сихди, всички тези дела и събития са изписани околоръст по стените на моята душа и са забити с непреходни колчета по земята на моята памет, както човек връзва коне, камили и немирни кози, когато се бои, че през нощта ще поискат да сменят отреденото им място с друго.

Той направи пауза, за да си вземе обилно „сулука“ след това дълго изречение.

Кой беше този „той“? Който още не го е разпознал по неговия своеобразен начин на изразяване, нека чуе по-нататък. Защото той продължи:

— Та аз все още се връщам с блаженство към времената, когато трябваше да се съобразяваме само със самите нас, понеже чувствах, че мъжът е истинският господар на своето земно съществуване. Но също така хубаво и в някои отношения даже е още по-хубаво, когато човек има при себе си един тахтиреван¹ в който седи прелестната повелителка на неговата женска шатра. Мислиш ли, че тук имам право?

— Не мога да знам дали имаш тук право, драги ми Халеф — отговорих аз.

— Как? Не можеш да знаеш? И защо пък?

— Защото в този тахтиреван се намира повелителката не на моята, а на твоята женска шатра. Не аз, а само ти можеш да правиш сравнение между по-рано и днес.

— Да, правилно! За да можеш да отговориш на моя въпрос, би трябвало и ти да си взел твоята Еммах със себе си. Затова ти не можеш да знаеш колко е важно дали си оставил чаровната пазителка на твоето щастие вкъщи, или си я взел със себе си. Ти веднъж ми разказа как свещената книга на християните обяснява правилната връзка между мъжа и жената. Сещаш ли се, сихди?

— Да.

— Ти каза приблизително така: „Бог създал човека по свое подобие — един мъж и една жена. Аллах има две качества, а именно всемогъществото, към което спадат вечността, мъдростта и справедливостта, и другото е любовта, която се изразява в неговата милост, търпение, доброта и милосърдие. Щом човекът, който се състои от две същества, е подобие Божие, то мъжът трябва да е подобие на Божието всемогъщество, а жената — подобие на Божиата любов“. Добре ли съм го запомнил?

— Сравнително правилно.

— Може и да е само сравнително, но за мен — достатъчно. Откак ти ми даде това разяснение, аз винаги съм се старал да бъда подобие на всемогъществото на Аллах. Знаеш колко храбър и разсъдлив съм в битката и колко мъдър, разумен и справедлив в ръководенето на моето племе. От тази страна на моето човешко същество едва ли може нещо повече да се желае. А другата страна, която седи там в носилката и непрестанно отправя към мен своите любезни очи, е също точно такава, каквато я желае Аллах — едно подобие на любовта, която всеки ден и всеки час ме прави

доволен и блажен. Да имаш при себе си тази дарителка на щастие по време на пътуването, е благодат, от която при нашите по-раншни езди, за съжаление, трябваше да остана лишен. Казах ти, че по-рано беше хубаво, ама съм склонен да твърдя, че сега е едва ли не още по-хубаво. Сега разбираш ли ме?

— Да.

— Нима ти никога не си предприемал пътуване с твоята Еммех?

— О, напротив.

— Тогава ти навярно си седял на коня, а тя в тахтиревана?

— Не. Тахтиревани при нас няма.

— Няма? Значи тя свободно е седяла на камилата?

— Също не. В Запада хората не пътуват с камили, а с кароса² или катр³.

— Аллах! Кой може да пътува с катр?

— Всеки, който си е платил своето тескире⁴.

— Също жени?

— Да.

— Ама до жената да се курдиса някой друг, сигурно е строго забранено, а?

— Не.

— Невъзможно! Сихди, кажи откровено дали и ти някой път си седял до жена, която е от харема на друг мъж!

— Даже често! Пътувал съм не само с чужди жени, а дори и с чужди дъщери.

— А как стоят нещата с твоята Еммех, младоликата обитателка на женската ти шатра? Налагало ли се е и тя да сяда до други мъже?

— Да.

— Дано Аллах продъни вашите железници в най-дълбоката провала на Джехенната! Щом не само моята жена, която единствено аз притежавам, но и всички мои дъщери, каквито за щастие още нямам, трябва да допускат всеки градски жител и всеки непознат бедуин да сяда до страната им в катра, то хич думица не желая да чуя по вече за вашия Запад. Сихди, ти знаеш колко много те обичам и колко високо те ценя, ала като знам сега, че си седял до чужди жени и дъщери, които не са родени в твоята шатра, и че даже на твоята Еммех позволяваш да пътува с мъже, с които не я свързва акд не никах⁵, сега вече не ми е лесно да те почитам с признание като мой най-добър приятел, когото нося в сърцето си. Между мен и теб са положени релсите на вашата железница и нашите сърца се отчуждиха толкова много, че никои вабур⁶ не може повече да ги съедини. Аз те напускам и отивам при моята Ханнех, за да намеря в голямата си горест утеха при нея.

Който познава моя мил дребен Халеф, няма да остане изненадан от неговото поведение. А за онези, които още нищо не са чели за него, нека бъдат предназначени следните кратки бележки.

Хаджи Халеф Омар, сега шейх на хаддедихните от голямото племе шаммар, беше по-рано един до просия беден човек. Произхождаше от Западна Сахара. Беше ме придружил като слуга до Изтока и там има щастието да получи за жена внучката на шейха на атеибех-арабите Малек. По-късно бе избран от хаддедихните за шейх, тъй като Халеф беше единствен наследник.

Халеф беше дребен на ръст и сух, но дарен с необичайна храброст, която често преминаваше в безогледна дързост и аз трябваше да му стягам юздите. Добър стрелец, изкусен в боравенето с оръжия, издръжлив, физически силен, умерен, отличен ездач, хитър и природно интелигентен, той притежаваше вярно, златно сърце, в което не можеше да се открие и следа от фалш. Преди аз бях неговият единствен изповедник. По-късно се появиха неговата жена и синът му, но това никак не нарани отношенията ни. Нежността, с която бе привързан към жена си Ханнех, може да бъде наречена едва ли не безпримерна. Първата му мисъл сутрин и последната вечер принадлежаха на нея. За Халеф беше невъзможно да изрече името ѝ, без да му прикачи няколко от прекрасните качества, каквито тя притежаваше в

неговите очи. Кара бен Халеф, единственото им дете, сега наброяваше почти дваайсет години, а жените в Ориента, както е известно, се състаряват много бързо. Въпреки това „Ханнех, най-великолепната роза сред всички цветя на цветното царство“ си оставаше за Халеф все така млада и красива, както я бе видял преди дълго време при тяхната първа среща.

Но тя наистина беше великолепна жена. Не вярвам някоя друга да би могла да се отнася по-умело с дребния, пълен с какви ли не шури идеи хаджи. Ханнех го владееше изцяло, но с такава мъдрост — любвеобилна, винаги любезна, привидно отстъпчива, че той не чувстваше чехълчето ѝ и си нямаше и понятие, че не той, а тя беше в действителност шейхът на племето. Но пък хаддедихните наистина се чувстваха много добре.

Една от чудатостите на Халеф беше, че не можеше да запамети трайно порядките на Запада. Аз му го бях обрисувал в безброй картини, при хиляди поводи му бях обяснявал съществуващата разлика между европейския и ориенталския живот, но не виждах никакъв резултат от това. Той продължаваше да си говори за моите шатри, камили и финикови палми. Друга негова особеност беше, че обичаше да говори, особено да разказва, и то с онзи ориенталски цветист език, който лесно стига до преувеличение. Когато съм оставял хаджи Халеф да говори по този начин, без да връщам преувеличенията му към върнатата мяра, то това е ставало само за да го представя в истинския му образ, но не защото изразявам съгласие с неговия маниер на изказване. Особено когато разправяше нашите преживелици, той изпадаше в такива самохвалебствия, че често трябваше да го прекъсвам. Ориенталецът, разбира се, е свикнал с тези неща и не намира нищо фрапиращо.

Откак Халеф знаеше, че съм женен, от време на време говореше за моя „харем“, за моята женска шатра. Ема, името на жена ми, той беше префасонирал в Еммех. При него се разбираше от само себе си, че нещата около тази моя Еммех са точно същите, както при неговата Ханнех. Моят харем не биваше да притежава ни най-малко преимущество пред неговия. И най-лекият намек в това отношение можеше да го накара, както гласи баналният израз, да побеснее от яд.

Не бива да забравям да спомена, че в началото хаджията бе полагал всички усилия да ме обърне към исляма. По онова време той не подозираше, че впоследствие ще поставя Иса бен Мариям⁷ високо над Мохамед. С душата си той беше станал християнин, а с него и Ханнех и повечето хаддедихни.

По-раншните си пътувания ние бяхме предприемали сами или само с малцина временни придружители. Този път се бяхме събрали повече. Ето как.

Арабинът е на мнение, че честта е толкова по-голяма, колкото е по-дълго името. Ето защо той обикновено прибавя към името си тези на своите най-близки предшественици. Така Халеф се нарече, когато се запознах с него, хаджи Халеф Омар бен хаджи Абул Аббас ибн хаджи Давуд ал Госарах. Неговият баща следователно се е казвал Абул Аббас, а дядо му — Давуд ал Госарах. На тях двамата, а също и на себе си, беше дал титлата хаджи, с която бива отличаващ всеки мохамеданин, ходил в Мека. Само че нито Халеф, нито пък баща му и дядо му са били някога там. По-късно ние отидохме в този свещен град на исляма, но само за кратко време. Аз бях разпознат като християнин, трябваше да бягам и за щастие отървах кожата.

Оттогава едно от най-големите ми желания беше да отида още веднъж до Мека. Бях по-опитен, по-обучен в езика и по-вещ в начина и формите на общуване. Сега така добре познавах религиозните обичаи и всички свързани с тях обреди, че можех да бъда сигурен — ще мина за мохамеданин. Едва сега осъзнавах каква безразсъдна дързост е било тогава от моя страна да пристъпя в един град, в който всеки християнин го очакваше почти сигурна смърт. Още по-изявено ставаше искането ми да поема още веднъж този риск, но вече по-добре подготвен. Бях опознал исляма и по-голямата част от страните, обитавани от неговите изповедници. На два пъти бях в Кайруан — този свещен туниски град по онова време беше все още строго забранен

за християни — и благополучно бях преодолел опасността. Защо тогава да не предам на тези мои пътни студии удовлетворителен завършек с едно по-дълго пребиваване в Мека? Вярно, знаех много добре, че точно за мен това начинание е по-опасно, отколкото за всеки друг. Мохамеданските територии и селища, където ме бяха опознали като християнин, не можеха да се изброят. Бях си спечелил много приятели, но не един и двама мошеника бях превърнал в свои непримирими врагове. Като добавим към това и чертите на лицето ми, които, за съжаление, са толкова специфични, че се запечатват за дълго време дори в една обикновена памет. Можех ли да очаквам, че по време на присъствието ми в Мека там няма да се намира някой от множеството хора, които ме бяха опознали? И тъй, много добре знаех какво рискувах, но опасността ме примамваше кажи-речи повече и от самото желание. Ето как намерението да го осъществя, прие в крайна сметка такава твърдост, че оставаше само да ми се отдаде подходяща възможност.

И тя не ме накара дълго да я чакам — появи се при сегашното ми посещение на хаддехните. Винаги когато отивах при него, Халеф беше свикнал да предприемаме съвместно една по-дълга езда. Когато ме попита кои места искам сега да посетя и аз му казах също многозначителната дума Мека, той най-напред се изплаши, но после се почувства точно като мен — дори двойно повече привлечен от опасността. За него главният въпрос беше какво ще каже за тая работа Ханнех, „благодетелната грижовница за неговото земно щастие“. Ето защо на първо време обсъдихме всичко на четири очи и започнахме после тук и там да пускаме по някоя предпазлива забележка, която трябваше да подготви нашата същинска атака. Ала умното „слънце сред всички звезди на женската небесна твърд“ ни прозря още при първите леки намеци и ни прикани да не си играем с нея на криеница, а да пристъпим открито напред с истината. На хаджията тая „уйдурма“ се стори все пак твърде рискована и той незабавно офейка от шатрата, в която седяхме с Ханнех. Аз останах и ѝ съобщих откровено намерението си и свързаното с него желание Халеф да ме придружи. Бях изпълнен с напрегнато любопитство какво ще отговори. Тя гледа известно време мълчаливо в земята и после каза:

— Той няма да те придружи сам, сихди. Аз ще яздя с вас.

Не е трудно да си представи човек изумлението ми. Тя ме погледна и продължи усмихнато:

— Не го очакваше, нали? И все пак причината е лесно обяснима. Зная, че си разумен мъж, и поради това ще ти доверя един въпрос. Изпитвал ли си някога в твоето сърце иштияк ел ватан⁸?

— Да — заявих аз.

— В такъв случай мога да ги призная, че често съм изпитвала този копнеж и сега също го нося в себе си. Знаеш, че съм дъщеря на атеибехите, и се запозна с мен и племето ми близо до Мека. Там преминаха светлите дни на моето детство. Не зная дали за теб е така, но аз сега намирам за вярно, че колкото повече човек остарява, толкова повече сърцето го тегли към местата, видели неговата младост. Аз обичам моя Халеф и също сина си Кара бен Халеф, щастлива съм от моята и тяхната любов, но редом с това щастие живее и желанието още веднъж да видя своите матарих ел ватан⁹. Моля те да не казваш нищо на Халеф, защото ще се натъжи, ако узнае, че страдам от такъв копнеж. В замяна на твоята мълчаливост желанието ти ще бъде изпълнено. Халеф ще може да те придружи, а аз ще яздя с вас.

— А синът ви — Кара бен Халеф? — осведомих се аз.

— Да го оставя тук, ще ми бъде невъзможно. Той също ще дойде с нас. Да, дори мисля, че ще се сдобиеш с по-надежден придружител. Сигурно ти е известно, че нашите хаддехни отдавна не почитат така Пророка, както по времето, когато още не те познавах, но самата Мека за мнозина от тях си е един важен град. Като научат, че се каним да отидем нататък, някои ще изявят готовност да яздят с нас. Ще имаш ли нещо против?

— Не. Напротив! Като християнин мога само да желая да имам край себе си възможно повече приятели, които в миг на опасност да застанат до мен.

— Е, при това положение ние се споразумяхме и аз веднага ще потърся Халеф да му кажа, че може да започне своите приготовления.

Това бе нейната добре позната ми решителност. След като веднъж си бе съставила план, тя не караше изпълнението да чака. Колко щастлив направи хаджията със своето неочаквано бързо съгласие, разбрах след кратко време, когато той ме навести, засиял от радост, и обясни:

— Сихди, тя каза „да“, тя, най-достойната за обич сред всички земни жени, достойни за обич. Тръгваме за Мека! Преди малко трябваше да го оповестя открито. Ние отново ще извършим дела, изпълнени с храброст и дързост, които ще разнесат славата ни по всички страни. Децата на нашите деца ще ни тачат, а внуците и правнуците на нашите потомци ще ни въздават хвала от изгрев до залез слънце. Нямам ли една чудесна жена, сихди?

— Да — потвърдих аз. — Твоята Ханнех определено е най-чудесната от всички жени.

— Съвсем определено! Но твоята Еммех също. И за да не се стигне до крамола и сблъсъци между тях, нека бъдем предпазливи и решим следното: моята Ханнех е най-чудесната жена на източните, а твоята Еммех — най-чудесната жена на западните страни. Така доволен ли си?

— Да.

— И наистина трябва да бъдеш доволен, защото след като без всяко възражение от моя страна получи най-чудесната жена на Запада, то оттук насетне никоя няма да посмее и да го оспори. Кажи й го, когато се върнеш в твоя дуар¹⁰, та да разбере какъв приятел съм ви и на двамата! Аллах да я съхрани млада! Нека й даде черни мигли, копиринени панделки в косата и най-красивите червени нокти!

И наистина се обадиха толкова много хаддехни, че не можехме да вземем всички, а трябваше да бъде направен подбор. Заради водата ездата през голямата Арабска пустиня щеше да е толкова по-трудна, колкото повече хора щяха да участват. А и при една такава голяма дружина, каквато се канеше да се събере, не можеше и да мислим за един по-дълъг престой в Мека. Затова бе решено, че засега ще участват само петдесет воители. На другите бе свободно предоставено после да направят отново подбор помежду си и определените да ни последват. Сега още не беше времето на същинския хадж, големия поклоннически керван. Тъй като по негово време мохамеданите с хиляди се стичат от всички посоки на света, то и опасността от разпознаване тогава беше най-голяма. Ето защо искахме да тръгнем още отсега, когато напливът нямаше да бъде толкова голям и щях да мога в свободното време да си правя студията. Ако при пристигането на Големия хадж бяхме все още там и аз намерех причина бързо да се изнеса на сигурно място, то щях да го сторя с удовлетворение и ясно съзнание, че вече съм си постигнал целта. Нищо не ни принуждаваше да пристигнем в града на Кааба по същинското време на поклонничество, защото мюсюлманинът и по всяко друго време, през цялата година, може да изпълни там своите религиозни задължения и усвои повеляваните духовни достойнства. А що се отнася до разпространяваната от мохамеданското духовенство теория, че една минута престой в Мека по време на хаджа е по-ценна и носи повече благословия, отколкото цял ден в обикновено време, тези неща Халеф и неговите хаддехни отдавна ги бяха надраснали.

Неколцина от мъжете, които щяха да ни придружават, поискаха да вземат жените си, за което обаче ние не дадохме съгласието си, защото дори само съобразяването с Ханнех щеше да ни пречи да яздим така, както щяхме да можем да го правим без нея. Искам да отбележа, че Омар бен Садек, когото повечето мои читатели вече познават, също беше сред избраниците.

За сигурност бе решено, че по време на това пътуване аз няма да бъда наричан Кара бен Немзи. Това име беше толкова известно, че сега можеше само ядове да ми създаде. По този въпрос Халеф направи по своя начин забележката:

— Ето че виждаш, сихди, колко много приличаме ние двамата на големите, прочути владетели на земята. Ние трябва да скрием отблясъците на нашето велелепие зад чужди имена. Вярно, този път случаят не е също при мен, а само при теб, но както ти можеш да се грееш на моите лъчи, така мога и аз да потърся благодатната сянка на твоя маджхул¹¹. Ама как ще те наричаме? Ти може би вече си помислил за друго име?

— Не. А пък и нещата не опират само до името.

— Да, правилно. Ние трябва да знаем какво да отговаряме, когато ни запитат какъв си.

— Най-простото би било да бъда представян като хаддедихн.

— Не, не става, сихди, защото тогава твоето велелепие така напълно ще изчезне, че по-късно може би няма да може вече да се появи. А пък и аз искам да се гордея с това, че си при нас. Ето защо трябва да ти дадем име и положение, които непременно да изискват уважение. Най-добре ще бъде да те представяме за някой голям учен. Това угодно ли ти е?

— Да.

— И откъде ще бъдеш?

— От някоя мохамеданска страна, но не от голям град, защото всеки, тръгнал оттам за Мека, би трябвало да познава този учен.

— Позволяваш ли да ти стъкмя рождението в далечната Магхриб¹², моята родина?

— Да.

— Да си съгледал там виделината на света във Вади Драа?

— С голяма готовност!

— И от какво естество ще бъде твоята ученост?

— Това предоставям на теб, драги Халеф.

— Хубаво! Понеже си толкова скромен, аз ще те издигна нависоко. С други думи, ти се занимаваш не само с един вид наука, а твоята безкрайна мъдрост е проникнала във висотите и дълбините на всички улум¹³. Или това все още не ти е достатъчно?

— Засега стига.

— Добре. Един такъв мъж трябва да има прочути деди и дълго име. Сега ще ти го съобща. Запиши го, та да го имаме черно на бяло и да можем да го научим наизуст.

С тайно удоволствие се отзовах на тази подкана Дребният шейх тръгна замислено напред-назад и лека-полека, член подир член, измъкна на бял свят следното:

— Хаджи Акил Шатир ел Меджарриб бен хаджи Алим Шаджи ел Гхани ибн хаджи Даим Машхур ел Азим. Надявам се, че това красиво име ще намери твоето одобрение.

Преведена, тази исполинска змия означава: „Хаджи Умен Разсъдлив, Знаещия, син на хаджи Мъдър Храбър, Богатия, син на хаджи Безсмъртен Прославен, Великолепния“. И дали това би било достатъчно? Халеф беше направил повече от достатъчно, беше прикачил на мен и моите неизвестни досега предци почетната титла „хаджи“. Повече естествено не можех да изисквам. Въпреки това аз отговорих, с намерение да го подкача:

— Ти очевидно си мислиш, че ще остана напълно удовлетворен, но се лъжеш. То можеше да бъде по-дълго и по-хубаво!

— По-дълго... по-хубаво?

От удивление устата му остана отворена. Гледа ме известно време с ококорени очи и после избухна гневно:

— Какво... какво можело да бъде? По-дълго можело да бъде и по-хубаво можело да бъде? Да не би да искаш да го прочета оттук до месечината и обратно? Трябва ли

да ограбя седемте небеса на Мохамед, за да ти подреда още повече думи на блясък и извисеност? Как стигна до това оскърбително недоволство? Ти ли си поръча името при мен, или аз ти го дадох драговолно?

— Драговолно ми го даде.

— Значи признаваш, че е било подарък от моя страна?

— Да.

— Добре, значи си признаваш неблагодарността в цялата й големина. Аз ти правя по собствена подбуда, от дълбочината на моето благодетелно сърце, едно ново име за подарък. Претърсвам всички кътчета и къшета на красивата човешка реч, за да издиря най-доброто, което лежи и е навесено там по стените. Избирам най-сияйните думи, най-великолепните изрази и ги съединявам за теб с една толкова дълбока разсъдливост, с едно толкова достойно за възхищение познаване на нещата, с каквото джаухарджията¹⁴ събира в гердан своите най-редки скъпоценни камъни и най-прекрасни бисери. Връчвам ти този безподобен подарък, като ти го изричам полека със собствената си уста. И като го получи, ти какво стори? Въртиш го недоволно насам-натам в мислите и ръцете си. Хвърляш му неблагоприятни и неприятелски погледи и оскърбяваш моята душа и сърцето ми с крещящата несправедливост на неподобаващия упрек, че този безценен накит можел да бъде по-дълъг и по-хубав. Ако това не е неблагодарност, която трябва да те лиши от цялото ми уважение и обич, то тогава изобщо не знам какво е неблагодарност. С кирката на своята непризнателност и лопатата на недоволството си ти изкопа помежду ни една дълбока пропаст, чиято ширина и да исках не бих могъл да прескоча. Съдбата реши нашата раздяла, късметът ни откъсна за всеки един от друг и ние — аз отсам, ти отсреща — отсега нататък ще вървим самотно в живота и за всички времена ще сме отречени един от друг. Сбогом, сихди, остани със здраве!

Халеф напусна шатрата, а аз си запаметих с най-голямо душевно спокойствие името. Та нали знаех какво ще стане. И наистина стана така. След може би четвърт час Халеф раздели входната завеса и подаде глава.

— Сихди! — каза.

— Какво? — попитах аз.

— Бях при Ханнех, обичната корона на всички жени!

— Аха!

— Разказах й.

— Аха!

— Знаеш ли какво направи тя?

— Да. Изсмяла ти се е!

— Не, не се изсмя, а само се усмихна. После ми даде най-добрия съвет, който може да се даде, защото знаеш, че Ханнех, моята звезда насън и наяве, винаги умее да намира най-добрите съвети. Тя също сметна, че името е твърде късо за теб.

— Много умно от нейна страна.

— И каза, трябвало да притурия отзад и дядото на твоята прабаба.

— Хубаво! Ти чувал ли си за него?

— Не, но вземи хартията и запиши и него! Името му е било Бен хаджи Таки абу Фадл ел Мукаррам.

Написах думите, които в превод означават: „син на хаджи Благочестив, баща на Доброта, Достопочтения“.

— Имаш ли сега цялото име? — попита Халеф.

— Да.

— Прочети го!

— Хаджи Акил Шатир ел Меджарриб бен хаджи Алим Шаджи ел Гхани ибн хаджи Даим Машхур ел Азим бен хаджи Таки абу Фадл ел Мукаррам.

— Хубаво! Сега какво ще кажеш?

— Харесва ми изключително много.

Лицето му мигом просветна и той каза бързо:

— Хамдулиллах! Слава и хвала на Аллах, че ми се удаде отново да засипя тая твоя пропаст! Сега ние сме си пак старите приятели и можем отново в блаженство да общуваме както преди. Казвам ти, аз нямаше да мога да издържа отсам, на моята страна, ако ти останеше завинаги на отвъдната. Аз ще го приема като предупреждение и никога в живота си няма да бъда толкова непредпазлив да откривам имената на измрели хора, които никога не са живели. А сега те моля да излезеш с мен. Джеммата¹⁵ се събира, за да се посъветва кой и по какъв начин ще ръководи племето по време на моето отсъствие. Ти също трябва да участваш, защото винаги когато си тук, си като всички нас един роден измежду нашите герои хаддедихн от голямото племе шаммар.

Това беше вярно. Когато се намирах при тези добри хора, трябваше да вземам участие във всичките им съвешания и съумявах добре да оценя честта, която ми оказваха с това. Шаммар водеха своето име от Джебел¹⁶ Шаммар, която е разположена на юг от пустинята Нефуд и се смята за средище на тяхната обширна територия. Като принадлежащи към това племе ние би трябвало да яздим сега нататък, толкова повече че най-прекият и най-добър път за Мека водеше през Джебел Шаммар. Но аз бях ходил с Халеф и сина му там.

Хората ме знаеха като християнин и нямаше да може да остане скрито, че аз също възнамерявам да отида с другите в Мека. Това вероятно щеше да създаде неприятности и да даде повод за сериозни разправии, които щеше да бъде най-добре да избегнем, като поемем по обиколен път и минем край Джебел Шаммар. Това не беше лесно, наистина, особено заради непознатите за нас водоизточници. Петдесет мъже с коне и камили искат да пият, а в Арабската пустиня, също както в Сахара, липсата на вода лесно може да стане пагубна. За щастие имаше един войн от бедуинското племе бени харб. Той обичаше едно хаддедихнско момиче, но не би могъл да я склони да го последва при неговото племе и се бе съгласил да бъде приет в нейното. Беше сериозен, благонадежден млад мъж и много добре познаваше територията, през която щяхме да яздим. Твърдеше, че знаел достатъчно бияр¹⁷ и уюн¹⁸ където сме щели да намерим вода. Щял да ни бъде водач и ние спокойно сме могли да го дарим с доверието си. Решихме да се вслушаме в това уверение, от което той остана немалко горд, а и ние после няхмахме причини да се разкайваме.

За Ханнех бе отреден един по-голям тахтиреван, който щеше да бъде носен от две камили. Беше много просторен и хубав. Ханнех можеше да седи или лежи, както си иска, и да се изтяга на възглавниците. Един сенник от пъстър, богато украсен с везба плат ѝ предлагаше достатъчно закрила срещу слънчевите лъчи. Понеже пътят ни водеше през пустинята и наброявахме петдесет войни, се отказахме от избирането на коне за тези хора — те всеки ден трябва да бъдат поени. Хаддедихните са прочути с отглеждането на отлични камили. Те притежават големи стада от тези животни, така че можехме да направим добър избор. Ездитната камила бива наричана хеджин, докато на товарната казват джемал. По-рано най-добрите ездитни камили се срещаха при племето бишари, поради което биваха наричани бишаринхуджун. Худжун е множествено число на хеджин. Шаммарите и оттам и хаддедихните бяха проявили достатъчно благоразумие да се сдобият с такива отлични животни и сега развъждаха ездитни камили, които според тях се равняваха на бишари, но по мое мнение дори ги превъзхождаха.

Такива худжун възнамерявахме да яздим. Тези с миши цвят се считат за най-добри и издръжливи бегачи. Халеф избра няколко от тях за себе си и за мен — да има и за смяна. Освен това ни беше разрешено, но на никой друг хаддедихн, да вземем и конете си. Хаджията твърдеше, че това било необходимо за нашия престиж. Тъй като той бил прочутия шейх на хаддедихните, а аз — също така прочутият учен хаджи Акил Шатир ел Меджарриб от далечната Вади Драа, то не можело другояче, освен в Свещения град и околностите му, а също и при важни и тържествени случаи, да

яздим отлични коне от най-чиста кръв. Неговият аран се казваше Баркх¹⁹ и беше превъзходен жребец. Моят кон, също вран жребец, беше Асил²⁰ бен Рих, един достоен син на моя великолепен Рих, който бе застрелян под мен. Куршумът, който го улучи, всъщност бе предназначен за моето сърце. Безбройни писма на мои читатели и читателки говореха за сълзите, които били пролели при четенето за неговата смърт.

И нямаше защо да се срамуват. На мен самия и до ден днешен овлажняват очите, когато си спомня за тази покъртителна сцена. Сега щях да яздя Асил, неговия равностоен син, който вече ме бе носил с висока чест през Персия и беше един благороден кон, на когото можех да разчитам във всяко отношение. Беше ми по-скъп отколкото халефовия Баркх.

Малко преди потеглянето ни Халеф не можа да устои на настойчивите молби на своя син да вземе един кон и за него. За Кара беше определена великолепната бяла кобила Кавама²¹ — внучка на прочутата бяла кобила на Мохамед Емин, някогашния шейх на хаддехидните.

Когато се намирахме вече на път, представлявахме, заедно с камилите, които трябваше да носят водните мехове и другите необходими неща, една приятна за окото група. Дори и при камилите расовите екземпляри изглеждат различно от обикновените, преуморени животни. Във връзка с това искам да направя забележката, че не е вярно твърдението, че камилата може да жадува повече от седмица и се е случвало пътникът през пустинята да се спаси от смърт, като намушка някоя камила и се напие с намиращата в стомаха ѝ вода. Истина е, че камилата не е възискателна към храната и се задоволява с тръни и разни бодливи растения, които никой кон не би ял. Тя и в това отношение се показва годна за пустинята животно. После поради големия си стомах може да поеме необикновено голямо количество вода, което да ѝ стигне за по-дълго отколкото при коня. Но още на втория ден ожаднява, на третия силите ѝ отслабват, а на четвъртия грохва, ако трябва да носи товар. Зависи също и какви постижения се искат от нея. А че водата от стомаха е годна за пиене, е също така стара, необоснована приказка. Виждал съм да колят камили малко след поене. Месото е добро за ядене. Но само два часа след водопоя стомашната вода има вида на урина и един направо противен мирис на стомах. После бързо се сгъстява и потъмнява и след кратко време има вонята на течен тор. Аз и в крайна нужда не бих пил от нея, защото съм убеден, че от тази торна течност ще умра по-скоро отколкото от жажда. За съжаление всички тези стари и, както изглежда, неизкореними басни и до днес продължават да се разпространяват в много книги.

В действителност пътят ни трябваше да мине през Ефрат при Хит и после в права линия през пустинята към Ел Джуф и оттам към Хаил, главното селище на Джебел Шаммар. Една по-южна линия тръгва от Хилле, заобикаля езерото Неджеф и се насочва по-късно през Джебел Дахарах към Хамил. Ние се придържахме по средата между двете, минахме далеч край Джебел Дахарах и се устремихме към прочутата Вади Румем. „Вади“ означава „речно корито“ и според местните условия може да има значение на течаща вода или на пресъхнала лъжчина.

Тук, южно от Джебел Дахарах, проведох с Халеф — двамата яздехме напред — споменатия в началото на тази глава разговор относно европейските железници. Аз нееднократно му бях разказвал, както за много други наши организации, също за железниците ни, бях му ги описвал и подробно обяснявал каква благодат носят и че никак не са за пренебрегване. За да стана по-ясен го бях препратил с пример към конските трамваи, които беше внедрил в Багдад така необосновано недооценяваният Мидхат паша, но всичко беше напразно. Халеф, този иначе толкова умен и проникновен дребен мъж, не можеше да излезе от своя кръгозор и смяташе всичко, което не се съгласуваше с неговите навици и опит, за осъдително и непрактично. Така днес на неговата ориенталска съвест се струваше направо грях, че при нас е разрешено във вагоните да седат един до друг представители на двата пола. Та нали

това бе престъпление спрямо най-старото харемско правило. Работата сама по себе си осъждаше, без това да го довежда до възбуда, но че аз я одобрявах и самият бях участвал в това прегрешение, ето кое предизвика неговия гняв и го прогони от мен.

Спокойно го оставих да отиде при своята Ханнех, на която сега изливаше сърцето си. Тя му оправи разместената чалма. Когато се обърнах отново, видях, че той яздеше редом с тахтиривана и настоятелно разговаряше с нея. Жестовите му бяха много оживени. Изглежда, трябваше да защитава своето становище. От това можеше да се приеме, че Ханнех говореше в моя полза. След известно време той отново насочи своята хеджин до страната ми, но още не казваше нищо. Конското евангелие, което ми беше теглил преди малко, беше толкова крепко, че сега не му беше лесно отново да възприеме радушния тон. Прокашля се, прочисти си гърлото още веднъж и на края подхвана:

— Сихди, ти изглеждаш вгълбен в мисли. Бива ли да узная какви са те?

— Мислех си за неблагонадеждността на приятелството.

— Това за мен ли се отнася?

— Да.

— Моето приятелство не е неблагонадеждно, но не може да живее при вас край коли, в които седят заедно жени, момичета и чужди мъже. Най-лошото е, че и ти самият си седял с тях.

— Мислиш, че това ми е навредило?

— На теб? О, не, определено не!

— Или на жените и момичетата?

— На тях? Определено също не, защото ти си един знатен ефенди, който много добре знае как да се държи.

— Е, щом това не е навредило нито на тях, нито на мен, защо тогава се гневиш?

— Защото... хм, а!... защото не е прилично.

— Кой го твърди?

— Всеки разумен мъж.

— Тъй ли? Аз обаче твърдя противното, следователно съм неразумен човек. Благодаря ти, Халеф!

— Сихди, не бива да приемаш така нещата. Аз те познавам и зная, че тъкмо ти притежаваш толкова много разум, че ще стигне за десет души и ще артише. Най-малко съм искал да те оскърбя.

— Е, щом притежавам такова значително количество разум, значи съм също способен да преценя правилно нашите железници. Предполагам, че си поговорил с Ханнех по тоя въпрос?

— Да.

— Тя какво каза?

— Сихди, почти не мога да повтора какво чух от устата на моята Ханнех, ама тя все пак си е олицетворение на всичката женска мъдрост. Просто казано, тя ти даде право.

— Така си и помислих.

— Наистина ли? Помислил ли си го? А аз не си го помислих.

— Излиза, че аз познавам по-добре от теб своята Ханнех. Тя не иска, както други жени от Ориента, да бъде само една безволева кукла на своя мъж, която той не показва пред други хора.

— Кукла! Странно! Съвсем същото каза и тя. Попита ме дали била само моя ла'абе²² или кукла, която никой не бива да вижда освен мен. Да, представи си, тя ме заплаши, че след нашето завръщане ще издигне една мъжка шатра, селямлък, и ще ме запре в нея, та да не можела да ме зяпа никоя друга жена. Сетне заговори даже за „жалките харемски порядки“, които били непросимо оскърбление за всички жени.

— Тук тя има право.

— Има право? Сихди, искаш Ханнех да се възбунтува срещу мен?

— Не, само ѝ давам право. Какво ще прави, си е нейна работа.

— Понеже това за оскърблението на жените не го разбрах, тя ми го обясни.

— И тогава го схвана?

— Ти май пак всичко отнапред знаеш, още преди да съм го казал. Та и това е вярно. Ханнех, най-красивото цвете в градината на моето щастие и блаженство, има особен начин на обясняване. Изтъкна все такива причини, на които не можеш се противопостави. И сега също ми приведе два примера, с които така ме надви, че наистина не знаех какво повече да кажа.

— Мога ли да науча какви бяха тези примери?

— За розата и речина фена²³ представи си!

Неволно се разсмях при това крепко сравнение на добрата Ханнех. Той бързо подметна:

— Защо се хилиш? Да не би на мен? Не съм виновен аз, че Ханнех, блаженството на моите очи, се сети баш за тая воняща речина фена! Тя ме попита дали човек може да покаже на някого роза и аз трябваше да отговоря утвърдително. След това поиска да знае дали вежливостта позволява да тикнеш под носа на някого стрък речина фена и аз отвърнах отрицателно. Едва го бях сторил и тя ме упрекна, че съм се отнасял с нея не като с уха на роза, а като с вонлива речина фена. Ханнех заяви, че жените в Ориента били загръщани от техните мъже точно тъй, както човек затуля речина фена, та никой нос да не бъде оскърбен от нея. Това било най-голямата обида, която можело да има. Тая работа трябвало да се промени, защото такова унижение на женския пол повече не можело да се търпи. Казвам ти, в гнева си тя поиска тия тренове и локомотиви да дойдели и при нас. Ханнех нямало да позволи повече да бъде третирана като речина фена, а щяла да седне във вагона като жените на западните страни, които имали еднакви права с мъжете. Представи си, права! Моята Ханнех, най-нежната, най-търпеливата от всички достойни за обич жени, говори за права, за равни права с мъжете! Какво ще излезе от цялата работа, ако жените станат така невъздържан и както се случи това сега.

— Невъздържани? Може би си мислиш, че тогава ще се нахвърлят върху нас като диви зверове, за да ни излапат?

— Не, не бива да приказваш веднага за най-лошото. Но аз съм на мнение, че човек трябва да им очертае много тесни граници.

— Какви граници например?

— На жените трябва да се забрани да излизат по мръкнало!

— Хубаво, по-нататък!

— Трябва да избягват да остават насаме с мъж, който не е техният.

— Това с пълна сериозност ли го казваш?

— Ами как! В тия работи аз от майтап не разбирам. Срещу жена, която пристъпва тези закони, човек трябва да се държи както падишахът със своя харем.

— Как?

— Той отрежда такива жени да бъдат вързани в чувал и хвърлени в морето.

— Драги Халеф, на теб дали не ти се намира подобен чувал?

— Не.

— Много жалко!

— Защо?

— Щяхме да пхнем твоята Ханнех в един такъв чувал и да я хвърлим в първия срещнат кладенец.

— Моята Ханнех? Най-необходимата необходимост за щастието на моя земен живот? — удиви се Халеф. — Защо! Кажи бързо защо!

— Защото е нарушила и двата закона, които преди малко състави.

— Ти се майтапиш, сихди, майтапиш се!

— Не. Аз съм свидетел, че го стори.

— Сихди, не ме прави нещастен! Моята Ханнех да е била насаме с друг мъж?

— Да, даже в дълбока тъмнина, при новолуние, зад шатрите на вашия бивак.

— Ще умра от мъка, макар да считам за напълно невъзможно да е извършила това най-голямо от всички престъпления. Но ти го казваш, сихди, ти, моят пръв и най-добър приятел, а ти няма да ми съобщиш такова нещо, без да можеш да го докажеш.

— Вече ти казах, че бях свидетел, а сега те уведомявам, че има и втори свидетел.

— Кой е той? Казвай бързо! Ще го затрия тоя келеш, дето си е мълчал пред мен.

— Това би било самоубийство, драги Халеф.

— Само...?

— Да, защото ти самият си този свидетел.

— Сихди, ставаш ми все по-непонятен.

— Ти, изглежда, си го забравил, затова ще ти опресня паметта. Спомняш ли си онази новолунна нощ преди потеглянето ни за Тигър, когато започнахме нашето пътешествие към Персия?

— Да.

— Тогава твоята Ханнех стоя след полунощ с един мъж, който не беше хаджи Халеф, дълго време зад вашите шатри.

Дребният хаджи изхвърли радостно ръце нагоре и поемайки си дълбоко дъх, извика:

— Хамдулиллах! О, сихди, какъв страх само вся в душата ми! Чувствах се, сякаш цялото щастие на моя живот се е разбило. Ако някой друг ми бе говорил така, веднага щях да му забия ножа в тялото, задето се е осмелил да омърси с подозренията си Ханнех, най-чаровното подобие на чистото слънце. Ама тъй като ти беше този, който приказваше, то думите, причинили ми такава голяма болка, не можеха да бъдат лъжа. Затова се почувствах смазан като някоя малка буболечка, върху която се е стоварила голяма планина. Но като чух сега, че имаш предвид нощта преди заминаването ни, тая планина изчезна и буболечката продължи да маха весело крачка. Защото знам, че ти си чуждият мъж, приказвал с нея.

— И това не те прави нещастен?

— Нещастен? Ако имах хиляди Ханнех, всичките несравними като тази, щях до една да мога да ти ги поверя.

— Вярвам ти. Но знаеш ли какво извърши с това правещо ми чест уверение?

— Оказах ти едно безпримерно доверие.

— Действително, но същевременно оттегли обвинението си срещу западните страни и се обяви съгласен с нашите железници.

— И на акъла не ми е идвало, сихди! Вашите железници напълно ме погубиха. Не ми е хрумвало да се помирявам с тях.

— И все пак го стори.

— Как тъй?

— Внимавай! Питам те, считааш ли за забранено жени да седят във вагона на железницата с други мъже?

— Да, строго забранено.

— Считааш ли по-нататък за забранено, жени да стоят зад шатрите с други мъже, още повече през нощта?

— Всъщност, да. Но ако ти си този, знам, че мога да ти ги поверя.

— Но и също ако ти се намираше в един такъв вагон, всеки мъж щеше да разреши на своята жена или дъщеря да седне в твоя близост.

— Мислиш ли? — попита той поласкан.

— Да, защото честността и благонадеждността ти личат от пръв поглед.

— Хм-м! И аз щях да мога да разговарям с тях?

— Разбира се!

— Даже да им помогна, ако се нуждаят от помощта ми?

— Естествено! Това е голямото предимство, на което се радват нашите жени и дъщери по време на пътуването — всеки спътник им помага и ги закриля.

— Сихди, това го намирам за чудесно. Знаеш с какво удоволствие подкрепям ближния. Това е прекрасно даже при мъже, а колко ли прекрасно трябва да е при жени! Представи си, ако в знак на благодарност получа една любезна усмивка!

— Със сигурност ще я имаш.

— Моля те за тази любезна усмивка на благодарност да си траеш пред Ханнех, защото ще получи погрешна представа за вашите железници, а това ще ми причини болка.

— Болка? На теб? Мисля, че хич не искаше да знаеш за железницата?

— Съвсем правилно! Всъщност не мога да я търпя. Но когато жените седят до почтени, услужливи мъже и ги възнаграждават с усмивка на любезна признателност, то не виждам никаква разумна причина, защо точно на мен да е запретиено да пътувам с железницата. Казвам ти, ако оттук до Мека вървеше такъв трен, вероятно нямаше да седа на камила.

— А да пътуваш с него?

— Да. А бих ли могъл на една такава жена да разказвам за нашите опасни дела, за куража и неустрашимостта ни.

— Разбира се. Тя дори ще ти е благодарна, защото с тези разкази ще разсейваш скуката ѝ.

— Не само това. Аз значително бих допринесъл за обогатяване на нейните познания в областта на джеграфията²⁴ и тариха²⁵, за което вероятно също ще получа някоя любезна усмивка. Сихди, тая работа с железницата стои съвсем иначе, отколкото си я представях. Защо не ми каза веднага за усмивката? Ти винаги забравяш най-главното. Това ти го намирам кусур. И когато ме подвеждаш така до някое погрешно мнение, хвърляш сетне вината върху мен, дето хич не съм виновен. Сега съзнавам, че вашите подредби не са чак толкова осъдителни, както досега съм си мислел, и съм склонен... ха, погледни нагоре, сихди! Виждаш ли онези нусур²⁶?

— Да — отговорих. — Наблюдавам ги от известно време.

— Те кръжат сега над нас и като че ни дебнат.

— Да. Искат да видят дали могат да очакват от нас някаква плячка. Ако останат над нас и ни съпътстват, можем да бъдем убедени, че сме сами в този район. Впрочем ти се заблуди в тези птици. Това не са нусур. Под ниср се разбира белоглавият лешояд. А този, който се вие над нас с женската си е брадат лешояд, наричан ел бюдж. Среща се по-често в Египет и магхрибските страни. Тук е рядък. Преди малко видях тези птици да идват от югозапад. Погледни, те отново се отдалечават в тази посока! Това е забележително.

— Защо?

— Защото смятат, че там ще намерят по-лесна храна отколкото при нас. Тези птици виждат изключително надалеч. Съгледали са ни от голямо разстояние и дойдоха да ни огледат. Понеже сега отново се отдалечиха, можем да приемем, че там повече могат да се надяват на плячка отколкото при нас. Нашите животни са здрави и силни, затова се движим бързо. Тези птици добре умеят да преценяват такива неща. Там, на югозапад от нас, трябвала има някакво страдащо същество, чиято стойка и движения дават на лешоядите надежда за скорошна лапачка.

Проследихме птиците с очи. Когато Халеф вече не можеше да ги различава, аз все още ги виждах като малки точки, които повече не се отдалечаваха, а кръжаха над определено място.

— Виждаш ли ги още? — попита Халеф.

— Да — обясних. — Там трябва да има някакво немощно създание или дори няколко.

— Може би даже трупове?

— Възможно. Но при тях трябва да има и живи същества, от които лешоядите се страхуват, иначе отдавна щяха да са кацнали.

— Ти говориш за немощно създание. Не е ли наш дълг да отидем на помощ?

— Действително.

— Може би се касае само за животни?

— Възможно е. Но тогава би трябвало да са големи хищници — лъвовے или пантери, а те посред бял ден не обикалят равнината. Ако бяха малки хищници, лешоядите щяха да се спуснат и спокойно да чакат в близост до плячката. Ето защо съм на мнение, че това са хора, които по някаква причина вече не могат да продължат. Ние сме задължени да им се притечем на помощ, но ще го сторим предпазливо. Нека се осведомим от Бен Харб дали в този район има някакво пасище на бедуинско племе!

Когато попитахме водача, той ни съобщи, че се намираме сред пясъчната пустиня, в която нямало ни кладенец, ни пасище. Най-близката вода се намирала толкова далеч оттук, че влиянието ѝ не можело да се почувства.

Тъй като не беше уместно целият керван да променя посоката си, ние продължихме да яздим бавно, а до мястото, над което бяха увиснали лешоядите, изпратихме Омар бен Садек и един хаддедихн. За да могат, ако е необходимо, веднага да окажат помощ, те взеха със себе си един пълен мях с вода. Пустинната равнина беше само привидно гладка, но в действителност толкова вълниста, че само след кратко време ги изгубихме от поглед. Мина повече от час, докато се върнат. Омар бен Садек ни викна още отдалеч:

— Ефенди, трябва да завиете и да дойдете при нас! Касае се да спасим пет души.

— Кои са те? — попитах.

— Вероятно хора от Мека.

— Вероятно? Не казаха ли нещо определено?

— Не. Знаеш, че в пустинята всеки трябва да бъде предпазлив. Та нали бихме могли да принадлежим към някое враждебно на тях племе.

— Не им ли обясни, че сме хаддедихни, които живеят толкова далеч, че е невъзможно да имат тук тар²⁷?

— Сторих го, но те не повярваха И ти няма да повярваш веднага всичко, а първо ще подложиш на проверка онова, което ти казват.

— Значи са петима мъже?

— Петима живи и един мъртвец.

— Я разкажи по-свързано!

— Яздихме на югозапад и скоро отново видяхме лешоядите, които сякаш висяха неподвижно във въздуха. Колкото повече приближавахме, толкова по-ясно забелязвахме, че не висят, а описват бавни кръгове. По-късно видяхме предметите на тяхното внимание. Това бяха шест худжун и до тях ездачите им — животни и хора лежаха по земята неподвижно като трупове. Когато приближихме, камилите надигнаха глави, но веднага пак ги отпуснаха. Изглеждаха изтощени като след напрегната бърза езда и бяха полумъртви от жажда. Трима от мъжете бяха в средните си години, имаше един млад и един стар. Старият беше с най-изнемошял вид. Той веднага помоли за вода и ние им дадохме. Почти изпразниха кирбето²⁸.

— А трупът?

— Не можахме да видим какъв човек е бил, защото беше покрит с ханика.

— Какви въпроси и отговори бяха разменени?

— Старият се осведоми кои сме и ние му казахме. Но на това той отвърна с усъмнените слова: „Аллах знае!“ Когато ние го попитахме за името му, каза, всички били от Мека, на което сега аз отговорих с едно „Аллах знае!“ Той моли вода за тях и животните и малко фураж. Брашно и фурми още имали.

— Откъде идват?

— Не каза. Рече, той също не бил задал въпрос. Вярващият трябвало да помогне на своя брат, без да пита за името му, изходното и крайното място на пътуването му.

— Този човек или има нечиста съвест, или е някой саомнителен мюсюлманин с високо положение в Мека. А може и едното, и другото да е вярно, но иначе е прав.

Той се нуждае от помощта ни и ние сме длъжни да му я дадем, без да го разпитваме преди туй за всичко. За щастие сме така обилно запасени с вода, че няма самите да се изложим на опасност от това благодеяние. Да яздим нататък!

Свърнахме от пътя си и оставихме Омар бен Садек да ни води към въпросното място, което достигнахме след три четвърти час. Камилите още лежаха така, както се бяха тръшнали от изтощение. Гърбиците им се бяха стопили и не се забелязваше ни най-малкото преживящо движение на устните. Петимата мъже клечаха в тесен кръг, в чиято среда беше изправен в седящо положение все още забуленият мъртвец. Крепяха го забучените в земята дългоцевни пушки. Мъжете се молеха високо. Като ни видяха да приближаваме, прекъснаха и изричащият молитвата, която другите изречение след изречение повтаряха след него, каза повече заповедно отколкото умолително:

— Виждам, че имате вода и суха царевична шума. Дайте на камилите ни да пият и ядат и ни оставете няколко пълни мехи! А после не ни смущавайте повече в молитвата за този, когото Аллах повика при себе си!

Изключително скромно от страна на този мъж! Тук, където фуражът и още повече водата, бяха толкова скъпоценни, трябвало най-напред да напоим и заситим животните му и после да му предоставим няколко пълни мехи, без да дочакаме думица на благодарност, тъй като ни бе дал разпореждането незабавно да си продължим ездата! Ръката на Халеф трепна към камшика от хипопотамска кожа, който постоянно му висеше на пояса. Но аз го възпях с ръка и му прошепнах:

— Тук се намираш сред горди, отмъстителни араби, а не при робските феллахи, над които можеш да размахаш камшика, без да се наложи по-късно кърваво да заплатиш за деянието си.

— Кажи тогава какво ще правиш!

— Ще дадем на камилите вода и шума, няма защо клетите животни да страдат заради безсрамието на господарите си.

— А те?

— Няма да получат повече вода, освен ако не помолят учтиво Оставаме да бивакуваме тук.

— Тук? При тези диванета? Хамдулиллах (Слава на Аллах), задето ти внуши тази скъпоценна мисъл! Защото ако останем при тях, ще преживеем нещо, но и те също!

— Ние и бездруго нямаше да можем да продължим, защото скоро ще настане нощ, а и понеже тук така или иначе ще изгубим известно време, считам за най-добре да се разположим още сега. Дай на хората си необходимите заповеди!

Тъй като с нас имаше хаддехидни, нямаше нужда да се грижа за нищо. Слязох от хеджин, посочих мястото, на което да бъде постлан килимът ми, и отидох после да помилвам жребца си и да му дам да изхрупа няколко фурми. Асил беше свикнал на това внимание от моя страна. След това се нагласих удобно на килима.

Преднамерено седнах в близост срещу изричащия молитвата непознат, когото Омар бен Садек бе назовал „стария“. Той имаше лукаво лице. „Младият“ седеше до него и толкова му приличаше, че нямаше как да не го сметна за негов син. В очите му имаше нещо непостоянно, неспокойно, несигурно. Другите трима нямаша нищо отличително, което да заслужава специално споменаване. Общото за всички беше голямата немощ. Като че ли бяхме дошли точно навреме да ги спасим от жадна смърт. Личеше си, че дългата, гласна молитва ги затрудняваше. Защо ли не си мълчаха, след като тази литания в крайна сметка не беше нужна? Гласът на стария звучеше глухо и с морно треперене:

„О, ти, който сред всички създания на Твореца почитан си най-много²⁹, при настъпване на събитието, което нас всички сполетява³⁰, при никого подслон не ще намеря, освен при теб самия.“

Другите повториха молитвените думи след Стария. После той продължи:

„А когато Милостивия като строг разплатник открито става, тогава твоята мощ, о, Пратенико на Аллах, може на мене да помогне тя.

Защото към обиетието, което си дарил, принадлежи и този, и онзи свят и ти знаеш всичко, което на плочата в Отвъдното стои написано и от перото що е записано.

О, моя душа, не се отчайвай заради постъпка тежка в милостта на Аллах, защото когато се за опрощение касае, там тежките грехове са на леките равни.

Милосърдието на Господаря мой, когато времето дойде да го въздава, в отделни дарения ще бъде, така аз се надявам, и облик различен според мярата на греха ще има.

О, Господарю мой, направи надеждата ми вярна при Теб да излезе и сметката ми лъжовна да се не окаже!

И постъпвай нестрого и милостиво с Твоя раб в този и онзи свят, защото му е твърдост дадена, която да побегне бърза, щом страхотни ужасии го предизвикат.

И нека облаците на Твоето милосърдие навеки блага върху Цейгамбера³¹ от всякакъв вид да изливат...”

Когато Стария стигна дотук, хаддехихните бяха дали вода и царевична шума на неговите камили и сега започнаха да се занимават с подготовката на бивака. Тогава той прекъсна молитвата си и отправи към мен, смятайки ме очевидно за предводител, припрените думи:

— Какво виждам? Вие разседлавате камилите си. Това изглежда така, все едно се каните да останете тук.

— И действително е така, ние оставаме тук — отговорих аз спокойно.

— Нямате такова право.

— Защо? Пустинята е собственост на Аллах. Не е необходимо да питаме някого.

— Ние бяхме тук преди вас.

— Тогава ние ще останем точно толкова дълго, че двете времена да се изравнят.

— Но ние желаем да бъдем сами.

— Ние ще даваме вид, сякаш не съществувате, и няма дума да разменяме с вас.

— Ама вие виждате, че имаме мъртвец. Трупове омърсяват.

— Нас няма да омърси, защото няма да го докоснем.

— Аллах да ми даде овладяване на гнева! Нали чуваш, че искаме да си вървите.

— А ти виждаш, че нашите желания са устремени към противното. Ето защо Аллах може да е отбелязал в Книгата на живота изпълнението на желанията на само едните от нас и това сме ние. А с онова, което е отбелязано в Книгата на живота, трябва да се примирите.

Говорех с най-радушния си тон, а той — с много гневен.

Любопитен бях какво ли ще произлезе от тези недобри отношения. Халеф се чувстваше като мен. Той беше надзиравал свалянето на тахтиревана и удобното настаняване на своята Ханнех под малката, бързо издигната женска шатра и сега дойде при мен. Накара да му проснат един килим и седна на него. После каза тихо:

— Беше ли подготвен за такова посрещане, сихди?

— Не — отвърнах.

— Аз също. Това е една направо безподобна неблагодарност. Какво ще правиш?

— На първо време спокойно ще изчаквам. Искане ми се да чуя молитвата им.

Старият тъкмо започна:

„Това е Мохамед, господарят на този и онзи свят, господарят на хора и джинове, господарят на двете отделни множества човеци: араби и бербери. Никой не може наистина да надмине по справедливост нашия Цейгамбер, когато повелява или запрещава, ни в отказа, ни в благоволенieto. Той е Любимецът, на неговото застъпване се надяваме — при всяка ужасия страховита, под чиято власт попаднали сме. Който се за него залови, хваща се за въже, което никога се не къса. Надминава той другите цейгамбери както по снага телесна, така и по благородство на душата и не го доближават те ни по знания, ни по добродетели. Те всички коленопреклонно Пратеника на Аллах за разрешение умоляват, от морето шепат да гребнат или глътка да сръбнат от пороя небесен. И граници да имаха неговите знания и мъдрост, до външните черти щяха да стоят те, без да ги прекратят могат. Него го Създателя избра изсред хората, след като му завършеност и съвършенство бе придал. Няма до него друг, който да дели достойнствата му, и същността на красотата му е несподелена. Каквото християните за техния Цейгамбер твърдят, ти го не твърди, а спокойно си въздавай хвала, каквато намериш за добре. И прикачай му всяко благородство, на ума което ти дойде, и придавай на достойнството му величие всяко, което пожелаеш. Защото велелепието на Пратеника на Аллах предели няма и с устата на словоредеца да бъде изречено не може. Когато неговите знамения на величието на достойнството му отговарят, тогава името му, от човека изговорено, мъртви кости оживява. С неща, нестигащи до нашия разсъдък, щади ни той, воден от мисли за нашето благо, и ето как не изпадаме ние в съмнения и нито химери. Вътрешната му същност да схванеш и разтълкуваш, е задача непомерна за смъртния и ни в близост, ни в далечина виждаш някой, който да я разреши е способен. Неговата вътрешна същност на слънцето прилича, което на окото показва се от далечината в различна дребнина, ала от близост го заслепява. Всяка поредица от чудеса и знамения, които вършили са и вадели наяве висшите пратеници на Аллах, от неговата светлина само достигала е до тях. Защото той слънце е лъчезарно, а те само като негови звезди светлината си излъчват на хората в мрака.“

Макар да се опасявах, че ще доскучая на читателя, вмъкнах тази молитва, защото се състои от избрани места на „Бурда“³², една от най-известните мохамедански поеми, която е сътворена за възхвала на Мохамед и се изрича при погребение. Може би някой ще бъде очарован да се запознае с една прочута ислямска поема, с чиито красоти, както твърдят мохамеданите, не можело да се сравнява никое произведение на някой друговерски поет.

Стария, изглежда, знаеше „Бурда“ наизуст, защото възпроизведе тези места без помощта на книга. Той следователно не беше обикновен арабин. По време на молитвата правеше впечатление на фанатичен мюсюлманин, добре запознат със задълженията на духовника. Същевременно често бе плъзгал към нас погледи, изразът на които можеше да бъде наречен всякакъв друг само не и приятелски. А в очите на неговия син живееше съвсем очевидна, ни най-малко прикрита омраза.

Също и сега молитвата беше оставила у мен усещането, че не е изговорена от вътрешна потребност, а от някаква друга причина. Звучеше вяло, уморено. Хората говореха бавно, сякаш им беше трудно. Пропускаха места, които „четецът“ беше

казал, и сега, когато той направи пауза, те си легнаха. Това му даде повод да не я подхване отново.

Помислих си, че тези хора се молят, за да не ни предоставят време да говорим с тях. Вероятно си бяха наумили да не ни дадат никаква информация за себе си и понеже това трябваше да си има някаква причина, приех, че тя едва ли говори в тяхна полза.

Докато те лежаха сега неподвижно около мъртвеца, мракът се спусна и нашите хаддехидни изрекоха Магхриб, молитвата, предписана малко след залез слънце. Когато настъпи пълна нощ, беше изречена Ашия, Нощната молитва. И в двата случая непознатите станаха и се молеха заедно с тях, което като мохамедани, независимо от недружелюбното си поведение към нас, непременно трябваше да сторят. Но го вършеха тихо, без да чуем гласовете им. Това означаваше неуважение, ала ние спокойно го изтърпяхме. После отидох с Халеф до шатрата на неговата Ханнех, за да стъкнем огън, за който днес тук и там по пътя бяхме насекли сухи клони. „Най-прелестната и вкусно готвеща от всички готвачки по земята“, както Халеф наричаше женичката си, когато се отвореше дума за готварските ѝ умения, пожела да ни свари кафе и да изпече после в горещата пепел курс тари, малки питки. За благородното дело, варене на кафе, бяхме взели една кана със себе си, а и хаддехидните държаха в готовност своите устойчиви на горещи течности кожени чаши, за да вземат своя пай от уханата течност.

Когато ароматът ѝ се разнесе от огъня, непознатите също се оживиха. Проведоха кратък тих съвет, след което Младия стана и дойде при нас.

— Ние също искаме кафе! — каза, като поднесе една не твърде малка кратунка.

Произнесе го с тон, сякаш беше необходимо само да поиска. Халеф понечи да скочи и гневно да го навика. Но аз го задържах долу за ръката и самият се нагърбих с отговора, който прозвуча много сухо и категорично:

— То е само за нас.

— Аз няма ли да получа? — сопна ми се безсрамникът.

— Не, не и за четвърти, десети и стотен път не! — избухна дребният хаджи, който не можеше повече да владее гнева си.

Тогава мъжът се обърна рязко на пета и си тръгна. Неговите хора бяха чули всяка дума. Те събраха глави и си зашушукаха. Какво си говореха, можеше да ни е безразлично.

— Сихди, мислиш ли, че с тези хора трябва да внимаваме? — попита Халеф.

— Не — отвърнах — В никой случай!

— И аз така мисля. Ние сме петдесет и двама добре въоръжени мъже, а те само пет изтощени човека. Въпреки това смятам, че през нощта не бива да спим всички.

— Това е и моето мнение. Определи от хората си неколцина, които да се сменят до заранта!

По-късно, когато мирисът на хляба стана осезаем. Младия отново бе изпратен при нас.

— Дайте ни хляб! — изиска той с тона, с който преди малко бе поискал кафето.

— Яжте онова, което имате!

Отново трябваше да си тръгне без успех, но скоро се върна с ново искане:

— Тогава ни дайте вода, пълен мех!

— Свърши.

— Ама аз виждам ей там да лежат кирбат ³³.

— Те са само за нас. Каквото имахме в излишък, вече ви бе дадено.

— Толкова малко ли познавате повелите на пустинята и гостоприемството, че дори вода ни отказвате?

— Ние познаваме всички закони и дори предписанията на вежливостта, които за вас явно са неизвестни. А сега се разкарай, иначе...

— Иначе така ще ти духна под опашката, че ще се разхвърчиш по всички ветрове! — кресна му вбесен Халеф — Вода, хляб, кафе! Може би тоя мискин ще поиска още кавуара³⁴ и някоя истридия³⁵, голяма колкото сахлафе кебире³⁶!

Дребният хаджи беше опознал деликатесите костенурка, стриди и хайвер, когато беше с мен в Константинопол.

Меканецът, ако наистина беше такъв, се въртна с горд, пренебрежителен жест и се върна при своите, които дълго време се съвещаваха помежду си. Когато стигнаха до някакво решение. Стария стана и приближи бавно, но въпреки слабостта си със стойка, все едно бе свикнал корона да носи на главата си.

— Вие на три пъти отпратихте моя син — каза, слагайки тежко ударение на всяка дума. — Питам ви, защо?

Всъщност той не беше достоен за отговор. Но понеже с такива хора е най-добре човек да бъде възможно по-ясен, предпочетох да не го карам да чака, а отвърнах:

— С този въпрос ти признаваш, че по проникателност си малко дете, а по неразумност и незнание — исполин.

— Не ме обиждай! Свикнал съм хората да се отнасят към мен с най-голяма учтивост.

— Ти самият обаче си съвършенство на неучтивостта. Ние имаме основание да искаме поне същата почтителност, за която претендираш ти.

— Вие...? — проточи оня толкова високомерно, че ми идеше направо да го зашлевя. — Е, да, вие не знаете кой съм. Я чуите тогава и преклонете със смирение глава! Моят прародител е Кватадах; аз съм потомък на прославения Мохамед абу Иумехий, най-ярката светлина сред всички велики шерифи на свещения град Мека. Когато ние, неговите потомци, умираме, тленните ни останки биват носени седем пъти в тържествена обиколка на Кааба. Кой друг човек по широкия свят на Аллах може да се похвали с такова отличие?

— Ти вече умрял ли си?

— Не — отговори той учудено.

— Значи още не си бил носен около Кааба?

— Не.

— Изчакай тогава, докато тая работа стане! После ние може би ще проявим готовност да мислим с уважение за твоя труп.

— Капасъзино, не смей...! Ама чакай, ти не знаеш името ми, така че ще овладее своя гняв. Но не е нужно да обременявам това име със затъкнатия проход на ухото ти, достатъчно е само да ти кажа, че ме наричат Ел Гхани³⁷, и че съм любимецът на Аюн ер Рафик, сегашният велик шериф на Мека. Сега знаете как трябвала се държите спрямо мен и всички нас.

По-претенциозен и самовъобразяващ си този човек не можеше да бъде. За да науча кой беше мъртвецът, аз се въздържах и попитах:

— Също спрямо другите? Кой са те?

— Единият е Бен Абадилах, моят син. Останалите трима мъже са от Свещения град, където техните имена са сред най-личните.

— А покойникът?

— Той беше любимец на Аллах и Пророка. Беше наричан Ел Мюнеджи³⁸, от което можеш да съзнаеш несравнимата висота на неговите достойнства. Неговата душа беше надарена с дарбата да напуска тялото и да отива по далечни места и в далечни, отдавна изчезнали и също в бъдещи времена, за да види и чуе онова, което никой друг смъртен не може да узнае. Когато се върнеше сетне в тялото, Ел Мюнеджи можеше да съобщава всички тайни на тези времена и места. Той говореше с джинове и мелайик³⁹, като със себеподобни и поради това имаше власт над водата и делата на всички, с които общуваше. Сега той влезе в небето на Аллах при тези, с които още по време на земния си живот общуваше. Аз му бях най-добрият приятел. Той живееше в моята къща, където му бях дал приют, защото беше сляп. Проявявах милосърдието,

което Аллах е повелил на своите избраници, и за което после се отплаща. Сега знаеш кои сме всички ние и ще помолиш мен и сина ми за прошка.

— За прошка да помоля? Ако си мислиш, че...

Не можах да продължа, защото Халеф притисна длан върху устата ми и каза:

— Мълчи, сихди, моля те, мълчи! Аз вря както кафето преди малко и ако не ми разрешиш да говоря вместо теб, каната ще се пръсне. Бива ли?

— Добре де! В крайна сметка не мога да те оставя да се пръснеш.

Беше скочил. Сега се обърна към Ел Гхани и го попита и онзи привидно спокоен, съдържан тон, с който говореше само в състояние на гневна възбуда:

— Ти смяташ значи, че трябва да ви помолим за прошка?

— Да — гласеше отговорът.

— И преди малко поиска със смирение да преклоним глава?

— Да.

— Кучи син! Какво си въобразяваш? Ние прекланяме глава единствено пред Аллах, но пред никой човек, та бил той и самият падишах. А пред теб...? Казвам ти, бих предпочел да ударя чело пред най-грозната крастава жаба, отколкото да позволя и най-малкия поклон на моята почтена глава пред теб. Ако ти действително си любимецът на настоящия велик шериф, аз ще го потърся по най-бързия начин и ще му кажа да си набави друг любимец, ако не иска да направи на вярващите недостойния сеир във времето от пет минути да си потъне в земята от срам. Вие, кучета, синове на кучета и правнуци на кучешки деди и потомци, бяхте примрели от жажда, когато дойдохме. Вашите мундарски души бяха свързани с прежаденелите ви тела само с по един тънък косъм от брада. Ние ви дадохме вода, най-скъпоценното нещо, което човек притежава в пустинята. Вие изпихте цял един голям и пълен тулум, без една дума на благодарност да кажете. Сетне поискахте кафе, без хич да помолите, по-късно ни запратихте в лицето заповедта да сме ви дадели хляб и на края изпрати ти заръката да ви дарим пълен мех с вода, макар да бяхме напоили и камилите ви. Откъде тая вода и все вода? Да не си мислиш, че като тропнем и ей ти го на извор посред пустинята? И всичко това го изискваш по начин, все едно сме ти аргати. В серсемлъка на своята надменност си мислиш, че ще раззием уста от почуда пред имената ти. Как, каза, те викали? Ел Гхани, Богатия! Можеш ли да удостовериш, че си сдобил богатството си по честен път, че не си го насъбрал в кражби и измами? А и дори да го притежаваш законно, пак трябва да знаеш, че човек не бива да се големее от имането, защото Аллах му го заема само временно, за да прави благодеяния на онези, които си нямат нищо. Ние също сме богати, сигурно десет пъти по-богати от теб, ама не се перчим с това и още по-малко го правим на име, което нямаше да е нищо повече от твоето — един непогрешим знак на трижди раздута самомнителност. Всъщност би трябвало не с уста, а ей с тоя камшик от кожата на речен кон да ти отвърна. Ама жалката ти снага буди такова съжаление у мен, че милосърдието ми прокапва от върховете на пръстите. Ето защо засега ще си идеш без удари. Но осмелиш ли се само още един-едничък път да не дадеш вид, че стоим девет пъти колкото оттука до небето по-високо от теб, така ще ти отпоря кучешката кожа, че по цялата земя няма да има достатъчно място за разхвърчелите се парчета. Сега се пръждосвай и не идвай повече! И за да знаеш кой ти говори сега с такава сърдечност, търпеливост и дружелюбие, нека имената ни те съпровождат до мястото, където седеше. Аз съм хаджи Халеф Омар бен хаджи Абул Аббас ибн хаджи Давуд ал Госарах, шейхът на хаддедихните от голямото племе шаммар.

Дребният шейх материализира думата за придружаването. Стиснал заплашително камшика в ръка, той при всяко отделно име настъпваше мяканеца по пръстите на краката, при което онзи принудително отстъпваше. По този забавен за нас начин той го следваше крачка по крачка, или по-точно настъпване след настъпване, размахал камшика, като сега продължи:

— А там седи сияйният и в цял свят прочут хаджи Акил Шатир ел Меджарриб бен хаджи Алим Шаджи ел Гхани ибн хаджи Даим Машхур ел Азим бен хаджи Таки абу

Фадл ел Мукаррам.

Вижда се, че много добре беше научил новите ми имена. При всяко от тях угостяваше Ел Гхани с настъпване и понеже следваха бързо едно подир друго, она не можеше да се измъкне. Сигнал до мястото си, жителят на Мека се смъкна изнемощено на земята, без да е съумял по време на целия този „път към Голгота“ и една дума да произнесе.

— Тъй, сега седиш тук в цялото си несравнимо великолепие! — рече Халеф удовлетворено. — Ако надменността отново те присърби в ходилата, необходимо е само да ми кажеш. На драго сърце ще ти я стъпча от всичките пръсти.

Върна се и седна отново до мен.

— Сихди — попита тихо, — добре ли постъпих?

— Доволен съм от теб — заявих аз.

— А ти, Ханнех?

Тя — седеше от другата страна — отвърна:

— Моят Халеф е еднакво храбър и в думите, и в делата. На него не може да противостои дори любимецът на великия шериф.

— Не, най-малкото той. А ти — обърна се той към сина си, който се бе настанил до майка си, — следвай през целия си живот примера на баща си, който не търпи оскърбление по отношение на своята чест, и дори Мохамед, пророка на всички мюсюлмани, ще настъпи по всичките пръсти, ако го споходи мисълта да откаже на шейха на хаддедихните дължимото уважение.

Това развеселило ни поведение на хаджията така сплаши меканците, че не смееха да разговарят гласно. Седяха и лежаха безмълвно и ако някой кажеше нещо, то това ставаше толкова тихо, че не можехме да го чуем.

Полумесецът беше изгрял и заливаше двете групи — малката на меканците и по-голямата на хаддедихните — с достатъчно светлина, за да можем ясно да виждаме какво вършеха непознатите. Забуленият, обърнат към Мека труп ми оказваше странно въздействие. Откога ли беше мъртъв слепият мюнеджи? Не знаехме. В пустинята покойниците, както е изобщо обичай в мохамеданските страни, трябва много бързо да бъдат заравяни. Трябваше да се откажем да научим нещо за него, защото след случилото се не можеше и през ум да ни мине да разменим дума с тези хора. А и те, както си мислехме, щяха да се държат мълчаливо към нас. Ето защо бяхме немалоко учудени, когато Ел Гхани стана след известно време, измина половината път до нас и ми подхвърли думите:

— Твоето име е хаджи Акил Шатир, както чух. Мога ли да говоря с теб?

— Да — отвърнах учуден, че началото на името ми въпреки настъпванията се е съхранило в неговата памет.

— Много бих желал дали ни казахте вярно кои и какви сте.

— Ние казахме истината — заявих аз.

— Мога ли да проверя дали действително си толкова голям учен, ефенди?

— Нямам нищо против, макар че със сигурност не си човекът, който може да ме изпитва.

— Каква беше молитвата ни преди малко?

— Част от „Бурда“.

— От кого е тази поема?

— От Ел Бусири.

— Кажи ми пълното му име!

— Шараф ед Дин абу Абдаллах Мохамед бен Саид бен Хаммад бен Мухсин бен Абдаллах бен Шамхагх бен Хилал ас Санхаджи. Това е името, което ти самият вероятно не знаеше наизуст.

— Знаех го, защото всеки учен го знае точно. Затова знам сега, че ти наистина си учен. Но как ще ми докажеш, че и тези хора са наистина от племето на хаддедихните?

— Нищо няма да ти доказвам. На нас ни е безразлично дали вярваш, или не.

— Твоето държане доказва, че това е вярно. Сега искам да те попитам дали няма да ви смущава, ако продължим предписаната молитва за покойника?

— Предписанията на исляма трябва да се изпълняват.

— Ще ни дадете ли още вода?

— Само ако помолите!

— Вашата езда към Мека, Свещения град, ли води?

— Да.

— Нашата също. Сега ще погребем мъртвеца и ще се помолим. После ще потеглим. Понеже напоихте камилите ни, те ще издържат до Бир Хилу. Но ние ще прежаднеем, ако още тук и по път не пием. Ето защо те моля за още един мех.

— Добре, понеже молиш, ще получите. Вие имате мехове, можете да напълните един.

— Аз... ти... благодаря.

Той разтегли сричките и им придаде особено натъртване, което обаче не можеше да ме накара да си взема думите обратно. Когато се върна и седна на мястото си, започнаха да пеят „Хашрийе“ — погребална песен, в която е описан Съдния ден. Тя започва:

„Славославям аз съвършенството на Този, който всичко сътворил е, що облик притежава. И предава рабите свои Той на смъртта, която на създанията всички ведно с хората унищожение носи.“

Когато това изпълнено с фалцетни тонове песнопение бе свършило, те изровиха с ръце малко настрана от тяхното място една яма в рохавия пясък, взеха мъртвеца и го положиха вътре. После коленичиха с изключение на говорителя на молитвата, който остана прав и извика:

— Елате, вярващи, защото имам да изрека погребалната молитва за един покоен мюсюлманин!

Тази подкана е предписание. Ние не отидохме, наистина, но станавме, защото според правилата на исляма би било непростим грях да останем седнали. Сега той вдигна ръце до главата, докосна с палци ушите и извика:

— Аллах е велик! Аллах е превелик!

Меканците повториха високо тези думи. След това той произнесе Фатиха, първата сура на Корана, извика още веднъж „Аллах е превелик!“, което бе повторено, и прибави:

— О, Аллах, благосклонен бъди към нашия господар Мохамед, Пророка, също към неговото семейство и спътниците му и ги закрилай! Аллах е превелик!

След като този вик бе повторен, Гхани започна да се моли:

— „О, Аллах, наистина това слуга е Твой и син на Твой слуга. Той отиде си от съня на света и неговата суетност и от всичко, което обичаше, и от всички, които го обичаха, отиде в тъмнината на гроба и при онова, което ще узнае. Изповядваше той, че няма друг илях⁴⁰ освен Теб единствено, че Ти другар немаш, и че Мохамед Твой слуга, Твой пратеник е, и че Ти всезнаещ си. О, Аллах, той умря, за да живее при Теб, защото подслон си Ти най-добър, където да се живее. Нуждае се той от Твоето милосърдие, а ти от неговото наказание. При Теб идваме умоляващо, за него да се застъпим желаем. О, Аллах, ако бил е той такъв, който добре е правил, зачети му добрите дела! Но ако бил е такъв, който лошо е постъпвал, не зачитай му лошите дела! Удостои го с Твоята милост, та одобрението Ти да намери, и спести му изпитанието на гроба и неговите мъчения! Направи гроба му широк и далеч дръж пръстта от страните му, и удостои го с Твоята милост, та от мъченията сигурност да намери, докато пратиш го добре съхранен в Твоя Дженнет⁴¹.

О, най-милостиви от тези, които се смиляват!... Аллах е превелик!... О, Аллах, не отказвай ни отплатата за добрината, която му оказваме, и не води ни на изпитание

след него! Прости на нас и на него и на всички мюсюлмани, о. Господарю на всички създания!”

След този завършек на същинската молитва той се поклони надясно и наляво, като каза два пъти:

— Мир вам, милосърдието на Аллах да бъде с вас!

Този поздрав се отнасяше за ангелите, които според мохамеданската вяра стоят невидимо от двете страни. После прикани своите хора според предписанието:

— Дайте вашето свидетелство за този мъртвец!

— Той беше един от добродетелните — отговориха те. Когато мъртвецът бе покрит сега с пясък, последва отново Фатиха и след това заключителната молитва, която се състои от трите последни аета на сурата „Бакара“:

„Притежание на Аллах е всичко, що е в Небесата и на Земята. Все едно дали ще извадите наяве или ще укриете онова, което е в сърцето ви, Аллах пак ще ви призове на съд заради него. А след това Той прощава когото иска и наказва най-тежко когото иска. Наистина всемогъщ е Аллах.

Повярва Цейгамберът в това, което му беше спуснато от Господаря му. Повярваха и вярващите. Всеки един от тях повярва в Аллах, в Неговите ангели, в Неговите книги и цейгамбери. Ние не делим един от друг никой от цейгамберите на Аллах. А те казаха: «Господарю наш, ние чухме всичко, ние Ти се покоряваме и молим коленопреклонно Твоето опрощение, защото само към Тебе е нашето завръщане.»

Аллах не възлага на човек повече от това, което може да понесе. За него е спечеленото добро и за него е извършеното зло. Господарю наш, не ни наказвай, ако сме забравили или пък ако сме съгрешили. Господарю наш, не възлагай върху плещите ни бreme, каквото си възлагал върху тези, които бяха преди нас. Господарю наш, не ни карай да носим това, което нямаме сили да носим, прости греховете ни, бъди милостив към нас и ни пощади, защото ти си наш повелител. И помагай ни против народите неверни!“⁴²

С това тържественият ритуал завърши, но в обитавани места той е по-различен.

Ел Гхани изпрати сега при нас един от хората си с мех, който ние напълнихме. После те се приготвиха за тръгване. Когато възседнаха камилите, потеглиха, без да ни зачетат. Само Ел Гхани насочи своята по-близо до нас и ни викна:

— Вие не се молихте високо, макар това да беше ваш дълг. Ето защо оставихме лицето на мъртвеца непокрито, та да ви прокълне от Отвъдния свят, ако не се включите в част от погребението, като добавите липсващата пръст. Вашите оскърбления аз съхраних и ще ги отнеса със себе си. Веднага щом дойдете в Мека, ще ви подиря сметка. Нито една от думите ви няма да бъде забравена! Аллах да ви прокълне!

Халеф скочи, измъкна камшика, спусна се към меканеца и го шибна два-три пъти така здраво, че оня изрева от болка. При изключителната пъргавина на хаджията не беше намерил време бързо да се разкара. Този му викна:

— Син на куче, дядо на куче и правнук на куче! Част от сметката ти още днес ще отнесеш със себе си! Остатъка ще ти наброя почтено в Мека. Бъди рахат! Каквото обещава, със сигурност изпълнявам!

Прозвучаха още няколко проклетия по наш адрес, после „любимецът на великия шериф“ изчезна с хората си.

2. Слепият мюнеджи

Хаддедихните оживено коментираха нашата среща с меканците. Халеф участваше, а аз не се обаждах. Когато след дълго време това му направи впечатление, той попита за причината на мълчанието ми. Трябваше да отложам отговора за по-късно. Моето мълчание щеше да е наказанието му — знаех колко е чувствителен в това отношение. Не можех все пак в присъствието на неговата жена и сина му да кажа, че бе допуснал две непрости грешки. Той не биваше да казва на меканците нашите имена и накрая не биваше да удрия Ел Гхани. Ако онзи действително беше виден гражданин на Свещения град и имаше лична връзка с великия шериф, можеше да ни създаде значителни неприятности, толкова повече че аз не бях мохамеданин и поради това трябваше да съблюдавам най-голяма предпазливост.

Думата „шериф“ означава нещо като благороден, знатен, високопоставен. Под „шериф“ се разбира пряк потомък на Мохамед чрез неговата дъщеря Фатима, която е била жена на Али. Единствено на ашраф⁴³ е присъдено правото да носят зелена чалма и зелено горно облекло. Най-малкото оскърбление на един такъв сановник се наказва много строго. Санът „шериф“ се предава както на мъж така и на жена. Има няколко клона, особено в Персия, на ашраф, като Алииди, Фатимиди, Джафариди. Но има и фамилии, които се назовават „шериф“, а не са. Това се случва, макар че почти във всеки мохамедански град се води, от специални чиновници, които се наричат „накиб ел ашраф“, списък относно правоимащите на тази титла фамилии и лица. Този списък ежегодно се отнася с големия поклоннически керван до Мека и се представя на великия шериф за преглед и утвърждаване. Той е племенен княз на всички потомци на Пророка, наместник на Мека, главен пазител на Кааба и всички светици и всяка година получава от султана богати дарове. Шерифатът в действителност е духовно отличие или сан и един шериф поради произхода си от Мохамед не би трябвало да се радва на мирски привилегии, но в мохамеданския свят господстват духовните условия и ето как ашраф си мислят, че имат право и по отношение материалните блага да стоят далеч пред простосмъртните правоверни. Това становище се поддържа особено от шериф ел ашраф⁴⁴. Той си въобразява, че стои не по-ниско от султана, който все пак е халиф, сиреч главният пастир и владетел на всички вярващи. Историята вече е привеждала не един и два примера, че господарят на Кааба е в състояние дори юмрук да покаже на падишаха, толкова повече че пътят от Стамбул до Мека е дълъг и е трудно юздите да бъдат държани така стегнато, както би следвало да бъде. За милионите мохамедански поклонници, които отиват в Мека и Медина, великият шериф се явява по-близо отколкото отдалечения от светините султан, така че не е за чудене, дето си мислят, че се намират повече под влиянието на повелителя на Мека отколкото под това на падишаха.

Същото можеше да се каже и за великия шериф, чийто любимец се бе нарекъл Ел Гхани. Макар да предполагах, че това определение е употребено с известното ориенталско преувеличение, то все пак трябваше да съдържа частица истина. Той имаше някаква връзка с владетеля на града, който се канех да посетя, и можеше при всяка възможност да ми поставя клопки, които въпреки цялата си предпазливост и кураж да не мога да избегна. И щях да го дължа на необмислеността на Халеф, който беше пуснал вход горещо обичания си камшик, макар зеленият тюрбан на Ел Гхани да доказваше, че той също се числи към потомците на Мохамед, чието оскърбяване е десет пъти по-опасно отколкото при всеки друг. С много крепкото, но все пак само словесно скастриане високомерието на меканеца от страна на хаджията бях съгласен, защото това не бе предизвикателна нападка, а законна отбрана. Но пердахът с камшик на един арабин, облечен със сана шериф, бе лекомислие, което не можех да одобря. Ето защо използвах случая да последвам хаджията, когато преди лягане

отиде да нагледа още веднъж своя кон. Тук бяхме сами. Моето мълчание имаше очаквания ефект. Той ме посрещна с думите:

— Ти се гневиш, сихди, защото дадох на оня надменен човек да опита курбача⁴⁵ ми. Но той си го заслужи.

— Разумът често запрещава някой да бъде третиран за заслугите си по този начин. При всички случаи щеше да е по-добре, ако той беше останал в неяснота относно нашата самоличност. И налага ли се на всеки непознат веднага да разправяш колко прочут мъж си?

— Да не би да не съм?

— Не!

— Но ти?

— Също не. По някои места нас ни познават, това е всичко. Няма защо да си въобразяваме нещо. Има хиляди хора, които са съвсем различни от теб и мен. А ти си мислиш, че един шейх на хаддехидите и един пълзящ из Ориента западен дудет ел кутуб⁴⁶ са най-изтъкнатите и могъщи хора на земята само защото са застреляли някой лъв и не са офейкали начаса пред неколцина кюрди. Заявявам ти, ако цял милион хора от нашия сорт внезапно умрат, световната история спокойно ще продължи своя ход.

— Не го вярвам, сихди.

— Но е така.

— Не, защото моите хаддехидни принадлежат все пак към световната история и ако аз из един път взема, че умра, хаддехидните раздели от географията и историята ще избухнат в горчиви сълзи и много ще се опечалят. А какво ще стане с племето на немските бедуини, ако ти умреш тук и не се върнеш при тях? Най-напред в твоя харем ще се надигнат голям плач и вопли, а от женската ти шатра един несекващ порой от сълзи ще се излее сетне върху всички планини, долини и равнини на твоето отечество. Палмите на вашите оазиси ще погинат от болка, а стадата от камили ще бъдат погубени от епидемията на неизлечима горест. Ще се разразят безкрайни ридания...

— Стига! — пресякох го аз. — Моята Еммех ще тъжи и много скоро ще ме последва, в това съм убеден, но иначе твойт несекващ порой от сълзи ще залее единствено твоята фантазия. Ние не сме нещо по-добро от другите и нямаме нужда от тръбите, които караш да проехтят винаги, когато става дума за теб и мен. Чу добре, казах „теб и мен“. Знаеш ли какво имам предвид?

— Не.

— Колкото пъти говоря за нас двамата, аз съм достатъчно вежлив да спомена първо теб. Но ти винаги казваш „мен и теб“, значи поставяш себе си отпред. Това го наблюдавам от години и никога не съм забелязал изключение.

— Сихди, за тая работа аз хич нищо не знам.

— Тъкмо там е бедата. Когато говоря с теб за нас двамата, аз мисля не само за дължимата към теб вежливост, но и за приятелството и любовта си към теб, които ми отреждат винаги да те поставям отпред. Но ти не мислиш за тези неща и понеже се смяташ за страшно значителен човек, винаги без изключение вадиш отпред своето „Аз“.

— Бих искал, ала не мога да го повярвам.

— Мога да ти го докажа, макар и само косвено.

— С какво?

— Знаеш, че в книгите си пиша и за нашите пътешествия и преживелици. Ти ме помоли да те описвам точно такъв, какъвто си. Аз го сторих и сега всеки, на когото попадне в ръката една такава книга, може да се убеди, че винаги ме поставяш след себе си.

Той ме улови изплашено за ръката и попита припряно:

— Ама, сихди, това наистина ли го пише в книгите?

— Да.

— Бъди милостив и кажи, че не е така!

— Не мога, защото действително е така!

— Аллах керим! (Аллах да се смили над мен!) Какво ли ще си помислят тези хора за мен? За какъв ли ще сметнат шейха на хаддедихните от голямото племе шаммар? Моето „Мен“ да се намира винаги пред твоето „Теб“, без да отстъпи преднината на твоето „Теб“ преди моето „Мен“! Цялата ми слава се свърши! Хората ще сметнат моето „Аз“ за страшно безогледно и с пълно право ще го обвинят за непростимото поставяне в заден план на твоето „Теб“. Честта на моята скромност и смиреност изчезна и блясъкът на моите красиви маниери се превърна в мрак. О, сихди, защо направи това с твоя верен Халеф?

— Ти така пожела. Не биваше да те описвам по-различно от това, което си.

— Това е вярно, наистина, но когато изрекох желанието, не ми беше известна уйдурмата с тия „Мен“ и „Теб“. Сега твойт хаджи Халеф е станал във всичките западни страни един самовнителен чапкънин и цялото му някогашно добро име се е обърнало на резил и маскарлък. Аз съм един изкуфял карпуз, една гнила ябълка, един червив буков жълъд, който никоя катеричка няма да хрупне. Бъди добър към мен, сихди, и кажи дали това не би могло все още да се промени.

— Онова, което веднъж е записано в книгата, за съжаление не може вече да бъде отстранено.

— Ами когато пишеш нова книга?

— Тогава с удоволствие ще изпълня желанието ти и ще покажа, че си се променил. Само че тази промяна трябва да бъде истинска.

— Ще бъде, обещавам ти. Ти си мой приятел и аз не бива да натъжавам нито мен, нито теб, като...

— Стой! — прекъснах дребния хаджи. — Ти току-що отново постави твоето „Мен“ пред „Теб“.

— Сихди, повярвай ми, аз исках да го туря отзад, ама в бързината то ми изскочи наопаки от устата и ти не свари да се появиш пред мен. Моля те винаги да ми напомняш, когато не получиш подобаващата ти се преднина. Значи незачитането на това „Теб“ ми погуби при теб славата?

— Не я е погубило. Аз исках само да кажа колко характерно е за теб и начина ти на действие. Това бе наказанието за недомислието в държането ти спрямо Ел Гхани. Твойт камшик може да ни коства много, дори живота. Той е арабин, значи отмъстителен, на това отгоре и шериф. Нима не обърна внимание на зеления цвят на чалмата?

— Сихди, от яд така ми причерня пред очите, че хич не различих цвета на гъжвата му. Но се надявам, че ако опишеш срещата ни с меканците, няма да споменавах мен и курбача?

— Хм-м! С готовност бих ти сторил тая услуга, но мисля, че няма да е възможно.

— Защо?

— Защото вероятно последиците от твоето прибързано действие ще се появят и ако ги разкажа, ще трябва да спомена и причината — твойт камшик.

— От това много ще ме заболи. Не е трудно да си помислиш, че не ми се ще да бъда описван като човек, който върши само дивотии.

— В такъв случай избягвай да го правиш!

— Лесно е да го кажеш! Ама когато нещо ми потрепне в езика или ръката, котката изскача, преди да съм съумял да я задържа. Но оде, когато спомена книгите, ми хрумна едно добро средство Зарекох се, оттук насетне в тези книги да блестя като сияен пример за зряло обмисляне и сериозна предпазливост. Повече пръст няма да помръдна, преди точно да съм преценил кой от десетте да бъде. Но като приятел ти ще трябва да ме подкрепяш в това начинание, като ми напомниш за книгите и че се намирам в опасност да кажа или извърша нещо, което трябва да премълча.

— Съгласен съм.

— Но не е необходимо някой от присъстващите да забележи. Затова избягвай да ми държиш реч, сихди. Кажй просто „кутуб“⁴⁷ и аз ще знам какво имаш предвид, без някой друг да разбере. Тази дума ще ме успокои в най-големия гняв, като облее яда ми с кроткост, във всяка възбуда ще ме доведе до спомнянето, че онази част от световната история, която се отнася до моите слова и дела, не бива да съдържа нищо, от което би могъл да помръкне блясъкът на моята слава. Та значи е необходимо само да кажеш думата „кутуб“, за да превърнеш яростния лъв, какъвто съм понякога, в кротко и търпеливо агънце. Сега съм убеден, че съм сторил всичко за умиряването на твоя гняв и те моля повече да не споменаващ за излишния замах, с който въздадох камшика.

За Халеф работата беше уредена, но за мен още не. Бях сигурен, че последиците няма да ни накарат да чакаме.

Беше време да си легнем да спим. Отидох да видя хеджин, която яздех по време на това пътуване, и повиках после моя жребец Асил. И той, както неговият баща порано, бе моят спален другар и шията му ми служеше да възглавница. Преди заспиване му казах в ухото предназначенията за него сура. После наоколо стана тихо. Освен хаддедихнът, на когото се бе паднала стражата, всички бяхме легнали да почиваме. По-късно бяхме стреснати в съня от изстрел, лешоядите се бяха осмелили да приближат твърде много до мъртвеца и пазачът ги бе прогонил. Когато отново се събудих, беше по времето на Фаджр, Молитвата по зазоряване. Повечето хаддедихни бяха вече будни и се грижеха за животните. Кара беше при конете. Ханнех беше разпалила отново огъня, за да свари сутрешното кафе, с което щяхме да изядем останалите от вчера хлебчета.

Във връзка с това искам да отбележа, че бедуинът живее крайно умерено и само при тържествени угощения прави изключение от това правило. Чужденецът, който възнамерява да се подхвърли на напреженията на местния жител, трябва да се старае да спазва същата умереност, ако не иска болестите бързо-бързо да го отнесат. И до днес си спомням с удоволствие срещата с един пустинен пътник, чиито дела не са безизвестни. Той ми разказа с видимо задоволство, че „в пустинята“ изпивал на час по няколко чаши вода. Пътувал с четиринайсет шатри. Веднага щом бѐдели разпънати, вземал закуска, която се състояла от бутилка вино, сардини, студен език и бисквити. По обяд ядял пилешка супа с волска опашка или консерва от костенурка. После следвало овнешко или агнешко печено, блюдо яйца или ориз, бисквити с вино и кафе. Господинът ме уверяваше с тон на гордо удовлетворение, че „в пустинята“ никога не бил посетил бедуин, без да си сложи ръкавиците. И това, което ми разказа, го е написал и публикувал чрез печата. Щом има европейци, които по такъв разточителен начин се грижат за тялото си в южните страни, то не е за учудване, ако произвежданите от това чревоугодие излишни сокове си дадат простор по не съвсем необичайния път на тропическия гняв⁴⁸.

В такива случаи аз винаги съм живял като местен жител и никога не съм бил на мнение, че трябва да изпъквам пред тях с консумацията на деликатеси. Каквото ядат те, това ям и аз и тъй като това е мое основно правило и във всяко друго отношение, то много добре съм се разбирал с тях и без тропически гняв.

Когато си взехме утринното кафе, можехме вече да мислим за потегляне. Преди това трябваше напълно да покрием с пясък трупа на мюнеджията, ако не искахме да извършим един непростим грях спрямо религията. С тази работа бяха натоварени няколко хаддедихни, на които Халеф нареди не просто да заравнят ямата, а да издигнат една висока и здрава гробна могила, та пустинните животни да не могат да се доберат до трупа. Следвайки старата си привычка, по възможност за всичко сам да се погрижа, аз отидох с тези хора до мястото, където мянците бяха положили своя покойник. Халеф също присъстваше.

Тялото беше засипано с пясък, главата още не, лицето беше покрито с единия край на дрехата. Отметнах го.

— Аллах, Аллах! — възкликна Халеф. — Какво достолепие! Точно като този мъж съм си представял пророците от раншните столетия.

Имаше право. И аз се чувствах като него. Рядко бях виждал едно толкова красиво, вдъхващо благоговение старческо лице.

— Има вида на спящ — продължи Халеф, — който сънува небето на Аллах. Виж как блажено се усмихва!

От собствен опит знам, че това с така наречената „блажена усмивка“ е особена работа, защото съм я намирал най-затрогваща при хора, чийто край е бил насилствен.

Докато разглеждах чертите на мюнеджията, направи ми впечатление цветът на лицето. То беше бледо и подобно на мъртвец, но с един особен нюанс, който ме накара да стана внимателен. Сложих ръка на бузата му и почувствах, че е студена. Отстраних пясъка от ръцете. Имаха същата студенина на мъртвец. Помътняването на очите не огледах — нали бях чул, че мюнеджията е бил спял. Миризма на труп въпреки жегата още нямаше, но мъртвешкото вцепенение беше налице. Ала и то както хладината и промяната на роговицата не е несъмнено доказателство за действително настъпила смърт. Приканих неколцина хаддехидни, които стояха при нас, напълно да освободят мяканеца от пясъка.

— Имам чувството, сякаш върху лицето му все още лежи един лек лъх на живот, който навява заключение само за безсъзнание. Също така не намирам никакъв признак на започнало разлагане.

— Само в несвяст? Значи привидно мъртъв? Сихди, ние вече сме преживели много неща, които никой друг не е преживял, но да съживим един привидно мъртъв човек, още не ни се е отдавала възможност. Каква слава само ще си спечелим, ако можем да кажем, че пред нас не е могла да устои дори силата на смъртта!

— По-полека, не прибързвай отново, скъпи Халеф! Още не съм казал, че тук се касае за привидна смърт. Аз много вероятно се заблуждавам, но считам за свой дълг да не погребваме напълно този мъж, докато не съм се убедил, че смъртта наистина е настъпила.

— Как можеш да стигнеш до това убеждение, сихди? — осведоми се любознателният хаджи.

— Като проверя неговото дишане и пулса му.

— Дишането? Той вече няма дъх, това може да различи всеки.

— Дишането на един мним мъртвец винаги е толкова слабо, че само при голямо внимание може да се забележи. Нека видим!

Хаддехидните отстраниха пясъка и сложиха тялото до гроба. Аз коленичих до него, разгърдих го и отправих очи към гръдния кош. Халеф се отпусна до мен със същата цел. Всички други хаддехидни също бяха дошли и стояха с върховно напрежение в кръг около нас. Едва беше минала минута и Халеф извика:

— Сега той си пое дъх! Ти видя ли, сихди?

На мен също ми се бе сторило, че гръдният кош съвсем леко се раздвижи. Накарах да ми дадат едно парче кожа, навих я на руло и приканвайки хаддехидните да мълчат, я опрях върху сърцето на мяканеца. Мина може би повече от минута, когато сякаш долових шум, а после го чух отново. Това бяха диастолични шумове, два къси и ясни сърдечни тона. Първите сърдечни тонове са, наистина, по-силни и по-дълги, но глухи и при привидни мъртъвци никога не се чуват. Сега бях сигурен в моето предположение и като скочих, казах:

— Халеф, твоето желание се изпълни. Този човек е жив, той е само привидно мъртъв и с Божията помощ ще ни се удаде да върнем неговата душа.

— Хамдулиллах! Ние ще надвием смъртта и ще заповядаме на живота да се върне отново там, където му е законното място. Тъй като аз не знам как се прави това, то те подканям, сихди, да ни кажеш какво да сторим!

— Това ще стане чрез танаффус масну⁴⁹. Не бива да губим нито миг, ако не искаме да стигнем твърде късно с помощта. Ще ти покажа какво трябва да правиш.

Торсът на меканеца беше разсъблечен и оставен по гръб в малко приповдигнато положение. Аз изтеглях на равни интервали ръцете от гръдния кош бавно в дъга над главата и ги притисках отново към тялото. Халеф трябваше в същите периоди да натиска нагоре долната част на тялото. Така се получаваше равномерно разширение и стеснение на гръдния кош, което принуждаваше белите дробове периодично да поемат и изпускат въздух. Предварително бях издърпал езика на Ел Мюнеджи и един хаддехидх го държеше здраво, иначе можеше да затвори дихателния път. Докато ние бяхме заети по този начин, тялото на мюнеджиата и също краката бяха непрестанно и силно разтривани от още двама хаддехидхи.

Едва ли е необходимо да казвам, че дребният, речовит хаджи по време на тази работа непрекъснато се впускаше в забележки, които нямаха нищо общо с нещата, но аз не го прекъсвах, тъй като това щеше да подейства охлаждащо на неговото усърдие. То трябваше, напротив, да бъде поддържано, защото нашите старания дълго време изглеждаха без всякакъв резултат.

Беше минало вече може би час и аз от еднообразните движения се бях изтощил. Тъкмо щях да поискам за известно време да бъде сменен, когато забелязах, че мъртвецът порумения. Сега, разбира се, за умора не можеше и дума да става. След малко той вече самостоятелно си пое дъх и отвори очи.

Бях чел много стихоплетства, в които се бе говорило за прекрасни сини и даже небесносини очи, но още не бях виждал чифт небесносини очи. Поради това твърдях, че чисто сини очи няма. Ако въобще имаше небесносини очи, то това бяха на мюнеджиата, които сега се отправиха с един неподлежащ на описание израз на хаджията. Това бе един напълно непознат за мен блясък, който идваше сякаш от отвъдното.

— Сихди, той е буден! Диша и ме гледа — извика Халеф прещастлив.

— Жажда! — прошушна болният.

Донесоха вода. Ние го изправихме в седнало положение и започнахме да му я даваме предпазливо и на капки. Тези равномерни гълтателни движения подкрепиха все още слабото дишане. То се подобри.

— Благодаря! — въздъхна той, когато най-голямата жажда бе угасена.

После бавно се отпусна назад и заспа, но дишането не се наруши. Напротив, вдишванията станаха по-силни.

— Видя ли очите му, сихди? — попита Халеф.

— Да — отговорих.

— И се удиви?

— Не. Този цвят не е присъщ само за Севера. Аз съм го виждал дори посред Сахара при съвсем тъмнокожи хора!

— Не това имах предвид. Ел Гхани нали твърдеше, че Ел Мюнеджи бил спял, но откак видях тези очи, аз считам това за лъжа.

— И аз съм склонен към такова мнение, но не е изключено да се заблуждаваме. Нека изчакаме!

— Но какво ще правим сега? Трябва да потегляме а той спи.

— Не бива да го смущаваме, затова ще останем тук докато се събуди.

— А после?

— После ще говорим с него и ще разберем желанието му.

— Добре, ще чакаме! Нищо не ни принуждава да бързаме и ето как можем, докато той в съня събира нови сили, да се радваме на това кияме⁵⁰, с което повикахме неговата сбогувала се душа от Страната на смъртта. Чувал ли си вече за такова кияме, сихди?

— Да. Дори познавах много добре и обичах изключително много една възкръснала. Аз я обичам и до днес, макар тя сега вече да не принадлежи към земния

СВЯТ.

— Коя беше тя?

— Моята баба, майката на моя баща, която беше земният ангел на моето детство и сега сигурно пребивава при ангелите. Тя беше, точно както и моята майка, толкова богата по отношение любовта, че аз и до днес живея от това изобилие. Това е най-голямото богатство, което може да има, скъпи Халеф. Увреждането на един нерв е било виновно да изпадне във вцепенение и да бъде сметната за мъртва. Била е положена в ковчега и едва пред самото погребение, когато опечалените си вземали последно сбогом, било открито, че е още жива.

— Благодарение на някаква случайност?

— Халеф, знаеш, че за мен случайност няма. Когато всемогъщата мъдрост на Бога свърже причини и следствия, чиято връзка слабото око на човека не е в състояние да съзре, тогава бива измъквана най-вече непоносимата за мен дума случайност. Това е един кантара ел хумар⁵¹, по който яздят дори умни хора.

— Ти бил ли си вече роден, когато баба ти е била привидно умряла?

— Не. По онова време тя е била още много млада, но и до дълбока старост често говореше за ужасения страх, причинен ѝ от мисълта да бъде жива погребана.

— Тя почувствала ли го е всъщност този страх? Аз съм чувал, че мнимият мъртвец не знае нищо за себе си, защото душата му е напуснала тялото и броди наоколо.

— Учените действително твърдят, че при мнимата смърт съзнанието и възприемчивостта на сетивата са напълно прекратени. Такъв е бил случаят при моята баба в продължение на два дни. Когато на третия ден съзнанието ѝ се е върнало, намерила се лежача в ковчега. Но го заключила само от думите на стоящите около нея, защото ѝ било невъзможно да отвори очи или изобщо да помръдне някой крайник. По-късно не намираше думи да опише ужасния страх, отчаянието, с което се е напъгала да даде някакъв признак на живот, но нейната воля, целият сбор от духовна енергия нямали никакъв ефект върху тялото. Тогава съзнала, че единственото ѝ спасение остава само в молитвата. Тя беше много благочестива жена и не е трудно да си помислиш, че никога не се е молила толкова горещо, както тогава пред тъмните двери на гроба. Нашето Свето писание казва: „Молитвата постига много, когато е сериозна.“ По отношение сериозността на баба нищо не липсваше и ето как тези библейски думи при нея се превърнали в истина. Когато едно дете докоснало ръката ѝ, за да си вземе сбогом, тя могла най-сетне да помръдне пръст и да отвърне на натиска. Детето изпищяло от страх и разтреперано съобщило, че мъртвата „още не е съвсем умряла, а още жива в ръката“. Хората се убедили във верността на това твърдение и пратили за лекар. Под неговото лечение болната бавно се възстановила.

Ханнех беше напуснала шатрата и се бе присъединила към нас. Беше проследила с голямо внимание това, което разказвах, и сега вмъкна въпроса:

— Ти си на мнение, сихди, че душата на майката на твоя баща е напуснала тялото ѝ?

— Да — отвърнах.

— Това за мен е от голяма важност! От разказа ти следва, че баба ти е имала душа?

— Разбира се.

— Мислиш ли, че тя е била единствената жена на земята, на която Аллах е дал душа?

— Не, защото всяка жена е получила този Божий дар.

— А ислямът учи, че жената не притежава душа и следователно не може да участва във вечните радости на Рая. Ислямът казва, че жената е създадена само за да слугува на мъжа с тялото си и затова със смъртта на това тяло престава целият ѝ живот. Аз говорих с теб, сихди, в онази нощ зад шатрите за това оскърбително неверие. Ти изпълни сърцето ми с успокоение, като ми вдъхна убеждението, че ние

жените също притежаваме душа и също като вас сме призвани за отвъдното блаженство. Ти се вслуша тогава в горещата ми молба да доведеш и Халеф, основата на моето земно щастие, до вярата за моята безсмъртна душа. Днес, когато разказа за душата на баба ти, при всички мъже трябва да изчезне и последното съмнение относно нашето безсмъртие. Сега бих искала да знам още едно. Ако душата на твоята баба е напуснала тогава тялото ѝ, то през цялото това време до връщането ѝ трябва да е била на някое друго място. Знаеш ли къде?

— Не.

— Не я ли пита?

— Като дете — никога, защото за тази цел ми липсваше необходимото разбиране. По-късно започнах да се стремя към разкриване тайните на вярата, каквито за този, който истински вярва, изобщо няма, защото просветлението е първородната дъщеря на истинската вяра. Тогава действително разпитвах често и настоятелно баба дали лежащата между изчезването и връщането на нейното съзнание празнота не се е запълнила от някой по-късно събуден спомен. Тя обаче не знаеше нищо.

— Не мога да го проумея. Според това, което съм чувала от теб за човешката душа, в нейния живот и нейното съзнание никога не може да настъпи пауза.

— Пауза? Това е правилната дума. Ти ми даваш в ръката сравнението, което, макар да не е съвсем сполучливо, поне донякъде ти дава обяснение. Ти ме разбра, защото можеш да свириш на уд⁵². По време на отсъствието на душата в мозъка на мнимия мъртвец възникват паузи, празни, останали без възприятия места, които и по-късно проявяват невъзприемчивост за тоновете на спомена. Но макар тя да не можеше ясно да се сети, в нея бе останало едно свято предугаждане, благочестиво чувство за едно преживяно съзерцание на блаженство. Следствие на това виждах най-голямата надежда на нейния земен живот, който беше живот на немотия и грижи, насочена към великолепието, което нейната слаба земна памет не би могла да задържи. До своята смърт тя живееше двоен живот — работеше с пожертвователна вяроност и себеотрицание за близките си и посвещаваше всеки свободен миг от тази работа на стремежа към небесната чистота. Сега тя вече, както съм убеден, отдавна я е придобила.

— Колко твърдо вярваш, сихди! — рече Ханнех, като склучи в дълбоко вълнение ръце. — Навярно няма нищо, което да може да те разколебае в тази вяра?

— Нищо! Аз съм се борил за нея с всички възможни демони на външния и душевния живот и съм готов и сега всеки миг да воювам и заложа живота си. Повярвай ми, видимите врагове в човешки облик не са най-силните и злите противници на моето душеспасително упование във вярата. Най-горещите битки по-скоро бяха провеждани във вътрешния мир, където влиянието на тъмните сили е по-голямо отколкото във видимия живот, който може да покаже само следствията от това влияние. Блазе ти, мила Ханнех, ако твоите ангели простират ръце над теб, за да държат далеч от теб такива сили и битки! Не всеки притежава силата на убеждението, която се изисква, за да се измъкне с победа от тях.

Тя ми се усмихна сърдечно и каза:

— Сихди, защо трябва да се боря, значи да върша нещо тежко, което намирам за ненужно? Ти ми донесе своята чудесна вяра и я сложи в моето сърце. Даде ми нещо добро. То е като слънце, което ярко озарява и топли моя живот, а където има такова слънце, там мрачни сили не може да има. Ние тук станавме свидетели на едно земно кияме, възкресението на едно тяло на мъртвите, но с твоята вяра ти отдавна ни донесе едно великолепно кияме, едно възкресение на душата от смъртта, едно излизане от гроба на заблудата, в който за мен нямаше пробуждане, а само изтление. Това кияме ти е било отбелязано в Книгата на живота и ние ще свидетелстваме за теб, когато един ден бъдат отмервани твоите дела, думи и мисли.

— Това кияме е било Божия воля, дар на Неговата любов, която иска да направи всички хора щастливи. Аз нямам право да приемам благодарност за това. Толкова е

лесно да положиш вярата в едно сърце, което с готовност и изпълнено с доверие стои отворено за нея. Вярно, този копнеж е заложен във всяка гръд, но там същевременно живеят още духовете на високомерието, самодоволството, жаждата за наслади и много други, за които словата не достигат.

Тук взе думата Омар бен Садек:

— Ефенди, ти каза истината, като говориш за тези духове. Що за човек бях аз, когато се запознах с теб! Един фучащ от ярост за мъст и кървава разплата следовник на исляма, който обичаше само себе си, мразеше враговете си и спрямо всички други хора изпитваше само гордо равнодушие. Ти беше първият из сред всички тях, който ме застави да го уважавам. Ето защо желях, също както хаджи Халеф, нашият сегашен шейх, да станеш мохамеданин. Ние ти дължахме толкова много и поради това искахме да те спечелим за Небето, което си мислехме, че стои открито само за последователи на Пророка. Работехме за пашата неуморно. Една усмивка беше всичко, което нашите усилия успяваха да измъкнат. Някой друг на твое място щеше да ни оборва с учението на християнството, а от това само щеше да възникне някоя неприятна препирня, която да ни смрази и да доведе до окончателната ни раздяла. Но ти беше твърде умен да изпадаш в поведението на проповедниците, които, без да познават нашия живот, искат да приемем техния като по-правилен и по-добър. Ти нямаше нужда от поучения, не приказваше думи, но говореше с дела. Живееше живот, който беше една убедителна проповед на твоята вяра. Ние бяхме твои придружители и заедно с теб живеехме твоя живот. Неговото съдържание беше любовта. Ние опознахме тази любов и обикнахме най-напред теб. Не можехме да се разделим с теб и следователно с нея. Тя ставаше по-голяма и все по-могъща в нас, обхваща теб и полека-лека всички, с които влизахме в досег. Сега тази наша любов обхваща цялата земя и всички хора, които живеят на нея. Ние забравихме Корана и станяхме безразлични към законите на Пророка, чрез които духовете, за които говори, добиваха своята власт над нас. Нашето племе е голямо и стана прочуто с примера, който следва. Даде ни го ти, човекът, когото обичаме. Ти победи в нас духа на себелюбието, на омразата, на отмъщението и така направи от нас хора, които вървят по мирната пътека на Аллах. Така и аз благодарение на теб се превърнах от неумолим кръвен отмъстител в покорен следовник на Божия син, който е потвърждавал учението за вечната сила на любовта с целия свой живот и накрая го е скрепил със смъртта си. Ханнех, ощастливителката на нашия шейх, не е единствената, която може да говори за кияме, всички ние имаме такова възкресение. Трябваше да ти го кажа, ефенди, моето сърце ме подтикна, сега, когато отново имаме едно кияме пред себе си, което се дължи на остротата на твоите очи.

— И още един въпрос — намеси се отново Ханнех. — Притежава ли Еммех, любезната дарителка на твоето доволство, също такава твърда вяра като теб?

— Да — заявих аз.

— Винаги ли я е имала?

— Когато се запознах с нея, тя имаше тази вяра — лежеше скътана дълбоко в душата ѝ.

— И тогава ти си довел слънчевата светлина, която я е извела наяве? Ти си се грижил с любвеобилна ръка и си изпитал радостта от труда си, както на човек двойно повече се услаждат плодовете на дърво, което сам е посадил. Сихди, как бих желала да се запозная с твоята Еммех! Бих направила всичко за нея, бих седнала с нея, ако поиска, в някой вагон на вашата железница, за да пътуваме докъдето пожелае.

— Но и аз с теб! — отбеляза бързо Халеф — Жените винаги се нуждаят от подкрепа и закрила, а любезната усмивка, която после дават, е по-добре да се падне на собствения мъж отколкото на чужд.

— Усмивка? — попита Ханнех. — Любезна усмивка? Какво искаш да кажеш с това, скъпи Халеф?

— Защото... закрилата... закрилата се нуждае от нея — заекна смутено дребният хаджи. После се обърна решително към мен: — Кажи й го ти, сихди! Аз се обърках, а ти разбираш от тренове повече от мен.

Лицето на „най-прелестната от всички прелестни“ бе приело сериозен израз. Сега ме погледна очаквателно. Затова й обясних, а пък уж не биваше да узнава нищо за усмивката, вместо него:

— Разговарях с Халеф за нашите железници, с които могат да пътуват също жените и дъщерите ни. На тях толкова много им харесва в тези вагони, че от удоволствие се усмихват любезно.

— А на него това сигурно не му се нрави? — попита тя — Защо една жена да не може да се усмихва, когато нещо й доставя удоволствие? Аз също бих се усмихнала. Може би имаш нещо против, Халеф?

— Не, хич нищо! — отговори той, много зарадван, че им се е удало да придам на тази „усмихваща“ се работа един безхитростен поврат. — Напротив, бих бил много щастлив да почувствам лъчите на твоята усмивка върху лицето си, знаеш го. Но я вижте дали не се лъжа! Спасеният от смърт май се помръдна.

Имаше право и пробуждането на меканеца дойде много навреме за желанието му да изостави сегашната тема на разговор.

— Вода! — прозвуча отново тихо като преди от устните на мюнеджията и той опита да се надигне, при което двама хаддедихни бързо го подкрепиха.

Беше му дадена вода и този път пи с пълни глътки. После седна, плъзна прекрасните си очи по кръга наоколо и каза бавно и отнесено, сключвайки ръце:

— Хората спят, но когато умрат, се събуждат.

Затвори очи и си легна назад, при което не се нуждаеше от подкрепа. Гласът му бе прозвучал дълбоко, но ясно, като подсилен от някакво вътрешно око. Казаните от него думи може би нищо няма да говорят на непознавача на арабския, но на мен направиха необикновено впечатление. А че упражниха същото въздействие и върху хаддедихните, ми подсказа тихото, благоговейно „Авин“, което изрекоха. Тези думи бяха една от прочутите „Сто мъдрости“ на халиф Али. Защо ги бе изрекъл току-що възкръсналият от смъртта мъж — дали от разсъждение или под въздействието на внезапен импулс — не знаех. Но те така точно подхождаха на сегашното положение и предизвиканите от него чувства, че бях развълнуван.

Стояхме в безмълвен кръг около Ел Мюнеджи и чакахме какво ще направи сега. Той полежа известно време неподвижно, дишайки ритмично. После се изправи отново в седящо положение, като държеше очите си все още затворени, и каза, посочвайки с ръка до себе си:

— Седни до мен!

Не знаехме кого има предвид, но за всички други сякаш бе ясно, че аз трябва да се отзова на тази покана.

— Чу ли какво казах преди малко? — попита той сега.

— Да — отвърнах.

— Известни ли са ти думите?

— Това беше втората от стоте мъдрости на халиф Али бен абу Талеб.

Той наклони леко глава към моята страна, сякаш продължаваше да се вслушва в гласа ми. После каза с все още затворени очи:

— Втората! Вярно! Тълкуванията на тази мъдрост известни ли са ти?

— Известни са ми.

Той наклони още повече глава към мен и при следващите въпроси и отговори лицето му прие израза на нарастващо удивление.

— И двете?

— Арабското и персийското.

— Кой ги е дал?

— Персийският поет Раджид ед Дин, получил прозвището Ватват.

— Как? Ти го знаеш толкова обстойно?

— Той е живял в дворовете на трима владетели и е починал през 578 година⁵³ от хеджра⁵⁴.

— Машаллах! Как гласи арабското тълкувание на тази втора мъдрост на четвъртия от халифите?

— „Докато живеят на този свят, хората са безгрижни. Те живеят в толкова дълбока дрямка, че забравят блаженствата на Рая и огнените мъчения на Пъкъла. Но когато умрат, се събуждат от тази дрямка на безгрижие и се разкайват за леността си в службата на този, който ги е създал. Отправят си упреци за своето нехайство и благодарността към него, който ги е дарил с всичко. Но тогава разкаянието идва твърде късно и самоупреждането е безполезно.“

— А персийското тълкувание?

— „По време на пребиваването си на тази земя хората немарят за работите на другия свят. Едва когато умрат, се събуждат от съня на безразличието. Тогава съзнават, че са се отклонили от правия път и се разкайват за лошите си думи и осъдителни дела, но това вече нищо не ги ползва.“

Сега чертите на лицето му бяха придобили явният израз на внимателно заслушване. Той почака известно време и после попита:

— Ти не си Ел Гхани, моят благодетел, когото мислех, че седи сега при мен?

— Не.

— Кажете тогава дали си съгласен с тези две тълкувания!

— Те не намират моето одобрение, защото са твърде повърхностни. Оставят дълбокия смисъл на мъдростта да лежи недокоснат.

— И какъв е този смисъл? — попита слепият старец.

— Хората спят, но когато умрат, се събуждат. Това означава: Хората живеят като спящи, със затворени очи. Те не виждат доказателствата за един вечен живот и когато чуят гласа на Аллах и неговите пратеници, мислят, че сънуват и не го следват. Но после, когато смъртта ги разтърси от този сън, се виждат неподготвени отвъд голямата граница, през която не могат да се върнат, за да наваксат пропуснатото. Тогава за тях събуждането ще бъде един трус и преглеждането — ужас.

— Аллах, Аллах! — извика той. — Аз мислех, че съм се върнал на земята, а пък още се намирам при теб, който си ме водил! Не, ти не си Ел Гхани, той никога няма такива думи. Хвани ме отново за ръката и кажи дали и аз принадлежа към тези, които живеят със затворени очи и чието събуждане ще бъде толкова ужасно!

— Притежаваш ли любовта?

Защо зададох този въпрос? Може би защото преди малко бях говорил с хаддехидните за любовта. Държането и думите на арабина не ми бяха ясни. Не знаех кого имаше предвид с тях. Изобщо сцената беше много странна. Наоколо безпределната пустиня, над която и сега се виеха гладните лешояди — през нощта навярно бяха кацнали в наша близост; своеобразните форми на дългокраките, гърбави камили; благоговейният кръг на причудливо облечените бедуини; загадъчният непознат мъж до открития гроб със своите неясни думи; нашият предшестваш религиозен разговор и настроението, следствие на който се намирах; тълкуванията на възкръсналата сякаш от гроба заедно със стареца мъдрост на Али... Всичко това може би въздейства като причина да поставя този въпрос.

— Любовта? — отвърна меканецът. — Точно тя ли ще бъде най-важното в мига на пробуждането от съня?

— Само тя единствено е важна. Тя е като маслото на лампата, без която не можеш да намериш правия път.

— Маслото? Лампата? — подскочи той от своята все още заслушана поза. — Това звучи както отиването на девите на никах⁵⁵!

— Да — вметнах бързо под налягането на тези думи, без да помисля, че имах пред себе си мюсюлманин, който не биваше да знае, че съм християнин. — Небесното

царство ще наподобява на десетте деви, които взели своите лампи и излезли да посрещнат младоженеца. Петте били глупави, но другите пет — умни. Глупавите взели лампите си, наистина, но не взели масло, а умните заедно с лампите взели и своите съсъди с масло. Понеже младоженецът се забавил, те се уморили и заспали. Но около полунощ се разнесъл вик: „Вижте, младоженецът идва, излезте да го посрещнете!“ Девите станали и приготвили лампите си. Глупавите заговорили на умните: „Дайте ни от вашето масло, защото нашите лампи угаснаха!“ Тогава умните отговорили и...

По-нататък не стигнах. Докато разказвах, с мюнеджията стана необикновена промяна, необикновена поне що се касае до неговата слабост. Неговите артерии сякаш се изпълниха с нова кръв, а нервите му получиха жизненост. Той изправи торс. Очите се отвориха и отправиха своя лъчист, неописуем взор към мен. Бръчките на лицето се запълниха и мимиките с всяко изречение ставаха все по-оживени, докато протегна отбраняващо ръце към мен и уплашено ме прекъсна:

— Спри! Не мога да слушам повече. Заблудил съм се в теб. Ти не си този, който преди малко беше при мен и за когото досега те смятах.

— Кажи тогава кой мислеше, че съм!

— Бен Нур, (Синът на светлината) пратеникът на Пророка.

— Не съм този, а и не съм чувал за него. Неговото име не е записано в нито една от книгите, отнасящи се до Пророка.

— В никоя земна, но в Китаб ет Тубанийин (Книга на блажените) може да се намери. Сега не зная къде съм, защото ти не си Бен Нур и нито Ел Гхани. Още в Страната на покойните ли съм, или съм се върнал отново на земята?

Странно! Да не би да си имах работа с някой умопобъркан, безумец? Той се огледа с бляскавите очи, в чиято слепота човек не можеше да повярва. И в Страната на покойните претендираше да е бил? Беше наричан Ел Мюнеджи, Прорицателя. Тази турска дума означава също „звездоброец“. Прорицател, звездоброец и гадател — тези понятия имат предупреждаващ нюанс дори за някой, който иначе не пита за библейските повели. Не можех да не се сетя за съборните астролози и другата подобна пасмина. Какво дълбоко, бъдещо благоговение впечатление ми бе направил първо този мъж, а сега чувствах само необходимост да бъда предпазлив с него. Ханнех се бе отдръпнала далеч назад. Халеф го гледаше мнително отстрани, а хаддехихните като че не бяха наясно да му се чудят ли, или да му се изсмеят.

— Ти си на земята — отговорих на последния му въпрос.

— Къде по-точно?

— Където си бил преди туй.

— Бях при Ел Гхани. Той къде е? Не го чувам.

— Но нас виждаш, нали?

— Виждам? Аллах валлахи! Тези думи ми казват, че се намирам при хора, които не ме познават. Нима не забелязвате, че съм спял?

— Не! По-скоро създаваш впечатление, че притежаваш отлични очи.

— Лъжеш се. Знам, че очите ми блестят, но този блясък е измама. Аз чувам по гласа ти колко далеч от мен се намираш, но не мога да те различа. Единствено ако дойдеш досами мене, ще мога да те доловя като разлетия силует на някой дух.

— Ти, изглежда, си виждал такива духове?

— О, много често! Но къде е Ел Гхани? Угрижен съм за него. Той е единственият, който може да ме разбира и да се отнася подобаващо с мен, той, моят благодетел, без когото отдавна щях да съм свършил. Кажете ми! Моля ви.

Страхът изглеждаше непритворен. Трябваше да изпитам меканеца. Сложих ръка върху дръжката на затъкнатия в пояса ми нож, изтеглих го внезапно и замагнах към лицето му, сякаш исках да го пробода в окото. Но той не трепна с мигла, макар да бе почти докоснат от острието. Един зрящ би се държал другояче. Той май наистина беше спял. Ето защо отговорих по-приятелски отколкото напоследък:

— Ще получиш желаните сведения, ако преди туй дадеш такива за себе си. Преди всичко искам да ти кажа, че не е нужно да се страхуваш. Ти се намираш при добри хора, които ще се отнесат към теб като с приятел и човек, нуждаеш се от помощ. Ел Гхани مکانец ли е?

— Да, ние всички сме от Мека. Но аз съм сляп, следователно не зная как да ви отговарям. Моля ви да бъдете снизходителни към моята безпомощност и първо вие да ми кажете кои сте.

— Ела първо до нашето бивачно място! Имаш да извървиш най-много петдесетина крачки.

— Тогава ме води!

Преди да го хвана за ръката, Халеф повтори моя опит с ножа. Слепият действително не го забеляза, погледът на очите му остана пуст, бездушен и неподвижен. После, когато тръгнахме, го поведох така, че гробът да лежи право пред него. Три крачки и непременно щеше да падне в него, ако не бях го дръпнал настрана. Промяната на мястото не беше необходима, аз я предложих само за да изпитам вървежа му. Той се движеше с несигурност, която определено не беше само последица от преживени напрежения и лишения. Въпреки че го водех, стъпките му бяха предпазливи и опипващи, както може да се наблюдава само при слепци. Значи си няхаме работа с притворство.

Добрите последици от тази задържана проверка веднага се проявиха в поведението на хаддехните, които изпитаха сърдечно състрадание към слепеца. Приготвиха му меко място да седне и го попитаха за неговите желания. Той отново помоли за вода. Когато бе утолил сега за трети път жаждата си и ние се заинтересувахме дали не чувства и глад, той отговори:

— Не зная колко дълго не съм ял, защото не бях в тялото си, а нямам очи за разликата между ден и нощ. Когато ядох за последен път, беше заранта в йом ел джума'а⁵⁶.

— А днес е йом ел етнен⁵⁷ — извика Халеф. — Значи цели три дена не си вкусил нищо.

— Въпреки това не изпитвам глад. Но тютюн ми дайте, ако мога да помоля!

И слепият беше вече извадил от торбичката си и пяхнал в устата една стара лула с къса тръба и необикновено голяма чашка. Молбата му беше изговорена, склонен съм да кажа, с пламенен тон, а по лицето му се изрази копнеж, който едва можеше да дочака изпълнението на желанието. А когато това стана, забълва дим с такова усърдие, сякаш животът му зависеше от това, час по-скоро да натъпче пак лулата.

— Клетият сляп човек! — прошепна ми Ханнех със съчувствие. — Едва-що възкръснал от смъртта, оставен от приятелите си наред пустинята. Какво реши за него?

Кимнах й успокоително и вече отварях уста да заговоря, когато Халеф, отгатнал намерението ми, зададе бързо тихия въпрос:

— Сихди, искаш да му кажеш кои сме?

— Да — отговорих също така тихо.

— Позволи да го сторя аз! Та нали знам колкото теб добре кои сме.

Седна от другата страна на слепеца — аз седях от лявата и му обясни:

— Ти ще се запознаеш с двама много прочути мъже, така че слушай с внимание какво ще ти кажа! Аз съм хаджи Халеф Омар бен хаджи Абул Аббас ибн хаджи Давуд ал Госарах, шейхът на хаддехните от голямото племе шаммар. А този мъж от другата ти страна е най-големият учен на източните и западните страни. Той всъщност е 'алим ел 'улема⁵⁸, защото в неговата глава се намират хиляда чекмеджета и във всяко от тях са скътани повече от сто науки, които той е изучавал и преодолял в двеста и шейсет медарис⁵⁹. Произхожда от страната на най-далечната Магхриб и е роден във Вади Драа, откъдето, както е известно, излизат най-умните хора. Неговото име...

— Кутуб! — пресякох го аз.

— Какво? Какво искаш да кажеш? — попита ме той, забравяйки в усърдието си уговореното помежду ни значение на тази дума.

— Кутуб! — повторих аз.

— Вахаяти! (В името на моя живот) — извика, сещайки се сега. — Тоя път го казах по грешка! Трябваше мен да поставя отзад и теб отпред.

— Разбира се, драги Халеф.

— Валлахи фасл!⁶⁰

— Странна работа, в името на Аллах! Прости ми, сихди! Аз веднага ще я оправя и ще почна от самото начало, като назова първо твоето име и едвам сетне моето.

— Не е нужно. Назови първо моето име и пропусни твоето, защото ти вече го каза!

— Ама нали то трябва да е отзад, инак това ще те оскърби.

— Ако го кажеш още веднъж, ще си изрекъл моето име само веднъж, а твоето — два пъти, което ще е още по-оскърбително.

— Хубаво, ще имаш волята си, защото произхождаш от крайната Магхриб и си съгледал виделината на деня във Вади Драа. И тъй, твоето прочуто име гласи хаджи Акил Шатир ел Меджарриб бен хаджи Алим Шаджи ел Гхани ибн хаджи Даим Машхур ел Азим бен хаджи Таки абу Фадл ел Мукаррам.

Действително беше забавно да се чуе колко бързо и безпогрешно издекламира тази змия. И също така удоволствие ми достави гледката на петдесетимата хаддедихни, които изричаха тихо заедно с него двете дузини думи, мърдайки устни като гризеши зайчета. Тъй като мюнеджията беше бедуин, нямаше място за опасения, че името и предшестващото смърмяне ще му се сторят смехотворни. Той бе слушал внимателно и сега попита:

— Ти си може би онзи шейх хаджи Халеф Омар на хаддедихните, който преди няколко години откри съкровището на контрабандистите в руините на Бирс Нимруд в древния Вавилон?

— Да, аз съм действително — отвърна дребният хаджи със съзнание за собствената си цена. — Ти знаеш за това мое славно дело? Къде си го чул?

— В Мешхед Али, свято място на шиитите.

— Кога?

— Сега, когато бях там с Ел Гхани.

— Но вие нали не сте шиите?

— Не. Ел Гхани тръгна натам като пратеник на великия шериф и ме взе със себе си.

— Мога ли да попитам какво прави той там?

— Не знам, не ми каза. Види се, ще е било някоя религиозна работа, за която само великият шериф и неговият пратеник е бивало да знаят.

— И там чухте за мен?

— Да. Имаше няколко персийци, които добре знаеха тогавашната ви преживелица. Заловените от вас контрабандисти получили служба като митничари вместо наказание. Ето защо разгласяваха славата ви, колкото се може по-често и по-надалеч. Така и ние научихме историята.

— Ти казваш „вие“, значи не говориш само за мен?

— Защото при теб е имало още един, някакъв ефенди от Запада. Бил християнин и се казвал Кара бен Немзи ефенди. Истина ли е?

— Да.

— И в кое царство на Запада е роден?

— В Алемания.

— Наистина ли бил християнин?

— Най-добрият, който може да има.

— За него беше разказано, че макар християнин, знаел наизуст целия Коран. Вярно ли?

— Да.

— Също в неговите тълкувания бил съвсем сведущ?

— И това е истина.

— Аз съм беден човек и нямам имане. Но ако бях богат, щях на драго сърце да дам половината от състоянието си само и само да се срещна с Кара бен Немзи ефенди за няколко дена и да мога да говоря с него.

— Защо?

— Защото познавам Светото писание на християните също както той Корана. За мен ще бъде върховна радост да проникна в истината с един такъв мъж и да го обърна към учението на исляма.

Казвайки това, Ел Мюнеджи въздъхна дълбоко като човек, комуто работата, за която говори, лежи на сърцето и му създава много грижи. Към това се добавяше още, че едва с мен желаше да проучи истината, сиреч не я знаеше. Когато въпреки всичко говореше да ме обърне към исляма, това вероятно бе само фразеология, предназначена да прикрие собствената му несигурност. Този мъж, изглежда, принадлежеше към онези безчет жадуващи, които никога не намират изворите, понеже минават сляпо покрай тях. Та нали според собствените му думи познаваше Светото писание и следователно също думите „Аз съм Истината и Животът“, а пък не бе останал при този извор на истинската мъдрост. Халеф не правеше моите заключения, той говореше най-вече по усет. Така реагира и сега, и то по един много характерен за него начин.

— Не го пожелавай! — предупреди.

— Защо? — освободи се Ел Мюнеджи.

— Ще постигнеш тъкмо обратното на това, на което се надяваш.

— Как тъй?

— Ще те помоля да ми позволиш да ти го обясня с един пример. Бях в Ербил, един град, разположен откъм западния склон на планините Загрос, който ти може би не познаваш, и отидохме в джамията да се помолим. Кара бен Немзи ефенди не счита за грях да изрече християнска молитва в мохамедански божи дом. Той дори смята, че с това джамията няма да бъде осквернена, а осветена. Стига само човек да не се отрича от вярата си. По-късно онзи узна, че ефендите е християнин, и го доложи за оскверняване на светилището. Бяхме призвани пред съда, където кадията се стараеше да наложи, колкото може по-строго наказание за престъплението. А Кара бен Немзи даваше такива отговори, че съдията все повече изпадаше в гняв и на края му кресна вбесено: „Ти май от никой кадия не се боиш?“ Ефендите отвърна спокойно: „Не аз, а кадията трябва да се бои от мене!“ След това се позовава на една наскоро издадена от шейх ул ислям⁶¹ фетва⁶², според която всеки християнски изследовател може да влезе в джамия — само трябва да го прави благочестиво, с молитвена вглъбеност — за да се запознае с ревностно следваните обичай на нашето преклонение пред Аллах. От този пример виждаш, че не е препоръчително да подхващаш с него нещо, което не му е по угодата. Той ще го обърне на противното. Познавам мюсюлмани, които опитваха да го привлекат към исляма, но с това постигнаха само че те самите станаха християни.

— Такава опасност при мен няма да има, даже учеността му да беше още по-голяма.

— Ти нямаше да я усетиш. Кара бен Немзи ефенди казва: „Живей угодно Богу“ — това е неговата наука. И той е слушал много повече радостен смях отколкото сухите хубат⁶³ на всички улема⁶⁴ от източните страни.

— В такъв случай по-добре че не се намира тук.

— Защо?

— Защото ти каза, че спътникът ти, седящият до мен, хаджи Акил Шатир, е най-големият учен на източните и даже западните страни.

— О, те щяха много добре да се понасят, защото въпреки безбройните науки, на които моят приятел е дал подслон в главата си, той не позволява това да се забележи.

— Но преди малко аз го забелязах, когато даде тълкуванията за мъдростта на Али.

— Е, да, едно такова тълкувание му се изплъзва сегиз-тогиз. Обикновено той ги държи за себе си и това е похвално, защото има много тълкувания, които за да схване човек, трябва да кара на свой ред да му бъдат разтълкувани. Сега сигурно вече знаеш кои и какви сме ние двамата. Аллах е бил благосклонен към теб, като те събра с нас. Ние имаме петдесет храбри хаддехински войни при себе си и освен това ти долавяш от време на време един женски глас. Тази, която чуваш тогава да говори, е Ханнех, добре възпитаната повелителка на моята женска шатра, чиято красота и дружелюбие се числят към най-големите достойнства на Турция и всички персийски провинции. Аллах да ѝ даде вечна младост и след това на мен и на нея угодна старост! А каквото иначе още искаш да знаеш, можем да ти кажем по-късно. Сега говори ти! Или по-добре аз да питам?

Ел Мюнеджи се позабави известно време с отговора, но като разбра по неколкочестното прокашляне на хаджията, че е започнал да става нетърпелив, каза:

— Словото ми за мен може да бъде много късо. Мен също ме числят към учените люде. Бях заможен мъж, когато отидох преди няколко години в Мека. Състоянието ми беше откраднато от неизвестни поклонници. Живеех при Ел Гхани. Той се зае с мен и ме задържа дори когато ослепях. Сега живея само от неговата доброта. Когато преди два месеца трябваше да тръгна за Мешхед Али, ме взе със себе си, тъй като там повечето са персийци, чийто език той не разбира. Сега се намираме на обратния път. Водата ни свърши и от изнемога бяхме принудени да спрем наред пустинята. Бяхме убедени, че Аллах е решил нашата смърт. Другото знаете.

Видях, че Халеф се кани отново да пита, и го възпрях с ръка. Имаше няколко пункта, относно които въпреки мълчаливостта на мяканеца желаех да имам информация. Той беше наш гост, при това един нещастен сляп човек, спрямо такива хора не бива да се проявява натрапчивост, но аз имах много важни причини да не се задоволя с недостатъчното досегашно разяснение. Ето защо се осведомих деликатно:

— Би ли могъл да ни кажеш каква професия упражнява Ел Гхани?

— Той е шейх ел харе⁶⁵ — отговори мюнеджията.

— И как гласи същинското му име?

— Той не ви ли го назова?

— Не.

— В такъв случай позволи и аз да го съхраня. Той е мой благодетел, комуто дължа благодарност. Нямам право да ти кажа онова, което той навярно предназначено е премълчал.

— Уважавам твоята благодарност, макар да съм на мнение, че един честен човек няма защо да крие своето име. Ти също още не си ни казал твоето.

— Ефенди, в нечестност ли искаш да ме обвиниш?

— Не. Достатъчно ми е узнатото от Ел Гхани, че те наричат Ел Мюнеджи. Но кога сте спрели тук, сред пустинята, навярно мога да науча?

— Това беше в йом ес сабт⁶⁶ сутринта.

— Значи завчера. Ти кога заспа?

— Веднага щом паднах от камилата. За слизване ми липсваше сила.

— По време на това спане някакъв друг свят ли сънува?

— Ефенди, по тоя въпрос нека си замълча! Аз не сънувам. Това, което ти смяташ за сън, е нещо друго. Ти си прочут учен, но цялата ти ученост няма да стигне да схванеш онова, което е по-добре да премълча.

— Аз, напротив, мисля, че като учен ще го схвана по-лесно, отколкото като неук.

— Не, ти ще го сметнеш за болест, докато то си е доказателство за духовно здраве. Моля те да не настояваш и да ме събереш отново с Ел Гхани.

— Желанието ти не е лесно осъществимо, Ел Гхани си замина.

— Без мен?!

— Да. Смяташе те за мъртъв и вече те беше погребал. Когато потегли с хората си, аз те извадих от гроба и установих, че си още жив.

— Мъртъв? Погребан даже? — попита той ужасено. — Аллах да се смили над мен! Та Ел Гхани знае, че аз винаги се връщам при себе си.

С тези думи вече бе полуиздал тайната си, без да го забележи в своето вълнение. Другите половина и аз си донагласих. Ето защо попитах:

— Колко дълго обикновено в такива случаи не си при себе си?

— Само няколко часа.

— А този път това е продължило повече от два дни. И не е било обичайното ти състояние, а ти беше привидно мъртъв. Напреженията от дългата езда, лишението от вода, влиянието на твоята нервна болест, която аз не бих нарекъл „доказателство за духовно здраве“, обстоятелството, че си закоравял, отровен от тютюн пушач, накратко казано тези и може би и други причини, които не са ми известни, са те довели до състоянието, което ние квалифицираме като „мнима смърт“.

— Мнима смърт? — каза той. — Лежал съм цели два дни? Нима наистина си прав? Би било ужасно да знам, че щял съм да бъда погребан, без наистина да съм мъртъв. Мнима смърт! Действително смърт изобщо няма, защото това, което вие наричате така, не е нищо друго освен привидност. То е събличане на земното облекло, което сме носили тук под името „тяло“, но никога повече няма да носим. Това тяло остава, за да се разгради на своите основни частици, но душата, която е обличало, ще бъде вечно свободна от неговото ограничение.

Този начин на изразяване ме изуми. В случая той не говореше като вярващ мохамеданин. Не можах да се въздържа и подхвърлих:

— С това изявление ти влизаш в противоречие с учението на Мохамед и всички тълкувания на Корана.

— Не — отвърна той. — Помисли, че Пророка и неговите последователи не са били трезви западнци, а ориенталци и като такива са имали привичката да се изразяват картинно! Хаджи Халеф те нарече най-големия учен на Изтока и Запада. Аз не го приемам буквално, а само в смисъл, че си учил и знаеш повече от много други учени. Дори християнската Библия трябва да се чете и преценява от тази гледна точка, защото съставителите на съдържащите се в нея книги също са били ориенталци.

— Значи отричаш, че тези книги са били внушени от Духа Божи?

— Не, но той е говорил с ориенталски езици, в случай че предположението за това внушение не е неправилно. Божият Дух не може да бъде по-ориенталски изразен.

— Значи си имал предвид картинно, че при възкресението елементите се връщат от разградените и разпръснати телесни частици? Че възкръсналият ще получи обратно своите кости от земята, своята кръв от водата, плътта и косата от растенията и живота от огъня?

— Това е едно древноперсийско учение. Нима познаваш парсизмуса⁶⁷? — попита удивено. — Защо не даде примера си от Библията, за която говорехме? Но — продължи бързо той — аз забравям, че не можеш нищо да докажеш от нея, защото ти е непозната.

На това отговорих:

— Знам, че тя говори за възкресението на плътта. Сметнах, че не бива да посочвам пасажи, защото трябваше да остане скрито, че съм християнин.

За мое учудване той отговори:

— Апостол Павел казва: „Беше посято земно тяло, а ще възкръсне духовно тяло“. Щом има земно тяло, значи има и духовно тяло.

Сега беше мой ред да се удивя. Този мохамеданин познаваше посланията до коринтяните. Той продължи:

— Чрез сътрудничеството между душа и тяло в този живот се образува едно второ, невидимо за нас тяло, което прониква в порите на земното и създава връзката между него и душата. То възниква от неподдаващи се на измерение материи от земното тяло и не се губи с него, а съпътства душата във Вечността. Това неразлично от нас тяло има предвид апостолът, когато говори за кияме на тялото.

— Такова е било приблизително становището на Абу ен Насранийа Оригенес⁶⁸.

— Ти си запознат с Оригенес? — извика той. — Излиза, че си по-образован, отколкото си мислех. Ти следователно ще ме разбереш, ако ти кажа, че не се страхувам от смъртта, защото тя не е нищо повече от свалянето на грубата дреха, която трябва да предпазва тук душата и духовното тяло. След смъртта те вече не се нуждаят от тази закрила. Вярно, събличането на това грубо тяло не е толкова лесно и така безболезнено, както свалянето на едно обикновено одеяние. Затова преди малко се изплаших, когато каза, че съм бил привидно мъртъв. Не мога да повярвам, че това е вярно, а по-скоро предполагам, че си се заблудил. Моето тяло е свикнало от време на време да бъде напускане от душата и ако тя в този случай е отсъствала два дни, много по-дълго от обичайното, то не бива състоянието ми да бъде окачествявано като мнима смърт, защото от нея до гроба има само една малка крачка.

При това изказване, склонно да омаловажи заслугата ни за спасението на мюнеджията, Халеф взе думата. Последната част от разговора вече не му хареса. И за да си изпроси благодарността, за която претендираше, той кипна гневно:

— Още една крачка? Значи още си мислиш, че си се намирал извън него? Ти вече лежете в гроба и беше почти зарит, само лицето ти беше още открито. Ако душата ти има калпавия навик често да напуска тялото ти, за да се разхожда любопитно по света, то аз не мога да имам нещо против, защото тя не е моята душа, на която аз такова безразсъдство наистина не бих позволил. Ако някой път вземе, че забрави обратния път, после ще броди по всемира като недохранена вдовица, а аз ще си лежа тук, без да знам къде да я диря. Че това ще ми бъде крайно неприятно, сигурно не е нужно тепърва да ти обяснявам. Всеки разумен човек трябва да си притежава своята законно дадена душа, без да му се налага да й позволява да обикаля навред с трена с любезна усмивка като жените и дъщерите на Запада. Ако на теб ти е угодно да правиш изключение от това предпазливо отнасяне с обитателката на твоето тяло, то нямам нищо напреки, толкова повече че тя след късо време се е връщала. Ама работата става съмнителна, когато почне да отсъства по цели два дена. Че ти и с това се каниш да се примириш, е, аз не мога да го променя, но на твоето място така ще й дам да се разбере, както само се подобава на една безпризорно скитаща се душа. Най-лошото обаче е заблудата, в която се намираш относно твоето така лекомислено напуснато от нея тяло. Ти, види се, вярваш, че нейната вятърничавост нищо няма да му навреди. Ох, мюнеджи, на твоята душа не може да се разчита дори когато си е у дома в тялото, защото ти иначе другояче щеше да приказваш. Съзнавам, че трябва да ти се притека на помощ, като те осведомя съобразно истината къде и как те изкопахме. Слушай ме!

Последва много жив разказ за събитията от мига, в който бяхме забелязали лешоядите, до настоящия. Едва сега слепецът узна в подробности защо са го изоставили неговите спътници. Разбра, че действително е бил погребан, и със закъснение го обзе страх. Ел Мюнеджи навакса пропуснатия досега израз на благодарност по такъв начин, че дори претенциозният в това отношение Халеф бе удовлетворен. Към страха и чувството за дължима благодарност после се прибави и силната тревога за неговата безпомощност. Какво щеше да стане с него? Неговите познати го бяха погребали и той се намираше сега спял и без всякакви средства за

оцеляване сред чужди хора. От само себе си се разбира, че ние го уверихме в нашата подкрепа. Ние също възнамерявахме да отидем в Мека, имахме един и същи път с него, и нямаше да принесем никаква жертва, ако му предоставехме една от нашите камили. Като чу това, той много се зарадва и се обяви за достатъчно силен да потегли с нас.

Сметнах че имам основание да не се доверявам прекалено много на тази негова привидна сила. Откак се бяхме махнали от гроба и седяхме тук на килима, старецът бълваше дим като комин и беше изпушил осем пъти чибука си. Причислявах го към най-закоравелите пушачи, които познавах. Тялото му вероятно бе просмукало от никотин, а стомахът — напълно похабен. Оттук и твърдението, че дори сега, след толкова дълго постене, не изпитвал глад. Аз заявих, че няма да пристъпим към по-нататъшната езда, докато не се е нахранил порядъчно, и си удържах думата, макар че почти насила си изяде поднесената му от Ханнех храна. Без да съм очен лекар, не можех да се отърва от мисълта, че неговата слепота е тясно свързана с това силно вострастено пушене. По-късно се установи, че имам право.

Впрочем аз хранех предположението, че Ел Мюнеджи не е това, за което искаше да бъде сметнат, и си имах своите причини. Че беше учен, той бе доказал. Познаваше дори Библията — един извънредно рядък случай. Беше вещ също в теологията за древните перси. После беше разказал, че е пристигнал в Мека като богат човек. Това никак не се съгласуваше с мизерните приходи на един ориенталски учен. Също неговият начин на изразяване ми бе обърнал внимание. Той не бе описателният, картинен език на роден ориенталец, а по-скоро на европеец, който от дълго време, наистина, се намира в Изтока. Той се изразяваше точно и без употребата на сравнения. Също в изговора му няколко арабски звука ми бяха направили впечатление. Двете „ха“, „аин“, разликата между „син“ и „сцад“, „гхаин“, „гхен“, първото „каф“ — всичко това той не изговаряше като местен жител. Беше си послужил също с няколко думи, с които и арабинът борави, наистина, но не в такава взаимовръзка. Едва ли някой ще се учуди, ако кажа, че за мен той беше една загадка.

Ако искам да продължа по-нататък, то и отношението му с Ел Гхани беше останало за мен неясно. Но не защото бе казал толкова малко, тъй като подобна съдържаност пред непознати е добре разбираема, ала той като че освен благодарността за направените благодеяния изпитваше към този мъж и нещо друго, което се опитваше да скрие. Защо знатният меканец беше взел слепеца със себе си до Мешхед Али, изисквайки от стария, немощен човек да измине толкова дълъг и труден път? За да му служи като преводач? Разбира се, не. В Мека има достатъчно млади хора, владеещи персийски, и за „любимеца на великия шериф“ бе необходимо само да си избере някой от тях. Освен това, всеки що-годе образован персиец говори и арабски, така че в Мешхед Али Ел Гхани щеше добре да се справи. Тук имаше нещо, което никой, най-малкото един непознат не трябваше да узнае.

Странно ми се струваше болестното състояние, което слепецът бе описал с думите: „Моето тяло е свикнало от време на време да бъде напускане от душата“. Дълбоки и продължителни безсъзнания настъпват при различни болести. Той епилептик, хистерик, сомнамбул ли беше! При всички случаи нервноболен! Твърдеше, през време на тези безсъзнания се намирал в друг свят и си го спомнял точно. За да възбуди интереса ми, нямаше защо да казва повече. Аз съм трезво мислещ човек и приемам за вярно само онова, което съм проверил с хладен ум, но въпреки това или може би тъкмо затова

„да назъртам аз обичам в кътчета такива,
в които нещица потайни тъмата скрива“

дори когато това са духовни кътчета или ъгли. А зад тези безсъзнания на мюнеджията беше скрито нещо, което примамяваше моята любознателност.

Що се отнася до Ел Гхани, който ни беше напуснал със заплахи, сега мислех с по-малко тревога отколкото преди, ако изобщо думата „тревога“ е правилната. Някакво неясно чувство ставаше в мен все по-осезаемо и понятно, че запознанството ни с Ел Мюнеджи ще ни бъде от полза в това отношение. Подобен род предчувствия, дори когато са толкова слабо доловими, почти никога не са ме лъгали.

Най-удобното седло, което имахме, беше направено за стария с помощта на одеяла толкова меко, че можеше да се разположи като в кресло. Преди да възседне, той ни помоли да го отведем до гроба. Макар да не можеше да го види, искаше поне с ръце да опипа мястото, което едва не бе станало негов истински гроб. Ханнех го улови за ръката да го поведе нататък и каза:

— Твоето сегашно кияме е земно, при което очите не ти показват мястото на възкресението. Но когато един ден настъпи твоето небесно кияме, те ще бъдат отворени и ти ще видиш страната на великолепието, която Аллах е приготвил за всички онези, които имат чисто сърце и обичат него и чадата му. Аллах йекун ма'ак! (Аллах да бъде с теб!)

3. Персиецът

Нашата днешна езда имаше за цел Бир Хилу⁶⁹, който се намира не по северния кервански път, а странично от него. Фактът, че Ел Гхани също го беше споменал, ми даваше доказателството, че меканецът не се задържаше само в града на Пророка, а познаваше доста добре и пустинята.

Пустинята!

Аз толкова често съм я описвал в нейните разновидности, че не би следвало да се повтарям. Непросветените едва ли оценяват значението, което има като възпитателка на живеещите в нейните вахат⁷⁰ хора. Както прерията развива свойствени само за нея живот и структури, така и пустинята си има своите специфични растителни, животински, човешки и въобще форми на живот, които човек напразно ще търси по други места. С това Фрайлиграт⁷¹, ако сериозно е имал предвид, че „царят на пустинята е лъвът“, действително не би се съгласил. Той би казал, „лъвът се появява и по други територии освен само в пустинята“. Но аз въпреки това съм прав, защото ако лъвът се мерне някой път в пустинята, то това става само по нейната периферия и той просто се е заблудил. Като месоядно животно той се нуждае от много вода и следователно не е повече пустинно животно от жирафата, върху която изпълнява своята прочута „лъвска езда“. В пустинята той не би издържал по-дълго от един ден.

Човекът има дарбата да се приспособява към природните условия на избраната от него област. С течение на времето той все повече се превръща в неин син, като възприема особеностите на земята, която носи неговото жилище, независимо дали то е установено или временно. Така и пустинният жител. Позволявам си да употребя тази, всъщност, погрешна дума, тъй като тя така или иначе вече е възприета. Пустинята е необитаема и макар да е кръстосвана от кервански пътища, може да се говори само за пътници, но не и за жители. Пустинята се простира в своята шир като една безкрайна молитва към Бога за милост и състрадание. Тя представлява една дълбоко покъртителна картина на земна беднота и безпомощност. Напечени от слънчевия зной, голи и безжизнени, нейните скали често стърчат в причудливи, фантастични форми, често като отделни, дръзки канари, някой път съчетани в диви, тайнствени зъбери или се издигат в странни строежи, та на човек се струва, че съзира в далечината разрушени градове, запустели замъци и крепости или великолепни колони. Друг път са тръшнати, сякаш от пестника на неумолима съдба: разпилени, разединени и нацепени, прорязани от зеещи пропасти, в чиято дълбочина дори жаравата на южното слънце не е в състояние да проникне. Не отразява ли тази картина точно историята на тази като че забравена от Бога земя?

Извисяващите се често на възбег ридове биват следвани от покрита със сдробени, диво разхвърляни скални маси пустиня, която има вида, сякаш Дявола в гнева си от своето низвергние е разбил тук цял един свят и е запокитил после отломките в хаотичен безпорядък наоколо. Каменните блокове лежат ту поединично, ту по два-три заедно или високо накамарени, все едно Злия дух е направил оглед на своята вътрешност и всеки отделен грях, всяко бreme е отбелязан с позорен паметник от материала на разтрошените планини. Тези знаци могат да се видят наоколо, докдето достига окото, чак до хоризонта и колкото повече се разширява той, толкова по-голям става техният брой. Разпръснатите между тях скални отломки лежат като неизброимите зърна на хиляди пъклени плодове, които трябва да доузреят и почернеят под лъчите на пустинното слънце. Тръпки побиват самотния странник въпреки палещата жегата. Той подтиква камилата си да отmine по-бързо и извиква: „Закрилай ме и ме пази, о, Аллах!“

После идва пустинята! Там, на запад, на много дни път оттук, се шири пясъчната равнина. Преобладаващият най-често западен вятър я замига и понася със себе си

най-фините, най-леките зрънца, за да ги наслои по всяко по-здравено място и по най-малката издигнатост. Възвишението расте от ден на ден, става все по-голямо. Вятърът строи нависоко, носеният от него пясък се издига до върха, а каквото не се задържи, се спуска по отвъдната страна. Това поражда тихи тонове, напомнящи металическо звънтене. „Ангелите си шепнат“, мълви бедуинът, когато ги чуе в унеса си през нощта. Това е пустинята на пясъчните хълмове. Фините, звънтящи зрънца странстват нататък и все нататък. Достигат ва'ра, изпълват неговите дупки и падени, изкачват се по развалините му, загръщат ги с наметалото си и придават на резките им линии мекота, като лека-полека превръщат суровите грамади в полегати хълмисти вълни — шепнещите ангели покриват дяволското творение с любвеобилна ръка.

А далеч навън се ширва най-сетне пустинята на мъртвия пясък. Дневната горещина е надвиснала уплътнено над нея като трептящ товар. Небето се простира отгоре като разтопено олово и сякаш се слива при хоризонта с море от пламтящ бронз. Гранична линия между тях в продължение на дни няма. Очите горят, очният нерв уморено отказва своята дейност, копнеещият поглед няма точка, на която да може да отиде. Понятието разстояние престава да съществува, човек добива усещането сякаш язди в някаква въплътена вечност и губи душевното си равновесие. Дееспособността изчезва, волята се топи, остротата на сетивата отслабва, а на мястото на липсващите възприятия застъпват сетивни измами, които залъгват с напразни надежди неговите желания. Ето защо тази пустиня е същинската територия на Фата Моргана и представлява също основният район на гибелните пясъчни бури, на които вече не един и двама отделни странници и не един и два представителни кервана са станали жертва. Какъв прехлас после предизвиква гледката на един истински, неилюзорен оазис липсват думи за описание.

И точно като пустинята е и нейният обитател. В неговата вътрешност живее същият зной, под който творенията на неговата душа застават в необичайни форми. В безпомощност, глад и жажда както ва'рът и нажеженият пясък е отправен неговият живот от първия до последния ден към небето, в постоянно очакване на милосърдието на Аллах. Оттук и неговата дълбока религиозност, чиято външна изява обаче е свързана с уморителни формули. Неумолимата строгост на пустинята го прави сериозен и твърд. Също така непреклонно, каквито са нейните закони, държи той на непогрешимостта на своето мнение и превъзходството на волята си. Нейните промени във времето намират израз в неговите пориви — онова, което го е въодушевило през деня, вечерта той може да отхвърли студено и презрително. Жената, която сега пламенно обича, може само след няколко часа да прогони със законно валидната формула: „Ти си разведена!“ Любовта към ближния, голямото изискване на християнското учение, той изобщо не познава, както впрочем пустинята никога не е била любвеобилна с него. И както тя нищо не дава, а само иска жертви, така и той е само себелюбец и претендира дори Небето да е само за него. Жадувала през целия ден, тя изпива росата на нощта до последната капка. По същия начин и той се подлага търпеливо на всички лишения, за да се отдаде после на насладата без мяра и самообладание. Тъй като целият му вътрешен живот представлява едно прекъсвано само от няколко кладенеца скитане през пустошта, той си рисува отвъдното с най-ярки краски като оазис, където ще тъне в радост и наслади, за каквито земният живот само от време на време му дава мимолетен предвкус. Както неговите страдания и лишения са телесни, така и възжеланията и стремежите му са най-вече от предметен характер. Синът на пустинята няма душевност, затова той не може да си представи чистосърдечно нито някое земно щастие, нито своя блажен отвъден живот. Територията на неговата душа прилича на осеяна със скали, развалини и дълбоки пясъци пустиня. От нея се пораждат странни, необикновени и объркани неща. Горещият самум²² се носи по нея и вихри смъртоносни пясъчни облаци, обагрени сякаш от огъня на преизподнята. Но както пустинята не е лишена

от роса, така и на тази душа не са отказани духовните дадености за стопанско, етично и религиозно възпитание. Но къде да търсят тези води истинските пионери, носещи в себе си безкористното призвание? Онзи, който наистина иска да помогне тук, не бива да го прави с пресметливост с какъв размер на процента ще се олихви вложеният капитал. Също така трябва да се откаже от религиозната нетолерантност, която по тези места предизвиква фанатична съпротива и най-малкото би отложила успеха за необозрими срокове. Има капиталовложения, които Господ Бог нанася в своята книга, за да сравни едва във великия ден на равносметката. Най-добрият мисионер е онзи мъж, който опитва да убеди иновърните повече със своя живот, отколкото с учението си. Един богонравен и полезен за обществото живот е единствено правилната подготовка на почвата за сеитбата, която вече наистина трябва да се извърши със словото на проповедта.

Ела с мен в духа на пустинята, скъпи читателю! Ти си се научил да снижаваш потребностите на твоето тяло до най-ниския предел. Гладът вече не те мъчи, а и жаждата си научил да овладяваш до повеляваната степен. Ти си поставен на поста и сега ще добиеш опита, че активността на твоя дух надвишава тази на тялото ти. Това е основата, защото дори при полуцивилизовани и диви народи пред важни, повратни точки в живота биват предписвани индивидуални или всеобщи пости. Индианците също постят дълго време преди тържествения ритуал при даването на име или избора на медицина⁷³. Тогава душата сякаш става по-свободна и по-малко спъвана в нейната дейност. Твоите духовни сетива като че получават двойно по-голяма острота, а мислите ти добиват криле. Ти живееш повече вътрешно отколкото външно. Свикнал си на клатушкащия ход на камилата, той вече не те смущава. Седнал на високото седло на хеджин, не обръщаш внимание на движенията на животното. Ако яздиш през пустинята на високите скали или през ва'ра, като физическо същество се чувстваш толкова дребен, толкова нищожен, толкова изоставен сред това море от канари и отломки. Когато яздиш по необятния пясъчен океан, не го виждаш да изчезва след теб, а отпред се простира все по-нататък и по-нататък. Няма начало и няма край, няма граница, защото кръгзорът е съчетал небе и земя и линия между тях вече не познава. Не знаеш къде престава Долу и къде започва Горе и имаш чувството, че прежуриращото слънце е помъкнало земята със себе си и те влочи заедно с нея напред, напред. И както вече не си в състояние да отделиш небе и земя, така гледаш едновременно навън и навътре. Безкрайността пред твоите телесни очи е съизмерима с безпределната шир пред твоите духовни очи. Тялото ти се носи напред, без да го чувстваш, а душата ти лети. Тялото ти? Ти вече нямаш тяло, ти си вече само душа. Тялото ти в тази безграничност е ставало все по-нищожно и по-нищожно, докато е изчезнало като Нищо от мислите ти в неизмеримостта. Но че твоята душа съществува и ще продължава да съществува, за теб се е превърнало в яснота, срещу която не е възможен и полъх съмнение. Та нали ти самият си тази душа и не можеш да приемеш край, както тук изобщо няма край. Съмнението може да живее само на земята, а ти вече не я усещаш и знаеш, че няма сила, която да успее да те разколебае в убеждението за твоята безсмъртност.

Но ето че чуваш думи. Те звучат някъде отдалеч, далеч, но те връщат на земята. Вече не си в отвъдното, а отсам границата и виждаш, че говори шейх ел джимал⁷⁴.

Той сочи напред и като проследяваш посоката на пръста му, забелязваш един кербан да минава в далечината през пустинята. Неговият водач се отделя и вашият също. Двата яздат един към друг, за да си разменят въпроси и отговори, а двата кербана продължават неотклонно своя път. Ти се чудиш на гледката, която предлагат тези непознати странници и се питаш реалност ли е това, или съновидение. Фигурите са разделени от две водоравни линии, между които няма нищо. Под тях виждаш краката и половината тяло на крачещите камили, докато горните половици заедно с ездачите сякаш се носят във въздуха. Едната част от картината е вертикална, другата — наклонена. Причината трябва да търсиш в

отразяваните от земята слънчеви лъчи, подсказва ти го странното трептене на отрязаните фигури. Кой са те? Откъде идват, накъде отиват? Шейх ел джимал ще научи и ще ви го каже. Но които и да са, те се намират в същата пустиня и имат същите чувства и мисли като теб. Сред тях няма никой, който да изпитва съмнение в съществуването на Бога и Вечния живот, защото душата на всеки е била там горе, където беше сега и твоята.

Денят минава и по времето на Магхриб спирате. Бивакът е установен и водата раздадена. Колко извисяващо после прозвучава викът:

„Хайй 'илас салат, хайй 'илал фелак! Аллах акбар, ла илаха илла илах! (На молитва, на възславяне! Аллах е велик, няма друг бог освен Аллах!)“

След бързото спускане на мрака бива изричана още Вечерната молитва, след което се увивате в завивките. Бедуините спят, но твоите очи са отворени, защото звездите на Бога тук са изгрели с по-голямо великолепие и красота, отколкото където и да е другаде. Те привличат с непреодолима сила погледа ти и заедно с него твоята душа с всичките ѝ мисли.

Мислиш си най-напред за родното небе, чиято картина е различна от тази на южното. В съзнанието ти изплува милият бащин дом с всички, които живеят в него. Сърцето ти се устремява към тях, на които принадлежи твоята любов. Ти се връщаш от пустинята, от далечната чужбина, в отечеството, което те е родило. Но блясъкът на звездите те привлича отново, без да си изгубил чувството, че си у дома. А и нима тук не си си у дома, до страната на Небесния отец, за когото Исаия казва: „Ще забрави ли жена кърмачето си, не ще пожали ли сина на утробата си? Но, ако би и забравила тя, Аз няма да те забравя.“⁷⁵

Така дори пустинята се превръща в твой дом и приветствието на звездите не ти е чуждо. Те сякаш спускат с трепкащ блясък многообещаващите думи за жилищата в дома на Отца, които Христос ни е приготвил. Не е ли удивително, че тези слънца и светове, милиони пъти по-големи от нашата нищожна Земя, не те плашат, а по-скоро подсилват твоята вяра и упование? Не те потиска, че те вече съществуват от милиарди години и ще продължават да съществуват още билиони години, докато твой живот трае най-много седемдесет-осемдесет години. И ти навярно си изпълнен с такава крепка вяра, защото Христос казва: „Небе и земя ще се изгубят, но моите думи няма да се изгубят.“ А тези думи, които ще останат вечно, са думите на любовта на Ощеца, чиито деца сме ние във времето и вечността. Ако си добър човек, погледни нагоре към небето и кажи не обичаш ли всяка отделна от тези светли звезди? Кажи „не“, ако можеш! Чуй думите, които бяха публикувани заедно с други мои стихове:

Питам звездите сияйни
в мълчанието на нощта
дали в онез' далечини
мисли за мене Любовта.
И ето че се лъч спусна,
ярко ми сърце озари
и песните мои прибра
горе при теб, о, Господи.

Питам звездите сияйни
в мълчанието на нощта
защо в онез' далечини
той ги там горе прибра.
Отговор се тогава спусна.
„За слава земна не мисли,
мои са песните до една,
взаем от мен ги ти сътвори!“

Питам звездите сияйни
в мълчанието на нощта:
„Нима в онез' далечини
има и за мен красота?“
Екна тогава глас свещен:
„От мен ти някога тръгна
и като песните при мен
ще се върнеш в дома на Отца!“

Виж колко твърда и сигурна е моята вяра, колко непоклатимо е моето доверие! По-лесно тези звезди ще изгубят своята светлина, макар съществуването им да се отчита по милиони години, отколкото аз, ненавършил още шейсет⁷⁶, да загубя своето упование в Отца, в чийто дом и за мен ще бъде пригответено местенце, ако не се покаже недостоеен за него.

Виж как лежи пустинята под блясъка на тези звезди! Не изхожда ли той от Отца? Или мислиш, че има друг първоизточник, до който можеш да стигнеш с помощта на твоята така наречена наука и да му направиш химически анализ? Казвам ти, единствената, непогрешимо истинска наука е Божията всемъдрост, а блясъкът, който струи от тази мъдрост върху всички светове, не може да бъде проследен до неговия извор по пътя на науката от никой човешки син. Ако Камий Фламарион, известният френски астроном, иска да разговаря с помощта на електрическата светлина с жителите на Марс, то тепърва предстоят да бъдат уредени въпроси, на които може би с хилядолетия няма да бъде даден отговор. А и дори да успее, науката ще прокара линия само до най-близката планета, която не би отбелязала и началото до безбройните звезди и техните чудовищни разстояния. Това би било приблизително същото, както ако малката подвижна златна рибка от моя аквариум стигнеше до мисълта, да подложи на ихтиологическо проучване далечното езеро Титикака. Моят Халеф нарича звездите „милите Уюн ес Сама“, „Небесни очи“, а когато го попитах за причината, отговори: „Когато лежа в тиха нощ под искрящия небосвод, струва ми се, че Аллах ме поглежда оттам с хиляди добри очи, за да ми каже, че под неговата закрила мога спокойно и сигурно да спя.“

Когато после луната присъединява към тях своята ярка светлина, над пустинята сякаш се разстила някакво прозрачно море от течено сребро, чиито леки вълници проблясват с вълшебни седефени отражения. Нийде другаде Месецът не притежава такова магическо сияние. Лъчите витаят в раздвижения въздух. Феята на пустинята върви в светлата нощ. Подгъвът на одеянието ѝ се плъзга леко по пясъка. Рой елфи лети наоколо да улавя лунните лъчи и да гизди с тях повелителката. Фини като паяжина метални нишки биват изтъквани в искристи материи и гарнирани със светлисто звездно блещукане. Сътворен от смарагдова основа с диамантен вътък воалът се появява далеч назад като проблясващо ухание. От брилянтни блясъци възниква диадемата, искрометна, с приказно великолепие. И тя се понася над меко блестящите сребристи плетеници, по-красива и от най-приказния блян на Шехерезада. Пустата през деня, мъртвешки застинала пустиня, сега е една разкошна, тайнствена поема, от чиито строфи ти разбираш само заключителния стих: „Възхваляй Твореца, моя душа, и неговото свято име! Славославяйте Господаря, ангели негови, небесно негово войнство, със своята величествена сила!“ Долавяш ли химните на тези ангели? Затвори очи и се вслушай в сърцето си! Там също са изгрели ярки звезди и светлината на Божията благодат се стеле над прегладнялата за познание душа. Гласовете в теб стават високи, само ги зачети! Те те викат от досегашната ти пътека към очертания като керван път на вярата, водещ към Обетованата земя. Душата ти се подчинява и потегля, а сънят взема в обятията си твоето тяло. Аллах ѝебарик фик! Аллах ѝидилак пуро! Лелетак са'иде! (Аллах да те благослови! Да ти дарява своята светлина! Лека нощ!)...

Пустинята, през която днес минавахме, беше едно югоизточно разклонение на Нефуд, опасно дори за местните. Трябваше да се стараем да спазваме посоката. Пустинята се състои от надълго разпрострели се пясъчни хълмове, които са разположени най-вече паралелно, но се срещат и разхвърляни безразборно, като всички са свързани с неравномерни напречни редици. Така помежду им възникват дълбоки четириъгълници и цялостната картина, погледната от птичи полет, има вида на онези печени тестени изделия и текстилни материи, наричани вафли. Лесно може да си представи човек, че това доста затрудняваше предвижването ни. Никъде нямаше свързани равни участъци и за да преминем от един четириъгълник в друг, трябваше да преодоляваме лежащите помежду им възвишения, сиреч да излизаме от вафлената кутийка, да яздим нагоре и да се спускаме по отвъдната страна. Това изключително много уморяваше камилите, още повече че те не са добри катерачи, защото склоновете често бяха много стръмни. Вафлените падини тогава образуваха истински пропасти и бяха толкова трудно проходими, понеже стените се състояха от рехав пясък, който не предлагаше здрава опора и при всяка крачка поддаваше под стъпалата на худжун.

Много лесно можеше да хванем грешен и безполезен или даже пагубен път, но, първо, притежавахме достатъчно опит; второ, Бен Харб беше наистина добър водач; и трето, следвахме дирите на меканците, които с избора на своя път доказваха, че познават тази област и вероятно често са яздили през нея.

Пустинята не беше съвсем безжизнена. От време на време се мяркаше някой храст с височина човешки бой, гущер и следи от малка лисица. Открихме и дирите на една пантера, но тя принадлежеше към един дребен, не толкова рядък вид.

Ел Мюнеджи се държеше тихо. Той като че се намираше в постоянна дрямка.

Още нямаше обяд. Тъкмо се намирахме на хребета на един от описаните хълмове и при едно поглеждане назад забелязахме, че освен нас в този район има и други хора. Върху един хълм, разположен зад нас вляво, видяхме да се появява група ездаци с добри камили, които развиваха голяма бързина. Преброих двайсет и двама мъже. Ние продължихме с нашия ход. Те приближиха и тогава установихме, че двайсетина носеха униформа — бяха турски войници. Турски войници тук, в Арабската пустиня! Трябваше да има особена причина, защото арабските бедуини отхвърлят господството на султанската военщина с цялата си решителност. Но нас това не ни засягаше и продължихме спокойно ездата си.

След известно време войниците ни настигнаха. Двата цивилни язدهа отзад. Единият ни заговори. Беше персиец. Облеклото му беше направено от коприна, а оръжията му бяха красиви и с висока стойност. Но хеджин, която го носеше, беше направо безподобна. Една толкова безупречно сложена, така удивително изпъстрена камила не бях виждал. Беше женска, не повече от петгодишна, със светлосив цвят на тъмносинкави точки и светлочервени очи. Имаше верен и умен поглед, какъвто никога не бях виждал при камила. Стъпалата бяха малки и формите окръглени и пълни. Признавам, че бях запленил от това животно.

Също такова добро впечатление ми направи и ездачът, но не, естествено, заради богатото облекло и въоръжение, защото такива външни белези никога не ми вдъхват уважение. Той седеше на седлото изправено и гордо като крал, който е свикнал да заповядва и да среща подчинение. И тази гордост беше естествена, идваше отвътре. Лицето му, обрамчено от тъмна, добре поддържана брада, носеше характерните признаци на духовна дейност, а очите имаха дружелюбен поглед, който издаваше, че огънят на енергията или гнева също не му е чужд. Всичко в този мъж създаваше впечатление за истинска знатност.

— Ес селям алейкум! — поздрави той учтиво с персийски отглас, като плъзна изпитателно поглед по нас и го прикова после с възхитен израз върху нашите коне.

— Ве 'алейкум ес селям! — отговорих аз също така вежливо и на същото персийско наречие.

Халеф беше вече отворил уста да заговори. Но аз го изпреварих, защото неговият прибрзан маниер пред такъв мъж нямаше да се приеме добре. При моя отговор по чертите на непознатия премина приятелска усмивка и той попита:

— Ти говориш персийски, персиец ли си?

— Не, но дълго време съм бил в тази страна, обикнах я и имам там верни приятели.

— Мухеббет-и-ту кем не шевед! (Нека приятелството ти не отслабва!) Аз съм Кхутуб ага, баш насир⁷⁷ на светилището на Мешхед Али. Аллах да благослови и закриля това място!

Дори и да не ме гледаше сега така въпросително, учтивостта ме задължаваше и аз да му назова името си. И аз го сторих:

— Аз се казвам хаджи Акил Шатир ефенди и съм дошъл от делечната страна Магхриб, за да видя царството на Изтока и се запозная с техните жители.

Но това за моя Халеф беше твърде скромно изразяване. Още не бях изрекъл последната дума и той вече вметна ревностно:

— Само че това е само началото на неговото име. Славното продължение и великолепия край той за съжаление премълча от погрешно смирение. Чуй неговото пълно име, макар че то би могло да бъде направено и по-дълго: хаджи Акил Шатир ел Меджарриб бен хаджи Алим Шаджи ел Гхани ибн хаджи Даим Машхур ел Азим бен хаджи Таки абу Фадл ел Мукаррам ефенди. Неговото място на рождение е голямата Вади Драа, от която излизат само прочути мъже, а в главата му са натъпкани страниците, редовете и параграфите на всички науки. Аллах да съхрани достойнствата на неговия дух!

Кхутуб ага изчака търпеливо, додето този дълъг ремък бе развит, и после се осведоми:

— А ти? Кой си ти и кои са другите?

— Аз съм хаджи Халеф Омар бен хаджи Абул Аббас ибн хаджи Давуд ал Госарах, шейхът на хаддехидните от голямото племе шаммар. Тези мъже са неколцина мои воители, които отиват заедно с нас на поклонение в Мека.

Малко подигравателната усмивка на персиеца при изреждането на моите имена сега изгуби израза си.

— Слушал съм за хаддехидните — рече той. — Те са почтени и спокойни хора, които обичат мира и честността. Имат един приятел от Запада. Казва се Кара бен Немзи ефенди и е бил техен учител във всички полезни умения на войната и мира.

— Това е вярно. От кого си го научил?

— От един мъж, който сподели, че и ти го познаваш, ако действително си хаджи Халеф.

— Аз съм. Как се казва този мъж?

— Мирза Джафар, моят най-добър приятел.

Мирза Джафар — той беше с мен при последното ми пътешествие с Халеф през Персия. Персиецът го нарече мирза Джафар, не Джафар мирза, следователно не му даде титлата принц, а обикновена. Това предпазливо поведение удостоверяваше, че той знае за Джафар повече, отколкото тук можеше да каже. Бях изненадан. Кхутуб ага нарече Джафар свой най-добър приятел, но особеното положение на принца все пак ни повеляваше да бъдем внимателни. Най-добре беше да не задълбочавахме повече това познанство, но, за съжаление, на милия Халеф не бе възможно да прояви в случай като този желаната сдържаност. Аз поисках да се заема с продължението на разговора и му дадох знак да мълчи. Но в своето усърдие той не ме видя и непосредствено след споменаването на името възкликна радостно:

— Мирза Джафар! Нашият персийски приятел! Ти също го познаваш? И както и ние го наричаш свой приятел? Погледни там, виж затыкнатия в пояса на моя ефенди ханджар⁷⁸! Това оръжие е подарък от мирза Джафар и притежава за него и за нас голяма стойност.

Каква непредпазливост! С тези думи Халеф издаде, че не бях мъжът, за когото преди малко се бях представил. Кхутуб ага плъзна бавно поглед по нас. Нито една черта от лицето му не ми подсказа, че е проникнал в нашата тайна, но от този момент той започна разговаря изключително с мен.

— Позволи да те питам за пътя, по който сте яздили дотук! Причината, да изразя тази молба, ще ти съобщя после.

— Идваме от Горна Джебзирех — отговорих аз — и прехвърлихме Ефрат южно от Хит.

— Минахте ли край езерото Неджеф?

— Не.

— Значи не сте вървели по керванския път, който води от Хиле и Мешхед Али към Мека.

— Не. Той винаги оставаше вляво от нашата пътека.

— Колко жалко! Ако бяхте яздили по този път, вероятно щяхте да можете да ни дадете сведения за един малък керван, който търсим.

— Търсите? Вие търсите? Странно?

— Странно? Защо наричаш така нашата работа?

— Защото го търсиш, а същевременно ми казваш къде се намира, именно по пътя от Мешхед Али за Мека.

— Нека ти съобщя, че този керван има всички основания да се крие от нас.

— Щом трябва да се крие от вас, той има причини да не се показва и пред други, които биха могли да ви го издадат.

Той поклати леко глава, около устните му заигра доволна усмивка, сякаш се е потвърдила някаква тайна негова мисъл, и после продължи:

— Виждам, че си наистина един умен ефенди от Магхриб, защото за няколко мига прозря повече, отколкото друг би открил след дълго лутане. Отгатвам мисълта ти и знаей, че се учудваш, дето ни виждаш на това място.

— Заблуждаваш се. Някой друг би се учудил, че сте тук, след като самият каза, че търсенето са поели по намиращия се далеч оттук кервански път. Но от присъствието ви тук аз заключавам, че те са се отбили от него. Мисля, че сте открили дирите на това отклонение.

— Имаш право, ефенди. Ние открихме, че от Мешхед Али те са се отклонили на запад.

— Знаят ли, че са преследвани?

— Не Но би трябвало да си кажат, че излезе ли деянието им наяве, веднага ще се впуснем да ги гоним.

— Мога ли да попитам какво е това деяние? — заинтересувах се напрегнато аз.

— Ще ти кажа. Ограбили са светилището на Мешхед Али. Можеш ли да го повярваш?

— Защо не? Познавам хора, които са извършвали и по-лоши неща.

— По-лошо от това няма! Който ограбва светилище, краде от Аллах.

— Един лентяй също ограбва Аллах, защото дните от живота не принадлежат на него, а на Аллах, и един такъв ден е също толкова важен, както кой да е предмет от свещените стени на Мешхед Али или Кербела.

— Не мога да споря с теб за тези неща, защото като човек от Фран... — той спря за миг и се поправи, като продължи: — като човек от далечната Магхриб би следвало да си на различно мнение от мен. Ние открихме кражбата четири дни, след като крадците бяха изчезнали, и аз в качеството на пазител на светилището се спуснах след тях.

„Фран...“ бе казал. Дали това не трябваше да означава Франкистан, страната на франките, християните? Ако случаят беше такъв, то непредпазливостта на Халеф беше издала, че аз съм Кара бен Немзи, но не мъж от Вади Драа. Сега всичко зависеше, ще съумеем ли да предотвратим последиците от това разкритие.

— Веднага ли бе наясно по кой път са поели крадците? — попитах.

— Да. Те бяха меканци, значи относно техния път не можех да имам съмнение.

— Но е било възможно първо да поемат в друга посока, за да ви подведат — подхвърлих.

— Аз бях достатъчно предпазлив да си кажа същото и взех предварителни мерки. Разпратих отделения по пътищата, водещи към Кербела и Хит, Хиле и Багдад, към Самауа и Ел Джуф. Че всички тези хора няма да намерят крадците, разбрах в Акабет еш Шейтан, където научих, че меканците са минали оттам преди четири дни. Посоката към Мека, която бях поел, беше вярна.

— И сте следвали този път толкова дълго, без да постигнете целта си.

— Ти за съжаление каза истината. Шейтанът, изглежда, закриля злосторниците, като ги прави невидими за нас.

— В такъв случай явно Шейтанът има по-голяма власт над вашите очи отколкото над моите.

Кхутаб ага ме погледна първо с разширени очи, но после толкова по-бързо попита:

— Твоите? Ти си ги видял?

— Да.

— Къде?

— На една трета ден път оттук.

— Слава на Аллах! Вярвам на думите ти. Ти не можеш да се заблудиш, защото знам, че ти... — отново спря по средата и придаде на думите си друго направление: — че ти си един много умен ефенди от Вади Драа. Ние трябва веднага да обърнем камилите, защото...

— Не прибързвай! — прекъснах го аз. — Те вече не са зад, а пред нас. Виж дирите, които следваме! Това е следата на крадците, които търсиш.

Едва го бях казал и Халеф извика:

— Ефенди, не приказвай така! Ще подведеш този ограбен пазител на светини. Това са дирите на...

— Замълчи, моля те! — викнах му, въпреки присъствието на Ханнех, неговия син и хаддедихните, доста рязко: — Разбрал си, че винаги знам какво говоря.

— Да — отвърна дребосъкът, все още готов за възражение, — аз винаги съм признавал, че твоят разсъдък е по-дълъг от моя, ама затова пък моят е по-широк. И ето как се питам дали заблудата се крие тук в дължината или в ширината.

— Скъпи Халеф, не се гордей толкова с тази ширина на разсъдъка си! Преди малко ти извърши една непростима грешка.

— Аз? Чрез какво? С какво?

— По-късно ще ти кажа.

— Не, сихди! Искам да го знам сега.

Тогава към мен се обърна персиецът:

— Позволяваш ли аз да му го кажа?

— Да, кажи му — отвърнах, тъй като така и на мен щеше да стане ясно доколко далеч се простира резултатът от непредпазливостта на Халеф.

Кхутаб ага пусна отново ироничната си усмивка и подкани дребния хаджи:

— Я кажи още веднъж съобразно истината кой е този ефенди!

Дребосъкът се изпъна на седлото и отвърна с най-голяма готовност:

— Този ефенди се казва хаджи Акил Шатир ел Меджарриб бен хаджи Алим Шаджи ел...

— Стига! — прекъсна го ухилено тук баш насирът. — Той не се казва така. Знаем го по-добре от теб.

— Така ли? Щом си толкоз умен, я му кажи тогава името, де!

— Той е Кара бен Немзи от Алемания.

Сега трябваше да види човек лицето на Халеф. От изумление то стана кажи-речи два пъти по-дълго.

— Ти знаеш... знаеш... знаеш... — запелтечи той.

- Да, знам! — усмихна се персиецът.
- Познаваше ли го вече?
- Не.
- Виждал си го?
- Не, не съм го виждал. Но съм слушал за него.
- Но как можеш да знаеш, че той е тъкмо този ефенди?
- Преди малко ми бе казано!
- От кого?
- От теб!
- От...?

Това „мен“ заседна в устата на хаджията. Той погледна Кхутаб ага с ококорени очи и продължи после гневно:

— Слушай, забранявам ти да си правиш майтап с мене! Ако се каниш да кроиш кюляф на шейха на хаддехидните от голямото племе шаммар, веднага ще разбереш какво може да постигне езикът на неучтивостта. Ще ти стоваря върху главата всички грубости на всемира. Ако поискаш да се дърлиш с мен, всичките ти светилища няма да ми вдъхнат почит, защото истината е по-свята от целия твой Мешхед Али. А и ти току-що каза една неистина. Признай си!

— Мога само да призная, че съм казал истината. Не спомена ли преди малко ханджара в пояса на ефендите?

- Да, сторих го.
- Каза ли, че е подарък от мирза Джафар?
- Да.
- Е, с това издаде, че ефендите се казва не Акил Шатир, а Кара бен Немзи.
- Как тъй?
- Защото аз знам от Джафар, че е подарил този ханджар на приятеля си Кара бен Немзи.

Сега Халеф отново удължи физиономия.

— Това е вярно! Аллах, какви ли не непредпазливи хора има! Ние искахме да отидем с ефендите в Мека и понеже той като християнин няма право да пристъпи в Свещения град, аз направих от него мохамедански учен и му дадох име, чиято дължина стига от Багдад до Стамбул. И сега, когато съм си дал всичкия този труд, трябва да науча, че напъгането на цялата широта на моя разсъдък е било напусто, защото мирза Джафар е имал непредпазливостта да ти разправи историята на ханджара.

Тук Ханнех повече не можа да се сдържи. Наведе се през ръба на тахтиревана и му викна ядосано:

- Хаджи Халеф, ти самият си непредпазливецът!
- По кой начин?

— Мирза Джафар е имал добри намерения, а и не е могъл да знае, че баш насир ще ни срещне по време, когато нашият ефенди има причина да носи друго име. Но ти знаеше, че истинското име на ефендите трябва да остане премълчано. Чу също че баш насир познава мирзата и въпреки това се разприказва за ханджара! Не можа ли да помислиш, че двамата са говорили за този дар.

— Тъй ли? Можел съм да си го помисля? — попита той, позагубил самоувереността си.

— Можеше и трябваше! Защо говориш винаги, когато ефендите иска да приказва? Един прочут шейх на голямо племе трябва да бъде мълчалив!

Тогава той наклони тяло назад, събра ръце и каза:

— Имаш право, о, Ханнех, най-разсъдливата от всички разсъдливи на женската шатра. Аз съм прочут и ще мълча. Ти и този път ми говори от душа.

После засрамен изслуша с най-голямо душевно спокойствие утехата, която персиецът му даде:

— Не се безпокой за сигурността на този ефенди, о, шейх на хаддедихните! Никой от нас няма да издаде истинското му име, обещавам ти го в името на Аллах, Пророка и синовете на халиф Али. Аз съм щастлив от така неочакваното запознанство с Кара бен Немзи. И точно защото е той, приех думите му с такава вяра. Щом той казва, че е видял крадците, аз съм убеден, че това наистина е така.

— Така е — потвърдих аз.

— Ти си видял хора — продължи той. — Но откъде знаеш, че са тези, за които говоря?

— Ти на няколко пъти даде указанието за четири дена. Свързано с някои други обстоятелства, то бе за мен достатъчно да сметна хората, които имам предвид, за търсените.

Тук трябва да отбележа, че Ел Мюнеджи и сега се намираше в своето съноподобно състояние и не усети нито спирането на камилите, нито долови нещо от нашия разговор. Бяхме спуснали пред лицето му покривалото, за да не го напича слънцето. Така че не можеше да бъде разпознат.

— Значи считаш всяка заблуда за невъзможна? — попита персиецът.

— Защо невъзможна? Някое човешко мнение не е непогрешимо, но мисля, че в този случай не се заблуждавам. Нека попитам. За шестима мъже ли става въпрос?

— Да.

— Сред тях е имало един старец със странно поведение?

— Да. Той беше обсебен от джин. За него мисля, че нищо не знае за кражбата.

— После един възрастен мъж със сина си?

— Да.

— И трима мъже на средна възраст?

— Това също отговаря.

— Казаха ли тези хора, че са от Мека? — продължих да питам.

— Да. Бащата дойде при мен като пратеник на великия шериф.

— Не е ли много дръзка идеята, един такъв пратеник да бъде обвинен в кражба?

— Да, човек едва ли може да го проумее. Само затова минаха цели четири дни, преди да повярваме на доказателствата. Тогава се струпаха толкова много, че повече не можехме да се съмняваме.

— Не е ли възможно все пак да се намирате в заблуда? Задавам този въпрос и заради себе си, защото ще ти призная, че заподозрените са важни също и за мен и може би ще станат още по-важни отколкото сега. Имам си своите причини да искам тези сведения.

— Ефенди, знам, че Кара бен Немзи никога не върши или говори нещо, без да има основателна причина. Подозирам, че срещата ви с тези хора е била необичайна, и те уверявам, че сте имали досег с негодяите, задигнали нашите светини. За да те убедя ще трябва да ти приведа нашите доказателства. За целта ще се наложи да говоря за неща и да описвам места, за които ние с никой шиит и още по-малко с някой иноверец нямаме право да говорим. Но ти давам думата си, че не се лъжа. Ти вероятно ще можеш да ми бъдеш от помощ в осъществяването на моето начинание и ето защо те уверявам, че можеш да го направиш спокойно. От мирза Джафар знам, че опитът, който си натрупал с шиитите, не те кара да преливаш от любов към нас, но те моля да не ме мериш със същия аршин. Ти ще дадеш подкрепата си на мъж, който не е недостоеен за нея и не принадлежи към неблагоприятните.

Напълно вярвах на агата. Впечатлението, което създаваше, можеше най-добре да се изрази с изречението: Един шиит, един висш служител на място! На драго сърце бях готов да дам желаната информация. Имах още две причини за това. Първо, сега бях наясно, че той не само се наричаше приятел на Джафар, а действително беше такъв, и следователно аз като християнин нямах да срещна по пътя си пречки от негова страна. И второ, откритието, че самотнителният Ел Гхани, „любимецът на великия шериф“, е един преследван престъпник, ми идваше крайно удобно. Никога не съм бил отмъстителен, но тук не можех да не изпитам злорадство от факта, че

гордият, преливащ от презрение към нас мюсюлманин сега биваше охарактеризиран като обикновен престъпник. Това ни поставяше пред него в такава изгодна позиция, че изчезваше всяка угриженост.

— Ние можем и ще ти бъдем от помощ — уверих аз. — Затова нека не губим време и да не се застояваме повече тук. Необходимото можем да уговорим и по време на ездата.

Застанах с баш насир начело на колоната и махнах на Халеф да се присъедини към нас. След скастриянето, което беше получил от мен, Ханнех и персиеца, милият дребосък бе загубил важността си и понечи да остане край тахтиревана. Знаех, че тази сдържаност ще му натежи и му посочих със знак мястото, което му принадлежеше като на шейх и мой приятел. Не можех да одобря непредпазливостта му, но тя бе останала без опасни последици, а и той бе направил необмисленото си изявление само от любов към мен. Зад нас яздеха хаддехните, следвани от войниците с техния кабир⁷⁹.

От само себе си се разбира, че подтикнахме камилите към бърз ход. Кхутаб ага вероятно очакваше, че веднага ще чуе от нас конкретни сведения. Тъй като се очертаваше помежду ни взаимодействие, за мен беше важно преди всичко да разбере по-задълбочено що за човек е той и какво мисли за проблема! Ето защо първо запитах:

— Помисли ли при потеглянето си от Мешхед Али за неизбежните при една такава езда опасности?

— Да, но не се страхувам от тях — отговори той. — Преди да стана баш насир, бях офицер на шах-ин-шаха и не за пръв път се намирам в пустинята. А и нашият кабир е човек, на когото мога да разчитам.

— Че не се страхуваш от пустинята, го приех като нещо безспорно, защото ако се боеше от нея, нямаше да поемеш самият този път, а щеше да натовариш някой друг. А че вашият кабир е кадърен мъж, не подлежи на никакво съмнение, иначе едва ли щеше да се осмели да се отклони от керванския път.

— Той познава кладенците, намиращи се извън този път, които бедуините държат в тайна. Така знае например, че днес ще стигнем до Бир Хилу, където има добра вода.

— Ние също възнамеряваме да отидем там, където вероятно ще заварим и крадците.

— Каква радост. Ще ти призная, че почти бях изгубил надежда да ги настигна още в пустинята. Защо това е безусловно необходимо, не е нужно да подчертавам.

— Да, но пък откраднатите вещи ще бъдат още у тях и ще могат да бъдат изобличени. Също така тук няма да значат повече от кои да са други хора. Но по-късно, в Мека, те ще са скрили грабежа и освен това обвинението срещу тях ще бъде невъзможно, защото техният предводител, изглежда, е протеже на великия шериф. Но това ме връща отново на моя въпрос, с който няхах предвид опасностите на пустинята.

— А какво?

— За вас има и други, много по-големи, чиято причина се крие в омразата между шиити и сунити. Още с напускането на Мешхед Али ти преставаш да се намиращ на шиитска територия и колкото повече следваш пътя за Мека, толкова повече приближаваш средоточието на враждата. Жителите на Арабия са фанатични сунити и към това се добавя и фактът, че номадите отхвърлят всяка принуда и посегателство върху свободата им с упорство и без щадене на силите. Тяхната антипатия е насочена особено срещу военните. И ето че идваш ти, шиитът, с двама турски войника в Арабската пустиня, където бедуинът двойно повече те мрази. Убеден съм, че всеки номадски отряд, който не наброява по-малко мъже от вас веднага ще ви връхлети. Помисли ли за тези неща, когато предприе ездата?

— Да, но смятах, че скоро ще настигна крадците.

— При една преднина от четири дни?

— Мислех, че бързо ще мога да я намаля, защото взехме най-добрите камили. Погледни моята хеджин, която се казва Машхура⁸⁰! Името говори много, наистина, но не достатъчно. Тя произхожда от прочутия развѣдник на Чарбагх, чийто управител е брат на моя баща. Той ми я подари — тя никога не би могла да бъде продадена. Ти си познавач. Какво ще кажеш за нея? Двойно по-бърза е от една бишарихеджин и има издръжливите дробове на орел. Предците ѝ водят произхода си от африканската пустиня Баюда, а дядо ѝ е бил синьо-сивият мъжкар, когото е яздил Мосаффар ед Дин, емирът на Бокхара, в сражението при Ирджар край Сърдаря. Безподобната бързина, с която е спасил господаря си от преследването, е била възторжено възпята после от поета Бен Шаат.

— Никога не съм виждал такава хеджин и тайно вече ѝ се възхитих. Но каква ти е ползата от превъзходните ѝ качества, след като хеджин на войниците ти не са бързи като нея? Ако беше направил сметка колко време се иска за стопяването на една преднина от четири дни дори при най-голяма бързина и издръжливост, резултатът щеше да ти подсказе, че не би могъл да застигнеш преследваните преди Мека. За щастие водата им свършила, няколко дни лежали в изнемога от жажда и щяха да загинат, ако не бяхме се натъкнали на тях.

— Ях Али! Вие не само сте ги видели, но даже сте говорили с тях?

— Още повече, една нощ бивакувахме при тях.

— Дори сте бивакували? Ефенди, трябва да ми разкажеш!

— Първо още един въпрос. Кой е всъщност пратеникът на великия шериф?

— Той не ти ли го каза?

— Искам да го чуя от твоята уста.

— Той трябва да е много богат, защото го наричали Ел Гхани. Също така е шейх ел харе на част от територията на Мека. Принадлежи към прочутата фамилия Кватадах, потомък е на Мохамед Абу Нумехий и се казва Абадилах ел Варак, но не му е приятно да чува прозвището Ел Варака⁸¹.

— Защо?

— Защото това име лесно може да стане опасно за него.

— Аха! Затова значи го премълча! Той се нарече само Ел Гхани.

— И премълча същинското си име?

— Да. Къде се крие опасността на прозвището Ел Варака?

— За да го разбереш, би трябвало да познаваш живота на сегашния велик шериф и дългите му ожесточени разпри с Осман паша, пълномощника на султана.

— Тези неща са ми известни. Пашата искаше да въдвори ред в администрацията, да премахне болестите, особено чумата и холерата, и преди всичко да наложи сигурност по керванските пътища. Великият шериф го прие като накърняване на неговите права и не пожела да признае пашата. Между двамата пламна неумолима битка, която великият шериф водеше с всички възможни дори най-осъдителни средства. Така например в джамията можело веднъж да се прочете, че пашата е прокълнат от Аллах, и всеки, който го премахне от света чрез убийство, ще намери достъп до насладите на Рая, без да му се зачетат греховете.

— Тъкмо това имах предвид — вметна персиецът — Тази бележка е била написана и залепена от Ел Гхани по заръка на великия шериф. Цял свят го знае и го приказва и по тази причина го наричат Абадилах ел Варака, Абадилах с бележката. Той не може да го понася, защото ако на някой служител на султана хрумне да проследи името до първоизточника, това може да коства на неговия носител свободата, състоянието, че и нещо повече. А сега те моля да ми разкажеш какво се случи при вашата среща.

При тази подкана Халеф насочи с едно многозначително прокашляне вниманието ми към себе си и ме погледна умолително. Трябваше да се разказва! И това бе поискано от мен, не от него! Който знае каква страст бе разказването за него, лесно ще разбере какво трябваше да ми подсказе неговият поглед. Хаджията беше убеден,

че само той единствено притежава умението да опише една случка по правилния начин. Дори мен, когото смяташе във всяко друго отношение по-вещ от всички останали, не считаше достатъчно способен да предам едно събитие. Да не говорим за такова с естество като сегашното! Едно възкресение от мъртвите! Ограбване на шиитско светилище от сунит — пратеник и любимец на великия шериф! И кой щеше да чуе разказа? Мъж, който заемаше една от най-високите шиитски служби и беше даже приятел на нашия мирза Джафар. Не бяха ли това повече от достатъчно причини с този разказ да се заеме един напълно пригоден за целта мъж? И кой беше такъв мъж? Единствено хаджи Халеф Омар, шейхът на хаддедихните от голямото племе шаммар! Дадох му със знак позволение и той тутакси подхвана своята реч:

— По какъв начин е станала нашата среща, искаш да знаеш? Аз ще те осведомя точно как се случи и съм убеден, че ще следиш словото ми с молитвена вдълбоченост и удивление. Аллах на всеки човек е дал уста и език. Не всеки обаче е получил възхитителната дарба да излива с помощта на езика от тази уста миналите, настоящите и бъдещите събития на световната история в такъв красив и несмущаван порядък, както го изискват законите на изкуството и правилата на плавната, благозвучна реч. И тъй, приканвам те да слушаш и да не ме прекъсваш.

Трябва да призная, че сега ни бе предоставена възможността да чуем един шедьовър, разбира се, шедьовър в стила на Халеф. Той умееше да превърне неподвижното в подвижно и мъртвото — в живо. При него всичко получаваше форма, цвят и съдържание. Умееше и най-простото да опише по начин, който му придаваше прелест. Вrabчето прерастваше в албатрос и капката — в наводнение. От Ханнех правеше богиня, от мен — поне полубожество, но от себе си — едно от онези непонятни същества, които владеят всички закони, сили и власт и живеят в поезията на Изтока. Хвана ме страх до небето как ли ще възприеме персиецът това описание. За щастие той беше ориенталец, следователно умееше да извлича истината и слушаше бликащата фантазия с онзи безмълвен, сияещ прехлас, който в Запада е свойствен само за доверчивото дете при разказването на приказки.

В края на разказа Халеф отправи към агата очи с подканящ към оценка поглед. И когато този въпреки това остана смълчан, защото не можеше така бързо като разказвача да намери обратния път към действителността, попита:

— Е, какво ще кажеш? Чувал ли си някога такива дела и долавял ли си някога такава вълшебна поезия в добре подредените слова на някой хакавати⁸²? Схвана ли това кияме, възкресението на един мъртвец, който още не беше съвсем умрял и се върна отново на земята, макар още да не я бе напуснал?

— Да, ти си един прекрасен разказвач, какъвто рядко съм срещал — заяви запитаният с пълна сериозност. — Човек би могъл цял ден да те слуша.

Това беше похвала, която стоеше за дребния мъж по-високо отколкото удивлението от неговата мъдрост и храброст. Той се обърна на седлото и се провикна към Ханнех, следваща ни на известно разстояние:

— Сега трябваше да чуеш какво каза Кхутаб ага, о, Ханнех, най-красиво цвете от всички градински лехи на ощастливяващата женственост! Той рече, бил съм несравним разказвач, когото човек можел да слуша до Съдния ден, без и един-единичък път да закопнее за радостите на Рая. Така смърненият бе похвален, принизеният — извисен, и геният — най-сетне признат в неговата възвишеност. О, Ханнех, обична моя жено, о, Кара бен Халеф, мой послушни сине, следвайте ревностно примера на вашия съпруг и баща, а сетне ще спечелите същата слава и един ден само привидно ще умрете, но иначе ще стигнете добре съхранени до идните поколения! Аллах, Пазителю и Закрилнико, дай това да стане!

— Ти ме попита — продължи в хода на мислите си персиецът, обръщайки се към него — дали мога да схвана това кияме. Тези мяканци бяха почти два месеца при нас в Мешхед Али и макар там да не се случи, Ел Мюнеджи да бе положен в гроб, то ние често го виждахме часове наред вцепенен като труп, докато душата му се върнеше

отново при него. Също така той често се разхождаше насън, без да знае какво прави и къде се намира.

— Биваше ли тогава да бъде заприказван? — поинтересувах се аз.

— Ние го правехме.

— Събуждаше ли се той от това?

— Не. Даваше отговори, които не разбирахме, а когато се върнеше после душата му, идваше в съзнание, но само за миг, после се обръщаше и заспиваше, сякаш отсъствието на душата го е изморило и трябва да се възстанови.

— Случваше ли се това без надзор?

— Не, защото Ел Гхани винаги присъстваше и бдеше над него. Той показваше слепеца на хората и позволяваше да му задават въпроси, на които Ел Мюнеджи отговаряше. Отговорите често звучаха толкова странно, сякаш идваха от някакъв друг свят, а друг път бяха толкова лесно разбираеми, че всяко дете веднага знаеше какво казва. Особено биваше разпитван за церове срещу болести и какви ли не тайни неща, които хората искаха да открият чрез него. Ел Гхани искаше за тази работа да му се плаща със сребро и злато и събра от поклонниците, които с хиляди посещават светите места на шиитите, толкова много пари, че не можеше да ги отнесе до Мека и да обмени при един сараф срещу полица.

— Аха, значи е показвал слепеца срещу пари?

— Да.

— Сиреч го е използвал като източник на доходи. Сега неговата така наречена благотелност към Ел Мюнеджи ми е ясна. Аз още от самото начало не й хваща вяра. Той го е правил и в Мека, с още по-висок резултат, без болният нещо да подозира. Държал го е като затворник и го е използвал, колкото може. Сега знам също защо е помъкнал със себе си стария, немощен човек към Мешхед Али, залъгвайки го с приказките за преводач. Действителната причина е била, че е искал и там да печели с него пари, а и защото не е можел да го остави в Мека. Щяло да се наложи да го повери временно на други хора и така за слепеца да излезе наяве истинската причина за благотелността на неговия закрилник. За да го предотврати, той е бил принуден да го задържи при себе си. Значи мислиш, че този стар, будещ съжаление човек не знае нищо за извършената в Мешхед Али кражба?

— Той вероятно е невинен. Може би ще ти разкажа още как стана всичко, защото пред Кара бен Немзи не е необходимо да държа тайните на светилището така строго заключени както пред други хора. Мисля дори, че старият щеше да ни предупреди, ако знаеше за предстоящата кражба. Не знам как си обясняваш като християнин неговото състояние — вероятно като болест, защото го нарече „болния“, — но аз като мюсюлманин съм убеден, че е обладан от духове, и то от добри, понеже всичко, което казва и върши е добро и благочестиво. Радва ме, че той се намира при вас, под сигурна закрила. При това положение, ако настигна „любимец на великия шериф“, ще мога да постъпя с него, колкото ми е угодно строго, без да ми се налага да се съобразявам с невинния мюнеджи.

— Какво ще правиш с крадците, ако успееш да ги заловиш?

— Ще ги отведа в Мешхед Али.

— Имаш ли още някакъв въпрос, на който бихме могли да отговорим?

— Не. Ако се породи в мен още някой въпрос ще ти го задам при Бир Хилу, където отново ще се срещнем.

— Значи възнамеряваш да се отделиш от нас?

— Още сега, защото яздите твърде бавно за мен. Ти не искаш ли да избързаш пред кervана си и да ме придружиш? Едва ли е необходимо да те уверявам, че това ще ми бъде много приятно, ефенди.

— Позволи да остана при хаддехидните! Сега съм част от тях. А и винаги е било мой принцип да не се бъркам в неща, които стоят далеч от мен. Че светилището на Мешхед Али е ограбено, не ме засяга, а с Ел Гхани засега повече работа нямам. Следователно няма налице нито една причина да участвам в гонитбата на крадците.

— Имаш право, ефенди. Но довечера сигурно ще се видим при Бир Хилу?

— Да. Аз съм убеден, че ще намерим крадците като твои пленници.

— Сигурно, ако изобщо ги срещнем там.

— Няма къде да бъдат другаде. Заради водата трябва да се отправят нататък. И със сигурност ще останат там, защото са твърде слаби и изтощени да продължат ездата. Позволи да ти кажа само още едно, погрижи се да не побягнат, ако ви видят отдалеч да идвате!

— За това не помислих! Ние ще се стоварим върху тях като гръм. Аллах ми показва сега чрез теб правия път и аз няма да проявя лекомислието да им предоставя възможност за измъкване. Сега разреши временно да се сбогувам с вас.

Кхутаб ага повика водача и войниците си и препусна бързо. Виждахме ги още известно време да се появяват по височините на хълмовете и да се губят в падините, докато се отдалечиха толкова, че вече не можехме да ги различаваме. Тогава Халеф ми каза:

— Сихди, нямаше ли да е по-добре, ако беше изпълнил желанието му да яздиш с него?

— Защо?

— Защото сигурно нямаше да тръгнеш сам, а щеше да вземеш и мен. И после за нас щеше да е истинска наслада да видим как ще бъде прогонено високомерието на оня горделив разбойник, меканеца.

— Щеше ли да оставиш своята Ханнех, Халеф?

— Защо не? Та нали щеше да се касае само за броени часове, а тя щеше да се намира под закрилата на моя син и петдесет храбри войни.

— Ако изчакаш тези броени часове, после ще имаш достатъчно време да се освежиш с гледката на меканското смирение. А ако моята Еммех беше тук при мен, в Арабската пустиня, присъствието и на сто войни нямаше да ми даде основание да я напусна дори за час. Нашите съвместни преживелици трябва достатъчно да са те научили, че опасността се появява най-често неочаквано. Не, оставаме при своята Ханнех. С Ел Гхани ще имаме време да говорим.

С това на желанието му бе сложен кръст. Срещата с персиеца беше доставила материал за увлекателен разговор и Халеф най-обстойно го разработи с Ханнех и своя син.

4. Шейх Тавил

Беше минало пладне и слънцето бе оставило зад себе си връхната точка на своята дневна дъга. Зноят достигна най-високата степен и трябваше да спрем, за да позволим на камилите кратък отдих.

Ел Мюнеджи не се пробуди, когато го вдигнахме от седлото, но интересно как не падна, когато го сложихме да седне върху проснатата за целта черга. Въпреки унеса явно имаше някаква душевна причина да влияе върху движението на тялото си. Докато стоеше като цяло напълно неподвижен, напомнящ издялана от дърво фигура, устните му от време на време мърдаха, сякаш имаше чибук в устата, и имитираха пушене. Това въздействаше забавно независимо от неговата достопочтеност.

Внезапно слепецът разпери ръце, като че искаше да се задържи. Посегнах бързо и го подкрепих, иначе щеше да падне. Той си пое дълбоко дъх, раздвижи глава, все едно искаше да се огледа и попита:

— Къде сме сега?

— На четири часа езда северно от Бир Хилу — отвърнах.

— Кои сте вие? Не сте моите спътници.

— Ние сме хаддехните, които те извадиха сутринта от гроба.

Следвайки гласа ми, той отправи лъчистите си очи към мен и каза:

— Да, спомням си. Аз не съм вече при Ел Гхани, а при вас. Ти си ученият от Вади Драа, познах те по говора. Аз бях на едно високо място, окъпано от великолепна светлина, и видях твоя ангел. Той се казва Мариям⁸³ и ми повели да те поздравя. Неговото жилище се гуши край стъпалата на трона на Аллах, фигурата му е Красота, одеянието — Мъдрост, гласът — Благост, погледът — Любов. Видях ръцете му разпрострени над теб и от тях да струят върху теб Вяра, Упование и Божия преданост. Теб самия видях в две различни фигури, които воюваха помежду си. Едната беше тъмна като сянката на нощта, която се опълчва срещу утринната заря, другата — светла и чиста като меката светлина около християнски олтар. Тъмната се състоеше от твоите недостатъци, които още не си преодолял, светлата — от мислите и чувствата, които посвещава на усъвършенстването и небето. Тъмната беше силна, ловка и хитра, но светлата, въоръжена с щита на Божията милост и меч на твърдата воля, бе по-могъща от нея. И докато ги гледах как се борят, чух гласа на твоя ангел: „Не се безпокой за него. Той ще победи и ще става все по-чист докато мракът се обърне на светлина. Не може да претърпи поражение, защото знае, че го подкрепям.“ За да ти кажа тези думи на Велелепния, аз се върнах при теб и се опомних.

Ел Мюнеджи говореше така, сякаш подобни странни известия не са нищо особено за него. Замълчах, защото наистина не знаех какво да кажа. Но той и не очакваше отговор, неговите мисли се върнаха по-скоро към нещо много прозаично.

— Дайте ми тютюн! — помоли, като извади лулата си. Изпълнихме желанието му и той започна да пуши с усърдието, което вече бях наблюдавал. Следствие разговора ни с персиеца ми се натрапиха няколко въпроса, които исках да задам на слепеца. Почаках, докато гъстите валма и изразът на върховна наслада по лицето му ми удостовериха, че „неговата душа сега си е съвсем при него“, и се осведомих:

— Не ми ли каза, че Ел Гхани те е взел заради персийския като преводач до Мешхед Али?

— Да, казах го и е така — отвърна слепият.

— Значи си го придружавал там по всички негови пътища и излизания?

— Не, защото съм сляп. Когато излизаше, Ел Гхани навсякъде намираще хора, с които можеше да говори, защото те разбираха арабски или турски.

— Значи всъщност за него не е било полезно, дето те е взел със себе си?

— О, напротив! Защото когато си беше у дома, често го посещаваха хора, които говореха само персийски. Тогава имаше нужда от мен.

— А ти имаше ли посещения по време на неговото отсъствие?

— Не, защото ме заключваше и постъпваше много добре. Един сляп човек на чуждо място като Мешхед Али, където отиват големи тълпи поклонници, сред които има и зли хора, е подхвърлен на много опасности.

— А как стоят нещата, когато сте в Мека?

— Там ме посещават много хора, а и аз от време на време излизам с Ел Гхани, моя благодетел.

— Тези много хора вероятно те посещават заради твоята ученост?

— Те идват най-често, за да задават важни религиозни въпроси, на които аз трябва да отговарям. Но по-късно рядко знам какво съм казал, защото губя съзнание и идвам на себе си обикновено след като са си тръгнали.

— А какво се случва по време на безсъзнанието ти, не знаеш ли?

— Виждам във всички времена — в миналото, настоящето и бъдещето Виждам места, които са на земята, и места, които не се намират на нея. Само онова, което се отнася до самия мен, не виждам.

— Странно, о, мюнеджи, че за теб остава скрито точно онова, което би следвало най-много да те вълнува.

— Аз съм доволен, защото Бен Нур, който ми показва тези времена и места, така иска.

— Ел Гхани научава ли всички тези неща, които виждаш и чуваш?

— Казвам му много от тях, но той не вярва. Винаги се смее, когато му кажа, че съм бил в Страната на уединението. Но ти ще ми повярваш.

— Не се заблуждавай! Мохамеданинът също счита Библията за свещена книга, защото Мохамед е черпил от нея и обявява пророците ѝ за истински. А тази свещена книга забранява на хората да питат мъртвите.

— Когато не съм на земята, онези, при които се намирам, не са мъртви, а живи. И когато говоря, това става само с Бен Нур, а той не е покойник. Никой няма защо да се страхува да слуша онова, което чува моята душа. Когато ти казвам какво виждам, не е необходимо също да отпращаш жената и детето си, защото с моите устни си служат само небесни гласове. Аз не съм звездоброец, сънотълкувател или гадател. Откак станах безпомощен със слепотата на очите си, сечисля към бедните и невръстните, за които е открито онова, което остава скрито за богатите и умните. Аз не съм нито ясновидец, нито пророк, шарлатанин или пък фантазьор, не съм нищо повече от една изгубена в пустинята овца, която търси своя пастир. Изостреността на моя копнеж ми позволява да слушам гласовете на пустинята, които иначе никой не долавя, а жаждата ми усеща от далечни разстояния влагата на вятъра, която остава незабелязана за щастливците, макар да лежат при пастира край извора. Те могат да говорят за самоизмама и заблуда, но за мен тези гласове и този влажен полъх служат като водач от самотната пустош към кладенеца. Аз смятах да мълча пред теб, защото ми беше чужд. Но след като те видях в описаната битка, чувствам, сякаш точно ти, дето ме извади от гроба, трябва да знаеш всичко, което виждам отвъд него. Не се страхувай, това няма да навреди на твоята душа и твоята вяра, а ще ти даде познанието, че любовта е първоизточник на всичко съществуващо и че само тя единствено сочи пътя към земното щастие и Рая.

— Ти също ли притежаваш любовта? — попитах го, когато замълча, почти със същите думи, както сутринта след разтълкуването мъдростта на Али.

— Притежавам я и все пак не я намирам — рече той.

— Можеш ли да го схванеш?

— Да.

— Като изрече това „Да“, ти мислиш за ответната любов, но тя не е това, което имам предвид, макар да включвам и нея. Ти наистина няма да ме разбереш.

— Разбирам те. Няма любов и ответна любов, сиреч любов тук и там. Любовта е една, неделима.

— Правилно! Любовта е Божия сила. А щом е Божия сила, тя не може да бъде нарязана като с нож, че всеки отделен човек да получи отредената му част и тя да си е само негова любов. Да казваш, аз обичам моята майка, обичам детето си, е погрешно, защото любовта, истинската любов не може да бъде ограничена до отделни лица. Любовта е живот и животът е любов. Както казваш „аз живея“, така трябва да кажеш също „аз обичам“. И както не е правилно да кажеш „аз живея моя приятел“, така също не е правилно да кажеш „аз обичам моя приятел“. Истинската любов не знае противоположност, не познава омразата, тя обхваща всички същества, не може да изключи нито едно-едничко. И който притежава тази Божия любов, за него не може да се каже, че обича брат си, сестра си или някакъв човек. Ти обичаш. Можеш ли да разчлениш тази любов? Ако обичаш един човек, защото стои близо до теб, а другия, далечния — не, то не мисли, че това е любов! Любовта не познава никакво „защото“ и „понеже“, не познава изобщо никаква причина освен самата себе си. Сега не се учудвай, ако ти върна въпроса. Имаш ли любовта? Имаш ли истинската любов?

Отправи мъртвите си, но толкова светли очи към мен. Изразът на въпроса трябваше да лежи в тях, но погледът беше пуст и безсъдържателен както сърцата на милионите, които говорят за любов, без да я притежават. Неговият въпрос, макар да бе съвсем същият, трябваше да ме засегне като християнин по друг начин, отколкото моят него като мохамеданин. Понеже трябваше да ме смята за изповедник на исляма, не биваше да говоря с него за любовта, на която учи Христос. Но тъй като все нещо трябваше да кажа, понеже всички бяха вперили очи в мен, отвърнах:

— Аз се старая да обхващам всички хора със сърцето си, без да правя изключение. Правя добро и ненавиждам злото, но не мразя този, който постъпва лошо. Моят най-голям стремеж е да бъда дете на Аллах. В този смисъл изпитвам искреното желание с всички хора да мога да се отнасям като с мои братя и сестри. Надявам се, това е любовта, която имаш предвид.

— Не, не е това. Ти говориш за стремеж, за старание, за желание, следователно още нямаш това, което се стремиш да постигнеш и желаеше. Истинската любов не се надява и не желае, защото тя сама по себе си е вече изпълненото, извършеното дело. Тя е единствената сила на Небето и Земята. Назови ми имената на всички наглед други сили и те няма да са нищо друго, освен нейни различни форми на проява и действие. Любовта никога не престава. Тя няма начало и няма край — нито в пространствено, нито във времево отношение, следователно не може да има нищо друго освен нея. Тя изпълва слънчевата прашина и всемира, кратката секунда на земното време и цялата вечност. Тя не може да се дели на роднинска, синовна, съпружеска, приятелска и общочовешка любов. Който мисли, че може така да я раздробява, за него тя е непозната. Нашето познание и предсказание е откъслечна част, но пред любовта, която е съвършенството, изчезва всичко частично и незавършено.

Та това беше почти буквален цитат от великолепната тринайсета глава на първото писмо до коринтяните. Той, мюсюлманинът, цитираше Светото писание и не можех да оставя този факт без особено внимание. Трябваше да го заставя да го потвърди. Ето защо попитах бързо:

— Това твоето собствено гледище ли е или е записано в Корана? Аз никъде не съм го срещал там.

— Това е едно място от Свещената книга на християните — отвърна той.

— Значи ти извличаш най-висшето и най-красиво от всички учения, не от делото на Мохамед, а от Китаб ел мукаддас⁸⁴?

— Да. Но това не бива да бъде за теб причина да се съмняваш в правата ми вяра, защото самият Мохамед често е черпел от тази книга мъдрост и ако аз правя същото,

то само следвам неговия пример, който ни е дал за опознаване на съвършенството. За нас, които не сме така просветлени, както е бил той, Корана притежава безброй празноти, които могат да бъдат запълнени само с истините на Библията.

— В такъв случай съвършенството, за което говориш, трябва да се черпи не от Корана, а от Библията. Следователно нейната ценност е по-голяма, така ли?

— Не бих искал да го твърдя. От моите думи само излиза, че тя често е по-лека за разбиране отколкото сурите на Пророка. На него е бил предначертан друг път, различен от този на основателя на християнската религия, а именно борбата, докато Исус е трябвало да бъде проповедник на любовта и мира. И понеже Исус не е бил чут, трябвало да го последва Мохамед. Христос обхваща цялото съдържание на своето учение в повелята: „Ти трябва да обичаш Бог, твоя Господар, от цялото си сърце и ближния като самия себе си.“ Ако беше намерил отглас, щеше да е настъпило царството на мира, чието възвестяване е залегло в думите: „Мир ви оставям в наследство, моя мир ви давам.“ Той, предтечата на мира, беше прикован на кръста и както завесата в храма се е раздрала на две, така мирният съюз между Аллах и хората е бил скъсан, и е трябвало да дойде Пророка, чиято религия е била предопределена да бъде носена и разпространявана с върха на ятагана. Който не иска мир, иска битка. Щом човечеството е отхвърлило учението на Христос и го отхвърля и до днес, трябва да възприеме войнствеността на исляма.

— Учението на Христос наистина ли е отблъснато, както казваш? Аз мисля, че има далеч повече християни отколкото мюсюлмани и на петнайсет мюсюлмани могат да се отчитат поне четирийсет християни.

— Ако ги броиш на глава, имаш право, но Аллах поглежда сърцето. Брой следователно сърцата, не главите! Тогава ще разбереш колко малко християни и колко повече привърженици на исляма има. Аз за съжаление познавам това християнство само по име твърде добре. Учил съм го, страдал съм от него в младостта си и...

Спря внезапно изнасяната с голяма жар реч и продължи после, поправяйки се, бавно и с повече разсъдливост:

— Искях да кажа, учил съм го от много книги и съм се срещал с някои, така наречени християни, които бяха точно противното на онова, което трябва да бъде един привърженик на учението на Месията. Преживял съм толкова трагични неща, че неохотно говоря за тях. Така че нека мълчим по тази тема! По-добре ми дайте тютюн! Пак изпуших лулата си.

Когато желанието му бе изпълнено, той се отдаде на любимата си наслада по начин, който изключваше възможността разговорът да бъде продължен. Осъзна, че е казал повече, отколкото е било намерението му, и тук се криеше причината за внезапното прекъсване на неговите словоизлияния. Що се отнася до мен, бях доволен от това, което бях чул. Сега знаех защо познаваше толкова добре Светото писание — по-рано е бил християнин и е станал после мюсюлманин. Защо? Спомена за християни само по име и лош опит, но за мен беше непонятно, как един образован мъж може да стане отцепник по такива причини. Към обикновената класа не се числеше, защото няколко негови изявления даваха да се заключи, че е следвал.

Когато времето за почивка изтече, помогнахме отново на слепаца да се настани на седлото и продължихме ездата. Халеф се присъедини, както обикновено, към мен и сподели своите възгледи относно Ел Мюнеджи. На хаджията също бе направило впечатление, че бе говорил за печален опит и същевременно заявил, че е учил „християнството“ от много книги.

— Знаеш ли, сихди — каза шейхът, — това с многото книги може да е вярно, но гледището, което разви, като че произхожда повече от неговия живот отколкото от тези писания. Склонен съм да твърдя, че той много често се е срещал с християни, които изповядват вярата си не със сърцето, а само външно. Ти какво ще речеш?

— Той е една загадка, чието разрешение има голямо значение за мен — отвърнах уклончиво. — Мога да имам мнение едва когато съм наясно с нещата. Засега нека се

задоволим с факта, че той е един нещастен, изоставен човек, на когото трябва да дадем подкрепата си.

— Тя ще му бъде дадена от сърце. Този възкръснал от смъртта мъж събуди състраданието ми по такъв начин, че съм готов да сторя за него всичко, което ми е по възможностите. Като хора, които са му върнали живота, ние сме задължени да се грижим за него с всичките си сили и ще го сторим.

В следващия час пустинята се промени. Толкова уморителната за животните ни смяна на височини и падини стана по-рядка, хълмистите вълни станаха по-полегати и вдлъбнатините се издигнаха, докато пред нас се разпростря равна пясъчна повърхнина, където зрителното поле представляваше непрекъснат кръг.

Пясъкът най-напред беше дълбок и фин. Нозете на камилите и конете „газеха“ в него. По-късно той стана по-плитък и по-груб, основата беше твърда. Все по-често се срещаха каменисти места, които нарастваха по големина, докато на края се съединиха и пясъкът изчезна. Намирахме се в серир, пустинята на гладкия камък. Земята беше до голо пометена от ветровете и толкова гладка, че трябваше добре да внимаваме, ако не искахме да изгубим следваните дири. В този вид пустиня температурните разлики са най-големи, тъй като нажеженият през деня от слънцето камък отдава вечерта по-бързо от пясъка своята топлина и изстива. Европейецът трябва в такива райони много да се пази, защото треската и простудата са неизбежни последици.

След известно време местността отново се промени. Каменистата земя стана неравна. Тя образува първо плоски и после по-високи вълни, чиито междинни пространства, колкото повече напредвахме и колкото по-дълбоки ставаха, толкова повече се изпълваха с навят от вятъра пясък. Гладко полираните възвишения се трансформираха в рязко очертани хълмове, които стърчаха в широкия равен серир като отделни островни групи и заставаха като препятствие пред погледа към далечината. За хора, които се боят от срещи, такава местност е по-опасна от откритата пустиня, която позволява обзор на всички страни. Тук и този, който не очаква враг, трябва да бъде предпазлив, защото точно Арабската пустиня представлява арена на никога непреставящи кървави вражди.

Бен Харб, нашият водач, ни уведоми, че Бир Хилу се намирал при най-големия и пресечен от най-много цепнатини и пропасти от разпилените наоколо скалисти „острови“. Разстоянието до него възлизало на може би половин час езда.

— Трябва веднага да променим посоката — предупреди Халеф.

— Защо? — попитах, макар да знае какво имаше предвид. — Каква причина би могло да има да се отклоним от правата линия?

Той направи една от своите най-мили, хитри физиономии и рече:

— Ти всеки ден се молиш с християнското „Отче наш“ а пък сега самият постъпваш противно на онази част, която гласи: „Не води ни в изкушение!“ Много добре знаеш какво искам, защото съм го научил първо от теб. Хората при кладенеца мислят, че ще дойдем от север и затова трябва да направим една заобикалка, за да ги достигнем от друга посока.

— Считаш ли днес тази предпазна мярка за необходима Халеф?

— Предпазливост винаги е необходима, сихди. Дори когато налице сякаш няма никакъв повод, предпазливостта винаги е по-добра от непредпазливостта. Особено при пътешествие като нашето човек никога не може да знае какво ще му поднесе следващата минута.

Бяхме спрели за миг, отрядът ни се бе събрал и всички чуха тези думи. Той беше немалко горд, че му се отдава възможност да встъпи в ролята на проповедник за предпазливост, и сега продължи поучително:

— Храбростта е първото и най-достойно качество, което един воин трябва да притежава, но веднага след нея се нарежда предпазливостта. Един само храбър войн лесно може да стане безразсъдно дързък, а някой само предпазлив лесно да се подхвърли на опасността да бъде обвинен в страхливост. Но когато храбростта е

съчетана с предпазливостта, не може да се появи като безразсъдство, нито съмнение в куража. Храбростта е необходима в битката, но предпазливостта — по всяко време, например сега. Ние знаем, че неколцината меканци са яздили към Бир Хилу и че четирикратно превъзхождащият ги баш насир пое след тях. Убедени сме, че те са безпомощни срещу него и още по-малко са в състояние да навредят на нас, затова можем на рахат да се придържаме към правия път за кладенеца. Но аз въпреки това предлагам да не го правим, защото вече казах, че при една такава езда човек никога не знае какво може да му поднесе следващият миг. Може при кладенеца вече да е имало други хора и срещата на персиеца с любимеца на великия шериф да е протекла не както ние предполагаме. Следователно ние трябва най-напред да опитаме да разберем как стоят там нещата. Ето защо няма да яздим право нататък, а ще приближим от друга посока. Видим ли после, че това не е било необходимо, толкова по-добре. За загубата от четвърт час ще имаме съзнанието, че сме постъпили благоразумно. На коя страна ще се отклоним, надясно или наляво, сихди?

— Водачът познава местността, така че нека той реши — заявих аз.

Бен Харб сметна за уместно да направим обиколка на изток, защото там имало по-голям брой скали и следователно повече прикритие за нас.

Поехме на югоизток, яздейки ту по открити площи, ту покрай щръкнали от земята скални групи, докато водачът прецени, че сега кладенецът се намира западно от нас. Тъкмо поискахме да завием в тази посока, когато яздейкият от пред Бен Харб обърна животното си и ни подкани:

— Назад, бързо зад скалите! Идват ездаци!

— Колко? — попитах, когато се бяхме подчинили на призива и не можехме да бъдем видени от приближаващите.

— Само трима са — гласеше отговорът. — Значи няма защо да се опасяваме.

— Въпросът не е само в броя на хората — подхвърлих аз.

— Откъде идват?

— От запад — осведоми ме водачът.

— Значи от кладенеца. От хората на персиеца ли са?

— Не, не са войници.

— Тогава имаме всички причини да бъдем съдржани. Колко близо са до нас?

— Само след две минути ще са тук.

— Ние тримата ще яздим срещу тях — ти, хаджи Халеф и аз. Другите ще останат тук и ще ни последват само ако чуят, че се стреля. На техните въпроси ще отговаряш ти. Казвай каквото си искаш, само не кои сме, откъде идваме и къде отиваме! Напред!

Завихме около камъните и видяхме ездачите на разстояние около двеста метра пред нас. Те спряха сепнато. Ние наподобихме същото, после поехме в бавен ход едни към други. Внезапно водачът каза изненадано:

— Машаллах! Високият бедави⁸⁵ в средата го познавам. Това е Тавил, шейхът на бени кхалид.

— Той познава ли те? — попитах аз.

— Не. Виждал съм го само веднъж, но той мен — не.

— Какъв е характерът му?

— Груб, жесток, отмъстителен, но без притворство. Той е твърде горд за това и никога не изрича лъжа.

— Значи набързо ще приключим с него:

— Не си го мисли, а внимавай, ефенди! Тавил навярно не е сам в тази местност. Страх той не познава. Честен е като лъва, който известява с рева си, че идва, но веднага след гръмотевицата на неговия глас следва смъртоносният скок.

За по-нататъшни приказки нямаше време, защото бяхме стигнали толкова близо до бени кхалид, че трябваше да последва приветствието. Само че се питаше кой пръв

ще го подхване — те или ние. Намерих само още време да кажа на водача да не поздравява пръв и ето че тримата ездаци спряха камилите си пред нас.

Средният от тях, значи шейх Тавил, беше, съгласно името, означаващо „голям по снага“, високо израсъл мъж със загоряло от слънцето лице, в чиито черти нямаше и помен от доброта. Той видимо очакваше, че първо ние ще поздравим. Понеже не го сторихме, плъзна гневно поглед по нас и ни се сопна:

— Е? Нямате ли усти? Или не знаете, че хората се поздравяват, когато се срещнат?

Видях, че на дребния Халеф му костваше усилие да остане спокоен при това обръщение. Но нашият Бен Харб си свърши неловко работата, като отговори:

— За всяка среща са необходими две страни. Кажете думите си не само на нас, но и на вас, на себе си!

— Аллах да те задуши в приказките ти! Само глупците говорят за самите себе си. Аз изисквам поздрав от вас. Ако посмеете да ни оскърбите с отказ, помислете за последиците!

— Тук също има две страни! Нека почакаме върху кого ще се стоварят последиците!

Тавил посегна към пояса си, от който стърчаха дръжката на нож и топката на стар пищов, но му дойде по-добър ум и се обърна с пренебрежителен тон към своите спътници:

— Тези люде явно са изоставени от Аллах или идват от някой край, където грубостта се смята за учтивост. Тяхното незнание не може да ни оскърби, а само да ни омилостиви. Нека се отнесем със състрадание към тях!

След това отново отправи думите си към Бен Харб:

— Аз съм Тавил бен Шахид, прочутият шейх на бени кхалид, чийто чет край няма. Моята власт се простира по цялата пустиня и всичките ѝ граници и никой враг не може да каже, че е спечелил победа над мен. След като ви съобщих в добротата си това, сега навярно и вие ще ми кажете кои сте. Сигурно си учил поне дотолкова?

— Учил съм да бъда учтив спрямо учтиви и изобщо да се държа към другите така, както те се държат към мен. И понеже ти ни каза кой си, ще задоволя твоята любознателност. Ние сме от племето бени солаиб и идваме от Джезирех.

Трябва да отбележа, че съгласно специални договори солаиб-бедуините никога не биват нападени от други племена, но затова пък са задължени винаги да се държат миролюбиво. Това е причината да не се ползват с репутацията на храбреци и не беше за чудене, че Тавил повдигна вежди и отговори с презрителна усмивка:

— Солаиб, а-а, солаиб! Това напълно обяснява вашата глупост. Аз ви познавам. Сто мъже от вашето племе не дават, макар и да изглеждат добре въоръжени, и една хилядна част от истински войн. Следствие страхливостта си вие се радвате на снизходителността на всички племена и следователно ще имате и нашата. Накъде сте тръгнали?

— Изпратени сме до Шакра да купим няколко камили за разплод.

— Значи имате пари у себе си?

— Да!

Радостно просветване плъзна по лицето на Тавил и той хвърли на спътниците си изразителен поглед. Това беше доказателство, че действително ни смята за безобидни, безопасни хора, при които изобщо не е необходимо да прикрива намеренията си. Неговият план, да докопа парите ни, изглежда, бе готов, защото заговори:

— Щом се каните да вървите до Шакра, ще трябва да минете през територията на бени лам, с които се намираме във вражда. Те не бива да знаят къде съм в момента и понеже всички мараби солаиб са бърбиви жени, ще ви задържим, докато бъде изгладена разпратата ни с бени лам.

Нашият водач беше достатъчно умен да отмени мълчаливо тази проява на бруталност и вместо да възрази, зададе непринудения въпрос:

— Ние искаме да отидем до Бир Хилу. На правилния път ли сме?

— Да, но засега ще се откажете от него и ще яздите с нас.

— Накъде!

— На разузнаване.

— Защо? Разузнавателните езди са опасни.

— Ето ти го на и страхът! — ухили се шейх Тавил. — Веднага можеш да познаеш солаиб по страха им. Но точно защото принадлежите към това племе, мога без опасение да ви кажа онова, което след известно време и бездруго ще научите. Аз лежах с голяма дружина воители при Бир Хилу, за да се запаса с вода за похода срещу бени лам. И ето че пристигнаха наши познати, мъже от Мека, които ние гостоприемно посрещнахме. Последваха ги войници на султана. Платените военни слуги на владетеля ние никога не търпим при нас, а тези на всичкото отгоре извършиха престъпление. Оскърбиха нашите мекански приятели, като ги обвиниха в кражба. Ето защо бяха пленени и разоръжени. А сега идват и други хора, една група от петдесет мъже. Те са хаддехни от племето шаммар, с което също воюваме, макар да сме сродени. Дори само по тази причина би трябвало да заловим хаддехните. Но към нея се прибавя и друг повод. Те също са се държали към меканците по начин, който трябва да бъде наказан. Понеже без съпротива няма да се предадат, аз скроих хитър план. Те трябва да повярват, че са сами при кладенеца, и да се откажат от повелителните предпазни мерки. Тогава ние ще се нахвърлим върху тях. Ето защо се изтеглихме дотолкова далеч от кладенеца, че да не могат да ни забележат. Когато се натъркалят безгрижно, ще се върнем.

— Няма ли да видят следите ви?

— Ние ги заличихме.

— Но щом сте такъв голям отряд, ще сте изразходвали толкова много от водата на бир, че това обстоятелство ще им направи впечатление.

— Да им направи впечатление? На тези хаддехни, на които Аллах е дал глави, наистина, но не мозък? Никога няма да ги споходи мисълта, че един изчерпан кладенец означава скорошно присъствие на хора. Те живеят между реки и разбират от живота в пустинята точно колкото водната жаба от качествата на чистокръвен кон. Ние тримата ще опишем сега една дъга около бира, за да наблюдаваме как ще се държат. Вие ще дойдете с нас! Опасност няма. Ние трябва да се държим далеч от тях, за да не ни видят. Няма никаква причина да се страхувате.

— Но и никаква да яздим с вас. Искаме да отидем до Бир Хилу, на друго място няма какво да търсим.

— Не мога да ви пусна до кладенеца, ще яздите с нас. Нищо няма да ви се случи. Хаддехните са известни като страхливци, а за техния предводител хаджи Халеф Омар се говори, че офейквал още при първия изстрел.

Тук Халеф стрелна дясната ръка към камшика и вече отваряше уста да избухне гневно, когато му подхвърлих бързо думата „Кутуб“, и той за щастие прояви разумност да овладее гнева си и премълча. Но за мен бе дошло време да взема участие в разговора. Откровеността на шейха на бени кхалид беше знак за пренебрежението му към нас, но трябваше да бъде използвана. Ето защо отправих към Тавил въпроса:

— Убеден ли си, о, шейх Тавил, че няма да пострадаме, ако яздим с вас?

Погледът му се плъзна с безкрайно презрение по мен и той отговори:

— Мога да те уверя, че вашите скъпоценни тела няма да бъдат наранени и чистите ви дрешки няма да бъдат изцапани. Ще си останете читави и чисти, както сте сега.

— По-късно ще ни пуснеш ли до кладенеца?

— Да, веднага щом се оправим с хаддехните.

— Ами вашите меканци не са ли останали там?

— Не, те са при нас.

— А войниците?

— И тях взехме със себе си. За да ги пазим по-лесно, ги запряхме в една странична клисура, чиито стени са толкова високи, че никой не може да ги изкатери. Отпред също не могат да се измъкнат, защото там стои наш пост. Казвам го за ваше успокоение, за да ви убедя, че тези хора нищо не могат да ви сторят.

— Нима тези войници нямаха при себе си офицер, който да ги командва? Мисля си, че при благоразумната предпазливост на един такъв началник не ви е било толкова лесно да ги запрете.

— Офицер? Благоразумна предпазливост? — избухна в смях Тавил и двамата му придружители се включиха в кикота. — Ти си солаиб и затова тази глупост ти е простена. Явно още не си присъствал на упражненията на войници. Те се обръщат надясно, обръщат се наляво, търчат ту напред, ту назад. Свалят пушки при нозе, замаят ги на рамо. Вдигат десния крак и остават да стоят на левия, вдигат левия и остават на десния. И правят всичко това, защото офицерът изисква тези смехотворни щуротии от тях. И ти си мислиш, че един такъв мхарридж⁸⁶ може да ни попречи да извършим каквото сме наумили? Това може да си помисли само един солаиб, който хабер си няма от воинските работи. Но при тях нямаше офицер, а един проклет шиит, когото Аллах е осъдил да живее в най-дълбоката провала на Геената. Тоя келеш е имал наглостта да преследва нашите мекански приятели, за да ги поругае и нарече крадци. Той даже се осмели да изиска да му ги предадем. Когато му отказахме, ни окаля с натяквания и оскърбления, на които можехме да отговорим само със смъртта на неверника.

— Значи вече не е жив? — попитах аз, като си дадох труда да скрия въздействието, което ми направи това известие.

— Засега още не е мъртъв, но това със сигурност ще стане утре заранта, когато напуснем кладенеца. Ние проведехме с нашите мекански приятели съд над него и той беше осъден на фасаде⁸⁷. Ако беше християнин, евреин или някакъв езичник, щяхме без милост да го застреляме. Но понеже е мюсюлманин, макар и невернически шиит, отворихме му само няколко малки артерии, от които кръвта му до зазоряване ще изтече. Така ще има време да вкара в ред своята сметка с Аллах и Ангела на смъртта. Чували ли сте за наказанието фасаде?

— Да. Някои племена го прилагат по посочената от теб причина. Смъртта е неизбежна, но бавното умиране дава на осъдения необходимото време да се подготви за стъпката към отвъдното. Кои артерии му отворихте?

— Най-напред само две пръстови, което засега е достатъчно.

— Но войниците, които лежат при него, ще спрат кръвотечението, като го превържат.

— Това отново може да каже само един солаиб. Шиитът не лежи при тях, а при моите войни, които бдят изтичането на кръвта да остава постоянно. Той е вързан така, че не може да си помръдне ръката. Ако се учудвате, че ви разправам всичко това така охотно, то е, пак повтарям, защото и бездруго след късо време ще го узнаете. Сега ще ви подберем и ще ви отведем в нашия бивак.

— Наистина ли ще го сторите? Моят спътник нали ви каза, че искаме да отидем до кладенеца и наистина ще осъществим намерението си.

— Какво възнамерявате, ни е безразлично, защото ще стане това, което ние искаме.

— А ако се отбраняваме?

— Да се отбранявате? Смешно. Трима пъзливи солаиб срещу нас!

— Та нали и вие сте само трима! — подметнах аз.

— Бихме били предостатъчно и срещу десет от вашия сорт! Никой да не опитва съпротива, защото се заклевам в името на Аллах и всички него...

Тавил спря по средата на словото и погледна с най-голямо удивление скалния ъгъл, иззад който бяхме дошли. Когато се обърнах, видят двете камили с големия тахтиреван, на чиито възглавници тронуваше Ханнех. Те, както често се случва при

тези опърничави животни, бяха станали неспокойни по някаква причина и тръгнали след нас. Никой от хаддехните не прояви неблагоприятното да последва носилката. Не се безпокояха за нас, защото знаеха, че си имаме работа само с трима мъже, и останаха зад ъгъла. Забавно беше да се видят удивените лица на бени кхалид.

— Един тахтиреван с жена! — извика Тавил. — С кого е жената?

— С нас — отговорих аз.

— Защо е изостанала?

— Питай нея! Или, ако намериш за по-добре, питай камилата ѝ, най-вероятно тя така е пожелала!

— Не си позволявай такъв майтап! — отблъсна подканата шейхът. — Една жена да питам, една жена!

Посочи с ръка Ханнех, която междувременно беше дошла толкова близо, че животните спряха малко пред нас, и продължи:

— Вижте тая дърта аджусе⁸⁸, със сълзящи очи! Такъв сурат може да има само прабабата на някой солаиб, при нас тя няма да посмее да се покаже.

Ханнех чу подигравателните думи, но остана безмълвна. Халеф беше направо вцепенен. Който знае с каква безгранична любов беше привързан към своето „най-велелепно цвете на женските шатри“, и че я смяташе за „най-красивата сред всички красавици“, може да си представи какво въздействие му оказа това оскърбление на неговата съпруга. Такова нещо още не беше му се случвало. Но и това, което сега се случи, сигурно и шейхът на бени кхалид още не бе преживявал. Аз мислех, че Халеф сега ще изсипе върху него порой от оскърбителни думи, но съзнах заблудата си.

Дребният хаджи скочи от високото седло на хеджин, сякаш с едно отърсване бе преодолял вцепенението си, стрелна се към камилата на Тавил, сграбчи с две ръце единия крак на ездача и го смъкна със сила, на която дори аз се удивих. В следващия миг беше дръпнал камшика от пояса и зашиба лежащия на земята мъж по такъв начин, че онзи можеше само да предпазва с ръце лицето си от сипещите се като градушка удари. При това Халеф не произнасяше нито дума. Яростта му беше толкова голяма, че можеше да я уталожи само с камшика. Налаганият крещеше на спътниците си да му помогнат.

И те поискаха да го сторят, наистина, но аз измъкнах револвера и дадох един изстрел — уговореният сигнал за нашите хаддехни. Те препуснаха насам и ангажираха вниманието на бени кхалид с неочакваната си поява в такава степен, че тези не можеха и да помислят да се погрижат за шейха си. Бяха обградени и смъкнати от камилите. На хаджията бе оставено място да продължи своето наказание. Най-сетне той захвърли камшика, пристъпи към мен и ми викна с все още треперещ от ярост глас:

— Сихди, моля те в името на Аллах, не се намесвай, иначе ще се пръсна! Този път не бива ти да решаващ какво да правим, а аз съм този, на когото всички ще се подчинят. Тоя кучи син охули моята жена, моята Ханнех, най-красивата, най-чистата и най-добрата от всички същества, които ходят по земята. Ако ми попречиш да му се отплатя за злословието, заклевам ти се, веднага ще изтръгна от сърцето си приятелството към теб. Обещавам ти да постъпя с него като с човек, повече не можеш да искаш от мен. Съгласен ли си?

— Да — отвърнах, — защото знам, че няма да сториш нищо, което би ме принудило аз от своя страна да изтръгна приятелството към теб от сърцето си. Който още седи на седлото, да слиза! Засега оставаме тук!

Това разпореждане беше изпълнено. Хаддехните помогнаха на Ханнех и Ел Мюнеджи да слязат. Той беше буден и поиска да знае какво се е случило, но трябваше да се задоволи с кратка информация. Лицето и ръцете на шейха носеха дагмите от нанесения му побой. Той продължаваше да реве и да призовава същевременно Аллах,

Мохамед и всички халифи за свидетели, че страшно ще си отмъсти на „солаибските кучета“, както се изрази. Тогава Халеф взе отново курбача в ръка и заплаши:

— Млъкни, сине на всички кучешки бащи и деди на кучешки синове, иначе започвам отново! Ти каза, Аллах е създал хаддедихните без мозък, но къде е твоят? Знаеш, че хаджи Халеф Омар идва с петдесет хаддедихни и все още ни смяташ за солаиб. Нямах ли очи? Я ни преброй! Не чу ли, че при шейха на хаддедихните се намира и повелителката на неговия харем? Къде си си изгубил разсъдъка, който би трябвало да ти каже, че не сме солаиб, а тези, които искаше да разузнаеш и после да нападнеш при Бир Хилу? Я ни принуди сега да яздим с теб, червей на безсилието и неспособността! Наистина ли няма защо да се боиш от десет души от нашия род? Наистина ли хаддедихните са водни жаби, както ги нарече? Сега лежиш нашарен от ударите на моя камшик. Фигурата ти е почти два пъти по-дълга от моята, но даже Аллах да я беше източил още десет пъти повече, пак щеше да е едно джудже в сравнение с великанската серсемщина, която е единственото наследство на всички твои, родени без акъл и умрели без разум, деди. Който ти хвърли макар и само един-единичък поглед, веднага ще се отвърне, иначе така ще се разкисне в сълзи, че нищо няма да остане от него.

За да поясни думите си, разгневеният хаджи се извърна и се обърна към сина си, който бе застанал зад него. Хвана го за ръката, дръпна го напред, посочи Тавил и продължи:

— Тук виждаш да лежи тоя, който нарече своята майка, съчетаваща в най-голямо съвършенство всички женски и майчини достойнства, една „аджусе със сълзящи очи“! Кажи ми сега какво му се полага за това!

Кара бен Халеф махна пренебрежително с ръка и каза само думата:

— Нищо!

— Нищо? — попита бащата неудовлетворен. — Нищо да не му се случи?

— Нищо! На едно такова нахалство може да отговори само камшикът — това вече стана. Всяко по-нататъшно обръщане на внимание само ще бъде чест за него, а такава не бива да му бъде оказвана.

Доблестният младеж се обърна и отиде при майка си. Халеф се загледа след него, сведе замислено поглед към земята, вдигна после лице и ми викна запленено с просияли очи:

— Сихди, чу ли какво току-що рече Кара бен Халеф, синът на моето сърце? Какво ще кажеш за това?

— Кара има право — отговорих.

— Да, той е прав. Оскърблението на най-добрата от всички жени е достатъчно удовлетворено и за това отношение за тоя кучи син няма какво повече да се мисли. Но за други неща трябва да продължа разговора си с него и се надявам, че и тук ще постъпя правилно. Вържете му кремъклийката надълго по страната на ръката му към нея така здраво, че да не може да се помръдне!

Докато Омар бен Садек се зае заедно с двама хаддедихни с изпълнението на тази заповед. Халеф пристъпи към мен, поднесе ми ръката си и помоли:

— Сихди, покажи ми къде се намират пръстовите артерии! Трябва да го знам!

Подозирах какво възнамеряваше и го одобрявах, но не му го казах. Аз също щях да го направя, защото това бе най-простото и за нас най-безопасно средство да спасим персиеца. Ето защо му обясних разположението на въпросните артерии. Когато това стана, той отиде до тахтиревана да се снабди с малък остър нож. После се върна при шейха на бени кхалид, когото, макар че беше вързан, трябваше да държат трима-четирима хаддедихни. Аз стоях далеч и видях само че Халеф се наведе над него. Отекна крясък и чух Тавил да рече:

— Какво правиш с ръката ми? Ти ме прободеш. Кръвта ми блика.

— Да, прободох те — натърти Халеф. — Това ти се случи съгласно закона на пустинята: „Кръв за кръв, живот за живот!“ Ти си наредил персиецът да умре от кръвопускане и сега ще споделиш неговата съдба. Утре заранта ще си тръгнеш

заедно с него от Страната на живите и по едно и също време ще стигнете Ес Сират, Моста на смъртта. Аллах знае кой ще стигне щастливо отвъд, той или ти.

— Искаш да ми въздадеш фасаде?

— Аз само ти отворих две пръстови артерии, точно това, което ти си направил с него.

— Аллах да те прокълне! Как смееш да ми източваш кръвта?!

— Така, както ти си посмял да точиш неговата.

— Такова беше решението на съда!

— Тук също, защото аз съм върховният съдия на племето хаддехни.

— Шиитът трябва да умре от фасаде, защото оскърби нашите мекански гости.

— А ти пък ще умреш, защото си оскърбил него, нашия гост. Искаш той да умре. Е, добре, умре ли той, умираш и ти, искаш ли да останеш жив, то и той трябва да бъде спасен!

Хаджията се извърна, дойде при мен и попита:

— Сихди, доволен ли си от мен?

— Да, дори много.

— Колко ме радва това! Ти трудно можеш да бъдеш удовлетворен и ето защо въодушевлението ми е толкова голямо. Сега исках да те питам да съобща ли на оня мискин условията, при които може да получи своя живот.

— Сега още не, защото той още не е убеден, че замисълът ти с кръвопускането е сериозен. Първо трябва да изпита истински страх. Какви условия смяташ да му поставиш?

— Ще го освободя само срещу персиеца и войниците. В началото иска да включи и предаването на меканците. Но той ги нарече свои гости, а правилото на пустинята изисква по-скоро да умре, но да не се съгласи с моето искане.

— Това е вярно и при неговия характер съм убеден, че другояче няма да постъпи. Остави му ги, ние така или иначе ще получим тези хора!

— Как?

— Помисли какво ще стане, след като Тавил падна в ръцете ни! Ти ще искаш да уведомиш неговите бени кхалид къде се намира, нали?

— Да. Ще пратя един от придружителите му да им каже, че шейхът ще кърви дотогава, докато персиецът не се намери при нас. Как мислиш, ще го пратят ли?

— При всички случаи.

— Също войниците с техния водач?

— Също. Няма да им е лесно на бени кхалид, но за да спасят шейха си, нищо друго няма да им остава. Сега се запитай какво ще направят меканците, като видят, че преследвачите им ще бъдат освободени!

— Незабавно ще си плюят на петите.

— В каква посока? — подпитах аз.

— Към Мека.

— Да, но ние ще заловим там Ел Гхани и хората му, за да ги предадем на персиеца. Вярно, трябва да отчетем и възможността, че при бени кхалид ще се чувстват по-сигурни отколкото където и да е другаде и ще искат да останат при тях, докато ние и персиецът си тръгнем. Ние трябва да го предотвратим, защото тези мекански крадци така се държаха с нас, че и през ум не може да ни мине да улесним изплъзването им. Някакво предчувствие дори ми подсказва, че ще постъпим умно, ако така стъквим нещата, че да си признаят кражбата. После ще имаме в ръката си оръжие срещу Ел Гхани, ако в Свещения град му хрумне да се държи враждебно срещу нас.

— Това го разбирам, сихди, но в случая ти се намиращ в противоречие със самия себе си. Първо казваш, че не бива да искаме предаването им от Тавил, защото той ще предпочете да умре, но да не се съгласи с искането ни, а сега решаващ, че трябва да ги имаме дори ако останат при него, за да изчакат отдалечаването ни. Как съжителстват тези неща?

— С едно доста войнствено средство, при което човек трябва да си заложи живота.

— Аллах, Аллах! Имаш предвид двубой?

— Да. Персиеца и войниците Тавил ще даде срещу собствената си свобода, това не го позори. Но предаването на гостите можем да постигнем според законите на пустинята единствено чрез двубой. Тогава никой няма да може да му отправи упрек. Кажи му, че съм готов да реша нещата с всеки противник, който ми посочи, с всяко оръжие и по начин, който на него му е угоден.

— Машаллах! Според строгото правило с теб би трябвало да се бие Ел Гхани, защото работата касае него. Но той ще се пази да заложи скъпоценния си живот. Бени кхалид ще бъдат принудени да изберат някого от своята дружина.

— Така предполагам и аз.

— Ама, сихди, помисли, ония няма да изберат някой слабак.

— Такъв позор бих отхвърлил. За уговорката на тая работа има време. За мен на първо място е важно да знам къде бивакуват бени кхалид и тъй като техният шейх няма да ни го каже, сега ще тръгна на разузнаване.

— Аз ще яздя с теб!

— Не! Положението е несигурно, всеки миг може да се случи нещо важно. Ти като предводител не бива да се отдалечаваш, но аз ще взема със себе си Кара бен Халеф.

— Моя син? Благодаря ти, сихди, защото той така ще има възможност да докаже, че е научил от мен даже и през деня да се промъква незабелязано. Какво ще яздите? Камили или коне?

— Нашите коне. Кой ще ти седне, ако има избор, при една може би опасна разузнавателна езда на неблагонадеждна камила?

— Добре! Веднага ще наредя да оседлаят.

— Не е необходимо, ще яздим само с юзди. До час нощта ще настъпи, а тогава трябва да сме отново тук.

Няколко минути по-късно аз възседнах моя Асил бен Рих, а Кара — арапа на баща си. Взе го вместо бялата си кобила, защото нейният светъл цвят можеше да ни издаде. По същата причина бяхме свалили светлите си хаици, а останалото облекло не се открояваше на околната среда. Няколко кратки въпроса към водача ми изясниха точното местоположение на кладенеца и близката му околност, така че не можехме да се заблудим. После потеглихме.

5. Съкровището

Не държахме права посока към кладенеца, а малко по на юг, и минахме край няколко от споменатите скални острови. Никой от тях не заобикаляхме, без предварително да се убедим, че откритото пространство до следващия не е наблюдавано. Продължихме така, докато в далечината забелязахме движещи се светли точки. Бяха бедуините бени кхалид и разиграваха конете си. Яздеха така наречената фантазия — едно добре организирано фигурно изпълнение, от което можехме да заключим, че не смятаха за необходимо да бъдат предпазливи. Бяха достатъчно отдалечени от Бир Хилу, за да бъдат забелязани от там, и освен това разчитаха на своя шейх. Знаеха, че е отишъл на разузнаване и навреме ще ги уведоми за приближаването на хаддехидните.

Нашето намерение беше, веднага щом съгледаме беин кхалид, да слезем от конете, за да се промъкнем възможно по-близо до тях. Но това сега, когато се намирах в такова движение, не можеше да бъде осъществено. Волю-неволю трябваше да се откажем от стремежа си да научим нещо полезно за войниците и меканците. Единственото, което можехме да направим, беше да навестим кладенеца, където до неотдавна се бяха намирали всички. В благоприятен случай можеше да направим там някое откритие, което по-късно да облекчи преговорите с тези хора. Завихме под прав ъгъл на север и, понеже галопирахме, само след десет минути достигнахме местността, където според описанието на водача трябваше да се намира кладенецът.

Четири високи и стръмно изкачващи се скални маси образуваха ъгловите точки на един неправилен четириъгълник, най-дългата страна на който имаше дължина може би осемстотин метра, а най-късата — някъде към петстотин. Там, където се събираха тези две страни, се намирахме ние, а в срещуположния ъгъл от скалите започваше една подобна на навес зидария, която известяваше бира. Почвата на четириъгълника се състоеше от пясък. И сега изявлението на Тавил, че всички следи са заличени, ми се стори смехотворно. Земята беше така изпотъпкана, че човек трябваше да е спял, за да не види, че тук се е намирал необикновено голям отряд ездачи. Вярно, дори за моите обучени очи бе невъзможно да бъдат разграничени отделните дири.

При наличието на такова голямо количество отпечатьци от крака и копита следотърсачът неволно търси отделни дири. Така постъпих и аз. Но тук не можеше да се извлече нито една... и все пак, ето, при предния крак на коня ми лежеше парче камък с ширина около две длани. Още щом го забелязах, привлече вниманието ми, защото едната му страна беше гладка и чиста, а другите — мръсни и изветрели. Сигурно съвсем наскоро се бе откъртил и паднал от издигащите се в съседство скали. Това вероятно бе един безразличен за нас факт, но аз все пак погледнах нагоре и открих мястото, пасващо на ломната плоскост на камъка. Щях да се задоволя с това, но видях нещо повече. Недалеч от споменатото място имаше една запълнена с пясък цепнатина и по този пясък се виждаха четири отвесни щриха, полузапълнени вече от песъчинките. Там някой бе поискал да се задържи, но се бе плъзнал, прокарайки пръсти по пясъка. Какво е правил въпросният горе?

Това всъщност беше незначителен въпрос, но свикнал да обръщам внимание дори на дреболиите, накарах Кара бен Халеф да слезе от коня и да се качи горе. Можех и сам да го сторя, но исках да дам възможност на моя повереник да прояви проникателността си. Бедуинът не обича да се катери и когато все пак го прави, трябва да има налице някоя необикновена причина. А на това място не бе удобно да се стигне до горе. Да не би някой от бени кхалид да бе скрил нещо там? Аха, били са двама. Като се вгледах по-внимателно, видях долу при скалите два дълбоки отпечатька от върховете на стъпала, от които заключих, че единият е стоял тук и се

е напрегнал да избути другия нагоре. Онзи трябва да е бил безпомощен или стар, иначе нямаше да се нуждае от тази помощ. Не знам как стана, но се сетих за Ел Гхани.

Ловкият Кара бързо се закатери, без да му е необходима помощ, и стигнало място, където повече не можех да го виждам. Мина известно време, преди да се появи отново. Навеждайки глава, той ми викна:

— Сихди, намерих нещо. Някакъв пакет, увит в молитвено килимче и омотан със синдимка от бурнус.

— Голям ли е?

— Не, но тежък. Искаш ли да го имаш, сихди?

— Не, поне засега не. Сам ще дойда да го видя.

Скочих от коня и се закатерих по скалите, които тук бяха високи около осем метра. Със стигането си горе не се намерих на самата височина на скалния остров, а на нещо като околоръстна площадка, която формираше основния ръб на няколко щръкнали нагоре върха. Видях, че никъде няма място, откъдето удобно да се стига дотук, но това, което бяхме изкачили, беше най-мъчното от всички. От този факт можеше да се извади заключение, че хората, изнесли горе пакета, трябва много да са бързали и не са имали време да изберат по-достъпно място. Споменатите върхове бяха пресечени от множество цепнатини и в една от тях беше скрит пакетът. За да не бъде видян, го бяха покрили с камъни, които Кара беше отстранил.

— Добре ли беше прикрит пакетът? — попитах го аз.

— Не — отвърна той. — Който го е скрил тук, не си е дал много труд. Мястото е било добре избрано, защото от хиляди бедуини едва ли и на един ще хрумне без особена причина да се изкатери тук, но покриването с камъни беше изпълнено с по-малка грижовност.

— Защото е липсвало време, скъпи Кара, не лекомислието, а бързината е виновна. Я гледай, познаваш ли това сидждаде⁸⁹?

— Не.

— Значи не си му обърнал внимание. На мен ми направи впечатление заради странните шарки. Те се състоят от едно „Фа“ и над него обърнато „Каф“. Това килимче е собственост на Ел Гхани.

— Излиза, че старият се е изкатерил тук?

— Вероятно.

— Какво ли може да съдържа пакетът?

— Предполагам, че това са откраднатите от Мешхед Али предмети. Ще ги погледнем, но после трябва да се погрижим отново да бъдат върнати и да лежат както по-рано.

Килимчето беше омотано с връв от бурнус. Отстранихме я и отворихме вързоп. Той съдържаше над двадесет торбички от кожа. Бяха с различна големина и вързани с цветни копринени шнурове, украсени накрая със златен пискюл. На всяка от тях висеше изкусно резбована плочка от слонова кост, която носеше буквен индекс и персийско обозначение на съдържанието. Прочетох няколко от надписите. Те гласяха:

„Сих енгуст (три пръста), пенъи чешм (пет очи), ду бини (два носа), чехар дил (четири сърца), пух пай (девет нозе), сих ебан (две небца).“

Ни най-малко не се учудих на съдържанието, тъй като познавах обичая, залегнал в основата. При шиитите често се случва — особено при трайни заболявания и трудно излечими наранявания — страдащият да потърси при светите места помощ, която не е намерил при лекарите. Това става ако е възможно, с лично отиване до Мешхед Али или Кербела. В другия случай хората изпращат копие на заболялия орган или част от тялото до едно от тези места, придружено от паричен дар, та светиите да ги поменат в молитвите си. Това е последното и същевременно, като се смята, най-сигурното лечебно средство, към което човек прибегва. Беднякът може да представи само

подобие от дърво, глина, олово, калай или друг някакъв евтин материал и следователно има малка надежда да бъде излекуван от Аллах. Богатият е по-добре в това отношение, защото притежава средства да заплати по-ценен материал. Той избира сребро, злато и дори скъпоценни камъни. По този начин до поклонническите места достигат скъпоценности, с които заболялият не би заплатил и на най-прочутия лекар. Случва се князе или богати да пращат истински съкровища, които се струпват в подземните хранилища на Кербела и Мешхед Али и притежават стойност, възлизаща на много милиони. Че Аллах не е единственият получател, се разбира от само себе си. Също се е случвало завоеватели да си присвояват тези съкровища, без да го питат за разрешение. Но те отново и отново нарастват и понастоящем се твърди, че с натрупаните в двете селища състояния може да се закупи цяла Персия.

Нашият нов познат Кхутаб ага беше назначен в Мешхед Али като главен надзорник на съкровищницата и следователно бе един от най-изтъкнатите служители на града. Щом един такъв се бе заел лично с преследването на крадец, излагайки се при това на опасностите на далечната езда през гибелната Арабска пустиня, то не можеше да става въпрос за незначителни предмети. Отворих малката торбичка, обозначена със „Сих енгүшт (три пръста)“. Тя съдържаше три пръста от чисто злато с имитиране на заболялите места. На всеки бе надянат пръстен със скъпоценни камъни. Ако съдържанието на другите торбички имаше същата ценност, то за един крадец действително си струваше да поеме големия риск, като отиде в Мешхед Али и проникне в Канс ел Адха. Канс ел Адха, съкровище от крайници, означава онова отделение по разположените под земята помещения, в което се съхраняват имитациите на човешките телесни части от благородни метали и скъпоценни камъни.

Вързахме торбичката и навихме отново килимчето.

— Ще вземем ли пакета, сихди? — попита Кара. Видяното му беше направило голямо впечатление, което при неговата младост беше разбираемо.

— Не — отвърнах аз. — Можем да уличим Ел Гхани в грабеж само ако си мисли, че никой не е забелязал вързопа.

Пролича си, че младият хаддехихн не ме разбра. И понеже не се осмели да ме обезпокои с въпрос, го подканих:

— Да слезем долу! След това ще ти обясня. Сложи камъните по възможност в предишното положение! Сега ми се иска да знам защо Ел Гхани е бързал толкова с изкачването. До момента не мога да свържа това тайно катерене и криене на нещата с присъствието на толкова много бени кхалид. Те непременно биха забелязали какво върши.

Когато мястото доби прежния си вид, сляхохме и възседнахме конете, които бяха стоели спокойно. Поехме към отсрещната зидария, където предполагахме, че е кладенецът. Така беше. Горестен въздух бе вързан краят на спускащото се усукано въже, от влакната на финикова палма. В долния край имаше кожено ведро с камък за тежест. От такова естество е бил и кладенецът, от който навремето Ребека извадила вода за главния пастир на Авраам и камилите му. Покрай някои съоръжения и обичаи на Ориента могат да минат хилядолетия, без това и с най-малкото да ги промени.

В близост до кладенеца можеха да се видят гнусно захвърлените върху скалите вътрешности на две газели. А от запад, от пустинята, идваше широка прясна следа от ездачи. Беше цяло чудо, че в околността не се мяркаше никакъв лешояд, иначе останките от тези животни отдавна да са изчезнали. Веднага щом го видях, получих яснотата, която досега ми бе липсвала.

— Погледни тези вътрешности и тези следи! — казах на Кара. — Те ни съобщиха онова, което толкова много ми се искаше да знам. Докато са бивакували тук, бени кхалид са видели газелите и обхванати от ловна треска, са препускали, без да остане и един от тях. Междувременно пристигнали меканците. Останали тук, макар да видели, че мястото е вече заето от бедуини. Близко до ума лежи, че първата им работа е била да помислят къде да скрият скъпоценната си плячка. Независимо дали

бедуините са щели да се окажат техни приятели, или не, предмети с такава стойност навсякъде въздействат съблазнително. Докато се оглеждал за някое надеждно скривалище, Ел Гхани видял бени кхалид да се връщат. Сега работата станала спешна. След като не намерил тук подходящо място, погледът му се отправил за помощ към височините на скалния масив, отдалечен най-много от кладенеца и поради това подложен на най-малко внимание. Опаковал набързо нещата в сиджджадето, затекъл се нататък и се изкачил горе с помощта на сина си, чиито отпечатыци от върховете на стъпалата видяхме, за да ги скрие там. Успял само надве-натри да покрие мястото с камъни. Трябвало да слезе, преди бедуините да са приближили толкова, че да видят къде се намира. За своя радост разпознал в тях приятелски разположени хора, но се въздържал да им каже за вързопа. По-късно видял да се задава персиецът с войниците и бил двойно по-радостен, задето е скрил откраднатите предмети. Сега можел да позволи той и придружителите му да бъдат претърсени и като не бъде намерено нищо, да докаже своята невинност. Да, можел да направи и още повече, а именно да погуби преследвача си, яростно мразения и презиран от бедуините шиит, като го обвини, че е яздил след него, любимеца на върховния глава на сунитите, само за да го нападне от верска вражда. Че това му се е удало, вече чухме. На главния надзорник на Канс ел Адха са отворени артериите, за да умре от загуба на кръв.

— Така е, сихди! Меканците имат намерение тайно да си приберат нещата, преди да напуснат кладенеца.

— Да. Тъкмо затова ги оставих на мястото им, за да мога да докажа, че любимецът на великия шериф действително е откраднал „съкровището от крайници“. Когато забележа, че е дошло времето, ще се изкача тайно горе с шейх Тавил бен Шахид, за да го изчакам. Веднага щом извади предметите от скривалището, доказателството ще бъде налице. Но сега да се връщаме, защото слънцето наближава хоризонта, а ние трябва да сме при нашите хора, преди да се е стъмнило.

Когато се върнахме, тримата бени кхалид все още лежаха вързани на земята и всичко изглеждаше по старому, но Халеф ми доложи доволен:

— Хубаво, че идвате, сихди! Само вас чакаме, за да сключим договора с шейха на бени кхалид.

— Значи си преговарял с него? Какво споразумение постигнахте?

— Шейхът на бени кхалид е съгласен да бъде разменен срещу персиеца, но войниците не освобождава.

— Защо?

— Казва, мъж за мъж. Те били трима, а персиецът с хората си и кабира — двама, значи много неравно съотношение. Затова трябвало засега само той и персиецът да бъдат освободени.

— Как така засега?

— Защото заради меканците ще се провежда битка. Победим ли ние, войниците ще бъдат освободени и ще получат меканците, но само при уговорката, че нищо няма да им се случи.

— А ако бени кхалид победят, тогава какво?

— В този случай няма да получим нито меканците, нито войниците и ще трябва пак да им предадем персиеца.

— И него ли? Това искане е прекалено. Защо се съгласи на тази точка?

По лицето му плъзна самодоволна усмивка и той отговори:

— Щях да се съглася и на още повече, сихди, защото да бъдем ние победени, лежи извън обсега и на най-невероятната възможност. Естествено, в това и ти си така убеден като мен.

— Предупреждавам те да не си прекалено сигурен. Високомерието води до провал.

— Това не е високомерие, сихди, а само най-смирено убеждение. Възложи на голямата черна пантера да се бие на живот и смърт с котката на някоя шатра! Високомерие ли ще бъде, ако тя се изсмее? Та нали няма равна на себе си и само да я докосне с ноктестата си лапа, ще й изкара от кожата клетата душа. Сега си представи, че ние, хаддехните, сме черната пантера, а бени кхалид — котката. Би било съвсем крива преценка на обстоятелствата да наречеш моето смирение високомерие.

Ако този чудат метод на аргументация не ми беше познат, щях да бъда принуден да се засмея, но аз попитах:

— Говориш за живот и смърт Толкова люта ли ще бъде битката?

— Да.

— Определени ли са вече мъжете, между които ще се състои?

— Засега само двама.

— Как? Засега „само двама“? Та това е достатъчно!

— Не, сихди, не е достатъчно. Тавил бен Шахид настояваше да бъдат шестима, от всяка страна по трима.

— Защо?

— Не знам. Не го питах. За нас е все едно, или по-скоро, на моите хаддехни ще бъде най-приятно, ако на всеки от тях бъде позволено да премери сили с някой бен кхалид.

— Въпреки това не трябваше да се съгласяваш на троен двубой, без да си ме питал. Кой други двама освен мен ще изберем? Всеки ще напире да е той и това ще затрудни задачата.

— Освен теб, казваш?

— Не ти ли казах да ме набележиш пред шейх Тавил като противник на съответния бен кхалид?

— Да, каза го действително.

— И ти го стори?

— Не. Наистина ли мислиш, че притежавам толкова малко чувство за чест, че да допусна друг да застъпи на мое място? Аз естествено споменах не теб, а мен.

— Хм-м! Какво каза Ханнех за тая работа?

— Тя нищо друго не очакваше и се зарадва.

— Не се ли безпокои?

— Да се безпокои? За мен? Ох, сихди, сихди! Моята Ханнех да бере страх за своя храбър, непобедим хаджи Халеф Омар! Ако по време на битка знам нейните мили, красиви очи отправени към мен, бих удушил сто великана. Не събужда ли гледката на твоята Еммех у теб също такава жажда за битка?

— Не.

— В такъв случай не мога да не споделя с теб, че моята Ханнех е по за предпочитане пред твоята Еммех. При една жена, която настройва мъжа си така миролюбиво, той ще изгуби цялата си храброст! Как ще може да се гордее тя с него и неговото геройство, което му е било откраднато от чаровността на нейния лик и грацията на любезното й държане? Не, моята Ханнех ме опозна като герой, вижда ме да си оставам герой и въпреки своите пет хиляди омайващи качества никога няма да преживее в славата ми да възникне и най-малката празнота. Така че пред шейха споменах не теб, а мен.

— В такъв случай липсва само третият.

— Искаш да кажеш вторият и третият?

— Не, защото вторият съм аз.

— Ти? Сихди, моля те тоя път да се откажеш от привычката си, най-големите опасности все върху теб да поемаш! Първо, ти в действителност не си хаддехн, а европейец, който като се бие винаги за нас, постоянно ще ни отнема честта. И второ, моите войни всеки ден се упражняват, без да имат възможност сериозно да докажат своята храброст. Защото по твой съвет и с волята на Аллах ние живеем в мир с

всички племена, които ни заобикалят. И когато тук се открива случай да премерим сили с други воители, ти искаш да ни погубиш тази радост. Какво ще кажеш сега?

— Доводите ти са основателни, но нали знаеш, че винаги предпочитам да разчитам на себе си отколкото на други.

— Тогава ще ти изтъкна още едно основание и то сигурно ще победи твоята съпротива.

Халеф пристъпи близо до мен, направи замислена физиономия, вдигна предупредително показалец и прошепна:

— Ако се биеш заедно с нас и всички бъдем победени, ще бъдем мъртви и всичко ще бъде изгубено. Но ако не участваш, оставаш и нищо не е изгубено.

Сега наистина се разсмях. Сложих ръка на рамото му и отвърнах:

— Играеш си на хитрата лисица и не без успех. Ще обмисля работата. Ела с мен при бени кхалидите!

Докато отивахме към тях, минах край Кара бен Халеф, на когото бях забравил да кажа да си мълчи, дори пред майка си и баща си, за нашето откритие в скалите. Сега наваксах тайно пропуска, защото едно евентуално необмислено изявление можеше да съсипе моя план.

Вече казах, че тримата бени кхалид все още лежаха така, както ги бяхме оставили. Кръвта течеше от отворените артерии на шейха, но той още не беше отслабнал от загубата ѝ. Когато пристъпих към него, прикова твърдо в мен своите мрачно гледащи очи и каза:

— Аз постигнах споразумение с шейх хаджи Халеф Омар от племето на хаддехидните, за което той твърди, че ще има валидност едва когато бъде потвърдено от неговия ефенди. Ти ли си този?

— Да — удостоверих аз.

— Значи те наричат ефенди? Това не ми е достатъчно. Как се казваш и кой си?

Халеф бързо се намеси, преди да съм успял и дума да кажа:

— Този прочут по всички краища на земята мъж се казва хаджи Акил Шатир ел Меджйарриб бен хаджи Алим Шаджи ел Гхани ибн хаджи Даим Машхур ел Азим бен хаджи Таки абу Фадл ем Мукаррам. Произхожда от Вади Драа в далечната Магхриб и има не само, както всички хора, родени там, книгите на всички науки в главата си, но е и воин с такава храброст, разсъдливост и сила, че никой враг не може да го победи.

Тавил бен Шахид не удостои дългата змия на моето име с нито дума, а ме попита късо:

— Съгласен ли си?

— Да — отговорих още по-късо.

— Кога ще се състои уговорената битка?

— Когато ви е угодно, но по възможност по-скоро.

— Трябва да уговорим някое място, на което ще се чувствате сигурни, в противен случай вероятно ще изпитвате опасения да се присъедините към нас, защото дружината на моите воители надвишава много пъти броя на вашата.

Магнах пренебрежително с ръка и се осведомих:

— Имате ли дърва да накладете огън?

— Сух камилски тор и достатъчно съчки. Щом си съгласен, освободи ми ръцете, защото аз обещах, заклех се в моя хамаил, че се отказваме от всяка задна мисъл и честно ще спазваме нашите споразумения, а Аллах знае, че съм свикнал да гледам дори на простото обещание като на клетва.

— Кой ще уведоми войните ти?

— Някой от вас ще язди с единия от придружителите ми до тях. Двамата се връщат и довеждат персиеца. После ме освобождавате.

Гледах Тавил също така твърдо в очите както той мен преди малко. Извадих малката си превързочна чантичка и седнах до него да му спра кръвотечението. Когато това стана, развързах възлите на вървите му. Той скочи и попита учудено:

— Ти ме развързваш?

— Както виждаш.

— Но това трябва да стане едва когато персиецът пристигне тук и сте убедени, че сме го освободили.

Не отговорих, а развързах също и хората му. После казах:

— Те също са свободни. Това е отговорът ми на въпроса, който зададе преди малко. Ти мислеше по-нататък, че се страхуваме от вас. Хаджи Халеф Омар и неговите хаддехидни не се страхуват от никой вражи отряд дори да е десет пъти по-голям от вашия. И ще ти го докажа.

— Таййиб! (Браво!) — извика Халеф възторжено и хаддехидните пригласиха. Аз продължих:

— От клетвата върху твоя хамаил те освобождавам. Виждам, наистина, на врата ти да виси този произхождащ от Мека Коран, но ти каза, че твоето обещание е валидно на клетва и аз ти се доверявам. Който не сдържа обещанието си, той не зачита и светостта на клетвата. Сега вие ще се върнете при нашите хора и ние ще яздим с вас.

Мрачното му лице просветна и изразът на удивление премина в радост.

— Ефенди — извика, — такова нещо още не ми се е случвало. Ти или си крайно лековерен, или много честен мъж.

— Лековерен не съм, но на всекиго отдавам честта, която му подобава. Ти си един суров, може би кръвожаден воин, но думата си никога няма да нарушиш. Имам ли право?

Тавил ми протегна ръка.

— Ето, стисни я! Вие сега сте наши врагове и ние сме ваши. Между нас ще решава битката, но ако действително яздим заедно, нийде другаде няма да бъдете по-сигурни отколкото при нас. Когато ви смятах за солаиб-араби, говорих презрително за хаддехидните, но сега знам, че те са безстрашни мъже, на които не мога да откажа моето уважение. Елате с нас, щом искате! Но за мен ще бъде по-добре, ако ме пуснете да яздя напред, за да имам време да осведомя хората си как да се държат към вас.

— Добре, тръгвайте! Ние няма да ви последваме, а ще поемем по пътя за кладенеца, където и бездруго е същинското ви местоустановяване.

— Знаете ли пътя? Всеки момент ще се стъмни.

— Ще го намерим, нямаме нужда от водач.

Бени кхалид възседнаха камилите си и потеглиха. Когато вече не ги виждахме, Ханнех, която отдавна беше напуснала своята носилка, дойде при мен и каза:

— Сихди, знаеш ли, че извоюва една голяма победа?

— Да.

— Това отново беше проява на любовта, която ти проповядваш не само на думи, а учиш и чрез поведението си. Де да можеше да кажеш на шейх Тавил, че си християнин, та да знае на кого дължи това небивало отношение! Двубоите сигурно ще решат в наша полза, но дори и да не е така, шейхът на бени кхалид няма да действа против нашите желания.

— Ами ако Тавил само се преструва? — подхвърли Халеф. — Тогава твоето доверие вероятно ще ни донесе неприятности!

— Това няма да стане, татко — отвърна му неговият син. — Сихди винаги знае какво прави. Можем да разчитаме на него.

По толкова категоричен начин Кара досега не се бе намесвал в разговора ни. Баща му го погледна учудено, кимна доволно и каза:

— Да, щом толкова значителни хора се заемат със защитата на ефендите, наистина ще трябва да отстъпя със своите опасения. Имаш ли още нещо на храброто си сърце?

Един светнал поглед прелетя от сина към бащата и прозвуча отговорът:

— Искам да бъда един от тримата, които ще се бият с бени кхалид!

— Как... как... какво? Ти... и... и... и?

— Да, искам! — повтори много решително Кара, при което лицето му пламна.

Подозирах, че на Халеф му идеше да го притисне от радост към сърцето си, но Кара беше не само негов син, а и на Ханнех, затова отправи несигурен поглед към нея и попита:

— Ханнех, най-добра майко на всички храбри синове, чу ли какво желание току-що изрече Кара, нашият любимец?... Какво ще кажеш по въпроса?

— Предоставям ти правото първо ти да говориш.

— Не! Вярно, аз знам, че съм повелител на моето племе и също на шатрата си, но тук не може да решава бащата, войнът, а единствено сърцето на майката.

— А тази майка познава бащата и знае с какво може да го възрадва и направи щастлив. Та нали в теб пламти горещото желание да не попреча на твоето и моето дете да покаже, че в боравенето с оръжия е ученик на своя баща.

— Да, действително го желая — призна Халеф.

— Тогава нека се бие!

Хаджията нададе ликуващ вик и разтвори обятия да обгърне Ханнех в тях. Но навреме се усети, че не може да си го позволи публично, и ето как потърси друг обект да изрази своя прехлас. Прегърна първо Кара и после стрелна ръце и към мен, като извика:

— Чу ли, сихди, че Ханнех, цветето на моето сърце, даде своето съгласие за славното дело? Всички народи, живеещи между Тигър и Ефрат ще ме наричат най-щастливия баща, защото храбростта на моя син е равна на моята. Хвалата за нас ще тръгне по всички шатри и по всички къщи. И това ще го дължа само на теб, защото има добротата да отстъпиш и да не участваш в битката.

— Такова нещо наистина не съм обещавал. Само казах, че ще помисля.

— За обмисляне е твърде късно, тъй като Кара вече се включи.

— Та нали мога да бъда третият.

Едва бях изрекъл тези думи. Омар бен Садек се промуши през другите към нас и заговори:

— Недей го прави, сихди, моля те. Че нали ще бъде позор за цялото племе, ако не вземе участие и един обикновен войн. Аз не съм герой и не съм прочут мъж, но бях верен спътник на теб и Халеф през Сахара, Турция и Балканите. Гладувах, жадувах и се биех заедно с вас и никой не може да каже, че някога съм пропуснал да изпълня дълга си. Трябва ли сега да смятам, че ръката ми е отслабнала и оръжието ми е хванало ръжда? Трябва ли мястото ми да бъде в ъгъла, където човек захвърля неговата сбруя? Тук стоят петдесет бойци. Ще понесат ли всички те вие тримата да поемете всичко и на тях нищо да не оставите? Не бива ли поне един да може да каже, че и един обикновен войн има право да се бие за честта на своето племе? Аз свърших с моите думи. Сега решавай ти!

Аз отвърнах смирено:

— Прав си, Омар. Въпросът касае хаддехни и бени кхалид, сиреч честта на вашето племе, и аз не бива да ви заставам на пътя. Нека твоето желание бъде изпълнено! Ние знаем, че ще представиш хаддехните по начин, който ще ни накара да се гордеем с теб. Ти ще прибавиш към предишните си победи една нова.

С това работата беше уредена. Ханнех се качи отново в тахтиревана и потеглихме към кладенеца, откъдето се донесоха последните молитвени слова на Магхриб. Бени кхалид бяха вече там.

Беше се мръкнало и след завършването на молитвата бедуините се заеха да запалят огън. По тази причина приближаването ни не беше веднага забелязано. Бяхме стигнали неусетно североизточния ъгъл и спряхме там. Искяхме на първо време мянците да не видят слепаца. Той трябваше да слезе тук, където щеше да остане под надзора на Ханнех. Нямаше да направи впечатление, че тя се е отделила тук, и тъй като това уединено място щеше да представлява нейния харем, мянците щяха да бъдат принудени да го избягват. Когато подслонихме удобно и двамата, продължихме да яздим към ъгъла на кладенеца, където сега лумна огънят.

Шейхът ни видя и вежливо тръгна да ни посрещне. Вярно, не ни поздрави с „Мархаба“⁹⁰, защото бяхме врагове, и изобщо не каза нито дума, но това мълчаливо поведение изразяваше не по-малко уважение, отколкото би могъл да ни засвидетелства с някоя реч. Затова пък толкова по-шумен беше някой друг. Той скочи от огъня, където седеше, и не ме изчака да слеза, а протегна две ръце насреща ми и извика радостно:

— Най-сетне те виждам, ефенди! Знаех, че ще ми помогнеш, но времето ми се стори много дълго, още повече че с него изтичаше и кръвта ми.

Беше персиецът.

— Значи си залагал надеждата си на нас? — попитах.

— Да, само на теб, защото друг нямаше. Преди малко научих, че шейхът ти е съобщил какво бяха решили относно мен, и няма защо да ти го разправям. Само едно трябва да ти кажа, за да знаеш къде си. Меканците говориха, че ще дойдете, но аз се пазех да не издам, че съм ви срещнал и съм приказвал с вас. Ти ми спаси живота. Благодарността ми по-късно ще чуеш.

— Не трябва да ми благодариш. Промисъл на Аллах беше, че пътят ти се натъкна на нашия. И ако с това ти е бил спасен животът, не се обръщай към мен, а към него. Изтощи ли те загубата на кръв?

— Доста слаб съм, но скоро няма да го чувствам. Ела с мен до огъня и ми кажи как стана всичко и какво предстои да се случи! Чух, че щяло да има трикратен двубой. Вярно ли е?

Шейх Тавил бен Шахид беше седнал отново при огъня. Ние заехме, сякаш това се подразбираше от само себе си, място до него, Халеф и Кара — също. Хаддехидните се разположиха на неголямо разстояние от нас. Бени кхалид образуваха няколко разпръснати групи. Разговаряха оживено, но не толкова високо, че да можем нещо да разберем. Меканците седяха отделно при зидарията на кладенеца, близо до нас. Чувах всяка произнесена от нас дума. Без да се съобразявам с някого, отговорих на въпроса на персиеца:

— Да, вярно е. Ние вече определихме въпросните трима. Това са шейх хаджи Халеф Омар, Кара — неговият син, и Омар бен Садек — един от нашите войни.

— Как и с какви оръжия ще се проведат битките?

— Това още не е уточнено.

— Аллах! Аз съм виновен, че тези трима души трябва да рискуват живота си за мен и все пак нямам никаква вина! Представи си, тези крадливи кучета са скрили по път в пустинята своя грабеж! Дори и да победите и моите асакер⁹¹ да бъдат освободени, напразно ще сме направили тази далечна езда и няма да получим откраднатите предмети.

— За тая работа да си мълчиш! — повели му шейхът на бени кхалид. — Тези, които обвиняваш, чуват твоите думи, а аз не мога да го позволя, защото са мои приятели и гости. Ако продължиш по този начин да говориш, ще си взема думата назад и ще накарам отново да ти отворят артериите.

Не биваше да оставям Тавил да вярва, че тук той е единственият господар. Ето защо отговорих спокойно и категорично:

— Позволи, о, шейх, тук да съм на друго мнение! Трябва ли да се откажа от някое от правата, които в случая притежавам?

— Не — отговори той.

— Добре! Ако меканците са твои приятели, то Кхутаб ага е мой. Той беше разменен срещу теб и е свободен мъж. Но един свободен мъж може и свободно да говори, а ако оскърби някого с приказките си, то нека се брани онзи. На друг разрешение няма да дадем.

— Дали ще ми разрешите, или не, ми е все едно — отвърна той гордо. — Тук, при този кладенец, аз съм господарят и който оскърбява гостите ми, оскърбява и мен, а

това аз ще накажа. Повтарям, ще наредя този шиит отново да бъде вързан, ако още веднъж каже подобни думи.

— Тогава и аз ще направя същото с теб — отново ще те пленя.

— Машаллах! Как се каниш да я подхванеш тая уйдурма?

— Това спокойно остави да е моя работа! Много добре знам как да се държа в подобни случаи... Може би познаваш този вид оръжия?

Измъкнах двата револвера от пояса си и му ги показах.

— Аллах! — извика той. — Това са пищови с много и бързи изстрели, каквито имат франките. Как си се сдобил с тези оръжия?

— Ти чу, че съм от Магхриб. Там не само християните, но и мюсюлманите притежават такива пищови и умеят добре да боравят с тях. Веднага щом опитах да заловиш моя персийски приятел, ще заповядам да те хванат. Ако се наложи, първият куршум от тези многозарядни цеви ще мине през главата ти.

Тавил ме погледна втренчено в лицето. Когато издържах погледа, той кипна:

— Почти се разкайвам, дето ти дадох думата си.

— По-добре се погрижи аз да не се разкайвам, дето съм дарил с доверие тази дума!

— Изразяваш се много властно, ефенди!

— Имам основание! Ще ти дам, впрочем, съвета да не споменаващ толкова често, че тези меканци са твои приятели. Ако аз наричам баш насир мой приятел, то не рискувам нищо, защото той е честен мъж, но преди да представя хора, преследвани през половината пустиня за кражба, зряло ще размисля.

— Те не са крадци. Ние ги претърсихме и нищо не намерихме.

— Кхутаб ага, напротив, твърди, че са скрили плячката си. Значи нещата опират до твърдение срещу твърдение.

— Яздете тогава обратно и претърсете пустинята! Ако намерите откраднатите предмети и ми ги донесете, ще ви повярвам, по-рано — не.

— Добре! Ще търсим и ще те убедим. Да, казвам нещо повече, ти самият ще намериш тези предмети.

Той вече отваряше уста за остър отговор, но го сдържа, защото в този миг откъм мястото, където седяха меканците, прозвуча многогласен крясък. И когато се огледах за причината на техния ужас, видях фигурата на слепеца да пристъпва с бавни крачки към светлинния кръг на огъня. Държеше лявата си ръка така, сякаш някой го водеше! Дясната беше вдигнал за странен жест. Ханнех ни каза по-късно, че първо лежал като в сън и после внезапно скочил и тръгнал, без да й остане време да го задържи.

— Ел Мюнеджи, Ел Мюнеджи...! Неговият дух... неговият дух... неговият дух! — закрещя Ел Гхани високо от ужас, а спътниците му гледаха с вперени очи действително призрачно въздействащата фигура.

Бени кхалид също бяха във висша степен слисани. Гледаха осветената от трепкащия огън призрачна фигура, слушаха думите „Дух!“ и като суеверни хора също бяха обладани от страх. Всички очи бяха отправени изплашено към Ел Мюнеджи, докато нашите бяха изпълнени с очакване какво ще направи.

Той пристъпи с две бързи крачки напред и заговори с ясно доловим глас, високо вдигната глава, но затворени очи:

„Кълна се в Деня на Страшния съд, кълна се в душата, която порицава сама себе си. Нима смята човекът, че не сме Ние в състояние да съберем на едно място неговите собствени кости? Но наистина в състояние сме Ние да върнем точно предишния им вид дори и на върха на неговите пръсти. Но желае човекът непрекъснато зло да твори за бъдещите дни. И затова пита той: «Кога ще настъпи Денят на Страшния съд?» Но когато обаче заслепен бъде неговият взор, когато притъмнее Луната и когато се покрият един с друг Слънцето и Луната — ето тогава ще каже човекът:

«Къде е мястото, към което може да се избяга?» О, не, няма място, където може той да се подслони! Само при твоя Господар е мястото, където може да се отиде и да се спре през този ден. През този ден съобщено ще му бъде на човека за всичко, което донесъл е той със себе си и което е оставил зад себе си. Тогава човекът свидетел сам на себе си ще бъде той. А ако иска нека по едно да брои и предлага оправданията свои.“⁹²

Това беше началото на седемдесет и петата сура от Корана. Ел Мюнеджи спря по средата. Говореше с кух тембър, сребристобялата брада трепереше, а одеянието му леко се движеше. Огънят хвърляше редуващи се светлини и сенки върху неговата фигура. Всичко това му придаваше нещо неземно, толкова повече че изговорените слова се отнасяха за Възкресението. Признавам откровено, че дори аз, дете знаех как стоят нещата, бях смутен. Някаква особена боязън премина доловимо през крайниците ми. Кой познава множеството различни вълнения на вътрешния човешки мир и тайнствените импулси, от които са събудени?

Ето че слепецът поде отново със същия проникновен тон:

— Да, ти си тук, ти говориш с мен, ти ме водиш и аз те следвам! Аз съм далеч от земята. Не мога да различа телата на хората, но виждам талазите на техните недъзи и грехове да се вълнуват като океан от полюс до полюс. Високо над мен свети без начало и край любовта на небето. Високо над мен се молят множествата блажени за светлината на света. Дълбоко долу се стеле мракът над равнини, омразата и раздорът обгръщат планини и долини. Къде са тези, които слушат Божия глас и се изкачват нагоре към вечното щастие? Те са толкова малко, че не съм в състояние да ги видя. Родът на човека няма очи да вижда и няма уши да чува. Той върви към нощта вместо към деня. Един друг се примамват и си махат, един друг се тикат и бутат. Така се водят и блъскат нататък и нататък, от светлината към мрака. Не искат хората вече да бъдат ръководени и водени от Аллах. Те считат собствения си дух за по-умен от духа на любовта и истината, който управлява всички небеса и насочва всички светове. Те не съдят има ли бог, или не. Или го отричат, или, ако не го правят, построяват храм от своята сляпа, „учена“ самомнителност, в който поставят подобие на високомерната си слабост, за да го нарекат „бог“. Казвам ви, това преклонение пред собственото ви безсилие е идолопоклонничество, което Аллах ще накаже по-строго от несъзнателната заблуда на езичниците, които почитат разни божества само защото не са имали Откровение. Така казва Бен Нур, Сина на истинската светлина, на когото вие не позволявате да проникне във вашите сърца и да освети душите ви.

След тези думи той остана още известно време с вдигната ръка, спусна я после и се обърна, за да напусне светлия кръг и изчезне в тъмния заден план. Никой не се осмели да го последва нататък. Никой от бени кхалид не се помръдна от мястото си. Вцепененият досега от страх Ел Гхани скочи и извика:

— Той беше, съвсем сигурно! Това е кияме! Той е възкръснал от мъртвите и ни се яви, за да ни убеди в живота след смъртта. Така ми беше обещал някога, когато не му вярвах.

— Кияме? От смърт възкръснал? — запита шейх Тавил бен Шахид. — Значи дух! На кой човек принадлежеше тази върнала се душа?

— На мюнеджията, за когото днес ти разправих след срещата ни, че умря и бе погребан от нас.

— Аллах да ни варди и закриля! Никой да не отива отсреща, където изчезна духът, защото ще го последва в Царството на мъртвите. Нека по-добре побързаеме, та час по-скоро да се махнем от това място на духове.

— А двубоите? Какво ще стане с тях? — попитах аз.

— Ще се проведат утре, когато е ден. Сега ще се отправим навън, в пустинята, където бяхме преди малко. Ще яздите ли с нас?

— Не.

— Защо?

— Защото не се страхуваме от привидения и защото камилите ни са жадни. Трябва да ги напоим.

— Кладенецът е празен, ние го изчерпихме и водата тепърва трябва да се събере. До утрото така или иначе няма да можете да напоите животните си.

Без да дочака моя отговор, той се обърна към Ел Гхани:

— Ставайте и се пригответе! Вие също няма да останете на това място с бродещи духове.

Меканецът отвърна:

— Първо трябва да знам дали хаддехните ще дойдат.

— Защо?

— Понеже ни се яви духът на нашия приятел, трябва да останем още кратко време тук, за да се помолим за него. Но не бива да бъдем смущавани от тях. Ако се отдалечат заедно с вас, ще можем да го сторим, иначе не. Сетне веднага ще ви последваме.

По-глупаво обещание от това не можеше да даде. Касаше се за скривалището. Ел Гхани искаше да прибере скъпоценностите оттам и после да офейка с хората си. Успее ли, през нощта щеше да спечели преднина, която да му подсигури безопасност, толкова повече че персиецът нямаше да посмее да го преследва по-нататък. Понеже ужасът на меканците от мнимия дух беше толкова голям, шейхът на бени кхалид би трябвало да си каже, че тук навярно го задържа и друга причина освен молитвата, но той не бе осенен от подобна мисъл. Погледна ме въпросително и аз му обясних:

— Добре, ние не искаме да смущаваме тези мъже в изпълнението на техния благочестив дълг, ще яздим с вас. Но ти се погрижи наистина да ни последват, тъй като заради тях ще се провеждат битките. Да потегляме!

За Ханнех, която се намираше отсреща, където беше изчезнал мюнеджията, изглежда, никой от всички тези хора не помисли, защото не я споменах. Можехме спокойно да я оставим, където си беше, защото не беше залегнало в намеренията ми да напуснем мястото. Дадох на Халеф тайното указание:

— Внимавай какво ще ти кажа и го изпълнявай точно! Сега нямам време да ти разяснявам причините. Ще яздим зад бени кхалид. Веднага щом меканците престанат да ни виждат, изоставате, за да обградите тайно мястото около кладенеца. Ще образувате кръг, във вътрешността на който да се намират четирите скали, и няма да пускате да мине никой меканец!

— А какво ще стане с Ханнех?

— Нямай страх за нея! Ще остане, където си е. Персиецът и аз няма да останем с вас. Кара ще ти даде обяснение. Кажи му, че разрешавам!

От едно място, където светлината на огъня не достигаше, сега прозвуча заповедният глас на шейх Тавил. Касаше се за войниците, които бяха скрити там и трябваше да бъдат подкарани. После колоната се раздвижи, чийто край образуваха хаддехните.

Когато се бяхме отдалечили достатъчно, Халеф изостана с тях. Персиецът се придържаше до мен.

— Ефенди, забелязвам, че нещо възнамерявате — каза Кхутаб ага. — Мога ли да науча какво?

— Сега още не, но само след кратко време. Най-напред трябва да повикам шейх Тавил.

Това се оказа ненужно, защото бен кхалидът беше спрял, за да пропусне ездачите, докато дойдем. Въпреки тъмнината видя, че сме само двамата и се осведоми:

— Къде са хаддехните? Защо останаха толкова назад?

— За да мога да съдържа думата си.

— Коя дума?

— Че ти самият ще намериш откраднатите предмети, без да се налага да ги търсиш. Остави хората си да продължат ездата и ела с нас!

— Къде?

— До мястото, където Ел Гхани е скътал своя грабеж. Когато ви е видял да се връщате от лова, той е скрил предметите.

— Да не ме заведеш в някоя клопка, за да ме плениш отново? — попита той.

— Мислех, че ми имаш доверие. Ако имах такова намерение, щях да го направя по-удобно.

— Това е вярно. Ценни ли са въпросните предмети?

— Много!

Тавил размисли за, миг и каза:

— Е, добре, ще направя каквото искаш!

Обърнахме животните и се отклонихме надясно към известната скала. Там бе отправен към нас вик. Беше един от хаддехните, на когото казах кои сме. Накарахме камилите да коленичат и му наредихме да ги пази. После поведох другите двама пеша. Достигнахме скалите, но не там, където се бях изкачил с Кара, а на срещуположното място, което предлагаше по-малко затруднения в катеренето. Помолих ги да действат, колкото може по-тихо, и понеже се подкрепяхме взаимно, сравнително лесно се добрахме до горе. Обстановката ми беше позната и въпреки мрака съумях да подбера най-подходящото за нашата цел място. Седнахме да чакаме Ел Гхани. Шейхът мълчеше. Персиецът беше толкова възбуден, че не можеше да пази тишина. Бяха претърсили مکانците, без да намерят нещо. За агата бе голямо щастие да бъде спасен от смърт и отново освободен. От постигането на целта на своята опасна езда, се беше отказал. Но ето че неочаквано чу от мен, че откраднатите предмети, въпреки всичко, са налице. Това го постави във възбуда, която не успяваше да овладее. Едва бяхме заели място един до друг и ми прошепна:

— Къде са скрити светините?

— Тук в съседство в една цепнатина. Веднага щом Ел Гхани ги извади, ще го хванем. Така ще бъде изобличен и ще му е невъзможно да отрича.

— Затова значи искаше да остане при огъня, затова! Въпреки страхът, който му вдъхваше призрактът!

— Да, затова! Алчността му е по-голяма от страха.

— Как откри това място?

— Бях с Кара тук и от дирите разбрах, че някой е бил горе. Това събуди вниманието ми. Качихме се и намерихме... шт, тихо! Чух шум.

Заслушахме се. Да, някой идваше, и то оттам, където се бяхме качили и ние. Той беше забелязал, че това място е по-удобно. Искам да спомена, че огънят още гореше, но ние не можехме да го видим, защото върхът на скалата го затуляше.

Шумът ставаше все по-силен. Човекът беше стъпил вече горе и сега тръгна към цепнатината. Ние седяхме така, че когато отмина, трябваше само малко да се придвижим напред, за да му препречим пътя. Той се наведе. Видяхме, че отстрани лежащите върху пакета камъни. После го издърпа и се приготви да тръгне обратно.

Тогава аз се изправих зад него. Той се обърна и ме видя, защото скалният връх вече не се намираше между мен и огъня.

— Аллах керим! (Аллах да се смили над мен!) — извика. Измъкнах ножа, оставих острието да проблесне пред очите му и тихо, но повелително се обърнах към него:

— Тук стоят още двама мъже. Виждаш ли ги? Само „гък“ да си казал и ти забивам ножа в сърцето. Сядай!

Той се подчини. Принадлежеше към онзи род крадци, които са предприемчиви и хитри, но страхливи. Взех му оръжието от пояса и прошепнах на шейха и персиеца:

— Дръжте го здраво! Скоро ще се върна.

Отдалечих се, за да слеза. Той сигурно не беше сам при скалата и исках да пипна придружителя му без дандания. Едва бях започнал спускането, някой попита отдолу:

— Всичко там ли си беше?

— Да — отвърнах също така шепнешком.

— Идвай тогава! Ще те подкрепям.

Преднамерено направих последния скок така, че го съборих.

— Ама внимавай, де...

Повече не можа да каже, защото го бях склешил с две ръце за гърлото. Страхът го накара да занемее. Беше Бен Абадилах, синът на стария, също така страхлив като баща си. Остави се без съпротива да го замъкна до хаддедихна, на когото бяхме поверили камилите си.

— Доведи бързо, но тихо, петимата най-близки войни! — заповядах му аз.

Само след две минути те бяха тук. Предадох на двама от тях сина на Гхани и тръгнах с другите четирима към кладенеца, където огънят още не беше угаснал. Там видях спътниците на „любимеца на великия шериф“ да стоят в очакване при камилите, които бяха вече натоварени с багажа и лежаха на земята в готовност. Мъжете не подозираха какво се е случило с техния предводител и сина му. Смятаха, че сме се отдалечили, и здравата се стъписаха от неочакваната ни поява. Нали не биваше да видим пакета, с който по тяхно убеждение Ел Гхани трябваше всеки момент да пристигне.

— Вие сте пак тук? — запита единият. — Защо се връщате?

— За да ви питаме къде е предводителя ви — отвърнах аз.

— Отиде някъде.

— Къде?

— Не знаем.

— Нали искахте да се молите? Свършихте ли?

— Теб какво те засяга това? Кой ти разреши да ни береш грижа?

Беше ми спестен подходящият отговор, защото в този миг дойде Халеф и каза:

— Сихди, изпълни заръката ти и после отидох до Ханнех, за да разсея евентуалното й безпокойство. Тогава ви видях тук и дойдох да те питам дали не се нуждаеш от мен.

— Идваш тъкмо навреме. Хората ти също могат да приближат.

Халеф сложи длани около устата за да усили звука и извика хаддедихните. Те бързо се появиха и обградиха мянците. Синът на Ел Гхани беше доведен от двамата войни, след което отидох с Халеф и Кара до скалата да доведе и стария. Шейхът на бени кхалид и персиецът бяха горе при него и го принудиха да слезе. После беше отведен до огъня. Разпалихме го, като хвърлихме в него известно количество джилал, от който бени кхалид бяха оставили наблизко запас. Това са „пити“ изсушен камилски тор, служещ в пустинята за горивен материал.

Мянците не бяха вързани. Тези хора бяха твърде страхливи, за да се осмелят да бягат или да се съпротивляват. Седяха вкупом, а ние образувахме кръг около тях. Тавил бен Шахид беше заел място между Халеф и мен. Откриването на откраднатите предмети го занимаваше толкова много, че повече не мислеше за „духа“, от когото преди малко беше побягнал с всичките си хора. Беше си присвоил пакета, което ми доставяше тайно удоволствие. Сега припкахе около шнура от бурнус, за да го отвори. Халеф се ядоса, но аз му дадох знак да мълчи. Шейхът на бени кхалид се намираше във видимо смущение. Беше нарекъл мянците свои приятели и гости и трябваше да съобразява поведението си с това изявление. Биваше ли в такъв случай да вземе това, което бяха донесли със себе си? Можеше да ги охарактеризира като крадци, без да се опасява, че ще ги оскърби, защото кражбата, особено ако е извършена спрямо друговец, в очите на тези бедуини не беше позорящо престъпление. Но ако им признаеше правото на сегашно притежание, нямаше как да задържи нещата. Към това се добавяха много справедливите претенции на персиеца, които ние при всички случаи щяхме да подкрепим. Беше се отнесъл враждебно към шиита, той дори бе трябвало да умре заради уж лъжливо обвинение срещу мянците, а сега излизаше, че е имал право. Как да се измъкне от тези противоречия?

Най-сетне Тавил взе някакво решение. Претегли торбичките една след друга, сякаш си играеше, и каза:

— Аз намерих тези неща тук и сега трябва да реша кому принадлежат.

Персиецът поиска бързо да отговори. Дадох му знак да не го прави. Шейхът продължи:

— Вероятно две партии ще предявят претенции. Аз ще претегля точно техните права и после ще взема решение.

Тук беше обезпокоен. Върнаха се двама бени кхалид. Само един щеше да го е страх от „призрака“. Бедуините бяха забелязали, че шейхът липсва и ги бяха натоварили с поръчението да го потърсят. Тавил се издаде, че това прекъсване не му е приятно. Той отговори раздражено:

— Дете ли съм, което трябва да бъде надзиравано? Имам работа тук. Веднага тръгвайте обратно и кажете на войните да не се грижат за мен! Ще дойда, когато ми е угодно, та дори това да е чак утре заранта.

Тавил беше заметнал килима, та торбичките да не могат да се видят. Явно искаше така да уреди работата, че ако му се удаде да обсеби нещата, хората му нищо да не разберат. За мен отговорът, който даде на двамата пратеници, не можеше да бъде по-желан. Защото така той се отказваше за цялата нощ от подкрепата на своите войни. Когато онези се отдалечиха, отгърна отново килимчето и каза, обръщайки се към Ел Гхани:

— Ти ли беше скрил тези неща там горе или го е сторил някой друг?

— Аз го сторих — заяви запитаният, чиято мрачна, решителна физиономия издаваше, че не се отказва от притежанието на предметите.

— Защо ги скри от нас, вашите приятели?

— Не от вас, защото ние не знаехме кои са войните, които отдалеч видяхме да идват.

— Това може да те извини. Откъде имаш торбичките?

— Притежавам ги вече от много години, а именно от смъртта на моя баща, от когото ги наследих.

— Защо ги разнасяш с теб из пустинята? Такива неща човек оставя вкъщи.

— Не, защото при мен са на по-сигурно място отколкото у дома, когато ме няма. Искam си ги незабавно обратно!

— Почакай малко! Опасявам се, че ще се обадят и други собственици.

— Действително! — намеси се агата. — Ел Гхани каза неистината. Въобще не е нужно да го доказвам, защото лъжата му е толкова нескъпосна, че който ѝ хване вяра, трябва да няма глава.

— Да не се каниш да твърдиш, че ти си законният господар на торбичките?

— Не, не го казвам, но твърдя, че съдържанието на този килим е откраднато от Канс ел Адха при свещеното място на Мешхед Али.

— Онова, което твърдиш, трябва да можеш и да го докажеш.

Персиецът извади от пояса си едно тефтерче, отвори го и обясни:

— Веднага щом забелязах загубата, аз изготвих един опис на откраднатите предмети. Ето го. Ще го прочета и ти ще разбереш, че отговаря на висящите по торбичката етикети.

Кхутаб ага започна да чете, а шейх Тавил да сравнява чутото с изписаните по табелките от слонова кост думи. Всичко съвпаднаше точно.

— Е? Имам ли право? — попита персиецът.

— Нещата действително си съвпадат — призна шейхът от немай-къде — Но ако си мислиш, че с това си ми представил доказателство, то много се лъжеш. Твоят опис наистина се отнася до тези предмети, но дали те са откраднати от Съкровището от крайници, в това трябва тепърва да се убедим.

Персиецът беше толкова изумен от този неочакван обрат, че не намери веднага отговор. В замяна на това Ел Гхани се възползва от тази хитрина с голямо присъствие на духа, като бързо извика:

— Стой! Аз мога да докажа, че не съм крадецът, а ограбеният. Този опис е мой. Аз съм го изготвил и той ми беше откраднат в Мешхед Али, когато бях в жилището на този шиитски баш насир. Сега той има наглостта да си послужи с този списък, за да се добере до имането ми.

Спогледахме се с Халеф. Мошеничеството на стария беше възмутително. На шейха на бени кхалид тая работа дойде много изгодно. Той се обърна ухилено към персиеца с въпроса:

— Какво ще кажеш? От обвинител ти се превърна в обвиняем. Защиатавай се!

— Да се защитавам...? Аз...? Я али...! Какво... нахалство! Нито дума... нито дума няма да кажа!

— Това следваше да се очаква. Дето приказваш за нахалство, тепърва ще ти държа сметка. Кражбата сега лежи по следния начин. Ти твърдиш, че нещата са откраднати от Мешхед Али, а моят гост и приятел заявява, че си му откраднал описа, за да влезеш в притежание на тези предмети. Двамата се намират на територията на племето бени кхалид, което трябва да се произнесе по случая. Веднага щом цялото племе, от което ние сме само едно малко отделение, се събере, ще свикам джемма и тя ще отсъди. Дотогава секвестирам всичко, което лежи тук на килима, и го вземам под свое съхранение.

Тавил уви отново вързоп и върза шнура. Агата понечи да протегне ръце да му попречи. Повторно го възпрях със знак. Шейхът върза последния възел и поиска да стане, ала аз го задържах за ръката и попитах:

— Да си вървиш ли искаш?

— Да — отвърна Тавил бен Шахид.

— С този пакет?

— Разбира се! Така беше решено.

— От теб — да. Но не искаш ли да изчакаш аз какво ще реша? Защото аз си позволявам да бъда на малко по-друго мнение от теб.

— В какво отношение?

— По няколко пункта. Преди малко ти каза: „Аз намерих тези неща тук.“ Наистина ли ти ги намери?

— Това няма значение.

— Не, защото тези предмети принадлежат на този, който ги е намерил, докато се решат нещата около тях.

— Това току-що стана.

— Не, защото някой си въобрази, че може да решава, без да има и най-малкото право за това.

— Мен ли имаш предвид?

— Да. Баш насир твърди, че вещите са откраднати от Мешхед Али, а Ел Гхани твърди, че той му е откраднал списъка, за да влезе в притежание на предметите. Двамата се намират тук на терен на хаддехидните, които трябва да се произнесат по случая. Хаджи Халеф Омар следователно има задължението да секвестира всичко, което се намира в килима, до произнасяне на присъдата. Това е правилното гледище и то е валидно. А твоето е погрешно и не важи.

Шейх Тавил ми хвърли дебнеш поглед и се приготви за бърз скок. Същевременно видях, че не бях единственият, който го бе забелязал. Кара стана от мястото си и даде вид, че има да върши нещо при една от лежащите наблизо камили. По младежкото му лице плъзна изразителна усмивка. Точно заради неговата младост бе сметнат от шейха на бени кхалид за безопасен. Той грабна чевръсто пакета и скочи, за да изчезне в мрака на нощта. Кара се засили и с дълъг скок се стовари изотзад върху Тавил по такъв начин, че беглецът се захлупи по очи в пясъка. Поиска веднага да се изправи, но не можа. Кара лежеше върху него и беше сключил здраво ръце около гърлото му. Естествено, няколко хаддехидни се нахвърлиха върху Тавил и се погрижиха да вържат така ръцете и краката му, че да не може да се движи.

Халеф също беше скочил, за да наблюдава светкавичния развой на събитието. Лицето му сияеше от радост, когато ми подхвърли думите:

— Сихди, добре ли го направи Кара?

— Отлично!

— Да, отлично! Жалко, че Ханнех, най-чудесната от всички майки, се намира далеч оттук и не може също да го види. Какво ще правим с шейха на бени кхалид?

— Постъпи, както намериш за добре!

— В такъв случай можеш да бъдеш сигурен, че ще действам по твое желание.

— Щом е така, ще ти предам и още нещо.

— Какво?

— Пакета и مکانците.

— Благодаря ти, че ме поставяш в положение, да процедирам като шейх на хаддехните, без да се налага да питам някого за разрешение. Веднага ще чуеш какви мъдри решения ще взема.

Хаджи Халеф пристъпи с достойна поза към Тавил бен Шахид и каза:

— Ние ти доказахме кой решава тук. Веднъж аз вече те поучих с камшика, че хаддехните от голямото племе шаммар добре знаят кои са и какво могат да постигнат. Ти не си го отбеляза и затова ще получиш повторение на моя урок. Навсякъде, където отидем, ние сме повелителите, следователно и тук. Ще правим каквото ни отърва, даже да имаше хиляда и още повече воители със себе си. Вярно, ти сключи с нас договор, който ние досега спазвахме и ще продължим да спазваме, но да не си мислиш, че съм ти вярвал? От мига, в който моят камшик те убеди, че Ханнех е най-благородното олицетворение на цялата прелест и земна красота, в сърцето ти кипи отмъщение към нас и макар да се опитваш да го скриеш, не можеш да ме заблудиш.

— Мълчи! — обърна се рязко към него пленникът. — Аз щях да спазя договора.

— Ти вече го наруши, като поиска да ни измамиш с пакета.

— Той не беше упоменат в нашето споразумение.

— Добре, ще приема, че щеше да изпълниш условията. Но от момента, в който щяхме да се разделим, щеше да ни следваш, за да си отмъстиш.

— Да, щях да го сторя. Твърде горд съм, за да го отрека, и сега също ти казвам, че няма да се откажа от отмъщението си. Още от самото начало вие се държахте мошенически към нас, като се представихте за бени солаиб, докато в действителност сте хаддехни.

— Да — ухили се Халеф доволно, — бени солаиб, които искат да направят покупки и имат пари у себе си. Това веднага насочи вниманието ти. Но ето че за голяма горест на твоето човеколюбиво сърце ти научи, че такива пари няма, или ако има, няма да можеш да ги докопаш. А който притежава толкова любвеобилна душа като твоята, такива неща горчиво го накърняват.

— Не се подигравай! Аз изисквам да бъда освободен. Според спогодбата нямате право да ме връзвате пак. Аз освободих персиеца и изисквам също да бъда освободен. Даже скъпоценната хеджин си получи.

— Това се подразбираше от само себе си. Но не така лесно се разбира, че трябва втори път да отстраним вървите ти. Веднъж вече го сторихме, за да те разменим срещу него и бяхме квит. Ама втория път не беше заловен заради него, а защото поиска да офейкаш с откраднатата част от Канис ел Адха. И сега само от угодата ни зависи дали и кога ще ти върнем за това съкровище от крайници употребата на твоите крайници.

— Обръщам ти внимание, че моите войни ще се върнат, ще ме освободят и кърваво ще ви отмъстят.

— Аллах, Аллах! Преди сутринта те няма да дойдат, за това се погрижи ти. Но дори да дойдеха, не си мисли, че се плашим от тях! Един хаддехин се наема с двайсет бени кхалил, а освен това ти си ни най-добрата защита срещу тях. Когато

узнаят, че в случай на нападение ще получиш куршум в главата, добре ще се пазят да не изложат на опасност скъпоценното ти тяло!

— Аллах да ви изгори!

— Ние няма да горим така добре като вас, дето в греховете сте станали сухи като стара цепеница. Засега приключваме и ще трябва спокойно да чакаш какво ще реша за теб. Сега идва ред на знатните мекански особи.

Шейхът съзна, че думите са безполезни, и замълча. Халеф се обърна към Ел Гхани:

— С вас няма защо да се напругам и ще я карам по най-късата процедура.

Заговореният приличаше на натъпкано с ярост тяло на фойерверк, което пренебрежителните думи на хаджията възпламениха. То запращя и запука. Арабският език, както едва ли някой друг, е богат на ругатни. Ел Гхани, изглежда, ги знаеше всичките и имаше намерение час по-скоро да се отърве от тях. Той изля такъв словесен порой върху Халеф, че онзи, дето не се сачисваше така лесно, изпървом притихна от удивление. После се разсмя, по обичайния си, сърдечен маниер. Един хаддехид се присъедини, сетне неколцина, докато всички се закикотиха в хор по такъв начин, че и аз не останах по-назад. Когато веселото разтоварване отмина и Халеф възстанови нормалния вид на спазматично разкривеното си лице, извика на Ел Гхани:

— Виждаш, че едва не ни уби. Ти си много по-опасен човек, отколкото си мислех, защото който няма здрави дробове, направо можеш да го задушиш от смях. Затова предпочитам хич да си нямам работа с теб и ще я карам по още по-къса процедура. Предавам те на баш насир. Той те е преследвал, за да те залови. Тук ви настигна и сега сте негови. Никой грях не остава ненаказан, вашите също няма да се разминат.

Тук персиецът се намеси бързо:

— Хаджи Халеф Омар, това сериозно ли е от твоя страна?

— Да — отвърна Халеф.

— Но помисли, като ми предаваш тези хора, ти ги обявяваш за виновни!

— Знам и точно това искам.

— И аз мога да правя с тях каквото поискам, да ги накажа, както ми е угодно?

— Не.

— Тогава ти сам си противоречиш. Даваш ми ги в ръцете, а пък не ми позволяваше да постъпя с тях според угодата си.

— Аз те моля да ме разбереш правилно, о, Кхутаб ага. Като ти ги предавам в качеството на човек, който има правото тук да отсъжда нещата, аз решавам въпроса за вината в твоя полза. Ти беше пленен, а сега си свободен, те бяха свободни, а сега са пленени. Това и хиляди бени кхалид не могат да го променят. Те са присъдени на теб. Но по отношение наказанието ние ще решаваме заедно с теб, защото тук вие се намирате на терен на хаддехидните, и защото заради вас имаме уговорки с шейха на бени кхалид. Ние трябва да изпълним задълженията си, понеже човек трябва да спазва дадената дума дори и пред най-върлия си враг. Днес ти каза, че имаш намерението, в случай че настигнеш меканците, да ги отведеш до Мешхед Али, където, както със сигурност може да се предвиди, ще им отнемат живота. Но ние се споразумяхме с Тавил бен Шахид, че ще се бием за тях, и обещахме, ако победим, да не им се случи нищо по тяло и живот. За да съгласуваме това обещание с твоите намерения, трябва да проведем съвещание, в което ще вземат участие трима души.

— Кои са те?

— На първо място аз, понеже...

— Кутуб, кутуб! — вметнах в приказките на хаджията. На Халеф му трябваше миг да се сети какво исках да кажа, после се поправи, като отговори усмихнато:

— Прощавай, сихди, имаш право, защото аз отново споменах първо себе си. И тъй, тези трима са: Първо нашият ефенди, на когото дължа благодарност, че въздигайки ме в сан мирови съдия, той призна моето владичество. След това ти, о, Кхутаб ага, като главен пазител на съкровището, което е било откраднато. И накрая — чуваш ли,

сихди? — най-накрая аз, като шейх на хаддедихните, в чиито предели на властта всички вие се намирате. Ние тримата ще се посъветваме как да постъпим и каквото решим, това ще стане! Никой няма да ни попречи.

Тук Ел Гхани възрази гневно:

— Вие нищо не можете да решавате! Нещата са си мои, както го доказва откраднатият списък. Помислете каква власт притежавам в Мека и...

— Стига! — прекъсна го шейхът на бени кхалид. — Кой и какъв си в Мека, на хаддедихните е безразлично и заплахите ти са безполезни. Но аз мога да говоря другояче, защото казаното има тежест. Бях непредпазлив, като отпратих преди малко двамата пратеници, понеже войните ми сега ще чакат до сутринта. Но тогава те със сигурност ще дойдат и ще си покаже дали един хаддедихн може да се наеме с двайсет от тях. Освен това ние държим войниците и те ще ни служат като заложници. Само един косъм да падне от главата на някой от нас, всички ще бъдат застреляни. Това навярно ще накара тримата могъщи и прочути мъже, дето се одързостяват да провеждат съд над нас, хубаво да размислят. Решението, което ще вземат, не може да ни вдъхне страх. Освен това ние се споразумяхме, че не само за войниците, но и за вас нещата ще се решат чрез борба. Преди да завършат тези двубои, нищо не може да ви се случи. И тъй като лежи извън всяко съмнение, че ние ще победим, то отсега е сигурно, че и вие, и аз ще бъдем освободени.

Тук Халеф се обади насмешливо:

— Проницателността ти е безкрайно голяма. Стига чак до небето. И понеже главата ѝ е толкова високо, не може да види, че тая работа тук, долу, междувременно вече е приела друг облик. На първо място никой не е казал, че и за теб нещата ще се решават чрез двубой. Ти си оставаш наш пленник, какъвто и да е резултатът. После споразумението ни беше постигнато, когато مکانците се намираха още под твоя закрила. Сега те са в наша власт и отнасящата се до тях спогодба вече няма валидност. Или наистина ни смяташ за толкова балами да се бием за вещи и лица, които вече сме придобили по друг начин?

— Това би било страховито! — избухна шейх Тавил. — Ние ще разгласим на цял свят, че се страхувате от нас.

— Над което аз се изсмивам. Разгласявай си, каквото си щеш. Ти си наш пленник и най-вероятно ще получиш куршум! Виж камшика ми! Който от вас каже и една дума, без да съм го подканил, той ще му затвори устата. Това е обещание, което със сигурност ще съдържа. Чака ни още много работа и не можем безполезно да дрънкаме с вас.

Тонът, с който дребният шейх го каза, беше толкова убедителен, че оттук нататък те си мълчаха. Неговото държане имаше пълното ми одобрение. Радвах се. Откак сложих решението в неговите ръце, той сякаш бе станал друг човек. Чувстваше се независим от мен и това му придаваше увереност, която рязко се разграничаваше от обичайната му припряност. Постави и няколко хаддедихни като постове, които имаха задачата да ни уведомят навреме за евентуалното приближаване на бени кхалид. Проучихме кладенеца. Спуснатото ведро почерпи вода. Конете и камилите ни поне малко от малко можеха да бъдат напоени.

Докато това ставаше, той отиде отсреща при Ханнех да ѝ докладва. Въпреки желанието ни не можехме да я доведем при нас — заради мюнеджията. Искяхме още да го държим в тайна, а се намираше под неин надзор.

Кара бен Халеф надзираваше работата при кладенеца, та всяко животно да си получи своя дял. Аз направих една разходка, за да проверя дали постове са разположени така, както изискваше тяхната задача. Срещата ни с бени кхалид се оказа по-голям проблем, отколкото бяхме предполагали в началото, но не се съмнявах, че развързката ще ни удовлетвори.

6. Призракът

Когато се върнах от обиколката си, дойде и Халеф. Изглежда, имаше да ми съобщи нещо, предназначено само за мен.

— Сихди — прошепна тайнствено, — ти ми разреши да заповядвам самостоятелно, наистина, но сега се появи нещо, което не бих желал да уредя, без да съм те питал.

— Какво е то? — осведомих се аз.

— Ти познаваш моята Ханнех, която има най-умната главица от всички хорски глави. Нали го знаеш?

— Разбира се.

— Хубаво! Ако не го знаеше, сега щеше да бъдеш принуден да го признаеш. Та в тази нейна разумна главица се роди един план, който направо ме хвърли във възторг. Ама ти стоиш толкова безмълвен. Не си ли любопитен да научиш какво имам предвид?

— Безмълвен съм, защото колкото по-малко приказвам, толкова по-рано ще го науча.

— Планът се отнася до пленените войници. От обещанията, които дадохме на шейха на бени кхалид, ние станаме независими във всяко отношение, само не и относно войниците, за чието освобождаване трябва да се бием. Това нямаше да е нужно, ако успеехме да ги отмъкнем през нощта от бени кхалид с хитрост. Не си ли и ти на това мнение?

— Давам ти право. Да, признавам, че и аз мислих по въпроса. Има един лесен способ да ги освободим, а именно да ги разменим срещу шейха, на което бени кхалид щат, не щат, ще се съгласят. Само че той веднъж беше вече разменен, така че този начин не ми се струва особено духовит, и аз...

— Духовит! Да, това е правилната дума. Ние трябва да бъдем духовити, казвам ти, че дори не е нужно да бъдем, защото, Ханнех, най-хитрата от всички земни хитруши, вече има гениален план. Няма защо да напъваме душевните си сили, защото тази работа ни бе снета от плещите от великолепия обект на моето почитание, наричан Ханнех. Преди малко отидох да ѝ направя доклада, който ѝ дължах като мъж на нейното сърце. Така тя узна, че още не сме освободили войниците и трябва да се бием за тях. Тя е храбра и дръзка както в мира, така и в борбата. Ханнех знае, че няма да допуснем да бъдем победени, и не се бои за нас, но като умна жена е на мнение, че когато имаш избор да постигнеш нещо с хитрост или сила, трябва да дадеш предпочитание на хитростта. И едва беше изказала тази мисъл, планът чак до изпълнението вече беше готов в милата ѝ главица. Ще се удивиш, като го научиш.

— Да се надяваме, че ще ми го съобщиш още в хода на това столетие!

— Естествено, скъпи сихди. Позволи по-напред само един въпрос. От кого офейкаха преди малко бени кхалид?

— От Ел Мюнеджи, защото го сметнаха за призрак.

— И какво, ако този дух внезапно пак им се появи?

— Хм-м. Това ли е идеята на твоята Ханнех?

— Да. Как я намираш?

— Чисто женска.

— Нали? Чисто женска! Грандиозно измъдрена и необикновено удачна. Резултатът няма да закъснее, всички ще се паникьосат.

— Наистина ли го мислиш?

— Само да го мисля? Аз съм убеден. Значи си съгласен. Уговорено.

— По-полека, скъпи Халеф! Кой е казал, че съм съгласен?

— Не се възпротиви, значи си съгласен. Затова трябва да доведем до изпълнение скъпоценната идея на моята Ханнех.

Вече вдигаше крак да продължи, но аз го задържах и казах:

— Не толкова бързо, Халеф! Позволи малко да поохладя въодушевлението ти. Какво ще стане, ако бени кхалид не офейкат?

— Ще офейкат — заяви той. — Ханнех го каза, значи ще го сторят. Знам, че си трезво мислещ човек, наистина, но все ще притежаваш достатъчно фантазия да си представиш какъв ужас ще ги обхване, когато духът отново им се яви с горящи факли в ръце.

— С факли?

— Да, с факли, изготвени от лиф⁹³ и катран. Нали знаеш, че носим такива, та ако ни се наложи по път да осветяваме бивака.

— Знам. Значи слепецът се появява с факли и нашите противници офейкват? Ами ако вземат и войниците?

— Да ги вземат? Хич няма да им хрумне. Страхът им ще бъде толкова голям, че ще побегнат, без да ги е грижа за аскерите.

— И после?

— После ние освобождаваме войниците и се махаме, преди бени кхалид да са се върнали.

— Помисли, че трябва да имаме оръжията, камилите на войниците и всичко, което им принадлежи!

— Това няма да продължи дълго, защото ще вземем нужния брой хаддехни. Те ще стоят в нощната тъма зад Ел Мюнеджи, докато настъпи подходящият миг.

— Но Ел Мюнеджи е спял. Не може да бъде воден, защото бени кхалид трябва да видят само него.

— Ще го нагласим така, че да върви само направо. Това не е кой знае колко трудно.

— Той ще се съгласи ли?

— Защо не? Ще му кажем как стои работата.

— Не бива, защото още не знаем каква позиция ще заеме спрямо досегашните си приятели, меканците. Той да не би да чу всичко това, което си разказал на Ханнех?

— Не, защото слепецът отново се намираше в своето съноподобно състояние, от което поради умората излиза само от време на време. В същия полусън дойде почти до огъня ни. Скочил внезапно и тръгнал толкова бързо, че Ханнех не успяла да го задържи. Но също така бързо се върнал, за да седне и продължи да спи. Така че не знае къде сме и какво се е случило.

— Няма да му казваме, за да не би от чувство за солидарност към меканците да извърши нещо, което да ни бъде във вреда.

— Тогава ще чакаме, докато се събуди.

— С какво възнамеряваш да го накараш да играе ролята на дух-факлоносец?

— Сихди, остави това да е грижа само на Ханнех! Тя умее на всяка работа да сложи основи и следователно и тук ще намери до подходящото време правилните мисли, можеш да разчиташ на това. А сега кажи, съгласен ли си най-сетне?

— Работата ми се струва като игра на деца. Детинска е и не подобава на храбрите войни на хаддехните. Можем да постигнем целта си по друг, по-достоеен начин.

— Признавам, сихди, но този друг начин няма да ми хареса, защото няма да е избликнал от дълбините на разума на моята Ханнех. Моля те, все пак, да се спуснеш в кладенеца на нейните мисли. Тя измисли превъзходен план и ние сега да не го осъществим? Това, дето го нарече „детински“, тя никога през живота си не бива да узнае. Сърцето ѝ няма да може да понесе подобно оскърбление. Дори само заради нея трябва да дадеш съгласието си.

Понеже протестът му се основаваше на тези важни „причини“, побързах да отговоря:

— Хаджи Халеф, аз си оставам на моето мнение, но няма да ти попреча да направиш опит и да видиш дали грандиозният план на твоята добра Ханнех ще успее.

— Благодаря ти, сихди! Ей сегичка ще уговоря с нея всичко необходимо и сетне ще побързам да го осъществя.

— Драги Халеф, планът е произлязъл от нейната главица, но нека реализирането му си е мъжка работа! Аз ще ти помогна. Преди всичко трябва да знаем къде се намират бени кхалид и по какъв начин бивакуват. Тръгвам веднага да го разбера и ти ще ме придружиш. Ела!

— Ама, сихди, ама нали работата беше тъкмо там, да се оправим без твоя подкрепа.

— С това не мога да се съглася. Номерът, който се каниш да погодиш, има голяма прилика с някоя момчешка лудория, но може да има и плачевни последици. Ако въпреки всичко се съгласявам, то го правя само при условие, че изпълнението става пред очите ми. Ако не искаш, отказваме се и разменяме шейха срещу войниците. Сега решавай!

— Сихди, ти вземаш маслото от млякото на Ханнех, но съзнавам, че другояче няма да те склоня, така че ще имаш волята си. Хайде, идвам с теб!

Халеф не беше доволен от мен, но това не можеше да ме разколебае. Тръгнахме в посоката, в която бяха поели бени кхалид. Приех, че са избрали местността, където ги бях видял по свечеряване да яздят и предположението ми се оказа правилно. Сигурно там бяха оставили горивен материал, защото потрепкваха два огъня. Бяха малки, не светеха ярко, но достатъчно да можем лесно да се ориентираме.

Мястото беше оградено от скали, които правеха възможно незабелязаното ни приближаване. Като използвахме една от тях за прикритие, постигнахме успех. Вярно, не беше достатъчно светло, за да можем да различаваме бедуините поотделно, но разграничавахме формите на техните групи. Непосредствено пред нашата скала лежаха камилите, чиито седла и багаж образуваха недалеч от тях няколко правилни редици. Друга по-малка група от камили не се виждаше, от което заключихме, че тук са подслонени и животните на войниците. За съжаление това правеше почти невъзможно откриването им да стане с необходимата бързина. Налягалите вляво по земята бедуини образуваха две групи с формата на полумесеци, чиито върхове бяха насочени един срещу друг. В средата, помежду им, лежаха вързаните пленници, а в краищата горяха огньовете. Че бедуините имаха при себе си своите оръжия, се разбира от само себе си, но къде се намираха тези на „платените войни на султана“, не можехме да открием. При тях нещата стояха точно както при камилите — бързината, с която трябваше да изпълним номера си, вероятно нямаше да ни позволи необходимото време да ги потърсим и приберем. Когато споделих с Халеф тези мисли, той отвърна:

— Не намирам причина да не осъществим нашия замисъл. Най-важното е освобождаването на войниците. Шейхът на бени кхалид се перчи, че ги държи в плен. Аз още отсега се радвам на разочарованата му физиономия, когато ги види да пристигат в най-добро разположение, за да му направят посещение на вежливост и му засвидетелстват своето високо уважение и искрена симпатия. По-късно ще трябва да ни бъдат предадени техните оръжия, камили и всичко, което им принадлежи, иначе няма да освободим шейха.

Върнахме се при мястото на нашия бивак и веднага отидохме отсреща при Ханнех, напрегнато очакваща резултата от своето предложение.

— Сихди е съгласен — осведоми я Халеф, — напълно съгласен! Беше запленил, когато му съобщих великолепната идея, избуяла от плодородните глъбини на твоите духовни способности. Тукати отидохме да разузнаем бивака на бени кхалид и след като това ни се удаде, се връщаме при теб да те помолим за по-нататъшно осветление.

Докато той превръщаше скептичното ми мнение във възторжено одобрение, аз насочих вниманието си към Ел Мюнеджи, от чието поведение зависеше успехът на нашия план. В тая тъмнина не можех ясно да различа лицето му, но изправената му стойка и начинът, по който слушаше приказките на Халеф, ми подсказаха, че е буден. Това се потвърди от думите, които сега отправи към него:

— По гласа ти разбирам, че си хаджи Халеф, а преди малко научих, че се намирам при жена ти Ханнех. Моето ухо ми казва, че с теб е дошъл още някой. Кой е той?

— Това е хаджи Акил Шатир, ефендите от Вади Драа — отговори Халеф.

— Приеми моя поздрав, о, хаджи Акил Шатир ефенди! Ти размени с мен думи за приятелството, любовта и милосърдието — преди и след като видях Мариям, твоят ангел-хранител. Вие проявихте отзивчивост към мен, бедния, изоставен слепец, и аз ще направя всичко, което поискате, без да питам за причината на вашето желание.

— Какво желание имаш предвид? — осведомих се аз.

— Ханнех ме помоли да взема във всяка ръка горяща факла и да вървя напред с бавни крачки, без дума да казвам. Тя ми обеща, че по-късно ще науча причината за това искане. Аз иначе никога не върша нещо, без да знам защо. В този случай ще постъпи противно на това мое основно правило, защото знам колко много благодарност ви дължа.

В тези думи лежеше потвърждението, че с чисто женска интуиция жената на Халеф бе проявила предпазливостта да не му съобщи нищо за събитията от последните часове. Това беше добре. Сега Ханнех ми каза:

— Ти чуваш, сихди, че съм подготвила всичко и понеже Халеф ми каза, че вие също сте готови, няма защо повече да чакаме.

— Да, можем веднага да направим една проверка дали ще настъпи очакваният от теб резултат.

— Аз не се съмнявам в това, сихди. Можем да тръгваме.

— Можем? И себе си ли имаш предвид?

— Да. Планът произхожда от мен и аз желая да присъствам, когато моите мисли се превърнат в реалност. Имаш ли нещо против?

— Всъщност да. Това, което възнамеряваме, не е женска работа, но не искам да ти отнема удоволствието. Обещавах ли ми да е за последен път.

— Обещавам ти.

— Погрижи се за факлите, Халеф! Десет хаддехидни да останат заедно с Кара бен Халеф и да пазят онези, които лежат там при огъня. Другите ще дойдат с нас. Да си вземат само ножовете, пушките ще им пречат. Моята карабина ще бъде достатъчна да държи далеч от нас евентуалния нападател. Аз с Ел Мюнеджи и ти с Ханнех ще вървим напред, другите ще ни следват и ще правят само онова, което им кажем!

Малко по-късно бяхме на път. Халеф водеше своята Ханнех за ръката, аз — слепаца. Хаддехидните ни следваха с тихи стъпки. Странно беше това начинание и аз изпитвах известен страх. Подобна идея можеше да дойде само от персона, намираща се в непосредствено съприкосновение с природата като нашата Ханнех, но все пак беше хитро и умно пресметната. Надеждата се крепеше върху суеверието на бени кхалид и понеже знаех колко е голямо при бедуините, нямаш причина да приема, че при това племе ще е по-малко.

Пристигнахме на мястото, откъдето преди малко бях наблюдавал с Халеф бедуините, и видяхме, че междувременно промяна не е настъпила. Всеки хаддехид получи своите указания. Те застанаха зад нас в мрака, очаквайки мига, в който ще получат заповед да се втурнат напред.

Пред тях стоеше Ел Мюнеджи. Лицето му не беше насочено натам, накъдето би трябвало да върви, а малко надясно. Защо? Който е вървял през някоя гора без пътища и е стигал отново до мястото, от което е тръгнал, навярно знае защо пътят му описва кръг. Това може да се случи и на някой участък без пътеки в пустинята, прерията, ако слънцето е скрито, няма звезди и човек не познава признаците, по които може да определи посоките на света. Линията, по която се движи, винаги ще

бъде насочена малко наляво, тъй като при повечето хора крачката на десния крак е малко по-дълга от тази на левия. Така тялото се извърта все по-наляво, докато човек е убеден, че върви в права посока. Всеки бедуин знае колко е трудно дори само в продължение на половин час да се движи право като по конец, ако няма естествени знаци за посоката.

Последицата показва, че предположението ми е било правилно. Слепецът запази досегашното си положение за кратко време, през което отидохме с Халеф зад скалите да запалим двете факли. Това стана много бързо, защото те горе бяха разнищени. Веднага щом пламнаха, скочихме обратно при Ел Мюнеджи и ги тикнахме в ръцете му с указанието да върви все направо и да ги държи далеч от себе си. Той го стори и тръгна с бавни крачки.

Предаването на факлите бе станало толкова бързо, че от бивака на бени кхалид е могло да бъде забелязано само като внезапно пламване на две светлини. В началото се създаде впечатление, сякаш слепият върви твърде надясно, което подтикна Халеф към угрижената забележка:

— Сихди, слепецът ще мине между хората и камилите, а това ще ни донесе само половинчат успех. За да е пълен, бени кхалид трябва да го видят да върви към тях.

— Безпокойството ти е напразно — отговорих аз. — Той постепенно ще се насочва наляво. Само внимавай!

Както казах, така и стана. Линията, по която слепецът вървеше, се извиваше сякаш по наше желание лека-полека към най-близкия огън на бедуините. Правилно бях преценил.

Що се отнася до бени кхалид, пламъците в първите мигове на горенето, изглежда, им бяха убегнали, но Ел Мюнеджи не беше направил и два-сет крачки, когато се появиха първите признаци на успеха. Най-напред чухме няколко високи вика и после видяхме, че бедуините скочиха. Два така внезапно изплували в мрака пламъка! Какво беше това? Какво трябваше да означава?! Може би си помислиха за нас, за меканците и своя шейх. Но от каква причина можеше да хрумне на някого от споменатите хора да тръгне от кладенеца насам по този озадачаващ начин? Бени кхалид стояха в нямо очакване. Колкото повече приближаваше слепецът към тях, толкова по-ясна ставаше фигурата му. Високо изправената снага и бавните, тържествени стъпки не пропуснаха своето въздействие. Бедуините се стъписаха. Достопочтеното лице, дългата и лъскава сребристая брада изпъкнаха все повече. Към това се добавяше стелещото се на вълни одеяние на стареца, което допринасяше за призрачния му вид къде-къде повече от, примерно, един европейски костюм. Пламъците на факлите трепкаха и тъмночервени светлини се сменяха със стрелкащи се сенки, сякаш бе съпровождан от танцуващи джинове. Стъписването нарастна и се превърна в страх. Сега те разпознаха лицето му и настъпи решителният миг за успеха на нашето намерение. Ако арабите овладееха страха си и го заловяха, щяхме да станем за смях.

Откровено признавам, бях почти убеден в провала. Не така стояха нещата с хаддехните, които от напрежение не смееха да дишат и бяха готови да се впуснат напред.

— Става, отлично! — нашепна Халеф на своята Ханнех и на мен.

— Да, може би! — пригласи тя. — Внимавайте! Само още миг и ще търтят да бягат.

Аз все още се съмнявах. Но „най-добрата от всички жени“ се оказа права, защото от огньовете се разнесоха викове:

— Ел хаял, ел хаял! (Призрака, призрака!) Аллах да ни закриля! Бягайте!

Всички налични крака, които не бяха вързани, се раздвижиха по най-бързия начин и само след няколко секунди не можехме да видим и един-единствен бен кхалид. Сега хаддехните се стрелнаха напред начело с Халеф. Аз ги последвах, но по-бавно. Ханнех всъщност трябваше да остане, но успехът на нейния план така я беше

въодушевил, че забрави наложената сдържаност. Раздвижи се чевръсто и ми подвижна:

— Бързо, сихди! Спри Ел Мюнеджи, иначе ще падне в огъня!

Съветът не беше неуместен. Вслушах се и застигнах слепеца, когато му оставаха само десетина крачка да направи, за да бъде дрехата му обгърната в пламъци. Едва го бях спрял и Ханнех също вече беше тук. Взех факлите от ръцете на стареца. Предадох ѝ го и помолих:

— Отведи го назад до мястото, където стояхме! Не бива да ни се пречкате тук на пътя.

Тя хвана слепеца за ръката и се отдалечи с него. Докато говорех с нея, бях забучил факла в пясъка и взел за стрелба многозарядната карабина, за да сплаша с чест огън евентуално завърналите се бедуини. Но те вероятно бяха избягали толкова надалеч, че не можеха точно да различават какво става тук.

Първата работа на хаддехидните беше да освободят войниците. Те скочиха.

— Да можехте да си върнете сега камилите — каза им Халеф. — Ама в тая тъмница няма да можете достатъчно бързо да ги откриете.

При тях имаше един подофицер, който отвърна:

— Ние знаем къде са. Първата редица там при скалите. Другите са на бени кхалид.

— А оръжията ви?

— Намират се заедно с всичко, което още ни взеха, в скалния процеп край кладенеца. Отведоха ни там веднага след пленяването ни.

Застанал до Халеф, аз се осведомих:

— В състояние ли сте въпреки тъмнината да намерите това място?

— Да.

— Вземайте си тогава камилите и идете после да си приберете нещата! Тук виждам два чувала с камилска тор за огъня. Вземете ги! Ще ни бъдат необходими.

Те го сториха и отидоха после да потърсят камилите си. Аз и Халеф останахме още известно време, без да се мерне някой бен кхалид. След това стъпкахме огньовете, всеки взе по една от все още горящите факли и се върнахме при Ханнех, която стоеше с Ел Мюнеджи отново при скалата. Почакахме малко и войниците пристигнаха с животните си. Накарах подофицера да ми опише местоположението на скалния процеп. Разбрах, че от кладенеца не може да бъде видян, така че не беше необходимо да гасим факлите. Отправихме се под тяхната светлина заедно с камилите нататък.

Мястото се намираше откъм срещуположната на кладенеца страна. С приближаването видях скалите да се разстъпват на дълъг, но неширок процеп. Асакерите изчезнаха с факлите в него и скоро се върнаха с вещите си. Инструктирах ги да се разположат от северната страна на скалите и да чакат, докато отидем да ги вземем, но от юг и запад да сложат по един пост, за да се подсигурят срещу изненада. Заради Танил бен Шахид не исках веднага да водим войниците до кладенеца, защото сметнах, че ще е по-добре засега още да не знае за освобождаването им. После тръгнахме към нашия бивак и по път се разделихме в тъмното с Ханнех и слепеца, за да не бъдат видени от нашите пленници. Те отидоха при тяхното място за почивка.

Персиецът не беше дошъл с нас. Той седеше с Кара бен Халеф при огъня и ни уведоми, че по време на отсъствието ни Ел Гхани и шейх Тавил се държали изключително опърничаво. Смяташе за най-добре да намали тяхната граниеща с наглост самоувереност, като веднага пристъпим към съвещанието относно полагащото им се наказание.

— Да, това незабавно ще стане — отвърна с готовност хаджията. — Колкото по-рано дойде наказанието, толкова по-дълго ще действа.

В този миг се обади шейхът на бени кхалид:

— За наказание може да се говори само в смисъл, че аз вас ще накажа, а не вие мен.

— Забрави ли вече, че сега не трябва да говориш? — скастри го Халеф. — Щом толкова сърдечно желаеш да не бъдеш наказан, добре, няма да пречим на щастието ти. Ти няма да бъдеш наказан, а възнаграден и то с такава порция пердах, че ще трябва на няколко пъти да ти я сервираме. А ако още веднъж проговориш, без да си питал за разрешение, ще се погрижа това възнаграждение да се удвои.

Потупа по доста красноречив начин дръжката на камшика си и шейхът наистина сметна за уместно да си замълчи. А ние тримата седнахме да обсъдим тази работа, разбира се, така, че нито Ел Гхани, нито шейх Тавил да могат нещо да чуят.

Относно това, че бен кхалидът трябва да мине без наказание, постигнахме веднага единодушно съгласие. Но повече главоблъскане ни причини меканецът със своите придружители. Кхутаб ага искаше да ги отведе в Мешхед Али, където смъртта им беше в кърпа вързана. Но ние не можехме да го позволим, защото бяхме обвързани с даденото на шейха на бени кхалид обещание. Агата заяви, че ще се откаже да ги вземе със себе си, но няма да напусне това място, докато ограбването на светилището не бъде отмъстено.

— Та нали тъкмо това не можем да измислим — проплака Халеф. — Ти искаш най-строго наказание, сиреч наказание по тяло или даже живот, а това е против нашето обещание. Де да не бях го давал!

— Успокой се, скъпи Халеф! — обадох се аз. — Тази грешка не може да се оплаква от самота, тя се намира в добра компания. Да, когато шейхът на бени кхалид беше първия път наш пленник, ти пожела да го освободиш само срещу нашия приятел Кхутаб ага. На мен той щеше да даде и войниците.

— Сега ние ги имаме.

— Е, да, сега. Това не е извинение. Но да оставим упреците! Касаете се за строго наказание, но нито по тяло, нито по живот. Да не би по имущество? Та Ел Гхани няма нищо у себе си. По чест? Такава той не притежава. Другите видове наказание, които бих могъл да предложа, изискват време, с каквото ние не разполагаме. За свой срам трябва да призная, че не знам какъв съвет да дам.

— Аллах, Аллах! Кара бен Немзи ефенди веднъж да не може да даде съвет! Сега ще настъпи последният ден.

— Не се шегувай! За мен работата е сериозна — укори го персиецът. — Ако се върна в Мешхед Али, без да водя крадците, трябва поне да мога да кажа, че са наказани съобразно големината на тяхното престъпление. Но вашето обещание прави това невъзможно.

— Не се гневи! — помоли Халеф. — От всяко трудно положение има път за излизане, значи и при това. Тук наистина се иска мъдрост и аз за щастие знам мястото, където трябва да я потърся. Онова, което човек не може да намери в селямлъка⁹⁴, трябва да потърси в харемлъка⁹⁵. Щом Кара бен Немзи не знае какъв съвет да даде, ще отида при Ханнех!

Скочи и бързо се отдалечи, убеден, че Ханнех ще помогне. И правилно! Когато след кратко време се върна и зае мястото си с изпълнена с блаженство усмивка, каза:

— Не се излъгах, защото Ханнех, умното олицетворение на цялата разумност, веднага беше готова с помощното средство... То се казва бастонада. Не е ли грандиозно?

— Не! — отвърнах аз. — Можеш да бъдеш сигурен, че Кхутаб ага и аз вече сме помислили за бастонадата.

— Но не по правилния начин! Вие сте разсъждавали така: „Меканците не бива да бъдат наказвани по тяло и живот. Бастонадата засяга тялото и ако се въздадат много удари може да се окаже смъртоносна. Следователно не може да бъде употребена.“ Нали такива са били мислите ви?

— Поне моите, да.

— Това е погрешно. Ханнех го разбира много по-добре. Отговори ми на въпроса, който ще ти задам от нейно име! Ако бастонадата не убие, наказание по живот ли е?

— Не.

— По-нататък! Къде се въздава бастонадата?

— По ходилата.

— При това положение тялото наказвано ли е?

— Да, защото стъпалата са част от тялото.

— Не! Те са част от крайник, но не от тялото на човека. Не гласи ли нашето обещание, че меканците няма да бъдат наказани по тяло и живот?

— По тяло и живот — заявих сериозно, макар неговият начин на разсъждение вътрешно да ме забавляваше.

— Е, добре! Значи Ханнех има пълно право, като казва: „Ако въздадете бастонадата на Ел Гхани така, че да не умре, няма да престъпите обещанието си, защото той няма да я получи по тялото, а по ходилата на неговите нозе, които са част от крайник, но не от торса, от тялото му.“ Е, сихди, какво мислиш сега? Не се ли възхищаваш от логичността на ненадминатите женски мисли, които отидох да почерпя от моя тахтиреван?

— Да, отдавам им своето възхищение.

— Хубаво! И понеже възхищението означава също признание, то в тази дума е залегнало и съгласието, което навярно и ти, о, Кхутаб ага няма да ми откажеш.

Персиецът даде с охота одобрението си:

— Благодаря ти, хаджи Халеф, от все сърце! Тези крадливи осквернители на светилището толкова повече подлежат на наказание, защото извършиха престъплението в качеството на наши гости и претенции на великия шериф. Ето защо се разбира от само себе си, че ние няма да вземем решение за някоя лека степен на бастонадата.

— Такова нещо на ума няма да ни дойде — присъедини се към мнението му Халеф. — Колкото се може повече, това правило трябва да ни ръководи при определянето броя на ударите.

— Много право, колкото се може повече! Най-много трябва да получи Ел Гхани, защото той е инициаторът на престъплението и същевременно най-злостният от всички. След като по този пункт сме единодушни, моля те, хаджи Халеф, да кажеш какво количество ще отредиш за всеки поотделно.

— Това, дето го искаш от мен, е трудно да се даде. Колкото се може повече, но нито един не бива да умре. Аз предлагам значи първо една пробна бастонада, с която да разберем колко удара всеки от тях може да издържи. След като знаем това, после ще ни е по-лесно да определим броя на ударите.

— Това е вярно — усмихна се баш насир. — За съжаление този опит ще доведе и същинското изпълнение на наказанието, защото иначе ще трябва да чакаме твърде дълго излекуването на ходилата, а ни не разполагаме с необходимото време.

— В такъв случай пробата ще представлява и окончателното изпълнение, като налагаме всеки чифт ходила дотогава, докато видим, че тяхното доволство е стигнало най-високата си степен. Ти какво ще речеш, сихди, по въпроса?

— Давам съгласието си — отвърнах аз, тъй като тази присъда оставаше открита възможност да се намеся.

— Благодаря ти — грейна в усмивка хаджията. — Вече си мислех, че твоята позната мекота ще повдигне глас срещу нас, взели това както справедливо, така и мъдро решение. И тъй, ние се спогодихме и сега се пита само кога да бъде подхванато наказанието. Аз съм за: „Веднага!“

— Аз също — обяви баш насир.

— Аз не — отвърнах аз.

— Защо? — попита Халеф.

— Защото сега ще липсва необходимия ефект. Наказанието трябва да бъде изпълнено посред бял ден и пред очите на всички воители на бени кхалид.

— Това е вярно — похвали ме хаджията, без да си каже, че може да правя предложението по някаква тайна причина. — Сега ти си точно такъв, какъвто винаги съм желал да бъдеш. За мое най-голямо съжаление често си бил на мнение, че „Божие подобие“ не бива да бъде оскърбявано с пердах. Но аз ти казвам, за един човек, който се е отрекъл от това подобие, тоягата представлява единственото правилно наказание. Много зависи как е бил престъпен законът и аз съм убеден, че много насилия и безсрамия нямаше да бъдат извършени, ако съответните мискини отнапред знаеха, че тоягата ще е неизбежна последица. Да, ще изчакаме до заранта! Но сигурно няма да имам нищо против, ако още сега им съобща колко любезно сме се погрижили за сутрешното им развлечение?

— Можеш да го сториш. Няма да ти попреча.

Дребният шейх се надигна от мястото си и обръщайки се към мянците, заговори със силен глас, за да може да бъде разбран и отсреща от Ханнех:

— Вие видяхте сега да се събира Макхаме хахим акбар ес Сахра⁹⁶, състоящ се от трима светлейши съдии. Тези знатни и извисени правови учени, при които предпочитание към личността няма, проникнаха с погледа на своя остър ум до нравствената дълбина на извършената от вас кражба. Те така пълно прозряха моралното падение на вашите сърца и величината на наказуемото деяние, че вината ви лежи пред тях в цялостната си обхватност. И понеже всяка вина трябва да бъде изкупена, аз идвам с дружелюбие към вас, за да сложа в сърцата ви произнесената присъда. Ние решихме именно да врежем незаличимо по ходилата ви спомена за ограбването на Канс ел Адха. Гравирането на възпоминателните знаци ще започне с пълна сила при сипване на утрото в присъствието на всички войни на хаддехидните и бени кхалид. Ние сме убедени, че ще го приемете с необходимата дълбочина на чувствата, за да можем, както е желанието ни, и по-късно, отдалеко, да останем в най-красива духовна връзка.

След това направи радушен поклон и си седна. Мянците останаха изпървом безмълвни. Трябваше по-напред да превъзмогнат въздействието на чутото. Не толкова тих беше шейхът на бени кхалид. Той гневно избухна:

— Какво ви скимна! Да не би кражбата, която ви служи само като предлог да забогатеете, да е вече доказана? А и дори да беше такъв случай, вие най-малко сте хората, притежаващи право да произнасят присъда. Също така дадохте дума, че на моите гости и приятели, намиращи се под моя закрила, няма да се случи нищо нито по тяло, нито по живот. А който не съдържа подобно обещание, е хаймана. Бастонадата при всички случаи е невъзможна.

Халеф отвърна снизходително:

— Ти заприказва неподканен, наистина, но аз милостиво ще оставя засега камшика затъкнат. Ние съдържае думата си, и то точно. Повече не можеш да искаш. Бастонадата ще бъде изпълнена по ходилата и няма да бъде смъртоносна, значи няма общо с тяло и живот.

— Това е лъжа! Стъпалото принадлежи към тялото.

— Ако твоето тяло има ходила, то това е изключение, което аз с удоволствие ще уважа. Затова ти няма да получиш бастонадата. Ние внимателно ще прегледаме мянците. Намерим ли, че имат строежа на обикновени хора, сиреч имат ходила не на тялото, а на краката, безусловно ще преминат във властта на определеното ми наказание.

— Това са извъртания! Обръщам ти внимание, че притежавам достатъчно сила да взема гостите си под закрила.

— По кой начин?

— Помисли за войните ми!

— С голямо удоволствие. Тъкмо за тях си мисля сега, а именно че са безсилни срещу нас, защото ти си ни заложник.

— И за асакерите! Ще наредя да ги застрелят, веднага щом някой от гостите ми получи удари.

Халеф се наведе към един от седящите наблизко хаддедихни и му даде тиха заповед. Понеже хаджията беше до мен, чух думите. Човекът трябваше да доведе асакерите. По същото време се появи един от разставените постове. Доложи, че е дошъл един бен кхалид с важна новина за своя шейх. От предпазливост говореше с толкова снишен глас, че никой неканен не чу думите му. Хаджията му даде също така тайно указанието:

— Кажи на бен кхалида, шейх Тавил е много ядосан, дето го безпокоят, и желае до заранта да го оставят на мира. Тук всичко е наред и пратеникът може да си върви.

Хаддедихнът се отдалечи. Междувременно меканците възвърнаха говора си. Заради камшика на Халеф те не се осмелиха, наистина, да отправят оплакванията си директно към нас, а ги подхвърлиха на шейх Тавил, но думите определено трябваше да бъдат чути от нас. Ето че те из един път притихнаха и отправиха погледи към западния ъгъл на скалите, иззад който се появи изпратеният хаддедихн с войниците. Всеки от тях беше нарамил пушката си и водеше камилата си за поводата.

Заслужаваше си да се види лицето на нашия дребен хаджи, наблюдаващ с едва сдържана наслада въздействието, което появата на асакерите оказва върху шейх Тавил и меканците. Бяха смълчани и с широко отворени очи следяха войниците, които отидоха до отреденото им място.

— Е? — попита най-сетне Халеф шейха. — Нали се канеше да ги застреляш. Ето ги. Стори го!

— Ийл'ан дакнак! (Проклетата да е брадата ти!) Ти си един измамник отвътре и отвън. Не желая повече да си имам работа с теб.

Който познава вниманието, с което Халеф се отнасяше към своята доста оскъдна на косми брада, може да си представи колко силно докачен се почувства. Той измъкна рязко камшика, просече със свистене въздуха и отговори гневно:

— На драго сърце ти вярвам, че не искаш да си имаш повече работа с мен, защото въпреки твоята висока колкото баир глупост не може да не съзнаваш, че изгуби играта. Що се отнася до брадата ми, никой не може да я опозори. А твоята при следващата ти хулна дума така ще ошмуля от лицето с курбача, че косъм няма да остане. С вас свършихме до утрото. След събуждането утринният ви поздрав ще бъде бастонадата.

Тези думи се отнасяха за пленниците, но и за нас беше време наистина да помислим за спане. Трябваше да се подсигури срещу бени кхалид. В тази връзка Халеф даде на караулната служба, в която щяха да участват и войниците, толкова точни заповеди, че от изненада не можехме да се опасяваме. Горивен материал, ако се отнасяхме пестеливо, имаше достатъчно в наличност, за да подсигури поне донякъде светлина за поенето на камилите. Заради събирането на водата това щеше да продължи с паузи през цялата нощ.

Халеф, Кара и аз отидохме да вземем конете си и ги отведохме отсреща при тахтиревана. Тук щяхме да легнем за закрила на Ханнех и Ел Мюнеджи. Персиецът дойде след нас и ние нямахме нищо против да остане. Вързопата със „Съкровището от крайници“ беше взел под грижовен надзор.

Ел Мюнеджи седеше с облегнат на скалите гръб и спеше. За удовлетворяването на неговите физически нужди Ханнех се бе погрижила вечерта. Храна поел малко, но вода вземал по-често. Почти цялото време, изключвайки „факелното шествие“ до бени кхалид, прекарал в своята полусъница и постоянно пушене. Както ни осведоми на другия ден Ханнех, никак не било удобно за нея толкова често да му дава огън. Тютюн и кибритат⁹⁷ имала достатъчно, наистина, но тъй като припламването на клечките не бивало да бъде видяно отсреща при нас, била принудена да извършва запалването зад носилката и сама да прави първите дръпвания. С риск да бъде упрекнат в бързливост, ще направя издайническата забележка, че бедуинските жени

не са съвсем неопитни в паленето на чибука, а Ханнех в никой случай не стоеше в тая работа по-назад от своите съплеменнички. Стара, много стара и пропита с никотин беше лулата на слепеца, ала изпълненото с милосърдие женско сърце умее да преодолява такива препятствия.

7. Везните на справедливостта

Както обикновено преди лягане помилвах врания си жребец, казах му обичайната сура в ухото и се увих после в хайка да спя. Но това намерение засега нямаше да успее, защото тъкмо многовъзпяваният ефенди Морфей се промъкна край тахтиревана да ми затвори очите, Ел Мюнеджи се размърда и започна да си говори по странен начин, все едно че чувах гласа на сънena птица. Тези тихи, откъслечни звуци бяха последвани от полугласни, по-добре свързани думи.

— Той е тук...? Да, слушам те... ще му кажа... ще тръгна с него... води ме само...!

Слепецът отдели гръб от скалата, раздвижи търсецо глава на две страни и попита:

— Тук ли е хаджи Акил Шатир ефенди?

— Да, тук лежа — отвърнах аз.

— Нека душата ти сега не заспива! Един лъч ще се спусне от небето, трябва да те намери подготвен, отвори му своя вътрешен мир и го приеми с благодарност.

Как звучеше? Беше свързана реч. Беше неговият глас и все пак сякаш не неговият.

— Стани! — продължи той. — И ми помогни да се изправя и аз! Трябва да те вода.

— Накъде? — попитах, като отметнах хайка и се надигнах.

— Не знам. Не питай! Ще видиш.

Подадох му ръка и го изправих.

— Ела, следвай ме!

Докато изговаряше тази подкана, той пусна ръката ми и напусна мястото с твърди, сигурни крачки. Другите се бяха събудили. Станаха.

— Сихди, бива ли и аз да дойда с теб? — прошепна Халеф.

— Да.

— А аз? — попита тихо персиецът.

— От мен да мине. Кара трябва да остане при майка си.

Ел Мюнеджи вървеше пред нас, без някой да го води. Навлезе в пустинята. Стойката му беше изправена, всяка негова крачка — сигурна и решителна, сякаш вървеше по отъпкана пътека. Сякаш не бе тъмна нощ, а светъл ден, и той не беше спял, а зрящ. Следвахме го с удивление.

Вървахме в приблизително северна посока, към следващия скален остров, който се възправяше пред нас като наситена тъмнота в слабия зрак на звездите. Той не се отклони от него и не спря, а започна да изкачва стръмнината бавно и толкова уверено, както аз, зрящият, едва ли бих могъл да го направя посред бял ден. При това използваше за запазване на равновесието само едната си ръка. Другата постоянно държеше така, сякаш някой, когото не виждахме, вървеше до него и го бе хванал за тази ръка. При високите крачки дори създаваше впечатление, че е дърпан. Можех ясно да виждам тези неща, понеже се намирах непосредствено зад него. Халеф и персиецът ме следваха. Най-изненадващото беше, че ние тримата често се препъвахме и подхлъзвахме в тъмнината, но слепецът — не. И нагоре не водеше никакъв път, защото навярно кракът на човек още не бе докосвал тази висока скална група. Имаше места, където трябваше да прибягвам към помощта на ръцете и да се задържам, Ел Мюнеджи не го правеше. Беше ми непонятно.

Когато стигнахме, ние спряхме най-напред да успокоим ускореното от изкачването дишане, Ел Мюнеджи — не. Той се помоли тихо, после посочи една намираща се пред нас по-издигната част и каза:

— Седни на този камък! Аз ще остана прав, защото само тялото се уморява, но духът не познава отслабване на своята сила, и не моето тяло, а моята душа ще чуеш сега да говори.

Откликнах на поканата, Халеф и баш насир седнаха до мен. Известно време старецът стоя неподвижно, леко наклонил глава настрани, сякаш се заслушваше в далечината. Намирахме се в необичайно напрежение. Сега започна:

— Приемете моя поздрав, пилигрими на тази земя, приемете го на езика на вашия свят! Ако ви говоря по нашия начин, нищо няма да доловите, защото ушите ви имат възприемане само за звука. Но ние не говорим със словесни излияния, не, нашето слово е делото.

Заслушахме се удивено, защото това не беше гласът на мюнеджията, а съвсем друг. Бях слушал имитатори на гласове, чиито постижения определено бяха отлични, но едва ли някой от тях бе в състояние не само гласа, но и неговата изразителност да промени. Ако не го виждах да стои пред мен, щях да бъда убеден, че ни говори друга личност. Той продължи:

— Отправете погледи нагоре към небесния шатър! Над и зад вас се намират звездите на Херкулес, вдясно са съзвездията Орел и Делфин, вляво — Змия, а пред вас — Змиеносец, Ра'с ал Гхул (Алгол); на Персей и стотици светове, които вие различавате само като дребни точки. Над тях се претегля Саман игхриси, (Млечния път) състоящ се от неизброими небеса, всяко от които води в друго, ново небе. Така поглеждайте от вас към всички страни навън и навътре в милиони и милиарди вечности и въпреки всичко считате своето нищожно земно знание за достатъчно умно да открие Господаря и Създателя на тези светове в последното, най-велепното от небесата. Казвам ви, няма небе, което да е последно. Както всички тези небеса образуват само едно-единствено, така и Господаря не бива да се търси само в него, нито в някое особено. И ако вие не го намирате в съсредоточието на вашия земен небосклон, то напразно ще го търсите там, в онези небеса. Вие не го намирате нито тук, нито там, защото отваряте погрешни очи, но истинските държите затворени. Търсите го така, както се стремите към опознаването на земните неща, а именно с очите на вашето оскъдно знание. Очите на вярата обаче държите затворени за него.

Направи пауза. Досега беше говорил с пълен глас, сега продължи, както когато човек иска да говори проникновено, със снишен тон:

— Имам да ви кажа нещо небесно. Дарете ми вниманието на вашия дух и вашето сърце! Вие разграничавате човека на тяло, душа и дух, говорите за глава и сърце, за разбиране, усещане, различаване и искане, за разум, разсъдък и чувство. Ако можехте да се видите, както аз ви виждам, както моето око прозира всяка вътрешна фибра на вашето тяло, всеки скрит порив на вашия дух, щеше да ви стане ясно колко погрешни са тези разграничения. Духовният човек не може да бъде разчленяван като тялото. Неговата активност не се формира от отделни сили и способности, както е при тялото — с ръце и крака, очи и уши. Дори когато класифицирате тази дейност според нейните различни методи и направления, вие си служите с погрешни имена. Както няма граница между Божието всемогъщество, всезнание и вселюбов, защото Бог е единен, така и при неговото подобие — Човека, мисленето, усещането, искането са неотделими едно от друго, защото духовният човек също е единен. Но аз ще трябва да се нагодя към вашите обичаи, иначе няма да ме разберете: Слушайте и си отбележете точно какво ще ви кажа сега! Човекът е създаден за поклонник на земята, за да стане обитател на небето. Той трябва да сее тук, за да може да жъне там. Трябва да отваря очите си тук, за да бъде зрящ там. Трябва да учи тук, за да издържи изпита там. От неговата работа тук зависи неговото възнаграждение там, защото делата му ще го последват Отвъд. Който робува тук на дейността си, а не твори непрестанно за небето, ще влезе в онзи живот с празни ръце и ще бъде отпратен. Не говорете за свое удобство: „Щом се пазя да върша зло, значи трябва да стана блажен!“ Който само се пази да не се омърси от работата, който живее тук само от Божията милост както някой ленив син от богатството на баща си, той не придобива нищо за Вечността и един ден ще пристъпи като просяк пред Божия трон. Но Отвъд просяка го отпращат, защото който тук се нуждае от състраданието на

Бога, за небето от него не му остава нищо. Ето така земният живот е една подготовка, за големия бъдещ изпит. Шатрата, която разпъваш тук като поклонник, е мисал⁹⁸ за къщата, която те очаква в онзи живот! Ти трябва да я построиш тази шатра възможно по-здраво и сигурно, да я украсиш и разхубавиш с дарбите, които са ти дадени. Трябва да се запознаеш с всичко, което земята предлага. С усърдие да изучаваш силите и законите, с които Бог управлява тук. С постоянно внимание да следиш явленията на земната природа и развитието на човешкия род и да не пропуснеш да внесеш своя дял за прогреса. Но същевременно никога не бива да забравяш, че тук живееш само в една лека шатра, която Бог, Господарят, всеки миг може да развали, за да те повика горе в дома на Отца.

Той направи тук пауза, по време на която нещо тихо си шепнеше. После отново заговори високо:

— И тъй, твоята дейност е разделена между тук и там. Трябва да се стремиш и към земните, и към небесните познания. Земните ще ти бъдат необходими за кратко време, но небесните — за Вечността. Те следователно са безкрайно по-важни. Но с печално заслепление вие постъпвате тъкмо наопаки. Работата, сякаш земята и тукашният ви живот са с вечна продължителност, а Отвъдното е само един лъжовен сън. И кой е виновен за това? Само вашето заслепление, което ви пречи да съзнаете, че има два вида познание. До познанието на Земното ви води вашата наука, познанието на Отвъдното ви предлага само вярата. Всеки отделен учен се гордее със своята малка земна наука, а гордостта на всички учени, които е имало и има, събрана наедно, доставя градивния материал за зида на надменността и самонадценяването, с който сте се оградили. Вие стоите зад този зид като пленници на вашата наука и вече не можете да погледнете — той се издига все по-високо — над него към далечината. На малкото кръгло късче небе, което можете да видите над себе си, не обръщате внимание. Та нали вашата ученост толкова лесно може да разложи въздуха там горе на съответните елементи и струящата отгоре светлина с парченце стъкло на нейните съставни цветове. Но осъзнайте, че и това все още принадлежи към земното познание и няма никаква връзка с небесното! И дори да успеете да изследвате до центъра слънцето и кръжащите около него планети, това няма да е и една крачка към познанието за Отвъдното. Изкачете се с вашата наука още по-високо, извън орбитата на слънцето... може би и това ще ви се удаде, но вие все още си имате работа с материя и сила, душата ще остане за вас неизследвана. Пред Отвъдното вашата ученост се смаява и чезне, защото тук нещата опират до небесното познание, към което води само вярата. Знаеш ли какво е вяра?

Той изрече този въпрос с подсилен тон и отправено надолу към мен лице, сякаш очакваше отговор. Ето защо казах:

— Вярата е духовното виждане на онова, което телесните очи не съзират.

Ел Мюнеджи нито се съгласи, нито оспори, а продължи, сякаш не беше ме чул:

— При вас тази дума няма пълното значение на понятието, което трябва да изрази. За това, което е вярата, никой земен език няма обхващаща пълния смисъл дума. Думата „вяра“ при вас означава упование без фактическо доказателство. Но при тези, които не живеят в земни тела, вярата означава изключващо всяка заблуда убеждение. То се крепи на най-тясно единение на вярващия с обекта на тази вяра и затова не е резултат на изследване. По тази причина вярата стои така безкрайно високо над науката. Мога да ви дам един пример, който да ви го обясни? Хаджи Халеф Омар, ти седиш тук пред мен. Любимата на твоето сърце, Ханнех, е твоя жена. Ти вярваш ли го?

Дребният хаджи бе така изцяло обърнат на слух, че му трябваше време да се опомни, преди да отговори:

— Разбира се.

— Тя живее при теб, храни се и пие с теб, грижи се за теб, сега пътува с теб през пустинята. Наистина ли е твоя жена?

— Аллах, Аллах! Горко на оня, който не иска да го повярва!

— Ти го вярваш, което означава, че го знаеш. Никая действителност не стои за теб така непогрешимо доказана както тази. Но ето че идва кадията⁹⁹ и изисква от теб доказателства. Трябва да удостовериш кога и къде сте родени, кои са били родителите ви, към коя вяра принадлежите, чии поданици се наричате и на кое място, по кое време и пред какви свидетели сте били съчетани в този съюз.

— Нека само посмее да дойде тоя кадия! Ще трябва да повярва, че...

— Не говори за вярване при него! — прекъсна го Ел Мюнеджи. — Убедителността според такива доказателства не може да се нарече вяра и за теб няма никаква стойност. Твоята Ханнех беше примерът, който исках да ви приведа. Ти си вярата, кадията е науката. Вярващият е свързан с истинска любов с Бога, познава го, живее в него, действа чрез него и заедно с него. Науката изисква от Бога изчерпателно документирано доказателство. Тя не го вижда, не го чува, не го усеща, защото не може да преодолее Земята. А когато някой път през зида проникне полъх от небето, ученият не е в състояние да разпознае неговият първоизточник и в своята обърканост говори за окултна наука. Но онова, което за него е скрито, за вярващите е открито. Науката може да си твърди, че единствено тя може да вижда, но има и очи, различни от нейните, бистри, остри очи, които никога не остаряват, които четат без очила в малката слънчева прашичка и без далекоглед в безмерните светове оощастливяващото слово на Божието откровение. Но колко такива очи има сред милионите хора, странстващи по земята? От съществуването на вашия род са дошли и са си отишли хиляди поколения, вярата е била за тях думата, която е при вас и до днешния ден. Намалва само броят на тези, за които тя е това, което трябва да бъде. Тя не е упражнявана. А орган, който не е упражняван, отслабва, закънява, полека-лека изчезва и накрая идва поколение, на което той изцяло липсва. Науката, познанието за земята, е предпочитана от прастари времена. Затова се развива. Неизброими са тези, които ѝ служат. Тя ги прехранва, подsigурява им непрестанна работа. Израства до исполински ръст, посяга дори към звездите. Въпреки големината на ограждащия зид нейните ратници я считат по-висока и от Бога. Познанието на Небесното не намира същите грижи, защото изискваните от него упражнения биват смятани за маловажни. Да, Божии чада има безчетни тълпи, но те са такива само по име. Понякога, разбира се, тук и там се появява живата вяра и веднага от нея излиза сила, която дарява потоци благословия. Но едва станала могъща, хората я превръщат в дума, в девиз за земни цели, в кървави надписи по знамена, които мъкнат от клане в клане, докато тя накрая рухне. На науката хората подsigуряват мир, макар да изготвя оръжия за битки, а вярата, тази мирна дъщеря на небето, която проповядва любов и помирение, превръщат в карикатура на самите себе си, навличат я в одеянието на омразата и я използват като повод за нови битки. Така правят от думата „Вяра“ противното на това, което трябва да бъде тя за човечеството, и клатят с подигравателна усмивка глава, когато някой се осмели да твърди, че тя води до висшето познание и е единственият път към истината. Но Всемъдрият дава вечни закони, които винаги съществуват и действат, които никога не престават да насочват и владеят също вашите въздигани в култ сили и материя, и тези закони са дадени на вярата за идната победа. Само я приемоте, както сте приели науката. Посветете ѝ същото усърдие, същата работа и енергия и скоро ще разберете, че тя е по-силна, по-могъща от нея. Защото науката е резултат на човешки стремеж, но вярата има Божи произход. Науката ви учи на естеството и взаимодействията на веществата, но вярата ви кара да гледате към Бога и ви води до общение с него. Не мислете, че науката владее повече територия от вярата! В безкрайното царство на вярата има повече провинции отколкото в преходните области на науката, само че последните се намират по-близо до земния начин на мислене от първите. Тези на науката са отбелязани по вашите книги, но на вярата тепърва ще бъдат откривани. Ако работите с преданост и въодушевление и

изследването на тези небесни територии, ще изострите душевните си очи, които досега са били затворени, опитът ви ще прерасне в познание и скоро ще съзрете онова, което е оставало скрито досега за вас. Човечеството е добре обучено в земните неща, но в небесните — не. Вържете здраво единия си крак нагоре към тялото и се движете занаят само на другия. Вързаният лека-полека ще се парализира, ще изсъхне и накрая ще откаже да функционира. Така Човекът куцука сега едноног в живота, подготвен само за земното странстване, но за пътеката на Отвъдното му липсва кракът. Упражнявайте се във вървене по Небесния път! Той не е толкова труден и еднообразен, както си мислите. В началото води, наистина, по неравни, каменисти участъци, но скоро стигате до поля, по-великолепни от които никъде другаде няма, а после ще ви се разкрие извисеното, сияйно велелепие, което се открива за вярващия поглед отвъд пределите на съмнението. Вие трябва да се радвате, разбира се, на постигнатите върху земята и за земята придобивки, защото битката с живота и успехите на духовното търсене закаляват също и душевната сила. Но пътят към Отвъдното ви предлага още по-възвишени радости, които при крайната цел се разрастват до блаженство и вечна наслада. И така, две са задълженията, за чието изпълнение ви е призвал Господарят. Вие трябва с всички придадени ви сили да творите за Отсамното и за Отвъдното. Но тези задължения всъщност не са две, а едно. Вие трябва в Отсамното да творите за Отвъдното. А колко много сте го правили досега! Отсамното така ангажира дейността на Човека, че той и сега още не познава Ес Сечме, Мястото на пресяването, което се намира между мига на умирането и Портата на Небето. Аз поглеждам във вашите сърца и съзирам в тях възжелание към светлината на Онзи свят. Аз нямам право да ви покажа онези селения, в които живее Бог със своите блажени, защото при блясъка на великолепието, очите ви ще ослепеят още от първия поглед, но до Мястото на пресяването, техния преден двор, мога да отведа вашите души. Трябва само да се поверите на моето водителство и в продължение на един кратък земен час да стоите пред откритото Отвъдно. Каквото видите там, си го отбележете за живота! Ще го направя, за да ви дам една представа за това, което може да постигне вярата, и където достъпът на вашата най-голяма ученост е во веки запретен. Защото, казвам ви, в Деня на Съда, който за покойните започва по-рано и продължава по-дълго, отколкото си мислите, всеки ще дава сметка не за богатството на своя дух, а единствено за съкровищата на своето сърце. Не между образован и неук, а между добър и зъл, между любов и злост ще се прави разлика. Сега аз ще покажа на моя приятел, чрез когото ви говоря, онова, което трябва да знаете. Той ще ви го казва и ако нещо не разбирате, ще можете да питате, но въпроси със земно любопитство ще остават без отговор.

Невъзможно е да се опише настроението, в което сега се намирах. Над нас — покритото с воал небе, по което можеха да се различат само звезди до четвърта величина. Около — нас пустинята, разстлана с тайнствената си смълчаност под зрака на тези звезди. Пред нас стои загадъчният мъж, който бе сляп за Отсамното, но зрящ за Отвъдното. А в нас се раждаше предчувствието за разбулването и осветяването на един неизследван досега мрак. Но къде се намираше това Място на пресяването, за което бяхме чули? Наистина ли при Отвъдното, или във въображението на един фантазиращ си, може би душевноболен човек? С какво щеше да е свързано обещаното разяснение? С една от най-важните наши догми или това просто щяха да са съновиденията на един нервноболен мохамеданин? Бях във висша степен напрегнат, а Халеф и персиецът сигурно не по-малко, защото като ориентация имаха повече възприемчивост за подобни положения от мен, хладно мислещия европейец.

— Ела! Ще те водя! — чухме мюнеджията да казва с досегашния странен глас, след което отвърна със собствения си, съвсем различен тембър: — Следвам те, Бен Нур, ангел на Аллах и учител на моята душа.

Ще си позволя, за да направя следващото по-лесно разбираемо, да разграничавам този Бен Нур от Ел Мюнеджи. Вярно, говореше само слепецът, но това, което чувахме,

беше диалог между две лица с толкова различно звучащи гласове, че при затворени очи можехме да се закълнем в присъствието на още един човек.

Мина известно време, едва смеехме да дишаме. Изведнъж чухме слепеца да извика със собствения си, уплашено звучащ глас: „Дръж ме, о, дръж ме!“ После отново стана тихо. Той стоеше както от самото начало високо изправен, вдигнал едната ръка до страната си, сякаш тя вече не държеше никого. Другата прекарваше по лицето си и движеше глава като някой, който удивено се оглежда.

— Пристигнахме. Сега остани до мен и кажи какво виждаш! Не се бой от нищо, защото аз съм при теб, и никой няма да посмее да приближи.

Слепецът изговори това с гласа на Бен Нур, след което отвърна със собствения си:

— Не се боя, понеже често си ми показвал странни неща, без нищо да ми е навредило. Зная, че при теб съм в безопасност.

Озърна се с оживени движения на главата и каза:

— Какво чудо! Къде ме доведе? Виждам предмети и хора, които все пак, не са предмети и хора. Всичко е оформено и се движи както на земята и все пак ми се струва, че тук нищо не е земно.

— Само кажи какво виждаш, после ще ти обясня! — повели другият глас.

След това мюнеджията вдигна ръце и продължи:

— Стоя на един висок, широк камък само с теб. Зад нас се простира един зид, чиято височина и краища не мога да различа. Той има множество тесни и ниски отверстия, през които непрестанно се появяват хора и идват към нас, за да се съединят в широка, плътна корона.

— Това е Ел Вида¹⁰⁰, зидът, от другата страна на който свършва земният живот при една от тези врати. Никой смъртен не може да спре пред него или чак да се върне, освен ако Бог не му разреши. Говори нататък!

— Пред мен се намира обширна пуста земя — подчини се слепецът на подканата, — ограничена от черна зееща бездна. Над нея има мост с ширина острието на бръснач.

— Това е Ес Сират, Моста на смъртта — обясни Бен Нур. — Минава над Ел Халак, Бездната на гибелта. Различаваш ли къде свършва?

— Да, виждам, но не така ясно, както бих желал. Това е някаква порта, която щя да видя по-определено, ако над нея не светеше огненият надпис „Към блаженството!“ Тъмни са ми също продълженията на страните ѝ, издигащи се от бездната. Но горе сияе някаква ведрина, която не може да произхожда от някое слънце. Като я съзерцавам, у мен се поражда неопишуема наслада и копнеж, който иска сякаш да ме повдигне и понесе нататък. Ала нозете ми са здраво залепнали за камъка. Не мога да тръгна, твърде тежък съм.

— Ти си толкова тежък, защото още принадлежиш към земята. Аз само за един час преодолях за теб валидния там закон за тежестта. Казвам час, защото тук, където се намираме, времето все още съществува. Вечността започва там при моста. Ти стоиш тук при Отвъдното, не в Отвъдното. Това е крайната точка, до която имам право да отведа твоята безсмъртна душа, тъй като тя все още трябва да носи земното си одеяние. Следователно ти стоиш тук между Времето и Вечността, не преди смъртта и не след смъртта, а в промеждутъка, и всичко, което съзираш тук, се случва с душата по време на умирането. Какво виждаш още?

— Виждам множествата души да се носят на вълни през зловещата, безмълвна пустош на смъртта към моста. Аллах да ме закриля и запази!

Последното изречение старецът изкряска високо, сякаш някаква опасност се бе втурнала внезапно към него. И разпери уплашено ръце, търсейки опора. След това ги свали успокоено и си отговори с гласа на Бен Нур:

— Бъди спокоен, държа те. Ти нарече времето на умирането, в което се намираш, тихо и безмълвно. Сега научи, че освен тихо отдадена раздяла има и друга. Говори!

— Надигна се буря, в която моята скала затрепери, мрачни облаци бяха шибани на откоси край мен, светкавици проблясваха, гръмотевици тътнеха. Чувах бойни крясъци и пукота на изстрели. Сега това отмина, но около мен се стеле мъгла. Не виждам вече нищо, но чувам гласовете на умиращите. Майки ридаят за своите деца, жени скимтят за мъжете си, скъперници крещат за богатството, което трябва да оставят, владетели за своите тронове, честолюбци за славата си. Отвсякъде се носят крясъци, писъци, вопли и плач. Ако слушам по-дълго, това и мен ще ме доведе до смъртта. Слава на Аллах! „Отче, в твоите ръце предавам своя дух!“, извика примирено един вярващ. Отново виждам множествата да се движат на вълни безмълвно и спокойно. По средата на пътя съглеждам някаква пътечка като тясно мостче, от двете страни на което стоят светли ангели. Тя е подвижна и толкова тясна, че хората могат да минават само поединично. Но никой не може да я избегне, всички трябва да минат по нея.

— Това е Ел Мизан, съдбоносните Везни на справедливостта. Те премерват всяко дело, всяка дума и всяка мисъл. И най-мимолетното от твоите чувства да полегне отгоре, те веднага ще ти кажат колко тежи то. Виждаш ли какво правят ангелите при тази пътечка?

— Един току-що пристъпи от тяхната редица и хвана за ръката преминалата по везните душа, за да я поведе към моста.

— Не само към моста, а по него до отвъдната страна. Тази душа е претеглена и е установено, че е достойна за Божията милост. Ето защо тя ще премине благополучно за ръката на своя лъчезарен водач Ес Сират. Но онези, които са премерени твърде леки, които гордо са парадирали на земята със своите достойнства, робували на дейността си, разчитали на своята мнима безпогрешност и поради това са пропуснали да извършат същинската работа, няма да намерят тук закрилник, а ще бъдат предоставени и тук на обичайното им себеупование. Ел Халак, Бездната на гибелта, стои отворена за тях, защото още тук, в часа на смъртта, не чак в отвъдното влиза в сила великият закон на Извечното правосъдие, че човек ще бъде наказан точно според това, което е съгрешил на земята. Не вярвай на мирните, кротко усмихващи се черти на някой покойник! Това е свалената одежда, по която не можеш да различиш при какви мъчения нейната притежателка, душата, се е разделила с нея. Смъртта не настъпва само с последната дума, която умиращият изрича, нито с последното движение, което околните забелязват. Никой земен не е в състояние да проникне до сънищата на мъките, които трябва да бъдат изтърпени, между тази дума или движение и истинската крачка към Отвъдното. Сега отправи очи към самите множества на минаващите! Виждаш как се събират и подреждат съответстващо едни с други, за да изминат на групи съдбоносния път. Кажи какво съглеждаш! Каквото не знаеш, ще ти го обясня. Мюнеджията отговори:

— Току-що се събра една голяма тълпа хора, които благочестиво вдигат ръце и смирено свеждат глави. Устните им се движат в молитва. Отпред носят знаме, на което може да се прочете думата „Диянет“¹⁰¹. Това са добри хора, които сигурно ще минат щастливо по моста.

— Лъжеш се. Допускаш да те заблуди носената отпред благочестивост, както са били измамани спътниците на техния земен живот. Това са обичайните посетители на Божия храм. Те не са се събирали за литургия. Просто са отивали там в определено време, с подходящите дрехи, но скришом са поглеждали наляво и надясно дали хората ги виждат. Изричали са своите молитви, слушали са думите на проповедника и са си мислели, че всичко това вече хиляди пъти са го чували и следователно го знаят също така добре както мъжа там при амвона. После са се връщали вкъщи с вдигнати глави, защото са изпълнили своя дълг и са принудили Бог да им бъде благодарен. Изисквали са от този Бог да впише в Книгата на живота мястото на блаженството, което много рядко са оставяли празно. По това небе няма

за тях място като заеманото на земята. Всички те ще, се сгромолят от моста в дълбоката бездна. По-нататък!

— Виждам приветливи хора да се събират около един стяг, който носи думата „Карам“¹⁰². По лицата им грее усмивка на благост, доброта и милосърдие. Стискат си ръце и изглеждат радостни, че са се събрали тук. Тях някой ангел ще преведе отвъд, съвсем сигурно.

— Не! Това са така наречените „добри хора“, благите, приятните, винаги радушните, благодетелните, милосърдните, възхваляваните заради своята човеколюбивост. Ти наричаш усмивката им блага и кротка, но везните там ще го окачествят като самодоволство. Тези благородни хора са били любезни само за да бъдат възславяни. Тяхната любов към ближния, тяхната благост притежават скрито скорпионово жило. За тях е било наслада с най-любезна физиономия и по време на най-добродушна реч с някоя дума дълбоко и тежко да наранят душата на ближния и да му отровят така живота. Те са знаели, че блясъкът на техните благодеяния ще се отрази върху тях и следователно не са се доказвали на други, а на самите себе си. Тяхната постоянна тактичност и вежливост е била само привидност, добра пресметливост, защото са знаели, че не е лесно да бъде отблъснато желанието на една такава обичливост. Това винаги сияещо външно благоволение и дружелюбие вътрешно е било вампир, който е умее максимално да изсмуква заблудените от тази ръка. Виждаш ли как дружината им се уголемява все повече и повече? Не се учудвай, защото към тях принадлежат всички онези добри приятели и приятелки, чиято лъскава преданост не е била нищо друго освен себелюбие. Те са използвали теб, влиянието ти, имота ти, изследвали са жадно всички твои слабости и недъзи, за да извличат от тях облага или да ги осмиват със себеподобните си. Загнезждали са се при теб като пустинни бълхи (*Sarcopsylla penetrans*), чието ухапване първо предизвиква приятен сърбеж, но после образува болезнени гнойни язви. Радвали са се по-високо от теб, когато ти си се радвал, но тайно са се пукали от завист! Привидно с дълбока печал са споделяли твоята скръб, ала тайно са изпитвали радост. Давали са ти с най-искрено съпричастие лош съвет и когато те е довеждал до беда, са съумявали да припишат вината на теб и вътрешно са ти се подигравали. Погледни ги сега! Как топло си стискат ръцете и лицата им сияят от радост към приятеля, но във вътрешността си всеки мисли, че той ще стигне отвъд, а те — не. За тези, които стоят под знака „Карам“, небето е затворено. Говори нататък!

— Приближава необозрима тълпа, която носи вимпел с думата „Хакк“¹⁰³. В нея са застъпени всички съсловия, защото виждам хора с високо и ниско положение, богати и бедни, учени и неуки, князе, служители, воители, търговци, занаятчии и дори просяци. Те приближават спокойно и благодушно, с твърда, сигурна крачка и непоколебим поглед. Увереността, че ще преминат моста със стегнат марш, личи у всички.

— Почакай, докато стигнат везните! Как различно ще гледат тогава и ще се влачат напред! — каза гласът на Бен Нур. — Те следват пряпореча на своите „права“, но имат предвид не човешките права, дадени им от Бога на земята, а измъдрените от самите тях. Те не са това, за което се представят, а точно обратното — нарушители и размирици. С думата „размирица“ имам предвид не съзаклатие срещу трона на земен владетел, а възбунтуване срещу Божиите и осветените от Бога човешки закони. По земята има непрекъснато бунт срещу тези повели — тук в тихо ровеща скритост, там във видимо, все по-разширяващо се брожение, другаде в открита, брутална агресивност. Хората се отучват да се подчиняват, всички искат да командват. Богатият изисква милостини за златото, просякът — подчинение на повелата за благодетелност. Работодателят се позовава на правото на своя предприемчив дух, своята търговска дарба, работникът — на стойността на своите умения и своите ръце. Величията на земята изтъкват привилегиите на своето потекло, другите издигат срещу тях своите лични достижения. Този тук иска с

блудкави думи подчинение на съхранени в хода на столетията организации, онзи там иска със същата речовитост, хората да се покоряват на изискванията на новото време. Изготвят се нови права и нови задължения, на които придават благозвучни имена. Така се говори за право на равенство в най-различни отношения, за право на свободна мисъл, работа, възнаграждение, съюзяване и побратимяване. Всеки застава в бойна готовност, за да брани правото, което счита за свое, без да прави сметка, че с тази защита накърнява вече други права. Така единият действа против другия, а същинската, действителната истина е, че всички не са прави. Защото според Божията воля Човекът има само едно-единствено право и само един-единствен дълг, а именно правото и дългът на любовта. Как обаче стоят нещата при вас в земния живот? Има ли и един човек, който да се откаже от правото на любовта? Не! Но колко малко са тези, които посвещават целия си живот, както именно повелява Бог, на дълга на любовта! Погледни ги онези, дето минават там! Всички те са крещели за справедливост, но не са давали справедливост, защото не притежаваха любов. Говореха и пишеха, караха се и ревяха за своите едни на други противоречащи, едни срещу други възправяни права. Недоволстваха срещу хората и Бога. Изискваха с патетични гласове справедливост от него, но му отказваха неговото право — вярата в него и любовта към него. И ето че сега пристигат дори тук със същите претенции — изискват блажеността като свое право. Поставят голяма удивителна след Божията справедливост и си нямат представа, че там на везните ще бъдат претегляни според тяхната вяра. Кои идват сега?

— Виждам красивия надпис „Мухаббе“¹⁰⁴. Онези, които крачат зад него, сигурно са предопределени за блажеността, защото ти нали току-що поиска любов. Различавам...

— Мълчи! — прекъсна го строго Бен Нур. — Тези, които минават сега, са били поклонници на идоли и лъжливи богове, повече нищо. Това са бащите, майките, познавали само един предмет на своята любов — сина или дъщеря си. Това са мъжете, обожествявали своите жени, и жените, прекланяли се пред своите мъже. Любовта, насочена само към едно лице, не е любов, а грозна, отблъскваща карикатура. Погледни майките, коленичещи като робини пред краката на своите дъщери, и съпрузите, отъпкани в прахта от горещо обичаните, обожествявани нозе! Най-дребното желание на боготворените устни ги пришпорва в галоп, докато за изпълнението на Божите повели, за благото на ближния едва им остава някоя бавна крачка. Как се стрелкат при всяка думица и как копнеят при най-малката раздяла! Как работят и се грижат, изцяло се отдават, жертват, докато обликът на тяхната душа напълно се размаже и разлее! Но за този, на когото дължат всичко, що им е дадено, на когото принадлежат за Време и Вечност, те ръка за подаване нямат. А когато той в своя свещен гняв сложи край на идолопоклонничеството им, изнемвайки от живота предмета на тази шутовщина, какви стенания и ридания могат да се чуят тогава и какво отчаяние, достигащо до желание за самоунищожение, може да се види! Който поставя по такъв начин някой човек по-високо от Бога, нека там при везните и по моста разчита на този човек, не на Бога. Това е непоколебимата справедливост, която превръща предмета на греха в средство за наказание. Сега погледни надолу към тези толкова обожествявани кумири! Те толкова дълго са били почитани и прислужвани, че това е започнало да им се струва саморазбираемо, и ето как изискват със самосъзнанието, че притежават удивителна достойнства, и по-нататък да им се възхищават и да бъдат обслужвани. Така стигат до високомерие и самопревъзнасяне. Понеже не са имали друго да правят, освен да бъдат обичани и обожествявани, те са станали физически и духовно лениви и все по-малко са били в състояние да изпълняват своите земни задължения и да се занимават с мисли за Отвъдното. Те са били обичани и гледани духовни мъртъвци. Силите им все повече чезнали, докато се превърнали в сенки на самите себе си, но все още продължавали да искат да ги боготворят. И сега крачат с гордото убеждение, че на небето им е

гарантирано място като на земята. Но те вече са се насладили на своите благини на земята, а кумири Отвъдното не познава. Нататък! Слепецът продължава:

— Приближава някакво бляскаво шествие, пред което е носен високо отдалеч видимият надпис „Ха'ихна“¹⁰⁵. Тези хора идват насам гордо, с величави крачки и победоносни физиономии. Чертите им изразяват съзнание за достойнство и извисеност. Те също, изглежда, принадлежат към различни класи. И макар да вървят бавно, виждам, че всеки се старае да излезе пред другите. Те трябва да са знатни господари, които сигурно не очакват да ги изкарат твърде леки.

— Да, на земята те са били властелини, властелини в различни области, но трябваше да се съберат на пътя към Везните на справедливостта. Там има князе, които са управлявали страни и народи, но не са могли и себе си да владеят. Има разни сановници, които не са били достойни за поверения им от Бога сан. Има големи учени, светили на науката, които са се считали за господари и самодържци в мъдростта и са се възпротивявали срещу разбирането, че всяко земно знание и познание е само временно прозрение, а единствено вярата води до истината и съвършенството. Там са пашите и султаните на мамона, които от своите горделиви престолни са заробвали и хвърляли във вериги безимотните, без да подозират, че самите носят веригите на най-окаяното робство, съществуващо на земята — изкованите от кюлчета злато пранги, задушавашите върви на кесията. Там са гениите, които са използвали своите прекрасни духовни дарби за борба срещу този, който им ги е дал. Също артистите, за които предупреждението, че истинското изкуство трябва да се стреми нагоре, е било смехотворно. Там са господарите на перото, литературата, вестникарските крале, които са си служили със своята велика сила само за собствени цели. Там са героите на фразата, ораторите на народа, говорителите на парламента, които са хвърляли в събранието своите модерни думи като експлодиращи бомби, без да ги е грижа, че един ден за това ще бъдат поразени от смазващата дума на Съдника, за която е писано: „Думата на Бога е като чук, който скалата разбива!“ Всички, които сега изброих, са поставяли своята наследствена или узурпирана власт на мястото на любовта и сега за свой ужас ще научат там при везните, че тази злоупотребена от тях сила не е в състояние и на една хилядна част от дебелината на косъм да наклони Вечната справедливост в тяхна полза. Продължавай с доклада си!

— Тези, които идват сега, следват един флаг, на който може да се прочете „Шатаре“¹⁰⁶.

— Не говори повече за тях, виждам ги! Това са земните умници, които се пазеха да излязат открито със своята вяра. Тяхната изгода им го забраняваше. Там са и срамуващите се, които ги беше страх да не ги осмееят. Казвам ти, има дори хора, които биха желали да се молят, но не го вършат, защото се боят не само от себе си, но и от Бога. Те виждаха Сеяча на Божията любов да крачи по полята и виждаха враните на неверието да кълват след него семената. Приближаваха бездейно, оставяха го да сее несмушавано и не пречеха на птиците да провалят успеха на това дело на любовта. Едните са се криели от Бога, другите не са били нито за него, нито против него. Нека сега видят как ще преминат по моста отвъд. Нататък!

— Сега идват облечени в безукоризнено бяло фигури, начело на които чета девиза „Надафе“¹⁰⁷. Походката им е много предпазлива, за да не докосне кракът им нещо нечисто, а ръцете им непрестанно отстраняват долетелите до дрехите им пращинки.

— Да, това са чистите, неопетнените, чийто единствен стремеж е бил да не допуснат по тях да се види и най-малката омърсеност. По отношение своето външно морално поведение са вървели на пръсти, за да не си изцапат нозете; извършвали са най-смехотворни стъпки и скокове, за да си избират нравствено сухи места; винаги са гледали да остават сами и ако някой път някой седнел до тях, са се отдръпвали уплашено. Никога не са влизали в съприкосновение с някой параграф от

наказателния кодекс. Пазели са се също от всяко друго прегрешение, което не е третирано от този закон. Само мисълта, че по тях може да бъде посочено нещо фалшиво, ги е хвърляла в ужас, защото добрата репутация за тях е била висшето благо. Така целият им стремеж е бил само към един добър външен вид, към реномето пред ближния, но по отношение своята вътрешна чистота те не са работели. Такъв един безукоризненник определено не е бил способен на кражба, но от Бога той е откраднал по-голямата част от своя живот. Никога не се е провинявал в някоя подлежаща на наказание измама, но е лишил своята жена от щастието в живота и децата си от радостта и красотата на тяхната младост. Държавна измяна, оскърбление на суверена при него е било невъзможно, ала небесния суверен, Бога, безброй пъти е осквернявал в своята вътрешност. Грабеж и изнудване е считал за най-позорни дела, но е принуждавал работниците си да се трепят за него, тъй като са били зависими само от него. Фалшификати, фалшиви теглилки при него не могли да се намерят, но е разкривал търговските тайни на своите конкуренти, а на клиентите си е продавал разводнено мляко и месо от умрели от болести животни. Подкупи в неговата служба е нямало, но мястото, което можел да даде, получавало протежето на негов приятел, не достойният. Така всички те са били външно чисти, но вътрешно пълни с мръсотия. Сега вземте там ще мерят не външния, а вътрешния човек. И сега ли още мислиш, че тези „чистници“ ще минат благополучно по моста?

— Сърцето ми се къса. Толкова много народ видях, а само един бе достоен за милостта на Аллах. Нима бездната ще погълне всички останали? Та няма ли поне още на един да се зарадвам, който да стигне отвъд до Портата на блажеността?

— Те не бяха достойни за милостта на Бога, защото не са се стремили към нея. Който се е изтъквал със своите мними заслуги и е искал за тях подобаваща отплата, но не милост, няма и да я намери. Но аз забелязвам, че желанието ти отива към изпълнение. Кажете какво виждаш сега!

— Идват една до друга две жени, съвсем сами. Едната е облечена много красиво, другата — много просто. На известно разстояние ги следва безмерна върволица от мъже и жени, които не носят никакъв знак. Има и много деца. А сега отсреща над Портата на блажеността внезапно пламва някаква ярка светлина и озари мрачната меланхолия при нас, превръщайки я в прекрасен ден. Виждам, че ангелите гледат към това шествие с радостно очакване. Да не би да се състои от щастливци, на които е отредено да достигнат Небето?

— Да, то е предопределено за тях! Ти чу, че се намираш тук във времето на умирането. До нас внезапно достигна ярката светлина на Отвъдното. Смъртният час на тези, които сега идват, предвещава щастие. Те ще бъдат облени от утринната заря на Вечния небесен ден. Онези поставяха изисквания към Бога, искаха небесно възнаграждение за своите въображаеми земни достойнства и добродетели. Но тези, които сега се появяват, са далеч от такава самозаблуда и самонадценяване. Съзнавайки своето несъвършенство, те приближават със смирение. Вземте на справедливостта, а на смирените Бог дава милост. За тях е радостта на ангелите, за тях още с умирането започва блажеността.

— Кои са двете жени? — попита слепият.

— Те са героини на горестта, на търпението. Едната княгиня, другата работничка, те стояха на най-високото и най-ниското стъпало на земния живот, в такава отдалеченост една от друга, че не се познаваха. Но колкото и да са различни пътищата в живота, всички те се събират при голямото решение на смъртния час. Княгинята беше едно мило, весело дете, което с радостни очи гледаше към многообещаващото бъдеще — всички предпоставки за земно щастие бяха налице. Но ето че дипломатията посегна с желязна ръка към нейната благосклонна досега съдба. Изтръгнаха я от обичните родители, братя и сестри и я отведоха в далечна страна, при чужд народ, в близостта на владетел, на когото сърцето ѝ не можеше да принадлежи. Златният момински ден си беше отишъл, слънцето на земното щастие бе залязло. Студени задължения започнаха със страшен товар да тегнат върху

нейното горещо сърце, върху нейната нежна душевност. Едва намираше дъх за своята изискваща разбиране и любов душа. В това чувство на задух закрещя тя към Бога и той ѝ изпрати Ангела на вратата като спасителен вестител. От висините на небето се вливаше в нея сила да живее за задълженията на земята и затова този живот от своя страна се стремеше нагоре. Тя полагаше своя копнеж за идното щастие в ръцете на Вечната любов и го получаваше обратно като стремеж да се грижи за поверения ѝ непознат народ. Раздаваше, макар самата необичана, любовта от висотата на своето положение по всички страни надолу. Отказвайки се от всички лъскави земни блага, тя се превърна в скромна и безпретенциозна дарителка на доброта, която действа скришом. Мразена като княгиня и изолирана в мразовита самота, тайно беше даряваща благословия и милосърдие майка за нуждаещите се. Всеки преминал без някое безшумно извършено благодеяние ден ѝ се струваше изгубен. Така преминаха нейните години и когато се сбогува сега със земята, никакво княжеско велелепие не озарява нейния самотен смъртен одър. Само една-единствена вярна слугиня коленичи там и се моли високо и покъртително. Само тя беше разбирала и обичала покойната княгиня, беше близка свидетелка на нейните страдания и мълчалива пратеница на нейната благодеятелност. Само тя знае какво е била обичната ѝ господарка за своя народ. Но не, не само тя. Освен нея има и още един, който всичко вижда и знае — Всемъдрия изследовател на сърца и мисли. В неговата книга са вписани за Вечността всичките безчет горчивини, които е изпитала по трудната пътека на самолишенията, всички нападки, които е изтърпяла с богоотдаден отказ за съпротива, и също цялото обилие от любов, което е изливала върху бедните и онеправданите. Сега, в мига на раздялата, хлипането на молещата се до нея слугиня достига до ушите ѝ от все по-голяма далечина и така също се губи за нея времето на търпението и незаслужените страдания. До страната ѝ отново се появяват красивите, златни момински дни, а отпред, при Везните на справедливостта, ѝ махат ангелите с усмивка на небесна любов. Казвам ти, земният трон беше за нея стол на мъченията, обкръжен от множество завистници. Но какво са всички тези мъки пред великолепието зад портата отсреща, където от всеки миг на някогашната горест и от всяко отделно деяние на любовта ще заструи насреща ѝ неизчерпаем извор на блаженство. Всезнаещия Отец на Небето не забравя нито една секунда от страданията на своите деца и нито една от техните сълзи, колкото и скришно да са изплакани.

Тук мюнеджията извика радостно:

— Имаш право! Сега виждам ангелите да ѝ махат. Тя протяга ръце към тях и ускорява крачки. Другата, която върви до нея, също.

— Тя беше дъщеря на мизерията — обясни Бен Нур. — Детството ѝ беше глад, презрение и работа. Никога не видя очите на любяща майка, а от суровия баща усещаше само безмилостно удрящата ръка. Захвърлена сред чужди, безсърдечни хора, служеше вярно и честно. А когато помисли, че е намерила сърце, на което може да се повери и да отдаде своето, то се оказа на груб, безчувствен мъж. Той робуваше на хазарта, алкохола и други пороци. Мразеше реда, работата и всяко обвързващо го задължение. Тя трябваше да се труди и грижи за него и многобройната челяд и го правеше тихо и всеотдайно. Но онова, което припечелваше с неуморна работа, онзи изливаше в гърлото си. Тя не виждаше плодовете на своя труд, но не преставаше да работи, защото вярваше, че децата са благословени от небето, за което трябва с майчини грижи да се окаже достойна. Ето че мъжът умря. Тя го погребва, плака на гроба му, скърби за него, без един упрек да отправи подире му. Но сетне силите ѝ за децата сякаш се удвоиха. Хранеше ги по-добре отпреди, изпрати ги на училище, изучиха занаята. И не се оплакваше с нито дума за нощите, в които седеше край лампата, за да стори нещо повече от своя дълг. Синовете си взеха жени, дъщерите — мъже, майката продължи да работи. Появиха се внуци, което още повече увеличи нейните грижи. Но никой не ѝ благодареше. Никое дете нямаше място при себе си за майката. Едно мизерно помещение на тавана, една масичка, стол и бедняшка

постеля — това бе работното място на безкрайната майчина вярност. Беше забравена. Никой не отиваше при нея, също децата и внуците ѝ. Искяха тя да отива и се ядосваха, когато треперещата ръка на старицата вече не носеше колкото по-рано. И сега тя се спомина. Никое от децата ѝ не е при нея да склопи добрите, винаги бодри очи. Земният живот ѝ отказа всяко щастие; всеки слънчев лъч. Едва сега, в своя смъртен час, опозна тя блясъка на светлината. Отсамното я измами с възнаграждението за нейната работа, Отвъдното ще я обезщети хилядократно за тази загуба.

— А нейният мъж? Ще го види ли тя там? — попита слепецът.

— Не питай за него! Той беше от онези приказливци, които с пламенно въодушевление събират поборници за човешките си права, но вкъщи отричат своите съпругески и бащински задължения. Той не мина по Ес Сират, Моста на смъртта. По-добре погледни гъстото множество, което преминава сега на вълни!

— Да, това са тихи, предани на Бога хора, на които личи, че не носят никакви земни претенции, макар да забелязвам сред тях доста знатни люде. Блясъкът на Отвъдното става все по-ярък. Него ли виждам да сияе като магичен ореол около главите им и да се устремява нагоре там насреща?

— Не. Онова, което виждаш да свети Отвъд, е Вечната любов, от която на всеки човек е даден на земята по един лъч. Ако се грижи за този небесен огън, той остава при него, свети му през живота и се устремява заедно с него в смъртния час към отвъдното, към своя първоизточник. През земните дни той е горял в олтара на сърцето като неугасима свещена светлина на вярата. Сега, когато вярата преминава в съзерцание, този лъч също заструява назад, откъдето е дошъл, и озарява с нимб главите на тези, на които гарантира преодоляването на моста. С какво удоволствие бих ти разказал за всеки поотделно защо носи този ореол, но те са толкова много, а на теб на това място ти е отредено кратко време. Ти още принадлежиш към Отсамното, а тук се преминава в Отвъдното. Застоиш ли се по-дълго, тлението ще обхване и теб, а на това аз трябва да попреча. Като твой ангел-хранител имам грижата земния ти път да не се скъси с нито миг. Защото той е подготовка за Ел Мизан, Везните на справедливостта, през които и ти трябва да преминеш. А всяка секунда от Отсамното е от незаменима скъпоценност, защото може да е нужно да се спечели някоя заблудена душа! Но неколцина все пак ще ти покажат... Виждам мнозина, които са прегрешили срещу държавните закони и съответно са били наказани. Един грешник, който е направил покаяние, доставя в Небето повече радост отколкото деветдесет и девет други, които се считат за праведни. Сред онези има пропаднали от всякакъв род, на които Милостивата любов е придала сила отново да се изправят. Там има князе и пълководци, обвинявани за масовите изстребвания в сраженията. Но те са невинни, защото това им е било наложено. Виждам прочути представители на науката, които в своята ученост не са забравили вярата и любовта. Тяхната слава ще сияе на Небето двойно по-ярко. Виждам богати хора, които са хранели гладните, поели жадните и обличали голите. Те трябваше да оставят своите богатства на земята, но в замяна имат събрани небесни съкровища, които ще бъдат премерени на везните до теглото на перлената капчица роса. Виждам свещеници, които са били не просто само учители на Словото, а истински проповедници на Любовта. На тях е въздадено, хвалата на Господа да звучи навеки. Виждам могъщи величия на земята, които са били добри бащи, мъдри възпитатели и благодрушни оощастливители на своите народи. Наистина ти казвам, Отвъд те ще бъдат поставени по-високо, отколкото са владеели Отсам. Виждам богат човек, посветил състоянието си на милосърдието, просяк, делеял последния си залък с уличното псе, и малко момче, дало вода на жадната птичка. Виждам знатни жени, които не са се срамували да навещават колибите на бедните, болните, вдовиците и сираците и да показват на презрените, че те също са братя и сестри в голямото домочадие на Всеотеца. Бъди убеден, че везните ще ги намерят достойни да бъдат причислени към семейството на блажените. Виждам души, самото присъствие на които е въздействало като

тешителен слънчев лъч. Небесно щастие е, че има такива хора. Отвъд те ще сияят много по-ярко отколкото през отсамното пилигримско време. Виждам съдии, които дори в най-грозното престъпление са търсели човека, за да могат да отсъдят възможно по-леко наказание. Измамени, ограбени, оскърбени, които не само са простили, но са съумели и да забравят Бог и с тях ще бъде милостив съдник. Сред това множество виждам хора на изкуството, чийто стремеж е бил да показват в своите творения надмощието на доброто и красивото над злото и грозното, сиреч Божието откровение в Човека. Те не са се ровили с наслаждение в мръсотията, не са превръщали жестокостта и порока, под претекста да бъдат правдиви, в стъпало на своята слава, защото са знаели, че изкуството е истинско само тогава, когато по благородни пътища се стреми към благородното. Виждам по-нататък приятели, които са били истински приятели. Те не са спестявали, когато се е налагало, горчивата, целебна истина, но и с цялото си имущество и възможности са ставали гаранتي на приятелството. Виждам бащи, които не са бъркали слабост с любов, а с добре отмерена справедливост са изпълнявали своя дълг, макар това често да не е било леко на сърцето им. Такъв баща не би превърнал сина си във възхваляван морален труп или човек без енергия, нито би възпитал дъщеря си до жена, изгубена за своето призвание. И виждам майки, чиито деца не са били накипрени обекти на суетна гордост, а онова, което трябва да бъдат за всяка майка: душевно цвете, поверено от Бога на родителския дом, за да израсне, поливано от бащината ръка и сгрявано от майчините очи, до небесните висини.

След тези думи отново настъпи пауза, по време на която Ел Мюнеджи си замърмори някакви неразбираеми думи. После чухме гласа на Бен Нур да казва пак високо:

— Не, не бива да се застояваш повече тук, времето изтече. Следвай ме!

Държах внимателно слепаца под око. Той посегна с десницата, сякаш искаше да хване някаква ръка, а с лявата леко имитираше движение на летеж. После стъпи стабилно и заговори:

— Това отново е земята, чувствам го. Сега ме отведи обратно до мястото, откъдето ме взе!

Ясновидецът започна да се спуска по скалите, без да се грижи за нас. Това ставаше по същия необясним начин, по който бе воден нагоре. Никъде не спря и въпреки това слезе, без да се подхлъзне.

Долу тръгнахме тихо след него. Той измина същия път, по който бяхме дошли, без дори веднъж да се поколебае. А когато стигнахме целта си, седна на мястото, на което беше седял.

— Благодаря ти, Бен Нур, просветли придружителю на моята душа! — каза полугласно.

После облегна гръб на скалата и след късо време чухме тихи, равномерно дишане. Беше заспал.

Кара бен Халеф беше буден, но не се осмели да ни пита къде сме били. Най-напред и ние запазихме безмълвие, защото онова, което бяхме видели и чули, бе ангажирало нашите мисли и чувства. Аз прехвърлих целия си живот, дано намеря в него някакво указание за обяснението на тази странна нощна сцена, но напразно.

Разбира се, добре знаех, че за така наречените „първобитни народи“ е присъща склонността към тайнственото, за която думата „суеверие“ не е подходяща. Непривлекателната, често мизерна храна, толкова благоприятно развиваща фантазията в пустиня или савана, недостижимият за знанието магичен сумрак на девствената гора, това са предпоставки, които, свързани с унаследените душевни заложи, определено са в състояние да направят човека по-възприемчив за онова, което познатата сентенция квалифицира като намиращо се „между небето и земята“. Оттук и богатата съкровищница от приказки на Ориента и настройката на степните и пустинните народи към свръхестественото. Човек няма да повярва с каква богата градивна сила е надарен в това отношение бедуинът. Колкото по-малко живи

същества населяват огромните пространства на неговата родина, толкова по-творческа е неговата сила на въображението. Тя замества пребогатото с нереални обитатели липсващите в действителност и на края той самият вече не знае къде престава реалността и къде започва измислицата. Така е и при североамериканските индианци. Те също притежават богата фантазия, но им липсва слънцето на юга, а неумолимостта на трагичната им съдба вдълбочава сенките, в които се движат техните образи. Човек пристъпва в едно много сериозно царство, когато край догарящия лагерен огън някой стар индианец започне да разказва какво са видели отдавна умрели войни в спящата прерия, в дебрите на планините, дълбочините на каньоните и сред исполинските стволоче на девствената гора. Това не са приказки като тези на Ориента, а разкази за възкръсващи нощем мъртъвци, загинали от кървавото предопределение на тяхната раса, но не могат да намерят покой, защото смъртта продължава върху гробовете им своя танц. Винету, най-трезво мислещият, най-прозорливият от всички червени мъже определено не беше фантазьор, но от време на време, когато лежахме един до друг в нощната тъма, се случваше да вдигне ръка и да помахна наоколо за поздрав. Когато веднъж го попитах защо го прави, той отвърна: „Нека белият ми брат не пита! Ние сме закриляни, това е достатъчно.“

А преди да го улучи смъртоносният куршум, беше обхванат от едно предчувствие за смъртта, което за съжаление се изпълни.¹⁰⁸

Казвам „предчувствие“, защото той не го изрече ясно. Сещам се по-нататък за една вечер, когато седяхме високо горе в самотата на Пушечния каньон и разменяхме сериозни мисли. Докоснахме също свръхсетивното и аз бях споменал молитвата. Той каза:

„Да, великият, добър Маниту изисква хората да говорят с него, защото всяко дете трябва да приказва със своя баща. Когато човек е в опасност и го помоли за помощ, той изпраща долу своите войни да се бият за него. Моят приятел Шарли нарича тези приятели ангели, аз им казвам войни, защото животът е само битка. Ти понякога също не казваш ангел, а ангел-пазител. Но аз знам, че при мен са повече, когато ми е необходима подкрепата им.“

„Откъде го знаеш?“ — попитах.

„Когато ги виждам, аз ги поздравявам, значи го знам. Защото онова, което човек вижда, е определено. Ще знам също кога ще умра, те ще ми го кажат.“

„Винету!“ — подскочих изумено, понеже знаех, че говори сериозно. Той много рядко се шегуваше, а с такива неща — никога.

„Да, ще ми го кажат — заяви. — Ти навярно често си се учудвал, че в мигове на опасност съм извършвал нещо неочаквано, което сякаш е нямало причина и въпреки това ни е спасявало. Ти пишеш за моята интелигентност, но аз само постъпвам според волята на тези, които наричаш ангели-хранители. Може би ще дойде време да ти кажа повече за тях. Сега аз самият трябва още да уча, защото не е лесно да ги разбереш, и аз все още често се заблуждавам. Всеки човек може да долавя какво му казва Маниту чрез ангелите, ако се вслушва повече в себе си и техните гласове и се старае да не ги натъжава, като върши зло.“

За този разговор се сетих сега при Бир Хилу. Заблуждавал ли се бе Винету? Тези „войни на великия, добър Маниту“ образи и творения на неговата фантазия ли бяха? Това едва ли можех да допусна при неговата силна дарба за наблюдателност. Но дори и да дарях с пълна вяра думите му, то това не ми даваше никакво обяснение за хода на днешното събитие, което можеше да е говорено насън или даже раздвоение на личността на мюнеджията.

Също по време на дълбокомислените приказки на моята стара, достопочтена Марах Дуримех¹⁰⁹ понякога бе изпадала някоя дума, сочеща извън Отсамното, но никоя, за която бих могъл да се заловя сега. Напълно естествено за мен преди всичко бе важен въпросът каква позиция да заема като християнин за това, което бях чул и

видял. В казаното от Бен Нур всъщност не можех да открия нищо, което да окачествя като враждебно на вярата. Всичко се отнасяше само до смъртния час, не за самото Небе. Опасение ми внушаваха не неговите думи, а самият той. И ако си имахме работа с нервно болен или лунатик, то това бе чисто медицински, не теологичен проблем.

Вярно, онзи час там при скалите ми бе оказал необичайно въздействие. Предните събития, личността на слепеца, неговият завладяващ начин на изразяване — всичко това имаше траен ефект. Тоя Бен Нур, тоя Син на светлината май не беше съновидение!

Така бях потънал в мисли, че трудно дойдох на себе си, когато след доста време Халеф попита:

— Сихди, и ти ли се чувстваш като мен? Искам да заспя, но не мога. Онова, което чух, се превръща в дело, думите се преобразяват във фигури. Аз стоя при Портата на Отвъдното посред смъртния час, и виждам край мен да се точат дружини от блажени и неблажени към Ел Мизан, Везните на справедливостта. Оттук насетне ще се моля горещо да не бъде един ден причислен към тези, които се сгромолясват в Провалата на гибелта! Наистина ти казвам, Бен Нур направи от мен друг човек!

Говореше със свещен плам и със същия патос последваха думите на баш насир:

— Да, ефенди, аз изразявам съгласие с хаджи Халеф. Какъв грешен и безполезен човек съм бил само! Колко много думи на Бен Нур звучаха така, сякаш бяха изречени точно за мен! Чуй какво ще ти кажа!

— Говори! — отвърнах.

— Любовта ме плени, грабна ме дълбоко. Благост, милосърдие, помирение и опрощаване! Хвана ме страх до небето. Достраша ме от Ел Мизан, Везните на справедливостта. Ние осъдихме меканците на бастонада, но ако зависи от мен, няма да получат и един удар. Опазил Аллах! Тая бастонада ще ми бъде зачетена Отвъд! Ти сигурно ще си съгласен, но какво ли ще рече хаджи Халеф Омар?

Бях напрегнат за отговора на моя мил дребен Халеф. Той, който бе привързан с такава любов към своя курбач и рядко пропускаше възможност да го раздвижи, заяви:

— И аз съм на същото мнение. Няма да карам да ги налагат. Нека си продължат безнаказано пътя към Мека и после нагоре към Моста на правосъдието. Аз няма да ги съдя! Прав ли съм, сихди?

— И да, и не. Неправоспособният не бива да съди. Но съдията представлява закона и трябва да произнесе присъдата според неговите предписания. Онези строги Везни на справедливостта не изискват злодеят да остане ненаказан. Но понеже си получихме обратно откраднатото и Кхутаб ага е съдия и представител на Канс ел Адха, то аз също съм на мнение, че можем да опростим на крадците заслуженото наказание. Впрочем те и бездруго нямаше да го получат в пълна мяра, както го бяхте замислили.

— Какво чувам? Значи ти пак си имал на ума си твоето човеколюбие?

— Този път не толкова то, а благоразумието си каза думата. В Мека ние навярно пак ще се срещнем с тези хора и аз сметнах, че не бива да повишаваме желанието им за отмъщение до най-висока степен. Ето защо се радвам, че двамата изцяло се отказват от наказанието. Ако у тях все още има някоя добра жилка, тази добрина ще допринесе за поправянето им, в противен случай ще сте постъпили според волята на Вечната любов.

— Това е вярно! Сихди, имам една молба и се надявам да я изпълниш.

— Каква?

— Нали знаеш, че между теб и мен бе уговорена думата „кутуб“?

— Зная, разбира се.

— Аз желая да се прибави още една — Ел Мизан, Везните.

— Защо?

— Кутуб се отнася само за говоренето, но аз искам да бъде предупреждаван и по отношение това, което върша. Според мен делото тежи повече от словото и значи

второто предупреждение е по-необходимо от първото. Знаеш, че не познавам страха, но днес опознах нещо повече от страх — ужаса. Когато едно след друго идваха множество самодоволни умиращи с пряпорци отпред и Бен Нур отново и отново казваше, че на всички е отредена бездната, ме облада ужас, за който няма думи. Сихди, аз не искам един ден пред мен да бъде носен такъв горд байрак, а да вървя със смирение към везните, защото си запаметих думите, че на смирените Аллах дава милост. Затова те моля, когато някой път в гнева си стана високомерен и горд, когато изобщо се каня да извърша нещо, което е против оповестената ни днес любов, извикай ми бързо „Ел Мизан“. Тогава ще видиш, че веднага ще дойда на себе си, за да въздам бастонадата на моя гняв.

— Ще бъдеш ли така добър да го сториш?

— С най-голямо удоволствие.

— И аз бих искал да имам до мене един такъв предупредител, ефенди! — каза персиецът — Досега аз обичах само себе си. Но от днес това ще се промени. Кажете, ефенди, говори ли и вашето християнство за любовта?

— Само за нея — натъртих аз.

— Само? Наистина ли? Но при християните, които досега съм срещал аз не съм я намирал!

— Сега ще ти кажа една от нашите сури. Слушай!

Започнах тринадесета глава от първото писмо на апостол Павел до коринтяните. Той ме слушаше с молитвена вдълбоченост и когато свърших, извика:

— Все едно Бен Нур е знаел също като теб тази сура наизуст. Какво чудо! Той говореше все по тези прекрасни думи, а пък нашият Коран такава сура няма. Ето защо значи тази омраза, тези битки и разпри между нас. Затова и взаимната ненавист между шиити и сунити. Липсва любовта. Дано Аллах да оправи нещата! Колко хубаво щеше да е, ако на земята управляваше само любовта! Но, ефенди...

Агата запъна, размисляйки дали да продължи, после подхвана пак:

— Имате ли при вас един голям, единен, цялостен християнски свят?

— За съжаление не.

— Да, зная, но исках да разбера дали ще си признаеш искрено. При вас има катуликин, рум, рум катуликин, ин-джилийин, маварне, брутистантийн¹¹⁰ и разни други разцепления, чиито имена не знам. Не искам да те огорчавам, но при исляма раздорът не е чудо, защото Корана такава сура не познава, а вие я имате във вашата свещена книга и въпреки това воювате на още повече бойни станове отколкото ние. Тази сура във вашите сърца ли е записана, или само във вашата книга? Не се ли обвинявате още по-люто от нас?

Щях наистина да изпадна в голямо затруднение какво да отговоря на тези добре обосновани упреци, ако храбрият хаджи не беше ми се притекъл на помощ.

— Как ти дойде на ума да оскърбяваш сихдите така тежко? Да не би той да е виновен, че тази сура при толкова много християни не живее там, където би трябвало да живее? Казвам ти, той пише книги, които се отпечатват и се четат от хиляди хора. Необходимо е само един-едничък път да изложи вътре молбата, че те всички да станат единни и да се заобичат, и те ще го сторят на часа! Знам го така сигурно, както съм убеден, че тази любов свързва него и мен.

Халеф спря да види ефекта от своята защита. А аз какво мислех? Замълчах си!

Милият Халеф! И дори с ангелски езици да говорех и книгите си с ангелски пера да пишех, думите ми пак щяха да заглъхнат без резултат. Но един ден ще дойде времето от предсказанието. Тогава ще има само един Пастир и едно стадо. Само че кога? Трябва ли да си сложим бездейно ръцете в скута и да чакаме само Бог да се разпорежда? Нима не можем да сторим нищо за постигането на това единение?

Персиецът не отговори. Сигурно съзнаваше, че упрекът трябва лично да ме е засегнал, макар да не бе го възнамерявал. Ето защо хаджията продължи по-меко:

— Какво разбираш ти изобщо от християнство? Нима познаваш Китаб ел мукаддас на християните?

— Не — призна колебливо баш насир.

— Значи не можеш да говориш за християните. Корана познаваш, значи ти е разрешено да говориш за враждата между неговите изповедници, а тя е толкова голяма, че няма защо да се кахъриш за християните.

В този миг иззад завесата на тахтиревана прозвуча:

— Ел Мизан! (Везните на справедливостта!)

Значи Ханнех още не спеше. Беше чула всичко и сега извика на своя „повелител“ предупредителната дума.

— Каква е работата с Ел Мизан? — попита той.

— Не помоли ли сихди да те предупреди с тази дума, когато си ядосан?

— Да, помолих го действително.

— Аз ти я извиках, защото сега се сърдиш на Кхутаб ага, баш насирът на Мешхед Али.

Халеф отвърна по своя радушен начин:

— А, Ханнех, най-прелестна на прелестните, приеми моята благодарност за вниманието, което оказа на твоя Халеф! Но те моля за разрешение да ти съобщя, че ти не си сихдито. Той единствено трябва да ме предупреждава. Това си е негово право, което не бива да му отнемаш. Когато двама души раздрусват моя гняв, той ще стане по-голям вместо да намалее. А и освен това не гневът, а любовта и приятелството ми повелиха да се заема със защитата на този, на когото ведно с теб и нашия син принадлежи цялото ми сърце. А сега опитай да поспиш, любимке на моята душа! Това е най-доброто, което можеш да сториш, когато ме смяташ за гневен. Лелетик мубарака! (Благословена да е нощта ти!)

Тя отговори само с къс, весел смях, който Халеф толкова много обичаше да слуша. После той ни каза тихо:

— Слушайте! Тя се смее! Колко приятно звучи смехът на една почтена и радостна жена! Има жени, на които лицата са все като кисел оцет. Точно като външността им е и тяхната вътрешност — мяза на някоя мрачна шатра, в която не можеш да намериш каквото дириш. Тя преобразява деня от своя живот за себе си и околните в нощ. А душевността на една весела жена е извор на топла слънчева светлина за нейния мъж, децата ѝ и всички, с които влиза в досег. Такъв един извор на весело настроение и щастие имам и аз в моята шатра. Аллах да благослови Ханнех! Сега тя ще спи. Няма ли и ние да го сторим, сихди? Нощта е кратка, а кой знае какви напрежения ще ни донесе денят.

Имаше право, макар и той като мен да си нямаше представа, че този ден ще бъде много по-неспокоен, отколкото си мислехме. Опитяхме се да наложим покой над събудените от Бен Нур оживени видения, което на края наистина ни се удаде. Заспахме.

8. Преговори

Събудих се, когато първият светлик оповести идването на утрото. Халеф, Ханнех, Кара, Ел Мюнеджи и персиецът още спяха. Не ги събудих, станах и се отдалечих с тихи стъпки да обходя веригата на нашите постове. Разбрах, че нощта е минала спокойно и не се е мярнал никакъв бен кхалид. След това отидох до кладенеца и научих за свое задоволство, че всичките ни камили и коне са напоени, Водата не беше лоша, както и самото име на извора го подсказваше — Бил Хилу означава Сладък кладенец — така че днес можехме да очакваме от животните спорна езда. Шейхът на бени кхалид и меканците не бяха спали, което бе лесно обяснимо. Те се държаха тихо, но бесът от сегашното им положение ясно си личеше. От очите на Ел Гхани святкаше омраза, която гарантирано щеше да ме порази, ако това бяха истински светкавици. Но Тавил бен Шахид не беше способен да мълчи. Едва ме видя да приближавам и ми кресна:

— Развържи ме! Надявам се, през нощта си съзнал, че бруталното ви поведение ще повлече за вас най-лоши последици.

— Не, не съм го съзнал — отговорих аз.

— Значи Аллах те е ослепил. Нима не си казваш, че войните ми сега ще дойдат?

— Ако им разрешим.

— Ако не им разрешите, ще го постигнат със сила. Ще ме освободят и ще се нахвърлят върху вас.

— Наистина ли? Струва ми се, че не мен, а теб е ослепил Аллах. Ако само един-единствен от воините ти се осмели да се държи враждебно към нас, той ще се превърне в твой убиец, защото в този случай ще ти пратя един куршум в главата.

— Няма да посмееш, понеже моята смърт само ще ускори втурналата се към вас гибел.

— Нека спокойно го дочакаме. Сега, види се, твоите хора още спят, което за съжаление не е доказателство, че са привързани с голяма вярност към теб. Ако притежаваха и капчица най-обикновена проникателност, отдавна щяха да си кажат, че нещата около теб не стоят така сигурно. Нека дойдат, ние не се страхуваме от тях.

Тавил беше говорил в гнева си толкова високо, че гласът му достигна до отсреща и събуди Халеф. Той ме видя тук при пленниците, стана и тръгна насам. Това привлече погледите на пленниците към него и мястото, където бяхме лежали. И понеже бе станало достатъчно светло, видяха слепеца, който все още спеше в седнало положение облегнат на скалата. Забелязах това и бях любопитен как ли ще реагират.

„Любимецът на великия шериф“ ококори очи и извика с най-голяма изненада:

— Кой... кой... лежи там до скалната стена.

Синът му беше също така слисан. Отговори буквално с крещене:

— Машаллах! Какво чудо се е случило! Та това е Ел Мюнеджи, който умря!

— Не само умря, а беше и погребан — прибави бащата. — Тия кучета хаддехните са осквернили гроба му и са го извадили.

Халеф междувременно бе стигнал до мен. Като чу думата кучета, бързо се обърна и понечи да се отдалечи.

— Къде, Халеф? — попитах аз.

— Отсреща — изръмжа той — Курбачът ми остана да лежи там. Тоя келеш ни нарече кучета.

— Ел Мизан, Ел Мизан, Халеф! Спомни си Везните на справедливостта!

Тогава той се обърна към мен и заговори спокойно:

— Много правилно, сихди! Не помислих за това. Сънят ме лиши от връзката с вчерашния Час на смъртта, но ти събуди в мен спомена за моите намерения.

После се обърна към Ел Гхани и каза присмехулно:

— Да, ние го изровихме и помъкнахме с нас трупа му. Той снощи дотърча тук и ни говори. Изключително умни люде сте, няма що!

Меканецът съзна сега наивните си мисли и извика с не по-малко удивление:

— Значи Ел Мюнеджи не е бил мъртъв! Аллах!

— Не, но вашите мозъци са били в такава степен изгорени, че сте го погребали жив. За един жив изрекохте свещената молитва на смъртта.

— Не сме виновни. Той беше вцепенен и нямаше как да не го сметнем за мъртъв.

— А защо ние не направихме тази грешка? Ние веднага забелязахме, че е още жив.

— Сигурно защото точно в този миг, когато сте отишли при него, той се е събудил. С тези твои упреци да си мълчиш!

— Икаш да ми забраниш да говоря каквото ми е угодно? Не ставай смешен! Вие сте знаели, че душата му от време на време го напуска и трябваше да изчакате завръщането ѝ. Ние не го знаехме и въпреки това го извадихме от гроба. Макар да му спасихме живота, вие трябва да гледате на себе си като на негови убийци.

Ел Гхани отправи угрижено изпитателен поглед към Халеф и попита:

— Слепецът говори ли за мен?

— Твърде много.

— Какво каза?

— Той го каза на нас, не на теб. Следователно ще го запазим за себе си.

— Но аз трябва да го знам.

— А пък ние ще го премълчим. Впрочем никой не може да каже сваятна приказка за теб.

— В такъв случай той ви е излъгал. Той е от нашата група. Доведете го при нас!

— Нека първо помислим. Той си е собствен господар и може да прави каквото си иска.

— Тогава го събудете и му кажете, че искам да бъде тук при мен!

— Човече, не си мисли, че е достатъчно само да заповядаш и работата да стане! Той ни дължи живота си и следователно сега е част от нас.

Угрижеността на меканеца нарастна. Сякаш се канеше да излезе извън себе си, така възбудено извика:

— Мястото му е при мен! Аз съм му правил хиляди благодеяния, за които ми дължи най-голяма благодарност. Не мога да търпя да стои при непознати хора. Трябва да дойде тук!

— Тъй! Ти май имаш голям страх от нас?

— Страх? Защо? Как така?

— Защото това, което може да чуем от него, сигурно е опасно за теб.

— Опасно? — изсмя се оня подигравателно, но смехът му звучеше много пресилено.

— Да, опасно! — назида Халеф. — Твоята съвест при всички случаи не е чиста.

— Ти се грижи за чистотата на своята! Ще го пратиш ли тук?

— Не.

— Тогава веднага ще видиш какво ще направя. Ще го събудя и тогава няма начин той да не дойде.

Ел Гхани изкрещя с всичка сила името на слецеца. Повиканият се събуди и се изправи заслушано.

— Мълчи! Нито дума повече! — повели Халеф, като извади ножа си и острието проблесна към Ел Гхани. — Извикаш ли още един-единствен път, устата ти ще замлъкне завинаги!

Заплахата прозвуча толкова енергично, че постигна целта си. Меканецът изгуби кураж и притихна. Халеф даде заповед да го намушкат, ако извика отново. После се обърна към мен:

— Ханнех е будна. Ще ни пригответи кафето. Ела! Аз също бях видял, че „най-красивата притежателка на женската шатра“ е напуснала носилката и се занимава с

посудата. Докато отивахме към нея, дребният хаджи попита:

— Правилно ли постъпих, сихди?

— Хм-м! — отвърнах аз. — Ти не считаеш за възможно Ел Мюнеджи да пожелае да отиде при спътниците си? Това заключавам аз от поведението ти.

— Поведението ми? Какво имаш предвид?

— Накара Ел Гхани да повярва, че Ел Мюнеджи ни е дал някакви сведения за него, които не е трябвало да дава.

— Какво вреди? Искях да го подразня и успях.

— Това е успех, с който не бива да се възхваляваш, Халеф.

— Защо?

— Първо, не е благородно да дразниш хората. И второ, по този начин оказа недобра услуга на нашия повереник, стареца. Недоверието, което вся между него и Ел Гхани, може да донесе лоши плодове за клетия слепец, ако държи да се присъедини отново към раншните си спътници. Според мен не биваше да го правиш.

— Хм... хм...! Наистина бях не само неблагодарен, но и непредпазлив. Сега съзнавам, че още повече трябва да се взема в ръце. Сихди, човекът си е слабо създание, а аз, твой стар, непредпазлив Халеф, май принадлежа към най-слабия сорт. Нали?

— Въпросът ти е излишен, понеже сам го съзнаваш и не се нуждаеш от моя отговор. Иди при Ханнех! Нещо ти маха.

Той избърза напред да се подчини на нейния знак. Тя имаше да говори с него. Искаше да знае къде сме били вчера толкова по късно и какво сме правили. Кара се присъедини към тях, а аз отидох при персиеца. Той също се беше събудил и седеше в близост до мюнеджията.

Когато седнах и заговорих с баш насира, слепецът ме разпозна по гласа и попита:

— Заблуждавам ли се, че ефендите от Вади Драа е при мен?

— Не се заблуждаваш — отвърнах. — Аз съм.

— Кой е още тук?

— Един приятел, който сега е от нашия отряд.

— Кое време от денонощието сме сега? Струва ми се, че е светло.

— Да, ранна утрин е.

— Кога ме намерихте?

— Вчера.

— Не по-рано? Значи това, което искам да ти кажа, се отнася до вчерашния ни разговор. Аз вероятно щях да предпочета да мълча, но някакъв подтик в мен ме кара да говоря. За мен това винаги е доказателство, че Бен Нур го иска. Името нали не ти е непознато?

— Да.

— И знаеш, че той често отвежда душата ми до места, които не се намират на земята?

— Знам.

— В такъв случай искам да ти съобща, че миналата нощ напуснах с него земята.

— Къде бяхте?

— В Смъртния час.

— Но това е време, не място.

— Допреди и аз мислех така, но сега го знам по-добре. Снощи за мен той беше място, където стоях с Бен Нур на един висок камък и гледах как минават покрай мен душите на умиращите. Сега го виждам пред себе си толкова ясно, че мога точно да ти го опиша.

Старецът го направи и неговото описание съвпаднаше изцяло с това, което бяхме чули вчера на скалите. Нас, неговите придружители, не спомена. Ето защо попитах:

— Сам ли беше на това странно място?

— Освен мен и Бен Нур друг нямаше.

Ел Мюнеджи значи не знаеше кой е бил при него и че сме го придружавали нагоре.

И сега той започна разказа си. Описа ни отделните множества на душите по начина, както му ги беше показал вчера Бен Нур. Когато свърши, аз го попитах:

— Убеден ли си, че това е било истинско видение, а не сън?

— Не беше сън! Аз сънувам понякога, наистина, но съумявам да разграничавам толкова точно сънищата си от виденията, че заблуда не е възможна.

— Границата между сън и видение толкова забележима ли е, че не можеш да ги объркаш?

— Да. Мога дори да отличавам сън от сън. Има сънища, просто продължение на последните мисли, с които човек се е занимавал, преди да заспи. Те не означават нищо. Но има други, които са ни внушени. Когато Бен Нур иска да ми каже нещо, което не може да ми съобщи по друг начин, ми го казва в съня. След събуждането си аз знам, че не съм бил някъде с него, а само съм сънувал, но че този сън е бил негово преднамерено дело. И също така никога не се заблуждавам, когато душата ми напуска тялото. Знам къде е била. В началото, когато още не бях свикнал с това, от време на време се случваше да се заблудя, но сега — никога.

— Значи вярваш във всичко, което при такива случаи виждаш?

— Да.

— Също на това, което Бен Нур снощи ти е казал?

— Също! И все пак никога не ми е било така трудно да му хвана вяра както този път.

— Защо?

— Защото за толкова много каза, че няма да преминат над Бездната на гибелта.

— Как може да те безпокои въпросът дали са много или малко?

— Защото аз самият през целия си дълъг живот намерих само един-единствен човек, за когото съм безусловно убеден, че за него Портата на блажеността ще бъде отворена. Какво изобилие от любов, доброта и милосърдие би трябвало да излъчват в живота всички онези, които Бен Нур би намерил достойни за небето. Аз самият никога не открих любовта, изключвайки този един-единствен път.

— Но все пак си имал родители, братя и сестри?

— Те ме мразеха!

— Приятели?

— Наричаха се такива, но не бяха!

— Жена?

— Тя беше лицемерка!

— Деца?

— Такива нямах и хиляди благодарности на Аллах, защото ако имах и деца, те също щяха да ме мамят като другите и отдавна вече нямаше да съм жив. И следствие отмъщението, което щях да предприема, щях да съм се сгромолил от Моста на смъртта в Бездната на гибелта. Мислиш ли, че след всичко, което съм изтърпял, все още съм способен на любов?

— Да.

— Аллах да те благослови за добрата вяра, защото като вярваш в мен, ти вярваш в човечеството. Да, аз още държа любовта здраво в сърцето си — заради този, при когото единствено намерих любов. Той се зае с безкористно милосърдие с мен и по този начин ме спаси от отчаянието, от отсманата и отвъдната гибел. Неговата любов ми възвърна вярата и доверието в човечеството. Аз напразно търсих любовта. Търсих я при Бога, при хората, в живота, е църквата...

— В църквата? — удивих се аз.

— Да, в църквата. Не искам да премълча пред теб, че съм бил християнин. На теб като мюсюлманин ти е все едно дали принадлежа към исляма от детството си, или съвсем отскоро.

— Какво те накара да отстъпиш от християнската църква!

— Именно това напразно търсене на любовта. Само ги опознай тези християни! Как са се разделили на вероизповедания, секти и как ли не наречени още подразделения! На това отгоре моята собствена съдба. Не желаех да знам нищо повече за тази вяра, която учи за любов, а изповедниците ѝ, които виждах, бяха най-безсърдечните хора по цялата земя. Библията на християните казва, че ще познаеш човека по делата му, но аз ти казвам, изпълнен с яд, че ще познаеш вярата по плодовете ѝ. И понеже тези плодове не бяха нищо друго освен омраза, завист и себичност, то не бе трудно да стигна до решение да потърся е джамията онова, което не бях намерил в църквата.

— И какво намери там? — попитах аз.

Как ми се искаше по друг начин да попитам и да взема под закрилата си стария човек! Наистина ли бе опознал само безсърдечни християни? Но трябваше да се огранича с този къс въпрос, защото за обширни дискусии сега нямаше време. И понеже трябваше да премълча, че съм християнин, не биваше да допусна сърцето ми да вземе връх. Той беше отцепник, а се знае, че нетолерантността и фанатизмът при такива хора се проявяват в най-опасната си форма... Той отговори, като се замисли доста:

— Не започнах този разговор с теб, за да сравнявам християнството с исляма. Чу, че само един човек съм намерил, който ми донесе онова, което търсех — любовта. На този човек дължа, че изобщо съм жив. Той ме възроди физически и душевно и аз му се отблагодарих с всичко, което съм и което имам — с тяло, душа, живот.

— И кой е този човек?

— Абдиллах.

— Ел Гхани, шейх ел харе в Мека?

— Да. Искам да те попитам за него. Мога ли?

— Питай!

— Преди малко чух гласа на моя благодетел, моя единствен приятел — продължи мюнеджията. — Кажи, той тук ли е?

— Да — потвърдих аз.

— Защо не идва при мен?

— Ел Гхани и неговите придружители те сметнаха за мъртъв, погребяха те и яздиha дотук. Когато те видяха така внезапно, се изплашиха — сметнаха те за дух.

Каква безкрайна жал ме обхвана за този беден, стар, сляп човек! Може да беше отцепник, захвърлил християнството, но подведен и измамен и заслужаваше моето съчувствие. Опитах се да му кажа истината по възможно по-лек начин. Персиецът се размърда нетърпеливо на мястото си. Той сега не мислеше за задължението към слеpeца, а за кражбата и обноските спрямо себе си. Аз го помолих с поглед да се овладее, но за съжаление не намерих разбиране.

— Аз не съм дух, не съм призрак — каза слеpeцът. — Искам при мен да бъдат Ел Гхани, неговият син и също другите. Повикайте ги тук!

Тогава баш насир избухна:

— Тук, при нас? И през ум не ми минава.

— И през ум не ви минава? Защо? — попита мюнеджията.

— Честни хора не седят редом с мошеници!

— Мошеници? Кого имаш предвид с тези думи?

— Ел Гхани и крадливата му банда.

— Крадлива... бан... да? Правилно ли чух?

— Правилно чу.

— Той да е мошеник? Крадец? Или си правиш някаква грозна шега с мен, или се намираш в заблуждение, по-голямо от което не може и да има.

— Не си правя нито шега, нито се заблуждавам. Говоря сериозно и това, което казвам, е пълна истина. Доказателствата са в ръцете ни.

— Какви доказателства?

— Нещата, които онзи открадна, и които ние му отнехме.

— Къде... и какво... какво е откраднал?

— Абдиллах ограби Канс ел Адха в Мешхед Али. Аз, баш насир на това съкровище, яздох след вас с войниците си и спипах тук крадците и предметите.

Слепецът се умълча. Пръстите му се движеха спазматично, сякаш между тях се намираше нещо, което трябваше да разкъса и разнищи до най-дребното влакно. Едва след дълго време обърна лице към мен, отвори сияйните си очи и каза:

— Ефенди, тук ли си още?

— Да.

— Искам да говоря с теб, само с теб, с този другия — нито дума повече. Заклевам те в Аллах, в халифите, в Корана, във всичко, което е свещено за теб. Искаш ли да ми кажеш истината?

— Да.

— Тогава говори! Вярно ли, че моите придружители се намират при вас в качеството на заловени крадци?

— За съжаление, да.

— Разкажи ми как стана всичко!

Откликнах на подканата, като опитвах да се съобразявам с него. Старецът ме слушаше, без да ме прекъсне и с една дума, и след като бях свършил седях известно време притихнал. Виждах, че крайниците му леко трепереха. Вътрешно беше страшно напрегнат. Чаках с напрежение какво решение ще вземе. Най-сетне той каза:

— Ефенди, ще сториш ли това, за което ще те помоля?

— Не мога да знам.

— Няма да те моля за нещо, което не можеш да изпълниш. То дори е много лесно за вас.

— Кажи го!

— Абдиллах е ваш пленник, нали?

— Да.

— Позволи да отида при него и също да бъда пленник!

Нищо друго не бях очаквал. Биваше ли да изпълня това желание на стареца? Когато се позабавих с отговора, той продължи:

— Давам ти клетвата си, че ще направя това, което искам, макар че съм сляп и не мога да видя Ел Гхани. Вие можете да ми попречите, като ми сложите окови. Но не го ли сторите, ще отида при него. Не е необходимо да ми го показвате. Аз ще викам, той ще ми отговаря и гласът му ще ме отведе при него. Кажи сега какво реши!

Халеф приближи, беше дошъл по време на последната част от разговора и бе чул желанието на стария. Отвърна вместо мен:

— Аз, хаджи Халеф, ще ти кажа какво ще стане. Те са пленени, защото са откраднали, но ти си честен мъж и затова си свободен. Ние не можем да ти попречим да сториш каквото ти е угодно. Все още ли искаш да отидеш отсреща при Гхани?

— Да, искам!

— Тогава стани и ми дай ръката си! Дано не се разкайваш за това, което вършиш сега! Аз ще те заведа отсреща.

Не се загледах след тях, а се надигнах и отидох при Ханнех, която беше проснала килима за кафето. Персиецът бе поканен да пие с нас. Халеф се върна, седна до страната ми и ме попита, както обикновено, когато е извършил нещо по собствено решение:

— Правилно ли постъпих, сихди?

— Да!

— Радва ме, че получавам одобрението ти, но самата работа не ме радва. Не можехме да постъпим другояче. Слепецът си е собствен господар и ние нямаме право да се разпореждаме против волята му. Какво щяхме да правим с него, ако беше принуден да остане при нас?

— Щяхме да го вземем с нас до Мека.

— И там?

— Не се съмнявам, че щеше да ни се удаде да го подслоним по-добре, отколкото е бил досега.

— Това си помислих и аз. А ако не намерехме подходящ подслон, е, при шатрите на хаддехните има достатъчно място за един сляп човек, чието присъствие не изисква никакви жертви. Ел Мюнеджи няма да живее дълго, той стои по-близо до Отвъдното отколкото на земята. Душата му беше вече почти до Моста. А какво ли още не можехме да узнаем от него!

— Станал си любопитен?

— Не любопитен, а любознателен.

— И мислиш, че това знание ще може да допринесе полза на теб и племето ти?

— Да. Ако земният живот означава подготовка за небето, ние сме длъжни да използваме всяка възможност да научим нещо за Отвъдното.

— Имаш предвид нещо истинско.

— Онова, което чухме вчера, за илюзия ли го смяташ?

— Все още не мога да преценя. Ако слепецът беше останал при нас вместо при мнимия си благодетел, вероятно щяхме да имаме повече материал за преценка. Така че нека не се занимаваше повече с мисълта за Отвъдното, а по-добре да се заловим с Отсамното.

— Да, за момента това е по-необходимо. Какво ще правим на първо време?

— Ние склонихме да не наказваме крадците, значи те ще бъдат освободени и естествено също шейхът на бени кхалид. Но това не бива да става просто ей така. Ние трябва да се подсигурим, поне докато сме тук, срещу нас да не бъде предприемано нищо.

— Аз предлагам да освободим шейха едва след като се е заклел, че тук се отказва от всяка враждебност срещу нас.

— Действително така ще постъпим.

— Кажй, сихди, няма ли по-добро поръчителство от неговата клетва?

— Не, поне аз не знам друга. Ти да не би?

— Не.

— Или Кхутаб ага?

— И аз не се сещам за нещо друго — рече персиецът — Вие ме направихте ваш приятел и моята благодарност ще ви принадлежи, докато съм жив. Ето защо не може да ми бъде безразлично дали и по-нататък ще ви грозят опасности от страна на бени кхалид. Иначе да съм сложил край на работата си тук. Откраднатото съкровище си получих обратно и аскерите ми са отново свободни. Необходимо е само да възседнем и да потеглим към дома.

— Кога ще го направиш?

— Когато и вие тръгнете, по-рано — не.

— Е, а ние, сихди? — намеси се Халеф. — Кога ще си продължим ездата?

— Когато си заминат бени кхалид — отвърнах аз.

— Защо не по-рано?

— Ти, изглежда, вече не ме познаваш, Халеф.

— Какво? Вече не те познавам? Ох, сихди, какъв майтап само си правиш! Та нали си знаеш, че те познавам по-добре от самия себе си.

— Последният ти въпрос ме кара да се съмнявам в това. Забравяш един навик, който е неразривно свързан с мен както дръжката със сабята.

— Какъв навик, сихди?

— Да си осигуря максимално тила. На тази привичка дължим толкова успехи, че не може да ми хрумне да се отклоня от нея тук, в тази опасна пустиня.

— Тила? По отношение на бени кхалид?

— Да. Ако потеглим преди тях, ще останат зад гърба ни и няма да знаем какво тъкмят но ако са пред нас, ще можем да ги държим под око, докато сметнем за

необходимо, и то по такъв начин, че да нямат възможност сериозно да ни досаждат. Сигурно го съзнаваш?

— Какъв въпрос! Ако не го съзнавах, щях да съм река без вода, кон без крака, или, нейсе, Ханнех без Халеф. Само не знам дали бени кхалид ще се съгласят. Как се каниш да ги принудиш?

— Като не ги допуснем до кладенеца. Ако са убедени, че няма да получат вода за камилите си, ще побързат да стигнат до някой друг кладенец.

— Където пък те на нас ще отнемат водата.

— Това е най-малката ми грижа. Първо, още не се знае накъде ще се насочат те и накъде ние. Областта пред нас е по-богата на вода от тази зад нас, така че не е необходимо да поемем по пътя, по който ще яздят бени кхалид. И второ, припомням ти за Бир Хилу. Бени кхалид тук също бяха преди нас, а ние сега не само получихме водата, но станавме по такъв начин господари на кладенеца. Противниците ни без наше разрешение не могат да приближат. Сега удовлетворен ли си?

— Да, напълно, сихди! Но я погледни مکانците, как Ел Гхани настойчиво увещава слепеца! Той сигурно съвсем другояче разправя събитията! Ние ще се явим на Ел Мюнеджи в светлина, с която не бихме се гордели, ако беше истинската. Виж, там идва един от постовите с някакъв бен кхалид! Началото на края се започва.

Хаддедихнът, който водеше пратеника, каза, че целият отряд на бени кхалид се придвижвал към кладенеца. Коствало им немалко уговорки да ги задържат и склонят да изчакат отговора на шейха.

— Каква причина изтъкнахте, че не бива да идват тук? — осведоми се Халеф.

— Волята на техния шейх — гласеше отговорът. — Те изпратиха този представител да говори с него.

— Правилно сте постъпили. Веднага ще уредим работата. Да отидем ли отсреща при шейх Тавил?

Въпросът беше отправен към мен. Аз отговорих, като станах. Персиецът също се надигна и ние закрачихме, следвани от бен кхалида, към кладенеца, където той видя шейха си да лежи вързан. Оня му викна гневно още преди да сме стигнали до него:

— Ето че най-сетне пристигате! Не можахте ли по-рано да се поинтересувате за мен?

Мъжът бе видимо удивен, че намира предводителя на своето племе като пленник, огледа се с несигурен поглед и отвърна:

— Ти така поиска!

— Това не беше заповед, а само подмятане. Трябваше да вземете под внимание разликата. Къде бивакувахте тази нощ?

— На площадката на фантазията.

Ние нямахме причина да попречим на шейха да разпитва и слушахме със забавление.

— С войниците? — продължи да пита той.

— Да.

— Къде ги държите?

Очите на Тавил мяхаха искри. Пратеникът отвърна извънредно смутено:

— Те изчезнаха.

— Къде?

— Нямахме представа, но сега виждам, че са тук.

— Разбира се, че ще са тук, след като сте допуснали да ви избягат. Като ги видях да идват през нощта, ги помислих за духове на умрели асакери. Нямаше как да ги сметна за нашите. Шейтанът ви е направил слепи и глухи, по друг начин не би могло да се случи, двама и един пленника да офеят на многократно превъзходящ ги стражеви отряд. Нали ги бяхте вързали?

— Да.

— Но не сте ги пазили добре?

— Много зорко даже. Лежах по средата ни. Не бяхме пропуснали нито една предпазна мярка.

— Това не е вярно! Без някоя голяма грешка от ваша страна не биха могли да ви се изплъзнат. Аз ще разследвам случая и ще пратя виновните вкъщи да правят чехли със старите жени.

Тогава бен кхалидът поде с друг тон:

— Ние не сме стари жени! Аз съм бен кхалид, свободен бедуин, и се подчинявам само на този, на когото искам. За бягството на асакерите не сме виновни ние, а джиновете, които напристигаха на голямо множество.

— Какви джинове?

— Едни тъмни фигури, приличащи на сенки. Отпреде им вървеше вчерашният призрак.

— Кой?

— Духът, дето дойде тук и приказва.

— Аллах! — извика шейхът, като удвои внимание. — Същият дух ли беше?

— Да.

— И вие веднага драснахте?

— Не. Но той държеше в ръце блуждаещи огънове, които блъваха глави на живи дяволи. Ние вярваме в Корана и сме благочестиви следовници на Пророка, ама с духове и дяволи никой от нас не смее да се бие.

— Аз скоро ще разбера що за блуждаещи огънове са били това. Не гореше ли огън?

— Даже два. Ние се магнахме едва когато духът приближи първия.

— И оставихте асакерите да лежат?

— Разбира се. Какво друго трябваше да направим? После видяхме от далечина по мястото да се сурват множество призрочни силуети, а когато си отидоха и ние се върнахме, вече не заварихме асакерите и камилите им също бяха изчезнали. Духовете ги бяха отвлекли.

— Аз искам сега да ти покажа най-големия от тези духове. Погледни нататък! Кой седи при Абдиллах, нашия гост?

Пратеникът още не беше забелязал мюнеджията. Като го съгледа сега, извика:

— Аллах да ме закриля от вкаменения Шейтан! Той седи там, да! Това е той!

— Хубаво го погледни! Дявол ли е, призрак ли е, или човек?

— Може ли... може ли... да е... може ли... да е...?

Мъжът беше изгубил ума и дума. Тавил му кресна:

— Ако ти и сега, посред бял ден, не знаеш къде си, то няма защо да се учудвам, наистина, че в тъмната нощ сте си изгубили от страх разсъдък. Ел Мюнеджи е бил това. Кой знае и какви пламъци е държал в ръце. Абдиллах, приятелю мой, моля те да го попиташ.

Гхани изпълни желанието му, като се обърна към седящия до него слепец:

— Чу ли за какво се говори?

— Да, всяка дума — заяви запитаният, който беше напълно бодър.

— Знаеш ли, че снощи си пребивавал на друго място?

— Да.

— Къде?

— Мястото не ми е известно. Бях заведен дотам и после ми дадоха две факли в ръцете.

— Кой ти ги даде?

— Шейхът на хаддехните и ефендите от Вади Драа. Аз се съгласих, защото жената каза, че това се вършело за мое добро.

— Ти знаеше ли каква е работата?

— Не. Не ми беше съобщено. Крадецът на твоя опис и неговите укриватели ме измамиха и позорно са действали зад гърба ми. Ако бяха откровени, на никаква цена нямаше да го сторя. Аллах ще ме накаже!

— Можеш ли да се досетиш какви сенки е имало край теб?

— Вероятно са били съюзниците на измамниците — воините на хаддехидите, защото по пътя, по който трябваше да вървя, чувах стъпките на много съпровождащи ме хора. А на връщане ухото ми подсказа, че зад мен се намират камили. Аз съм бил използван за една лошотия, за която си нямах понятие. Но Аллах е справедлив, той не оставя нито едно дело без отплата и тези крадци и измамници един ден няма да минат по Ес Сират, Моста на смъртта, а ще се сринат в Бездната на гибелта.

— Тъй, сега всичко е ясно — разгневи се шейхът. — Светлината на факлите ви е разпалила фантазията и е създала несъществуващи дяволски глави. Сметнали сте хаддехидите за духове и сте си плюли на петите, вместо просто да ги изпозастреляте. Така е станало възможно освобождаването на пленниците, с които победата ми беше в кърпа вързана. Аз ще ви подиря сметка за това. А този стар, сляп, вдетинен и непредпазлив човек ще трябва да направим безвреден, за да не преживеем и нещо по-лошо. И на най-неопитното хлапе ще стане ясно колко съм бесен, че заради тази грешка се намирам неспособен за съпротива в ръцете на тези, на които можехме да се изсмеем, ако намеренията ми се бяха осъществили. Но аз се заклевам в Аллах и Пророка, че ще наваксам всичко пропуснато!

Тази заплаха бе нова грешка, защото дори да не бяхме вече решили максимално да се подсигурим, щеше да ни предупреди да бъдем нащрек. Но много повече от това ме занимаваше констатацията, че Ел Гхани бе успял да убеди слепаца в своята невинност. Само след кратко време Ел Мюнеджи отново се намираше под влиянието на този негодяй, когото считаше за свой благодетел и най-добрия човек.

Халеф бе изслушал последния изблик на шейха на бени кхалид със самодоволна усмивка. Сега му каза:

— Радвам се, че стигна до това прозрение и призна така искрено своето безсилие. Ние бихме могли да го използваме по такъв начин, че да ни запомниш за всички времена, но в своята неизвестна доброта решихме да постъпим с вас снизходително, както ни повелява любовта. А ние я проявяваме към всички хора, та дори към враговете си.

— Не ми е притрябвала вашата любов! — избухна Тавил.

— Ще се наложи да я приемеш и няма да можеш да ѝ се противопоставиш, без значение искаш, или не.

— А дете уж съм признал безсилието си, не знам нищо такова. Аз си имам моите воини, които ви превъзхождат многократно.

— Ние не се страхуваме от тях. Засега ние сме в предимство и ще се погрижим да го запазим.

— А аз изисквам освобождението си. Ако се възпротивите, ще пратя този вестител до воините ми със заповед веднага да грабнат оръжие срещу вас.

— Ами опитай, де! Ако той се осмели да напусне това място без наше разрешение, завинаги ще го задържим тук с един куршум.

— Аллах да те смаже! — изсъска шейхът, който знаеше колко прав беше дребният хаджи.

Той не обърна внимание на проклятието, а продължи:

— Нашият приятел Кхутаб ага преследваше престъпниците, ограбили Канс ел Адха от Мешхед Ала. Той искаше да ги залови и отведе в свещения град на шиитите, където ги очакваше смъртно наказание. Но сега реши да се откаже от намерението си. Ще ги пусне да си вървят като някоя гнусна твар, с която човек не желае да се омърси. Ние им бяхме отредили бастонадата, но и от нея ще се откажем именно защото не искаме повече да влизаме в съприкосновение с мръсотията, от която те направо са се вкоравили.

— Приказвай си, приказвай! — изсъска шейхът — Когато свършиш, аз ще ти кажа каквото имам да ти казвам.

— Хубаво! Подчинявам ти се, могъщи повелителю на този бивак! С крадците работата за нас е уредена, сега идва твоят ред. Ние и теб ще освободим Съгласен ли си?

— Давай нататък!

— Това не ти ли е достатъчно?

— Повече от достатъчно ми е, а именно вашето лукавство и притворство, които ви белязаха още от самото начало. Как завладяващо умееш да говориш за вашата доброта! Но аз познавам бездната на падението, която зее зад тази привидна снизходителност. Вие се отказвате от наказанието на „крадците“, защото много добре знаете, че са невинни. Първо сте им задигнали списъка, а като успяхте сега да заграбите самите предмети, прикривате отстъплението си с лицемерна благост. Така стоят нещата, мошеници такива!

Подигравателен кикот последва тези думи, които съдържаха толкова безсрамие, че Халеф се обърна отривисто към мен и гневно попита:

— Сихди, сега сигурно няма да е грях, ако му дам един убедителен отговор с камшика?

— Ние не бием, Халеф — предупредих аз.

— Добре! Тогава ще овладее гнева си.

— Не говори за гняв! — присмя се отново шейхът на бени кхалид. — Това, което наричаш гняв, е само яд, че ви прозрях. Към него се добави жалкият страх от нашата добре доказана храброст.

— Страх? — попита Халеф с най-голямо учудване.

— Не отричай! Много добре знаеш какво беше уговорено — трябваше да се бием за меканците. Сега вие ги освобождавате без борба. Това не е ли бързливост?

Хаджията едва съумяваше да потисне гнева си Трябваше да си даде голям труд, за да отговори възможно по-спокойно:

— Ти измъдри това преиначаване на нещата само за да се изперчиш.

— Аз казах истината.

— Не, ти излъга! Не беше решено да се бием за освобождението на крадците, а те да представляват наградата от битката. Те се намираха при вас и ние искахме да ги имаме. Затова бе определено да принадлежат на победителя. Но сега нещата не опират до завладяването на техните особи, защото ние си ги имаме до пускането им на свобода. Ако ги пускаме безнаказано да се измъкнат, то го правим от милосърдие.

— Не се горещи напусто. Остава си това, което казах аз. Вие искате от страх да ме освободите, но собствеността на Гхани да задържите.

Като познавах моя храбър хаджи, за когото страхливостта бе най-окаяното нещо на земята, можех да се опасявам от някоя прибрзаност от негова страна и понечих да взема думата, но той го забеляза и ме призова:

— Ти сега си мълчи, сихди, моля те! Една такава нападка никой войн на хаддехните не оставя току-така! Тогава зад нас прозвуча:

— Също никоя жена на хаддехните!

Обърнах се. Там стоеше Ханнех със святкащи очи и тъмночервени страни. Диалогът бе толкова високо воден, че тя беше чула всичко чак от отсрещната страна на кладенеца. Сега бе дошла, за да отхвърли от своя страна оскърбителното обвинение — постъпка, чиято непривичност предизвика моментална тишина. После Тавил се обади подигравателно:

— Една жена. Това доказва истинността на казаното от мен, защото сега чуваме, че при хаддехните жените са по-храбри от мъжете.

Тогава Ханнех сграбчи хаджията за ръката, дръпна го със сила до себе си и заговори:

— Аз съм Ханнех, дъщеря на катеибехите, жената на шейха на хаддехните от племето шаммар. В лицето ни беше запратено обвинение за страхливост, макар този устат шейх на бени кхалид да бе тръшнат на земята и надвит от едно момче. Ние ще накажем тази низост и аз искам тази задача да бъде поставена освен в ръцете на

Омар бен Садек още и на моя съпруг и моя син. Ние не искаме нищо от тези хора. Отказваме се от всичко придобито досега и дори от възвърнатото Съкровище от крайници. Ние ще се бием за тях, но който след нашата победа ни нарече пак крадци, ще го дадем на хиените да го разкъсат. Жената говори, нека сега мъжете действат!

Ханнех отстъпи назад. Въздействието от нейната неочаквана поява и възпламенителните думи бе съкрушаващо. Дори аз не съумях да избегна влиянието на тази сцена. Дълбоко в себе си не бях съгласен, че трябва да заложим всичко придобито досега на изхода от оръжията, но като мъже ни беше невъзможно да възразим на тази храбра и решителна жена, която тук не мислеше за своята съпругеска и майчина любов. Пък и в крайна сметка познавах тримата воители от наша страна така добре, че и през ум не ми минаваше да се безпокоя за тях. Халеф щеше да се постави като мъж на място, това го знаех. Омар бен Садек пък се бе доказвал толкова често, че за що да не го направеше и сега? Неговата физическа и духовна енергия си бе все същата. А Кара бен Халеф? Е, той беше още млад и не можеше да има зад себе си толкова богат опит като нас, но в лицето на своя баща той бе имал най-добрия учител, и колкото пъти бях ходил при хаддехидите, всеки ден бях имал възможността да се радвам и дори учудвам на неговата схватливост, ловкост, сила и издръжливост. От мен беше научил много от онези трикове и хитрини, които са позволени и в честната борба и придават надмощие над един иначе равностоен противник.

На никого предложението на Ханнех не можеше да бъде така добре дошло както за шейха на бени кхалид. То му възвърна надеждата да се добере до скъпоценните имитации на части от човешкото тяло. Той не дочака Халеф да вземе думата, а го изпревари:

— Значи все пак ще има битка! Жената придава на мъжете кураж. И залогът ще бъдат не само مکانците, а също Съкровището от крайници!

Халеф сега сякаш бе станал друг. Гневната възбуда отстъпи място на онова студено спокойствие, което срещу един не толкова хладнокръвен противник носи победа. Една самоуверена усмивка заигра около устните му, когато отговори почти равнодушно:

— Да, ние ще се бием и за Съкровището от крайници и ти ще чуеш условията, от които в никой случай няма да отстъпим. Ако се съгласиш с тях, от вашите ръце и храбростта ни ще зависи дали ще ни вземете отново това, което сега притежаваме. Не ги ли приемеш, нещата си остават, както са си сега.

— Казвай ги тогава!

— Най-напред изисквам да се избягват всякакви оскърбителни приказки независимо каква е развръзката. Ние не сме момчета, които в съзнанието за своето безсилие слагат думи на мястото на делата.

— Съгласен съм.

— После битките да се състоят във в пясъчната равнина, където скалите няма да пречат на твоите бени кхалид и моите хаддехиди да гледат. Двете племена ще застанат едно срещу друго и двубоите ще се провеждат по средата. Те ще се състоят поотделно между трима бени кхалид и трима хаддехиди. Печели племето, на чиято страна има по-голям брой победи. На него ще принадлежи Съкровището от крайници, което дотогава ще остане в наше съхранение. Победените трябва веднага да напуснат кладенеца и да продължат своето пътуване. Това устройва ли те?

— Да, но при условието, че сега бъде освободен.

— Ние нямаме нужда от тялото ти и ще ти го върнем. Но по-напред трябва да скрепиш споразумението с клетва в твоя хамил.

— Готов съм.

— В нея трябва да е включено, че двете племена днес няма да таят задни мисли.

— Но за по-късно не? — попита бързо шейхът.

— Не.

— В такъв случай съм съгласен и с това. Надявам се, битката няма да бъде само на игра, а на живот и смърт.

— Разбира се! Вие си я правете сериозно, за нас е все едно дали само ще си играем, или не.

— С какви оръжия ще се проведе?

Тук моят направо неповторим Халеф отговори с пълно пренебрежение:

— На нас това наистина ни е безразлично. Предоставяме го на вас. Избери тримата най-оправни бени кхалид и нека всеки от тях изрече начина на бой, в който е най-изкусен. Ние не сме свикнали да си трошим главите с такива маловажни неща.

— Не се прави на толкова сигурен в победата! Чакалът, който най-злостно лае, пръв бива разкъсан от лешояда. Аз съм готов да се закълна.

Беше развързан. Халеф седна срещу него. Корана беше сложен между тях и слагайки ръце върху него, всеки се закле за себе си и своите хора честно и вярно да съдържи постигнатото споразумение. После шейхът окачи хамаила отново на врата си и стана, за да се отдалечи. Преди да го е сторил, той се обърна още веднъж и каза:

— Аз никога не съм нарушавал думата си и днес също ще я съдържа, но горко ви, ако вие не останете верни на вашата! След кратко време ще пратя един вестител да ви съобщи какви оръжия сме избрали. Но че ще си имате работа с тримата най-уверени в победата воители, можете да бъдете сигурни. Ето защо ви давам съвет още отсега да пригответе три гроба, в които да сложите нашите противници.

И си тръгна, бутайки пратеника.

Всички хаддехидни бяха обхванати от изпълнено с очакване настроение. Двубой на живот и смърт, и то трикратен, какво събитие за всички бедуини! Най-малко съгласен с този обрат беше персиецът и човек не можеше да го вини. Той вече се намираше при целта и ето че трябваше да се откаже от всички предимства и да стане зависим от успеха на оръжията. Аз се заех с грижите му и успях дотолкова да го успокоя, че да не повдига претенции да съкровището.

9. Схватки

Определената за битките арена бе широкият пясъчен участък, по който снощи ни бе водил с мюнеджията Бен Нур. Излязохме и обозначихме с черти по-дребнозърнестия пясък нашата и противниковата позиция. Халеф бе поискал да им придаде направление север-юг. Аз предложих другите две посоки и му обясних, че боецът, на когото слънцето грее откъм гърба, ще бъде в предимство, докато онзи с лице към него ще бъде заслепяван. И тъй, решихме да заемем източната част на описаната окръжност. Това бе един от споменатите „трикове“, които не се считат за недобросъвестни, макар да целят надхитряване на противника. Че нямаше защо да проявяваме скрупули, пролича, когато дойде пратеникът на бени кхалид. От това, което имаше да ни каже, се разбра, че и те са се постарали да похитруват. Халеф в качеството си на шейх го повика и го попита какво поръчение носи. Получи следния отговор:

— Тавил бен Шахид, шейхът на храбрите бени кхалид, нареди да ви кажа, че ще се проведе стрелба, борба и хвърляне на копия.

— Ще се проведе? Това звучи така повелително, сякаш сме длъжни да приемем само онова, което на него му е угодно.

— Той точно така го имаше предвид! — натърти пратеникът.

— Хайде бе?!

— Да. Каза, че само той можел да определя оръжията, а вие сте нямали право да правите възражения.

— Тъй! Истината обаче е, че аз му разреших да ги определи, така че можеше да ми го съобщи по малко по-учтив начин. Значи ще има стрелба, а?

— Да, това ще бъде първият двубой.

— С какво ще се стреля?

— С пушки! Та това се разбира от само себе си, така че защо питаш?

— Ей, не забравяй, че стоиш пред хаджи Халеф, шейха на хаддедихните! Ако не знаеш с какъв тон трябва да ми говориш, можеш да си вървиш с неуредена работа, а ние ще задържим каквото имаме. Аз и Тавил бен Шахид се заклехме, че няма да се произнасят оскърбителни приказки. Това не се отнася само до подбора на думите, но също и до маниера, с който ми говориш. Отбележи си го! А с твоя зле поставен въпрос само се изложи, защото май не ти е известно, че освен пушката има и други огнестрелни оръжия. Той определи ли разстоянието?

— Шейсет крачки и всеки има право на три изстрела.

— Толкова далеч? Кой може да ти улучи тук сигурно?

Лицето на Халеф показва разочарование, но в себе си бе крайно доволен, неговата пушка и тази на Кара, бях им ги донесъл като подарък, далеч превъзхождаха всяка бедуинска кремъклияка.

— С хурдук¹¹¹ ли ще се стреля, или с русас¹¹²? — продължи той предпазливо.

— Естествено само с русас!

— Съгласен съм. Но кажи на твоя шейх, че преди зареждане куршумите трябва да бъдат показвани, за да не попадне по недоглеждане хурдук в цевта... После щяло да има борба, викаш?

— Да, голи до кръста и с нож в пояса.

— Че за какво нож? При борбата той нали не се използва.

— Защото това ще е борба на живот и смърт. Когато единият повали другия по гръб на земята, има правото веднага да го намушка.

— Вие сигурно имате някой голям атлет, а?

— Да — ухили се бен кхалидът арогантно. — Нашият Абу Кувве¹¹³ не е бил побеждаван от никого. Това ти е ясно и само от името, което сме му дали.

— Определено ли е времетраенето на борбата?

— Естествено, докато единият бъде намушкан.

— Отново „естествено“! При вас май всичко е естествено! Вероятно считах за естествено също че нашите трима воители с най-голяма лекота ще бъдат изклани от вашите!... Та и копия щели да се хвърлят? Дългата пика ли имаш предвид или късото джерид¹¹⁴?

— Джерид естествено!

— Ето го пак това „естествено“! Ти си наистина един Абу ел Маубат¹¹⁵!

— Сигурно и тук има условия?

— Естест... — той спря по средата на думата и се поправи: — Да, трябва да ти ги съобща. Разстоянието е двацет и пет крачки. Всеки получава три копия.

— Така! Вие навярно имате някой много ловък копиехвъргач?

— Той винаги улучва — потвърди запитаният.

— Събуждаш любопитството ми за него. Това ли е всичко, което имаш да ми кажеш?

— Трябва специално да подчертая, че пощада няма да има. Борбата ще бъде на смърт. Поне кръв трябва да се пролее, иначе боят няма да бъде валиден. Който е ранен така, че да не може да стане от земята, се счита за победен и победителят има правото напълно да го умъртви. Сега свърших.

— Но аз не! Кога ще дойдете?

— Половин час след моето завръщане.

— Тогава поемете пътя западно от скалата! Ние ще останем тук, на мястото, където стоим сега. Какво оръжие избра вашият шейх?

— Шейхът? — попита бен кхалидът много учуден. — Мислиш, че той ще се бие с вас?

— Разбира се.

— О, не, той няма да го направи. Дори само мисълта, че ще участва, е оскърбление за него. Шейхът не е обикновен воин, той се бие естествено само с шейхове.

— Колко естествено пак! Ако не бяхме се споразумели да не си говорим оскърбително, сега аз щях да му върна обвинението за страхливост, което ни направи. Аз също съм шейх, но се бия с всеки воин, който е достоен за моята храброст. Аз ще участвам също и защото залагам гордостта си на това, че не зяпам от безопасно разстояние, когато воините ми рискуват живота си за славата на моето племе. Още не знам, наистина, дали ще избира пушката, джеридата или борбата, понеже първо трябва да видя противниците, но ако...

— Няма да имаш това право — вметна пратеникът.

— Как? Няма да имам право да избирам?

— Не.

— Кой ще ми го забрани?

— Нашият шейх. Той трябваше да определи оръжията и също да постави условията.

— За условията не е ставало дума, ама ти си продължавай! Искане ми се да чуя какво ще кажеш.

— Нашият шейх изисква вашите трима воители да хвърлят жребий. Всеки от тях трябвала участва в битката, която жребият му отреди.

— Но вие сте избрали най-добрия борец, най-добрия копиехвъргач и навярно най-добрия стрелец?

— Естествено!

— Чуй, човече, ако само още веднъж чуя от устата ти думата „естествено“, ще направя нещо, което ще ти се стори съвсем неестествено! Вашата хитрост щеше да е достойна за похвала, ако нямаше толкова тъп вид. Вие избирате за всяко оръжие най-добрия мъж, а ние трябва да се хвърлим натам, накъдето му скимне на жребия. Това

не е умно от ваша страна, а нещо, което заради вежливостта ще се въздържа по-нататък да окачествявам.

Той направи една пауза, по време на която прехвърли очи от Кара към Омар бен Садек и към мен. Знаех какво мислеше. Неговият син също отгатна.

— Татко, направи го! — помоли той.

— Какво? — попита Халеф усмихнато.

— Ние не се страхуваме от жребия, а ако не се согласиш, ще помислят, че и при нас е както при тях.

— Кое по-точно, синко?

— При тях воините вероятно умеят да си служат само с по един вид оръжие, а с другите — не. Нека им покажем, че хаддехните са се научили да седят здраво на всяко седло.

По лицето на Халеф премина израз на горда бащина любов. Той се обърна отново към пратеника:

— Ти чу думите на Кара бен Халеф, моя син, и сега знаеш причината, която ме заставя да се съглася с искането на шейха. Нека не си мисли, че ни е надхитрил, или че от страх приемаме това, което му е внушила неговата мъдрост. Причината е само тази, че за нас е все едно какви оръжия ще получим в ръката. Свърши ли?

— Да.

— Тогава можеш да си вървиш.

По време на последната част от разговора Халеф се бе насочил към мястото на нашия бивак и ние вървахме един до друг с бен кхалида. Вместо след сбогуването да се раздели с нас, той остана и се осведоми:

— Ти казваш, о, шейх, че самият ще се биеш. Кои са другите двама?

— Защо питаш?

— Защото много ми се иска да ги видя.

— Всички вие и бездруго ще имате възможността да ги видите.

— Аз искам да ги видя сега.

— Ти искаш? Аллах! Много мило от твоя страна, че искаш! Ще ми позволиш ли веднъж и аз да поискам?

— Какво?

— Да не ти ги покажа! И тъй, можеш да си вървиш.

Бяхме стигнали до кладенеца, на чийто бордюръ стоеше напълненото кожено ведро. Бен кхалидът не изпълни подканата, а спря натрапчиво и каза:

— Искам да ги видя, защото аз самият ще си имам работа с някого от тях.

По лицето му ясно можеше да се прочете поканата да му се възхитя Халеф плъзна изпитателен поглед по жилестата фигура на бедуина.

— Да не би ти да си мъжът с трите копия, които непременно ще улучат?

Запитаният изхвърли дясната ръка нагоре, при което широкият ръкав се заметна назад и се видя силно развитата мускулатура, и извика самовъзхитено:

— Да, аз съм! Вижте тази ръка и тези мускули! Никое копие не е тежко за мен и никое разстояние — далечно! Отдалечи се на четирийсет крачки, вдигни ръка и ми кажи кой нокът да улуча — аз ще го улуча!

Това самохвалство изтласка кръвта на хаджията в челото. Очите му се плъзнаха към ведрото и той попита:

— Значи си убеден, че ще победиш?

— Естествено.

— В такъв случай ще трябва да ти поохладя разпаленото въображение!

Халеф грабна бързо ведрото, издигна го и изля съдържанието върху главата на бен кхалида с такава ловкост, че водата се стече на всички страни в равномерни потоци. Хаддехните избухнаха в гръмък кикот. Гордостта на бедуина не знае нищо по-лошо от публичното излагане на присмех. Бен кхалидът постоя няколко мига неподвижно, после измъкна светкавично ножа от пояса, за да го забие в сърцето на Халеф. При бързината на атаката хаджията щеше непременно да бъде намушкан, но

аз бях видял неговия поглед към ведрото и отгатнах намерението му. Знаех колко е опасно един бедуин да стане по такъв начин предмет на веселба и бях внимавал. Посегнах рязко, но едва не закъснях. Успях само да придам друго направление на въоръжената ръка, така че ножът засегна само дрехата на Халеф и я сряза. Веднага след това пипнах човека за мишниците, притиснах ги здраво към тялото му, така че да не може да се движи и му заговорих заповедно:

— Ти посегна да намушкаш! В качеството си на пълномощник на вашето племе употреби оръжие срещу нас! Знаеш ли какво наказание предписва законът на пустинята за едно такова опозоряване на твоята неприкосновеност?

Пратеникът беше веднага обграден от нашите войни. Те извадиха ножовете си и се чуха заплашителни думи. Той напразно опитваше да се освободи от мен и на пресекулки изрече извинението:

— Той... ме оскърби... върху мен... вода...

— Шейх хаджи Халеф просто изпълни обещанието, което ти даде преди малко, като те предупреди да не смяташ поражението ни за толкова естествено. Това беше оскърбление за нас. Един пратеник трябва да изпълнява мисията си, като се въздържа от думи, които не са свързани с работата. Ти похвали ръката си и нейната мускулатура, а сега виждаш какъв ти е халът. Ако поискам, мога да ти изкарам дъха от тялото. Понеже прибегна към оръжие, ние имаме право без съвещание да те застреляме. Но тъй като сме любопитни да видим как стоят нещата с твоето несравнимо хвърляне на копия, ще те пуснем да си вървиш. Ножа ще задържим като доказателство, в случай че на твоя шейх му хрумне да подири сметка, дето съм посегнал на теб, неговия пратеник. Разкарай се, преди другите да са се разкаjali, че те пускам да се измъкнеш!

Освободих го. Той остави ножа, който при моя натиск му бе изпаднал от ръката, да лежи на земята и бързо се отдалечи. На известно разстояние спря, вдигна заплашително ръка и изкрещя:

— Ще има да се каете! За поливането с водата ще поискам проливането на кръвта ви.

— Естествено, естествено! — подигра се Халеф.

Когато кикотът на хаддехните отново отекна, онзи предпочете да изчезне.

Ханнех беше дошла угрижена и сърдечно се зарадва, като видя, че ударът от ножа не е коствал кръв. С помощта на игла и конец закърпи мястото.

Сега знаехме, наистина, какъв вид борба ни очаква, но за съжаление не ни бе известно най-главното — какво оръжие ще се падне на всеки от тримата. Прозвуча трогателно, когато Халеф, толкова добре обучен и опитен, скромно заговори:

— Щеше да е по-добре, разбира се, сихди, ако не бяхме в неяснота в това отношение. Щяхме да поговорим с теб, а аз знам, че когато става дума за такива неща, човек винаги може още да се учи от теб.

— Едва ли, Халеф! Защото каквото мога и знам, на теб отдавна вече ти е известно.

— Далеч още не! Знаеш ли, сихди, при теб нещата стоят така. Докато говориш за употребата на това или онова оръжие, ти винаги се сещаш за още нещо и за разни преживелици, при които си си служил с тези оръжия. Всеки случай е отделен, всяка употреба и последица — различни. Тогава ножове, пушки и пищови оживяват, мислят и преценяват, буквално проговарят!

— Както твоят камшик — подметнах шеговито.

— Не му се смей! Той е една знатна харемска дама, която си има своите добри страни, но и своите кусури. Но сега ние не говорим за него! Нищо ли не ти хрумва? Някоя полезна мярка на поведение, която бихме могли да приложим?

— Вие знаете вече всичко! Но върху едно все пак искам да ви обърна внимание. Дръжте очите си отправени само към противника, всичко друго вреди, защото разсейва! При зрителите може да се случва каквото си иска, то не ви интересува. Често един твърд, уверен поглед е вече половин победа. За пушката нямам

забележки, но за трите джерид аз бих направил следното. Оставям първо противника да хвърли копията си, защото така трябва да внимавам за него, а не и за себе си. При неразделно внимание е лесно да се избегне копието му. Свърши ли ги, без да ме е улучил, той е безпомощен и знае, че го превъзхождам. Това му създава чувство за несигурност.

— Но после и той ще направи като теб. Необходимо е само да внимава и следователно лесно ще избегне хвърленото ти копие.

— Аз ще му отнема със сигурност, като известно време правя движение на хвърляне, но не хвърлям. Това ще му се стори смехотворно и той по-малко ще внимава. Когато забележа, че при тези финтове остава спокойно да стои, хвърлям вече истински, и то трите копия бързо едно след друго.

— Машаллах! И трите? Защо?

— Противникът ще мисли, че ще хвърля само едното и поради това ще насочи вниманието си към него и не вече към мен. Докато следи дъгата на полета и гледа нагоре, вероятно няма да види че хвърлям отново. Второто копие ще го улучи, а ако не то, третото със сигурност. За целта е необходимо, наистина, първо, да си добър хвърляч на джерид, и второ, да имаш обучено око на коя страна иска да избегне противникът, защото второто мятане трябва да го направиш нататък.

— Благодаря ти, сихди! Това е урок, който ще си отбележа. Бих искал жребият на мен да тикне копията в ръцете. Ще постъпя точно така, както ти сега ни посъветва. А как би се държал при борбата?

— Това зависи от противника и начина, по който ще се проведе. И тъй като и двете неща са ми неизвестни, не мога да имам план. Има борби от най-различен характер. Тук много вероятно става въпрос за обичайната при бедуините, когато човек се опитва без съблюдаване на всякакви правила да повали противника, така че победеният с цялото тяло да докосва земята.

— Ще ми се тая работа да се падне на мен! — пожела Омар бен Садек. — При мен и най-силният бен кхалид няма да остане дълго прав.

Като погледнеше човек Омар, той сякаш не бе в състояние да вдъхне някакво голямо безпокойство на противника. Фигурата му не беше нито висока, нито необичайно плещеста. Но който го бе видял разсъблечен и знаеше колко често се бе поставял като мъж на място, определено му вярваше повече, отколкото му личеше. В борбата неговите мускули бяха сякаш от желязо, а сухожилията от стомана. Когато застанеше разкراчен, свиеше юмруци и прибереше лакти към тялото, неколцина мъже трябваше да се напрегнат, за да го помръднат от мястото му. Краката му приличаха тогава на непоклатими колони. И такава жилавост притежаваше всяка отделна част на тялото му.

— За теб не бих се безпокоил. Омар — съгласи се Халеф. — Теб никой не може да те повали. А твоята хватка за бавно просване на този, когото си склещил, не може да наподобява никой хаддехид.

— Хватката не е моя, защото я научих от ефендите. Тя е много лесна, но е необходимо пръстите нито миг, след като са се вдълбали, да не поддават, което си е цяло изкуство. Ако този жребий се падне на мен, можете да не се кахърите за нашата чест. Но, ефенди, какво мислиш за това, че борбата трябва да се води на живот и смърт? Бени кхалид действително няма да ни щадят. Смяташ ли, че и ние трябва да постъпим така?

— Всъщност този въпрос е излишен — отговорих аз, — защото моето становище в това отношение ви е известно. Ако мога да обезвредя един враг, без да му отнемам живота, аз му го оставям. Повелява ми го обикновената човештина, но още повече моята християнска вяра. Вярно, в това съображение ние не бива да стигаме дотам, че да поставяме победата под съмнение. Беше ни казано, че поне кръв трябва да се пролее, което не можем да променим, но не е необходимо раняванията да са смъртоносни. Ако тримата бени кхалид бъдат само ранени, за нас те ще бъдат така

обезвредени, все едно вече не са живи. Остава си най-главното да не могат да станат от земята.

— Нали е определено победеният да бъде проснат — вметна Халеф.

— Това не е особена мъчнотия, защото който е улучен например от куршум така, че коленете да отказват да му служат, необходимо е само с ръка да го бутнеш, за да се просне изцяло. Аз следователно бих се целил в крака, не в главата или сърцето.

— Искан ми се битката с пушки да бъде определена за мен! — каза Кара. — Хаджи Халеф, моят баща, ще потвърди пред теб, че погрешният изстрел при мен е нещо рядко. Но гледайте! Какво ли иска слепецът?

Мюнеджията седеше при меканците. Сега стана с рязко движение и дойде до мястото, където стояхме, със сигурни крачки, сякаш можеше да вижда.

— Ефенди, ела с мен! Сам! — подкани ме той, като мина между нас, без да се задържи.

Беше удивително. Откъде знаеше слепецът къде стояхме и че аз бях тук? Меканците ли му го бяха казали? Но и в този случай неговата сигурност бе необяснима. И той не бе говорил със своя глас, а с този на Бен Нур. Лицето му показваше мъртвешка вцепененост, а когато говореше, устните му едва се движеха. Крачеше към скалата на Бен Нур и аз го последвах. Горест ли искаше пак да се изкачи? Не можеше да има никакво съмнение, че сега, в светлия ден, той душевно отсъстваше! И това ли бе ходене насън, лунатизъм?

Още преди да е стигнал скалите, той спря, обърна се към мен и заговори отново с чуждия си глас:

— Ефенди, аз те обичам. Аз обичам всички Божии създания, но видя ли някое отворено за закона на любовта сърце, изпитвам особена любов към него. Думите на добротата, които ти сега каза, аз чух. Ти искаш да пощадиш живота на вашите врагове и следователно зачиташ времето, дадено им за подготовка. Това ще ти се впише за Отвъд и ще ти бъде отплатено още тук, защото вие ще бъдете победители. Но те предупреждавам да се пазиш от теб самия и от Ашдар¹¹⁶, който иска нещастията на хората и също твоята гибел. От теб самия, понеже се застрашаваш като собствен враг.

Взе с лявата си ръка моята, поглади я нежно с дясната и продължи:

— Никога не бъди горд с любовта си! Небето ти я е дало, тя е твоя собственост, която, след като си я приложил тук, трябва да му върнеш с лихва и лихва на лихвите. Тя е най-висшето благо в живота и затова този, който я получава, трябва да даде много по-строг отчет, отколкото онези души, на които е поверено по-малко. Не си мисли, че си по-добър човек от тях! От оскъдния степен храст се очаква само скромна зеленина, но от дървото край водата — плодове. Твоят дълг е да ги дадеш, но не бива да имаш претенции за особено възнаграждение. Това е причината да те предупредя да се пазиш от самия себе си. Твоят ангел-закрилник ме помоли да ти кажа това, което сега чу. Той води ръката на този слепец. Неговото докосване е милувка за теб и той трябва да ти покаже правия път.

След това ми пусна ръката и продължи:

— И за Ашар те предупреждавам също. Ти си се борил с него, откак си жив. Той често те е повалял, но ти винаги си се изправял, вдиган от собствената си воля и подкрепян от невидима закриляща ръка. Без твоята воля тази ръка е слаба, но съединена с нея става исполински силна. Затова никога не се отказвай от стремежа си, под закрилата на небето той се превръща в победа. Ашдар е неуморен враг, който постоянно лежи в засада. Той и теб още не е освободил. Само чака и дойде ли мигът, в който покажеш слабост, ще забие ноктите си и тежката борба с неговата мощ ще започне отново. Аз го виждам да дебне тук край твоя път. Вече бълва слюнки насреща ти и скоро ще стигнеш до стълкновение с него. Затова бъди нащрек!

Когато старецът спря, един въпрос стигна до езика ми. Сякаш можеше да чете мисли, той каза:

— Кой е този Дракон, би желал да знаеш?

— Да — обясних аз.

— Това е отстъпването от Бога. Ашдар е отцепничеството от царството, чийто жител си сега ти, и преминаването към това на безсърдечието и жестокостта. Внимавай да не направиш първата крачка! Ще я последват други и преди да забележиш, че си напуснал пътеката, ще бъдеш вече далеч от него. Бях помолен да ти кажа, че вървиш точно срещу Дракона. Една битка с него не може да се избегне и затова аз ще ти дам знак, когато вдигне лапите да те сграбчи. В този миг на опасност ще ме чуеш да ти дам думата „Ашдар“. Щом я доловиш, веднага отстъпи от решението, което възнамеряваш да вземеш. То би те довело до гибел.

Говореше толкова настойчиво, сякаш действително ме грозеше опасност. Сега продължи не толкова високо:

— Слабото тяло, което виждаш да стои пред теб, е превърнато чрез съблазън в твой враг. Аз те моля въпреки това да не го лишаваш от любов, от която той така много се нуждае, за да стигне дотам, където трябва да отиде! Аз те водих заедно с него — него за изцерение, теб за добиване на прекрасен опит. Прости му онова, което върши в заблуда, и остани негов приятел въпреки неохотата му! В свещената Мека знам едни покои, в които лежат три молитвени килима. Двата са в червен цвят, но не за тях ми е думата, основата на средния е оцветена в синьо и извезана със златни мъдрости от Корана. Той е истинският. Там ще намериш целта на сегашните си мисли, която ще ти донесе покой, там ще намериш също ключа за делото, чрез което ще бъдете спасени, и не само вие, но и един друг... Сега ти казах необходимото. Върви там, където вече те очакват! Придържай се здраво към това, което ти е дадено, и си остани добър човек! Сбогом!

След тези прощални думи мюнеджията напусна мястото, до което ме бе довел. Мина край мен и пое обратно по пътя към кладенеца. Аз стоях с гръб в тази посока. Когато се обърнах, видях бени кхалид да идват от запад на кладенчовите скали — така, както бе казано на пратеника. Присъствието ни там беше наложително. Това ли бе имал предвид слепецът, като каза, че трябвало да отида там, където вече ме очакват? Странно! Тръгнах, без да имам време да размисля върху казаното. Вярно, исках специално да си запаметя онова, което бях чул относно „покоите в Мека“. „Три молитвени килима“, средният със златно извезани мъдрости от Корана! Той бил. В какъв смисъл? Моите мисли още сега били насочени към тази цел! Аз действително имах убеждението, че Ел Гхани, умеещ така добре да използва слепеца, е виновен и за големите загуби, за които се бе оплакал мюнеджията. Да не би за това да бе намекнато? И сме щели спасение да намерим чрез този килим? За спасение може да се говори само при някоя опасност. Очакваше ли ни такава? Допустимо беше, наистина, толкова повече след срещата с Ел Гхани и хората му! И кой беше другият? Да не би мюнеджията? И кой по-нататък бе Ашдар, Дракона? Той вече ме дебнел и сблъсъкът с него бил неизбежен.

Трябваше да се откажа от тези размишления, защото сега ме ангажираше действителността. Бени кхалид бяха дошли с камилите и багажа си. От това можеше да се заключи, че бяха сигурни в победата си и възнамеряваха веднага след това да заемат кладенеца. Оставиха животните на временен бивак от другата страна на скалите и приближиха после да застанат така, както им казваше пратеникът. Поне видях, че ги поведе към западната страна на описаната от нас окръжност и тръгна там напред-назад. Май ни се удаде да имаме слънцето зад гърба си. Шейхът им още стоеше в горда сдържаност при камилите. Хаддедихните също се бяха строили вече по нашата страна. Бяха проснали едно одеяло, на което седеше Ханнех, за да наблюдава битката. Така понастоящем при кладенеца нямаше никой, защото и мянците се бяха махнали оттам. Халеф им беше казал, че могат да правят каквото им е угодно, и ето как ги видях да се изтеглят заедно с мюнеджията към бени кхалид. Техните животни също бяха с тях. Съкровището, около което се въртеше всичко, се намирало на съхранение у нас.

Извадих моята двадесет и пет зарядна карабина. Като ме видя да идвам с нея, Халеф се обърна:

— Ха така, сихди! Шейхът е ревнив, наистина, за славата си, че никога не нарушава своята дума, ама на тези бени кхалид не бива да се вярва. Ако не излязат победители, възбудата може да ги подведе към брутални действия, на които той да не съумее да попречи. Твоята карабина е най-доброто противосредство. Мястото ти е тук до Ханнех. Кхутаб ага ще седне от другата ѝ страна.

При нас беше тихо, но при бени кхалид царяха, необикновена шетня и възбуда. Мина доста време, докато нещата се уталожат. Най-сетне те насядаха в широк полукръг, в който оставиха празнина, за да не пострада някой от летящите куршуми и копия. Само трима не седяха, а вървяха с горди крачки напред-назад и предизвикателни жестове, бяха нашите противници, сред които и „окъпаният“.

Сега приближи и Тавил бен Шахид. Пристъпи в кръга и се отправи с достойнство към средата. Тримата му герои го следваха. Очакваше, че ще отидем при него, и ние го сторихме. По подпухналото от вчерашните удари лице можеше да се прочете омраза, макар и прикрита зад външно спокойствие.

— Забранено е да се говори обидно — рече той. — Затова ние ще ви покажем делата си.

Шейх Тавил явно очакваше отговор. Понеже ние нищо не казахме, попита:

— Известни ли са ви условията?

— Да — отвърна Халеф сухо.

— Пощада няма да има. Ние искаме да ви видим мъртви или поне толкова тежко ранени, че да не можете да се вдигнете от земята.

— Ти говориш само какво вие ще направите. Аз пък ти казвам, че ние ще ви пощадим. Ние не се стремим към убийство и кръв.

— Не е трудно да го кажеш, защото няма да се стигне дотам, да можете да проявите пощада към нас... Нека хвърлим жребия! Къде са вашите бойци?

— Тук, ние тримата.

— Това момче също?

— Да.

— Вие сте изгубени! Аллах толкова е помрачил разсъдъка ви, че сте избрали тримата си най-кекави мъже. Жребият е у мен, тези три пръчици. Най-дългата е кремъклияката, най-късата — борбата, и третата — джеридът. Дърпайте!

Тавил поднесе ръка, от която стърчаха краищата на жребииите. Когато бяха изтеглени, Халеф ме погледна радостно ухилен. Желанията им се бяха изпълнили, защото на него се падна копието, на Кара — пушката, и на Омар — борбата.

Шейхът забеляза усмивката и каза:

— По-добре ще е да заревеш, вместо да ти е весело, защото изтеглихте жребииите на неминуемата смърт. Аз лично ще надзиравам битката. Първо ще бъде стрелбата, после хвърлянето на джерид и накрая борбата. Започваме веднага, защото ние нямаме желание да чакаме. След четвърт час тримата ще минавате по Моста на смъртта. Сега ще отмеря шейсет крачки.

— И покажете куршумите — припомни Халеф.

— Няма да го сторя. Давам ви дума, че ще стреляме само с куршуми, и това ви е достатъчно. Ние не искаме да раняваме, а да убиваме, така че и на акъла няма да ни дойде да зареждаме сачми.

Изявлението звучеше убедително и ние се подчинихме на искането му. Разстоянието беше измерено с крачки и самите стрелци застанаха по местата си. Въпросният бен кхалид размахна пушката и подвижна на противника си множество самохвалства, както е обичайно при бедуините. Кара мълчеше. Сега седнахме с персиеца при Ханнех. Тя гледаше спокойно и каза:

— Сихди, в мен има един глас, който винаги ме предупреждава, когато на моя син предстои да се случи нещо нежелано. Тогава винаги тая страх в себе си, който ми

отне спокойствието, докато събитието отмине. И понеже сега не го долавям този глас, съм убедена, че Кара се намира извън всяка опасност.

Тавил бен Шахид даде знак, че стрелбата може да започне. Кога и в каква последователност трябваше да става това, не бе казано. Всеки от противниците можеше да постъпи, както на него му се струва най-добре.

Бен кхалидът държеше тялото си в предизвикателна поза, сякаш очакваше най-напред по него да се стреля. Но това не ставаше. Когато тая работа му омръзна, вдигна пушката и се прицели. Аз отправих очи към Кара дали някое трепване на тялото му ще подсказва, че е улучен. Изстрелът отекна. Кара стоеше безмълвен и едва след време се обърна към нас с пренебрежителен за противника, но успокоителен за нас жест. Куршумът бе минал край него. Халеф, който стоеше до нас с Омар бен Садек, каза с бащина гордост:

— Виждате ли го как стои? Като някой дувар! Не мръдна и пръст, когато изстрелът гръмна. Ако оня е най-добрият стрелец на бени кхалид, можеха хич да не ни се мяркат пред очите.

— Дали нашият син ще му върне изстрела? — поинтересува се Ханнех.

— Не мисля, защото е взел пушката при нозе и не помръдва. Колко гордо гледа! Показва, че принадлежи към племе, за чиито воини един свирещ куршум е нищо. Погледнете, напротив, другия!

Можех добре да схвана чувствата на Халеф и неговата Ханнех. Това все пак беше първият път, когато техният син ще се утвърди в двубой! Като се вземе под внимание темпераментната натура на бедуина, то студеното спокойствие, което младежът показваше, бе достойно за одобрение. Някой друг щеше шумно да изрази радостта си от несполучливия изстрел.

Изобщо при нас владееше тишина. Не така бе при бени кхалид, които избухнаха в крясъци на яд и разочарование. Това не можеше да не отнеме самообладанието на стрелеца. Шейхът му кресна няколко упрека, на които той отвърна вбесено, докато зареждаше.

Когато бе готов отново за стрелба, отсреща настъпи тишина. Той подкани Кара да му прати на свой ред един куршум, но младежът нищо не отвърна и остана неподвижен, сякаш се бе сраснал с мястото си. Така мина доста време. Тогава шейхът викна на защитника на честта на неговото племе:

— Това момче на хаддехните не се решава да стреля или пък не се е научило. Ние нямаме време. Стреляй ти! Но го направи по-добре от одева, иначе ще те пратя вкъщи!

Тавил не помисли, че с тая закана ще възбуди човека. Онзи отговори с негодуващ вик и рязко вдигна пушката. Този път се цели по-дълго... Изстрелът прогърмя... Кара отново не беше улучен. Отсреща се разнесе още по-силен крясък. Тогава злощастният стрелец се обърна към своите хора:

— Затваряйте си зурлите! Кой може да стреля спокойно, когато от вашето реване му се разтреперват ръцете? Заклевам се в Аллах, че третият куршум няма да пропусне! От него зависи всичко и затова ще улучи.

Бен кхалидът зареди грижливо, вдигна отново пушката и този път се цели още по-дълго, толкова дълго, че опората не можеше да остане спокойна.

— Пак няма да улучи — обади се Ханнех.

— Диването не е стрелец — ухили се доволно Халеф. — Сега трябва да свали пушката, та да му се отвори ръката. Ама не, ето... ето...!

Изстрелът отекна и третият куршум също пропусна целта си.

— Хамдулиллах! — извика Халеф. — Ханнех, най-прелестен блясък на моята душа, виждаш ли как стои нашият любим син? Невредим и спокоен, все едно е имал въздух пред себе си, а не най-добрият стрелец на бени кхалид! Много съм горд с него.

На отсрещната страна имаше други думи. Там се вдигаше олелия. Кара изнесе напред единия крак и се подпря на пушката, за да изчака, докато при бени кхалид отново настъпи тишина.

— Сихди — попита ме Халеф, — не си ли личи ясно на Кара, че още първият му куршум ще удари, където поиска?

— Кара няма да даде погрешен изстрел — потвърдих аз.

— Той е взел присърце това, което ти каза за борбата с копия, че би изчакал, докато противникът ги свърши.

Отсреща най-последно отново стана тихо. Бен кхалидът стоеше на мястото си и се виждаше, че никак не се чувства разположено. Но направи подканящ жест и извика:

— Хайде стреляй, де! Да не ти треперят мартинките от страх, че ще чуеш гърмежа на барута? Не се бой, момче! Та нали куршумът не е предназначен за теб, а във въздуха около мен има достатъчно място за него.

Тогава Кара каза първата си дума:

— Във въздуха няма място за него, защото мястото, където първият ми куршум ще се забие, се намира в твоето тяло. Вие се стремите към нашия живот, но аз ще ти подаря твоя.

— Не се хвали, а стреляй!

— Ще ти докажа, че мога да ти го отнема, когато поискам. Предварително заявявам, че ще стрелям в крака ти. Но също така добре мога да те улуча в главата или сърцето.

— Стреляй, казвам ти! С нетърпение чакам после да се смея.

Всичко това бяха празни приказки. Страхът да не бъде улучен той ясно показва сега, като зае такова положение, че тялото му да предлага възможно най-малка площ на противника — обърна се настрани.

Като видях това, неволно се сетих за онзи изстрел, с който раздробих двете колена на Тенгуа, вожд на индианците кайова.¹¹⁷

Тенгуа беше избрал тогава това положение, за да не бъде улучен, и въпреки предупреждението ми го бе запазил. Наказанието за тази недоброръчност беше, че моят куршум прониза двете му колена. Същия изстрел можеше да направи сега Кара и аз го считах способен да има същия успех.

— Защо заставаш по начин, различен от моя преди малко? — попита Кара противника си.

— Ще правя каквото си искам.

— Страхуваш ли се?

— Не ставай смешен, неопитно момче! Аз даже самият ще ти броя! И тъй, едно... две...!

Кара вдигна пушката, не бавно и внимателно, за да стреля по бедуинския маниер, а си послужи с бързата хватка на американския уестман, която бе упражнявал под мое ръководство. Стрелянето по този начин изглежда по-трудно, но не е. То изисква майсторство, но в замяна предлага толкова по-голяма сигурност в улучването. Когато бен кхалидът каза „Едно!“, Кара изхвърли пушката нагоре, при „Две!“ я държеше готова за стрелба и при „Три!“ изстрелът прогърмя съобразно подигравателното подвикване. Почти в същия миг бен кхалидът размаха ръце, олюля се напред-назад и се срина на земята, откъдето вече не можа да се вдигне. Кара действителното беше улучил в двата крака — един майсторски изстрел. Всичко живо беше замряло, затова се чуха гордите думи на победителя:

— Неопитното момче удържа думата си. Проля се кръв, следователно тази битка приключи. Победеният сега ми принадлежи, но аз му подарявам втория и третия куршум и заедно с тях живота. Кара бен Халеф е воин, но не убиец.

След това Кара се обърна и тръгна към нас със сияещо от радост лице. Отсреща всички бени кхалид бяха наскочали и се втурнали към ранения. Тези стотици гласове вдигаха истинска пълнена врява. Халеф притисна своя син до сърцето си, а когато той се наведе към майка си, ти сложи ръка върху младата глава и му прошепна нежно:

— Знаех, че ще победиш. Сине мой, ти изпълни нашите надежди. Твоите родители и племето ти ще се гордеят с теб.

Аз само стиснах мълком ръката на Кара и му се усмихнах одобрително. Той ме погледна сериозно в очите и каза:

— Аз не се безпокоях за себе си, но знаех, че не аз стоях там, а цялото племе на моите скъпи хаддехни. И когато и третия път не бях улучен, знаех, че от моите три куршума двата са излишни.

— Да, ти превърна този час в най-голямата ми гордост. Аз ще говоря за него и когато езикът на старостта е станал твърде тежък за другите разкази — потвърди дребният хаджи. — Сега ще започне битката с копията. Казвам ви, аз и бездруго щях да се оправя с моя човек, но съзнанието, че съм приемник на моя победил син, ще ми придаде непреодолимост.

Това радостно упование не бе без значение. То оказа благотворно влияние и на Кхутаб ага, както си пролича от думите, с които се обърна към мен:

— Няма да повярваш колко угрижен бях! Та нали се касаеше за собствеността на святото място, която вече се намираше в ръцете ми, а трябваше отново да бъде изложена на рисковано дело. Сега съм спокоен. Вярно, ние спечелихме само една победа, но като слушам как говори Халеф, имам чувството, че вече е проснал противника си в пясъка... Слушай! Отново се започва.

На Тавил бен Шахид се бе удало да възстанови спокойствието. Той беше наредил да отнесат ранения зад линията и сега отмери с крачки разстоянието, което трябваше да лежи между копиехвъргачите. „Башата на самопонятността“ вече стоеше в готовност.

Всеки хаддехин винаги има метателно копие при себе си, дори когато е въоръжен с пушка, най-често за ловни цели. Газели например се убиват най-често с джерид и рядко с куршум. Наконечникът на това копие е изготвен от дълго изострено желязо, а стеблото от палмово дърво. Халеф си беше подбрал трите най-удобни и най-подходящи за сегашната цел. Не носеше хаика. Сега съблече и връхната дреха. Когато обърнах с един знак внимание на персиеца върху голите ръце, той ми прошепна:

— Това действително е успокоително за мен. Такива мускули от този дребен мъж не бях очаквал.

Противникът на Халеф скачаше насам-натам, правейки пробни хвърляния. Хаджията го удостои само с кратко внимание и после произнесе преценката си:

— Той не знае нищо за даваран¹¹⁸, сихди! С действията си сякаш има намерение да ми вдъхне страх, а като ми демонстрира ловкостта си, иска да си подготви ръката за решителния миг. Аз не го намирам за нужно. Ще последвам съвета ти и също като Кара ще изчакам, додето си свърши копията.

— И после хвърляш твоите бързо едно след друго?

— Да.

— Но следи и краката му! От тяхното положение и наклона на тялото можеш да заключиш накъде иска да се отклони и нататък мяташ другите две!

Сега прозвуча гласът на шейх Тавил и Халеф се отправи с бавни крачки към мястото си. Хвърлих неволен поглед на Ханнех. Тя се усмихна и ми кимна.

Тавил посрещна нашия шейх с думите:

— Шейтанът пожела първия бой да завърши във ваша полза. Той отне на нашия най-добър стрелец спокойствието на ръката и твърдостта на погледа. Но не си въобразявайте, че ще спечелите! Аз вече виждам трите копия забити в тялото ти!

— Какво си се раздрънkal? — попита го Халеф. — Ти се изключи от битката, макар в качеството си на шейх да бе длъжен да се поставиш на първо място. Тук нямаш работа.

Скастреният избълва гневно проклетие, но се оттегли, без нищо повече да каже.

Сега двете главни действащи лица стояха едно срещу друго на разстояние двайсет и пет крачки. Бен кхалидът беше забил двете копия пред себе си в пясъка, третото държеше в ръка с леки пружиниращи движения. Сега подвижна:

— Погледни насам! Тук стои най-прочутият мъж на копието, пред чиято сила и ловкост трябва да се завреш в миша дупка!

— Естествено! — изхили се Халеф.

— Моят джерид ще ти пониже тялото!

— Естествено!

Едва сега самохвалкото разбра подигравателното значение на тази дума. Той се ядоса и кресна на хаджията:

— Да ми се подиграваш ли искаш? Моят отговор ще бъде моменталната ти смърт.

— Естествено! — ухили се Халеф за трети път.

— Това, това ще е последното ти хилене! Внимавай, то идва!

Докато казваше това, замахна и копието полетя. Оръжието мина близо до Халеф и падна зад него в пясъка. Човекът беше заслужаващ внимание противник.

Беше се създадо впечатление, че джеридът ще улучи хаджията. Беше добре прицелен и никой от бени кхалид не отправи укорни думи. Напротив, прозвучаха одобрителни викове:

— Беше добре! Бързо още един път, преди той самият да е хвърлил!

Мъжът се вслуша в подканата. Измъкна втория джерид от пясъка и го претегли в ръката далеч по-дълго от първия път Той профуча две педи над главата на Халеф и се заби в пясъка.

Не беше по-лошо от първия път, но бен кхалидът се ядоса, защото сега сигурността в победата бе спаднала от три трети на една.

Беше му подвижното такова множество съвети и бе угостен с толкова крепки морални „сръгвания в ребрата“, че той се обърна гневно и викна на хората си:

— Не ми са дотрябвали знанията ви! Ако можете да направите нещо повече от мен, защо не се явихте вие? Елате тук и го свършете другояче! Не искам от вас...

Беше прекъснат от едно остро изсвирване от страна на Халеф, към когото се обърна едва сега.

— Какво ти скимна да се въртиш? — сгълча го хаджията. — Ако се бях възползвал от това и бях хвърлил, сега щеше да си труп.

— Защо не го направи?

— Защото шейхът на хаддедихните не напада тайно врага. Моята честност те спаси.

— Не си го въобразявай! Кой знае накъде щеше да полети копието ти! Толкова близо като мен не можеш да го докараш.

— Естествено!

— Стига с тия подигравки! Досега аз само пробвах, но сега наистина ще те продупча!

— Естествено!

Явно беше, че с повтарянето на тази дума Халеф искаше да възбуди врага си и да го принуди по нов начин да извърши третото хвърляне. Намерението постигна целта си, защото бен кхалидът изкрещя яростно:

— Да, естествено! Ще ти докажа, че това е така!

За да може да придаде повече мощ, той отстъпи няколко крачки назад, засили се и метна копието с такава сила, че чухме бръмчащото му свистене. После остана неподвижен, с приведено далеч напред тяло и вперени в полета на оръжието очи, защото то трябваше да улучи, беше последното.

Халеф държеше две копия в лявата ръка и третото в дясната. Той видя, че оръжието беше добре прицелено и летеше право към него. Изглеждаше, сякаш само един страничен скок може да го спаси. Но хаджията беше твърде честолюбив, за да допусне да се говори, че е мръднал от мястото си макар и само на един пръст разстояние. Държейки в готовност десния юмрук, той визираще остро вражеското

копие... Опасната за живота отбрана успя... чухме как копията се удариха... отклонено встрани, вражеското полетя край него.

Проехтя обединеният крясък на неколкостотин гърла. Мятането беше отлично, непременно щеше да улучи, наистина, ако не бе така ловко отклонено. Към това се добавяше, че това бе последното оръжие на бени кхалид от втората битка. Така че не е трудно да си представи човек тяхното разочарование от този неуспех. Гласовете ехтяха един през друг, докато шейхът повели тишина.

— Тихо! — извика той. — Боят още не е свършил! Ако и хаддехидхът не улучи, нищо не е изгубено. Нека той сега покаже какво може или по-скоро какво не може.

Тавил не си каза, че една толкова майсторска отбрана навява заключение и за необичайни възможности за нападение. Отново настъпи тишина и бившият притежател на трите копия се обади с дрезгав от ярост глас, за да покаже по всякакъв начин на хаджията своята неучтивост. Правилно беше казал шейхът, следващият миг щеше да наклони везните. Ако Халеф бъдеше сполетян от същото нещастие и враговете спечелеха третата схватка, нямаше да има победител и всичко трябваше да се почне отначало. Ето защо напрежението при бени кхалид бе достигнало връхната си точка.

Халеф видя всички очи насочени към него. Предположих, че известно време ще занимава противника с финтове, но той не го направи. Постоя доста време неподвижен, оставяйки всички подвиквания да отскачат от него. Но после стрелна с бързината на мисълта ръката с копието нагоре. Дългоочакваното хвърляне бе извършено. Джеридът полетя във висока дъга толкова точно към своята цел, че бен кхалидът беше изгубен, ако останеше на мястото си. Всички погледи освен нашите бяха устремен и към летящото оръжие и никой в този миг не обръщаше внимание на Халеф. Той видя, че неговият противник вдигна крак да се спаси със скок надясно и изстреля в бърза последователност останалите две копия, придавайки им леко отклонение в тази посока, бен кхалидът направи предвиденото избягващо движение, но едва го беше сторил, второто копие го прониза в горната част на гърдите, събаряйки го на земята, а третото му прикова ръката в пясъка.

Вълнението, което това предизвика при бени кхалид, не може да се опише. Победителят не обърна внимание на тази осезаема последица от неговото хладнокръвие и превъзходство. Той се върна спокойно при нас и зададе само въпроса:

— Можех ли да го направя по-добре, сихди?

— Не — заявих аз. — Ти надмина всички очаквания.

Ханнех го погледна усмихнато и само каза:

— Аз го знаех!

Баш насир също му каза:

— Хаджи Халеф Омар, ти спаси съкровището, защото след това второ поражение бени кхалид не могат да имат претенции към него. Те сега вероятно ще се откажат от третата битка.

Тогава Омар бен Садек, който вече се беше приготвил и разсъблякъл до кръста, отвърна:

— Не бива да мислиш така. Нали виждаш, че съм вече готов за борбата. Тази схватка няма да е за съкровището, наистина, но те ще искат да си отмъстят, и затова можеш да бъдеш сигурен, че няма да се откажат.

Кхутаб ага огледа голото тяло на Омар. Поклати глава и каза:

— Вашата бойна способност човек открива едва когато ви види без покривало. Та ти си почти два пъти по-широк от мен.

— Не беше ли го забелязал? — ухили се Омар доволно:

— Не!

— Тогава внимавай, когато вдигна бен кхалида от пантите! Ние научихме от нашия ефенди една чудна хватка под ключицата. Към нея аз прибавям един удар в

другата подмишнична ямка, сграбчвам странично долу плътта и ако това се извърши рязко и с пълна физическа сила, повалям в пясъка и най-силния мъж.

— Значи и това от ефендите?

— Не — отрекох аз. — Само хватката под ключицата съм показал. Другото е прибавил Омар бен Садек и ми го демонстрира едва преди нашето отпътуване. Той следователно е мой учител в този силов захват и аз съм любопитен дали ще мога да го възпроизведа. Днес за пръв път ще го видя в сериозно изпълнение.

Сега прокътят гласът на шейх Тавил:

— Борецът тук!

Станах веднага и отидох при него. Този начин да ни крещи заслужаваше един урок.

— Ти имаш всички причини да бъдеш учтив и скромен — назидах го аз, — защото ние не само сме победители досега, но ще ви докажем, че и такива ще останем. Канс ел Адха, впрочем, вече ни принадлежи, така че продължението на борбата е излишно.

— Страхувате ли се?

— След случилото се досега този въпрос е толкова смехотворен, че няма да му отговоря. Искам само да ти изясня, че ще завършим третата битка само от добра воля. Акълът ти явно вече не е така бистър.

Моята забележка го доведе до такава ярост, че ме хвана за ръката и ми ревна в лицето:

— Помоли веднага за прошка, иначе ще те размажа с ей тия юмруци!

— Нищо няма да моля — отвърнах много спокойно. — Уговорено беше, че ще бъде избягвано всяко оскърбление, а ти така ни ревеш, сякаш сме крастави кучета. Сега оскърбяваш и мен, нещо повече, осмеляваш се дори да слагаш ръка върху мен. Следователно нарушаваш мира. Внимавай какво ще ти кажа! Не уважиш ли веднага думите ми, ще ти покажа кой кого може да размаже! И тъй, махни си бързо ръката от моята!

— Кучи син! — отговори оня, като хвана и другата. — Вие си чешехте езиките, че не съм участвал в единоборствата. Сега ще ти покажа дали...

Тавил не продължи, защото онова, което се случи, му отне говора. По време на своите гръмко изречени думи бе опитал да ме тръшне, но аз му приложих споменатата преди малко хватка под ключицата, което го принуди да ме пусни с другата ръка и да посегне насам. По този начин откри подмишничната ямка, в която попадна моят нанесен отдолу нагоре удар и го отхвърли настрана. Сега посегнах със същата ръка надолу и я вдълбах така безцеремонно в хълбока му, че забрави да крещи. Вдигнах го и го запратих на земята.

Това се бе случило в рамките на едва десет секунди — толкова бързо, че неговите хора го видяха да лежи, без в действителност да знаят как е станало. Той поиска да скочи, но не можа. Удаде му се да се надигне много бавно и с болезнено пъшкане. Когато стоеше после приведен пред мен, аз заговорих спокойно както преди:

— Е, как стои работата с размазването? Дето ме нарече кучи син, ти прощавам. Но ти ми посегна и това донесе позор за теб и племето ти. Отсега нататък ще казват: „Тавил бен Шахид, шейхът на бени кхалид, който толкова се гордееше с ненарушимостта на своята дума, наруши дадената пред Корана клетва.“

След тези думи го оставих да стои там и се върнах на мястото си. После го видях да се отдалечава бавно с куцукане.

— Добре го направи — изрази похвала Халеф. — Сега и той е победен. Как само ще проклена гнева си, подвел го към тази грешка!

— А аз имах възможност да изпълня силовия номер, който научих от Омар. Той е отличен и отнема на противника дъха и силата да се съпротивява.

— Такъв е явно случаят — отбеляза Халеф, — защото Тавил бен Шахид върви сгърбен като стрелец, който трябва да прибегне към помощта на тоягата. Може би ще насъска войните си на открито нападение срещу нас.

— От това не се опасявам — изказах аз мнението си. Смятам гордостта, която Тавил залага на ненарушимостта на своята сила, за истинска. Той ще приеме сегашното поражение толкова тежко, че ще премълчи нещата пред своите хора. Ако предположението ми не ме мами, сега ще настъпи нещо неочаквано.

— Какво?

— Може да е най-различно, вероятно оттегляне без довършване на борбата.

— Това ще ми бъде неприятно — отбеляза Омар бен Садек. — Аз също искам да си имам моя противник.

— Не се мръщи! По-късно ще намериш повече от един. Нашето споразумение се отнася само до днешния ден, от утре тяхната вражда ще бъде двойно по-непримирима. Убеден съм, че не дълго след отдалечаването ни оттук трябва да очакваме нова, много по-опасна атака от тяхна страна. Те по начало си жадуват за отмъщение, но особено шейхът ще се стреми да направи безмълвни устата на тези, които могат да разкажат как е нарушил клетвата си.

Предположението, което бях изказал, наистина се потвърди. Видяхме, че шейхът събра около себе си своите най-различни воини и се посъветва с тях. Това продължи доста време, след което мина отново сам по площадката, спря и ни махна. Тръгнах с Халеф към него. Когато стигнахме, опита да придаде на лицето си само израз на сериозност, но не можеше да прикрие, че в него клокочи вулкан от мъст и омраза.

— Хаджи Халеф Омар и хаджи Акил Шатир ефенди — започна той, — искам с прямотата на прочут воин да призная, че извърших една прибързаност, която не биваше да правя. Моля ви да я забравите и пред никого да не говорите за това. За изпълнението на това желание ви предлагам отплата.

— Каква? — попитах аз.

— Ние се отказваме от продължението на битката.

— Това означава ние да се откажем от третата победа. Но продължавай!

— Стягаме се веднага и си заминаваме.

— Това и бездруго трябваше да го направите, защото такова бе условието за победения. Нататък!

— Оставяме ви Канс ел Адха.

— Не можете да го вземете, защото то се присъжда на победителя, а победихме ние. Още нещо?

— Да не предявявате претенции към مکانците.

— Задръжте ги в името на Аллах, ние сме прещастливи, че повече няма да ни се налага да се занимаваме с тях.

— Значи сте съгласни?

— Не съм казал такова нещо. Ти изискваш от нас като дар мълчаливостта ни, а предлагаш само неща, които са вече наше притежание. Това е един изгоден за теб пазарлък, при който получаващ всичко, а не даващ нищо. И тъй като ние не сме духовни слепци, преди да дадем думата си, искаме да огледаме работата по-отблизо. Накъде ще яздите оттук?

— Към Аин Барид¹¹⁹.

— Ако не се лъжа, той се намира на един пълен ден път на юг оттук?

— Да.

— И вие искате да яздите нататък? Досега смятах, че пътеката на войната, на която се намирате, ви води на запад и северозапад. Но това не ни интересува, защото вашите пътища не са наши пътища. И понеже желаем те да не се кръстосат отново, се надяваме, че действително ще яздите към Аин Барид. Беше уговорено, че след приключване на двубоите днес между нас ще цари мир. Как стоят нещата с тази уговорка?

— Остават си същите.

— А по-късно?

— Отново битка.

— И при това положение трябва да ти обещаем дискретност, срещу която не предлагаш нищо повече освен продължение на враждата? На твоя въпрос ще получиш мъжки отговор и той гласи следното. Напускате веднага Бир Хилу и спазвайте уговорения за днес мир. Ако го сториш, ние ти обещаваме желаната мълчаливост дотогава, докато не се натъкнем на враждебност от ваша страна. Това е нашето решение, към което не може нито да се добавя, нито да се отнема нещо.

— Добре, аз съм доволен.

— Даваш ли думата си?

— Давам я.

— Подай ръка на хаджи Халеф Омар, шейха на хаддехидите, и въпросът е уреден.

Той го стори, задържа ръката на Халеф, погледна го твърдо в очите, а после и мен, и повтори всяка дума поотделно с тежко натъртване:

— Вие ще мълчите, докато не се натъкнете на враждебност от наша страна. Уговорено. Ние потегляме.

След това се обърна и си тръгна. Халеф ме погледна въпросително и поклати глава.

— Защо повтори изречението и го натърти по такъв начин, сихди?

— Защото е един непредпазлив мъж, който не подозира, че с това ни издаде намеренията си.

— Как така?

— Нали си убеден, че бени кхалид горят от желание да си отмъстят на нас?

— Да, абсолютно.

— Значи нашата мълчаливост ще трае до следващото им нападение, но понеже шейхът не се доверява на дискретността ни, ще гледа да съкрати това време. Разбираш ли ме?

— Много добре. Ти смяташ, че много скоро отново ще си имаме работа с тях.

— Да. Днес наистина не, защото той ще съдържи думата си, но много вероятно още утре, ако ли не, вдругиден със сигурност ще се видим. Ние следователно трябва да внимаваме! Той се издаде, без да го знае. Искаше да ни запечата задължението възможно по-дълбоко, а не помисли, че за един умен мъж точно в това повторение се крие подкана да извлече скрития смисъл на неговите думи.

Омар бен Садек се видя за свое съжаление принуден да се откаже от геройското си дело. Той увери, че щял да се радва на двубоя, и ние напълно му вярвахме. Всъщност аз носех вината, дето се лишаваше от това удоволствие, защото ако не беше ме споходила мисълта да дам заслужения урок на шейха на бени кхалид, третата битка навярно щеше да се проведе.

Със задоволство видяхме, че бени кхалид се стягат за бързо потегляне. Че нямаше да яздят към Аин Барид, за мен стоеше извън всяко съмнение. Този извор и местоположението му ми бяха известни, когато Тавил го спомена, защото той беше следващата ни цел, независимо дали бени кхалид щяха да се отправят нататък, или не. Той беше най-близкото място с вода по нашата посока.

И все пак можехме да бъдем доволни от нашия успех. Бяхме получили откраднатите вещи и освободили персицеа и войниците му. Петдесет души срещу толкова многократно превъзхождащ ни отряд. Да, дори бяхме отстояли бойната арена и победените бяха принудени да се оттеглят.

Когато бяха приключили с приготовленията си, видяхме Тавил да идва още веднъж насам. Зад него за наше учудване вървеше Гхани, водейки мюнеджията за ръката. Че на шейха бе хрумнало още нещо, което допълнително трябваше да ни каже, бе лесно разбираемо, но какво искаха още от нас двамата му придружители?

Те спряха на първо време на известно разстояние. Тавил бен Шахид извика:

— Не идвам за мен, а само заради тези двама мъже. Те искат да вземат нещо от вас, но се страхуват да не бъдат враждебно посрещнати. Понеже като наши гости и

приятели стоят под моя закрила, аз съм длъжен да се погрижа това да не им се случи и по тази причина ги придружих. Могат ли да дойдат при вас?

— Да — отговори Халеф.

— В такъв случай аз изпълних дълга си и ще остана да ги изчакам тук. Вървете!

Последната подкана бе отправена към Гхани, който сега напълно приближи със слепеца Той посочи лежащия до персиеца пакет и каза:

— Вие ми откраднахте имането, което нарекохте Канс ел Адха, та вашата кражба...

— Стой! — прекъснах го аз — Ние ви разрешихме да говорите с нас и дадохме дума, че нищо няма да ви се случи. Но ако се осмеляваш да ни хвърлиш в лицето такива обвинения, нищо не гарантирам. Кажи какво искаш, но избягвай всяка безполезна дума!

Ел Гхани като че не се почувства особено сплашен, но все пак продължи без понататъшни оскърбления:

— Вещите са увити в моето молитвено килимче. Налага се да ви ги оставя, понеже шейхът на бени кхалид ги присъди на вас, но килимчето си искам обратно.

— Лъжеш се. Никой не ни е присъждал тези предмети, а пустинният съд на хаддехните ги призна като собственост на Канс ел Адха в Мешхед Али, откъдето са били откраднати. Че едно молитвено килимче е използвано за опаковка на откраднатите вещи, може да се очаква евентуално от някой невярващ Абд ел Аснам¹²⁰, но никога от „любимца на великия шериф“. А че един толкова осквернен килим ще намери отново своето религиозно предназначение, считам за изключено, наистина, но при вас всичко е възможно...

— Ибн Хаами! Ха'ин!¹²¹ — извика слепецът високо, като направи жест на дълбока погнуса.

В този миг не знаех кого касаеше това и продължих:

— На нас и през ум не ни минава да забогатяваме от тази дрипа и веднага ще ти я върнем.

— Да, веднага — пригласи баш насир. — Ще ми бъде приятно, ако повече не ми се налага да докосвам собственост на крадци.

Кхутаб ага разви пакета, сложи временно торбичките до себе си и хвърли на Гхани килимчето заедно с връвта. Она ги вдигна.

— Сега свършихте ли? — попитах.

— Не. Ел Мюнеджи също е тук — отвърна Любимеца.

— Какво иска?

Тогава слепецът пристъпи, следвайки гласа ми, близо до мен и каза:

— За да не се излъжа, трябва да знам дали ти си ефендите от Вади Драа. Ти имаш неговия глас, но въпреки това не бих искал да се заблудя. Онова, което искам да кажа, не е предназначено за друг. Значи ти си този?

— Да.

— Наклони си лицето близо до мен! Знаеш, че мога да те разпозная, защото слънцето грее.

Нямах причини да отблъсна тази молба и приближих лице. Той вдигна ръце, попипа отсам-оттам главата ми, улови я здраво и... се изплю в лицето ми. Неподготвен за такова действие и държан с всичка сила от него, не успях достатъчно бързо да освободя главата си и да избегна оскърблението. Наоколо се разнесе петдесетгласният крясък на хаддехните. Халеф сграбчи слепеца за гърдите.

— Безумце! — кресна му той. — Какво стори! Ти си старец и сляп на всичкото отгоре, но това няма да ме спре да те направя на пихтия!

Халеф почти го беше повалил. Аз посегнах бързо, без да съм успял да се избърша, изтръгнах го от мюнеджията и заповядах с висок глас:

— Никой да не докосва слепеца! Това оскърбление засяга само мен и никой друг.

— Но, сихди, той го е възнамерявал! — извика Халеф, все още крайно възбуден. — Той е буден и в пълно притежание на съзнанието си! Следователно е действал с бистър ум, а това е такова нагло омаскаряване на твоята личност, че наказанието не може да не последва достатъчно бързо.

— Това нищо не променя. Аз единствено имам право да отговоря.

— Той иска да говори, мълчете!

Ханнех също беше скочила изплашено. Приблужи до мен, избърса ми слюнката от лицето и помилва с кърпа оскърбените страни. Докато го правеше, мюнеджията заговори:

— Това, това исках да кажа, защото заплуването е по-ясно от всеки език. Ти си най-жалкият човек, който някога съм срещал. С думи на любов се прокрадна в сърцето ми, докато в твоето владее само омразата. Създаваш впечатление за душевна чистота, извисеност на мислите, а пък се върдаляш в най-низостната мръсотия на престъплението. Загърнал си се с дрехата на милосърдието, а насъскваш хората да се разкъсват като кучета. Лицемериш за истина, честност, справедливост и вяност, а си пълен с фалш, лъжа и измама. Да, твоята ученост е голяма, може би по-голяма от знанието, което аз мъчително съм придобил, но ти си я захвърлил в блатото на нравствената поквара, откъдето тя може само пагубно да действа. Твърдиш уж, че се стремиш към Небето, но стоиш на пътя на Преизподнята. Даваш вид, сякаш блажеността на хората ти лежи на сърцето, но си един подстрекател към престъпления и единствено ти си виновен за цялата лошотия, която бе извършена тук. Говорите за някакво си Канс ел Адха, което една безсрамна лъжа. Но ти извърши спрямо мен един грабеж, измами и ограби душата ми и ми причини вътрешна загуба, за която компенсация няма. Това трябваше да ти кажа. Само за това накарах да ме доведат при теб — да те обвиня за душевната си смърт и да ти се изплюя в лицето, та да разбереш какво мисли за теб този, на когото отвори сърцето само за да го направиш по-бедно и по-окаяно отпреди. Ослепените очи на моето тяло са сухи, но вътрешните ми очи плачат. Предоставям те на наказанието на Аллах и изисквам за теб Вечната гибел!

Тежестта на тези обвинения бе подсилена от въздействието на неговата личност и начина, по който ги поднесе. Това бяха истински удари от боздуган, но нанесени във въздуха. Хаддедихните бяха толкова слисани, че бяха способни само на учудени погледи. Халеф ме погледна очаквателно какво ще кажа. Вече отварях уста да отговоря, когато Гхани също пристъпи към мен и ми подхвърли думите:

— Моят повереник, който живее от милосърдието ми и знае нашата невинност, приказва от сърце. Аз потвърждавам всичко, което каза, и ти показвам презрението си по същия начин, като те зап...!

Наистина, той човек беше толкова нагъл и дързък, че също искаше да ме заплуе! Може би самообладанието, което бях проявил спрямо слепаца, го правеше толкова самонадеян, но още не беше изговорил думата и получи от мен такава силна плесница, че отлетя сред хаддедихните. Те веднага се нахвърлиха върху него, за да продължат започнатото от моята ръка дело така крепко, че виещият му глас се разнесе надалеч. Шейх Тавил притича, заразбутва хаддедихните да го освободи и закрещя:

— Махайте се от него, махайте се! Като му посягате, нарушавате постигнатото за днес споразумение.

Халеф отвърна заплашително:

— Назад! Кой пръв го наруши, ние или вие? Мекото сърце на нашия ефенди пощади мюнеджията, защото старият човек е сляп и невменяем. Но на Гхани, това съвършенство на безсрамието, трябва да бъде показано, че умеем да се отнасяме подобаващо с него. На твое място щях да се срамувам в случая да говоря за защита. Вашата дързост е възмутителна!

Халеф се зае все пак с налагания. Освободи го от ръцете на хаддедихните, което не стана много бързо. Гхани закуцука към мюнеджията и го хвана за ръката, за да го

отведе, но не пропусна преди това още да ни изсъска заплашително:

— Почакайте до Мека, до Мека! А може и още много по-рано, кучи синове!

Шейх Тавил се отдалечи с бързи крачки. Неговото „протеже“ се кривеше, колкото може, след него със слепеца.

— Много вече съм преживял — рече Халеф — и какви ли не изоставени от Аллах хора съм опознал, ала подобно нещо не бях считал за възможно. Но той сега си получи възнаграждението и вероятно ще има случай да ни опознае още по-добре. Ама ти премълча, сихди. Защо не каза нито дума на мюнеджията за защита? Сега той е убеден, че има право.

— Първо, всичко стана така бързо, че няхах време за приказки, и второ, достатъчно бе и това, че си замълчах. Дори и да му бях държал някоя дълга реч, нямаше да има резултат. Аз му простих и мисля, че нищо повече не е необходимо. Да гледаме на оскърблението, все едно не се е случило!

— Добре! Така може би е най-правилно, наистина. Сега имаме да мислим за неща, които са по-важни от безпочвените обвинения от устата на един беден, подведен сляп човек. В първия изблик на гняв ми идеше да го убия, но сега се радвам, че ме възпря да му тегля един хубав пердах... Какво ще правим сега? Кога ще продължим пътуването си?

— Утре сутринта.

— Чак тогава? Защо не още днес?

— Защото ще намерим вода едва при Аин Барид, а днес няма да можем да го достигнем, понеже бени кхалид ще бъдат между нас и него. И изобщо предполагам, че няма да можем да стигнем толкова бързо до този извор, както желаем. Отмъщението на Тавил бен Шахид ще ни задържа. Затова трябва преди всичко да се запасим с вода и ще използваме днешния ден за напълването на меховете, но не преди да го е сторил Кхутаб ага.

— Защо аз? — попита персиецът.

— Защото трябва да потеглиш, колкото може по-скоро.

— Не, ефенди! Аз казах, че няма да напуснем това място преди вас и никой не може да ме отклони от намерението ми. Трябва ли когато срещна Джафар, нашия общ приятел, да чуя удивения му упрек, че съм бил заедно с Кара бен Немзи и не съм се възползвал от това предимство до последния миг?

— Мой дълг е да те предупредя. Шейхът на бени кхалид без съмнение има намерението отново да ти отнеме Канс ел Адха. Ако ти се отдалечиш възможно по-скоро оттук, той ще трябва да се откаже. Но останеш ли до утре, ще му предоставиш време по някакъв начин да осъществи намерението си. Това трябва да разсъдиш.

— Разбирам го и въпреки всичко оставам. За вчерашната си среща с Тавил не бях подготвен, но сега съм наясно с нещата и няма да му е възможно да ме залови втори път. И така, не ме уговаряй, моля те! Оставам.

Каза го толкова категорично, че трябваше да осъзная безполезността на всяко понататъшно възражение.

Скоро след това видяхме бени кхалид да се източват заедно със своите „гости и приятели“, а известно време по-късно изпратихме след тях двама хаддехидни да ги наблюдават. Това бе предпазна мярка, която не биваше да пропуснем.

10. Близо до смъртта

Сега бяхме сами и за днешния ден вероятно в безопасност. Хората ни се разположиха удобно. Околността бе най-внимателно претърсена, а събитията най-обстойно обсъдени. Предиобедът мина напълно, а също и част от следобеда, без да се случи нещо, заслужаващо да се спомене. Но ето че по-късно получихме посещение. От западна посока се появиха двама бедуини на бързи камили и като видяха кладенеца зает, спряха още отдалеч. Наблюдаваха ни известно време и после приближиха. Обстоятелството, че при нас имаше войници, може би разсея недоверието им. Когато стигнаха до нас, не слязоха веднага.

— Хиджджадж! — каза единият.

Тази дума е множествено число от хаджи и трябва да означава нещо като: „Ние сме мекански поклонници“. Има едно предписание, според което спрямо всеки поклонник, докато е на път, трябва всички да се отнасят добре, ако принадлежи към вражеско племе. Но тъкмо поклонническите шествия трябва най-много да се пазят от разбойнически бедуини. Че тези двама мъже били хиджджадж, ние не повярвахме. Те си приписваха това качество, за да не бъдат посрещнати враждебно от нас. Халеф отговори:

— Бъдете добре дошли и слезте спокойно! Имаме място и вода и за вас.

— Кои сте вие?

— Аз съм хаджи Халеф Омар, шейхът на хаддедихните от племето шаммар.

— А тези асакери?

— Те са дошли по тези места, за да заловят един беглец, и сега се връщат в Мешхед Али. А вие към кое племе принадлежите?

— Ние сме шерарат от ферка¹²² фаввал и нямаме намерение да се застояваме дълго тук. Позволете само да напоим камилите си, след което ще продължим ездата си.

Това не можеше да не направи впечатление. Ако ездачите бяха мирни поклонници, щяха да останат тук, защото следващият кладенец бе отдалечен на един ден път, а един пилигрим не бива да се скита нощем по непознат отрязък от пустинята. Дадох на Халеф тихото разпореждане да даде на своите хора и войниците заповед да не позволят да бъдат разпитвани. Той го извърши незабелязано от непознатите.

Поклонниците хвърляха особени погледи към нашите коне и пъстрата хеджин на персиеца. Начинът, по който оглеждаха скришом и с жадно възхищение животните, и на края се спогледаха, направи впечатление на мен и Халеф.

— Сихди, това са може би конекрадци! — прошепна ми той.

— От племето бени лам — допълних аз.

— Машаллах! Възможно е.

— Нямам доказателства, наистина, но съм склонен да твърдя, че не се лъжа. Че принадлежат към фаввал на шерарат, е лъжа, защото ако наистина бяха такива, пътят им за Мека щеше да ги води все покрай керванската пътека Тебук, Медаин-Салих и Медина, но не толкова далеч в източната част на пустинята Нефуд. Шейхът на бени кхалид ни каза, че неговият боен поход се отнася за бени лам. Ето защо ми се струва, че двамата бедуини са съгледвачи на това племе и търсят бени кхалид.

Скоро след това ни бе предоставено доказателство, че съм познал. Когато напоиха камилите си, единият ни попита:

— Накъде води оттук пътят ви?

— Към Анн Барид — отвърнах аз.

— Нататък ще яздим и ние сега и там ще се отморим. Утре вечер ще се видим там.

Колко умно и хитро! Той искаше да знае кога възнамеряваме да потеглим оттук. Ето защо го заблудих:

— Радостта, да ви срещнем там, ви е отказана, защото ние сме толкова уморени, че ще напуснем този кладенец едва вдругиден.

Тогава шпионинът попита непредпазливо бързо:

— Значи утре целия ден ще бъдете още тук?

— Да.

— Не сте ли имали някаква среща? Ние бяхме предупредени за бени кхалид, които се намирали на боен поход срещу бени лам и се скитали в околностите на Бир Хилу.

Сега имаме най-добрата възможност да си отмъстим на бени кхалид, като насъскаме бени лам към тях. Едно бързо движение на Халеф ми подсказа, че той наистина се кани да отговори в този смисъл. Но аз го изпреварих:

— Ние също сме хиджджадж и не ни интересуват свадите на чужди хора.

— Но все пак бихте могли да ни дадете сведения дали сте видели следа от бени кхалид или дори самите тях.

— Не, вие сте бени лам, а не шерарат. Няма да се оставим да ни заблудите и не ни хрумва да стоварим върху себе си вината за кръвта на други.

Той поиска да отвърне нещо разпалено, но му дойде по-добра идея и премълча. След кратко време възседнаха животните си, сбогуваха се сухо и поеха в западна посока, докато пътят за Аин Барид трябваше да ги поведе на юг. Значи смятаха за излишно да направят още един опит за промяна на мнението ни за тях.

— Защо не им каза истината за бен кхалид? — попита ме хаджията.

— Неистината ли им казах?

— Не. Само премълча. Но колко хубаво щяхме да се отървем от отмъщението на Тавил бен Шахид, ако бяхме пратили подире му бени лам, за които сега съм убеден, че се таят там някъде на запад от нас.

— С това щяхме да причиним кървав сблъсък между тях.

— Което и без нас сигурно ще се случи.

— Тогава ние няма да имаме вина. Но моето сведение щеше да бъде толкова непосредствена причина, че по-късно щях да си отправям най-горчиви упреци. Я си припомни Ел Мизан, драги Халеф!

— Да, Везните на справедливостта! Имаш право, сихди. От нас се иска любов и ако ти беше отговорил на този съгледвач, това един ден щеше да ни бъде отчетено като омраза, като отмъщение, а ние не искаме да сложим такъв тежък товар върху душите си. За първи път се страхувам в живота си, и то от тези ужасни Везни, дето изкарват всичко скрито-покрито на дневна светлина.

Де да държеше всеки очите си отворени за наблюдението, че добротата носи в себе си възнаграждението, а злината — наказанието. За съжаление повечето хора никога не проявяват това внимание и само в редки случаи се поражда своего рода удивление, човекът се замисля за кратък миг и после с окончателната присъда „Странна случайност!“ счита работата за уредена. А случайност няма. Поне за вярващия християнин върху тази дума е теглена дебела черта. Нейният откривател не е знаел нищо за Божията мъдрост и справедливост и всички, които са я имали на уста след него, не са отправяли своето внимание към небесното познание. Хората вече говорят така красиво учено за макрокосмос и микрокосмос. Първото означава целия всемир, второто е човекът. Сега хората са готови да се възхищават на онзи така наречен „велик световен порядък“, според който всичко принадлежащо към макрокосмоса се движи по строго предписани закони и нито едно явление не може да съществува само за себе си, а се намира в тясна връзка с цялото, защото едното трябва да се развие от другото в логична последователност. Това добре се съзнава и го признава дори атеистът. Той признава дори че закони с подобна непоклатимост действат също така в микрокосмоса, сиреч в човека, но с това има предвид само земното тяло, предопределеното за небето. И все пак има един световен душевен

порядък, който заслужава поне също толкова голямо възхищение както онзи удивителен порядък в макрокосмоса.

Както животът на отделната душа показва едно развитие по Божията воля натясно свързани логични събития, така и връзките между душите се владеят от закони, които отклонения и съпротива не признават. Само се вгледай в своята душа, скъпи читателю! Наблюдавай нея и поривите ѝ със съзерцателно внимание! Скоро ще направиш удивителни открития и преди всичко ще стигнеш до познание, че твоята душа досега е била за теб един напълно непознат свят. И с мен някога беше така. Но откакто за пръв път се заех сериозно да се самонаблюдавам, всеотдайността ми към моя вътрешен свят от ден на ден растеше и разкриваше нови хоризонти, които ме вдъхновяваха за по-нататъшно изследване. Най-напред се започна едно голямо, за съжаление така неимоверно трудно очищение, че добре съзнавам, в този кратък земен живот не може да свърши. Но земната мръсотия бе преодоляна поне дотолкова, че за мен сега, когато скоро ще броя шейсет, по-нататъшното учение и упражнение се явява като най-красивата задача на отредените ми дни. Как сърдечно желая всеки ближен да има една толкова ощастливяваща вечерна зоря.

Ако можеше, моя приятелко или приятелю мой, да вземеш в ръка своята душа и да я разгледаш като часовник, щеше да забележиш прекрасни, добре синхронизирани, влизащи в общо взаимодействие движения. Щеше да видиш колко чиста трябва да бъде поддържана тя, колко пречещ земен прах трябва постоянно да се отстранява. Щеше да разбереш, че всяко отделно „тик-так“ целенасочено води стрелките към онова последно Дванайсет в полунощ, след което за теб ще удари Един в Отвъдното. Всичко това е така тясно взаимосвързано и идва от само себе си, че не можеш да си представиш и една секунда без предходната, не можеш и една-единствена минута да пропуснеш и да предизвикаш празнота във времето. Точно така стои и най-лекото душевно трептене във взаимосвързка с цялото. И дали твоят живот е стремеж към небето, или възставане срещу Небето, в теб не може да се намери и най-дребната душевна пращинка, която безусловно да зависи от този стремеж или възставане. И както в твоя душевен микрокосмос действащите сили се проявяват само по определени правила и повели, така и в душевния макрокосмос, сиреч на територията на взаимодействията и противодействията на човешките души, управляват предписания и закони, които изключват и най-малкия безпорядък, следователно и случайността. Не могат две души да минат една покрай друга, колкото и да е за кратко, без да си взаимодействат. И ако някоя душа докосне твоята само за миг, това докосване ще създаде във вътрешния ти живот точка, която ще се преобразува по-нататък в една, може би незабелязана за теб, линия. Така възникват връзки, тайнствени нишки, които те съединяват невидимо, но завинаги с другия, и те свързват като една необходима част с големия, безкраен свят на душите. Ти принадлежиш към него както отделната минута към часа, деня, годината, вечността. Без теб той би бил непълен. И както той не може да избегне теб и влиянието ти, колкото и нищожно и незначително да е то, така се намираш и ти и така се намира и всяка друга душа в постоянна връзка с него и неговите закони. Те водят до теб или задействат чрез теб неведоми причини и ето как възникват привидно внезапни постъпки или настъпват привидно несвързани събития, които човек не може да си обясни. Но тези въздействия на макрокосмоса в света надушите, тези следствия и решения, чиито причини и предпоставки лежат в скритост, не са непонятности, а, напротив, доказателства за една предписана от Божията мъдрост логическа връзка на незримия със зримия свят. Който, разбира се, отрича незримия, защото се намира под чехъла на своя учен и любим материализъм или не е свикнал да размишлява, при постъпването на такива, за него лишени от връзка, събития не може другояче да си помогне, освен да ги припише на сметката на „великото непознато“ или по-скоро на така добре познатото, което хората притеглят за косите както онзи прословут криминален непознат, когато не знаят вече как да си помогнат, а именно на сметката на случайността.

Като си служи с думата „материализъм“, то нямам предвид само невярващите материалисти. Има и вярващи християни, за съжаление милиони, които наричам така. Те се смятат за материала на спасението, на избавлението и блажеността. Нашият Господ Бог ги е създал, той има грижата и да ги запази. Той ги е призвал за Небето и сега е длъжен и да ги отведе горе. Те се молят, пеят, прилежни посетители на църквата са и се чувстват добре. Та нали небесният Отец ги следи с добро око. Убеждението, че са негови любимци, създава у тях задоволство, надминаващо земните им радости, и те го считат за заслуга, която той високо ще им зачете. Те са поканени сватбари и понеже са съгласни с това и проявяват голямо желание да отидат на тържеството, трябва да дойдат да ги вземат с кола. И тъй като са материалът за Блажеността, тази Блаженост без тях изобщо не е възможна. Каква радост следователно са те за Небето! Всички мъки и теглила на небесния път слагат в Божията ръка — той да ги отстранява, неговите слуги са длъжни да карат впряга. За него и тях тези хора се състоят само от външния човек, на когото е предвещано възкресение от мъртвите и вечен живот.

Ами техните души? Има ли всъщност душа? Ако ли да, е, тя принадлежи към тялото и значи трябва да бъде блажена и честита заедно с него. Да размишляват повече по този въпрос, или чак да работят за тази душа, това би съсипало цялата им разположеност. За тези материалисти, тези любители на религиозното удобство няма случайност, а безусловна последица от тяхното високо духовно дело, което си е лесно обяснимо. А каквото не могат да си обяснят, те не го наричат случайност, защото такава дума не е подходяща за един добър християнин, а Божия воля. Но както се има предвид тук думата, тя означава именно само случайност, и то не само сляпа, а пожелана случайност, което е още по-лошо. Думата воля в този смисъл анулира всесправедливото и всемъдро управление на Божията любов и въздаваната ѝ на колене чест. Духовните блага в определен смисъл също могат да бъдат класифицирани като материални дарове, но Божията любов не ги раздава самоволно, а по своите собствени закони. Тя не действа безсистемно. Тя е точно, която държи онези тайнствени нишки в ръцете, съединяващи душа с душата и свързващи причина с причината, така че действието тогава се явява като воля в истинския смисъл, а именно като воля на всевалидния Божи промисъл. Който се е научил да вижда, може да намира в живота си доказателство след доказателство, че това, което други наричат случайност, е събитие на душевно единодействие, ръководено от тази възнаграждаваща, предупреждаваща или наказваща любов. И ако усърдно търси, сигурно ще открие в собствената си душа допирната точка, която ще му обясни защо точно него, а не някой друг е избрала тази воля. И тогава тя за него със сигурност няма да бъде случайност.

Но защо е това изложение на становището ни за случайността? Най-напред защото ми е залегнало на сърцето, колкото може повече хора да изпитат слънчевото щастие, което дължа на моята вяра. И после, защото нашата среща с двамата бени лам при Бир Хилу и разговорът ни с тях впоследствие много ясно показаха, че подобни неща не стават случайно, а само с Божи промисъл. Това събитие стоеше в тясна взаимовръзка с онова, което се бе случило, и което предстоеше да се случи. И точно обстоятелството, че не издадох бени кхалид, макар че бяха наши неприятели и отклонението на тяхното внимание от нас към бени лам обещавахе най-голяма изгода, достави по-късно най-очевидното доказателство, че всяко деяние носи в себе си своите добри или лоши последици. Ако няха добрите влияния в мен, а бях следвал хладната си пресметливост и разум, всички ние още на следващия ден щяхме да бъдем изгубени...

Вечерта седяхме за последен път, както си мислехме, заедно с баш насир. Бяхме поставили няколко стражи и разговаряхме почти само за това, което бяхме преживели съвместно. По-късно, когато дойде време за спане, той попита:

— Ефенди, имам една молба към теб. Ще ми я изпълниш ли?

— С най-голямо удоволствие, стига да мога — отвърнах.

— Много бих желал да разменя една от моите камили с една от вашите.

— Защо?

— За да имам спомен.

— Аз нямам камила, но не се съмнявам, че хаджи Халеф ще се съгласи да изпълни желанието ти.

— Със сигурност ще го направи само ми се иска да знам, че ти ще склониш да приемеш животното от мен.

— Защо аз?

— Защото то ще бъде един спомен от мен. Ще ти дам моята женска хеджин и понеже една камила няма да ми достига, моля в замяна на нея да получа друга.

Погледнах персиеца, без да отговоря на първо време. Искаше да ми подари тази великолепна, незаплатима камила! Това бе направо княжеска щедрост и аз не знаех как да реагирам. Цялото ми сърце се противеше да каже „Да“, а едно „Не“ щеше тежко да го наскърби. Той продължи:

— За мен ще бъде гордост и радост да знам, че Кара бен Немзи ефенди седи на моята хеджин. За стойността на животното не бива да държиш сметка, защото не съм го плащал и по всяко време мога да си измоля от Чарбагх подобно. Към това се добавя, че ти ми спаси живота и откри Канс ел Адха. Без теб нямаше да мога да си го върна. Следователно съзнаваш, че подаряването на тази камила е нищо пред това, което ти дължа. Сега не искам повече да настоявам, имаш цяла нощ да размишляваш.

Кхутаб ага се обърна и изглежда сметна работата засега уредена. По тази причина аз също не казах нищо повече, но Халеф, който бе присъствал на разговора, ми зашепна настойчиво:

— Сихди, ти ще я приемеш, да, дори си длъжен! Човек не бива да оскърбява приятеля, като отблъсква подаръка му.

— Но такъв! — отговорих аз.

— Вярно, той е изключително ценен, но трябва да имаш предвид, че ще го получиш не само за себе си, а и за нас.

— Аха! Ти май поглеждаш от тая скрита дупка?

— Да. В твоята родина тази хеджин ще ти бъде безполезна и ето как ти ще постъпиш с нея както навремето с твоя великолепен Рих, а именно ще я оставиш при нас. И сега си представи радостта ни, като получим за разплода си тази безукорна петгодишна женска камила с такива превъзходни качества. Ако я приемеш, ще окажеш на племето ни услуга, за която ще ти дължим най-голяма благодарност. Надявам се, че го съзнаваш? Или пък не?

— Напротив, това ще бъде една голяма облага за вас.

— Хубаво, сихди! Радва ме, че притежаваш такова прозрение. Но това е само прозрение за страничното и аз се надявам, че ще се яви прозрение и за главното.

— Кое е то?

— Че трябва да я приемеш? Ще го сториш ли?

— Хм-м!

Дребосъкът се обърна поривисто към персиеца:

— Приятелю мой, Кхутаб ага! На сърце ми е легнало, моят сихди да ти изпълни желанието. Аз го обработвах сега в този смисъл и мога да ти съобщя, че съм доволен, защото той току-що вече изхърка. Понеже много добре го познавам, знам, че от това колебливо „Хм-м“ до крайното „Да“ ездата никак не е далечна. На мен ми се удаде вече наполовина да го убедя за предложението ти и ето как можеш да таиш приятната надежда, че до заранта ще се появи и втората половина. Ти съзнаваш значи, че късметът не е неблагоприятно разположен към теб и камилата ти.

Този дребен хитрец, дето винаги му бе толкова трудно да се оправи с порядките и представите за моето отечество и постоянно пренасяше Ориента в него, сега, когато се касаеше за получаването на една хеджин, веднага си спомни, че от

камила в родината ми няма да имам никаква полза. И после бързото и странно тълкуване на моето „Хм-м“. На такова нещо бе способен само моят хаджи Халеф.

На утрото той ми призна, че заради хеджин цяла нощ не е могъл да мигне, и че трябвало да я приема, ако не искам за остатъка от живота да го лиша от сън, което в крайна сметка щяло да има за последица неговата смърт. После привлече баш насир и аз бях по такъв начин „обработен“, според вчерашния израз на Халеф, че накрая волю-неволю дадох съгласието си. Това предизвика голямо ликуване сред хаддехните. И мога да кажа също за персиеца, че искрено се радваше. Не беше ми предложил подаръка по китайски обичай, при който непременно трябва да откажеш. И тази радост ми беше също така приятна както предметът на неговата щедрост. Докато другите обградиха камилата и изброяваха нейните достойнства, той ме отведе настрани и каза:

— Ефенди, тъй като ти ме ошастливи с приемането на подаръка ми, трябва да ти кажа нещо, което засега не е необходимо някой друг освен теб да знае. Сигурно ти е известно, че на камилата не може да се даде „тайна“, както на конете с чиста кръв, защото е твърде глупава. Но при тази хеджин на мен ми провървя. Тя притежава дарба за схватливост, каквато човек иначе напразно ще търси сред себеподобните ѝ, и е вярна и послушна като кон. Понеже сега тя е твоя собственост, искам да ти съобщя нейната тайна. Животното се казва Машхура. За да ѝ привлечеш предварително вниманието, трябва да я повикаш два пъти по име, след което три пъти едно след друго да кажеш думата „бабунадж“¹²³. Сторил ли си го, тя ще развие такава бързина, че неподвижният въздух ще ти се стори като вятър, и няма да престане, докато не ѝ кажеш също три пъти думата „Яваш!“¹²⁴ Тъй като камилата по начало превъзхожда коня по издръжливост, то Машхура издържа много по-дълго, отколкото един кон, което може да те спаси от голяма опасност и да направи всяко преследване безполезно. Запомни ли го?

— Да, благодаря ти. Но защо си избрал точно думата „бабунадж“?

— Защото тази хеджин има особено предпочитание към лайката. Затова винаги, когато яздя, имам по няколко стръка от това растение в седловата чанта. Потърквам ги по ръката, за да поема миризмата им, и милвам после с нея ноздрите на Машхура. Ако и ти го правиш, бързо ще спечелиш приятелството ѝ. Но на друг не бива да го издаваш, за да не пренасочи с това средство привързаността на животното от теб към себе си. Аз и сега имам лайка и ще ти я дам. Тя е суха, но все още ухае достатъчно силно.

Една камила с „тайна“! Това и аз досега бях считал за невъзможно. Ако нещата се потвърдяха, то тази камила действително беше безценна. Кхутаб ага ми даде растенията, които аз прибрах в чантата на седлото си, а после заповяда на асакерите да се стягат за потегляне.

Когато това стана, агата се сбогува с нас по най-сърдечния начин. Личеше си, че ни е обикнал. Сълзи стояха в очите му.

Аз го призовах към най-голяма предпазливост и го посъветвах поне днес да избягва пътя, по който бяхме яздили насам. Той обеща, наистина, но не така категорично, както аз желях. Добре забелязах, че не смята заплашващата го от бени кхалид опасност за толкова значителна, както я намирах аз. Вярваше, че Канс ел Адха му е сигурно. Та нали те бяха потеглили на юг, а той щеше да язди на север. Когато вече бе тръгнал, аз му извиках още веднъж настойчиво предупреждението си. Той се обърна и ми помахаше усмихнато, но точно тази усмивка не ми хареса.

От само себе си се разбира, че Халеф бе дал на персиеца една от нашите най-добри хеджин, която нямаше, наистина, стойността на Машхура, но беше благонадеждна. Когато ездачите се бяха отдалечили толкова, че вече не можехме да ги видим, аз се заех с камилата. Тя дълго бе гледала след своя досегашен господар — привързаност, каквато още не бяхме наблюдавали при никоя камила. Когато ѝ прекарах по ноздрите ухаещата на райска ръка, тя пое миризмата с видима

наслада, издаде далеч напред бърни, с което ме разсмя, и ръката ми напълно ѝ влезна в устата. Започна съвсем нежно да я похапва и смуче както някое дете шекерче. Видях, че няма да ми бъде трудно да спечеля симпатията ѝ, и накарах да ѝ сложат моето седло.

Сега и ние можехме да напуснем Бир Хилу, който навярно вече нямаше да видим. Така мислехме, защото връщането от Мека бяхме решили да направим по друг път. Но писано е: „Защото моите мисли не са ваши мисли, нито моите пътища са ваши пътища, говори Господ.“ Меховете ни бяха пълни. В това отношение бяхме подготвени, ако намерехме тази вечер Аин Барид зает. Имахме вода за няколко дни.

Когато напуснахме мястото с кладенеца, видяхме следите на бени кхалид да се очертават толкова ясно, че можехме да ги следваме без усилие, което и направихме. Трябваше да знаем как стоят нещата с тях. След може би един час излязохме от пустинята на разпръснатите групи скали на открита пясъчна равнина. Дирята водеше в посока към Студен кладенец.

След втори час следата зави на запад. Това беше обстоятелство, което не можеше да не привлече вниманието ни. И през ум не ни мина да спазим досегашната посока останахме верни на дирята на бени кхалид. Така яздихме може би в продължение на два часа към залез слънце, докато видяхме на хоризонта пред нас да се появява една тъмна линия. Нашият водач Бен Харб предположи, че това е една източена верига от хълмове, за която е чувал. Ако не се лъжел, пустинята отново щяла да стане камениста.

Действително случаят бе такъв. Колкото по-близо стигаме до тези възвишения, толкова по-едър ставаше пясъкът. После на повърхността излезе открита гола скала, по която едва можехме да откриваме следите.

— Защо ли бени кхалид са се отклонили от пътя си и са яздили насам? — запита Халеф. — Дали това е свързано с нас, сихди?

— На първо време навярно с персиеца и после с нас обясних аз. — Хваща ме страх за него и от сърце желая предположението ми да не се потвърди. Бени кхалид са поели новата си посока по толкова очебиен начин, че намерението им да ги последваме, за мен е несъмнен факт. Вероятно се таят на някое прикрито място из тези височини, за да ни нападнат. Но има и причина да не го допусна. Аз съм убеден, че Тавил бен Шахид не се е отказал от Канс ел Адха. Той знае, че е у персиеца, и може да го получи само ако го издебне по път. Ако преследва това намерение, не може да се крие тук, а е яздил в широка дъга около Бир Хилу, за да залегне някъде в засада по пътя на баш насир. Следователно разполагаме с две предположения: или бени кхалид са тук, за да ни издебнат, или трябва да се търсят северно от Бир Хилу.

— Но защо са яздили насам?

— Заради скалистата земя, по която следите трудно се четат. Те не смятат нашите очи за по-добри от техните и поради това са убедени, че тук ще изгубим дирята им. Същевременно навярно са помислили и за преимуществото, което ще придобият пред нас, след като пипнат персиеца. Тогава ще ни се явят в гръб, докато ние си мислим, че са пред нас. Възможен е и трети случай, а именно шейхът да е разделил хората си. Ако това е така, тук ни очаква по-голямо отделение, докато с другото той самият търси Кхутаб ага. Трябва веднага да добия яснота по този въпрос. Ще спрем тук и аз ще потърся дали няма диря, която да води обратно на север.

— При тази твърда скала това ще продължи дълго.

— Не, защото ще отида до границата на пясъка. Ще яздя по протежението ѝ и ако има отпечатьци, непременно ще ги открия. Няма да трае дълго, защото знам на коя страна трябва да се е насочил Тавил. Значи не е необходимо да обхождам цялата височина.

— Мога ли да дойда с теб?

— Да. Но ще вземем конете. При търсенето на следи камилите са твърде високи. Ела!

Халеф възседна своя Баркх, аз моя Асил бен Рих. Поехме странично, докато достигнахме пясъка, и завихме после наляво, с което трябваше да се натъкнем на следата на евентуално тръгналия на север отряд на бени кхалид. Приведен максимално ниско от страната на коня, за да ми са очите близо до земята, накарах моя арап да полети в равен галоп. Скоро го спрях с вътрешно удовлетворение — бяхме се натъкнали на диря, която идваше от възвишенията и продължаваше в северна посока. Слязохме да я прегледаме. Тези бени кхалид бяха яздили така плътно вкупом, че отделните отпечатащи не можеха да се различат. Не ни се удаде да ги преброим, но мисля, че се доближавах до истината, като ги прецених на над трийсет и най-много четирийсет ездачи. Този брой действително бе достатъчен, за да бъде сразен персиеца с неговите двайсет войници и хабира. Сега и хаджията го хвана страх.

— Сихди, твоето опасение се сбъдна — рече той. — Какво ще правим? Карай бързо!

— Всичко зависи от това дали Кхутаб ага се е вслушал в предупреждението ми да отбягва пътя, по който дойдохме. В този случай може да се изплъзне на бени кхалид.

— Аз се опасявам, че не го е зачел. Мислиш ли, че все още може да бъде спасен?

— Може би. Сядай бързо! Трябва веднага да потеглим обратно.

Докато препускахме към нашите хора, му съобщих решението си:

— Ще яздим, колкото може по-бързо назад към Бир Хилу. Оттам ще поемем по дирята на персиеца и скоро ще научим как стоят нещата с него. Понеже се опасявам от най-лошото, ще избързам напред, за да държа, ако се наложи, дружината на бени кхалид с карабината си „Хенри“ в шах. Необходимо е само да следвате дирята ми.

— Защо да яздим подире ти, а не с тебе?

— Защото животните ви не са достатъчно бързи. Те ще изостанат, понеже ще взема Машхура, женската хеджин. Дори да кажете на конете тайната, пак не можете да ме придружите, защото тя издържа повече от всеки кон. Пазете се само от ненадейна среща с бени кхалид, защото обратната им езда при всички случаи ще е насочена към Бир Хилу, така че не е изключено да се натъкнете на тях, докато аз избързам след персиеца.

Стигнахме при нашите хора. Аз се метнах от коня на седлото на хеджин и продължих, предоставяйки на хаджията обяснението за бързите ми действия.

Оставих Машхура да извърви неколкостотин крачки бавно, после я подтикнах. Тя се подчини. Движихме се към кладенеца. От Бир Хилу бяхме яздили в права посока два часа и после под прав ъгъл повече от два часа. Това правеше общо четири часа и половина. Пътят представляваше двата катета на правоъгълен триъгълник, по чиято хипотенуза сега се връщах. Следователно, при спазване на досегашната ни бързина на приблизително три часа път. Но Машхура галопираше така удивително, че достигнах Бир Хилу само след три четвърти час.

Бени кхалид наистина можеха да са вече тук. Но аз нямах време да позволя на тази мисъл да ме задържи, защото дори и да се намираха при кладенеца, точно в бързината се криеше най-добрата защита от тях. Щях да профуча край тях, преди изобщо да са помислили да предприемат нещо срещу мен. Но мястото беше пусто.

Машхура имаше удивително лек, еластичен ход. Седях като на неподвижен стол. Тя притежаваше високо цененото качество, което бедуинът охарактеризира с израза „изяжда разстоянието“ и при това не даваше да се забележи и следа от напрежение.

Когато оставих кладенеца зад себе си, бях напрегнат дали баш насир е поел по друг път, или не. В първия случай можех да се надявам, че ще бъде пропуснат от бени кхалид, но в последния можех да приема, че са постигнали целта си.

Както е известно, по пътя си към кладенеца се бяхме отклонили на изток. Значи едва след като пресечех тази дъга, щях да срещна старата ни следа. Това скоро стана и тогава забелязах, че персиецът не е последвал предупреждението ми — следите се застъпваха.

Сега имаше още една, но много малка надежда. Ако той е яздил бавно, а засадата на бени кхалид да е била заложена на значително разстояние от кладенеца, бе възможно още да не е стигнал до нея. Вярно, от неговото тръгване бяха минали повече от пет часа, които сега аз трябваше да наваксам. Какво щастие, че персиецът ми беше съобщил тайната на камилата! Защото само като я използвах, можех да постигна намерението си.

Дадох на хеджин знака. Извиках два пъти името ѝ и после, когато се послуша, три пъти думата „бабунадж“. Резултатът бе, че заигра с уши, но остана в същия ход. Бях извършил всичко точно, както ми го бе казал Кхутаб ага. Беше ли забравил нещо да ми съобщи?

В страха за персиеца ми ставаше по-горещо и по-горещо. Как можех да го спася, ако камилата не ми се подчиняваше? Повторих опита, но напразно. Тогава се сетих за обстоятелството, че хеджин още не ме познаваше. Може би това бе причината за нейния отказ. Спрях, слязох, натърках си ръката с лайката и ѝ я поднесох. Тя я пое жадно в уста и здраво я задържа. Бях получил само осем-десет стръка от растението, които вече бяха почти употребени, но реших да пожертвам няколко. Машхура ги захапа с върховно удоволствие, при което освободи ръката ми, и аз отново я възседнах. Най-напред я подкарах и когато се подчини, не чаках дълго:

— Машхура, Машхура...! Бабунадж, бабунадж, бабунадж...!

Тогава получих един тласък, който едва не ме изхвърли от седлото, а после... да, после се започна тя. Беше така, както бе казал персиецът. Неподвижният въздух, който процепвахме, се превърна за мен във вятър. По-рано на няколко пъти бях принуден да употребя „тайната“ при моя вран жребец Рих и трябва да призная съобразно истината, че тогава Рих бе по-бърз, отколкото сега хеджин. Сега бе много важно на чия страна бе по-голямата издръжливост — на коня или на камилата! Баш насир беше дал предпочитание на камилата.

Това сега можеше да се нарече не езда, не препускане, а летене. Групите скали се стрелваха край нас. После навлязохме в каменистия серир, където трябваше много да внимавам да не изгубя следата. Но въпреки невероятната бързина Машхура се подчиняваше и на най-лекото докосване с тънкия митрак¹²⁵.

По тая равнина на хеджин ѝ бяха необходими десет минути, за да измине разстоянието, за което ние ходом бяхме употребили цял час. И тази неописуема бързина си остана постоянна, когато оставихме серира зад нас и стигнахме пясъка, при чието описание говорих за „газене“ на нозете. Но той напрягаше повече от скалистата земя. Машхура започна да се поти.

После от пясъка израснаха описаните вече редици от дюни. При първата, както видях от следите, персиецът се бе застоял по някаква причина доста време. Беше ми минала мисълта да оставя тук хеджин да отדъхне. Но като видях тази „спирка“, се отказах, защото с направения престой срещата на баш насир с бени кхалид се забавяше, с това се увеличаваше възможността да го настигна още преди нея.

Страхотно напрежение трябваше да преодолява храброто животно. По едната страна на стръмните пясъчни хълмове се изстрелваше с бесни скокове нагоре, плъзгаше се после надолу, за да преодолее следващата дюна по същия начин. Потта ставаше все по-обилна, вече се образува бяла ивица пяна по бърните и... ето, чух първия хрип. Беше време да спра.

— Яваш, яваш, яваш! — извиках.

Машхура веднага премина в по-бавен ход, от който по предпазливост я оставих да измине още известно разстояние, докато дишането ѝ се успокои и пяната изчезна. Тогава спрях, слязох, помилвах я и ѝ дадох фурмите, които бях пъхнал в джоба за Асил бен Рих: Беше направила повече от необходимото. Начинът, по който ме погледна, беше затрогващ. Такива камилски очи още не бях виждал. Създаваше впечатление, сякаш ме пита дали съм доволен. Наистина, човек трябва винаги да знае, че животното също притежава чувства и може би възприема любовта и

жестокостта по-дълбоко, отколкото си мислим. Така например съм направил констатация, че кучето е по-добър познавач на човека, отколкото самият човек. И все пак — колко безчувствено се отнася човекът спрямо другите създания, които също като него дължат своето съществуване на добротата на Вселюбещия! Аз съм човеколюбец и поради това и приятел на животните, а и като християнин друг не мога да бъда. Който се издига в качеството. Мъчителят на животни може и да се подсмихне на моето меко, чувствително сърце, но аз съм радостен, че то е такова, а не друго. Но да оставим това отклонение, което може би ще намери извинение, понеже идва от сърцето.

Дадох на хеджин още два-три стръка бабунадж и я възседнах отново, защото след този необходим отход на доблестното животно не биваше да пропускам повече нито минута. Започнахме ходом, след което отново задействах тайната. Машхура се подчини този път веднага.

Жал ми беше да я напрягам втори път по този начин, но се касаеше за много човешки живота, а и колкото изключително да бе нейното постижение, все пак не бе това, което наричаме „бъхтя се като добитък“. Тя тичаше доброволно, нямаше оглавник с болезнен мундшук и не бе подтиквавана от камшични удари.

Така летяхме по нагорнища и надолнища. Колко често поддаваше пясъкът под нозете ѝ, колко често беше близо до сгромолясането, до премятането, без да мога да ѝ помогна както при един кон! Хлъзгаше се, препъваше се, но никога не падаше. Издържаше. Беше несравнимо животно.

Ето че настъпи миг, в който трябваше да се преодолее една необикновено висока, но от тази страна не особено стръмна дюна. Изкачваше се полегато и Машхура се понесе в лудешки бяг нагоре. Ако на идване знаех по какъв начин ще се връщам, сигурно щях да проявя достатъчно внимание да запомня опасните места. Мерна ми се, че северният ръб на една дюна горе се бе срутил. Беше се образувал много стръмен пясъчен откос и ние трябваше да го заобиколим, за да достигнем височината. Дали не беше това възвишение? От южната страна тук се вървеше леко нагоре! Боже Господи! В такъв случай ни предстоеше жестоко падане!

— Яваш, яваш, яваш! — изревах.

Но хеджин беше вече горе, понечи да се подчини, но не успя така бързо, както се изискваше. Е, да, един кон, който държиш за юздите, можеш да дръпнеш настрани. Но тук седях на високото камилско седло и нито в митрака, нито в минаващото през муцуната въже имах средство да отклоня бързо животното от опасното направление. Моят вик веднага предизвика, наистина, намаление на устремената напред енергия, но вече твърде късно. Не погледнах към следващото възвишение отсреща, нито в лежащата между него и нас падина. Нямах време, защото онова, което се случи, стана в един-единствен миг. Когато достигнахме горе ръба, забелязах само зейналия пред нас отвесен пясъчен спуск, повече нищо. Измъкнах левия крак към дясната страна и се хвърлих от камилата напред в бездната. Това беше единственото, което можех да направя за моето спасение, докато намиращото се в подем животно скочи във въздуха. Само мекотата на пясъка можеше да ме спаси при това падане.

Падах... падах по-дълбоко и по-дълбоко. Но това вече не бе падане, а спускане, което нямаше край. Държах си очите затворени и не чувствах никаква друга болка освен един режещ натиск в китките и глезените. Странно бе това състояние. Нима изобщо нямаше да престане това спускане? Каква бе тази дълбочина, в която пропадах? Отворих очи да погледна. Клепачите се подчиниха без съпротива на душевния импулс. И видях...

Да, онова, което видях, ме доведе до убеждението, че усещането за непрестанно движение надолу е заблуда и че съм бил зашеметен. Само едно не ме бе измамило, а именно болката в ръцете и краката. Бяха вързани. Пред мен седеше шейх Тавил бен Шахид, от дясната му страна — Гхани, а от лявата синът му. До бащата видях мюнеджията. Беше буден и бодър. Тримата други меканци седяха странично.

Като продължих да се оглеждам, забелязах горе пясъчното свлачище, в което бях искал да скоча. Но импулсът, който си бях придал, съчетан със силата на инерцията от вихрената езда, се бе оказал твърде голям. Бях паднал извън възнамеряваното място и по стръмния откос се бях озовал в падината. Разпръснати наоколо там лежаха войниците, мъртви, всеки в локва кръв. Нападението на бени кхалид бе успяло и аз не само бях предприел напразно ездата за спасението на персиеца, но и за собствено нещастие. Камилите на войниците почиваха недалеч от нас, а малко по-настрани от тях лежеше, безметежно предъвквайки и оглеждайки се ведро с червените си очи... моята хеджин. И тя като мен бе преживяла падането само благодарение на дълбокия мек пясък, отрупан под въпросното място.

Обърнах глава да потърся баш насир и го забелязах, по-точно неговите крака, които се подаваха иззад една ниска пясъчна навятост. И той ли беше мъртъв? Приех, че е още жив, защото краката му бяха вързани, което при един мъртвец не е необходимо. Също така при него седяха петима бени кхалид — вероятно за да го пазят. Зад тях лежаха може би дузина камили, които принадлежаха на бени кхалид. Но къде бяха другите хора и животни? Прегледаната от нас диря даваше да се заключи за най-малкото трийсет. По-късно ми стана ясно, че шейхът ги е отпратил, за да има възможно по-малко свидетели на това, което предстоеше да се случи. Също Канс ел Адха искаше да дели с малко хора. Но защо ли бе помъкнал насам меканците, които първи щяха да имат претенции?

Във всеки случай, тук е било събрано цялото отделение на бени кхалид, за да издебне персиеца. Вероятно горе са били сложени постове да доложат за неговото пристигане. Войниците са били посрещнати със залп и който е останал жив, е бил ликвидиран, изключвайки баш насир, с по-нататъшни изстрели. Яздеият пред хората си персиец също като мен е помислил малко за пясъчното свлачище. Плъзнал се е надолу, макар и не така опасно, и е паднал в ръцете на бени кхалид.

Не е трудно да си представи човек настроението ми. Но не че се смятам за изгубен, о, не! Дори да не знаех, че хаддехидните идват след мен, и през ум не ми минаваше да се откажа от надеждата за спасение. Но гледката на двайсетимата избити асакери и водача ме изпълваше с ужас. Тоя шейх на бени кхалид явно имаше само едно добро качество — свято държеше на думата си.

Като забеляза, че съм отворил очи и се движа, по лицето му премина жестока подигравателна усмивка. Посочи ме с ръка и каза на Гхани:

— Погледни! Ефендито е жив, значи не си е строшил врата. Аллах го съхрани за мен. Сега ще трябва да каже защо е дошъл насам. Ако не признае, ще го принудим. Чу думите ми. Сега говори, кучи сине!

Подканата се отнасяше за мен. Отвърнах, без да обърна внимание на „кучия син“:

— Нямам причина да мълча. Хрумна ми, че ще нападнете баш насир, за да му отнемете пак Канс ел Адха, и препуснах насам на неговата хеджин, която той ми подари, да го предупредя.

— Къде са хаддехидните?

— По пътя, който води оттук за Аин Барид.

— Те вече няма да те видят, а ние ще се срещнем с тях, защото ще ги настигнем, за да ги унищожим. Значи персиецът ти е подарил хеджин? Много мило от твоя страна, че ни я до кара. Аз ще я задържа и също безподобните ви коне ще станат притежание на моето племе, но всички вие ще отърчите в ноктите на Шейтана. Аз ще се погрижа за това.

Докато говореше, очите му бяха отправени към мен по такъв начин, че трябваше да съзная — при него нямаше да намеря и следа от милост. Мюнеджията слушаше внимателно всяка дума. Когато шейхът млъкна, слепецът се обърна към него:

— Това ефендито от Вади Драа ли е, дето лежи тук пленен пред нас?

— Да — отговори Тавил.

— Какво ще правите с него?

— Ще бъде разстрелян още тук! Имаш ли нещо да възразиш?

— Не. Ако го пощадите, това ще бъде най-големият грях, който можете да си стоварите. Да върви в Пъкъла!

Сега се обади и Ел Гхани:

— Това е така, сякаш аз го казах. Аз също давам своето съгласие.

— Тъй ли? Значи одобрявате, а? — запита шейхът с подигравателно-пренебрежителен тон, от което предположих, че отношенията му с неговите „гости и приятели“ вече не са раншните. — Самохвално и смехотворно е да ми давате съгласието си. Тук аз правя, каквото на мен ми е угодно. Знаете как стоят нещата между нас. Хич не си въобразявайте, че ще се ръководя от вашите желания!

— Аз не желая нищо, а изисквам своето право! Преди всичко изисквам за себе си персиеца, тоя прокълнат от Аллах шиит. Не бива да го улучи друг куршум освен моя.

— Нямам нищо против — ухили се шейхът, — щом ти доставя удоволствие собственоръчно да го пратиш в Преизподнята. Можеш да го сториш веднага, защото времето ни за тук изтече.

Тавил стана, Гхани също. Сериозно ли беше казано това? Нещата ставаха опасни. Надигнах глас срещу това убийство, но получих в отговор само подигравателен кикот. Тогава чух баш насир:

— Моля те да не си даваш труда, ефенди! Разбрах, че всяка дума е напразна. Моята смърт е решена. Аз самият съм си виновен, защото предупреждението ти към мен бе хвърлено на вятъра и сега ще бъде наказан. Но ми развържете нозете! Искam да получа куршума прав! Окажете ми поне тази услуга! Няма да побягна, няма да помръдна и крачка от мястото, от което ще премина през Портата на смъртта.

Сега шейхът се ухили отново.

— С удоволствие ще изпълня желанието ти, защото съм човеколюбив мъж, а и то ще ти бъде последното.

Тавил отиде до Кхутаб ага и му освободи краката. Персиецът стана, дойде бавно при мен и ме погледна в лицето. Сигурно прочете какво става в мен, защото поклати глава и каза:

— Не мисли как да ми помогнеш! Не можем да сторим нищо друго, освен да умрем с достойнство. Аз ще бъда виновен не само за моята, но и за твоята смърт. Тук не те моля за прошка, защото ушите на тези злодеи не са достойни да чуят такива думи. Само няколко минути след мен ти ще минеш през големия зид, който ни показва Бен Нур. Аз ще те чакам на Мястото на пресяването и там ще те помоля да ми простиш лекомислието. Както те познавам, молбата ми няма да е напразна.

— Аз ти прощавам още сега — отговорих. — Животът на хората стои в една висша ръка, която може да ни спаси и в последния миг и да отклони дори куршумите. Нека ѝ се доверим.

— Направете го, щом ви е угодно! — ухили се шейхът отново. — След като си мислите, че така красиво ще се съберете там отвъд, аз ще се погрижа за вас това да стане още тук. Сега ще изкопаем една дупка, в която ще ви сложим един до друг. Трупове на асакерите ще останат да лежат така, нека ги разкъсват лешоядите, но вие ще бъдете предназначени само за червеите. Това е единствената разлика, която ще направим между двата вида капъсъзи. В Джехенема, разбира се, вие ще се срещнете с тях.

Бени кхалид се заеха по негова заповед да изровят недалеч в пясъка един гроб, и то точно пред очите ни, та да можем да го виждаме. Това ни даде една, макар и малка, отсрочка, но всяка минута бе скъпоценна, защото стоеше извън всяко съмнение, че Халеф ще поддържа възможно най-голяма бързина. Аз не знаех, наистина, колко дълго съм бил зашеметен, но понеже моята хеджин си лежеше спокойно и вече не привличаше вниманието на бедуините — при цялата възбуда, която трябва да бе предизвикала нашата поява — можех да приема, че съм бил в безсъзнание доста време. Надеждата, хаддехидните да се появят навреме, не беше безоснователна.

Много ми се искаше да го кажа на персиеца, но шейхът и Гхани ни държаха така зорко под око, че не бе възможно и една тиха дума да му подхвърля. Но те не пречеха на баш насир да говори високо:

— Ефенди, понеже съдбата ни се промени по такъв начин, искам да споделя с теб нещо важно. Досега си мълчах, защото мислех, че ще се ядосаш на Джафар мирза.

— По каква причина?

— Той ми направи един подарък, който е получил първо от теб.

— Това не може да ме ядоса. Подаръкът си е бил негов и той е можел да разполага с него, както му харесва. Ние взаимно се зарадвахме неколкократно с подаръци. Кой имаш предвид?

— Малката книга на персийски език „Араба бешайир“¹²⁶. Аз поддържах по-тесни отношения с Джафар, отколкото досега съм ти казал. Знаеш, неговият живот е потаен, и аз премълчах много неща пред теб. Той прочел книгата и запечатал в сърцето си всеки ред. После ми я подари, за да се просветля и аз. Аз всеки ден чета от нея и тази сутрин пак го сторих. Отгърнах на мястото, което гласи: „Но аз ви казвам: Любете враговете си, благославяйте тия, които ви кълнат, правете добро на тези, които ви ненавиждат, и молете се за тия, които ви правят пакост и ви гонят, за да бъдете синове на вашия Отец небесен; защото Той оставя своето слънце да грее над лоши и добри, и праща дъжд на праведни и неправедни“¹²⁷. Всяка дума, която бяхме чули от Бен Нур, живееше в мен, защото цялото му слово бе само любов. Припомних си поведението ни спрямо нашите врагове, на чиято омраза отвърнахме с любов. Тази доброта ми се видя твърде голяма и аз отгърнах на това място, за да придам сила на слабостта си. Но сега ми се струва, че щяхме да постъпим по-добре, ако си бяхме останали слаби, защото за подчинението си на любовта ще заплатим с живота си.

— Не, не вярвам — отвърнах, дълбоко покъртен от тази неочаквана изповед на обречения на смърт. — Животът си има своята вечност като любовта. Ние няма да умрем, може би дори не и физически. Този, за Когото днес си прочел на това място, и Който изисква от теб да обичаш враговете си, има силата да те спаси точно чрез тази любов, Неговото Евангелие е здрава опора и закрила в живота и в най-голяма смъртна опасност. Ако Му се довериш, Неговата помощ може би е по-близо, отколкото си мислиш.

— Тогава нека побързаме да я изпреварим тая помощ! — присмя се шейхът. — Ямата е готова.

— Да, готова е и моят куршум също е готов — прибави Ел Гхани решително. — Повече няма да се бавя.

— Застани тук!

При тази отправена към персиеца заповед шейхът посочи мястото до гроба. Кхутаб ага се подчини и ми викна:

— Ефенди, не ти казвам сбогом, защото ще се разделим само за няколко мига. Кажи в душата си една молитва за мен, та при Ел Мизан, Везните на справедливостта, някой ангел да ме улови за ръката и да ме преведе отвъд!

При тази молба в мен се надигна някаква непозната досега демонска сила, която не признава никаква съпротива и тласка към безогледни действия. Там отпред стоеше приятелят сред убийци, в червена локва пролята войнишка кръв. Трябваше ли това да се случи? Биваше ли да се случи? Нима не можех да помогна?

— Тази ръка все още няма да те улови! — изкрещях — Аз ще се освободя, идвам! Не стой бездейно, а се отбранявай! Та нали краката ти са свободни! Ритай, стъпчи ги!

Дърпах и въртах вървите си, макар да чувствах, че се връзват в плътта. Изпънах се и се изстрелях нагоре, но отново паднах, само че не без да разкъсам обвиващото глезените въже. Не би могло да устои на силата на падането.

— Върху него! Кучият син наистина се освободи — извика шейхът.

Тавил, неколцина бени кхалид и тримата меканци се нахвърлиха върху мен. Удрях с все още вързаните ръце, ритях с освободените крака, стрелвах се насам-натам... напразно. Това бе една неравна битка и тогава... тогава отекна изстрелът от пищова на Гхани. Видях през обграждението, в което се намирах, че персиецът се преметна назад, и съпротивителната ми сила се стопи. Проснах се, останах спокойно да ми вържат отново краката и, признавам, горчиво заплаках.

Знаех твърде добре какъв позор си нанасях с този истеричен плач, който не можех да потисна. Това никога не ми се бе случвало, но страхотната възбуда, която ме бе овладяла, не можеше да се освободи по друг път. Направи го с тези хлипания, които предизвикаха гръмък кикот.

Подигравката не ме засегна. Впрочем, скоро Гхани привлече вниманието на другите върху себе си Той коленичи при баш насир и започна да пребърква джобовите му.

— Стой! Какво ти скимна! — спря го шейхът.

— Трябва ли това, което има в себе си, да бъде погребано заедно с него?

— Не, но то не ти принадлежи.

— Този шиит е моя собственост. Неговото притежание следователно е мое притежание.

Усетих напрежение, което можеше да доведе спасението ми. Тази мисъл ми поддейства благотворно и вътрешно отново се успокоих.

— И теб ли трябва да осмеем като тоя ревлив кучи син? — попита Тавил бен Шахид. — Кой проведе нападението, кой изби войниците, ти или аз? Кой следователно е притежател на всичко, което се намира тук?

Стоеше заплашително пред Гхани и неговите бени кхалид приближиха меканците, като държаха по особен начин пушките в ръце. Създаваше се впечатление, сякаш сега ще се случи нещо, което преди това шейхът тайно е споразумял със своите хора. Това предположение бе подсилено от наблюдението, че те бяха приковали очи към него, като че само чакаха уговорения знак.

— Да не би ти? — извика любимецът на великия шериф. — Защо си сложил Канс ел Адха там до твоята камила? Да ме измамиш ли искаш? Още вчера през целия ден виждах, че кроиш нещо срещу нас. Ако то е някаква измама, предателство, не си мисли, че ще го изтърпя! Моята власт се простира къде по-далеч от твоята.

Очите му мяхаха искри. Шейхът отговори студено:

— Колко далеч се простира властта ти, веднага ще разбереш... Сега!

Тази дума, която се отнасяше за хората му, съдържаше очакваната заповед. Като от една-единствена ръка изхвърлени, полетяха нагоре прикладите на техните пушки и се стовариха шумно върху главите на неподготвените за едно такова изненадващо нападение меканци. Следващите удари ги проснаха. Че този сценарий е бил предварително уговорен, се потвърди и от факта, че необходимите за връзването на меканците въжета се оказаха веднага под ръка. За мен това бе едно неимоверно противно събитие, макар така предателски обработените хора да бяха мои врагове. Заше метени само за няколко мига, те се мяхаха сега насам-натам и се гърчеха с крясъци и вой. Шейхът постоя известно време мълчаливо, додето отмина първата им ярост, но понеже това продължи твърде дълго, измъкна пищова и даде думата си като клетва, че ще застреля всеки, който не се успокои веднага. Поддейства!

Ако преди малко се бях намирал в безпримерна възбуда, сега се почувствах обхванат от също такова голямо напрежение. Събитията от последните дни прелетяха край мен и затвърдиха убеждението, че смъртта на меканците е решена работа за шейха. Той искаше да има Канс ел Адха и трябваше да отстрани всички свидетели на случилото се. Ами неговите хора? Как стояха нещата с тях? Можеха ли всичко да знаят?

Това бе въпрос, на който Тавил тайно в себе си предварително бе отговорил. Той им даде заповедта:

— Сега можете и вие да тръгвате. Аз ще ви последвам по-късно. Искам да дам на тези наши раншни приятели и сегашни неприятели няколко добри урока, преди да ги освободя. При Бир Хилу в никой случай няма да се върнат. Ефендите лично от мен ще получи един куршум.

Бени кхалид се подчини макар и с видима неохота. Те, изглежда, също си имаха своите желания, поне по отношение на Канс ел Адха. Сметнаха за най-умно сега да предоставят всичко на шейха и едва по-късно да предявят претенциите си. Отидоха до своите камили, качиха се и потеглиха, но не по пътя, по който бях дошъл аз, а по този, който ги беше довел дотук. Бях обходили Бир Хилу в широка дъга и проявили предпазливостта едва тук да пресекат участъка, по който по тяхно мнение трябваше да се върне персиецът. Това обстоятелство бе благоприятно за мен, тъй като сега нямаше защо да се опасявам, че ще се срещнат с Халеф.

Шейхът засега не ми обръщаше повече внимание, с което, по понятни причини, бях изцяло съгласен. Сега, когато неговите хора се бяха отдалечили, положението ми неочаквано се бе променило. Бях обнадежден. Щях да си имам работа само с него и не смятах за невъзможно да се оправя, без да дочакам помощта на Халеф.

Облегнат на кремъклийката си, той стоя, докато бени кхалид изчезнаха. Сега се обърна към Ел Гхани:

— Вие сте неизказано глупави и при това много нагли хора. Беше безподобно безсрамие от ваша страна да очаквате да ви сметна за невинни. Аллах знае и аз също, че шиитът беше в правото си. Казвам ви го в присъствието на този ефенди, когото не искам да изпратя след персиеца, преди да съм го убедил, че съм ви прозрял. Досега изпитвах срам пред него, защото той трябва да си е казал, че имам сушени костилки от фурми в главата вместо мозък.

— Ние сме...! — понечи да каже нещо Ел Гхани.

— Мълчи! — беше прекъснат. — Ще ти кажа, когато можеш да говориш.

— Но аз трябва...!

Спря веднага, защото шейхът отправи дулото на пищова към него.

— Ти май много обичаш да приказваш. Добре, това ще ти бъде позволено, но не повече от една-единствена дума! — Тавил пристъпи непосредствено до него, приближи оръжието до сърцето му и продължи: — Ако отговориш с лъжа или с повече от една дума, също ако ти хрумне да не отговориш... във всеки от тези три случая куршумът ми ще те пониже мигновено и също така сигурно, както твоят улучи невинния ага. И тъй, откраднахте ли Канс ел Адха? Да или не!

— Да — произнесе задавено Гхани.

— В това не съм се съмнявал нито секунда. Та нали те познавам, Гхани, от по-рано. Вие дойдохте при нас при кладенеца. Бяхте мои гости и ние изпълнихме спрямо вас нещо повече от дълга си. Дори живота си рискувахме неколккратно в двубоите, които предизвикахме заради вас. Но с това трябваше да се приключи. Когато бяхме принудени да се махнем от кладенеца, аз обясних, че се налага да се разделим. Вие се възпротивихте да си вървите. Тогава ви казах, че не мога вече да гледам на вас като на свои гости. Но въпреки това вие останяхте. Когато тръгнахме да яздим насам, ви заповядах да останете. Вие не се подчинихте, а поехте подире ни. Трябваше да ви изтърпим, защото иначе щяхте да отидете при враговете ни и да издадете, че се каним да издебнем персиеца. Значи не яздохте с нас като мои приятели, а като нахални паразити, от които човек се освобождава, когато сметне, че са станали твърде досадни. И аз сега ще сторя именно това. Що се касае до Канс ел Адха, работата за вас беше уредена чрез двубоите. То не ви принадлежеше, защото го бяхте откраднали, и бе присъдено на законния собственик. Ако искахте да имате съкровището отново, можехте да го задигнете втори път, срещу което не би следвало да имам нещо против. Това си беше само ваша работа и трябваше само да се отделите от нас. Аз също имах правото да го пипна. Предприех начинанието и уловът успя. Сега вие сте наред да нямате нищо против. Вместо това виждам, че се стремите да ми отнемете добре заслуженото възнаграждение. Въпреки цялата си

окаяност сте достатъчно дръзки да ми го оспорите. За моята доброта се отплащате с враждебност, за гостоприемството ми — с неблагодарност, значи моят дълг за самосъхранение ми повелява да се подсигурия срещу вас. Тъй като нито чрез доброта, нито чрез сериозна забележка мога да се освободя от вас, налага се да прибегна към друго средство. Като ви покажа пътя за напускане на земята, ще отърва човечеството от неколцина мошеници, способни и на най-грозното престъпление.

Това бе определено странен извод, залегал в основата на цялата тази дълга реч. Внезапността, с която шейхът разбули своята враждебност, ли бе виновна, или страхът от заплашителния куршум, накратко казано, никой не обели дума за отговор. Също мюнеджията, който преди малко не бе повален от бедуините, остана смълчан. Неговите сияйни сини очи бяха широко отворени, а лицето му из един път сякаш беше окаменяло — нито един мускул не трепваше, нито един косъм от брадата му не помръдваше. Беше чул признанието на своя „благодетел“ и всичко, казано от шейха, така че трябваше да е наясно как стоят нещата с Канс ел Адха. Докато бях отправил поглед към слепаца, видях, че вцепенеността на неговите черти изчезна. Той се изправи, много бавно, като човек, който се пробужда към действителността от дълбок сън.

— Мога ли да говоря? — попита.

— Ти?... Да — отвърна шейхът.

— Чух всичко, което ти каза. Моля те в името на Аллах и всичко свято за теб, да ми кажеш истината. Вярно ли е, че моите спътници са откраднали Канс ел Адха от Мешхед Али?

— Да.

— Застреляният персиец е имал право?

— Пълно право!

— С тези думи ми причиняваш най-голямата болка, която може да има на земята. Значи Гхани е не само крадец, но и убиец?

— И двете. Изобщо ако си смятал тоя твой „закрилник“, дето толкова често се хвали с оказаните ти благодеяния, за добър човек, то това може да бъде извинено единствено с твоята слепота. На него, не на ефендите, подхождат думите, които запрати в лицето на този, че бил крайно опасен звяр, от който човечеството трябва да бъде избавено.

— Значи ефендите не е излъгал?

— Не. Той се отнасяше непонятно добродушно с вас. Някой друг на негово място щеше да ви избие без милост.

— О, Аллах! Той ме спаси от гроба! Дари ме с любов и милосърдие! А аз, аз, аз му се изплюх в лицето! Какъв грях, каква неблагодарност!

Той плесна ръце и имаше вид, сякаш му иде да потъне в земята от срам. Тавил бен Шахид отвърна:

— Ако беше заплюл мен, щях да те размажа.

— Какво самообладание, какво благородство от негова страна! Тук ли е той?

— Да. Лежи там само на пет крачки от теб.

— Видял е всичко, което се случи тук? И слуша всичко, което сега казвам?

— Разбира се! Погледът му е отправен към теб.

— Аллах да се смили над мен! Какво сторих, какво сторих!

След този възклик старецът се свлече, опря лакти на подвитите колене и скри лице в шепа. Сега можех да се радвам на снизхождението, което бях проявил към него. Беше получил правилния отговор на своята агресия към мен без моя намеса. Има една справедливост, която стои високо над човешката и бди с неумолима строгост за спазването на великия всемирен етичен закон на Всесправедливия — от прегрешението да се развие и наказанието. Нито един човешки закон не е способен да постигне такова съчетание на вина и изкупление.

Шейхът продължи речта си към Гхани, но аз не го слушах какво казва, защото вниманието ми се отклони от него към хребета на дюната. Видях горе да се появяват

двама ездаци и после трети — Халеф, Кара и Омар бен Садек. Като ни видяха, дръпнаха конете си обратно и излязоха от опасната близост на пясъчното срутване. Един бърз поглед ги осведоми за положението, в което се намирах, и те отново изчезнаха. Ако след потеглянето на бени кхалид вече не се бях опасявал за себе си, сега вече бях направо сигурен в моята работа.

Много вероятно тримата хаддехидни да яздеха на известно разстояние пред другите. Те седяха на нашите коне, които бяха по-бързи от камилите. Сега навярно се съвещаваха дали да изчакат пристигането на войните ни, или не. Доколкото познавах нетърпеливия Халеф, той щеше да гласува против забавянето. Имаха си работа само с един противник — шейха. И както го помислих, така и стана. Видях ги да се появяват отново, странично от опасното място, за да не дадат време на бен кхалида да се опомни, препускаха въпреки стръмността на терена по начин, от който ме хвана страх за тях и конете.

— Аллах, Аллах! — извика ужасено Гхани, съгледал пръв моите приятели.

Шейхът се обърна рязко и видя пристигащите спътници.

— Хаддехидните! — изкрещя. — Шейтанът ги докара тук! Само че са се измамили.

Тавил все още държеше пищова в дясната ръка и пушката в лявата. Насочвайки първия към мен, дръпна спусъка. Аз се изхвърлих настрани и не бях улучен. Без да забележи това в припряността си, той вдигна пушката към яздещия най-отпред Халеф и стреля. И с този куршум не успя. Сега се спусна към пушките на мянците, които лежаха близо до мене. Предположих, че са заредени, а между бени кхалид и моите помагачи имаше още толкова голямо разстояние, че преди да стигнат до него, щеше да има достатъчно време за няколко изстрела. Защото онова, което беше направил, бе станало толкова бързо, че се включваше в нищожния промеждутък от няколко секунди.

Сега трябваше да попреча на Тавил да използва оръжията. Това не беше особено трудно, защото, когато се наведе към тях, беше обърнат с гръб към мен. Опрях ръце и крака на земята и с няколко силни тласъка се устремих към него. Когато го достигнах, той вече се бе изправил и взел за стрелба грабнатата пушка. Въпреки вървите успях да докопам крака, на който лежеше центърът на тежестта. Едно дръпване и оня се стовари на земята, при което изтърва пушката. С намерение да се изправи бързо, той видя кой го е съборил, и направи грешката да изгуби с мен един важен за него миг. Извъртя се, хвана ме с лявата ръка за гърдите и посегна с другата към ножа.

— Ти си още жив, кучи сине! — изкрещя. — Значи първо теб.

За мен беше важно да пипна Тавил за гърлото. Ето защо го ударих в лакътя, ръката му се сгъна и торсът се надвеси над мен. Незабавно го хванах за гърлото и така го пресовах, че му отнех цялата сила. Ножът си остана затъкнат, тялото се отпусна, а ръцете и краката се задвижиха конвулсивно.

— Дръж го здраво, сихди! Аз съм вече тук! — извика дребният хаджи.

Беше ме достигнал. Обузда коня и се намеси енергично.

— Аз го държа. Вържете го! — наредих. Сега Кара и Омар също стояха тук. Те ми развързаха вървите, които преминаха към ръцете и краката на шейха.

Едва сега, когато се бях изправил напълно и протегнах ръце, почувствах силната болка в наранените китки.

— Аллах да се смили! — проплака Халеф, като се огледа.

— Всички войници и кабирът мъртви!

— Баш насир също! — обърнах му внимание, посочвайки лежащия в локвата кръв труп.

Лежеше по очи. Хаджията отиде при него, издърпа го на сухо и го прегледа.

— Тръпки на ужас ме побиват, сихди — простена. — Защо Кхутаб ага не се вслуша в теб? Клетият, целият е пропит с кръв. Виждам дупката в дрехата. Куршумът го е пронизал в гърдите, точно в сърцето. И това лице, така мъртвешки вцепенено и бледо. Не мога да го гледам повече.

Хаджията се извърна.

— И не застрелян в битка, а като пленник обмислено убит от Ел Гхани — обясних аз.

Халеф ме погледна няма, после пристъпи към меканеца и заговори:

— Изверг! Така значи се отблагодари на него и на нас, задето показахме към вас снизхождение, каквото човек едва ли би счел за възможно. С този куршум ти застреля не само него, но и себе си. След кратко време ти също ще бъдеш труп.

Халеф се извърна с жест на погнуса, прегледа лежащите наоколо трупове, поклати тъжно глава и продължи:

— Някак си не мога да го повярвам. Как се е случило? Двайсет и един мъже мъртви, освен агата, а пък тук е само шейхът с меканците, които на това отгоре са вързани. Не мога да си го обясня. И как попадна ти в ръката на тоя шейтан, намърдан в тялото на шейха на бени кхалид? Я вземи разкажи, сихди!

— Кога ще дойдат нашите войни? — попитах аз.

— Всеки момент ще бъдат тук. Преднината ни пред тях не беше голяма.

— В такъв случай ще изчакам с разказа си, докато дойдат, иначе ще трябва после да го повтарям пред тях. Нека Кара се изкачи на височината и да им обърне внимание върху пропадналото място, защото на първите може да се случи както на мен. Аз се сгромолих с хеджин долу.

— О-о! И само затова са могли да те спипат?

— Да. Бях изрекъл на камилата тайната и тя разви такава бързина, че не ми бе възможно да спра пред пропастта.

— И тия мискини точно тогава са били долу!

— Вероятно са избрали мястото заради самите себе си. Наистина не знам дали им е било известно от по-рано.

— Те също ще се сгромолят, и то от Моста на смъртта в Ел Халак, Бездната на гибелта. Защото се разбира от само себе си, че отсега нататък ние ще упражняваме само най-голяма строгост. Кръв за кръв, живот за живот! Така, както лежат тези тук, ще бъдат застреляни и те, а после ние, петдесетимата, ще потърсим останалите, та ако ще да броят хиляда. Няма да си отдъхна, докато за всеки убит войник не проснем поне по неколцина мъртви на земята.

Сега пристигнаха хаддедихните, по чиито камили си личеше, че са били подтиквани към най-голяма бързина. Най-изпотени бяха двете, които носеха тахтиривана. Тази езда бе коствала голямо напрежение на Ханнех.

Гледката на труповете направи на жената по-различно впечатление, отколкото на суровите мъже. Все пак едва ли имаше някой от тях, който да не е почувствал желание за разплата.

Хаддедихните слязоха и насядаха в кръг около пленниците, за да чуят разказа им. Тези едва смееха да направят някое движение, а за говорене не можеше и дума да става. Мюнеджията също беше смълчан. Седеше изправен и със затворени очи като безжизнена статуя. След вълнението отпреди малко отново беше изпаднал в своята вглъбеност.

Преди да започна доклада си, изпратих един хаддедихн горе на височината да застане на пост. Понеже тя се издигаше над другите дюни, щеше да има далечен поглед и да забележи навреме всяко приближаване, за да не бъдем изненадани. Вярно, сега нямаше причина да смятаме сигурността си за застрашена, но трябваше да приемем, че главното отделение на бени кхалид се намира при западната верига от хълмове, близо до които бяхме обърнали назад. Беше напълно възможно да са ни наблюдавали. Техният шейх беше яздил с един малък отряд на север и тъй като ние също бяхме поели в тази посока, можеха да си помислят, че сме го направили с намерение да го последваме. Следователно те знаеха, че го заплашва опасност от наша страна, и щеше да е непростимо нехайство, ако не изпратеха след нас едно достатъчно силно отделение. А ако го бяха направили, взетата от нас предпазна мярка не беше излишна, толкова повече че не знаехме накъде са яздили по-голямата

част от придружителите на шейха. Те се бяха отдалечили още преди моето пристигане, докато другите бяха отпратени от него едва след нападението над мянците.

Моят разказ предизвикваше многообразни възгласи на одобрение, удивление и отвращение. Възмущението срещу убийците нарастваше все повече и когато свърших, честните хаддехни едва се въздържаха от незабавно насилие.

Докато гласовете на възбудените хора звучаха разбъркано един през друг, се случи нещо толкова неочаквано и необикновено, че и днес, след толкова години, го виждам така ясно пред себе си, сякаш се е случило едва преди няколко минути. Гълчавата беше прекъсната от висок, пронизителен крясък. Беше го надала Ханнех. Тя седеше с обезкървени страни и широко разтворени очи и сочеше с ръка натам, накъдето бе отправен втренченият ѝ поглед. Ние също погледнахме нататък. Разнесоха се няколко крясъка на ужас, после настъпи дълбока тишина.

11. Смъртният час

Онова, което видяхме, бе просто немислимо. Кхутаб ага, когото смятахме за мъртъв, беше станал и идваше към нас с бавни, залитащи крачки. Трябваше, разбира се, да си кажем, че това ставаше по естествен начин, че неговата смърт е била заблуждение. Все пак мнозина не можеха да потиснат чувството на ужас. Всички останахме седнали, толкова голямо бе влиянието на оживелия от разстрела ага върху двигателните ни нерви.

С бледо лице той приближаваше крачка по крачка. От време на време вдигаше глава, отваряше уста и се улавяше за сърцето, сякаш дишането му беше трудно. И на всяка стъпка залиташе като дете, което още не се е научило да ходи добре. Сkochих да го подкрепя. Но той вдигна ръка, махна в знак на отказ и каза:

— Остани...! Аз... идвам... при... теб...! Искam... да седна... до... теб!

Гласът беше дълбок и глух. Останах прав, докато агата стигна до мен и се наведе да седне. Изгуби равновесие и щеше да падне по лице, ако не бях го задържал. После с моя помощ се добра до земята и аз седнах до него. Никой не бе казал дума и всички продължавахме да мълчим. Имах много въпроси на езика, но ги сдържах, защото видях, че персиецът не желае да бъде заговарян. В него имаше нещо чуждо, нещо неземно, което потискаше любопитството и предупреждаваше за мълчание. Когато говореше, се движеше само устните, мимиката изглеждаше застинала. И очите му не бяха същите като преди, имаха изглед, сякаш погледът е умъртвял от ужас.

Потърсих мястото, където куршумът бе проникнал. Дупката се намираше в областта на сърцето. При това положение Кхутаб ага трябваше да е мъртъв. Облеклото беше окървавено, но като че вече не изтичаше и капка. Сега той обърна лице към мен и каза с беззвучен глас:

— Ефенди, аз бях там!

— Къде? — попитах, като почувствах тръпка на ужас.

— Там! — Кхутаб ага наведе глава, вдигна я пак след известно време и прибави: — Където мюнеджията беше с Бен Нур!

— Чрез фантазията?

— Не, действително! Току-що се върнах оттам. Пробудих се и се видях да лежа в кръв. Спомних си, че бях застрелян, и се запитах умрял ли съм, или жив. Размислих и стигнах до убеждението, че вече не съм мъртъв, понеже съм отново едно цяло, а не аз и моето тяло.

— Не те разбирам.

— Може би ще ме разбереш едва когато умреш. Не знам, как да го поясня. Умирането ми стана по следния начин...

Той отново сложи ръце на сърцето, пое си болезнено дъх и продължи после бавно и със запъване:

— Видях те да се биеш с бени кхалид. Видях, че Гхани насочи пицова си към мен и стреля. Чух изстрела и усетих куршума да прониква в сърцето ми. Но тази болка бързо отмина, защото само тялото чувства тази болка, а аз вече не бях в него, стоях при него като душа. Видях го да лежи на земята, виждах всички вас, тази падина, двете височини, небето отгоре, мянците, бени кхалид и също теб. Ти си беше освободил нозете, но сега противниците отново те вързаха.

— Ти си го видял? — попитах изумено.

— Всичко!

Какво да мисля? Изстрелът, който го повали, отдавна беше отекнал, когато бях вързан отново. Как можеше той да го знае? Само като си помисли човек, с куршум в сърцето!

— Да — продължи агата, — аз стоях сред вас и виждах моето тяло, моя труп да лежи. Бях само душа, като човек — умрял, но като душа продължавах да живея.

— Можеше ли твоята душа да вижда?

— Да, защото притежавах всичките си сетива, моето душевно тяло приличаше на земното. Преди това не се страхувах от смъртта, бях изпълнен с кураж и спокойно подложих гърди на оръжието на Гхани. Но едва тялото ми беше умряло, мисълта, че съм умрял, ме хвърли в ужас. Помислих си за зида с множеството порти на смъртта... Аллах, Аллах! Едвам го бях помислил и вече бях там. Докато на земята човек стига бавно до познание, аз като душа веднага прозрях, че мисъл и дело, желание и действителност в онзи живот е само едно. Едва бях помислил за Мястото на пресяването и бях вече там. А когато се сетих за Ел Мизан, Везните на справедливостта, стоях вече и пред тях. Онова, което Бен Нур бе показал на слепеца, трябва да е било видение, предаване на образи, защото в действителност всичко се извършваше с бързината на мисълта. Само времето пред Везните ми се стори цяла вечност. И в този миг настръхвам от тях.

Кхутаб ага се поразтърси, при което бледнината на лицето му стана ужасяваща. Какво да мисля за него и за това, което казваше? Нямаше и съмнение, че куршумът го е улучил в сърцето. Та нали самият виждах дупката в дрехата му. За да добия яснота, изрекох молбата:

— Ти много си кървял и навярно кървиш и сега. Позволи да погледна раната ти!

— Почакай! — отговори той. — Кървенето престана. Нямам болки. Усещам само един натиск, който затруднява дишането ми. Ако раната бъде докосната, вероятно ще ми изтече кръвта, макар да ми бе казано, че ще живея по-дълго. Но както и да стоят нещата, трябва най-напред да си облекча душата от товара, който бе сложен върху мен при Везните на справедливостта със смазваща тежест.

Кхутаб ага помоли за вода, отпи глътка и после продължи:

— Мюнеджията, изглежда, е видял истински везни. Може би при него онази вечер душевно предадените предмети са приемали физическа форма. Аз не видях истински везни, някакви съоръжения за теглене, макар Везните да си бяха налице. Чувал ли си, ефенди, че в Смъртния час целият живот минава покрай умиращия заедно с отдавна забравени неща?

— Да. Често го твърдят.

— Това твърдение е ужасяващо вярно! Когато помислих за Везните на справедливостта, веднага стоях пред тях. Знаех също че при мен се намират много души, но не можех да ги видя, защото моята душа си имаше работа само със себе си, нейните мисли, чувства и действия бяха заедно с нея едно цяло. Освен нея нямаше нищо, само нейният минал живот. Но и този живот отново беше пак тя самата. Той не беше извън нея, в миналото, а тя беше същината на всичко, което бе извършила, мислила и възприемала. Както морето е сумата от всички неизброими капки, които са се влили в него, така бе и с моята душа. Ручейчетата, потоците, малките и големите реки бяха часовете, дните, седмиците и годините на моя живот. Водата в тях бяха стичащите се към проверката безбройни капки на моите подбуди, решения и изпълнения, а самото голямо море беше моята душа, в която всяка отделна капка оживяваше и проявяваше своята значимост. Това познание не ставаше с очите, ушите, чувствата, защото аз не стоях извън себе си, и все пак го знаех, схващах, защото всичко това бях аз самият. Не мога да ви кажа, да го опиша, липсват ми подходящите думи. И докато опитвам напразно да го предам, поставям казаното сега в противоречие с предишното. Тази неяснота я нямаше пред Везните. Там владееше яснота, за която изразът „до ужас“ е твърде слаб да се употреби. Знаех всяка дума, която бях изрекъл в моя живот, независимо дали е била полезна, вредна или без значение. Но квалификацията „без значение“ е земна, пред Везните на справедливостта нищо не е без значение. Никоя сричка не остава без въздействие, защото е неразкъсваемо свързана с една цялост. Знаех всичко, което бях извършил, защото нищо не бе забравено, защото забравяне изобщо няма. Онова, което ние наричаме „забравяне“, е само временно изчезване на отделното от цялото, от сумата, но после, когато това цяло стане открито в мига на проверката, изчезналото се

появява отново в целостта. Де да имаше език, с който да мога да ви направя понятно всичко, случило се между изстрела и събуждането ми в мен и с мен. Сега то и в мен самия вече започна да се губи. Ето защо не бива да се занимаваме преди туй с нищо друго и, ефенди, не бива да преглеждаш раната ми, докато все още мога да говоря добре. Искам без отлагане да ви превода от Мястото на пресяването дотук. С всеки изминат миг нещата все повече се заличават.

Кхутаб ага говореше на паузи. Сега си почина по-дълго. Ние бяхме безмълвни, защото всеки от нас имаше чувството, че думите биха смутили хода на неговите мисли.

Когато се посъвзе, започна отново:

— Невъзможно ми е да ви разкажа какво преживях! Нямахме видими везни, защото тези везни бях аз самият. Стоях пред съд и същевременно бях обвинител и съдия. Всяка моя предишна мисъл в мене се огласяваше. Над няколко можех да се радвам, безкрайният брой на другите ме караше да треперя. Оказа се, че всеки звук, минал през езика ми, има вечна продължителност. Земната физическа форма е само действието от движението на въздуха. Отмине ли, той вече не е налице. Но душевната част от човека, облечена в този звук, е непреходна и си съпринадлежи с него за Вечността. Какво ли само не бих казал! Ужасното прозрение, че нито една сричка не е унищожена, можеше да ме доведе до палещо желание за самоунищожение, ако изобщо има унищожение. Срещу бучащия потоп на всички тези отново зазвучали думи няма друго спасение освен заглушаващия ги крясък за милост. И по същия начин се пробудиха всички мои дела. Никое от тях не беше изчезнало, защото те също бяха част от моя живот. Аз се състоях от тях, те образуваха моя душевен скелет, всяка капка от моята кръв беше дело или последица от мои дела. Можех да усещам в себе си всяко от тях по неговата тежест или лекота. И както бях изпълнен с проказа и циреи, аз, дете бях призван уж да бъда Божие подобие, не можех да не си кажа с ужасен страх, че щеше да е било по-добре изобщо да не се бях раждал. Така говореха Везните. Така трябваше да говорят, защото моята душа бе водила съществуване, но не живот. Единствената светлина за душата е любовта, единствената прехрана за душата е любовта, единственият въздух, който е в състояние да диша, е любовта. С любов да се облича тя, с любов да се краси и когато и с любов е била действена, с любов също ще отдъхва. А моето съществуване се бе отнасяло само за мен, бях пуст откъм любов и следователно не бях живял. А онова, което бях окачествявал като живот, бе просто един низ от мисли, думи и дела, които сега щях да ме повлечат надолу в Бездната на гибелта. Рухнах и застанах от страх и злочестина: „О, да бях имал любов, повече любов! Да можех само да се върна, как щях да обичам и живея, да живея и обичам!“ И едва го бях казал, около мен стана светло. Една сияйна фигура застана до мен, улови ме за ръката и ми даде небесната утеха: „Твоята молитва е чута, защото последният ден от твоя земен живот беше любов, любов дори към врага. Продължавай да живееш с тази любов, та когато се появиш тук отново, Везните да заговорят по-различно, не както сега!“ Изпълнен с блаженство от това милосърдие, попитах: „Ти може би си Бен Нур, който беше при нас в последния ден от живота ми?“ Той само се усмихна благо и заговори: „Тук има само любов, която е безименна, и затова и нейните пратеници нямат имена. Когато някой от нейните лъчи си даде име, той го прави само заради вас. Можеш да ме наричаш Бен Нур, защото ти нося светлината, за която тук умоляваше!“ Докато говореше така, бях подет от непозната сила и пренесен над Зида на раздялата. Ето как се намерих до Неговата ръка отново отсам в Смъртния час.

Агата направи пауза и аз го попитах:

— Това сигурно е бил мигът, в който се пробуди?

— Не. Аз не се върнах веднага в моето тяло, а бях понесен от Бен Нур през една необятност, където граници нямаше. Видях световите, слънцата и звездите, но ги виждах различно, не както ги бях виждал от земята. Защото моите очи бяха тези на душата ми, не земните, за които великолепието, през което се носехме, остава

скрито. Ние се намирахме в един океан от светлина, толкова бистър и чист, че погледът ми можеше да съзерцава най-далечната от всички далечини. Видях, че всички тези светове бяха обитавани, както Земята носи рода на човека. Това ми се струваше толкова саморазбираемо, че се учудвах как по-рано съм могъл да се съмнявам. Видях, че всички тези деца на светлината бяха с прекрасен облик, но същевременно някак си нямаха фигури, защото не притежаваха обновяваща се с постоянна обмяна на веществата и преминаваща във владение на смъртта форма, а бяха... самите себе си. Докато носи своето непрекъснато променящо се тяло, човекът в никой миг не е самият той, никога не е истински. Но те бяха такива, те живееха в истина и яснота, да, те се състояха от тях. Защо и по какъв начин виждах и без усилие схващах всичко това, сега не мога да кажа, защото отново се връщах в тялото, моето безсмъртие отново е обгърнато от него и ето как ми е отнета яснотата, в която се намирах. Очите на моята душа помътняха и заедно с тях и мислите. Затова светлината, която желях да ви донеса, не е нищо повече от една здрачина, през която и аз сега не мога да проникна. Там навсякъде владееше някаква удивителна святост. Тя изпълваше и мен и възбуждаше в мен неизразимо чувство за блаженост. Ангелската фигура до мен ми каза в тази връзка: „Аз те държа за ръката и до мен прониква струящото през теб блаженство. Това, което те осветява, не е светлина, не е топлина, не е етер, не е въздух — тези определения са валидни само за земята — това е Любовта. Вие засега познавате едва ли не само думата, но не и самата нея в цялата ѝ пълнота и безкрайност. Говорите за любов и също за живот, но това е едно и също, само вашите думи са различни. И понеже тя е живот, всяка форма на живот и всеки нововъзникнал свят е роден от нея. Когато този свят е изпълнил своята мисия, да възпита в любов поверените му същества, той ги предава на Блажеността и се разгражда, за да възникне после отново със същата задача. Такава е целта и на вашия земен свят. Съществуването трябва да се превърне в живот, в любов. И тази цел ще бъде постигната, защото какво е вашата съпротива пред всемогъществото на Този, Който го иска? Вие дишате и живеете в любов, независимо дали го отричате или признавате. Най-големият егоизъм с всички произтичащи от него пориви пак не е нищо друго освен любов, макар и любов към собственото Аз. Невъзможността на този Аз да съществува без другите Аз, е принудителната причина тази любов към себе си в течение на това, което вие наричате време, да се превърне в любов към брата, към ближния. Липсата на това разбиране, възпротивяването на това Аз срещу Ние обгръща земята с мрака, затъмняващ спрялото се върху нея око на Блажеността, макар ние да знаем, че той ще се превърне в светлина. Когато наближи този мрак, аз ще се отделя от теб, но чуй преди това моята молба. Позволи поне в теб и около теб да остане светло! Излъчвай любов! Колкото повече нараства броят на хората, които го правят, толкова по-могъщо въздейства светлината върху другите и толкова по-скоро родът на смъртните ще постигне целта — Блажеността!“... След като ангелската фигура бе казала това, светлината около мен сякаш намаля. Минавахме през все повече намаляваща светлина. Неизмеримата далечина, която преди това можех да съзерцавам, пристъпваше все по-близо и по-близо и в същата мяра се губеше и способността ми без усилие да разбирам думите на ангела и всичко, което бях видял. „Това е земната близост! — усмихна се той меланхолично. — Ти почувства ужасията на Везните, не ги забравяй! Нека всичките ти подарени дни бъдат като последния, на който дължиш своето завръщане, защото той беше посветен на любовта към врага! Ще разбереш, че Любовта е била тази, която те е предпазила. Отблагодари ѝ се, като я признаваш за единствена владетелка на по-нататъшния си живот!“... Не знам дали го видях да изчезва, или аз се отдалечих от него. Около мен и също в мен ставаше все по-тъмно. Вече не виждах нищо, не чувах нищо и чувствах само една непрестанна болка върху сърцето. И докато се ослушвах после уплашено, долових вашите гласове и отворих очи. Лежах в локва кръв и си спомних всичко. Опитах се да стана и успях, въпреки натиска върху гърдите. Той сега понамаля, стана ми по-добре. И тъй, разказах ви неотложното. Ефенди, погледни, моля те, раната ми.

Слушах агата с такова напрегнато внимание, че ми трябваше време да се опомня, преди да откликна на подканата. По моя молба той легна назад, после разкопчах персийската дреха в кземиса¹²⁸ и... не съумях да потисна един възглас на изумление. Нямаше никаква рана, гърдите бяха невредими! Видях само едно тъмно петно с неправилна форма, което навяваше заключение за силен натиск или удар. Какво чудо! Единственото възможно обяснение беше върху гърдите да се е намирал някакъв предмет, който е задържал куршума. Посегнах към разтворената дреха и напипах в джоба четвъртит предмет. Извадих го.

— Какво търсиш? — попита персиецът учудено. — Това е моят „Арпба бешайир“, който винаги прибирам в чантата на седлото. Днес, когато прочетох писаното за любовта, го пяхнах в джоба на дрехата си. Защо го сторих, не зная, просто така ми хрумна.

— Но аз зная. Твоят ангел-хранител ти е внушил тази мисъл. Книгата ти е спасила живота.

— Как?... Спасила ми е живота?

— Да, стани и я разгледай! Не е необходимо да оставаш легнал, ти не си ранен. Болката, която чувстваш на гърдите, е всичко, останало от изстрела.

Думите ми предизвикаха всеобщо удивление. Джафар мирза бе дал да подвържат малката книжка с метал и бе поискал да му направят една сребърна лента за отбелязване на мястото, докдето е стигнал. Книгата беше пяхната в джоба обратно, имам предвид с началната страница¹²⁹ откъм тялото на баш насир, и зарядът бе улучил задния метален лист на подвързията. Понеже беше тънък, не бе оказал достатъчна съпротива на куршума и той бе проникнал в страниците, докато го задържала лентата за отбелязване. И сега стоеше там, не сплескан, а само малко подбит. Изстрелът явно не е имал голяма сила. Както после се установи, пищовът беше стара изработка, а и барутът вероятно не е струвал много. Намаленият от книгата удар не е бил достатъчно силен да счупи някое ребро. Беше болезнен, разбира се, персиецът страда още дълго време.

Книгата тръгна от ръка на ръка, всеки искаше внимателно да я огледа. Когато това стана, поисках да ми я върнат. Отгърнах на страницата, където бе сложена лентата. Каква воля на Провидението! Куршумът беше преминал почти през цялата книга, защото лентата бе пяхната доста напред, а именно — проповедта в планината, пета глава на Матея. Изкривеният ръб на метала се бе врязал леко в листа и това бе последното видимо въздействие на изстрела върху книгата. И къде се намираше това място? Поднесох го на персиеца и помолих:

— Прочети!

— Това е същото, което прочетох сутринта: „Но Аз ви казвам: Любете враговете си, благославяйте тия, които ви кълнат, правете добро на тези, които ви ненавиждат, и молете се на тия, които ви правят пакост и ви гонят, за да бъдете синове на вашия Отец небесен; защото Той оставя Своето слънце да грее над лоши и добри, и праща дъжд на праведни и неправедни.“ Тук сложих лентата.

— И какво виждаш тук, точно до тези две строфи?

— Една малка дупчица, вероятно от препънатата лента.

— Да, но за мен тя е нещо повече. Също за теб трябва да означава нещо повече.

— Какво?

— Сутринта те споходила мисълта, че сме били прекалено добри с нашите врагове, и за да придадеш сила на своята слабост, си отгърнал и прочел това място. А тук стои повелята: „Любете враговете си!“ Преди малко разказа, че ангелът желае целият ти по-нататъшен живот да бъде като последния изминал тук ден. И не ти ли каза подчертано ясно, че Любовта те е предпазила?

— Да, това бяха прощалните му думи.

— Е, стремежът към повелята за любовта към враговете ти е дал тази книга в ръката. От подчинение към тази повеля си отгърнал на това място и си сложил

лентата за отбелязване. Точно дотук е проникнал куршумът. При думата „любов“ е изгубил силата си. Случайност ли е това?

— Аллах, Аллах! Не, определено не!

— И аз мисля така. И сега се сещам за думите, които ти казах за Евангелието, малко преди да бъдеш прострелян. Можеш ли да си ги спомниш?

— Не.

— Аз те уверих, че Бог, който изисква от теб любов към враговете, има и силата да те спаси чрез тази любов. Казах ти, че Неговото Евангелие е здрава опора и закрила дори в най-голяма смъртна опасност — може би помощта е по-близо до теб, отколкото си мислиш.

— Да, това е странно, ефенди.

— Не само странно. Аз говорих за закрилата на Евангелието, без понятие да имам, че тази книга е пхната във вътрешния ти джоб. И към това се добавя още повече. Припомни си само! Когато каза, че Отвѣд ще ме помолиш за прошка, аз ти отвърнах, че вече съм ти простил, и прибавих, че Божията ръка може да те спаси и в последния миг и да отклони куршума.

— Спомням си. Да, така каза.

— Или трябва да се смятаме за пророци — продължих аз, или да храним убеждението, че се намираме под едно вселюбещо и всезнаещо водителство, което превръща за нас гибелта в благополучие, нещастията в щастие. И понеже не можем да си присвоим дарбата на прорицатели, за нас е възможно само второто предположение. Тук стоим на място, което никога няма да забравим, на мястото на едно събитие, което е от особена важност не само за нашия приятел Кхутаб ага, но и за всички нас. Тук ние отново преживяхме едно кияме, едно възкресение от мъртвите. Нека то не само насочи вниманието ни към някогашното възкресение от физическата смърт, но още сега да ни събуди за възкресение, за едно пробуждане от всичко, което лежи мъртво и безполезно в нас, едно съживяване особено за любовта, дадена ни да я излъчваме към всеки, приятел или враг, който влезе в съприкосновение с нас. Вие чухте чрез устата на баш насир думите на неговия ангел, който каза, че това е пътят към ведрата светлина, към истинския живот и блажеността. И нека в този смисъл седнем сега заедно да проведем съд над тези, които се провиниха толкова тежко спрямо нас, че според закона на пустинята могат да очакват само смърт.

Никой не отговори. Дори моят дребен, иначе толкова приказлив Халеф остана безмълвен. Въобще всеобщото настроение показваше една тържественост, каквато при тези хора и в такава степен се забелязва в изключително редки случаи. Може би изворът, от който бяха текли словата на персиеца, оказваше продължително въздействие. Ориенталецът е особено възприемчив за едно такова проникване на свръхсетивното в сетивното и аз съм убеден, че и един европейец да бе чул баш насир едва ли би бил толкова неразумен да се усмихне на него и разказа му. Аз не съм ориенталец и животът ме е научил да пристъпвам към всичко, което ми се струва непознато, хладно и проучващо. Но това, което бяхме чули първо от Бен Нур и сега от персиеца, не ми изглеждаше все пак като продукт на болен мозък или последица от външен натиск в сърдечната област. Ученият навярно веднага ще заговори за болест. Да, мюнеджията беше болен, това не можеше да се отрече, а баш насир беше повален от куршум. Но след излизането си от безсъзнание персиецът беше духовно напълно здрав, а що се отнася до слепеца, има достатъчно учени, които твърдят, че е общовалидно правило, че една силна душа може да обитава само силно тяло Много често е доказвано обратното, че душата може напълно да развие своите сили точно когато физическите връзки, с които е прикована, са слаби и поради това по-малко ограничаващи.

Пленниците всичко бяха видели и чули. Оживяването на персиеца определено и при тях бе предизвикало същото удивление. Сега вероятно се радваха, казвайки си, че безвредните последици от куршума ще ни настроят снизходително. Но никой не се

обади. Мюнеджията седеше със затворени очи при тях. Не помръдваше и ако правеше някое движение, то имитираше пушене, макар да не държеше в ръка лулата си. Какво щеше да стане с него, зависеше от съдбата на неговите мекански спътници.

На персиеца в нашето настоящо положение можех само да препоръчам студен компрес, който от време на време да бъде подновяван. Той по начало си беше сериозен, улегнал мъж, но тази сериозност сега сякаш се бе удвоила. В тази връзка искам да отбележа, че по време на по-нататъшното ни съвместно прекарване много рядко на устните му се появяваше усмивка. Въздействието на Везните на справедливостта не беше преминало.

Относно наказанието, което трябваше да получат виновните в съвещанието, щяха да вземат участие следните лица: Халеф, Кара, персиецът. Омар бен Садек и аз. Преди всичко трябваше да се установи кой е взел участие в битката срещу войниците. Кхутаб ага твърдеше, че не само бени кхалид, но и меканците са стреляли. За да се увери, Халеф отиде при тях и запита Гхани:

— Ти стреля ли по войниците?

— Не — отвърна онзи.

— Някой от спътниците ти?

— Също не. Защо е трябвало да участваме в битката? Та тук имаше достатъчно бени кхалид.

— Не му вярвай! — извика шейх Тавил. — Той стреля няколко пъти.

— Тъй! — рече Халеф. — Да не би и синът му?

— Да. Всички стреляха, но са твърде страхливи да го признаят.

— А ти го казваш, за да не сполети само теб наказанието. Искаш да ни повлечеш в гибелта — разкрещя се Ел Гхани.

Шейхът му отговори и така възникна размяна на оскърбителни думи, на която сложих край, като им заповядах:

— Мълчете! Веднага ще видя кой казва истината. Прегледах кремъклияките им. Всички бяха заредени, но от всички също така съвсем наскоро бе стреляно. За да бъде сигурен, отпратих към Гхани въпроса:

— Пушките ви са още заредени, което говори във ваша полза. Ако бяхте участвали в неотдавнашната битка, цевите щяха да са празни. Така ли е?

— Да, така е. Ти нацели вярното, ефенди — отвърна той.

— А и по какво ли е трябвало да стреляте в последните дни? Аз не се сещам за нищо.

Той се подведе от категоричния тон и потвърди:

— Нищо, ефенди! Нито сме ловували, нито сме имали друга възможност да стреляме.

— А по вчерашния ви път?

— Да! Виждаш, че сме невинни.

— По-скоро виждам, че сте виновни. От всички ваши кремъклийки преди кратко време е стреляно и понеже ти току-що каза, че другаде не сте стреляли, то това е станало тук.

Шейхът се изхили подигравателно и му викна:

— Будада! Нима не ти стана ясно, че тоя ефенди почна невинно издалеч, за да те пипне по-сигурно? Той е хитър дявол, с когото не можеш да се мериш, та ако ще в кратуната си да имаш мозъка на сто диванета като теб. Сега те улови и аз излязох прав. Ще повторя, а аз не изричам никога лъжа: вие застреляхте четирима или петима войници. Давам думата си и тя е валидна тук.

Ел Гхани замълча и това бе достатъчно. Ние седнахме заедно. Хаддехидните слушаха, за да не им убегне нито дума. По същата причина бе седнала близо до нас и Ханнех. Добродушното ѝ лице сияеше от гордост — за пръв път виждаше и чуваше своя син да говори в джемма, събранието на старейшините. Неговият баща бе

изпълнен с не по-малко доволство. Самият Кара си бе придал израз на сериозност и достойнство, което никак не стоеше лошо на младежа.

Халеф пръв взе думата. Присъствието на неговата жена и на сина му бе наложителна причина да държи една от своите прочути речи. Ще приведа само края:

— Знаете с какво удоволствие позволявам на моя камшик да говори, но след това, което чухме от Бен Нур, отсега нататък ще му давам по-рядко думата, а тук, където се касае за смъртта на толкова много хора и за такъв голям брой грехове и престъпления, той изобщо трябва да мълчи. Разследване не е необходимо, защото делата ясно лежат пред очите ни. Може да се говори само за смърт. Тези хора са я заслужили повече от достатъчно. Да гласуваме бързо! Това е само една формалност, наистина, но трябва да я изпълним. Твоята присъда, сихди?

— Аз искам да бъда последен — заявих.

— Тогава нека вървим по ред. Кхутаб ага, ти седиш до мен, така че говори ти! Смърт, нали?

Персиецът се загледа в далечината, сякаш очакваше съвети оттам. После отвърна:

— Не!

— Какво-о?... Не смърт? — извика Халеф удивено.

— Аз помилвам тези мъже. Нека си вървят! Зная, че не могат да избегнат наказанието, но не искам аз да им го налагам. Оpozнах Везните и искам първо аз да стана по-добър, преди да съдя другите.

— Не мога да те принудя и ти пожелавам само да не се разкайваш. Сега ти. Омар бен Садек!

— Аз гласувам за смърт.

— Сега ти, сине мой — продължи хаджията. Кара отпрати младежките си очи дружелюбно към мен. Погледът му към мен беше обясним. Знаех, че още като момче постоянно бе казвал, и ще полага всички усилия да бъде като Кара бен Немзи ефенди. Бях любопитен каква дума ще чуем от неговата уста.

— Аз ги помилвам — прозвуча благо, но решително.

— Аллах! И ти ли, синко? — попита Халеф. — Вероятно не си размислил добре?

— Размислих. Аллах изисква любов и аз ще я давам, докато съм жив!

Не се сдържах. Посегнах към Кара и му стиснах десницата. А от мястото, където седеше майка му, прозвуча признателният вик:

— Кара, сине, гордея се с теб.

— Сега аз ще кажа моята дума — заяви хаджията. — Аз гласувам за смърт и добавям, че присъдата трябва да бъде незабавно изпълнена, защото нямаме време задълго и безполезно мотаене. Сега ти остана последен, ефенди. Два гласа за и два против смъртта. Крайното решение следователно е при теб. Мога ли преди това да кажа още няколко думи?

— Да, но кратки!

— Аз съзнавам именно, че изпадаме в опасността да оставим ненаказани деяния, които крещят направо до небето. Бен Нур не го каза и не го поиска. Той говори за съдии, които и в най-злия престъпник търсели още човека, за да могат да придадат милозливост на своята присъда, но убийството на двацет и един души да не намери наказание и ние да освободим тези хора след всичките кроежи, които таяха срещу нас, това не иска дори самият Ел Мизан. Какво ще се случи, ако не им теглим заслужения куршум? Ще си тръгнат и отново ще ни дебнат. И дори да не могат нищо да предприемат срещу нас, ще продължат да живеят по стария си начин и за всички злодеяния, които извършат, ще трябва един ден ние да отговаряме, когато минем през Портата на смъртта. Ако ще си давам труда да бъда добър човек, то трябва и да се пазя да не бъда увлечен от делата на други в Бездната на гибелта. Това трябва да имаш предвид, сихди! Размисли добре, преди решаващата дума да дойде на устата ти!

През своя живот хаджията може би бе говорил много излишни неща, но сега всяка дума си беше на мястото. Признавам, че аз също бях възнамерявал да проява милост, но не от глупаво разбиране за любовта или за да изпъкне становището ми на християнин, а по причина, която се криеше за мен в името Бен Нур. Казвам искрено, че все още се намирах под въздействието на неговите слова. И точно тук, недалеч от мястото, на което беше говорил, нещо се възпротивяваше в мен да пролея кръвта на шестима души, които, колкото и лошо да бяха постъпили, имаха извинението, че принадлежат към народ, считащ грабежа за рицарско дело. Но не можех да не взема под внимание сериозното и много основателно възражение на Халеф. Размишлявах. За съжаление нещата опираха само до едно наказание — смъртното. Ако не беше поставено това условие, може би щях да намеря средство, което без кръвопролитие да уравни прегрешение и отговорност. Главните виновници безусловно бяха шейхът и Гхани, ако те... да, това беше! По този начин можех да съчета строгост и снизхождение. Тези двамата трябваше да бъдат наказани, другите — помилвани. Когато за Халеф моят размисъл продължи твърде дълго и ме подкани с едно „Е, сихди, реших да говоря в този смисъл.“

Същевременно едва бях обърнал внимание, че старият мюнеджи е станал и обърнал лице със затворени очи към нас.

— Решението ми е следното — подхванах аз. — Тавил, шейхът на бени кхалид, и Абадиллах ел варака, наричан Ел Гхани, трябва помежду си...

— Ашдар...! Ашдар...! Ашдар...! — изкрещя тогава, прекъсвайки ме, мюнеджията с цялата сила на гласа си.

Въпреки силната дневна жегата ме ползиха мразовити тръпки. Никой не гледаше към мен, всички очи се бяха насочили към мюнеджията, който стоеше с високо вдигнати ръце, сякаш искаше да ни предупреди за голямата опасност. Халеф, Кара, Ханнех и персиецът знаеха значението на тази дума, защото Халеф беше проявил любопитство. Заедно с жена си бе настоявал, докато на края му разказах защо малко преди двубоите бил отведен настрана от мюнеджията и какво ми бе казано там.

— Ашдар, Дракона! — каза Халеф, като ме погледна слисано. — Той го изрече три пъти. Спомняш ли си какво трябваше да означава това?

— Да, помня — отговорих.

— Ако те заплашва Дракона, Бен Нур щял в мига на опасността три пъти да извика думата „Ашдар“. Каква ли ще е сега тази опасност? Аз не виждам никаква.

— Но аз!

— Къде?

— Тук, в нашата джемма. Аз тъкмо възнамерявах да взема едно решение, което не беше в духа на любовта. Май ще трябва да се пазим от кръвопролития.

— Сихди, не се разколебай! Какво може лично да ни навреди, ако удовлетворим справедливостта?

— Дали опасността е лична, или не, това сега е второстепенен въпрос. Главното си остава това, че бях предупреден за Дракона.

— Може би предупреждението не се отнася за присъдата, която трябва да произнесем.

— Аз го отнасям към нея. Чуй!

Слепецът отново започна да говори. Невъзможно беше някоя наша дума да е стигнала до него, защото аз и Халеф бяхме разговаряли полугласно. Въпреки това мюнеджията извика насам:

— Да, присъдата се имаше предвид, не спорете! Има един велик закон на справедливостта, чието действие за вас е скрито. Същият закон наред със справедливостта поставя милостта. Вие седнахте да съдите за пролята кръв. Кой от вас има това право? Само един, защото за другите мъртъвците са далечни хора. И този един даде думата си за милостта. Откъде другите си присвояват дълга да направят невъзможно неговото угодно за Небето решение? Изисква ли това, което ви бе сторено, кърваво отмъщение? Във вашата присъда чувам гласа на Ашдар. Не се

одързостявайте да се намесвате в хода на Висшата справедливост! Тя вече е вдигнала пестник за добре заслужения удар. Ако ѝ попречите, този удар ще се стовари върху нас. Ето защо се отдръпнете, докато все още има време! Устата, която има право, произнася милост, оставете сега милостта да се разпорежда! Аз изисквам това от вас.

Беше изречено с гласа на Бен Нур. Сега слепецът си седна отново и беше безучастен както преди — един инструмент, който не знае какво е правил.

Халеф си пое дълбоко дъх и ме погледна многозначително.

— Сихди, чу ли това?

Поклатих по тамошния начин утвърдително глава.

— И го разбра?

— Вероятно! Халеф, кой според теб има тук правото да произнася присъда, както се казва?

— Кхутаб ага...

— Да И правилно. Нас засягат ли ни нещо войниците? Техни офицери ли сме били?

— Действително не...

— Те се числяха към Кхутаб ага, не към нас.

— Но ни срещнаха, бяха наши спътници и ето как ние сме длъжни да отмъстим за тях. Така гласи законът на пустинята, по който трябва да се ръководим, сихди.

— Да, те бяха наши спътници. Но Кхутаб ага им беше повелител, затова неговото решение стои над нашето. Сега знам точно какво трябва да кажа.

— Е, какво?

— Аз гласувам за милост.

Хаджията наведе глава. Всички други бяха безмълвни. Когато я вдигна отново, по лицето му не можеше да се види и следа от разочарование. По-скоро се усмихна одобрително, като каза:

— Вероятно и аз щях да постъпя като теб. Бях за голяма строгост, защото мислех, че така съм задължен. Но след като не е такъв случаят, то нека Кхутаб ага си има своята воля. Сега кажи дали вярваш за удара, сихди!

— Кой удар?

— Нали Бен Нур говори за пестник, който вече бил вдигнат за удар. Това, изглежда, е пророчество. Дали ще се изпълни?

— Халеф, ще трябва да се занимаваме повече с нас, отколкото с такива неизвестни неща. Знаеш за какво дадох моя глас. Мисля, няма за какво повече да се съвещаваме.

— Да. Обявявам джемма за закрыта! Убийците са помилвани, защото ние не сме тези, които трябва да отмъстят за смъртта на войниците. А онова, което тези хаймани са съгрешили спрямо нас, нека им бъде зачеркнато от Книгата на разплатата. Пред нас те са жалки, безпомощни червеи.

Всички хаддехидни го чуха. Никой от тях не даде и със знак да се разбере, че не е съгласен с този неочакван изход за наказанието. Първо, така им повеляваше уважението, което никога не ни отказваха, и второ, те се намираха под влиянието на речта, произнесена от Ел Мюнеджи. При тях той минаваше за това, което означаваше името му — ясновидец. А заплахата за вече вдигнатия пестник беше направила голямо впечатление.

Престъпниците не бяха чули нищо от нашето решение. Когато видяха, че станаме, приковаха погледи към нас със страховито очакване. Халеф не пропусна лично да ми направи съобщението. Той пристъпи най-напред към Гхани, прие най-дружелюбната си физиономия и го попита:

— Мой горещо обичан братко по оръжие, какво мислиш бе решено за теб, любимце на великия шериф?

Запитаният го погледна изпитателно. Не знаеше какво да мисли за това сияещо дружелюбие. Вероятно беше подигравка и затова предпочете да не дава отговор.

Халеф продължи:

— Но защо не искаш да ме ошастливиш с жадувания тон на своя глас? Аз линея по него. Та бъди така добър значи и говори!

— Не се подигравай! — проговори задавено меканецът.

— Да се подигравам? Аз? На теб? За какъв ме мислиш? Аз познавам всички закони на учтивостта и винаги с усърдие се стремя да ги изпълнявам. Ти си шейх елхаре, прославен повелител на цял квартал в Мека, така че знам какво ти дължа. Твоят крак странства ежедневно из най-голямото светилище на Мохамед, Пророка, и погледите на хиляди поклонници гледат твоята извисена фигура, когато се разхожда по Зюк ел Лел¹³⁰ или Шиб ел Маулид¹³¹. Точно така съм изпълнен и аз сега с благоговение и възхищение към теб, недостижимия образ за всички онези, които са имали щастието да те опознаят в лъчите на твоите неизброими добродетели. И при това положение мислиш, че се подигравам? Напротив, аз съм изпълнен с върховна наслада от предоставената ми възможност да ти съобщя, че можеш да се радваш на резултата от нашето съвещание.

— Да се радвам... Как така? — попита онзи.

— Ние съпоставихме едно с друго всичко, което говореше „за“ и „против“ теб, и стигнахме до извода, че си невинен.

— Хаджи Халеф, ти вършиш една голяма лошотия, защото това, което казваш, не е нищо друго освен подигравка.

— Приятелю мой, колко малко ме познаваш! Ти горчиво натъжаваш моето сърце, като ме преценяваш така погрешно.

— Ама... невинен?!

— Толкова невинен, колкото е невинна жабата, че в гьола става мокра. Ти си безкрайно чист при всички твои провинения.

Без да обръща внимание на двусмислието в последните думи, Гхани изтъкна довода:

— Но аз стрелях по персиеца!

— Да, стреля, наистина. Сега кажи с какво намерение го стори!

— Искях да го убия.

— Хубаво, ама той убит ли е?

— Не, жив.

— Виновен ли си, че той е жив?

— Не.

— Значи работата е ясна. Бъди така снизходителен да ми кажеш още, виновен ли си за неговата смърт?

— Не! Та нали той въобще не е мъртъв.

— Е, помисли тогава! Не си виновен за неговата смърт и не си виновен, дето е още жив, значи си двойно невинен.

Сащисването на Гхани достигна най-високата си степен. Не знаеше какво да каже, без да стане за смях, и поради това предпочете да замълчи. Халеф сияеше от удоволствие. Той продължи дружески:

— Понеже се установи, че върху теб не пада и най-малката вина, ние нямаме право повече да те задържаме и аз те моля за любезното съгласие да те освободя.

— Аллах, Аллах!

Не търси повече думи, за да убеждава. Халеф се наведе и развърза вървите. Тогава старият грешник скочи и се провикна щастливо:

— Значи свободен! Наистина свободен!

— Да, защото ние невинни не наказваме.

— А моят син?

— Също ще бъде освободен.

— А другите ми спътници?

— Също така! Ако искаш да проявиш обичта си към мен, освободи ги сам от вървите! Така ще си спечелиш тяхната благодарност.

Гхани не допусна два пъти да му го казват. Коленичи и с треперещи ръце се залови с приятната работа. Когато хората му можеха свободно да движат крайници, пое дълбоко дъх и попита:

— А можем ли и да си тръгнем?

— Разбира се — потвърди Халеф.

— С всичко, което ни принадлежи?

— Да. Ние не сме разбойници.

— А как стоят нещата с Канс ел Адха?

Лицето на Халеф внезапно придоби друг израз. Той измъкна камшика от пояса и отвърна заплашително:

— Мискинино! Още един такъв въпрос и така ще ти оцавя сурата, че кожата ти ще се разхвърчат чак до Мека! Ако не си избиеш Канс ел Адха напълно от главата, то въпреки цялото ни милосърдие, в крайна сметка, пак ще те отведе до гибелта.

— Отказвам се! Можем ли да си вземем оръжията?

— Да. Но нашите пушки ще бъдат насочени към нас, додето изчезнете от очите ни. И ви предупреждавам, откажете се от всякакви по-нататъшни тъкмежи срещу нас! От този миг и най-малкото движение на пръст, което сте направили срещу нас, ще ви донесе смъртта. Повече нямам какво да ви казвам.

Ние отдавна бяхме прибрали Канс ел Адха и се бяхме убедили, че нищо не липсва. Меканците се заеха със слепаца и тръгнаха с него към камилите си. Той отсъстваше духом и се остави да го водят, без да знае какво става. Те побързаха да се озоват на седлата, защото сигурно много-много не вярваха на царящия мир и спокойствие. Но преди да възседне, на техния предводител хрумна още нещо. Отиде забързано до Халеф и му зададе въпроса:

— Как стоят нещата с шейха на бени кхалид?

— Защо питаш? — отговори хаджията.

— Защото бих желал да знам какво решихте за него.

— Това нещо засяга ли те?

— Твърде много дори! Тавил заслужава смърт. Онова, което предприе срещу вас, знаете не по-зле от мен. Само то трябва да му коства живота. Освен това искаше и нас да пречука, за да сложи ръка на съкровището. Не е необходимо да го доказвам, защото ефендите от Вади Драа чу всичко. Ето защо изисквам от вас бени кхалидът да бъде убит без всяка милост. Той е най-големият негодяй, който може да има. Искаше да ограби и убие нас, неговите приятели. Трябва да го застреляте.

Тогава хаджията избухна гневно:

— Значи се осмеляваш да изискваш да станем палачи, изпълняващи твоите заповеди? Ти самият си най-големият негодяй, който може да има! Да, ти си нещо повече, ти си бестия в човешки облик! Ние те отрупахме с милост и милосърдие. Някой друг щеше да благодари на Аллах и да даде в сърцето си клетва оттук насетне да стане по-добър човек. А ти в отговор на тая любов имаш само омраза и изискваш кръвта на този, който беше твой помощник. Всъщност сега би трябвало да отменим помилването ти, но мен толкова ме потърсва от теб, че имам само едно желание — повече да не те виждам. Пръждосвай се бързо!

Гхани беше извлечал, така да се каже, с напрегнат поглед всяка отделна дума от устата му. Като узна сега, каквото искаше да узнае, той изля яростта си:

— Вие май се каните и него да помилвате. Да се измъкне тоя кучи син, тоя предател, тоя убиец на гостите си? И защо? Аз го знам добре и ще ви го кажа: от любов!

Изсмя се ехидно, изхвърли нагоре ръце с подигравателно движение и продължи:

— Трябва да говоря, та ако ще това да ми коства живота! Седях при вас и трябваше да слушам шантавите ви приказки за любовта! В тая ваша любов вие си въобразявате, че сте нещо по-извисено и добро от другите хора. Заради тая ваша

любов трябва жителите на тази страна, техните адети и порядки, мисли и дела за един път да се променят. Заради тая любов си мислите, че вършите чудеса, а като огледа човек по-отблизо тези чудеса, те се оказват жалки хлапашки щуротии, над които може само да се смее. Заради тая ваша любов, види се, вярвате, че трябва да ви благодарим за проявената милост. Аз ви призовавам в името на Аллах да се откажете от мисълта, че ще направите от мен друг човек от това, което съм, и което ще си остана винаги! Вие предизвиквате в мен само погнуса, нищо повече. Ето, погледнете ме дали не съм по-различен от вас. Тук стоя! Излях, без да се страхувам от вас, цялото съдържание на сърцето си. Сега ме застреляйте! Защото характерът ви сигурно има все пак някакъв скелет, за да не се скриете и сега зад оная немошна, трепереща от страх жена — Любовта. Повтарям. Ето ме, хайде сега ме застреляйте!

Яростта, с която беше започнал своята реч, от изречение на изречение бе нараствала. Лицето му се беше разкривило, а устата разпенила. Този човек ни беше дал всички основания да го смятаме за страхливец и сега си беше същият. Двигателната сила на сегашното му поведение не бе самосъзнанието, мъжествеността, а необузданата ярост, че не искаме да отмъстим за него на шейха. Точно обстоятелството, че не можеше да овладее яростта си, бе доказателство за неговата слабост. Който притежава внимателни очи за живота на душата, е стигнал до познание, че хора, които познават избликващо по този начин безстрашие пред лицето на смъртта, в действителност са страхливи и нерешителни. Истинската смелост е спокойна и във всяко положение умее да се владее.

Ето защо можех да изпитвам само състрадание към този излязъл от равновесие човек. Хаддехихните пристъпиха заплашително към него. Персиецът остана спокойно да седи, не гледаше мрачно. Лицето на Халеф беше потъмняло. Видях, че му коства усилие да се владее. По тази причина се наех аз с отговора, като приближих до вбесения меканец и казах:

— Наистина ли искаш да те застреляме?

— Да, искам! — кресна той.

— Я не ни баламосвай! Познаваме те добре! Ти си страхливец, какъвто досега не съм срещал. Това, което показва сега, не е смелост, а едно гърне, в което клокочеше отмъщението срещу шейх Тавил и което сега се обърна, кипи, вдига пара и вони. Какво мислиш за нашата любов, ни е безразлично. Ти толкова малко можеш да я засегнеш, че тя дори при сегашната ти нападка само се усмихва. Но от твоя страна това бе по-глупаво и от хлапашка щуротия, не би го извършило и най-неопитното момче. Позволяваме ти да си вървиш и ти даваме състраданието си за из път. Махай се!

Огънят на яростта беше вече почти догорял, позата му вече не беше предизвикателна. Но при думата „състрадание“ отново кимна:

— Задръжете си състраданието за самите вас! И тъй като се нуждаете твърде много от него, оставям ви и моето. Вашата „любов“ към мен е такъв голям майтап, че колчем се сетя за нея, ще лея сълзи от смях.

— Смей ми се! Но искам да ти съобщя нещо сериозно. Внимавай тези сълзи на смеха да не се превърнат в сълзи на разкаяние и болка! Любовта, която ти се струва толкова забавна, не се усмихва постоянно. Тя живее във всеки човек, също в теб. Дръж я здраво и не ѝ се присмивай твърде дълго, иначе би могла да ти отвърне и тогава смехът ще ти приседне.

Той ми поднесе ръката си с дланта нагоре и после бързо я обърна. Този жест при бедуините означава презрение. И още извика с оскърбително-подигравателен тон:

— Хич не искам да знам за нея, нека ми отвърне, мразя я! Толкова по-здраво ще държа отмъщението! Понеже бени кхалид повече няма да ми помогнат, сега съм твърде слаб срещу вас, ала горко ви, когато дойдете в Мека! Веднага щом стъпите на територията на Свещения град, ще сте направили първата крачка към гибелта си. Заклевам се в Аллах и Пророка!

Вдигна ръка за клетва, обърна се и тръгна. Видяхме, че мюнеджията беше вързан за седлото — предпазна мярка, която при неговото особено състояние беше наложителна. Той, изглежда, не го усети, но когато камилата му се раздвижи, обърна лице към нас със затворени очи и извика с гласа на Бен Нур:

— Сбогом за кратко време! Ашдар напразно гладуваше за вас. Сега той ще изяде собствените си деца. Усмивката на любовта изчезна, сега тя стана строга и...

Повече не чухме, защото Гхани угости слепеца с един удар и той млъкна.

Халеф беше казал преди малко, че пушките ни ще бъдат насочени към заминаващите врагове, защото бе възможно все пак на някого от тях да хрумне да даде от разстояние по нас един изстрел. Но те проявиха достатъчно благоразумие да не правят подобен опит. Накъде щяха да яздят, на първо време ни беше безразлично, но ако думите на Бен Нур се сбъднеха както всичко досега, срещата с тях ни беше сигурна.

Сега Халеф се обърна към шейх Тавил бен Шахид. Лицето му беше станало отново дружелюбно и гласът му звучеше като на внимателен приятел, когато каза:

— Ти може би си помисли, че съм го забравил, извини ме! Чувствах се задължен по-напред да озаря моя любим стар Гхани с блаженството на приятелството си. Сигурно чу какво му казах? Моля те, изкажи се!

Шейхът си даде труда лицето му да не показва нито надежда, нито опасение. Отвърна възможно по-равнодушно:

— Чух всичко.

— Какво ли не си въобразява любимецът на великия шериф. Лични палачи да сме му станели. Какво ще речеш по този въпрос?

— Че много правилно постъпихте, като не се дадохте на разположение.

— Да, правилно! Вярно е, че ще бъдеш застрелян, но не беше необходимо Гхани да го знае. Ние ще го направим само за нас си.

— Застрелян?... Аз?

— Да, ти. Кой друг?

— Аз мислех... мислех...!

— Моля те да се откажеш от безполезно мислене!

— Но ти нали искаше да говориш с мен?!

— Действително.

— Значи трябва да отговарям?!

— Дори желая.

— Ама сигурно няма да ме оставиш да стигна дотам.

— Няма? Бъди рахат! Знаеш ли, ако това не стане още на самото място, в хода на днешния ден или най-късно утре все ще стигнеш дотам.

— Я кажи все пак какво всъщност възнамерявате да правите с мен!

— Ще те вземем с нас до Мека, за да те предадем там на пашата.

Тавил се изплаши, помълча известно време и после каза:

— Това ще е дяволско деяние от ваша страна! Аз ще бъда обесен, а след това той ще предприеме наказателен поход срещу племето ми.

— Да, така ще постъпи. Помисли само колко добре ще бъде това за бени кхалид! Каква възможност ще имат да покажат, че са храбри! Защото, между нас казано, досега от тяхната храброст още нищо не сме видели.

— Хаджи Халеф Омар, ти играеш някаква игра с мен.

— Както лъвът с мишката, имаш предвид. И тъй като лъвът трябва да бъде великодушен, аз също искам да бъда такъв и ще ти издам, че няма да те вземем с нас до Мека.

— Е, ами така кажи, де! Какво се каните да правите с мен?

— Да те застреляме.

— Аз не съм по-виновен от меканците, а тях оставихте да се измъкнат. С друг аршин ли ги мерите?

— Не. Но когато мерим, го правим, както ние искаме. Кажете откровенно, заслужаваш ли смърт?

— Според законите на пустинята, да.

— Я виж ти, чудесно е, дето го потвърждаваш!

— Но помисли за моите бени кхалид, които сега пак лежат при Бир Хилу! Ако ме застреляте, те ще отмъстят за мен.

— С това вече често си ни заплашвал, а така и още не се е сбъднало. Впрочем откъде знаеш, че са там? Та нали са останали, изключвайки онези, с които си яздил насам, при височините на четири часа път след кладенеца.

— За да ви причакат. Но след като вие сте отишли дотам, както чух, и сте поели пак обратно, те са ви последвали. Но аз нямах предвид това голямо отделение, а малкото, което пратих оттук към кладенеца.

— Да, не искаше да делиш Канс ел Адха с толкова много народ.

— И понеже моят основен отряд е тръгнал назад, той се е срещнал с малкия при кладенеца. Ето как всички са се събрали. Обръщам ти внимание върху тази опасност.

— Много любезно от твоя страна. Благодаря ти, приятелю мой.

— Не се подигравай!

— Ако мислиш, че се подигравам, би следвало да приемеш, че не се страхуваме. Какво ще кажеш за идеята, която сега ме споходи. Застрелваме те и после не яздим към кладенеца, където са твоите хора. Не е наложително да им досаждаме пак с присъствието си.

Тук шейхът вече не съумя да овладее гнева си. Кресна ядосано на Халеф:

— Мошеници с мошеници! Сигурно вече сте забравили какво каза старият мюнеджи за милостта.

— Значи и ти молиш за милост?

— Да моля? Не! Аз я изисквам!

Халеф бързо показва отново сериозната си физиономия и предупреди:

— Шейх Тавил бен Шахид, тонът, с който ми говориш, не ми харесва. Чуй сега какво ще ти кажа!

Махна на един хаддехид да приближи и му заповяда:

— Прицели се в сърцето на този убиец, който мисли, че милостта трябва да му се подчинява. Веднага щом вдигна ръка, му теглиш куршума!

След това хаджията отново отправи думите си към Тавил:

— Виждаш последиците от твоето поведение. Давам ти две минути време. Ако дотогава не си се изказал, вдигам ръка.

Настъпи дълбока тишина. Половината срок изтече и заканата подежда.

— Махнете кремъклийката! — помоли шейхът.

— Искаш милост? — попита Халеф.

— Да.

— Искането още не е молба.

— Аллах да ви смаже! Така да бъде, моля за милост.

Сега хаджията се ухили.

— Така е добре, о, шейх на бени кхалид! Но въпреки всичко искам да ти съобща, че в нашия случай нямаше да дам знака. Това, ти също да бъдеш пуснат да си вървиш беше решено. Исках само да чуя как един шейх моли за милост.

Тавил не отвърна нищо. Когато беше развързан, стана, отиде до мястото, където лежеше пушката му, вдигна я и се отправи към камилата си. Седна на седлото, даде й знак да се изправи, и потегли. Ние гледахме също така мълчаливо след него. Беше стигнал почти до подножието на дюната където трябваше да завие и изчезне, когато обърна животното, пристигна в бърз ход, спря пред нас, измери ни с горди, свирепи очи и каза:

— Аз също се изсмивам над вашата любов. Между мен и вас вече няма нищо друго освен отмъщението. Заклевам се в Аллах и свещената Кааба, нека пустинята, която лежи наоколо, да съди между нас! Или вие няма да я напуснете, или аз. Вие сте

петдесет, аз само един, но в очите на отмъщението броя колкото вас. Призовавам пустинята да се отвори или за вас, или за мен! От този миг между нас зее един гроб. Кого ще приеме, мен или вас, нека реши този, в когото се заклех!

Тавил вече възнамеряваше да обърне камилата, когато нададе още един подигравателен смях и прибави:

— Или нека го реши Любовта, вашата прехвалена богиня, нямам нищо против.

След това препусна, без повече да се обърне. Гледахме безмълвно след него както преди малко. Такава клетва е особена работа. Беше ми невъзможно да прекъсна настъпилата тишина с някоя банална дума.

Но не само с мен бе така, а и с другите. Неколцина хаддехидни се заеха с ранените камили на войниците, а останалите с онова, което имаше да се уреди по техните трупове и тези на водача им. Главната причина на това безмълвие се криеше в обстоятелството, че навсякъде, където се настанява смъртта, се появява също онази религиозна боязън, онзи благоговееен страх, с чиито причини толкова малко хора са наясно. И все пак това е нещо много просто! Докато е жив човекът, сякаш си е свой собствен господар. Може да прави каквото му е угодно, да вярва или се съмнява в каквото иска, може да постъпва добре или зле, както си реши. Но внезапно ръката на Смъртта се протяга към него. Трябва да даде отчет за целия си живот. Всяка секунда от живота му се явява за или против него. Господ Бог провежда съд, от двете му страни седят Справедливостта и Милостта. В ниското долу се е проснал по лице съденият с чувството си на безсилие. Той вече не може да направи нищо за себе си. Кой ще каже сега решаващата дума? Милостта или Справедливостта? Иди в някоя съдебна зала по време на разглеждане на дело! Неволно ще влезеш тихо и тихо ще говориш. Защо? Не можеш да постъпиш другояче, страхопочитанието пред закона, пред съда приглушава твоите стъпки и твоя глас. Така влизаш и в стаята на смъртник! Дали имаш представа, или не, ти си пристъпил мястото на Вечния съд, който започва с мига на смъртта. Тук се разпорежда невидимия Съдник, ти не го виждаш и все пак стъпваш възможно по-нечуто. Това е страхопочитанието пред закона на Вечността, според който бива произнасяна присъдата над покойника. Това страхопочитание те принуждава да свалиш шапка с ясното съзнание, че рано или късно ти самият ще лежиш така безпомощен, за да бъдеш претеглен на Везните на справедливостта. Това е причината един не съвсем пропаднал човек да изпитва боязън в близостта на труп и да не може да я преодолее.

А ние тук имахме двама и един мъртъвци и при това насилствено избити! За тях беше приготвен един дълбок общ гроб. Положихме ги един до друг. Когато изрекохме заупокойната молитва, дадохме един трикратен залп, сложихме на всеки на лицето неговото малко молитвено килимче и закрихме гроба. По време на тази церемония Кхутаб ага плачеше тихо на себе си. Тогава у някои навярно се бе появил въпросът дали не бяхме се отнесли прекалено меко с убийците и към него сигурно се е присъединило намерението, занаят да бъдем по-строги, ако отново се сблъскаме с тях. А че това щеше да се случи, шейхът на бени кхалид вече ни се беше заканил.

Ето как минаха няколко часа и когато можехме сега да напуснем това незабравимо място, половината следобед беше минал. Но сега накъде? Далеч днес не можехме да стигнем. За щастие, бяхме снабдени с вода и ето как решихме за трети път да изминем пътя през пясъчните дюни, по който бяхме отишли и се върнали, и да пренощуваме в педината между последната и предпоследната дюна. Такава една падина можехме с малко постове най-лесно да пазим и същевременно ни предлагаше най-добрата защита. Сутринта смятахме да се насочим според обстоятелствата.

Планът беше приведен в изпълнение. Пътят беше бавно и предпазливо изминат и ние достигнахме мястото тъкмо когато се канеше да се стъмни.

Като говоря за последната и предпоследната дюна, имам предвид последните по-значителни височини, не малките, които постепенно ставаха все по-ниски, за да преминат в равната пясъчна пустиня, където камилите ни бяха „газили“. Педината добре подходеше за бивачно място. Височините, между които лежеше, се

съединяваха от едната страна, докато от другата се доближаваха толкова, че един страж беше достатъчен.

Днес хаддехидните трябваше да се занимават и с войнишките камили, така че имаха да вършат повече работа отпреди. Що се отнася до персиеца, не можеше и да се мисли да тръгне сам по обратния път за Мешхед Али. Трябваше да остане временно с нас, докато на някой главен път срещнем керван, към който да може да се присъедини. Беше изключително тих и не участваше в нашия разговор. Когато му бъдеше отправен някой въпрос, отговаряше възможно по-късо, често само с една дума. Това бе толкова очебийно, че попитах за причината за неговата едносричност.

— Моите асакери! — въздъхна той — Само за тях мисля.

— И аз го правя, но можеш ли с това да промениш случилото се?

— Не. Но теб тази история наистина няма защо да те потиска толкова.

— Да не би повече от мен да се чувстваш отговорен?

— Да, защото аз съм виновен за тяхната смърт. Двайсет и един човека пристъпват неподготвени по моя вина към Везните на справедливостта. Тази мисъл е непоносимо тежка.

— Как така ти носиш вината?

— Защото на днешното ти предупреждение обърнах също така малко внимание както на вчерашния ти съвет. Ти каза, че веднага трябва да поема към къщи, а аз въпреки това останах. Ако вчера бяхме потеглили веднага след двубоите, бени кхалид нямаше да имат време да ми подготвят такава засада. Следователно аз нося вината! С каква неимоверна тежина ще ми се стовари това един ден, когато дойде времето да давам отчет!

Упреците, които си отправяше бен насир, за съжаление не бяха безоснователни, но аз казах всичко, което можех, за да му облекча сърцето. Не ми се удаде, както исках.

Бяхме закарали камилите в задната част на падината, където двете възвишения се събираха. Там за тях не беше необходима специална стража. Бивакът ни бе пред тях, така че бяха затворени. За нашата сигурност се изискваха три поста, а именно: по предната, по задната височина, а третият — вдясно, при споменатата вече теснина на падината. Следователно едно изненадващо нападение изглеждаше невъзможно и с това чувство си легнахме навреме, за да сме добре отпочинали на заранта. Заплахата на шейха предполагаше, че утрешният ден ще бъде напрегнат и опасен. Този мъж щеше да направи всичко възможно час по-скоро да изпълни своята клетва.

Имахме чудесно звездно небе. Беше много светло и нашите стражи трябваше да са слепи или много немарливи, за да предоставят възможност на бени кхалид за нападение. Освен това мястото, където лежахме, вероятно не беше познато на бедуините.

12. „Пустинята да съди между нас!“

Спах дълбоко и без сънища, докато ме събуди вик. И още не бях отворил очи, когато този вик се умножи в многогласен крясък, който дойде от устата на всички хаддедихни. Поисках да скоча, но не успях. Четири фигури се нахвърлиха върху мен и употребяваха всичките си сили да ме притискат към земята.

Сънят бе напълно прогонен от очите ми. Около нас гъмжеше от бедуини. Бяха толкова много, че съпротивата беше направо безумие и само щеше да ни доведе гибелта. Ето защо изкрещях възможно по-високо:

— Предайте се, хаддедихни! Аз, Акил Шатир ефенди, ви го казвам. Аз също се предавам.

— И аз! — проехтя гласът на Халеф. — Не се отбранявайте! Заповядвам ви!

След това се изпънах и се оставих да ме вържат. Наоколо имаше още кратка бъркотия, после стана тихо. Хаддедихните, изтласкани от съпротивата от местата, се бяха върнали. Всички лежахме заедно, а нашите победители седяха така, че бяхме по средата им. Сега можех спокойно да се огледам и видях, че при намиращия се встрани тахтиреван бяха застанали за закрила трима бедуини. Човек бени кхалид и особено техният шейх не би сметнал, че са способни да проявят такова внимание.

Един мъж дойде при нас.

— Кой от вас е шейхът на хаддедихните?

— Аз — отвърна Халеф.

— Къде е другоземният ефенди?

— Тук — казах.

Гласът му звучеше различно от този на Тавил бен Шахид. Той продължи:

— Кой е баш насир от Мешхед Али?

— Тук лежам — обади се персиецът.

— Чуйте какво ще ви кажа! Ако вие тримата дадете дума, че няма да предприемате нищо без мое разрешение, ще наредя да ви отвържат. Отговорете!

Много странно. Този човек нямаше гласа на Тавил и едва сега забелязах — нито неговата фигура. При този въпрос се сетих за съгледвачите, които бяха за кратко при нас на кладенеца.

— Говори първо ти, ефенди! — прикани ме Халеф. Аз отвърнах:

— Аз давам честната си дума, но само временно, докато се намираме на това място. За по-дълго не можем да се задържим, защото не знаем кои са тези хора, защо ни нападнаха и какви са им намеренията към нас. Така че постъпи като мен!

— Добре! Аз също давам своята честна дума, но също само за времето, което ефенди сега посочи — заяви Халеф. И персиецът последва този пример.

— Аз също.

— Това ми е достатъчно — заговори предводителят. — Развържете тези трима мъже!

Заповедта беше изпълнена от трима от неговите хора, докато той стоеше неподвижен пред нас. Когато това стана, ние се изправихме до седнало положение. Той се настани срещу нас и съобщи:

— Аз съм Абд ел Дарак¹³², шейхът на бени лам.

Направи пауза, за да даде време на думите си да упражнят върху нас възнамеряваното въздействие. Но то не се появи. Нямахме си работа с бени кхалид. Но дали не бяхме попаднали от дъжд, та на капчук? Бени кхалид бяхме опознали, бени лам — още не. Но фактът, че точно на нас, предводителите, бяха свалени вървите, даваше основание да смятаме положението си за не чак толкова лошо. Тези бени лам се намираха тук в такъв значителен брой, че можехме да имаме в тяхно лице отлична защита срещу бени кхалид. Впрочем Абд ел Дарак имаше намерение да

говори с нас, което щеше да покаже каква цел е преследвал с добре проведеното нападение над нас.

— Вие сигурно не сте си имали понятие, че един толкова голям отряд бени лам се намира в близост на кладенеца — започна той.

— О, напротив — отвърнах аз.

— Значи, въпреки всичко, е така, както си го помислих. Тавил бен Ахид каза ли ви какво е замислил срещу нас?

— Да.

— Бях пратил двама съгледвачи до кладенеца, които са говорили с вас. За какви ги сметнахте?

— За каквито си бяха, за твои съгледвачи.

— Защо не им дадохте сведения за бени кхалид, с което не само можехте да им отмъстите, но и да се освободите от тях?

— Ние сме честни воители, не издайници. Следваме правилото, че Аллах иска мир, не война между своите деца. Сега сме на път за Свещения град в качеството на поклонници и като такива сме задължени да се оставим да ни води само ръката на миролюбие.

— Да — отбеляза той замислено, — ти изобщо си един Абд ел Мусалаха¹³³.

— Как ти хрумна да ме наречеш така? — попитах учудено.

— Аз знам за вас повече, отколкото си мислите. Има хора, които ми разказаха за вас.

— Мога ли да попитам кои са те?

— На първо място, моите двама разузнавачи. Много ме зарадва, дето не издадохте враговете си. Казвам ви, ако го бяхте сторили, щеше да ви бъде отредена същата съдба като на тях, защото издайникът е вонящ диб¹³⁴, който трябва да бъде унищожен.

Тук Халеф ме смушка с лакът. Знаех какво има предвид. Той ми беше отправил упрека, че съм бил сдържан спрямо съгледвачите. Сега съзна колко правилно е било това поведение.

Абд ел Дарак продължи:

— Шейхът на бени кхалид вярваше, че ще ни намери неподготвени. Аллах закриля добрите и затъмнява очите на злите. Той отреди навреме да узная начинанието на нашите врагове. Екипирах воитите си и потеглих срещу бени кхалид, за да се решат нещата между нас в пустинята и да не пострадат жилищата на мирни хора. Моите съгледвачи ги наблюдаваха отдалеч. Чух, че бени кхалид са потеглили на юг, и ги последвах. Те се бяха върнали оттам, но бяха оставили един мъж за наблюдение, когото ние заловихме. Той ни разказа всичко, което се е случило при кладенеца. Така научихме за вас, за Канс ел Адха, за крадците и битката за него. Съкровището имаше голяма стойност. Реших да му сложа ръка и да ви напада. Ето защо наредих да ви наблюдават, без вие да имате представа. Бени кхалид също не забелязаха нищо.

— Би хатър-и Худа! (За Бога)! — извика изплашено Кхутаб ага на персийски и продължи после на арабски: — Ето че пак трябва да предам Каис ел Адха!

— Няма да ти се наложи — ухили се шейхът, но дружелюбно. — Та нали вече го имаме.

— Да, вързопът е изчезнал.

— Ей там лежи до тахтиривана и заедно с харема на шейха на хаддехидните ще бъде много добре пазен.

— Ще го задържите ли?

Шейхът се направи, че не е чул въпроса, и продължи:

— Абадилах ел Варака, когото наричат Ел Гхани, предприел преди няколко месеца едно пътуване от Мека до Мешхед Али. При това пътуване стигнал до големия град Унайза. С него били синът му, трима други придружители и също един

стар човек, когото наричали Ел Мюнеджи, понеже притежавал дарбата на прорицател. Този ясновидец общувал с един ангел, който се казвал Бен Нур и му разкривал всички тайни на живота. Сигурно бил много богат, защото хиляди поклонници го навестявали и не си тръгвали, без да оставят някакъв дар. По същото време в Унайза се намирал един млад воин от вашето племе, за да закупи олово и барут. Казваше се Ибн Курбан¹³⁵ и беше единственият син на Абу Курбан¹³⁶, най-богатия мъж на племето. Имаше диамантени пръстени на пръстите и оръжията му бяха украсени със скъпоценни камъни. Когато напуснал с тримата си придружители града, се присъединил към Гхани, защото за известно време пътят му съвпадал с неговия. Но Ибн Курбан не се върна вкъщи, а неговите придружители никой вече не видя. Абу Курбан замина за Унайза да проучи нещата. Там узнал, че изчезналите са тръгнали с Гхани. Пътят водел към Ел Касаб. Той яздил дотам и научил, че нито неговият син, нито Гхани е бил тук, а някакъв млад мъж с трима по-възрастни мъже. Били продали три ездитни и четири товарни камили, много барут, също оръжия, по които се виждало, че са били украсени със скъпоценни камъни — сега изкъртени. Търговецът още притежавал тези оръжия. Две от камилите били още налице и Абу Курбан се убедил, че те са тези на сина му. Младият мъж назовал някакво име, наистина, но можело да се приеме, че си е послужил с фалшиво. Търговецът си спомни само още, че този мъж имал една обикновена и една много гъста, рунтава хаджиб¹³⁷. Повече нищо не могъл да каже. Несъмнен факт било, че четиримата бени лам са убити, но кои са били убийците, можело да се предположи, наистина, ала не и да се докаже, преди да бъдат показани на хората, които са ги видели в Ел Касаб.

— О, не — извика Халеф. — Не е необходимо да чакате толкова дълго. Аз още сега знам кои са били.

— Е, кои? — попита шейхът.

— Синът на Гхани има такива вежди. Разликата им е толкова голяма, че веднага ми се наби на очи. Тези чапкъни са откраднали Канс ел Адха. Така може да се очаква, че са извършили и това убийство с цел грабеж. Гхани е останал с мюнеджията да чака, докато другите са отишли в Ел Касаб. Ако и тези двамата са тръгнали с тях, щели са много да облекчат разкриването. Меканците си тръгнаха от нас вчера следобед. Те не може да са се отдалечили много и ако побързаш, вероятно все още ще успееш да ги настигнеш.

Шейх Абу ел Дарак подвикна няколко думи на един от хората си и онзи се отдалечи надясно, където в теснината бе стоял нашият пост. Когато бени лам изчезна, шейхът заговори:

— Ще ви покажа нещо, но трябва известно време да почакате. Междувременно искам да отговоря на един въпрос, който сигурно лежи на устните ви, а именно как е било възможно да ви изненадаме, макар да бяхте поставили трима стражи.

— Да — изрази съгласие Халеф, — молим те да ни кажеш.

— В нашето племе имаме неколцина отлични бегачи, които използвам за съгледвачи. Те тичат бързо като камили, но не се виждат толкова отдалеч. Тези бързоходци следваха шейх Тавил, когато потегли отново на север, за да ви заложи засада. Изкачили северната гранична височина на падината и се заровили там в пясъка така, че да не бъдат забелязани. Станали свидетели на всичко, което се случи там. Също разбрали повечето от това, което се говорело. Най-напред бени кхалид били там сами. От думите им се разбрало, че чакат персиеца и войниците, за да им отнемат Канс ел Адха. Но тъй като аз също исках да имам това съкровище, един от бегачите тръгнал да ме уведоми. Пътят до мен беше дълъг и аз получих вестта толкова късно, че ми беше невъзможно да отида навреме. Втори бегач последвал вас, а третият, последният, останал да чака, докато пристигна. Той ми разказа всичко и ми назова също времето и мястото, където вторият искал да се срещнем, за да ми каже къде можем да ви намерим през нощта. Поехме нататък и се натъкнахме на следата от шест камили, която вървеше в наша посока.

— Машаллах! — извика Халеф. — Сигурно дирята на меканците!

— Да. Но за това по-късно! Когато се стъмни, вторият бързоходец се присъедини към нас и ми описа мястото на сегашния ви бивак. Той така е уреждал нещата, че изкатервал дадена височина едва когато вие сте се намирали в падината зад следващата.

— Много умно от негова страна — похвали Халеф. — Този воин е достоен да бъде хаддехин.

— Аз също мога добре да го използвам! — ухили се шейхът. — Този бързоходец ни доведе по-късно близо до вашия бивак и аз дадох заръка на двамата си най-опитни съгледвачи да го огледат.

— Ами нашите постове? — попита Халеф.

— Касае се само за този от тях, край когото са минали, без нещо да забележи.

— Кой е бил той? Така ще го насоля, че...

— Стига! — прекъсна го шейхът. — Точно защото искаш да го накажеш, няма да ти кажа кой е бил. А пък и ти самият нямаше да забележиш нищо.

— Аз...? — попита хаджията докачен.

— Да, ти! Когато отиваш нощем на разузнаване, нещата зависят от цвета на пясъка. Простри възможно повече хаици върху него и наметни този, чийто цвят се доближава най-много до пясъчния. Когато после запълзиш тихо по земята и разперваш възможно по-широко хайка, много трудно може да те забележи някой. По този начин узнах, че на стръмнината зад тахтиривана, където се събират двете стени на падината, не стои стража, и реших да се спусна по това място.

— Но то пропада много рязко.

— Където не можеш да слезеш нормално, се плъзгаш, пясъкът отлично подхожда за тая цел. И всичко стана толкова бързо, че бяхме долу, преди шумът от свлечения пясък да ви е събудил.

— Позволи с най-искрена учтивост да споделя, че щеше да ми е безкрайно приятно, ако всички си бяхте изпотрошили вратовете!

Сега аз помолих шейха:

— Подай ми ръката си! Трябва да я стисна. Това е дързост, която поражда у мен високо уважение.

Имаше за какво, наистина, да уважавам този мъж. Че беше пренесъл битката с бени кхалид в пустинята, за да пощади жителите на застроените места, че не издаде небрежния пост — това бяха черти, с които спечели симпатиите ми, макар да се стремеше към Канс ел Адха.

— Благодаря ти, ефенди — отвърна той. — По-нататък ще чуеш, че не съм толкова лош, колкото ви се струва. Но тихо! Ето че идват. Погледнете нататък, защото там има нещо за вас!

Откъм теснината на падината приближаваше малко шествие. Отпред вървяха двама бени лам, отзад също двама. Между тях видяхме две камили. На първата седеше един мъж, но втората като че носеше двама души. Това още не можеше ясно да се различи, защото не бяха достатъчно близо. Първият ездач седеше приведен на седлото. Но внезапно изправи торс, разпери ръце и извика:

— Привет, послушници на Любовта! Водя ви мъжа, който подигравателно я осмя. Тя го осъди. Вие избрахте добрия дял, а той — наказанието.

Каква изненада! Да, това беше старият мюнеджи, който говореше с гласа на Бен Нур. Камилите коленичиха, слепецът бе развързан и сложен да седне на една просната постелка. Другият, или по-скоро другите, защото наистина бяха двама, също вързани, бяха освободени. Тогава видяхме, че само единият се движеше, другият висеше неподвижно на гърба му.

— Кои са тези двамата? — попита Халеф.

— Иди и ги виж! — отвърна шейхът сериозно.

Хаджията го стори. Едва се бе озовал там и извика:

— Ел Гхани! А другият е неговият син! Прогизнал е от кръв и е вързан за него. О, сихди, сихди, струва ми се, че е мъртъв!

Ужасно! Имах чувството, че някой прекара по гърба ми ръка, потопена в студена вода.

Любимецът на великия шериф трябваше да седне между двама бени лам, които бяха неговите пазачи. Стори го с вързания на гърба труп на сина му. Беше толкова ужасяващо, че се извърнах. Ел Гхани не издаваше нито звук. Халеф се върна и каза развълнувано:

— Как ми подейства тая сцена, сихди, не мога да ти опиша. Струва ми се, че стоя при Везните на справедливостта и самият трябва да бъде претеглен. Не върши зло, само не върши зло! Искан ми се цялото човечество да беше тук, за да види съкрушителното доказателство, че Аллах не позволява да се подиграват с него! Слушай! Какво беше това?

Откъм тахтиривана прозвуча хлипане. Личеше си, че е трябвало да бъде съдържано, но не можеше да бъде потиснато.

— Това е Ханнех, най-мекосърдечната от всички жени. Тя е дълбоко покъртена. О, сихди, по-рано често спорех с нея, защото като мюсюлманин твърдах, че жените нямат душа. А сега нейната стои за мен над всички богатства на света. Като си представя само как она мъж стоеше разпенен пред нас, за да черни нашата любов, как хулно я приканваше да го накаже, а сега го гледам как се е превил сломен под ужасния товар на своя мъртъв син, имам чувството, че всичките ми нерви поотделно биват изтръгвани от тялото. Иде ми да изкрещя по всички страни и морета, че освен вярата за душата друг въздух за дишане няма, че любовта е единствената светлина на небето и земята.

Шейх Абд ел Дарак все още седеше до нас. Той чу думите на Халеф, вдигна ръце да привлече вниманието ни, и заговори:

— За мен също е имало самотни часове, през които съм се потапял във водите на моята същност, за да видя какво ще намеря там долу: бисери или някоя грозна твар. Най-често е било последното. И е имало други часове, през които съм поглеждал към водите на живота, към платната, напускащи родното пристанище, за да се понесат към чужди брегове. Виждах благата, които носеха, безстойностни пред Аллах, и не се учудвах, че потъваха после в бурята или се разбиваха в рифовете. Аз съм жител на пустинята, а тя е пълна с мисли. Получавам своя дял от тях, но те не ме правят щастлив. В мен живееше някакво въжделение, някакъв високо крещящ копнеж, който не намираше отклик, където и да ме понесеше животът. Не знаех какво беше и това ме правеше болен и злочест. Но ето че днес за пръв път чух великолепната дума за любовта, за любовта, която свързва небето и земята, и превръща хората в братя, в деца на Аллах. Това беше, което търсех, без да го познавам. Трябваше да го имам и дойдох тук, защото вие го притежавате. Вие я имате тази любов, проявявате я и само от вас мога да я получа. Затова ви нападнах. Не Канс ел Адха искам сега. Е, да, първо го исках и щях да го взема дори да се наложеше да изпозастрелям всички бени кхалид и всички хаддехидни. Но като чух за вашата любов, се отказах от това жалко съкровище от крайници и искам само нея. Ще ми я дадете ли?

Абд ел Дарак беше скочил и говореше така, сякаш искаше да изкрещи своя копнеж по всички планини и долини. Думите му така ни бяха развълнували, че никой не съумя веднага да отговори. Тогава той повтори въпроса си:

— Мога ли да я получа? Ще ми я дадете ли?

— Да, от все сърце — отвърнах аз сега. Тогава той се извъртя и подхвърли на своите хора заповедта:

— Освободете ги! Развържете всички!

Това сигурно не е било предварително уговорено, но бени лам сякаш бяха подготвени, защото незабавно се завтекоха да изпълнят разпореждането. За миг на всички хаддехидни бяха свалени вървите. После шейхът извика:

— От този миг тези храбри воители на хаддехните са гости на нашето племе. Техните приятели ще бъдат считани за наши приятели, а с враговете им ще се отнасяме като с наши врагове. Аз го казах, Абд ел Дарак, шейхът на бени лам.

Подаде ни ръка, която ние здраво стиснахме. Който не е преживявал такава сцена, няма и представа какви богатства носи в себе си едно човешко сърце. Неговите хора последваха примера му. Ръкостискането сякаш нямаше да свърши. Когато прежната тишина донякъде се възстанови, нашият нов приятел взе отново думата:

— Вие сигурно разбирате само наполовина причините за моето поведение, но аз искам да ви обясня цялото. Знаете, че намерихме дирята на Гхани и я последвахме. Той седи там и слуша всичко, което казвам. Нека това бъде утежняване на неговото наказание и дано Аллах даде — най-сетне твърдостта на неговото сърце да започне да се топи! След доста време дирята се отклони от нашата посока, но толкова малко, че останахме по нея. Погледнете към Любимеца на великия шериф! Възрастният мъж, който седи плътно до него, е Абу Курбан, бащата на убития, а почти също толкова възрастният мъж от другата страна е чичото на тримата братя, убити заедно с него. Тъмно е, затова не можете да видите колко дълбоко е вдълбана в лицето на Абу Курбан горестта от загубата на единственото дете и колко много го измъчва мисълта, че това злодеяние още не е зачеркнато от Книгата на отмъщението. Когато двамата чуа кого имаме пред себе си, дадоха клетва да вземат кръв за кръвта, ако се убедят във вината на преследваните. И съдържах клетвата си, бяха длъжни. Гхани се беше разположил на бивак между две ниски възвишения в пустинята на дюните. Изплашиха се, като ни съгледаха да се появяваме така внезапно, без да са подозирали присъствието на една такава голяма дружина. Обградихме ги. Видяхме, че синът на Гхани притежаваше различни вежди. Беше несъмнен факт, че той и другите трима са извършителите. Не се поколебах веднага да им хвърля обвинението в лицето. Те пребледняха от страх, но отрекоха. Тогава видяхме един пръстен на пръста на сина. Абу Курбан го разгледа и даде свещена клетва, че е бил собственост на Ибн Курбан. Претърсихме убийците и намерихме другите пръстени и камъните. Единият от тримата помисли, че с предателство ще може да се спаси. Разказа как е било извършено злодеянието. В началото четиримата убийци действали без знанието на Гхани, но след убийството му съобщили всичко. По негов съвет те се отправили после към Ел Касаб, а той останал да ги чака наблизо с мюнеджията. Какво заслужаваха убийците? Кажи ти, о, шейх хаджи Халеф Омар!

— Смърт — отвърна Халеф мрачно.

— Ти щеше ли да ги помилваш?

— Не.

— Въпреки любовта, чиито деца и синове сте?

— Не само въпреки, но именно заради любовта. Не бива да си мислиш, че тя е закрилница на греха. Когато не може да въздейства с доброта, тя посяга към строгостта. Тя е снизходителна и милосърдна, докато вярва, че това води до целта, но бъде ли заставена към противното, се превръща в майка, която наказва своите деца, защото ги обича.

Отлично го каза хаджията, но понеже пропусна нещо, което в случая бе главното, прибавих:

— А когато има дете, което не се подчинява и на строгостта, тя го отделя от другите, за да не поквари и тях. Последницата е смърт — сурова, но повелявана от положителни причини.

— Значи и ти би отредил смърт на тези убийци? — попита ме шейхът.

— Да.

— Но вие днес все пак помилвахте убийци.

— Те не ни засягаха толкова отблизо, че строгостта да бъде наш дълг. И което е по-важно, беше ни дадена заповед да оставим любовта да се разпорежда.

— Да, знаем това, защото моите съгледвачи са го чули и после ми го предадоха. Бен Нур ви е говорил. Той говори после и на мен.

— Преди присъдата?

— Не, след нейното изпълнение. Дотогава мюнеджията беше тих, съвсем вглъбен в себе си, както седи там сега, сякаш спи. Но толкова повече приказва Гхани. Призова всички небеса да слязат на земята, поиска да принуди Аллах да повярва на лъжите му, включи всичко свято в своята лъжовна клетва и като видя, че тези сквернословия нямат успех, побесня. Тоя блуден човек беше обичал само себе си и своя син, никога друго същество. Разбрахме го от неговите изпълнени с отчаяние приказки. Държеше го здраво, беше се вкопчил в него и когато ги откъснахме един от друг, зави като звяр, прокле се, прокле Небето и се закле, ако неговият син е виновен, той да поеме вината му и да я носи цялата вечност. Беше толкова ужасяващо, че всички ни обзе някакъв свещен гняв. В този гняв аз го осъдих да носи сина си тази нощ, за да добие понятие какво означава да мъкне вината му през безконечната нощ на Вечността. Убийците бяха разстреляни бързо, без мъки. Тримата погребяхме, четвъртия виждате там, както казах. Старият беше извършил всичките си грехове само заради своя син и сега те лежат върху него, както лежи и синът му. Така иска справедливостта. Може би нямаше да постъпя по този начин с него, защото жестокостта не живее в моето сърце, но съгледвачите, които тайно бяха свидетели на последното ми деяние, го бяха видели да стреля по асакерите и чули после как се е разбеснял срещу вас и вашата любов. От това бях настроен неумолимо към него. Днес изобщо беше ден на възмездието, ден, в който проведохме съд. Засега няма да научите нищо, но когато настъпи денят, ще го видите.

— Да не би да си се сблъскал с бени кхалид? — попита Халеф.

— Да — обясни шейх Абд ел Дарак сериозно.

— Били сте се с тях?

— Само кратко време. След няколко минути всичко беше свършило — прозвуча презрително.

— Аллах, Аллах! Победихте ли?

— Приятелю мой, щяхме ли да седим тук, ако не бяхме победители? Не след дълго ще настане ден. Тогава ще видите по нас следите от опустошителната битка. Ще ви покажа арената на победата.

— Къде се намира тя?

— Там, където беше вашият бивак, при Бир Хилу. От деня, в който Тавил бен Шахид стана повелител на бени кхалид, те не са имали почивка. Племето на бени лам така страдаше от разбойническите им набези, че го заплашваше немотия. Тогава взех решение с един голям удар да реша нещата между нас и тях. Подготвих се и само чаках следващото им нападение. Неотдавна получих вестта, че враговете отново се стягат за набег. Искяха да вземат пътя си през Бир Хилу, та ако случайно нещо узнаем, да си помислим, че походът не е насочен към нас. Беше ми споменат и броят на техните воители. За да мога да се разправа с тях по най-късата процедура, потеглих насреща им с една значително по-голяма дружина, която заради водата трябваше да разделя. Заехме три кладенеца западно от Бир Хилу. Изпратих срещу врага моите бързоходци, които не е лесно да бъдат открити. Когато ми доложиха за приближаването на бени кхалид, събрах трите отряда. После бегачите залегнаха близо до кладенеца и ви наблюдаваха, дълбоко заровени в пясъка. След двубоите пратих двама съгледвачи при вас, но не за да разбере дали сте още при кладенеца, а исках да знам как да се отнасям с вас. Вашето Канс ел А'дха трябваше да стане наше, но се питах дали да ви пощадя, или не. Тогава чух, че не сте издали враговете. Не повярвах на ушите си, защото такова благородство още не бях срещал. Когато потеглихте после на юг, там ви очакваха бени кхалид. Искях да се възползвам от случая и заедно с тях да заловя и вас. Те трябваше да бъдат сразени, а вие — освободени след оставяне на съкровището. Не знаех, че войниците са тръгнали да яздат с него на север. Шейх Тавил се беше върнал с един малък отряд и аз бях

изпратил след него моите бегачи. Ето как ми убегна, че персиецът се е отделил от вас. После и вие потеглихте на юг, но също обърнахте назад. Бени кхалид ви последваха. Какво се случи сега, знаете до най-малките подробности, останалото ще научите едва след като сте го видели. Изтокът като че започна да светлее. Веднага щом се съмне, ще потеглим оттук.

— Накъде? — попита Халеф.

— Към Бир Хилу.

— Ще вземете ли Гхани?

— Да.

— И какво ще стане после с него?

— Ще го прогоним.

— Аллах! Няма ли да застреляте и него?

— Не. Той не е участвал в убийството, за което трябваше да отмъстим, а само притежаваше част от откраднатите вещи. Не е пролял кръвта на някой бени лам, така че и ние няма да вземем неговата. Онова, което е извършил спрямо вас и асакерите, си е само ваша работа. А и една самотна старост без сина за него ще бъде по-голямо наказание, отколкото бързата смърт.

— Това е вярно Ел Гхани отблъсна любовта, тя си отиде от него и сега той без любов ще се търти към гроба. Сам си го поиска.

— Затова пък толкова по-здраво ще я задържим ние — каза Абд ел Дарак много сериозно. — Още при наблюденията, които направих при вас край Бир Хилу, установих поведение, което най-напред ме озадачи. Бяхте малко хора, а не се страхувахте от голямото надмощие на враговете, които, на всичкото отгоре, и щадяхте. После проявихте милост към убийците на войниците, вместо да упражните отмъщение. Вашите слова ми бяха предадени и също ми бе казано как сте погребали мъртвите и сте стреляли над техния гроб. Никой бен араб¹³⁸ не постъпва така. Към това се добавя и нещо друго. Докато един от моите бегачи се е криел в пясъка край кладенеца, за да ви наблюдава, четирима мъже се отдалечили оттам и минали близо до него. Той се промъкнал след тях. Те се изкачили на едни скали. Мюнеджията бил при тях. Той дълго говорил с висок глас. Моят съгледвач го слушал и ми доложи всичко, дори онова, което му беше трудно да схване. Докладът му не беше пълен и вероятно в много отношения погрешен, но аз заключих дълбоко в сърцето си някои неща, които ми бяха дали представа какво трябва да притежавам в живота, за да превърна смъртта в живот. Кой бяха тези мъже?

— Ефендито, Кхутаб ага и аз — отговори Халеф.

— Мога ли да чуя тези слова по-подробно от вас?

— Да. С удоволствие ще го сторим.

— Благодаря ти още сега.

Подаде ръка на хаджията и продължи:

— Вече казах, че мюнеджията беше неподвижен и тих, докато бе изпълнена присъдата над убийците. Но веднага след последния изстрел стана и дълго време говори със затворени очи такива проникновени слова за живота и смъртта, за любовта и справедливостта, че ние слушахме с молитвена вдълбоченост, с каквато никога през живота си не съм слушал някой хатиб¹³⁹. Сякаш ангелът, който говореше чрез него, имаше намерението да прогони от сърцето ми всичко, което все още се таеше там срещу вас. Реших да се откажа от Канс ел Адха, също от вашите коне и хеджин, на която много повече бях хвърлил око отколкото на Съкровището от крайници. Но, странно, един глас в мен ме съветваше да ви покажа, че сме воини, които заслужават вашето уважение. Ето защо си поставих за цел привидно да ви напада, и то така, че да ви надвия, без някой от вас да пострада. Това, разбира се, беше възможно само ако рискувахме да се спуснем по опасния откос там на пясъчната стена. На никого от нас не се случи нещастие и ще признаете, че и останалото ни се удаде добре. Гхани и мюнеджията бяхме оставили наблиз под

стража. На същото място се намират и камилите, с които дойдохме дотук. Сега стана светло. Можем да потегляме. Нали ще яздите с нас?

— Не е необходимо тепърва да питаш — отвърна Халеф. — Действията ти да спечелиш нашето уважение бяха много правилни. Вие го имате, а и любовта е вече на път.

— Това желая. За нея навсякъде има богато поле, но преди всичко в тая раздирана от омраза страна. Аллах иска щастието на хората, той им го предлага откак има човечество, но те не посягат да си го вземат. Търсят го на места, които лежат далеч от неговите пътища.

Тайно в себе си все повече се удивлявах на този странен мъж. Той беше търсач, а който търси, намира, така гласи предвестието. Сега беше просветляло и виждах лицето му. „Това е Петър!“, казах си. И така беше. Колкото повече се разсъмваше, толкова по-определена ставаше приликата му с този апостол, както може да се види от известната картина на Леонардо да Винчи „Тайната вечеря“.

Напротив, колко различно, страшно беше лицето на Гхани! Любимецът на великия шериф! Най-малко от всичко имаше вид на любимец. Подпухналото лице въздействаше отблъскващо, очите бяха налети с кръв, устните — посинели. Предлагаше повече животинска отколкото човешка гледка. Дрехата му бе пропита с кръв. А трупът на гърба му... беше ужасяващо!

Халеф също го оглеждаше. Онзи го забеляза и ревна:

— Кучи син, не ме зяпай! На вас дължа тая злочестина! Проклинам ви в името на Небето и Преизподнята...

Онова, което последва сега, е невъзможно да бъде възпроизведено. Когато Халеф долови, че се е навилнял, каза:

— Не приписвай вината на нас. Единствено ти си я носиш, както носиш трупа на твоя син. Ефендите отнапред ти каза, че смехът ти ще се обърне в против теб. Това стана. Сам си сложи товара, дето лежи върху теб...

Хаджията не можа да продължи. Беше прекъснат от нов изблик на Гхани. Помолих Халеф да мълчи и той се съобрази. Предоставихме тази измет на бени лам и се заехме със слепия старец, който беше толкова отслабнал от непрестанното яздене насам-натам, че вече не бе на себе си. Пригответихме му седлото възможно по-удобно, вързахме го и когато потеглихме, го взехме да язди между нас.

Излязохме през споменатата теснина и се насочихме към мястото, където се намираха камилите на бени лам. След това шейхът им застана начело и поведе колоната към откритата пясъчна пустиня по линията, по която вече на два пъти бяхме яздили. По-късно минахме през серира, пустинята на гладкия камък, и навлязохме в пустинята на скалните острови, в която се намираше Бир Хилу.

Още преди да сме го достигнали, срещнахме един от разставените постове на бени лам, който доложи на шейха, че нищо ново не се е случило и ямата за приемането на труповете е вече готова. Каква беше тая яма и какви трупове имаше предвид, видяхме за свой ужас, когато достигнахме мястото, на което се бяха провели двубоите между нас и бени кхалид.

То беше оживено от над триста бени лам, част от които бяха ранени. Те ни посрещнаха мълчаливо, което бе последица от извършената дейност. Скалният „остров“, който ограничаваше мястото от север, и на който се бяхме изкачили с мюнеджията, имаше един немного широк, но дълбоко вдаден „залив“, навят догоре с летящ пясък. Сигурно по-рано сме го видели, но не сме му обърнали внимание. Сега този пясък бе изхвърлен и струпан пред скалите. Бени лам бяха издълбали и дъното възможно по-дълбоко, така че бе възникнала една значителна яма, затворена от три страни от стърчащите скални стени. Пред процепа лежаха пренесените от околността трупове на загиналите. Ужасяващо големият брой мъртъвци удостоверяваше, че изразът „опустошителна битка“ не е бил пресилен. Едва сега научихме какво се е случило.

Когато, връщайки се от юг, за да яздим след персиеца, сме минали край кладенеца, бени лам вече били заели мястото. Скрити зад скалите чакали бени кхалид. Те приближили предпазливо, наистина, защото все пак съществувала възможността да сме останали тук, но не им минало през ума, че тук може да се таят и други врагове. Спрели за кратко при кладенеца. Неочаквано от всички страни затрещели изстрели и бени лам се нахвърлили върху тях. Шейх Абд ел Дарак правилно ни бе казал: „Само за кратко време, след няколко минути всичко беше свършило!“ Да, свършило е и как ли е изглеждало! Земята и сега още беше червена от кръв. Сега там лежаха плякосаните камили. Видяхме също един куп оръжия и разни предмети, смъкнати от мъртъвците. Неранените или само леко ранените бени кхалид след кратка кървава съпротива препуснали в див бяг, мнозина хукнали да се спасяват пеша. Вероятно щяха да минат дълги години, преди да могат да помислят за отмъщение за нанесеното им поражение.

Не се заехме да броим труповете, защото самата гледка причиняваше болка. Те лежаха в голям, широк полукръг около скалната яма. Там, където стояхме, видяхме да лежи един познат, а именно копиехвъргачът „Бащата на самопонятността“. Той също беше загинал.

Абд ел Дарак показва другата страна.

— Познавате ли онзи? — попита.

Там съгледахме да седи с гръб облегнат на скалите шейх Тавил бен Шахид. Един удар от приклад беше направил неузнаваемо лицето му, белязано вече от камшика на Халеф. Смъртта бе причинена от рана в гърдите. Той не беше участвал в основната битка, а беше заловен по-късно, също както четирийсетимата мъже, които беше отпратил в две отделения, за да има Канс ел Адха само за себе си. Ако не беше този егоизъм, може би щеше да съумее да се спаси заедно със своя отряд.

— Гробът между нас и него! — каза Халеф, като посочи първо него и после ямата. — Живи ли са още в ума ти думите, които той каза, сихди?

— Да — отвърнах.

— И какво гласяха?

— „Заклевам се в Аллах и свещената Кааба, нека пустинята, която лежи наоколо, да съди между нас! От този миг между нас зее един гроб. Кого ще погълне, мен или вас, нека реши този, в когото се заклех... или нека го реши Любовта, вашата богиня!“

— Да, тя реши и той сега не може да има нищо против. Не е ли странно, че такива приказки често се изпълняват почти буквално?

— Повече от странно. На мен това на няколко пъти ми се е случвало със собствените ми думи и едва ли не ме дострашава от самия себе си. Такива неща вече няма да казвам. Хайде, да си вървим! Става ми физически болно.

Побързахме към кладенеца, където бяха сложили слепаца да седне. Той не беше сам. Гхани се намирал при него. Беше се заел да напои три камили — своята, тази на слепаца и онази, която бе донесла сина му дотук. Беше вързан за него само за през нощта и на сутринта, преди да потеглим, освободен.

— Май се кани да вземе мъртвеца със себе си — каза Халеф.

— И може би също мюнеджията.

— Ще го допуснем ли?

— Хм! Всъщност слепаецът си е с него.

— Сега вече не, защото Гхани се доказва като човек, на когото един такъв клетник не може да бъде поверен. Съгласен ли си да се заемем с него?

— Дори с най-голямо удоволствие.

— Добре, веднага ще говоря със слепаца.

Той сега беше в пълно съзнание. Пристъпихме към него и Халеф попита:

— Знаеш ли, о, мюнеджи, къде се намираш?

— Да, моят закрилник ми каза.

— Твоят закрилник? И сега ли все още го считаш за такъв?

— За мен ще си остане такъв, докато съм жив Зная, че другите ни спътници са били разстреляни, но ще остана с него и ще яздя с него до Мека.

— Напълно буден и бодър ли си?

— Притежавам пълното си съзнание. Според гласа ти си шейх хаджи Халеф?

— Да, аз съм.

— Къде е ефендите от Вади Драа?

— Седи до мен тук.

— Тогава трябва да му кажа една дума. Ефенди, зная, че не те прецених правилно, и те моля за прошка. Ще я откажеш ли на стария сляп човек?

— Не. Аз изобщо не ти се разсърдих — заявих. — Мога да ти го докажа, като те уведомя, че решихме да те вземем с нас до Мека.

— Благодаря ви за добрината, но не мога да я приема, защото оставам при Ел Гхани, моя закрилник.

— При този...

— Не казвай нищо повече! — прекъсна ме той. — Ако знаеше каква болка ми причиняваш с това, сигурно щеше да премълчиш. Моето сърце е привързано към него. Бъди добър с мен и не настоявай да го напусна!

— Значи си убеден, че и за в бъдеще можеш да му се повериш?

— Напълно! Ако поискате насила да ме откъснете от него, ще тъгувам толкова много, че двойно повече ще чувствам нещастieto си.

— Щом говориш така, нямаме право да настояваме повече. Кога иска да тръгне?

— Веднага щом напои камилите. Не ни оставяйте да гладуваме, дайте ни храна и също тютюн за мен!

— Ще имаш всичко. Ние ще яздим след вас и мисля, че много скоро ще се видим. Горко му тогава, ако научим, че те е карал да страдаш!

По време на този разговор Гхани се бе правил, сякаш не го е грижа за нас. Сега се обърна и ни подвижна с дрезгав от стаена злоба глас:

— Да, имаш право, ние отново ще се видим! И тогава... тогава...!

Оголи зъби и разтърси заплашително юмруци. Ние не отвърнахме нищо и се отдалечихме. Той извика още след нас:

— Три камили мога да взема само! Заплатете ми другите, кучи синове!

Абд ел Дарак стоеше наблизко. Чу го и каза:

— Абу Курбан можеше да му вземе и шестте, в замяна на откраднатите, които са продали в Ел Касаб. Не слушайте повече този човек!

Последвахме съвета, но когато след известно време видях, че слепецът бе настанен от своя „закрилник“ върху камилата и вързан там, отидох още веднъж при него, за да се сбогувам по всяка вероятност не за дълго. Тютюн и провизии му бях пратил преди това. Двамата потеглиха един до друг с трупа върху третото животно. Никой, с изключение на Халеф, Ханнех, Кара и персиеца, не се заинтересува от тях. Те гледаха след тях, докато изчезнаха зад близките скали. Тайно в себе си ме беше страх за мюнеджията.

Мъртвите бяха положени в гроба, най-отгоре малцината паднали в сражението бени лам. Изгребаният пясък бе натрупан върху тях, докато се образува достатъчно дебел слой. Процепът в скалата така се запълни, че никой непосветен не би могъл да разбере какво съдържа. Шейхът беше изрекъл Молитвата на смъртта и сега заповяда петдесет воители да стрелят три пъти — точно както бяхме постъпили ние над гроба на войниците. Този военен обичай му беше харесал.

Погребението отне доста време, а и после имаше още толкова много работа за вършене, че бени лам не можеха и да помислят днес да напуснат Бир Хилу. Но заради водата повечето наистина трябваше да тръгнат. По същата причина щяха да поемат за дома през различни кладенци, за да не се наложи да търпят лишения. Шейхът оставаше тук докрай. Понеже до нашата следваща цел, Аин Барид, имаше един ден езда, а и най-вече заради дирята на Гхани не искахме да пътуваме през нощта, решихме да потеглим рано сутринта.

Но не стана, както го бяхме замислили. Тъй като Абд ел Дарак само надзираваше работата на хората си, без самият да участва, имаше време да бъде и при нас. И той така добре го използва, че кажи-речи не се отделяше и за миг. Материал за разговор имаше предостатъчно. Най-много бе обсъждана неговата и нашата среща с бени кхалид и това отново и отново ни връщаше към мюнеджията, към Бени Нур и получените от него уроци. Шейхът принадлежеше към не особено многобройната група хора, за които религията е сърдечна работа, да, най-важната работа в техния живот. Сега той беше получил едно много съществено указание, което насочваше вниманието му към фундамента на всичко — любовта. Проявяваше пламенно усърдие и се чувстваше така въодушевен от откритата новост, че задаваше стотици въпроси, чиито отговори бяха цяло изкуство дори за човек, владеещ материята. Неговият патос увлече и нас — така се питахме и си отговаряхме взаимно до късно вечерта, когато най-сетне трябваше да престанем, установили, че сърдечно сме се обикнали. Бяха ме привлекли не само неговите вътрешни достойнства, но и неговата външност, лицето му на Петър. Той също усещаше това привличане на сърцата и каза усмихнато:

— Май наистина стана, както се изрази сутринта хаджи Халеф: „Уважението го имате, а и любовта е вече на път.“ Да, любовта действително се появи, поне що се отнася до мен. Така ми се иска да продължа да крача в нея, а съм толкова неповратлив. Искан ми се така здраво да я задържа, че никога да не ме напуска. Искан ми се да я дам на цялото си племе, а не знам как да я подхвана тая работа, твърде неумел съм още. Имам нужда от вас, трябва да сте при мен, макар и за кратко време. Ето защо изричам молбата, елате за няколко дни с нас! Бъдете наши скъпи гости! Знам, че едно „не“ напират да се появи на устните ви, но ви умолявам да не го изричате. Ще донесете щастие в шатрите ни, а който може да дарява щастие, не бива да го отказва! Хайде, кажете „да“, моля ви от сърце!

Спогледахме се и докато го правехме, всеки прихна във весел смях. В него се вмъкна гласът на Ханнех:

— Приемаме поканата, ще дойдем с вас. Аз искам да опозная женските шатри на бени лам!

Е, голямата дума беше вече изречена. Ние не бяхме неблагоприятни към молбата на шейха и след няколко повтаряния вероятно щяхме да се съгласим да я изпълним, но при това ходатайство Халеф се разсмя още по-силно, скочи и извика:

— О, Ханнех, спасителко в най-бедствената нерешителност, да бъде благословена думата ти! Аз никога не отблъзвам твоя молба, няма да отблъсна и тази. Ти ще опознаеш шатрите, по които копнееш!

Когато на сутринта потеглихме, поехме по най-краткия път към територията на бени лам. Рядко някой пътник ползваше тази посока, както ни каза шейхът, и ето защо се учудихме, когато по обяд се натъкнахме на диря, която пресичаше напреко нашата и продължаваше в област, където на няколко дни път нямаше кладенец. Стъпките бяха от вчера и сочеха за три камили. След четвърт час езда дирята отново се върна. Абд ел Дарак спря и каза:

— Странно. Който навлиза така в сухата пустиня и се връща толкова скоро, трябва да е воден от определена причина. И тази причина е някой таен кладенец в пустошта, който той използва и покрива с кожа и пясък, за да не го намери някой друг. Такава вода е от голяма важност и аз предлагам да яздим дотам, за да се убедим.

Халеф направи замислена физиономия и попита за причината, обясни:

— Не ми харесва, дето камилите са точно три. Няма как да не се сетя за Гхани. Следата идва от посоката на неговия път. Ти какво ще речеш по въпроса, сихди?

— На твоето мнение съм — изразих аз съгласие с него. — Да последваме бързо дирята! Кой знае какво е наумил, ако наистина е бил той. Във всеки случай нищо добро.

Отклонихме се напреки от пътя директно в пустинята, като яздехме много по-бързо, отколкото досега. Колкото повече напредвахме, толкова напрежението ни нарастваше. Измина близо три четвърти час и ето че забелязахме някакъв предмет, лежащ сред дълбоката самота на пясъка. С приближаването установихме, че се движи, а когато го достигнахме, от всички уста прозвуча крясък на възмущение. Беше човек... слепецът!

Лежеше странично от края на дирята. Беше вързан и видяхме, че в смъртния си страх се е извивал и търкалял и така се е отдалечил от нея до мястото, където лежеше сега. Очите му бяха затворени — знак, че в момента отсъстваше духом. Движенията, които бяхме наблюдавали, са били вероятно неволни. Сега лежеше тих и неподвижен. Това беше дело на най-голяма жестокост. По-късно узнахме от него подробностите. Гхани го разпитал кого смята за крадеца на Канс ел Адха. „Теб — отговорил той. — Ти си участвал и в избиването на войниците. Но въпреки това аз ще остана при теб, защото си мой благодетел и не бива да те напусна.“

Това се случило при кладенеца, преди да отида с Халеф при него. Ето как Гхани е видял в лицето на стареца свидетел на престъпленията си, който в Мека можел да го издаде, и затова намислил да го обезвреди. Твърде страхлив да причини непосредствена смърт, той решил да го изостави в пустинята. Както видяхме сега, изпълнил грозния си замисъл.

Наляхме вода в устата на този достоен за съжаление мъж, която видимо го ободри, но той не се събуди. Когато го прегледахме за някакво нараняване, не открихме нищо. Просто беше оставен да умре от глад и жажда.

— В Мека, в Мека! — изскърца зъби Халеф. — Гхани, Гхани, за теб щеше да е по-добре самият да беше умрял тук от глад и жажда, отколкото да дойдем в Свещения град и да разбутаме лъжовната ти слава.

В същия смисъл се изказаха и другите. Аз не се обадох. Не изпитвах гняв като тях, не чувствах нищо освен дълбока тъга. Изметта на човечеството и Божието подобие, колко стъпала има между тази низина и тази висина! На кое от тях стоим ние?

Слепецът получи най-спокойната камила и най-доброто място, което можехме да му приготвим. После поехме обратно. Той не се помръдваше. Лицето, дълбоко хлътнало напомняше мъртвец. Но когато стигнахме мястото, където бяхме извили, и се включихме в първоначалното направление, вдигна ръка, посочи натам, където го бяхме намерили, и каза с гласа на Бен Нур:

— Погледнете още веднъж назад и запомнете това място, защото отново ще дойдете тук, когато се уреждат сметките!

Информация за текста

© 1998 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Am Jenseits,

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: BHorse, 2009

Издание:

Издателство „Калпазанов“, Габрово, 1998

Band 25. Am Jenseits

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://chitanka.info/text/14573>]
Последна редакция: 2009-11-09 22:00:00

notes

1

Тахтиреван — камилска носилка за жени — б.а.

Кароса — файтон — б.а.

3

Катр — влак — б.а.

4

Тескире — билет — б.а.

Акд не никах — подпис на брачен договор — б.а.

6

Ваbur — локомотив — б.а.

Иса бен Мариям — Исус, синът на Мария — б.а.

Иштияк ел ватан — носталгия — б.а.

Матарихел ватан — родни места — б.а.

Дуар — село от шатри — б.а.

Маджхул — непознат, инкогнито — б.а.

Магхриб — Западна Сахара — б.пр.

Джаухарджи — ювелир — б.а.

Джемма — Събрание на старейшините — б.а.

Джебел — планина, планини — б.а.

Бияр — мн.ч. от бир — кладенец — б.а.

Уюн — мн.ч. от айн — извор — б.а.

Баркх — Светкавица — б.а.

Асил — Благородня — б.а.

Кавама — Бързата — б.а.

Ла'абе — играчка — б.а.

Речина фена (*Asafoetica*) — ферула. Персийско растение, чийто млечен сок има лоша миризма — б.а.

Джеграфия — география — б.а.

Тарих — световна история — б.а.

Нусур — мн.ч от ниср — лешояд — б.а.

Тар — крѣвно отмѣщение — б.а.

Кирбе — мях — б.а.

Има се предвид Мохамед — б.а.

Смъртта — б.а.

Цейгамбер — пророк — б.а.

Наречена е „Бурда“ — „Наметало“, защото Пророка заметнал наметалото си върху изпадналия в сън поет — б.а.

Кирбат — мн.ч. от кирби — мех за вода — б.а.

Кавуара — хайвер — б.а.

Истридия — стрида — б.а.

Сахлафе кебуре — гигантска костенурка — б.а.

Ел Гхани — Богатия — б.а.

Ел Мюнеджи — Прорицателя — б.а.

Мелайик — ангели — б.а.

Илях — бог — б.а.

Дженнет — Рай — б.а.

Коран, сура 2, „Бакара — Кравата“, ает 284, 283, 286 — б.нем.изд.

Ашраф — мн.ч. от шериф — б.а.

Шериф ел ашраф — шериф на шерифите — б.а

Курбач — камшик — б.а.

Дудет ел кутуб — книжен червей — б.а.

Книги — б.а.

(мед.) вид тропическа болест — б.пр.

Танаффус масну — изкуствено дишане — б.а.

Кияме — възкресение — б.а.

Кантара ел хумар — магарешки мост; помагало за мързеливи ученици — б.а.

Уд — струнен инструмент, подобен на китара — б.а.

1182 по нашето летоброене — б.нем.изд.

Юни 622 година, началото на мохамеданското летоброене — б.нем.изд.

Никах — сватба — б.а.

Петък — б.а.

Понеделик — б.а.

Алим ел 'улема — учен на всички учени — б.а.

Воллахи фасл! — Аллах, лошо! — б.а.

Шейх ул ислям — върховният глава на духовната власт при мюсюлманите — б.а.

Фетва — наредба — б.а.

Хубат — сказки — б.а.

Улема — учени — б.а.

Управник на градски квартал — б.а.

Събота — б.а.

Усъвършенствано от персите форма на учението на Заратустра — б.пр.

Абу ен Насранийа Оригенес (род. ок. 185 г. в Александрия поч. ок. 254 г. в Тир) — гръцки философ и теолог; учението му, също това за възкресението на душата, значително се отклонява от християнското — б.нем.изд.

Сладък кладенец — б.пр.

Вахат — мн.ч. от вах — оазис — б.пр.

Фердинанд Фрайлуграт (1810 — 1876) — немски поет, преводач — б.пр.

Самум — гибелен пустинен вятър — б.нем.изд.

Медицина — амулет — б.пр.

Шейх ел джимал — водач на кервана — б.нем.изд.

Библия, Ис. 49:15 — б.нем.изд.

Карл Май пише настоящия том през 1898, на 56 години — б.нем.изд.

Баш насир — главен надзорник — б.а.

Ханджар — кама — б.нем.изд.

Кабир — водач — б.а.

Машхура — Прославлената — б.а.

Ел Варака — Бележката — б.а.

Хакавати — разказвач — б.а.

Мариям — Мария — б.нем.изд.

Китаб ел мукаддас — Библията — б.а.

Бедави — бедуин — б.а.

Мхарридж — палячо — б.а.

Фасаде — кръвопускане — б.а.

Аджусе — вещица — б.а.

Сиджджаде — молитвено килимче — б.а.

Мархаба! — Добре дошли! — б.нем.изд.

Асакер — мн.ч. от аскер — войник — б.нем.изд.

Коран, сура 75, „Страшният съд“, ает 1-15 — б.пр.

Лиф — палмови влакна — б.а.

Приемна или господарска стая — б.нем.изд.

Женски покои — б.нем.изд.

Върховен съдебен състав на пустинята — б.а.

Кибритат — кибрит — б.а.

Мисал — модел — б.а.

Кадѝ — верски и мирови съдия при мохамеданите — б.нем.изд.

Благочестивост, богобоязливост — б.а.

Доброта — б.а.

Мухаббе — Любовь — б.а.

Ха'ихна — „Ето ни!“, „Ние сме!“ — б.а.

Шатаре — Разумност — б.а.

Надафе — Чистота — б.а.

Вж. Карл Май, Събр.съч., т.9, „Винету 3“ — б.нем.изд.

Вж. Карл Май, Събр.съч., т.2, „През дивия Кюрдистан“ — б.нем.изд.

Католици, източноправославни, римокатолици, евангелисти, маронити, протестанти — б.а.

Сачми — б.а.

Русас — мн.ч. от русаса — куршум за кремъклийка — б.а.

Абу Кувве — Баца на силата — б.а.

Метално копие — б.а.

Абу ел Маубат — Баща на самопонятността — б.а.

Ашдар (перс.) — Дракона — б.а.

Вж. Карл Май, Събр.съч., т.7, „Винету I“ — б.нем.изд.

Даваран — придаване на въртене, мах — б.а.

Аин Барид — Студен извор — б.а.

Абд ел Аснам — езичник, идолопоклонник — б.а.

Разбойник! Мерзавец! — б.а.

Ферка — подразделение — б.а.

123

Лайка — б.а.

Бавно, полека! — б.а.

Митрак — пръчка за насочване — б.а.

„Араба бешайир“ — „Четвероевангелие“ — б.а.

Библия, Мат. 5:44, 45 — б.пр.

Квемис — риза — б.а.

При всички книги с арабски шрифт — те се четат отдясно наляво, сиреч обратно на нашия начин — началото се намира на мястото, където при нас е края. Съобразно това, четенето става отзад напред — б.а.

Зюк ел Лел — нощен пазар в Мека — б.а.

Шиб ел Маулид — улица с родната къща на Мохамед — б.а.

Абд ел Дарак — Слуга на благоразумието — б.а.

Слуга на помирението — б.а.

Вълк — б.а.

Ибн Курбан — Син на жертвоприношението — б.а.

Абу Курбан — Баща на жертвоприношението — б.а.

Вежда — б.а.

Арабин — б.нем.изд.

Хатиб — мохамедански проповедник — б.а.

- [Карл Май](#)

-

- [info](#)

-

- [notes](#)

- [1](#)

- [2](#)

- [3](#)

- [4](#)

- [5](#)

- [6](#)

Карл Май

Отмъщението на ери¹

Приблизително на петнадесет градуса южна ширина и на двеста двадесет и шест градуса източна дължина от Феро или на двеста и шестнадесет градуса от Париж се намира група острови, които са открити през 1606 година от Кирос, а през 1769 година са кръстени от прочутия мореплавател Кук, който първи ги изследвал подробно. Той ги нарекъл „Дружествени острови“ в чест на „Кралското научно дружество“ в Лондон.

Тези острови се разделят от широк проток на две групи: Уиндуърдз и Лиуърдз. Към първата група спадат Таити или Отаеити, който е най-значителният остров на архипелага, Маитеа, наричан още и Оснабрук, както и Аймео или Моереа. Към групата Лиуърдз се числят Хуаине, Райатеа, Таха, Борабора и Мауруа или Маупити.

Цялата островна група е от вулканичен произход, но малките почти микроскопични „морски строители“, животинките прилични на растения, по-липите, работят непрекъснато над тяхното разрастване; те обграждат всеки остров с острите разклонени коралови образувания, по които може да се задържи почва; така те правят корабоплаването между островите особено опасно.

Земята на тези острови е изключително богата и плодородна. Планините са покрити с гъсти гори, а равнините по крайбрежията се напояват добре от потоци и реки, така че растителността е извънредно пищна и предлага в изобилие захарна тръстика и бамбук, хлебни дървета, палми, банани, писанг², чинари,

батати, зърнени култури, сладки корени и други южни плодове.

Жителите са от малайско-полинезийски произход с тъмно-меден цвят на кожата. Често жените са малко по-светли. Всички островитяни са стройни и добре сложени, общителни, гостоприемни и добродушни. Живеят в моногамия, налагат на жените си известни ограничения, страстно обичат музиката, танците и фехтоването.

Обитателите на Дружествените острови са изповядвали първоначално политеистична религия, при която принасянето на човешки жертви не е било нещо необикновено. Техните жреци, които са били едновременно лекари и гадатели, са имали невероятно силно влияние върху тях; обаче още в края на 18 век основаните от англичаните мисионерства започнали борба срещу това влияние. По-късно и Франция изпратила свои мисионери, за да спасят „нещастните езичници“, (които водели съвършено задоволен и щастлив живот) от вечното проклятие и да ги спечелят за царството небесно, така че някогашните езичници са превърнати понастоящем в християни; дали това е станало за тяхно добро или не, е въпрос, на който ревностните привърженици на християнството предпочитат да не отговарят.

Цивилизацията си има своя варваризъм, светлината — своята сянка, любовта — своя егоизъм, и от мястото на вечното блаженство може да се надникне в пъкъла — както ни учи притчата за сиромаша и Лазар. Издигната от нетърпелив фанатизъм на остриетата на мечовете, превърната от една хитро пресметлива завоевателна алчност в знаме, религията, проповядваща Христовата любов, благост и състрадание, е разнесена вече над по-голямата част от земното кълбо: цели раси и народи изчезнаха, или в момента се намират в последни диви предсмъртни

гърчове; чрез това унищожение историята на бъдещето изгуби завинаги важни културно-исторически сили и моменти, а верният духовен пастир със „самопожертвувателност търси загубените овчици“, които никога не са били в неговото стадо, но обръща гръб на безбройните и страшни болести, опустошаващи стадото му.

Когато били открити Дружествените острови, на тях намерили малък народ с детинска наивност, без особени желання, който живеел в райска невинност и на когото богатата природа била дала в прахосническо изобилие всичко необходимо за задоволяване на нуждите му, за водене на охолен, безгрижен живот. Чужденците били посрещнати гостоприемно и дружелюбно, почитали ги почти като божества и им дали всичко, каквото си поискали. Те отнесли тази вест в родината си и там се породило желанието да се изпитат същите наслаждения и да се увеличи блаженството на островитяните, като се проповядва божие слово, а също така да бъдат подчинени и политически. На път се отправили кораби, които стоварили на островите оръжия, библии, духовници и всякаква друга нравоучителна паплач. Започнало покръстването, оръжията и пренесените болести вършели своето, човешките жертвоприношения били забранени, но господин Бакхус и госпожа Венера унищожавали непрекъснато голям брой хора: — „нещастните езичници“ скоро се превърнали в послушни овчици и само отвреме навреме се появявал някой упорит овен, който трябвало да бъде „отделен на лявата страна“³, ако преди това той самичък не се отправел към пъкъла. Доброто „съчувствено“ човешко същество никога не е толкова достойно за омраза както в онзи случай, когато се опитва по натрапнически начин да направи щастлив своя брат. Това приятелско намерение е проляло

безброй потоци топла кръв и е струвало на милиони хора (кой ли би могъл да ги преброи) загубата на родина, живот, нрав и имущество.

* * *

Таити, перлата на Южното море, се простираше под великолепно тъмносиньо небе, слънцето хвърляше жарта си върху блестящите морски вълни, а покритите с гори върхове и склонове на планината Ороена се къпеха в лъчите му; ослепителната слънчева светлина искреше в потоците и малките каскади, които се спускаха от живописно извисилите се към небето зъбери, но слънчевата жар не достигаше до красивите села, скрити в сянката на палмите и на безбройните плодни дръвчета и освежавани от приятната прохлада на свежия морски бриз.

Дългите пернати ветрила на кокосовите палми шумяха на лекия ветрец, а широките листа на бананите шумоляха по земята, откъснати от вятъра: прецъфтелите портокалови цветове капеха, като разнасяха сладостен аромат; въпреки това по клонките на портокаловите дървета вече се виждаха нагъсто златистожълти плодове. Беше един от онези вълшебно хубави, прекрасни дни, чието великолепие и богатство може да се срещне само в тропическите области. Докато островът лежеше под слънцето в цялата си райска красота така млад и свеж, като че ли току-що бе излязъл от ръката на твореца, навън, край кораловите рифове, прибойт пееше с гръмовен глас своята вечна песен. Времената се менят, а с тях и хората, само безкрайното вечно променливо и все пак вечно едно и също море не се е променило: и днес както и преди хилядолетия то праща мощно кристалните си вълни върху остри скали; белите блестящи глави на вълните се надигат и

спуцат, като че ли хиляди наяди⁴ се стремят да погледнат към брега, където над пенливите гребени на вълните се виждат вечно зелените развяни корони на палмите, под които един малък народ, обречен на бавен и постепенен залез, брои последните удари на пулса на своето самостоятелно съществуване.

Там на брега се разпростираше Папетее, столицата на Таити, а из улиците ѝ се движеха нагоре надолу тълпи от пъстрооблечени хора в бели, сини, червени, жълти, раирани или пък на цветчета одежди. Как прекрасно бяха украсили младите хубави като картина момичета черните си, къдрави, копринено меки коси с цветя и изкусно приплетено снежнобяло, развяващо се лико на марантага! А колко ловки и горди бяха движенията на местните контета, припасали кокетно пъстрото парау или падащата на гънки марра около слабините си; около раменете им беше наметната живописната гебута; и как напето се разхождаха с нея насам-натам между красавиците! Те бяха свързали дългите си блестящи от мазнина коси с ивици от преплетена бяла „тапа“ и червена фланела, които съвсем не стояха лошо на бронзовите им лица.

И ето че изведнъж всичко живо се заблъска към брега. Приближаваше се едно кану, чието бяло плат но беше здраво изпънато от бриза, така че седящият вътре човек си служеше с греблото само за да поддържа посоката на лодката си.

Кануто беше от онези типични тамошни лодки, които имат обло дъно, защото са издялани направо от целия дънер на дървото. С това кануто придобива по-голяма скорост, но то би се обръщало твърде лесно без балансър (аутригър).

Тези балансъри се състоят от две пръчки или дървета, които са закрепени здраво напреко под лодката; придържат от дясната ѝ страна един лек

плавок, издялан във формата на плъзгач на шейна. Този плавок плува успоредно с лодката на около четири стъпки от борда ѝ и е завързан здраво с лико за напречните дървени опори. Обръщането на лодката, а дори силното и разклащане става невъзможно благодарение на плавока; лодката не може да се обърне наляво, защото в този случай би трябвало да повдигне целия плавок от водата, отстоящ на почти два лакътя в страни от нея, а обръщането надясно е също така невъзможно, защото тогава направеният от леко дърво плавок не може лесно да бъде потопен под водата заедно с дървените опори и то когато се намира на такова разстояние от кануто. Пътуването с тези лодки е извънредно сигурно дори и при неспокойно море. Наистина, без тези балансьори човек трябва да се движи извънредно предпазливо в лодката, защото облото ѝ дъно се влияе от най-леките движения на тялото, а при най-слабото разклащане на лодката съществува опасност не само от обръщане и неволна баня, но тази иначе сама по себе си дребна неудача би могла да струва и живота на човека, защото заливите и крайбрежните води на този остров гъмжат от акули, които спадат към най-лакомия вид от тези зловещи морски разбойници.

Младият човек умееше, както всички островитяни, да управлява превъзходно своето кану; пресичаше с него вълните косо и когато се озова вече близо до сушата, прибра платното, за да не бъде тласнат от вятъра към острите скали.

С помощта на греблото си той се промъкна между кораловите рифове до брега; тази работа очевидно не му се струваше голямо усилие, защото същевременно можеше да насочи вниманието си към необикновено големия брой украсени лодки привързани край брега, които стояха готови за отплаване. Между тях се намираше една лодка, която се отличавахе с богатата

си украса от знаменца, цветя и зеленина и която му беше много добре позната. С нея го беше взел Потомба, бащата на неговата прекрасна млада жена, когато я отвеждаше от Аймео, най-близкият до Таити остров в западна посока, в своя дом в Папетее, скрит под палмите.

Познаваше също така добре и стария набръчкан Потаи, който седеше в лодката и чакаше. И преди той беше чакал също така в лодката. Нима това не приличаше на някоя весела сватба? Но защо лодката на Потомба се отличаваше пак с украса от останалите, когато той имаше само една дъщеря?

Сега той стисна по-здраво греблото и след малко лодката му изскърца на пясъчния бряг. Завърза я с въже от лико за едно забито в земята колче и забърза към стария слуга.

— Потаи — попита той, — какво правиш тук на брега на Таити?

Старецът го погледна. Очите му измериха младия човек с неописуем израз.

— Нека Атуа, богът на всичко добро, бъде с тебе, Аноуи! Върни се у дома и попитай, какво правя тук!

— А защо не искаш ти да ми кажеш?

— Не мога, Аноуи! Моето сърце мисли много за тебе през време на дългите седмици, докато ти беше на островите Табуаи и Оро, богът на всичко зло, се спусна над Аймео и над Потомба, великият принц, който отхвърли вярата на дедите ни и започна да се моли на бога, за когото ни говори старият блед митонаре.

Митонаре означава мисионер и островитяните, чиито език е твърде беден, наричат с тази дума всичко, което е свързано с религията на християните, — църква, проповедник, олтар, проповед, блажен, свят, благочестив и т.н.

— Възможно ли е това, Потаи? — попита младият човек уплашено и въпреки бронзовия цвят на лицето му

можеше да се забележи, че страните му побледняха. — О, защо не си останах в къщи! Знаех, че онази чуждестранна хитра гадина посещава дома му, за да открадне вратата на дедите му, но богатата печалба ме подмами към земите на Табуаи и търговията, която ме задържа там толкова дълго време наистина ми донесе голяма печалба. Ще говоря с него, пак ще го върна към истината на нашите жреци, а Манина ще ми помага с удоволствие!

— Манина, твоята жена?

— Да. Тя ме обича повече от живота си, тя напусна баща си и ме последва от Аймео до Папетее, тя плака, когато заминах, цяло море от сълзи изплака. О, моя сладка Манина, днес пак ще ме видиш и ние ще изтръгнем Потомба от ръцете на този митонаре! Но кажи ми, какво правиш тука?

— Устата mine иска да говори, думите й тежат!

— Потаи — душата ти е тъжна, а очите ти са насълзени! Ти ме обичаш и лицето ти ми казва без думи, че ме грози нещастие! Засяга Манина. Какво е станало с жена ми?

— Няма да ти кажа, но спомни си за Маори, който беше твой съперник!

— Маори?

Той изговори само тази дума, и с един единствен скок мина между лодките и полетя навътре към сушата. Не обръщаше внимание на човешкото множество, чиито погледи се спираха състрадателно на него; преминаваше тичешком без да погледне дори и онези, които излизаха от тълпата и се опитваха да го заговорят. Той продължи да тича около Папетее, докато се озова при една сграда, която се отличаваше от останалите по големината си и по размерите на дворната си площ.

В тази къща беше прекарал златното време на своята младост, тук беше почувствувал

страхопочитанието на хората към баща му, великият главатар на Таити, тук бе наблюдавал и рушенето на всички стари обичаи и традиции, което беше отнело властта, авторитета и... живота на баща му. Аристокрацията беше изгубила позициите си и той беше започнал заедно с брат си търговия със съседните острови от архипелага, която му донесе богатство на мястото на изгубеното влияние като ери, като принц. После той има щастието да вземе за жена най-красивото и най-добро момиче на Дружествените острови, въпреки че Маори, влиятелният син на жреца, който беше станал християнин и местен митонаре, беше поискал ръката ѝ, за да използва влиянието на баща ѝ за користни цели.

Какво се беше случило сега с нея? Той влезе в къщата и завари брат си да седи мрачен в един от ъглите.

— Омби, какво е станало? — запита той останал без дъх.

— Аноуи, ти тук? Слава на Атуа, който те изпраща, за да се освободи душата ми от мъката, която ѝ тежи! Ще бъдеш ли достатъчно силен да научиш вестта?

— Да. Какво е станало с Манина? Защо не идва да ме посрещне?

— Тя не е вече тук.

— Не е... вече... тук? — Той едва произнесе със запъване тези тежки за него думи. — Жената на моето сърце не е вече тук? А къде е отишла?

— Потомба я отведе ѝ я даде за жена на Маори, изменника. Днес е сватбата и канутата чакат във водата, за да отведат годеника към Аймео.

Аноуи не отговори. Приближи се до отвора в стената, който служеше за прозорец. Трябваше да си поеме въздух, ако не искаше да се задуши. Гърдите му се повдигаха и спускаха конвулсивно, а дъхът му минаваше шумно между смътно пребледнелите му устни.

Дълго, дълго стоя той така, докато най-сетне се обърна бавно:

— Омби, тя доброволно ли го последва?

— Не. Той я взе, когато не бях тук. Подмамил я с хитрост. Сега тя е при него и той има право да разполага с нея.

Аноуи въздъхна облекчено.

— Чуждото учение посява в сърцата омраза, раздори и притворство. То ще избуи над нашата вяра, както плевелът избуява над полезното растение. Ще се махна от страната на дедите ни и никога няма да се върна повече.

— Ще се махнеш? От устата ти говори гласът на отчаянието!

— Не, Омби. Манина ме обича още, аз съм спокоен. Но имам ли право да остана, ако...

Той не довърши изречението си, но брат му разбра искрящия му поглед и бързото движение на ръката му.

— Аноуи, ти си ери, и в жилите ти тече благородническа кръв. Жена ти е похитена и за това са виновни двамата митонаре. Постъпи, както ти подскаже сърцето. Омби, твойт брат, ще бъде с тебе!

— Нямам нужда от помощта ти. Но още през следващата нощ ще трябва да бягам. Ще отида на островите Тубуаи, откъдето дойдох днес. Погрижи се за всичко, от което ще имам нужда и не казвай никому мястото, където съм избягал.

— Ще мълча и ще те последвам. Атуа е изоставил „Перлата на Южно море“; ще дойда, където знам, че ще те намеря.

— Тогава да ти кажа йоранна⁵. Откарай в полунощ голямото кану с храна за пътуването ми зад носа на Лога. Аз тръгвам!

Той взе от стената един добре наточен крис⁶ с две остриета и го сложи в пояса си.

— Йоранна, Омби, аз съм ери и Манина ще остане моя!

— Йоранна, Аноуи, нека ти помага богът на всичко добро, нека неговото слънце грее през деня над главата ти, а звездите му да осветяват пътя ти през нощта, за да не бъдеш никога погълнат от тъмнината!

Аноуи тръгна. Той избягваше хората и се отправи към едно място на брега, където никой не можеше да го види.

Сватбарската флотилия беше взела вече годеника и се намираше в морето на път за Аймео. Аноуи се хвърли на земята и зачака скрит от широките бананови листа. Едва когато канутата бяха изчезнали и тълпата се беше разотишла, той стана и се отправи към своята лодка. Качи се в нея, премина между кораловите рифове с помощта на греблото и едва тогава вдигна платното ѝ.

Той заобиколи острова Аймео и се отправи към неговото селище Тамаи, което се намираше недалеч от Опоауо-Бай. Там живееше Потомба, изменникът и крадецът на жени, и там щеше да се състои сватбата с големи тържества, защото бащата на годеницата беше принц, а годеникът беше местен митонаре, изобщо първият митонаре, който се женеше по новата церемония.

В най-задната стая на жилището седеше Манина, готова за празненството. Прислужниците я бяха оставили по нейно желание и сега, когато се почувства сама, дълго сдържаните сълзи потекоха по бледите ѝ страни. Веднъж вече тя беше седяла тук като годеница, но колко щастлива беше тогава, а колко нещастна, неизказно нещастна беше днес! А украшенията ѝ, какви бяха украшенията ѝ? Имаше хубава, великолепа фигура все още млада и свежа, което си личеше добре, въпреки голямата ѝ скръб, която караше тялото ѝ да потреперва. Красивите ѝ тъмни очи бяха печални, а нежните ѝ устни здраво стиснати. В косите и нямаше нито едно цвете, по

тялото и не се виждаше никакво украшение. Изглежда че тя беше отблъснала дори и дрехите и платовете, които бяха донесени от белите, омразните чужденци. Едно парау от месна жълтокафява тапа, което достигаше малко под коленете ѝ, обгръщаше бедрата и, като оставяше открити безупречно красивите форми на краката ѝ, докато късо наметало, таеи, от същата материя, закриваше раменете и горната част на тялото ѝ. Дългата ѝ гарвановочерна коса се спускаше буйна и къдрава по раменете ѝ; в нея нямаше никакво цветенито пък я придържаше веещото се лико на марантата. Тя самата беше цвете, изгаряно от росата на сълзите, откъснато от онова място, където цъвтеше най-добре и където благоухаеше най-силно.

Изведнъж тя долови лек шум край външната бамбукова стена.

— Манина! — извика някой тихо.

Тя познаваше този глас. Нима бе възможно той да е тук? Беше чула, че още не се е върнал.

— Аноуи! — извика тя ликуващо.

— Не говори високо, Манина! — предупреди я гласът отвън. — Оро, богът на всичко зло, бди с духовете си около колибата, затова трябва да си спокойна и предпазлива.

— Но ако те видят, Аноуи? — попита тя изпълнена със страх.

— Писангът ме скрива, слънце на моето сърце. Кажи, обичаш ли ме още?

— Хиляди пъти повече от живота си!

— А искаше да отидеш при изменника?

— Не, никога! Под дрехата си нося кама, която щеше да прониже сърцето ми, когато Маори ме докоснеше, повярвай ми, Аноуи!

— Познавам те и ти вярвам! Искаш ли да останеш моя жена?

— Как бих желала, но не може!

— Може. Появи се спокойно с него пред чуждия жрец, аз ще дойда и ще говоря. Ако думите ми не помогнат, тогава внимавай, когато те откарва към Папетее. Щом извикам името ти, веднага скачаш в моето кану! Съгласна ли си?

— Да.

— Тогава не се страхувай от думите и действията на белия митонаре. Той не признава нашия съюз, защото е сключен от нашия жрец, — тогава нека и неговата благословия изчезне като капка в морето. Йоранна, Манина, йоранна, моя прекрасна жено!

Писангът прошумоля навън. Аноуи се беше отдалечил.

Флотилията беше пристигнала в Тамаи. Годеникът стъпи на брега и беше посрещнат от Потомба с „добре дошъл“. Разположени под палмите, гостите пиеха мляко от кокосовите орехи, ядяха печени батати и най-различни вкусни плодове, които ражда тази земя в такива големи количества.

После забиха барабани, разнесе се звукът на флейта. Церемонията започваше. Под вечно зелени широколистни дървета беше издигнат олтар украсен с цветя, на който „белият митонаре“, английският мисионер, очакваше годеницата: Маори влезе в къщата и я доведе със себе си.

Но ето че през кръга на застаналите наоколо гости си проправи път един млад човек и се приближи до Потомба, който стоеше близо до олтара.

— Поздравявам те, о Потомба, баща на моята жена! Докато ме е нямало у дома, Манина е дошла при тебе и сега идвам, за да я отведе обратно.

— Върви си по пътя, езичнико! — гласеше отговорът. — С тебе нямам вече работа!

Аноуи остана спокоен. Той само сложи ръката си на рамото на своята жена и се обърна към свещеника:

— Митонаре, тази жена се е заклела в костите на нашите деди да ми бъде вярна, а жрецът на нашия народ ме попита: „Айта анай ое а фааруе и та ое ватрина“? — Никога ли няма да напуснеш жена си? На което отговорих: „Айта, не!“ Потомба ни даде благословията си. Ти имаш ли правото да ни разделиш?

Мисионерът вдигна поглед към небето: — Светата християнска църква може като всесилна майка да отнема дъщерите си и да ги дава на когото поиска. Върви си по пътя, невернико, за да не се изсипе на главата ти гневът на божиите чада!

— Тогава ела, Манина! — каза той, като я хвана за ръката.

В този миг Маори го удари с юмрук в лицето и няколко ръце го сграбчиха и отвялякоха настрани. Той не каза нито дума, нито се възпротиви. Но като наближиха брега, се отскубна и скочи в кануто си.

— Кажете на Маори, че ще си взема жената! — извика им той и загреба в открито море. Като обиколи около острова, той се озова при селището Алфареайта, разположено точно срещу Папетее. Спря лодката си до брега и слезе, за да купи известно количество риба — купи по-големи и по-малки риби. Когато сметна, че е настъпило времето за действие, той занесе рибата в лодката си и излезе пак в открито море, като застана така, че да може да наблюдава морския път между двата острова. Над водата се спусна здрач, нощта настъпи, но вълните около лодката приличаха на някакъв течен, прозрачен кристал. Той завърза една от рибите за парче лико, спусна я във водата и след кратко време почувства силно дръпване. Една акула беше отвлякла примката. След известно време младият човек хвърли втора риба и продължи така, докато около лодката му се събраха около половин дузина акули.

— Добре дошли, вие, слуги на ери. Аз ще си отмъстя, а вие ще получите храната си!

Той продължи да примамва към себе си лакомите чудовища, докато приближаващите колебливи светлини на лодките го убедиха, че флотилията с младоженците приближава. Последван от акулите, той загреба бавно срещу нея. Най-отпред плуваше лодката на Маори. Беше седнал отзад при кормилото, а Манина седеше при носа ѝ. Изневиделица видя пред себе си едно кану, което му препречи пътя. Той стана.

— Стой, кой е там отпред? — попита той.

— Аноуи, за да ти плати за днешния удар! — долетя отговорът.

Същевременно лодката застана успоредно с неговата, последваха две бързи движения с острия крис през въжетата от лико на балансьора и напречната опора падна във водата. Сега Маори беше загубен и при най-малкото движение.

— Манина, скачай! — извика Аноуи.

С един бърз скок жена му застана до него, лодката на Маори, останала без балансьор се обърна, той падна във водата със силен вик и веднага беше посрещнат от акулите. Преди останалите лодки да успеят да стигнат до това място, Аноуи вдигна платното си и бързото му остроносо кану полетя към Лога. Никога никой не чу вече нещо за него и Манина. Омби, неговият брат, напусна Таити след известно време и замина, както казват, за островите Тубуаи. Не след дълго Потомба умря. Беше обичал много единственото си дете и последните му думи били проклятие срещу белия митонаре, който носеше вината за изчезването на дъщеря му.

Информация за текста

© 1979 Веселин Радков, превод от немски

Karl May
1895

Източник: <http://bezmonitor.com>

Издание:

Карл Май. Говорящата кожа. Разкази

Издателство „Отечество“, 1979

Второ издание

Редактор: Сийка Рачева

Редактор на издателството: Люба Мутафова

Художник: Христо Алексиев

Художествен редактор: Йова Чолакова

Технически редактор: Петър Балавесов

Коректори: Мина Дончева, Албена Янкова

Karl May. Ausgewählte Erzählungen aus den Bänden:
„Halbblut“, „Das Zauberwasser“, „Kapitän Kaiman“, „Old
Firehand“, herausgegeben von Dr. E. A. Schmid. Karl May
Verlag, Bamberg, 1955

Свалено от „Моята библиотека“
[<http://chitanka.info/text/14222>]

Последна редакция: 2009-10-18 13:20:00

notes

1

Ери — принц.

2

Писанг — (мал.) банан, райска смокиня. Б. пр.

3

Според Библията по време на Страшния съд Бог щял да отделя праведниците вдасно, а грешниците — вляво Б. пр.

Наяда — мит. Нимфа. Б. пр.

Йоранна — довиждане, сбогом!

6

Крис — кама. Б. пр.

- [Карл Май](#)
 -
 - [info](#)
 -
 - [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
 - [5](#)
 - [6](#)
 - [7](#)
 - [8](#)
 - [9](#)
 - [10](#)
-

Карл Май

При Пеещата вода

Heigh-day! [1]

Каква изненада, когато днес пред мизерния блокхаус на Джоб Холърз скочиха от конете съвсем неочаквано най-малкият му брат Ралф, уестманът, когото не беше виждал от години, и една млада красива лейди. Джоб се измъкна бързо, за да се обеси със сила на врата на Ралф. Този прие прегръдката и каза:

— Дай една целувка и на Емили, олд бой [2]! От две седмици тя е моя жена и единственото дете на Бент Харисън, притежателят на сребърната мина «Клиър Ривър» (Чиста река). Разбрано?

Джоб остана на първо време безмълвен, но затова пък толкова повисоко възкликна после:

— Бент Харисън? Heavens! [3] Единственото дете на една сребърна мина, която предната година донесе чисти двеста хиляди долара, твоя жена? А ти — един беден дявол! Милейди, sister-in-law [4], това е една чудесна щуротия от ваша страна и аз ви казвам хиляди пъти «добре дошла»!

Той й залепи една шумна целувка, или по-точно едно млясване, по цъфтящата страна и отведе двамата във вътрешността на блокхауса, където бяха порядъчно «ръкостискани» от неговата почтена жена и четирите му деца, преди да се настанят на старите трикраки столчета.

Следобедът премина в размяна на новини. Настана вечер. Огънят в огнището извиваше пламъци от дървета, на масата се мъдреше грамадна стомна с джинджифилова бира и едва сега Джоб си дойде на въпроса, който отдавна лепнеше на устните му: как неговият брат, бедният скаут, се бе добрал до една толкова богата жена. Ралф се размърда с достойнство, кимна любвеобилно на своята Емили, на което от нейна страна му бе отвърнато радушно, и отговори:

— Намирахме се там горе в планините Бигхорн, на едно място, наречено от индианците Кай-п'а, Пеещата вода. И това стана по следния начин.

Навярно знаете, че Йелоустоунският национален парк вече не е кръстосван само от дръзки ловци и трапери, а в последно време стана една често посещавана от пътешественици местност. Сегиз-тогиз можеш да ги срещнеш дори на цели компании, сред които се намират и лейди, проявили желание да се запознаят с чудесата на национален парк. Тези хора най-често си нямат понятие за опасността, която витае понякога над тях.

Индианците, принудени да отстъпят тази богата територия, мислят за отмъщение. Те се прокрадват край пътешествениците и горко на онзи, който попадне в ръцете им! И окото особено ги тегли към лейди, които отвличат и принуждават да станат техни скуоу, а това за една образована дама е по-лошо и от смъртта.

Бях се запилял към парка от прерията Бигхоул ^[5], бях го пребродил във всички посоки и се бях натъкнал на следите на много отделни индианци. Те, изглежда, принадлежаха към някоя ловна дружина, разпръснала се кой знае по каква причина. Накрая стигнах до великолепното, изключително богато на риба езеро Йелоустоун, което много добре познавах. При последното си пребиваване там бях си стъкмил едно кану от кори, за да ловя риба, и когато напуснах района, го скрих добре. Сега го открих неповредено и веднага го вкарах в употреба. Отдалечих се на неколкостотин ярда от брега и метнах такъмите. Едва го бях сторил и вляво от мен избликна чудовищна маса вряла вода в продължение на може би пет минути и на височина двайсетина ярда. После исполинският фонтан се смъкна и мястото си стана гладко като преди. Това бе гейзерът Куотър аур ^[6].

Трябва да знаете, че гейзерите на Националния парк се намират не само на земята, но са активни и под езерото и често изхвърлят своите кипящи фонтани високо над повърхността на водата на съвсем нови интервали. Който плава по езерото с кану, трябва да познава тези опасни места, иначе лесно може да бъде запокитен нагоре по гейзера и смъкнат после като попарен труп. Аз познавах гейзера Куотър аур и знаех, че неговите изблици следват на промеждутъци от точно петнайсет минути. Мислех, че съм сам в тази обширна територия. И представете си моето удивление, когато внезапно съгледах едно кану да се задава от отвъдния бряг с направление към мястото на гейзера. Освен гребена в него седяха двама мъже и една лейди. Те принадлежаха към една компания пътници, лагеруващи отсреща. Бяха

видели избликването на гейзера и бързаха насам, за да наблюдават отблизо следващото изригване. Но не знаеха точно мястото, спряха тъкмо над подезерния кратер и ако останеха там, щяха да бъдат изгубени.

Аз естествено загребах нататък да ги предупредя, но благоразумно спрях извън кръга на гейзера и им викнах да се пазят. Получих в отговор да не им досаждам, а да се разкарам. Те бяха знатни люде, а аз имах доста подивял вид. След три минути гейзерът щеше отново да се издигне, така че нямаше време за губене. Повторих подвижването си и бях осмян. Трябваше следователно да ги спася с употребата на сила. Ето защо насочих пушката към най-шумния от присмехулниците и заплаших, че ще го застрелям, ако кануто не бъде махнато оттам. Напразно. Тогава се прицелих внимателно, за да го прострелям назидателно в ръката, и дръпнах спусъка. Куршумът улучи. Пасажерите на лодката закрещяха яростно, ала гребецът се залови бързо за веслата, за да излезе от обсега на карабината ми. Няколко секунди по-късно между тях в мен кипящата водна маса се извиси, забулвайки района с гореща пара, но хората бяха спасени. Когато изригването отмина, ги видях да гребат обратно. Последвах ги, за да ги предпазя от нещо подобно и да им се предложи за водач. Ама как бях посрещнат от компанията, състояща се от над трийсет човека! Никой не съзнаваше, че само с раняването на един съм можел да спася и него, и другите. Имаше няколко драгуна от Олд Форт Хол в качеството на ескорт. Войниците нямаха намерение много-много да се церемонят с мен, а просто да ме застрелят. Вече се готвех за най-лошото, когато лейди се застъпи за мен. Единствено тя вярваше на моето уверение. Подаде ми благодарствено ръка и докара нещата дотам, че ме пуснаха да се върна.

Какво да кажа? Не искам да се впускам в много приказки, но от този миг непрестанно мислех за добрите, благородни очи, с които бе озарила мен, подивелия тип. На следващия ден приближих мястото на бивака — беше напуснато. Следата на компанията водеше на югоизток, приблизително в посока Аул Крийк [7].

Там знаех, че се намират индианските земи, че техният вожд Ават-уич, Големия нож, се бе заклел да не си отдъхне, преди да е смъкнал сто скалпа на бледолики и да е пленил десет бели жени за своя вигвам. Трябваше ли и лейди с незабравимите очи също да

попадне в ръцете му? Не и отново не! Скрих пак кануто и потеглих, следвайки дирята. Тя водеше през Аул Крийк, сякаш хората възнамеряваха да стигнат до Лендър Сити. После обаче се отклони на изток и се насочи към планините Бигхорн, на чийто пейзажни красоти пътниците си заслужаваше да се насладят. Към тези красоти спада и един тесен пролом, в който се намираше едно място, носещо името Кай-п'а, Пеещата вода. Потокът се срива там от ръба на високи скали, шуми на късо разстояние между могъщи каменни отломки и изпълва после една малка, дълбока котловина, от която друг изход няма освен, една дупка с тръбовидна форма. Водата е прояла тук камъка. Когато след дъжд или през съответния годишен сезон потокът е придошъл и котловината е пълна, водата нахлува с голяма мощ в тази тръба и от триенето или по някакъв друг начин се пораждаат звуци, наподобяващи далечна песен на човешки глас. Оттам и споменатото преди малко име.

Дирята водеше към този пролом и аз приех, че компанията е спряла там, за да чуе Пеещата вода. Стигнал в близост, изоставих следата. Не биваше да се показвам, понеже хората не бяха приятелски настроени към мен. Докато се промъквах между скали и дървета, съгледах следа от мокасин. Значи наблизо имаше индианци. Последвах предпазливо дирята. Беше забележима само за окото на един проницателен уестман и водеше право към котловината. Близко до нея дърветата от тази страна преставаха. Залегнах, за да бъда по-трудно забележим, и запълзях бавно нататък. Същевременно чух съвсем ясно звуците на Пеещата вода. Това нямаше как да не ми направи впечатление, тъй като времето от седмици бе много сухо и потокът не можеше да има толкова вода, че да създава тези тонове. Тук трябваше да се крие някоя дяволщина. Измъкнах се първо пак назад, за да си подсигурия и настаня по-наблизо коня, който бях оставил вързан доста далеч. Може би щеше да се наложи бързо да се метна на седлото. После запълзях пак напред по ръба на котловината тихо и предпазливо.

Проломът сега лежеше открит пред мен. В заден план бе привидно затворен от голите масиви на Терминус Пийк, вляво се протегляше насам едно оскъдно обрасло с червена елда и кедър възвишение и свършваше непосредствено при котловината с езерото под формата на гол, осеян с цепнатини, каменен колос, а отдясно се извисяваше сякаш досами облаците един също така процепен от оврази скален исполин. В подножието растеше група поломени от бури

веймутови борове. Няколко бяха пречупени и свлечени от придошли води долу при езерцето. По-нататък, вдясно и напред, видях отстоящи далеч едно от друго дървета, между които погледът проникваше до открит тревист терен. Пътниците бивакуваха с ескорта си там. По всяка вероятност вече бяха разгледали котловината на Кай-п'а. Конете им бяха вързани наблизко. Само един, снабден с дамско седло, обикаляше свободно и опоскваше листата на малкото налични клони. Беше конят на лейди с красивите добри очи.

Но от същата страна, само малко по-назад, видях нещо, което белите поради възправящите се скали не можеха да забележат, а именно една дружина от може би над четирийсет индианци, всеки от които стоеше до коня си, готов всеки миг да скочи на седлото и да полети към бледаликите. Вече се канех да се промъкна до тези, за да ги предупредя, когато звуците на Пеещата вода се усилиха. Те не бяха естествени, а пораждани от човешки глас. Той звучеше недалеч от мен, откъм водата. Същевременно съгледах лейди. Примамена от тоновете, тя напусна бивачното място и се отправи към водата. Там седна, за да установи мястото, откъдето се носеше песента. Конят ѝ бе дотичал подир нея и спря при веймутовите борове.

Запромъквах се по-напред, докато стигнах високия ръб на котловината, и погледнах надолу. Там лежеше един индианец, плътно стаен зад няколко камъка, и имитираше със затворени уста през носа си звуците на Пеещата вода. Беше Ават-уич, вождът на индианците змии. Познавах го.

Схванах, че е турил око най-напред на лейди. Искаше да я подмами да напусне бивака, за да не бъде ранена или убита при нападението. Намерението му беше да я отведе невредима до своя вигвам. Тя седеше сега при водата и аз знаех, че след броени мигове бойният вик ще прозвучи като сигнал за нападение. Това трябваше да бъде предотвратено. Да стрелям, не биваше, тъй като индианците веднага щяха да се нахвърлят от скривалището си върху нищо неподозиращите бели. Ето защо грабнах един лежащ до мене тежък камък, за да го запратя по главата на намиращия се долу вожд. Улучих така добре, че червенокожият рухна като мъртъв.

Тъй като бе трябвало да се понадигна, бях съгледан от лейди. Тя подскочи стъписано. Както по-късно ми каза, веднага ме познала. Мислех, че съм я спасил, но се бях заблудил. В нейна близост лежах

няколко големи камъка, зад които се оказаха скрити други двама червенокожи. Забелязали нападението ми върху техния вожд, те изскочиха, сграбчиха лейди и я задърпаха бързо нагоре към веймутовите борове, където стоеше конят. Нападнатата не издаде нито звук, беше занемяла от ужас. Двамата индианци също се държаха тихо и се колебаеха да издадат бойния вик, тъй като се намираха все още твърде близо до белите. Изправих се да стрелям, но трябваше да се откажа засега от намерението си, понеже те образуваха с момичето такава преплетена група, че лесно можех завинаги да угася красивите добри очи. Втурнах се към коня си, метнах се на седлото, накарах го да прехвърли с един дълъг скок потока и препуснах към белите. Прелитайки край тях, посочих назад и изкрещях:

«На оръжие, там има индианци!»

Те наскачаха, за да се отбраняват, а аз продължих в галоп. Трябваше да помогна на лейди.

Тя беше завлечена до нейния кон. Единият червенокож се качи, издърпа я при себе си и препусна с нея, докато другият изчезна зад скали и дървета. Видях ездача да галопира с пляката си към споменатата преди малко открита прерия и се понесох след него. Бях на около двеста крачки. Дамското седло го затрудняваше, трябваше да държи и лейди и ето как не можеше да прояви изцяло ездаческите си умения. Все повече го доближавах. След две минути бях стигнал до него на сто, а след три минути на седемдесет крачки. Той се огледа и ме забеляза. Лейди започна да се съпротивлява. Това още повече го затрудни. Посегна към ножа и издигна ръка като за удар, намеквайки й, че трябва да се държи спокойно. На мен пък искаше да подсказе с този жест, че по-скоро ще я умъртви, отколкото да ми я предостави. От коня не можех да стрелям. Изчаках, докато го доближа на петдесет крачки, спрях, скочих от седлото и насочих пушката към него. Ръката ми не трепваше. За да не улуча лейди, трябваше да се целя възможно по-високо, към главата му. Беше труден изстрел. Той отекна; червенокожият политна напред, получил сякаш удар; лейди се изплъзна от прегръдката му и падна на земята. Изобщо не възседнах пак коня, а се затичах нататък. Вече стоях при нея, когато тя се надигна. Беше невредима, но от ужас толкова слаба, че трябваше да я притисна към себе си. Държеше очите си затворени, ама можеш да ми вярваш, старий Джоб, и без топлия, сияен поглед беше толкова

очарователна, че брадясалата ми уста бе привлечена с непреодолима сила към нейните устни. Първата целувка в моя живот... by God [8], и далеч още не последната! Но по този въпрос нищо повече! Искам само да кажа, че залових коня ѝ, вдигнах я на седлото, после яхнах моя и поехме обратно.

Тогава чухме да отекват изстрели и воя на индианците. Не биваше да подхвърлям моята лейди на нови опасности. И тъй, потърсих ѝ бързо едно добро скривалище, оставих конете при нея и хукнах към мястото на битката. Драгуните се отбраняваха храбро, но пътниците не бяха нито бойци, нито уестмани — стреляха упорито настрани. Но, cheer up [9], моята карабина взе думата и само след късо време червенокожите драснаха. Това ни бе коствало жертви. Двама драгуни и трима пътници бяха мъртви. Имаше за съжаление и много ранени. Аз самият имах дупка от куршум в бедрото и едно порядъчно «лизване» по хълбока. Въпреки това препуснах обратно да взема мис, за която бях голем грижи. Баща ѝ също беше ранен. Беше получил една стрела в рамото — доста неприятно за човек, който не е уестман.

Естествено аз отидох да погледна и вожда. Той все още лежеше като мъртъв до водата и бе изтеглен горе. Зле си бе изпатил с онова пеене. По-късно дойде на себе си, но бе добре вързан. Щеше да остане при нас като заложенник и отведен после от драгуните до Олд Форт Хол. Сега бях гледан с други очи. Наричаха ме спасител не само на лейди, ами и на цялата група, срещу което хич не се възпротивявах. Но хиляди пъти по-приятни ми бяха погледите, с които очите на мис отново и отново се спираха на мен. А аз... е, можех цяла вечност да съзерцавам милото красиво лице. Но за това нямаше време. Мъртвите трябваше да бъдат погребани, ранените — превързани. Последните се нуждаеха от грижи, но не биваше да оставаме при Кай-п'а заради жаждата за отмъщение на индианците. И тъй, отправихме се по възможно най-добрия начин към Мак Кини, най-близкото населено място, където намерихме лекарска помощ. Бенет Харисън уреди нещата така, че да лежа с него в една стая и заедно с него да бъда обслужван от Емили. Тя направи всичко възможно, но аз смятам, че се дигнах толкова бързо отново на крака благодарение на любовта. Бях прещастлив, когато чух, че не ми се е разсърдила за целувката там при Пеещата вода. А когато нейният баща узна това, изрази мнение, че тя и занапред трябва да ми го доказва. Тя ми каза, че предпочита завинаги

да спре своите красиви, добри очи върху мен, отколкото да стане скуоу на Големия нож. И направи бедния скаут свой мъж, който почти не знае къде да се дене от щастие. Или не, Емили?

Ралф беше свършил с разказа си и при този въпрос погледна със сияйни очи своята «лейди». Тя се изправи, отиде при него, долепи буза до неговата и отговори:

— My darling ^[10] длъжна съм да ти принадлежа, защото без теб щях да бъда изгубена и сигурно мъртва.

— Небеса! — извика Джоб развълнуван. — Ти изобщо не се нуждаеш от сребърна мина, за да бъдеш щастлив!

— Не, наистина не се нуждая, стари ми Джоб. Мината е направо излишна. Тя ни създава големи грижи, понеже липсват ръце да броят всеки ден ей такъв куп долари. Затова дойдохме да ви заберем. Ще проявите ли готовност да ни помагате?

Джоб скочи, запрати с ритник трикракото си столче и изликува:

— Веднага, веднага! Жена, деца, край на мизерията. Дай да те прегърна, стари Ралф! За в бъдеще ще правим веднъж в годината една разходка по планините Бигхорн, за да принасяме благодарността си на твоята Пееща вода.

Информация за текста

© 1997 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Am «Singenden Wasser»,

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: BHorse, 2009

Издание:

Band 48. Das Zauberwasser. Karl May Verlag, Bamberg

Свалено от «Моята библиотека»
<http://www.chitanka.info/lib/text/14564>

Последна редакция: 2009-11-09 22:00:00

notes

1

Heigh-day! (англ.) — израз на учудване, изненада — Б.пр.

Олд бой (англ.) — старо момче — Б.пр.

Heavens! (англ.) — Небеса! — Б.пр.

Sister-in-law (англ.) — снаха — Б.пр.

Бигхоул (англ.) — Голяма дупка — Б.пр.

Куотър аур (англ.) — Четвърт час — Б.пр.

Аул Крийк — Кукумявковия поток — Б.нем.изд.

By God (англ.) — ей Богу — Б.пр.

Cheer up (англ.) — кураж, горе главата — Б.пр.

My darling (англ.) — скъпи мой — Б.пр.

- [Карл Май](#)
 - [Първа глава](#)
 - [Втора глава](#)
 - [Трета глава](#)
 - [Четвърта глава](#)
 - [info](#)
 -
-

Карл Май
Разбойнически керван

Първа глава

Джесар Бей, удушвача на хора

Африка!

Поздравявам те, страна на тайните! На благороден жребец и на бързонога камила ще яздя по твоите голи пусти степи, ще прекося своята жарка Хамада (Част от Сахара, покрита с едри камъни. Б. пр.), ще се разхождам под сянката на твоите палми, ще гледам твоите миражи и в някой зелен оазис ще мисля за миналото ти, ще тъгувам за настоящето ти и ще мечтая за бъдещето ти.

Поздравявам те, страна на знойното слънце, на тропическия пулс и на необятните простори! В ледения север чувствах топлината ти, вслушвах се в прекрасния свят на твоите приказки, долавях далечното шумолене на палмите, които своята завладяваща природа издига към небето. По твоите степи с тътен летят вълните на скокливата антилопа, хипопотамът блажено плава в дълбоката вода, гората се тресе под тежките стъпки на слона и на носорога, в тинята се валя крокодилът, а между храстите на трънливата мимоза похърква спящият лъв. И да са били вързани краката ми, душата ми е искала да полети към теб. Там гърмят пушките на бурите, чуват се ударите на хотентотските и кафърските копия в щитовете, черни човешки фигури се гърчат в жестока борба, дрънчат вериги, плачат роби, тежко натоварен керван се е проточил на изток, ала корабът се е устремил на запад.

В самотния дуар (Село. Б. пр.) ехти оглушителният хор на харирите (Музиканти. Б. нем. изд.), от високото минаре мюезинът призовава към молитва, синовете на пустинята обръщат поглед към слънчевия изгрев, а джелабът мелодично припява своето смирено «лубека Аллах хюмех — аз съм тук, о, мой Боже»!

Поздравявам те, страна на моите копнежи! Сега най-после виждам как твойт бряг приветливо ми маха, вдишвам чистия ти въздух и се потапям в сладкия дъх на твоите благоухания. Твоите езици не са ми чужди и все пак не ме посреща нито едно приятелско усмихнато лице, и нито една ръка не се протяга да стисне моята, но откъм зеления бряг ми кимат короните на палмите, а грейналите под слънчевата

светлина хълмове сякаш дружески ме поздравяват със своето «хабакек» — бъди ни добре дошъл, о чужденецо!...

Отвъд океана в «Далечния запад» се бях срещнал с един човек, който също като мен, само от любов към приключенията, беше дръзнал съвсем сам да навлезе в «мрачните и кървави поля» на индианската територия и във всички преживени опасности той си беше останал мой верен приятел. Сър Емери Ботуел беше рядко срещан човек — горд, благороден, хладнокръвен, мълчалив, съобразителен, смелостта му стигаше до дързост, беше силен борец, сръчен фехтовач, безпогрешен стрелец, а ако веднъж сърцето му се бе отворило за приятелски чувства, той бе способен на безусловна жертвоготовност.

Редом с тези многобройни положителни качества добрият сър Емери си имаше някои дребни чудатости, които веднага го бележеха като англосаксонец и дори бяха в състояние да отблъснат някой непознат човек. Но мен те никак не ме смущаваха, напротив, често ми бяха доставяли тайно съвсем невинно удоволствие и накрая се бяхме разделили в Ню Орлиънс като най-добри приятели. Бяхме си обещали отново да се срещнем. И тази среща трябваше да се състои в... Африка!

Решението ни да изберем Алжир не беше взето без основателна причина. Моят доблестен Ботуел беше също като мен онова, което хората обикновено наричат «скитник по света». Кажи-речи беше обиколил всички най-затънтени краища на земното кълбо, но от Африка беше виждал само Капшат на юг и на север тъй наречения «Гарб», както арабите са назовавали крайбрежието от Мароко до Триполи. Съвсем естествено беше желанието му да опознае и вътрешността на този континент, и то преди всичко Сахара и Судан. После се канеше през Дар Фур и Кордофан по Нил отново да се върне към цивилизацията. В Алжир живееше негов роднина, вуйчо, при когото преди години беше пребивавал по-продължително време, за да изучи арабски език. Този човек беше французин, казваше се Латреомон и беше управител на търговска къща, която поддържаше твърде плодородни връзки със Судан. Бяхме се уговорили да се срещнем при него.

Що се отнася до мен, аз вече от години имах особена слабост към арабския и се бях занимавал с него. Нашето съвместно скитане из прериите ни беше дало чудесната възможност взаимно да се

упражняваме в този език и затова се качих на борда на парахода «Вулкан», собственост на спедиторска фирма «Империял», в Марсилия с успокоителното убеждение, че няма да ми е никак трудно да се разбирам с децата на Сахара на техния роден език.

Както всички други хора, така и ние имяхме представа за Африка като за страна на велики, все още неразгадани тайни, които щяха да ни предложат предостатъчно забележителни неща, а навярно и опасни преживявания. Но особено едно нещо ни изпълваше с големи очаквания и въодушевление. Тъй като вече бяхме убивали сиви мечки и бизони, много ни се искаше да опитаме пушките си и в стрелба по черни пантери и лъвовете. С чувство, доста наподобяващо ревност, Емери Ботуел беше слушал историите за Жерар, смелия ловец на лъвовете, и беше твърдо решил непременно да се сдобие с няколко лъвски кожи с хубави гривни.

Бяха изминали вече три месеца от раздялата ни, но той знаеше приблизителното време на моето пристигане, а и тъй като беше предварително уведомен, че ще дойда със споменатия френски параход, то аз изпитах известно разочарование, когато не го видях нито сред пъстрата тълпа, която очакваше на кея слизането на пътниците, нито сред хората в лодките, втурнали се да посрещнат приятели и познати.

Алжир е разположен на западния бряг на морски залив с формата на полумесец. Градът бе обърнат фронтално към кораба и предлагаше странна, почти призрачна картина. От зеления планински склон надолу към пристанището сякаш втрънчено гледа тебеширенобяла компактна маса от сгради без покриви и прозорци, която прилича на варовикова скала, на огромна композиция от гипсови фигури или на огрян от слънцето глетчер. Високо горе, на върха на планината личат укрепленията на императорския форт, а в подножието на възвишенията се проточват зидовете както на крепостта Мерса Еддубен, тъй и редица други бастиони.

По кея се движеха различни групи от хора в бели бурнуси, негри и негърки в много пъстри одежди, жени, загърнати от глава до пети в бели воали или наметки, маври и евреи в турски носии, мелези с какви ли не цветове на кожата, дами и господа в европейски дрехи и френски войници и офицери с всякакви чинове и от всевъзможни военни части.

Оставих багажа си да го откарат в хотел «Париж» на улица Баб ал Уад, самият аз се подкрепих според нуждите си в хотела, а после се отправих към улица Баб Азун, където се намира жилището на Латреомон.

Предадох визитката си и домакинът веднага се появи на прага на работния си кабинет.

— *Soyez le bienvenu*, (Добре дошли! Б. пр.) монсеньор, но не тук, не тук! Моля, елате с мен, за да ви представя на госпожата и на госпожицата! От доста време ви очакваме с болезнено нетърпение!

Това неочаквано посрещане не можеше да не ме изненада. Мен, непознатия, ме очакваха с болезнено нетърпение?! Защо ли?

Латреомон, дребен подвижен човечец, беше изкачил вече широките мраморни стъпала, преди още да бях оставил и половината от тях зад гърба си. Очевидно по-рано къщата е била дворец на някой богат мюсюлманин и съчетанието между арабската архитектура и френската мебелировка оставяше твърде особено впечатление. След като ме преведоха през луксозно и пищно подредена приемна, накрая попаднах в семейната всекидневна, едно необикновено оказване на чест, което сигурно беше в някаква връзка с болезнено нетърпеливото очакване на моята персона.

Четейки някакъв роман, госпожата седеше на нисък стол. Беше облечена в рокля от черна коприна с европейска кройка. Госпожицата лежеше върху плюшен диван и носеше удобното ориенталско облекло. Широките ѝ копринени шалвари стигаха до глезените, а босите ѝ крака бяха обути в сини пантофи, везани със златни нишки. Гарнитура от фина дантела с втъкана златна и сребърна сърма закриваше врата и гърдите ѝ, а върху нея тя носеше турско елече от кадифе, което бе украсено със скъпи орнаменти и с две редици много ценни копчета. Черната ѝ коса беше сплетена с наниз от дребни златни монети и перли и беше вързана с кърпа от индийска коприна на сини и розови райета.

При влизането ми двете дами станаха от местата си. Трудно им беше да скрият изненадата си от това нарушаване на етикета от страна на домакина, който допускаше непознат човек да влезе в това помещение без предварително известяване за посещението му. Но веднага щом чуха името ми, неприятната им изненада отстъпи място на нескрита радост.

Госпожата се втурна към мен и ми хвана ръката.

— Какво щастие, монсеньор, че най-после дойдохте! Безграничен беше копнежът ни да ви видим. Е, сега вече можем да сме малко по-спокойни, защото вие ще догоните нашия храбър и доблестен Ботуел и ще му помогнете да намери Рено!

— Разбира се, мадам, ще го направя, щом така желаете. Само ви моля да ми кажете, кой е Рено и каква връзка има той с Емери, когото се надявах да заваря тук!

— Още ли не знаете, наистина ли не знаете? Mon Dieu (Боже мой! Б. пр.), та вестта вече отдавна се разнесе из целия град!

— Но, Бланш — намеси се Латреомон, — не забравяй, че във всеки случай монсеньорът току-що е пристигнал с кораба!

— Vraiment, наистина! Няма как да знаете. Моля, седнете! Клерон, поздрави нашия гост, де!

Младата дама се поклони, а майката ме заведе до отреденото ми място. Това посрещане бе твърде загадъчно и аз с любопитство очаквах да видя какво щеше да се случи.

— Намирате ни в едно такова положение — поде Латреомон, — което ни принуждава да се откажем от общоприетите формалности. Емери ни е разказвал толкова много за вас, а при неговия затворен характер този факт ни дава основание да ви се доверим напълно.

— Да, имате цялото наше непоклатимо доверие, монсеньор — потвърди и госпожата, използвайки според учтивия обичай на юга обръщението «монсеньор» вместо простичкото «мосю». — Заедно с нашия племенник сте се впускали в толкова дръзки и опасни приключения, че навярно няма да се изплашите да изпълните и настоящата ни молба.

Не можех да не се усмихна на начина, по който тези мили хорица набързо започнаха да се разпореждат с мен. Но вярно, че все още не знаех причината за това поведение, а ако се съдеше по думите на госпожата, цялата работа изглеждаше свързана с някаква опасност.

— Дами и господа, позволете ми изцяло да се поставя на ваше разположение! — отвърнах аз.

— Eh bien (Е, добре! Б. пр.)! Според всичко, което чухме за вас, не можехме и да очакваме нещо друго, макар в интерес на истината да трябва да ви кажа, че всъщност молбата ни идва от страна на Ботуел.

— Стига да е по силите ми, непременно ще я изпълня!

— Благодаря ви, монсеньор — каза Латреомон. — Понесохме голяма загуба, сполетя ни ужасно нещастие...

— Да, наистина страхотно нещастие, монсеньор — намеси се госпожата и очите ѝ се напълниха със сълзи.

Също и дъщерята Клерон извади носната си кърпичка, за да потисне своето хлипане.

— Моля ви, мадам, говорете!

— Не, не мога да ви го разкажа. Тревогата ми отнема способността да говоря.

Дребната нежна жена внезапно се показва толкова разстроена, че се притесних за нея. Затова се обърнах към Латреомон и го помолих:

— Монсеньор, нетърпелив съм да чуя от вас какво се е случило!

— Знаете ли ги имошарите? — попита той, но по оживения и припрян маниер на южняците веднага сам допълни: — Не, няма как да сте запознат с тях, понеже нали едва днес пристигнахте тук. Но аз ще ви кажа, че имошарите, или туарегите, са ужасен народ, а точно през техните земи минават пътищата на керваните, тръгнали от Аин ес Салах за Дженех, за Аир и Сокото, а именно те пренасят стоките ми до Судан. Моята търговска къща е единствената в Алжир, която поддържа непосредствени връзки с Тимбукту, Хауса, Борну и Удаи, ала тъй като сме далеч от всички търговски пътища и за съжаление чак през Аин ес Салах или Гадамес и Гат можем да се свържем с тях, то често поддържането на тези толкова несигурни търговски връзки е придружено от големи жертви и тежки загуби. Но най-жестокият удар понесохме с последния кафила (Търговски керван. Б. нем. изд.).

— Нападнали са го туарегите, така ли?

— Отгатнахте, монсеньор. Джумът (Разбойнически керван. Б. нем. изд.) ги е връхлетял и е изклал всичко живо. Избягал е единствен човек. Още в самото начало на схватката той се е престорил на умрял и по-късно ми донесе вестта за това страшно нещастие, сполетяло моето семейство.

— Монсеньор, сигурно вашата търговска къща ще го превъзмогне.

— Фирмата — да, но семейството — никога! Загубените стоки могат да се прежалят, но Рено, моят син, единственият ми син, беше с кервана и не се върна!

След тези думи жените избухнаха в силни ридания, а и Латреомон не бе в състояние по-дълго да прикрива мъката си. Оставих ги

известно време, без да ги смущавам. После попитах:

— Не получихте ли някаква вест за неговата участ? Обикновено разбойниците на пустинята не щадят никого.

— Още е жив!

— А-а! На това трябва да гледате като на истинско чудо, освен ако не е вярно!

— Сигурен съм, че е жив, защото получихме вест от него.

— По какъв начин?

— По един туарег, изпратен от агида (Предводител на джума. Б. нем. изд.). Поиска ни и откуп.

— И платихте ли?

— Трябваше. Нямаше как.

— В какво се състоеше откупът?

— В стоки, които ми бе наредено да изпратя в Гадамес.

— И какво стана със сина ви?

— Въпреки това не се върна. Вероломните разбойници ми излязоха с ново искане.

— И вие го задоволите?

— Да.

— Със същия успех, нали?

— Още не мога да кажа. Когато дойде вторият пратеник, Бот-уел току-що беше пристигнал. Това стана преди около два месеца. Дмери се появи тъкмо навреме!

— Подозирам какво се е случило по-нататък, монсеньор. Правителството с всичките си средства, с които разполага, не е могло с нищо да ви помогне. Били сте предоставен сам на себе си и Ботуел ви е предложил той да се нагърби с всичко...

— Така беше.

— Какви мерки взе той?

— Изпрати исканите стоки, но сам тайно тръгна подир тях.

— Смела постъпка! Кой го придружаваше?

— Само един водач и един-единствен слуга арабин.

— Накъде се отправи?

— Този път стоките бяха предназначени за Аин ес Салах.

— Какво ви поискаха?

— Готови бурнуси и кърпи за глава, дълги кремъклийки, ножове, одеяла, силно изрязани обувки, каквито обикновено носят арабите и

куп други неща, които служат за опъване и оборудване на палатки и за нас почти нямат никаква стойност.

— Виждам, че джумът е решил да ви изнуди да изпратите всичко, от което се нуждае, и пак да не ви върне сина. Арабинът не смята, че върши грях, ако измами неверник, и иска ли човек да е сигурен, че той наистина ще изпълни дадено обещание, то трябва да го хване натясно, като използва някои от чувствителните му места. Но монсеньор, нали Емери е наредил всички стоки да бъдат белязани?

— Откъде го знаете? — изненада се французинът.

— Никой не ми го е казвал. Но той и тук действа като истински уестман, а от тази страна и двамата се познаваме много добре. Онзи, който години наред е живял сред индианските племена на Дивия запад и кажи-речи всеки час над главата му е била надвиснала смъртна опасност, той е свикнал да бъде винаги предпазлив и находчив, а тези качества могат и в Сахара да са му извънредно полезни. Как белязахте стоките?

— С началните букви на името ми Андре Латреомон, тоест с А. Л. Накарах да ги поставят с нажежено желязо върху прикладите на пушките и върху дръжките на ножовете, както и да ги избродират с различни винетки върху бурнусите и в ъглите на кърпите и одеялата.

— По тях Емери ще разпознае разбойниците. Получихте ли от него някакво известие?

— Да, съвсем ясно и определено известие. То дойде още преди две седмици и оттогава очаквам пристигането ви с голямо нетърпение, защото всъщност то се отнася най-вече до вас, монсеньор.

— Искате да го последвам, нали?

— Така е. Ето ви няколкото реда, които ми изпрати от Синдер.

Писмото лежеше върху масата, а това беше сигурен признак, че през тези четиринайсет дни тримата често го бяха препрочитали. То бе твърде късо. Ботуел все още не бе имал никакъв успех, но въпреки всичко молеше близките си да не се обезкуражават. Към мен пък отправяше настоящата молба веднага след пристигането си да го последвам.

— Кой ви донесе писмото? — осведомих се аз.

— Един арабин от племето кабабиши, който е получил заповедта да изчака пристигането ви и да ви служи като водач.

— Къде е той?

— Тук, при нас, у дома. Монсенъор, ще заповядате ли да го повикам?

— Моля ви за това!

Тайно в себе си би трябвало да се нарека щастливец, понеже още със стъпването си на африканска земя бях въввлечен в мистерия, чието разрешаване ми обещавахе какви ли не най-забележителни и примамливи преживявания. Латреомон позвъни да доведат арабина и в очакване на предстоящия разговор двете дами, макар и за кратко, забравиха своята мъка.

Кабашът (Ед. ч. от кабабиши. Б. нем. изд.) влезе в стаята. Арабите рядко надхвърлят среден ръст и обикновено са стройни или кльощави хора. Но този човек беше почти великан. Беше толкова висок и широкоплещест, че от устата ми за малко да се изтръгне учудено възклицание. Освен това неговата дълга гъста брада, както и фактът, че бе въоръжен до зъби с какви ли не оръжия, му придаваха извънредно войнствен вид. Във всеки случай той бе придружител, който надминаваше всичките ми очаквания и не можех да си пожелая по-добър от него, защото само гледката, която представляваше, несъмнено щеше да изплаши всеки неприятел.

Със скръстени на гърди ръце той се поклони ниско и с дълбок боботещ глас поздрави:

— Ес селям алейкум — мир вам!

— Мархаба, бъди ни добре дошъл! — отвърнах му. — Ти си уш на храбрите кабабиши, нали?

Святкащите му черни очи се спряха на мен с горд поглед.

— Кабабишите са най-прочутите чада на великия Абу Зет, сихди. Племето им обхваща над дваисет афрак (Мн. ч. от феркат, подразделение. Б. нем. изд.), а най-храброто измежду тях е ен Нураб, към което се числя и аз.

— И как се казваш?

— Името ми се изговаря трудно от езика на един ингилиз. То е Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули.

Не успях да сдържа усмивката си. Пред мен бе застанал един от онези араби, които към обикновеното си име прикачат цялото си родословно дърво. Смята се, че така те отдават почит на дедите си, но

всъщност това става най-често за да се направи силно впечатление на всеки, който го чуе.

Ето защо му отговорих:

— Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули. Езикът на всеки френец може да изговори дори и име, което, ако се напише, ще стигне от Бенгази до Катсена, но все пак ще те наричам само Хасан, защото Мохамед е казал: «Не изговаряй десет думи, когато и една-единствена стига!»

— Сихди, викаш ли ми само Хасан, ушите ми ще останат затворени за теб. Всички, които ме познават, ме наричат Хасан ал Кебир, Хасан Велики, защото трябва да ти кажа, че аз съм Джесар Бей, Удушвача на хора!

— Аллах акбар — Бог е велик! Него познава всяко живо същество, ала за Джесар Бей, Удушвача на хора, никога не съм чувал и дума! Кой те нарича така?

— Всеки, който ме познава, сихди!

— И колко хора си удушил вече?

Той смутено заби поглед в земята.

— Степта трепери, а Сахелът (Равната пустиня. Б. нем. изд.) се тресе, когато Джесар Бей се появява, сихди, но сърцето му е изпълнено с милост, търпение и състрадание, защото благочестивият Абу Ханифа, комуто се подчиняват всички правоверни, учи: «нека ръката ти бъде силна като лапата на пантерата, но и нежна като стръкчето трева в полето» .

— Тогава името ти е макаш (Нищо. Б. нем. изд.) и аз ще го използвам едва след като се убедя, че го заслужава.

Започнах да подозирам, че въпреки великанското си телосложение и целия оръжеен склад, който бе накичил по себе си, добрият Хасан ал Кебир беше изключително безобидно човешко създание. Пустинята също си има своите самохвалковци и разказвачи на небивалици, както ги има в пивницата или по приемите.

— Заслужил съм го, иначе нямаше да го имам, сихди — гордо ми отвърна той. — Виж тази пушка,, тези пистолети, тези куса (Ножове. Б. нем. изд.), този мусра (Меч за две ръце. Б. нем. изд.) и това абу-тум (Копие. Б. нем. изд.), пред което хуква да бяга дори и най-храбрият уелад олимани! И ти ще ми отказваш правото да нося името си? Даже и Сихди Емир ми го признава.

Сихди Емир? Да не би да превръщаше английското име Емери в ориенталската титла емир? Попитах го:

— Кой е Сихди Емир?

— Рабена калиек — Бог да те запази, сихди, теб и твоя разум! Нима не знаеш името на човека, който ме изпраща при теб?

Наистина, от нашия Емери той беше направил Емир! Не можеше да не ме развесели милото и любезно пожелание, което той ми изказа в голямото си учудване, но все пак си послужих с по-строг тон, за да му покажа, че не бива да прекрачва известни граници.

— Разкажи ми за Сихди Емери!

— Бях в Билма, откъдето поведох един кафила към Синдер. Ти трябва да знаеш, сихди, че Хасан ал Кебир е прочут кабир (Водач на керван. Б. нем. изд.), който знае всички пътища през Сахара и има такъв поглед, от който е невъзможно да се изплъзнат и най-малките дуруб и асар (Следи и дири. Б. нем. изд.)!

Ако това беше вярно, тогава наистина неговото присъствие щеше да е от голяма полза за мен. Реших веднага да го изпитам.

— Истината ли казваш, Хасане?

Той изпъчи гордо гърди и ми отговори с въпрос:

— Сихди, знаеш ли какво представлява един хафис?

— Човек, който знае Корана наизуст.

— Умен си, макар да идваш от страната Алмания. Е, добре, сихди. Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули е такъв хафис, който може да каже като по вода всичките сто и четиринайсет сури и всичките шест хиляди шестстотин и шест аят на Корана. Но ти си гяур. Нима ще се усъмниш в думите на един истински мюсюлманин?

— Внимавай какво говориш, Хасан, защото не съм свикнал да търпя някой да ме ругае, пък ако ще да е и десет пъти хафис и сто пъти мюсюлманин! Понапрегнеш ли паметта си, сигурно ще се сетиш, че християните не са неверници, защото и те също като вас са получили една свещена книга. Тъй казват и всички мъдреци, като се започне от първия Емир ал муминин, та стигнеш надолу чак до твоя благочестив Абу Ханифа. Ти си учил Корана, но запознат ли си и с Илм тефсир ал Куран (Обяснения, тълкувания към Корана. Б. нем. изд.)? Там се казва, че само парсите и идолопоклонниците са гяури.

— Мъдър си като някой софта, (Студент по теология. Б. нем. изд.) сихди, но щеше да си още по-мъдър, ако вярваше на всичко, което ти казвам.

— Ще ти повярвам след като ми кажеш кои оазиси представляват ключ към северноафриканското крайбрежие.

— Аин ес Салах, Гадамес, Гат, Мурсук, Ауджила и Сиут.

— А към Судан?

— Агадес, Билма, Бергер, Хартум и Донгола.

— Как се пътува от Кордофан до Кайро?

— От Ал Обеид през Курси към Хартум. Това пътуване продължава десетина дни. Или пък от Ал Обеид до Дебех, като се мине през Бара, Кагмар, Джебел Хараса и Ум Белила. Този път е с осем дни по-дълъг, но е по-хубав от другия.

— А колко време е необходимо, за да стигнеш от Суакин до Бербер?

— Пътят минава през прочутия кладенец на Рауай и през земите на племената амерар, хадендоа и омараб, които без изключение са нубийски пастири. Можеш да го изминеш за дванайсет дни, сихди.

Арабинът ми отговаряше бързо, вярно и с такова изражение на лицето, в което явно се четеше удовлетворение от блестящия начин, по който издържа краткия изпит.

— Вярвам ти, Хасан — простичко отсякох аз. — А сега продължавай да разказваш! И тъй, ти поведе един кафила към Синдер.

— От Билма за Синдер. Там срещнах Сихди Емир. Той ми даде всичко, от което се нуждаех, и ме изпрати да дойда тук, където съм щял да заваря един храбър сихди от Алмания, когото ще трябва да заведа при него.

— Къде ще го намеря?

— При Баб ал Гуд (Врата на дюните. Б. нем. изд.), където от подвижните пясъчни хълмове се влиза сред скалите на Серира (Каменна (скалиста) пустиня. Б. нем. изд.). Ти чувал ли си за злите джинове на пустинята, сихди?

— Знам ги. Страхуваш ли се от тях, Хасане?

— Да се страхувам ли? Хасан ал Кебир, великият Хасан, не се страхува нито от шейтана, нито от злите джинове. Той знае, че те ще избягат веднага щом започне да казва молитвите сурат ен нас и сурат ал фалак. Но ти си християнин и не можеш да се помолиш с нито една

сура и затова те ще те изядат още щом се появиш в Серира, където живеят.

— Ами защо тогава си пуснал Сихди Емир да тръгне за Баб ал Гуд? Когато стигнем там, те сигурно вече ще са го изяли.

Това неочаквано възражение донякъде го смути, ала той бързо съумя да се измъкне от неудобното положение.

— Ще се моля за него!

— За един неверник? Добре, Хасане, че ти си благочестив син на Пророка. Моли се и за мен! За него ще кажеш сурат ен нас, а за мен — сурат ал фалак и тогава ние няма защо повече да се боим от джиновете на пустинята. Утре, още при изгрев слънце тръгвам на път.

— Аллах акбар — Бог е велик, сихди! Той може всичко и му е позволено всичко, ала човекът трябва да му се подчинява и не бива никога да започва пътуване на зазоряване. Времето за тръгване на път е в три часа следобед или пък когато е свещената Аср, тоест два часа преди свечеряване.

— Хасане, ти забравяш, че това време важи само за керваните. Самотните пътници могат да тръгват когато си пожелаят.

— Сихди, ти наистина си учен факих (Сведущ по законите, юрист. Б. нем. изд.) и аз оплаквам часа, който е направил един френец твой баща и една християнка твоя майка. Виждам, че си истински хафис, който знае наизуст не само Корана, но и Илм тефсир ал Куран. Ще ти бъда верен, ще ти се подчинявам и ще те водя накъдето поискаш.

— С какви животни разполагаш?

— С никакви, сихди. Тръгнах от Синдер с две джемал (Камили, мн. ч. от джемел. Б. нем. изд.). Едната падна в техама (Равна пустиня. Б. нем. изд.) и там си остана, а другата, с която пристигнах тук, бе толкова изтощена, че се видях принуден да я продам.

— Тогава от тук до Батна ще пътуваме със степната поща, а оттам пък ще вземем пустинната поща до осемнайсетте оазиса на Сибан, където още в Бискра ще можем да се снабдим с добри худжун (Ездитни камили — мн. ч. от хеджина. Б. нем. изд.). И така, бъди готов за път още при изгрев слънце и ако до Баб ал Гуд ме убедиш в твоята храброст, с удоволствие ще се съглася да те наричам Джесар Бей, както и ал Кебир!

— Сихди, да не би да ме мислиш за тушан (Страхливец. Б. нем. изд.)? Не се боя нито от лъва, нито от самума. Ловя с ръце асалеа

(Вид змия. Б. нем. изд.), както и птицата щраус. Ходя на лов за газели и за антилопата гну и убивам пантерата и скорпиона. Когато проехти гласът ми, всички се разтреперват и ти няма да ми откажеш името, което съм заслужил. Ес селям алейкум — мир вам!

След дълбок поклон той излезе от стаята.

Мадам Латреомон отново се приближи до мен и ми хвана ръката.

— Значи действително ще удовлетворите молбата ни, монсеньор, въпреки че тя е толкова голяма и тъй дръзка? И още утре искате да тръгнете на път, без да сте се порадвали на нашето гостоприемство?

— Мадам, изпаднали сме в такова положение, което изисква бързи действия, и ако ми разрешите, след като се завърнем с Емери, ще се възползвам от гостоприемството ви. Може би ще ми позволите дотогава да оставя при вас моя багаж, който няма да мога да взема със себе си.

— Sur, assurance (Разбира се, непременно. Б. нем. изд.), монсеньор! Веднага ще изпратя някой слуга да отиде на борда на кораба и да...

— Пардон, мадам, но вече съм отседнал в хотел «Париж».

— Наистина ли така постъпихте? А знаете ли, монсеньор, че за нас това е голяма обида?

Първо трябваше да изслушам още няколко приятелски упреци, а после цялата разправа с багажа бе предоставена на един прислужник. Тъкмо се канех да се оттегля в отредената ми от домакините стая, когато ни бе съобщено, че някакъв арабин искал да говори с господин Латреомон. Приеха го в мое присъствие.

Той имаше слаба и жилеста фигура. Бурнусът му беше силно пострадал. Шнуровите от камилска вълна около главата му се бяха изпокъсали и провиснали, а всяка педя от него издаваше истинския син на пустинята, който не трепва пред никаква опасност и с безразличие умее да понася всички лишения.

— Сел — алейк! — поздрави той гордо, съкращавайки двете думи. Не забелязахме и най-незначителното свеждане на главата му. Прикладът на дългата му пушка безцеремонно изтрополя по мраморните плочки, а черните му очи огледаха всички ни подред с такъв израз, който издаваше чувството за превъзходство на свободния правоверен мъж.

— Разговаряйте вие с него, монсеньор! — прошепна ми Латреомон. — Това е туарегът, който идва вече веднъж при мен заради Рено.

Нищо друго не можеше да ми бъде тъй добре дошло, както появяването на пратеника още този ден.

— Сел — ал...! — отвърнах аз още по-кратко. С този начин на изразяване бедуинът обича да оповестява степента на уважение или на неуважение към човека, с когото разговаря. — Какво искаш?

— Ти не си онзи, с когото трябва да преговарям!

— Аз съм единственият, с когото можеш да говориш!

— Не съм дошъл при теб.

— Тогава си свободен да си вървиш!

Обърнах му гръб. Останалите също се насочиха към изхода.

— Сихди! — обади се той. Не се спрях.

— Сихди! — извика той по-настойтелно.

— Какво има? — подхвърлих през рамо.

— Ще говоря с теб.

— Тогава помъчи се да бъдеш по-учтив, иначе ще се намериш пак на улицата. Как се казваш?

— Махмуд Бен Мустафа Абд Ибрахим Якуб Ибн Башар.

— Името ти е по-дълго от твоя поздрав. Вашият пророк, великият Мохамед Ибн Абдалах ал Хашеми казва: «Бъдете учтиви както с неверниците, така и с враговете ви, за да се научат да уважават вашата вяра и Каабата!» Запомни тези думи! Ти си туарег, нали?

— Туарег и имошар.

— От кое племе си?

— Хеджан Бей, Удушвача на кervани, не позволява на воините си да казват на френците от кое племе са.

Изтръпнах. Значи Рено беше пленник на покрилия се с ужасна слава Хеджан Бей! Това беше най-лошото, което можех да науча. Самият аз, и то далеч от тези земи, бях чувал вече за този колкото жесток, толкова и дързък разбойник на пустинята и знаех, че се е превърнал в страшилище за всички кervани. Никой не бе в състояние да каже към кое племе принадлежи. Цялата необятна пустиня се бе превърнала в негов ловен район. Името му бе известно от алжирските степи на юг до Судан и от египетските оазиси та чак до Уадан и Уалата в Западна Сахара. Той се появяваше внезапно ту на едно, ту на

друго място, но винаги изчезваше също тъй бързо, както се и беше появил. Навсякъде набезите му струваха живота на много хора и загубата на големи количества различни стоки. Този човек сигурно разполагаше с тайни скривалища, пръснати из цяла Сахара. Несъмнено имаше и помагачи, които го осведомяваха за всеки по-значителен кафила и после му съдействаха при разпродаването на заграбените стоки. Но личността и деянията му бяха обгърнати в толкова тъмна тайнственост, че и до ден-дневен се бе оказало невъзможно да се хвърли върху тях дори и най-оскъдна светлина.

Все пак сметнах за по-уместно да се престоря пред пратеника му, че изобщо не съм чувал за него.

— Хеджан Бей ли? Кой е той?

— Нищо ли не знаеш за Удушвача на керваните? Нима ушите ти са глухи, та все още не си чул за него? Той е господарят на пустинята. Ужасен в гнева си, жесток в яростта си, страшен в омразата си и непобедим в боя. Младият неверник е негов пленник.

Изсмях се.

— Непобедим в боя? Тогава навярно той се сражава само с дребните чакали и страхливите хиени, а? Никой френец няма да се изплаши нито от него, нито от неговия джум. Защо не освободи пленника? Нали вече на два пъти получи откуп?

— Пустинята е голяма и Хеджан Бей има много воини, които се нуждаят от дрехи, оръжия и палатки.

— Удушвача на кервани е лъжец и измамник! Сърцето му не познава истината, а езикът му е коварен. Той е раздвоен като езика на змията, чиято глава човек размазва с крак. С каква вест те е изпратил при нас?

— Дай ни бурнуси и обувки, оръжия и барут, остриета за нашите копия и платно за палатките ни!

— Вече на два пъти сте получили каквото сте пожелали. Оттук нататък няма да видиш нито тъгълчето на кърпа, нито пък зрънце барут!

— Тогава пленникът ще умре!

— Хеджан Бей няма да го пусне дори и ако получи всичко, което иска от нас.

— Той ще му подари свободата. Удушвача на кервани ще се омилистави, щом види откупа.

— Колко иска?

— Колкото вече е получил

— Хич не е малко. Ти ли ще вземеш стоките?

— Не. Ти ще му ги изпратиш, както стана и предишните два пъти.

— Къде?

— Ще ги закарате до Баб ал Гуд.

Та това бе същото място, където Емери ми беше определил среща!
Дали англичанинът бе узнал, че разбойникът ще се навърта наоколо?

— Там ли ще стане размяната на стоките срещу пленника?

— Да.

— Ти вече два пъти каза да, а ме излъга. Закълни ми се сега!

— Заклевам се!

— В душата на баща си?

— В... душата на... моя баща! — колебливо и с явно усилие изрече той.

— И в брадата на Пророка!

Този път той се смути и се опита да се измъкне:

— Заклех се и това е достатъчно!

— Ти се закле в душата на баща си, която едва ли струва повече от твоята. Ще се закълнеш ли в брадата на Пророка?

— Не.

— Значи думите ти пак са само лъжа и измама. Тогава няма да видиш повече звездите в пустинята. Очите му гневно засвяткаха.

— Знай, невернико, че ако не се върна навреме при Хеджан Бей, душата на пленника ще отиде в геената. В този случай мога да ти се закълна в брадата на пророка, който винаги съумява да защити своите правоверни!

— Но тогава твоята душа ще я изпревари, а не след дълго костите на Удушвача на кervани, както и костите на неговия джум ще останат да се белеят под слънчевия пек. Кълна ти се в това, а ти можеш да си съвсем сигурен, че френеът винаги спазва клетвата си!

С рязко движение той гордо изправи глава и зарови пръстите на дясната си длан под брадата си, което при бедуините е израз на презрение.

— Вие ще ни изпратите всичко каквото желаем. Вече два пъти идвам при вас и не се осмелихте да сложите ръка на пратеника на Хеджан Бей. Няма да го направите и днес. И сто мъже като теб няма да

успеят да го победят, а и хиляда мъже от твоя сой няма да смогнат да се справят с неговия джум, защото ти си... гяур!

С вдигнат юмрук пристъпих към него.

— На теб главата ти да не е празна или пък умът ти се е изсушил, та се осмеляваш да ме хулиш с тази дума, ти, който не си нищо повече от чакал, страхливо животно, прогонвано само с ритници?

Той незабавно пусна пушката си на пода и вдигна двете си ръце. На всяка от китките му висеше по една островърха кама, чието острие бе дълго около двајсетина сантиметра. Докато обикновените бедуини носят само по един такъв нож, то тези разбойници на пустинята имат по два, които използват по следния начин: просто прегръщат неприятеля си с две ръце и забиват остриетата в гърба му. Явно моят туарег се приготвяше да използва този тъй «приятен» способ за умъртвяване.

— Ще си вземеш ли думите обратно? — попитах го аз.

— Напротив, ще ги повторя — ти си гяур!

— Тогава падни на колене пред гяура!

Преди да успее да направи каквото и да било движение, юмрукът ми го удари в слепоочието. Краката му се подкосиха и той се свлече на земята в безсъзнание. Това беше един от онези мои прочути удари, заради които ми бяха дали прозвището Олд Шетърхенд — Поразяващата ръка.

— О, mon Dieu! — изпищя госпожата. — Убихте човека! Мъртъв е!

Госпожицата лежеше почти в несвяст на дивана, до който бе стояла допреди малко, а Латреомон бе направил такава физиономия, сякаш току-що пред него бе паднал гръм от ясното небе.

— Не се тревожете, мадам! — опитах се да я успокоя. — Този тип е все още жив, макар че за известно време ще остане в безсъзнание. Добре познавам юмука си. Ако исках да го убия, трябваше да замахна малко по-силно.

Думите ми накараха изплашения французин да се посъвземе.

— Но, монсенъор, та вие имате направо великанска сила! Ако бях на ваше място щеше да ми се наложи да го ударя поне стотина пъти, за да го пратя на земята.

Наистина, дребното човече, което едва ми стигаше до рамото и имаше почти детски ръчички, беше право. Можеше с часове да

обработка с удари черепа на туарега, без арабинът да изпита особено силна болка.

— Моля ви, монсеньор — казах му аз, — погрижете се този бедуин да бъде вързан и предаден на полицията. Наистина, нейната власт не се разпростира над пустинята, но тук тя с удоволствие ще се постави на ваше разположение.

— Mon ciel (Небеса, о Боже! Б. пр.), не бива да поемаме такъв риск, защото тогава ужасният Хеджан Бей ще убие нашия нещастен Рено! Дори мисля, че и само този страхотен удар е една изключително рискована постъпка!

— Ще ви обясня основанията си, но дотогава най-наистина ви моля да действате така, както аз искам! Не казахте ли преди малко, че се ползвам с пълното ви доверие?

— Разбира се, разбира се, монсеньор! Ей сега ще повикам прислугата.

Той се завтече към шнура на звънеца и след необикновено силния му звън в стаята се втурна цялата прислуга, която се намираше в момента на разположение.

— Вържете този човек и го заключете в някое от подземните помещения със здрава врата. Нека стои там, докато дойде полицията да го прибере! — заповяда им домакинята с такава физиономия, сякаш самият той бе нанесъл онзи «страхотен удар».

С истинска южняшка разпаленост и стръв хората се нахвърлиха върху изгубилия съзнание човек и за броени секунди така го овързаха с всевъзможни подръчни материали, които поне донякъде им вършеха работа, че след като се свързаше, сигурно нямаше да му е възможно да помръдне и малкото си пръстче. После осем чевръсти ръце сграбчиха пленника и го повлякоха към вратата.

Един-единствен човек от прислугата обаче се беше спрял на входа и не взе участие в усилията на другите. Той имаше набита и широкоплещеста фигура, а лицето му никак не подходеше на ориенталското му облекло. След като видя с какви огромни усилия четиримата мъже влачеха туарега към вратата, той пристъпи към тях и ги разбути настрана.

— Машаллах, мътните го взели, кво е туй блъскане и дърпане! Я се омитайте, некадърници такива, щото сам ще свърша таз работа!

Той сграбчи туарега и с мощен замах го метна на гръб.

От радост тъй неочаквано да чуя немска реч аз го оставих почти да излезе от стаята, без да го задържа, но след като вече отвори вратата и се нахрани да прекрачи прага, аз извиках:

— Чакай! Ти немец ли си?

Въпреки товара си човекът светкавично се извърна към мен. Широкото му добродушно и открито лице сияеше от едното ухо до другото.

— Ами тъй ми се струва, господине! Исусе! И вие ли?

— И аз. Откъде си?

— От Калтенбрун при Щафелщайн.

— Значи от Бавария. Но вашият диалект се различава от говора на хората от областта на Щафелщайн, където съм пил толкова хубава бира!

— Да, господине, туй е... абе я пак си го вземете този негодник! Замъкнете го където си щете! — прекъсна се той сам и пусна туарега на пода. Пленникът беше изнесен, а сънародникът ми отново се обърна към мен, сърдечно ми подаде ръка и продължи: — Тъй, сега ръцете ми пак са свободни. Помози Бог, господине, да се срещнем тук в Африка! Да, в Щафелщайн, там има бира, бира ви казвам, дето съвсем сама ти влиза в гърлото! Значи там сте били, а? Е, туй е хубаво, туй е чудесно! А за моя говор са виновни единствено хората от Баден и Райнпфалц, дето са тук, и кажи-речи ми развалиха чистия щафелщайнски език.

— Тук има и сънародници от Южна Германия, така ли?

— Предостатъчно, господине. Живеят извън града в селото Дели Ибрахим край Ал Биар, дето се намира манастирът на трапистите (Членове на църковен орган, основан през 1664 г. Б. пр.). Ами вий отде сте?

— Саксонец съм.

— Машаллах, мътните го взели, значи сме кажи-речи съседи! Мога ли да ви попитам колко дълго ще останете тук?

— Още утре рано сутринта ще отпътувам.

— Вече! Ами накъде, ако разрешите този въпрос?

— Навътре в Сахара.

— В онази пясъчна яма, дето е свърталище само на разбойници и убийци. И аз съм навлизал малко в нея, а именно до Фарфар и отдавна се канех пак да ида там. Машаллах, господине, не може ли и аз да дойда с вас?

Въпросът му ми беше добре дошъл. Наистина ми беше нужен слуга, а във всички случаи щях да предпочета един немец пред някой друг.

— Действително ли ще тръгнеш с мен?

— На часа, и то с голямо удоволствие!

— Можеш ли да яздиш?

— Да яздя? Като самия дявол, господине! Та нали стигнах дотук с Чуждестранния легион, а после бях и в редиците на Chasseurs d'Afrique (Африканските стрелци. Б. пр.).

— Разбираш ли арабски?

— Да, тъкмо колкото ми е нужно.

— Какъв си бил по-рано?

— Дърводелец. Но съм учил и по-хубави, и по-полезни неща, господине, и особено как да се бия. После просто тръгнах по широкия свят и така попаднах в легиона, дяволите да го вземат! След туй работих в Дели Ибрахим, докато ми дадоха тук таз служба. Питайте господаря де! Сигурно е доволен от мен.

— Ще дойдеш с мен. Ще издействам съгласието му!

— Машаллах, мътните го взели, та туй е също като коледен подарък! Ще ни придружава ли и Хасан Велики, дето има толкоз дълго име?

— Да, той ще ни бъде водач.

— Иха-а! Той ми харесва! Откакто е тук, ние двамата само се веселим и си мерим силите. Можете да разчитате на мен, господине! Идвам с вас! Иха-а, машаллах!

След като млясна с език и щракна с всичките си десет пръста, той бързо изхвъркна през вратата.

Втора глава

Асад Бей, удушвача на стада

Степта!

На юг от Атласките планини, от Гариян и от планинските възвишения на Дерна се е ширнала тя, за която Фрайлиграт (Немски поет (1810–1876). Б. пр.) толкова сполучливо казва:

Между моретата — самата тя море
от пясък, с ужас помниш я така.

Човек тук няма поглед где да спре —
по-празна е от просешка ръка.

С изровени дерета на реки,
с дълбоки коловози от коли,
оставени от не един керван,
и с дирите на биволите сам
дълбал е Господ линиите там
на тази великанска длан.

(Стиховете са преведени от Славчо Донков и Веселин Радков.)

Простряла се от средиземноморските земи та чак до Сахара, а това ще рече между символа на плодородието, на цивилизацията, и самото олицетворение на неплодородието и варварщината, тя образува широка редица от плата и голи планински вериги, чиито лишени от всякаква растителност върхове се издигат над тъжната пуста равнина като жалобни въздишки на отчаяна молитва. Не се вижда ни дърво, ни къща. Най-много някой самотен полусрутен кервансарай да предложи на окото малко отмора и развлечение, и само през лятото, когато съвсем оскъдна растителност успее да пробие изсъхналата земя, някои от местните племена тръгват на път със своите стада и шатри нагоре към планинските склонове, за да потърсят за кльощавите си животни паша, която едва ли може да ги засити. Но през зимата степта напълно опустява под покривката на снега, който въпреки близостта на жарката Сахара засипва с бялата си пелена безжизнената пустош.

Наоколо не се вижда нищо друго освен пясък, камъни и голи скали. Дребен чакъл и по-едри остроръбести камъни покриват земята или, подхранвани от летящия из въздуха пясък, странстващи гудс

(Дюни. Б. нем. изд.) пълзят метър по метър по безутешната равна пустиня. Ако някой път нейде се мерне застояла вода, то това ще е някой мъртъв шот (Езера със застояла вода най-често с високо съдържание на сол. Б. пр.), чиито води лежат в своя басейн като неподвижна безжизнена маса, лишена напълно от свежия син цвят, отстъпил място на мръсно сиво без следа от живот. По това време на летните жеги тези шотове пресъхват и на тяхно място остават само покритите със сол легла, където белите кристалчета така отразяват слънчевите лъчи, че причиняват непоносима болка на очите.

А някога и тук е имало гори. Но те са изчезнали и ето че сега напълно липсват тези благодатни посредници на тъй необходимите дъждове. През лятото коритата на потоците и реките, наричани уади, криволичейки, се спускат от височините като дълбоки прорези и диви каменисти клисури. През зимата дори и снегът не успява напълно да скрие ужасната им объркана плетеница. Но стопи ли се под въздействието на внезапно настъпващото горещо годишно време, то разбеснелите се водни маси най-неочаквано и с надалеч доловим тътен се спускат надолу, помитайки и унищожавайки всичко живо, което не намери време незабавно да избяга. В такива случаи бедуинът започва да премята деветдесетте й девет зърна на своята молитвена броеница, за да благодари на Аллах, че го е избавил от водата, а към застрашените хора предупредително извиква: «Мъже, бягайте, уади идва!»

Благодарение на тези редки временни наводнения, както и на застоялата вода на шотовете, по бреговете на тези езера и уади могат да виреят трънливи храсти и бодливи мимози, които камилите с твърдите си устни успяват да опасат и огризат, а под клоните им намират убежище лъвовете и пантери, където си почиват от своите нощни грабителски походи.

Както бяхме решили, още на следващото утро заедно с кабаша Хасан и Йозеф Корндьорфер напуснах град Алжир. И действително използвахме степната поща чак до Батна. Но там пред по-нататъшното ни пътуване се изпречи едно съвсем неочаквано препятствие.

Все още не бях забравил главоломното и опасно спускане от Алпите към Италия с един италиански «ветурино» (Кочияш. Б. пр.), все още в ушите ми звучаха ужасяващите викове «алегро, алегрисимо!», които той надаваше винаги когато го помолех да

пътуваме по-бавно и по-внимателно. Теглена от препускащите в бесен галоп коне, старата раздрънкана бричка се спускаше надолу само на педя покрай ужасяващи пропасти, завивайки рязко около остроръбести скали, и то така, сякаш бях предприел това пътуване с единствената цел да свърша дните си с изпотрошени кости на дъното на някоя дълбока планинска клисура. А когато най-сетне стигнах здрав и читав в равнината, имах чувството, че съм се отървал от такава опасност, срещу която нямах ни оръжие, нито каквото и да било друго средство за защита и спасение.

Но какво ли представляваше дори и това «алегрисимо» пътуване, в сравнение със степната поща! Пощенската кола се състои от едно малко вътрешно помещение, от купе и защитен покрив. Теглена от осем коня, като най-отпред са впрегнати само два, а после следват две тройки. За някакъв път и дума не можеше да става. Пътуваше се все в пълен галоп през дупки, опасни дерета, стръмни проходи, надолу, по внезапно спускащи се склонове, а час по час се виждахме принудени да слизаме и с трогателно търпение да обединяваме усилията си с усилията на нещастните коне, защото трябваше или да измъкваме колата от някоя дупка, или пък да я избутваме по такава стръмнина, която бе трудно преодолима даже и за пешеходец. Още след първите няколко часа се почувствах като смазан, Корндьорфер неспирно ругаеше, повтаряйки едно подир друго «машаллах, мътните го взели», а пък Хасан ал Кебир с все сили се беше отдал на онова забавно занимание, което обикновено се практикува, когато те хване морска болест. Добрият човечец от славното племе на кабабишите и на ферката ен Нураб никога през живота си не беше седял в такава пощенска кола. Неволно си спомних неговото величествено уверение: «Степта трепери, а Сахелът се тресе, когато Джесар Бей се появява!» Ето че сега самият той целият трепереше и се тресеше и още от пръв поглед му личеше, че тук, в степта, се чувстваше повече от отвратително.

Той даде израз на яростта си от това недостойно за него състояние чак в Батна:

— Аллах керим — Бог е милостив, да му благодарим, че запази кожата ми здрава, за да не се разпадна! Нима Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули е някаква си пиявица, та да трябва пак да връща онова, което вече е погълнал?

Кълна се в брадата на Пророка, че Хасан ал Кебир никога повече няма да се качи в такава колиба на колела! Мястото на Джесар Бей, Удушвача на хора, е на серджа (Седло. Б. нем. изд.)! Сихди, ти ще успееш да го заведеш до Баб ал Гуд само ако му разрешиш да язди!

— Хасан е прав — съгласи се с него Корндьорфер. — Машаллах, мътните го взели, ама кво тръскане и кво трополене беше в тоз стар сандък. И на таквоз чудо му викат дилижанс! Да пътуваш с осем коня и накрая сам да те карат да се впрегнеш? Кой ще, да го търпи, аз не мога! Бил съм сред Африканските стрелци и предпочитам да яздя на най-злонравния звяр, отколкото пак да вляза в таз раздрънкана бричка.

Не можех да не дам право на двамата озлобени пътници, още повече че вече и самият аз бях решил да се откажа от по-нататъшните услуги на пощенската кола. Не можехме да си позволим престой в Батна и затова веднага наех един бедуин, за да откара на коне мен и двамата ми спътници до Бискра, където смятах да закупя камили за останалата част от пътуването. Ала бедуинът ме разубеди от това мое намерение и ме посъветва заедно с него да прехвърлим планините Аурес и да отидем до един арабски дуар (Село от шатри. Б. нем. изд.), където сме щели да намерим по-хубави и по-евтини камили, отколкото в Бискра.

Приех предложението му, но при условие да стигнем до планините през Фам ес Сахар (Уста на пустинята. Б. нем. изд.), за да следваме обичайния път на керваните колкото бе възможно по-дълго. Наистина, близо до ума беше, че в дуара щяхме да получим по-свежи и по-силни животни, отколкото в града, където може би щеше да има само изтощени камили, които след оскъдно хранене криво-ляво бяха възстановили силите си. Освен това съществуваше и още една причина, която ме накара да последвам съвета на водача. В дивите клисури на планините Аурес лъвът не е чак такава рядкост и макар да не хранех надежда за лична среща с царя на животните, защото трябваше да бързаме, все пак не беше изключено да видя следите му или даже да чуя неговия глас. Впрочем вече бе изминала кажи-речи цяла вечност, откакто бях стрелял за последен път, и бях закопнял отново да чуя гласа на пушката си, както и да взема на мушка някое подходящо за лов животно. Несъмнено сред онези планини ми се предлагаше такава възможност и затова извадих от багажа си моя Мечкоубиец и карабината «Хенри».

Бяхме тръгнали преди пощенската кола и не ѝ дадохме никаква възможност да ни догони. Конете, които яздехме, бяха от онази дребна берберска порода, чиито ръст съвсем не отговаря на големите ѝ възможности и на добрите ѝ качества. От дванайсет часа не бяхме слизали от седлата и въпреки това животните неуморно продължаваха да следват в тръс посоката, в която трябваше да яздим още цели четири часа. Даже сивкаво-бялото конче, от чиито нисък гръб безкрайно дългите крака на Хасан Велики се влачеха по земята, изглежда нямаше особени затруднения със своя тежък товар и не изоставаше нито на метър.

Пред и около нас се простираше степта в своите жълтеникави багри. Докъдето ти стигаше погледът, платото беше съвсем голо, но днес в този пейзаж се забелязваше известно оживление. Фам ес Сахар, Устата на пустинята, се беше отворила, за да избълва по обширната степ безброй бедуини-пастири, които бяха подкарали своите стада към споменатите уади и шотове, за да пасат оскъдната растителност около тях. На бързоноги коне с развени бурнуси и проблясващи копия, кръжейки непрестанно около своите камили и овце, те бавно се придвижваха във всички посоки на равното плато, следвани от жените и децата си, седнали върху покритите с пъстри черджета едногърби камили, оставяйки за несвикналото око на новака впечатлението за някакво съновидение, запленило човешкия дух в полудрямка.

Оттук нататък планинските вериги, обградили обширното равно плато, започнаха да се приближават и най-сетне образуваха една все по-стесняваща се скалиста клисура. Погледът, който доскоро можеше свободно да се рее из необятната шир, вече се спираше от голите каменни склонове, които се издигаха почти отвесно нагоре. Тук яздехме между скалисти стени и пропасти, в чиято бездна погледът можеше да съзре сивожълтеникавите води на буйна планинска река. След като се спускахме известно време надолу по много стръмен наклон, най-сетне се добрахме до нея и трябваше четири пъти да се прехвърляме на отвъдния ѝ бряг. Това бе реката Уед ал Кантара, в чиито бързеи бе намерил смъртта си Жул Жерар, смелият ловец на лъвовете. На мястото, където е навлязъл във водите ѝ, едно минаващо оттам поделение френски войници беше издигнало скромнен паметник от натрупани един върху друг камъни.

Направих знак на другите да спрат.

— Йозеф, чувал ли си за Жерар, изстребителя на лъвовете? — попитах щафелщайнеца.

— Разбира се, господине! — отвърна той. — Бил е французин, накрая взел че паднал в реката и мизерно се удавил.

— А ти, Хасане, знаеш ли Емир ал Арет, Господаря на лъва? — обърнах се към кабаша.

— Бил е неверник, но кажи-речи също тъй храбър като Хасан ал Кебир — гордо отговори той. — През нощта съвсем сам е тръгвал да търси Господаря с голямата глава (Лъва. Б. нем. изд.), за да го убие. Ала Уангил ал уах (Царя на оазисите. Б. нем. изд.) все пак успял да го разкъса и изяде, защото не е бил мюсюлманин, а човек от Дар ал харб (Немохамеданска страна, букв.: къща (дом) на войната. Б. нем. изд.).

— Лъжеш се, Хасане! Емир ал Арет не е бил разкъсан от лъва, който по-скоро ще удуши стотина мюсюлмани, отколкото един християнин, а е умрял ей тук, във водите на Уед ал Кантара, и после неговите братя му издигнали този паметник. Хей, вие, мъже, вземете пушките си! Нека гласовете им известят на неговия дух, че минаващите оттук пътници са си спомнили за повелителя на Господаря с голямата глава!

— Трябва ли и гърмът на моята пушка да стигне до слуха на един дух, който не познава Ер Раит, (Бог, лика Божи. Б. нем. изд.) сихди? — възрази ми Хасан.

— Всеки човек продължава да живее в Ер Раит след като умре, защото Бог е навсякъде, на всички звезди и във всички небеса. Отвори Корана и прочети какво ни учат мъдрите тълкуватели на словото на Пророка! И тогава в бъдеще ти ще отсъждаш по-обективно и по-правилно.

— Сихди, защо не си сайид (Потомък на Хасан и Хосеин. Б. нем. изд.)! Ти знаеш Фам ал Куран (Уста на Корана. Б. нем. изд.) също както ученият знае Светото писание! Твоят глас е като гласа на катиба (Човекът, който пръв казва молитвите в джамията. Б. нем. изд.), който говори само истината. Ще направя каквото искаш от мен!

От четири цеви проехтя трикратен залп в чест на Ловеца на лъвовете, посмъртен поздрав от един «райфълман» към друг, който отекна многократно от каменните стени. После продължихме да яздим към прохода Кантара.

Когато стигнахме до него, скалите от двете ни страни се приближиха до самите брегове на реката, която всъщност изпълваше тук целия проход. Почти четвърт час бяхме принудени да яздим в разпенените ѝ води, докато най-сетне се озовахме в дива и величествено красива котловина.

Отвесни и непристъпни към небето се издигаха до възбог черножълтеникавите стени от шисти, които долу, в подножието си, покрай реката, бяха покрити с довлечен от водите речен камънак. На юг с една друга огромна скалиста стена те образуваха тясна и дълбока клисура, която приличаше на зейнала рана в планинския хребет.

Това беше Фам ес Сахар. Надолу тя водеше към оазисите на Сибан. Отвесните скали отляво спадаха към планинската верига на Аурес. Тъмните шисти отдясно представляваха началото на Джебел Султан. Точно между тях беше разположен кервансараят Ал Кантара, където отседнахме, за да пренощуваме.

Сарайджията ни приготви истинско турско «кааве» и след като изядохме скромната си вечеря, бяха запалени лулите. Облегнах се поудобно назад, за да слушам разговорите на присъстващите пътници. С изключение на нас и на двама евреи, дошли от Толга, всички те бяха араби, чиито пътища се бяха срещнали тук, при Устата на пустинята.

Човекът, който най-много приказваше, беше моят добър Хасан ал Кебир, който полагаше неимоверни усилия да втълпи в главите на слушателите си, че всички трябва да го наричат Джесар Бей, Удушвача на хора. А пък Йозеф Корндьорфер седеше тихо и кротко до мен и от скука беше затворил очи. Отваряше ги само от време на време и тогава долавях или някоя уморена въздишка, или едно гневно «машаллах!» заради самохвалствата на кабиша от ферката ен Нураб.

Но ето че накрая стана дума за нещо, което изключително силно привлече вниманието ми. Сарайджията притежаваше малко стадо овце и макар че през нощта ги прибираще в кошара съвсем близо до къщата си, вече няколко нощи подред една пантера отмъквала по някое животно.

— Сарайджи! — подвикнах му.

— Какво, сихди? — отвърна той, като се приближи.

— Сигурен ли си, че е била пантера?

— Да, сихди. Видях следите ѝ. Те са големи и ясни. Женска е, дано Аллах я прокълне! Аз съм един беден кааведжи и имам само

двайсет и три овце. Не може ли тази убийца да отиде при някой по-богат? Едно мъжко животно не би плякосвало стадото на някой бедняк!

Изглежда разгневеният мюсюлманин нямаше особено добро мнение за чувството за справедливост и благоприличие на женските същества.

— Защо не я убиеш? — попитах го.

— Да убия жената на черната пантера ли, сихди? Не знаеш ли, че под кожата ѝ живее шейтанът, който разкъсва всеки човек, опитал се да я повреди?

— А ти знаеш ли, че под твоята кожа живее ал Шубак, сатаната на страха, който е изял сърцето ти и е изпил кръвта ти? Ти си мъж, а се боиш от някаква си женска! Аллах да закриля дома ти, защото иначе в сарая ще дойде султаната на пантерата, за да спи на твоя диван и да пие кааве от черепа ти!

— Тя ще изяде стадото ми, но до къщата ми няма да припари, сихди! Ти не знаеш ли, че от дивите зверове няма защо да се бои човек, който три пъти на ден се моли със сурата ал ихлас?

— Сурата ал ихлас е полезна за вас, понеже на нея ви е научил Пророкът и докато я казваш три пъти на ден, черната котка няма да те изяде. Аз обаче имам една друга сура, която е по-могъща от всичките айати на вашата свещена книга. Тя унищожава всеки враг.

— Сихди, кажи ми я, за да я науча и да се моля с нея!

— Няма да ти я кажа, ами ще ти я покажа! Взех пушката си и се прицелих с нея в него.

— Това е моята сура, която ми помага срещу всички врагове. Изплашен, той побърза да отскочи настрана.

— Бием иллахи, иа риджа — за Бога, мъже, бягайте! Този сихди си е изгубил ума. Той смята пушката си за сурата ал ихлас и иска да ни убие!

Оставих пушката си настрана.

— Мъже, спокойно си седете! Съвсем не съм си изгубил ума и за мен женската пантера не е никакъв шейтан, а просто една котка, която ще убия с моята сура — казах аз и ставайки от мястото си, добавих: — Сарайджи, покажи ми кошарата, където са затворени овцете ти!

— Сихди, ти да не си луд, та да искаш да дойда с теб до кошарата!? Нощта е тъмна и жената на пантерата не ходи да краде

месо чак призори, както другите зверове, а винаги се промъква в полунощ. Нека изяде овцете ми, но не ми се ще и мен да разкъса!

— Тогава ми опиши мястото, където се намира кошарата!

— Тя е на стотина крачки от къщата ми. Право на север, където са камъните.

Преметнах през рамо Мечкоубиеца, а карабината «Хенри» взех в ръка. Ножът ми беше затъкнат в колана. Вярно, че с карабината «Хенри» не можех да дам толкова точен изстрел по далечна цел, както с Мечкоубиеца, но тя щеше да ми е необходима, ако двата куршума от тежката пушка не убиеха веднага животното.

Едва бях направил първата крачка, когато Хасан бързо скочи на крака и извика:

— Аллах акбар — Бог е велик, сихди! Той може да убие лъва и да унищожи пантерата. А ти си само един човек, чието месо се услажда на котките. Стой си тук, иначе ще те изядат и на сутринта ще намерим от теб единствено подметките ти!

— На сутринта ще видиш здрави и читави не само обувките ми, ами и онзи, който ги носи. Вземи си оръжията и ме последвай!

Великанът изплашено отскочи назад. Протегна срещу мен ръце, като разпери и десетте си пръста, сякаш искаше да се защити.

— Хамдулиллах — слава на Бога, че съм жив! Никога няма да подаря живота си на някой див звяр!

— Нима Хасан ал Кебир се страхува от една котка?

— Аз съм Джесар Бей, Удушвача на хора, а не съм Хасан, Унищожителя на пантери, сихди! Поискай от мен да се бия срещу стотина неприятели и всичките ще ги изколя! Но правоверният смята, че е под достойнството му посред нощ да се изправи срещу някаква женска, която на всичко отгоре е и султаната на един див звяр.

— Тогава остани тук!

Бях си поставил за цел само да го изпитам и затова веднага тръгнах да излизам от къщата. Но ето, че чух нечии стъпки зад мен. Беше Корндьорфер.

— Мога ли да дойда с вас, господине?

— Защо?

— Защо ли? Машаллах, мътните го взели, да не би да искате да зяпам как ви разкъсва котката? Що ми са тогаз пушкалото и ножът?

Дето е господарят ми, там трябва да съм и аз. Туй се разбира от само себе си.

— Благодаря ти, Йозеф, но нямам нужда от теб.

— Че що, ако ми разрешите да попитам?

— Защото не си ловец. Съвсем ненужно би се изложил на опасност или в по-благоприятния за теб случай само би ми прогонил животното.

Наистина положих големи усилия, за да накарам верния и храбър Йозеф да се откаже от намерението си, а после излязох навън в нощната тъмнина, за да потърся кошарата.

В споменатата посока и на споменатото разстояние от кервансарая се намираха хаотично струпани един върху друг огромни скални блокове. Точно в тях опираше кошарата. От другите три страни тя бе направена от колове и пръти, свързани помежду си с въжета от леф (Влакно от финикова палма. Б. нем. изд.). Овцете лежаха кротко и мирно вътре зад тази най-обикновена ограда и изобщо не се смутиха от приближаването ми. Небето беше обсипано със звезди и аз ясно можех да различавам очертанията на скалите. Между две от тях имаше тесен проце́п, който горе се затваряше и беше тъкмо толкова широк, колкото в него да се побере някое не особено едро човешко тяло. Това място бе твърде подходящо, за да изчакам там появяването на хищника. От три страни то ми предлагаше сигурна защита, а откъм четвъртата ми откриваше свободен изглед към кошарата. В случай, че пантерата наистина дойдеше, оттук можех най-спокойно да я взема на мушка, без кой знае колко да се опасявам за собствената си безопасност. Убиването ѝ съвсем не беше никакво геройство.

Настаних се в цепнатината възможно най-удобно. С Мечкоубиеца в ръка и с карабината «Хенри» на коленете си зачаках, като надавах ухо и към най-слабите шумове, идващи откъм смълчаната степ. Мина полунощ. Ако животното бе решило да дойде тази нощ, то това трябваше да стане скоро.

Ето че по едно време забелязах раздвижване сред овцете. Издавайки съвсем ясни признаци на страх, те се скупчиха възможно по-близо до скалите, като събраха глави. Напрегнах зрение, за да открия причината за уплахата им, ала не успях нищо да забележа. Но след малко точно над мен долових лек шум от пълзящо тяло. Животното се намираше на скалите и се канеше с един скок да

врхлети своята жертва. В същия миг дочух как взе да точи ноктите си в камъка... последва скок... някакъв тъмен силует полетя надолу към овцете... кратък блеещ предсмъртен стон... и пантерата се изправи сред кошарата, затиснала под дясната си предна лапа убитата овца. Тя бе необикновено голям и силен звяр и действително беше женска.

Хищникът вдигна глава и нададе победния си рев, онзи ужасен гърлен рев «а-ууу-а-ооррр», което най-често завършва с дълбоки, сърдити, мъркащи звуци. Но ревят ѝ все още не беше заглъхнал, когато Мечкоубиецът изгърмя. Широко отворените очи, които горяха със зеленикава светлина, ми бяха предложили чудесна цел. Веднага след изстрела ревят на пантерата замря. Животното направи рязък скок към цепнатината и рухна съвсем близо пред краката ми. Както видях покъсно, куршумът ми бе попаднал точно в окото му.

Но изстрелът ми има и един друг ефект. Нейде в далечината проехтя див дрезгав рев и само след секунди разбрах, че накъсаните кратки ужасни звуци се приближават. Привлечена от гърмежа на моя Мечкоубиец, мъжката пантера идваше на помощ.

От предпазливост и за да си спестя втория куршум на тежката пушка, бях взел в ръка карабината «Хенри», но отново бързо грабнах Мечкоубиеца и го вдигнах в положение за стрелба. Едно стройно и гъвкаво животинско тяло се приближи с пъргави дълги скокове и се спря извън оградата, точно срещу мен и убитата женска. Въпреки слабата и несигурна звездна светлина пантерата несъмнено ни забеляза и двамата, защото с яростно фучене приклезна и се сви на земята, готова за скок. Все още виждах пламтящите ѝ очи, но само след броени мигове, по време на скока, тя трябваше да ги затвори. Натиснах спусъка. На краткия блясък от изстрела видях как животното излетя с мощен скок и се приземи съвсем близо пред цепнатината в скалата. Но вече бях грабнал карабината «Хенри». Насочих дулото ѝ право към главата на пантерата и три пъти натиснах спусъка. Още първият изстрел беше смъртоносен. Тялото на животното потрепери, а после остана да лежи безжизнено в краката ми.

Най-напред отново заредих и едва след това се измъкнах навън. Двата хищника лежаха един върху друг и особено женската беше толкова едра и тежка, че само с голямо напрежение на силите можех да я помръдна от мястото ѝ. Някъде в тъмнината залая чакал със своето жаловно «йа-оу — йа-оу». Той знаеше, че пантерите са наблизко и се

надяваше, че ще му оставят нещичко от плячката си. Чакалът е верен, но страхлив придружител на едрите хищници от животинското царство и няма нищо против да се задоволява с трохите от богатата трапеза на силните.

Когато се върнах в кервансарая, заварих всичките му гости все още будни. За тези хора бе направо невероятно, че посред нощ съвсем сам човек може да дръзне да се изправи срещу пантерата, от която те се бояха почти толкова, колкото и от лъва. Страхът, съчетан с любопитство, не им беше позволил да мигнат. Те несъмнено бяха чули моите изстрели и те им бяха доказали, че поне не съм се оставил на «ужасната женска» да ме излапа без съпротива.

Щом влязох, всички ме погледнаха така, сякаш бях призрак.

— Машаллах, мътните го взели, ей го на, жив-живеничък! — извика Йозеф Корндорфер зарадван и се приближи до мен.

— Мархаба, сихди — добре дошъл, господарю! — обади се великият Хасан. — Ти постъпи мъдро. Ние чухме изстрелите ти и жената на пантерата, която сигурно също ги е доловила, тази нощ няма да посмее да дойде при стадото.

— Благодаря ти, сихди — намеси се и сарайджията, — че защити стадото ми. Онези разбойници няма да се появят тази нощ, защото ти се осмели да излезеш навън в тъмното и да ги предупредиш с гласа на своята пушка.

Значи хората си мислеха, че съм стрелял само за да изплаша хищниците.

— Жената на пантерата дойде заедно с мъжа си, кааведжи — отвърнах аз, — и уби една от овцете ти. Трябва да отидеш да я вземеш, защото чакалът е наблизо и иначе той ще я изяде.

— Нека я изяде! Опазил ме Аллах да взема да изляза навън в царството на смъртта, където ще бъда разкъсан!

— Никой няма да те разкъса, защото султаната на черната пантера е мъртва, а нейният господар лежи до нея с разбито чело.

— Аллах керим — Бог е милостив! Истината ли казваш, сихди?

— Думите ми са верни. Виж тези обувки, Хасан. Цели-целенички са, а и от главата ми не е паднал косъм. Но моята сура прозвуча и ето че двете пантери лежат проснати на земята от юмрука на смъртта. Мъже, елате и ми помогнете да ги довлечем тук!

Думите ми предизвикаха голямо вълнение сред хората. Просто не искаха да повярват и ми струваше немалко усилия да ги склоня най-сетне да тръгнат с мен.

Запалиха факли от палмово лико и ме последваха. Когато се приближихме до кошарата, овцете, изплашени от пламтящите факли, страхливо се скупчиха в един от ъглите ѝ. Невъзможно ми е да опиша последвалата сцена. Щом съзряха двете убити животни, арабите веднага се нахвърлиха върху тях, започнаха да ги удрят с юмруци, да ги ритат и да ги ругаят с всевъзможни обидни думи, на които арабският език е кажи-речи неизчерпаем.

Хасан ал Кебир беше най-гръмогласен. Най-накрая той се обърна към мен:

— Сихди, ти си най-великият ловец, когото са виждали очите ми! Ти си още по-велик и от Емир ал Арет (Има се предвид Жерар. Б. нем. изд.), който беше господар на лъвовете. Когато възпявам сирет ал муджахедин (Подвизи на бойците. Б. нем. изд.) и когато разказвам за сирет ал пехливан (Подвизи на героите. Б. нем. изд.), аз никога няма да забравям името ти и ще го прославям пред всички правоверни!

Арабинът обича да говори възторжено и многословно и с удоволствие изразява чувствата си, като реди суперлативи след суперлативи. Корндьорфер също не можа да скрие удивлението си.

— Машаллах, мътните го взели, ама че изстрели! Едната котка е ударена право в окото, а и другата е уцелена не по-зле! Досега изобщо не бях виждал таквоз добиче и не можех да си представя, що за звяр е таз пантера. Ако бях тук, мойта пушка сигур щеше да се разтрепери в ръцете ми!

С ликуващи викове двете животни бяха завлечени до кервансарая, където им одрах кожата. После легнахме да спим.

На следващото утро, преди да тръгнем на път, между Хасан ал Кебир и Корндьорфер се разгоря лют спор и аз побързах да изляза навън, за да сложа край на свадата им. Йозеф беше сложил кожата на женската пантера под моето седло, а кожата на мъжката — под своето, с което обаче кабашът съвсем не беше съгласен.

— Ти си само един френец, който никога не е стъпвал в джамия — гневеше се той, — а искаш да ме лишиш от правото, полагащо се на мюсюлманите! Нима си виждал някога неверник да язди върху кожа от пантера?

— А ти ли я уби, Джесар Бей, ти ли Удушвачо на хора? — изсмя се някогашният Chasseur d'Afrique.

— Ефендите я уби, и то защото при него беше Хасан ал Кебир, пред когото животните треперят. Мястото на кожата е под моето седло, какво си ти в сравнение с кабаша ен Нураб? Нима не съм бил прислужник в прочутия университет Ал Азхар в Кахира, който град вие наричате Кайро? Виждал съм всички мъдри мъже, които влизаха и излизаха там. А ти кого си видял и в кое училище си бил?

— Видял съм нашия ефенди, в чиято глава има повече мъдрост, отколкото в целия ваш Ал Азхар в Кайро и съм бил в училището в Калтенбрун край Щафелщайн, където твоите учени мъже биха седели на последния чин — защити се баварецът, като не преставаше да се смее.

— Е, добре! Но знаеш ли името ми? Казвам се Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули. Ами ти как се казваш? Моето име е дълго като реката, спускаща се буйно от планините, а твоето е малко като мръсната капка вода, отърколила се от някое листо.

— Я не ми цапай името, защото то е като твоето! Казвам се също Юсуф.

— Знаеш ли, че само някой правоверен има право да носи това име? Ти си френец и те наричат Юсеф. Запомни го! И имаш само това единствено име!

— Охо! Ти не чу ли, че се казвам и Корндьорфер?

— Но къде е името на баща ти?

— И той се е казвал Корндьорфер.

— А неговият баща?

— Също Корндьорфер.

— Ами неговият баща?

— Пак Корндьорфер.

— И къде е живял той?

— В Калтенбрун.

— В Ка ал брун? Тогава ти се казваш Юсеф Ко ер дарб Бен Ко ер дарб Ибн Ко ер дарб Абу Ко ер дарб ал Ка ал брун. Не те ли разсмива собственото ти име? И ти ли ще ми отказваш кожата на пантерата? Дай я!

— Слушай, Хасан! Юсеф Ко ер дарб, Бен, Ибн и Абу Ко ер дарб от Ка ал брун ще задържи кожата за себе си. Ей там идва нашият сихди, обърни се към него!

Кабашът така и направи. Хасан много искаше с това конско покривало да се перчи пред хората, които щяхме да срещнем по пътя. Използвах този случай, за да го накажа заради страхливостта му, проявена миналата вечер.

— Юсуф — отсякох аз, нарочно подчертавайки името Юсуф вместо Юсеф — пожела заедно с мен да се изправи срещу пантерата, а теб те беше страх от котката. Ето защо кожата се полага на него!

С недоволно мърморене той се видя принуден да се подчини на решението ми и с недоволно мърморене ни последва, когато напуснахме кервансарая.

Скоро се озовахме сред клисурите и скалистите дефилета на Аурес, като почти до вечерта продължихме да яздим по продължение на планинската верига, за да се прехвърлим после през хребета ѝ и да се спуснем в Сахара. В подножието на планината се намираше селце от шатри, което беше целта на днешното ни пътуване. Хората ни посрещнаха много гостоприемно и преди още напълно да се беше спуснала нощта, аз вече притежавах три ездитни и също толкова товарни камили заедно с всички други предмети и хранителни провизии, които ни бяха необходими за пътуването ни до Баб ал Гуд или поне до Аин ес Салах.

На следващото утро продължихме да следваме подножието на планините, избягвайки така Бискра, за да се доберем до пътя на керваните извън града и после да се отправим към Аин ес Салах. Беше горещ ден, а по пладне слънцето взе да сипе такава жар върху главите ни, че в противоречие с обичая реших да направим малка почивка. Потърсихме си подходящо сенчесто място. Ето че яздещият начело Хасан, който все още се сърдеше на Йозеф заради кожата, спря камилата си и сочейки надолу с ръка, каза:

— Сихди, виж, една собха (Голяма локва вода. Б. нем. изд.)!

Все още се намирахме в предпланините на Аурес. В подножието на една от тези планински вериги пред нас се откри блестящата повърхност на някакво езеро, по чиито брегове забелязах тук-там хилави лентискови дръвчета (Вид ниско дърво (*Cercocarpus, Rosazee*). Б. нем. изд.).

— Хасане, това не е собха, а е шот или биркет (Езеро. Б. нем. изд.), което се простира ей зад онзи хълм и затова виждаме само един негов залив. Веднага ще ти кажа името му.

Разтворих картата, която винаги ми беше подръка, и скоро намерих на нея езерото. То беше от онези, в чиито неподвижни безцветни мъртви води не можеше да се види нито риба, нито жаби, а най-много десетки хиляди от отвратителните червеи, наричани от бедуините «тхуд».

— Това е Биркет ал Фехлатн (Мъртвото езеро. Б. пр.). Хайде да се спуснем долу!

— Сихди, тази твоя заповед струва повече и от десет камили. Моят сердж, наричан от теб седло, така гори под мен, сякаш съм седнал върху късче от геената. Ще се съблека и с една гусл (Баня. Б. нем. изд.) ще придам нови сили на тялото си.

Насочихме се към езерото и след около четвърт час стигнахме до него. Хасан беше избързал пред всички. Нямаше търпение да се изкъпе час по-скоро. Ала щом се озова на брега му, той се обърна към нас с разочарован израз на лицето и каза:

— Сихди, това не е вода за гусл, а е Бахр ед дидан (Море на червеите. Б. нем. изд.), а я виж, ей там има някакъв дуар с над двайсет шатри, които ще ни дадат възможност да си починем на сянка!

Между горния край на езерото и хълма действително забелязах редица от шатри, сред които лежаха множество коне и камили. Малко по-настрани друга групичка от пет камили пощипваха месестите листа на солотлюбивите растения, които благодарение на водата вирееха на тази иначе неплодородна земя. Още от пръв поглед разбрах, че те не са обикновени товарни камили, каквито човек може да купи за четиристотин пиастри, а без изключение бяха ездитни животни, истински хужуни, които струват по няколко хиляди пиастри. Може би дори бяха и бишаринхужуни, най-благородната раса камили, които без храна и вода в продължение на цяла седмица могат всеки ден да изминават от четиринайсет до шестнайсет немски мили (Немската или пруската миля е равна на 7,532 м. Б. пр.). Да, при туарегите се срещат дори и такива камили, чиито възможности са още по-големи. Разпознах споменатата порода по грациозните форми, по умните очи, широкото чело, провисналата долна устна, малките щръкнали уши, по късия гладък косъм, както и по неговия цвят, който при бишарините е

или бял, или светлосив, а понякога светложълт. Рядко те са дори целите на петна, също като жирафите.

Тези скъпоценни животни сигурно не бяха собственост на малкото и бедно селце от шатри, а навярно принадлежаха на минаващи оттук бедуини, които бяха отседнали като гости в някоя от шатрите.

Забързахме към дуара.

За собственика на първата шатра би било непростима обида, ако я бяхме подминали, за да потърсим подслон в някои от следващите палатки. Обитателят на африканската степ е роден крадец и разбойник, ала за него законът за гостоприемството е свещен и е също тъй тачен и почитан, както е бил и по времето на библейските праотци, от които произхожда и самият той.

След като спряхме, изпокъсаното платнище, което закриваше входа, бе дръпнато настрани и навън се показва една девойка, за да ни поздрави. Тя не беше забулена. Изобщо жените на живеещите в пустинята араби не са толкова последователни в спазването на подобни обичаи, както жените и дъщерите на мюсюлманите от градовете. Тя носеше дебели джудул (Плитки — ед. ч. — джедил. Б. нем. изд.), в които бяха вплетени червени и сини панделки. Талията ѝ беше пристегната с рахад, един тесен колан, от който чак до коленете ѝ се спускаха многобройни кожени ресни, образувайки нещо подобно на пола, богато украсена с корали, късчета кехлибар и охлювчета каури (Порцеланови охлювчета (*Cypraea moneta*), използвани в Средна и Източна Африка както като украшения, така и вместо пари. Б. пр.). На врата ѝ висеше обичайната карас, огърлица от няколко наниза с мъниста и най-различни монети. На раменете ѝ имаше съвсем лека наметка. На малките ѝ уши се полюляваха златни обици, а на глезените ѝ блестяха сребърни халки. На китките на нежните ѝ ръце, чиито нокти бяха оцветени с къна, се виждаха дебели гривни от слонова кост, а техният матово бял блясък контрастираше много красиво с топлия шоколадов тен на кожата ѝ, чиито кафеникав нюанс по нищо не отстъпваше на най-красивия флорентински бронз.

— Мархаба иа, сихди — бъди ни добре дошъл, о господарю! — напевно ни поздрави тя и в същото време, за да придаде тежест на думите си, подаде на камилата ми шепа фурми уаеди.

След нея се показва някакъв старец, който ни огледа с нескрито учудване и любопитство. Лицето му, загоряло от слънцето, бе цялото

покрито с бръчки, а сякаш изсушеното му тяло беше силно прегърбено. Навярно бе на около деветдесет години.

— Ес селям алейкум — поздравих го аз, като сложих ръка на гърдите си. — Имаш ли за нас малко място, където можем да си отдъхнем?

— Мархаба иа, сихди! Бъди добре дошъл, о, господарю! Нашата бедна шатра е подслонила вече трима гости, но и за теб ще се намери място. Слез от седлото и ми позволи да заколя един овен за теб!

— Сърцето ти е изпълнено с благотелност, а шатрата ти е отворена за всеки странник. Ти си добър син на Пророка и си любимец на Аллаха, който те е дарил с много години живот. Но нека все пак онези твои трима гости изцяло се възползват от добрината на душата ти. Разреши ми да отида в някоя от другите шатри!

— Нима желаеш да ме обидиш и опозориш, сихди? Какво зло съм ти сторил, че отказваш гостоприемството ми? Слез от камила, която вече е гост на дъщерята на моя син, и легни да си починеш в моята шатра!

Той улови животното за оглавника и с обичайното гърлено «кхе, кхе»! му заповяда да коленичи.

Стъпих на земята и бях заведен в шатрата, където Йозеф и Хасан скоро ме последваха. От всички страни покрай стените ѝ се проточваше серирът, нещо като съвсем нисък миндер, скован от леко дърво във формата на решетка, покрит с рогозки и овчи кожи. Това представляваше и диванът, и леглото за цялото семейство заедно с всички посрещнати гости. В дъното на шатрата се съхраняваха седла и щитове. На коловете висяха оръжия, мехове, кофи от кожа и какви ли не домакински уреди, а самите стени бяха украсени с изкусно изплетени чаши, жирафски кожи, снопчета от щраусови пера и особено с различни звънчета и чанове. Тези хлопатари са нещо обичайно в бедуинските шатри и през бурните нощи предлагат на морния странник твърде неприятна «музика». Вятърът разклаща цялата шатра, металните звънчета започват да издават своите типични звуци, които са съпроводът на тътена на гръмотевиците, на стоновите на камилите, на блеенето на овцете, на кучешкия лай и на рева на дивите животни. Седнах върху рогозките. Старецът беше видял кожата от двете пантери. Законът на гостоприемството му забраняваше да ме разпитва как се казвам, откъде идвам и накъде отивам, ала нищо не му

пречеше да се опита да узнае как съм се сдобил с тези скъпоценни трофеи. С хитрост, присъща на неуките и прости хорица, той съумя да насочи разговора ни към тази тема:

— Почини си, сихди, докато месото и кускусу станат готови. Кускусу е едно от любимите яденета на арабите и се приготвя от едро смляно пшеничено брашно.

— Благодаря ти, татко! — отвърнах аз. — Месо и кускусу ям само вечерта, след като вече съм спрял да нощувам. И на мен, и на моите слуги дай само вода и малко бсиса (Хляб от брашно и сушени фурми. Б. нем. изд.).

Момичето ни донесе бсиса.

— Водата от биркета е лоша, сихди. Не искаш ли да пийнеш чаша камилско мляко или лагми (Сок от фурми. Б. нем. изд.)? — попита тя.

— Едини лагми, иа Амбр ал банат — дай ми лагми, о, ти украшение на всички момичета!

Тя ми донесе кожена чаша, пълна с освежителното питие. Старецът изчака да я изпия и тогава ме попита:

— Много ли дни ще останеш в шатрата на твоя приятел?

— Ще я напусна веднага щом си отпочина.

— Значи ще яздиш през нощта, когато се разнасят гласовете на дивите животни, а пантерата разкъсва хора и камили? Остани при нас, сихди, защото смъртта ти ще тегне на моята душа!

Реших да улесня обстоятелствения разпит на добрия старец.

— Пантерата няма да ме разкъса. Не видя ли дрехата ѝ върху гърба на моите животни?

— Видях и дрехата на пантерата, и на нейната султана.

— Е, добре, и двете животни убих на звездна светлина при Фам ес Сахар.

— Убил си страшната пантера при Фам ес Сахар, нея, която е покървожадна от всички пантери на степта? Сихди, ти си герой и велик воин! Колко мъже те придружаваха?

— Нито един. Съвсем сам разговарях с мъжката черна пантера и нейната жена.

— Съвсем сам ли? Аллах акбар, Бог е велик, а ти си аху (Брат, другар. Б. нем. изд.) на прочутия Емир ал Арет, който се удави в Уед ал Кантара!

— И аз съм френец като него, и аз имам пушка, която говори на същия език като неговата.

— И ти си френец и ловец също като Емир ал Арет? Тогава трябва да ти кажа нещо, което ще зарадва душата ти!

Изведнъж той стана много сериозен и със загадъчен израз на лицето се приближи до мен. После сви двете си длани, прилепи ги до ухото ми като слухова тръба и ми прошепна съвсем тихо:

— Чувал ли си за Асад, Всяващия ужас? Кимнах и го погледнах очаквателно.

— Значи си чувал за Асад Бей, Удушвача на стада? — повтори той.

Кимнах за втори път.

— Вече от дълго време той следва стадото ни и отвлеча най-хубавите ни животни. През миналата нощ пак грабна една крава за себе си и за своята жена. Айб алейху — позор за него!

Неговият шепот съвсем не беше необясним за мен. Арабинът изпитва изключително голям страх от лъва. Докато могъщото животно е още живо, той го нарича с най-високопарните и с най-почетните имена, за да не би да го обиди или да го предизвика да му отмъсти. Но след като го убие, синът на пустинята започва да го обсипва с най-унизителни ругатни и проклетия, към които прибавя и всевъзможни обиди. Той се бои от силата и издръжливостта на Царя на животните и дълго време търпи неговите разбойнически набези, преди да се реши да го нападне. И понеже това става по обичайния за арабите начин, много често струва живота на няколко души.

Иначе толкова храбрият и неустрашим син на пустинята никога не дръзва като смелия европейски ловец да нападне лъва съвсем сам. Нещо повече — събират се всички мъже от дуара или дахерата (Села с къщи от камък или тухли. Б. нем. изд.), които са годни да носят оръжие, издирват леговището на животното, подмамват го да излезе навън с шумни викове, крясъци, свиркане, изстрели и тракане на какви ли не предмети и щом се появи, с дългите си неточни кремъклийки изпращат в тялото му колкото е възможно повече куршуми. Но дори и когато е смъртно ранен, лъвът често има още достатъчно сила и издръжливост, за да се нахвърли върху един или пък повече от нападателите и кърваво да отмъсти за близката си гибел.

Страхът, който арабите изпитват от Царя на животните, стига дори дотам, че при обсъждането на подготовката за подобно нападение хората разговарят съвсем тихо, защото смятат, че е възможно той да ги чуе и да се подготви да ги посрещне. Затова и старецът шептеше тъй тайнствено. Иначе не бе изключено Асад Бей, Всяващия ужас, Удушвача на стадата, да долови думите му.

Едва сега ми направи впечатление и фактът, че в цялото селце не бях забелязал нито един мъж, годен да носи оръжие. Само няколко любопитни женски глави се бяха показали иззад завесите на входовете на някои шатри.

— Мъжете ви са отишли да го убият, нали?

— Всички наши мъже и младежи заедно с нашите гости, които са храбри синове на уелад слиманите.

При тази вест цялата ми умора и изтощение изведнъж изчезнаха.

— Тогава и аз ще отида да посетя Сахиб ес селселе, Господаря на земетресението.

Знаех, че заради мощния му рев арабите така наричат лъва.

— Бием иллахи — за Бога, говори по-тихо! — помоли ме изплашеният старец. — Ако те чуе, загубен си! Ще дойде тук и ще те разкъса на парчета.

— Сихди, ти луд ли си — завайка се Хасан ал Кебир, — че искаш да отидеш при Господаря с голямата глава, който е по-силен и от десет шейтана взети заедно, та да разкъса месата ти и да изпотроши костите ти? Ти уби мъжката пантера и нейната жена, ала Асад Бей се подиграва на твоите куршуми и се присмива на ножа ти!

— От устата ти говори страхът, а думите ти издават обзелия те ужас, Хасане! Аллах е сътворил една жена и ѝ е дал твоята фигура!

— Сихди, ако ми го беше казал някой друг, щях да го удуша на място. Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули не знае що е страх и ужас, защото той е Джесар Бей, Удушвача на хора. Но той не е нито млад, нито достатъчно тлъст и лъвът изобщо няма да иска да го изяде!

— Не, наистина няма да те изяде. Ти оставащ тук с Юсуф при камилите! — успокоих го аз.

Изглежда той бе изключително доволен от тази заповед, но съвсем не беше така с моя сънародник.

— Тая няма да я бъде, господине — възрази той на решението ми. — Просто идвам с вас. Не ми разрешихте да ви придружа, като тръгнахте за пантерата, и затуй поне днес искам да изпитам пушката си. Ако лъвът не изяде вас, тогаз нека опита дали съм му по вкуса. Аз съм ваш слуга и мястото ми е там, дето е и моят господар.

— Тогава ще дойдеш с мен — реших аз, зарадван от смелостта му. Хасан продължи с опитите си да ме задържи. Впусна се в най-цветисти и страшни описания на опасността, която ни очаквала.

Нищо не му помогна. Затова пък домакинят ни се обади:

— Хамдулиллах — слава на Аллаха! Бог е милостив. Той те е изпратил при нас и ще благослови оръжието ти, за да избавиш нашите мъже от ноктите на онзи звяр, на Господаря на земетресението! —

Ориенталецът смята всеки френец, който носи пушка, за отличен стрелец, а радостта на стареца несъмнено бе причинена и от тайната надежда, че лъвът ще разкъса Йозеф и мен вместо някой от неговите хора. Попитах го:

— Къде е лъвът?

— Ела пред шатрата, сихди! Ще ти покажа!

Взех оръжията си и го последвах.

От езерото започваше едно дере, което, насочвайки се към хълма, ставаше все по-широко и по-дълбоко. Това бе пресъхналата в момента уади. Все още шепнешком старецът посочи към осеяното със скални отломки корито на уади и каза:

— Най-горе в този Батн ал Хаджар, в този Корем на камъните, е леговището на Асад Бей. Мъжете се изкачиха горе, за да го изгонят оттам на открито. Тичай по-бързо, сихди, за да не закъснееш и да го изпратиш час по-скоро в геената!

— Хайде, Йозеф!

Бях сигурен в моя Мечкоубиец. Никога досега не беше засичал и всеки от конусовидните му куршуми си беше изпълнявал дълга. Бях убеден, че и този път нямаше да ме изостави в беда.

За да се добера възможно по-скоро до горния край на дерето, реших да не следвам завоите му, а от шатрите поех право нагоре по височината. Когато стигнах до горната част на уади, аз чух ужасен шум, който долиташе от нея. Бързо изтичах към ръба ѝ, намиращ се недалеч пред мен, откъдето с един поглед успях да схвана цялото положение.

Точно срещу мен по стръмния склон растяха нагъсто хвойнови храсталаци и трънливи мимози, които бяха обградени от арабите. Сигурно там се криеше лъвът, понеже застаналите откъм горната им страна мъже търкаляха големи камъни, насочвайки ги към гъсталака, за да накарат животното да излезе навън. Хората размахваха пушките си и танцуваха от вълнение и възбуда, като с кресливи подвиквания се окуражаваха един друг. Много странно впечатление ми направи този хаотичен начин на лов на дивеч, който може да бъде убит най-добре през нощта, като без излишен шум застанеш очи в очи срещу него.

И ето че в този момент забелязах леко раздвижване в храсталака. После то се засили и след броени секунди лъвът се появи. Бавно, със сигурни, величествени крачки. Голямата гъста и тъмна грива покриваше главата и гърдите му. Опашката с дебелия пискюл се влачеше подир него. Наистина бе великолепно гледка да видиш с какво самочувствие това благородно животно се изправи срещу насочените към него пушки и на мен действително ми се стори, че в големите му пламтящи очи забелязах презрителни искрици. Много бях чувал и чел за Царя на животните, но бях виждал само няколко екземпляра в различни менажерии и зоологически градини. Всички те изобщо не можеха да се сравняват с този могъщ Сахиб ес селселе. Тази внушителна глава с толкова високо и широко чело, чието бавно разтърсване сякаш бе белег на учудване, предизвикано от дръзкото намерение на арабите, този мощен врат, който не се превива пред нищо, този къс и широк гръб, тези могъщи хълбоци, тези лапи, по които си личеше, че един-единствен удар ще е достатъчен да просне мъртво някое говедо, както и застрашителното оголване на зъбите — в това животно природата беше събрала всичко, за да представи дивата физическа сила в цялото й величие и благородство. И ето че в този миг лъвът вдигна глава и нададе онзи страшен рев, заради който синовете на пустинята са му дали името Господаря на земетресението. За него поетът пише следното:

На сянка там, под палма скрит,
е мавър на земята проснат.
Камилата пощипва стрък превит,
останал от самума недокоснат.
Животът там е, в извора студен,
и гнуто пие дълго, до насита,

и спира, мъчена от жажда всеки ден
газела, след гонитбата копита.

Там и лъвът излиза в ранина —
готов за битка винаги е царят —
и в необятната пустиня кат вълна
разлива се гласът на Господаря.

Страхът сковава стихналата степ,
треперещи треви до корен лягат,
обезумели от рева свиреп и хора,
и животни в ужас бягат.

(Стиховете са преведени от Славчо Донков и Веселин Радков.)

Имах чувството, че земята потрепери при този рев, който отначало започва тихо, после нараства, достигайки до неописуема сила, а след това замира в ядовит тътен, наричан от арабите толкова сполучливо с думата «рад», гръмотевица.

Изведнъж от всички страни дулата блъвнаха огън. Лъвът бе улучен от няколко куршума, ала раните му бяха леки. Той се сниши, а после с един дълъг скок се озова сред нападателите. Двама от тях се намериха на земята под лапите му. Не биваше да се бавя повече. По-скоро пързайки се, отколкото слизайки, аз се втурнах надолу, по стръмния склон на уади, последван от Корн-дъорфер. Арабите, които нададоха пронизителни крясъци и вдигнаха оглушителен шум, не забелязаха приближаването ми. Един от тях все още не беше изстрелял пушката си. Явно по-смел от останалите, повечето от които веднага след залпа се разбягаха, без да помръдне от мястото си, той се прицели и натисна спусъка. Куршумът му улучи целта, но не и смъртоносно. Животното потрепна, ала още в следващия миг излетя във въздуха и събори стрелеца на земята. След като притисна гърдите му с двете си предни лапи, лъвът отново нададе рев, който бе може би още по-ужасяващ и от предишния. Нямах съмнение, че още в следващия миг човекът щеше да бъде разкъсан.

С бързи скокове аз се приближих и се отпуснах на едно коляно само на няколко крачки от Царя на животните. Той ме забеляза и отстъпи от жертвата си, нещо, което обикновено става много рядко. Прицелих се. В този миг не изпитвах нито страх, нито тревога. Няма наименование чувството, изпънало всеки нерв и всеки мускул в мен. Пламтящите очи на хищника ме изгаряха с унищожителен огън,

опашката му издайнически се сви. Могъщите лапи се прибраха към корема, приготвяйки се за скок, снишеното тяло на лъва потрепна за секунда и... точно тогава натиснах спусъка и изваждайки ножа от канията, веднага се отърколих настрани.

Хищникът се извиси във въздуха в самия миг на изстрела. Ала посред своя скок той се строполи на земята, отърколи се няколко пъти насам-натам, а после остана неподвижно да лежи. Моят куршум беше попаднал точно в окото му — лъвът беше мъртъв.

— Хамдулиллах, Аллах акбар — слава на Бога, Господ е велик! — разнесоха се викове от всички гърла. — Хаса несиб — такава била Божията воля! Той позорно падна, рухна и умря като неверник, без слава и почести. Ал тиб, чакалът, и ал дабу, хиената, ще го изядат. Ал бюдж, огромният брадат лешояд ще разкъса страхливото му сърце, а ал газал, газелата, ще го обругае заедно с всичките му прадеди, него, който без борба и съпротива напусна света на живите. Той, който се нарича ал Джаф, Жестокия, ще трябва да изостави кожата си. Извикайте харири, музикантите! Нека известят на своите ногара неговия позор и да посвирят с рабаба за безчестието му!

Такива ликуващи и подигравателни викове се разнасяха от всички страни. Арабите ритяха мъртвото тяло, удряха го с юмруци, блъскаха го с приклади и презрително го заплюваха. Бях се освободил от напрежението си. Имах усещането, сякаш се бях изплъзнал от някаква неизбежна смъртна опасност и след като си поех дълбоко дъх, започнах да наблюдавам суетнята на темпераментните синове на тази изгаряща под слънчевата жар страна, които, увлечени в трескавата си радост около убитото животно, изобщо не ме бяха забелязали.

— Машаллах, мътните го взели! — обади се Корндьорфер. — Ама ква шумотевица и кви крясъци! Ще си гледам само сеира, дали ще се сетят да благодарят!

— Ама ди бахт — какво щастие, че се появи толкова навреме! — разнесе се глас зад мен.

Беше човекът, който се бе озовал под лапите на лъва в миговете, преди да го убия. Имаше висока, слаба, но жилеста фигура, а лицето му изглеждаше кажи-речи черно от силния слънчев загар. В тъмните му пронизващи очи гореше странна светлина. Един гневен поглед от тях лесно можеше да накара дори и някой смелчак да загуби самообладание.

— Не на мен, а на Бога се пада прославата, че те избави! — отвърнах аз, може би малко по-недружелюбно, отколкото всъщност желях. Чувствах, че на този човек никога не бих се доверил.

— Да, на Аллах прославата, а на теб благодарността! — съгласи се той като плъзна по мен остър и изпитателен поглед. — Ти си чужд сред чадата на пустинята, нали?

— Дошъл съм от Алмания, за да убия Асад Бей, Удушвача на стада.

— Ти го уби. Аллах те е дарил с благословията си и със своята милост.

След тези думи той се обърна към все още крещящите и ликуващи араби:

— Оставете на мира Господаря с голямата глава! Той вече чу колко голям е позорът му и душата му ще се всели в кожата на бълха. Хайде, мъже, да благодарим на Аллах, че ни спаси! Коленичете и се помолете със свещената фатиха.

Ал фатиха е първата сура от Корана, която играе главна роля при всички по-важни и благочестиви начинания на мюсюлманите. Мъжете коленичиха с лица, обърнати на изток, и монотонно започнаха да се молят.

В името на всемилостивия Аллах! Хвала и слава на господаря на вселената, всемилостивия, който ще властва на съдния ден. Само на теб искаме да служим и на теб искаме горещо да се помолим, за да ни поведеш по правия път, пътя на онези, които са огрени от милосърдието ти, а не по пътя на онези, на които се гневиш, нито по пътя на заблудените!

След като свършиха молитвата си, те най-сетне ми обърнаха внимание.

Въпросите и хвалебствията им нямаха край и продължиха, докато най-послед един от тях ме хвана за ръката и ме дръпна настрана.

— Ти си искал само да си отпочинеш под покрива на арабина, но ще трябва да останеш при нас още много дни! Аз съм старейшината на бивака и ще ти дам шатрата си, за да живееш тук, докато ти харесва.

— Благодаря ти, приятелю на странника, но пътят ми е дълъг, а целта ми е още далече. Ще взема кожата на лъва и ще продължа.

— А коя е твоята цел? — попита ме човекът, който пръв ме беше заговорил.

— Тимбукту — отвърнах аз, защото не смятах, че ще е много уместно да спомена Баб ал Гуд.

— Тогава би могъл да яздиш заедно с мен, тъй като се числя към воините на уелад сдиманите, които живеят на юг. Но съм принуден да чакам тук един от нашите мъже, който отиде с едно поръчение до града на френците.

Последните му думи ме накараха да застана нащрек. Той беше един от гостите, споменати от стареца.

— Не мога да чакам. Но ти и без друго яздиш по-хубави камили от мен и ще успееш да ме догониш.

— Колко мъже те придружават?

— Двама.

— И не се ли боиш да навлезеш в Бахр фила ма, в Морето без вода (Пустинята. Б. нем. изд.), с толкова малко хора?

— Аз никога не се страхувам.

— А не се ли страхуваш и от Хеджан Бей, Удушвача на кервани? Колко лесно можеш да срещнеш неговия джум!

— Той сигурно ще ме остави в мир да яздя по пътя си, защото иначе го очаква участта на Асан Бей, Удушвача на стада.

При тези думи очите му някак странно заблестяха, а погледът му сякаш искаше да ме прониже.

— Чуждоземецо, ти уби Асад Бей, ала Хеджан Бей може да те смачка. Той е много по-страшен от Арет с гръмовния глас.

— Ти познаваш ли го?

— Него го познава всеки туарег и тебус. Защо и аз да не го познавам? Нима не говорят всички за него?

— Тогава навярно познаваш и имошара Махмуд Бен Мустафа Абд Ибрахим Якуб Ибн Башар? — попитах аз, като гледах да не се издам, че внимателно наблюдавам лицето му.

Въпреки тъмния си тен той явно пребледня.

— Кой е този мъж?

— Той не е мъж, а жена, чийто език не умее да мълчи. Когато го срещнах, ми каза, че е пратеник на Хеджан Бей и отива при някакъв френец, за да му поиска откуп.

Арабинът смръщи вежди.

— Аллах инхал ал келб — дано Бог погуби кучето! И ти отиде при онзи френец, за да го предупредиш, така ли?

— Защо аз? Нали имошарът сам ще разговаря с него!

— Ефенди, постъпил си разумно и мъдро, защото говоренето е сребро, но мълчанието е злато.

Вече знаех достатъчно. Несъмнено този арабин бе един от хората на Хеджан Бей и изчакваше тук завръщането на пратеника, който беше задържан в Алжир, а пък старейшината на дуара навярно бе таен съюзник на Удушвача на кеврани. Не можех да приема гостоприемството на тези хора, срещу които може би щях да бъда принуден да се изправя като враг и затова реших незабавно да продължа пътя си.

С помощта на Йозеф набързо одрах кожата на лъва и после, придружаван от всички ликуващи мъже, се върнах в дуара.

Успешният лов не беше струвал нито един човешки живот, защото и онези двама араби, които лъвът най-напред бе проснал с лапите си, бяха само ранени, макар и толкова тежко, че се наложи да ги носят до селото.

Хасан Велики зарадвано се завтече да ме посрещне.

— Ти си жив, сихди, ти пак си тук и успя да убиеш Господаря с голямата глава? Хамдулиллах, хвала и слава на Аллаха, който те е закрилял! Треперих за теб като стръкчето трева, когато над оазиса минава самумът.

— Машаллах, мътните го взели, ама че сравнение! Стръкче трева и Джесар Бей, Удушвача на хора! — отвърна му Йозеф вместо мен. — Не се ли срамуваш, Хасан ал Кебир, което би трябвало да означава Великия страхопъзльо? Качвай се бързо на камила, защото пътуването ни продължава!

Когато се наках да се сбогувам с хората от дуара, уелад слиманът ме заведе при камилите си.

— Господарю, ти нямаш такава джемел, от каквато се нуждаеш. Твоята ръка ме спаси от смъртта. Погледни това животно! То е бишаринхеджина, каквато няма да намериш и в цялата Сахел. Мактуб ала саламтек — вземи я със здраве!

Това беше много скъп подарък. Нима този човек разполагаше със средствата за подобни подаръци? Понечих да възразя, понеже трябваше да гледам на него като на мой враг, но с властнически жест той ми направи знак да мълча, а после измъкна от джоба си парче корал с твърде особена форма и каза:

— Ти си се научил да си държиш устата затворена. Вземи този «алама» и ако срещнеш джума на Хеджан Бей, покажи им го! Той ще ти гарантира закрила, защото ти избави един правоверен от ноктите на Сахиб ес селселе. Качвай се на камилата и пътувай без страх!

За да не го разгневя, бях принуден да приема животното. В ъгъла на покривалото под седлото видях избродирани красиви орнаменти, сред които личаха инициалите А. Л. — началните букви на името Андре Латреомон.

Благодарих на стареца и на дъщеря му, в чиято шатра бях намерил подслон, а после старейшината на дуара и неколцина от хората му ме придружиха на известно разстояние. Когато се сбогувах с него, той каза:

— Сихди, ти си храбър воин, но Хеджан Бей е по-могъщ от теб. Обаче аз видях, че ти получи неговия алама. Ще бъдеш в безопасност докъдето се простира пустинята. Ес селям алейкум — върви си в мир и бъди жив и здрав!

Трета глава

Хеджан Бей, удушвача на кервани

Пустинята!

Само с някои кратки прекъсвания от северозападното крайбрежие на Африка, та чак до Азия нагоре към могъщите хребети на планините Хинган (Планинска верига в Азия, която разделя Монголия от Манджурия. Б. нем. изд.) се простира цяла редица от пусти, негостоприемни територии, коя от коя по-ужасни. Големите пустини на африканския континент се прехвърлят през Суецкия провлак и преминават в неплодородните равнини на каменистата Арабия, подир които следват голите безводни земи на Персия и Афганистан, а те пък продължават нагоре, навлизайки в Бухарското емирство и Монголия, за да образуват там страшната Гоби.

Заемайки повече от сто и двацет хиляди квадратни мили, Сахара се е ширнала от Кап Бланко до планинските скатове на Нилската долина и от Риф до горещите и душни гори на Судан. Подразделят я на какви ли не части. Граничещата със земите по поречието на Нил Либийска пустиня преминава на запад в същинската Сахара, за която поетът пише следното:

дотам, где в слънчевия зной
пустинната Хамада се простира,
във жаркия й пясък той
едничко свежо стръкче не намира...

а оттам нататък пък започва Сахел и стига чак до крайбрежието на Атлантическия океан. Арабите различават: обитаемата пустиня — Фиафи, необитаемата — Кела, покритата с по-ниски храсти — Хайтия, горската част — Гоба, каменистата — Серир, осеяната с по-големи каменни блокове — Сахел или Техама и най-накрая пустинята, из която се простират подвижните странстващи дюни, наричат Гуд.

Свършено неправилен е възгледът, че Сахара представлява низина, която е разположена по-ниско от морското равнище. По-скоро пустинята е обширно плато с надморска височина между триста и седемстотин метра и съвсем не е с толкова еднообразен релеф, както се е смятало по-рано.

Последното се отнася най-вече до източната част на същинска Сахара, защото тя посреща странника малко по-дружелюбно от западната Сахел, която е истинската сцена на ужасите, разиграващи се в пустинята, и на страшните летящи пясъци, струпвани от вятъра във формата на придвижващи се напред вълни, които бавно странстват из пустинята. Оттам идва и името Сахел — Странстващо море. Естествено, подвижните пясъци извънредно много пречат на развитието на каквато и да било растителност, особено като се има предвид и липсата на извори и кладенци, без които е немислимо възникването на оазиси. Изсъхналата пясъчлива почва успява едва-едва да изхрани няколко вида съвършено безполезни сололюбиви растения, както и най-много още тук-там някой и друг сух храст тимиян (Вид храстово растение, от което се получава етерно масло. Б. пр.), магарешки тръни, както и хилави бодливи мимозови храсти. През нажеженото пясъчно море не се скита дивият лъв, макар поетът да твърди: «Лъвът е царят на пустинята». По напечената от жаркото слънце земя намират удобно съществуване само змии, скорпиони и чудовищни бълхи, а даже и мухите, придружаващи керваните на известно разстояние навътре в пустинята, скоро измират по пътя. И въпреки всичко човекът дръзва да навлезе под този слънчев зной и да се опълчи срещу опасностите, които го заплашват от всички страни. Вярно, твърде често описанието им е пресилено, но все пак от тях остава достатъчно, за да ви охлади копнежа по една «езда в пустинята», чиито жертви могат да се видят в Сахела по-често, отколкото в по-богатата на вода същинска Сахара. Там лежат изсушените от слънчевите лъчи трупове на хора и животни един до друг и един върху друг в най-ужасни пози. Един от тях все още държи в останалата си без плът ръка празния мех за вода. Друг пък като обезумял е разровил земята под себе си, за да намери някаква прохлада и влага. Трети мумифициран труп продължава да седи върху избеления скелет на своята камила, а тюрбанът още покрива голия му череп. Четвърти пък е коленичил на земята с лице, обърнато на изток към Мека, и със скръстени на гърди ръце. Както подобава на благочестивия мюсюлманин, последната му мисъл е била отправена към Аллаха и неговия Пророк.

И въпреки всичко на пустинята е отредено да изпълнява строго определена функция в огромния дом, съграден от природата на земята.

Тя представлява пещта, от която нажежените въздушни маси се издигат и биват отнесени далеч на север, за да се спуснат там отново на земята и да дадат на северните райони необходимата топлина и живот. Мъдростта на Твореца не търпи разточителство и още отначало тя се е погрижила за благодатното уравновесяване на силно контрастиращите крайности.

Спечелилата си ужасна слава Баб ел Гуд се намира приблизително на двайсет и един градуса северна ширина на границата между Сахара и Сахел, където се срещат земите на туарегите или имошарите с територията на племената тебу или теда.

Граничните условия на тези земи придават и на обитателите им нещо като постоянна готовност за борба. Непрестанният западен вятър непрекъснато тласка на изток странстващите пясъчни хълмове на Сахел, докато най-сетне при Баб ал Гуд те се натъкнат на скалите на Серира, издигат се нависоко и изпълвайки с неумолимо постоянство долини, клисури и всякакви падини, образуват дълбоки пясъчни натрупвания, на които липсва всякаква влага, тъй че те не могат да се слегнат и да се превърнат в по-здрава земна маса. Тежко и горко на пътника, попаднал в такова коварно пясъчно море! Само преди броени мигове камилата му е чувствала сигурната камениста земя под копитата си, но изведнъж тя потъва до корем във финия лек пясък. Животното прави мощно усилие, за да се изтръгне и да се върне обратно, но така само пропада още по-надълбоко в нажежената огромна маса от песъчинки. Ездачът не смее да слезе от седлото, защото така неминуемо и бързо ще потъне. Започва да се бори срещу ноктите на пясъка, които го сграбчват все по-здравео и по-здравео. Камилата продължава да прави отчаяни движения и затъва все повече и повече, докато накрая цялата изчезва. Бахр ал Гуд, Морето на дюните, пълзи нагоре по тялото на ездача, обгръща краката, хълбоците му, стига до раменете. Нещастникът не може вече да се движи. Обръща глава към свещената Кааба, «Аллах керим, да бъде волята Божия, Аллах е милостив!» шепнат бледите му сухи устни, преди пясъкът да ги затвори завинаги. Дюната стяга гърдите му, очите се затварят, с лек шум долита ангелът на смъртта, високо горе се рее брадатият лешояд. Той е наблюдавал последната борба на странника, но бавно размахвайки могъщите си криле, птицата се отдалечава във все по-нависоко издигаща се спирала, защото много добре знае, че

пясъците изцяло ще погълнат жертвата си, без да благоволят да ѝ отстъпят макар и малка част от плячката.

Ето това е Баб ал Гуд. Онзи, който се одързости да навлезе между нейните скали и пясъчни вълни, сигурно е принуден на тази опасна стъпка поради изключително важни причини.

И все пак се намират буйни глави и отчаяни смелчаци, които не се плашат от това рисковано начинание. Обикновено те черпят куража си от страшните думи «ед дем бед дем, ен нефс бен нефс» — кръв за кръв, живот за живот. Редом с гостоприемството кръвното отмъщение е другият пръв закон на пустинята и ако се случва между хората от родеещи се племена едно убийство да бъде изкупено с изплащането на «дизе», на кръвна дан, то това навярно никога не е ставало в случай, че престъплението е извършено от член на някое чуждо или вражески настроено племе. Тогава вината се изкупва само с кръвно отмъщение. А то се прехвърля от едната страна на другата, разраства се все повече и повече, докато накрая може да обхване и цели племена и да доведе до открита или тайна касапница. Арена за ожесточени схватки между туареги и тебуси е именно Баб ал Гуд. Тук законът за кръвното отмъщение е по-силен и от природата, събрала на едно място всички свои ужаси, за да раздели враговете, и все пак изглежда тъкмо тези ужаси придават на враждата между племената такава жестокост, по-страшна от която не могат да предложат дори и кървавите битки на индианските племена в Америка.

От нашето последно приключение бяха изминали вече няколко седмици и бях разбрал, че Хасан наистина е отличен водач, едно обстоятелство, което ми бе достатъчно, за да се примиря с липсата на смелост у него. Той не само знаеше всички пътища много добре, но и винаги съумяваше да вземе такива предварителни мерки, че до този момент не ни се беше наложило да изпитваме никакви лишения. Лека-полека, за моя радост, неговата привързаност към мен се беше засилила толкова много, че с удоволствие бих го дарил с пълното си доверие, ако не ми беше направило впечатление неговото необикновено обезпокоително, силно възбудено състояние, в което, както изглежда, изпадаше от известно време, и то само сутрин. Тогава той оставаше да седи на своята рогозка, от която никой не можеше да го помръдне, плачеше и хълцаше, смееше се и ликуваше, наричаше се ту герой, ту страхлива фуста, ту добър мюсюлманин, ту безбожник,

който непременно щял да отиде в геената. Сигурно го беше хванала някакъв по-особен вид лудост. Но на водачеството на един душевноболен човек можех да се доверявам само с изключително голяма предпазливост, заради което много съжалявах, още повече, че иначе той беше благонадежден човек и водач.

Продължавахме да яздим само ние тримата, като разполагахме с достатъчно товарни камили, за да можем добре да разпределим между тях всички стоки. Ето защо пътувахме двойно по-бързо от един обикновен керван и със сигурност очаквахме да стигнем до Баб ал Гуд след три дни усилена езда. Тъй като моята хеджина бе по-бърза и по-издръжлива от другите животни, аз имах навика да тръгвам на път по-късно от Йозеф и Хасан, а после, след като ги догонех, продължавах и ги изпреварвах на известно разстояние. Докато ме настигнеха, аз или с удоволствие си пушех чибука, или пък се занимавах с обогатяване на моята природонаучна сбирка.

И този път яздех напред съвсем сам между дюните, като от време на време карах моето животно да спира и се заслушвах в странните звуци, издавани от пясъка, които, кажи-речи недоловими, все пак можеха да бъдат чути от човек с остър слух. Отделните зрънца се докосваха, гонеха се едно друго напред, изкачваха се по западната страна на дюните, за да се спуснат пак по източната, като причиняваха онзи чудноват мелодичен шум, който със своите нежни метални звуци наподобява сякаш потаен шепот от милиони миниатюрни устни. Безбройните песъчинки се движеха, без да усетя никакъв по-осезаем полъх на вятъра. Те просто бяха веднъж приведени в движение и вече не се спираха.

Изведнъж между две възвишения аз забелязах малка пясъчна могила, която едва ли се беше образувала по естествен път. Накарах моята хеджина да коленичи и слязох от нея, за да се огледам. Подозренията ми се оказаха оправдани! Тук лежеше трупът на някакъв арабин заедно с убитото си животно. Подвижните пясъци го бяха вече засипали. Животното беше истинска бишарина и ... наистина, както видях в този миг, тя беше застреляна право в челото. Дали не е било някакво кръвно отмъщение? Продължих да разравям пясъка, за да огледам по-подробно и ездача. Намерих го напълно облечен и с цялото си въоръжение. На качулката на бурнуса му бяха избродирани инициалите А. Л. и същите две букви открих гравирани както на

приклада на пушката му, така и върху дръжката на неговия нож. Точно на два пръста над основата на носа му забелязах малка кръгла дупчица с остри ръбове, направена от куршум, който беше пронизал челото на човека и после бе излязъл откъм тила му.

— Емери Ботуел! — възкликнах изненадано.

Познавах този майсторски изстрел. Вече бях виждал такива дупки в челата на не един и двама индианци, осмелили се да се приближат твърде много до безпогрешната карабина на моя английски приятел. Ето защо можех с голяма сигурност да предположа, че неговото огнестрелно оръжие си беше казало тежката дума и тук. Без съмнение бяха изминали най-малко три седмици, откакто бяха дадени тези изстрели — разбрах го по височината на натрупания пясък, както и по някои други белези. Казах си, че този тук едва ли ще е единственият мъртвец, убит от куршума на тайнствения отмъстител, мъртвец, чиито кости щяха да останат да се белеят в пустинята. Сигурно съдбоносните инициали щяха да носят смърт на всеки, по чиито дрехи или оръжия ги забележеше отмъстителят.

И наистина, на известно разстояние от първия открих втори, а после и трети труп. Всичките бяха застреляни с куршум в челото на два пръста над основата на носа. Хеджан Бей си беше намерил страшен и неумолим враг, който сигурно нямаше да се успокои, докато не освободеше Рено Латреомон, или пък... докато не отмъстеше за него.

Малко по-нататък забелязах прясна диря, която пресичаше нашата посока. Тя беше оставена от самотно животно и отпечатъците бяха толкова малки, та предположих, че са от бишаринхеджина или поне от някоя мехари, една камила от онази превъзходна порода, която отглеждат туарегите. Такава мехари често превъзхожда по бързина, издръжливост и по способността си да понася жажда и глад дори и бишаринхеджините и особено за женските се плащат извънредно високи цени.

Животното, минало оттук, е било женска камила, понеже задните му крака оставяха по-широка диря от предните. Отпечатъците не бяха дълбоки, но не бяха и много плитки. Следователно то е имало средно тежък товар. Явно на гърба си е носело само своя ездач. А той е бил или преследван човек, или пък разбойник, а може би даже и някой от онези бързи пратеници, които кръстосват пустинята във всички

проходими посоки на бързоногите си животни. Последното ми предположение не изглеждаше особено вероятно, защото човекът се беше насочил към самия център на Серира, където един бърз куриер нямаше никаква работа. Но какво ли пък щеше да прави и един разбойник там, където не бе възможно да намери каквато и да било плячка? Значи все пак оставаше да е някой беглец, който търсеше уединено място, за да се скрие, а може би беше и кръвен отмъстител, открил някой усамотен бир (Кладенец. Б. нем. изд.), откъдето предприемаше зловещите си набези.

Следите бяха съвършено ясно очертани, а в задната част на нито един от отпечатъците не се забелязваше «опашка», което неизбежно става при по-бърз бяг на животното. Следователно човекът беше яздил бавно и беше минал оттук най-много преди пет минути. Без съмнение този самотен ездач бе необичайно явление на това място и естествено привлече цялото ми внимание. Направих на моите дири един знак, който сочеше на спътниците ми спокойно да продължат в нашата стара посока и после, като свърнах настрани, поех по новооткритата следа.

— Х-хайн, х-хайн!

При този вик моята хеджина отхвърли назад глава и се понесе като вихрушка между дюните. Ако теренът беше равен, сигурно само след десетина минути щях да забележа преследвания от мен човек, но тъй като пясъчните хълмове ми пречеха да виждам по-надалеч, успях да го зърна едва след като се намирах вече твърде близо подир него.

— Ррр-е — стой! — подвикнах му аз.

Той чу вика ми, незабавно дръпна поводите на животното си, една много красива мехари, и я обърна към мен. Щом ме забележа, веднага грабна дългата си кремъклийка от ремъка на седлото.

— Ес селяме алейкум — да бъде мир между теб и мен! — поздравих го аз, без да посегна към някое от оръжията си. — Закачи си пушката пак на сърджа, защото ти разрешавам да ме наричаш свой приятел!

Той ми хвърли смаян поглед.

— Ти ми позволяваш? А откъде знаеш дали аз ще ти дам подобно разрешение?

— Не е необходимо да ми го даваш, човече, понеже вече си го взех.

— Как ти е името, как се казва племето, към което принадлежиш?

Моята външност, облеклото и цялото ми снаряжение наистина му даваха право да ме смята за арабин. А както забелязах още от пръв поглед, самият той беше тебус. Тъмният, почти черен, цвят на кожата му, късата, силно къдрава коса, големите месести устни, както и леко изпъкналите скули ясно го отличаваха от бедуините и туарегите. Дали някое кръвно отмъщение го беше подтикнало да навлезе в Бахр ал Гуд? Не можех да си представя, че е възможно някъде сред странстващите дюни да има извор и все пак той нямаше никакъв голям мях за вода, а от задния издигнат край на седлото му висеше само един малък земземийе (Съд за вода. Б. нем. изд.), направен от кожа на газела. Редом с дългата кремъклийка човекът разполагаше с пълно бойно снаряжение. Под широкия си бял бурнус той носеше тесен елек от биволска кожа, който му служеше като броня срещу всякакви хладни и метателни оръжия.

— Идвам от далечната страна Алмания, където няма нито племена, нито афрак. Ти тебус ли си?

Той се направи, че не е чул въпроса ми, и учудено възкликна:

— От Алмания? Познаваш ли Сихди Емир?

— Познавам го. Виждал ли си го?

— Да, видях го. Ти да не си шейхът от Алмания, когото той очаква?

— Аз съм.

— Хабакек, тогава ми бъди добре дошъл, сихди! Той ме изпрати да те посрещна.

— Къде е той?

— В обширната Баб ал Гуд. Там ще откриеш неговия знак, който ще ти покаже къде стъпват краката му.

— Тогава благодари на Аллаха, че забелязах твоята диря и я последвах. Иначе щях да мина близо край теб и нямаше да можеш да ме намериш.

— Щях да те намеря, сихди. Исках само в Серира да напоя моята мехари и да взема вода и за себе си. После щях да се върна на пътя, по който ти трябваше да дойдеш. Щях да открия следите ти и щях да тръгна подир теб, за да разбера дали си очакваният от нас човек.

— Тогава ти знаеш къде има извор в тази пустиня?

— Знам много извори, които са забелязани само от моите очи, сихди.

— Ти си тебус, нали?

— Отгатна. Аз съм тебус от племето бени амалех.

— Как се казваш?

— Аз нямам име, сихди. Името ми остана погребано под покрива на моята шатра и ще бъде така, докато изпълня клетвата, с която се заклех в брадата на Пророка и във вечния съд. Наричай ме Абу била ибна — Бащата без синове.

— Убили са синовете ти, така ли?

— Трима сина, сихди, трима сина, които бяха моята радост, моята гордост и моята надежда. Бяха високи и стройни като палмите, умни като Абу Бекир, храбри като Али, силни като Халид и послушни като Садик, Чистосърдечния. Те откараха моето стадо до бира, а после намерих трупове им, но не и животните.

— Кой ги уби?

— Хеджан Бей, Удушвача на кервани. Той отмъкна моите мехара, за да носят на гърба си неговите разбойници, отмъкна и моите говеда и овце за храна на убийците. Напуснах моя дуар, моето племе, моята жена и моите дъщери и започнах да го преследвам от един уах (Оазис. Б. нем. изд.) до друг. Копието ми прониза трима от неговите хора, стрелите ми — четирима, а ножът ми — шестима, но самия него го закриля изглежда шейтанът, защото не успях нийде да го зърна и ръката ми не можа да го достигне. Ала той въпреки всичко ще отиде в геената, понеже, ако моята ръка се окаже твърде къса, то ти сигурно ще го догониш, ти и Сихди Емир, когото тук всички наричат Пехливан Бей, Героя на героите, Удушвача на разбойниците.

— Ти къде се срещна с него?

— При кладенеца Кхоол, където куршумите му убиха три худжуни, на които имаше знака на смъртта.

— Кой го придружаваше?

— Двама мъже — неговият слуга и неговият водач. Ти не намери ли по пътя си труповете, които са застреляни право в челото? Както ездачите, тъй и животните?

— Да.

— Това е работа на Сихди Емир, на Пехливан Бей. Неговият куршум е като гнева на Аллах — никога не пропуска целта си. Хеджан Бей и неговият джум добре познават пушката на отмъстителя. Те го проклинат, но мирните пастири го благославят. Отмъстителят язди по

асар на разбойниците. Те много искат да го заловят и убият, ала неговият Бог е не по-малко могъщ от Аллах. Той го прави невидим и го закриля от всички опасности. Във всеки уах ще чуеш да го хвалят и край всеки бир се носи славата му. Пустинята се гордее с името му, а ветровете разнасят подвизите му и ги възхваляват. Той е съдия на грешниците и щит за праведниците. Появява се и пак изчезва, без някой да може да каже откъде и накъде. Но аз ще те заведа при него, за да може и твоето име да се прочуе също като неговото.

Та това беше цяло похвално слово в чест на моя доблестен Емери Ботуел! Несъмнено този тебус имаше по-смело сърце от великия Хасан и съвсем спокойно можех да се доверя на неговото водачество.

— Колко път има още до баб ал Гуд?

— Един ден и още един ден. И когато после сянката ти падне на изток и стане три пъти по-дълга от стъпката ти, твоята бишарина ще коленичи при Баб ал Хаджар (Порта (врата) на камъните. Б. нем. изд.), за да можеш да си отпочинеш на сянка.

Обитателят на пустинята не познава нито компаса, нито часовника или транспорта. Звездите му показват пътя, а времето определя по дължината на сянката. Постепенно той достига такова умение в тези неща, че рядко се лъже.

— Тогава ела да се присъединим към моите хора!

— Водата ми свършва, сихди!

— При мен ще намериш колкото искаш вода.

Той ме последва. Скоро ние догонихме Йозеф и Хасан, които бяха разбрали правилно моите знаци и бяха продължили в предишната си посока. Те се учудиха немалко, като видяха, че наскоро пустинята съм се сдобил с компания.

— Машаллах, мътните го взели! — обади се моят сънародник от Щафелщайн. — Бре че мило, имаме си нов спътник! Че кой е тоз чернокож, господине?

— Това е Абу била ибна, който ще ни заведе до Баб ал Гуд. При тези думи Хасан смръщи вежди.

— Кой е този тебус, та да смята, че знае пътя по-добре от Хасан ал Кебир, когото всички чада на пустинята наричат Джесар Бей, Удушвача на хора? Коя майка го е раждала, какви и колко са прадедите му? Остави го да върви накъдето си иска, сихди, аз ще те заведа до Баб ал Гуд и без него! Виж само лицето и косата му, страните и устата му!

Нима може да е истински потомък на Исмаил, който е бил същинският син на праотеца Авраам?

Спокойно усмихнат, тебусът го гледаше право в очите.

— Ти се наричаш Хасан ал Кебир и Джесар Бей, Удушвача на хора? До ухото на моята джемел никога не е достигало подобно име. Ами как се казва племето и феркатът ти?

— Аз съм кабаш от ферката ен Нураб. Ние убихме мъжката пантера заедно с жена й, както и Асад Бей, Удушвача на стада. А ти кого си убил? Ти си Бащата без синове и тебусът без смелост и геройски подвизи. Аз ще водя моя сихди, а ти ще се държиш за опашката на моята джемел!

И към тази обида тебусът остана безразличен.

— Какво име имаш? — попита го той.

— То е по-голямо от броя на роднините ти и е по-дълго от твоята памет. Казвам се Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули.

— Е, добре, Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули, слез от твоята джемел, защото искам да си поговорим!

След тези думи тебусът скочи на земята, извади ножа си и седна на пясъка.

Арабски двубой! Бях очаквал нещо подобно и затова останах спокоен и не се намесих в тази малка свада. Знаех, че великия Хасан го очакваше голямо унижение. Той също забеляза каква заплаха надвисна над главата му и недоволно промърмори:

— Кой ти позволи да слизаш от камилата? Не знаеш ли, че тук има право да заповядва единствено този сихди, който бърза час по-скоро да стигне до Баб ал Гуд?

— Хасане, разрешавам ви да слезете от седлата — кимнах му аз. — Ти си храбър кабаш ен Нураб и имаш остър нож. Защити честта си!

— Но сихди, ние нямаме никакво време! Сенките стават все по-дълги.

— Точно затова слизай и побързай!

Той вече нямаше друг изход. Скочи на земята, седна срещу тебуса и също извади ножа си.

Без да си губи времето в излишни приказки, тебусът вдигна единия си крачол нагоре, допря острието на ножа в прасеца и после го заби до дръжка в месото. След това погледна Хасан няма и очаквателно.

За да спаси честта си, кабашът трябваше да направи същото. По този начин двама съперници често пронизват различни мускули от телата си, без да им мигне окото, въпреки извънредно болезнените рани. Побеждава онзи, който издържи най-дълго. Синовете на дивата пустиня смятат за голям позор, ако някой отстъпи пред болките.

Бавно-бавно Хасан разголи своя прасец и допря острието на ножа си до кожата. Ала още при съвсем лекия опит да си забие острието, Джесар Бей, Удушвача на хора, забеляза, че това е много болезнено. Той направи ужасена физиономия и вече се наклони да остави настрана оръжието, когато изведнъж се случи нещо, което той най-малко очакваше. Междувременно Йозеф Корндорфер също беше слязъл от камилата си, за да може по-удобно да наблюдава двубоя, и беше застанал съвсем близо зад гърба на кабаша и когато разбра, че великанът се кани да се откаже от двубоя, следвайки импулса на моментен гняв, той бързо се наведе и с юмрук удари дръжката на ножа толкова силно, че острата стомана прониза целия прасец и излезе чак от другата му страна. С ужасен вик Хасан скочи на крака.

— Биеш иллахи — в името на Бога! Негодник, полудя ли? Какво общо имаш ти с моя крак? Да не би този прасец да е твой бе,⁴ гнида такава, въшка, бълха, таралеж, баща на таралеж, братовчед и чичо на дядо таралеж? Да не би да съм ти дал на заем моя крак, че за сметка на прасеца ми да искаш да докажеш колко си храбър, гяур такъв, син и внук на гяурка, ти... ти... ти Юсуф Ко ер дарб Бен Ко ер дарб Ибн Ко ер дарб Абу Ко ер дарб ал Ка ал брун?

Това беше страшен изблик на ярост, но аз наистина не успях да се съдържа и се разсмях на глас при тази полутъжна, полуразвеселяваща гледка, която великанът, който с все още забития в прасеца си нож изпълняваше най-причудливи скокове на един крак и въпреки че се беше страшно разлютил, не смееше да се нахвърли върху моя сънародник.

— Машаллах, че засрами се до дъното на душата си, о, Джесар Бей, ти Удушвачо на хора! — отвърна му Корндорфер. Във всеки случай той бе имал намерение само малко да го бодне по крака, но

неговата физическа сила му бе изиграла тази лоша шега. — Я си дай крака, трябва веднага да извадя ножа!

Той хвана здраво кабаша и под подновените крясъци на «Удушвача» измъкна ножа от раната. Веднага щом видя рукналата кръв, Хасан се просна на пясъка с цялата си великанска сила и дойде в съзнание едва след като кракът му беше вече превързан.

Естествено, Йозеф получи сериозно смърдяне, което той обаче прие без особено разкаяние. После отново продължихме пътуването си, прекъснато по толкова странен и неочакван начин.

Привечер спряхме между дюните. Опънахме шатрите, постлахме рогозките, нахранихме животните и след скромна вечеря, състояща се от шепа брашно, няколко фурми и чаша вода, легнахме да спим.

Както винаги, от предпазливост реших през цялата нощ да се редуваме да стоим на пост. Както обикновено, Хасан помоли да му определим последния пост. Надеждата в най-скоро време да се срещна с Емери ме накара да се събудя по-рано от обикновено. Станах и излязох от шатрата, за да си плисна на лицето шепа вода от меха.

И тогава пред очите ми се откри много странна гледка. При струпания на едно място багаж с гръб към мен седеше исполинският кабаш, долепил до устата си ... моето буренце с винен спирт. Грижливо увито в рогозка от лико, аз го носех със себе си, за да събирам в него и да пазя от разложение в спирта какви ли не животинки, определени за колекцията ми. Освен голямото разнообразие от насекоми и най-различни земноводни вътре имаше отровни змии, скорпиони, степни саламандри, крастави жаби и ето че сега Хасан, правоверният мюсюлманин, беше седнал на земята и смучеше гадната течност, в която плуваха тези животни. Пиеше я с такова наслаждение, сякаш бе попаднал на любимото питие на боговете от Олимп. Същевременно забелязах, че това жертвено пийване, на което се беше отдал, не беше първото, защото му се налагаше да надига буренцето твърде нависоко, за да се добере до още някоя глътка през отвора му. Сега вече изведнъж ми стана ясна причината за неговото редовно умопомрачение в последно време. Изглежда то не беше нищо друго освен обикновено... пиянство.

Промъкнах се до него и го тупнах с длан по рамото. От уплаха той подскочи и изпусна буренцето. Попитах го:

— Какво правиш тук?

— Пия, сихди! — отвърна ми с несигурен глас.

— И какво пиеш?

— Ма ал Зат.

Мюсюлманите, които тайничко си посрѣбват вино и други спиртни напитки, ги наричат с най-различни имена само и само за да успокоят съвестта си. Според начина им на мислене виното вече не е вино, ако му дадеш някакво друго име.

— Ма ал Зат — вода на Провидението? Кой ти е казал името на питието, което се съдържа в този съд?

— Знам го, сихди! Едно време, когато хората били тъжни, Провидението пуснало върху земята една «катра», една капка на веселието. Тя напоила страната и оттогава по нея виреят най-различни растения, в чиито сок се съдържа частица от онази капка. Ето защо питието, което развеселява хората, се нарича Ма ал Зат, вода на Провидението.

— Аз пък ти казвам, че това не е никаква Ма ал Зат, а е винен спирт, който има много по-лошо въздействие и от виното, което ти поначало също не бива да пиеш.

— Но аз не пия нито вино, нито спирт. Опитах само споменатите Катрат ал Зат.

— Обаче на теб и тези капки са ти забранени!

— Лъжеш се, сихди, мюсюлманинът може да ги пие.

— Ти не си ли чувал думите на Пророка: «Кулу мускирюн харам» — всичко, което опива, е забранено?

— Сихди, ти си по-мъдър от мен, ти знаеш дори Илм ат таухид, учението за единния Бог, както и законите на благочестивия Шафи, обаче аз имам право да пия Ма ал Зат, защото тя не ме опива.

— Тя ти размътва разсъдъка вече от доста дни, а и сега душата ти е в плен на духа на спирта.

— Душата ми е свободна и бодра, сякаш съм пил от земземийе.

— Тогава ми кажи сурата Ал кафирун!

Това е сто и деветата сура на Корана, която мохамеданите често използват по твърде странен начин. Когато смятат някой мюсюлманин за пиян, те го карат да каже наизуст именно този текст. Отделните стихове се различават само по това, че едни и същи думи в тях си сменят местата и пияният много рядко ще успее да не ги обърка. В превод тази сура гласи: «Изговори: о, вие неверници, аз не почитам

това, което вие почитате, и вие не почитате това, което аз почитам, и аз няма да почитам това, което вие почитате, а вие никога няма да почитате онова, което аз почитам. Вие си имате вашата вяра, а аз — моята». Но правилното възпроизвеждане на този текст на арабски е много по-трудно, отколкото си личи в този превод.

— Сихди, ти нямаш право да искаш от мен да казвам наизуст сурата Ал кафирун, защото не си мюсюлманин.

— Но ти и не си в състояние да я кажеш. Мислиш си, че един мюсюлманин не бива да се подчинява на някой християнин. А защо тогава стана мой слуга? Не считаш за престъпление пиенето на Ма ал Зат, но че си я откраднал от мен, това не можеш да отречеш. Коранът наказва крадците и ти също ще си получиш наказанието!

— Сихди, нима можеш ти да накажеш един правоверен? Върви при кадията!

— Не ми трябва никакъв кадия!

Хасан беше само наш водач и понеже Корндьорфер имаше задачата да надзирава багажа ни и товарите, то добрият кабаш нямаше никаква представа, че освен спирт буренцето съдържа и други неща. Взех ножа си. За броени секунди отстраних горните обръчи, с един удар отворих дъното и тикнах под носа на Удушвача на хора отвратително изглеждащите и още по-отвратително смърдящите гадини.

— Ето ти своята Ма ал Зат, Хасане!

Той се разкрачи широко, вдигна ръце и разпери срещу мен и десетте си пръста, като същевременно направи такава гримаса, в която ми се стори, че виждам отразено цялото отвратително съдържание на буренцето.

— Бием иллахи, сихди, какво съм пил само! Аллах инхал ал рушар — Аллах да погуби туй буре, защото чувствам как в гърлото ми нещо е заседнало, сякаш съм погълнал цялата геена с всичките й десет милиона дявола и джинове!

— Това е само едната част от наказанието ти, а другата нека бъде раната, която вчера Юсуф ти направи с ножа. Значи с него сте квит!

— Сихди, раната нищо не е в сравнение с тази Ма ал Зат. Ти само гледай, тя ей сегичка ще ме убие!

Нямах желание да се наслаждавам повече на тъжната гледка, която представляваше опечаленият Джесар Бей, и наредих на Йозеф,

който междувременно се беше събудил и се беше приближил, да прехвърли животинките в едно резервно буренце, намиращо се, за щастие, сред багажа ми. Във всеки случай то бе в безопасност от посегателствата на Хасан, защото той сигурно доста дълго нямаше да изпита никакво влечение към такива «катрат» на веселието.

Тръгнахме на път и продължихме да яздим почти до обяд, когато за наше учудване се натъкнахме на следи от голям керван.

— Аллах акбар — Бог е велик — обади се Хасан, който съвсем не беше вече толкова наперен. — Той никога не изпитва жажда и знае всички пътища в пустинята. Но какво търси този кафила тук в Гуд, където едва ли ще се намери достатъчно вода и за две камили?

— Пребройте следите! — наредих аз.

Открихме отпечатащи от хора, коне и камили. Повечето джемали бяха тежко натоварени. Следователно пред нас се намираше търговски керван. След един по-обстоятелствен оглед разбрахме, че оттук са минали шейсет товарни камили, единайсет ездитни животни, както и двама пешеходци до трима ездачи на коне, което окончателно ни убеди, че керванът несъмнено се е заблудил, понеже на няколко дни път наоколо нямаше вода дори и за един-единствен кон.

— Този кафила идва от Аир и е тръгнал за Гат — отсече тебусът.

— Тогава се е доверил на някой много некадърен водач, иначе не е възможно да обърка пътя и толкова да се отклони от вярната посока.

— Кабирът не е некадърен, сихди — отвърна той, като дебелиите му устни се разтеглиха в странна усмивка. — Хеджан Бей никога не приема в джума си хора, които не познават пустинята.

Какво ли искаше да каже? Мисълта, която ми мина през ума беше зловеща и страшна.

— Значи ти смяташ, че кабирът нарочно води кервана по погрешен път?

— Така е, сихди. Един кабир може да се заблуди с няколко стъпки от сянката, но не може да обърка Баб ал Гуд с пътя за Гат. Ако се случи да не знае съвсем точно нещо, то той има възможност да попита своя шейх ал джемали (Предводител на камиларите, най-главният измежду тях. Б. нем. изд.). Погледни тези дуруб сихди! Джемалите вече са си влачили краката. А това там не е ли празен мях, втвърдил се като дърво? Този кафила няма никаква вода. Кабирът го води право към Хеджан Бей и ако не му се притечем на помощ, всички ще загинат.

— Тогава напред, хора, за да ги догоним по-бързо! Наканих се да препусна, но тебусът хвана оглавника на камила ми.

— Рабена калиек — Бог да те пази, сихди, защото отиваш срещу голяма опасност, която не си погледнал с очите на твоя разум. Какво ще кажеш на кабира, когато те попита какво правиш в Пясъчното море?

— Ще му кажа, че идвам от Агадес и че съм се заблудил Или пък ако не желая, може и нищо да не му кажа. Надсмивам се над опасността, която би могла да ме заплаши от страна на този кабир! Х-хайн!

Йозеф и Хасан нямаха толкова бързи животни като тебуса и мен. Затова им казах да ни следват бавно, а ние поехме напред в бърз тръс. Керванът пред нас действително бе изпаднал в голяма беда защото тук-там срещаме по някакъв предмет, захвърлен просто от умора или пък от отчаяние. По отпечатъците разбрахме че движенията на животните стават все по-уморени и по-бавни а особено конете изглежда скоро щяха да рухнат на земята, тъй като често се бяха препъвали.

Ето че най-сетне между дюните пред нас съзряхме да се мяркат няколко бели бурнуса и скоро догонихме последните ездачи от кервана, чиито животни бяха най-изтощени и едва смогваха да следват останалите. Нашето бодро и енергично появяване предизвика радостната им изненада и те оживено отвърнаха на поздрава ни.

— Кой е кабирът на този кафила? — попитах аз.

— Дай ни вода, сихди! — бе единственият отговор.

Бях взел със себе си един от моите големи мехове и им го подадох. Мигновено около мен се скупчи кажи-речи целият керван и всичко живо поиска да пие. Само двамина не се присъединиха към тази молба — един туарег, възседнал превъзходна бишаринхеджина, и един бедуин, който бе вървял пеша начело на върволицата от товарни животни и ездачи. Предположих, че той е шейхът ал джемали. Двамата ме измериха с учудени и мрачни погледи.

На всеки от керванджиите дадох да пие само по толкова, че водата да стигне за всички. После повторих въпроса си:

— Кой от вас е кабирът?

Човекът на бишарината се приближи и рече:

— Аз съм. Какво искаш?

— Поздрав от теб. Ти не чу ли, че устата ми поздравя целия кафила, а ръката ми даде вода на всеки, който имаше нужда от нея? Откога устните на правоверните остават затворени, когато някой пътник им пожелае мир и всичко добро?

Тебусът ме изгледа смаяно. Той беше храбър човек, ала навярно нямаше да си позволи да разговаря с такъв тон с туарега. Но изглежда кабирът беше по-слисан и от тебуса.

— Сел... алейк — кратко поздравя той, също като пратеника на Удушвача на кервани в град Алжир. — Колко живота имаш, че езикът ти изрича такива думи? — добави той гордо.

— Сел... ал — отвърнах още по-кратко и продължих: — Само един-единствен, също като теб, но изглежда моят живот ми е по-мил, отколкото твоят на тебе.

— Защо? — кипна той. Налагаше се да променя тона.

— Защото, ако не намериш верния път, ще се загубиш в тази пустиня и ще умреш от жажда.

— Никога не съм се губил — отговори той, като не успя да скрие, че е сериозно разтревожен. Естествено кабирът не можеше да предположи нещо друго, освен че незабавно щях да кажа пред всички, че керванът е поел в погрешна посока. После продължи: — Аллах ни даде много сух и горещ въздух и водата ни бързо свърши. Но още утре той ще ни заведе до един извор.

— Накъде е тръгнал този кафила?

— Към Гат.

— И аз искам да отида там. Ще ми разрешиш ли да пътувам с вас?

Той си отдъхна с облекчение, макар да му личеше, че не знаеше как да си обясни защо си замълчах за предателството му.

— Как се казваш и от кое племе си? — попита той.

— Аз съм френец, чието име езикът ти не може да изговори.

— Ти си френец, значи християнин? — попита той. И обръщайки се към другите, добави: — Вие сте приели да пиете вода от ръката на един гяур!

Всички се отдръпнаха от мен, но аз смуших камилата си да се приближи плътно до неговата и казах:

— Кабир, не забравяй тази дума, защото ще трябва да си платиш за нея!

Откакто открито си признах, че съм «неверник», туарегът се чувстваше по-сигурен. И да изкажех някакви подозрения срещу него, фанатизираниите мохамедани, каквито бяха кеванджиите до един, въпреки всичко нямаше да ми повярват. Ето че сега той издаде и причината, поради която още с появяването ми ме беше изгледал толкова подозрително.

— Откъде имаш тази бишарина? Никой мюсюлманин няма да продаде такова животно на един неверник.

— Получих я като подарък от един правоверен, когото спасих от лапите на лъва.

— Лъжеш! Гяурите се страхуват от Господаря на земетресението, а и онзи, комуто е принадлежала тази бишаринхеджина, никога няма да попадне под лапите на лъва.

Взех в ръка камшика си.

— Слушай, кабир! Кажеш ли още веднъж, че лъжа, ще те шибна с камшика си през лицето, а ти добре знаеш следните думи от корана: «Микаил, Джебраил, Израфил и Азраил, четиримата архангели, не пускат да отиде в рая нито един правоверен, който е бил бит от християнин.»

Това беше най-страшната обида, която можех да му нанеса. Изтощените ездаци, които току-що бяха получили вода от ръката ми, се скупчиха заплашително около мен, а кабирът измъкна от пояса си пистолет.

— Гяур, слизай от джемела, защото, преди още да си поверил душата си в ръцете на Бога, шейтанът ще те отнесе в геената!

Той запъна петлето. Храбрия тебус, който стоеше съвсем близо до мен, грабна копието си, за да ме защити. Хрумна ми, че в този случай можех да изпробвам силата на онзи алама, който бях получил при Биркет ал Фехлатн. Кабирът познаваше моята бишарина, следователно сигурно познаваше и човека, който ми я беше подарил. Впрочем, както по някои негови вещи, така и по оръжията и бурнуса на шейха ал джемали забелязах издайническите инициали А. Л., които ми обясниха всичко останало.

Извадих от джоба си късчето корал и му го показах.

— Прибери си оръжието, иначе шейтанът ще получи твоята душа, а не моята! Ще се подчиниш ли, или не? Той видимо се изплаши.

— Аллах акбар, Бог е велик, сихди, а ти си под такава закрила, която е по-могъща даже и от силата на дявола. Виждам, че ми казваш истината, ти си спасил един правоверен от ноктите на лъва и затова той ти е дал своята хеджина. Можеш да яздиш с нас докъдето искаш!

Точно това желях. Разрешението на водача ме правеше член на кервана и ми даваше право да говоря и да действам срещу кабира в името на общото спасение.

— Тогава да продължаваме нататък. Моите слуги ще ни догонят.

— Колко слуги пътуват с теб, сихди? — попита той, отново обзет от подозрения.

— Освен този още двама. Те присъстваха, когато убих Господаря на земетресението. Щом ни настигнат, ще можеш да видиш кожата му, а също и кожата на пантерите, улучени от моите куршуми.

— Каква работа имаш тук, в пустинята?

— Искам да убия Асад Бей, а и да си поговоря с някои други бейове.

Отговорът ми го задоволи и той направи знак на хората да продължат прекъснатата езда.

Заедно с тебуса останахме на опашката на бавно влачещия се керван.

— Аллах керим — Бог е милостив, сихди, той закриля правоверните. Но ти си християнин и рискуваш живота си, макар че не можеш да очакваш помощ от Аллах.

— Аллах не е по-могъщ от моя Бог, който е на небето. Той е всевластен, а ние сме негови чада.

— Но никой мюсюлманин не би казал такива думи на кабира. Ангелът на смъртта витаеше над главата ти. Ти си силен и смел също като Сихди Емир, наричан още Пехливан Бей.

— Винаги може да се разчита повече на храбрец с голи ръце, отколкото на страхливец, въоръжен до зъби. Ти също си смел и верен човек и аз ще го спомена пред Сихди Емир. Ще намерим ли вода в Баб ал Гуд?

— Там има два тайни извора, от които могат да пият десет камили.

— В такъв случай този кафила може да издържи, докато му се притечем на помощ, в случай че преди това Хеджан Бей не го унищожи.

— Какво ще направиш, за да го спасиш?

— Първо трябва да размисля. Сихди Емир при Баб ал Гуд ли е?

— Да, там ни очаква. Но тъй като не знае кога ще дойдеш, възможно е за кратко време да се е отдалечил.

— Дали керванът ще стигне до Портата на дюните?

— Не. Кабирът ще го отведе настрани сред дюните, където ще го нападнат.

Имах основателни причини да се съглася с това предположение и започнах да търся най-сигурния начин, по който да спася кервана и да заловя разбойниците.

Разбира се, можех просто да застрелям кабира и шейха ал джемали, но така, първо, нямаше да постигна истинската си цел и второ, заради останалите араби това бе твърде опасно, преди безспорно да се докаже, че са съюзници на Хеджан Бей. Трябваше да заловя Бея, за да освободя Рено Латреомон и да се стремя да се срещна с Емери, преди да предприема подобна решителна крачка, и то без тя да е абсолютно наложителна.

Междувременно Йосиф и Хасан ни догониха. Наредих им да скрият за нас един от меховете, а останалата вода да разпределят между керванджиите. Твърде скоро великият Хасан се сприятели с тях, започна да се хвали и да величае името си, а както забелязах, правеше и какви ли не опити да им внуши полагаемата ми се възможно по-голяма почит.

По едно време водачът спря своята камила, пропусна кервана да мине покрай него и когато двамата останахме сами, ме попита:

— Сихди, знаеш ли името на човека, който ти подари тази хеджина?

— Християнинът помага на ближния си, без да го пита как се казва.

— Тогава значи не знаеш какъв е той?

— Той е такъв, какъвто си и ти.

— А също и ти, сихди. Ти притежаваш неговия алама и си длъжен да направиш за него всичко, каквото ти заповяда. Известен ли ти е пътят, по който ви вода?

В случая този човек изказваше едно мнение, което не съвпаднаше съвсем с моите възгледи. Значи заради аламата трябваше да съм техен съучастник! Но аз ни най-малко не изпитвах подобно желание. «Ти

притежаваш неговия алама», беше ми казал той. Дали думата «неговия» не Означаваше, че онзи, от когото бях получил кораловото късче, не беше самият Бей? В такъв случай наистина бях изпуснал чудесен улов. Едва сега тази възможност ми се стори твърде вероятна, защото някой от подчинените му бандити едва ли щеше да има пълномощията да раздава аламата и едва ли щеше да разполага с такива средства, че да подарява толкова ценни животни като бишаринхеджината. Трябваше да поразпитам кабира.

— Известен ми е. Той не води към Гат, а към Баб ал Гуд.

— Няма да стигнем чак до Баб, а още днес след залез слънце ще спрем да бивакуваме сред Пясъчното море. И тогава ще дойде Бея.

— Бея ли? А той не чака ли в онзи далечен дуар, където беше попаднал под лапите на Господаря с голямата глава?

— Не ти ли каза, че съществуват двама Хеджан Бея, които са братя?

Това беше значи обяснението за факта, че разбойникът се появяваше с такава бързина в най-различни местности! Бях имал възможност да заловя единия от братята и го бях изпуснал. Но затова пък трябваше с толкова по-голяма сигурност да сложа ръка на другия!

— Нямахме време за много приказки — отвърнах аз. — Бея знае ли къде ще намери този кафила?

— Той го очаква вече от няколко дни. Когато всичко живо заспи, той ще се приближи, за да говори с мен и да му кажа какъв е броят на керванджиите. Джумът е силен, сихди, и Хеджан Бей няма да срещне съпротива. Но възможно е да се появи един враг, който е по-страшен от всяка друга опасност. Ще ни подкрепиш ли с десницата си и срещу него?

— По всяко време ръката ми е готова да помогне на моите приятели — отговорих двусмислено аз. — И кой е този върл враг?

— Пехливан Бей. Чувал ли си за него, сихди?

— Кой е той?

— Никой не знае. Тръгни да яздиш през Серира, през Белад ал Гуд, Страната на дюните, през Сахела, и навсякъде ще видиш костите на нашите хора, убити от неговите куршуми. Той се появява навсякъде и въпреки това никой не го вижда. Неговата джемел има осем крака и четири крила, бърза е като светкавицата и не оставя никакви следи. Той не се нуждае нито от храна, нито от вода, а въпреки това е великан,

висок колкото трима обикновени мъже. Той е самият шейтан, той е Иблис, непокорният ангел, отказал да се хвърли пред нозете на Адам, и ето че сега броди по земята, за да убива душите на правоверните.

Забавно ми беше да слушам с какви небивали качества кичеше суеверието, а и нечистата съвест на тези араби, моят добър приятел Ботуел, но, разбира се, внимавах много да не оспоря мнението на кабира дори и с една-единствена дума. Името му беше Пехливан Бей, Героя на героите, което показваше достатъчно какво огромно уважение си бе спечелил Емери сред обитателите на пустинята.

— Мислиш ли, че ще се появи? — попитах аз.

— Не знам. Той идва винаги когато са готови куршумите му, отлети в геената. Той познава всяко животно и всеки човек от джума, знае всички наши кладенци и места за почивка. Все още не е бил само в Ал каср (Замък. Б. нем. изд.), защото един благочестив марабут (мюсюлмански отшелник. Б. пр.) го е направил неуязвим срещу всякакви зли духове.

Това беше за мен извънредно важно сведение. Оказа се, че аламата има далеч по-голяма власт и сила, отколкото можех да си представя. Доверявайки се на кораловото късче, непредпазливият кабир се увлече да ми разкрие такива неща, които бяха много опасни за неговия повелител.

Древните римляни са навлизали по-навътре в Сахара, отколкото обикновено се приема. Докато войнствените орди на халифите са връхлитали през Суецкия провлак, пустинята е била залята от едно истинско преселение на народите. В онези древни и средновековни времена в не един и два усамотени оазиса, както и в много отдалечени и по-безопасни уар, са били издигнати различни постройки, изоставени по-късно от хората, тъй че постепенно са били засипани от летящия пясък или пък от тях са останали само развалини, които все пак са доста подходящи за скривалища на разбойническата паплач от пустинята. Вече бях виждал няколко такива кусур (Мн. ч. от каср. Б. нем. изд.) и винаги бях откривал, че между зидовете им или пък наблизо имаше кладенец или някакъв друг водоизточник.

Ако джумът разполагаше тук с някакво подобно убежище, то едва ли се намираше в Баб ал Гуд, а несъмнено трябваше да се търси нейде в Серира и с доста голяма сигурност можеше да се очаква, че никъде другаде, а само там държаха в плен Рено Латреомон. Затова казах:

— Искам да отида при бея в Ал каср. Колко време е нужно на моята хеджина, за да стигне дотам?

— Застанеш ли при Баб ал Хаджар, при Портата на камъните, сихди, и ако оттам продължиш да яздиш право в посоката, накъдето пада сянката ти, веднага щом при изгрев слънце тя стане два пъти по-дълга от цевта на пушката ти, тогава привечер на следващия ден ще стигнеш до Джебел Серир, върху която се издигат зидовете на нашия каср.

Искаше ми се да продължа да го разпитвам, обаче присъствието на водача при кервана изведнъж се оказа твърде необходимо, понеже Хасан Велики беше забъркал голяма каша. Въпреки нареждането ми на първо време да не се обяснява на хората, че пътуват в погрешна посока, той се беше раздрънкарал и с шейха ал джемали беше започнал шумен спор, за чието заглаждане извикаха кабира.

— Ти не каза ли, че си от племето на кабабишите? — опитваше се да се защити предводителят на камиларите. — Техните дуари са в Кордофан. Как тогава ще знаеш по-добре пътя за Гат от един туарег, който стотици пъти е яздил по него? Думата кабабиши означава овчари. Те пазят овцете си, разговарят с овцете си, ядат овцете си и дори се обличат в кожите и вълната на овцете си. Ето защо в края на краищата сами са се превърнали в овце, които нямат нито разум, нито душа и само бляят глупости като собствените си животни. Дръж си устата затворена, кабаш, и се засрами!

Хасан се наежи и тъкмо се канеше да му даде пиперлив отговор, когато се случи нещо, което го накара да си замълчи и изцяло погълна вниманието на останалите.

В пълен галоп зад нас се зададоха четирима ездаци, които, щом зърнаха спрелия керван, дръпнаха поводите на животните си, и след като ни наблюдаваха известно време, най-сетне се приближиха. Те седяха върху бишаринхеджини и аз веднага познах ... уелад слимана, подарил ми своята джемел, както и пратеника, когото бяхме пленили в Алжир. По някакъв начин явно му се беше удало да се освободи. Сигурно се беше върнал в дуара край планините Аурес и единият от братята разбойници незабавно го беше взел и заедно с другите си хора беше тръгнал на път, за да съобщи за провала на неговата мисия. Може би те знаеха целта на моето пътуване. Но дори и да не беше така, в

момента очевидно се намирах в голяма опасност и затова направих знак на Йозеф и на тебуса да не се отделят от мен.

— Ес селям алейкум — поздрави уелад слиманът със силен глас, без да забележи нито мен, нито Йозеф, защото се прикривахме зад другите. — Кой е кабирът на този кафила?

— Аз — отвърна туарегът, като в очите му се появиха лукави искрици.

— Накъде сте се отправили?

— Бием иллахи, това е добре. Аз също съм тръгнал за Гат и ще яздя заедно с вас.

В думите му не се съдържаше нито въпрос, нито молба. Този човек не си губеше времето. Той гледаше вече на кервана като на своя собственост.

Ето че в този миг той зърна великанския Хасан, който стърчеше с една глава над всички други. Разбойникът веднага смуши камилата си и се приближи до него.

— Ти беше заедно с френеца, който уби лъва, нали?

— Да.

— Къде е господарят ти?

— Ей там! — отвърна кабашът, посочвайки към мен. Беят ме видя, а после се обърна към пратеника:

— Този ли беше?

— Да, той ме повали с юмрука си.

Последван от другите трима, Бея насочи животното си към мен. Кабирът и шейхът ал джемали също се приближиха. Срещу себе си имах шестима добре въоръжени мъже, без да се смятат хората от кервана. Корндьорфер взе пушката си в ръка, а тебусът държеше в свития си юмрук своето метателно копие от еластично балсово дърво. С лявата си ръка измъкнах под широкия бурнус револвера си от колана, докато в десницата си държах камшика. Така имах вид на човек, който не е подготвен да се защити срещу светкавично нападение.

— Познаваш ли ме? — попита той, без какъвто и да е поздрав, като пронизващият му поглед заплашително се спря върху мен.

— Познавам те — отвърнах спокойно и студено.

— Моят алама е все още в теб, нали?

— Да.

— Върни ми го!

Подхвърлих му кораловото късче. Той го улови във въздуха и го прибра.

— Ти ме спаси от лъва, а аз ти подарих моята най-хубава хеджина. Сега сме квит!

— Добре! Значи животът ти не е по-ценен от една камила. Наистина си прав, ние сме квит!

В очите му се появиха гневни мълнии. После той посочи към пратеника и попита:

— Познаваш ли този човек?

— Познавам го.

— Ти си го ударил така, че за известно време духът му го е напуснал. Дошъл е като пратеник, а вие сте го пленили. Коранът казва, че гяур, който удря един правоверен, загубва дясната си ръка. Ти ще си понесеш наказанието.

— А Библията, свещената книга на християните, казва, че ще бъде пролята кръвта на онзи, който пролива човешка кръв. Ти ще си понесеш справедливото наказание, Хеджан Бей!

Сякаш гръм падна сред кervанджиите при споменаването на това име. От преумора, жажда и лишения те бяха съвсем изтощени и обезкуражени и сигурно бе, че нямаше да им е възможно да се противопоставят на джума, щом като само пред едно-единствено име кажи-речи изпопадаха от седлата.

Уад слиманът също бе изненадан. Той нямаше как да знае, че кабирът се беше раздрънkal. Ала разбойникът видя какво въздействие оказa името му, видя се заобиколен от петима храбри мъже, несъмнено знаеше, че брат му е наблизo с целия джум. Всичко това му придаде дързостта да си признае, че действително той е човекът, чието име бях споменал.

— Аллах керим — Бог е милостив, а аз съм Хеджан Бей. Този кафила ще стигне до Гат по живо по здраво, ако ми предаде френеца заедно със слугите му. Гяурино, слизай от джемела и ми целуни обувките!

Всички араби отстъпиха назад от нашата група, толкова голям бе страхът им от този човек.

— Въпреки това ти ще унищожиш кervана — възразих най-спокойно. — Този кабир е предател. Той го е повел към Баб ал Гуд,

където още тази нощ джумът ще го нападне.

— Лъжеш! — с гръмовен глас извика той.

— Човече, само да си посмял още веднъж да ме наречеш лъжец и ще...

— Агреб — скорпион! Езикът ти е истинска отрова — прекъсна ме той, изпаднал в ярост. — Лъжеш!

Камилата ми стоеше съвсем близо до неговата. Едва бе изрекъл последната дума, когато камшикът ми, изработен от кожа на хипопотам, изплющя във въздуха и шумно го шибна през лицето така, че от носа, устата и страните му рухна кръв. Още в същия миг избягалият пратеник, който се намираще до него, вдигна пушката си и се прицели в мен, но аз го изпреварих — насочвайки револвера си към челото му, натиснах спусъка.

— Познат ли ти е този изстрел на два-три пръста над основата на носа, Удушвачо на кербани? Ти си братът на Хеджан Бей, а аз съм братът на Пехливан Бей. Върви в геената и съобщи на шейтана, че джумът ще те последва!

Вторият ми изстрел улучи и него право в челото. Третият ни противник бе съборен от камилата си от куршума на Корндьорфер, а пък гърдите на четвъртия бяха пронизани от копието на тебуса.

Всичко това ни отне само две-три секунди, тъй че останалите двама, кабирът и шейхът ал джемали, изобщо не намериха време да използват оръжията си. Насочих револвера към тях.

— Предайте оръжията си, иначе куршумът на Пехливан Бей ще ви изяде!

Един знак, даден на Корндьорфер, се оказа достатъчен. Той се приближи до тях и ги обезоръжи.

— Вържи ги, за да не могат да избягат!

Моят сънародник изпълни нареждането ми, а те изобщо не се възпротивиха. «Пехливан Бей» оказа върху тях същото съкрушително въздействие, каквото има и «Хеджан Бей» върху кербанджиите. Сега вече можех да започна да ги разпитвам.

— Хей, мъже, слезте от животните и внимателно слушайте как един френец умее да съди разбойниците и предателите на пустинята!

Хората се подчиниха и образуваха кръг около мен и двамата обвиняеми. До този момент Хасан ал Кебир се беше крил зад другите, но ето че сега смелостта му се възвърна. Той извади своята дълга

сарас, която изглежда произхождаше от оръжейния арсенал на Метусаил, със заплашителен израз на лицето се изтъпанчи пред пленниците и с гръмовития си бас ги предупреди:

— Чуйте гласа ми и изслушайте думите ми, разбойници такива, убийци, негодници, подлеци, гадна паплач, синове на паплач, потомци и бащи на паплач! Аз съм кабаш от прочутото феркат ен Нураб, а името ми е Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули. Потомците на храбреците ме наричат Джесар Бей, Удушвача на хора, и направите ли нещо, което да не ми хареса, ще ви удуша и смажа. Аллах ви изпрати в ръцете ми и ще наредя да бъдете съдени от този сихди от Алмания, който уби Господаря на земетресението, както и мъжката черна пантера, заедно с нейната жена. Отворете устата си и говорете истината, иначе ще бъдете смазани от гнева ми и унищожени от яростта ми, защото аз съм Хасан ал Кебир!

— Не сме извършили нищо лошо — каза кабирът.- и няма да позволим да ни съди неверник. Ако ни обвинявате в нещо, тогава ни изправете пред кадията и неговия адул (Съдебен заседател, съветник, помощник. Б. нем. изд.). Ще отговаряме на него, но не и на вас.

— Ти ще отговаряш на мен — отсякох аз, — иначе камшикът ми ще ти отвори устата.

— Нямаш право да биеш един правоверен!

— Че кой ли ще ми попречи? Нима камшикът ми не шибна дори и Удушвача на кервани?

— Тези хора няма да го допуснат. Те са мюсюлмани.

— Те са мюсюлмани и знаят закона, който гласи: «кръв за кръв». Ти искаше да ги отведеш на сигурна смърт. Животът ти им принадлежи.

— Водих ги по верния път. Нима не го потвърди и Хеджан Бей?

— А не ми ли каза ти самият, че джумът ще се появи още тази нощ, след като всички заспят?

— Нищо не съм казвал. Ти си неверник и искаш да ни погубиш.

— Не лъжи, кабир! Смъртта протяга ръката си към теб, а Пророкът ни учи: «Ако никога не казваш истината, то кажи я, когато умираш, за да те види Аллах неопетнен!» Ние сме близо до Баб ал Гуд, а Гат се намира на север отгук. Ти чу, че аз съм брат на Пехливан Бей, който е по-могъщ от джума. И той, и аз притежаваме един дух, който

ни казва всичко, каквото пожелаем да знаем. Ето, виж го! Той живее в тази малка кутийка и аз ще го попитам: къде се намира Гат?

С тези думи извадих компаса си.

Обитателите на пустинята са изключително суеверни и предварително знаех, че непознатият предмет щеше да им направи много по-силно впечатление от всякакви предупреждения и заплахи.

— Виждаш ли как сочи на север? Вижте го и вие, мъже! Накъдето и да завъртя жилището му, той показва все същата посока.

Всички оглеждаха компаса боязливо, с учудване и страхопочитание. Даже и исполинът Хасан, който досега не му бе обръщал внимание, не успя да скрие смайването си.

— Сихди, ти си велик вълшебник! Никой не може да ти се противопостави!

— Кабир, ти виждал ли си такъв дух у някой правоверен? — продължих аз. — Християните са по-мъдри и по-могъщи от мюсюлманите и ако не ми се подчиняваш, ще изтръгна духа ти от тялото и ще го затворя в още по-малка кутийка. На времето ей този тук също беше такъв вероломен кабир като теб и ще си остане пленен во веки веков, за да показва пътя на керванджиите.

— Питай ме, сихди, и ще ти казвам самата истина! — увери ме разтрепераният от страх човек.

— Признаваш ли, че двамата с шейха ал джемали сте от хората на Хеджан Бей?

— Да.

— И джумът трябваше още тази нощ да нападне този кафила?

— Да.

— При което всички мъже щяха да бъдат убити?

— Да — колебливо отговори той.

— Колко души наброява джумът?

— Не знам, сихди, дали са се събрали всички, или не. На различни места джумът разполага с различни хора.

Тези думи хвърлиха допълнителна светлина върху загадката за голямата бързина и подвижност на разбойническия керван. Хеджан Бей яздеше сам от място на място и навсякъде го очакваха готови за грабеж хора и тъй като бяха двама братя, то всички оставаха с впечатление, че ужасният бандит и неговата шайка наистина са вездесъщи.

— Познаваш ли младия френец, когото Бея държи в плен?

— Да. Той се намира в Ал каср.

— Колко входа има замъкът?

— Единият е през портата, сихди, а другият е по подземните стъпала, които водят надолу към шота.

— А джумът къде ще изчака този кафила?

— Ако тръгнеш сега срещу изгрев слънце, ще го видиш пред себе си, когато сянката ти стане два и половина пъти по-дълга от твоята височина.

— Нали Бея се канеше да те потърси, за да разговаряте преди нападението. Къде щяхте да се срещнете?

— Той ще забележи приближаващия се керван и ще разбере къде ще нощува. Щом всички заспят, ще се разнесе зовът на хиената и така ще знам къде да го намеря.

— Това първият керван ли е, който водиш към гибел? Туарегът замълча.

— Кабир, ти си голям грешник, но ако ми се подчиняваш и ме заведеш до замък, няма да бъдеш убит.

— Ремаллах — опазил Бог! — извика тебусът. — Сихди, ти виждал ли си синовете ми и сълзите в моите очи? Почувствал ли си мъката на сърцето ми и чул ли си клетвите на душата ми? Заклех се в осемте небеса на Аллах и в седемте пъкъла на шейтана, в устата на Озаир (Езра. Б. нем. изд.) и в главата на Сейида Йайа (Св. Йоан. Б. нем. изд.), като дадох обет, че ще умре всеки, който е в съюз с убиеца. Ед дем б'ед дем, ен нефс б'ен нефс! Кръв за кръв, живот за живот! Ще ми дадеш ли тези мъже, сихди?

— Аз не се разпореждам със живота им и не мога да го подарявам.

— Е, добре, значи е мой!

Преди да успее да му попреча, той прониза с копието си гърдите на кабира, а още в следващия миг преряза гърлото на шейха ал джемали.

— Хамдулиллах — слава на Бога, който съди справедливо и на небето, и на земята! — ликуващо извика той. — Отмъщението ми ще продължава да изяжда убийците, докато целият джум отиде в геената!

Не можех да осъдя постъпката му, макар че двамата убити сигурно щяха да ми бъдат полезни. Наказанието, сполетяло ги толкова бързо и неочаквано, несъмнено бе заслужено особено ако човек

помислеше за жертвите, които са изпратили на гибел в ръцете на Хеджан Бей.

— А не знаеш ли, Абу била ибуа, че Пророкът е казал: «Нека делата ти са бързи, но мисълта преди тях да е бавна?» Нуждаехме се от тези предатели, за да заловим джума. Но сега устата им е затворена завинаги, а краката им не могат да ни заведат при разбойниците.

Цялата собственост на мъртъвците се намираще вече в ръцете на арабите. Уелад слиманът бе носил със себе си значителни запаси вода и провизии. Наредих да ги разпределят между керванджиите, а бишаринхеджините на убитите задържах за себе си като законна плячка. Прибрах в джоба си и кораловото късче на Хеджан Бей, защото може би пак щеше да ми окаже неоценими услуги.

Керванджиите се събраха на едно място и започнаха тихо да се съвещават. После един от тях се приближи до мен.

— Стани наш кабир, сихди! Ти имаш един дух, който ще ни заведе до Гат.

— Ще се подчинявате ли на този дух?

— Да. Само ни кажи заповедите му!

— Няма да стигнете до Гат, ако оставите джумът да ви следва по петите. Той няма да се отклони от дирите ви и ще ви унищожи. Но ако проявите храброст, ние ще избием разбойниците и поклонниците ще могат в бъдеще спокойно и мирно да пътуват през пустинята.

— Ние сме смели, сихди, и не знаем що е страх, но джумът има повече мъже от нас и ще ни победи. Трябваше да вдъхна на хората кураж.

— Моят дух ми казва, че джумът няма да ни победи. Аз съм брат на Пехливан Бей, който ни чака при Баб ал Гуд. Той поваля разбойниците като суха тръстика. Я погледнете тук! Тези два револвера ще изядат дванайсет души, тази тежка пушка ще изпрати още двамина при шейтана, а тази карабина «Хенри», чието име сигурно още не е стигнало до ушите ви, ще вземе живота на два пъти по десет и на още пет разбойника. Ако ще ставам ваш кабир, то казвайте ми по-бързо съгласни ли сте, иначе заедно със слугите си тръгвам да търся джума и ви оставям сами да се оправяте в пустинята.

— Ще ти се подчиняваме, сихди!

— Да, ще ти се подчиняваме, сихди — въодушевено потвърди и Хасан Велики. — Ти си най-мъдър сред мъдрите, най-умен сред

умните и най-голям герой сред героите. Погледнете ме, мъже, аз съм Джесар Бей, Удушвача на хора. Тази сабя ще разпори коремите на десет разбойника, тази джанбийе (Кама. Б. нем. изд.) ще пререже гърлата на двайсет убийци, а тази пушка, това копие и тези пистолети ще унищожат всичко останало. Вие ще имате единствено задачата да възхвалите храбростта ни и да възпеете геройските ни подвизи. И когато се върнете при вашите синове и дъщери, от шатрите ви ще се понесе славата на Хасан ал Кебир, както и славата на великия сихди от Алмания, който уби Арет и победи мъжката черна пантера заедно с нейната жена!

— Машаллах, мътните го взели, ама че уста има! — обади се ядосаният щафелщайнец. — Ама кат' се почне пукотевицата, «великият» Хасан изведнъж ще се смали толкоз много, че човек изобщо няма да може да го забележи.

Слънцето бе изминало вече три четвърти от небесния си път и аз подканих хората да тръгнем на път. Оставихме трупове да лежат където си бяха, защото гробокопачите на пустинята, пясъчният и брадатият лешояд щяха да ни спестят работата по заравянето им в земята. Знаех, че много малко можех да разчитам на арабите и все пак ми се струваше, че опасността, срещу която бяхме тръгнали, нямаше да е по-голяма от някои други, с които неведнъж успешно се бях справял. За мен Хеджан Бей не беше по-страшен от всеки обикновен арабин, а там, където откритата смелост нямаше да се окаже достатъчна, щях да потърся спасение в използването на хитрост.

Четвърта глава

Пехливан Бей, удушвача на разбойници

Миражът!

През нажежената пустош бавно се влачи джелабата (Керван от поклонници. Б. нем. изд.). Той е на път вече от месеци и от присъединяващите се към него от всички посоки поклонници е набъбнал значително и наброява много хора. Богати мюсюлмани яздат редом до бедняци, тръгнали пеша, които са принудени да разчитат на милосърдието на правоверните и не притежават нищо друго освен един-единствен сребърен талер, за да могат да си платят прехвърлянето през Червено море. Младежи, оставили не толкова отдавна момчешките години зад гърба си, вървят редом с изморени старци, които искат преди смъртта си да видят свещената Кааба. Бедуини с жълтеникав цвят на кожата, кафяви туареги, тъмнокожи тебуси и текрури със ситно накъдрени коси, както обикновено наричат чернокожите поклонници, тръгнали за Мека, меланхолично мърморят богоугодни молитви или пък взаимно се ободряват, подвиквайки мохамеданското «Ла иллаха илла'лях, уе Мохамед расулу'лях — няма друг Бог освен Аллах и Мохамед е неговият Пророк!»

Небето сипе жар, сякаш е море от врящ метал, а земята гори като разтопено желязо. Самумът съвсем е изсушил меховете за вода, а до най-близкия оазис има още много път. Някой самотен бир не може много да помогне, защото застоялата му солено-сладка вода едва ли ще стигне и едва ли ще смогне да освежи езиците на хората и бърните на камилите. Отначало непрекъснатата върволица на кервана отдавна вече се е разпаднала на отделни групи, които с мъка се влачат една подир друга. Хляб, брашно и бела (Сухи фурми. Б. нем. изд.) има достатъчно, ала за глътка вода или за паничка мериса (Освежително възкисело питие, правено от ферментирала каша от дура (вид просо). Б. пр.) измъчваните от жажда хора биха дали няколко месеца от живота си. В големите си страдания те непрекъснато посягат към празното земземийе, допират го до пресъхналите си устни и пак го свалят с жалното «кали!» — празно!

Молитвите стават все по-тихи, а подвикванията — по-редки. Залепналият за небцето език тежи в устата като олово. Той едва успява да промълви сурат Ясин, трийсет и шестата сура от Корана, която мюсюлманите наричат «Калб ал Куран», Сърцето на Корана и се молят с нея при смъртна опасност.

Но ето че изведнъж се разнася силен радостен вик.

Над забуления в мараня хоризонт изникват очертанията на тъй дълго жадувания оазис. На дълги стройни стволи се извисяват една над друга внушителните корони на финикови палми и леките им перести клони се полюшват на току-що надигналия се пустинен вятър. Между зелени горички се вижда да проблясва нещо като накъдрената от вълнички повърхност на прекрасно езеро, а въздухът изглежда вече влажен от изпаренията на водата. По-нататък короните на палмите се оглеждат в искрящата водна повърхност. В прохладното езеро нагазват камили и проточили дългите си вратове, с удоволствие пият живителната течност.

— Хамдулиллах — слава на Бога! Това е оазисът! Господ ни спаси! Хвала и благодарност Нему!

Ликуващите хора се опитват да накарат камилите си да преминат в по-бърз ход, ала животните не се оставят да бъдат измамени. Острото им обоняние отдавна щеше да ги предупреди, ако наблизо наистина имаше вода.

— Хауен алейкум, иа Аллах — помогни им, о Господи! — започва да се моли опитният водач на кервана. — От жажда и жегата са си загубили ума и вземат за истина опасния мираж, наречен фата моргана.

Думите му съкрушават с двойна сила измамените хора. Все по-обезкуражено и все по-бавно продължава да се влачи нататък върволицата от хора и животни, които все повече губят сили, отивайки може би право към ужасната участ на водата от някоя уади, която под непоносимата жар на слънцето се стопява и изчезва в мъртвешката пустиня. Не след дълго джелабата влиза в една Мека, която е изградена високо над звездите, а не сред пясъците на Арабия.

Миражите се явяват по-рядко, отколкото обикновено мислят хората. Виждал съм ги само два пъти, и то поне първия път също бях измамен като другите. Но този ден ми било писано да се убедя, че при определени обстоятелства миражът може и да не е страшен за човека и дори да му донесе полза.

Според указанията на кабира бях продължил да яздя в нашата предишна източна посока. Сенките ни ставаха все по-дълги и по-дълги, докато най-сетне надхвърлиха двойния човешки бой. И точно тогава над хоризонта изплува странен мираж.

Имах чувството сякаш слънчевите лъчи бяха образували над земята море от най-фина искряща и пламтяща слюда, дълбоко десетина стъпки. Въпреки че вечерта наближаваше, жегата беше кажиречи непоносима и напълно изтощеният кафила заплашваше да затъне във все по-дълбокия пясък и да не помръдне повече оттам. Наближавахме арената на вечни битки между Гуд и Серир, между дюните и скалите, като под краката на силно потящите се животни се редуваха ту пуси и голи каменисти равнини, ту опасни дълбоки и поддаващи пясъчни натрупвания. И ето че бавно и постепенно високо във въздуха пред нас изникна гигантска планина. Очертанията на великанските масиви се размиваха в трептящата мараня, но в подножието им ясно видяхме да блести повърхността на огромни езера, в които се вливаха няколко реки., Но бреговете им бяха голи и пустинни, без никаква следа от каквато и да било растителност.

— Машаллах, мътните го взели — обади се щафелщайнецът, — ама че мътна история! Планината се е обърнала с главата надолу и е забила върховете си в земята! Амче ако нещата продължават тъй, Хасан Велики ще вземе да ходи на ръце.

И ето на, в този момент пред нас се очерта някакъв великански силует, но обърнат наопаки, а до него се появи и втори. Въпреки неясните им контури успяхме да различим легнала на земята камила и изправен до нея бедуин. Беше ми ясно, че действащите лица в тази картина наистина съществуват и се намират зад дюните нейде пред нас. Вероятно арабинът не беше нищо друго освен преден пост, оставен там от Хеджан Бей, за да му съобщи, когато забележи приближаването на кервана. Фата моргана ни беше издала присъствието на джума, но в същото време миражът нямаше как да отнесе нашето отражение до поста, защото се намирахме пред слънцето.

Много странна и призрачна гледка представляваше този съгледвач на грабителския керван — увиснал във въздуха с главата надолу, и то във великански измерения!

— Ррреее — стой! — наредих аз. — Джумът е пред нас. Хора, слезте от седлата, издигнете шатрите и се пригответе за бивакуване!

Докато траеше тази работа, слънцето се спускаше все по-ниско над хоризонта, а пък миражът, увеличавайки съответно размерите си, се издигаше по небосклона. Имах впечатлението, сякаш се намирах пред някоя широка няколко мили «камера обскура» (Най-простите фотоапарати, които са били без обектив. Б. пр.), чиято леща с всеки изминал миг ставаше все по-дебела и по-дебела, а увеличителната ѝ сила неспирно нарастваше.

Изведнъж зад миража, изобразяващ мъжа във въздуха, изникна друг силует, който изплува отстрани сякаш от земята. Можехме добре да наблюдаваме всяко от движенията му. Той вдигна ръце и насочи някакъв дълъг и тесен предмет към главата на поста — след кратък миг цялата картина потрепна и се разклати по странен начин и... съгледвачът рухна на земята.

— Аллах керим — Бог е милостив! — извика Хасан. — Слава и хвала на Пророка, че на тази картина не е моето тяло, защото там един човек застреля друг!

Той имаше право, макар че поради голямото разстояние ние не чухме изстрела.

Кой ли беше убиецът? Силно увеличената му фигура се наведе над падналия човек, а после той насочи продълговатия предмет, който не можеше да бъде нищо друго освен пушка, и към камила — отново последва потрепване и разклащане на целия мираж — могъщият силует на животното подскочи, а после някак бавно падна.

— Видяхте ли го, мъже? Това е Пехливан Бей, Удушвача на разбойници. Той изпрати поста на джума в царството на смъртта. Останете тук и ме чакайте! Хайде Абу била ибна, хайде Корн-дъорфер, трябва да отидем при него!

Няколко мига по-късно ние седяхме вече на камилите си и веднага препуснахме в посока на миража.

Колкото повече напредвахме, толкова повече и по-бързо той губеше очертанията си. Съвсем скоро след втория изстрел другият силует, който смятах за Емери Ботуел, изчезна. Тъй като пясъкът беше дълбок и се налагаше да заобикаляме многобройните дюни, въпреки бързата ни езда ние се придвижвахме твърде бавно напред. Когато най-

сетне миражът окончателно се стопи, местопрестъплението сигурно се намираше вече нейде в нашия кръгозор.

Но трябваше доста дълго да търсим, докато намерим мястото.

Оказа се, че предположението ми действително е било правилно. На пясъка лежеше един туарег, застрелян малко отстрани в челото, на два пръста над основата на носа, а и камилата му беше убита по същия начин. Както на бурнуса, така и в единия ъгъл на покривалото под седлото се виждаха инициалите А. Л., един знак, който като магнит привличаше безпогрешния куршум на Пехливан Бей.

Беше ни необходим половин час, за да стигнем до това място, а и Емери го беше напуснал също от толкова време. Дали трябваше да тръгна подир него? Краткото проследяване на дирята му ми показва, че той много хитро бе избирал онези места, където по каменистата земя не оставаха никакви отпечатыци или пък дълбокият пясък веднага се затваряше над тях. И така, щеше да ми е много трудно да го догоня, а и тъй като скоро щеше да падне нощта, сигурно щях да объркам пътя и нямаше да мога да се върна при нашия кафила. Освен това беше съвсем близко до ума предположението, че англичанинът щеше да се навърта около джума, а понеже и ние си имаме работа с разбойниците, без съмнение щях да го срещна. Ето защо се отказах да го следвам.

Но сега пък неизбежно бе да ми се натрапи и една друга мисъл.

Убитият пост беше имал само няколко глътки вода, което бе сигурен признак, че или очакваха скорошното му завръщане, или пък че след кратко време някой щеше да дойде да го смени. И в единия, и в другия случай щяха да открият смъртта му. Без съмнение наблизо се намираха и други постове, проверявани от самия Хеджан Бей. Биваше ли тогава да напусна това място без никакви предпазни мерки? И кое ли беше най-доброто, което можех да предприема? Дали трябваше да засипя с пясък двата трупа и да си тръгна, или пък да остана наблизо? Във втория случай ми се откриваше възможността лесно да направя чудесен улов, но пък и въпреки цялото ми безстрашие като нищо можех да се изложя на такава опасност, от която при всичката ми смелост нямаше да има отървяване.

Реших да направя първото.

Пясъкът беше рохкав и никак не беше трудно само за броени минути да издигнем малка дюна над туарега и камилата му. После се

върнахме към кервана. Посрещнаха ни с въпроса, дали сме видели Пехливан Бей.

— Камилата на Удушвача на разбойници е бърза като литналата във въздуха птица — отвърнах аз. — Той беше вече изчезнал. Но аз знам мислите на моя брат. Той няма да остави джума на мира, докато не го унищожи. Скоро ще можете да видите лицето му и да чуете неговия глас.

Слънцето потъна зад хоризонта и нажежената земя започна да излъчва двойно по-голяма горещина. Бяхме завързали камилите за забити в пясъка колчета и бяхме приключили с повече от скромната си вечеря. Но сънят бягаше от очите ни. Звездите изгряха на небето и полунощ наближи. С убийството на туарега Емери ми беше объркал сметките. Ако съгледвачът беше видял кервана ни, то той щеше да уведоми Хеджан Бей и навярно главатарят на разбойниците отдавна вече щеше да се намира нейде наблизо. Но ето че сега гласът на хиената не се чуваше и не се чуваше. Дали пък да не рискувах сам да потърся бандита, оставяйки кервана без предводител?

Дадох нужните указания на Йозеф и на тебуса, на когото можех да имам пълно доверие, и изчезнах в притихналата нощ.

Звездите пръскаха достатъчно светлина, за да различавам ясно близката околност на кристалния пустинен въздух. Въпреки измамната прилика между отделните дюни скоро стигнах близо до мястото, където Емери беше убил туарега. Оттук нататък трябваше да бъда двойно по-предпазлив. По маниера на индианците легнах на земята и започнах безшумно да пълзя напред.

Точно там, където бе стоял постът, видях неподвижно изправени двама мъже, които внимателно се ослушваха и оглеждаха. Промъкнах се съвсем близо до тях, а после изведнъж се изправих. Те се изплашиха и грабвайки оръжията си в ръка, отскочиха назад.

— Рррее — стой! Кой си ти? — попита единият от тях, като се прицели с пушката си в мен.

— Къде е Хеджан Бей? — отговорих на въпроса с въпрос.

— А ти познаваш ли го? От неговите хора ли си?

Извадих кораловия алама.

— Ето виж неговия знак! Къде е той?

И двамата мъже посегнаха към аламата, за да го разгледат по-добре.

— Ти притежаваш марджан (Корал. Б. нем. изд.) и си от нашите хора — отсече човекът, който ме беше заговорил. — А знаеш ли нещо за онзи кафила, дето очакваме тук?

— Знам, защото дойдох с него.

— Къде е кабирът, защо не идва? Защо не спря на мястото, определено от Хеджан Бей?

— Много говориш, а въпросите ти нямат край. Заведи ме при Бея и той ще чуе моя отговор.

— Кракът ти не бива да се приближава до джума, преди да ти е разрешил Бея. Ще го повикам и ще му кажа името ти.

— Аллах и на мен ми е дал уста и Бея ще чуе името ми от моите собствени устни.

— Твоята уста е като Бир била ма, Кладенеца без вода, а езикът ти не обича капките на речта, ала те ще потекат, защото отивам да доведа Бея.

Той се отдалечи и аз останах с другия, който така не се и опита да завърже някакъв разговор. Наоколо цареше дълбока тишина и съвсем лекият полъх на нощния ветрец донасяше до слуха ми странните, едва доловими звуци на подвижните пясъци. Но ето че неочаквано до ухото ми долетя съвсем друг шум, шум, който ме изненада и ме накара да застана нащрек.

Разнесе се изстрел и макар да беше нейде твърде далече, звукът бе все пак толкова ясен, че не бе възможно да съм се заблудил. Проехтя от срещуположната страна на мястото, където се намираше нашият кафила. Постът до мен също изпъна снага и наостри слух.

— Ти чу ли гласа на смъртта в пустинята? — попитах го аз.

— Нощта е мълчалива към окото, но затова пък говори на ухото. Чух онзи глас.

— Чий беше той?

— Ти си приятел на Бея, а не познаваш този глас?— Кажи на душата си да започне да се моли със сурата Ясин. Тя избавя правоверните от смъртта.

— Че кой го заплашва със смърт?

— Не си ли чувал за Пехливан Бей, Удушвача на джума? Преди малко проговори неговата пушка.

— Как да чуя, като идвам от толкова далече!

— Тогава моли Аллаха да те пази от него, защото иначе душата ти ще стане плячка на смъртта, а тялото ти — храна за животните. Ал тиб, пустинният вълк, ще изпие кръвта ти, ал бюдж, брадатият лешояд, ще изкълве очите ти, ал табея, хиената, ще опита вкуса на месото ти и абу суф, лисицата, ще изяде сърцето ти. Пехливан Бей е Баща на гибелта и смъртта го следва по петите.

— Не се страхувам от него. Щом смъртта го следва по петите, тогава скоро ще го догони и връхлети.

— Пехливан Бей не може да умре. Тялото му не е от човешка плът и не може да го убие нито копие, нито куршум. Той стои край теб, а ти не го виждаш, язди редом с теб, а ти не го чуваш, идва при теб, когато не го очакваш, и изчезва, преди да ти мине мисълта да го задържиш. Той не е човек, а е най-върховният измежду джиновете, комуто никой простосмъртен не може да се противопостави. Пушката му е изработена от шейтана, който живее в геената. Тя изпраща куршумите си из цялата Сахара и ще те улучи, дори и да се скриеш вдън земя. Не си ли виждал вече в пустинята мъртъвци с дупка от куршум точно в челото на два пръста над носа?

— Срегнах не един и двама.

— Всички те са паднали убити от неговата ръка. Той е всезнаещ, познава всички мъже от джума и никога не убива друг човек.

Ако разбойникът знаеше, че «всезнанието» на моя приятел се дължеше на съдбоносните инициали А. Л., то сигурно бързо щеше да промени фантасмагоричното си мнение за доблестния Емери.

— Какво зло му е сторил джумът?

— Не знам, а и никой друг няма да може да ти каже. Сам го попитай.

— Така и ще направя веднага щом го срещна.

— Не позволявай на езика си да изрича подобни думи! Не знаеш ли, че когато се говори за тях, призраците идват? Я слушай! Той се приближава. Чу ли го?

Беше се разнесъл втори изстрел, и то по-наблизо от предишния. Вече беше сигурно, че стрелецът е Емери Ботуел. Опитното ухо умее добре да различава пукота на една пушка от друга, а аз бях чувал твърде често гласа на тази безпогрешна кентъкийска карабина, за да не го позная незабавно. Стана ми ясно, че в дързостта си моят приятел дебнеше около джума и търсеше мишена за своите куршуми. Нямаше

съмнение, че двамината, застреляни от него, бяха от хората, оставени на пост от Хеджан Бей. Ако не променеше посоката, в която предполагах, че се движи, то англичанинът би трябвало да мине съвсем близо край мястото, където се намирахме ние, а в такъв случай се налагаше да се пазя от него също като разбойника до мен, защото нямаше как да не ме помисли за негов другар.

В този момент се разнесоха стъпки от двама души, които се приближаваха. Между дюните се появиха два широки бурнуса. Постът се връщаше с още един човек, който незабавно пристъпи към мен и започна да ме оглежда, доколкото му позволяваше тъмнината.

— Селям лейлет — нека нощта бъде щастлива за теб! — поздрави той. — Ти ли желаеш да говориш с Хеджан Бей?

— Да. Ти ли си предводителят на джума?

— Не. Бея няма да изостави своя керван, докато не си отиде Удушвача, който дебне около него. Каква вест му носиш?

Значи главатарят на разбойниците се страхуваше от Пехливан Бей и беше останал при своите хора под претекста, че иска да ги закриля.

Много ми се щеше още сега да се срещна с Бея, но тъй като знаех, че Емери е наблизко, предпочетох на първо време да се присъединя към него.

— Трябва да говоря с Хеджан Бей, а не с теб. Защо се крие? Нима страхът от Удушвача е причината да му се схванат краката?

— Внимавай какво говориш! Нашият предводител не знае що е страх. Той властва над всички шилуги и амазиги (Свободни мъже. Б. нем. изд.) в пустинята, а аз съм мюдирът (В случая водач, началник. Б. пр.) на джума. Покажи ми аламата!

— Ето го! — отвърнах аз, като отстъпих назад и се прицелих с пушката си в него. — Щом си мюдирът на този джум, тогава върви преди него в геената!

Канех се да натисна спусъка, ала от изненада и тримата мъже стояха пред мен толкова слисани и беззащитни, че свалих пушката.

— Човече, да не полудя?.- попита ме мюдирът, след като се посъвзе с тон, който изразяваше безкрайното му учудване. — Ти притежаваш алама, а ме заплашваш със смърт! Да не би да искаш куршумът ми да прониже сърцето ти?

— Разбойнико, нима моят куршум нямаше да те изпревари? Нима уплахата не парализира цялото ти тяло така, че ти не можеше да се

помръднеш? Знай, че преди още да успееш да вдигнеш кремъклийката си, и тримата ще станете плячка на смъртта. Бея се страхува от Удушвача. Тогава нека ти кажа, че аз съм брат на Пехливан Бей, който ще унищожи джума до последния му човек!

Той ме зяпна така, като че действително ме смяташе за умопобъркан.

— Аллах акбар — Бог е велик! Той може да дава разум и да го отнема, когато си поиска. Но пророкът заповядва да щадим лудите. Ела, последвай ни!

— Пътищата ни са различни. Моят води към Ал каср, а твоят — право в ръцете на смъртта.

— Умът ти е помрачен като нощ без звезди. Какво ще правиш в Ал каср?

— Умът ми е бистър и ясен като слънчев ден, който разкрива пред теб всичко. Аз не съм мюсюлманин, а християнин, и отивам в Ал каср, за да освободя френеца, когото държите в плен.

— Ти си гяурин и имаш алама? Умри, предател такъв!

Той вдигна пушката си, но моята карабина изгърмя и негодникът рухна на земята. Вторият изстрел улучи единия от постовите, а револверен куршум просна и другия, преди още някой от тях да беше успял да използва оръжията си. Бях постъпил честно и не ги бях убил, преди да им кажа, че съм техен неприятел.

Едва що бяха заглъхнали трите изстрела, когато нейде наблизо се разнесе силен глас:

— Хелоу — и — о — о!

Това беше викът, който надавахме с Емери винаги когато се скитахме разделени през гората или из саваната.

— Хелоу — и — о — о! — отговорих му, без да ме е грижа нито за Хеджан Бей, нито за неговия джум.

Повторихме вика още няколко пъти, докато се приближавахме един към друг, и най-сетне се изправихме лице в лице в сърцето на Сахара, както си бяхме обещали преди време в Щатите да се срещнем пак в Африка.

Той сложи ръце върху раменете ми и ме погледна в очите.

— Welcome in the Sahar! (Добре дошъл в Сахара! Б. пр.) — поздрави ме най-сетне Емери, като радостно ми стисна ръката.

Този израз на сърдечни чувства бе за него напълно достатъчен.

Не последва никакъв въпрос за нещо минало. Настоящото изцяло бе погълнало вниманието ни.

— Зареди! — каза той по своя лаконичен маниер.

И наистина в радостта си за пръв път бях допуснал непредпазливостта да забравя тази задължителна мярка. Веднага наваксах пропуснатото.

— Три изстрела — три разбойника, нали? — попита той.

— Да.

— А аз само двама. Къде ти е бивакът?

— Спрял съм с един кафила на десет изстрела оттук.

— Колко е голям?

— С мен са осемнайсет, като броя и двамата си слуги, един тебус и един немец, на когото изцяло мога да разчитам.

— Кабирът е човек на Хеджан Бей, нали?

— Да. И той, и шейхът ал джемали са мъртви. Ти защо ми определи среща в Баб ал Гуд?

— Защото няма съмнение, че някъде наблизо разбойниците имат таен склад. Всеки джум се завръща там.

— Знам къде е свърталището им. То е в някакъв каср, а там ще намерим и Рено.

Хладнокръвният и сдържан англичанин все пак извика от изненада:

— Ти го знаеш, а аз не, макар да се скитам от толкова време наоколо, докато ти току-що пристигаш!

— Успях да го изкопча от кабира, който ми имаше доверие, защото притежавам аламата на Бея.

— Ти имаш неговия знак? Кой ти го даде?

— Самият той. Застрелях лъва, който го беше затиснал с лапите си.

— Убил си лъв? Ловджийската му кръв кипна.

— Един лъв и двойка черни пантери. Ще видиш кожата им.

— Pshaw! (Възклицание, изразяващо пренебрежение и неодобрение, Б. пр.) Та нали не са мои! Ами къде срещна Бея?

— В подножието на планините Аурес.

— Невъзможно. Той е в Гуд!

— Те са двама братя.

— А-а! И къде е сега другият?

— Мъртъв е.

Накратко му разказах най-важното.

— Приятелю, ти имаш направо нечовешки късмет! — недоволно измърмори той, след като свърших. — Напред, първо трябва да очистя и аз трети бандит и после ще видим какво ще правим по-нататък!

— Колко души наброява джумът?

— Рано сутринта бяха четирийсет и трима, а сега, като извадим петима, остават трийсет и осем.

— Къде са твоите спътници?

— Съвсем наблизо. Обикалям сам около джума, а после се присъединявам към тях. Умира всеки пост, на който се натъкна.

— Но защо само постовете? Ако искаш, още днес ще спипаме целия джум.

— Well, тогава искам!

— Ела!

Повървах още малко напред и спрях. Ако наблизо се намираше още някой пост, то можех да очаквам, че щеше да се отзове на уговорения сигнал. Сложих длани около устата си и имитирах дълбоките звуци «ом-му, ом-му», издавани от хиената.

Не се бях излъгал, защото недалеч от нас се разнесе същият зов.

— Чакай ме тук! — наредих на Емери и продължих нататък. Срещу мен бавно се зададе някакъв арабин.

— Къде е Хеджан Бей? — попитах го аз.

— Ти ли си кабирът? — отговори ми той с въпрос.

— Да — кимнах аз.

— Пази се от Пехливан Бей! Ти не чу ли изстрелите му?

— Чух ги, а дори видях и него самия. Той уби трима мъже на джума, които стояха близо до мен. Кажи го на Бея! Трябва да говоря с него.

— Защо си спрял кервана не на определеното място? — продължи да ме разпитва той.

— Нима мога да го заведа там, където се намира Пехливан Бей?

— Прав си. Чакай тук!

Той се отдалечи, но скоро се върна. Очаквах нещо подобно. Арабинът ми каза:

— Опиши ми пътя до кервана! След като Удушвача се отдалечи, джумът ще дойде.

Показах му с ръка посоката.

— Ей там сме спрели, на двайсет пъти по-голямо разстояние от това, на което бие кремъклийката ти.

— Колко мъже има този кафила?

— Седемнайсет, изтощени от жажда и преумора.

— Ти разговаря ли с мюдира?

— Да. Куршумите на Удушвача убиха и него, и още други двама, както стояха до мен.

— Тогава слави Аллаха и му благодари, че си се отървал! Върни се и остани буден, за да чуеш, когато пристигнем!

Този пост сигурно беше някой нов член на бандата, понеже не познаваше кабира. Върнах се към Емери и го последвах настрани между дюните. Там се намираха неговите мехари, пазени от слугата му и водача. Заведох ги при кервана. Хората бяха чули изстрелите и се тревожеха за мен.

— Хамдулиллах — слава Богу, сихди, че се връщаш! — обади се Хасан Велики. — Чух пет изстрела и си помислих, че Хеджан Бей те е убил петкратно.

— Сихди Емир, Пехливан Бей! — извика тебусът веднага щом зърна англичанина.

При този вик всички керванджии със страхопочитание и боязън отправиха погледи към високата фигура на моя спътник.

— Да, хора, този ефенди е Пехливан Бей, чиито куршуми кажи-речи изядоха джума. Скоро разбойниците ще дойдат, за да ни нападнат. Пригответе се да ги посрещнем! — заповядах аз.

Тази вест предизвика голямо вълнение. Въоръжените до зъби хора се държаха като овце, които очакват идването на вълка, и само с помощта на компаса успях поне донякъде да им вдъхна кураж и самоувереност. Най-силно възмутен от тяхното поведение беше Хасан.

— Аллах акбар — Бог е велик, той дава на храбреца мъжко сърце, а на героя — челичен юмрук — викна им той с гръмовен глас. — Ала вие сте като бълхи, на които, покажеш ли им пръст, побягват с огромни скокове. Не ви ли казах, че се наричам Хасан ал Кебир и Джесар Бей, Удушвача на хора? Е, добре, тогава защо се страхувате? Страхувайте се от мен, а не от разбойниците, чиито мяса ще изям и чиято кръв ще изпия като мериса и вода, подправена със зибиб!

— Дръж си устата затворена! — предупреди го шафелщайнецът.

— Самият ти си истински забиб и джумът ще те изгълта, като остави от теб само голямата ти уста, с която няма да могат да се справят и десет хиляди мъже. Започне ли стрелбата, тогава ми се ще да те видя къде ще се свреш!

— Мълчи! — избухна охуленият Хасан. — Аз съм кабаш от ферката ен Нураб, а ти си само Юсеф Ко ер дарб и твоите прадеди имат същото име като теб. Ти знаеш ли какво представлява един хаджия, един поклонник, посетил Мека? Аз съм бил два пъти в Мека, града на Пророка, веднъж в Медина, прославения, и съм се молил в Джидда, където е погребана Ева, майката на човечеството — петстотин стъпки дълга и дванайсет широка. Ами ти какво си направил и на кое богоугодно място си бил? Ти си един френец, който яде свинско месо и който трябва да пътува през земите на правоверните, когато поиска да види страната на Пророка. Щеше да постъпиш по-умно, ако си беше останал в Ка ал бун. Затова си затваряй устата и мълчи!

— Машаллах, мътните го взели, ама колко го е яд тоз' тип, че не може като мен да яде пушена шунка и свински бабек! Но затуй пък пие Ма ал Зат, което ще рече сок от крастави жаби и гущери, и се надува като хипопотам. Вярно, не съм бил в Мека или в Медина — обърна се той на арабски към Хасан след това енергично баварско словоизлияние, — но ако си мислиш, че си нещо по-добро от някой християнин от Калтенбрун, така ще те цапардосам право във физиономията, че тя ще стане триж по-дълга и по-широка от твоята петстотинстъпкова майка на човечеството в Джидда!

Този път храбрият кабаш предпочете да си замълчи.

След кратко съвещание между Емери и мен решихме да поставим разбойниците между два огъня. Затова се разделихме. Присъствието на Пехливан Бей сигурно би окуражило кervанджиите. По тази причина той остана при тях, докато аз и неговите спътници заедно с тебуса и моя сънародник, тоест всичко на всичко петима души, поехме между дюните, за да се скрием там, да изчакаме джума и да го нападнем в гръб.

Изглежда нашите изстрели здравата бяха сплашили Хеджан Бей, защото измина твърде дълго време, преди да доловим първите леки шумове от приближаващите се разбойници.

Двама от тях се промъкваха пред другите като разузнавачи, а останалите ги следваха на известно разстояние. Сенките им

пробягнаха покрай нас, без някой да ни забележи, макар че се намирахме съвсем наблизо. Двамата съгледвачи обиколиха бивака на кервана, но там цареше такава тишина и такова спокойствие, че изглежда всичко живо отдавна вече спеше. После разбойниците се скупчиха на едно място, за да чуят заповедите на своя предводител. Несъмнено това бе най-удобният момент за нападение. Така, събрани в гъста тълпа, те предлагаха дори и на лошия стрелец сигурна цел, а ако, от друга страна, веднъж ги допуснехме да влязат в бивака, то аз и тогава не се съмнявах в победата, но тя щеше да ни струва далеч повече жертви. Явно Емери бе на същото мнение, защото в този миг между шатрите се разнесе заповедническият му глас:

— Рррее! Стойте, убийци! Ей сега отмъщението и Пехливан Бей ще ви връхлетят. Мъже, огън!

В следващата секунда от двете страни на разбойниците проехтя по един залп. Три двуцевки изпратиха сред тях и втория си куршум, а после бързо грабнах карабината «Хенри». Успях да стрелям само два пъти с нея, защото след това на полесражението не остана нито един противник. Емери, щафелщайнецът и тебусът се втурнаха срещу изненаданите нападатели, но скоро разбраха, че за тях не бе останала никаква работа, тъй като, щом първоначалната уплаха на разбойниците премина и Хеджан Бей видя колко много от хората му лежаха на земята мъртви или ранени, веднага проехтя неговият вик:

— Аллах инхал — Бог да ги погуби! Бягайте, спасявайте се!

Разбойниците на пустинята нападат пътниците само заради плячката. Ако опасността е твърде голяма, а самата плячка не си заслужава риска, то те се отказват от намерението си. На тях им липсва онази смелост, която се изявява и върши чудеса сама по себе си, съвсем независимо от някаква си печалба. При големия страх, който изпитваше всичко живо от джума, на разбойниците никой досега не беше оказвал никаква що-годе по-значителна съпротива. Този път обаче една минута се беше оказала напълно достатъчна, за да бъдат обърнати в бягство. Всяващите ужас мъже на Хеджан Бей изчезнаха между дюните, без на някой от нашите хора да падне и косъм от главата.

Оставихме ги да избягат, без дори и да помислим да ги преследваме, понеже бяхме сигурни, че пак щяхме да се срещнем с тях. Керванджиите нададоха оглушителни победни крясъци, а тебусът

с безмълвна ярост се нахвърли върху ранените, пренасяйки ги в жертва на своето отмъщение.

— Машаллах, мътните го взели! Ама че сражение! — недоволстваше шафелщайнецът. — И тия за кви ми се пишат? Разбойници ли били? Да имат да вземат! Негодници са те, които заслужават да ги нашибаш с камшик! Човек се зарадва веднъж, че ще падне хубав тупаник, а остава да се облизва като някой котарак, който е изпуснал птичето. Ама щом джумът пак ми падне, тогава хич няма да вземам пушката, ами направо ще се нахвърля върху тях с юмруци!

Ето че завесата на входа на моята шатра бе отметната настрани и навън се показва една глава, която предпазливо се огледа наоколо, за да види какво е положението на нещата. После подир нея се измъкна дълго и огромно тяло, което с бърз скок се озова сред ликуващите мъже.

Беше Хасан, който още при появяването на враговете ни беше пропъзлял в шатрата и се беше скрил на сигурно място.

— Хамдулиллах — слава на Бога, който ни даде силата да съкрушим неприятелите си! — успя да надреве той гласовете на останалите. — Ние ги посрещнахме като герои, а те избягаха като фусти. Нашите погледи ги изплашиха и краката им ги спасиха от нашата дързост. Щом видяха Хасан ал Кебир, изпаднаха в ужас, щом зърнаха Джесар Бей, Удушвача на хора, започнаха да вият от страх. Неговите куршуми пронизаха сърцата им, а ножът му преряза техните гърла. Сега лежат мъртви на земята. Почитайте Аллаха, хвала и слава на Хасан ал Кабаши от ферката ен Нураб!

— Ще млъкнеш ли, страхливецо От ферката Заешко сърце? — отвърна му разяреният Йозеф Корндьорфер. — Амче кой се беше скрил ей там в шатрата? Добре видях как пропъзля под платнището й, ах ти, Страхлив Бей и Удушвач на Ма ал Зат!

— Каква е тази жаба, дето квака тук? — гордо попита кабашът. — Не е ли някакъв френец, който взема за истина всичко, каквото пише в Ал Китаб ал Мукадес? (Светото писание. Б. нем. изд.) Но аз съм мюсюлманин, който се моли според Корана. Ти не знаеш ли, че Адам е бил създаден в петък? А жена му е правена в събота, когато се пада и твойт рожден ден, ти жено, син на жена и братовчед на безброй фусти! Чувал ли си някога кабаш да се е свирал в шатра по време на битка? Не

убих ли аз десет разбойника, докато ти, гяурино, се криеше зад гърба ми?

Това бе вече твърде много за доблестния шафелщайнец. Той се нахвърли върху кабаша, за да го накаже заради лъжите му. Ала великанът се отдръпна с мощен скок и побърза да се скрие зад най-близката шатра, където бе последван от разгневения «братовчед на безброй фустии». Изглежда Йозеф успя там да спипа Хасан Велики, защото се разнесоха онези тъй познати звуци, които може да предизвика една здрава длан при допира си с човешка буза. След няколко минути Корндьорфер се завърна с доволна физиономия. Хасан се появи след като измина доста време. Той пристъпи към мен, като си гладеше брадата.

— Сихди, ти си мъдър и справедлив. Какво заслужава един неверник, който удря правоверен?

— Заслужава да получи толкова удари, колкото самият той е раздал. Върви и му ги нанеси!

— Тогава му заповядай да стои мирно на едно място!

— А ти стоя ли мирно?

— Не! Отбранявах се храбро, както подобава на правоверен.

— Ами тогава и той има право да се отбранява, както подобава на френеца.

— Заповядай на някой друг да му нанесе ударите! Не ми е на мен това работата, защото не съм палач, който изпълнява волята на закона.

— Нима Джесар не означава палач (В случая думата за удушвач има значение и на палач. Б. пр.) и нима самият ти не се наричаш Джесар Бей, най-главният сред палачите? Върви и направи каквото ти казах!

— Сихди, ти си строг съдия, но аз съм милостив и състрадателен и ще му опростя наказанието, защото ръката ми е толкова тежка, че сигурно ще го смаже!

С гордо вдигната глава той се оттегли.

През останалата част от нощта няхаме възможност да предприемем каквото и да било срещу разбойниците, тъй че след като изпратихме необходимите постове по местата им, ние легнахме да спим. Преди това обаче седнахме двамата с Емери, за да си разкажем досегашните преживелици и да съставим план за действията си през следващия ден.

Той беше за незабавното преследване на джума, обаче аз предложих да се отправим към Баб ал Гуд и оттам да тръгнем за Ал каср, където разбойниците съвсем сигурно щяха да отидат. Най-сетне англичанинът се съгласи, защото несъмнено и за него, както и за мен бе много важно възможно по-скоро да освободим Рено. Керванджиите веднага бяха ограбили мъртвите разбойници. Благодарение на победата ни те бяха станали по-смели и по-решителни и затова изявиха готовност да ни последват.

Времето до зазоряване премина спокойно. Скоро тръгнахме на път.

Понякога се случва камилата на някой пътуващ през пустинята да спре на дадено място, което с нищо да не се отличава от околността, и никой да не е в състояние да я помръдне оттам. А когато пътникът слезе, за да се огледа, забелязва, че пясъкът е влажен и че колкото по-надълбоко се копае, толкова по-влажно става, докато най-сетне на дълбочина от няколко стъпки той се натъкне на вода. Дивите туареги пазят такива кладенци в дълбока тайна. Те ги закриват с кожа, която затрупват с пясък така, че мястото по нищо да не се отличава от околността. Този водоизточник им дава възможност да издържат дълго в пустинни затънтени райони, откъдето могат колкото си искат да предприемат своите скитнически набези и пак да се връщат там.

Точно такъв кладенец открихме и ние. Животните ни получиха възможност да се освежат и тъй като предишния ден ни бяха паднали като плячка няколко камили, ние можехме да намалим товарите на останалите животни. В резултат на това този ден яздихме вече с желаната бързина и успяхме да стигнем до Баб ал Гуд малко след падането на нощта.

Хаосът от разхвърляни във всичките посоки дюни ставаше все по-голям, а камилите трябваше да газят в нажежения пясък почти до коляно. Но в Баб ал Гуд попаднахме на цяло стълпотворение от скали, камъни и пясък, което в нощния мрак изглеждаше още по-зловещо. Откъм запад към каменните маси на Серира напиряха високите разбунени вълни на Морето от дюни и като някакъв страшен прибой, който сякаш заповедта на някой могъщ дух беше вкаменила наскоро най-силното им вълнение, дюните като че се разбиваха във високите отвесни «крайбрежни» скали на каменната пустиня, която не бяха успели да залее. Едва дневната светлина бе в състояние да ни разкрие

всички подробности на тази битка между пясъците и скалите. Но даже и в тази безнадеждна пустош добрият Бог се беше погрижил да има един от по-горе описаните кладенци. Тебусът го беше открил и той ни заведе при него. Там опънахме шатрите си.

На следващото утро посетихме Баб ал Хаджар — най-страшната част от Баб ал Гуд. Тя носеше името си Порта на камъните с пълно право.

Дали тук, на това място в пустинята титаните от праисторическите времена не бяха струпвали скали върху скали, за да щурмуват небето на Юпитер? Или пък великани бяха съградили огромен замък, чиито зъбери са искрели между звездите, но разядени от хилядолетията, зидовете им са се пръснали из пустинята, като е останала да стърчи само портата, под чийто свод се бяхме спрели сега, подобно на джуджета пред огромна катедрала? Две могъщи колони, високи по неколкостотин стъпки, изградени от грамадни каменни блокове, се издигаха към небето, като високо горе се накланяха към друга и допирайки се, образуваха островърха арка, каквато човешка ръка не беше способна да създаде. Отделните каменни късове бяха силно разядени от различните атмосферни влияния. Както изглеждаше, те едва се крепяха един върху друг и все пак Портата имаше достатъчно здрав вид, за да издържи още столетия.

Ето това беше Баб ал Хаджар, през която според сведенията, получени от кабира, минаваше пътят ни за Ал каср.

Яздехме бързо на изток. Лека-полека пясъчната пустиня се изгуби и отстъпи място на една от онези каменисти равнини, които, понеже са осеяни с хаотично разхвърляни скалисти късове, са наречени от арабите с името «уар». Тук нямаше дълбоки пясъци да ни пречат и затова напредвахме по-бързо, отколкото през миналия ден. Както изглеждаше, теренът постепенно се изкачваше и привечер пред нас изплува верига от хълмове, чиито масиви от джир (Гипс, вар. Б. нем. изд.) отдалеч ни посрещнаха с ослепителната си белота под лъчите на залязващото слънце.

— Сигурно това е Джебел Серир, за която спомена кабирът — казах аз.

Емери кимна.

— Well, времето съвпада.

Продължихме да яздим, приближавайки се все повече до планинските възвишения. Извадих далекогледа си и Емери направи същото.

— Ал каср! — обади се той след минута-две, сочейки с дясната си ръка към средата на веригата от хълмове, която точно пред нас се извиваше и разширяваше във формата на подкова.

Аз също различих високите зидове, които се издигаха там. Както по всичко си личеше, това бяха лишените от всякакви прозорци останки от подобна на замък постройка, издигната там преди много, много години. Те бяха едно ново доказателство, че по-рано някои части от пустинята съвсем не са били тъй безлюдни, както сега, когато човешката цивилизация отново трябва да подеме прекъснатата борба с неплодородната земя.

— Може ли и аз да погледна през тръбата, господине? — попита щафелщайнецът. Подадох му го.

— Сихди, дай и на мен туй нещо! — помоли се Хасан. — Искam да видя какво има вътре!

Усмехнато изпълних и това желание, като нагласих пред окото му далекогледа във въпросната посока.

— Аллах акбар — Бог е велик, сихди, но ти си най-великият измежду мъдреците на земята, защото в твоята тръба има скрит един толкова огромен каср, че в него ще има място и за хиляда души!

Далекогледът тръгна от ръка на ръка. Възгласите на удивление следваха един подир друг и бе съвсем очевидно, че добрата ни репутация сред арабите неудържимо нарастваше.

— Ще забележат идването ни от Ал каср — подхвърли Емери.

— Засега все още не могат да ни видят. Впрочем ще трябва да се отклоним от досегашната си посока.

— Защо? Изкачването сигурно става от тази страна.

— Кабирът спомена за подземни стъпала, които водели към някакъв шот. Но ето че оттук не виждам нито шот, нито каквато и да било друга вода. Следователно, сигурно се намира от другата страна на възвишението.

— Правилно. Ще заобиколим хълма!

Свърнахме надясно. От деня не беше останало кой знае колко много, а ние трябваше да стигнем до някакъв резултат още преди настъпването на нощта. Затова прищпорихме животните до предела на

възможностите им. С удвоена бързина те ни понесоха около планинското възвишение, а както забелязахме, това не беше особено трудно, защото тук веригата от хълмове бе на много места просечена от клисури и проломи. Когато стигнахме приблизително до средата на заобиколния ни път, видяхме тясно дефиле, по което несъмнено се налагаше да свърнем. Навлязохме в него и не след дълго стигнахме до една котловина, разположена сред планината. По-голямата част от дъното ѝ беше заета от солено езеро, което бе пълно с вода, понеже слънчевите лъчи почти не стигаха до него и то не можеше да се изпарява толкова бързо като водата в откритата Сахара. Скалите, образуващи стените на котловината, се издигаха отвесно към небето и горе, точно срещу нас, съзряхме да стърчи Ал каср. .

— Много тежък терен! — промърмори Емери.

— Няма как да преминем отсреща, без да ни забележат.

— Ще успеят най-много един или двама, които умеят тайно да се промъкват.

— Невъзможно е да останем да чакаме тук до падането на нощта. Аз ще се опитам.

— Well — аз също!

Слязохме от седлата и наредихме на останалите да се оттеглят в клисурата, за да не могат да ги забележат от Ал каср. Тъй като Корндьорфер предполагаше, че ще се изложи на опасност, пожела да ме придружава. Струваше ми доста усилия да го накарам да ме чака заедно с другите. А добрият, послушен Хасан остана без никакви възражения.

По скалистите стени на котловината се намираха достатъчно издатини и цепнатини, които при нужната предпазливост ни предлагаха добро прикритие. Придвижвахме се напред, като ту бавно пълзяхме, ту като правехме бързи големи скокове и най-сетне се добрахме до тесен и дълбок процеп, врязващ се в скалата точно под каср. Сигурно от тази цепнатина започваха скритите стъпала, които водеха нагоре. Нямахме друга възможност.

Навлязохме в процепа и видяхме, че предположението ни се потвърждава, защото все още не бяхме вървели кой знае колко през тесния проход, когато открихме в скалата нисък, подобен на врата отвор, от който започваха стъпала, водещи право нагоре.

— Качваме се! — подкани ме Емери.

— Още не! — възпротивих се аз. — Първо трябва да разберем накъде води тази цепнатина.

— Well, значи давай нататък!

Продължихме напред, но процепът скоро задънваше в скалите. Там, където свършваше, пред очите ни се разкри неочаквана гледка. Видяхме няколко стъпки висока купчина от човешки черепи и кости, по които имаше съвсем ясни следи, че са били оглозгани от хиени, чакали или пък от лешояди. С тях се смесваха парцали от различни разпокъсани дрехи, а няколко увиснали дрипи по острите ръбове на скалите над нас ни обясниха по какъв начин костите бяха попаднали тук. Несъмнено на това място Хеджан Бей ликвидираше осъдените на смърт хора, като ги блъскаха горе от скалата в зейналия под тях процеп — нещо, което явно ставаше не дотам рядко, защото преброихме повече от двайсет черепа.

— Такава е участта на неговите пленници! — прошепна Емери.

— А може би и на собствените му хора, които са се провинили в непокорство. Мисля, че това няма да се повтори повече.

— Точно така, освен ако не му се удаде и нас самите да блъсне горе от скалата.

— Сигурно няма да успее, защото и десет такива Хеджан Бейове не струват колкото един-единствен вожд на сиусите. Хайде сега към стъпалата!

Върнахме се пред отвора в скалата.

Изглежда тук някога е имало силно земетресение, което не бе останало без последици за скалата. Процепът, използван от нас, бе навярно резултат от него. Отворът, в който навлязохме, както и стръмният коридор, водещ нагоре, очевидно не бяха дело на човешка ръка, а бяха създадени от природата. Само стъпалата бяха направени допълнително от хората.

Всеки миг можехме да очакваме да се натъкнем на някой от разбойниците, който отиваше да вземе вода. Затова много предпазливо и съвсем безшумно се изкачвахме пипнешком нагоре. Проходът беше толкова тесен, че се налагаше да вървим един подир друг. Следователно при евентуална среща с врага не бе възможно да си помагаме, но пък това се компенсираше от обстоятелството, че и срещу нас имаше място само за един-единствен човек. Тъй като стъпалата имаха свършено различна височина, едва след продължително и

много трудно изкачване успяхме незабелязано да стигнем до горния край на «стълбището».

При липсата на дървен материал в пустинята не очаквахме да се натъкнем на врата, но въпреки това заварихме входа затворен. Пред него имаше голям къс скала, който, както се установи след нашия оглед, с помощта на някакво невидимо за нас съоръжение можеше да се отмества навътре. Напразни останаха всичките ни усилия да го отстраним.

— Сега какво? — попита Ботуел. — Трябва да влезем вътре!

— Или да щурмуваме Ал каср отвън.

— Само в краен случай. Не ни е известен броят на оставените тук хора и освен това, макар че яздихме бързо, Бея все пак би могъл вече да е пристигнал с джума си. За предпочитане е да използваме хитрост, а не сила.

— Тогава аламата ще помогне и в този случай.

— Аха! И как?

— Нощта все още не е паднала, а моята хеджина е бърза. Ще вляза в замъка и ще отворя отвътре.

— Твърде опасно е, my dear!

— Не чак толкова, колкото изглежда. Или мислиш, че би трябвало да се страхувам?

— Pshaw! Но нима можеш да знаеш с какви обстоятелства ще се сблъскаш и какви пречки те очакват?

— Разполагам с парчето корал и с моите хубави оръжия!

— Well! Но ще дойда с теб!

— Няма как! Нима искаш да оставиш нашите хора без предводител?

— Вярно! Тези араби са толкова неспособни да се оправят, че човек не може да разчита на тях.

— Корндьорфер ще ме придружи.

— Добре, нека рискуваме! Но ти казвам, че ако само те докоснат с пръст, ще направя на кайма и Бея, и цялата му разбойническа сган.

— Не ми се вярва да ти се наложи. До полунощ ще съм разузнал всичко. После заедно с нашите хора ти ще се изкачиш по стъпалата и аз ще ви пусна да влезете.

— Ами ако не успееш?

— Тогава предоставям на теб да решиш как да действаш. За подобен случай не мога да дам предварително никакви указания.

— До един часа ще чакам тук. Не отвориш ли дотогава, час по-късно ще бъдем пред замъка и ще ти дам знак, като имитирам вика на кукумявка. Не дойдеш ли и тогава, ще приема, че се намираш в опасност и ще нахлуя в Ал каср. Хайде, ела!

Слязохме по обратния път и живи и здрави се добрахме до нашите хора. Когато тебусът разбра, че заедно с Корндьорфер се каня да отида в замъка, ме помоли да му разреша да дойде с нас. Бях принуден да му откажа. Той беше преследвал джума и неколцина от разбойниците го бяха виждали. Следователно бе твърде възможно някой от Ал каср да го познае, което несъмнено щеше да постави успеха на плана ни под въпрос.

Възседнах моята бишарина, а Йосеф взе една от мехарите на Емери. После бързо поехме обратно по пътя, по който бяхме дошли. След като завихме покрай единия край на «подковата», ние се насочихме право към замъка.

Тъкмо когато стигнахме до високия му открит вход, слънцето потъна зад западния хоризонт. Въпреки че до този момент най-старателно бяхме оглеждали зидовете на старата постройка, ние никъде не зърнахме жив човек и все пак с доста голяма сигурност предполагах, че са забелязали идването ни. Тъкмо се канехме да преминем през входа, когато иззад неговите странични подпорни стълбове изскочиха четирима мъже и насочиха към нас дългите си кремъклийки.

— Рррее — стой! Какво търсите тук?

— Ние сме пътници, нямаме нито храна, нито вода и искаме тази нощ да останем при вас и да си купим всичко от каквото се нуждаем.

— Как стигнахте дотук и кой ви каза, че тук живеят хора?

— В равнината забелязахме следите от вашите животни. Пуснете ни да влезем вътре!

Те си размениха въпросителни погледи, а после единият от тях, чиято физиономия не вдъхваше никакво доверие, ни каза:

— Тогава елате!

— Давате ли ни подслон в името на Пророка?

— Ела, ела!

Ние бяхме открили свърталището им и не биваше да излезем живи от Ал каср. Това си личеше съвсем ясно от израза на лицата им. Обаче аз се чувствах уверен в себе си и за да ги изпитам, продължих с въпросите си:

— Защо не ми отговори?

— Казах ти да влизаш!

— Ще ме закриля ли Коранът при вас?

— Да не би да ни смяташ за разбойници, които избиват гостите си?

— Все едно какви сте! Но не ни поздравихте и ние ще се върнем!

Обърнах моята камила и пушките им веднага пак се насочиха към нас.

— Стой, оставате тук! В този замък живее Хеджан Бей. Никога вече няма да видите Сахара!

Изобщо не посегнах към оръжията си.

— Ти сляп ли си, та ме заплашваш? Не виждаш ли пушките ни? Или си мислиш, че само си играем с тях? Не познаваш ли животното, което яздя? Аллах ти е дал очи, ала те нищо не виждат!

Едва сега те познах моята хеджина.

— Бишарината на Бея! Кой ти я даде?

— Самият той. Спасих го от лапите на лъва, когато далеч от тук, на север чакаше завръщането на Махмуд Бен Мустафа Абд Ибрахим Якуб Ибн Башар, когото беше изпратил в града на френците. Ето, вижте неговия алама!

Това дълго добре познато име, както и коралът, изглежда, ги убедиха, но все пак лицата им останаха мрачни.

— Ти от кое племе си?

— Аз съм френец.

— Значи неверник? Какво правиш в пустинята?

— Дойдох на гости на Бея, с когото трябва да поговоря.

— Добре, тогава остани! Нищо лошо няма да ти се случи, докато той се върне.

Накарах камилата си да коленичи и слязох от седлото. Йозеф направи същото. Самотен лешояд се рееше над Ал каср, описвайки широки кръгове. Дали предчувстваше, че щеше да ни намери като готова храна в процепа на скалата? Взех Мечкоубиеца и го застрелях.

За кремъклийките на разбойниците това бе нещо невъзможно. Те се смаяха и точно това бе моята цел.

— Вашите уста не благоволиха да ни кажат едно «селям». Пазете се от моя поглед и от моя куршум!

— Ти имаш знака на Бея, а ни заплашваш? Откраднал си го! Умри, гяурино!

При тези думи той вдигна пушката си и я насочи към мен, но моят револвер го изпревари. Нямаше нужда да натискам спусъка повече от два пъти, защото куршумът на Корндьорфер улучи третия, а прикладът му повали четвъртия на земята.

Незабавно заредихме оръжията и зачакахме да видим дали нямаше да се появи някой нов неприятел, но в двора не се показва жива душа. Нима Хеджан Бей беше оставил само четирима мъже да охраняват Ал каср? Никак не беше чудно, като се има предвид колко затънтен беше този край, а оттам и колко сигурно бе това място. Трябваше да претърсим постройката.

Вътрешността на порутения замък беше по-добре запазена, отколкото човек можеше да предположи при неговия външен вид. Пред нас се откри обширна зала с множество носещи колони, а, както изглеждаше, от нея се влизаше в няколко други помещения. След като видяхме, че залата е празна и в нея нямаше никой, ние се отправихме към околните стаи, за да претърсим и тях. Те нямаха врати и също бяха празни. После през един заден изход се озовахме във втори двор. Сигурно постройката е била издигната през осми век, по времето, когато могъщите уелад муса са нахлули в Серира. Наканих се да изляза на този двор, но в същия миг Корндьорфер ме улови за ръката.

— Чакайте, господине! Ей там, зад оназ' колона не се ли е изправил също някакъв негодник? Той е с гръб към нас и още не ни е забелязал.

Но преди да успея да му отговоря, разбойникът се обърна към нас. Още в следващия миг оръжието му блъвна пламъче и куршумът одраска ръката на Йозеф.

— Машаллах, колко непредпазлив е този тип! Като нищо можеше да ме застреля!

С тези думи щафелщайнецът прекоси двора с големи скокове и сграбчи човека за гърлото. Бързо го последвах и пристигнах навреме, за да му попреча да го удуши.

— Пусни го! Може би ще ни е полезен.

Йозеф махна ръката си от гърлото му, но продължи здраво да държи разбойника.

— Защо стреляш по един гост на Хеджан Бей? — попитах го аз. Вече ми беше ясно, че освен него в замъка нямаше никакви други хора. Преди да отговори, човекът си пое дълбоко дъх.

— Гост ли? А къде са хората, които ви очакваха? Чух изстрели. Кой сте вие?

— Я виж този алама! Колко души има в замъка? Докато се върне Беят, сме само петима.

— Лъжеш се! Тук си съвсем сам. Четиримата получиха от нас куршуми, понеже ни посрещнаха като врагове.

— Макар че имате корала, избивате хората на Бея. Кой сте вие?

— Аз съм братът на Пехливан Бей и съм дошъл, за да взема френеца, когото държите тук в плен. Къде е той?

— Не казваш истината! Нима е възможно един човек да е брат на призрак?

— Попитай самия Удушвач! Той ще дойде веднага щом го повикам. Къде е френецът?

— Няма да ти кажа.

— Тогава сам ще го намеря, а ти ще трябва да умреш!

— Бея ще отмъсти за мен!

— Той не може да отмъсти за теб. Пехливан Бей го победи и уби шестнайсет от неговите хора. А също и братът на Хеджан Бей е мъртъв, и то заедно с вашия мюдир, кабира и шейха ал Джемали на онзи кафила, който очаквате да пристигне. Ако не ми се подчиниш, геената ще погълне и теб.

— Докажи ми, че казваш истината, и тогава ще направя каквото пожелаеш.

— Ела! Ще ти покажа Удушвача.

През едно срутено място на зида излязох навън и се приближих до самия край на котловината. Озовах се точно срещу процепа в скалите, където се намираше Емери. Човекът, чиито оръжия бях взел, колебливо ме последва.

— Хелоу — и — о — о! — извиках надолу и Емери веднага се показва. — Изкачете се горе!

— Всичко наред ли е?

— Ал каср е мой!

Ето че и керванджиите се показаха и нададоха ликуващи викове. Все още бе достатъчно светло, за да се види ясно всичко, което се разиграваше долу.

Емери остави животните при шота под надзора на трима души, между които беше и исполинът Хасан. Другите се насочиха към входа в скалите, откъдето започваха стъпалата.

— Виждаш ли, че говоря истината? Ще се подчиняваш ли?

— Да, ефенди.

— Тогава отмести камъка, който е пред стълбите!

Разбойникът влезе под един свод, откъдето донесе факел от финикови влакна. След като го запали, той хлътна в тъмната порта, пред която беше стоял на пост, когато го забелязахме за пръв път. Стъпалата ни отведоха надолу до някакво подземно помещение, натъпкано до тавана с какви ли не стоки. Явно Хеджан Бей беше складираше тук своята плячка. В най-отдалечения ъгъл се виждаше каменен блок, поставен върху нещо като два валяка. Закрепени за зида въжета го държаха здраво прилепен към отвора.

— Тук са стъпалата! — обясни нашият пленник.

Стана ни ясно, че заради въжетата ние с Емери не бяхме успели да помръднем камъка. След като ги отвързах, аз отдръпнах блока настрани. Само след няколко минути всички керванджии се намираха в Ал каср. Набързо обясних на Ботуел как стоят нещата, а после пак се обърнах към пленника:

— Къде е френеът?

— Трябва ли да ти кажа? Заклеми се да мълчим.

— Трябва! Ето тук е застанал Пехливан Бей, който ще ти поиска душата, ако не ни се подчиниш.

— Тогава елате!

В другия ъгъл на сводестото помещение имаше изсечена в скалата ниска, но дълбока ниша, която вместо с врата бе затворена с няколко бали стока. Вътре в нея, на твърдата гола земя лежеше човек, здраво овързан с въжета.

— Рено!

Светлината от факела падаше върху високата фигура на англичанина.

— Емери! — разнесе се силен ликуващ вик.

— Хайде, излизай, момчето ми, по-бързо!

След няколко енергични движения с ножа всички въжета паднаха и двамата приятели се прегърнаха.

След половин час на светлината на намерените факли бяхме претърсили вече целия замък. Тогава изпратихме един човек да доведе нашите животни, защото от пленника научихме, че джумът щял да заведе първо камилите си при шота и едва след това, използвайки стъпалата, хората му щели да се изкачат в Ал каср.

Неописуемо голяма беше радостта на освобождения млад човек, който беше изгубил вече всякаква надежда за спасение. Просто не можеше да намери думи да ни благодари. Останахме до късно през нощта будни, за да си разказваме както страданията, така и радостите, които бяхме преживели. После спокойно легнахме да спим, понеже постове щяха да ни предпазят от всяка изненада.

Когато се събудих на сутринта и излязох на двора, неочаквано заварих тебуса зает с нещо ужасно. Още през нощта той беше убил разбойника и в момента се канеше да хвърли през бойниците окървавения му труп долу, в процепа на скалите. Накарах го да ми даде обяснения за постъпката си, но единственият му отговор беше:

— Ед дем б'ед дем, ен нефс б'ен нефс — кръв за кръв, живот за живот, сихди! Заклел съм се и трябва да удържа на думата си!

Животните ни бяха пристигнали и като се изпречи пред мен, Хасан Велики каза:

— Хамдулиллах — слава на Бога, сихди, че пак сме заедно, защото без мен ти щеше да... Аллах да погуби Бея! — сам се прекъсна той. — Виждаш ли го откъде се е задал?

И действително, долу през равнината се беше проточила върволица от араби. Вървяха пеша, следователно бяха изпратили камилите си при шота. Щяхме да ги изненадаме с неочакван прием. Изпратих Хасан, от когото по време на схватката и без друго нямаше да имаме никаква полза, да се изкачи върху зида там, където се издаваше напред, за да наблюдава шота. Останалите приготвиха пушките си за стрелба. Заедно с щафелщайнеца се скрих зад голяма купчина срутили се камъни съвсем близо до входа. Никой от влезлите в Ал каср разбойници не биваше да се измъкне навън.

Нямаше нужда да чакаме дълго. Въпреки че отсъствието на петимата техни пазачи би трябвало да породи в арабите някакви

съмнения, те влязоха в двора съвсем безгрижно. Когато стигнаха почти до средата му, срещу тях се появи Емери и с бавни крачки започна да се приближава. Разбойниците се стъписаха.

— Рррее! Аз съм Пехливан Бей. Нека джумът отиде в ада! Огън! Всички пушки изгърмяха.

— Хич няма да стрелям, а ще ги емна с юмруци! — извика щафелщайнецът, захвърли пушката си и заедно с Емери и тебуса веднага се озова сред най-гъстата тълпа на неприятелите. Моята карабина «Хенри» не пусна никого да избяга през портата. За десетина минути станахме господари на полесражението.

Тогава се разнесе гръмотевичният глас на Хасан:

— Аллах акбар — Бог е велик. Сихди, те идват заедно със животните и Бея също е с тях. Познах го по бронята!

Излязох навън. Долу камилите бяха нагазили с дългите си крака във водата, а край тях стояха трима мъже. Единият от тях беше свалил бурнуса си и ризницата му блестеше като чисто злато. Той се изми, отново наметна бурнуса и направи знак на хората си да го последват. Тримата се отправиха към отвора в скалите, откъдето започваха стъпалата.

— Той е мой, трябва ми жив! — извика Ботуел. — Скрийте се в залата!

Побързах да сляза долу в сводестото помещение, за да отворя входа откъм стълбите, а после пак се върнах горе.

Още миналия ден Рено Латреомон ме беше помолил да му дам единия от револверите си. Сега потърсих с поглед младия човек, но не го видях. Ето че вече се разнесоха стъпки.

Скоро в двора влезе Бея заедно с двамата си придружители. Изглежда тишината и липсата на всякакви хора му направиха впечатление и той се спря. Пред очите ми беше застанало точното копие на човека, когото бях срещнал при планините Аурес и по-късно бях застрелял.

Бдителният му и изпитателен поглед обходи всичко наоколо, а от устата му се изтръгна вик на силна изненада.

Откъм колоната изскочи Рено и се втурна към него с револвер в ръка. Тъй като подозирах какво щеше да се случи, аз вдигнах двуцевката си и се прицелих.

— Чакай, остави го на мен! — помоли Емери, докато профучаваше покрай мен.

— Аз съм свободен! Умри, разбойнико! — извика Рено и стреля по Бея.

Куршумът от револвера отскочи от ризницата, а Бея незабавно сграбчи с лявата си ръка слабичкия французин и с десницата си замахна, за да го прониже с камата. Но не успя да изпълни намерението си, защото Емери го хвана отзад. В същия миг всички се втурнаха към тях. Другите двама разбойници видяха как стоят нещата и побягнаха обратно към портата. Ала не я достигнаха. Моите два куршума ги проснаха на земята.

Емери здраво държеше Бея в желязната си хватка.

— Познаваш ли ме, разбойнико? Аз съм Пехливан Бей. Върви при жертвите си!

Бея получи страхотен удар в главата, който го зашемети. После англичанинът го хвана и го занесе горе на зида, откъдето запокити убиеца долу, в дълбокия процеп, където бяха нахвърляни костите на убитите от Хеджан Бей хора. Така джумът беше унищожен до последния човек.

* * *

Две седмици по-късно ние бяхме оставили Серира зад гърба си, а пред нас се бе открила чудно красива гледка. Безброй палми поклащаха тъмните си перести корони върху стройните стволи, поръсени сякаш със злато от ярката слънчева светлина. Тези дървета се издигаха в една истинска градина от бледочервеникави прасковени цветове, бели бадемови пъпки и светлозелена свежа смокинова шума, в която се носеше гласът на бюлбюла (Славей. Б. нем. изд.). Това беше оазисът Гат, където заведохме успешно нашия кафила.

След неколкодневен престой и керванджиите, и тебусът се сбогуваха с нас.

— Аллах да те закриля, сихди! — рече той на раздяла. — Ти направи богати хората на този кафила с плячката от Ал каср, но за себе

си не взе нищо. Аз вече нямам синове, ала имам за теб една благословия. Отнеси я със себе си в страната на френците!

* * *

След още няколко седмици ние най-сетне влязохме в Алжир, където щастливото семейство Латреомон ни посрещна с неописуема радост. Хасан ни беше придружавал през цялото време, а и щафелщайнецът не искаше да се раздели с мен. Заедно с Емери, който заради мен промени първоначалните си пътешественически планове, той също тръгна за Германия, за да опита отново «пивкото» питие на своята родина. За Латреомон и неговите близки сбогуването с нас бе особено болезнено, а също и брадата на храбрия кабаш ен Нураб издайнически потръпваше, когато ми каза:

— Сихди, ти си отиваш и ние няма да се видим повече, ала в Алмания ще мислиш с радост и гордост за Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули и винаги ще го наричаш Хасан ал Кебир и Джесар Бей, Удушвача на хора, който заедно с Пехливан Бей ти помогна да убиеш Асад Бей и Хеджан Бей.

— И аз няма да те забравя, Хасане — обеща му Йозеф, — и ще разказвам в Алмания за Ма ал Зат Бей, Унищожителя на спирт!

— От твоя език капе отрова и никой няма да ти повярва, защото хората от Алмания ще си кажат: «Ей го, връща се Юсеф Ко ер дарб Бен Ко ер дарб Ибн Ко ер дарб Абу Ко ер дарб ал Ка ал бун, клеветникът, неверникът, чакалът, който яде свинско месо!» Забранявам ти да говориш за мен и сега, и во веки веков! Но ние, сихди, ще разказваме един за друг и моето име ще се разнесе из всички оазиси и във всички шатри на Алмания. Бъди жив и здрав и остани с мир!

info

Информация за текста

© 1994 Веселин Радков, превод от немски

Karl May
Die Gum,

Източник: <http://bezmonitor.com>]

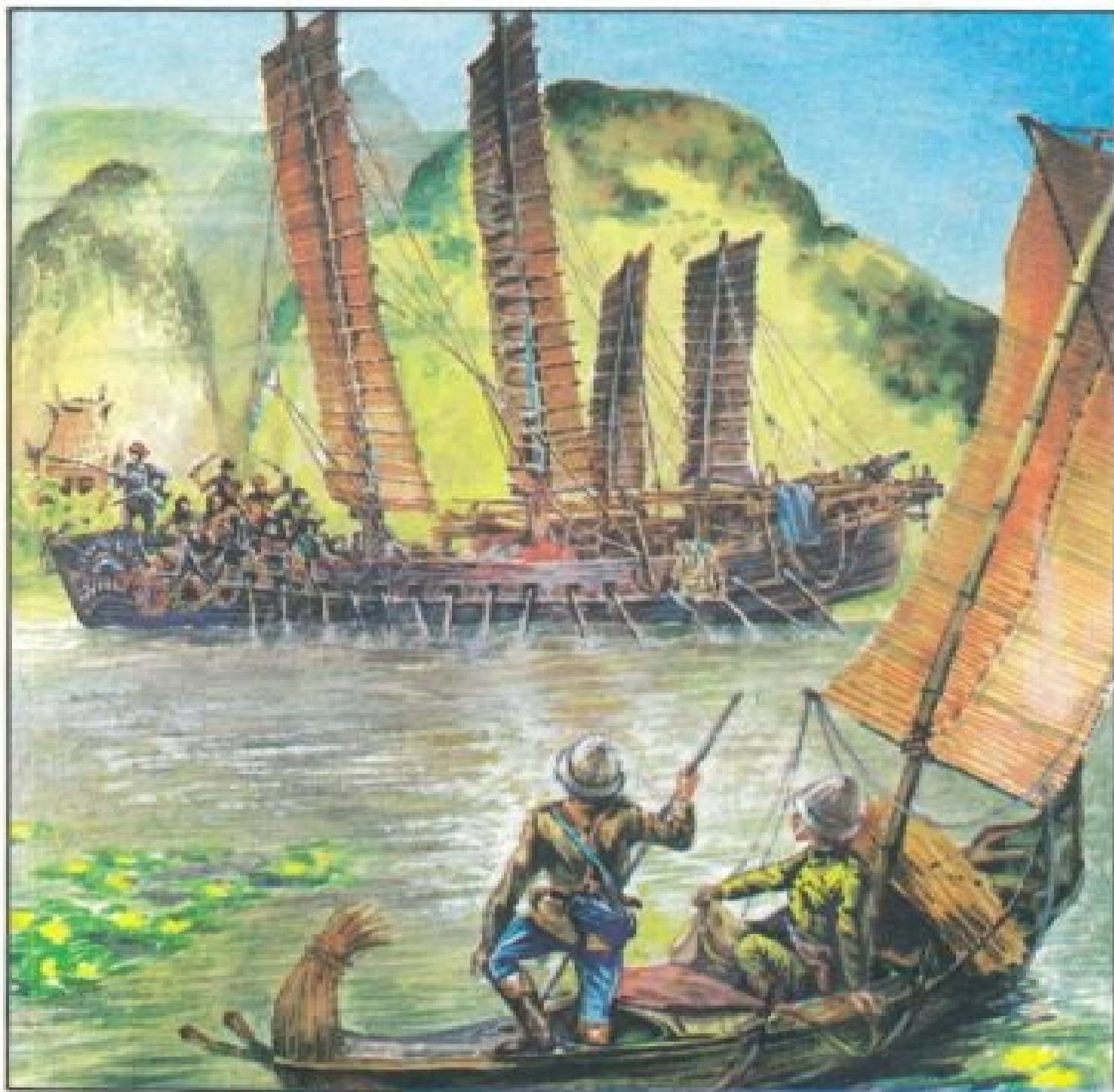
Die Gum, Karl May Verlag, Bamberg, 1952
Издателство «Отечество», том 16

Свалено от «Моята библиотека»
<http://www.chitanka.info/lib/text/1860>]

Последна редакция: 2006-08-10 20:36:53

Бестселър на всички времена

РЕЧНИЯ ДРАКОН

КАРЛ МАЙ

КАРЛ МАЙ РЕЧНИЯ ДРАКОН

Превод: Владимир Мусаков

chitanka.info

Млади читателю, преди четиридесет и три години, когато бях на шестнадесет, четях всичко, което можеше да се намери от Карл Май в двете книжарнички на родния ми малък град, както и от читалищната библиотека. „Речният дракон“ бе една от любимите ми книги. Бях я чел два пъти и тя просто бе затвърдила у мен желанието да замина за Варна и да постъпя кадет в Морското училище, за да се изуча за капитан от далечното плаване. Помня как и в самото училище продължавах да чета Карл Май, как във всяка негова книга бликаше свежест, туптеше необикновено благородно сърце. Всеки ред на писателя ме завладяваше с особения си романтичен дух, със сгъстената си чувствена, екзотична, неповторима атмосфера. Аз самият все по-страстно копнеех да се сражавам с тайфуни, да се докосвам до тревите на прериите, да потъвам в джунглите със силния сърдечен пулс на незабравимите герои на писателя. И сега, подир толкова години, когато редактирам романите на Карл Май, преживявам отново всеки ред, в който са закодирани някои от най-устойчивите знаци на човешкото съществуване — жаждата за пътешествие, за нови приятели, които умеят и могат да се борят за истината и знаят добре какво означават думите достойнство и чувство за дълг.

Редакторът

Карл Май (1842–1912) е роден в Германия (Саксония). Прекарва ранните си години в крайна мизерия, поради което зрението му се влошава. Съвременник на икономическата дезорганизация, която довежда до бунта на тъкачите (1844), Карл Май преодолява отчаянието си и благодарение на жертвоготовността на семейството му и щедростта на църквата завършва училище и постъпва в колеж. Скоро след дипломирането е арестуван за кражба на часовник и вкаран в затвора (1861). Неприятният факт става причина той да приключи с кариерата си на учител. След няколко месеца затвор, депресиран, се заклева да си отмъсти. Започва живот на измамник, мошеник и крадец. Лежи отново в затвора. От 1865 до 1868 и от 1870 до 1874 в затворническата библиотека чете приключенски разкази за далечни земи. През 1875, вече свободен и примирен, започва литературната си кариера със селски разкази и кратки новели. Въпреки че никога не е излизал от Германия, пише за американския „див“ запад. Появява се трилогията „Винету“ (1893–1910). След пет години анонимност следва небивал успех, особено при публикацията на първия том на „Винету“ и популярната новела „В пустинята“. Завистта на немалко негови сънародници расте, вдига се голям скандал относно авантюрите на младостта му и това, че е бил писал за Америка, без да я е виждал.

Принуждава се да походи из земите, които е описал, но не отива по-далеч от Бъфало, Ню Йорк и Торонто.

През последните си години написва две изповедни книги за живота си, които някои критици намират за най-хубавите му творби.

„Речния дракон“ („Кианг-лу“), романът за китайските речни пирати от края на деветнадесетия век, за първи път у нас издава Владимир Мусаков. Той е и преводачът. Настоящото издание е съобразено изцяло с изискванията на строгия читател, преминало е под зоркото око на дългогодишния редактор.

ГЛАВА 1

В КУАНГ-ТИ-МИАО

Китай!

Най-чудната страна на Изтока, огромен дракон от земя, който къпе назъбената си опашка в дълбокия неизвестно колко океан, едното крило на който бие в ледените области на Сибир, а другото — във влажните джунгли на Индия, и който, блъскан от яростен тайфун край морския бряг, се изкачва на запад над шумящи реки, обширни езера, над хребети и долини, за да издигне главата си на най-високия гигант и да пие от водите на Манасо-ровар — ще дръзна ли да те приближа и ще мога ли да издържа с варварското си око твоя враждебен взор на базилиск!

Най-големи народе на земята, която наричаш „Чунг-хооа“ — „Средно цвете“, — мога ли аз, нищожното червейче, да спра върху един лист от него, за да издира блаженствата на неговия мирис?

Свещени и всемогъщи Тиен-дзе, Сине на небето, императоре на Китай, при нозете на когото повече от четиристотин милиона хора лежат в праха и те боготворят, позволяваш ли ми да стъпча с нечистия си крак единия крайчец на твоя килим? Аз не съм от страните на онези, които дойдоха при теб с меч и барут, за да натрапят на твоите чеда отровата на опиума, да завладеят градовете ти и да казват на твоите войници, които носят на гърдите си парченца плат с надписа „Пингс“, че са страхливци.

Напротив, аз произхождам от страната на Тао-це, което ще рече „Синовете на разума“, където се възхищават от твоето великолепие, славят твоето величие и не желаят друго, освен блясъка на твоята мъдрост да свети в мир и над техните глави!

* * *

След като свалихме на самоаския остров Уполу Потома ловеца от Таити, любимата му Перейма, брат му Потой и слугата Омби, а също и капитан Робърт от кораба „Посейдон“ и неговия екипаж, останахме няколко дни на котва, а сетне минахме край „Елисавета Тараена“ и отплавахме за Бонинските острови.

Познава ли любезният читател от оскъдните пътеописания или поне

от картата на света красивата островна група, която е с бляскаво бъдеще и ще процъфтява поради засилената морска търговия между Калифорния и Китай? Самотната, скрита във Великия океан водна фея ще бъде докосвана винаги от един от най-големите морски пътища, ще печели богатства и слава, но в същото време за съжаление ще губи поетичния чар на самотното си спокойствие, който привлича не един мореплавател, наситил се на китолова в Далечния север и устремил се към благодатната зеленина на сушата.

Онзи, който е преплавал океана, плискащ вълните си между Америка и Азия, онзи, който е опознал със собствените си очи, сърце и ръце напрежението, лишенията, трудностите на едно такова пътуване и е копнеел ден и нощ да види най-сетне суша, и е стъпвал, да речем, на брега на Нова Зеландия, знае какво значи удивлението да видиш безкрилото киви, което не е могло да издържи появата на европейското куче, както и преселената котка, която заплашва какапото — кукувицата, виеща си гнездото и снасяща яйцата си в него по ниските клони.

Не само дивите племена са онези, които с пристигането на белия човек са получавали смъртната си присъда; домашните животни, които са го придружавали, също са донасяли гибел и унищожение за животинските обитатели на дивите страни.

* * *

Нашият чудесен кораб „Вихър“ плаваше към Хонконг между Бонинските острови и аз не можех да не се радвам на ведрия и светъл хоризонт. До мен приближи капитанът и му казах, че наблюдавам „онези невинни нишки там между изток и север“ на небосвода с истинско възхищение.

Той отвърна:

— Невинни? Да, така може да говори само някой, който просто не е моряк. А може да го изрече и опитен морски вълк, когато за първи път навлиза в тези води. Не вярвайте на това небе! Сега е кротко, а какво ще последва, ще видим доста скоро!

— Буря ли, капитане?

— Буря? Ба! Да не искате да сравнявате мечката с мишле? Тези две животни, както съм слушал, принадлежат към един и същи род хищници, но аз не мисля, че можете да хванете Баба Меца в капан за мишки. Така е и

тук. Бурята е това, което следва да се очаква, но ще трябва да я наречете тайфун, защото между буря и тайфун има такава разлика, каквата и между мечка и мишле.

— Значи очаквате тайфун — казах донякъде уплашен и донякъде доволен, тъй като читателят вече се досеща, че бях от онези крайно любознателни пътешественици, които жадуваха да опознаят далечните диви страни, за които вече споменахме. Щеше да ми се предостави случай не къде да е, а край Бонинските острови, да опозная страшното въздушно явление, за което бях слушал толкова приказки.

— Да, тайфун — каза капитанът, — до десет минути той ще се развихри. Ще бъде единадесетият или дванадесетият, който преживявам из тези води. Затова познавам този вид майски ветреца, на който вие се възхищавате доста добре. Има различни признаци, но никой от тях не е толкова опасен, както тази дяволска мрежа ей там, зад нас. Казвам ви, Чарли, за пет минути нишките ще обхванат цялото небе и ще се превърнат в смолисточерна облачна маса. Белият отвор там ще остане, защото тайфунът трябва да има вратичка, през която да бъде издухан. Приберете се бързо в каютата си и не се показвайте оттам дотогава, докато не ви повикам, ако нашият добър „Вихър“ не хвърли котва завинаги долу на морското дъно.

— Това не ми харесва, капитане! Не може ли да остана на палубата?

— Мой дълг е да прибера долу всеки пътник и все пак за вас бих направил изключение, но давам ви думата си, че още първата или втората вълна ще ви смъкне във борда.

— Не ми се вярва. Не съм за пръв път сред морето, а ако вие наистина се безпокоите за мен, то вземете едно въже и ме вържете за мачтата или някъде другаде!

— При такова условие може. Но ако мачтата бъде откъсната и отнесена в морето, вие сте загубен!

— Навярно! В такъв случай обаче и от кораба не ще остане много нещо.

— Well! Щом сте хвърлили толкова око на мачтата, елате! Аз сам ще ви вържа за нея.

Той взе едно дебело въже и ме върза.

През това време на палубата цареше трескава работа. Втората мачта и реите бяха свалени, а всичко подвижно беше закрепвано, доколкото беше нужно, или прибирано в трюма през люковете. Всяко парче платно беше свито и само горе, на шпейнкера, остана едно платно, за да бъде в помощ, доколкото беше възможно, на кормилото. Спиците на кормилото също

бяха завързани с въжета, за в случай че станеше невъзможно да се управлява с ръце, обхванато от вълните. Накрая всеки люк или отвор, който водеше към трюма, беше затворен почти херметически, така че водата да не може да прониква.

И ето, когато всичко беше привършено с най-трескава дейтелност, точно след десет минути, както беше предрекъл капитанът, бурята се разрази. Цялото небе се беше покрило с черна покривка и вълните сега бяха придобили извънредно тъмен, почти, би могло да се каже, адски заплашителен цвят. Движението им не беше по-бързо, отколкото досега, но всяка една от тях приличаше на черна пантера или на настръхнал бизон, който привидно стои мирен, за да събере сили за внезапен скок или удар.

Буреносният отвор сред облаците се беше разширил. Той беше придобил вид на кръгъл прозорец, през който нахълтваше навътре нежен, червеникавожълт дим. И ето че над водите премина леко шумолене и от далечината полетя звук, подобен на силното изсвирване на басов тромбон.

— Внимание, момчета, идва! — чу се силният глас на капитана. — Не стойте така, а се уловете за въжето.

Звукът на тръбата прозвуча по-силно и по-близо и... ето че очакваното се приближи: черна, висока, почти отвесно издигнала се водна стена, а зад нея орканът, който я беше издигнал и я блъскаше пред себе си. В следния миг не би се чул дори изстрел на най-тежкото обсадно оръдие. Стената ни беше достигнала, стовари се върху нас и ни погребва напълно под тежките си води.

— Дръж се, добри „Вихре“, дръж се! — бяха мислите ми и чудесният кораб моментално изпълни това желание. Той издигна дълбоко потъналия си напред нос и се измъкна от черната, ревяща дълбина. Но този миг беше дал свършено друг вид на морето. Грамадни като планини вълни налитаха отвсякъде върху нас и се разбиваха с височината на къщи над палубата. Още докато краят на някоя от тях минаваше над мен, вече ме достигаха челюстите на друга, така че едва имах време да си поема необходимия дъх. Бурята ревеше и стенеше, шумеше и изригваше, пенеше се и свиреше, охкаше и ридаеше, скърцаше и пращеше около мен, над мен, под мен и ... в мен, защото ми се струваше, че страхотният тайфун е обхванал и самия мен, костите и мускулите, жилите и сухожилията и всяка нишка и фибра в моето тяло.

Капитанът се държеше за едно от въжетата и беше грабнал в ръка тръбата. Само нейният остър и рязък звук успяваше да надвиши страхотния хаос от тътнещите около нас шумове. Заповедите му биваха разбирани и веднага изпълнявани въпреки херкулесовата сила, която беше

нужна за това. Шепа храбри мъже се хвърляха винаги върху някои от заплашените точки и човек би трябвало да види тези силни и храбри до смърт хора, за да разбере каква ценност представлява всеки един от тях. Трима стояха при кормилото и въпреки цялото си напрежение не можеха да го управляват. Те трябваше да прибегнат към помощта на въжетата.

Вълните се стоварваха толкова тежко, че заплашваха да смажат кораба под яростта си. От минута на минута върху нас връхлиташе грамадна водна маса и главната мачта, за която бях вързан, се извиваше като тръстикова или върбова пръчка. Буреносният отвор се беше затворил и ние се намирахме сред пълна нощ, в мрака на която блестеше призрачно само ослепителната пяна на гребените на вълните. Така орканът бесня два, три, четири часа. Дотогава аз не бях се чувствувал така безпомощен пред нито един страшен прериен пожар, пред никое страшно природно явление. Сега потръпвах при чувството за пялата човешка слабост, която ни хвърля в прахта и краката на Всемогъщия, помислих и за онази буря в Генисаретското езеро и за вика за помощ на уповаващите се във вярата апостоли: „Господи, помогни! Ние загиваме!“ И макар корабът да бе построен здраво и сигурно, макар в гърдите на капитана да туптеше храбро и мъжествено сърце, макар моряците да извършваха всичките си задължения, всеки миг бе властен да разруши кораба и отнеме живота на всички, които се намираха на него. И после...

*Лежат във ранна ведро утрин
останки върху тез скали,
във морски пясък — гроб последен,
почиват куп развалини.*

*Лежи човек със вси надежди
и щастие — суетен смях,
улучен във разцвет на сили
с единствен и могъщ замах.*

Никога до тогава не бях преживявал такъв бунт на природните сили и очаквах всеки миг да бъда откъснат от опорната си точка и да бъда хвърлен в кипящото море. Ограда около борда вече нямаше. Тя беше смазана от онези предмети, които беснеещата буря беше откъснала от местата им и захвърлила в морето. Неочаквано настъпи минута на пълна тишина, през

време на която можеше да се чуе дори силното и бързо туптене на пулса.

— Внимание, момчета, сега започва още по-страшното!

Думите на капитана едва бяха заглъхнали, когато блесна ослепителна светкавица, последва гръм, под който цялото море проехтя, а земята сякаш се пръсна и после тайфунът отново връхлетя върху водата така, че тя се издигна по-високо от мачтите. Ние бяхме обхванати от вълните, завъртени около собствената си ос — последва общ вик на смъртен страх, ужасно пращане, трошане и смазване, после внезапно ветровете престанаха като по даден знак на някой всемогъщ диригент и миг по-късно до нас долитаха само разбиването на вълните.

— Изхвърлете фока^[1] през борда! — извика капитанът гръмогласно.
— Отсечете въжетата, бързо! Сечете, сечете, за Бога!

Всички ръце се въоръжиха с брадви. Корабът се беше навел надясно. Последваха редица силни, глухи удари — тя изтрещя и падна сред морето. Корабът се залюля и се наведе напред, докато една след друга вълните се разливаха върху палубата и напълно ни покриха с вода.

— По-бързо, момчета, иначе ще загинем! — извика Търнърстайк.

— Ей, капитане! — извика боцманът. — Гредата за платно и при носа... виси на фока!

— Сечете, сечете и нея! — гласеше отговорът.

Същевременно той се спусна край мен напред, за да се убеди сам за състоянието на нещата. Ударите отново прозвучаха, водата пред нас беше издигната високо, разпенена и носът се надигна.

— Хей, моряци, добре ли е назад?

— Ауе, ауе^[2], сър!

— Well! Разпънете едно платно, момчета! То ни трябва, защото тайфунът премина.

Той се завърна при мен:

— А, Чарли, жив ли сте още?

— Донякъде!

— Значи не съвсем? Вярвам. Трябва да сте погълнали значително количество солена вода, а това не е работа за всекиго. Искате ли да ви развържа?

— Мисля, сър. Наистина ли премина вятърът?

— Разбира се. Тайфунът връхлита внезапно и също тъй бързо се сбогува. Във всеки случай здравата ни скрита! Морето ще има да се вълнува още няколко часа. Фокът и предната греда заедно с триъгълното платно отидоха, но щом ние долу сме живи и здрави, благодаря на Бога, че се

отървахме с толкова малко.

Той ме развърза и аз трябваше да напрегна всички сили, за да остана прав при вълнението, което от силно премина малко по малко в по-слабо. Облачната покривка се разкъса на много места. Отново настана ден и най-после и първият слънчев лъч си проби път към нас.

Всичко на палубата изглеждаше ужасно, но сега то не ме интересуваше, слязох с капитана долу в трюма, за да погледнем там. В помещението за товара цареше наистина страшно безредие. Бъчви, бали, пакети и сандъци лежаха разхвърляни и без всякакъв ред и едва след дълги усилия ние можахме да си пробием път през този хаос. Но едва стана това, когато слизацият пред мен капитан ме блъсна настрана и отново се втурна нагоре.

— Какво има, капитане?

— Вода в трюма. Има голям опасен отвор!

Той се изкачи на палубата, за да заповяда на хората си да застанат при помпите, а аз се помъчих да поставя в ред маркучите колкото беше възможно по-скоро. Работата започна след две минути, докато корабният дърводелец се опитваше да намери и запуши отвора. Това беше наистина мъчна работа, но беше извършена успешно поне дотолкова, че за момент се намерихме в безопасност.

Останалите се заеха да почистят палубата от трески и скъсани въжета, а после беше поставена временно греда на носа, както и за известно време помощна мачта на пъна на съборената фокмачта. Корабната ограда също беше възстановена, доколкото това беше възможно. После капитанът заповяда на моряците да отправят носа право на север.

— Сега вече ще можем да стигнем до Порт Лойд! — рече той.

— Колко път има още дотам?

— Тъкмо проверявах — отвърна той. — Този тайфун ни е въртял в кръг. Трябва впрочем да знаете, Чарли, че този вид буря съвсем не спада към почтените, които духат само от една посока, както приемат някои моряци и учени, а в повечето случаи се ограничават в съвсем малка, строго определена област и тогава изведнъж задухва от всички възможни небесни посоки. Много възможно е ние да се намираме сред тайфун, докато на няколко мили встрани друг кораб да минава край нас при съвършено лек вятър, без да забелязва нещо от оркана, или най-много да се учудва на вълнението пред носа, без да може да си го обясни. И така, орканът ни е водил почти в кръг и въпреки лошото състояние на платната пие можем да бъдем още днес, преди спускането на нощта, в Порт Лойд.

Това бе чудесно, макар тези Бонински острови да представляваха

много опасна близост за нас през време на тайфуна.

— Затова аз и промених посоката, но се радвам, че не сме се отдалечили много. Отворът е запушен само временно, мачтите липсват, а в каквото положение е трюмът, много е възможно да останем известно време в Порт Лойд, за да възвърнем способността си да пътуваме по море.

Доволен съм само, че съм си господар и отговарям за такива неща пред себе си! Но вие ще се отегчавате там, Чарли!

— Не мисля така, мистър Търнърстайк.

— О, все пак! Там няма концерти и театри, няма вестници и библиотека, каквито вие като писател обичате. А като ловец също няма да имате удоволствие, защото там няма нито дивеч, нито леопарди и...

— Но диви кози и подивели свине, костенурки и водни птици има извънредно много, капитане.

— Наистина ли?

— Разбира се. Нали ви казвам!

— Well, това е великолепно! Тогава аз ще убия няколко дузини кози, няколко маздели^[3] прасета, няколко шока^[4] костенурки и няколко стотици пингвини.

Засмях се.

— Наистина ли искате да стреляте на тази географска ширина върху пингвини?

— Защо не, щом те се намират там! Тези животни са извънредно тлъсти и при това толкова глупави, че могат да се пребият с пръчка, преди да разберат, че се намират в опасност.

Добрият и достоен за почитане мистър Фрик Търнърстайк беше извънредно страстен ловец и не се страхуваше нито от човек, нито от диво животно. Но той страдаше от много вредната за него мания, че юмручните му удари попадат винаги там, където са насочени, но куршумите му винаги се отклоняват на югозапад, когато се мери на североизток. Изглежда, че ловът на пингвини, при който се предпочитаха тоягите вместо пушките, представляваше най-интересното занимание за него. И затова аз съжалих, че Бонинските острови не се бяха погрижили да се изместят малко по-нагоре, близо до полюса.

Надвечер видяхме да се появява пред нас Пийл Айлънд, най-южният от трите най-големи Бонински острова, на който се намираше и главното пристанище, а половин час по-късно хвърлихме котва в Порт Лойд. Тук морето беше напълно спокойно и както научихме по-късно, там не бяха усетили нищо от тайфуна. Изглежда, капитанът беше имал право със забележката си, че този оркан често се ограничава в един строго затворен

кръг.

Тук нямаше нужда от обичайните за други места формалности. Спряхме колкото беше възможно по-близо до сушата и пуснахме котва. Друг кораб там нямаше. Затова вдигнахме само нашия Юнион Джек^[5] и дадохме един изстрел, за да съобщим за пристигането и националността си.

През време на бурята бяхме загубили две лодки. Капитанът слезе с малката лодка на сушата и, разбира се от само себе си, аз го придружих. Бяхме приети с голяма сърдечност от поселниците и получихме удоволствието да бъдем нагостени върху твърда земя с прясна и превъзходно приготвена вечеря. През време на нея Търнърстайк не можа да се сдържи да зададе един извънредно важен и необходим въпрос:

— Но кажете ми, господа, как стои тук въпросът с лова?

— Много добре — гласеше утешителният отговор.

— Какъв дивеч има тук? Пингвини?

— Не.

— Тюлени?

— Не.

— Моржове?

— Също не.

Добрият капитан, изглежда, наистина се беше наострил за лов с тояги. За съжаление той беше направил сметката си без... дивеча и затова продължи да пита:

— Какво има тогава?

— Глигани, кози, костенурки, водни птици и хвърчащи мечки.

— Гръм и мълния! Истина ли е това? Никога в живота си не съм чувал, че мечките хвърчат и във въздуха! Или този вид животни може би са много по-различни създания от онези, които обикновено се наричат мечки? Познавам само бялата, сивата, кафявата и черната мечка, а също и миещата се мечка. Казвайте, Чарли! Нали вие сте естествоизпитателят на нашата прочута експедиция с „Вихър“!

— *Pteropus ursinus* — отвърнах с извънредно важно изражение на лицето.

— *Perotus purgilus*? Какви са пък тези думи? Говорете, без да си кривите човката!

— Well, исках да кажа „прилеп“, щом така го разбирате по-добре.

— Прилеп ли? Хм, смешна мода да се прави прилепът на мечка!

Каква е големината на това животно-великан?

— Дълго осем до девет цола и с разперени криле е около три стъпки широко. Живее предимно на финиковата палма и спада към онази малка

част прилепи, които нощем спят и през светлите обедни часове си търсят храна.

— Така постъпвам и аз, значи също принадлежа към *Peroques purgatus* или както там нарекохте преди малко племето им. Не искам да им причинявам никакво зло и ще се придържам повече към другите — козите, глиганите и костенурките. Но да застреляш коза е цяло геройство. Нали, Чарли?

— Хм, не е точно геройство, но често е много опасно. Помислете си за европейските антилопи. А тукашните кози са диви, тъй като планините са много скалисти и се издигат стръмно.

— Не съм приятел на изкачването и винаги се прекатурвам на лявата или дясната страна на кораба. И ако съм се изкачил петдесет метра, сигурно ще падна деветдесет надолу. Ами как стои въпросът с костенурките? Може ли да се получи тук истинска мак-търтъл-суп^[6].

— Ще бъде мъчно, капитане — усмихнах се аз.

— Защо? Не казахте ли, че тук има извънредно много костенурки?

— Да, и от тях, разбира се, можете да направите супа от костенурки, но не и мак-търтъл-суп.

— Само дяволът може да ви разбере! Обяснете ми го по-ясно!

— Мак-търтъл-суп се употребява погрешно в обикновения език.

Търтъл-суп значи супа от костенурки, мак-търтъл-суп обаче значи заместител на супа от костенурка.

— Well, Чарли, давам ви свидетелство за учен изследовател на природата и супите. Ех, да можеше да се улови още днес истинска костенурка.

Веднага един от преселниците, бивш жител на островите Маркеза, заяви, че е готов да ни заведе на една местност, където може би щяхме да намерим някое от тези животни.

Луната светеше ясно. Вечерта можеше да се нарече наистина райска. Последвахме водача си по един път, който се виеше през великолепна палмова гора до малък самотен залив.

Там имаше гъсталак от таитски тамануси^[7] и смокинови дървета, пред които към брега леко се спускаше широка блестяща бяла ивица. Тъкмо когато излизахме изпод черниците, забелязахме две от животните, които бавно се измъкваха от водата. Всеки от нас се беше снабдил с прът и ние ги обърнахме тъй, че те легнаха на гърбовете си и се намериха напълно в наша власт. Това, разбира се, не беше много лека работа, защото по-голямото животно сигурно надвишаваше триста фунта^[8] тегло.

— А сега какво? — запита Фрик Търнърстайк.
Островитянинът, който можеше да говори съвършено английски, каза:

— Оставете ги да лежат до утре сутринта. Те не могат да избягат и тогава ще заповядаме да ви ги донесат.

— Дори и не мисля! — отвърна капитанът, който въпреки грубата си външност беше меко сърдечен. — Тогава тези нещастни животни цяла нощ ще се измъчват от смъртен страх, който не бих пожелал дори на едно такова животно. Жалко, че не носите със себе си пушките си, Чарли. Иначе бихте могли да им пратите по един куршум!

— Това би било много храбро от моя страна! — рекох аз. — Няма ли тук един нож?

Поселникът извади своя и с два силни удара главите на костенурките бяха прерязани.

— Сега ще ги занесем у дома — каза капитанът.

Той хвана по-голямата от тях и наистина я вдигна. След две крачки обаче той я хвърли отново на пясъка.

— В името на всички мачти и прътове! Та тя е тежка колкото най-голямата ми котва! Наистина ще трябва да я оставим!

Островитянинът обаче беше на друго мнение. Той отрязва няколко пръта от смокини, върза ги с пълзящи растения и така направи шейна, върху която ние търкулихме тежките животни. После тримата се впрегнахме пред нея и по този начин ги откарахме в колонията.

Там те трябваше да бъдат преместени на нашата лодка. При това светлината на една от факлите падна върху гърба на по-голямото животно.

— Стой! — заповяда капитанът. — Какво е това? Тази супа от костенурка носи вече една чиния на гърба си.

Наведох се над нея и извиках да ми светнат. И наистина върху твърдата черупка на животното беше закована елипсовидна плоча, ръбовете на която поради разрастването на костенурката се бяха надигнали, и по този начин тя беше придобила форма на малък овален съд.

— А ето тук и надпис! — каза Търнърстайк. — Кой ще го прочете? Не е нито английски, нито нещо друго. Чарли, потрошете си малко зъбите тук!

Плочката беше издялана от онзи вид бронз, който никога не се поврежда от вода и който само японците и китайците умеят да произвеждат. Опитах се да прочета надписа. Той се състоеше от две японски имена, които бяха разположени едно под друго.

— Sen-to и Нифуризима.

— Какво е това, Чарли?

— Нифуризима е остров, който принадлежи на същинска Япония. Понякога и пялата група Оки, състояща се от седемдесет и седем острова и островчета, бива наричана така.

— Ужасно, кой ли е имал толкова много време да отбелязва такива неща!

— Sen-to е сто и двадесетият Дайри на Япония. Той е управлявал от 1780 до 1817 година, ако не се лъжа.

— А какво общо има този човек с моята мак... исках да кажа с моята търтъл-супа?

— Животът на костенурката е твърде дълъг и често продължителността му бива изследвана, като се поставя знак на някоя хваната. След това тя отново се пуска на свобода. Те, изглежда, предприемат забележително точни и редовни странствувания и винаги посещават едно и също място. Сигурно тази костенурка е била уловена на Нифуризима, за да ѝ бъде поставен знак, който бил скрепен с името на тогава управляващия Дайри. Можете поне приблизително да пресметнете колко е стара.

— Дори не ми идва и наум, защото така мога да стигна до неапетитното познание, че съм уловил седемдесетгодишна костенуркова супа, а вие ще се съгласите, Чарли, че това не разкрива никаква радостна перспектива. Хвърлете я в лодката! Тя ще бъде нарязана и изядена и ако някога аз се срещна тук или там с този тъй наречен Дайри или Домино, той ще получи обратно чифиригимилишкия си ключ.

— Не бихте ли предпочели да предоставите плочката на мен, сър? Много бих искал да я взема със себе си у дома.

— За спомен ли? Гледай ти чудак! От кого? За спомен от Диариуса ли или от костенурката?

— И от двамата заедно.

— Вземете я тогава! Бихте могли, ако искате, да получите и цялата черупка на костенурката заедно с този Диарус, защото аз се интересувам само от супата...

На другата сутрин имате доста много работа на нашия добър стар „Вихър“. Отворът можеше да бъде запушен напълно само отвън и тъй като на Пийл Айлънд не можеше да става и дума за док, налагаше се работа под водата, която в по-голямата си част извърших аз, тъй като никой от моряците не можеше да издържи достатъчно. Наистина почти невероятно е, че повечето моряци, разбира се, с изключение на онези, които са посещавали морско училище, са много лоши или дори съвсем не са плувци.

Могат да се срещнат стотици моряци, които се чувствуват напълно сигурни на някой стар, полуразрушен тримачтник, а не искат да знаят за плуване с лодка.

На обяд, когато с удоволствие вкусахме супата от костенурка, бях възнаграден за усилията си от капитана, който ми направи едно извънредно предложение, свидетелстващо за голямата пожертвувателност от негова страна.

— Как мислите, Чарли? Дали тези диви кози ще се смилат добре от стомаха?

— Разбира се.

— Тогава вземете пушките си и тръгвайте с мен! Ще убием една.

— Готов съм, но предлагам да отидем на лов не тук, а на остров Стейпълтън.

— Well, тогава ще отидем с лодка дотам!

— Ще вземем ли още някой със себе си?

— Не е нужно. Какво разбират от лов тези момчета? Те само ще прогонват дивеча. Елате в лодката!

Някога бях чел, че остров Стейпълтън е много скалист, и знаех от скитанията си из планините, доколко въжето и бастунът могат да послужат при изкачването на стръмни височини. Ласото ми беше решително по-добро от всякакво въже. Извадих го, намерих и една бамбукова пръчка, която с помощта на корабния ковач бързо превърнах в бастун — горе беше закована стара желязна кука, а долу острие. Мистър Фрик ме изгледа изненадан, когато се явих с това странно снаряжение.

— Какви са тези украшения по вас, Чарли, хе? Да не би господинът да иска да стреля по козите с бамбуков бастун и кожен ремък?

— Pshaw! Аз съм английски ловец, сър — отвърнах гордо.

— Английски?... Не ставайте смешен и хвърлете тези боклуци във водата.

— Нека не прибързваме.

Качих се пръв в лодката и той ме последва. След това се увихме за греблата. Имахме да изминаваме разстояние от четири часа, но морето беше спокойно и вятърът — благоприятен. Минахме край много живописни скали западно от островите Пийл и Бъкленд, като се придържахме постоянно на север стигнахме в един залив на остров Стейпълтън, който се врязваше дълбоко в стръмно издигащите се скали. Капитанът се захили с цялото си лице, посочи ми нагоре и каза:

— Погледнете, Чарли! На всеки изстрел най-малко две!

И наистина, аз видях върховете и издатините на скалите буквално

покрити с диви кози. Това щеше да ни осигури извънредно обилен лов. Слязохме и изтеглихме лодката толкова навътре на брега, че не можеше да бъде достигната от прилива, който тук обикновено се издига до три стъпки. После тръгнахме напред все по-нагоре към стръмните височини.

Местността беше наистина алпийска — с остри зъбери, стръмни скали и хребети. Бамбукът наистина ми помагаше, докато запъхтеният капитан след мен често пълзеше на четири крака, за да преодолее мъчнотиите на терена. Най-после задъхан той спря.

— Чарли, чакайте! Да не искате да се качите на луната? Вижте тази долина отвъд — тя е претъпкана с кози. Ако отидем там, с четири изстрела ще убием най-малко двадесет.

— Точно там отивам и аз!

Той ме погледна с разтворена уста и с необикновено учудено изражение:

— На... та... тък...? Слушайте, един от нас двамата е луд-или вие, или аз. Но аз открито ще ви призная, че моят ум е в пълен ред... Искан да отиде към задната част на кораба, а плува право напред.

Трябваше да се засмея.

— Кажете ми, капитане, какво ще правите на задната част на кораба?

— Ще стрелям по кози. Какво друго?

— Well! Тогава опитайте се. Ще ви платя по десет долара за всяка, която се остави да бъде застреляна от вас!

— Да не би да искате да кажете, че не знам да стрелям?

— Не, но искам да разберете, че се намирате точно по посоката на вятъра.

— На вятъра ли? Чарли, не ми се сърдете, но тук вашите изследователски и готварски способности напълно пропадат! Какво разбира коза от вятър? Можете да бъдете сигурен, че няма да изкача с вас тази стена. Правете каквото искате. Аз обаче не искам да се върна на борда със счупен врат!

И той наистина се извърна „към задната част на кораба“ и се отправи с пухтене и кашляне нататък. Трябваше да побързам, ако исках да не го оставя да ми развали лова. Освен това аз нямаше и да го пусна, ако не смятах да извлека полза от действията му.

Изкачих се бързо нагоре и стигнах билото, зад което височината рязко се спускаше в една странична долина. Като употребявах бастуна си за подпора и за запазване на равновесие, аз по-скоро се хлъзгах, отколкото вървах надолу, като побързах да се отклоня вляво, където пропастта навлизаше в долината, към която се беше отправил моят добър Фрик

Търнърстайк. Там се облегнах зад една скала и зачаках с карабината „Хенри“ в ръка, която бях взел вместо пушка.

Не трябваше да чакам дълго, защото едва бях стоял две минути на това място и към мен се насочиха побегнали в галоп всички кози, които храбрият капитан щеше да улучва „по две с всеки изстрел“. Голямата долина правеше пред мен завой: животните не можеха да ме забележат и попаднаха право пред огъня ми: два, три, пет и шест изстрела и те отминаха. После шест кози лежаха на земята. Тъкмо исках да изляза, когато чух да се приближава нещо със силно охкане и пръхтене. То се приближи, като пухтеше буквално като локомотив, и изненадано спря пред ударените кози. Беше капитанът.

— Хиляди кози! Какво е това? Кой е убил тези животни? — извика той.

Излязох от скривалището си, като се смеех от сърце.

— Аз, ако нямате нищо против, сър!

— Вие? Чарли, вие? Как дойдохте тук?

Добрият Фрик разтвори от изненада устата си, като че ли искаше да погълне наведнъж своите „хиляди кози“.

— Надолу по стената. Обещах ви за всяка коза, която се остави да бъде застреляна от вас, по десет долара. Колко ви дължа?

Лицето на капитана изведнъж стана смутено и недоволено.

— Да, Чарли, тези животни наистина ми убягнаха още преди да успея да издигна пиратското си знаме. Разпънах всичките си платна и се спуснах след тях така, че дробовете ми засвириха като тайфуна вчера. Как можех да пусна котва, да поема дъх, да сваля пушката от гърба си, да се меря, да натисна спусъка, да стрелям и да улуча? Не бива да искате от един моряк да върши шест пъти повече от другите.

— Поисках ли от вас да застреляте тридесет и шест кози?

— Тридесет и шест? Как стигнахте до тази цифра?

— Тук лежат моите шест; вие казахте „шест пъти повече“, а шест по шест прави тридесет и шест.

— Хм, сметката ви е вярна — отвърна той, като оглеждаше най-напред пушката си, а след това насочи поглед върху козите ми. — Слушайте, Чарли, наистина тези същества разбират нещо от вятър!

— Разбира се. Те имат отлично обоняние, а освен това сигурно са ви видели и чули, защото сте доста едър и аз чух шума от дробовете ви от осемдесет крачки разстояние.

— Слушайте, Чарли, да не искате да се задуша заради една коза? Дори не ми идва и наум това! Онзи, който не може да понася дробовете ми,

той... той...

Капитанът беше толкова разгневен, че беше започнал подчинено изречение, без да може да намери главното. Засмях се сърдечно и му подадох ръката си.

— Не се ядосвайте, сър! Тук имаме шест тлъсти животни, а за днес не ни трябват повече.

— Така ли? Така ли мислите? — каза той, като ме погледна със светнали очи. — А какво ще кажат онези на кораба? Мистър Чарли е убил всичките, а капитанът нищо, свършено нищо. Нека бъда убит на място, ако си отида, преди да съм застрелял моите шест. Чувате ли? Шест, най-малко шест! Сега вече знам, че тези животни разбират от вятър и ще се съобразявам с това. Ще дойдете ли с мен, или ще останете тук?

— Разбира се, че ще дойда, но преди това ще ви помоля да почакате още малко.

— Защо? Нямаме време. Иначе добитъкът ми ще избяга много далеч и аз няма да мога да го стигна до края на живота си.

Не можах да се удържа и трябваше пак да прихна.

— Наистина ли мислите, че можете да настигнете козите? Помогнете ми да покрием с клони тези шест и да ги затиснем с няколко камъка, а после ще потърсим някое място, от което да имате възможност да стреляте!

По този начин прибрахме дивеча на сигурно място за известно време и после се отправихме към друга височина, от която можехме да наблюдаваме намиращото се под нас пространство. Този път пак се стори на капитана извънредно тежък. Той изстена:

— Стойте, Чарли! Лавирам на всички страни, но въпреки това не мога да напредвам. Дайте ми бамбука си!

— Нали трябваше да го хвърля в морето?

— Да не би аз да съм срещал и заобикалял неприятностите по всички географски ширини, та да познавам страните и хората като вас, хе? И следователно мога ли да зная какво трябва да предприемам? Аз съвсем точно знам как се вкарва тримачтов кораб в пристанище, но още не виждам как един морски капитан трябва да улови със зъби тези некултивирани скали. И така, всички на палубата и пътешествието продължава!

Сега с помощта на бастуна напреднахме много по-лесно и по-бързо. Пристигнахме горе и забелязахме в отвъдната долина многобройно стадо, което спокойно пасеше. Както и преди, капитанът поиска да се спусне право към животните. Спрях го.

— Чакайте, мистър Търнърстайк! По този начин отново ще ги прогоните. Слезте оттук, вдясно, там пътят е по-лек, и застанете под онова

дърво — кири. Аз ще се спусна отляво и ще подкарам козите право под изстрелите ви.

— Well, съгласен съм. Хайде тогава, слизайте! За пет минути трябва да имам шест.

— С два куршума ли?

— Pshaw! Всеки път ще убивам по три наведнъж!

— Ще бъде мъничко! Няма ли да предпочетете моята карабина „Хенри“? Аз отново я поставих в ред и тя може да даде двадесет и пет изстрела, без да става нужда да я пълните.

— Това е твърде изгодно! Дайте ми я и ми покажете как се действа с нея.

Обясних му устройството. После, след като ми подаде обикновената си пушка, той се отдалечи бързо. Наистина беше смешно да се наблюдава широкоплещестата му снага, която се мъчеше да запази равновесие с тоягата, когато слизаше надолу с широки моряшки крачки.

Стигнах на мястото си много по-рано от него. Щом се уверих, че е застанал под уговореното дърво, предпазливо се промъкнах към стадото и от около осемдесет крачки дадох два изстрела. При първия изстрел едно от животните падна, а при втория, понеже не бях сигурен в пушката си, не улучих толкова добре. Козата отскочи настрана и побягна нагоре по отсрещната стръмнина на онази, по която се бяхме спуснали ние.

Останалите животни в галоп се насочиха точно към храбрия Фрик Търнърстайк. Той ги остави да се приближат на четиридесет крачки от него, после излезе иззад дървото и вдигна пушката. За мое най-голямо учудване забелязах, че не стреля. Към мен, който тичах след козите, капитанът правеше най-чудновати гримаси, тропаше нетърпеливо с крака, държеше пушката готова за стрелба и въпреки това не стреляше. Козите с най-голяма бързина минаха край него. Той се извърна, продължи да се мери и възбуден, непрекъснато въртете дясната си ръка около карабината.

В това време животните избягаха и аз стигнах при него.

— Защо не стреляте, сър? — запитах аз, изненадан до най-висша степен.

Той се извърна към мен. Обикновено добродушното му лице, сега гневно лъщеше от червенина и гласът му буквално гърмеше, когато ми отговори:

— Какво трябва да правя? Да стрелям? Върху кого? Върху вас ли? Засрамете се, Чарли, че сте с по-малко разум от едно такова животно! Тези добри кози бяха толкова разумни, че приплуваха точно срещу мерника ми, а вие бяхте съвсем неразбран и скачахте след тях. И на това отгоре искате

от мен да стрелям. Ами ако ви бях убил, а?

— Да убиете мен? — запитах аз, почти вкаменен от този упрек. — Това е напълно невъзможно, защото аз бях на цели двеста и петдесет крачки зад животните.

— Няма значение! Знам по-добре от вас! Аз съм стар опитен човек, а вие сте млад. Ще ви дам пример: мистър Корнпъш, когото не мога да търпя, идва при мен и ми казва неща, които ме карат да побеснея от гняв. Тогава аз го хващам и го хвърлям от най-горното стъпало на стълбата или, по-скоро, искам да го смъкна само от най-горното стъпало. Той обаче е толкова несръчен, че пада по всичките стъпала надолу така, че аз трябва да заплащам голяма глоба. Това стана с този нещастен мистър Корнпъш. А защо да не може да стане същото и с куршума? Аз искам да улуча само козите, но куршумът решава да се отклони към вас, прелетява над козите и се забива в главата ви — е, после какво, а? И вместо да ми благодарите, че с присъствието на духа си ви спасих живота, вие ме питате защо не съм стрелял. Чарли, не очаквах това от вас!

Признавам, че бях напълно смаян от този укор, който ми беше направен с такава сериозност и убедителност. Но не исках да ядосвам повече капитана и затова само отговорих:

— Но защо тогава не стреляхте, след като козите отминаха?

— Как можех, когато тази карабина „Хенри“, Хари или Пари не иска да стреля? Натисках, дърпах и теглих спусъка с всички сили, рshaw, не искаше да почне и толкова! Ето ви обратно огнестрелната тръба! Ако отида още веднъж на лов за кози, ще си взема комин. Той поне няма да прави засечки! Откъде ще взема сега моите шест животни, а?

— Хм, жалко — засмях се аз, — шест кози с два изстрела!

— Чарли, не ме вбесявайте! Дайте ми пушката! Застреляхте ли нещо с нея?

— Да, две. Едната е мъртва, а другата се изкачи там горе, по онзи склон. Тя е ранена и от раната ѝ тече силно кръв.

При тези мои думи капитанът ме погледна така опулено, че не можах да се сдържа повече и отново прихнах. Това вече го разяри съвсем и той грабна пушката от ръцете ми.

— Чарли, вие сте варварин, напълно безчувствен човек. Нямам повече работа с вас. Отплувайте от Порт Лойд до Кантон с когото щете, но само не с мен!

Той захвърли бастуна пред краката ми и с най-голямо възмущение се отдалечи. Оставих го, защото много добре знаех, че ще се върне. Взех бастуна си и тръгнах по следите на ранената коза. Отвъд стръмнината,

която изкачвах, трябваше да се намира морето, както бях забелязал от отсрещната височина. Следата от капките кръв ясно се различаваше и ме отведе на тясно плато, което, изглежда, се спускаше отвесно към морето. Козата лежеше на самия му край. Тя беше тежко ранена и когато ме видя, се опита да се надигне. Прекратих мъките ѝ с един сигурен изстрел.

Едва гърмежът беше заглъхнал, когато ми се стори, че дълбоко отдолу чувам вик. Легнах, наведох глава над острия ръб на скалата и погледнах надолу. Точно както бях предположил, скалистата стена се спускаше отвесно в бездната и образуваше малка полукотловина, която беше широка в задната си част най-много около тридесет стъпки, а предната, която докосваха морските вълни, постепенно се разширяваше и беше така добре заградена от всички страни, че надали в нея беше влизало някога живо същество. Да се слезе отгоре не беше възможно, а достъпът откъм водата беше запазен от коралов риф, върху който се разбиваха големи морски вълни. И все пак долу стоеше човек, който ме беше забелязал и с движение ми даваше да разбере, че се намира в отчаяно положение.

Чувах гласа, но не разбирах думите му. Все пак от облеклото му разбрах, че е китаец. Как беше стигнал този човек на Стейпълтън Айлънд и при това в този недостъпен залив? Разбира се, не доброволно. Но как беше възможно да го измъкна оттам? Още размишлявах върху това, когато чух зад себе си стъпки. Не се и извърнах, защото по високото пръхтене долових, че това е разкаяният Фрик Търнърстайк, който се връщаше.

— Гръм и мълния! Ама че катерене падна! Бих предпочел да се изкача на хиляди мачти, отколкото да сляза обратно от тази планина.

Добрият човек съвсем забравяше, че все пак той непременно трябваше да се спусне от нея.

— Да не би да искате да слезете оттук, сър? — запитах аз, като му посочих пропастта.

Той протегна един след друг десетте пръста на ръцете си.

— Никога не би ми дошло това наум. Мисля, че бих се смъкнал толкова бързо долу, че капитан Фрик Търнърстайк би лежал на дъното като разбит кораб и тогава не биха могли да се различават нито корпуса, нито мачтите или пък напречните греди.

— И въпреки това трябва да слезете!

— Аз? Да е наложително? Чарли, идвам при вас преизпълнен с най-добри и справедливи намерения, а вие искате да ме изпратите на сигурна смърт. Право ли е това от ваша страна?

— Е, добре, какво ще стане с човека долу, ако не го извадите?

— Човек ли! Къде?

— Направете като мен: легнете по корем и погледнете надолу!

Капитанът стори това със значителна предпазливост и после запита:

— Китаец. Нали, Чарли?

— Да.

— Как ли е влязло това момче в този кафез?

— Навярно сам ще ни каже това. Откъм морето не може да стигнем при него. Невъзможно е поради страшния риф. Значи трябва да слезем оттук.

Лицето на капитана доби отчаян вид.

— Слушайте, Чарли, на драго сърце бих помогнал на човека, но каква полза ще има той от това, ако заради него си счупя врата и краката?

— Това е вярно. Тогава аз ще се опитам да слеза.

— И с вас няма да стане по-добре — каза той страхливо.

— Ще видим! Да стигна до долу е невъзможно, но добре, че нося ласото си. Вижте онзи планински банан, който расте на ръба! Оттам ще се спусна на тясната площадка, която се намира под него, и вашата задача ще бъде да уловите ласото, което ще ви хвърля при връщането си и да го завържете за стъблото на дървото. Разбира се, ще го придържате, докато се изкачвам.

Отдохме при банановото дърво, на което завързах ласото до сами земята. После хвърлих дрехата и шапката си и се спуснах към споменатата площадка, която се намираше може би на петдесет стъпки под нас.

— Отвържете ласото, капитане!

— Ауе, ауе! Но внимавайте, Чарли! Ако паднете, никой не ще може да ви помогне!

Увих ласото около себе си и продължих да слизам. Цялата височина на скалата беше може би около двеста стъпки. На опитен планинар, на когото не му се завиваше свят, не беше мъчно да продължи слизането надолу от четири стъпки широката площадка, на която вече се бях спуснал аз. На около двадесетина крачки над дъното на котловината обаче тази възможност беше напълно осуетена. Стигнах дотам щастливо.

Китаецът с напрежение беше следил движенията ми. Сега обаче нададе вик на разочарование. Обърнах се с лице към него и го запитах на Kuan-hoa^[9], защото предполагах, че така на всяка цена ще ме разбере.

— Как се казваш?

— Конг-ни.

— Откъде си?

— От Тиен-хиа^[10], там на запад, отвъд морето.

— От коя провинция или град?

— От Куанг-чой-фу^[11] в провинция Куанг-тонг.

— Как попадна тук?

— Бях на една Лунг-йен^[12], която вчера беше разбита от тайфуна. Вълните ме хвърлиха тук и трябва да умра, ако не ме спасиш.

— Можеш ли добре да се катериш?

— Аз съм изкачвал всички планини на запад. Очите ми са добри и краката ми не треперят. Но главата ми се удари в скалите и ми се вие свят, а лявата ми ръка е наранена и изпитвам големи болки.

— Ако сподавиш болките си, ще мога да те спася.

— Ще ги сподавя.

Размотах ласото и спуснах края с примка долу.

— Стегни този ремък около тялото си под мишниците! Аз ще те изтегля!

Поради широкото му облекло и ранената ръка мина доста време, докато той беше готов.

— Няма ли да ме изпуснеш? — запита той и погледна нагоре.

— Не. Отблъсквай се с дясната си ръка от стената и помагай с краката!

Той изпълни това наставление и след няколко мига стоеше пред мен блед и възбуден до най-висша степен. Беше още много млад — най-много двадесет и четири годишен. Сигурно изпитваше големи болки, защото, докато го изтеглях, беше прехапал до кръв устните си.

— Дай ми ръката си! Искам да видя какво ѝ е.

— Лекар ли си? Учил ли си „Чанг-шии-туни“^[13] и „Ванг-пинг-тсун-чюк“^[14] — запита той.

— Изучавал съм и двете, а също и „Ю-циан-и-цинг-кин-киан“^[15]! — отвърнах аз, за да му вдъхна доверие. — Покажи я!

Той ми подаде ръката си. Прегледът, изглежда, беше извънредно болезнен за него, защото намерих, че е счупил ръката си над лакътя.

— Ръката ти е строшена, но аз веднага ще я излекувам, щом оттокът малко спадне. Можеш ли да се изкачиш тук?

— Лесно бих могъл да сторя това, но съм изтощен. Подкрепи ме!

Направих това, но скоро трябваше да видя, че по този начин няма да стане нищо. Опитах се да определя тежестта му. Той наистина беше здрав, но не едър.

— Ще можеш ли да се държиш с краката си, ако те взема на рамене?

— Наистина ли искаш да сториш това?

— Да.

— Но аз не зная кой си ти и не мога да наруша закона, който ме задължава да бъда учтив.

— Няма да нарушиш този закон, защото аз не съм „Син на Средното царство“, а германец, който иска да ти помогне. Дай да опитаме.

Вдигнах го така, че се настани като конник на раменете ми и склочи краката си зад гърба ми. Докато с дясната си ръка се придържаше за главата ми, а аз с едната бях хванал краката му, се опитах да се изкача нагоре. Успях, макар и много бавно и предпазливо, за да избягна всяка погрешна стъпка.

Измина около половин час, преди да стигна до горната изднина. Както вече споменах, тя беше само четири стъпки широка и затова неговото слизане от гърба ми ни причини значителни мъчности. Двамата лесно можехме да паднем в бездната. Затова му заповядах да затвори очите си, клекнах и го оставих бавно да се плъзне по гърба ми. След това извиках нагоре:

— Хей, мистър Търнърстайк!

— Тук съм!

— Хванете ласото!

Не беше леко да се хвърли дългият ремък догоре, но успяхме и в това. Капитанът го завърза здраво, а аз стегнах другия край около тялото на китаеца.

— Стойте тук, докато се изкача горе! — казах му аз — Хей, капитане, идвам! Здрав ли е ремъкът?

— Well! Ако не се скъса, всичко ще бъде наред, защото аз държа здраво.

Хванах се за него и успях щастливо да се изкача. Търнърстайк ми стисна ръката радостно и каза:

— Добре дошъл, Чарли! Страхотен курс преплувахте вие. Такъв път и при това един китаец на врата — съвсем не е дреболия. Кой е този човек? Как се казва? Откъде идва, какво търси тук? И какво ви каза?

— Та това е цял корабен товар от въпроси! Ще ви отговоря после, когато той бъде горе. Не бива да го оставяме да чака. Ръката му е счупена и той страда от големи болки.

— Ръката му е счупена? Бедният дявол! Да го качим, за да я поставите пак в ред!

Сега бяхме двама и работата вървете по-добре и по-леко от предишния път. Въпреки това, когато го издигнахме горе, той веднага

падна на земята. До този миг неговата силна воля го беше държала изправен, но сега спасителното безсъзнание го беше взело в прегръдките си.

— Изглежда, че е зле, Чарли. Да не би да умре в ръцете ни? — каза капитанът.

— Не. Но той е претърпял корабокрушение и е бил изхвърлен от вълните в залива. Това, разбира се, не е станало без удари и блъскания. Ръката му е счупена. От вчера, а може би и от по-рано, той не е ял, нито е пил вода, така че съвсем не е чудно след сегашните усилия да изгуби съзнание. Но аз трябва да използвам това негово състояние и да го смъкна в долината край потока. Що се отнася до вас, вие ще останете тук, нали?

— Аз ли? Защо?

— От тази височина се вижда далеч в морето и аз мисля, че вие бихте искали да я красите вместо фар.

— Аз ли? Кой ви е излъгал за това?

— Вие сам, сър. Не казахте ли преди, че предпочитате да се изкачите по хиляди мачти, отколкото да слезете обратно оттук?

— Приказки, Чарли. Нищо друго освен приказки! Когато човек се разгневи, той, е в състояние да говори неща, на които сам никога не вярва. Но как ще смъкнем този човек долу? Аз ще имам достатъчно работа със самия себе си, ако не искам да се пръсна като бомба в долината.

— Няма да има нужда от вашата помощ. Само ви моля да носите пушката ми.

— Всъщност аз бях решил вече да не се докосвам до тази нещастна вещ, но щом не може иначе, ще ви направя удоволствието. Дайте я!

Той ми помогна да вдигна падналия в несвяст човек. После започнахме да слизаем от височината. Когато пристигнахме долу, капитанът запита:

— Къде ще го оставите?

— Не тук, защото няма вода. Трябва да го занесем при потока, през който минахме на идване.

— Ами пашите кози?

— За тях можем да не се грижим сега. Ще ги вземем или ще пратим да ги приберат утре.

— Както искате. Напред!

До споменатия поток не беше много далеч. Поставих китаеца па земята и отстраних облеклото от ръката му, за да охладя отока с вода. При това той се събуди и помоли:

— Дайте ми да пия!

Той се надигна, пи и лакомо хапна от нашите провизии, което ясно показваше, че е гладувал.

— Кажи ми името си — помоли ме той после, — за да зная как да те наричам, когато ти благодаря.

Казах му го. Той поклати глава.

— Когато се изговаря дума, трябва при това да се мисли нещо, но твоето име е без душа. Позволи ми да те наричам на езика, който се говори в Ши-тан^[16]. Ти си германец. Какъв чин ти е дал императорът?

— Аз пътувам по всички страни на света и после пиша книги за това, което съм видял.

— Тогава ти си не само Хиеу-цай^[17] или Киеу-джин^[18], а Ши-се^[19] и имаш правото да заемаш най-почетните длъжности в страната си. Ти си велик, силен и мъдър. Ще те наричам Куанг-си-та-се^[20], защото земята ти се намира на запад. Ще ми позволиш ли?

Никой народ не е толкова учтив, колкото китайците и е почти смъртна обида да се обърнеш грубо към един от жителите на Средната империя. Името, което ми беше дадено, беше явно доказателство, че Конг-ни не правеше изключение. Наистина то беше повече от надут, но каква вреда можех да имам от това, ако го приемех? Затова отговорих:

— Позволявам ти. Как се наричаше джонката, която претърпя коработрушение?

— Фу-ши-хай^[21]. Тайфунът я унищожи с всичките й хора и само аз останах жив.

— Искаш ли да отидеш с нас в Куанг-чой-фу?

— Имаш ли кораб, който да отива нататък?

— Той принадлежи на този човек, който е пътувал вече с него по всички, морета.

Китаецът се обърна към капитана:

— Значи ти си Ти-ту^[22]! Как е името ти?

Отговорих вместо капитана.

— Той още не знае езика на страната ти и аз ще бъда Тун-се между теб и него. Капитане, този човек се нарича Конг-ни и би искал да знае името ви!

— Търнърстайк — отвърна запитаният.

— Тър-ръ-не-си-ки? Ще имаш ли милостта, Ти-ту Тър-ръ-не-си-ки Куон Ган, да ме вземеш в Куанг-чой-фу? — запита китаецът.

Преведох на „Негово височество адмирал Тър-ръ-не-си-ки“ този учтив въпрос. Той се засмя до уши и ме запита:

— Как се казва „да“ на китайски?

— Зависи от наречието: или „че“, или „ше“.

Тогава той се извърна към Конг-ни и кимна с глава.

— Че, или, ако искаш — ше, стари момко! Щом сме те извадили от едно бласто, няма да те пхнем в друго. Знаеш ли какво, Чарли? Този човек се е съвзел донякъде и навярно ще може да дойде до брега. Свечерява се и ние трябва да се махнем оттук!

Съгласих се. Конг-ни заяви, че има достатъчно сили да се движи сам. Дадох му кърпата си за нос, която той сложи като бандаж на ръката си, и после потеглихме. Краткият път до лодката скоро беше изминат. Ние я изблъскахме във водата, качихме се и хванахме веслата. Конг-ни, който, ако не беше нашата ловна експедиция, щеше да загине от гладна смърт на самотния Стейпълтън Айлънд, се държеше храбро и ние го заведохме щастливо на кораба, където веднага започнах да лекувам ръката му.

Поправките, от които се нуждаеше нашият „Вихър“, за съжаление се оказаха много обширни и дълги. Тайфунът беше разнебитил целия скелет на кораба, който беше изстрадал много от събарянето на двете предни мачти. При това липсваха и двете лодки и само за да възстановим най-главното, трябваше да останем в Порт Лойд две седмици. Най-после се отправихме по море към Кантон, където трябваше да бъдат извършени главните поправки.

Ръката на Конг-ни не ми причиняваше грижи, защото лечението, изглежда, вървеше добре и редовно. Освен това присъствието на китаецъ беше от голяма полза за мен. Той говореше по-мекия, благозвучен южен диалект, а аз се бях упражнявал на диалекта на Пекин. Затова го държах през целия ден при себе си, та без да забелязва, да бъда негов ученик.

Това привлече вниманието на капитана.

— Чарли, кажете ми, толкова великолепен ли е този китаец, че не се откъсвате от него нито за минутка? — запита ме той. — Трябва откровено да ви кажа, че съм крайно недоволен от вас, защото вие ме пренебрегвате по един наистина ужасен и непростим начин.

— Имате право до известна степен, капитане, но вие ще ми простите, ако ви призная, че прекарвам времето си с Конг-ни най-вече заради езика. Вие не бихте повярвали колко много може да се научи само за няколко седмици, стига да има възможност да се предприемат упражнения по този практичен начин.

— А, значи това е, хитрецо! Аз вече съм скитал доста по света и бих могъл да използвам това доста добре, ако тук-там по-научавах нещо от чуждите езици. Но, от една страна, с нашия английски човек може да се

оправи навсякъде, а, от друга, имам извънреден талант да не научавам абсолютно нищо от чуждите езици. Някога цели шест месеца кълвах френски и сега знам само, че на кораб се казва *vaisseau*, а и това ще забравя за осем дни. Но истински срам е, че отивам в Кантон и не зная нито дума китайски. Не искате ли да ме понаучите малко, Чарли?

— На драго сърце, ако това ви прави удоволствие.

— То ще ми създаде повече работа, отколкото удоволствие. Все пак на мен ми казаха, че тези хора имат само едносрични думи, и затова мисля, че тази история няма да бъде много мъчна.

Това мнение наистина ме развесели, но все пак аз започнах заниманията и трябва да призная, че той напредваше нечувано в... забравянето. Трите думи, които го карах да ми повтаря по петдесет пъти на ден, не можеше да си спомни още на следващата сутрин или ги употребяваше по начин, който ме караше да се смея до сълзи. И когато стигнахме в Кантон, той беше в състояние да държи английско-китайска реч, от която никой човек не би бил в състояние да разбере нито дума, защото се състоеше от срички, които измисляше в момента.

Гранитните скали на острова, върху които е построен Хонконг, се издигаха пред нас. Плавателните съдове, които ни срещаха, бяха ставали все по-многобройни и когато минахме край носа, зад който се намира градът Виктория, както го наричат англичаните, видяхме в пълния смисъл на думата хиляди джонки около нас, заети отчасти с риболовство, отчасти с транспорт и крайбрежна търговия.

Стоях с капитана на задната палуба. Той наблюдаваше с голям интерес оживлението около нас и каза:

— Знаете ли, Чарли, че аз взех едно изключително решение?

— Какво?

— Досега не можех да разбера как скитате по света само за да опознавате страните и хората. Сега обаче работата ми се изясни. Аз не завися от никого. Трябва да направя кораба си тук способен да излезе отново в моретата, заради което е нужен по-дълъг престой. И тъй като под вашето отлично ръководство направих неочакван напредък в китайския език, реших да се присъединя тук към вас, та и аз веднъж да „проуча земята и хората“. Ще ме вземете с вас, нали, Чарли?

— С удоволствие, защото се надявам, че вашите знания ще бъдат достатъчни.

— Не се грижи, стари момко! Китайският е хиляди пъти по-лесен, отколкото може да се помисли. Кан-тонг, Нан-кинг, Хонг-конг, Пе-кинг, Гин-сенг, внимавате ли добре? Всичко завършва на -онг, -инг, -енг, -унг и

търнът. Това е детински лесно.

— Хубаво! Как например ще поздравите един китаец?

— Да не смятате, че ще ме затрудните? На английски аз поздравявам „good day“. Значи, на китайски, „gooding daying“. Онзи, който не схване това, е толкова глупав, че никакъв доктор не може да му помогне. Е, Чарли, ще ме изпитвате ли още?

— Не. Това е напълно достатъчно! — засмях се аз. — Позволете ми да ви кажа съвсем искрено, че никога досега не съм имал толкова съобразителен ученик.

— Нима това е чудно? Съобразителността е първото качество, което се изисква от способния моряк, а мистър Фрик Търнърстайк не е човек, който да се остави да бъде смятан между последните. Но сега трябва да ме извините, защото ми се налага сам да се погрижа за влизането на кораба в пристанището.

Спуснахме тържествено котва и разменихме обичайните топовни салюти. Конг-ни стоеше до мен. Колкото и познат да ми беше станал в едно отношение, той оставаше за мен загадка. Никога не бях можал да науча с какво точно се занимаваше той и какво беше семейното му положение. Наистина много лесно бих могъл да го запitam направо, но се отказах от това, тъй като той се правеше, че не разбира намеците ми.

Лицето на младия китаец не беше от онзи безизразен и само хитро гледащ тип, който вероятно е стереотипен за китайците. Напротив, той имаше много интелигентни черти, а непрекъснатите разговори, които водех с него, също ми бяха доказали, че е с образование, което не беше обикновено за сънародниците му.

— Колко време ще останеш в Хонконг? — запита той.

— Това още не е определено.

— Само до Куанг-чой-фу ли ще идеш?

— Не, ще продължа и по-навътре.

— Куанг-фу^[23] няма да ти позволят това.

— Тогава сам ще си го позволя.

— Нарекох те Куанг-ки-та-се и зная, че си умен и храбър, но въпреки това ти няма да стигнеш по-далеч от Куанг-чой-фу. Вие наричате този град Кантон и можете да го посещавате. Но кой от вас го е видял поне веднъж в истинския му вид? На вас е позволено да ходите само по улиците, които не принадлежат на китайския град. Как ще можеш да продължиш по-навътре, щом не си китаец.

— Тогава ще стана!

— Това е мъчно. Ти ми спаси живота и аз много бих искал да ти се

отблагодаря. Позволи ми да ти дам един съвет!

— Говори!

— Искаш ли да станеш син на един Фу-юен^[24]?

Изненадах се при този въпрос, който в родината ми би звучал подобно на това, ако ми бяха предложили от обикновен гражданин да стана син на краля на Бавария или Саксония. Конг-ни не биваше да се осмелява да си прави шега с мен, а аз почти никак не познавах загадъчната страна, в която се готвех да навляза. Затова запитах просто:

— Възможно ли е това?

— Аз ще го направя възможно, за да те зарадвам.

Този отговор беше даден с тон, който звучеше напълно убедително. Фу-юенът е първият чиновник на Пинг-фу, когото ние в Европа наричаме вицекрал, и има в ръцете си цялото административно управление на една провинция. Кой беше този Конг-ни, който можеше да ми направи такова предложение? Тук се намерих пред непознати отношения и трябваше да се държа толкова безразлично, колкото беше възможно.

— Но аз вече си имам баща — отвърнах.

— Твоят баща не е тук. Ти не си слуга на Фо, нито на Буда, а си Тиенчу-киао^[25]. Забранява ли ти вярата да имаш втори баща, докато си тук в Тай-цинг-кун^[26]?

— Не.

— Тогава направи каквото ти предлагам, защото така ще станеш Чиндзе^[27] и ще можеш да отидеш и да пътуваш, където искаш.

Не можеше да ми бъде направено по-изгодно предложение. Колко щастлив би се чувствувал някой от онези, които са рискували живота си, за да изследват Китай. Но за мен то беше толкова непонятно, бих казал дори толкова нечувано, че почти исках да го отхвърля. Въпреки това, след известно размишление, казах:

— Ще вземе ли някой слуга на Фо или Буда за свой син един Киао-хю^[28].

— Да. И защо да не може и да не иска? Вашият Бог казва: Аз съм ваш единствен Бог. Нашият Тиен-вен^[29] обаче ни поучава, че има един баща и ние всички сме негови деца. Има три големи религии: нашата, вашата и тази на хоей-хоей^[30]. Те имат ли-пай-се^[31] и казват: „Нашата религия е най-добрата.“ Вие имате тинг-син-ло^[32] и казвате: „Нашият Господ е единственият“, а ние имаме пагоди и храмове и казваме: „Трите религии са една.“ Защо да не станеш син на един човек, който почита религията ти, както и ти неговата?

Безсмислено беше в този миг да влизам в религиозен спор с него. Думите му звучаха извънредно толерантно и подкупващо, но същевременно те показваха и главната пречка, която се противопоставя на християнските мисии в Китай — безразличието. Думите „Сан-киао и-киао“ — се срещат навсякъде в голямата Средна империя, но този израз: „Трите религии са само една“, не е резултат от подробни изследвания или грижливи сравнения, а е продукт на религиозно безразличие, което едва ли може да се намери другаде в такива размери. Християнската пропаганда вече си проби път почти по цялата земя. Ислямският възглас „Аллах ил Аллах, Мохамед расул Аллах“ беше носен напред от ордите на дивни азиатски завоеватели. Обаче прочутото „Омм мант гадме хум“ не познава задачата на нашето повелително „Вървете по целия свят!“ Китай остана затворен за другите нации не от щадене на другите религии, а по политически причини. Религията оставя китаеца съвършено хладен и ако му се държи някоя дълга и настойчива реч за величието на християнското учение, то той търпеливо слуша с привидно внимание, както това изисква прочутата китайска учтивост, и после съвсем дружелюбно ще каже: „Това е добро, хубаво и аз мога да те похваля, че вярваш във всичко това. Защо да споря с теб? Твоята религия е добра, религията на хоей-хоей е добра, а и моята също е добра; сан-киао и-киао, трите религии са една и ние всички сме братя!“ Би било голяма грешка след тези думи въпросът да бъде зачекнат отново, но ако това се направи, той благосклонно се усмихва и отвръща: „Навярно ти още не си чел книгата с наставления за обноските на всички класи по всички места и при всички случаи в живота? Ела в моя дом и я вземи! Или предпочиташ да ти я изпратя?“

Да се победи тази пасивност е по-мъчно, отколкото дори активната съпротива, което ще потвърди всеки опитен китайски мисионер. Не бях дошъл в Хонконг като такъв и затова можех да си позволя да избягна религиозния спор с Конг-ни. Затова отговорих:

— И този човек е Фу-юен?
— Да, Фу-юен — кимна той.
— Значи един от висшите чиновници в страната?
— Той е Куанг-фу (мандарин) с червено копче. Много могъщ е, но вече е много стар. Хоанг-шан^[33] му е дал позволение да носи две паунови пера и да си почива от службата.

Значи пенсиониран чиновник! Но трябва да беше влиятелен, тъй като беше мандарин от първи ранг и можеше да носи две паунови пера, докато само най-знатните Ко-лао^[34] носят три, а Та-хиа-фу^[35] обикновено само

едно.

— Има ли той син? — продължих да разпитвам аз.

— Да, един.

— Но може ли според вашите закони да вземе втори?

— Законът не позволява, но императорът ще позволи.

— При него ли е синът му?

— Не, той е при тебе.

Вдигнах смаян поглед.

— Значи ти говориш за твоя баща и си син на помощник-управителя?

— Да. Искаш ли да станеш мой брат?

Това беше повече от добре. Нима той с предложението си искаше да ме възнагради за това, че бях спасил живота му? Не бях склонен да отблъсна едно такова голямо преимущество и затова отговорих:

— Да.

— Ти говориш нашия език. Но можеш ли също така да пишеш?

— Само сианг-хинг^[36], а това е много малко.

— Тогава ти ще ми диктуваш, а аз ще пиша.

— Какво?

— Ще съчиниш нещо, което ще изпратим на Ли-пу^[37]. Синът на един Фу-юен трябва да бъде учен, за да може да стане Нан-фи, Хой или Кунг^[38].

— Това беше изненадващо. Почти ми се стори, че китаецът се подиграва с мен. Един „скитник по света“ трябваше да се състезава в Китай за академична диплома. Веднага отвърнах с шега:

— Какъв трябва да стана? Сиеу, Кеу-джин или може би дори Пин-се?

— Ти си много мъдър и можеш да станеш Пин-се. За да постигнеш това изведнъж, ще напишеш три труда — по един за всеки чин. Те ще бъдат предадени на Ли-пу и тогава чрез един-един-ствен изпит ти ще можеш да придобиеш най-високия чин.

— Ще го направя. Кога ще ти бъде удобно да пишеш?

— Когато пожелаеш.

— Тогава ще напуснем кораба веднага, за да купим хартия, туш и четка.

— Ще изпълниш ли една моя молба?

— Каква?

— Остави ме да сляза сам. Аз ще ти донеса бързо онова, от което се нуждаеш!

— Съгласен съм! — усмихнах се аз, защото се усъмних в добрия Конг-ни, че ми беше направил тези толкова изгодни предложения само за

да може да офейка, като се отърве от всякаква признателност. — Как се казва баща ти?

— Фу-минг-цу.

Значи нещо като граф, според европейските схващания!

— Къде живееш?

— Скоро ще научиш!

Исках да го запитам още нещо, но бях прекъснат от един вик на моя стар Фрик Търнърстайк, толкова необикновен, че веднага се извърнах.

През време на нашия разговор с Конг-ни ние бяхме хвърлили котва между английски и холандски кораби и сега бяхме заобиколени от множество лодки, притежателите на които предлагаха на нашия екипаж всичко възможно за продан. Един търговец на плодове тъкмо се беше настанил до хвърленото надолу въже и странният вик на капитана беше отправен към него.

— Добринг денинг! Каквонг иматенг занг продаванг? Китаецът, по всичко личеше, не го разбра, но предположи какво иска да каже.

— Ли-хи^[39], ли-хи! — извика той, като държеше ветрилото пред устата си, за да разцепи звука. — Ли-хи, ли-хи! Си-куа^[40], си-куа!

Капитанът ми махна да се приближа. — Чарли, елате тук! Какво всъщност реве този човек? Какво значи ли-хи?

— Предлага ви орехи, които лежат в лодката. Те са много хубави и вкусни като пъпеши.

— А си-куа?

— Дини.

— Гръм и мълния! А не можеше ли да каже това веднага?

Той се наведе над корабната ограда и започна да маха.

— Ниенг шенг купименг! Качетенг сенг понг стълбитанг!

Той даде нареждане да се спусне външната стълба и китаецът донесе на бамбукова кобилица доста голямо количество от своите увити в зебло плодове.

— Вижте, Чарли, човекът ме разбира! Наистина, нещо извънредно много е да знаеш, че говориш езика на един народ. И това дължа на вас, Чарли, на вас и на неподозирания ми талант да изучавам чужди езици, в който досега, не мога да разбера защо, се съмнявах толкова много. Ще купя всичката стока на този човек.

Търговецът беше разтворил зеблата. Търнърстайк пристъпи към него, посочи му орехите и го потупа доста снизходително по рамото.

— Каквонг струванг орехитенг?

Запитаният, който беше разбрал добре пантомимата, вдигна шепа орехи и отговори.

— И циен!

— Виждате ли, Чарли, че пак ме разбра? Но изглежда, че говори по-зле китайски, отколкото го разбира! Какво иска да каже със своето „и циен“?

— Това значи: един циен.

— А какво е един циен?

— Малка монета, каквито виждате нанизани на шнура на шията му. В Европа ги наричат сапеки, монголците казват дехоси, а говорещите английски език народи ги наричат каш. За една германска марка могат да се получат от двеста и петдесет до триста парчета.

— Значи ще имам шепа орехи за половин цент?

— Разбира се. Тук всичко е извънредно евтино.

— Well, тогава ще продължа да питам!

— Питайте, сър! — отвърнах аз, любопитен да чуя пак неговия смешен китайски.

Той посочи дините:

— Ценатанг нанг тезинг дининг?

Китаецът вдигна две от най-хубавите.

— Сан циен!

— Сан циен? — повтори Търнърстайк. — Този човек говори ужасен китайски. Какво казва, Чарли?

— Три сапехи.

— Две толкова големи дини за цент и половина? Този човек трябва да е крал стоката си! Ще я взема всичката!

Той направи движение с ръце, като че ли обгръщаше целия запас.

— Взиманг всичкинг орехинг и дининг!

Търговецът ги преброи и после ги струпа на един куп.

— Каквонг трябвонг данг платянг?

— И чун!

— Какво казва, Чарли?

— Един чун, или един циан — значи сто сапеки, най-много петдесет цента. Не зная точно какъв е сега курсът.

— За един такъв куп плодове? Чакай, той има още в лодката. Ще ги взема всичките, защото този човек ме разбира толкова чудесно!

И той посочи долу към лодката.

— Качетенг цялатанг стоканг. Азинг щенг янг купинг.

На лицето на китаеца се изписа голямо задоволство и той донесе

всичко.

- Каквонг струванг всичконг заеднонг?
- Се чун!
- Ужасен китайски! Какво иска да каже, Чарли?
- Четири чуна или четиристотин сапеки.
- Страшно евтино! Но откъде ще взема сапеки?
- И аз нямам. Дайте му английски или американски дребни пари.

Сигурно ги познава.

Капитанът даде на търговеца цял долар и получи назад почти цялата връв сапеки, която висеше на врата на китаеца. Циените са единствените монети, които са пуснати в обращение в Китай. Златото и среброто се смятат за стока и биват приемани за заплащане на кюлчета и на тегло. Сапеките са от пиринч и са кръгли. В средата си те имат четириъгълни дупки, за да могат да се нижат на връв. Да се носят сапеки за пет долара, това е товар, за който са нужни значителни сили.

В това време се приближиха и наемни лодки и Конг-ни се приготви да се качи в една от тях. Разбира се, той нямаше никакви средства и аз му предложих помощта си.

- Ти си добър, но аз нямам нужда от нищо — гласеше отговорът му.

После той слезе в лодката и се отдалечи. Не очаквах да го видя никога пак и се обърнах да наблюдавам оживлението, което беше настъпило върху палубата поради пристигането на пристанищните чиновници и други хора. Неочаквано забелязах една лодка, която се приближаваше към нас, карана от двама гребци. В нея седеше мандарин от пета класа, с кристално копче. Лодката спря и мандаринът се качи на борда. Беше Конг-ни.

Смаях се повече на промяната, която беше станала с него в толкова късо време, отколкото на обстоятелството, че той носеше знака на един Куанг-фу, без да беше достигнал законната възраст за това. Той се приближи към мен и усмихнат ме поздрави.

- Сега ще узнаете кой е Конг-ни. Имаш ли време да ми диктуваш?
- Да. Слез с мен в каютата!

Той ме последва и извади от дългите ръкави на кафтана си нужните неща за писане. После седна и запита:

— За какво искаш да пишеш, та да станеш Сиеу-цеу? Помислих малко и избрах географска тема, защото чрез нея най-добре щеше да изпъкне „Цъфтящият ми талант“, което значи в превод Сиеу-цеу.

- Избирам за заглавие „Ниан иан кунд фе“^[41]. Съгласен ли си?
- Да, защото това е тема, която ще те направи много прочут.

Работата започна. Аз диктувах и той пишеше. Въпреки мъчното китайско писмо, ръката му се движеше толкова бързо, като че стенографираше. Разбира се, познанията ми по езика бяха твърде недостатъчни. Той трябваше да ми помага и след два часа свърших краткото си съчинение. Двата си следващи труда озаглавих: „Пен цао и джин“^[42] и „Хио тиан ти“^[43]. Те бяха завършени още преди да се стъмни напълно и дори добрият Конг-ни се учуди на моите „необикновени и нечувани знания“, които според него съм вложил в тях. Аз обаче ще призная открито и честно, че се бях потрудил да си спомня най-безсмислените неща и да ги облека с дрехи, които не можеха да бъдат побомбастични. Един европейец още от двадесетата дума би разбрал положително, че има пред себе си един безочлив преписвач или неизлечим душевноболен човек.

Тъкмо бяхме заети с това да закачим листовете един за друг, написани по китайски обичай само от едната страна, когато капитанът влезе.

— Чарли, вие ме помолихте да не ви смущавам, но въпреки това трябваше да дойда, защото човекът вече ме нервира.

— Кой човек?

— Преди един час до нас спря лодка, пълна с най-различни пакети, и на палубата се качи един човек, който ме ядоса до немай-къде. Говори китайски още по-зле, като че ли е финландец, и не можах да изкопча от него нищо друго, освен „krank rfui“ и „comm ja“^[44]! Навярно има някой болен, който носи хубавото име Пфуй, и мислят, че на кораба се намира лекар, който трябва да го последва.

— Ще го видя.

Предполагах, че пак е станало някое езиково недоразумение с мистър Фрик Търнърстайк, и не се бях измамил. Когато излязохме на палубата, човекът ни чакаше при стълбичките за каютата.

— Внимавайте — рече капитанът, — ще го запитам още веднъж съвсем бавно и ясно и вие няма да чуete нищо друго освен неговото „krank rfui“ и „comm ja“.

Той вдигна с умно изражение на лицето показалеца на дясната си ръка, както обикновено се прави, за да се привлече вниманието на някого, и запита:

— Каквонг търсинг нанг моянг корабанг?

— Куанг-фу — отвърна запитаният.

— Кранк-фуй! Чухте ли, Чарли?

После посочи надолу към лодката и запитва:

— Накъденг щенг отпътуванг?

— Ком-ча!

— Ком-я! Имам ли, или нямам право, Чарли?

Помъчих се да запазя на лицето си сериозна усмивка.

— Този човек наистина говори китайски, какъвто вие навярно още не сте чували. Но аз ще се помъча да разясня думите му. Куанг-фу значи мандарин. Навярно той така нарича нашия Конг-ни, който ей сега ще излезе от каютата.

— Така ли? Ами това „ком я“?

— Човекът би трябвало да каже ком-ча. Ком-ча има много значения. Тази дума значи нещо като безплатен чай, в смисъл, който при нас имат безплатни концерти, така също и данък, капаро, добавък и най-после се употребява в смисъл на арабския бакшиш и значи подарък.

— Свършихте ли? Та това е дума, която може да докара човек до отчаяние, защото той би трябвало да има глава като корпуса на фрегата, за да може да запомни всичко! Но защо е дошъл при нас? Аз не съм поръчвал нито безплатен концерт, нито капаро, нито пък арабски бакшиш.

— Навярно Конг-ни ще може да ни разясни работата.

Китаецът тъкмо излизаше от каютата. Той видя водача на лодката и му даде знак, при който той слезе в лодката и качи пакетите.

— Куанг-си-та-се — обърна се младият мандарин най-напред към мен, — ти спаси живота ми и излекува моята ръка така, че днес аз вече писах с нея. Затова ти дължа благодарност. Направи ми удоволствието и вземи този ком-ча от мен!

Той посочи няколко от пакетите и после се обърна към капитана.

— Тъ-ръ-не-си-ки, ти ме взе на кораба си и ме доведе тук, дава ми да ям и да пия, без да ме питаш дали мога да ти заплатя. Ти си благороден и аз съм ти много благодарен. Вземи този ком-ча заради това, което си направил за мен.

— Добре! На една услуга трябва да се отвърне с друга и аз няма да те обиждам! — отговори Търнърстайк. — Ще приема безплатната бира и капарото, но направи ми удоволствието и ме наричай както е редно, Фрик Търнърстайк, а не Тъ-ру-ну-ку-су-му-лу, както звучеше. И ако искаш насила да ми наложиш чуждо име, то говори поне китайски. Тогава се казвам Търнингстай-кинг. Разбра ли, стари китайски рушителю?

Предупреждението беше изречено толкова сериозно, че аз с мъка се въздържах да не се изсмея високо. Добрият мистър Търнърстайк беше започнал от прост моряк, познаваше работата си основно и никога не се

беше потрудил да разшири знанията си извън морето. Иначе би било напълно непонятно, че един морски капитан, пък макар и да командуваше прост търговски кораб, беше попаднал в такова заблуждение по отношение на китайския език. Мен, разбира се, ме веселеше благородното езиково самосъзнание и затова дори не се опитах да сложа край на безстрашието му.

Би било крайна неучтивост, ако откажехме да приемем подаръците. Затова приех моите и благодарих на Конг-ни. Той бръкна под дрехата и извади копринен шнур, на който висеше малък предмет, подобен на медальон.

— Сега аз ще напусна този кораб, но ще се върна да те взема! — каза ми той. — Ще останеш ли тук дотогава?

— Кога ще дойдеш?

— След шест дни.

— Не мога да прекарам всичкото време на борда. Ще отида нагоре по реката да разгледам Кантон.

— Сам ли ще отидеш?

— Не, капитанът ще ме придружи.

— Тогава вслушай се в съвета, който ще ти дам. Ако запазиш сегашното си облекло, посещавай само онези места, в които е позволено на риджин^[45] да отиват.

— Заплашва ли ме опасност, ако отида по-нататък?

— Да. Защото полицията трябва да залавя всеки чужденец и да го изправя пред съда.

— Тогава ще си купя китайски дрехи.

— Направи го! — отвърна той с усмивка. — Тогава може да отидеш където искаш. Защото ти говориш езика на Ше-хай-це^[46] и никой няма да те сметне за чужденец, ако носиш пен-це^[47].

— Могат ли да се намерят плитки?

— Толкова, колкото ти трябват и толкова дълги, колкото искаш! — отвърна той със същата усмивка. — Но пази се от Лунг-иин^[48] и от Куанг-ти-мiao^[49]. Те са опасни за чужденците.

— От Лунг-иин ще се пазя, но защо и от Куанг-ти-мiao?

— И това ще научиш. Но намериш ли се в опасност, преди да се върна, то вземи този талисман и го носи на врата си. Щом го покажеш на Лунг-иин, те ще се отнасят с теб като с приятел.

Той ми подаде верижката. Тя беше с наистина достойна за възхищение китайска резба. Всяко отделно нейно членче се състоеше от

ябълкова семка, която беше изрязана с микроскопична точност във вид на лодка, в която седеше човек с две гребла.

Медальонът представляваше костилка от праскова; той изобразяваше военна или мандаринска джонка с балдахин, осем гребци и началник, който седеше сред плавателния съд и държеше в дясната си ръка отворен слънчобран, а в лявата — неизбежното ветрило. Това беше една от онези несравними китайски работи, които ни карат да се възхищаваме от точността, усърдието и огромната издръжливост на майстора им и въпреки това имат смешно ниска цена. Верижката, която държах в ръката си, там едва струваше два долара, докато в отечеството ми любители биха заплатили двадесеторно по-голяма цена.

И тази верижка трябваше да бъде талисман срещу „Хората на Дракона“. Това звучеше точно тъй, като че ли Конг-ни се намираше в някакви приятелски връзки с тези страшни люде. Взех подаръка и запитах:

— Къде ще се срещнем, когато ти се завърнеш?

— Ще бъдеш ли тук на кораба?

— Да. Ще се постарая да бъда тук.

— Тогава ще те взема от него. Научните ти трудове ще оставя в Као-пан^[50].

— Мислех, че ще ги пратиш в Ли-пу?

— Не знаеш ли, че изпитите се провеждат в Као-пан? След това трудовете ще бъдат изпратени с рецензии в Ли-пу в Пекин и върнати, за да бъдат съхранени във Вен-чанг-кун^[51].

— Чувал съм, че изпитите в Као-пан се държат устно.

Той снизходително се усмихна.

— Винаги ли вятърът вее, накъдето трябва? Баща ми е председател на провинциалните власти за държавни изпити. Той ще направи онова, което е добро и изгодно за теб. Сбогом, докато се върна!

— Цинг-леао! — отговорих аз, като му подадох ръка.

Фрик Търнърстайк също му подаде десницата си.

— Сбогоминг, старинг момконг, а когатонг сенг върнешенг, тинг синг добренг дошеленг занг насенг!

Лодката, която отнесе младия мандарин, изчезна скоро сред гъмжилото от други лодки и ние се приготвихме да разтворим пакетите си. Те съдържаха всевъзможни лакирани предмети, както и такива, които китаецът нарича Ку-Тунг, които както в Китай, така и в чужбина, се заплащат много скъпо.

Освен това за мен беше прибавено и пълно облекло, при оглеждането

на което с изненада открих, че е мандаринско, от което липсваше само шапката с копчето. Към него беше прибавена и една изкуствена плитка, която ми стигаше чак до петите. Едва сега разбрах многозначителната усмивка, която бях забелязал на лицето на Конг-ни, когато споменах, че трябва да си купя китайско облекло и плитка.

Търнърстайк се смя до сълзи, когато видя този символ на Китай.

— Моите поздравления, Чарли, моите поздравления! Но кажете ми, наистина ли сте решили да влачите като въже след себе си тази фамозна опашка?

— Разбира се. Щом искам да бъда сметнат за китаец, то трябва да се облека като такъв. Нали?

— Well! Но ако дойда с вас, би трябвало да имам също такова нещо на гърба си!

— Естествено! Когато Конг-ни е правил покупките си, не е знаел, че вие ще се присъедините към мен, иначе по същия начин би се погрижил и за вас. Първия си излет обаче ще направим с обикновените си дрехи.

— Съгласен съм! Удобно ли ви е това да стане още утре сутрин?

— Да. Тази вечер няма да слизаме от кораба, та утре да бъдем бодри.

— Ще вземем ли пушките си?

— Защо ни са?

— Няма ли лов тук?

— Не. В най-добрия случай бихме могли да убием няколко патици, и то ако навлезем навътре по сушата. Най-напред обаче бих искал да разгледам Кантон. Разбира се, разумно е да се вземат нож и револвер, тъй като в чужда страна никога не се знае какво може да се срещне.

— Well, аз ще се въоръжа, макар да смятам, че няма да има опасност, тъй като и двамата владеем напълно езика.

— И на мен така ми се струва, въпреки че ми е много чудно защо жителите на Хонконг говорят китайски, който едва се разбира, когато се съсредоточи цялото внимание.

— Навярно нагоре по течението ще бъде по-добре.

Когато легнах да спя, мислите дълго прогонваха съня ми. Подаръците на Конг-ни като че показваха, че той наистина и сериозно възнамерява да изпълни всичко онова, което ми беше говорил и обещал. В първия миг моето снабдяване с академична диплома изглеждаше повече от странно; при по-внимателно разглеждане обаче приемаше свършено друг вид. Мислех си:

„Китайският император управлява напълно деспотично, но силата му намира най-голяма съпротива в «съсловието на учените». Това съсловие е

една олигархия, от която общото държавно управление получава всички действителни и непосредствени свои дейци. Императорът е принуден да избира всичките си чиновници измежду учените и при това трябва да се свърже с онези класи и слоеве, които се създават чрез изпит. Съсловието на учените е било създадено в единадесети век преди християнското летоброене, значи през последните години на управлението на Шанг, но използваната сега система на изпити, която трябва да издържа всеки, който иска да постъпи на държавна служба, датира от осми век след Христа, значи от времето на династията Танг. Всеки китаец, който може да представи свидетелство за добро държание, има право след навършване на законна възраст да се яви на такива изпити. Последните по-рано се отличаваха със своята сериозност и достойнство и бяха известни с безпристрастността, с която бяха извършвани. Но сега вече е друго — те са извратени. Корупцията не пожали и Китай и обхвана както изпитващите, така и кандидатите. Наистина законите и предписанията са много строги и всеки произвол трябва да бъде осуетен, за да се види какво наистина изпитваният е изучил, но парите са по-силни от всяка забрана и предварителна мярка. За богатия е възможно много лесно да научи предварително темата на устните изпити и онова, което е най-лошо, изпитната комисия е подкупена. Дори нещо повече: не бъде ли възможно на богатия да научи темата за изпита, то той наема някой беден учен, който се явява под негово име и го издържа вместо него. И всичко това става толкова открито, че китайците са измислили за тези безславни студенти названието «бакалавър, който седи зад конника». Дори и отсъстващи биха могли да държат изпита, който в такъв случай бива писмен, стига да имат нужните пари и силна протекция. Те изпращат дисертация, темата на която дори могат да си изберат сами.“

Може би Конг-ни беше постигнал достойнството си по този начин и защо същото да не бъде възможно и за мен?

Освен горните размишления, натрапваше ми се и неговото предупреждение. Това, че трябваше да се пазя от речните пирати, разбрах много лесно, но защо трябваше да се пазя и от Куанг-ти-мiao, храмовете на бога на войната? На този въпрос той ми беше отговорил само: „Ще научиш това по-късно.“

Куанг-ти е, тъй да се каже, китайският Марс.

Той произхожда от провинцията Се-Чуен, жителите на която са извънредно горди от това, и е живял през третия век, според нашето летоброене. Той бил отличен войник, спечелил многобройни битки и се прочул толкова, че името му и до днес е извънредно популярно в цялата

империя. Китайците разказват много легенди за него. Те твърдят, че той съвсем не е умрял, а се възнесъл на небето и там бил настанен между боговете. Затова сега бил бог на войната.

Династията Мундшу го обявила при възкачването на престола по тържествен начин за бог. Правителството заповядало във всички провинции да му се построят храмове, в които той е изобразен седнал между сина си — Куанг-тин, въоръжен от глава до пети — и верния конен ординарец, който се опира на широк меч и има най-страшен израз на лицето си, за да вдъхне страх и ужас на целия свят.

Култът към този Куанг-ти принадлежи на чиновническата държавна религия. Безразличният народ се интересува също тъй малко от този Марс, колкото и от будистките божества. Неговите храмове, както и техните, се посещават и от обикновени хора, но не за молитва, а по съвсем други причини. Там може да се пренощува, да се търгува, да се организират семейни и други празници — изобщо човек може да се разположи там, както във всяка друга къща. Но чиновниците, особено военните мандарини, в определени дни трябваше да посещават това миао^[52], да падат там на колене пред идолите и да палят ухаещи цин-хианг^[53]. С този култ династията навярно е преследвала политически цели. Това за тях е било средство да упражняват влиянието си над войниците и затова те разпространили легендата, че Куанг-ти е бил винаги благословен във войните, които династията е водила. Той витаел във въздуха над войската и винаги ѝ дарявал победа.

И сега този идол можеше да бъде опасен за мен? Може би защото бях Тао-це, а не манджурец.

Що се отнася до Лунг-ин — „Хората на Дракона“, — за тях бях чувал и чел вече доста. Китайски пиратски джонки е имало във всички времена и има и днес. В открито море тези хора са храбри, но още по-отчаяно смели са речните пирати, които упражняват престъпния си занаят по онези реки на Китай, край които се намират по-значителните градове. Те извършват светкавичните си нападения както денем, така и нощем посред милионното население и имат връзки от най-нисшите слоеве до най-високите мандарински кръгове. Те образуват много разклоняващи се и въпреки това тясно свързани съсловия, които се управляват по много строги закони — страшни паразити в тялото на народа, разбойнически държави в държавата, която не може да им се противопостави. Ако в един град с населението на Пекин, Нан-кин или Кантон всекидневно безследно изчезват известно число хора, това съвсем не възбужда вълнение. А осмелят ли се пиратите,

което всъщност не става рядко, да посегнат на чужденец, консулите се застъпват и се започва следствие, което обикновено завършва с... безнаказаното изчезване на престъпника. За това има причини, между които и няколко, за които мандарините не обичат да говорят.

Най-после аз заспах. Но и в съня мислите продължиха да ме преследват. Плитката, която Конг-ни ми беше подарил, се превърна в страшна боа и се уви около тялото ми, за да ме задуши. Добрият Фрик Търнърстайк седеше като най-висш идол в една пагода, бълваше огън срещу мен и ревеше: „Бягайтенг, Чарлунг, иначенг шенг винг изяменг!“ Побягнах, но пагодата се превърна в огромен дракон, който ме настигна, хвана ме, издигна се с мен в облаците и после ме захвърли върху куп от дини и орехи, които изведнъж оживяха и поискаха да ги изям. Направих им това удоволствие и когато погълнах и последния, появи се китайският бог на войната, погледна ме с гневно лице, хвана ме за ръката, разтърси ме заплашително и извика:

— Хиляди гръмотевици, Чарли! Събудете се най-сетне, ако не сте мъртъв. Или трябва да ви откъсна ръката?

Разтворих очи и се видях приятно разочарован: страхотният бог на войната се беше превърнал в моя добър Фрик Търнърстайк.

— Какво има, капитане? — запитах го.

— Какво има ли? Хм, вече е ден от два часа, а вие още лежите тук, охкате, стенете и хленчите така, че и камък би се съжалил над вас. Какво нещастие ви се е случило?

— Сънувах, че сте идол в една пагода и искате да ме погълнете.

— Аз... вас? Това би ми дошло наум само ако бях идол! Но пригответе се за пътуване! Закуската ви е готова. Аз вече свърших с нея, и после можем да излезем.

Изкачих се веднага на палубата, за да изпия чая си. През това време капитанът избра една от наемните лодки и я повика. Водачът ѝ послуша и се приближи до стълбата.

— Елатенг горенг! — извика Търнърстайк.

Движението на ръката, с което той придружи тези думи, беше толкова ясно, че човекът не можеше да не го разбере. Той се изкачи.

— Ниенг искаменг данг отидеменг донг Кантон. Можешенг линг данг нинг заведешенг?

— Кантон? Куан-чой-фу? — запита китаецът. — Че!

— Че! Ужасен китайски! Какво иска да каже човекът, Чарли?

— Нима вече забравихте, че „че“ значи да?

— Ах, тъй! Хм, почти бях забравил това. Но вие виждате, че говоря

чудесно китайски, защото човекът ме разбра дума по дума, иначе не би отговорил с „да“. Ще го наемем ли, Чарли?

— Нямам нищо против, капитане. Разберете се с него!

Капитанът изпълни предложението ми.

— Ниенг пътуваменг двамаанг душинг. Колконг искатенг нанг денинг?

Запитаният кимна с глава. Търнърстайк пристъпи по-близо до него и поясни:

— Колконг искатенг, данг полученг?

Резултатът беше същият, както преди и затова той се обърна към мен.

— Този човек не разбира дори матерния си език. Опитайте и вие щастието си, Чарли!

— Както искате, капитане! Но преди това трябва да запитам дали наистина възнамерявате да изминем дългия път до Кантон с лодката на този човек. Оттук корабът отива до Вам-поа за почти цял ден, а оттам до Кантон има цели дванадесет английски мили.

— Зная всичко това, Чарли, но аз искам да опозная страната и хората. Разбирате ли ме? Затова взимам такова бамбуково кану, та да мога да спирам, където поискам, щом реша да сляза на суша. Все ми е едно колко е далеч Кантон и кога ще пристигнем там, защото ние имаме време. Дал съм вече нареждане на кормчията, който ще ме замества, докато отсъстваме. Освен това, ако искаме да напредваме бързо, можем да се завържем с въже за някой параход. Разбрахте ли, Чарли?

— Напълно. Но ако наистина искаме да изучаваме заедно земята и хората, то бих предпочел да започнем тук, в Хонконг, който е най-близо до нас.

— Имате право, пълно право. Нека този човек най-напред ни закара дотам.

Наех китаеца за три чуна дневно. После се качихме в лодката и му поръчахме да ни закара в града.

Хонконг е бил избран от англичаните като място за колония с онзи практически остър поглед, който е присъщ на британския островен народ. Островът, на северната част на който се намира той, е силно планински и обхваща около осемнадесет до двадесет квадратни английски мили. Положението на този остров дава преимуществото на просторното пристанище да има два входа, така че почти при всеки вятър в него може безопасно да се влиза. Водите на пристанището са толкова дълбоки, че кораби с петнадесет стъпки подводна част могат да спират на съвсем близко разстояние от брега. Мекото и глинесто дъно е отлично за хвърляне

котва, а високите планини дават добра защита от толкова честите там есенни и зимни бури.

Разхождахме се из улиците на китайския град. Повечето от тях бяха мръсни и вонящи. Намерихме тесни, тъмни, задънени улички, по които се блъскаше тълпа, с малки бамбукови къщички, долният и отворен етаж на които служи почти винаги за локал, а зад него се намират няколко мрачни помещения и тясна стълба, която води към малко издадените напред спални. Дюкяните са отворени по цялата си ширина и позволяват да се види семейният живот вътре.

Тук ще забележите обуцар да прави от онези копринени обувки, подметките на които се състоят от извънредно здрав филц. Там декоратор се занимава с оцветяване на чаши, многобройните лакови покрития на които трябва да съхнат цяла година. До него се намира магазинът на сараф, който умее да си служи толкова хитро със своята суан-пан^[54], че е нужно голямо внимание, за да не бъдете излъгани. Срещу него работи шивач, седнал по турски, с подвити крака, точно както и нашите, което, изглежда, е шивашки навик по цялата земя. Наблизо има ресторант, който според изложения във лист и според вида на плодовете, зарзаватите и месото на витрината трябва да е доста добър, а наблизо до това съблазнително място се блъска тълпа от онези крилати и хитри уличници, каквито се виждат навсякъде в Стария свят, а вече започват да се появяват и в Новия. Признавам открито, че сърдечно се зарадвах при вида на тази високо чуруликаща и разнообразна скитническа дружина, защото ми напомняше за родината.

При дюкяна на сарафа капитанът спря.

— Какво ще кажете, Чарли. Дали ще ни трябват малко пари?

— Разбира се.

— Тогава да размени ли всеки от нас по един долар?

— Съгласен съм. Елате да влезем!

— Позволете ми да бъда пръв!

Той влезе, огледа магазина с извънредно предприемчиво изражение на лицето, след което запита:

— Добъренг денинг! Можетенг линг да минг сменитенг единг доларинг?

При това капитанът бръкна в джоба си и извади монетата.

— Искате да сменя един долар, сър? — запита сарафът на съвършено свободен английски.

Фрик Търнърстайк отстъпи изненадан крачка назад.

— Английски! Китаец, а говори английски! По дяволите, защо се учи

тогава всъщност китайският? Нима аз учих тези канг-кенг-кинг-кунг-конг, за да ме заговорят тук на английски? Давайте дребните пари, за да свършим с вас.

Сарафът наистина не знаеше какво става с него, защото не можеше да разбере гнева на Търнърстайк, че не е могъл да покаже знанията си по езика. Той ни даде цени срещу двата долара и после ние си отидохме. Вън капитанът спря.

— Чарли, случвало ли ви се е някога такова нещо?

— Какво?

— Да изучите китайски и да не можете да го използвате?

— Не, наистина още не ми се е случвало.

— Е, добре! Защо всъщност аз отивам на сушата — за да опозная земята и хората ли, а? Нали само заради това, защото зная езика им и искам да покажа на тези хора, че зад планините живеят и Търнингстайкинговци. И ето че те ми крещят насреща английски! Не искам да зная повече за този Хонконг. Трябва да навляза по-дълбоко в страната, където да можем да използваме онова, което сме научили!

Четвърт час по-късно ние се носехме с бамбуковата си лодка нагоре по реката. Бреговете бяха скалисти и извънредно живописни, което аз не бях очаквал. Малко по малко обаче те се снишиха. Реки и канали кръстосват във всички посоки обширните равнини, а край много от тях се намират села и паланки или по издигнатите места и съградени от по-здрав материал, или в низините, построени само от бамбук и колове. Когато надигналите се води залееят полята, тези селца стоят сред тях като малки острови.

Тежки джонки се плъзгат по реката, а малки рибарски лодки я кръстосват във всички посоки. Най-големите търговски джонки са тромави на вид, със значителна големина и високи бордове, така че се издигат над водата като слонове или хипопотами. Те имат много широка задна част, подобна на тази на старохоландските кораби, която е пъстро боядисана и позлатена, а палубата е снабдена с грамаден сламен покрив, който прави кораба да изглежда още по-безформен. Мачтите, които са необикновено дебели и се състоят само от един стълб, имат на върха си ролка, през която минава тежко, с три цола диаметър въже, с помощта на което се опъват тежките платна. Предната част на този вид кораби обикновено се боядисва червена и има вляво и вдясно от носа по едно голямо опулено око, поради което и джонките са получили името Лунг-йен. Тези очи придават на корабите заплашителен вид, от който злите духове и другите чудовища, които според китайските поверия населяват водата, биват пропъждани.

Поради страшното речно пиратство тези големи търговски джонки имат обикновено по едно или две оръдия на борда си.

Военните джонки имат малко по-заострен вид и не са с толкова високи бордове. Обикновено те имат четири до шест три-или четирифунтови оръдия отстрани, едно-две шест– до деветфунтови отпред и понякога няколко малки оръдия и на задната си част. Между тях обикновено се виждат и няколко стари тежки пушки, опрени с дългите си осем стъпки дула на своите поставки. Екипажът е въоръжен с пушки, копия, щитове и саби. Но мнозина носят още лъкове и стрели. Платната биват подпомагани от двадесет и пет до тридесет гребла. Дисциплината на един такъв военен кораб е чисто китайска. Дневно се отправя три пъти молитва към бога на войната, при което настава дрънчене, чукане и викане, от което могат да се спукат тъпанчетата на човек, придружено от подпалване на фюерверки и ракети.

Поради морския прилив и благоприятния бриз, който беше издул платното от рогозка на лодката ни, тя се движеше бързо над вълните. Знаех, че от устието на реката до Кантон имаше четири пагоди, и ние решихме да посетим една от тях. Първата вече бяхме оставили зад гърба си. Когато втората се появи пред нас, отправихме се към брега, спряхме и сляхохме.

По цял Китай са разпръснати невероятно много пагоди и почти не може да се намери село, в което да не може да се посочи поне една от тези сгради. Китайците разказват, че само в Пекин и околностите му има десет хиляди пагоди. Те се срещат както по шосетата и реките, така и посред градовете, селата и полетата. Архитектурата им е най-различна. Често те не се различават много от обикновените жилища и много от тях са само малки параклиси или дори ниши, в които има идол, а пред него съдове за димните жертви.

Често обаче тези постройките имат значителни размери и към този вид принадлежеше и пагодата, която ние искахме да посетим.

Нашият лодкар остана на брега, а ние се отправихме през откритото поле към селото, зад което се издигаше пагодата. Бях очаквал, че жителите на селото ще ни посрещнат с голямо любопитство, но бях разочарован — тази местност навярно често биваше посещавана от чужденци. Наистина гледаха на нас с известно внимание, но иначе не предизвиквахме никакво вълнение освен това, че няколко жени излязоха на вратите си и малка група изпълнени с надежда момчета вървяха след нас и крещяха с всички звуци на тоновата стълбица: „Биф-сте, биф-сте!“

— Какво искат тези обесници и какво повтарят, Чарли? — запита

Търнърстайк.

— Смятат ни за англичани, които по цял свят носят почетната титла „Бифтеци“. Тук значи ние правим извънредно интересното етнографско наблюдение, че между уличниците по цял свят има много радваща еднаквост.

Селото вече остана зад нас. Към върха водеше много добре поддържан път, който беше ограден от двете страни с красиви храсти. Тръгнахме по завоите му и накрая се намерихме пред пагодата. Капитанът огледа сградата, издигната от кафяви тухли, свързани с бяла спойка.

— Осем етажа! Защо е направено това, Чарли?

— Едно индийско предание разказва, че тялото на Буда било изгорено и пепелта му разделена на осем части, за да бъде затворена пак в толкова урни. За да се пази пепелта, била построена осмоъгълна и осеметажна кула и във всеки етаж била съхранявана по една от урните, така че пепелта от краката се намирала в партера, а тази от главата — в най-горния етаж. Тази кула е послужила като образец за по-късните постройки.

— Well, нека разгледаме тогава най-напред частта с краката!

Пред входа на пагодата един стар човек продаваше плодове и онези китайски сламени цигари, от които може да се купят хиляди с една германска марка. Децата ни бяха следвали дотам. Купих пялата кошница с плодове на удивително ниска цена и заповядах на човека да я подели между децата. Тази щедрост предизвика силно ликуване, а когато всяко от момчетата на „Цветето на средата“ получи и по една цигара, всички престанаха със своето „Биф-сте“ и се втурнаха към селото, за да разгласят там за нашата щедрост.

Сега ние влязохме спокойно в пагодата. В осмоъгълното помещение нахлуваше светлина през подобните на бойници отвори. Вдясно водеше стълба нагоре. В средата на дъното се намираше идол на Буда, с доста голям корем, което според китайското гледище е първото условие за красота, с дебели увиснали бузи и малки, криви и присвити очички. Изразът на лицето му беше извънредно весел. Статуята като че ли не представляваше бог, а някой чревоугодник, който току-що е свършил хубавия си обяд и с доволство и весело примигващи очички се готви малко да поспи. От значение за мен обаче беше обстоятелството, че носят му бе оформен по кавказки, и неволно си спомних за широко разпространения възглед, че Тиенхио^[55] е дошло от запад.

От двете страни на идола имаше две по-малки фигури, изразът на лицата на които беше извънредно гневен. И пред трите имаше металически

съдове за тамян, а освен това пред Буда бяха подредени няколко букета цветя, докато на намръщените му съседи липсваше тази украса.

В този миг по стълбите се чуха стъпки. От горния етаж слизаше човек, който спокойно пушеше цигарата си.

— Кой е този? — запита капитанът.

— Хо-шангът — отвърнах аз.

— Хо-шанг! Какво е това?

— Той е жрецът и пазачът в тази пагода. Чужденците го наричат бонз, китайците обаче дори не знаят тази дума, а казват Хо-шанг или синг.

В това време бонзът ни забеляза и ни поздрави, като наведе книжното си ветрило.

— Чинг-чинг^[56] — каза той сърдечно, като подаде на всеки от нас по една ръка.

— Виен линг стенг синг нанг тазинг пагоданг? — запита Търнърстайк.

— Синг, че! — кимна запитаният.

— Виждате ли, Чарли, че ме разбира? Този жрец е образован човек и на мен ще ми бъде много приятно да разговарям с него.

Той посочи към средния идол и запита:

— Койенг стариянг добъринг господининг туканг?

— Фо! — гласеше отговорът.

— Фо? Кой е той, Чарли?

— Буда, който в Китай бива наричан Фо.

— А коинг санг другитенг дваманг? — продължи да пита той, като посочи двете съседни фигури.

Бонзът разбра въпроса от движенията и отговори, като показва най-напред единия, а после другия идол.

— Фу-са и О-ми-то.

— Слушайте, Чарли, аз с учудване виждам, че дори и образованите хора в Китай говорят толкова лош китайски, че е невъзможно да бъдат разбрани. Какво казва той?

— Той говори китайски и японски. Китайците наричат Фу-са прочутия будистки патриарх Бодисатва, чийто образ трябва да представлява тази статуя. А О-ми-то^[57] е на японски, защото така наричат Буда в Япония.

— Но всъщност кой е този Буда?

— Буда е санскритска дума и значи „мъдрец“. Буда е бил прочут религиозен учител, живял хиляда години преди Христа. Негов баща бил

Судодана, крал на Могада, която сега се нарича Беар. Истинското му име било Срамана Гаутама. Но той бил наричан също Сокия Муни и...

— Стойте, стойте, стойте, Чарли! — извика Търнърстайк, като запушваше ушите си. — Ако само още една минута продължете да изреждате такива имена, ще полудея. Предпочитам да се нося с кораба си сред най-страшния тайфун, отколкото да бъда засипван с такъв оркан от чужди думи. Нека огледаме по-добре тази стара постройка.

Като се обърна към бонза, той продължи, посочвайки стълбата:

— Може линг данг сенг изкачименг?

Това ни беше разрешено веднага, но още на втория етаж капитанът спря.

— Чарли, продължавайте нагоре сам. Та това е по-лошо от нашия лов на кози! Ще си почина и ще ви чакам тук.

Продължих да се изкачвам с нашия водач. Ако бях очаквал разкошна украса на храма, щях да бъда разочарован, защото всички тези помещения не съдържаха абсолютно нищо и стените им бяха съвършено голи. Единственото, което ме възнагради за трудното изкачване, беше просторната гледка, която се откри пред мен от сигурно двеста и петдесет стъпки високата кула.

Бонзът беше истински бонз и с това се изчерпваше всичко. Цялото му образование се състоеше в знанието на чисто механичните тържествени обичаи и аз разбрах, че това наистина е така, като го чух да нарича двете божества Фу-са и О-ми-то. Той дори не знаеше истинските имена на идолите, на които служеше. Бонзовете изобщо са много неукни хора. Те живеят отчасти от милосърдието на другите и отчасти от подаръците, които получават, за да вземат върху себе си греховете на хората и да ги изкупват с благочестивия си живот. Понеже не се женят, те нямат деца, но обикновено купуват сина на някои бедни родители и го възпитават като свой последовател, после го обучават на малкото похватност и на кратките молитви, които представляват цялото им знание.

— Ти не си ли фо-це^[58]? — запита ме бонзът.

— Не, аз съм киао-ю, християнин.

— В такъв случай сигурно се чудиш, че те допускаме да влезеш в този храм.

— Не, защото в храмовете на моя Бог също може да влиза всеки, значи и всеки фо-це.

— Молите ли се и горите ли тамян пред вашия Тиен-чу^[59]?

— Да.

— Молите ли му се също с камбани и гонгове?

— Ние му поднасяме по-добри камбани и по-хубава музика от вашата.

— Как е възможно това? Та вие сте варвари и нямате изобщо никаква музика!

— Тиен-чу имат по-хубава музика от фо-це, хоей-хоей, чанг^[60], джипен^[61] и тунг-да-це^[62]. Вашата музика е много лесна, а нашата толкова мъчна, че никой китаец не може да я свири.

— Да ти вярвам ли?

— Вярвай или не, на мен ми е все едно!

— Как е името ти?

— Куанг-си-та-се.

— Това е голямо име. Познаваш ли инструментите, на които свирим?

— Знам ги.

— Но не можеш да свириш!

— Никога не съм имал нито един в ръцете си, но бих засвирил веднага на всеки от тях.

Той се усмихна снизходително.

— На гонг?

— Да.

— На гамеланг^[63]?

— Да.

— На ангклонг^[64]?

— Да, но ти питаш повече, отколкото бива, защото ангклонга и гамеланга не са китайски, а малайски инструменти.

Забележката ми го смути. Той продължи да ме пита:

— Познаваш ли пи-па^[65] и кию^[66]? На тях се свири много по-мъчно, отколкото на всеки друг инструмент по света.

— Виждал съм ги, но никога още не съм свирил на тях. Все пак музиката на китайците е толкова лесна, че веднага бих почнал да свиря на пи-па и кию. Християните имат инструменти, на които опитен човек би могъл да свири добре едва тогава, след като десет или двадесет години се е упражнявал прилежно всеки ден. Такива инструменти вие нямате.

— Ти искаш да ти вярвам и затова аз няма да се съмнявам, но си много смел, като казваш, че ще можеш да засвириш от първия път на кию и пи-па! В дома си аз имам и двете. Искаш ли да дойдеш с мен?

— Да.

Лицето му придоби изражение на победител и той тръгна напред.

Търнърстайк ни беше чакал с нетърпение. Той запитва:

— Е, как беше на върха на кулата, Чарли?

— Високо, капитане.

— Високо? Well, можехте да си представите това още тук. А какво ще правим сега?

— Ще отидем в жилището на този човек.

— Какво ще търсим там?

— Ще играем^[67].

— Монт, вист, тарок или скат?

— Нито едно от тях. Ще свирим на кию и пи-па.

— Кюе (крави) и пипен (лули)? Да не сте луд?

— Не напълно. Кюе е вид цигулка, а пи-пата — китара.

— Аха, така трябваше да ми се каже. Но аз...

— Значи аз ще свиря на цигулка, а вие ще дрънкате на пи-па.

— Аз...? На пипа...? Не се обесвайте на врата ми с вашата пи-па-пум. Да искате това от мен е все едно да поръчате на кит да плете дантела! Никога в живота си не съм държал в ръце такова скърцало.

— В такъв случай ще трябва да го направя сам.

— Да, но ще можете ли?

— Мисля!

— Чарли, ще ви кажа нещо на четири очи: не се излагайте пред този китаец. Не е мъчно да се изпрати куршум в главата на някоя мечка или тигър или пък да се застрелят няколко диви кози, защото човек трябва само да се прицели и да натисне спусъка. Но пи-пата е много опасно нещо, толкова опасно, че дори аз не бих се осмелил да я докосна.

— Ще видим!

В това време бонзът беше разменил няколко думи с търговеца на плодове, който бързо се отправи към селото. Разбрах, че той трябваше да доведе слушатели, за да направи явно предполагаемото ми поражение.

Тясната пътечка се извиваше зад пагодата към една къщичка, която представляваше жилището на бонза. Тя беше построена цялата от бамбук и покрита със сиви керемиди. Състоеше се само от приземие с навес пред входа, където беше сенчесто и хладно.

При нашето приближаване от вратата излезе момче и ни поздрави. То сигурно беше ученик на бонза. Той му прошепна няколко думи и след това ни беше поднесен чай, който пихме по китайски обичай от съвършено малки чашки и без захар и мляко.

— Великолепна мода! — изръмжа капитанът, който, разбира се, беше свикнал на съвсем други съдове за пиене. — Ако искам да дам на

момчетата си чаша чай, то всеки от тях би изпил без много труд хиляда и двеста от тези напръстници и после би запитал любезно кога всъщност ще му бъде поднесен чаят. Но кога наистина този човек ще донесе своята папум?

— Няма да чакаме много, капитане, защото вижте, публиката скоро ще пристигне!

Откъм селото се приближаваше доста голяма редица от мъже, жени и деца и всички имаха в ръцете си букети и цветя. Когато стигнаха до къщата, бяхме приветствувани от тях и получихме цветята като дар срещу плодовете и цигарите, които бяхме дали на децата им. В Китай дори и най-малкият подарък бива почитан с голяма благодарност и по този начин аз бях спечелил сърцата на цялото село.

— Какво ще правим с тези цветя? Невъзможно е да ги отнесем със себе си! — каза Търнърстайк.

— Ще вземем някои, а другите ще оставим на бонза.

— Но непременно трябва да благодарим, нали?

— Разбира се. Ей сега ще направя това.

— Чакайте, Чарли! Моля ви да предоставите това удоволствие на мен.

— Както искате! Гледайте думите ви да бъдат хубави и покъртителни!

— Не се безпокойте!

Той се изправи, обърна се към хората и зае нужната поза.

— Китайцинг, мъженг, женинг и децанг! Ниенг сменг дош-линг, за данг опознаеменг земятанг и хоратанг и с васенг правименг началотонг. Етонг, ченг виенг ни носитенг цве-тянг вместонг плодовенг и цигаринг. Изказваменг винг на-шитенг благодарностинг и се надяваменг, ченг и виенг ще запазитенг занг нас добъринг споменинг за вечнинг временанг!

Тази реч, която той произнесе въодушевено, беше посрещната със силни одобрения, макар никой да не разбра нито дума от нея. Хората схванаха с какво намерение беше казана тя и бяха доволни, без да искат нищо повече.

— Виждате ли, Чарли, те разбраха всяка думичка! Бих желал и вие да имате с вашето пу-по същия успех, както аз с речта си! Ето, човекът вече носи своите дрънкалки!

И наистина бонзът изнесе от вътрешността на къщата си двата инструмента и ми ги подаде. Аз го отблъснах.

— Не съм чувал досега нито музиката на киюто, нито на пи-пата. Няма ли да ми покажеш как се прави това, за да ти подражавам?

Той се усмихна снизходително като човек, който не е очаквал друго, и каза:

— Дори и да ти покажа, ти пак няма да успееш!

След това хвана най-напред цигулката. По форма тя се различаваше малко от нашите, но също имаше четири струни — наистина акордирани по друг начин. Лъкът беше тежък и имаше форма, подобна на трион, с която се отличават басовите лъкове. След като го натри с колофон, бонзът започна да свири.

Китайците слушаха звуците очаровани. Изглежда, при тях той се смяташе за майстор, но мотивът на песента не можеше да се разбере, а не можеше да се схване и хармонията. Тактовете също не бяха спазвани. Цялата песен се състоеше в повтарянето на четири тона, само че в различни вариации.

Когато остави лъка, той ме изгледа, сякаш очакваше и моето възхищение. Но тъй като то не последва и аз само му кимнах леко, той каза:

— Един християнин никога не би се научил да свири така!

— Не си ли чувал досега музиката на англичаните или французите в Хонконг или Макао? — запитах аз.

— Не. Те са варвари и аз не искам нито да ги чувам, нито да ги виждам.

— Ти ми показва вече как се свири на кию. Научи ме сега и на пи-па!

Бонзът взе в ръка китарата. Тя имаше форма на нашите стари цитри, шийката ѝ беше доста дълга, с полутонове жици, и имаше седем струни.

И този път свиренето му беше монотонно както преди. В него нямаше и два хармонични тона и аз никак не можех да разбера как можеше човек да притежава такъв един инструмент, без да го усъвършенствува малко повече, пък макар и без учител.

Когато свърши и беше възнаграден от слушателите си с почти покорен възторг, той ми подаде китарата.

— Опитай сега, да видим дали ще успееш!

Настроих по-добре струните, опитах ги и после изсвирих един бърз валс, при който лявата ръка имаше толкова работа, че публиката беше наистина удивена.

— По дяволите! — извика Търнърстайк, когато свърших, и ме тупна здравата по рамото. — Вие сте били истински виртуоз на пула, или дингсда, или както се казва там тази кутия. А никога не сте ми казвали това?

Засмях се:

— Сега поне виждате, че мога малко повече, отколкото да стрелям по мечки и диви кози, при което човек трябва само да се прицели и да дръпне спусъка.

Настроих инструмента отново по испански и изсвирих едно фанданго. Когато свърших, китайците стояха неподвижни и безмълвни, а бонзът беше отстъпил чак до вратата, откъдето ме гледаше като ударен по главата.

Капитанът беше седнал на нисък стол от рогозки и премятеше от удоволствие един над друг краката си.

— Чарли, ще останем тук по-задълго. Тук е толкова приятно, толкова хубаво! Харесва ми, защото вие вършите работата си почти толкова добре, колкото преди малко аз изрекох речта си. Продължавайте!

Сега вече взех цигулката и я настроих на квинти по наш маниер. Най-напред изсвирих едно трио, после романс без думи, след него американски риил и най-накрая жив валс, който беше по вкуса на Търнърстайк и той размахва ръцете и краката си на канапето, като се мъчеше да бие такт и с десетте пръста на ръцете си.

— Браво, отлично, великолепно, несравнимо! — извика той, като дръпнах за последен път лъка. — Вие свирихте наистина с душа, Чарли. При такава музика на човек му се струва, че се носи с разпънати платна към турския рай. Такава музика би могла да ме накара да потропна едно хоро, макар да не разбирам нищо от това. Много бих дал, за да изпълня и аз един номер в този фамозен концерт!

— Можете!

— Аз ли? Как... какво... къде! Какво искате да кажете? Да не би да трябва да надувам тръба?

— Не можете ли да пеете, капитане?

— Да пея? Хм, да. Но само една-единствена песен. Пея я обаче отлично — така че цепнатините скърцат и мачтите пращат, щом я започна.

— Коя е тя?

— Коя ли? Чуден въпрос! Разбира се, че Янки-дудъл^[68]. Тогава започвайте! Аз ще ви пригласям.

— Well, това е великолепно.

Взех китарата отново в ръка и изсвирих кратко встъпление. Едва бях започнал с песента, когато Търнърстайк се намеси с дебелия си глас, от който наистина биха се разпращели мачтите. За музикален слух тук не можеше да става и дума, а още по-малко за чисти тонове. Той ревеше думите с мечешки глас и когато престанахме, около нас отекна общото одобрение, което също така можеше да пукне тъпанчетата ни, както и

песента на въодушевения капитан.

От напрежение той беше станал червен като рак, но очите му блестяха от задоволство и настроението му беше такова, като че ли бе спечелил първа награда в някой „Клуб на гребците“. След като ръкопляскането утихна, той се обърна към мен очарован:

— Гръм и мълния, това се казва пеене! Нали, Чарли?

— И то какво!

— Да започнем ли отново?

— Достатъчно, капитане. Човек не бива да хвърля на вятъра дарбите си.

— Вярно. Сега тези хора знаят много добре с кого имат работа. Затова нека отложим песента за по-късно, та и други да разберат какво значи капитан Търнърстайк да запее Янки-дудъл.

Върнах на бонза неговите два инструмента.

— Вярващ ли сега, че и християните могат да свирят?

— Твоята музика е много по-хубава и много по-мъчна от нашата. Но наистина ли не си свирил никога на кию и пи-па?

— Не. Но в нашата родина ние имаме инструменти, които много приличат на твоите, и затова аз мога да си служа и с тези.

— Не каза ли ти, че си фу-лан?

— Не. Аз съм тао-це.

— Това е добре, защото ние мразим всички фу-лан и янкуи-це, които разрушават градовете ни и ни принуждават с оръдията си да ги правим богати, като купуваме отровата им^[69]. Към Куанг-чой-фу ли отивате?

— Да. Слязохме на сушата само за да видим твоята пагода и ти ни позволи това. Би ли приел от нас един ком-ча?

— Аз съм беден и живея от подаянията на онези, които са милостиви. Твоят ком-ча ще бъде добре дошъл за мен.

Разбира се, Търнърстайк не беше разбрал тези думи, но когато бръкнах в джоба си, той схвана какво беше намерението ми.

— Стойте, Чарли, вие искате да дадете дар на този човек?

— Да.

— Оставете това на мен! Наистина аз не се покатерих до самия връх на кулата като вас, но затова пък ви чух да свирите на неговото пум-по и ще платя.

Той извади голямата си кесия и като се обърна към бонза, каза:

— Многонг минг сенг харесанг, момконг. Затованг ще ти дам дванг доларенг, а на момчетонг тинг — единг доларенг. Може-шенг да си купишинг с тях цигаринг, тютюннг или шишенг ром. Довижданенг, старинг

пазач на пагоденг, и спомняй си поняко-ганг за капитан Търнингстайнинг и за неговатанг Янкинг-дуд-линг!

Лицето на бонза изразяваше истинско смайване. За неговите нужди и при тамошните цени два долара бяха едно малко състояние. Невъзможно му беше да запази тази радост само в себе си. Той изтича при останалите китайци, показва им двете златни монети, като възхваляваше с най-цветисти изрази щедростта на двамата тао-це. След това той ме хвана за ръка и ме дръпна настрана.

— Ти искаш да отидеш в Куанг-чой-фу. Мога ли да ти дам един съвет, след като ти се показва толкова добър към нас?

— Можеш.

— Моля те да не казваш пред никого онова, което сега ще чуеш: пази се от Лунг-иин и от Куанг-ти-мiao!

Това предупреждение ме изненада извънредно много, защото то беше почти буквално същото, както онова, което предишния ден бях чул от устата на Конг-ни. Затова го запитях:

— Защо?

— Не бива да ти казвам. Не си ли чувал, че Лунг-иините често пленяват чужденци, за да получат откуп заради тях?

— Зная. Онзи ден жената на един португалски търговец изчезна от Макао и всички се съмняват, че са я пленили „Хората на Дракона“. Но въпреки това аз не се страхувам от тях.

— Не ги познаваш, иначе би се страхувал. Няма нищо по-лошо от това да бъдеш в техни ръце или да ги разгневиш. Ако имах възможност, щях да ти дам талисман, който да те пази от тях.

— Съществуват ли такива талисмани?

— Да.

— Виждал ли си ги?

— Аз съм... да, виждал съм ги.

— Какво представляват?

— Не бива да ти казвам.

Извадих медальона, окачен на шията ми.

— Такива ли са?

Щом зърна този предмет, бонзът скръсти ръце на гърдите си и се поклони почти до земята.

— Господарю, прости ми. Не знаех, че си Йеу-ки^[70] на Лунг-иините!

— Откъде разбра това?

Този въпрос като че ли го изненада.

— Ти притежаваш талисмана и би трябвало да знаеш, че за всеки чин

има особен вид. Или ти не си го заслужил, а само си го намерил? Това би могло да ти струва живота!

Не сметнах за нужно да му обяснявам как стоеше всичко. Но този будистки бонз, изглежда, познаваше организацията на речните пирати. В мой интерес беше да науча дали самият той не принадлежеше към „Хората на Дракона“.

— Не съм го намерил — отговорих, — покажи ми своя!

— Той е вкъщи, но ти трябваше да познаеш по начина, по който пиех чая си, че съм ваш човек.

И наистина, случайно ми беше направило впечатление, че той държеше чашата си необикновено: само с върховете на палеца, показалеца и безименния пръст, докато другите държеше изправени. Трябваше да се опитам да узная нещо повече:

— Известни ли са ти и другите знаци?

— Те са само двата вида поздрави, а тях всеки ги знае: „Чинг-чи-инг“ и „Чинг-леа-о“. Сега ти и без да ти показвам талисмана, знаеш, че съм от вашите. Но ти не ми каза истината. Не си чужденец, защото иначе никога не би бил приет за член, а още по-малко би станал полковник.

Значи и поздравът беше знак. Той биваше изговаряй така, че последната сричка се удължаваше. Всичко това можеше да бъде за мен от голяма полза.

— Не те излъгах и въпреки това талисманът е моя законна собственост. Ще ти кажа обаче, че ти си много непредпазлив!

— Защо? Вие двамата принадлежите към Великия съюз на Дракона и можете да говорите за него!

— А знаеше ли предварително, че аз влизам в съюза? Не ти дадох знак и въпреки това ти ме предупреди от „Хората на Дракона“. Знаеш ли какво наказание заслужавах?

— Смърт, ако не бях Хо-шанг. Но само императорът разполага с живота на слугите на Фо, защото той единствен е господар на жреците. Ти беше добър и щедър и понеже те сметнах за чужденец, поисках да те предупредя.

— Но защо и от Куанг-ти-мiao?

— Не мога да ти кажа, защото ти сам трябва да го знаеш.

— Тогава сбогом! Трябва да ти напомня обаче още нещо: не знаеш ли, че в Ликинга^[71] е писано: „Учтивостта строго забранява да караш един човек да се черви от срам?“

— Зная. Но защо ме питаш?

— Не искаше ли да ни засрамиш? Не се ли усъмни в това, което ти

казах? И все пак аз ти дадох доказателства, че то е истина. Сега твоето лице е червено от срам. За в бъдеще бъди по-учтив с чужденците, защото те са по-мъдри и по-умни от вас. Чинг-леа-о!

— И лу фу синг^[72]. Прости ми за онова, което сгреших!

Капитанът беше тръгнал пред мен. Когато стигнахме до брега на реката, видяхме, че оттам се отделя малка лодка, която се беше спряла до нашата.

— Кой беше този човек? — запитах лодкаря.

— Рибар, който беше спрял тук, за да си почине.

Качихме се и отново разпънахме платното. Капитанът се настани при веслата, лодкарят застана при кормилото, а аз наблюдавах оживеното движение по реката. При пагодата се бяхме забавили повече, отколкото възнамерявахме. Скоро щеше да се стъмни и всички бързаха да използват последната светлина, за да довършат дневната си работа.

Направи ми впечатление, че лодката, която беше спирала до нашата, сега отиваше право към отсрещния бряг. Невъзможно беше спирането на собственика ѝ да е било само с намерение да си почине. „Това би станало, казах си, само ако е изминал дълъг път, или пък такъв му е предстоял. Но в първия случай той би предпочел да спре веднага на отсрещния бряг, а във втория — би продължил пътя си по реката.“

— Познаваш ли този рибар? — запитах нашия лодкар.

— Не.

— Какво говорихте?

— Нищо.

Ако някой мълчалив арабин ми беше дал такъв отговор, нямаше дори да ми дойде и наум да се усъмня в думите му. Но китайците са извънредно разговорливи и аз не можех да предположа, че двама души бяха стояли толкова близо, без да разменят някоя дума. Защо ме лъжеше китаецът? Не можех да намеря причина и затова продължих да питам:

— Днес вече не можем да стигнем до Бам-поа, нали?

— Не.

— Значи трябва да потърсим място, където да пренощуваме.

Знаеш ли някое такова?

— Навсякъде има Кунг-куани^[73] или Тиени^[74]. Най-добрият от тях е Шен-куанг-тиен^[75], който се намира по-горе, на десния бряг.

— Колко път има дотам?

— Петнадесет ли^[76]. За един час ще стигнем дотам, ако вятърът се задържи такъв, какъвто е сега.

— Дотогава нощта ще настъпи напълно.

— Толкова по-добре, защото така ще видиш колко хубава е реката нощем за чужденци. Искаш ли да отидеш в тази странноприемница, или да ти назова някоя друга?

— Ще идем там.

Колкото повече напредвахме, толкова повече се засилваше мракът. Нашият лодкар окачи на носа пъстър книжен фенер. Всяка, дори и най-малката лодка беше снабдена с такъв, а по-големите бяха целите окичени с тях. Това осветление беше извънредно необходимо. Наблизо нямаше по-голям град, но по светлините се виждаше, че цялата река е покрита с плавателни съдове.

Докато наблюдавах наоколо, забелязах, че зад нас се приближава лодка с много високи мачти, която, доколкото можеше да се види при светлината на фенерите, беше карана от десет гребци. Тя като че ли искаше да мине съвсем близо да нас. Носът ѝ едва беше достигнал задната част на лодката, когато от нея се чу вик:

— Кианг^[77]...!

— Лу^[78] — отвърна нашият лодкар.

В миг всички фенери в другата лодка изгаснаха. Към нас прехвърча нещо, което се счупи като гърне на дъното на лодката ни и веднага от него се разпръсна толкова омаломощаваща и задушлива миризма, че миг по-късно аз загубих съзнание. Успях да видя само, че нашият лодкар се хвърли във водата веднага щом фенерите загаснаха.

Когато дойдох на себе си и отворих очи, лежах вързан в същата онази лодка, която ни беше нападнала. До мен лежеше добрият мистър Търнърстайк. И двамата имахме парцали в устите си, което ни пречеше да говорим.

Човекът при кормилото ми беше познат. Светлината на фенера падаше ярко върху лицето му и ясно познах рибаря, който беше приближил лодката си до нашата. Беше Лунг-иин и аз може би с право подозирах, че и нашият лодкар е във връзка с „Хората на Дракона“.

И така, лозунгът на тези хора беше „Кианг-лу“. А „Кианг-лу“, което значи „Речния дракон“, беше наричан навсякъде главатарят на пиратите, който, ако се съдеше по тази дума, трябва да е от монголски произход. Речни пирати е имало откакто съществува китайската история, но те никога не бяха имали организация като тази, която бяха създали сега, и всички, дори и управляващите кръгове, изпитваха такъв страх пред тях, че беше много трудно да се получи държавна подкрепа срещу престъпленията

им. Сега се намирахме в техни ръце. Трябва да призная открито, че не се страхувах. Бях имал работа вече с африканските разбойнически кервани, със северноамериканските бандити и с подобни хора и сега, тъй да се каже, бях любопитен да видя какво представляваха „Хората на Дракона“.

В лодката имаше тринадесет души — десет гребци, един кормчия и двама, които стояха при носа и разговаряха помежду си. Те знаеха, че сме чужденци и, изглежда, предполагаха, че не разбираме китайски, иначе биха разговаряли по-ниско, тъй като лежахме съвсем близо до тях и можехме да доловим ясно всяка тяхна дума.

До тях се намираха няколко глинени съда — навярно от онези добре затворени „задушливи гърнета“, които се използват от китайските и малоазийските морски разбойници, за да омаломощават жертвите си, както беше станало току-що с мен и с капитана.

— Кой са двамата мъже? — запита единият от двамата, които разговаряха.

— Този та^[79] е тао-це, а дебелият трябва да е тунг-иин^[80], както ни каза лодкарят им. Двамата са богати, защото са господари на кораб.

— И ти смяташ да ги предадеш на джиахура^[81]?

— Да. Ние ще получим едната половина от откупа, а другата половина той ще раздели с Кианг-лу.

— Колко трябва да платят?

— Това ще определи джиахура.

— Къде ще му ги предадеш?

— В Куанг-ти-мiao.

— Има ли там място за тях?

— Да, защото там се намира само жената на пор-ту-ки^[82], която ние отвлякохме, защото тези варвари са толкова глупави, та вярват, че и жената има душа. Те обичат своите жени, както себе си и с радост заплащат висок откуп само за да ги получат обратно. Мъжът ѝ ще получи известие по същия пратеник, който ще изпратим и на кораба на тези двама варвари.

Това бяха извънредно утешителни перспективи за нас! Трябваше да бъдем държани в плен, докато някой от тези „честни“ хора вземеше откуп от нашия кораб. Щях да пожелаая най-лошото на лодкаря, който беше имал добрината да ни предаде на пиратите, ако можех да надвия живия интерес, който се беше събудил у мен за това приключение. Аз съвсем нямах средства, за да платя откупа и ако изхвърлех от сметката си касата на капитана, оставаше да разчитам само на щастието си, а може би също и на талисмана, който бях получил от Конг-ни.

Ние трябваше да бъдем отведени в един храм на бога на войната Куанг-ти — затова значи бяха тези непрестанни предупреждения за Куанг-ти-мiao. Изглежда, „Хората на Дракона“ разполагаха със храмовете като свои — нещо, което беше възможно да стане само в Средната империя. А онова, което възбуждаше най-голямото ми съчувствие, беше обстоятелството, че порту-галката, за която аз бях говорил пред бонза, беше затворена в същия мiao. Изглежда, имах рядкото щастие винаги в пътешествията си да влизам във връзка с хора, на които беше отнета свободата.

Беше изминал около час от моето събуждане, когато лодката зави наляво в един от онези канали, които покриват като мрежа китайските низини. Буйният и пъстър живот, който кипеше по реката, престана, изчезнаха и фенерите. Около нас стана тъмно. Само звездите осветяваха нашето нощно пътуване и ударите на нашите гребци звучаха самотно в тихите води, които се движеха край нас без никакви вълнички. Често свивахме по странични канали, така че все повече забърквах посоката, в която ни отвлечаха, тъй като лежах на дъното на лодката и нейните бордове спираха погледа ми.

Най-после пред нас се появи някаква тъмна маса, пред която спряхме. Беше грамаден зид, който обаче няха възможност да наблюдавам дълго, тъй като ни завързаха очите. След това махнаха въжетата от краката ни и трябваше да се изправим. Слязохме от лодката, хванати и за двете ръце.

Отначало ни поведоха по една, както изглеждаше, доста широка каменна стълба, после през няколко тесни входа, няколко двора, докато най-накрая влязохме в закрито помещение, което разбрах от отекването на крачките ни. Там свалиха отново кърпите от очите ни и видях, че се намирам във вътрешността на храм.

Постройката, издигната от много дебели тухлени зидове, изглежда, се състоеше само от едно помещение, където се виждаха познатите фигури на бога на войната, сина му Куанг-пинг и ординареца, и беше осветявано силно от много лампи. На голия каменен под седяха или лежаха в най-различни положения около двадесет мъже, които бяха въоръжени със стрели, боздугани, излезли от употреба пистолети и всякакви видове ножове, ками и саби. Един от тях носеше дори извънредно ръждива кремъклия пушка с толкова дълго и извито като тирбушон дуло, че човек би помислил, че това странно съоръжение е приготвено само за да се пробиват с него тръби.

Всички тези хора се стараеха да придадат на лицата си поне толкова страшно изражение, колкото ординареца на техния дебел бог. Но аз не

изпитвах ни най-малък страх. Напротив, с допотопното си въоръжение, дългите си плитки, кривите си очи, чипите си нослета и приличното им на нощници облекло правеха точно противоположно впечатление и на мен почти ми се струваше, че се намирам на някоя дилетантска сцена като пленен артист сред разбойници-статисти.

Моят добър приятел Фрик Търнърстайк, изглежда, беше на същото мнение, защото ми намигна с очи по начин, който ми показва, че имаше най-голямо желание да използва грамадните си моряшки пестници веднага щом те бъдат освободени. Знаех, че той наистина е човек, който може да се заеме спокойно с всичките разбойници. Китайците се отличават повече със своята хитрост и подлост, отколкото с телесната си сила. Те много обичат да се хвалят, но бързо се напращат от енергичния и силен характер и дори ако тук-там се срещат великани, толкова по-страхливи души се намират в техните грамадни тела. Ако се стигнеше до борба, ние можехме да разчитаме само на ръцете си, защото оръжията ни, както и всичко онова, което имавме в нашите джобове, беше взето.

Най-после парцалите от устата ни бяха махнати, така че поне можехме да дишаме свободно. Със знаци ни показаха, че трябва да седнем. Настаних се точно между колената на бога на войната, защото там беше най-удобно и можех да бъда нападен само отпред. Капитанът седна до разгневения ординарец, като оглеждаше с голям интерес фигурата му.

— Как мислите, Чарли? — запита ме той. — Дали страшният меч, на който този идол се подпира, е наистина от добра стомана?

— Дали е от стомана, е съмнително, но вие сам можете лесно да се убедите, че е от желязо.

— Well! И този момък стои тук толкова дълго време, без да нанесе нито един хубав удар. Мисля, че ще му покажа защо му е поставена сабя в ръката. Или може би искате да останете в този капан?

— Ще остана, докато ви е приятно. Добрите приятели не бива да се напускат.

— Тогава да се измъкваме!

— Можете ли да скъсате вашите въжета?

— All devils, за това не бях помислил! Но не бихме ли могли да си пробием път с няколко хубави ритника?

— Не става, капитане! Помислете си. Пред нас има двадесет човека. С нас дойдоха още тринадесет — общо тридесет и трима. Дори и да не бяхме вързани, пак нямаше да можем да си пробием път.

Единствена възможност би съществувала, ако всеки от нас имаше по два револвера, което прави двадесет и четири изстрела. Но, първо,

револверите ни не са у нас и, второ, не виждам никакви причини да правим тук кървава баня. А представете си, че те знаят да манипулират с нашите оръжия — тогава изходът на борбата би бил положително нещастен за нас. Нали знаете: заекът умира, когато е гонен от много кучета!

— Да, но ако наистина е заек, Чарли; разбирате ли ме?

— Точно в този случай не ви разбирам, особено като ви е много добре известно, че не съм страхливец. Човек може да притежава храброст и без да бъде безумно смел.

— Well, правете тогава каквото искате! Ще ви слушам.

— Ще говорим с тези хора и ако докажат, че нямат разум, все още има време да употребим и сила.

— Вярно! Трябва да говорим с тях! Но това няма да направите вие, а аз ще се заема с тази работа, и то така, че да разберат много добре кои сме. Да започна ли?

— Почакайте малко! Виждам, че самите те точно се готвят да сторят това.

— Сега ще разберат как един моряк умее да се разправя с техните шланг-шленг-шлонг-шлунг-шлинг!

Докато траеше нашият разговор, разбойниците се бяха събрали на кратко съвещание. След това един от мъжете пристъпи към нас и ни заговори на развален английски. Трябва да беше единственият, малко по-силен в този език.

— Кои сте вие? — запита ни той.

— Кои сме ние ли? Хм, разбира се, че хора! — отвърна Търнърстайк със сърдито ръмжене.

— Какви?

— Нали ви казах, хора!

— Как се казвате?

— Не е важно, момчето ми.

— Когато те питам, ще отговаряш. Иначе ще те научим да говориш!

— Не исках да те разсърдя, old blunt nose!

Но, изглежда, китаецът нямаше намерение да се остави да бъде наричан „стар чипоноско“ от един пленник. Той пристъпи съвсем близо до капитана и издигна пестник заплашително:

— Да те пребия ли, човече?

Веждите на капитана се свиха и той прогърмя с най-силните нотки на гласа си:

— Away — махни се!

При този звук китаецът се изплаши, като че ли върху него беше

паднал гръм, и отскочи няколко крачки назад.

— Ела още веднъж и ще те издухам във въздуха, перушинесто врабче такова! — извика заплашително Търнърстайк.

Той се готвеше да изрече цяла серия такива закани, но спря още след първата, защото някъде съвсем близо зад нас се чу женски глас.

— Help, per tados los santos! Help, господа!

Тези полуиспански и полуамерикански думи бяха извикани иззад стената, пред която се намираха трите идола. Тази, която търсеше помощ, беше положително пленената португалка, която беше чула разговора и беше заключила от него за присъствието на хора, които можеха да я защитят.

— Чувате ли, Чарли? Кой може да бъде това?

— Жената на португалския търговец, за която чухме вчера.

— Нима тя се намира тук?

— Да.

— Сигурен ли сте?

— Положително. Преди малко хората на Дракона разговаряха за нея!

— В такъв случай трябва да я освободим! Ще измъкна сабята от ръцете на този Бохотос или Левиатан, или там когото представлява статуята, и ще насека цялата банда на кайма.

— Свободни ли ви са ръцете?

— А, вярно! Но какво да правим тогава?

— Ще чакаме!

— Да, докато ни пъхнат в някоя дупка!

— Не ми се вярва да го направят толкова бързо. Тези хора, изглежда, не умеят дори да вържат един пленник както трябва. Те са завързали само горната част на ръцете за телата ни, докато от лактите надолу можем да ги мърдаме. Както виждам, възелът на вашето въже не е много стегнат и ако вие застанете само за минутка с гръб пред мен, бих могъл да ви освободя.

— Само една минутка? Pshaw! Казвам ви, Чарли, бих стоял така десет минути, половин час и дори цял ден, стига да искате. А трябва ли след това да развържа и вас?

— Почакайте, те, изглежда, са взели някакво решение.

Китайците отново се бяха съветвали и, изглежда, резултатите от този съвет не бяха никак благоприятни за нас, защото преводачът отново се приближи, а с него още двама души със здрави бамбукови тояги в ръце. Бях решил да изпитам силата на талисмана си. Но ако на тези хора хрумнеше да разговарят с нас чрез бой; то бях решен да приема този вид разговор. След като двамата застанаха до мен и капитана, преводачът

започна:

— Ще ви питам отново. Ако не отговаряте, ще бъдете бити! След това той се обърна към капитана:

— Ти янки ли си?

— Казвам ти, момче, махай се! Докато сме вързани с тези въжета, няма да се разберем.

— Ще останете вързани дотогава, докато не бъдете откупени. А ако не ви откупят, ще ви хвърлим в реката. И така, ти си янки, нали?

Капитанът не отговори. Преводачът направи знак на единия от бандитите да го удари, но той не успя да направи това, защото Търнърстайк светкавично скочи, хвърли се върху него, събори го на земята и след това нанесе на другия такъв ритник в стомаха, че той се преметна. Третият, който стоеше до мен, имаше в пояса си малайски нож и към това оръжие, разбира се, беше насочен погледът ми. Понеже можех да мърдам малко ръцете под лактите си, за мен не беше мъчно да изтръгна ножа от изненадания китаец, който не беше очаквал толкова бързо нападение, а миг по-късно той отхвъркна няколко крачки встрани, ударен от тежкия ми моряшки ботуш.

— Наведете се, капитане! — извиках на Търнърстайк.

— Well, но побързайте!

Той веднага се наведе и аз можах да достигна въжето с кинжала. Миг по-късно той беше свободен, хвана ножа и освободи и мен. Всичко това стана толкова бързо, че ние хвърлихме въжетата още преди противниците ни да успеят да ни приблизят.

— Сега напред! Come on, Чарли! — извика-капитанът.

Като замахна едновременно и с двата пестника, той раздробил ръката на идола и грабна може би пет стъпки дългия и шест сантиметра дебел двустър меч. За мен освен кинжала, който не би могъл да ми послужи много, нямаше друго оръжие. Но като се огледах, забелязах железните съдове за тамян. Едва бях успял да вдигна един от тях, и се видях вече нападнат.

Изглежда, китайците се страхуваха повече от грамадния меч, отколкото от моите тави, защото, докато само обграждаха капитана, върху мен налитаха на цели тълпи. Отстъпих между краката на бога на войната и започнах да се защитавам. Тавата от тамяна беше толкова тежка, че всеки удар с нея поваляше един от противниците ми в безсъзнание на земята. При четвъртия ми удар нападателите се оттеглиха, въпреки пушката, с която нейният притежател непрекъснато се беше целил в мен, без да може да произведе искра. Пък дори и да беше стрелял, аз нямаше защо да се

страхувам от спираловидното му оръжие, тъй като то можеше да бъде много по-опасно за самия него, отколкото за всеки друг.

— Прогонихме ги, капитане! — засмях се аз. — Но все още сме в обсадно положение. Да рискуваме ли да направим пробив?

— Какво могат да направят тези орехови черупки срещу два тримачтови кораба, каквито сме ние? Напред, да връхлетим върху тях и да ги потопим!

— Няма ли да бъде много дълъг мечът?

— Колкото по-дълъг, толкова по-добре. Бих искал да бъде равен по дължина на мачтата на някоя фрегата!

Той хвана дръжката на оръжието си с две ръце и се спусна напред в атака. Подкрепих нападението му най-напред с канонада от останалите тави, която имаше много благоприятен резултат, а след това се втурнах до капитана.

Неприятелските линии се оттеглиха няколко крачки назад. Това удвои смелостта на Търнърстайк. Той се облегна на грамадния меч, както предишния му притежател, в което всъщност не успя напълно, защото оръжието беше много голямо, и започна предизвикателна реч, подобно на старинните герои и пълководци.

— Китайцинг, разбойницинг, драконовинг хоранг и негодни-цинг! Тук стоинг капитан Търнингстайнинг, а там приятелянг му Чарлънг, койтонг е убивал индианцинг и застрелвал лъвовинг. Каквонг стенг виенг срещунг нас? Даваменг винг две минутенг и аконг дотогаванг виенг не сложитенг оръжиятанг синг, то стенг загубенинг и ще бъдетенг погребанинг от насенг!

Тази реч той държа с извънредно самоуверен тон и тя сигурно щеше да окаже своето въздействие, ако не беше преводачът, който развали всичко. Той избухна в силен смях и извика:

— Този Йенг-кие-ли^[83] е луд. Той иска да говори езика на Средната империя, а не го разбира. Убийте го!

Но и ние получихме поощрение, защото в същото време иззад стената прозвуча глас:

— Maten a los carajos!^[84]

— Какво казва португалката? — запита Търнърстайк.

— Говори испански. Да избием бандитите.

— Well, така и ще направим! Ние сме двамата рицари на тази дама и непременно трябва да я освободим.

Предложението на „рицарски“ настроения капитан не беше по вкуса

ми. Китайците отдавна биха могли да ни смачкат, ако страхливостта им не беше толкова безпримерна и нечувана. Наистина не можех да разбера как такива хора можеха да бъдат речни пирати. Но все пак те и сега ни превишаваха толкова значително по брой, че предпочетох да опитам талисмана си. Вече посягах към шнура, когато входът се отвори и от него се появи човек, толкова висок, че положително ме надминаваше с цяла глава по ръст. Телосложението му беше напълно пропорционално с тази височина и всичко това създаваше впечатлението, че той притежава повече от обикновена телесна сила.

— Джиахурът!

Тази дума отекна от устата на неколцина от китайците и те неволно се оттеглиха още по-далеч от нас, като че ли за да покажат, че само той беше господар на съдбата ни.

Значи това беше подглаватарят на толкова прочутата със злодеянията си организация „Речния дракон“! У него сигурно нямаше и следа от подлост, това можеше да се заключи и от народността му. Заедно с колосите, джиахурите образуват онова монголско племе, което най-малко е засегнато от културата. Те са силни, храбри, непретенциозни и е общоизвестно, че упражняват грабителството като спорт.

Този джиахур беше много добре въоръжен. Носеше високи монголски ботуши, което беше голяма рядкост насам, а малкото, но добре вчесани косми на мустаците стигаха почти до пояса му.

Той огледа всички с бърз, проникателен поглед на малките си, хитро студени очи и пристъпи към двамата мъже — началниците на лодката, която ни беше нападнала. Те му обясниха накратко и полугласно положението, при което челото му все повече се намръщваше. Когато свършиха, той ги изгледа гневно и после се отправи към капитана, който се намираше по-близо до него.

— Хвърли меча! — заповяда му той на китайски.

Човек би могъл да долови смисъла на думите му, дори и да не разбираше езика, от неговото достатъчно ясно движение. Въпреки това Търнърстайк задържа меча и отвори уста, за да възрази нещо. Преди обаче да успее да произнесе и един звук, пестникът на джиахура се стовари върху челото му така, че той падна безмълвно на земята.

Това беше моят удар — онзи, който ми беше спечелил прозвището „Поразяващата ръка“! Пестникът ми се сви, но останах спокоен, защото не исках да го ударя толкова неочаквано и подло, както той — нещастния капитан. Не ме беше страх от борба. Наистина той ме превъзхождаше много с физическата си сила, но в друго отношение може би аз го

надминавах.

Джиахурът пристъпи към мен.

— Хвърли тавата!

Останах неподвижен. Неговата ръка се метна светкавично нагоре и се спусна над мен. Но почти в същия момент той нададе вик и отстъпи крачка назад. Беше си изкълчил ръката, тъй като аз бях парирал удара му с удар върху китката. С втори, яростен вик, той измъкна с лявата ръка ножа си и замахна към шията ми. Посрещнах нападението му с бърз удар на лявата ръка по брадичката му, а почти веднага след това нанесох втори удар в слепоочието му с десницата си. Джиахурът падна на земята до Търнърстайк.

Това беше вече много за останалите. Те се нахвърлиха със силен вой върху мен. Измъкнах бързо талисмана си, защото сега беше настъпил моментът, в който най-много се нуждаех от него.

— Стойте — сао-сао^[85]! — извиках срещу тях. — Кой ще дръзне да се бие срещу този знак?

Първите от тях спряха и още от първия миг се убедих, че знакът ще окаже своето въздействие.

— Йеу-ки^[86] — се чуха гласове, — той е с един чин по-висок от джиахура!

Тези думи ми дадоха да разбера, че „Хората на Дракона“ имаха строго определени офицерски чинове. Значи подаръкът на Конг-ни не беше талисман, а таен знак за чин в организацията. Но как се беше сдобил с него Конг-ни? Или може би и той беше полковник на речните пирати. Не ми беше направил впечатление на такъв човек. Съзнанието, че бях смятан за началник на Лунг-иините, ми даде нужната сигурност.

— Да, вие пленихте, вързахте и запушихте устата на един от вашите йеу-ки така, че той не намери дори време да ви каже дори кой е. Вие ми взехта всичко, но ваш дълг беше да ме претърсите целия. Тогава щяхте да намерите знака.

— Прости ни, о, господарю! — каза един от тях. — Виновни са само онези, които те плениха.

Тогава един от двамата водачи на лодката пристъпи напред.

— Не, господарю, и ние не сме виновни. Твоят гребец ни каза, че ти си тао-це, а спътникът ти — йенг-ки-ли. Ти пътуваш в най-обикновен чуан^[87] и ние не можехме да знаем, че си от нашите. Ако беше използвал Лунг-чуан^[88] или Лунг-иев^[89] и беше издигнал наш фенер, щяхме да ти отдадем честта, която ти се полага.

— Да не искаш да ми заповядаш какво трябва да правя? Джиахурът посегна на мен, преди да ме изслуша. Вържете го!

— Бива ли да направим това?

— Трябва!

Докато те изпълняваха заповедите ми, капитанът се размърда.

— Чарли! — въздъхна той, отворил очи.

— Капитане!

— Гръм и мълния! Къде съм? Защо ушите ми бучат, като че ли са ме ударили с... ах! Чарли, сега вече се сещам!

Той скочи. Ударът на джиахура би могъл да пребие всеки друг, но черепът на Търнърстайк имаше толкова солидна конструкция, че не можеше да му се направи нищо с гол пестник. С опомнянето в него се беше възобновило онова, което се беше случило.

— По дяволите! Ето къде лежи негодникът! Вие ли го забихте в земята?

— Да — отговорих аз и прибавих по-тихо: — Сега минавам за полковник на речните пирати. Дръжте се съобразно това!

— Как... ка... какво? А добре! Тогава да разпънем всички платна, да издигнем всички знамена и триъгълни флагчета и да се изпаряваме най-тържествено оттук.

— Без португалката ли?

— Well, Чарли, в бързината забравих за нея. Разбира се, че ще изтеглим и нея с въже след кораба си!

— Тогава направете ми най-напред удоволствието и напъхайте в устата на този великан носната си кърпа.

— Защо? Нали е вързан.

— Скоро ще дойде на себе си, а не се знае какви пречки може да ни създаде, ако има възможност да говори.

— Вярно. Тогава кърпата ще му бъде пъхната в устата.

Докато той се занимаваше с пленника, аз се обърнах към останалите:

— Върнете ни веднага онова, което ни отнехте!

Заповедта ми беше изпълнена и щом получих отново револвера и ножа си, аз се почувствувах толкова сигурен, като че ли се намирах на нашия „Вихър“.

— Тук вие имате една пленничка...

— Да. Тя е пор-ту-ки.

— Доведете я!

Онзи, който отговаряше заради всички, изчезна зад идолите. Чух изскърцването на една врата и след това той се появи с пленницата.

— Добър вечер, господа! — поздрави ни тя на английски, хвана от две страни полите си и направи дълбок, почтителен поклон.

— Добър вечер, госпожице — отвърнах аз, като събирах оскъдните си познания по холандски, и запитах: — Вие от Холандия ли сте?

Капитанът ме изгледа изненадан, че заговарям една португалка на холандски. Аз обаче още от пръв поглед бях разбрал с кого имам работа. Широко, покрито със здрава червенина лице, пълна фигура, руса коса, сини очи, големи ръце и крака — невъзможно беше да се сметне тази жена за португалка дори ако облеклото ѝ не беше чисто и специфично холандско. Веднага бих могъл да се обзаложа на всякаква сума, че тя принадлежеше към съсловието на прислужниците. В никакъв случай не беше жена на богат португалски търговец — тук трябваше да има някакво недоразумение.

Когато чу майчиния си език, тя се усмихна и като ми подаде ръка, запита:

— И вие ли сте холандец?

— Не, германец.

— Германец ли? О, и аз мога да говоря немски. Била съм готвачка в Берлин две години и три седмици.

— А как стигнахте от Берлин до Китай?

— От Берлин отидох в Хертогенбош и Амстердам, където станах готвачка у един търговец. Скоро заминах с него за Кап, но там цялото му семейство измря и аз отидох да работя при жената на друг търговец, който ме взе в Макао.

— По дяволите! Вие сте поскитали доста по света. Досега все при тази жена ли бяхте?

— Да, допреди три дни.

— А как се отделихте от нея и се намерихте тук?

— Бяхме излезли на разходка. Тогава дойдоха тези разбойници и ни нападнаха.

— Какво стана с господарката ви?

— Избяга.

Сега целият случай ми беше ясен. Хората на дракона бяха искали да пленят жената на богатия търговец, която, като португалка беше много по-дребна на ръст, отколкото нашата дебела холандка. Но тъй като у китайците пълнотата се смята за най-голямата женска красота и по тази причина всяка знатна дама се стреми да надебелява, те бяха сметнали слугинята за господарка и я бяха отвлекли, а португалката бяха оставили да избяга.

— Как се казва господарят ви? — продължих да питам аз.
— Педро Гонюис.
— Как можах да ви нападнат посред града?
— Беше късно следобед и вече се беше почти стъмнило.
— Какво направиха с вас?
— Увиха ме в едно одеяло, отнесоха ме в една лодка и после ме доведоха дотук.
— И оттогава се намирахте все там, зад идолите?
— Да, и положението ми беше много лошо. Никой не идваше при мен. Никой не ми носеше храна. Не можех да спя, защото наоколо постоянно се чуваха крясъци и трополене, така че съвсем отслабнах. Щом пристигна в Макао, ще поискам тези негодници да бъдат наказани!
Едва не се засмях при думите ѝ, че е „отслабнала“ от глад, жажда и безсъние. Но все пак я съжалих. Запитах я:
— Имате ли роднини? Или може би сте женена?
— Аз съм девойка и никога не съм била женена. Баща ми и майка ми са мъртви, а другите ми роднини са ме забравили.
— Тогава ще се заема с вас и ще ви заведа при вашия господар или най-малкото ще наредя да бъдете заведена!
През време на този разговор джиахурът беше дошъл на себе си. Той не можеше нито да говори, нито да се движи, но ми хвърляше яростни погледи и можеше да се очаква, че в негово лице си бях спечелил враг, който не беше за пренебрегване. Обърнах се към хората му.
— Тази жена не е португалката, а само нейната слугиня. За нея португалецът няма да плати нито цент и аз я взимам със себе си, за да я пусна на свобода.
Чу се тихо, недоволно мърморене и един дори се осмели да противоречи:
— Тази жена е наша и никой не бива да я взима. Тя е жената на португалеца, защото е по-хубава от онази, която избяга.
Не биваше да позволявам да ми се налагат в никакъв случай, ако исках да се измъкна щастливо. Затова пристъпих съвсем близо до разбойника.
— Виждам по лицето ти и по кривите ти крака, че ти не си чиа-це^[90], а татарин. Мислиш ли, че аз като ваш полковник, ще позволя един тао-та-це^[91] да ме нарича лъжец? Или мислиш, че ще те поваля по-мъчно от джиахура, който е с две глави по-висок от теб?
Хванах го за гърлото и за крака над коляното, издигнах го високо и

го захвърлих към стената, за да го обезвредя.

— Много добре, Чарли! — каза Търнърстайк. — Да ви помогна ли в тази игра на топка? Ударът на този човек ме предразположи много към такива забавления.

— Не е нужно, капитане, защото мисля, че тези добри хорица вече ще ни слушат.

И действително, ясно се виждаше, че им бях въздействувал.

— Елате по близо! — заповядах на двамата китайци, които бяха командували лодката. Вашата лодка чака ли още вън, пред Куанг-ти-мiao?

— Да, господарю.

— От колко дни сте тук?

— Три дни.

— Колко ще останете още?

— Ти искаш да ни изпиташ, защото във всеки Куанг-ти-мiao можем да оставаме само по четири дни.

— Добре. Пригответе се, за да ни отведете до реката.

— Нападение на някой кораб ли ще заповядаш да извършим?

— Не. Вие прекъснахте пътуването ни и затова ще ни откарате до Куанг-чой-фу.

— Подчиняваме се!

Взех една от свещите и отидох зад трите статуи. Зад гърба на Куанг-ти имаше врата, която водеше в тясно, тъмно помещение — навярно склад за инвентара на храма, защото вътре освен изкуствените венци и гирлянди намерих много фенери от восъчна хартия, тави за тамян, тъпани и даже един барабан с китайска конструкция. Там бяха държали затворена холандката.

— Капитане, донесете тук пленника! — казах му аз.

— Well, в тази каюта ли ще го затворите?

— От предпазливост. Не можем да го вземем, а не е разумно и да го оставим да лежи така, което, вярвам, лесно разбирате.

Той хвана джиахура за яката и го довлече при мен. Оставихме го в помещението, а после аз го заключих и взех ключа.

Хората на Дракона наблюдаваха всичко това спокойно. Сега обаче един от тях ме запитва:

— Какво ще заповядаш да направим с джиахура? Кой ще съобщи за пленяването му на Кианг-лу — ти сам или ние? Аз съм Инг-па-цунг^[92] на нашата група и би трябвало да го отведа в Ли-тинг^[93], ако ти сам не отиваш там.

Ли-тинг е малък град на Пе-кианг^[94] и е прочут с развъждането на бели риби. Значи там трябваше да се търси Кианг-лу.

— Имам по-важна работа — отвърнах аз, — джиахурът ще остане тук до утре, а после ще го откарате завързан при Кианг-лу.

— Ще пристигне ли дотогава при него рапортът ти? Цианг-ки-ума^[95] държи строго за точността.

— Няма да ме учиш, а само ще изпълняваш онова, което ти казвам!

— Тогава ми дай ключа!

Това искане, колкото и просто и естествено да беше, не се схождаше с моите намерения, но за да разсея подозренията, бях принуден да го изпълня.

— Ето го, но ти забранявам да отваряш тази врата, преди да настъпи денят.

— Кое име да кажа пред Цианг-ки-ума, когато говоря за теб?

Не можех да измисля друго освен това, което ми беше дал Конг-ни.

— Казвам се Куанг-си-та-се.

— Твоето име е по-хубаво и по-знатно от моето. Ще те слушам във всяко отношение.

— Тогава погрижи се за храна за слугинята в лодката! Вие сте я оставили гладна и жадна. Така ли ви беше заповядано от Куанг-ки-ума?

— Господарю, ти сам знаеш как трябва да бъдат държани пленниците. Ако гладуват и жадуват, те се съгласяват по-лесно с онова, което се иска от тях.

— Zounds, Чарли, свършихте ли вече с преговорите си? — чух в това време гласа на капитана. — Вие говорите помежду си толкова ужасен китайски, че е невъзможно да се разбере и една-единствена дума!

— Свърших, значи можем да тръгваме.

— Well! Но преди това искам да кажа на тези хора какво мисля за тях.

— Сторете го, капитане. Това няма да им навреди.

— Кажете ми преди това как се казва „сбогом“ на китайски!

— Цинг-леао.

— Цинг-леао, цинг-леао. Няма да го забравя накрая на речта си!

И както винаги, той зае геройска поза.

— Господа пиратинг, разбойницинги обесницинг! Виенг трябвашенг да видитенг, че ние дваматанг, сме вашинг висшинг главатаринг. Вие ще признаетенг...

— Цинг-леао! — повтори той тихо, като се извърна настрани. След

това продължи високо:

— ... че ниенг сме хоранг, които не се страхуванг нито от дяволанг, нито от васинг. Чарлунг преби вашият капитанинг...

— Цинг-леао! — прошепна той отново настрана.

— А аз, капитанинг Търнингстайнинг ще счупя главатанг на всекигонг, който посмеенг данг ни закачинг...

— Цинг-леао — чу се тихичко за трети път.

— ... или сенг разбунтуванг против насенг. Сега ниенг си отиваменг. Запазетенг добринг споменинг за насенг! Цинг-леао, сбогоминг, лека нощенг!

Разбойниците изслушаха тази единствена по рода си реч с дължимото внимание и дори и преводачът този път не се усмихна. Разбира се, и аз трябваше да кажа няколко думи. Направих това съвсем кратко:

— Ние си отиваме, Инг-па-цунг, ти знаеш какво ти заповядах.

Поздрави от мен Кианг-лу!

Напуснахме храма, който би могъл да бъде за нас толкова съдбоносен. Осветиха ни пътя до водата с няколко книжни фенера. Тяхната светлина не беше достатъчно силна, за да огледаме постройката отвън. При нея имаше няколко лодки, в една от които се качихме. Беше същата, с която пристигнахме, и същите хора, които ни бяха докарали, се качиха, за да ни отведат.

Младият офицер се беше погрижил за вода за пиене и плодове, така не холандката можеше да утоли глада и жаждата си.

— Слава Богу, че аз, бедното създание, намирам тук вечеря! — каза тя. — Тук няма дивеч, нито бут, нито печено месо, но все пак ще затисна глада си и болките, които имам в стомаха.

Тази така добра „девойка“, както сама се беше нарекла, из-гълта за десет минути огромно количество провизии, с които биха могли да се нахранят няколко души, само за да успокои „болките си в стомаха“ и беше наистина смешно да се чуят смаяните възклицания на китайците, които обикновено се задоволяват с много малко храна.

След като се съвзе по този начин, тя стана разговорлива. Научих, че се казва Ана Келцер, и чух най-подробната ѝ биография. Изненадваше се, че беше сметната не само от пиратите, а и от всички други за своята господарка, и заяви енергично, че ще иска обесването на всички разбойници.

Това накара и самия мен да се замисля какво отношение трябваше да взема към речните пирати. До известна степен беше мой дълг да съобща онова, което бях научил, на полицията, но какви неприятности и губене на

време щяха да произлязат от всичко това! А не биваше да забравям опасността, която можех да си навлека по този начин, без да слагам в сметката, че тези показания щяха да бъдат предателство към Конг-ни, който се беше показал толкова необикновено благодарен към мен.

Един вик на капитана ме извади от тези размишления:

— Слушайте, Чарли! Не беше ли това шум от гребла зад нас?

Ослушах се и долових онзи звук, който не може да се оприличи на никакъв друг и се получава при потапянето на весла във вода.

— Зад нас идва лодка, капитане!

— Yes! Но каква? Смятам, че имаме донякъде причини да бъдем предпазливи.

— Разбира се. Много е възможно младият офицер да е освободил джиахура, който в такъв случай положително е решил да ни преследва.

— Какво да правим, Чарли? Тези хора на Дракона тук, разбира се, ще им помагат.

— Трябва да се опитаме да спечелим преднина и после да ги обезвредим. Хванете се и вие за веслата. Ние сме по-силни от китайците.

— Well, ей сега ще им покажем как лодката може да хвърчи! Заповядах на хората да гребат по-усилено, а после и самите ние се заловихме, като по този начин бързината на лодката се удвои. След известно време стигнахме до устието на един страничен канал, в който заповядах да завият. След това дадох заповед да се загаси фенера. Лодкарите се подчиниха, макар да не разбираха много добре намерението ми.

— Към брега! — заповядах, когато навлязохме на известно разстояние.

Скоро носът на лодката докосна брега.

— Слизайте всички!

— Защо, господарю? — запита кормчията.

— Подчинявай се! Напред!

Китайците слязоха колебливо.

— Останете тук и не издавайте никакъв звук, докато не се върна да ви взема!

Хванах греблото, отблъснах с него лодката от брега и я отправих към отсрещния.

— Well done, чудесно, Чарли! — каза Търнърстайк. — Сега се отървахме от тези негодници. Но слушайте!

— Кианг! — извика някой от главния канал.

— Лу — отвърнаха лодкарите ни, въпреки моята заповед да мълчат.

Лодката, която бяхме чули да се приближава, беше стигнала до мястото, където двата канала се кръстосваха, и онези, които се намираха в нея, искаха да научат чрез лозунга в коя посока бяхме отишли.

— Издадени сме, Чарли. Какво да правим? — запита капитанът.

— Бързо на брега и тримата, а после ще изчакаме, за да видим с кого имаме работа!

Завързахме лодката за един памуков храст, който растеше на брега, и слязохме.

— Голяма ли е опасността, господине? — запита ме холандката тихо.

— Сега ще видим — отвърнах.

— Аз не се страхувам. Дайте ми един прът или гребло и ще изпочукам всичките така по главите, че после ушите им дълго време ще има да бучат.

Това свидетелствуваше за извънредно голямата храброст на холандката. Всяка друга би паднала в несвяст от страх при това положение.

— Отлично, госпожице Келдер! Веслата вече са готови. Вземете едно и ако наистина говорите сериозно, гледайте да улучвате винаги главите им.

— Не се безпокойте! Сега ще покажа на тези хора колко здрави са ръцете на една холандка.

В този миг шумът на греблата се чу съвсем наблизко.

— Кианг! — извикаха още веднъж преследвачите ни.

— Лу — отвърнаха нашите гребци от отсрещния бряг. Лодката спря при тях.

— Къде е вашият чуан? — чух да пита гласът на джихура, който познах веднага.

— На отсрещния бряг.

— Къде е та-инът^[96] с жената и приятеля си?

— И той е там.

— Защо напуснахте чуана си?

— Така заповяда йеу-ки.

— Той не е йеу-ки. Откраднал е знака на полковник, но сега ще трябва да го върне и след това да умре. Чакайте тук!

Лодката се отправи към нас. Не беше разумно да бягаме, защото не познавахме терена, прорязан от много канали. Трябваше да се браним и аз нямах намерение да ги оставя да слязат безпрепятствено на нашия бряг.

— Стойте! — извиках срещу тях. — Не може да слезете тук.

— Това е той! Напред! Убийте го!

Съзрях великанската снага на джихура посред лодката. Тя се спря до брега и няколко души скочиха. Бяхме вдигнали веслата. Два удара, после

още два — и ние се освободихме от тях.

— Вземете веслата и пребийте тези американски разбойници! — заповяда монголецът.

Самият той остана в лодката. Останалите наскачаха срещу нас. Трима от тях се хвърлиха върху мене. Те замахнаха едновременно. Ударът ми посрещна първия от тях, но не можах да отблъсна едновременно с това и другите двама. Едно весло се стовари върху лявото ми рамо. След това бях хванат откъм гърба.

— Дръж го здраво! — извика джиахурът.

С бърз скок той се намери на брега. Разтърсих двамата дребни китайци, които се бяха уловили за мен, но не можах да се освободя навреме. Джиахурът не можеше да си служи добре с из-кълчената дясна ръка, но в лявата блестеше нож. Наведох се настрани и острието мина до ухото ми. Хванах го веднага за гърлото и за ръката, но в същото време двамата се нахвърлиха отново върху мен, спънах се в едно гребло, което бяхме захвърлили, и бях повален на земята. Ножът на монголеца вече се издигаше над мен.

— Умри, йен-джин^[97]! — извика той.

В същия миг обаче върху неговата ръка се стовари силен удар и аз намерих време да се изправа. Моят спасител беше холандката.

— Ще обичат ли господата да офейкат? — извика тя. — Или искат да счупя и краката им!

— Помощ, Чарли! — извика в тоя миг капитанът. Огледах се и видях, че той беше повален на земята и с мъка се бранеше от нападателя си. Ударих джиахура едновременно и с двата си пестника. Той се преметна и падна във водата. Отхвърлих двамата китайци настрана и се спуснах на помощ на Търнърстайк.

— Внимавайте, господине! — извика храбрата готвачка. — Те идват през канала като риби!

Помогнах на капитана и тъкмо исках да се обърна към канала, когато бях ударен с весло по главата така, че за миг не чувах и не виждах нищо. Почувствувах, че съм полузамаян, и действам като насън. Видях няколко фигури, които изскочиха от водата и грабнаха захвърлените весла. Това бяха гребците от нашата лодка, които бяха преплували, за да дойдат на помощ на своите. Видях капитана да удря като побеснял около себе си. Готвачката също размахваше греблото. Ударът по тила ми беше парализирал нервите. Веслото ми се видя много тежко и аз извадих двата си револвера.

Когато дадох първите изстрели, чух гласа на Търнърстайк:

— Гръм и мълния, съвсем бях забравил за тези неща! Трябва да се използват. Дванадесет изстрела, това правят дванадесет негодници по-малко.

Разнесоха се и неговите гърмежи. Видях нашите неприятели да скачат в лодките и изпратих след тях толкова куршуми, колкото още имаше в револверите ми. Не вярвам някой от тях да беше улучен, защото ръцете ми трепереха от необикновена слабост. А и Търнърстайк сигурно не беше пролял много кръв, защото той открай време стреляше лошо.

Въпреки това честата стрелба беше направила своето — хората на Дракона изчезнаха, за съжаление с тях и лодката ни.

— Накъде бързате толкова? — извика Търнърстайк след тях. — Подли страхливцинг, мизерни зайцинг! Еланг насаменг сега, монголец такъв! Капитанинг Търнингстайнинг иска да те уда-ринг по муцунатанг за сбогоминг!

— Изчезнаха! — каза готвачката, която ни беше помогнала толкова много. — Как сте сега, господине?

— Не много добре, госпожице Ана — отърнах аз, като се мъчех да говоря по-разбрано. — Удариха ме... доста зле... по главата.

— Какво е това, Чарли? — запита Търнърстайк загрижен. — Вие заеквате като пиян! Да не би да са ви ударили по тила?

— Да, там!

— Това е лошо! Можете да ме удряте колкото си щете по челото и темето. Но в тила се намира животът, точно както кормилото на кораба и ако то се повреди, свършено е с пътуването. Какво трябва да правим?

— Не много нещо. Трябва ми само почивка и хлад.

— Можете да имате и двете. Тук има вода колкото щете, а преди да се разсъмне няма да можем да напуснем това нещастно място, така че имате време да се съвземете.

Водата стигаше до самия ръб на канала. Изкопах с ножа си малка дупка, която веднага се напълни с вода, и като легнах по гръб, потопих тила си в нея.

— Колко е практичен! — каза капитанът. — Така не му трябва нито компреси, нито болногледачка.

— Не мога ли да ви помогна с нещо, господине? — запита холандката.

— Благодаря. На самата вас липсват всякакви удобства.

— Няма значение. Ще легна на земята и ще се опитам да заспя.

Капитанът ѝ помогна да си направи възглавница от клоните на китайска върба, която, разбира се, не може да се сравнява с мекотата на

пухено легло. След това тя легна и скоро силно хъркане ни показва, че нищо не пречи на нашата спътница да спи на открито, където всъщност въздухът беше много приятен.

— Нямаше ли да бъде по-добре да потърсим някое друго място, Чарли? — запита капитанът.

— Защо?

— Защото мисля, че тези хора могат да се върнат.

— Няма да посмеят.

— Смятате ли? В такъв случай fie бих могъл да направя нищо по-хубаво, освен да си приготвя и аз една възглавница. Не мисля, че тук ще се намери някой толкова любезен, че да ни донесе по-добра постеля.

— Легнете си. Аз ще пазя.

— Но дали ще можете. Струва ми се, че сте замаян и много лесно ще заспите.

— Не се безпокойте. Водата ме държи бодър.

— Well! Ето че леглото е готово. Събудете ме след един час, за да ви сменя. Лека нощ, Чарли!

— Лека нощ, капитане!

След няколко минути солото на хъркащата готвачка се превърна в дует, способен да изплаши речните пирати, ако им хрумнеше да се върнат. Над мен блещукаха звездите на Средната империя. Гледах към тях дълго, дълго време и чудно спокойствие настъпи в мен при мисълта, че един Всемогъщ и Милостив Баща бди над нас, в която и част на земята да се намираме. Всичките ми мисли и чувства се сляха в няма молитва, докато очите ми натежаха. Търнърстайк имаше право — аз заспах...

[1] Предната мачта на кораб. ↑

[2] Староанглийско „да“. ↑

[3] Петнадесет парчета от нещо. ↑

[4] Шестнадесет парчета от нещо. ↑

[5] Малко синьо знаме със звездите на САЩ Когато кораб влиза тържествено в пристанище, трябва да вдигне и голямото си знаме. ↑

[6] Mach turtle supe (англ) — заместител на супа от костенурка (специалитет). ↑

[7] Черници, които в Таити стават с 14 стъпки обиколка на стъблата си. ↑

[8] Един фунт = 500 грама. ↑

[9] Езикът на образованите китайци. ↑

[10] На български: „Под небето“ или „Светът“, както китайците

наричат страната си. ↑

[11] Кантон. ↑

[12] Буквално „Драконово око“ — така китайците наричат един вид от техните джонки, на издигнатата предна част на които е изобразена драконова глава с извънредно големи очи. ↑

[13] „Лекарското изкуство на Чанг-ши“ — книга, издадена през 1705 г. от Чанг-лу-ю, синът на този прочут лекар. ↑

[14] „Завръщащата се пролет на всички болести“. ↑

[15] „Златното огледало на лекарското изкуство“ — и трите споменати книги принадлежат към класическите медицински съчинения на китайците. ↑

[16] Така се нарича Китай от будистите. ↑

[17] „Цъфтящ талант“ — име на хора със средно образование. ↑

[18] „Издигнат човек“ — човек с високо образование. ↑

[19] „Напредничав човек“ — нещо като доктор. ↑

[20] Буквално: „Блестящият доктор от Запад“. ↑

[21] Царица на моретата. ↑

[22] Адмирал. ↑

[23] Куанг-фу са онези чиновници, които обикновено наричаме мандарини. Тачи дума китайците изобщо не познават. Тя се употребява само от европейците и навярно произлиза от португалското mandar — заповядвам. ↑

[24] Помощник-управител. ↑

[25] „Религия на небесния господар“, както китайците наричат християнството. ↑

[26] Китай. ↑

[27] Китаец. ↑

[28] Буквално „Приятел на религията“, както сами се наричали китайците-християни. ↑

[29] Божествена литература. ↑

[30] Мюсюлмани. ↑

[31] Джамии. ↑

[32] Църкви. ↑

[33] Император. ↑

[34] Първа класа на благородниците, от която се избират администраторите. ↑

[35] Втора класа на благородниците, от която се назначават вицецарете, президентите и т. н. ↑

[36] „Груби картини“, от които се образува нещо като писмо. ↑

- [37] Колегия на изпитите и церемониите. ↑
- [38] Тези думи биха могли да се преведат като: рицар, барон, граф, маркиз и херцог. ↑
- [39] Вид орехи с много тънка черупка. ↑
- [40] Дини. ↑
- [41] История на дявола от западните морета (англичанинът). ↑
- [42] Естествена история на чужденците. ↑
- [43] Студия за небето и земята. ↑
- [44] Буквално преведено: „болен пфуй“ и „ела“. ↑
- [45] Чужденец, варварин. ↑
- [46] Синовете на четирите морета. ↑
- [47] Плитка. ↑
- [48] Драконова кора — така се наричат речните пирати. ↑
- [49] Храм на бога на войната. ↑
- [50] Университет. ↑
- [51] Дворец на научните трудове. ↑
- [52] Храм. ↑
- [53] Буквално: димящо вещество в Тлбет, което се гори пред идолите и разпространява много приятна миризма. ↑
- [54] Сметачна машина. ↑
- [55] Свето или божествено учение. ↑
- [56] Нещо като „добър ден“. ↑
- [57] Всъщност тази дума значи „безкраен“. ↑
- [58] Будист. ↑
- [59] Небесен господар. ↑
- [60] Тибетците. ↑
- [61] Манджурите. ↑
- [62] Монголците. ↑
- [63] Нещо като хармоника, която бива два вида — звънчева и металическа. ↑
- [64] Инструмент от кухи бамбукови пръчки, тежък до 50 фунта. ↑
- [65] Китара. ↑
- [66] Вид цигулка. ↑
- [67] Игра на думи: spielen означава както „играя“, така също и „свиря“ на някакъв инструмент. ↑
- [68] Американски национален марш. ↑
- [69] Тук става дума за опиум. ↑
- [70] Полковник. ↑
- [71] Китайска обредна книга. ↑

- [72] Дано по пътя ти те придружава щастието! ↑
- [73] Къща, където биват приемани знатни чужденци на държавни разноси. ↑
- [74] Странноприемници. ↑
- [75] Странноприемница „Блестящо сърце“. ↑
- [76] Китайски мили — около 1/2 километър. ↑
- [77] Река — тук: „речен“. ↑
- [78] Дракон. ↑
- [79] Висок, едър човек. ↑
- [80] Човек от Изток — янки. ↑
- [81] Монголско племе. ↑
- [82] Португалецът. ↑
- [83] Янки — американец. ↑
- [84] Убийте тези негодници! ↑
- [85] Полека. ↑
- [86] Полковник. ↑
- [87] Лодка. ↑
- [88] Драконова лодка. ↑
- [89] Драконово око — лодка с изобразено око при носа. ↑
- [90] Китаец. ↑
- [91] Вонящ татарин. ↑
- [92] Лейтенант. ↑
- [93] Градът на белите риби. ↑
- [94] Северната река. ↑
- [95] Върховният вожд. ↑
- [96] Високият човек. ↑
- [97] Мръсно куче (монг.). ↑

ГЛАВА 2

В ЛУНГ-КОЙ-СИАНГ

Когато се събудих, утрото вече беше настъпило. Но аз положително щях да спя повече, ако при едно извъръщане на главата, лицето ми не беше попаднало във водата. Цялата ми умора и всички последствия от удара с греблото бяха изчезнали. Изправих се. Дълбоките следи в меката почва бяха единствените остатъци, които се забелязваха от нощната борба, и въпреки че съсредоточих цялото си внимание, не можах да открия нито капчица кръв, която би ми показала, че някой от нашите курсуმი е улучил целта си.

Далеч на северния хоризонт се виждаха стените на Куанг-ти-мiao, а в противоположната посока дълъг мъглив слой показваше на какво разстояние се намирахме от реката. Трябваше да вървим най-много половин час, за да стигнем дотам.

Събудих капитана:

— Хей, кораб — ееей!

Търнърстайк веднага скочи на крака.

— Ахой!... Кораб „Вихърът“ от... гръм и мълния, вие ли бяхте, Чарли? Не бих искал да мисля, че ме смятате за глупак... хм, на каква ширина се намираме тук на котва?

— Моля ви се, капитане, поставете за малко главата си тук, в тази дупка с вода, и веднага ще дойдете на себе си!

— А, наистина! Там, отвъд, се намира храмът с идолите, ето реката, а тук е холандската лейди, която може да изяде страхотни количества дини, маслини и орехи...

— Но затова пък умее да държи добре и веслото, капитане!

— Зная! Великолепна жена е тя. Удряше като истински моряк. Да я събудим ли?

— Навярно ще бъде необходимо.

— Хубаво! Ще направя това сам.

Той пристъпи към спящата холандка.

— Пет, лейди, мисис, мис!... Не бихте ли била така добра да отворите очите си? Слънцето вече отдавна вдигна котва.

Холандката се изправи.

— Добро утро, господа! Много ли съм спала?

— Добро утро! Аз също току-що разпънах платната си. Но той трябва

да е станал отдавна.

— Как е главата ви, господине? — обърна се тя към мен угрижена.

— Благодаря, госпожице. Мина ми напълно. Ще тръгваме ли, капитане?

— Не мисля, че тук имаме да правим още нещо. Можем да се оттеглим с чест, защото сме господари на бойното поле.

— Цялата тази работа обаче беше също така и много неприятна, а за голяма слава не може да става и дума, защото заплатихме с целия си багаж и лодката, която бяхме завладели.

— Това всъщност е много вярно. Но ние освободихме една лейди, Чарли, точно както се пише по романите и може да се види в театрите. Хиляди хора не са направили такова нещо през целия си живот и за него човек може да разказва с гордост, когато се върне у дома си. Виждате ли, Чарли, това, което казвате, е истина. Човек трябва да отиде по широкия свят, за да опознае страните и хората, а щом е изучил един толкова мъчен език, какъвто е китайският, не му трябва много, за да пише такива книги и истории, каквито пишете вие.

— Недейте да се заблуждавате, капитане! Китайският език не е помъчен от кой да е друг. Така казват само хората, които не са се запознали никак с него.

— Well, но ние двамата го познаваме основно, нали? Много бих искал да знам какво биха казали всички в Хобокен, при майка Тик, като чуят стария Фрик Търнърстайк да говори свободно китайски. Това положително ще бъде най-голямото чудо, което се е случвало там от дълги години. Не мислите ли и вие така, Чарли?

— Напълно съм убеден, че всички ще се смеят. Но да тръгваме. Стоенето ни тук е безцелно.

— Много ми се иска да не отивам веднага до реката, а да се върна в храма, за да поговоря още малко с хората на Дракона.

— Може би и това ще стане, защото ние ще помолим за помощ първия европейски или американски кораб, който срещнем.

— Значи вие не смятате да подавате оплакване при китайските власти?

— Ще видим.

Отправихме се към главния канал и вървахме покрай него до реката. Точно когато стигнахме до нея, оттам се зададе холандска лодка, която пътуваше надолу по течението. Това беше много щастливо обстоятелство. Извиках я и тя се приближи.

— Накъде отивате? — запита капитанът, когато лодката спря на

брега.

— Към Макао, кораб „Де Валк“ от Амстердам.

— Искате ли да ни направите една услуга?

— Каква?

— Тук има една лейди от Макао, която речните пирати бяха отвлели в плен. Ние я освободихме. Искате ли да я вземете?

— Холандка, нали?

— Yes. Много добра жена, мога да ви уверя в това.

— Нека се качва.

— А пътните аз ще ги платя.

— Кой сте вие?

— Капитан Търнърстайк от „Вихър“, Ню Йорк.

— Честен човек сте вие, минхер. Пътуването няма да струва нищо.

Нали тя е наша съотечественица.

— Well, и вие сте добри хора. Поздравете вашия капитан!

— Благодарим! Не искате ли да се качите и вие?

— Не. Ние отиваме нагоре по течението.

— Не ви ли трябва нищо друго?

— Не.

— Тогава сбогом, капитане!

— Good bye!

Нашата холандка не можеше да се раздели толкова бързо от нас.

Изминаха няколко минути, докато тя ни каза една хилядна от онова, което трябвало да ни каже непременно, и лодката се намираше почти по средата на реката, когато храбрата готвачка все още викаше към нас, за да ни благодари, загдето я бяхме спасили. Последното уверение, което чух, завършваше с „ще направя така, че да избегнат цялата шайка!“

Не можехме да сторим нищо друго, освен да чакаме спокойно на брега, докато минеше някой по-голям плавателен съд. Като се има предвид голямото оживление по реката, нашето търпение не можеше да бъде поставено дълго на изпитание и наистина много скоро се зададе един малък английски частен кораб, който се отправи при знака ни към брега и спря там.

— Какво има? — запита капитанът от палубата. — Искате да се качите ли?

— Какъв е курсът ви, капитане?

— Към Вампоа и Кантон.

— Ще дойдем, ако се съгласите да спрете тук за един час.

— Защо?

— Ще чуετε. Хвърлете ни въжето.

Минута по-късно ние се намирахме на палубата при капитана.

— По говора ви предполагам, че сте американец?

— Да, сър. Капитан Търнърстайк от „Вихър“, от Ню Йорк, на котва в Хонконг.

— Аха! Видях кораба ви. А този човек?

— Приятелят ми — пътешественик, който обикаля света, за да опознае страните и хората. Досега смятах това за страхотна глупост, но днес разбрах, че тази работа съвсем не е за пренебрегване.

— И сега искате да отидете нагоре, за да видите Кантон?

— Yes, сър. Но преди това искаме да ви помолим да ни дадете няколко души, за да пленим една банда речни пирати, които се намират съвсем наблизо.

— Навярно хора на Дракона?

— Точно така, сър. Вчера те ни нападнаха, задушиха ни с някакъв газ и ни отвлесоха в един храм, където навярно още можем да ги намерим.

— Ако е така, тогава имате на разположение не само момчетата ми, но и мене. Наистина, не мога да оставя кораба без пазачи, но дванадесет души са готови.

— Повече от достатъчно са, капитане.

— На какво разстояние оттук се намира свърталището им?

— Не повече от три мили.

— За половин час сме там. Моите момчета умеят да гребат бързо.

Колко са хората на Дракона?

— Хм, двадесет или тридесет. Но това не значи нищо, защото един добър англичанин струва колкото десет от тях.

— Знам вече. Елате в каютата да хапнете и пийнете нещо, защото не вярвам при тази паплач да ви се е развалил стомахът от преяждане.

Впрочем трябва да ви кажа и моето име: казвам се Том Халвърстоун от Гринок на Клайд. Сигурно знаете вече, че там се строят най-здравите и бързи кораби.

— Познавам този град и не оспорвам неговата слава. И така, напред, капитане, защото закуската е това за човека, което са добрите въглища за парахода: без тези две работи не може да става и дума за добро пътуване.

Докато ние се тъпчехме здравата, капитанът извърши своите приготовления на палубата и след четвърт час нашите петнадесет добре въоръжени мъже седяха в една продълговата и тясна лодка, която бързо летеше по водите на канала, като че ли беше изстреляна от дулото на оръдие.

— Какво представляваше главатарят на хората на Дракона? — запита Халвърстоун.

— Монголец от племето на джихахурите.

— Така и предполагам. Тези хора навярно принадлежат към бандата на Кианг-лу, който дава поводи да се говори толкова много за него напоследък.

— Така е, защото този джихахур е само негов помощник.

— Well, толкова по-интересна е за мен тази малка експедиция. Надявам се, че ще ги намерим там!

— А аз от своя страна се съмнявам и не съм на мнението на приятеля си Търнърстайк. След това, което се случи тази нощ, пиратите ще бъдат достатъчно разумни да напуснат Кианг-ти-мiao.

— Разкажете по-подробно цялата история, ако мога да ви помоля за това.

Разказах му, доколкото смятах за необходимо, но не споменах за талисмана си и някои други обстоятелства. Търнърстайк беше достатъчно умен да не се меси.

— Та това не е само случка, а истинско приключение — каза Хълвърстоун. — Сега вече и аз вярвам, че тези обесници са побързали да се изпарят. Но все пак пътуването ни няма да бъде съвсем напразно, защото поне ще имам случай да разгледам един от тези китайски храмове.

Едва беше изминал половин час, когато се спряхме на същото място, където го бяхме слезли и предишния ден. Тогави в тъмнината аз много мъчно определях посоките, но сега намерих с голяма лекота храма.

За моя изненада, при входа двама души продаваха цветя и тамян. Изкачихме се до тях по висока каменна стълба.

— Цинг-цинг! — поздравих аз. — Позволено ли е да се влезе тук?

— В храма може да влезе всеки, който даде ком-ча на слугата на бога — гласеше отговорът.

— Тук ли е този слуга?

— Той е във вътрешността на мiao. Ще го видиш, ако влезеш. Но ти трябва да принесеш жертва и на бога.

— В какво се състои тя?

— От цветя и тамян, който ще изгориш.

Разбира се, човекът искаше да спечели нещо.

Оставих цветята и тамяна му и предпочетох да му дам един ком-ча, който той прие с голяма благодарност и веднага подели със своя приятел.

— Има ли в храма много Куанг-ти-це^[1]? — запитах аз.

— Не е дошъл още никой.

— Откога сте застанали днес тук?
— Откакто е изгряло слънцето.
— А покланят ли се вярващите и през нощта на бога?
— Да.
— Значи и тогава сте тук?
— Не. Нощем идват само онези вярващи, които не се страхуват от злите духове, с които всемогъщият Куанг-ти се бори, щом се стъмни.
— Всяка нощ ли идват злите духове?
— Не зная. Но тази вечер са били тук, защото са откъснали меча от ръцете на адютанта на бога. Обаче Куанг-ти е силен и могъщ. Той ги е прогонил.
— Какво казва човекът? — запита Търнърстайк. — Той говори съвсем мизерен китайски.
— Казва, че ние сме китайски военни богове.
— Навярно кормилото на мозъка му е нещо объркано?
— Възможно. Казва, че тази нощ тук са идвали зли духове, които са откъснали меча от ръката на идола. Но могъщият Куанг-ти ги е прогонил. Следователно, ние сме куанг-титовци или военни богове.
— Тези двама мъже може би знаят много добре, както и ние, какво се е случило, но не смеят да ни кажат.
— Възможно.
— Дали са още тук хората на Дракона?
— Не.
— Well, тогава да разгледаме малко по-добре тази разбойническа дупка.

През входа влязохме в един двор, който образуваше правоъгълник. В него нямаше нищо освен две малки осмоъгълни пагоди, които се намираха в средата на двете му тесни страни. През втората врата се озовахме в друг двор, където вляво и вдясно видяхме два малки, отворени странични храма, в които можеха да се забележат дебелината фигура на Куанг-ти, заедно с тези на сина и ординареца му. През трета врата влязохме веднага в главния храм, който бяхме огледали още миналата нощ. Зад статуята на бога се намираше споменатата стаичка-склад, а на двата задни ъгъла имаше врати, които извеждаха всяка в отделен двор с четириъгълен басейн.

Всичко това беше заобиколено от здрав, може би петнадесет стъпки висок зид и образуваше грамаден правоъгълник.

Едва когато излязохме от грамадния храм в един от последните дворове, видяхме пред себе си търсения „слуга на бога“ и за моя най-голяма изненада, познах в него човека, който миналата нощ се беше мъчил

да ме уплаши със старата пушка. Сега той носеше дрехи на бонз.

— Познавате ли този човек, капитане? — запитах аз Търнърстайк.

— Гръм и мълния, не е ли това фамозният артилерист, който притежаваше страхотно кривото оръдие?

— В такъв случай не се мамя, защото и вие го познахте.

— Значи този жрец е от хората на Дракона? — запита Халвърстоун.

— Да.

— Не е лошо, ще му отдадем нужните почести. И не бива да забравяте, че в никой случай не може да се очаква помощ, подкрепа или справедливост от китайските съдебни власти. Трябва сами да хванем този човек за ушите!

— Един жрец? И то на мястото, което тук се смята за светиня?

— Pshaw! — отвърна Търнърстайк. — Забелязахте ли снощи нещо свято тук? Този негодник трябва да яде бой, и то здравата. А нека след това богът на войната излекува гърба му с балсами.

Във всяка друга страна това деяние би било опасно за живота ни, но при тукашните извратени обстоятелства това линчува-не не представляваше никаква опасност.

Слугата на бога още съвсем не ни беше забелязал. Той стоеше пред басейна и хранеше костенурките, които се намираха в него. Отправихме се нататък. При звука на нашите крачки той се извърна и ние ясно забелязахме, че се изплаши много при вида ни. Но в следния миг бонзът се овладя и на хитрот му лице вече не можеше да се открие нито следа от безпокойство.

— Ти ли си синът на този Куанг-ти-мiao? — запитах го аз.

— Не — отвърна той гордо.

— А, тогава навярно си Хо-шанг?

— Да.

— Хубаво! Този храм може да се посещава, нали?

— Тук може да дойде всеки, който принесе жертва на бога и не забравя слугата му.

— Ние няма да те забравим. Но ти, изглежда, пускаш тук хора, които не принасят жертва на бога, а са негови врагове!

— Защо смяташ така?

— Видях, че от ръцете на твоя бог е изтръгнат тежкия меч.

— Това е направил чют-гурът^[2].

— Чют-гурът ли? Какво търси той в този Куанг-ти-мiao?

— Не знаеш ли, че той е враг на боговете и ги напада, за да се бори с тях? Но те са по-могъщи от него. Наистина той може да открадне мечата им,

но въпреки това те го побеждават и го прогонват обратно в та-канг^[3].

— Присъствувал ли си на някои от тези борби?

— Не. Дори и жрецът бива убит, ако дръзне да стори това.

— Значи не си виждал още и чют-гура?

— Не.

— А аз съм го виждал. Да ти го покажа ли?

— Не можеш!

— Мога, и то още сега.

— Къде е той?

Посочих Търнърстайк.

— Огледай го добре и ще видиш, че вече си се срещал с този дявол.

— Ти говориш работи, които аз не разбирам.

— Говоря много ясно. Ти казваш, че чют-гурът е откраднал меч на твоя бог, следователно този човек е дяволът, защото той именно обезоръжи идола.

— Пак не те разбирам!

— А при това и ти присъствуваше! Паметта ти е много слаба. Тя не стига от вечерта до сутринта и затова аз ще ти помогна: къде е джиахурът?

— Не го познавам. И какво е джиахур.

— Ти се обиждаш, когато те наричам синг вместо Хо-шанг. Искаш да бъдеш мъдър жрец, учен, а не знаеш какво е джиахур?

— Само Фо е всезнаещ. Човек не може да знае всичко.

— Като Хо-шанг ти си бил в някой манастир и си учил там Шан-хай-кинг^[4] и Хуан-ю-ки^[5]. Трябва да знаеш също така и Фо-куе-ки, а се правиш, че не знаеш какво е джиахур? Аз съм Си-иин^[6], а в Си-ти могат да се намерят добри средства, които подсилват паметта.

— Дай ми такова средство! — усмихна се той лукаво.

— Ще го получиш!

Обърнах се към един от моряците:

— В стаичката зад идолите има бамбукови пръчки, които се употребяват, за да бъдат окачвани на тях фенери. Донеси една или две тук. На този човек ще бъдат нанесени десет удара.

— Ауе, сър, веднага ще се погрижа!

Той се отдалечи бързо и незабавно се върна с няколко от бамбуковите пръти.

— Хванете го и нека двама от вас му нанесат по пет удара по гърба!
— заповядах аз.

Това раздвижване беше наистина по вкуса на здравите моряци. Те

хванаха бонза и го притиснаха до земята. Той се бранеше с всички сили, а когато това не помогна, опита и последното средство:

— Вие дръзвате да биете един жрец? Дано Фо изпрати чют-гура, който да ви отвлече в ада!

— Чют-гурът е вече тук и няма нищо против да бъдеш отупан — възразих аз.

— Тогава аз ще се оплача на Хубг-пу^[7]!

— Направи го, но не забравяй, че ние не сме чиа-це^[8] и няма какво да се страхуваме от твоя Хубг-пу! Познаваш ли джихаура?

— Не.

— Удряйте!

При първия удар китаецът нададе силен вик. При втория съпротивителната му сила беше вече сломена.

— Стойте, познавам го!

Дадох знак на моряците да спрат.

— Виждаш ли колко опреснява паметта моето средство? Къде е джихаурът?

— Отиде си.

— Кога?

— Веднага щом се завърна от канала.

— Накъде отиде?

— Не знам.

— Къде са другите?

— Отидоха с него.

— Къде?

— Не знам.

— Лъжеш!

— Не лъжа! Те идват и не казват откъде. Отиват си и не казват къде.

— Твоята памет все още е слаба. Аз ще я поопресня малко.

— Няма да направиш това, защото съм жрец!

— Ще го сторя, защото си Лунг-иин!

— Не познавам Лунг-иините.

— Паметта ти все повече отслабва. Продължавайте, момчета!

Още при следващия удар той изрева:

— Стойте, зная къде е той!

— Къде?

— При Цианг-ки-ума.

— Къде живее той?

— В Ли-тинг.
— Как се казва?
— Не знам.
— Виждам, че средството ми все още не е помогнало напълно.
— Не може да помогне повече, господарю. Всички Лунг-иини знаят, че Цианг-ки-умът живее в Ли-тинг, но го познават само най-главните водачи.

Видях, че този път бонзът казваше истината. Затова продължих да го разпитвам:

— Останалите не са отишли с него в Ли-тинг, нали?
— Не.
— А къде тогава.
— Към Куанг-чой-фу.
— Под предводителството на младия офицер?
— Да.
— Къде могат да се намерят?
— В Шам-пан-фу^[9].
— Определи по-точно мястото!
— Близко до Ши-сан-ханг^[10] на Инг-кие-ли се намира един хан, който се нарича Ван-хо-циен^[11]. Хората на дракона се намират винаги там.
— Във всички Куанг-ти-мiao ли правят събранията си?
— Не във всички, а само в онези, които са близо до реката.
— Познаваш ли поименно всички, които вчера бяха тук?
— Нито един от тях. Тук могат да идват само непознати. Те показват знаците си и човек трябва да им се подчинява, ако не иска да бъде убит.
— Ще изпитам достоверността на думите ти. Ако си ме излъгал, ще дойда и ще ти поискам сметка.
— Е, Чарли, как стои работата? — запита Търнърстайк, когато забеляза, че свърших разпита на бонза.
— Цялата банда е избягала.
— По дяволите! Това е неприятно! Но накъде?
— Някои към Кантон, а някои по-далеч.
— Така си и мислех! — забеляза Халвърстоун. — Да не искате тези хора да седнат тук и да ни чакат да дойдем? Няма много за гледане по тези стари зидове. Хайде да си тръгваме!
— Мисля, че този змейски човек трябва да получи цялата си порция.
— От това няма да има полза, капитане!
— Well, тогава поне да си направя удоволствието да взема меч на

този идол за спомен.

— Това би било кражба или дори грабеж от храм и тъй като почитането на боговете става по заповед на самия император, това деяние може да ни доведе много неприятности.

— Както искате, Чарли! Но аз обезателно трябва да си отмъстя. Ще убивам на място всеки Лунг-ин, когото срещна. Можете да бъдете сигурен в това.

Какво можех да направя на бонза? Да го дам под съд? Това положително нямаше да даде резултат. Да си отмъстя лично? Това не ми харесваше. Пък така беше изобщо и с всички Лунг-ини. Оплакването в съда не би помогнало, бях сигурен в това. Нямах желание да се обръщам и към легацията. Знаех много добре с какви разтакавания беше свързан този път, пък и точно тогава представителите на чужди държави в Китай се намираха в толкова лошо положение, че не ми идваше и наум да утежнявам положението на някои от тях. До този миг това приключение не ми беше навредило почти с нищо, освен че бях изгубил една покривка и едно парченце от ухото си, голямо колкото грахово зърно. Но всичко това можеше да се понесе лесно.

Халвърстоун запита:

— Какво още смятате да предприемете по тази работа?

Отговорих:

— Нищо, сър, абсолютно нищо. Убеден съм, че в работите на Лунг-ините взимат участие и високопоставени мандарини. Какво може да направи тогава един чужденец?

— Това е вярно. Но нима двама мъже като вас ще се оставят да бъдат лишени от свободата си от тези хора или дори да пострадат повече, без дори да съобщят за това на представителите на своите нации?

— Тези представители често се радват, ако им остане мощта да представляват само себе си. На книга и в основата на управлението си Китай е извънредно деспотична страна; но в никоя държава деспотизмът не е развит до такава степен, както тук. В Китай е имало социалдемократи още преди много столетия и в никоя държава не са ставали толкова много революции, които винаги са били свързани със смяната на трона. Корумпираното чиновничество, управляващо страната и парите, е мощно от Сина на небето, на когото толкова се завижда и който всъщност трябва да пости три дни, преди да подпише смъртната присъда на един убиец или дворецов престъпник. Какво влияние може да има тогава консулт на една далечна чужда страна? Или заради капитан Търнърстайк и моето нищожество ще се започне морска война между Съединените щати

и Китай?

Халвърстоун се засмя.

— Изглежда, имате право. Но наистина е за ядосване, че не може да се направи нищо срещу тези негодници.

— Нищо ли? Аз мисля, че ние двамата направихме максималното, което беше възможно и което сигурно никой консул не би могъл да стори: принудихме речните пирати да освободят една пленница, а и нас, и то без никакъв откуп. И аз съм с приятна надежда да се срещна още веднъж с тях и тогава може би ще ми се удаде да се разплатя докрай.

— Недейте да се излагате на опасност, сър. Разумно е човек да бъде предпазлив по места, където годишно са изчезвали хиляди хора.

— Zounds! — извика Търнърстайк. — Нима ние изглеждаме като личности, които искат или биха могли да изчезнат?

— Не!

— Е, тогава? Бих искал само да срещна този негодник още веднъж, за да бъдем напълно квит. Но да тръгваме! Свършихме вече работата си тук!

Обърнах се към бонза.

— Казах ти, че няма да те забравя и удържах на думата си: ти получи своя ком-ча, макар и по по-друг начин, отколкото смяташе. Отивам си, без да те измъчвам повече. Но ако си ме излъгал, ще се върна!

Той се поклони, колкото можеше по-дълбоко.

— Казах ти истината и ти няма да се върнеш. Цинг-леа-о, господарю!

Лодката ни отнесе към реката със същата бързина, с която ни беше докарала. Качихме се на яхтата и се отправихме нагоре срещу течението, към Вампоа, който не се намираше вече далеч и който е търговското пристанище на Кантон. Плитките води на реката не позволяват на по-големи параходи да се изкачват по-нагоре, а стоките се прехвърлят на джонки и лодки.

От Вампоа до Кантон има дванадесет английски мили, които яхтата можеше да премине, защото подводната ѝ част беше много малка. Тя спусна котва близо до английската мисия, знамето на която се виждаше отдалеч.

До този момент не бяхме видели почти нищо от града освен огромното количество бамбукови колиби и онези закотвени във водата жилища, които китайците наричат сампани. Реката буквално гъмжеше от малки плавателни съдове с всякаква конструкция. Не се виждаше нито една висока постройка, каквито обикновено има в по-големите градове, освен една стара пагода и няколко сгради по хълмовете, които не приличаха нито на храмове, нито на крепости.

Сампаните са подредени на редици, или улици, и се намират под надзора на много строга полиция, която веднага се разпорежда за запълването на всеки процеп. Те са завързани за колове и притежателят не бива да напуска мястото си, без да е съобщил предварително или без да е получил разрешение.

Най-нищожните от тях се състоят от един сал, върху който е построено жилището. То е направено от бамбук и покрито с бамбук, тъй като китаецът не може да направи нищо без бамбука си. Всички процепа са запушени с един вид цимент, а всички части са свързани с разцепени тръстикови пръчки.

Други жилища от същия вид са построени върху истински лодки и обикновено принадлежат на бедни рибарски семейства, които поради своя занаят често сменят местата си. Често такива сампани се виждат носени от течението на реката. На задната част на лодката обикновено седи жената и я управлява с дълго гребло, което движи насам-нататък, като рибена опашка. При носа мъжът помага с подобно гребло, като от време на време го оставя настрана, за да хвърли мрежата си, която се състои или от тънки тръстикови нишки, или от жички на кокосов орех. По средата се намира бамбуковата къщичка с кухнята. Там обикновено биват държани и по-развитите деца, докато малките обикновено биват връзвани на гърбовете на майките или на по-големите сестри.

— На никоя от тези лодки не липсва малък домашен олтар, пред който се намира винаги горящо кандило.

Благосъстоятелните класи от сампановите жители живеят в стари, излезли от употреба джонки, които често се състоят от няколко етажа и имат обширна площадка, до която спират лодките и на която саксии с растения за украса придават вид на веранда.

Ши-сан-ханг, т.е. чуждестранните мисии, са построени върху закупена от китайците земя в модерен европейски стил и заградени от здрава ограда. Там има подредени с вкус и добре поддържани градини, посред които се намира малка и наистина хубава църква. Тези градини представляват единственото място за разходка на чужденци, без да бъдат обезпокоявани.

От кейовете на мисиите навътре в реката се простират високи дървени огради, които достигат до четиридесет-петдесет метра и образуват един вид затворено пристанище, с тесен вход за лодките. Това е направено, от една страна, като военна предпазна мярка, а, от друга, за да осуети влизането както на китайските чиновници, тъй и на останалата публика. По тази причина също така и навсякъде, където погледне човек, са издигнати

зdrави кули, които са явно доказателство, че европейците бяха разбрали вече, че не може да се има вяра на народа от Средната империя.

Халвърстоун се извини, че не може да ни придружава, понеже цялото му време било заето от делова работа. Успокоихме го, като му дадохме да разбере решението ни изобщо да не го тревожим повече, а да напуснем яхтата. Добрият човек не прие да му заплатим пътуването, но затова пък Търнърстайк се показва „истински джентълмен“, като почерпи екипажа заради придружаването ни до Куанг-ти-мiao с по един извънреден грог и няколко лъскави долара.

След това напуснахме малкия параход и бяхме откарани с лодка до брега. Веднага върху нас врѣхлетяха множество агенти и други зли духове.

Един викаше, като че ли искаше да спуска тъпанчетата ни. Друг ни държеше за ръцете. Трети се мъчеше със силно блъскане да ни отпрати в исканата от него посока. Четвърти държеше високо във въздуха грамаден плакат, върху който с огромни букви беше написано онова, което той не можеше да каже. Пети се провираше сръчно като змиорка между всичките тези ръце и крака и ни подаваше жълто копринено парче плат, та чрез тази тибетска и монголска учтивост да ни привлече за свои жертви. Шести размахваше ръце нагоре, разперваше десетте си пръста и правеше с кривите си очи, с чипия си нос физиономии.

През цялото време дотук си мислех: „Защо трябва да рискуваме живота си, за да унищожим разбойническата банда, която, изглежда, за самите китаици бе добре дошла? Ако се обърнем към някой консул, той само ще свие рамене. Той няма какво да се меси в тези работи на империята и прави това само тогава, когато поданиците на държавата му са пострадали. Но дори и в такъв случай усилията му са почти напразни. А ако се обърнем към някой от мандарините, можем да очакваме, че и той принадлежи към «Хората на Дракона» и няма да постигнем нищо.“

— Бих се радвал, ако можех по някакъв начин да объркам работите на тези негодници! — казах на капитана.

— Готов съм на същото, стига да видя, че това може да стане и няма да бъде в наша вреда.

— Well, тогава да обмислим тази работа по-добре. Но какво ще правим сега?

— Ще разгледаме Кантон, въпреки че влизането на чужди „варвари“ във вътрешността му е строго забранено.

— Значи ние не можем да влезем?

— Всъщност не, но ще видим дали не ще успеем да го направим възможно. В такъв случай дори и ако самата полиция не се занимае с нас,

ще имаме работа с „милата тълпа“.

— Имаме юмруци да се разправим с тях.

— Не бих ви съветвал, капитане, защото от това може да стане цял бунт.

Продължихме пътя си, хванати ръка за ръка. Ако някои пресмятат, че броят на сампаните върху водите на Кантон възлиза на шестдесет хиляди, то аз намирам, че тази цифра съвсем не е преувеличена. Те бяха толкова многобройни, че от птичи поглед трябва да имаха вид на водни растения, които буквално покриваха реки, езера и канали.

Улиците, през които се движехме, бяха много тесни и онова, което ми направи впечатление, беше тичането на всички минувачи. Особено многобройни бяха носачите, които предупреждаваха хората пред тях да им сторят път с високи викове „О-хе! О-хе!“ Както в мюсюлманските пазари, различните занаяти бяха събрани в отделни улици и улички, обстоятелство, което оживява конкуренцията и е от полза за купувачите.

Търнърстайк спря пред един магазин за заклани птици.

— Какви са тези птици, Чарли?

— Бекаси и рибари.

— Добре са очистени, много добре! Това възбужда апетита. Няма ли да потърсим някоя кръчма или ресторант, за да хапнем нещо?

— Съгласен съм.

— Разбира се, вие сте мой гост.

— Няма да ви огорча с отрицателен отговор. Но как ще се храним — евтино или като знатни китайци?

— Знатно, знатно, това се разбира от само себе си! Ще поръчвате вие, но в никакъв случай печено от таралеж, панирани червеи, черни охлюви, рагу от бръмбари или подобни неща, на които са свикнали китайците!

— Не се безпокойте, капитане! Че китайците ядат такива неща, е басня. Само приготвянето на ястията им се различава от нашето.

— Но аз съм чел всичко това в книги!

— Вярвам ви! Но не винаги и онова, което имате черно на бяло, е вярно. Отначало, изглежда, странният начин на приготвяне е бил причина да се мисли, че те ядат ястия, които не допадат на нашия стомах, а след това навярно някой весел китаец, на когото се е отдало случай да покани на гости чужденец, се е пошегувал, като му е поднесъл всякакви необикновени неща, за да го подиграе. Това е всичко.

— Но ядат лястовичи гнезда и морска трева, нали?

— Разбира се. Морската трева обаче е наистина много хранително растение, а лястовичето гнездо, приготвено с подходяща салца, дори и вие

няма да пренебрегнете.

— А млади кучета?

— Също! Защо да не ядете и вие? Нима месото на едно младо куче не е също така апетитно, както на младата коза или канарчето? И ако китайците ядат перките на акулите, това съвсем не е толкова отвратително, колкото например нашето сирене, което всъщност се състои от мляко, започнало да нагнива? Помислете за нашите миди и охлюви, за вкусните говежди черва, за шкембетата, за жабешките крачета и за много други неща и ще видите, че китайците не ядат по-лоши ястия от нас.

— Well, това звучи утешително. И така, потърсете някоя гостилница!

— Ето че там виждам една, и то с английски надпис: „Хотел за всички хубави неща“. Да влезем в него?

— Yes!

Още при вратата бяхме посрещнати от китайски келнер, а от вътрешната страна на входа се намираше втори, който с изискана учтивост ни запита за нашите имена. Когато му отговорихме, той извика високо двете имена с английско и китайско произношение. След това бяхме заведени до отделна маса, покрита с копринена кърпа. Столовете също бяха тапицирани с коприна. Без да бяхме запитани, всеки от нас получи по чашка чисто сладко, но извънредно силно оризово алкохолно питие.

Едва тогава обсеркелнерът пристъпи към нас и ни даде листа с ястията, който се състоеше от най-хубава червена хартия и беше толкова голям, че бих могъл да се увия цял в него. Ястията бяха номерирани и щом му посочех някое от тях, той извикваше високо номера му, така че да се чуе чак в кухнята.

Ножове, вилици и лъжици нямаше. Всичко беше поднасяно толкова дребно нарязано, че съвсем нямаше нужда от нож, а вместо лъжица и вилица служеха пръчици от слонова кост, наричани от англичаните и американците „чопстик“.

Продължително и недоволно ръмжене от страна на капитана ме накара да се усмихна.

— Защо се смеете? — запита той.

— Защо ръмжите? — отвърнах аз.

— Нима не трябва да ръмжа, а? Кой може да поднесе нещо свястно до устата си с тези две игли за плетене? Бъркам в соса като щъркел, който не намира жаби, а вие си служите с пръчките така, като че ли сте се появили заедно с тях на света!

— Упражнявал съм се, капитане.

— Упражнявали сте се? Къде?

— На вашия кораб. Всеки ден готвачът трябваше да ми приготвя чиния с ориз. Издялах си две пръчици и когато оставах сам, се опитвах да се науча да ям по китайски...

— Това е предателство, това е най-големият и подъл заговор, който бих могъл да си представя! Ако ми бяхте казали това нещо, и аз щях да взема участие в упражненията ви.

— Или пък бихте хвърлили пръчиците на главата ми. Сега обаче трябва да се упражнявате.

— Дори и не мисля, защото, ако започна, ще има да стоя тук до другиден и да бъркам напразно в паниците. Поискайте едно по-голямо парче хляб!

Изпълних желанието му. Когато получи хляба, той извади ножа от джоба си и си изрязва от него лъжица, с чиято помощ започна да се храни наравно с мен.

Когато свършихме наистина деликатесния обяд, който се състоеше от дванадесет порции, получихме чай и след това бяхме запитани дали бихме искали йен^[12]. Преведох на Търнърстайк този въпрос.

— Има ли пури тук, Чарли?

Когато отправих този въпрос към келнера, той ни донесе няколко истински манилски пури, които капитанът намери за великолепно. Що се отнася до мен, предпочетох да опитам един особен вид китайска лула. Нейната глава имаше големината на напръстник и затова тя трябваше да бъде пълнена често. Но тютюнът беше добър, силен и малко сладникав.

— Запитайте колко дължим, Чарли. Или почакайте. Аз сам ще запитам. Гарсон!

При произнасянето на тази френска дума той ме изглежда тържествуващ.

— Да, вие навярно си мислите, че аз не разбирам от нищо? Но откакто говоря китайски, започнах да си спомням отново и френския. Хей, гарсон!

Келнерът забеляза, че става дума за него, и се приближи към нас.

— Ниенг се нахранихменг добренг и аз съм многонг доволенг от вас. Каквонг трябва да платименг?

Човекът поклати глава.

— Какво желае господинът? — запита ме той.

— Иска да заплати.

Келнерът пристъпи към масичката, на която се намираше сметачната машина, пресметна общо обяда ни и най-после написа с четка и туш една цифра, която поднесе на капитана.

— Какво означават тези драскулки, Чарли?

Съобщих му сумата. Тя беше толкова скромна, че капитанът се изненада.

— Докато сме в Кантон, винаги ще се храним тук! — каза той. — Само че ще трябва да си нося лъжичка. Дава ли се тук „нещо отгоре“?

— Разбира се, капитане.

— Well, трябва да останат доволни от мен. Хей, гарсон, да дойдат тук всички келнери!

Преведох думите му. Всички слуги от „Хотела за всички хубави неща“ дойдоха и получиха по един ком-ча. От поклоните, които правеха след това, изглеждаше, че бяха останали много доволни.

Станахме от местата си.

— Почакайте още за миг, господарю! — замоли ме оберкелнерът.

Той взе листа за ястия в ръка и се обърна към останалите посетители. След като назова още веднъж имената ни, прочете всичко онова, което бяхме изяли, съобщи сумата, на която възлизаше сметката, и бакшишите, които беше платил капитанът. След това ние бяхме придружени до вратата от целия персонал с дълбоки поклони и с молба да ги посетим пак.

Капитанът, изглежда, се почувствува извънредно поласкан от тази учтивост.

— Много фини и почтени хора са тези китайци! — каза той. — Единствената им лоша страна е, че повечето от тях не разбират добре майчиния си език. Къде ще прекараме тази нощ?

— В някоя странноприемница, каквито има много покрай реката.

Продължихме разходката си, която обхваща външните квартали на града, отделени от същинския китайски град с високи и здрави стени. През тези стени, на които на известни разстояния се виждаха кули, тук и там има по някоя врата.

Улиците, уличките и площадите бяха извънредно оживени, като че ли се намирахме на панаир. Тъй като не биваше да спираме, за да не прекъсваме движението, и тъй като около нас веднага се събра цяла тъпна любопитни, най-после се изморихме.

— Няма ли да си отпочинем малко, Чарли?

— Къде?

— Разбира се, в някой ресторант, а не тук. Но аз трябва да видя и вътрешността на града.

— Не е ли по-добре да отложим това за по-късно? Ако носим китайски костюми, няма да имаме никакви неприятности.

— По-късно ли? Дори и не ми идва наум! Ако някой китаец отиде в

Ню Йорк или Нови Орлеан, може да се движи където иска и за същото право претендирам тук като американски поданик. Ето една врата. Елате!

— Не отговарям за нищо, капитане!

— А аз за всичко! Напред!

Той закричи бързо и аз се видях принуден да го последвам.

Още на първата уличка всички хлапаци се събраха и тръгнаха след нас. На втората отсреща се зададе погребална процесия.

Начело се движеха няколко мъже със знамена и хоругви. Следваха ги три носилки с изображения на богове. След тях вървеше банда музиканти, която вдигаше доста голям шум с флейти, гонгове и тъпани. Други носеха съдове с тамян, ракети и всякакви малки фюерверки, които въпреки теснината на улицата и опасността от пожар в бамбуковите къщи бяха подпалвани. Тези хора бяха следвани от носилката на мъртвеца, на която беше закрепен с въжета ковчегът. Зад него се движеха един бонз и пъстра върволица от опечалени роднини.

Отстъпихме настрана и се притиснахме до стената на най-близката постройка. Въпреки това към нас се отправиха мрачни погледи. Жрецът дори спря пред нас. Лицето му имаше тъп и безизразен вид.

— Вие сте и-джин^[13]. Какво търсите тук? — запита той.

Беше отправил този въпрос към капитана, който се намираше по-близо до него.

— Какво иска? — запита ме Търнърстайк.

— Пита какво търсим тук.

— Хубаво, момчето ми!

Той извади няколко от цигарите, които имаше в джоба си още от пагодата, и ги подаде на бонза.

— Дойдохме тук, за да ти дадеменг тези цигаринг.

Човекът посегна и ги взе.

— Цинг!

След това той побърза да настигне процесията. Няколко улици по-нататък чухме от една къща музика.

— Какво е това, Чарли? Прочети този надпис.

— Йо-ши-сианг.

— Какво значи това?

— Павилион за музика и песни.

— Значи тук се свири и се пее. Да влезем тогава.

— Предпочитам да отмина. Не се знае що за публика ще намерим.

— Публика ли? Публиката ми е безразлична. Никога не съм се страхувал от публиката. Напред!

Непредпазливият капитан не се остави да го спра и прекрачи входа. Лъхна ни веднага неприятна миризма, която беше достатъчна, за да ни накара да се върнем. Но Търнърстайк и не мислеше за нея.

Когато се намерихме в стаята, видях, че сме попаднали в едно от най-долнопробните заведения. Върху мръсни и разкъсани рогозки и примитивни пейки покрай стените бяха налягали или седяха приведени най-отчаяни фигури и слушаха безобразната музика, която се разнасяше от един стар и разклатен подиум. Пред тях в малки чашки се намираше чай. Но една особена миризма, която нахлуваше в помещението всеки път, когато вратата към съседната стая се отвореше, ми подсказа, че там имаше пушалня за опиум.

Когато влязохме, музиката веднага пресекна и всички погледи се отпавиха към нас. Търнърстайк седна на една от пейките с изражение, като че ли цял живот беше посещавал това заведение, и аз се настаних до него.

Към нас се приближи окъсан субект.

— Какво търсите тук? — запита ни той.

— Искаме да пием — отвърнах аз.

— Какво ще заповядате?

— Какво имаш?

— Чай и нищо повече.

— Тогава дай ни чай!

— Искате ли да пушите?

— Не.

След малко ни бяха донесени две от чашките, които съдържат повече нечистотии, отколкото чай. Отвратително ми беше дори да помириша тази течност.

— Това ли е чаят, Чарли? — осведоми се Търнърстайк.

— Да.

— В такъв случай помията от кораба ми е най-хубавият ром „Ямайка“. Виждате ли само с какви лица ни гледа народът?

— Да платим и да се махаме!

— Дори и не ми идва наум! Или искате тези негодници да помислят, че сме избягали от тях от страх?

Няколко от посетителите се бяха изправили и пристъпили към съдържателя. Можях да дочуя съвсем малко от онова, което говореха:

— Не бива да търпиш при себе си инг-кие-ли — морски дяволи!

— Моята къща е отворена за всеки, който плаща. Тези инг-кие-ли са допуснати в града. Защо да не ги търпя?

— Ако ги намерят тук, ще накажат и теб, и нас. Изгони ги или ние ще си отидем!

— Не виждате ли, че са силни мъже? Те ще се бранят и ще причинят много щети в заведението ми.

— Ние ще ти помогнем. Иди и ги изгони!

— Вървете вие. Мен не ме интересуват чужденците.

— Добре, тогава ще ги изхвърлим.

Търнърстайк, разбира се, също забеляза, че ние бяхме предмет на този заплашителен разговор. Той ме запита:

— За какво говорят, Чарли?

— Искат да ни изхвърлят.

— Гръм и мълния, да изхвърлят капитан Търнърстайк! Ах, тези изсъхнали жаби! Pshaw, нека дойдат!

— По-добре да си вървим, капитане!

— Чарли, аз вече съм решил да слушам тук музика и няколко песни и бих искал да видя онзи, който ще ми забрани! Ако се страхувате, можете да си отидете!

— Без вас — не.

— Well, тогава ще останем! Щом искаме да опознаем страната и хората, то трябва да разберем какво става в тази чайна. А, ето че идват!

Всички посетители се бяха изправили. Те се блъскаха един други напред, докато първите застанаха пред нас. Онзи, който преди малко беше разговарял със съдържателя, пак взе думата:

— Англичани ли сте?

— Не, американци — отговорих, тъй като беше по-добре да кажа нещо, отколкото да мълча.

— Това е все едно. И едните, и другите са еднакво лоши. Никой инг-кие-ли и никой йенг-кие-ли не принадлежи към Средната империя! Тази Йо-ши-сианг е само за нас, а не за вас. Махнете се, иначе ще ви изхвърлим!

Ако това ми беше казано в някоя друга страна, веднага щях да изхвърля човека направо през прозореца. Но при тукашните обстоятелства не беше разумно да се направи това.

— Кой ти каза, че ние не принадлежим към Средната империя? Китайците идват с хиляди в страната на йенг-кие-ли и там им се разрешава да работят, като че ли са в собствената им държава. Ние сме добри, дружелюбни и учтиви към вас и затова и вие ще бъдете такива с нас.

— Йенг-кие-ли са предатели, които примамват китайците на своите кораби и в страната си, за да копаят ча-но^[14] и да измират далеч от гробовете на предците си. Ние не ви примамваме при нас. Вървете си!

За съжаление този човек имаше право. Безсъвестни американски спекуланти вече на няколко пъти бяха примамвали китайците под предлог, че ще работят по железопътните линии и фермите, за да ги закарат на страшните острови сред Тихия океан, където след няколко месеца те измираха мизерно, без труповете им да бъдат връщани в Китай, което бе най-голямото желание на всеки изселен китаец. Въпреки това отговорих:

— Можеш ли да докажеш това? Пък дори и да е вярно, нима съм го направил аз или този човек?

— Вие сте били, защото принадлежите към този народ. Станете и си вървете, иначе ще почувствувате нашите мишци!

— Не се страхуваме от ръцете ви. Ако искате разпра и бой, скоро ще видите, че нашите ръце са по-силни от вашите. Но завърнете ли се по местата си, след малко ще напуснем тази къща.

— Не можете да останете тук нито миг повече. Махайте се!

Той посегна към Търнърстайк, който беше по-нисък от мен. Тук обаче беше сбъркал адреса. Капитанът веднага го хвана за яката и запита:

— Сериозно ли ни нападат вече, Чарли?

— Да.

— Well, Тогава и при нас няма вече шега!

При тези думи той го вдигна над главата си и го захвърли между останалите така, че те се разхвърчаха встрани.

— Какво ви е дошло наум, глупавинг хоранг, такиванг! Сядайте по местатанг си, иначе ви стриём на пух и праханг.

В миг няколко пейки бяха счупени и нападателите се въоръжиха с бамбуковите пръчки, от които бяха направени. Започна се ръкопашен бой, от който ние, след няколко удара и блъскания, които понесохме, излязохме победители.

Осемте или десетте дребни и зле хранени китайци не бяха достатъчно силни, за да се борят с нас, особено като не бяха подкрепени от съдържателя и хората му.

Кратката борба обаче не беше минала без крясъци и глъчка и онова, което очаквах, стана. Влязоха няколко полицаи, при появата на които спокойствието веднага се възстанови. Бяха войници. Униформата им се състоеше от къси червени ризи, украсени с бяло по шевовете, сини, къси памучни панталони, груби платнени обувки с филцови подметки и плетена бамбукова шапка. Въоръжени бяха с тръстиков щит, на който беше нарисован императорският дракон, с лъкове и стрели и къси палки. На гърдите и гърбовете си носеха големи надписи „Пинг“, а тънките им мустаци, които се спущаха надолу, напразно се мъчеха да им придадат

войнствен изглед.

Когато ни видяха, лицата им придобиха извънредно гневен израз и те хванаха палките.

— Кой сте вие? — запита предводителят им, като се обърна към капитана.

— Какво иска? — запита ме Търнърстайк.

— Пита кои сме.

— Кажете му, Чарли! Но кажете му също така, Че и той може да изяде някой бой, ако не бъде учтив!

Пингът повтори въпроса си раздражено.

— Този човек е йенг-кие-ли, а аз съм тао-це — отвърнах аз.

— Вие сте чужденци и варвари и сте дръзнали да влезете в Куанг-чой-фу?

— Бъди предпазлив с думите си! В нашата страна думата варварин е голяма обида, която никой не претърпява.

— Вие сте варвари, иначе не бихте започнали борба.

— В такъв случай китайците са варвари, защото те започнаха разпратата.

— Това е лъжа! Тези хора са добри и миролюбиви. Те не са ви направили нищо лошо.

Тогава поставих ръце на раменете на човека така, че той потръпна.

— Ако кажеш още веднъж думата лъжа, ще смачкам така гърба ти, че той ще получи цвета на небето!

Той отстъпи назад.

— Ти ме заплашваш? Знаеш ли какво означава това?

— Нищо не означава! Какво искаш от нас?

— Ще ви арестувам и ще ви заведа при ча-юанът.

— Нямам нищо против, стига да арестуваш и тези хора.

— Те са невинни.

— Това ще провери ча-юанът. Как можеш да знаеш кой е виновен и кой невинен? Ти още не си запитал никого за началото на спора.

— Това не ви интересува. Платете каквото сте пили и вървете пред мен!

Капитанът отгатна за какво ставаше дума по движението на полица.

— Какъв е този човек, Чарли? — запита ме той.

— Войник и полица.

— И иска да ни арестува?

— Така е.

— Отстъпете за малко встрани. Ще го тресна по главата, за да му

размърдам мозъка!

— Това ще ни причини само вреда. Вече бяхме достатъчно непредпазливи, за да влезем във водата, и сега трябва да плуваме по течението.

— Това укор ли е?

— Не. Нали и аз дойдох и знаех, че ще бъдем пленени двама. Във всеки случай няма да се оставя да ме обесят с вас. Направете ми удоволствието и се оставете да бъдете арестуван спокойно.

— Щом вие искате, трябва да се подчиня — изръмжа той.

— Колко струва нашият чай? — запитах съдържателя.

— Двата заедно един фен.

— Заповядайте.

Дадох му десет фена и след това се обърнах към полицаия:

— Готови сме, но искаме да повикаш две носилки, защото не желаем да ходим пеш. Ето ти пари, за да заплатиш.

Поставих в ръката му един долар.

— Искаш ли да ти върна нещо? — запита той наивно.

— Не.

— Тогава ще имате носилки.

— Но аз също така повтарям искането си, тези хора тук да бъдат арестувани. Те започнаха кавгата с нас.

— Щом са я започнали, тогава трябва да дойдат.

— А също така и съдържателят като свидетел.

— И това ще ти бъде позволено!

Доларът беше доказал на този човек, че ние не сме варвари. Той изпрати един от хората си да докара носилки. Качихме се и всички посетители заедно със съдържателя ни последваха, придружени от войниците, през голямата тълпа любопитни.

Бяхме закарани До Куанг-куана^[15].

Това беше внушителна постройка, фасадата на която беше украсена с дървени стълбове. В предния двор се движеха множество войници, които носеха същите униформи, както нашите придружители. Там слязохме, при което аз подадох на войника още един долар. Лицето му засия и той каза:

— Вие не сте обикновени хора. Няма да ви затворя заедно с другите, а ще се погрижа за това да отидете в стаите за знатни личности.

Той ни предаде на един инг-па-цунг, на когото пришепна няколко думи, които, изглежда, съдържаха препоръка за нас. Изкачихме се с новия си пазач по стълбите и влязохме в помещение, което беше подредено доста приятно, с хубави килими и мебели от тръстика.

— Почакайте тук — каза ни офицерът.

Той излезе и след малко се върна, като ни носеше чай. Търнърстайк, разбира се, забеляза, че с това той целеше да получи ком-ча и му даде един долар.

Китаецът го прибра и се усмихна със задоволство:

— Не се страхувайте! Наистина ча-юанът е могъщ човек, но той обича справедливостта и среброто. Вие сте много учтиви хора и ще спечелите процеса си.

След това той излезе.

Думите му бяха много ясни — толкова ясни, че за нас вече нямаше съмнение как трябваше да се държим. Предадох това на капитана.

— Така, значи този съдия обича справедливостта и среброто или, по-право, справедливостта чрез среброто! От мен този човек няма да получи дори и половин пени. Ще му дадете ли вие нещо?

— Нито цент.

— Освен това той няма право да ни съди. Ние принадлежим на нашия консулски съд.

— Разбира се, ще му обясним това.

— Сърдите ли се, че ви забърках в тази каша?

— Не, капитане. Всичко това е повече смешно, отколкото опасно.

В този миг влезе пингът, който ни беше арестувал.

— Вие сте невинни. Разпитах другите и открих всичко. Сега ще докладвам пялата работа на ча-юана.

Той влезе през странична врата в стаята, в която, както изглежда, се намираше съдията. Чухме два гласа. След известно време войникът се върна и ни каза, че трябва да влезем.

Намерихме се пред един китаец, безличните и подпухнали черти на когото не можеха да ни вдъхнат голямо доверие. Поклонихме се. Той кимна благосклонно и запита:

— Вие сте един йенг-кие-ли и един тао-це. Кой е йенг-кие-ли?

— Този — посочих капитана.

— Значи ти си тао-це, нали?

— Да, защото иначе не може да бъде.

— Ти говориш китайски, а той не говори?

— Така е.

— Това не ме изненадва. Инг-кие-ли и йенг-кие-ли имат един език и не се трудят да научат втори. Но тао-це са разбрани хора. Те учат много и не оскърбяват околните си. Аз ги обичам. Каква религия изповядваш ти.

— Аз съм Киао-ю и се моля на Небесния господар.

— Добре правиш и ние сме братя, защото аз съм та-це^[16], а та-це и китат^[17] също имат Тиен-ча^[18]!

— Да, Господ е създал човека добър, но човекът бил непослушен.

— Това проповядваме и ние, защото нашата религия е и ваша религия.

— Може би не напълно. Защото вашата религия казва: „Човекът в началото е бил напълно безгрешен“, но как ще си възвърне загубената невинност, това тя не казва.

— Не може и да го каже, защото човек никога не ще бъде в състояние да постигне своето минало съвършенство.

— Точно затова твоята религия не е моя, защото моята казва, че човек може да стане смирен, невинен и блажен.

— Това ли казва тя? Е, добре, това е едно мнение на твоята религия, а заради едно мнение тя не бива да бъде отхвърляна. „Сан-киао и-киао^[19]“, навярно си го чувал вече, а „Пут тун киао тун“^[20], това е същото.

— Принуден съм да ти противореча. Най-голямото нещастие за човека е било, че той е изгубил своята невинност, своето съвършенство. Признаваш ли това?

— Да.

— В такъв случай най-голямото щастие за него ще бъде да го достигне пак. Нали?

— Това е вярно.

— Твоята религия ми отказва това щастие, а моята го позволява. Коя е за предпочитане?

— Ти искаш да кажеш, че твоята религия е по-добра от моята? Не си учтив, а досега мислех, че тао-це са много учтиви хора. Но няма да се караме за това. Ти казваш, че твоята религия е по-добра от моята, а и аз казвам, че моята е по-добра от твоята. Значи на едно мнение сме, защото мислим едно и също за своите религии. Кажи ми по-ясно какъв си ти!

— Аз съм мао-се^[21].

— Мао-се? А защо си дошъл в Китай?

— Защото искам да опозная тази страна и жителите ѝ.

— Защо искаш да ги опознаеш?

— За да мога да напиша книга за Китай.

— В такъв случай ти трябва да си богат човек.

— Напротив, аз съм много беден. Но ти трябва да знаеш, че в моята страна на писателите се заплаща, докато при вас те пишат безплатно.

— Чудни хора сте вие, тао-це! А какъв е този йенг-кие-ли, който стои

до теб?

— Морски офицер.

— Има ли кораб?

— Да. Той се намира на котва в Хонконг.

— Защо е дошъл в Куанг-чой-фу?

— Защото е мой приятел и не искаше да ме остави да пътувам сам.

— Корабът му военен ли е?

— Не, търговски.

— Защо не сте останали в предградията, а сте навлезли във вътрешността на града?

— Защото не вярвахме, че ще намерим там толкова невъзпитани хора.

— Ще пишеш ли в книгата си за тях?

— Да.

— А също, че си бил и при мен?

— Да.

— Как съм те приел и как съм се отнесъл към теб?

— Да.

— И всички тао-це ще четат това?

— Не само те, а също така американците, англичаните, французите, русите, португалците и испанците, защото книгата ще бъде отпечатана и на техните езици.

С това аз преувеличих малко, но то можеше да ми бъде само от полза.

— Тогава седнете. Ще видите как раздавам правосъдие.

Настанихме се на дивана. Той позвъни и пингът се появи.

— Доведи тук хората!

— Този човек говори наистина ужасен китайски — прошепна Търнърстайк, — аз не разбрах нито дума. Какво ще стане с нас?

— Нищо. Дори мисля, че другите ще бъдат наказани.

— Но как стана това?

— Казах му, че ще пиша книга за Китай и ще спомена в нея и за него.

— Великолепно, Чарли, много разумно! Любопитен съм да видя резултата.

Противниците пи бяха въведени. Лицето на съдията беше придобило съвършено друг вид. Челото му се беше набръчкало силно, а малките му очи бляскаха гневно към новодошлите, които според китайския обичай бяха коленичили пред него.

— Вие се осмелявате само да коленичите, кучета такива? —

прогърмя гласът му над тях. — Лягайте веднага по корем и опирайте челата си до земята! Кой от вас е съдържателят, при когото е станал боят?

— Аз, Сиао-ти^[22]! — отвърна той, без да вдига лице от земята.

— Господата ли започнаха разпратата?

— Не. Те седяха съвършено мирно.

— И въпреки това вие сте ги били? Ако те отидат при консула си и поискат наказание, ще бъдете убити. Но те са милостиви и ви предадоха в мои ръце. Всеки от вас ще отиде по три години на заточение и преди това ще носи десет дни блока!

— Аз съм невинен, Чин куанг-фу^[23]! — осмели се да забележи съдържателят. — Аз, Сиао-ти, предупредих тези хора и им забраних да бият тези Чу-куо-нган^[24]!

— Трябваше да им попречиш. Помоли се на тези хора, може би ще ти опростят блока!

Китаецът се довлече до нас по корем.

— О, благородни господари! Вие знаете, че съм невинен. Смилете се над мен!

Обърнах се към съдията:

— Твоята мъдрост е голяма, а твоята справедливост блести като слънцето. Нека видим сега и милосърдието ти! Този човек наистина е невинен и ние те молим да му опростиш наказанието!

— Китаец не би направил това — отвърна той. — Но аз съм та-це, и ще изпълня молбата ти. Стани, куче! Върви си и възхвалявай моята справедливост и милостта на тези и-чу. А ти — обърна се той към пинга, който беше останал в стаята — отведи тези хора и ми запиши имената им.

Те запълзяха по корем към вратата.

Наказанието беше много строго, но, от една страна, беше добре, че веднъж на чужденците беше погледнато с уважение, а, от друга, аз нямах и вяра на мандарина. По-скоро ми се струваше, че той играеше пред нас комедия и след отдалечаването ни щеше да пусне отново наказаните. Тези две основания ме спряха да поискам милост за тях.

— Доволни ли сте от мен? — запита ме той, когато те излязоха.

— Напълно! Затова ти благодарим и ще славим името ти навсякъде, където отидем.

— Тогава изпълнете желанието ми и не влизайте вече във вътрешността на града. Императорът е забранил това на чужденците и слугите му трябва да се грижат волята му да се изпълнява. Колко време възнамерявате да останете в Куанг-чой-фу?

- Може би днес или и утре.
- Имате ли някой приятел или познат, на когото да сте гости?
- Не, ще гостуваме в и-фана^[25].
- Няма да позволя това. Елате и ме последвайте!

Това предложение беше много ласкаво, но според китайските обичаи не биваше да го приемаме, а да възразяваме по всякакъв начин. Написаната или печатна покана винаги е сериозна, но само изреченото предложение в повечето случаи е учтивост и онзи, който го приеме, прави най-грубо нарушение на благоприличието. Ако някой китаец поднесе чаша с чай, тя трябва да бъде приета. Но каже ли само: „Остани при мен и пий чаша чай“, тази покана трябва обезателно да се отклони, дори ако струва словесна борба. Това нещо се изисква от учтивостта. Ако човек се съгласи, чайт ще бъде поръчан с висок глас, но няма да бъде поднесен. Изминава дълго време и когато накрая той нетърпеливо помоли или чайт да бъде поднесен, или да му се позволи да си отиде, получава обидният отговор: „Какво трябва да мисля за теб? Аз бях достатъчно учтив да ти предложа чай, а ти не притежаваше достатъчно учтивост, за да откажеш! Варварин ли си ти, или киргиз, който си е изпил ума с ракия?“

Но тук никакви откази не помогнаха. Накрая той бързо дотича до бюрото си, написа две покани и ни ги поднесе.

— Ето, вземете ги и вижте, че говоря сериозно! Или искате наистина да ме обидите.

— Щом заповядваш, трябва да те послушаме.

— Добре, тогава заповядвам. Влезте и смятайте, че сте господари на моя дом. Ще ви изпратя веднага слуга, който ще ви слуша във всичко.

Според китайските схващания двете стаи бяха подредени много хубаво и очевидно приготвени само за чужденци.

— Ето, това ми харесва, Чарли! — каза Търнърстайк. — Хубаво е, когато опознаеш страните и хората в обществото на писател, защото писателите са много опасни личности. Не мога да измисля нищо по-неприятно от това да бъдеш изложен във вестник или книга. Затова всички трябва да бъдат много любезни към писателите и затова бяхме приети от този мандарин така, като че ли сме най-знатните личности в Небесната империя. Знае ли той кой съм аз?

— Да. Но не съм му казал още имената ни, пък и той от учтивост не запита за тях.

— Какво наказание определи на негодниците?

— Десет дни носене на блок и три години заточение.

— Гръм и мълния, това е много строго!

— Ако ги е осъдил сериозно, строго е. Да се носи блокът десет дни — това е много тежко, а колкото за заточението, то не е толкова страшно, колкото си го представяме ние. В Китай няма наказание със затвор. Вместо него се практикува интернирването в някоя от вътрешните провинции. Всеки заточен има право да вземе със себе си своето семейство.

— Изглежда ги е наказал сериозно! Погледнете в двора, Чарли!

Прозорците на стаята бяха към външния двор, а там вече се намираха осъдените, всеки с блока на шията си. Тези инструменти за мъчение бяха приготвени от извънредно тежко агилово дърво и тежаха върху раменете на наказаните, докато главите им бяха промушени през дупки в средата.

В този миг пристигна слугата, който се постави на наше разположение, и донесе изкусно изработени фенери, за да освети стаята, тъй като вече се мръкваше. Той ни заведе до банята и след като се изкъпахме, ни даде леко и удобно китайско домашно облекло, с което се преоблякохме.

След това, за да убием времето, бяхме заведени в библиотеката на съдията. Тя беше много богата. Аз се занимавах с книгите и ръкописите, а Търнърстайк — повече с дърворезбите, каквито имаше в изобилие. Всички те имаха особеността, че им липсваше перспектива. Фигурите бяха рисувани еднакво големи както на заден, така и на преден план.

По-късно получихме покана за вечеря и се отправихме към трапезарията. Нашият домакин се появи сам. Той или искаше да се възползува несмущаван от присъствието ни, или пък се страхуваше да покаже, че е почел двама „варвари“ със своето гостоприемство.

Поднесени ни бяха шестнадесет ястия, които ще изброя тук, поради техните особености.

В началото получихме великолепен чай и канче чудесно бадемово мляко, което китайците много обичат. Първото от ястията беше фрикасе от кокоши шии. Следваха го пълнени раци, които, изглежда, харесаха много на добрия Търнърстайк, шунка, стриди и разсол. След това ни се сервира печена гъска и солено свинско с гъби. После супа от лястовичи гнезда с яйца и шунка, рагу от акулови перки и петльови гребени и подир тях патешки езици с бамбукови издънки и пак шунка, следвана от баница с овче месо и млади водни охлюви от езерото Пойанг, опушено и печено свинско месо с мед, мариновани патици с деликатесен сос. Когато всичко това беше изядено, пристигнаха тави с пекинско фиде с бутчета от катерички, които представляват отлично ястие. Следваха руло от фазан, прилични на дюли плодове, овнешко печено със сладък сос и японски кюфтета и най-последно, млада риба с ориз, дини, ферментирали манджурски

зинжифери и солени краставички.

Освен споменатите в началото напитки имаше още сам-шон^[26], пресен чай, подсладена вода и накрая шампанско, което наистина не беше чисто, но много пивко.

Трябва да призная, това беше вечеря, каквато не бяхме очаквали и на която Търнърстайк отдаде нужната чест, с изключение на водните охлюви, които домакинът изяде сам.

Търнърстайк беше особено доволен от нашия домакин и затова, защото той се беше показал достатъчно внимателен и освен китайските пръчици, ни беше поставил също ножове, вилици и лъжици.

— Не е ли великолепен този човек? — запита ме той. — Аз виждам, че страната и хората тук са превъзходни и единственият им недостатък е, че пренебрегват езика си. Те говорят китайски приблизително така, както индианецът говори английски. Човек не може да ги разбере.

— Но нали аз все пак ги разбирам!

— Да, но за мен е загадка как правите това! Изглежда, сте допуснали грешка и сте ме научили само да говоря китайски, но не и да го разбирам.

При поднасянето на всяко ново ястие, ча-юанът ми казваше какво е и ме питаше как ми харесва. Трябваше да му обяснявам как същите ястия се готвят в нашето отечество и видях, че той беше много добре осведомен и любознателен човек. След това поиска да му разкажа за пътешествията си. Беше по-начетен, отколкото можеше да се очаква по отношение географията и историята и се интересуваше живо от всичко, което разказвах, докато най-после рече:

— Ти си видял и си преживял много повече неща, отколкото са описани в цялата наша Кинг и Шу^[27], но в Ши-тон^[28] няма да ти се случи приключение. Страната и народът са твърде трезви.

— И въпреки това вече имах една преживелица, и то доста голяма и интересна.

— Искаш ли да ми я разкажеш? Ти си от толкова кратко време тук, а твърдиш, че ти се е случило нещо, което може би не е ставало още с мен!

— Казваш, че хората са твърде трезви, за да има приключение. Но спомни си за Лунг-иините и ще признаеш, че тук има достатъчно основания за интересни преживелици.

— Лунг-иините ли? Да не би вече да си се срещал с някой от тях?

Лицето му беше придобило особено, повече от напрегнато, дебнещо изражение.

— Разбира се.

— Кога?
— Вчера.
— Къде?
— По реката.
— Как стана това?
— Плениха мен и приятеля ми и ни отвлякоха в един Куанг-ти-миао.
— И след това са ви освободили пак?
— Но не доброволно. Ние ги принудихме.
— Невъзможно!
— Възможно е, защото виждаш, че сме тук, пред теб.
— Това е вече много, извънредно много! Лунг-иините никога досега не са освобождавали пленник, без да вземат откуп.
— А аз дори взех със себе си една пленена холандка, която намерих в Куанг-ти-миао.
— Колко души бяха разбойниците?
— Около тридесет.
— В такъв случай ти не си можел да ги победиш със сила, а си си послужил с някое особено средство. Аз все повече те харесвам. Би ли имал добрината да ми кажеш името си?
— Тук ме наричат Куанг-си-та-се.
Китаецът скочи изненадан от мястото си.
— Куанг-си-та-се! Знаещ ли за Ниан ян куи це?
Смаях се на свой ред. Той беше назовал моя труд: „История на дявола от западното море“.
— Да.
— А за Пен цао и иин?
— Да.
— А за Хио тиан ти?
— Да.
— И ти си онзи, който е написал тези три научни съчинения?
— Аз съм.
— Сега вече зная много добре защо си успял да се измъкнеш от Лунг-иините!
— Кажи!
— Знакът, който ти е дал Конг-ни, те е спасил от пленничество. Смайването ми стана още по-голямо.
— Познаваш ли Конг-ни? — запитах аз.
— Познавам го. Ти си спасил живота му и той ми разказа всичко, защото ме посети веднага, щом се върна в Куанг-чой-фу. Даде ми също

така да прочета и трудовете ти. Трябваше да ги видя, защото принадлежа към Као-пан-се^[29] и трябваше да кажа думата си за тях.

Тези негови думи ме накараха да запитам:

— Прегледани ли са вече?

— Да, от мен и от още един.

— Какъв ще бъде резултатът?

Той се усмихна леко.

— Същият, какъвто ти е казал Конг-ни. Неговият баща е могъщ в империята, макар да е получил разрешение от императора да си почива. В нашата провинция той е председател на изпитната комисия и може да издава свидетелства, без да се допитва предварително до Ли-пу^[30]. От трудовете ти той ще види, че си голям учен, и ще те направи Циа-се^[31], ако го послушаш.

— Да го послушам ли? В какво?

— Това ще ти каже самият той. След това ще изпрати съчиненията ти в Ли-пу само за форма и те ще бъдат запазени във Вен-чанг-кун^[32]. Ти си чужденец, но от теб зависи дали искаш да станеш велик мандарин. След това ще бъдеш могъщ и няма да има нужда да се завръщаш в отечеството си, където си принуден да пишеш книги, за да не гладуваш.

Наистина не бях очаквал такъв обрат на работата. Бях написал тези книги повече на шега, без да се надявам на какъвто и да било резултат, и ето че този ча-юан, който беше високопоставен и влиятелен мъж и принадлежеше към мандарините със синьо копче, ми казваше, че наистина съм щял да получа академична диплома. Положението тук трябва да беше много особено и, изглежда, съществуваша някакви много странни причини, защото всичко се вършеше с бързина, която съвсем не можеше да се очаква в Китай. Особено любопитен бях по отношение на онова, в което трябваше да послушам бащата на Конг-ни. Предполагах, че той беше не само познат, но и роднина със съдията.

— Конг-ни не е ли вече при теб? — запитах, за да науча това.

— Не, той отиде при своя баща — Минг-цу.

— Значи ти познаваш и него?

— Да, той е мой брат и ако изпълниш желанието му, ти ще станеш негов син.

— Къде живее той?

— В Ли-тинг. Не ти ли е казал Конг-ни?

— Не.

Значи бащата на Конг-ни живееше в същия Ли-тинг, където се

подвизаваше Кианг-лу, главатарят на „Хората на Дракона“! Това, разбира се, ми даваше материал за най-разнообразни мисли. Хрумна ми, че двамата може би бяха в тясна връзка помежду си, и се опитах да получа опорна точка за този въпрос, като се осведомих:

— Позволено ли е на един китайски Фи, граф, който е бил помощник-управител, да осиновява чужденец, и то християнин?

— Всичко, което може да се направи, е позволено.

Това беше много странно схващане.

— В такъв случай и на Лунг-иините би било позволено да бъдат речни разбойници!

— Те си го позволяват сами, значи им е позволено.

— Но закона, справедливостта!

— Ще ги накаже, ако не са достатъчно разумни да се предпазват.

— Ти си съдия, представител на закона, и той ти заповядва да унищожиш Лунг-иините.

— И ще направя това, ако законът го иска. Но още никой не е дошъл да ми заповяда такова нещо.

— Тогава аз ще ти предоставя случай!

— Ти?

— Да. Днес в полунощ във Ван-хо-тиен ще се съберат много хора на Дракона, за да уговорят как да хванат мен и приятеля ми или дори да ни убият. Там ти ще имаш най-добрата възможност да ги арестуваши и накажеш.

Той се усмихна много странно и после кимна.

— Ще направя това. Ще ги изненадам, защото ти искаш. Значи те са с намерение да ви пленят?

— Да.

— Заради това, защото сте им избягали?

— Да.

— Водачът им не беше ли един висок човек, джиахур?

— Да — отвърнах аз смаян. — Познаваш ли го?

— Аз съм съдия и мой дълг е да познавам всички хора, над които ще произнасям присъда. Не са ли толкова умни съдиите от твоята страна?

— О, да. Те също така познават много добре хората си, но не чакат да бъде подадено оплакване, а действуват самостоятелно и по своя инициатива, когато трябва да се предотврати някакво престъпление.

— Те навярно имат много малко работа, щом им остава време за такива неща. Съдията трябва да чака, докато му бъде доведен престъпникът. Но понеже ти искаш, ще потърся джиаху-ра във Ван-хо-

тиен.

— Мога ли да те придружа?

— Не. Длъжността ми забранява да взимам със себе си чужденци, а освен това ти си мой гост, когото не искам да изложам на опасност. Ще се погрижа Лунг-ините да не се отнасят повече враждебно към теб.

— Имаш ли тази власт.

— Да. Колко време можете да останете на сушата, без да се връщате на кораба си?

— Докогато искаме. Трябва да бъдем там само в деня, когато Конг-ни ще се върне.

— Това не е нужно, защото утре сутрин вие ще потеглите към дома на Конг-ни.

— Къде?

— Към Ли-тинг. Ще имате носилки и свита. Или предпочитате да пътувате с мандаринска джонка?

— Предпочитаме сами да определяме какво ще правим и къде ще отидем.

— Това остава ваша воля. Можете да вървите, където искате. Но ти би трябвало да видиш, че аз нямам лоши намерения спрямо вас. Вие искате да опознаете Китай и можете да сторите това най-добре, ако направите каквото ви предлагам. Моят брат и Конг-ни ви дължат благодарност. Те ще се погрижат за вас и ще направят всичко онова, което им е възможно. Ти не си облякъл дрехите, които са ти били подарени. Аз ще ви дам китайски облекла и мандарински шапки, така че навсякъде, където минете, да гледат на вас с най-голямо уважение.

— Имаш ли право да ни дадеш отличителните знаци на мандарините?

— Ще си позволя това. Ти приказваш китайски и няма да се издадеш.

Това бе твърде примамливо, така че въпреки някои размишления, които се появиха в ума ми, приех предложението, след като приказвах с капитана.

— Искате ли да станете мандарин, капитане?

— Защо не, щом това ще ни забавлява и не е свързано с опасности.

— Домакинът иска да ни облече по китайски и да ни изпрати при Конг-ни, който живее при баща си — един „граф“.

— Well, съгласен съм, ако екскурзията не трае много продължително време. Ако имаме работа с „граф“, твърде вероятно е сегашната вечеря да се повтори.

Съобщих решението си на мандарина.

— Добре направихте! — каза той. — Ще се погрижа за вас като за свои братя.

Поблагодарих за гостоприемството, а и капитанът не можа да се въздържа да не произнесе една реч на своя жаргон.

Съдията се усмихна, благодари му с приятелско кимване и се отдалечи.

Тогава слугата ни донесе тютюн, лули, пури и цигари и понеже не беше късно, започнахме спокойно да пушим.

Едва се бяха изминали десетина минути, когато ни съобщиха, че някакъв човек моли да го приемем.

Беше търговец на дрехи; той ни взе мярка и след четвърт час ни донесе два костюма, към които слугата прибави плитки, ветрила и мандарински шапки — едната с позлатено, а другата с кристално копче. Моят чин беше пети разряд, а този на капитана — седми.

— Ще опитаме ли всичко това, Чарли?

— Има време.

— Well! Почвайте.

Облякохме дрехите и поставихме дългите плитки на главите си. Като се видях в огледалото, не можах да не се изсмея с глас, а капитанът от своя страна щеше да се задуши от смях.

— Кажете ми откровенно, Чарли, дали наистина съм толкова смешен, колкото вие.

— Разбира се. Приличате на кукла от някой куклен театър, облечена в китайски дрехи.

— Вие също. Но нашите бради не подхождат на китайското облекло.

— Ето бръсначи, за да ги махнем.

— Какво ще направим с обикновените си дрехи? Не смятам да ги дам в замяна на тези.

— Ще ги оставим на ча-юана. Той ще ни ги изпрати в Хонконг.

— Well, така ще бъде най-добре. Хайде сега да спим, за да бъдем бодри утре.

Легнахме си и също както през първата нощ в Хонконг сънувах страшни сънища. Множество Лунг-иини, преобразени в крокодили, отваряха уста, за да ме глътнат. Конг-ни имаше конски копита, рогове и опашка и простираше към мен ръце с дяволски нокти; Кианг-лу се бе превърнал в грамадна акула с драконови крила, която ме поглъщаше и когато вече пътувах през гърлото ѝ, видях, че домакинът доволно пляска ръце, а госпожица Анна Келдер, застанала до него, вика: „Не се страхувайте, минхер, акулата не ще ви задържи в гърлото си!“

Когато се събудих, беше още рано; от съседната стая се чуваше хъркането на капитана. Понеже през прозореца бях забелязал, че двете носилки вече ни очакват на двора, събудих капитана и се облякохме като мандарини.

От отварянето на прозореца слугата разбра, че сме вече будни, и дойде да ни покани на закуска заедно с ча-юана.

Последният вече ни чакаше. Той заяви, че дрехите ни приличат, и ми предаде препоръчително писмо за Фи-минг-цу. До Ли-типг трябва да пътуваме цял ден на носилките и за да платя разноските, той ме принуди да взема две пръчици сребро.

Най-сетне се разделихме. Уловил ръката на съдията, Търнърстайк му каза още една прощална реч. Помъчих се да си служа умело с ветрилото и чадъра. Търнърстайк пък носеше чадъра направо на рамото си като пушка, а ветрилото в ръка — като боздуган.

Охраната се състоеше от повече от тридесет души, които се хвърлиха на земята, когато ги приближихме. Разменихме последните думи при сбогуването и се качихме в носилките, носачите на които веднага потеглиха бегом.

Най-напред тичаха четирима въоръжени с бамбукови тояги мъже. Техните удари трябваше да подканят минувачите да се спират най-почтително, да поздравяват заради незаслужената милост, че виждат две носилки, в които седят двама бележити Куанг-фу. Следваха осем войника, въоръжени с пушки, с които бях сигурен, че не беше стреляно от двадесет години. На гърдите на всеки от тях бе изобразен по един дракон, а на гърбовете им думата „Пинг“. След тях се движеха четирима носачи, които трябваше да сменят другите. Тогава вече идваше моята носилка пред тази на капитана и накрая наново четирима носачи, следвани от още осем войника, въоръжени с копия, стрели и лъкове. Цялото това шествие се приключваше от върволица хлапаци, които с всички сили ревяха и повтаряха две думи: циен и ком-ча!

От време на време някой от куриерите се връщаше, за да им раздаде с пръчка по няколко здрави циен и няколко звучни ком-ча, но след тях се раздаваше тройно по-силен рев. След като напуснахме града и предградието, децата се пръснаха и най-сетне ни оставиха на мира.

Носачите на носилки са най-популярните личности в Небесната империя. Те винаги се движат бързо, задъхват се под товара и от всяка тяхна пора текат потоци пот, но никога не изглеждат уморени.

Тях не ги интересува състоянието на пътя — дали е добър или лош, стръмен или равен, дали минава през горещи пясъци, или пък през блата.

Плащат им по един циен на миля, т.е. три цента на час! Облечени са с твърде къси палта и панталони и са обути със сандали от оризова слама.

Не бях много доволен от този начин на пътуване. Все ми се струваше, че се намирам в някой ковчег, и бих предпочел да имам добър кон. Но конете са извънредно редки в Китай, а най-вече в южната му част.

Спряхме едва около пладне в едно село, където първенецът постави на разположението ни общинската сграда и ни достави всичко, което ни беше нужно за един скромен обяд и за една кратка почивка.

— Чарли, кажете ми, как ви харесва носилката? — каза Търнърстайк.

— Не много.

— А на мен още по-малко. Това нещо е направено от най-скъпи материи, но в него се пътува много мизерно. Предпочитам моя кораб.

— А аз — един кон.

— Heig-ho, дори и не ми идва наум! Кон, от който да се изхлузвам по двадесет пъти на всеки десет минути? Та това е още по-лошо от настинка. Но кажете, има ли тук, в Пе-кианг, също „Хора на Дракона“?

— Разбира се, нали вече ви казах, че Върховният дракон живее в Лигтинг, където отиваме?

— Well, тогава ще го поогледаме!

— Ще дойде също така и джиахурът, който само заради нас се забави повече в Кантон.

— Ще видим и него, и то не само ще го видим, а ще направим и нещо съвсем друго. Революерите ни са скрити тук, в тези безкрайно дълги ръкави — но, а propors, Чарли, защо ни окачиха този чадър и това ветрило?

— С ветрилата ще си веете хладина, ако ви стане много горещо, а този чадър е En-tout-cas^[33]. Той пази от дъжда и слънчевите лъчи, служи като бастун при ходенето, използва се за кокетира-не, а може понякога да послужи и за похвалната цел да нанесете хубав удар на някого.

— От всичко това само последното ми е напълно ясно. Защо ми е ветрилото? Ако се изпотя, ще разкопчея тази нощница, ще сваля плитката и шапката от главата си и ще спра да си отдъхна добре. А ако вали — ама че глупаво изобретение е това чадърът! Та все едно е дали ще се намокри той или дрехата. Едното от тях трябва да се суши. Може ли водата да стигне по-надолу от кожата?

— Не, капитане, но и това е достатъчно дълбоко! Все пак вие трябва да свикнете с ветрилото и чадъра, ако искате да минавате за мандарин!

— Well! Но тогава не ме наричайте вече капитан, а мистър мандарининг Търнингстайкинг!

— Не може, защото думата мандарин изобщо не съществува в

китайския. Вместо мандарин китайците казват Куанг-фу. За това би трябвало да ви наричам Куанг-фу Тър-нинг-стай-кинг.

— А за вас?

— Конг-ни ме кръсти Куанг-си-та-се; значи аз съм Куанг-фу Куанг-си-та-се.

— Два пъти Куанг е мъчно да се запомни. Напишете ми това име на парче хартия. Ще го науча наизуст, когато отново се кача на носилката!

Направих го с удоволствие, защото предварително знаех, че усилията ми ще бъдат напразни. После заплатих на първенеца и дадох заповед за тръгване.

Процесията се раздвижи в същия ред, като се изкачваше нагоре все покрай брега на Пе-кианг. Следобеда направихме кратка почивка, за да изпием по чаша чай и тъкмо когато слънцето достигна хоризонта, видяхме Ли-тинг пред себе си.

Беше малко градче, къщите на което обаче бяха много разпръснати, понеже повечето от тях са заобиколени от градини, в които забелязах многобройни по-големи или по-малки изкуствени блата. В тях се отглеждаха златните рибки, с които Ли-тинг въртете много обширна търговия.

Пред селището видях доста голяма постройка, в която веднага можеше да се познае лятната резиденция на китайски големец. А зад града се издигаше подобно на замък здание, което се състоеше от няколко сгради и беше заобиколено от висока ограда. По-нататък в дъното видях да се издигат към небето стръмни, голи и зъбчати скали, върховете на които бяха позлатени от лъчите на залязващото слънце. Наоколо ни не се виждаше нищо друго освен ориз, захарна тръстика и бамбукови растения. Но най-привлекателна гледка за очите представляваше животът, който кипеше по реката.

Нашата процесия премина през града към приличната на замък постройка, пред вратата на която спря. Тя веднага се разтвори и от нея излезе стар китаец, който при вида на двете носилки плесна учуден с ръце.

— Ча-юанът! Насам, мъже! Помогнете на Чин-Чу^[34] да слезе!

Търнърстайк беше отворил вече носилката си, слезе и мина през вратата, като държеше чадъра като бойно копие под ръка. Аз обаче останах да седя спокойно в носилката, дори и след като нашият водач отвори вратичката ѝ. Бях мандарин с кристално копче и исках да бъда посрещнат съобразно положението си.

Старецът, изглежда, познаваше носилката. Той ни беше сметнал за съдията, братът на неговия господар. Докато плащах на маршала таксата за

пътя заради другите и на всеки прибавих по един ком-ча, чух в двора високия глас на капитана:

— Гръм и мълния, та това е Конг-ни, когото измъкнахменг измеждунг дивитенг козинг! Wellcome, стари момко!

— Вие тук, капитане? Къде е вашият приятел и как дойдохте до Литинг?

— Този Чарли, или по-право Кунг-фу-кунг-лу-кунг-ху е още в носилката, като че ли има да мъти там патета!

Конг-ни се намери веднага при мен и ме поздрави извънредно зарадван. Той беше явно учуден от промяната ни, но не запита нищо, а ни заведе към портала и към една широка приемна стълба, на най-горното стъпало на която стоеше човек, който приличаше така много на съдията, както си приличат яйца. Това сигурно беше бащата на Конг-ни.

— Куанг-си-та-се! — извика му неговият син насреща.

По лицето на бащата се изписа учудване, но той не ме остави да се поклоня, а ме поздрави по начин, като че ли бяхме стари приятели. После ни въведе в голяма стая и едва там ме огледа внимателно. След това ме поздрави още веднъж:

— Бъди добре дошъл, спасителю на сина ми. Моята къща е и твоя. Заповядай и всички ще те слушат!

Извадих писмото на брат му и му го подадох. Той го разтвори и прочете, докато сядахме. После ни даде знак да го последваме. Влязохме в един коридор.

— Разделете се тук в помещенията. Стаите вдясно са твоите, а вляво — на твоя приятел. Влезте. Ще получите каквото ви трябва и после ми позволете да поговоря с вас!

Видях пред себе си цяла редица скъпо мебелирани стаи и едва се бях огледал в тях, когато влезе слуга, който ми донесе чисто бельо и облекло. Преоблякох се и после погледнах през прозореца към градината долу, която би трябвало да се нарече наистина великолепна и изпращаше към мен освежаващите си ухания.

Скоро влезе друг слуга с много изкусно изработена рогова лампа, в която гореше скъпо хианг-ю^[35].

— Приятно ли ти е да се явиш при господаря? — запита ме той извънредно учтиво.

— Да. Къде е той?

— Ще те приеме в същата стая, в която беше преди малко.

Отидох. Вън в коридора горяха няколко лампи от същия вид и разпространяваха ярка светлина върху украсения с най-различни резби

ходник. В стаята ме очакваше Фи със сина си. Беше поднесена вечеря, която сигурно по нищо не отстъпваше на онази от предишната вечер.

Веднага след мен влезе Търнърстайк. Едва не прихнах да се смея с глас. Дългата му плитка се беше изместила встрани, а чадърът се намираше под ръката му. Ветрилото обаче капитанът беше разтворил и докато се покланяше, го размахваше така, като че ли искаше да пребие с него бик.

Двамата китайци останаха съвършено сериозни. Отидохме до масата. По лицето на Търнърстайк се изписа висше удоволствие и той облегна чадъра си в ъгъла.

— Цинг^[36]! — покани ни просто домакинът и ние насядахме.

Капитанът запретна назад необикновено широките си ръкави и посегна към конфитюрите, които му предложи Конг-ни. Обратно на нас, китайците започват да се хранят с десерта и обикновено свършват със супата. Само заради европейците по-някога този ред се нарушава. Освен това те не пият виното студено и в стъклени чаши, я в кръгли порцеланови такива, и то стоплено. В промеждутъците между поднасянето на ястията те стават, пушат лула или се разсейват по някакъв друг начин. Жените никога не присъствуват. Най-много те могат да гледат през вратата на съседното помещение, която се замества с бамбукова решетка.

Освен необходимите вежливости, обядът се приема мълчаливо. Чувствувахме много повече със сърцата си, отколкото бихме могли да изречем в оживен разговор. Но след като домакинът вдигна пръчицата, с която се хранеше, до челото си и после я остави в чашата, което беше знак, че вечерята е свършена, Конг-ни бръкна под масата и извади скрита дотогава бутилка чисто, червено португалско вино. Слугата донесе чаши и не след много езиците ни се развързаха.

— Чарли, каква е тази грешка, която правите? — запита ме с укор Търнърстайк.

— Каква?

— Забравяте чадъра си!

— В стаята? Но нима другите двама са донесли своите?

— Не. Като домакини те няма защо да правят това. Но ние, като гости, сме длъжни да се появяваме като истински китайци. Тази грешка е непростима!

— А вашата също!

— Коя?

— Че ме наричате пак Чарли.

— Well, имате право, мистър Канг-фу-кинг-ву-кунг-ту. Но вече няма да се случва.

От учтивост до този миг бяха избягвали да ни разпитват за преживелиците ни. Сега обаче Конг-ни започна:

— Както ни пише ча-юанът, моят талисман ви принесъл полза?

— Да, вярно е.

— Може ли да научим случката?

Разказах му най-подробно всичко онова, което беше станало. Изслушаха ме докрай, без да ме прекъснат.

— Значи ти предполагаш, че Кианг-лу трябва да се търси тук, в Лигтинг?

— Според онова, което чух, да.

— В такъв случай трябва да направиш оплакване.

— Точно това няма да направя. Аз не съм слуга на Хиу-по^[37] в Пекин.

— Говориш мъдро. Защото много лесно това оплакване би значело смъртта ти. Колко време искаш да останеш в Китай?

— Докато ми харесва.

— Ще ти хареса и ти ще останеш при нас — каза Фи. — Твоите научни трудове разтварят за теб Цветето на средата и тук ще ти хареса толкова, че няма да поискаш да си отидеш.

— Кога ще бъдат преценени трудовете ми?

Той се усмихна.

— Когато поискам. Зависи от теб, и ако пожелаеш, можеш да имаш окончателната преценка още утре в ръцете си.

— Тогава аз те моля за това!

— Желанието ти ще бъде изпълнено. Но погледни каква великолепна вечер е въвн! Имам обичай да прекарвам това време в градината. Ще дойдете ли и вие с нас?

— С удоволствие.

Станахме и когато съобщих на капитана намерението ни, той взе чадъра си.

Бяхме отведени не в градината, а в чудесно поддържан построен парк, в който започнахме да се разхождаме. Конг-ни беше хванал здраво Търнърстайк и изостана с него. Фи обаче продължи да крачи напред с мен, докато най-после спряхме до една изкуствена скала и седнахме. Той беше поискал да му разказвам за родината си, за близките и преживелиците си. Сега изведнъж започна с въпрос, който не бях очаквал:

— Значи ти нямаш жена в родината си?

— Не.

— И не познаваш никоя жена, която да обичаш?

— Не.

— Обичаш ли Конг-ни?

— Да.

— Той ти е казал, че иска да те вземе за брат, нали?

— Да.

— Искаш ли да станеш мой син?

— Само по име ли, или наистина?

— Наистина, с всички права и... задължения.

— Кажи ми причините!

— Те не трябва да се търсят далеч. Конг-ни те обича. Той иска да се отблагодари на човека, който е спасил живота му, и аз съм съгласен с него. Ще те осиновя публично.

— Имаш ли право да сториш това?

— Мислиш ли, че за един Фи и Фу-юен е невъзможно онова, което иска?

— Но аз имам родители в отечеството си.

— Ти ще останеш техен син. Решавай, защото ми харесваш!

— Един варварин, който не се отличава нито с чин, нито с положение, не може да каже „да“. Съобщи ми резултата от моите трудове и тогава ще реша за твоето предложение.

— Ти си горд и това ми харесва. Утре сутринта ще научиш какво ще направя. Къде си изучил езика ни?

— Да го чета и разбирам се научих в родината си, а да говоря — в страната на йенг-кие-ли, където има много китайски кули, с които дружах, за да изуча езика им.

— Обичаш ли да учиш?

— Много.

— Тогава позволи ми да ти покажа библиотеката си!

Отправихме се назад през градинката. Дори при лунната светлина забелязах колко очарователно беше подредена и колко грижливо поддържана. Казах това на Фи.

— Ако я разгледаш на дневна светлина, ще видиш, че няма друга като нея. Чуval ли си за Се-ма-куанг?

— Да. Той е бил министър и историк. Богатствата му трябва да са били огромни.

— Чел ли си и книгите му?

— Не.

— Аз ги имам и ще ти дам описанието на градината, която той си направил, за да си почива след работата от службата. Точно по този

великолепен образец и аз създадох моята.

Когато пристигнахме в жилището, той ме заведе в голяма зала, осветена от много лампи и фенери. Там бяха пазени хиляди книги и ръкописи. Дълго време ми трябваше само да ги огледам. Той свали една от книгите и ми я подаде.

— Това е Се-ма-куанг. Ще ти направи удоволствие да прочетеш описанието, за да разбереш градината ми. Остани тук, докато искаш, и ми позволи да се оттегля, защото имам още да пиша.

Той излезе.

Седнах до една лампа и разтворих книгата. Скоро намерих мястото, което ме интересуваше, и го зачетох. То възбуди жив интерес у мен, от една страна, със сърдечния език, на който беше написана, и, от друга, с възгледите, които имаше този китайски държавник и които съвсем не се схождаха с образа, който ние обикновено си представяме за китайците. Близко до мен имаше маса с оризова хартия, туш и четка. Взех от хартията, извадих молива си и преведох текста за спомен от престоя ми в дома на китайския „граф“. Той гласеше:

„Нека другите хора строят дворци, за да заключват в тях грижите си или да се отдават на суетата си. Аз обаче си създадох приятна самота, за да прекарвам свободното си време и да виждам своите приятели при себе си.

За това не ми трябваше повече от двадесет моргена^[38] земя.

В средата ѝ се намира много голяма зала, в която пазя пет хиляди книги, за да говоря с мъдростта и да мога да се свързвам със старите учени. На юг, заобиколена от вода, се намира по-малка зала и там се чува ромонът на един поток, който се спуска от западните хълмове. Той образува дълбок басейн, от който изтичат пет поточета с безброй много лебеди.

На брега на първия поток, който образува разпенени водопади, се намира стръмна скала с връх, извит като хобота на слон, и служещ за подпора на един привидно намиращ се във въздуха кабинет. Той не е затворен, за да може да влиза в него пресен въздух и да се виждат скъпоценните камъни, с които утринната заря украсява издигащото се слънце.

След няколко крачки вторият поток се разделя на два канала, които се извиват около галерия, обградена от двойна тераса, която ухае от цветя и вместо със стълбове е подпирана с нарови дървета.

Третият поток прави завой около самотна зала и образува там красив остров, бреговете на който са покрити с пясък, миди и блестящи овални камъни. Една част от този остров е залесена с вечнозелени дървета, а сред другата е построена тръстикова колибка като на нашите рибари.

Двата последни потока като че ли се гонят и бягат един от друг. Те текат покрай една покрита с цветя поляна, която напояват. От време на време излизат от коритата си, образуват езерна, заобиколени от зеленееща се висока трева. После те напущат поляната, образуват тесни корита и си пробиват път през лабиринта от скали, които го препречват. След това с малки завои избягват към изхода, като ромонят тихо или образуват сребърни вълни.

Северно от библиотеката се намират няколко отделни къщички, построени отчасти върху хълмове, които се издигат един над друг, като майка над децата си, отчасти на планински склонове. Някои от тях се подават от малки долини.

Навсякъде бамбуковите храсти дават прохладни сенки и нито един слънчев лъч не пада върху посипаните с пясък алеи.

На изток се простира малка равнина, която е разделена отчасти на квадратни и отчасти на продълговати лехи и е пазена от студения северен вятър чрез вековна кедрова гора. В лехите растат ухаещи билки, лековити растения, цветя и храсти.

В това великолепно място цари вечна пролет. До самия хоризонт се простира горичка от нарови, лимонови и портокалови дървета, които непрекъснато цъфтят и дават плодове. Сред поляната се намира малка зелена сграда, до която се стига с извивки, подобни на охлювена черупка. Встрани се простира моравата, която образува на много места леки възвишения.

На запад алея, заобиколена с плачещи върби, води към брега на широк поток, който след известно разстояние се спуска от скала, покрита с бръшлян и дива зеленина. Наоколо се виждат остри и безредно разхвърляни камъни, които по прост, естествен начин образуват амфитеатър.

Дълбоко долу се намира изкуствена пещера, която малко по малко се разширява и образува сводеста зала с неправилна форма, която получава светлината си през отвор, ръбовете на който са покрити с диви лози. Там човек може да се освежи и запази от потискащата лятна топлина. За сядане служат каменни блокове и изсечени в скалите пейки. От една от стените блика извор, изтича на сребърни струи, лъкатуши през многобройните пукнатини и се събира в басейн, който сякаш кани за баня. После се губи под един свод, извива там и протича към едно блато, което се намира при основата на пещерата. Между него и хаоса от скали води тясна пътечка. Там има диви зайци, а в езерцето играят риби.

Нима тази пустиня не е омайваща? Езерцето е осеяно с малки,

обрасли с тръстика островчета, на които живеят най-различни видове птици. От един до друг остров може да се стигне много лесно, като се върви по камъните или по мостчета, които според случая или мястото са разделени на зигзаг или в права линия.

Когато водните лилии цъфтят, образуват пурпурен венец, както хоризонта на южното море, когато бъде огрян от слънцето.

А за да се излезе от тази пустиня, е достатъчно да се вземе същата пътека или да се прекатерят стръмните скали. — Оттам може да се слезе посредством стръмна стълба, издълбана в скалата. Там се намира една съвършено проста къщичка, която е достатъчно украсена от гледката на една просторна равнина, в която реката лъкатуши през оризища и села. Окоето със задоволство следи многобройните кораби по голямата река. Пейзажът се оживява от множество пътници по шосето и от работниците по полето и погледът се чувства освежен, когато падне върху синкавите планини, които преграждат хоризонта.

След като съм мислил и писал достатъчно в библиотеката си, аз се качвам в една лодка, като сам гребя, и се наслаждавам на удоволствията, които дава моята градина. Често лягам, запазен от слънчевите лъчи с широкопола сламена шапка на някой от рибарските острови. Примамам рибите, които играят във водата, и мисля за човешките страсти, като забелязвам, че някоя риба напразно се спуска към примамката.

Или пък взимам в ръка лъка, премятам колчана през рамо, изкачвам се нагоре по скалите, дебна зайците и ги убивам със стрели веднага щом излязат от дупките си. Но те са по-разумни от нас: страхуват се от опасността и се опитват да я избягнат, като никой от тях не излиза, ако бъде забелязан.

В градината бера лековити растения, които събирам. Откъсвам някое от любимите си цветя и се радвам сърдечно на уханието му. Ако някое от цветята се нуждае от вода, аз го поливам, а това е от полза и за съседните нему. Когато видя добре узрелите плодове, отново получавам апетита, който изгубвам при вида на месото.

Плодовете от наровете и прасковите ми се харесват и на моите приятели, когато им ги подарявам. Аз не окастрям младия бамбук, който трябва да расте, но извивам клоните му, за да не препречват пътя. Все едно ми е дали се намирам на брега на потока, или дълбоко в гората, или на някой скалист връх. Те всички са добри за почивка.

Влизам в някоя къщичка, за да наблюдавам как щъркелът дебне рибите. Но скоро забравям защо съм дошъл, защото съм хванал цигулката и карам птичките да ми пригласят.

Често последният слънчев лъч ме изненадва, докато още наблюдавам някоя лястовичка, която се суети в нежни грижи около малките си. При това виждам какви хитрости използва хищната птица, за да сграбчи плячката си. Луната вече изгрява, а аз съм още там. Това е едно удоволствие повече. Когато потокът ромони, когато раздвижваните от вятъра клони шептят, аз потъвам при вида на небосвода в сладки мечти. Цялата природа говори на душата ми. Чувствата ме надвиват и едва когато настъпи полунощ, се прибирам в жилището си.

Понякога идват приятели, за да разнообразят самотата ми. Те ми четат произведенията си или слушат моите. Те се интересуват от постиженията ми. Обилният ни обяд се развеселява от виното и осмисля с философията. В двореца страстите са възбудени. Там хората се клеветят едни други, коват оръжия и поставят клопки. Ние, напротив, разговаряме с мъдростта и я посвещаваме на сърцата си. Очите ми винаги са отправени нататък, но за съжаление нейните лъчи биват помрачавани от много облаци.

Ако буря разгони тези облаци, тогава самотата ще стане за мен храм на щастието. Но какво говоря! Като баща, съпруг, поданик и човек на науката аз имам хиляди задължения и животът ми не е само моя собственост. Сбогом, мила градино, сбогом! Любовта към близките и към родината ми ме вика назад в града. Нека чаровете ти останат такива, за да прогонват грижите ми и да запазват моите добродетели!...“

Когато свърших, аз се отправих към стаята си. Тъкмо исках да вляза, когато една врата срещу мен се отвори и оттам излезе капитанът:

— Чарли! — махна ми той тайнствено.

— Пак ли Чарли?

— Добре, стари Фу-кунг-бу-кунг-цу-кунг! Но кажете, ще го хванем ли?

— Кого?

— Монголеца.

— Кой монголец?

— Е, онзи Джи... Джа... който ни беше затворил в храма с идолите!

— Джаихура ли?

— Да.

— Тук ли е? Къде е?

— Бях изгасил светлината в стаята си и рекох да погледна още веднъж към града. Тогава той дойде. Познах го добре, зави при ъгъла, към градината. Ето тук револвера ми. Да застрелям ли този разбойник?

— Почакайте още малко, докато дойда да ви взема!

— Какво ще правете преди това?

— Разузнаване.

— Well, тук сме в една страна, където вие се чувствувате по-домашно от мен. А и в пълзенето ви бива!

— Застанете при прозореца и внимавайте дали ще се върне!

— Ще се погрижа за това, мистър Кинг-фу-канг-фу-кунг-фе!

Той отново се прибра в жилището си. Аз напуснах коридора и слязох по стълбите. Изходът беше затворен. Отворих прозореца, който се намираше в един тъмен ъгъл, и прескочих през него. Не можех да взема със себе си капитана, защото беше много неопитен в такива неща.

Накъде трябваше да се отправя сега? Паркът беше толкова голям и обширен, че в него можеха да се скрият половин рота войница, без да бъдат открити. А при търсенето аз сам можех да бъда забелязан. Ако човекът наистина беше отишъл в градината, то той навярно щеше да я напусне на същото място, откъдето беше влязъл в нея. Отправих се предпазливо да търся това място.

Лунната светлина падаше ярко върху тази страна на стената, пък и тук аз няхах работа с индианец, който е свикнал да прикрива следите си. Ясно се виждаха отпечатъците на големи ботуши с меки подметки, които водеха към една точка на оградата, където от вътрешната страна се намираше бамбуков гъсталак. Там той беше прескочил.

Върнах се назад и се запромъквах в сянката на постройката. Пропълзях съвършено предпазливо до бамбуковия храст. Човекът не беше там, значи беше навлязъл по-навътре в градината. Легнах да чакам така, че да не бъда забелязан.

Бях чакал доста дълго, докато най-после предположението ми се оказа вярно: чух стъпки, но не от един, а от двама души. Те се приближиха и спряха почти до мен. Единият от тях беше Фи, а другият по ръст напълно приличаше на джиахура, но не беше той. В тъмнината и особено отдалеч човек лесно можеше да се заблуди.

— Ще успееш ли? — запита другият.

— Надявам се.

— Напиши ми още тази нощ решението си. Ако не успееш, Конг-ни трябва да се ожени за дъщеря ми. Един от твоите синове трябва да стане мой зет, иначе си загубен.

— Значи за теб е все едно дали Конг-ни или този?

— Съвършено безразлично ми е. Досега ти имаше само един син, затова можех да искам само него. Тогава на него му хрумна да ти доведе втори син. Е добре, осинови го и на мен ще ми бъде все едно. Този тао-це

трябва да е силен и храбър човек. Може би дори ще го предпочета пред Конг-ни. Но защо Конг-ни избра точно него?

— Той го обича и много иска да го задържи при себе си. Може ли да видя дъщеря ти, преди да говоря с него.

— Аз съм си-фан^[39], а никой си-фан не крие жената или дъщеря си. Всеки може да разговаря с нея. Доведи го утре. Или пък аз да ви пратя покана?

— Изпрати, за да не заподозре нищо.

— Ще я получиш. И направи онова, което ти заповядах. Кианг-лу никога не се шегува в плановете си!

— Но ако той не иска?

— Тогава ще остане Конг-ни.

— Това последният начин ли е?

— Последният, ако не искаш да употребиш насилие.

— Насилие ли? В какво отношение?

— Не промениха ли някои хора решенията си в Лунг-кой-сианг^[40]?

— Наистина. Но как да го заведем дотам?

— Нищо по-лесно от това. А после — гладът причинява страдания, а жаждата мъчи още повече. Отивам си!

С два скока той се намери отвъд оградата и после чух стъпките му да заглъхват. Фи остана неподвижен още известно време, а след това се отправи към задния вход на къщата си, където скоро чух лекото изскърцване на ключалката. Почаках още няколко минути и после прескочих отново през прозореца.

Търнърстайк ме беше чакал с нетърпение.

— Къде се бавите толкова време? Той вече си отиде!

— Знам.

— И го пуснахте!

— Това не е джиахурът.

— А кой тогава?

— Отгатнете!

— Да отгатвам ли? Дори и не ми идва наум, щом мога да го науча много по-лесно и бързо, ако вие ми го кажете веднага.

— Кианг-лу.

— Той... главатарят на речните пирати?

— Да.

— Мизерна работа, че и аз не бях там. Веднага щях да го уловя.

— Pshaw, и вие нямаше да сторите това! В една чужда страна, когато

се намирате сред врагове и предатели, е по-добре да се действа с предпазливост, отколкото да се троши стена с глава.

— Врагове, предатели? Но с такива ние нямаме работа!

— О, все пак!

— Кой например?

— Всички.

— Обяснете ми!

— Аз трябва да се оженя за дъщерята на главния дракон, иначе...

— За неговата дъщеря? Чарли, на себе си ли сте?

— Напълно на себе си! И така, аз трябва да се оженя за нея, иначе двамата ще бъдем тикнати в едно място, което те наричат Лунг-кой-сианг и където ние трябва да стоим гладни и жадни.

— Какво значи тази дума?

— Павилион на драконовата пропаст.

— Хубав павилион! Но защо трябва да се ожените за нея?

— И аз не зная, но сигурно ще науча. Чух само, че Конг-ни е щял да бъде принуден да вземе момичето за жена. Но по някакви причини той няма желание и поставя мен като свой заместник.

— Zovnds!

— Не мога да му се сърдя сериозно, макар че той постъпва малко предателски спрямо мен. Не вярвам, че наистина ми мисли злото. Трябва да има причина, която принуждава Кианг-лу да се сроди с Фи и той трябва да има в ръцете си сила, за да направи това. Освен това Конг-ни навярно има причини да се противи на това сродяване и да посочва точно мен за свой заместник.

— Не ми се иска да си блъскам главата с този въпрос. Какво смятате да правите?

— Засега ще чакам, за да видя как ще започнат преговорите с мен.

— Хубаво. Тогава и аз ще чакам с вас.

— Разбира се. Освен това утре ще бъдем повикани при Кианг-лу.

— Наистина ли? Радвам се! Великолепно е така да се опознават страните и хората.

— Нали? Понякога има и по мъничко опасност, но не бива да се плашим от нея. А сега нека си починем и да не се грижим за утрешния ден. Лека нощ. Лека нощ, Куанг-фу Тър-нинг-стай-кинг!

— Лека нощ, сър Куанг-фу-Куанг-фо-Куанг-мо-ло!

Щом влязох в стаята си, изгасих свещите и легнах да спя. И чудно: днес, когато вече съзнателно отивах срещу известна опасност, спях отлично и без да сънувам нищо, а когато на сутринта се събудих,

капитанът тъкмо влизаше при мен.

— Събуждайте се, стари приятелю! Нашият домакин тъкмо беше пратил човек, за да запита дали сте вече бодър. Трябва да си изпием утринния чай.

— Идвам веднага!

— Well, тогава ще почакам тук.

Няколко минути по-късно влязохме в трапезарията, където намерихме Конг-ни и баща му.

Имаше само чай с куамиени^[41], което Фи извини с обстоятелството, че бил поканен и трябвало да вземе и нас.

— При кого? — запитах аз.

— При един мой могъщ и влиятелен приятел с червено коралово копче. Той също е участвувал в оценяването на трудовете ти и ти му дължиш благодарност, защото най-много чрез него ми беше възможно, за да действам и да мога да ти връча сега това.

Предположих, че това беше декретът, за който двамата бяха разговаряли снощи, и не се излъгах. Той наистина съдържаше обявяването ми за Цин-се.

— Благодаря ти, ще съумея да благодаря и на него — отвърнах аз просто. — Значи този подпечатан с императорския печат документ важи безусловно?

— В цялата империя. Той няма нужда от утвърждаване, а това, че ние изпращаме там трудовете ти, е само формалност.

— Как се нарича висшият мандарин, при който и аз ще дойда?

— Той е куан-киун-сю^[42] и се казва Кин-цу-фо.

— Кога смятате да отидете?

— Когато ти бъде приятно.

— Има още доста време до обяд.

— На него му е удобно по всяко време. Кажи кога искаш да отидеш!

— Един час преди обяд. Дотогава имам работа.

С това явно им показах, че няма да бъда в тяхна компания до това време. Това наистина беше неучтиво, но аз не биваше да бъда смущаван, за да мога да огледам добре положението.

В градината, която видях, че е подредена точно по описанието, което бях прочел миналата вечер, срещнах един работник, с когото завързах разговор. Между другото го запитах дали в околността има местност, наричана Лунг-кой-сианг. Той поклати глава и отвърна отрицателно, но видях, че знае повече, отколкото искаше да ми каже. А когато се отдалечи,

китаецът ме изгледа с поглед, който ми се стори почти заплашителен. Дали не бях направил грешка, че запитах за тази местност?

От задната част на градината се излизаше навън през порта. Минах през нея и се отправих между зелените растения към планината, която бях забелязал още предишния ден. Ако тук някъде имаше пропаст на дракона, тя можеше да се намира, разбира се, само между тези възвишения, които се издигаха на около четвърт час път от града.

Те бяха стръмни, зъбчати и високи и изглеждаха мъчно проходими. Но може би от тая пропаст на дракона зависеше съдбата ми и аз трябваше да я намеря. Точно в това време срещнах едно момче, което водеше коза за въженце. Заговорих го:

— Кажи ми, има ли тук някаква пропаст, наречена Драконова?

Като видя външните ми отличия, то се хвърли на земята.

— Прости ми, господарю, не познавам Драконова пропаст.

— В такъв случай не познаваш добре тези планини?

— Познавам ги много добре, защото съм цял ден горе с козите си.

Названието Драконова пропаст трябва да беше известно само на „Хората на Дракона“.

— Тогава ми кажи, не знаеш ли някое място сред планините, което да изглежда като павилион, еркер?

— Какво е павилион, или еркер, о, господарю?

— Павилионът е хубава, малка градинска къщичка, а еркер е издатина на някоя къща и прилича на малка кула.

— Зная едно такова място, господарю. Искаш ли да го видиш?

— Да. Колко е далеч дотам?

— Трябват ти само пет минути, за да го видиш. Но да стигнеш догоре не можеш.

— Тогава води ме!

То завърза козата си за едно бамбуково стъбло и тръгна пред мен.

— Чувал ли си за Фи-минг-цу? — продължих да питам аз.

— Да.

— А също за Кин-цу-фо?

— Да. Те са двамата най-могъщи хора в нашия град.

— Отдавна ли живеят тук?

— Още бащата на Фи-минг-цу е живял в този град. Кин-цу-фо обаче се пресели тук едва от известно време и купи къщата, в която живее.

— Говорил ли си вече с тях?

— Не. Те са знатни хора, които дори не поглеждат бедните момчета, господарю.

— А не си ли познат с някой от слугите им?

— Не. Виждал съм ги и съм чувал имената им, но никой от тях още не е говорил с мен.

— Ами с баща ти?

— Нямам баща, а само майка.

Това ме успокои, защото сега бях сигурен, че нито Фи, нито Кианг-лу щеше да научи, че съм видял павилиона.

Пред нас в планината се врязваха три тесни пропасти. Момчето ме поведе към средната. След като изкачихме известно разстояние, то ми посочи нагоре.

— Погледни нататък. Това е скалата, която прилича на павилион. Но ти не можеш да стигнеш до нея.

В края на пропастта се издигаше доста стръмен планински корниз. Все пак за един опитен планинар той беше достъпен. Над него се издигаше голям кубичен скалист блок, стените на който бяха толкова разрушени от годините и дъждовете, че почти имаше вид на китайски градински павилион.

— Щом като не мога да се изкача, тогава трябва да се върна-казах аз предпазливо, — а ти можеш да си отидеш.

Дадох му двадесет сапеки от моя шнур. За сирачето това представляваше такова богатство, че то почти се вкамени от изненада. След това обаче то се хвърли на земята, целуна крайчеца на дрехата ми, скочи пак и избяга.

Продължих да навлизам навътре в пропастта и след четвърт час уморително изкачване стигнах до корниза. От другата му страна зееше дълбока бездна, заградена отляво и отдясно от високи скали, които като че ли не се разширяваха за изход. Това беше дълбока, ужасна дупка, която навярно беше погълнала вече много жертви на „Хората на Дракона“.

Огледах павилиона от всички страни и най-после намерих до една, прилична на колона издатина на скалата, две куки, които бяха забити на два човешки боя височина и които навярно служеха за опорна точка на стълба.

Ако беше наистина така, то тази стълба не можеше да бъде далеко. Търсих дълго и напразно, но най-после щастието ми се усмихна и я намерих. Беше направена от бамбукови пръти, и то така, че да може да се свива скрита под купчина камъни и чакъл.

Всичко това ставаше посред бял ден и ако някой случайно дойдеше в пропастта, лесно можеше да ме забележи. Но това не можеше да ме спре. Непосредствено до куките скалата се издаваше навън и образува

толкова широка площадка, че човек можеше да се изправи на нея, а горе-долу на още едно такова разстояние, забелязах втори чифт куки.

Поставих стълбата и се изкачих. Когато стигнах до площадката, я изтеглих нагоре и я поставих отново. Така стигнах до плоския покрив на павилиона и забелязах, че е издълбан. Подобна на кладенец дупка, с около два лакътя диаметър водеше надолу.

До каква дълбочина ли се стигаше? Пуснах камък и се ослушах. Но вместо очаквания удар оттам прозвуча силен, човешки вик.

— Пак ли идваш? — разнесе се глухо от дупката. — Аз още не съм мъртва, но умирам.

— Кой е долу? — извиках и се наведох.

Естествено, думите ми не можеха да се разберат толкова добре на дъното.

— Не — отвърна гласът, — проклинам твоя Фо и твоя Буда. По-добре да умра от глад, отколкото да се откажа от моя Тиен-чу^[43]. Аз се моля: „Татко наш, който си на небето, да се свети името ти!“, и Той е могъщ. Ако поиска, ще ме спаси!

Извиках втори и трети път надолу, но не се чу никакъв отговор. Пленницата — защото гласът, който бях чул, беше женски-навярно беше изчерпала всичките си сили с тези думи.

Трябваше да я спася. Но можех ли да сторя това сега? Дупката сигурно беше дълбока към двадесет лакътя, първоначално издълбана от дъжда, а по-късно може би я бяха довършили човешки ръце.

Тази дупка беше определена и за нас. Какво ли представляваше дъното ѝ? Увих ножа си в носната кърпа и го хвърлих. Пленницата навярно се беше оттеглила от отвора, защото този път не се чу звук. Тя или беше на края на силите си, или пък толкова примирена, че не искаше да говори.

Не можех да направя нищо по-рано от настъпването на вечерта, затова слязох отново долу и скрих стълбата на същото място, където я бях намерил. После се спуснах отново по корниза и се върнах вкъщи. В градината срещнах капитана с Конг-ни.

— All devils, какво скитате така наоколо? Да не сте били край реката?

— А защо да не отида?

— Well, тогава бихте могли да ме вземете! Нали знаете, че без вода не се чувствавам добре. Хайде да тръгваме! Поканени сме и аз отдавна съм готов!

Разбира се, той вече държеше чадъра си под ръка.

— Искаш ли да вземеш шена^[44] си? — запита ме Конг-ни. —

Носилките чакат вече пред вратата.

— Няма ли слуга, който да може да го донесе?

— Да. Тогава ела! Баща ми вече отиде.

В обноските му имаше нещо чуждо, потиснато. Какво ставаше с него? Той беше още млад и не можеше да го скрие. При последния храсталак Конг-ни спря, докато Търнърстайк продължи напред.

— Днес сутринта ти си разговарял в градината с един човек? — запита ме той.

— Да — отвърнах откровено.

— Питал си за някакъв Лунг-кой-сианг?

— Да.

— Какво е това Лунг-кой-сианг?

— Не знаеш ли?

— Не.

По погледа му се виждаше, че лъже.

— Ти би трябвало да знаеш, защото ти ми даде знака. Би трябвало да са ти известни тайните на Лунг-иините.

— Не ги знам. Получих знака от един приятел точно тъй, както ти от мен. Кой ти е разказвал за Лунг-кой-сианг?

— Щом не знаеш тайните на Лунг-иин, не бива да ти казвам. Иначе това би било предателство.

Стори ми се, че той остана много доволен от този отговор.

Качихме се на носилките и минахме през целия град, за да стигнем до вилата, която бяхме забелязали най-напред при пристигането си. Когато слязохме, излезе да ни посрещне гигантът от миналата вечер.

— Добре дошли в къщата на вашия най-добър приятел и почитател! Няма ли да влезете? — поздрави ни той.

— Идваме, за да засвидетелствуваме на теб, великия Куан-киун-сю, своята почит, и ще бъдем щастливи, ако ни позволиш да прекрачим прага на твоята къща! — отвърнах аз.

— Тогава разрешете ми да ви водя.

— Позволи ми преди това да ти кажа, че това е моят приятел Търнинг-стай-кинг-куанг-фу!

Капитанът забеляза, че го представям. Той опря върха на чадъра в гърдите ми и като поздрави по войнишки с два пръста на дясната си ръка, каза:

— А аз щенг винг представянг моянг старинг приятелинг мистър Кунг-ки-фунг-ки-лунг-кимунг-ки!

Си-фанът не го разбра, а Конг-ни успя да запази сериозното

изражение на лицето си. После бяхме заведени в гостната стая, където Фи седеше между едно младо момиче и един друг гостенин.

Момичето беше високо и стройно и ако се гледаше китайския тип, имаше доста приятни, но тъжни черти, а краката му не бяха обезобразени от стягане, което сигурно се дължеше на обстоятелството, че беше дъщеря на монголец.

Другият гостенин беше... нашият джиахур, но при появата ни той с нищо не показва, че вече ни е виждал.

И тримата се изправиха, за да ни поздравят. Бяха споменати имената ни. Момичето се казваше Киунг, монголска дума, която означава „Богатата“ и бива употребявана и от китайците в същия смисъл. На джиахура беше дадено името Лактойл.

Сервира ни самата Киунг. Поднесен ни беше сладък черен чай, предшествуван от тънки парченца пан-тан^[45], но не толкова просто изпечени, както във високите части на Монголия. После си-фанът ни покани да разгледаме двора и градината му.

Градината далеч не беше толкова голяма, както тази на Фи, но всяко ъгълче беше използвано с умение, за да се създаде рай според китайските схващания.

По отношение на къщата, дворът беше извънредно просторен, което ме учуди, защото в Китай не обичат да отглеждат домашни животни. Но това скоро ми беше обяснено, защото си-фан отвори една вратичка, която водеше... в обор, и това възбуди още повече любопитството ми.

В Китай се намират най-лошите коне на света и аз бях любопитен какво щеше да ни покаже пиратът. Конярят изведе два оседлани вече коня. Те принадлежаха към онази дребна и гривеста монголска раса, която въпреки незначителния си вид, е извънредно силна и издръжлива и затова се цени много, но за съжаление много бързо се изражда при по-добър климат.

— Можете ли да яздите, Тър-нинг-стай-кинг-кианг-фу? — Си-фан запита капитана.

— Какво иска? — обърна се Фрик към мене.

— Пита дали можете да яздите.

— All devils, разбира се, че мога да се справя с такива малки животинки.

— Все пак бих искал да ви предупредя!

— Pshaw! Вие знаете много добре, че не обичам да имам такъв добитък под себе си, защото е все едно да се носиш по света върху вулкан, но ще укротя тези болонезки кученца. Кажете му „да“.

Изпълних желанието му.

— Желает ли да опита един от конете?

Преведох този въпрос и Търнърстайк веднага се качи. Той представляваше необикновена гледка с китайското си облекло, плитката, чадъра, който не беше оставил, и ветрилото. След като се намести, капитанът обиколи доста предпазливо и бавно два пъти двора и след това слезе.

— Е, добре ли извърших работата си?

— Много добре — похвалих го аз.

Останалите бяха твърде учтиви и също го похвалиха. После обаче си-фан и джиахурът възседнаха конете и показаха монголското си изкуство така, че от конете се вдигаше пара. Домакинят ни слезе точно пред мен.

— Както чух, ти си обиколил целия свят. Кажи, кой народ има най-добрите ездачи?

— Си-фаните — отговорих спокойно, макар да не мислех така.

— Знаех това — каза той с гордост. — Никой си-фан не може да бъде надминат. Искаш ли да се качиш и ти?

— Конете ти са много слаби. Те не могат да ме носят и няма да мръднат с мен от мястото си.

Той се изсмя.

— Не съм ли аз по-тежък от теб? Опитай се!

Поставих ръка на седлото и скочих леко на него. Онзи, който е свикнал да укротява диви мустанги само с краката си, може да се състезава много добре с един монголец. Но аз седнах тежко и притиснах коленете си. Конят беше вече изтощен. Той пръхтеше задъхан, изправи се на задните си крака и зарита с тях. Съпротивлява се около пет минути, но не мръдна от мястото си и най-накрая се строполи под мен.

— Виждаш ли, че не може да ме носи? Ти си по-добър ездач от мен, но аз съм по-тежък от теб.

Като монголец, той беше страстен ездач. Очите му блеснаха.

— Ще ти покажа един кон, за който няма да бъдеш тежък. Доставиха ми го отвъд планините; но никой човек не бива да го въз-сяда. Той хвърли мен и всички онези, които се опитаха.

— Покажи ми го!

— Нека най-напред всички отстъпят встрани! Но ако ти се случи нещастие, аз нямам вина!

Съгласих се с кимване. Отстъпихме зад портата, за да бъдем закрити. Конярят отвори втора врата и веднага отскочи зад нея. Навън се втурна великолепен вран кон, черен като дявол. Познах веднага, че беше от най-

добрата кашгаранска раса. Очите му горяха. Ноздрите му като че изпускаха огън. Бих дал за него и най-добрия мустанг.

— Остави го да се налудува и тогава ще можеш да се качиш, но веднага ще бъдеш хвърлен — каза си-фанът.

— А ако въпреки това остана на него? Ако той не се възпротиви да ме носи?

— Тогава ще бъде твой!

— В такъв случай той още отсега е моя собственост.

Пристъпих в двора.

— Стой, почакай! Опасността е много голяма! — предупреди ме той.

Не обърнах внимание на вика му, а свалих скъпата си върхна дреха и я свих като покривка. Жребецът профуча няколко пъти край мен, като всеки път хвърляше къч със задните си крака и се опитваше да ме ритне. Когато се приближи отново, хвърлих дрехата си върху главата му. Той направи още няколко скока и после спря, за да отхвърли плата. Веднага сграбчих с лявата си ръка гривата му и пяхнах показалеца и средния пръст на дясната дълбоко в ноздрите му. Той поиска да се изправи на задни крака, но аз го задържах. Иначе би трябвало да си разкъса ноздрите. Блъснах главата му нагоре и направих крачка назад. Едно разтърсване и той лежеше на задните си крака. Второ му помогна да стане. С трето го повалих отново.

Трудна и сериозна беше тази борба, но аз имах преимуществото, че държах животното за ноздрите, хватка, която го предаваше в ръцете ми. От коня се вдигаше пара, а и аз се бях изпотил здравата. Най-после той престана да се съпротивлява, затрепери с цялото си тяло и изпъшка. Тогава погалих главата, гърдите и предните крака, като му говорех със силен глас. След това се метнах на гърба му. Той поиска да се изправи на задни крака, но един остър вик беше достатъчен да го задържи на мястото му. После той се подчини на натиска на коленете ми и тръгна с бавни крачки още треперещ през двора.

Слязох и заявих със смях:

— Мори-мори е мой!

— Нима ти познаваш тази раса? — запита собственикът изненадан.

— Аз съм ездач.

— Да, наистина, виждам! Но той още не е твой.

— Защо?

— Казах, че ще бъде твой, но кога — още не е определено.

— Тогава определи!

— Фи ще говори с теб за това!

Успокоих се, защото знаех, че великолепно животното така или иначе ще стане моя собственост.

— Гръм и мълния, какво представление беше това! — каза капитанът. — Вие си спечелихте по дяволски начин уважението на тези хора. Видях ги само как се пулеха през време на историята.

— Сега конят слуша мен, но не би търпял никого другия.

Взех юзда и я доставих на главата на животното, като същевременно го галех и му говорех нежно. После го отведох в обора, вързах го и му дадох овес в яслата. Сега вече знаех, че той ще ми се подчинява, и същевременно огледах добре заключалката на вратата. Тя се отваряше лесно, а също такава беше вратата на другия обор и на портата, която водеше навън.

Разгледахме и жилището, което според китайските схващания беше построено много практично и мебелирано много богато. При този случай се погрижиха да ме оставят сам с Куинг в една стая. Видях, че тя беше осведомена за намеренията на баща си.

— Можеш ли да ходиш свободно, където пожелаеш, и да се виждаш с мъже? — запитах я аз.

— Да.

— Също и в града ли?

— Да, защото аз не съм китайка.

— Имаш ли някой познат, когото обичаш?

Тя замълча.

— Кажи ми, за да бъдеш щастлива.

— Баща ми не позволява!

— Кой е той?

— Синът на нашия пао-чинг^[46].

— Той ще стане твой мъж, защото аз няма да ви разделя. Имаш ли още майка?

Очите ѝ веднага се насълзиха.

— Не.

— Откога е починала?

— Тя не е мъртва. Само е изчезнала. Тя стана киао-ю^[47], а баща ми не искаше да позволи това. Тогава тя избяга.

Ужасно! Значи този изрод беше затворил собствената си жена в Лунг-кой-сианг, за да я умори от глад. Не биваше да казвам това на нещастното момиче.

— Ти ще я видиш пак. Богът на християните е могъщ. Той ще

помогне и на нея, и на теб.

— Видях колко силен и могъщ си ти, затова и твоят бог ще бъде помогъщ от Фо и Буда. Ако той върне майка ми, и аз ще му служа. Ще кажеш ли на баща ми, че не ме искаш за жена?

— Да. Ти не знаеш защо не искам да имам работа с него, но аз зная, а той също.

— Да, зная! — прозвуча глас зад мене.

Кианг-лу ни беше подслушвал и сега застана между мен и момичето.

— Днес ти си разпитвал за Лунг-кой-сианг?

— Да.

— Защо?

Огледах се, за да видя дали зад гърба ми няма никой, и отговорих:

— Защото вчера подслушах разговора ти с Фи-минг-цу.

— Ах!... Напусни къщата ми. Между нас е свършено. Върви!

— Върви ти напред!

— Страхуваш ли се? Тогава следвай ме!

Той напусна стаята и заслиза пред мен по стълбата. В коридора нямаше жива душа и аз се чувствувах сигурен. Бях стигнал вече почти до стълбите, когато една врата зад мен изскърца, две ръце хванаха тялото ми, две длани се впиха в гърлото ми, а и си-фанът се извърна бързо, за да ме нападне. Напрегнах конвулсивно всички сили, за да се освободя, но бързо бях притиснат и изгубих съзнание.

Когато дойдох на себе си, около мен беше свършено тъмно. Ръцете и краката ми бяха стегнати здраво, а в устата ми беше тикнат парцал. До себе си чух хъркащо дишане. Дали там не лежеше капитанът? Навярно те бяха пленили и него. Изръмжах — единственият звук, който можех да издам — и той веднага ми отговори със същото.

Значи още веднъж бяхме пленени! Но аз не се безпокоях.

Времето минаваше ужасно бавно! Отдавна трябва да се беше свечерило и нощта отдавна трябва да беше настъпила. Най-после една врата се отвори и при светлината на фенера видях да влизат Кианг-лу и джиахурът. Последният ни се смееше подигравателно.

— В Куанг-ти-мiao и Куанг-чой-фу вие ми избягахте, но сега вече няма да ми се изплъзнете! — увери ни той.

Главатарят на „Хората на Дракона“ се наведе над мен.

— Ти си ни подслушвал, значи знаеш всичко и аз няма нужда да ти го казвам. Ще направиш ли онова, което искам от теб?

Поклатих отрицателно глава.

— Тогава ще бъдете хвърлени в Лунг-кой-сианг и ще умрете мизерно

от глад. Решавай. Отидете ли веднъж в павилиона, всичко е свършено. Кианг-лу знае как да се грижи никой да не го издаде.

Пак поклатих отрицателно глава.

— Добре, нека тогава куеите^[48] те заведат при чют-гура!

Той изсвири и се появиха четирима души, които ни вдигнаха и ни изнесоха навън на двора. Там бяхме тикнати в две носилки и отнесени.

Пътят заобикаляше града и отиваше към пропастта, на която се бях изкачил рано през същия ден. Когато стигнахме до корниза, ни свалиха от носилките и ни завързаха с въжета под мишниците. През това време Кианг-лу се изкачи нагоре. Очевидно мястото, където беше скрита стълбата, беше негова тайна, която той не искаше да открие на никого. Сега, когато не бях вече в носилката, видях, че освен джиахура ни придружават още шест души. Те ни изтеглиха нагоре с въжетата. Когато стигнахме в подножието на павилиона, Кианг-лу беше вече поставил стълбата. Докато той се изкачваше Нагоре заедно с другите, джиахурът остана при нас. Той каза:

— Вие сте загубени. Ето и моето „довиждане“!

И той ни изрита здравата. След това надолу бяха спуснати въжетата, с които ни изтеглиха.

Когато бяхме изкачени горе, Кианг-лу махна парцала от устата ми.

— Кажи за последен път, ще ме послушаш ли?

— Не. Няма да те послушам, а ще те накажа!

— Да накажеш? Мен? Ти си вече все едно мъртъв. Долу ще се намериш в общество, където ще научиш какво значи да се направи опит за предателство при Кианг-лу. Отивай!

Спуснаха ме пръв. После изтеглиха въжето изпод ръцете ми.

— Кой идва? — запита женски глас.

— Жертва на Кин-ту-фо. Трябва да умра от глад като теб. Искаш ли да спасиш себе си, мен и дъщеря си?

— Нима мога?

— Да. Днес аз ти хвърлих един нож. Вързана ли си?

— Ти ли беше това? Не, не съм вързана.

— Тогава бързо! Вземи ножа и прережи въжетата ми!

Тя стори това с треперещи ръце и още преди капитанът да се намери долу, аз се почувствувах свободен. Веднага прегледах помещението. То беше толкова ниско, че в него можеше да се стои само на колене и побираше около четири души. Входът се изкачваше право нагоре, но беше твърде широк, за да може човек да се изкачи по него, както правят коминочистачите. Навярно това обстоятелство беше довело Кианг-лу до убеждението, че никой не може да избяга оттам.

Чувствувах ръцете и краката си напълно способни за действие, което положително не би станало, ако ме бяха вързали индианци.

— Дай ми ножа! — обърнах се към жената.

Взех го от ръцете ѝ и още докато капитанът се намираще във въздуха, прерязах възлите му. Хората отгоре изтеглиха въжето.

— Бързо нагоре, капитане! — прошепнах му.

— Гръм и мълния, как се снабдихте с ножа? Но чакайте да си отдъхна. И как ще се изкачим догоре?

— За един шахтата е много широка, но двама ще можем. Ще опрем гърбовете си един в друг и ще се катерим с помощта на ръцете и краката си.

— Това ще върви по-леко от планинарството, защото е чисто изкачване по мачта. Сега вече си поех дъх. Елате, Чарли, бързо, преди да са ни избягали! Комедията вече свърши и започна сериозната част.

— Вие искате да се изкачите? Ще ме спасите ли? — запита жената страховито, като забеляза, че си отиваме толкова бързо.

— Нямай грижа, ще вземем и теб! — успокоих я аз.

Запълзяхме нагоре, като опирахме гърбовете колкото се може поплътено един в друг. Бяха ни взели оръжията, но сега имах пак ножа си. Изкачихме се по-бързо, отколкото бях предполагал с капитана.

— Сега колкото е възможно по-тихо! — прошепнах, когато ни оставаха още три стъпки до свободата.

Стигнахме безшумно до върха. Кианг-лу все още стоеше на платформата, свършено сам. Изправен гордо, с гръб към нас, наблюдаваше светлия лунен пейзаж от другата страна на пропастта.

— Да го блъснем! — прошепна капитанът.

— Не, това би било истинско убийство от засада. Тук има още въжета. Ще го вържем и ще го свалим долу, след като измъкнем жена му. После ще подадем оплакване.

— Жена му ли? Нима това беше неговата жена?

— Разбира се.

— Слушайте, Чарли, този негодник заслужава повече от оплакване, защото тогава може да го пуснат да избяга. Ние сме чужденци. Би трябвало...

Разгневен, той непредпазливо тропна с крак. Кианг-лу се извърна и ни видя.

— Кой...?

От изненада и ужас той не можа да произнесе нищо повече.

— Не ти ли казах, че ще те накажа? — отвърнах аз.

— Как се изкачихте дотук? Духове ли сте вие или хора?

— Хора, но по-умни от теб. Предаваш ли се?

Вместо отговор, той приближи ръце до устата си и нададе пронизителен вик. От пропастта му отвърна многогласен крясък.

— Да се предам? — извика едва тогава той. — Вие сте загубени, както и преди. Чувате ли, те се връщат!

Трябваше да се действа.

— Докато те дойдат, ти вече ще бъдеш в ръцете ми!

С тези думи пристъпих към него. Той стоеше на края на платформата. Положението му за борба не беше изгодно и затова китаецът направи голям скок срещу мен. Протегнатите ми пестници срещнаха гърдите му и той се залюля назад. В същия миг Търнърстайк замахна и му нанесе такъв удар по главата с железния си юмрук, че той загуби съвсем равновесието си — разнесе се ужасен, пронизителен вик и той полетя от скалистия ръб в зиналата пропаст.

Дишането в гърдите ни замря и ние се вслушахме. Отдолу долетя глух звук — тялото на страшния речен пират се беше ударило в скалите и положително се беше разкъсало.

— Чарли!

— Капитане!

— Той падна в бездната!

Капитанът беше толкова изплашен, като че ли беше извършил най-голямо злодеяние.

— Да, той падна там, при жертвите си, където му е мястото. Но не се безпокойте, капитане! Най-напред вие не го блъснахте в пропастта нарочно и после, той заслужава напълно смъртта си.

— Well, това е вярно. Но нали преди това исках да го хвърля и после, много особено чувство е, един човек... Брррр!

— Бъдете разумен и си спомнете, че самозащитата е позволена и от Божиите, и от човешките закони. Но нека по-добре обърнем внимание на настоящето. Виждате ли, долу стоят шестимата с джиахура. Те не могат да се качат, защото Кианг-лу е изтеглил стълбата...

— В такъв случай ние сме обсадени.

— Няма значение! Нека преди всичко извадим жената.

— Как ще направим това?

— Много лесно. Ще ви спусна долу. Ще завържете въжето около тялото ѝ под мишниците, но така, че да може да диша. После ще изтегля нея и след това вас.

— Дадено — come on!

Въжето беше здраво и ние можехме да се уповаваме на него. След няколко минути полумъртвата от глад и жажда жена лежеше при нас, на платформата.

— Кои сте вие? — запита ни тя.

— Християни като теб.

— Къде е мъжът ми?

— Той не е тук, а не е и в дома си. Отпътува надалеч и дълго време ти няма да го видиш.

Въздухът ѝ подеждва така силно, че тя падна в несвяст.

Сега вече можехме да съсредоточим цялото си внимание към онези, които ни бяха обсадили. Те все още не можеха да разберат какво беше означавал викът, защото платформата беше толкова широка, че не можеха да ни видят.

— Кианг! — прозвуча гласът на джиахура отдолу.

— Лу! — отговорих аз.

— Какво искаш, господарю?

Ясно беше, че той ме смяташе за Кианг-лу. Опитах се да преправя гласа си като този на загиналия.

— Аз ли? Нищо! Кой викаше отсреща в планината?

— Отсреща ли? Нима не извика ти?

— Трябва да е бил някой Лунг-ин. Вижте какво става нататък!

— Няма опасност, иначе щяха да извикат втори път.

— Чу ли заповедта ми.

— Подчинявам се!

Джиахурът се отдалечи. Останалите отидоха с него.

— Вие го прогонихте, Чарли! Как успяхте да сторите това? — запита Търнърстайк.

Разказах му. Почакахме, докато неприятелите ни изчезнаха долу в пропастта, и после се приготвихме да слезем също.

Взех жената на ръце и слязох с нея по стълбата към скалистия корниз. Търнърстайк ме следваше и закачи стълбата за долните халки. Така слязохме благополучно и аз отново я скрих под чакъла.

— Къде ме носите? — запита жената, която беше дошла на себе си.

— В дома ти, при твоята дъщеря Киунг — отвърнах аз.

— Познаваш ли я?

— Да. Тя плаче много за теб и ще те задуши в прегръдките си от радост. Можеш ли да ходиш?

— Не.

— Тогава позволи ми да те нося!

— Дано твоят господ, който е и мой, те възнагради за онова, което правиш заради мен!

Когато слязохме още по-надолу, намерихме двете носилки, на които бяхме докарани ние. Носачите ги бяха оставили, когато бяха чули загадъчния вик от скалата.

— Елате, капитане. Трябва да положим тази нещастница в една от тези носилки. Така и за двама ни ще бъде по-удобно!

— Well, елате, мисис! Ниенг ще ви носименг с този маякенг до доманг!

Тя се качи, Търнърстайк хвана носилката отпред, а аз отзад и така се отдалечихме значително по-бързо от мястото. Заобиколихме града и тъкмо възнамерявахме да завием към къщата, когато пред нас се появи човек.

— Кой сте...?

Не доизрече напълно въпроса си. Беше Фи-минг-цу, който ни позна, и моментално изчезна измежду бамбуковите храсти.

— Оставете носилката, Чарли! Трябва да го настигнем! — извика капитанът.

— Пуснете го засега да бяга, капитане! Ще се разплатим и с него! — отвърнах аз.

Продължихме пътя си и скоро минахме покрай градината на къщата. Стори ми се, че в този миг някаква фигура се прехвърли през оградата и при нашата поява бързо се прикри в храстите.

— Стой — заповядах, като стигнахме до мястото.

Търнърстайк остави носилката. Пристъпих по-близо до оградата и наистина видях млад човек, който, ще не ще, се принуди да се изправи.

— Какво правиш тук?

— Разхождам се.

— Добре правиш, защото нощта е хубава и топла. Кой си ти?

— Защо питаш?

Хрумна ми една мисъл:

— Ако си синът на пао-чинга, кажи. Аз съм твой приятел!

— Мой приятел ли? Да, аз съм.

— Киунг още ли е в градината?

— Какво искаш от нея?

— Изтичай бързо и й кажи да отвори. Ние носим майка й.

— Майка и ли? Истина ли говорите?

— Да, аз съм! — чу се гласът на старата китайка от вътрешността на носилката.

Младежът прескочи бързо през оградата. Той беше любимият на

Киунг и беше дошъл, за да се срещне с нея.

Вдигнахме отново носилката и заобиколихме къщата. Не чакахме дълго пред входа. Вратата се отвори и майката, която се беше изправила на крака, падна в прегръдките на дъщеря си.

Повиках настрана любимият на момичето.

— Може би Киунг и майка ѝ са заплашени от опасност, но твоят баща е могъщ. Закрилай ги.

— Къде я намери? — запита ме в това време девойката, сияеща от радост.

— Не ти ли казах, че богът на твоята майка е всесилен и ще ти я върне? Сега му служи така, както обеща! Останалото тя сама ще ти разкаже.

— Защо днес се отнесохте толкова зле с баща ми и излязохте толкова бързо?

— И това ще научиш по-късно. Сега дай на майка си храна и питие и я заведи в стаята на баща си!

— Качете се и вие горе. Тя се намира до стаята, в която бяхме днес. Но къде е баща ми?

— Ще ти кажем после.

Изкачихме се по стълбите и влязохме в кабинета. На масата се намираха нашите револвери, часовниците ни и всичко онова, което бяхме носили със себе си. Още бяхме заети да прибираме нещата си, когато чухме долу високи гласове:

— Кой дойде с този паланкин?

— Мама — отвърна Киунг.

— Кой я донесе?

— Двамата Куанг-фу, които днес бяха поканени.

— Те убиха баща ти. Те освободиха себе си и нея, а него хвърлиха в Лунг-кой. Трябва да умрат. Къде са те?

— Горе.

Чухме, че много хора влязоха в коридора. Навън се разнасяше голяма глъчка и когато загасих светлината и пристъпих до прозореца, видях цяла тълпа да се приближава към къщата от града. Начело на нея познах Фиминг-цу.

Онзи, който беше говорил долу, беше джиахурът. Затова казах на Търнърстайк.

— Трябва да бягаме, капитане! Бързо! Изглежда, тук има повече Лунг-иини, отколкото честни хора и не можем да разчитаме на справедливост.

— Да бягаме? От тези хора? — запита презрително той.

— От тази тълпа, би трябвало да кажете. Напред, докато не е станало късно!

Изблъсках го навън в коридора и дръпнах някаква дълга дреха от закачалката. Спуснахме се към онази страна на постройката, където не се виждаше никакъв човек.

— Оттук, през прозореца и долу!

— Не мога да скачам, Чарли.

— Прекачете се отвън. Ще се хванете за тази дреха като за въже. Ще я държа здраво.

Като моряк, Търнърстайк можеше да се катери много добре. След минута той се намери в двора. Скочих след него.

— Сега накъде? — запита той.

— Ще изведем конете. Ще бягаме с тях! Тогава никой няма да ни настигне.

— Well, но вземете за мене малкия, който вече яздих!

Отворих обора и изведох коня на Търнърстайк. Нямаше време за оседлаване. След това изведох и укротения Мори-мори. Той веднага позна гласа ми, но поради тъмнината не искаше да излезе от обора. Най-после успях да го изведа. В този миг задната врата на постройката се отвори с трясък и преследвачите се вмъкнаха в двора.

— Тук са! Хванете ги! — извика джиахурът и се нахвърли върху капитана.

Но в този миг в ръката на Търнърстайк нещо блесна и монголецът се строполи на земята. Тълпата се спря нерешително и това ми даде време да отворя вратата и да скоча на коня си.

— Напред, капитане! След мен... вляво, все покрай реката!

— Well, Чарли! Сега ще разберете какъв ездач съм аз!

* * *

Още следобед пристигнахме в Кантон, а на другата вечер се намирахме заедно с нашите два добри коня на борда на най-добрият кораб „Вихър“.

Там всички искаха да научат приключенията ни и когато най-после уморени легнахме на тесните си корабни легла, Търнърстайк каза:

— Ето това се казва да опознаеш наистина страната и хората, Чарли!

Но какво ще правим сега? Ще подадем ли оплакване?

— Най-добре ще бъде да идем при консула и да се посъветваме с него какво да предприемем.

— Добре, нека бъде така, my old Кинг-лу-канг-конг-ла-ло! А след това веднага ще отпътуваме за Макао. Съгласен сте, нали?

— Какво ще търсите там?

— Какво ще търся там ли? Чуден въпрос! Разбира се, че ще идем на гости на нашата холандка!

— За да ѝ благодарим, че толкова храбро се държа при битката ли? Идеята ви е добра. И аз ще дойда! Освен това тя също има думата дали да подаваме оплакване или не...

[1] Военни мандарини — буквално — „Синове на Куанг-ти“. ↑

[2] Дявол. ↑

[3] Ад — понятие, взето от християните. ↑

[4] Книга за планините и моретата. ↑

[5] Описание на земята, една от най-хубавите китайски географски книги. ↑

[6] Човек от Запада. ↑

[7] Съдебните власти. ↑

[8] Китайци. ↑

[9] Големият град на шампаните — шампани са плуващи жилища, построени върху салове, лодки или стари джонки. ↑

[10] Религиозна маса. ↑

[11] Хан на 10 000 владетели. ↑

[12] Буквално „дим“ — става въпрос за цигари. ↑

[13] Варвари. ↑

[14] Птича тор, каквато има особено много по някои тихоокеански острови. ↑

[15] Община. ↑

[16] Монголец. ↑

[17] Така биват наричани китайците от монголците. ↑

[18] Небесен господар. ↑

[19] Трите религии са само една. ↑

[20] Религиите са различни, но умовете един, ние всички сме братя. ↑

[21] Писател. ↑

[22] „Най-малкият“ — така са длъжни да се наричат китайците от по-низшите класи пред големците. ↑

[23] Най-великий! ↑

- [24] Благородни чужденци. ↑
- [25] Странноприемница. ↑
- [26] Китайско народно питие от ориз, което обаче никак не е вкусно за европейците. ↑
- [27] Книги и наставления. ↑
- [28] Така бива наричан Китай от будистите. ↑
- [29] Доктора от изпитната комисия. ↑
- [30] Колегия на церемониите. ↑
- [31] Доктор. ↑
- [32] Дворец на научните трудове. ↑
- [33] За всички случаи. ↑
- [34] Знатен господар. ↑
- [35] Масло с приятна миризма, с главна съставна част сусамово масло. ↑
- [36] Тук в смисъл „Заповядайте“. ↑
- [37] Върховен криминален съд. ↑
- [38] Стара мярка за площ. ↑
- [39] Монголец. ↑
- [40] Павилионът на драконовата пропаст. ↑
- [41] Кръгли или четириъгълни парчета изсушено тесто, нанизани на върви. ↑
- [42] Висок военен чин. ↑
- [43] Небесен господар. ↑
- [44] Ветрилото. ↑
- [45] Тесто от овесено брашно, което монголците много харесват. ↑
- [46] Кмет. ↑
- [47] Християнка. ↑
- [48] Злите духове. ↑

Издание:

КАРЛ МАЙ. РЕЧНИЯ ДРАКОН

Роман

Превод Владимир Мусаков

Редактор Иван Тренев

Илюстрация за корицата Емилиян Станкев

Художник редактор Лили Басарева

Технически редактор Стефан Маринов

Коректор Ивелина Антонова

Формат 32/84/108. Цена 10,98 лв

„Тренев & Тренев“, София, 1991

с/о Jusator, Sofia

- [Карл Май](#)
 -
 - [info](#)
 -
 - [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
 - [5](#)
 - [6](#)
-

Карл Май

Розата на Кахира

Беше по времето, когато египетското слънце сипеше лъчите си с най-голяма сила върху изнемогващата от жажда земя, и всеки, когото някоя неотложна работа не подтикваше навън под открито небе, се бе оттеглил под своя покрив, дирейки възможно по-голямо спокойствие и хладина. Аз също лежах на мекия диван в наетото жилище, посрббвах от ароматната мока и тънех в наслада от уханието на превъзходния джебели, разнасящо се от моята лула. Дебелите, почти лишени от прозорци зидове възпираха донякъде слънчевия зной, а порьозните съдове, през чиито стени се изпаряваше нилската вода, правеха атмосферата дотолкова поносима, че кажи-речи не усещах обичайната обедна умора.

По едно време вън се извиси сърдитият глас на Омар ага, моя слуга, който заемаше същевременно при мен мястото на министър на всички вътрешни и външни работи и бе привързан към мен с такава любов и всеотдайност, каквато при един арабин спрямо християнин може да се нарече едва ли не безпримерна. Той е бил по-рано войник на Негово султанско величество и след дългогодишна служба бе прогонен поради инвалидност без много-много церемонии и тласнат в обятията на кучешка смърт. Тогава аз го взех при себе си, излекувах го от недъга и в резултат бях богато възнаграден. Получи добро облекло и носеше отлични оръжия — две неща, които го изпълваха с безкрайна гордост. А когато по-късно му дадох и пълномощието да ме замества със султанския ферман ^[1] в ръка в повечето случаи, почувства цялото величие на своя ранг и почти всеки ден повтаряше уверението:

— Какво бях аз, о, господарю, когато ме намери и се смили над мен? Един мъртъв плъх, едно псе, което хората подритват! А какво станах при теб? Един господар, от когото феллахът се бои, а турчинът трепери. Ел хамдуллиллахи! (Слава на Аллах!)

Освен своята вярност и благонадеждност той притежаваше и едно особено ценно качество — хумор, който сякаш никога не пресъхваше, бликаше при всяка възможност и умееше дори от най-сериозното и неприятно положение да изтръгне някоя весела страна. Ето защо

биваше наричан Мукле, Шегобиеца, от всички онези, на които позволяваше подобна фамилиарност. И понеже при всеки монолог се представяше, както повечето араби, за персона, с която разговаряше, често държеше «на две очи» такива възхитителни речи, че диафрагмата на един евентуален слушател би изпаднала в най-голяма опасност.

Но сега като че неговото настроение не бе най-доброто, защото го чух да вика с гневен тон:

— Какво-о? Искаш да смутиш ефенди ел кебир, великия господар и майстор... сега... в неговата пладнешка почивка? Да не би Шейтана — Аллах да ме предпази от него! — да ти е напълнил главата с нилска тиня, та не можеш да схванеш какво означава един ефенди, мъж, когото Пророка подхранва с мъдрост, който може всичко, дори мъртвите да съживи, стига само да му кажат от какво са умрели?

— Аллах да съхрани словата ти, сихди — прозвуча отговорът, — но аз трябва да видя твоя ефенди, големия лекар от Франкистан, защото моят господар, могъщият и богат Абрахим ага — дано Аллах го дари с хиляда години! — ме прати да го повикам.

— Абрахим ага го вика? И кой пък е тоя Абрахим ага и как се казва неговият баща? От кои люде е роден, къде живеят онези, на които дължи своето име? Никой не го познава и дори аз, храбрият приятел и закрилник на моя повелител, никога не съм виждал даже крайчеца на неговия тарбуш. Върви си и ела пак след три дена. Утре ние заминаваме!

— Чуй тогава, човече със запушени уши, какво ще ти кажа! Ефендите трябва да дойде при... — тук гласът на говорещия стана недоловим и аз можах да разбера едва последните му думи: — Ще бъде богато възнаграден, ако му се удаде да отдалечи смъртта от къщата на моя повелител!

— Аллах акбар! (Аллах е велик!) А аз, Омар ага бен Афрадин, си стоя тук с камшик от кожата на речен кон и забравям да му покажа твоя гръб. В името на брадата на Пророка, твоята уста изрича такава мъдрост, сякаш при пътуването разсъдъкът ти е изпаднал във водата. Не знаеш ли, че жената няма душа и поради това не може да отиде и на Небето? Моят господар познава Корана и презира жените. Най-красивата перла на харема за него е като скорпиона в пясъка и неговата

ръка никога не е докосвала одеянието на жена, защото знае, че аз ще го сторя наместо него. Ела пак след три дена. Утре ние заминаваме!

— Трябва да знаеш, о, немилостиви, че той няма да докосне одеянието ѝ и няма да види снагата ѝ, защото законите на харема са строги. Той ще приказва с нея през решетката!

— Удивлявам се на мъдростта на твоята реч и разумността на думите ти, о, човече! Нима не ти иде на ум, че здравето, което ефендите дарява, ще се задържи и увисне на решетката? Ела пак след три дена!

— Не бива да си тръгвам, защото, не заведе ли мъдрият ефенди, ще получа сто удара по петите!

— Благодари на твоя благодушен господар, робе на египтянин, че ще просветли краката ти с милост! Не искам да останеш измамен с това блаженство и затова ще те оставя сам да се прибереш. Утре ние заминаваме. Салам алейкум, Аллах да е с тебе и да отреди хубаво да си получиш ударите!

— Тогава нека ти кажа едно, храбри ага. Господарят на нашата къща има в съкровищницата си повече кесии, отколкото някога можеш да преброиш. Ти също трябва да дойдеш, така ми заповяда той, и ще получиш бакшиш, подарък, какъвто дори Хафиз паша, Дарителя на диаманти, никога не е давал.

Мъжът най-сетне бе поумнял и напипа мястото на моя добър Омар, което човек трябва да напипа на ориенталеца, ако иска да го настрои благоприятно. Сребролюбивият иконом действително веднага промени тона на гласа си и отвърна вече не така твърдо:

— Аллах да благослови устата ти, приятелю мой! Но един пиастър в моята ръка е по-добър отколкото десет кесии в твоята. Ще помисля дали трябва да смутя господаря.

— Не карай съвета на твоето сърце да се бави. Ето, вземи дара на твоя брат!

— Твоята ръка е мършава като чакала в примката и суха като пустинята отвъд Мокаттам. Как ще може полето да даде урожай, след като от небето са паднали само две капки роса!

След тази повече от ясна подкана долових за втори път звънящия тон на среброто и едва сега Омар бе готов «да ме смути». Не можех да му се сърдя. Той само постъпваше според всеобщия лош навик, а пък и немски лекари тук горе, в Нубия, не се срещаха толкова често, че един

богат турчин, какъвто Абрахим много вероятно беше, да се скъпи с малък бакшиш.

Но онова, което ме изпълни с удивление при тази работа, беше обстоятелството, че ме викаха, както се разбра от приказките на двамата, не при пациент, а при пациентка. Макар да пребивавах от няколко години в Ориента, думата «харем» за мен все още притежаваше дарованието на нещо тайнствено и романтично. И макар характерът на ориенталските жени да не ми вдъхваше уважение, то не можех все пак да не се възхищавам на тяхната красота, от която неведнъж ответият край на някое фередже ми бе показвал малка, но убедителна част. И тъй като мюсюлманинът не открива обитателките на своите женски покои дори в най-належащи случаи за очите на един чужденец, та бил той и лекар, то тук сигурно се касаеше за някоя стара слугиня или нямаше да видя нищо повече от връхчетата на пръстите на пациентката. Ето защо погледнах на влизането на Омар с голямо безразличие.

— Господарю, един мъж стои вън и иска да говори с теб. Има лодка на Нил и казва, че трябвало и аз да дойда с теб!

Едва не се изсмях при последната забележка, с която хитрият обесник се канеше да си подсигури един по-нататъшен бакшиш. Но не желяех да го поставям в конфузно положение и затова му заповядах кратко да пусне пратеника.

Оня се поклони до земята още при влизането, изу си обущата, пристъпи няколко крачки по-близо и поде повторен поклон:

— Салам алейкум, Аллах да бъде с теб, о, господарю, и дано отвори ушите ти за молбата на най-нищожния от твоите слуги.

Замълча, очаквайки отговора ми. Аз отвърнах на неговия поздрав с кимване и наредих:

— Говори!

— Една голяма сърдечна мъка е дошла на главата на Абрахим ага, моя повелител. Лайлет, короната на неговото сърце, чезне в сянката на смъртта и ни лекар, ни факир, ни чародеец е в състояние да спре крачките на нейната болест. Но ето че моят господар — Аллах дано го възрадва! — чу за теб и твоята слава и че смъртта побягва от твоя глас. Той ме изпрати при теб и нареди да ти кажа: «Ела и ми върни моето цвете! Благодарността ми ще бъде блага и сияйна като блясъка на златото!»

— Аз познавам това селище, но още не съм виждал господаря ти. Къде живее той?

— Живее край реката и ти праща лодка. До един час ще стигнеш при него.

— Идвам!

Той се отдалечи, а аз се надигнах, не изцяло освободен от една изпълнена с очакване напрегнатост, която ме бе овладяла по време на краткия разговор. Стара и грозна тя не беше, сега го знаех. Името ѝ беше Лайлет, тоест Нощ. И понеже ориенталецът обича да нагажда името според качествата, веднага видях с моята жива сила на въображението пред мен да стои едно от онези могъщи, великолепни нощни видения, които обичат да се развиват предимно в източните страни. А и жилището бе доста подходящо за творческите плодове на фантазията. Преди няколко месеца го бях видял на минаване при едно пътуване на юг и бях чул, че е построено от някакъв заточен султански велможа и след неговата смърт стои запуснато.

Как ли бе стигнал сегашният собственик до идеята да заживее на това усамотено място? И него ли някакви политически причини го бяха довели насам, или си имаше тайни, които трябваше да крие?

Тези въпроси ме спохождаха съвсем нетърсени и макар отговорът им да не можеше да съдържа интерес за мен, то не виждах и повод да ги отблъсквам силом и тръгнах към бъдещите събития със съпричастие, малко по-голямо от обичайното.

Не след дълго седяхме при гребца в лодката — маг, вгълбен в дълбоки странни мисли, Омар, сериозен и горд, като паша с три конски опашки, а в ръката с неизменния камшик от хипопотамска кожа, най-доброто средство за създаване уважение и авторитет сред местното население. Вярно, жегата не беше приятна, но движещият се по течението плавателен съд предизвикваше разхлаждащ полъх, а при тази краткотрайност пътуването можеше да се нарече по-скоро излет, отколкото напрежение.

Минахме край засети с дуррха^[2], тютюн, сусам и сене^[3] поля, в чийто преден план се извисяваха стройни палми. Сетне последваха необработени площи, над които се протягаше нисък храсталак от мимози и сикомори, после гол камънак, а от средата на може би преди хилядолетия разпръснатите тук скални блокове се издигна висок зид от квадри, зад който трябваше да търсим прием.

Когато пристаняхме, забелязах, че един канал минава от реката под зида, за да снабдява вероятно жителите с необходимата вода, без да е необходимо да излизат от своето жилище. Тръгвайки напред, нашият водач заобиколи двата ъгъла до обратната на водата страна и похлопа на намиращата се там порта. Скоро ни беше отворено.

Насреща ни се ухили лицето на една чернилка, ала ние не обърнахме внимание на неговия стигащ земята метан, а продължихме напред. Някаква архитектурна красота от една частна ориенталска постройка не бях очаквал, затова и никак не се почувствах изненадан при вида на еднообразната, гола и лишена от прозорци фасада на обърнатата към нас къща, но пък климатът на страната бе оказал доста очебийно влияние върху старата зидария, за да мога да я препоръчам за жилище на една млада, красива и при това болна жена.

Декоративните растения, украсявали по-рано тясното пространство между зида и къщата и предлагали отдих на обитателките, отдавна бяха повехнали и изсъхнали. Накъдето и да погледнеш око, не съзираше нищо друго освен гола безотрадната пустош и само ятата лястовици, гнездящи из многобройните цепнатини и пукнатини на постройката, внасяха донейде живот и движение в печалната, мъртва сцена.

Вървящият напред пратеник ни поведе през нисък тъмен входен тунел за коли към малък двор, в средата на който имаше басейн. Значи дотук водеше забелязаният преди малко канал и строителят на самотната къща по хитроумен начин се бе погрижил да снабди богато себе си и близките си с онова, което е най-необходимо и неизбежно за горещия климат на тези географски ширини. Същевременно сега установих също, че целият строеж е замислен без повреди да издържа на периодичните годишни разливи.

В двора се спускаха няколко дървени преградни решетки, зад които вероятно се намираха жилищни помещения.

Сега нямах време да им отделям голямо внимание, а дадох знак на Омар, който бе обрамчил пътната аптека, да чака тук по-нататъшни разпореждания и последвах съпровождача към дивана на господаря на къщата.

Той представляваше просторна полутъмна и висока стая, през чиито зарешетени прозоречни отвори падаше благотворна светлина. Залепените тапети, арабески и орнаменти ѝ придаваха уютен вид, а

сложените в една ниша съдове с охлаждаща вода създаваха много приятна температура. Дървени перила деляха помещението на две половини, предната от които бе предназначена за прислугата, а задната — за господаря и гостите му. Един широк диван, простиращ се от единия до другия ъгъл, красеше издигнатата задна част. Абрахим ага, «притежателят на много кесии», седеше на него с подвити крака.

Той се надигна при моето влизане, но остана, според обичая, пред мястото си. Понеже не носех обичайните за страната обуца, не можех да се събуя, а тръгнах несмуцавано с кожените си ботуши по скъпите килими и седнах до него.

Слугите поднесоха неизменното кафе и още по-необходимите лули.

Първият ми поглед естествено бе отправен към лулата му. Защото всеки познавач на Ориента знае, че по нея много ясно може да се разбере имотното състояние на собственика. Дългата, благоуханна и обвита с дебела позлатена сребърна тел тръба като нищо струваше хиляда пиастъра. По-скъп обаче беше кехлибареният мундщук. Той се състоеше от две части, между които проблясваше един пръстен, гарниран със скъпоценни камъни. Човекът май наистина притежаваше «много кесии», но това не бе причина да се смути, защото някои от тези притежатели на лули със стойност от по десет хиляди пиастъра дължаха богатството си на своите потискани и ограбени подчинени. Така че по-добре един поглед към лицето!

Къде ли вече бях виждал тези черти, тези красиви, фини, но толкова дяволски в своята дисхармония черти? Изпитателно, остро, пробождащо, не, буквално дълбаещо се спусна погледът на малките, лишени от ресници очи в моите и се оттегли после студен и сякаш успокоен. Горещи и изтощителни страсти бяха гравирани по това лице своите все по-дълбоко проникващи следи. Любов, омраза, отмъщение и честолюбие се бяха взаимно подпомагали да смъкнат една величаво замислена натура в нечистотията на порока и да придадат на външността онова неопределимо нещо, служещо като предупредителен знак на непоквареността. Къде бях срещал този човек? Трябваше да се сетя, но чувствах, че това не е било при приятелски условия.

— Салам алейкум — прозвуча бавно от разкошната, но черно боядисана цялостна брада. — Дано Аллах даде да израсне балсам по

следите от твоите нозе и мед да прокапе от върховете на пръстите ти, та моето сърце вече да не чува гласа на своята мъка!

— Бог да ти даде мир и да позволи да открия отровата, гризяща живота на твоето щастие — отвърнах аз на неговия поздрав, тъй като дори лекарят няма право да пита за жената на един мюсюлманин, без да извърши най-голямо нарушение срещу вежливостта и добрите обичаи.

— Ти си мъдър лекар, а ръката ти е дарена с благодат, сякаш е благословена от Пророка. Ти ще откриеш и победиш болестта.

— Господ е всемогъщ. Той може да спасява и погубва и само нему подобава честта. Но ако трябва да помогна, то говори!

При тази директна подкана, издаваща една макар и незначителна тайна на неговия харем, той, изглежда, бе неприятно засегнат, макар да би трябвало да е подготвен. Но веднага опита да прикрие тази слабост и се отзова на подканата.

— Ти си от страната на неверниците, където не е срам да се говори за дъщерята на една майка?

Кимнах в знак на съгласие, забавлявайки се вътрешно на обходния маниер, с който говореше за своята жена!

— Също вярващият може да говори без скандализиране за жените на Франкистан. Позволи да го сторя!

Второ кимване бе моят отговор.

— Когато жената на един франк не приема храна...

При тези думи ме погледна, сякаш очакваше някаква забележка от моя страна. Аз само му дадох знак да продължи.

— ... когато изгуби блясъка на своите очи и пълнотата на страните си... уморена е и все пак вече не познава поздрава на съня... стои все облежната и върви полека... потръпва от студ и гори от жегата... не желае нищо, нищо не мрази и тръпне под ударите на своето сърце... не се смее, не плаче, не говори... не дава да се чуе гласна дума на вопъл и сама вече не долавя своите въздишки...

Отново ме погледна и в очите му ясно можеше да се различи страхът, който сякаш се увеличаваше с всеки от изброяваните симптоми. Явно я обичаше с последния мрачен плам на своето почти изцяло изсушено сърце и без да иска, ми разкри цялото си отношение към нея. Трябваше незабавно да му дам да вкуси наказанието и отговорих, вметвайки бързо:

— ... тогава тя ще умре!

Едва бях изговорил думите и той стоеше изправен в цял ръст пред мен. Червеният фес се бе плъзнал от бръснатата глава, лулата беше паднала от ръката му. В лицето се бореха противоречиви чувства, а очите се спряха върху мен с израз на ужас, който постепенно стана гневен и накрая заплашителен.

— Гяур! — прогърмя. — Осмеляваш се да кажеш на мен това, куче? Камшикът ще те научи кой съм аз... и че трябва да правиш само онова, което аз ти заповядвам. Умре ли тя, ще умреш и ти, но излекуваш ли я, ще можеш да си тръгнеш и да поискаш каквото ти сърце пожелае!

Бавно и с най-голямо душевно спокойствие, се изправих и аз в цял ръст пред него и заговорих, посочвайки лежащия на земята фес:

— Абрахим ага, какво ще каже Пророкът за това, че си оголил срамотията на своето теме пред един неверник?

В следващия миг той си бе покрил главата и със зачервено от гняв лице измъкна камата от пояса. А аз продължих спокойно както преди:

— Ходил съм на лов за мечки и съм плувал след речния кон; слонът е чувал моя изстрел и куршумът ми е улучвал лъва, «удушвача на стада». Благодарни на Аллах, че си още жив, и го моли да укроти твоето сърце. Ти не можеш да го сториш, защото си твърде слаб, а пък ще умреш, ако това не се случи веднага!

Това беше ново, по-тежко оскърябление и с един светкавичен скок той понечи да ме сграбчи, но тутакси отскочи назад. Защото сега и в моята ръка проблесна оръжието, с което в онези страни човек никога не бива да се разделя. Стояхме един срещу друг сами, понеже още след поднасянето на кафето и лулите бе дал знак на прислугата да излезе, за да не долови нищо от нашия деликатен разговор.

С моя храбър Омар ага няхах и най-малка причина да се страхувам от обитателите на старата къща; в краен случай щяхме да изпозастреляме малкото живеещи тук мъже. Но вече доста неща подозирах за съдбата на болната, бях започнал да проявявам необикновен интерес към нея и ето защо предпочетох да тръгна по пътя на доброто.

— Остани със здраве! Бъди господар на себе си и своята къща! Ти не искаш да надвия смъртта и нека желанието ти се изпълни. Раббена халик! (Господ да те пази!)

Все още с револвера в ръка, дадох вид, че се запътвам към изхода.

— Стой, стой, ефенди! — извика онзи и в гласа му сега прозвуча повече страх, отколкото ярост. — Ти поруга душата на един вярващ и не можеш да си идеш, без да ми дадеш удовлетворение и без да окажеш подчинение на моята воля!

Пристъпих обратно към него, погледнах го в трепкащите искрящи очи и отговорих възможно най-бавно:

— Отбележи си какво ще ти кажа, защото моята дума никога не прозвучава повторно. Ако в името на Иса бен Мериам, когото ние наричаме Исус, синът на Мария, а ти назова един от неговите вярващи «гяур» и го заплаши с камшик, не ме помолиш за прошка, и то веднага, аз си тръгвам и Лайлет ще умре!

Преднамерено изрекох сега името, което пратеникът беше споменал. При неговата звукова форма нещо трепна по възбудените черти на египтянина, нещо разбуди в него съзнанието, че е поел по грешен път и трябва да го измине обратно, ако иска да запази моето благоразположение. Но неговата гордост се възбунтува при мисълта да поиска прошка от един християнин. Да приложи принуда, както при един арабски лекар, при мен беше невъзможно. Ясно видях как се лута из този лабиринт и това го доведе до нова ярост.

Тогава аз се обърнах, минах през оставения в перилата проход и вече се намирах близо до вратата, когато зад мен тревожно прозвуча:

— В името на милосърдието, остани!

Обърнах се бавно и имах възможността да видя възбудените черти в тяхната най-отблъскваща разкривеност. Следите на страстите сега бяха изразени с такава противна яснота, че почти се разкаях от моята победа. С бързо движение на ръката пресякох всички по-нататъшни думи.

— Нека словата ти останат неизречени! Християнинът прощава и без да има гласно разкаяние, все едно че си го изказал... Сега нека се заемем с излекуване болката на твоето сърце и отидем да видим болната.

Той отскочи назад като получил удар.

— Машаллах, луд ли си? Духът на пустинята сигурно е изгорил мозъка ти, та не знаеш какво искаш. Жената, на която се е спряло окото на друг мъж, неминуемо ще умре!

— Тя още по-сигурно ще умре, ако на моето око не бъде позволено да я види. Аз трябва да премеря ударите на нейния пулс и да чуя от нея отговор за всичко, що се отнася до болестта ѝ. Само Аллах е всезнаещ и не му е необходимо да пита никого.

Отново се започна бурна разправия и мина доста време, преди да се съгласи с моето искане, разбира се, при силно ограничаващи условия.

Можах да видя всички женски покои, тъй като умишлено бях изрекъл твърдението, че причината за нещастieto може да се крие в някои нездравословни условия на жилището.

Естествено аз си давах вид, че вярвам в едно чисто телесно заболяване, макар още при първото изброяване на симптомите да знаех, че се касае за сърдечна и душевна болест. Бях много склонен да приема, че причината трябва да се търси в насилственото довеждане на пациентката в ръцете на Абрахим ага.

По-нататък можех да я видя как върви и да сложа първите три пръста на дясната си ръка около китката ѝ, за да проверя пулса. После можех да ѝ задам онези въпроси, които смятах за неизбежно необходими, но тя трябваше да изчаква с всеки отговор, докато получи разрешение от него.

Бях много доволен от тези отстъпки, защото ми предлагаха повече, отколкото някога може би е било позволено на европейец. Любовта на египтянина, а оттам и тревогата му, трябва действително да бе много необичайна, за да се съгласи на такива жертви. Вярно, във всяка негова физиономия можех да прочета злост и ожесточение, защото бях проникнал в качеството си на един за съжаление неизбежен натрапник в неговите неосквернени досега тайнства на вътрешния домашен мир. Хранех убеждението, че дори в случай на пълно излекуване на болната ще оставя тук в негово лице един непримирих враг.

Сега отиде лично да се разпорежи за най-необходимото, тъй като никой слуга не биваше да заподозре, че е позволил на един чужденец достъп до неговото светилище.

Най-сетне се върна. Около стиснатата уста бе залегнал израз на твърда, упорита решителност и с поглед, в който се мъчеше да скрие бликащата омраза, заплаши:

— В името на блажеността на всички небеса, ефенди, веднага щом изречеш дума, която не желая, или сториш и най-малкото повече от разрешеното, ще я понижа. Заклевам ти се във всяка дума от Корана и във всички халифи — Аллах да благослови тяхното възпоменание!

Значи ме беше опознал и знаеше, че това уверение ще му бъде от по-голяма полза, отколкото и най-драстичните заплахи срещу мен самия. Впрочем на мен и през ум не ми бе минавало да го оскърбя в неговите права. Само не можех при това негово поведение да се освободя от чувството, че във връзката му с болната има някаква тъмна страна.

Тръгнахме. Той вървеше напред и аз го следвах. Най-напред минахме през няколко тънещи почти в развалини помещения, из които вероятно щъкаха какви ли не нощни твари. После влязохме в стая, явно служеща като преддверие, и сега последва помещението, което по всички признаци биваше използвано като същински женски диван. Всички лежащи наоколо дреболии бяха такива, каквито жените търсят и обичат да употребяват.

Някакво друго разширение освен още едно съседно помещение харемът нямаше. А неизбежно необходимата баня много вероятно се намираше долу наравно със земята.

— Виж сега дали ще откриеш тук демона на болестта! — подкани ме Абрахим с полуподигравателна, полудоверчива усмивка. — Аз ще погледна дали слънцето на нейния лик е забулено за очите на чужденеца. Не смей да ме последваш, докато не се върна!

Бях сам. Къде ли беше тя? В другото помещение? Съвсем сигурно, неговите думи бяха достатъчно ясни. Кой ли би могъл да я види — Лайлет, Нощта, болната, изнемощялата до смърт! Какво сладостно, приятно замайващо ухание струеше и се разнасяше около мен! Смъртните благоухания на гледаните някога тук, сега увехнали, цветя ли бе това, или ароматният дъх на нейната чиста, целомъдрена уста, отбранявала се досега срещу целувките на омразния мъж? Чувствах се толкова странно, усещах такава приказна омая, сякаш някоя фея от приказките витаеше над мен, за да изпита моята дързост. И после кален, можех да извърша всичко, без сам да пострадам.

С усилие се откъснах от това настроение и плъзнах очи по помещението. Та нали знаех, че не тук трябва да се търси огнището на

болестта, и бях доведен единствено от желанието да видя вътрешността на един харем. Подредбата бе съвсем същата както в стаята на стопанина на къщата. Перилата, диванът, нишата с охлаждащите съ... но стой, стой, какво е това?

И тук, както и там, над тези съдове имаше един отдушник в зида, за да се осъществява по-бързо водното охлаждане. Подобни се употребяват само за сервизните помещения. И този отвор, той водеше...

С няколко бързи крачки се озовах до стената, приближих око до отвора и... да, това беше тя, Лайлет, Нощта на Юга, както трябва да е излетяла през дверите на вечерната заря, когато Създателя ѝ е дал позволение да се спусне в човешки облик на жадната за сън земя! Това бе Нощта, небесната, това бе Лайлет с тъмни, стелещи се почти до земята коси като диплите на воал.

Лайлет с чистия, блед, меланхоличен и толкова нежен, несравнимо красив лик. Лайлет с очи, открити и големи, дълбоки и бистри, в чийто поглед се съчетаваше цялата недокосната невинност на едно дете със сърдечния плам на ощастливяваща жена. Лайлет с великолепната, нежна фигура, каквато едва ли длетото на ваятеля е в състояние да извлече от мрамора. Лайлет, дарителката на роса, плачещата, по чиито ресници блестяха диамантите на болката. Лайлет... но не, това не бе възплъщението на онази украсена със звезди богиня, чиято поява и разлъка небето отпразнува с пурпурни пламъци и златисти отражения. Това бе едно раздирано от дълбока горест човешко същество, което не носи дори въздишка на устните, защото цялото негово същество представляваше един незатихващ, безмълвен вопъл.

Още не беше изпълнила заповедта му, в дълбочината на своята болка може би още не беше ги осъзнала и сега стоеше в леко, плътно обгръщащо я одеяние, докато той с всевъзможни заплахи се стареше да я склони към по-бързо навличане на обезобразяващите покривала.

Бях видял достатъчно. Отдръпнах се и, за да не възбудя и най-малкото подозрение, се върнах дори в предната стая. Никога не бях опознавал любовта, бях се шегувал, подигравал и присмивал на слабите духом, които за няколко дни флиртуване продават своята златна свобода, за да се пробудят във вериги и ограничаващи връзки. Сърцето ми уж никога нямаше да тупти за нещо друго, освен за пукота

на моята пушка и работата на едно вдъхновено творчество, а сега?... Един-единствен кратък миг бе бръкнал дълбоко в моето вкоравено сърце, за да събуди живот, поклъване, разпъване, цъфтеж, копнеж, искане и желание, за чието съществуване досега и понятие си бях нямал, чиято величина сега изобщо не можех да измеря и чието богатство тепърва бъдещето щеше да ми покаже. Чувствах само едно... не, знаех го със свята и необорима сигурност — часовете на нейното пребиваване в тази къща бяха преброени.

Но тук нямаше място за бленуване и бавене, трябваше да се действа! Решетката, заемаща мястото на прозореца, се състоеше от две отвесно движещи се една към друга части, които можеха да се издърпват или събират, в случай че някога се наложеше да се освободи отворът. При по-внимателно вглеждане забелязах едно тясно дървено резе, което държеше събрани двете половини. Бързо го отстраних, без да променя положението на решетката, и нека сега щастието се погрижи за останалото!

— Влез, ефенди! — прозвуча гласът на Абрахим.

Влязох. Обгърната от широки одежди и плътно забулена, тя стоеше до задната стена. От нея не се виждаше нищо друго, освен малките, обути в кадифени пантофки, нозе.

— Да направи няколко крачки! — обърнах се към египтянина.

При звука на моя глас тя вдигна отривиста глава и ми се стори, че тъмните очи се отправиха изучаващо към мен с израз на изненада и уплаха. Трябваше да призова цялото си хладнокръвие, за да изглеждам спокоен. По нареждане на повелителя си тя извърши няколко движения, чиято несигурност приписах повече за сметка на свяна, отколкото на слабостта. После започнах с въпросите си, чиято въздържаност напълно удовлетвори Абрахим.

Накрая поисках да ми даде ръката и въпреки сериозната ситуация за малко да прихна в смях. Беше така омотана с дебело сукно, че бе невъзможно да се различи положението или формата на някой пръст. По китката оставаше свободно пространство колкото да поставя само кутрето си. И аз трябваше да извадя правилните си заключения по пулса на тази така здраво стегната ръка!

Дадох си труда, разбира се, и макар лицето ми да запазваше пълна невъзмутимост, при докосването на малкото меко бяло местенце, сякаш ме заля някаква неописуема вълна, давайки ми достъп до най-

съкровените пориви на биещото зад дебелиите одеяния сърце. Имах усещането, че вече не бях аз, а едно цяло с нея. Сякаш чувстваш движението на всяка капка от нейната кръв, пораждането на всяка мисъл. А сега... да, сега като че искаше да ми каже нещо, не видях нищо, никакъв знак, не, но го знаех и наведох по-ниско ухо, давайки си вид, че не само опипвам пулса на нейната китка, но го и слушам. И наистина, тихо, тихо, почти недоловимо, повя през булото:

— Спаси ме!

Всичко се случи така бързо и като под влиянието на някой непреодолим, симпатизиращ ни закон, че Абрахим нищо не усети, макар да стоеше плътно до мене. Трябваше да ѝ дам отговор и още преди тиранинът да я е отпратил или сам да се бе отдалечил с нея, разпоредих късо:

— Аллах керим. (Аллах е милостив.) Скоро болестта ще напусне тази къща. Моята настойка трябва да донесе сън и дълбок покой, а после нови сили ще се влеят в болната душа. Лейлтак санде! (Щастлива нощ!)

Можех да изрека на тръгване този поздрав, тъй като по време на дългите преговори с Абрахим следобедът бе минал и сега вечерта бързо сгъстяваше мрака си по своя южен маниер. Омар ага беше повикан, понеже трябваше да дам опиат, след което си тръгнахме.

Уверението ми, че пациентката за кратко време напълно ще се възстанови, беше накарало Абрахим ага да забрави засега предшестващата разправа. Предложи ми за тази нощ гостоприемството си. Аз го отхвърлих също както подаръците, които се канеше да предложи. Но не попречих верният ми Омар да бъде ощастливен с един бакшиш, какъвто навярно от дълго време не бе получавал.

По тази причина, когато се качихме в лодката, за да бъдем върнати от предишния ни водач, той се обърна с гордо самосъзнание към слугата:

— Ние ще изцерим жената на твоя повелител, макар да няма душа. За тая работа мъжът, когото ти наричаш Абрахим ага, напълни ръката ми с благословия. От това няма да ме боли чак толкова, задето трябваше да изгубиш хубавите си сто удара. На драго сърце съм готов да те обезщетя от нашите собствени средства и ако това не те устройва

още сега, начаса, ще дойда пак след три дена. Утре още няма да заминаваме!

* * *

Лодката ни лежеше близо до едно дахабийе, нилска барка, което поради липса на вятър бе потърсило брега. Въжетата бяха закрепени, платната — събрани и рейсът, капитанът на кораба, прикани по благочестивия мохамедански обичай хората си на вечерна молитва.

— Хай ал ас салах (На молитва) — прозвуча неговият дълбок, мъжествен глас и вече на отдалечаване аз се обърнах бързо.

Правилно ли бях чул? Това наистина ли беше моят стар приятел Хасан, Абу ер Реисан, Бащата на корабните водители, както биваше наричан от всички свои познати? Гласът беше неговият. Бистър и ясен ехтеше от борда и когато изрече последните думи «ес салам алейкум» (мир вам) с едно особено натъртване, свойствено само за него, вече не можех да храня никакво съмнение.

Сърцето ми подскочи от радост при тази така навременна изненада. На него, моя стар водач и закрилник, можех да разчитам във всяко положение, също и в настоящото. Заедно бяхме предприемали многобройни пътувания с кораб и камили и дружно преодоляваните опасности ни бяха свързали така тясно, сякаш бяхме баща и син.

След броени мигове стоях при него на кораба и чувствах крепката прегръдка, с която съвсем противно на студения ориенталски обичай ме притисна към себе си.

— Благословен да си, сине мой, че показва лика си на моите очи! Аллах те е закрилял в островите на Судан, за да изпита сърцето ми радостта си от теб. Ела, покачи, се на тези бали и ме остави да чуя какво е довело крака ти до това лошо място!

— Лошо място?

— Пред окото на праведния повяхва тревата и пред погледа му умират цветята на полето. Не знаеш ли, че тук живее Абрахим ага, който по-рано се наричаше Хеджан бей?

— Хеджан бей, Грабителя на керваните! — извиках толкова високо, че отекна надалеч по водата и Хасан ме предупреди с уплашено движение да мълча. — Хеджан бей, който после беше помилван от вицекраля, за да предаде бившите си съучастници на въжето?

— Да, Хеджан бей, който също и нас ограби и плени, и на когото се изплъзнахте само защото ти уби камилата му!

— Ела по-близо, още по-близо, та никое друго ухо да не долови думите ми, Абу ер Реисан! Знаеш ли, че бях при него?

— При него? Разпозна ли те?

— Почти. Показа ми харема си.

— Харема си? Аллах да запази главата ти! Да не си слънчасал?

— Здрав съм и съм си с ума, Хасан. Ще научиш всичко. Слушай!

Разказах му приключението от днешния следобед, но без още да му споменавам нещо за решението си да освободя болната.

Откакто знаех защо Абрахим ага ми се бе сторил толкова познат, това решение бе станало, ако изобщо бе възможно, още по-твърдо. Хасан изслуша безмълвно разказа ми до края и после още известно време запази мълчание. След това запита бавно и с натъртване:

— Кога се каниш да тръгваш оттук?

— Още тази нощ.

— А розата на Грабителя?

— Тя ще тръгне с мен — отговорих, учуден от проникателността на стария, който напълно беше отгатнал мислите ми.

— Сине мой...

— Остави езика си да мълчи, татко мой! — прекъснах го аз на думата. — Знам какво искаш да ми кажеш и познавам своите пътища. Ти няма да нарушиш закона на Пророка, а трябва само по времето на първата молитва да бъдеш с кораба си тук, където ще те очаква моята лодка.

Той отново помълча известно време, после отговори:

— Дахабийето не е моя собственост. Аз идвам от Бахр ел Абиад, където поръчах гумми и сене, и пътувам обратно като гост. Но по времето на утринната заря ще бъдем вече далеч от това място.

С това нещата бяха уговорени. Старият Баща на корабните водители се ползваше с такъв висок авторитет сред другарите си по ранг, че спокойно можеше да се държи като господар на всеки кораб,

на който се качеше. Знаех, че ще ми подsigури възможно най-голямата закрила, макар като мюсюлманин да не биваше да се впуска така пристрастно в работа, която щеше да се развие между една жена и един неверник.

Още с връщането си в моето жилище се заехме с усърдно опаковане. Сбирките си оставих на съхранение при приятелски настроения към мен консул, когото посетих, а всичко останало Омар имаше грижата да вземе на дахабийето. После си направих един фенер, който ми се струваше най-подходящ за предстоящата цел. Напълних почти до ръба едно малко шишенце с фино масло и пуснах парченце фосфор. После го запуших херметически и ето че имах фенер, който не само пръскаше достатъчно сияние, но заемаше също така малко място и дори под вода не можеше да се повреди. Накрая, когато прибрах в портфейла кореспонденцията, в ръцете ми попадна последното писмо на моя брат. Носеше дата от Кайро и на едно място гласеше:

«... Знам, че с твоя устремен повече към дела характер считаш любовта за слабост. За съжаление не мога да опровергая становището ти, понеже все още не си срещнал същество, което да обсеби всички чувства и възприятия на твоето сърце. Но ако към теб приближи едно такова създание, каквото държа с безкрайно блаженство в обятията си, и твоята душевност ще се отвори за слънчевия лъч на любовта и всички гласове на вътрешния ти мир ще зазвучат хармонично до едно велико, безкрайно ликуване. Знаеш, че съм трезв човек, а не фантазьор и мечтател, но откак погледнах тези очи, откак целунах тези устни, откак вдъхнах уханието на тези къдрици и чух този глас, се освободих от една голяма част на земната материя и живея в един непрекъснат екстаз, който почти ме кара да вярвам в небесата на Мохамед. Смей се и се подигравай, но ела и виж сам... Убеден съм, че тогава присмехът ти ще замлъкне!...»

При първото четене на тези редове действително не бях съумял да съдържа една усмивка, но повторният преглед сега събуди съвсем други чувства в сърцето ми.

Каква съдба, че двамата почти по едно и също време трябваше да преклоним упоритите си досега вратове пред скиптъра на красотата! Какво щастие, че нашата орис щеше да ни събере в едно такова блажено време! И каква върховна наслада ни очакваше през цялото време на нашия затворен в тесен кръг живот!

Лодката се отблъсна.

Беше една от онези нощи, в които природата почива с такова дълбоко доверие, сякаш по целия ширен свят не съществуваше и една-единствена заплашителна или обезпокоителна сила.

Лекият полъх, който бе играл със сенките на здрача, бе отишъл да почива. Звездите на Юга се усмихваха мълчаливо от тъмносиния небосвод, а водите на божествената река течаха спокойно и почти безмълвно в своето широко корито. Оставихме малкия, полюшващ се плавателен съд да се носи по вълните. Аз държах в полулегнало положение кормилото, а Омар седеше неподвижно и мечтателно при изтеглените гребла. Отдавахме се без съпротива на покоя, който обикновено предшества всяко дело, било то във великата Божия природа или в живота на творещия човек.

Също в дълбината на моята вътрешност цареше спокойствие, тихо, мирно спокойствие. Сякаш един свещен Божи лъх беше повял селенията на моето сърце и аз неволно си спомних думите на източния цар, който под палмите на Сион посветил на бог Йехова звуците на своите псалми: «Наистина душата ми има тихо упование на Бога.»^[4]

Да, така беше. Истинската любов се уповава на Бога, основава се на доверието в неговата помощ и говори в часове на опасност: «С Господа искаме дела да вършим.»

Не беше лесно онова, което замислих да извърша. Дръзвах да вляза в бърлогата на лъва, от чието име бяха треперили цялата Нилска долина, граничните ѝ пустинни райони и пръснатите из тях оазиси. Огнестрелните оръжия бях принуден да оставя и ето как щях да бъда почти беззащитен срещу него и хората му, ако бъдех изненадан и открит. В този случай нямаше да мога да разчитам и на подкрепата на моя иначе толкова храбър слуга. Той трябваше да остане да пази лодката и да пробие дъното на вързаната до брега ладия на Абрахим, та евентуалното преследване да бъде осуетено и възпряно. Но аз толкова често бях срещал опасността, че полека-лека ѝ бях свикнал, а

и тук се касаеше за цел, за която и най-големият риск не можеше да бъде наречен висока жертва.

Така че напред! До зазоряването нямаше цяла вечност и се искаха действия. Ето там, от сивата камениста околност, вече се извисиха очертанията на постройката.

На известно разстояние над мястото слязох на сушата — Омар трябваше да опише широка дъга и да пристане по-долу — и тръгнах предпазливо към зида, използвайки за прикритие пръснато лежащите наоколо скални блокове. Искях първо да разузная обстановката.

Както действително можеше да се очаква, външната порта беше заключена. Но пък не се забелязваше и следа от живо същество — обстоятелство, което ме изпълни със задоволство, защото можех да приема, че жителите на самотната къща вече не са будни.

Въпреки това не вървах в изправено положение към канала, а проявих предпазливост да залегна и пълзешком да го достигна.

Водата му проблясваше не особено приканващо. Във всеки случай не беше приятно да се явиш пред едно толкова красиво женско създание с капещи и даже омазани с тиня дрехи. Естествено аз бях сложил само онези части от тоалета, които бяха неизбежно необходими, а всичко друго бях оставил в лодката. Хвърлих един камък във водата и от причинения звук разбрах, че не е дълбока. Вярно, не се налагаше да плувам, но по дъното се беше отложил дебел слой тиня, който затрудняваше придвижването.

Скоро се озовах под дъговидния свод на водопровода и започнах да отброявам точно крачките. Когато по моя приблизителна преценка се намирах под вътрешния двор, сводът внезапно се снижи до повърхностна на водата и сега знаех, че съм близо до басейна. Останалите крачки трябваше да пропълзя потопен и в приведена поза, което бе не само крайно неудобно и напрегнато, но и свързано с опасност. Какво щеше да стане, ако се натъкнех по път на някое непредвидено препятствие и не можех да се върна, за да си поема необходимия дъх? Или пък при изплуването бъдех забелязан от някого? Та нали не бе изключено някой да се мотае из двора.

Но всички тези опасения не можеха да ме разколебаят. Напълних си дробовете с въздух, превих се под водата и се запридвижвах — къде с плуване, къде с ходене — с възможно най-голяма бързина.

Бях изминал значително разстояние и вече усещах настъпващата липса на въздух, когато ръката ми напипа препятствие. Беше решетка, направена от дебели пръти и поставена много вероятно да задържа преминаването на животни и едри отпадъци в басейна.

При това откритие ме овладя известна тревога.

Назад нямаше как да се върна, защото още преди да съм стигнал мястото, където можех да се покажа над водата и да дишам, гарантирано щях да съм се задушил. А решетката изглеждаше много стабилно направена и здраво закрепена. Имаше само два случая — или да успея да премина, или да се удавя.

Напънах с всичка сила прътите — напразно. Решетката беше дълбоко вградена в стените. Сега хванах по средата само един прът, запънах крака и започнах да го дърпам... поддаде. От водата беше прогнил и се извиваше. Втори напън и той се прекърши... после другите... сега отворът беше достатъчно голям да се промуша. И точно в мига, когато гърдите ми заплашваха да се пръснат, стоях в басейна, подадох уста над водата, поех нов въздух, но веднага си дръпнах главата, за да се убедя първо, че не съм забелязан.

В следствие на напъването на всички мускули и възбудата на дихателните органи треперех силно с цялото тяло. Но това бързо отмина и когато не забелязах нищо подозрително, излязох от водата и се промъкнах към ивицата тъмна сянка, протегляща се покрай стената.

Но един страх все пак не ми беше спестен — при постоянно приведеното тяло и поривистите движения ми беше изпаднала камата. Аз бях взел предвид този случай, наистина, и бях затыкнал не особено добро оръжие, така че загубата сама по себе си беше незначителна, но все пак достатъчно голяма, ако изпаднех в положение да се отбранявам.

Най-напред се промъкнах до портата, затваряща вътрешния двор от външния. Беше подлостена с обикновено резе, което лесно можеше да се издърпа. Същото бях забелязал и при портата на външния зид. Оттеглянето следователно не бе трудно да се осъществи.

Отворих, измъкнах се навън и отидох да взема една от върлините, които днес бях видял. Използвани някога като подпори за дърветата, те лежаха сега разпръснато наоколо, тъй като тези дървета отдавна бяха измрели.

Беше достатъчно дълга. Облегнах я на дувара, изкатерих се предпазливо и за своя голяма радост установих, че прозоречната решетка не е отново прихваната. Държейки се с една ръка за върлината, избутах тихо и внимателно едната половина и след няколко безуспешни и опасни опита се намерих най-сетне в преддверието.

Внимателно заслушан, долових дълбоко и равномерно дишане. Промъкнах се по-близо, извадих от джоба химическия фенер и плъзнах за кратък миг фосфоресциращото сияние по спящия.

Беше една възрастна жена — почиваше по ориенталски маниер на един проснат килим с облеганото на стената тяло. Нейният сън, както след внимателно заслушване долових, не беше обичаен. Лайлет добре беше разбрала думите ми «моята настойка трябва да донесе сън и дълбок покой» и бе дала на старата част от опиума.

Тихо-тихо се запътих към следващата врата, затулена от завеса. Отметнах я и се озовах в дълбок мрак. Отново се ослушах, но не долових и най-леко дихание. Вече се канех да посегна към осветлението, когато бях разтърсен до мозъка на костите от ужас, но веднага след това облян от блаженство, каквото никога не бях изпитвал. Една малка, мека и топла ръка бе уловила моята и сега ме притегли навътре в стаята.

— Салам алейкум! (Мир на теб!) — полъхна току до бузата ми. — Знаех, че ще дойдеш.

— Кой ти го каза? — попитах тихо.

— Твоите очи и моето сърце. Не отвори ли по тази причина решетката?

— Да. Но ако не бях дошъл още днес?

— Щях да те чакам — утре, по-късно, по всяко време, всяка нощ!

Беше ме разбрала, повярвала ми и ми се доверила! Една върховна наслада, която никой език или думи не могат да опишат, накара душата ми да потрепне.

— Искаш ли да тръгнеш с мен?

— Да.

— Негова жена ли си?

— Не.

Това «не» прозвуча толкова твърдо и енергично, че почувствах неговото значение в цялото му измерение.

— Той къде е?

— В своя диван. Спи.

— Също от лекарството?

— Не. Той е твърде умен и щеше да се усети.

— Чу ли ме, когато идвах?

— Да. Сърцето ми трепереше и страх оковаваше крайниците ми.

Той често идва нощем до вратата.

— Тогава да бягаме! Как ще се измъкнем?

— Както дойде ти, друг път няма.

Отиде до единия ъгъл на стаята и когато се върна, ми мушна в ръката единия край на здрав кордон — другия беше пристегнала около тялото си. При това докосване усетих тревожното треперене на нейните пръсти.

— Ще го държиш ли?

— Да.

В другата ръка носеше един доста обемист вързоп, който внимателно пусна от прозореца. Значи толкова твърдо бе повярвала в идването ми, че напълно се беше подготвила за бягство.

Покачи се на прозоречния отвор. Несвикнала на подобно напрежение, не съумя да прояви необходимата предпазливост. Една от старите прогнили дървени летви се строши с шумен пукот и падна, изтраквайки на камъните. Нямаше място за бавене. Този шум трябва да бе чул и в най-отдалечените кътчета на къщата. Наведох се до нея навън и изтеглих върлината. Страхът ѝ придаде необходимите сили и тя бавно се плъзна по държания от мен кордон.

Но едва бе докоснала земята, чух откъм селямлъка да приближават бързи стъпки. Метнах се на перваза и скочих долу в двора, без изобщо да се възползвам от върлината. Грабнах вързоп, улових момичето за ръката и го повлякох с най-голяма бързина към портата.

В този миг зад нас отекна крясък, който сякаш не идваше от човешко гърло, а после стана тихо. Но тази тишина беше опасна. Онзи беше хукнал за оръжия. Протяхахме бързо по външния двор. Не познавах резето на портата и трудно владеех тревожната си ръка. Това ни отне скъпоценни мигове. Най-после то отлетя назад, но зад нас вече фучеше и преследвачът. Още не бяхме стигнали кой знае колко далеч от ъгъла на зида и той изскочи от портата. Показах мястото, където приблизително предполагах да се намира Омар.

— Бягай нататък, аз ще го задържа!

Той приближи. Сkochих настрани, за да го подлъжа за изстрел. Успях. Куршумът просвири край мен и аз се сринах като улучен на земята. Онова, което бях очаквал, стана. Без да се грижи повече за мен, онзи се понесе след момичето.

Незабавно се изправих, полетях подире му, пипнах го посред бяг, спирайки го на място, и още преди да е могъл да вземе някакво решение, го свалих с юмрук на земята.

Знаех, че само след броени секунди ще дойде отново на себе си и останалите обитатели на къщата веднага ще го последват. Ето защо улових момичето за ръката и извиках високо на слугата. Но неговата фигура вече се появи пред нас. Беше изскочил при изстрела от лодката, за да ми се притече на помощ. Първата му работа беше да ми тикне револвера в ръката и после да побърза пред нас.

За да може веднага да се отблъсне, не беше измъкнал съда напълно на брега. Ето защо, без дълго да се замислям, взех Лайлет на ръце и я пренесох през водата. Вързопът с дрехите също беше спасен и най-голямата опасност вече бе отминала, макар че сега отново чухме преследвачите.

Омар тъкмо постави греблата, а аз извих кормилото, когато двама мъже се появиха на брега. Бяха свестилият се Абрахим и слугата, който ни бе карал днес с лодката. Първият скочи с високо проклятие във водата и се хвана с две ръце за бортинга на лодката. Но Омар вдигна едното гребло и го стовари с такъв смазващ удар върху пръстите на египтянина, че оня се пусна с пронизителен крясък на болка.

Другият стоеше като истукан на брега. Явно едва сега разбра каква е работата. Моят храбър майордом се надигна от гребната пейка и извика, помахвайки с достойнство за прощален поздрав:

— Защо стоиш там, джемел (камила), и се дивиш? Не ти ли казах, че днес заминаваме? Простри ръце, о, олицетворение на цялата мъдрост, и измъкни от водата рибата, която наричаш Абрахим ага, свой повелител. Аллах да ви утеши! Салам, салам алейкум!

Лесно ни беше да наблюдаваме въздействието, което оказа тази душеспасителна реч върху клетия уплашен човечец, защото утрото вече започваше да червенеет, а и отсреща се зададе под ветрила едно дахабийе, в което предположих очакваното. Не бях се заблудил. Когато

приблжихме, разпознах рейс Хасан. Беше застанал отпред на носа и ни махаше.

Лайлет още с качването в лодката си бе спуснала фереджето и сега, когато се озовахме на кораба, веднага се оттегли в каютата. Аз, напротив, се упътих към Хасан, за да се осведомя до каква степен е подготвена командата за моето присъствие.

— Мархаба! (Бъди добре дошъл!) — заговори той, отгатвайки намерението ми. — Ти си мой приятел, мой син!

Говореше ясно. Фактът, че не спомена момичето, ме предупреди, че ми предлага гостоприемство в пълен размер, но сваля от себе си всяка по-нататъшна отговорност. Отворих портфейла си и махнах на капитана да приближи.

— На кого принадлежи този кораб?

— На господаря, ефенди!

Значи беше собственост на правителството — едно щастливо обстоятелство за мен. Поднесох му фермана си.

— Познаваш ли този подпис?

— Познавам го, ефендина! — отговори той с трикратен и толкова дълбок поклон, сякаш стоеше лично пред Негово непобедимо султанско величество.

— Тогава знай! Ако съм доволен от теб, милостта ми ще засияе над вас. Но извършете ли нещо против волята ми, нозете ви ще изпитат гнева на камшика.

Познавах тези хора и знаех как да се отнасям с тях. Колко много ми симпатизираше Омар в това отношение, доказа много ясно, когато сега, само две минути след пристигането ни, обикаляше гордо-гордо палубата напълно въоръжен и с камшика от хипопотамска кожа в ръка.

Утринният вятър изпълни големите триъгълни платна и нашият съд заплава с добър ход. Бяхме отнесени вече на значително разстояние по течението, но въпреки това забелязах с помощта на моя силен далекоглед, че няколко души от самотната къща се суетят при мястото, където Омар беше потопил лодката на Абрахим. Значи се бяха канили да ни последват на кораба, но благодарение на нашите мерки това намерение не бе осъществено.

Но колкото много ме зарадва това, едно друго обстоятелство внесе голяма тревога в мен. На неголямо разстояние зад нас плаваше сандал, една от онези барки със строен корпус, многоброен екипаж и големи

ветрила, които могат да се състезават и с параход. Беше повикан от брега и аз ясно видях, че свали платна, за да се отзове на повикването. Споразумееше ли се Абрахим с притежателя на кораба, по вода нямаше да можем да му се изплъзнем и толкова благоприятно изглеждащите досега обстоятелства щяха да станат крайно застрашителни.

Денят беше минал. Поради затишието на вятъра бяхме принудени да пристанем и на другото утро продължихме пътя си под пълни ветрила.

Ако изключим шумния маниер, с който темпераментният южняк си върши работата, можехме да говорим за много спокойно и приятно пътуване. Целият екипаж на кораба заедно с капитана се държеше на изпълнено с респект разстояние от нас и ни оставяше да се разпореждаме със свобода, която дължахме най-вероятно на моя ферман и на обстоятелството, че съм франк. Рейсът много добре знаеше, че западноевропейските консули не се шегуват, когато се наложи да вземат под ефикасната си защита някой, намиращ се под тяхна протекция. Специалното приятелство на Хасан естествено допринасяше своето да ни бъде оказвано желаното внимание.

С Лайлет си бях разменил само най-обикновените думи. Искях да й дам време за съсредоточаване и събиране на мислите и не биваше да се възползвам от предимствата на положението си. И през ум не ми минаваше да пристъпя към нея с ориенталски претенции. Времето трябваше да развие желаните цветове, а що се отнася до нещата около самата нея, то гледах на свързаното с тях откровение с една безспорна напрегнатост, наистина, но исках да оставя тя да реши кога да стане това.

Стоях до муддабира, кормчията, на покрива на каютата, откъдето ми се откриваше свободен изглед по целия хоризонт. Абрахим не беше човек, който ще се откаже от едно преследване. Напротив, аз хранех твърдото убеждение, че той ще направи всичко възможно и невъзможно, за да изтръгне красивата плячка и да си отмъсти. Според законите на страната аз бях извършил заслужаващо смърт престъпление и той, на когото бе отнета най-скъпата собственост, на когото бяха засегнати свещените права, можеше просто да ме застреля, където и когато ме намереше, без и най-малко да пострада от този акт на саморазправа. Моето положение следователно никак не бе

успокояващо и аз наблюдавах с чувство много близко до тревога един предмет, който следваше курса ни и все повече приближаваше нашия голям и поради това по-бавен плавателен съд. Първо бях видял само мачтите, рязко открояващи се на хоризонта. Но постепенно се бяха появили в пълна яснота големите латински платна, а сега можеше да се различи и дългият строен корпус, който се движеше под силния напор на сутрешния вятър с удивителна бързина по водната шир. Беше същият бърз ветроход, повикан вчера от Абрахим ага. Разпознах го веднага по едно закърпено място на предното платно, което вчера ми бе направило впечатление.

Скочих от покрива и се запътих към носа на кораба, където винаги седеше рейсът, за да следи фарватера и да дава съответните заповеди на кормчията. Сега се изправи.

— Виждаш ли сандала там отзад?

— Виждам го, ефенди. Той принадлежи на моя приятел Халид бен Мустафа и е най-добрият кораб между Судан и Ел Кахира.

— Твоят приятел Халид бен Мустафа още днес ще отиде при своите деди.

— Аз чувам какво говори устата ти, но не го разбирам!

— Той е заел кораба си на един мъж, който е мой смъртен враг. Между мен и него ще бъдат разменени куршуми и моят пръв изстрел ще отнесе Халид бен Мустафа.

— Аллах да ни пази, ефенди! Защо трябва синът на Мустафа да изкупва греховете на твоя враг?

— Защото му е заел своя кораб да ме преследва.

— Аз няма да позволя на моя съд да се разнесе мирисът на барут!

— Раббена халик! (Господ да те варди!) Защото ако твоята душа си помисли и една сричка само, която не ми харесва, първият куршум няма да улучи приятеля ти, а теб самия. Сега знаеш моите думи, Аллах да насочва мислите ти!

Хасан беше чул всичко и когато се отдалечих, заговори на рейса с настойчиви жестове. Сега не можех да сторя нищо повече и трябваше търпеливо да чакам развитието на събитието.

Предупрежденията на моя стар закрилник явно не останаха без последица, защото не мина много и видях да прибавят още една тикета, по-малко платно, за да увеличат бързината на кораба. Но скоро

забелязах, че това можеше най-много да забави решаващия миг, но не и да го премахне.

Естествено аз бях твърдо решен на всичко, дори на крайни мерки. Един бакшиш вероятно щеше да окаже голямо въздействие, но аз познавах този сорт хора достатъчно добре и знаех, че камшикът на Омар и моята пушка ще вдъхнат по-голям респект, отколкото всяко друго средство.

И това мнение скоро се потвърди. Един от младите моряци се качи на малката лодка и изостана. Макар да не бях следил развоя на събитието, знаех, че е получил заповед да предупреди Халид бен Мустафа да се пази от куршума ми. Ориенталецът знае, че европейецът притежава по-добри оръжия и е по-сигурен стрелец от него, и поради това не изпитва никаква склонност да застане пред дулото на една франкска пушка.

Времето минаваше, сандалът идваше все по-близо и накрая ни настигна дотолкова, че оставеният пратеник можеше отново да се присъедини към нас. Неговата мисия не бе останала безрезултатна, защото, въпреки че онези бяха прибавили едно платно, за да поддържат еднакъв ход с нашия, не се насочваха към нас, а се държаха на предпазливо разстояние. А когато смъкнах с пушката един доста отдалечен ловджийски сокол, който се стрелкаше за риба над водата, бях твърдо убеден, че съм всял целебен страх на тези хора.

Абрахим ага естествено не беше доволен от тази голяма предпазливост. Видях го да търчи насам-натам със заканителни жестове и накрая овладя със сила кормилото. Сандалът се извъртя и взе курс към нас.

Запътих се с пушка в ръка към рейса.

— Виждаш ли твоя приятел Халид бен Мустафа, капитана, да седи отпред на носа?

— Виждам го, ефенди!

— Аз ще му говоря, за да го предупредя.

— Аллах да те просветли, ефендина! Каниш се да му отнемеш живота?

— Не, засега само ще го лиша от перото на рибар, което се появява на неговия тарбуш!

Вдигнах пушката, изстрелът отекна и перото изчезна. Дори най-голямото нещастие не би могло да докара до такава възбуда достойния

Бен Мустафа както този предупредителен изстрел. Той подскочи във въздуха, сякаш дългите му крайници бяха направени от ластик, хвана застрашената си глава с две ръце и с пронизителни викове за помощ и удвоени от страха сили изтика Абрахим от кормилото. Сандалят направи завой и отново се дистанцира от нас.

Тази опасност като че бе преодоляна, но ни предстояха две още по-големи. От известно време бях забелязал, че вълните се устремяват с по-голяма сила и бързина и скалистите сега брегове пристъпваха все по-близо един към друг. Приближавахме един от онези бързеи, които в по-малка или в по-голяма степен застрашават моряка и представляват за трафика по Нил едно кажи-речи непреодолимо препятствие. Враждата между хората засега трябваше да замлъкне, за да насочат те цялото си, неразделно внимание към стихията.

Друга опасност ме заплашваше от евентуално разследване на моята авантюра пред съдията, което при сегашното положение на нещата едва ли щях да съумея да избегна. Дори да преодолеехме благополучно бързея, рано или късно щяхме да бъдем принудени да пристанем и тогава Абрахим със сигурност щеше да направи донесение за отвлечането.

В този миг по палубата се разнесе гласът на реиса:

— Вдигнете поглед, мъже, шеллалът, катарактът наближава! Съберете се и се молете с Фатиха!

Хората изпълниха нареждането и подеха хорово:

Предпази ни, о, Господарю, от вкаменения от теб Шейтан!
С името на Всемиловичия и Милосърден Аллах!

— даде тон рейсът, а другите запригласяха първата сура на Корана:

Слава на Аллах, Господаря на световите, Всемиловичия, Милосърдния, Владетеля на Съдния ден. Пред Тебе се прекланяме и от Тебе очакваме помощ. Води ни в правия път, пътя на тези, които си благословил, не пътя на заблудените и заслужили Твоя гняв. ^[5]

Словата и делата на религията за мохамеданина не са формалност, а една дълбоко възприемана истина. Кратките думи и мен грабнаха могъщо. Не страх пред опасността ме овладя, а благоговение пред дълбоко вкоренената в сърцата религиозност на тези полудиви хора, които не правят и не започват нищо, без да са си спомнили за онзи, който ги подкрепя в слабостта.

— Хайде, млади мъже, храбри герои, отивайте си по местата — заповяда сега капитанът, — защото течението ни подхвана!

Командването на един нилски кораб не протича така спокойно, както воденето на съд по западноевропейски води. Горещата южна кръв кипи в жилите и тласка човека от екстремалната надежда до най-дълбокото отчаяние. Всичко живо крещи, вика, реве, вие, моли се или кълне в миг на опасност, за да започне в следващия момент още по-високо да ликува, пее и вика от радост. Същевременно всеки работи с всички сили, а капитанът търчи от един към друг, за да окуражава и навиква бавещите се с изрази, каквито само арабинът е в състояние да измъдри, и възнаграждава другите с най-благи и нежни имена, сред които най-често се повтаря думата «герой».

Ние още от сутринта се бяхме подготвили за преминаването на бързея и бяхме взели резервна команда. Към всяко гребло бяха прикачени двойно повече хора, а при руля стояха трима водачи на барки, които познаваха тук всяка стъпка от течението.

С ужасяваща мощ шумяха сега талазите по едва покритите с вода скални блокове. Вълните се втурваха пенещо по палубата, а бумтежът на катаракта заглушаваше всяка команда. Корабът стенеше и прашеше по всички фуги, греблата отказваха да служат. Напълно неподчиняващо се на кормилото, дахабийето беснееше във врящата пяна.

Ето, че черните блестящи скали се събират пред нас, оставяйки отворена само една порта, което едва има ширината на нашия кораб. Талазите биват буквално пресовани и се сричат под формата на могъщ сноп в един басейн, осеян с остри като бръснач и изпилени като игли каменни блокове. С бясна бързина се стрелваме към портата. Греблата са изтеглени. Сега сме в страховитата дупка, чиито стени са толкова близо от двете ни страни, че можем да ги достигнем с ръка. Нещо сякаш иска да ни изстреля във въздуха, с такава необузdana сила ни запокитва течението през искрящия гребен на водопада.

Сгромолясваме се в гърловината на котела. Нещо клокочи, пръска, шуми, бушува, гърми и реве около нас, сякаш са изгървани духовете на хиляди преизподни... Ето че нещо отново ни сграбчва с непреодолима мощ и ни дръпва рязко по една косо спускаща се равнина, чиято повърхност лежи гладка и дружелюбна пред нас, но тъкмо под тази гладкост се крие най-опасното коварство, защото ние не плаваме, не, ние падаме, ние пропадаме с главоломна сила по стръмната плоскост и...

— Аллах керим! (Аллах е милостив!) — прозвуча сега пронизителният глас на Хасан. — На греблата, на греблата, мъже, герои! Нима не виждате смъртта пред вас? Амахл, амахл, я Аллах амахл (Действайте, в името на Аллах, действайте), кучета, пъзливци, чада, работете, работете, мъже, храбреци, герои!

Втурваме се устремно към една ножица, която се отваря точно пред нас и в следващия миг трябва да ни унищожи. Скалите са толкова остри и падът на могъщото течение е толкова стремителен, че от кораба не може да остане и педя дърво.

— Аллах, я сатир! (О, Пазителю, помогни!) Наляво, наляво, кучета, синове на кучета, внуци на кучета, наляво, наляво кормилото, смелчаци, чудесни, несравними! Аллах, Аллах! Машаллах! (Слава на Аллах!)

Корабът се подчинява на нечовешките усилия и прелита край опасността. След няколко мига се намираме в спокойния фарватер и всичко живо пада на колене да благодари на Всемогъщия.

— Ешхету ину ла иллаха 'ллах! (Засвидетелствайте, че има само един бог!) — отекна ликуващо по палубата.

— Салам аллейна бе барактак! (Помилвай ни с твоята благословия!)

В този миг нещо се изстрелва зад нас, като запратено от тетивата на лък. Това е сандалът, оставил зад себе си същите опасности като нас. Бързината му е двойно по-голяма от нашата и трябва да мине край нас. Но откритият фарватер е толкова тесен, че с голямо усилие съумяваме да се отдръпнем. Отминава с шумене почти отърквайки борд в нашия. На мачтата се обляга Абрахим ага, скрил десница зад себе си. Точно срещу мен вдига рязко по бузата скритата отзад дълга арабска кремъклийка... аз се хвърлям на палубата... куршумът просвирва над мен... и в следващата секунда сандалът е далеч напред.

Всички виждат коварния опит за убийство, но никой не намира време за удивление или гняв, защото течението отново ни грабва и понася в лабиринт от рифове. Тъкмо се каня да отида до каютата да се осведомя за състоянието на Лайлет, когато силен кръсък ме кара да остана на мястото си.

Сандалът бе налетял на една от скалите и от силата на сблъсъка един мъж бе изхвърлен през борда. Моряците въртяха греблата в талазите и леко пострадалият съд се стрелна отново свободно напред, подхванат от вълните. Но падналият остана във водата, вкопчил се отчаяно за скалата. Грабнах едно от наличните въжета от палмово лико и се втурнах към борда. Хвърлих го към застрашения мъж, той посегна, сграбчи го и бе изтеглен... Беше Абрахим ага.

Благополучно стигнал на палубата, той отърси водата от дрехите си и се спусна към мен със свити юмруци. Но се опомни, спря посред движение, обърна се и побърза към каютата. Ала още преди да я е достигнал, аз вече стоях пред него.

Бързеят беше успешно преодолян в неговите най-опасни места и сега можехме без бързане да се обърнем към нашата частна работа. Но явно засега преговорите щяха да ми бъдат спестени, защото Омар дотича, дръпна противника за врата и насочи насреща му запънат пищов.

— Абрахим ага, забрави ли, че съм слуга на моя победител и като такъв съм длъжен да пазя достъпа до неговия харем?

— Махайте се, разбойници! Дано Аллах...

— Мълчи, Абрахим ага, иначе в следващия миг душата ти ще бъде там, където живеят братята на Пъкъла. Кълна се в брадата на Пророка, аз не се шегувам!

Моят добър Омар се почувства засегнат в своята служба, а когато случаят беше такъв, нямаше по-луда глава от него. Абрахим трябва да го съзна и отстъпи. Тук стоеше срещу двама и беше достатъчно умен да се откаже от борбата. Но във всяка от неговите черти можеше да се прочете неотменима решимост при първа възможност да я поднови с двойна сила. Без дума повече да каже, той се извърна и се настани на един пакет майчин лист. Трюмът не бе побрал целия товар и част от стоката бе закрепена по палубата.

На следващия пристан трябваше да оставим на сушата наетите от горната страна на бързея моряци. Ето защо дахабийето се насочи към

брега. Но аз наредих на рейса да не губи там време, а веднага да се отблъсне. Въпреки че много му се искаше след голямото напрежение да позволи така необходимата почивка на хората си, той прояви готовност да изпълни желанието ми, но за съжаление му бе попречено. Когато наближихме брега, една лодка тръгна с гребане насреща ни. В нея седяха мрачно гледащи мъже, които веднага се качиха при нас на борда. Бяха гавази — полицаи.

Екипажът на сандала, който бе пристигнал тук да поправи получената повреда, бе разказал за отвлечането на жената. Така че не биваше да се учудвам на неприятната визита. На това отгоре чудесният Халид бен Мустафа бе отърчал при съдията и му бе дръпнал една толкова добре формулирана реч за неверническия убиец, разбойник, размирник и бунтар, че щях да бъда много доволен, ако успеях да се отърва здрав и читав.

Тъй като правосъдието по тези страни още и понятие си няма за важната индустрия на връзките книжа, съдебни преписки, документи и по тази причина действа много бързо и по съкратената процедура, то всички бяхме вкупом подбрани и незабавно транспортирани. Дори Лайлет, дълбоко забулена, бе заставена да се качи в една носилка и да следва нашето шествие. А то с всяка измината крачка ставаше все по-голямо, понеже към него се присъединяваше мало и голямо, кьораво и сакато. Но на тръгване тя ми подвижна няколко думи на италиански, които тутакси прогониха всичките ми опасения.

— Аз съм християнка и бях насилствено отведена от него!

Каквато и причина да я бе карала досега да премълчава този факт, сега разбра, че това сведение е необходимо и ще ми бъде от голяма полза. Но откъдето взе тоя италиански и коя беше тя?

Сабетх беят, или директорът на полицията, седеше със своя секретар и вече очакваше нашето пристигане.

Той носеше отличителните знаци на майор, но не изглеждаше нито войнствен, нито прекалено интелигентен. Както командата на сандала, така и той бе смятал претърпелия злополука Абрахим ага за удавен. Сега се отнесе към възкръсналия от смъртта с респект, от който можех да си извадя заключение какъв страх е съумявал да вдъхва някогашният Хеджан бей.

След като на последния бе предложена лула, която естествено бе приета, разглеждането на делото започна с доклада на Абрахим ага за

случилото се.

Аз бях седнал на дивана, от който въпреки настояването на сабетх бея не бях станал.

След като тъжителят бе дал показанията си, мъжът от полицията се обърна към мен:

— Имаш ли да кажеш нещо към думите на агата — Аллах да го закриля! — Франк?

— Нищо.

— Значи признаваш истинността на това, което чу?

— Да.

— Добре. Ти си виновен и после ще си чуеш наказанието!

И обръщайки се към Омар, продължи с най-гневния си тон:

— Знаеш ли какво те очаква, куче на един роб? Недей си мисли, че стоиш под закрилата на тоя неверник, дето се позовава на своя консул! Ти си поданик на великия господар — Аллах да умножи неговото велелепие! — и заслужаваш смърт. Гавази, донесете камшика!

Съдбовният синджир с кожения ремък за бастонадата бе донесен и слугите на справедливостта приближиха към моя доблестен майордом, за да изпълнят наказанието, което винаги бива гледано с голямо удоволствие.

Той ме погледна умолително с тревожни, търсеци помощ очи.

— Беш юз, въздайте му петстотин! — гласеше заповедта.

Сега аз се надигнах.

— Накарай слугите на Твое височайше правосъдие още малко да се позабавят, о, бимбаши, и хвърли погледа на твоите сияйни очи върху този документ!

Дадох знак на Омар и чрез него му предадох фермана.

— Какво трябва да правя с тая писаница?

— Искam ти или твоят сабетх ефенди да прочетете гласно първите думи!

Той предаде пергамента на секретаря си и онзи прочете:

— «Притежателят на този буйрулту е капитан ефенди Н.Н. от Н., който пътува по заповед на своя крал в Египет, Нубия и Хабеш...»

— Стой, сега знаеш кой съм и заповядай на слугата си да прочете последните редове!

Той стана.

— «Да му се оказват всички почести, да му се дава закрила и помощ и се изпълняват желанията му така, че при завръщането си да може да разказва само добро за Нашата страна!»

При тези думи лицето на достопочтения бей стана малко по-дълго, отколкото бе преди туй. Но още по-голямо беше безпокойството му, когато продължих:

— Ще имаш ли добрината да ми кажеш, о, бимбаши, каква чест трябва да отдаде един служител на фермана на Негово величество султана? Ти го взе в ръката и го върна сетне като някоя книжна кесия, от която са изсипани фурмите!

— Не знаех, че притежаваш такъв ферман.

— Хубаво. Аз ще разкажа на Негово безподобие, че ти не знаеш нещо, което е трябвало да знаеш. Но още по-лошо за твоята душа е, че не си се научил да отличаваеш тъжителя от обвиняемия. Кой ти заповяда да отрупваш престъпника с почести и да осъждаш пострадалия, без да си го изслушал?

По време на думите ми настъпи дълбока, безмълвна тишина сред доста неспокойното преди туй множество. Лицето на служителя доби израз на тотално описване и малките му пусти очи зашариха безпомощно между мен и Абрахим ага. Последният подскочи от дивана и извика:

— Келб, куче, какво се осмеляваш?

Без да обърна внимание на оскърблението, аз продължих:

— Аз съм този, о, бимбаши, който трябва да повдигне обвинение. Обвинявам този мъж, който се нарича сега Абрахим ага, за да прикрие прежните си дела, в отвличане на жена. Той отвлече със сила моята приятелка, която не е дъщеря на исляма, а християнка. Аз я изтръгнах от неговите ръце, както ми повеляваше дългът на справедливостта, а ти искаш да ни накажеш, сабетх бей? Аллах да дари духа ти със светлина, та да се научиш да вършиш онова, което е угодно нему и на твоя повелител!

Из цялата тази страна просто се изискваше безочие да се възползваш от ситуацията. Но докато беят буквално се приведе под товара на думите ми, те предизвикаха у обвиняемия тъкмо обратния ефект. Той измъкна камата от пояса, забравяйки от ярост всичко около себе си, и се втурна с дрезгав рев към мен. Аз го превъзхождах както по физическа сила, така и по хладнокръвие. Обезоръжих го с една

бърза хватка и го блъснах в услужливите обятия на моя слуга, които тутакси го стегнаха като менгеме.

— Бимбаши, ти ли си властта тук, или трябва сам да се закрилям? — извиках сега, измъквайки револвера. Това му възвърна дееспособността и както бе откачало лекомислен към мен, така сега се обърна без въздържаност срещу яростно фучащия Хеджан бей.

— Вържете му ръцете и краката и го замъкнете в зандана. Случаят е тежък. Трябва да го обмисля и да постъпя като справедлив съдия!

* * *

Приеми моя поздрав, Кахира, великолепна кралице на Египет, обхваната от палми и градини, граничещи с пустинята! Привет на твоето благотворно небе, на твоите стройни минарета, на хладните ти улици, на шумящите платани и отрупани с плод сикомори, на твоите разнасящи балсамни ухания портокалови горички и натежали от фурми финикови палми! Привет на вас, сарацински къщи, привет на теб, о, изпъстрен с цветя Есбекийе, поздравя на вас, устремени в небесата пирамиди, и на теб, разположен сред пустинята Град на мъртвите, на теб, о, Мокаттам, с твоите планини, на теб, о, Булак, с твоето изпълнено с барки пристанище, и на теб, о, Фостат, с твой дивен остров... да, поздравявам те, о, Кахира, теб и целия твой народ! Ес салам алейкум! (Мир и благоденствие вам!)

Дълги месеци бях бродил из пустинята и сега се връщах в несравнимия град, където отново щях да срещна следите на европейския живот, да намеря брата и да приема приветствията от далечната родина. Който познава Кайро, не би се удивил на патоса, с който поздравих Града на петстотинте джамии, когато нашето дахабийе пристана в Старо Кайро. Омар ага се кълчеше от прехлас около багажа и дори Хасан, старият Абу ер Реисан, се провикна със своя дълбок глас:

— Саллах ен неби! (Слава на Пророка!)

Накъдето и да погледнеше окото, съзираше щастие и радост. Само Лайлет се бе облегнала неподвижно до входа на каютата и не

проявяваше никакви признаци на чувства. Тя беше за мен една загадка, една дълбока, неразрешима загадка и тази непроницаемост хвърляше своите тежки, тъмни сенки в най-светите и съкровени кътчета на моето сърце.

Усложнението при сабетх бея беше останало неразрешено. За да може да извлече някаква изгода от благоприятното ми мнение, той ми беше предложил своето гостоприемство. Но едно пребиваване у дома му не можеше да ми донесе никаква полза и ето как аз отпътувах, без да дочакам съдебното му решение. Вярно, той ме увери в брадата на Пророка и в безбройните бради на всички халифи, че ще накаже затворника за назидание на другите, но аз бях уверен, че няма да му причини и най-малката болка, а ще го освободи час по-скоро. В интерес на истината бях много радостен, дето се отървах толкова леко от затрудненото положение, и поради това настоях за възможно по-бързо отплаване. По отношение външната форма пътуването бе протекло благополучно, но не така стояха нещата от гледна точка на най-горещото желание на моето сърце. С всеки изминал час то тупаше все по-високо и копнееше под могъщия порив на една любов, за каквато никога не се бях смятал способен.

Часове наред стоях при Лайлет и не можех да откъсна очи от прекрасните ѝ черти. Когато нямаше никой наблизо, тя ми ги предлагаше открито и това ме изпълваше с цялата блаженост на един рай. Но този рай още не можех да нарека мой. Не липса на смелост или самочувствие ме въздържаше да изрека решителната дума. В цялото същество на красивото момиче бе залегнало нещо, което я правеше недостъпна за един деликатен характер, нещо предупреждаващо, покъртително, което не можех да нараня и оскверня.

Знаех и усещах много ясно, че се чувства безкрайно щастлива, че е освободена от оковите на Абрахим, и все пак от чертите ѝ, от всяка нейна дума лъхаше някаква тиха меланхолия, някакво неспокойствие и тревога, което ме изпълваше с тайна угриженост. Често бе стигал до устните ми въпрос за обяснение, но винаги срещах искрено умоляващия поглед на големите, изпълнени с дълбока светлина очи и не можех да постъпя другояче, освен да преглътна въпроса и да предоставя разрешението на бъдещето. И все пак често изненадвах тези очи да се спират на мен с израз на сърдечна любов и безрезервно доверие. Но от време на време ми се струваше, че в него е примесено

неволно съчувствие, което ме тревожеше повече, отколкото би го сторило едно открито представено неблагоприятно положение.

Беше снощи. Луната хвърляше своята магическа светлина върху тъмните планини на Мокаттам и по водата трепкаха сребристи отражения. Едрите ярки звезди на Южното полукълбо сякаш се бяха спуснали близо до земята и вечерният въздух бе наситен с балсамови ухания. Бях се облегал самотно отпред недалеч от рейса и се отдавах без съпротива на елегичното въздействие, което една такава нощ оказва на всяка възприемчива душа.

По едно време Лайлет пристъпи до мен, отметна воала и изложи страните си на леко подухващия ветрец. Имах чувството, сякаш лунните лъчи заструиха по-бързо и радостно, за да целуват нейното чело и устата ѝ, сякаш палмите по брега ѝ помахваха от полумрака своите поздравии, сякаш плискането на вълните замлъкна пред омагьосващото влияние на нейната близост. Нещо нежно и жално лежеше в ангелския ѝ лик. Една дълбока и тежка въздишка повдигна гърдите, чието движение въпреки покривалата успях ясно да различа. Внезапно сложи ръка на моята и тихо и принудено прозвуча:

— Ох, не ми се сърди, благодетелни!

Не знаех какво да ѝ отговоря. Погрешно изтълкувала моето мълчание, тя обви ръце, подтикната от някакъв непреодолим импулс, около врата ми, притисна здраво главица към гърдите ми и изхлипа:

— Лайлет не е виновна!

Още един дълъг, дълбок, неподлежащ на описание поглед, сякаш трябваше да потопи цялата си душа в моите очи, и после побягна към каютата.

Аз останах сред буря от чувства, която не ме остави на мира цялата нощ, а и на сутринта още не беше се усмирила. Някаква тайна, някакво бреме гнетеше нейната душа и отнемаше свободата на сърцето ѝ, което забавяше осъществяването на моите радостни възжелания. Но аз потиснах опасенията си. Близкото бъдеще бездруго щеше да ми донесе разрешението на загадката и да ме осветли за положението около моята мълчалива повереница. Но както и да стояха нещата, тя трябваше да стане моя, та ако ще за един-едничък миг на радост да заплати със смърт или пуст и безрадостен живот!

Малкото пасажери, които дахабийето бе взело по път, минаха по трапа и аз се запътих сега към Лайлет, за да ѝ напомня, че трябва да

тръгваме. Тя бързо приближи и помоли припряно:

— Не ме напускай още сега, а ме вземи със себе си!

Колко странно прозвуча само тази молба! Наведох се към нея и ѝ прошепнах с преливащо сърце:

— Аз никога, никога няма да те оставя!

Понеже знаех, че брат ми е сменил жилището си, а настоящият му адрес още не ми беше известен, наех за мен и Лайлет една баруче — една от онези натъкмени с възглавници двуколки, които са обичайни за Кайро. И предоставяйки на Омар грижата за багажа, потеглихме към «Отел д'Ориент», където щяхме временно да се настаним.

Беше вече твърде късно да посетя консула, за да събера необходимите сведения и да получа евентуално пристигналите писма и документи. Ето защо реших да не излизам, а да се занимавам с подреждането на своите впечатления.

Тъкмо бях приключил с тази работа, когато Лайлет влезе при мен. Всяка нейна черта ми казваше, че я занимава някакво решение. А когато приближи до масата, знаех, че има намерение да даде отлаганото до днес обяснение. Но ето че погледът ѝ се спря върху лежащата пред мен папка, на която със златни печатни букви бе написано името ми. По лицето ѝ трепна светкавица на изненада и с несигурен, направо треперещ глас прошепна:

— Дойдох да ти поднеса вечерния поздрав. Лейлтак саиде! (Лека нощ!)

— Лайлет — извиках, скачайки, — от какво се уплаши? Само тези две думи ли искаше да ми кажеш?

— О, не, господарю, ти щеше да чуеш много неща, но устните трябва да се затворят, за да проговорят утре!

— Утре? Защо не днес, защо не сега? Не чувстваше ли, че през цялото време сърцето ми копнееше за словата, които ти досега съхраняваше и сега отново искаш да премълчиш?

— Аз по всяко време четях в очите ти мъката на твоята душа, ала устните ми оставаха неми, защото...

Сложи ръце пред лицето и облегна глава на рамото ми, дишайки дълбоко. Аз обвих ръце около нейната нежна, стройна фигура, но тя се отскубна и още преди да съм могъл да ѝ попреча, изчезна зад вратата на своите покои.

Какво беше това? Какво я беше уплашило и разтърсило така? Можеше ли наистина безобидната, невзрачна папка да предизвика така внезапна съдържаност? Подмятан между хиляди смътни и несигурни мисли, седях и си блъсках главата със страхове и догадки, чиято несъстоятелност отново и отново трябваше да оборвам. Не можеше все пак моето написано върху папката име, което тя досега наистина бе чувала само в неговия арабски превод, да въздейства върху настроението и решението на това доскоро напълно непознато за мен същество така силно, както току-що бях забелязал. Не ми оставаше нищо друго, освен да се въоръжа с търпение и да дочакам утрешния ден, за който тя спомена.

Брат ми живееше, както на утрото научих, в Булак. Веднага се отправих нататък, за да го видя отново след толкова дълго време и стана свидетел на щастието, за което ми бе писал.

Влязох без оповестяване. Той седеше на дивана с подвити крака и достоен израз на лицето като истински падишах. Вдигна очи към натрапника. Моите черти, загорели от слънцето почти до черно, изсушени от зноя на пустинята до кокал и забулени от гъстата брада, в първия миг, изглежда, му се сториха непознати. С намерение да пробвам докога ще издържи инкогнитото ми, поздравих с ориенталска сериозност:

— Салам ал...

Тогава той скочи и втурвайки се с разтворени обятия към мен, извика:

— Затваряй си човката, златно момче, за твоето «салам» и говори, както ѝ е отредено! Но, за Бога, скъпи братко, как само те е пипнал господин слънце! Вярно, аз се улавям в благодатната мисъл, че махараджата на Седемте Индии ми е пратил един от най-черните си арапи, за да ми представи един стъписващ пример за модел на катранена човешка кожа. Ела, подвий си дългите крака и седни, та човек на спокойствие да може да се наслади на твоята стара, скъпа, вярна, честна и домашно печена физиономия.

Беше си все същият весел, жизнерадостен и закачлив компаньон, който съумяваше да навлече в забавни одеяния дори най-сериозните изблици на своето сърце. По тази причина често биваше вземан от странични хора за повърхностен, а той просто бе твърде горд, за да разкрие на неканени погледи своята вътрешност.

Подръпна ми нежно чорлавата брада и усмихнато продължи:

— Слушай, драги мой, само не се показвай с тоя мимозов гъсталак пред никоя дама, в противен случай не би могъл да си пожелаеш по-решително фиаско! Три месеца не бива да се мяркаш в никаква компания, гарантирано, и аз трябва здравата да се потрудя над теб в миячната, ако не искам да ти бера резила като брат!

Сърдечната радост от срещата го караше да говори така, а пък и аз знаех, че думите му са добронамерени. Но въпреки това те ми причиниха болка, понеже засегнаха единственото ми уязвимо място. Ако гибелният климат до такава степен бе омаскарил външността ми, че дори братът забелязваше толкова малко привлекателност в нея, то какво ли очаквах тогава от Лайлет? Глупецът аз! Наистина, по отношение женската благосклонност май не можех да говоря още за никакъв опит, но и на най-невежия бе известно, че любовта предпочитала прави тържественото си влизане най-вече през очите. А аз сега приличах повече на бедуин от известното племе уелад слиман, отколкото на цивилизован ученик-последовател на Ескулап, шарещ наоколо в ботуши на жених. Загадката бе разрешена, и то по начин, който ме представяше на бъдещето не съвсем лишен от надежда.

След като радостно възбудените сърца си получиха своето и бурята на чувствата отмина, двамата се настанихме един до друг, за да си разменим необходимите вести. Едва сега, в хода на спокойния разговор, видях следа от тежка умора да лежи около потъналите очи, хлътналите страни и болезнено свитата уста на брата. Обикновено крепки и еластични, движенията му сега бяха видимо вели, а радостната руменина отпреди малко бе отстъпила място на болнава бледнина. Той беше болен... той страдаше... не можех да храня никакво съмнение. Със съчувствие и угриженост улових ръката му и се осведомих за причината на промяната, която за братските очи бе позабележима отколкото за тези на всеки друг. Минутно мълчание последва моя въпрос, а после с тих, вибриращ глас попита:

— Получи ли последното ми писмо?

— Да.

— И прочете за моето щастие?

— С искрена радост и благодарност към Бога, Бернхард, който ти е позволил да намериш едно такова същество!

— То изчезна... изчезна... вероятно завинаги!

Прозвуча толкова безутешно, толкова безнадеждно и понеже бях очаквал да го заваря в лоното на обилно щастие, извиках слисано:

— Изчезна?... По кой начин и защо?

— Изгубих я.

— Изгуби? По чия вина? Хайде говори, де!

— Ти естествено трябва да знаеш всичко дори от братска откровеност. Но още едно. Ти познаваш порядките в тази зловещна страна по-добре от мен и може би ще съумееш да дадеш съвет там, където аз отдавна съм застанал в края на мъдростта си и напразно си блъскам мислите да открия нещо, което да ми даде надежда. Да, аз приветствам твоето пристигане като единственото събитие, което може да ми донесе ако не жадуваната помощ, то поне утеха и успокоение.

— А аз повтарям молбата си. Та говори най-сетне, де! Не виждаш ли, че буквално ме изтезаваш! Какво всъщност се случи, та те превърна от толкова весел, пълен с надежда и щастлив компаньон в толкова съкрушен, толкова обезкуражен, лишен от обичайната енергия и самоувереност?

— Слушай тогава! Знаеш, че обитавах горния етаж на една стара постройка, от чийто равен покрив имаше открит изглед към по-ниско разположените покриви на съседните къщи. Аз имах навика да прекарвам горе прохладните часове на деня, а и вечер се качвах също, за да се наслаждавам на приятния въздух и великолепието на небето, макар като чужденец да се подхвърлях на опасността да си навлека толкова опасното тук възпаление на очите.

Съседната къща обитаваше един от онези левантинци, които в повечето случаи идват в Египет като заклет сиромаси и с нечестни похвати и жалки шмекерии натрупват цяло състояние. След това само се стремят да го запазят, тъй като при царящите в страната условия благоразумието им забранява да вадят на показ своята заможност. Мъжът беше дошъл заедно с жена си и нейната сестра от Сирия, както скоро научих, и за пари беше готов на всичко, което обещава да донесе печалба.

Колкото малка симпатия изпитва човек към мъжката част от левантинските християни, толкова прочути са жените на Левант със своята често направо замайваща красота и душевни качества. Те са поставени в пълна противоположност на своите морално пропаднали съплеменници и аз твърдо вярвам, че са единствените сред жените на

всички представени тук раси, на които човек може да повери щастието на своя живот.

Често виждах двете съседки да се разхождат с наслада по покрива на тяхната къща, но винаги дълбоко забулени. Само от време на време до мен достигаше някой откъслечен звук от техния винаги тихо воден разговор. Ако можех да съдя по приятния, мек тембър на единия глас, говорителката беше млада и едва ли грозна. Във всеки случай фантазията ми започна своята ласкава за нея дейност и понеже забелязах, че и на мен бива посвещавано известно внимание, скоро у мен се породих желанието да пооткрехна донейде тайната на булото. Те не бяха мохамеданки и следователно можех да приема, че едно малко любопитство от моя страна няма да се натъкне на пълна невъзможност, толкова повече че и от туркини бях получавал разрешение да хвърля един поглед зад жестоките и завистливи дипли на яшмака.

Една сутрин те бяха слезли след свършване на часа за отдих и аз вече бях с намерение също да се отправя към стаята си, когато отново долових леки стъпки. Бързо се извърнах. Но как да ти опиша великолепието, на което се натъкнаха сега очите ми! Изобщо няма да опитвам, защото не бих могъл и приблизителна представа да ти дам за откритата се пред мен красота, чистота и невинност, vyplътени в едно женско създание, каквото нито картината на някой художник, нито някое от творенията на моята фантазия ми бе показвало. Не беше жена, а момиче, не съпругата на търговеца, а нейната сестра.

С поривиста крачка пристъпих до парапета и с един бърз скок се озовах долу при нея, пред нея, в непосредствена близост, така че можех да я склуча в обятията си, ако не беше се отдръпнала.

Беше забравила нещо и побързала да се върне, без да си спусне яшмака. Сега стоеше пред мен, пламнала от уплаха, и аз ясно видях, че трепереше. Струваше ми се, че небето се отвори, за да ми предложи всички свои блаженства. С едно бързо посягане хванах двете малки бели ръце. Но и аз като нея не можех да говоря. Не бях бързият, дързък мъж, какъвто ме познаваш, а като някое дете, като някой божек, който не смее и звук да отрони от устните си, а концентрира молбата за милостиня единствено в необикновения поглед на своите очи.

Нейните очи също говореха. Вярно, потърсиха земята, но не забелязах в погледа гняв, а само страх и притеснение. Аз знаех всичко, всичко. Тя също ме бе забелязала при своето нееднократно присъствие

на покрива, наблюдавала ме бе и може би усещаше влечение към самотния чужденец, който я даряваше с толкова много внимание. Чувство на безкрайно щастие изпълни гърдите ми и в следващия миг я бях привлякъл към себе си и прилепил уста към нейните меки, сочни, топли устни. С напъгане на всички сили тя поиска да се освободи, но аз я държах здраво и попитах:

«Моля те, моля, кажи ми името си!»

«Казвам се Варде — прозвуча тихо и е нов опит да се изплъзне, прибави: — Пусни ме да си вървя, ден е и ме е страх!»

«Варде, Варде ли се казваш? Това означава на езика на моята страна Роза. Искаш ли да бъдеш моята роза... моя роза?»

Не отговори, а продължи да се бори с моите все още обгръщащи я ръце.

«Ден е, казваш, и затова те е страх? Щеше ли да побегнеш, ако беше тъмно и никой издaйник не можеше да види моята целувка?»

«Пусни ме да си вървя, о, пусни ме!»

«А ще дойдеш ли пак, днес, когато стане вечер?»

«Не бива!»

Притегляйки я по-плътнo към себе си, аз я заплаших:

«Ще те държа, докато кажеш, че ще дойдеш.»

«Ти си франк, твоето сърце принадлежи на родината ти и...»

«О, не, не — прекъснах я аз, — моето сърце принадлежи на теб, единствено на теб, и никога няма да помисли за някоя друга! Ще дойдеш ли?»

«Ще дойда» — прошепна тя.

«Сама?»

«Сама!»

Още една целувка, срещу която сега не се възпротиви, а после бързо се отдалечи. Стоях като сомнамбул. Един поглед нагоре към парапета, от който бях скочил, ми показва, че трошливите тухли предлагат за ръцете и краката опасни, наистина, но все пак достатъчни опорни точки. Скоро се намерих горе. Обръщайки се, забелязах последната дипло на изчезваща женска дреха. От безпокойство по мен се бе спряла зад издатъка на стълбите, докато ме види в безопасност. Тя ме обичаше, сега го знаех със сигурност и с нетърпение заочаквах вечерта.

Докато разказваше този щастлив миг от живота си, бледите му страни се бяха зачервили, а очите — изпълнили с блясък. Да, такъв си беше той: дързък, решителен, възползващ се от мига. Защо ли не бях постъпил и аз така с Лайлет!

— Тя съдържа думата си — продължи той. — Дойде и оттук насетне се виждахме всеки ден и скоро вече се занимавахме с обсъждане на нашето бъдеще. Един ден забелязах, че беше помълчалива и тиха от обикновено. Попитах я за причината и научих, че някакъв богат египтянин дошъл през деня при нейния зет и се пазарил вероятно за нея. Знаеш, че тук жените се продават или поне се придобиват срещу известна сума. На мен в момента ми липсваха средства, но въпреки това реших още на другия ден да посетя зетя, за да изпреваря другия. Варде щеше да го подготви.

На следващия предобед седях горе на платформата. По едно време чух шум, наведох се и видях двама мъже. Същевременно и те погледнаха нагоре и веднага ме забелязаха.

«Ааиб аалейху! (Позор за него!)» — чух да вика единият, оглеждайки с мрачен поглед дуvara, който бях използвал като стълба.

Кои бяха двамата? Зетят, когото още не познавах, с онзи египтянин? След известно време наредих да му предадат, че желая разговор с него, и получих отговора да отида утре. Защо чак утре? Не можех да се освободя от чувството, че срещу нас е пуснато в ход нещо враждебно, и с непреодолима потиснатост зачаках вечерта, за да говоря с Варде.

Времето на срещата ни дойде, но не и любимата. Чаках до късно през нощта, но напразно. Сега вече заветно желяех настъпването на деня, за да си изясня нещата при левантинеца.

Той ме посрещна с физиономия, по която злорадството бе явно изписано, и едва-едва спаси обичайната при едно посещение вежливост. Въпреки това аз му поднесох работата си с възможно най-голямо спокойствие и любезност, а после с напрегнатост заочаквах неговия отговор.

«Ти си един от ефендитата, повикани от хади́фа (вицекраля) да му построят големи къщи, в които парата работи повече от сто мъже?»

«Да.»

«Мразя ги тези чужденци, дето идват само за да ни направят бедни. Ти никога вече няма да видиш Варде!»

Изявлението беше наистина достатъчно ясно, но въпреки това аз сдържах гнева си и всячески се постарах да го склоня да промени решението си. Напразно. А когато накрая настоях да говоря лично с момичето, той се надигна и ми даде съкрушаващия отговор:

«Ти наруши порядките и законите на страната и си видял лицето на една жена, която е станала собственост на друг. Варде вече замина с мъжа, на когото я дадох. Върви си и кракът ти повече да не стъпва на моя покрив!»

«Значи си я принудил да напусне тази къща?»

«Принудил — изсмя се оня. — Лъжеш се, чужденецо. Тя тръгна с радост към кораба, защото се надяваше да те намери там.»

«Мен? Значи сте я измамили, предали! Знаеш ли, окаянико, че аз ще я търся и ще я намеря? Но горко ти, когато ти подиря сметка!»

«Мълчи! Ти си аджамия в тази страна, иначе щеше да ти е известно, че имам власт да се разпореждам с жените от моята къща според угодата си. Махай се, докато моят гняв не те е препратил при закона!»

Той говореше истината и имаше право да доложи оскърблението, което му бях нанесъл в увлечението си. Ето защо се овладях и си тръгнах, твърдо решен да направя всичко възможно и да поема всякакъв риск, но да намеря отвлечената любима.

Възможно беше просто да ми е разправил приказка и Варде да е още при него, но моите разследвания скоро ме доведоха до убеждението, че е казал истината. Но толкова по-безрезултатни бяха всичките ми усилия да открия някоя следа от възлюбената, макар да не пропуснах нищо, което би ми дало и най-мъглявата надежда.

Така минаха месеци, които ми донесоха единствено убеждението, че трябва да се откажа. Но всичко в мен се бунтуваше срещу мисълта, че чудесното същество, което ме обичаше с целия плам на сърцето си, се намира в обятията на друг. Погледни ме... какво стана с мен?

Замълча. Познавах го и знаех, че всеки опит за утеха ще бъде безполезен.

— Не ти ли хрумна да научиш нещо чрез сестра й?

— Естествено. Това беше толкова близо до ума, че си го помислих още в първия час. Реших да говоря с нея, та дори и с това да се подхвърля на опасност. Но тя беше строго пазена, нямаше право вече да се качва на покрива. И понеже аз все пак не изоставих поста си на

платформата, моят противник доведе нещата дотам, че хазайнът с хиляди уверения за своето съжаление ме уведоми за необходимостта да ми потърси друго жилище, тъй като сам той се нуждаел сега от моето.

— И ти се подчини доброволно на тая глупост?

— Волю-неволю, а и през ум не ми минаваше да се разправам с мъжа.

— И сега той наистина обитава помещенията?

— Не си го и помисля. Още стоят празни, въпреки че иска да ги даде под наем.

— Добре, аз ще отида при него и ще видя дали ще мога да ги получа за мен.

— За теб? — възкликна изненадано. — Вярно, имаш право. Иди, братле, ти ми вдъхваш нов живот! Ох, знаех си, че твоето идване ще ми донесе бодрост и кураж!

— Ей ти го на сангвиника! Първо напълно безнадежден, а само след една дума изпълнен с големи очаквания! Не се заблуждавай, Бернхард. Ние ще се посъветваме и със сигурност няма да пропуснем нищо, което може да бъде направено, но ако твоите усилия преди са били напразни, то сега, след толкова дълго време, не можем да предявяваме големи претенции към щастието или случайността.

— Знам, знам! Но все пак не можеш да ми забраниш да се радвам на твоето присъствие и да изразявам мнение, че на двама е по-лесно отколкото на един. Само една следа, една малка, лека следа ми достави и това ми е достатъчно! После аз ще доведа изчезналата, та дори да се наложи да я изровя изпод пирамидите.

Беше скочил. Надеждата беше напрегнала сега неговите мускули, зачервила страните му и съживила погледа му. Не можех да не се радвам на това и се включих в неговото ведро настроение.

— Тая работа ми се струва малко трудничка, но ако се наложи да я отмъкваш от някой харем, аз съм насреща. В тези неща имам известен опит, а и необходимия късмет.

— Ти? — попита ухилено. — С коя Зулейка на великия везир или на падишаха офейка?

— Зулейка? Я стига, това име е твърде прозаично за едно такова приключение! Лайлет трябва да се казва тя, да, и така се казва тя действително. Искаш ли да я видиш?

— Момче, или си се захванал да пишеш романи, или нещо ти е мръднала чивията, което при тукашната жегата е напълно извинимо.

— Блажени са, които не виждат, а вярват, но още по-блажени са, които не вярват, а пък виждат. Ти се мислиш към най-блажените, затова си навлечи празничните дрехи, невернико, и се докарай, защото в «Отел д'Ориент» ще видиш короната на всички красавици, с която сигурно няма да може да се мери и твоята Варде!

— Чуй, синко, ти май говориш сериозно!

— Сериозно естествено.

— Наистина ли? Значи и ти си се влюбил? Ей, тази болест като че започва да се превръща в епидемия на нашето семейство — първо аз, сега ти! Ела и разказвай!

— Не, ела и виж! За разказване и по-късно има време. Аз и бездруго прекалено много се задържах.

— Както заповядаш. Но едно ще ти кажа, ако красотата на твоята Зулейка...

— Лайлет се казва тя!

— Добре, ако красотата на твоята Лайлет е само наполовина толкова голяма колкото моето любопитство, онова с «чивията» си има своето пълно основание. И тъй, en avant!^[6]

Тръгнахме и скоро си пробивахме път през пъстрата навалица на тесните сокаци. Вече бяхме близо до хотела, когато брат ми ме улови внезапно за ръката.

— Боже мой, възможно ли е? Братле, вярно е, че твоето идване ми носи късмет. Погледни двамата мъже, които ей сега ще минат край нас!

Проследих посоката на пръста му и... почти се стреснах, защото единият от двамата не беше друг, а... Абрахим ага, Хеджан бей. Значи сабетх беят го беше освободил — точно както си бях помислил — веднага след моето заминаване и тоя ме бе последвал.

Той също ме забеляза. По лицето му трепна светкавица на радостно удовлетворение, но той бързо се овладя и мина с придружителя си край нас. Мимиката на изненада не се бе изплъзнала на моя брат.

— Познавате ли се? — попита с кажи-речи пресекнал дъх.

— Много добре. Защо?

— Защо? Боже мой, нима не отгатна от думите ми кои са двамата?

— Говори!

— Левантинецът е мъжът, когото в онзи предобед видях на покрива на съседната къща. Кой е той... и къде се запозна с него?

Едва чух въпроса. Чувствах се, сякаш бях ударен с боздуган. Спрях като окаменял и видът ми трябва да е будел тревога, защото брат ми извика, дърпайки ме за ръката:

— За Бога, какво ти става? Хайде, хайде, трябва да проследим онези двамата! Пипнахме го!

Аз го задържах, защото един поглед ми бе подсказал, че не е необходимо да се промъкваме след тях.

— Не е нужно, по-скоро те ще ни проследят!

— Те нас? Защо?

— Не питай, а ела!

С тревожна, трескава припряност го забутах напред. В мен се бе породила една догадка, една догадка, толкова ужасна и все пак... но не, не можеше да ми го побере главата. Бързо преминах фойето на хотела и взех почти на бегом стълбите, водещи към моята стая.

Тя беше празна, когато влязохме. Лайлет значи се намираше в съседното помещение.

— Но кажи най-сетне какво ти става! Въпреки слънчевия загар си блед като мъртвец, а очите ти наистина навяват страх.

— Какво ми става? Ето, виж сам!

Отворих вратата и го тикнах в стаята. Една секунда беше тихо вътре, една секунда, която за мен се проточи като цяла вечност, а после прозвучаха радостните, ликуващи възгласи:

— Варде!

— Бернардо!

Бяха се разпознали; сега отново се имаха. А аз стоях по средата на моята стая и чувствах как кръвта ще ми пръсне сърцето, пред очите ми притъмня... стените се завъртяха с вихрена бързина около мен... краката почувстваха твърдината под тях да поддава... ръцете напразно потърсиха опора... и като повален от исполински юмрук рухнах в безсъзнание на пода.

Колко дълго съм лежал, не знам. Но когато се свестих, лежах на дивана. Почувствах ръката си в тази на брата и погледнах в насълзените, любвеобилно отправени към мен очи на Варде. Беше се надвесила към мен, изпълнена с тревога.

— Казвам се Варде, Абрахим ага ме наричаше Лайлет — обясни.

Кимнах, не можех да говоря. Беше ми невъзможно и един-единствен звук да произнеса. Тя беше любимата на моя брат. Сега всичко ми беше ясно. Някои дребни неща, начин на поведение, за които ми бе липсвала яснота, сега ми бяха понятни.

Когато чу гласа ми за първи път, тя беше отправила изпитателно очи към мен. Тембърът ѝ бе напомнил за Бернхард. Моята прилика с него ѝ бе вдъхнала доверие, без да е наясно с причината. Благодарност и любов бяха раздвоявали вътрешността ѝ и оттам неяснотата в нейните действия и поведение. Една вечер бе научила от папката истинското ми немско име и съдържала онова, което бе възнамерявала да сподели, тъй като сега всичко и бездруго щеше да се реши от само себе си.

В този миг влезе един келнер и съобщи за двама мъже, които питали за мен. Варде се оттегли, а аз се изправих.

— Моля те, Бернхард, остави ме аз да действам! — само това можах да кажа и те влязоха.

Бяха зетят на Лайлет и Абрахим, в чиито физиономии ясно бе изразен триумфът, че са ни спипали с изненада.

Противно на обичайния начин на действие на ориенталеца, те ни навестяваха без церемониална подготовка, лично и без служебни представители по работа, която имаше законово наказуем характер. Много вероятно го правеха от някакви съображения, на които трябваше да дам отпор с ясно и категорично поведение. Ето защо, без да ги чакам да заговорят, взех пръв думата, дърпайки звънеца за слугата:

— Абрахим ага, ти си един вежлив и добър човек. Аз може би напразно щях да те диря, ако не беше дошъл сам!

— Не разбирам какво приказваш! — отговори той, видимо сличан от спокойния маниер, с който го посрещах. Сигурно беше очаквал да все у нас страх и ужас.

— Скоро ще разбереш! — И обръщайки се към Омар, попитах: — Омар ага, заредени ли са цевите на твоите пищови?

— Господарю — отвърна той, мерейки с враждебен поглед двамата мъже, единият от които му беше доста добре познат, — само кажи кого да застрелям! — И в същия миг цевите на излъсканите до блясък огнестрелни оръжия просветнаха в ръцете му.

— Всеки, който понечи да напусне тази стая, без да съм му разрешил!

— Добре, ефенди!

Петлетата изщракаха. Той застана в решителна поза и изпълнени с ненавист очи до вратата и двамата веднага съзнаха, че безпрекословно ще се подчини на моята заповед, макар да не я бях замислил сериозно.

— Абрахим ага, познаваш ли ме? — обърнах се отново към оня.

— Теб, похитителя на моята...

— Стой! — прекъснах го. — Не от това време имах предвид, а от по-рано. Когато дойдох у дома ти да лекувам Лайлет, прочетох по очите ти, че вече си ме виждал. Но споменът бе твърде слаб да ти подсказе къде.

Той ме погледна очаквателно, без да отговори.

— Спомни си за франка, когото ти, Хеджан бей, Унищожителя на керваните, ограби и се канеше да убиеш. Той беше по-силен и по-умен от теб и ти се изплъзна, но всичко, което притежаваше — имущество, скъпоценни сбирки, трябваше да изостави. Къде държиш собствеността ми, човече? Искam си я от теб, до последния камилски оглавник, до последния шатров прът... моята собственост или твоя живот!

По лицето му се бореха страх и ярост — страх от моята решителност и ярост, че за втори път застава победен пред човека, когото едва сега разпозна. Но в този момент вниманието ми беше привлечено повече от Омар. Той заедно с мен бе преживял онова нападение и после може би хиляди пъти се бе заклевал да отмъсти на разбойника с най-крепки и същевременно забавни изрази. Със силно приведено напред тяло и пресекващ от омраза глас извика:

— Ефенди, ефендина, кълна се във всичко, що го има по небето и земята, в брадите на всички стари жени — дано Аллах още дълго ги крепи! — това е той, това наистина е той!

— Той е! — потвърдих, но бях принуден с една строга заповед да възпра озлостения слуга да не се нахвърли върху Абрахим. После се обърнах към неговия придружител: — А ти си получил ограбеното имущество, за да продадеш сестрата на твоята жена! Питай закона каква съдба те очаква.

Египтянинът се съвзе най-сетне от изненадата и видя, не без известно основание, празна заплаха в моите думи.

— Приказките ти са мъдри — рече с тон на злорадство, — но забравяш, че ме озари милостта на най-могъщия в страната. По твоя заповед слугата ти вдигна оръжие срещу мен и законът ще те накаже затова деяние!

— Ти право каза, приказките ми са мъдри. Но изворът на твоята уста дава мръсна вода. Не знаеш ли, че този най-могъщ в страната не може да прости злодеяние, извършено спрямо поданик на моята страна, спрямо слуга на моя владетел? И ти не можеш да сториш нищо срещу наказанието, защото консулт на моя народ няма да си отдъхне, докато справедливостта не си получи своето!

Той пребледня. Левантинецът също предлагаше гледка, която ме наведе на мисълта, че по някакъв начин е бил тясно свързан с пораншната дейност на Абрахим, може би като укривател или изкупчик на задиганите стоки.

Трябваше да се възползвам от предимството, което бях спечелил.

— Абрахим ага, аз ти показах силата на моята ръка и куража на моята душа. Сега ще опознаеш и добротата на моето сърце. Седни до мене и нека заедно изречем думите на опрощението!

Той се подчини къде охотно, къде неохотно на поканата ми. И сега се започна един разговор, в който участниците влагаха цялото си остроумие и сила на волята, разговор, който накара да закипят всички страсти и вълнения, на които е способно човешкото сърце, разговор, толкова горещ и възбуден, че по едно време започнах да се съмнявам в успеха. Но накрая останах толкова доволен, че дадох заповед на Омар да донесе лулите.

По време на цялата тази словесна битка той стоеше като на жарава и все се надяваше, че ще изгубя търпение и ще превърна в истина изречената срещу Абрахим заплаха. Сега се видя напълно разочарован и извика едва ли не разплакан от яд:

— Щом ти доставя удоволствие да пушиш нашия скъпоценен джебел с разбойници, ще взема и аз да стана такъв, ефенди. Ама нека оня сам си натъпче лулата!

С един поглед на най-дълбоко прозрение към Абрахим придаде допълнително емфаза на тази революция срещу волята ми и едва сега, втиквайки пищовите в пояса, излезе, за да... се подчини въпреки всичко на моята заповед.

Споразумението ни беше просто. Абрахим ага се отказваше от Варде, а аз — от съдебно преследване срещу него. С тази отстъпка не правех никаква жертва, защото неговото наказание, което впрочем бе много съмнително, нямаше да ни върне изгубеното имущество. Но неговата загуба беше толкова тежка, че не съумях да потисна един порив на съчувствие.

Когато си тръгна със своя приятел, който изобщо не бе изразил желание да види сестрата на своята жена, Варде се върна при нас. Беше чула всяка наша дума и брала страх, чиято големина можеше да се мери единствено с възторга, който сега струеше от нейните очи. Хвърли се хлипащо на гърдите на Бернхард, ала той я доведе при мен.

— Не на мен трябва да принадлежиш, а на него! Той те е намерил и освободил; закрилял те е от опасностите на дългото пътуване по реката и срещу посегателствата на Абрахим; борил се е за теб и сега отново те извоюва със своята защита... Ето защо трябва да бъдеш негова. Вземи я, братко, и бъдете щастливи! Ти си я заслужи, а аз ще потърся утеха в мисълта, че съм си изпълнил дълга!

Заплака с глас от дълбокото вълнение, а и на мен се търколиха сълзи по загорелите от слънцето страни.

— Не, Бернхард, твоята жертва само би направила и теб, и нас двамата нещастни! Бог знае, че тя ми е не по-малко скъпа, отколкото на теб, но нейната любов ти принадлежи и ти си длъжен да я задържиш. Бди над нейното щастие така, както бих го направил аз всеки час, всяка минута от моя живот, ако сърцето ѝ не ми беше останало чуждо!

Тогавя тя обви ръце около врата ми, притисна устни към моите и ме увери после с тържествен тон:

— То щеше да принадлежи само на теб, ако не бях опознала по-рано него, но то обича и теб... теб... само него и теб!

Аз я сложих в обятията му и притиснах двамата към себе си. Така стояхме дълго, дълго, плачейки и хлипайки като деца, докато вратата се отвори и влезе Омар ага.

— Ефенди... о-о... прощавай!... Ама... Аллах керим (Аллах е милостив)... ако Абрахим ага, Хеджан бей, разбойникът, беше тук, щях да имам... в името на брадата на Пророка... и аз кого да прегърна. Салам алейкум! (Мир и благоденствие вам!)

info

Информация за текста

© 1998 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May

Die Rose von Kahira, 1876

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора

Редакция: BНorse, 2010

Издание:

Карл Май. Олд Файерхенд

Редактор: Мая Арсенова

Коректор: Мариета Суванджиева

Техн.редактор: Никола Хростов

Оформление на корицата: Студио «Seven», Габрово

Издателство «Калпазанов», Габрово, 1998

Band 71. Old Firehend. Karl-May-Verlag, Bamberg

Свалено от «Моята библиотека» <http://chitanka.info/lib/text/15986>

Последна редакция: 2010-05-16 12:00:00

notes

1

Пътен паспорт, препоръка — б.нем.изд.

Просо — б.пр.

Майчин лист — б.пр.

Библия, Псалми, Псалм 62 (по слав. 61):1 — б.пр.

Коран, сура първа, Фатиха — б.пр.

En avant! (фр.) — напред — б.пр.

- [Карл Май](#)
 - [1.](#)
 - [2.](#)
 - [info](#)
 -
 - [notes](#)
 - [1](#)
-

Карл Май

Синовете на упсарока

1.

Една индианска майка

След като бяхме гостували известно време на нашите приятели, шошоните, техният вожд ни изпрати до мястото, където Гусбери Крийк се вливаше в Бигхорн Ривър. Тук шошоните трябваше да се върнат, защото по онова време отвъд Бигхорн Ривър започваше територията на упсароките, индианците врани, които бяха смъртни врагове на шошоните. След като се разделихме с тях, ние продължихме пътя си в източна посока между Но Ууд Крийк и Но Уотър Крийк, защото целта ни беше да стигнем до Паудър Ривър и до Блек Хилс, като минем през Бигхорн Маунтенз.

Бяхме всичко на всичко четирима души: Винету, веселият Дик Хамердул, неговият мълчалив приятел Пит Холбърз и аз.

Тежкият терен правеше пътя ни твърде неприятен. Но по-големи затруднения представляваха за нас индианците, които можеха да се превърнат при дадени обстоятелства и в сериозна опасност. Северно от посоката, в която яздехме, се простираха ловните полета на враждебно настроените към нас упсароки, а сиуоглала се бяха придвижили чак до разположената южно от нас планина Ретълснейк Рейндж; те бяха наши стари противници, които хранеха към нас непримирима омраза, въпреки че никога не им бяхме давали никакъв непосредствен повод за това. И така ние се намирахме между две племена, с които трябваше да избягваме по възможност всяка среща. Опасността в нашето положение се увеличаваше и от факта, че двете племена враждуваха помежду си жестоко и непрекъснато. Тъкмо това придвижване на сиу-оглала

до планините Ретълснейк ни предупреждаваше да бъдем безкрайно внимателни, защото те бяха предприели този поход най-вероятно с враждебни намерения към упсароките. Ако нападението им последваше, докато се намирахме още в този район, лесно можехме да попаднем между чукай наковалнята и да бъдем „очукани“.

Още не се бяхме отдалечили твърде много от Бигхорн Ривър, когато видяхме поток, който се вливаше в тази река. Тръгнахме срещу течението му и се озовахме на едно място, където тревата беше изпогазена в диаметър от около петдесет метра.

— Това пък какво е? — попита Дик Хамердул. — Струва ми се, че някой е лагер увал тук. Не си ли на това мнение, Пит Холбърз, старий Куне?

— Щом ти мислиш, че някой е лагерувал тука, то аз нямам нищо против, скъпи Дик.

— Да, така мисля и ще трябва да слезем от конете, за да поразгледаме тези следи. Може би ще ни се удаде да разберем какви хора са били тук.

Винету и аз скочихме на земята, за да огледаме мястото. Дик и Пит ни помагаха. Дълго време усилията ни бяха напразни, докато Винету с едно високо „уф“ ни даде да разберем, че е открил нещо. Приблжихме се до него. Той ни посочи на земята малка, едва забележима капка синя боя. Но тази невзрачна капчица говореше ясно на него и на мене, кой е бил на това място.

— Хмм, синя боя — промърмори Дик Хамердул. — Значи тук са седели индианци, които са се мазали с бои, употребявани при боен поход. Но само тази боя е недостатъчна, за да разберем от кое племе са били те.

— Не е ли достатъчна? — попитах аз. — Има тъмни, средни и светли бойни цветове. Към тъмните спадат черно и синьо, към средните — зелено и червено, а към светлите — бяло и синьо. И така, ние знаем вече, че тук са лагерували воители от племето упсароки.

— Уел¹! Така е. Трябва да съм глупава личност, щом това не ми дойде наум. Не мислиш ли и ти така, Пит Холбърз, старий Куне?

— Всеки човек познава себе си най-добре и ако мислиш, че си глупав, то и през ума не ми минава, да ти противореча, скъпи Дик — отвърна дългият Пит.

— Охо! Нямах това предвид! Нямам по-малко пипе в главата си, отколкото ти. Запомни това! Но човек не може да бъде всезнаещ, нали, мистър Четърхенд?

Аз се обадох: — Наистина не може да бъде всезнаещ, но в този случай не е трудно да се стигне до правилното заключение, а животът в Дивия Запад често може да зависи от едно правилно заключение.

— Признавам, така е! Но засега не знаем нищо друго, освен към кое племе принадлежат червенокожите.

— Така ли смяташ, старий Хамердул?

Дик поклати глава и погледна въпросително Винету. Винету не обичаше дългите разговори и ме остави да продължа: — Първо, имаме си работа не с неколцина разузнавачи, а с по-голяма група индианци, чийто брой е около двеста души, както се вижда от тези следи. Конете им са били сигурно някъде наблизо. Не се забелязват следи от конските копита наоколо, защото тревата междувременно се е изправила. Но понеже тук, където са лагерували индианците, тя е все още изпотъпкана, смятам, че упсароките са били на това място не последната нощ, а по-предишната нощ. Тъй като ловните им полета са на север, то те са дошли от тази посока и са се отправили на юг, за да нападнат разбира се сиу-оглаласите. Оттук са тръгнали вчера рано сутринта. Следователно няма защо да се боим от тях. Но затова пък трябва да се пазим от сиусите.

— Защо пък трябва да се пазим от сиусите? — попита Дебелият.

— И това ми издаде мястото, където са лагерували червенокожите. Никъде не се виждат следи от пепел; следователно упсароките не са палили огън. Страхували са се от възможността да бъдат забелязани от сиусите. За съществуването на такава възможност са знаели от собствените си разузнавачи, които се изпращат преди започването на всеки военен поход. От Ретълснейк Маунтенз до упсароките водят два пътя: единият минава покрай реката, а другият близо край планините. Тук, покрай реката, местността е по-открита и по-пасна, а другият път е по-тежък, но по-сигурен. Убеден съм, че сиусите ще изберат втория път, ако изобщо тръгнат на север. Упсароките не са избрали добре пътя си — много е вероятно, когато стигнат до Ретълснейк Маунтенз, да не заварят там сиусите, защото те ще минат покрай планините на север, за да нападнат беззащитните села на упсароките. Трябва да сме извънредно внимателни до Бигхорн Маунтенз. Всичко това успях да разбера от мястото, където са лагерували индианците. Е, все още ли не знаем нищо?

— Хм м, хмм... наистина има разлика между моите очи и...

Сега той беше прекъснат от Винету, който се беше отдалечил по течението на потока и в този момент се бе завърнал:

— Не е достатъчно само да гледаш, а трябва и да мислиш. Моят брат Четърхенд има право. Намерих мястото, където са стояли конете — били са около двеста. Ако оглаласите са умни, ще минат край планините. Нека побързаме да стигнем до планините преди да се е стъмнило.

Отново се метнахме на конете и потеглихме, но вече значително по-бързо от преди. Всичко това стана преди обед и ние яздихме почти до свечеряване, когато се натъкнахме на следи от два коня; те водеха от север на юг. Местността наоколо бе осеяна с храсталаци, които

не затрудняваха придвижването ни, но не ни позволяваха да огледаме добре околността. Следата беше ясна и не по-стара от 4-5 часа. Нищо друго не можахме да разберем от нея. Нямахме основание да се занимаваме повече с тази диря и се отказахме да я проследим. Тъкмо се канехме да продължим пътя си, когато измежду два храста внезапно изскочи една индианка на кон. Щом ни видя, тя се изплаши, обърна коня си и изчезна. Какво ли можеше да търси сама жена тук? Решихме да узнаем на всяка цена и Винету се понесе веднага след нея. Останалите зачакахме спокойно, защото беше съвсем невъзможно жената да се изплъзне от Винету, вожда на апачите. Само след две минути той се появи, като водеше нейния кон за юздата. Като се доближи до нас, той ме подкани с поглед да я разпитам. Индианката не беше преминала отдавна тридесетте години. Седеше гордо и изправено в седлото си като мъж. Беше облечена спретнато и по лицето ѝ сега не можеше да се открие и следа от страх. Положително беше сама, защото иначе Винету щеше да се държи съвсем иначе. Затова я попитах:

— Какво е накарало моята червенокожа сестра да се отдалечи толкова от своя лагер без никаква закрила? Как е нейното име?

В очите ѝ светна гордост, когато ми отговори:

— Защо моят бял брат говори за закрила? Не може ли да има и жена, която да не се страхува? Виждам трима бледолики и само един червенокож мъж. В погледите ви обаче живее честността и вие не приличате на другите бледолики, които имат на езика си добри думи, но носят в сърцето си омраза и измама; ще ви се доверя. Аз съм Уйноринча Ота, жената на Уамдушка Сапа, Черната Змия, вожда на упсароките.

Уйноринча Ота означава „много жени“ и това ме накара да си направя заключението, че мъжът ѝ я уважава извънредно много. Попитах я:

— Изглежда, че мъжът ти те обича много и затова си тръгнала след него, нали?

Тя се сепна, замисли се за малко и отвърна:

— Защо бледоликът мисли, че мъжът ми не е в своя вигвам и че съм тръгнала след него?

— Защото знам, че е потеглил с воините си, за да нападне сиу-оглала. Минал е отвъд реката, нагоре по течението ѝ. Ако моята червенокожа сестра иска да отиде при него, трябва да знае, че сега язди по погрешен път.

— Истина ли е това?

— Да. Ако продължиш в тази посока, ще се натъкнеш на оглаласите.

Сега изразът на учудване по лицето ѝ се замени от уплаха.

— Нима сиусите са напуснали Ретълснейк Маунтенз? И идват насам?

— Така предполагам.

— Познаваш ли ги? Да не си техен приятел?

— Ние сме приятели на всички червенокожи и белокожи хора. Но сиусите ни мразят. Ще ти кажа нашите имена, за да ни имаш доверие. Този червенокож воин до тебе е Винету, великият вожд на апачите, а аз съм...

— ... Олд Четърхенд? — ме прекъсна тя, — където е Винету, там е и Олд Четърхенд. Кажи, ти ли си този бледолик?

— Да.

— Уф! Вие сте врагове на племето ми! Но не ме е страх от вас, защото Винету и Олд Четърхенд са твърде горди, за да сторят зло на една жена.

— Грешиш. Не сме врагове на упсароките. Желаям да живеем в мир с всички хора, а също така и с твоето племе.

— Но преди няколко луни нашите воители ви преследваха чак до Змийската река, за да ви убият.

— Това е вярно. И все пак нищо лошо не им бяхме сторили. Просто се бяха заблудили. Дано ти имаш по-голямо доверие в нас.

Погледът ѝ неспокойно оглеждаше двойната следа пред нея. Известно време тя стоя в нерешителност, но после каза твърдо:

— Добре. Ще ви се доверя, защото мъката ми е голяма. Сама съм и не знам как бих могла да спася децата си. Синовете ми са в опасност.

— Значи ти не си тръгнала след вожда, а след твоите момчета. И те са в опасност?.

— И то в н ай-голям ата, ако е вярно, че сиу-оглаласите ще минат оттук. Уф! Уф! Моята уста не биваше да споменава тайната на този боен поход, но въпреки това трябва да говоря, ако искам да спася синовете си. Воините на упсароките научиха, че враговете ни се приближават, за да ни нападнат. Уамдушка Сапа изпрати разузнавачи и след завръщането им потегли с два пъти по сто мъже, за да изпревари сиусите. Чух от него, че ще тръгне по пътя, на който се намирам сега.

— Тогава той е променил плана си по време на ездата по някакви съображения. Да не би синовете ти да са тръгнали тайно след баща си?

— Моят прочут бял брат позна.

— На колко години са? Имат ли вече бойни имена?

— Те са едва на 14 и 15 зими, но сърцата им са смели, а душите им копнеят да бъдат приети между воините още отсега. Затова са тръгнали един ден тайно след вожда. Когато се събудих на сутринта, вече ги нямаше. И конете им липсваха. Открих следите им и разбрах намеренията им!

— Защо не изпрати мъже по следата, а си тръгнала сама?

— Защото вождът притежава гнева и неумолимостта на сивата мечка. Никой от нашите воини

не би могъл да ги спаси от гнева му, когато научи за своеволието им. Само аз мога да ги спася. Ето защо взех парче месо и скочих на коня си. Непрекъснато съм молила Великия Маниту да настигна синовете си още днес. Сега срещнах Винету и Олд Четърхенд, за да науча, че синовете ми не препускат след баща си, а отиват тъкмо в ръцете на враговете ни. Но може би ще успея да ги предупредя.

След тези думи тя препусна, подгонена от страха си. Разменихме с Винету по един поглед и това бе достатъчно, за да се разберем. Последвахме индианката. След като изравних коня си с нейния, аз ѝ казах:

— Ако предположението ми излезе вярно и синовете ти се срещнат със сиу-оглаласите, ти сама няма да можеш да ги спасиш. Затова се върни в къщи. Ние ще продължим по следата и ще им помогнем.

— Уф! — отвърна тя, — нима искаш от една майка да не направи нищо за спасяването на децата си? Нима Олд Четърхенд не е виждал досега майка, която да обича децата си?

— Добре! Няма да искам от тебе да се върнеш, но те моля да ни оставиш да действаме вместо тебе. Ти няма да можеш да им помогнеш, а само ще ускориш гибелта им.

— Но ако попаднете в ръцете на оглаласите, ще ви убият на кола на мъчението.

— Много често им се е искало да сторят това, но все не са успявали.

— Въпреки това рискувате живота си за две момчета от едно племе, чиито воители искаха да ви убият! Нека моите братя ме оставят и продължат пътя си.

— Няма да те оставим. Децата ти се намират в опасност, а и ти си заплашена от смърт. Ще те придружим.

— Мислиш ли, че все още можем да спасим синовете ми?

— Да. Още не е сигурно, че ще попаднат в ръцете на сиусите. А дори и да стане това, надявам се, че ще ги освободим.

Докато говорех с индианката, Винету бе застанал начело на групата. Хамердул и Холбърз язدهа зад нас. Чух, как Дебелият каза на Дългия:

— Кой би помислил такова нещо? Отначало се мъчим всячески да избегнем сиусите а сега им отива ме право в устата. Какво ще кажеш за това, Пит Холбърз, старий Куне?

— В такъв случай не се казва нищо, ами се язди с другите.

— Дали се язди с другите или не, е все едно, важното е да не се отделяме от тях. Но я чакай, какво му стана на Винету?

Винету, който яздеше пред всички, спря в този момент внезапно коня си и ни даде знак да сторим същото. После скочи на земята. Последвах примера му и се приближих към него.

Намирахме се на края на обрасла с храсталаци площ, след която започваше неголяма открита прерия. Тя беше широка почти половин английска миля и в противоположния си край граничеше с гора. В началото на гората забелязахме голяма група конници, които тъкмо слизаха от конете си, за да лагеруват на това място. И наистина те правеха това навреме, защото слънцето бе слязло вече твърде ниско над хоризонта и скоро щеше да изчезне съвсем. Видяхме, че нашите предположения се бяха сбъднали. Това бяха сиу-оглаласите. Индианката, Холбърз и Хамердул слязоха също от конете си. Хамердул каза по своя комичен и самонадеян начин:

— Ето ги къде са! Положително има двеста души. Ще ги изплашим, щом почнем да се спъваме в тях. Ще се

нахвърлим върху тях, нали, мистър Четърхенд?

— Естествено — отвърнах аз, — нали трябва да измъкнем от тях двете момчета.

Индианката попита бързо:

— Мисли ли моят бял брат, че оглаласите са заловили синовете ми?

— Положително. Те се намират точно на следите от двете ти деца и никога не биха лагерували така спокойно тъкмо на тези следи, ако не бяха заловили онези, които са ги оставили. Оглаласите се чувстват съвсем сигурни и през ум не им минава, че и някой друг би могъл да се движи по тези следи.

— Мисли ли Олд Четърхенд, че ще успеем да освободим пленниците?

— Надявам се! Имай само търпение! Не можем да мръднем оттук преди да се е стъмнило.

Завързахме конете и седнахме на земята. Жената просто не можеше да седи на едно място; местеше се ту насам, ту натам. Това беше съвсем обяснимо. Но ако и по-късно, в решителните мигове, не съумееше да се владее по-добре, то ние не трябваше да я изпускаме из очи. А Хамердул се радваше на очакваното приключение. Потри доволно ръце и каза:

— Надявам се мистър Четърхенд, че този път не сте решили, както обикновено, да предприемете сам изпълнението на този номер. И аз искам да съм с вас. Омръзна ми да бъда зрител.

— По какъв начин ще успеем да ги освободим, зависи единствено от положението, в което се намират пленниците — отвърнах аз.

— Положението съвсем не ме засяга. Дали има или няма положение ми е все едно, достатъчно е само то да е благоприятно. Важното е да освободим двамата млади упсароки. Не си ли на това мнение, Пит Холбърз, старий Куне?

— Хмм, ако ти мислиш така, драги Дик, то аз нямам нищо против — отвърна дългият Пит.

Винету лежеше в тревата и слушаше мълчаливо разговора ни. Неговото мъжествено красиво, бронзово лице оставаше безизразно. Такъв си беше неговият характер — никога не губеше време в напразни думи, когато всичко зависеше само от бързи и енергични действия. В решителния момент един негов жест имаше много по-голяма стойност и значение, отколкото хиляди думи, изречени от други преди това.

Времето минаваше. Стъмни се. Настана непрогледна нощ. Небето се бе покрило с облаци и само тук-таме проблясваше някоя звезда, за да се скрие в следния миг отново. И ето че дойде време да тръгваме. Яхнахме конете и прекосихме прерията, но не по права линия в посока към сиусите, а напротив — доближихме се до гората колкото се може по-далеч от техния лагер, за да не могат да ни чуят, а още по-малко да ни видят. А те се чувстваха съвсем сигурни — за това свидетелстваха и буйните огньове, които бяха запалили. Отново вързахме конете си и аз казах на Хамердул и Холбърз:

— Сега отивам с Винету на разузнаване. Ще оставим тук пушките си, а вие няма да напускате това място в никакъв случай! Ще ни чакате тук!

— А аз няма ли да дойда! — попита Дик недоволно.

— Сега ще си излишен. После ще има вероятно много работа. Преди всичко двамата ще трябва да внимавате, да не би жената да тръгне подир нас. Това би било най-глупавото, което може да се случи.

Запромъквахме се покрай гората и се приближихме до лагера на оглаласите дотолкова, че можехме да различим ясно най-близо до нас насядалите фигури. Сега вече трябваше да се прокрадваме между дърветата. Така успяхме да се приближим незабелязано до индианците. Откъм другата страна бе невъзможно да сторим това, защото там червенокожите бяха

оставили конете си в полукръг, а тези животни обикновено издават чрез пръхтене приближаването на всеки бял. Горяха няколко огъня и ние можехме да разгледаме добре почти всички лица. Бяхме любопитни да узнаем кой е предводителят на тези индианци, защото познавахме всички изтъкнати вождове и воители на сиусите. Но тук имаше само млади воители и изключение правеше само един единствен индианец, който бе доста възрастен и имаше право да участва в съвещанията на племето, защото го считаха за умен. Но той не беше вожд. Името му беше Танчан Хонска, Дългото Тяло. Той седеше край един от огньовете заедно с един друг мъж, който привлече силно вниманието ни, защото беше бял. Имаше широкоплещеста набита фигура и врат на бик. Грубо изсечените черти на широкото му лице издаваха лукавост и безскрупулност. Нямахме представа кой е той, тъй като никога не бяхме го виждали. До него на земята лежеше торба от сива вълча кожа със завързан отвор, откъдето стърчаха няколко пръчки с дебелината на пръст. Торбата се размърдваше от време навреме — изглежда, че вътре се намираше някакво живо същество. От другата страна на огъня лежах двамата млади упсароки, които търсехме. Бяха вързани така здраво, че едва ли можеха да си помръднат и малкото пръстче. Сиусите ядяха. Бяха застреляли един бизон и сега се хранеха с леко припеченото му месо.

Фактът, че Дългото тяло и белият седяха сами до един от огньовете ни накарва да предположим, че двамата бяха предводителите на индианците. Но по какъв начин този непознат бледолик се бе наел с ролята на водач на индианците към Бигхорн Ривър? Дали кроеше някакво отмъщение към упсароките? Дали оглаласите са били придумани от него с някакви обещания, за да му помогнат при изпълнението на плановете му? Ето какви въпроси се въртяха в главата

ми. Сигурно и Винету се питаше същото. Припълзахме към този огън, доколкото ни позволяваше теренът, с надежда да чуем нещо от техния разговор. Скрихме се зад един храст мечо грозде, откъдето можехме да наблюдаваме целия лагер. Предположих, че двамата предводители още не бяха разпитали подробно пленниците, защото едва ли по време на ездата са имали благоприятна възможност за това. Правилността на това предположение бе доказана твърде скоро. Щом белият привърши яденето, изтри ножа в ръкава си и се обърна към Танчан Хонска:

— Вече е време да се позанимаем с изчадията на упсароките. Има ли моят брат нещо против това?

Сиусът изръмжа нещо, което очевидно трябваше да означава „не“, защото белият нареди на един от индианците да разхлаби ремъците на двамата упсароки. После ги изправиха в седнало положение. Белият заговори:

— И така, вие сте синовете на кучето, което се нарича Уамдушка Сапа. Само това успях да науча за вас. Познавате ли ме?

— Да, отвърна по-голямото момче, като го погледна смело в очите. Ти си Фолдър, предишният агент на червенокожите мъже. Но ти ги излъга и затова беше наказан от Белия Баща в Уошингтън. После ти стана конекрадец и убиец. Нашият баща, прославеният вожд на упсароките, успя да те залови, когато му беше откраднал пет коня. Това се наказва със смърт. Но понеже Уйноринча Ота, нашата майка, се застъпи за тебе от съжаление, баща ми заповяда да те бият и да те изгонят от селото ни.

Сега вече ни стана ясно, кой беше този бял. Твърде много бяхме слушали за небезизвестния индиански агент Фолдър, който така беше лъгал и грабил индианците, че най-сетне властите се видяха принудени да се намесят. Фолдър беше уволнен и изпратен за

няколко години в затвора. И така този подлец се намираше сега пред очите ни. Несъмнено беше, че той бе придумал оглаласите да предприемат този поход срещу упсароките, за да си отмъсти преди всичко за получените някога удари. Той се захили срещу момчетата и каза подигравателно:

— Какви малки кучета сте още, а колко силно можете вече да лаеете! Но аз ще ви затворя муцуните. Да, баща ви заповяда да бъда позорно бит. Но още тогава дадох клетва, която бе чута и от небето и от ада. Заклех се да си отмъстя за всеки удар и за всяка капка кръв. Но дяволът ми е свидетел, че никога не съм се надявал да започна отмъщението си така щастливо, да хвана веднага двама упсароки, и то синовете на вожда. Това е голямо щастие и аз ще се покажа достоен за него. Какво търсите в тези местности, плъхове такива? Защо сте се отдалечили толкова много от вашия лагер?

— Все още нямаме имена: Затова се отправихме на път. Да можем двамата в самота да постим и да попитаме Великия Дух, какви трябва да бъдат нашите амулети.

Това беше най-умният отговор, който момчето можеше да измисли. Въпреки младостта си синът на вожда беше умно момче. Той не издаде с нищо, че баща му беше тръгнал на боен поход срещу сиусите. Фолдър имаше непредпазливостта да му повярва напълно. Той се захили:

— Няма нужда да питате Великия Дух; вече знам, какви ще бъдат амулетите ви. Ще ви ги покажа.

Той развърза ремъка на торбата до него и измъкна бавно една от пръчките. За мое учудване видях, че около нея се беше увила една голяма гърмяща змия. Той вдигна нагоре пръчката със змията, чийто език гневно се стрелкаше насам-натам и се засмя отново:

— Това ще бъдат вашите амулети; намират се във вълчата кожа. Когато минавахме през Ретълснейк

Маунтенз, се озовахме на едно място, където изглежда тези зверове имаха митинг; бяха се събрали страшно много на едно място. Понеже баща ви се казва Черната Змия, на мене ми хрумна неочаквано прекрасна идея как да изпълня отмъщението си. Налових половин дузина от тези животинки и ги взех със себе си, за да изпратя Черната Змия, жена му и децата му във Вечните ловни полета с помощта на змийска отрова. Това е великолепна идея, каквато не е имал никой уестмън досега. Затова се радвам, че бяхте толкова любезни да дойдете при мен още днес. Ще завържа младите упсарокски змии заедно с тези гърмящи змии и очите ми ще се наслаждават на смъртоносните ухапвания. Това ще стане утре рано сутринта, а може би предпочитате сега веднага, а?

Той стана и приближи пръчката със змията толкова близо до момчето, че смъртоносното ухапване можеше да последва всяка секунда.

— Стой! Недей! Недей! Заклевам те в името на Великия Дух! Остави ги живи, убий по-добре мен!

Една индианка изскочи от храстите и се хвърли към огъня. Беше Уйноринча Ота. Тревогата за съдбата на нейните деца беше надделяла. Явно бе, че Хамердул и Холбърз не са могли да я задържат. Без да ни забележи, тя също бе станала свидетелка на заплахите на Фолдър. Сега беше коленичила при синовете си, галеше ги и се молеше:

— Пусни ги, развържи ги! Мен вържи със змиите! Нека аз умра вместо тях.

Можете да си представите какъв бе резултатът от внезапното появяване на жената. Сиусите наскочаха и се приближиха. Фолдър, който познаваше индианката добре, извика радостно учуден:

— По дяволите! Това е жената на вожда на упсароките. Казвай веднага, как попадна тук!

— Последвах синовете си, които бяха тръгнали без разрешението ми.

— Придружава ли те някой?

— Сама съм.

— Знае ли мъжът ти къде си?

— Не.

— Къде е конят ти?

— Оставих го сред прерията, щом забелязах огъня и се промъкнах насам.

— Ама че дяволска история. Това може да ни развали целия хубав план. Първо изчезват синовете, а после и жената. Естествено, че Черната Змия ще ги търси. Ако някой съгледвач ни открие преждевременно, всичко отива по дяволите. Трябва да бъдем тройно по-предпазливи. Вържете я!

— Да, вържете ме, но освободете децата ми!

— Жено, да не си полудяла? Идваш тъкмо навреме. Имам шест змии — за всекиго по две. Искam да се наслаждавам на радостта ти при гледката, как твоите хлапета ще се гърчат заедно с гърмящите змии. И така, вържете я! След това ще продължа да я разпитвам.

Той постави пръчката със змията отново в торбата.

— Моят бял брат ще ми разреши да изпратя съгледвачи — обади се Танчан Хонска.

— Защо? В каква посока?

— Жената може да ни е излъгала, като каза, че е сама. Трябва да претърсим гората и околността на лагера.

— Да, наистина че трябва да сторим това. Би било много глупаво, ако се наложи да се махаме веднага оттук, защото наблизом има едно място, което е най-удобното за изпълнение на моите намерения. Знам къде се намира една широка и дълбока яма, която служи на ловците като временен склад за кожи. Участвах в издълбаването ѝ. Смятам там да оставя тримата червенокожи със змиите. И така — търсете!

За мене и за Винету беше вече крайно време да се отдалечим. Най-напред се отправихме навътре в гората, а след като изминахме известно разстояние, се затичахме към мястото, където Холбърз и Хамердул ни очакваха. Двамата ни посрещнаха силно смутени, защото мислеха, че ще получат укори от нас.

— Не сме виновни — започна да ни уверява Дебелият. — Жената нито ни попита, нито изобщо каза нещо. Просто изведнъж скочи и изчезна. Не я ли видяхте? Сигурно ви е последвала.

— Видяхме я. Плениха я. Мятайте се на конете! Трябва да изчезваме.

С нас взехме и коня на индианката. Сиусите знаеха от нея, че го е оставила сред прерията. Оттам конят можеше лесно да отиде нанякъде и изчезването му не би им дало основание за безпокойство. След около половин миля спряхме отново, защото бяхме сигурни, че сиусите не ще търсят на такова разстояние. След като се бяхме разположили удобно, попитах апача:

— Кога ще отидем пак?

— В полунощ — отвърна той.

— И аз мисля така. Трябва да почакаме, докато заспят всички.

Винету помълча малко и после каза с въздишка:

— Уф! И този бледалик е... християнин! Всеки индианец е по-добър човек от него. Нека моят бял брат не ми отговаря. Не искам да приказваме повече за това!

Колко прав беше Винету!...

Разказах накратко на Хамердул и Холбърз какво бяхме подслушали. Щом свърших, Дик каза:

— Ето ти на, пак същото — жените винаги развалят нещата! Ама аз и затова не съм се оженил и никога няма да направя тази грешка. Какво ще кажеш по този въпрос, Пит, старий Куне?

— Това си е твоя работа — отвърна, както винаги, кратко той и се разсмя.

— Дали си е моя или не, е все едно. Важното е, че никога няма да се ожения! Какво спечели тя сега от цялата работа? Спаси ли децата си? Да те вържат заедно с гърмящи змии! Втриса ме! Но няма да го допуснем, ако ще да ни струва и живота. И тъй, мистър Четърхенд, по какъв начин ще ги освободим?

— Ще измислим нещо, когато отидем там — отвърнах аз. — А сега да спим, защото през нощта едва ли ще имаме спокойствие.

2.

В ямата за кожи

Опитахме се да поспим, но не можахме и щом настъпи полунощ, отново се отправихме към лагера на сиусите. Пълзахме с най-голямата възможна предпазливост, но за наша изненада скоро разбрахме, че всичко е било напразно, защото... там нямаше никой. Къде ли бяха отишли индианците? Там където бяха горели огньовете, по земята се търкаляха обгорени клони. Запалихме отново два от тях, за да ги използваме като факли и да потърсим оставените от сиусите следи. Скоро разбрахме, че те бяха продължили бойния си поход през прерията.

— Уф! — каза Винету, — жената в страха си сигурно е издала, че се намираме наблизко. Заплашила е сиусите с нас и е казала, че ще освободим децата ѝ. И те са тръгнали веднага, за да не се осуети нападението им над упсароките. Да ги последваме бързо. Няма значение, че не можем да виждаме следата, защото знаем посоката. Щом се съмне, отново ще намерим дирите им.

Нямах нищо против. Качихме се на конете си, за да препуснем бързо по пътя, по който бяхме дошли. Пътят не ни създаваше особени трудности, въпреки че беше тъмно, тъй като ни беше познат.

Можехме да яздим по-бързо от сиусите, защото местността им беше чужда. И понеже бяха тръгнали вероятно малко преди нас, ние се надявахме, че ще ги настигнем скоро. Не след дълго се озовахме на мястото, където бяхме срещнали индианката. Оттук нататък местността ставаше непозната и за нас. Но след два часа небето започна да просветлява и ние можехме да препуснем в галоп. Малко след това вече беше

възможно да потърсим и следата. Хамердул и Холбърз продължиха направо, аз завих малко надясно, а Винету — наляво. Не можех да открия нищо, но като се присъединих към останалите, разбрах, че Винету бе намерил следите им. Тръгнахме по тях най-предпазливо, защото бяха оставени най-много преди четвърт час. Местността бе планинска. След като прекосихме една гора, излязохме на сравнително равно място, което бе съвсем открито пред нас, а в дясно бе осеяно с храсталаци. Тук пред нас забелязахме сиусите, които, яздейки един след друг, се приближаваха към стръмнина, обрасла с единични дървета с широки корони. По тази стръмнина минаваше нещо като естествена просека — тясна ивица, по която не растяха дървета. Сиусите се насочиха към нея. Докато брояхме воините, забелязахме две неща — първото, което беше добре дошло за нас беше, че двамата предводители яздеха сами, а второто, което ни изненада неприятно, беше, че жената и синовете ѝ липсваха.

— Сиусите не са ги взели със себе си, а са ги хвърлили в склада за кожи заедно със змиите. Трябва веднага да се връщаме! — извиках аз. — Но тъй като не знам къде се намира тази яма, ще попитаме Фолдър. Ще го пленим заедно с Танчан Хонска. Трябва да ги изпреварим горе на височината. В галоп надясно зад храстите, за да не ни забележат!

Винету се понесе на коня си преди да бях довършил изречението си и ние го последвахме. Когато достигнахме подножието на хълма, се убедихме, че сиусите яздеха все още през откритата равнина. Сkochихме от конете, оставихме ги заедно с пушките на Хамердул и Холбърз да ги пазят и се заизкачвахме бързо. Преодоляхме приблизително половината височина и завихме наляво, малко косо към просеката. Когато я достигнахме, видяхме, че индианците минават тъкмо през нея. Скрихме се зад една скала, висока

колкото човешки ръст. След малко видяхме да се задават и двамата предводители. Винету прошепна:

— Ти бледоликия, аз индианеца!

Щом отминаха малко, ние изскочихме безшумно и с едно засилване се намерихме зад тях на конете им. Хващайки ги с едната ръка за гърлото и нанасяйки им няколко удара с другата по слепоочието, успяхме да ги смъкнем от конете. И двамата бяха в безсъзнание. След това с помощта на ласата ги вързахме за конете им като чували, хванахме животните за юздите и ги поведохме надолу по склона. Всичко това се разигра толкова бързо, че бяха изминали само петнадесетина минути, когато се намерихме отново при спътниците си. Тръгнахме обратно. Скоро забелязахме, че пленниците дойдоха в съзнание. Танчан Хонска ни позна веднага. Фолдър се опита да ни обсипе с ругатни, но аз му показах револвера си и му кряснах:

— Мълчи, негоднико, иначе ще те застрелям! От тебе искаме изчезналата индианка и синовете ѝ; ще ни покажеш старата яма, където си ги пъхнал. Ако змиите са им причинили и най-малкото зло-, тогава днешният ден е последният ден от живота ти, кълна ти се! Името ми е Олд Четърхенд!

— Яма... змии...? — попита той, като се мъчеше да се измъкне по някакъв начин.

— Мълчи, иначе ще получиш куршум! Сега ще седнете на конете си и ще ви вържем. Ездата продължава. Ако някой от вас направи опит за съпротива, ще бъде труп само секунда по-късно!

Дори и да не бяха тези заплахи, те пак щяха да се подчинят безропотно, защото виждаха как ги гледа апачът. Завързахме ги седнали за конете им и продължихме пътя си.

Избягвахме да яздим пак по същия път, по който бяхме дошли, за да утежним колкото можехме преследването ни от страна на сиусите. Беше

несъмнено, че щяха да ни преследват, щом забележеха отсъствието на Фолдър и Дългото Тяло. Но пък това забавяше похода им срещу упсароките, а може би го правеше и съвсем невъзможен.

Напредвахме бързо. Към осем часа сутринта пред нас отново видяхме нощния лагер на сиусите. Тогава подканих Фолдър да ни каже къде се намират майката и децата ѝ, но той се захили подигравателно и грубо и ми каза:

— Никога досега не съм ви виждал, но съм слушал много за Винету и Олд Четърхенд и знам, че те не съдят и не наказват, преди да имат в ръцете си стопроцентови доказателства. И така, не ме е страх от вас, защото съм напълно невинен. Нищо не знам за никаква жена, а още по-малко за децата ѝ.

— Добре. Но едно признание би ти помогнало само. Сега вече не се надявай на никаква милост. Вчера се бяхме скрили ей зад онзи храст и видяхме и чухме всичко. Сигурни сме, че ще намерим пленниците. Няма ли поне Танчан Хонска да бъде искрен?

Сиусът, към когото беше отправен този въпрос, поклати глава и отговори гордо:

— Танчан Хонска не воюва с жени и деца. Той няма какво да каже.

— Уел. Тогава ще търсим.

Естествено беше, че оттук до ямата водеха следи. През нощта не можахме да ги забележим, но сега бе достатъчен един поглед, за да открием следите, които отначало водеха покрай гората, а после изчезваха сред гъсталака. Различавах се дирите от два коня и от човешки стъпки. Двама от сиусите бяха останали тук да пазят при ямата до завръщането на цялата група. Тъкмо си мислех, че ще трябва да сме предпазливи заради тези двама индианци, когато забелязах иззад едно дърво да стърчи върхът на индиански мокасин. С един скок се озовах до дървото и видях пред себе си по-голямото

момче на Уйноринча Ота с нож в ръката. То ме гледаше със съмнение и колебание.

— Аз съм Олд Четърхенд, а тук е и Винету, вождът на апачите. Къде са майка ти и брат ти?

— У ф! — извика то с облекчение, — Винету и Олд Четърхенд! Моята майка ми каза, че искате да ни спасите, но тя ще умре, защото змиите я ухапаха. Тръгнал съм да търся билки, защото малкото, които намерихме, трябва да бъдат сменени.

В очите му забелязахме сълзи. — Води ни! — подканих го аз. — Може би ще успеем да ѝ помогнем.

— Не, тя ще умре. Цялото ѝ тяло трепери, а понякога размахва ръце. От време на време лежи като умряла, после се съвзема и започва да се моли. Навсякъде, където е ухапана, местата са подути и почернели. Ще умре. Но аз ще отмъстя за нея! Елате!

Изминахме около двеста крачки, после завихме край малка група дървета и се намерихме пред ямата. Тя бе дълбока около два метра и половина, а дължината и ширината ѝ възлизаха на почти два метра. Отвътре беше облицована с кръгли дървесни трупи, които предпазваха стените ѝ от срутване и не позволяваха проникването на влага. Капакът ѝ, който бе изработен също от дървен материал и покрит с мъх, бе поставен настрана. Ловците и траперите крият обикновено събраните кожи в подобни ями, докато успеят да ги пласират. Наблизо видяхме завързани два коня, до тях бяха облежани две пушки, а на два отчупени клона висяха ... два пресни кървави скалпа.

— Откъде са тези скалпове — попитах учудено.

— Принадлежаха на двамата сиуси, които ни пазеха. После ще разкажа всичко на Олд Четърхенд и Винету — отвърна младият индианец и в очите му проблясна гордост, — но сега моля двамата прочути воини да видят майка ми.

Като погледнахме в ямата, видяхме най-напред млада, скоро прекършена ела, която служеше на момчетата като стълба. Долу лежеше индианката и гърчове затрудняваха дишането ѝ. До нея седеше по-малкият ѝ син. Беше сложил главата ѝ в скута си и плачеше. В противоположния ъгъл лежах разхвърляни няколко ремъка и ... телата на три големи гърмящи змии. Животните бяха мъртви. Винету и аз скочихме долу. Първата ни работа беше да разгледаме змиите. И трите бяха удушени. Телата им бяха дълги почти два метра, а кожата им близо до главите имаше множество малки дупчици, като че ли направени с игла. Човек трябваше да се взре много внимателно, за да ги забележи. Кимнах с облекчение на апача и той ми отговори с радостна усмивка. Както ставаше често, ние се разбрахме без думи. След това насочихме вниманието си към жената. Гърчовете ѝ бяха отслабнали и сега лежеше на земята в безсъзнание. Краката ѝ до колената, ръцете и особено по китките и дланите, бяха осеяни с ухапванията на змиите. Ухапаните места се бяха подули и посинели, а не бяха почернели, както беше казал синът ѝ. Не биваше да я оставяме по-дълго време в ямата. С помощта на Хамердул и Холбърз я изнесохме навън, а след това излязохме и ние. Фолдър и Танчан Хонска лежаха вързани наблизко. Обърнах се към Фолдър:

— Негоднико, видя ли, че изобщо нямахме нужда от признанието ти? Къде са другите три змии?

— Сиусите ги взеха със себе си в кожена торба — отвърна той.

— Приготвил си ги за вожда на упсароките, но сметките ти ще излязат криви. И жената няма да умре, въпреки че е изпохапана, защото отровните жлези на змиите са били изпразнени. Докато са стояли в тясната торба, те са се изпохапали една друга — лесно може да се забележи по кожата им. Затова и отровата им се е

била свършила. Това естествено не облекчава положението ти, защото въпреки всичко към тебе ще се отнесем като към убиец.

— А какво ти влиза в работата, какви сметки за уреждане имам с червенокожите? Да не би да искаш да играеш ролята на мой съдия? Протестирам! Настоявам да ме пуснете на свобода!

— Ще почакаш, момчето ми! Не след дълго ще бъдеш радостен, ако се смилим ние да ти бъдем съдиите.

— Я не си въобразявай! По скоро ще умра, отколкото да се подчиня на присъдата ти.

— Добре, помни си думите! Нямам повече работа с тебе.

Понеже индианката беше все още в безсъзнание, двете момчета можеха да ни разкажат какво се бе случило, след като се бяхме оттеглили от лагера на оглаласите. Чухме приблизително следното: Уйноринча Ота се молела непрекъснато да пощадят живота на децата ѝ, но напразно. Заплашвала с отмъщението на мъжа си, но след като думите ѝ предизвикали само подигравателния смях на Фолдър, тя извършила в отчаянието си голяма непредпазливост, като казала, че се намираме наблизко. Въздействието от тази новина се забелязало бързо, но за съжаление не в желаната от нея насока. Веднага я завели при ямата заедно с децата ѝ и при светлината на запалени главни ги хвърлили вътре заедно с три от гърмящите змии. И на тримата били вързани ръцете и краката. След това Фолдър тръгнал веднага с оглаласите, понеже се страхувал от нас. Имал намерение да ограби упсароките, да убие колкото може повече от тях и да домъкне вожда им жив до ямата, където го очаквала същата участ, като жена му и децата му. Ето защо оставил край ямата и два поста. Тези двама индианци обаче се страхували да не бъдат

открити от нас и щом настъпил денят, се отдалечили, за да търсят следите ни.

Междувременно в ямата се разиграла сцена, която може да бъде пример за най-всеотдайна и пожертвувателна майчина любов. Момчетата се били свили в един ъгъл и от страх пред змиите не смеели да се помръднат. Но майката, за да спаси децата си от страшната смърт, прегризала със зъби ремъка, който стягал ръцете ѝ, и когато почувствала ръцете си свободни, започнала пипнешком да търси змиите в тъмнината, за да ги обезвреди. Естествено че това можело да стане само като ги удуши една по една. За нея нямало абсолютно никакво значение, че тя самата била ухапана много пъти. След като и третата змия била мъртва, тя успяла с голяма мъка да развърже ремъците на децата си и се строполила в гърчове на земята. Малко след това се съмнало. Тъй като не се показвал никой от пазачите им, едното от момчетата се покачило на раменете на другото, измъкнало се навън и донесло споменатата ела, с помощта на която и брат му можал да излезе горе. Едва успели да сторят това и забелязали, че един от постове се връща. Двамата се скрили. Индианецът вързал коня си, оставил пушката си и се отправил към ямата, за да погледне вътре. Но като видял само жената, той се обърнал уплашено. Междувременно един от братята изтичал до дървото, взел пушката, прицелил се и застрелял сиуса. Извадил неговия нож и му взел скалпа. Трупата скрили настрани в храстите. Не след дълго дошъл и другият сиус, но и той бил застрелян и скалпиран от по-малкия брат. Сега двамата били господари на положението и се погрижили за майка си. Единият слязъл при нея, а другият отишъл да търси змийска билка. След като всяко от момчетата се сдобило със скалп, това им гарантирало не само че няма да бъдат наказани от баща си, но им осигурявало и влизането в редиците на

младите воители. Те се гордееха много с подвига си — лицата им сияеха от радост.

Сега, след като бяхме научили най-важното, трябваше преди всичко да намерим нова змийска билка за индианката и да се подготвим за завръщането на сиусите. Докато аз и Винету търсехме билки, изведнъж апачът извика „уф“ и се скри зад дърветата. Бързо го последвах. Една голяма група конници идваше точно към нас. След като се приближиха достатъчно, за да можем да различим бойните им цветове, Винету каза:

— Това е Уамдушка Сапа със своите упсароки. Да си направим шега и да им позволим да ни обкръжат!

Излязохме иззад дърветата. Щом ни видяха, упсароките нададоха бойния си вик, долетяха като вихрушка и ни заобиколиха.

— Уф! Уф! — извика Черната Змия — Олд Четърхенд и Винету! Хванете тези кучета, за да украсят кола на мъчението!

Винету седна на земята, заби ножа си до дръжката в тревата и каза:

— Тук седи Винету, вождът на апачите. Той заравя ножа на войната в земята: да бъде мир!

Аз седнах до него и като посочих с ръка, казах:

— Вождът на упсароките иска да залови сиу-оглаласите, но се е бил отправил по погрешен път за Ретълснейк Маунтенз и се е върнал обратно, защото е открил следите на сиусите, които са тръгнали към неговите ловни полета. Тези следи са го довели дотук. Но ние ще му предадем предводителите на сиусите като негови пленници. Ако Черната Змия няма нищо против, нека продължи по същата следа, която завива наляво в гората!

— Уф! — извика той, — това е само някакво предателство!

— Предатели ли са Винету и Олд Четърхенд? Може ли да докажеш, че сме излъгали поне един път? Ето, ние

седим на това място, а двеста упсароки са ни заобиколили. Нека ни убият, ако се окаже, че сме искали да те измамим! По тези следи ще откриеш не само онова, което ти казах, а и още много други неща.

— Уф! — ще направя, каквото ми казваш, но тежко ви, ако думите ти се окажат лъжливи! Към вас ще бъдат насочени два пъти по сто пушки, докато се завърна.

Той слезе от коня си и се отправи по следата. Беше твърде смел и горд, за да вземе още хора със себе си. Но неговите индианци държаха пушките си така, че ние удобно надничавме в дулата им. Разбира се, че не бяхме никак загрижени, защото изходът от цялата работа ни беше предварително известен. Изминаха двадесетина минути. Вождът се върна. Един знак от него беше достатъчен и индианците прибраха пушките си. Той се приближи към нас с думите:

— Моите братя имат право, нека бъде мир! Считаме Винету и Олд Четърхенд за наши врагове, но те доказаха, че са наши братя. Рискували са живота си за моята жена и моите синове. Ще изпушим заедно лулата на мира.

— Само че не сега, а по-късно — прекъснах го аз, — защото сиу-оглаласите могат да се появят всеки миг. Не трябва да ви виждат тук. Нека войните ти се скрият в гората; тогава победата ти е сигурна.

— Уф! Ти мислиш, че ще се върнат?

— Да. Бъди разумен и последвай съвета ми! Индианците се оттеглиха заедно с конете си в гората, а ние отидохме с него при жена му, към която той се отнасяше с много голямо уважение. Зарадвана от това, че го вижда при себе си и че не ѝ отправя никакви упреци, скоро жената се почувства значително по-добре и болките ѝ почти изчезнаха. Като научи, че предстои кървава битка, тя замоли мъжа си да не допусне това кръвопролитие, а да се задоволи, че е предотвратил нападението над собствения си лагер. Разбира се, че

Винету и аз я подкрепихме в нейните усилия. Изложихме му всички доводи, които говореха в полза на нашите миролюбиви намерения и скоро успяхме да го склоним. Той се задоволи с Фолдър, за когото смъртното наказание бе неизбежно, както и с важното за него обстоятелство, че синовете му се бяха сдобили със скалпове и това ги нареждаше между воините, въпреки тяхната младост.

Когато Танчан Хонска разбра, че няма да умре на кола на мъчението и че е свободен, отначало съвсем не можеше да повярва. Той знаеше, колко упсароки са скрити зад дърветата, познаваше качествата на моята карабина „Хенри“ и на Сребърната пушка на Винету. Въпреки всичко ние се отказвахме от сигурна плячка. Това надхвърляше неговите разбирания, но затова пък с толкова по-голяма готовност се съгласи да убеди воините си да се оттеглят веднага от тази местност.

И ето че току-що се бяхме разбрали с него и сиусите се появиха на другия край на прерията. Не им попречихме да се приближат значително до нас. Тогава Дългото Тяло се отправи към тях. Те се стъписаха и спряха. Когато той стигна до тях, те образуваха около него кръг. Изглежда, че не бяха очаквали да чуят това, което им съобщи. Видяхме, че всички се развълнуваха и възбудиха.

— Не могат да се примирят с новото политическо положение — изсмя се Дик. — Изглежда Дългото Тяло няма дар слово. Пит, струва ми се, че трябваше да изпратим тебе. Не си ли на това мнение, старий Куне?

— Стига плоски вицове — отвърна Дългият. — Знаеш много добре, че не съм добър оратор.

— Дали си добър оратор или не, ми е все едно; но известно е, че за най-добри оратори минават онези, които не обелват нито дума.

Изглежда, че индианците се бяха вече успокоили. Танчан Хонска се приближи към нас и ни съобщи:

— Моите воини не биха се съгласили с това решение, ако упсароките бяха сами. Но понеже познават омагьосаната пушка на Олд Четърхенд, решиха да тръгнат веднага и да не се връщат повече. Мога ли да си взема коня?

— Да — кимна Уамдушка Сапа. — Но знай, че ще изпратя след вас съгледвачи, които ще ви наблюдават. Ако разбере от тях, че не сте удържали на думата си, ще събера над пет пъти по сто воини и ще ви унищожа.

Сиусът направи едно движение, което можеше да означава както съгласие, така също и подигравка и се отправи към коня си. Скоро след това го видяхме да изчезва с воините си зад гората.

Никой не беше така смаян от това развитие на нещата, както Фолдър. Той се беше надявал, че ще се стигне до битка, която ще му върне свободата. Щом научи, че няма на какво повече да разчита и че смъртта му на кола на мъчението е вече решена, той ме извика при себе си и ми каза:

— Сър, не можете да допуснете тези червенокожи да убият без всякакво право един бял, един християнин!

— Християнин ли? Я по-добре не произнасяй тази дума! Нима постъпи християнски, като злоупотреби с храната и облеклото на хиляди гладуващи и мръзнещи индианци? А когато те протестираха срещу тази потресаваща измама, ти нареди просто да ги надупчат с куршуми. Какво ли представляваше краткотрайният затвор за тези престъпления?! Абсолютно нищо! После Уамдушка С а п а ти подари живота, на тебе, конекрадеца, а ударите които си получил, са били само милост. Няма какво да говорим повече. Един толкова кръвожаден, безчувствен и безсъвестен престъпник като тебе не може да очаква снизхождение.

След тези мои думи от устата му изригнаха такива ругатни и клетви, че ме побиха тръпки и изпитах

отвращение. Обърнах му гръб и го предоставих на съдбата му.

Ако преди, когато бяхме сами, можех да се грижа за жената без страх, че бих могъл да увредя воинската си чест, сега вече положението беше друго. Сега тя не беше вече под наша закрила и можех да изразя съчувствието си към нея само като попитах за състоянието ѝ. Вождът ми отговори:

— Сега лежи спокойно и спи. Сигурен съм, че скоро ще оздравее; ние познаваме растителни сокове, които прогонват от тялото змийската отрова заедно с лошите ѝ последици. Щом стигнем нашите вигвами, моят бял брат ще я види пак пъргава като антилопа.

— Искаш да кажеш, че ще дойдем заедно с вас?

— Уф! А нима няма да дойдете? Това би било позор за доброто име на упсароките. Нима трябва другите да кажат, че Винету и Олд Четърхенд презират нашето гостоприемство?

Той имаше право и когато попитах апача, Винету се съгласи веднага да изпълним желанието на вожда. Лулата на мира бе изпушена най-тържествено. По-малко тържествено беше погребването на двамата сиуси. За гроб им послужи ямата, където трябваше да умрат и изгният техните жертви. После всички се приготвиха за тръгване. Завръщането трябваше да се ускори заради болната. За нея направихме носилка и я завързахме за два коня. Когато тръгвахме, веселият Хамердул каза на дългия си приятел:

— Вчера по обед все още полагахме всички усилия да не бъдем забелязани нито от упсароките, нито от сиу-оглаласите, а днес...? Едните пратихме в запаса без всякакво насилие, а с другите станахме толкова големи приятели, че сега тръгваме с тях, за да се запознаем с готварското им изкуство. Така се менят времената! Какво ще кажеш за това, Пит Холбърз, старий Куне?

— Нищо няма да кажа, а само ще се запознавам — отвърна Дългият. — Говоренето е сребро, а яденето е злато!

— Дали са сребро или злато, ми е все едно. И двете ми харесват.

Когато стигнахме до вигвамите на упсароките, те направиха всичко възможно, за да ни докажат, че намеренията им след изпушването на лулата на мира са напълно честни. Единственото събитие, в което не взехме участие, беше ликвидирането на Фолдър на кола на мъчението. Един от най-големите врагове на индианците заплати за престъпните си дела.

След няколко дни Уйноринча Ота можеше вече да излиза от палатката си, а след седмица бе вече напълно здрава. Индианците бяха одрали кожата на трите змии които беше удушила. Жената на вожда искаше да си ги запази като спомен за онази страшна нощ.

Когато след години посетих отново упсароките, забелязах, че тя беше вплела кожата на трите змии като украшение в дългите си коси. И днес още, след толкова дълго време, когато някъде стане дума за майчината любов, аз си спомням за Уйноринча Ота, индианката от племето на упсароките.

Информация за текста

© 1979 Веселин Радков, превод от немски

Karl May
Die Söhne des Upsaroka, 1895

Източник: <http://bezmonitor.com>

Издание:

Карл Май. Говорящата кожа. Разкази
Издателство „Отечество“, 1979

Второ издание

Редактор: Сийка Рачева

Редактор на издателството: Люба Мутафова

Художник: Христо Алексиев

Художествен редактор: Йова Чолакова

Технически редактор: Петър Балавесов

Коректори: Мина Дончева, Албена Янкова

Karl May. Ausgewählte Erzählungen aus den Bänden:
„Halbblut“, „Das Zauberwasser“, „Kapitän Kaiman“, „Old
Firehand“, herausgegeben von Dr. E. A. Schmid. Karl May
Verlag, Bamberg, 1955

Свалено от „Моята библиотека“
[<http://chitanka.info/text/14221>]

Последна редакция: 2009-10-18 13:20:00

notes

1

Уел — (англ.) добре, вярно, така да бъде. Б. пр.

Annotation

Ляно Естакадо е страшна, камениста пустиня. В нея вилнеят разбойници, наречени Лешоядите на Ляно. Предвожда ги Стилинг Фокс, Крадливата лисица. Те подмамват в безводната пустош неопитни преселници, за да ги убият и ограбят. Но бандитите ще срещнат неочакван отпор от прочутите герои на Запада — Поразяващата ръка, Винету и техните приятели.

- [Карл Май](#)
 - [Първа част](#)
 - [1. глава](#)
 - [2. глава](#)
 - [3. глава](#)
 - [4. глава](#)
 - [5. глава](#)
 - [6. глава](#)
 - [7. глава](#)
 - [8. глава](#)
 - [9. глава](#)
 - [10. глава](#)
 - [11. глава](#)
 - [12. глава](#)
 - [Втора част](#)
 - [1. глава](#)
 - [2. глава](#)
 - [3. глава](#)
 - [4. глава](#)
 - [5. глава](#)
 - [6. глава](#)
 - [7. глава](#)
 - [8. глава](#)
 - [9. глава](#)
- [info](#)
 -

- [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
 - [5](#)
 - [6](#)
 - [7](#)
 - [8](#)
 - [9](#)
 - [10](#)
 - [11](#)
 - [12](#)
 - [13](#)
 - [14](#)
 - [15](#)
 - [16](#)
 - [17](#)
 - [18](#)
 - [19](#)
 - [20](#)
 - [21](#)
 - [22](#)
 - [23](#)
 - [24](#)
 - [25](#)
 - [26](#)
 - [27](#)
 - [28](#)
 - [29](#)
 - [30](#)
 - [31](#)
 - [32](#)
 - [33](#)
 - [34](#)
 - [35](#)
 - [36](#)

- [37](#)
- [38](#)
- [39](#)
- [40](#)
- [41](#)
- [42](#)
- [43](#)
- [44](#)
- [45](#)
- [46](#)
- [47](#)
- [48](#)
- [49](#)
- [50](#)
- [51](#)
- [52](#)
- [53](#)
- [54](#)
- [55](#)
- [56](#)
- [57](#)
- [58](#)
- [59](#)
- [60](#)
- [61](#)
- [62](#)
- [63](#)
- [64](#)
- [65](#)
- [66](#)
- [67](#)
- [68](#)
- [69](#)
- [70](#)
- [71](#)
- [72](#)
- [73](#)

- [74](#)
- [75](#)
- [76](#)
- [77](#)
- [78](#)
- [79](#)
- [80](#)
- [81](#)
- [82](#)
- [83](#)
- [84](#)
- [85](#)
- [86](#)
- [87](#)
- [88](#)
- [89](#)
- [90](#)
- [91](#)
- [92](#)
- [93](#)
- [94](#)
- [95](#)
- [96](#)
- [97](#)
- [98](#)
- [99](#)
- [100](#)
- [101](#)
- [102](#)
- [103](#)
- [104](#)
- [105](#)
- [106](#)
- [107](#)
- [108](#)
- [109](#)
- [110](#)

- [111](#)
- [112](#)
- [113](#)
- [114](#)
- [115](#)
- [116](#)
- [117](#)
- [118](#)
- [119](#)
- [120](#)
- [121](#)
- [122](#)
- [123](#)
- [124](#)
- [125](#)
- [126](#)
- [127](#)
- [128](#)
- [129](#)
- [130](#)
- [131](#)
- [132](#)
- [133](#)
- [134](#)
- [135](#)
- [136](#)
- [137](#)
- [138](#)
- [139](#)
- [140](#)
- [141](#)
- [142](#)
- [143](#)
- [144](#)
- [145](#)
- [146](#)
- [147](#)

- [148](#)
 - [149](#)
 - [150](#)
 - [151](#)
 - [152](#)
 - [153](#)
 - [154](#)
 - [155](#)
 - [156](#)
 - [157](#)
 - [158](#)
 - [159](#)
 - [160](#)
 - [161](#)
 - [162](#)
 - [163](#)
 - [164](#)
 - [165](#)
 - [166](#)
 - [167](#)
 - [168](#)
 - [169](#)
 - [170](#)
 - [171](#)
 - [172](#)
 - [173](#)
 - [174](#)
 - [175](#)
 - [176](#)
 - [177](#)
 - [178](#)
 - [179](#)
 - [180](#)
 - [181](#)
 - [182](#)
 - [183](#)
-

Карл Май

Сред лешояди

Първа част

Синът на ловеца на мечки

1. глава

По следата

Не много далеч на запад от местността, където се срещат границите на трите северноамерикански щата Дакота, Небраска и Уайоминг, яздеха двама мъже, чийто външен вид на друго място справедливо би предизвикал истинска сензация.

Те имаха съвсем различни фигури. Единият бе висок повече от два метра и тялото му бе толкова кльощаво, че можеше да те хване страх, а пък другият бе значително по-нисък и тъй дебел, че почти приличаше на топка.

Въпреки това главите на двамата ловци се намираха на една и съща височина, понеже ниският яздеше висока едрококалеста кранта, а пък другият седеше върху ниско, привидно слабовато муле. Ето защо и кожените ремъци, служещи на дебелия за стремена, не достигаха дори до линията на корема на коня му, докато дългият изобщо не се нуждаеше от стремена, тъй като грамадните му стъпала висяха толкова ниско, че беше необходимо само леко движение настрани, за да допре земята с левия или с десния си крак, и то без да се смъква от седлото.

Вярно, че и при двамата не можеше да става дума за някакво истинско седло. Седлото на ниския се състоеше просто от кожата на гърба на убит вълк, на която бе оставена козината, а кльощавият си беше подложил някакво старо сантилско [\[1\]](#) одеяло, което беше толкова изпокъсано и изтъняло, че всъщност той седеше на голия гръб на своето муле.

Облеклото на двамата също имаше доста странен вид. Дългият носеше кожени панталони, които несъмнено са били кроени и шити за някой много по-едър човек. Бяха му страшно широки. Под редуващото се въздействие на топлина и студ, сухо и дъждовно време те се бяха свили значително, тъй че крачолите им едва-едва покриваха коленете на собственика си. При това панталоните лъщяха от мазнина, което намираше простото си обяснение във факта, че при всеки случай дългият ги използваше вместо кърпа за хранене или покривка за маса и бе свикнал да избърсва в тях всичко, което не можеше да търпи по пръстите си.

Голите му крака бяха пъхнати в направо неописуеми кожени обувки. Те имаха такъв външен вид, сякаш са били носени още от Метусаил ^[2], а след това всеки от собствениците им е поставял по няколко кожени кръпки. Невъзможно бе да се каже дали някога бяха виждали мас, или даже някаква вакса, тъй като цветът им беше съвсем неопределен.

Клюощавото тяло на ездача бе облечено в кожена ловна риза, която нямаше нито копчета, нито кукички и оставяше голи загорелите му от слънцето гърди. Ръкавите ѝ едва-едва покриваха лактите, а под тях се виждаха жилестите му ръце, останали сякаш без плът. Човекът бе увил дългия си врат с някаква памучна кърпа. Дали по-рано е била бяла или черна, зелена или жълта, червена или синя, това не знаеше вече дори и самият ездач.

Най-разкошната и великолепна част от облеклото му несъмнено бе шапката, кацнала на източената му заострена глава. Някога си тя е била сива и с формата на цилиндър, една от онези шапки, които са били наричани от хората, лишени от почтителност, «кюнци». Може би в незапомнени времена тя е красяла главата на някой английски лорд, но после започнала да слиза все по-надолу по обществената стълба и накрая попаднала в ръцете на ловеца от прерията. Този човек в никой случай не притежаваше вкуса на един лорд. Той бе счел периферията ѝ за излишна и просто я беше откъснал. Само отпред бе оставил едно парче, от една страна, за да има сенник за очите, а от друга — за да може по-удобно да сваля шапката от главата си. Освен това той очевидно беше на мнение, че и главата на прерийния ловец се нуждае от въздух, и с ловджийския си нож бе направил дупки на различни места по дъното и страните ѝ, тъй че сега във вътрешността на шапката можеха да си дават среща ветровете от четирите посоки на света.

За пояс на дългия служеше дебело въже, което беше намотано няколко пъти около кръста му. Под него бяха пъхнати два револвера и ловджийският нож. Освен това на въжето висяха торбичката за куршуми, барутницата, кесия за тютюн, защита котешка кожа без косми за съхраняване на брашно, прерийното огниво и най-различни други предмети, чието предназначение оставаше загадка за всеки непосветен човек. На ремък около врата висеше лулата му — но как изглеждаше тя! Представляваше собственоръчно произведение на

изкуството и тъй като той отдавна я бе изгризал до главата, сега тя се състоеше от спомената глава и едно кухо парче от бъзово клонче. Дългият беше страстен пушач и щом му се свършеше тютюнът, имаше навика да дъвче мундщука на лулата си.

За да спасим честта му, трябва да отбележим, че облеклото му не се състоеше само от обувките, панталона, ловната риза и шапката. О, не! Освен това той носеше една дреха, която не всеки може да си направи — гумирана мушама. И то истинска американска мушама, точно от онзи вид, който още при първия дъжд се свива наполовина и на ширина, и на дължина. Понеже по тази причина не можеше вече да я облича, той я носеше на шнур, живописно наметната на раменете си, също като някоя хусарска пелерина. Освен това от лявото му рамо към десния хълбок висеше навито неговото ласо. Пред себе си, напреки на краката, той държеше карабина, една от онези карабини «райфъл», с които опитният ловец почти никога не пропуска целта си.

Не беше възможно да се определи възрастта на този човек по външния му вид. Слабото му лице бе покрито с безбройни бръчки и бръчици, но въпреки това неговият израз беше почти младежки. Сякаш всяка бръчка и бръчица излъчваше някаква закачливост и дяволитост. Макар че лицето му бе набръчкано, макар че се намираха в негостоприемна местност, то беше гладко избръснато, понеже има много, действително много уестмъни [\[3\]](#), които се гордеят с редовното бръснене. Големите, широко отворени небесни очи имаха онзи остър поглед, който може да се наблюдава у моряците и обитателите на просторните равнини и въпреки това на човек много би му се искало да нарече този поглед «детински чист».

Както вече споменахме, мулето бе само привидно слабовато. То носеше с лекота високия кокалест ездач и дори понякога проявяваше желание да направи опит за краткотрайна стачка против волята на господаря си, но всеки път безкрайно дългите бедра на повелителя му го стисваха толкова силно, че то бързо преустановяваше съпротивата си. Тези животни са предпочитани заради сигурния им ход, но пък са известни и със склонността си към упорство и инат.

Що се отнася до другия ездач, то той не можеше да не бие на очи, защото, макар че слънцето сипеше жар, носеше дреха от нещавена кожа. Наистина, при някои движения на дебелия, при които кожената дреха се разтваряше, се виждаше, че тя страда от оплешивяване в

доста напреднала форма. Само тук-там имаше малки оредели снопчета косми, също както, да речем, в безкрайната пустиня се среща само от време на време по някой мизерен оазис. Дори по яката и реверите космите бяха толкова оредели, че се виждаха оголели места с размерите на голяма монета. Отляво и отдясно под кожената дреха надничаха грамадни ботуши с обърнати кончови. Човекът носеше на главата си широкопола сламена шапка, която му беше твърде голяма, и за да не му пречи да гледа, той бе принуден силно да я тика назад. Ръкавите на кожуха му бяха толкова дълги, че скриваха целите му ръце. Така че лицето на ездача бе единственото, което се виждаше от самия него. Но пък това лице заслужаваше да бъде добре огледано.

То бе също тъй гладко избръснато, по него не се забелязваше и следа от брада. Червендалестите му бузи бяха толкова пълни, че опитите на нослето да се покаже между тях оставаха почти безуспешни. Участта му споделяха и малките тъмни очички, дълбоко скрити между веждите и бузите. Погледът им имаше дълбок сърдечно-хитроват израз. Изобщо по цялото му лице бе изписано: *«Я ме погледни! Аз съм голям симпатяга и с тебе можем чудесно да се разберем. Но трябва да си добър и разумен човек, иначе ще ти излезе крива сметката.»*

Сега един порив на вятъра разтвори отпред кожуха на дебелия. Можеше да се види, че отдолу носеше сини вълнени панталони и риза от същата материя. Около обемистия му кръст бе пристегнат кожен колан, където освен притежаваните и от дългия предмети се виждаше и дръжката на индиански томахок. Беше окачил ласото си отпред на седлото, а до него и една къса двуцевна кентъкийска карабина, по която си личеше, че вече му беше вършила добра работа в не една схватка като нападателно или отбранително оръжие.

А кои бяха тези двама мъже? Е, дебелия се казваше Якоб Пфеферкорн, а името на дългия беше Дейвид Кронърс. Ако човек споменеше двете имена пред някой скватер ^[4], уестмън или трапер, то той би поклатил глава и би казал, че никога нищо не е чувал за тези двама ловци. И все пак това нямаше да е истина, защото те бяха много прочути следотърсачи и от години край не един лагерен огън хората си разказваха техните подвизи. Едва ли имаше някое селище от Ню Йорк до Фриско и от Северните езера до Мексиканския залив, където да не се бяха разнасяли хвалебствия за тези двама мъже на саваната. И

наистина имената Якоб Пфеферкорн и Дейвид Кронърс бяха известни само на собствениците им. В прерията, във вековната гора и особено сред червенокожите никой не те пита за кръщелното ти свидетелство. Там много скоро всеки получава такова име, което отговаря на неговите преживявания или качества и бързо се разпространява.

Кронърс беше чистокръвен янки и не го наричаха иначе освен Дългия Дейви. Пфеферкорн бе роден в Германия и заради телесните му форми и името му Якоб го бяха кръстили Дебелия Джими. Джими означава на английски «Якобчо».

Те бяха известни навсякъде като Дейви и Джими и в Далечния запад рядко можеше да се срещне човек, който да не е в състояние да разкаже един или друг от подвизите им. Минаваха за неразделни. Поне нямаше човек, който би могъл да си спомни да е виждал някога един от двамата сам. Появеше ли се Дебелия при някой чужд лагерен огън, хората неволно се оглеждаха за Дългия, а влезеше ли Дейви в някой магазин, за да си купи барут и тютюн, неизбежно го питаха какво ще вземе за Джими.

Също тъй неразделни се чувстваха и животните на двамата уестмъни. Въпреки голямата си жажда високата кранта едва ли щеше да пие от някой поток или река, ако в същото време и дребното муле не потопеше муцуната си във водата. А пък мулето не би навело глава дори и към най-хубавата и сочна трева, ако преди това крантата не изпръхтеше тихо, сякаш искаше да му пошепне: «Слушай, онези двамата слязоха от седлата и започнаха да си пекат бизонско филе. Тогава нека закусим и ние, понеже до късна вечер сигурно няма да видим и стръкче трева!»

А на двете животни изобщо не минаваше и мисълта да се изоставят в беда. Техните господари вече многократно си бяха спасявали взаимно живота. Всеки от тях без колебание се хвърляше заради другия срещу най-голямата опасност. Така си бяха помагали често и животните, когато бе необходимо да защитят другаря си от неприятеля със зъби или пък със здравите си остри копита. Четиримата, хора и животни, образуваха просто едно цяло. И изобщо не знаеха как би могло да бъде иначе.

Сега те весело се носеха в тръс на север. Сутринта за коня и мулето бе имало вода и сочна паша, а за двамата ловци — вода и еленов бут. Крантата носеше остатъка от месото, тъй че за гладуване

не можеше и да се мисли. Междувременно слънцето беше достигнало зенита си и после бе започнало бавно да се спуска надолу. Наистина времето бе много горещо, обаче над прерията полъхваше освежителен ветрец и осеяният с безброй цветя килим на бизоновата трева не показваше никакви следи от кафеникавия прегорял есенен цвят, а свежата му зеленина радваше окото. Пръснатите из безкрайната равнина скалисти възвишения, издигащи се във формата на отделни великански конуси, се осветяваха от косо падащите слънчеви лъчи и западните им части блестяха на слънцето с искрящо великолепие от цветове, което на изток постепенно преминаваше във все потъмни тонове.

— Докъде ще яздим днес? — попита Дебелия, след като бе мълчал часове наред.

— Докъдето яздим всеки ден — отвърна Дългия.

— Well! ^[5] — засмя се Дебелия. — Значи до мястото, където ще лагеруваме.

— Ау! — Мистър Дейви имаше своеобразната привичка вместо «yes» ^[6] постоянно да употребява остарялата дума за потвърждение «au». Да, Дългия Дейви си беше винаги оригинален!

Отново мина известно време. Джими внимаваше много да не би с някой нов въпрос да получи пак подобен отговор. От време на време оглеждаше приятеля си с хитрите си очички и изчакваше удобен случай за отмъщение. Най-после мълчанието се стори на Дългия твърде тягостно. Той посочи с десницата си напред и попита:

— Позната ли ти е тази местност?

— Много добре!

— Е? Коя е тя?

— Америка!

Дългия ядосано вдигна нагоре дългите си крака и плесна мулето. После се обади:

— Негодник!

— Кой?

— Ти!

— Ах! Аз ли? Защо?

— Отмъстителен си.

— Ни най-малко. Щом ми даваш глупави отговори, тогава не виждам защо трябва да бъда духовит, когато ти ме питаш за нещо.

— Духовит ли? Мале мила! Ти и духовитост! Ти се състоиш от толкова много месо и сланина, че за нищо друго не остава място.

— Охо! Спомняш ли си какво съм завършил отвъд океана, на Стария континент?

— Ау! Един клас от гимназията! Да, още не съм го забравил. И как ще го забравя, когато ми го напомняш ежедневно поне тридесет пъти.

Дебелия се изпъчи.

— Необходимо е — каза той. — Всъщност би трябвало всеки ден да го споменавам по четиридесет или петдесет пъти, защото съм човек, пред когото уважението ти не бива да знае граници. Впрочем не съм учил само един клас, а три!

— За повече не ти е стигнал акълът...

— Мълчи! Парите се свършиха. Имах предостатъчно акъл. Впрочем знам много добре какво имаше предвид преди малко. Няма да забравя тази местност. Помниш ли как се запознахме отсреща, ей зад онези възвишения?

— Ау! Лош ден имаш тогава. Бях изстрелял всичкия си барут, а ме гонеха сиусите. Най-сетне не можех повече да продължавам бягството си и те ме повалиха на земята. Но вечерта дойде ти.

— Да, онези глупаци бяха напалили такъв огън, че човек можеше да го забележи чак от Канада. Съзрях го и аз и се запромъквах към него. Там видях петима сиуси, които бяха вързали някакъв бял. Е, аз не си бях изстрелял патроните като тебе. Двамина бяха улучени от куршумите ми, а трима избягаха, понеже не подозираха, че си имат работа с един-единствен човек. И ти беше свободен.

— Наистина, свободен бях, ама ти ме беше ядосал!

— Защото не убих двамата индианци, а само ги раних, нали? Но и индианецът е човек, аз никога не убивам някой човек, освен ако не е съвсем наложително. Европейец съм, а не канибал!

— Да не би аз да съм канибал?

— Хмм! — изръмжа Дебелия. — Вярно, че сега си по-друг от преди. Тогава ти споделяше възгледа на мнозина други, че червенокожите били избивани твърде бавно. Наложил се направо да те превъзпитавам в моя начин на мислене.

— Да, вие, немците, сте големи чудаци. Нежни и меки сте като памук! Но щом е необходимо, държите се мъжки като малцина други.

Ще ви се да се отнасяте към всички внимателно, но ако сметнете, че най-сетне трябва да се защитите, тогава незабавно започвате здравата да размахвате приклада. Такива сте всички, такъв си и ти!

— А аз се радвам, че е така. Но я виж, ей там из тревата минава сякаш някаква черта!

Джими спря коня си и посочи към една скала; край подножието ѝ в тревата личеше дълга и тъмна линия.

Дейви също дръпна поводите на своето муле, засенчи очи с едната си длан и огледа въпросното място. После каза:

— Можеш да ме накараш да изям цял центнер [7] сурово бизонско месо, ако онази тъмна черта не е някаква следа.

— И аз мисля така. Искаш ли да поогледаме по-подробно, Дейви?

— Дали искам? Не само искам, ами и трябва! В тази хубава прерия човек е принуден да не отминава лекомислено нито една следа. Винаги трябва да знаеш кой се намира пред тебе или зад тебе, иначе може много лесно някоя сутрин да се събудиш умрял, след като вечерта си легнал да спиш в тревата жив и здрав. И тъй, напред!

Те се приближиха до скалата и огледаха дирята с погледа на познавачи. Джими скочи от коня и коленичи в тревата. Неговата стара кранта наведе муцуна до отъпканата трева, сякаш имаше човешки разум, и тихо изпръхтя. Мулето също се приближи, размаха опашка и двете си дълги уши и изглежда, започна да изследва дирята.

— Е? — попита Дейви, който взе да губи търпение. — Нима е толкова важна?

— Да. Оттук е яздил индианец.

— Тъй ли мислиш? Би било доста странно, понеже не се намираме нито в ловните полета, нито в пасищата на което и да е племе. Защо предполагаш, че е бил някой индсмън [8]!

— По следите от копитата виждам, че конят е имал индианска дресировка.

— Но въпреки това може да го е яздил някой бял.

— И аз си го помислих, но... но...

Джими поклати замислено глава и проследи дирята на едно късо разстояние. После се обърна назад и извика:

— Ела! Конят не е бил подкован. Освен това е бил изморен, но въпреки всичко е бил принуден да галопира. Следователно ездачът е бързал много.

Сега и Дейви слезе от седлото. Онова, което чу, бе достатъчно важно, за да се заеме с него най-щателно. Той закрачи след Дебелия, а двете животни тръгнаха подир него без подкана. Когато настигна Джими, двамата продължиха заедно покрай следата.

— Слушай — обади се той, — конят действително е бил преуморен. Често се е спъвал. Онзи, който кара коня си толкова да се напруга, сигурно има някаква важна причина за това. Или някой го е преследвал, или е имал основание да достигне целта си колкото може по-бързо.

— Втората възможност е вярна, не първата.

— Защо пък?

— Откога е следата?

— Приблизително от два часа.

— И аз мисля така. Все още не се вижда никакъв преследвач, а който има преднина два часа, няма да вземе да съсипва коня си до смърт. Впрочем наоколо са пръснати толкова много скали, че никак нямаше да му е трудно да заблуди всякакъв преследвач. Само е било необходимо преследваният да опише дъга или пък да язди в кръг. Не си ли на същото мнение?

— Да. Например на нас двамата ще ни е достатъчна и преднина от две минути, за да изпратим преследвачите си здравата за зелен хайвер. И тъй, съгласен съм с тебе. Човекът е искал бързо да стигне целта си. Но къде ли се намира тя?

— Несъмнено нейде наблизо.

Дългия погледна Дебелия учудено в очите.

— Изглежда си всезнаещ! — каза той.

— За да го отгатнеш, не е необходимо всезнайничество, а само малко размисъл.

— Тъй! Е, аз тъкмо сега размислям, но за съжаление напразно.

— Никак не ме учудва, че ти се случва.

— Защо пък?

— Защото си много дълъг. Докато разсъжденията за тази диря долу на земята се изкачат горе до акъла ти, могат да минат и години. Казвам ти, че целта на ездача е нейде съвсем наблизо, иначе щеше да щади коня си.

— Тъй! Чух причината, но не мога да я проумея.

— Е, разсъждавам така: ако на този човек му предстоеше още един ден път, то той непременно щеше да се види принуден да даде първо няколко часа почивка на изтощения си кон, след което ще може да навакса забавянето. Но понеже е знаел, че е близо до мястото, до което е искал да се добере, той се е надявал да успее да измине разстоянието още същия ден въпреки умората на коня си.

— Слушай, драги мой Джими, туй, дето го казваш, не звучи толкова глупаво. Отново ти давам право.

— Похвалата ти е излишна. Който се е скитал почти тридесет години из саваните, все ще бъде осенен понякога от една или друга мъдра мисъл. Няма съмнение, че този човек е някакъв пратеник. Бързал е — работата му е била много важна. А най-вероятно е един индсмън да е вестоносец само между индианци и аз почти съм убеден, че наблизко се намират червенокожи.

Дългия Дейви подсвирна тихо през зъби и погледът му замислено зашари из околността.

— Неприятно, много неприятно! — промърмори той. — Този тип идва от индианци и отива при индианци. Следователно ние се намираме между тях, без да знаем точното място, където са те. Значи можем лесно да се натъкнем на някоя орда и да изложим на опасност скалповете си.

— Наистина можем да се опасяваме от подобно нещо. Налага се да проследим дирята.

— Правилно. Тогава ще знаем, че единият отряд на червенокожите се намира пред нас, без да подозира нещо за нашето присъствие. Следователно ще сме в по-изгодно положение. Но любопитен съм да разбера към кое ли племе принадлежи пратеникът.

— И аз също. Няма как да се отгатне. В северните части на Монтана живеят индианците чернокраки, пиганите и «кървавите индианци». Те не идват чак до тук. Край големия завой на Мисури лагеруват рикарите, които също така нямат какво да търсят насам. Ами сиусите? Хмм! Да си чувал, че в последно време са изровили бойната секира?

— Не.

— Тогава нека не си блъскаме повече главите. Но трябва да сме предпазливи. Намираме се в местност, която ни е добре позната, и ако

не направим някоя глупост, не може да ни се случи нищо лошо. Да тръгваме!

Отново се метнаха на конете и потеглиха по следата, без да я изпускат от очи, като се оглеждаха обаче внимателно напред и настрани, за да открият веднага появяването на някой неприятел.

Измина около час и слънцето продължи да слиза все по-ниско към хоризонта. Вятърът се усилваше все повече и дневната горещина бързо намаляваше. Скоро те забелязаха, че индианецът беше яздил вече само ходом. На едно неравно място конят му се беше спънал, изглежда, от преумора и бе коленичил на предните си крака. Джими веднага слезе от коня и огледа мястото.

— Да, индианец е — заяви той. — Скочил е от коня. Мокасините му са украсени с бодлите на бодливо свинче. Ето тук има отчупено парченце от бодил. А тук... ха, този юнак сигурно е още твърде млад!

— Защо? — попита Дългия, който беше останал да седи на гърба на животното си.

— Мястото е песъчливо и кракът му е оставил ясен отпечатък. Ако не искам да допусна, че е била някоя скуоу, тогава...

— Глупости! Някоя жена няма да дойде сама до тук.

— ... Тогава той е млад човек, вероятно най-много на осемнадесет години.

— Тъй, тъй! Това звучи опасно. Има племена, които използват като разузнавачи тъкмо такива млади воители. И така, да бъдем предпазливи!

Двамата отново продължиха ездата. Докато до тук се бяха движили през прерия, покрита с цветя, сега тук-там започнаха да се появяват храсти — отначало поединично, а после на цели групи. Изглежда, че в далечината имаше и дървета.

Най-сетне те стигнаха до едно място, където ездачът бе слизал на земята, за да даде на коня си макар и малка почивка.

После беше продължил пътя си пеша, водейки животното за юздата.

Растящите пред тях храсти пречеха понякога на погледите им толкова, че беше необходимо да бъдат двойно по-предпазливи. Начело яздеше Дейви, а Джими го следваше. Изведнъж Дебелия каза:

— Слушай, дългуч, ей на този храст виси косъм, откъснат от опашката на уморения кон.

— Ау! Не говори толкова високо! Тук може всеки миг да се натъкнем на хора, които ще забележим едва след като вече са ни застреляли!

— Не ме е страх от подобно нещо. Мога да се осланям на коня си. Щом надуши някакъв неприятел, започва да пръхти. И тъй, продължавай смело напред!

Дългия Дейви последва тази подкана, но още в следващия миг отново се спря.

— По дяволите! — каза той. — Тук се е случило нещо! Дебелия подкара коня си и след като измина няколко метра между храсталаците, излезе на открито място. Пред тях се издигаше една от онези конусовидни скали, които се срещаха тъй често из прерията. Дирята минаваше близо покрай нея, но после веднага завиваше под остър ъгъл надясно. Двамата ясно видяха това, но съзряха и още нещо. Откъм другата страна на скалата се появяваха някакви следи и се сливаха със споменатата диря.

— Какво ще кажеш за тази работа? — попита Дългия.

— Че зад скалата са лагерували хора, които са пропуснали индианеца да мине, а след това са тръгнали подир него.

— Може би вече няма никой тук.

— Или някои от тях са останали. Почакай ме зад тези храсти! Ще си покажа за малко носа иззад ъгъла.

— Гледай само да не го покажеш на някоя заредена карабина, която се кани да гръмне.

— Няма, за тази цел твойт нос е по-подходящ. Джими слезе на земята, подаде юздите на своята кранта на Дългия и с всички сили се затича към скалата.

— Хитра лисица! — промърмори доволно Дейви под нос. — В случая тайното промъкване би отнело твърде много време. Просто да не повярва човек, че този дебелак може така да припка!

Щом стигна до задната страна на скалата. Дебелия започна бавно и предпазливо да се промъква напред и изчезна зад един издаден ръб на канарата. Но скоро отново се появи и направи на Дългия знак, описвайки с ръката си полукръг. Дейви го разбра правилно — не биваше да язди направо към скалата и затова започна да описва дъга между храстите, докато се натъкна на новата следа и по нея стигна до Джими, застанал край скалата.

— Какво ще кажеш? — попита Дебелия, посочвайки към мястото пред тях.

Там бяха лагерували хора. По земята все още се търкаляха няколко железни котлета, десетина кирки и лопати, мелничка за кафе, хаванче, различни по-малки и по-големи пакети, но следи от палене на огън не се забелязваха.

— Ами — отвърна Дейви, поклащайки глава — онези, които са се били настанили тук толкова удобно, изглежда, са били много предпазливи хора или пък съвсем «зелени» в Запада. Виждат се следи най-малко от петнадесет коня, но никой от тях не е бил вързан за колче или поне спънат. Струва ми се, че между тях е имало няколко товарни животни. Но и тях ги няма. Накъде ли са отишли? Ама че оправия! На тези хора би трябвало да им се нашарят гърбовете с тояга!

— Да, заслужили са си го. Да тръгнеш из Далечния запад с толкова малко опит! Вярно, че не всеки човек може да е посещавал гимназия...

— Като тебе — прекъсна го бързо Дългия.

— Да, като мен! Но все пак всеки би трябвало да има малко природна интелигентност и разсъдливост. Нищо неподозиращ, индианецът е изскочил иззад ъгъла и щом ги е съзрял, е предпочел бързо да побегне, пришпорвайки коня си, вместо да се върне. И тогава цялата банда незабавно се е втурнала подир него.

— Дали са били вражески настроени към червенокожия?

— Естествено, иначе нямаше да го преследват. Това може да се окаже съдбоносно и за нас. После на индианците ще им бъде все едно дали отмъщението им ще се стовари върху действителните виновници, или и върху някой друг.

— Тогава трябва незабавно да ги последваме, за да предотвратим някое нещастие.

— Да, и няма да бъде необходимо дълго да яздим, понеже индианецът не е стигнал далеч с изтощения си кон.

Отново се метнаха на седлата и в галоп тръгнаха по дирята, вляво и вдясно от която се отклоняваха няколко следи от конски копита — сигурно оставени от подплашилите се и избягали товарни животни. След известно време Джими внезапно спря коня си. Беше доловил високи гласове и сега чевръсто сви настрани в някакъв храсталак,

където го последва и Дейви. Двамата наостирха уши. Чуха как няколко души говореха един през друг.

— Несъмнено са те — обади се Дебелия. — Гласовете не се приближават, следователно, изглежда, още не са тръгнали обратно. Ще ги подслушаме ли, Дейви?

— Разбира се. Временно ще спънем конете.

— Не, това би могло да ни издаде. Ще трябва да ги завържем нейде за юздите, за да си останат на мястото.

Да «спънеш» коня означава да вържеш предните му крака така, че да може да прави съвсем малки крачки. Така се постъпва само тогава, когато хората се чувстват в безопасност, но иначе юздите на животните се завързват за дървета или пък за къси колчета, които се забиват в земята. Из прериите, където не се срещат често дървета, обикновено ловците носят със себе си тъкмо за тази цел колчета, заострени от едната страна.

И тъй двамата неразделни здраво завързаха юздите на своите животни за храстите, а после започнаха да се промъкват в посоката, откъдето се чуваха гласовете. Скоро стигнаха до малка рекичка или поточно поток, който имаше сега малко вода, но чиито високи брегове показваха, че през пролетта по коритото му се носят значителни водни маси. На това място потокът правеше завой и тук се бяха спрели девет души с груба и зле поддържана външност — някои от тях стояха прави, други пък седяха на тревата. Сред тях лежеше млад индианец, чиито ръце и крака бяха вързани по такъв начин, че изобщо не можеше да се помръдне. А отвъд потока, в подножието на високия бряг, по който не беше успял да се изкатери, беше паднал конят на червенокожия и сега тежко дишаше и силно пръхтеше. Животните на другите стояха край господарите си.

Мъжете до един правеха лошо впечатление. Сигурно при вида им всеки истински уестмън веднага би си казал, че пред него се намира банда от онази сбирщина, с която в Далечния запад може да се справи само съдията Линч ^[9].

Джими и Дейви се сгушиха зад един храст и започнаха да оглеждат групата. Сега мъжете припряно шушукаха помежду си. Изглежда се съвещаваха относно съдбата на своя пленник.

— Харесват ли ти? — попита тихо Дебелия.

— Точно колкото и на тебе, тоест никак.

— Нагли физиономии! Жал ми е за нещастното индианче. Към кое племе го причисляваш?

— Все още не съм наясно по този въпрос. Не се е изрисувал с бои и няма никакви други отличия по себе си. Обаче едно е сигурно, че не се е намирал по пътеката на войната. Ще се заемем ли със закрилата му?

— Разбира се, понеже не ми се вярва да е дал повод за враждебно отношение на тези прерийни лешояди. Ела да си поговорим малко с тях!

— Ами ако не се вслушат в думите ни?

— Тогава ще можем да избираме по какъв начин да наложим волята си — с насилие или с хитрост. Не ме е страх от тези негодници. Но куршумът улучва и тогава, когато е изстрелян от някой страхлив мерзавец. Нека не им даваме да разберат, че сме с коне, и по-добре ще е, ако се зададем откъм другата страна на потока, за да не се досетят, че вече сме видели лагера им.

2. глава

Хобъл Франк

Двамата ловци взеха пушките си и се запромъкваха към потока по заобиколен път. Щом го достигнаха, те се спуснаха по отсамния бряг, прескочиха тясната водна лента и се изкачиха по отсрещния бряг. После описаха къса дъга и се добраха до потока тъкмо на онова място, където на отвъдния бряг се намираха деветимата мъже с техния пленник. Двамата ловци се престориха на крайно учудени от присъствието на хора на това място.

— Хелоу! — извика Дебелия Джими. — Това пък какво е? Мислех си, че сме съвсем сами из тази благословена прерия, а ето ти на, изведнъж се натъкваме на цяло събрание. Надявам се, че ще ни разрешите да вземем участие и ние, а?

Насядалите на тревата скочиха на крака и всички отправиха поглед към двамата новодошли. Изглежда, в първият миг не бяха особено приятно изненадани от появяването им. Но щом забелязаха фигурите и облеклото на двамата, изпаднаха в неудържим кикот.

— Bounce! [\[10\]](#) — извика един от тях, който носеше по себе си цял арсенал от оръжия. — Какво става тук? Да не би в това годишно време да правите някакъв карнавал или маскарад?

— Ау! — кимна Дългия. — Липсват ни само няколко шута и затова идваме при вас.

— Тогава сте сбъркали адреса.

— Не ми се вярва.

При тези думи с една-единствена крачка на страшно дългите си крака Дейви прекрачи потока, с друга крачка изкачи брега и се озова пред човека, с когото бе разговарял. Дебелия направи два скока, с Чиято помощ застана до Дейви, и се обади:

— Тъй, ето ни. Good day [\[11\]](#), мешърс [\[12\]](#)! Нямате ли нещо хубаво за пийване?

— Ей там има вода! — гласеше отговорът на човека, който същевременно посочи към потока.

— Пфу! Да не мислите, че имам желание да се измокрят отвътре с вода? Подобно нещо не може да мине през ума на внука на моя дядо!

Ако нямате нищо по-хубаво, тогава спокойно си вървете у дома, защото в такъв случай тази красива поляна не е подходящо място за вас!

— Изглежда, считате прерията за някоя гостилница, а?

— Разбира се! Порциите с печено просто ти тичат под носа. Необходимо е само да ги сложиш на огъня.

— Вижда се, че ви се отразява много добре!

— И аз мисля така! — засмя се Джими, поглеждайки доволно корема си.

— А което ви е излишно, то липсва на вашия другар.

— Защото получава само половин порцион. Не бива да допусна да пострада красотата му, защото съм го взел с мене само за плашило, за да не смее да се приближи до мене нито мечка, нито индианец. Но с ваше разрешение, сър, ще попитам... какво всъщност ви води насам при този хубав поток?

— Нищо не ни е довело. Сами си намерихме пътя. Спътниците му се разсмяха на този отговор, защото счетоха, че духовито е поставил непознатия на място. Но Дебелия Джими каза сериозно:

— Така ли? Наистина? Не бих ви помислил за способен на подобно нещо, понеже по лицето ви не личи, че сте в състояние да намерите какъвто и да е път без чужда помощ.

— А пък според вашето лице може да се очаква, че не бихте видели пътя, дори и да ви изведат на него. Всъщност преди колко време свършихте училище?

— Изобщо не съм го започвал, защото все още не съм достигнал необходимата зрелост, но се надявам от вас да науча толкова много, че да съм в състояние да казвам наизуст сносно поне таблицата за умножение на Запада. Искате ли да ми бъдете даскал?

— Нямам толкова време. Изобщо имам да върша по-необходими неща, отколкото да избивам на някого глупостите от главата.

Джими се огледа наоколо, престори се, че едва сега забелязва индианеца, и после продължи:

— Behold! ^[13] Пленник, и при това червенокож! При тези думи той отстъпи бързо назад, сякаш се беше изплашил от вида на индианеца. Мъжете се разсмяха, а онзи, с който бе говорил досега и изглежда, беше техен предводител, каза:

— Не изпадайте в несвяст, сър! Който още не е виждал някой от тези хубостници, лесно може да преживее голям ужас. Обзалагам се, че никога досега не сте срещали индианец.

— Е, виждал съм вече няколко опитомени, но този ми се вижда див.

— Такъв е, не се приближавайте много до него!

— Толкоз ли е опасно? Та нали е вързан!

Дебелия се нагани да се доближи до пленника, обаче предводителят се изпречи на пътя му:

— Стойте настрана от червенокожия. Той хич не ви засяга! Впрочем най-после трябва да ви попитам кои сте вие и какво търсите тук при нас?

— Веднага ще научите. Приятелят ми се казва Кронърс, а моето име е Пфеферкорн. Ние...

— Пфеферкорн ли? — прекъсна го другият. — Това име не е ли немско?

— С ваше разрешение, да.

— Тогава вървете по дяволите! Носът ми не може да понася миризмата на хора от вашата пасмина.

— В случая вината е изцяло в носа ви, който не е привикнал на изтънчени неща. А щом говорите за пасмина, значи ме мерите с вашия собствен аршин.

Джими не изрече тези думи с досегашния шеговит тон. Другият вдигна гневно вежди и попита:

— Какво искате да кажете?

— Истината и нищо друго.

— Вие за какви ни мислите? Я да чуем!

Човекът посегна към пояса си, където беше ножът му. Джими направи презрителен жест с ръка:

— Сър, я оставете ножа си на мястото! Няма да ни изплашите о него. Бяхте груб с мен и не бива да очаквате, че ще ви напръскам с одеколон. Не съм виновен, че не ви харесвам, и изобщо през ум не ми минава заради вас да нося в Дивия запад фрак и ръкавици. Тук не е важна дрехата, а човекът! Аз отговорих на въпроса ви и сега също искам да науча кои сте вие.

Хората направо облешиха очи, когато Дебелия им заговори с такъв тон. Вярно, че още няколко ръце посегнаха към поясите, обаче все пак

като последица от твърдото поведение на дебеланкото предводителят им даде следния отговор:

— Казвам се Брейк. Това ви стига. И без това няма да запомните останалите осем имена.

— Като нищо ще ги запомня. Но ако сте на мнение, че не е необходимо да ги знам, то вие имате право. Вашето име е напълно достатъчно, понеже, който ви погледне, веднага ще разбере що за люде са другите.

— Човече! За обида ли да считам тези думи? — кипна Брейк. — Да не искаш да употребим оръжията си?

— Не ви съветвам. Револверите ни имат двадесет и четири куршума и поне половината от тях ще получите, преди да успеете да насочите към нас пушката си. Взехте ни за новаци, но не сме такива. Ако искате да направите някой опит за проверка, няма да имаме нищо против.

Джими светкавично беше измъкнал двата си револвера. Дългия Дейви също държеше вече револверите си в ръце и когато Брейк понечи да вдигне пушката си от земята, Джими го предупреди:

— Остави пушката на мястото ѝ! Докоснеш ли я, ще те застрелям. Такъв е законът на прерията. Който пръв натисне спусъка, той има право и той е победителят!

Тези хора бяха имали непредпазливостта при появяването на двамата да оставят пушките в тревата. Сега не биваше да рискуват да посегнат към тях.

— S'death! ^[14] — запроклина Брейк. — Държете се, сякаш се каните да изядете всички ни!

— И през ум не ми минава подобно нещо, не изглеждате чак толкова апетитни. От вас не искаме нищо друго, освен да разберем какво ви е сторил този индианец.

— А какво ви засяга това вас двамата?

— Засяга ни. Ако сте го обидили без причина, то тогава всеки друг невинен бял е изложен на опасността да попадне под ударите на отмъщението на неговите съплеменници. И тъй, защо сте го пленили?

— Защото така ни се харесва. Той е червенокож негодник. Тази причина ни е достатъчна.

— Отговорът ти ми стига. Вече знам, че човекът не ви е дал повод за враждебни действия. Но ще попитам и него.

— И него ли ще попиташ? — изсмя се ехидно Брейк, а спътниците му също започнаха да се кискат. — Тоя не разбира нито дума английски. Въпреки целия бой не ни е отговорил нито с една сричка.

— Вие сте го били? — възкликна Джими. — Да не сте се побъркали? Да бият индианец! А знаете ли, че това е обида, която може да бъде изкупена само с кръв?

— Нека заповяда за кръвта ни. Любопитен съм да разбера как ли ще стане тази работа.

— Щом се види свободен, ще ви го покаже.

— Никога няма да бъде свободен.

— Да не искате да го убиеете?

— Не те засяга какво ще правим с него, ясно ли е? Червенокожите трябва да бъдат унищожавани, където и да ги срещне човек. Сега знаеш решението ни. Ако искаш да поговориш с негодника, преди да се чупите, нямам нищо против. Няма да те разбере, а вие двамата хич не ми приличате на хора, които могат да бъдат професори в изучаването на индианските езици. Любопитен съм да присъствам на разговора ви.

Джими презрително повдигна рамене и се обърна към индианеца.

Червенокожият лежеше с полузатворени очи и абсолютно с нищо не издаваше дали бе успял да разбере за какво бяха спорили двамата. Беше млад, може би на около осемнадесет години — също както беше казал и Дебелия. Черната му права коса беше дълга. Нищо не показваше към кое племе принадлежи. Лицето му не беше изписано с бои, а дори линията на темето му, разделяща косите на две, не бе украсена с охра или циновър. Носеше ловна риза от мека кожа и легинси [\[15\]](#) от кожата на елен. И ризата, и панталоните имаха по шевове ресни, но между ресните не се виждаше нито един човешки косъм, признак, че младежът не беше убивал още никакъв неприятел. Изящно изработените мокасини бяха украсени с бодлите на бодливо свинче, както беше предположил преди това и Джими. Дълъг ловджийски нож лежеше на земята отсреща, на отвъдния бряг, където конят му вече се беше изправил и с наслаждение започна шумно да пие от водата на потока. На седлото на животното лежеше колчан за стрели, облечен в кожата на гърмяща змия, както и лък, изработен от рогата на козиерог. Този лък имаше може би стойността на два-три

мустанга. Това скромно въоръжение бе сигурно доказателство, че индианецът не беше дошъл в тази местност с неприятелски намерения.

В момента лицето му беше съвършено безизразно. Индианецът е твърде горд, за да показва чувствата си пред непознати, а камо ли пред врагове. Чертите му имаха все още юношеска мекота. Скулите му бяха съвсем леко изпъкнали, но това ни най-малко не пораждаше някаква несъразмерност в лицето му. Когато Джими се приближи до него, той за пръв път изцяло отвори очи. Те бяха черни като блестящи въглени. Дружелюбният им поглед се спря върху ловеца.

— Моят млад червенокож брат разбира езика на бледоликите, нали? — попита Джими на английски.

— Да — отвърна запитаният. — Откъде го знае моят по-голям бял брат?

— От погледа ти виждам, че си ни разбрал.

— Чух, че си приятел на червенокожите мъже. Аз съм твой брат.

— Ще ми каже ли моят млад брат дали има вече име? Подобен въпрос, отправен към някой по-възрастен индианец, е тежка обида, понеже който няма никакво име, все още не е доказал храбростта си чрез какъвто и да е подвиг и никой не го причислява към воините. Но имайки предвид младостта на пленника, Джими можеше да си позволи този въпрос. Въпреки всичко младежът отговори:

— Да не би моят добър брат да мисли, че съм страхлив?

— Не, но си още много млад.

— Бледоликите научиха червенокожите мъже да умират още млади. Нека моят брат разтвори ловната ми риза и ще види, че имам име.

Джими се наведе и развърза връзките на ризата. Той измъкна три пера на бойния орел, оцветени в червено.

— Нима е възможно? — възкликна той. — Все още не може да си вожд!

— Не — усмихна се младежът. — Но имам правото да нося перата на NJa-сиш, защото се казвам Вокаде.

Тези две думи са от езика на манданите. Първата от тях означава «боен орел», а с втората наричат кожата на белия бизон. Понеже белите бизони се срещат изключително рядко, убиването на това животно се счита от някои племена за нещо повече от победа над неколцина неприятели и дава правото за носене дори на перата на

бойния орел. Младият индианец беше убил такъв бизон и затова беше получил името Вокаде.

Само по себе си това не беше нещо странно, обаче Дейви и Джими се учудиха, че името бе взето от езика на манданите. А манданите се считат за измрели. Ето защо дебелакът попита:

— От кое племе е моят червенокож брат?

— Аз съм от нумангкаките, а същевременно съм и дакота. Нумангкаки са се наричали самите мандани, а дакоти е събирателно име за всички племена на сиусите.

— Тогава си бил осиновен от дакотите, така ли?

— Моят бял брат каза истината. Брат на моята майка беше великият вожд Мато-топа ^[16]. Той бе получил това име, защото беше убил четири мечки наведнъж. Белите мъже дойдоха и ни донесоха едрата шарка. Цялото ми племе измря с изключение на малцина, които последваха преселилите се преди тях във Вечните ловни полета, когато веднъж разгневиха сиусите и бяха избити от тях. Баща ми, храбрият Ваки ^[17], бе само ранен и по-късно го принудиха да стане син на сиусите. Тъй че аз съм дакота, но сърцето ми не е забравило моите деди, които Великият дух призова при себе си.

— Сиусите се намират сега отвъд планините. Ти защо си ги прехвърлил и си дошъл чак до тук?

— Вокаде не идва от, планините, които има предвид моят брат, а слезе от високата планина на запад и трябва да отнесе важно известие на един малък бял брат.

— И този бял брат живее тук наблизо, нали?

— Да! Откъде знае моят по-голям бял брат?

— Проследих дирята ти и видях, че си пришпорвал коня си като ездач, намиращ се близо до своята цел.

— Мислите ти са били верни. Вокаде вече щеше да бъде при целта си, но тези бледолики започнаха да го преследват. Конят му беше твърде изтощен и не успя да прескочи този поток. Рухна на земята. Вокаде беше затиснат под него и изгуби съзнание. Когато се съвзе, беше вързан с ремъци. — И скърцайки със зъби, той добави на езика на сиусите: — Те са безчестни страхливци! Девет мъже връзват един юноша, чиято душа го беше напуснала! Ако имах възможността да се бия с тях, то сега скалповете им щяха да бъдат мои.

— Дори са те били, така ли?

— Не го споменавай, защото тази дума мирише на кръв! Моят бял брат ще ми махне ремъците и тогава Вокаде ще постъпи с тях като истински мъж.

Той изрече последните думи с такава твърда увереност, че Дебелия се усмихна и попита:

— Ти не чу ли, че не мога да им заповядвам?

— О, моят бял брат не се страхува и от сто такива мъже. Всеки един от тях е вингкан [\[18\]](#).

— Така ли мислиш? Откъде знаеш, че не се боя от тях?

— Очите и ушите на Вокаде са отворени. Често е чувал за двамата прочути бели воители, наричани Дейви Хонске и Джими Петатше [\[19\]](#), и ги разпозна по техните фигури и начин на говорене.

Дебелият човек се намери да отговори, но Брейк се намеси:

— Чакай, човече! Не сме се пазарили така! Вярно, че ти разреших да разговаряш с негодника, но това трябва да става на английски. Няма да търпя повече непонятното ви дрънкане, защото със сигурност мога да очаквам, че заедно ще измислите някакъв план срещу нас. Впрочем за нас беше достатъчно да разберем, че този индсмън владее английски. Повече не сте ни нужни, можете да си вървите откъдето сте дошли. А не го ли сторите бързо, ще намеря начин да ви накарам да си плюете на петите!

Погледът на Джими се стрелна към Дейви и той незабелязано му даде знак, намигвайки му скришом. Но това светкавично потрепване на клепачите на окото бе напълно понятно за Дебелия. Дългия му обръщаше внимание на храстите, растящи настрани от него. Джими отправи натам кратък, но остър и изпитателен поглед и забележа, че между клоните ниско над земята се подаваха едва-едва дулата на две двуцевки. Следователно там бяха залегнали двама души, готови за стрелба. Но какви бяха те? Приятели или врагове? Безгрижието, показано от Дейви, го успокои. Той отговори на Брейк:

— Много искам да видя как ще ме накараш да си плюя на петите! Нямам причина, за да искам бързо да офейкам като всички вас.

— Като нас? Та от кого ли ще бягаме?

— От онези, на когото до вчера тези два коня все още са принадлежали. Разбра ли ме? — При тези думи Джими посочи към два кафяви скопени жребца, които стояха един до друг, сякаш имаха чувство за взаимна близост.

— Какво? — извика Брейк. — За какви ни мислиш? Ние сме честни prospectors [20], тръгнали на път за Айдахо, където са открити нови златни находища.

— И понеже за вашето пътуване ви липсват необходимите коне, сте ей тъй, между другото, и също толкова честни horse-pilfers [21]. Нас няма да ни измамите.

— Човече, кажи само още една такава дума и ще те застрелям! Всички тези коне сме ги купували и заплатили.

— Къде, почтени мой мистър Брейк?

— Още на юг, в Омаха.

— Тъй! А изглежда, оттам веднага сте се запасили с вакса за копита, а? Защото двата кафяви коня са толкова свежи, сякаш току-що са напуснали обора! Защо копитата им са намазани с черна вакса, докато другите ви кранти са изтощени и се скитат с такива занемарени чепици? Казвам ви, че кафявите жребци до вчера са имали някой друг господар и че конекрадството се наказва в Запада с красивата смърт чрез въже.

— Лъжец! Клеветник! — изрева Брейк, навеждайки се да вземе пушката си.

— Не, той е прав! — разнесе се някакъв глас сред храстите. — Вие сте подли конекрадци и ще си получите заслуженото. Да ги застреляме, Мартин!

— Не стреляйте! — извика Дългия Дейви. — Давай с прикладите! Те не заслужават куршум!

Той хвана пушката си за цевта, замахна с нея и нанесе такъв удар на Брейк, че той рухна на земята в безсъзнание. От храстите изскочиха двама души — един як юноша и някакъв мъж. С високо вдигнати карабини те се хвърлиха върху мнимите златотърсачи.

Джими се беше навел и с две бързи движения на ножа бе разрязал ремъците на Вокаде. Индианецът скочи на крака като пружина, връхлетя върху един от враговете си, сграбчи го за гърлото, повали го на земята, след което го вдигна и го запокити отвъд потока, където се намираше ловджийският му нож. Никой човек не би предположил, че у него има толкова голяма физическа сила. Само след секунда той последва белия с един скок през потока, грабна с десницата си ножа, затисна врага си с колене и го улови с лявата си ръка за косата.

— Help... help... for God's sake... help! [22] — закрещя човекът, обхванат от смъртен страх.

Вокаде бе вдигнал ръката си с ножа, за да нанесе смъртоносен удар. Пламтящият му поглед се впи в разкривеното от ужас лице на неговия враг и... ръката му се отпусна.

— Страх ли те е? — попита той.

— Да! Милост, милост!

— Кажи, че си куче!

— Добре, добре! Куче съм!

— Тогава остани жив за свой собствен позор! Индианецът умира храбро и без вайкане, а ти скимтиш за милосърдие. Вокаде не може да носи скалпа на едно куче. Ти ме би, затова твоята коса ми принадлежи. Обаче едно краставо куче не е в състояние да обиди никой червенокож мъж. Махай се! Вокаде се отвращава от тебе!

Той го ритна и в следващият миг човекът беше изчезнал. Всичко се бе разиграло много по-бързо, отколкото може да бъде разказано. Брейк лежеше на земята, а заедно с него и другите трима. Останалите незабавно си бяха плюли на петите, и то без да вземат оръжията си. Конете им бяха побягнали след тях. Останаха само двата кафяви жребеца, които потриваха сега глави в раменете на двамата съюзници, появили се толкова неочаквано.

Юношата може би бе навършил шестнадесет години, но физическото му развитие беше изпреварило тази възраст. Светлият цвят на лицето му, русата коса и синьо-сивите очи издаваха англосаксонски произход. Не носеше шапка, а цялото му облекло бе от син ленен плат. В пояса му стърчеше нож, чиято дръжка показваше рядка индианска изработка, а двуцевката в ръката му изглеждаше л върде тежка за него. Страните му бяха поруменели от схватката, но въпреки това сега той стоеше тъй спокойно, като че ли не се беше случило нищо необичайно. Ако някой го наблюдаваше в този миг, сигурно щеше да бъде склонен да приеме, че подобни сцени не са рядкост в живота му.

Спътникът му, едно ниско, слабовато човече с голобрадо лице, предлагаше своеобразна гледка. Той носеше индиански мокасини и кожени панталони, а заедно с тях и тъмносин фрак с високи подплънки на раменете, маншети и добре излъскани месингови копчета. Тази дреха произхождаше вероятно от прастари времена, когато се

изработваше такова сукно, което, изглежда, се правеше, за да трае цяла вечност. И действително, фракът беше избелял, покрай шевовете бе старателно боядисан с мастило, но по него все още не се забелязваше никаква дупчица. Много често във «Far West» [23] човек може да срещне подобни стари дрехи.

На главата си дребното човече носеше грамадна черна дамска шапка за езда, украсена с голямо жълто изкуствено щраусово перо. Сигурно преди години този разкошен експонат е бил притежание на някоя лейди от Изтока, а после кой знае какъв каприз на съдбата го бе запилял чак в Далечния запад. Широката периферия добре пазеше от дъжд и слънце сегашния собственик на шапката. Човечето беше въоръжено само с пушка и нож. Липсваше му дори и обичайният широк кожен колан, което бе сигурен признак, че не беше тръгнал на далечен ловен поход.

Той закрачи насам-натам по миниатюрното бойно поле и зараглежда няколко предмета, изоставени от победените в бързината на бягството им. Сега можеше да се забележи, че дребосъкът куцаше с левия крак. Вокаде пръв забеляза това обстоятелство. Той се приближи до него, хвана го леко за ръката и попита:

— Дали моят бял брат не е онзи ловец, когото бледоликите наричат Хобъл Франк [24]?

Дребосъкът кимна леко изненадан и отговори утвърдително на английски. Тогава индианецът посочи към младия бледолик и продължи да се осведомява:

— А този тук не е ли Мартин Бауман, синът на прочутия Мато-пока?

Името Мато-пока е съставено от думи от езиците на племената сиу и юта и означава мечкоубиец или ловец на мечки.

— Да — потвърди запитаният.

— Тогава вие сте хората, които търся.

— При нас ли идваш? Може би искаш да купиш нещо? Имаме «store» [25] и търгуваме с всичко необходимо за един ловец.

— Не. Вокаде трябва да съобщи една вест.

— От кого?

Индианецът се огледа изпитателно наоколо и после заяви:

— Мястото не е подходящо. Вигвамът ви се намира на този поток недалеч оттук, нали?

— За един час можем да стигнем.

— Тогава да вървим! Щом седнем край вашето огнище, ще ви съобща каквото имам да ви казвам. Хайде!

Той прескочи потока, преведе на другия бряг коня си, който сега вероятно щеше да има сили да го носи по оставащия кратък път, метна се на седлото и подкара животното, без да се огледа дали другите ще го последват.

— Тоя не се церемони много! — обади се Хобъл Франк.

— Да не би да е необходимо да се държи реч, която да е още проточена и от мене? — изсмя се Дългия Дейви. — Такъв червенокож знае много добре какво прави и аз ви съветвам незабавно да го последвате.

— А вие двамата? Какво ще правите?

— Ще дойдем с вас! Щом дворецът ви е тъй наблизко, би било най-долна неучтивост от ваша страна, ако не ни поканите да хапнем и да пийнем. А понеже имате и магазинче, може би ще спечелите няколко долара от нас.

— Тъй ли? Та нима имате няколко долара? — попита дребосъкът с такъв тон, по който си личеше, че не счита двамата ловци за милионери.

— Това може да ви засяга едва тогава, когато решим да купим нещо. Ясно ли е?

— Хмм, да, разбира се! Но ако сега си отидем, какво ще стане с негодниците, които ни бяха откраднали двата коня? Няма ли да оставим някой спомен поне на предводителя им, на този Брейк, та никога да не ни забрави?

— Не. Нека си вървят по пътя! Те са безчестни крадци, които веднага офейкват, щом видят ловджийски нож. Няма да ви направи никаква чест, ако продължите да се занимавате с тях. Нали си взехте конете! И тъй, стига!

— Да бяхте замахнали по-силно с приклада, когато го пратихте на земята! Този тип само изгуби съзнание.

— Нарочно го направих. Не ми беше приятно да убия човек, след като съм могъл да го обезвредя по някакъв друг начин.

— Е, може и да сте прав. И тъй, да вървим при конете ви!

— Какво? Знаете къде са нашите коне?

— Разбира се. Щяхме да бъдем лоши уестмъни, ако не бяхме разузнали наоколо, преди да ви се покажем.

Слабичкото човече яхна един от конете, които си бяха възвърнали. Неговият млад спътник се метна на гърба на другия. Двамата подкараха животните точно към онова място, където Джими и Дейви бяха скрили конете си в храсталаците. Недалеч бяха вързани за колчета и другите два жребеца на Хобъл Франк и придружителя му, с които те бяха тръгнали по дирите на крадците. Сега ги поведоха със себе си за юздите. Четиримата тръгнаха по следата на индианеца и скоро го съзряха пред себе си. Но той не им позволи да го догонят съвсем, а продължи да язди сам пред тях, сякаш знаеше съвсем точно посоката, която щеше да го отведе до целта му.

Хобъл Франк яздеше редом с Дебелия Джими, към когото, изглежда, бе започнал да изпитва симпатия.

— Ще ми кажете ли, сър, какво търсите всъщност в тази местност? — обади се той.

— Искахме да отидем за малко на север към Монтана, където има много по-добър лов, отколкото тук. Там все още ще срещнеш някои горски ловци и хора на саваната, които се занимават с лов само заради самия лов. А тук животните направо се унищожават. «Ловци» касапи вилнеят сред бизоните и ги избиват с хиляди само защото от кожата им ставали по-хубави трансмисионни ремъци, отколкото от обикновената говежда кожа. Това е престъпление и позор! Нали?

— Имате право, сър. По-рано беше съвсем иначе. Тогава ловецът заставаще честно срещу дивеча, за да извоюва с опасност за живота си месото, от което имаше нужда. А сега най-често ловът представлява подло избиване от засада и ловците от старата гвардия постепенно измират. Хора като вас двамата са вече рядкост. Наистина не ми се вярва да имате пари, но имената ви се радват на добра репутация. Признавам го с удоволствие.

— Та нима знаете имената ни?

— Така ми се струва.

— Откъде?

— Нали Вокаде ги спомена, докато бяхме с Мартин в храстите и ви подслушвахме. Всъщност фигурата ви никак не е подходяща за

уестмън. Талията ви би отивала повече на някой мелничар или пекар в добрата стара Джърмани. Обаче...

— Какво? — прекъсна го бързо Дебелия. — Споменахте за Германия. Да не би да я познавате?

— И то как! Немец съм от глава до пети!

— А аз до мозъка на костите си!

— Истина ли е? — попита Франк, като спря коня си. — Всъщност трябваше веднага да се сетя. Едва ли ще се срещне някой янки с вашите размери на ширина. Страшно се радвам, че срещнах сънародник. Дай си ръката, човече! Добре си ми дошъл!

Те така си удариха ръцете една в друга, че дланите ги заболяха. Дебелия се обади:

— Я подкарай пак коня си! Не е нужно да спираме тук. От колко време си в Щатите?

— Повече от десет години.

— Тогава вероятно междувременно си забравил твоя немски, а?

Досега двамата бяха разговаряли на английски. При последния въпрос Франк изпъчи на седлото дребната си фигурка колкото му бе възможно повече и отвърна обиден:

— Аз ли? Да забравя своя език? Сбъркал си адреса! Аз съм немец и си оставам такъв. А да имаш горе-долу някаква представа къде са ми пели приспивни песни и са ме люлели?

— Не. Да не би да съм бил там?

— Е, ами че естествено в Саксония! Ясно ли ти е? Вече съм разговарял с някои немци, но най-добре съм се разбирал с онези, които са се раждали именно в Саксония. Саксония е сърцето на Германия. Дрезден с знаменит, Елба с знаменита, Лайпциг с знаменит и Саксонска Швейцария — също. Най-красивата местност е между Пирна и Майсен и аз съм се появил на бял свят горе-долу по средата между тези два града. И по-късно започнах кариерата си съвсем в същата местност. Бях помощник-лесничей в Морицбург, който е прочут кралски ловен дворец с прекрасна картинна галерия и големи езера, пълни с шарани. Най-добрият ми приятел беше тамошният учител, с когото всяка вечер играехме сантасе, а после говорехме за изкуства и науки. Там придобих твърде забележителна обща култура. Да не би да се съмняваш? Правиш една такава особена физиономия.

— Не ми се иска да споря по този въпрос, макар че по-рано съм бил гимназист и съм скланял латински думи.

Дребосъкът хвърли отстрани към Джими лукав поглед и го попита:

— Скланял си латински думи ли? Да не би да бъркаш?

— Не виждам как може да съм сбъркал!

— Е, ами тогава твоята гимназия не с била кой знае какво чудо. Не се казва «скланям», а «склонявам» и не «латински думи», ами «но латински». Там сте склонявали по латински и може би сте декламирали «Проклятието на певеца» от Хуфеланд или «Вълшебният стрелец» от госпожа Мария Лайневебер [26]. Но няма да се караме за това, я? Нали? Всеки с научил толкова, колкото с можал, и нищо повече. Когато видя немец, аз се радвам, дори и да не е някакъв голям умник или пък, да речем, даже и саксонец. И тъй, какво ще кажеш? Ще станем ли добри приятели?

— Разбира се! — засмя се Дебелия. — Вина! и съм чувал, че саксонците са добродушни хорица. Но защо си напуснал красивия си роден край?

— Ами именно заради изкуството и науката.

— Как така?

— Стана съвсем ненадейно и по следния начин: една вечер седяхме в кръчмата и разговаряхме за политика и световна история. На масата бяхме трима души, а именно: слугата на кръчмаря, нощният пазач и аз. Учителят седеше на друга маса при знатните господа. Но понеже аз винаги съм бил народен човек, бях се настанил при онези двамата, които бяха много щастливи от подобно снизхождение. Като обсъждахме световната история, стана дума за стария Татко Врангел [27] и за неговата привичка пое тоянно да употребява думата «пувидимому». Тогава онези двама типа започнаха да спорят с мен за правилното произношение на тази дума. Аз казах, че трябва да бъде «пувидимому», но слугата бе на мнение, че с «повидемумо», а нощният пазач каза даже, че било правилно «пувидемуму». По време на спора аз лека-полека се разлютих, но като образован чиновник и граж-данин намерих у себе си сили да запазя самообладание и се обърнах към моя приятел учителя. Но той, изглежда, бе в лошо настроение или у него имаше мъничко от високомерието на учения, така че, накратко, не ми даде право, а каза, че и тримата сме грешали.

Твърдеше, че непрекъснато сме размествали «о» и «у» по неправилен начин. Но понеже знаех, че съм напълно прав, аз станах груб. И която на всичко отгоре нощният пазач каза, че и аз не съм можел да говоря правилно, направих онова, което би направил всеки човек с чувство за чест — запокитих по кратуната му моето обидено достойнство заедно с бирената чаша. След това, разбира се, се разиграха различни сцени, макар и без декори, и крайният резултат бе, че бях привлечен под наказателна отговорност за смушаване на общественото безпокойство и за умишлено нараняване на някакво тяло. Трябваше да бъда наказан и уволнен. Все някак си щях да се примиря с наказанието и уволнението, по че трябваше да си загубя и службата, това ми беше вече много. Не можех да го преглътна. След като наказанието и свалянето ми от длъжност ми минаха през главата, аз си вдигнах партакешите. И понеже върша както трябва всяко нещо, с което се захвана, водна! а тръгнах за Америка. Значи всъщност само старият Врангел е виновен, че днес се срещнахме двамата тук.

— Много съм му благодарен, защото ми харесваш — увери го Дебелия, кимайки сърдечно па своя земяк.

— Тъй ли? Наистина? Е, и аз веднага изпитах към теб нещо като скрита симпатия и разбира се, това си има своето добро основание. Първо, ти съвсем не си лош човек, второ, мен също си ме бива и трето, тогава можем да станем много добри приятели. Вече си помагахме взаимно, тъй че всъщност сега са създадени онези връзки, които ще ни обвържат толкова мило. Ще бъдеш тъй добър да отбележиш, че винаги си служи с изискани изрази и от това ще можеш да си извадиш заключение, че няма да се покаже недостоеен за твоите приятелски чувства. Саксонецът винаги е благороден и ако сега някой индианец поиска да ме скалпира, то аз учтиво бих му казал: «Моля, бъдете тъй любезен да си направите труда! Ето ви моя скалп!»

Джими се обади през смях:

— Ако тогава и той поиска да се покаже толкова учтив, би трябвало да не ти сваля кожата от главата. Но нека да поговорим и за нещо друго — твоят придружител наистина ли е син на известния ловец на мечки Бауман?

— Да. Бауман е мой съдружник и синът му Мартин ме нарича чичо, въпреки че съм единственото дете на родителите си, а и никога не съм се женил. Срещнахме се на юг, в Сент Луис, по времето, когато

златната треска примамаваше златотърсачите към Черните хълмове. И двамата бяхме посъбрали парици и решихме тук да открием магазин. Във всеки случай това бе по-изгодно, отколкото да копаем заедно с другите, за да търсим злато. Работата ни потръгна доста добре. Аз поех магазина, а Бауман ходеше на лов, за да се грижи за стомасите ни. По-късно обаче стана ясно, че тук наоколо не се намира никакво злато. Златотърсачите си отидоха, а ние останахме да живеем сами с нашите складирани стоки. Лека-полека успяхме да ги разпродадем на случайно минаващи оттук ловци. Последната сделка направихме преди три седмици. При нас дойде малка група от хора, които искаха да наемат Бауман за водач до Йелоустоун Ривър, защото там се намирали полускъпоценни камъни в големи количества, а тези люде бяха шлифовчици на скъпоценни камъни. Бауман се съгласи, уговори с тях едно солидно възнаграждение, продаде им значително количество барут, олово и други необходими неща и после тръгнаха заедно на път. Сега в блокхауза [\[28\]](#) сме съвсем сами със сина му и един негър, когото доведохме от Сент Луис.

— Но земите около Йелоустоун Ривър представляват изключително опасна местност. Между тях и тукашната област сега ловуват индианците змии.

— Те са заровили бойната секира.

— А аз чух, че съвсем наскоро отново я били изровили. Приятелят ти съвсем сигурно се намира в опасност. А ето ти на и този пратеник, който дойде днес при вас. Предчувствам нещо лошо.

— Но индианецът е сиус.

— Обаче се поколеба да ви съобщи вестта, която носи. Това не е добър признак. Не е необходимо да премълчаваш някое радостно известие, а нали той ми каза, че идва от високите планини на запад.

— Тогава бързо ще го догоня.

— Дребничкият саксонец пришпори коня си, за да настигне Вокаде. Щом индианецът забеляза намерението му, заби пети в хълбоците на жребеца си и избърза напред. Ако Хобъл Франк не желаше да предприеме надбягване с него, то тогава трябваше да се откаже да разговаря с Вокаде още сега.

Междувременно синът на Ловеца на мечки се беше присъединил към Дългия Дейви. Естествено на Дейви също му се искаше да научи нещичко за живота на новите си познати. Вярно, че получи някои

сведения, но те не бяха толкова подробни, колкото желаше. Момчето се оказа твърде въздържано и неразговорливо.

Най-сетне потокът направи завой около едно възвишение, на което пътниците забелязаха блокхауз, чието разположение го превръщаше в малък форт, предлагащ сигурна закрила срещу индианско нападение.

От трите страни възвишението беше толкова стръмно, че едва ли можеше да бъде изкачено от хора. Откъм четвъртата му страна се издигаше двойна ограда. Долу имаше царевична нива и едно малко парче земя, засадено с тютюн. Наблизо пасяха два коня. Мартин посочи към животните и обясни:

— Ей оттам онези мъже откраднаха конете, когато не си бяхме у дома. Къде ли е Боб, нашият негър?

Той пхна в устата си два пръста и остро изсвири. Ето че изад високата царица надникна една черна глава. Между ухилените дебели бърни се показаха два реда зъби, с които можете да се гордее дори и ягуар. После се появи и херкулесовската фигура на негъра. В ръката си той държеше тежък дебел кол и хилейки се, каза:

— Боб се крил и внимавал. Ако мошеници дошли пак и искали крадат още два други коня, тогава щял им счупи с тоз прът глави. — Той размахна кола с такава лекота, сякаш беше върбова пръчка.

Индианецът изобщо не му обърна внимание. Той мина с коня си покрай него, изкачи се по четвъртата, достъпна страна на възвишението, стигна до двойната ограда, прескочи я, както си беше на коня, и изчезна зад нея.

— Ама че грубиян тоз редмън! — разгневи се негърът. — Минава край масса Боб, без каже «гуд дей»! Прескача ограда и изобщо не чака, докато масса [\[29\]](#) Мартин разрешат него да влезе. Но масер Боб направят него учтив!

Добрият чернокож сам си даваше титлата «масер Боб», което ще рече «мистър или господин Робърт». Той беше свободен негър и се чувстваше засегнат, понеже индианецът не го беше поздравил.

— Няма да го обиждаш — предупреди го Мартин. — Той е наш приятел.

— Туй нещо друго. Щом редмън приятел на масса, тогава той приятел и на масер Боб. Взел масса пак коне? Убил негодници? — Не. Избягаха. Отвори вратата на оградата! Боб се заизкачва пред всички с

големи крачки и разтвори двете крила на тежката порта с едно побутване, сякаш бяха от картон. После останалите вкараха конете си в заобиколеното от оградата място.

3. глава

В блокхауза

В средата на това място се издигаше четириъгълният блокхауз, изграден от стебла на дървета. Вратата стоеше отворена. Когато мъжете влязоха вътре, забелязаха, че индианецът бе седнал в средата на единственото помещение, представляващо вътрешността на къщата. Изглежда, изобщо не го интересуваше къде се намира конят му. Той бе влязъл заедно с другите животни в ограденото място.

Сега Мартин и Хобъл Франк поздравиха двамата ловци със сърдечно ръкостискане. Гостите се огледаха из помещението. В задната му част се намираше магазинът, чиито складирани стоки бяха почти на свършване. Няколко капаци от сандъци, заковани върху колове, представляваха масите. Столовете бяха сковани по същия начин. В един от ъглите се виждаха постелите. Те бяха толкова скъпоценни, че човек можеше да завиди на обитателите на блокхауза, тъй като се със гояха от голям брой застлани една върху друга кожи от страшната сива мечка, най-опасния хищник на Америка. Изправи ли се една такава възрастна гризли на задните си лапи, тя като нищо надминава с половин метър височината на добре сложен мъж. Да убиеш подобна мечка се счита от индианците за най-голямо геройство, а дори и белият, въоръжен много по-добре, предпочита да не се изпречва пред този звяр и да не влиза в борба с него, ако не му се налага.

По стените висяха окачени различни оръжия и ловни трофеи, а близо до оі нищото на дървени колове бяха набити огромни късове пушено месо.

Беше започнало да се свечерява и в блокхауза бе станало доста тъмно, понеже здрачът успяваше едва-едва да се процеди край отворите, служещи за прозорци, които нямаха стъкла, а бяха закрити само с дървени капаци.

— Маса Боб запалят огън — заяви негърът.

Той домъкна сухи клони и с помощта на пункса ^[30] си запали огън в огнището. Праханта за това огниво представлява суха, лесно запалима гнила дървесина, взета от хралупите на гниеци дървета.

По време на споменатото занимание великанската фигура на негъра беше ярко осветявана от пламъците. Той носеше широки дрехи, ушити от най-обикновено калико ^[31], но нямаше шапка. Това си имаше своето основание. Добрият Боб бе просто малко суетен. Не искаше да го считат за чист африканец. Но за съжаление главата му беше покрита с гъста гора от къси къдрици и тъй като именно тази къдреста вълна най-убедително издаваше произхода му, той бе положил всички усилия, за да убеди околните, че има права коса. За тази цел беше натъркал главата си с еленова лой и цялата неукротима хаотична къдрава вълнеста маса бе оплетена в безброй тънки плитчици, които стърчаха във всички посоки като бодлите на някой таралеж. На светлината на пламъците от огнището това му придаваше твърде чудноват вид.

До този момент бяха разменили само отделни думи. Но ето че Хобъл Франк се обърна към индианеца на английски:

— Моят червенокож брат се намира в нашия дом. Той е добре дошъл. Нека сега ни каже известието, което носи.

Червенокожият се огледа изпитателно наоколо и попита:

— Как може да говори Вокаде, когато още не му е дадена възможност да опита вкуса на дима на мира?

При тези думи Мартин, синът на Ловеца на мечки, взе от стената един индиански калюмет и го натъпка с тютюн. Когато и останалите насядаха близо до червенокожия, Мартин запали лулата, дръпна шест пъти от нея, изпусна дима нагоре, надолу и в четирите посоки на света и каза:

— Вокаде е наш приятел, а всички сме негови братя. Нека той изпуши с нас лулата на мира и после ни каже своето известие.

След това той подаде лулата на индианеца. Вокаде я пое, изправи се на крака, дръпна шест пъти от нея по същия начин и заяви:

— Вокаде не е виждал досега тези бледолики. Той беше изпратен при тях, а те го избавиха от плен. Техните врагове са и негови врагове и нека техните приятели бъдат и негови приятели. Хау!

Това «хау» означава за индианците нещо като «да», «точно така», «съвсем сигурно». Употребява се в знак на потвърждение или съгласие, и то особено в паузите или в края на някоя реч.

Вокаде подаде лулата на следващия. Докато тя обикаляше, той отново си седна на мястото и зачака. По време на този начин на

поздравяване той се държеше като стар и опитен вожд, а също и Мартин, който бе все още наполовина момче, показваше сериозност, издаваща убеждението му, че в отсъствието на неговия баща господарят в този дом е той.

След като и последният бе пушил от лулата, Вокаде започна:

— Познават ли моите бели братя бледоликия, когото сиусите наричат Нонпе-таан [\[32\]](#).

— Имаш предвид Олд Шетърхенд? — осведоми се Дългия Дейви. — Досега не съм го виждал, но всеки от нас е чувал за него. Какво ще ни кажеш за този ловец?

— Той обича червенокожите мъже, макар че е бледолик. Той е най-прочутият следотърсач. Куршумът му никога не пропуска целта, а невъоръженият му юмрук поваля и най-силния неприятел. Затова го наричат Олд Шетърхенд. Той щади кръвта и живота на враговете си, ранява ги само за да ги направи небоеспособни и убива противниците си единствено тогава, когато е застрашен собственият му живот. Преди няколко месеца горе при Йелоустоун е бил нападат от сиусите огелала. Но той бил застанал на една скала и те не могли да го достигнат с куршумите си. Тогава той пристъпил напред и предложил да се бие с трима от тях — те с томахоки, а той без оръжие. Убил с юмрука си и тримата, а между тях се намирал и Петашича [\[33\]](#), най-силният мъж на племето. Вопли на болка се разнесли из планините, а във вигвамите на огелаласите — силни плачове. Не са заглъхнали и до днес. Най-храбрите воители на племето са се отправили сега към Йелоустоун Ривър, за да подешат траурните си песни на гробовете на тримата убити. Всеки бял, изпречил се на пътя им, е обречен на гибел. Ще бъде вързан на кола на мъченията край гробовете на убитите от Олд Шетърхенд и ще трябва да умре при бавни мъки, за да служи после душата му на духовете на тримата мъртъвци във Вечните ловни полета.

Вокаде замълча за малко, а после каза спокойно, наблягайки с глух глас:

— Ловецът на мечки и приятелите му са били изненадани по време на сън и пленени!

Мартин скочи на крака и извика:

— Боб, незабавно оседлай конете! Франк, бързо опаковай муниции и хранителни провизии, а в това време аз ще смажа пушките

и ще наточа ножовете! Най-късно след час тръгваме на път за Йелоустоун!

— Разбира се! — извика Франк и веднага се изправи. — The devil [34], червенокожите ще има да видят и да патят!

И негърът се изправи на крака, грабна кола, внесен от него преди това в помещението, и заяви:

— Масер Боб тръгват заедно! Масер Боб избият всичко червено кучета огелала!

Но ето че индианецът вдигна ръка и каза:

— Нима моите бели братя са оси, които гневно се разлетяват наоколо, когато бъдат раздразнени? Или са мъже, които знаят, че всяко действие трябва да бъде предходено от спокойно съвещание? Вокаде още не се е доизказал.

— Баща ми е в опасност и това ми стига! — избухна юношата. Ето че Дебелия Джими го предупреди:

— Успокой се, млади приятелю! Хубавите неща стават бавно. Остави Вокаде да ни разкаже всичко, преди да преминем към действие!

— Да преминем към действие? Значи и вие ще дойдете?

— Искате ли питане! Пушихме заедно калюмета и сега сме приятели и братя. Дългия Дейви и Дебелия Джими никога не са изоставяли някого, който се е нуждаел от помощта им. Все едно ни е дали ще яздим до Монтана, за да ловуваме там бизони, или преди това ще отскочим до Йелоустоун, за да изкараме някой валс със сиу-огелаласите. Но всичко трябва да стане както си му е редът, иначе за стари ловци като нас двамата удоволствието няма да е истинско. И тъй, сядайте пак по местата си и се дръжте спокойно както подобава!

— Правилно! — съгласи се дребният саксонец. — Възбуждението не оправя положението. Трябва да бъдем разсъдливи.

След като тримата отново насядаха, младият индианец продължи:

— Вокаде е от племето на манданите, които са приятели на бледаликите. По-късно беше принуден да стане огелала. Но той само изчакваше удобен случай, за да напусне огелаласите. Сега го принудиха да потегли заедно с войните им към Йелоустоун. Той присъства, когато Ловеца на мечки и спътниците му бяха нападнати през нощта по време на сън. Огелаласите трябва да бъдат много предпазливи по време на пътуването си, защото горе в планините

живеят техните най-върли врагове — шошоните. Вокаде бе изпратен като съгледвач, за да разузнае къде се намират вигвамите на шошоните. Обаче той не стори това, а с най-голяма бързина пришпори коня си на изток, към къщата на Ловеца на мечки, за да уведоми сина и приятеля на Бауман за неговата участ.

— Храбра постъпка, никога няма да я забравя! — възкликна Мартин. — А уведомен ли е баща ми?

— Вокаде му каза и той му описа пътя до тук. Успях да разговарям тайно с Ловеца на мечки и нито един огелала не ме видя.

— Но те ще те заподозрат, щом не се върнеш при тях!

— Няма! Ще си помислят, че Вокаде е бил убит от шошоните.

— А баща ми изпраща ли ни някои определени указания?

— Не. Вокаде трябва да ви каже, че Ловеца е пленен заедно със спътниците си. Моят бял брат сигурно и сам знае какво трябва да направи.

— Разбира се, че знам! Тръгвам на път, и то веднага, за да го освободя.

Той отново се наклони да скочи на крака. Но Джими го улови за ръката и го задържа:

— Stop, my boy! ^[35] Все още не сме узнали всичко. Нека Вокаде ни каже на кое място е бил нападен баща ти.

— Пет ръкава образуват реката, която бледоликите наричат Powder River ^[36]. Нападението е станало край югозападния ръкав.

— Добре. Значи било е югозападно от Мърфи. Онази местност не ми е съвсем непозната. А в каква посока са се отправили след това огелаласите?

— Към южните склонове на планините, наречени от белите Големия рог.

— Значи към планините Биг Хорн. А после?

— Минаха покрай Главата на Злия дух и...

— Аха, край Девилс Хед ^[37]!

— ...се отправиха към потока, извиращ оттам, който се влива в Биг Хорн Ривър. Там научихме за опасността от вражески настроените шошони и Вокаде бе изпратен като разузнавач. Следователно той не знае по-нататъшния път на огелаласите.

— Не е нужно да го знаеш. Ние имаме очи и ще открием следите им. Кога проведеха нападението?

— Оттогава изминаха четири дена.

— А кога ще се състои голямата траурна церемония?

— В деня на пълнолунието. Тогава са били убити тримата индианци.

Джими пресметна наум и после отбеляза:

— Щом е така, тогава имаме достатъчно време. До пълнолунието остават още цели дванадесет дена. Какъв е броят на огелаласите?

— Когато ги напуснах, бяха пет пъти по десет и още шест воини.

— Значи петдесет и шест души. Колко пленници имат?

— Заедно с Ловеца на мечки са шестима.

— На първо време знаем достатъчно и можем да се подготвим за път. Мартин Бауман, какво смяташ да правиш?

Младежът отново беше скочил от мястото си. Сега вдигна десницата си като за клетва и тържествено проговори:

— Заклевам се да спася баща си или да отмъстя за смъртта му, дори да се видя принуден съвсем сам да преследвам сиусите и да се бия с тях. По-скоро ще умра, отколкото да престъпя клетвата си.

— Не, няма да тръгнеш сам — каза дребосъкът Хобъл Франк. — Ще яздя заедно с теб и в никой случай няма да те изоставя.

— И масер Боб тръгнат заедно — заяви негърът, — да освободи стар масса Бауман и пребият мъртъв сиу-огелала. Всички трябва отидат в пъкъл! — Той сви юмруци и изскърца със зъби.

— И аз идвам! — проговори Дебелия Джими. — За мен ще бъде голямо удоволствие да отмъкна пленниците на червенокожите. А ти, Дейви?

— Не задавай глупави въпроси! — отвърна равнодушно Дългия. — Да не мислиш, че ще остана тук да си кърпя обувките или да меля кафе, докато вие ще преживеете такова чудесно приключение?

— Добре, стара миеща мечко! Само бъди доволен, че ти се разрешава да участваш. Но какво ще прави моят червенокож брат Вокаде?

Индианецът отговори:

— Вокаде е мандан, никога не е бил огелала. Нека неговите бели братя му дадат пушка с барут и олово. Той ще ги придружи и или ще умре с тях, или ще победи враговете!

— Юначага! — обади се дребничкият саксонец. — Ще получиш една карабина и всичко останало, дори и кон със свежи сили, защото

нали имаме четири, значи единият е излишен. Твоят е изморен. Може да тича подир нас, докато си отпочине. Хора, кога ще тръгнем?

— Веднага! — заяви Мартин.

— Наистина, не бива да губим време — съгласи се Дебелия, — но не е разумно и да прибързваме. Ще минем през безводни местности, където почти не се среща дивеч, и затова се налага да се запасим с провизии. А и още не знаем дали деветимата конекрадци, на които дадохме днес такъв урок, не ни кроят нещо лошо. Трябва непременно да разберем дали са напуснали тази местност, или се канят да я напуснат. Ами какво ще стане с къщата? Без надзор ли ще я оставите?

— Да — потвърди Мартин.

— Тогава, като се върнете, можете лесно да я заварите на пепел или поне обрана.

— Срещу обир можем да направим нещо.

Юношата взе една кирка и разкопа глинения под на едно място във формата на четириъгълник. Оказа се, че в пода има поставен таен капак, под който се намираше голяма яма, където можеха да скрият всичко излишно за тяхното пътуване. Затъпчеха ли после отново глината върху затворения капак, никой неканен гост нямаше да успее да се досети за наличието на подобно скривалище. А дори и ако подпалеха къщата, можеше да се очаква, че глината на пода ще запази от унищожение скритите предмети.

Сега мъжете запретнаха ръкави, за да спуснат в ямата всички вещи от помещението, които нямаше да им бъдат необходими за тяхната екипировка. Така постъпиха и с мечите кожи. Сред тях се намираше една кожа с особена красота и необикновено големи размери. Когато Джими започна да я разглежда с възхищение, Мартин я взе от ръцете му и я запокити в дупката.

— Махай я! — извика той. — Не мога да я гледам, без да си спомня за най-ужасните часове от моя живот.

— Това звучи, сякаш имаш вече зад гърба си много дълъг живот или пък цяла поредица от тежки преживелици, моето момче.

— А може би действително съм препатил досега повече от някои стари трапери.

— Охо! Я не преувеличавай!

Очите на Мартин се спряха гневно върху Дебелия.

— Да не мислиш, че синът на един ловец на мечки няма възможности за приключения? Ще ти кажа, че още като шестгодишно хлапе се счепках с онзи звяр, който живееше в кожата, предизвикала току-що възхищението ти.

— Шестгодишно дете да се залови с такава гризли?! Известно ми е, че децата на Дивия запад са замесени от по-друго тесто в сравнение с хлапачите от градовете на изток, които обичат да пъхат крачката си под грейките на своите бащи. Тук съм виждал някои момчета да умеят да боравят с карабината като възрастни, а ако се намираха в Ню Йорк, щяха да бъдат първолаци. Обаче... хмм! И как стана тази история с мечката?

— Случи се в планините в Колорадо. Тогава все още имах майка и едно много миличко сестриче на три годинки. Баща ми беше излязъл, за да застреля някакъв дивеч. Майка ми беше навън пред къщата, за да насече дърва за огнището, тъй като бе зима и в планините беше настанал голям студ. В стаята бяхме само с малката Луси. Тя седеше на земята между вратата и масата и си играеше с куклата, която ѝ бях издялал от парче дърво, а аз бях стъпил върху масата с големия нож за дърво в ръка, за да издълбая едно «М» и едно «Л» върху дебелия греда, която минаваше под островърхия покрив на блокхауза от едната стена до другата. Това бяха инициалите на моето име и на името на милата Луси. По такъв хлапашки начин исках да увековеча и двамата ни. Унесен в трудната работа, аз чух как вратата бе блъсната и отворена със силен удар. Помислих си, че майка ми е влязла толкова шумно, защото носи в ръцете си дърва, и изобщо не се огледах, а само казах: «Мамо, това е спомен за Луси и мен. После сте наред ти и татко.»

Вместо нейния отговор дочух силно ръмжение. Обърнах се. Трябва да ви кажа, мешърс, че денят още не беше настъпил, но навън блестеше снегът, а в голямото огнище гореше един пън, чиито пламъци осветяваха стаята. Онова, което съзрях при отблясъците им, беше нещо страхотно. Огромна сива мечка стоеше точно пред нещастната Луси, която беше занемяла от ужас. Сплъстената козина на звяра бе покрита тук-там с лед, а дъхът му излизаше като бяла пара. Безмълвно седящото сестриче умолително протегна към него дървената кукла, сякаш искаше да каже: «Ето, взemi ми куклата, но не ми прави нищо лошо, зла, мила мечко!» Но гризли не показва никаква милост. С един удар на лапата събори Луси, а после с едно-единствено стисване на

челюстите направи на каша русата ѝ главичка. И днес все още дочувам това мачкане и трошене... Heavens! ^[38] Не мога да го забравя никога, никога...

Споменът го накара да замлъкне. Никой не наруши тишината, докато най-сетне Мартин продължи:

— И аз бях скован от ужас. Искаше ми се да викам за помощ, но не можех да издам никакъв звук. Така видях да изчезва цялото тяло на сестричката ми в пастта на чудовището. Остана само дървената кукла, която беше паднала на пода. Ръката ми стискаше конвулсивно дългия нож. Тогава мечката се насочи към мен, сложи предните си лапи на масата и се изправи. В същия миг си възвърнах способността да се движа. Отвратителният ѝ дъх вече обляхваше лицето ми. Захапах ножа със зъбите си, улових се с две ръце за гредата и се покатерих върху нея. В стремежа си да ме докопа, мечката преобърна масата. Това ме спаси.

Започнах да викам за помощ, ала напразно. Майка ми не идваше, макар че сигурно чуваше гласа ми, защото вратата беше отворена и вътре нахлуваше студен въздух. Гризли се изправи в целия си ръст, за да ме свали от гредата. Всички вие видяхте кожата ѝ и следователно ще ми повярвате, като ви кажа, че тя спокойно можеше да ме достигне с предните си лапи. Но аз стисках ножа в ръката си и докато с лявата се държах здраво, десницата ми прободеше с острието лапата, протегнала се към мен.

Защо да ви описвам борбата, моя страх и моите терзания! Не знам колко дълго съм се защитавал. В подобно положение минутите се превръщат в безкрайни часове. Силите ми чезнеха, а двете предни лапи на мечката бяха целите в рани, когато въпреки ръмженето ѝ долових лаенето на нашето куче, което баща ми беше взел със себе си. Пред блокауза то нададе такъв вой, какъвто никога по-късно не съм чувал от куче. После се втурна в стаята и незабавно се нахвърли върху грамадния хищник. То беше едно грозно псе, но необичайно силно и предано животно. Захапа мечката за гърлото, за да го прегризе. Обаче мечката го разкъса с могъщите си лапи. За няколко секунди кучето беше мъртво, направено на парчета и побеснялата гризли отново се извърна към мен.

— Ами баща ти? — попита Дейви, който като всички останали следеше разказа с най-голямо напрежение. — Господарят не може да

бъде далеч от мястото, където се намира кучето му.

— Така и беше. Сивата мечка тъкмо се беше изправила отново под гредата с гръб към вратата, за да посегне към мен, и ето че на прага се появи баща ми, пребледнял като някой смъртник. «Помощ, тате!» — изкрещях аз, замахвайки с ножа към мечката.

Баща ми не отговори. И той имал чувството като че ли някой го души. Вдигна заредената пушка — «сега ще стреля» — помислих си аз. Но не, отново я свали. Беше толкова възбуден, че цевта трепереше в ръцете му. Той захвърли оръжието, светкавично измъкна ловджийския си нож от пояса и се нахвърли върху мечката откъм гърба ѝ. Лявата му ръка се вкопчи в руното ѝ, направи още една крачка напред, мина отстрани на мечката и заби до дръжка дългото острие между познатите ни две ребра. Обаче мигновено отскочи назад, за да не бъде докопан от мечката в агонията ѝ. Могъщото животно се спря неподвижно, започна да издава неописуеми хъркащи стенания, после размаха във въздуха предните си лапи и рухна мъртва на земята. Както се оказа по-късно, острието безпогрешно бе пронизало сърцето му.

— Слава богу! — обади се Джими, поемайки си дъх шумно и дълбоко. — Това се казва помощ в последната секунда. Ами какво стана с майка ти, младежо?

— Тя ли... о, повече не я видях. — Мартин се извърна и с бързо движение на дланта избърса от очите си две сълзи.

— Вече не я видя? Е, как така?

— Когато треперещият ми баща ме свали от гредата и аз все още се тресях от ужас и траках със зъби, той ме попита къде е малката ми сестричка. Силно хлипайки, аз му разказах случилото се. Никога не съм виждал такова лице, каквото стана лицето на баща ми тогава. Беше пепеляво и сякаш издялано от камък. Той нададе вик, един-единствен, ала какъв вик! После притихна. Седна на пейката и покри лицето си с ръце. Изобщо не отговори на нежните ми думи. Когато го попитах за майка, само поклати глава. Но щом се наках да изляза навън, за да я потърся, той така ми сграбчи ръката, че силно извиках от болка. «Стой тук! — заповяда ми той. — Това не е за теб!»

След това баща ми остана седнал дълго време — докато огънят изгасна. А после ме заключи и започна да копае зад блокхауза. На едно място се опитах да измъкна мъха, натъпкан в цепнатините на стената. Успях. Като погледнах навън, забелязах, че той копае дълбока яма —

преди да влезе в блокхауза, мечката беше нападнала и разкъсала майка ми. Дори не можах да видя как баща ми я погребва, защото той ме изненада по време на тайните ми наблюдения и се погрижи да не ми остави никаква възможност отново да се добера до стената.

— Ужасно, ужасно! — простена Джими и изтри очи с ръкава на кожуха си.

— Да, наистина беше ужасно! Тогава баща ми боледува дълго време и най-близкият ни съсед изпрати един човек да го наглежда и да се грижи за мен. Но после, щом татко оздравя, ние напуснахме онази местност и... станахме ловци на мечки. Научеше ли баща ми, че нейде се е мярнала някоя мечка, за него нямаше ни сън, ни покой, докато не я застреля или не я намушка с ножа си. А аз... е, мога да ви кажа, че и аз вече съм направил своето, за да бъде отмъстена нещастната ми малка сестричка. Вярно, че отначало сърцето ми започваше лудо да бие в гърдите, щом насочех дулото си към някоя мечка. Но аз имам талисман, който ме закриля, тъй че заставам спокоен срещу всяка гризли, сякаш трябва да застрелям миеша мечка.

— Талисман ли? — попита Дейви. — Ха! Няма такива неща. Млади човече, не вярвай на подобни глупости! Това е прегрешение спрямо първата божия заповед!

— Не е, понеже моят талисман не е такъв, за какъвто го мислиш. Я го погледни! Виси ей там, под Библията.

Той посочи към стената, където на малка поличка лежеше голяма стара Библия. Под нея на едно забито колче висеше парче дърво, дълго около пръст и половина и дебело около пръст.

Ясно се виждаше, че горната му част трябваше да представлява глава.

— Хмм! — промърмори Дейви, който много строго държеше на своята вяра. — Да не би туй нещо да представлява някой идол, а?

— Не, аз не съм езичник. Това е дървената кукла, която на времето бях издялал на моето сестриче, за да си играе. Запазих я като спомен за онези страшни мигове и винаги когато придружавам татко на лов за мечки, я окачвам на врата си. Застраши ли ме опасност, докосвам куклата с ръка и... с мечката е свършено! Можеш да бъдеш сигурен!

Дълбоко покъртен, Джими сложи ръка върху рамото му и каза:

— Мартин, ти си храбро и добро момче. Приеми, че съм твой приятел и няма да се излъжеш! Колкото е голям коремът ми, толкова

голямо е доверието, което можеш да имаш в мен. Ще ти го докажа!

4. глава

Олд Шетърхенд

Следобеда на четвъртия ден от тръгването им шестимата конници оставиха зад гърба си областта на южните извори на Паудър Ривър.

И до ден-дневен земите, простиращи се от Мисури до Скалистите планини, се смятат за едни от най-негостоприемните области на Съединените щати. Тези райони са заети почти изцяло от пусти прерии без никакви дървета, където ловецът често трябва да язди дълго време, за да намери някой храст или извор. На запад теренът постепенно се издига. Първо се образуват леки възвишения, а после и хълмове, които стават все по-високи, непристъпни и насечени, колкото се отива по на запад. Обаче липсата на дървета и вода остава. Ето защо индианците наричат областта в средата на щата Уайоминг Мака-це-шича, а белите са ѝ дали името Bad Lands. И двете наименования означават едно и също, а именно приблизително «зла, лоша земя».

Земите стават по-хубави по-нататък, на север, където се намират изворните райони на реките Шайен, Паудър, Тънг и Биг Хорн. Тревата е по-сочна, храстите се сплитат в обширни гъсталаци и най-сетне кракът на устмъна започва да крачи дори и под сенките на столетни великани.

Югозападно от Уайоминг се намират ловните полета на шошоните, наречени от индианците змии, източно са ловните полета на сиусите, а южно — на шайените и арапахите. Всяко племе се разделя по-нататък на по-малки племенни групи и понеже всяко от тях върви по свои собствени пътища, никак не е чудно, че между тях мирът и войната се редуват непрекъснато. И ако някой път червенокожият се покаже склонен към по-продължително спокойствие, тогава се появява бледоликият и с все по-крути средства го подстрекава дотогава, докато индианецът отново изрови бойната секира и пак започне да се бие. Това обяснява факта, че там, където се събират границите на пасищата на толкова много различни племена и племенни групи, сигурността на отделния човек е твърде под въпрос, дори във висша степен застрашена. Шошоните или индианците змии

са били винаги върли врагове на сиусите, ето защо земите, простиращи се на юг от Йелоустоун Ривър по посока към планините Биг Хорн, много често са били напоявани с кръвта на червенокожи и бледолики мъже.

Всичко това бе известно на Дебелия Джими и Дългия Дейви, които грижливо се стараеха да избягват всяка среща с индианци, независимо от племенната им принадлежност.

Бяха оставил Вокаде да язди начело, понеже вече беше препускал на отиване по същия път. Сега той бе въоръжен с карабина, а по пояса му висяха няколко торбички с всички онези дреболии, които са така необходими за прерийния ловец. Дебелия яздеше високата си кранта, а Дейви бе провесил безкрайно дългите си крака от двете страни на малкото си опърничаво муле, което от време на време напразно повтаряше своя познат опит да хвърли ездача си на земята. В такъв случай Дейви трябваше според необходимостта в момента само да опре левия или десния си крак в земята, за да получи здрава опора. Седнал върху животното си, той приличаше на онези обитатели на австралийските острови, които поставят балансъри на своите тесни и опасни лодки и по тази причина никога не могат да се преобърнат. «Балансърите» на Дейви бяха собствените му два крака.

И Франк носеше същото облекло, в което двамата приятели го бяха видели за пръв път. Мокасини, легинси, син фрак и дамска шапка за езда с дълго жълто перо. Дребничкият саксонец седеше на коня отлично и въпреки странния си външен вид правеше впечатление на добър уестмън.

Цяло удоволствие беше да наблюдаваш Мартин Бауман на седлото. Той яздеше също тъй добре, както и Вокаде. Сякаш се бе сраснал с коня си и имаше онази силно наведена напред стойка, която облекчава животното и прави ездача способен да издържи на напрежението на ездата в продължение на месеци, без да се преумори. Мартин носеше кожени траперски дрехи, а цялото му снаряжение и въоръжение можеше да задоволи всеки ловец. Младежкото му лице и будният му поглед оставяха впечатлението, че макар все още да беше момче, в случай на нужда той щеше да съумее да действа като истински мъж.

Забавно бе да гледаш чернокожия Боб. Ездата никога не беше спадала към страстните му занимания, тъй че сега той седеше на коня

в направо неописуема стойка. Имаше си големи главоболия с животното, а и то с него, понеже той и десет минути не можеше да се задържи на едно и също място. Успееше ли веднъж да се настани напред почти до самия врат на животното, то с всяка крачка на коня Боб започваше отново да се плъзга по малко назад. Така той продължаваше да се пързая, докато възникнеше опасността да се изтърси зад коня. След това отново се преместваше колкото бе възможно по-напред и цялото «пързяне» се повтаряше, при което заемаше най-забавни пози. Вместо седло бе поставил на гърба на животното само едно одеяло, понеже от по-предишните си опити знаеше, че му е невъзможно да се задържи на седлото. При сравнително по-бърза езда Боб винаги се беше озовавал зад седлото. Краката си държеше разперени далеч от коня. Кажеха ли му да не изостава от групата, той отвърщаше: «Защо масер Боб да притискат нещастен кон с крака? Кон не му е направил нищо лошо! Крака на Боб не клеци!»

Ездачите бяха достигнали до някаква не много дълбока падина, почти с формата на окръжност, чийто диаметър възлизаше може би на шест английски мили ^[39]. Заобиколена от три страни с едва забележими възвишения, тази низина стигаше на запад до хълм със значителни размери, който изглеждаше обрасъл с храсти и дървета. По-рано на това място бе имало някакъв воден басейн. Дъното беше покрито с дебел слой пясък и освен оскъдните снопчета трева се виждаше да расте само сивкавият безполезен див пелин, който е отличителен белег за неплодородните области в Далечния запад. Както обясни Дейви, това място носело името Пап-па-аре, което ще рече Кървавото езеро, тъй като някога белите избили тук цял отряд шошони.

Без колебание Вокаде подкара коня си сред пясъците, поемайки в права посока към споменатия хълм. Низината не можеше да крие някаква особена опасност, понеже местността беше открита и всеки ездач или пешеходец щеше да бъде забелязан отдалече.

Бяха яздили може би около половин час, когато Вокаде спря коня си.

— Уф! — възкликна той.

— Какво има? — попита Джими.

— Ши-ши! — Думата, произхождаща от езика на манданите, означава всъщност крак, стъпало, но има също така и значение на диря, следа.

— Следа ли? — попита пак Дебелия. — От човек ли е, или от животно?

— Вокаде не знае. Нека моите братя сами да я разгледат!

— Good luck! ^[40]. Един индианец не знае дали дирята е оставена от човек, или от някое добиче! Сигурно е много странна диря. Я да я поразгледаме! Но, хора, най-добре слезте на земята да не я изпотъпчете с копитата на конете си, иначе нищо няма да видим от нея.

— И тогава все още се вижда — обади се индианецът. — Следата е голяма и дълга. Идва далеч от юг и отива далеч на север.

Ездачите слязоха от конете, за да разгледат загадъчните дири. Всеки червенокож хлапак умее да различава човешките стъпки от следите на кое да е животно. Направо бе непонятно, че Вокаде не беше в състояние да направи тази разлика. Но след като и Джими ги огледа, той поклати глава, хвърли поглед наляво, откъдето идваха, а после надясно, накъдето водеха, отново поклати глава и накрая каза на Дългия Дейви:

— Е, стари приятелю, виждал ли си някога през живота си подобно нещо?

Дейви се почеса първо зад дясното, а после и зад лявото ухо, изплю се два пъти, което винаги бе сигурен признак, че се намира в затруднение, и най-сетне отговори:

— Не, никога.

— А мистър Франк?

— Саксонецът, който гледаше също тъй учудено дирята, се обади:

— Един дявол ги знае какви са тези стъпки!

— Точно така — съгласи се с него Джими. — Сигурно е само едно: оттук е минало някакво живо същество. Но какво? Колко крака е имало?

— Четири — отговориха всички с изключение на индианеца.

— Да, вижда се ясно. Но я сега някой да ми каже с какъв род или вид четирикрако си имаме работа!

— Не е елен — обади се Франк.

— Опазил ни бог! Еленът за нищо на света не може да остави такива грамадни отпечатъци.

— Ами някоя мечка?

— Вярно, че мечката ще остави в такъв пясък големи и ясни стъпки, които даже и слепец би разчел с пръстите си. Но тази диря не е направена от мечка. Отпечатъците не са дълги и с неясни очертания в задната си част, както става при бозайниците, стъпващи с цяло ходило, ами са почти кръгли, с повече от педя в диаметър и са врязани отвесно, сякаш са правени с печат. Съвсем мъничко са изровени назад, а дъното им е съвършено равно. Следователно животното не е имало нито пръсти, нито нокти, а копита.

— Значи кон, така ли? — обади се Франк.

— Хмм! — измърмори Джими. — Обаче не е било възможно да е кон. Та нали би трябвало да открием поне някаква съвсем малка следа от подкова, или ако животното не е било подковано — белези от носещия ръб или от средната част на копитото. Дирята да е оставена най-много преди два часа, а това време е твърде кратко, за да могат да изчезнат тези белези. И което е най-важното — нима е възможно да съществува кон с такива големи копита? Ако се намирахме в Азия или Африка, а не в тази добра и мила савана, щях да твърдя, че оттук с тежки стъпки е преминал някой стар слон.

— Да, точно тъй изглежда! — засмя се Дългия Дейви.

— Какво? Нима си виждал вече слон?

— Даже два. Един видях във Филаделфия в «Барнум» [\[41\]](#), а другия тук. С други думи, тебе, буре такова!

— Ако ти трябва виц, тогава купи си за десет долара някой по хубав! Ясно ли е? Признавам, че стъпките са достатъчно големи, за да бъдат от слон, но едно такова животно прави крачки със съвсем друга ширина. Не си помислил за това, Дейви. Не е било и камила, иначе бих казал, че преди два часа си минал ти оттук. И откровено казано, акълът ми нищо повече не може да измисли.

Мъжете повървяха малко напред и после отново назад, за да огледат страшните следи. Но нито един от тях не можа да достигне до някакъв поне приемлив извод.

— Какво е мнението на моя червенокож брат? — попита Джими.

— Хийоке! — отвърна индианецът, правейки с ръка движение, изразяващо страхопочитание.

— Искаш да кажеш Духа на прерията?

— Да, понеже не е било нито човек, нито животно.

— Neigh-ho! ^[42] Изглежда, вашите духове имат ужасно големи крака. Или може би духът на прерията страда от ревматизъм в краката и затова е обул плъстени пантофи?

— Моят бял брат не бива да се подиграва. Духът на саваната може да се появява във всевъзможни фигури. Нека кротко продължим ездата си.

— Не, няма да продължа. Непременно трябва да знам с кого си имам работа. Никога досега не съм виждал подобна диря и ще я преследвам, докато разбера кой я е оставил.

— Моят брат ще отиде към гибел. Духът не търпи никой да върви след него.

— Madness! ^[43] Ако нявга по-късно Дебелия Джими разказва за тази диря и не може да отговори кой я е бил оставил, нали ще му се смеят! За всеки добър уестмън е въпрос на чест да разкрие тази загадка.

— Нямаме време да заобикаляме толкова много.

— Не искам подобно нещо от вас. До свечеряване имаме още четири часа. После ще трябва да лагеруваме. Знае ли моят червенокож брат някое място, където ще можем да отпочинем?

— Да. Ако яздим право напред, ще достигнем едно място, където хълмът е пресечен. В него се врязва долина, лявата страна на която се пресича след един час езда от странична котловина. Ще бивакуваме в котловината, защото там има храсти и дървета, които ще направят огъня ни невидим, а има и извор, откъдето ще се снабдим с вода.

— Лесно ще го намеря. Продължете си пътя! Аз ще проследя тази диря и после ще се присъединя пак към вас на мястото, където лагеруваме.

— Предупреждавам моят бял брат да внимава!

— Ами! — извика Дейви. — Джими е съвсем прав. Би било голям срам за нас да открием тази направо загадъчна следа, без да се опитаме да я проследим. Разправят, че преди сътворението на света е имало такива животни, спрямо които бизонът би изглеждал като дъждовен червей до някой речен параход от Мисисипи. Може би подобно чудовище е останало оттогава и сега то се рови наоколо из пясъка, за

да преброи по зрънцата му своята възраст. Струва ми се, че едно такова добиче се казваше мама.

— Мамут! — поправи го Дебелия.

— Може и така да е! Какъв срам и позор за нас да срещнем подобна допотопна диря, без поне един от нас да се опита да зърне животното. Джими, аз идвам с тебе!

— Не бива, защото, без да се възгордяваме, аз и ти имаме най-голям опит и в известна степен сме водачи на групата. Следователно не можем да се отлъчим едновременно и двамата. По-добре нека някой друг да дойде с мен.

— Мистър Джими е прав — обади се Мартин. — Аз ще тръгна с него.

— Не, мой млади приятелю — отвърна Джими. — Знам, че момчетата на твоята възраст винаги са готови за подобни приключения. Но може би тази езда ще бъде опасна, а ние сме поели мълчаливото задължение да бдим над тебе, за да те съберем с баща ти здрав и читав.

— Тогава идвам аз! — обади се куцията Франк.

— Добре, нямам нищо против. Още на времето мистър Франк се е сражавал в Морицбург със слугата и нощния пазач и вероятно сега няма да се изплаши от някакъв си мамут.

— Аз да се изплаша? И през ум няма да ми мине!

— Значи решено. Другите продължават в същата посока, а ние двамата ще се отклоним надясно.

Така и стана. Останалите продължиха прекъснатата езда, докато Джими и Франк започнаха да следват дирята в северна посока.

Понеже на двамата им предстоеше да заобикалят, те пришпориха конете си така, че след кратко време изгубиха из очи спътниците си. По-късно дирята измени посоката си, отклонявайки се на запад, към далечния хълм, тъй че сега Джими и Франк препускаха в същата посока като приятелите си, но, разбира се, бяха отдалечени от тях на половин час път.

До този момент и двамата бяха мълчаливи. Едрококалестият кон на Джими бе отмятал дългите си крака толкова усърдно, че жребецът на Франк се бе видял принуден да полага големи усилия да го следва в дълбокия пясък. Сега Джими смени измерителния тръс с по-бавен ход и на Франк вече не му беше трудно да не изостава. Общо взето, хората

от малкия отряд разговаряха помежду си предимно на английски. Сега обаче двамата немци бяха сами и предпочетоха родния си език. [44]

— Преди — поде Франк, — когато стана дума за мамута, ти само се пошегува, нали?

— Разбира се.

— И аз веднага си помислих тъй, защото в наше време изобщо няма подобни мамутари.

— Нима си чувал някога за тези допотопни животни?

— Аз ли? И още как! Знаеш ли, учителят от Морицбург, който бе всъщност мой духовен баща, много си го биваше, особено в растителната зоология. Знаеше всички дървета, от бора, та чак до киселеца, а също и всички животни, от огромните морски чудовища, та чак до най-малката бълха. От него научих на времето страшно много неща!

— Радвам се неизказано много — засмя се Дебелия. — Може би ще науча и аз нещо от теб.

— От само себе си се разбира. Тъй например за мамута мога да ти дам най-добрите и компетентни сведения.

— Да не би да си виждал това животно?

— Не, защото по онова време, преди сътворяването на света, изобщо не съм бил записан в регистрите на сегашната полиция. Но учителят беше намерил много неща за мамута в стари ръкописи. Я ми кажи колко голямо си го представяш чудовището?

— Доста по-голямо от слона.

— От слона? Това нищо не е! Когато мамутът се е спял в някой камък и е поглеждал надолу, за да го огледа, то този камък най-често е бил някоя египетска пирамида. Представи си само височината на това животно! А когато някой път на върха на опашката му е кацала муха, то той е разбирал това едва след две седмици. Е, представи си сега дължината на подобно създание!

— Бре, да се не види! — каза Джими смаяно. — И с каква точност знаеш всички тези неща!

— Да, да, ако не беше на времето онзи спор за любимата дума на стария Врангел, то аз волю-неволю щях да стигна до лесничейската академия и после нямаше да има нужда да се скитам из Дивия запад и сиусите да ми осакатяват крака!

— Ах, значи не си роден куц?

Франк отправи към Дебелия поглед, изпълнен с укор.

— Да съм бил роден куц ли? Не, откакто се помня и двата ми крака са били здрави. Но когато на времето отидохме с Бауман в Черните хълмове, за да отворим магазин за нуждите на златотърсачите, тогава за момент ме беше обзела слабост, заради която куцам и до ден-днешен.

— И как се случи всичко това?

— Съвсем ненадейно, както се случва всичко, което не ти е известно предварително. Струва ми се като че ли е било вчера, толкова жив е останал онзи ден пред духовния ми поглед. Звездите блестяха, а гигантските жаби ревяха откъм близкото блато, понеже за съжаление не беше ден, ами нощ. Бауман беше отишъл до форт Фетърман, за да се запаси с нови стоки. Мартин спеше, а негърът Боб, който се беше метнал на коня си, за да събере парите ни от някои длъжници, все още не се беше появил. Само конят му се беше завърнал самотен в родния си дом. На сутринта, куцукайки, го последва и Боб, разнебитен и без пукната пара. Длъжниците ни го изхвърлиха навън, а че после го свалили и от коня на земята. И тъй звездите сияеха на небето, когато на вратата ни се почука. Тук, на Запад, човек трябва да е предпазлив. Ето защо не отворих веднага, ами отвътре попитах кой е. Нека бъда кратък — бяха петима сиуси, които искаха да разменят кожи за барут. Червенокожите казаха, че били вървели цяла нощ и това трогна моето добро саксонско сърце — пуснах ги на влязат.

— Каква непредпазливост!

— Защо? Никога не ме е било страх, а преди да отворя вратата, поставих условието да оставят отвън всичките си оръжия. За тяхна чест трябва да призная, че те добросъвестно изпълниха желанието ми. Разбира се, че ги обслужвах с револвер в ръката, за което те като диваци не можеха да се разсърдят. Наистина направих чудесна сделка: лош барут за хубави боброви кожи. Когато търгуват червенокожи и бели, червенокожите винаги остават излъгани. Вярно, жал ми е за тях, но за съжаление самичък нищо не мога да променя. До вратата висяха три заредени пушки. Когато индсмъните си тръгнаха, последният от тях се спря на прага, обърна се и ме попита дали няма да им дам в добавка и малко Огнена вода. Е, наистина, забранено е да се дава бренди на индианци, но аз съм си добряк и исках да им услужа. И тъй, обърнах се и се отправих към задния ъгъл, където имаше шише

бренди. В мига, когато понечих да се върна с бутилката, видях как човекът грабна една пушка от колчето и изчезна. Разбира се, незабавно оставих шишето, взех следващата карабина и изхвъркнах през вратата навън. Но тъй като твърде бързо бях попаднал от светло на тъмно, не можех веднага да виждам добре. Чух бързи стъпки, а после при оградата се появи светло пламъче. Разнесе се изстрел и получих чувството, сякаш някой ме удари долу в краката. Тогава забелязах червенокожия, който се канеше да прескочи оградата. Вдигнах пушката и натиснах спусъка, но същевременно усетих толкова остра болка под глезена, че колената ми се подгънаха. Куршумът ми отиде на вятъра, а онази пушка изчезна. С голяма мъка се върнах в къщата. Изстрелът на индианеца бе ранил левия ми крак долу под глезена. Едва след месеци можех да стъпвам на крака си, но си останах «Хобъл Франк». Обаче много добре запомних онзи червенокож. Никога няма да забравя физиономията му и тежко му, ако някога някъде го срещна! Ние, саксонците, сме известни като най-кротките хора измежду всички немци, но нашите национални достойнства в никакъв случай не могат да ни задължат спокойно да гледаме, когато през нощта при блясъка на звездите някой безнаказано ни обира и осакатява с куршум. Струва ми се, че онзи индианец беше от сиу-огелаласите и ако... ама какво ти стана?

Франк сам се прекъсна с този въпрос, понеже Дебелия Джими беше спрял коня си и беше надал вик на изненада. Най-широката част от пясъчната низина бе останала вече зад тях. Тук имаше едно място, където земята бе камениста, и Джими се беше спрял точно там, където скалата отново се губеше в пясъка.

— Какво ми стана ли? — отвърна той. — Та и аз самият бих искал да си задам същия въпрос. Всъщност имам ли все още очи?

От коня си той гледаше смаяно надолу към пясъка. Сега и Франк забеляза какво имаше предвид спътникът му.

— Нима е възможно? — възкликна той. — Изведнъж дирята стана съвършено друга!

— Действително! Първо съвсем приличаше на следа, оставена от слон, а сега пък това са от ясни по-ясни отпечатъци от конски копита. Животното е индиански кон — няма подкови.

— Ами дали наистина е същата диря?

— Разбира се! Ей там зад нас се появява скалата, но не е поширока от двадесетина стъпки (Стъпка — тук мярка за дължина, равна на около 30 см. Б. пр.]. Отсреща еленската диря стига до нея, но оттук тя излиза като конска следа. Нечувана история!

— Сега много ми се ще да знам какво ли би казал морицбургският учител, ако беше тук!

— Едва ли физиономията му щеше да има по-мъдър израз от нашите!

— Хмм! С твое разрешение физиономията ти не изглежда особено умна, господин Пфеферкорн. Но тази загадка трябва да има някакво разрешение, защото прочутият Архидякон е казал:

«Дайте ми здрава опорна точка във въздуха и ще ви извадя от пантите всяка врата!»

— Искаш да кажеш Архимед!

— Да, но между другото е бил и дякон, защото, когато в събота следобед вражите войници дошли при него, той тъкмо си учел наизуст проповедта за следващия ден и им извикал насреща: «Не ме смущавайте и не вдигайте шум!» Тогава те го убили. Затова онази точка във въздуха се изгубила.

— Може би ти пак ще я намериш. Но нека преди това да продължим по странната следа!

Конската диря се виждаше все така ясно и след около половин час ги изведе от пясъците на по-твърда земя. Тук растеше трева, тук-там имаше храсти. Веригата от хълмове се простираше наблизко. По нея се изкачваше гъста гора, която започваше долу с отделни дървета, а след това нагоре ставаше все по-гъста и по-гъста. И тук следата се виждаше ясно. Но след известно време почвата отново стана камениста и дирята пак изчезна. Този път и двамата не успяха да открият продължението ѝ.

— Непонятно! — заяви Джими. — В крайна сметка, изглежда, наистина е бил Духът на саваната! А на мен страшно ми се иска да знам как ли изглежда един такъв дух.

— Желанието ви може да бъде изпълнено. Господа, ако обичате, огледайте духа!

Тези думи се разнесоха на немски иззад близкия храсталак, край който се бяха спрели. Надавайки възклицания на уплаха, двамата

светкавично се обърнаха. Човекът, който ги беше заговорил, излезе иззад гъсталака, служил му за прикритие.

Той не беше нито много висок, нито много широкоплещест. Загорялото му от слънцето лице бе обрасло с тъмноруса брада. Носеше легинси и ловна риза, чиито шевове бяха украсени с ресни, високи ботуши, кончовите на които бяха изтеглени чак до над коленете, и филцова шапка с широка периферия, под чийто шнур бяха затъкнати връхчета от уши на сива мечка. От широкия колан, изплетен от няколко ремъка, висяха кобурите на два револвера, ловджийски нож и няколко кожени торбички. Изглежда, че целият му колан беше пълен с патрони. От лявото рамо до десния хълбок на този човек бе праметнато ласо, изплетено от няколко ремъка, а на дебела копринена връв около врата му висеше лулата на мира, украсена с кожички от колибри. Главата на лулата беше гравирана с различни индиански символи. В дясната си ръка държеше пушка с къса цев, чийто затвор имаше странна конструкция.

Истинският прериен ловец не дава пет пари за чистота и блясък. Колкото по-одърпан и смачкан вид има, толкова повече приключения е преживял. Той гледа с пренебрежение на всеки, който обръща внимание на външността си. Чисто излъсканата пушка е най-големият ужас за него. Според убежденията му никой уестмън няма време да се занимава с подобни щуротии.

А по този човек всичко изглеждаше тъй чисто, сякаш едва вчера бе напуснал Сент Луис, за да се отправи към Запада. Като че ли пушката му бе излязла от ръцете на оръжейния майстор само преди час. Ботушите му имаха безупречен вид, бяха намазани с мас, а по шпорите му нямаше и следа от ръжда. По дрехите му едва ли можеше да се установи преживяването на някакво преमेждие и... ама действително, той дори си беше измил и ръцете! Двамата ловци втренчено го зяпаха и от смайване забравиха да му отговорят.

— Е — продължи непознатият усмихнато, — струва ми се, че искахте да видите Духа на саваната, нали? Ако имате предвид съществото, чиято диря преследвахте, то е застанало пред вас.

— Щура работа! Акълът ми пувидимому веднага спря да работи! — възкликна Франк на родния си език.

— Ах! Саксонец! Нали?

— Дори саксонец по рождение! А във всеки случай вие сте стопроцентов немец, нали?

— Да, имам честта. Ами другият господин?

— И той е от същата красива област. Радостната уплаха му отне способността да говори. Но няма да мине много време и пак ще си развърже езика.

Франк имаше право, защото сега Джими скочи от седлото и подаде ръка на непознатия.

— Възможно ли е? — възкликна той. — Тук, недалеч от Девилс Хед, да срещнеш немец! Човек едва може да го повярва!

— Тогава моята изненада трябва да е двойна, понеже срещам наведнъж двама. И ако не се заблуждавам, вас ви наричат Дебелия Джими, нали?

— Какво? Знаете даже и името ми?

— Срещнеш ли из тези места дебел ловец на такава кранта, подобна на камила, то той сигурно е Джими. Но щом вие сте тук. Дългия Дейви с мулето си не може да е далеч. Или може би се лъжа?

— Не, наистина е наблизо, недалеч от тук на юг, където долината навлиза в планината.

— Аха! Там ли ще лагерувате днес?

— Разбира се. А моят спътник се казва Франк. Франк също бе слязъл от коня. Той подаде ръка на непознатия. Последният го огледа изпитателно, после му кимна и попита:

— А може би самият Хобъл Франк?

— Я виж ти, и моето име ли знаете?

— Забелязах, че куцате, а името ви е Франк. Беше близо до ума да ви задам този въпрос. Живеете заедно с Бауман, Ловеца на мечки, нали?

— Кой ви каза?

— Самият Бауман. Преди доста време бяхме за малко заедно. Къде е той сега? У дома си ли? Струва ми се, че къщата му беше на около четири дена път оттук, нали?

— Точно така. Обаче той не е там. Попаднал е в ръцете на огелаласите и ние тръгнахме на път, за да видим какво можем да направим за него.

— Вие ме плашите! Какво се е случило?

— Недалеч оттук до Девилс Хед. Отвлекли са го към Йелоустоун заедно с петимата му спътници, за да го убият на гроба на Злия огън.

Непознатият наостри уши.

— Сигурно за отмъщение? — попита той.

— Да, разбира се. Чували ли сте някога за Олд Шетърхенд?

— Да, мисля че си спомням това име. — При тези думи по устните му заигра особена усмивка.

— Той е убил Злия огън заедно с други двама сиуси. Огелаласите тръгнали на път, за да посетят трите гроба, и Бауман попаднал в ръцете им.

— Как го научихте?

Франк започна да разказва за Вокаде и за всичко, което се беше случило от появяването на този млад индианец. Непознатият го изслуша много внимателно и сериозно. Само от време на време, когато Хобъл Франк твърде много се увличаше в своя роден диалект, по лицето му пробягваше усмивка. Щом разказът свърши, той каза:

— Желая ви сполука от цялото си сърце. Особено ме интересува младият Мартин Бауман. Може би някой път ще успея да го видя.

— Това може да стане много лесно — обади се Джими. — Необходимо е само да дойдете с нас. Но къде е конят ви?

— Ей тук наблизо. Оставих го само за няколко минути, за да ви огледам, докато минавахте покрай храстите.

— Та нима забелязахте идването ни?

— Разбира се. Видях ви още преди половин час, когато бяхте спрели да се съветвате за чудовищната следа.

— Как? Какво знаете за нея?

— Нищо друго, освен че е моята собствена диря.

— Какво? Вашата ли? По дяволите! Значи вие сте онзи, който ни води за носа.

— Наистина ли се оставихте да ви заблудя? Изпитвам голямо задоволство, че съм успял да скроя такъв номер на един уестмън като Дебелия Джими. Обаче номерът не беше подготвен за вас, а за съвсем други хора.

Дебелия, изглежда, съвсем не знаеше какво да мисли за непознатия. Поклащайки глава, той го огледа от глава до пети, а после зададе въпроса:

— Кой сте вие всъщност?

Другият се разсмя развеселен и отвърна:

— Веднага забелязахте, че съм новак в Далечния запад, нали?

— Да. От пръв поглед личи, че сте grenflsh ^[45]. С вашата лъскава пушчица спокойно можете да стреляте по врабци, а дрехите и цялото ви снаряжение са купени сигурно едва преди няколко дена. Несъмнено сте тук с голяма компания — някоя група от неделни ловци. Къде слязохте от влака?

— В Сент Луис.

— Какво? Толкова далеч на изток? Невъзможно! От колко време се намирате тук, в Запада?

— Този път съм от осем месеца.

— Моля ви, не ми се сърдете, но никой няма да ви повярва! Обзалагам се, че сте учител или професор и сте тръгнали на коне с някои ваши другари, за да събирате наоколо растения, камъни и пеперуди. Нека ви дам един добър съвет: незабавно си плюйте на петите! Тази местност не е място за вас! Тук животът виси на косъм не ежечасно, а ежеминутно. Дори и не знаете каква опасност е надвиснала над вас.

— О, знам много добре! Например наблизко лагеруват над четиридесет индианци от племето шошони.

— Heavens! Истина ли е? Сега вече действително не знам какво да мисля за вас!

— Помислете си, че и на тези червенокожи мога също така успешно да скроя някой номер, както го скроих и на вас. Срещал съм се вече с не един добър уестмън, който се е лъгал в преценката си за мене, понеже ме е мерил с тукашния аршин. Елате, моля!

Непознатият се обърна и бавно закричи навътре между храстите. Двамата го последваха, водейки конете си за юздите. Не след дълго приближиха великолепен бор, висок може би повече от тридесет метра — една голяма рядкост за тези дървета. До него стоеше кон, чудесен вран жребец с червени ноздри и дълга грива, накъдрена на темето му по онзи начин, който сред индианците е сигурен признак за превъзходни качества. Седлото и оглавника бяха изработени по индиански маниер. Зад седлото беше закрепена гумирана мушама. От единия от кобурите на седлото се подаваше калъф на далекоглед. На земята лежеше тежък двуцевен мечкоубиец. Щом Джими съзря тази пушка, той направи няколко бързи крачки, вдигна я, огледа я и извика:

— Тази пушка е... тя е... ах, никога не съм я виждал досега, но веднага я разпознах! Този мечкоубиец и Сребърната карабина на вожда на апачите Винету са най-прочутите пушки на Запада. Мечкоубиецът е собственост на...

Той замлъкна и втренчи смаяния си поглед в собственика на пушката. После продължи:

— Мечкоубиецът е ваш, а карабината в ръката ви съвсем не е някоя детска пушчица, а една от малкото карабини «Хенри», които казват, че съществували. Франк, Франк, знаеш ли кой е този човек?

— Не. Не съм чел нито кръщелното му свидетелство, нито пък медицинското му удостоверение за ваксинация.

— Слушай, я остави тези шеги! През теб стои Олд Шетърхенд!

— Олд Шет... — Куция Франк направи бързо няколко крачки назад. — Бре, да се не види! — едва изрече той. — Олд Шетърхенд! Но аз си го представях съвсем иначе!

— Аз също!

— А как си го представяхте, господо? — попита усмихнато ловецът.

— Висок и широкоплещест като колоса Вар ^[46]! — отговори начетеният Хобъл Франк.

— Да, с великанска фигура — подкрепи го Дебелия.

— Тогава виждате ли, че славата ми е по-голяма от моята личност. Онова, което се разказва за някого край първия лагерен огън, се преувеличава тройно край втория, а край третия се раздува шесткратно. Така се стига дотам да считат някого за истинско чудо.

— Но онова, което се говори за вас, е...

— Ах! Оставете това! — прекъсна го той набързо. — Нека по-добре ви разкажа по какъв начин оставих безформените отпечатьци! Разгледайте тези четири дебели кръга, изплетени от тръстика и снабдени с ремъци и токи! Изработих ги вчера в свободното си време, за да заблудя днес евентуалните си преследвачи. Сложат ли се на копитата на коня, тогава особено в песъчлива почва той оставя такава диря, която би могла да се вземе за следа от слон. Но те затрудняват ездата, а и не траят много дълго.

— Чудо и половина! — смаяно каза Франк. — Сега най-последна умствената ми тъмнота се разсейва! Значи това са копита за създаване

на главоблъсканица за другите! Какво ли би казал учителят от Морицбург!

— Нямам честта да познавам този господин, но имах удоволствието да ви заблудя вас двамата. На каменистото място не можеше да останат следи. Ето защо там слязох и свалих тръстиките «обувки» на коня си, за да не пречат на бързината на ездата ми. Взех тези предпазни мерки, защото различни признаци ме накараха да си извадя заключение за присъствието на враждебно настроени индианци. И предположенията ми се потвърдиха, щом стигнах до този бор.

— Има ли наоколо следи от индианци?

— Не. Дървото обозначава мястото, където днес ще се срещна с Винету и...

— Винету? — прекъсна го Джими. — Тук ли е вождът на апачите?

— Да. Моят приятел е пристигнал преди мен и ми е оставил знак, че още днес ще се върне. Не знам къде е отишъл междувременно. Сигурно иска тайно да се промъкне до шошоните.

— Винету знае ли за тяхното присъствие?

— Самият той ми съобщава за тях. С ножа си е издълбал знаци в кората на дървото. Научих, че е бил тук и пак ще дойде и че наблизо се намират четиридесет шошони. За останалото трябва да изчакам тук.

— И вие ще останете на това място?

— Да, докато дойде Винету. После ще посетим с него вашия лагер. Вярно, че двамата имаме друга цел, но ако той се съгласи, аз съм готов за тръгна с вас към Йелоустоун.

— Ще дойдете с нас? — попита Джими безкрайно зарадван. — В такъв случай бих могъл да се закълна, че ще освободим пленниците.

— Без излишна самоувереност! Аз съм...

Олд Шетърхенд млъкна, защото Франк беше надал приглушен предупредителен вик. Той посочи с ръка между храстите към пясъчната равнина, където отстрани се беше появил конен отряд от индианци.

— Качвайте се веднага на конете и бързо при вашите хора! — посъветва ги Олд Шетърхенд. — Все още не са ви забелязали. Ще ви последвам по-късно.

— Но те ще видят следите ни! — каза Джими и незабавно се метна на седлото.

— Тръгвайте, тръгвайте! Това е единственото спасение за вас!

— Но нали ще ви открият!

— Не се грижете за мен! Напред, напред!

И двамата бяха вече на седлата и препуснаха в галоп. Олд Шетърхенд хвърли наоколо изпитателен поглед. Джими и Франк не бяха оставили никакви следи по каменистия участък. В началото си широк, а после стеснявайки се все повече, той се изкачваше нагоре по стръмния планински склон и се губеше сред гъстите борове. Ловецът закачи карабината «Хенри» на седлото, нарами мечкоубиеца и каза на коня си една-единствена дума от езика на апачите: «Пенийл — Ела!»

И щом започна да изкачва стръмния откос с широки пъргави крачки колкото му бе възможно по-бързо, жребецът го последва също като куче. Човек не би повярвал, че е във възможностите на един кон да се изкатери по тази височина, но въпреки това след кратко напрежение на силите и двамата се озоваха горе под клоните на дърветата. Ловецът сложи дланта си на врата на животното: «Ди-ил-хуш! — Легни!» Жребецът веднага легна и остана неподвижен.

Шошоните забелязаха дирята. Тръгнаха по нея и бързо се приближиха.

Макар че от изчезването на двамата немци бяха изминали една-две минути, индианците се намираха вече при бора. Неколцина от тях скочиха на земята, за да потърсят изгубилите се следи.

— Сагач, сагач, миони, миони — тук, тук, натам, натам! — извика един от тях. Беше намерил каквото бе търсил. Но изглежда, не забеляза обстоятелството, че сега липсваше една от конските дири. Червенокожите изчезнаха. От скривалището си Олд Шетърхенд долови как те в галон последваха двамата бегълци.

Но ето че конят му издаде тихо пръхтене — сигурен знак, че искаше да обърне внимание на господаря си върху нещо. Животното го погледна с големите си умни очи, а после обърна глава в посока към върха на планината. Ловецът взе карабината си в ръка, коленичи, готов за стрелба, и отправи острия си поглед нагоре. На това място дърветата растяха толкова нагъсто, че не можеше да се вижда надалеч. Но скоро той отново свали карабината си. Гледайки нагоре, под най-ниските клони бе съзрял чифт мокасини, украсени с бодлите на бодливо свинче, и разбра, че човекът, носещ тези обувки, беше неговият най-добър приятел.

5. глава

Винету

Приближаващият се човек бе облечен също като Олд Шетърхенд, само че носеше мокасини вместо ботуши с високи кончови. Нямаше и шапка. Дългата му гъста черна коса бе подредена във висока шлемовидна прическа и бе преплетена с кожата на гърмяща змия. Нито едно орлово перо не украсяваше индианската му фигура. Този мъж не се нуждаеше от подобно отличие, за да разпознаят хората в него вожда и да отдадат необходимата почит. На врата си носеше своя амулет, лулата на мира и тройната огърлица от мечи нокти, символа на победата, извоюван с риск за живота. Ръката му държеше двуцевна пушка, чиито дървени части бяха нагъсто обковани със сребърни гвоздеи. Това беше прочутата Сребърна карабина, чийто куршум никога не пропускаше целта си. Чертите на сериозното му мъжествено красиво лице можеха да се нарекат почти римски. Скулите му изпъкваха едва-едва, а кожата му имаше матов светлокафяв цвят с лек бронзов оттенък.

Беше Винету, вождът на апачите, най-прекрасният и най-великият измежду индианците. Името му се разнасяше във всеки блокхауз и край всеки лагерен огън. Справедлив, умен, верен, храбър до безумие, без коварни помисли, приятел и закрилник на всички хора, нуждаещи се от помощ, независимо дали цветът на кожата им е червен или бял — така бе известен той надлъж и нашир из целите Съединени щати, та дори и извън техните предели.

Олд Шетърхенд бе станал от земята. Накани се да заговори, обаче с едно движение на ръката си Винету го подкани да мълчи. Втори знак на апача го накара да се послуша.

Отдалеч долитаха еднообразни звуци. Те бързо приближаваха. Бяха минорни тонове в такт четири осми — първите две осмини върху малката терца, а следващата четвъртина — върху прима; звучеше почти като до-до-ла, до-до-ла. В този момент върху високата квинта прозвуча рязък възторжен тон.

Сега двамата доловиха силен конски тропот и вече можеха да разберат и онова, което се пееше. Беше само една-единствена дума:

«Тсо-икво, тсо-икво!» Това означава скалп. Олд Шетърхенд не можеше повече да се съмнява, че двамата немци не се бяха изплъзнали.

Шошоните преминаха на конете си покрай тях по индианския маниер — едни след друг. Но в средата бяха поставили пленниците си. Дватама ловци бяха обезоръжени и вързани с ласа за конете си. Те не издадоха нито с един поглед, че наблизо имат скрит съюзник. Скоро отрядът изчезна. Кратко време след това все още се чуваше монотонното «тсо-икво, тсо-икво», а после настана тишина.

Винету се обърна и мълчаливо се отдалечи. Белият ловец зачака. След около десетина минути апачът се върна, водейки за юздата жребеца си, който по раса и цвят приличаше на жребеца на Олд Шетърхенд. Казваше се Илчи ^[47] и беше брат на врания жребец Хататитла ^[48] на Олд Шетърхенд. На времето Винету му го беше подарил. Почти непонятно бе как можеше животното с такава сигурност да върви сред гъстата гора по толкова стръмния скат. Сега белият попита:

— Вождът на апачите е открил мястото, където бивакуват воините на шошоните, нали?

— Винету проследи дирята им — отвърна индианецът. — Те са яздили нагоре по сухото речно корито, по което преди много време водата от планините се е стичала в Кървавото езеро. После следата им извива наляво, прехвърля хребета и води в една котловина, където са опънали шатрите си.

— Обикновени вигвами ли са?

— Не, военни са! Предводителят им е Ойтка-петай ^[49]. Винету видя отдалеч лицето му и го разпозна по трите белега на бузата.

— И какво реши моят брат?

— Винету нямаше намерение да се показва на шошоните. Той не се страхува от тях, но тъй като са тръгнали по бойната пътека, започването на сражение щеше да бъде неизбежно. А на Винету не му се иска да убива никой от тях, понеже не са му сторили нищо лошо. Но ето че сега са пленили двамата бледолики.

Моят брат Шарли иска да ги освободи, така че Винету все пак ще се види принуден да се бие с шошоните.

Ето с каква голяма сигурност говореше апачът за мислите и намеренията на своя приятел, а Олд Шетърхенд намираше всичко това

за толкова естествено, че изобщо не направи каквато и да било забележка, а само се осведоми:

— Досети ли се моят брат кои са бледоликите?

— Винету видя фигурата на дебелия и знае, че този човек е Джими Петатше, Дебелия Джими. Другият куцаше, когато слезе от коня. Жребецът му бе толкова свеж, а дрехите му така нови и запазени, че не е възможно този дребосък да се намира от дълго на седлото. Значи не живее далеч оттук и затова навярно е Индаагуан-хишгулденчу, когото бледоликите наричат Хобъл Франк. Той е приятелят на Ловеца на мечки.

Апачите нямат специална дума за «куцам». Четирите думи на вожда означаваха: «Човекът, който ходи зле.»

— Моят червенокож брат е отгатнал имената на двамата ловци — потвърди Олд Шетърхенд. — Видял е Хобъл Франк как куца. Следователно Винету е бил наблизо, когато разговарях с тях.

— Да. Винету се промъкна до лагера на шошоните и видя, че един техен отряд тръгна на път в посока на Кървавото езеро. Тъй като знаеше, че неговият бял брат ще се отправи натам, той прехвърли височините и през гората се насочи право към дървото на нашата среща. Накрая Илчи започна да му пречи и не можеше да се движи достатъчно бързо напред, за да предупреди навреме своя брат. Ето защо той го остави и продължи да се промъква пеша. Ей тук отгоре Винету видя долу да стоят Олд Шетърхенд и двамата бледолики. Винету предполага, че двамата бели не са дошли сами при Кървавото езеро и Девилс Хед. Сигурно са се натъкнали на следите на Олд Шетърхенд и са се отделили от спътниците си, за да проследят дирята на известно разстояние.

Тези думи бяха ново доказателство за необикновената му проникателност. Олд Шетърхенд му разказа накратко, след което той каза:

— Уф! Тогава сиуските кучета напразно са се отправили на път. Ще разберат, че Олд Шетърхенд и Винету не могат да гледат безразлично как Ловеца на мечки умира на кола на мъченията. Днес ще освободим Дебелия и Куция, а после заедно с тях и другарите им ще потеглим нагоре към То-енг-ли Тлитсу [\[50\]](#).

— Моят червенокож брат отгатна желанието ми. Ние не сме дошли в тази местност, за да проливаме кръвта на червенокожите

мъже. Но няма и да допуснем това жертвоприношение на невинни хора на гроба на сиу-огелаласите. Нека Винету ме последва при онези, които са тръгнали на път, за да ги спасят!

Те поведоха конете си надолу по стръмния скат, после ги възседнаха и препуснаха в същата посока, в която бяха поели преди малко Джими и Франк по време на неуспешното си бягство.

Скоро щеше да се стъмни. Затова двамата накараха животните да препуснат в пълен галоп. Не след дълго достигнаха мястото, където шошоните бяха догонили бегълците. Поспряха за малко, за да огледат следите. Винету се обади:

— Изобщо не е имало борба.

— Не. Ако двамата ловци се бяха защищавали, сигурно нямаше да попаднат в плен у шошоните здрави и читави. Били са достатъчно умни да разберат, че една схватка би им донесла само вреда, и са предпочели доброволно да се предадат.

Винету направи едно от своите особени, силно изразителни движения с ръка и каза:

— Храбростта краси мъжа, но чрез съобразителност той може да победи повече неприятели, отколкото с томахока.

Продължиха да яздят право на юг в полите на планинската верига, отдясно на низина от някогашно езеро.

— Измисли ли вече мойт брат някакъв план за освобождаването на двамата бели? — попита Олд Шетърхенд.

— Винету не се нуждае от план. Той ще се върне при шошоните и ще им отмъкне пленниците. Индианците змии доказаха, че нямат мозък в главите си.

Олд Шетърхенд веднага разбра какво искаше да каже вождът.

— Да — обади се той. — Никой от тях не си и помисли, че белите ловци не се намират тук сами. Иначе несъмнено щяха да изпратят няколко разузнавача. Следователно си имаме работа с хора, от чиято разсъдливост няма защо да се страхуваме. Ако Ойтка-петай беше заедно с този отряд, сигурно щеше да остави няколко съгледвача.

— Но те нямаше да открият нищо, защото Винету и Олд Шетърхенд щяха да привлекат вниманието на тези мъже върху себе си и щяха да ги заблудят.

Сега те достигнаха онова място, където клисурата се връзваше в планината точно в западна посока. Там откриха следите на търсените

от тях хора, но вече беше станало толкова тъмно, че отпечатыците не можеха ясно да се различават. Завиха надясно по дирята.

Клисурата беше доста широка и лесно достъпна, тъй че въпреки тъмнината двамата ездаци бързо напредваха. Понеже конете не бяха подковани, стъпките им по меката земя бяха така тихи, че можеха да бъдат чути само в непосредствена близост.

Изведнъж им се стори, че вляво се разклонява тясна странична клисура. Спряха конете си. Дали четиримата, които търсеха, не се канеха да бивакуват в нея?

Докато стояха така неподвижно, враният жребец на Винету започна тихо да рови земята и издаде онова многозначително пръхтене, което винаги бе сигурен знак, че е надушил нещо непознато, а може би и някакъв враг.

— На прав път сме — обади се Олд Шетърхенд. — Да завием наляво. Илчи иска да ни каже, че там има някой.

Яздиха бавно напред около десетина минути, после клисурата измени посоката си и щом завоят остана зад гърба им, те забелязаха на около стотина крачки огън. На това място клисурата се разширяваше и по образуването от нея свободно пространство растяха дървета, а в средата от земята бликаше изворче, чиито води скоро отново се губеха по песъчливото дъно.

Около извора дърветата се бяха отдръпнали назад, така че образуваха малка полянка, на която гореше огънят. Забелязаха край него трима души, но не можеха да различат чертите на лицата им, защото разстоянието бе твърде голямо.

— Само трима са, а ние търсим четирима — каза Винету. — Нека първо разберем с кого си имаме работа, преди да издадем присъствието си!

Слязоха от конете.

— Излишно е да ходим двамата, ще ида аз — обади се Олд Шетърхенд.

— Добре! Винету ще чака.

Той взе юздите на конете в ръка и се приближи с тях колкото може по-плътнo до скалистата стена. Олд Шетърхенд започна да се промъква предпазливо напред, докато достигна дърветата, после запълзя от един ствол до друг, докато най-сетне залегна зад последното

дърво и вече можеше най-спокойно да наблюдава и тримата. Чуваха се дори и думите им.

Бяха Дългия Дейви, Вокаде и Мартин Бауман. Боб, негърът, липсваше. Добрият чернокож беше въодушевен от това авантюристично пътуване и се чувстваше страшно важен. Затова след вечеря бе станал от място си край огъня и беше заявил, че щял да бди над безопасността на своя млад масса и на останалите «масери». Напразни бяха усилията на Дейви да му обясни, че това сега съвсем не бе наложително.

Но вместо да охранява входа на клисурата, откъдето по всяка вероятност можеше да ги застраши някаква опасност. Боб усърдно пълзеше насам-натам и разузнаваше точно в противоположната посока. След като не откри там нищо подозрително, той се завърна при огъня тъкмо в онзи миг, в който Олд Шетърхенд се добра до дървото, но не седна на мястото си, а продължи нататък.

— Боб — предупреди го Дейви, — остани тук! Каква ни е ползата от това пълзене наоколо! Съвсем сигурно е, че насам няма никакви индианци.

— Как може масса Дейви знае това! — отвърна Боб. — Индсмен възможно бъде навсякъде, наляво, надясно, отсам, отвъд, горе, долу, отпред, отзад...

— И във въображението ти! — засмя се Дългия.

— Нека масса смее. Боб знаят свой дълг. Масер Боб съм велик и прочут уестмън. Той не грешим. Ако индсмен дойде, масер Боб веднага убият на място.

Той беше откършил един млад изсъхнал бор и грамадните му лапи стискаха стеблото, дебело може би 20–30 сантиметра. С това оръжие се чувстваше по-сигурен, отколкото с пушка в ръка. Сега той бавно и тържествено се отдалечи в противоположната посока. Тъй като се беше отправил точно към мястото, където се намираше Винету, имаше голяма вероятност да последва някоя малка сцена. Ето защо Олд Шетърхенд продължи да се крие зад дървото.

И не се излъга в очакванията си. Негърът се приближаваше към споменатото място. Отдавна е известно, че индианските коне не се сприятеляват лесно с негри, причината за което трябва да се търси в острата миризма на потта на чернокожите. Двата врани жребеца надушиха Боб отдалече и станаха неспокойни. Винету беше забелязал

тъмния цвят на приближаващия се човек и тъй като бе чул от Олд Шетърхенд, че при търсените от тях хора има негър, вече не се съмняваше, че пред него се намират приятели. Затова той не предприе никакви враждебни действия, а спокойно изчака чернокожият да се приближи.

Единият от конете изпръхтя. Боб го чу. Спря се и наостри уши. Повторното пръхтене го убеди, че нещо не е в ред.

— Кой са там? — извика той. Никакъв отговор.

— Боб пита кой са там! Ако не отговори, масер Боб убият кой там! Отново никакъв отговор.

— Е, тогава трябва умре всички, кой са там!

Негърът вдигна огромната тояга и се приближи. Жребецът на Винету настръхна, очите му засвяткаха. Изправи се на задните си крака и с предните копита посегна да удари Боб. Чернокожият съзря пред себе си някаква великанска фигура. Забеляза искрящите очи и дочу заплашителното пръхтене. Едното от копитата профуча покрай главата му и при спускането си на земята, конят го събори далеч настрани.

Иначе Боб беше храбрец, но да се залавя с подобен противник му се стори все пак твърде опасно. Той захвърли бора и побягна, крещейки с всички сили:

— Woe to me! Help, help, help! [\[51\]](#) Той иска убие масер Боб! Той иска погълне масер Боб! Help, help, help! Тримата край огъня скочиха на крака.

— Какво има? — попита Дейви.

— A giant, великан, призрак, някакъв дух иска удушат масер Боб!

— Глупости! Къде?

— Там, край скала се намират!

— Не карай хората да ти се смеят, Черньо! Няма призрази!

— Масер Боб ги видял!

— Сигурно е била някоя скала с особена форма.

— Не, не било скала!

— Или дърво!

— И дърво не било. Било живо!

— Заблудил си се.

— Масер Боб не се заблуждавам. Призрак толкоз голям, толкоз, толкоз! — При тези думи той протегна и двете си ръце колкото

можеше по-високо над главата си. — Имал очи кат огън, разтворил широко уста кат дракон и тъй духнал масер Боб, че той паднал. Масер Боб видял голяма брада, ей толкоз голяма, толкоз дълга!

Във всеки случай въпреки тъмнината той беше забелязал дългата грива на жребеца и я беше помислил за брадата на великана.

— Ти не си на себе си! — не отстъпваше Дейви.

— О, масер Боб на себе, много на себе! Той знаят какво видял. Нека само масса Дейви отидат там и също разгледат!

— Е, нека видим тогава какъв ли предмет този Черньо е взел за великан или призрак!

Той се наклони да тръгне. Но ето че зад него се разнесе глас:

— Останете си тук, мистър Дейви! Не става въпрос за призрак.

Дългия светкавично се обърна и прилепи карабината до бузата си. В същия миг и Вокаде приготви пушката си за стрелба, а Мартин Бауман се прицели със своето оръжие. И трите цеви бяха насочени към Олд Шетърхенд, който се беше изправил и бе излязъл иззад дървото.

— Good evening! [\[52\]](#) Поставете пушката си настрана, мешърс! Идвам като приятел и ви нося поздрав от Дебелия Джими и Хобъл Франк.

Дългия Дейви свали карабината си, а останалите също последваха примера му.

— Носите ни поздрав от тях ли? — попита той учудено. — Значи сте ги срещнали?

— Да, естествено, и то долу край Кървавото езеро, където ги беше отвела слонската диря.

— Това е вярно. А те откриха ли какъв е бил този слон?

— Да, моят кон.

— Zounds! [\[53\]](#) Сър, нима той е дюстабанлия с толкова огромни крака?

— Не, напротив, има много изящни копита. Но на тях бяха поставени тръстикови «обувки», за да заблудя неприятелски настроени червенокожи.

Дългия веднага схвана за какво ставаше въпрос.

— Ах, колко умно! Този непознат мистър слага на коня си слонски стъпала, та да заблуди хората, които видят следата! Човече, тази мисъл е много добра! Тя е толкова превъзходна, сякаш е моя!

— Да, Дългия Дейви винаги има най-хубавите мисли измежду всички ловци, които яздят и ходят между двата океани!

— Не се подигравайте, сър! Сигурно е, че съм поне толкова умен, колкото и вие. Ясно ли е?

При тези думи изпълненият с пренебрежение поглед на Дейви се плъзна бързо по чистите дрехи и излъсканите оръжия на Олд Шетърхенд.

— Не се и съмнявам — гласеше отговорът, — и понеже сте толкова умен, сигурно ще можете да ми кажете какъв призрак е видял вашият Боб.

— Ще изям цялата торба с куршуми за карабина, и то без прясно масло и сол, ако не е бил вашият кон.

— Струва ми се, че отгатнахте доста точно.

— Не е необходимо да си бил гимназист като Дебелия Джими, та да отгатнеш подобно нещо. Но я ми кажете къде всъщност се намира това човече и къде е Франк? Защо сте дошли сам?

— Защото са възпрепятствани да дойдат самите те. Един отряд шошони ги покани на вечеря.

Дългия направи движение, изразяващо уплаха.

— Heavens! Да не би да искате да кажете, че са ги пленили?

— Да, бяха нападнати и отвлечени.

— От шошоните? Пленени? Отвлечени? Няма да търпим подобно нещо! Вокаде, Мартин, Боб, бързо на конете! Трябва да препуснем подир шошоните!

— Stop [\[54\]](#), сър! — предупреди го Олд Шетърхенд. — Знаете ли къде да търсите шошоните?

— Не. Но се надявам, че вие ще можете да ни кажете!

— А какъв е броят на воините им?

— Воините ли? Да не мислите, че ще взема да броя воините, когато става въпрос да измъкна от беда моя Дебел Джими? И двама да са, и сто да са, все ми е едно — трябва да го отървем!

— Тогава почакайте поне малко, преди да ги нападнете! Струва ми се, че преди това има да си кажем някои неща. Аз не съм сам. Ето че идва и моят приятел, който също би искал да ви поздрави с едно «добър вечер».

Винету беше забелязал, че Олд Шетърхенд говори с мъжете. Затова сега се приближаваше заедно с конете. Вярно, че Дългия Дейви

бе изненадан да види червенокож в компанията на бял, но, изглежда, не счете, че заслужава да му се обръща особено внимание, понеже каза:

— Някакъв червенокож! И също тъй грижливо издокаран като вас. Всъщност вие, изглежда, не сте някой уестмън, а?

— Не, всъщност не. И това отгатнахте веднага.

— Така си и мислех! А този индианец е сигурно някой от уседналите червенокожи, получили няколко педи земя като подарък от Белия баща [55] във Вашингтон.

— Тук се излъгахте вече, сър!

— Едва ли.

— Съвсем сигурно. Моят приятел не е човек, който би приел земя от президента на Съединените щати. Напротив, той би...

Ловецът бе прекъснат от Вокаде, издал вик на радостно удивление. Младият индианец се бе приближил до Винету и бе забелязал пушката в ръката му.

— Уф, уф! — извика той. — Мацакан-маца-ска — Сребърната карабина!

Дългия поне толкова разбираше езика на сиусите, че се досети както искаше да каже Вокаде.

— Сребърната карабина ли? — попита той. — Къде е? Ах, ето я, наистина!

— Това е Мацакан-маца-ска — повтори Вокаде. — Значи този червенокож воин е Винету, великият вожд на апачите!

— Lack-a-day! [56] — възкликна Дългия. — Но щом този червенокож джентълмен действително е Винету, тогава би трябвало...

Дейви замлъкна по средата на изречението си. Беше му дошла някаква мисъл, от която забрави да си затвори устата. Той зяпна втренчено Олд Шетърхенд, после плесна с ръце, направи скок във въздуха и най-сетне продължи:

— Е, тогава съм направил наистина голям гаф, по-голям от някой възрастен слон! Щом този индианец е Винету, тогава вие не сте никой друг, а самият Олд Шетърхенд, понеже те двамата са също тъй неразделни, както Дебелия Джими и аз. И така, кажете, сър, вярно ли е?

— Да, не сте се излъгали.

— Тогава ми се иска от радост да смъкна всички звезди от небето и да ги окача по дърветата, за да ознаменуваме с празнично осветление вечерта, когато се запознавам с вас! Добре дошли, мешърс, добре дошли край нашия лагерен огън! И извинете ни за глупостта!

Дейви протегна двете си ръце към тях и с въодушевление стисна дланите им. Боб, негърът, не каза изобщо нито дума. Срамуваше се, че беше взел някакъв кон за призрак. Вокаде се беше отдръпнал чак до дърветата и с възхищение в очите оглеждаше двамата новодошли — неговата младост му повеляваше такава въздържаност. И Мартин Бауман наблюдаваше много внимателно двамата мъже, за чиито подвизи бе слушал да се говори толкова често. Само че не беше застанал толкова надалеч като младия индианец. Но и той почувства, че пред него се бяха изправили двама души, достойни за подражание, а неговото съкровено желание бе ревностно да следва примера им.

Винету прие ръкостискането на Дейви. Останалите трима той поздрави само с кимване. Това отговаряше просто на сериозния му характер. Но Олд Шетърхенд, който беше по-весел и общителен, им подаде поред десницата си. Вокаде я пое и го увери с тих глас:

— Вокаде с удоволствие ще даде живота си за Олд Шетърхенд! Хау!

След тази размяна на поздрави Олд Шетърхенд и Винету също седнаха край огъня. Белият ловец започна да разказва. Апачът не пророни нито дума. Обаче той свали лулата си и я натъпка с тютюн. За радост на Дългия Дейви това предвещаваше, че Винету се кани да изпуши с тях калюмета в знак на приятелство. Предположението му се потвърди, защото в края на разказа си Олд Шетърхенд заяви, че двамата с Винету щели още днес да освободят Джими и Франк, а после щели да тръгнат с тях нагоре към Йелоустоун Ривър.

Това обещание бе подкрепено най-тържествено чрез изпушването на лулата на мира.

Дългия Дейви се беше ядосал много, като разбра, че шошоните са пленили неговия Джими, а Мартин силно се тревожеше за Хобъл Франк. И двамата бяха готови да рискуват живота си за освобождаването им и настояваха незабавно да тръгнат на път.

Останалите се съгласиха. С най-голямата възможна бързина шестимата се отправиха обратно по същия път, по който бяха дошли — спуснаха се надолу по двете клисури. От изхода на главната клисура те

свиха наляво в посока на север. Не бяха изминали голямо разстояние, когато Винету спря коня си. Другите веднага последваха примера му.

— Винету ще продължи да язди сам напред — заяви той. — Нека моите братя ме следват само ходом и избягват какъвто и да било шум. Ще правят всичко, което им нареди Олд Шетърхенд.

Той слезе на земята и известно време се занимава с копитата на коня си. После отново го яхна и подкара. Стъпките му прозвучаха толкова тихо и глухо, сякаш някой удряше с юмрук по земята. Останалите го последваха малко по-бавно.

— Какво направи Винету? — попита Дейви.

— Не видяхте ли как му подадох тръстиковите «обувки», докато яздехме един до друг? — отвърна Олд Шетърхенд. — Сложи ги на своя жребец, за да не го чуят, а и той самият да може да чува по-добре.

— Какво му е дошло на ум?

— Шошоните, пленили вашите спътници, не се досетиха, че не е изключено двамата бели да имат нейде наблизо приятели. Обаче Смелия бик, вождът, е по-умен и по-предпазлив от воините си. Той ще си каже, че двама ловци няма да се осмелят да навлязат сами в тази опасна местност, и е възможно допълнително да изпрати съгледвачи.

— Ха! Това би било безполезно начинание. Как ли ще ни открият в подобна тъмнина? Те не знаят къде се намираме и не могат да видят следите ни.

— Мистър Дейви, вашето име минава за име на добър уестмън, ето защо не мога да не се учудя на думите ви. Намираме се сред ловните полета и пасищата на шошоните. Следователно местността им е добре позната.

— Естествено.

— Е, направете си следващото заключение! Нима предпазливи ловци биха бивакували на открито тук сред пясъците на някогашното езеро?

— В никакъв случай. Ще навлязат в планината.

— Значи ще нощуват в някоя долина или клисура. Но обиколете ако щете цялата местност, пак няма да намерите друг пролом в планината освен коритото на пресъхналият поток, по което са вървели шошоните и където вие се бяхте настанили да лагерувате. Следователно само там трябва да бъдете търсени.

— Дявол да го вземе! Прав сте, сър!

— Но има и още нещо. Спътниците се разделят само за съвсем кратко време в местности като тази. От това следва, че не може да се намирате далеч от Джими и Франк. Значи бивакът ви несъмнено се намира недалеч оттук в клисурата, а тъй като там има и странични клисури, които всеки разумен уестмън ще предпочете пред главната клисура като място за нощуване, шошоните ще знаят много добре приблизителното място на вашия лагер. Но това е известно на Винету. Ето защо той избърза напред, за да предотврати откриването ни от предполагаемите съгледвачи.

Дейви изръмжа полувисоко под носа си, а после рече:

— Дотук добре, сър! Но все пак начинанието на апача ми се струва доста безнадеждно. Та как ще му се удаде да забележи евентуални съгледвачи в тази тъмнина, и то без те да го видят или поне чуят?

— Не бива да задавате подобни въпроси, когато става въпрос за Винету. Първо, той има отличен кон, великолепно дресиран. Така например при входа на страничната клисура той недвусмислено ни показва, че се намирате в нея. И сега още отдалече ще предупреди господаря си за приближаването на всяко друго живо същество, още повече че Винету язди срещу вятъра. Второ, вие просто не познавате апача. Сетивата му са изострени като сетивата на дивите животни, а онова, което те не могат да му подскажат, той ще забележи благодарение (нека го наречем така) на онова своеобразно шесто чувство, което притежават само хората, отрасли от деца в дивите гори и планини. То е особен вид предчувствие, особен вид инстинкт, на който Винету може да разчита със същата сигурност, с която разчита и на очите си.

— Хмм, и у мен има нещичко от този инстинкт.

— И аз го имам. Но в това отношение не можем да се сравняваме с Винету. Не бива да забравяте също така, че неговият кон е «обут», докато шошоните, ако наистина неколцина от тях се отправят насам, едва ли ще са в състояние да избягват силния конски тропот. Те ще продължат да се промъкват пеша едва когато навлязат в клисурата.

— Хмм, след като обяснихте всичко това по такъв начин, човек не може да не се съгласи с вас. Откровено ще ви кажа, че доста съм видял и патил и съм скроявал номера на не един хитрец. Затова винаги съм мислил, че съм голям умник. Но сега ме карате да се срамувам. Винету

каза преди малко да се подчиняваме на разпоредбите ви и при тези думи нещо започна леко да ме човърка отвътре. Сега обаче признавам, че е имал право. Вие двамата ни превъзхождате неимоверно много и в бъдеще с удоволствие ще гледаме на вас като на наш предводител.

— Винету съвсем не е имал предвид това. Нямам намерение да си присвоявам никакви особени права. Всеки ще подпомага останалите със своите дарби и своя опит и никой няма да предприема нещо без съгласието на другите. Така трябва да бъде, така и ще постъпваме!

— Well! Все ще я оправим някак си. Но, сър, какво ще правим, ако срещнем разузнавачи? Ще ги пречукаме, нали?

— Не. Знаете, че човешката кръв е много скъпоценна течност. Винету и Олд Шетърхенд не са пролели досега нито една-единствена капка от нея, без да е било абсолютно необходимо. Аз съм приятел на индианците и знам причините, които отново и отново ги принуждават да защитават законните си права до последва капка кръв. Червенокожият води отчаяна борба. Осъден е да загине. Но всеки индиански череп, изровен по-късно при разораването на нивите, ще крещи безмълвни обвинения. Щадя индианците дори когато се държат към мене враждебно, понеже знам, че други ги принуждават на подобно поведение. Ето защо и сега нямам намерение да извършвам убийство.

— Но как мислите да обезвредим шпионите, без да ги убием? Натъкнат ли се на нас, неизбежно ще има схватка. Те ще се защищават с пушка, томахок и нож...

— Ами! Изчакайте! Ние ще... тихо, струва ми се, че апачът се връща!

В следващия миг Винету се появи пред тях, без да са го чули.

— Двама разузнавачи! — съобщи той кратко.

— Добре! — отвърна Олд Шетърхенд. — Винету, Дейви и аз оставаме тук. Другите бързо ще се отправят с конете си към откритите пясъци. Ще вземат и нашите и ще чакат, докато ги повикаме.

Той скочи на земята и Дейви го последва. Винету беше предал вече юздите на своя Илчи в ръцете на Вокаде. Пушките бяха вързани за седлата на животните. За няколко секунди другите трима изчезнаха.

— Какво ще правим сега? — попита Дейви.

— Вие няма да правите нищо друго, освен да внимавате — отвърна Олд Шетърхенд. — Облегнете се ей на онова дърво, за да не

ви забележат. Слушайте, идват!

— Ни дарте, ши ойи — аз този, ти онзи! — прошепна апачът, посочвайки с ръка наляво и надясно. После се изгуби в тъмнината.

Дългия Дейви се притисна към споменатото дърво. Само на две крачки от него Олд Шетърхенд се беше прилепил плътно към земята. Двамата индианци се приближаваха доста бързо. Те разговаряха. Говорът им доказва, че действително са шошо-ни. Това бе достатъчно. Ето че се появиха... и после отминаха.

Дългия забеляза как Олд Шетърхенд се надигна от земята и здравата се засили.

— Согук — куче! — извика един от двамата съгледвачи. Друга дума не се чу.

Дейви се хвърли напред. Той видя две човешки фигури върху един кон или по-скоро четири човешки фигури върху два коня. Двамата нападатели седяха зад нападнатите. Животните се подплашиха. Започнаха да се изправят на задните си крака да хвърлят къчове, да правят скокове настрани — напразно. Двамата мъже здраво се бяха вкопчили в жертвите си и в конете им. След кратка борба между хора и животни нападателите победиха. Конете застанаха спокойно.

— Еза — готово? — попита белият, обръщайки се надясно.

— Еза! — отговори Винету.

Олд Шетърхенд скочи на земята, държейки в ръце единия от съгледвачите. Човекът бе в безсъзнание.

— Е-хей, хора, елате насам!

След този силен вик Вокаде, Мартин и Боб се върнаха с конете.

— Заловихме ги. Ще ги вържем с ласа за собствените им коне и ще трябва да ни придружат. По такъв начин се сдобиваме с двама заложници, които могат да ни бъдат от полза.

Скоро шошоните дойдоха на себе си, защото Олд Шетърхенд и Винету ги бяха стиснали за гърлото само за кратко време. Обезоръжиха ги и вързаха ръцете им. Освен това затъкнаха устата им с кърпи, така че можеха да дишат през носа, но нямаха възможност да викат или да говорят. Завързаха ги за конете с ръце на гърба и крака, извити под коремите на животните. Това стана с помощта на неразкъсваеми ласа. Олд Шетърхенд им каза, че при най-малката съпротива ще бъдат убити. После продължиха ездата. Въпреки че съгледвачите бяха заловени, Винету отново избърза в тръс напред.

След известно време достигнаха коритото на някогашния поток, по който трябваше да свият наляво и да навлязат в планините. Конниците завиха. Не разменяха нито дума, защото бе възможно някой от съгледвачите да владее английски език.

След половин час се натъкнаха на Винету, който беше избързал доста напред, но бе спрял да ги чака.

— Нека моите братя слязат от конете — нареди той. — Шошоните са се изкачили оттук нагоре през гората. Трябва да ги последваме.

Но това никак не беше лека работа, защото бяха принудени да оставят пленниците на конете. Под короните на дърветата бе съвсем тъмно. С едната си ръка мъжете трябваше пипнешком да търсят път, а с другата да водят конете след себе си. Винету и Олд Шетърхенд се бяха нагърбили с най-трудното. Вървяха начело, водейки конете с пленниците. Сега Илчи и Хататитла показаха своята стойност. Вървяха след господарите си като кучета и въпреки трудния път не издаваха никакво сумтене, докато дишането на останалите коне можеше да се чуе доста надалеч.

Най-сетне измерителното изкачване свърши. Апачът се спря.

— Моите братя достигнаха нашата цел — заяви той. — Нека вържат юздите на конете нейде наоколо и после помогнат да завържем пленниците за дърветата!

Заповедта му беше изпълнена. Шошоните бяха вързани за две дървета. След това апачът подкани спътниците си да го последват.

Отведе ги само на няколко метра. На това място възвишението, което бяха изкачили откъм изток, се спускаше доста стръмно в западна посока. Долу се простираше котловината, за която бе споменал Винету, а в дъното се забелязваше светлината на огън. Виждаше се само сиянието му, иначе всичко останало тънеше в дълбока тъмнина.

— Значи моят дебелак се намира там долу — обади се Дейви.

— Какво ли прави?

— Каквото може да прави един пленник на индианците — нищо — обади се младият Бауман.

— Охо! Много малко познаваш Джими, my boy! Сигурно вече е измъдрил по какъв начин да се поразходи още тази нощ без разрешението на червенокожите.

— Едва ли ще го направи без наша помощ — възрази му Олд Шетърхенд. — А и несъмнено ще разчита на нас.

— Сър, ами тогава да не губим време и бързо да слизаме!

— Естествено ще ни се наложи да слезем тихо и предпазливо, един след друг. Но някой трябва да остане при пленниците и конете, и то човек, на когото можем да се осланяме! Това ще стори Вокаде!

— Уф! — изтръгна се от младия индианец, възхитен от голямото доверие, оказано му от Олд Шетърхенд.

Всъщност бе доста рисковано да оставят сам този червенокож младеж при пленниците и конете, които носеха цялото имущество на ездачите. Но Вокаде беше спечелил сърцето на ловеца с искреността, с която бе казал, че неговият живот му принадлежи. Впрочем Олд Шетърхенд вярваше, че младият индианец притежава хладнокръвието, необходимо за изпълнението на тази отговорна задача.

— Нека моят червенокож брат седне до пленниците с ножа в ръка — посъветва го той — и ако някой от шошоните се осмели да направи опит за бягство или пък се опита да вдигне шум, моят брат да го обезвреди.

— Така ще постъпи Вокаде! — Това уверение бе произнесено с такъв тон, от който пролича сериозността на даденото обещание. Той извади ловжийския си нож и седна между двамата пленници, които бяха предупредени още веднъж. След това петимата започнаха трудното спускане.

Както вече споменахме, наклонът беше доста голям. Дърветата растяха нагъсто и между тях имаше толкова много храсталаци, че при налагащата се предпазливост храбрите мъже напредваха много бавно. Не биваше да вдигат никакъв шум. Пропукването на някое клонче можеше да издаде приближаването им.

Винету слизаше пръв. Неговите очи виждаха най-добре в нощта. Зад него се движеше Мартин Бауман. После идваше Дългия Дейви, следван от негъра Боб. Олд Шетърхенд вървеше последен.

Изтече почти цял час, докато изминат разстояние, за което през деня щяха да им бъдат необходими само десетина минути. Най-сетне мъжете се озоваха долу в котловината в края на гората. Дъното на котловината бе покрито с трева, но нямаше дървета. Само тук-там растяха отделни храсти.

Огънят гореше доста силно, съвсем не го поддържаха по индиански маниер. Това беше признак, че шошоните се чувстваха в безопасност.

Докато белите слагат дървата едно върху друго, така че огънят ги обхваща целите и се издигат високи и буйни пламъци, които се виждат отдалеч и образуват силен пушек, то индианците подреждат цепениците по такъв начин, че с единия си край те се събират в центъра също като радиусите на окръжност. Там, в средата, горят ниските пламъци, подхранвани чрез побутване на клоните или цепениците след като изгори вътрешният им край. Подобен огън задоволява всички нужди на червенокожите, образува ниски, трудно забележими пламъци и прави толкова малко дим, че той може да бъде усетен само от по-близко разстояние. Освен това индианците умеят така да подбират вида на горивния материал, че при изгарянето му да се разпространява колкото е възможно по-малко миризма. В Дивия запад миризмата на пушека е извънредно опасна. Острото обоняние на индианците я долавя още от доста голямо разстояние.

Но както споменахме вече, в случая огънят се поддържаше по обичая на белите и миризмата на печено месо се беше разпростряла над цялата котловина.

Виждаха се три големи шатри. Те образуваха ъглите на островърх триъгълник, чиято височина сочеше право към петимата дебнеши в храстите мъже. Най-близо разположената до тях палатка беше украсена с орлови пера, следователно бе на вожда. Огънят гореше в центъра на триъгълника.

Конете на червенокожите не бяха вързани и пасяха на свобода. Воините седяха край огъня и си режиха парчета месо от печеното, което висеше над пламъците, набучено на един клон. Въпреки безопасността, в която смятаха, че се намират, индианците бяха поставили няколко стражи. Те крачеха бавно нагоре-надолу.

— Дяволска история! — промърмори Дейви. — Как да измъкнем нашите другари? Какво ще кажете, мешърс?

— Най-напред ни се иска да чуем вашето лично мнение, мистър Дейви — отвърна Олд Шетърхенд.

— Моето ли? Zounds! Нямам такова.

— Имайте тогава добрината малко да поразмислите!

— И това няма да помогне. Доста по-иначе си я представях тази работа. Червенокожите мошеници нямат никакво разбиране. Всички са се настанили около огъня в средата на палатките, тъй че изобщо не е

възможно човек да се промъкне до някоя от тях! Можеха и да не постъпват така!

— Изглежда, че обичате удобствата, сър. А да не би да искате от индианците да ви построят конски трамвай от вигвамите до тук, за да ви докарат вашия дебел Джими? Е, ами тогава не е трябвало да идвате в Запада!

— Добре, добре. Да знаехме поне в коя шатра се намират двамата!

— Вероятно в палатката на вожда.

— Тогава ще направя едно предложение. Ще се промъкнем колкото е възможно по-близо до индианците и щом ни забележат, ще се нахвърлим върху тях. Същевременно така ще крещим и ще вдигаме такъв страхотен шум, та да си помислят, че сме стотина души. От уплаха ще се разбягат. Ще измъкнем пленниците от палатката и също ще побегнем, и то колкото може по-бързо. Харесва ли ви този план?

— Съвсем не.

— Охо! Да не си въобразявате, че ще измислите нещо по-добро?

— Няма да твърдя, че ще е по-добро, но несъмнено няма да бъде нещо по-неразумно.

— Сър! Трябва ли да го считам за обида? Аз съм Дългия Дейви!

— Знам го от известно време. И дума не може да става за обида. Нали виждате оттук, че оръжията на индианците са им подръка. Няма да излязат толкова глупави да надценят числеността ни така много, както ви се иска. Нападнем ли ги, вероятно за миг ще се смутят, но само за миг и толкоз. После срещу нас ще се изправи сила, която ни превъзхожда десетократно. Дори и да ги победим, ще се пролее много кръв, а това може да се избегне. Не е ли по-добре да се намери някакъв друг начин, по който да постигнем целта си без кръвопролитие?

— Да, сър, ако знаете такъв начин, имате моето признание.

— Може вече и да го знам. Най-напред искам да чуя какво ще каже Винету за моя план.

Той проведе кратък разговор с вожда, и то на диалекта на апачите, който останалите не разбираха. След това отново се обърна към Дългия Дейви:

— Двамата с Винету сами ще свършим тази работа. Вие оставате тихо и неподвижно на мястото си. Ако не се завърнем дори и след два часа, няма да мърдате оттук и няма да предприемате нищо. Ще трябва

да се намесите само в случай, че чуете три пъти силното свирене на щурец.

— А как да се намесим?

— Като бързо се придвижите към най-близката палатка, но колкото може по-тихо и незабелязано. Двамата с Винету също ще се промъкнем до нея. Ако ни потрябват, ще ви дам споменатия сигнал.

Свиренето на щуреца се наподобява с помощта на стръкче трева. Дланите се залавят една за друга така, че палците се прилепват един до друг и притискат помежду си стръкче трева по такъв начин, че то да бъде изпънато. Между първата и втората става на палците остава тясна пролука, където тревичката има възможност да трепти. Духне ли се по стръкчето трева с едно кратко «фрр-фрр-фрр» с плътно прилепена уста към палците, се получава звук, приличен на свиренето на щуреца. Но за целта е необходимо по-продължително упражняване.

Дългия Дейви се съгласи с предложението на Олд Шетърхенд.

Ето че Винету се обади:

— Да започваме!

— Добре. Ще вземем ли нашия знак?

— Да! Нека шошоните разберат кой е бил при тях!

Много уестмъни, а също така и изтъкнати индианци си служат с определени знаци, за да съобщят за своето присъствие било на врагове, било на приятели. Така например някои индианци изрязват знака си върху ухото, бузата, челото или ръката на убития от тях неприятел. Който намери по-късно трупа и познава знака, ще разбере кой е победил и скалпирал мъртвеца.

Винету и Олд Шетърхенд отрязаха няколко къси клончета от най-близкия храст и ги пхнаха под коланите си. От тях можеха да изработят своите знаци, които бяха известни на всеки черве-нокож. Не взеха пушките си.

После се прилепиха към земята и започнаха да пълзят към споменатата палатка, която се намираше приблизително на около седемдесет крачки пред тях.

6. глава

При шошоните

Не е лесна работа уестмън да се промъкне до неприятелите си. Ако при не особено опасни случаи е без значение дали ще бъдат оставени следи, може да се пълзи на ръце и колена. Разбира се, после дирята се вижда ясно — особено в тревата. Но ако човек е принуден да избягва оставянето на каквато и да било следа, тогава трябва да се придвижва само на върховете на пръстите на ръцете и краката. За да бъде тялото съвсем ниско над земята, до която обаче не бива да се допира, необходимо е крайниците да се протягат далеч пред и зад тялото, така че цялата тежест пада върху пръстите на ръцете и краката. За да се издържи на подобно пълзене дори и за кратко време, е нужна необикновена физическа сила, ловкост и дългогодишно упражняване. Както плувците говорят често за схващане на някой мускул при плуване, така и уестмъните споменават за схващане при пълзене, което сигурно не е по-малко опасно. То може да доведе до откриването на разузнавача и до неговата смърт.

Докато уестмънът се промъква по този начин към врага си, той трябва добре да се съобразява с терена и не бива да поставя на земята дланта си или пръстите на краката, преди най-съвестно да се е запознал със съответното място. Така например, ако ръката или кракът се натъкнат на някое малко сухо клонче и то се счупи, това тихо изпукване може да повлече след себе си най-лошите последици. Има опитни ловци, които са в състояние незабавно да различат дали шумът е бил причинен от животно, или от човек. С течение на времето сетивата на уестмъна се изострят дотолкова, че легнал на земята, той долавя даже шумоленето, предизвикано от някой пълзящ бръмбар. Ще различи съвсем сигурно дали сухото листо само е паднало, или е било съборено от невниманието на някой притаен враг.

Опитният пълзач ще постави и пръстите на краката си съвсем точно на същото място, където преди това са били пръстите на ръцете му, защото по такъв начин остава не толкова ясно видима следа, която после може да бъде заличена по-лесно и по-бързо.

Често се налага дирята да бъде прикривана. В подобен случай уестмънът използва глагола «заличавам». Ако някой се е промъкнал до нечий лагер, то едва на връщане за него започва най-уморителната част от задачата му. Никой не бива да узнае, че наоколо е имало чужди хора. Ето защо човек трябва да пълзи обратно с краката напред и същевременно да заличава всеки отпечатък, оставен от него. Това става с дясната ръка, докато равновесието на тялото се поддържа на пръстите на двата крака и на върховете на пръстите на лявата ръка. Опитва ли се някой да издържи в това трудно положение дори и само една минута, той скоро ще разбере на каква умора и напрежение трябва да устоява ловецът в подобни случаи.

Така беше и сега. Олд Шетърхенд и Винету се придвижваха бавно напред един след друг по описания вече начин. Белият трябваше да опипва земята с ръце сантиметър по сантиметър, а индианецът беше принуден да полага усилия да използва най-точно отпечатъците, оставени от Поразяващата ръка. Затова двамата напредваха изключително бавно.

Тревата беше висока почти метър. От една страна, това бе добре дошло за тях, понеже им предлагаше прикритие, но от друга страна, им носеше и неизгода, защото във високата трева всяка следа е по-лесно забележима.

Скоро успяха да разберат и някои подробности. Между тях и неприятелския лагер един постови ходеше бавно напред-назад. Как ли щяха да успеят тогава да се доберат незабелязано до шатрата?

— Да се заеме ли Винету с пазача? — прошепна вождът на пачите.

— Не — отвърна Олд Шетърхенд. — Познавам силата на юмрука си и мога да му се доверя.

Безшумно като змии двамата продължиха да пълзят по тревата, като се приближаваха все повече и повече към поста. Изглежда, той беше млад човек и нямаше друго оръжие по себе си освен нож в пояса и пушка, която за по-голямо удобство носеше на рамо.

Беше облечен в бизонска кожа. Чертите му не можеха да се различат, защото напреки по лицето му бяха изрисувани червени и черни линии — цветовете на войната.

Червенокожият съвсем не гледаше към двамата, а вниманието му бе насочено предимно към лагера. Може би ароматът на месото, което

се печеше на огъня, го примамваше по-силно, отколкото е уместно за човек, застанал на пост. Но дори и да се беше взрял към мястото, където се намираха двамата промъкващи се приятели, щеше да му бъде невъзможно да ги забележи, тъй като тъмните им фигури не се отличаваха от също така тъмната тревна площ. А и те бяха достатъчно хитри, за да пълзят в сянката, хвърляна от палатката към страната, противоположна на огъня.

Така успяха да се доближат на осем крачки от индианеца.

Крачейки напред-назад все по една и съща линия, постът беше изпомачкал тревата и там се беше образувала дебела права черта. Ако не искаха да оставят допълнителни следи, трябваше да го нападнат именно на тази черта.

В този момент шошонът достигна края на чертата, обърна се и бавно започна да се връща. Докато преминаваше покрай тях, той също се озова в сянката на шатрата.

— Бързо! — прошепна Винету.

Олд Шетърхенд се изправи. С два огромни скока се озова зад индианеца, който долови шума и светкавично се извърна. Но юмрукът на Поразяващата ръка беше вече над главата му. Последва удар в слепоочието и постът рухна на земята.

С два подобни скока Винету се намери до него.

— В безсъзнание ли е? — попита той.

— Да.

— Нека моят брат го върже. Винету ще го замести. Апачът взе пушката от земята, сложи я на рамо и закри със същата стойка като шошона. Отдалече сигурно щяха да го вземат за поста. Така той започна да се движи нагоре-надолу. Междувременно Олд Шетърхенд се беше промъкнал до палатката на вожда. Ловецът се опита малко да я повдигне откъм едната страна, за да надникне вътре. Но силно изпънатото платнище не му позволи, трябваше най-напред да го развърже от колчето, забито в земята.

Но това изискваше голяма предпазливост. Беше възможно някой да го забележи отвътре и в такъв случай всичко щеше да пропадне. Но той успя. Прилепил се плътно към земята, ловецът потърси най-ниското възможно положение за очите си. Тихо, съвсем тихо повдигна нагоре края на платнището. Сега вече бе възможно да погледне вътре.

Но онова, което видя, го изненада. Пленниците ги нямаше в палатката, а и нямаше никой от шошоните. Само вождът седеше на една бизонска кожа, пушеше остро ухаещия киникиник — смес от тютюн и върбова кора или листа от див коноп — и през полуотворения вход на палатката гледаше към лагерния огън. Беше обърнал гръб на Олд Шетърхенд.

Ловецът знаеше много добре какво е необходимо да се направи, но не искаше да действа, без да се споразумее с апача. Затова отпусна платнището, обърна се в посоката, откъдето бе дошъл, откъсна стръкче трева и го постави по вече описания начин между двата си палеца. Разнесе се еднократно тихо изсвирване.

— Махакот-о-хобит-то — щурецът пее! — дочу се гласът на един от шошоните, седнали край огъня.

Да знаеше само какъв беше този щурец! Това беше сигнал за Винету да се приближи. Апачът продължи да крачи все така бавно и със същото достойнство, докато навлезе в сянката на палатката и вече не можеше да бъде забелязан от шошоните. Там остави пушката в тревата, легна на земята и запълзя към палатката колкото можеше по-бързо. Щом я достигна, попита шепнешком:

— Защо ме вика моят брат?

— Защото се налага да променим нашия план — отвърна Олд Шетърхенд също тъй тихо. — Пленниците не са в тази палатка.

— Лошо, защото ще трябва да се върнем обратно и да се промъкнем до останалите палатки откъм другата страна. Но всичко това може да продължи толкова дълго, че междувременно да се зазори.

— А може би изобщо няма да е необходимо да се връщаме, защото вътре седи Ойтка-петай, Смелия бик.

— Уф! Самият вожд! Има ли някой при него?

— Не.

— Тогава няма защо да търсим пленниците.

— И аз си помислих така. Пленим ли вожда, ще можем да принудим шошоните да освободят Дебелия Джими и Хобъл Франк.

— Моят брат има право. Но дали шошоните около огъня могат да виждат какво става в палатката?

— Да. Светлината от огъня не достига само задната ѝ стена.

— Но те все пак веднага ще забележат, че вождът не седи на мястото си.

— Ще си помислят, че се е оттеглил в сянката. Нека моят брат Винету бъде готов да ми помогне, ако не успея веднага да го обезвредя.

Целият разговор премина в такъв тих шепот, че вътре в палатката не бе възможно да се долови абсолютно нищо.

Ето че сега Винету бавно и безшумно повдигна платнището дотолкова, че Олд Шетърхенд, прилепил се плътно към земята, да може да се промъкне отдолу. Храбрият ловец се справи със задачата си толкова тихо, че Смелия бик бе лишен от всякаква възможност да забележи надвисналата опасност.

Олд Шетърхенд се озова в палатката. Апачът промъкна тялото си наполовина, за да може в случай на нужда светкавично да помогне на приятеля си. Олд Шетърхенд протегна десницата си. Тъкмо можеше да достигне шошона. С бърза мощна хватка го сграбчи за гърлото. Смелия бик изпусна лулата на земята и нанесе един-два удара с ръцете си из въздуха. После ги отпусна. Дишането му беше спряло.

Олд Шетърхенд го издърпа от осветеното място в сянката а после, теглейки го след себе си, пропълзя отново навън.

— Успяхме! — прошепна Винету. — Но как ще го пренесем?

Ще трябва да го носим и същевременно да заличаваме нашите следи.

— Действително ще бъде трудно.

— А какво ще правим с поста, когото вързахме?

— И него ще вземем с нас. Колкото повече шошони се намират в ръцете ни, толкова по-скоро червенокожите ще освободят двамата си пленници.

— Тогава нека моят брат носи вожда, а Винету — другия индианец. Само че няма да можем едновременно да заличаваме и следите си, затова ще се наложи да се върнем пак.

— За съжаление! Ще изгубим скъпоценно време и... Той замлъкна. Стана нещо, което бързо сложи край на всички техни колебания. Разнесе се силен остър вик:

— Тукуават, тукуават! — извика някакъв глас. — Неприятели, неприятели!

— Постът е дошъл на себе си. Бързо да се махаме! — прошепна Олд Шетърхенд. — Ще го вземем с нас!

С огромни скокове Винету вече летеше към мястото, където лежеше вързаният шошон, грабна го на ръце и се затича заедно с него.

Въпреки голямата опасност Олд Шетърхенд остана още няколко мига зад палатката. Измъкна малките клончета, които беше отрязал, повдигна отново платнището и ги заби в земята така, че се кръстосваха като рогатка. Едва тогава вдигна вожда и побърза да се отдалечи.

Шошоните бяха седели близо до огъня. Олд Шетърхенд не се бе излъгал в предположението си, че очите им няма веднага да привикнат на нощната тъмнина. Те бяха наскочили и сега се взираха в нощта, но не можеха да забележат нищо. Още повече че не бяха могли да различат от коя страна се беше разнесъл викът за помощ. Благодарение на това опасното оттегляне на Винету и Олд Шетърхенд завърши благополучно.

На апача му се наложи веднъж даже да спира. Не му беше възможно с дланта си напълно да запуши устата на шошона. Вярно, че пленникът не бе успял да нададе нов вик за помощ, но все пак можа силно да изстене, тъй че Винету се видя принуден за миг да спре, за да го стисне с ръка за гърлото.

— *You love* [\[57\]](#), кого ни носите? — попита Дългия Дейви, когато двамата оставиха пленниците си на земята.

— Още заложници — отвърна Олд Шетърхенд. — Пъхнете им бързо по една кърпа в устата, а вождът трябва да бъде и вързан!

— Вождът? *Heavens!* Ама че номер! Дълго време ще има да се говори за него! Да измъкнеш Смелия бик измежду воините му! Само Олд Шетърхенд и Винету могат да го направят!

— Сега без излишни приказки! Трябва да изчезваме, да се изкачим обратно по височината, където са конете ни!

— Няма защо моят брат да бърза толкова — каза апачът. — Оттук ще виждаме по-добре какво ще предприемат шошоните.

— Винету е прав — призна Олд Шетърхенд. — Шошоните няма да се сетят да дойдат насам. Те не знаят с кого и с колко хора си имат работа. По-скоро ще бъдат принудени да се ограничат само в обезпечаване сигурността на лагера си. Едва с настъпването на деня ще им бъде възможно да предприемат нещо.

— Винету ще им отправи предупреждение, което ще им отнеме смелостта да напускат лагера си.

Апачът насочи дулото на револвера си към земята. Олд Шетърхенд го разбра веднага.

— Чакай! — предупреди го той. — Не бива да забелязват проблясването на изстрела, за да не разберат къде се намираме. Мисля, че тук има ехо, което ще ги заблуди. Мешърс, я си дайте връхните дрехи!

Дългия Дейви свали от раменете си своята съмнителна мушама. И останалите последваха поканата на Олд Шетърхенд. Разпериха дрехите си пред ръката на Винету и след това той натисна спусъка два пъти. Изстрелите изтрещяха. Стените на котловината ги отразиха и тъй като проблясването на оръжието не можеше да бъде забелязано, шошоните не успяха да разберат откъде се стреля. Отговориха с пронизителен рев.

След като бяха чули вика «Тукуават, тукуават — неприятели, неприятели», индианците край огъня, както вече споменахме, бяха скочили на крака и се мъчеха да забележат нейде противника си. Обаче очите им бавно привикваха към тъмнината, а след това Олд Шетърхенд и Винету се намираха вече в безопасност.

Неколцина от червенокожите воини се приближиха до входа на шатрата на вожда. Погледнаха вътре и видяха, че е празна.

— Смелия бик вече е излязъл, за да попита поста какво става — обади се един от тях.

— Моят брат се лъже — отвърна му друг. — Вождът не може да е излязъл от вигвама си, без да го забележим.

— Но не е тук!

— Обаче никъде не е отивал!

— Тогава Таквантона, Злият дух е направил така, че е изчезнал!

Ето че един по-възрастен воин разбута останалите и заяви:

— Злият дух може да убива и да носи нещастия, обаче не може да направи така, че да изчезне някой воин. Щом вождът не е излизал от вигвама си, а въпреки това е изчезнал, тогава може само да е...

Той замлъкна. До този момент беше отметната само част от платнището на входа. Сега отворица целия вход и светлината на огъня напълно освети вътрешността на палатката.

Възрастният воин влезе вътре и се наведе.

— Уф! — възкликна той. — Вождът е отвлечен!

Никой не отговори.

— Не ми ли вярват моите братя? — попита той. — Нека погледнат насам. Ей тук задната стена на палатката е разхлабена, а на това място

в земята са забити две колчета. Познавам този знак. Принадлежи на Нонпе-та-ан, когото бледоликите наричат Олд Шетърхенд. Той е бил тук и е отвлякъл Смелия бик.

В този миг проехтяха двата изстрела на апача. Те развързаха езиците на шошоните и индианците нададоха онзи пронизителен рев.

— Бързо изгасете огъня! — заповяда възрастният воин. — Не бива да предлагаме на неприятеля никаква сигурна цел.

Изпълниха нареждането му, като незабавно разпръснаха горящите клони и стъпкаха пламъците. В лагера настана тъмнина. Понеже вождът беше изчезнал, шошоните доброволно започнаха да се подчиняват на най-възрастния воин. Всеки бе грабнал оръжията си и по заповед на новия предводител воините образуваха кръг около палатките, за да посрещнат неприятеля, независимо от посоката, от която щеше да се зададе.

Преди нападението бяха поставени четирима стражи, за да охраняват лагера откъм четирите посоки на света. Когато се разнесоха изстрелите, тримата незабавно се оттеглиха при своите хора. Но четвъртият липсваше. А точно той бе най-знатният от тях — Мо-ав, Москита, синът на вожда. Един от най-големите смелчаци предложи да отиде да го потърси. Той легна в тревата и запълзя в посоката, в която трябваше да бъде търсен изчезналият. След известно време индианецът се завърна с пушката на Мо-ав. Тя беше сигурно доказателство, че на сина на вожда се бе случило нещастие.

Старият воин свика най-изтъкнатите си съплеменници на кратко съвещание. Решиха особено внимателно да охраняват палатката, където се намираха пленниците, да вържат конете си в непосредствена близост до лагера и да изчакат настъпването на деня.

В същото време ловците се бяха погрижили двамата им пленници да не могат да издадат нито звук, а самите те се държаха тихо и внимателно наблюдаваха какво става наоколо. Не доловиха нищо друго освен след известно време стъпките на индианските коне, приглушени от меката трева.

— Нека моите братя наострят слух! Шошоните събират своите коне. Ще ги вържат близо до палатките си и после няма да предприемат нищо, преди да е настъпил денят — обясни Винету. — Можем да тръгваме.

— Да, нека се оттеглим — съгласи се с него Олд Шетърхенд. — Разбира се, че няма да чакаме да се зазори. Нека колкото може по-скоро Ойтка-петай научи какво искаме от него.

Все още не знаеше, че нощният улов бе много по-скъпоценен, отколкото предполагаша. Той вдигна от земята Смелия бик, който междувременно се беше свестил, метна го на рамо и започна да се изкачва по склона. Останалите го последваха, като Винету носеше Москита. След измерителното катерене те отново достигнаха мястото, където бяха оставили Вокаде.

Дългия Дейви разви ласото си и каза:

— Дайте тези типове насам. Ще ги вържем при другите.

— Не — отвърна Олд Шетърхенд. — Ще се махнем оттук.

— Защо? Да не мислите, че тук не сме в безопасност? О, шошоните с удоволствие ще ни оставят на мира! Ще се радват, ако не им се случи нещо неприятно.

— Знам го също тъй добре, както и вие, мистър Дейви. Но се налага да говорим с вожда, а може би и с останалите. Следователно трябва да махнем кърпите от устата им, а направим ли го тук, те лесно биха могли да дадат на своите хора някакъв сигнал чрез викове, които ще се чуят долу съвсем ясно.

— Моят брат е прав — отвърна апачът. — Днес Винету беше из тази околност, за да наблюдава шошоните. Известно му е едно място, където може да лагериува със своите братя и пленниците.

— Ще трябва да запалим огън — забеляза Олд Шетърхенд. — Възможно ли е това да стане там?

— Да. Вържете пленниците на конете!

Нареждането му бе изпълнено и малката колона начело с Винету потегли на път в нощта сред гъстата гора. По разбираеми причини напредваха бавно, крачка по крачка. След половин час изминаха разстояние, за което при дневна светлина щяха да са им необходими само пет-шест минути. Ето че апачът спря.

Естествено пленниците не знаеха в чии ръце бяха попаднали. Поради тъмнината двамата съгледвачи не бяха успели да забележат, че са заловени още двама пленници. От друга страна пък, на тези двамата не беше известно нищо за пленяването на съгледвачите, а вождът не подозираше, че заедно с него е заловен и синът му. По тази причина,

щом спряха, ловците разделиха пленниците, след като ги бяха свалили от конете.

Олд Шетърхенд възнамеряваше да не дава възможност на Смелия бик да разбере числеността на неприятеля, в чиито ръце беше попаднал. Ето защо той взе мерки най-напред сам да преговаря с вожда. Останалите трябваше да се оттеглят. После той събра на купчина пръснатите наоколо сухи клони, за да запали огън.

Намираха се заедно с шошона на едно открито място, широко само десетина крачки. През деня апачът беше забелязал колко подходящо бе то за таен бивак и дори в тази тъмнина неговото чувство за ориентиране му позволи пак да го намери.

Мястото беше заобиколено от дървета, между които папрат и бодливи храсти образуваха доста плътна преграда, пречеща на светлината на огъня да прониква надалеч. С помощта на пункса си Олд Шетърхенд лесно запали сухите клонки, а после започна да сече с томахок ниските изсъхнали клонаци на околните дървета, за да поддържа с тях огъня. Пламъците трябваше да осветяват само малката полянка, тъй че нямаше нужда от голям огън.

Шошонът лежеше на земята и с мрачни погледи следеше действията на белия ловец. Когато Олд Шетърхенд приключи приготовленията си, той довлече пленника при огъня, изправи го да седне и извади кърпата от устата му. Индианецът не издаде облекчението си нито с въздишка, нито с изражението на лицето си. За индианския воин е позорно да издава мислите и чувствата си. Олд Шетърхенд седна срещу него откъм другата страна на огъня и най-напред огледа своя противник.

Вождът имаше яко телосложение и носеше дрехи от обработена бизонска кожа с индианска кройка, но без никакво украшение. Само по шевовете им се виждаха човешки коси, а по пояса му висяха може би двадесетина скалпа. Разбира се, те не бяха цели, защото биха заели твърде много място, а представляваха само кожите с косата от темето с големина на човешка длан. Лицето му не беше изписано с бои, така че трите червени белега по бузите му се виждаха ясно. Той седеше на мястото си с каменно лице и втренчено гледаше огъня, без да удостои белия с нито един поглед.

— Ойтка-петай не носи цветовете на войната — започна Олд Шетърхенд. — Защо тогава се отнася враждебно към миролюбиви

хора?

Ловецът не получи отговор. Затова продължи:

— Изглежда, вождът на шошоните е онемял от страх, понеже не отговори на въпроса ми.

Белият знаеше много добре как да се отнася към един индианец. И резултатът не закъсня, тъй като пленникът му хвърли гневен поглед и отговори:

— Ойтка-петай не знае що е страх. Той не се бои нито от неприятеля, нито от смъртта.

— Но въпреки това се държи така, сякаш се бои. Храбрият воин изписва по лицето си цветовете на войната, преди да предприеме нападение. Това е честно и храбро поведение, защото по такъв начин неприятелят му ще знае, че трябва да се защитава. Ала вождът на шошоните няма бои по лицето си. То е като в мирно време, но независимо от това е нападнал бледоликите.

Или не съм прав? Ще намери ли Смелия бик думи, с които да се защити?

Индианецът сведе очи и каза:

— Смелия бик не беше при своите хора, когато са преследвали бледоликите.

— Това не е извинение. Ако той е храбър и честен мъж, щеше веднага да ги освободи. Изобщо не съм чувал още, че шошоните са изровили томахока на войната. Вигвамите им се намират край водите на Тънг и Бигхорн също като в мирно време. Те посещават поселищата на белите и въпреки това Смелия бик напада хора, които никога не са го обидили. Ще възрази ли нещо, ако един смел човек му каже, че само някой страхливец постъпва по такъв начин?

Червенокожият хвърли само бегъл поглед към белия, но от него си пролича, че индианецът трепереше от гняв. И все пак гласът му прозвуча спокойно, когато отговори:

— Да не би ти да си този смел човек? Имаш ли някакво име?

— Да — потвърди запитаният равнодушно.

— Бледоликите могат да притежават оръжия и имена дори и когато са страхливци. Най-големите мекошавци сред тях имат най-дългите имена. Ти знаеш моето име. Значи ти е известно, че Смелия бик не е страхопъзльо.

— Тогава освободи двамата бели пленници и след това се бори с тях открито и честно!

— Те са се осмелили да се появят при Кървавото езеро. Тази местност е свещена за нас, понеже из нея витаят духовете на избитите шошони. Белите пленници трябва да умрат.

— Тогава ще умреш и ти!

— Смелия бик вече ти каза, че не се бои от смъртта. Дори я желае.

— Защо?

— Защото беше пленен, измъкнат от собствения си вигвам от един бледолик. Той изгуби честта си и няма право да живее. Ще трябва да умре, без да може да подеме бойните песни. В гроба си няма да седи гордо изправен на гърба на своя боен кон, накичен със скалповете на враговете си, а ще лежи на пясъка и ще бъде разкъсван от вонящи лешояди.

Той говореше бавно и монотонно, с напълно безизразно лице и от всяка негова дума лъхаше някакво чувство, граничещо почти с безутешност. И според неговите възгледи той бе напълно прав. Да бъде измъкнат и пленен от палатката си, заобиколен от въоръжените си воини — това бе страхотен позор за него.

Олд Шетърхенд почувства, че думите на този човек го трогнаха, но с нищо не издаде съчувствието си. То би обидило червенокожия и само щеше да укрепи у него още по-здраво мисълта за смъртта. Ето защо той каза:

— Ойтка-петай е заслужил участта си. Но той може да остане жив, макар да е мой пленник. Готов съм да му върна свободата, ако нареди на хората си да освободят двамата бледолики.

В отговора на червенокожия прозвуча гордо презрение:

— Ойтка-петай не може повече да живее. Той иска да умре. Вържи го спокойно на кола на мъченията! Вярно, че няма правото да говори за подвизите си, разнесли славата му, обаче окото му няма да трепне, въпреки всички най-ужасни изтезания.

— Няма да те връзвам на кола на смъртта, защото съм християнин. Даже когато се налага да убия някое животно, аз го убивам така, че да не изпитва никакви мъки. Освен това ти би умрял безполезно. След твоята смърт аз все пак ще освободя пленниците от ръцете на хората ти.

— Опитай се! До мен успя да се промъкнеш незабелязано, да ме зашеметиш с коварен удар и да ме отвлечеш в тъмнината на нощта. Обаче сега воините на шошоните са предупредени. Ще ти бъде невъзможно да предупредиш бледоликите. Те се осмелиха да дойдат при Кървавото езеро и ще изкупят това с бавната си смърт. Щом си победил Смелия бик, той ще умре. Но Мо-ав е жив, неговият единствен син, гордостта на неговата душа, и той ще отмъсти за баща си. Още сега Мо-ав е покрил лицето си с цветовете на войната, защото той беше определен да нанесе смъртоносния удар на пленените бледолики. Той ще нашари тялото си с топлата им кръв, което ще го закриля от враждата на всички бледолики.

Ето че нещо прошумоля в храсталака. Мартин Бауман се приближи, наведе се към Олд Шетърхенд и му прошепна на ухото:

— Сър, трябва да ви кажа, че плененият пост е син на вожда. Винету успя да го изкопчи от него.

Тази новина бе добре дошла за ловеца. Той му отвърна също тъй тихо:

— Нека Винету незабавно ми го изпрати тук. Да го донесе Дългия Дейви и после да остане тук при него.

Мартин се отдалечи. Олд Шетърхенд отново се обърна към индианеца и му заяви:

— Не ме е страх от Мо-ав. Та откога ли има свое име и къде ли са чували за подвизите му? Ще го пленя също като тебе.

Този път Смелия бик не успя да се овладее напълно. Беше чул презрителни думи за сина си. Веждите му се сбърчиха, очите му засвяткаха и той гневно попита:

— А ти кой си, та се осмеляваш по такъв начин да говориш за Мо-ав? Пред погледа му ще се свреш в миша дупка! Той се е сражавал със сиусите огелала и е победил неколцина от тях. Мо-ав има очите на орела и слуха на нощна птица. Никой враг не може да го изненада и отмъщението му за неговия баща. Смелия бик, ще бъде кърваво.

Ето че се зададе Дългия Дейви, метнал на плещите си младия индианец. С дългите си крака той направо прекрачи през най-гъстите храсталаци, положи пленника на земята и каза:

— Ето, донесох хлапето.

— Сложете го седнал, мистър Дейви, и се настанете до него! Можете да извадите и кърпата от устата му.

— Ау, сър! Но ми се ще да знам какво би могло да ни каже това момче.

Когато Мо-ав се намери седнал на земята, двамата шошони се погледнаха изплашено в очите. Вождът не се помръдна и не продума нищо. Но въпреки тъмния цвят на кожата му се видя, че лицето му беше преbledняло. Обаче синът му извика:

— Уф! И Ойтка-петай е пленен! Из вигвамите на шошоните ще се разнесат плачове. Великият дух е отвърнал лицето си от своите деца.

— Мълчи! — прогърмя гласът на баща му. — Някоя скуоу [58] на шошоните няма да пролее нито една сълза, ако воалът на смъртта покрие Ойтка-петай и Мо-ав. Очите и ушите им са били затворени и са били останали без мозък също като жабата, която без съпротива се оставя на змията да я нагълта. Позор за бащата, позор и за сина!

Сега Олд Шетърхенд се обърна към Дейви и тихо му нареди:

— Доведете всички останали. Нека само Винету все още не се показва!

Дългия стана и се отдалечи.

— Е — попита Олд Шетърхенд, — няма Смелия бик вижда да се крия в миша дупка от погледа на сина му? Не искам да ви обидя. Вождът на шошоните е прославен с храбростта си като воин и с мъдростта си в Съвета на старейшините. Синът му Мо-ав ще върви по неговите стъпки и ще стане също тъй храбър и мъдър. Ще ви върна свободата срещу свободата на двамата пленени бели ловци.

По лицето на сина пробягна изразът на радост. Но заради това неговият баща му хвърли яростен поглед и сърдито избоботи:

— Смелия бик и Мо-ав са попаднали във властта на някакъв жалък бледолик без никаква борба. Те не заслужават повече да живеят. Само чрез смъртта си могат да изкупят този позор. А нека умрат и пленените бледолики заедно с всички онези, които в бъдеще ще попаднат в плен у шошо...

Той замлъкна. Изплашеният му поглед се беше спрял върху двамата съгледвачи, донесени току-що от Дейви, Боб и Мартин.

— Защо Смелия бик не продължава да говори? — попита Олд Шетърхенд. — Да не е почувствал как страхът протяга ръце, за да стегне сърцето му?

Вождът сведе глава и се загледа безмълвно пред себе си. Той не забеляза, че зад него клонките се раздвижиха. Олд Шетърхенд видя как

се появи главата на апача и му отправи въпросителен поглед. Отговорът беше леко кимване.

— Сега Ойтка-петай разбра, че надеждите му за нова победа са напразни — продължи Олд Шетърхенд. — Но ние не сме тръгнали на път, за да избиваме храбрите воители на шошоните, а да накажем огелаласите. Разрешаваме ви да се завърнете във вашите вигвами.

С тези думи той се изправи, приближи се до вождата и развърза ремъците му. Знаеше, че започва рискована игра. Но той познаваше Запада и неговите обитатели и таеше убеждението, че няма да претърпи поражение в тази игра.

Вождът бе загубил цялото си самообладание. Онова, което вършеше бледоликът, беше съвсем непонятно, съвсем безразсъдно! Освобождаваше неприятеля си, без в замяна да е измъкнал от плен своите приятели. А Олд Шетърхенд пристъпи към Мо-ав и също го развърза.

Смелия бик бе втренчил в него смаяния си поглед. Но ето че с едно светкавично движение той измъкна ножа от пояса на седящия до него Мартин и скочи на крака. В очите му необуздано горяха подигравателни пламъци.

— Свободни ще бъдем, а? Свободни? — извика той. — За да видим как старите скуоу ни сочат с пръст и разказват, че сме били нападнати и победени от безименни койоти? За да лежим на земята във Вечните ловни полета и да се храним с мишки, докато нашите червенокожи братя се наслаждават на филета от вечно живи бизони и мечки? Имената ни са опетнени. Никаква неприятелска кръв, а само нашата собствена кръв може да измие петната от тях. Ойтка-петай ще умре, но ще изпрати душата на сина си да върви пред неговата!

Той размаха ножа си и се хвърли към сина си, за да забие острието в сърцето му, а после да пронизе и себе си. Мо-ав не се помръдна. Беше готов да посрещне смъртоносния удар от ръката на баща си.

— Ойтка-петай! — извика силен глас зад гърба на вождата. Не можеше да се устои на този глас. С високо вдигната ръка, държаща ножа, шошонът се обърна. Пред него бе застанал вождът на апачите. Ойтка-петай отпусна ръката си. — Винету! — възкликна той.

— Нима вождът на шошоните счита Винету за койот? — попита апачът.

Койот се нарича дребният прериен вълк на Запада. Това животно е страхливо и често заедно с лешоядите се нахвърля върху умрелите животни, тъй че е голям позор да сравнят някого с койота.

— Кой се осмелява да го каже! — отговори шошонът.

— Самият Ойтка-петай го каза. Не нарече ли онези, които го победиха, безименни койоти?

При тези думи шошонът пусна ножа на земята.

— Винету ли ме победи?

— Не, но неговият бял брат, който се намира тук до Винету. Той посочи към Олд Шетърхенд.

— Уф! Уф! Уф! — изтръгна се от Смелия бик. — Нима този бял е Нонпе-та-ан, наричан от бледоликите Олд Шетърхенд?

Погледът му зашари въпросително между Олд Шетърхенд и Винету. Апачът отговори:

— Очите на моя червенокож брат са били уморени, а също тъй уморен е бил и неговият дух. Иначе той вече щеше да размисли и да се досети. Онзи, който с едно-единствено стисване на ръката може да задуши Смелия бик, е сигурно някой герой с известно име!

Шошонът се хвана с ръка за главата и възкликна:

— Ойтка-петай е имал мозък, но в него са липсвали всякакви мисли.

— Да, пред теб е застанал Олд Шетърхенд, твойт победител. Нима заради това е необходимо моят червенокож брат да се убива?

— Не — прозвуча с дълбока въздишка на облекчение, — той ще може да живее.

— Така е, защото чрез доброволното си желание да отиде във Вечните ловни полета Ойтка-петай доказа, че има силно сърце. А също Олд Шетърхенд беше онзи, който с един удар на поразяващата си ръка изпрати Мо-ав на земята. Нима това е позор за младия храбър воин?

— Не е. И той ще може да живее.

— Олд Шетърхенд и Винету плениха и съгледвачите на шошоните, но не като врагове, а за да ги разменят срещу пленените бледолики. Не знае ли моят червенокож брат, че Олд Шетърхенд и Винету са приятели на всички честни и смели червенокожи воители?

— Да, Ойтка-петай го знае.

— Тогава нека той избере какво иска да бъде — наш брат или наш враг! Ако е наш брат, неговите неприятели ще бъдат и наши

неприятели. Но избере ли враждата, тогава ние пак ще го освободим заедно със сина му и неговите съгледвачи. Обаче за свободата на двамата бели ловци ще се пролее много кръв и децата на шошоните ще покрият главите си и ще подемат траурни песни във всеки вигвам и край всеки лагерен огън. И тъй, нека вождът избира. Винету каза!

Настъпи дълбока тишина. Впечатлението, направено от личността и думите на апача, беше голямо. Ойтка-петай се наведе, взе ножа, паднал от ръката му, заби го до дръжката в земята и извика:

— Нека враждата между воините на шошоните и храбрите воители, застанали тук наоколо, изчезне тъй, както изчезна острието на този нож!

После отново измъкна ножа, вдигна го заплашително нагоре и продължи:

— И нека ножът прониже всички врагове, опълчили се срещу шошоните и техните братя! Хау!

— Хау, хау! — разнесе се наоколо.

— Моят брат направи мъдър избор — каза Олд Шетърхенд. — Той вижда тук Дейви-хонске, прочутия ловец. А знае ли имената на блеодоликите, които лежат пленени във вигвама му?

— Не.

— Те са Джими-петатше и Куция Франк, съдружникът на Мато-пока. Ловеца на мечки.

— Мато-пока? — възкликна шошонът изненадан. — Защо не ми е казал Куция? Та нима Мато-пока не е брат на шошоните? Нима не спаси живота на Ойтка-петай, когато сиу-огелаласите го преследваха?

— Живота ти е спасил? Е, а тук виждаш Мартин, неговия син, и Боб, неговия чернокож слуга. Те са тръгнали на път, за да му помогнат, а ние ги придружаваме, защото Мато-пока, Ловеца на мечки, е попаднал в ръцете на огелаласите и ще бъде убит заедно с петимата си спътници.

— Кучетата огелаласи искат да измъчват Ловеца на мечки? Великият Маниту ще ги унищожи. Душите им ще бъдат изтръгнати от телата, а косите им ще се белеят под слънчевите лъчи! Къде можем да се натъкнем на техните следи?

— Отправили са се нагоре из планините на Йелоустоун Ривър, където се намира гробницата на Злия огън.

— Нали моят брат Олд Шетърхенд уби Злия огън и двамина от воините му само с юмрука си? Тогава нека загинат и тези, които са се осмелили да посегнат на Ловеца на мечки! Нека братята ми ме последват долу към лагера на моите воители! Там ще бъде изпушена лулата на мира и там мъжете ще насядат около огъня на съвещанието.

Всички се съгласиха. Двамата съгледвачи също бяха освободени от ремъците, а ето че сега бяха доведени и конете.

— Сър, вие сте дяволска личност! — прошепна Дългия Дейви на Олд Шетърхенд. — Всичко, с което се захванете, е страшно дръзко и пак ви се удава с такава лекота, сякаш става въпрос за някоя дреболия. Свалям ви шапка. — Той енергично смъкна цилиндъра си, останал без периферия, и започна толкова настойчиво да го размахва насам-натам, сякаш се канеше да изгребе цялата вода от някой рибник.

После потеглиха. Дърпайки поводите на конете след себе си, ловците пипнешком намериха обратния път до склона на котловината. Огънят беше изгасен още преди това. Горе от височината, сложил длани около устата си, Мо-ав силно се провикна надолу в смълчаната долина:

— Куна, куна, кот-ко — огъня, огъня, запалете огъня на съвещанието!

Ехото многократно повтори вика. Долу го чуха и разбраха, понеже се разнесоха силни гласове.

— Ханг па — кой идва? — прозвуча мощен вик откъм дъното на котловината.

— Мо-ав, Мо-ав! — отговори синът на вожда. След това долетяха силни и ликуващи възклицания «ха-ха-хи!» и няколко секунди по-късно можеха да се видят бързо разгарящите се пламъци на огъня. Това бе сигурен признак, че шошоните са разпознали гласа на младия индианец. Но въпреки всичко те се показаха дотолкова предпазливи да изпратят срещу приближаващите се хора неколцина воители, които трябваше да се убедят, че действително няма от какво да се опасяват.

След като вождът се озова в лагера заедно със своите придружители, неговите хора се зарадваха на завръщането му. Всички бяха нетърпеливи да узнаят нещо повече за загадъчното му изчезване, но никой с нищо не го издаваше. Учудиха се, когато с него се появили непознати бледолики. Но те бяха свикнали твърде добре да крият чувствата си, за да издадат с каквото и да било изненадата си. Само

възрастният воин, поел междувременно ролята на предводител, пристъпи към своя вожд и каза:

— Ойтка-петай е велик вълшебник. Той изчезна от вигвама си също както изчезва изречената дума.

— Моите братя наистина ли повярваха, че Смелия бик е изчезнал безследно също като дима, издигащ се във въздуха? — попита вождът. — А нямали ли са очи, за да видят какво се е случило?

— Воините на шошоните имат очи. Те намериха знака на прочутия бял ловец и разбраха, че Нонпе-та-ан е разговарял с техния вожд.

Това беше много тактично препредаване на факта, че Смелия бик е бил отвлечен от Олд Шетърхенд.

— Предположението на моите братя е било вярно — заяви вождът. — Ето тук е застанал Нонпе-та-ан, белият ловец, който поваля неприятелите си с юмрук. А до него се намира Винету, великият вожд на апачите.

— Уф, уф! — разнесе се наоколо.

Погледите на шошоните се спряха на двамата известни мъже с израз на възхищение и уважение и като отстъпиха почтително няколко крачки назад, разшириха кръга, образуван около новодошлите.

— Тези воини са тук, за да изпуснат с нас лулата на мира — продължи вождът. — Искаха да освободят своите двама другари, които лежат в онази палатка. Животът на Смелия бик и на сина му беше в техни ръце, но те не го взеха. Затова нека воините на шошоните развържат пленниците. В замяна на това моите братя ще се сдобият със скалповете на мнозина сиу-огелаласи, които са изпълзели като плъхове от дупките си, за да бъдат изядени от ястреба. С настъпването на деня ще тръгнем по следите им. А сега нека воините се съберат около огъня на съвещанието, за да попитат Великия дух дали той ще дари бойния им поход с успех!

Никой не пророни нито дума, макар че вестта, която чува, бе вълнуваща. Неколцина безмълвно се отправиха към посочената палатка, за да изпълнят заповедта на вождя, и скоро доведоха пленниците при огъня. Олюлявайки се, двамата се приближиха с несигурни крачки. Силно стегнатите ремъци бяха нарушили кръвообръщението им.

— Старий Куне ^[59], какви щуротии си надробил пак? — посрещна Дългия Дейви своя дебел приятел. — Само жаба като тебе може тъй да скочи право в човката на щъркела!

— А ти си затваряй своята човка, защото иначе незабавно ще скоча и в нея! — отвърна ядосаният Джими, разтривайки изранените китки на ръцете си.

— Е, приятелю, успокой се! Не съм искал да те обидя, нали знаеш, че сърдечно се радвам да те видя отново свободен.

— Хубаво! Но вероятно дължа свободата си най-вече на Олд Шетърхенд. — И обръщайки се към него, той продължи: — Кажете ми как да ви се отблагодаря! Вярно, че животът ми е само живот на Дебелия Джими, обаче всеки миг съм готов да го предоставя на ваше разположение.

— Не на мен дължите благодарност — махна с ръка Олд Шетърхенд. — Вашите другари помагаха усърдно. И преди всичко трябва да се обърнете към Винету, без чието съдействие изобщо нямаше да ни бъде възможно да се появим тук толкова бързо и безпрепятствено.

Дебелия огледа с възхищение стройната силна фигура на апача. После му подаде ръка и каза:

— Знаех, че Винету сигурно е наблизо, щом се появи Олд Шетърхенд. Тъй като казват, че съм бил жаба, тогава нека този щъркел, наричан Дългия Дейви, ме изгълта на място, ако ти не си най-храбрият и доблестен индианец, на когото изобщо съм подавал ръка.

С вик на радост негърът Боб се беше приближил до Хобъл Франк, след което възкликна:

— Най-сетне, най-сетне масер Боб отново виждат свой добър масса Франк! Масер Боб искал изтрепят съвсем всички индианци шошони. Но масса Шетърхенд решил съвсем сам с Винету направят освобождава. Затова и шошони пак останал жив.

Чернокожият улови ръцете на Франк и с трогателна нежност започна да гали изранените места по тях.

7. глава

Сивата мечка

Като дълга и тънка змия се извиваше колоната на шошоните през Блу Грас Преъри ^[60], простираща се от Девилс Хед до Биг Хорн Ривър между Но Уотър Крийк и Но Уд Крийк.

Тази тъй наречена «синя трева» не се среща често в Запада. Попаднала на почва, която ѝ предлага необходимата влага, тя може да достигне човешки бой. В такива случаи много затруднява уестмъна и той постъпва умно, ако използва пътеките, утъпкани от бизоните в това море от гъста трева. Високите полюляващи се стръкове му пречат да вижда надалече и при облачно време неведнъж се е случвало опитни ловци, тръгнали без компас, лишени от възможността да определят положението на слънцето, след уморителна езда през целия ден да спрат вечерта на същото място, откъдето са потеглили призори. Яздейки в кръг, някои от тях са се натъквали на собствената си следа и дори не е изключено да са я взимали понякога за чужда диря.

Не е съвсем безопасно да се използват даже и споменатите пътеки на бизоните. Човек може неочаквано да види пред себе си някой неприятел — било човек или животно. Да се натъкнеш изведнъж на стар бизон, отделил се от стадото, за да заживее като озлобен самотник, е също тъй опасно, както и съвсем неподготвен да се изправиш пред някой враждебно настроен индианец, застанал пред теб на три крачки с пушка, приготвена за стрелба. В такъв случай трябва светкавично да се действа. Ще остане жив онзи, който пръв натисне спусъка.

Шошоните яздеха в индианска нишка един след друг, така че всеки кон стъпваше по следите на животното пред него. Индианците спазват този ред във всички случаи, когато не са убедени, че не ги застрашава опасност. Освен това те имат и предпазливостта да изпращат напред съгледвачи. Тези хора са най-съобразителните и хитри мъже от целия отряд, от които не се изплъзва даже накланящият се срещу вятъра стрък или пък тихото пропукване на отчупено клонче.

Сгърбен и приведен напред, един такъв разузнавач седи отпуснато на гърба на коня си, сякаш ездаческото изкуство му е нещо съвсем

чуждо. Очите му изглеждат затворени. Не помръдва нито крак, нито ръка. И конят му пристъпва някак си заспало, като че ли по навик. Който ги наблюдава из засада, би си помислил, че ездачът е заспал на седлото. Нищо подобно! Вниманието на съгледвача е толкова поизострено, колкото по-малко си личи от стойката му. Колкото и ниско да са спуснати клепачите на очите му, бдителният му поглед не изпуска нищо изпод тях.

Раздаде се съвсем тих шум, доловим само за ухото на такъв съгледвач. Зад близките храсти е залегнал враг, който е вдигнал пушката си, за да я насочи към него. При това движение прикладът на оръжието се е отъркал в кокаленото копче на неговата дреха. Но едва-едва доловимият шум не е убегнал от слуха на съгледвача. Кратък остър поглед към храстите, дръпване на юздите и ездачът светкавично изчезва зад коня, оставайки да виси отстриани, закачил един крак на седлото и хванал се с ръка за ремъка около врата на животното така, че тялото му изцяло е скрито зад коня и не може да бъде улучено от куршума на неприятеля. Жребецът, отърсил се сякаш внезапно от своята ленива непохватност, прави два-три скока встрани и заедно с ездача си изчезва в гъсталака или зад прикриващите го дървета. Всичко това става за не повече от две секунди, преди неприятелят да успее да се прицели добре и стрелецът, залегнал в засада, има вече всички основания да помисли незабавно за собствената си безопасност.

Такива разузнавачи яздеха и сега на доста голямо разстояние пред шошоните. Начело на главния отряд бяха Олд Шетърхенд, Винету и Смелия бик. Следваха ги белите с Вокаде и Боб.

Въпреки възможността, която бе имал досега да се упражнява в езда, негърът не беше станал по-добър ездач. Кожата на краката му си оставаше нежна. Беше се изранил от ездата и сега представляваше още по-жалка гледка на коня от преди. При непрестанно «ах и ох» той се пързеляше ту на една, ту на друга страна по гърба на коня. Стенеше и въздишаше във всевъзможни тонове и правейки най-страшни гримаси, уверяваше, че сиусите щели да заплатят за мъченията му по ужасен начин.

За да седи на по-меко, той си беше направил доста дебела подложка от синя трева, но тъй като не беше успял да я закрепил добре върху гърба на коня си, от време на време тя се изхлужваше, разбира се,

заедно с него, така че той се озоваваше на земята на почти равномерно разпределени интервали от време. Това предизвикваше весели усмивки дори по иначе толкова сериозните лица на шошоните и когато един от тях, който знаеше малко английски, го нарече «Слайдинг Боб» — Пързалия се Боб — думите му се понесоха от уста на уста и се превърнаха в прякор, който по-късно при случай бе използван с удоволствие от останалите.

Западният край на хоризонта бе образувал до този момент равна линия. Но ето че тук-там тя бе започнала да се поиздига. Там имаше планини, и то не синкави и с неясни очертания, а остро и ясно изрязани, въпреки голямото разстояние, което все още предстоеше на ездачите да изминат.

В онези местности често видимостта е толкова ясна, че точки, отдалечени на няколко мили, изглеждат толкова близо, че ти се струва сякаш можеш да ги достигнеш за десетина минути. А същевременно въздухът е така наситен с електричество, че е достатъчно например двама души само да докоснат длани или лакти, за да се появят мънички искрици. Това електрическо напрежение се стреми към изравняване, което се изразява в непрекъснати електрически изпразвания. Наоколо непрестанно се святка, без да има облаци. Често целият хоризонт изглежда обхванат от пламъци, но това ни най-малко не вреди на хората и животните. Свечери ли се, непрекъснатото святкане и бляскане представлява неописуема гледка и дори уестмънът, привикнал на това зрелище, не може да остане безразличен към него. Той, който се е научил да разчита само на себе си, се чувства нищожен и безсилен в сравнение с тези тайнствени сили. Спомня си за Бога, когото е забравил може би отдавна, и в паметта му изплуват като юношески спомен смирените думи на псалмописеца, които често е чувал в училище: «Къде да се скрия от твоя дух и къде да избягам от твоя лик? Тръгна ли към небето, ето виж, че ти си там. Свра ли се в ада, ето виж, че ти си и там. Взема ли крилата на зорницата и полетя ли накрай света, то пак твоята ръка би ме водила по пътя ми и твоята десница би ме подкрепяла!» Съвсем същото мисли и чувства и индианецът. Сиусът нарича онова святкане «вакан-танка-вакуон-пета» — огъня във вигвама на Великия дух. А когато индианците юта искат да обяснят на близките си, че пътят им е минавал под това

«електрическо осветление», те казват: «Маниту нима варентон», което ще рече:

«Видях Маниту в светлината на светкавиците.»

Тези електрически изпразвания могат да станат много опасни по време на война, защото индианецът вярва, че воинът, убит през нощта, ще трябва да живее във Вечните ловни полета във вечна тъмнина. Затова по възможност той се опитва да избягва всяка нощна битка и най-вече предпочита да провежда нападенията си, когато започне да се зазорява. Но който умре «в светлината на огъня на Великия дух», в това святкане, той не се е преселил по тъмно в отвъдния свят, затова и там неговите ловни и бойни пътеки ще бъдат осветени. По тази причина индианците не се боят да нападат при светлината на трептящите светкавици и не един човек, който не е запознат с това вярване или не му е обърнал необходимото внимание, е трябвало да изкупи незнанието или непредпазливостта си със своя скалп и живот.

Дребосъкът Хобъл Франк не беше виждал никога досега тези светкавици без гръмотевици. Затова каза на Дебелия Джими, зад когото яздеше:

— Господин Пфеферкорн, нали си бил отвъд, в Германия, гимназист и вероятно все още можеш да си спомниш нещичко от часовете по психика. Защо всъщност тук се святка толкова много?

— Искаш да кажеш «физика», а не «психика» — поправи го Дебелия.

— Дали казвам физика или психика е все едно. Важното е да изговориш правилно иксилумпена.

— Казва се ипсилона [\[61\]](#).

— Какво? Как? Да не би да не знам как се изговаря предпоследната буква от азбуката? Ако ми го кажеш още веднъж, ще се случи нещо, което много лесно може да наруши душевното ти равновесие. Никой почитател на науката не може да търпи подобно нещо. Не си в състояние да дадеш на въпроса ми никакъв академичен отговор и затова се опитваш да се измъкнеш по нечестен начин. Но ако си мислиш, че ще ти се удаде, тогава повидимому си се излъгал в мен. Можеш ли да ми отговориш, или не?

— Разбира се, че мога.

— Е, казвай тогава! И тъй, защо се святка тук толкова много?

— Защото има много електричество.

— Тъй ли? Ах! И това ти наричаш отговор! Е, за него не е необходимо човек да е бил гимназист! Вярно, не съм посещавал никакъв «алма фатер» ^[62], не съм бил студент, не съм участвал в студентски гуляи и не съм пил студентски наздравници, обаче знам много добре, че когато се святка, трябва да има електричество. Всяко действие си има причина. Ако някой получи плесница, то трябва да има някой друг, който му е завъртял шамар. А когато има светкавици, тогава... тогава...

— ...трябва да има някой, който ги е запалил — намеси се Джими.

Отначало Хобъл Франк остана безмълвен, за да обмисли думите на Дебелия. Но после гневно избухна:

— Слушай, господин Пфеферкорн, добре, че още не сме се побратимили, защото незабавно бих обявил подобно братство за невалидно, а това би било вечен позор за твоята чест. Защо всъщност прекъсваш по такъв начин най-хубавата ми реч? Ако сравнявам по моя прозорлив и скромен маниер електричеството с някоя плесница, то ти нямаш никакво право да си присвояваш моето сравнение като някой пладнешки разбойник... И тъй, ставаше дума за светкавиците. Казваш, че се святка поради наличието на електричество. Но аз продължавам да питам защо именно тук, в тази местност, има толкова много електричество? Никога досега не съм виждал такива количества електричество на едно място. Сега имаш най-добрата възможност да си издържиш изпита.

Дебелия Джими се изсмя на глас. Затова дребосъкът се осведоми:

— Защо се смееш така? Смееш се само защото си поставен натясно ли? Много съм любопитен да видя по какъв начин ще се измъкнеш, драги ми господин Пфеферкорн!

— Да — отвърна Джими, — на твоя въпрос действително е трудно да се отговори. С него може безуспешно да се измъчва и някой професор.

— Аха! Значи нямаш никакъв отговор?

— А може и да имам.

— Тогава да го чуем! Цял съм в слух.

— Може би голямото богатство на метали в Скалистите планини да е виновно за натрупването на толкова електричество.

— Богатството на метали? Електричеството няма нищо общо с това.

— О, има! Защо го привличат гръмоотводите?

— Но отдолу отново си излиза, значи хич не ще и да ги знае, а пък колко пъти загиват дървета от светкавиците, без да имат по себе си забит даже и един пирон. Не, не мога да го призная. Ами че тогава би трябвало да пада гръм върху всички железолейрни заводи.

— А може би причината е в това, че се приближаваме към магнитния полюс?

— Ами че къде се намира той?

— В Северна Америка, само че на доста голямо разстояние оттук.

— Тогава го остави на мира! И той няма никаква вина за това безшумно святкане.

— Или пък при неимоверно голямата бързина на въртене на земята електричеството се спира и се събира от великанските върхове на Скалистите планини?

— И дума не може да става за подобно натрупване. Та електричеството да не е гъсто като сироп! Съвсем лесно си минава над планините. Не, не издържа изпита си.

— Е, щом ти си човекът, който може да ме изпитва, тогава би трябвало да си в състояние да ми го обясниш по-добре.

— Разбира се! По време на един задушевен разговор учителят от Морицбург ми каза, че електричеството се получавало при триене. Признаваш ли, че е така?

— Естествено.

— Следователно, където има триене, възниква електричество.

— Например при търкането на картофи!

— Я остави ученическите си вицове, господин Пфеферкорн, особено когато разговаряш с човек, притежаващ моите научни познания. Няма какво да се церемоня много-много с това електричество. Дали триенето ще е малко по-голямо, или не, за мен няма никакво значение, особено в местности като тукашната. Наоколо има огромни прерии и огромни планини. Когато вятърът, а да не говорим за бурята, фучи над тях, се получава страхотно триене. Или не е така?

— Така е — призна Джими дяволито.

— Бурята трие земята. Милиони стръкчета трева се трият едно в друго. Безбройните клони, клончета и листа на дърветата също се трият. Бизоните се въргалат из така наречените «wallows» [\[63\]](#)!, при

което се получава небивало триене. Съвсем накратко, в тази местност има триене, каквото не се среща другаде, и само по себе си се разбира, че тук неизбежно ще се натрупат огромни запаси от електричество. Ето ти на най-простото и неоспоримо обяснение. Или искаш да продължа?

— Не, не — засмя се Джими. — Това ми стига!

— Тогава приеми разясненията ми сериозно и със смирено почитание. Съвсем не е необходимо да се смееш. Ако не беше този фамозен Олд Шетърхенд, щеше да бъдеш принуден да направиш опасното салто квартале във Вечните ловни полета, въпреки че се пишеш дявол.

— Казва се салто мортале, а не квартале!

— Я мълчи! Подобно нещо едва ли ще ми се случи пак през това тримесечие. Затова казвам «квартале» ^[64]. И изобщо нашият научен разговор е вече финито, понеже се приближихме до планините, а ей там пред нас са се спрели съгледвачите ни. Сигурно са открили нещо важно.

По време на своя забавен спор дребничкият псевдоучен не беше обърнал внимание, че междувременно бяха изминали значително разстояние. Синята трева бе изчезнала. На нейно място се появи тревата фестука, начесто примесена с ароматните стръкчета на кумарина, а не след дълго започнаха да се показват все по-нагъсто храсталаци, над които тук-там стърчаха короните на червения клен. Тези дървета обичат влажната почва и са радостен признак, че след ездата през горещия ден хората скоро ще могат да разчитат на освежителна глътка вода.

Съгледвачите се бяха спрели при храсталака. Когато конната колона ги наближи, те им замахаха с ръце да внимават, а един от тях извика:

— Нерагпан, нерагпан!

Тази дума има значението на «следа». Следователно съгледвачите предупреждаваха останалите да внимават да не заличат намерените от тях дири, преди те да бъдат «разчетени» от предводителите.

Вокаде не обърна внимание на знаците им. Той насочи коня си към тях.

— Еп хетс! — извика му ядосано същият разузнавач, който се беше обадил и преди.

Това означаваше «млади човече» и следователно имаше смисъла на смърряне. Несъмнено един младеж не действа така разсъдливо, както някой възрастен. Изразът съдържа укор, без обаче да представлява обида за Вокаде. Въпреки това той сериозно отговори:

— Броили ли са моите братя зимите, които е преживял Вокаде? Той знае добре какво върши и познава тази диря, тъй като в нея има и отпечатъци от неговите крака. Тук той лагерува със сиусите огелала, преди те да го изпратят да търси вигвамите на шошоните. Оттук са тръгнали несъмнено право на запад, за да се доберат до реката на Големия рог и сигурно са оставили на Вокаде знаци, с чиято помощ да съумее бързо да ги последва.

На мястото, където бяха спрели, се виждаха следи, показващи, че преди няколко дни тук бе лагерувал многоброен конен отряд. Обаче само опитно око можеше да ги различи. Изпомачканата трева отново се бе изправила напълно, но от близките храсти липсваха връхчетата на клонките, изядени от конете. След обяснението на Вокаде вече изглеждаше безпредметно да се бавят повече на това място. Вярно, че слънцето се намираше в зенита си, следователно бе настъпило най-горещото време на деня и конете се нуждаеха от кратка почивка, но въпреки всичко не искаха да им я разрешат, преди да намерят вода.

Равният досега терен започна постепенно да се издига. Отпред, отляво и отдясно все повече се приближаваха дълги планински хребети. Конниците навлязоха в широка клисура, която се провираше между възвишенията. По нея растеше описаната висока трева, но вече все по-често започнаха да се показват храсталаци и ниски дървета. Отначало имаше само видове с твърда дървесина, но после се появиха и по-жилави — например подобните на храсти балсамови тополи, които, изглежда, не достигат големината на истински дървета, както и диви круши от онзи сорт, наричан от американците «Spiked hawthorn» [\[65\]](#).

Все по-често се срещаха и дърветата, които дотогава бяха виждали само тук-там: бял ясен, кестени, особен вид бряст, дъбове макрокарпа, липи и други дървесни видове, по чиито стебла се виеше вълчатата ябълка със своите кървавочервени цветове.

След като зад едно възвишение пътят им изви рязко на север, конниците забелязаха пред себе си планини, покрити вече с гъсти гори. Там сигурно имаше вода. Едно срещу друго се издигаха две

възвишения с доста стръмни и силно пресечени склонове. Между възвишенията се провираше тясна клисура, по дъното на която тихо бълбукаше поточе. Дали трябваше да завият в нея, или да продължат в досегашната си посока?

Острият поглед на Олд Шетърхенд огледа края на гората. Скоро той доволно кимна, сякаш на себе си, и каза:

— Пътят ни води ей оттук наляво през клисурата.

— Защо? — зачуди се Дългия Дейви.

— Не виждаш ли боровия клон, забит на стеблото на липата?

— Ау, сър. Наистина бие на очи, че на едно широколистно дърво расте клон от иглолистно.

— Това е знак за Вокаде. Сиусите са го поставили на липата така, че да сочи навътре в клисурата. Значи са се отправили в тази посока и ми се струва, че ще се натъкнем на още доста подобни пътеуказатели. И така, напред!

След като бе хвърлил кратък поглед към липата, Винету мълчаливо беше отминал напред. Такъв му беше характерът. Имаше обичай да действа, без много да говори.

След кратко разстояние се откри подходящо за бивакуване място. Тук спряха. Имаше вода, сянка и превъзходна паша за конете. Ездачите слязоха от седлата и дадоха възможност на животните да пасат. Шошоните бяха обилно запасени със сушено месо, а пък белите все още имаха от хранителните провизии, които бяха взели от блокхауза на Ловеца на мечки. Нахраниха се, а после някои от мъжете легнаха в тревата, за да подремнат, докато други насядаха на групи, за да поприказват.

Най-неспокоен от всички беше негърът Боб. Тъй като се беше разранил от ездата, ожулените места го боляха.

— Масер Боб съм болен, много болен — вайкаше се той. — Масер Боб нямат вече своя кожа по крака. Всичка кожа липсва и сега панталон залепнал за крака и толкова боли масер Боб. Но кой виновен за това? Сиуси. Щом масер Боб намерят сиуси, той всички избият, докато те повече не могат бъдат жив. Масер Боб не могат ни язди, ни седи, ни стои, ни лежи. То сякаш има жар по крака на масер Боб.

— За това има лек — обади се Мартин Бауман. — Потърси си colt'sfoot [\[66\]](#) и наложи раните с листата му.

— Ама къде растат coltsfoot?

— Предимно покрай горите. Не е изключено да го намериш тъкмо тук.

— Ама масер Боб не познава туй растение. Как той ще намерят?

— Ела! Ще ти помогна.

Двамата се накулиха да се отдалечат. Джими чу разговора им и ги предупреди:

— Вземете си пушките! Тук човек никога не знае какво ще му донесе следващият миг.

Мартин безмълвно взе оръжието си, негърът също нарами карабината си.

— Yes! — каза той. — Масер Боб също вземат свой райфъл. Ако дойде сиус или див животно, той веднага стрелят всичко, за да защитят свой млад маса Мартин. Come on! [\[67\]](#)

Двамата закрачиха бавно по края на клисурата, но не се виждаше никакъв подбел. Така те все повече и повече се отдалечаваха от лагера. В клисурата бе тихо и слънчево. Пеперуди трепкаха с крилца около цветята. Бръмбари свистяха и жужаха от едно място на друго. Водата в поточето кротко бълбукаше, а короните на дърветата бяха окъпани в слънчева светлина.

Но ето че Мартин, който вървеше пръв, се спря и посочи към някаква тъмна черта, преминаваща недалеч в права линия през тревата от малкия поток към склона на клисурата и там се губеше между дърветата.

Те се приближиха и я разгледаха. От потока до гората на ширина от няколко стъпки тревата бе не само изпогазена, но и така смачкана, че се беше показала голата земя. Следователно Мартин и Боб се бяха озовали на истинска пътека.

— Това не съм бил животно — обади се негърът. — Тук непрекъснато ходил насам-натам някой мъж с ботуши. Маса Мартин дадат право масер Боб.

Но младежът поклати глава. Внимателно огледа пътеката и отговори:

— Странно нещо. Не се различават никакви следи от копита или нокти. Почвата е отъпкана толкова здраво, че даже не може да се определи кога пътеката е била използвана за последен път. Бих се обзаложил, че само някое копитно животно е способно да направи подобна пътечка.

— О, прекрасно, много прекрасно! — зарадва се негърът. — Може би това е опосум. То много добре дошло за масер Боб.

Опосумът е вирджинийският торбест плъх, който може да достигне до дължина половин метър. Вярно, че има нежно, бяло и тлъсто месо, но издава толкова своеобразна и противна миризма, че белите никога не го ядат. Обаче негрите не се отказват от него и дори има чернокожи, които са луди по това неприятно ухаещо печено. Към този вид гастрономи спадаше и Боб.

— Ама че идея! — засмя се Мартин. — Какъв ти опосум? Да не би торбестият плъх да се числи към копитните животни?

— Към къде числи опосум, все едно за масер Боб. Опосум съм нежен чудесен месо и масер Боб ще сега опитат дали могат хванат опосум.

Той се намери да тръгне по дирята, обаче Мартин го задържа:

— Стой тук и не ставай смешен! И дума не може да става за някакъв опосум. Той е твърде малък, за да утъпче подобна диря.

В случая става въпрос за някое едро животно, може би някой лос!

— Лос, о, лос! — възкликна Боб и млясна с уста. — Лос дават много, много месо и лой, и кожа. Лос съм хубав, съм много хубав! Боб веднага застрелят лос.

— Чакай, чакай! Не е възможно да е бил лос, защото в такъв случай тук-там тревата щеше да бъде изпасана.

— Тогава масер Боб провери какво било то. Може би все пак бил опосум. О! Ако масер Боб намерят опосум, тогава той прави голям гуляй. — Негърът се затича по дирята към гористия склон на котловината.

— Почакай, Боб! — предупреди го Мартин. — Може да е някой хищник!

— Опосум не хищник, яде птички и друг малък зверчета, масер Боб го хванат. — Той не обърна внимание на предупреждението и продължи напред. Мисълта за любимото му печено не остави никакво място за толкова необходимата предпазливост. Мартин го последва, за да може в случай на някоя неприятна изненада бързо да му се притече на помощ. Но негърът непрестанно поддържаше една определена преднина пред младежа.

Така те достигнаха края на гората, където теренът ставаше доста стръмен, също както на отвъдната страна на котловината. Пътеката

навлизаше в съвършено права посока между дърветата, а после продължаваше да се изкачва между големи скални късове. И тук тя бе толкова здраво отъпкана, че не беше възможно да се различат ясно никакви отделни следи.

Негърът продължаваше да се катери нагоре по склона, запазвайки значителната си преднина. Дърветата растяха доста нагъсто, а между стволовете им се ширеха различни видове храсти, тъй че дивечовата пътека водеше през истински гъсталак. Ето че Мартин долови ликуващият глас на негъра:

— Маса идват, бързо идват! Масер Боб сме намерил леговище на опосум.

Юношата се отзова на този вик колкото можа по-бързо. И дума не можеше да става за някакъв опосум, затова се страхуваше, че Боб може да се изложи на неподозирана опасност.

Ето защо Мартин го предупреди:

— Стой! Не предприемай нищо, докато не дойда.

— О, тук вече дупка, която врата към леговище на опосум! Масер Боб правят посещение на опосум.

В този миг Мартин достигна мястото, където се намираше негърът. Наоколо имаше няколко каменни блока, отрупани един върху друг. Два от тях се бяха опрели в горните си ръбове така, че образуваха пещера, пред която буйно растеше гъсталак от лешникови и черничеви дръвчета, оплетени с клонките на малинови и къпинови храсти. Входът бе направен точно сред този гъсталак. Следваната до тук диря водеше право в него, но многобройни други следи, разклоняващи се наляво и надясно, показваха, че обитателят на пещерата не се движи само до потока и обратно, а предприема и други разходки.

Негърът се беше навел и тялото му до кръста се намираше вече в гъсталака, защото той се канеше да пропълзи в пещерата. За свой ужас Мартин разбра сега, че опасенията му не са били неоснователни. От другите следи ясно видя с какво животно си имаха работа. Той извика:

— За бога, назад, назад! Това е бърлогата на мечка! Същевременно той хвана крака на Боб, за да го изтегли обратно. Но, изглежда, негърът не го беше разбрал, защото му отговори:

— Защо мен спира? Масер Боб съм храбър, той победи цяло леговище, пълно опосум.

— Не е никакъв опосум, а мечка, мечка!

Мартин държеше чернокожия с всички сили. В този момент се разнесе дълбоко гневно ръмжение и в същото време Боб нададе вик на ужас.

— Исусе, Исусе! Някакъв звяр, цяло чудовище! О, масер Боб, о, масер Боб!

Той светкавично се измъкна от гъсталака и скочи на крака. Въпреки тъмната му кожа Мартин видя, че от уплаха лицето му се беше обезкръвило.

— Мечката все още ли е в пещерата? — попита момчето. Боб размаха ръце из въздуха, раздвижи устните си, но не успя да отговори нито дума. Беше изпуснал пушката си. Очите му се въртяха диво на всички посоки и зъбите му тракаха.

Ето че в храстите се разнесе шумолене... показва се главата на една гризли, сивата мечка. Това възвърна говора на негъра.

— Да бяга, да бяга! — закрещя той. — Масер Боб горе на дърво!

Той направи огромен скок към една тънка стройна бреза и се закатери нагоре по стеблото ѝ с бързината на катеричка.

Мартин беше пребледнял като платно, ала не от страх. С пъргаво движение той грабна пушката на негъра от земята и бързо се скри зад дебел бук. Подпря пушката на стеблото му и свали от рамото си своята двуцевка.

Мечката се беше измъкнала бавно от трънаците. Малките ѝ очи съзряха най-напред негъра, увиснал на ръце за най-долните клони на брезата, а после видя и Мартин, който се намираше на по-голямо разстояние от нея. Тя наведе глава, разтвори пастта си, от която се точеха лиги, и езикът ѝ провисна навън. Изглежда, че в това положение започна да размисля към кого от двамата си неприятели да се насочи най-напред. После бавно и олюлявайки се, тя се изправи на задните си лапи. Гризли беше висока над два метра и издаваше онази остра миризма, която в една или друга степен е свойствена на всички диви хищници.

Не беше изминала и минута от онзи миг, когато Боб бе скочил на крака. Щом негърът видя огромното животно, изправено така застрашително на някакви си четири крачки от него, той закрещя:

— For gods sake! [\[68\]](#) Мечка иска яде масер Боб! Бързо, бързо нагоре!

С трескави движения той се заизкачва все по-нависоко. Но за съжаление брезичката беше толкова тънка, че започна да се огъва под тежестта на чернокожия великан. Той сви краката си колкото можеше по-нагоре и се вкопчи в стеблото ѝ с четирите си крайника, обаче не успя да се задържи седнал на клона. Тънкият връх на дръвчето се изви и се наведе надолу, а Боб увисна на ръце и крака също като някой огромен прилеп.

Изглежда, мечката проумя, че този противник можеше да бъде победен по-лесно от другия. Тя се насочи към брезата и обърна към Мартин лявата си страна. Юношата посегна с ръка към гърдите си. Под ловната му риза висеше малката кукличка, онзи кървав спомен за нещастната му сестричка.

— Луси, Луси! — прошепна той. — Отмъщавам за тебе! Със сигурна ръка Мартин вдигна карабината и се прицели. Изстрелът изтрещя, последва го и втори... От уплаха Боб се пусна от дървото.

— Иисусе, Иисусе! — закрещя той. — Масер Боб умрял, quite dead [69]!

Той падна на земята, а брезата като пружина се изправи в естественото си положение.

Мечката беше потрепнала, сякаш някой я беше ударил. После разтвори широко пастта си, осеяна с пожълтели зъби, и направи още две тромави крачки към лежащия на земята негър, който крещеше и пищеше с все сила.

В същия миг смелият юноша се хвърли между него и звяра. Беше захвърлил празната си пушка и бе грабнал карабината на чернокожия, която насочи сега към мечката. Той се намираше най-много на два метра от животното. Очите му излъчваха дързост, а здраво стиснатите устни му придаваха израз, който ясно казваше: «Ти или аз!» Но вместо да натисне спусъка, той свали пушката и отскочи назад. Острият му поглед разбра, че третият изстрел е излишен. Мечката стоеше неподвижно. От гърлото ѝ се разнесе хъркащо ръмжене, след което последва рев, приличен на стон. По тялото ѝ пробягнаха конвулсивни тръпки, тя отпусна предните си лапи, тъмна струя кръв бликна от устата ѝ, после животното рухна на земята. Тялото му потрепери, отърколи се настрана и застана неподвижно до негъра.

— Help, help! — помощ, помощ! — скимтеше Боб, който от ужас все още лежеше на земята и размахваше ръце из въздуха.

— Човече, негоднико, Боб! — ядоса се Мартин. — Какво си се завайкал, страхливец такъв! Та мечката е мъртва! Обзалагам се, че и двата куршума са й пронизали сърцето.

Сега Боб скочи на крака като пружина. Той показва, че всичките му кости са в най-добро състояние, и тържествуващо извика:

— Мъртъв, мъртъв съм мечка! О, о, о! Масер Боб и масса Мартин победили чудовище! Масер Боб правил лов на мечки. О, масер Боб какъв храбър и прочут уестмън! Всичко хора ще казвам какъв смелост имат безумно смел и безстрашен масер Боб!

— Да — засмя се Мартин, — безумно смело беше от твоя страна да паднеш от дървото като зряла круша точно пред муцуната на мечката!

Чернокожият направи учудена физиономия.

— Паднал? — попита той. — Не паднал! Масер Боб скочил срещу мечка. Масер Боб искал покажат, че не го е страх от мечка. Охо! Какво съм мечка сравнено с масер Боб!

С тези думи той храбро направи една крачка към мечката, обаче после все пак спря на почетно разстояние от мъртвото животно.

В този момент се разнесоха силни гласове и бързи стъпки. — Ву Јове, мечка пътека! — дочу се възглас откъм потока. — Това може да е само някоя огромна гризли. Мартин и Боб не са разбрали що за звяр е и нищо неподозиращи, са тръгнали право срещу нея. Бързо след тях!

Това беше гласът на Олд Шетърхенд. Още при първия поглед, отправен към пътеката, за опитния уестмън не бе останало място да съмнение що за животно я беше утъркало.

— Да, гризли е — чуха се думите на Дебелия Джими. — Може би и двамата са загубени! Напред, да влезем в гората!

Разнесе се гълчава и шум от припрени стъпки.

— Хей! — извика Мартин Бауман на приближаващите се хора. — Не се тревожете! Живи и здрави сме.

Олд Шетърхенд и Винету се появиха първи.

— Действително е гризли! — възкликна Олд Шетърхенд, щом забеляза убитото животно. — Какъв едър юначага! А и ти си жив, мастър Мартин! Какво голямо щастие!

Той се приближи до мечката и разгледа раните ѝ.

— Улучена е точно в сърцето, и то от съвсем близко разстояние! Това се казва ловно майсторство. Едва ли има нужда да питам кой уби

животното.

Ето че Боб пристъпи наред, ухили се гордо и самоуверено и каза:

— Масер Боб победил мечка. Масер Боб онзи, кой виновен, че мечка трябвало прости с живот.

— Ти ли. Боб? Това не ми изглежда много вероятно.

— О! Много вярно, много вярно! Масер Боб седнал пред нос на мечка, та мечка види само него, а не масса Мартин, който трябвало стреля.

Олд Шетърхенд се усмихна. От опитното му око нищо не можеше да се изплъзне. Погледът му забеляза зелените брезови листа, пръснати по земята. При катеренето си Боб ги беше откъснал от клонките. Някои от клончетата бяха пречупени и още висяха по дървото.

— Да, изглежда, че масер Боб се е държал много храбро — потвърди уестмънът. — Щом зърнал мечката, от страх се е покатерил ей на тази бреза, без да съобрази, че е много тънка, за да го издържи. Тя се огънала и той паднал на земята точно пред звяра. Сигурно е щял да загине, ако неговият млад господар не е стрелял навреме. Не е ли било така, мастър Мартин?

Мартин се видя принуден да потвърди, макар и да му беше жал, че трябваше да изобличи в лъжа иначе толкова доблестния негър. Обаче Боб направи опит да се оправдае:

— Да, масер Боб съм покатерил на бреза, за да покатери след него също мечка и не направи нищо лошо на добър масса Мартин.

Но за свое съжаление той трябваше да установи, че никой не повярва на това уверение.

Сега всички поискаха да научат как в действителност беше протекло опасното ловно приключение и Мартин разказа случилото се. Стори го с кратки и прости думи, без никакво разкрасяване. Въпреки всичко слушателите му разбраха, че беше проявил голямо хладнокръвие и смелост.

— Скъпи млади приятелю — обади се пръв Олд Шетърхенд, — с удоволствие ще ти призная, че даже най-опитният ловец едва ли щеше да се държи по-добре от теб. Ако продължаваш все така, един ден от тебе ще стане такъв мъж, за когото много ще се говори.

И иначе толкова мълчаливият Винету дружелюбно каза:

— Моят малък бял брат има решителността на възрастен воин. Той е достоен син на прочутия Ловец на мечки. Вождът на апачите го

поздравява.

За шошоните мечката бе добре дошла плячка. Месото около ребрата ѝ е вкусно, бутовете ѝ са още по-хубави, лапите ѝ минават дори за деликатес. Индианците хвърлят само сърцето и черния ѝ дроб, понеже ги смятат за отровни. А особено се радват на мечката лой, от която приготвяват мазна течност. Използват я за забъркване на различните бои, с които оцветяват лицата и телата си, например «Цветовете на войната» или охрата, служеща на сиусите да си боядисват на темето пътя на косата. А с тази мазнина те мажат и кожата си, за да се предпазят от ухапванията на насекомите.

На въпросителния жест на вожда на шошоните Мартин беше отговорил:

— Нека моите братя вземат месото на мечката. Но кожата ѝ остава за мен.

Не след дълго кожата на животното беше одрана, а месото — разпределено. Докато по-голямата част от шошоните се заловиха с остриите си като бръснач ножове за скалпиране да нарежат месото на дивеча на широки тънки парчета, останалите се заеха с първоначалната обработка на кожата. Всички останки от месо по нея бяха грижливо почистени, а после с томахок разцепиха черепа на мечката, за да извадят мозъка ѝ, с който натриха вътрешната страна на кожата.

Всичко се вършеше толкова бързо, че цялата работа приключи след не повече от четвърт час и воините се върнаха в лагера. Кожата бе завързана върху гърба на един от свободните коне на шошоните, а месото наслагаха под седлата. Там то щеше да омекне от ездата толкова добре, че можеше да се яде още същата вечер. Разбира се, на някой любител на деликатеси, дошъл от Европа, този начин на приготвяне едва ли щеше да се хареса много.

Обедната почивка беше прекъсната от приключението с мечката и решиха да не я продължават. Отново потеглиха на път.

8. глава

Приключенията на Франк и Боб

Пътят им продължаваше да води навътре в клисурата, провря се между няколко планински купола и после пак излезе в същата широка низина, по която се бяха движили преди това. Оказа се, че бяха избегнали описването на значителен завой. Изглежда, сиусите много добре познаваха пътя, по който трябваше да минат. От време на време и особено когато пътят променяше посоката си, те бяха оставяли различни знаци на Вокаде.

През следобед колоната от ездачи се добра до някаква долина с овална форма, която имаше диаметър от няколко мили и наоколо бе заобиколена от стръмни скали. В средата на долината се издигаше самотно конусовидно възвишение, чиито голи склонове се белееха под слънчевите лъчи. На върха му се различаваше някакво ниско и широко каменно образование, което наподобяваше костенурка.

За геолозите няма никакво съмнение, че някога тук е имало езеро, а околните стръмни склонове са представлявали бреговете му. Върхът на възвишението, издигащо се сред долината, е стърчал от водите му като остров.

Планомерните наблюдения са довели до заключението, че по време на терциера земите на Северна Америка са били покрити с многобройни сладководни езера. Но тези огромни количества насъбрана вода са се оттекли и някогашните езера са се превърнали в долини и същевременно в гробници на тогавашните живи същества. Естествоизпитателят и особено одлеонтологът могат да се обогатят там с неподозирани съкровища на фосили [\[70\]](#).

Могат да се намерят зъби и челюсти на праисторическия хипопотам, който е приличал на съвременния речен кон, намират се останки от безрогия носорог, както и от хиляди костенурки. Има останали кости от преживната свиня, хиенодона, от допотопните камила и кон и даже от огромния саблезъб тигър, който е имал големи извити зъби, прилични на саби. Понастоящем по цялото земно кълбо има едва около десет вида коне, докато само в Северна Америка са намерени вкаменени останки от близо тридесет разновидности на

допотопния кон. Една от тях е имала големината едва на нюфаундлендско куче. В онова праисторическо време по бреговете на северноамериканските езера са пасели слонове, а в калта са се търкаляли свине, някои видове от които са били големи само колкото котка, а други пък са имали размерите на хипопотам. По равнините на Уайоминг, останали понастоящем без дървета, са хвърляли сенките си палми, чиито листа са достигали на дължина до четири метра. Под тези палми живеели същества с големината на слона. Един вид от тях имал рога от двете страни на носа си, друг пък — от двете страни на очите си, а трети вид е имал един-единствен рог над носа си.

Ако някога индианецът по някакъв начин се натъкне на подобни праисторически останки, той се отвръща от тях безмълвно и със страхопочитание. Не може да си обясни произхода им и тъй като всичко тайнствено си остава за него «велика магия», тези останки са свещени за червенокожия и само понякога той прави опит да намери обяснение за съществуването им с помощта на някоя легенда.

И така долината, пред която се бяха спрели конниците, е била в онези времена също такова езеро. Сиу-огелаласите бяха оставили знак, който даваше на Вокаде указание да прекоси долината. Но Олд Шетърхенд, застанал сега начело на отряда, не последва указанието им, а насочи коня си наляво, за да мине в подножието на планинските възвишения, ограждащи долината.

— Ето къде е пътеуказателят! — напомни Дейви, сочейки към едно стебло, където бе закрепено клонче от друг вид дърво. — Това е знакът на огелаласите, защо не искаш да се съобразиш с него?

— Защото знам по-хубав път — отвърна ловецът. — Оттук нататък местността ми е много добре позната. Ей това възвишение се казва Кеа-па-е — Хълм на костенурката. За околните индианци той с нещо като планината Арарат ^[71]. И представителите на червенокожата раса са запазили в паметта си спомени за някакво голямо наводнение, за потоп. Индианците врани разказват, че след като всички хора се издавили, останала само една-единствена двойка. Великият дух я спасил, като ѝ изпратил великанска костенурка. Двамата се приютили на гърба на животното с цялата си покъщнина и живели там, докато водата започнала да спада. Планинското възвишение, което виждаме пред нас, е най-високо от всички останали наоколо. Затова то първо се подало като остров от водите. Костенурката изпълзяла на него и

човешката двойка слязла там от гърба ѝ. Душата на животното се завърнала при Великия дух, но тялото му останало там горе и се вкаменило, за да служи на сегашните червенокожи мъже като спомен за техните първи прадеди. Всичко това ми разказа Шупктапка, Голямото куче, един воин на индианците врани, с когото лагерувахме миналото лято горе на Хълма на костенурката.

— Защо не искаш да следваш пътя, по който са яздили огелаласите?

— Не. Знам друг път, който ще ни изведе до целта за значително по-кратко време. Не са много пътищата, по които може да се проникне в областта Йелоустоун. Изглежда, че най-краткият от тях изобщо не е познат на огелаласите. Посоката, в която са тръгнали, ме кара да предполагам, че ще се отправят към ранното на Ботълър, оттам иде продължат да яздат покрай река та Йелоустоун, за да достигнат Реката на огнената дупка. Гробницата, където ще бъдат принесени в жертва мистър Баумай и спътниците му, изобщо не се намира край самата Йелоустоун Ривър, а е разположена на Реката на огнената дупка. За да се доберат до нея, сиусите ще яздат, описвайки голяма дъга, а местностите, които ще прекосят, ще им създадат толкова много и големи трудности, че те няма да могат да изминат значителни разстояния през деня. А пътят, избран от мен, образува почти права линия и ще ни изведе на Пеликън Крийк. Прекосим ли го, ще яздим между него и Серните хълмове чак до мястото, където реката Йелоустоун започва своя път от едноименното езеро. Оттам ще се отправим към Бридж Ривър, край която навярно ще открием следите на сиусите, а после ще се насочим към горния гейзеров басейн, разположен край Реката на огнената дупка. Вярно, че и този път е труден, но не чак толкова, колкото заобиколния път на неприятелите ни, и по този начин може би ще ни бъде възможно да достигнем целта даже преди тях.

Една отдавна пресъхнала рекичка е вливала някога водите си от запад в стария езерен басейн, при което се беше врязала Дълбоко в брега. Коритото ѝ бе много тясно, а устието ѝ така обрасло с гъста растителност, че само много остър поглед можеше да го открие. Олд Шетърхенд насочи коня си натам. След като се провряха през стената от гъсталаци, растителността не им създаваше повече пречки. Без особени затруднения можеха да яздат нагоре по коритото на

някогашния поток чак докато тесният пролом излезе на така наречената «Underlating land» [72]. Тук се срещаха малки прерии, отделени една от друга чрез гористи хълмове, и тъй като тези хълмове се простираха по дължината си най-често в посока запад-изток, тяхното разположение бе благоприятно за конниците.

Привечер стигнаха до някаква рекичка, която, изглежда, беше един от притоците на Биг Хорн Ривър. Тук се озоваха на много подходящо за бивакуване място и решиха да спрат, макар че все още не беше започнало да се смрачава. Рекичката се разширяваше, образувайки малко плитко езерце, по чиито брегове растеше буйна трева. В бистрата вода, прозрачна чак до дъното, се виждаха много пъстърви, които даваха надежда за вкусна вечеря. От едната страна брегът се издигаше стръмно нагоре. От другата пък беше равен и обрасъл с гъста гора. Голямото количество съборени по земята клони подсказваше, че през последната зима тук са паднали големи снеговалежи. Изпочупените клонаци образуваха около избраното място нещо като плет, което увеличаваше безопасността на лагеруващите, а тъй като клоните бяха съвсем сухи, нямаше защо да се грижат за горивен материал за поддържането на лагерния огън.

Ще ловим пъстърва с ръце! — извика Дебелия Джими и зарадван скочи от коня си. — Тази вечер ще имаме направо сватбарски гуляй!

— По-полека! — предупреди Олд Шетърхенд. — Преди всичко трябва да се постареем да не оставим на рибите никаква възможност да ни се изплъзнат. Донесете клони! Ще направим във водата две прегради.

След като се погрижиха за конете, заостриха от едната страна потънки клони и най-напред започнаха да ги забиват в мекото дъно на потока там, където се изтичаше езерото, и то толкова нагъсто, че нито една риба да не може да се промъкне между тях. После направиха подобна преграда и в горната част на басейна, но не непосредствено на мястото, където се вливаше потокът, а малко по-нагоре, тъй че решетката бе отдалечена на около двадесетина крачки от горния бряг на езерцето. Бягството на рибите бе невъзможно вече и от тази страна.

Дебелия Джими започна да събува големите си високи ботуши. Вече бе разкопчал колана си и заедно с карабината го беше сложил на брега.

— Слушай, шишко — каза му дългия Дейви, — струва ми се, че се каниш да влизаш във водата!

— Разбира се! Ще бъде страшно забавно.

— По-добре остави тази работа на хора, които са по-дълги от тебе. Човек, който едва-едва се подава над масата, може много лесно да изчезне под водата.

— С нищо не би ми навредило. Нали умея да плувам. Освен това езерото съвсем не е дълбоко.

Джими се приближи до водния басейн, за да се увери поточно каква е дълбочината му.

— Най-много един метър — обади се той.

— Водата лъже. Ако се вижда дъното, ни се струва, че е много по-плитко, отколкото е всъщност.

— Ами! Я ела и погледни! Личи си всяко камъче на дъното и... мътните го взели... бррр... пфуу... ууу...! — Той се беше навел твърде много напред и бе изгубил равновесие. Джими падна в езерото с главата надолу. Тъкмо тук се намираше най-дълбокото място. Ниският дебел ловец потъна, но веднага пак се появи на повърхността. Той беше отличен плувец. За съжаление все още бе облечен в кожуха си и естествено бе потънал заедно с него. Широкополата му шапка се поклащаше върху студената вода като листо на някоя Виктория регия [73].

— Neigh-day! [74] — засмя се Дългия Дейви. — Джентълмени, я погледнете каква пъстърва можем да уловим! От тази тлъста риба ще станат много порции.

Дребничкият саксонец беше стоял наблизо. В разговори той обикновено обичаше да се заяжда с Джими, обаче го ценеше, тъй като му беше сънародник.

— Олеле, мале! — извика той изплашено, приближавайки се тичешком. — Ама какво направи, господин Пфеферкорн? Защо скочи в езерото? Да не би да се измокри?

— До кости!

— Ами че това може да ти докара такава хубава простуда. И на всичкото отгоре в кожух! Я излизай веднага! Ще се погрижа за шапката. Ще я измъкна ей с този клон.

Той взе един клон и се опита да закачи с него шапката. Обаче «въдицата» му се оказа малко къса, затова той се наведе напред

колкото можеше повече.

— Внимавай! — предупреди го Джими, излизайки от водата. — Мога и сам да си я взема. И без това съм вече мокър.

— Не говори де! — отвърна Франк. — Ако си мислиш, че съм тъй несръчен като теб, мога само да те съжалявам. Няма да падна във водата. Даже и ако тази проклета шапка продължи да плава нататък, то аз ще се поразтегна още мъничко и... олееле, ето на, че и аз се насадих на пачи яйца! Е, ама къде се е чуло и видяло подобно нещо!

Той падна във водата. Картината бе толкова смешна, че всички бели се разсмяха. Индианците обаче външно останаха сериозни, макар вътрешно сигурно да бяха развеселени от комичната случка.

— Е, кой не бил тъй несръчен като мен? — попита Джими, в чиито очи от смях се бяха появили сълзи.

Франк пляскаше из водата, а лицето му издаваше силен гняв.

— Какво има толкова смешно? — извика той. — Аз плувам из това езеро като жертва на собствената си услужливост и на самарянската си любов към ближния, и на всичко отгоре като награда за моето милосърдие ми се смеят. Ще го запомня. Разбра ли?

— Но аз не се смея, а плача! Не виждаш ли?

— Мълчи! Няма да разреши да ми се подиграват! Всичко останало — както и да е, но не мога да го преживея, че паднах заедно с фрака. А ей там моята шапка за езда плава съвсем по братски до твоята. Също като Кастор и Филакс, известни в митологията, а и в астрономията. Направо е...

— Правилно е Кастор и Полукс ^[75]! — прекъсна го Джими.

— Я мълчи! Полукс! Като лесничей на държавна служба съм си имал толкова много работа с ловджийски хрътки, че знам съвсем точно дали е Полукс или Филакс ^[76]. Забранявам ти подобни поправки! Въпреки всичко ще извадя двамата достойни братя. Всъщност би трябвало да оставя твоята шапка във водата. Не заслужавааш да ставам още по-мокър заради нея.

Франц последва двете шапки и ги измъкна на брега.

— Тъй — каза той. — Ето ги спасени. Сега да изцедим кожуха ти, а после и моя фрак. И двете дрехи ще заплачат с горчиви сълзи. Още отсега капят.

Двамата потърпевши имаха толкова много работа около своите прогизнали от вода дрехи, че за съжаление не можеха да участват в

започващия риболов. А гой премина много бързо. Неколцина шошони нагазиха във водата в долния край на басейна, образуваха напреки плътна редица и пристъпвайки бавно напред, подгониха рибата нагоре, като я принудиха да навлезе в устието на потока. Отстрани на двата му бряга бяха налягали на земята други червенокожи, и то така, че да могат да бъркат с ръце във водата. Вкараните натясно пъстърви нямаха възможност да се промъкнат през горната преграда, а и пътят им за отстъпление бе отрязан. Сега индианците започнаха буквално да изгребват от водата наблъсканите едно до друго животни и да ги изхвърлят през главите си на суша i а. Богатият улов приключи за няколко минути.

Издълбаха плитки дупки и покриха дъната им с камъни. Поставиха изкормените риби върху тях и ги покриха отгоре с втори ред камъни, върху които разпалиха огън. Когато след известно време отстраниха пепелта, пъстървите между нажежените камъни се бяха задушили в собствената си влага толкова хубаво, че пипнеше ли ги човек, месото им се отделяше от гръбнака.

След вечеря конете бяха събрани на едно място и бяха поставени стражи.

После запалиха няколко лагерни огъня, около които се разположиха мъжете — кой където желаше. Естествено белите насядаха заедно. Олд Шетърхенд, Дебелия Джими и дребният Франк бяха немци. Дългия Дейви бе научил от дебелия си приятел немски дотолкова, че разбираше разговорите, макар и сам да не можеше да участва в тях, а тъй като бащата на Мартин Бауман също беше роден в Германия, младежът владееше немски език дотам, че бе в състояние да си послужи с него сега край лагерния огън. И Боб разбираше някои думи, тъй като негрите изобщо имат добра памет за чужди езици.

Подобен разговор край огъня във вековната гора или прерията си има своето особено очарование. Край пламъците се разказват преживелиците на присъстващите, както и подвизите на прочути ловци. Колкото и да са големи разстоянията в Дивия запад, човек даже няма да повярва с каква бързина прелита от лагерен огън на лагерен огън мълвата за някой смел подвиг, за някоя прочута личност, за някое знаменателно събитие. Ако на север край Саскачун [77] чернокраките [78] изровят бойната секира, то само след две седмици команчите край Рио Кончо [79] приказват вече за това и ако сред индианците вала-вала

[80] в щата Вашингтон се появи някой велик жрец, то след съвсем кратко време дакотите от Мисурийското плато започват да разказват различни истории за него.

Както можеше да се очаква, стана дума и за проявеното през този ден геройство от Мартин Бауман. Всички му изказаха своето признание, а Хобъл Франк рече:

— Наистина Мартин си свърши работата много добре. Но той не е единственият човек, който може да се похвали, че е останал жив след подобно приключение. Моята мечка навремето също си я биваше.

— Какво? — учуди се Джими. — И ти ли си имал вече работа с мечка?

— И то как! Аз с нея и тя с мене.

— Трябва да ни го разкажеш!

— Защо не? — Франк се покашля многообещаващо и започна:

— По онова време не се намирах кой знае колко отдавна в Съединените щати, а това ще рече, че бях още доста неопитен в тукашните работи. С това, разбира се, не искам да кажа, че не съм бил образован. Напротив, донесох със себе си солидна доза физически и духовни достойнства. Но всяко нещо иска да бъде научено, а което още не си виждал или вършил, него не може и да познаваш. Например един banker, колкото и да е умен, не може току-тъй изведнъж да започне да свири на обой, а пък някой учен професор по експериментална астрономия не може веднага, без обучение по необходимите манипулации да стане стрелочник. Пояснявам го предварително за мое извинение и моя защита... Та историята се случи в Южно Колорадо, недалеч от Арканзас. Отначало се бях занимавал с какво ли не в различни градове и бях поспестил малко парици. С тях исках да захвана търговия из Запада и така, добре запасен със стоки, започнах да пътувам като тъй наречените педлър [81]. Направих толкова добри сделки, че когато се озовах в околностите на форт Лайън край реката Арканзас, бях разпродад всичко. Даже и колцата си бях продал с печалба. Седях вече на кон с карабина в ръката и джоб, пълен с пари. Реших за развлечение да продължа ездата си навътре из страната. Още тогава имах голямо желание да стана прочут уестмън.

— И наистина си станал! — забеляза Джими.

— Е, още не съвсем. Но ми се струва, че когато връхлетим върху сиусите, аз няма да остана зад фронта като Анибал при Ватерлоо и в

такъв случай е твърде възможно да се сдобия с някое славно име. Но да продължа! По онова време Колорадо току-що се беше прочуло. Бяха открити големи златни залежи и от Изтока заприиха тълпи златотърсачи. Истинските заселници обаче бяха съвсем малко. Затова и аз донякъде се поучудих, когато по време на пътуването ми изведнъж пред мен се изпречи същинска ферма. Състоеше се от малък блокхауз, няколко ниви и твърде обширни пасища. Поселището се намираше на бреговете на Пургаторио и по тази причина наблизко се издигаше гора. В нея растяха особено много кленове и аз се зачудих, че в долната част на стеблото на всяко дърво стърчеше тръбичка, от която сокът канеше в поставените отдолу съдове. Беше пролет, най-хубавото годишно време за добиване на кленова захар. Близко до блокхауза видях продълговати, широки, ала много плитки дървени качета, напълнени със сок, за да се изпарява. Трябва да отбележа това обстоятелство, защото едно от тези качета играе особена роля в моето приключение.

— Но сигурно фермата не е била собственост на някой янки — подметна Олд Шетърхенд. — Иначе несъмнено щеше да се отправи към златните залежи, вместо спокойно да си остане на земята като сквагер.

— Съвършено вярно! Онзи човек беше норвежец и ме посрещна много гостоприемно. Семейството му се състоеше от него, жена му, двама сина и една дъщеря. Поканиха ме да остана колкото си искам. С удоволствие приех поканата им, като започнах да им помагам в работата. Чрез различни услуги и моето наследствено превъзходство успях да спечеля доверието на хората дотолкова, че веднъж ме оставиха съвсем сам във фермата. У един от съседите им щеше да се състои тъй нареченият «house-raising-frolic» ^[82] и цялото семейство искаше да участва в него. Аз обаче трябваше да остана да пазя къщата и да бдя над сигурността на фермата. И тъй другите тръгнаха, а аз останах сам. В онези местности наричаха съсед всеки, който живееше не по-далече от половин ден път на кон. Точно на такова разстояние от нас се намираше и въпросната ферма, тъй че завръщането на моите любезни хазаи не можеше да се очаква по-рано от след два дена.

— Голямо доверие са ти имали — обади се Джими. — Защо? Да не би да си мислиш, че можеше да ми дойде мисълта да офейкам заедно с фермата? Да не би да приличам на мошеник?

— Не става дума за това. Имах предвид нещо друго. Нали тогава из онези райони се скитаха какви ли не негодници — много повече, отколкото сега. Какво ли би могъл да сториш сам срещу подобна сбирщина? Такива хора не правят въпрос за някой куршум повече или по-малко.

— Аз също! Трябва да спомена още, че малко настрани от къщата се издигаше висока хикория. Кората ѝ беше обелена чак до най-долните клони. Норвежецът я беше използвал за добиване на жълта боя, както ми обясни самият той. Дънерът бе станал сега много гладък и за да се покатериш по него, бе необходима голяма сръчност.

— Но сигурно никой не го е и искал — обади се Дейви.

— Не, никой не го е искал, обаче могат да се случат неподозирани неща, които да принудят дори и най-благородния човек да се покатери на такова дърво. Ще се съгласите с този природен закон само след няколко минути. И тъй, да се върна на същината на въпроса — намирах се съвсем сам във фермата и размислях с какво занимание да си подсладя дългите часове на самота. Ах, вярно! Вътре в блокхауза се беше повредил глиненият под и се беше изронила замазката между дървените трупи на стените. Всичко това трябваше да бъде поправено и затова съвсем близо до един от ъглите на къщата норвежецът беше направил яма за пясъчна глина. Тя беше дълга около четири аршина, а широка около три и бе напълнена догоре. Въодушевен от намерението си, тъкмо се канех да завия зад ъгъла, когато се изправих... пред кого или пред какво мислите?

— Може би пред някоя мечка? — попита Джими.

— Да, пред мечка, която, изглежда, бе напуснала бърлогата си горе в планините Рейтън, за да поогледа малко страната и хората. Но това съвсем противоречеше на изискания ми вкус. А онази негодница имаше толкова подозрителна физиономия, че аз направих такъв скок встрани, какъвто вероятно никога вече не ще мога да повторя. Но не с по-малка бързина и тя се втурна към мен. Това придаде на нозете ми неподозирана пъргавина, тъй че офейкването ми се стори направо истинско удоволствие. Стрелнах се към хикорията като някой бенгалски тигър, прегърнах дънера ѝ и полетях нагоре като ракета. Нямате представа на какво е способен човек в подобно несимпатично положение.

— Във всеки случай си добър катерач, нали? — обади се Джими.

— Не, не съм, хич не съм. Но когато по петите ти тича мечка, не се питаш много-много дали катеренето е здравословно, ами просто започваш да се катериш, и то с истинско настървение. За нещастие, както вече споменах, стеблото беше много гладко.

Малко ми оставаше да достигна долните клони и изглежда, щях да си имам големи трудности да се задържа така.

— Олеле мале! Но това е много опасно. Бил си без оръжие. Ами какво направи мечката?

— Нещо, което с чиста съвест можеше и да не прави — започна да се катери след мен.

— Ах, значи за щастие не е била гризли!

— Това хич не ме засягаше, защото по онова време за мене мечката си беше мечка. Вкопчих се конвулсивно в дървото и погледнах надолу. И наистина негодницата се изправи долу пред дънера, прегърна го и бавно и спокойно започна да се катери. Изглежда, че цялата тази работа ѝ доставяше огромно удоволствие, защото си ръмжеше под носа най-доволно, кажи-речи, също като някой мъркащ котарак, само че по-силно. А от напрежение да се задържа на мен ми бръмна не само главата, ами и цялото тяло. Мечката приближаваше все повече и повече. Не ми беше възможно да се задържа по-дълго на мястото си. Трябваше да се изкача по-нагоре. Но щом отпуснах едната си ръка, за да посегна нагоре, изгубих опора. Вярно, веднага отново сграбчих дънера с две ръце, но притегателната сила на майката земя нямаше намерение да изпусне жертвата си. Успях да си позволя само още една тежка въздишка, изпълнена със страх, след което се спуснах по стеблото с бързината на еднотонен стоманен чук и се стоварих върху мечката с такава мощ, че и на нея не ѝ бе възможно да се задържи. Полетя надолу, сгромоляса се на земята, а аз връз нея.

Дребосъкът разказваше толкова живо и пластично, че слушателите му се бяха превърнали целите в слух, а сега по начина, по който описа своята злополука, избухнаха в неудържим смях.

— Да, смеете се — изръмжа Франк, — ама на мен хич не ми беше до смях. Имах чувството, че всички части на тялото ми са се разместили. Бях съвсем оглушал и оглупял, тъй че няколко секунди изобщо не се сещах да стана.

— Ами мечката? — попита Джими.

— Отначало си лежеше под мен също тъй кротко, както и аз безмълвно седях върху нея. След това обаче така внезапно се изправи, че ми напомни за моите лични задължения. Аз също скочих на крака и побягнах... а тя по мен, дали от страх, или подгонена от горещото желание да продължи веднъж започнатото запознанство — това не мога да ви кажа. Всъщност исках да достигна вратата и да вляза в къщата. Но за тази цел времето бе твърде кратко, а мечката твърде близо. Страхът ми придаде бързината на лястовичка. Сякаш ми беше удвоил и учетворил дължината на краката. Префучах край ъгъла на къщата като снаряд и... цопнах в ямата за глина, потъвайки до под мишниците. Бях забравил всичко — небе и земя, Европа и Америка, всичките си познания и... цялата глина. Бях се насадил в нея като хлебарка в тесто за хляб, а край мен се разнесе едно мощно «slap» ^[83], както се изразява американецът. Веднага след това усетих удар като от буферите на някой вагон, а рядката глина ми заля главата. Цялото ми лице се покри с глина, остана ми свободно само дясното око. Обърнах се и... косият ми поглед съзря мечката, която вследствие на лекомислието си бе забравила да следи какво има наоколо ѝ и беше паднала в ямата след мен. Виждаше се само главата ѝ, ама и тя изглеждаше страшна. Гледахме се мило един друг в продължение на три секунди. После тя свърна наляво, а аз надясно, всеки обхванат от похвалното намерение да се намери в някакво по-приятно обкръжение. Естествено мечката се измъкна по-бързо от мен. Започнах да се страхувам, че щом изскочи от ямата, ще се спре, за да ме държи в обсада. Но едва усетила под краката си здрава земя, тя драсна в посоката, откъдето бяхме дошли, и зави покрай ъгъла, без да ме удостои с нито един поглед.

Погълнат от разказа си, Хобъл Франк се беше изправил на крака и придружаваше своята история с такива жестикулации, че слушателите му се смееха, както едва ли досега се е смял някой човек в тази самотна местност. Спреше ли един от тях да се смее, то той не можеше да не започне отново — сцената бе твърде комична.

— Това приключение е наистина много весело — обади се най-сетне Олд Шетърхенд — и най-хубавото в него е, че е завършило за теб тъй безопасно, както за съжаление и за мечката!

— Също и за нея ли? — попита Франк. — Охо! Аз съвсем не съм свършил. Щом моята мечка изчезна зад ъгъла, дочух някакъв шум,

сякаш бе прекатурена маса. Аз обаче не му обърнах внимание, а се помъчих да се измъкна от ямата. Струваше ми значителни усилия, понеже глината бе страшно жилава и се освободих само благодарение на това, че ѝ оставих ботушите си. Сега трябваше преди всичко да си изчистя лицето. И тъй, отидох зад къщата, където течеше малка вадичка, на която любезно предоставих всичко излишно, полепнало по моята външност. После се затичах към лицевата страна на блокхауза, за да разбера по дирята в каква посока се е отдалечила мечката. Но негодницата съвсем не си беше отишла. Беше седнала под хикорията и... усърдно се ближеше.

— Ха! Да не би да е близала глината? — обади се Джими, поклащайки глава, — Доколкото познавам привичките на тези животни, тя незабавно се е потопила във водата.

— И през ум не ѝ е минала подобна мисъл, защото тя се оказа по-мъдра от теб, господин Джими. Известно е, че мечките обичат сладките неща, а аз ви споменах за плитките дървени качета, където бе оставен да се сгъсти захарният сок. Мечката бе толкоз малко възхитена от приключението си, че е мислила само как да офейка колкото може по-бързо. Едното от качетата ѝ се изпречило на пътя и в бързината си тя се опитала да го прескочи. Но рипнала право в него и го съборила. Тъй като сокът вече се беше доста сгъстил, той излъчваше силна сладка миризма, която бе накарала лекомисленото животно да забрави падането от дървото, скока в ямата и самия мене. Вместо да вземе присърце моето «farewell» и скритото в него предупреждение, мечката се беше настанила удобно под дървото, за да изближе с най-голямо удоволствие сладката покривка на глината. Толкова се беше унесла в туй приятно занимание, че изобщо не забеляза как се прокраднах покрай стената до вратата и се вмъкнах в къщата. Вече бях в безопасност и сега свалих карабината си от пилона. Мечката седеше на задните си лапи и можех да се прицелвам толкова дълго, колкото си исках, изобщо не бе възможно изстрелът ми да отиде на вятъра. Куршумът ми улучи животното точно на онова място, където според поетите се криели най-нежните чувства, а именно — право в сърцето. Мечката потрепна, надигна се, опита се да ми обясни нещо с лапи и после бавно падна мъртва на земята. Вследствие на лекомислието и лакомията си, тя преустанови битието си сред живите същества.

— Хмм — обади се Олд Шетърхенд, — ами какъв цвят имаше твоята мечка?

— Козината ѝ беше черна.

— А муцуната ѝ?

— Жълта.

— А-а, тогава тази мечка е била само някакъв си барибал и е нямало защо да се страхуваш от нея.

— Охо! Просто ѝ личеше, че има апетит за човешко месо!

— Не го вярвай! Барибалът обича плодове много повече, отколкото месо. Готов съм да изляза на това добродушно глуповато животно с голи ръце. Няколко здрави юмручни удара са достатъчни, за да избяга.

— Да, ама го казваш ти! Нали, както името ти показва, поваляш хората само с юмрук. А аз съм къде-къде по-нежно устроен и без оръжие не бих... чакай! Какво тича там?

Както вече споменахме, по време на разказа си Франк се беше изправил. Беше стъпил върху купчина камъни, намиращи се зад него, и бе подплашил някакво животинче, което се беше крило зад камъните. То профуча светкавично през поляната и се завря в хралупата на едно дърво, останало без корона. Движенията на зверчето бяха толкова пъргави, че никой не успя да различи към кой животински вид принадлежеше.

Един от присъстващите бе като наелектризиран от тази случка, а именно — негрът Боб. Той скочи на крака, изтича до дънера и извика:

— Един звяр, звяр изтичал тук и скрил се в дупка! Масер Боб измъкнат звяр от дърво!

— Внимавай! — предупреди го Олд Шетърхенд. — Та ти изобщо не знаеш що за животно беше то!

— О, то само толкоз малко! — Боб посочи с двата си показалеца дължината на зверчето.

— Но понякога някое малко създание може да бъде по-опасно от друго, което е по-голямо.

— Опосум съм не опасен.

— А ти видя ли, че е опосум?

— Да, да. Масер Боб видял опосум съвсем ясно. Той съм тлъст, много тлъст и станат страшно хубав печено, о, много вкусен! — Той

млясна с уста и си облиза устните, сякаш печеното беше вече пред него.

— Но аз мисля, че се лъжеш. Опусумът не е толкова чевръст като това животинче.

— Опусум също тичат бързо, съвсем бързо. Защо масса Шетърхенд не иска разреши масер Боб яде хубав печено?

— Е, щом си толкова убеден, че не си се излъгал, тогава прави каквото искаш! Само нас ни остави на мира с това печено!

— С голямо удоволствие остави на мира! Масер Боб не дадат никой от опусум! Той изядат печено съвсем сам. Сега внимание! Той измъкнат опусум от дупка!

Боб запретна десния си ръкав.

— Не така, не така! — предупреди го Олд Шетърхенд. — Трябва да хванеш животното с лявата си ръка, а десницата ти да държи ножа. Щом сграбчиш плячката си, измъкваш я навън и веднага ще коленичиш върху нея. Тогава животното няма да може да се движи и да се защитава и ти бързо ще му прережеш гърлото.

— Хубаво! Това съм много хубаво! Масер Боб ще направим така, защото масер Боб съм голям уестмън и прочут ловец.

Той запретна сега левия си ръкав, взе ножа в дясната си ръка и после бръкна в дупката — отначало предпазливо и колебливо, а след като не напипа нищо, пхна цялата си ръка. Тогава изведнъж изпусна ножа, нададе силен вик, започна да прави страшни гримаси и силно да размахва из въздуха свободната си десница.

— Neigh-ho, heigh-ho — завайка се той. — Това боли, много боли!

— Какво стана? Хвана ли животното?

— Дали масер Боб го хванал? Не, животно хванал масер Боб.

— Олеле! Ръката ти ли захапа?

— Много, съвсем много захапал!

— Тогава дърпай, дърпай де!

— Не, защото страшно го болят!

— Но нали не можеш да си оставиш ръката вътре! Когато едно животинче захапе така здраво, то вече не се пуска. И така, дърпай! И като го измъкнеш, бързо ще го сграбчиш с другата ръка, за да го задържиш, докато го убия.

Олд Шетърхенд измъкна от колана си своя дълъг нож и пристъпи към Боб до дървото. Чернокожият започна да изтегля ръката си,

разбира се, съвсем бавно, скърцайки със зъби и скимтейки болезнено. Животното действително не го пускаше и Боб го издърпа до отвора на хралупата. Тук негърът направи бързо движение. Животното излезе от дупката и увисна на лявата му ръка, където беше забило зъбите си. Той чевръсто го улови с десницата си за задната част на тялото му в очакване, че сега Олд Шетърхенд ще използва ножа си. Но устмънът светкавично отскочи назад и извика:

— Скунк! Бягайте, хора, бягайте!

Това е името на американския смрадливек. Той е около 40-сантиметров бозайник от рода на златките с почти също толкова дълга, двуредно окосмена опашка и топчест нос на силно заострената глава. Козината му е черна, с две белоснежни надлъжни ивици, които преминават от двете му страни и се сливат на гърба под врата му. Храни се с яйца, дребни животинки, но е опасен и за зайците, излиза на лов само през нощта, а останалото време прекарва в дупки в земята и хралупи.

Това животно с пълно право заслужава своето латинско име «мефитис» ^[84]. То има под опашката си жлеза, от която, за да се защити, щом бъде нападнато, изпръсква воняща мазна течност. Смрадта на тази жълтеникава течност е действително страшна и напръсканите с нея дрехи не могат да се измиришат в продължение на месеци. Тъй като скункът съумява от значително разстояние да улучи неприятеля си с този вонящ секрет, всеки, който познава животното, се стреми да се държи колкото може по-надалеч от него. Защото който и да е човек, напръскан от скунка, може лесно да изпадне в такова положение, че седмици наред да остане изолиран от всички хора.

И така вместо опосум Боб беше хванал един такъв смрадливек. Другите мъже наскачаха от местата си и се разбягаха настрани.

— Захвърли го! Бързо, бързо! — посъветва Дебелия Джими негъра.

— Масер Боб не могат хвърли — пищеше чернокожият. — То здраво забило зъби в негова ръка и... о-о, ау, о-о! Faugh it's a beastly shame ^[85], пфу, сатана такъв! Сега то напръскал масер Боб! О, небеса, о, пъкъл, о, сатана! Как вонят масер Боб! Човек не може да издържи. Масер Боб сигурно задуши. Да маха, маха животно, ужасен добиче!

Той се опита да си отърси ръката от него, ала всичките му усилия останаха напразни.

— Чака! Масер Боб теб махнат, ти dirty pig, ти foul rascal! [86] — Той замахна с десния си юмрук и нанесе мощен удар по главата на животното. Ударът зашемети скунка, обаче заби зъбите му още по-надълбоко в ръката на негъра. Като изрева от болка, Боб грабна ножа си от земята и преряза гърлото на скунка.

— Тъй! — извика той. — Сега масер Боб сме победил. О, масер Боб се не боим нито от мечка, нито от някой smelling beast [87]! Всички масери дойдат тук и видят как масер Боб сме умъртвил хищник!

Но всеки предпочете да остане на почетно разстояние, защото той разпръскваше около себе си такава зловеща воня, че другите си запушиха носовете, въпреки отделящото ги от него значително разстояние.

— Ами защо не идват? — попита той. — Защо не празнуват победа заедно с масер Боб?

— Обеснико, полудя ли? — възмути се Дебелия Джими. — Та кой ли би могъл да се доближи до тебе! Ухаеш много по-зле и от чумата!

— Да, масер Боб миришат много лош. Масер Боб забелязал вече сам! О, о, кой може да издържи тази смрад! — Той направи ужасена физиономия.

— Хвърли го този звяр де! — посъветва го Олд Шетърхенд. Боб направи опит да последва указанията му. Не му се удаде.

— Зъби много дълбок в ръка на масер Боб. Масер Боб не могат отвори муцуна на звяр!

Той дърпаше и теглеше насам-натам главата на скунка, ала напразно. Най-сетне гневно извика:

— The devil! Скунк не можем виси вечно на ръка на масер Боб! Та нима не сме тук някой, който иска помогне нещастен Боб?

Тези думи умиловиха Хобъл Франк. Състрадателното му сърце го подтикна към рискованата постъпка да отърве негъра от мъртвия му враг. Той се приближи до него, разбира се, много бавно, и каза:

— Слушай, Боб, ще се опитам. Вярно, че издаваш страхотни ухания, но човечността ми вероятно ще ги превъзмогне. Но поставям условието да не се докосваш до мен!

— Масер Боб не доближава масса Франк! — увери го тържествено негърът.

— Е, добре! Но и дрехите ти не бива да се допират до моите, иначе ще заушаем и двамата, а аз предпочитам само на теб да

предоставя това почетно право.

— Нека маса Франк само дойдат! Масер Боб съвсем много ще да внимават!

Наистина бе цяло геройство от страна на дребничкия саксонец да се приближи до негъра. Докоснеше ли макар и леко одеждите на Боб на някое място, което е било намокрено от течността, той щеше да бъде сполетял от участта на прокажените, ако не предпочетеше завинаги да се прости с дрехите си.

Отвратителната воня почти секна дъха на Хобъл Франк по време на спасителната акция. Но той се държа храбро.

— Я си протегни ръката, Черньо! — нареди му той. — Все пак не искам да рискувам да се приближа съвсем до теб.

Боб се подчини и саксонецът улови с едната си ръка горната челюст на животното, а с другата си ръка — долната, за да освободи негъра. Удаде му се само при пълно налягане на всичките му сили. Бе принуден направо да разчекне муцуната на скунка, след което незабавно отскочи назад. Почти му се беше завило свят — толкова ужасно вонеше негърът.

Боб много се зарадва, че е вече свободен. Вярно, че ръката му кървеше, но той не й обърна внимание, а с доволно изражение се насочи към останалите. Обаче Олд Шетърхенд взе пушката си, насочи я към гърдите на Боб и му заповяда:

— Стой или ще те застрелям!

— О, небеса! Защо ще стреля нещастен добър масер Боб?

— Защото, щом ни докоснеш, ще ни предадеш вонята. Бягай бързо колкото можеш по-надалече покрай потока и захвърли всичките си дрехи!

— Хвърлят дрехи? Масер Боб трябва откажат свой красив палто от калико и панталон и жилетка?

— Да, от всичко! После ще се върнеш и ще се потопиш в езерото така, че водата да те покрие до врата. И тъй, побързай! Колкото по-дълго се бавиш, толкова по-дълго ще се задържи вонята по теб.

— Ама нещастие! Мой хубав дрехи! Масер Боб ги изперат и те повече не миришат!

— Не, масер Боб ще ме послуша, иначе ще го застрелям като заек. И така: едно... две... тр...!

Ловецът се приближаваше към негъра с вдигната пушка.

— Не, не! — изкрещя Боб. — Не убива! Масер Боб бягат, бързо, много бързо!

Той изчезна в тъмнината на нощта. Естествено заплахата на Олд Шетърхенд не беше сериозна. Но тя представляваше най-доброто средство да накара негъра незабавно да се подчини. Скоро Боб се върна и бе принуден да се потопи в езерото и непрестанно да се търка. Вместо сапун му дадоха гъста каша от меча лой и пепел от дърва, която се намираще край огъня в достатъчно количество.

— Колко жалко за хубав лой на мечка! — вайкаше се той. — С нея масер Боб можел натрие свой коса и направят себе много хубав къдрици. Масер Боб сме изискан ringlet-man ^[88], а не обикновен нигър ^[89], защо могат сплитат свои къдрици ей толкоз дълги!

— Я се мий! — засмя се Джими. — Не мисли сега за своята красота, а за нашите носове! — Въпреки че бе махнал дрехите си и се беше потопил във водата, чернокожият все още разпространяваше около себе си ужасна миризма. Той попита:

— Но колко дълго трябва масер Боб киснат тук и мият?

— Докато останем на това място, значи до зазоряване.

— Масер Боб не могат издържи толкоз!

— Ще бъдеш принуден да издържиш. Друг въпрос е дали останалите пъстърви ще издържат. Не знам дали рибите имат обонятелни нерви, но ако е така, сигурно няма да са много очаровани от сегашното ти посещение при тях.

— А кога масер Боб ще може вземат свой дрехи, за да изперат?

— Изобщо няма да ги взимаш. Ще си останат там, където са сега, защото са станали негодни за употреба.

— Но тогава какво облекче нещастен Боб?

— Да, наистина работата е лоша. Не разполагаме с резервни дрехи за тебе. Изглежда, ще се наложи да се загърнеш в кожата на гризли, с която днес Мартин се сдоби. Може би горе из Скалистите планини ще намерим изоставения склад на някой допотопен шивач, откъдето ще можеш да се снабдиш с чорапи и пардесю. Но дотогава ще бъдеш в ариергарда на отряда ни, понеже поне през следващите няколко дена няма да ти разрешим да се приближаваш до нас твърде много. И тъй, търкай се старателно, търкай! Колкото повече се миеш, толкова по-бързо ще изчезне миризмата.

И Боб се затърка с всички сили. Над водата стърчеше само лавата му и наистина бе твърде забавно да се видят физиономииите, които правеше.

9. глава

Без име

Междувременно останалите се бяха завърнали при лагерния огън. Съвсем понятно бе, че първоначалната тема за разговор бе приключението на Боб. След това помолиха Дългия Дейви да разкаже някое от своите преживявания. Той изпълни желанието им и описа една своя среща с трапера Джъгъл Фред ^[90], който беше известен като майстор в стрелбата. След като разказа за няколко майсторски изпълнения на този мъж, Дейви допълни:

— Обаче има и други такива стрелци. Познавам двама, които не могат да бъдат надминати от никого — Винету и Олд Шетърхенд. Сър, няма ли да ни разкажеш някое от своите приключения?

Последните му думи бяха отправени към Олд Шетърхенд. Той не отговори веднага, а пое дълбоко въздух, сякаш искаше да установи произхода на някаква миризма, витаеща из въздуха.

— Да, онзи обесник във водата продължава здравата да ухае — обади се Джими.

— Не става въпрос за него — отвърна Олд Шетърхенд, хвърляйки настрани изпитателен поглед към своя Хататитла, който беше престанал да пасе и с широко разтворени ноздри внимателно поемаше въздух.

— Тогава надушваш нещо друго, така ли? — попита Дейви.

— Не! — После Олд Шетърхенд се обърна с полувисок глас към Винету: — Гонюн-е-го!

Това означава: «Внимавай!» Тъй като останалите не разбираха езика на апачите, те не узнаха какво му каза. Винету кимна, посегна към карабината си и я притегли близо до себе си.

Пръхтейки, конят на Олд Шетърхенд извърна главата си към огъня. Очите му искряха.

— Ди-ил-хуш! — подвикна ловецът на жребеца си и той веднага легна в тревата, без повече да издава каквито и да било признаци на безпокойство.

Понеже сега и Олд Шетърхенд притегли до себе си своята карабина, Джими попита:

— Какво ти е, сър? Изглежда, че конят ти надушва нещо, а?

— Усеща миризмата на негъра — успокой го ловецът.

— Но и двамата посегнахте към оръжията си!

— Защото исках да поговорим за изстрела от хълбок. Вероятно си чувал вече за него, нали?

— Разбира се!

Макар че сега разговорът се водеше на английски. Франк се обади на своя саксонски диалект:

— Слушай, мастър Шетърхенд, повидимому ти се изрази неправилно!

— Защо?

— Защото не се казва «изстрел от хълбок», а «изстрел в хълбока». Който го получи, окуцява и ходи прегърбен, защото чувства ужасни болки в хълбока и кръста. Ето защо изразът «изстрел от хълбок» е граматически и медицински неправилен.

Докато Франк говореше, Олд Шетърхенд с нищо не издаде, че също като Винету внимателно оглежда края на гората отвъд потока и езерото, както и хаотично оплетените клони и стебла на бурелома [\[91\]](#). Беше нахлупил шапката си толкова ниско над очите, че падащата върху тях сянка не позволяваше да се види добре в каква посока и към какъв предмет е отправен погледът му. Най-сетне той отвърна непринудено:

— Извинявай, драги Франк, но знам много добре какви са последствията от изстрел, попаднал в хълбока. Аз обаче имах предвид нещо съвсем друго.

— Тъй ли? Ами какво?

— Както вече казах, става въпрос за изстрела от хълбок. Наричат го още и изстрел от коляно. Имам предвид изстрела, при който прикладът на пушката не се опира както обикновено на рамото, а оръжието се повдига само до хълбока или се поставя върху бедрото и коляното.

— Но тогава човек изобщо не може да се прицели!

— Наистина е трудно да се придобие необходимата сръчност и може да се срещне не един добър уестмън, който иначе никога не пропуска целта си, но при изстрела от хълбок или от коляно редовно не улучва.

— Но защо е измислен тогава този изстрел от хълбок? Не е ли по-добре човек да се цели по обичайния начин, по който е сигурен, че ще

улучи?

— Не! Има положения, в които си осъден на смърт, ако не притежаваш това умение. Изстрелът от хълбок се използва само когато човек седи или лежи на земята и не желае противникът му да разбере, че има намерение да стреля. Я си представи, че наблизо се намират неприятелски настроени индианци и се канят да ни нападнат. Изпращат свои разузнавачи, за да се промъкнат до нас и да разберат каква е нашата численост, дали разположението на лагера ни отговаря на техния план и дали сме пренебрегнали необходимата предпазливост. Тези разузнавачи се приближават, пълзейки на ръце и крака...

— Но нали преди това неизбежно ще бъдат открити от постовете ни! — подхвърли Франк.

— Откриването им не е чак толкова сигурно, колкото си мислиш. Ето аз например се промъкнах до вигвама на Ойтка-петай, въпреки че той беше поставил стражи, а наоколо теренът бе равен и покрит само с трева. А ние сме заобиколени от дървета, които извънредно много облекчават тайното промъкване. Но нека продължа! Съгледвачите са се прокраднали покрай постовете ни. Залегнали са в края на гората, зад или между хаотично оплетените клони и дънери на дърветата на бурелома, и ни наблюдават. Успеят ли да се завърнат при своите хора, ние сме загубени. Ще бъдем нападнати и унищожени, без да усетим каквото и да било. Най-доброто средство за защита е съгледвачите да бъдат обезвредени.

— Ще рече, да бъдат застреляни, така ли?

— Да. Вярно, че съм против всяко ненужно проливане на човешка кръв, но в подобен случай опитът да се пощади противника би бил равен на самоубийство. Той трябва да бъде посрещнат с куршум.

— Гани-агуан-неешиго — наблизо са — прошепна вождът на апачите.

— Ши-теши-го-агуан — виждам ги — отговори Олд Шетърхенд.

— Наки — двама!

— Ха-а — да!

— Ни дарте, ши ой-и. Пи-ес-ита тайаси — заеми се с този, а аз с онзи. В челото! — При тези думи ръката на апача се плъзна отляво надясно.

— Какви тайни си имате двамата? — попита Дългия Дейви.

— Нищо особено. На езика на апачите казах па вожда, че трябва да ми помогне, за да ви обясня в какво се състои изстрелът от коляно.

— Запознат съм с него, обаче истина е, че колкото и да съм се упражнявал, този изстрел никога не ми се с удавал. Но нека се върна на предишните ти думи — кали съгледвачите би трябвало да бъдат забелязани, преди човек да може да ги застреля?

— Разбира се!

— В тъмнината на онзи гъсталак отсреща?

— Да!

— Но нали ще внимават да не се показват много напред, така че някой да ги забележи!

— Хмм!

Олд Шетърхенд отново огледа края на гората, кимна доволно, сякаш на себе си, и отговори:

— А виждал ли си някога през нощта как блестят в морето очите на някоя тинтераро — акула?

— Не!

— Е, нейните очи се виждат съвсем ясно. Имат фосфоресциращ блясък. Всяко друго око, а също и окото на човека, притежава същия блясък, но, разбира се, той не е толкова силен. А колкото повече се напруга едно око, за да различи нещо в тъмнината на нощта, толкова по-ясно може да бъде забелязано, и то въпреки мрака. Ако, да речем, сега сред храсталака се намира някой съгледвач, който ни наблюдава, и аз, и Винету щяхме да видим очите му.

— Хайде бе! — обади се Дейви. — Какво ще кажеш по въпроса, драги Джими?

— Струва ми се, че и аз не съм сляп — отговори ловецът. — За щастие тук не ни заплашва подобно посещение. Все пак изпаднеш ли в положение, когато е необходим някой добър изстрел от коляно, значи работата е много деликатна. Нали, сър?

— Да — кимна Олд Шетърхенд. — Мистър Франк, погледни насам! И тъй, да предположим, че отсреща се намира някой съгледвач на наш неприятел и аз забелязвам между листата блясъка на очите му. Налага се да го убия, иначе ще изложи на опасност собствения си живот. Но понеча ли да вдигна пушката си и да опра приклада ѝ на рамо, той ще разбере, че искам да стрелям, и мигновено ще се оттегли. А възможно е дори вече да е насочил карабината си към мен и тогава

неговият изстрел ще ме изпревари. Необходимо е да избягна всичко това именно като използвам изстрела от хълбок. В такъв случай човек си седи спокойно и привидно непринудено, също както седя сега и аз. Посяга към карабината си, повдига я бавно и леко, сякаш иска да премери нещо или пък да си поиграе с нея. Главата се свежда, също както правя сега аз, като че ли гледаш надолу, но очите се намират в сянката от периферията на шапката и всъщност погледът остава остро впит в целта, точно както постъпваме сега двамата с Винету.

Всичко, което обясняваше ловецът, се извършваше от него и от апача.

— С десния лакът прикладът здраво се притиска към хълбока, а цевта — към коляното, лявата ръка се прехвърля надясно и се поставя над затвора на пушката, която заема по този начин стабилно положение, слага се показалецът на дясната ръка върху спусъка, цевта се насочва така, че куршумът да попадне малко над очите, с други думи, в челото на съгледвача. Разбира се, че този начин на прицелване си иска своето упражняване. След това натискаш спусъка — ето така!

От дулото на карабината му изскочи пламъче, а в същото време се разнесе и изстрелът на апача. Двамата светкавично скочиха на крака. Хвърляйки пушката си на земята, Винету мигновено измъкна ножа от пояса си, прескочи потока като пантера и се хвърли сред гъсталака.

— Анемацокан козо! Каре! Емпаноке! — Изгасете огньовете! Сядайте на земята! Не говорете! — извика Олд Шетърхенд на езика на шошоните. Същевременно с това на ботуша си л ой разпръсна огъня, край който беше седнал, и хвърли горящите цепеници в езерото. После се втурна след апача.

При гърмежа на двата изстрела шошоните бяха наскочали на крака също както и белите. Хладнокръвните червенокожи воини мигновено изпълниха нареждането на Олд Шетърхенд и запокитиха останалите главни във водата. Незабавно се възцари дълбока тъмнина. От момента, в който изтрещяха изстрелите, бяха изминали само десетина секунди.

Заповедта му да се пази тишина също бе изпълнена, но с едно изключение и то беше направено от седналия във водата негър, около чиято глава полетяха горящите главни и угасваха със съскане във водата.

— Исусе, Исусе! — закрещя той. — Кой стрелял там? Защо хвърлят огън по нещастен масер Боб? Нима трябва изгорят и удавят масер Боб? Нима той трябва изпече като пъстърва? Защо тъмно станал? О, о, масер Боб, не виждат хич никой вече!

— Мълчи, глупако! — подвикна му Джими.

— Защо масер Боб мълчат? Защо сега не...

— Тихо! Иначе ще те застрелят! Наоколо има врагове! От този миг нататък гласът на масер Боб не се чу повече. Той седеше неподвижно във водата, за да не издаде на неприятеля присъствието на скъпоценната си личност.

Наоколо се възцари тишина. Само от време на време някой от конете удряше с копито в земята или се разнасяше пръхтене. Мъжете, изтръгнати толкова ненадейно от чувството си на безопасност, се скупчиха близо един до друг. Индианците не продумваха нито дума, обаче белите шепнешком си подхвърляха кратки забележки.

Ето че се разнесе силният глас на Олд Шетърхенд:

— Запалете пак огън, но стойте по-далеч от него, за да не бъдете забелязани!

Джими и Дейви коленичиха, за да изпълнят нареждането му, а после незабавно се оттеглиха в тъмнината.

Ето че в осветения от огъня кръг се появиха Винету и Олд Шетърхенд, всеки от тях с пушка в ръката и с по един индианец на плещите. Останалите понечиха да се струпат около тях, обаче Олд Шетърхенд заяви:

— Сега нямаме време за обяснения. Мъртъвците ще бъдат вързани върху два от резервните коне и после тръгваме. Вярно, че край лагера ни се намираха само тези двамата, но не се знае още колко от тях са нейде наблизо. И тъй, побързайте!

Двата трупа имаха по една кръгла дупка в челото и на тила. Куршумите бяха пронизали главите им точно така, както бе казал Винету на Олд Шетърхенд: «Пи-ес-ита тайаси — в челото.»

Несъмнено и спътниците им бяха отлични стрелци, обаче тази невероятна сигурност на изстрелите предизвика у тях силно удивление, а шошоните зашушукаха помежду си и започнаха да хвърлят към двамата прочути мъже суеверни погледи.

Тръгването бе подготвено бързо и безшумно. Отново изгасиха огъня. После Винету и Олд Шетърхенд застанаха начело на колоната и

нощната езда започна. Никой не попита накъде отиваха. Доверяваха се на двамата си водачи. Скоро долината се стесни толкова много, че се наложи да яздят един подир друг. Това обстоятелство, както и необходимата предпазливост, не позволяваха воденето на разговори.

Естествено не оставиха негъра във водата. Той се мъдреше на коня си без дрехи и беше принуден да язди в края на колоната, защото от него се излъчваше все още твърде осезателно завещанието на скунка. Той бе получил от Дългия Дейви старото изпокъсано сантилско одеяло, което служеше на ловеца за седло, и го беше опасал около хълбоците си като островитяните от южните морета. Боб беше сърдит и на самия себе си, и на своята съдба. Дълбоко обиден, той мърмореше неясни думи под носа си.

Продължиха да яздят така с часове — колкото бе възможно безшумно и бързо. Първо преминаха през тясната долина, после се изкачиха по широк и гол планински склон, спуснаха се по отвъдната страна, препуснаха по не много обширна прерия, извиваща ту наляво, ту надясно, и когато най-сетне започна да се зазорява, пред ездачите зейна проход със стръмни стени, провиращ се между високи планини, покрити с тъмна гора. Там, в подножието на стръмния път, двамата водачи се спряха и слязоха от конете си. Останалите последваха примера им.

Двата трупа бяха свалени от конете и положени на земята. Шошоните образуваха около тях широк кръг. Те знаеха, че сега щеше да започне разследване, чиято трудност им бе добре позната. В такъв случай отначало само вождовете имаха право да говорят. Другите трябваше да изчакат и да видят дали щяха да ги попитат за тяхното мнение.

Мъртъвците бяха облечени по обичайния индиански начин — наполовина в кожени дрехи, наполовина във вълнени. Едва ли бяха на повече от двадесет години.

— Така си и мислех — каза Олд Шетърхенд. — При тайно промъкване към неприятелски лагер само неопитни воители могат да държат очите си толкова широко отворени, че блясъкът им да бъде забелязан. Хитрият и опитен съгледвач ще държи очите си полузатворени. Но от кое ли племе са двамата?

Въпросът бе отправен към Джими.

— Хмм! — изръмжа дебелакът. — Ще ми повярваш ли, сър, че твоят въпрос ме затруднява?

— Вярвам ти, защото в този момент и аз не мога да си отговоря. Тръгнали са на боен поход. Това е сигурно, защото по лицата им все още личат боите на войната, макар и да са вече доста изтрити. Червено и черно! Цветовете на огелаласите. Но въпреки всичко тези юнаци не ми приличат на сиуси. От облеклото им нищо не може да се разбере. Да им претърсим джобовите!

Джобовите бяха съвсем празни. Липсваше каквато и да било дреболия. Предната вечер бяха намерили край всеки труп по една пушка. Огледаха и двете карабини. Бяха заредени, но по никакъв белег не можеше да се направи заключение за племенната принадлежност на убитите.

— А може би са били съвсем безопасни за нас — забеляза Дългия Дейви. — Попадали са случайно в местността, където бивакувахме, и е трябвало да ни шпионират заради собствената си сигурност.

Олд Шетърхенд поклати глава и отвърна:

— Мястото, където лагерувахме, беше разположено така, че човек не може случайно да попадне там. Тези хора са следвали нашата диря.

— Но това не доказва още нищо срещу тях!

— Не доказва. Но те предвидливо са отстранили от себе си всичко, което би могло да издаде към кое племе принадлежат. А туй е подозрително. Имаха пушки, но не бяха запасени с барут и олово. Това е още по-подозрително, защото никой индианец няма да се отдалечи така от своята орда. Несъмнено се движат заедно с някакъв отряд и са негови разузнавачи.

— Хмм! А може би дори не са имали коне.

— Така ли? Я погледни кожените панталони на единия от тях. Не са ли лъснати крачолите от вътрешната страна? От какво може да стане това, ако не от езда?

— Може би е от по-рано.

Олд Шетърхенд коленичи на земята и приближи носа си към панталона. Изправяйки се, той каза:

— Я помириши този крачол! Конската миризма е съвсем прясна. Но тъй като из дивите пуцинаци тя се губи бързо, несъмнено двамата червенокожи са яздили коне вчера.

Ето че Вокаде се приближи и проговори:

— Нека прочутите мъже разрешат на Вокаде да каже няколко думи, макар че е млад и неопитен!

— Говори смело! — кимна му окуражително Олд Шетърхенд.

— Вокаде не познава тези двама червенокожи воители, но познава ловната риза на един от тях.

Той се наведе, повдигна крайчеца на ризата и посочвайки няколко резки, направени в кожата, обясни:

— С ножа си Вокаде отбеляза тук своя тотем [\[92\]](#), защото ризата трябваше да бъде негова.

— Аха! Каква необикновена среща! Може би ще научим някакви подробности?

— Вокаде не може да каже със сигурност, но той предполага, че тези двама млади воители са от племето на упсароките [\[93\]](#).

— Какви причини има моят млад брат за подобно предположение? — попита Олд Шетърхенд.

— Вокаде присъства, когато упсароките бяха обрани от няколко воители на сиу-огелаласите. Идвахме откъм проточилата се надълго планина, наречена от бледоликите Гърба на лисицата, и се прехвърлихме през северния ръкав на реката Шайен на онова място, където той се извира между Три Пийкс и планината Айниън Кейра. Яздейки между планината и реката, ние завихме покрай една издадена част на гората и забелязахме десет и осем червенокожи мъже, които се къпеха във водата. Огелаласите направиха кратко съвещание. Къпещите се бяха упсароки — следователно врагове. Беше решено да бъдат опозорени по най-страшния начин, по който може да бъде опозорен някой червенокож воин, и...

— Zounds! — възкликна Олд Шетърхенд. — Да не би да са искали да им откраднат най-святото — техните амулети?

— Моят бял брат отгатна. Сиу-огелаласите продължиха да яздят под дърветата и стигнаха до мястото, където край един храст пасяха конете на упсароките. Там се намираха техните дрехи, оръжия и амулети. Огелаласите скочиха на земята и се промъкнаха до тези предмети. Успяха да ги откраднат.

— Та нима къпещите се хора не бяха оставили никого на пост?

— Не. Те не можеха и да предположат, че там, където пасяха тогава конете на упсароките, ще се появи отряд от враждебно настроени огелаласи. Сиусите отмъкнаха конете, амулетите и по-

голямата част от дрехите и оръжията на индианците врани. После отново яхнаха конете си и препуснаха. При подялбата на плячката Вокаде получи тази риза. Обаче той не искате да става крадец и я хвърли тайно, след като остави на нея своя тотем с помощта на ножа си.

— Кога се случи това?

— Четири дена преди огелаласите да ме изпратят като съгледвач срещу войните на шошоните.

— Тогава упсароките са се сдобили с нови коне, дрехи и оръжия по най-бързия възможен начин и са тръгнали след крадците. Намерили са захвърлената риза и нейният законен собственик отново я е облякъл. Няма по-голям позор за индианеца от този, да позволи да му откраднат свещения амулет. Той няма вече правото да се мерне пред очите на своите съплеменници, докато не си го възвърне или пък не си присвои някакъв друг амулет, убивайки собственика му. Индианецът, потеглил в поход, за да си набави нов амулет на мястото на изгубения, проявява почти безумна смелост. На него му е съвършено безразлично дали ще убие някой приятел, или враг и затова съм убеден, че вчера вечерта избягнахме много голяма опасност. Какво щеше да стане, драги Джими, ако не бяхме забелязали нищо?

— Хмм! — изръмжа Дебелия и пхна ръка под шапката си, за да се почеше смутено. — В такъв случай сигурно щяхме да си лежим нейде най-спокойно, но без скалп и без искрица живот. Вярно, че и аз умея да забелязвам през нощта някое око, но вчера бях твърдо убеден, че наблизко не се намира никакво враждебно настроено човешко същество, и затова не ме беше грижа за нещо подобно. Значи ти мислиш, че упсароките са по петите ни?

— Сигурно е, че ни преследват, а сега, след като убихме двама от тях, нищо няма да ги отклони от дирята ни.

— Тогава през тази нощ трябва да очакваме да ни нападнат.

— Вярно е, че това може да се очаква — потвърди Олд Шетърхенд. — Какво ще каже моят червенокож брат? Упсароките врагове ли са сега на шошоните? — Тези думи бяха отправени към Ойтка-петай.

— Не. Те са врагове на сиу-огелаласите, които са и наши врагове. Ние не сме изравяли бойната секира срещу упсароките, обаче един воин, който си търси амулет, е враг на всички хора. Трябва да се пазиш

от него като от диво животно. Нека моите бели братя бъдат мъдри и вземат мерки за безопасността ни!

Олд Шетърхенд хвърли въпросителен поглед към Винету, който досега не беше продумал нито дума. Наистина беше удивително да се види колко добре умееха да се разбират двамата. Без Олд Шетърхенд да беше изложил някакъв план, Винету бе успял да отгатне мислите му, защото сега апачът каза:

— Намеренията на моя брат са правилни.

— Да се върнем обратно, описвайки дъга?

— Да. Винету е съгласен.

— Радвам се. В такъв случай ние няма да сме нападнатите, а нападателите. Ако не се лъжа, за два часа ще можем да достигнем едно място, което е много подходящо за осъществяването на моя план.

— Тогава нека не губим напразно времето си тук — обади се Дейви. — Ами какво ще правим с мъртъвците?

— Скалповете на тези двама воители принадлежат на Олд Шетърхенд и на вождата на апачите, от които те бяха убити — отсече Ойтка-петай.

— Аз съм християнин и не скалпирам — отхвърли белият ловец дръзкото предложение.

Винету също направи отрицателно движение с ръка и заяви:

— Вождът на апачите не се нуждае от скалпа на това момче, за да направи името си прочуто. И без това тези мъртъвци са достатъчно нещастни, защото отидоха във Вечните ловни полета без своите свещени амулети. Не бива да убиваме и душите им, като вземем и скалповете им. Нека спят спокойно заедно с пушките си под камъни, понеже умряха като воители, които имаха смелостта да рискуват да се промъкнат до лагера на неприятелите си.

Предводителят на шошоните не беше очаквал подобно нещо. Без да прикрива удивлението си, той попита:

— Моите братя искат да правят погребение на онези, които жадуваха да им отнемат живота?

— Да — потвърди Олд Шетърхенд. — Ще поставим в ръцете им пушките, ще ги изправим седнали, с лица, обърнати към свещените глинени находища, и после ще натрупаме около тях камъни. Така се отдава почит на воилите. Когато дойдат техните братя, преследвайки ни, ще разберат, че не сме техни врагове, а приятели. Покажи, че ти

също си благороден воин, и заповядай на хората си да донесат камъни, с които да изградим гробниците!

Интелектът на шошоните не бе достатъчно развит, за да разберат възгледите на двамата мъже, но те тайно изпитваха такава боязън от тях, че не отказаха да изпълнят желанието им.

Двамата убити бяха поставени в седнало положение, единият от тях отдясно на входа на прохода, а другият — отляво. Лицата им бяха обърнати на североизток. В ръцете им бяха поставени техните пушки и след това ги покриха с камъни. Щом свършиха тази работа, отново тръгнаха на път. Но преди това Винету каза на Олд Шетърхенд:

— Вождът на апачите ще остане тук, за да наблюдава пристигането на упсароките. Нека младият син на Ловеца на мечки бъде до него.

Това отличие изпълни Мартин Бауман с радост и гордост. И така двамата останаха, а другите, предвождали от Олд Шетърхенд, продължиха ездата.

Понеже вече беше ден, те се движеха значително по-бързо, отколкото през изминалата нощ. От време на време, но най-често когато се изкачваха нагоре, проходът навлизаше дълбоко между надлъжно разпрострели се възвишения. След два часа, определеното от Олд Шетърхенд време, възвишенията се приближиха, образувайки тесен каньон с високи, почти отвесни стени. Проходът беше толкова стеснен, че имаше място само за двама ездачи един до друг. Стените му бяха непристъпни. Наоколо бе осеяно с храсталаци, в които можеха да се скрият хора, и въпреки това земята бе достатъчно камениста, за да не остават по нея следи. На това място Олд Шетърхенд спря коня си.

Той посочи към каньона, който продължаваше в свършено права посока, и обясни:

— Когато упсароките пристигнат, ще ги оставим да навлязат в каньона. Половината от нашите хора ще се скрият тук под ръководството на Ойтка-петай, към когото по-късно ще се присъедини и Винету. Щом дам изстрел с револвера си, те ще нахлуят в теснината след неприятеля. Другата половина заедно с мен ще застанат на изхода на прохода. По този начин врагът ще бъде напълно обграден и ще има избор само между куршумите и доброволното предаване.

— Но упсароките заслужават направо да бъдат пребити от бой, ако излязат толкова глупави да влязат в тази клопка — каза Дебелия Джими.

— Естествено те няма веднага да се вмъкнат в нея — отвърна Олд Шетърхенд, — първо ще спрат тук и ще започнат да се съвещават. В такъв случай, разбира се, най-важното си остава да не открият никакви признаци за нашето присъствие. Воините ни трябва да се скрият тук толкова добре, че да не е възможно да бъдат забелязани. Смелия бик е умен воин. Той ще им даде съответни указания. И когато по-късно пристигне Винету, който ще остане заедно с вас, тогава тук за предводители ще има двама мъже, на които сигурно мога да разчитам.

Тези думи поласкаха вожда на шошоните. Можеше да се очаква, че щеше да положи усилия, за да оправдае възложеното му доверие. Той остана заедно с тридесет от своите хора, а Олд Шетърхенд и другите навлязоха в каньона. Теснината бе толкова къса, че застаналите при входа можеха доста добре да различат изхода ѝ. Там, където тя изведнъж се разширяваше, превръщайки се отново в широк проход, почвата беше хумусна и великански дървета бяха забили върховете си високо в небето. Между стволовете им лежаха пръснати многобройни скални късове.

Ако спътниците на Олд Шетърхенд бяха очаквали, че тук той веднага ще спре, то те се оказаха излъгани. Ловецът продължи да язди, като при това накара коня си да се разиграе, за да остави твърде ясна и очевидна диря.

— Но, сър — обади се Дебелия Джими, — струва ми се, че трябваше да застанем тук при изхода на теснината!

— Така и ще постъпим. Нд преди това ме последвайте на известно разстояние, като се погрижите да оставим хубави следи! Всъщност изобщо не би трябвало да ме питаш защо продължавам, мистър Джими. Онова, което правя, се разбира от само себе си.

Олд Шетърхенд язди още в продължение на близо четвърт час. После спря коня си и се обърна към останалите:

— Е, мешърс, разбрахте ли защо продължих за яздя толкова надалеч?

— За да заблудим съгледвачите ли? — предположи Джими.

— Да. Упсароките няма да рискуват да навлязат в теснината, преди чрез съгледвачите си да са се убедили, че простиращата се пред

тях клисура е безопасна. Предполагам, че тези съгледвачи ще се опасяват от засада и затова ще бъдат извънредно предпазливи. Ще ги оставим да минат необезпокоявани и спокойно ще изчакаме да видим какво ще се случи по-нататък.

— А какво ще правим сега?

— Ще се върнем при изхода на каньона, обаче не по нашите следи, ами ей тук ще завием настаня в гората. Следвайте ме!

На това място стените на прохода представляваха не особено стръмни склонове, по които конете можеха да се изкачат без големи затруднения. Олд Шетърхенд, яздейки начело на хората си, се изкатери с коня си доста нависоко по ската и след това зави в посока на изхода на каньона. Когато спря жребеца си, неговият отряд се намираше на половината от възвишението точно над края на теснината. И без да слизат от конете, оттук можеха за броени секунди да се спуснат до долу и да обсадят изхода.

Ездачите скочиха от седлата и завързаха юздите на конете за дърветата, а после се разположиха в мекия мъх.

— Дали ще се наложи да чакаме дълго? — обади се Джими.

— Можем доста точно да го изчислим — отвърна Олд Шетърхенд. — Призори упсароките са започнали да търсят двамата си разузнавачи. Докато открият какво се е случило край нашия лагер, са изминали може би два часа. После те ще се отправят на път, ще намерят двете надгробни могили и ще ги огледат най-внимателно. Ако приемем, че заедно с последвалото съвещание това ще им отнеме около час, стават всичко на всичко три часа. За да стигнем от лагера до тук, на нас ни бяха необходими пет часа. Ако враговете ни яздят също толкова бързо, ще се появят тук осем часа след зазоряване. Според тези изчисления на нас ни остава да чакаме още около пет часа.

— Олеле, мале! Какво ще правим по време н тази малка вечност?

— Хич няма какво да се пита! — отвърна Хобъл Франк. — Ще си поговорим малко за наука и изкуство. Това образова ума, облагородява сърцето, прави душата нежна и придава на естествения характер онази твърдост, която е необходима на човека, ако не иска да бъде отвян от житейските бури във всички възможни посоки. Не давам да се издума лоша дума за изкуството и науката и това е то! Те двете са моят насъщен хляб, смисълът на моя живот, моят... Пфу! Ама каква е тая

гадна воня? Мирише много по-лошо, отколкото недобре заровен труп! Или... хм!

Франк се огледа и забеляза чернокожия, облегнал се от другата страна на дървото, под което беше седнал саксонецът.

— Проклетнико, ще се махнеш ли веднага! — викна му той. — Как можеш така да се присламчваш до моето дърво? Да не би да си мислиш, че съм си взел носа отнейде назаем? Махай се, зуав такъв, изчезвай в Африка! Нашите нерви са твърде изтънчени за хора като тебе! Виж, карамфил, резеда и теменужки, ето това ми харесва. Но скунк, не, не бих посъветвал изисканите дами да поставят такава миризма дори и в своите «smelling bottle» ^[94].

— Масер Боб миришат хубав, много хубав! — защити се негърът. — Масер Боб не вонят. Масер Боб сме съм измил във вода с пепел и лой на мечка. Масер Боб сме благороден и фин джентълмен!

— Какво? Твърдиш, че си човек от знатен и благороден произход? — Франк грабна карабината си, прицели се в Боб и заплаши: — Ако не изчезнеш веднага, ще те направя на решето!

— Исусе! Исусе! Не стреля, не стреля! — закрещя чернокожият. — Масер Боб вече тръгват. Масер Боб седнат далеч! — Той незабавно се оттегли на едно отдалечено място, където се настани, мърморейки сърдито.

Дребничкият саксонец отново направи предложение да разговарят за наука и изкуство, обаче Олд Шетърхенд каза:

— Струва ми се, че можем да използваме времето си по-полезно. През изтеклата нощ изобщо не сме спали. Опънете се на земята и се опитайте да подремнете! Аз ще застана на пост.

— Ти? Защо пък точно ти? И ти си бил в обятията на Орфея толкова, колкото и ние.

— Казва се «в обятията на Морфея»! — поправи го Джими.

— Ти пак ли ми излизаш с твоите номера? Защо никой друг не ме поправя, а само ти? Какво искаш да кажеш с твоя Морфей! Знам много добре кой израз е правилен. Бях член на певческото дружество «Орфей». И когато хората се напееха на воля, после всички спяха чудесно. Едно такова певческо дружество е най-доброто средство срещу безсънни среднощни размисли и затова трябва да се казва «в обятията на Орфея».

— Добре, нека бъде така! — засмя се Дебелия и се изпъна по гръб в мъха. — Предпочитам да спя, отколкото да си блъскам главата над толкова трудни научни гатанки.

— За тая работа ти липсват качества. Който не е научил нищо, той и не може да направи нищо. И тъй, спи си! Световната история няма да изгуби нищо.

И след като не успя да намери никой друг, когото да може да убеди в своето духовно превъзходство, той също се разположи удобно и се опита да подремне. Шошоните последваха този пример, а скоро дори и конете налягаха или провесиха уморено глави.

Олд Шетърхенд слезе от височината, бавно прекоси каньона и изпитателно огледа откъдната му страна. Усмихна се доволно, защото не се виждаше никаква следа, която би могла да издаде присъствието на Смелия бик и неговите хора. Шошонът бе взел своите предпазни мерки много добре. Олд Шетърхенд отново се върна и седна на един камък при изхода на теснината. В продължение на часове той остана неподвижен с наведена глава. За какво ли мислеше прочутият ловец? Може би в спомените му преминаваха една подир друга драматичните сцени на неговия бурен живот.

Но ето че се разнесе тропот на конски копита. Той се изправи на крака и предпазливо погледна иззад тъгла на скалата. Идваше Мартин Бауман. Значи Олд Шетърхенд можеше да се покаже.

— И Винету ли дойде? — попита го той.

— Да. Ойтка-петай го извика и апачът остана при него, защото такова е било желанието ти. А и аз ще трябва да се върна при тях.

— Нямам нищо против. Изглежда, си спечелил благосклонността на апача, млади приятелю. Вие двамата сте видели упсароките. Колко са на брой?

— Шестнадесет и водят два свободни коня, които вероятно са принадлежали на убитите от нас индианци. На доста голямо разстояние пред тях яздеха двама съгледвачи. Виждаше се, че следват нашата диря.

— Добре, скоро ще се запознаят с мъжете, които са я оставили.

— Бяхме се скрили зад дърветата много добре, така че те преминаха сравнително близо покрай нас, без да ни забележат. После препуснахме в галоп, за да спечелим по-голяма преднина. Преди това обаче успяхме да различим, че в отряда им имаше някакъв воин с

исполински размери. Изглежда, беше техният предводител, защото яздеше на няколко конски дължини пред останалите.

— Можахте ли да видите как са въоръжени?

— Всички червенокожи имаха пушки.

— Добре. А сега ще предадеш на Винету моето известие съвсем точно. В този каньон могат да вървят един до друг най-много три коня. Затова моля апача да се откаже да използва нашите коне. Нека бързо последва враговете ни пеша, веднага щом изчезнат в каньона.

— Но в такъв случай те няма ли да ни превъзхождат? Ще могат лесно да ни прегазят с конете си.

— Не. Докато упсароките ще имат възможност да яздят само по трима в една редица, ако сме спешени, ние ще сме в състояние да подредим един до друг петима души. Ще постъпим по следния начин: първите петима просто ще седнат на земята, втората редица ще коленичи зад тях, зад гърбовете на втората петорка ще застанат приведени хората от третата редица и на края ще следва четвъртата петорка в изправено положение. Така двадесет души ще могат да се целят спокойно и точно, без да си пречат взаимно. Другите ще останат резерва. Кажи всичко това на апача и прибави, че искам аз да преговарям с неприятеля. Кога ще се появи врагът според преценката на Винету?

— Предполага, че ще се забавят около час при гробовете...

— Значи е на моето мнение.

— ...и после ще са им необходими два часа, за да дойдат до тук. Но тъй като ние двамата яздихме само час и половина, можем да очакваме, че ще измине доста повече от час, преди да се появят.

— И аз мисля така. Въпреки това трябва да бъдем готови. А сега се върни обратно.

Мартин изви коня си и потегли в тръс. Олд Шетърхенд се изкачи до спящите си другари и ги разбуди. Съобщи им своя план и определи първата, седящата, редица да бъде образувана от Дейви, Джими, Франк, Вокаде и един от шошоните. След като нареди и на останалите кои места да заемат, той ги поведе надолу, за да упражнят затварянето на замислената клопка. Много зависеше от това, дали всичко щеше да бъде изпълнено съгласувано и светкавично. Той самият щеше да застане пред хората си, между тях и неприятеля, за да може да преговаря с противника. За тази цел ловецът отрязва няколко дълги

клона, покрити със зеленина, които по целия свят, та дори и сред най-дивите племена, служат за отличителен знак на парламентъора.

След няколко повторения всичко се изпълняваше безпогрешно. После, когато Олд Шетърхенд се убеди, че хората му щяха да изпълнят дълга си както трябва, той се оттегли заедно с тях обратно в скривалището им. Но сега чакането им се стори още по-мъчително от преди. Най-сетне доловиха тропота от копитата на самотен кон.

— Изглежда, че са изпратили напред само един-единствен съгледвач, за да провери дали изходът е свободен — предположи Джими.

— Би било твърде изгодно за нас — отвърна Олд Шетърхенд. — Ако бяха двама, тогава единият от тях щеше да се върне, за да докладва, а другият вероятно щеше да остане да чака долу. Щяхме да бъдем принудени да го обезвредим, без да ни забележат неговите хора.

Джими излезе прав. От каньона бавно се появи самотен ездач, който се спря, за да се огледа предпазливо наоколо. Нито наляво, нито надясно успя да забележи следи от някакъв неприятел, но затова пък видя продължаващата право напред диря, за чиято отчетливост Олд Шетърхенд се бе погрижил толкова предвидливо. Но това не успокои съвсем съгледвача и той продължи да язди, отдалечавайки се на значително разстояние.

— Heavens! — обади се Джими. — Да не би да стигне до мястото, където свихме настрани! Тогава червенокожият ще разбере, че се намираме тук.

— В такъв случай той няма да се завърне при своите — заяви Олд Шетърхенд.

— Но как ще стане това, без да се вдигне шум?

— Ето как — при тези думи ловецът посочи ласото си.

— Тогава примката би трябвало да се затегне около врата на разузнавача, за да не може да извика. Но е дяволски трудно за изпълнение. Ще се справиш ли, сър?

— Не се безпокой! Разпери пред мен и десетте си пръста, а после ми кажи кой от тях да уловя с ласото си! Но да не говорим повече. Оттук не се вижда докъде ще язди червенокожият. Трябва да слеза долу. Останете спокойно по месата си, а чуете ли ме да подсвирквам тихо, последвайте ме незабавно!

Ловецът свали ласото от рамото си и го приготви за хвърляне, докато бързо се спускаше по склона. Щом стигна долу, той видя за свое успокоение, че упсарокът се завръщаше, и едва успя да намери време да се скрие зад един по-голям скален отломък. Индианецът мина покрай него в тръс и изчезна в тесния каньон.

Олд Шетърхенд даде уговорения сигнал и хората му се приближиха. Донесоха му двете пушки и отрязаните клони, които беше оставил при тях, за да не му пречат при хвърлянето на ласото.

Междувременно Олд Шетърхенд продължи да следи с поглед съгледвача. Упсарокът достигна края на каньона и там изчезна. След минута се появи целият отряд, който в тръс навлизаше в теснината. Олд Шетърхенд спокойно остави конниците да навлязат до половината на каньона. После извади револвера си и даде уговорения изстрел. Гърмежът се отрази многократно от стръмните стени на теснината и достигна до ушите на апача и неговия отряд с удесеторена сила. Те се втурнаха в каньона след упсароките, които отначало изобщо не ги забелязаха. Щом чуха изстрела, червенокожите веднага дръпнаха поводите на конете си. Те видяха Олд Шетърхенд и хората му да навлизат пред тях в изхода и да заемат вече описаната позиция.

Както и Мартин Бауман бе вече споменал, предводителят на упсароките беше действително човек с исполинско телосложение. Той седеше на коня си като някакъв бог на войната. Целите шевове на широките му кожени панталони бяха обкичени с плитчици от косите на убитите от него врагове. Върху широките си гърди над своята ловна дреха от еленова кожа той носеше като някакъв особен вид броня човешки скалпове, прикрепени така, че да се застъпват частично също като люспите на риба. В пояса му редом с най-различни необходими предмети бяха пъхнати и голям ловджийски нож заедно с огромен томахок, който можеше да бъде въртян само от ръката на човек с такива великански размери. На главата му бе поставен череп на кугуар, чиято кожа се спускаше по гърба му, осукана в няколко дълги и дебели въжета. Лицето на този воин бе покрито с черна, червена и жълта боя. Десницата му държеше тежка карабина, от която несъмнено бе давал не един смъртоносен изстрел.

Великанът незабавно разбра, че зейналите срещу него дула на пушките превъзхождат оръжията на отряда му.

— Назад! — извика той с глас, който буквално прогърмя из каньона.

Същевременно вдигна коня на задните му крака и го накара да се извърти. Неговите хора сториха същото. Но тогава те съзряха Винету и отряда му, а срещу тях отново зейнаха дулата на много пушки, както това бе станало и в другия край на каньона.

— Апанае — зла магия! — извика изплашено предводителят им. — Върнете се пак! Там е застанал някакъв човек, който държи в ръка знака на парламентъора. Нашите уши ще чуят какво иска да ни каже.

Той отново обърна коня си и бавно го подкара към Олд Шетърхенд. Неговите хора го последваха. Апачът не пропусна да се възползва от предложеното му предимство. Той последва упсароките по петите и близо зад гърбовете им зае позиция, така че те се видяха плътно обградени.

Олд Шетърхенд не направи нито една крачка към противника. Упсарокът го измери с безстрашен поглед и попита:

— Какво търси бледоликият тук? Защо се изпречва на моя път и на пътя на моите воини?

Ловецът невъзмутимо посрещна погледа му и отвърна:

— Какво търси червенокожият тук? Защо преследва мен и моите воини?

— Защото сте убили двама от братята ни.

— Те дойдоха при нас като врагове, а враговете се обезвреждат.

— Откъде знаеш, че сме твои врагове?

— Защото сте останали без амулети. Великанът наведе глава.

— Кой ти каза?

— Знам го, понеже двамата воини, които умряха от куршумите ни, не носеха своите амулети.

— Отгатнал си истината. Аз не съм вече онзи, който бях. Заедно с амулета си изгубих и своето име. Сега се казвам Ойतिकе-ейакучин-вакон ^[95]. Пуснете ни да минем, иначе ще ви избием!

— Предайте се, иначе вие ще бъдете избити! Я се огледай на всички страни! Само един знак от мен и към малобройния ти отряд ще полетят пет пъти по десет куршума.

— Много смърдящи койоти убиват и най-силния бизон. Какво щяха да представляват твоите кучета пред моите воини, ако не ни

бяхте обградили? Само аз щях да смачкам половината от тях.

Великанът измъкна тежкия си томахок и застрашително го размахва.

— А аз сам щях да изпратя целия ти отряд във Вечните ловни полета! — отговори спокойно Олд Шетърхенд.

— Да не би името ти да е Идтанг [\[96\]](#)?

— Не се бия с името си, а със своята ръка. Погледът на упсарока се проясни.

— Искаш ли да го докажеш, когато се биеш с мен?

— Не ме е страх от теб, а празните ти думи ме карат да се смея!

— Почакай само, докато говоря с моите воители! После ще разбереш дали Ойतिकе-ейакучин-вакон само приказва, без да действа.

Той се обърна към хората си и поде тих разговор с неколцина от тях. След това отново се приближи към Олд Шетърхенд и попита:

— Знаеш ли какво означава му-мова?

— Знам.

— Добре! Ние се нуждаем от скалпове за амулети. Четирима мъже ще участват в «му-мова» — ти ще се биеш с мене, а един от твоите червенокожи — с някой от воитеите ми. Победим ли ние, ще ви убием и складираме всичките. А победите ли вие, тогава вземете ни скалповете и живота. Ще намериш ли смелост?

Упсарокът изговори въпроса си подигравателно. Олд Шетърхенд му отговори усмихнато:

— Готов съм. Сложи дланта си в моята в знак, че думите ти важат!

Той му протегна ръка. Великанът не беше очаквал подобно нещо и неволно се поколеба.

«Му-мова» е израз, взет от езика на племето юта, и дословно означава «ръка за дърво». Този вид борба се счита от някои племена за нещо като съд божи. Едната от ръцете на двамата мъже се завързва с единия край на дълъг и дебел кожен ремък, а другият му край се увива и закрепя около ствола на някое дърво така, че да имат възможността да се движат в кръг около дънера. В другата си ръка мъжете получават уговореното оръжие — томахок или нож. Тъй като двамата трябва да са гърди срещу гърди, на единия от тях е вързана десницата, а на другия лявата ръка. Значи обикновено преимущество е на страната на онзи, чиято десница остава свободна за водене на боя. Обикновено по време на тази ужасна схватка противниците бавно и продължително

си режат и разкъсват месата и тя завършва едва със смъртта на някой от тях.

Човекът без име преодоля смайването си и подаде ръка на белия с думите:

— Съгласен съм! Взаимно си обещаваме: никоя от страните, чиито воини паднат мъртви, не бива да се противи да бъде избита. А победи ли от всяка страна по един човек, тогава схватката трябва да се доведе докрай от двамата победители.

Олд Шетърхенд прозря мислите му, защото, ако се съдеше по телосложението, можеше да се очаква, че «Храбреца, който търси амулет», щеше да победи не само първия път, а и в решителния краен двубой, в случай че другият упсарок падне убит. Въпреки това ловецът отговори:

— Съгласен! А за да бъдеш съвсем сигурен, че ще спазим условията, ще изпушим лулата на клетвата.

При тези думи той посочи украсената с кожички на колибри лула на мира, която висеше на врата му.

— Да, ще я изпушим — потвърди великанът и по острите черти на лицето му се плъзна злобна и подигравателна усмивка, но лулата на клетвата няма да бъде лула на мира, защото ще се бием, а след двубоите вашите скалпове ще украсят свещените пръчки на жреца, а месата ви ще бъдат разкъсани и изядени от лешоядите.

— Нека преди това видим дали юмруците ти са също така силни и храбри като твоите думи — подметна Олд Шетърхенд.

— Ойतिकе-ейакучин-вакон не е побеждаван никога досега — отвърна гордо упсарокът.

— Но нали е допуснал да му откраднат амулета! Ако днес погледът му не е по-остър от тогава, моят скалп ще си остане на мястото.

Тази забележка бе твърде остра и веднага ръката на червенокожия отново посегна към оръжието, обаче Олд Шетърхенд само повдигна рамене и го предупреди:

— Я остави! И без това скоро ще можеш да покажеш колко си храбър. А сега нека потърсим място, което да е подходящо за провеждането на «му-мова». Моите братя ще доведат конете си, а упсароките ще яздят между нас като пленници.

Той направи знак на Винету и апачът се върна с отряда си до онова място, където беше оставил конете. Щом те се появиха, яздейки, и другият отряд отиде да си вземе конете. По такъв начин индианците врани нито за миг не останаха без надзор и им беше невъзможно да избягат. След това цялата колона потегли.

С тих глас Олд Шетърхенд бе дал на своите хора нареждането да не издават неговото име, нито пък името на Винету. На първо време упсароките не биваше да знаят с какви противници си имат работа. Докато бяха убедени, че ще излязат победители от предстоящите двубои, те навярно нямаше да предприемат никакви враждебни действия срещу постигнатото споразумение.

Дебелия Джими яздеше до Олд Шетърхенд. Той не беше съвсем съгласен с неговото поведение.

— Не ми се сърди, сър, че ще изразя някои мои опасения — започна той. — Ти се държа към тези червенокожи напълно почтено. Но подобно отношение едва ли е подходящо.

— Защо не? Да не би да мислиш, че индианецът не умее да разбере или да оцени благородството? Срещал съм доста червенокожи, които биха могли да служат за пример на белите.

— Може и да е така, но на тези индианци врани човек просто няма как да се довери. Те искат да имат нови амулети, а в такъв случай не бива да се очаква от тяхна страна някаква тактичност или съобразяване. Така хубаво ни бяха паднали в ръцете! Не можеха да мръднат ни напред, ни назад. Нямаше да ни струва никакво усилие да ги пречукаме — все едно, че духаш свещ. А сега те принудиха да се захванеш с тази дяволска «му-мова» и кой може да ти гарантира, че онзи великан няма да те смачка или наръга?

— Ха! Ти иначе не си толкова кръвожаден човек. За нас щеше да бъде голям позор, ако ги бяхме изпозастреляли, след като ги бяхме подмамили в една клопка, където те нито можеха да се движат, нито да се защитават. Превъзходството ни бе твърде голямо. При това да не говорим, че сме християни.

— Хмм! Че си прав, прав си — и от християнска гледна точка, и от общочовешка. Но нима щеше да е необходимо да ги избиваме? Можехме да ги принудим да се предадат и тогава щяхме да имаме възможността да сключим с тях някое мирно споразумение.

— Те нямаше да се предадат именно защото търсят амулети. Сражението щеше да бъде неизбежно. И понеже нямам намерение да избивам хора, на които Бог е дал същите права като на мене, то аз предпочетох да се съглася с предложението на великана, когото впрочем познавам.

— Какво? Познаваш този тип?

— Да. Може би си спомняш все още забележката, която направих, когато минавахме покрай Хълма на костенурката? Разказах ви, че преди време там лагерувах заедно с воина на упсароките Шунктанка. Той ме запозна с много неща от живота на племето си. С голяма гордост спомена и за своя прочут брат Канте-пе-та, което означава Огнено сърце.

— Да не е имал предвид известния жрец на враните?

— Да. Разказа ми за подвизите на брат си и ми го описа като истински великан, на когото липсвало лявото ухо. Някога си в битка със сиу-огелаласите Канте-пе-та получил удар с томахок, който му отсякъл ухото и се забил дълбоко в рамото му. А я погледни сега този исполински упсарок! Липсва му лявото ухо и по начина, по който държи лявата си ръка, се вижда, че някога си е бил раняван в рамото.

— Behold! Наистина изключителна среща! Но в такъв случай ме хваща страх за тебе, сър. Вярно, че си най-големият юначага, когото съм срещал, но този Канте-пе-та наистина още не е побеждаван. Несъмнено те превъзхожда по физическа сила, а от друга страна, убеден съм, че по отношение на ловкостта не би могъл да се мери с теб. Но щом едната ви ръка ще бъде завързана с ремък за дървото, тогава вероятно всичко ще се реши от силата, а не от ловкостта.

— Е, ами щом си толкова загрижен за мен — засмя се Олд Шетърхенд, — тогава има едно много просто средство, което ще ме спаси от сигурна гибел.

— Кое е то?

— Ти да мериш сили с враната на мое място.

— Heigh-ho! И през ум не ми минава подобна мисъл! Иначе нервната ми система не е особено нежна, обаче да се втурна право в ръцете на смъртта — не, това не ми е по вкуса. И впрочем, сър, нека кой каквото си е надробил, това да сърба, и то с голямо блаженство. Пожелавам ти от цялото си сърце добър апетит!

С тези думи Джими дръпна юздите на коня си и изостана на няколко метра, за да не би отново да получи подобно неприятно предложение. Винету приближи своя Илчи към Олд Шетърхенд и зае мястото на Дебелия.

— Моят брат Шарли позна Канте-пе-та, жреца на упсароките, нали? — осведоми се той.

— Да — кимна ловецът. — Очите на моя червенокож брат са били също така бдителни като моите.

— Враната има само едно ухо. Никога досега Винету не е виждал лицето ѝ, но Храбреца, който търси амулет, не може да заблуди вожда на апачите. Винету чу разговора между враната и неговия брат Шарли и е готов за борба.

— Аз наистина разчитах на вожда на апачите, защото не исках да поверявам на никой друг тази отговорна задача, която е за нас и въпрос на чест.

Откакто бяха излезли от каньона, ездачите бяха изминали около една английска миля, когато долината се разшири. Отрядът се озова в една от онези малки прерии, заобиколени от всички страни с планини, които се срещат така често по тези места. По нея растеше оскъдна тревица и отделни храсталаци. Виждаше се само едно-единствено дърво, някаква доста висока липа от онзи вид, който заради големите си беломъхести листа се нарича от индианците със звучното име «тузага-нангаф-маф», т.е. белолистно дърво.

— Хенг — там! — каза предводителят на индианците врани, посочвайки към дървото.

— Хау! — кимна Винету и подкара коня си в галон към липата. Останалите го последваха към мястото, където трябваше да се състоят двубоите. Там всички наскочаха от седлата. Конете бяха оставени да пасат на свобода, а ездачите насядаха в кръг. Ако сега оттук минеше някой случаен човек, той едва ли щеше да си помисли, че един срещу друг са насядали врагове, още повече че на упсароките не бяха отнети оръжията. Олд Шетърхенд рицарски се беше отказал от поставянето на това условие.

Ловецът донесе от кобура на седлото си малко тютюн, свали лулата от врата си и я натъпка. После застана в средата на кръга и започна:

— Воинът не обича много думите, а говори чрез делата си. Ние не избихме воините на упсароките, макар че животът им се намираше в ръцете ни. Те ни предизвикаха на «му-мова» и ние приехме тяхното искане. Но очакваме от тях да се отнасят към нас без подлост и коварство — тъй както и ние се отнасяме към тях. Те ще ни обещаят това, като изпуснат с нас лулата на клетвата. Хау! Аз казах!

Той седна пак на земята. Храбреца, който търси амулет, стана и отговори:

— Съгласни сме с това, което каза бледоликият. Не е нужно да бъдем коварни, защото ще победим. Но той забрави да определи условията на двубоя: сражаващите се — продължи великанът след кратко мълчание — ще бъдат вързани към дървото за една от ръцете си, а в другата ще получат своя нож. Който рухне на земята, се счита за победен, независимо дали е мъртъв, или все още живее. Четиримата мъже с разголени тела от кръста нагоре ще се бият един срещу друг двама по двама — аз срещу този бледолик и някой от моите хора срещу един от неговите червенокожи воини. Ако двамата победители са от различни страни, тогава те ще се срещнат отново в решителна схватка. Имуществото на победените ще принадлежи на победителите и никой от спътниците на победените няма да има право да се съпротивлява, а ще се остави да бъде убит. Воините на упсароките са готови да изпуснат лулата на клетвата при тези условия. Хау! Аз казах!

С тези думи той седна. Олд Шетърхенд отново пристъпи в средата на кръга и заяви:

— Съгласни сме с всички условия на упсароките. Сега ще запаля лулата на мира. Днес тя ще бъде лулата на клетвата и нека върху нейния дим се понесат душите на победените към Вечните ловни полета, за да служат по-късно на душите на победителите.

— Хау, хау! — разнесоха се наоколо одобрителни възгласи. Олд Шетърхенд извади пункса си и запали тютюна. Той издуха дим към небето, към земята и към четирите посоки на света, а след това предаде лулата на предводителя на упсароките. Червенокожият също дръпна шест пъти от нея и заяви, че споразумението било вече подпечатано със силата на клетвената лула. Останалите взеха участие в полагането на клетвата, като всеки от тях дръпна веднъж от лулата. После тя бе забита на известно разстояние с мундщука си в земята и

всички оставиха оръжията си край нея. На това място бяха оставени на пост по един шошон и един упсарок.

Уверен в победата си. Човека без име се приближи до дървото, съблече се до кръста и извика:

— Можем да започваме. Преди слънцето да се е спуснало на запад на една ширина от острие на нож, скалпът на едно бяло куче ще увисне на колана ми!

Едва сега можеше да се разбере напълно с каква исполинска сила разполага този човек. Той представляваше цяла грамада от мускули.

Червенокожият направи знак на един от своите хора. Избраният от него воин се съблече гол до кръста и каза:

— Тук е застанал Вакин-опавинге-акиде, Стократния гръм. Той си е направил щит от кожата на своите врагове и е взел повече от четиридесет скалпа. Кой ще се осмели да застане пред неговия нож?

— Вокаде ще накара Стократния гръм да млъкне. Вокаде не може да се похвали още с никакъв скалп, обаче той уби белия бизон, а днес ще украси колана си с първата коса на неприятел. Кой ли се бои от гърма? Той е страхливият съдружник на светкавицата и издига своя глас едва тогава, когато опасността отmine!

— Уф, уф! — разнесе се наоколо.

— Я се махай! — започна да му се подиграва Стократния гръм. — Вакин-опавинге-акиде не се бие с деца. Само дъхът от устата му би те убил. Нека Вокаде легне в тревата и сънува своята майка, която трябва да го храни все още с камас!

Индианците гробари, презирани от всички червенокожи, търсят из пустите местности, където водят жалко съществуване, един луковиден корен, използван в полугнило състояние за правене на отвратителни малки питки, така наречените «камас». Дори кучетата отказват да ги ядат.

Преди Вокаде да успее да отговори на тези обиди, се обади Винету. Той направи знак на младия индианец да се отдръпне и от уважение към вожда младежът незабавно се подчини. Винету заговори:

— На шума, вдиган от Вакин-опавинге-акиде, се отзова едно момче, което този самохвалко навярно щеше лесно да накара да млъкне. Обаче се реши аз да заглуша грохота на «Гърма»!

Упсарокът попита с гневен глас:

— Кой си ти, та говориш такива думи? Имаш ли някакво име? По дрехите ти не се вижда нито косъм от главата на някой неприятел. Ако си се учил да свириш на и-инке [\[97\]](#), тогава си върви да свириш! Но не ми се вярва ръката ти да е държала нож. Ти само би се порязал с него.

— Ще кажа името си на душата ти, когато тя напуска твоето тяло. Тогава тя ще запищи от ужас и няма да се осмели да отиде във Вечните ловни полета. Ще остане да живее в клисурите на планините, за да вие там от страх заедно с ветровете и да се вайка с бурите!

— Куче! — изкрещя Стократния гръм. — Осмеляваш се да хулиш душата на един храбър воин! Трябва незабавно да си получиш наказанието! Ние двамата ще се бием първи, а скалпът ти няма да получи място при моите победни трофеи. Ще го хвърля на плъховете, а името ти, което отказваш да ми кажеш, няма да бъде вече чуто от ушите на нито един воин!

— Добре, нека първо се бием! Да започваме! — отвърна Винету студено.

Апачът също се съблече до кръста и двамата взеха ножовете си. Около липата се образува широк кръг от зрители. Очите на всички бяха отправени изпитателно към фигурите на двамата противници. Упсарокът не беше по-висок, но много по-широкоплещест и с по-яко телосложение от стройния Винету. Индианците врани отбелязаха този факт със задоволство. Разбира се, те нямаха никаква представа, че пред тях се намираше прочутият вожд на апачите.

Ето че към тях се приближи Дебелия Джими. Държеше в ръката си няколко кожени ремъка, каквито всеки уестмън носи със себе си. Обърна се към Винету с думите:

— Значи първият тур е твой, скъпи сър. Сега към дървото ще те върже ръката на приятел — дано това послужи като добро предзнаменование. Но нека най-напред всички се убедят, че и двата ремъка са еднакво дълги и здрави.

Ремъците започнаха да минават от ръка на ръка, за да бъдат огледани много внимателно. После трябваше да се определи кой от двамата щеше да бъде вързан за дясната ръка и кой за лявата. Две различно дълги стръкчета трева представляваха жребия. Винету изтегли по-късото и изпадна в по-незавидно положение, защото го завързаха за десницата и му остана свободна лявата ръка, която

обикновено не е толкова сръчна. Упсароките поздравиха това обстоятелство с радостно възклицание «Аваш-те!» — Много добре!

Ремъците на двамата противници бяха стегнати около китките на ръцете им във формата на примка, а другите им краища бяха вързани около дървото хлабаво, защото при двубоя «му-мова» се случва често биещите се да се гонят около ствола в продължение на четвърт час, ако не и по-дълго, преди да бъде нанесен първият удар. Но пък потече ли веднъж кръв, те обикновено се счепкват така ожесточено, че схватката се решава твърде скоро.

Ето че противниците бяха вече готови. Единият бе застанал от едната страна на дървото, а другият от срещуположната.

Хобъл Франк се намираше между зрителите до Дебелия Джими.

— Слушай, драги Пфеферкорн — обади се той, — туй е една работа, при която човек го побиват студени тръпки по гърба. Защото не само тези двамата рискуват живота си, ами и нашият е изложен на опасност. В тези мигове под къдриците на скалпа си придобивам едно такова чувство, сякаш вече някой ми е задърпал косата нагоре. Покорно благодаря за обещанието да се оставим смирено да ни изколят, в случай че нашите двама шампиони бъдат победени!

— Ами! — отговори му Джими. — Вярно, и аз не се чувствам особено приятно, но ми се струва, че можем да се осланяме на Винету и Олд Шетърхенд.

— Наистина тъй изглежда, защото изражението на апача е такова, сякаш държи в ръката си и четирите валета. Но сега тихо! Стократния гръм започва да говори.

— Таанадапи — ела насам! — подвикна той подканващо на апача. — Или трябва да те гоня около дървото, докато паднеш мъртъв от страх, без ножа ми да се е допрял до тебе?

Винету не отговори. Той се обърна към Олд Шетърхенд и му каза на езика на апачите, който противникът му не разбираше:

— Илата ши илзестекин — ще му изкълча китката. Тогава Олд Шетърхенд посочи към Винету и със силен глас обясни:

— Сърцето на нашия брат е затворено за мисълта за убийство. Той ще победи неприятеля си, без да пролее нито капка от неговата кръв.

— Уф, уф, уф! — завикаха упсароките.

Обаче Стократния гръм започна да се подиграва:

— Вашият брат е обезумял от страх. Ще съкратя мъките му. — Той направи крачка напред, тъй че стеблото на дървото вече не се намираще между двамата. Стиснал здраво ножа в юмрука си, упсарокът беше впил поглед във Винету също като някой хищник. А лицето на апача си оставаше безизразно. Той стоеше неподвижно, сякаш бе окаменял.

И Вакин-опавинге-акиде се подлъга. Изведнъж той направи скок към Винету и вдигна ръка, за да нанесе смъртоносен удар. Но вместо да отстъпи назад, апачът се втурна също тъй светкавично към него. С мощен замах юмрукът му нанесе удар с дръжката на ножа под мишницата на противника. Тази дръзка, енергична и успешна защита има успех, упсарокът политна назад и изпусна ножа си. И апачът захвърли своя нож, последва нова хватка и противникът му извика. Винету му беше изкълчил китката, а в следващия миг юмрукът му попадна в слънчевото сплитане на упсарока с такава сила, че той полетя назад и падна по гръб, оставайки все още вързан с едната си ръка за дървото.

Стократния гръм остана няколко мига неподвижен, а това бе достатъчно за апача. Само за секунда той грабна ножа си от земята, разреза своя ремък със светкавично движение и след като се освободи от дървото, коленичи върху неприятеля си.

— Признаваш ли се за победен? — попита Винету.

Упсарокът не отговори. Той дишаше тежко — и от получения удар, и от гняв и смъртен страх.

Всичко се беше развило с такава мълниеносна бързина, че очите на зрителите едва ли бяха смогнали добре да различат отделните движения на апача. Наоколо не се чуваше никакъв звук и когато дребничкият саксонец се намери да извика едно тържествуващо «ура», с движение на ръката си Олд Шетърхенд го застави да млчи.

— Забий ми ножа си! — изскърца със зъби упсарокът, като отправи пламтящ от омраза поглед към надвесения над него апач и после затвори очи.

Но Винету се изправи, преряза ремъка на победения противник и каза:

— Стани! Обещах да не те убивам и ще си удържа думата.

— Не искам да живея. Победен съм!

Но ето че сега към него пристъпи Ойतिकе-ейакучин-вакон и с гневен глас му заповяда:

— Изправи се! Подаряват ти живота, понеже скалпът ти няма никаква стойност за победителя. Държа се като някой хлапак. Но и аз съм тук, за да се бия за нашите. Ще победа два пъти и докато ние си поделяме скалповете на враговете ни, ти можеш да отидеш при прерийните вълци и да заживееш с тях. Забранява ти се връщането във вигвама!

Стократния гръм се изправи на крака и взе ножа си, който беше паднал на земята.

— Великият дух не пожела да победа — заяви той. — Няма да отида при вълците. Ето, имам нож, за да сложа с него край на живота си, защото не искам да ми го подаряват. Но преди това ми се ще да видя дали ти ще се биеш по-добре от мен и дали ще победиш.

Той бавно се отдалечи на няколко метра и там седна в тревата. По изражението му личеше, че твърдо е решил да изпълни намерението си. Никой от неговите хора не го поглеждаше, но затова пък толкова по-голяма надежда издаваха погледите им, отправени сега към техния предводител, който подпря мощната си фигура на дървото и подкани Олд Шетърхенд:

— Ела насам да хвърляме жребий!

— Не се занимавам с хвърляне на жребий — отсече ловецът. — Нека ме завържат за десницата!

— Изглежда, искаш да умреш по-бързо, а?

— Не, но ми се струва, че лявата ти ръка е по-слаба от дясната. Не искам да имам някакво предимство пред тебе. Ти си бил раняван.

Олд Шетърхенд посочи към лявото рамо на червенокожия, на което се виждаше широк белег. Но противникът му не бе в състояние да разбере подобно благородство. Той измери белия с поглед, изразяващ силното му смайване, и отговори:

— Да не искаш да ме обидиш? Да не би след като те убия твоите хора да трябва да си кажат, че това не би се случило, ако не си ми бил оказал тази милост? Настоявам да хвърляме жребий!

— Е, добре! Съгласен съм.

Жребият потвърди волята на Олд Шетърхенд, с други думи, оказа се благоприятен за противника му, който бе вързан за лявата ръка. След няколко секунди двамата застанаха един срещу друг и онзи, който

видеше как мускулите на великана се свиваха като стоманени топки, не можеше да не почувства страх за живота на Олд Шетърхенд. Но ловецът показваше същото хладнокръвие, както и Винету преди малко.

— Хайде, започвай! — подкани го упсарокът. — Предоставям ти първия удар. Три удара само ще отбивам, но после ще паднеш от моя първи удар.

Олд Шетърхенд се изсмя. Той заби ножа си в стеблото на липата и отговори:

— А аз се отказвам от оръжието си изцяло. Въпреки това ти ще паднеш веднага при първата ми атака. Нямаме време за разиграване на продължителни сцени. И така, внимавай, защото започвам!

Той вдигна ръка, готов за удар, и се втурна към противника. Червенокожият се поддаде на този финт и замахна с ножа си към ловеца. Но белият светкавично се дръпна назад, така че ударът не достигна целта си. Последва ново мигновено движение на Олд Шетърхенд и... юмрукът му улучи слепоочието на противника. Великанът се олюля и после шумно се стовари на земята.

— Ойतिकе-ейакучин-вакон лежи на земята с цялото си тяло!

Кой победи? — извика Олд Шетърхенд.

Ако преди, когато Стократния гръм беше повален, упсароките бяха останали спокойни, то сега те нададоха такъв рев, който излизаше сякаш от животински гърла. Но другата група избухна в силни и радостни крясъци.

Олд Шетърхенд измъкна ножа си от дървото и преряза своя ремък. Белите ловци се приближиха до него, за да го поздравят. И шошоните започнаха да възхваляват двамата победители, но същевременно побързаха да се доберат до оръжията си, за да предотвратят всякакъв опит за съпротива от страна на упсароките. А те междувременно бяха замлъкнали и сега се отправиха към мястото, където беше седнал Стократния гръм, и безмълвно насядаха около него. Към тях се присъедини дори и онзи индианец, който бе стоял на пост край оръжията, макар че нямаше да му бъде много трудно да се метне на някой от конете и да избяга.

Олд Шетърхенд отново се приближи до Храбреца, който търси амулет. Тъкмо в този момент червенокожият идваше в съзнание. Той отвори очи и видя как неговият победител разреза ремъка му. Бе необходимо известно време, докато индианецът схване положението.

След това веднага скочи на крака. Погледът му, втренчен в Олд Шетърхенд, беше направо неописуем. Очите му, изглежда, всеки миг щяха да изскочат от орбитите си, а гласът му прозвуча дрезгаво, когато, заеквайки, той попита:

— Аз... лежах... на... земята! Ти... победи ли ме? — Да! Нима не определи ти самият условието, че за победен ще се смята онзи, който се намери на земята, легнал с цялото си тяло?

Червенокожият се огледа от глава до пети. В изражението му се четеше най-голяма уплаха.

— Но аз не съм ранен! — възкликна той. — Значи ти си ме повалил само с юмрука си?

— Да — усмихна се Олд Шетърхенд. — Надявам се, че няма да ми се разсърдиш.

Погледът, който упсарокът хвърли към своите хора, бе изпълнен с безпомощна обърканост. После чертите на лицето му придобиха израз на безмълвно отчаяние.

— По-добре да беше ме убил! — простена той. — Великият дух ни е изоставил, защото ни бяха откраднати свещените амулети. Никога няма да отидем във Вечните ловни полета! Защо жените на бащите ни не са умрели, преди да сме се родили!

Предводителят на упсароките, който до преди малко беше толкова горд и уверен в победата си, се отправи, олюлявайки се, към своите хора, но се обърна още веднъж и попита:

— Ще ни разрешите ли, преди да ни убие, да изпеем песента на смъртта?

— Преди да ти отговоря, искам да ти задам един въпрос. Ела! — Олд Шетърхенд го отведе при упсароките, посочи към Стократния гръм и попита: — Сърдиш ли се все още на този воин?

— Не. Той не можеше да стори друго. Великият дух пожела така. Ние изгубихме свещените си амулети.

— Ще ги получите обратно или пък ще се сдобие с много похубави.

Всички упсароки го погледнаха учудено.

— Къде ли ще ги намерим? — попита предводителят им. — Да не би тук, където ще трябва да умрем? Или във Вечните ловни полета, в които вече съвсем няма да можем да отидем, тъй като сега ще изгубим и скалповете си?

— Ще ви оставим и скалповете, и живота. Вие щяхте да ни убиете, ако ни бяхте победили, но ние само привидно се съгласихме с условията ви. Ние сме християни и не убиваме. Изправете се! Вървете да си вземете оръжията и конете! Свободни сте и можете да яздите накъдето пожелаете!

Обаче никой от тях не се помръдна, за да последва подканата му.

— Казваш тези думи само като начало на мъките, с които ще ни изтезавате — отвърна Човека без име. — Но ние ще понесем всичко, без от устата ни да се изтръгнат никакви вопли.

— Лъжеш се. Говоря сериозно. Бойната секира между упсароките и воините на шошоните е заровена. Канте-пе-та, прочутият жрец на упсароките е наш приятел. Може безпрепятствено да се завърне с хората си в своите вигвами.

— Уф! Ти ме познаваш?

— Липсва ти лявото ухо, а забелязах и този белег. По това те разпознах.

— А откъде знаеш, че съм белязан така?

— От твоя брат Шунктанка, Голямото куче, който ми е говорил за тебе.

— И него ли познаваш?

— Да. Преди време двамата се срещнахме.

— Кога? Къде?

— Миналото лято. После се разделихме при Хълма на костенурката.

При тези думи жрецът отново незабавно скочи на крака, тъй като вече бе седнал на земята. Лицето му придоби съвсем друго изражение. Отчаяният и мрачен поглед изчезна, очите му заблестяха.

— Нима твоите думи или моят слух ме лъжат? — възкликна той. — Ако казваш истината, тогава ти си Нонпе-та-ан, когото бледоликите наричат Олд Шетърхенд!

— Да, така е.

При произнасянето на това име и останалите упсароки настанаха от земята.

— Ако ти си този прочут ловец, тогава Великият дух все още не ни е изоставил — каза предводителят им. — Да, сигурно си Нонпе-та-ан, защото ме повали с юмрука си. Не е позорно да бъдеш победен от такъв воин. Сега мога да живея, без жените да ме сочат с пръст.

— И Стократния гръм, който е храбър воин, няма защо да се срамува, защото воинът, от чиято ръка бе повален, е Винету, вождът на апачите.

Очите на упсароките се спряха на фигурата на Винету с израз на благоговение. А апачът се приближи, подаде ръка на Стократния гръм и каза:

— Моят брат изпуши с мен лулата на клетвата, сега ще изпуши с нас и калюмета на мира, понеже воините на упсароките са наши приятели. Хау!

Стократния гръм пое ръката му и отговори:

— Проклятието на Злия дух ни напусна. Олд Шетърхенд и Винету са приятели на червенокожите мъже. Те няма да ни поискат скалповете.

— Не, вие сте свободни — повтори Олд Шетърхенд даденото вече уверение. — А ние знаем кои хора са ви заграбили амулетите. Ако пожелаете да ни следвате, ще ви заведем при тях.

— Уф! Кои са крадците?

— Отряд воини на племето сиу-огелала, чиято цел са планините на Йелоустоун Ривър.

Тази новина силно възбуди ограбените упсароки. Предводителят им извика гневно:

— Значи са били кучетата огелаласи! Хонг-пе-те-ке, Тежкия мокасин, техният вожд, ме рани на времето и ми отрязва ухото, без да мога да му отмъстя. Молих Великия дух да ми покаже дирята му, но желанието ми все още не се е сбъднало.

Вокаде, който бе стоял наблизко и бе чул всичко, се приближи сега и заяви:

— Намираш се по неговите следи, защото Хонг-пе-те-ке е предводител на преследваните от нас огелаласи.

— Тогава Великият дух най-сетне го предава в ръцете ми. Но кой е този млад червенокож воин, който искаше да се бие със Стократния гръм и сега ми дава толкова точни сведения за сиу-огелаласите?

— Казва се Вокаде и е един храбър син на нумангкаките — поясни му Олд Шетърхенд. — Бил е принуден от огелаласите да язди заедно с тях и е присъствал, когато те са ви откраднали амулетите. После той се изплъзнал от тях и вече ни оказа големи услуги.

— А какво ще търсят сиусите в планините на Йелоустоун Ривър?

— Ще ви разкажем всичко, когато запалим лагерния огън. Направете край него и вашето съвещание, за да решите дали ще дойдете с нас.

— Щом сте тръгнали по следите на огелаласите, за да се биете с тях, потегляме заедно с вас. Нека моите братя запалят огъня на съвещанието!

10. глава

В плен на огелаласите

«Сенатът и Конгресът на Съединените щати решават да забранят всяко заселване, присвояване или продажба на земя в областта, намираща се на териториите Монтана и Уайоминг, близо до изворите на реката Йелоустоун. Нека същата да служи за обществен парк или място за развлечение за благото и увеселението на народа. Всеки, който противно на тези разпоредби се настани да живее там или присвои каквото и да било парче земя, да се счита за нарушител на закона и да бъде изгонен. Нека паркът бъде поставен под изключителния контрол на секретариата на съответното ведомство, чиято задача ще бъде колкото може по-бързо да издаде закони и разпоредби за неговото запазване и поддържане.»

Така гласи един закон, приет от Конгреса на Съединените щати на 1 март 1872 година, чрез който гражданите на Съединените щати получиха такъв подарък, за чиято стойност по онова време никой нямаше никаква представа.

В онези години из източните щати се носеха какви ли не слухове за споменатата област, наричана днес Национален парк на Съединените щати. Позната само на най-дивите индианци, посещавана само в една или друга своя част от някой смел самотен трапер, тази местност си оставаше забулена в най-дълбока тайна. Разказаното от някой от тези ловци се препредаваше по-нататък, разкрасено по най-фантастичен начин. Говореше се, че там имало горещи прерии и планини, врящи извори, вулкани, бълващи течен метал, езера и реки, пълни с петрол вместо с вода, вкаменени гори с вкаменени индианци и животни.

Едва професор Хейдън, предприел първата научна експедиция из онази чудновата област, донесе точни сведения и той самият наистина можеше да разкаже най-необикновени неща. Благодарение на него бе издаден гореспоменатият закон.

Националният парк обхваща територия от 8 671 квадратни километра. От него извират реките Йелоустоун, Галатин, Медисън, както и Змийската река. През тази област се простират огромни планински вериги. Въздухът в планините е чист и здравословен, а стотиците студени и горещи извори с различно химическо съдържание на водата и чудодейна лековита сила оказват оздравяващо и укрепващо въздействие на болните или хората с намалена жизнеспособност. Гейзери, с които гейзерите на Исландия едва ли биха могли да се сравняват, изхвърлят водните си струи на височина от неколкостотин фута ^[98]. Цели планини от природно стъкло блестят под лъчите на слънцето във всички цветове на дъгата. Страхотни каньони и пропасти, каквито няма по други места, изглеждат прорязани само за да дадат възможност на човека да надникне в земните недра. По земята се образуват мехури, които се надигат и спадат. Често земният слой изглежда дебел само няколко сантиметра и ездачът с голяма мъка може да накара ужасения си кон да продължи напред. Отварят се грамадни дупки, изпълнени с вряща кал, която бавно се надига и спуска. Невъзможно е да се движиш из тази местност и четвърт час, без да се натъкнеш на някое удивително природно чудо. Само гейзерите и горещите извори са над две хиляди. Докато на едно място от земята извира кипяща вода, в непосредствена близост блика кристално чиста студена вода. Изглежда, че под земната повърхност са се счепкали добри и зли духове, ангели и дяволи. Ако в даден миг чстек се възхищава на възвишеното и съвършеното, само на няколко крачки по-нататък той изплашено отскача назад пред ужасното. Ако на едно място се удивляваш на някой великански водоскок, бликащ на около стотина метра нагоре между стените на тесен каньон, то недалеч отново започваш да крачиш през полета от карнеоли, ахати, калцедон, опали и други полускъпоценни камъни.

А сред планините дремят великолепни езера. Най-голямо и красиво от тях е Йелоустоунското езеро, което с изключение на езерото Титикака е и най-високо разположеното голямо езеро на земята. Намира се на около 2400 метра над морското равнище.

Водата му съдържа значително количество сяр. Неговите дълбоко врязали се заливи гъмжат от едри пъстърви, чието месо има твърде своеобразен, но същевременно и много добър вкус. Околните гори са богати на сърни, елени и мечки. По бреговете му има безброй горещи

извори, от които със силно и рязко свистене изскачат парите на подземния свят, наподобявайки свирката на локомотив.

Някоя по-страхлива душа лесно ще вземе решение да обърне гръб на тази местност. Неуморно работещите сили във вътрешността на земята се проявяват тук твърде открито. Просто човек не се чувства вече сигурен на земята. Имаш усещането, че цялата област, разпростряла се на много мили разстояние, се кани всеки миг или да потъне, или да се издигне далеч по-високо от Скалистите планини във формата на гигантски огнедишащ кратер.

Там, където река Йелоустоун изтича от езерото, а езерният бряг се простира на югозапад в посока към устието на Бридж Крийк, горяха няколко огъня. Бяха запалени, защото се беше стъмнило, а не защото бяха необходими за приготвяването на вечерята. В това отношение природата услужливо се бе погрижила за хората.

Едрите пъстърви, уловени в студената езерна вода, можеха да бъдат сварени във врящата вода, която извираше от земята, вдигайки пара само на десетина-двадесет метра от езерото. Дребничкият саксонец се надуваше немалко заради това, че по обед беше застрелял една дива овца. Ето защо като първо ястие имаше овнешка супа, а като второ — пъстърва. Горещият извор бе толкова малък, че можеше направо да служи като тенджерата за варене, а изтичащата вода получи толкова приятен вкус, че хората пълнеха кожените си чаши и я пиеха с удоволствие.

Отрядът от бели и червенокожи се беше прехвърлил през реките Пеликън и Йелоустоун, а на следващия ден преди обед се канеше да пресече Бридж Крийк и после да се отправи на запад към Реката на огнената дупка. Там изригваше гейзерът, наречен от индианците Козо-тип-тупа, което означава Устата на ада, а близо до него се намиреше гробницата на вождовете — целта на това далечно пътуване.

Бяха яздили по-бързо, отколкото си бяха мислили отначало. До пълнолунието имаше още цели три дена и Олд Шетърхенд беше убеден, че не бе възможно сиу-огелаласите да са вече тук. В хода на разговора той направи забележката:

— Едва ли са достигнали ранчото на Ботълър и няма защо да се опасяваме от тях. Оставете спокойно огньовете да горят, докато луната се извиси над планинските върхове! Няма основание да очакваме тук

появата на други човешки същества освен сиусите. Следователно няма от какво да се страхуваме.

— А какъв е пътят от ранчото на Ботълър нагоре, сър? — попита Мартин Бауман. — Чувал съм, че бил много опасен.

— Не бих твърдял подобно нещо. Разбира се, трябва да се избягва близостта на гейзерите и на онези места, където земната кора е толкова тънка, че при стъпване върху нея човек би могъл да пропадне. От ранчото на Ботълър се тръгва нагоре по долината на Йелоустоун, като се минава покрай угаснали вулкани. След около четири-пет часа се стига до Долния каньон, който е дълъг около половин миля и се врязва в гранита на дълбочина може би от триста метра. След нови пет часа човек може да се добере до едно планинско възвишение, от чийто връх две успоредни стени от скали се спускат надолу в продължение почти на деветстотин метра, и това място се нарича Пързалката на дявола. Три часа по-късно се стига до устието на реката Гардинър. Трябва да се тръгне нагоре по нейното корито, тъй като оттам нататък изкачването по Йелоустоун Ривър е вече невъзможно. После се язди покрай планините Уошбърн и реката Каскейд, която пак отвежда към Йелоустоун. Влива се между горните и долните водопади на Йелоустоун и по този начин се излиза при южния край на Големия каньон, който навярно е най-голямото чудо по цялото течение на Йелоустоун.

— Виждал ли си това чудо, сър? — попита Дебелия Джими.

— Да. Големият каньон е дълъг може би над седем немски мили [99] и е дълбок повече от хиляда метра. Стените му се спускат отвесно надолу и само някой човек, който никога не получава виене на свят, може да рискува да пропълзи до ръба на каньона, за да погледне в ужасната бездна, където широката шестдесет метра река изглежда като тънка нишка. И все пак именно тази «нишка» е била онази сила, която в продължение на хилядолетия е прерязала скалите толкова надълбоко. Долу водните маси бучат и със страхотна бързина се носят покрай могъщите каменни стени. Но горе не се долавя нищо от този тътен. Никой смъртен не може да се спусне долу, а и да можеше, нямаше да му е възможно да издържи там дълго време. Ще чувства липса на въздух. Водата на реката е топла, прилича на маслена течност, има отвратителния вкус на сира и стипца и от нея се разнася такава воня, че никой не е в състояние да й устои. Ако се тръгне покрай каньона в

северна посока, се стига до долните водопади на реката, където водата се втурва надолу от височина над сто метра. На около четвърт час по-нататък в южна посока реката отново образува водопад, висок повече от тридесет метра. За да измине разстоянието от горните водопади до тук, човек трябва да язди около девет часа. Така че от ранчото на Ботълър има общо девет дена напрегната езда и това време представлява преднината ни пред огелаласите. Разбира се, тази сметка не може да е съвсем точна, обаче няколко часа повече или по-малко не са от значение. Достатъчно ни е да знаем, е не е възможно враговете ни да са вече тук.

— А къде ли ще се намират утре по това време, сър? — попита Мартин Бауман.

— При горния край на каньона. Имаш ли някаква причина, за да се интересуваш от точното им местонахождение?

— Всъщност не. Обаче лесно е да си представите, че мислите ми са винаги при моя баща. Кой знае дали е още жив.

— Убеден съм, че е жив.

— Но възможно е сиусите да са го убили!

— Няма защо да се измъчваш с подобни мисли. Огелаласите искат да откарат пленниците си при гробницата на вождовете и ще го направят. Можеш да бъдеш сигурен. На сиусите и през ум няма да им мине да спестят на жертвите си замислените мъчения чрез някаква прибързана смърт.

Той се отдръпна настрана, където Винету вече спеше, уви се в одеялото си и легна до своя червенокож приятел. Другите останаха седнали и зашушукаха помежду си.

— Собствено дяволски ми е неприятно, че искаме да измамим този свестен човек — обади се Джими тихо. — Но малкият ловец на мечки съумя така хубавичко да ни помоли, че на мене, старата и дебела миеща мечка, ми грабна сърцето заедно с акъла. Е, дано цялата работа приключи добре!

— Още отначало ви предупреждавах — промърмори Дейви, — предупреждавам ви и сега!

— Но помисли си само, драги Дейви — намеси се Мартин, — че ми е напълно невъзможно да чакам още цели три дена! Ще умра от безпокойство за баща си!

— Нали Олд Шетърхенд ти обясни, че пленниците съвсем сигурно са още живи!

— Може и да се лъже. Нима забрави, че вие двамата с Джими бяхте първите, които ми предложихте помощта си? А ето че сега не мога да разчитам повече на вас.

— Zounds! Не мога да оставя подобен упрек да тежи на съвестта ми. Подведен от симпатията, която изпитвам към теб, ти дадох обещанието си и не бива после да казваш за мен, че не държа на думата си. И тъй, идвам и аз. Обаче имам едно условие.

— Да го чуем! Ще го изпълня, стига да е във възможностите ми.

— Само ще подслушаме огелаласите, за да разберем дали баща ти е все още жив, но на своя глава няма да правим никакъв опит да го освободим!

— Добре, съгласен съм!

— Хубаво! Мога много живо да си представя какво става в твоето сърце. А то трогна моята добра душа и затова ще те придружа. Но щом се убедим, че баща ти е жив, ще се върнем и ще се присъединим към останалите.

— Несъмнено утре рано сутринта ще има голяма тревога заради нашето изчезване. Но ми се струва, че негърът ще се справи с поръчението си — каза Джими. — А сега да млъкваме вече, за да не събудим подозрение! Ето че и луната изгрява. Нека изгасим огъня и да легнем под короните на дърветата. Там е съвсем тъмно и няма веднага да забележат отсъствието ни.

— Добре, че луната свети — обади се Хобъл Франк, — поне ще намерим пътя.

— Той ни е ясно очертан — все надолу покрай реката. От една страна, хич не ми харесва, че сме принудени да измамим другарите си, но пък, от друга страна, това с нищо не може да им навреди. По-рано се чуваше и нашата дума, сега обаче предводители са Олд Шетърхенд и Винету. Допитват се до мнението на Джими и Дейви само ей така, между другото. Всъщност съвсем му е времето да им покажем, че сме все още от онези уестмъни, които са в състояние да предначертаят някой план и да го изпълнят.

Изгасиха огъня. И огънят, край който бяха седели индианците вече не гореше. Наоколо бе тихо. На равномерни интервали се

разнасяше само острото свистене на парите, излизащи от земните недра.

Измина повече от час и ето че между дърветата, където се бяха разположили Франк, Джими, Дейви, Мартин и Вокаде, се долови леко раздвижване.

— Нека моите братя ме последват! — прошепна младият индианец. — Време е.

Те взеха оръжията и останалите си вещи и се запромъкваха безшумно между дърветата към конете. Острите очи на Вокаде успяха много бързо да различат техните пет коня от другите животни. Разбира се, не мина без предизвикване на лек шум. Ето защо, когато отделиха конете си настрана, петимата бегълци за кратко време останаха неподвижно заслушани, за да разберат дали действията им са били забелязани. След като никой от спящите не се размърда, те бавно поведоха конете. Шумът от копитата им се заглушаваше от тревата.

Вярно, че не се измъкнаха съвсем незабелязано. Макар да бе малко вероятно наблизо да се намира някакъв неприятел, все пак бяха разставени няколко поста, които трябваше от време на време да бъдат сменявани. За през нощта те бяха необходими заради дивите горски животни. Петимата преминаха покрай един от тези постове.

Той беше от индианците шошони. Червенокожият ги чу, но понеже знаеше, че откъм лагера могат да се появят само приятели, затова не вдигна тревога. Лунната светлина, която се прокрадваше между клоните на дърветата, му позволи да разпознае мъжете.

— Какво мислят да правят моите братя? — попита ги той.

— Говори по-тихо, за да не разбудим спящите! — отвърна Джими. — Олд Шетърхенд ни изпраща по работа. Той знае къде отиваме. Това достатъчно ли ти е?

— Моите бели братя са наши приятели. Нямам право да им попреча да изпълнят заповедите на великия воин.

Те продължиха пътя си. След като се отдалечиха от лагера на такова разстояние, че конският тропот не можеше вече да се чува оттам, те се метнаха на седлата, насочиха се към езерния бряг, където дърветата растяха нарядко, псе понесоха в тръс покрай водата, за да достигнат началото на Йелоустоун Ривър и да се отправят по течението ѝ на север.

Шошонът счете тази случка за толкова естествена, че после изобщо не намери за необходимо да я сподели с поста, който го смени. Ето защо изчезването на дръзките или по-скоро лекомислените бегълци остана незабелязано чак до зазоряване.

Тръгването бе определено за този ранен час. Затова, щом изклоните се разнесоха първите птичи гласове, всички станаха от сън. Тогава бе установено с уплах, че петима от другарите им липсваха. Веднага се убедиха, че бяха напуснали лагера на коне. Едва сега се обади шошонът, който бе стоял на пост предната вечер, и разказа на Олд Шетърхенд какво му беше отговорил Джими.

Въпреки проникателността си застаналият до тях Винету не бе в състояние да отгатне причината, поради която петимата бяха напуснали толкова потайно лагера.

— Сигурно са тръгнали да пресрещнат сиусите огелала — поясни му Олд Шетърхенд.

— В такъв случай са изгубили разсъдъка си — разгневи се апачът. — Не само че отиват право срещу опасността и ще си изпатят, но и ще издадат присъствието ни. А защо искат да пресрещнат сиусите?

— За да разберат дали Ловеца на мечки е още жив.

— Мъртъв ли е, няма да успеят да му възвърнат живота, а ако е жив, само ще му докарат нещастие. Винету може да прости тази голяма грешка на двете храбри момчета, но тримата възрастни ловци би трябвало да бъдат изложени на присмеха и подигравките на жените и децата!

Ето че се приближи негърът Боб. Миризмата на скунка все още се усещаше, така че никой не оставаше възхитен от неговата близост. Боб продължаваше да носи стария конски чул, който му беше подарил Дългия Дейви. През нощите, когато ставаше студено, той се бе завивал досега с кожата на мечката, убита от Мартин Бауман.

— Маса Шетърхенд търсят маса Мартин? — попита негърът.

— Да. Можеш ли да ми дадеш някакви сведения?

— О, масер Боб съм много умен! Той знаят къде маса Мартин.

— Е, къде е?

— Са тръгнал към сиуси огелала да видят пленен маса Бауман. Маса Мартин казали всичко масер Боб, за да кажат после масер Боб на маса Шетърхенд.

— Значи е така, както си мислех! — кимна Олд Шетърхенд. — Кога смятат да се върнат?

— Кога видят маса Бауман, те дойдат подир нас при Река на огнена дупка. Друго масер Боб не знаят.

— Твоят добър маса Мартин е извършил глупава постъпка. Струва ми се, че може да изложи живота си на опасност.

— Какво? Негов живот в опасност? Тогава масер Боб веднага яхнат кон, яздат подир него и спасят!

— Да, например също както уби мечката, когато от страх се покатери на брезата.

— Огелала не мечка. Масер Боб се не боят от огелала! — Той вдигна заплашително огромния си юмрук и направи такава физиономия, сякаш се канеше начаса да излапа десет огелаласи.

— Е, добре, ще ти дам възможност да се проявиш, понеже толкова много обичаш младия си господар. Пригответи се, след няколко минути тръгваме!

И обръщайки се към Винету, който бе застанал сега до жреца на упсароките и вожда на шошоните заедно с Мо-ав, ловецът отново поде:

— Моят брат ще продължи ездата и ще ме очаква край Козо-тип-тупа. Устата на ада. С мене ще тръгнат петнадесетте воители на упсароките с техния жрец и Мо-ав с петнадесет воители на шошоните. Трябва незабавно да последваме тези петима безумно дръзки хора, за да ги спасим, ако са изпаднали в беда. Предварително не мога да кажа от коя посока ще се появя при Устата на ада. Следователно напълно възможно е сиусите да стигнат до гробницата на вождовете преди мен и моите воители.

Само няколко минути по-късно Олд Шетърхенд и неговите придружители галопираха в същата посока, в която предишната вечер петимата непредпазливи хора напуснаха лагера.

Естествено бегълците имаха голяма преднина пред тях. Поради тъмнината и непознаването на околността придвижването им с конете бе ставало доста бавно, но въпреки това при настъпването на деня Йелоустоунското езеро бе останало вече далеч назад, а сега конете им можеха да преминават в по-бърз ход.

Реката и бреговете ѝ представляваха рядка и великолепна картина. Отначало долината бе доста широка и от двете си страни предлагаше

голямо разнообразие. Бреговете на реката бяха ту полегати, ту изведнъж се извисяваха стръмно право към небето, а действието на подземните сили се виждаше навсякъде.

Преди незапомнени времена тази планинска местност е представлявала езеро, което е заемало площ от много хиляди квадратни километра. После под водите му започнали да действат вулкани. Дъното му се надигнало, пропукало се и от тези пукнатини изскочила наженена лава, която застинала в студените води на езерото, образувайки базалт. Зейнали чудовищни кратери. От тях бълвала нагорещена каменна маса и се свързвала с други минерали в най-разнообразни конгломерати, за да образува основата, върху която многобройните горещи минерални извори можели да отлагат своите седименти ^[100]. Но после огромно количество натрупани подземни газове с неизмерима мощ повдигнали цялото дъно на езерото, така че водите му се оттекли. Водата издълбала дълбоки улеи в земята. Почвата и меките скали били отнесени. Студът, топлината, вятърът и дъждовете също помогнали в разрушаването и отстраняването на всичко, което не било в състояние да окаже съпротива. Издържали само твърдите колони от застинала лава.

Ето как водата се вкопала в земята. Тя разяждала всичко по-меко, издълбавала скалите все по-надълбоко и по-надълбоко и така се образували великолепните каньони и водопади, които се числят към чудесата на националния парк.

Бреговете на реката, образувани от вулканична дейност, стърчат високо нагоре, силно насечени, с безбройни зъбери, издълбани от дъждовете, и имат такива форми, каквито човешкото въображение не може да си представи. На едно място ти се струва, че виждаш развалините на стар рицарски замък. Различават се празните отвори на прозорците, наблюдателната кула и мястото, където подвижният мост е висял над рова, изпълнен с вода. Недалеч се издигат стройните минарета. Обхваща те чувството, че всеки миг мюезинът трябва да се появи на викалото и да подкани правоверните към молитва. Насреща се разкрива римски театър, където някога робите християни са се борили срещу диви зверове. До театъра волно и дръзко се извисява китайска пагона, а по-нататък по течението на реката стърчи толкова внушителна тридесет и пет метрова животинска фигура, сякаш е била

издигната в чест на някое божество от неизвестен праисторически народ.

И всичко това е измама. Вулканичните изригвания са дали материала, от който водата е изваяла фигурите. А онзи, който види тези чудеса на природните сили, се чувства като жалък червей в прахта и забравя всяка гордост.

Там, където реката описваше доста широка дъга на запад, имаше многобройни горещи извори, които събираха водите си и образуваха твърде голям поток. Той се виеше между високите скали и се вливаше в реката Йелоустоун. Изглежда, вече не бе възможно да се продължи напред по брега на Йелоустоун, ето защо петимата бегълци свиха наляво, за да тръгнат по течението на горещия поток.

Наоколо нямаше нито дървета, нито храсти. Всяка растителност беше измряла. Горещата вода имаше мръсен вид и вонеше на развалени яйца. Едва се издържаше. Положението не се подобри, преди да се доберат до планинските възвишения след неколкочасова уморителна езда. Тук течеше бистра прясна вода, скоро се появиха храсти, а по късно даже и дървета.

Разбира се, не можеше да става дума за истински път. Често конете трябваше с мъка да се придвижват по огромни скални късове; местността изглеждаше така, сякаш от небето се бе срутила някоя планина и бе осеяла земята с каменните си отломъци. Тези «развалини» образуваха често толкова странни фигури, че петимата ездачи се спираха, за да разменят впечатленията си от тях. Времето си минаваше и вече бе станало пладне, а бяха изминали едва половината от пътя.

Но ето че отдалече съзряха някаква внушителна сграда. Изглежда, беше вила, строена в италиански стил, която граничеше с градина, обградена от висок зид. Петимата се спряха смаяни.

— Къща на това място край Йелоустоун! — възкликна Джими.

— Защо пък да не е възможно? — попита Франк. — Но я погледнете по-внимателно! Не е ли застанал някакъв човек пред входната ѝ порта?

— Наистина. Поне така изглежда. Сега изчезна. Сигурно е била някаква сянка.

— Тъй ли? Но където има човешка сянка, там непременно трябва да има и някакъв човек, който да хвърля тази сянка. А изчезне ли

сянката, трябва или слънцето да е изчезнало, или пък да е изчезнал онзи, който я е хвърлял. Слънцето е все още тук, следователно обесникът е офейкал. Накъде — ще научим съвсем скоро.

Бързо се приближаваха до постройката, но сега разбраха, че тя не е била издигната от човешки ръце, а е творение на природата. Мнимите стени се състояха от ослепително бял фелдшпат. Няколкото дупки можеха отдалече лесно да се вземат за прозорци. Имаше и висок отвор, приличен на врата. Ако се погледнеше през него, се виждаше нещо като двор, разделен на няколко неравномерни части от естествени каменни кулиси. В средата на двора от земята бликаше извор и студената му бистра вода изтичаше навън тъкмо през входната порта.

— Прекрасно! — издаде възхищението си Джими. — Мястото е великолепно за обедна почивка. Ще влезем ли?

— Нямам нищо против — отговори Франк, — но не знаем дали онзи хубостник, дето живее вътре, не е някой зъл човек.

— Pshaw! Излъгали сме се. За хора изобщо не може да става дума. Макар и да е излишно, преди това ще се поогледам малко наоколо.

Държейки пушката си готова за стрелба, Джими бавно премина на коня си през портата и се озърна из двора. После се извърна и помахаше с ръка.

— Влизайте! Тук няма жива душа.

— Да се надяваме — обади се Франк. — Не ми се ще много да си имам работа с душите на покойниците, които водят призрачно и жалко съществуване на земята.

Дейви, Мартин и Франк последваха поканата на Джими. Но предпазливият Вокаде остана на мястото си.

— Защо моят червенокож брат не идва? — попита го синът на Ловеца на мечки.

Индианецът пое предпазливо въздух през ноздрите си и отвърна:

— Нима моите братя не усещат, че мирише на коне?

— Разбира се, че трябва да мирише. Нали нашите коне са тук!

— Тази миризма идваше откъм портата още когато се спряхме пред нея.

— Тук не се вижда нито човек, нито животно, а няма оставени и никакви следи.

— Защото земята е покрита с твърд камък. Нека моите братя бъдат предпазливи!

— Няма причина за никакви опасения — заяви Джими. — Елате да огледаме първо и задната част на «двора»!

Вместо да го оставят сам да свърши тази работа и да държат пътя си за отстъпление открит, те го последваха към най-отдалечените преградени отделения, яздейки съвсем близо един до друг.

Но изведнъж се разнесе такъв вой и рев, че получиша усещането сякаш земята потрепера. Значителен брой индианци изскочиха от най-крайната част на «двора» и само за миг четиримата непредпазливи мъже бяха обградени. Един висок, кокалест и жилест воин, който носеше на главата си отличителните знаци на вожд, извика на белите на завален английски:

— Предайте се, иначе ще ви вземем скалповете!

Четиримата изненадани схванаха, че всяка съпротива би им донесла само гибел.

— По дяволите! — процеди Джими на немски. — Напъхахме им се право в ръцете. Сиуси са, и то несъмнено онези, които искахме да подслушаме. — А като се обърна към вожда, той продължи на английски: — Да се предадем ли? Та ние не сме ви сторили нищо лошо. Приятели сме на червенокожите мъже.

— Бойната секира на сиусите огелала е насочена срещу всички бледолики — отвърна му индианецът. — Слизайте от конете и ни предайте оръжието си! Няма да чакаме.

Петдесет чифта очи бяха отправени мрачно към белите и петдесет меднокафяви ръце бяха уловили дръжките на ножовете. Дългия Дейви пръв слезе от мулето си.

— Изпълнете заповедта му! — препоръча той на спътниците си. — Трябва да спечелим време. Нашите сигурно ще дойдат да ни освободят.

Тогава останалите също скочиха на земята и предадоха оръжията си. Както вече споменахме, Вокаде не беше влязъл заедно с тях. Той видя как другарите му бяха обградени и веднага дръпна коня си настрана, за да не бъде забелязан през входа. После скочи от седлото, легна на земята и показа главата си само толкова, колкото да може да погледне в двора.

Онова, което установи, го смая. Позна вожда. Той беше Хонг-пете-ке. Тежкия мокасин, предводителят на сиусите огелала, от които Вокаде бе избягал. Как трябваше да постъпи? Дали да препусне обратно към езерото, за да доведе Олд Шетърхенд и хората му? Не. Дойде му една дръзка мисъл. Вокаде се метна на коня си и привидно безгрижен, го накара да влезе в двора.

Тъкмо в този миг сиусите се канеха да вържат пленниците. Конят му направи няколко крачки и спря пред тях.

— Уф! — възкликна младият индианец. — Откога воините на огелаласите завързват с ремъци ръцете на най-добрите си приятели? Тези бледолики са братя на Вокаде!

Внезапното му появяване предизвика всеобща изненада. Тежкия мокасин навъси мрачно вежди, огледа младежа с пронизителен поглед и на свой ред попита:

— Откога белите кучета са братя на огелаласите?

— Откакто спасиха живота на Вокаде.

Погледът на вожда буквално се впи в очите на Вокаде. После той го попита:

— А къде беше Вокаде досега? Защо не се завърна навреме?

— Защото беше пленен от кучетата шошони, но тези четирима бледолики се биха заради него и го спасиха. Показаха му един път, който бързо и лесно го изведе до Йелоустоун, а те самите тръгнаха с него, за да изпуснат лулата на мира с Тежкия мокасин.

По лицето на вожда заигра подигравателна усмивка:

— Слез от коня и иди при твоите бели братя! — нареди му той. — Ти си наш пленник също като тях.

— Вокаде пленник на собственото си племе? Кой дава право на Тежкия мокасин да пленява един воин на своя народ?

— Той самият си дава това право. Той е предводителят в този боен поход и може да прави каквото си поиска.

В същия миг Вокаде неочаквано изправи коня си на задните крака, заби пети в слабините му и го накара бързо да се завърти около себе си на задните си копита. Огелаласите, които се бяха скупчили около него, се видяха принудени да се отдръпнат, защото жребецът енергично размаха из въздуха предните си копита. Наоколо се образува свободно пространство. Сега Вокаде метна юздите върху врата на коня, лявата

му ръка се освободи и така можеше да държи пушката си готова за стрелба, след което попита:

— Откога вождовете на сиусите огелала могат да вършат каквото си поискат? За какво са тогава събранията на старейшините? Вокаде е млад човек, но той уби белия бизон и има правото да носи в косата си орловите пера. Той няма да се остави да бъде пленен, а онзи, който го обиди, ще трябва да се бие с него!

Това бяха горди думи и те не отидоха на вятъра. Индианските вождове в никакъв случай не притежават неограничена власт. На тях не са им дадени самовластните права на монарха. Те не могат да издават никакви закони и разпоредби. Избират се от редиците на воините, защото се отличават измежду останалите със своята храброст или ум. Влиянието на вожда се основава единствено върху силата на неговата личност. Щом стане ненавистен на хората си, той може да бъде свален.

Тежкия мокасин бе известен като строг и своенравен човек. Вярно, че имаше значителни заслуги към племето си, но пък неговата своенравност и упорство бяха носили често и вреда. Той беше непреклонен, безмилостен и кръвожаден. Племето му се раздели на два лагера: една част от хората бяха привърженици на вожда, а другите, било явно или тайно, се обявиха против него.

Това разединение излезе наяве и след думите на Вокаде. Неколцина от сиусите нададоха одобрителни викове, изразяващи тяхното признание. Вождът им хвърли гневен поглед и направи знак на няколко от верните си хора, след което те веднага заеха изхода, а той отговори:

— Всеки сиу-огелала е свободен човек. Но щом някой воин извърши предателство спрямо братята си, той губи правото си на свобода.

— Докажи, че Вокаде е предател!

— Ще го докажа пред събранието на воините.

— А аз ще се появя там като свободен човек с оръжие в ръка и ще се защитавам. И след като докажа, че Тежкия мокасин ме е обидил без причина, той ще трябва да се бие с мен.

— Един предател не може да се появи пред събранието на старите воини с оръжие в ръка. Вокаде ще ни предаде оръжията си. Ако е невинен, ще си ги получи обратно.

— У ф! Кой ще се осмели да ми ги вземе? — Младежът хвърли наоколо смел и предизвикателен поглед. Той забеляза, че няколко лица изразяваха съчувствие към него, обаче повечето оставаха студени.

— Никои няма да ти ги вземе — отвърна вождът, — защото ти самият ще ги сложиш на земята. А не го ли сториш, ще получиш някой куршум.

— Пушката ми има два куршума! — При тези думи Вокаде потупа с длан приклада на карабината си.

— Когато Вокаде ни напусна, той нямаше пушка. Откъде е взел тази карабина? Подарена му е от бледоликите, а тези кучета правят подаръци само тогава, когато имат някаква изгода. Следователно Вокаде им е вършил някакви услуги, а не те на него. Вокаде е мандан. Не го е раждала жена на сиусите. Кой измежду събралите се тук храбри воини ще се застъпи за него, преди Вокаде да отговори на моето обвинение?

Всички мълчаха. Тежкия мокасин хвърли на младежа победоносен поглед и му заповяда:

— И тъй, слизай от коня и предай оръжията си! Ще те оставим да се защитиш и след това ще обявим присъдата. Със съпротивата си само доказваш, че не си невинен.

Вокаде разбра, че трябва да се подчини. Досега бе отказвал да се предаде, за да направи впечатление на онези, които не бяха благоразположени към вожда.

— Щом мислиш така, тогава ще се подчиня — заяви той. — Моето дело е справедливо. Мога спокойно да изчакам присъдата ви, а дотогава нека бъда ваш пленник.

Той слезе от коня и остави оръжията си пред нозете на вожда. Последният прошепна тихо няколко думи на близкостоящите до него и те веднага извадиха няколко ремъка, за да вържат Вокаде.

— Уф! — извика гневно младежът. — Нима и за това съм ви дал разрешението си?

— Тези неща ги разрешавам аз — отговори му вождът. — Вържете го и го отнесете в някой ъгъл, за да не може да разговаря с тези бледолики!

Какво ли щеше да помогне съпротивата? Вокаде бе принуден да се примири със съдбата си. Вързаха му ръцете и краката и го завлякоха в един ъгъл. Двама сиуси седнаха до него, за да го пазят.

Един възрастен воин се приближи до Хонг-пе-те-ке и му каза:

— Аз съм видял много повече зими от тебе, затова не бива да ми се сърдиш, ако те попитам дали наистина имаш причини да считаш Вокаде за изменник.

— Ще ти отговоря, защото си най-старият измежду воините, които са сега при мен. Нямам друга причина освен тази, че най-младият от пленените бледолики много прилича на Ловеца на мечки, който лежи отзад при конете.

— Нима това може да е някаква причина?

— Да. Ще ти го докажа.

Той пристъпи към пленниците, които, без да могат да помогнат с нещо, бяха станали свидетели на безполезния опит на Вокаде да направи нещо за тях. За съжаление нито Джими, нито Дейви владееха езика на сиусите дотолкова, че да разберат всичко, казано от Вокаде.

Изражението на лицето на хитрия вожд поомекна и той каза:

— Преди да ни напусне, Вокаде извърши една постъпка, заради която сега ще трябва да свикаме съвещание. Ето защо временно го завързахме. Окаже ли се, че по онова време бледоликите още не са го познавали, тогава те отново ще получат свободата си. Какви имена имат белите мъже?

— Да му ги кажем ли? — попита Дейви дебелия си приятел.

— Да — рече Джими. — Може би тогава червенокожите ще се отнасят с малко по-голямо уважение към нас. — И като се обърна към вожда, той продължи: — Аз се казвам Джими-петатше, а този дълъг воин е Дейви-хонске. Сигурно си чувал вече тези имена.

— Уф! — разнесе се от кръга на огелаласите. Вождът им хвърли укорителен поглед. И той беше изненадан, че в ръцете му са попаднали тези известни ловци, но с нищо не издаде чувствата си.

— Имената ви са непознати за Тежкия мокасин — заяви той. — А кои са тези двама мъже?

С въпроса си, засягащ Франк и Мартин, вождът се беше обърнал отново към Джими. Дейви пошепна на приятеля си:

— За бога, не споменавай имената им!

— Какво има да си казват бледоликите? — попита строго вождът. — Нека отговори онзи, към когото отправих въпроса си!

Джими трябваше да измисли някоя лъжа. Той назова първите две имена, които му хрумнаха в момента, и представи Франк и Мартин за

баща и син.

Погледът на вожда зашари изпитателно между двамата и по лицето му премина подигравателна усмивка. Но все пак с доста приятелски тон той заяви:

— Нека бледоликите ме последват! Огелаласът се запъти към задната част на двора.

Във всеки случай преди време въображаемата къща е представлявала огромен скален блок от фелдшпат, прорязан от пластове по-мек минерал. Тези негови по-меки части били отнесени от дъждовете, а фелдшпатът устоял на природните стихии, така че, както вече споменахме, се получило едно такова образование, което приличаше на дълъг двор, заграден от високи зидове и разделен на няколко части от напречни стени.

Най-задната му част беше и най-обширна. Там имаше толкова много място, че се бяха побрали всичките коне на огелаласите. В един ъгъл лежаха шестима бели с вързани ръце и крака. Намираха се в окаяно състояние. От дрехите им висяха парцали. Лицата им бяха страшно мръсни, а сплъстените им коси и бради стърчаха във всички посоки. Страните им бяха измършавели, а очите — дълбоко хлътнали; последица от глад, жажда и други мъчения.

Вождът поведе новите си пленници именно към това място. Междувременно Мартин бе попитал тихо Джими:

— Къде ли ще ни откара? Да не би да отиваме при моя баща?

— Възможно е. Но, за бога, не издавай с нищо, че го познаваш, иначе всичко е загубено!

— Тук има пленени бледолики — поде отново вождът. — Тежкия мокасин не разбира добре езика им. Така и не успя да научи кои са те. Нека белите мъже се приближат до тях и ги попитат, а после да ми кажат каквото узнаят.

Той отведе четиримата до ъгъла. Джими бързо пристъпи напред и каза на немски:

— Дано се намираме тук пред Ловеца на мечки. Не издавайте с нищо, че познавате сина си! Той е застанал зад мен. Дойдохме да ви спасим, обаче самите ние също попаднахме в ръцете на индианците, но въпреки това сме уверени, че заедно с вас скоро пак ще бъдем свободни. Казахте ли името си на червенокожите мерзавци?

Бауман не отговори веднага. Появяването на неговия син му отне способността да говори. Едва след известно време той с мъка процеди:

— О, господи! Каква радост и същевременно каква мъка! Сиусите ме познават, а знаят също и имената на моите спътници.

— Тъй! Дано и нас ни оставят тук. Тогава ще научите всичко необходимо.

Въпреки че вождът не разбираше нито дума, той все пак бе наострил уши. Изглежда, искаше да отгатне смисъла на изреченията по интонацията. Острият му поглед шареше между Бауман и неговия син. Но наблюденията му останаха безрезултатни. Мартин се владееше толкова добре, че лицето му имаше напълно безразличен израз, макар мъката, която изпита при вида на баща си, да късаше сърцето му.

— Е — попита явно разочарованият вожд, — пленниците казаха ли имената си?

— Да — отвърна Джими. — Но ти вече си ги знаел.

— Мислех, че са ме излъгали. Ти и твоите спътници също ще останете тук.

Престорената любезност изчезна от лицето на вожда. Той направи знак на един огелала да се приближи. Двамата изпразниха джобовете на пленниците и после ги вързаха с ремъци.

— Знаменито! — изръмжа Дейви, когато видя и последната вещ да изчезва от джобовете му. — Учудва ме само, че тези разбойници не ни взеха и дрехите.

— Джими — зашепна Хобъл Франк, — тая история хич не ми харесва. Този негодник е човекът, който на времето ме осакати със своя изстрел.

Новите пленници бяха сложени на земята до старите. Вождът се отдалечи, оставяйки няколко пазачи.

Нещастниците не се осмеляваха да разговарят на висок глас. Само си шепнеха. Мартин беше попаднал точно до баща си и естествено това обстоятелство бе използвано от двамата, за да си разкажат взаимно преживелиците. След известно време се приближи воин на сиусите, развърза краката на един от старите пленници и му заповяда да го последва. Човекът не можеше да върви. С мъка се заклатушка до червенокожия.

— Какво ли ще искат от него? — попита Бауман така, че Дейви го чу.

— Ще му отредят ролята на предател — предположи Дългия.

— Цяло щастие е, че моите спътници досега не казаха нищо за помощта, която очакваме.

— Да, но все пак споменава нещо.

— То не е опасно. Трябва да внимаваме и да не съобщаваме на този човек нищо важно след като се върне при нас! Най-напред се налага да се убедим, че можем да му се доверяваме.

Предположението на Дейви се оказа вярно. Човекът бе отведен при вожда, който го посрещна с мрачен поглед. Нещастникът не бе в състояние да се държи на крака. Трябваше да седне:

— Знаеш ли каква участ те чака? — попита го вождът.

— Да — отговори утвърдително пленникът с отпаднал глас, — достатъчно често сте ни го казвали.

— Смъртта ви е сигурна, най-мъчителната смърт. Ще изтърпите неизказани изтезания, за да бъде почетена гробницата, на която ще умрете. Какво би дал, ако можеха да ти бъдат спестени тези мъчения или ако можеше да спасиш живота си?

— Та няма е възможно да се спася? Какво би трябвало да направя? — попита душевно изтерзаният и физически полумъртъв човек.

— Да отговориш на въпросите ми. После ще ти подаря живота. Ловеца на мечки има ли син?

— Да.

— Да не е младежът, който е между заловените?

— Той е.

— А кой е онзи дребосък, който куца?

— Приятел на Ловеца на мечки, Хобъл Франк.

— Опитай се да разбереш как са се срещнали с Вокаде, дали наоколо се намират и други бледолики и какви са намеренията им! Научиш ли всичко това, ще те освободя. Но пази се да не те заподозрат!

Човекът беше отведен обратно при другите пленници и краката му отново бяха вързани.

Останалите мълчаха, а той също си кротуваше. Нещо му тежеше на сърцето. Иначе той беше голям добряк и свестен човек. Като се поразмисли над поведението на вожда, започна да му се вижда доста невероятно червенокожият да удържи на думата си. Разбра, че се беше

оставил да го надхитрят. Абсолютно нищо не трябваше да му казва. Колкото по-дълго размисляше, толкова по-добре чувстваше, че не бива да се доверява на Тежкия мокасин и че негов дълг е да съобщи на Бауман онова, за което бе говорил с вожда.

Ловеца на мечки го изпревари. След като мина доста време, той го попита:

— Е, сър, толкова си мълчалив! Къде ходи?

— При вожда.

— Така си и мислех. А какво искаше от тебе?

— Ще ти кажа най-откровено. Искаше да научи кои са Мартин и Франк и аз му казах, защото ми обеща свободата.

— По-голяма глупост от тази не си могъл да направиш. Е, а какво става със свободата ти?

— Ще ме пусне едва след като разбере как някой си Вокаде се е срещнал с останалите джентълмени и дали из околността има и други бели.

— Тъй! И ти вярваш, че този негодник ще удържи на обещанието си?

— Не. След като размислих, стигнах до убеждението, че ще ме измами.

— Умна мисъл. А понеже си толкова искрен, ние ще ти простим глупостта. Впрочем не бива да си мислиш, че щеше да ти се удаде да ни разпиташ. Подозирахме за какво те вика вождът и без съмнение щяхме да мълчим пред теб.

— Но какво да му отговоря, когато започне пак да ме разпитва?

— Ще ви кажа — намеси се Джими. — Ще му съобщите, че сме спасили Вокаде, когато е бил пленен от шошоните, и после сме го придружили до тук, за да се добере до своите, без да се излага на друга опасност. Освен нас наблизо не се намират други бели. И ако пак се опита да ви метне, не се хващайте на въдицата му! От нас можете да очаквате спасение с много по-голяма сигурност, отколкото от него.

С тези думи разговорът им приключи.

Пленниците не бяха в състояние да помръднат ни ръка, ни крак. Най-много да можеха да се претърколят на едната или на другата си страна. Джими използва тази възможност, за да се озове до Бауман. След като това му се удаде, той се намери отдясно на Ловеца на мечки, докато Мартин лежеше от лявата му страна. Сега двамата тихичко му

разказаха всичко и успяха да му вдъхнат надежда, че пленничеството им ще продължи кратко време.

Междувременно вождът беше събрал най-видните си воини и бе наредил да му доведат Вокаде. Когато младежът влезе в преградената част на двора, където се намираха сиусите, те бяха насядали вече в полукръг, в чийто център се беше разположил вождът. Накараха пленника да заеме място срещу него. От двете му страни застанаха двама пазачи, които държаха ножовете си в ръка. Това обстоятелство бе извънредно опасно за Вокаде. От него ставаше ясно, че положението му се беше влошило.

След като известно време присъстващите измерваха Вокаде с мрачните си погледи, вождът започна:

— Нека Вокаде разкаже какво е преживял от деня, когато ни напусна!

Вокаде се подчини на това нареждане. Той съчини измислицата, че бил открит от шошоните и пленен, но белите го освободили. Въпреки че разказваше колкото можеше по-убедително, все пак той ясно забеляза, че не му вярваха. Когато свърши, никой не си направи труда да спомене, макар и с една дума, дали му беше повярвал, или не. Вождът го попита:

— И кои са тези четирима бледолики?

Вокаде спомена най-напред имената на Джими и Дейви, представяйки за голяма чест факта, че при сиусите били дошли толкова прочути мъже...

— А другите двама?

И този въпрос не смути Вокаде. Вече беше обмислил какво трябваше да им отговори. Той назова Франк с името, което Джими още отпреди му беше измислил, и отново представи Мартин за негов син.

Лицето на вожда остана безизразно, но той попита:

— Не е ли чувал Вокаде, че Ловеца на мечки има син на име Мартин?

— Не.

— И че живее заедно с един мъж, когото наричат Хобъл Франк?

— Не!

Външно младежът запази спокойствие, макар вътрешно да бе вече убеден, че беше изгубил играта. И действително гласът на вожда прогърмя:

— Вокаде е куче, предател, вонящ койот! Да не би да си мисли, че не знаем кого сме пленили? Вокаде е довел Франк и сина на Ловеца на мечки, както и другите, за да спасят пленниците. Затова той ще сподели съдбата им. Тази вечер на съвещанието край лагерния огън ще решим каква да бъде неговата смърт!

Вокаде беше отведен и вързан върху коня си, защото огелаласите се канеха да тръгват. Същото се случи и с останалите пленници, но младият индианец бе държан на голямо разстояние от тях, като освен това край него бяха оставени двама воители за специална охрана.

Тъжно беше да се гледа колко жалки и отпаднали изглеждаха Бауман и петимата му другари, вързани върху конете си. Ако краката им не бяха стегнати с ремък под коремите на конете, те сигурно щяха да паднат на земята от изтощение. Дейви прошепна на своя Джими няколко състрадателни думи по техния адрес. Дебелия го успокои:

— Имай още малко търпение, приятелю! Много се лъжеш, ако не вярваш, че Олд Шетърхенд е вече нейде наблизо! Онова, което ние проумяхме чак сега, а именно, че сме най-големите глупаци, той го е знаел още рано сутринта. Сигурно ще ни последва с отряд червенокожи и аз се погрижих да се натъкне на следите ни.

— Как така си се погрижил?

Ето, виж! Откъснах парче кожа от кожуха си и с помощта на зъбите си го направих на малки късчета. Едно такова парченце оставих вътре в тъгъла, където лежахме, а докато яздим, ще пускам от време на време по някое от тях на земята. Сигурно ще си останат на пътя, защото няма никакъв вятър. Влезе ли Олд Шетърхенд в тази проклета «къща», несъмнено ще намери парченцето от кожуха и веднага ще разбере, че в тази лятна жегата там е могъл да бъде само Дебелия Джими със своя кожух. Ще продължи да търси, ще намери другите парченца и така ще разбере в коя посока сме потеглили.

Колоната на сиусите не следваше течението на реката. За тях това би означавало излишно заобикаляне. Те яздеха към планинските възвишения, носещи името Гърба на слона, а после завиха право към проточилата се надалеч планинска верига, образуваща вододела между Атлантическия и Тихия океан.

Предположението на Дебелия Джими, че Олд Шетърхенд се намира вече нейде наблизо, беше напълно вярно. Едва бе изминал три четвърти час, откакто сиусите бяха изчезнали зад височините, когато

той се появи откъм север заедно със своите шошони и упсароки, следвайки съвсем точно пътя, по който бяха минали в тръс конете на петимата бегълци.

Ловецът яздеше начело на колоната заедно със сина на вожда на шошоните и жреца на упсароките. Погледът му не се отделяше от земята. Не можеше да му убегне и най-незначителният признак за това, че тук бяха яздили хора. Отначало той се стъписа при гледката на въображаемата постройка, но веднага отговори на въпроса на жреца:

— Да, спомням си. Това не е къща, а скала. Бил съм вече вътре и бих се учудил, ако и онези, които търсим, не са влизали в нея, за да огледат мястото. То е heavens!

При това възклицание Олд Шетърхенд скочи от коня и започна да оглежда твърдата базалтова скала. Беше се натъкнал на мястото, откъдето сиусите се бяха отправили на път.

— Тук са яздили много хора, и то преди не повече от час — заяви той. — Страхувам се, че са били сиусите! Та кой ли друг освен тях би могъл да се намира тук в такава численост? «Къщата» ми се струва подозрителна. Нека се разпръснем и да я обградим!

Предвождани от Олд Шетърхенд, всички се понесоха напред в галоп. Приличната на сграда скала бе заобиколена от всички страни и най-напред вътре влезе сам Олд Шетърхенд. Той остави на спътниците си указанието да го последват само ако чуят изстрелите му.

Измина доста време, преди отново да се появи. Изражението на лицето му беше сериозно и замислено. Той каза:

— Нямаме никакво време за губене, защото белите мъже и Вокаде са били пленени от сиусите и преди един час са били отведени оттук.

— Сигурен ли е моят бял брат? — осведоми се жрецът Огненото сърце.

— Да. Видях следите им и подробно ги разчетох. Дебелия Джими ми е оставил знак и се надявам, че по-нататък ще намерим още такива знаци.

Той показва малкото парченце кожа. По него имаше само пет или шест косъма, което бе сигурен признак, че то е от «плешивия» кожух на Дебелия.

— Какво мисли да предприеме Олд Шетърхенд? — попита индианецът. — Ще тръгне ли по петите на огелаласите?

— Да.

— Ами ако се върнем и се присъединим към Винету, няма ли също така сигурно да ги срещнем край Реката на огнената дупка?

— Да, ще ги срещнем, но е по-добре враговете ни да бъдат между нашите два отряда. И тъй, трябва да ги следваме съвсем отблизо. Или моите червенокожи братя са на друго мнение?

— Не — отвърна великанът с гневен глас. — Радваме се, че се натъкнахме на следите на огелаласите. Техен предводител е Тежкия мокасин и аз жадувам да ми падне в ръцете. Да тръгваме!

11. глава

В смъртна опасност

Дирята се разчиташе много трудно и бяха принудени да яздят твърде бавно. Всичко наоколо бе покрито с вулканични скали и за истински отпечатъци от конски копита не можеше да става и дума. Единствените доста несигурни опорни точки бяха малките камъчета, разтрошени от стъпките на конете. Необходимо бе силно изострено внимание. Малките парченца кожа на Джими, намирани от време на време, оказваха значителна помощ.

След известно разстояние дирята се отклони повече на югозапад. Достигнаха подножието на височините, образуващи вододела. Който се изкачи на тях, може да види от дясната страна потоците, чиито води минават през Йелоустоун, Мисури и Мисисипи, за да се влеят в Мексиканския залив, докато водите отляво се събират в Змийската река и се изливат в Тихия океан.

Тази местност не беше вече тъй гола, както досега. Наоколо имаше хумусна почва и потоците не съдържаха сяр. Прясната им годна за пиене вода даваше възможност да се развие растителен свят. Затова тук имаше трева, храсти и дървета, а сега и следата стана по-ясна. Но за съжаление нямаше възможността да яздят по нея дълго, защото денят си отиваше. Следователно трябваше да пришпорят конете си да галопират колкото можеха по-бързо, ако искаха да използват времето, оставащо до настъпването на тъмнината.

Достигнаха хребета на вододела. После започна спускането — твърде трудна, на места даже опасна езда, пътят на която минаваше между скални отломъци и храсталаци.

Най-сетне се мръкна. Трябваше да спрат, ако не искаха да изгубят дирята.

Ако досега мъжете бяха останали мълчаливи, то и когато спряха да лагеруват, не станаха по-разговорчиви. Имаха чувството, че се намират пред решителни събития.

Не запалиха огън. По следите Олд Шетърхенд беше разбрал, че огелаласите се намират най-много на две английски мили пред тях. Ако сиусите бяха спирани да нощуват, бе възможно Олд Шетърхенд и

хората му да се бяха приближили до тях толкова много, че неприятелите да забележат огньовете им и така да узнаят, че са преследвани.

След като бяха поставени стражи, всеки мълчаливо се зави с одеялото си и легна да спи. Но едва-що бе започнало да се зазорява, едва-що стана възможно отделните предмети да се различават един от друг и те отново тръгнаха на път.

Следите на огелаласите все още можеха да се разчитат. След около час Олд Шетърхенд заяви, че през нощта сиусите изобщо не са спирали да лагеруват. Несъмнено бяха решили да не си дават отдих, докато не стигнат до Реката на огнената дупка. Това не беше добър признак. За съжаление преследвачите не бяха в състояние да използват бързината на конете си, понеже скоро растителността отново изчезна и меката почва бе заменена от твърди вулканични скали. Беше съвсем невъзможно да се открие каквато и да било диря. Олд Шетърхенд предположи, че сиу-огелаласите едва ли са се отклонили от досегашната си посока и затова продължи да язди все направо. Скоро забеляза, че не се беше излъгал. Пред него извисиха снага планините на Огнената дупка, зад които се намираха прочутите гейзерови долини, където гейзерите не прекъсваха дейността си. Тук отново се появи растителност, даже гора, състояща се най-вече от тъмни борове.

Добраха се до тесен поток, който лъкатушеше по меката тревиста земя, и тъкмо на мястото, където се натъкнаха на него, земята беше изпогазена от конски копита. Отпечатъците им се забелязваха по протежение на потока и ясно си личеше, че тук сиусите бяха поили конете си. И така следата бе намерена отново и оттук нататък към хребета тя оставаше толкова ясна, че не беше възможно да бъде изгубена.

Нагоре не водеше никакъв открит път. Трябваше да яздят под короните на дърветата, които растяха на достатъчно голямо разстояние едно от друго, за да не представляват пречка за конниците. Но тъкмо ездата през гора е най-опасна за уестмъна. Възможно е зад най-близкото дърво да се крие някой неприятел, за чието присъствие ловецът даже и не подозира.

На огелаласите можеше много лесно да хрумне мисълта, че са преследвани. Та нали преследвачите нямаше как да разберат какви признания бяха изтръгнати от пленниците било чрез сила, било чрез

лукавство. Ето защо Олд Шетърхенд изпрати напред неколцина от шошоните, които трябваше да огледат пътя и да се оттеглят обратно към главния отряд веднага щом забележат нещо подозрително.

За щастие тази предпазливост се оказа излишна. Причината се криеше в уговорката между Дебелия Джими и пленника, разпитан по-късно от вождя.

Следвайки коварните си намерения, и по време на ездата вождът не раздели пленниците с изключение на Вокаде, така че те имаха възможност да разговарят помежду си. Сиусът бе дал мълчаливото си съгласие за това, за да може неговият мним съюзник да научи от спътниците си всичко, което вождът искаше да знае. После, когато се свечери. Тежкия мокасин нареди да го отделят от другите колкото може по-незабележимо и се присъедини към него, за да го разпита. Пленникът успя изцяло да го заблуди и като последица от разговора им вождът бе счел всички предпазни мерки за излишни.

Ето защо Олд Шетърхенд и неговите индианци се добраха до планинския хребет, без да се натъкнат на някаква пречка. И тук планината бе покрита с гъста високостеблена гора, поради което погледът не можеше да проникне в долината, намираща се на отвъдната страна на хребета, макар че склонът изглеждаше доста стръмен.

Яздейки между дърветата, конниците дочуха някакъв своеобразен, глухо тътнеш шум, прекъснат скоро от рязко изсвирване, след което се разнесе свистене, подобно на звука, причиняван от изхвърлянето на излишната пара от локомотив.

— Какво е това? — попита смаяно Мо-ав, синът на жреца на шошоните.

— Сигурно някой конйонукия-ка-иб [\[101\]](#) — осведоми го Олд Шетърхенд.

Теренът започна да се спуска надолу — отначало полегато, а после все по-стръмно, така че не беше лесно човек да се задържи върху коня. Ето защо ездачите слязоха от седлата и продължиха пеша, водейки след себе си конете за юздите.

Следите на огелаласите все още се различаваха, макар и да си личеше, че са оставени предишния ден. Бяха се спуснали вече на около стотина метра, когато гората изведнъж свърши, и то толкова внезапно, че краят ѝ образуваше рязко очертана линия. Но малко по-нататък по

течението на реката гората достигаше чак до самото дъно на долината. Сега вече изгледът над долината беше напълно открит и онова, което човешкото око можеше да забележи, бе направо удивително.

Горната част от долината на Медисън, носеща тук многозначителното име Река на огнената дупка, е може би най-поразителната местност от националния парк. Дълга много, много мили, а на места широка две, та дори и три мили, тя разполага със стотици гейзери и горещи извори. Някои от тях изхвърлят водните си струи на стотина метра височина. От безбройни пукнатини в земята излизат газове с миризма на сяра, а въздухът непрестанно е изпълнен с гореща пара.

На слънчевата светлина ярко блестят снежнобелите варовити наслойки, образувачи «капаците» на подземните котли. На други места пък земната повърхност не се състои от здрава почва, а от гъста воняща кал, чиято температура е твърде различна. Ту тук, ту там земята внезапно се надига във формата на шапка, издува се бавно нагоре като мехур, а после се пуква, оставяйки широка бездънна яма, над която нависоко се издигат облаци пара. Тези мехури и ями изникват и изчезват ту на едно, ту на друго място. Следователно са подвижни. Тежко и горко на онзи, който попадне над някое от тези места! Миг преди това той е имал под краката си здрава почва, но ето че изведнъж земята започва да се нажежава и да се повдига. Само някой рискован скок, само светкавично бягство би могло да спаси човека в подобен случай.

Но избягаш ли от един мехур, близо до теб се надига втори, трети. Оказва се, че просто си застанал върху съвсем тънка земна кора, почти непосредствено над страшните дълбини на земните недра.

А тежко и на онзи, който отдалече вземе споменатата кал за земна маса, способна да го издържи! Вярно, че тази кал изглежда като мочурище, през което човек все пак би могъл някак си да мине. Обаче калта се поддържа на повърхността само от вулканичните газове и пари, също както при варенето на месо сивокафявата пяна се държи и се движи на повърхността на врящата вода.

Навсякъде земята потъва под краката, а оставените стъпки веднага се изпълват с гъста жълто-зелена воняща течност.

Отвсякъде се разнасят различни шумове, всичко ври, кипи, свири, съска, бучи и тътне. Наоколо излита вода или хвърчат огромни късове

кал. Хвърлиш ли голям камък в някоя от тези появяващи се и изчезващи ями, то изглежда сякаш нанасяш обида на духовете от подземния свят. Водата и калта изпадат в диво безпокойство. Надигат се нагоре, плискат се и преливат, като че ли искат да повлекат злосторника със себе си към страшна гибел.

Водата в този адски котел има най-различен цвят: млечнобял, яркочервен, небесносин, сернистожълт, а често тя е и прозрачна като стъкло. По повърхността ѝ се виждат дълги бели нишки, напомнящи коприна или някаква гъста слуз с цвета на олово, покриваща само за минути с дебела твърда кора всеки предмет, до който се допре.

Случва се водата в някоя дупка да блести в най-красивото тревистозелено. Изведнъж отстрани сякаш се отварят малки вентили и от тях излитат, смесвайки се със зелената вода, водни струи, искрящи във всички цветове на дъгата. Гледката е великолепна, несравнима, райска, но същевременно е и потресаваща, страшна, пъклена!

И тъй в тази местност бе дошъл Олд Шетърхенд с войните си и от горския гъсталак, вдъхващ чувство на уют и безопасност, те наблюдаваха приковаващата и страшна игра на природата.

На това място долината бе широка само около половин английска миля. Малко по-нагоре двете ѝ страни се приближаваха толкова много една към друга, че изглеждаше сякаш реката едва намира място да провре между тях своите мръсни, коварно проблясващи води. По-надолу гледката беше свършено същата. От едната теснина до другата разстоянието възлизаше най-много на една английска миля.

Реката, в която се вливаха горещите извори и затова в нея нямаше никаква риба, течеше покрай отсамната страна на долината. Както вече споменахме, този склон бе покрит с гора и беше доста стръмен, но все пак проходим. Отсрещната страна обаче представляваше отвесна стена, издигната сякаш с помощта на зидарски отвее. Състоеше се от черна скала, насечена в горната си част също като зъбците на бойна кула, и се отдръпваше доста силно назад така, че от горната теснина до долната образуваше почти полукръг. Но с това долината съвсем не се разширяваше, тъй като точно срещу мястото, където бе застанал Олд Шетърхенд, отгоре по тъмната скала се спускаше, а можеше да се каже и че се изкачваше по нея, някакво природно образование, чието широко подножие достигаше почти до отвъдния бряг на реката.

Това природно образование — едва ли можеше да се намери някое по-подходящо наименование за него — беше толкова необикновено и поразително и на пръв поглед толкова необяснимо, та човек изпитваше чувството, че се намира в приказен свят, където феи, елфи и други неземни същества водят своя тайнствен живот.

То приличаше на терасовидна постройка с толкова фина форма и фантастични украшения, като че ли се състоеше от току-що паднал сняг и изящни ледени кристали.

Най-долната и най-обширната тераса сякаш бе изваяна от слонова кост. Краищата ѝ бяха обкичени с украшения и орнаменти, които отдалеч приличаха на произведения на изкуството, излезли изпод ръката на скулптор с богата фантазия. Тя образуваше изпълнен с вода басейн във формата на полукръг, от който се издигаше втората тераса, блестяща и искряща като алабастр, обсипан със златни зрънца. Втората тераса имаше по-малък диаметър от първата. По същия начин и третата се отдръпваше по-назад от втората. Стройна и девствена, тя изникваше от втората устремена нагоре, сякаш бе направена от леко раздърпан снежнобял памук. Тази материя беше толкова въздушна и нежна, че човек не можеше да повярва в способността ѝ да понесе каквато и да било тежест. И въпреки всичко върху нея и над нея се издигаха още шест подобни тераси, всяка от които имаше басейн, подхранван с вода от по-горния, за да я препрати после на по-долния басейн било във вид на тънки струйки, било на капчици, разбити на фин воден прах, искрящ с цветовете на дъгата, или на по-широки водни ленти, образувачи сякаш своеобразен воал.

Това изящно, блестящо снежнобяло чудо на природата се беше опряло на тъмната отвесна скала и приличаше на дрехата на някое извънземно същество, изтъкана от нежни снежинки. При все това тази «дреха» бе сътворена от същите сили, които бяха извесили грамадите от черен базалт и бяха образували в земната кора калните вулкани.

Необходимо бе само да вдигнеш поглед до върха на тази великолепно пирамида, за да разбереш веднага как е възникнала. Защото тъкмо в този миг оттам се издигна висока струя вода, която горе се разтвори във формата на гъба, а после падна наоколо като едър дъжд. Същевременно се разнесе онова бучене, което малко преди това беше озадачило Мо-ав. Водната струя бе последвана от свирещи,

съскащи и стенещи пари, сякаш земята се канеше да се пръсне под напора на изригването.

Водите на гейзера бяха изградили тази пирамида. Съвсем дребните и леки съставки, издигнати от струята нагоре, се отлагаха при падането си и непрестанно продължаваха да «работят» над това чудно образование. Горещата вода се спускаше от една тераса на друга и постепенно се охлаждаше, така че отделните басейни от горе на долу имаха все по-ниска и по-ниска температура. Долу кристалната вода преливаше най-сетне от най-ниския басейн и образуваният къс поток се вливаше в Реката на огнената дупка.

Като черен дявол до някой ангел край пирамидата с тези великолепни форми се издигаше едно тъмно образование с мръсен вид и с формата на широк вал, образуващ окръжност. Този вал се състоеше от твърда маса, а върху него бяха изваяни най-причудливи фигури от останките на вулканични скали. Като че ли детето на някой великан си беше играло тук с базалтови късове, беше ги мачкало и извивало, придавайки им най-чудновати форми, след което ги бе закрепил върху кръглия вал.

Валът имаше диаметър от около двадесетина метра и образуваше естествен ограждащ насип около голяма яма, чиято тъмна зееща паст не предвещаваше нищо добро.

Това беше кратерът на кален вулкан. Най-напред отворът му се стесняваше, а после пък отново се разширяваше, като по този начин придобиваше точната форма на пясъчен часовник.

Щом великолепният вълшебен гейзер зашумеше и забучеше, калта в съседния до него мрачен кратер започваше да се вдига. А щом горе водната струя и парата се разпръснаха и блъбукащата повърхност на калта спаднаше в дълбокия отвор. Беше ясно, че гейзерът и калният вулкан се намираха в непосредствена връзка. Духовите от подземното царство отделяха материалите, които трябваше да бъдат изхвърлени на повърхността, като отвеждаха кристалната вода в гейзера, а останалите нечистотии на земните недра събираха в калната яма.

— Това е Кучапу-ант-па, Дяволската вода — каза Олд Шетърхенд, посочвайки към кратера.

Огелаласите се бяха разположили на лагер близо до ръба на калния вулкан. Можеха да се видят съвсем ясно. Даже отделните лица се различаваха добре. Конете се разхождаха насам-натам над бивака

им или пък лежаха на земята и си почиваха. Нямаше какво да пасат, тъй като на това място не вирееше нито едно стръкче трева. Съвсем наблизко се намираха няколко огромни камъка, тежки стотици килограми. На тях бяха насядали пленниците, всеки пленник на отделен скален блок. Ръцете им бяха вързани на гърба, а краката им бяха стегнати с ласа за камъните в такова положение, което сигурно им причиняваше големи мъки.

Тъкмо когато вниманието на Олд Шетърхенд бе привлечено от огелаласите, между червенокожите настъпи раздвижване. Те насядаха в кръг, а в средата му зае място вождът.

Олд Шетърхенд видя Джими, Дейви, Мартин, Хобъл Франк, както и Бауман с неговите другари. Вокаде беше вързан за един голям камък настрани от тях, и то в такова положение, като че ли всичките му крайници трябваше да бъдат изкълчени. Но сега към него се приближи един от сиусите, развърза го и го отведе сред кръга от воини.

— Ще го разпитват — предположи Олд Шетърхенд. — Може би ще го съдят и след това ще искат тук да изпълнят присъдата. Много ми се ще да чуя разговора им!

Той извади далекогледа си от кобура на седлото и го насочи към огелаласите. Тъкмо в този момент и Мартин Бауман беше развързан, отведен в кръга и изправен до Вокаде. През далекогледа Олд Шетърхенд виждаше лицата на хората толкова близо пред себе си, че когато разговаряха, можеше да различи движенията на устните им.

Вождът заговори нещо на Мартин Бауман и посочи с ръка към кратера на калния вулкан. Олд Шетърхенд ясно забеляза, че Мартин пребледня като мъртвец. В същото време проехтя остър вик, какъвто може да бъде издаден само в миг на най-голям ужас. Той излезе от устата на един от пленниците — стария Бауман. Олд Шетърхенд видя как нещастният човек с всички сили с опитваше да разкъса ремъците си. Сигурно вождът бе казал нещо сатанинско...

Предишния ден след настъпването на тъмнината сиу-огелаласите се бяха изкачили на височините над Реката на огнената дупка. Бяха очаквали, че Тежкия мокасин ще нареди да бивакуват под короните на дърветата, но се оказаха излъгани. Въпреки тъмнината и тежкия път надолу вождът заповяда да се прехвърлят отвъд реката. Той познаваше местността, понеже бе идвал тук вече няколко пъти, а в главата му се беше загнездила една мисъл, по-черна и зловеща дори от калния

кратер, който нейде там долу в тъмнината на нощта неспирно повдигаше с спускаше своята гадна рядка кал.

Като заслиза пръв, водейки коня си за юздата, той показваше пътя на своите хора. И пленниците трябваше да се спуснат от височините, което създаде особено големи затруднения, понеже не ги развързаха от конете. Все пак най-сетне всички достигнаха брега на реката. На това място водата на Реката на огнената дупка не беше гореща, а само топла. Можеше да се премине през нея, без някой да пострада. Всеки от конете на пленниците бе заобиколен от по двама сиуси, след което се отправиха към отсрещния бряг.

Спряха се край калния кратер. Пленниците бяха вързани за големите камъни и близо до тях бяха поставени стражи. После червенокожите налягаха на земята, без да получат от вожда си някакво обяснение защо оставаха да лагеруват тъкмо тук при вонята от кратера, на това място, където на конете им липсваше и вода, и трева.

На зазоряване животните бяха отведени на известно разстояние надолу, където, както знаеше вождът, от скалите бликаше малко чисто изворче. След завръщането на хората, погрижили се за конете, всеки един от индианците извади парче сушено бизонско месо, за да закуси. Едва сега Тежкия мокасин съвсем тихо обясни на хората си какво решение беше взел относно Вокаде и младия Бауман. Всички гледаха на Вокаде като на предател. Вярно, че той не беше признал нищо, обаче в техните очи бе вече уличен в това престъпление. Ни най-малко не ги смути и обстоятелството, че Мартин щеше да сподели участта му. Та нали всички пленници бяха обречени на смърт, а колкото по-голямо беше разнообразието при умъртвяването им, толкова по-интересно щеше да бъде за зрителите. За сиусите бе твърде важно отначало да се насладят на душевните терзания на пленниците, които те сигурно щяха да изпитат при тържественото обявяване на присъдата. Затова индианците образуваха кръг, в който най-напред изправиха Вокаде. «Съдебното дело» се водеше на висок глас, за да могат и останалите пленници да чуят всичко, доколкото разбираха езика на огелаласите.

— Размисли ли Вокаде дали ще продължи да отрича, или ще признае всичко пред воините на сиу-огелала? — попита вождът.

— Вокаде не е извършил нищо лошо, следователно няма какво да признава — отвърна младежът.

— Вокаде лъже. Ако беше пожелал да ни каже истината, присъдата му щеше да бъде по-лека.

— Присъдата ми ще е една и съща, все едно дали съм виновен, или не. Решили сте, че непременно трябва да умра!

— Вокаде е млад. А мислите на младостта не стигат много надалеч. Често тя не знае твърде добре какво върши. Ето защо ние сме готови да проявим милосърдие. Но виновният трябва да бъде искрен!

— Вокаде няма какво да ви каже!

При тези думи по лицето на вожда пробягна ехидна усмивка. Той продължи:

— Тогава Вокаде е страхливец. Той се бои. Има смелостта да върши злини, но му липсва смелост да си признае. Въпреки младостта си Вокаде е като някоя баба, която започва да реве от страх, щом я ухапе комар!

Никой индианец не търпи да го нарекат страхливец, без да покаже веднага, че е храбър. Привикнал на лишения, трудности и какви ли не болки от най-ранна младост, той не се бои от смъртта. Убеден е, че веднага след нея ще попадне във Вечните ловни полета.

Едва вождът бе изрекъл тази обида и Вокаде незабавно се защити:

— Вокаде уби белия бизон. Всички сиу-огелаласи го знаят!

— Но никой от тях не е бил с тебе. Ти донесе кожата, това е, което знаем. Нищо друго. А е съвсем просто: нейде из прерията лежи умрял бял бизон. Вокаде минава оттам, одира му кожата, донася я у дома си и казва, че е убил бизона.

— Това е лъжа! Никой умрял бизон не остава да лежи непокътнат в прерията. Лешоядите и койотите го изяждат!

— Койотът си ти!

— Уф! — извика Вокаде, полагайки бесни усилия да скъса ремъците си. — Ако не бях вързан, щях да ти покажа дали съм страхлив прериен вълк, или не!

— Вече ни показа. Ти си страхливец, понеже се боиш да ни кажеш истината!

— Не съм отричал от страх, а защото се съобразявах с моите спътници.

— Уф! Значи сега признаваш, че си виновен? Разкажи ни какво си направил!

— Това може да стане само с няколко думи. Отправих се бързо към вигвама на Ловеца на мечки, за да известя, че сте го заловили. После потеглихме на път, за да го освободим.

— Кои потеглихте?

— Ние петимата: синът на Ловеца на мечки, Джими, Дейви, Франк и Вокаде.

— И Вокаде обикна бледоликите много, нали?

— Да! Един от тях струва много повече от сто огелаласи. Вождът огледа кръга от воини и тайно се зарадва на впечатлението, което им бяха направили последните думи на червенокожия младеж. После той го попита:

— Знаеш ли какво рискуваш с това признание?

— Да! Ще ме убие!

— След хиляди мъчения!

— Не ме е страх от тях.

— Те ще започнат веднага! Доведете тук сина на Ловеца на мечки!

Сега Мартин беше отведен при него и изправен до Вокаде, която сцена бе вече наблюдавана от Олд Шетърхенд.

— Ти чу ли и разбра ли какво каза Вокаде? — попита го вождът.

— Да.

— Той ви е повикал, за да освободите пленниците. Пет плъха тръгват в поход да изядат петдесет мечки! Глупостта ви е изсушила мозъците.

— С мечки ли ще се сравнявате? — възкликна Мартин. — Вие сте страхливи лешояди, криещи се сред скалите!

— Ще съжаляваш за тези думи! И двамата ще умрете сега веднага!

Вождът ги погледна остро, за да види какво е въздействието на думите му. Вокаде се държеше така, сякаш изобщо не ги беше чул. Но лицето на Мартин пребледня, макар че той полагаше неимоверни усилия да прикрие уплахата си.

— Тежкия мокасин вижда, че двамата сте сърдечни приятели — продължи вождът. — Той ще ви даде радостната възможност да умрете заедно. Едновременно ще изпитате сладостта на смъртта, бавно, изцяло, до дъно. А понеже приятелството ви е единствено по рода си, и във Вечните ловни полета ще отидете по единствен по рода си начин.

Той се изправи на крака, излезе извън кръга и се запъти към вала, издигнат около калния кратер.

— Ето го вашия гроб! — каза той. — След няколко минути ще се намерите в него! — При тези думи вождът посочи към зейналата яма, откъдето се издигаха вонящи изпарения.

Това беше страшна закана. Бащата на Мартин нададе онзи вик на ужас, който Олд Шетърхенд и спътниците му бяха чули горе на височината отвъд реката. Бауман напрегна всички сили, за да разхлаби или скъса ремъците си. Откакто бе попаднал в плен, той нито с една дума, нито пък с някоя гримаса беше показал колко нещастен се чувстваше. Бе твърде горд, за да го издаде. Но сега, когато чу каква опасност заплашваше сина му, със самообладанието му бе свършено. Той извика:

— Не, това не, това не! Хвърлете мен в кратера, мене, само не него!

— Мълчи! — извика грубо вождът. — Ти би започнал да виеш от ужас, ако трябваше да умреш от смъртта, която очаква сина ти!

— Не, не, нито звук няма да чуете от мен!

— Ще започнеш да виеш още докато ти описвам тази смърт. Да не си мислиш, че момчето ти и предателят Вокаде ще бъдат хвърлени просто ей така в зейналия отвор? Лъжеш се. Съвсем точно се знае кога калта се покачва и кога спада. Знае се и докъде достига. Ще завържем момчето ти и предателя за ласа и ще ги хвърлим в кратера. Но те няма да паднат в него, понеже ласата ще ги задържат. Ще увиснат на такава дълбочина, че калта да се покачи само до глезените им. После ще ги спуснем малко по-надолу, та при следващото надигане на калта тя да достигне до колената им. И така те ще потъват все повече и повече, а телата им бавно ще се пекат отдолу нагоре в горещата кал. Все още ли имаш желание да умреш от такава смърт вместо сина си?

— Да, да! — извика измъченият Бауман. — Нека бъда аз на неговото място, нека бъда аз!

— Не! Ти ще издъхнеш заедно с другите на кола на мъченията при гробницата на вождовете. А сега ще трябва да видиш как синът ти потъва в калния кратер!

— Мартин, Мартин, сине мой! — извика отчаяно бащата.

— Татко, татко! — извика младежът, обхванат от страх.

— Мълчи! — подвикна му тихо Вокаде. — Нека умрем, без да им направим удоволствието да видят болката, изписана по лицата ни.

Старият Бауман напъваше ремъците си, но единственият резултат беше, че те се врязаха в месата му почти до костите.

— Чуваш ли как синът ти пищи и се вайка? — подвикна му вождът. — Мълчи и се радвай, защото ще ти дадем възможност да виждаш по-добре от нас! Нека пленниците бъдат свалени от камъните и вързани на конете им, за да бъдат нависоко и да могат да наблюдават всичко много по-добре! А двете момчета свържете така, че да не могат и малкото си пръстче да помръднат. После ги отнесете до бездната на смъртта!

Заповедта му беше изпълнена веднага. Неколцина от огелаласите хванаха Вокаде и Мартин, за да ги помъкнат към калния вулкан. Другите пленници бяха вдигнати и завързани здраво върху конете им.

Бауман стисна силно зъби, за да не се изтръгне от него вече нито един стон.

— Ужасно! — изскърца със зъби Дейви, като се обърна към Джими. — Помощта сигурно ще дойде, но за тези две добри момчета ще бъде във всеки случай твърде закъсняла. Ние двамата сме виновни за смъртта им. Не трябваше да се съгласяваме с техния план.

— Прав си и... но я слушай!

Беше се разнесъл дрезгавият крясък на лешояд. Огелаласите не му обърнаха никакво внимание.

— Това е сигналът на Олд Шетърхенд — прошепна Джими. — Говорил ни е за него и е наподобявал този вик пред нас.

— Господи! Де да е така!

— Дано не се лъжа! Ако предположението ми е вярно, тогава Олд Шетърхенд е следвал нашата диря и би трябвало да се появи ей от онази височина. Погледни към гората! Забелязваш ли нещо?

— Да, да! — отвърна тихо Дейви. — Движи се едно-единствено дърво. Виждам как върхът му се клати. Това не става без някаква причина. Значи там има хора.

— Сега и аз го виждам. Но да си обърнем главите, за да не би огелаласите да заподозрат нещо!

И със силен глас той извика по посока на кратера на немски език:

— Мистър Мартин, смелост! Помощта е тук. Току-що нашите приятели ни дадоха знак!

Той постъпи умно, като избягна да спомене друго име, защото огелаласите щяха да го доловят.

— Защо лае това куче? — разгневи се вождът. — Да няма и то желание да умре в калта?

За щастие той се задоволи само с тази остра забележка. Конете на пленниците стояха толкова близо един до друг, че те можеха да разговарят даже шепнешком. Ръцете им бяха извити и вързани отзад на гърба, а краката им бяха свързани един за друг с помощта на ремък, който минаваше под корема на конете.

— Слушай, Дейви — зашепна Джими, — никой не държи юздите на нашите животни. Всъщност сме наполовина свободни. Наемаш ли се да управляваш старото си муле, въпреки че си вързан?

— Не се тревожи! Така ще го притисна между краката си, че ще бъде цяло удоволствие да наблюдаваш как ще полети.

— Моята стара кранта също ще ми се подчини. Чакай! Боже помози! Започва се! Помощта идва твърде късно... твърде късно!

Точно в този миг земята започна да трепери под копитата на конете — отначало леко, а после все по-силно и нейде дълбоко от земните недра долетя някакво тътнещо бучене. Гейзерът се канеше да започне дейността си.

Макар че от миналата вечер до сега конете донякъде бяха попривикнали на това треперене на земната повърхност, сега, застанали толкова близо пред кратера, те все пак станаха неспокойни.

Малко преди това Хонг-пе-те-ке се беше надвесил над калния кратер и бе спуснал в него ласото си, за да измери на каква дълбочина би трябвало да увиснат двамата осъдени на смърт. После сиусите вързаха две ласа за здрави каменни издатини по високия вал около кратера, а другите им краища бяха прокарани под мишниците на Мартин и Вокаде по такъв начин, че да остане свободна точно необходимата дължина.

Щом започна бученето, всички се оттеглиха назад. Само двама индианци останаха край кратера, за да спуснат вътре двамата осъдени, когато калта се надигнеше нагоре. Настъпиха мигове на най-страшно напрежение.

Ами Олд Шетърхенд? Защо не идваше?

Погледът му беше следил внимателно всяко движение на огелаласите. Щом видя, че Вокаде и Мартин бяха помъкнати към

кратера, всичко му стана ясно.

— Искат да ги оставят да умрат бавно в калта — обясни той на индианците. — Трябва незабавно да им помогнем. Бързо, пришпорете надолу конете между дърветата до мястото, където гората стига до реката, после я прехвърлете и галопирайте нагоре по отсрещния бряг! Крещете и ревете колкото можете по-високо и с всички сили се нахвърлете върху огелаласите!

— Няма ли да дойдеш с нас? — попита жрецът великан.

— Не, не бива да напускам мястото си. Трябва да остана тук и да внимавам да не се случи нещо лошо на нашите братя преди вашата намеса. Тръгвайте, тръгвайте! Нямаме нито секунда за губене!

— Уф! Напред!

В следващия миг шошоните и упсароките изчезнаха. Боб остана при Олд Шетърхенд. Ловецът му нареди:

— Ела, хвани този бор и ми помогни да го разклатим! Същевременно той сложи длан до устата си и нададе онзи крясък, който беше чул от Джими и Дейви. Забеляза как те погледнаха нагоре и беше сигурен, че бяха разбрали сигнала му.

— Защо разклаща дърво? — попита Боб.

— За да им дадем знак. Огелаласите искат да хвърлят Вокаде и младия ти господар във врящата кал, за да ги убият. Ето ги къде лежат вързани край кратера.

При тези думи негърът изпусна пушката си от уплаха.

— О, о, убият маса Мартин? Това не бива, това не може! Масер Боб не позволят. Масер Боб ги избият, всички, всички! Боб веднага отсреща!

И той хукна натам.

— Боб! — извика Олд Шетърхенд подир него. — Върни се, върни се! Иначе всичко ще провалиш!

Но негърът не се подчини. Беше обхванат от страшна ярост. Младият му господар щеше да бъде убит. Той не се и сети, че си беше изпуснал пушката, мислеше само как по-бързо да се добере отсреща. Като добър плувец знаеше, че за да достигне някое определено място на отвъдния бряг, трябваше да влезе във водата от отсамния бряг малко над избраната цел. И тъй той не се втурна право надолу по оголения склон, а първо се затича с големи скокове между дърветата срещу

течението на реката и изскочи от гората едва тогава, когато счете, че се е изкачил на достатъчно разстояние по отсамния бряг.

Пътят му към водата водеше през черна и съвсем гладка скала. Там Боб храбро седна на земята и започна да се пързалия надолу по лъскавата повърхност също като на шейна, докато се вряза в лигавата вода, покрита с мръсни късове пяна. Той усети в тялото си удара от някакъв твърд предмет. Оказа се, че това е дебел клон, забил се здраво в дъното близо до брега.

— А, о! — заликува негърът. — Масер Боб без пушка. Клон негов боздуган! — Той го изтръгна от тинята и започна да плува с мощни тласъци.

До този момент огелаласите изобщо не бяха забелязали негъра. Докато се спускаше по «пързалката», черното му тяло не можеше да се отличи от тъмната скала, а сега пък във водата главата и раменете му изпъкваха толкова малко на фона на мръсната повърхност, че пак не успя да привлече ничие внимание. И без това всички огелаласи бяха отправили погледи към калния кратер. Нищо друго не ги интересуваше.

Сега, когато започна подземното тътнене и боботене, Олд Шетърхенд забеляза как неговите червенокожи съюзници навлязоха с конете си във водата при долната теснина на речното корито. Трябваше да действа. Той облегна карабината «Хенри» на ствола на дървото, зад което се беше изправил, и взе тежкия двуцевен и далекобоен мечкоубиец.

Отсреща сиусите се отдръпнаха от кратера. Само двамина от тях останаха до него. В този миг вождът вдигна ръка. Олд Шетърхенд не можа да чуе дали изрече някаква заповед, защото бученето се беше засилило. Но той знаеше какво трябваше да означава това негово движение — то бе сигнал за началото на мъчителната смърт на Мартин и Вокаде.

Ловецът опря приклада на рамото си. От дулата на мечкоубиеца проблеснаха бързо едно след друго две пламъчета. Огелаласите не бяха в състояние да доловят гърмежа на двата изстрела, защото под краката им подземният тътен приличаше на бързо следващи една след друга гръмотевици.

— Спускайте ги! — беше заповядал със силен глас вождът на огелаласите, когато беше изпънал ръката си. Двамата негови хора,

които трябваше да изпълнят тази заповед, направиха няколко бързи крачки към лежащите на земята пленници. Бащата на Мартин нададе вик на ужас, който бе погълнат от страховитото бучене.

Но какво беше това? Двамата палачи не само се наведоха, за да уловят пленниците, но даже паднаха до тях и останаха да лежат на земята.

Хонг-пе-те-ке изрева нещо, което тъй и не се разбра, защото горе от отвора на гейзера с пронизително пищене започна да изскача вода и пара, а пък долу, от кратера на калния вулкан проехтяха тътнежи като далечни топовни изстрели.

Тежкия мокасин се втурна към кратера, наведе се над двамата воители и ги заудря с юмруци... но те не се и помръднаха. Той сграбчи единия от тях за раменете и го изправи донякъде. Чифт безжизнени очи се вторачиха в лицето му и едва сега вождът забеляза двете дупки в главата на човека — едната от лявата страна, а другата от дясната. Изплашен, той го пусна на земята и скочи на крака. Лицето му се беше разкривило от ужас.

Сиусите не можеха да разберат нито неговото поведение, нито поведението на двамата си съплеменници. И те се приближиха до тях. Мнозина от индианците се наведоха над неподвижните тела, а след това представляваха същата картина на занемял ужас като предводителя си.

А ето че сега се прибави и нещо друго, което ги изплаши не по-малко. Свиренето и свистенето на гейзера бе вече почти заглъхнало, тъй че слухът им отново бе в състояние да долавя и други звуци. В този миг откъм реката проехтя яростен рев. Погледите на всички се извърнаха в тази посока. Забелязаха някаква черна огромна фигура, която се приближаваше с лъвски скокове, размахвайки дълъг и дебел чворест клон. От това странно същество се стичаше мръсна жълтозеленикава речна пяна, а то цялото беше обкичено с полуизгнили тръстикови стебла и оплетени треволяци.

Боб се беше видял принуден да си проправи път през цял полуостров от тези растителни останки, без после да губи време за отстраняването на тази украса от тялото си. И сега имаше такъв външен вид, който едва наподобяваше на каквото и да било земно същество. При това, ако прибавим неговия рев, бързо въртящите се в орбитите си очи, здравите блестящи бели зъби, които показваше, ще

разберем защо не беше никакво чудо, че за кратко време огелаласите останаха като втрещени.

А в следващия миг вече Боб се нахвърли върху тях с диви викове, нанасяйки наоколо удари с клона също като някой Херкулес. Те отстъпиха пред него. Боб си проби път сред тълпата индианци и се нахвърли срещу вожд.

— Маса Мартин! Къде негов мил добър маса Мартин! — изкрещя той запъхтян. — Тук масер Боб, тук, тук! Той унищожат цели сиуси! Той разгромят съвсем всички много огелала!

— Ура! Това е Боб! — извика Джими. — Сега ще ги победим! Ура, ура!

Същевременно откъм по-ниската част на речния бряг се разнесе многогласен рев — индианският боен вик. Както е известно, той прилича на едно проточено пронизително «и-и-и-и-и-и!», изкрещяно във висок фалцет, при което червенокожите удрят леко с длан по устните си.

Добре познатият боен вик, известяващ опасност, изтръгна огелаласите от вцепеняващата ги уплаха. Неколцина от тях изтичаха малко напред и погледнаха надолу по течението на реката, откъдето долитаха крясъците. Те видяха как упсароките и шошоните се приближаваха в галоп. В смайването си сиусите изгубиха хладнокръвие и разсъдливост и изобщо не забелязаха, че неприятелите им бяха по-малобройни от тях. Необяснимата смърт на двамата им другари, появяването на Боб, който раздаваше удари наляво и надясно и приличаше на истински сатана, а накрая и приближаването на вражески настроени индианци, всичко това предизвика сред тях панически ужас.

— Бягайте, бягайте! Спасявайте се! — закрещяха те и се спуснаха към конете си. Но ето че сега Джими стисна здраво с бедра старата си кранта и извика силно:

— Да се измъкваме! Бързо, право към нашите спасители! Дългокраката кранта се втурна напред, последвана от мулето на Дългия Дейви. Конят на Франк незабавно препусна подир тях, без ездачът му да беше направил каквото и да било движение. Вероятно трептенето на земята, грохотът, тътенът и индианските крясъци бяха възбудили конете толкова много, че никой от огелаласите не бе в състояние да ги задържи.

Наистина ли никой? О, все пак се намери един, който реши да рискува, и той бе вождът Хонг-пе-те-ке. Сиусът бе получил от Боб толкова силен удар с клона, че се беше строполил на земята. После Боб коленичи до младия си господар и се зае да се грижи за него, забравяйки всичко около себе си.

— Мой добър, добър масса Мартин! — възкликна верният, но не особено благоразумен негр. — Ето негов храбър масер Боб! Той пререже бързо ремъци на масса Мартин.

Вождът се беше изправил на крака и сега вадеше ножа си, за да прониже чернокожия. Но в този миг дочу крясъците на неприятелите и видя, че хората му вече бягат, а пленниците се понесоха в галоп, за да се измъкнат на първо време от опасната близост на огелаласите. Разбра, че и той е принуден да побегне. Ала вождът не беше човек, който да се откаже от всякакво предимство или изгода. За миг изтича до коня си и се намери на седлото. Цяло щастие бе, че всички негови хора бяха вързали пушките за седлата си! Той накара своя кон да се приближи до Бауман, чийто жребец се беше подплашил и в този миг правеше скок във въздуха и с четирите си крака едновременно. С бързо движение улови юздите му, проехтя остър пронизителен вик, с който вождът пришпори собствения си кон, и той полетя нагоре срещу течението на реката, повличайки със себе си и жребеца на Бауман заедно с ездача.

12. глава

При устата на ада

Сиу-огелаласите бяха убедени, че по горното течение на реката няма да срещнат никакви неприятели. А щом достигнеха гробницата на вождовете, те мислеха, че ще бъдат в безопасност, понеже тамошната местност им предлагаше чудесно прикритие. Обаче скоро щяха да разберат, че тази заблуда щеше да се окаже съдбоносна и че освен това бяха подценили силата на противника си.

Както вече споменахме, рано сутринта на предишния ден, преди още Олд Шетърхенд да беше потеглил към Йелоустоун, Винету бе получил указанието заедно с останалите при него воини да се отправи към Устата на ада и там да очаква приятеля си.

Вождът на апачите добросъвестно се беше придържал към това.

Той бе напуснал бивака малко след потеглянето на Олд Шетърхенд и беше яздил със своите индианци толкова бързо, че още късно следобед достигнаха източното подножие на Планините на огнената дупка. Оттук нагоре водеше клисура, която ставаше все потясна и по-стръмна. Тя е била образувана от поток, чийто извор се намираше горе на височината. Когато се изкачиха нависоко, конниците попаднаха сред девствена гора, където, изглежда, човешки крак още не беше стъпвал.

Но апачът знаеше пътя съвсем точно. Той яздеше толкова самоуверено, сякаш между високите дървета пред себе си виждаше някоя ясно очертана пътека. Отначало продължиха да се изкачват право нагоре по стръмния склон, после свиха настрани и най-сетне, след като прехвърлиха хребета, започнаха да се спускат пак в някаква клисура, провирайки се между пръснатите наоколо огромни скални късове.

В този миг пред тях проехтя някакъв страхотен трясък, сякаш бе експлодирало значително количество динамит, и то толкова ненадейно, че конете се подплашиха. Последваха изстрели като от оръдия на тежка артилерия. После се разнесе грохотът на непрекъсната пушечна стрелба, който постепенно премина в различни шумове като пукот,

трещене и прашене, свирене и съскане, като че ли пред изумените конници бе запален някакъв огромен фойерверк.

— Уф! — извика Смелия бик. — Какво е това?

— Козо-тип-тупа, Устата на ада — отговори Винету. — Моят брат ще я види веднага как изригва.

Той накара коня си да направи само още няколко крачки, после дръпна юздите му и се извърна назад към червенокожите воители:

— Нека моите братя се приближат! Долу се е отворила Устата на ада. — Той посочи надолу към зейналата под тях бездна и индианците бързо го последваха.

Както видяха, те се бяха озовали пред отвесна скала, която се спускаше може би на стотина метра, а долу бе разположена долината на Реката на огнената дупка. Точно пред тях на отвъдния бряг от земята изригна воден стълб с диаметър от около седем метра и около петнадесет метра височина, образувайки горе нещо като топчеста дръжка на бастун, от която излетяха към небето многобройни водни струи с дебелината на човешка ръка, някои от които надхвърляха на дължина тридесет метра. Водата беше гореща, защото гигантският фонтан, разтворил се горе като чадър, бе обгърнат с полупрозрачна пелена от бяла пара.

Тъкмо зад това чудо на природата високият бряг се отдръпваше назад, тъй че в скалите се образуваше дълбока котловина, на чийто заден ръб сякаш беше кацнало залязващото слънце. Лъчите му огряваха водния стълб и той блестеше и искреше в най-великолепни цветове. Ако наблюдаващите хора се намираха на някое друго място по-настрани, щяха да забележат във водата и около нея трептенето на хиляди разноцветни дъги.

— Уф, уф! — прозвуча почти от всяка уста, а вождът на шошоните се обърна към Винету с въпроса:

— Защо моят брат нарича това място Козо-тип-тупа, Устата на ада? Не е ли по-добре да бъде наречено Патаския-тупа, Устата на небето? Ойтка-петай никога досега не е виждал нещо по-прекрасно.

— Моят брат не бива да се заблуждава. Често злото се появява отначало в красива премяна. Но умният мъж отсъжда едва когато е изчакал да види и края.

Погледите на възхитените индианци бяха все още втрещени с нескрито удивление във великолепно зрелище, когато изведнъж се

разнесе гръм, подобен на предишния, и незабавно картината се промени. Водният стълб се сниши и изчезна. За няколко секунди се откри дупката, откъдето той беше изригнал. Чуваше се само някакво глухо боботене, а после на отделни тласъци дупката започна да бълва жълто-кафяви кръгове пара. Отделните тласъци ставаха все по-чести и по-чести, докато накрая се сляха в пронизително съскане. Цветните кръгове преминаха в стълб от черен дим и сега дупката започна да изхвърля някаква тъмна тинеста маса, която се издигна почти на същата височина като водния фонтан преди малко, разпространявайки наоколо страшна воня. Много по-надалеч от нея полетяха някакви твърди тела и винаги когато ставаше това, се разнасяше звук, подобен на гневно ръмжене, което можем да чуем в менажериите от дивите зверове, малко преди да бъдат нахранени. Тези изригвания се редяха на последователни тласъци, а в промеждутъците им откъм кратера долитаха такива вопли и степания, сякаш нейде долу в бездната живееха душите, прокълнати на вечни мъки.

— Ва-по, ужасно! — възкликна Смелия бик.

— Е — попита Винету, — моят брат все още ли иска да наречем тази дупка Уста на небето?

— Не. Нека дълбоко в нея бъдат погребани всички неприятели на шошоните! Не е ли по-добре да продължим пътя си?

— Ще продължим, но ще спрем да лагеруваме долу, точно до Устата на ада.

— Уф! Необходимо ли е? Миризмата е ужасна.

— Да, но днес адът реве за последен ден. Няма повече да дразни носовете на шошоните.

Апачът отведе своя придружител на известно разстояние покрай ръба на скалата до мястото, където по-рано брегът се е състоял от по-меки скали и пръст. Тук дейността на скритите земни сили се забелязваше далеч нагоре по височината. Преди столетия тук се е намирал кратер, който бе погълнал цялата стена на високия бряг. Меката пръст бе продължила на се свлича и така се беше образувало свлачище, осеяно доста нагъсто с полуизгнили дънери и каменни отломъци.

Това планинско свлачище бе стръмно и никак не изглеждаше безопасно. Имаше многобройни дупки със сернистожълти ръбове, от

които се издигаха водни пари — сигурен признак, че в земята има кухини.

— Оттук ли иска да се спусне моят брат? — попита Ойтка-петай апача.

— Да. Няма друг път.

— Няма ли да пропаднем в земята?

— Това може да се случи много лесно, ако не сме предпазливи. Когато Винету беше тук с Олд Шетърхенд, той внимателно огледа околността. Има места, където дебелината на земната кора е т по-голяма от ширината на човешка длан. Но Винету ще язди начело. Конят му е умен и няма да стъпи там, където ни дебне опасност. Нека моите братя ме следват спокойно.

Той подкара коня си към края на свлачището и без да слиза от седлото, започна бавно да се спуска надолу. Индианците го последваха колебливо, но щом видяха колко предпазливо Илчи изучава земята с копитата си, преди да направи крачка напред, те вече успокоени се довериха напълно на водача си Винету.

— Нека моите братя яздят далеч един зад друг — нареди той, — та земята да има да носи винаги само тежестта на един ездач. Появи ли се опасност някой кон да пропадне с предните си крака, нека с помощта на юздата ездачът незабавно го вдигне на задните крака и да го накара да се обърне назад.

За щастие никой не изпадна в подобна беда. Вярно, че преминаха над няколко места, където земята кънтеше на кухо, но колоната се добра щастливо до реката. Тук водата бе необикновено топла. Повърхността ѝ беше синьо-зеленикава и мазна и блестеше във всички цветове на дъгата, докато малко по-нагоре вълните, които плискаха брега, бяха чисти и прозрачни. На това място накараха конете да навлязат в реката и те я преплуваха без никакво затруднение. После Винету отново свърна надолу в посока право към Устата на ада.

Изригването на този кален вулкан бе привършило. Когато конниците се добраха до него и предпазливо се приближиха до ръба на зейналата дупка, те видяха тъмна бездна, в която погледите достигаха на около четиридесет метра. Сега в нея всичко бе напълно спокойно. Само изхвърлените наоколо кални маси издаваха, че до преди няколко минути тук беше действал «адът».

Винету посочи към вече споменатата котловина зад Устата на ада и каза:

— Ето там се намира гробницата на вождовете на сиу-огелаласите, победени от Олд Шетърхенд! Нека братята ми ме последват натам!

Дъното на котловината имаше почти формата на окръжност с диаметър от около половин английска миля. Стените ѝ бяха толкова стръмни, че не беше възможно да бъдат изкачени. Многобройните дупки, изпълнени с гореща кал и вода, вдигаща пара, правеха придвижването напред много опасно, а наоколо не се виждаше нито стръкче трева, нито пък каквото и да било друго най-дребно и жалко растение.

В средата на котловината се издигаше изкуствен хълм от камъни, откъртени парчета сяр и кал, която бе образувала сега твърда чуплива маса. Беше висок около пет метра, широк четири и дълъг седем. На върха му имаше забити няколко копия и лъкове. Преди време те са били украсени с най-различни бойни и погребални отличия, но сега от тях висяха само останките им.

— Тук — поясни Винету — е погребан Злия огън, най-силният воин на огелаласите, заедно с други двама вождове, паднали убити от юмука на Олд Шетърхенд. Те седят върху своите коне с пушки на коленете, с щитове в лявата ръка и томахок в десницата. А ей там горе се беше спрял Олд Шетърхенд с коня си, преди да слезе долу за тази схватка на живот и смърт, и оттам нараняваше с изстрелите си сиусите един подир друг. Не искаше да ги убива, а те не можеха да го достигнат със своите куршуми, защото Великия дух на бледоликите го закриляше.

При тези думи той посочи надясно към скалистата стена, където на височина от около петнадесет метра над Устата на ада от скалата се издаваше малка площадка, на която имаше няколко каменни къса, високи един човешки бой. Косо надолу, чак до дъното на котловината, следваха цяла редица подобни, но много по-малки площадки и издатыци в скалата, по които човек с голяма мъка можеше да се изкатери до голямата площадка. Но дори и най-храбрият ездач трудно можеше да проумее как Олд Шетърхенд се беше изкачил до там заедно с коня си.

Смелия бик обиколи бавно на кон гробницата и после попита Винету:

— Кога приблизително огелаласите ще пристигнат при Реката на огнената дупка?

— Може би още тази вечер.

— Тогава нека заварят гробницата на вождовете си разрушена. Нека пръснем праха им по всички посоки на света, а костите им да хвърлим в Устата на ада, та душите им да се вайкат и пищят долу в бездната заедно с Козо-па, прокълнат от Великия дух! Вземете томахоките си и съборете гробницата!

Той слезе от коня и грабна бойната си секира, за да започне разрушителното дело.

— Стой! — заповяда му Винету. — Няма да се докосвате до този гроб! Олд Шетърхенд не взе скалповете на убитите и дори самият той помагаше да бъдат погребани. Храбрият воин не се сражава с костите на мъртвите. Великият дух желае мъртъвците да не бъдат безпокоени и Винету ще закриля тази гробница! Хау!

Той обърна коня си и го подкара към Устата на ада, без изобщо да се огледа.

Досега никой приятел на Ойтка-петай не беше говорил с него по такъв начин. Шошонът се ядоса, но не посмя да действа срещу волята на апача. Той измърмори навъсено едно «уф!» под носа си и го последва. Хората му мълчаливо тръгнаха след него. Решителността в поведението на Винету им беше направила силно впечатление.

Вече започна да се свечерява, когато апачът спря недалеч от Устата на ада и слезе от коня. На това място от скалата бликаше студен извор, прекосяваше котловината и се вливаше в реката. Но иначе тук нямаше нищо особено, което да прави мястото подходящо за бивак. Сигурно Винету имаше някаква друга причина, за да иска да прекара нощта тъкмо тук. Той завърза коня си наблизко, нави на руло сантилското си одеяло, за да му служи като възглавница, и легна да спи недалеч от скалата. Шошоните последваха примера му.

Много от тях започнаха тихичко да разговарят. Вождът им, забравяйки своя гняв, беше легнал до Винету. Стана съвсем тъмно. Изминаха няколко часа. Изглежда, апачът спеше. Но ето че изведнъж той се изправи на крака, взе пушката си и каза на Ойтка-петай:

— Нека моите братя продължат спокойно да лежат. Винету ще отиде на разузнаване.

И той изчезна в тъмнината на нощта. Останалите в лагера хора не искаха да заспиват, преди да са научили резултата от неговата рискована обиколка. Но бяха принудени дълго да чакат, защото вече наближаваше полунощ, когато най-сетне апачът се завърна. С ясен глас, за да го чуят всички, Винету съобщи по своя простичък начин:

— Хонг-пе-те-ке, Тежкия мокасин, лагерува с воините си край Дяволската вода. При него е Ловеца на мечки заедно с петима свои другари, а освен това са заловили и нашите братя, които ни напуснаха през миналата нощ. Сигурно Олд Шетърхенд е нейде наблизо. Нека моите братя спят! Щом се зазори, Винету и Ойт-ка-петай ще се промъкнат още веднъж до Дяволската вода. Хау!

Едва-едва бе започнало да се зазорява, когато Винету събуди вожда на шошоните и двамата закрачиха предпазливо и безшумно надолу покрай реката. От Устата на ада до Дяволската вода имаше може би около една английска миля. Недалеч от лагера на неприятеля реката правеше завой. Скрити зад ръба на една скала, двамата вождове можеха да наблюдават огелаласите. Индианците бяха водили конете си на водопой малко по-надолу от своя лагер и сега тъкмо ги връщаха оттам. После започнаха да се хранят.

Винету насочи погледа си към възвишението над десния речен бряг, откъдето трябваше да се зададе Олд Шетърхенд, ако вече не се намираше от отсамната страна на реката.

— Уф! — възкликна тихо той. — Олд Шетърхенд е тук.

— Къде е? — попита Ойтка-петай.

— Ей там горе, на възвишението.

— Но горе нищо не може да се види. Там има гъста гора.

— Има, но нима моят брат не забелязва враните, които кръжат над дърветата? Някой ги е подплашил. Сигурно Олд Шетърхенд ще язди през гората надолу по течението на реката и ще я прехвърли под лагера на сиусите, където никой няма да го забележи. После ще ги нападне и ще ги подгони нагоре срещу течението ѝ. По това време ние трябва да се намираме край Устата на ада, за да не могат да продължат нагоре, а да ги вкараме в котловината при гробницата на вождовете. Нека моят брат бързо тръгне с мен, защото не разполагаме с много време!

Двамата незабавно потеглиха обратно. В общи линии предположението на Винету беше вярно, макар че той не можеше да знае всички подробности. Щом пристигнаха при своите хора, воините получиха от апача необходимите указания и се приготвиха за битка.

В този миг откъм лагера на огелаласите се разнесе страхотен трясък.

— Дяволската вода надига глас — обясни Винету. — Сега ще започне да бълва и Устата на ада. Отдръпнете конете малко назад, за да не бъдете засегнати!

От по-рано той знаеше, че между двата кратера съществува връзка, и се отдалечи на безопасно разстояние. Скоро чуха, че изригването на Дяволската вода престана и в резултат на това доловиха бойния вик на тридесет шошони и упсароки, които в същия миг нападناха сиусите.

Сега настъпи онова, което Винету беше предвидил: Устата на ада започна да изригва, и то също както предишната вечер. Придружаван от грохот и съскане, се издигна водният стълб и силните му струи, разпръскващи се високо горе на всички страни, заляха земята наоколо в широк диаметър. По този начин за Винету и хората му се образува великолепно прикритие, тъй като препускащите към тях огелаласи не можеха да забележат шошоните, застанали зад великанския фонтан. Винету подкара Илчи малко настрани, за да получи възможност да погледне надолу по реката. Той видя как бягащите неприятели се приближават в пълен безпорядък, един до друг или един зад друг, подгонени от панически ужас.

— Идват! — извика той. — Щом ви дам знак, ще изскочите иззад бълващата Уста и няма да ги пускате да минат нагоре между кратера и реката. Трябва да ги вкараме в котловината на гробницата! Но не стреляйте! Страхът им е достатъчно голям, за да ги подгони натам и без нашите оръжия!

Първите сиуси бяха вече съвсем наблизо. Те наистина искаха да продължат нагоре срещу течението на реката. Но ето че иззад водния стълб излетя Винету. Неговият боен вик «и-и-и-и-и» проехтя пронизително в утринния въздух, а и шошоните започнаха да му пригласят. Огелаласите видяха, че пътят им е преграден и обърнаха конете си на четиридесет и пет градуса.

Потърсиха спасение в котловината.

Сега зад първите неприятели се показва голяма група ездачи. Този орляк от бързо галопиращи конници се състоеше от огелаласи и бели, в средата им се намираха вождът на сиусите. Ловеца на мечки и Хобъл Франк.

Както вече споменахме, пленниците, вързани върху конете си, бяха препуснали срещу своите освободители. В този миг се бе разнесъл вик от няколко гърла. Бяха го надали Мартин Бауман, Вокаде и негъра Боб, разрязал ремъците на двамата, виждайки, че вождът на огелаласите отвлича със себе си Бауман. Франк, дочул вика, се бе обърнал. Той бе разбрал в каква опасност се намира неговият приятел. Въпреки че беше вързан, само с натиска на бедрата си той незабавно бе накарал коня си да се обърне и след малко го спря пред негъра:

— Боб, освободи ме бързо! Бързо, бързо! — извика той. Боб изпълни желанието му. Франк скочи от коня, грабна томахока от пояса на един от сиусите, застреляни от Олд Шетърхенд, незабавно се метна пак на седлото и препусна след вожда на неприятелите.

Негърът нямаше кон. Мартин и Вокаде не бяха в състояние да помогнат, защото крайниците им бяха изранени от ремъците. Можеха само да викат. Така те обърнаха внимание на Джими. Той се огледа назад и извика ужасен на дългия си приятел:

— Дейви, обръщай! Огелаласите отвличат Бауман! Ето че в следния миг Боб се изпречи пред тях и разряза ремъците им. Джими му изтръгна ножа и подкара коня си в галоп след саксонеца. Дейви го последва без никакво оръжие.

Сега вече долетяха шошоните и упсароките, преминаха като вихрушка и продължиха да препускат след приятели и неприятели. В същото време Олд Шетърхенд достигна отсамния бряг на реката, водейки за юздата изоставения кон на Боб. В бъркотията никой не му беше обърнал внимание, но от погледа му не се бе изплъзнало нищо.

— Боб, ето ти коня и пушката! — извика той, като му подхвърли юздите и карабината. — Освободи хората, които са още вързани! След това ни последвайте лека-полека.

Речният бряг между Устата на ада и Дяволската вода предлагаше в тези мигове гледка, която беше повече от войнствена. Сиу-огелаласи, упсароки, шошони и бели крещяха с всички сили. Никой от бягащите не се интересуваше за останалите свои хора. Всеки от тях искаше да спаси само собствената си кожа. Приятелите на Ловеца на мечки

препускаха като бесни покрай враговете, без изобщо да ги закачат, защото единствената им мисъл беше да освободят Бауман.

Олд Шетърхенд се бе изправил на стремената с мечкоубиеца на рамо и карабината «Хенри» в ръка. Той беше последен от цялата група, обаче жребецът му летеше така, че почти докосваше земята с корема си и ловецът застигна упсароките и петнадесетте шошони.

— По-бавно! — подвикна им той, прелитайки покрай тях. — Постарайте се само да гоните всички сиуси пред вас. Ей там горе е застанал Винету и няма да ги пусне да минат покрай него. Не бива да ни се изплъзне нито един, но не ги убивайте!

И той продължи нататък покрай приятели и неприятели. Копитата на Хататитла просто поглъщаха разстоянието. Трябваше на всяка цена да догони вече споменатата гъста група ездаци, преди да бе станало някое нещастие.

Конят на дребничкия саксонец не беше някой благороден бегач, но Франк ревеше тъй страшно и го обработваше с дръжката на томахока по такъв начин, че животното летеше, сякаш имаше крила. Разбира се, дълго нямаше да издържи. Това можеше да се предвиди.

Франк успя да се добере до вожда на сиу-огелаласите. Приблужи се до него с коня си отстрани, замахна с томахока и извика:

— Шонка, та-ха-на, де пе — куче, ела, с теб е свършено!

— Чинка сича легча, та-анада-пи! — отвърна вождът с презрителен смях. — Нещастно джудже, хайде удрай!

Той се извърна към Франк и парира атаката му само с юмрука си, като му нанесе удар над китката, замахвайки отдолу нагоре. Оръжието изхвърча от ръката на Франк. След това вождът незабавно измъкна от колана си ножа, за да прободне дребоська и да го свали от коня.

— Франк, внимавай! — извика Джими, който пришпори коня си зад двамата, за да ги догони.

— Не се бой! — изкрещя дребоськът. — Толкоз лесно не може да ме пречука никой червенокож. Но ей тоя повече няма да осакатява краката на никой порядъчен немец като мен!

С тези думи той поизостана с коня си с около един метър, за да не бъде достигнат от ножа, и после със смел скок се метна на коня на огелаласа, сграбчвайки индианеца, за да притисне и двете му ръце към тялото. Вождът силно изрева от гняв. Опитва се да освободи ръцете си,

но това не му се удаде, защото Франк се беше вкопчил в него с все сила.

— Само така! — извика Джими. — Не го пускай! Идвам.

— Ама побързай! Съвсем не е лесно да смачкаш кокалите на такъв обесник!

Всичко се бе разиграло светкавично, много по-бързо, отколкото може да бъде описано. В десницата си огелаласът държеше ножа, а лявата му ръка стискаше юздите на коня на Бауман. Той се опитваше да се изправи на стремената, извиваше се наляво и надясно, но напразно. Въпреки големите си усилия вождът не успя да се освободи от прегръдката на Франк.

Бауман беше вързан и не можеше да направи нищо за собственото си освобождение. Но той окуражаваше Франк да се държи. Макар че се задъхваше от напрежение, дребосъкът отговори:

— Добре, добре! Обвил съм се около него като някоя боа конструктор и няма да разхлабя хватката си, докато не ми се пръснат белите дробове.

Огелаласът не беше вече в състояние да контролира коня си. Той забави своя бяг. По този начин Джими успя да го догони. И Дейви се приближи. Дебелия насочи коня си към Бауман и с ножа на Боб разреза ремъците.

— Хей, спечелихме! — извика му той на немски. — Измъкнете юздите от ръката на индианеца!

Бауман се опита да го стори, но бе останал без сили. Джими понечи да му даде ножа, но не успя, защото трима от бягащите пред тях сиуси бяха забелязали в какво положение се намираше вождът им. Двама от тях се нахвърлиха като бесни върху Джими, а третият се нацели да врхлети върху Франк, чиито ръце не бяха свободни, за да се защити. В този миг Дейви нанесе юмручен удар между ушите на мулето си и то се понесе напред като пощръкляло, докато най-сетне се озова до третия индианец. Дейви го сграбчи за яката на ловния му елек, смъкна го от седлото и го запрати на земята.

— Ура! Ура! — извика Хобъл Франк. — Това се казва помощ в последния миг! Но я сега пипни бързо и вожда за яката, защото аз самият не мога да го сторя!

— Веднага! — отговори Дългия. Той протегна двете си ръце към индианеца, за да го свали от седлото. Но ето че точно пред тях се

разнесе толкова страшен гръм, че някои от изплашените коне отскочиха настрани, а други пък се сблъскаха един с друг. С големи усилия Дейви се задържа на седлото. Джими, който трябваше да напегне всичките си сили, за да отблъсне нападението на двамата червенокожи, изхвъркна от коня. Същата участ сполетя и Ловеца на мечки Бауман.

Хаотично обърканата група ездаци се беше озовала вече пред Устата на ада. Водният стълб бе изчезнал и придружен от страховит тътен, подплашил конете, сега изригваше калният фонтан. Далеч настрани полетяха парчета гореща и мръсна маса.

От уплаха жребецът на вожда беше приклепнал на задните си крака, но сега отново се окопити и се понесе наляво към реката тъкмо в онзи миг, когато Олд Шетърхенд настигна групата от търкалящи се по земята конници.

Отначало ловецът имаше намерение да помогне на храбрия Франк, но се видя принуден да се откаже, когато забеляза, че двамата индианци, след като бяха изхвърлени от седлата си, налетяха върху Джими, за да го убият. Дългия Дейви бе твърде много зает с подплашеното си муле, за да може да се притече на помощ на приятеля си, тъй че Олд Шетърхенд трябваше да подкрепи Дебелия. Той спря жребеца си, скочи на земята и зашемети двамата огелала с удара на приклада на своята карабина.

Винету и неговите шошони все още препречваха разстоянието между реката и Устата на ада. Както бе споменато, вождът на апачите имаше задача да не пусне сиу-огелаласите да минат оттам и да ги подгони към котловината, където беше гробницата на вождовете. И това му се удаде. След като бягащите червенокожи забелязаха неговия отряд, те свърнаха към котловината. Всички тези събития протекоха толкова неимоверно бързо, че апачът изобщо не намери време сам да премине към действие. А сега пък летящата наоколо кал съвсем му пречеше да се придвижи напред. Имаше само един-единствен човек, на когото Винету бе в състояние да помогне, и той беше Хобъл Франк. Апачът видя, че дребосъкът все още непоклатимо седеше зад Хонг-пете-ке и го държеше с двете си ръце. Но подплашеният кон се носеше право към реката, и то с такава бясна скорост, че едва ли някой, който искаше да му помогне, щеше да успее да достигне брега, преди да се

случеше злополуката. Въпреки това Винету пришпори коня си в тази посока и неколцина шошони го последваха.

Вождът на огелаласите разбра, че опасността, в която бе въввлечен от прегръдката на дребничкия саксонец, сега беше достигнала върхната си точка. Страхът и гневът удвоиха силите му. Той присви ръцете си под ръцете на Франк, последва мощен удар назад с двата лакътя и Франк бе принуден да го пусне.

— Умри! — изрева индианецът и замахна с ножа отпред назад, за да забие острието му в тялото на безстрашния дребосък.

Но Франк светкавично се наведе встрани и ударът не го улучи. Саксонецът нямаше никакво оръжие. Спомни си за юмручния удар на Олд Шетърхенд. Хващайки с лявата ръка неприятеля за гърлото, той замахна със свитата в юмрук десница и ударът му попадна в слепоочието на огелаласа с такава сила, че самият той имаше усещането, че беше строшил собствената си ръка. Тялото на вожда се отпусна напред.

Но ето че вече бяха достигнали реката. С мощен скок конят полетя във водата, а двамата конници бяха изхвърлени през главата на животното. Жребецът се почувства свободен. Започна да плува, описа бавно дъга и се върна на брега.

Сега и Винету се озова при реката. Той скочи на земята и вдигна пушката си, за да бъде готов за стрелба, в случай че двамата започнат борба във водата. Отначало никой от тях не се виждаше. Само дамската шапка за езда на Франк се понесе бавно по повърхността близо до брега. Един воин от шошоните я измъкна с копието си. После малко по-надолу, но на доста голямо разстояние от брега, изплува украсената с пера глава на индианеца. Веднага след това на няколко метра от него се появи и Франк. Огледа се, забеляза главата на врага си и с чевръсти движения заплува към него. Червенокожият беше само полузашеметен. Поиска да избяга. Но дребосъкът се втурна към него като някоя хищна щука, метна се на гърба му, сграбчи косата му с лявата си ръка, а с десницата си започна да обработва слепоочието му. Огелаласът изчезна, а заедно с него и Франк. Над тях се образува водовъртеж. Започнаха да се издигат мехури. Едната ръка на сиуса се появи и отново изчезна. После за миг се показаха двата крака на Франк и полите на фрака му. Несъмнено под водата се водеше ожесточена борба. Но по този начин Винету не беше в състояние да помогне,

затова незабавно захвърли оръжията си, за да скочи във водата. В същия миг Хобъл Франк изплува, огледа се на всички страни, като кашляше и пръхтеше, и попита на немски:

— Още ли е долу?

Въпросът му бе отправен към Олд Шетърхенд, Дейви и Джими, появили се току-що на брега. Без да дочака отговор. Франк се гмурна в реката. Когато след броени секунди пак се появи на повърхността, лявата му ръка държеше победения неприятел за косата и дребосъкът заплува бавно към брега.

Там беше посрещнат с бурни овации, но той закрещя още по-силно и от другите:

— Я млъкнете! Шапката ми изчезна безследно. Да има някой измежду почитаемите господа, който да е видял накъде отплува?

— Не — отговориха му.

— И тая не е малка! Да не би заради този огелала да трябва да се простя с моята шапка с щраусово перо? О, ето я къде била! Онзи шошон я е сложил на главата си. Ей сега ще се изтъпанча пред него като съдия-изпълнител!

Той се завтече към индианеца, за да си вземе обратно украшението на главата. Едва след това вече нямаше нищо против да приеме думите на похвала и признание от другарите си.

— Вярно, че ми струваше доста усилия — каза той, — но на хора като мен това им е все едно. «Вени, види, вици» [\[102\]](#) — казал Ханибал на Валенщайн, и при мен тези неща стават със същата лекота.

— Цезар го е казал — намеси се Джими, — по онова време световната история си е нямала и представа от Валенщайн!

— Бъди тъй любезен да мъчиш, господин Якоб Пфеферкорн! Ами какво ли знае световната история за теб? Я скочи веднъж ти зад гърба на някой червенокож, хвърли се заедно с него от коня във водата и изпрати там долу съзнанието му малко да се поразходи! След това вече няма да имат нищо против твоите дрънканици на този аптекарски латински. Но само след това. А на мен поколенията ще ми издигнат тук мраморен паметник и тогава в тихи нощи духът ми ще се спуска над него и ще се радва, че не е живял напразно и не напразно е скачал във водите на Реката на огнената дупка! Мир на праха ми!

Нямаше да бъде никак чудно, ако всички му бяха отговорили с нов залп смях. Но не стана така. Той си оставаше странно човече и бе

наистина безумно смел. Обзелото го въодушевление се предаде и на останалите. Те останаха сериозни, а Винету му подаде дори ръка и каза:

— Ни-нте накате ншо — ти си славен човек!

После с едно от своите многозначителни движения на ръката апачът направи знак на Олд Шетърхенд, че тук предоставя всичко останало на него, метна се на коня си и заедно със своите шошони мина покрай Устата на ада, която отново се беше успокоила, и се отправи към входа на котловината, в чиято задна част се бяха скупчили избягалите сиуси.

Между пазачите на входа той видя жреца на упсароките и Мо-ав, сина на вожда на шошоните, със своите воители. Щом великанът жрец научи, че смъртният му враг Тежкия мокасин лежи победен на брега на реката, той бързо препусна с коня си надолу. Пристигна там тъкмо тогава, когато след усилията на Олд Шетърхенд Хонг-пе-те-ке отново дойде в съзнание и беше грижливо вързан. Упсарокът скочи от коня, измъкна ножа от пояса си и викна:

— Ето го кучето на сиу-огелаласите, което ми отсече ухото. Затова ще трябва сега приживе да ми даде скалпа си!

Огненото сърце се нареди да се нахвърли върху него и да му вземе скалпа, обаче Олд Шетърхенд му попречи. Ловецът отсече:

— Пленникът е собственост на нашия бял брат Хобъл Франк. Никой друг няма право да посяга на него.

Започна се спор, в който надделя Олд Шетърхенд. Упсарокът се оттегли, макар и продължавайки да мърмори недоволен.

Старият Бауман беше притиснал Хобъл Франк до гърдите си. И двамата плачеха от радост.

— На тебе, верни приятелю, трябва сигурно най-много да благодаря за моето избавление — каза Ловеца на мечки. — Но как успя да събереш толкова голям отряд, за да ме освободиш?

Трогнат, Франк отрече всякаква своя заслуга и посочи надолу по реката:

— Ей там идват други хора, които заслужават благодарност много повече от мен.

Бауман видя, че се приближаваха петимата му другари, които бяха заловени от огелаласите заедно с него. Пред тях яздеха синът му Мартин, Вокаде и Боб. Той се завтече срещу тях. Щом негърът съзря

своя господар, скочи от коня, затича се към него, отпусна се на колене, улови ръцете му и извика:

— О, масса, мой мил добър масса Бауман! Най-сетне масер Боб отново виждат свой съвсем многообичан масса! Сега масер Боб веднага с радост умрат от блаженство. Сега масер Боб пеят и скачат от щастие и спукат и пръснат от възхищение! О, масер Боб как сме радостен, как щастлив, как блажен!

Господарят му го накара да се изправи и се нагани да го прегърне. Но Боб се възпротиви и обясни:

— Не, масса не прегръщат масер Боб, щото Боб са убили лош скунк и все още негов мирис не съвсем добро!

— Я го остави този скунк! Ти си тръгнал да ме спасяваш и аз трябва да те прегърна!

Той притегли верния негр към гърдите си. Но ето че Мартин също стигна до реката и баща и син се прегърнаха.

— Сине мой, дете мое! — възкликна Бауман. — Пак сме заедно и вече нищо няма да ни раздели! Колко много изстрада от вчера! Погледни, ръцете ти са разранени от ремъците!

— А твоите още повече, много повече, татко! Но те пак ще заздравеят и ти скоро отново ще бъдеш силен и здрав. Сега преди всичко трябва да благодариш на онези, които рискуваха живота си, за да те спасят. Още вчера ти можа да разговаряш с Вокаде, моя приятел, а също така с Джими и Дейви. Но виж, тук е и Олд Шетърхенд! На него и на Винету се дължи преди всичко успехът на нашето начинание.

— Знам, синко, и съм натъжен, че засега мога да им кажа само едно «благодаря».

Той протегна на Олд Шетърхенд и двете си ръце. По хлътналите му, загорели от слънцето страни все още блестяха сълзи. Ловецът стисна лекичко изранените му от ремъците ръце.

Лежачият на земята вожд на огелаласите ги наблюдаваше с учуден поглед. После те го вдигнаха, за да го отнесат там, накъдето бяха тръгнали всички — към входа на котловината, в която бе гробницата на вождовете. Винету ги очакваше вече със своите шошони и упсароки.

Олд Шетърхенд и Винету навлязоха малко навътре в котловината, за да разберат какво правят враговете им. Останалите видяха, че

двамата размениха само няколко думи помежду си. После се върнаха. Ойтка-петай се приближи към тях и попита:

— Какво мислят да правят моите братя?

— Знаем — отвърна Олд Шетърхенд, — че нашите червенокожи братя имат същото право на решение като нас. Ето защо ще изпушим лулата на съвещанието. Но преди това искам да поговоря с Хонг-пе-те-ке.

Той слезе от коня, същото стори и Винету. Около пленника беше образуван кръг. Олд Шетърхенд се приближи до огелаласа и започна да говори:

— Тежкия мокасин попадна в ръцете на враговете си, но и неговите хора са загубени, защото са обградени от скалите и от нас. Няма да успеят да избягат и ще умрат от куршумите ни, ако вождът на огелаласите не направи нещо, за да ги спаси.

Олд Шетърхенд млъкна, за да разбере дали Тежкия мокасин имаше нещо да каже. Но тъй като индианецът си беше затворил очите и мъчеше, той продължи.

— Нека червенокожият ми брат каже дали е разбрал думите ми!

Хонг-пе-теке отвори очи, хвърли му изпълнен с омраза поглед и се изплю. Това му беше отговорът.

— Вождът на огелаласите да не си мисли, че пред него е застанало някое краставо животно, та плюе така?

— Винг-кан — стара баба! — изскърца със зъби пленникът.

— Тежкия мокасин е ослепял. Не може да различи силен воин от една трепереща от слабост жена!

— Шонка коктовапинге — хиляди песове! — изсъска сиусът. Някои от шошоните започнаха гневно да мърморят. Олд Шетърхенд им хвърли укорителен поглед и после за всеобщо учудване и особено за смайване на самия пленник той се наведе да го развърже.

— Нека вождът на огелаласите разбере — поясни той, — че с него не говори нито някоя стара жена, нито куче, а мъж. Нека той стане от земята!

Индианецът се изправи на крака. Колкото и да беше навикнал да владее израза на лицето си, все пак не му се удаде да прикрие смущението си. Освобождаваха го от ремъците, вместо да отвърнат на обидните му думи с ритници и юмручни удари!

— Отворете кръга! — нареди Олд Шетърхенд на стоящите наоколо воини.

Те изпълниха заповедта му, така че сиусът можеше да хвърли поглед към вътрешността на котловината. Видя, че неговите хора се бяха спрели зад гробницата на вождовете. По движенията им си личеше, че оживено се съвещаваха. В очите му се появиха пламъчета. Дали нямаше да успее да избяга? В най-благоприятния случай щеше да се добере до воините си, а в най-неблагоприятния щеше да бъде застрелян, но това беше все пак нещо по-добро от мъчителната смърт, която го очакваше според собственото му мнение.

Олд Шетърхенд бе забелязал искрите в погледа му много добре. Той каза:

— Тежкия мокасин има намерение да ни избяга. Нека не се опитва! Неговото име ни подсказва, че той оставя голяма диря, докато нашите стъпки са леки като крилата на лястовицата, а куршумите ни никога не пропускат целта си. Нека вождът ме погледне и ми каже дали ме познава!

— Хонг-пе-те-ке не поглежда куци вълци! — изръмжа червенокожият.

— Нима Олд Шетърхенд е куцо животно? А нима там не е застанал Винету, вождът на апачите, чието име е по-прочуто от което и да е име на сиу-огелаласите или на другите племена на сиусите?

— Уф! — изплъзна се от устата на пленника. Не беше очаквал, че тези мъже може да са пред него. Докато погледът му шареше между двамата, по лицето му се изписа нещо като страхопочитание. Олд Шетърхенд продължи:

— А тук има и други също така храбри воини. Ей там вождът на огелаласите може да види Ойтка-петай, предводителя на шошоните, както и Мо-ав, неговия син. До тях стои Канте-пе-та, прочутият жрец на упсароките. А отсреща виждаш Дейви-хонске и Джими-петатше. Ти ще...

Той бе прекъснат, защото в същия миг съвсем наблизко внезапно се разнесе такъв гръм, че конете се изправиха са задните си крака, а иначе толкова безстрашните воини се изплашиха. Из речната долина проехтя проточен рев, подобен на звука на корабна сирена, който се чува на няколко мили разстояние. Земята започна да се движи под краката на мъжете. От пръснатите из долината кални кратери

започнаха да се издигат пари, тук сиво-сини, там сернистожълти, на трето място кървавочервени или гарвановочерни. Изпаренията бяха последвани от по-твърди субстанции. Изригващите кратери и дупки изобщо не можеха да бъдат преброени. Наоколо буквално притъмня от адските изпарения и хаотично летящите насам-натам кални шрапнели, разпространяващи задушлива воня.

Не беше възможно да се вижда на двадесет или тридесет крачки. Всеки бе зает сам със себе си, защото трябваше да внимава да не бъде улучен от горещите изхвърляни маси. Настъпи неописуем хаос. Конете изтръгнаха юздите си от ръцете на хората и побягнаха в галоп в различни посоки. Мъжете закрепяха и се заблъскаха. Откъм дъното на котловината проехтяха изплашените крясъци на огелаласите. Техните коне също се бяха освободили и се носеха като вихрушка към изхода на котловината. По време на бягството си много от тях паднаха в дупките, в чиято кал мигновено потънаха. Другите прелетяха покрай застаналите на изхода бели и червенокожи или пък си пробиха път между тях, удвоявайки по този начин суматоката.

Олд Шетърхенд беше запазил хладнокръвие. Още при първия гръм той здраво улови вожда на огелаласите, за да му попречи да избяга. Но после бе принуден да го пусне и да отскочи настрана, за да се спаси от един опасен кален снаряд. При скока си се сблъска с Дебелия Джими. Джими падна на земята, но опитвайки се да се задържи за Олд Шетърхенд, събори и него.

От уплаха Тежкия мокасин изобщо не беше направил опит да се противи на Олд Шетърхенд. Но после, когато се почувства свободен, започна да мисли за бягство. Надавайки пронизителен, тържествуващ вик, той се втурна към котловината. Обаче не стигна далече. Негърът Боб светкавично замахна с уловената наопаки пушка и го удари с приклада ѝ по главата, но самият той бе повлечен от силата на удара и се простря на земята. Докато се опитваше да стане, един подплашен кон го ритна така, че отново падна.

— Вожд офейкват! След него, след него! — зарева той. Полузашеметен от удара на Боб, Тежкия мокасин остана известно време на едно място, олюлявайки се, но после бързо се отдалечи. Обаче преследвачите бяха вече по петите му.

Мартин, синът на Ловеца на мечки, беше чул вика на негъра. Той видя, че вождът бяга, и се втурна след него. Нима мъчителят на баща

му трябваше да се измъкне? Не! Ръцете и краката на смелия юноша бяха изранени от ремъците, той също нямаше никакво оръжие, но въпреки това, напрягайки всички сили, Мартин незабавно полетя след беглеца.

Хонг-пе-те-ке не губеше време да се оглежда назад. Мислеше си, че никой не го преследва, и затова цялото му внимание беше насочено към пътя, който щеше да го отведе до гробницата. Ала точно в тази посока имаше най-много кални кратери. Ето защо той сви надясно към стената на котловината, та да може после по самия ѝ край да се добере по-лесно и безопасно до някое сигурно място.

Обаче сиусът се беше излъгал. И там имаше толкова много зейнали, димящи и пушещи дупки, че неколккратно се видя принуден да ги заобикаля. Често, когато бе вече повдигнал крак за следващия скок, той забелязваше, че привидно здравата земя пред него представлява гъста течна маса с неизмерима дълбочина, от която успяваше да се изплъзне само със светкавичен скок встрани. Земни пукнатини зейваха пред него толкова внезапно, че той съумяваше да се спаси, като правеше такива дълги скокове, каквито човек е в състояние да направи само в смъртен страх.

Но ето че сега вождът почувства и последиците от удара с приклада. Главата му натежа, пред очите му започнаха да преминават кървавочервени ивици. Белите му дробове отказаха да му служат, краката му започнаха да отпадат. Поиска да си отпочине за миг и едва сега се огледа за пръв път. Като през кървава пелена забеляза, че съвсем близо зад него има един преследвач. Но той не различи чертите на лицето му, дори не видя, че този човек бе още почти момче.

Ужасен, Тежкия мокасин продължи да бяга. Той нямаше никакво оръжие, а считаше преследвача си за въоръжен. Накъде ли трябваше да бяга? Пред себе си, зад себе си и вляво от себе си виждаше зейнали ями, които заплашваха да го погълнат. От дясната му страна се издигаше отвесната скала. Силите му бяха почти изчерпани. Хонг-пе-те-ке помисли, че е загубен.

Но ето че изведнъж зърна някакъв стъпаловиден издатък в скалата, а косо над него втора, трета, четвърта, а още и други издатини. Това бяха онези «стъпала» в скалата, по които на времето Олд Шетърхенд се беше покатерил с коня си. Сиусът можеше да потърси

спасение само там. Напреди последните си сили и като изхвърлен от пружина заскача от камък на камък все по-нависоко.

Ето че сега калните кратери прекратиха дейността си също тъй внезапно, както я бяха започнали. Въздухът се избистри. Можеше да се вижда също тъй ясно, както и преди.

И над речната долина проехтя силен вик на уплаха. Беше го надал Боб.

— Маса Мартин! Вожд искат убият него, масер Боб го спасят.

Боб посочи към скалата и бързо се втурна натам. Мартин беше застигнал вожда. Двамата можеха да се видят, счепкани в борба на живот и смърт. Сиусът бе сграбчил Мартин и се опитваше да го блъсне долу. Но самият той беше твърде отпаднал и почти зашеметен. Пъргавият и храбър младеж успяваше винаги да се измъкне от хватката му. След един такъв случай Мартин отстъпи колкото можеше по-назад, засили се и с всичка сила блъсна вожда с тялото си. Червенокожият изгуби равновесие, конвулсивно размаха ръце из въздуха, подхлъзна се и надавайки рев на ужас, падна от скалата право в зейналия под него кален кратер, чиято ужасна паст го погълна незабавно. Всички, които се намираха в котловината, видяха тази сцена. Откъм предната ѝ част проехтяха ликуващи викове, а пък откъм дъното се разнесоха крясъците на огелаласите, принудени да видят как едно момче победи вожда им. Но всички ревови и крясъци бяха заглушени от гласа на Боб. Негърът летеше нагоре от камък на камък, надавайки нечленоразделни звуци на тържество и възхищение. Най-сетне той сграбчи победителя в обятията си.

— Храбро момче е този Мартин! — обади се Джими. — Сърцето ми се разтрепера заради него. А на тебе. Франк?

— И още как! — отвърна саксонецът, изтривайки една сълза на радост от бузата си. — От страх ме изби студена пот. Но всичко се оправи. Храброто юначе победи, а с огелаласите няма какво да се церемоним повече. Ще ги принудим да превият глава под харема.

— Харема ли? Сигурно искаш да кажеш «ярема». Това е...

— Бъди тъй любезен да мълчиш! — прекъсна го строго дребосъкът. — Няма да споря с теб в един толкова тържествен миг. Виждам, че сиусите няма да имат друг изход, освен да се предадат. После тук ще сключим всеобщ мир между народите, в който ще

участваме и ние двамата с тебе. Дай ми ръката си! Прегърнете се, милиони! En in terra Knax! [\[103\]](#).

Той разтърси ръката на смеещия се дебелак и забърза да поздрави Мартин Бауман, който слизаше от скалата заедно с Боб. И другите се присъединиха към него, като радостно изразяваха своето признание. После Олд Шетърхенд със силен глас се обърна към насъбралите се хора:

— Мешърс, сега не се и опитвайте да върнете конете! Няма къде да отидат. И конете на огелаласите избягаха. Противниците ни трябва да разберат, че могат да се спасят само като се предадат. За това ще помогне впечатлението от дейността на подземните сили и смъртта на техния предводител. Останете тук! Заедно с Винету ще отидем при тях. След половин час ще се реши дали ще потече човешка кръв, или не.

Заедно с вожда на апачите той се отправи към гробницата, зад която се намираха огелаласите. Това беше дръзка постъпка, на която тези двама мъже можеха да се решат, защото знаеха, че неприятелите им изпитват страх дори само от имената им.

Джими и Дейви тихо заговориха помежду си. Решиха да направят най-доброто, което изобщо бяха в състояние да сторят в момента, а именно да подкрепят усилията на Олд Шетърхенд за сключване на мир. Техните индиански съюзници бяха твърде малко склонни да пощадят неприятеля. Ловеца на мечки Бауман и другарите му бяха претърпели толкова ужасни мъки, че и тези шестима мъже вероятно щяха да настояват за отмъщение.

Ето защо двамата приятели събраха присъстващите около себе си и Джими държа реч, в която разясниха схващането си, че най-изгодно и за двете страни е да покажат снизхождение и да се помирят. Разбира се, можело да се очаква в случай на битка огелаласите да бъдат унищожени. Но колко хора щели да пожертват живота си в нея! А после било сигурно, че всички племена на сиусите щели да изровят бойната секира, за да си отмъстят на виновниците за тази кървава баня. Той приключи речта си с думите:

— Шошоните и упсароките са храбри воители и няма друго племе равно на тях. Обаче сиусите са далеч по-многобройни от тях. Стигне ли се до война за отмъщение, много бащи, майки, жени и деца на индианците змии и индианците врители ще оплакват своите синове,

мъже и бащи. Спомнете си, че и самите вие се намирахте в ръцете ни! Олд Шетърхенд и Винету отвлякоха Смелия бик и неговия син Москита от средата на лагера им, а после победиха на дървото Огненото сърце и Стократния гръм. Можехме да унищожим всички техни воители, обаче не го направихме, защото Великият дух обича своите деца и желае всички те да живеят заедно в разбирателство като истински братя. Нека моите червенокожи братя веднъж опитат колко е хубаво, когато човек съумее да прости. Аз казах!

Речта му направи дълбоко впечатление. Бауман се съгласи да се откаже от каквото и да било отмъщение. Неговите спасени другари го подкрепиха. Дълбоко в себе си индианците също дадоха право на оратора. Само един от тях бе недоволен от думите на Джими и той беше предводителят на упсароките.

— Тежкия мокасин ме рани — каза той. — Нима сиусите не трябва да изкупят вината му?

— Тежкия мокасин е мъртъв. Калта го погълна заедно с неговия скалп. Канте-пе-та е отмъстен.

— Но огелаласите откраднаха нашите свещени амулети!

— Ще ги принудим да ви ги върнат. Ти си силен мъж и би могъл да убиеш мнозина от тях. Но могъщата мечка е горда. Тя презрително отказва да смачка дребния плашлив плъх.

Това сравнение предизвика желаното въздействие. Великанският жрец се почувства поласкан. Нали беше победител, сега можеше да избие враговете си или да им прости. Той замълча.

За радостно учудване на всички Олд Шетърхенд и Винету скоро се завърнаха начело на огелаласите, които ги следваха в дълга индианска нишка. Те хвърляха оръжията си на една купчина и после мълчаливо се отдръпваха назад. По този начин безмълвно заявяваха, че считат невъзможно спасението си и чрез най-самоотвержената съпротива. Сега стояха с наведени глави и мрачни физиономии. Този удар бе дошъл за тях толкова внезапно и беше толкова силен, че се чувстваха като зашеметени. Джими излезе напред и разказа на Олд Шетърхенд за своята реч и за нейното въздействие. Ловецът му стисна ръката с благодарност. Той се зарадва извънредно много на тази новина и извика на огелаласите:

— Воините на сиусите ни предадоха оръжията си, защото им обещах, че животът им ще бъде пощаден. Но бледоликите, шошоните

и упсароките няма да им подарят само живота, а и още нещо. Тежкия мокасин е мъртъв, а заедно с него и онези двама воини, които посегнаха на Вокаде и на сина на Ловеца на мечки. Нека това бъде достатъчно. Нека воините на сиусите си вземат обратно оръжията! Ще ви помогнем да си намерите и конете! Между вас и нас ще има мир. Нека край гробницата на вождовете заедно отдадем почит на мъртъвците, които преди няколко луни паднаха от моята ръка. Нека бойната секира между нас и огелаласите бъде заровена. И нека след това те се завърнат в своите ловни полета и разкажат там, че са срещнали добри хора, които са отказали да убият неприятелите си, да разкажат и за Великия Маниту на белите, който повелява на децата си да живеят в мир!

Сиусите бяха онемели, смаяни от щастливия поврат, настъпил в участта им. Почти не смееха да повярват в него. Но след като си получиха оръжията, те се втурнаха вкупом към прочутия ловец, за да му изразят благодарността си. И жрецьт Канте-пе-та остана доволен след като научи, че всички откраднати амулети са все още налице. Те бяха върнати на упсароките.

Конете не се бяха отдалечили много. Не беше трудно да ги съберат. Двамата сиуси, застреляни от Олд Шетърхенд, бяха донесени и погребани близо до вождовете. Денят премина, изпълнен със сериозни погребални церемонии, а после всички напуснаха нездравословната котловина, отправяйки се към гората, където искаха да си отпочинат от напрежението и умората от последните дни.

Когато вечерта лагерните огньове запламтяха и приятели и неприятели насядаха заедно, помирени помежду си. Франк се обърна към Джими:

— Най-хубавото от нашата драма си остава краят. Простено и забравено! През целия си живот не съм бил голям привърженик на убийствата и кланетата, понеже: *«Не прави на другия белята, която не искаш да ти дойде до главата, и създанията божии не мъчи и те кат тебе страдат, разбери!»* Ние победихме. Показахме на боговете, че сме герои, и ни остана да уредим само още една работа. Имаш ли нещо против?

— Не, но каква е тя?

— Хората, които се обичат, често взаимно се дразнят. Ние се джавкахме само затова, защото сме всъщност страшно много

привързани един към друг. И тъй, нека си признаем нашата любов и да се побратимим. Ето ти ръката ми, стари приятелю! Съгласен ли си?

— Дадено! — каза Джими.

— Ела в обятията ми, братко! Най-сетне се сбъдна казаното в стиха:

Нашата глупава вражда в миг изчезна,
неделими като братя навсегда ще са вече Франк и Джими!

Втора част

Призрака на Ляно Естакадо

1. глава

Блъди Фокс

Двама мъже, един бял и един негър, яздеха покрай потока. Белият беше облечен твърде странно. Носеше индиански мокасини и кожени панталони, а заедно с тях и някакъв страшно избелял и протъркан фрак с високи маншети, който някога с бил тъмносин. Имаше дебели подплънки на раменете и добре излъскани месингови копчета. Дългите му поли висяха от две с страни на коня като крила. На главата на ездача се мъдреше грамадна черна дамска шапка за езда, украсена с едно жълто боядисано изкуствено щраусово перо. Това дребно, слабичко човече беше въоръжено с двуцевна карабина, която носеше па рамо, с един нож и два револвера, за гъкна ги в колана му. Освен това по колана се виждаха няколко торбички, предназначени навярно за мунициите му, както и за най-различни други необходими дреболии. Сега обаче те изглаждаха полупразни.

Негърът беше висок и широкоплещест. Той също носеше мокасини и светли панталони от калико. Но към облеклото на долната част от тялото никак не подходеше облеклото от кръста нагоре — то се състоеше от военна куртка па някакъв френски кавалерийски офицер. Сигурно тази дреха бе достигнала до Мексико по време на френското нахлуване в тази страна, а после по някакви неведоми пътища беше попаднала погрешно на гърба на чернокожия. Куртката бе твърде къса и твърде тясна за огромния негър. Тя не можеше да се закопчава, тъй че се виждаха широките голи гърди на ездача, който може би не носеше никаква риза само затова, защото тук, в Запада, няма нито перачки, нито гладачки. Но пък в замяна на това около врата му имате голяма кърпа на червени и бели квадратчета, вързана отпред на грамадна джувка. На главата си не носете танка, за да могат хората да се възхищават на неговите безбройни мънички къдрици, блестящи от мазнина, изкусно подредени о т самия него. Този човек беше въоръжен също с двуцевка, освен това с нож, с байонет, попаднал му кой знае откъде, и кавалерийски пистолет, чиято рождена година несъмнено се губеше нейде в далечното минало.

И двамата имаха добри коне. По вида на жребците си личеше, че през този ден бяха изминали дълъг път, но въпреки това все още крачеха толкова мощно и бодро, сякаш носеха ездачи те си само няколко часа. Бреговете на потока бяха покрити със зеленина, ала само донякъде. Извън една определена граница вирееше само суха юка, месесто агаве и бизонова трева, чиито листа и стебла могат да устоят на всяка суша.

— Лоша местност! — обади се белият. — На север ни беше по-добре. Нали, Боб?

— Да — потвърди запитаният, — масса Франк имат право. Тук не много харесва на масер Боб. Дано само скоро стигнат Холмърс Хоум, защо масер Боб гладен като кит, кой гълта къщи.

— Китът не може да погълне къща — обясни Франк на чернокожия, — защото има много тясна глътка.

— Тогава нека широко разтворят глътка, както разтвара Боб, кога яде! Колко път още до Хелмърс Хоум?

— Не знам точно. По описанието, кос го ни дадоха днес рано сутринта, трябва скоро да достигнем целта си. Но я виж, оттам не се ли задава някакъв конник?

Франк посочи надясно отвъд потока. Боб спря коня, сложи длан над очите си, за да ги засенчи от лъчите на ниско спусналото се на запад слънце, отвори широко уста по своя си маниер, сякаш така можеше да вижда още но-добре, и след малко отговори:

— Да, съм някакъв ездач, малък човек на голям кон. Той идват насам към масер Боб и масса Франк.

Ездачът, за когото ставаше въпрос, се приближаваше в бърз тръс, но не се беше насочил точно към двамата, а, изглежда, имаше намерение да пресече пътя им на известно разстояние пред тях. Нищо в поведението му не издаваше, че ги е забелязал.

— Голям чудак! — измърмори Франк. — Та нали човек се радва когато срещне някого тук, в Дивия запад. А тоя, изглежда, хич не държи да се запознае с нас. Или с някой мизантроп, или пък съвестта му не е чиста.

— Да му извикат ли масер Боб?

— Извикай му! Много по-скоро ще чуе твоята ерихонска тръба, отколкото моя зефирен гласец.

Боб сложи дланите си около устата и изрева:

— Ехей, ехей! Стой, чакат! Защо бягат от масер Боб?

Наистина негърът имаше такова гласище, което можеше да възкреси и мъртвите. Ездачът дръпна юздите на коня си. Двата побързаха да го настигнат.

Щом го наближиха, разбраха, че пред тях се намираше не някой дребен на ръст мъж, а юноша, оставил съвсем наскоро момчешките години зад себе си. Беше облечен изцяло в дрехи от кожата на женски бизон, също като калифорнийските каубои. Всички шевове бяха украсени с ресни. На главата си носеше широкополо сомбреро. Вместо колан около кръста му бе увит ешарп от червена вълна, чиито краища висяха от лявата му страна. В ешарпа бяха втъкнати ловджийски нож и два пистолета, чиито дръжки бяха украсени със сребро. Напреки върху коленете си държеше тежка кентъкийска двуцевка, а отпред от двете страни на седлото бяха прикрепени но мексикански маниер защитни парчета кожа, които предпазваха краката от попадения на стрели и удари на копие.

Лицето му беше силно загоряло от слънцето и въпреки младостта му — загрубяло от дъжд и вятър. От горния ляв ъгъл на челото му та чак до дясното око преминаваше напреки кървавочервен белег, широк два пръста. Това му придаваше изключително войнствен вид. И изобщо той никак не правеше впечатление на някой неопитен младок. Ръката му държеше тежка та карабина с лекота, сякаш беше паче перо, тъмните му очи оглеждаха двамината с открит и ясен поглед. Той седеше на коня си гордо и сигурно, съвсем като възрастен мъж.

— Good day, my boy! [\[104\]](#) — поздрави Франк. — Познаваш ли тази местност?

— Rather — горе-долу — отвърна ездачът с леко иронична усмивка, може би защото го бяха нарекли «момче».

— Знаеш ли къде се намира Хелмърс Хоум?

— Yes!

— Дълго ли има да яздим до там?

— Колкото по-бавно, толкова по-дълго.

— Zounds! Не си много приказлив, момчето ми!

— Защото не съм мормонски проповедник [\[105\]](#).

— Аха! Е, тогава извинявай! Може би ми се сърдиш, понеже те нарекох «момче»?

— Нищо подобно. Всеки може да си избира обръщение, което му харесва, само че след това ще трябва да се примири с отговора ми.

— Хубаво! Значи се разбрахме. Ти ми харесваш. Ето ти моята ръка, но сега ми отговори както подобава! Тук идвам за първи път, а трябва да се добера до Хелмърс Хоум. Надявам се, че няма да ме насочиш по погрешен път.

Франк подаде ръка на юношата. Младежът я стисна, засменият му поглед се плъзна по фрака и дамската шапка за езда на Франк и той отвърна:

— Не съм подлец, който нарочно заблуждава хората! Тръгнал съм към Хелмърс Хоум. Ако искате, елате с мен!

С тези думи той отново подкара коня си, двамата се отклониха от потока и го последваха, насочвайки се вече на юг.

— А ние се канехме да продължим ездата по потока — подхвърли Франк.

— И той щеше да ви отведе при стария Хелмърс — обясни момчето, — но по много обиколен път. Вместо за три четвърти час щяхте да пристигнете за два часа.

— Тогава сме късметлии, че те срещнахме. Познаваш ли собственика на това поселище?

— Много добре.

— Що за човек е той?

Двамата конници яздеха от двете страни на юношата. Той ги огледа изпитателно и заяви:

— Хелмърс лесно различава всеки негодник и строго държи на неопетненото име на своя дом.

— Тези негови качества ми харесват. Значи няма защо да се боим от него, така ли?

— Няма, ако сте почтени хора. В такъв случай той ще е готов да ви направи всякаква услуга.

— Чух, че имал магазин.

— Да, но не за да печели, а за да бъде в услуга на уестмъните, които се отбиват при него. Има всякакви стоки, от които се нуждае ловецът, и ги продава на възможно най-ниските цени. Но ако някой не му хареса, няма да получи от него нищо, даже и за цял куп пари.

— Значи е някой чудак, а?

— Не, но винаги се стреми на всяка цена да държи далеч от себе си онази долна паплач, която прави Запада толкова опасен. Но нали ще се запознаете с него. Само още едно нещо искам да ви кажа, макар че навярно няма да го разберете, а може и да се разсмеете: той е немец, и то от стария калибър. А това изчерпва всичко.

Франк се изправи на стремената и извика:

— Какво? Нямало да го разбере ли? Щял съм да се разсмея? Какви ги дрънкаш! Напротив, страшно се радвам да намеря свой сънародник тук, на самата граница на Ляно Естакадо.

Лицето на водача им беше подчертано сериозно. Дори и усмивката, плъзнала се по него на два пъти, изглеждаше така, сякаш изобщо не умееше да се смее. Сега той отправя дружелюбен поглед към Франк и попита:

— Какво? И ти ли си немец?

— Естествено! Нима не го забеляза веднага?

— Не! Не говориш английски като немец, а по външност съвсем приличаш на някой чичо янки, изхвърлен през прозореца от племенниците си.

— Heavens! Що за хрумване! Аз съм немец до мозъка на костите си и който не го вярва, ще се види нанизан на цевта на моето пушкало!

— За тази цел и ножът би ти свършил работа. Но щом е така, старият Хелмърс ще се зарадва, защото и той е дошъл отвъд океана и много държи на своето отечество и на родния си език.

— Вярвам го. Немецът никога не забравя тези две неща. Сега се радвам двойно повече да посетя Хелмърс Хоум. Всъщност би трябвало да се сетя, че той е немец. Някой янки би нарекъл поселището си Хелмърс Ранч или нещо подобно. Обаче Хелмърс Хоум! С такова название може да си послужи само немец. Наблизо до него ли живееш?

— Не. Нямам нито ранчо, нито домашно огнище. Аз живея като птиците във въздуха или животните в гората.

— Въпреки младостта си? А нямаш ли родители?

— Нямам нито един роднина.

— Хмм. Ами как се казваш?

— Наричат ме Блъди Фокс.

— Блъди Фокс? Но това говори за някакви кървави събития.

— Да, родителите ми са били избити в Ляно Естакадо заедно с цялото ни семейство и всички техни спътници. Само аз съм останал жив. Намерили са ме със зееща рана на челото. Тогава съм бил горедолу на осем години.

— Боже мили! Ти наистина си нещастно същество! Нападнали са ви, за да ви ограбят, нали?

— Да.

— Значи не ти е останало нищо друго освен живота, името и страшния спомен!

— Дори по-малко! Хелмърс ме намерил проснат на пясъка, вдигнал ме на коня си и ме отнесъл у дома си. Лежал съм с месеци, обхванат от треска, а когато съм дошъл на себе си, не съм помнел нищо, абсолютно нищо. Бил съм забравил даже и името си и до ден-дневен не мога да си го спомня. Само мигът на нападението е останал ясно врязан в паметта ми. Щях да бъда по-щастлив, ако се беше заличил и той, защото тогава неутолимата жажда за отмъщение нямаше да ме кара непрекъснато да кръстосвам из ужасната пустиня.

— Ами защо тогава са ти дали името Блъди Фокс?

— Защото съм бил целият облян в кръв и по време на трескавото си бълнуване често съм споменава думата «фукс» [\[106\]](#). Хората си помислили, че това несъмнено е моето име.

— Тогава родителите ти са били немци, а?

— Сигурно, защото, когато се свързах, говорех английски и немски, но немския владеех значително по-добре. Хелмърс ми беше като баща, обаче не ме свърташе при него. Дивата пустош ме зовеше неудържимо. Бях също като сокола, чиито родители са разкъсани от лешоядите и той не престава да кръжи над мястото на кървавата драма, докато не му се удаде да срещне убийците.

Ясно доловимо Фокс изскърца със зъби и така силно опъна поводите на коня си, че той се изправи на задни те си крака.

— Значи белегът на челото ти е още оттогава? — попита Франк.

— Да — потвърди мрачно юношата. — Но да не говорим повече за това! Този спомен ме възбужда толкова много, че може в миг да ме види те как препускам напосоки, оставяйки ви сами да яздите към Хелмърс Хоум.

— Добре, пека поговорим за собственика на това поселище! Какъв е бил той отвъд на стария континент?

— Лесничей.

— Как... ка... ка... кво? — възкликна Франк. — Аз също! Блъди Фокс направи движение, изразяващо изненадата му, отново огледа внимателно събеседника си и после каза:

— И ти ли? Виж каква радостна среща!

— Да. Но щом е имал тази хубава професия, защо я е зарязал?

— Имал е неприятности. Бил с главен лесничей. Гората, за която отговарял, била частна собственост, а господарят му — горд, безскрупулен и избухлив човек. Двамата се скарали и Хелмърс получил от него лоша характеристика, тъй че не успял да си намери друга работа. Тогава решил да замине колкото може по-надалеч. Виждаш ли отсреща ей онези гъсталаци от червен и обикновен дъб?

— Да — кимна Франк, поглеждайки г указаната посока.

— Там ще се натъкнем отново на потока, а зад гората започват нивите на Хелмърс. Досега ти ме разпитваше, но и на мен ми се иска да задам няколко въпроса. Този славен негър не голи наричат Слайдинг Боб?

Боб подскочи на седлото, сякаш се канеше да слезе от коня.

— А! О! — възкликна той. — Защо масса Блъди Фокс ругаят добър храбър масер Боб?

— Нито те ругая, нито искам да те обидя — успокои го юношата. — Надявам се да стана твой приятел.

— Защо тогаз наричат тъй, как наричал него индиън, защото по онуй време масер Боб все плъзгал от кон на земя? Но сега масер Боб яздят като дявол!

За да покаже, че е казал истината, той пришпори коня си и препусна в галоп към споменатите дървета.

И Франк бе изненадан от въпроса на младежа.

— Нима познаваш Боб? — обади се той. — Но това е почти невъзможно!

— О, не е! Познавам и тебе.

— Хайде бе! А как се казвам?

— Хобъл Франк.

— Good luck! Така е! Но, момче, кой ти го е казал? През целия си живот не съм се мяркал в тази местност.

— О — усмихна се юношата, — хората познават прочутите уестмъни.

Франк се изпъчи така, че фракът изведнъж му отесня, и каза:

— Аз? Прочут? И това ли знаеш вече? Кой ти е говорил за мен?

— Един мой познат, Якоб Пфеферкорн, наричан обикновено само Дебелия Джими.

— Behold! Моят добър приятел! Къде си разговарял с него?

— Преди няколко дни на север край реката Вашита. Каза ми, че сте си уговорили среща тук, в Хелмърс Хоум.

— Вярно е. Ами ще дойде ли?

— Да. Тръгнах на път преди него. Той сигурно скоро ще ме последва.

— Чудесно, великолепно! Значи ти е говорил за нас?

— Разказа ми за похода ви към Йелоустоун. И когато преди малко спомена, че и ти си бил лесничей, веднага разбрах с кого си имам работа.

— Сега ще ми повярваш ли, че съм свестен човек?

— Не само това, но и че си изобщо голям добряк — усмихна се младежът.

— Значи Дебелия не ме е очернил?

— Нищо подобно. Та как ли би могъл да злослови по адрес на своя добър приятел Франк!

— Ами знаеш ли, понякога спорехме за неща, които е трудно да бъдат схванати само с едно гимназиално образование. Но за щастие той проумя, че ние взаимно се превъзхождаме, и сега вече по целия свят не можеш да намериш такива добри приятели като нас двамата... Но ето го Боб, ето го пред нас и гъсталака... Накъде продължава пътят?

— През потока и отсреща между дърветата! Това е най-правият път. Ездачи като Боб не се нуждаят от утъпкана пътека.

— Да, вярно! — съгласи се негърът с гордост. — Маса Блъди Фокс сме видели, че масер Боб яздат кат индиън. Масер Боб минават през огън и вода.

Прегазиха потока, прекосиха горичката, в която нямаше ниски храсти между дърветата, за да им пречат, а после навлязоха между оградени царевични, овесени и картофени ниви. Тук на места имаше от онази плодородна черна пясъчлива почва, типична за тексаските хълмисти райони, която осигурява богатата реколта. Водата на потока беше голямо предимство на поселището. Той течеше съвсем близо до

жилищната сграда, зад която се намираха оборите и стопанските постройки.

Къщата бе строена от камък, беше дълга, просторна и без втори етаж, но откъм двете фронтонни страни имаше по две малки тавански помещения. Пред вратата се издигаха четири грамадни сенчести дъба, под чиито клони бяха направени няколко обикновени маси и пейки. Веднага се забелязваше, че от дясната страна на входа се намираше жилищното помещение, а вляво беше магазинът, споменат от Блъди Фокс.

На една от масите седеше възрастен мъж с лула в устата, който изпитателно се вглеждаше в тримата приближаващи се конници. Той имаше висока яка фигура и обветрено загрубяло лице, обрасло с гъста голяма брада. Беше истински уестмън и по ръцете му си личеше, че е работил здравата и е създал много нещо.

Щом разпозна водача на двамата непознати, той се изправи и още отдалеч му извика:

— Welcome [\[107\]](#), Блъди Фокс! Най-сетне реши отново да ме навестиш. Има новини за теб.

— Откъде? — попита юношата.

— Ей оттам. — Човекът посочи с ръка на юг.

— А какви са новините? Добри ли?

— За жалост, не. Вероятно пак са се появили «лешояди» в Стейкт Плейн.

Американците, говорещи английски, наричат Ляно Естакадо Стейкт Плейн. И двете наименования имат един и същи смисъл: равнина със забити из нея колчета.

Тази новина, изглежда, направо наелектризира Блъди Фокс. Той скочи от седлото, бързо се приближи до човека и каза:

— Веднага трябва да ми разкажеш всичко с най-големи подробности!

— Онова, което знам, е твърде малко и може да се разкаже накратко. Но преди това ще бъдеш ли все пак тъй учтив да ме представиш на тези двама джентълмени?

— И за това не трябва много време. Ти си мистър Хелмърс, собственикът на тази ферма, а тези господа са мистър Хобъл Франк и масер Боб, които идват при теб, за да си закупят туй-онуй.

Хелмърс огледа двамата и направи следната забележка:

— Преди да търгувам с тях, искам да ги опозная. Досега не съм ги виждал.

— Можеш спокойно да ги подслониш. Те са мои приятели.

— Е, тогава са ми добре дошли.

Хелмърс протегна ръка на Франк и на чернокожия и ги покани да седнат.

— Първо конете, сър — каза Франк. — Нали знаете първото задължение на всеки уестмън.

— Добре! От загрижеността ви за вашите животни разбирам, че сте свестни хора. Кога се каните да продължите?

— Може би ще се наложи да останем тук няколко дни, понеже очакваме добри приятели.

— Тогава отведете конете зад къщата и повикайте негъра Херкулес! Той ще ви бъде на разположение за всичко.

Двамата последваха неговата подкана. Поклащайки глава, Хелмърс се загледа подир тях и като се обърна към Блъди Фокс, каза:

— Големи чудаци си ми довел! Някакъв френски ротмистър с черна кожа и някакъв джентълмен с ostrich-feather-hat [\[108\]](#) отпреди петдесет години. Двамата бият на очи даже и тук, в Далечния запад.

— Не се заблуждавай, старче! Ще ти спомена само едно-единствено име и тогава ще им имаш доверие. Те са добри познати на Олд Шетърхенд, когото очакват да дойде тук.

— Какво каза? — извика фермерът. — Олд Шетърхенд щял да дойде в Хелмърс Хоум? От кого го чу? От тези двамата ли?

— Не, от Дебелия Джими.

— И него ли среща? Пътищата ни са се пресичали само два пъти и много ми се иска пак да се видим.

— Скоро ще ти се удаде удобен случай. Той и Дългия Дейви са от онази група хора, които двамата ще чакат при теб.

Хелмърс смукна бързо няколко пъти от лулата си, която се канеше да угасне. После със светнало от радост лице извика:

— Брей, че радостна новина! Веднага трябва да изтичам при моята миличка Барбара, за да ѝ съобщя, че...

— Чакай! — прекъсна го Блъди Фокс и го задържа за ръката. — Първо искам да чуя какво се е случило в Ляно!

— Разбира се, престъпление — отвърна Хелмърс, обръщайки се отново към него. — От колко време не си идвал при мен?

— Почти две седмици.

— Тогава не си виждал тук четирите семейства, които се канеха да минат през Ляно. Тръгнаха оттук преди повече от седмица, обаче не са стигнали отгатык пустинята. Уолъс, търговецът, дойде тук от отвъд. Той би трябвало да ги е срещнал.

— Колчетата в ред ли бяха?

— Не. Ако Уолъс за двадесет години не беше опознал така добре пустинята, щеше да загине.

— Къде е той сега?

— Лежи горе в малката стаичка и си почива. Когато пристигна, беше ни жив, ни умрял от глад и жажда, но въпреки това не сложи нищо в уста, само и само да може веднага да заспи.

— Трябва да отида при него и да го събудя, въпреки че е изтощен. Трябва да ми разкаже всичко!

Младежът възбудено се затича и изчезна във входа на къщата. Фермерът отново седна и продължи да си пуши лулата. Учудването му от голямата бързина на юношата се изрази само в леко поклащане на главата и толкоз. После по лицето му се изписа израз на кротко задоволство. Причината за това можеше лесно да се разбере от думите, които той промърмори под носа си:

— Дебелия Джими! Хмм...! А и Олд Шетърхенд! Хмм...! А такива мъже водят със себе си само славни юначаги! Хмм...! Ще пристигне цяла компания! Хмм...! Но нали исках да кажа на моята Барбаричка, че...

Хелмърс скочи на крака, за да съобщи на жена си радостната новина, но отново се спря, защото в този момент иззад ъгъла на къщата се появи Франк и се отправи към него:

— Е, сър, намерихте ли негъра? — попита го Хелмърс.

— Да — отговори Франк. — Боб е при него и аз им предоставих конете. Преди всичко трябва да ви кажа колко много се радвам, че намирам тук свой колега. — Той говорете на английски, изобщо всички разговори до този момент бяха водени на този език. [\[109\]](#)

— Колега ли? — попита фермерът. — Ами къде е той?

— Тук! Вас имам предвид! Блъди Фокс ми каза, че сте бил главен лесничей.

— Вярно е.

— Значи сме колеги, защото и аз бях апостол на лесничейската наука.

— Ах! Ами къде, драги приятелю?

— В Германия, даже в Саксония.

— Какво? В Саксония? Значи сте немец? Ами защо говорите тогава на английски? Служете си с вашия хубав роден език!

Тези думи бяха казани от Хелмърс на немски и Хобъл Франк веднага поде на същия език:

— С най-голямо удоволствие, господин главен лесничей! Щом стане въпрос за моя наследствен роден език, то аз начаса минавам на него. Казвам ви с гордост: аз бях помощник-лесничей в Морицбург край Дрезден, нали знаете, там, където се намира замъкът с прочутите шаранови езера.

Отначало Хелмърс беше малко слисан от начина на изразяване на дребничкия саксонец. Той стисна приятелски протегнатата ръка на «господин колегата», покани го да седне и се опита да спечели време, като влезе в къщата, за да донесе нещо освежително за пийване. Когато се върна, държеше в ръцете си две бутилки и две бирени чаши.

— Дявол да го вземе, каква приятна изненада! — възкликна Франк. — Бира! Да, това вече ми харесва! С помощта на благородната ечемичена напитка най-лесно се отварят шлюзите на мъжката речовитост. Та нима и тук, в Тексас, се прави бира?

— Даже в големи количества. Трябва да ви кажа, че в Тексас има над четиридесет хиляди немци, а където отиде немецът, там сигурно започва да се произвежда бира.

— Да, хмел и малц, и двете на Бог са от ръцете! Сам ли си правите тази хубава божя благодат?

— Не! Когато има удобен случай, поръчвам да ми донесат нови запаси от Коулмън сити. Наздраве, господин Франк!

Хелмърс беше напълнил чашите и се чукна с Франк. А саксонецът каза:

— Моля ви, господин главен лесничей, не се притеснявайте и карайте без официалности! Аз съм извънредно общителен човек. Затова не е необходимо да ме титулувате с «господин Франк», а казвайте просто «господин колега»! Така ще се разбираме най-добре.

— Нямам нищо против! — кимна засменият Хелмърс. — Вие сте тъкмо човекът, който несъмнено може много да ми допадне.

— Естествено! Но къде изчезна нашият знаменит Блъди Фокс?

— Отиде при един мой гост, за да събере някои сведения. Къде се срещнахте с него?

— Край потока, горе-долу на един час път оттук.

— Мислех, че сте прекарвали заедно по-дълго време.

— Това ни най-малко не е необходимо. У мене има нещо толкова привличащо и симпатично, че с всичко живо се сприятелявам винаги много бързо. По най-загадъчен начин този млад човек ми довери вече цялата си биография. Не знаете ли някакви подробности за него?

— Щом ви е разказал цялата си биография, не знам нищо повече.

— Всъщност от какво живее Фокс?

— Хмм. От време на време ми носи по няколко нъгитс [\[110\]](#). От това си вадя заключение, че нейде е открил малко златно находище.

— Радвам се за него, още повече че вероятно е немец. Сигурно е ужасно да не знаеш на кой паралел и меридиан се е намирала бебешката люлка на дадена личност.

В този миг Блъди Фокс излезе от къщата и се приближи към двамата. Изразът му беше още по-сериозен отпреди. Той се обърна към Хелмърс:

— Уолъс ми разказа ужасни неща! Сега не мога да мисля за нищо друго освен за онези нещастни хорица, избити в Ляно Естакадо.

— Хора ли са убити? — попита добродушният Франк, изгълнен със състрадание. — В Ляно? Кога?

— Не се знае. Преди осем дена са тръгнали оттук, обаче не са стигнали другия край на пустинята. Значи са загинали.

— А може и да не са. Навярно са поели в друга посока, различна от първоначално избраната от тях.

— Тъкмо от това се опасявам. Оттук има само един-сдипст-вен път, по който е възможно да се премине през Ляно. Тази пустиня е също тъй опасна, както, да речем, Сахара или Гоби. В Ляно Естакадо няма нито кладенци, нито оазиси, нито пък ездитни камили, способни да понасят жажда в продължение на много дни. Ето кое прави преминаването през нея толкова опасно, въпреки че тя е по-малка от голямата африканска или азиат-ска пустиня. Няма утъпкан път. Ето защо посоката, в която единствено е възможно преминаването на кон, е обозначена със забити колчета, откъдето и пустинята е получила името си. Който се отбие настрани от колчетата, е загубен. Неизбежно умира

от жажда и глад. Жегата обезводнява мозъка му, той изгубва способността си да мисли и започва да язди в кръг дотогава, докато конят му рухне на земята и самият той повече не е в състояние да продължи пътя си. Малцина са онези, които познават Ляно толкова добре, че могат да се оправят и без колчетата. Ами ако колчетата са разместени в погрешна посока от ръцете на убийци?

— Би било сатанинско! — подскочи ужасеният Франк.

— Наистина — намеси се Хелмърс, — но въпреки това се случвало. Има банди от престъпници, които изваждат коловете от земята и ги забиват в погрешна посока. Който тръгне по тях, е загубен. Коловете неочаквано свършват и ездачът с изправен пред гибел без никаква надежда за спасение.

— Ами защо не се върне обратно по коловете? — Не му остава време за това, защото с навлязъл вече твърде навътре в Естакадо. Не е в състояние да се добере до районите, където расте трева. Изобщо не е необходимо разбойниците да го убиват. Те просто изчакват, докато умре от жажда, и после обират трупа. Повтаряло се е вече неведнъж.

— Но не с ли възможно да се обезврсдят тези негодьяи? Тъкмо Хелмърс се канеше да отговори, вниманието му беше привлечено от някакъв човек, който току-що се бе появил иззад ъгъла на къщата. Беше облечен изцяло в дрехи от черно сукно, а в ръката си носеше малък вързоп. Високата му фигура имаше тесни рамене, а лицето му беше мършаво и с остри черти. Високият му клак [\[111\]](#), кипнат силно назад, заедно с тъмните дрехи му придаваше вид на духовник, още повече че носеше и очила.

Той се приближи с особена, дебнеща походка, докосна леко периферията на шапката си и поздрави:

— Good day, мешърс! Дали наистина съм попаднал в дома на ескуайър [\[112\]](#) Джон Хелмърс?

Хелмърс го огледа с поглед, от който си личеше, че не му беше допаднал особено много, и отвърна:

— Да, Хелмърс се казвам, но титлата «ескуайър» можете спокойно да си я спестите. Нито съм мирови съдия, нито пък изобщо обичам подобни «отличия». Приличат ми на репей, които истинският джентълмен не обича да лепят по него. И понеже знаете името ми, ще бъдете ли тъй любезен да ми кажете вашето?

— Защо не, сър? Казвам се Тобайъс Прайзегот Бъртън и съм мисионер на Светците на последните дни.

Непознатият изрече тези думи със самоуверен и патетично-мазен глас, но, изглежда, не направи желаното впечатление на фермера, защото Хелмърс вдигна рамене и каза:

— Значи сте мормон? Това в никой случай не с добра препоръка за вас. Наричате се Светци па последните дни. Звучи доста претенциозно и високомерно, а тъй като аз съм скромно човешко същество и не разбирам вашата самомнителност, най-добре ще с, ако вашите богоугодни мисионерски ботуши веднага ви понесат пак по пътя ви. Не мога да търпя в къщата си търговци на души.

Думите му бяха съвсем недвусмислени, дори обидни. Обаче изразът на лицето на Бъртън остана любезен, той отново докосна учтиво шапката си с ръка и отвърна:

— Заблуждавате се, сър, ако мислите, че имам намерение да въвеждам в друга вяра обитателите на тази благословена ферма. Отбих се при вас само за да си отпочина и да утоля глада и жаждата си.

— Аха! Е, ако желаете само това, ще получите каквото ви с необходимо, но естествено при условие, че сте в състояние да си платите. Надявам се да имате пари!

Хелмърс отново огледа непознатия с остър, изпитателен поглед, след което направи такава физиономия, сякаш бе видял нещо не съвсем приятно. Мормонът вдигна поглед към небето, прокашля се и заговори:

— Наистина съвсем не притежавам от богатствата на този грешен свят в прекомерно големи количества, но все пак мога да си платя за храна, пиене и нощувка. Вярно, че подобни разходи не ми влизаха в сметките, понеже ми беше казано, че този дом е извънредно гостоприемен.

— Ах! От кого пък го научихте?

— Чух го в Тейлърсвил, откъдето идвам.

— Казали са ви истината. Но, изглежда, са забравили да добавят, че гостоприемството ми е безвъзмездно само за онези хора, които са ми добре дошли.

— Тогава навярно нещата с мен не стоят така?

— Не, съвсем не стоят така.

— Но аз нищо лошо не съм направил.

— Възможно. Обаче, като ви поогледам по-подробно, започва да ми се струва, че от вас биха могли да се очакват само неприятности. Не ми се сърдете, сър! Аз съм искрен човек и имам навика всекиму открито да казвам какво мисля за него. Вашата физиономия не ми харесва.

Даже и сега мормонът с нищо не показва да се е почувствувал засегнат. За трети път допря ръка до шапката си и каза с кротък глас:

— Съдбата на праведниците на този свят не е да бъдат оценявани от хората. Нямам никаква вина за физиономията си. Нима мога да я сменя затова, че не ви харесва?

— Не, но не бива да позволявате да ви го казват! Необходимо е човек да е лишен почти изцяло от чувство за чест, та да приеме спокойно подобно нещо. Впрочем ще ви призная, че всъщност нямам нищо против самата ви физиономия, а не ми харесва само начина, по който я разнасяте по широкия свят. И освен това ми се струва, че туй съвсем не е истинското ви лице. Предполагам, че то има съвършено друго изражение, когато останете сам със себе си. А и още нещо не ми допада чак толкова много.

— Ще ви помоля да ми кажете кое е то.

— Ще ви го кажа и без да ме молите. Хич не ми харесва, че идвате от Тейлървил.

— Защо? Да нямате там врагове?

— Нито един. Но я ми кажете за къде сте тръгнали?

— На север, към форт Елиът.

— Хмм! И да не би най-краткият път да минава покрай моя дом?

— Не, обаче слушах толкова хубави неща за вас, че от сърце ми се прииска да се запознаем.

— Оставете това желание, мистър Бъртън, защото може да не ви се харесам! Но да продължим! Къде е конят ви?

— Моят кон? Но аз нямам кон. Пристигнах пеша.

— Охо! Я не се опитвайте да ме метнете! Скрили сте го някъде наоколо и аз съм почти сигурен, че причината за това не е много почтена. Тук яздят всички: мъже, жени и деца. Без кон никой не може да се придвижи из тази местност. Всеки непознат, който скрива коня си, а после отрича, че притежава такава добиче, несъмнено крои нещо лошо.

Мормонът плесна с ръце в знак на тържествено уверение и възкликна:

— Но, мистър Хелмърс, заклевам ви се, че действително нямам кон. Вървя из страната на краката на смириенето и никога досега не съм се качвал на седло.

Ето че сега Хелмърс се надигна от пейката, приближи се към непознатия, сложи тежко ръката си на рамото му и го скастри:

— Човече, на мен ли ще разправяте тия, на мен, дето живея от толкоз години тук, на границата [\[113\]](#)? Да не мислите, че съм сляп? Нали виждам, че вътрешната страна на крачолите ви е излъскана от езда? Забелязах и дупките за шпори на вашите ботуши, а...

— Това не е никакво доказателство, сър! — прекъсна го мормонът. — Купих ботушите на старо. Вече си имаха тези дупки.

— Тъй! Ами колко време ги носите?

— Два месеца.

— В такъв случай дупките отдавна би трябвало да са се запълнили с прах или кал. Или може би всеки ден си правите удоволствието да прочиствате дупките за шпори? През нощта вали дъжд. След един толкова голям преход целите ви ботуши щяха да бъдат изкаляни. Обаче те са чисти, което е сигурно доказателство, че сте яздили. Впрочем от вас лъха миризма на кон и я виж ти какво имало тук! Когато някой път пак решите да напъхате шпорите си в джоба на палтото, внимавайте някое от колелцата да не остава навън!

Той посочи към месинговото колелце на шпора, подаващо се от джоба на непознатия.

— Тези шпори ги намерих вчера — защити се мормонът.

— По-добре да ги бяхте оставили на мястото им, нали нямате нужда от тях. Впрочем хич не ме засяга дали яздите, или се придвижвате хаджипешовата. Нямам нищо против да обикаляте по света и на кънки. Щом можете да ми платите, ще получите и ядене, и пиене, но после си вървете по пътя! Не желая да оставате да нощувате. У дома си приемам само такива хора, които не изглеждат подозрителни.

Хелмърс се приближи до прозореца, подвикна в стаята няколко думи на полувисок глас, а после отново се върна на мястото си, привидно без повече да се интересува от непознатия. Мормонът се настани на съседната маса, остави върху нея вързопчето си, сключи

ръце, поклати глава, след което смирено я сведе и кротко зачака онова, което щяха да му поднесат. Придаде си вида на човек, комуто незаслужено бе причинена болка.

Хобъл Франк бе следил разговора внимателно. Сега обаче, след като той приключи, не обръщаше повече никакво внимание на мормона. Но Блъди Фокс се държеше съвсем иначе.

Още при появяването на мормона очите на юношата се бяха широко разтворили и оттогава той не беше отмествал поглед от него. Фокс не беше сядал, защото се канеше да напусне фермата. Конят му стоеше все още край него. Сега обаче той посегна с ръка към челото си, сякаш напразно се мъчеше да си припомни нещо. После бавно я отпусна и без да бърза, се настани срещу фермера, така че да може внимателно да наблюдава мормона. Стараше се другите да не забележат, но не му се удаваше да прикрие възбудата си.

Ето че от къщата излезе възрастна, добре закръглена жена. Тя донесе хляб и голямо парче печено говеждо филе.

— Това е жена ми — поясни Хелмърс на Хобъл Франк на немски, докато с мормона беше разговарял на английски. — Разбира немския не по-зле от мен.

— Страшно се радвам — обади се Франк, като й подаде ръка. — Доста време измина, откакто за последен път съм плавал с някоя лейди из водите на родния си език. Приемете моите най-сърдечни поздравии, мила госпожо Хелмърс! Да не би и вашата родна люлка да е била в татко Рейн или в сестра Елба?

— Не е била точно там — отвърна тя засмяно, — защото и в родината ни отвъд океана няма обичай люлките да се поставят във водата. Но въпреки това съм немкиня.

— Е, туй, дето го казах за Рейн и Елба, естествено не бива да се разбира толкоз дословно. Често обичам да се изразявам красиво и изискано. Що се отнася до мен, то аз за пръв път съм зърнал красивата майка земя недалеч от Флоренция на Елба, както математикът географ нарича Дрезден.

Добрата женица изобщо не знаеше какво да отговори на това странно човече. Тя погледна въпросително мъжа си и Хелмърс й помогна да се отърси от смущението си, като обясни:

— Господинът е мой мил колега, лесничей, който отвъд океана сигурно е щял да направи добра кариера.

— Несъмнено! — намеси се бързо Франк. — Лесничейската наука беше стълбата, по която щях да се изкатеря с ръце и крака, ако съдбата не ме беше сграбчила отзад и не ме беше повлякла към Америка. Надявам се, многоуважаема госпожо Хелмърс, че ще се опознаем бързо и добре!

— Убедена съм! — отвърна му тя, кимайки с глава.

— Впрочем бирата ми свърши. Мога ли да получа още една чаша?

Тя взе чашата му, за да я напълни отново, и използва случая да донесе на мормона хляб, сирене, вода и малка чашка с бренди. Той се зае със скромната си храна, без да се оплаче, че не беше получил никакво месо.

Появи се и негърът Боб.

— Масер Боб сме готов с коне — съобщи той. — Масер Боб също ядат и пият заедно!

В същия миг погледът му падна върху Светеца на последните дни. Боб се спря, няколко секунди го оглежда внимателно, после извика:

— Какво виждат масер Боб! Кой седят тук! Това сме масса Уелър, крадецът, кой откраднали всички много пари на масса Бауман!

Мормонът скочи от мястото си и втренчи изплашения си поглед в чернокожия.

— Какво каза? — попита Франк, изправяйки се също така бързо на крака. — Нима този човек е онзи Уелър?

— Да, той са. Масер Боб него точно познават. Масер Боб него много добре огледали.

— Lack-a-day! Каква мила среща. Какво ще кажете, мистър Тобайъс Прайзегот Бъртън?

Мормонът бе превъзмогнал моментната си уплаха. Той направи презрително движение с ръка по посока на негъра и отговори:

— Изглежда, този чернокож не е с всичкия си! Не го разбирам. Не знам какво иска!

— Но думите му бяха достатъчно ясни. Нарече ви Уелър и каза, че сте обрели господаря му, някой си Бауман — обади се Хелмърс.

— Не се казвам Уелър.

— А може би някога сте се казвали така, а?

— Откак се помня, името ми е било Бъртън. Този нигър, изглежда, ме бърка с някой друг.

Боб пристъпи заплашително към него и възкликна:

— Какво сме масер Боб? Масер Боб сме негър, а не damned нигър. Масер Боб сме coloured gentleman ^[114]. Ако масса Уелър още веднъж кажат «нигър», тогава масер Боб го повалят с юмрук, както масса Шетърхенд са му показали!

Хелмърс веднага застана между двамата и каза:

— Боб, никакво насилие! Ти обвиняваш този човек в кражба. Имаш ли доказателства?

— Да, Боб имат доказателства. Масса Франк също знаят, че масса Бауман били ограбен. Той могат бъдат свидетел.

— Така ли е, мистър Франк?

— Да — потвърди дребосъкът. — Мога да свидетелствувам.

— А как стана кражбата?

— Моят приятел Бауман, наричан от онези, които го познават, Ловеца на мечки, имаше на север, близо до южния ръкав на Шайен Ривър, хубав «store», а аз му бях съдружник. Отначало търговията вървеше много добре, понеже често ни посещаваха златотърсачи, съсредоточили се по онова време на Черните хълмове. Печелехме добри пари и често криехме у дома си значителни суми в монети и нъгитс. Един ден трябваше да предприема пътуване до златотърсачите, за да събера някои дългове. Когато на третия ден се завърнах, научих, че междувременно Бауман е бил ограбен. Бил сам с Боб и някакъв непознат на име Уелър останал да пренощува при него. На сутринта заедно с Уелър изчезнали и всички пари, а от преследването нямало никаква полза, понеже дирята на крадеца била заличена от проливен дъжд. Сега Боб твърди, че в този Светец на последните дни е разпознал разбойника, и никак не ми се вярва да се лъже. Боб умее да си отваря очите и има много добра памет за лица. Още тогава ни уверяваше, че бил огледал подробно онзи човек. Това е, което имам да казвам засега, мистър Хелмърс.

— Значи вие самият не сте виждали крадеца?

— Не.

— Но в такъв случай не можете да свидетелствувате, че пред вас е действително онзи крадец. Боб остава сам със своето твърдение. Какво следва да се направи сега, знаете също тъй добре, както и аз.

— Масер Боб точно знаят какво трябва направи! — извика негърът. — Масер Боб пречукат негодник. Масер Боб не заблуждават.

Той се намери да избута Хелмърс настрана, за да се добере до мормона. Обаче фермерът го задържа и каза:

— Стой! Не мога да търпя извършването на подобно насилие на моята собствена земя.

— Добре. Тогава масер Боб чакат, докато негодник махнат от собствена земя, но после него обесят на най-близко дърво. Масер Боб тук седят и добре внимават кога тръгнат разбойник.

Боб си седна, но така, че да не изпуска из очи мормона. Личеше, че бе изрекъл закана си сериозно. Бъртън оглеждаше великанската фигура на негъра боязливо и не след дълго се обърна към Хелмърс:

— Сър, аз наистина съм невинен. Този чернокож мастър се припознава в мен и аз се надявам, че ще мога да се опаням на вашата закрила.

— Не се опаняйте твърде много на мен! — гласеше отговорът. — Доказателства не бяха дадени, пък и кражбата изобщо не ме засяга, защото не изпълнявам никакви служебни функции. Следователно можете да бъдете спокоен, докато се намирате при мен. Но вече ви казах, че в най-скоро време ще трябва да си обирате крушите. А какво ще става после, ми е безразлично. Не мога да оспорвам правото на Боб да уреди тази работа с вас на четири очи. Ако това може да ви утеши, ще ви уверя с удоволствие, че няма да изпадна в безсъзнание от ужас, ако утре сутринта ви срещна под някое дърво, чийто най-дебел клон се е попривел под вашата тежест.

С тези думи въпросът бе временно приключен. Мормонът продължи да се храни, но сега ядеше много бавно и с чести прекъсвания, за да продължи колкото е възможно повече времето на гарантираната си безопасност. Неспокойно въртящите се очи на Боб почти не се откъсваха от него, а Блъди Фокс, който външно се бе държал кротко и мирно, го наблюдаваше все така съсредоточено, както и преди.

2. глава

Изстрелът в челото

Сега всеки бе зает с яденето и със собствените си мисли дотолкова, че разговорите напълно секнаха. А когато по-късно Франк се опита пак да подеме прекъснатия разговор за Ляно Естакадо, му попречи появяването на нов посетител.

— Мистър Хелмърс, изглежда, че вашият дом се посещава доста често — обади се той. — Ей оттам пак се е задал някакъв «horseman» [\[115\]](#), който си е наумил да дойде при вас.

Фермерът се обърна към посоката, откъдето се приближаваше ездачът, разпозна го и отговори оживено:

— Това е един славен юначага, който ми е винаги добре дошъл. На него можеш да разчиташ във всяко отношение.

— Изглежда, е някой «trader» [\[116\]](#), който ще иска да поднови при вас запасите си от стоки, а?

— Да не би да мислите така, защото е окачил от двете страни на седлото си толкова големи дисаги?

— Да.

— Тогава се лъжете. Той не е търговец, а един от нашите най-прочути скаути [\[117\]](#). С такъв човек си заслужава непременно да се запознаете.

— Може би името му ще ми е известно.

— Не знам как му е истинското име. Всички го наричат Джъгъл Фред [\[118\]](#), понеже умее да прави стоици фокуси, които смайват кого ли не. В тези забележителни дисаги носи необходимите за тях вещи.

— Чувал съм вече за него. Той е пътуващ фокусник, който при случай изпълнява и ролята на водач и следотърсач, нали?

— Точно обратното: той е отличен следотърсач, който понякога развлича с фокуси спътниците си. Изглежда, е пътувал с прочути циркови артисти. И той владее немски език. Защо е дошъл и е останал в Запада, когато нейде другаде тази негова сръчност щеше да го позлати, не знам, а и не ме засяга, но съм убеден, че ще ви хареса.

Ездачът, по чийто адрес бяха направени тези забележки, вече се беше приближил. На двадесетина метра от къщата спря коня си и

извика:

— Хелоу, старий lodging-uncle [\[119\]](#), имаш ли място за един беден Neddy-wretch [\[120\]](#), който не може да си плати сметката?

— За тебе има място по всяко време — отвърна Хелмърс. — Ела насам! Слез от козела си и се разположи удобно! Ще бъдеш в отбрано общество.

Джъгъл Фред огледа бързо, но изпитателно присъстващите и рече:

— Да се надяваме! Познавам вече нашия Блъди Фокс. Чернокожият не ме тревожи. Другият дребничък джентълмен с фрака и дамската шапка не ми прилича на обесник. А онзи, третият, който е захапал сиренето така, сякаш са го накарали да дъвче кожа на таралеж, е ... хмм, навярно ще се запозная и с него.

Беше странно, че и този човек се изказа предпазливо за мормона. Той накара коня си да измине и останалото малко разстояние, след което скочи от седлото. Франк успя да го огледа, докато той сърдечно, с протегнати ръце поздравяваше фермера като стар приятел.

Джъгъл Фред представляваше странна фигура дори и за Далечния запад. Първото нещо, което биеше на очи, беше една доста голяма гърбица, която загрозяваше иначе съразмерно развитото му тяло. Той беше средно висок и много здраво сложен, а не, да речем, с къс труп, тесни гърди и дълги ръце. Овалното му, пълно и гладко избръснато лице бе силно загоряло от слънцето, обаче лявата му страна беше зле обезобразена, защото преди време някаква страшна рана е била закърпена по съвсем несклопан начин. И странно, но очите му имаха поразително различен цвят. Лявото бе оцветено в най-красивото небесносиньо, а дясното беше черно.

Джъгъл Фред носеше високи кафяви ботуши от кожата на бизонче; мексиканските му шпори имаха големи колелца. Беше облечен в черен кожен панталон, риза от дебел син плат и кожен елек. Около кръста му бе закопчан широк кожан колан, подобен на кемер, по който и във който бяха закачени или напъхани нож, револвер с голям калибър, патрони и най-различни дреболии, необходими на всеки уестмън. На главата си имаше доста новичка боброва шапка, която бе нахлупена толкова силно, че скриваше цялото му чело. Опашката на животното се спускаше отзад почти до врата му.

Хелмърс бе нарекъл шеговито коня му «козел» и това сравнение си имаше своето основание. Краката на животното бяха необичайно дълги, а то изглеждаше поне на външен вид доста изпосталяло. По оголялото чуканче на опашката му, провиснало сега тъжно надолу, се мъдреха само десетина къси косъмчета. Дали това създание е било някога черен, кафяв или червеникав жребец, вече никой не бе в състояние да определи, понеже кожата му на много места беше напълно оголяла, а там, където все още имаше козина, тя бе оцветена в някакво неопределено сиво, сякаш старият жребец е бил язден още по времето на преселението на народите от някой суеб или гепид [\[121\]](#). От гривата му не бе останала и следа. Несъразмерно голямата му глава се беше провесила толкова ниско, че муцуната му почти докосваше земята. Изглеждаше сякаш главата с мъка носеше дългите дебели оголели магарешки уши, прилепили се любвеобилно към нея чак до долната ѝ челюст също като някои големи кожени кесии. На всичко отгоре животното държеше очите си затворени, като че ли спеше, и както си стоеше, ей тъй, неподвижно, представляваше неповторима картинка на глупост и безпомощност, бъдеща състрадание.

След като собственикът на този кон стисна ръцете на фермера, попита:

— Значи имаш място за мен, а?

— Разбира се! Сядай при нас! Ето ти тук достатъчно месо и за тебе.

— Благодаря, но вчера си развалих стомаха. Сега говеждото ще ми бъде малко тежко. Бих предпочел някоя ярка. Може ли да ми я доставиш?

— Защо не? Я погледни! Ей тук се разхождат колкото искаш печени пилета. — Той посочи към двете ята млади ярки, които щапуканах близо около масите, за да кълват падналите трошици.

— Добре! — кимна Фред. — Ще те помоля за една от тях. Нека твоята housewife [\[122\]](#) ми я приготви. Сам ще я оскубя.

При тези думи той свали двуцевката си от седлото, прицели се в една от ярките и натисна спусъка. Когато се разнесе изстрелът, конят му дори не си помръдна спуснатите клепачи. Изглежда, беше толкова безнадеждно оглушал, че не можеше да чуе дори изстрел, даден от толкова близко разстояние.

Ярката бе паднала мъртва на земята. Човекът я вдигна и я показва наоколо. За удивление на всички по нея не беше останало нито едно перце и можеше веднага да бъде изкормена и опечена.

— The devil! — засмя се Хелмърс. — Можех да се сетя, че имаш намерение да ни покажеш пак някой от твоите номера.

Ама как го направи?

— Започнах с далекогледа.

— Глупости! Нали стреля с карабината.

— Наистина, но преди това ви наблюдавах отдалеч с моя «джобен телескоп». Забелязах и младите ярки. Затова веднага направих моите приготовления, за да се представя пред днешните ти гости като ловък фокусник.

— А може ли да научим тези приготовления?

— Защо не? Това е детински лесно. Освен с патрона или сачмите нареждам пушката си здравата с едри iron-filings [\[123\]](#) и се прицелвам така, че зарядът да облети птицата отзад напред. Ако перата не са заякнали вече твърде много, те биват изцяло отнесени и изпърлени. Виждаш, че не е необходимо да си изучавал бялата и черната магия, за да бъдеш вълшебник. И тъй, нареди да ми бъде изпечено това животинче! Надявам се, че ще ми се позволи да седна тук?

— Естествено! Тези двама джентълмени са мои приятели, познати са на Олд Шетърхенд, когото очакват тук.

— Олд Шетърхенд? — подскочи Джъгъл Фред. — Наистина ли?

— Да. Ще дойде и Дебелия Джими.

— Neigh-day! По-хубава вест от тази човек мъчно може да чуе! Отдавна имам желание да видя този Олд Шетърхенд. Радвам се, че пристигам тук тъкмо навреме.

— А също тъй ще се зарадваш, като научиш, че ей този сър е немец. Казва се Франк и ми е колега...

— Франк ли? — прекъсна го фокусникът. — А да не би да е самият Хобъл Франк?

— Мътните го взели! — възкликна дребничкият саксонец. — Знаете името ми? Как е възможно това?

Той бе говорил на немски. Затова Джъгъл Фред му отговори на същия език:

— Няма защо да се чудите толкова. По-рано времената бяха други. И тогава в Далечния запад се случваха колкото щеш добри дела и

злодеяния, но при незадоволителните съобщителни връзки, каквито имаше по онова време, вестта за тях се разпространяваше твърде бавно. Сега обаче, щом се случи нещо забележително, новината прелита за миг от Северните езера до Мексико или от стария Фриско (Сан Франциско) та чак до Ню Йорк. Вашият смел поход до Йелоустоун се прочу надалеч, а заедно с него, разбира се, и името ви. Във всеки форт или поселище, край всеки лагерен огън се говореше за вашите приключения, ето защо не бива да се учудвате, че знам името ви. Един трапер разговарял със сина на Ойтка-петай Мо-ав далеч на север, край водите на Спотит Тейл, после тръгнал на юг, чак до форт Арбъкъл, и разказвал на всички, които срещнал, а накрая и на мен цялата история така подробно, както самият той я е чул.

— Е — обади се Хобъл Франк, — кой знае какво е прикачено на тази история по пътя й от Спотит Тейл до форт Арбъкъл. В подобни случаи от мухата се прави слон, а от дъждовния червей гигантска анаконда и от някой скромнен ловец на бобри може да стане прочутият Хобъл Франк. Е, ще призная, че се държахме като истински херкулесовци и минотаври [\[124\]](#), но не обичам да се говори за мен повече от онова, което е вярно. Безрезервната скромност е благодетел, красяща героите.

— Скромността ви поставя вашите достойнства в трикратно по-благоприятна светлина и удесеторява удоволствието ми да се запозная с вас. Дайте ми ръката си!

Джъгъл Фред протегна десницата си на Франк. Дребосъкът сърдечно разтърси ръката му и каза:

— Много се радвам, понеже от господин Хелмърс научих, че сте човек с усет за изкуствата, който е обиколил света. Всъщност много ми се иска да разбере каква биография имате зад гърба си!

— Мога набързо да ви я разкажа! Отначало посещавах гимназия, където...

— Олеле мале! Това не е никаква препоръка за вас!

— Защо?

— Защото изпитвам силна неприязън към всичко живо, което е било гимназист. Тези хора са надменни. Не вярват, че и някой лесничей може да стане учен човек. Такива съм ги срещал неведнъж. Но въпреки всичко винаги ми е било детински лесно да ги убедя, че съм

човек, който може с гигантски крачки да ги остави далеч зад себе си. Значи и вие сте минали по пътя на това незначително образование?

— Да. След гимназията по съвета на моите покровители се отдадох на живописта и започнах да посещавам академията.

Имах доста добри заложи, но за съжаление не бях упорит. Твърде скоро се уморих и от истинското изкуство пропаднах до едно псевдоизкуство — станах цирков ездач. Бях весел и приятен човек, обаче няхах морални сили и вътрешни устои. С една дума, бях лекомислен. Хиляди пъти съм се разкайвал. Какво ли щях да представлявам днес, ако по-рано притежавах твърда воля!

— Ами сигурно и сега си имате дарбата. Защо не започнете отново?

— Сега? Както съм изгубил младежката си енергия? Драги мой Хобъл Франк, свършено е с тези мечти. В професията си на скаут се старая да живея честно и почтено и да бъда в услуга на хората. Не бива да ме пращате отново на училище мен, стария чудак! Блазе на онзи, който не е принуден на стари години да изкупва греховете си от времето на младостта! Моля ви, нека говорим за нещо друго!

— Добре, да поговорим за нещо друго! — повтори бързо добродушният Хобъл Франк. — За приятелите ми, с които ще се видя в близките дни, за Олд Шетърхенд, Дългия Дейви, Дебелия Джими, за Винету, който...

— Винетули? — намеси се Фред. — Да не би да имате предвид прочутия вожд на апачите? Къде ще се срещнете с него?

— Това е уговорено само между него и Олд Шетърхенд. Но предполагам, че ще стане отвъд Ляно Естакадо.

— Хмм! Тогава се надявам да видя и него. И аз се каня да прехвърля Стейкт Плейн. Нает съм от група хора, които трябва да преведа първо отвъд, а после и до Ел Пасо. Те са янки, които са намислили да се заловят с една доходна работа оттатък, в Аризона.

— Да нямат предвид диаманти?

— Да, тъкмо това. Изглежда, носят у себе си значителни суми суха пара, за да могат на място да закупуват скъпоценните камъни, и то евтино.

Хелмърс поклати глава и се намеси:

— А ти нима вярваш в тези диамантени находища? Аз считам цялата история за огромна измама.

Той имаше пълно право. По онова време изневиделица плъзнаха слухове, че в Аризона били открити диамантени полета. Споменаваха се имената на хора, които за няколко дена били забогатели неимоверно, имайки щастието да намерят скъпоценни камъни. Показваха диаманти, някои с много голяма стойност, които уж били намерени там. Тези слухове прекосиха континента по цялата му ширина за няколко седмици, та дори за няколко дена. Златокопачите от Калифорния и северните райони напуснаха доходните си златни находища и се завтекоха към Аризона. Но спекулата се беше вече развихрила. Светкавично се образуваха дружества, разполагащи с милиони. Диамантените полета щяха да бъдат изкупени изцяло, за да могат да бъдат експлоатирани на едро. Нито един клейм [\[125\]](#) нямаше да бъде отстъпен. Търговски агенти тичаха насам-натам с диамантени проби в ръка, които били намерени на въпросните места ей тъй, просто на земята. Те раздухваха страстите с все сила и в съвсем кратко време температурата на диамантената треска стана по-висока от температурата на която и да било златна треска.

Но предпазливите хора не се бръкнаха в джобовите и твърде скоро, както предвиждаха те, работата удари на камък. Цялата тази голяма измама беше разиграна само от неколцина много изискани и приятни на вид янки. Бяха се появили, без някой да ги познава, и изчезнаха, без някой междувременно да се беше запознал с тях. Разбира се, че заедно с тях изчезнаха и милионите. Акционерите напразно ругаеха и проклинаха. Повечето от тях отричаха, че притежават акции, защото не искаха хората да им се смеят. Така бързо прославилиите се диамантени полета отново опустяха както преди, а разочарованите златокопачи се завърнаха при своите златни находища, за да научат, че междувременно там се бяха настанили други, по-умни от тях. С това приключи цялата работа и никой не заговори повече за нея.

Не бе изминало много време от началото на диамантената треска, когато пред вратата на Хелмърс Хоум се разиграха описаните дотук събития. Фермерът Спадаше към онези хора, които не повярваха на слуховете. Но затова пък Джъгъл Фред каза:

— Засега все още не се съмнявам в истинността на тези съобщения. Щом са намерени диаманти на други места, защо да ги няма и в Аризона? Вярно, че мен това не ме засяга. Имам си друга

работа. А какво ще кажете вие, мистър Франк? Преценката на човек с вашата проникателност, опит и познания ще бъде меродавна за нас.

Хобъл Франк не забеляза леката, но добродушна ирония и отвърна поласкан:

— Радвам се, че се обръщате към мен с такова доверие, понеже тъкмо на моята врата трябва да почукате. На мнение съм, че цялата работа с диамантите е много хубава, обаче има и други неща, които хич не са по-лоши. В мигове на страшен глад за мен една опушена тюрингска наденица е по-скъпоценна и от най-едрия диамант. А изпитвам ли жажда, няма да мога да я утоля с никакъв брилянт. Нима човек може да иска нещо повече, освен да хапне и да пийне до насита? Горедолу съм доволен от себе си и от своята съдба и не ми трябва благородни камъни. Да не би да ги окача да украсяват дамската ми шапка за езда? Имам си на нея перо и това ми стига. Е, ако знаех, че оттатък, в Аризона, ще намеря скъпоценен камък, голям горедолу колкото Хайделбергската бъчва ^[126] или поне колкото едра тиква, тежка три центнера, тогава бих отишъл до там, за да го взема. Но по-малък хич не ми трябва. Ще ми се струва твърде мизерен. Обаче, тъй като изобщо не знам дали ще се намери нещо, а и наистина да имам такъв късмет, то ще е някой дребосък колкото маково зрънце, не, никой не може да ме накара да тръгна за диамантените полета. Хора като нас не се нуждаят от диаманти, защото всеки от нас носи в гърдите си по един скъпоценен камък, а именно своето сърце, за което поетът казва: *«Няма благороден камък под небето, който да има стойността на сърцето.»*

— Добре казано! — извика Хелмърс, подавайки ръка на дребничкия саксонец. — Много сте прав с този благороден камък и затова и през ум няма да ни мине да търсим диаманти, които уж ги имало в Аризона. Твоите хора, Фред, които ще трябва да преведеш отвъд, едва ли ще направят от най-добрите сделки. Във всеки случай щеше да бъде по-добре, ако си бяха останали у дома заедно с многото си пари. Могат много лесно да ги изгубят, без да получат за тях нито един диамант. И изобщо не ми изглеждат големи умници, щом допускат другите да разберат, че носят у себе си значителни суми. Това никога не е разумно, а тук пък още по-малко от където и да било.

— Утре следобед ще пристигнат тук. Трябваше да купят още два товарни коня, за което ще им е необходим поне половин ден. Ето защо

тръгнах преди тях, та да прекарам при теб времето си до утре по-приятно.

— И добре си направил, стари приятелю. Ами колцина са?

— Шестима, от които няколко имат доста «зелен» вид и поведение, ама това ми е безразлично. Изглежда, идват от Сент Луис и си въобразяват, че ще се завърнат с милиони.

— Ще намерят ли пътя до тук?

— Сигурно, понеже им го описах толкова добре, че не е възможно да се объркат... Стой, Черньо, какво има?

Този въпрос бе отправен към негъра.

Междувременно слънцето бе вече залязло и беше настъпил здрачът, който е извънредно кратък в онези географски райони. Вече се бе смрачило дотолкова, че на по-голямо разстояние не се виждаше нищо. Въпреки увлекателния разговор Боб и Блъди Фокс не бяха изпускали из очи мормона. Бъртън се беше постарал да си придаде такъв вид, сякаш разговорът изобщо не го интересува, и понеже останалите навярно считаха, че някакъв си мормон, чиято външност и поведение издаваха чистокръвния янки, не владее немски или пък го разбира съвсем слабо, те бяха разговаряли на толкова висок глас, че Бъртън бе имал възможността да чуе всяка дума.

Когато Джъгъл Фред заговори за шестимата мъже, които трябвало да преведе през Ляно Естакадо, по лицето на мормона се изписа израз на голямо напрежение. При забележката, че те, изглежда, носели у себе си много пари, по тънките му устни се плъзна доволна усмивка, която впрочем не можа да бъде забелязана поради настъпилия здрач.

От време на време той бе вдигал глава, сякаш за да се ослуша, а погледът му нетърпеливо се отправяше натам, откъдето беше дошъл. Той знаеше, че трябва да се счита, кажи-речи, за пленник, защото очите на негъра не се откъсваха от него. От минута на минута страхът му нарастваше. Не можеше да не мисли за заплахата на негъра и му се струваше, че той е способен на всичко.

Сега, когато се бе стъмнило почти напълно, на Бъртън му мина мисълта, че може бързо да си плюе на петите, нещо, което по-късно навярно щеше да бъде много по-трудно. Ето защо той посегна към вързопчето, което беше донесъл, и започна лека-полека да го придърпва към себе си. Беше намислил след това изведнъж да скочи на

крака и бързо да свие зад ъгъла на къщата. Изчезнеше ли веднъж в гъсталаците, едва ли имаше защо да се бои от никакви преследвачи.

Обаче се беше излъгал в Боб. Чернокожият беше като повечето негри, които, взели веднъж някакво решение, имаха навик да преследват изпълнението му с най-голяма упоритост. Боб бе забелязал много добре, че мормонът се опитва да докопа вързоп си, и тъкмо в мига, когато Бъртън се канеше да скочи на крака, той стана от мястото си толкова чевръсто, че за малко не повали Хелмърс на земята. Затова и Джъгъл Фред го попита какво има. Боб отвърна:

— Масер Боб сме видял, че крадец искат избягат. Вече посягат към вързоп. Искат бързо офейкат. Но масер Боб ще пребият него на друг, не собствен земя, затова тръгнат с него и не изпускат из очи.

Той се премести на самия край на пейката, така че се озова съвсем близо до мормона, макар Бъртън да седеше на съседната маса.

— Остави го на мира! — обади се фермерът. — Може би той изобщо не заслужава вниманието ти.

— Маса Хелмърс са прав. Човек не заслужава внимание, но го заслужават пари, кои той откраднал. Той не тръгват, без масер Боб придружат.

— Но кой е всъщност този човек? — попита тихо Джъгъл Фред. — Още от самото начало не ми хареса. Има досущ вида на вълк, навлякъл овча кожа. Щом го зърнах, ми се стори сякаш вече съм виждал нейде острите черти на тази източена муцуна, и то при не особено благоприятни обстоятелства за самия него. Хелмърс му обясни на полувисок глас защо Боб толкова настоятелно преследва целта си да не се отделя от подозрителния непознат и прибави:

— Изглежда, че онзи човек привлича вниманието и на Блъди Фокс повече, отколкото той иска да ни покаже. Или се лъжа?

— Well! — потвърди юношата. — Този Светец на последните дни ми е сторил някаква злина, но не знам точно каква.

— Тъй ли? Е, как така? Защо не му подириш сметка? — заразпитва Хелмърс.

— Защото не знам точно какво е било. Напразно си измъчвах мозъка да си припомня. Имах чувството, че съм сънувал нещо и после съм забравил подробностите на съня. А заради подобно неопределено и мъгляво подозрение не мога да се нахвърля върху него.

— Не мога да те разбера. Каквото знам, го знам. Аз никога нямам такива мъгляви подозрения. Впрочем вече се стъмни. Няма ли да влезем в стаята?

— Не, ти забрани на онзи обесник да влиза в къщата, а аз трябва да го наблюдавам. Затова ще остана тук. Може би все пак ще се сетя какви сметки имам с него за уреждане.

— Тогава ще се погрижа поне за достатъчно силно осветление, за да не успее все пак да се измъкне.

Хелмърс влезе в къщата и скоро се върна с две лампи. Те се състояха просто от тесни и високи тенекиени съдове за газ, от чиито отвори се подаваха дебели фитили. Нямаха стъклени шишета или предпазни абажури. Но въпреки всичко двата силно пушливи пламъка бяха достатъчни, за да осветят мястото пред вратата.

Тъкмо когато Хелмърс бе вече окачил лампите на два клона, се разнесе шум от стъпки, които се приближаваха откъм царевичните ниви.

— Моите hands [\[127\]](#) се прибират — каза той.

Под «ханд» американецът разбира всяко лице, било от мъжки или женски пол, което се намира на служба при него. Но Хелмърс се беше излъгал. Щом човекът пристъпи в осветения от лампата кръг, стана ясно, че е непознат.

Той беше висок и силен мъж с лице, обрасло с гъста брада, облечен по мексикански, обаче без шпори, нещо, което тук не можеше да не направи впечатление. От пояса му се подаваха дръжките на нож и два пистолета, а в ръката си носеше тежка карабина, украсена със сребърни пръстени. Докато тъмните му пронизващи очи се местеха бързо и изпитателно от едно лице на друго, той създаваше впечатление на суров човек, у когото не биваше да се очаква появата на никакви сърдечни чувства. Когато погледът му се плъзна по лицето на мормона, клепките му потрепнаха по особен начин. Никой друг освен мормона не го забеляза. Несъмнено това беше някакъв знак.

— Buenas tardes, senores! [\[128\]](#) — поздрави той. — Вечер на бенгалско осветление! Изглежда, собственикът на тази асиенда [\[129\]](#) е човек с поетични наклонности. Разрешете ми да си отдъхна при вас за петнайсетина минути и ми дайте да глътна някоя глътка, ако тук изобщо се намира нещо за пиене!

Той говореше на онази смесица от испански и английски, с която хората по мексиканската граница си служат често.

— Седнете, сеньоре! — покани го Хелмърс. — Какво искате да пиете? Бира или бренди?

— Я ми се махнете от главата с вашата бира! Не ща и да чувам за тази немска помия. Дайте ми едно силно бренди, но да не е в твърде малко количество! Ясно ли е?

Поведението и тонът му бяха като на човек, който не е свикнал да се шегуват с него. Държеше се досущ като че ли тук той можеше да заповядва. Хелмърс стана, за да му донесе каквото желаше, и посочи към пейката, където беше освободил място за непознатия. Но той поклати глава и каза:

— Благодаря, сеньор! Тук седят вече четирима. По-добре ще е да правя компания на онзи кабалеро, който се е свил ей там тъй самотен. Свикнал съм да бъда сред обширната савана и не ми прави удоволствие да се блъскам на едно място с толкова много хора.

Той подпря пушката си на дънера на дървото и седна до мормона, когото поздрави с леко докосване на ръката до широката периферия на сомбрерото си. Светецът на последните дни отвърна на поздрава по същия начин. Двамата се държаха така, сякаш бяха непознати.

Хелмърс отново бе влязъл в къщата. От съвсем естествена учтивост останалите избягваха да отправят открито погледи към новодошлия. Това бе добре дошло за него и той го използва, за да прошепне на мормона:

— Защо не дойде? Нали знаеш, че очакваме от теб известие? Сега той говореше на най-чист английски.

— Не ме пускат да си тръгна — промълви Бъртън.

— Кой?

— Ей този проклет нигър.

— Тоя, дето не сваля очи от тебе ли? Ами какво иска?

— Твърди, че съм бил отмъкнал парите на господаря му, и иска да ме линчува.

— С първата част може и да казва истината, но нека си избие втората от главата, ако не желае с камшиците си да боядисаме черната му кожа в кървавочервено. Има ли насам нещо ново?

— Да. Шест diamond-boys [\[130\]](#) със значителни парични суми се канят да прекосят Ляно.

— Zounds! Ще са ни добре дошли! Ще понадникнем в джобовете им. У последните нещастни голтаци не намерихме нищо.

Но сега тихо! Хелмърс идва.

Фермерът се връщаше с голяма чаша, пълна с бренди. Той я остави пред новодошлия и каза:

— Ето, наздраве, сеньор! Май че днес сте яздили доста дълго?

— Да съм яздил ли? — запита на свой ред непознатият, като изля в гърлото си половината от съдържанието на чашата. — Нямате ли очи? Или по-скоро имате толкова много очи, че виждате и онова, което изобщо не съществува? Нали който язди, трябва да има кон!

— Естествено.

— Е, ами моят къде е?

— Сигурно там, където сте го оставили.

— Valgame Dios! [\[131\]](#) Да не би да съм си оставил коня някъде на трийсет мили оттук и да съм дошъл пеша до вас, за да пия едно бренди, което пет пари не струва?!

— Оставете го в чашата, щом не ви харесва! Впрочем не си спомням да съм споменал нещо за тридесет мили. Тъй както си седите пред мене, ми приличате на човек, който положително притежава кон. А къде го е оставил, не е моя работа.

— И аз тъй мисля. И изобщо няма какво да се грижите за мен, ясно ли е?

— Да не би да искате да ми оспорите правото да се грижа за онези, които се отбиват при мен в усамотената ми ферма?

— Да не се страхувате от мен?

— Ами! Ще ми се да видя човека, който може да изплаши Джон Хелмърс!

— Това ме радва, понеже исках да ви попитам дали ще мога да пренощувам във вашия дом.

При тези думи той хвърли към Хелмърс дебнеш поглед. Фермерът отговори:

— За вас нямам място.

— Сагајо! [\[132\]](#) Защо?

— Защото самият вие казахте, че не трябва да се грижа за вас.

— Но нали не мога посред нощ да бия път до вашия най-близък съсед! Ще стигна чак утре по обед!

— Тогава спете на открито! Нощта е топла, земята мека, а небето е най-разкошният юрган, който може да се намери.

— Значи ме гоните оттук?

— Да, сеньор. Който иска да бъде мой гост, трябва да покаже по-голяма учтивост от вашата.

— Да не би да искате да ви пея и свиря на китара или мандолина, само и само за да ми разрешите да преспя, сврян в някой ъгъл? Впрочем както желаете! Не се нуждая от гостоприемството ви, навсякъде ще намеря някое място, където преди заспиване ще мога да обмисля как да си поговоря с вас, ако се срещнем някога нейде другаде.

— Но не забравяйте в такъв случай да си помислите и за онова, което бих ви отговорил аз!

— Заплашвате ли ме, сеньор?

При тези думи непознатият стана от мястото си и повелително изпъчи високата си широкоплещеста фигура пред фермера.

— О, не! — усмихна се Хелмърс безстрашно. — Аз съм много миролюбив човек, докато не ме принудят да обърна дебелия край.

— И аз ви съветвам да си останете такъв. Живеете почти на самия край на пустинята на смъртта. А това изисква да бъдете предпазлив и всячески да се стремите да останете в миролюбиви отношения с непознатите, които идват при вас. Иначе някой път най-неочаквано при вас би могъл да се появи Призрака на Ляно Естакадо.

— Да не би да го познавате?

— Все още не съм го виждал. Но нали се знае, че най-много обичал да се появява на надут и наперени хора, за да ги изпрати на оня свят.

— Няма да ви противореча. Може би всички онези, намерени в Ляно убити от Призрака чрез изстрел в челото, са били някога надут и наперени негодяи. Но странното е, че всички тези обесници без изключение са били разбойници и убийци.

— Тъй ли смятате? — попита подигравателно непознатият.

— Можете ли да го докажете?

— Горедолу. Винаги у тези мъртъвци са намирани предмети, които преди това са били собственост на хора, убити и ограбени в Ляно. Това доказателство е достатъчно.

— Ако е така, тогава ще ви предупредя най-приятелски: гледайте да не пречукате случайно някой човек в усамотената си ферма, иначе някой път, току-виж, ви намерят с дупка в челото.

— Сеньор! — избухна Хелмърс. — Кажете ли още веднъж подобни думи, ще ви просна на земята! Аз съм почтен човек. И подозрителен ми се струва онзи, който крие коня си, за да го вземат за някой безобиден беден странник, а не за подъл убиец.

— Това за мен ли се отнася? — изсъска непознатият.

— Ако го приемате така, аз нямам нищо против. Вие сте вече вторият човек за днес, който иска да ме метне, че нямам кон. Първият беше ей този Светец на последните дни. Може би вашите коне стоят нейде заедно. Може би при тях има и други коне и ездачи, очакващи завръщането ви. Казвам ви, че през нощта зорко ще бдя над дома си, а утре призори ще прочистя околността. Тогава вероятно ще се разбере, че имате много добри ездитни животни!

Непознатият сви пестници, после вдигна десницата си, готова за удар, направи крачка към Хелмърс и изкрещя:

— Човече, да не намекваш, че съм убиец? Кажи го по-ясно, ако имаш смелост! Тогава ще ти разбия...

Но той беше прекъснат. Вниманието на Блъди Фокс бе погълнато изцяло от пушката на новодошлия. Щом непознатият се изправи и обърна гръб на дървото, на което стоеше облегната карабината му, юношата стана и се приближи към дънера, за да огледа оръжието по-подробно. Очите му засвяткаха, а на лицето му се появи изразът на желязна, безмилостна решителност. Той се извърна към непознатия и сложи ръка на рамото му.

— Какво искаш, момче? — попита грубо човекът.

— Искам да ти отговоря вместо Хелмърс — отвърна спокойно Блъди Фокс. — Да, ти си бандит, разбойник и убиец! Пази се от Призрака на Ляно, наричан от нас «Avenging-ghost» [\[133\]](#), защото има навика да отмъщава на убийците за всяко убийство с куршум в челото!

Великанът отстъпи няколко крачки, измери юношата с учудено презрителен поглед и после ехидно се изсмя:

— Ей, момче, хлапако, обеснико, полудя ли? Само да те стисна и ще те размажа!

— По-добре се откажи от тази работа! Блъди Фокс не може да бъде смачкан така лесно. Помисли си, че можеш да се държиш

безсрамно към мъжете, но ето че пред теб се появява един юноша, за да ти докаже, че хората няма защо да се боят много-много от теб. Avegning-ghost наказва убийците от Ляно със смърт. Ти си убиец, а аз ще заместя Призрака. Кажи си последната молитва! Скоро ще застанеш пред Вечния съдия!

Тези думи на младия човек, който беше все още почти момче, направиха много силно впечатление на присъстващите. Той им се струваше съвсем променен. Тъй както бе застанал гордо изправен, със заплашително вдигната ръка, святкащи очи и с израз на непоколебима решителност в твърдите черти на лицето, той приличаше на вестител на правосъдието, на изпълнител на справедливия Божи съд.

Непознатият пребледня, макар че беше по-висок от юношата почти с една глава. Но все пак бързо се съвзе, изсмя се силно и възкликна:

— Наистина тоя е побъркан! Бълхата решила да изяде лъва! Досега не се е чувало подобно нещо! Негоднико, най-напред докажи, че съм убиец!

— Не се подигравай! Каквото кажа, то става, можеш да бъдеш сигурен! На кого е онази пушка, облежната на дървото?

— Разбира се, че е моя!

— Откога е твоя собственост?

— Вече стават над двадесет години.

Въпреки предишния си смях и високомерните думи този як мъж беше толкова силно впечатлен от поведението на юношата, че в главата му изобщо не мина мисълта да си замълчи.

— Можеш ли да го докажеш? — продължи да пита Блъди Фокс.

— Обеснико, я кажи как да го докажа? Ти да не би да имаш някакво доказателство за противното?

— Да. Тази карабина принадлежеше на сенър Родригес Пинто от Естансия дел Мерисо край Сийдър Гроув. Преди две години той бе отишъл на гости в Кадо край Вашита Ривър заедно с жена си, дъщеря си и трима вакероси ^[134]. Сбогувал се там със своите познати, но никога не се върнал у дома си. Скоро след това намерили шестте трупа в Ляно Естакадо, а следите по земята показвали, че пътеуказателните колчета са били преместени в погрешна посока. Тогава тази карабина е била в неговите ръце. Ако беше казал, че си купил пушката от някого след посоченото време, това можеше да се провери. Но понеже

твърдиш, че я притежаваш вече двадесет години, в такъв случай не си я купил от виновния, ами ти самият си убиецът и като такъв попадаш под ударите на закона на Ляно Естакадо.

— Куче! — изскърца със зъби непознатият. — Да те смажа ли? Тази пушка е моя собственост. Докажи, че е принадлежала на естансиерото [\[135\]](#)!

— Веднага! Юношата взе подпряната на дървото пушка и натисна една от малките сребърни пластинки, украсяващи долната част на приклада ѝ. Тя отскочи и отдолу се показа друга пластинка, на която личеше името, споменато преди малко.

— Погледнете! — каза той, показвайки пушката на останалите. — Тук виждате необоримото доказателство, че пушката е била собственост на естансиерото. Той беше мой приятел и аз я познавам много добре. Считаю този човек за негов убиец и това е достатъчно. Минутите му са преброени.

— Твоите също! — кресна непознатият, втурвайки се към своя обвинител, за да изтръгне пушката от ръцете му.

Обаче Блъди Фокс светкавично отстъпи няколко крачки, насочи карабината към него и извика повелително:

— Стой, иначе куршумът ти е сигурен! Знам как трябва да се отнасям с хора като теб. Хобъл Франк, Джъгъл Фред, насочете оръжията си към него и ако помръдне, незабавно го застреляйте като куче!

Само за миг двамината се прицелиха с пушките си в мексиканеца. Тук действуваше законът на прерията, който има един-единствен, ала много обемист параграф. В подобни случаи смелият уестмън не знае що е колебание. Непознатият разбра, че работата е сериозна. Животът му висеше на косъм и затова той остана неподвижен.

Сега Блъди Фокс сведе дулото на пушката, защото другите две карабини държаха брадатия в шах, и каза:

— Произнесох присъдата ти и тя ще бъде изпълнена незабавно.

— С какво право? — попита мексиканецът с глас, който трепереше от гняв. — Аз съм невинен и няма да позволя да бъда линчуван!

— Няма да те убия тъй, както палачът убива осъдения на смърт. Ще се изправим очи в очи, всеки със своята пушка в ръка. Куршумът ти ще може да ме улучи също така добре, както и моят. Няма да бъде

убийство, а честен дуел. Ще заложим живот срещу живот, макар че бих могъл веднага да те застрелям, защото си убиец.

Младият човек стоеше пред непознатия с гордо вдигната глава и пълна увереност в себе си. Тонът му бе сериозен и повелителен и все пак спокоен. Разбойникът обаче избухна в силен подигравателен кикот и отвърна:

— Откога тук по границата се разпореждат невръстните хлапета? Ако не бяха тези мъже, насочили към мен дулата на пушките си, щях да те удуша, да ти извия врата като на някое нахално пиле. Щом си толкова побъркан да искаш да мериш сили с мен, тогава аз нямам нищо против. Куршумът ми ще ти покаже пътя за ада! Но от теб и останалите искам да бъдат спазени думите, изговорени от голямата ти уста: двубоят да бъде честен и после победителят да има възможност да си отиде необезпокояван!

— Охо! — подвикна Хелмърс. — Не сме се пазарили така. Дори и да имаш късмет в стрелбата, тук, изглежда, се намират още неколцина джентълмени, които искат да си поговорят с теб. Ще трябва да им дадеш сметка.

— Не, не така! — намеси се Блъди Фокс. — Този човек ми принадлежи. Вие, останалите, нямате никакви права над него. Аз го извиках на дуел и му дадох думата си, че двубоят ще бъде честен. Длъжни сте да удържите това обещание, ако падна убит.

— Но, момче, помисли ли...

— Няма какво да му мисля. Несъмнено този мерзавец е от Staked-Plain Vultures [\[136\]](#) и всъщност без много приказки би трябвало да бъде пребит от бой с тояги, но ролята на палач ми е противна. Искам да се бием и сега вие ще ми обещаете, че ако ме застреля, този човек ще може да си отиде необезпокояван!

— Щом държиш на това, принудени сме да го направим. Обаче в такъв случай ще напуснеш тази земя, понесъл упрека, че твоето неоправдано милосърдие е дало възможност на този подлец и занаят да върши престъпния си занаят!

— Е, що се отнася до това, то аз съм спокоен. Ще видим дали куршумът ми е поставен в цевта само за да прави дупки във въздуха. И тъй, кажи, негоднико, на какво разстояние ще се стреляме?

— На петдесет крачки — заяви непознатият, към когото се беше обърнал юношата.

— Петдесет! — изсмя се Блъди Фокс. — Не е твърде отблизо.

Изглежда, много обичаш кожата си. Но и това няма да ти помогне. Ще ти съобщя най-приятелски, че ще се целя също като Призрака отмъстител, а именно — в челото. И така, пази си го!

— Продължавай със самохвалствата си, хлапако! — изскърца със зъби неговият противник. — Получих каквото желях — обещанието да се оттегля безпрепятствено. Нека я караме изкъсо! Дай ми пушка!

— Ще я получиш, щом привършат приготовленията, но не порано, понеже човек не може да ти има доверие. Нека фермерът отмери разстоянието — петдесет крачки. Щом заемем позиция, нека Боб с едната лампа застане до теб, а Хобъл Франк — с другата до мен, за да можем двамата да се виждаме съвсем ясно и да имаме сигурна цел. После Джъгъл Фред ще ти подаде пушката, а от Хелмърс ще получа моята. Хелмърс ще ни даде знак и от този миг всеки от нас може както и когато си иска да изстреля два куршума, тъй като имаме двуцевки. Който напусне мястото си, преди да са разменени куршумите, ще бъде застрелян от човека, застанал до него, за да го осветява. За тази цел Боб и Франк ще държат своя пистолет или револвер готови за стрелба.

— Хубаво! Тъй много хубаво! — извика Боб. — Масер Боб веднага застрелят негодник, ако той искат избягат!

Той измъкна оръжието от пояса си и го показва на непознатия със заплашително хилене.

Останалите заявиха, че са съгласни с условията на Блъди Фокс, и веднага се заеха с приготовленията. Всички бяха толкова погълнати от тях, че никой не обръщаше особено внимание на благочестивия Тобайъс Прайзегот Бъртън. Изглежда, станалата разправа бе добре дошла за мормона. Той бавничко се премести от мястото си към края на пейката и измъкна краката си изпод масата така, че в подходящ миг незабавно да си плюе на петите.

Ето че двамата противници заеха местата си, отдалечени един от друг на петдесет крачки. До непознатия застана негърът, държейки в лявата си ръка лампата, а в дясната кавалерийския пистолет, приготвен за стрелба. Край Блъди Фокс зае място Хобъл Франк с другата лампа и револвер в ръката, но той бе извадил оръжието само проформа, защото едва ли щеше да му се наложи да го употреби срещу честния млад човек.

Хелмърс и Джъгъл Фред държаха готови двете заредени пушки. Това бяха мигове на най-голямо напрежение дори и за хората, свикнали с подобни схватки. Пламъците на двете лампи, полюлявани от ветреца, осветяваха двете групи със силно пушешите си, червеникави трептящи езици. Противниците стояха неподвижно притихнали, но въпреки това на неспокойната светлина изглеждаше сякаш непрекъснато се движеха. При тези обстоятелства бе много трудно да се прицелиш спокойно и сигурно, още повече че осветлението не беше достатъчно, за да се различи кога мерникът и мушката ще попаднат на една линия.

Блъди Фокс бе невъзмутим и напълно спокоен. Но противникът му се намираше в съвсем друго душевно състояние. Джъгъл Фред, който трябваше да му подаде пушката и затова стоеше близо до него, забеляза злобните пламъчета в очите му и нетърпеливото потреперване на ръцете му. — Готови ли сте? — попита Хелмърс.

— Да — потвърдиха и двамата, при което непознатият веднага протегна ръка към пушката си. Несъмнено той имаше намерение да изпревари Блъди Фокс с изстрела си, макар и само с част от секундата.

— Има ли някой от вас някакво желание, което да изпълним, в случай че умре? — осведоми се Хелмърс.

— Върви по дяволите с твоето любопитство! — извика възбудено непознатият.

— Нямам — отвърна юношата толкова по-спокойно. — Личи си, че този негодник не е в състояние да се прицели. Та той трепери! Но ако въпреки това случайно ме улучи, ти ще намериш в кобура на седлото ми всичко, което е необходимо да узнаеш. А сега давай да свършваме!

— Е, тогава вземете си пушките! Огън!

Хелмърс подаде карабината на Блъди Фокс. Младият човек я пое с безразличен вид и я претегли в десницата си, сякаш искаше да установи тежестта ѝ. Съвсем нямаше поведението на човек, чийто живот зависи от един кратък миг.

Другият почти изтръгна пушката си от ръцете на Джъгъл Фред. Застана така, че остави открита само лявата страна на тялото си — една възможно най-тясна цел, — вдигна оръжието си и се прицели. Изстрелът му изтрещя.

— Halloo! Dash! ^[137] — изкрещя негърът. — Маса Блъди Фокс не са улучен! О, joy! О, pleasure! О, happines! ^[138]

Той направи скок във въздуха едновременно и с двата си крака, после затанцува около собствената си ос и изобщо се държеше така, сякаш беше полудял от радост.

— Ще стоиш ли мирен, обеснико! — прогърмя гласът на Хелмърс. — Та кой би могъл да се прицели, като размахваш така лампата?!

Боб мигновено разбра, че поведението му вредеше тъкмо на човека, на когото той желаше победата. Ето защо негърът изведнъж застана изправен като свещ и извика:

— Масер Боб сега стоят мирно! Масер Боб не помръдват!

Маса Блъди Фокс бързо стрелят!

Обаче непознатият бе продължил да държи пушката си в положение за стрелба. Отново натисна спусъка, но и този изстрел не улучи целта, макар че Блъди Фокс все още стоеше както преди, с лице към противника си, изложил тялото си в цялата му ширина на неговите изстрели, претегляйки карабината в десницата си.

— Проклятие! — изруга бандитът.

Той се беше вцепенил от смайване. Но после, като изригна още една ругатня, която не може да бъде предадена тук, непознатият направи скок встрани, за да избяга.

— Стой! — извика негърът. — Стрелят!

Той натисна спусъка. Но веднага се разнесе и още един изстрел.

Краткият миг, в който противникът му бе останал неподвижен, скован от уплахата си, се беше оказал достатъчен за Блъди Фокс да опре приклада на пушката си на рамо. Натисна спусъка толкова бързо, сякаш изобщо нямаше нужда да се прицелва. После се завъртя на пети, бръкна в торбичката си за патрони, за да зареди по стар навик веднага изстреляната цев, и каза спокойно:

— Получи си заслуженото! Франк, иди при него! В средата на челото му ще видиш дупка!

Франк и Хелмърс се втурнаха към мястото, където непознатият бе рухнал на земята. След като зареди пушката си, Блъди Фокс бавно ги последва.

А оттам се разнесе триумфационният глас на негъра:

— О, courage! О, bravery! О, valor! [\[139\]](#) Масер Боб застреляли съвсем всички негодници! Ето къде лежат човек и се не помръдват. Виждат ли масса Хелмърс и масса Франк, че масер Боб него улучили в челото? Имат дупка отпред и отзад на глава! О, масер Боб съм храбър уестмън! Той с лекота побеждават хиляди врагове!

— Да, ти си блестящ стрелец! — кимна Хелмърс, който бе коленичил до мъртвеца и го оглеждаше. — Ами всъщност ти къде се беше прицелил?

— Масер Боб се целят точно в чело и там него улучили. О, masser Bob is a giant, a hero; masser Bob is invincible, masser Bob can't be beaten, that's all! [\[140\]](#)

— Мълчи, Черньо! Нито си герой, нито някакво величие, а камо ли непобедим. Ти стреля по бягащ човек и затова не е необходимо никакво геройство. Впрочем даже и през ум не ти е минавало да насочиш старата си гаубица към челото на този бандит. Ето, я погледни панталона му! Какво виждаш тук?

Боб приближи лампата към земята и огледа мястото, посочено от Хелмърс.

— Това съм дупка, скъсано — отвърна той.

— Да, дупка, направена от твоя куршум. Прострелял си крачола, а твърдиш, че си се целил в челото. Засрами се! И на всичко отгоре разстоянието нямаше и шест крачки!

— О, о! Масер Боб няма защо се срамуват! Масер Боб улучили чело. Но масса Блъди Фокс също стрелят и улучват само панталон. Масер Боб стрелят отличен, много по-добър от масса Блъди Фокс.

— Знаем, знаем ... Но, Блъди Фокс, какъв беше този изстрел!

Няма да се намери лесно човек, който да го повтори. Изобщо не те видях да се прицелваш.

— Познавам пушката си — каза скромно младият човек — и знаех, че ще стане точно така, понеже негодникът беше твърде възбуден. Трепереше. А това е винаги глупаво, още повече когато животът ти зависи само от два изстрела.

Човекът беше мъртъв. Кръглата дупка с остри ръбове се намираше в средата на челото му. Куршумът беше излязъл от задната част на главата.

— Също както би стрелял Призрака на Ляно Естакадо — обади се удивено Джъгъл Фред. — Това е наистина майсторски изстрел.

Мерзавецът си получи заслуженото. Какво ще правим с трупа му?

— Утре моите хора ще го заровят в земята — реши Хелмърс. — Не е много радостна картина да гледаш пред себе си мъртвец, а дори и най-големият подлец си остава все пак човек. Но трябва да има справедливост и там, където законът е безсилен, човек се вижда принуден да вземе нещата в собствените си ръце. И освен това в случая и дума не може да става за Закона на Линч, понеже Блъди Фокс даде на противника си същите шансове. Нека Бог се смили над душата на мъртвеца! А сега да ...какво има?

Боб бе надал силен вик. В този миг само той не беше втренчил погледа си в мъртвеца.

— Heigh-ho! — отвърна чернокожият. — Я погледнат масса Хелмърс там!

Той протегна ръка в посоката, където бяха масите и пейките. Сега там беше тъмно, понеже двамата мъже с лампите се намираха при насъбралите се около трупа хора.

— Защо? Какво има там?

— Нищо, съвсем нищо там. Ако масса Хелмърс и всички други масса погледнат, те няма видят нищо, защото Уелър избягали.

— Egad! ^[141] Мормонът е офейкал! — възкликна Хелмърс и се изправи светкавично. — Бързо след него! Може би ще успеем все още да го опипаме!

Групата незабавно се разпръсна. Всеки се затича в посоката, в която го тласкаха неговите предположения. Само един човек остана на мястото си — Блъди Фокс. Той стоеше неподвижно и внимателно се заслушваше в тъмнината на нощта. Остана да чака така, докато мъжете се завърнаха, както можеше и да се очаква, за да съобщят, че не са намерили никакви следи от беглеца.

— Well, тъй си и мислех! — кимна той. — Държахме се глупаво. Може би този мним мормон е много по-опасен и от мъртвеца. Ще се погрижа да се срещнем с него отново, и то в най-скоро време. Good evening, мешърс!

Той вдигна пушката, паднала от ръцете на мъртвеца, и се отправи към коня си.

— Тръгваш ли си? — попита Хелмърс.

— Да. Отдавна исках да продължа пътя си. С този човек изгубих скъпоценно време. Взимам карабината му, за да я предам на

наследниците на законния ѝ собственик.

— Кога ще те видя пак?

— Когато е необходимо. Нито по-рано, нито по-късно. Юношата се метна на коня си и се отдалечи в тръс, без да подаде ръка на когото и да било.

— Странен млад човек — обади се Джъгъл Фред, поклащайки глава.

— Да го оставим на мира — защити го Хелмърс. — Той винаги знае какво прави. Да, млад е, но може да се мери с мнозина възрастни и съм убеден, че рано или късно ще се справи с този Тобайъс Прайзегот Бъртън, а може би и с някои други хора!

3. глава

Лешоядите на Ляно

Приблизително два часа преди времето, когато Хобъл Франк и Боб се срещнаха с Блъди Фокс, двама други мъже идваха яздешком откъм посоката на Коулмън сити. Но едва ли се бяха отбивали в това селище, защото по външния си вид съвсем приличаха на хора, които продължително време са били далеч от обитаемите местности.

Единият от тях имаше висока кльощава фигура и яздеше старо, ниско и привидно слабовато муле. Носеше кожен панталон, който сигурно е бил кроен за някой много по-нисък, но затова пък по-пълнен човек. Той нямаше чорапи и на бос крак беше обул кожени обувки, които са били шити и кърпени толкова често, че сега бяха целите покрити с шевове и кръпки. Горната част на тялото на този човек бе облечена в риза от щавена бизонска кожа, която оставяше гърдите му разголени, защото нямаше нито копчета, нито кукички, нито пък връзки. Ръкавите едва покриваха лактите му. Около източения му врат бе увита памучна кърпа, чийто първоначален цвят не можеше вече да се разпознае. На острата му глава се мъдреше нещо, което някога, преди много години, е било сив цилиндър, но сега представляваше само неописуемо разкривен и смачкан кюнец с едно малко парче, останало от периферията, използвано от дългуча като сенник за очите и за сваляне на този допотопен предмет. За колан му служеше дебело въже, където бяха пъхнати два револвера и ловджийски нож. Освен това по въжето бяха накачени най-различни торбички с всички необходими дреболии. От раменете му се спускаше непромокаема мушама. Но как странно изглеждаше тя! Този великолепен екземпляр се беше свил и смалил още при първия дъжд толкова много, че след това се оказа възможно да бъде носен само като хусарска наметка. Щастливият собственик на тази чудесна мушама бе поставил напреки на дългите си крака една от онези карабини «Райфъл», с които опитният ловец едва ли би пропуснал целта.

Другият ездач седеше на гърба на извънредно висока и едрококалеста кранта. Той беше дебел и топчест и толкова нисък, че неговите съответно също тъй къси крака едва смогваха да обхванат

страните на коня до половина. Въпреки топлото годишно време носеше кожух, който обаче страдаше от твърде голяма липса на косми. Ако човек речеше да събере козината му, тя едва ли щеше да се окаже достатъчна, за да покрие и кожата на някоя мишка. На главата си носеше много голяма панамена шапка, а изпод кожуха се подаваха грамадни ботуши с обърнати кончови. Тъй като ръкавите на кожуха му бяха много дълги, всъщност от целия човек се виждаше само добре охраненото червендалесто и добродушно-лукаво лице. И той държеше пред себе си дълга «Райфъл». Останалите му оръжия бяха скрити под кожуха.

Тези двама мъже бяха Дейвид Кронърс и Якоб Пфеферкорн, познати навсякъде само като Дългия Дейви и Дебелия Джими. Бяха неразделни и от дълги години живееха заедно в Дивия запад. Джими беше немец, а Дейви янки, но с течение на времето бе научил от Джими немски дотолкова, че можеше да си служи и с него.

Местността, където се намираха, беше камениста и неплодородна. Растеше само възлестият клек, понякога попримесен с юка и кактуси. Наблизо нямаше никакво поточе. От време на време ниският дебелак се изправяше на стремената си, за да може да се огледа по-надалеч, а после отново сядаше на седлото с разочарована физиономия.

— Дяволски печална местност! — изръмжа той. — Кой знае дали днес ще намерим глътка прясна вода.

— Хмм! — промърмори другият. — Наближаваме Ляно Естакадо. Не можем да очакваме да бъде иначе. Да не си мислиш, шишко, че в пустинята има извори, откъдето тече пунш или мляко?

— Мълчи, дългуч, и не карай слюнката да ми пълни устата! Страхувам се, че ще бъдем принудени да се задоволим с кактусов сок.

— Едва ли. Все още не се намираме в Ляно. Едва утре ще се доберем до Хелмърс Хоум, а фермата е разположена край поток. И тъй, плодородната земя още не е останала зад гърба ни. Надявам се, че Олд Силвър Майн, нашата днешна цел, е сред някоя горичка или островче от храсталаци, или пък поне близо до нея растат някакви дървета. Известно е, че подобни островчета се срещат понякога дори и сред пустинни местности. А ти знаеш, че моите надежди ме лъжат много рядко, защото обикновено се увиват и усукват все около истината.

— Няма ли да е по-добре, ако мълчиш? Твоите надежди са ни довеждали досега само до задънени улици. Гледахме само как по-

добре да се движим напред и затова не отделихме време да се огледаме за печено. Не искам чак някоя дива пуйка, но много ми се ще да срещнем поне прерийна кокошка, която да не е прекалено дърта. Може би тя ще ми разреши да ѝ кажа «добър ден» с карабината си.

— Джими, ти имаш много апетитни мисли! А аз ще съм доволен, ако на някой услужлив *mulehare* ^[142] му дойде идеята да ни се покаже. Тогава ние ще ... *have care!* ^[143] Ето ти един!

С едно силно дръпване на юздата той закова мулето си на място. То застана съвсем неподвижно. Тъкмо пред двамата измежду няколко самотни кичура трева бе изскочил такъв заек. Дейви бързо вдигна пушката си и дръпна спусъка. Заекът се преметна и остана да лежи на земята. Куршумът бе пронизал главата му. При подобно светкавично прицелване това бе направо майсторски изстрел.

Тексаският заек е голям колкото своя немски роднина, съвсем не е рядко срещан дивеч и месото му е много вкусно. Той има извънредно дълги уши, които приличат на ушите на муле и затова го наричат «заек-муле».

Дейви приближи коня си до мястото, където лежеше заекът, взе го и каза, като продължи за язди:

— Печеното е тук и ми се струва, че все ще се намери и някое поточе. Нали видя, моите предчувствия не са съвсем на вятъра... Но я чуй! Това не беше ли изстрел?

— Да, изстрел беше. И конят ми го долови.

Крантата поемаше въздух през ноздрите си и оживено размахваше дългите си уши. Двамата трапери се изправиха на стремената и се загледаха в посоката, откъдето се беше разнесъл изстрелът. Обаче погледите им не можеха да достигнат на такова разстояние, от каквото се бе чул изстрелът, защото те се намираха в неголяма падина. Но Дейви посочи нагоре във въздуха, където голяма граблива птица бавно и тромаво описваше кръгове.

— Лешояд кокошкар — обади се той. — Или е нещо друго, а, Джими?

— Друго е. Това е кралски лешояд, както може да се заключи по пъстрото оцветяване на перата му. Бил е при някоя мърша, така се е натъпкал, че с голяма мъка успява да се задържи във въздуха. Изстрелът го е подплашил и ние трябва да видим що за люде са това. Тук наистина си заслужава да знаеш кой се намира пред теб. Казват, че

близо до Ляно Естакадо не било съвсем безопасно. Онзи, който пренебрегне това предупреждение, може много лесно да бъде изяден от някой такъв лешояд, а подобно нещо в никакъв случай не бих нарекъл възвишено усещане. И тъй, напред, драги Дейви!

Те пришпориха животните. Но както е известно, мулетата са твърде опърничави създания. Обикновено едно такова същество не можеш да го помръднеш от мястото му точно тогава, когато бързаш най-много. А от друга страна, сякаш за уравновесяване, това животно има навика да хуква в бесен галоп, когато на ездача му се налага да остане на място. Мулето на Дейви не правеше никакво похвално изключение. Едва-що почувствува шпорите му, и то запъна и четирите си крака, заставайки здраво и непоклатимо като магаре за рязане на дърва. Той го стисна още по-яко с бедра, но последието беше, че животното сведе глава между предните си крака, а със задните започна да хвърля къч, за да изпрати ездача на земята пред себе си. Обаче Дейви познаваше дългогодишния си приятел тъй добре, че не остави да го свалят от седлото.

— Какво те прихваща, old joker [\[144\]](#)? — засмя се той. — Веднага ще те отуча от твоите капризи!

Дейви посегна назад, хвана опашката на животното и силно я дръпна нагоре. Мулето незабавно направи скок във въздуха и с четирите си крака едновременно, а после се понесе напред като стрела, тъй че Джими едва успяваше да го следва. Рязкото дърпане на чувствителната опашка бе тайното средство, с което начаса можеше да се прекърши ината на това иначе толкова мило създание.

Щом двамата ездачи оставиха зад гърба си падината, за свое учудване съзряха на около шест мили някакви странно насечени възвишения, каквито не бяха очаквали да видят в близост до Ляно. Същевременно забелязаха група конници, спрели около някакъв предмет на земята, и то толкова наблизо, че двамата се нуждаеха от не повече от минута, за да се озоват при тях. Незабавно дръпнаха юздите на животните. Най-напред трябваше да разберат дали ездачите — а те бяха шестима на брой — нямаше да ги посрещнат враждебно.

Джими и Дейви също бяха забелязани. Кръгът, образуван от шестимата, се отвори, обаче в движенията им не пролича никаква заплаха.

— Какво ще кажеш — попита Джими, — да отидем ли при тях?

— Да. И без това ни видяха, а ако са bushrunners [\[145\]](#), във всички случаи ще се стигне до схватка. Но трябва да внимаваме да не им дадем възможност да ни обградят! Нека държим оръжията си готови за стрелба.

— Едва ли са bushrunners. По-скоро имат вид на хора, които са предприели излет за собствено удоволствие. Няма никакво съмнение, че допреди не повече от седмица дрехите им все още са висели в някой tailorshop [\[146\]](#). Имат достатъчно оръжия, но те твърде много блестят и светят от чистота, за да са влизали често в употреба. А конете им изглеждат хранени с царевица и са тъй бодри, че ти се струва, сякаш виждаш пред очите си безобидна pleasure-party [\[147\]](#). Все пак предпочитам да срещам подобни люде с жълто около човката, отколкото хора, които използват джобовите си само за да пъхат в тях собствеността на другите. И тъй, да се приближим!

И без това двамината едва ли имаха някакъв друг избор, понеже шестимата ездачи смушиха конете си и се понесоха в тръс към тях.

— Елате насам! — завикаха те на Джими и Дейви. — Ще видите нещо.

— Какво?

— Елате де! По-бързо!

Ето че двете групи се срещнаха. Ако досега лицата на шестимата бяха сериозни и угрижени, изведнъж те придобиха съвсем друг израз. Дванадесет широко отворени учудени очи се втренчиха в двамата трапери. После устните им започнаха да потрепват и най-сетне и шестимата избухнаха в гръмък кикот.

— Egad! — възкликна един от тях. — Ами тия пък редки птици кои са?

— Really wonderful fellows! Look at those chaps! [\[148\]](#) — завикаха и се закискаха всички един през друг.

— Мешърс, моля ви, нека ви поогледаме подробно! — продължи онзи, който пръв бе заговорил. Никога не сме виждали подобно чудо.

Досега по лицата на двамата не беше потрепнало нито едно мускулче. Но щом онзи човек понечи да се приближи до Дейви, траперът накара мулето си да се отдръпне няколко крачки назад и попита:

— Няма ли първо да ми кажете името си, сър?

— Защо не! Казвам се Лийдър.

— Благодаря! И тъй, мистър Лийдър, аз винаги съм готов да услужа всекому. И с вас няма да направя изключение, но преди това искам да ви кажа, че карабината ми гърми много лесно.

Думите му прозвучаха толкова сериозно, че смехът веднага престана. Лийдър отвърна:

— Да не би да имате намерение да се заяждате с нас?

— Съвсем не! Яжте се помежду си, ако сте гладни, и не забравяйте да си осигурите сол и пипер в достатъчно количество! Лийдър посегна към револвера си и заплаши:

— Бедете по-въздържан, сър! Куршумите ми не са заседнали тъй здраво в цевта, както, изглежда, си мислите.

— Ами! — изсмя се Дейви. — Я не ставайте смешен! Заплахата ви е направо детинска.

— Тъй! Е, тогава имайте добрината да ни кажете вашите имена, та да знаем поне с кои прочути герои си имаме работа!

— Казвам се Кронърс, а моят спътник Пфеферкорн.

— Той няма защо да се гордее с името си, защото тъй може да се казва само някой немец, а хора с подобен произход пет пари не струват в тази страна.

— Не желая да ви лишавам от възгледите ви. Не съм лекар за душевноболни. Ела, Джими!

Дългия подкара мулето си и Дебелия го последва. И двамата не счетоха за нужно даже да погледнат към мъжете, а насочиха конете си към мястото, където преди това бяха стояли непознатите.

Там ги очакваше ужасна гледка. Земята беше покрита с многобройни следи от копита и човешки стъпки, като че ли тук беше имало някаква схватка. Пред тях лежеше умрял кон без оглавник и седло. Коремът му беше разкъсан и наоколо се виждаха парчета от вътрешностите му. Това бе резултат от отвратителната работа на лешояда, забелязан от Дейви и Джими при отлитането му.

Но нещо съвсем друго изплаши двамата. Близо до умрелия кон имаше човешки труп, труп на бял, който беше скалпиран. Лицето му бе напълно неузнаваемо, защото беше накълцано с ножове. Износените му вълнени дрехи навеждаха на предположението, че е бил уестмън. Беше убит с куршум в сърцето.

— Боже мили! Какво ли е ставало тук? — възкликна Джими, скочи от коня и се приближи до трупа.

Дейви също слезе на земята и коленичи до мъртвеца.

— От смъртта му са изминали няколко часа — установи той, след като опипа ръката и гърдите на човека. — Изстинал е, а от раните му не тече вече кръв.

— Претърси му джобовете! Може би ще се намери нещо, някакъв предмет, който ще ни помогне да разберем кой е бил този човек.

Дейви тъкмо се залови да изпълни съвета му, когато шестимата ездаци, последвали ги бавно, се озоваха при тях.

— Стой! — извика Лийдър. — Забраняваме ви да бъркате из джобовете му! Няма да позволя трупът да бъде обран!

Той, както и спътниците му, слязоха от конете и се приближиха. Лийдър сграбчи Дългия за ръката и го изправи, което бе посрещнато от Дейви най-спокойно. Двата трапери размениха само един поглед и се разбраха. После Джими попита:

— Откъде ви хрумна духовитата мисъл, че искаме да ограбим мъртвеца?

— Ами нали бъркате в джобовете му!

— А не е ли възможно да имаме някакво друго намерение?

— Хора като вас едва ли. Нали веднага се вижда от какво тесто сте замесени.

— Мистър Лийдър, в такъв случай действително притежавате страхотна проникателност.

— Не ставайте на всичко отгоре и нахален, иначе няма да се церемоним много с вас! Заловихме ви на местопрестъплението. Ръцете на вашия спътник бяха в джобовете на убийтия. Това е достатъчно. Скитате се близо до мястото на убийството. Подозрително е кои са убийците. Внимавайте, иначе животът ви може да се окаже застрашен!

Дейви повдигна подигравателно рамене, а Джими отговори:

— Bounce, ама че сте строг! Държете се тъй, сякаш имаме честта да разговаряме с най-висшия държавен чиновник на Щатите!

— Az съм lawyer [\[149\]](#) — отвърна Лийдър гордо и кратко.

— Аа, юрист! Значи сте от учените господа, които имат за задача ловко да заобикалят параграфите? Here is my respect, sir! [\[150\]](#)

— Дейви свали шапката си с ироничен жест на мнимо раболепие.

— Сър, не вършете глупости! — сряза го Лийдър с гръмовен глас. — Действително съм attorney at law [\[151\]](#) и знам как да накарам другите да ме уважават. Тези достопочтени господа ме избрах за

предводител на нашата група. Следователно ще става онова, което аз счета за правилно!

— Добре, добре! — закима усърдно Джими. — И ние нямаме абсолютно нищо против. Щом сте адвокат, несъмнено ще ви бъде лесно да намерите правилното разрешение на този криминален случай.

— Естествено. Но преди всичко настоявам вие двамата да не се отдалечавате, преди да разследвам всички подробности и преди да съм дал моите нареждания. Този случай може да ви заплете в големи неприятности.

— О, хич не се тревожим, защото сме убедени, че вашата проницателност ще съумее да ни отплете!

Лийдър предпочете да не отговаря на тази нова хаплива забележка. Затова пък даде заповед на придружителите си:

— Дръжте здраво двата коня, да не би да хрумне на заподозрените да избягат!

Траперите останаха спокойни и при изпълнението на тази заповед. Очевидно им доставяше удоволствие да видят какво ли щяха да предприемат тези хора, лишени от всякакъв опит в Далечния запад.

Намирането на скалпиран труп е само по себе си нещо сериозно, макар че прерийните ловци са доста закоравели към подобни случки. Обаче гледката, която представляваше мъртвецът с обезобразеното лице и кървавия оголен череп, имаше ужасяващо въздействие. Към това се прибавяха и опасенията за личната безопасност, породили се неизбежно у Дейви и Джими. Те бяха убедени, че човекът е убит и скалпиран от индианец, и понеже не бе вероятно един-единствен червенокож да се осмели да проникне толкова далеч на изток, можеше да се предположи, че нейде наблизо се намира цял отряд индианци. И тъй, налагаше се да бъдат предпазливи.

Адвокатът собственоръчно претърси джобовете на мъртвеца. Бяха празни също както и коланът му.

— Вече са го ограбили — заяви той. — Значи става дума за убийство с грабеж и наш дълг е да открием убиеца. Следите доказват, че извършителят не е сам. Били са неколцина и като си помисля, че обикновено нечистата съвест кара престъпника да се върне на мястото на своето злодеяние, то аз предполагам, че не е необходимо да ходим много надалеч, за да го заловим. Мешърс, вие сте мои пленници и ще

ни придружите до най-близкото поселище. А то е Хелмърс Хоум. Там ще разследваме случая с полагаемата се строгост.

Лийдър се приближи до двамата и зае такава поза, която според него би трябвало да ги сплаши.

— И така, предайте ми оръжията си! — добави той заповеднически.

— С удоволствие — отвърна Джими. — Ето ти моята пушка.

Вземи я!

При тези думи той насочи оръжието си към Лийдър. Петлетата изщракаха. Лийдър отскочи изплашено встрани и извика:

— Подлецо! Ще се съпротивляваш ли? — О, не! — засмя се Джими. — За съпротива и дума не може да става. Искам само да те помоля да вземеш пушката от ръката ми най-внимателно. Иначе би могла да гръмне и тогава край на прочутата ти адвокатура. И тъй, посегни, но много предпазливо!

— На всичко отгоре се и подиграваш? Човече, ще наредя тъй да те вържат, че да се загърчиш от болки!

— Ще ми бъде приятно, защото подобно свързване като пакет е истинско удоволствие.

— Ако не се подчините, ще накарам да стрелят по вас!

— Охо! Я се откажи! Казвам ти, веднага ще застреляме в главата всеки, който се приближи до нас на по-малко от три крачки. Какво са тук, край Ляно Естакадо, десет адвоката в сравнение с един-единствен опитен прериен ловец! Не можете да излезете срещу нашето умение с вашите детски пушчици, повярвайте ми. Ние нямаме нужда от някакъв си адвокат от Изтока. Изучили сме «параграфите» на закона на прерията и достатъчно добре умеем да накараме другите да ги признаят. А освен това сме честни хора и вие се излъгахте в нас. Но няма да ви се отплащаме със зло, понеже твоята проникателност ни беше страшно забавна. За съжаление вие нямате понятие какво значение имат непокътнатите следи в подобни случаи. Оставили сте конете си да тъпчат наоколо, както им се е искало. Сега е почти невъзможно да се разчетат дирите на местопрестъплението. Но ще видим какво все още може да се направи. Дейви, да претърсим околността, като опишем окръжност — ти ще тръгнеш надясно, а пък аз наляво! Ще се срещнем ей там отсреща.

Този категоричен тон постигна желаното въздействие. Никой не пророни нито дума. Мълчеше дори и Лийдър. Вярно, че шестимата се намръщиха, обаче, когато траперите се отдалечиха в противоположни посоки, никой не се осмели да ги задържи.

Оглеждайки внимателно земята, двамата започнаха бавно да крачат в полукръг, в чийто център се намираше трупът. Когато се срещнаха, те споделиха помежду си каквото бяха открили и се върнаха на местопрестъплението. Тук те спряха вниманието си на коня, на мъртвеца и на изпотъпканата земя. Вниманието, с което оглеждаха дори малките камъчета, се стори на останалите почти смешно. Най-накрая те отново поведоха разговор, докато, изглежда, достигнаха до някакво общо мнение. После Джими се обърна към адвоката:

— Мистър Лийдър, сега можем да ти дадем разяснения. Фактът, че човекът е скалпиран, сигурно те е навел на предположението, че е паднал убит от куршума на някой индианец. Ние веднага си помислихме същото и сега се убедихме, че наистина е било така. Впрочем този нещастник си е получил заслуженото. Отначало изпитвахме състрадание към него, но сега се оказа, че е било неоснователно. Той е бил злодей, член на разбойническа банда, която, изглежда, вилнее по тези места. Пазете се от нея! Обясненията на Джими бяха посрещнати с удивление.

— Какво? — попита Лийдър. — Нима разбра всичко това само от следите?

— О, узнах и много други неща!

— Невъзможно!

— Мислиш така само защото си новак в тази работа. Дирята може да бъде «прочетена» също тъй добре, както редовете и страниците на която и да било книга. Но, разбира се, необходимо е преди това човек да се е скитал години из Дивия запад. Този тип не е бил убит на същото това място, където лежи сега. Забеляза ли, че куршумът е пронизал цялото му тяло и е излязъл откъм гърба?

— Да.

— Тогава я елате за малко всички с мене настрана! Останалите последваха Джими, който след няколко крачки спря и посочи към земята, покрита на това място от гол и твърд камънак. Там имаше голяма локва съсирена кръв.

— Какво виждаш тук?

— Ами кръв — установи Лийдър.

— А нещо друго не ти ли прави впечатление?

— Не.

— Тогава наистина зрението ти не е особено остро. Я поразгледай тази дреболия! Какво ли представлява?

Джими извади някакъв малък предмет от локвата кръв. Той беше голям приблизително колкото монета и въпреки полепналата по него кръв имаше матов металически отблясък. Всички го огледаха и Лийдър каза:

— Това е сплескан куршум.

— Да, и то куршумът, причинил смъртта на този човек. Преминал е точно през сърцето му. Следователно смъртта е настъпила мигновено. Невъзможно е сам да се е завлякъл до мястото, където лежи сега, а е бил отнесен там от други хора. Ще признаеш ли, че е било така?

— Както го обясняваш, звучи наистина доста вероятно.

— Я разгледай сега тези няколко стъпки земя, покрита с изсъхнала твърда трева, в непосредствена близост до каменистото и кърваво място! Какво забелязваш?

— Тревата е изпомачкана.

— От какво или от кого?

— Та откъде да знам?

— А ние знаем. Тук е лежал човек и понеже не се виждат никакви следи от кръв, може със сигурност да се допусне, че не е бил ранен. В непосредствена близост се забелязва някаква черта в меката песъчлива земя. В горната си част чертата е широка, а надолу се стеснява. С какво ли е направена тя?

— Може би с тока на ботуш?

— О, не! Веднага ще ти докажа, че човекът, който е лежал тук, е носил мокасини, а не ботуши. Ако произлизаше от ботуш, чертата щеше да има съвсем друга, коритовидна форма. На нас ни се струва, че тя е направена с ръба на приклад на карабина, и понеже не е равномерна, а отначало е дълбока, след което става все по-плитка и завършва в другия си край с опашка, извита под прав ъгъл, то тя несъмнено не е причинена от бавно, спокойно движение, а е направена в трескава бързина. И най-накрая погледнете ей тук долния край на следата! На какво обстоятелство се дължи той?

Едва след като внимателно огледа въпросното място, Лийдър заяви:

— Изглежда сякаш някой се е завъртял тук на тока на обувката си.

— Този път си прав. Но и отпечатъкът е достатъчно ясен. Огледаш ли внимателно мястото, ще бъдеш принуден да признаеш, че и дума не може да става за ток на ботуш, а за някаква обувка с плоска пета без ръб — с други думи, мокасин. Обаче ще намериш само отпечатък от единия му крак, макар че тук земята е доста мека. Какво следва от това?

— Не знам.

— Бързината на движението, за която вече споменах. Въпросният човек се е хвърлил тук светкавично на земята, тъй че вторият му крак е останал във въздуха и не е успял да остави отпечатък в пясъка. Ако той бе имал време най-спокойно да се изтегне на земята, то би трябвало непременно да видим отпечатъци и от двата му крака. Следователно можем със сигурност да приемем, че е имал причина внезапно да се хвърли на земята. А каква е могла да бъде причината?

Адвокатът замислено се почеса зад ухото.

— Сър — каза той, — принуден съм да си призная, че не ни е възможно тъй бързо да следваме твоите предположения и изводи.

— Тъкмо това доказва, че сте гринхорни [\[152\]](#). В подобни случаи животът често зависи от една-единствена минута. Тогава човек не бива да мисли и размишлява безкрайно, важното е погледът му да е бърз и безпогрешен. Ще ви разясня каква е била причината. Я се огледайте и ми кажете виждате ли наоколо нещо особено!

Шестимата се заозъртаха, но поклатиха отрицателно глави.

— Е — продължи Джими, — тогава взрете се в тази юка! Сигурно ще забележите по нея нещо необичайно.

Споменатото растение беше «юка глориоса», изостанала в развитието си в тази суха пясъчлива почва. Тя все още цъфтеше и от нея бе провиснал кичур бели цветове със съвсем лека пурпурна окраска. По земята лежаха няколко от нейните корави тесни ланцетовидни листа със синьо-зеленикав цвят. Те не бяха паднали от само себе си, а бяха откъснати.

— Тук е имало човек, който си е играл с юката — установи Лийдър надут.

— Тъй! Ами кой ли е бил той?

— Откъде да знам.

— Може да се узнае, да, дори трябва да се узнае. Човекът не се е докосвал до растението, а го е улучил от разстояние с куршум, който е откъснал тези листа и е пробил тази дупка в стеблото му. Нима не я забелязвате?

Шестимата едва сега видяха дупката. Джими продължи да обяснява:

— Никой човек няма да вземе да стреля от скука по едно такова растение. Куршумът е бил предназначен за онзи, който се е хвърлил на земята ей там, зад нас. Ако сега мислено си представим една линия от юката до споменатия току-що човек и я продължим в права посока, то ще разберем точно откъде е дошъл куршумът. А тъй като той е пробил долната част на стеблото, дулото на пушката, от което е излетял, се е намирало доста високо над земята и вие сигурно можете да ми кажете какъв извод се налага от това, нали?

Те погледнаха смутено към Джими, но нищо не отговориха. Ето защо той продължи:

— Онзи, който е стрелял, вероятно не го е сторил от земята, а от гърба на кон. От всичко намерено тук можем да направим следния извод: индианец, въоръжен с пушка, е стоял на онова място, където оглеждахме следата. Някакъв конник, идващ приблизително от североизток, стрелял по него, след което червенокожият, останал незасегнат от куршума, светкавично се хвърлил на земята, и то по гръб. Но защо е постъпил така? Има само едно обяснение, а именно: искал е да подмами стрелеца. Искал е да го накара да си помисли, че е мъртъв. И конникът наистина се приближил...

— По какво съдите за това? — попита Лийдър учуден.

— Ще ви покажа. Нека само се върнем при мъртвеца! Джими отведе Лийдър покрай трупа до едно място, където между клонките на рядък недоразвит клек се виждаха малки песъчливи късчета земя. Тук в пясъка личеше по-голям отпечатък и Джими попита как ли е възникнал той.

— Изглежда, и тук е лежал някакъв човек — направи извод Лийдър.

— Предположението ти е вярно. Но кой е бил той?

— Може би мъртвецът, преди да умре?

— Не, защото е бил улучен толкова точно в сърцето, че не е успял да се помръдне. Било е невъзможно да се довлече до тук. Впрочем, ако е бил той, тук би трябвало да има локва кръв.

— Значи е бил индианецът, който се е хвърлил отсреща на земята.

— И той не е бил. Не е имал никакво основание да повтаря своя хитър заблуждаващ номер. Освен това ние установихме, че той не е бил ранен, докато лежащият на това място човек е имал тежка рана. Без съмнение в случая имаме работа с някое трето лице.

— Но пясъкът е като отворена книга за теб! — каза Лийдър изумен. — Аз обаче не мога да прочета нито ред.

По лицата на неговите другари също личеше голямо смайване. В този момент взе думата Дейви:

— Мешърс, не е необходимо да отваряте толкова широко очи и уста. Всички добри ловци на Запада дължат успехите си както на своята храброст, хитрост и издръжливост, така и на обстоятелството, че за тях всеки отпечатък е ясно написано писмо, оставено им от някой друг волно или неволно. Който не умее да разбира подобни писма, той без съмнение скоро ще получи някой куршум или нож между ребрата и ще изгние на такова място, където няма да е много лесно да му се издигне паметник. Моят спътник ви каза, че тук не се вижда локва кръв, и той е прав. Вярно, че няма никаква голяма кървава локва, но все пак се забелязва кръв. Тези големи тъмни петна в пясъка са образувани от капки кръв. И тъй, лежащият тук човек е бил ранен, и то тежко, защото от следите се вижда, че се е гърчил на земята от болки. Я поразгледайте внимателно клека отстрани и пясъка под ниско пълзящите му клонки. Нещастникът ги е късал в страшните си мъки и е забивал пръстите си в земята. Бихте ли ми казали къде точно е бил ранен?!

— За да можем да отговорим, би трябвало направо да сме всезнаещи.

— О, не! От раните в главата или в горната част на трупа изтича повече кръв, отколкото се вижда тук. Човекът е бил ранен в корема, с което се обясняват и страшните му болки. Погледнете сега как е изпогазен клека и как са изпокъсани клонките му чак до мястото, където е лежал индианецът, който не е бил ранен. Огледайте и този невзрачен предмет на земята, който навярно все още не сте забелязали. Какво ли е това?

Дейви вдигна от земята парченце кожа. След щавенето тя бе имала светъл цвят, но с времето беше потъмняла. С помощта на нож бе нарязана на тънки дълги ивички. Шестимата я огледаха, но после в недоумение заклатиха глави.

Дейви обясни:

— Това парче се е откъснало от кожени панталони, украсени с ресни — индианска изработка. Следователно раненият, който е лежал тук, е бил индианец. Носил е легинси, чиято кожа е била щавена с еленов мозък. От болки пръстите му са се вкопчвали в кожените панталони, при което от ресните се е откъснало това малко парченце. Както е известно, огнестрелната рана в корема е извънредно болезнена. Ако на вас ви заседне някой куршум в червата, ще има да се гърчите като настъпени червеи. Бих се учудил, ако този индианец не е отишъл вече във Вечните ловни полета. Сигурно не му е било възможно да издържи още дълго ездата, още повече че е бил принуден да седи заедно с другия на един кон.

— Нима е продължил ездата? — попита Лийдър. — И то с друг човек на един кон?

— Да, сър, несъмнено е станало точно така. Моля, ела с мен на известно разстояние в посоката, откъдето са дошли тези хора!

Дейви закричи на североизток. Останалите го последваха, любопитни да видят на какво ли още щеше да им обърне внимание. Той продължи до линията на полуокръжността, описана преди от него, после се спря и каза:

— Мешърс, понастоящем имате, така да се каже, обучение по разчитане на следи. Обаче съм принуден да бързам, защото нейде пред нас се намира опасна разбойническа банда или шайка убийци. Същевременно става въпрос за спасяването на един, а може би и на двама индианци, преследвани от бандата. И тъй, ще бъда колкото мога по-кратък. Оттук, където сме застанали, са преминали двамата индианци, за които стана въпрос — раненият и здравият. Първият от тях не е бил ранен на мястото, където видяхме, че е лежал, ами по-отдавна. Заклучавам по това, че двамата са придържали конете си глава до глава, което се разбира от следите. Яздили са съвсем близо един до друг и здравият е водил за юздата коня на другия. Вторият се е нуждаел от ръцете си, за да ги притиска върху раната, или пък да се държи за седлото, понеже е бил много отпаднал.

След като направи няколко крачки назад и посочи към земята, Дейви продължи:

— Отпечатыците от копитата показват, че действително става въпрос за индианци. Двата коня са били неподковани. Ето тук можете да забележите, че конят, който е носил ранения, е направил дълъг скок. На това място той е бил улучен от куршум изотзад, малко отстрани, куршумът проникнал в гърдите му зад предния крак, и то толкова близо до сърцето, че животното успяло да измине съвсем малко разстояние и рухнало на земята там, където лежи и досега. Същевременно раненият индианец отхвъркнал от седлото и паднал отстрани в клека.

След тези думи Дейви отиде, надясно, отново посочи към земята и продължи обясненията си:

— Тук има следи от самотен ездач, от онзи човек, който стрелял по коня, а после и по здравия индианец. Жребецът му е носел подкови, значи е бил бял. Стрелял е по индианския кон, преди да стигне до това място. Ако разполагах с време, щях да ви го докажа. А по здравия индианец стрелял точно оттук, където се намираме в момента...

— Невъзможно е да го знаете с такава сигурност! — прекъсна го Лийдър.

— Pshaw, мога даже да се закълна! Я погледни напред и ще забележиш, че сегашното ни местонахождение, мястото, където здравият индианец се е хвърлил на земята и улучената от куршума юка се намират на една съвършено права линия. Изобщо няма място за съмнение. И по-нататък! Само на осем-девет крачки оттук виждате, че преминава и още една диря. Яздили са петима бели, крито са се спрели после на онова място, където земята е толкова много изпотъпкана. А сега ви моля да ме последвате обратно. Скоро ще свърша.

Той отведе другите малко по-надалеч от споменатото място. Там им обърна внимание на следите, от които една единична диря се отклоняваше настрани. За нея Дейви каза:

— Оставена е от един кон, който е принадлежал на някой бял. Копитата са се вкопали надълбоко. Животното е преминало в галоп. А кон, който вече галопира само на двадесетина крачки от мястото, където е стоял, несъмнено е бил подплашен. Нещо го е подплашило и той е побягнал. Речем ли да последваме дирята, сигурно ще го намерим нейде да пасе с празно седло. Вляво оттук виждате втората

диря. Тя е направена в спокоен ход, и то от неподкован кон. Тъй като въпреки бавната крачка дирята е по-дълбоко отпечатана от предишните следи, оставени от индианските коне, то този кон несъмнено е носил по-тежък товар отпреди. Здравият индианец е седял на гърба му, а напреки пред него е лежал раненият му другар. А сега огледайте внимателно следите от петимата бели точно до тази последна диря. Те са се движили по следата на индианците, но не са яздили върху нея, за да не я заличат. Тъй, с това аз свърших. Опитайте сега да обобщите всичко чуто от мен и да ми кажете как се е разиграла цялата трагедия!

— О, най-добре ще е да го предоставим на теб, сър! — заяви Лийдър вече с наистина доста скромнен тон.

— Защо, аз бях достатъчно ясен — обади се Дейви. — Нашето разследване доведе до следните резултати: шестима бели се срещнали североизточно оттук с двама индианци и подели с тях свада, при която един от индианците бил ранен с огнестрелно оръжие в корема. Червенокожите побягнали, а белите започнали да ги преследват. Обаче конете на индианците превъзхождали животните на белите и спечелили значителна преднина. Погледнете онзи кон на земята! Той е от най-благородна мексиканска порода и не е изключено да има истински андалуски прародители. Тотемът, т.е. знакът на неговия собственик, е изрязан с нож върху лявата страна на врата му. Раненият индианец не е бил някой обикновен воин, защото право за притежаване на тотем имат само вождовете и видните мъже, участващи във военния съвет. Само един от конете на белите е бил достатъчно бърз, за да може да следва по петите двамата индианци. Този бял продължавал преследването с бясно настървение. Можел е да рискува да се отдалечи толкова много напред от своите другари, понеже червенокожите не са били в състояние да предприемат каквото и да било срещу него, тъй като здравият от тях е трябвало да подкрепя и поддържа ранения. Двамата нещастници едва ли са имали друго спасение освен бягството. Вярно, че ако аз бях на мястото на здравия индианец, щях да скоча от седлото и прав щях да изчакам белия, за да го сваля от коня с карабината си. Но за да не постъпи така, червенокожият сигурно е имал някаква причина, която не ми е известна, или пък този индианец е бил още доста млад и неопитен. Безпокойството за живота на другия го е объркало. Но все пак той е

бил хитър и дързък, което веднага ще ви докажа. Белият имал заредена двуцевка. Той се приближил до двамата преследвани дотолкова, че както вече споменах, куршумът му улучил един от конете на онова място, където стояхме преди малко. Конят направил скок, продължил да препуска още известно разстояние, после се преметнал през глава, запокитвайки ездача си в клека, където той останал да лежи. Другият червенокож веднага спрял коня си и скочил от седлото, за да защити своя спътник. Белият стрелял и по него. Но понеже конят му все още препускал, той нямал възможност да се прицели добре и куршумът му улучил юката вместо индианеца. Червенокожият също би могъл да насочи пушката си към неприятеля и да стреля. Обаче е бил много възбуден, треперел е от гняв, тревога и напрежение. Ставало е въпрос за живота му, който зависел от точността на неговия изстрел. Ето защо той не стрелял, а се престорил, че е улучен, и се хвърлил на земята, без ръката му да изпуска карабината. Точно тогава прикладът му оставил в пясъка тази следа, която видяхме. Зачакал приближаването на белия, за да го застреля право в сърцето от непосредствена близост. Белият скочил от седлото и най-напред се завтекъл към ранения индианец, който лежал на земята и вероятно се преструвал на умрял. Оттам бандитът се приближил до другия индианец. А той се изправил светкавично на крака, съборил противника си на земята и го застрелял право в сърцето. Дулото на пушката му е било толкова близо до тялото на негодника, че вълнената материя на дрехата му се опърлила, а куршумът излязъл откъм гърба му и се сплескал в камъка. Изстрелът подплашил коня на белия. Животното хукнало да бяга надясно, което разбрахме от следата. Червенокожият завлякъл трупа на убития си враг при своя ранен спътник, за да му даде възможност да се порадва на неговото отмъщение. Там той скалпирал мъртвеца. Същевременно забелязал приближаването на останалите петима нападатели. Не бивало по-дълго да се бави. Ето защо бързо вдигнал ранения на своя кон, метнал се и той на гърба на животното и побягнал. Когато петимата се озовали на това място и видели мъртвия си другар, те слезли от седлата и започнали да се съвещават. Несъмнено са от Лешоядите на Ляно, а убитият е бил техен съучастник. Може би нейде наблизо, вероятно в Хелмърс Хоум, се намират хора, които го познават. Ако бъде намерен и разпознат, присъствието им ще бъде издадено, а те са искали да го запазят в тайна. Ето как им дошла мисълта за

обезобразят с ножовете си лицето на застреляния. Сами видяхте, мешърс, че това е направено по един наистина позорен начин. Преди това обаче те взели цялото имущество на умрелия. От конския труп свалили седлото и оглавника, тъй като тези кожени предмети, принадлежали на един известен червенокож воин, са много скъпоценна плячка. Те напуснали това място и поели по дирята на червенокожите, движейки се все успоредно с нея. Може да се очаква, че ще настигнат индианците въпреки по-лошите си коне, защото животното на червенокожите е принудено да носи двоен товар... Мистър Лийдър, когато по-късно си се появил тук със своите хора, при трупа на коня е имало вече един лешояд. Прогонихте го с изстрел. Ние чухме изстрела. Той ни привлече насам.

— Предполагам, че всичко се е случило наистина така, както ни го описа — обади се Лийдър. — Вероятно ти имаш остро зрение и остър ум.

— Що се отнася до акъла ми, аз съм принуден да бъда доволен от него, защото не мога да го заменя срещу някой по-добър ум. А сега ми се ще да те попитам какво мислиш да предприемеш във връзка с тази работа!

— Абсолютно нищо. Не ни засяга повече. Става въпрос само за индианци.

— Само за индианци ли? — повтори Джими. — Само? Да не би индианците да не са хора?

— Не оспорвам, че са хора. Но те стоят толкова по-долу от нас, че би било цяла обида да ни сравняват с тях. С принудено спокойствие Джими отговори:

— Щом е така, сър, тогава наистина няма никаква опасност да ви обидим, понеже и през ум няма да ни мине да направим някакво сравнение между вас и тях. Тези двама червенокожи са се държали като герои, или поне единият от тях, когото считаме за по-младия. Изобщо е невъзможно да сравняваме с тях такива неопитни люде като вас. Но само, за бога, не се считайте подобри хора от тях! Белите дойдоха в тези земи само за да изтласкат от тях истинските им собственици — индианците. Потеклоха реки от кръв и бренди, с чиято помощ се започна извършването на огромно масово убийство. Насилие, коварство, измама, нарушаване на обещания непрекъснато ставаха причина за оредяването на племената, населяващи прериите.

Гонят ги от едно място на друго, от една територия на друга. Едва-що са им отредили някоя нова област, където уж щели да живеят в мир и спокойствие, и ето че отново се намира повод, за да ги изгонят и оттам. Продават им бариев сулфат вместо брашно, стрити дървени въглища вместо барут, негодни пушки вместо едрокалибрени ловни карабини. Не понесат ли спокойно някоя подобна измама, наричат ги бунтовници и масово ги избиват. Примирят ли се със съдбата си, наричат ги затънели и пропаднали хора. Решат ли да бранят кожата си, получават прозвища като «разбойници» и «убийци», които трябвало да бъдат унищожавани без милост и състрадание. В случая е също като при дивите животни — едното изяжда другото и по-силното казва: «*Аз имам право!*» Но, мешърс, аз ви казвам, че сред тези презрени и преследвани хора съм се запознавал с такива мъже, само един от които струва десет пъти повече от вас шестимата или от стотина подобни на вас.

Докато говореше, дебеланкото постепенно се беше страшно разгневил, но все пак Лийдър му отвърна дръзко:

— Не сме те питали за мнението ти, понеже сме свободни и самостоятелни мъже, които знаят как трябва да постъпват.

— Не ми изглежда да е така. Например ти каза, че не било необходимо да се занимавате повече с онова, което се е случило тук. Ако наистина мислиш така, то много скоро можете да опънете нейде крака и да предадете Богу дух.

— Охо! Да не искаш да кажеш, че би трябвало да се страхуваме? От Сент Луис чак до тук сме дошли и ми се струва, че ще стигнем и по-надалеч.

— От Сент Луис до тук? — засмя се Джими. — Да не би да е някакво кой знае какво постижение? Казвам ви, че опасностите тепърва започват. Сега се намираме на границата, където безчинствува каква ли не сбирщина, която страшно много се интересува от чуждата собственост, но затова пък хич не я интересува живота на другите. А отвъд Ляно Естакадо се намират териториите на команчите и апачите. Който рискува тъй лекомислено да попадне между два подобни воденични камъка, лесно ще бъде смазан. На това място са се сблъскали бели разбойници и червенокожи воители. И да оставим белите настрана, принудени сме все пак да се запитаем какво ли са търсели тук индианците. Щом двама редмени [\[153\]](#) рискуват сами да навлязат

толкова навътре в този район, то в девет от десетте случая може да се очаква, че те са разузнавачи, които оглеждат околността преди някой боен поход. На мен тази работа съвсем не ми се струва толкова безобидна като на вас. Не знам нито накъде, нито защо сте тръгнали на път. Но ние се каним да прекосим Ляно Естакадо, а в такъв случай е необходимо човек да си отваря очите на четири, иначе може тъй да се случи, че вечерта да си легнеш да спиш жив и здрав, а когато се събудиш рано сутринта, да ти се наложи да се прибираш у дома си като тъжен труп.

— Що се отнася до пътя ни, то и ние имаме намерение да прекосим Ляно Естакадо, а после да се отправим към Аризона.

— Във всеки случай досега не сте ходили отвъд пустинята, така ли?

— Не.

— Слушай, не ми се сърди, ама от ваша страна това е направо неவிжда̀на непредпазливост! Мислите си, изглежда, че Ляно Естакадо е някаква красива, най-прекрасна местност, през която всеки може да си мине ей така, като на разходка, а?

— Е, не сме чак толкова глупави. Запознати сме с нейните опасности, понеже сме слушали и чели за тях.

— Тъй, тъй! Хмм, хмм! Слушали и чели! Също като някой си, дето бил слушал и чел, че арсеникът е отровен, а после си помислил, че може да погълне цяло кило, без да му стане нещо. Не ви ли хрумна поне мъдрата идея да наемете водач, който отблизо да познава Ляно и околностите й?

Джими мислеше доброто на непознатите. Но въпреки това Лийдър гневно извика:

— Много те моля да изоставиш този нравоучително-даскалски тон! Ние сме мъже, ясно ли е? Впрочем имаме си водач.

— Ах, тъй ли? Ами къде е той?

— Избърза напред.

— Настина странен начин да водиш някого. Ами къде ще ви чака този човек?

— В Хелмърс Хоум.

— Аха! Щом е така, добре. Лесно ще намерите Хелмърс Хоум. А ако нямате нищо против, можете да се присъедините към нас, защото и ние се каним да отидем там. Може би ще ни кажете кой е водачът ви?

— Увериха ни, че бил много прочут уестмън. Нееднократно бил прекосявал Ляно Естакадо. Не ни каза истинското си име. Обикновено го наричат само Джъгъл Фред.

— Good luck! Джъгъл Фред! — възкликна Джими. — Той наистина е човек на място, на чието водачество спокойно можете да се доверите. Радвам се, че най-после отново ще го видя. Във всеки случай после ще яздим заедно, понеже и ние двамата ще се отправим към Аризона.

— И вие ли? А защо? Да не би да е заради диамантите, които били намерени там наскоро?

— Може би — отвърна Джими резервирано.

— Тогава не си подхождаме, понеже и ние сме тръгнали натам по същата работа. Следователно сте наши конкуренти.

Лийдър изрече тези думи с много категоричен тон и същевременно огледа трапера с почти враждебен поглед. Джими високо се разсмя и възкликна:

— Ама че весело! Да не би да изпитвате завист към нас? Това е още едно ясно доказателство, че сте «зелени» в Запада. Да не мислите, че диамантите лежат в Аризона ей тъй, по земята, и е необходимо човек само да се наведе, за да ги вдигне? Даже златотърсачите са принудени да се събират на групи, ако искат да постигнат добри резултати, същото се отнася и за diamond-boys, дори с още по-голяма сила. Остане ли човек сам — загива.

— Вече сме шестима и имаме достатъчно пари, за да не загинем.

— Слушай, не споменавай за парите пред други хора! Ние сме честни люде, от които няма защо да се страхувате. Обаче някои други навярно ще се погрижат да не мъкнете толкоз надалеч многото си пари. А това, че не искате и да знаете за нашата компания, ни е безразлично. На вас ще предоставим да решите дали ще ни придружавате поне до Хелмърс Хоум, или не. Днес няма да успеете да достигнете фермата и ще бъдете принудени да пренощувате на открито. А в такъв случай е хубаво да имаш край себе си хора, които е чувстват в Дивия запад като у дома си.

— Кога потегляте оттук?

— Веднага естествено. А сега правете каквото желаете! Без да бърза, Джими се отправи към крантата си и я възседна. Същото стори и Дейви. Те подкараха бавно конете по дирите, водещи на запад.

Другите останаха за кратко време да се съвещават, но после последваха двамата трапери. Когато ги догониха, Дейви се обърна към тях и попита:

— Е, какво решихте?

— Ще яздим заедно с вас до Хелмърс Хоум, но само дотам.

— Много любезно от ваша страна. Дейви им обърна гръб и отсега нататък траперите се държаха тъй, сякаш зад тях нямаше никакви хора. Те пришпориха своите животни и по обичая на истинските уестмъни се поприведоха напред, заемайки привидно толкова отпуснала и заспала стойка, сякаш изобщо не можеха да яздят. А другите ездаци се стремяха да се държат на коня по всички правила, като че ли имаха за задача да обяждват коне за някой манеж.

— Я погледнете само ония двамата! — каза Лийдър на своите придружители. — Не могат да яздят. Просто им личи. И това ми било уестмъни! Никак не ми се вярва.

— И аз не го вярвам — съгласи се с него един от другите. — Който седи на гърба на коня като тях, няма правото да ме мята, че бил познавал Запада. Онази история с разчитането на следите, дето ни забаламосаха, е чиста измама. И външността им е една такава одърпана и парцалива. Е, как тогава да имаме доверие в такива типове?

— За доверие и дума не може да става. А камо ли да ги вземем с нас за Аризона! Не сме толкова глупави! Онзи обесник направо подскочи, като заговорих за нашите пари. Представи се за безкрайно честен, но сигурно само защото сме шестима, а те — двама. Трябва да внимаваме през нощта, та да не би утре рано те да продължат пътя си с парите ни, а ние да останем във вид на вкочанени трупове. Цялото им поведение ме кара да предполагам, че от нищо не им мигва окото.

Междувременно вече споменатите възвишения се приближаваха все повече и повече. Земята стана камениста. Джими и Дейви започнаха да се навеждат все по-ниско, защото следата вече не можеше да бъде различена тъй лесно. Но ето че Дебелия изведнъж дръпна поводите на коня си, посочи с ръка напред и каза:

— Я погледни натам, драги Дейви! Какви ли са онези същества, застанали накуп?

Известно време Дейви напрегнато се взира към посоченото място, а после каза:

— Там има две много познати разновидности на живите твари, а именно пет коня и един човек, и при това конете вероятно струват повече от човека.

— Хмм, пет коня! Естествено, че с тях трябва да има и петима ездачи, но понеже се вижда само един, много ми се иска да разбере къде ли са другите четирима.

— Струва ми се, че едва ли ще са се отдалечили много.

— Приближим ли се още малко, може би ще ги открием. Разстоянието е все още твърде голямо. И тъй, да продължим напред! — ^ И след като отново подкара животното си, Дейви добави:

— Навярно пред нас са белите, от които един е бил застрелян. А сега ми се струва, че виждам насреща да пълзи по земята нещо човекоподобно. Я поразгледай онези точки!

Онова, което той нарече точки, бяха четирима мъже, застанали на еднакво разстояние един от друг в права редица, придвижващи се бавно в една посока.

— Това са четиримата, които са оставили конете си — обади се Джими. — Попаднали са на камениста земя и търсят следата на индианците, които са загубили. Ако съдя по преднината, която имаха пред нас, сигурно се занимават тук с дирите от доста дълго време. Това е безспорен признак, че не умеят твърде добре да разчитат следи. Ето, забелязаха ни. Виждаш ли как тичат към конете си?

— А как ще се държим към тях?

— Хмм! Сигурно е, че са негодници. Заради нашата собствена безопасност се налага малко да понадникнем в картите им. Но не ми се струва особено уместно да се занимаваме с работите им много усърдно. По-добре ще е, ако не им дадем да разберат какво мислим за тях. Докато не започнат да се държат враждебно към нас, ние можем да се покажем миролюбиви. И тъй, напред! Очакват ни.

Ето че шестимата търсачи на диаманти също забелязаха групата коне и вследствие на това отново потърсиха близостта на двамата трапери. Те все пак се чувстваха в по-голяма безопасност в тяхната компания.

Петимата непознати бяха застанали до конете си и държаха в ръка карабините си, готови за стрелба.

— Стой или ще стреляме!

Въпреки предупреждението Джими и Дейви продължиха да яздат. Но Лийдър и хората му послушно се спряха.

— Стойте, ви казах! — повтори човекът. — Още една крачка и куршумите ни ще ви понижат!

— Глупости! — засмя се Джими. — Едва ли се страхувате от две миролюбиви личности. Запазете си куршумите! И в нашите цевии има подобни неща.

Петимата не стреляха, може би защото наистина не се бяха разтревожили и само искаха да ги сплашат, а може би и затова, защото спокойното неустрашимо поведение на двамата трапери им бе направило впечатление. Те оставиха двамата да се приближат, но все още държаха пушките си готови за стрелба.

Онзи, който бе изрекъл предупреждението, имаше широкоплещеста набита фигура. Гъста черна брада покриваше долната част на лицето му, тъй че устните му не се виждаха. Но по начина на говорене си личеше, че той сигурно има заешка устна. Когато траперите спряха пред него, той гневно рече:

— Не знаете ли обичаите и законите на Запада? На когото извикат да спре, трябва да спре. Ясно ли е? Благодарете на нашето снизхождение, че сте все още живи.

— Човече, не преувеличавай толкова! — отвърна Джими. — А на какво благодарите вие, че още сте живи? И ние имаме пушки!

— Ву Јове, заплашват ли ни? От сто крачки откъсваме с куршумите си главата на муха. Да го знаеш. С какви намерения се шляете из тази местност?

— Би могъл да се сетиш. Искаме да погледаме следващото слънчево затъмнение, което, както казват, се наблюдавало най-добре оттук.

Брадятият сам не знаеше как да посрещне този отговор, даден с най-сериозен тон. По лицето му се изписа смайване и той попита:

— Ами кога се пада то?

— Започва тази нощ в дванадесет часа, пет минути и единадесет секунди. Казвам ти, че подобно слънчево затъмнение посред нощ е нещо изключително!

— Човече, ти будалкаш ли се с нас? — избухна другият. — Внимавай!

— Разбира се, че ще внимавам — засмя се Дебелия. — Дългия Дейви и Дебелия Джими са известни като предпазливи уестмъни.

— Behold! — възкликна чернобрадият. — Чували сме за вас. Джими и Дейви били двама толкова големи смешници, че винаги съм копнял някога да ги срещна. Надявам се, че ще ни направите удоволствието да ни дадете тук някое комично представление. Заплащаме добре, по пет цента на човек и по един цент на кон.

— Звучи примамливо! Не очаквахме подобни приходи тук, в този цирк. Но ние играем театър само при слънчево затъмнение. Значи ще трябва да почакате до полунощ. Обаче, ако не можете да потърпите дотогава, междувременно направете сами няколко превъртания презглава! А сега ще ни разрешите ли да узнаем с кои имена са ви дарили вашите уважаеми родители?

Последните думи бяха изречени с такава подкупваща любезност, че брататият отвърна вече с по-мек глас:

— Казвам се Стюарт. Имената на моите другари няма да са ви необходими. Всъщност откъде идвате?

— От местността, останала зад гърба ни.

— Ами накъде отивате?

— Към местността, намираща се пред нас.

— Тъй! Много остроумен отговор. Изглежда, се каните да отидете в Хелмърс Хоум, а?

— Да, понеже фермата не иска да дойде при нас, ние ще трябва да яздим до нея. Ще тръгнете ли с нас?

— Почтено благодаря! Имаме си друга работа. Забелязахте ли дирята, която минава ей там, точно под носовете ви?

— Какво ни засяга тази диря?! Сигурно е оставена от хора, които са яздили към Хелмърс Хоум. А ние ще стигнем до там и без тези следи.

— Минахте ли покрай трупа, който лежи ей там, откъдето идвате?

— Да.

— Какво мислите за него?

— Че е мъртъв. А всичко, което е мъртво, не може да ни ухапе.

Стюарт хвърли към двамата трапери дълъг и изпитателен поглед. Изглежда, това безразличие не събуди особено доверие у него. Но след като не забеляза в честните им открити лица нито следа от подозрителност, гой каза:

— И ние забелязахме онзи човек и мъртвия му кон. Щеше да бъде жалко, ако бяхме оставили седлото и оглавника на коня да си изгният ей така. Затова ги взехме с нас.

— Ако бяхме пристигнали там преди вас, щяхме да постъпим по същия начин.

— И съвсем правилно. После тръгнахме по конската следа, макар че не водеше в нашата посока. Обаче тук я изгубихме и досега напразно се мъчим отново да я открием. Тъй като нощта скоро ще настъпи, решихме да се откажем от издирването ѝ и пак да поемем по нашия път.

— А накъде води той?

— През Ляно Естакадо към Ел Пасо и после продължаваме за Аризона.

— За да търсите диаманти?

— О, не. Не се поддаваме на тази треска. Ние сме честни и скромни фермери и отгатък имаме роднини, които се помъчиха да ни осигурят хубава земя. Ще я обработваме. Нека други търсят благородните камъни. Една ферма носи плодове по-бавно, но затова пък те са по-сигурни.

— Всеки постъпва както му е угодно! Тъй като сте само фермери, аз вече не се учудвам, че сте изгубили следата. Някой добър скаут едва ли щеше да я търси толкова дълго напразно.

— Е, нали вие сте известни като скаути. Я, я потърсете! Любопитен съм да видя дали ще я намерите.

Непознатият изрече тези думи язвително. Но Джими спокойно му отвърна:

— Няма да ни е трудно да я открием, макар че тази работа иначе не ни интересува. Само ще ви докажем, че винаги намираме онова, което търсим.

Двамата трапери слязоха от седлата и описвайки широк кръг, започнаха да обикалят около мястото. Тихо изсвирване накара ездитните им животни да последват господарите си като кучета.

Междувременно търсачите на диаманти също бяха пристигнали и мълчаливо бяха изслушали разговора. Сега, когато двамата трапери се отдалечиха, Стюарт попита:

— Вие дойдохте с тези двама скитници, но, изглежда, не сте заедно с тях. Ще ни дадете ли някакво разяснение?

— С удоволствие — отговори Лийдър. — Срегнахме се при трупа, но тяхното поведение съвсем не ни даде повод да се сприятелим.

— И добре сте направили. Двамата имат лоша слава. Само че предпочитам да не им го казвам в лицето. Предупредиха ни да се пазим от тях. Те подмамвали жертви за разбойническите банди, които нападат пътуващите през Ляно Естакадо. Наскоро недалеч оттук бяха избити и ограбени четири семейства. А щом тези двама негодници се шляят наоколо, може да се предположи, че са участвували в злодеянието и сега търсят нови жертви. Но нас няма да ни спипат!

— Така си и мислех. Още от първия миг им нямах никакво доверие. Искат да ни подмамят да яздим заедно с тях.

— Накъде?

— До Хелмърс Хоум, а после през Ляно Естакадо към Аризона.

— Я се откажете, сър! Няма да стигнете оттатък. Да не би да отивате в Аризона да търсите диаманти?

— Не да търсим, а да купим.

Стюарт хвърли към спътниците си бърз многозначителен поглед и после колкото можеше по-безразлично направи следната забележка:

— Но тогава няма да направите кой знае какви сделки, сър. Купувачът на диаманти трябва да има пари, и то твърде много пари.

— Имаме.

— Но съобщенията между Аризона и Фриско са много несигурни. Предполагам естествено, че ще ви изпратят парите от Фриско. А тогава лесно може да се случи тъй, че да не разполагате с парите тъкмо когато са ви необходими най-много. И ние ще трябва да плащаме значителни суми за закупената земя. Но вместо да чакаме да ни ги преведат от Фриско, предпочетохме направо да вземем сухата пара с нас. Тъй е по-сигурно.

— Е, вие не сте единствените умни хора. И ние носим нашите пари у нас.

— Разумно постъпвате. Но човек трябва добре да ги скрие, защото не се знае какво може да се случи. Ние ги зашихме в дрехите си. Нека някой от Лешоядите на Ляно се опита да ги открие! Както вече споменах, нямам доверие в тези двамата обесници. Те знаят накъде отиваме и ще побързат да го съобщят на своите прелестни съучастници, за да ни издебнат от засада. Ето защо ще постъпим умно,

ако се отправим в съвършено друга посока. Съветвам ви да направите същото и да се доверите на някой добър и съобразителен водач.

— Вече сме го сторили. Той ни очаква в Хелмърс Хоум.

— Кой е той?

— Наричат го Джъгъл Фред.

— Джъгъл Фред! — възкликна Стюарт с добре изигран страх.

— Да не сте полудели, сър?

— Защо да съм полудял?

— Защото този човек е известен мошеник. Още името му би трябвало да ви го подсказже! Занимава се с какви ли не измамнически изкуства и надлъж и нашир е познат като нечестен картоиграч. Бих могъл даже да се закълна, че е съучастник на двамата скитници. Намира се в момента в Хелмърс Хоум, а и те отиват натам. После той ще тръгне с вас през Ляно Естакадо и там ще ви очистят. Вашите работи не ме интересуват, обаче искам да изпълня дълга си и да ви предупредя.

Думите на Стюарт прозвучаха толкова чистосърдечно и загрижено, че успяха да заблудят Лийдър. Той сведе замислено глава и каза:

— Наистина неприятно. Ние сме ви благодарни за предупреждението и вярваме, че е основателно. Но ето че сега сме без водач.

— Изобщо не разбирам как сте се оставили да ви отпратят към Хелмърс Хоум. Та кой човек би избрал място за фермата си тъй близо до опасната Ляно? А фактът, че Хелмърс го е сторил трябва да ви наведе на мисълта, че е във връзка с бандитите които вилнеят из Ляно Естакадо. Той има магазин, закупува заграбената от тях плячка, а чрез размяна те получават от него всичко, от което се нуждаят. Та това се разбира от само себе си. Никой не може да ме накара да отида в онзи дом, наречен тъй примамливо и задушевно с името Хелмърс Хоум. Зад тази красива маска се крият машинациите на цяла банда убийци.

— Zounds, сър, вярно, че откъм тази страна не сме погледнали на въпроса. Нищо друго не ни остава, освен да се върнем и да потърсим някой друг водач, понеже вече не щем и да чуем за Джъгъл Фред. Но я ми кажете вие имате ли си водач?

— Не ни трябва, защото двама от моите спътници добре познават Ляно Естакадо. Можем да разчитаме на тях.

— Well! А не може ли да яздим заедно с вас?

— Защо не, обаче ви обръщам внимание, че пак постъпвате непредпазливо. Вие не ни познавате.

— О, просто ви личи, че сте почтени хора, макар и двамата скитници да се опитаха да ни метнат, че сте били разбойници.

— Така ли?

— Да. Подробно огледаха мястото, където лежеше трупът. После казаха, че сте преследвали двамата индианци. Единият от тях бил ранен, а другият застрелял вашия спътник, а лицето на мъртвеца било обезобразено до неузнаваемост от вас.

— Hang it all! [\[154\]](#) Значи тъй казаха? — попита Стюарт смаян. — А пред нас се преструваха, че изобщо не са се интересували от трупа. Ето ви едно доказателство, че не бива да се доверявате на ези лъжци! Никой честен човек не действа тъй подмолно и коварно. Ние съвсем случайно минахме покрай онова място. А загдето взехме седлото и оглавника, никой не може да ни кори. Това е законно право в прерията. После вие ни видяхте как тук оглеждахме дирите. Но подобно нещо се прави само от предпазливост.

— Не е необходимо да се оправдавате. Ние знаем, че сте честни люде, и ви имаме пълно доверие. И тъй, кажете ни дали ще ни разрешите да яздим заедно с вас?

— Хмм! — промърмори Стюарт замислено, повдигайки рамене. — Ще бъда искрен. Познаваме ви също тъй малко, както и вие нас. Тук, в Запада, никога не е разумно да завързваш познанства без предварително проучване. Радвам се, че ни имате доверие, но все пак е по-добре да яздим поотделно. Обаче ще ви дам един добър съвет. Наскоро се натъкнахме на доста многобройна група от преселници, които се канеха да прекосят Ляно Естакадо, за да купят земя и да се заселят отвъд пустинята. Повечето са немци от Бьомен и Хесен. Вчера се разделихме с тях, а тази нощ те щяха да бивакуват недалеч оттук, защото утре рано сутринта в лагера им към тях ще се присъедини техният водач. Той е най-прочутият и благонадежден познавач на Ляно Естакадо, скромен и благочестив човек на име Тобайъс Прайзегот Бъртън.

Тръгнете ли заедно с тази група, ще бъдете в безопасност!

Тя се състои от толкова много добре въоръжени мъже, че никой няма да се осмели да я нападне.

— Тъй ли мислите? Хмм! Много добре! Но как ще намерим тези хора?

— Съвсем лесно. Тръгнете ли оттук право на юг и накарате ли конете си да се понапрегнат, след около половин час ще видите пред вас да се издига самотен планински конус, откъдето се спуска поточе, губещо се долу в пясъка на малка равнина, разположена източно от възвишението. Край този поток бивакуват преселниците. Дори и междувременно да се стъмни, пак ще намерите мястото, понеже и от значително разстояние ще забележите техния лагерен огън.

— Благодаря ви, сър. Избавяте ни от голямо затруднение, Веднага тръгваме на път, за да се присъединим към тези немци Обикновено немецът е глуповат, но все пак е честен.

— А аз какво да кажа на двамата подлеци, ако ме попитат къде сте?

— Кажете им каквото искате, каквото ви дойде на ум!

— Добре! Но искам да ви обърна внимание и на това, че се налага да ги заблудите относно посоката, в която ще поемете. Не го ли сторите, те ще ви преследват и въпреки всичко пак ще им паднете в ръцете. И тъй, тръгнете привидно обратно и изминете такова разстояние, от което няма да могат да ви виждат. После завийте на юг. Ако ме попитат защо сте се върнали, все ще измисля някакво обяснение.

4. глава

Желязното сърце

И тъй този въпрос бе решен. Двете групи се сбогуваха толкова приятелски, сякаш бяха стари дългогодишни познати. Купувачите на диаманти насочиха конете си обратно по собствените си следи, без да удостоят двамата трапери нито с дума, нито с поглед. Щом се отдалечиха достатъчно, за да не могат вече да чуят думите на Стюарт, брадатият се обърна към спътниците си с подигравателен смях:

— Добре ги осведомих. Щели да купуват диаманти! За тази цел са необходими поне петдесет хиляди долара. Хубава сумичка ще си пъхнем в джобовете! А какво ще кажете за тези уестмъни?

— Мерзавци! — изруга един от другарите му.

— Такива са. А само какви физиономии имат, сякаш са вода ненапита! Преструват се като че ли не могат да броят до три, но въпреки това съвсем правилно са разчели всички следи. Знаят дори, че индианците са били двама и че обезобразихме лицето на нашия другар. Тяхната проникателност може да стане опасна за нас. Трябва да ги отстраним от пътя си.

— Но как, кога и къде? Нямаме никакво свободно време. Налага се веднага да тръгваме, за да преместим колчетата и да объркаме преселниците.

— Хмм, да, нямаме много време. Обаче, ако позволим на двамата да ни се измъкнат сега, ще изпуснем най-удобния случай. В Хелмърс Хоум те ще се срещнат с Джъгъл Фред, който е един от нашите най-върли врагове и напълно е в състояние да ни отмъкне плячката изпод носа.

— Ами просто да ги застреляме!

— Наистина би било най-доброто. Но я погледни към тях, а после стреляй, ако можеш! Любопитен съм да видя как ли ще го направиш.

Той посочи към ловците, които, изглежда, все още усърдно търсеха следата, без да ги е грижа за Стюарт и неговите съучастници. Привидно те не обърнаха никакво внимание и на оттеглянето на купувачите на диаманти.

— It's death! [\[155\]](#) — изруга мъжът. — Имаш право. Едва сега забелязвам колко хитро постъпват негодниците, за да не бъдат улучени с куршум от нас.

— Да, крачка по крачка те водят животните си така, че винаги да бъдат между нас и тях, тъй че, ако стреляме, да улучим само тия зверове. По тоя начин обиколиха близката околност в кръг. А не виждаш ли, че дясната им ръка постоянно е на затвора на пушката, докато с лявата я държат готова за прицел в нас? Достатъчно е един от нас да насочи оръжието си към тях и куршумите им мигновено ще полетят насам. Те са дяволски големи хитреци. А в животните им също се е вселил сатаната. Сякаш тези кранти разбират, че трябва да прикриват господарите си. Сами вървят в крачка с тях и злобните им погледи не ни изпускат нито за секунда.

Наистина беше точно тъй, както казваха двамата. Стюарт и хората му нямаха възможност да стрелят. А щом Дейви и Джими завършиха обиколката си, започнаха бавно да се приближават, държейки пушките си все още така, че да могат незабавно да стрелят. Ездитните им животни пак вървяха подир тях като верни кучета.

— Какво виждам? Търсачите на диаманти са си отишли! — възкликна учудено Джими, сякаш едва сега забелязваше тяхно то изчезване.

— Отдавна — потвърди Стюарт. — Все още може да се види как се връщат.

— Но защо се връщат? Нали искаха заедно с нас да стигнат до Хелмърс Хоум? Защо са тръгнали обратно?

— Защото са глупаци. Човек едва ли би могъл да си представи, че е възможно да съществува подобна непредпазливост! Загубили си парите!

— Ах! Носили са пари?

— Ами да! Един от тях е държал портфейла с банкнотите в кобура на седлото си. Докато ви чакахме, той забеляза, че кобурът се е разпрал и кесията му е изпаднала. Разбира се, страшно се изплашиха. Решиха незабавно да се върнат, без дори да поговорят с вас. Когато тръгваха, ни подвигнаха да ви кажем, че утре или най-късно вдругиден по обед ще бъдат в Хелмърс Хоум, за да потеглят веднага оттам през Ляно Естакадо, водени от Джъгъл Фред.

— Добре! Няма да си блъскам главата над истинската причина за изчезването им.

— Да не би да мислите, че са ни излъгали?

— Не те вас, а вие нас. Нямаме никакво намерение да вярваме в историята с изгубения портфейл. Убедени сме, че те ще се отправят в съвсем друга посока веднага щом се скрият от погледите ни.

— Сър, отново започвате да ни обиждате!

— О, не! Само споделям с вас моите мисли. Впрочем, мистър Стюарт, ще ви дам един добър съвет. Ако някой път пак давате някому указания, които трябва да останат в тайна от други хора, не размахвайте така ръце из въздуха, понеже при определени обстоятелства жестовете са също тъй лесно разбираеми, както и думите!

— Какво? Какво искате да кажете?

— С лявата си ръка посочихте на юг и после с десницата направихте такова движение, като че ли искахте да опишете контурите на някоя планина. След това изпънахте пред вас хоризонтално дланта на лявата ръка, което естествено означаваше някаква равнина. По-късно посочихте зад гърба си на изток, а оттам на юг. Всичко бе толкова ясно, че мога да ви разкажа цялата история.

— Ами разкажете ми я де!

— С голямо удоволствие! Търсачите на диаманти се върнаха на изток, но сега, когато не можем вече да ги видим, ще завият на юг. Там отдясно се издига планина, граничещ откъм лявата си страна с равнина, към която ще яздят шестимата. Тъй като те не са запознати с околността и въпреки приближаващата тъмнина вие ги отпратихте натам, споменатата равнина не може да е много надалеч оттук. Страшно ни се иска гази нош да лагеруваме там.

При тези думи Джими остро погледна Стюарт в очите. Братият не успя да се овладее съвсем. По лицето му си пролича, че се изплаши.

— Сър, правете каквото искате, но не ни разправяйте измишльотини! — извика грубо той. — По-добре ни кажете дали открихте следите?

— Разбира се! Елате с мен! Все още е достатъчно светло, за да се различат.

— Вървете начело!

— Добре, обаче моят спътник Дейви ще върви последен.

— Защо?

— За да следи да не би на пушките ви да им хрумне да започнат да вършат някакви своеволни щуротии. И тъй, внимавайте какво правят вашите пушкала! Ако някое от тях прояви желание да гърми, куршумът на Дейви веднага ще улучи собственика му.

— Сър, наистина ставате много дързък!

— Нищо подобно! Като ви предупреждавам, ви мисля само доброто. Хайде, елате!

Джими zakрачи начело в посоката, откъдето бяха дошли. Останалите го последваха, а най-отзад вървеше Дейви, държейки пушката си в ръка готова за стрелба, отправил зоркия си поглед към движенията на петимата. След малко Джими спря, посочи към земята и попита:

— Мистър Стюарт, какво виждате тук?

Брадатият се наведе, за да огледа посоченото място, и отвърна:

— Върху скалата е имало някакво камъче, което е било смазано на прах от конско копито.

— А може ли подобно камъче да бъде стрито на прах под копитото на подкован кон?

— Не. Конят не е имал подкови.

— Значи е бил индиански кон. Елате по-нататък! Отново се натъкнаха на смачкано камъче.

— Ето това е следата — обади се Джими. — Правата линия, образувана от двете камъчета, сочи на запад. Следователно индианецът е яздил в тази посока.

— Индианец ли? Как можете да твърдите с някаква сигурност, че човекът на неподкования кон е бил индианец? — попита Стюарт.

— Pshaw! — отговори Джими. — Онези глупаци, дето ще купуват диаманти, сигурно са ви казали, че сме ви прозрели. Не е необходимо да играем повече на криеница. Вие сте от Лешоядите на Ляно, а ние сме честни ловци, на които нито можете да разказвате разни врили-некипели, нито пък да сторите някакво зло. Няма да питам по какъв ли начин сте спечелили доверието на търсачите на диаманти. Във всеки случай здравата сте ги пратили за зелен хайвер. Но ние няма да яздим на юг, за да ги предупреждаваме отново. Изглежда, за тях е истинско блаженство да се оставят да бъдат подмамани и убити в Ляно, ето защо на нас и през ум не ни минава да ги лишим от такова удоволствие.

Изпълнихме дълга си и сега е необходимо да се погрижим за самите нас. Тук, на това място, пътищата ни се разделят. Вие ще тръгнете преди нас, и то веднага! Препускайте подир вашия индианец! Но внимавайте да не насочите дулото на някоя от пушките си към нас! Ние умеем да се справяме с типове като вас. Пръстите ни са на спусъците. Ако кажете само една дума или направите някое подозрително движение, ще стреляме! Обърнете се с гръб към нас, окачете пушките на седлата си и възсядайте конете! Сбогом и внимавайте да не ни се мяркате повече пред очите!

Той беше застанал редом с Дейви и сега двамата вдигнаха пушки в положение за стрелба.

— Мистър Джими! — извика Стюарт, побеснял от гняв. — Не може така да ни гониш! Ние сме...

— Вие сте бандити! — прекъсна го силният глас на Дейви. — В цевите на карабините си имаме четири куршума, а вие сте петима. Последния ще повалим с приклади. А сега и аз да ви кажа: онзи, който изрече една-единствена дума, ще получи куршум в главата! И тъй, смятайте се! Ако след минута очите ни все още ви виждат тук, с вас е свършено!

Тези думи бяха произнесени с тон, който не оставяше никакво място за съмнения. Обзети от безсилен гняв, петимата се обърнаха, окачиха пушките си на седлата, метнаха се на конете си и мълчаливо ги подкараха. Един от тях беше завързал зад себе си седлото на умрелия кон.

Едва след като изминаха известно разстояние в бърз тръс, те оставиха животните да преминат в бавен ход и се обърнаха. Видяха, че Джими и Дейви все още стояха на същото място, но бяха свалили пушките си.

— It's death! — изскърца със зъби Стюарт. — Не ми се беше случвало подобно нещо. Петима мъже, които не се страхуват и от дявола, да бъдат принудени да офейкат от тези две маймуни!

Да знаехме само какво се канят да предприемат!

— Не е трудно да се отгатне — обади се един от хората му. — Ще догонят търсачите на диаманти, за да ги предупредят отново.

— Много се съмнявам, понеже веднъж вече никой не обърна внимание на предупреждението им. Въпреки всичко сме длъжни да вземем предпазни мерки. Трябва да се отправим на юг. Щом зърнем

огньовете на преселниците, ще спрем, ще застанем на пост в една поразтеглена редица, през която ще пуснем да мине само нашият Тобайъс Прайзегот Бъртън на идване от Хелмърс Хоум. Естествено, че преселниците не бива да заподозрат присъствието ни. Ако противно на очакванията ми двамата негодници се появят, ще бъдат просто застреляни. Наистина, сега сме принудени да оставим индианеца на мира, въпреки че страшно много ми се искаше да му взема коня. Като нищо струва триста долара, а може би и повече.

— Всъщност беше много глупаво да започваме онази разправия с червенокожите само заради двата коня. Единият от тях е застрелян, а другият избяга. А заради тях сега по петите ни са тези трапери. Те ще бивакуват нейде наблизо и утре сутринта, щом се зазори, ще тръгнат по дирите ни. Ще се натъкнат на преселниците и ще ни развалят цялата великолепна работа.

— Не, едва ли ще постъпят така. Търсачите на диаманти ги обидиха и те повече няма да се интересуват от тях. Сигурно най-напред ще отидат в Хелмърс Хоум, където ще разкажат за срещата си с нас. Не можем да знаем отсега какво ще се реши там. Не ни остава нищо друго, освен да накараме Бъртън да потегли на път още в ранни зори и да направи голям преход през първия ден, за да се отдалечат преселниците оттук колкото може повече. А ние ще изчезнем много по-рано.

Бандитите продължиха да яздят известно разстояние на запад, а после свърнаха на юг.

Джими и Дейви не свалиха пушките си, докато конниците не излязоха извън обсега на техните оръжия. След това устата на Дебелия се разтегна в широка усмивка и така, доволно ухилен, той попита:

— Е, драги Дейви, как ти се хареса всичко това?

— Също тъй много, както и на тебе — отвърна той с доволна усмивка.

— Вярваш ли, че търсачите на диаманти са си изгубили парите?

— И през ум не ми минава подобна мисъл. След като се поотдалечиха, те се отправиха на юг. Защо, това не ни интересува повече. Предупредихме ги. Нямаме други задължения. Те се считат за извънредно умни и мъдри. Не виждам защо да е необходимо да им натрапваме помощта си. Струва ми се, че нещастният индианец е много по-достоеен за нея и я заслужава повече.

— Разбира се! Ще го потърсим ли?

— Да. Знаем в каква посока е яздил — ей там, надясно, към околността на старата сребърна мина. Онзи номер с двете камъчета, които сами смачкахме, ни послужи само за да заблудим негодниците. Ясно видях кървавите капки и много бих се учудил, ако не намерим индианеца в мината.

Те се отдалечиха, без да възсядат конете си, понеже започна бързо да се свечерява и оглеждането на земята се затрудняваше все повече и повече.

След като изминаха известно разстояние, те забелязаха някакъв дребен предмет на земята. Беше червена, грижливо изработена глава на индианска лула. Джими я вдигна, прибра я и каза доволен:

— Не сме объркали пътя. Тази глава се е откъснала от останалата част на лулата и незабелязано е паднала. Скоро ще разберем дали принадлежи на стария ранен индианец, или на младия.

— Сигурно е на стария. Младият едва ли е бил вече на север, в Минесота, за да е могъл да донесе за лулата си глина от свещените глинени находища.

— Може да я е взел като плячка. Той има право да използва лула, придобита като плячка, няма право да използва самоунаследена лула.

— Та нима някога някой индианец е унаследявал лула? Нали тя винаги се погребва заедно със собственика си!

— Има някои племена, при които това не се спазва вече толкова строго. Впрочем по гравирания в главата на лулата тотем изглежда, че собственикът ѝ е вожд на команчите. Добре, че разбираме езика на това племе!

Пред погледа им започнаха да се издигат скалите. Отляво двамата трапери видяха отвесна каменна стена, а вдясно се бе ширнала надалеч пустош от натрошени скални късове, между които не би могъл да се промъкне дори и човек, а камо ли кон. Единственото проходимо място се намиреше там, където крачеха те, ето защо можеха да бъдат сигурни, че и индианците бяха яздили оттам.

Пред тях се изпречи висока мрачна халда [\[156\]](#) от баластра, ненужен натрошен камънак, изхвърлен от мината. Не беше възможно да се види колко е висока халдата, защото междувременно се бе стъмнило.

Трапери те отпуснаха юздите до краен предел и ги завързаха за два тежки скални къса. После започнаха да се катерят по халдата. Не си даваха труд да избягват причиняването на шум. Напротив — стремяха се трополенето на натрошения камънак в краката им да бъде ясно доловимо. Обаче на всеки няколко крачки спираха, за да се ослушват внимателно. Необходимо бе да разберат дали горе се намира някакъв човек, на когото трябваше да извикат, преди той да използва пушката си.

По време на едно подобно ослушване те доловиха шум от търколило се камъче.

— Чу ли? — прошепна Джими. — Значи бяхме прави, когато предположихме, че индианците са горе. И са нащрек. Раненият, ако изобщо все още е жив, сигурно лежи нейде вътре в мината.

Но младият индианец е застанал на пост върху халдата. Заговори го, Дейви!

Дейви последва указанието му, като подвикна нагоре с ясно доловим, но все пак не особено силен глас:

— Туинутпук, кеванауички, ненетпа хаич — млади боецо, не стреляй, ние сме твои приятели!

После двамата зачакаха отговор. Мина известно време, след това дочуха въпроса:

— Хузихакарт — кой идва?

Това бяха само четири кратки срички, но те издадоха кой стои горе. Двете думи бяха от езика на свободните, скитащи се из околните райони команчи.

— Ва-а-чат табутево — двама добри бели мъже — отговори Дейви.

— Минам мистисчи — качете се горе! — прозвуча гласът отгоре след известно размисляне.

Двамата трапери доизкачиха халдата. Щом се добраха до горния ѝ край, въпреки тъмнината забелязаха човешка фигура, изправила се пред тях с пушка в ръка, готова за стрелба.

— Неварн, унмахкучине — стой или ще стрелям! — заповяда команчът.

По фигурата двамата разпознаха, че не се бяха излъгали в очакванията си да видят пред себе си някой млад индианец. Дейви го успокои:

— Не е необходимо моят млад червенокож брат да стреля. Ние идваме да му помогнем.

— Сами ли са белите мъже?

— Да.

— Дирята на моя кон ли следваха?

— Ненадейно се озовахме на мястото на сражението и от следите разбрахме какво се е случило. После проследихме твоята диря и дирята на враговете ви, за да ви защитим срещу тях.

— Истината ли казва белият човек?

— Аз не лъжа. В знак на това, че идваме като твои приятели, ще оставим сега всички наши оръжия, за да поговорим с теб в мир и приятелство. После ти ще кажеш дали отново да ги вземем, или не.

Те веднага превърнаха думите си в дела. Обаче червенокожият продължи да държи пушката си насочена към тях и каза:

— Бледоликите имат мед на езика, но в сърцето си таят отрова. Оставят оръжията си на земята, за да спечелят доверието ми, а след това ще пристигнат тримата им другари, за да ни донесат смърт.

— Значи ни считаш за двама от онези, които ви преследваха?

Заблуждаваш се.

— Тогава ми кажи къде са онези петима мъже? Щом като сте следвали дирята им, трябва да го знаете.

— Срегнахме ги долу, където по скалите бяха изгубили следите ти и ги търсеха. Отначало ги заговорихме дружелюбно, за да ги заблудим. Те не успяха да открият дирята. Но ние веднага забелязахме капките кръв от раната на твоя придружител. Обаче си замълчахме и направихме друга фалшива диря, по която по-късно онези се отправиха на запад. Казахме им, че ги считаме за разбойници и убийци, и насочихме към тях пушките си, както и ти сега държиш своята пушка насочена към нас. И тогава те се видяха принудени позорно да се оттеглят.

— Защо не ги убихте?

— Защото не ни бяха сторили никакво зло. Ние застрелваме някой неприятел само тогава, когато сме принудени да го сторим.

— Говорите с думите на добри хора. Моето сърце ми повелява да ви се доверя, обаче един друг глас ме приканва да бъда предпазлив.

— Ние ти мислим доброто. От следите личи, че твоят придружител е ранен. Затова и дойдохме тук, да ти предложим

помощта си. Ако не я желаеш, веднага ще си тръгнем, понеже не сме свикнали да натрапваме съдействието си на когото и да било.

Измина кратко време, преди индианецът да се обади. Изглежда, размисляше. После той каза:

— Нямам нужда от помощта ви. Можете да си вървите.

— Добре, ще те оставим, но ти пожелаваме само да не се разкайваш. Ей тук на земята слагам главата на лулата, изгубена от вас, която ние намерихме.

Те отново взеха оръжията си и започнаха да се спускат по халдата. Не се бяха отдалечили много, когато Дейви се спря и тихо попита:

— Нищо ли не чу, драги Джими? Стори ми се, сякаш ей там, надясно от нас, се търколи някакво камъче.

— Нищо не долових.

— Но аз го дочух, и то съвсем ясно. Нека бъдем предпазливи. Продължиха да слизат. Когато се озоваха в подножието на халдата, изведнъж съвсем близо пред тях от земята се надигна тъмна човешка фигура.

— Стой, обеснико! — извика Джими, насочвайки към него карабината си. — Нито крачка, иначе ще стрелям!

— Защо ще стреля бледоликият, когато съм дошъл с приятелски намерения? — прозвуча пред него въпрос.

Джими разпозна гласа на младия индианец, с когото бе разговарял току-що.

— Ти ли си? — попита той. — Слязъл си едновременно с нас.

Значи Дейви не се е излъгал в шума от камъка! Твоят крак го е съборил. Какво търсиш тук?

— Искан да видя дали думите на белите мъже са били искрени. Тъй като последвахте указанието ми, без да предприемете нещо против мен, вие издържахте изпитанието. Не сте от моите преследвачи и аз ви моля отново да се изкачите горе заедно с мен, за да видите Тевуа-шохе, който е мой баща.

— Тевуа-шохе, Огнената звезда, прочутият вожд на команчите е тук? — попита Дейви учудено.

— Да, но е мъртъв. Аз съм Шиб-бигк, неговият най-малък син, и ще отмъстя на убийците за смъртта му. Нека бледоликите ме последват.

Той се закатери пред тях и те отново заизкачваха халдата по петите му. Щом достигна горе, той се отправи към отвесната скала и влезе в една дупка на каменната стена. Това беше входът на старата изоставена сребърна мина.

Посрещна ги тънка струйка дим. Когато навлязоха на тридесетина крачки в галерията, те съзряха малък огън. Край него имаше малка купчинка дърва, събрана с голяма мъка. Пламъкът бе предназначен единствено да осветява мъртвеца, който бе поставен в седнало положение, с гръб, облегнат на стената. Желязното сърце остави пушката си на земята и седна срещу мъртвеца. Тикна в огъня един клон, присви колената си нагоре и подпря брадичката си върху тях. Заел това положение, той безмълвно втренчи поглед в трупа.

Двамата устмъни стояха край него мълчаливо. Те бяха запознати с индианските обичаи и знаеха, че с думи сега само биха обидили сина, който скърбеше за баща си. Лицата на двамата индианци не бяха изрисувани с бои, което бе сигурен признак, че не са тръгнали на път с никакви враждебни намерения. Мъртвецът бе красив човек, също като повечето команчи и апачи, отличаващи се с физическите си предимства от много други индиански племена. Даже и в смъртта лицето му все още имаше цвета на светъл бронз. Очите му бяха затворени, а устните му — здраво стиснати, понеже беше умрял от мъчителна смърт. Долната част на индианската му ловна риза бе разтворена, тъй че беше разголено онова място от тялото му, където бе попаднал неприятелският куршум. Ръцете му бяха положени върху бедрата, а пръстите им — конвулсивно сгърчени, още едно доказателство за мъките, изтезавали го в последните мигове от живота му.

Едва след като измина доста време, Джими и Дейви също седнаха, но тихо, сякаш се страхуваха да не би, ако причинят някакъв шум, да смутят покоя на убития. Почти винаги близостта на някой мъртвец има въздействието на светилище. Смъртните биват обхванати от благоговееен трепет, щом почувствуват дъха на вечността.

Ето че Шиба-бигк повдигна глава, погледна двамата и каза:

— Чували сте за Огнената звезда, вожда на команчите, нали?

Тогава знаете, че той беше храбър воин!

— Да — потвърди Джими. — Веднага разпознахме вожда, щом го видяхме тук. Запознахме се с него на север край Рио Боксо, където той

ни се притече на помощ, когато бяхме нападнати от отряд на племето поуни.

— В такъв случай сте убедени, че във Вечните ловни полета той ще властвува над много воители. Обаче Маниту не го повика по време на битка. Вождът на команчите беше убит! — Как се случи това и как всъщност дойдохте насам?

— Бяхме навлезли дълбоко в земите на бледоликите. Воители те на команчите са заровили секирата на войната и в последно време живееха в мир с белите. Нямаше защо да се боят да посетят градовете на бледоликите мъже. Огнената звезда ловуваше със своите хора край реката, наречена Рио Пекос. Там те се натъкнаха на бледолики, които искаха да отидат до далечния град с името Мемфис. Понеже други червенокожи мъже правят пътя до там опасен, белите помолиха Огнената звезда да им даде някой опитен водач. Вождът реши той самият да ги придружи, като вземе и мен със себе си, за да видя градовете и къщите на белите. До Мемфис се добрахме щастливо, а после сами се отправихме обратно на път. Днес, когато започна последната третина от деня, ни срещнаха убийците. Поискаха нашите коне. След като не им ги дадохме, един от тях рани с куршум Огнената звезда в корема. Конят на вожда се подплаши и побягна. Трябваше да го последвам, защото вожда беше ранен и не можеше да се бие с бледоликите. Щом сте видели следите, сигурно знаете какво се е случило по-късно.

— Да. Ти си убил един от тях и си му взел скалпа.

— Така е. Кожата на главата му виси ей тук на моя пояс. Но аз ще се сдобия и със скалповете на другите. През нощта ще оплаквам баща си, ще подема траурната песен на вождовете. На зазоряване ще го погреба временно между тези камънаци и по-късно ще доведе воините на команчите, които ще издигнат на героя гробница, достойна за неговата храброст и слава. Щом скрия мъртвеца от огненото око на слънцето, ще потърся следите на убийците и ви казвам: Шиб-бигк все още не е прочут воин, обаче той е син на прочут вожд и тежко и горко на бледоликите, на чиято диря попадне погледът му! Те са загубени!

Той се изправи, приближи се до своя мъртъв баща, сложи ръка на главата му и продължи:

— Бледоликите се кълнат. Но команчът говори без клетви. И тъй, запомнете моите думи: когато Огнената звезда бъде издигната, на

върха ѝ ще увиснат шестте скалпа на неговите убийци. Желязното сърце го каза и следователно така ще стане!...

5. глава

Шпионинът

Около обед на следващия ден Хелмърс, Джъгъл, Фред и Хобъл Франк пак седяха на една маса пред къщата. Боб, негърът не беше при тях. Намираше се в обора заедно с Херкулес, чернокожия ратай на фермера.

Тримата мъже, които от вчера бяха станали големи приятели, оживено разговаряха за вчерашните събития и техния кървав завършек. Ето защо никак не бе чудно, че заприказваха и за други неща, свързани със смъртта, а накрая стана дума дори и за призраци.

Хелмърс и Фред решително заявиха, че е невъзможно душата на починалия да се завърне и да стане видима. Обаче Франк защитаваше вярата в призраци и като видя, че другите двама не отстъпваха от своите съмнения, гневно извика:

— На вас двамата просто никой не може да ви помогне! Ако бях умрял, щях да ви се явя като дух още днес в полунощ. Това би ви накарало да мислите по-иначе!

— Дай ни поне едно-единствено доказателство! — засмя се Фред. — И тогава ще ти повярваме.

— Доказателство ли? Глупости! Доказателствата нищичко не доказват! Съществува думата «призрак» и значи той си броди ей така, среднощ. Това е ясно като мътеница. Учителят от Морицбург, комуто дължа образованието си, също вярваше в призраци. Ето защо не мога...

Франк замлъкна, защото забеляза приближаването на един конник, който носеше униформата на офицер от кавалерията на Съединените щати.

Той идваше в галон откъм юг и скоро спря коня си пред тримата мъже.

— Good day, джентълмени! — поздрави той. — Надявам се, че не съм се объркал и съм попаднал във фермата, наречена Хелмърс Хоум.

— Йес, сър! — отвърна Хелмърс. — Аз съм собственикът на този дом.

— Самият Хелмърс? Радвам се, че ви виждам, защото идвам, за да събера някои сведения.

— За какво?

— Не мога да ви го обясня с една-две думи. Разрешете ми да поседна за малко при вас!

Офицерът слезе от коня и се настани при тях. Те го огледаха внимателно. Той имаше набита, яка фигура и носеше голяма гъста черна брада. Погледът му беше остър и пронизващ. Устните му не се виждаха, тъй като той бе сресал мустаците си надолу.

— Аз съм капитан Гордън Бениън и се намирам тук, тъй да се каже, като разузнавач — започна той с нотка на надменност в гласа. — Спрели сме край форт Сил и се каним да навлезем в Ляно.

— Защо? — попита Хелмърс.

— На федералното правителство е докладвано какъв голям брой злодейства са извършени напоследък в Ляно Естакадо. Крайно време е да последват строги наказания. Престъпленията имат толкова явна връзка помежду си, че със сигурност може да се приеме, че става въпрос за някоя добре организирана банда. Трябва да ѝ бъде нанесен мощен съкрушителен удар. Два ескадрона драгуни получиха заповед да изпълня! тази задача и да прочистят Ляно от всякаква съмнителна папlach. Изпратиха ме напред, за да събирам сведения и да установя връзки с хората, заселили се близо край пустинята. Естествено ние изхождаме от убеждението, че всеки честен човек ще ни подкрепи.

— От само себе си се разбира, кептън [\[157\]](#) Бениън! Радвам се, че се отбихте при мен и можете да бъдете уверен, че ще ви помогна според силите си. Джон Хелмърс е известен с това, че на него може да се осланя всеки свестен човек.

— Чух го и затова идвам при вас.

Офицерът изцяло спечели доверието на Хелмърс. Най-напред фермерът му разказа каквото беше научил от пътуващия търговец, а после го осведоми и за вчерашния двубой, и за смъртта на непознатия.

Бениън го слушаше внимателно. Лицето му си оставаше безизразно, обаче очите му засвяткаха. Хелмърс си помисли, че трябва да отдаде това на живия интерес на войника към неговото описание на дуела. Но някой внимателен наблюдател може би щеше да забележи, че тези пламъчета в очите му не изразяваха нищо друго освен гняв и злоба. Ръката му се бе свила в юмрук около дръжката на сабята, а

веднъж на Хелмърс дори се стори, че чува тихото скърцане на зъбите му. Иначе той остана външно спокоен и полагаше всички усилия да не проявява нищо друго освен напрегнато внимание.

Когато Хелмърс свърши разказа си, той се впусна надълго и нашироко по общи въпроси за порядките, царящи в тази област, за опасностите в Ляно Естакадо и завърши с думите, че считал извънредно трудно преминаването на два ескадрона кавалерия през пустинята. Липсвала храна за конете и което било най-важното — нямало вода. А ако искали да вземат със себе си и едното, и другото, щели да имат нужда от много товарни животни, които щели да забавят хода им.

— Може и да сте прав — обади се офицерът, — но това не ме засяга, понеже е работа на командващия. Я ми кажете, сър, как стои всъщност въпросът с Призрака на Ляно Естакадо? Толкова често съм слушал да говорят за това загадъчно същество, но никога не съм могъл да науча нещо по-определено.

— Значи сте в същото положение, в което съм аз и всички останали. Всеки е чувал за Призрака, обаче никой не знае никакви подробности за него. Онова, което знам, мога да ви го съобщя с няколко думи. Призрака на Ляно Естакадо е някакъв тайнствен конник, когото още никой не е видял отблизо. По-точно казано, всеки, който е успял да види лицето му, е трябвало веднага да заплати с живота си и е умирал от куршум, попаднал в средата на челото му. Прави впечатление, че убитите са все престъпници, които са върлували из Ляно Естакадо. Ако се съди по това, изглежда. Призрака е някое лице, което си е поставило за задача да наказва престъпниците, срещнати из Ляно Естакадо.

— Значи той е човек?

— Разбира се.

— Но как успява да бъде едновременно навсякъде и винаги да остане незабелязан? Нали трябва да има храна и вода за себе си и за своя кон? Откъде ги взима?

— Тъкмо това никой не може да проумее.

— А как прави така, че никой да не го среща?

— Хмм! Сър, питате ме наистина твърде много. Наблюдавали са го, само че отдалече. Виждали са го да профучава като понесен от вихрушка. Често пред него и зад него са изскачали искри. Имам един

познат, който го е срещал през нощта. Този човек твърди и се кълне с хиляди клетви, че около главата, раменете, лактите, цевта на пушката на конника, а също така и около муцуната, ушите и опашката на коня имало множество малки пламъчета.

— Глупости!

— Всеки би казал същото. Обаче моят познат е човек, който обича истината, и не мога да очаквам да чуя от устата му лъжа или пък врели-некипели.

Ето че сега Хобъл Франк взе думата. Разговорът се водеше на английски, поради което той изрази мислите си трезво, делово и гладко като всички други. Само когато заговореше на немски, в главата му оживяваха задрямалите у него забавни — чудатости.

— Ето ви на! — възкликна той. — Никой не иска да повярва в естествеността на свръхестественото. Аз твърдя, че Призрака на Ляно Естакадо не е човек, а някакво призрачно същество, останало от времето на гръцките фурии, което се е оттеглило в усамотената пустиня също както някой пенсионер се изолира от външния свят в малката си стаичка. Нямам нищо против да повярвам, че от него изскачали искри и пламъчета. Ние, простосмъртните, изпускаме от устата си огромни количества тютюнев дим. Защо тогава някой призрак да не може да бълва огън?

— Но нима един призрак умее да стреля с пушка? — попита Бениън, хвърляйки презрителен поглед към Хобъл Франк.

— Защо не? Веднъж на един панаир видях как някаква кокошка стреля с едно малко оръдие. А онова, което умее една кокошка, трябва да е детински лесно за някой призрак!

— Сър, служите си с доста странни доказателства. Те не говорят за твърде голям ум и проникателност!

Думите му не можеха да не обидят Франк. Той отвърна остро:

— Действително е така. Обаче си имам причина, за да не говоря толкоз начетено, колкото всъщност бих могъл. Защото вие имате такава физиономия, която ме кара да се страхувам, че изобщо няма да ме разберете, ако започна да приказвам умно.

— Сър! — избухна офицерът. — Как си позволявате да се отнасяте тъй грубо с един капитан от кавалерията на Съединените щати?

— Pshaw! Не се вълнувайте толкова! Вие самият започнахте с обидите и ще трябва спокойно да преглътнете моя отговор. А ако не ви се иска, е, тогава съм готов да уредя въпроса с някой добре прицелен куршум От моята карабина.

По лицето на офицера си личеше, че му струва доста усилия да овладее гнева си, обаче все пак му се удаде да отговори със спокоен тон:

— Ще съжалявам, ако ми се наложи да ви застрелям. Умея много добре да си служа с пушката, но не съм скандалджия и се бия само с офицери. Впрочем бихме постъпили твърде безогледно спрямо мистър Хелмърс, ако пролеем кръв в дома му. Имам намерение да остана тук, докато пристигне моят ескадрон, и затова съм заинтересован да не нарушаваме спокойствието във фермата.

— За което съм ви благодарен, сър — намеси се Хелмърс. — Щом искате да чакате при мен, ще наредя да ви дадат стая, а конят ви ще получи хубаво място в обора.

Той се изправи, офицерът също стана и двамата се отправиха с коня към обора. По-късно фермерът се завърна сам и каза на двамата, че Бениън останал в стаята си, за да си отпочине. Хелмърс се радваше на присъствието на този гост, както и на пристигането на драгуните. Франк обаче поклати глава и каза на немски:

— Този човек хич не ми харесва. В лицето му има нещо, което дразни моята нежна чувствителност. Очите му ми приличат на две яйца на очи върху постна извара. Поглеждат те коварно, а в израза им няма нищо умно. Хич не ми се ще да го поставим на изпитание дали е почтена личност. Не ми се вярва да успее да произнесе правилно паролата «шибебок».

— Шибебок? Защо пък тази дума? — попита Джъгъл Фред.

— Значи не знаеш въпреки твоето по-раншно епидемическо образование? Думата шибебок, която всъщност означава ръчна количка, е изиграла огромна роля по времето, когато хуните, предвождани от кайзер Темистокъл, са искали да прекосят Елба. Хуните са пренасяли снаряжението си, натоварено на ръчни колички. И когато се намерили да прехвърлят Елба, решили да минат, без да бъдат разпознати, и затуй се представили за бразилски араби. Обаче край реката бил застанал старият фелдмаршал Дерфлингер и карал всеки един от тях да изговаря думата «шибебок». Който не успявал,

просто му отсичали главата. Но тъй като хуните нямали необходимите качества на ларинкса, за да произнесат както му се полага «ш»-то, всички казали «сибебок» и се простили с главите си.

Двамата слушатели зяпнаха Франк смаяно. Не знаеха дали да плачат, или да се смеят.

— Но, Франк! — извика най-сетне Фред. — От къде на къде пък ти хрумна това! Шибебок! Може би имаш предвид думата «шиболет», която гилеадейците карали ефраимитите да произнесат, както е описано в Стария завет? [\[158\]](#)

— Тасет! [\[159\]](#) Или понеже не разбираш еврейски, ще ти го кажа по по-ясен начин: затвори си кепенеца на хранителното отворстие! Предупреждавам те, Фред. Ако думите ми вече не помагат, ще премина към дела. Продължиш ли с обидните си бръцолевеници, ще се дуелирам с тебе. Куршумът ми ще те просне на земята и тогава ще ти се случи същото, което изпитал и горнобаварският дървар, когато вечерта се връщал мъртъв у дома си.

— Не знам нищо за него.

— Вярвам ти, понеже ти изобщо нищо не знаеш. Този дървар бил убит от един бор, който искал да отсече. Селският дърводелец му направил възпоменателна плоча, боядисал я хубавичко със зелена боя, изрисувал го на нея заедно с бора, а отдолу написал:

Щастлив, със весела душа излязох рано сутринта. По моята работа тръгнах, но върху мене рухна бор и ах, във вид на труп със зор в дома си тъжен се прибрах!

Франк се бе разгорещил и сигурно щеше да продължи със своето конско евангелие, ако не го бяха прекъснали. Хелмърс посочи на север и когато другите двама отправиха погледите си натам, забелязаха някакъв конник, който се приближаваше. Хобъл Франк бързо се изправи на крака.

— Олд Шетърхенд! — възкликна той. Джъгъл Фред засенчи очите си с ръка, взря се напрегнато в приближаващи ездач и обзет от радост, изрече:

— Най-сетне! Откога копнея да се запозная с него! Той също, както и Хелмърс, се изправи и почтително поздрави прочутия уестмън, който тъкмо в този миг скочи от великолепия си вран жребец. Ловецът веднага се приближи до Хелмърс, подаде му ръка и каза на немски:

— Господин Хелмърс, предполагам, че вече са ви съобщили за моето идване. Надявам се да ви бъде добре дошъл. Хелмърс разтърси десницата му и отвърна:

— Хобъл Франк наистина ми каза, че ще пристигнете, и тази новина ме зарадва извънредно много. Моят дом е на ваше разположение. Настанете се удобно и останете при мен дотогава, докато ви е възможно!

— Е, кой знае колко дълго не мога да се бавя тук. Трябва да прекося Ляно, за да се срещна с Винету.

— И това ми беше съобщено от Франк и страшно би ми се искало да имам възможността да тръгна с вас, за да видя вожда на апачите. Но, сър, я ми кажете откъде ме познавате! Веднага ме заговорихте с името ми.

— Да не би да мислите, че е необходима някаква особена проникателност, за да разпознае човек във вас собственика на Хелмърс Хоум? Вие сте в домашни дрехи и напълно отговаряте на описанието, което ми дадох за вас.

— Значи сте се осведомявали за мен?

— Разбира се. В Далечния запад е разумно по възможност предварително да се запознаваш с хората, които се каниш да посетиш. Научих, че сте немец, и затова веднага ви заговорих на нашия роден език. А мога ли да науча кой е другият господин?

— Обикновено ме наричат Джъгъл Фред — намеси се познатият ни фокусник. — Аз съм обикновен прериен скитник, сър, и не допускам името ми да ви е познато.

— Защо да не е? Който е кръстосвал из Запада толкова дълго време, сигурно все някога е чувал за Джъгъл Фред. Вие сте добър следотърсач и което е още по-важно — свестен човек. Ето ви ръката ми! Нека бъдем добри приятели, докато ни е отредено да сме заедно!

Въпреки че в Далечния запад не важат никакви различия в чин или обществено положение, все пак хората са свикнали да посрещат известните ловци с особено уважение. По щастливо усмихнатото лице на Фред се четеше гордостта, която изпитваше, че беше отличен от Олд Шетърхенд по подобен начин. Той сграбчи протегнатата му ръка, стисна я сърдечно и отвърна:

— Щом вие говорите за приятелство, то това е такава чест за мен, която трябва първо да бъде заслужена. Моето желание е да мога да

остана по-дълго време заедно с вас, за да понауча нещо. И аз се каня да прекося Ляно Естакадо. Ако ми разрешите да се присъединя към вас, ще ви бъда благодарен.

— С най-голямо удоволствие, сър. Най-добре е да се язди през Ляно Естакадо с колкото може по-многоброен отряд. Разбира се, при условие че някои от хората не са принудени да изчакват другите. Кога се каните да тръгвате?

— Нает съм за водач от една група търсачи на диаманти. Тези хора ще пристигнат тук още днес.

— Нещата се нареждат чудесно, понеже и аз утре искам да продължа пътя си. Тъй като заговорихте за търсачи на диаманти, предполагам, че се канят да се отправят към Аризона.

— Точно така!

— Е, тогава навярно ще видите и Винету. Мястото, където ще се срещна с него, е в същата посока.

Междувременно, сияещ от радост, се приближи негърът Боб, за да поздрави Олд Шетърхенд и да се погрижи за неговия жребец Хататитла. После всички насядаха, а Хелмърс влезе в къщата, за да поръча нещо по-хубаво за ядене за своите гости. На връщане самият той донесе пиенето и мъжете започнаха да говорят за събитията през вчерашния ден, които трябваше да бъдат разказани преди всичко друго...

Кавалерийският офицер беше казал, че иска да си отпочине, но когато му бе предоставена една таванска стая, той не прояви никакво желание да почива. След като сложи резето, започна замислено да се разхожда нагоре-надолу из помещението. Стаята беше разположена на север, тъй че той забеляза пристигането на Олд Шетърхенд. Офицерът се приближи до прозореца и заглежда ловеца.

Кой ли можеше да е този тип и накъде ли е тръгнал, запита се той. Най-вероятното бе и той да има намерение да прекоси Ляно Естакадо. Но това можеше да крие известна опасност. Конят му е изключително добър, а той самият прави впечатление на уестмън. Ако се натъкне на дирите на немските преселници, може много лесно да ни провали целия план. И без това от Джъгъл Фред също трябваше да се пазят. Цяло щастие бе, че купувачите на диаманти нямаше да идват в Хелмърс Хоум... Той ще чака тук пристигането им толкова дълго, че после няма да може вече да ни напакости. Трябва да се опитам да

накарам и новодошлия да остане тук, докато проведем замисления от нас удар. Да се надяваме само, че двамата обесници от вчера няма да се появят тук твърде скоро, за да осуетят всичко!

Бениън изчака още известно време и после слезе долу, за да се присъедини към мъжете, които вече ядяха пред къщата.

В действителност този мним кавалерийски офицер беше преоблечен Лешояд на Ляно, и то не някой друг, а същият Стюарт, който вчера заедно с хората си беше нападнал и преследвал двамата команчи, а по-късно се срещна с Дейви и Джими.

Междувременно Олд Шетърхенд бе осведомен подробно за вчерашните събития, а Хелмърс току-що бе споменал, че при него е пристигнал някакъв офицер. В същия миг на вратата се появи Стюарт и Хелмърс продължи:

— Ето че капитанът идва. Той сам може да разкаже с каква цел е дошъл тук. Хей, жено, още една чиния за офицера!

Последното подвикване се отнасяше до домакинята, появила се на прозореца, за да види дали гостите имат нужда от нещо. Тя донесе чинията и офицерът седна да се храни заедно с останалите. Той се изплаши немалко, когато чу името на Олд Шетърхенд, обаче положи всички усилия да прикрие уплахата си. Стюарт огледа уестмъна изпитателно. Ловецът добре забеляза погледа му, но се престори, че нищо не е видял.

Офицерът повтори своя разказ, който беше съчинил още с идването си. От вниманието му се изплъзна, че Олд Шетърхенд още по-силно нахлупи шапката си и изпод периферията ѝ започна тайно да го наблюдава. Когато Стюарт замлъкна, ловецът най-безобидно го попита:

— И какво казахте? Къде се намира вашият ескадрон, сър?

— Край форт Сил.

— Оттам ли тръгнахте на разузнаване?

— Да.

— Преди години бях веднъж във форт Сил, когато командирът на форта се казваше полковник Олмърс. Как е името на сегашния комендант?

— Полковник Блейн.

— Не го познавам. Казахте, че вашите драгуни тези дни ще пристигнат тук, нали? Колко жалко, че не могат да дойдат още днес

или утре! Щяхме да тръгнем заедно с тях през Ляно, което щеше да бъде от голяма полза за нашата безопасност.

— Но тогава изчакайте пристигането им! Не можете ли най-сетне да изгубите един ден?

— Един ден ли? Хмм! Наистина ли мислите, че става въпрос само за един ден? В такъв случай сме на съвсем различни мнения!

— Защо?

— Защото съм убеден, че вашите драгуни никога няма да дойдат тук. Знам много добре, че във или около форт Сил не се намират никакви войскови поделения, които да имат за задача да навлязат в Ляно Естакадо.

— Охо! Да не би да искате да ме обвините в лъжа? — избухна мнимият офицер.

— Да, точно това искам! — отвърна Олд Шетърхенд също тъй спокойно, както и досега.

— The devil! Знаете ли, че това е обида, която може да бъде измита само с кръв?

— Да, всъщност би трябвало да излезем на двубой, обаче ако действително сте офицер от кавалерията на Съединените щати!

— Човече! — изкрещя Стюарт и бързо измъкна от колана си един от двата пистолета. — Още една такава дума и ще те застрелям като куче!

Той не беше доизрекъл закана си, когато Олд Шетърхенд се изпречи пред него, изтръгна пистолета от ръката му, а същевременно и другия от пояса му, след което каза, но вече със съвсем друг тон:

— Не се дръж толкова нахакано, драги, иначе би могъл да се разкайваш! Ако те пощада, то това ще стане само защото нямам непосредствени доказателства за вината ти. Най-напред ще обезвредя твоите пищовчета.

При тези думи той изпразни двата пистолета и продължи:

— А после ще ти кажа, че идвам от форт Сил и познавам командира. Вярно, че предишният комендант се казваше Блейн, но го отзоваха преди три седмици и беше заместен от майор Оуенс, което, изглежда, все още не ти е станало известно. Казваш, че си потеглил от форт Сил преди по-малко от седмица, и следователно би трябвало да познаваш майор Оуенс. Но понеже не го познаваш, значи не си бил там

и историята за твоите драгуни и похода им в Ляно Естакадо е чиста лъжа!

Стюарт изпадна в много голямо затруднение. Опита се да го скрие и каза:

— Е, добре, ще призная, че моят ескадрон не е край форт Сил.

Но няма това е достатъчна причина, за да се счита всичко за лъжа? Принуден съм да бъда предпазлив и не бива да издавам истинското местопребиваване на моите хора.

— Я не ми дрънкай небивалици! Впрочем не те виждам сега за пръв път. Не беше ли веднъж подследствен в Лас Анимас заради нападение на влак? С помощта на няколко негодници успя да си осигуриш алиби. Но все пак беше виновен! Вярно, че те оправдаха, но междувременно само незабавното бягство те отърва от съдията Линч.

— Не съм бил аз!

— Не отричай! По онова време името ти беше Стюарт или Стюърт, или нещо такова. Не знам и не ми се ще да разследвам как се казваш сега и каква е целта на сегашното ги предреждаване. Я си повдигни мустаците! Убеден съм, че отдолу ще се покаже заешка устничка.

— Кой ти дава право да ме разпитваш по подобен начин? — попита Стюарт в безсилен гняв.

— Аз самият. Впрочем съвсем не е необходимо да ти виждам устата. Този недостатък се забелязва и при говорене, тъй че много добре знам кой си. Ето ти оръжията. Омитай се незабавно оттук и се радвай, че и този път се отърва тъй леко! Но внимавай да не ми се изпречиш отново на пътя!

Той хвърли изпразнените пистолети пред краката му. Стюарт ги взе, пхна ги в колана си и каза:

— Обвиненията ти срещу мен са просто смешни. Несъмнено ме бъркаш с някой друг. Документите ми са горе в стаята и ще ти ги донеса.

Бениън се отдалечи.

— Ама че работа! — възкликна Хелмърс възбудено. — Сър, наистина ли сте сигурен, че сте прав?

— Напълно — отвърна Олд Шетърхенд.

— Не ми ли мина веднага и на мен през ума? — намеси се Хобъл Франк на немски. — Този обесник има непочтена гражданска

физиономия. Аз също му втълпих собственото си мнение.

Поприказваха още малко за този инцидент, а после пак заговориха за Ляно Естакадо. Всеки знаеше по някоя страшна история за пустинята, тъй че разговорът им щеше да се проточи дълго, ако най-сетне не се беше появил Боб заедно с чернокожия ратай на Хелмърс. Херкулес зададе на господаря си следния въпрос:

— Да пита масса Хелмърс къде сложи много коне, когато после дойдат?

— Какви коне? — запита фермерът.

— Конете на войници, които сега офицер доведе.

— Ха! Той тръгна ли си?

— Да, съм отишъл. Преди туй казал, че доведе много ездач в Хелмърс Хоум.

— Значи тайно се е измъкнал! Това доказва, че съвестта му не е чиста. Ами в каква посока изчезна?

— Сложил седло на кон, извел кон от обор, възседнал го, заобиколил обор и после препуснал натам.

При последните си думи негърът посочи на север.

— Подозрително е. Би трябвало да се тръгне подир този тип.

Изпитвам голямото желание да го попитам защо си тръгна, без да каже сбогом.

— Сторете го, щом искате! — усмихна се Олд Шетърхенд. — Няма да стигнете много далеч на север!

— Защо?

— Защото избирането на тази посока сигурно е само хитрост от негова страна. Без съмнение този човек замисля нещо лошо. Тъй като бе разобличен, той е счел за най-уместно да изчезне, обаче несъмнено не в онази посока, в която иска всъщност да се отправи. И всичко, което разказа за войсковите части, е също чиста лъжа.

— Сега и аз го вярвам. Но кажете ми поне с каква цел дойде при мен!

— Мога само да предполагам. Но в едно съм сигурен, че той е дошъл тук, за да се осведоми за нещо, да научи нещо. Какво ли може да е то? За мнозина вашият дом е изходна точка за пътуването им през Ляно Естакадо. Струва ми се, че той е искал да види дали в момента при вас се намират някакви хора, които имат намерение да пътуват през Ляно.

— Хмм! — промърмори Хелмърс. — Знам, считате този човек за Лешояд на Ляно.

— Разбира се.

— Но тогава не биваше да го пускаме, а трябваше да го обезвредим. Жалко, че това не беше възможно при липсата на доказателства. Той научи, че Джъгъл Фред очаква купувачите на диаманти. Може би си е тръгнал, за да извърши подготовката за някое нападение.

— И на мен ми се струва вероятно. Той не е сам в тази местност. Несъмнено с него има и други хора, които очакват нейде завръщането му. Но не можехме нищо да му сторим. Нямах право да го задържа, макар да подозирах, че тайно ще офейка. Но сега, след като си отиде, поне ще се убедя дали предположенията ми са били правилни. Ще последвам дирята му. Кога си тръгна?

— Има час, а може би и още половин — каза след замисляне негърът, към когото бе отправен този въпрос.

— Тогава трябва да побързаме. Мешърс, имате ли желание да ме придружите?

Хелмърс не можеше да напусне фермата си, обаче Хобъл Франк и Джъгъл Фред с радост изявиха готовност за участват в ездата. Скоро се метнаха на конете си заедно с Олд Шетърхенд и препуснаха по следата на подозрителния офицер.

Дирята продължаваше само кратко разстояние на север. После тя завиваше на изток, а оттам на юг и най-сетне се насочваше даже на югозапад. По този начин Стюарт бе описал почти три четвърти от една окръжност, и то с очебийно малък диаметър.

Начело яздеше Олд Шетърхенд със силно приведено напред тяло, за да не изпуска следата из очи. След като се убеди, че оттук нататък тя продължаваше в съвършено права посока, той спря коня си и попита:

— Мистър Фред, какво ще кажете за тази диря? Можем ли да и имаме доверие?

— Несъмнено, сър — обади се запитаният, който разбра, че Поразяващата ръка искаше малко да го поизпита. — Оттук нататък този негодник си сваля маската. Той язди право към Ляно Естакадо и...

Фред замлъкна замислен.

— Е, и...?

— Изглежда, много бърза. Дъгата, описана от него около Хелмърс Хоум, има съвсем малък радиус. Не е разполагал с повече време, за да заобиколи по-отдалече. И е препускал в пълен галоп. Сигурно нещо го кара да бърза.

— Какво ли може да е то?

— Де да го знаех, сър! Но за съжаление повече нищо не съм в състояние да кажа. Може би вие ще го отгатнете по-лесно от мен.

— Не ми се иска да се впускам в гадаене. По-добре е да се сдобием със сигурни сведения. Имаме време, можем да пожертваме няколко часа. Да последваме дирята на още известно разстояние, но колкото може по-бързо!

Те също пришпориха конете в галоп. Можеха да си го позволят, понеже следата бе необикновено ясна.

Скоро си пролича, че Хелмърс Хоум се намира на границата между пустинята и годната за обработване земя. Местността бързо променяше облика си. На север от фермата все още се издигаше гора. Южно от нея растяха само отделни дървета, които най-сетне също изчезнаха. Храстите се срещаха все по-рядко и ставаха все по-немоощни. Бизоновата трева престана да се вижда, а на нейно място се появи мескистовата трева, един сигурен признак, че земята става все по-суха и неплодородна. После все по-често започна да се показва голият сух пясък, а досегашната вълнообразна повърхност на степта премина в монотонна равнина.

Ето че вече навсякъде се виждаше пясък и нищо друго освен пясък, само от време на време прекъсван от някое островче трева. На други места пък дивият пелин беше покрил земята със сивото си наметало.

По-късно пред конниците се появиха бодливи кактуси. Опунцията [160] образуваше непроходими гъсталаци, а кактусите цереус се издигаха нагоре като мощни колони. Стюарт беше избягвал местата, обрасли с кактуси, защото бодлите на тези растения много лесно могат да станат опасни за конете. Само от време на време той бе давал кратък отдих на своето животно, а после отново го беше принуждавал да преминава в галоп, което си личеше от дълбоко вкопалите се отпечатъци.

Те продължаваха да препускат все по-нататък и по-нататък. Изтекоха повече от два часа, откак ездачите бяха напуснали Хелмърс

Хоум. През това време тримата изминаха поне петнадесет английски мили, но въпреки всичко не успяха да стопят преднината на преследвания от тях човек.

В този момент те забелязаха тъмна ивица, която се врязваше в пясъчната равнина под остър ъгъл откъм лявата им страна. Това беше някакво леко възвишение, покрито явно с по-плодородна почва, която обаче даваше живот само на непретенциозни мескитови храсталаци. Следата се насочваше към този врязал се в пясъците «език». Сигурно тримата ездаци щяха да се доберат до него само след две-три минути. Но Олд Шетърхенд спря коня си, посочи напред и предупреди:

— Внимание! Изглежда, ей там зад храстите има хора. Нищо ли не забелязахте?

— Не — обадиха се Фред и Франк.

— А на мен ми се стори, като че ли някой или нещо шава там. И конят ми надушва нещо. Нека свием наляво и да потърсим прикритие зад мескитовия храсталак.

Описаха дъга, пришпорвайки конете си, за да изминат колкото бе възможно по-бързо откритото място, където лесно можеше да бъдат забелязани. Щом се добраха до храсталака, Олд Шетърхенд скочи от седлото.

— Останете тук и дръжте юздите на моя кон! — подкани той другите двама. — Ще се огледам наоколо. Вземете оръжията си в ръка и бъдете внимателни! Ако ми се наложи да стрелям, бързо ме последвайте!

Той се приведе, навлезе в храстите и изчезна зад тях. Едва изминаха три минути и се завърна. По устните му играеше доволна усмивка.

— Не е мнимият офицер — осведоми ги той. — Не са и неговите съучастници. Отвъд храстите се намират двама стари добри познати заедно с един млад индианец. Внимавайте да видите какво ще стане сега!

Олд Шетърхенд пхна два пръста в устата си и остро изсвири. Не последва отговор.

— Твърде много са изненадани — обади се той. — Тогава още веднъж!

Ловецът повторно изсвири и веднага след това се разнесе висок глас:

— Е-хей! Какво става там? Нима е възможно? Този сигнал в пустинята Ляно Естакадо! Поразяващата ръка! Поразяващата ръка!

— Да, той е! — извика друг ликуващ глас. — Върви пръв! Идвам и аз. Той е, при него е и Хобъл Франк. Ами третият е, струва ми се, че познаваме и него!

В храстите се разнесе шумолене, а после оттам изскочиха двамата трапери — Дейви пръв, а след него и Джими. Те се завтекоха към Олд Шетърхенд и го прегърнаха — единият от едната страна, а другият от другата.

— Чакайте, момчета, ще ме смачкате! — започна да се брани ловецът. — С удоволствие ще се оставя да ме сграбчите в обятията си, но един по един, един по един, а не едновременно да ми се нахвърлят две такива мечки като вас!

— Не се тревожи! Няма да те удушим! — обади се Джими. — Освен това сега ще се прехвърля на моя Хобъл Франк, а нека Дейви попритисне Джъгъл Фред към върлинещата си фигура.

Ами откъде ти хрумна мисълта да изсвириш? Знаеше ли, че се намираме зад храстите?

— Разбира се. И вие сте ми едни уестмъни! До вас се промъква човек и ви наблюдава, а вие нищо не забелязвате!

Ето че сега измежду храстите се появи Желязното сърце, младият команч, и се приближи. Забеляза Олд Шетърхенд и почтително изрече:

— Нина-нонтон, Поразяващата ръка! Шиба-бигк, синът на команчите е твърде млад, за да има право да гледа в лицето един толкова прочут воин.

По индиански обичай той се извърна настрана. Но Олд Шетърхенд бързо пристъпи към него, сложи ръка на рамото му и каза:

— Чувал съм за теб. Ти си синът на моя приятел Тевуа-шохе, вожда на команчите, с когото съм пушил лулата на мира. Той е храбър воин и приятел на бледоликите. Къде е издигнал сега той своя вигвам?

— Духът му е на път за Вечните ловни полета, където ще има право да влезе едва тогава, когато Желязното сърце вземе скалповете на неговите убийци!

— Какво? Нима Огнената звезда е мъртъв? Убит? — възкликна Олд Шетърхенд. — Кажи ми кой е убиецът?

— Шиба-бигк няма да говори за това. Попитай моите двама бели приятели, които видяха трупа му и днес рано сутринта ми помогнаха

да го погребва.

Той отново се оттегли между храстите. Олд Шетърхенд се обърна към Дейви и Джими:

— Изглежда, имате да ни разказвате ужасни неща. Тук слънцето пече много силно. Да отидем на онази сянка, където ви видях да седите преди малко! Там можете да ме осведомите за случилото се.

Двамата приятели закрачиха напърно през гъсталака. Другите трима поведоха конете покрай храстите. На споменатото място младият команч вече седеше на земята. Белите последваха примера му и Джими започна да разказва вчерашните си преживелици. След като описа срещата с младия команч, той продължи:

— Тази сутрин направихме на вождата временен гроб, където ще остане да лежи, докато пристигнат войните му, за да издигнат гробница, достойна за него. А после ще започнем преследването на убийците.

— Аз пък мислех, че се каните да се срещнете с нас в Хелмърс Хоум — подметна Олд Шетърхенд.

— Да, така е, но искахме да ви съобщим резултатите от някои наши важни разследвания, защото, изглежда, в Ляно Естакадо се готви нещо. Ето защо заедно с Желязното сърце най-напред тръгнахме по следите на убийците.

— Мога само да ви похваля. Успяхте ли да проследите дирята?

— Разбира се. Но не мина без някои трудности. Онези типове бяха яздили на юг и най-сетне бяха образували нещо като верига от постове, очевидно с единствената цел да наблюдават намиращия се наблизо лагер.

— А кой лагеруваше там?

— Не мога точно да ти кажа. Вероятно са били преселници.

Ние видяхме коловозите от волските коли и следи от много коне и приблизително преценихме броя на нощувалите там хора на около петдесет.

— Значи те не се намираха вече там? А в каква посока бяха потеглили?

— На югозапад.

— Към Ляно Естакадо? С волски коли? Ву Jove! Или ги придружават извънредно добри водачи, или пък се канят да ги подмамат в някаква клопка. Какво мислиш, Джими?

— Второто.

— Защо?

— Защото в цялата работа имат пръст убийците на Огнената звезда. Купувачите на диаманти също са се присъединили към кервана, който, ако се съди по следите, сигурно е потеглил на път малко след полунощ. Това не може да не направи впечатление. Искали са да отдалечат тези хора от Хелмърс Хоум колкото е възможно по-бързо.

— Надявам се, че сте последвали кервана на известно разстояние.

— Не, сър. Имахме си работа само с убийците на вожда. Обаче, както стана ясно от следите, те не са се присъединили към кервана, ами са пришпорили конете си право на запад. Проследихме тяхната диря. Впрочем открихме и следата на един самотен конник, който несъмнено още вечерта се е присъединил към кервана откъм посоката на Хелмърс Хоум.

— Тъй! Значи още вечерта? Сигурно е бил достопочтеният мормонски проповедник Тобайъс Прайзегот Бъртън. Цялата работа започва да става все по-прозрачна. Продължавай, Джими! Какво става с вашата диря?

— Негодниците бяха яздили много бързо и затова следата се виждаше добре. Но после ни създаде затруднения обстоятелството, че един конник се беше отделил от останалите четирима. Неговата диря водеше на север. Видяхме се принудени да я проследим на известно разстояние, за да бъдем сигурни в посоката ѝ.

— Хмм! Това ме кара да се замисля. Предполагам, че в случая си имаме работа с офицера.

— Офицер ли? — попита Джими. — Между тях нямаше никакъв офицер.

— Знам, знам! Но може би тези типове са носили със себе си някоя униформа. Все ще разберем истината. Вие двамата сте разговаряли с тези хора. Сред тях имаше ли един с набита, широкоплещеста фигура и голяма черна брада?

— Това описание подхожда на предводителя им Стюарт.

— А беше ли си загладил мустаците надолу, сякаш за да прикрие устните си? Не установихте ли нещо по-особено по отношение на устата му?

— Естествено! Стюарт има заешка устна. При говорене се забелязва.

— Добре! Разкрихме негодника! Ходил е до Хелмърс Хоум, за да разбере дали оттам някаква опасност не застрашава плана му, а и него самия. Продължавай!

— Всъщност не ми се ще да разказвам по-нататък. Не е никакво удоволствие да бъдеш принуден да си признаеш собствената глупост. Продължи да разплиташ по-нататък историята ти, драги Дейви!

— Благодаря! — обади се Дългия. — Нека твърдия кокал оглозга онзи, който е изял и крехкото месо. Защо пък тъкмо аз да продължа да разказвам оттам, откъдето започва глупостта?

— Защото притежаваш чудесното качество да представяш във великолепна светлина и най-калпавото нещо.

— Знам, знам! Винаги все аз съм онзи, който... Но понеже съм пушил с теб лулата на мира, ще бъда тъй добър да се опитам. Знаете си, мешърс, работата се състои в това, че после следата се изгуби и въпреки усиленото търсене не успяхме отново да я намерим.

— Невъзможно! — възкликна Олд Шетърхенд. — Джими и Дейви да изгубят следа? Ако ми го беше казал някой друг, щях да го нарека лъжец.

— Благодаря ти за мнението, което имаш за нас, сър! Но ще трябва да повярваш, тъй като ти го казва самият Дълъг Дейви!

— Е, да. А как стана всичко това?

— По най-обикновения начин на света. Ей там пред нас, където свършват мескитовите храсталаци, започва каменист терен, който се простира на няколко мили на изток и на юг. Трябва само да го поогледаш, за да схванеш, че човек може лесно да изгуби там някоя следа.

— Познат ми е. Мексиканците, на които по-рано е принадлежала тази местност, я наричат «Ел плано дел диавло» — Дяволската равнина или Дяволското плато.

— Така е! Значи я знаеш. Е, това ме успокоява, понеже няма да ни помислиш за гринхорни, като ти кажа, че там за нас дирята изчезна като с магическа пръчка.

— Хмм! Но никаква магическа пръчка не може да накара четирима ездачи да изчезнат!

— Не може. Но, сър, конете не оставят никаква следа по гладките и твърди като желязо скали, просто няма какво да се види. Въпреки

младостта си нашият команч е чудесен следотърсач. Но ти казвам, че и той беше съвсем безпомощен.

— В такъв случай много ми се иска да разбере дали и с мен щеше да се случи същото.

— Е, да, ти! Ти и Винету бихте открили някоя дияри дори и ако конниците са летели из въздуха! А човек почти би повярвал, че е било така и в нашия случай. Казвам ти, че нямаше смачкано абсолютно никакво камъче, нито пък каквато и да било дракотинка по скалите, направена от подковата на кон.

Естествено направихме онова, което би предприел в случая всеки добър уестмън — яздихме покрай границите на каменистата местност, за да открием мястото, където онези обесници са напуснали твърдата скала и са излезли отново на песъчлива земя. Работата вървеше толкова бавно, че и досега все още не сме готови, въпреки че несъмнено се намираме вече северно от онази точка, в която един от ездачите бе изоставил другите четирима, за да се отправи към Хелмърс Хоум, както ти казваш. Впрочем, когато идвахме насам, забелязахме далеч остреща самотен конник, който галопираше на юг, и щом достигнахме тези храсталаци, разбрахме, че е спирал тук.

Олд Шетърхенд наостри уши. Кратко време той, изглежда, размисляше, после стана от мястото си, започна да оглежда различните отпечатъци от конски копита, намиращи се покрай мескитовия храсталак, при което се отдалечи на известно разстояние от останалите. Най-сетне те дочуха гласа му:

— Мистър Дейви, ти или Джими били ли сте тук, където стоя сега?

— Не, сър — отвърна запитаният.

— Тогава елате всички тук!

Последваха подканата му. Щом се доближиха до него, той посочи към храстите и обясни:

— Ей тук съвсем ясно си личи, че някой се е вмъквал сред гъсталака. На това място е отчупено клонче и там, където е прекършено, изглежда все още съвсем свежо. Следователно туй е станало наскоро. Последвайте ме по-нататък, господа!

Той започна да се промъква все по-надълбоко в гъсталака, като внимателно оглеждаше всяка клонка и всеки сантиметър земя и най-сетне се спря пред едно песъчливо място. То беше дълго няколко

крачки и почти толкова широко, а по него нямаше никаква следа от растителност. Не се виждаше нито едно, макар и най-мизерно стръкче трева. Тук ловецът коленичи на земята, сякаш искаше да огледа поотделно всяко пясъчно зрънце. Най-после той се изправи с доволна усмивка, след което огледа и от останалите страни храсталаците около въпросната неголяма пясъчлива площ. След това посочи към едно място и каза:

— В това скривалище е идвал някой. Обзалагам се, че е слязъл от коня си пред храстите, където почвата е камениста. А сега, мистър Дейви, кажи ми две неща: в южна посока оттук се е отделил един от петимата конници, нали?

— На югоизток беше, сър!

— Добре! А в униформа ли беше човекът, когото видяхте да се отдалечава от това място?

— Не.

— Тогава за мен е сигурно следното: след като се е отделил от другите, предводителят на петимата е дошъл тук, за да вземе униформата и да се появи в Хелмърс Хоум като офицер. После напуснал тайно фермата и отново препуснал насам, за да смени униформата с обикновените си дрехи.

— Не думай! Да не мислиш, че това място е нещо като гардероб?

— Не, но най-малкото е скривалище. Тук има някоя от онези ями, в които, както е известно, ловците на бобри складират и крият кожата. Извадете си ножовете и копайте! По пясъка все още личи, че съвсем наскоро е бил грижливо заравняван.

Услужливият Хобъл Франк незабавно клекна на земята и започна с голи ръце да разравя пясъка толкова усърдно, сякаш се надяваше да намери всички съкровища на Голконда ^[161]. Това подтикна и останалите да последват примера му. Пясъкът се разлетя на всички страни. Франк едва бе достигнал една дълбочина от двадесет-тридесет сантиметра, когато възкликна:

— Открих го, мистър Шетърхенд! Пръстите ми се натъкнаха на нещо твърдо.

— Продължавай, продължавай! — предупреди го Джими. — Възможно е твърдият предмет да се окаже скала.

— Та аз и без това дълбая като истинска къртица. Но това тук не е скала, а нещо дървено. А, ето ви на! Тънки пръти и нищо друго.

— Сигурно са направени от кактусови стебла — обясни Олд Шетърхенд — и са завързани един за друг така, че да образуват широка плоскост, представляваща капака на скривалището.

Предположението му се оказа вярно. Правите стебла бяха преплетени с жилави пръчки тъй, че образуваха четириъгълен капак, който напълно покриваше отгоре дълбока яма. Стените на четириъгълния отвор бяха дълги по около метър и половина, а цялата яма бе напълнена догоре с най-различни предмети. Най-отгоре се виждаха една сабя и униформа, върху която бе поставен стар сгънат вестник.

— Я, куртката на офицера, че и неговата разбойническа сабя! — удиви се Франк, който измъкна острието от ножницата и го размаха из въздуха. — Ако онзи мерзавец беше тук, щях да го...

— Моля те, драги Франк, подай ми хартията! — прекъсна го Олд Шетърхенд.

— Сега! Веднага! Мога да държа речта си по-късно, след като изпразним ямата на убийците.

Той подаде вестника на Олд Шетърхенд. Ловецът го разгърна и вътре в него намери бележка, написана с молив. Олд Шетърхенд прочете на глас редовете:

«Venir pronto a nuestro escondite! Precaucion! Old Shatterhand esta en casa de Helmers.»

— Какво ще рече това? — попита Фред. — Е, Франк, нали ти си специалист по езиците?

— Точно така — отвърна дребосъкът. — В бележката става въпрос за Олд Шетърхенд и Хелмърс. Но сърцето ми слезе в петите още с първата дума на този еврейски, опозорен тук-там с отделни индиански думи и прояден от индогермански трихини. Измивам си ръцете в невинност и предпочитам да се заема с униформата.

Той започна старателно да претърсва джобовете на униформата. Олд Шетърхенд преведе редовете, написани на испански:

«Елате бързо в нашето скривалище! Внимавайте! Олд Шетърхенд се намира в дома на Хелмърс.»

На първо време се отказаха от умуването над тези думи. Искаха да разберат какво има в ямата. В нея бяха скрити носени, но все още използвани дрехи с най-различна форма, цвят и размери, карабини, пистолети, ножове, олово, ламаринени кутии, възпламенителни капсули и най-сетне дори буренце, наполовина пълно с барут. Джобовите на всички дрехи бяха празни. Най-накрая се появиха и индиански облекла.

— Дрехите ще изгорим — отсече Олд Шетърхенд. — Всичко друго е законна плячка и нека всеки си вземе каквото му се харесва. Останалото ще отнесем във фермата на Хелмърс. Убеден съм, че Лешоядите на Ляно разполагат с още няколко подобни скривалища, където съхраняват своите запаси. Вероятно униформата е принадлежала на някой офицер, а индианските дрехи — на хора от местното туземно население и всички те са били избити от разбойниците. От всички намерени предмети стойност за мен има само бележката. Мистър Фред, какъв извод си правите от нейното съдържание?

— Могат да се направят два извода — отвърна Джъгъл Фред. — Първо, че този негодник изпитва небивал страх от вас. Сигурно е щял да остане по-дълго време в Хелмърс Хоум, ако не се бе срещнал там с вас.

— И второ?

— Второ, по петите му следват други негови съмишленици, които той предупреждава с тази бележка. И те се канят да навлязат в Ляно Естакадо и също ще дойдат насам, за да отворят ямата. Той им урежда среща на някакво място, което означава с името «скривалище». Струва ми се, че се има предвид някакъв сборен пункт.

— Предположението ви се покрива с моето. Тъй както стоят нещата, става ясно, че не е необходимо да търсите изгубената следа. Този човек съвсем сигурно пак ще се присъедини към своите четирима спътници. За да се доберете до тях, трябва само да го последвате. Оттук нататък дирята му ще е много ясна. Несъмнено тя ще води към скривалището, за което става дума в бележката. Вероятно се досещате защо нарежда на другите да отидат там?

— Естествено! Искат заедно с тях да нападне преселниците.

— И аз предполагам същото. При това той възнамерява да го стори много скоро, защото бърза. Сигурно се опасява, че ще разкрием

потайните му ходове и ще ги осуетим. Ето защо ще ускори изпълнението на плана си колкото му е възможно повече.

— Но, сър, тогава трябва и ние да побързаме! Няма ли да постъпим най-умно, ако веднага тръгнем по петите на този тип? Той е предводителят на тези хора и душата на замисленото пъклено дело. Заловим ли го, и злодеянието няма да бъде извършено.

— Едва ли! — обади се Олд Шетърхенд. — Той е най-главният измежду онези петимата. Но не знаем дали действително е главатар на всички Лешояди от Ляно. С неговото отстраняване другите все още далеч не са обезвредени. Впрочем не ми се вярва, че ще успеем да го догоним. Конете ни са изморени, а слънцето клони към залез. Нощта ще настъпи, преди да го настигнем. Не, днес няма да му попречим спокойно да си язди. Дирята му ще се вижда и утре. Всички вие ще останете да лагерувате на това място, за да заловите онези, до които е адресирана бележката. В случай че дойдат. Ще се върна сам в Хелмърс Хоум, ще отнеса плячката на Хелмърс и ще доведе Боб. Нека двама от вас ми дадат временно конете си. Призори съм отново тук. След това ще се отправим на път и ми се струва, че ездата ни няма да бъде напразна. Тогава ще бъдем седем души и съм убеден, че спокойно ще можем да се мерим с Лешоядите.

Предложението му намери всеобщо одобрение. Всеки си избра от намерените оръжия и муниции онова, което му се хареса. Извадиха дрехите от ямата, сложиха ги върху пясъка и ги изгориха с помощта на сухи мескитови клонки. Остатъка от плячката натовариха върху конете на Франк и Фред. Когато Олд Шетърхенд потегли, кладата все още димеше. Той обеща да се погрижи за храна и малък запас от вода и на тръгване, посочвайки на запад, направи забележката:

— Струва ми се, че ей оттам се задава буря или нещо подобно. Времето тук се разваля винаги от онази посока, но за съжаление над пустинята никога не пада дъжд.

С тези думи той се понесе в тръс на север. След като им бе обърнал внимание, останалите започнаха да оглеждат небето на запад, където над слънцето се бяха появили леки облачета, оцветени в червеникавосиво, образуващи нещо като пръстен, в чийто център се събираха слабите лъчи на някакво златисто сияние. Тази картина никак не изглеждаше опасна и думите на Поразяващата ръка бяха възприети като забележка, която нямаше някакво особено значение. Само

команчът не откъсваше замислен поглед от облачетата и промърмори под носа си: *«Екапуш-тке-туна — Устата на светкавицата!»*

6. глава

Часът на призрака

След тръгването на Олд Шетърхенд мъжете отново насядаха и забъбраха. Разговорът се въртеше особено настоятелно около преживяното в Хелмърс Хоум. Времето минаваше неусетно и никой не обръщаше внимание на небето, което бе придобило вече съвсем друг цвят. Само команчът, седнал мълчаливо настрана, подробно наблюдаваше извършващата се промяна.

Малкият пръстен от облаци се беше разкъсал в долната си част и бе придобил формата на подкова, чиито «крачета» видимо се удължаваха, докато образуваха две тесни, дълги, проточени ивици, заграждащи почти целия северен хоризонт. Между тях се виждаше чистото синьо небе. По-близката от двете ивици се спусна над земята и ето че южният хоризонт се оцвети в мръсно оранжево-червено. Изглеждаше тъй, сякаш там бушува буря, която вдига пясъчни вихрушки до небето.

На изток притъмня, като че ли хоризонтът се прибули от тежки изпарения, но въпреки това не се забелязваха никакви облаци. Изведнъж команчът скочи на крака и съвсем забравяйки най-висшата индианска добродетел, самообладанието, изкрещя, като посочи към тъмната стена на изток:

— Пийеновит-начо — Призрака на Ляно Естакадо! Другите се изплашиха и също скочиха на крака. Едва сега забелязаха промяната на небето. И се вцепениха от ужас.

На около три човешки боя над линията на хоризонта се носеше в бесен галоп един конник. Около фигурата върху тъмната стена личеше кръгло ярко осветено петно, което се движеше със същата бързина като ездача, тъй че човекът и конят изглеждаха като мрачна подвижна сянка в светла рамка. Фигурите бяха неестествено големи. Самият ездач се различаваше съвсем ясно. Десницата му държеше юздите, около главата му се вееше дълга коса, а върху нея бяха прикрепени индиански украшения. Неговата карабина подскочаше нагоре-надолу по гърба му. Гривата и опашката на коня се развяваха като подхванати

от буря. Призрачното животно летеше тъй, сякаш бе подгонено от хиляди дяволи.

И всичко това ставаше посред бял ден, цял час преди залез слънце! Тази картина направи неопишимо и страховито впечатление на зрителите. Никой от тях не проронваше нито дума.

Черната стена завършваше на юг отвесно и почти изведнъж. Конникът бясно се носеше към това място и почти го приближаваше. Още десетина скока на коня му, още пет, три, един... животното излетя навън в празното пространство и изчезна заедно с ездача. Светлата рамка също не се виждаше вече.

Мъжете стояха безмълвни, все още скупчени един до друг. Те ту отправяха погледи натам, където се бе появило видението, ту се споглеждаха един друг. Най-сетне Джими потрепера, сякаш мръзнеше, и каза:

— Бог да ни е на помощ! Ако това не беше Призрака на Ляно Естакадо, то аз никога повече няма да си измия лицето! В действителност винаги съм мислил, че дрънкат само глупости, но човек би трябвало да е направо луд, ако и сега продължи да се съмнява в съществуването му. Изпаднах в съвсем призрачно настроение. А ти как се чувствуваш, драги Дейви?

— Също като стара кесия за пари, в която няма нито една стотинка. Чувствувам се празен, съвсем празен, само кожа и въздух! А виждате ли колко бързо се промени небето? Не съм преживявал подобно нещо досега!

Горният ръб на споменатата черна стена се оцвети в кървавочервено. От него започнаха да изскачат и да се скриват огнени езици. Другото «краче» на подковата, което все още се виждаше високо на небето, се запуска към земята. Колкото по-ниско слизаше, толкова по-широко и тъмно ставаше то. На юг бушуваше море от прах и дим, вдигнати от бурята. То се приближаваше все повече и повече. Слънцето се скри зад тъмна пелена, която с всяка изминала секунда ставаше все по-висока и по-широка. В този миг мрачната облачна ивица сякаш буквално падна от небето. Ужасените мъже бяха внезапно обгърнати от необикновен студ. От далечината долетя пронизителен вой.

— За бога, при конете! — извика Джъгъл Фред. — Бързо! Иначе ще се подплашат и ще избягат! Съборете ги! Трябва да легнат. Дръжте

ги здраво, но и самите вие се прилепете плътно към земята!

И петимата се втурнаха към трите животни, които страхливо пръхтяха и съвсем не се възпротивиха, когато ги задърпаха, за да ги накарат да легнат. Налягаха до самите храсти и напъхаха глави под клоните им. Едва-що и мъжете се нахвърляха на земята и се започна. То беше едно свирене, стенене, бучене, пищене, свистене и такъв рев и грохот, които изобщо не могат да бъдат описани. Мъжете имаха чувството, сякаш изведнъж върху тях бе хвърлена завивка, тежаща сто-двеста килограма. Бяха притиснати с такава сила към земята, че дори и да се бяха осмелили да направят опит да се надигнат, това щеше да им бъде невъзможно. Телата им бяха сковани от вледеняващ студ. Неочаквано очите, носът, ушите и устата им се оказаха като запушени. Не можеха да дишат и бяха пред задушаване. И ето че ненадейно пак ги лъхна горещ въздух, а ревящите гласове на Ляно Естакадо заглъхнаха в далечината. Конете наскачаха на крака и силно зацвилиха. Рязко настъпилата непрогледна нощ и смразяващ студ отстъпиха място на ярката слънчева светлина и живителната топлина. Вече можеха да си отворят устата. Отново бе възможно да се диша. Петте човешки фигури се раздвижиха. Очистиха очите си от гложещия прах и се огледаха.

Бяха покрити от дебел слой студен пясък. Това беше одеялото, хвърлено върху тях от торнадото.

Да, това беше торнадо, един от онези средноамерикански циклони, които по своята мощ едва ли имат нейде равни на себе си. Страшни, почти невероятни са разрушенията, причинявани от подобна вихрушка. Бързината му достига до сто километра в час и най-често се придружава от електрически явления, които нерядко продължават дълго след неговото отминаване. Даже и самумът в африканската пустиня няма такава сила. Само ужасната пясъчна или снежна буря на дивата Гоби може да се мери с мощта на торнадото.

Петимата мъже се надигнаха и отърсиха пясъка от дрехите си. Храсталаците бяха представлявали пречка за летящия пясък, тъй че той се беше натрупал във вид на двуметрова пясъчна пряспа.

— Слава богу, че премина над нас толкова милостиво! — обади се Джими. — Тежко на онези, които по време на торнадото са се намирали в откритата Ляно Естакадо! Загубени са!

— Не е толкова сигурно, колкото ти се струва — отвърна Фред. — За щастие тези страшни бури бушуват най-често на една ширина от половин английска миля. Но затова пък мощта им е толкоз по-голяма. Този беснеещ въздушен поток ни заля само с най-крайните си и най-слаби вълни. Ако се намирахме в средата му, щеше да ни повлече заедно с конете кой знае на какво разстояние и кой знае къде и в какво щеше да ни смачка.

— Съвсем вярно! — кимна Дейви. — Известно ми е. На юг, край Рио Кончос, видях веднъж опустошенията, причинени от торнадо. Изтръгвайки дърветата, то бе образувало сред девствената гора съвършено прав «път». Горски великани с диаметър на дънерите до два метра бяха изкоренени и безразборно нахвърляни един върху друг. Тази странна горска просека, където нямаше нито едно дърво, останало право, имаше толкова ясно и рязко очертани граници отстрани, че дърветата отляво и отдясно бяха засегнати съвсем малко. Янките наричат този вид бури «хърикейн» и дават същото име и на оголените от тях пространства сред горите.

— Достатъчно страшно беше! — обади се Хобъл Франк. — Дишането ми бе почти напълно спряло, за малко щях да си издъхна. Д бе в Саксония пак си имаме от време на време бури, ама не са толкоз диви и зли като тукашните. Един саксонски ураган в сравнение с американското торнадо е просто детска игра, направо майски ветреца, който, като духне, стига, за да ти охлади горещото кафе. А на всичко отгоре магарето на Дейви почти ме утрепа с ритниците си. Накрая не искаше повече да лежи и странно защо счете моята благородна фигура за...

— Изглежда, искаше да кажеш муле, а не магаре — прекъсна го Джими.

— Не, магаре казвам! Който може да ме рита и гази по такъв начин, е най-голямото магаре, каквото е възможно да има. Всъщност би трябвало да съдя Дейви да ми плати обезщетение за нанесени телесни повреди. Но нима можеш да поправиш с пари такава личност като мен, каквато няма втора по целия свят?

Слънцето, което беше допреди малко напълно затъмнено, отново окъпа земята с лъчите си. Но те бяха странно оцветени — почти в шафраненожълто. Хоризонтът се губеше, прибулен във воал от същия цвят, и изглеждаше сякаш земята наоколо се издигаше към него. Това

създаваше впечатление, като че ли петимата мъже се намираха в най-ниската точка във вътрешността на огромно кухо кълбо.

Трите ездитни животни не се бяха успокоили още. Те страхливо пръхтяха и биеха земята с копита. Мъчеха се да побягнат и затова се наложи да бъдат здраво вързани. Във въздуха имаше нещо, което измъчваше белите дробове. Не бяха, да речем, никакви микроскопично малки песъчинки, а нещо друго, което не можеше да бъде определено.

Команчът беше разпрострял одеялото си върху пясъка и беше легнал върху него. Той твърде бързо бе превъзмогнал възбудата си от появяването на Призрака на Ляно и дори сега, след подобно природно явление, той оставаше мълчаливо въздържан, което е характерен белег за индианеца. Четиримата бели насядаха близо до него и Джими го попита:

— Преживявал ли е някога моят млад червенокож брат такава буря?

— Неведнъж — отвърна синът на вожда. — Желязното сърце бе влачен недалеч от Неаит хабежкар [\[162\]](#), а после беше заровен в пясъка, обаче воините на команчите все пак го намериха. Той е виждал изтръгнати дървета, чиито дънери едва могат да бъдат обгърнати от шестима мъже наведнъж.

— Но навярно не е виждал още Призрака на Ляно Естакадо; а?

— Желязното сърце се е срещал с него още преди три зими, когато яздеше с баща си през Ляно Естакадо. Те чуха изстрел. Когато приближиха до мястото, откъдето се беше разнесъл, съзряха как Призрака избяга на гърба на черен кон. Но там остана да лежи някакъв бледолик, а в челото му имаше дупка от куршум. Вождът на команчите познаваше мъртвеца — той беше опасен убиец.

— Как изглеждаше Призрака?

— Имаше главата и тялото на белия бизон с настръхнала рошава грива около врата. Гледката беше страшна. Но въпреки всичко той е добър дух, иначе нямаше да приема образа на това свещено животно. Освен това команчите знаят много добре, че той убива само зли хора, докато добрите са под негова закрила. Желязното сърце познава двама команчи, които се бяха заблудили в Ляно Естакадо и за малко щяха да загинат от жажда и глад. Но през нощта Призрака дошъл при тях, дал им месо и вода, а после им посочил верния път.

— Разговарял ли е с тях?

— Обърнал се към тях на родния им език. Един добър дух говори всички езици, понеже Великият дух го е научил на тях. Хау!

Желязното сърце им обърна гръб. С това «хау» искаше да покаже, че достатъчно е приказвал и не му се говори повече.

Затова пък сега Хобъл Франк отново взе думата и се обърна към Фред:

— А ти какво ще кажеш всъщност за видението? Посред бял ден да видиш жив призрак — ами че това може почти да ти струва живота. Тъй съм настръхнал, че ще се пръсна!

Фред му отвърна с усмивка:

— Няма защо да се плашиш чак толкова много. Привидението, което ни се появи, може би си има своето най-естествено обяснение. Спомни си само за Призрака на Брокен [\[163\]](#), чийто начин на появяване е обяснен толкова убедително от ханджията Незе от Брокен!

— Разбира се, че ми е известно. Призрака на Брокен е атмосферно явление, дължащо се на въздух, наситен наполовина с озон и наполовина с кислород, резултат на кондензация, който при мъгла се разпръсква на ситни искрящи частици скреж. Обаче тук, в Ляно Естакадо, става въпрос за истински призрак. Видяхме го да язди по небето. Това не беше нито въздух, нито мъгла, а осезаемата и реална фигура на едно свръхестествено същество. Как е възможно тогава да има някаква оптическа измама?

— Хмм! По-рано аз самият съм карал да се появяват изкуствени призраци.

— Я по-добре си мълчи, защото да произвеждаш изкуствени призраци, туй е чиста шарлатания! Ами по какъв начин го правеше?

— Или чрез косо поставено парче стъкло, или с помощта на «камера обскура» [\[164\]](#).

— И аз го мога. Веднъж сам си направих подобна «камера прокура». Почти изцяло ми се удаде да я направя сполучливо, само че забравих да й оставя дупка, през която да бъдат изсипани вътре окулярните лещи. Впрочем в никой зеленчуков магазин не можах да намеря този вид леща и ето защо цялата работа я отложих за неопределено време.

При тези думи Фред, Джими и Дейви избухнаха в толкова неудържим смях, че замисленият команч бързо се обърна и ги погледна

учудено. Обаче лицето на Франк придоби най-разгневен израз и той извика:

— Силициум! Я млъкнете! Ако подигравателното ви кикотене не престане веднага, ще направя такава кървава баня сред вас, каквато направил Мохамед Втори сред парижаните! Хич няма защо да се смеете на моята «камера прокура»! Тя си беше съвсем правилно композирана, но аз като лесничей нямах никакво време да си посадя и отгледам леща. Напускам ви и отърсвам прахта от нозете си. Вашите подигравки изискват отмъщение. Отивам си, обаче — манус манум лавендат [\[165\]](#), което ще рече на немски: ръката ми ви измива кратуните с лавандула. Ха-ха-ха-хау!

Франк изрече последната дума с възмутен жест и после бързо се отдалечи, за да изчезне зад храстите и по този начин с оттеглянето на собствената си личност да накаже по-осезаемо своите спътници.

Останалите не се развълнуваха особено много от това страшно наказание, понеже достатъчно добре познаваха дребосъка особняк. Те отново заговориха за торнадото и за предхождащото го появяване на Призрака на Ляно. Тримата в никакъв случай не бяха необразовани мъже. Особено Фред имаше повече от обикновени познания. Те бяха убедени, че в случая ставаше дума за някакво оптично явление, обаче не бяха в състояние научно да го обяснят.

Тъй минаваше времето и скоро настъпи нощта. Стана толкова тъмно, че на пет крачки не можеше нищо да се различи. Сега Франк отново се примъкна към тях. При такава тъмнина и на такова място не му се искаше да бъде сам. Обаче възмущението му не се беше изпарило напълно. Той не продума нито дума и не легна близо до другите, ами се настани на известно разстояние от тях, но все пак внимателно слушаше какво си говорят. По движенията му те успяваха да доловят как от време на време той подскачаше, готов да възрази когато някой кажеше нещо, за което той си мислеше, че знае и разбира повече. Но все пак винаги отново си лягаше. Желанието му да се цупи беше въпреки всичко по-силно, отколкото склонността да се хвали със собствените си въображаеми познания.

Междувременно въздухът се беше прочистил и можеше да се диша по-добре отпреди. От югозапад се беше появил лек ветреца и след дневната жегата той им подеждаше много приятно.

По небето се виждаха няколко звезди, които показваха на лагеруващите времето.

Мъжете не разговаряха вече помежду си, а се мъчеха да заспят. Нямаше вероятност да бъдат смутени от някакви неприятели, а още отсега не можеха да очакват завръщането на Олд Шетърхенд. И белите действително заспаха. Само команчът бе вторачил широко отворените си очи в небето, макар че през последната нощ не беше спал нито минута. Смъртта или по-скоро убийството на неговия баща занимаваше младата му душа, копнееща за отмъщение.

Тъй минаваше четвърт час след четвърт час. Изведнъж бяха разбудени от силно възклицание на индианеца. Стреснати, те се повдигнаха в седнало положение.

— Мабуни намахцо — погледнете натам! — каза той, посочвайки на юг.

Въпреки тъмнината те забелязаха протегнатата му ръка и отправиха погледи в указаната посока. Там на хоризонта се беше появило някакво светло петно с формата на дълъг тесен клин. То не правеше впечатление на нещо необикновено, но все пак привлече вниманието на мъжете.

— Хмм! — промърмори Джими. — Ако се намираше на изток, щях да си помисля, че сме спали дълго и вече започва да се зазорява.

— Не — обади се Дейви. — Зазоряването изглежда иначе. Контурите на това светло петно са твърде резки.

— Именно, понеже е тъмна нощ.

— И понеже е тъмна нощ, не е възможно отсега да се зазорява. Денят и нощта се сменят постепенно. А там се виждат ясни очертания.

— Да не би да е огън?

— Огън в Ляно Естакадо, където няма дървета или храсти? Хмм! Та какво ли ще гори? Впрочем светлото петно става все по-голямо. И при това вятърът се обръща. Отначало идваше откъм югозапад. Сега духа право от запад и става все по-силен и студен. Какво ли означава това?

— Във всеки случай не е северно сияние — заяви Фред. — А навярно тук още никой не е наблюдавал южно сияние.

Досега Франк беше мълчал. Обаче вече чувствуваше необходимостта да проговори, иначе сърцето му щеше да се пръсне.

— Туй светло място трябва да означава нещо — каза той. — Сигурно има някаква връзка с Призрака на Ляно Естакадо. Нали преди той препускаше на юг. Може би там му е вигвамът, където си седи сега край лагерния огън.

Другите почувствуваха силното желание отново да се разсмеят, обаче се овладяха. Фред се осведоми:

— Мислиш ли, че някой призрак ще вземе да си пали лагерен огън?

— Защо пък не? При голяма студена вятър, дето духа сега?

Вятърът наистина ставаше все по-остър. Той следваше торнадото все по-на север. А на юг светлото петно се разрастваше все повече по небето. Изглеждаше, сякаш там щеше да изгрее дискът на някое много голямо небесно светило. Сега го образува вече почти полукръг с кървавочервено ядро в средата, чийто външен край започва да се оцветява във все по-светъл и по-светъл цвят, а после бе опасан от дъгова линия, край която, изглежда, се трупаха мрачни гъсти облаци и едно през друго прескачаха искрящи огнени кълба.

Всичко това представляваше великолепно и страшна картина. Петимата мъже стояха смаяни. Не се осмеляваха да разговарят.

Вятърът духаше вече точно от север. За четвърт час той се беше обърнал под ъгъл от деветдесет градуса. Обаче не се чуваше никакво свирене или бучене. Напротив, той се носеше към онази величествено осветена част от хоризонта с коварно безмълвие. А при това беше станало страшно студено.

— Олд Шетърхенд трябва да види това! — прекъсна мълчанието Джъгъл Фред. — За съжаление все още не е възможно да се завърне, защото сега е едва полунощ.

— Полунощ! — промълви Хобъл Франк. — Часът на духовете. Там, където гори светлината, ще се случи нещо ужасно!

— Какво ли пък има там толкова страшно освен огъня?

— Не питай толкова глупаво! В полунощ се разтваря вратата на царството на сенките и призраците излизат навън. В продължение на цял час вършат какви ли не поразии. Както всеки народ си има свой собствен характер, тъй и призраците на всяка местност си имат своите особени качества и любими занимания. В една местност те извиват вратовете на хората, в друга пък ги душат по кръстопътищата. Но кой би могъл да каже каква ли е особената слабост на тукашните

призраци? Може би тъкмо тя е най-опасната и най-лошата, каквато изобщо може да съществува. Затова нека бъдем нащрек и ... боже мили, не бях ли прав? Я погледнете! Той пак идва на кон!

Франк извика последните думи с ужас в гласа. И наистина онова, което се случи сега, можеше да накара да се разтрепери и най-безстрашният човек. Призракът на Ляно Естакадо се появи отново!

Както вече споменахме, странното светлинно явление образуваше огромен полукръг на южното небе. От лявата му страна, където единият край на дъгата се опираше на хоризонта, внезапно се появи огромна фигура на конник. Съвсем ясно се виждаше главата с двата рога, вратът със сплъстената средно дълга грива, която се вееше зад него, и тялото, сливащо се на края със задницата на коня. Контурите на конника бяха заобиколени от искрящи линии.

Конят препускаше бясно, и то не по права линия, т.е. по диаметъра на пламтящия полукръг, ами се заизкачва нагоре по вътрешната страна на дъгата и после продължи вихрено да се носи по нея.

Привидението летеше тъй все нагоре по небето, докато достигна най-високата точка на дъгата и после се запуска откъм дясната страна на огнения полудиск чак до линията на хоризонта. Там то изчезна също така ненадейно, както се беше появило.

На мъжете им бе станало непоносимо горещо въпреки студения вятър, който духаше. Нима беше възможно всичко да е някаква измама? Не, това бе действителност! Дори разсъдливият команч изгуби самообладание и не преставаше да възкликава: «Уф, уф, уф!»

Те стояха по местата си и чакаха да видят дали привидението няма да се появи отново — но напразно. Дъгата на полуокръжността продължи още известно време да пламти с неотслабваща сила, но после горният ѝ край започна да губи остротата на контурите си и светлината ѝ взе да намалява.

В този момент зад смаяните наблюдатели се разнесе тих конски тропот, приглушен от пясъка. Някакви ездачи се приближиха, спряха пред тях и скочиха от конете. Бяха Олд Шетърхенд и Боб, които водеха животните на Франк и Фред и още два коня, натоварени с мехове, пълни с вода.

— Слава богу, че сте още живи! — възкликна ловецът. — Почти бях убеден, че сте загинали, и се страхувах, че ще трябва да вадя трупове ви от пясъка.

— Чак толкова зле не ни подреди торнадото — отвърна Фред:

— Бяхме само леко засегнати. Но ти сигурно си бързал страшно много. Не ви очаквахме все още.

— Да, наистина препускахме като бесни, защото се тревожихме за вас. Торнадото премина съвсем близо край Хелмърс Хоум. Видяхме опустошенията му и от посоката, в която се движеше бурята, предположихме със стопроцентова сигурност, че е върхлетяла и върху вас. За щастие се е отнесла доста милостиво.

Фред разказа накратко за двукратното появяване на Призрака и след това добави:

— Сър, онова, което ти описвам, беше забелязано от пет чифта очи. Обаче не мога да го проумея, нито пък да го обясня. Едва ли ще се намери човек, който да е в състояние да докаже дали в случая става въпрос за мираж, или за някакво реално същество.

— О, все пак има такъв човек и този човек съм аз! — намеси се Хобъл Франк. — И дума не може да става за измама. Призрака е свръхземно същество, което язди из въздуха. Сега се намираме в среднощния час на призраците, наричан от янките «ghostly-hour», Това обстоятелство обяснява появата на привидението и с най-сигурното доказателство, че си имаме работа с някоя душа, преселила се в отвъдния свят. Не вярвам да се намери някой, който да се осмели да ми противоречи.

Но той се беше излъгал, понеже Олд Шетърхенд го потупа леко по рамото и дружелюбно му каза:

— Скъпи Франк, а какво би трябвало да очаква човек, ако се осмели да ти възрази?

— Хмм, зависи от личността. Фред или Джими например буквално бих съкрушил с моите доказателства. Обаче ако ти самият зададеш някой малък скромнен въпрос, то аз по изключение ще покажа готовност да ти дам желанния отговор с подobaваща... по дяволите, историята пак се започва!

Светлината на юг се беше снишавала и отслабвала все повече и повече. Изглежда, се канеше съвсем да изчезне. В продължение на няколко минути се наблюдаваше на хоризонта само като бледо сияние. Но после тя изведнъж отново се засили и се понесе на запад като запален искрящ фитил на огнестрелно оръжие. Там тя се спря и с

невероятна бързина се превърна в огнено море, което освети половината небе.

— Не съм преживявал досега подобен час на духове — възкликна Франк. — Тези огньове са от свръхестествен произход, понеже...

— Глупости! — прекъсна го Олд Шетърхенд. — Обяснението е много просто. Онзи огън е напълно естествен.

— Ами че какво ли ще гори там?

— Изсъхнали кактуси. Известно е, че в Ляно Естакадо има обширни пространства от по няколко мили, покрити с кактуси толкова нагъсто, че никакъв ездач не може да премине през тях. Изсъхнат ли тези растения, достатъчна е само една-единствена искра, за да се разбунтува истинско огнено море само за няколко минути.

— Така е — съгласи се Фред, — и аз знам, че на юг и на запад оттук се намират значителни кактусови полета.

— Е, ами тогава имаме обяснение за огъня, а скоро ще се разправим и с двата мними призрака!

— Охо! — намеси се Хобъл Франк. — Мними призрази ли? Истински бяха. А откъде пък ти хрумна мисълта, че са били два?

— Правя това заключение от различните фигури. Първият призрак, появил се през деня, е бил може би тъй нареченият кавалерийски офицер, преоблечен в други дрехи. Е, все пак ще разберем. Засега не мога да кажа кой е бил другият. Не познавам човек, който да носи кожа от бял бизон.

— Я ме остави на мира, мистър Шетърхенд! Никой човек не о в състояние да язди горе по небето, а това се случи и ние петимата го видяхме ясно с очите си.

— Да, отразените образи са се движили във въздуха, но самите конници са яздили долу по земята.

— Образи? Е, ама това е вече прекалено! Никога през живота си не съм чувал, че образи могат да яздят, и то през киселата материя на атмосферата! И как са възникнали тези образи?

— Чрез няколко различно нагreti въздушни слоеве, каквито се образуват край всеки огън.

— Тъй! Значи образите стават с помощта на въздушни пластове? Туй е нещо ново за мен. Досега си мислех, че се правят с моливи, четки или пък фотографически апарати.

— Ами с помощта на огледало?

— Вярно, за него не се бях сетил.

— При определени обстоятелства въздухът може да играе ролята на огледало.

— Аха! Туй вече ми е по-понятно, понеже, що се отнася до учението за миражите, аз съм един от най-изтъкнатите специалисти.

— Хубаво! Тогава ще признаеш, че вашите призрази не са били нищо друго освен миражи, също като...

Олд Шетърхенд замлъкна. Вниманието му бе привлечено от огъня, издигнал към небето тъмночервените си пламъци, над които се беше образувал покрив от кълбящи се облаци. А още по-високо от облаците, но откъм по-близката страна на огъня, сега се появи като увиснала във въздуха обърната наопаки картина на някакъв равнинен пейзаж, осветен в огненочервено. Съвсем отляво, там, където започваше картината, от тъмнината изскочи конник, същият, когото мъжете бяха наблюдавали преди това, облечен в кожата на бизон, само че, както вече споменахме, обърнат с главата надолу.

— ... също като онези ей там! — продължи Олд Шетърхенд, посочвайки към появилото се отражение.

Не се беше доизрекъл още, когато се появи втори конник които вихрено летеше след първия.

— Божичко! — извика Хобъл Франк. — Ами че този го видяхме днес следобед по време на торнадото!

— Тъй ли? Той ли е? — попита Олд Шетърхенд. — Е, тогава сам ще можеш да се убедиш, че става въпрос за две съвършено различни привидения. А ето че се появяват и други!

След втората фигура последваха сега още пет или шест ездачи, всички в галоп, само че обърнати с главите надолу.

— Вече започва да ми става малко много! — обади се Хобъл Франк. — Покорно благодаря за подобни ghostly-hours! Вярно, слушал съм за духове, които препускат през нощта и държат главите си под мишница, ама пък чак всичките да яздат с главите надолу — туй ми се струва вече прекалено.

— Съвсем не е толкова ужасно. По-предишните картини са били отразявани многократно, а тази тук е само един път. Ето защо е обърната. Впрочем веднага ще се запознаем с тези призрази. Мешърс, бързо на конете! Несъмнено първият ездач е така нареченият Призрака

на Ляно Естакадо. Другите го преследват и понеже той е добра душа, ще се заемем да му помогнем малко.

— Да не си полудял? — извика Франк. — Би било голямо прегрешение спрямо царството на сенките. Спомни си какво е казал безсмъртният Гьоте:

Човекът да не предизвиква боговете и нивга да не пожелава туй злодейство, да вижда духовете с техните семейства. Но другите не му обърнаха внимание. Те последваха подканата на Олд Шетърхенд. Дейви попита:

— Ще вземем ли с нас и товарните коне?

— Да, защото едва ли ще се върнем тук.

Уловиха поводите на двата товарни коня, доведени от Олд Шетърхенд и Боб. Макар и неохотно. Франк също се метна на седлото. Отрядът потегли и скоро се понесе из равнината с бързината на вятър.

Щом конниците напуснаха своето място, миражът изчезна. Остана да се вижда само високо лумналият огън.

Начело яздеше Олд Шетърхенд. Той не се насочи право към заревото на огъня, а по-точно на запад. И това си имаше своето основание. Той трябваше да изчислява къде се намира целта им, което не беше никак лесно, понеже отражението беше изчезнало, а освен това то и бездруго не даваше никаква сигурна опорна точка. На всичко отгоре търсените от него конници се движеха с голяма бързина.

За десетина минути изминаха около три английски мили, но огънят, чиято светлина междувременно, изглежда, се усилваше, оставаше все още доста далеч.

Изтекоха още десетина минути. Ето че Олд Шетърхенд нададе вик и вдигна ръка, за да посочи малко надясно. Оттам се приближаваха две точки, първата беше по-светла, другата, по-тъмната, я следваше. По-надалеч зад тях се задаваха и други подобни тъмни точки, които се мъчеха да поддържат същата бързина като първите две. Всичките бяха ездачи.

Светлината на огъня ги озаряваше отзад и малко отстрани и даваше възможност още отдалеч доста добре да се различи косматата и рошава фигура на най-първия от тях. Олд Шетърхенд дръпна поводите на коня си и скочи от седлото.

— Слизайте! — подвикна той на другите. — Все още не са ни забелязали, понеже идваме откъм тъмнината, докато ние можем да ги

различаваме добре на светлия фон. Да накараме конете си да легнат на земята, обаче щом отново възседна моя кон, последвайте примера ми!

Спътниците му изпълниха това указание.

Олд Шетърхенд предвидливо беше избрал една малка падина, която се намиреше в сянка. След като конете налягаха, а ездачите се сгушиха до тях, бе вече съвсем невъзможно да бъдат забелязани от човек, приближаващ се откъм заревото и навлизащ в тъмнината на нощта, преди той да се беше озовал до самите тях.

А те от своя страна имаха удобната възможност да оглеждат равния терен пред себе си. Първият ездач бе вече на около петстотин крачки от тях. На половината от това разстояние следваше вторият и на още толкова препускаха и останалите шестима.

— Какво ще ги правим, сър? Ще ги застреляме ли? — попита Дейви.

— Не. Нищо лошо не са ни сторили, а аз проливам човешка кръв само тогава, когато съм принуден. Искам обаче с първия преследвач да си кажем две думи. Оставете ме засега сам да се оправям! Единствената ви задача е да прогоните другите.

Ловецът развърза ласото, което носеше на пояса си. Единият му край, на който имаше възел, закрепил на издатъка на предната част от седлото на своя спокойно лежащ кон. На другия му край, снабден с пръстен, той образува примка, достатъчно голяма, за да обхване човешко тяло. Останалата част от ласото, изплетено от петорен ремък и дълго петнадесет-двадесет метра, той насука като на совалка между палеца и показалеца и лакътя си на клупове, които хвана с лявата си ръка, докато предната примка задържа в десницата по такъв начин, че пръстенът остана между палеца и показалеца му.

Всичко бе извършено толкова бързо, че ловецът бе готов с приготовленията си още преди приближаването на първия кон. Но ето че вече се разнесе тропот на копита. Животното беше висок и строен вран жребец. Ездачът носеше на главата си черепа на бял бизон, а рунтавата кожа се спускаше доста ниско по задницата на коня. Лицето на конника бе скрито толкова навътре в черепа, че чертите му не можеха да се различат.

Когато той се приближи на около десетина крачки от падината, Олд Шетърхенд се изправи. Ездачът мигновено го видя, но не успя

достатъчно бързо да спре коня си, тъй че той застана неподвижно едва на съвсем късо разстояние пред Олд Шетърхенд.

— Стой! Кой си ти? — попита ловецът.

— Призрака на Ляно Естакадо — разнесе се глух глас изпод бизонския череп. — А ти кой си?

— Олд Шетърхенд. Слизай спокойно от коня! Ще те защитим!

— Призрака на Ляно Естакадо не се нуждае от закрила. Благодарят ти!

С тези думи маскираният пришпори коня си. Краткият разговор бе отнел само няколко секунди, но въпреки това междувременно вторият конник се беше приближил. Олд Шетърхенд застана над легналия си жребец с единия крак отляво на седлото, а с другия — отдясно. Държеше ласото с двете си ръце. Последва тихо цъкане с език и Хататитла изведнъж скочи на крака. По този начин ездач и кон се изправиха така, сякаш бяха изникнали от земята.

Вторият ездач се изплаши от ненадейно появилата се фигура. И той не успя да спре коня си тъй бързо, както му се искаше.

Животното се подчиняваше на юздата значително по-лошо, отколкото жребеца на Призрака. То продължи да се носи до самия Олд Шетърхенд.

— Стой, червена муцуно! — заповяда ловецът. — Кой си ти?

— Проклятие! Олд Шетърхенд! — изплъзна се от устата на ездача. — Върви по дяволите! — Той пришпори коня си, за да избяга.

— Спри, ти казвам! — нареди му ловецът. — Искане ми се да поразгледам по-отблизо индианската ти физиономия. Кой знае какво се крие зад нея!

— По-късно, когато ще ми е по-удобно! С тези думи непознатият полетя напред. Обаче Олд Шетърхенд незабавно го последва.

След като ездачът бе подвикнал предизвикателно отговора си, младият команч скочи на крака.

— Уф! — възкликна той. — Това е гласът на блеодолик и аз го познавам. Желязното сърце също има да урежда сметки с него.

Той вдигна пушката си и се прицели, обаче веднага след това я свали и каза:

— Олд Шетърхенд го залови вече.

Беглецът се беше отдалечил едва на десетина конски дължини, когато Олд Шетърхенд, втурнал се по петите му, размаха в кръг около

главата си примката на ласото пет-шест пъти и после я хвърли по него. Ремъкът с лекота излиташе от лявата ръка на Олд Шетърхенд, хванала клуповите съвсем свободно, и ето че примката падна точно около гърдите на беглеца. Преследвачът незабавно спря своя кон. Ремъкът бързо се изпъна, понеже ласото беше завързано за седлото, примката се затегна около ездача и го събори на земята.

Само за миг Олд Шетърхенд скочи на земята и се затича към него. Лежачият на земята човек правеше напразни усилия да се освободи.

Междувременно останалите шест ездачи, всичките преоблечени като индианци, също се приближиха, ето защо спътниците на Олд Шетърхенд накараха конете си да скочат на крака и бързо се метнаха на седлата. Тази среща изплаши доста шестимата. Те завиха встрани, за да минат покрай тях, обаче забелязаха, че вторият конник, без съмнение техният предводител, бе съборен от коня си с ласо. Те веднага се разпръснаха в различни посоки. Ловците ги оставиха необезпокоявани да избягат и се отправиха към техния съучастник, който лежеше на земята.

Междувременно той бе обезоръжен от Олд Шетърхенд. Ловецът се обърна към него с думите:

— Ще ми кажеш ли кой си? И за какво е този маскарад? Не вярвам сериозно да си мислиш, че Олд Шетърхенд те е взел за индиански вожд, нали? От кого си взел тези красиви орлови пера?

Пленникът не отговори.

— И тази услуга ли не искаш да ми направиш? Изглежда, не се чувствуваш много сигурен. Я да ти видим лицето!

Той хвана пленника със силните си ръце и го изправи на крака с лице към заревото на огъня. После сграбчи дългата му коса и със силно дръпване я смъкна от главата му заедно с украшенията от пера.

— *Zounds!* — извика Джъгъл Фред. — Кавалерийският офицер. За какво ли, по дяволите, се е маскирал сега този обесник като индианец? Радвам се да те видя пак тъй скоро! Сър, вашият гардероб ей там зад храстите е открит и изпразнен. Зле го бяхте прикрили. Намерихме и твоята униформа. Какво ще кажеш, а? Какво да те правим сега?

— Нищо не можете да ми сторите! — процеди през зъби мъжът, побеснял от гняв. — Кой от вас ще докаже, че съм му причинил и най-малкото зло?

— Да, на това се осланяш. Все още не си извършил нищо престъпно срещу нас. Но плановете, които коवेश, са зли и според закона на прерията бихме могли да те поставим доста натясно. Обаче ние не сме палачи и ще те пуснем да си вървиш.

— Принудени сте да ме пуснете, понеже нямате никакви доказателства.

— О, бихме могли да намерим все някакви доказателства, но те съвсем не са ни нужни. И тъй, аз казах, че ще те пуснем да си отидеш, ще те пуснем ние, белите. Обаче тук има един червенокож воин, който има с теб някаква сметка за разчистване. Я го погледни!

Команчът пристъпи напред. Другият го огледа и заяви:

— Този тип ми е непознат.

— Не лъжи, мерзавцо! — извика Дейви. — Да не би да не познаваш и мен, и Дебелия Джими? Не нападнахте ли без никаква причина двамата команчи, не убихте ли единия от тях и после не преследвахте ли другия, докато ни се удаде да ви отклоним от дирята му? Не ни бави и си признай вината!

— Нямам никаква вина! — изскърца със зъби пленникът. Ето че сега Олд Шетърхенд сложи тежко ръката си на рамото му и каза:

— Виждаш как стоят нещата и предполагам, че са ти дали за мен описание като за човек, с когото шега не бива. Какво кроите да правите с преселниците, които ще бъдат водени през Ляно Естакадо от вашия мним мормон Тобайъс Прайзегот Бъртън? Къде са сега тези хора и защо подпалихте кактусите? Отговориш ли ми на тези въпроси, без да ме излъжеш, можеш да очакваш по-снизходителна присъда.

— Не разбирам какво искаш. Не познавам нито този индианец, нито тези двама типове, а още по-малко пък някакъв човек, който се казвал Тобайъс Прайзегот Бъртън. И за някакви си преселници не съм чувал нищо.

— Защо преследваше Призрака на Ляно Естакадо?

— Призрака ли? Смешно! Той е някакъв негодник, който преди малко застреля един от нашите хора както си стоеше сред нас. Застреля го право в челото.

— Няма ли да ни кажеш и нещо друго?

— Не.

— Тогава нямам повече работа с теб. Плановете ви ще бъдат осуетени, понеже ще вземем преселниците под наша закрила. И тъй,

отричането ти ще бъде само за твоя сметка. А нека сега моят млад червенокож брат каже в какво обвинява този човек.

— Този бледалик рани с куршум в тялото вожда Огнена звезда, моя баща, от което вождът умря. Хау!

— Вярвам ти. От този миг убиецът ти принадлежи. Прави с него каквото искаш!

— Мътните го взели! — извика пленникът. — Не е голямо геройство от твоя страна. Завързан съм с ласо. Разбира се, че на този подлец никак няма да му е трудно да ме пречука!

Команчът повдигна ръка и направи презрително движение.

— Желязното сърце не взима подарени скалпове. Той ще накаже убиеца, но ще постъпи така, както подобава на един храбър воин. Нека моите братя почакаят малко.

Той бързо потъна в тъмнината на нощта и скоро се завърна с коня на Стюарт. След като бе потичал още малко, конят беше спрял, а остриите сетива на индианеца му бяха подсказали къде да го намери.

Сега Желязното сърце остави на земята всички свои оръжия, като задържа само ножа си. После се качи на своя кон и подкани другите:

— Нека моите братя развържат този мъж и му дадат неговия нож. След това нека възседне коня си и препусне накъдето си иска. Желязното сърце ще го преследва и ще се бие с него. Оръжията са равностойни — нож срещу нож. Ако след един час Желязното сърце все още не се е завърнал, значи, че лежи мъртъв в пясъка на Ляно Естакадо.

Според неписания закон на саваната трябваше да изпълнят волята му. Стюарт получи своя нож, освободиха го от ласото и той скочи на седлото. Препусна с думите:

— Сбогом! Глупаците никога няма да се свършат. Сега вече с нищо не можете да попречите на моите планове. Пак ще се видим, а тогава господ да ви е на помощ!

Желязното сърце нададе пронизителния боен вик на команчите и полетя като стрела с коня си подир него. Другите останаха по местата си смълчани. Наистина, след като налягаха на земята, размениха няколко забележки, но ужасната неизвестност ги потискаше толкова силно, че скоро замлъкнаха.

Изтече четвърт час, а след него и още толкова. Огнят стана още по-силен. И ето че чакащите доловиха тропота на копитата на два

препускащи коня. Команчът се завръщаше, водейки за юздата коня на своя враг. На пояса му висеше пресен скалп. Самият той не бе ранен.

— Желязното сърце изпрати един от убийците след баща си — каза той равнодушно, като се приближи до мъжете. — Останалите скоро ще го последват. Хау!

Такъв беше кървавият край на този ghosty-hour.

7. глава

Подозрения

Там, където югоизточният ъгъл на Ню Мексико се връзва в територията на Тексас, се намира една от най-опасните местности на Далечния запад. На това място се срещат границите на ловните полета на команчите и апачите, едно обстоятелство, което имаше за естествена последица постоянната несигурност на цялата област.

Докато съществуват тези две племена, едва ли между тях ще настъпи някога искрен и траен мир. Взаимната омраза е пуснала твърде дълбоки корени и дори през периодите, когато томахокът на войната е заровен, гибелният огън продължава да тлее под пепелта и при най-малкия повод кървавочервените му пламъци отново могат да лумнат.

Понятно е, че враждата, прекратявана само за кратко време, взема най-много жертви точно там, където се срещат териториите на двете племена, които и без това нямат строго очертани граници. Изобщо те никога не са били определяни с голяма точност. Ето защо много често се чуват взаимни обвинения за нарушаване на териториалните граници, след което обикновено — нека си послужим с думите на Бисмарк — пушките започват сами да гърмят.

Уестмъните наричат тази опасна област «The shears» и това название е много сполучливо. Границите са подвижни. Техните очертания се отварят и затварят също като остриетата на ножици и онзи, който попадне между тях, може да се нарече щастливец, ако се измъкне здрав и читав. Белите, които се мяркат там, са или смелчаци, или много непредпазливи хора. И в двата случая лешоядът на смъртта непрекъснато кръжи над главите им...

Северно от мястото, където спускащата се от Апейч Маунтинс река Тойа се влива в Рио Пекос, границата между владенията на команчите и апачите по онова време се очертаваше от самия Пекос. На запад теренът започва да се изкачва към Солт Плейн Маунтинс, към Сиера Гуаделупе и Сиера Бланка, докато на изток е разположена пустинята Стейкт Плейнс, покритата с ужасна слава Ляно Естакадо.

Но Ляно не започва веднага от бреговете на Пекос. Напротив, тя е отделена от реката чрез планинска верига, която се простира покрай Пекос в югоизточна посока или като най-обикновен низ от възвишения, или пък често под формата на няколко успоредни планински вериги. Тези възвишения затварят помежду си надлъжни долини, най-често с твърде безутешен вид, и се пресичат от тесни напречни урви, подобни на клисури, които имат изходи в посока към Ляно.

Там, където почвените условия са благоприятни, близостта на реката понякога предизвиква появата дори на буйна растителност. В този случай, както и когато стане дума за Гоби и Сахара, думата «пустиня» не бива да се разбира в буквалния ѝ смисъл. Там, където западният край на Ляно Естакадо започва да се издига към споменатите планини, се стичат различни малки потоци, повечето от които действително изчезват в пясъците, обаче по пътя си донасят толкова влага и тъй напояват съседните земи, че по бреговете им могат добре да виреят храсти и даже дървета. Тези озеленени местности се връзват в пясъчното море на Ляно като полуострови или тесни носове, образувайки помежду си по-широки или по-тесни, по-дълбоки или по-плитки «заливи», където виреят треви и билки.

Хората разказваха дори легендата, че нейде посред Ляно имало голям извор с великолепна питейна вода, бликаща дълбоко от земните недра, която образувала малко езеро, чиито брегове били заобиколени от сенчести дървета и храсталаци. За него споменавали стари ловци, но самите те не били никога виждали нито извора, нито езерото. Учени, дочули този слух, изказвали мнение, че на наличието на вода наскоро в Ляно в никакъв случай не бива да се гледа като на нещо свършено невъзможно...

На брега на Тойа Крик седяха четирима мъже, чийто външен вид не будеше особено голямо доверие. Косите и брадите им бяха чорлави и сплъстени. Дрехите им се намираха в такова състояние, което всеки кърпач би обявил за безнадеждно, а потъмнелите им ръце и задебелите от дъжд, слънце и вятър лица, изглежда, от месеци не бяха влизали в допир с вода. Но затова пък четиримата бяха толкоз по-добре въоръжени: всеки един от тях имаше до себе си на земята по една магазинна пушка, а освен това в поясите им бяха затъкнати по един нож и два револвера.

Тримата от тях съвсем сигурно бяха янки. За доказателство служеха високите им мършави фигури, леко прегърбени и тесногръди, както и остро изрязаните черти на лицата им. Обаче националността на четвъртия не можеше да се определи тъй лесно.

Този мъж имаше набита широкоплещеста фигура, изключително едри и широки длани и едно също тъй поразително на ширина лице с големи, силно стърчащи уши. Ако човек хвърлеше на лицето му кратък повърхностен поглед, лесно можеше да го вземе за някой негър, понеже то беше черно, или по-скоро бе на синкавочерни точки, но само нейде до очите. Той имаше навик ниско да нахлупва шапката си. Обаче, щом я тикнеше назад, можеше да се види, че кожата на челото му над основата на носа беше светла. Несъмнено някога той е бил пострадал от изгаряне с барут.

Макар и обезобразено по такъв начин, лицето му съвсем не беше отблъскващо. Който го огледаше по-внимателно, сигурно щеше да стигне до убеждението, че пред него се намира някой добряк.

За другите трима можеше да се каже същото. Ако някой ги срещнеше в сегашните им дрехи из някоя цивилизована област, несъмнено щеше да ги заобиколи още отдалеч, обаче при по-близко запознанство опасенията му сигурно щяха да изчезнат.

Четири коня пасяха тревата, избуяла между зелените храсти. Личеше си, че бяха много западнали и изтощени. Седлата и оглавниците им бяха стари и на много места поправяни криво ляво.

Господарите им току-що се бяха нахранили. По разхвърляните наоколо кости можеше да се разбере, че бяха изпекли ракун (Ракун — миеща мечка. Б. нем. изд.) на малкия огън, чиито останки все още тлееха. Докато разговаряха, те често оглеждаха местността с остри и изпитателни погледи. Сега се намираха тъкмо между остриетата на «ножицата», където бе необходимо най-голямо внимание.

— Е, време е да решим — поде американецът, който изглеждаше най-възрастен измежду тях. — Ако яздим през Ляно, по-скоро ще се доберем до целта си, но ще се изложим на различни опасности и след този стар кун дни наред няма да видим друго месо. А ако се спуснем по брега на Рио Пекос, няма да страдаме нито от глад, нито от жажда, обаче ще изгубим цяла седмица в заобикаляне. Какво е мнението ти, Блънт?

Блънт, който седеше до него, поглади замислено брадата си и отговори:

— Като преценявам всичко най-внимателно, ми се иска да направя предложение да тръгнем през Ляно и ми се струва, Портър, че ти ще ми дадеш право.

— Нека чуем основанията ти!

— Една седмица е много време, което не ми се ще да губим. Покрай Рио Пекос ни застрашават команчите и апачите, а в Стейкт Плейнс — Лешоядите на Ляно. Едните не са по-малко опасни от другите. А и не е необходимо да пресичаме Ляно в цялата ѝ ширина. Ако се придържаме повече на изток, приблизително в посока на Рио Кончос, ще излезем на пътя на керваните, водещ от форт Лийтън за форт Мейсън, и няма защо да се опасяваме нито от неприятни срещи, нито от глад или жажда. Това е моето мнение. А ти какво ще кажеш, Фолсър?

— Съгласен съм с теб — кимна Фолсър, третият янки. — Изобщо съм на мнение, че Ляно Естакадо и наполовина не е толкова опасна, колкото изглежда. Който я прекоси веднъж, после описва опасностите ѝ по такъв начин, сякаш тя е самият ад, и всичко това само за да се перчи. С удоволствие съм готов да се запозная с нея.

— Именно защото все още не я познаваш! — обади се Портър.

— А да не би ти вече да си я опознал?

— Не. Но съм чувал такива неща да се говорят за Ляно, и то от хора, чиято почтеност не подлежи на съмнение, че са ме побивали тръпки на ужас. Едва сега, когато се намираме на границите ѝ, проумявам какво рисковано начинание се каним да предприемем. Никой от нас не познава Ляно. Ако се заблудим, ако ни се свърши водата, ако...

— Ако, ако и пак ако! — прекъсна го Блънт. — Щом някой човек употребява толкова често «ако», по-добре е изобщо нищо да не предприема. Ти си бил винаги храбрец. Да не би сега да се страхуваш?

— Да се страхувам ли? Нищо подобно. Между предпазливост и страх има разлика, а не си спомням някога да сте ме видели изплашен. Ние сме четирима. Ще се подчиним на решението на мнозинството. Но преди да се вземе решение, трябва да се размисли. Двамина изказаха вече мнението си. Те са решени да минат през Ляно. New-Moon [\[166\]](#), кажи ти сега дали искаш да се присъединиш към тях, или не!

Тази подкана бе отправена към човека с обгореното от барут лице. Той допря длан до периферията на шапката си като войник, който поздравява изправилия се пред него офицер, и отвърна:

— Слушам, мистър Портър! Ще яздя с вас навсякъде, пък ако ще да е и в пъкъла!

— Това нищо не ми говори. Искам ясен отговор. Надолу покрай Рио Пекос или през Ляно?

— Тогава моля през Ляно, ако ви е угодно. Страшно ми се ще поне веднъж да поогледам тази стара пясъчна яма.

— Пясъчна яма ли? Я не се заблуждавай, драги чичко Месечко! Да не би да си въобразяваш, че след като скочиш в нея от единия край, после веднага с един скок ще се озовеш на другия? Тя е малко поголемичка, отколкото, изглежда, си представяш. Може да яздиш и четири, и пет дена, докато оставиш зад гърба си това корито с пясък. А ако пресичаме южната ѝ част, именно тогава е най-вероятно да се натъкнем на индианци.

— Нека дойдат! Никога досега не съм причинявал злина на някой червенокож и следователно няма защо да се страхувам от тези хора. А ако започнат да се държат враждебно към нас, е, тогава ние имаме нашите хубави оръжия. Четирима здравеняци, мирисали толкова много барут като нас, могат спокойно да излязат на двадесет, че и на повече индианци.

— Това е вярно. Но що се отнася до мирисането на барут, то ти имаш доста голяма преднина пред нас. Сигурно цяло буре с барут е експлодирало точно под носа ти!

— Горе-долу така беше.

— А как се случи? Никога не си ни го разказвал. Да няма някаква тайна в тази работа?

— Нищо подобно. Обаче не обичам да говоря за този случай.

Едва си отървах живота. Най-малкото искаха да ме ослепят и ако не беше моят стар добър приятел Джъгъл Фред, сега щях да бъда сляп, а може би дори и мъртъв.

— Какво? Познаваш Фред? Често съм чувал да се говори за този човек.

— Бяхме добри приятели и неведнъж заедно сме вършили такива номера, от които на някои други хора биха се изправили косите от страх и ужас. Много ми се иска пак да го видя! Страшно съм му

задължен още оттогава, когато направи на пух и прах плановете на Стилинг Фокс [\[167\]](#).

— Стилинг Фокс? — попита Портър изненадан. — Значи и ти си се срещал с този известен негодник?

— За съжаление! Дори се запознах с него по-отблизо, отколкото ми беше приятно. Мерзавецът се казваше Хенри Фокс, поне така той самият се наричаше. Не знам дали това е истинското му име, понеже може да се предположи, че си е служил с най-различни имена. Там, където се появеше, никой не беше сигурен за коня си, за бобровите си примки, изобщо за своето имущество, и никога никому не се удаде да сложи край на безчинствата му, понеже той си служеше с такива хитрини, каквито едва ли си виждал досега. Винаги изчезваше тъй бързо, както се и появяваше. Но срещна ли го някой път, тогава ще ... я чуйте!

Новолунието замлъкна и полуизправен, се заслуша настрани, в посока нагоре по реката. Стоящите наблизо коне наостриха уши. Разнесе се конски тропот, който наближаваше.

Четиримата мъже наскачаха на крака и приготвиха пушките си за стрелба.

— Да не би да са червенокожи? — прошепна Блънт.

— Не, само двама бели — съобщи Новолунието, който надничаше по посока на приближаващите се хора, прикрит зад един храст. — Облечени са по мексикански. Сега се спират и оглеждат нашите следи, по които, изглежда, са яздили до тук.

Портър се приближи до него, за да види двамата. Те седяха на конете силно приведени напред, за да разгледат дирята в тревата. Облеклото и съоръжението им бе действително мексиканско: широки панталони, цепнати отстрани, пъстри жилетки, къси широки елечета, украсени със сребърни шнурове, развяващи се червени кърпи около вратовете, също такива пояси с висящи краища, откъдето надничаха дръжките на ножове и пистолети, широкополи сомбреро и да не забравим — огромни шпори на ботушите. Личеше си, че конете им бяха в отлично състояние, което на това място можеше да се стори доста странно.

— Няма защо да се боим от тях — обади се тихо Портър. — Мексикански кабалероси, които можем да поздравим с добре дошли.

Той се измъкна иззад храстите и подвижна на двамата:

— Тук са онези, които търсите, мешърс! Надявам се, че не сте се лепнали по следите ни с лоши намерения!

Мексиканците видимо се изплашиха, когато чуха да ги заговарят тъй ненадейно и съзряха високата фигура на американеца. Те бързо грабнаха пушките си, окачени на седлата.

— Я оставете! — махна с ръка Портър. — Ние сме честни хора, от които няма защо да се страхувате!

— Колцина сте? — попита един от тях.

— Четирима. Ако имахме желанието да ви посрещнем недружелюбно, вашите пушки с нищо нямаше да ви помогнат. И тъй, приближете се спокойно!

Непознатите размениха тихо няколко думи и после бавно подкараха конете си към храстите. След като измериха с поглед другите трима и недоверчиво огледаха мястото, едва тогава слязоха от седлата.

— Дяволски сте предпазливи, мешърс — обади се Портър. — Нима приличаме на разбойници?

— Ами — поде през смях един от двамата — не сте се издокарали кой знае колко много с вашите дрехи. А що се отнася до конете ви, те едва ли ще се окажат годни и за някое цирково представление. Карамба [168], ама че изпаднал вид имате, сеньори!

— А нима очаквате нещо друго в тази местност? До най-близкото поселище човек трябва да язди почти цяла седмица. Щом се намираш от толкова дълго време на път като нас, естествено няма да си в подходящ вид, за да направиш посещение на госпожа президентшата във Вашингтон. Но ако въпреки това имате желание да ни подадете ръка, ще ни бъдете добре дошли.

— Срещата с почтени хора е винаги приятна, още повече в такава опасна местност. Затова сме съгласни да си подадем ръце. Но нека най-напред чуете имената ни! Ние сме братя и фамилното ни име е Пелехо. Аз се казвам Карлос, а брат ми Емилио!

Янките също се представиха и подадоха ръка на новодошлите. Портър продължи да се осведомява:

— Ние идваме от добрата стара Калифорния и се каним да отидем до Далас. Може би ще ни кажете, сеньори, каква работа ви е довела тъй близо до Ляно?

— Не само че сме дошли близо до Ляно, но ще се наложи и да я прекосим. Работим в една естансия близо до Сан Диего като главни пастири и естансиерото ни натовари със задача да съберем някои суми отвъд пустинята в Гринвил. Опасна работа, нали? Затова яздим двамата заедно.

— Ще стане опасна едва на връщане, когато ще носите парите у себе си. Да мъкнеш чужди пари през Ляно е доста деликатна задача. Онова, което спестихме в Калифорния и сега носим в джобовете си, е наша лична собственост. Следователно не носим никаква отговорност и в туй отношение сме по-добре от вас. Въпреки това премисляхме дали няма да е по-разумно да заобиколим. А вие се каните да рискувате и да преминете през Ляно само двамата. Това е дръзко.

— Не чак толкова, сеньор — отвърна Карлос. — Запознати ли сте с пустинята?

— Никой от нас не я е прекосявал досега.

— Тогава разбирам вашата боязливост. Който не познава пустинята, нека по-добре да стои по-надалеч от нея. Обаче ние двамата сме яздили през Ляно може би вече над двадесет пъти и тя ни е толкова позната, че всъщност не може и дума да става за някаква опасност.

— А-а, това е нещо друго! Значи отивате в Гринвил? Та това селище се намира почти на пътя ни! Следователно бихме могли да се присъединим към вас, стига да нямате нищо против.

Когато преди малко Портър непредпазливо спомена за парите, които той и спътниците му носеха у себе си, двамата мексиканци размениха помежду си един бърз поглед. Сега Карлос отговори малко прибързано:

— Нямаме абсолютно нищо против. Тъкмо обратното, вие сте ни добре дошли, понеже колкото сме по-многобройни, толкова по-успешно ще устояваме на опасностите.

— Е, добре, сеньор! Ще яздим заедно и вие няма да съжалявате. Но я ни кажете докъде смятахте да стигнете през днешния ден?

— Искане да се спуснем до Рио Пекос, а може би даже и до началото на Юаф-кай.

— Що за име е това?

— Думата е от езика на племето юта и означава Пеещата долина. Разказват, че често посред нощ в тази долина се разнасяли някакви неземни, съвсем необясними гласове. Но макар че нерядко сме

минавали оттам, ние двамата никога не сме ги чували. А вие вероятно сте се разположили тук вече за пренощуване, а?

— Не. Би било непростимо прахосване на време. И ние искахме да се доберем до Пекос и може би да се спуснем по течението ѝ, за да заобиколим Ляно. Но понеже се срещнахме и вие нямате нищо против да ни вземете с вас, сега значи и ние ще прекосим пустинята. Мислите ли, че ще се натъкнем на индианци?

— Едва ли. Тук трябва да се страхуваме повече от подобна среща, отколкото в Стейкт Плейнс. Тъй като досега не сме видели нито един червенокож, по-нататък пък съвсем не можем да очакваме такава опасност. Сега тези типове не се скитат толкова надалеч, понеже едва наскоро и двете племена заровиха секирата на войната.

— Радостно е да чуеш подобно нещо. Но какво е положението с така наречените Лешояди на Ляно? Казват, че били далеч по-опасни от индианците.

— Ами! Не се оставяйте така да ви будалкат! Знаете вече колко често сме били в Ляно, но никога досега не ни се е случвало да видим някой от тези Лешояди, които съществуват само във въображението на глупавите и страхливи хора.

— А тъй нареченият Призрак на Ляно Естакадо?

— Плод на болна фантазия, каквато трудно ще срещнеш другаде. Детска приказка! Ляно е пустиня като всички други. В нея има много пясък, а няма вода. Почвата е толкова неплодородна, че там не могат да виреят даже и призрази. А що се отнася до липсата на вода, човек лесно може да си помогне, защото там има достатъчно кактуси, които съдържат сок, достатъчно добър за пиене. И тъй, просто няма причина да се боим от Стейкт Плейнс.

— Казвали са ми тъкмо обратното. Но понеже вие познавате пустинята, естествено ще повярвам на вашите думи. Ако не искате да поседнете тук за мъничко, то ние сме готови веднага да потеглим на път.

— Най-добре е веднага да продължим. Надявам се, че конете ви ще издържат.

— Те са далеч по-добри, отколкото изглеждат. Не е необходимо да се бавим заради тях.

Наистина външният вид на двамата мексиканци беше такъв, че не можеше да събуди никакво подозрение. Но въпреки това трябва да

наречем непредпазливост прибързаното решение на янките да яздят заедно с тях без никаква предварителна проверка. Само един от четиримата не беше чак толкова лековерен и това бе Новолунието.

Той беше получил прякора си, понеже овалното му лице напомняше месечината. Може би този човек беше по-опитен, а и по-прозорлив от тримата си другари. След като конниците потеглиха надолу по реката, той последен подкара коня си подир тях, без да откъсва зоркия си поглед от мексиканците. Не можеше да открие никаква явна причина за подозрения, обаче едно неопределено чувство му нашепваше, че няма да е излишно да бъде нащрек.

Продължиха да се спускат по десния бряг на Тойа. Не се забелязваше никакъв признак за близостта на Ляно Естакадо. Имаше достатъчно трева, храсти и дървета. Привечер дърветата се сгъстиха дори дотолкова, че образуваха гора, през която реката носеше водите си към Рио Пекос.

Тойа Крийк влачеше много пръст и пясък, които се отлагаха в Рио Пекос. Вследствие на това доста голям нанос пресичаше косо Пекос, в която по това време имаше много малко вода. Наносът бе прекъснат само на няколко тесни места, откъдето преминаваше водата. Той образуваше брод, по който лесно можеше да се прехвърли реката, тъй като бе необходимо да се преплуват само споменатите тесни места.

Не беше изминало много време от следобед, ето защо решиха още днес да прехвърлят реката и после да се настанят да бивакуват през нощта отвъд, в Юаф-кай. Конете плуваха отлично и мъжете се добраха до другия бряг здрави и читави, макар и с подгизнали от вода крачоли. Оттам те насочиха конете на север и преминаха покрай онова място, където днес влаковете на Тексас-пасифик пресичат Рио Пекос. После малкият отряд се насочи към верига от възвишения, чиито подножия бяха покрити със зелени храсталаци, докато върховете им изглеждаха голи и пусти. Скоро в тази верига зейна тесен проход, през който течеше малък и плитък поток. Мексиканците навлязоха в тази теснина.

Тя беше дълбоко врязана, но не беше стръмна, поради което водата имаше малък пад. Земята покрай потока бе покрита с трева, а от двете страни край скалите растеше див пелин, което бе сигурен признак, че се приближаваха към местности, лишени от растителност. По-късно стените на пролома отстъпиха назад, дъното му се покри с

дребен натрошен камънак и само в непосредствена близост до водата все още се виждаше оскъдна тревица.

— Няма ли да е по-добре да пренощуваме долу, в долината на Пекос? — попита Блънт. — Там ще намерим храна за конете, а също сухи съчки и дърва, за да запалим огън. А изглежда, че колкото повече навлизаме в тази клисура, толкова по-малка става възможността да срещнем и едното, и другото.

— Сеньор, малко търпение! — успокои го Карлос Пелехо. — По-нагоре има едно място, което чудесно подхожда за бивак. След четвърт час ще сме там.

След изтичане на това време клисурата изведнъж се разшири, образувайки котловина почти с формата на окръжност и с диаметър от около триста метра. Тя бе заобиколена от стръмни каменни стени, които, изглежда, бяха непроходими. Скоро обаче янките забелязаха, че точно срещу тях имаше тесен и дълбок процеп, през който навярно можеха да продължат пътя си.

Потокът извираше тук, в тази котловина. Мястото, откъдето изворът бликаше от земята, се намираше малко по-ниско от околния терен, тъй че водата образуваше малко езерце, обградено от гъст жив плет. Отвъд езерото, близо до издигащите се нагоре скали, се виждаше група от чудновати растения. Там се издигаха някакви представители на растителния свят със странна форма, високи между два и пет метра, приличащи на огромни свещници с по няколко свещи. Както личеше, те нямаха нито малки клонки, нито листа, а по издигащите се право нагоре разклонения, подобно на ръце, се виждаха множество плодове с формата на смокиня. Това беше цяла колония от стълбовидни кактуси, чиито плодове, напomniaщи смокини, могат да се ядат. Емилио Пелехо посочи към тях и каза:

— Ей там ще наберем десерта за нашата вечеря, а край езерото има достатъчно трева и зелени клонки за конете ни. Елате, сеньори!

Той подкара коня си в тръс, насочвайки го към водата. Другите го последваха. Намираха се вече на около шест конски дължини от храстите, когато пред тях се разнесе едно силно: «Стой!» Те незабавно дръпнаха юздите на конете си.

— Кой е там? — попита Портър, взирайки се напрегнато в онова място в храсталаците, откъдето се беше чул гласът.

— Бели ловци — гласеше отговорът. — А вие кои сте?

- Пътници.
- Откъде идвате?
- От Калифорния.
- Накъде сте тръгнали?
- Към Тексас, за Далас.
- През Ляно ли?
- Да.

— Е, нека видим как ще се погодим, мешърс. Храстите се разтвориха. Показаха се цевите на две карабини, а после излязоха и собствениците на карабините. Единият от тях беше широкоплещест мъж с гъста голяма брада, а другият пък — рус голобрад младеж, който навярно все още не беше навършил двадесет години. Приликата между двамата навеждаше на предположението, че са баща и син. Бяха облечени изцяло в кожени дрехи, а на главите си носеха широкополи шапки от боброва кожа.

— The devil! — зачуди се Портър. — Има ли други хора около езерото?

- Няма, сър.
- Значи сте само двамата?
- Да.

— И се осмелявате да посрещнете с вдигнати пушки шестима добре въоръжени мъже?

— Pshaw! — отвърна по-възрастният. — Имаме двуцевки. С тях щяхме да свалим от седлата четирима от вас, а за останалите двама щяха да свършат работа и револверите ни. И тъй, дръжте се миролюбиво и елате до езерото!

Шестимата ездачи се подчиниха и слязоха на брега на малкия воден басейн. Тук пасяха и двата коня на непознатите. Наоколо имаше свежа зелена трева. На едно място се виждаше пепел, което показваше, че там бе горял огън. Двамата седнаха на земята около огнището.

Те нямаха вид на новаци в Далечния запад. Бащата правеше впечатление на опитен и храбър ловец, а в израза на лицето на неговия син се долавяше такава спокойна и разсъдлива сериозност, която веднага будеше предположението, че въпреки младостта си той вече бе преминал през добра школа. Новодошлите ги заоглеждаха полулюбопитно, полунедоверчиво. Но не след дълго и те се настаниха

при тях и извадиха хранителните си припаси, състоящи се от сушено месо.

— Ще ни кажете ли, сър, от колко време сте вече тук? — попита Портър, повеждайки разговор с непознатите.

— От вчера вечерта — отвърна възрастният ловец.

— Още от вчера? Изглежда, се каните да прекарате дълго на това място.

— Наистина е тъй.

— Но, сър, тази местност е опасна! Не е подходяща за опъване на вигвам.

— На нас ни харесва, сър. Имаме среща горе в планините, Онези, които очакваме, ще прекосят Ляно и ще минат през тази долина. Понеже пристигнахме твърде рано, ни доскуча и затова дойдохме тук да посрещнем приятелите си.

— А кога ще се появят те?

— След два-три дена.

— Щом се каните да останете тук толкова дълго, никак не е изключено междувременно да се запознаете с апачите или команчите!

— Няма значение. Ние живеем в мир с тях. А с нас има един, който струва колкото цял отряд индианци.

— Значи все пак не сте сами, а сте трима! Къде е той?

— Метна се на коня си и тръгна да се огледа из околността, но скоро ще се върне.

— Казахте, че струвал колкото отряд индианци ли? Тогава сигурно е някой прочут ловец, да речем, като Поразяваща ръка. Познавате ли го?

— Да. Но не е той.

— Ами кой е?

— Ще видите, когато дойде. Нека сам ви се представи. Моето име е Бауман, а този млад човек е Мартин, синът ми.

— Благодаря, сър! Понеже ни казахте вашите имена, сега и вие ще научите нашите. Аз се казвам Портър, тези двамата са Блънт и Фолсър, а човекът с тъмната физиономия, подобна на месечина, се нарича Новолуние. Двамата мексиканци се присъединиха към нас днес следобед. Идват от някаква естансия от областта на Сан Диего и се канят да прекосят Ляно, за да съберат парични суми за своя господар,

при когото работят като ръководители на вакеросите. Казват се Карлос и Емилио Пелехо.

При назоваването на всички имена той посочваше към техните притежатели, които Бауман внимателно оглеждаше. Погледът на ловеца се задържа най-дълго върху двамата мексиканци. Веждите му се сбърчиха, а брадата му започна леко да потръпва. После той се обърна към Карлос:

— В района около Сан Диего ли се намира вашата естансия? Може ли да попитам как се казва тя?

— Естансия дел Кучильо.

— А собственикът ѝ?

— Името му е сеньор... сеньор Монтано.

Преди да изрече името на мнимия си господар, той се запъна, сякаш му бе необходимо време, за да си го припомни. Без да дава израз на подозренията си още отсега, Бауман продължи да пита:

— И вие двамата сте главните вакероси или пеони на сеньор Монтано?

— Да.

— А има ли и други такива главни служители?

— Не. Ние сме единствените.

При тези думи Бауман измъкна револвера от колана си, сякаш искаше само да си поиграе с него, и докато синът му също посягаше към своя револвер, той каза:

— Хора, струва ми се, че лъжете!

Двамата мексиканци скочиха на крака и светкавично измъкнаха ножовете си от поясите.

— Веднага си вземете думите обратно, сеньор! — извика Карлос заплашително.

Бауман продължи спокойно да си седи на земята, обаче насочи дулото на малкото, но тъй опасно оръжие към мексиканеца и каза:

— Сеньор Пелехо, не се приближавайте нито крачка към мен! Иначе куршумът ми иде ви улучи, а куршумът на сина ми ще улучи вашия брат. Посегнете ли към пистолетите си или направите ли каквото и да било подозрително движение, ще ви изпратим на онзи свят без никакви почести. Казвам се Бауман, това име навярно няма да ви е познато. Сиусите ме наричат Мато-пока, команчите Вила-йало, апачите Шошинсиск, ловците, говорещи испански, ме зоват Ел касадор

дел осо, а владеещите английски — Беър-хънтър. Всичките имена означават едно и също, а именно Ловеца на мечки. Може би сега ще си спомните, че някога сте чували нещо за мен.

— Какво? Как? Вие сте Ловеца на мечки, така ли, сър? — възкликна Новолунието. — Същият онзи немец, който имаше склад със стоки и магазин на север близо до Черните планини и тъй, между другото, правеше живота на мечките гризли толкова тежък. Вие ли сте този човек?

— Да, аз съм, сър.

— Тогава наистина съм чувал много да се говори за вас. А не бяхте ли пленен от сиусите и не ви ли мъкнаха чак до гейзерите на Йелоустоун?

— Действително ми се случи всичко това. Но Поразяващата ръка и Винету ме измъкнаха. Синът ми беше заедно с тях.

— Разказаха ми го. Радвам се, че ви срещам, и се надявам, че дребните разногласия между вас и тези сеньори ще се заличат. Можете ли да докажете, че упреците ви са справедливи?

— Да. Никой естансиеро няма да изпрати в Ляно тъкмо своите двама главни служители. Бъдете сигурен в това. Единият от тях му е необходим в естансията по всяко време. Ако пък другият наистина ще трябва да събира пари, естансиерото ще изпрати с него един, а вероятно и неколцина вакероси. Освен това ние тъкмо сега пребивавахме няколко седмици в областта между Ел Пасо и Албукърки. Отбивахме се във всяка естансия и асиенда, обаче тъкмо около Сан Диего не се натъкнахме нито на някаква Естансия дел Кучильо, нито пък на някой си естансиеро на име Монтано.

— Значи просто сте подминали нашето имение — обясни Емилио.

— Не ми се вярва, а дори и да беше така, щяхме да чуем нещо за вас и за вашия господар. Приберете си ножовете и седнете спокойно на местата си! Не търпя да ме заплашват. Няма да ви изгоня от моя бивак, понеже сте дошли с тези мъже, които считам за честни хора. Ще се отнесем към вас съобразно с вашето поведение. По границите с Ляно човек трябва да е извънредно предпазлив, а на всеки е известно, че тук белите са по-опасни от червенокожите.

— Да не би да ни причислявате към Лешоядите на Ляно?

— Ще ви отговоря на този въпрос едва когато се разделяме. Тогава вече ще съм ви опознал, докато сегашната ми представа ще се

основава само на предположения. Ако сте свестни хора, както би ми се искало да се окаже, то сигурно ще си кажем сбогом като приятели.

Двамата мексиканци се спогледаха въпросително. В интерес на тайните им намерения беше уместно да се помирят с ловеца. Ето защо Карлос се обади:

— Последните ви думи ни карат да забравим предишните. Тъй като сме честни хора, ни успокоява убеждението, че скоро ще разберете колко несправедлива е била преценката ви за нас.

Карлос отново седна и брат му стори същото. Бауман изпрати сина си да отиде до кактусите и да донесе от приличните на смокини плодове, които щяха да послужат за десерт.

Докато се хранеха, нощта настъпи и мъжете запалиха малък огън. Имаше достатъчно за горене. И ето че сега им било писано да преживеят нещичко от чудесата на Пеещата долина.

Както вече споменахме, котловината беше преградена от равнината чрез високи отвесни скали. Ветровете, които духаха отвън на воля, от три страни, не намираха никакъв достъп до нея. Само откъм четвъртата страна, откъдето бяха дошли янките и мексиканците, въздушното течение можеше да навлиза в котловината, но и това ставаше само тогава, когато вятърът духаше точно от тази посока и бе достатъчно силен, за да не се залута и замре още в долната част на теснината.

С настъпването на мрака започна да се чувства въздушен полъх, идващ от споменатата посока. Той се заиздига нагоре покрай стръмните стени и само някаква съвсем незначителна част от него успя да продължи пътя си през тясната цепнатина, която представляваше изхода на котловината в посока към Ляно. Този вятър не идваше на пристъпи, а духаше равномерно. Усещаше се много добре, но въпреки това не раздвижваше пламъците на огъня. Не причиняваше никакъв доловим шум, нямаше и следа от свирене и вой на буря и все пак ухото го дочуваше. Дишането се промени съвсем. Странното бе, че не можеше да се каже дали беше станало по-леко, или по-трудно.

Плодовете на кактуса бяха вече изядени и синът на Ловеца на мечки отиде да донесе още. Но едва беше оставил Храстите зад гърба си, и другите чуха гласа му:

— Какво е това? Мешърс, я елате! Никога досега не съм виждал подобно нещо.

Те се отзоваха на поканата му. Когато стигнаха между езерото и храсталака, пред тях се разкри изненадваща гледка. Цялата котловина бе обгърната от дълбока тъмнина, защото светлината на малкия огън не проникваше през храстите. Но там, където растяха кактусите, се забелязваха многобройни пламъчета, които горяха със своеобразна, бледа, безцветна светлина. По всеки от тези кактуси канделабри се виждаха няколко такива пламъчета. Изглежда, че всяко разклонение на кактусите имаше на върха си по едно огнено езиче. Това беше поразително, необикновено и почти призрачно явление.

— Какво ли е пък това? — попита Портър.

— И аз никога не съм го виждал! — отвърна Фолсър. — Чак тръпки да те побият.

В този миг зад тях се разнесе дълбок и ясен глас:

— Това е Киснири-бизарце-ко, пламъчетата на Великия дух които той запалва, когато иска да предупреди своите деца.

— Caspita! ^[169] Кой е там зад нас? — извика Емилио Пелехо изплашено. — Да не сме попаднали на засада?

— Не — успокои го Ловеца на мечки. — Това е моят приятел, когото очаквахме. Приближил се е незабелязано до нас, както обикновено обича да постъпва.

Огледаха се назад. И наистина в кръга между храстите, точно до огъня бе застанал конник. Как ли е успял да мине през храсталака, и то на кон, без да го чуят? Той седеше на великолепен вран жребец, чиито оглавник и седло бяха изработени по индиански маниер. Индианско бе и облеклото на мъжа, индианско беше и лицето му, по което не се забелязваше и следа от брада. Затова пък по гърба му почти до кръста се спускаше гъста дълга и черна коса. В ръката си държеше двуцевна карабина, чийто приклад бе обкован със сребърни гвоздеи.

Янките и мексиканците нададоха възклицания, изразяващи учудването и възхищението им.

— Кой е този индианец? — понита Портър. — Има ли наоколо и други червенокожи?

— Не, сам е — отвърна Бауман. — Това е Винету, вождът на апачите.

— Винету, Винету! — възкликнаха всички.

Апачът слезе от коня, без да обръща внимание на отправените към него погледи, изпълнени с възхищение, провря се между храстите,

посочи с ръка към пламъчетата и каза:

— Бледоликите не са забелязали какво се случи навън, понеже са били в тази затворена котловина. За да научат станалото, Великият Маниту им изпраща този огнен тотем. Винету не знае дали те умеят да го разчетат.

— Какво се е случило? — попита Блънт.

— През Ляно премина Накате н'июл илчи [\[170\]](#). Винету го видя на север. Горко на онези, които са се срещнали с него! Смъртта ги е погълнала!

— Минало е торнадо, хърикейн, така ли? — попита Ловеца на мечки. — В каква посока се движеше?

— Точно на изток оттук пясъкът така се вдигна във въздуха, че там стана тъмно като посред нощ. Слънцето прегърна тъмата с лъчи като червена кръв. Нощта бързо започна да се мести на североизток, където после Винету я видя да изчезва.

— Значи торнадото е минало право от юг на север?

— Моят брат каза истината.

— God bless my soul! [\[171\]](#) Дано само не е връхлетяло нашите приятели.

— Предчувствията на Винету са мрачни като lika на бурята. Нашите приятели са умни и опитни, а Олд Шетърхенд познава значението на всеки полъх на вятъра. Обаче Накате-ниюл-илчи се появява внезапно, без да изпраща предварително никакви пратеници, за да предизвестят идването му. Никой кон не е достатъчно бърз, за да му избяга. Сигурно днес Олд Шетърхенд е достигнал Ляно, а копитата на жребеца му са стъпили на пясъка тъкмо в онази местност, към която се носеше и лешоядът на вятъра. Може би кръвният брат на Винету и приятелите му лежат погребани нейде под пясъчните дюни.

— Би било ужасно. Трябва да тръгнем натам, и то незабавно!

Бързо на конете!

Винету направи възпиращо движение с ръка.

— Нека моят брат не прибързва! Ако Олд Шетърхенд се е намирал точно на пътя на бурята, то той вече е мъртъв и помощта ни е закъсняла. Но ако е бил настрани, той е останал невредим и сега го застрашава само опасност от заблуждавало, тъй като бурята промени lika на Ляно до неузнаваемост. Необходимо е да посрещнем Олд Шетърхенд, обаче не сега през нощта, защото Ляно и нас ще погледне

с други очи, само дневната светлина ще може да ни води. Онзи, който иска да намери заблуден човек в пустинята, трябва да внимава самият той да не се изгуби. Затова нека моите братя отново насядат край огъня. Първите лъчи на зората ще видят как тръгваме на път.

Той се изпъна на земята до огъня и останалите последваха примера му. При това те неволно оставиха известно разстояние между себе си и него, което бе резултат на почитта, изпитвана от тях към прочутия вожд. Тази почит стана и причина за мълчанието, възцарило се за определено време. Но най-сетне у Новолунието победи желанието да чуе нещо повече за очакваните приятели на апача. Той се обърна към Бауман:

— Както разбрах, сър, вие имате среща с Поразяващата ръка, нали?

— Да, обаче не само с него. Заедно с този уестмън ще дойдат и други хора.

— А кои са те?

— Дебелия Джими и Дългия Дейви, чиито имена вече сигурно сте чували.

— Тези двама уестмъни са ми действително познати, макар и само от описанията и разказите на случайни хора. А Олд Шетърхенд има ли и други спътници?

— Да. Заедно с него са и още двамина, чиито имена може би са ви известни, тъй като сте чували за похода на Олд Шетърхенд до областта Йелоустоун. Става дума за Хобъл Франк и негъра Боб. На времето, когато се разделяше с нас край Йелоустоун Ривър, Винету ни покани по-късно да посетим заедно пасищата на апачите. След като свърших някои неща оттатък, в подножията на Сиера Верде ^[172], заедно със сина си последвах тази покана малко по-рано от другите. Олд Шетърхенд също идва вече с останалите и както научихте, ние се осведомихме за времето и посоката на неговото пътуване.

— Жалко, страшно жалко, че ние шестимата още утре рано сутринта продължаваме пътя си! Толкова ми се иска да се запозная с приятелите ви!

— Не е възможно, понеже сте тръгнали за Далас. Впрочем и ние потегляме на път в ранни зори. Но — продължи Бауман, — сър, как се сдобихте с това почерпено лице, а вследствие на него и с прякора си!

— И двете дължа на един от най-големите мерзавци, каквито е имало, а може би и все още има в Далечния запад, а именно на Стилинг Фокс.

— На този негодник? Аа! Впрочем дълго време нищичко не съм чувал за този обесник, много ми се иска някой път да го срещна!

— И вие ли сте си имали вече работа с него? — попита Новолунието.

— Той си имаше с мен. Веднъж ми обра касата и ми задигна всичките спестявания. Крадецът се наричаше Уелър. Обаче от различни сведения, които получих по-късно, стигнах до заключението, че е бил зловещият Стилинг Фокс. Никога не ми се удаде да попадна на дирите му, но неотдавна в Ню Мексико чух да разправят, че бил още жив. Наричал се Тобайъс Прайзегот Бъртън и сега се готвел да подмами в Ляно група преселници под маската на благочестив мормонски мисионер. Но един от тези хора го бил разпознал и му поискал обяснения след което мормонът незабавно изчезнал.

— S'death! — възкликна Новолунието. — Де да съм бил там! Страшно ми се иска да си разчистя сметките с него!

— Нима си беше поставил за цел да ви убие? — Да ме убие и да ме обере. Беше на север, в Колорадо, край Тимпас Крийк. Идвах от Аризона, където като златотърсач при Навахо Спринг доста ми беше провървяло и носех у себе си обемиста пачка банкноти, в които бях превърнал моя златен прах и нъгитс. Пътюм към мене се присъедини някакъв трапер, който също както и аз се беше отправил към форт Обри, намиращ се на реката Арканзас. Външният вид и поведението на този човек безспорно будеха доверие и понеже едва ли някой обича да язди сам из Дивия запад, неговата компания ми беше добре дошла.

— Навярно сте му казали, че носите у себе си пари, а? — осведоми се Бауман.

— Нищо подобно. Но, изглежда, онзи негодник се е досетил, защото една нощ го хванах на местопрестъплението как предпазливо пребърква джобовете ми, при което за щастие се събудих. Той се оправда с това, че уж ме чул да стена на сън, помислил си, че ме стяга дрехата, и поискал да я разкопчее, за да дишам по-лесно. Естествено не му повярвах и от онзи миг бях нащрек. А можете да си представите какво означава това!

— Разбира се! Намираш се сред пустошта съвсем сам заедно с един негодник. Искаш и трябва да спиш, а се налага дяволски да внимаваш, за да не си изпатиш. Това е то трудната задача. Един удар с нож или някой куршум — и животът ти заедно с всичката ти собственост отиват по дяволите!

— Хмм, но онзи обесник бе всъщност страхливец. Да открадне и излъже — да, обаче му липсваше смелостта да пролее кръв. Спряхме да почиваме край Тимпас Крийк. Денят беше горещ и само силният вятър правеше жегата поносима. Бях страстен пушач и току-що наново си бях натъпкал лулата, нали ги знаете онези къси лули с големи глави, прошарени от красиви жилки, които побират четвърт кесия тютюн. Бях си избрал такава голяма глава за лулата, за да не ми се налага непрекъснато да я пълня. Когато се наках да я запала, онзи човек ми каза, че бил чул в гъсталака гласа на дива пуйка. Веднага оставих лулата, грабнах пушката и се отдалечих с надеждата, че ще ми се удаде да застрелям птицата. Обаче не открих и следа от нея, ала в замяна се натъкнах на един опосум и го убих. Когато се върнах с плячката си, беше изминал около половин час. Негодникът веднага се залови да корми и дере животното. Аз пък взех лулата си, за да я запала. Обаче вятърът ми пречеше. Ето защо легнах с лице към земята, нахлупих си шапката, за да ме пази от вятъра, и зачатках с огнивото над праханта. Този път успях. Притиснах праханта върху тютюна, смукнах няколко пъти и... чу се съскане, трясък, а в лицето и около главата ми лумнаха пламъци. В същото време онзи тип ме сграбчи отзад за врата, натисна ми главата в земята и с другата си ръка бръкна в джоба ми на гърдите. Толкова бях изплашен, че той успя да ми измъкне портфейла. Но все пак докопах ръката му и здраво я стиснах. Бях по-силен от него, ала в онези мигове нищо не виждах. Той не изпускаше портфейла. Аз също се вкопчих в него. Той дърпаше на една страна, аз на друга. Портфейлът се разкъса, понеже беше износен. Разтървахме се. У него остана едната му половина, а у мен другата. Тогава аз скочих на крака и измъкнах ножа. За щастие в секундата, когато в лицето ми блъвнаха огнените пламъци, бях затворил очите си, иначе щях да ослепея начаса. Но все пак клепачите ми бяха обгорели. Можех да ги отварям едва-едва. Ала това ми бе достатъчно, за да видя негодника. Нахвърлих се върху него с ножа. Това му даде смелостта да грабне пушката си от земята и да я насочи към мен. Остра болка ме накара да затворя очи.

Бях изгубен. Изстрелът изтреця, обаче за мое удивление не бях улучен. Прекарах ръка по очите си, отворих ги с мъка и... никъде не видях негодника. Затова пък откъм другия бряг на потока се разнесе глас, който извика заповеднически:

«Стой, убиецо!» После дочух конски тропот, който бързо се отдалечаваше. Мерзавецът беше изтичал до коня си, за да избяга с половината портфейл, където се намираше и, кажи-речи, половината от парите ми.

— Странно! — каза Бауман. — — Значи някой му е попречил, така ли?

— Да — кимна Новолунието. — Един известен скитник от Запада, Джъгъл Фред, се намирал наблизо и когато съм стрелял по опосума, той чул гърмежа на карабината ми. Тръгнал по посока на изстрела по другия бряг на рекичката и ни открил тъкмо в онзи миг, когато подлецът бе насочил пушката си към мен. Фред стрелял по него и го улучил в ръката, след което разбойникът изпуснал карабината и побягнал към коня си, за да офейка незабавно. Джъгъл Фред отиде да вземе жребца си, после прехвърли рекичката и дойде при мен. Своевременното му появяване ми спаси живота. И дума не можеше да става за преследване на крадеца, защото не бях в състояние да пътувам, а Фред не биваше да ме изоставя, понеже лицето ми денонощно трябваше да бъде разхлаждано с вода. Повече от седмица останахме на лагер край Тимпас Крийк. Бях принуден да понеса големи болки, изгубих и значителна парична сума, обаче бях радостен, че успях да спася поне зрението си.

— Как се наричаше тогава онзи обесник?

— Хенри Фокс. По-късно във форт Обри научих, че съм си имал работа със Стилинг Фокс, придобил такава зловеща слава.

— Вероятно по време на отсъствието ви той е напълнил главата на лулата с барут.

— Да. И за да ме заблуди, беше насипал само отгоре мъничко тютюн. За да разполага с време, ме прати за зелен хайвер, като ми каза, че бил чул дива пуйка. Знаеше, че веднага ще ида да търся птицата, понеже бях по-добър ловец от него. Той беше висок, слаб човек, с такива черти на лицето, които никога няма да забравя. Сигурен съм, че ако го срещна някога, веднага ще го позная!

Двамата мексиканци следяха разказа на Новолунието с напрегнато внимание. При това често си разменяха многозначителни погледи. Незабелязано, както си мислеха те. Но все пак имаше един човек, който непрестанно ги наблюдаваше, и това беше Винету.

Той седеше на мястото си, отправил очи с привидно безразличие към блещукащата водна повърхност на езерцето. Но от време на време изпод дългите му гъсти мигли към мексиканците се стрелваше острият му поглед. Апачът им нямаше доверие.

Това бе съвсем сигурно.

Преди малко синът на Ловеца на мечки се беше накарал да донесе нови кактусови плодове, обаче вниманието му бе отвлечено от чудноватите пламъчета по тези растения. Това бе добре дошло за мексиканците. Те имаха желание тайно да разменят няколко думи помежду си, което бе възможно само ако се отдалечаха от огъня. Ето защо сега Емилио Пелехо се изправи на крака и каза:

— Искане да хапнем още кактусови плодове, обаче никой не донесе. Ще дойдеш ли с мен, Карлос?

— Разбира се — отговори брат му и бързо стана от земята. — Да вървим!

Ловеца на мечки се накарал да възрази. Той се догади, че двамата целяха единствено да се отдалечат и тайно да се споразумеят. Ловеца искаше да им попречи. Той вече бе отворил уста, когато забеляза повелителното движение с ръка на апача, което му заповядваше да мълчи.

Братята се отдалечиха. Но щом храстите ги скриха от погледите на останалите, Винету тихо каза:

— Тези бели мъже нямат честни очи, а мислите им жадуват злини. Винету ще разбере какво искат да правят.

Той се шмугна безшумно сред храстите, но в противоположна посока.

— И той ли им няма доверие? — попита Портър. — Обзалагам се, че са почтени хора.

— Вероятно ще изгубиш този облог — отвърна Новолунието. — Не ми харесаха още от мига, когато ги видях.

— Това няма никакво значение. Имаш право да подозираш един човек едва тогава, когато разполагаш с доказателства, че го заслужава.

— Двамата братя го заслужават — заяви Ловеца на мечки. — Никой естансиеро няма да отдалечи от имението си едновременно и двамата си главни ратаи. Сър, погледнете само и конете им! Нима изглеждат тъй, сякаш са изминали разстоянието от Сан Диего до тук? Ако не се лъжа, това са най-малко триста английски мили. А коне, които са изминали такъв път през почти изцяло пуста и неплодородна местност, изглеждат съвсем другояче. Предполагам, че постоянният подслон на тези животни се намира недалеч оттук, и съм готов да заложа хиляда долара, че двамата обесници не са нищо друго освен помагачи на Лешоядите от Ляно Естакадо, които подмамват жертвите си навътре в пустинята.

— Dash it all! [\[173\]](#) — възкликна изненаданият Потър. — Действително ли мислите така, сър? В такъв случай сме попаднали наистина на «чудесно» общество! Тези хора ще ни водят през Ляно. А може би не заслужават доверието ни?

Ето че сега се разнесе и гласът на Мартин Бауман, който до този момент се бе държал мълчаливо, съобразявайки се с младостта си:

— Действително не го заслужават, мистър Потър. Готов съм да им го кажа право в лицето.

— Тъй ли? А каква е причината, за да имаш толкова лошо мнение за тях, млади момко?

— Не забелязахте ли погледите, които си разменяха по време на разказа за Стилинг Фокс?

— Не. Бях се заслушал в думите на разказвача и не гледах към тях.

— Е, затова пък аз ги наблюдавах толкова по-внимателно, понеже баща ми таеше някакви подозрения към тях. Лесно и незабелязано ми се удаде да ги следя с очи, защото те не обръщаха никакво внимание на едно толкова младо и неопитно хлапе, каквото според тях съм аз. Видях как си разменяха погледи, от които можеше да се заключи, че навярно познават Крадливата лисица.

— Това заслужава внимание. Хмм! Казват, че Лисицата се намирал сега нейде наоколо, за да подмамва хора в Ляно. Навярно тези типове го познават. От всичко казано човек наистина би могъл да си направи извод, който едва ли ще е особено приятен. Струва ми се, че се подготвя нещо, което ще има лоши последици за нас. Призрачните пламъчета ей върху онези кактуси също ми се виждат доста

съмнителни и зловещи. Не съм суеверен, ама подобни неща не се появяват току-така. Винаги означават нещо.

— И какво по-точно? — попита Новолунието.

— Че в атмосферата съществува електрическо напрежение — отговори синът на Ловеца на мечки.

— Електрическо? Напрежение? Не го разбирам — каза Портър. — Тези думи са твърде учени за мен. Е, известно ми е, че човек може да се наелектризира, но да се появи огън, пламъци, и то върху кактуси? Да не би и за това да обвините електричеството?

— Разбира се, мистър Портър — намеси се Бауман. — Та нима светкавицата не е огнено явление?

— Несъмнено, и то какво!

— Е, а причината за появяването на светкавицата е електричеството — едва ли е необходимо да ви го обяснявам. Що се отнася до онези пламъчета, които видяхме преди малко, те често се наблюдават от моряците по мачтите, рейте и стенгите на корабите. Появяват се по върховете на църковни кули, по върховете на дърветата и по остриетата на гръмоотводите. Хората наричат тези пламъчета «огънят на св. Елма» или «Кастор и Полукс». Те се образуват от изтичащо електричество. Вероятно сте чували вече за Призрака на Ляно Естакадо?

— Повече, отколкото ми е приятно.

— А не са ли ви разказвали, че през нощта фигурата на това тайнствено същество понякога изглежда заобиколена от огнени пламъци?

— Да, ама не го вярвам.

— Спокойно можете да повярвате. Веднъж бях на север в Монтана и се намирах в обширна равнина, и то през нощта. Наоколо се святкаше, но не се изви буря. И ето че внезапно по връхчетата на ушите на моя кон се появиха малки пламъчета. Протегнах си ръцете и не щеш ли, и по върховете на пръстите ми се показаха също подобни пламъчета, при което усетих в пръстите си някакво много особено чувство. Същото става и с Avening-ghost. Когато препуска през Ляно, тялото му представлява най-високата точка в равнината. Настъпи ли нощ и налице ли е значително електрическо напрежение, то по тялото му се появяват пламъчетата на огъня на света Елма.

— Значи вие вярвате в съществуването на Призрака на Ляно?

— Да.

— И мислите, че той е човек?

— Ами какво друго може да бъде?

— Хмм! Често съм слушал за него, но не съм си давал труда да размислям над същината му. Е, сега, когато Ляно е пред мен, много ми се иска да разбера какво всъщност представлява този призрак. Възможно било дори да ти се появи по време на ездата. Какво трябва да направи човек в такъв случай?

— Ако ме срещне, ще му подам ръка и ще го поздравя, тъй както се поздравява един смелчага. Защото...

Бауман беше прекъснат. Винету се завърна. Появи се забързан, но безшумно като змия, сянката му се стрелна между тях и той си седна пак на мястото.

Преди малко, докато мексиканците бавно крачеха в тъмнината по посока на кактусите, Винету, пълзейки на ръце и крака, първо се беше отдалечил малко от тях, а после се изправи и се затича към пустинните растения. Благодарение на меките му мокасини и големия опит, който имаше, стъпките му не причиниха никакъв шум. Той стигна до целта си преди мексиканците и се прикри между високите кактусови канделабри по такъв начин, че никой не можеше да го забележи. Освен това наоколо бе толкова тъмно, че двамата братя се видяха принудени да берат кактусовите плодове пипнешком, тъй като пламъчетата по разклоненията на тези растения бяха вече изчезнали.

Винету едва-що бе успял да се скрие и ето че братята се появиха. Разговаряха помежду си. Винету можеше да чува всяка дума. Несъмнено те още по пътя бяха започнали да се обясняват, защото това, което казаха сега, беше продължение на вече започнат разговор.

— Този тъй наречен Ловец на мечки ще ми плати за обидите си — закани се Карлос. — Обаче работата ни ще бъде по-трудна, отколкото си мислехме отначало. Появяването на апача поставя всичко в съвсем друга светлина.

— За съжаление! Защото той няма да се подлъже да тръгне по разместените колчета.

— Най-умното е да изчакаме тези типове да заспят и после да ги пречукаме.

— Мислиш ли, че ще е възможно? Тези обесници гледат на нас с недоверие. Значи са нащрек. Не ми се вярва да разрешат на някого от

нас да застане на пост.

— Тук наистина ти давам право. Едва ли ще рискуват подобно нещо. Но въпреки това нека първо видим как ще се стекат обстоятелствата! Предварително не може да се каже нищо определено. Ако успеем да ги накараме да се чувстват в безопасност, ще имаме възможност да действаме само с ножовете, тихо и безмълвно ще ги забием право в сърцата им.

— Ами ако този план не може да бъде изпълнен?

— Би било глупаво. Помисли си само — седем коня, при това и великолепия жребец на апача, заедно с всички оръжия и всички пари! Ще делим само ние двамата. Ама че удар! Но ако не ни се удаде, ще трябва да повикаме на помощ другарите си. Ще намерим някакъв предлог, за да се отделим от отряда. Винету и двамата Бауман са тръгнали да пресрещнат приятеля си Олд Шетърхенд, а янките пък ще се присъединят към тях, понеже в наше лице ще изгубят водачите си. Ще яздим напред до нашата Murdering pool [\[174\]](#), където сигурно ще заварим някой от постовете ни, който ще повика другите. После тези типове сигурно ще ни паднат в ръцете. Олд Шетърхенд също, а и всички, които са заедно с него. Сега обаче не бива да се бавим повече, иначе подозренията им ще се засилят. Шапката ми е пълна с плодове.

— Моята също.

— Тогава ела!

Те тръгнаха. Но още преди това сянката на Винету бързо изчезна. Избягвайки всякакъв шум, той описа дъга, достигна безпрепятствено огъня, седна си пак на мястото, както вече споменахме, тъй че двамата негодници не можеха даже и да подозират, че са били подслушвани. Те започнаха да разпределят плодовете. Всички получиха от тях, само Винету не взе. Той отказа с думите:

— Вождът на апачите не яде нищо, което е родила смрадликата.

— Смрадливата ли? — попита учуден Емилио Пелехо. — Нима не познаваш кактусовите плодове, та ги бъркаш с отровната смрадлика?

— Винету нарича тези плодове с името на смрадликата, защото са отровни.

— Отровни ли са? Защо, как така тези ядливи плодове ей тъй изведнъж са станали вредни?

— Защото са били в ръце, които обикновено носят нещастие и смърт.

Винету изрече тази тежка обида толкова спокойно, сякаш ставаше въпрос за нещо съвсем обикновено.

— Ascuas! [\[175\]](#) — извика Емилио. — Нима ще търпим подобно нещо? Настоявам да си вземеш думите обратно!

— Pshaw! — Апачът махна презрително с ръка. В тази единствена дума, както и в движението на ръката му се криеше такова самочувствие и достойнство, че двамата счетоха за по-уместно отново да си подбият опашките. Даже ако вождът седеше срещу тях съвсем сам, те пак нямаше да проявят желание да се спречат открито с него. А сега тук имаше и други хора, които несъмнено щяха да застанат на страната на апача. Ето защо Карлос се обърна към брат си с успокояващите думи:

— Мирувай! Защо да се караме? Казаното от някой индианец не бива винаги да се мери на аптекарски везни.

— Имаш право. Нека само заради добрите ни отношения приемем, че тези думи не са били изговорени!

Винету си замълча. Той легна в тревата, затвори очи и си придаде вид, сякаш се канеше да спи.

Макар да беше уредена с мир, тази кратка свада, изглежда, обезпокои останалите. Щом Винету говореше такива думи, значи той несъмнено бе узнал, че двамата крояха нещо лошо. Какви ли планове имаха? Винету не бе споменал нищо. Това бе едно доказателство, че поне засега нямаше защо да очакват враждебни действия от тяхна страна. Но все пак таените подозрения се бяха засилили и естествената последица беше, че никой не прояви желание да подеме наново някакъв разговор. Настъпи мълчание, което не бе по-малко красноречиво, отколкото ако съмненията бяха изречени гласно.

Ловеца на мечки и синът му последваха примера на Винету и легнаха на земята, а и останалите сториха същото. След кратко време изглеждаше, сякаш всички спяха. Обаче това съвсем не беше така. Двата мексиканци стояха будни заради своя план да избият другите, а пък останалите бели не затваряха очи заради своите подозрения.

8. глава

Пеещата долина

Така измина може би повече от половин час. Дори и да не беше настъпило това отчуждаване между мъжете, те пак нямаше да могат да заспят. Напрежението в атмосферата бе нараснало осезаемо. Откъм храстите се чуваше тихо, едва доловимо пукане. Беше се появил лек ветрец, който постепенно се засилваше и поклащаше клонките, тъй че те се допираха помежду си. При този допир мънички, едва видими искрици прескачаха от връхче на връхче.

И ето че в един миг всички мъже скочиха на крака. Разнесе се някакъв много своеобразен звук, сякаш бе ударена камбана нейде високо над главите им. Този звук продължи да ехти може би половин минута, спусна се сякаш надолу към храстите, усилвайки се все повече и повече, а после замря над водната повърхност.

— Какво беше това? — попита Новолунието. — Но нали тук няма църкви с камбани? Ако не знаех, че...

Траперът замлъкна. Проехтя друг подобен звук, по-висок от първия, сякаш идващ от някакъв огромен тромбон. Отначало бавно се засили, после започна да отслабва и заглъхна в едно деминуендо, каквото и някой виртуоз тромбонист не би могъл да изпълни.

— Това е Юаф-кай-умпаре, гласът на Пеещата долина — обясни вождът на апачите.

— А, значи това е тя! — каза Ловеца на мечки. — Слушайте! Из въздуха се разнесе нещо като лека въздишка. Тази въздишка премина в определен тон с особена чистота. Той имаше тембъра на осемфутова главна тръба на орган и продължи да се носи известно време. После се извиси друг, по-нежен тон, който се разнасяше все още и тогава, когато първият вече не се чуваше.

Тези звуци бяха необикновени. Можеха да накарат човек да настръхне от ужас и въпреки това от тях лъхаше такова величие и благородство, които затрогваха човешката душа. Струваше ти се, като че ли някой неведом музикант настройва своя духов инструмент, разбира се, такъв инструмент, какъвто не се среща в нито един оркестър.

Смълчани, мъжете напрягаха слух да доловят дали това чудо няма да се повтори. И действително! Над храстите и между клонките им подухна лек вятрец и понесе със себе си в бърза последователност цяла редица тонове, които бяха в същото чисто съзвучие помежду си, както и предишните. По-ниските от тях винаги траеха по-дълго и заедно с по-високите, по-бързо заглъхващи тонове, образуваха хармонична последователност, изградена от тоновете на естествения звукоред, включени в различните обръщения на тризвучието, на септакорда и нонакорда.

Не е възможно да сравниш тези звуци с каквото и да било. Никой известен инструмент не може да издаде толкова възвишени и величествени тонове, към които се присъединяваха и други, произлизащи сякаш от необикновено нежно гърло и безкрайно фини устни.

Скоро се разнесоха звуци в най-ниско маестрозо, като че ли излизаха от някоя шестнадесетфутова или даже тридесет и два футова тръба на орган. Същевременно, трептейки, се носеха високи, нежни и ясни тонове, сякаш от човешки глас или от солова арфа, а между първите и вторите звуци се редуваха в различен тембър и пленителна изразност гласовете на корнет, тромбон, виола и акордеон. Звучаха ту открито и светло, ту приглушено. И въпреки това всички тези музикални термини не са в състояние да дадат представа за тембъра, тоновете багри и въздействието на тези звуци, изпълнили котловината и понесли се после над главите на хората, слети в един плътен поток, притиснат от каменните стени.

Напрегнали слух, мъжете не смееха да проговорят. Дори и двамата коварни мексиканци се почувстваха завладени от тази неземна музика под огромния черковен свод на нощното небе, подпрян сякаш на околните отвесни скали. Дори и най-загрубялата душа би изпитала благоговееен трепет.

А към всичко това сега се прибави и едно друго явление, което се възприемаше не със слуха, а със зрението.

Изглеждаше, сякаш небето се отдалечи и стана по-високо. Малобройните звезди по него като че ли се смалиха. И изведнъж в южното небе, там, където то привидно се опираше на скалата, се издигна светложълт блестящ диск с големината на пълнолуние. Отначало контурите му бяха ясно очертани и изглеждаше, че идва

нейде от звездния свят. По съвършено права линия и с все по-голяма скорост то се приближаваше право към котловината, като същевременно непрекъснато нарастваше и все по-ясно се виждаше, че то не беше плосък диск, а кълбо.

Очертанията му започнаха да губят яснотата си. От него заизскачаха мълниеобразни трептящи лъчи, образува се и опашка, която бе далеч по-ярко светеща от опашката на комета.

Самото кълбо не беше вече жълто, както допреди малко. По-скоро изглеждаше, че се състои от течен огън, чиято бушуваща жар искреше във всички възможни цветове. Виждаше се как то се върти около собствената си ос или поне цветните вихрушки създаваха това впечатление. Бързината му растеше ужасяващо. После изведнъж на мъжете се стори, като че ли за няколко секунди то преустанови своя летеж и се задържа високо във въздуха точно над средата на котловината. Ето че сега се разнесе гръм, сякаш едновременно бяха изстреляни няколко оръдия. Кълбото се пръсна на безброй късчета, които, падайки, угасваха и потъмняваха. Опашката остана да се вижда още няколко секунди. После нещо плесна в малкото езерце и водата му блисна високо, като че ли от голяма височина в него бе хвърлено нещо тежко. Хората бяха измокрени от водните пръски.

Сега небето отново стана тъмно както преди. Звездите пак изглеждаха като съвсем мънички точки, а един звучен мощен тон в няколко октави премина като понесен от вихър над главите на изплашените мъже.

Само Винету запази до този миг обичайното си спокойствие. Просто нямаше никакво събитие, което да може да го лиши от самообладанието му.

— Ку-асини, Огненото кълбо — каза той. — Великият Маниту го хвърли от небето и запокити на земята.

— Огнено кълбо ли? — попита Блънт. — Да, наистина приличаше на кълбо. Но не забеляза ли опашката му? Това беше змей, Злият дух, който се подвизава в полунощ.

— Ши-ишкло — караш ме да се смея! — отвърна презрително апачът и обърна гръб на суеверния янки.

— Да, той беше! — подкрепи Портър своя спътник. — Никога досега не съм го виждал, обаче съм чувал други да говорят за него.

Моята баба го е виждала да влиза в комина над огнището на съседа, който бил продал душата си на дявола за пари.

— Не ставайте смешен, сър! — намеси се Ловеца на мечки. — Та ние не живеем вече в мрачното средновековие, когато хората са вярвали в змейове и призраци или, по-точно казано, когато са внушавали на глупците подобни суеверия, за да могат хитреците да си пълнят джобовете.

— Каквото е имало тогава, го има и сега! Или искате да се изкарате по-умен от мен? — попита Портър с остър глас.

— *By Jove!* Съвсем не си въобразявам, че съм кой знае колко умен. Но по-рано хората са считали за дяволска работа всички онези явления, които не са успявали да си обяснят. Сега обаче, слава богу, науката е напреднала толкова много, че може да мине без дявола и неговата баба.

— Ах, тъй ли? Изглежда, и вие спадате към тези просветени личности и тъй наречени учени?

— Не съм учен. Но знам, че едно огнено кълбо не е никакъв дявол.

— Ами какво е тогава?

— Нищо друго освен част от горящото, току-що възникващо или пък изчезващо небесно тяло, което по своята траектория се е приближило до земята толкова, че тя започва да го притегля и то пада на повърхността ѝ.

— Небесно тяло ли? Значи звезда? Кой ви е метнал по този начин?

— Кой ме е метнал? Никой! Но ми го е разказал не кой да е, а Олд Шетърхенд. Когато вечер седяхме край лагерния огън, ние често приказвахме за подобни привидно необясними неща и явления и за всяко нещо той имаше някакво естествено тълкование. Не чухте ли, че нещо падна ей там във водата?

— Чух, видях и почувствах. Нали измокри всички ни.

— Следователно, ако вашето твърдение е вярно, дяволът е паднал в езерото, и понеже пропуснахме да го измъкнем, той несъмнено се е удавил.

— Разбира се, че той не може да се удави. Веднага се е спуснал надолу в ада.

— Е, тогава ще може там да се изсуши на огъня, след като се е измокрил в езерото, за да не се простуди и да не пипне хрема. Не, сър!

Ако имахме възможност да източим водата, щяхме да видим дупка на дъното на водния басейн, където се е забил аеролитът, парче желязо или скала от метеорита, появил се на небето като огнено кълбо.

— Парче желязо ли? Хмм! Но то е могло да убие някой от нас!

— Така е. Имахме щастие, че падна във водата.

— Хмм. А може би Олд Шетърхенд ви е обяснил и звуците, които чухме преди малко?

— Не сме говорили за Юаф-кай, обаче си спомням, че той разказваше за известния проход Сакбът, намиращ се в планините Ратълснейк. Когато вятърът духал право в тясната, дълбоко врязана клисура, се чували звуци като от тромбон. Теснината е музикалният инструмент, а вятърът — музикантът.

— Вярно, че това обяснение звучи доста вятърничаво, но отново се отказвам да споря с вас. Мислете каквото си щете, а пък и аз ще вярвам в онова, което ми харесва!

— Ловеца на мечки е прав — потвърди Винету. — Има няколко котловини, където се разнасят подобни звуци, а вождът на апачите и друг път е виждал железни парчета, хвърлени от Великия дух от небето. Добрият Маниту е посочил на всяка звезда нейния път и отклони ли се някое огнено кълбо от него, то се разбива неизбежно. Ще се опитам да открия следата на желязото във водата.

Той изрече последните думи с необяснимо висок глас. После се отдалечи, крачейки покрай езерцето, и изчезна в тъмнината на нощта.

Другите отново насядаха и зачакаха връщането му. Никой не продумваше. Само Мартин Бауман прошепна тихо на баща си:

— Какво му е на Винету? Той заговори толкова високо, сякаш и някой друг освен нас трябваше да чуе думите му. Несъмнено това търсене на желязото е само някаква хитра уловка.

— Сигурно! — обади се Ловеца на мечки. — Обзалагам се, че наоколо има човек, който иска да ни подслуша. Както познавам апача, той го е забелязал и сега се отдалечи, за да го залови. Но нека изчакаме!

Не беше необходимо да чакат дълго. Само след няколко минути близо зад тях в храсталака се разнесе някакъв шум, сякаш диво животно си проправяше път през клонците. Последва кратък изплашен вик и веднага след това Винету измъкна от храстите някакъв индианец.

Какво зрение бе нужно, за да откриеш посред нощ скрития в гъсталака съгледвач! И само на човек като Винету можеше да се удаде да се промъкне до него и да го залови без никаква съпротива.

Всички наобиколиха двамата. Пленникът е бил въоръжен само с нож, който му беше отнет от Винету. Фигурата му бе дребна и слаба, а чертите на лицето му не можеха ясно да се различат поради тъмнината. Но очите на Винету бяха привикнали да виждат и на тъмно. Той успя да различи какъв човек има пред себе си.

— Защо моят млад червенокож брат не дойде при нас открито? — попита той, — Щяхме да го посрещнем дружелюбно. Пленникът не отговори. Ето защо апачът продължи:

— Моят брат сам си е виновен, че беше пленен. Но нищо лошо няма да му се случи. Ето, връщам му ножа. Нека се завърне при своите хора и им съобщи, че са добре дошли при нас и че тук могат да си отпочинат.

— Уф! — възкликна изненадано пленникът и си взе ножа. — Откъде знаеш, че нашите воини са наблизко?

— Винету би трябвало да е някое дете, за да не си го помисли веднага.

— Винету, вождът на апачите? — прозвуча смаяният въпрос на пленника. — И ти ми връщаш ножа? Да не ме считаш за апач?

— Не. Моят млад брат не носи цветовете на войната, но аз предполагам, че е син на команчите. Да не би вашите воини да са изровили томахока срещу апачите?

— Не. Остриетата на бойните стрели са забити в земята, но въпреки това между вас и нас не цари приятелство.

— Винету е готов да запали тук огън и да изпуши с вас лулата на мира. Той не пита защо твоите братя са дошли в Пеещата долина. Те знаят, че всеки, който навлезе в нея, се установява на лагер край водата. Затова са спрели по-надолу от това място и са те изпратили, за да разузнаеш дали тук има хора. Така ли е?

— Да — потвърди команчът.

— Ако някой път пак залегнеш под храсти, за да подслушваш непознати воини, тогава притвори очи, защото тъкмо очите ти те издадоха! Какъв е броят на твоите братя?

— Два пъти по десет.

— А сега върви при тях и им кажи, че Винету и още осем бледолики ги очакват и ще ги посрещнат като приятели! Можеш да премълчиш, че апачът те е заловил. Той няма да го споменава.

— Добрината на великия вожд радва сърцето ми. Няма да премълча нищо, а ще кажа истината, за да се убедят моите братя, че ще бъдат посрещнати от вас приятелски. Не е позорно да бъдеш открит от погледа на Винету. Но аз ще запомня съвета, който ти ми даде.

Кръгът се отвори и команчът бързо се отдалечи.

Белите, и особено двамата мексиканци, бяха на мнение, че все пак е рисковано току-така да се разреши на отряд от двадесет команчи да се приближи до лагера им. Но апачът съвсем решително заяви:

— Винету знае какво прави. Щом войните на команчите са насочили конете си към Пеещата долина, тогава ездата им не може да има за цел битка с апачите. Отвъд тази котловина се намира гробът на един от техните най-прочути вождове. Сигурно се канят да го посетят, за да подемат там траурните песни, както постъпват всяка година. Ние пък ще запалим огън, та да огледаме ясно лицата им. За да бъдем съвсем сигурни, няма да ги посрещнем тук, а отвъд, пред храстите.

Отново запалиха огъня. Междувременно Винету изведе извън храсталака Ловеца на мечки и Мартин и с тих глас ги осведоми:

— Двамата бледолики не са такива, за каквито се представят. Те са от Лешоядите на Ляно Естакадо и искат тук да ни избият. Винету предполага, че команчите се канят да навлязат в Ляно. Но двамата не бива да узнаят това. Ето защо той каза, че отвъд тази котловина имало гробница, което не е вярно.

Винету не можа да продължи, понеже сега се приближиха и останалите, които бяха наклали толкова голям огън, че светлината му проникваше даже през храстите и достатъчно силно осветяваше терена отвъд тях. Естествено, че те носеха оръжията си, които можеха да им потрябват в случай че въпреки увереността на Винету команчите започнеха да се държат враждебно.

Скоро се разнесе конски тропот. Очакваните индианци идваха. Недалеч от лагера те спряха. Предводителят им слезе от коня и с бавни крачки се приближи. Винету излезе напред, за да го посрещне, и му подаде ръка:

— Войните на команчите са добре дошли при нас — поздрави го той. — Винету не пита каква работа ги води насам. Той знае, че ще

посетят гробницата на своя вожд, а после миролюбиво ще се завърнат във вигвамите си.

Тези думи бяха произнесени на висок глас, но Винету бързо добави едва чуто:

— Нека моят брат потвърди думите ми. По-късно Винету тайно ще говори с него!

Хладнокръвният команч отговори:

— Ръката ми с радост стиска десницата на Винету, който е най-великият воин на апачите, но въпреки това винаги е бил вожд на мира. Ние сме готови да изпушим с него калюмета, защото не сме тръгнали по пътеката на войната, а искаме само да отдадем почит на свещения амулет на мъртвия ни вожд.

— Винету вярва на думите на своя брат и заедно с воините му го кани да седне край огъня, за да бъде изпушена лулата на мира.

Двамата вождове си бяха подали ръка, а на първо време това бе достатъчно, за да докаже, че команчите нямаха лоши намерения. Предводителят им бе отведен от Винету до огъня, а неговите хора го последваха. Отначало те се пръснаха по тревистия бряг на малкото езерце, където спънаха конете си и ги оставиха да пият вода и да пасат. После индианците един по един започнаха да се връщат при огъня.

А там свободното пространство между храсталаците и водата се оказа вече доста тясно. За да образуват кръг, се принудиха да насядат съвсем близо един до друг. Винету и предводителят на команчите се настаниха в средата на кръга.

На един от команчите се беше наложило да се забави при коня си по-дълго от останалите. Ето че сега и той се приближи. Преди да седне, се огледа наоколо. Щом погледът му попадна върху братята Пелехо, по тъмното му лице премина бързо конвулсивна тръпка и той възкликна:

— Уф! Хузикахард тсари ордиеза икард — кои кучета са седнали там?!

Тъй като кръгът от хора все още не се беше подредил и всеки бе зает със самия себе си, възклицанието му не беше чуто от всички. Обаче предводителят на команчите го долови. Той се изправи чевръсто и попита воина:

— Унозо мабуни хузикахард — кого видя?

— Ойет, пийеновит, вуапо-у-сап — тях. Лешоядите на Ляно Естакадо.

— Ордицеа хак — къде са?

— Е, ойет пютайво — ей там са седнали. При тези думи той посочи към двамата мексиканци. Тъй като въпросите и отговорите между двамата бяха изречени на висок глас, издаващ гняв и изненада, те привлякоха вниманието на всички останали. При думите «Пийеновит, вуапо-у-сап — Лешоядите на Ляно Естакадо» команчите наскачаха на крака. Със заплашителни изразения на лицата те хванаха дръжките на ножовете си. Гледката съвсем не беше вече тъй миролюбива, както преди малко.

Белите не разбраха разменените думи, понеже не владееха езика на команчите. Но тъй като забелязаха заплашителното поведение на червенокожите, те също се изправиха и взеха оръжията си.

Само Винету остана спокойно седнал и каза повелително:

— Нека моите братя се успокоят! Ако червенокожите мъже виждат сред нас двамина от враговете си, аз ги уверявам, че ние нямаме нищо общо с тези мъже. Заради тях не бива да се пролее нито капка кръв между нас. Какви доказателства за тяхната вина има воинът на команчите?

Той говореше на смесица от испански, английски и индиански думи, която се използва в онези райони. Команчът му отвърна, използвайки същия говор, разбираем за всички:

— Ловувах на север в Апейч Маунтенс и забелязах диря от двама ездачи, която проследих. След известно време ги видях, седнали под сянката на дърветата, и пропълзях близо до тях, за да чуя разговора им. Ставаше дума за Ляно Естакадо, през която след няколко дни щял да мине голям керван от бели мъже. Лешоядите на Ляно се канеха да се съберат, за да ги нападнат. От думите на двамата мъже разбрах, че са от бандата на Лешоядите, и попитах душата си дали да ги убия, или не. Вслушах се в повелята на мъдростта да ги оставя живи, защото само така бе възможно да...

Той се канеше да каже още нещо, което Винету не искаше да бъде чуто от мексиканците. Ето защо той бързо го прекъсна:

— Винету знае какво иска да каже неговият брат и вече научи достатъчно. Но ти разпозна ли сега тези мъже с такава сигурност, която да изключва всяка грешка и заблуждение?

— Те са!

— Какво ще кажат двамата блеодолики за това обвинение?

— То е една глупава лъжа — защити се Карлос Пелехо. — Изобщо не сме били в планините Апейч.

— Те са — настоя предводителят на команчите, — понеже ние...

— Нека моят брат ме остави да се доизкажа — прекъсна го Винету незабавно, за да предотврати някои други прибързани думи.

Обаче команчът се ядоса от това прекъсване, което противоречеше на индианската учтивост. Той не бе достатъчно умен, за да прозре неговата причина, и гневно извика:

— Защо не ми даваш да говоря? Който търпи убийци при себе си, сам става подозрителен! Да не би вождът на апачите да ни подмами на това място, за да извърши предателство спрямо нас?

При тези думи Винету остави всичките си оръжия на земята, изправи се и каза:

— Моят брат чувал ли е някога Винету да е предал някого?

Думата на апача е като скалата, върху която можеш да застанеш спокойно. Нека моят брат ме придружи, като вземе оръжията си. Хау!

Той излезе от кръга и бавно закрачи между храстите към откритото пространство. Команчът се замисли за миг, а после го последва. Отвъд храсталака Винету го хвана за лакътя и го отведе малко настрани, след което се спря и рече:

— Моят брат не ме разбра. Винету се беше разположил вече на лагер тук, когато белите дойдоха. Той започна да ги наблюдава и разбра, че онези двама мъже са от Лешоядите на пустинята. Следователно Винету мисли също като воините на команчите. Обаче защо е необходимо тези отровни змии да научат, че са прозрени? В такъв случай би трябвало да ги убием, а е по-умно, ако на първо време ги оставим живи. Нека си мислят, че команчите искат да посетят гроба на своя вожд. А сега моят брат да ми каже защо е тръгнал по следите им.

Команчът се почувства засрамен.

— Огнената звезда, вождът на команчите — започна той — заедно с Желязното сърце, своя син, потеглиха на коне на изток към жилищата на блеодоликите. Ще се завърнат през Ляно и сега сигурно са нейде сред пустинята. Неизбежно ще се натъкнат на кервана от блеодолики и ще бъдат нападнати от Лешоядите. Ето защо ние бързо тръгнахме на

път, за да ги пресрещнем и защитим. Оставихме живи двамата бледолики, понеже следите им ще ни заведат при Лешоядите. Край Тойа Крийк дирята им се сля със следата на други четирима бели, които без съмнение са бандити като тях. Ето че сега се натъкнахме на Винету. Какво мисли да прави вождът на апачите?

— Ще яздя заедно с вас, защото и аз очаквам приятели, които ще минат през Ляно и нямаат никаква представа за коварните кроежи на Лешоядите. Бивакът на тези престъпници се намира в Murdering pool. Но тъй като не знам къде е това място, ще оставя двамата мексиканци да избягат, за да ми служат за водачи, без дори и да го подозират.

— Кои са очакваните от теб мъже?

— Олд Шетърхенд и неколцина други бледолики.

— Олд Шетърхенд, прочутият воин на белите? Ако ни разрешиш, ще яздим заедно с теб.

— Винету даже те моли да го придружите. Изглежда, че винаги досега разпръснатите Лешояди този път се събират за някакво голямо начинание. Трябва да използваме случая и да ги унищожим с един-единствен удар. Мисля...

Той замлъкна, защото откъм храстите проехтяха силни викове и крясъци. Изтрещяха няколко изстрела, а откъм откъдната страна на лагера се дочу бърз конски тропот.

Двамата незабавно се втурнаха обратно и когато си пробиха път между храсталака, видяха твърде оживена картина. Команчите трескаво се приготвяха да препуснат с конете си. От мексиканците нямаше и следа. Новолунието, Портър Блънт и Фолсър стояха объркани и изглежда, не знаеха какво да предприемат, обаче Ловеца на мечки и синът му бяха останали спокойно да седят край огъня. Сега Бауман подвижна на Винету:

— Негодниците офейкаха!

— Как успяха? — попита апачът.

— Побягнаха и се метнаха на конете си толкова неочаквано, че минаха през храстите, преди човек да може да посегне към пушката си, за да ги застреля. Вероятно са надушили опасността още преди идването на команчите, понеже конете им бяха вече развързани.

— Оставете ги да избягат! Те препускат право към гибелта си, а заедно с тях към гибел отиват и всичките им съмишленици. Нека воините на команчите слязат от конете си и останат тук! Но призори те

ще напуснат Пеещата долина, за да тръгнат на лов за хищниците в
човешки образ, вилнеещи из Ляно Естакадо!

9. глава

Маската пада

My darling, my darling,
My love child much dear,
My joy and my smile,
My pain and my tear! [\[176\]](#)

Старата мила люлчина песен от Тенеси се носеше в притихналото утро. Клонките на близките бадемови и лаврови дървета, изглежда, се полюляваха в такт с нея, а стотиците колибри трепкаха като цветни искрици около старата негърка, която седеше сама край езерото.

Слънцето току-що се бе издигнало над ниския хоризонт и златистите му лъчи се плъзгаха по повърхността на бистрата вода. Един кралски лешояд описваше кръгове високо във въздуха. Долу по брега няколко коня хрупаха трева, подбирайки най-сочните стръкове също като преситени гастрономи, а на върха на един блатен кипарис беше кацнал присмехулник, който слушаше унесено с наклонена главичка песента на старата негърка и щом тя свърши, започна да имитира последните ѝ думи с едно гръмко «митир-митир-митир!».

Над порнатите корони на ниски палми, които се оглеждаха във водата, разпростираха клоните си високи борове и тополи, сякаш за да ги закрилят. Под тях огромни пъстри водни кончета гонеха мухи и други дребни насекоми, а зад къщичката, издигната близо до езерото, цяло ято папагали джуджета се караха за златните царевични зърна.

Отвън не можеше да се види от какво бе построена къщичката, защото четирите ѝ стени и покривът бяха напълно обрасли от гъсто растящите вейки на пасифлората с бели цветове, прошарени от червени жилки. Нейните жълти, сладки, прилични на кокоши яйца плодове грееха със светлите си тонове сред гъстата маса на силно насечените ѝ листа. Всичко това придаваше тропически характер на пейзажа. Човек би си помислил, че се намира в някоя долина на Южно Мексико или в Средна Боливия, но въпреки всичко малкото езеро, обраслата от пасифлора къщица и пищната южна растителност не се

намираха нейде другаде, а тъкмо в... средата на страшната пустиня Ляно Естакадо. Тук беше загадъчният извор, за който говореха толкова много хора, без някога да го бяха виждали.

«My heart-leaf, my heart-leaf,
My life and my star,
My hope and my delight
My sorrow, my care!» [\[177\]](#)

— продължи да пее негърката.

— Миккер... миккер... миккер — обади се пак присмехуликът, подражавайки последните две думи.

Обаче жената не му обръщаше внимание. Очите ѝ бяха отправени към стара фотография, която тя държеше с двете си ръце. Между отделните стихове тя я поднасяше към повехналите си устни и я целуваше.

Безброй много сълзи бяха капали по снимката и също толкова много целувки бяха заличили образите по нея така, че само нечие много остро зрение можеше все още да различи кой или какво се виждаше на снимката — а то беше една негърка с чернокожо момченце на ръце. Лицето на детето въобще не личеше. Сълзите и целувките го бяха размили и изтрили напълно.

— Ти съм мой добър мил Боб! — каза нежно тя. — Мой малък Боб, мой мъничък Боб. Аз твоя майка. Мисус [\[178\]](#) била добра и мила, наредила направят нея снимка и кога фотограф дошъл, накарала направи снимка също и на Сана и на неин малък Боб. Но после мисус умира, а масса продали Боб. О, масса съм лош масса! Сана много съм плакала, кога масса съм казал, масса иска продаде мой любим дете — Сана много молила за скъп малък Боб, ала масса казал: «За какво му е на глупав черен жена малък Боб?» И зъл масса взел мой скъп дете и яхнал кон! Сега майка Сана има само снимка на Боб. Тя запазила кога самата била продаден. Запазила и кога добър масса Блъди Фокс нея довел тук и запази в бъдеще, докато стара Сана умре и не види отново Боб, който сигур в туй време станал голям силен негър и също не забравил своя добра мила майка Сана. Oh, my darling, my darling... Тя замлъкна, наостри слух и вдигна глава, чиято снежнобяла къдрава коса

странно контрастираше с тъмния цвят на лицето ѝ. Шумът от приближаващи се човешки стъпки я беше накарал да се ослуша. Тя скочи на крака, пхна фотографията в джоба на роклята си от калико и възкликна:

— О, Исусе, Исусе, как Сана се радва! Най-сетне Фокс пак идват. Добър Блъди Фокс отново тук. Сана веднага му даде месо и печен питки от царевица!

Тя забърза към къщицата, но още не я беше достигнала, когато ездачът се появи между дърветата. Той изглеждаше бледен и изтощен. Конят му бе запотен и от умора чак се препъваше. Несъмнено и двамата бяха извънредно много съсипани.

— Welcome, масса! — посрещна го старата жена. — Сана веднага донесе храна. Сана бързо направи!

— Не, Сана — спря я той с движение на ръката си и скочи от седлото. — Напълни всички мехове! Това е най-необходимото, което трябва да се направи в момента.

— Защо мехове? За кого? Защо масса Фокс да не ядат? Той сигур имат много голям глад!

— Наистина съм страшно гладен. Обаче сам ще си взема каквото ми е необходимо. Ти няма да имаш време за това. Трябва да напълниш меховете, с които после аз незабавно отново тръгвам на път.

— Исусе, Исусе! Пак ли отива? Защо все оставя сама стара Сана сред голям широк Естакадо?

— Защото иначе цял керван от чуждестранни преселници неизбежно ще загине от жажда. Тези хора са заблудени от Лешоядите.

— Защо масса Фокс не ги водил?

— Не успях да се добера до тях, понеже наоколо кръжаха толкова много Лешояди, че не можех да рискувам да се приближа.

— Значи Лешояди убият нещастни добри преселници!

— Няма. От север идват храбри и силни ловци, на чиято помощ разчитам със сигурност. Но каква полза от помощта им, ако няма вода! Хората ще загинат от жажда дори и ако бъдат освободени от ноктите на Лешоядите. И тъй, вода, вода, вода, Сана, и то бързо! Всичките коне ще натоваря с мехове. Принуден съм да оставя тук само врания жребец. Твърде много е изтощен.

Фокс отиде до къщицката и влезе през вратата, почти изцяло обрасла от пасифлората. Постройката се състоеше от едно-единствено

помещение. Четирите стени бяха изплетени от тръстика и замазани с меката тиня на малкото езеро, а покривът бе направен от дълги сухи бамбукови стебла. Над иззиданото от глина огнище зееше широкият отвор на комина, а под него висеше железен котел. На всяка една от другите три стени имаше по едно малко прозорче, пред което вейките и филизите бяха разчистени.

Под тавана бяха провесени късове опушено месо, а по стените се виждаха всички видове оръжия, употребявани в Запада. Подът бе покрит с кожи. Двете легла бяха направени от забити в земята колове, на които с помощта на ремъци бяха опънати мечи кожи. Най-забележителното украшение на стаята представляваше рунтавата кожа на бял бизон, на която беше оставен и черепът. Тя висеше срещу вратата, а от двете ѝ страни в стената бяха забити може би повече от двадесет ножа, по чиито дървени или рогови дръжки личаха най-различни гравирани знаци.

Маса, два стола и подвижна стълба, достигаща до покрива, допълваха цялата покъщнина на пасифлорената къщица.

Блъди Фокс се приближи до бизоновата кожа, прекара длан по нея отгоре надолу и промълви:

— Маската на Призрака, а край нея ножовете на убийците, паднали пронизани от неговия куршум — вече са двадесет и шест. Но кога ще намеря онзи, който е заслужил смъртта много повече от всички тях? Може би никога! Pshaw, все още имам надежда, понеже обикновено нечистата съвест непрекъснато подтиква злодеите да се връщат на местопрестъплението. Сега трябва да хапна нещо, а после за кратко време да си отпочина.

Той свали парче пушено месо, изяде го набързо, хвърли се на една от постелите и затвори очи, но, разбира се, не за да спи. Какви ли картини от миналото минаваха пред вътрешния взор на този още толкова млад човек?

След половин час негърката Сана влезе в стаята и му каза, че меховете са пълни. Фокс скочи от леглото и повдигна една от кожите, покриващи пода. Отдолу имаше неголяма, добре маскирана дупка, откъдето той извади сандъче, обковано с ламарина. То съдържаше муниции, с които напълни висящите по колана си торбички. После пак се изкатери по стълбата до тавана, за да се запаси с месо. След това излезе навън и се отправи към езерото, на чийто бряг се намираха осем

големи кожени мяха, пълни с вода, които бяха свързани два по два с по един широк кожен колан и няколко ремъка. С помощта на тези мехове Блъди Фокс бе спасявал вече неведнъж от гибел заблудили се в пустинята пътници.

На брега на малкото езеро стояха пет коня. На гърба на един от тях Фокс постави ездитното седло, което свали от преуморения вран жребец. Останалите трябваше да носят меховете, и то по следния начин: широкият колан се поставяше на гърба им, а двата мяха провисваха отляво и отдясно като дисаги. След това те се прикрепяха здраво към тялото на коня с помощта на ремъците. Конете бяха навързани един за друг също като така наречената «тропа» [\[179\]](#) — юздата на задния кон беше завързана за ремъка, минаващ под опашката на предния кон, а ездитният кон застана начело. След тези приготовления Блъди Фокс се метна на седлото.

Вещата ръка на негърката му бе помагала навсякъде. Днес това не ѝ се случваше за пръв път. Сега тя се обади:

— Едва масса Фокс са тук и вече отново в опасност. Какво стане със стара нещастна Сана, ако някой път застрелят масса Фокс и той не върне?

— Ще се върна. Сана — успокой я той. — Животът ми е под закрилата на всевишния. Ако не беше така, отдавна вече да не бях жив — повярвай ми!

— Но Сана все тъй съвсем сама! Съвсем никой тук с кого тя приказва освен кон и папагали, и снимка на малък Боб.

— Е, може би този път, като се завърна, ще ти доведе компания. Ще се срещна с такива мъже, на които с удоволствие ще покажа дома си, въпреки че досега съм го пазил в пълна тайна. Сред тях има и един негър на име Боб, също като твоето darling-boy [\[180\]](#).

— Негър Боб? О, Исусе, Исусе! А дали той имат майка, коя се казва Сузана, но ѝ викат Сана?

— Не знам.

— Не продаден ли той от Тенеси за Кентъки?

— Не съм го питал.

— А може в края на краища той мой малко момче?

— Защо пък си мислиш, че тъкмо този Боб е твоят! Хич не си въобразявай подобни неща! Но както вече казах, може би ще ти го

доведа и тогава ще можеш сама да говориш с него. Довиждане, Сана. Грижи се добре за врания жребец!

— Довиждане, масса! О, Исусе, Исусе, ето Сана пак сама! Доведе негър Боб, доведе!

Той ѝ кимна дружелюбно и после поведе конския керван, с който бързо изчезна между дърветата.

Блатните кипариси, боровете и тополите край езерцето бяха стари дървета. Обаче бадемите и лавровите дръвчета бяха садени от Блъди Фокс, също както и горичката от кестени и портокалови дървета, през която сега яздеше. След нея последва пояс от гъсти бързорастящи храсталаци, който имаше задачата да препречва пътя на пясъците и вятъра към малкия оазис. Младият човек бе прокарал тесни канали от езерото до пояса от храсти, за да ги напоява, а там, където вече влагата не достигаше, почти изведнъж започваха да растат пълзящи кактуси и най-сетне следваха голите пясъци на Ляно.

Тук, където вече можеше да се язди с необходимата бързина, Фокс подкара «тропата» в галоп и скоро конете изчезнаха в далечината...

По обед на същия ден на около половин ден път на северозапад от обвитата в пасифлора къщичка една доста голяма група конници се движеше през Ляно Естакадо в североизточна посока. Начело яздеше Винету с вожда на команчите, а след тях беше Ловеца на мечки със сина си Мартин. После един до друг следваха Новолунието, Портър, Блънт и Фолсър, а накрая шествието се завършваше от воините на команчите.

Яздеха мълчаливо. Белите ловци и воините на команчите се оглеждаха търсещо наляво и надясно или пък погледите им изпитателно се плъзгаха по ширналите се пред тях пясъци. Но най-често очите им бяха отправени към двамата предводители и особено към Винету, който бе възседнал коня си така, че беше увиснал от едната му страна ниско над земята и можеше подробно да оглежда дирята, която следваха. А това бе следата на двамата братя Пелехо, с чиято помощ се надяваха да се доберат до Убиващата вода.

Ето че Винету внезапно спря своя Илчи и скочи от седлото.

По земята, покрита със ситен пясък, се виждаха сега много повече отпечатъци, отколкото допреди малко. Изглеждаше, сякаш неколцина ездачи се бяха надбягвали в кръг. Различаваха се и следи от човешки

стъпки. Конниците, минали оттук, бяха слизали от седлата, за да огледат внимателно някаква нова диря.

Докато другите останаха по местата си, Винету внимателно огледа всяка педя от разровения участък. След това бавно и приведен напред, той измина известно разстояние надясно. Щом се върна, апачът каза на вожда на команчите достатъчно високо, за да го чуят всички:

— Двамата бледолики са се натъкнали тук на някаква диря и са слезли от седлата, за да я разчетат. Следата е оставена от пет коня, които са били навързани един подир друг. Ако на всеки от конете е имало ездач, то животните едва ли щяха да бъдат вързани едно за друго по този начин. Следователно оттук е минала «тропа» от пет коня и само един ездач, яхнал първото животно. Той е бил тук с малкия си керван преди три часа. Двамата мексиканци са се натъкнали на следите му преди два часа и са тръгнали по тях. Моите братя сигурно ясно виждат, че някои от ръбчетата на отпечатъците са все още ясно и рязко очертани, а други пък са започнали вече да се рушат и заличават.

Вождът на команчите, който също бе слязъл от коня си, за да огледа следата, се съгласи с Винету.

Ето че сега скочи от седлото и Бауман, Ловеца на мечки.

Ниско приведен над земята, той бавно закричи в кръг около мястото, а после също се отправи надясно, но отиде по-надалеч от Винету. Там клекна на земята, искаше да огледа мястото много подробно. След това направи на Винету знак с ръка да се приближи и посочи към пясъка:

— На това място ездачът е слизал от коня си. Защо ли?

Винету погледна продължението на следата надясно и разсъди така:

— Както се вижда от стъпките, човекът е бледолик, очевидно млад човек. По земята си личи, че е изтекла част от водата му. Но оттук нататък безценната течност е престанала да тече. Следователно той е слязъл тук от коня си, за да запуши течащото буре или мях, натоварени на някой от конете му.

— Значи моят червенокож брат мисли, че е било само едно буре или само един мях?

— Само един мях е пропускал вода, но ездачът е имал осем мяха, четири от конете са били натоварени с по два, а първият кон е бил неговото ездитно животно.

— Защо му е трябвала толкова много вода? Не е нужна за него и конете му.

— Не. Сигурно се е отправил за някое място, където мнозина имат нужда от нея. Или е някой от Лешоядите, който има за задача да донесе вода за другите разбойници и конете им в Ляно, или пък е честен човек, който иска да утоли жаждата на други честни люде. Той несъмнено знае, че има такива хора в Ляно. Кои ли са те?

— Може би онзи керван от бели, който ще бъде нападнат?

— Моят брат отгатна истината. Нека отново възседнем конете и бързо препуснем по двете следи, сливащи се тук в една обща диря.

Те пак яхнаха конете си и като ги пришпориха, се понесоха по обединената следа, която не водеше вече на североизток, а право на север.

Наоколо не се виждаше нищо освен безкрайни пясъци, където дирята личеше съвсем ясно. Само тук-там конниците преминаваха покрай оголени от пясъка скали. Но почти навсякъде Ляно оставяше впечатлението, като че ли по-рано пустинята е била дъно на езеро, пресъхнало преди хилядолетия. От време на време ездачите съзираха надалеч, вляво или вдясно от себе си, някакви сиво-кафеникави ивици. Това бяха кактусови полета, през които никакъв конник не можеше да премине.

Продължаваха да препускат все със същата бързина.

Следите започнаха да стават по-свежи, което бе сигурен признак, че догонваха преследваните от тях хора.

Почти целият следобед вече беше изминал, когато отрядът стигна до едно място, където броят на отпечатыците отново ставаше значително по-голям, обаче не защото се бяха присъединили нови следи, а понеже тук ездачите бяха спирани. Винету скочи от седлото, за да огледа старателно околността. Извървя известно разстояние на север, а после, след като се върна, измина и същото разстояние на изток и щом се присъедини към останалите, каза:

— Човекът с водата е продължил да язди на североизток. Тук двамата мексиканци са се поколебали дали да го последват, но в крайна сметка са препуснали към изгрев слънце. По чия следа да тръгнем?

— Вождът на апачите ще вземе най-мъдрото решение — отсече предводителят на команчите.

— Тогава Винету ще ви каже мнението си. Хората, при които иска да отиде бледоликият, се намират на северозапад. Очевидно той е някой добър човек, чиято цел е само да помогне. Бихме могли да го последваме, за да го предупредим. Но тъй като мексиканците са се отклонили от дирята му, то сигурно Убиващата вода се намира нейде наблизо. Отишли са до там, за да се срещнат с Лешоядите и да ги уведомят, че са видели следите на човека с водата. Ще се втурнат след него, за да осуетят неговия опит за спасяване на преселниците. Ние също искаме да се доберем до Murdering pool и затова се налага да тръгнем по следите на двамата мексиканци. Моят червенокож брат има ли нещо против?

Команчът кимна в знак на съгласие и Винету подкара коня си на изток. Ако той и спътниците му бяха накарали конете си да напрегнат всички сили, то те сигурно бързо щяха да догонят мексиканците. Обаче Винету имаше други намерения. Колкото по-скоро настигнеха двамата братя, толкова по-малки ставаха надеждите им да узнаят къде се намирал Murdering pool. Ето защо апачът внимаваше да не намалява преднината на преследваните от тях хора...

Североизточно от оазиса, на малко по-голямо разстояние от един ден път от него, през дълбоките пясъци на Ляно се движеше дълъг керван, състоящ се от дванадесет волски коли. Те пътуваха на известно разстояние една от друга и се придружаваха от въоръжени конници. Всичките коли бяха здраво направени, а пред всяка от тях крачеха впрегнати по шест или осем вола, които бавно влачеха тежкия си товар. Животните бяха крайно изтощени. По външния вид на конете си личеше, че едва можеха да носят ездачите си. Езиците им висяха навън, те дишаха тежко и учестено, а краката им трепереха.

Керванджиите крачеха обезсилени край спяващите се волове. Главите им бяха клюмнали и изглеждаше, че едва ли имаха сила да размахат огромните си камшици, за да накарат впрегатните животни да направят още едно усилие. И хората, и животните оставяха впечатлението, че целият керван е пред близка мъчителна гибел. Надутият адвокат Лийдър, присъединил се към кервана заедно със спътниците си, също си беше подвил опашката и се държеше най-скромно.

Само движенията на коня на водача бяха съвсем бодри и не издаваха никакво изтощение. Обаче конникът седеше на седлото също

тъй тежко приведен напред, както и останалите. Може би също като тях страдаше от непоносима жажда. Но щом някоя от жените или пък някое от децата в колите издадеше жален стон, той неволно се изправяше и по тънките му устни заиграваше усмивка на сатанинско задоволство.

Този човек носеше тъмни кожени дрехи и широкопола шапка, на които никак не подхождаха очилата му и неговата «достопочтена» физиономия. Той не беше никой друг освен Тобайъс Прайзегот Бъртън, мнимият мормонски мисионер. Беше предложил услугите си на кервана като водач и сега полагаше всички усилия, за да отведе поверените му хора към сигурна гибел.

В този момент един от най-предните ездаци сръга коня си с шпорите и отчаяните усилия на неговото животно скоро го изравниха с водача Бъртън.

— Така не може повече да продължава — каза той. — От завчера хората не са получавали нито глътка вода, понеже бяхме принудени да оставим последните запаси за животните. А от вчера призори останахме съвсем без вода, тъй като последните две буренца изтекоха по непонятен начин.

— Жегата е виновна — обясни Бъртън. — От нея дъгите на буретата се свиват и се появяват цепнатини.

— Не, причината е друга. Огледах буретата. Докато в бурето има вода, дъгите не пропускат нито капка. Но някой ги е пробил така, че през нощта водата е изтекла безшумно и незабелязано. Сред нас има някой човек, който иска да ни погуби.

— Невъзможно! Нали онзи, който тайно излее водата, сам ще загине от жажда!

— И аз си го помислих, но въпреки всичко е така. Не съм казвал никому ни дума, за да не засилвам всеобщата тревога. Освен това скришом наблюдавах всеки един от кервана, обаче не открих нищо, по което би могло да се заключи кой е престъпникът. Животните ни ще изгинат. Едва се движат. Жените се вайкат, а децата пищят за вода — напразно, понеже нямаме нито капка. Погледнете към небето! Там горе кръжат лешояди, сякаш знаят, че скоро ще станем тяхна плячка. А сигурен ли сте, че не сме сбъркали пътя?

Самият Бъртън бе онзи, който през нощта проби двете бурета. После хубавичко се напи с вода, напои и коня си. Освен това напълни

една голяма манерка, грижливо я уви в парче кожа и я завърза отзад на седлото си, за да може след смрачаване тайно да се освежи и да даде малко вода на своя кон.

— Разбира се! — отвърна гой, посочвайки към колците, забити на известно разстояние един от друг в пясъка. — Нали виждате нашите пътеуказатели, на които можем със сигурност да се осланяме.

— Със сигурност ли? Но ние всички сме чували, че понякога Лешоядите на Ляно изваждат тези колци и ги забиват в някаква друга посока, която отвежда пътниците към сигурна и мъчителна смърт.

— Да, случвало се е по-рано. Сега обаче не стават вече подобни неща, тъй като бе сложен край на безчинствата на онези мерзавци. Впрочем аз познавам местността много добре и знам, че не сме се заблудили.

— Днес рано сутринта казахте, че се намираме сред най-обширните райони на Ляно. Защо са поставили колците тъкмо през тази местност? Ако бяхме минали отнякъде другаде, сигурно щяхме да се натъкнем на някои от големите кактусови полета, чиито плодове съдържат толкова много сок, че и ние, и животните щяхме да се ободрим и съвземем.

— Да, но това би означавало твърде значително заобикаляне.

За да се успокоите, ще ви уверя, че ако побързаме малко повече, привечер ще стигнем до подобно кактусово поле. А утре ще се доберем до извор, който ще сложи край на страданията ни.

— Да побързаме малко повече! Нали виждате, че на животните им е невъзможно да вървят по-бързо!

— Тогава нека спрем, за да си отпочинат.

— Не, не, в никакъв случай. Спрем ли веднъж, после никой няма да може да ги помръдне. Легнат ли на земята, сигурно вече няма да станат. Трябва непрекъснато да ги подтикваме да продължават да се влачат напред, докато стигнем споменатите от вас кактуси.

— Както искате, сър! Аз страдам от жажда не по-малко от вас, но се успокоявам с това, че малко преди нас оттук са минали и други хора. Я погледнете следите, същите, на които се натъкнахме рано сутринта! Били са доста голям брой конници, които едва ли щяха да се осмелят да яздят в тази посока, ако не знаеха, че верният път минава оттук. Изобщо няма от какво да се опасяваме. Утре по това време всичко ще свърши.

С тези думи Бъртън имаше право, понеже според преценката му нападението трябваше да се проведе още преди посоченото от него време. Разбира се, той не каза нищо за това, че споменатата група ездачи се състоеше от неговите съмишленици, които бяха преместили коловете в погрешна посока. Испита тайно задоволство, когато човекът се успокои при неговите двусмислени думи.

Между оазиса и Убиващата падина се простираше непроходимо кактусово поле, което бе дълго няколко часа, пък и почти толкова широко. Никакъв кон не можеше да премине през него. Поради тази причина Блъди Фокс никога не бе тръгвал в тази посока и никога не се беше озовавал при Убиващата вода. Сега той препускаше на север покрай западния край на кактусовото поле. Ако после завиеше на изток покрай северната му граница, непременно щеше да открие онази падина, която бе станала гибелна вече за толкова много хора. Но той знаеше, че керванът, който искаше да спаси, се намира на североизток и когато кактусовото поле остана зад гърба му, пое в тази посока.

Слънцето сипеше жар от небето. Фокс чувстваше неприятно проникването на силната горещина през дрехите си. Конете му се потяха, но той не им даваше почивка. Продължаваше да язди, оглеждайки непрекъснато хоризонта.

Ето че на североизток, там, където небето и земята сякаш се сливаха, се появиха известен брой тъмни точки. Сигурно бяха преселниците! Фокс пришпори коня си и със силните си викове окуражи и следващите го товарни животни, тъй че малкият керван се понесе вихрено през равнината.

Не след дълго той забеляза, че пред него има само конници и никакви волски коли, помисли си, че тези хора образуват авангарда на преселниците и ето защо се насочи право към тях.

Едва когато ги наближи твърде много, му направи впечатление не само значителният брой на ездачите, но и тяхното поведение. Те също го бяха забелязали, но вместо спокойно да изчакат приближаването му, се разделиха на три групи. Един от отрядите остана на място, а други два тръгнаха срещу Блъди Фокс, описвайки лека дъга наляво и надясно, сякаш се канеха да го обкръжат и да му отрежат пътя за отстъпление. Той се изправи на стремената си и се огледа.

— Heavens! — възкликна той. — Над тридесет души! Не е възможно преселниците да имат толкова многочислен авангард. А тези

водят със себе си и няколко коня, натоварени с колове. The devil! Това са Лешоядите и аз им се напъхах право в ноктите! Искат да ме заловят. Не мога да се бия с толкова много хора. Ще трябва да избягам.

Блъди Фокс обърна коня си и препусна обратно. Но с навързаните зад себе си коне не можеше да развие желаната бързина, още повече че животните бяха вече доста изтощени. Преследвачите очевидно го догонваха. Той пришпори коня си до краен предел, обаче товарните животни му пречеха. Започнаха да не му се подчиняват. Задърпаха юздите и ремъците, хвърляха къч, опитваха се да се изправят на задните си крака. Всичко това му струваше такова забавяне, което можеше да се окаже съдбоносно, тъй като първите преследвачи се намираха вече почти на един изстрел разстояние. В този миг подопашният ремък на водещия кон се скъса. За него беше вързана юздата на първото товарно животно и четирите коня, натоварени с меховете, свърнаха и хукнаха настанни.

— Изгубени са, а заедно с тях и водата! — изскърца със зъби Фокс. — Но веднага ще ми бъдат заплатени.

Той спря коня си, успокои го, взе двуцевната си карабина и се прицели. Проехтя изстрел, после още един и първите двама от преследвачите паднаха от конете си.

— А сега напред! Вероятно вече няма да се приближат до мен. За загиващите от жажда хора не мога да сторя нищо друго, освен да се опитам да намеря Олд Шетърхенд и да му покажа следите.

Още докато ядно мърмореше тези думи под носа си, Фокс пришпори коня си и се понесе в галоп на север. С гневни крясъци Лешоядите го преследваха на известно разстояние, но като разбраха, че сега неговият жребец превъзхожда техните коне, те се завърнаха при мястото, където лежаха застреляните им другари...

И пак на около един ден път от оазиса, само че в северозападна посока, имаше още един конен отряд, който се придвижваше на юг. Ездачите следваха една диря, дълбоко отпечатана в мекия пясък, и това беше следата на Лешоядите на Ляно, които яздеха пред кервана, за да вадят коловете от земята и отново да ги забиват в пясъка, обаче в посока към Убиващата падина.

Начело яздеше Поразяващата ръка. От едната му страна беше Желязното сърце, младият команч. Следваха ги Хобъл Франк и Дебелия Джими. Отзад бяха останали Дейви, Фред и Боб.

Първите двама мълчаха и не изпускаха из очи дирята и далечната точка на хоризонта, към която водеше тя.

Но затова пък останалите бяха толкова по-малко мълчаливи, а от всички най-устат бе Франк. Изглежда, разговаряха за нещо, за което имаха различни мнения, понеже дребничкият саксонец се беше впуснал в следното поучително слово:

— По отношение на научните въпроси ти винаги си бил на грешен, та даже и на грешнически път. Мнение, подобно на твоето, е направо нечувано! Огненото кълбо, което видяхме, било дошло от небето! Като че ли небето си няма друга работа, ами ще вземе да разпръсква мрака, царящ в душата ти, с пламтящи кълба и ракети!

— Кажи ни тогава твоето обяснение! — подкани го Джими през смях.

— Нямам такова намерение!

— Защо?

— Защото по такъв начин пак ще те направя по-умен с няколко градуса по Целзий, без да видя никаква благодарност от теб.

— Или може би защото ти самият не намираш никакво обяснение!

— Охо! Щом имаш такова мнение за мен, тогава все пак ще е по-добре да те просветя. Една подобна сигнална ракета дължи създаването си на сярното свързване между фосфора и праханта, които понякога...

Той бе прекъснат от възклицание на Олд Шетърхенд. Ловецът посочи с ръка на юг и каза:

— Оттам идва някакъв самотен конник! За да яздиш съвсем сам из пустинята, трябва да си много смел и особено добре да познаваш Ляно Естакадо.

— Кой ли може да е той? — попита Фред. — Изглежда, се е насочил право към нас.

Поразяващата ръка дръпна поводите на коня си, извади далекогледа от кобура на седлото, насочи го към ездача, който се приближаваше в пълен галоп, после го свали и рече:

— Не е изключено да е Блъди Фокс, за когото ми разказвахте.

Нека го изчакаме тук!

След кратко време Фокс различи отделните хора от отряда.

Той размаха ръка за поздрав и още отдалече извика:

— Какъв късмет да ви срещна, мешърс! Трябва незабавно да се притечете на помощ!

— На кого? — попита Олд Шетърхенд.

— На керван от преселници, повечето от които немци. Много вероятно е още тази нощ да бъдат нападнати от Лешоядите.

С тези думи той се беше вече приближил до малката група ездачи, спря коня си и най-напред подаде ръка на Олд Шетърхенд.

— Вероятно няма да сгреша — продължи той, — ако приема, че се намирам пред Поразяващата ръка. Сър, радвам се да се запозная с вас. Аз съм Блъди Фокс.

— Най-сетне имам случай да ви разтърся ръката — отвърна ловецът на неговия поздрав. — Слушах много за вас. А що се отнася до кервана на преселниците, той несъмнено е същият, който търсим и ние. Къде се намира?

— На югоизток оттук. Изглежда, се е насочил право към голямото кактусово поле.

— Не ми е познато.

— То е най-голямото в цялата Ляно. Срещнах и преброих повече от тридесет Лешояди, застрелях двама от тях. Извадили са колове и после са ги забили в посока към кактусовото поле. През него не е възможно да се премине. По това може със сигурност да се заключи, че там преселниците ще бъдат избити.

— Колко време трябва да яздим, за да догоним тези хора?

— Ако галопираме, са ни необходими не повече от три часа.

— Добре, тогава напред! Да не губим нито минута. Можем да разговаряме и по време на ездата.

Малкият отряд се понесе като вихрушка през пустинята. Блъди Фокс не се отделяше от Олд Шетърхенд и му разказа за срещата си с Лешоядите и как бе загубил своите четири коня. Ловецът го погледна отстрани и с многозначителна усмивка му каза:

— Пет коня ли имате, Фокс? Хмм! Тук, сред пустинята Ляно? А намира ли се между тях и онзи кон, на който съвсем наскоро покрай нас прелетя Призрака Отмъстител?

— Той яздеше шестия кон, сър — кимна Фокс.

— Тъй си и мислех!

— Имам ви пълно доверие, мистър Шетърхенд. Тайната ми не може повече да бъде запазена, тъй като във всички случаи вие ще

видите бърлогата на Призрака, където живея. А вероятно в бъдеще няма да е вече необходимо да продължавам да си играя на криеница, понеже се надявам, че ще ни се удаде да унищожим бандата до последния човек. Липсва ми само още един — предводителят им от преди години, когато от всички останах жив единствено аз.

— Кой знае къде се белеят костите му! Фокс, въпреки вашата младост вие сте истински герой. Уважавам ви. По-късно ще ми разкажете всичко най-подробно. Но аз още отсега знам що за човек сте, с какви опасности сте се борили и сте побеждавали. Понеже имате толкова много коне и можете да се появявате и изчезвате както и когато си поискате, то сигурно нейде тук, в Ляно Естакадо, има вода, дървета, трева и плодове.

— Наистина има такова място, сър. Живея край малко езеро отвъд кактусовото поле.

— Аа, край езеро? Значи преданието не лъже! Моля, опишете ми мястото!

Блъди Фокс изпълни молбата му, а Олд Шетърхенд реши засега все още да не дава гласност на тази тайна.

Тъкмо когато слънцето залязваше, те се натъкнаха на следите, оставени от волските коли, и сега вече се отправиха по тях право на юг. Не беше трудно да ги следват, понеже скоро се появи тънкият сърп на луната, който пръскаше достатъчно светлина. После, след като яздиха около час, Олд Шетърхенд внезапно спря врания си жребец и посочи напред.

— Ето ги преселниците — каза той. — Вижда се тяхното укрепление от коли. Останете тук, аз ще се промъкна напред и ще ви донеса точни сведения.

Той слезе от коня си и бързо изчезна. Измина около половин час, докато се завърне. Съобщи следното:

— Образуван е четиригълник от дванадесет големи волски коли, а в средата му са насядали хората. Няма нито какво да ядат и пият, нито пък някакъв горивен материал за огън. Водачът им ги е предал, иначе би трябвало да са запасени с тези неща. Воловете лежат на земята и стенат. Не им остава много да живеят, утре сутринта сигурно въобще няма да успеят да се изправят на крака. Малкото вода, която имаме, няма да стигне дори за хората. За да спасим животните, трябва на всяка цена да им направим дъжд.

— Дъжд ли? — попита Хобъл Франк. — Да не би да искаш да кажеш, че тук, в сърцето на Ляно, можеш да събереш облаци на небето и да ги накараш да изпратят дъжд.

— Точно така!

— Какво? Как? Е, това вече ми се струва май прекалено. Вярно, че си славен човек, ама все пак не ми се вярва да можеш ей тъй, по поръчка да събереш облаци по небето. Ами кой ще ги докара тези облаци?

— Електричеството. Нямам време сега да ти обяснявам всичко. За да получим вода, ми е необходим огън, някоя възможно по-голяма горяща площ. Блъди Фокс спомена за едно обширно кактусово поле, намиращо се недалеч оттук на юг. В такъв случай се надявам за кратко време да ви докарам кратък, но проливен дъжд. А сега елате след мен!

Олд Шетърхенд отново се метна на седлото и се насочи към укреплението от волски коли. Другите го последваха с възбудено любопитство.

Колите бяха подредени по такъв начин, че между тях не можеше да премине конник. Но преселниците чуха приближаването на спасителите си. Мъжете слязоха от конете си пред четириъгълника от коли. Отвътре някой извика:

— Я слушайте! Мили боже, идват хора, дали ще ни помогнат?

А да не са разбойници?

— Не сме разбойници. Преди всичко ви носим вода — отговори Олд Шетърхенд със силен глас. — Излезте и ни пуснете да минем!

— Zounds! — извика някакъв друг, негодуващ глас. — Да не би да са... я почакайте да погледна аз!

Човекът се приближи, облегна се на ока на колата и попита:

— Кои сте вие?

— Наричат ме Олд Шетърхенд, а тези са мои спътници. До един — почтени хора.

— Олд Шет... върви по дяволите!

Човекът, който посрещна спасителите с такова проклятие, вместо възторжено да ги приветства, беше достопочтеният водач на кервана.

— Аа, ти ли си, мистър Тобайъс Прайзегот Бъртън! — каза подигравателно Джъгъл Фред. — Страшно се радвам, че те срещам тук!

Но Бъртън бе успял вече да офейка. Веднага щом разбра, че не бива да се бави нито миг повече, той се стрелна към противоположната страна, където стоеше конят му, издърпа бързо ока на една от колите, за да си отвори път, метна се на седлото, излезе от четириъгълника и препусна.

Зад гърба му се разнесоха ликуващите викове на хората, които бе обрекъл на гибел.

— Почакайте само! — изскърца със зъби той. — Скоро ще се върна и тогава заедно с вас ще идат по дяволите и вашите съюзници.

На Бъртън не му се наложи да язди дълго. След по-малко от четвърт час той се натъкна на своите другари, стейкмъните [\[181\]](#).

Те не се показаха никак разочаровани от присъединяването на Олд Шетърхенд към преселниците. Даже се зарадваха, защото така се увеличаваше очакваната от тях плячка. Изобщо не считаха за възможно провалянето на престъпните им планове, макар че вече нямаше да успеят да сломят съпротивата на жертвите си без борба.

Двамата мексиканци също се намираха сред този отряд. В Убиващата падина бяха заварили само един пост и той ги беше довел до тук. Те разказаха припряно преживелиците си в Пеещата долина, без да подозират, че Винету и команчите са тръгнали по следите им.

Вождът на апачите стигна със своите хора до Убиващата падина, но не завари там никого. На това място теренът хлътваше почти изведнъж доста ниско и склоновете на падината бяха твърде стръмни, а на дъното ѝ винаги имаше голяма локва мътна вода. Може би тя дължеше съществуването си на недалечното езеро в «свърталището на Призрака», но във всеки случай тази вода, макар и мътна, беше голяма скъпоценност тук, сред пустинята Ляно, и ето защо стейкмъните използваха мястото за сборен пункт. Когато се разпръсваха из Ляно Естакадо, те винаги се връщаха пак тук, където непрекъснато стоеше техен пост, за да служи като свръзка.

Днес този човек бе тръгнал заедно с мексиканците и затова Винету завари мястото празно. Но острият му поглед скоро му показва в каква посока да се отправи. Той последва дирята на тримата мъже и след смрачаване откри лагера на Лешоядите в пустинята.

Хората му трябваше да спрат и да го изчакат. Апачът легна на земята и безшумно запълзя към разбойниците. По-голямата част от негодниците се бяха преоблекли като индианци. Винету видя как

Бъртън, вероломният водач, пристигна и се присъедини към тях. За съжаление той не биваше да рискува да се приближи тъй много до стейкмъните, че да може да долови разговора им. Но поне му се удаде да ги преброи. После се върна.

— Тридесет и още пет Лешояди — съобщи той. — Утре по това време месата им ще бъдат разкъсвани от истинските лешояди.

— А какво кроят? — попита Новолунието.

— Дебнат плячка и тази плячка се намира нейде на север оттук, понеже мексиканците се отправиха в същата посока, а пък току-що оттам пристигна вестоносец, по чиито жестове успях да разбера какво им съобщи — касапницата скоро ще започне. Сега моите братя ще тръгнат с мен на север, където без съмнение ще се натъкнем на хората, които Лешоядите се канят да избият и ограбят.

Той отново се метна на седлото и най-напред описа доста голяма дъга, за да не бъде забелязан отрядът му. После пак сви в избраната от него посока.

Не след дълго те забелязаха в мрака четириъгълника от коли. Пред него имаше вече постове. Поразяващата ръка бе взел тази предпазна мярка. Когато един силен глас им извика да спрат, Винету отговори:

— Белите мъже няма защо да се страхуват. Тук е Винету, вождът на апачите, който ще им помогне.

Благозвучният му глас бе чул ясно от всички. Едва беше изрекъл последната дума, когато от вътрешността на укрепения четириъгълник се разнесоха радостните възгласи на Хобъл Франк:

— Винету? Значи барабаните бият за победен бой, понеже където е апачът, там сигурно са също Ловеца на мечки и неговият Мартин! Пуснете ме да изляза, трябва да ги притисна до фрака си!

Той се покатери на една кола, мина през нея, но се спря учуден, щом съзря отряда на команчите.

— По дяволите, това пък какво е? — попита той. — Струва ми се доста подозрително. Я излез за малко, мистър Шетърхенд, и поогледай тези призраци, които бродят нощно време на коне като лунатици!

Но още в следващия миг на врата му увисна Мартин, после го прегърна и Ловеца на мечки. Винету също поздрави радостно своя стар познат и каза:

— Тогава сигурно и моят брат Шетърхенд е тук. Той не чу ли гласа ми?

— Чух го, разбира се! Ето ме! — извика белият ловец, който с помощта на неколцина от спътниците си бързо разбута настрани две от колите и излезе от четириъгълника, за да поздрави червенокожия си приятел. Последваха го Джими, Дейви и Джъгъл Фред. Започна се приятелско ръкостискане и оживена размяна на въпроси и отговори, но всичко ставаше без вдигане на шум, понеже положението в момента не го позволяваше.

Желязното сърце стоеше сериозен и тъжен сред своите команчи, които се изненадаха, че го срещат на това място. Той им разказа за убийството на техния вожд. Те изслушаха мълчаливо вестта за смъртта на баща му, но в душите си се заклеха да отмъстят жестоко на Лешоядите.

След размяната на поздравления във вътрешността на четириъгълника, а и около него закипя тиха, но много оживена дейност. Укреплението от коли бе разширено, за да могат и команчите да намерят място в него. Стейкмъните не биваше още отдалеч да разберат, че противниците им са станали толкова многобройни. И конете бяха вкарани вътре. Команчите разпределиха между преселниците запасите си от месо, а също и водата, която носеха в издълбани кратунки, тъй като Олд Шетърхенд обеща, че скоро ще се сдобият с още по-големи количества вода. Въпреки това тя не се оказа достатъчна да задоволи напълно жаждата на нещастните хорица.

При срещата с новопристигналите имаше и някои други неочаквани сцени като например онзи миг, когато Новолунието разпозна Джъгъл Фред, който го бе спасил на времето от ръката на убиеца Стилинг Фокс. Въпреки всичко скоро наоколо се възцари дълбока тишина. Наистина никой не спеше, но мъжете, които имаха да си разказват един на друг толкова много неща, разговаряха само шепнешком, тъй че извън укреплението от коли не се чуваше никакъв звук.

Олд Шетърхенд беше поел общото командване. Той седеше до Блъди Фокс. Беше го накарал съвсем точно да му опише местността, където се намираха в момента. По възможност никой от Лешоядите не биваше да се изплъзне, за да се сложи веднъж завинаги край на техните безчинства.

Вниманието на Олд Шетърхенд бе привлечено най-силно от съобщението на Фокс, че на изток от голямото южно кактусово поле

имало още едно, което наистина било много по-тясно, но затова пък значително по-дълго от първото. Фокс каза, че между двете полета в посока на юг се простирала доста тясна пясъчна ивица, по която човек можел да се добере до неговото убежище. Обаче входът към пясъчната ивица била някаква зигзаговидна пътека, тъй че всеки незапознат с околността човек неизбежно си съставял мнение, че кактусите са непроходими. Ето защо досега все още никой не бил предприемал рискования опит да проникне по-навътре.

— Добре! — заяви Олд Шетърхенд. — Тогава нито един от тези мерзавци няма да ни се изплъзне. Ако все пак забележат твърде рано численото ни превъзходство или ако се разбягат още след първото нападение, ще ги подгоним, ще ги накараме да влязат между двете кактусови полета и предварително ще подпалим кактусите. По този начин и впрегатните животни ще получат вода.

— Но в такъв случай Лешоядите ще стигнат до моето езеро и оттам ще ни се изплъзнат!

— Няма, Фокс, защото веднага ще тръгнеш натам с десет команчи, за да посрещнеш подгонените от нас негодници. Съвсем спокойно ще стигнете навреме, понеже се обзалагам, че нападението ще последва едва призори.

Незабавно се заеха с изпълнението на този план. Още веднъж отвориха укреплението от коли, за да излезе Фокс с десетте команчи. После наоколо се възцари дълбока тишина.

Постовете стояха доста далеч извън четириъгълника от коли и имаха нареждане при приближаването на врага бързо и безшумно да пропълзят между колелата на колите и да се оттеглят във вътрешността на укреплението. А там се намираха оседланите коне, готови за незабавното преследване на бягащия неприятел. Всеки ездач бе получил точно определени указания.

Така измина нощта. На изток небето започна леко да светлее и очертанията на колите и другите предмети станаха поясни. Нямаше и следа от утринна мъгла. Лека-полека се развидели и ето че на юг забелязаха стейкмъните на неподвижно застаналите коне, отдалечени на малко повече от хиляда крачки.

Разбойниците счетоха, че времето им е дошло, и подкараха конете си. Приближаваха се в галоп, за да превземат укреплението с атака.

Постовете се оттеглиха и всички мъже се събраха откъм онази страна на четириъгълника, към която бе насочено нападението. Лешоядите се приближиха на стотина метра, а после на осемдесет, на петдесет.

— Огън! — извика Олд Шетърхенд.

Изтрещяха над тридесет изстрела. Незабавно отрядът на нападателите се превърна в хаотична маса от хора и животни. Мъртвите и ранените рухнаха от конете на земята. Животните, останали без господари, продължиха да препускат. Другите, чиито ездачи се бяха отървали невредими или пък бяха само леко ранени, рязко спряха. Но те не бяха повече от десетина.

— Ура, ура за Олд Шетърхенд и Винету! — закрещя Хобъл Франк.

Щом Лешоядите чуха името на апача и видяха колко големи са загубите им, те бързо обърнаха конете си и препуснаха, бягайки на юг.

— Навън и всеки на мястото си! — нареди Олд Шетърхенд. Незабавно отдръпнаха две от колите, за да могат всички да излязат. Според предварителните указания преселниците се затичаха към мъртвите и ранените. Всички останали започнаха преследването на бегълците, обаче без да бързат кой знае колко много. Само Дейви и Джими накараха конете си да препускат в пълен галоп, насочвайки ги на югозапад, където щяха да подпалят кактусите.

Една част от преследвачите начело с Винету се отправи на изток, за да завие после на юг, да пресече пътя на бегълците в тази посока и да ги принуди да навлязат между двете кактусови полета. Олд Шетърхенд и останалите се насочиха в бърз тръс на юг по следите на разбойниците.

Престъпниците бяха побеснели от гняв поради неуспеха на своя коварен план. Препускаха, без да разговарят помежду си. От устата им изригнаха само проклетия. Спряха едва когато се добраха до Убиващата падина.

— Ами сега? — попита Бъртън, който седеше на коня си и тежко дишаше. — Не можем да останем тук, понеже онези кучета са по петите ни.

— Естествено, че не можем! — съгласи се с него Карлос Пелехо, който заедно с брат си се беше отървал без никакво нараняване. —

Направо през кактусите няма да успеем да минем. Значи надясно! Хайде!

Те се отправиха в тази посока, но скоро съзряха в далечината кълба от дим.

— Hell and damnation! ^[182] — запроклина Бъртън. — Изпреварили са ни. Запалили са кактусите. Назад!

Незабавно Лешоядите се понесоха обратно, преминаха покрай Убиващата падина и се насочиха на изток. Не бяха изминали и десетина минути, когато забелязаха вляво от себе си Олд Шетърхенд, който заедно с отряда си се приближаваше към тях под остър ъгъл. Това ги изплаши. Те пришпориха конете си до предела на възможностите им, за да се промъкнат покрай неприятеля, което, изглежда, щеше да им се удаде.

После бандитите се опитаха да се измъкнат настрани. Но скоро разбраха, че е невъзможно, понеже забелязаха другата половина от преследвачите, които се бяха спрели доста надалеч в същата посока и им препречваха пътя.

— Днес и дяволът е срещу нас! — изкрещя Емилио. — Ще трябва въпреки всичко да навлезем между кактусите!

— А има ли някакъв изход? Да не се намерим в задънена улица? — попита Карлос.

— Не знам. През целия си живот не съм минавал оттам, обаче сега не ни остава нищо друго.

— Тогава да побързаме, за да не ни изпревари огънят!

В крайна сметка те препуснаха на юг, точно натам, накъдето искаше да ги накара да се отправят и Олд Шетърхенд. А сега и ловецът пришпори коня си. Откъм лявата му страна се приближи Винету с хората си, отдясно се присъединиха Дейви и Джими, които бяха изпълнили възложеното им поръчение, така че всички се понесоха в галоп след Лешоядите между двете кактусови полета в посока към «свърталището на Призрака».

Карлос Пелехо бе имал право да се бои от огъня. Той се приближаваше — отначало бавно, а после все по-бързо и по-бързо.

Дълги години наред сухите като барут кактусови растения бяха стояли под лъчите на слънцето. Само от време на време от тях покарваше някое ново разклонение. Те горяха не по-лошо от прахан. Отначало пламъците заиграха леко и колебливо, но после се понесоха

неудържимо, прехвърляйки се с голяма бързина, и най-сетне лумнаха на огромна височина. Скоро цялото кактусово поле бе обхванато от ярка плътна огнена стена, а пращането на огъня се чуваше на голямо разстояние като тътен на далечен гръм. Издигащият се нагоре нагорещен въздух образува въздушно течение, което непрекъснато се засилваше и скоро се превърна във вятър. Колкото повече се разпростираше огънят, колкото напредваше все по на юг, където обхваната площ от десетина квадратни Мили, толкова по-явно ставаше, че очакването на Олд Шетърхенд щеше да се сбъдне. Синевата на небето изчезна, отначало то стана пепелявожълто, после сиво и след това започна да потъмнява все повече и повече. И действително, ето че се насъбраха тежки маси, които не се състояха вече само от пушек. Вятърът, станал сега много силен, ги подгони и ги превърна в гъсти облаци, които постепенно покриваха цялото небе.

Въздухът се беше нажежил като в пещ, пясъкът сякаш гореше. Горе между облаците започнаха да проблясват светкавици. Западаха отделни капки, които ставаха все по-чести. И ето че започна да вали, и то все по-силно и по-силно, докато най-сетне се изля истински тропически дъжд...

Без много церемонии преселниците застреляха тежко ранените бандити, взеха вещите на мъртвците и после събраха на едно място плякосаните коне. Сега трябваше да изчакат завръщането на приятелите си, но без вода. Но ето че забелязаха огъня. Видяха как се образуваха облаците и усетиха падащите капки. Най-сетне се намираха под освежителния дъжд, под пороя, и насъбраха всички налични съдове, за да ги напълнят. Полуживите от жажда и изтощение волове отново се оживиха. Замучаха от радост, затъркаляха се по земята под дъжда. Хората им дадоха да се напият. Бяха спасени, а заедно с тях бе спасено и имуществото на собствениците им, понеже без животните колите щяха да си останат там, където си бяха.

Малко след разсъмване Блъди Фокс и неговите десет команчи пристигнаха при обраслата с пасифлора къщица. Сана не се изплаши от индианците. Тя се радваше, че вижда хора, но веднага попита младия си господар за негъра Боб. Той и обеща, че ще се срещне с него по-късно, и се отправи към къщата. Когато излезе от нея, Фокс беше наметнал кожата на белия бизон. — Пийеновит начо — Призрака на

Ляно! — извика Желязното сърце, който се намираше сред отряда команчи.

И останалите гледаха с втренчен поглед как пред очите им се разкри една загадка, за която бе говорено толкова често, но сега никой не продума. Блъди Фокс отново се метна върху седлото и продължи ездата с команчите, като напусна оазиса и зае позиция до югоизточния край на кактусовата площ. Изпитателният му поглед се отправи на север.

Високо в небето се появи тъмна стена, а отдолу затрептяха светли пламъци.

— Огънят ще подгони Лешоядите насам — каза той на Желязното сърце. — Може би моят червенокож брат ще открие сред тях някой от убийците на баща си.

Двамата приготвиха пушките си за стрелба. Тъмната стена от облаци се приближаваше. Но тя бе изпреварена от палещата горещина. От минута на минута въздухът ставаше все по-непоносим. Огънят обаче нямаше да може да достигне до самите ездачи. Щеше неизбежно да се спре на границата на кактусовото поле.

— Уф! — възкликна индианецът, посочвайки на север. — Идат!

Да, те идваха. Лешоядите. Обаче бяха останали само трима. Другите бяха очистени по време на гонитбата от преследвачите си. Конете им бяха окъпани в пот. Самите те едва се държаха на седлата. На известно разстояние зад тях се виждаха Олд Шетърхенд и Винету, последвани от останалите. Преследвани и преследвачи се приближаваха в бесен галоп. Но Поразяващата ръка и Винету не пришпорваха вече конете си. Искаха да предоставят последните трима Лешояди на Блъди Фокс и команчите му.

Първият от бандитите бе Бъртън, изпреварил значително другите двама. Той забеляза дърветата, цяло чудо за Ляно, и се насочи право към тях. Фокс подкара жребеца си към него. Щом го зърна, мормонът извика от ужас и заудря коня си, за да напегне сетни сили и да се добере до дърветата.

Ето че се зададоха и другите двама. Те трябваше да преминат близо покрай Желязното сърце. Той ги разпозна — бяха участвали в убийството на баща му. Незабавно вдигна карабината си и се прицели. Два изстрела и бандитите паднаха от конете. Индианецът насочи коня си към тях, за да им вземе скалповете.

В същото време Блъди Фокс гонеше към дърветата най-злия от всички, предводителя Бъртън, и продължи да го преследва между тях чак докато се озоваха пред къщицата. Ездата бе толкова разгорещена, че Фокс изгуби бялата си бизонска кожа. Пред малката къща конят на разбойника рухна на земята и Бъртън изхвъркна от седлото. В следващия миг Фокс се озова до него, измъкна светкавично ножа от пояса си и замахна, за да му нанесе смъртоносен удар. Но изведнъж отскочи назад и извика ужасен. При падането на Бъртън дългата му черна коса се беше отделила от черепа. Оказа се, че е носил перука и сега се появи естествената му късо подстригана червеникава коса. От напрежението на ездата и горещината лицето му беше подпухнало, а чертите му се бяха разкривили. Изцъклените му очи гледаха втренчено младия човек — Бъртън си беше счупил врата. Обаче Блъди Фокс разпозна в мъртвеца убиеца на своите родители, Стилинг Фокс. При онова отдавнашно нападение той бе дочул да викат името му и това бе единственото нещо, запазило се в паметта му.

Ето че и останалите долетяха като вихрушка, а Фокс отново възседна коня си и тръгна обратно, за да вземе бизонската кожа и пак да я сложи на главата и плещите си. Всички с изключение на Олд Шетърхенд бяха смаяни, когато видяха Блъди Фокс с бялата кожа.

— Призрака... Призрака на Ляно... Блъди Фокс е... значи той е бил! — разнесоха се наоколо в надпревара учудени възгласи.

Фокс не им обърна внимание. Той посочи трупа на Бъртън и каза:

— Ето го убиеца! Затова ми се струваше тъй подозрителен!

Но сега е мъртъв и никога няма да разбере кои са били родителите ми!

Новолунието също огледа мъртвеца и възкликна:

— Стилинг Фокс, Крадливата лисица! Най-сетне е обезвреден! Жалко, че мерзавецът си счупи врата. Завинаги ще му остана дължен един куршум!

— Блазе му, че е мъртъв! — заяви Олд Шетърхенд. — С неговата смърт са ликвидирани всички Лешояди и отсега нататък дълго време в Ляно ще цари спокойствие. А и да се появят отново неколцина разбойници, оттук ще бъде лесно да се предприеме лов срещу тях. Никой не би предположил съществуването на подобен оазис на това място.

Разбира се. Боб също беше тук. Но той не обръщаше никакво внимание нито на мъртвеца, нито на свалилия маската си Призрак на Естакадо. Погледът му се беше спрял на негърката, а нейният на него. Тя се завтече към Боб и припряно го запита:

— Ти да не би сме негър Боб? А щом той кимна, тя продължи:

— Твоята майка се казват Сана? Ти виждал някога таз снимка със Сана и неин малък Smiling Bob [\[183\]](#)?

Тя му показва старата фотография. Той ѝ хвърли един поглед, а после с тържествуващ вик скочи от коня си. Двамата се прегърнаха здраво и успяха да дадат израз на голямата си радост само с нечленоразделни звуци...

Към нашия разказ можем да добавим съвсем малко. Лешоядите бяха победени и един отряд от команчи потегли, за да доведе преселниците. Тук, край малкото езеро, хората щяха да си отпочинат, а после някой щеше да ги преведе през Ляно. След като нямаше вече какво да подхранва огъня, той започна да гасне и скоро обширната кактусова площ остана да лежи покрита с пепел, превърната в мъртвило.

Но затова пък в «свърталището на Призрака» и около него цареше голямо оживление. Блъди Фокс беше героят на деня. Накараха го подробно да разкаже своя чудноват живот. Неговият разказ съдържаше почти изцяло само мрачни и кървави случки. Въпреки всичко той обяви твърдото си решение завинаги да остане тук, на това място, за да поддържа пустинята Ляно чиста от Лешояди. Сана и Боб заявиха, че не искат да се разделят с него.

Разказът му беше толкова интересен за уестмъните, че даже иначе тъй приказливият Хобъл Франк не го прекъсна нито веднъж. Но когато по-късно дребничкият саксонец правеше обиколка около езерото заедно с Джими, Дейви и Фред, Джъгъл Фред го попита:

— Е, Франк, сега се намираме в царството на призраците. Все още ли твърдиш, че Призрака на Ляно Естакадо е действително някакво привидение?

— Я мълчи! — махна с ръка Франк. — Ако в случая съм се заблудил, то нейде другаде все още има достатъчно призраци, а каквото разумът на умните не забележи, виждат го всичките саксонци, щом се покаже.

— Да, саксонците и особено онези от Морицбург са един път! — засмя се Фред.

— Я не ми досаждай нито един път, нито два пъти, старий фокуснико! Ти все още далеч не ме познаваш. В крайна сметка моята личност кара всекиго да изпитва уважение към мен. Нали, Джими?

— Разбира се! — кимна Дебелия и се усмихна едва забележимо.

— Ето, виждаш ли! Всъщност за всичко трябва да благодарите на мен, понеже, ако не се бях срещнал близо край Хелмърс Хоум с Блъди Фокс, никога нямаше да откриете кой е Призрака на Ляно. Дължите ми това признание още отсега. А за бъдните поколения остава запазено правото да направят на мен и на Призрака железен или мраморен паметник, та и тук да заблести името ми със златни букви, също както сияе горе в националния парк Йелоустоун, където се надявам в скоро време светът да има възможността да се удивлява на моя монумент!

info

Информация за текста

© 1993 Веселин Радков, превод от немски

Karl May
Unter Geiern, 1887–1888

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: Boman, 2007

Публикация:
Издателство «Отечество», том 12
Unter Geiern, 1887 (Band 35)

Свалено от «Моята библиотека»
<http://www.chitanka.info/lib/text/3435>

Последна редакция: 2007-09-03 22:36:00

notes

Пъстро индианско одеяло, наречено по-късно така на името на мексиканския град Сантильо, където започнала фабричната му изработка. Б. пр.

Метусаил — според Библията бил дядо на Ной и живял 969 години. Б. пр.

Хора от Запада, така К. Май нарича всички ловци, трапери и авантюристи в Дивия запад. Б. пр.

Скватор (англ.) — колонист, заграбил незаконно земи. Б. пр.

(англ.) — Е, добре, съгласен. Б. пр.

(англ.) — Да. Б. пр.

7

(лат.-нем.) мярка за тежест равна на 50 кг. Б. пр.

(англ.) — индианец. Б. пр.

Съдията Уилям Линч от Вирджиния за пръв път през 1780 г. въвел самоволното правораздаване, станало известно като «линчуване» Б. пр.

(англ.) — Мътните го взели! Б. пр.

(англ.) — Добър ден! Б. пр.

(амер.) — съкращение от френската дума *messieurs* — господа. Б.
пр.

(англ.) — Я виж! Б. пр.

(англ.) — Проклятие, по дяволите! Б. пр.

(англ.) — особен вид кожени панталони, носени от индианци и трапери. Б. пр.

(инд.) — четири мечки. Б.а.

(инд.) — Щит. Б.а.

(сиу) — стара жена, баба. Б. а.

(сиу) — Дългия Дейви и Късия Джими. Б. а.

(англ.) — златотърсачи. Б. а.

(англ.) — конекрадци. Б. а.

Help... help... for God's sake... help! (англ.) — помощ, помощ... за бога... помощ! Б. пр.

(англ.) — Далечния запад. Б. пр.

(англ.) — куцам. Б. пр.

(англ.) — магазин. Б. пр.

Противно на претенциите си Хобъл Франк непрекъснато прави езикови грешки и каламбури, допуска фактически неточности. Б. пр.

Фридрих Хайнрих Ернст фон Врангел (1784 — 1877) — пруски генерал. Б. пр.

Здрава постройка от цели стволове на дървета, типична за времето на «американските пионери». Б. пр.

Някогашно обръщение на негрите в САЩ към белите господари.
Б. пр.

Прерийно огниво. Б. а.

Вид памучна материя. Б. пр.

Ръката, която разбива, руши — Поразяващата ръка. Б. а.

(инд.) — Злия огън. Б. а.

(англ.) — По дяволите! Б. пр.

(англ.) — Стой, момчето ми. Б. пр.

(англ.) — Барутната река. Б. пр.

(англ.) — Дяволската глава. Б. пр.

Heavens (англ.) — небеса, о боже! Б. пр.

Една английска миля е равна на 1853 м. Б. пр.

(англ.) — възклицание на удивление, почуда. Б. пр.

Световноизвестен цирк по онова време. Б. пр.

(англ) — възклицание, изразяващо неодобрение, досада. Б. пр.

(англ.) — лудост, щуротия. Б. пр.

Горната забележка се явява необходима в немския текст, понеже в тези случаи Франк си служи с елементи от саксонския диалект. Б. пр.

(англ.) — в случая означава «новак», «зелен» човек. Б. нем. изд.

Известен немски пълководец. Б. пр.

Вятър. Б. нем. изд.

Светкавица. Б. нем. изд.

Смелия бик. Б. нем. изд.

Жълтата река — Йелоустоун Ривър. Б. нем. изд.

(англ.) — Оле, тежко ми! Помощ, помощ, помощ! Б. пр.

(англ.) — Добър вечер! Б. пр.

(англ.) — Ей богу, бога ми! Б. пр.

(англ.) — Стой, чакай! Б. пр.

С това име бил известен сред индианците президентът на САЩ. Б.
пр.

(англ.) — възклицание, изразяващо удивление или радостна изненада. Б. пр.

(англ.) — За бога! Б. пр.

(инд.-англ.) — омъжена индианка. Б. пр.

Съкращение от ракун, миеща мечка. Б. пр.

Прерия, покрита със синя трева. Б. пр.

Физика и психика се пишат в немския език с «У» — ипсилон, отличаващ се със сравнително по-трудно изговаряне. Б. пр.

Алма матер (лат.) — наименование на университетите, в което Франк подменя «матер» (лат.) — майка с «фатер» (нем.) — баща. Б. пр.

(англ.) — овални плитки ями с диаметър от девет-десет стъпки, образувани от търкалянето на бизоните по земята. Б. а.

(лат.-нем.) — четвърт година, т.е. тримесечие. Б. пр.

Означава буквално бодлив глог. Б. пр.

(англ.) — подбел. Б. пр.

(англ.) — Хайде, ела! Б. пр.

(англ.) — За бога! Б. пр.

(англ.) — Съвсем мъртъв. Б. пр.

Изкопаеми животни или растения. Б. пр.

Арарат — първоначално това е било името на високо плато в Армения, споменавано в библейските предания като мястото, където Ной успял да се спаси по време на потопа. Б. пр.

(англ.) — вълниста, вълнообразна земя. Б. пр.

(лат.) — растение от рода на водните лилии с листа, достигащи в диаметър 2–2,50 метра. Б. пр.

(англ.) — възклицание, изразяващо радостно учудване. Б. пр.

Неразделни братя близнаци, синове на Зевс. Б. пр.

Разпространено име на кучета. Б. пр.

Река в Канада. Б. пр.

Индианско племе от Северна Америка. Б. пр.

Приток на Колорадо в Тексас. Б. пр.

Индианско племе, живяло в щатите Вашингтон и Орегон. През 1963 г. в резервата на щата Орегон от него били останали само 623 души. Б. пр.

Pedlar (англ.) — амбулантен, пътуващ търговец. Б. пр.

(англ.) — гуляй при полагане покрива на сграда. Б. пр.

(англ.) — в случая «пляс», «шляп»! Б. пр.

(англ.) — вредна, неприятна миризма, изпарение. Б. пр.

(англ.) — пфу, каква безобразна свинщина. Б. пр.

(англ.) — мръсна свиня, гаден скот? Б. пр.

(англ.) — вонящ звар. Б. пр.

(англ.) — буквално означава «кѣдрокос човек». Б. пр.

(англ.) — презрительно название на негрите в САЩ. Б. пр.

англ. — Фред Фокусника, Фред Ловкия. Б. пр.

Място в гората, където дърветата са повалени от силна буря. Б. пр.

Тотемът е знак или рисунка, изобразяващ името на някой индианец. Може да бъде поставен върху най-различни предмети. Б. пр.

Упсароки са били наричани още и индианците врани. Б. пр.

(англ.) — шишенце с амонячна сода. Б. пр.

инд. — Храбрецът, който търси амулет. Б. пр.

(инд.) — устат човек, самохвалко. Б. пр.

(инд.) — вид дървена свирка, прилична на кавал. Б. а.

Фут — английска мярка за дължина, равна на 30,5 см. Б. пр.

Немската миля е равна на 7500 метра. Б. пр.

Утайки по дъната на водни басейни и реки. Б. пр.

«Топловодна планина», индиански израз за гейзер. Б. пр.

Дойдох, видях, победих (лат.) — исторически думи на Цезар. Б.
пр.

(лат.) — пак един от каламбурите на Франк, който иска да каже «En in terra рах» (И мир на земята), думите, поставени от Карл Май за заглавие на том 30 от събраните му съчинения. Б. пр.

(англ.) — Добър ден, момчето ми! Б. пр.

Мормони — членове на реакционна религиозна секта в САЩ, основана през 1830 г. от Джо Смит и наречена на името на «пророка» Мормон. Б. пр.

Фукс (нем.), равнозначно на «фокс» (англ.) — лисица, — среща се и като фамилно име. «Блъди» (англ.) — кървав. По тогавашния маниер на «кръщаване» момчето се е казвало Кървавата лисица. Б. пр.

(англ.) — Добре дошъл! Б. пр.

(англ.) — шапка с щраусово перо. Б. а.

Горната забележка е необходима за авторовия текст, тъй като, когато Франк говори на немски, той си служи по твърде комичен начин с елементи от саксонския диалект. Б. пр.

(англ.) — зрънце или парче самородно злато. Б. пр.

(фр.) — цилиндър, който може да се сгъва. Б. пр.

(англ.) — титла, която може да се даде на мирови съдии, кметове, адвокати и чиновници. Б. пр.

Под граница тук се разбират районите между «цивилизованата» и «нецивилизованата» част на Северноамериканския материк около средата на XIX век. Б. пр.

(англ.) — цветнокож джентълмен. Б. пр.

(англ.) — ездач. Б. пр.

(англ.) — ездач. Б. пр.

(англ.) — следотърсачи. Б. пр.

Фред Фокусника. Б. пр.

(англ.) — в смисъл на «чичо ханджия». Б. пр.

(англ.) — голтак. Б. пр.

Западно– и източногермански племена. Б. пр.

(англ.) — домакиня. Б. пр.

123

(англ.) — железни стърготини. Б. пр.

(гр.) — митическо животно с глава на бик и човешко тяло, което било хранено с живи хора. Б. пр.

(англ.) — откупено парче земя за разработка на находища на скъпоценни метали и камъни. Б. пр.

Огромна дървена бъчва с вместимост от 221,726 л в избата на Хайделбергския замък, правена по заповед на курфюрста Карл Теодор през 1751 г. Б. пр.

(англ.) — ръка, длан, означава и работна ръка, работник. Б. пр.

(исп.) — Добър вечер, господа! Б. пр.

(лат.-исп.) — ферма, чифлик в Южна Америка. Б. пр.

(англ.) — означава буквално «диамантени момчета», т.е. търсачи на диаманти. Б. пр.

(исп.) — Боже мой! Б. пр.

(исп.) — По дяволите! Б. пр.

(англ.) — Призрака отмъстител. Б. пр.

Вакероси (исп.) — конни пастири, подобно па
северноамериканските каубои. Б. пр.

(исп.) — собственик на животновъдна ферма в Южна Америка. Б.
пр.

(англ.) — Лешоядите на Ляно. Б. пр.

(англ.) — Е-хей! Дявол да го земе! Б. пр.

(англ.) — О, радость! О, удовольствие! О, счастье! Б. пр.

(англ.) — О, храброст! О, безстрашие! О, геройство! Б. пр.

(Англ.) — Масер Боб е велик, той е герой; масер Боб не може да бъде победен, и това е то! Б. пр.

(англ.) — За бога, бога ми! Б. пр.

(англ.) — буквально заек-муле. Б. пр.

Have care! (англ.) — Внимавай! Б. пр.

(англ.) — стари шегобиецо. Б. пр.

(англ.) — скитници, разбойници по пътищата. Б. пр.

(англ.) — магазин за дрехи. Б. пр.

(англ.) — компания, тръгнала на увеселителен излет. Б. пр.

(англ.) — Наистина чудесни приятелчета! Виж какви левенти! Б.
пр.

(англ.) — адвокат. Б. пр.

(англ.) — Моите почитания, сър? Б. пр.

(англ.) — служба, близка до тази на нотариуса. Б. нем. изд.

Гринхорн (англ.) — зелен, неопитен човек. Б. пр.

(англ.) — буквално «червени мъже». Б. пр.

(англ.) — По дяволите! Б. пр.

(англ.) — Проклятие, по дяволите! Б. пр.

(мин.) — място, където се изхвърля баластрата от минните галерии. Б. пр.

(англ.) — капитан. Б. пр.

Шиболет (житен клас) била думата, която според Стария завет Ефтай карал бягащите през река Йордан врагове ефраимити да произнасят, и така те били разпознати, понеже я изричали «сиболет». Б. пр.

Tacet! (лат.) — Мълчи! Б. пр.

Опунция — вид кактус. Б. пр.

Разрушен град, недалеч от град Хайдарабат; някогашна столица на богато царство с голяма работилница за обработка на диаманти. Б. пр.

(инд.) — Убийственият вятър. Б. нем. изд.

Известен връх в планините Харц. Призрака на Брокен е природно явление, наблюдавано на връх Брокен при залез слънце и наличие на мъгла, когато сянката на наблюдателя се вижда върху мъгливия фон в уголемен вид. Б. пр.

(лат.) — най-простите фотоапарати, които са без обектив. Б. пр.

Франк изкълчва по своя комичен начин латинския израз «едната ръка измива другата». Б. пр.

(англ.) — Новолуние. Б. нем. изд.

(англ.) — Крадливата лисица. Б. пр.

(исп.) — По дяволите! Б. пр.

(исп.) — Я виж ти! Б. пр.

(англ.) — унищожаваша буря, торнадо. Б. нем. изд.

(англ.) — Боже милостиви! Б. пр.

Има се предвид Сиера Madre, планините между Сонора и Чиуауа в Северно Максико. Б. нем. изд.

(англ.) — По дяволите! Б. пр.

(англ.) — в случая Убиваща вода или Убиващата падина. Б. пр.

(исп.) — в случая: По дяволите! Б. пр.

Скъпо мое, скъпо мое,
любимото ми обично дете,
моя радост и усмивка,
моя болка и сълзи! (англ.) Б. пр.

«Лист, отронен от сърцето ми,
мой живот и моя звезда,
моя надежда и радост
моя скръб и тревога!» (англ.) Б. пр.

Обръщение на поробените негри в САЩ към жените на господарите им. Б. пр.

(исп.) — стадо, в случая керван от товарни животни, образуван по гореописания начин. Б. пр.

(англ.) — скъпо, обично момче. Б. пр.

(англ.) — наименование на бандитите в Ляно, които размествали коловете, обозначаващи верния път («стейк» — кол). Б. пр.

(англ.) — Проклятие, хиляди дяволи! Б. пр.

(англ.) — засменият Боб. Б. пр.

- [Карл Май](#)
 - [1. Пустинята на смъртта](#)
 - [2. Поетът на саваната](#)
 - [3. Отмъщение](#)
 - [4. При граф Ернано](#)
 - [5. Наказанието](#)
 - [info](#)
 -
-

Карл Май
Стейкман

1. Пустинята на смъртта

Между Тексас, Ню Мексико, Индианската територия и проточилите се на североизток Озърк се простира обширен район, който е не по-малко страшен от азиатската Гоби или африканската Сахара. Нито едно дърво, нито един-единствен храст не се изпречват пред човешкия поглед. Никакъв хълм, нито каквото и да е по-значително възвишение не прекъсва безжизнената еднообразна равнина. Няма извор, за да освежи пресъхналият ти език и да те избави от гибел, която е неизбежна за всеки, който се отклони от вярната посока и изгуби пътя, водещ към планините или към някоя от зелените прерии. Пясък, пясък и пак пясък и само нарядко смелият ловец, дръзнал да навлезе в тази пустош, се натъква на късче земя, където някой краткотраен дъжд е предизвикал появата на оскъдна и немощна растителност. Но кракът на странника избягва тези полета, покрити с твърди, бодливи кактуси, понеже острите им бодли ще наранят и него, и коня му, а самите растения едва ли съдържат и няколко капки сок, който да може да освежи пламналият език и пресъхналата уста.

И все пак тук-там и през тази пустиня минават пътища — било към Санта Фе, било към потоците, изворите и златните находища на Скалистите планини, или пък на юг през Рио Гранде към богатото Мексико. Но всъщност това не са истински пътища, каквито осигурява цивилизацията за нуждите на транспорта, а онова, което там се нарича път, е дълга редица от сухи пръти или колове, забодени нарядко в пясъка, за да обозначат вярната посока, която трябва да следват бавно влачещите се кервани от волски каруци или по-бързите трапери и скватери. Тежко и горко на пътника, ако се отклони от тези пътеуказатели, от които идва и името на онази югозападна част от Северна Америка — Ляно Естакадо, — или ако те са преместени от дивите индиански орди или разбойническите бели банди, за да се заблудят непознаващите тамошните местности хора. Тогава те са загубени!...

Пустинята се бе ширнала надалеч като безбрежен океан. Слънцето сипеше жар върху земята, а над нажежения пясък трептеше мараня,

която заслепяваше очите и им причиняваше болки. Сред безутешната пустош се виждаха пет живи същества — един ездач, неговият кон и три лешояда, които се рееха високо във въздуха, сякаш само чакаха мига, когато и кон, и ездач щяха да рухнат от пълно изтощение и да станат лесна плячка за тях. Та нали вече втори ден следваха конника, а тези животни, изглежда, инстинктивно чувстваха, че човекът вече не бе в състояние да понася лишенията на това пътуване.

Самотният ездач в Ляно беше все още млад човек на около двайсет и шест години. Носеше обичайното облекло на прерийните ловци — кожена ловна риза, украсена с ресни, също такива легинси, както и мокасини. На главата му имаше касторена шапка, чийто цвят и форма издаваха, че собственикът ѝ от доста време не беше влизал в допир с цивилизацията. Бледото му изнурено лице, помътненият, втрещен в една точка поглед, сплътената му рошава коса, както и пръстите, стиснали конвулсивно пушката, свидетелстваха, че едва ли вече бе в състояние да противостои на жаждата, лишенията и умората от това ужасно пътуване.

Не по-малко изтощен беше и конят му. Очевидно бе уловен и отмъкнат от стадото му мустанг, който само преди няколко дни вероятно бе притежавал смелост, бодрост и издръжливост дори в излишък, но сега бе напълно рухнал и силите му бяха съвсем изцедени. Сухият му език висеше от озъбената муцуна, очите му бяха кръвясали, а краката му механично продължаваха бавно да се влачат през дълбокия пясък.

И така беше от дни. Младият човек беше тръгнал от Санта Фе с група уестмани, за да се прехвърли през планините Озърк и да достигне Арканзас, но ги нападна отряд команчи и трябваше да благодари само на коня си, че единствен успя да се изплъзне от индианците. Те го бяха преследвали навътре в пустинята, където иначе едва ли някога би посмял да навлезе съвсем сам.

Коловете, обозначаващи пътя, бяха изчезнали още от сутринта на миналия ден и младият човек не разполагаше с други пътеуказатели, освен със своя компас и звездите на небето. От три дни беше останал без капка вода. С отчаян поглед следеше лешоядите, които се спускаха все по-ниско, колкото по-бавни и по-несигурни ставаха движенията на изтощения му кон.

Най-накрая животното спря и нищо повече не бе в състояние да го помръдне от мястото му. Цялото му тяло трепереше и съществувахе опасност при първото принудително усилие да рухне на земята.

— Значи дотук беше всичко! — промърмори младежът на немски. — Нима вече няма никакво спасение за теб и за мен, мое храбро конче?

Канеше се да слезе от седлото, когато поведението на коня му направи впечатление. Изглежда, треперенето на тялото му се дължеше както на изтощение, така и на страх. Отпуснатите му ноздри се бяха разширили и в този момент животното вдигна глава и изпръхтя така, както истинските прерийни коне издават близостта на някакво опасно или враждебно настроено същество.

Ездачът извади бинокъла си, за да се огледа по-внимателно наоколо, и забеляза, че лешоядите не кръжаха вече над главата му, а се бяха спуснали ниско и се готвеха да кацнат по-нататък, на запад от него. Там той съзря няколко неподвижни точки и ръката му неволно посегна към ножа. Но веднага си каза, че в положението, в което се намираше, не можеше да очаква от някое човешко същество нещо лошо, от това, което и бездруго щеше да го сполети. А може би бяха животни. Не беше изключено едната от точките да е умиращо животно, а другите само да изчакват смъртта му, за да го разкъсат. Младият човек слезе от седлото, хвана юздите и влачейки крака, бавно се помъкна напред. От време на време вдигаше далекогледа към очите си и така най-сетне видя, че на земята лежеше някакъв мъж, на известно разстояние от него бяха накацали лешояди, а до тях седяха и няколко койоти. Сигурно човекът бе още жив, иначе животните отдавна да се бяха нахвърлили върху него.

Студени тръпки на ужас разтърсиха младежа. Пред очите си той видя собствената си участ, ако в най-скоро време не дойдеше отнякъде спасение.

— Кой ли може да е този нещастник? Дали е ловец? Къде ли е конят му? Те сигурно ще го разкъсат, а кръвта му...

Младият човек млъкна. При последната дума му хрумна една мисъл. После промълви сам на себе си:

— Не, няма да се докопат до нашата кръв, но тяхната ще ни избави от смърт!

Той даде обичайния знак на коня си да легне на земята. Животното се подчини. После младежът се приведе и започна да се промъква към койотите. Щом разбра, че са го забелязали, от ласото си направи двойна примка и с помощта на ножа си я закрепил здраво в пясъка, сложи няколко парчета сушено бизонско месо, което беше взел от чувалчето с провизии, оттегли се малко назад и залегна на земята.

При появяването му животните се оттеглиха бавно и колебливо от тъй желаната плячка. Но след като остана да лежи на пясъка неподвижно и безмълвно, те започнаха да се примъкват с подвити опашки и жадно изплезени езици, за да огледат по-отблизо новата си жертва. Ала щом първият койот достигна примката, надуши примамката и с небивала стръв я захапа. В следващата секунда се хвана в капана. Разнесоха се два изстрела. Уловеното в примката животно, както и най-близкото до него, паднаха на земята. Ловецът светкавично скочи на крака и се затича към тях. Умората му изведнъж изчезна. Ножът му преряза артериите на единия койот и устните му жадно засмукаха топлата сладникава течност, от която при други обстоятелства би изпитал голямо отвращение. После се втурна към коня си, бързо откачи чашата за вода от ремъка, напълни я с кръв, отправи се към падналия човек, който бе дошъл на себе си от двата гърмежа, и му я подаде да пие.

— Вода! — простена нещастникът.

Топлото «питие» незабавно вля живителни сили в кажи-речи вече безжизненото му тяло. Той се надигна, седна и учудено погледна своя спасител.

— Ох, сър, това ми се отрази добре! Дай ми още една глътка! Младежът побърза да се върне при койотите и му донесе остатъка от кръвта им.

— Thank you, сър! Мислех си, че вече съм застанал пред вратите на рая. Тези зверове сигурно щяха да ме разкъсат, ако не им беше развалил апетита!

— И аз бях на крачка от същата участ, но ми мина през ума, че ще е по-добре те да ми дадат кръвта си, отколкото аз на тях месото си.

— Well! Всъщност това е отвратително питие, но едва ли е могло да ти хрумне нещо по-добро. Твоята идея помогна и на мен, е, вярно, че няма да е задълго, но...

Той млъкна, засенчи очите си с ръка и се взря в едно малко леко облаче, което забеляза на хоризонта.

— Neigh-day! Ей оттам ни идва помощ, и то съвсем навреме, сър! След половин час ще падне такъв дъжд, който би превърнал тази пустиня на смъртта в езеро, ако пясъкът нямаше способността да поглъща всякакви количества вода. Но я ми кажи откъде се взе тук в тази местност без кон, без спътници, без...

— Без кон ли? Ей го къде лежи. Не можеше вече да направи и крачка. Идвам от Санта Фе, едва избягах от команчите, а бях тръгнал нагоре към планините, за да се прехвърля отвъд Ред Ривър и да стигна до Арканзас. Казвам се Рихард Клаузен и живея във Франкфорт в щата Кентъки.

— Рихард Клаузен... Франкфорт в Кентъки, така ли? Ами че тогава навярно си онзи известен човек, който съчинява хубавите немски песни, дето се търсят и се знаят далеч извън пределите на Съединените щати, а?

Младежът кимна усмихнато.

— Отгатна! Искях да създам поетични «образи от саваната» и затова тръгнах из прериите, а ето че койтоите за малко не ме изядоха. Но ми се ще сега ти да ми отговориш на същия въпрос, който зададе и на мен.

— Искаш да узнаеш как се казвам ли, сър? Е, не съм нито президент, нито губернатор. Тим Съмърланд ми е името откакто се помня и ще си остане такава, докато някой ден си загубя скалпа или пък някоя гризли ме излапа цял-целеничък. Може би си чувал някога за адвоката Бил Съмърланд?

— Да не би да имаш предвид известния адвокат Бил Съмърланд от Стентън, Арканзас, а?

— Да. Той ми е брат и отивах тъкмо при него. Щях да му занеса една хубава торбичка, пълна със златен прах и самородни късчета злато, които събрах по бреговете на Канейдиън, но стейкманите ми я взеха.

— Стейкманите ли?

— Да, те. Или още не знаеш кои мерзавци се крият под това прозвище? Има каква ли не сган, която по различни причини и съображения е била принудена да напусне различните щати и тук сред пустинята е намерила сигурно убежище от ръката на съдебната власт.

На различно големи групи тези типове се скитат наоколо, грабят и убиват, като вниманието им е насочено особено към пътниците и керваните, принудени да прекосят пустинята на смъртта. За да ги заблудят, те или измъкват коловете и ги скриват, или пък ги забиват в погрешна посока. И когато пътниците са вече полуживи от жажда и изтощение те ги нападат и... е, сега знаеш защо ги наричат стейкмани.

Когато оставихме зад гърба си Спаниш Пийкс и Канейдиън, ние бяхме над двайсет опитни уестмани, но с изключение на мен и още двама всички други паднаха убити от томахоките и стрелите на команчите. Успяхме да се спасим в Ляно Естакадо и вече бяхме прекосили по-голямата ѝ част, когато изведнъж коловете изчезнаха. Това бе и предупреждение да сме извънредно предпазливи, но въпреки цялата ни хитрост и внимание все пак ни изненадаха. Беше посред нощ. В тъмнината успях да се отскубна от ръкопашната схватка и избягах, но ей тъй, както ме виждаш — без кон и оръжия. Три дни се държах, ала после рухнах на земята. Дори не знам колко дълго съм лежал в несвяст. Когато отворих очи, те видях пред мен. Благодаря ти, сър! Опитният Тим Съмърланд все ще съумее пак да се сдобие с кон и пушка, а после ще разбереш, че от благодарност към теб ще е способен да преглътне и много по-страшни неща от една чаша с койотска кръв!

Той млъкна. Най-често скитникът из Запада е мълчалив човек и въпреки изтощението си навярно Тим Съмърланд бе държал най-дългата реч през живота си. Външният вид на този добър човечец съвсем не можеше да се нарече «джентълменлайк». Тежките несгоди се бяха отразили твърде зле на тялото му, Но още по-зле бе пострадало неговото облекло. Ала той имаше онзи често срещан сред траперите израз на лицето, в който се смесваха необикновената хитрост и лукавство с честност и вяност, които ти помагат да разпознаеш свестния човек дори и в най-парцаливите дрехи.

— Що се отнася до пушката, веднага мога да помогна — каза Клаузен. — Освен двуцевката ей там на седлото виси и една чудесна карабина. Ще ти я дам. Добре съм се запасил с муниции и храна. Необходима ни е само вода, вода, и то не само за нас, а още повече за коня ми, защото без него сме загубени. Но, слава Богу, ти излезе прав! Облакът бързо нараства и вече се разпростря, кажи-речи, върху половината небе. Струва ми се, че едва ли ще загинем от жажда.

— Няма. Това е вече толкова сигурно, колкото и че шапката ми е на главата! След пет минути пороят е тук, можеш да ми вярваш, сър! Тим Съмърланд не за пръв път идва в пустинята на смъртта и всичките ѝ капризи са му толкова добре познати, колкото и торбичката му за куршуми. Само гледай по-здрав да завържеш коня за забито в земята колче, както и да запазиш барута сух, иначе ще трябва да отпишеш и едното, и другото.

Той се изправи на крака и нахлупи шапката си ниско над очи. Тази «капела» едва ли имаше равна на себе си. Скроена преди дълги години от самия него от парче мечка кожа и шита със сухожилия от елен, изглежда, още от самото начало тя бе имала твърде странна форма. А после с течение на времето космите ѝ бяха изпадали, като само тук-там бяха останали да висят няколко тънки и дълги кичурчета с мръснокафяв цвят. Хиляди пъти мокрена от дъжда и също толкова пъти сушена от слънцето, тази разкошна част от облеклото му бе придобила направо неописуем фасон и се мъдреше върху главата му като изсъхнала медуза или като парче изпрана мукава, което от жегата се бе свило и бе придобило формата на полусфера. Подобни антики съвсем не са нещо рядко в прерията. Те дълго са служили много добре на собствениците си и затова ги обожават и не ги захвърлят дори и когато за кратко време влязат в допир с цивилизацията.

Въпреки че въздухът беше станал дори още по-задушен от преди, надеждата, породена от изгледите за дъжд, караше двамата мъже да се чувстват по-силни и укрепнали. Конят също беше скочил на крака и с високо вдигната глава душеше наоколо. Инстинктът му подсказваше, че спасението е вече наблизо. Вързаха го за колче. Клаузен се погрижи да не бъдат намокрени нито мунициите, нито храната. Едва приключиха с тези приготовления, когато стихията се разбушува. Дъждът не започна постепенно, а се изля от небето изведнъж като водопад, който е решил да набие всичко в земята. Под напора му мъжете отначало буквално бяха повалени върху пясъка, но Съмърланд побърза да се изправи, да обърне шапката си наопаки и да я подложи под водните струи. Само за броени секунди тя се напълни.

— Cheer up!, сър, вземи шапката си и направи като мен! За твое здраве и за здравето на стария Тим Съмърланд!

Той изля водата в широко разтворената си уста, млясна с език като че ли беше изпразнил чаша истинско уиски от Ню Хампшир и отново

подложи мечата кожа на дъжда. Клаузен последва примера му и също се освежи. Конят започна силно да цвили и да скача наоколо.

Повече от час валя непрекъснато като из ведро, а после пороят престана също тъй внезапно, както и беше започнал.

— Какъв потоп! — обади се Съмърланд. — Как ми се иска в него да са се издавили всички команчески орди и стейкмански банди също като цар Валтазар в Червено море, когато тръгнал да избие египтяните! Come on, възсядай коня! Нека се помъчим да се измъкнем от тази дяволска пустиня и да се доберем до някое място, където има поне малко трева и няколко дървета!

— А не искаш ли първо да хапнеш едно парче месо? Запасите ми са предостатъчни.

— Давай! Мога да ям и като вървя.

— Well! Но преди това трябва да се споразумеем за посоката, Тим! Предлагам да тръгнем на североизток. Натам избягаха койотите, когато чуха изстрелите ми. Никой хищник не може да живее дълго без вода и предполагам, че в тази посока ще намерим от това живително питие, а следователно ще се натъкнем и на растителност, тоест на храна за коня.

— Сър, ти си поет, а човек не може да очаква от тези джентълмени да имат кой знае колко практичен ум, защото най-често мислите им са съвсем отнесени и изобщо не са като другите обикновени човешки същества, които не съчиняват стихове. За малко да си помисля същото и за теб, но ето че сега трябва да ти се извиня, понеже виждам, че и умът, и очите ти са на място. И така, напред, на север-североизток!

— Преди това вземи карабината ми и ловджийския ми нож! Аз ще задържа пушката и томахока. Трябва да я заредя. Човек никога не знае какво може да се случи.

— All right! Дай я, няма да посрамя пушкалото ти! Двамата напуснаха мястото, което можеше да се окаже толкова фатално за тях. Конят се чувстваше съвсем бодър и свеж и понесе ездача си с предишната лекота, но всичко това се оказа един твърде краткотраен резултат от хубавата дъждовна баня. От дълго време животното не беше виждало трева, а силите му можеха да укрепнат само с бързото намиране на храна. Все пак то се държа храбро до вечерта, когато се появиха всички признаци, че пак е на края на възможностите си.

Съмърланд спря и протегна врат. Някаква своеобразна миризма беше привлякла вниманието му. Клаузен също пое дълбоко въздух.

— Кактуси! — обади се той. — Трябва да ги заобиколим.

— Да ги заобиколим ли? На Тим Съмърланд и през ум не му минава подобно нещо. Напротив, трябва да отидем право при тях. В това съм толкова сигурен, колкото и че шапката ми е на главата.

— Защо?

— Защото от дъжда са станали сочни и...

— Прав си, Тим! — прекъсна го Клаузен. — Ще обелим обвивката с бодлите. Тогава може би конят ще ги яде.

— Ако са от подходящ вид. И тъй, все направо!

Съвсем скоро те стигнаха до кактусовия оазис. Повечето от тези растения имаха кръгла форма. При други обстоятелства месото им, което оставаше след обелването, едва ли щеше да се хареса на коня, но ето че сега той се нахвърли върху него с голяма стръв. След като задоволи глада си, двамата продължиха своя път до късно през нощта, като се сменяха на коня. Но най-сетне и хората, и животното се измориха толкова, че бяха принудени да спрат да си починат.

Малко след разсъмване отново продължиха пътуването си. За голяма радост на двамата мъже още по обед тук-там между пясъците започнаха да се показват редки сухи стръкчета от късата къдрава бизонска трева. Колкото повече напредваха, толкова по-обширни ставаха затревените площи, докато най-сетне пустинята окончателно остана зад гърба им, отстъпвайки място на зелена прерия.

Вече бяха спасени. Конят буквално блаженстваше сред сочната растителност, а ловците с удоволствие и радост се изтегнаха върху свежата прохладна трева. После решиха по възможност още преди падането на нощта да се доберат до синкавосивата ивица, очертала се на северния хоризонт. Сигурно това бяха храсталаци или началото на гора.

Слънцето се канеше да залезе, когато достигнаха целта си. Храсталаците се оказаха доста рядка горичка от ниски диви череши, между които имаше много поляни. По-нататък дърветата се съгъстваха все повече, докато най-сетне в далечината над тях започнаха да се извисяват и короните на отделни по-високи дървесни видове.

— Farewell глад, жажда, жегата и страдания! — извика Съмърланд. — Тук е началото на гората и... сър, виждаш ли онези

силуети над дърветата? Това са планини, това е... by God², сега вече знам къде се намираме, познавам тези възвишения. Яздил съм насам-натам между тях, а ей там отсреща тече Бий-форк, дето се влива в Ред Ривър. Туй е толкова сигурно, колкото е сигурно, че шапката ми е на главата!

— Тогава ще яздим до гората. Дневната светлина ще ни стигне тъкмо колкото да се доберем до нея и да си изберем някое хубаво място за бивак.

Предложението бе прието и изпълнено. Следвайки пътя си все в права посока, двамата навлязоха между дивите череши. В момента Съмърланд яздеше коня. Клаузен вървеше начело, като обръщаше еднакво внимание както на местностите в далечината, тъй и на земята пред краката си. Вече се намираха в област, където можеха да срещнат хора, и следователно трябваше да се пазят от неприятели. Изведнъж той спря и се наведе, за да огледа внимателно тревата. Съмърланд слезе от седлото и също взе да се взира в пречупените и отъпкани стръкчета.

— Това е диря! Един, два... пет... осем, девет ездачи с едно, две... четири, пет товарни животни. Така ли е, сър?

— Да. Има девет отделни следи и отпечатыци от пет животни, които са били навързани едно за друго. Не са били индианци, а бели, защото не са яздили един подир друг, а без никакъв ред в група. Ще тръгнем ли по петите им?

— Защо не? Налага се заради собствената ни безопасност.

— Добре, но бавно. Минали са оттук само преди четвърт час. Ако беше по-отдавна, стръкчетата трева щяха вече да са се изправили.

Като водеха коня за юздата и не изпускаха следите от очи, двамата свърнаха надясно и непрекъснато търсейки прикритие, внимателно наблюдаваха откриващия се пред тях терен. Ето че дирята пресече едно песъчливо място, където копитата се бяха отпечатали още по-ясно. Тези хора сигурно се чувстваха в пълна безопасност, защото иначе старателно щяха да избягват да оставят подобни доказателства за присъствието си.

— God bless my soul — Боже милостиви! — тихо възкликна Съмърланд. — Та това са стейкманите, които ми откраднаха златото! Бяха четиринайсет. Пречукахме петима, значи са останали девет. Вярно е, тъй както е вярно, че шапката ми е на главата!

— Откъде си толкова сигурен, че са те, Тим?

— Откъде ли? Е, ами не виждаш ли ей тези следи от копита в пясъка, които... ах, тъй, та ти не можеш да го знаеш! Я погледни отпечатъка от десния заден крак! Лявата му страна не е ли малко покъса от другата?

— Е, да.

— Тази следа е оставена от моята стара дореста кобила. Ако не е така, нека целия ме набият на кол! Веднъж дълбоко в копитото ѝ се беше забил трън и мястото загnoi. След време кракът ѝ оздравя, но отзад една част от копитото остана леко извита нагоре, тъй че в пясъка никога не се отбелязва целият отпечатък. Не е цял даже и сега, когато клетото животно е прекомерно натоварено, както си личи от дълбочината и ясните очертания на дирята му. Непременно трябва да си върна кобилата, пък ако ще да ми струва дори и живота! Ще ми помогнеш ли, сър?

— Естествено! Тези типове са извадили коловете, обозначаващи пътя, и за малко не загинахме. Изобщо да не говорим, че са те нападнали и ограбили. Трябва да им дадем сериозен урок, макар да не обичам да отнемам човешки живот, без да е съвсем наложително.

Те продължиха по дирята. Отделните дървета между ниския храсталак започнаха да се срещат все по-често и най-накрая образуваха средно гъста гора, през която следите водеха в права посока. По едно време до тях достигна миризма на пушек.

— Стой! — обади се Съмърланд. — Спрели са да лагеруват и са запалили огън. Почакай ме малко! Ей сега се връщам.

Той заведе коня обратно до края на гората и го върза между храстите така, че нито да се вижда, нито да може да избяга. После се върна и каза:

— Сега най-важното е да се приближим до тях, без да ни забележат. Последвай ме!

Търсейки прикритие, той започна да прибъгва от едно дърво до друго, като през откритите пространства притичваше бързо и безшумно. Клаузен го следваше по същия начин. След известно време двамата забелязаха светъл дим, който си проправяше път между шумата на дърветата. После видяха и огън, около който бяха насядали деветима мъже. Съмърланд се облегна на един бор, чийто ствол бе

достатъчно дебел, за да им предложи сигурно прикритие. След това направи знак на своя спътник да дойде при него.

— Все още не са разседлали конете, а не виждам и постове.

— Къде са животните?

— Ей там насреща се чува пръхтенето им. Трябват ми оръжия. Ако са при конете, тогава не е нужно да проливаме и капка кръв. Ела!

Те се промъкнаха съвсем близо до конете, които останаха спокойни, понеже и бездруго все още не бяха освободени от товарите и юздите.

— Виждаш ли ей там моята дореста кобила? Ама на седлото ѝ наистина все още висят чувалчетата с моите нъгитси! А пък ей онзи вран жребец има на товарното си седло пълно снаряжение за един ловец. Ще взема тези два коня, а ти отмъкни един или два други. На останалите ще прережем ремъците и ще ги разгоним. Go on, сега, бързо!

Той се прокрадна напред, минавайки между животните, срязва няколко ласа и така плесна конете по задниците, че като цвилеха силно, те се пръснаха във всички посоки. После скочи на гърба на кобилата, хвана юздите на врания жребец в ръка и едва тогава се огледа за Клаузен. Младежът беше яхнал един кон с кафяв косъм и тъкмо се канеше да се отдалечи, когато се разнесоха гневни крясъци и между дърветата се появиха стейкманите. Първият от тях беше широкоплещест тип с голяма черна брада, който незабавно се втурна към Клаузен.

— Този е предводителя им, мастър поет! — извика Съмърланд, като стреля с карабината си по други двама. — Дай му да се разбере!

Томахокът на Клаузен изсвистя във въздуха и чернобрадият рухна на земята.

— Ура, много добре, а сега напред!

Двамата пришпориха конете и побягнаха. Подир тях затрещяха изстрели, разнесоха се люти проклетия и ругатни.

Гората им пречеше да препуснат в галоп, но все пак успяха здрави и читави да се доберат до храстите, между които Съмърланд беше оставил коня.

— Бързо измъквай оттук животното, сър, и да продължаваме! Преди онези типове да успеят да си намерят конете, ще настъпи нощта и те ще могат да тръгнат по следите ни едва след зазоряване. Но така

или иначе, никога повече няма да заловят Тим Съмърланд, нито неговата кобила! Това е толкова сигурно, колкото съм сигурен, че шапката ми е на главата!

2. Поетът на саваната

В щата Арканзас на брега на едноименната река на няколко часа път по-нагоре от Литъл Рок е разположен градът Стен-тън. Поради местоположението си при устието на два притока той представлява важен възел на извънредно оживен сухопътен и воден транспорт. С истинска американска бързина бяха изникнали къща до къща и улица до улица и там, където доскоро свободните синове на прерията водеха конете си на водопой при реката, сега техните «бели братя» се протягат в удобните си легла и се радват на благословията, а може би и на проклятието на цивилизацията.

Там, където на няколко английски мили пред града склоновете на планините се спускат и преминават в равнина, групичка от млади господа и дами разхождаше нагоре-надолу конете си по меката трева, осеяна тук-там с жълтите цветове на дивия слънчоглед. Единственият възрастен човек сред тях се отличаваше от всички други и с външността си. Той беше неимоверно дебел и седеше на гърба на бял кон, който по нищо не отстъпваше на неговите телесни размери. В движенията на двамата имаше нещо, което напомняше на дебелокожите бозайници, а като се прибавеха към това и пъстрите ярки цветове в облеклото на ездача, се получаваха една твърде забавна картинка. Той носеше жълти панталони, жилетка на червени карета, светлосиня връхна дреха и широкопола шапка в бяло и червено, изплетена от конски косъм. Под твърдо колосаната яка на ризата му се виждаше кърпа на зелени и лилави райета, която бе вързана на огромен възел, а добре пригладените ѝ краища се спускаха чак до скъпоценните висулки и украшения, полюляващи се със звън на дебелата верижка на часовника. Зачервеното от ездата лице на този човек имаше извънредно добродушно изражение. Само двете малки, дълбоко врязали се около тъгълчетата на устата му бръчки примесваха към него и нюанса на преживени огорчения, а късият дебел врат, изглежда, бе признак за упорство и издръжливост. Тъкмо в този момент и той, и неговият кон, пъшкайки, полагаха усилия да следват една от дамите. Тя яздеше най-умело от всички и непрекъснато караше коня си да прави

людешки скокове или да препуска в зигзаг, при което нейният дълъг син воал се развяваше зад гърба ѝ.

— Спри, спри, Марга! — пъшкеше и стенеше Пъстрия. След едно наистина колосално усилие белият кон успя да направи скок, който съвсем извади от равновесие неговия ездач. — Ще си счупиш врата, а аз ще счупя... тпру... стой, о-хо-хо-хо, ах ти, сатанински звяр!

Един от господата побърза да се приближи до него и му помогна пак да заеме по-стабилно положение на седлото.

— Мастър Облърс, прекалено добре се грижите за този бял кон. Не му давайте толкова много овес и той няма да прави такива ужасни скокове.

— Не е виновен овесът, а лошият пример, който покварява и най-добрите нрави. Настоятелно ви моля, сър, настигнете моята дъщеря и ѝ кажете, че начаса ще припадна, ако още веднъж рискува, макар и един-единствен път с *ventre-a-terre*!

— Не ѝ разваляйте удоволствието! Това повдига духа, укрепва здравето, прави те по-сръчен и съвсем между нас казано, позволява на мис Марга да се изяви в такава светлина, на която никой истински джентълмен не може да устои.

— Абе я оставете тази светлина! Хвала на здравите ми кости, мистър Уилсън! Предпочитам тяхната сигурност. Я вижте например онзи човек, дето идва към нас! Конят му върви с такива бавни крачки, сякаш работата му е да брои стръкчетата и цветенцата, които стъпква, и ето наистина, тук-там той дори спира и пощипва от тях. Ездачът търпеливо го изчаква и има толкова приведена стойка на седлото, като че се кани да захапе гривата на животното. Изглежда, че му е напълно безразлично дали ще стигне Стентън днес, или утре. Той съвсем не е тъй безразсъдно смел като вас и Марга. За първото ребро, което си счупи, обещавам веднага да ви броя на ръка цели петдесет хиляди долара.

— Тъй ли мислите? — попита го другият, като хвърли изпитателен поглед към непознатия конник, който все още бе твърде далеч. — Опасявам се, че много бързо ще загубите доларите си, защото несъмнено този мъж е рискувал вече много повече от едно-единствено ребро.

— Ами! Изобщо не ми прилича на такъв човек.

— Имате такова мнение само защото кракът ви никога не е стъпвал в прерията. Обзалагам се на същата сума, че той е истински уестман и е яздил не веднъж и дважд по съвсем друг начин, който изобщо не познавате, а и често е гледал смъртта право в очите. Знам ги тези неща, защото земите ми в Тексас граничат със свободната савана и често съм имал възможност да наблюдавам тези хора. Именно неговата силно приведена стойка издава, че е ловец. Всички те седят така на коня. Иначе изобщо не е възможно да издържат толкова честата и продължителна езда.

— Прериен ловец ли? Полудивак? Трябва да го заговорим! Един разговор с него сигурно ще достави удоволствие на дамите.

— И аз мисля така. Оставете ме само да действам! Събеседникът на Пъстрия беше все още млад и красив мъж, чиито черни искрящи очи чудесно подхождаха на гарвановочерната добре поддържана дълга брада. Облеклото му беше, кажи-речи, прекалено изискано. Седеше на коня с необикновена грация и лекота. Широкополата му панамена шапка се беше килнала малко повече към тила и откриваше тъмночервен белег, който започваше от основата на носа и се губеше в косата му. Няколко високо извикани думи събраха цялата компания на едно място.

— Лейдис и джентс, очаква ни едно удоволствие. Ей оттам се задава някакъв ловец на бобри, когото искаме малко да поразпитаме. Навярно този човек все още не е виждал истинска лейди и зададем ли му няколко въпроса, сигурно страшно много ще се смути.

Развеселената и палава компания с радост прие това предложение. Само дъщерята на Пъстрия възрази следното:

— Джентълмени, оставете го спокойно да си върви по пътя. Този човек нищо не ви е направил, а вашите въпроси могат да го засегнат!

— Да го засегнат ли? — изсмя се чернобрадият, който се казваше Уилсън. — Би трябвало да се почувства поласкан, че са го заговорили толкова изискани хора. Ей сега ще му го обясня!

Той насочи коня си към ездача. Другите го последваха, така че Марга се видя принудена да се присъедини към тях, но все пак предпочете да изостане по-назад.

Непознатият се беше приближил вече на такова разстояние, че сигурно щеше да чуе, ако се опитаха да го заприказват, но не обръщаше никакво внимание на компанията.

— Good day! — подвижна Уилсън. — Дали спите и сънувате, или просто сте си загубили всичките сетива?

Ездачът внезапно промени стойката си на седлото, като изпъна рамене. Странно беше да се види какви погледи си размениха двамата. Тъмносините очи на ловеца се впиха изпитателно в лицето на богатия плантатор, в чиито черни очи припламнаха такива пламъчета, сякаш внезапно бе разпознал тъй неочаквано появилия се конник.

— Good day, лейдис и мешърс! — поздрави ловецът с плътен и звучен глас. — Сънувах Ляно Естакадо, изчезнали колове и откраднато злато. Good bye!

Той се намери да продължи пътя си, обаче Уилсън се изпречи пред него.

— Спрете! Ще си тръгнете едва след като обясните какво означава този отговор!

Чернобрадият беше пребледнял, но очите му искряха, а белегът на челото му се отвори още по-ясно.

— Да спра ли? — попита другият с усмивка на превъзходство. — Че кой ще се осмели на един свободен човек под открито небе да заповяда кога да спре и кога да си тръгне? Кой ще му нареди да извърши нещо, което той прави единствено по своя воля?

— Аз, момко! Какво означаваха приказките ти? Отговори ми веднага или...

Уилсън заплашително вдигна камшика си за езда, преди още някой от присъстващите да успее да му попречи.

— Или какво? — с твърд глас попита ловецът, разтърси дългата си къдрава руса коса. После с лявата си ръка дръпна нагоре юздите и в същия миг неговият привидно ленив кон сякаш се изпълни с неподозирана енергия и напълно се преобрази. — Свали камшика!

— Отговаряй! — заплашително му се сопна чернобрадият.

— Ето ти отговора!

Едно леко стисване с бедрата и мустангът незабавно се озова съвсем близо до Уилсън. В следващия миг страхотен юмручен удар го свали от седлото и той се просна в тревата. Непознатият, който толкова неочаквано прояви такава решителност и огнен темперамент, рязко обърна коня си, стрелна останалите с пламналите си от гняв очи и попита:

— Иска ли още някой от джентълмените да му дам отговор? Никой не се помръдна.

— Има ли желаещи? Well, тогава няма какво повече да си кажем. Но ми се ще да ви предупредя да не поемате отново риска да си изберете някой свестен уестман за обект на вашите шегички. И малкото му пръстче има по-голяма стойност от всички вас, взети заедно. Той още отдалеч ще разбере намеренията ви и предварително със сигурност ще знае кой ще се смее последен.

Ловецът се беше накарал да продължи пътя си, когато дръпна юздите на коня и той спря близо до Марга. Лицето на непознатия промени израза си. Ръката му почтително свали шапката. Удивеният му поглед се плъзна по фигурата на девойката и гласът му съвсем не звучеше вече толкова твърдо, когато каза:

— Благодаря, милейди! Вие единствена няхахте намерение да ми се подигравате и сте достойна за някое по-добро общество. Good bye!

С изисканото поведение на съвършен ухажор той отново сложи шапката си на главата, позатегна ремъка на пушката си и се отдалечи в лек елегантен галоп. Не се обърна нито веднъж, макар нещо неудържимо да го влечеше да хвърли още един поглед назад. Тук той за пръв път беше видял женско лице, което, както признаваше сам пред себе си, нямаше никога да забрави.

Когато стигна града, отседна в първата странноприемница, която му се изпречи на пътя, повери жребеца си на грижите на коняря и влезе в голямото помещение, където посетителите се хранеха и пиеха. Там той привлече всеобщото внимание върху себе си, защото побърза веднага да грабне оставените на една маса вестници. На един трапер, който умее да чете, хората гледат, кажи-речи, като на някакво чудо. По едно време направи знак на човека зад тезгяха да дойде при него и го попита:

— Коя е майка Смоли?

— Не познавате ли майка Смоли, мастър? Но тогава сигурно никога не сте идвали тук? Тя беше най-красивата мулатка надлъж и нашир и след като ѝ бе върната свободата, се омъжи за богат търговец от Мисисипи, а сега е вече вдовица. Тя е най-почтената жена в целия град и навсякъде е позната като ангел-хранител на изпадналите в беда хора. Ето защо всички я наричат само майка Смоли.

Ловецът благодари за това сведение и още веднъж прочете обявата, която му беше дала повод да зададе въпроса си. Тя гласеше: «Истинският джентълмен може да получи при майка Смоли изискан подслон с ползване на библиотека, както и добра храна.»

Може би обявата му допадна най-вече със странния начин, по който беше написана. Той се осведоми за адреса на мулатката и реши да я посети.

Къщата, която му описаха, се намираше на една от най-красивите и най-спокойни улички на Стентън. Той позвъни на входната врата на приземния етаж. През една пролука на вратата видя прелестно тъмнокожо лице.

— Майка Смоли у дома ли си е, дете мое?

— Да. Ще я повикам.

— Не, недей, събщи й за мен — усмихна се той на недоверието, което бе събудило неговото облекло. — кажи й, че трябва да говоря с нея.

— Тогава ви моля да почакате!

След доста време, несъмнено едва след като прислужницата бе описала на господарката си посетителя с всички подробности, той бе пуснат да влезе, но стигна само до преддверието, където го посрещна една доста закръглена чисто облечена жена, която бе може би на около четирийсет години и чийто цвят на лицето издаваше произхода й от някоя хубавичка coloured lady.

— Милейди, извинете, ако...

— Моля ви, майка Смоли и нищо друго! — бързо го прекъсна тя.

— Е, добре, майко Смоли! В една обява прочетох, че давате изискано жилище с хубава храна.

— Вярно е, но прочетохте ли и на кого го давам?

— На истински джентълмени.

— Значи не и на някой от мнозината, които се наричат така, без да са такива, а само на хора, които с право мога да причисля към джентълмените.

— Майко Смоли, този вид хора са извънредно голяма рядкост тук в Югозапада.

— Тогава просто жилището ми ще остане празно. В дома си приемам само такива хора, за които освен строга хазайка мога да бъда и добрата майка Смоли. Изпраща ли ви някой?

— Не. Самият аз реших да живея при вас, в случай че личността ми ви се хареса, а и на мен ми допаднат вашите стаи. Тя не успя да съдържа една лека усмивка.

— Моето жилище сигурно ще ви хареса, но я ми кажете кой сте и какъв сте? Предполагам, че сте ловец или трапер, а?

— Ако се съди по сегашния ми вид — да. Идвам от Скалистите планини и не съм имал възможност да сменям нито дрехите си, нито бельото. Мислех да го направя едва след като се настаня да живея в града.

— И защо искате да живеете тъкмо в Стентън?

— Защото тук се намира печатницата, с чиято помощ възнамерявам да публикувам някои мои неща. Тя го погледна учудено.

— Да не би да сте някой учен или пък дори и поет?

— Може би. Предприемам далечни пътувания единствено заради науката. Името ми е Рихард Клаузен.

— Ри... Клау... зен, моля, моля ви, сър, та влезте тук де! Жената бързо отвори една врата, побутна го да прекрачи прага на много хубаво подредена стая, измъкна от препълнена с книги етажерка едно подвързано с кадифе томче и му показва заглавието.

— «Любовни песни», сър. Вие ли сте ги съчинили?

— Да, от мен са.

— Нима е възможно! Мъжът ми беше немец, остави ми много ценна библиотека, а любимите му книги бяха именно вашите. Не мога да ги прочета, но знам заглавията им и ги пазя в стаята си като някаква светиня. Ще ви дам въпросното жилище, трябва да го вземете! Елате, ще ви го покажа!

Изведнъж тя се беше оживила до неузнаваемост. Изскочи навън, бързо изкачи стъпалата и му отвори три помещения, които можеха да задоволят всички претенции на един образован човек.

— Тук е спалнята, а тук — всекидневната с балкон. Това е библиотеката, където можете да работите. На никой друг не бих поверила книгите с такова удоволствие, както на вас!

— Добре, ще остана да живея тук. Ами цената?

— За това ще говорим по-късно. Първо се огледайте да видите дали наистина ще ви хареса при мен! Няма да ви пусна да си отидете, а ако ви липсва нещо, само ми кажете и веднага ще ви го набавя.

— Що се отнася до бельото и подобните неща, да. Навярно ще трябва да помоля за помощта ви, добра ми майко Смоли, но другото ще съм принуден да поема самият аз. А и конят ми, останал в странноприемницата, се нуждае от присъствието ми.

— Ще изпратя да го доведат тук. В задната постройка имам прекрасен обор, който сигурно ще ви задоволи.

Когато се свечери, с помощта на търговеца на дрехи и на фризьора от Клаузен бе станал съвсем друг човек. Щом се върна, за да се представи в новия си външен вид на своята хазяйка, от смайване тя силно плесна с ръце. После отиде при книжаря и собственика на печатницата, който същевременно беше и издател на «Утринни и вечерни стентънски новини», и бе приет от него с голямо внимание. Там се осведоми къде е жилището на адвоката Съмърланд. В Престън на Ред Ривър той се беше разделил с храбрия Тим, за да предприеме още едно пътешествие из Индианската територия, и ето че сега не искаше да прекара нито един ден в града, без да го е видял. Но за съжаление не го завари у дома. Както му каза прислужницата, вечерта той бил поканен на гости у банкера Олбърс заедно с цялото семейство.

Клаузен се върна в жилището си и там започна да се занимава в библиотеката на починалия търговец от Мисисипи. Скоро забеляза, че вторият етаж на голямата къща отсреща е силно осветен. Оттам можеше твърде удобно да се надзърта в стаята му и ето защо той дръпна пердетата.

В празнично осветеното помещение точно срещу прозорците на Клаузен на дълга маса се беше събрала многолюдна компания. Почетното «председателско» място бяха предоставили на Марга. С изключение на Уилсън между присъстващите се намираха всички участници в разходката на коне, които същия ден бяха станали свидетели на неприятната сцена с непознатия ловец. Там беше и Бил Съмърланд заедно с жена си и своя брат. Съобразявайки се с близките си, този път Тим се беше отказал от обичайното си траперско облекло. Но съвсем ясно си личеше, че се чувства извънредно неудобно в официалния си костюм. Всъщност той беше в центъра на вниманието през цялата вечер и не се измори да разказва приключенията си. В този момент току-що беше описал как Клаузен го спаси в пустинята на смъртта.

— И знаете ли на кого трябва да благодаря, че не ме разкъсаха лешоядите? — попита той. — На един поет! Да, чудете се колкото искате, но е така — на един поет. Обаче той не е от онези, дето витаят нейде между облаците и земята, подритвайки безпомощно с крака, ами е истински бизнесмен, който, където и да го поставиш, знае кое как да направи, и то по най-добрия начин.

— Как се казва? — попита дебелият banker, който беше голям любител на литературата и не пропускаше случай да докаже своята начетеност.

— Клаузен, Рихард Клаузен, ако нямате нищо против. Стиховете му са нежни като кадифе, ала юмрукът му е като от стомана. Той е истински великан, а има сърце на дете. В това мога да ви се закълна, както впрочем и в моята шапка!

— Немецът Клаузен ли? Ей там седи неговата най-голяма почитателка — обади се bankerът, посочвайки към дъщеря си. — Чела е стиховете му при майка Смоли. По своему той наистина е значителен поет. Но можеше да стане голямо име само ако беше писал на английски.

— На английски ли? — попита Тим Съмърланд. — Не знам дали замахваше по немски, или по английски, но ударите му си ги биваше, повярвайте ми! Със собствените си очи го видях, когато успях да си възвърна откънатото злато. Трябва да чуете и тази история!

Той продължи да разказва, докато най-сетне приключи със забележката:

— А ако имате желание да го видите, то може би съвсем скоро ще бъде изпълнено. Когато се разделихме край Ред Ривър, той ми обеща да дойде в Стентън. Беше тръгнал из прерията само за да напише книга със стихове за нея. Смята да я даде тук за печат.

Скоро всички станаха от трапезата и се пръснаха по стаите. С голямо внимание Марга беше следила разказа на трапера. Силно впечатление й направиха изчезналите колове в пустинята, както и откраднатото злато. Съвсем неволно тя свърза двете неща с отговора на ловеца, който само преди часове беше дал толкова суров урок на нахалния Уилсън. Какво ли означаваха изненаданите погледи, с които двамата противници се бяха измерили от глава до пети? Не й излизаше от ума високата стройна фигура и гордата осанка на непознатия. А

колко топъл и нежен бе гласът му, когато я заговори! Тя издебна удобен момент, за да остане насаме минута-две с Тим Съмърланд, и го попита:

— Не казахте ли, че Клаузен се кани да дойде в Стентън?

— Йес, така казах, мис.

— А можете ли да ми го опишете?

— Дори много точно. Висока, яка и широкоплещеста фигура, коса руса и дълга, брада — също, очи сини, уста малка, зъби — хубави. Облекло — връхната ловна дреха е украсена с ресни и е изпокъсана. Легинси: украсени с ресни, и парцаливи Мокасини: украсени с ресни и вече разпрани и продупчени. Шапка: парче касторена материя без форма и цвят. Кон: жребец с кафяв косъм и бяло петно на челото. Оръжия: една двуцевка, една карабина, нож, томахок и ласо. Особени белези: съчинява песни и трепе стейкмани. Тъй, сега можете да наредите да го издирят чрез публична обява — толкова подробно и точно описание ви дадох.

Девоичката знаеше вече достатъчно. Тези доста странно изброени отличителни белези отговаряха на външността на непознатия ловец.

— Ще ни го доведете ли някой път на гости, когато дойде в града, мистър Съмърланд?

— Щом желаете, мис, ще ви го доведа толкова сигурно, колкото съм сигурен и в наличието на шапката си.

— Ще настоявам да удържите на обещанието си!... Рихард Клаузен се сети да си легне да спи едва след като бе станало необичайно късно. Когато влезе в тъмната всекидневна, той забеляза, че светлините на втория етаж в отсрещната къща бяха угаснали, но затова пък бяха осветени прозорците на няколко стаи на първия етаж. Завесите бяха дръпнати настрани, а вратата на балкона зееше отворена. На масичка до канапето гореше лампа с голям абажур. Един женски силует в бяла ефирна дреха се приближи до нея. Ослепителната светлина падна върху високата чаровна фигура, но тъй като беше почти с гръб към Клаузен, не можа да види лицето ѝ. Той стоеше неподвижно, без да откъсва поглед от нея. В този момент тя взе една книга, разтвори я и я обърна към лампата.

Клаузен бързо отиде за бинокъла си, излезе на балкона, където никой нямаше да го забележи, понеже беше тъмно, и го вдигна пред очите си. Видя непознатата близко и ясно пред себе си. И след като тя

се произвърна към него, с изненада различни същото чудно красиво лице, което следобед му бе направило толкова силно впечатление.

— Тя е! Така и подозирах.

Той почувства как го заляха горещи вълни. Усети как го завладя непознато зашеметяване. Известно му беше, че женската красота има голяма власт, но все още не я беше изпитал върху себе си. А ето че сега завладя цялото му същество.

В този момент тя взе лампата и влезе с нея в съседната стая. Белите пердета, закрили ревниво прозорците ѝ, му позволиха да зърне само сянката ѝ, но щом угасна светлината, изчезна и тя. Девойката си беше легнала да спи.

С преизпълнено от щастие сърце Клаузен се прибра в библиотеката. Някаква вътрешна сила го накара да седне пред писалището, ръката му грабна перото и скоро изпод него върху хартията се занизаха стих подир стих, толкова пламенни, звучни, чисти и колоритни, каквито може да роди само първата любов. Той взе листа в ръка и ги препрочете.

— Най-хубавото, което съм написал! Но какво да направя? Имам ли право, или не? Все още в редакцията се занимават с монтажа на утринния вестник... да, ще рискувам!

Той грабна шапката си и въпреки късния вечерен час излезе навън и се отправи към печатницата. Там беше винаги добре дошъл като сътрудник и скоро си тръгна доволен за дома.

В тъмния сводест вход стояха двама души, с които в бързината се сблъска не съвсем нежно. Единият силует бе на висок мъж, а другият — на нежно женско създание.

— Кой е тук?

— Аз съм. Сара.

— Коя Сара?

— Прислужницата на майка Смоли.

— Ах, да. Лека нощ!

Значи малката хубавичка терцеронка си имаше обожател. На Клаузен му се стори, че в неясните очертания на мъжкия силует имаше нещо познато, ала не му се искаше да досажда на двамата. Той се изкачи по стъпалата, влезе в жилището си и след толкова дълго време за пръв път пак спа в меки пухени завивки.

3. Отмъщение

Клаузен се събуди рано сутринта. Побърза да се облече и се приближи до прозореца, за да се опита да зърне своята красива съседка отсреща. Но там всички прозорци бяха все още затворени. Само вратата на балкона бе отворена, както си беше и предишната вечер. Той остави само една тясна пролука между завесите, за да може да продължи наблюденията си, без самият той да бъде забелязан.

Не след дълго завесите отсреща се раздвижиха и прозорецът се отвори. Марга излезе на балкона и огледа улицата. Клаузен стоеше на мястото си като омагьосан. Тя бе по-хубава от всички жени, които беше виждал дотогава, беше по-очарователна от всичко, каквото бе рисувала пред него фантазията му.

След закуска тя пак се появи и седна срещу баща си на тапицираното с червено кадифе кресло, което ѝ беше подадено от едно негърче. После то разгърна пред тях вестник и двамата започнаха да се занимават с него. Клаузен пак стоеше до прозореца и я наблюдаваше. Помисли си: «Дебелият джентълмен, изглежда, е баща ѝ. Ей го сега вдигна изненадано поглед, сякаш е намерил във вестника нещо много интересно. Усмива се и ѝ подава да погледне страницата. Дали пък не е моето стихотворение? Прочете ли го, сигурно веднага ще разбере, че е писано единствено за нея!»

Той отново взе бинокъла в ръка и веднага му стана ясно, че според разположението на набора на редовете на мястото, където се беше спрял погледът ѝ, не можеше да има нещо друго, освен стихотворение. Гъста руменина заля лицето и врата ѝ.

— Прочете го! — прошепна Клаузен. — Сега пак го чете. О, ако можеше да почувствакак учестено бие пулсът на автора му в този момент!

В същия миг на вратата на стаята му се почука и терцерон-ката на неговата хазайка му донесе списъка на ястията, от който той трябваше сам да състави седмичното си меню. Ядоса се, че го смущават, но не се издаде. Обеща ѝ незабавно да направи своя избор. Тя сеотдръпна до вратата, ала не излезе от стаята.

— Искаш ли още нещо?

— Имам една молба, милорд — каза тя и се изчерви. — Късно вечерта ме срещнахте при портата с един джентълмен...

На Клаузен му мина през ума, че човекът му се беше сторил познат, и реши да поразпита за него.

— Джентълмен ли? Че кой джентълмен ще застане посред нощ при външната порта заедно с една прислужница?

— Но е така, милорд! Джентълмен е, понеже го познавам много добре. Та нали е моят... моят...

— Твоят любим ли?

— Да — тихо отвърна тя. — Но господарката ми нищо не бива да знае и затова... затова исках да ви помоля да не й казвате, че сте ни виждали заедно!

— Well! Ами кой е този джентълмен, който ти е завъртял главичката?

— Наричам го Фред, милорд.

— А как е другото му име?

— Всъщност би трябвало да си мълча, но на вас мога да го кажа. Той е Фред Уилсън, богат плантатор от Тексас. Често посещава банкера Олбърс отсреща. Виждал ме е през прозореца и се е влюбил в мен.

— Олбърс ли? Това не е ли дебелият господин, който сега седи на балкона?

— Да, той е, а онази лейди е мис Маргарет, дъщеря му. Тя идва често при моята господарка и всички ѝ викат Марга.

Клаузен знаеше вече името на жената, събудила у него толкова жив интерес. Изведнъж една съвсем друга мисъл светкавично прониза мозъка му.

— А има ли твоят любим белег на челото?

— Да! Познавате ли го, милорд? Останал му е от схватка с някакъв индианец.

— Откъде знаеш, че е богат?

— Веднъж ме заведе в жилището си и ми показва цял куп златен прах и златни зърна, донесени от различни негови пътешествия. В най-скоро време пак се кани да заминава.

Момичето се разприказва. Клаузен трябваше да използва това, защото всичко, което узнаеше тук, можеше да му бъде от полза.

— Закъде?

— Отива в Мексико при брат си.

— И защо ще ходи толкова далече?

— Брат му, който е алкалд¹ в Морелия, му писал, че иска двамата заедно да направят някаква голяма сделка. Прочетох писмото.

— А как се казва алкалдът? Естествено пак Уилсън, нали?

— Не, защото той му е само несъщ брат и името му е Антонио Молес.

— За каква сделка става дума?

— Не пишеше в писмото. Милорд, ще изпълните ли молбата ми?

— Да, но само при условие, че и ги нищо няма да кажеш на любимия си за нашия разговор!

Тя си тръгна, а Клаузен бързо се върна при прозореца. Марга и баща ѝ бяха изчезнали от балкона. Той седна пред писалището и нахвърля листа с менюто. После се пригответи заизлизане. Искаше да посети Съмърланд.

Докато се занимаваше с тези неща, не забеляза как тайно обичаната от него жена, облечена вече в черна шумоляща коприна, напусна жилището си, прекоси улицата и влезе в дома на майка Смоли. По-рано мулатката беше приятелка на нейната покойна майка и изпитваше голяма симпатия към красивата девойка. Сега я посрещна с приятелски укори:

— Вчера през целия ден не намери нито минутка свободно време, за да се отбиеш макар за малко при мен!

— Ах, леличко, имах да върша толкова много неща! Още преди обед трябваше да започна подготовката за гостите, които имахме на вечеря, а след като се наобядвахме, татко менА-кара да отида на разходка с коне заедно с противния Уилсън, към когото има неразбираеми за мен предпочитания. Е, как можех да дойда?

— Изглежда, хич не го обичаш този Уилсън!

— Не, лельо, не го харесвам, дори нещо повече. Можеш ли да се сетиш защо? Намекнал пред татко, че стоял в Стентък само заради мен, и татко настоя да съм възможно по-друже-любна към него. Двамата били запланували някакво много голямо начинание и затова желаелда го обвърже с още по-тесни и здрави връзки. Е, как да не се ядосвам?

— Разбира се, подобно нещо е извънредно неприятно, след като въпросното лице съвсем не ти е по вкуса. Но, почакай, Марга, все ще

дойде времето, когато...

— ... ще дадеш под наем свободното си жилище, нали това юкаше да кажеш, лельо Смоли?

— Съвсем не, хитрушо такава, но тъй като вече засегна тази тема, нека ти кажа, че вчера най-после го дадох на един наемател.

— На някой истински джентълмен ли?

— Да. Я погледни!

Мулатката разтвори томчето със стихове и с триумфална усмивка показва на Марга титулната страница.

— Ето тук е името му. Прочети го, но ясно и на висок глас!

— Рихард Клаузен! Леличко, нима е възможно? При теб ли живее?

— При мен! — кимна тя с много важна физиономия.

— Но как се случи така? — попита девойката и радостно изненадана, плесна с ръце.

— Толкова неочаквано, че извърших направо непростима грешка, дете мое. Представиси само, за пръв път през целия си живот леля ти Смоли се държа неучтиво и безцеремонно, и то към най-истинския джентълмен, какъвто изобщо може да има, към твоя любим поет! Девойката не успя да й отговори, защото точно в този момент звънчето иззвъня и прислужницата се появи.

— Мистър Клаузен носи листа с менюто, мадам. Да влезе ли?

— Естествено, веднага, винаги щом дойде. Запомни го добре, Сара!

Марга се огледа наоколо, сякаш търсеше място, където можеше да се скрие. Но бешетвърде късно, понеже въпросният посетител се появи вече на прага. Щом зърна Марга, той трепна от радостна изненада, но бързо се овладя.

— Good morning, милейдис! — поздрави той. — Извинете, че ви безпокоя!

— Няма защо да се извинявате, сър, напротив, ние ви дължим благодарност — отвърна майка Смоли и представяйки приятелката си, продължи: — Заварвате ме в мила компания — мис Мар-гарет Олбърс, страстна обожателка на немската поезия.

— Тогава съм безкрайно щастлив, че интересите ни се срещат в една толкова прекрасна област, мис — отговори той с умел поклон.

— Тази среща ще е навярно по-миролюбива от вчерашната — тихо каза тя.

— Ще сключим ли мир? — попита той и кажи-речи, неволно ѝ протегна ръка.

— С удоволствие.

Тя сложи малката си ръка в неговата десница и той я поднесе към устните си.

— Вие обичате немската поезия. Значи говорите немски? — попита Клаузен девойката.

— Предпочитам го пред английския. С майка ми си говорехме почти само на немски. Но сега това удоволствие стана по-рядко за мен. Татко не поддържа връзки с немци, а и самият той говори само английски.

— Но тогава може би ще трябва да се откажа от мисълта да му се представя. Притежавам няколко ценни книжа, които смятах да осребря при него, защото ми го препоръчаха като най-услужливия и най-сговорчив делови мъж в Стентън.

— Позволете ми забележката, че говорех за отношенията, които поддържа в близки за семейството му кръгове. А и фактът, че няма връзки с немци, се дължи повече на случайност, отколкото на някакви предубеждения или принципи.

— Значи мога да поема риска да му се представя? Девойката се смути, защото зад този въпрос се криеше и един друг, на който не ѝ се искаше да отговори нито утвърдително, нито отрицателно. От само себе си се разбираше, че неизбежна последица от подобно представяне щеше да бъде една покана да посети семейството им.

— В това няма да има никакъв риск — отговори тя със забит в земята поглед.

Съгласието ѝ го изпълни с голяма радост. С какво удоволствие би продължил този разговор, ала не биваше да проявява натрапчивост и затова, след като предаде на мулатката листа с менюто, той набързо се сбогува.

В дома на Съмърландови разбра, че братята са отишли в читателския клуб. Вече беше дошъл часът, когато членовете му се задълбочаваха в утринните вестници. Само от привързаност към адвоката Тим беше решил да го придружи. Та нали за него щеше да е по-лесно да убие мечка, отколкото да се мъчи да прочете и един ред. Клаузен тръгна към клуба, за да гипотърси сам. Скоро вече бавно се разхождаше из малките му помещения.

На стената в една от стаите висеше уставът на дружеството. Той се изправи близо пред рамката му, за да прочете дали се допускат външни непознати хора. Дебелите пътеки, които покриваха пода, заглушаваха стъпките му, тъй че присъствието му остана незабелязано от двамата мъже в съседната стая, чиито полувисоки гласове се чуваха добре през тънките завеси. Без всъщност да иска, Клаузен долавяше всяка дума от разговора им.

— Well, сър, напълно ме убедихте, че при тази сделка ще има необикновено висока и сигурна печалба. Тексас често е правил най-енергични опити да се откъсне от Мексико, нос помощта на многочислени и силни военни части мексиканците винаги са успявали да го държат в покорство. Но сега най-сетне във Вашингтон решиха да му предоставят по-голяма помощи резултатът от това ще е, че тази прекрасна, богата и плодородна страна ще бъде принудена тържествено да обяви присъединяването си към Съединените щати. След това тя ще бъде залята от преселници и за кратко време цената на земята ще се повиши двайсет, че и повече пъти. Който разполага с необходимите средства да се сдобие с повече земя, после може да спечели милиони. Вярно, че вашите средства са значителни, но ако ми позволите, мистър Уилсън, да прибавя към тях една сума, с която тъкмо сега разполагам, печалбата ви ще стане още по-голяма.

— Какъв е размерът на сумата?

— Четиридесет, а може би и петдесет или дори шейсет хиляди долара, които ще ви дам във вид на чекове, платими при представяне в Галвестън. Вярно, доскоро не знаех какво е имотното ви състояние, но препоръката от Харис и Томсън, Джефърсън Сити, която ми представихте, е напълно достатъчна, за да ви се доверя изцяло. Кога ще пътувате? р — Колкото евъзможно по-скоро. Няма време за губене. Това положение на нещата, на което разчитаме, е всеизвестно и ртрашно бих се учудил, ако и на други хора не им дойде на ум да извършат същите спекулативни сделки.

— Наистина всичко това е съвсем близко до ума. Заповядайте в жилището ми, където можем незабавно да уредим тази работа.

— Ами дъщеря ви, мистър Олбърс?

— Твърде много я обичам, за да си позволя да й кажа нещо повече от един намек. Тя е напълно свободна в решенията си, а вие сте джентълмен, на когото сигурно няма да е трудно да спечели

благосклонността на една млада жена. Съгласието ми го имате. Останалото есамо ваша работа.

Двамата станаха и излязоха от стаята, без да забележат притисналия се до самата стена Клаузен. Бяха дебелият банкер и мъжът, получил миналия ден онзи ефектен юмручен удар. Значи Уилсън му беше името. Клаузен се сети за мъжкия силует, застанал под арката на портата.

— Фред Уилсън, любимият на Сара, той е, няма никакво съмнение! — промърмори Клаузен на себе си. — А дали не се лъжа в предположението си, че е и онзи негодник, който играе ролята на предводител на стейкманите? Облечен е иначе, ала това лице не може да се обърка с друго, а и белегът засилва сигурността ми. Но как ли се е докопал до препоръката на Ха-рис и Томсън? Невъзможно е междувременно да е ходил чак до Джеферсън. Но дори и да селъжа във всичко, той пак е негодник, което се доказва и от вчерашното му поведение. Каква е тази любовна връзка с герцеронка та, щом същевременно се домогва до ръката на Марга! Ще го разоблича!

Той продължи през редицата от стаи и най-сетне намери търсените от него хора. Тим Съмърланд седеше на една маса с гръб към него и прелистваше някакво илюстрирано списание. Беше облечен в нови траперски дрехи, а на главата му... но наистина, там се мъдреше старата му шапка, която нямаше равна на себе си. Не бе намерил сили да се раздели с нея. Клаузен се приближи до него и го тупна с длан по рамото.

Тим скочи от мястото си като ужилен и веднага зае стойката на боксьор, готов да се бие.

— Защо ме удряте, масгър? Искате ли да се запознаете с юмруците ми?

Промяната във външността на неговия спътник му попречи веднага да познае Клаузен.

— Вече познавам юмруците ти. Тим Съмърланд. Запази ги за друг случай, стари приятелю!

Траперът ококори очи, хвърли се към него и го прегърна така, сякаш бе решил да го направи на кайма.

— Поетът, by God, поетът! Няма съмнение, както не се съмнявам и в шапката си! Ама така се е издокарал, че да ти се вземе акълът. Ето

ти го, Бил, дръж го и го поразмачкай малко между лапите си, защото, ако не беше той, нямаше да ме видиш повече!

Той го побутна към брат си, който го поздрави със същата сърдечност. За четене на вестници вече и дума не можеше да става. Адвокатът предложи на Клаузен да се премести да живее у тях, но той му отказа, като помоли само за разрешение да посещава своя приятел винаги когато пожелае. Но нямаше как да не приеме поканата за обяд. След това излязоха от клуба и се разделиха. Клаузен се отправи към дома на банкера и накара един прислужник да съобщи на господаря си за посещението му. Заведоха го в стаята^ където Олбърс и Уилсън все още разговаряха за спекулативните си сделки. При появата на младия човек и двамата не успяха да скрият изненадата си, само че я изразиха по различен начин. Очите на Уилсън се разшириха и в тях проблеснаха опасни искри, но той побърза да се извърне и се приближи до прозореца, за да не позволи на влезлия млад човек да види лицето му. А Олбърс се взря във визитната му картичка, която беше получил от прислужника и все още държеше в ръка, и го попита:

— Значи името ви е Рихард Клаузен, сър?

— Да. Идвам при вас с една молба. Ще бъдете ли така любезен да погледнете тези ценни книжа?

Банкерът ги взе, хвърли им бегъл поглед и каза:

— Напълно редовни са.

— Искане ми се една част от сумата да получа на ръка, а останалото да депозирам при вас. По-късно, когато си тръгна от града, ще изтегля тези пари в чекове.

— С удоволствие се поставям на вашите услуги, сър! Познавате ли мастор Съмърланд?

— Навярно имате предвид Тим Съмърланд? Срегнахме се в Ляно Естакадо, а току-що му бях на гости.

— Тогава сигурно е вярно предположението ми, че сте авторът на поетичните творби, подписани със същото име, което виждам и на вашата визитка?

Клаузен се поклони в знак на потвърждение.

— За мен ще е удоволствие да ви видя и не само по делова работа. Моля ви, гледайте на жилището ми като на свое! Моята дъщеря сигурно ще се радва да се запознае с вас.

— Вече имах честта да бъда представен на мис Маргарет при майка Смоли, моята хазайка.

— А-а! Вие живеете при майка Смоли? Много ми е приятно. Значи сме съседи и лесно можем да си ходим на гости. Поехте ли вече някакъв ангажимент за тази вечер?

— Не.

— Тогава ви моля да дойдете у нас. Ще бъдем в съвсем тесен кръг. Освен Марга и моя милост ще присъства само ето този господин, когото си позволявам да ви представя — мистър Фред Уилсън, плантатор от Тексас.

Той избегна да спомене вчерашните събития дори с единаединствена дума. Уилсън бавно се обърна и направи сдържан поклон. Клаузен отвърна на поклона му много хладно.

— Ще дойда, сър, ако успея да се освободя от добрия Тим, който най-сериозно е решил да ангажира цялото ми свободно време.

— Тогава доведете и него! Вчера вече ми го представиха и ще ми е добре дошъл.

Точно това беше искал и Клаузен.

Олбърс го придружи до касиера, където получи както пари на ръка, така и депозитната разписка, след което се раздели с банкера.

— Страхотна грешка направихте вчера, мистър Уилсън — поде Олбърс, когато се върна пак в стаята. — Този човек не е никой друг освен ловеца, с когото искахте да си направите майтап. Сигурно си е съставил отвратително мнение за нас!

— Все ми е тая! Никога не ми се е налагало да се умилквам около някой стихоплетец, за да спечеля приятелството му, така че и сега няма да го направя. А че тази вечер го поканихте на гости, ми е всичко друго, но не и приятно. Мислех си, че щр мога да остана насаме с Марга, за да се разберем с нея, но етр че тези двамата ще ме лишат от този удобенслучай.

— Опасенията ви са излишни, понеже аз така ще им ангажирам вниманието, че ще имате пълна свобода да уредите вашата работа. А сега да се върнем пак на нашите спекулативнисделки!

Решиха Уилсън да замине още на следващия ден. След като изготвиха и подписаха договора, той получи съответните документи и напусна дома на банкера.

След като мина по няколко улици на път за дома си, Уилсън видя Сара да излиза отнякакъв магазин. С няколко крачки той се приближи до нея и ѝ каза:

— Трябва спешно да поговоря с теб. Ще оставиш ли и днес вратата на стаята си отворена?

— Кога?

— Щом се стъмни. Ще дойда само за някоя и друга минута, но по-късно пак ще намина.

— Ще оставя ключа на вратата.

Той кимна и си тръгна. В жилището си извади документите от джоба си и с победоносно изражение на лицето ги хвърли върху масата. После започна с големи крачки да се разхожда нагоре-надолу из стаята и да мърмори под носа си:

— Без съмнение този Клаузен е негодникът, на когото дължа белега си. И той ме позна също тъй добре, както и аз него. Съвсем ясно ми стана още от вчерашните му намеци за Ляно Естакадо и за нъгитсите. Сигурно ще положи всички усилия, за да ми навреди. Само че няма да успее! Преди да си тръгна, ще си разчистя сметките с него и ще му платя за онзи удар!... А пък тоя Тим Съмърланд, дето ще дойде заедно с него тази вечер — продължи след малко той, — сигурно е другият подлец, който ни отмъкна конете и част от златото. Любопитен съм да разбера дали и той ще ме познае. Но във всички случаи съм се погрижил за безопасността си. Все още срещу мен не е направено донесение в полицията, а дори и да се видя принуден да изчезна, навярно ще ме търсят само в Тексас, където изобщо няма да се мерна. Иако после с помощта на брат ми успея да се сдобия с онази земя, незабавно ще я продам и ще замина заедно със Сара за Бразилия. Тя ще остане да живее там с мен, докато ми хареса някоя друга.

Той събра различни неща в багажа си, а след това тръгна ^а обикаля из града, за да направи необходимите покупки. Щом се стъмни, наметна широка пелерина, скри под нея един пакет и се отправи към дома на майка Смоли. Без да се бави, той влезе в къщата, изкачи се по стълбите и отвори една врата, която водеше към малка стаичка, оставена на разположение на Сара, където тя държеше всичките си вещи. Вътре беше тъмно, но Уилсън добре знаешекое къде е и лесно се оправи. Само след някоя и друга минута момичето влезе и шепнешком попита:

— Тук ли си?

— Да, любов моя — отвърна той, като я прегърна и я притисна до себе си. — Дойдох, за да ти донеса една радостна вест.

— Каква е тя? — попита девойчето, след като отговори пламенно на неговите ласки. — Заминавам. Искаш ли да тръгнеш с мен?

— О, с каква радост! Ще дойда с теб където и да ме заведеш.

Кога отпътуваш?

— Още днес.

— Но това е много бързо. Трябва ми време да се приготвя, а и да говоря с господарката си.

— Не са ти нужни никакви приготовления, защото вече се пѣгрижих за всичко. А на господарката си изобщо не бива да казваш каквото и да било, тъй като няма да те пусѣе.

— Но тя е толкова добра! Не мога да бъда чак дотам неблагодарна и тайно да я напусна!

— Значи предпочиташ нея пред мен, така ли? — попита я той укорително.

— Не бива да си мислиш така! Обичам те повече от всичко друго и за теб ще направя всичко, каквото поискаш. Тръгвам с теб дори още днес!

— Не съм и очаквал да постъпиш иначе, Сара. И никога няма да съжбяляваш, защото едва сега ще започнеш истински да живееш и да изпитваш земните радости, които тук ще си останат непознати за теб. Но не бива да ме придружаваш като жена, защото това ще ни пречи да бъдем винаги заедно и близо един до друг, а и няма да ни е възможно изцяло да се радваме на щастието си.

— Не като жена ли? Ами как иначе?

— Като момче. Тук в този пакет има всичко необходимо.

Дрехи А е ще ш скжг великолепно.

— Като момче?! — възкликна тя поласкано и зарадвано. — О, колко ще е хубаво! Ще ти бъда слуга и няма да те оставям сам нито за минута.

— Но ще трябва да направиш една жертва, скѣпо мое дете!

— Само ми заповядай! Нищо няма да ме спре.

— Налага се да ги отрежа великолепната коса, иначе тя ще издаде, че не си момче, а най-красивото момиче в целите Съединени Щати.

— Отрежи я! С удоволствие я давам за щастието да ме обичаш.

— Докога трябва да останеш тази вечер при майка Смоли?

— До десет часа. После съм свободна.

— Тогава се погрижи след този час къщата да е отворена и се постарай да се облечеш, за да не се налага да те чакам. От вчера при вас живее някой си мистър Клаузен, нали?

— Да, един много хубав, а също и мил джентълмен.

— Ах, както виждам, вече е крайно време да те отведе от тук! Ти и него ли трябва да обслужваш?

— Да. Господарка! а ми повери и неговите стаи. Даде ми и един специален ключ за тях, за да мога, докато отсъства, да си върша там работата.

— Погрижи се да оставиш ей тук ключа, за да го намеря, когато дойда.

— Защо? Нима трябва да влизаш в тези стаи? — наивно и нищо неподозираща, го попита тя.

— Да. От тях може да се гледа насреща към Олбърсови, а преди да си тръгна оттук, трябва да наблюдавам някои неща.

А сега довиждане, Сара, и изпълни съвсем точно всичко, каквото ти казах!

След една продължителна прегръдка той се спусна по стълбите, оставяйки в стаята ѝ пелерината си. Само след ми-нзпга-две се озова в гостната стая ла банкера. Тъй като беше пристигнал пръв от всички поканени, той завари Марга съвсем сама.

— Good evening, мис! Мастър Олбърс ми позволи да прекарам във вашата компания последната вечер, която ми е отредено да остана в Стентън. Дали имам правото да си въобразя, че присъствието ми няма да ви е съвсем неприятно?

— Да си въобразяваш нещо е твърде лоша привичка, сър, а моята съвест никога не ми е позволявала да я одобрявам и насърчавам.

Той ухапа връхчето на мустака си, а после отговори:

— Всеки човек живее само с онова, което си въобразява. Щастлив е само този, който използва дадения миг. А сегашният миг е един от най-хубавите през целия ми живот и не бива да го пропусна да си отлети ей така, без да съм ви го признал.

Влизането на баща ѝ спести на Марга отговора. А заедно с него се появиха Клаузени Съмърланд. Поетът не беше споменал пред своя

приятел нищо за Уилсън. Надяваше се, че поведението на Тим ще му покаже дали подозренията му са оправдани, или не.

Траперът бързо се приближи до девойката и с неподправена сърдечност ѝ стисна ръката.

— Ето ме пак, мис, и ако не съм ви добре дошъл, можете спокойно да ме изгоните, без да ви се разсърдя!

— Останете, останете, драги мистър Съмърланд! С голямо удоволствие ви виждам сред нас. Тя подаде ръка и на Клаузен.

— Казвам ви сърдечно добре дошъл, сър, без никакво ласкателство или красиви фрази!

Той понечи да се наведе към нежните ѝ пръсти, за да ги допре до устните си, но така и не изпълни намерението си, защото тъкмо тогава до него се разнесоха думи, които не бяха особено благопристойни и подходящи за обществото, където се намираха.

— Zounds! Мътните го взели! Кой е пък този? — чу се гласът на Тим Съмърланд, който се беше обърнал към Уилсън и при вида му, кажи-речи, неволно изпусна тези възклицания. — Мистър Клаузен, бъди така добър и погледни лицето на този човек! Познаваш ли го?

— Кой е той, Тим?

— Нека на място да ме насекат на парчета и осолят, ако това не е онзи стейкман, който ни нападна и комуто по-късно ти цепна челото с томахока си! Мистър Олбърс, какво търси този човек при вас?

Уилсън изпревари отговора на банкера:

— Тоя тип побъркан ли е? — прогърмя гласът му. — Още една такава дума и ще се погрижа да му навлекат усмирителна риза!

— Или на теб ще сложат белезници! — отвърна му траперът със същия тон. — Ако те бях открил на някое друго място, само след пет минути щеше да си в ръцете на шерифа!

— Ами давай, не се стеснявай! Макар да съм поканен тук от мастър Олбърс, ще ти дам на теб да видиш един шериф! На ти!

Марга извика от уплаха, а банкерът се сви в един от ъглите на стаята. Уилсън вдигна ръка. Готов за път, той вече носеше оръжията си. В десния му юмрук проблесна остриетона нож, докато лявата му ръка бързо бръкна във вътрешния джоб, за да извади револвера. Но в следващия миг Клаузен се озова зад гърба му, хвана го през кръста, вдигна го и с такава сила го хвърли срещу вратата, че тя с трясък се отвори и негодникът падна в коридора. Преди някой да успее да се

приблужи до него, Уилсън скочи на крака и побърза да слезе по стъпалата.

Никой не се и опита да го преследва. Марга лежеше на канапето, а Клаузен бе коленичил до нея. Банкерът трепереше като лист и се беше вкопчил в облегалото на един стол. Тим Съмърланд се втурна към масата, където стоеше гарафата с вода. Безпокойството му за милата хубава мис беше по-голямо и по-силно от желанието да залови своя неприятел.

— Мистър Съмърланд, какво направихте! — завайка се Олбърс. — Ама такова подозрение наистина е цяло безумие!

Той не получи никакъв отговор. Двата мъже бяха твърде заети с Марга, за да обърнат внимание на думите му. Най-сетне девойката отвори очи. Иначе тя не изпаднаше тъй лесно в несвяст. От какво ли беше изгубила съзнание? Съвсем неволно самата тя скоро даде отговор на този въпрос. Погледът ѝ падна върху Клаузен.

— Вие сте жив, а не ви ли рани?

При тези думи той почувства как го обля топла вълна и сърцето му радостно заби. Нима само от тревога за него бе припаднала? Клаузен не можа да се сдържи, хвана двете ѝ ръце и за миг-два ги допря до челото си.

— Всички сме живи и здрави, мис. Безпокоим се единствено за вас!

— О, значи всичко е наред! Видях да проблясва ножът му и изпитах такъв ужасен страх!

— Който е бил съвсем безпочвен — намеси се баща ѝ.

— Безпочвен ли, сър? — попита обидено Съмърланд. — Да не би да си мислите, че несъм в състояние да различа действителността от някое видение в пустинята, от една фата морга-на? Не знам под какво име ви се е представил този тип и как се е промъкнал във вашия дом, но че е не само стейкман, а е дори и техният главатар, за когото вчера ви разказах, в това не се съмнявам нито за миг, както не се съмнявам и в моята шапка! Я попитайте поета! Сигурно и той го е познал.

Олбърс погледна въпросително към Клаузен.

— Тим ви казва истината, сър — потвърди младежът. — Познах го още вчера, когато ви срещнах. Сигурно ще си спомните отговора ми, в който споменах за злато и за пустинята на смъртта, а мис Марга

навярно ще потвърди думите ми, че я смятам достойна за по-добро общество.

— Доказателства, дайте ми доказателства, джентс! Имам причини, поради които изпитвам пълно доверие към Уилсън, а вашето обвинение е толкова ужасно, че изобщо не съм в състояние да го възприема.

— Днес сте сключили с него сделка, която се отнася до закупуването на земи в Тексас, нали?

— Откъде знаете?

— И сте му дали разрешението си сам да се увери в благосклонността на мис Марга към него.

— Да не сте всезнаещ?

— Поне дотолкова, че да съм съвсем сигурен какво представлява този човек. Домогва се до ръката на вашата дъщеря, а същевременно поддържа любовна връзка със Сара, прислужницата на моята хазайка. Е, кажете ми сега, още ли смятате, че е достоен за доверието ви?

— Нима е възможно?!

— Снощи ги видях двамата заедно със собствените си очи, а още рано сутринта тя ме помоли никому нищо да не казвам. Не ви ли е достатъчна думата ми?

— Да, да! Боже мой, ако не се лъжете, ме заплашва тежка финансова загуба! Днес подписахме с него договор и му дадох книжа за петдесет хиляди долара.

— Може би предупреждението ни не идва твърде късно! Убеден ли сте, че препоръката му от Харис и Томсън е истинска?

— И за това ли сте осведомен? Истинска е. Проверих я много внимателно.

— Но не сте направили официално запитване до фирмата, нали? Човек като него не се спира пред никакви фалшификации. Трябва да поискаме да го задържат!

— Наистина ли сте толкова сигурен във всичко, което казвате?

— Да. И за да ви дам възможност да проверите истинността на думите ми, съм готов да почакам няколко часа. Изпратете някого на телеграфа! Отговорът няма да се забави и щесе уверите как стоят нещата.

— Прав сте, сър! Но няма да изпращам никого, а сам ще отида и там ще изчакам отговора. При една толкова голяма сума човек трябва

да бъде много предпазлив.

— Тогава отивам да наблюдавам жилището му. Сигурно ще реши да избяга, а не бива да ни се изплъзне.

— Чакай, мистър Клаузен! — намеси се Съмърланд. — Аз съм не по-малко подходящ затази работа от теб. Остани тук! Или искаш мис Марга да бъде сама? Нали и баща ѝ излиза!

— Да, останете! — помоли го Олбърс. — При тези обстоятелства Марга не бива да е без закрила!

Двамата тръгнаха — банкерът към пощата, а Съмърланд към жилището на Уилсън, което му бе добре описано от Олбърс...

След като излезе от дома на банкера, негодникът се спусна малко надолу по улицата, после мина на отсрещната ѝ страна и се върна обратно. Все още бе твърде рано, за да завари Сара в стаичката ѝ. Въпреки това той се качи горе и я зачака да дойде. Помогна ѝ както при нейното преобразяване от момиче в момче, тъй и при събирането на багажа, който смяташе да вземе със себе си. Щом приключиха с тези приготовления, той я попита:

— Още ли е будна майка Смоли?

— Не.

— Какво е положението с входната врата?

— Отворена е. Освен това донесох ключа ѝ тук.

— А ключа за стаята на Клаузен?

— Ето го.

Той взе двата ключа и ѝ нареди:

— А сега върви, Сара! Не бива да ни виждат заедно. Ще ме чакаш между върбите малко по-нагоре от къщичката на сал-джията!

— Всичко ще направя както казваш, но моля те, ела по-бързо! Сара наистина изглеждаше прелестно в новите си дрехи. Той я прегърна и няколко пъти я целуна по устните.

— Ей сега ще дойда. Но хайде, тръгвай вече!

След като тя излезе, Уилсън духна свещта, заключи стаята и безшумно слезе на първия етаж. Там отвори вратата на жилището на Клаузен, заключи я пак отвътре и започна да претърсва стаите. Не му беше нужна нито свещ, нито лампа, защото светлината от уличните фенери нахлуваше през прозорците, а и полилеите от гостната на Олбърсови допълнително вършеха своето.

Още от самото начало търсенето му се увенча с успех. Уилсън започна с библиотеката, там видя писалището, на чиито чекмеджета ключовете си стояха пъхнати, и ги отвори едно подир друго. В едно от тях намери портфейл, оставен върху ня колко фишека с монети. И Взего и се приближи до прозореца.

— Открих я! Ето я депозитната разписка заедно с няколко чека, за които дори и неподозирах, а там е и сухата пара, получена от Олбърс. Това ми стига. Сега остава само да си разчистя сметките с него!

Той заключи пак всички чекмеджета и приспали близо зад пердетата, за да наблюдава къщата отсреща. Светлините в гостната бяха угаснали. Вместо тях в стаята с балкона на долния етаж гореше една лампа. Сигурно хората, които се намираха там, седяха зад нея, защото по пердетата не се забелязваше нито следа от нечий силует или сянка.

— Дали той е все още там? — попита сам себе си Уилсън. Въпросът му веднага получи отговор. На осветения балкон се появи Марга, а след нея и Клаузен. Те се подпряха на перилата съвсем близо един до друг и се загледаха към улицата, сякаш очакваха някого.

— По дяволите, изглежда са станали близки, съвсем сами са! Ха, Бога ми, той слага ръка на раменете ѝ, леко и колебливо, но все пак! И тя не се противи! А-а, тъй ли стоят нещата! Чакай, подлеце! Ако кръвта ти се е разгорещила, знам как да ти помогна. Ще ти направя малко кръвопускане! Ами кой ли е онзи дебелак, дето се задава тичешком по улицата? Наистина Олбърс! Къде ли е ходил? Дали е бил в полицията? А къде ли се е дянал онзи нещастник Тим Съмърланд? Никакъв не се мярка! Ето че сега се прибират в стаята.

Нямаше съмнение, че в стаята с балкона се завърза оживен разговор, защото сенките издаваха необикновената възбуда на хората. Не след дълго Олбърс и Клаузен напуснаха къщата. Единият от тях се отправи към центъра на града, а другият пое в посоката, накъдето се намираше жилището на Уилсън.

— Какво ли са замислили? Несъмнено са решили да ме преследват. Само че сметките им ще излязат криви!

Измина доста време, преди някой от тях да се върне. Ето че се зададе един файтон, който спря отсреща пред дома на банкера. От него слезе Клаузен. Той изчезна в къщата, но съвсем скоро отново излезе и пресече улицата.

— Идва насам. Вече е време!

Уилсън се наведе и пропълзя под писалището. Чу се отварянето на входната врата. После Клаузен влезе в стаята и запали лампата. Той извади бельото си, отвори гардероба и започна да събира багажа си...

Отсъствието на Олбърс и Съмърланд дари на Клаузен мигове на върховно блаженство. Марга беше станала от дивана и се беше приближила до него с думите:

— Наистина ли не е възможно да се заблуждавате, сър?

— Не. Та нали с бягството си самият той даде най-убедителното доказателство, чене сме се излъгали!

— Какъв човек! И толкова дълго сме били в неговата опасна близост, без изобщо даподозираме какво ни заплашва! А и онзи нож... направо беше страшно!

Споменът за святкащото острие, кажи-речи, ѝ оказа същото въздействие, както и самият онзи ужасен миг. Тя се олюля, потърси с ръка някаква опора наоколо, но не я намери. Той пристъпи до нея и я подхвана с десницата си. Тя отпусна глава на рамото му и затвори очи. Клаузен я прегърна още по-здраво и приближи глава до лицето ѝ. Сърцето му лудо биеше.

— Мис Марга! Искане ми се така да ви държа и подкрепям винаги докато дишам и живея!

Очите ѝ все още бяха затворени, но бледността ѝ започна да отстъпва. Слабостта ѝ скоро премина и тя не се нуждеше вече някой да я подкрепя, ала въпреки това продължи дастои така, отпусната в досегашното си положение, без да помръдва, а по устните ѝ заигра блажена усмивка. И ето че в този момент той се наведе и целуна тези устни, а тя отвърна на целувката му.

Малко след това банкерът влезе при тях. Той беше толкова възбуден, че изобщо не забеляза необикновеното вълнение на двамата.

— Прав бяхте, сър! — едва продума той. — Препоръката е фалшифицирана. Непременнотрябва да опипаме този мерзавец!

— Ще го заловим, даже и да успее на първо време да ни избяга. Но ако е тръгнал към жилището си, което, убеден съм, ще направи, в случай че предварително не е бил подготвен за случилото се, то сигурно Тим Съмърланд няма да го изпусне от очи. Несъмнено вие стеходили вече при прокурора или в полицията, нали?

— Не, още не. В гнева си, а и в бързината, това изобщо не ми мина през ума!

— Тогава ще трябва незабавно да наваксате пропуснатото! Междувременно аз ще отида при Тим и там ще ви чакам. Не бива да губим нито минута!

Те излязоха и Марга остана сама. Тя седна на канапето и отвори своя албум. Там беше скрила стихотворението, изрязано от вестника. Прочете го, а после още веднъж и още веднъж. После легна и така прекара дълго време. Ето че отвън се чу шум от стъпки и на вратата се почука. Преди още да успее да се изправи, пред нея застана нейният любим. Той забеляза изрезката от вестник в отворения албум и веднага разбра, че мислите ѝ са били заети изключително с него.

— Идвам като вестносец. Уилсън не се е връщал в жилището си. Полицаяте го търсят по местата, където обикновено е имал навика да се отбива, но понеже никой от тях не го познава лично, необходимо е и баща ви да участва в издирването. Той ме накара да ви помоля да не се тревожите за него. Заедно със Съмърланд и аз ще тръгна да го търся, но предполагам, че този тип вече е напуснал Стентън. В такъв случай знам много добре накъде ще се насочи и още през нощта ще започна да го преследвам. Може ли тогава да разчитам на любезността ви да ме извините пред майка Смоли, с която ми е невъзможно да се сбогувам?

— Искате да тръгнете по следите му, да се изложите на опасност, която... не, не, вникакъв случай няма да го допусна! Сър, останете тук и предоставете на полицията преследването на този злодей!

Той се усмихна щастливо и смутено.

— В борбата срещу някой отявлен враг, а той вече ми е такъв, не се страхувам от никаква опасност. А и съвсем не е толкова сигурно, че ще замина. Никак не е изключено Уилсън да е все още в града, а в такъв случай той непременно ще ни падне в ръцете и аз ще остана тук.

— Тогава ми обещавайте, че непременно пак ще се отбиете при нас! Ще стоя будна докато татко се върне и докато получа подробни сведения какво е станало.

— Добре, пак ще дойда. А дотогава — лека нощ! Той ѝ подаде ръка. Тя видя неговия умолително-въпросителен поглед и почувства съвсем плахия му опит да я притег-ли към себе си. И тогава самата тя го прегърна.

— Рихард, пази се заради мен! Срещнеш ли го, внимавай много!

Устните ѝ докоснаха неговите в бърза свенлива целувка и после Марга изчезна в съседната стая. Там тя смени официалната си рокля с удобна домашна дреха. Тъкмо когато свърши с преобличането, младата жена забеляза, че прозорците на жилището му отсреща са осветени. Следователно той се беше прибрал, но несъмнено скоро щеше отново да излезе. Марга поиска пак да го види и се показа на балкона.

Не след дълго вратата на балкона отсреща се отвори и Клаузен се появи, за да се огледа за Съмърланд, който трябваше да дойде да го вземе. Той ѝ махна с ръка за поздрав, тя също вдигна ръка в отговор, но в следващия миг замръзна на мястото си. Една сянка се плъзна покрай двата прозореца на работната стая и само след секунди тя видя как от вътрешността на отвореното помещение изплува фигурата на Уилсън. Внезапно Марга бе пронизана от панически страх, но само за миг-два се овладя, вдигна високо ръка и извика:

— Уилсън е зад теб!

Клаузен се обърна наистина в последния момент, защото престъпникът беше вече задгърба му и десницата му с ножа се канеше да го прониже.

— Помощ, помощ! — изкрещя Марга, обзета от ужас. Тя видя само още как двамата мъже се вкопчиха един в друг на балкона, а после се втурна през стаята и по стълбите долу на улицата, прекоси я и вече останала без дъх, полетя нагоре към жилището на Клаузен. Тя влезе вътре тъкмо в мига, когато той се прибираше от балкона.

— Рихард, къде е той?

— Изчезна. Спаси се със скок от балкона, след като се видях принуден да го пусна, за да му изтръгна ножа.

— Ти кървиш! Ранил те е! За Бога, бързо ми покажи къде!

— Марга, няма ми нищо, само две леки повърхностни рани! Пусни ме, трябва да го догоня! — За нищо на света!

Той се опита да се изтръгне от нея, ала тя се беше вкопчила тъй здраво в него, че за да се освободи, трябваше да употреби груба сила.

— Марга, моля те, ще избяга!

— Остави го! Иначе, ако те пусна, сигурно ще умра от страх. Хайде, свали си връхната дреха! Нека прегледам раните ти!

Той разбра, че тук всяка съпротива ще е напразна, и се подчини. Уилсън го беше резнал с ножа през лявата длан и му беше нанесъл прободна рана в ръката над лакътя. И двете рани не бяха опасни, но

кървяха доста силно. Усмехнато той наблюдаваше опитите ѝ да спре кръвотечението и после да го превърже по всички правила на изкуството.

— Тъй — каза тя, след като свърши, — сега вече край на тревогите, скъпи мой лош любими! Ако не беше твоята Марга, щеше да се втурнеш подир него и някъде по пътя може би щеше да умреш от загуба на кръв.

— Не, без моята Марга ме очакваше смърт доста преди това, защото, ако не ме беше предупредила с онзи вик, ножът му сигурно щеше да ме прониже в гръб. Как да ти се отблагодаря?

Той я притисна пламенно в обятията си.

— Като винаги си така мил към мен, както сега! — отвърна му тя с нежен глас и обви ръце около врата му.

Скоро отвън се чу шум от стъпки и в стаята влезе Съмърланд. Щом видя девойката, той доста се учуди. Съвсем накратко му разказаха всичко.

— Бил е тук? По дяволите! Ограби ли те, сър?

— Все още не знам, Тим, нямах време да се огледам. Все ще забележа, ако е взел нещо. Но сега трябва да тръгнем по петите му!

— Разбира се, обаче вземи револвер или нещо подобно! Този тип не бива да се пипас велурени ръкавици!

Те излязоха от къщата. Клаузен придружи Марга до дома ѝ, а после се присъедини към своя приятел, който го чакаше.

— Сега накъде? — попита го той.

— Отиваме пак в жилището ми и никъде другаде. Ще потърся прислужницата. Без помощта на Сара той не би могъл да влезе в стаята ми. Това ми хрумна току-що. Ще я принудим да признае всичко. След това ще стане ясно какво трябва да правим.

— All right, сър! Тази идея не е лоша. Да оставим на първо време Уилсън да избяга, ако ще чак до Вавилон, където са били пасищата, опустошени от седемте тлъсти крави на фараона. Пак ще го намерим и ще му помогнем да увисне на едно хубаво въже, което му е в кърпа вързано, тъй както ми е в кърпа вързана и моята шапка!

4. При граф Ернано

От североизток духаше силен вятър и издуваше платната на брига на Съединените щати «Юниън» така, че наклонен леко на една страна, той грациозно летеше по вълните, като острият му нос яростно пенеше водата.

Корабът беше тръгнал за Вера Крус, за да натовари там дървесина, използвана за добив на боя, и да я превози до Галвестън. На борда му имаше само двама пътници и тъкмо в този момент те стояха облежани на релинга и зяпаха една тинторера, която отскоро следваше брига. Единият от тях беше облечен в удобни сиви дрехи и носеше обичайната за тези географски ширини панамена шапка. Другият имаше връхна дреха от бизонска кожа, украсена с ресни, а на главата му се мъдреше една такава шапка, която по време на цялото пътуване силно привличаше вниманието на моряците.

— Страшно ще се зарадвам — обади се онзи с дрехата от бизонска кожа, — когато най-сетне усетя под краката си поне няколко квадратни педи твърда земя!

— Както ми каза капитанът, това ще стане преди свечеряване, Тим. А ако случим и с пощенската кола, още утре сме в Мексико.

— Ще се радвам, ако е така! Но ще е ужасно неприятно, ако сме поели не по истинските следи и напразно сме преплавали този отвратителен гьол.

— И подобна възможност не е изключена. Но ми се струва, че едва ли се лъжем и ще открием този богат плантатор от Тексас при неговия брат, достопочтения алкалд дон Антонио Молес.

— Ако е така, сър, още в първия миг ще му забия ножа си заради това, че тъй те обра.

— Много се надявам, че и Олбърс, и аз ще успеем да си върнем откраднатото. Сара каза, че е видяла у него голямо количество златен прах и златни зърна, а те имат такава стойност, която ще е предостатъчна, за да покрие разносните по пътуването му. Сигурно вече е сменил ценните книжа на банкера срещу други.

В този момент към тях се приближи капитанът. За своя радост в негово лице Клаузен беше открил стар познат и затова съвсем накратко

му разказа защо бе предприел настоящото пътуване.

— Колко още има да плаваме, Уилямс?

— След два часа сме в пристанището. Ето ти далекогледа! Още вчера пресякохме тропика, а после заобиколихме ада на Темпико. Ей онази по-тъмна ивица пред нас е брегът на «истинския кръст».

Клаузен действително различи една тънка черта на хоризонта.

— Знаеш ли разписанието на пощенските коли?

— Не. Но сигурно няма да ти се наложи да чакаш дълго. Значи наистина вярваш, че ще завариш онзи тип в Морелия?

— Вероятно е. Не мога да го твърдя.

— А на мен ми се струва, че навярно ще е в Тексас. Несъмнено той добре познава тази страна, иначе нямаше да разказва толкова много и толкова подробно за нея. Въпреки опасенията си от евентуално преследване, все пак при огромната ѝ територия спокойно ще успее да извърши спекулативните си сделки. Не забравяй, че онези земи не са в пределите на Съединените щати, а са мексиканска провинция и предаването му на американското правосъдие може да стане само след продължителни и трудни преговори, през което време той ще има възможност да избяга десетки пъти.

— Моите уважения към мнението ти, обаче не го споделям. Цялата му външност издава испански произход и съм сигурен, че познава Мексико по-добре от Тексас. Брат му също живее там, а аз изобщо не го смятам за негов несъщ брат. Несъмнено мистър Уилсън първоначално е бил сеньор Молес. Е, и аз вярвам като теб, че той няма да се откаже от спекулативните си сделки, но в Тексас можеш да получиш земя само чрез сложно и продължително посредничество и доста пречки, докато в Мексико я вземаш от първа ръка, и то значително по-евтино. Може би този тип е във връзка с някое лице, което е на служба в управлението за държавни земи и имоти, или пък с помощта на алкалда се надява да намери такива връзки. Успее ли, тогава изобщо няма да пътува до Тексас, а ще се опита незабавно с печалба да продаде земите си, след което ще изчезне завинаги.

— Well, сър, сигурно ще е така — обади се Съмърланд, — но ние ще се погрижим честните хора да могат да го виждат малко по-добре, като го издигнем на пет лакти над земята на едно яко въже, ако, разбира се, преди това моят нож не го погъделичка!

— Докога ще остане «Юниън» в пристанището?

— Не се знае — отговори капитан Уилямс, — зависи от това, какви ще са възможностите пак да напълня трюмовете със стока. Искаш да се върнеш с мен, така ли?

— Предпочитам да пътувам с теб.

— Тогава побързай да заловиш твоя човек и направо го води тук, за да мога да се запозная с него!

— Де да можех! Вярно, че разполагам с полицейски пълномощия, но за съжаление те ми осигуряват само съдействието на властите в Съединените щати. В Мексико те не струват и пет пари.

Думите на капитана се оправдаха. След малко повече от два часа «Юниън» хвърли котва между крепостта Сан Хуан де Улуа и стария град Вера Крус. Двамата пътници се сбогуваха с капитана, една лодка ги пренесе до широките стъпала на пристанището, а после закрачиха през препълнения с хора площад към сградата на митницата.

Когато уредиха всички формалности, научиха, че пощенската кола тръгва съвсем скоро, и след като се качиха в нея, напуснаха нездравословната песъчлива равнина на крайбрежието, лишена от всякакви дървета, отправяйки се към стария императорски град Мексико. Още през следобеда на следващия ден имаха възможността да хвърлят за пръв път поглед както на планините, които обграждаха долината и прекрасното езеро на Теночтитлан, така и на красивия град. После пощенската кола се спусна надолу и скоро кочияшът ги остави пред една от първите странноприемници, чийто съдържател, изглежда, се слиса немалко при вида на странната шапка върху главата на Съмърланд, но въпреки това посрещна пътниците извънредно любезно. Този ден се налагаше да останат тук, за да си отпочинат от пътуването и да чакат някой удобен случай, за да продължат към Морелия. Скоро щеше да се здрачи и приближаваше онова време, когато населението на столицата обичаше да се разхожда по най-оживеното място за развлечение в град Мексико — Аламеда.

Все пак не беше изключено Уилсън още да се намира в Мексико. Той имаше преднина само от един ден и можеше да се предположи, че също щеше да посети този град. Затова двамата решиха поотделно да се отправят към Аламеда и да се поогледат за него.

Пръв стигна Съмърланд. Клаузен знаеше, че ще се срещне с изисканото и отбрано общество на града, с неговите красавици, и затова грижливо се преоблече. Не беше далече от странноприемницата

до голямата порта от ковано желязо с красиви орнаменти, зад която започваха парковете, водоскоците, пейките и беседките на това обществено място за отдых и развлечения. Още с влизането си младият мъж беше изненадан от разкрилата се пред очите му великолепна и завладяваща сцена.

Богатите величия на столичния град се разхождаха с бавна крачка по чистите пътеки на Аламеда, а бляскавото облекло на дамите достатъчно добре свидетелстваше за лукса, с който бяха свикнали потомците на испанските завоеватели. «Потопени» в шумоляща коприна и в свободно стоящи дантелени одежди, издокарани с прелестната живописна бискина, украсени с диаманти и перли, красивите жени и девойки се разхождаха с грациозна стъпка, като една част от тях по стар обичай бяха закрили лицата си с воал. Онези от тях, чиито лица бяха открити, показваха целия чар и цялата магия на най-богатото си и най-бляскаво украшение — своите искрящи черни очи. Изящните им крачета ги носеха с лека и плавна походка. Всяко движение на красивите им тела бе гъвкаво и елегантно, а играта с ветрилото, която тези дами владеят до съвършенство, демонстрираше своята красноречивост. Тези прелестни потомки на испанците се носеха по пътеките на парка като пъстри гирлянди от тропически цветя, а между тях се пъчеха офицери с лъскавите си, богато украсени униформи, смесваха се и пъстрите дрехи на останалите съсловия. Колкото повече се спускаше слънцето към разположените на запад планини, толкова по-многолюдно ставаше човешкото множество, което се движеше насам-натам или си почиваше по пейките и в беседките.

Клаузен бавно крачеше сред тълпата и внимателно оглеждаше пресрещащите го хора. Нямаше как да не забележи какво голямо впечатление правеше яката му стройна фигура и небрежно елегантната му походка. Стотици очи се спираха на него и също толкова ветрила се опитваха да му кажат нещо. Но мислите му непрестанно бяха при Марга и той с безразличен поглед отминаваше нататък, игнорирайки вниманието, оказвано му от толкова много страни.

Ето че в този момент, хванала под ръка един значително по-възрастен от нея господин, насреща му се зададе необикновено богато и изискано облечена дама. Тя беше красавица, каквато рядко се вижда. Докато минаваше покрай него, му хвърли дълъг и многозначителен поглед. Само след минута-две Клаузен стигна до края на алеята и

тръгна обратно. Беше изминал само малка част от нея, когато отново съзря хубавицата. Тя също се връщаше. Щом стигна близо до него, незабелязано от своя придружител жената допря ветрилото до устните си, целуна го и прониза младия човек с цялата жар на огнените си очи. Уж съвсем случайно ветрилото падна от ръката ѝ. Клаузен веднага го вдигна и ѝ го подаде. Изработката му беше изключително фина и изящна, а освен това бе украсено и със скъпоценни камъни. Тя го взе, като ръката ѝ докосна неговата.

— Благодаря, сеньор! Да не би да сте чужденец, тъй като се разхождате съвсем сам?

В знак на потвърждение той се поклони пред нея и нейния придружител, който реагира на тази среща с аристократична сдържаност.

— Така е, доня — отвърна Клаузен на най-чист испански.

— И как намирате Мексико?

— То е родина на феите, страна, за която поетите казват, че е загубен всеки, осмелил се веднъж да прекрачи границите ѝ.

— Тогава значи и вие сте загубен, така ли е?

— Една могъща възшебница ме е направила неуязвим срещу тази магия! — усмихна се той, като се поклони ниско и отстъпи назад. Прониза го един неописуем поглед, в който възхищението се бореше с гнева от това нарушение на етикета, изразяващо се в прекъсването по този начин на започнатия с нейната малка хитрост разговор. После тя се отдалечи с шумолящите си одежди.

Клаузен напусна алеите на Аламеда едва след като те, кажи-речи, се обезлюдиха. Вече беше сигурен, че търсеният от него човек не е бил тук. За да разгледа няколко от улиците на града на вечерно осветление, той не се върна направо в странноприемницата, а тръгна по заобиколен път, който го отведе към центъра на морето от къщи. Вече беше минал по няколко улици, когато погледът му попадна на тясна сграда и се спря на един прозорец на горния ѝ етаж. Той беше отворен и някаква женска глава надничаше от него и оглеждаше улицата. Младият човек се отдръпна и се скри в сводестия вход отсреща, покрай който току-що се канеше да премине, и не откъсна повече очи от женското лице. То се различаваше съвсем ясно и той веднага го позна.

— Какъв късмет! Сара, терцеронката! Където е тя, там е и Уилсън!

Той изчака, докато Сара се оттегли навътре в стаята, и после влезе в къщата. По външния ѝ вид в нея можеха да живеят само най-обикновени хора. Клаузен се озова направо в единственото помещение на приземния етаж. То беше твърде оскъдно обзаведено, но всичко беше чисто. Една старица се надигна от креслото, където беше задрямала.

— Извинете, майчице, че ви смущавам! Тук над вас живее дон Карло Пискалдо, когото търся, нали?

Той спомена първото име, което му хрумна в момента.

— Дон Карло Пискалдо ли, сеньор? Не, при мен не живее такъв човек, а и никога не е живял. Дала съм стаите си на дон Томасио, който пристигна тук едва вчера и веднага пак напусна Мексико за няколко дни.

— Да, това съвпада, трябва да съм объркал само имената. Благодаря ви, майчице, налага се да поговоря с донята!

Той излезе от помещението, изкачи се горе по тесните стъпала и почука на вратата. Отвътре някой тихо му извика да влезе и младият човек прекрачи прага.

Да, тя беше! Отправила поглед към вратата, Сара незабавно го позна. Пролича си по уплахата, накарала лицето ѝ да пребледнее въпреки мургавия цвят на кожата ѝ.

— Милорд Клаузен! — възкликна тя, като се хвана с ръце за масата, до която беше застанала.

— Аз съм, Сара! Защо се изплаши?

— Аз... аз... не съм се изплашила. Това... това е само от радост!

— Така ли? Тогава ми позволи да седна! Къде е мистър Уилсън, който тук се нарича Томасио?

— Отиде в Морелия при брат си.

— Кога ще се върне?

Тя втренчи поглед в лицето му и се опита да разгадае мислите му.

— Сара, истината! — настоя той със заповеднически глас.

— След четири или пет дни.

— Каква работа има там?

— Не знам.

— Къде е багажът му?

— Тук.

— А писмата и другите книжа?

- Също са тук.
- Покажи ми ги!
- Нямам право, сър, а и са заключени. И аз не бива да ги виждам.
- Къде са?
- Ей в този скрин.
- Добре. Тогава сам ще си помогна.

Той взе ръжена, пхна края му под капака, напъна и ключалката отхвъркна. Тя не се осмели да се противопостави, нито да възрази, макар и с една дума. Дълбоко под бельото Клаузен намери скрит един портфейл и завързано с връв пакетче, съдържащо какви ли не документи и писма. Отвори портфейла и на лицето му се появи тържествувача усмивка. Той откри там както своята депозитна разписка и откраднатите чекове, тъй и всички ценни книжа на Олбърс на обща сума от петдесет хиляди долара. Все пак, изглежда, Уилсън не се чувстваше в пълна безопасност и беше отложил осребряването им за по-късно. Клаузен прибра портфейла в джоба си и отвори пакетчето с различни книжа. То съдържаха листове, на които Уилсън се беше упражнявал в подправянето на подписи, както и малка сбирка от различни монограми и печати. Всичко това бе сигурно доказателство, че често се е занимавал с фалшификация на документи. Там се намираха и няколко писма. Младият човек разгърна изписаните листове и хвърли бегъл поглед на съдържанието им. Последното от тях беше с по-нова дата и изглежда, силно привлече вниманието му. След като го прочете, той върна останалите документи на мястото им, а въпросното писмо сгъна и пхна в джоба си. После попита:

- Говорил ли ти е за граф Ернано?
- Никога.
- В Стентън ми каза, че имал много златен прах и нъгитси.
- В Ню Орлиънс продаде част от тях. Останалото се намира в долния сандък.

Клаузен разби и неговите ключалки. Вътре имаше няколко тежки торбички, чиято стойност сигурно беше доста голяма.

— Всичко това е ограбено! Той не бива да получи нито едно зрънце злато!

— Ограбено ли? — изплашено попита тя. — Не, Фред не може да направи такова нещо!

— Но го е направил, Сара! От мастър Олбърс откъсна петдесет хиляди долара, от мен — няколко хиляди, а това злато е плякосал от златотърсачите, които е избил.

— Избил ли ги е? Боже мой, сър, май че не чух добре.

— Много добре чу. Той е убиец, разбойник и фалшификатор. Избяга от Стентън в среднощна доба само защото полицията го търсеше. Белегът на челото му не е от някакъв си индианец, а от мен. Срегнахме се с него наред прерията. Беше заедно с цяла шайка разбойници и убийци и аз му нанесох този удар, от който му остана белегът.

— Не, не, това е невъзможно, милорд Клаузен! Тя се хвърли на канаето и закри лицето си с ръце. Той реши да изиграе най-силния си коз.

— И не само това! Той и теб измами!

— Мен ли? Никога!

— В същото време, докато те е посещавал, той поиска ръката на мис Марга. Самият аз бях неволен свидетел. Това стана в деня на неговото бягство.

Тя бързо скочи на крака. Очите ѝ хвърляха мълнии. — Истина ли е, сеньор? Можете ли да ми се закълнете?

— Да, Сара! Той те взе само за да те зареже по-късно най-подло.

— Ах, мръсникът! — Южняшкият ѝ характер започна да се проявява във все по-силно обземащия я гняв.

— Той няма плантация, няма и педя земя в Тексас, а живее само от престъпления. И теб също те е повел към гибел.

— Мен ли, милорд Клаузен? Не, това няма да стане! — каза тя и сви малките си юмручета. — Обичах го като живота си, но ви вярвам. Искал е да се ожени за мис Марга... моята любов е вече мъртва. Щом се върне, веднага ще...

— Той няма да се върне при теб, Сара, защото ти ще напуснеш този дом незабавно и ще тръгнеш с мен.

— Не бива да го правя, сър, понеже ми заповяда най-строго да си стоя в къщи докато дойде. Клаузен се усмихна.

— Изглежда не схващаш в какво положение си изпаднала! Изобщо няма да говорим за това, че без всякакво разрешение напусна майка Смоли — то бе черна неблагодарност, но не и престъпление. Но, Сара, ти избяга с един престъпник, убиец и фалшификатор и си го

подкрепяла в неговите деяния. Следователно пред закона си негова съучастничка. Сега разбираш ли защо трябва да дойдеш с мен? Арестувана си!

— Арестувана ли? — извика тя. — Но не съм извършила никакво престъпление!

— Ами парите ми, които той открадна, преди да напусне Стентън? Заварих го в моята стая. Опита се да ме убие с ножа си, но ми нанесе само две леки рани и после избяга.

— Наистина ли? Да, той ми поиска ключа, понеже от прозорците на вашата стая искаше да наблюдава нещо в дома на Олбърсови.

— Ключът е бил поверен на теб и мястото му не е било в неговите ръце. Той ме ограби и рани. — Клаузен запретна ръкава на дрехата си. — Я погледни тези две рани. Ти също носиш вина за грабежа и за опита за убийство.

Тя пребледня толкова силно, колкото бе възможно при нейния тъмен цвят на кожата, и втренчи в него напълно объркания си поглед. Едва след по-продължително мълчание успя пак да проговори.

— Сър, но това е ужасно, та това е много страшно! О, Боже, де да не му бях повярвала никога, де да не бях напускала майка Смоли! Нима за мен няма вече никакво спасение, сър?

— Може би има, но само ако ми разкажеш всичко най-откровено.

— Всичко ще ви кажа, милорд Клаузен! Питайте ме и аз ще ви отговоря на всички въпроси!

Той поде много подробен разпит и накрая научи всичко, което му беше необходимо да знае. Почувства силно състрадание към това подлъгано девойче, чиято единствена вина бе нейната любов.

— Ако ми се подчиняваш, Сара, всичко може все пак да завърши добре.

— Заповядайте ми всичко каквото искате, сър! Ще видите, че ще направя и най-трудното.

— Тогава вземи си багажа! Ще дойдеш с мен! С трескава бързина тя събра малкото свои вещи. Клаузен прибра всички ценни книжа и златото на Уилсън, а после заедно с терцеронката тайно излезе от къщата. Хазайката не биваше нищо да разбере, за да не може да даде каквито и да било сведения на престъпника. Скоро двамата се озоваха в странноприемницата и отдавна вече завърналият се Съмърланд се

учуди немалко, когато видя момичето. След като взеха една стая за Сара, където я накараха да се оттегли, Клаузен му разказа всичко.

— Бре, да се не види, сър, каква чудесна плячка! Ами писмото, какво пише в него?

— Ще ти обясня. Още от най-старите времена на испанското господство в Мексико правителството е имало практика да раздава големи парцели земя на частни лица. Това е ставало или при условие, че след толкова и толкова години там ще се заселят определен брой хора, или пък е била направо продавана срещу смешно малка сума, която не е имала нищо общо с истинската ѝ стойност и обикновено е отивала в джоба на някой високопоставен чиновник. Тук такива парцели се наричат «емпресариос», а при нас на север — «грантс». И до ден-днешен не е нещо необичайно такива емпресариос да се продават евтино поради нужда от пари, като, да речем, една квадратна левга от четири хиляди и петстотин акра може да се получи за цена, която далеч не достига и хиляда долара. Не е необичайно по този начин и един-единствен човек да се сдобие чрез правителството с десет или петнайсет левги земя. Продажбата на тези «грантс» е в ръцете на граф дон Вентура Ернано, а в това писмо доблестният алкалд на Морелия предлага на своя брат, макар и не с ясни думи, но все пак така, че от намеците става напълно ясно, да му скроят един хитър номер, който да го накара доброволно да им отстъпи още по-големи участъци земя. Както разбирам от писмото, веднъж седмично графът предприема пътуване до едно от своите имения, намиращо се недалеч от Морелия. Обикновено графинята го придружава. Та именно при един от тези удобни случаи двамата ще бъдат нападнати и пленени. Тогава Уилсън ще влезе в ролята на техен спасител и ще освободи графа, но графинята ще остане в ръцете на негодниците, за да могат да му поискат за нея откуп, който ще представлява възнаграждението за съучастниците им.

— Хитро скроен сатанински план, сър, който може да се очаква от такъв голям мерзавец! Но защо Уилсън не е унищожил писмото?

— И аз това се питам. При всяко злодеяние се правят и грешки, които могат да го изкарат на бял свят. Ние сме в пълна безопасност, върнахме си ограбеното, че и много повече. При тукашните закони и при тези обстоятелства не можех да действам по друг начин. Всъщност бихме могли веднага да тръгнем обратно, обаче трябва да сложа край

на престъпленията на Уилсън и затова още утре в ранни зори ще посетя графа и ще му обясня как стоят нещата.

— All right! Ще го придружим и ще хванем за скалповете онези негодници заедно със «спасителя». Не се съмнявам в успеха ни, както не се съмнявам и в това, че шапката ми е на главата! Ами какво ще правим с момичето?

— Ще остане тук, докато се върнем. Убеден съм, че отсега нататък можем да й имаме доверие.

— Тогава лягай да спиш, за да не пропуснем утрешното забавление!

Те си легнаха с радостната мисъл, че само няколко часа след пристигането си бяха постигнали повече, отколкото бяха мечтали.

На следващото утро Клаузен разпита къде се намира дворецът на графа. Там той научи, че същият заедно с графинята вече е тръгнал на път, и то още преди час. Младият човек незабавно отиде при един търговец на коне и осигури три добри и издръжливи ездитни животни, както и един водач, и не след дълго пак се озова пред странноприемницата.

Тим Съмърланд веднага се приготви за път. Нямаха никакво време за губене, защото бе напълно възможно коварният план на алкалда да бъде приведен в изпълнение още същия ден. Сара се закле да не мърда от мястото си и дори да не се приближава до прозореца до завръщането им. После поеха на път.

Водачът им беше млад човек, чиято външност им вдъхваше доверие. Освен това умееше да язди много добре. След като излязоха от града, той поде следния разговор:

— До Морелия съм на вашите услуги, сеньори, но не бих тръгнал току-така за Керетаро и Гуанахуато.

— Защо?

— От известно време онези местности си спечелиха лоша слава, защото наоколо се скитат бравероси и никой не може да им избяга. Само преди седем-осем дни нападناх цял мула и избиха пътниците. Санта Мария, каква полза, че по петите им изпратиха кавалерия! Те просто се оттеглиха и в скоро време ще се развилнеят още по-ужасно от преди.

Клаузен се разтревожи. Неволно му хрумна мисълта, че между намеренията на Уилсън и браверосите може да има някаква връзка.

После пришпори жребеца си.

Скоро стигнаха до запенените води на Сантяго, над която имаше стар полусрутен мост. Местностите ставаха все по-пусти, пътят не беше вече така добре утъпкан и най-сетне съвсем се изгуби в твърдата пясъчливо-камениста земя. Тъй както препускаха, Клаузен не отделяше очи от следите от три коня. Несъмнено оттук бяха яздили графът и графинята със слугата си.

Постепенно отново се появиха храсти, както и вечнозелени иглолистни видове и скоро ездачите навлязоха в гора, където обаче не беше необходимо да намаляват бързината си, защото огромните дървета растяха доста нарядко. По едно време на Клаузен му се стори, че чува женски глас да вика за помощ. Съмърланд също го чу.

— Go on! — извика той. — Спипали са графа, а сега пък ние ще ги спипаме. Напред, сър!

Конете усетиха шпорите и полетяха по меката земя, която заглушаваше шума от копитата им. И ето че само след минута видяха една жена в ръцете на неколцина мъже с начернени лица, докато други двама се отбраняваха срещу далеч по-многоброен противник. Клаузен извади револвера си. Щом се озова на полесражението, той скочи от коня, втурна се към жената и натисна спусъка. Двама от мъжете паднаха, а третият избяга. Тогава младият човек се обърна към останалите, като побърза да измъкне ножа си. Съмърланд се беше счепкал вече здравата с тях, а и водачът им също изпълняваше дълга си. Храбростта на двамата въодушеви и него. Бандитите бяха толкова изненадани от устремното нападение, че съпротивата им бързо отслабна и скоро избягаха, търсейки закрилата на гората.

Едва тогава Клаузен огледа по-внимателно спасените от тях хора и за свое голямо учудване разпозна господина и дамата, с които се беше срещнал и разговарял миналия ден на една от алеите в Аламеда. Графът бе леко ранен, а графинята вече се беше съвзела и се чувстваше добре.

— Вие ли сте, сеньор? — попита тя. — Тогава, изглежда, вашата могъща възшебница ви е изпратила да дойдете тук!

Графът също се приближи. В поведението му нямаше и следа от вчерашната аристократична сдържаност.

— Приемете моята най-искрена благодарност, сеньори, за своевременната помощ, която ни оказахте! Без вас несъмнено бяхме

загубени.

— Не бива да приемаме благодарностите ви, дон Ернано.

Животът ви не беше изложен на опасност. Негодниците щяха да се задоволят само с откуп.

— Откъде знаете всичко това и след като сте чужденец, откъде знаете името ми?

— Позволете ми да ви обясня по-късно! А сега преди всичко трябва да се отдалечим от това място. Къде са конете?

Двете ездитни животни на графа и графинята лежаха застреляни на земята. Конят на слугата им, както и другите три коня бяха изчезнали. Заедно със слугата и водача Съмърланд веднага тръгна да ги търси, докато графинята се зае с раната на съпруга си, а Клаузен започна да сваля седлата на убитите коне. Оказа се, че графът не е ранен сериозно. След доста усилия най-сетне конете бяха върнати. На един от тях поставиха дамското седло и едва тогава напуснаха зловещото място, като слугата и водачът вървяха пеша.

До имението на графа не беше далеч. След не повече от половин час стигнаха до него и там вече можеха на спокойствие да обсъдят случилото се.

Клаузен, Съмърланд и двамата съпрузи се настаниха в обзаведената с много вкус гостна стая. Графинята, явно надарена със силен и безстрашен характер, обслужваше гостите така, сякаш току-що се бе върнала от посещение на някоя своя приятелка, а графът, който поради възрастта си, изглежда, беше по-чувствителен към подобни насилнически сцени, все още не се бе съвзел напълно и с тръпки на ужас си мислеше за опасността, тъй неочаквано надвиснала над главата му.

— Сеньори, кажете ми преди всичко имената си — помоли ги той.

— Моето е Рихард Клаузен и съм от Франкфорт, Кентъки, Съединените щати.

— А с какво се занимавате, сеньор Клаузен?

— Аз... пиша книги, сеньоре, една професия, която често ме кара да предприемам пътешествия, за да търся необходимите сюжети.

— Значи искате да пишете нещо за Мексико, така ли?

— Не. Този път преследвам друга цел, която е в много тясна връзка с днешната случка. Позволете ми да ви осведомя как стоят нещата.

С кратки думи той разказа на графа всичко, което бе нужно да знае, и приключи със забележката:

— С моя разказ ви дадох и доказателство за това, че не се намирахте в смъртна опасност и че ние тръгнахме подир вас, преследвайки единствено собствените си интереси. Следователно не можем да се съгласим, че сте ни задължен по какъвто и да било начин.

— Не, сеньори — енергично възрази графът. — Не бива да говорите така! Намирах се в смъртна опасност и моята рана свидетелства за това. А ако не бяхте научили какво ме заплашва, вие спокойно можехте да се върнете и да сметнете задачата си за изпълнена.

— Съпругът ми е напълно прав — намеси се и графинята. — Какви ли ужаси щях да изживея по време на пленничеството си, без да говорим за куп непредвидими обстоятелства, които можеха да изложат живота ми на опасност. Сеньор Клаузен, чувствам се много задължена както към вас, така и към другите сеньори и няма да позволя да ми отнемете удоволствието да дам скромнен израз на благодарността си! Ние ви молим най-настойтелно, докато пребивавате в Мексико, да не отблъсквате нашето гостоприемство!

— Смятам, че това се разбира от само себе си, сеньори, и се надявам, че непременно ще изпълните молбата ни! — намеси се и графът.

— И все пак се налага да ви благодарим и да откажем! Пътят ни води право към Морелия, където сигурно ще намерим нашия човек, на когото попречихме да изиграе ролята си на спасител. Несъмнено той е стоял скрит нейде в гората и избягалите бандити са го уведомили вече за пълния провал на плановете му. Той незабавно ще посети алкалда и се надяваме там да си разчистим сметките с него.

— Извинете, сеньор Клаузен, но той е организиран тук, в тази страна, това разбойническо нападение и попада под ударите на нашите закони, разбира се, ще помолим за съдействие и консулството на Съединените щати. А в това отношение законите ни са строги и ви предлагам после да разчистите сметките си с онова, което те оставят от него. По такъв начин си осигурявам присъствието на двама гости, чиито редки качества признавам от цялото си сърце и душа.

— Но ако не действаме веднага, той ще избяга! — подхвърли Клаузен.

— Преследването му е започнало вече. Още с пристигането си тук изпратих един доверен човек да отиде до Морелия, а сега, след като съм запознат още по-добре с нещата, ще наредя и на втори вестоносец да тръгне на път. Той ще се погрижи за всичко не по-зле и от самите нас. Междувременно няколко мои работници отидоха в гората, за да докарат трупове на убитите бандити. Разполагам с основателни причини да мисля, че тук сме си имали работа със същите хора, които вилнеят и в околностите на Керетаро.

Той стана от мястото си и излезе, но скоро се върна.

— Куриерът тръгна и бъдете сигурен, че полицията ще вдигне на крак цялата околност и съвестно ще си свърши задълженията, тъй че спокойно можете да останете тук.

— Самият аз нямам нищо против, дон Ернано, но моят спътник още днес трябва да се върне в столицата Мексико.

— Има ли основателна причина?

— И то каква! Наетото от Уилсън жилище трябва да бъде наблюдавано от човек, който лично го познава. Ако не го заловим още тук, той непременно ще се върне в онази къща.

— В такъв случай съм принуден да дам съгласието си. Сеньор Съмърланд ще получи от мен няколко реда до полицията и тогава всички нейни сили ще му бъдат на разположение. А сега, дон Клаузен, нека ви покажем вашата стая, за да можете да си починете!

Клаузен се усмихна при мисълта, че след една толкова кратка езда му била необходима почивка. Графинята стана от мястото си.

— Позволете ми, сеньор, да ви придружа и ме последвайте!

— Бъдете така добра да ме почакаете само една минутка! Той излезе на верандата. Съмърланд не беше издържал толкова дълго да стои в луксозно обзаведеното помещение и беше излязъл на открито.

— Тим, трябва веднага да се върнеш в столицата!

— Добре, сър, това ми е безкрайно приятно. Дяволски малко съм пригоден за графски обноски!

— Нека те придружи нашият водач! От дон Ернано ще получиш препоръчително писмо до полицията и след като го предадеш, ще започнеш да наблюдаваш къщата, където Уилсън е наел стая. Не знам името на улицата, но от Сара можеш да научиш всичко необходимо. Не мога да ти кажа кога ще дойда, обаче зърнеш ли го, не го изпускай повече от очи!

— All right! Не се безпокой за мен!...

След като огледа стаята си, Клаузен слезе в градината. Оттам видя как изнасяха от гората убитите бравероси. Побърза да се присъедини към групата хора, които се бяха насъбрали около трупите с начернени лица, и научи, че са намерили само мъртвците, а ранените вече били изчезнали. Графът също се приближи.

— Измийте лицата им! Може би сред тях ще открием някой познат.

Изпълниха нареждането му и веднага щом можаха да различат чертите на лицата на петте трупа, един от работниците възкликна:

— Per dios! Алкалдът на Морелия!

— Да, той е, познавам го — потвърди графът. — Как ли един такъв чиновник е попаднал сред бандитите?

Клаузен се надвеси над трупа, за да претърси дрехите на човека, чиито гърди бяха пронизани от куршум. След като разкопча и ризата, той забеляза, че в него все още тлееше искрица живот.

— Не видяхте ли, че още диша? Донесете вода! Раната беше смъртоносна. Сигурно куршумът беше минал съвсем близо до сърцето. Докато преглеждаше малката дупка, оставена от оловото, раненият болезнено потрепери. Но това не смути Клаузен. Именно тази болка бе най-подходящото средство да го върне в съзнание, макар и само за някоя и друга минута. И действително клепачите му се повдигнаха, ала веднага пак безсмислено се отпуснаха. След малко бавно се отвориха за втори път. Графът се наведе над него.

— Антонио Молес, смъртта те е сграбчила в ноктите си. Нима искаш да умреш, без да се покаеш?

Раненият мълчеше. Изглежда, първо се мъчеше да си припомни случилото се. После едва чуто промълви:

— Простете!

Клаузен измъкна писмото от джоба си и го поднесе пред гаснещите очи на алкалда с въпроса:

— Вие ли сте го писали?

— Да.

— Къде е брат ви?

— В гората. Искаше... да освободи... графа...

— Дон Ернано, виждате, че съм ви казал истината. После младият човек пак се обърна към умиращия:

— Къде е отишъл сега?

— Не знам... Санта Мадона... моли се за мен... умирам. Исках... да стана богат... моята длъжност ме закриляше... аз съм предводителят на...

Той се опита да се надигне, по тялото му преминаха конвулсивни тръпки, от устата му бликна кръв и накрая алкалът се отпусна и издъхна.

— Бог да се смили над душата му! Той е бил предводител на браверосите и е насочил срещу мен един от най-подлите си удари. Все пак му прощавам! — прошепна графът.

В останалите четири трупа нямаше никакъв живот. На първо време отнесоха и петимата мъртъвци настрани.

По-късно, докато тримата седяха и обядваха, откъм портата се разнесе бърз конски тропот. Двамата пратеници се завръщаха от Морелия. Скоро те влязоха в трапезарията.

— Е? — попита графът. По лицата им разбра, че му носят важна вест.

— Сипахме го!

— А-а! Съвсем не очаквахме да стане толкова бързо!

— Появи се тъкмо когато полицията обграждаше дома на алкалда.

— Оказа ли съпротива?

— Беше като побеснял. Превъзходно въоръжен, успя да рани неколцина от хората.

— И къде се намира сега?

— В затвора. Утре ще го отведат в столицата Мексико за предварителен разпит.

— Добре, можете да се оттеглите! — След тези думи графът се обърна към графинята и Клаузен. — Трябва да видя този човек. Щом свършим с обяда, тръгвам за Морелия. Ще дойдете ли с мен, дон Клаузен?

— Непременно.

— Сигурно ще сме им добре дошли. Там никой не го познава лично и вие ще можете да го разпознаете и безпогрешно да установите самоличността му. Впрочем ние сме твърде заинтересовани от следствието срещу него, тъй да се каже, участвахме в цялата история и ако присъстваме там, ще улесним работата на полицейския чиновник.

След около четвърт час графът и Клаузен яхнаха конете си. Пътят им съвсем не беше дълъг и скоро пристигнаха в Морелия.

Случилото се беше развълнувало целия град и пред сградата на съда, където се намираше и затворот, се беше стекла многолюдна тълпа. Двамата мъже едва успяха да си пробият път през нея. Полицейският чиновник беше провел вече един разпит и посрещна посетителите си изключително любезно.

— Ваше превъзходителство, тъкмо се канех да ви посетя, за да получа необходимите сведения. Но вашето идване прави намеренията ми напълно излишни.

— Разговаряхте ли вече с арестувания?

— Да. В негово лице видях един изключително хитър и същевременно способен на всякакво насилие човек, от когото може да се очаква всичко. Той не призна абсолютно нищо и ми се струва, че само зареденият револвер ей тук до мен го накара да се въздържа да не извърши някоя глупост. Ще ми разрешите ли да ви помоля да ми разкажете случилото се с най-големи подробности?

— Най-напред да ви представя моя спасител, дон Клаузен от Франкфорт в щата Кентъки. Той може да ви даде много поточни сведения за обвиняемия от мен.

Двамата господа седнаха. Полицейският чиновник внимателно изслуша разказа им, като си записваше най-необходимото.

— Дон Клаузен, носите ли писмото?

— Да, ето го!

Полицаят го прочете.

— Ще ми го оставите ли?

— Моля ви да го използвате по най-добрия начин!

— Уилсън му е отговорил от Стентън — открих неговото писмо сред личната кореспонденция на алкалда, но сметнах за по-уместно при първата ми среща с него да не му казвам нищо. Сега обаче нещата се промениха. Веднага ще наредя пак да го доведат, за да направим очна ставка с вас, и затова ви моля на първо време да почакате в другата стая.

Той ги придружи до съседното помещение, чиято врата остана леко открехната, и после заповяда да доведат Уилсън. Той се появи вързан, но с гордо вдигната глава, а по лицето му се беше изписало силно възмущение.

— Какво има пак? Струва ми се, че си казахме всичко. Крайно време е да изляза от тук!

— Ще излезете, но може би не така, както си представяте. Първо трябва да ви зададем още няколко въпроса, които се отнасят до вашето минало. Ще ми кажете ли пак името си?

— Томасио Молес. Изглежда, страдате от отслабване на паметта!

— Възможно е! Но може би това страдание у вас е в по-напреднала фаза, защото по всичко личи, че съвсем сте забравили къде сте живели по-рано. Роден сте в Сан Хуан Баутиста и от дванайсет години пребивавате в Бразилия, така ли?

— Точно така. През цялото време кракът ми не е стъпвал извън границите на кралството, тамошен поданик съм и ако продължавате да ме държите тук затворен, ще се обърна към бразилското консулство. После вижте как ще се оправяте и сам си носете последствията!

— А не желаете ли да се обърнете към консула на Съединените щати?

— Защо?

— Защото навярно Фред Уилсън ще има по-голям успех, отколкото Томасио Молес в споменатото от вас бразилско представителство.

— Фред Уилсън ли? Че кой е той?

Когато чу това име, негодникът видимо трепна, но после успя бързо да се овладее.

— Един стейкман, бандит, убиец, фалшификатор и взломаджия, накратко, една персона с много мрачна слава. Навярно никога не сте чували за него, а?

— Че какво общо мога да имам аз с такъв човек?

— Може би много повече и от вашия брат, който е бил с него в доста странна кореспонденция — отвърна полицаят, взе писмото на алкалда и му го показа. — Познавате ли това писмо?

— Не.

— Много чудно! Намерили са го в жилището ви! При тези думи Уилсън пребледня, но отвърна:

— Тук нямам никакво жилище. Едва от вчера съм в града и отидох да живея при моя брат.

— Значи наистина не сте наемали стая за себе си и едно друго лице, пристигнало тук облечено като момче, което обаче сега носи

женски дрехи, а?

— Не съм.

— Тогава сигурно нямате никакви претенции за намерените вещи там, нали?

— Какви са те?

— Това писмо, цяла колекция от листове с различни шрифтове и подписи, която навежда на какви ли не мисли, няколко торбички, пълни със златен прах и нъгитси, и най-накрая един портфейл с ценни книжа, които са изчезнали внезапно и при твърде странни обстоятелства от Стентън, щата Арканзас. Желаете ли да ви ги върнем?

— Тези неща не ме засягат! — отвърна Уилсън, но по гласа му си личеше какви усилия му струваха тези прецедени между зъбите думи.

— И момичето ли не ви интересува?

— Не.

— Но тогава може би ще ви интересува поне това писмо, пуснато в пощата на Стентън, а? — И той му подаде неговото собствено писмо, изпратено до брат му.

— Също не. Изобщо не разбирам какво искате от мен. Идвам вчера при моя брат, излизам днес с него на разходка, а на връщане, въпреки неговото важно обществено положение, ме задържате!

— Сигурно не без основание. Разходката е била изключително войнствена. Алкалдът не се върна...

— Но какво ме засяга това? Все някога ще си дойде. Разделихме се, понеже той имаше да прави някакво служебно посещение.

— В дома на граф дон Ернано, комуто е разказал какво увлекателно приключение е преживял заедно с вас. Той е все още там и аз имам намерение днес да отида да го посетя.

Въпреки голямото си самообладание Уилсън не успя съвсем да скрие какво впечатление му направиха тези думи. Все пак с дързък и предизвикателен тон, той отговори:

— Нямам абсолютно нищо против!

— Също и срещу хората, заедно с които ще направя посещения?

— Те са ми съвършено безразлични.

— Е, това би трябвало първо да се докаже. Я се обърнете и погледнете зад вас!

Уилсън се извъртя и се озова с лице към стаята, на чийто праг се появиха графът и Клаузен. Щом зърна младия човек, негодникът

отстъпи две-три крачки назад, но после направи едно движение, сякаш се канеше да се нахвърли срещу него. Все пак, изглежда, в последния миг промени намерението си и съвсем хладнокръвно попита:

— Кой са тези сеньори?

— Я не се преструвай, мастър Уилсън! — обади се Клаузен. — Играта свърши! Или наистина си решил да твърдиш, че не ме познаваш?

— А вие да не би да твърдите, че ме познавате?

— За съжаление имам това нещастие — отвърна младежът и обръщайки се към съдия-следователя, продължи: — Сеньор, в този човек разпознавам лицето, за което дадох протоколираните от вас показания!

— А аз — заговори Уилсън с привидно хладнокръвие — разпознавам в този човек най-долния лъжец, който изобщо съм виждал.

— Добре, добре! — намеси се следователят. — Всичко ми е съвсем ясно относно вашата личност. Ако имах и най-малките съмнения, което след думите на сеньор Клаузен е просто невъзможно, щях да ви направя очна ставка с някой си сеньор Съмърланд и някоя си Сара. И двамата са готови да дадат необходимите сведения за вас. С вас нямам повече никаква работа и още утре с достатъчно сигурна охрана ще ви изпратя в столицата Мексико, където ще ви очаква каквото сте заслужили. Можете да се оттеглите!

На следващия ден вратата на затвора се отвори и Уилсън бе изведен на двора, където го качиха на един кон и там го вързаха. Един подофицер и няколко кавалеристи поеха охраната му. Подофицерът прибра документите по предаването на затворника в кобурите на седлото и след като обградиха Уилсън от всички страни, малкият отряд потегли на път към столицата.

Уилсън нямаше никаква възможност да управлява коня си и затова един от кавалеристите го водеше за юздите. Освен това ремъците, с които беше вързан, не му позволяваха изобщо да се помръдне, тъй че колкото и да напругаше мозъка си, колкото и да беше находчив, колкото и да се оглеждаше наоколо, не виждаше никаква възможност за бягство. Кавалеристите яздеха мълчаливо и едва когато стигнаха до онова място в гората, където беше нападат графа, предводителят на отряда каза:

— Сигурно това ще е краят на безчинствата ти, негоднико! Тукашното правосъдие не се шегува!

— *Quien sabe*, кой знае! — прозвуча предизвикателният отговор.

Като че ли тези думи бяха някаква предварително уговорена парола, защото веднага след това от двете страни на пътя изтрещяха няколко изстрела. Подофицерът и двама от неговите хора паднаха от конете. Останалите понечиха да се противопоставят на изскочилите между дърветата нападатели, обаче, щом разбраха, че неприятелите ги превъзхождат по численост, зарязаха арестувания, обърнаха конете и препуснаха в галоп.

— Неочаквана помощ в последния момент, нали, сеньор? — попита един от мъжете с начернени лица, като извади ножа си и преряза въжетата на Уилсън.

— Да, в името на всички дяволи, така е! Дори и не бях помислил за вас, а смятах, че мога да разчитам единствено на себе си.

— Хмм, май че трябваше да ти помогнем! Ти беше чул имената на някои от нас и просто се видяхме принудени да не ти дадем възможност да ги издрънкаш пред господата от съда.

— В този случай сте се оказали по-умни от вчера, когато сте забравили да вземете ранения ми брат и да го отведете на сигурно място.

— Ранен ли? *Per dios*, той беше мъртъв, сеньор!

— Въпреки това вашата собствена безопасност ви е повелявала да скриете трупа му, ама не сте го направили. Завлекли са го при граф Ернано, където е признал всичко. Не знам дали по-късно е умрял от раната си, или все още е жив и е в затвора. А и няма как да се погрижа за него, понеже ми се налага незабавно да изчезна. Благодаря ви за помощта, дойде съвсем навреме!

— Къде ще отидеш?

— Ще се махна от тази страна!

— Сигурно първо ще минеш през Вера Крус, нали? Сеньор, не тръгвай по най-краткия път, а заобиколи през Халапа. Така е по-безопасно. И стигнеш ли там, потърси веднага моя братовчед Салдано. Той има кръчма на пристанището, знае всичко за занаята ни и може да ти помогне всячески.

— Ще го потърся.

Уилсън се приближи до коня на подофициера и отвори кобурите на седлото. Вътре намери както документите по задържането си, тъй и кесията си и всички останали предмети, които му бяха взели.

— Така, ето че пак си върнах нещата! Парите все ще ми стигнат за из път, а тези хубави листове ще трябва да изчезнат.

Един от бандитите му даде огънче. Документите пламнаха и изгоряха. После той яхна коня на подофициера и каза:

— Сбогом, сеньори! Продължавайте и занапред да правите добри удари! Само че мен повече няма да ме видите!

Той дръпна юздите, смуши жребеца и полетя в галоп. Още от рано тези местности му бяха познати и нямаше опасност да се заблуди.

5. Наказанието

Доблестният Франческо Салдано беше един изключително набожен човек — поне според собственото си убеждение. Умееше да приказва тъй богобоязливо, сякаш се беше учил да говори в манастирио Сан Хосепо в Гуадалахара. Впрочем в целия Вера Крус той беше известен като страшен скъперник, който не пропуска и най-малката възможност да издуе кесията си още повече.

Вече се свечеряваше. В много кисело настроение, Салдано стоеше до прозореца и гледаше към площада на пристанището. В крчмата му нямаше нито един посетител, а и навън не се мяркаше жив човек.

— Днес е такава мъртвило при мен, каквото рядко съм виждал, макар за моряците да е точно обратното — промърмори под нос, — отливът настъпи, духа югозападен вятър и всичко, което има платна, е решило да използва този изгоден случай, за да напусне пристанището. Че кой ли ще намери време да дойде при Франческо Салдано, който стои и чака посетители тъй, както гладният паяк дебне мухите! Изглежда, даже и «Юниън», хвърлил наскоро котва, се кани да отплава в открито море, макар че още не съм сварил да им намеря някой заместник за избягалия моряк от екипажа им. Капитанът му натовари стока много по-бързо, отколкото сам предполагаше.

В този момент отвън се разнесе конски тропот и само броени минути след това в стаята влезе някакъв непознат човек, който попита:

— Търся Франческо Салдано. Тук ли е?

— Аз съм, сеньор. Но я ми кажете, да не би да не сте запознат с хубавия обичай да поздравявате хората?

— По дяволите вашите обичаи! Поздравявам когато имам време и настроение, а тъкмо сега ми липсват и двете.

— Принуден съм строго да ви предупредя, че не съм свикнал да слушам подобни богохулни думи. Моят дом не е свърталище за хулители. По-добре се помолете на Бога.

— Вие се молете колкото щете, но мен ме оставете на мира!

Впрочем, ако толкова много ви се иска някой да ви поздрави, ще го направя от името на вашия брат, който ме изпраща при вас.

— Кой, Мигел ли? — попита кръчмарят полувисоко. — Сделки ли имате с него?

— Да. Сега търся някой удобен случай да замина оттук възможно най-бързо.

— А-а... хмм! Значи вече ви пари под краката, а? Струва ми се, че сте попаднали тъкмо на човека, който ви трябва. Какво ще пиете, сеньор?

— Всичко пия. Донесете ми няколко глътки каквото и да е. Вземете си чаша и за вас!

Салдано се завтече към тезгяха, донесе една бутилка с две чаши и седна срещу своя гост.

— По-добре стана, че в момента нямам други посетители — поде той, като напълни чашите. — Каква работа си имахте с Мигел?

— Да не говорим за това, драги! Познавате ли алкалда на Морелия?

Салдано ококори очи.

— Аха, тъй ли било? Хмм, тогава можете да разчитате на мен! Значи искате колкото е възможно по-бързо да заминете оттук. А в каква посока, сеньор?

— За Ню Орлиънс.

— Днес и утре няма да стане. Но има една великолепна възможност да отпътувате за Галвестън. Оттам нататък никак не е трудно да намерите кораб.

— Съгласен! Само че за мен е много важно да е колкото може по-бързо и... разберете ме добре, Салдано, да се измъкна без обичайните досадни формалности!

— Сеньор, това е трудна работа, а без нещичко от този род — тук той придружи думите си с известната пантомима, означаваща броене на пари — дори и съвсем невъзможна.

— Естествено! Но случайно в джоба си имам три рядко красиви златни късчета, които винаги нося със себе си. Ето, вижте ги! Достатъчни ли са?

Кръчмарят взе трите необичайно големи нъгитси, претегли ги внимателно на дланта си и отвърна:

— Да, достатъчни са.

— Ами тогава...

— Ако искате да заминете без досадни формалности, разбира се, не бива да тръгвате като обикновен пътник, а... хмм, разбирате ли нещо от мореплаване?

— По-рано често обикалях моретата.

— Ще съумеете ли няколко дни да играете ролята на моряк?

— Ако е само това — като нищо!

— Тогава нямате проблеми, сеньор! Вижте, ей там насреща лежи на котва «Юниън», бриг на Съединените щати с капитан Уилямс, много свестен мъж, на когото офейка един човек от екипажа. Само след час той излиза в открито море. Желаете ли да тръгнете с него?

— Естествено. А къде отива?

— Крайната му цел е Галвестън, нали вече ви казах!

— Добре! Но тези дрехи... ами документи?

— Хмм, да. Трудна работа. Е, тук имам едни стари моряшки дрехи, които ще ви предложи от състрадание, сеньор, но ако срещу тях ми дадете вашето облекло и прибавите някоя и друга пара.

— Ето, вземете!

Уилсън побутна към него една монета. Салдано я прибра и каза:

— Твърде малко е, сеньор, но небето ще ме възнагради за онова, което правя за вас. Елате!

Той го заведе до едно малко помещение, преградено с дъски, по чиито стени висяха както най-различни дрехи, така и други предмети, необходими на Салдано за неговата работа.

— Ето ви риза, панталони, жакет, чорапи, ботуши и непромокаема моряшка шапка. Преоблечете се и после пак елате в стаята за посетители!

Самият той се върна и със самодоволна усмивка седна на мястото си пред бутилката, която побърза да изпразни. Не след дълго влезе и Уилсън. Дрехите не бяха за неговата фигура, а още по-малко подходяха на лицето и на стойката му.

— Великолепно, чудесно, прекрасно ви отиват, сеньор — подсмихна се Салдано. — И най-опитният моряк ще си помисли, че още от най-млади години не сте се разделяли с морето!

— Ами документите?

— Хмм, там вече наистина работата е лоша! Самият аз не притежавам такива, иначе по стара благодетелна привычка бих ви ги подарил с най-голямо удоволствие, защото просто нося самарянска

душа, която не може да живее без милосърдие. Но наскоро един морски вълк ми остави тук документите си и в крайна сметка ще поема риска да ви ги дам за временно ползване, ако ми обещаете да ги върнете.

— За кога ще ви трябват?

— След две седмици... а може би и след също толкова години, ако нямате друга възможност. Но човекът сигурно ще иска някаква сума, за да ви ги заеме.

— Приблизително колко?

— Отправили сте се на север и ще трябва да се съобразите с тамошния курс. Три фунта е евтина цена, сигурно и сам ще го признаете!

— Салдано, въпреки набожността си, вие сте мошеник и половина!

— Добре, тогава ще постъпвам като такъв и ще ви предоставя документите само срещу пет фунта. Побързайте да ги вземете, сеньор, иначе цената им ще продължи да се покачва!

— Давам ви три!

— Пет и нито пени по-малко!

— Ето ви парите и вървете по дяволите!

— Благодаря, сеньор! Но нали виждате, че бутилката е празна. Ще трябва да донеса още една, за да пием за щастливото ви плаване. Две бутилки правят точно три долара!

— Ето ви ги и тях! Пийте с когото си щете, но само не и с мен!

— Нямам нищо против. Неблагодарност шества по света, но вярващият трябва да е снисходителен!

Той донесе документите. Уилсън ги прегледа.

— Ще свършат работа. Но какво ще каже капитанът?

— Ще ви наеме само ако му занесете няколко реда от мен.

— Напишете ги!

— Тази работа не е тъй лесна, сеньор! Колко време, труд, усилия и пари ми струваше да изуча туй изкуство! Ще ми дадете ли още един долар?

— И това ли още! Ето, вземете, но не ми искайте повече нито пара, защото тогава ще ви покажа, че юмрукът ми е по-корав от милосърдната ви кратуна!

— Удари ли ти някой плесница по дясната буза, обърни се да те удари и по лявата, казва Библията. Моята съвест ми повелява да ви простя ругателствата. Веднага ще напиша бележката!

Измина доста време, докато той изписа малкото думи върху лист хартия.

— Така, ето ви бележката, сеньор! А сега вървете по-скоро, защото иначе «Юниън» ще вземе да вдигне платна и ще го изпуснете.

Уилсън си тръгна. Остави коня където си беше, пред вратата, понеже не му се губеше скъпоценно време в пазарлъци, които и бездруго щяха да изкопчат от кръчмаря само някоя незначителна сума. Скочи в една лодка и нареди на лодкаря да гребе към брига. Щом стигнаха до кораба, с ловкостта на опитен моряк се изкатери по спуснатото въже на борда и скоро почтително застана пред Уилямс, когото му посочиха като капитан.

— Извинете, кептън, трябва да ви предам тази бележка! Уилямс прочете редовете и хвърли изпитателен поглед към изправилия се пред него човек. Щом забеляза белега на челото му, в него незабавно се породило едно твърде лесно обяснимо подозрение.

— Документите ви!

След като ги получи, той внимателно ги прегледа.

— Значи Франк Холбърн от Уилмингтън! Документите са редовни, но ми се струва, че не отговарят съвсем на вашата личност, ала това не ме засяга, стига само да се справяте с работата си. Трябва да ви кажа, че много строго държа на борда да има пълно подчинение, дисциплина и сговорчивост. А навярно вие не сте голям любител на подобни неща, а?

— Защо не, кептън?

— Сигурно белегът ви е останал от някакво сбиване!

— Извинете, сър, но го имам от един индианец, когато веднъж ми беше хрумвало за известно време да сменя морето с прерията.

— Тъй, тъй, е, това е нещо друго. Ще ви взема на борда. Идете при боцмана и му го кажете, а после се споразумейте с него за заплащането! Аз ще слеза на сушата за около четвърт час и после веднага вдигаме котва.

Той му обърна гръб и се отправи към каютата си.

— Това е Уилсън! — промърмори Уилямс на себе си. — Цялата му външност, белегът, индианецът, който уж го ранил, всичко съвпада.

Принуден е бил да избяга, кани се да отиде на някое безопасно място под сегашната си маска и е ходил при Салдано, който му е помогнал да се сдобие с тези документи. Как ли да постъпя? Да го предам на тукашните власти? Не. Но ще е чудесен номер, ако някак си можех да го закарам в Стентън! Няма как да чакам, докато дойде Клаузен. Товарът е вече в трюма и трябва да тръгвам. Не бива да го оставя да слезе в Галвестън, понеже трябва да бъде предаден само на правосъдието на Съединените щати. Да, така става, ще го сваля на някой от пустите острови в устието на Мисисипи и ще уведомя Клаузен, за да го прибере оттам. Вярно, ще се наложи малко да заобиколя, но ако избира най-западния остров, няма да се отклоня кой знае колко много. Същевременно онзи остров е толкова встрани от морския път, че няма никаква опасност да го вземе някой кораб, а и Клаузен ще го намери лесно.

Той седна на масата, написа няколко реда до Клаузен и побърза да слезе на брега, за да предаде собственоръчно писмото в митницата. Щом се върна на борда, веднага нареди да приберат котвата и да вдигнат платната. «Юниън» отплава в открито море.

Чудесното време се задържа дълго. Вятърът беше попътен и бригът плаваше толкова бързо, че скоро стигнаха до географската ширина на Галвестън. Тогава Уилямс се приближи до боцмана и го попита:

— Как ти се харесва новият ни човек, Холбърн? Преди да отговори, боцманът прехвърли няколко пъти насам-натам в устата си тютюна за дъвкане.

— Той ли, сър? Може би по-рано е плавал някой път по море, но сега не е във форма.

— Да, личи си. А иначе?

— Иначе ли? Всъщност не ме засяга, но в този тип не бих могъл да се влюбя. Има лош поглед.

— Тогава дръж курса малко повече към подветрената страна. Ще го сваля от кораба.

— Ще го свалиш ли, сър? Но къде?

— На западния нанос в Мисисипи.

— Хмм, сър, нямам право да те питам защо постъпваш така, но мисля, че подобна стъпка се предприема само след бунтове на борда.

— Така е, но въпреки това имам една причина, която напълно ме оправдава. Нали познаваш мистър Клаузен и мистър Съмърланд, които пътуваха с нашия кораб, преследвайки някакъв бандит и убиец?

— Ай, ай, сър? Добре ги помня.

— Е, този негодник им е избягал и е на борда ни, като се представя за Франк Холбърн от Уилмингтън.

— Мътните го взели, сър, истина ли е?

— Абсолютно съм сигурен и с няколко реда подканих мистър Клаузен да дойде да го вземе от западния остров.

— Наистина това е нещо друго. Този човек ще си получи заслуженото и аз ще отклоня кораба на няколко румба от вятъра.

«Юниън» изви нос на изток. Привечер видяха дълга тясна ивица. Това беше образуването от наноси остров на Мисисипи, който беше избран от Уилямс. Той нареди да извикат при него Уилсън.

— Франк Холбърн, пригответи се за слизане на сушата!

— Че какво ще правя на сушата, кептън?

— Ще ме придружаваш.

Капитанът искаше да уреди цялата работа без излишен шум и разпавии. Заповяда да свалят в лодката буренце с вода и храна, а после двамата с Холбърн се спуснаха в малкия плавателен съд, «Юниън» беше легнал на дрейф. Лодката се отблъсна и пое към острова. Докато гребяха, Уилямс обясни:

— Необходимо ни е да направим тук малък склад с провизии. Аз ще задържам лодката, а ти занеси нещата на сушата!

Щом спряха на брега, Холбърн свали буренцето, а после се върна да вземе и чувалчето със сухари. Той не подозираше нищо за намеренията на капитана и когато пак се върна, много се учуди, че Уилямс отблъсна лодката и загреба към кораба.

— Кептън, не трябва ли да занесем нещата на по-сигурно място?

— Не, защото складът е само за теб, мистър Уилсън. Нямам нужда от бандити и убийци на борда си. Затова оставаш тук! Гуд бай!

При тези думи Уилсън се олюля и залитна една-две крачки назад. Не беше способен да издаде никакъв звук, а когато от треперещите му устни се отрони първият вик за помощ, лодката беше вече толкова далеч, че капитанът нищо не можа да чуе. Тогава негодникът сви юмруци и ги размаха заплашително. Проклятията и ругатните,

отправени към кораба, замряха в безкрайната пустош, където трябваше да остане като единственото живо човешко същество...

Пощенската кола от столицата Мексико пристигна във Вера Крус. Освен няколкото местни жители от нея слязоха Клаузен, Съмърланд и Сара.

— Слава Богу — каза Съмърланд, — че най-сетне се отървахме от този злощастен сандък. Вече никой не може да ме накара да се кача в такъв ужасен Ноев ковчег! Това е толкова сигурно, колкото е сигурно, че шапката ми е на главата! А сега накъде, сър?

— Най-напред отиваме в странноприемницата. После трябва незабавно да се огледаме за Уилсън. Във всички случаи той е дошъл до тук, за да напусне страната с някой кораб. Налага се да проверяваме всеки плавателен съд, който се кани да вдигне платна.

— Но защо е необходимо първо да отида до странноприемницата? Веднага ще започна издирването, сър. Само ми кажи къде мога да те намеря!

— Ей в тази странноприемница. Вярно, че изглежда твърде обикновена, но е все едно. Ще заведе Сара до стаята ѝ, а после отивам до митницата, за да нямаме никакви пречки, ако ни се наложи набързо да отпътуваме.

Съмърланд се насочи към пристанището. Клаузен се погрижи най-напред за терцеронката, а после се отправи към митницата. Щом каза името си, митническият служител го попита:

— Сеньор, познавате ли капитан Уилямс?

— Да, тук пристигнах с неговия кораб.

— Тогава това писмо е за вас. Той го остави, преди да отплава.

Клаузен го отвори и прочете редовете. Лицето му се озари от радостна усмивка. Попита:

— В пристанището намира ли се някой кораб, който скоро ще тръгва за Ню Орлиънс?

— Параходът «Манхатън» ще отплава още днес, сеньор. Хубав кораб, почти нов, чудесен капитан! Отива нагоре, чак до Мемфис и Кеъроу, но естествено спира и в Ню Орлиънс.

Едва ли можеше да има друг по-изгоден и по-удобен случай от този и Клаузен побърза да отиде на кея и да се качи в една лодка, за да го откара до парахода. Капитанът се съгласи да вземе на борда тримата пътници, а след като научи най-необходимото и се запозна с

полицейските пълномощия и препоръки на Клаузен, дори заяви, че няма нищо против да се отклони малко от пътя си и да се отбие до онзи остров в Мисисипи.

Младият човек доста се поизмъчи, докато намери Съмърланд. После двамата отидоха да вземат терцеронката и се качиха на парахода. Скоро къщите на Вера Крус и дебелите зидове на Сан Хуан де Улуа изчезнаха на хоризонта. Тогава с тайнствено изражение на лицето Съмърланд се приближи до Клаузен и го попита:

— Я ми кажи, сър, намираме ли се вече в открито море?

— Естествено! — усмихна се Клаузен на това странно въведение.

— Well! Тогава трябва да ти предам ей това нещо.

— От кого е?

— От графиня Ернано. Когато се сбогувахме с нея, тя ме дръпна и ми каза, че е за твоята могъща вълшебница, но ме помоли да ти го дам едва след като се озовем в открито море.

Клаузен отвори малкото изящно пакетче. То съдържаше една кутийка, а вътре в нея имаше тънък, фино изработен златен пръстен, в чиято розетка бе поставен голям искрящ извънредно скъпоценен диамант. Младият човек беше виждал пръстена на ръката на графинята и често се беше възхищавал от огнените отблясъци на камъка му. Това беше безценен подарък.

— А после пък и графът ми пхна нещо в джоба. Искаш ли да го видиш?

— Какво е то?

— Ей това дебело писмо.

Той му подаде един плик и Клаузен го отвори. С удивление разглежда намиращите се вътре листове и възкликна:

— Нима е възможно?

— Какво, сър?

— Приема ли тези документи, те ме правят милионер!

— Bounce! Тогава ще ти кажа само едно: приеми ги! И какво пише в тях?

— Това са напълно редовни и юридически валидни документи за собственост върху десет левги от най-хубавата земя в Тексас! Тим, направо се вкамених от смайване!

— Тогава внимавай да не се превърнеш в стълб от сол, както е станало с вещицата от Ендор на времето, когато загинали Содом и

Гомор! Но графът е голям симпатяга, сър! Това е толкова сигурно, колкото е сигурно, че шапката ми е на главата!

Изминаха няколко дни, докато Клаузен свикне с мисълта, че е собственик на толкова обширна по размерите си земя. Естествено и дума не можеше да става да отблъсне подаръка, нещо, което първоначално му беше минало през ума. Съвсем спокойно можеше да го приеме, тъй като сигурно не беше струвал на графа и пукната пара.

Сините прозрачни води започнаха да пожълтяват и да стават все по-мътни и по-мътни — сигурен признак, че приближаваха към устието на Мисисипи. Капитанът измени курса на северозапад и изпрати един моряк да се изкачи на наблюдателницата. Постепенно пред далекогледа му изплува тъмна черта, която се приближаваше с всяка изминала минута.

— Това е западният остров, сър! — каза капитанът на Клаузен. — Ако вашият човек наистина се намира там, скоро ще го открием.

— Виждам някакъв мъж — докладва морякът от наблюдателницата. — Размахва дрехата си!

— Отклони малко на запад! — изкомандва капитанът. — Машини стоп! Легни на дрейф!

Спуснаха лодка и вторият офицер скочи в нея заедно с четирима гребци, за да вземат човека, който отчаяно им правеше знаци.

— А сега изчезнете за малко, сър. Искане ми се да чуя каква ли история ще ми разкаже този тип, за да обясни положението, в което се намира! Сигурно ще внимава много да не спомене името «Юниън», тъй като после би трябвало да отговори и на въпроса защо хората от този кораб са го зарязали тук.

Клаузен и Съмърланд се оттеглиха в каютата си. След като Уилсън стъпи на борда, параходът отново пое по своя курс. Отведоха негодника при капитана, който го измери с пронизващ поглед.

— Кой сте вие?

— Казвам се Том Хелуърт, сър, и живея в Савана, щат Джорджия.

— Дрехите ви издават, че сте моряк. Как попаднахте на този остров?

— Плавах с бързия платноход «Айова» от Хавана за Галвестън. При последната буря корабът ни се натъкна на скала и потъна. Аз съм единственият човек, който се спаси на този остров.

— Ами кой спаси буренцето с вода и храната, които са видели при вас?

Уилсън не успя съвсем да скрие смущението си.

— Водата ги изхвърли на брега.

— Много добре, драги! Човек направо да ви ожали, че сте бил принуден да издържите тук толкова дълго време. Последната буря беше преди две седмици. Как се казва капитанът на «Айова»?

— Смит.

— Дали не се заблуждавате? Струва ми се, че вашият кораб е бил «Юниън», а капитанът се е казвал Уилямс, нали?

Уплаха скова езика на Уилсън.

— «Юниън» не ще и да чуе за някой си Франк Холбърн от Уилмингтън. Случайно да го познавате?

— Не, сър. Казвам ви истината. Дайте ми едно място на вашия параход до Ню Орлиънс. В замяна ще работя на борда колкото сили имам!

— Ще получите място, но какво, ще видим! А сега вървете! Уилсън се отправи към предната палуба. Дали действително се беше спасил или може би на борда на «Манхатън» го заплашваше още по-голяма опасност, отколкото на самотния остров в устието на Мисисипи? Тъкмо се канеше да се приближи до боцмана, за да поиска някаква работа, когато почувства на рамото си нечия ръка. Обърна се, извика от уплаха и отскочи крачка назад.

— Съмърланд!

— Да, наистина е Тим Съмърланд, многоуважаеми мистър Уилсън, Молес, Холбърн, Хелуърт или както още се казваш! Защо отпътува така бързо от Мексико? Е, вместо теб ние получихме онези «грантс» — цели десет левги земя, и то като благодарност за това, че спасихме графа.

— Десет...

Думата заседна в гърлото на Уилсън, понеже тъкмо в този миг погледът му попадна на Клаузен, който се приближаваше заедно с капитана. Няколко яки моряци вървяха подир тях.

— Мистър Клаузен, този ли е вашият човек? — попита капитанът.

— Да.

— Тогава хванете го, момчета!

Моряците се приближиха. Уилсън разбра, че всичко е загубено. Вцепенението му го напусна. Грабвайки един прът от палубата, той се нахвърли върху Клаузен и замахна да го удари.

— Върви по дяволите, подлецо!...

Но ръката му изпусна пръта, с длан той притисна гърдите си, завъртя се веднъж около себе си, като се мъчеше да държи главата си високо изправена, и най-сетне рухна на земята. Тим Съмърланд бързо беше извадил ножа си и го беше забил отстрани между ребрата му.

— Това му стига, сър! Избих му от главата мисълта да ти налита с прът в ръката!

Клаузен се наведе над падналия човек.

— Добър удар, Тим, право в сърцето! Мъртъв е! Искате ли и вие да се убедите, сър?

Капитанът също прегледа раната.

— Мъртъв е. Оставете го да лежи, докато изстине, а после ще го хвърлим на рибите. Сър, ще ви издам смъртен акт, за да можете да докажете в Стентън, че този тип не представлява вече опасност за почтените хора.

Един час по-късно изхвърлиха трупа през борда без обичайните формалности. Намираха се вече в жълтите речни води и при шума от падналото тяло към парахода бързо се стрелнаха няколко крокодила, за да изпълнят службата си на гробари.

Плаването по реката премина успешно. При устието на Арканзас тримата пътници напуснаха «Манхатън» и завършиха пътуването си на борда на един по-малък параход. Вече беше късно вечерта, когато пристигнаха в Стентън.

През цялото време Сара показваше най-дълбоко разкаяние, тъй че Клаузен реши да се застъпи за нея пред майка Смоли. Тя стоеше облегната на релинга и очите ѝ бяха пълни със сълзи.

— И къде да отида сега, милорд Клаузен? — попита тя и се разрида. — Мистрес Смоли сигурно няма да иска да ме види повече.

— Тя ще ти прости, Сара, както и аз отдавна съм ти простил. Няма да се мяркаш пред очите ѝ, докато не съм разговарял с нея.

В този момент се появи Тим Съмърланд. Той мъknеше целия багаж на тримата и пъшкаше под тежестта му.

— Сър, побързай най-сетне да стъпим на сушата! Вече всичко живо слезе, а ние си стоим ей така, сякаш смятаме да обиколим с

различни параходи земята още поне три пъти. Едно плаване по море ми стига за цял живот. Никога повече! В това съм толкова сигурен, колкото съм сигурен, че шапката ми е на главата! Полумъртъв съм от толкова много вода!

Къщата на адвоката се намираше близо до реката. Съмърланд спря пред нея и попита:

— Е, сър, ще влезеш с мен вътре, нали?

— Днес не, Тим. Ще дойда утре да те посетя. Засега задръж нещата ми при тебе. Ще изпратя човек да ги вземе.

Той продължи със Сара нататък. Печатницата, покрай която минаваше пътят им, беше осветена. Беше приготвил една изненада за Марга и влезе вътре, за да предаде едно стихотворение за сутрешния вестник. Веднага го приеха за печат.

Както показваха тъмните прозорци, в дома на банкера всички си бяха легнали, но при майка Смоли все още светеше.

— Аз няма да вляза, сър, страхувам се! — обади се Сара.

— Тогава почакай в коридора, докато те извикаме! Той дръпна звънеца. На прага на вратата се появи самата майка Смоли.

— Кой...? Небеса, сър, вие? Възможно ли е?

От радост и изненада за малко ръката ѝ да изпусне газеничето.

— Напълно е възможно, добра ми майко Смоли! Да не би междувременно да сте дала стаите ми на други хора?

— Да ги дам? Какво си мислите?! Щях да ги държа свободни само за вас дори и десет години! Но влезте, моля ви! Сигурно сте страшно изморен от това далечно пътуване!

Тя го заведе във всекидневната, където се настани срещу него и го погледна очаквателно.

— Какво стана, сър? Открихте ли го? Видяхте ли Сара? През това време имах не една и две прислужнички, но всичките ги освободих, защото не ми харесваха.

— Открих го.

— Наистина ли? Ами парите ви?

— Взех си ги обратно, също както и петдесетте хиляди долара на мистър Олбърс.

От учудване тя плесна с ръце и възкликна:

— Та това е невиждано и нечувано! Моля, сър, разкажете ми всичко!

Той изпълни молбата ѝ с един съвсем сбит разказ. Когато накрая подметна, че отвън чака терцеронката, майка Смоли скочи на крака и бързо излезе от стаята.

— Сара!

— Ма'ам!

— Ще ми избягаш ли пак някой път?

— Никога! — извика момичето през сълзи.

— Тогава остани при мен и не забравяй, че никъде другаде не е тъй хубаво, както при майка Смоли!

После се върна при Клаузен и започна да му разказва за Марга, която била идвала при нея всеки ден и винаги споменавала за него. Той я изслуша с щастлива усмивка, помоли я да си мълчи за завръщането му до следващото утро и се изкачи горе в жилището си, където скоро потъна в дълбок, съвсем заслужен сън.

Когато се събуди, слънцето се беше издигнало високо на небето. Отсреща прозорците и вратите на балкона бяха отворени. Марга беше седнала на балкона и се занимаваше с някакво ръкоделие, ала Клаузен забеляза, че често вдигаше поглед към неговите прозорци. Ето че при нея дойде и банкерът, като донесе вестниците. Двамата си ги разделиха и се зачетеха в тях.

Клаузен си помисли: «Колко е красива, чиста и добра!»

Побърза да се облече, после взе бинокъла и застана с него зад пердетата. И ето че по едно време забеляза как тя потрепна, хубавото ѝ лице се покри с гъста руменина, притисна с длан гърдите си, а очите ѝ потърсиха прозорците му. Той мигновено изскочи на своя балкон и я поздрави.

— Тате! — извика тя така, че той я чу, и посочи с ръка към него. Олбърс вдигна поглед и силно изненадан, светкавично стана от стола си.

— Сър... а-а, елате при нас, елате при нас, бързо, бързо! Клаузен кимна в знак на съгласие и изчезна от балкона. Отсреща двамата го посрещнаха още в коридора.

— Добре дошъл, мистър Клаузен! Влизайте бързо! Какво стана?

Младият човек прекрачи прага и извади портфейла си.

— Искате ли да погледнете тези книжа, мистър Олбърс?

— Да! А-а, моите чекове и платежни нареждания! Нима е възможно? Марга, нищо не е загубено, нито едно пени!

— И аз самият си върнах парите. А тук, моля ви, я прочетете ей това!

Банкерът хвърли поглед върху показания му лист хартия, после светкавично го дръпна от ръката му и се приближи до прозореца.

— Грантс... емпресариос... десет левги! Мистър Клаузен, та това е невероятно, това е, кажи-речи, територията на една цяла малка държава!

— И все пак е истина! Земята не ми струва нито долар!

— Подариха ли ви я? Разкажете ми всичко, ако искате да ви повярвам!

Нямаше как, Клаузен трябваше да обясни и да опише случилото се с най-големи подробности. Затаили дъх от вълнение, двамата внимателно го изслушаха. Щом свърши, Олбърс се изправи, хвана ръката му и каза:

— Мистър Клаузен, вие не само сте поет, но сте също мъж и половина! Марга, кой от нас можеше да си помисли подобно нещо, когато го срещнахме за първи път? Как да ви се отблагодаря? С пари никак не върви!

Тогава Марга се изправи. Преизпълнена от чувство за върховно щастие, обзело я при завръщането на нейния любим, тя превъзможна естествената женска свенливост и се приближи до Клаузен.

— Тате, аз знам как можем да му се отблагодарим. Ще ми позволиш ли да ти покажа?

— Добре, детето ми!

Тогава тя прегърна своя любим и му предложи устните си за целувка.

— Ето така, тате! Може ли винаги все по този начин да му благодаря?

Банкерът беше толкова изненадан и слисан, че не успя веднага да отговори. В същия момент вратата се отвори и в стаята влезе Тим Съмърланд.

— Кой щеше да ме посети, а никакъв не дойде? У дома му също го нямаше, а... by God, те се целуват. Е, в такъв случай старият трапер е излишен!

Той понечи незабавно да се оттегли, но навреме беше задържан за ръката от Олбърс, който междувременно се беше съвзел.

— Останете, мистър Съмърланд! Ето че имаме годеж! На първо време ще е само между нас, но по-късно ще го отпразнуваме и много по-тържествено.

— Годеж ли? Е, моята благословия ви я давам веднага, защото, мистър Олбърс, двамата си подхождат чудесно, може би още по-добре, отколкото са си подхождали Яков и Юдит, за чиято ръка той е чакал цели четиринайсет години, без да се броят месеците и дните. В това съм толкова сигурен, колкото съм сигурен, че и шапката ми е на главата.

(Яков не е чакал за Юдит, а за Рахил. Не мога да кажа дали тук Май иска да покаже неточните знания на Съмърланд за Библията, или е нещо друго. Да речем, че в този момент Съмърланд е с шапка в ръка, и тя не е на главата му. (Бел. на Виктор от <http://bezmonitor.com>))

info

Информация за текста

© 1994 Веселин Радков, превод от немски

Karl May
Der Pfahlmann,

Източник: <http://bezmonitor.com>

Публикация:

Избрани произведения. Том 14. Стейкман. 1994. Изд. Отечество, София. Роман и новели. Превод: от нем. Веселин Радков [Der Pfahlmann / Karl May]. Формат: 22 см. Страници: 360. ISBN: 954-419-035-X (т. 14)

Der Pfahlmann, Karl May Verlag, Radebeul bei Dresden, 1921

Свалено от «Моята библиотека»
<http://www.chitanka.info/lib/text/1867>

Последна редакция: 2007-02-17 11:45:24

- [Карл Май](#)

-

- [info](#)

-

- [notes](#)

- [1](#)

- [2](#)

- [3](#)

- [4](#)

- [5](#)

- [6](#)

- [7](#)

- [8](#)

- [9](#)

- [10](#)

- [11](#)

- [12](#)

- [13](#)

- [14](#)

- [15](#)

- [16](#)

- [17](#)

- [18](#)

- [19](#)

- [20](#)

- [21](#)

- [22](#)

- [23](#)

- [24](#)

- [25](#)

- [26](#)

- [27](#)

- [28](#)

- [29](#)

- [30](#)

- [31](#)

- [32](#)
 - [33](#)
 - [34](#)
 - [35](#)
 - [36](#)
 - [37](#)
 - [38](#)
 - [39](#)
 - [40](#)
 - [41](#)
 - [42](#)
 - [43](#)
 - [44](#)
 - [45](#)
 - [46](#)
 - [47](#)
 - [48](#)
 - [49](#)
 - [50](#)
 - [51](#)
 - [52](#)
 - [53](#)
-

Карл Май

Тайната на Шефака

— Ходех т'авес-шкех; аалейк саллим, у раххмехт Аллах ^[1]!

Мелеф, предводителят на кюрдите ширвани, на когото изрекох тези прощални думи, ми подаде ръка от своя бял кон. Рядката му брада потрепваше около тесните устни, а в ъгълчетата на очите му се бяха образували ситни бръчици, които толкова малко ми харесваха.

— Ас колихме тах; бу калмехта та зиух такзихр накехм; атина та, Аншиаллах, кхериа ^[2]

Стисна ми ръката и с един кос поглед каза на придружителите си, че сега и те трябва да се сбогуват.

— Ходех шголетах раст инит ^[3] Ходех ес-ш тях рашибитх ^[4]
Ходех даулета та мазен бекет ^[5] Саллам аллейк, яхримен ахзис ^[6]

Тези и други подобни викове прозвучаха около мен, докато двайсетина ръце се мъчеха да раздрусат десницата ми. Беше наречието курманджи и труден като него ми се видя характерът на тези кюрди по време на четиридневното ми пребиваване при тях. Бях радостен, че съм успял да се измъкна читав, и поради това правех всичко възможно да съкратя сбогуването.

Подадох ръка в кръга наоколо. Моят хаджи Халеф също го стори и после препуснахме, придружени от един ездач, който трябваше да ни отведе по най-добрия път през Бююкзаб до горните себари-кюрди.

Водачът беше причудливо облечен. По червената му кухлик ^[7] бяха пришити дълги кожени ленти, които му висяха по лицето и врата като краката на исполински паяк. Широките шалвари бяха на жълти и черни ивици. Две кожени парчета, вързани около босите крака, представляваха обувката. Горната част на тялото бе покрита от елек на зелени и бели карета, от чиито раменни отвори се измъкваха две мургави космати ръце, принадлежащи сякаш на някоя човекоподобна маймуна. Мъжът имаше открито лице и честни очи, с които сегиз-тогиз ме проучваше обстойно.

— Сихди — попита Хаджи Халеф, след като може би в продължение на половин час бяхме яздили мълчаливо, как се казва

мошеник на кюрдски?

— Херамбаз.

— Всеки от тези кюрди е херамбаз.

— Говори тихо!

— Защо, сихди? За да не ме чуе тоя кюрд? Дори и да можеше да говори арабски, той пак нямаше да разбере моето наречие, защото аз сега нарочно говоря езика на Могреб [\[8\]](#), а тук той е непознат. Всички кюрди са разбойници. Аллах е всезнаещ и той знае, че от предводители на ширвани не може да дойде нищо добро. Видя ли гърбавия му нос и острите очи? Неговата душа е като тази на лисица.

— Зная го, Халеф. Ние повече няма да си имаме работа с него.

— Хамдулиллах [\[9\]](#), че се магнахме от него! Но забеляза ли, че малко преди потеглянето ни двама ездачи напуснаха селото?

— Не. Това обстоятелство страх ли ти вдъхва?

— Страх, сихди? Аз съм хаджи Халеф Омар бен хаджи Абул Аббас ибн хаджи Давуд ал Госарах. Та нали винаги съм ти служил вярно и храбро. Бях с теб в Сахара, в Маср [\[10\]](#), в Белад ел Мараб, в Мосул, при поклонниците на Дявола и даже при скипетарите и в никоя опасност не съм се дръпнал от страната ти. Забелязал ли си някога да съм изпитал страх?

— Не. Моят храбър Халеф никога не се е страхувал.

Той засука много самодоволно мустака си, който отляво се състоеше от мляко, а отдясно — от някой и друг косъм, тикна назад чалмата, изпъна възможно по-високо своята дребна, суха фигура и разхалтави обкованите със сребро пищови. След това ефектно въведение подхвана:

— Ти каза истината, сихди. Ти си най-храбрият мъж и най-големият воин на западните страни. Имаш една силна пушка, за да убиваш с нея лъва, черната пантера и мечката. По-нататък имаш една кремъклийка, от която можеш да изстрелваш много куршуми, без да я пълниш. Имаш също два малки пищова, дето гърмят шест пъти в минута. Но аз съм твой приятел и закрилник хаджи Халеф Омар и под моята закрила ти си бил сигурен като в сянката на Аллах и Пророка. Аз и днес ще бъда над теб, та никой враг да не може и косъм да побутне от главата ти.

— Това очаквам и аз — отвърнах сериозно, макар че едва съумях да сдържа една лека усмивка.

Моят дребен Халеф обичаше малко да ги поразтяга, но въпреки това знаех, че във всяко отношение мога да разчитам на него.

Той отвори отново уста, за да продължи собственото си превъзнасяне, но бе прекъснат от нашия придружител.

Бяхме напуснали шерваниското село при първата утринна дрезгавина и придружени донякъде от неговия повелител. Изтокът постепенно бе просветлявал и сега първият лъч на слънцето се стрелна покрай нас, за да облее с бляскава светлина талазите на Заб. Водачът скочи от коня, коленичи с отправено към утрото лице и извика с разперени, ръце:

— Иа Шемс, иа Шемс, иа Шемс [\[11\]](#)!

Остана коленичил, докато огненото кълбо напълно се издигна на небосклона. После стана. Бях изненадан и сега се обърнах с въпрос към него:

— Йесиди [\[12\]](#) ли си?

— Така ни наричат, о, господарю — отвърна той и след кратка пауза добави: — Сега сигурно повече няма да ми се доверяваш?

— Как стигна до този въпрос?

— Никога ли не си чувал колко лошо говорят хората за нас?

— Често съм чувал, но въпреки това ти вярвам. Сред йесиди аз съм срещал повече добри хора отколкото сред следовниците на Мохамед и техните шейхове и кавали са ми приятели.

Той ме погледна изненадано.

— Ходих, ти познаваш главатарите и жреците на йесиди!

— Да. За Големия празник бях в Баадри и гост в Шейх Ади.

— Прощавай, о, господарю. За Големия празник мюсюлманин не бива допускан.

— Аз съм християнин. Но хаджи Халеф е мерд ел ислум и въпреки това бе допуснат.

Видях невярващата физиономия на йесиди и измъкнах моя мелек та'ус, който носех окачен на шнур на врата под дрехата си. Едва съгледал малката фигурка, той се провикна удивен:

— Мелекта'ус, който получават само най-големите довереници на мир шейх кхан! Господарю, ако ти наистина си християнин, то името ти е Кара бен Немзи ефенди!

— Така ме наричат в тези страни.

— Значи ти си чуждоземецът, който се би заедно с нашите навремето срещу войниците на мютесарифа на Мосул?

— Да. На сбогуване мир шейх кхан ми даде мелек та'уса като разпознавателен знак, ако се нуждая от услугите на някой йесиди.

— Ходих, всеки йесиди с готовност ще даде живота си за теб, като съгледа този скъпоценен знак. Заповядай какво да сторя и аз ще сторя всичко!

— От теб желая само благополучно да стигнем до себарикюрдите.

— Това ще стане, о господарю. Ето я Бююкзаб, а там до брега лежи един келлек, който ще ни пренесе през водата.

— Кому принадлежи салът?

— Малкоегунд го направи, но всеки жител може да го ползва.

— Никой друг?

— Никой.

— Значи преди нас тук са се прехвърлили жители на селото?

— Днес?

— Да. Виж тук пресните следи от два коня! Келлекът е лежал вдясно, а ездачите са слезли там. Влажните стръкове почти са се изправили — били са стъпкани преди около час. Каква работа имат двамата там отсреща? Реката образува границата. Следователно те могат да отидат само при кюрдите себари. Защо тези хора не са яздили с нас?

— Ходих, това сигурно са били мъже от друго село или членове на друго племе, които са намерили сала и са се възползвали от него.

— Не, двамата мъже са от вашето село. Моят спътник ги е забелязал, когато са потеглили с конете.

Той се загледа замислено пред себе си и неволно сложи ръка върху дръжката на ножа, представляващ единственото му оръжие.

— Господарю — рече после, вдигайки искрен поглед, — аз не зная нищо за тази работа. Ти наистина ли ми се доверяваш?

— Да, напълно.

— Възможно е да се намираш в опасност, защото Мелеф обича повече неверността от верността. Вие носите ценни оръжия и други неща, които не могат да се видят и купят по тези места. Докато бяхте наши гости, той не биваше да ви вземе нищо. Сега обаче може да стори каквото му е угодно.

— И какво би било то?

— Мелеф ще предупреди предводителя на себари да ви откажат гостоприемството и двамата ще си поделят сетне нещата, които носите с вас.

— В този случай Мелеф не би трябвало да се е върнал в селото, а да ни следва.

— Така мисля и аз. Какво ще правиш?

— Ще се убедя дали правилно предполагаме и ако е така, ще те пратя обратно.

— Ходих, няма да го сториш!

— Въпреки това ще го сторя. Мелеф е твой господар, ти не бива да предприемаш нищо против неговата воля.

— Той повече няма да ми бъде господар. Мразя ги тези кюрди. Отдавна се канех да ги напусна и да ида на запад, ама не ме пускаха.

— А близките ти?

— Ходих, аз нямам ни баща и майка, ни жена и деца. Не притежавам нищо повече от това, което виждаш тук при мен. Конят е на Мелеф. Искam да отида в Баадри при мир шейх кхан. Вземи ме със себе си, ходих, и ще ти бъда благодарен докато съм жив!

— Знам, че те третират едва ли не като роб и би трябвало да се чувстваш много нещастен, но по-късно ще мога да взема решение относно желанието ти. Умееш ли да плуваш?

— Да, господарю. Келлека ли трябва да докарам?

— Не. Вие сега ще плувате до другия бряг и ще се скриете отсреща в гъсталака от чинари и биех ^[13]. Аз междувременно ще яздя обратно, за да разузная дали предводителят на ширвани ни следва. Напред!

Двамата насочиха конете си към водата, а аз обърнах своя. В тръс достигнах близкото възвишение, от което бяхме дошли, и оттук действително различих Мелеф с всичките му ширвани-кюрди. Те тъкмо свърнаха по-нагоре от моето наблюдателно място в една клисура. Бяха описали дъга, за да останат скрити за нас. Ако и аз исках да не бъда забелязан от тях, не биваше да губя време. Препуснах в галоп към реката и когато жребецът навлезе във водата, вдигнах оръжията нависоко, за да ги предпазя от намокряне.

— Ходих — викна ми йесиди, — преследват ли ни?

— Да.

— В такъв случай сме изгубени.

— Как така?

— Погледни нагоре!

Посочи към веригата хълмове от тази страна на Заб, ограничаваща речната долина. Различих един отряд от може би трийсет ездачи, които се спускаха към нас.

— Това себари-кюрди ли са?

— Да, господарю.

— Според мен двамата ширвани не може да са стигнали най-близкия бивак на себари!

— Те сигурно случайно са се натъкнали на тоя емджерг [\[14\]](#). Забелязаха ни. Какво ще заповядаш, господарю?

— Знаеш ли някой сигурен път през планините Тура Гхара към Акра или изворите на река Акра?

— Да. Какво се каниш да правиш там?

— Искам да опозная онези земи. Ще тръгнем тук надясно и така, струва ми се, ще можем да се изплъзнем.

— Няма да можем да се измъкнем на враговете, господарю, защото долината там е затворена от скали, които достигат до водата. Никой кон не е в състояние да ги изкатери.

— Добре, тогава ще яздим срещу мъжете.

— И после?

— Какво ще правим после, ще видим. При всички случаи ще се държиш миролюбиво. Ти си наш водач, наистина, но не техен враг. На теб нищо няма да ти се случи.

— Господарю, откак знам, че имаш мелек та'ус, вече не съм техен хемшер [\[15\]](#). Ако се наложи, ще се бия с теб срещу тях.

— Забранявам ти го! Ти, както виждам, си храбър мъж, но твоят нож с нищо не може да ни бъде полезен.

— Тогава ми дай едно от твоите оръжия!

— Не знаеш как се употребяват.

— Прави тогава каквото искаш. Но аз се заклевам в светилището на Ади, че няма да се отдръпна от страната ти!

Въпреки думите ми и въпреки простия си нож храбрият йесиди беше съюзник, който не бе за подценяване. Имаше кураж и съдейки по мускулестите му маймунски ръце би трябвало да притежава истинска

мечешка сила. Тримата имахме трийсет кюрди пред себе си и двајсет зад нас.

Положението следователно в никой случай не бе приятно, но нашите оръжия ги превъзхождаха, а и още не беше доказано, че намеренията им към нас са враждебни.

И тъй, потеглихме към възвишението, срещу себари-кюрдите. Като забелязаха това, те спряха и образуваха един полукръг, в чиято среда се намираше предводителят. Той носеше по кюрдски обичай една огромна чалма, турска дреха, притегната от украсен със сребърни плочки силях, и отгоре аба [16] на червени и черни ивици. В силяха беше затыкнал нож и стар пищов, а напреко над върха на седлото държеше дълга персийска кремъклияка, която не можеше да ми вдъхне ни най-малък респект. Придружителите му бяха подобно облечени и носеха най-вече фитилни пушки или дълги бамбукови копия.

Един поглед назад ме убеди, че и ширвани са достигнали отвъдния бряг.

— Двамата пратеници на твоя повелител при себари ли са? — попитах поклонника на Дявола.

— Не, господарю. Сигурно са останали назад, за да не се издадат.

Когато приближихме полукръга на дванайсет конски дължини, аз спрях.

— Сабах 'л кхир [17]! — поздравих предводителя.

— Ходех т'аеес шкехт [18]! — отвърна той двусмислено. — Кой си?

— Кой съм, ти си чул от двамата мъже, изпратени от Мелеф. Ами ти кой си?

Той се посмути, но бързо се окопоти и отговори:

— Кой има правото тук да пита „Ту ки-е?“ [19], ти или аз?

— Аз единствено, защото ти добре знаеш кой съм, но аз — не!

Изговорих тези думи с твърд глас и се заиграх с карабината „Хенри“. Бях доказал на ширвани-кюрдите, че тази многозарядна пушка е опасно оръжие, и бях убеден, че пратениците са обърнали специално внимание на себари върху пушките ни и са ги предупредили. Лекият намек оказа своето въздействие, защото мъжът отговори:

— Аз съм малкоегунд на бивака, разположен отвъд планините, и ме наричат Шери Шир [20].

— Ти имаш едно чудесно име, защото един герой е гостолюбив, а в силния лъв няма притворство. Мелеф сигурно те е уведомил, че желая да пристъпя като гост в твоя йилак ^[21]. Ще ти заплатя всичко, от което имам необходимост, а на утрото ще си продължа с мир.

— Лъжеш се. Мелеф ме извести, че ти си гяур, който омърсява жилището на истинския вярващ. Ти ще видиш нашия бивак, но само като пленник.

— При това положение позволи да говоря първо с Мелеф!

Видях, че ширвани-кюрдите са навлезли във водата, и реших незабавно да се възползвам от това обстоятелство, показвайки на себари колко са опасни нашите оръжия. В миг обърнах коня и препуснах към реката. Халеф ме последва, зад него се понесе йесиди и на края себари те. Мелеф беше най-предният във водата.

— Назад, гамси ^[22] — викнах му аз, — иначе ще се нагълташ с вода!

Мелеф не се вслуша в думите. Вдигнах карабината. Човешка кръв не исках да проливам. Първият ми куршум улучи коня му някъде в областта на окоото. Той изчезна заедно с него. Два, три, шест пъти стрелях със същия успех. Лишените от седла ездаци заплуваха уплашено към отвъдния бряг, а другите не се чудиха дълго да ги последват. Всичко това се случи за не повече от минута. Халеф междувременно бе вдигнал своята двуцевка, за да ми прикрива гърба от себари, но те предпазливо бяха спрели на известно разстояние. Сега се обърнах отново към техния малкоегунд:

— Шест коня, без да зареждам. Видя ли? Ако исках, можех да застрелям всичките — и конете, и мъжете. Необходимо е само да вдигна тюфенка ^[23] си, за да сваля когото си искам от вас от неговия хасп ^[24]. Отбележете си това! Вашите оръжия не ме плашат, защото който пръв ни застраши, пръв и ще умре. Аз не дойдох като душман ^[25] при вас и поради това няма защо да се страхувате от нас. Исках да ям от вашия хляб и да пия от водата ви. Но след като отказвате на гладния и жадния онзи мерхамехт ^[26], който Пророка е повелил на всички вярващи, копитата на нашите коне ще се отвърнат от вас. Аллах да даде добро здраве на вас и вашите деца!

По време на тези думи предпазливо бях заредил отново карабината — процедура, която кюрдите не познаваха. Сега обърнах коня надясно. Те бързо ми препречиха пътя и предводителят каза:

— Ходих, ти си един голям герой и ще дойдеш с нас!

— Не. Пленник на себари аз няма да стана.

— Ние няма да ви пуснем.

— Мислиш, че се страхуваме от някакви си келехшан [\[27\]](#)? Нашите коне бързо ще ни пренесат през вас. Погледни жребеца ми и ще повярваш!

Бях видял възхитените погледи, които Шери Шир едва съумяваше да отклони от животното. Всъщност беше опасно да обръщаме специално внимание върху него на тези общоизвестни конекрадци.

— Ти сам ли си отгледал арапа? — попита той.

— Не. Подарък ми е.

— Ходих, такъв кон никой човек не подарява!

— Мисли каквото искаш!

— От кого го имаш?

— От Мохамед Емин, шейха на хаддехните от племето шаммар, който падна по-късно в битката.

Шери Шир подскочи на седлото.

— Рих [\[28\]](#) ли се казва жребецът? — запитва.

— Да.

— Господарю, тогава ти си чуждоземецът, който е взел участие в гибелното сражение в долината Дерадж и получил от другата страна на реката коня като подарък?

— Да.

— А този мъж е хизмикиринът, когото си имал при себе си?

— Сега той е мой приятел.

— Позволи при това положение да говоря с хората си!

— Стори го!

Кюрдите подхванаха тих, оживен разговор. Не можех да разбера и сричка, но наблюдавах физиономииите им. Предводителят, изглежда, бе променил враждебното си отношение към нас. Говореше ревностно на хората си и най-сетне явно успя да ги спечели за своето становище, защото се обърна към мен:

— Ходих, ние много сме слушали, че хаддехните били примамили и пленили трите племена на своите врагове в долината Дерадж. Никой не го вярваше. Ти трябва да дойдеш с нас и да ни разкажеш как се е случило.

— Като ваши приятели ли ще тръгнем с вас?

— Като наши приятели. Сер сере мен ат [\[29\]](#)!

— А ширвани-кюрдите там отвъд, дето искаха да ме предадат?

— Ние нямаме обща работа с тях.

— Къде са двамата им пратеници?

— Върнаха се по-долу през чаши [\[30\]](#).

— Не са постъпили умно. Ако си бяха послужили пак със сала, нямаше да ни стане известно, че са дошли при вас. Подайте ни в знак на приятелство ръце и ще яздим с вас.

Ръцете бяха подадени в околния кръг, но йесиди беше пропуснат.

— Господарю — рече малкоегунд, — този мъж ще се върне ли при ширвани?

— Той ми бе даден за придружник и ще остане при мен, докато му харесва.

— Но той не е вярващ. Моли се на Шейтана и ще се пече в Пъкъла.

— Бе Ходера джен'ет у Джехен'еме чебухи [\[31\]](#). Той единствено може да отреди кой да отиде в блаженството и кой в проклятието. Този мъж сега е мой спътник и щом аз съм ви приятел, такъв е и той. Подайте му ръка, ако не искате да остана надалеч от вас!

Изисквах твърде много от тях. Направих го, за да покажа на храбрия йесиди, че съм приятелски разположен към него, и кюрдите се подчиниха на подканата ми, макар и с мрачни физиономии. После потеглихме. Шери Шир яздеше отпред до страната ми, следваше ни хаджи Халеф Омар с йесиди, а след тях идваха кюрдите в безредна група. По време на цялата езда държах ръка на револвера, а Халеф поддържаше с коня си възможно най-кос ход, за да има едно бдящо око назад към себари.

Някакъв преправен път нямаше. Яздехме по сипей към хребета. Горе неволно спрях коня, за да се насладя на откриващата се оттук панорама. На изток и югоизток се извисяваха планините Зидака и Пир Хасан, между които е разположен Ревандуз. На юг се издигаха планините Гара Зургх. На север стърчаха височините на Баз и Ткхума, а на запад — зъберите на Тура Гхара и Джебел Хаир. Отсреща се намираше и Акра, където исках да отида.

Яздихме по малко плато и се отклонихме после надолу по една долина. Досега бяхме срещнали само ниски храсталаци, но скоро отделните храсти израснаха до групи от високи дървета. Имаше диви

ешир, ерук и юджа, гу'ис, чинари ту, по които виеха ластари, три и кунду, безредно вплитаха клони дари зейтун, дари беру и дари бенк.
[\[32\]](#)

И сега се откри също път, достатъчно широк два коня да вървят един до друг. По-нататък той водеше през тучни планински пасища и мочурливи места, докато стигна отново нагоре покрай широк шумящ поток.

Дотук всички се бяхме държали мълчаливо. Моите мисли бяха отправени към опасността, в която на всяка крачка се намирахме. С три изстрела или три добре прицелени стрели яздещите зад нас кюрди можеха да ни убият. Но от моята стойка трябваше да съзнаят, че поне яздецят редом с мен малкоегунд щеше да е изгубен. Той даваше вид, сякаш не забелязва револвера, който отдавна бях измъкнал от пояса. След дълга пауза ме попита:

— Пълното ти име е Кара бен Немзи ефенди, нали?

— Да. Кой ти го каза?

— Двамата ширвани. Ти си другоземецът от долината Дерадж. Застрелвал си бил лъвове съвсем сам и посред тъмна нощ?

— Да, с пушката, която виждаш на гърба ми.

— Защо носиш две пушки със себе си?

— Голямата е за могъщи животни и далечни разстояния. По-малката вземам, когато врагът е многоброен и близо. Нея не е необходимо да зареждам.

— Такива оръжия при нас няма. Твоят народ трябва да е много умен. Ти ще отседнеш при мен и ще ми разкажеш за далечни страни и всичко онова, което си научил. Виждаш ли къщите там вдясно горе, високо в планината?

— Виждам ги.

— Това са нашите йилак, в които още живеем. Жегите на лятото вече отминаха.

— Ти си малкоегунд на твоето село. Имаш ли властта да защитиш един чужденец от хората си?

— Имам я — отговори Шери Шир гордо, но на мен ми се стори, че гласът му е малко несигурен.

Същевременно стисна коня с бедра и той загалопира по-бързо. Имах чувството, че иска да избегне други подобни въпроси.

За да стигнем от Заб до тук, ни трябваха два часа. След десет минути видях една засека от яки стволоче, която се протегляше наляво и надясно в гората напреко през пътя. Бяхме достигнали селото. При един висок вик на малкоегунд се отвори тясна пролука, през която можехме да влезем поотделно с конете. И сега съгледах една поляна, изкачваща се почти до билото на планината. По нея бяха безредно разхвърляни колибите на селото, които всъщност би било по-добре да се нарекат блокхауси. Най-представителната от тях приличаше на малка крепост, изградена от дървесни стволоче. Насочихме се към нея.

Овладея ме странно усещане. Чувствах се като мишка в капан. Искаше ми се веднага да обърна коня. Както по-късно чух, селото беше обитавано от приблизително триста души и всички те — мъже, жени и деца, се стекоха бързо, за да видят със собствените си очи редкия улов, който техните воители бяха направили.

— Това е моята хани [33] — рече малкоегунд, слизайки от коня. — Влезте!

— Кажи преди туй, че съм твой миван [34]!

Шери Шир сви вежди.

— Не те ли нарекох вече свой приятел?

— При себари-кюрдите гост и приятел едно и също ли е?

— Аз съм твой приятел, това е достатъчно. Влезте!

Съзнавах, че наистина се намираме в капан, но какво можех да направя? Бяхме обградени от множество хора и дори да си проправехме път с оръжията, засеката беше толкова висока, че най-много моят жребец да успее да я прескочи. А ако убиехме някой кюрд, щяхме в случай на благополучно измъкване да имаме цялата банда подире си. С кръвното отмъщение из тези диви планини шега не бива. Така че да покажем сила, хич не му бе мястото, но пък и страх да проявяваме, щеше да е също така голяма грешка.

— Хвала на теб, ако спазиш думата си — отговорих. — Върви напред!

Слязох и поведох врания за юздите. Моите двама придружители последваха примера ми.

— Конете ще останат на открито — рече Шери Шир. — В къщата няма място за тях.

Без животните щяхме да бъдем безпомощни. Преди да оставя врания си жребец, щях да прострелям поне дузина кюрди.

— Конете остават при нас — отвърнах. — Напред!

Избутах Шери Шир настрана и пристъпих в къщата, дърпайки Рих след себе си. Халеф и йесиди ме последваха. Приземният етаж на постройката твърде много напомняше немски хамбар с харман и навес за снопите. Беше разделен на две еднакво големи отделения, дясното от които, изглежда, служеше за събрания и съвещания, а лявото — като жилищно помещение. Малки правоъгълни дупки без стъкла заместваха прозорците. Двор нямаше, тъй като не забелязах друга врата. Двете отделения бяха разделени с рехав плет. В задната част своего рода подвижна стълба водеше към ниско таванско помещение. Не ще и съмнение, този йилак беше истински капан за мишки. Намерихме ли се вътре, другото щеше да си дойде по реда.

Първото лице, което съгледах във вътрешността на постройката, беше една млада кюрдска жена. Тя носеше турски шалвари, които позволяваха да се видят изящните глезени и малките, обути в чехли крачета. Син везан елек обгръщаше горната част на тялото ѝ, а върху него носеше широк, отворен отпред кафтан, спускащ се до коленете. Черната коса бе подредена в тежки плитки, в които проблясваха златни и сребърни монети. Жената беше много красива, но най-красиви бяха големите небесносини очи, отправени към мен с любопитство и угриженост. Носеше на ръце едно прекрасно момиченце, което имаше същите сини очи като майката. Зад нея се надигна от земята млад кюрд. Приликата ми подсказа, че трябва да е син на Шери Шин. Той беше мъжът на красивата жена.

— Ни'вро 'л кер [\[35\]](#)! — поздравих аз. Двамата кимнаха мълчаливо в отговор.

— Селям алейкум! — поздрави Халеф по арабски. Кюрдският не му беше силен.

— Алейкум ес селям! — отговори бързо жената. Халеф направи радостно изненадана физиономия.

— Как? Ти говориш езика на Корана? — попита.

— Да — отвърна тя.

— Хамдулиллах [\[36\]](#), защото сега не е нужно да бъда ням!

— Кой си? — осведоми се тя.

— Знай, о, роза на тази долина, о, звезда на този йилак, че аз съм хаджи Халеф Омар бен хаджи Абул Аббас ибн хаджи Давуд ал Госарах, придружител и закрилник на този голям герой, когото

виждаш пред себе си. Ние сме извършили много дела и преживели големи приключения. По-натам...

— Отведете конете си отзад! — прекъсна го с остър глас влезлият след нас домакин.

Същевременно улових един знак, с който подсказа на домашните си да не ни отрупват с прекомерно гостоприемство.

Ето защо рекох също така остро:

— Шери Шир, погрижи се тези три животни да получат вода и фураж. Но си отбележи, моят спътник ще застреля всеки кюрд, осмелил се да докосне кое да е от тях. Аз самият ще пристъпя като гост в жилището ти, за да си отдъхна.

След няколко кратки напътствия към Халеф влязох в лявото помещение. По твърдо утъпканата земя лежаха покрай стените дебели хасъри от слама и тръстика, а в средата при главната стена се виждаше една издигнатост, застлана с килим. Сигурно беше почетното място и аз нито за миг не се поколебах да го заема. Оставяйки двете пушки непосредствено до себе си, се настаних в позата, която турчинът нарича „рахат отуярмак“, почивка на краиниците.

— Позволи да ти прибера оръжията! — каза домакинът, последвал ме със сина си и неговата жена.

— Един се'идвар ^[37] никога не се разделя със своите оръжия — отговорих му аз, — точно както един суар ^[38] от коня си. Който посмее да докосне животното или някое от оръжията ми, ще срещне смъртта. За тази предпазливост носиш вината единствено ти.

— Защо?

— Не изпълни задължението си на приятел да ми кажеш добре дошъл в своята хани. Принуждаваш ме да гледам с подозрение на теб и хората ти.

— Аз съм твой приятел и ще те съветвам само за неща, които биха съхранили живота ти.

— Аха, сега ми ставаш ясен! Казвам ти, Кара бен Немзи ефенди не се нуждае от съветите ти. Моят живот се намира в ръката на Бога. Той ми е дал тези оръжия да го браня. Тук има стомни с вода, а там хляб за много дни. Трябва ли да ти тегля един куршум и да използвам после къщата ти като крепост, от която ще ми е лесно да изпращам твоите себари ред поред в Джехенната?

— Ние също имаме оръжия!

— Я стига, те не чинят нищо. А моите никога не пропускат и преди още пръст да си мръднал, ще се събереш със своята дедк. Кой е този млад воин?

— Синът ми.

— А тази жена?

— Тя е негова съпруга.

— Значи съзнаваш, че не само себе си, но и тях ще поведеш към гибел. Аз не съм кур'о ^[39] който позволява да си правят майтап с него.

— Ходих, аз не мога да сторя нищо, без да съм питал преди туй моите мъже.

— Излиза, че долу в долината си ми казал неистината. Чуй какво съм решил. Тази къща сега принадлежи на мен. Само ти, твоят син и жена му имат право да влизат в нея. Входът е пред очите ми. Всеки друг, който дръзне да пристъпи вътре, ще бъде застрелян от мен. Ти и жена ти ще можете свободно да влизате и излизате, а синът ти ще остане в това помещение. Не ми ли донесеш до времето, когато слънцето застане най-високо, хабера, че съм твой гост, ще го застрелям. Виж, пушката е в ръката ми...

Шери Шир поиска да ме прекъсне, но аз се надигнах и му дадох знак за мълчание.

— Тихо! Сега върви, защото, в името на ходех, Всезнаещия, кажеш ли още една дума, ще ви застрелям и двамата!

Вярно, че държането ми беше дръзко, но аз никога не съм принадлежал към онези, които мислят, че пътешественикът трябва смирено и отстъпчиво да странства сред племената. Дългът към родина и народ изисква да се държиш като мъж. Човек трябва да има верен, остър поглед, за да умее да различи дали смелост или хитрост, нож или... кесия ще доведат до целта. Не бях сбъркал в сметките си. Старейшината на селото се вторачи безмълвно в дулото на моята насочена към него пушка. Такова нещо никога не му се бе случвало. Уплаши се.

— Тръгвам, господарю! — изговори след време, обърна се и изчезна.

Сега бях убеден, че съм спечелил играта. Отправих дулото на оръжието си към сина и му повелих:

— Седни в онзи ъгъл!

Той остана с инатлива физиономия на мястото си, а очите му се плъзнаха търсещо по накачените на стената зад мен оръжия.

— Ще броя до три — прибавих. — Едно... две...

Сега се обърна бавно и седна на посоченото място. Младата жена все още стоеше права пред мен. Лицето ѝ беше мъртвешки бяло, а в очите потрепваше тревога.

— О, ходих, наистина ли искаш да ни убиеш? — попита тихо.

— Аллах йихфасак ^[40]! — отвърнах на арабски. — Един воин не убива жени.

— Но Хамза Мертал, моя мъж, ще погубиш?

— Да, ако събранието на старейшините не реши, че трябва да бъде свободен.

— Познаваш ли обичаите на кюрдите, ефенди?

— Да.

— Знаеш ли също, че при тях е в безопасност онзи, който се поставя под закрилата на жените?

— Да.

— Мога ли аз да те закрилям?

— Мен, хората ми, животните и всичко, което притежавам?

— Да.

— Донеси тогава хляба!

Тя взе една пита от хасъра, отчупи парче от средата, вкуси го и даде и на мен.

— Дай ми ръката си и ела — каза после. — Искам да дам също на твоите мъже и на животните ти.

Сега вече поне за момента можех да бъда сигурен. Когато се върнахме от другото помещение, Хамза Мертал беше станал от своя ъгъл.

— Иди — наредих му аз — и кажи на твоя бав ^[41] какво си видял! Как се казва цветето на твоята къща?

При кюрдите за жената се говори по-непринудено отколкото при другите големи мохамедански племена.

— Шефака ^[42] — отговори той.

— Разкажи на воините, че стоя под закрилата на Утринна зора и съм окачил оръжията си при твоите! Те могат да влязат във вашата къща.

Закачих оръжията на стената, бръкнах в пояса и извадих един от онези лъскави гердани, които могат да се купят от Париж за по-малко от франк. Окачих го на шията на красивата кюрдка.

— Приеми го, о, Шефака! Нека блясъкът на твоите страни и лъчът на твоите очи винаги светлее по тези бисери!

Бузите ѝ поруменияха от прехлас.

— Ефенди, благодаря ти! Ти ще живееш у дома така сигурно, както в скута на патриарх Ибрахим ^[43]. Позволи да ти донеса да пиеш и ядеш, а сетне ще можеш да се отмориш и очите си без кахър да затвориш.

Стана както каза. Ядох, пих и се изтегнах после за сън. Когато се събудих, в къщата владееше дълбока тишина. Вън под дърветата един висок глас призова вярващите да изрекат Ел Аср ^[44].

Бях спал дълго и никой не се бе осмелил да смути моята почивка. Когато влязох в другото помещение, Халеф и йесиди също спяха между конете. Оставих ги да лежат, затъкнах си револверите и ножа и излязох пред къщата. Молитвата бе свършила и много воители бяха насядали в кръг и пушеха. Шери Шир се надигна и заедно с него и другите. Всички ми подадоха ръка и аз седнах при тях.

— Какво решихте за мен? — попитах малкоегунд.

— Утринната зора свети над теб — отвърна той. — Ти си в безопасност, докато се намиращ в селото ни.

— Благодаря ти! Аз ще бъда в безопасност и след като напусна утре селото. Виж първия лист там на дъбовия клон. Ще стрелям шест пъти и в листа ще има шест дупки в права линия.

Извадих револвера и стрелях. След шестия изстрел всички скочиха. Листът бе отрязан и тръгна от ръка на ръка. Удивлението на тези мъже не подлежеше на описание. Те не можеха да проумеят нито сигурността на стрелбата, нито удивителното обстоятелство, че стрелях, без да зареждам. Престижът ми растеше със същата бързина като страха, който изпитвах от мен. Едва след дълго дивене заеха предишните си места. Хамза Мертел отиде да ми донесе една лула и сега трябваше да разказвам, както сутринта бях обещал на баща му. Разговорът приключи едва при Могреб ^[45].

След като най-изтъкнатите воители бяха поканени на вечеря, тримата се върнахме в къщата. Двамата ми спътници хранеха конете, а Шефака ни очакваше с кахвето ^[46].

Докато пушехме и посрѣбвахме, тя изгради от два кола, един напречен път и няколко черги нещо като испанска стена ^[47], зад която изчезна с детето. След няколко мига долових тихо шептене и после звънкия глас на малкото момиченце. Бавно и ясно прозвуча:

— Къ... та... па... те... ти... то... ста... иста... са... мота... ка... са... ма... на... та...

Какво беше това? Правилно ли чух, или въображението ми придаваше погрешно значение на тези детски откъслечни звуци? Не беше кюрдски, нито персийски, арабски или турски. Не бях ли ломотел самият подобни звуци в прегръдките на милата си стара баба, когато ме слагаше в кревата и още не можех да говоря? Продължих да слушам. Чувствах се много особено, дъхът и пулсът ми бяха готови да спрат.

— Какво прави детето? — попитах татко.

— Моли се — обясни Хамза Мертал, — защото отива да спи.

— Какво се моли?

— Молитвата на бащата на моята жена.

— Той къде е? Къде живее?

— Мъртъв е.

— Мюсюлманин ли беше?

— Не зная. Не съм го познавал.

— Прощавай! Откъде взе жена си?

— Взех я със себе си, когато нахлухме при арабите абу салман.

— Бива ли да я попитам едно-друго? — помолих и в този миг Шефака пристъпи иззад паравана.

— Питай я!

— Кажи ми, о, Шефака, какво се моли преди малко твоята любимка?

— Молитвата, която татко ме научи — отговори тя с изчервяване.

— Как гласи тя?

— На някакъв непознат език е, който аз не зная. Ти също няма да го разбереш.

— О, ти само кажи молитвата! Бързо, бързо!

Тя вдигна ръце, сведе объркано очи и заизрича, макар и с чужда интонация и неправилно, но за един немец все пак разбираемо, римите:

Кръвта и справедливостта на Христа
са моята украса и премяна.
С тях да се явя искам пред Господа,
ако на небето допуснат бъда.
Амин!

Бях скочил и сключил ръце. Тук, в дивите планини на Кюрдистан, сред един народ на мюсюлмански фанатици, чух първата молитва на моето детство, и то на матерния си език! Вече не знам какво съм правил и говорил в следващите мигове, знам само, че дори двамата кюрди бяха изпълнени с възмущение, а че Хале Омар и Йесиди стояха при входа и удивено слушаха нашия разговор.

— Кой беше баща ти? — попитах накрая Утринна зора.

— Той умря, когато бях малко момиче и тъкмо бях научила от него молитвата, но бащата на моята майка ми е разказвал за него. Той е отишъл заедно с други в Стамбул от един далечен град, който се казва Прениз, за да свири заедно с тях на каманче ^[48]. Аллах не е бил милостив към тях и той тръгва с един ингилиз към Халеп ^[49] и Мосул. Ингилизът си отишъл, той останал. Станал дженкджи ^[50] на мютесарифа и когато трябвало да воюва срещу абу садман; те го пленили. Останал при тях и дъщерята на моя дядо му станала жена. По-нататък за съжаление не знам нищо.

— Шефака, твоят баща е бил от моята страна. Аз често съм ходил в града, от който той е излязъл. Те го нарече Прениз, но той се нарича Пресниц, и много мъже и жени, момчета и момичета тръгват оттам по далечни страни, за да пеят и свирят на разни инструменти.

— Аллах акбар ^[51]! — извика тя, изплясвайки ръце. — Ти си виждал града на моя баща? Говориш езика на моята молитва? Ох, сигурно ще можеш да прочетеш и талисмана ми?

— Какъв талисман?

— Бащата на моята майка ми го даде. Той е единственото нещо, което моят баща все още е притежавал от своята страна и народа си. По него има някакви линии и точки и надпис, който никой не може да разчете.

— Покажи ми го!

Шефака се върна зад паравана. Сигурно носеше „талисмана“ върху сърцето си. Когато излезе отново, ми подаде един лист от бележник, сгънат няколко пъти в увит в четириъгълно парче овча кожа. Разгърнах го и видях... „Аничка от Тарау“, композирана за четири смесени гласа. Колкото и да търсих, не намерих никакъв надпис или име.

— О, Шефака, аз мога да прочета този талисман, той е написан на матерния ми език. Само че той не трябва да се изговаря, а да се пее. Да ти го изпея ли?

— Ефенди, дано наистина пожелаеш да го сториш!

— Слушай тогава!

Изпях всички строфи на песента. Никога не бях пял с такова удоволствие и с такава всеотдайност както тази проста песничка в йилака на Шери Шир. Когато свърших, цялото друго отделение на къщата и „хармана“ отпред бяха изпълнени с хора. Никой не смееше дума да каже. Силата на немската песен бе грабнала душата на кюрдите, макар да не разбираха текста.

— О, красива Утринна зора — попитах, — да ти разкажа ли за красивата страна, за добрия народ на твоя баща? Да ти изпея ли още много други песни, които той е пял и свирил на каманче?

Сините й очи просветнаха в признателен поглед.

— О, ефенди, стори го и аз ще се моля за теб на Аллах и Пророка, докато съм жива!

— Да, стори го, ходих! — помоли Хамза Мертан, мъжът на красивата внучка на немското отечество. — Ти ще ни преведеш думите на талисмана и ще бъдеш гост на нашето племе, докато ти харесва.

Този мъж и тази жена се бяха обикнали. А и кой ли не би обикнал Шефака, Утринната зора! Старият Герой лъв също се надигна. Улавяйки ръката ми, той помоли с висок глас:

— Ходих, жената на моя син те нарича ефенди. Да, ти си Кара бен Немзи ефенди, един велик учен и храбър воин, който не познава страх и малодушие. Ти си достоен да бъдеш приет сред сипах^[52] на себари. Ти пощади живота на кюрдите, макар че те предадох, а после бяха в ръката ти. В твоята страна сигурно живеят мъдри мислители, дръзки ратници, милостиви победители и много красиви, верни жени. Песните на твоя народ са нежни като шепнещ лист и могъщи като ревящ лъв. Ти трябва да ни разкажеш за тази страна и за този народ.

Ще бъдеш наш миван, гост, и никой няма да докосне косъм от главата ти. Ние се домогвахме до твоя араб и до оръжието ви, но те ще си останат при теб, а когато си тръгнеш от нас, ще те придружим през планини и долини, заклевам ти се!

Оттогава минаха много години, но и днес, когато чуя да ломоти някой сладък детски глас, си спомням за онази вечер в страничната долина на Заб. Спомнят ли си от време на време също за мен онези себариски воини, онази очарователна жена? Ходех те б'елит, на Шефака [\[53\]](#)!

info

Информация за текста

© 1997 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Schefakas Geheimnis,

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: BHorse, 2009

Издание:

Band 48. Das Zauberwasser. Karl May Verlag, Bamberg

Свалено от „Моята библиотека“
<http://www.chitanka.info/lib/text/14569>

Последна редакция: 2009-11-09 22:00:00

notes

1

Господ да те пази; мир и милосърдието на Властителя да бъдат с теб!)

Аз съм твой слуга; не пестя нищо, за да ти служа; дай Боже, твоето гостуване да бъде щастливо!

Господ да те подкрепя в твоите намерения.

4

Господ да бъде доволен от теб.

Господ да умножи твоето богатство.

Мир на теб, верни ми приятелю!

Кухлик — шапка от плъст на кози косми — б.а.

Могреб — Северозападна Африка — б.нем.изд.

Слава на Аллах

Маср — арабското име на Египет — б.нем.изд.

О, Слънце, о, Слънце, о, Слънце!

Йесиди — поклонник на Дявола — б.а.

Биех — върби — б.а.

Емджерг — боеи отряд — б.а.

Хемшер — приятел, дружина — б.а.

Аба — мъжка връхна дреха от дебел тепан вълнен плат — б.а.

Добро утро!

Господ да те пази!

Кой си?

Шери Шир — Герой лъв — б.а.

Йилак — лятно жилище — б.а.

Гамси — предател — б.а.

Тюфенк — кремъклийка — б.а.

Хасп — кон — б.а.

Душман — враг — б.а.

Мерхамехт — милосърдие — б.а.

Келешан — разбойници — б.а.

Рих — вятър — б.нем.изд.

Вие сте добре дошли!

Чаши — река — б.а.

Раят и Пъкълът са направени от Бога.

Ешир — смокини, ерук — сливи, юджа — портокали, гу'ис — орехи, ту — черници, три — лозници, кунду — дини, дари зейтун — маслини, дари беру — дъбове, дари бенк — терпентинови дървета — б.а.

Хани — къща — б.а.

Миван — гост — б.а.

Добър ден!

Слава на Аллах

Се'идвар — ловец, стрелец — б.а.

Суар — ездач — б.а.

Кур'о — хлапак — б.а.

Аллах да те закриля!

Бав — баца — б.а.

Шефака — Утринна зора — б.а.

Ибрахим — Авраам — б.пр.

Ел Асп — Следобедна молитва — б.а.

Могреб — молитва при залез слънце — б.а.

Кахве — кафе — б.нем.изд.

Испанска стена — параван — б.пр.

ВЮЛИНА

Халеп — Алепо — б.пр.

Дженкджи — войник — б.а.

Аллах е велик!

бранник, поборник

Бог да те пази, о, Утринна зора!

КАРА МАР

ТИГРОВИЯТ МОСТ

КНИГОИЗДАТЕЛСТВО

ГЕОРГИ БАКАЛОВ

ВАРНА

- [Карл Май](#)
 - [1. Квимбо](#)
 - [2. Призракът на пиратската джонка \[4\]](#)
 - [3. Срещата с Квимбо](#)
 - [4. Положението започва да се изяснява](#)
 - [5. Бегълците от Андаманските острови](#)
 - [6. На Никобарските острови](#)
 - [7. В залива Тапанули](#)
 - [8. Тигровият мост](#)
- [info](#)
 -
- [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
 - [5](#)
 - [6](#)
 - [7](#)
 - [8](#)
 - [9](#)
 - [10](#)
 - [11](#)
 - [12](#)
 - [13](#)
 - [14](#)
 - [15](#)
 - [16](#)
 - [17](#)
 - [18](#)
 - [19](#)
 - [20](#)
 - [21](#)
 - [22](#)
 - [23](#)
 - [24](#)

- [25](#)
 - [26](#)
 - [27](#)
 - [28](#)
 - [29](#)
-

Карл Май
Тигровият мост

1. Квимбо

Една от най-чудноватите фигури, които съм срещал по време на моите пътешествия, е без съмнение Квимбо, кафърът от племето базуто. Той беше мой спътник из Южна Африка [1], подобно на хаджи Халеф Омар, който ме придружаваше из различните страни на Ориента. Колкото и да се различаваха тези двама добряци, за мен те имаха една обща радостна черта, изразяваща се в голямата любов и привързаност, която изпитваха към мен.

Квимбо представляваше една извънредно чудновата, дори комична фигура, особено когато яздеше редом с мен. Като изключим басмяната престилка около слабините му, той ходеше съвсем гол, като натриваше тъмното си силно, мускулесто тяло с мас, която действително предпазваше кожата от досадните ухапвания на насекомите, но за съжаление разпространяваше наоколо такава нетърпима миризма, или по-скоро воня, че ми струваше наистина известни усилия да стоя край него на разстояние по-малко от петдесет стъпки.

Най-забележителното у него беше начинът, по който носеше косата си. От ежедневната употреба на акациева смола и полагащите за нея дългогодишни грижи косата му се беше слепила в компактна маса, като фризурата му бе придобила формата и вида на две наклонени с подметките една към друга пантофи, токовете на които образуваха върха, докато отворите за краката бяха обърнати нагоре и му служеха за склад на най-различни дреболии без всякаква стойност, криещи обаче за него огромно значение. Долната част на ушите му бе толкова разтеглена и удължена от носенето на тежки предмети като украшения по време на неговата младост, че по големина те доста приличаха на ушите на някое нюфаундлендско куче. За да придаде практическа стойност на тази рядка красота, той имаше навик всяка сутрин да ги навива на руло, като поставяше в тези отворстия двете си кутийки с енфие.

Освен това той носеше на всяка от ноздрите си дебела месингова халка, а около врата си беше поставил, във всеки случай като изобретение на собствения си естетически гений, широк кожен ремък,

на който висяха два големи хлопатара; поне един път на ден той имаше навик да ги сваля и излъсква. Тези звънчета дрънчаха при всяко негово движение, което ми беше не само досадно, но можеше да стане и много опасно за двама ни, защото по онова време трябваше да се пазим от неприятели, а този непрекъснат звън бе в състояние отдалече да издаде приближаването ни. Ето защо аз настоях, ако не да махне хлопатарите, поне да извади езичетата им; след продължителна и тежка вътрешна борба той наистина изпълни желанието ми, а това беше едно голямо и необоримо доказателство за привързаността му към мен.

Начинът му на изразяване беше странен като самия него. Той говореше холандски завалено, но доста сносно, обаче така го кичеше със съществуващите в неговия роден език цъкащи и мляскащи звуци, че всичките изречения излизаха от устата му като кълвани от кълвач. А тази уста, колко широка и голяма беше тя! Когато Квимбо говореше бързо, а и ако се смееше при това, белите редици на зъбите му достигаха от едното ухо до другото, лицето му заприличваше по-скоро на маймунско, отколкото на човешко.

Обаче никой не смееше да му го каже, защото беше страшно суетен и се считаше не само за хубав, но и за пръв красавец. Когато говореше за себе си, обикновено се наричаше «хубав, добър, храбър Квимбо». По отношение на красотата си се лъжеше, но беше добър, много добър. А че е храбър, се съмнявах в началото, но по-късно разбрах, че съм го оценил погрешно. Квимбо беше смел и ако бях застрашен от някаква опасност, той рискуваше живота си без колебание. Заобичах го от цялото си сърце и му желяех всичко добро, но за съжаление не можах да направя така, че това пожелание да се сбъдне тъкмо в онзи случай, който беше най-важен за него.

Квимбо беше отдал сърцето си; то принадлежеше на една красива кафърска девойка, която бе намерена в Калахари от някакъв холандски заселник. Той я беше осиновил и нарекъл Митие. Колко пъти съм слушал от устата на Квимбо блажено звучащите думи: «Митие ще негов жена на хубав, добър, храбър Квимбо, защото Квимбо ще жени хубав, млад, богат Митие!». Но той трябваше да разбере, че хубав, добър, храбър човек, дори и да е кафър, не може винаги да има всичко, каквото си пожелае; Митие стана жена на един млад холандски заселник и Квимбо бе принуден да се откаже от нея. Дали щеше да го

преживее или не, не можах да изчакам да разбера, защото трябваше да отпътувам. Когато се сбогувах с него, той стоеше разплакан, или по-скоро ухилен пред мен, като че ли не знаеше какво да прави от любов и любовна мъка. Но, изглежда, че тогава му дойде една добра идея: той посегна към дясното си навито на руло ухо, измъкна от него кутийката с енфие, подаде ми я и с едно безкрайно благоразположено озъбване ми каза:

— Мил добър минхер ^[2] иска ходи дома; Квимбо плач много голям сълзи, защото Квимбо не мож дойде с минхер. Но Квимбо даде та кутийка минхер, за да минхер помни много добър, беден, хубав, храбър Квимбо!

Разбира се, че взех кутийката, за да не го огорча. Бях убеден, че никога няма да видя вече ухото, в което тя беше стояла. Въпреки това имах удоволствието да срещна отново не само дясното ухо, но и лявото заедно с целия Квимбо и то не в земите на Бурите ^[3], кафрите и хотентотите, а ... къде? ...

2. Призракът на пиратската джонка [4]

Като разказах как докарахме «Хайанг-дзе» в Поен дьо Гал и предадохме пленниците на околийския съдия, как бяхме посетени от губернатора на Коломбо и после присъствувахме на сватбата на Калади и Молама [5]; аз изпуснах умишлено един епизод, който ще бъде споменат сега.

От само себе си се разбира, че екипажът на джонката «Хайанг-дзе» трябваше да бъде наказан по най-строг начин. Въпросът беше, по законите на чие право щеше да стане това. В Цейлон в общи линии и за европейци, и за местни жители е валидно старохоландското право, но все пак за тамулите [6] съществува отделен кодекс, наречен Тесавалами, а пък в Канци е валидно освен това и специално, местно право. Английските закони се прилагаха само при търговски и мореплавателски въпроси. Трябваше ли похитителите на момичета да бъдат съдени по английските или старохоландските закони? Този въпрос беше важен за чиновниците, но не за мене или Рафли [7], не се интересувахме от това. Съдията не можа да вземе решение; трябваше да изчака завръщането на губернатора и да се погрижи дотогава затворниците да не успеят да избягат. Той ни посети още преди да се стъмни съвсем в хотел Мадрас, за да попита Рафли къде смята за най-сигурно да ги държат затворени. Той самият мислел, че е най-добре да ги оставят на джонката, като ги пазят там добре. Рафли нямаше какво да отговори на това, но счете, че е съвсем естествено чиновникът да се обърне към него; той се извъртя към мен и каза:

— Чарли!

— Сър! — отвърнах аз в неговия стил.

— Какво ще кажеш по този въпрос?

— Нищо.

— Хмм. Но все пак трябва да имаш някакво мнение!

— В случай че познавам местните затвори.

— Няма да струват кой знае колко!

— Тогава наистина е уместно да оставят негодниците на кораба, разбира се, под най-строга охрана.

— Well [8], и аз мисля така. Значи това вече е решено.

Съдията стана, направи дълбок поклон и се отдалечи, след като ни покани на вечеря у дома си. Англичанинът направи една от своите иронични физиономии и попита:

— Какво ще кажеш за този човек, Чарли?

— Счита те за по-важна личност, отколкото самия себе си.

— Така бих го посъветвал и аз! Или ти си на друго мнение?

— Мнението ми за тебе е точно такова, каквото е и твоето за мен.

— Добре казано, много добре! Дано говориш така умно и след като чуеш какво искам да ти предложа.

— Тогава нека го чуем, сър!

— Оттук се каниш да се отправиш към Суец и после се завръщаш у дома, нали?

— Не, тръгвам за Бомбай.

— Няма да го бъде!

— А?

— Изобщо няма да го бъде! Идвам оттам и не ми се връща пак там толкова бързо. Какво ще търсиш в онзи град без мен?

— Онова, което търся навсякъде.

— Вярно! Значи ти е все едно дали ще видиш Бомбай или не.

— Моят план за пътуване ме насочва натам.

— План за пътуване! И изобщо план! Кой разумен човек крои планове! И при това такива! Приеми нещата направо, каквито са! Такъв чудак като тебе още не съм виждал. Целият си изтъкан от капризи и недостатъци и въпреки това човек не може да не те обича, все едно дали иска или не. Но още не те пускам да си заминеш.

— Мислиш ли, че ще можеш да ме задържиш?

— Йес.

— С какво?

— Хмм! Да се обзаложим ли?

— Не, не се обзалагам.

— Глупости! Почакай, докато ти кажа какъв облог имам пред вид! Залагам сто английски лири, че ще останеш при мен. Кажи сега, първо, какво залагаш срещу това!

— Нищо.

— Ужасен човек! Сигурно щях да спечеля този облог! Искаш ли да дойдеш с мен, Чарли?

— Къде?

Той сведе бързо глава, така че пенснето му се плъзна до върха на носа и като ми хвърли подмамваш поглед над стъклата, изговори само една дума, но с голямо наблягаме: — Ябадиу!

Тази дума наистина ми направи очакваното от него впечатление, но аз не се издадох и попитах с безразличен глас:

— Е и какво?

— Какво ли? Ама че въпрос! Не знаеш ли какво означава Ябадиу?

— Това е старото име на Ява. Приблизително по времето на Птолемей островът се е наричал така.

— Правилно! И така Ява! Е, какво ще кажеш?

— Там ли искаш да отидеш, сър?

— Дали искам? Не виждам кой би могъл да ми забрани! А да не би да има някой правото да ти забрани на теб?

— Не.

— Значи, разбрахме се! Ще отплаваме за Ява!

— Полека, полека, сър Джон! Едно пътуване до Ява би ме отдалечило твърде много от родината.

— Не трябва да се гордееш много с тази мисъл, Чарли. Всички пътища водят към Рим и на тебе може да ти е съвсем безразлично дали ще се завърнеш в родното си гнездо от запад или от изток, през Америка или през Африка. Много ти се чудя, че...

Той беше прекъснат. Навън сега се разнесоха музика и песни и един от главните прислужници на хотела влезе, като носеше свещ, понеже се стъмняваше вече и ни помоли да се покажем на верандата, тъй като искали да ни видят.

— Кой иска да ни види? — попита англичанинът учудено.

— Народът, който се е събрал заради вас, да ви изкаже уважението си и да ви благодари.

— За какво?

— Жените, които сте избавили, ще минат тържествено през града.

Рафли направи една от особените си гримаси, остави пенснето да се плъзне до върха на носа му и попита:

— Да не би да трябва и ние да се помъкнем празнично из града?

— Ваша светлост, кой би помислил такова нещо!

С тези думи изплашеният човек изхвъркна през вратата. Рафли се усмихна и ми кимна:

— Добре, тогава да се оставим да ни позяпат! Но преди това ти казвам, че разчитам на тебе да ме придружиш до Ява. Необходими ми са три дни за подготовката на това пътуване; толкова време ти давам и да размислиш дали искаш или не. Но тежко ти, ако след това не пожелаеш да тръгнеш с мен!

Навън начело на празничното шествие, при светлината на много факли бяха застанали девойките, богато накичени с цветя. Щом ни забелязаха хората, веднага заехтяха викове от стотици гърла, а музикантите започнаха да свирят. Това продължи без прекъсване няколко минути и не престана, преди да се приберем обратно в стаята.

Малко след това последвахме поканата на съдията. При него научихме, че на джонката са изпратени един лейтенант от местното население заедно с десет души, за да пазят пленниците. Попитах дали тези единадесет човека са достатъчни, но съдията ме успокои със забележката, че не са необходими повече пазачи, понеже всички пленници били вързани и оковани.

Тъй като предишната нощ бяхме будували, останахме при съдията само толкова, колкото изискваше благоприличието, а след това веднага легнахме да спим. В резултат на това на следващото утро не станахме, преди да дойдат да ни събудят. Съдията пак искаше да говори с нас. Сигурно бе нещо важно. Като си помислех само колко горди и недостъпни са обикновено такива чиновници на властта, можех да се поздравя за познанството си с Рафли, защото само благодарение на роднинските му връзки с генералния губернатор съдията имаше такова приятелско отношение към нас.

Той изглеждаше много сериозен и тържествен, когато влезе в стаята на Рафли, в която се бях озовал набързо; странно звучеше уводният въпрос, отправен от него към англичанина веднага щом ни поздрави и седна.

— Сър, къде живеят духовете?

Лицето на Рафли така се удължи от учудване, че пенснето извърши познатото ни придвижване; той погледа известно време съдията безмълвно, поклати глава и после отговори:

— Духовете...? Хмм! Духовете...?

— Да, духовете! — кимна съдията.

— Кои? Има различни духове.

— Различни ли?

— Да. Например има будни духове, високи и ниски духове, спокойни и неспокойни духове и така нататък.

— Сър, не се шегувам. Имам пред вид истинските духове.

— Истинските ли? Хмм! Може би призраците?

— Като че ли дух и призрак е едно и също.

Сега лицето на Рафли придоби леко иронично изражение; той намести пенснето си пак там, където му беше мястото, и каза:

— Съвсем не са едно и също. Човек може да предаде богу духа си, но да предаде богу призрака си това не може. Да не би през изминалата нощ да се е появил някой призрак?

— Да.

— Къде?

— На джонката.

— На китайския кораб ли?

— Да.

— И вие вярвате на това, сър?

— Да, вярвам.

— А аз не. Изобщо няма призраци, а ако някой от войниците ви твърди, че е видял такова нещо, или наистина е видял, тогава се обзалагам на хиляда или пет хиляди лири стерлинги, че този призрак е от плът и кръв и крои някаква нечиста работа. Да не би да е ставало въпрос за освобождаването на пленниците?

— Не.

— Не? Но това може да е бил само някой от пленниците, понеже на борда няма други хора освен войниците и пленниците.

— Не е бил от тях. Всички са така здраво вързани и оковани, че никой не може да се освободи. Било е съвсем друго същество; бил е някой дух.

Гласът му беше толкова убедителен, че Рафли отново поклати глава и се обърна към мен:

— Чарли!

— Сър!

— Има ли духове?

— Да.

— А призраци?

— Не. Кой твърди, че е видял тази нощ призрак? — този въпрос беше отправен към съдията.

— Пазачите — отвърна той.

— Един от тях или неколцина?

— Всички. Съобщи ми го лейтенантът преди малко. Доведох го тук. Той чака отвън и ако искате, може да ни разкаже всичко.

Станах и доведох човека в стаята. Той съвсем нямаше вид на страхливец, но хора от неговия произход са под силното влияние на най-страшно суеверие още от деца. Накарахме го да разказва.

Както е известно, по всички земни краища и при всички народи полунощ е часът на призраците и наистина било в полунощ, когато над джонката изведнъж се извил силен вятър и се появил призракът.

— Откъде дойде? — попитах аз.

— Не видяхме това, той се появи.

— Колко време го наблюдавахте?

— Само няколко минути.

— Къде отиде?

— Не видяхме, изчезна.

— Как изглеждаше?

— Страшно! Сърцата ни изтръпнаха!

— Страшно! Какво искаш да кажеш? Опиши ми го по-добре, по-подробно!

— Не мога! Та кой може да опише призрак!

— Приличаше ли на животно?

— Не.

— А на човек?

— Не.

— На кое същество или на какъв предмет приличаше?

— На нищо не приличаше.

Това бяха всичките сведения, които получих. Не можах да узная нищо повече. Попитах все пак от предпазливост отново:

— Не липсва ли днес някой от пленниците?

— Не.

— Все още ли са вързани здраво всичките?

— Да.

— И така никой от тях не се е развързвал и после, да речем, пак да е бил вързан от вас?

— Не, сър.

Погледнах Рафли и той ме погледна, после избухнахме в неудържим смях.

— Не се смейте, милорд — предупреди съдията страхливо. — Призраците си отмъщават за всяка шега, направена с тях.

— Този вид призраци, за който става въпрос, не си отмъщава, а се радва, когато не им сторят нищо лошо — отвърна Рафли. — Всъщност този призрак никак не ни интересува, но понеже ние бяхме онези, които плениха кораба, имаме правото да погледнем от кой вид са тези неземни обитатели. Чарли, идваш ли с мен?

— Да — отговорих аз.

— Имаш ли представа кой е този призрак?

— Все още не.

— Да се обзаложим ли?

— Не.

— Но можеш да спечелиш. Залагам...

— Не залагай нищо, сър — прекъснах го аз, — няма да участвам в облога.

— Да, това е цяло нещастие с тебе. Наистина никой не може да те накара да се обзаложиш дори и когато става въпрос за призраци.

Първо закусихме, а след това се отправихме към пристанището и се качихме на джонката. Пазачите от вчерашния ден все още не бяха сменени. И така заварихме войниците, които бяха видели «призрака». За съжаление от тях не можеше да се научи нищо повече от онова, което вече знаехме. Направи ни впечатление само това, че те по-скоро бяха чули, отколкото видели призрака.

Слязохме в трюма, за да огледаме пленниците. Бяха вързани, както трябва. Никой не можеше да се освободи, ако не го развържеха пазачите, а нямаше съмнение, че такова нещо не беше ставало. Като напуснахме джонката, знаехме толкова, колкото и преди. Кой знае от какво суеверните сингалци ^[9] бяха изгубили ума и дума.

Обаче на следното утро съдията пак ни помоли да отидем при него, за да ни съобщи, че призракът отново се е появил в полунощ. Пак му било съобщено от офицера на стражата и човекът още чакал, за да ни даде сведения. Всичко се повторило като вчера. Първо се извил вятър, а после се появил призракът, чиято фигура обаче не се различавала и следователно не можела да бъде описана.

— Наистина ли задуха вятър? — попитах аз.

— О, съвсем внезапен вятър — отвърна лейтенантът.

— Почувствувахте ли го?

— И то как.

— Откъде се появи призракът?

— Не знам, просто дойде.

— Къде отиде?

— Не знам, изчезна.

— Видяхте ли го да се движи?

— Да.

— Тогава трябва да знаеш на кое място или на кои места на кораба се е намирал!

— Дойде до средната мачта.

— От коя посока?

— Не можах да видя.

— Не си държал очите си отворени или страхът е замъглил погледа ти. Ще дойдем с тебе, за да разследваме още веднъж тази призрачна история.

Така и направихме, но разследването ни не доведе до никакъв резултат. Заварихме всичко както вчера. Край средната мачта, до която бил идвал призракът, имаше няколко коша с дини и други плодове, предназначени за храна на похитителите. Огледах тези кошове и не открих никаква причина, поради която да ги свържа с призрака. Ядосах се, но не на призрака или на глупостта на сингалците, а на себе си. Колко трудни въпроси бях решавал досега, какви дири бях проследявал! А ето че сега не ми идваше никаква идея. О, Кара Бен Немзи, о, Олд Четърхенд, къде е прозорливостта ти?

След като се бяхме разделили със съдията и отново седяхме сами, Рафли ме погледна лукаво усмихнат:

— Чарли, съжалявам те!

— Защо?

— Защото призракът е напуснал кораба и сега витае в главата ти. Струва ми се, че скоро ще усетиш силния, внезапен вятър.

— Подигравай се, подигравай! Но наистина е досадно да не можеш да хванеш дирята на една такава щуротия.

— Не може ли? Хмм! Наистина ли не може?

— Е, а да не би да имаш някаква идея, сър?

— Йес, и то каква!

— Е, каква?

— Призракът идва откъм сушата.

— А аз твърдя, че се намира вътре в джонката.

— Глупости! Да се обзаложим ли?

— Не.

— Залагам сто гвинеи, че съм прав. Някой иска да освободи китайците и за целта си играе на призрази, да сплаши пазачите. Не мислиш ли така?

— Не.

— Тогава заложи десет златни монети срещу моите сто!

— Нямам златни монети за обзалагане.

— Ще ти дам назаем!

— Благодаря. Призракът не заслужава да се рискува за него дори грош. Тази вечер ще бъде хванат.

— Ка... какво? — подскочи англичанинът. — Кой ще го хване?

— Аз.

— Ще отидеш на джонката?

— Да.

— Но не сам, нали?

— Искаш ли да дойдеш с мен, сър?

— С големи благодарности! Лов на призрази! Чарли, ти наистина не си загубен човек. Как бих искал да си роден в замъка на Рафли!

— Като твой по-възрастен брат? А какво щеше да е тогава положението с твоята титла и наследство?

— И двете не ми трябват. Щях да живея от лова на призрази.

— Така може. Казват, че понякога се намирали много тлъсти и хранителни призрази. Любопитен съм да видя колко ще тежи нашият.

— Вятърът... въздухът... нямат тежест!

— Вятър ли? Нищо подобно, сър. Вятърът съществува само във фантазията на тези страхливи сингалци. Този призрак е или някакво животно, или ...

— Или — прекъсна ме той, — или човек, който иска да сплаши пазачите и после да се качи на джонката, за да освободи китайците.

— Не ми се вярва. Онзи, който играе ролята на призрака, се намира на борда.

— Доказателства!

— Тази вечер ще ти дам доказателства. Видели са призрака до средната мачта. Ако беше дошъл на борда отвън, нямаше да се задоволи да отиде само до това място.

— Това наистина е вярно. Чарли, идва ми една мисъл! А може би цялата история е само една глупава шега?

— Как така?

— Намерил се е между войниците някой шегаджия, който иска да изплаши останалите.

— Две вечери подред?

— Да.

— Никой не е бил два пъти на пост.

— Тогава има двама шегобийци.

— Едва ли! Тези хора имат невероятен страх пред началниците си и освен това по природа не са склонни към вършенето на подобни хлапашки шеги. Призракът не е шега, затова и ние няма да се шегуваме с него.

— Ще кажем ли на съдията за намерението си?

— Да. Без разрешението му не можем да отидем на джонката.

— Pshaw! [\[10\]](#) Ако пожелае, ще отиде и без разрешението му. Но, както искаш, Чарли. Ще вземем ли оръжието си?

— Не си заслужава.

— Най-много някоя здрава тояга, нали?

— С юмруци е по-удобно.

— Well! Негодникът може да се поздрави, ако му се случи да си има работа с моите. Ако не успее да изчезне моментално, ще го обработвам дотогава, докато му излезе душата.

След като обяснихме настойчиво намерението си на съдията, той се съгласи, но счете за свой дълг да ни предупреди да не извършваме тази дързост. Беше убеден, че става въпрос за неземно същество.

— Докладваха ми — каза той, — че войниците, определени да стоят на пост на джонката тази нощ, отказали да се качат на борда. Ако разберат, че ще отидете и вие, тогава ще се подчинят по-лесно. Само недейте да му говорите или да го докосвате! Задоволете се по-добре само да наблюдавате откъде идва и накъде отива!

— След това ще литнем подир него! — каза Рафли иронично.

— Не се подигравайте, милорд! Има добри и лоши духове; този изглежда, че е лош, тъй като е обсебил един толкова нечист кораб.

— Тогава и ние двамата сме също лоши духове, защото завладяхме джонката. Ще видим кой ще отстъпи този път в полунощ — той или ние.

Качихме се на борда в единадесет часа вечерта. Не искахме да взимаме оръжие, но въпреки това бяхме пъхнали револверите си в пояса, и то не толкова заради призрака, колкото поради тамошния навик никога да не излизаш невъоръжен. Войниците бяха насядали на задната палуба близо един до друг като стадо овце, които се страхуват от нападението на някой хищник; в средата им се намираше лейтенантът. Така той можеше да бъде сигурен, че призракът няма да го изяде пръв. Попитах го дали има да докладва нещо необичайно и получих отрицателен отговор. Вече ми идваше на езика да упрекна тези хора заради страхливостта им, но се сдържах; за какво ли ми бяха необходими тези страхливци?

Сега възникна въпросът, къде да застанем. Рафли все още бе на мнение, че призракът ще дойде отвън, и следователно ще се покачи по котвената верига; затова лордът седна край нея. Аз пък исках да насоча вниманието си едновременно към три места, а именно към предния и задния люк и средната мачта, до която бил идвал призракът вчера. Според мене призракът трябваше да се появи от един от двата люка; за съжаление, не можех да знам точно от кой. Ето защо се сгуших в средата на кораба край релинга, откъдето едновременно можех да наблюдавам двата люка, въпреки че те не се виждаха така ясно, както ми се искаше.

Нощта беше доста светла. Вярно, че нямаше луна, а по небето имаше облаци; между тях обаче проблясваха тук-там звезди, така че погледът можеше да достигне от единия край на кораба до другия. Въздухът «стоеше», както обичат да се изразяват моряците; не се чувствуваше никакъв полъх. Следователно толкова по-добре щеше да бъде почувстван вятърът на призрака, когато започнеше внезапно да духа. Това ме радваше и ако имах някаква грижа, то тя беше мисълта, че точно днес можеше да хрумне на призрака да не се появи.

Ето че откъм холандската или методистката църква удари дванадесет — настъпи часът на призраците и аз се заслушах още по-напрегнато, отколкото досега. Изминаха пет минути и още пет! Да не би да не искаше да се появи? Обикновено призраците знаят всичко, та и нашият призрак едва ли можеше да се съмнява в това, което го

очакваше днес. Кой ли се оставя доброволно да бъде спипан? Дори и призраците не!

В този момент най-после откъм предния люк се дочу някакъв шум, трясък. Загледах се внимателно в тази посока и видях една фигура, която се изправяше. С големи бързи скокове се озовах там, хвърлих се върху нея, съборих я на земята и я задържах здраво. Това стана толкова бързо, че няхах време да огледам по-подробно «призрака».

— Пипнах ли те, това ти беше последното идване тук! — извиках гневно аз, като му притиснах ръцете и сложих коляното си на гърба му. — А къде остана вятърът, с който се появяваш обикновено?

Тогава свръхестественото същество простена под мен с най-естествен глас:

— Neigh-ho! [\[11\]](#) Чарли, полудя ли? Пусни ме, иначе ще се задуша!

По дяволите, това беше моят англичанин! Пуснах го и едва сега го огледах. Да, наистина беше той! Лордът се изправи и пое дълбоко въздух.

— Къде ти са очите, та взе сър Джон Рафли за призрак!

— Наистина те взех за призрака и трябваше да се действа така бързо, че няхах време да те разгледам с помощта на специален микроскоп. Знаех, че си при предната котва. Какво търсиш тук?

— Започнах да се съмнявам, че онова място е подходящо. Тогава се промъкнах насам, за да се поотслушам наоколо. При това се подпрях на отворения капак, който беше подлостен с нещо, и той падна и се затвори. След няколко мига и аз се прострях като капака и гръбнакът ми запука под коляното ти като някой клон, който ще се счупи. Драги Чарли, да те вземат дяволите! Повредил си ми половин дузина прешлени!

— Значи онзи трясък, който чух, е бил от съборения капак! Сам си си виновен за тази грешка. Да си беше останал отпред на носа! От средата на кораба ми беше невъзможно да разбера кой се намира тук.

— Но можеше да ме попиташ за кръщелното ми свидетелство, преди да седнеш върху мене като някой слон върху мъниче! Всичките ми стави са изкълчени и ...

Той млъкна и се ослуша. Откъм другия люк се разнесе силно, бучащо свирене, също както свири силният вятър зад ъгъла на някоя

къща. Обаче не почувствувах никакво раздвижване на въздуха. Но при страхливостта на войниците човек не би трябвало да се учудва много, ако им се е сторило при това внезапно среднощно свирене, че усещат и вятъра. Вече се бях навел, за да се промъкна пълзешком, когато Рафли се развика непредпазливо с толкова висок глас, че се чу по цялата палуба:

— Това е призракът, това е мошеникът! Бързо Чарли, дръж го, бързо, дръж!

Той се затича, но след няколко скока се спъна в едно навито въже и падна; не го беше забелязал на пътя си. Това, разбира се, сигурно щеше да прогони и най-питомния призрак. Бях принуден да се откажа от тайното промъкване и се затичах към задния люк, макар че в бързината не виждах призрака. Ако успеях да заема люка, от който той във всеки случай се беше появил, тогава не можеше да ни избяга. Достигнах люка и се спрях, за да се огледам за призрака. Забелязах го. Току що преминаваше тичешком покрай средната мачта в посока към мястото, където беше паднал Рафли, който сега тъкмо се изправяше. Тъй като беше лежал на земята, не беше забелязан досега от призрака. Понеже бях доста надалеч от Рафли, аз му извиках:

— Хвани го бързо, сър, идва!

— Пипнах го вече! — отвърна англичанинът, като протегна ръце към беглеца.

— All devils [\[12\]](#), ама как удря! Ето че избяга!

Въпреки недостатъчната звездна светлина видях, че по някаква причина лордът отскочи далеч назад — вероятно бе получил някакъв удар; призракът изтича до предния люк, дръпна бързо затворилия се капак и изчезна в отвора, като преди това извика на развален холандски:

— Хвани де, хубав, добър, храбър Квимбо, ако може, хвани храбър Квимбо!

«Хубав, добър, храбър Квимбо!» Вкамених се! Къде се намирах, в селището на бурите при минхер Ян ван Хелмерс в Южна Африка, или на една китайска джонка в пристанището на Поен дьо Гал? Това беше не само начинът на изразяване на моя славен кафър, това беше и неговият глас. Разпознах го въпреки годините, които ме разделяха от онова време, когато на сбогуване ми подари кутийката си с енфие. Сега тя беше у дома при другите мои рядкости и сувенири от

пътешествията ми. Да, положително беше той! Но как ли беше попаднал на джонката в обществото на пиратите и похитителите на момичета?

Учудването ми беше голямо, но то можа да скове действията ми само за момент. Затичах се към мястото, където стоеше лордът, закрил лицето си с две ръце.

— Защо стоиш така? — попитах го аз. — Какво е станало с главата ти, сър?

— Главата ми бучи като водопад — отвърна той. — Струва ми се, че този сатанински призрак си откъсна от гняв главата и я запрати право в лицето ми.

— Но тогава той нямаше да може да говори. Нали чу какво извика?

— Да съм чул ли? Как мога да чуя нещо, когато главата ме боли, та ще се пръсне?

— Днес нямаш късмет, сър, никакъв късмет нямаш!

— Това е повече от нямане на късмет, скъпи Чарли. Първо ти ми направи тялото и всички крайници на кайма, а после, когато се радвах, че поне главата ми остана невредима, този призрак ми запраща неговата в носа ми. Ама че удар беше! Мисля, че никога няма да престана да го усещам.

— Не е била главата му.

— Знам и без твоите уверения. Тази уж безплътна душа е жив човек. Изглежда ми дори твърде як, поне го почувствувах ясно на главата си, която бучи и бръмчи в най-различни гами. Какво ли само запокити по главата ми в разгара на схватката? Струва ми се, че беше или източното или западното полукълбо на нашата майка земя, а може би и цялото кълбо наведнъж. Усещането, което имам, ме кара да предполагам второто.

— Я да видим!

Огледах се наоколо и забелязах недалеч от него на земята някакъв кръгъл предмет. Вдигнах го и го подадох на англичанина:

— Ето ти главата на призрака! Кажи ми сам дали в отвъдния живот може да има такива материални глави!

— Диня, тежка поне четири килограма! И един такъв плод да бъде хвърлен по главата на лорд от стара Англия тъкмо в полунощ! Да се обзаложим ли, Чарли?

— За какво?

— Че после ще я запрятя по главата на призрака?

— Не участвам в такъв облог.

— Защо? Направи ми поне сега веднъж това удоволствие! А?

— Не, защото ще изгубиш облога.

— Ще го загубя ли? Нямам такова намерение. Ще си получи динята по главата толкова сигурно, колкото...

— Колкото е още по-сигурно, че няма да я получи — прекъснах го аз.

— Наистина ли мислиш, че ще се откажа от това сладко отмъщение?

— Убеден съм.

— А по каква причина?

— Защото знам, че няма да обстрелваш главата на един мой добър приятел с диня, тежка четири килограма.

— А аз не съм ли ти добър приятел?

— Разбира се.

— Той не обстрелва ли моята глава въпреки това?

— За съжаление, да, но той не те познава.

— И аз не го познавам. Но я ми кажи откога човек трябва да търси твоите добри приятели измежду призраците?

— От днес. Но съвсем сериозно: този призрак е наистина мой познат.

— Не думай!

— Един кафър от племето базуту, който ми служи вярно и ме придружаваше в продължение на месеци в пътуването ми през страната на бурите. Казва се Квимбо и е юначага, който сигурно ще те възхити.

— Чарли, моите уважения, но ако не те познавах така добре, щях да се закълна, че нещо ментосваш. Този човек сигурно е бил заедно с пиратите на борда, нали?

— Разбира се.

— И го смяташ за свестен човек?

— Стопроцентово беше такъв.

— Но не е възможно все още да е същият.

— Такъв си е! Моят Квимбо никога няма да стане престъпник!

— Но, Чарли, помисли си, как би могъл един кафър от вътрешността на Южна Африка да попадне сред източноазиатски пирати?

— Това ще разберем от него. Впрочем племето базуто е сродно с бечуаните, а тъй като те са близки по произход с кафрите, си служат, както и много други хора, с това название. Квимбо се е крил добре, вероятно чак долу в помещението с баласта, за което изобщо не бях помислил, когато претърсвахме и днес и вчера целия кораб, за да открием призрака. Той би могъл да развърже тайно китайците; след това те са щели да имат сигурната възможност да избягат. Но фактът, че не го е направил, доказва, че не се счита за техен човек. Да слезем да го потърсим!

— Трябва ни светлина.

— Ще намерим в капитанската каюта. Ела!

— Не трябва ли преди това да поговорим с тези сингалски гвардейски гренадири и да им благодарим за храбростта, която показаха?

— Да, ще го направим, за да знаят поне какво мислим за тях.

Тези храбри герои все още седяха страхливо скупчени на мястото, където бяха и преди това. Щом се приближихме до тях, лейтенантът попита:

— Милорд, призракът отиде ли си? О-о, страшно беше!

— Не, не си е отишъл — обясних аз.

— Но не се вижда повече.

— Още е на кораба. Слезе в трюма.

— Не отлетя ли във въздуха? Още ли е тук? Но как ще останем тогава и ние на това място?

— Страхливи сте като баби! Не беше никакъв призрак, а един нещастен човек, принуден от пиратите да живее на кораба им. Сега ще слезем долу и ще го доведем, за да го видите. Но ще кажа на съдията колко храбри мъже е изпратил на джонката, за да охраняват пленените разбойници.

Той се отпусна пак безсилно с една въздишка. Дали това беше въздишка на облекчение, или на страх от съдията, не можех да кажа; във всеки случай този високопоставен чиновник нямаше право да мъмри подчинените си, защото беше суверен също като тях.

3. Срещата с Квимбо

Двамата се отправихме най-напред към капитанската каюта, където запалихме един фенер. После слязохме в трюма, който служеше сега като затвор за китайците. Прегледахме въжетата, с които бяха вързани, и останахме доволни. После затърсихме Квимбо, който не се виждаше в нито едно от помещенията на кораба. След това слязохме през един тесен отвор още по-надолу, където се намираше баластът, с който се поддържаше равновесието на кораба. Още по преградата за баласта, издигната върху килсона [\[13\]](#), разбрах, че баластът се състоеше от пясък, задържан от преградата. Осветих наоколо с фенера — Квимбо не се виждаше. Но затова пък видях нещо друго, по което можеше да се заключи за неговото присъствие. Рафли, изглежда, не го забеляза, защото каза с разочарование в гласа:

— И тук нищо! Ако бях суеверен, щях да кажа сега, че все пак си имаме работа с призрак, а не с човек. Твоят така наречен Квимбо е изчезнал безследно.

— Безследно? Наистина ли?

— Йес. Горе претърсихме всичко, без да го намерим, а тук пък съвсем го няма.

— Вероятно се лъжеш.

— Така ли? Ще се обзаложим ли?

— За какво?

— Че твоят прочут кафър не е и тук, в това помещение за баласта.

— Не! Знаеш, че щом съм открил следите на един човек, с положителност го намирам.

— Да, знам, но къде са тези следи?

— Тук в пясъка. Повърхността му е равна, но там вляво какво виждаш?

— Едно възвишение, нищо друго.

— Нищо друго? Струва ми се, това е достатъчно!

— Как така?

— Под онова възвишение се е скрил онзи, когото търсим; там се е заровил.

— Тогава би трябвало да се задуши.

— Няма. Не забелязваш ли, че в задната част на възвишението има вдлъбнатинка, дупка?

— Да, това се вижда добре.

— Е, тази дупка стига до главата на кафъра, за да може да диша. А какво има по земята там, в левия ъгъл?

— Хмм. Кори от дини.

— Чудесно! Квимбо е трябвало да яде и пие. Ето защо се е качвал посред нощ на палубата и е играл ролята на призрак — за да си вземе дини, докато пазачите са бягали от страх чак в другия край на кораба.

— Хмм. Тогава този Квимбо е голям хитрец, което не можеш да очакваш от един кафър.

— Не е глупав. Сега ще го измъкна. Квимбо, тук ли си?

Не последва отговор.

— Квимбо, знам, че си се скрил там в пясъка. Излез! Нищо лошо няма да ти се случи.

Отново никакъв отговор. Откакто се бяхме срещали с него, бяха изминали години, може би не можеше вече да познае гласа ми. Впрочем думите ми прозвучаха глухо в ниското влажно помещение. Приблжих се.

— Не ме ли познаваш вече? Аз съм добър, мил Германия, с когото преди време ти беше заедно при Боер ван хет Роер. Излез!

Квимбо имаше обичай да казва вместо англичанин — Англия, вместо французин — Франция, вместо немец — Германия.

Последните ми думи имаха успех: пясъкът се раздвижи и от него се разнесе въпросът:

— Добър, мил Германия, което получи кутийка от хубав добър, храбър Квимбо?

— Да.

— Което яздил с хубав Квимбо чак горе до Грооте-Клооф и борил с много зулус?

— Да.

— *Mijn tijd, mijn tijd.* ^[14] Щом мил, добър Германия тук, тогава Квимбо също тук! Хубав, добър, храбър Квимбо излезе веднага от пясък.

Пясъкът се раздвижи енергично и «хубавият» Квимбо се появи с цялото си великолепие, което му беше присъщо. Най-напред се показва високата фризура, която имаше съвършено същата форма и размери,

както преди; след това последва голобрадото лице със сплескания широк нос, голямата уста и малките очички, които ми отправиха изпитателен поглед. Той ме позна, разтвори уста от едното си ухо до другото, за да нададе тържествуваш вик, и така бързо изскочи от пясъка, че си удари главата в ниския таван. Обичаната с такава нежност фризура се посмачка, но той не обърна внимание на това от възхищение, че ме вижда; прескочи преградата и сграбчи двете ми ръце.

— О, Германия, о, мил, добър Германия! Как се радва добър, хубав Квимбо, че виждам пак свой Германия! Квимбо трябва целува всички ръце на минхер Германия!

Той зацелува «всичките» ми ръце с голяма сърдечност. После внезапно ги остави, обгърна врата ми с ръце, притисна ме към себе си, издаде устни напред и направи с глава толкова неочаквано движение към лицето ми, че едва намерих време бързо да го извърна настрани, така че невъздържаната му нежност се изрази в измляскване по бузата ми, вместо по взетото на мушка от него място. Изглежда, че той се канеше да се прицели втори път и то по-добре, но аз го избутах назад.

— Остави сега това, Квимбо! Знам, че се радваш на срещата ни много, както и аз, но засега стига толкова. Много съм учуден да те видя тук, толкова далече от родината ти и то на пиратски кораб.

— О, минхер Германия, хубав, добър, храбър Квимбо съм не крадец и съм също не разбойник, а съм само слуга на кораб на пирати.

— Значи не си участвал в злодействата на тези хора, така ли, Квимбо?

Той направи една от най-страшните си гримаси, която сигурно беше израз на най-свято уверение, и се удари в гърдите с двата си юмрука:

— Квимбо не участвал какво правил те. Квимбо хванат от разбойник и трябвал чисти кораб и слугува капитан.

— Аха! Ще ми разкажеш за това, но не тук, а горе, където ще ни е по-удобно. Хайде да се качваме!

— Горе, където много войник?

— Да.

— Какво прави войник, като види красив, храбър Квимбо? Ще хване ли войник нещастен, невинен Квимбо?

— Не, ти си под моя закрила.

— Добър Квимбо свободен?

— Да.

— Квимбо може отива в страна базута?

— Да.

— Или може отива и пътува за Тйелатяп?

— Тйелатяп? Какво е това?

— Хубав град, къде живее минхер Бонтверкер.

— Какъв е този минхер?

— Това съм минхер Бонтверкер в Тйелатяп.

— Тйелатяп! Къде се намира този град?

— На широк, голям, хубав остров.

— Как се казва този остров?

— Казва Серайу.

— Серайу? Тйелатяп? Сър Джон, известно ли ти е някое от тези две имена?

— Не — отвърна англичанинът, като поклати глава.

— И на мене не са... или все пак съм чувал едното. Но името на острова ме смущава. Серайу е река.

— Да, Серайу съм река, имал много вода — прибави Квимбо.

— Но нали каза, че е остров! Изглежда си объркал нещо.

— Да, хубав, добър, храбър Квимбо сбърква.

— Серайу е река на остров Ява.

Сега кафърът разпери широко и десетте си пръста от удоволствие и извика:

— Ява! Ява! Минхер Германия улучил вярно име на голям остров; минхер съм много голям, умен, мъдър човек.

— А сега вече мога да си спомня и за Тйелатяп. Това е едно пристанище на южното крайбрежие на Ява. Серайу се влива в морето наблизо.

— Да, Серайу във вода на море.

— Та ти познаваш ли този град и тази река? — попитах учудено.

— Хубав, умен Квимбо знае град и знае река; Квимбо плувал по река и живял в град.

— Странно, наистина много странно. Сър Джон! Представи си само: този кафър е стигнал чак до Ява! Кой би повярвал! Но трябва да ни разкаже горе всичко! Да се качваме!

— Горе на палубата? — попита лордът. — Няма ли да е по-добре веднага да отидем в хотела? Там ще ни е много по-удобно.

— Бих предпочел да остана на борда. Твърде вероятно е онова, което чуем от Квимбо, да ни даде повод да попритиснем пленниците.

— Уел! И в капитанската каюта не е лошо. Да се качваме тогава!

Като достигнахме средната палуба, където бяха вързани пиратите, капитанът им изпусна тиха ругатня; положително се беше ядосал, че сме намерили Квимбо, от когото вероятно можеха да се научат много неща, които трябваше да останат в тайна. В каютата кафърът каза:

— Хубав, добър, храбър Квимбо разказва, но преди това яде, има голям, много глад, защото не взимам дини за яде.

Имаше достатъчно за ядене. Той се хранеше с истински вълчи апетит. След като се насити, аз го подканих да ни разкаже преживяванията си, откакто се бяхме разделили в Капланд ^[15]. Той се настани по-удобно с важна физиономия и започна разказа си... но какъв беше той! Говореше бързо, без пауза, като навита латерна. Та кой ли можеше да разбере всички тези невъзможни изрази и да се оправи в кашата от объркани имена? Гримасите, които видяхме по време на разказа му, бяха направо неповторими; говореше толкова припряно, като че ли животът му зависеше от това, да не направи никаква пауза. За половин минута сервираше толкова думи и изрази от родния си език, от английски, холандски и малайски, колкото човек не можеше да разчепка за един цял ден. Рафли заклати глава, после пусна пенснето си да отскочи до върха на носа му, за да втренчи погледа си в разказвача над стъклата, а най-сетне, когато не можеше повече да издържи, скочи, простря ръцете си към Квимбо като за защита и му изкрепя:

— Стоп! Човече, да не искаш да ни побъркаш? Говори по-бавно. Не се разбира нито една дума.

Квимбо затвори уста, очите му зашариха между Рафли и мен и той попита учудено:

— Хубав, добър, храбър Квимбо не говоря вярно? Но той говори с уста! С какво друго трябва Квимбо говори?

— Разбира се, че не с ушите! — отвърна Рафли. — Трябва да говориш по-бавно, по-бавно, за да те разбираме.

— Защо минхер не разбирам Квимбо? Но Квимбо се разбирам!

Тогава сър Джон се разсмя гръмогласно и ми извика:

— Прав беше, Чарли: този хубав, добър, храбър Квимбо е знаменит юначага! Good god! ^[16] Отсега подозирам какво ще има да преживеем с него и благодарение на него. Нека разказва по-нататък! Но бъди така добър и му кажи преди това малко да си позапре езика.

Последвах тази покана, обаче не можах да се похваля с абсолютно никакъв успех, защото щом Квимбо започна, латерната се завъртя дори още по-бързо от преди. Затова го пресякох.

— Престани! Наистина не разбираме какво ни разказваш. По-добре да ти задавам въпроси, а ти да ми отговаряш.

— Да! — кимна той. — Квимбо съм тогава също по-добре, защото тогава Квимбо знае какво каже; но ако беден Квимбо сам каже, той не знае какво трябва каже.

— Тогава ми отговори най-напред къде отиде, след като се разделихме двамата?

— Беден, нещастен Квимбо съм отишъл в Кейптаун.

— Кейптаун? А защо не в родината си, страната на базуто?

— Квимбо не искал там; Квимбо искал далеч, много далеч, да не види повече Квимбо място, където бил, и не види повече хора, които познава Митие.

— Ах, Митие! Било ти е тъжно, че момичето се оженило, нали?

— Да, хубав Квимбо съм много тъжен. Квимбо иска бъде мъж на Митие; защо Митие не иска има Квимбо мъж? Та Квимбо хубав, добър, храбър мъж! Квимбо затова отива далеч до Кейптаун, където са минхер Бонтверкер, който обича Квимбо, и Квимбо станал слуга на минхер Бонтверкер.

— Взел те е като слуга? Тогава трябва да знаеш какъв е бил този минхер.

Преди Квимбо да отговори, се намеси Рафли:

— Запознах се в Кейптаун с един мистър Бонтверкер. Той беше богат, още неженен търговец на диаманти; представиха ми го у губернатора. Както сам ми разказа, имал по-възрастен неженен брат на един от Зондските острови и...

Той се прекъсна сам.

— После? Продължавай, защо спря?

— Защото... а... а, да не би Квимбо да има пред вид същия джентълмен?

— Веднага ще разберем. Квимбо, с какво се занимаваше този минхер Бонтверкер?

— Купува благороден камък и диамант — отвърна кафърът.

— Имаше ли жена?

— Не има жена. Квимбо също не има Митие. Затова той и Квимбо сами заедно.

— Но е имал брат, нали?

— Има брат в Тйелатяп, който изведнъж умира. Мой господар пътува натам с кораб за наследство и Квимбо пътува заедно.

— Значи така е било! Твоят минхер е наследил брат си и затова е тръгнал с кораб за Ява. После? Остана ли там да живее?

— Не. Пътува пак в къщи Кейптаун.

— Кога?

— Съм останал четири месец в Тйелатяп, взима тогава голям, много пари от умрял брат и тръгва с Квимбо на кораб, за пътува дома.

— По-нататък! Обземат ме подозрения, но не добри! Пътуването не завърши щастливо, нали?

— Не. Квимбо и минхер дошъл не дома.

— Защо не?

— Защото изведнъж по вода много малайска лодка с разбойник, които качва на кораб и убива капитан и всички моряк.

— Така си и мислех! Екипажът е бил избит. Какво стана с пътниците? Много ли бяха?

— Само хубав, добър Квимбо с минхер. Разбойник занася съвсем всички неща от кораб на лодка и изгаря после кораб. Също взима Квимбо и минхер на лодка.

— Къде се случи това? На кое място?

— Квимбо не знае. Квимбо и минхер скоро достига суша, където бил пленен при разбойник.

— Колко време?

— Много, много ден, много седмица. Квимбо не броил. Но то бил много голямо дълго време.

— А не знаеш ли на кое място сте стояли в плен?

— Казва Ху-Ниао.

— Ху-Ниао? Пак си объркал нещо. Запомни ли правилно името?

— Хубав, добър, храбър Квимбо съм правилно.

— Хмм! Ху-Ниао са китайски думи и означават «тигър-птица». Струва ми се много невероятно тези думи да представляват името на някакво селище. Да не е било остров?

— Съм не остров.

— Значи суша, континент?

— Съм не голяма суша.

— Нито остров, нито континент, така ли? Е какво искаш да кажеш? Може би полуостров? Не беше ли това остров, свързан с голямата суша?

— Ху-Ниао съм остров с път към суша.

— Значи правилно — полуостров. А знаеш ли към кой по-голям остров или към коя голяма суша принадлежи той?

— Квимбо не знам.

— Не си ли говорил за това с твоя минхер? Той вероятно е знаел.

— Квимбо не разрешено говори с минхер.

— Тогава си бил отделен от него, а?

— Вече него не вижда.

— Значи не знаеш дали е още жив?

— Минхер съм не умрял; минхер живея в Ху-Ниао; разбойник дава него яде и пие.

— Не се ли лъжеш? Нали си бил отделен от него, тогава не знаеш нищо със сигурност.

— Квимбо знае сигурно, защото минхер го казва още преди отделя от него. Минхер трябва пиша писмо защо разбойник иска има още повече пари.

— Аха! За къде беше изпратено писмото?

— Тйелатяп.

— Сигурен ли си? Спомни си! Този въпрос е много важен!

— Минхер казал на хубав Квимбо.

— Тогава трябва да е вярно. Значи ти го е казал още преди да са ви откарали на сушата, защото там са ви разделили. Какво прави ти по време на пленничеството си?

— Квимбо мързелува, докато трябва тръгне с кораб.

— Разбра ли от твоя минхер до кого е било изпратено писмото в Тйелатяп?

— Минхер не казва.

— Опозна ли полуострова Ху-Ниао?

— Квимбо не опознава. Беден Квимбо бил затворен, много затворен.

На езика ми бяха още много въпроси, но Рафли, който бе слушал с видимо нарастващо възбуждение, ме прекъсна:

— Остави сега на мира твоя Квимбо, Чарли; та той не може да ти даде сведения. Той си е просто... истински Квимбо.

— Но, сър, става въпрос за изключително важни неща. Непременно трябва да разбере къде...

— Къде се намира мистър Бонтверкер? — прекъсна ме той отново.

— Да.

— Това никога няма да разбереш от Квимбо.

— А от кого друг? Да не познаваш някого, към когото бихме могли да се обърнем?

— Да. Пиратите.

— Pshaw! Няма да издадат нищо.

— Зависи как ще се разговаря с тях. Нека слезем при тях и ги разпитаме! Само бих искал да те помоля да предоставиш този разпит на мен.

— С най-голямо удоволствие, сър. С радост се отказвам от нещо, което считам за безполезно.

— Значи мислиш, че няма да науча нищо от тези нехранимайковци?

— Да, така мисля.

— Имай пред вид, че ги очаква сигурна смърт.

— Именно защото имам пред вид това, съм убеден, че няма да изкопчиш нищо от тях.

— Може би така ще облекчат съвестта си.

— Можеш да очакваш подобно нещо само от хора, които са християни. Тук обаче си имаш работа с типове, които нямат нито религия, нито чувство, нито страх, нито надежда. Всичко им е безразлично, дори смъртта.

— Но аз трябва непременно да разбере нещо за този Бонтверкер. Убеден съм, че е същият, с когото се запознах.

— Разбира се, че е той.

— Ограбен от тези негодници, сега седи пленен в някое затънтено място. Знаеш ли какво смятам да направя?

— Да го освободиш.

— Вярно! Но в такъв случай е необходимо преди всичко да разбере къде е той. Нали?

— Разбира се.

— И това ще трябва да ми кажат сега пленниците.

— Трябва, но няма да ти кажат; предварително ти го заявявам. Но опитай, за да се успокоиш!

Отново слязохме до средната палуба, обаче не взехме Квимбо с нас. Лордът се обърна най-напред към капитана, но не получи никакъв отговор. Както и да говореше, заплашително, предупредително или гневно, китаецът не си отвори устата нито веднъж. След това Рафли опита при другите. Имаше същия неуспех — не му отговориха на нито един въпрос. Ядосан от това, той ми подхвърли:

— Да накарам ли да бичуват тези кучета?

— Имаш ли това право, сър?

— Pshaw! Дали го имам или не, ми е безразлично; ще направя каквото искам.

— Безполезно!

— Ще видим!

— Нямам нищо против! Всеки от тях си е заслужил порядъчна порция бой. Но така само ще им направиш удоволствие.

Удоволствие ли? Странен вкус! Та кой би могъл да изпита удоволствие от солидна порция бой?

— Тези закоравели престъпници. Знаят много добре, че ги очаква сигурна смърт, че за тях няма милост, и ще внимават да не ти издадат тайните си. Колкото по-настойчив се показваш, толкова по-голямо ще бъде злорадството им. Не можеш да измъкнеш нищо дори и в предсмъртния час от хора, за които бог и дявол, ад и небе, блаженство и проклетие са съвсем безразлични неща.

— Но нали трябва да науча къде да търся този мистър Бонтверкер!

— Сигурно е, че няма да го научиш от тези подлеци. Има и други начини.

— Какви?

— Нали изобщо искаше да тръгваш за Ява. Насочвай яхтата към Тйелатяп, закъдето е трябвало да изпрати писмото си Бонтверкер.

— Но до кого е писал? Не знаем това.

— Може да се разбере там.

— Едва ли. Такива писма се държат в тайна.

— И въпреки това обещавам да разбера до кого е писано още първия ден.

— Ето това е мъжка дума! Идваш ли с мен?

— Да. Още от преди бях взел това решение; положително ще дойда с тебе. Трябва да разберем къде ще очакват отговора на писмото на Бонтверкер.

— А ако не успеем да узнаем това? Не е ли възможно да открием мястото, където се намира, по някакъв друг начин?

— Ще се опитам. Наблюдавай внимателно очите на капитана, докато говоря с него. Струва ми се, че първо ще се усмихне подигравателно, но след това ще се изплаши.

— Какво ще му кажеш?

— Веднага ще чуеш. Убеден съм, че Квимбо не е могъл да запомни правилно китайското наименование.

От само себе си се разбира, че бяхме говорили на английски и китайците не ни бяха разбрали или почти нищо не бяха разбрали. Сега насочих фенера така, че лицето на капитана бе силно осветено, и се обърнах към него на родния му език:

— Ще ми кажеш ли името си?

Той не отговори; нищо по лицето му не издаваше, че беше чул думите ми.

— Също така ми се иска да знам къде се е дянал минхер Бонтверкер, когото сте пленили — продължих аз.

Абсолютно същото мълчание и същата безизразност.

— Мълчанието ти е безполезно — продължих да говоря аз.

— Все пак ще го намерим, защото ще отплаваме за Ху-Ниао.

Наблегнах на това китайско име, за което Квимбо твърдеше, че било вярно. Капитанът наостри изненадан за момент слух, после по лицето му се плъзна израз на подигравателно задоволство. Престорих се, че не забелязвам това, и добавих бързо:

— А ето че сбърках, исках да кажа, че ще отплаваме за Ху-Киао.

Внимателно го наблюдавах при произнасянето на тази дума, която се различаваше от предишната само по замяната на Н с К, и забелязах, че се уплаши, но се помъчи да не издаде това. Аз бях доволен, обърнах му гръб и напуснах средната палуба, последван от Рафли. Горе той ме попита:

— Каква беше целта на тези въпроси? Каза, че си сбъркал нещо, но аз не забелязах нищо подобно.

— Така ли? Но нали наблюдаваше лицето му?

— Йес.

— Видя ли нещо?

— Йес. Първо тайно в себе си се смееше и злорадствуваше, но после, изглежда, се уплаши.

— Точно така. Знаеш, че още от преди не вярвах, че Ху-Ниао — Тигър-птица може да бъде името на местността. Квимбо сигурно не е чул добре или не е запомнил правилно името. Започнах да търся подобни думи и вместо Ниао намерих Киао. Ху-Киао означава Мост на тигрите, а така вече може спокойно да бъде наречено някое място. Става въпрос за някакъв полуостров, или както Квимбо се изрази по неговия обичаен начин, за остров, от който води път към сушата. Вероятно под «Тигровия мост» трябва да разбираме тази тясна ивица земя, този път, който свързва острова със сушата.

— Възможно е, но къде ли е този полуостров?

— Едва ли другаде освен по крайбрежието на Суматра. Ще го потърсим.

— Ще го търсим ли? А как? Да не би да обиколим цяла Суматра, като спираме при всеки полуостров и питаме как се казва?

— Не. Искам да кажа, че ще го потърсим по картите, сър Джон!

— Уел! Така ми харесва повече. Но за това имаме може би време и утре.

— Разбира се. Тук постигнахме целта си, а и много повече, така че след като се наспим, ще решим точно какво ще правим.

Напуснахме кораба, след като втълпихме на войниците, че трябва да бъдат много бдителни. Разбира се, че взехме Квимбо с нас. В хотела щеше да се чувства много по-добре и по-удобно, отколкото в скривалището си в помещението за баластра на джонката.

4. Положението започва да се изяснява

На следващото утро още закусвахме, когато съдията дойде при нас, за да се осведоми за резултата от нашия лов на призраци. Рафли му разказа всичко, като завърши с остра забележка по отношение на суеверието, което бяха показали не само пазачите, а и техният върховен повелител. Това постави съдията в неудобно положение, от което той се опита да се измъкне, като придаде на лицето си важно служебно изражение и поиска от нас да му предадем Квимбо, защото той се бил провинил двойно пред закона. Аз се изсмях, обаче сър Джон го погледна учудено.

— Двойно се е провинил ли? А как?

— Изплашил е войниците — само това трябва да бъде строго наказано, а освен това ...

— А освен това? Какво още? — прекъсна го англичанинът.

— А освен това най-важното е, че този човек е бил на джонката и също така е пират като останалите похитители. Трябва да бъде също така строго наказан като тях и мой дълг е да наредя да го затворят.

Пенснето на англичанина се плъзна бързо до върха на носа му и собственикът на тези два предмета се сопна на съдията:

— Какво те прихваща, сър! Забрави ли кой съм аз?

— Не.

— Е, тогава? Имам пред вид моите отношения с негова милост, генералния губернатор.

— С този високопоставен владетел сте роднини.

— Така! А кой е джентълменът, когото виждаш да седи до мен?

— Ваш приятел.

— Много добре! А кой е Квимбо, когото благоволяваш да наричаш пират?

— Той е... е... е...

Той замлъкна. Вместо него продължи Рафли:

— Квимбо е слуга на този джентълмен. Какво следва от това? Можеш ли да ми кажеш?

— Не — призна съдията, който почувствува страх от властния тон на англичанина.

— Но това е лесно като детска гатанка. Ето ти един роднина на генералния губернатор, после един приятел на този роднина, а след това и един слуга на този приятел; очевидно от това следва, че Квимбо е слуга на генералния губернатор. Не разбираш ли това, сър?

Съдията не отговори, а поклати бавно и нерешително глава.

— Какво? Не го разбираш? Знаеш ли какво значи това? Щом аз твърдя нещо, а ти клатиш глава, това е обида, която между джентълмени може да бъде измита само с кръв. Надявам се, че се считах за джентълмен. Чарли, моля те, я ми донеси pistolетите!

Сега съдията извика бързо и страхливо:

— Стой! Чакайте! Нямах намерение да ви обиждам, не е необходимо да се пролива кръв. Напълно ви вярвам, сър!

— Значи признаваш, че нашият Квимбо е честен човек?

— Да.

— Който положително няма да бъде безпокоен?

— Да.

— Уел — кимна сър Джон доволен, като отново тикна пенснето си пред очите. — Значи се споразумяхме. Впрочем и без това бих те посъветвал да се държиш така, като че ли не съществува човек с името Квимбо, дошъл от страната на кафрите.

— Защо?

— Защото го мислеше за призрак. Иначе би трябвало да разкажа всичко на губернатора, когато дойде. Кажи сам може ли това да ти бъде приятно!

— Нищо няма да му казваме, ни дума. Изобщо не е имало никакъв призрак на джонката. Съгласен ли сте с това, лорде?

— Йес, ще се съглася.

— Всъщност трябва да ви уведомя, че губернаторът се връща днес. Получих това известие от него по бърз пратеник. Идва, за да раздаде справедливост.

Действително губернаторът ни посети следобед в нашия хотел. Изказа признанието си за енергичността, показана от малката яхта на лорда при залавянето на пиратската джонка. А що се отнася до джонката и пленения ѝ екипаж, губернаторът се качи лично на палубата, за да огледа всичко. Разказахме му за Бонтверкер и за Тигровия мост, където го държаха в плен. Губернаторът сам се зае с разпита на похитителите, за да разбере точното разположение на

мястото, но не получи абсолютно никакви сведения от тях. Дори и когато нареди да ги бичуват един след друг, те продължиха да твърдят, че не им е известно такова място, което да се казва Ху-Киао. Бях убеден, че лъжат и че Тигровият мост сигурно има голямо значение за тях, защото даже и такива болки не бяха в състояние да ги принудят да го издадат. Продължиха да мълчат дори и тогава, когато чуха присъдата си: трябваше да бъдат обесени като пирати още днес, но онзи, който издадеше къде се намира Ху-Киао, щеше да бъде помилван. Никой не се обади и вечерта увиснаха всички един до друг по реите.

И така, бяхме принудени да разчитаме единствено на себе си, на нашата проникателност. Заехме се с картите, за да открием полуострова. Усилията ни бяха напразни; не можахме да намерим името Ху-Киао. Преведохме думите на всички езици и наречия, които се говореха в страните край Индийския океан и Южнокитайското море, но и това не ни донесе успех.

Залових се отново с Квимбо, разпитах го подробно, но не можах да науча нищо повече от това, което знаех досега. Тогава най-сетне ми дойде една твърде логична мисъл, която всъщност би трябвало да ми хрумне още в самото начало — а именно, да се кача отново на борда на джонката. Бях забелязал в капитанската каюта карти. Рафли дойде с мен. Той се учуди също така много, че дотогава не се бяхме сетили за тези карти.

Прегледахме ги грижливо, обаче не можахме да открием нищо, което би ни послужило като пътеводител. Недоволни, вече се канехме да се примирим с неуспеха си, когато ми направи впечатление една не отпечатана, а рисувана на ръка лоцманска карта на Никобарските острови. Чертежът бе извършен грижливо и аз си казах, че за тази точност би трябвало да си има причина. Дали тази група острови не беше имала особена важност за пиратите? Може би щеше да ми се удаде да изтръгна отговора на този въпрос от някой от тях; но те не бяха вече живи. Трябваше да се обърна пак към Квимбо, въпреки че паметта му се бе оказала като празен лист, на който няма изписана нито една дума. И сега му беше невъзможно да ми опише пътя, по който беше плавала джонката, откакто той се беше озовал на нея. Запитах го за Никобарските острови; отговори ми, като клатеше глава:

— Никобар? Квимбо не знае Никобар.

Тогава се сетих, че обитателите на Никобарските острови бяха малайци, и го попитах, като използвах малайското име на острова:

— А не си ли виждал островите, наричани Пу-ло Сембиланг?

Сега споменът предизвика появата на усмивка по лицето му и той закима усърдно: — ... биланг ... биланг хубав Квимбо видял; ... биланг съм много остров в голяма вода.

— Не се ли лъжеш? Помниш ли точно името?

— Добър, храбър Квимбо съм не лъже; кораб съм останал при остров... биланг.

— При кой от островите?

— Квимбо това не знам.

— Не си ли чувал имената на отделните острови?

— Квимбо не мога говори като пират; Квимбо не разбирам всичко, какво бил говорено.

— Тогава я внимавай да видим дали не си чул някоя от думите, които ще ти кажа сега!

Започнах бавно да изброявам имената на островите, като след всяко от тях правех малка пауза, за да има време да си помисли. По съсредоточеното му лице си личеше ясно, че напрягаше паметта си. Щом произнесох името Тилангдшонг, той плесна с ръце силно и подскочи от радост. — Тил... тил... лангд-шонг ... лангдшонг... о, о, това съм остров, което видял Квимбо.

— Наистина ли?

— Да. Тил... дшонг съм остров, къде кораб спира и остава стои в голяма вода.

— Спомни си добре! Много е важно, дали не се лъжеш, Квимбо!

Сега той вдигна дясната си ръка като за клетва, направи решителна физиономия и ме увери:

— Хубав, добър, храбър Квимбо знае точно. Кораб остава и разбойник все казва: ... лангдшонг... лангдшонг ... лангдшонг. Квимбо чувал добре.

— Имаш ли представа какво е търсил корабът при този остров, защо е спрял там?

— Та-ки живея там.

— Та-ки? Кой е той?

— Та-ки съм разбойник, голям, силен, широк великан, толкова голям, че навсякъде удря с глава.

Той подкрепи думите си с такива жестикулации, които даваха да се разбере, че този Та-ки трябва да беше по размери някой истински Голиат.

— Та-ки беше ли на джонката? — продължих да го разпитвам.

— Да — кимна той зарадван, че може да ми даде сведения.

— Още от деня, когато са те качили и тебе на кораба на пиратите ли?

— Та-ки съм вече там, кога Квимбо идва на кораб.

— По време на цялото пътуване до островите Пуло-Сембиланг ли беше с вас?

— Та-ки все пътува с нас.

— А защо предполагаш, че живее на остров Тилангдшонг?

— Защо Та-ки там слиза.

— Аха! И не се ли качи пак на кораба?

— Не. Та-ки остава на остров.

— Самичък?

— Да.

— Знаеш ли защо? Какво прави там?

— Квимбо не знам.

— Имаше ли и други хора на острова, когато Та-ки слезе?

— Кога Та-ки слиза, на бряг стоя други хора.

— Колко бяха?

— Два... пет и още два... пет; Квимбо не броил.

— Този Та-ки свали ли на брега някакъв багаж?

— Взима едно буре... две буре... много буре.

— Знаеш ли какво е имало в тези бурета?

— Барут в бурета.

— Аха! Да не би пиратите да имат таен склад на този остров?

— Храбър Квимбо това не знам.

— А натовариха ли на кораба нещо от сушата?

— Много диня, кокосов орех и плод, какво това всичко трябвало яде на кораб.

— Добре! А сега внимавай особено много в това, което ще те питам, защото то е най-важното нещо, от него зависи всичко! Та-ки се е намирал на борда, когато са те взели на кораба от Тигровия мост. Тогава той трябва да знае къде се намира полуостровът, който носи това име, нали?

— Та-ки стои там. Той трябва знае.

— Добре! А каква роля играеше той на кораба? От обикновените моряци ли беше, или беше нещо повече? Имаше ли някакво друго име?

— Кога капитан него викал, казвал тсу.

— Тсу? Тогава е бил офицер. В такъв случай положително знае за онова, което искаме да научим. Можеш ли да ми кажеш дали е бил заедно с вас и на Тигровия мост?

— Той слиза кораб и отива Тигров мост.

— Виждал ли е твоя господар, минхер Бонтверкер?

— Дори говори с минхер Бонтверкер.

— За какво?

— Квимбо не чува, стои надалеч.

— Жалко. Би било много важно да разберем за какво е говорил с него. Но има един още по-съществен въпрос: дали капитанът е бил същевременно и човекът, който е заповядвал на острова?

— Капитан не, а друг човек.

— Как се казва той?

— Казва Линг-тао.

— Може и да е вярно, защото това име означава «Заповядващият меч», докато Та-ки е равносилно на «Голяма храброст». И така изглежда офицерът, който е слязъл на остров Тилангдшонг, сигурно е не само с великанска фигура, но името му подсказва, че би трябвало да се опасяваме и от неговата храброст. Не бива да го подценяваме.

Тези думи отправих към лорда, който беше слушал въпросите и отговорите ни мълчаливо, но с голямо напрежение. Сега той направи пренебрежително движение с ръка:

— Хората с великанска фигура често нямат никаква смелост, докато някое джудже може да се справи с десет такива великани. Не се страхувам от него. А ти, Чарли?

— Излишен въпрос.

Опитах се да науча още нещо от Квимбо. но вече знанията му се бяха изчерпали. Той изобщо ми беше казал повече неща, отколкото очаквахме от него; сега се обърнах отново към англичанина:

— Струва ми се, че вече намерихме необходимата база за действие. Вероятно Линг-тао е върховният ръководител на цялата банда и живее при Тигровия мост. Възможно е да притежава няколко пиратски кораба. Та-ки отговаря за складовете на Тилангдшонг, където

трябва да отидем преди всичко, за да изтръгнем от него признание за местоположението на зловещия полуостров.

— Залагам сто фунта стерлинги, че няма да узнаем от него нищо.

— Обзалагай се с Квимбо, сър, аз не участвам в облози.

— Слушай, ти си наистина ужасен човек, щом допускаш, че мога да се обзалагам с някакъв кафър! Поне реши ли се да тръгнеш с мен, за да освободим този мистър Бонтверкер?

— Да.

— Уел, тогава ми кажи дали очакваш да успеем!

— Надявам се да го измъкнем.

— Добре! Кога тръгваме?

— Утре рано с отлива.

— Яхтата ще е готова още днес.

— Би било твърде рано. Не бива да се впускаме в такова начинание, без да сме обмислили преди това всичко най-старателно. Не бързае чак толкова много. За да стигнем от тук до Никобарските острови, са ни необходими четири дни и няма защо да се опасяваме, че през това време ще ни избяга скъпият Та-ки. Сигурно са малко дните в годината, когато на остров Тилангдшонг спира някой кораб.

— Съгласен съм. Твоят Квимбо ще дойде ли с нас?

Нямаше нужда да отговарям на този въпрос, защото това бе сторено вместо мен от кафъра:

— О, хубав, добър, храбър Квимбо идва заедно. Иска остане при мил, добър Германия, за да освобождава минхер Бонтверкер и убива всички китаец, малаец и разбойник!

5. Бегълците от Андаманските острови

Групата на Никобарските острови е разположена приблизително на 112 градуса географска дължина източно от Феро ^[17], южно от Андаманските острови и северозападно от Суматра. Климатът им е тропичен, но морският вятър и честите дъждове го разхлаждат. Въпреки това престоят на тези острови е много нездравословен, защото образуваните при отлива крайбрежни мочурища и гъсталаците от тропическото дърво мангрове са огнища на такава треска, която не щади дори и туземното население. Да, треската на Никобарските острови засяга даже и животинския свят и съвсем не е рядкост да видите олюляващи се прасета и кокошки, обхванати от силен пристъп на треска.

По тази причина многобройните опити да се заселят тези острови са останали безуспешни и в крайна сметка англичаните завладяха през 1869 година островите с единствената цел да положат там основите на колония за престъпници, която бе управлявана от губернатора на Андаманските острови.

Престъпниците, изпращани тук в изгнание, са най-често сипаи ^[18], и са от най-различни народности, населяващи Индустан и Декан ^[19].

Ако някога съм говорил с възхищение за великолепието на растителния свят на Цейлон, трябва да кажа, че растителността на Никобарските острови го превъзхожда. Докато на Цейлон преобладава кокосовата палма, на Никобарските острови си оспорват първенството палмата арека и великолепият пандан. Към тях се присъединяват множество други видове тропически дървета, чийто изглед кара всеки да се чувства попаднал в някакъв приказен свят. Въпреки обширните тропически гори, на Цейлон може да се забележи влиянието на човешката ръка. Обаче Никобарските острови ви предлагат девствените гори на юга, пред чието неповторимо великолепие бледнее всяко описание. Там има джунгли, в които никога не е стъпвал кракът на европейец; там избуяват от земята милиони плодови кълнове, от които се развиват най-странни растителни видове, а над този

удивителен хаос от дървета и растения се издигат нависоко несравнимите корони на палмите, като образуват втори етаж на гората.

Най-странно от всички безбройни растения е панданът; заедно с палмите той принадлежи към най-големите видове едносеменни растения. Човек би могъл да си помисли, че той е сътворен далеч преди останалия растителен свят. Върху едно скеле от оголени или висящи корени, което прилича на конусообразна постройка от дебели колове, се издига нагоре едно или няколко стройни стебла, които нейде високо горе носят странна корона от клони със своеобразни, прилични на ножове листа и големи плодове, подобни на борови шишарки. Оголените му корени, подпрели стъблото, са понякога по-високи от шест метра и дървото представлява толкова странна гледка, че човек не може да не го нарече чудновата глупава приумица на природата.

Тази тропическа гора е обградена откъм крайбрежието с пояс от дърветата мангрове, които виреят само там, където по време на прилив морските вълни обливат корените им и при отлива ги оставят оголени. След като се оттегли водата, жаркото слънце образува между тези корени огнища на онази треска, която е еднакво опасна и за туземците, и за чужденците.

А навън във водата, островите са заобиколени от друг пояс, изграден от растениеподобни образувания, а именно коралите, които искрят в морските дълбини във всевъзможни форми и краски и привличат погледите на европейци с часове.

Тъй като проникването в гъстите джунгли е много трудно и всяко разчищено място във вътрешността на островите би обрасло пак много бързо с буйна растителност, жилищата на туземците, независимо дали са самотни или образуват цели села, се намират най-често в непосредствена близост до морския бряг. Изградени са върху колове, което им предлага не само закрила срещу морските приливи и неприятелски нападения, но и позволява свободен достъп на-въздуха в жилището, като по този начин намалява вредността от изпаренията, носещи треската.

Колонията за престъпници на Никобарските острови наброява няколкостотин души; намира се на остров Каморта. Повечето от тях са осъдени на доживотно изгнание, а останалите са заточени за дългогодишни срокове. Тук изпращаха само хора, извършили тежки престъпления. Но едните не бяха в кой знае колко по-благоприятно

положение от другите, защото убийствената треска превръщаше всяко дългогодишно изгнание в доживотно; за сравнително кратко време тя погубваше и най-здравите мъже. Ето защо не бе никак чудно, че мислите и стремежите на тези заточеници бяха насочени винаги към бягство.

При отдалечеността на острова от континента и при обстоятелството, че тук много рядко спираше някой кораб, би трябвало да се счита всяко бягство почти за невъзможно, но все пак е имало случаи, когато то е завършвало успешно.

Както вече бе споменато, минхер Бонтверкер е бил принуден да изпрати писмо до Тиелатяп на остров Ява. Мислех, че няма да е много трудно да се издири там получателят му и да се разбере от него къде ще очакват отговора му. От това място сигурно щеше да е възможно да се открие пътят до Тигровия мост. Но откакто Квимбо ни разказа за Та-ки и ни съобщи, че Та-ки е напуснал пиратския кораб на остров Тилангдшонг, счетохме за по-уместно да тръгнем с яхтата към този остров, вместо към Тиелатяп. Та-ки знаеше къде е Тигровият мост, следователно можехме да разберем от него местоположението му. Но какво трябваше да направим, за да го накараме да стори това? Естествено, че използването на някоя хитрост щеше да има много големи изгледи за успех, отколкото насилието; но каква хитрост можехме да използваме? Мислихме, мислихме, но не се спряхме на никакъв план. Вече се приближавахме към десетградусовия проток, който разделя Никобарските острови от Андаманските, а още не ни беше дошла никаква идея, чието изпълнение би ни обещало успех.

— Така си и знаех — обади се лордът, — исках веднага да се обзаложа с тебе, че няма да научим нищо от онзи негодник на Тилангдшонг. Никой от нас не е в състояние да измисли нещо хитро. А с бой нищо няма да изтръгнем от него.

— Наистина, няма да изтръгнем, ако е така мълчалив като неговите другари, които бяха обесени, без да продумат нито дума, — отвърнах аз.

— Е, какво ще правим? Вече е почти обед, а привечер ще пристигнем пред Тилангдшонг.

— Не остава нищо друго, освен да се предоставим в ръцете на съдбата. Нищо не ми идва на ум.

— И на мене. В главата ми е пусто като в празна кратунка за вода. А като си помисля какви затруднения може да ни създаде езикът, надеждите ми все повече...

— Езикът ли? Защо? — прекъснах го аз. — Та-ки е китаец.

— Искаш да кажеш, че ще можеш да разговаряш с него на матерския му език? Това ми е известно! Но да не мислиш, че само трябва да се появиш пред него, за да можеш да го разпиташ? Само това не си въобразявай!

— Не си въобразявам такива неща. Невъзможно е да е сам на острова. Хората, които живеят там, са...

— Вероятно са никобарци — прекъсна ме той. — разбираш ли езика им?

— Хмм! Те са смесена народност от малайци и бирманци и не е изключено да се оправя с малкото познания по малайски и хинди.

— Би било хубаво, ако се справиш, защото аз не разбирам повече от теб. Но може би ще можем да разчитаме на нашия Калади. [\[20\]](#) Я да го попитам.

Калади беше богато възнаграден от англичанина, който беше прещастлив, че отново притежава своята лула-чадър; по този начин Калади бе получил средствата да се ожени за Молама. Въпреки това той не пожела да се лиши от удоволствието да придружава любимия си «махараджа» в това наше пътуване. Той е бил дълги години моряк, кръстосвал е във всички посоки Индийския океан и Китайското море, познаваше всички индийски острови и беше насъбрал такива езикови познания, които можеха да ни бъдат добре дошли. След въпроса на Рафли сингалецът обясни, че познавал добре остров Тилангдшонг. С малко малайски и хинди човек можел да се разбере твърде добре с тамошните хора.

Още разговаряхме с него, когато погледът му се отправи над бакборда към някаква точка в морето и той нададе вик на учудване.

— Сахиб [\[21\]](#), там плава нещо. Ако не се лъжа, това е лодка.

— Каква лодка? — попита лордът.

— Лодка от Андаманите.

— Сигурно течението я е отнесло от някой от островите.

— Не. Носът и е насочен на юг към нас. Това не би било възможно при този вятър, ако лодката беше празна. Направлявана е от гребла.

— Хмм! Ще видим!

Рафли извади далекогледа си, задържа го кратко време пред очите си и после заяви:

— Това са две тесни лодки, съединени по продължението си. В тях има хора, които гребат.

— Две лодки? Свързани заедно, сахиб? — попита Калади с тон, който ни направи впечатление.

— Да. А сега обръщат. Изглежда, че искат да се отклонят, за да не се срещнат с нас.

— Нека се отклонят, нека се отклонят, сахиб! Те не ни интересуват.

— Защо да не ни интересуват? Две свързани заедно лодки в открито море, това прави впечатление. Имам голямото желание да насочим яхтата към тях и да ги заговорим.

— Остави ги, сахиб, остави ги!

— Хмм! Изглежда, че страшно много им съчувствуваш. Каква е причината?

— Това са нещастници, които се борят с греблата за свободата си.

— Не те разбирам.

Аз знаех какво искаше да каже Калади и обясних на англичанина:

— Вероятно са избягали заточеници.

— Ах! Бягачи престъпници? Но те идват от Андаманите.

— Разбира се.

— И, изглежда, искат да се отправят към Никобарските острови.

— Мисля, че е така.

— Тогава не са бегълци?

— Защо?

— Ами защото така биха попаднали от трън та на глог. На Никобарските острови ще ги заловят. Който избяга от Адаманските острови, се насочва на север, към континента; не си ли на това мнение, Чарли?

— Не. Пътят на север през толкова оживения канал Препарис би бил опасен за избягали престъпници. За такива хора би било по-удобно да достигнат северния нос на Суматра, като минават през Никобарските острови.

— Но тогава ще ги пипнат на Никобарските острови.

— Няма, ако са умни и предпазливи. Нали чиновници има само на Каморта. Ако бегълците избягват този остров, почти сигурно е, че ще се измъкнат.

— Мислиш ли? Да, може да си прав. Избягали престъпници! Аз съм англичанин и мой дълг е да преследвам тези негодници! Не си ли на това мнение?

— Лично аз нямам отношение по този въпрос, но ми се струва, че наказанията за извършени престъпления не се дават, за да останат неизпълнени.

— Уел. Да вземем тогава тези нехранимайковци на борда, ако наистина са онова, за което ги мислим.

По негова заповед кормчията на яхтата отклони курса наляво и се насочи точно към лодките, чиито гребци прибраха греблата, щом забелязаха, че им беше невъзможно да избягат. Близко до тях машината бе спряна. Яхтата измина още две собствени дължини, като се приближи съвсем до лодките, след което остана полюшвана само от вълните. Погледнахме отгоре в лодките. Двамата гребци седяха в едната от тях, а към нея бяха прикрепили другата само за да не се обърнат. Цялото им облекло се състоеше от особена дълга риза, достигаща почти до глезените им, която имаше по ръкавите си непонятни за мен знаци.

— Аха, престъпнически ризи! — каза лордът. — Дори са от подразделението на Змийския остров, където изпращат само опасни престъпници. Ще се заема с тях най-дружелюбно.

Той се наведе през релинга и попита на английски двамината, които поглеждаха нагоре към нас в страхливо очакване:

— Ей, деца, откъде?

— От Малките Андамани — отвърна един от тях на същия език.

— А накъде?

— Към Каморта.

— С каква цел?

— Посещение.

— При кого?

— При роднини, отиваме на погребение.

— Добре, деца мои! Трябвало е здравата да се потрудите при това вълнение. Ще пътувате с нас. Също отиваме към Каморта. Качвайте се на борда!

— Не можем, сахиб.

— Защо не можете?

— Ние сме незначителни хора, на които не подхожда да са заедно с такива велики и знатни махараджи.

— Няма значение, ще направим така, че да ви прилича. Качвайте се смело!

Той говореше така бащински и приятелски, лицето му така сияеше от радост, като че ли беше щастлив да вземе със себе си двама бедняци. Въпреки това отдолу се разнесе уклончив отговор:

— Прощавай, сахиб! Гребането ни прави удоволствие, а и се страхуваме, че самото ни присъствие ще ви обиди.

— Не се бойте от това, деца! Ще ме обидите, ако не дойдете. Аз съм англичанин, който изпраща по един куршум на всяка неприета покана.

Това прозвуча вече по-сериозно. Те се спогледаха въпросително, после пак същият човек обясни:

— Не ни е разрешено, сахиб. Бъди снизходителен към кастата ни!

Сега лордът остави пенснето му да се изплъзне до върха на носа и гласът му прогърмя:

— Да съм снизходителен към кастата ви ли? Да не би да сте брамини, за които корабът ми не е достатъчно хубав? Ако не се качите веднага на борда, ще дам пълна пара и ще ви смачкам ореховите черупки. И така, качвайте се!

Те размениха тихо помежду си няколко думи и после чухме как се опитват да се измъкнат:

— Но ние съвсем не отиваме към Каморта; преди малко просто сбърках.

— А накъде отивате?

— Към Тилангдшонг.

Като чух това име, извиках вместо лорда:

— При кого? Ако искате да ви повярваме, кажете истината! Познаваме се с тамошните хора.

— Отиваме при Та-ки, китаеца, най-видния човек на целия остров.

— И да не би той да ви е роднина? Или отивате на неговото погребение?

— Не. Ще живеем при него, за да не бъдем измърсени при нашия мъртъв роднина.

— Добре, тогава ще ви откараме до Тилангдшонг. Щом веднъж сме ви поканили, нещата остават непроменени. Качвайте се, ако не искате да ви прегазим!

Понеже яхтата не беше военен кораб, те вероятно си бяха мислили, че затворническите им дрехи са ни непознати и ще ги оставим да продължат пътя си. Сега обаче разбраха, че трябва да се подчинят, още повече, че нашите хора бяха взели пушките и ги бяха насочили заплашително към тях. И така те изоставиха лодките си, в които забелязахме запас от кокосови орехи; те бяха единствените хранителни припаси по време на бягството им. Сега видяхме, че на глезените на един от тях висеше желязна верига; във всеки случай той е бил някой опасен злодей. При наличието на това украшение те не можеха да отричат кои бяха и откъде идваха. Не бяха въоръжени. Примириха се със съдбата си без съпротива, лодките им бяха взети на буксир и след това яхтата продължи пътя си.

— Странно, че искат да отидат на Тилангдшонг — ми каза Рафли.

— И то при китаеца — съгласих се аз с него. — Това ме навежда на една мисъл, която е твърде натрапчива.

— Каква е тя, Чарли?

— Те го познават; той е престъпник, а и те не са нещо друго. Ще търсят от него помощ и подкрепа; вероятно ще станат пирати. Да не би това да му е занаятът — да вербува избягали престъпници за пирати за джонките си?

— Твърде е възможно, защото на тези негодници им е безразлично какво ще правят след това, стига само да си възвърнат свободата.

— Ако това е така, тогава сигурно китаецът е известен в колонията на престъпниците като онзи човек, към когото трябва да се обърнат в случай на бягство.

— Вероятно. Я веднага да ги попитам.

— Чакай! — възпрях го аз, когато поиска бързо да се отдалечи. — Това ще е грешка, защото те и без това няма да ти дадат никакви обяснения.

— Охо! Ще заповядам да ги бият, докато проговорят.

— Защо е необходима такава жестокост, щом можем да постигнем целта си по по-лесен и по-човечен начин?

— Какъв по-човечен начин имаш пред вид, Чарли?

— Ще ги подслушам.

— Pshaw! Да, обичаш да подслушваш. Но имай пред вид, че тук не се намираш нито в девствена гора, нито в прерия!

— Виждаш ли двамата нехранимайковци до комина? Така им се иска да си поговорят за това, което им предстои! Не мислиш ли така, сър?

— Разбира се! Ясно личи, че мълчанието им тежи.

— Обаче те не могат да разговарят тайно, защото при тях стои на стража Калади. Вярно, че преди, когато забеляза лодките, той прояви съчувствие към тях, но тъй като сега са наши пленници, сигурно ще бди добре над тях. Накарай да ги свалят в трюма и да ги вържат. Щом останат там сами, веднага ще започнат да разговарят.

— Да, това може да се очаква. И тогава, като заговорят, искаш да ги подслушаш?

— Да. Нареди да ги оставят зад резервоарите! Ще слеза долу преди тях, без да ме забележат, и ще се скрия между цистерните. Разбира се от само себе си, че не бива да има никаква светлина.

— А няма ли да е по-добре да изпратим долу Калади за тази цел?

— Мислиш, че ще ги разбира по-добре от мен?

— Така ми се струва.

— Не се касае само за това, да бъдат разбрани вярно, но и да се направят верните изводи от чутото.

— Хмм! Йес! А затова Калади, изглежда, няма да има необходимото умение. По-добре е ти да слезеш долу. Тръгвай! Веднага идваме с тях. Наистина съм любопитен дали ще ти се удаде да научиш нещо.

Двамата пленници стояха близо до комина и ни наблюдаваха. Лордът отиде при тях и ги подложи привидно на разпит, като по този начин отвлеche вниманието им върху себе си. При това той застана така, че те промениха положението си и ми обърнаха гръб. Сега аз получих възможност да изчезна в най-близкия люк, без да бъда забелязан от тях. Слязох при големите цистерни, където се съхраняваше водата, легнах на пода и се проврях между две от тях така, че бегълците не можаха да ме видят при идването си. След няколко минути те дойдоха, водени от няколко моряци. И лордът беше с тях. Нареди да ги вържат здраво до резервоарите и после се изкачи с моряците на палубата.

Около мен беше абсолютно тъмно. Още докато стъпалата на стълбата скърцаха под тежките стъпки на моряците, поради което не можеше да бъде чут, аз продължих да се промъквам напред, докато главата ми се озова толкова близо до пленниците, че можех да разбирам думите им даже при съвсем тихо говорене. Най-важното сега беше на какъв език щяха да разговарят.

В това отношение щастието бе благосклонно към мен, защото започнаха да говорят на онова смесено наречие на ласкарите ^[22], което се владее от всеки местен моряк и може да се сравни с *lingua franca* от средиземноморските пристанища. Разбихах почти всяка дума.

— Дали сме сами тук? — попита тихо един от тях.

— Никой няма — отвърна другият по-високо.

— Сигурен ли си?

— Да. Огледах всички ъгли, докато фенерът беше тук.

— И аз, и не видях никого, освен онези хора, които ни доведоха и пак се качиха на палубата.

— Значи можем да поговорим. Никой няма да ни чуе.

— Каква ли полза? С приказки няма да се освободим.

— Не, но сега можем да обмислим дали имаме някакъв път към свободата.

— Няма такъв път, загубени сме.

— Аз все още се надявам.

— Наистина ли? — разнесе се бързият въпрос.

— Да. Тези английски кучета сигурно ще ни откарат на Каморта, за да ни оставят там. Вероятно ще пристигнем, когато вече се е смрачило. Ще скочим през борда и ще се спасим с плуване.

— С плуване ли? С тези ремъци?

— Ремъци! — каза първият с презрително съскащ смях. — Е да, ако бяха от желязо! Но това са само ремъци, а ти познаваш зъбите ми. Ще прегризят твоите ремъци, а ти ще развържеш моите.

— Да, става. Ще скочим зад борда! Но... — той добави с не толкова сигурен тон: — ... забравихме веригата на моите крака; ще ми пречи да плувам.

— Ще ти помагам. В тъмнината сигурно ще се доберем до брега, където ще намерим лодки, колкото си искаме. После ще започнем да гребем в нощта към Тилангдшонг. Достигнем ли този остров, сме

спасени, понеже Та-ки ще ни скрие така, че никой преследвач няма да може да ни намери.

— Нима има толкова добри скривалища?

— Да. Никога досега не е бил откриван някой беглец на Тилангдшонг.

— А после? Какво ще стане после с нас?

— Вече ти казах. Ще станем пирати.

— Но аз никога не съм бил моряк.

— Няма значение, това се научава. Та-ки спасява бегълците само при условие, че станат пирати. Или се боиш от това?

— Глупости! Искам да имам свобода; за нея ще направя всичко, каквото поискат от мен. Но знаеш ли със сигурност къде на острова ще можем да се срещнем с Та-ки?

— Да, при трите различно високи бамбукови пръта. Жителите на Никобарските острови имат обичая да обозначават с дълги бамбукови пръти местата, където може да спре лодка до брега; на върха на тези пръти се поставят кичурчета сухи палмови листа. Тези пръти могат често да са различни по брой, но на дължина едва ли. В това отношение Та-ки е направил изключение, за да могат хората да разпознават по-лесно неговия пристан за лодки. Намира се в източната част на Тилангдшонг. Като гребем в тази посока и забележим между коралите три бамбукови пръта с различна височина, значи това е мястото, където трябва да спрем. А сега да не говорим повече, а да действваме. Ремъците са здрави и ще минат часове, докато успее да ги прегризя.

От тези думи заключих, че вече няма какво повече да науча, и бавно се заизмъквах назад между резервоарите. След това се промъкнах до стълбата и внимателно изпълзях нагоре. Щом ме видя, Рафли ме посрещна с любопитство.

— Е, как мина? Имаше ли щастието да чуеш нещо?

— Да.

— Какво?

— Я ми кажи преди това, сър Джон, имаш ли железни окови?

— Йес. Понякога човек е принуден по време на пътешествие да сменя екипажа си, а синковците, между които може да избира в тези райони, често не струват пет пари. Всеки капитан, който е принуден да се разправя с ласкари, разполага с железни окови.

— Тогава оковете двамата пленници! Канят се да прегризят ремъците си.

— Ха! Наистина такива типове имат зъби направо като кама. Но ще ги попревържа с нещо, което сигурно няма да могат да прегризат.

След като бяха донесени железните халки за ръце и крака, Квимбо бързо ги грабна и каза с усмивка, която стигаше от лявото му ухо до дясното:

— Даде желязо на добър, хубав, храбър Квимбо! Квимбо направи така здраво желязо, че разбойник изкърти зъби и не свободен!

След като слязохме долу, за да сменим ремъците с железните окови, двамата негодници ни посрещнаха с искрящи от ярост погледи. Тикнах под носовете им наполовина прегризаните ремъци и се обърнах към онзи, който се беше хвалил със зъбите си:

— Известни ми са зъбите ти, известни ми са и вашите мисли и планове. Днес вечерта се каните да скочите в морето.

— Не можем и да помислим за това! — извика ми гневно един от тях.

— О, дори сте си помислили и други неща! Искате да доплувате до брега на Каморта и да откраднете лодка, за да се отправите към Тилангдшонг.

— При кого ли? — подигра се той.

— При Та-ки.

— При. Та-ки ли? Откъде знаеш това?

— Знам, че ще ви помогне да станете и пирати. Ще ви предадем на остров Каморта, но преди това ще имате добрината да ми заемете ризите си.

Двамата мълчаха. Но затова пък лордът ме попита учуден:

— Да ти дадат тези ризи? Сериозно ли говориш?

— Да.

— А за кого ти трябват?

— За мене и Калади.

— Да не би да ги облечете?

— Да.

— Не знаеш какво говориш, Чарли! Кой джентълмен облича такава риза... бrrrrr!

— Джентълменът, който има намерение да залови някой си Та-ки.

Сега той остави пенснето си да се плъзне до върха на носа му, изгледа ме втренчено над стъклата и бавно повтори:

— Да залови... някой си... Та-ки? Наистина ли говориш сериозно?

— Йес.

— Тогава кажи ми за бога за какво са ти тези кирливи ризи, пълни с паразити? Та това е направо самоубийство и ...

— Не прибързвай! — прекъснах го аз. — Не му е тук мястото да говорим за това. Да отидем на палубата или в каютата ти, сър!

— Уел! Много ми се иска да разбера каква ли щуротия пак ти се е загнездила в главата!...

6. На Никобарските острови

Изкачихме се до каютата. Разбира се, че не ми беше разрешено да внеса вътре ризите. Предадох ги на Квимбо, като му обясних как трябва да ги почисти. Лордът се тръшна на един стол и кръстоса крака:

— Чарли! Я ми кажи за бога какви ти са всъщност намеренията с тези ризи?

— Ще ги облечем.

— Това е вече нечуто! И това безумие има някаква връзка с Та-ки? А каква е тя?

— Кажи ми преди това, сър, имаш ли тук стари коркови тапи?

Той направи една от най-глуповатите си физиономии.

— Дали чувам добре? Коркови тапи и стари затворнически ризи? Ще ме побъркаш!

— Става въпрос за един вид маскарад. Старите коркови тапи ще бъдат обгорени, за да си натъркам с тях кожата.

— Да си натъркаш кожата? Наистина става все по-невероятно! Толкова ли си недоволен от сегашната си кожа?

— Не в това е въпросът; ако не съм облечен в нищо друго освен в затворническата риза, тогава от време на време ще се виждат ръцете, краката ми под коляното, а също и гърдите и е съвсем естествено тези части от тялото да бъдат оцветени по-тъмно, за да не разбере Та-ки, че съм европейец. Бялата кожа ще ме издаде.

— Хмм! Започва да ми се изяснява. Искаш да отидеш при Та-ки?

— Да.

— На Тилангдшонг?

— Да.

— Вместо двамата пленници?

— Да.

— Да се представиш за избягал престъпник?

— Да.

— За да измъкнеш хитро сведения от Та-ки?

— Да.

Сега той удари ядосано с крак по пода и ми кресна:

— Да, да, да и само да! Кажи най-сетне нещо повече! Как ти хрумна тази изключително опасна мисъл да посетиш Та-ки преоблечен като избягал престъпник?

Разказах му какво бях подслушал в трюма.

— Хмм! — промърмори той. — От това още не следва, че трябва да се излагаш на една толкова голяма опасност.

— Не съществува никаква опасност.

— Не разбираш тези неща.

— Ах! Наистина ли?

— Или не им отдаваш достатъчно внимание — поправи се той. — Просто си един лекомислен човек, който не се чувства добре, ако здравето и животът му не се изложат малко на опасност. Не мога да проумея защо е необходим тъкмо този риск.

— Аз пък проумявам толкова по-добре.

— Въобразяваш си. Ще ти кажа какво трябва да направим: тръгваме за Тилангдшонг, хвърляме котва при трите различно високи бамбукови пръта, слизаме на сушата, намираме този Та-ки и го принуждаваме да ни каже къде да търсим Тигровия мост.

— А как ще го принудиш?

— Първо ще опитам с добро, а ако не помогне, ще бъде бит.

— Хмм, хмм!

— Какво е това хъмкане? Да не би да означава, че не си съгласен?

— Да. Не спомена ли вече неколкократно, че от тези китайци не може да се изкопчи нищо?

— Хмм, вярно. Но ако приложиш твоя план, тогава...

— Тогава съм убеден, че ще го надхитрим по великолепен начин.

— И въпреки това пак те предупреждавам: ако те разкрие, загубен си!

— Охо!

— Нали чу какъв великан бил той.

— А ти сам каза, че физически силните и едри хора много често не притежават смелост.

— Ето на, пак ми се опъва! Щом веднъж си наумиш нещо, никой не може да ти го избие от главата. Твърде вероятно е да се запозная още веднъж с тебе вече като труп. Тогава не ми се сърди, ако измия ръцете си в невинност. Сега си тръгвам. Искam още веднъж да премисля нещата.

Той се отдалечи ядосан, но аз не можех да му се сърдя. Поведението му се дължеше на привързаност към мен. Когато се появих на палубата, видях го да крачи енергично насам-натам. Това продължи може би един час, през което време не ми обърна никакво внимание. После се изправи внезапно пред мен и сложи ръка на рамото ми:

— Чарли!

— Сър Джон!

— Наистина ли вярваш, че ще излезеш здрав и читав?

— Откъде?

— От маскарада със затворническата риза.

— Да.

— Квимбо държа първо дрехите над огън, после ги сложи във вряща вода; значи можете да ги облечете. Но китаецът... китаецът!

— Не ме е страх от него.

— И Калади ще дойде с теб, нали?

— Да.

— Така ми поелеква на сърцето, защото на него може да се разчита. Тогава прави каквото си наумил, нямам нищо против! Но тежко и горко на китаеца, ако и косъм падне от главата ти! Ще го направя на кайма! А как смятате да пътувате?

— С двете лодки на бегълците. Рано сутринта с Калади започваме да гребем към Тилангдшонг, а яхтата ще ни последва след няколко часа.

— В каква посока?

— Към източното крайбрежие, докато забележите трите различно високи бамбукови пръта.

— Да хвърлим ли котва?

— Да.

— А да слизаме ли на сушата?

— Не.

— Но няма ли да заловим китаеца?

— Разбира се, че ще го хванем.

— А как ще стане това, ако останем на борда?

— Няма нищо по-лесно. Ще ви го доведе на борда.

— Това би било майсторски номер!

— Ако всеки майсторски номер изисква толкова малко, колкото този, тогава не би било трудно човек да стане майстор. Накратко, ще го доведе на борда и потегляме, за да го предадем в Каморта на закона за наказание.

— Ако всичко премине така безпрепятствено, както си го мислиш, тогава ще имаш похвалата ми. Впрочем има стари коркови тапи. Кога ще започне цапотенето?

— Имаме време до вечерта. Веригата ще си сложи едва утре рано заранта.

— Каква верига?

— Която носи на краката си един от пленниците.

— По дяволите! Да не искаш да си я окачиш на краката?

— Защо не?

— Да не би да си престъпник!

— Не, но трябва да ме помислят за такъв. Бъди сигурен, че китаецът ще ми се довери по-лесно, ако се появи пред него с тази верига.

— Да речем че е така; прави каквото искаш. Нямам нищо против, ако те помислят за някой супер-мошеник.

С това въпросът за него бе изчерпан. Сега аз се заех с Калади и се зарадвах на готовността, с която се съгласи да ме придружава. Осведомих го за нещата, доколкото това беше възможно, тъй като и аз самият не знаех все още какво можеше да се случи; бях убеден, че в негово лице имах другар, на когото можех да разчитам.

Още не се беше свечерило, когато забелязахме пред нас Каморта, един хълмист остров, покрит с най-буйна растителност и ограден от коралови рифове, затрудняващи много приближаването на корабите. Когато влязохме в пристанището, бяхме посрещнати от дълбока тишина, коренна противоположност на пъстрия кипящ южняшки живот, който цари в другите пристанища на Индийския океан. На сушата видяхме кръглите наколни жилища на никобарците с конусообразни покриви, а после забелязахме и няколко сгради на каторжническата колония. Далеч по брега биха застанали групи от любопитни хора, до които не можехме да се приближим повече, защото бе настъпил отливът и морето бе отдръпнало водите си толкова назад, че от брега ни отделяше широк пояс от наноси и тиня.

Хвърлихме котва и забелязахме няколко души, които газеха в дълбоката тиня в посока към нас, като носеха на ръце лека лодка и един човек. Щом достигнаха водата, спуснаха лодката в нея, сложиха вътре човека, качиха се и те и загребаха към нас. Човекът дойде на борда; той беше комендантът на тукашната наказателна колония. Искаше да се осведоми за нашето здравословно състояние и да разбере колко време се каним да останем на острова. Неговите гребци бяха каторжници. Щом чу, че между нас няма нито един болен, той ни разреши да слезем на сушата и беше разочарован, когато му отказахме. Искаше много да ни покани на гости у дома си. Но ние знаехме, че една единствена нощ, прекарана на сушата, щеше да ни донесе никобарската треска и затова предпочетохме да останем на борда.

Разбира се, че му казахме какво ни е довело насам. Той се съгласи веднага да нареди да свалят от борда двамата пленници. Когато се осведомихме дали познава някакъв китаец на име Та-ки, той кимна:

— Естествено, че го познавам. Живее на Тилангдшонг и е единственият търговец, който се е установил на Никобарските острови. На него дължим някои наши улеснения и удобства, защото ни снабдява с предмети, които иначе не бихме могли да намерим наблизко.

— Честен човек ли е? — попитах аз.

— Без съмнение, доколкото може да се говори за честност при някой китайски търговец.

— На кое място на острова живее той?

— На северозападния му край. Щом се доближите до тази част, още отдалече ще забележите колибите му.

— А няма ли колиби на източното крайбрежие?

— Не. Там има само старо наколно жилище, собственост на възрастен туземец.

— Има ли там три бамбукови пръта с различна височина?

— Да. Както чувам, познавате тази колиба.

— Да.

— Тогава вече сте били тук по-рано?

— Не. Познавам околността по описанието, което ми дадоха неволно двамата пленници. Собствено вашият китаец не е честен човек, както мислите вие, сър, а е бандит, който ви води за носа.

Едва сега му разказах с какъв занаят се занимава всъщност Та-ки. Комендантът ме изслуша с удивление, но ми повярва и в прекаленото

си усърдие поиска веднага да изпрати към Тилангдшонг няколко лодки, пълни със сипаи, за да задържат китаеца. Разубедихме го, като му обяснихме, че ще свършим тази работа вместо него и ще му предадем Та-ки. Съгласи се с това, защото залавянето на някой смел пират е все пак опасна работа, която с удоволствие се предоставя на други хора.

Той нареди да го закарат обратно на сушата и след това изпрати една по-голяма лодка, която ни докара великолепни плодове и натовари двамата пленници. От всички плодове най-много ни допаднаха кокосовите орехи заради млякото им, но човек трябва да е доста сръчен, за да не разлее част от това мляко при отварянето. За тази цел хората си служат с тежък железен нож, произведен в Бирма и наречен таху. Неопитните разтрошават черупката, при което разплискват вкусния сок; опитните обаче отстраняват с ловки удари върха на ореха, без да засегнат вътрешната обвивка. Щом като се разкрие тази вътрешна обвивка, която съдържа маслената течност на орехите, в нея се прави дупка и тогава вече е възможно да се изпие млякото от ореха.

Щом като се свечери, аз се залових да боядисвам ръцете, краката и гърдите си с обгорени коркови тапи. Спрях се на това средство за оцветяване, понеже нищо друго нямаше да бъде после така лесно отстранено. С тази работа се зае моят храбър Квимбо. Наистина бе цяло удоволствие да гледаш как той търкаше с пот на чело и с какви гримаси придружаваше действията си. Чертите на лицето му се проясняваха все повече и повече. На края той скочи, направи няколко крачки назад, за да ме огледа, както някой художник оглежда майсторското си произведение, след което извика с възхищение и възторг:

— О. колко красив съм станал добър, мил Германия, колко красив, колко красив! Съм станал почти така хубав като Квимбо и кафър от базуто!

— Наистина ли съм толкова красив? — попитах аз, възхитен от това голямо ласкателство.

— Да, така хубав! Добър, храбър Квимбо съм само съвсем мъничко повече красив, защото боя здраво на кожа, а на минхер Германия не толкова здраво, Квимбо не може отново измие. О, ако добър Германия сега бил в страна, къде живее базуто кафър!

— Защо?

— Минхер Германия съм толкоз хубав, че веднага получи едно, две, пет, десет базута жена! А кой направил Германия така хубав?

— Ти и само ти успя да направиш това, скъпи Квимбо!

— Да — извика гордо той, — хубав, добър, храбър Квимбо бил, който направил от минхер Германия такъв чудесен базута кафър. О, Квимбо съм умен! Квимбо има умение и талант! Квимбо сме си Квимбо.

Блаженото чувство, което изпитваше, бе помрачавано само от мисълта, че нямаше да ме придружава. С голямо удоволствие би дошъл с мен до Тилангдшонг, но, от една страна, Калади бе изобщо подходящ за тази цел, а от друга, не можех дори и да помисля да взема със себе си кафъра, защото китаецът го познаваше, тъй като двамата са били заедно на пиратската джонка.

Беше започнало вече да се развиделява, когато яхтата вдигна котва, за да напусне пристанището на Каморта и да излезе в открито море. За мен и за Калади би било твърде трудно да изминем пътя от пристанището до източното крайбрежие на Тилангдшонг с двете свързани андамански лодки. Защо беше необходимо това ненужно напрежение, когато имаше и по-лесен начин? И така отправихме се с яхтата на северозапад и едва когато достигнахме течението на Вати Малве, скочихме в лодките и отвързахме въжето.

— Good luck! [\[23\]](#) — извика ни лордът. След това започнахме да гребем по течението в югоизточна посока.

Тъй като бяхме научили от коменданта, че всъщност владенията на китаеца се намират на северозападния нос на Тилангдшонг, ние променихме първоначалния си план. Яхтата не биваше да ни последва направо към източното крайбрежие, за да хвърли котва при трите бамбукови пръта. Това положително щеше да привлече вниманието на Та-ки. Тя щеше да спре край споменатия нос, за да сключи привидно някоя сделка с китаеца, обаче преди това трябваше веднъж да обиколи острова, за да види какво става с мен и Калади. Само в случай че с далекогледа си лордът ни забележеше край трите бамбукови пръта, яхтата щеше да легне в дрейф на това място.

— Сахиб, станал си истински сингалец; а на всичко отгоре и с тази верига на краката! Китаецът нито за миг няма да се усъмни, че не сме избягали престъпници.

— Не съм сингалец, а арабски моряк, както се уговорихме; не забравяй това!

След не повече от час пред нас се появи северозападният нос на Тилангдшонг. Забелязахме и колибите и преминахме покрай тях. На брега стояха няколко души, които ни загледаха. Наблюдавахме ни кратко време, а после един от тях се затича. Той изглеждаше необикновено едър и силен човек.

— Дали този не е китаецът? — попита Калади.

— Много е вероятно — отвърнах аз. — Той забеляза, че се насочваме към източното крайбрежие и сигурно е предположил, че сме бегълци. И сега бърза, за да ни посрещне при трите пръта.

— Личи си, че е великан. Дали ще се наложи да се бием с него?

— Вероятно не, поне ти не. Не се тревожи!

В случай на сбиване не притежавах друго оръжие освен моя ловджийски нож, който бях затыкнал под въжето от лико, служещо ми като колан. Не биваше да нося никакво друго оръжие.

Скоро излязохме от благоприятното течение и трябваше да гребем; това забави пътуването ни значително, така че Та-ки можеше да ни изпревари по сушата. Сега вече източният бряг се простираше откъм дясната ни страна и ние повишихме вниманието си. Най-после забелязахме три пръта с различна височина, които стърчаха от водата близо до брега. На сушата се намираше наколно жилище, край което бяха застанали двама мъже. Те ни наблюдаваха. Единият от тях бе с обикновени размери, другият имаше висока и широкоплещеста фигура.

— Китаецът и старият никобарец, на когото уж принадлежи колибата — казах аз, — да насочим лодките към тях!

Това никак не беше трудно, тъй като бе настъпило времето на прилива, който ни тласкаше към брега. Двамата мъже навлязоха във водата да ни посрещнат и задържат лодките ни, щом се докоснеха до дъното. Калади изскочи бързо, аз излязох по-бавно, понеже веригата ми пречеше.

Китаецът бе наистина цял Голиат с грубо издялани черти на лицето и мустаци, които се спускаха като тънки нишки чак до гърдите му. Поздравихме го, като че ли се намирахме в боязлива несигурност. Той ни оглежда кратко време, хвана ни за ръцете и ни издърпа на сушата.

— Аз съм Та-ки. Идвате при мен?

— Да. Закрилай ни! — помолих го аз.

— С удоволствие, понеже виждам, че сте избягали от Змийския остров, откъдето идват най-добрите ни хора. Откога сте тръгнали?

— От вчера рано сутринта.

— Преследват ли ви?

— Не.

— Видя ли ви някой.

— Не.

— Това е добре, така няма нужда да ви скривам веднага. Елате!

Старият туземец влезе в колибата си, но Та-ки ни поведе покрай нея нагоре към стръмния бряг, а после навътре в джунглата. Спря се на едно място, където земята бе покрита гъсто като с килим от растението пасифлора, повдигна преплетената маса нагоре и ни заповяда да го последваме. Забелязахме стъпала и слязохме по тях. Озовахме се в четириъгълна дълбока яма, разделена в няколко помещения от бамбукови стени. На местата, където над нас нямаше таван, през сплетената пасифлора проникваше слаба светлина, която ни позволи да разпознаем, че стените на ямата са облечени с мидени черупки. Вследствие на това помещенията бяха много по-сухи, отколкото би било иначе при тукашния климат.

Та-ки изчезна в едно от задните помещения и ни донесе дрехи, които трябваше да облечем вместо ризите. След това взе железен гаечен ключ и ме освободи с негова помощ от веригата. Изглежда, той се беше приготвил за всичко. Едва сега ни попита за нашите имена и минало.

Калади се представи за сипай, който бил заточен заради убийство. Аз бях собственик на арабски платноход, бях търгувал с роби, при което бях пипнат и откаран на Андаманските острови. Китаецът ни повярва всяка дума, даде ни да ядем, дори ни донесе шише ром. Докато се наслаждавахме на рома, той ни описа радостите на пиратския живот. Не ни попита за нашите намерения или желания, а изглежда вярваше непоклатимо, че ще се посветим с негова помощ на тази хубава професия.

— Особено ти можеш да стигнеш много надалеч — каза ми той. — Заповядвал си на арабски платноход, значи си моряк и умееш

самостоятелно да управляваш кораб. Няма да мине много време и Линг-тао ще ти даде някоя джонка.

— Линг-тао? Кой е той? — попитах аз.

— Нашият адмирал и върховен повелител.

— Самият той излиза ли с кораби в морето?

— Вече не. Сега живее при Ху-Киао.

— Аха! Ето ти на името Ху-Киао, Тигровият мост! А сега веднага да му задам още един въпрос. Докато го изговарях, трябваше да си придам равнодушен вид:

— Ху-Киао? Какво е това място? Къде се намира този Тигров мост?

Наведох погледа си в очакване. Дали щях да получа този толкова важен за мен отговор?

— Намира се срещу острова Мансилар в залива Тапанули.

Слава богу. Имах щастие! Въпреки радостта си продължих спокойно да се осведомявам:

— Залива Тапанули? Не е ли разположен по югозападното крайбрежие на Суматра?

— Да. Виждам, че си добър моряк. Твоята щастлива съдба те е довела при нас. Щом Хайанг-дзе хвърли тук котва на връщане, ще ви закара двамата при Тигровия мост, където ще получите назначение от великия Линг-тао.

— Хайанг-дзе ли? — попитах аз, като се престорих на изненадан.

— Да.

— Китайската джонка, която наричаха «Похитителят»? Нея ли имаш пред вид?

— Да.

— Тя няма да се върне.

— Няма ли? Защо?

— Била е пленена от англичаните, а целият екипаж заедно с капитана е бил избесен по реите.

— Къде? — попита Та-ки, като втренчи в мен ужасения си поглед.

— В Поен дьо Гал на Цейлон.

— Там се канеше да отиде, да, там! Вярно ли е каквото казваш, вярно ли е?

Той беше скочил на крака и като че ли искрящите му очи се канеха да ме погълнат.

— Вярно е. Видях го със собствените си очи — отвърнах аз.

— Ти? Струва ми се, че си бил на Андаманите, на Змийския остров.

— Само два дни. После, вчера, избягахме. От Поен дьо Гал ме откараха на Андаманите; но там видях и чух всичко!

— Големи ли бяха военните кораби, които заловиха Хайанг-дзе?

— Не, това беше малка яхта с парна машина, която е собственост на един английски лорд.

Разказах му всичко, както се беше случило. Яростта на китаеца нарастваше от минута на минута; той проклинаше като умопобъркан. Гневът му беше особено голям, защото великият похитител беше победен от малък частен кораб.

— И всички ли са избити, всички? — попита той, като трепереше от възбуждение.

— Всички с изключение на един кафър, който се казва Квимбо. На него му подариха живота.

— Квимбо, побърканият чернокож! Това е вярно, сега вече няма никакво съмнение, че наистина е била джонката «Хайанг-дзе». Да ми паднеше тук този английски лорд! Да хвърлеше тази яхта веднъж тук котва!

— Какво би направил тогава?

— Щях да си отмъстя, страшно да си отмъстя!

— Но ти си сам. Какво можеш да сториш срещу екипажа на един кораб?

— Сам ли? — подигра се той. — Остани само един ден тук и ще забележиш, че не съм толкова самотен. Само трябва да...

Той беше прекъснат. Дойде старият никобарец, чиято колиба се намираше край брега, повдигна завесата от растения и извика надолу:

— Та-ки, излез! Вижда се малък параход, който заобикаля острова!

Китаецът се изкачи бързо нагоре и нямаше нищо против да го последваме и ние. Затичахме се през джунглата към брега. На края на гъсталака аз се спрях, извиках изненадано и посочих към яхтата:

— Погледни кораба, Та-ки! Познавам го. Това е англичанинът, който плени Хайанг-дзе.

Той се стъписа и ме изгледа с искрящите си очи.

— Истина ли е? Не се ли лъжеш?

— Съвсем сигурен съм. Никога няма да забравя тази яхта.

Той отправи погледа си към кораба и като стоеше неподвижно, наблюдаваше известно време хода му мълчаливо. После между скърцащите му зъби се разнесе:

— Да имах някой човек, който да може да управлява този кораб! О, тогава, тогава, тогава!

— Какво би направил тогава? — попита го аз.

— Бих удушил всички хора, които се намират на него, и щях да го откарам на Линг-тао при Тигровия мост. Такъв кораб би могъл да ни свърши добра работа.

— Плени го тогава, ако можеш! Аз умея да се справям с такива машини.

— Ти, ти, наистина ли? — попита той почти възторжено.

— Да.

— Би ли могъл да откараш тази яхта до Тигровия мост?

— С лекота.

— Тогава елате! Той заобикаля острова и ми се струва, че ще спре при моя нос. С хитрост ще го накарам да остане там и през нощта на котва. Щом се стъмни, ще събера всички мои хора и ще се качим на борда.

Той се забърза към северозападния нос и ние го последвахме. Колибите, които се намираха там, бяха пълни с големи запаси от плодове и най-различни стоки за търговия и размяна. След известно време яхтата се зададе покрай западното крайбрежие и хвърли котва при носа.

— Корабът остава! — тържествуваше китаецът. — Ще тръгна към него с една лодка, за да им предложи плодове.

— Тогава вземи и мен! — подканих го аз.

— Тебе ли? Какво ще търсиш там?

— Трябва да огледам кораба. Трябва да видя и машината, за да разбера дали е от онези, с които умея да боравя.

— Тогава ела! Това английско куче вероятно ще ни разреши да се качим на борда.

В една лодка бяха отнесени два коша с плодове. След това се качихме в нея и загребахме срещу прилива към яхтата. Щом се приближихме дотолкова, че можехме да се чуваме, лордът се наведе през релинга и извика:

— Лодка, ахой! Какво носите?

— Плодове — отвърна Та-ки, — плодове, пресни плодове срещу треската.

— Качете се с тях на борда!

Лицето на Рафли сияеше от удоволствие. Китаецът не забеляза това. Той се радваше на поканата и улови подхвърленото въже, за да завърже лодката за него. Кошовете бяха изтеглени с въжета и ние ги последвахме. Лордът разумно беше отстъпил назад към средата на палубата. Китаецът го последва, за да го поздрави учтиво и да му предложи плодовете си. Но как се изненада, когато Рафли изобщо не отвърна на поздрава му, а го попита строго:

— Казваш се Та-ки, нали?

— Да — отвърна китаецът учудено.

— И те наричат Тсу?

— Тсу? — повтори китаецът, чието учудване се превърна в смайване.

— Да, Тсу. Така са те наричали на борда на Хайанг-дзе. Или не?

— Не знам какво искаш да кажеш с това Хайанг-дзе.

— Така ли? Хмм! Тогава сигурно не знаеш също и кой е вашият Линг-тао?

— Не.

— И къде се намира Тигровият мост?

— Не. Не те разбирам. Какво искаш от мен? Защо казваш думи и имена, които не познавам? О...о... Квимбо!!!

«Добрият, красив, храбър» кафеър е бил долу в трюма и сега се показва през люка. Той чу името си и видя китаеца. В следващия миг вече беше грабнал един прът, който му се изпречи на пътя, и му кресна:

— Ето съм Та-ки, голям силен разбойник на Китай! А тук съм храбър Квимбо! Познава ти още Квимбо, а?

Китаецът разбра, че се беше издал. Присъствието на духа го напусна; той остана с отворена уста и втренчен в кафеъра поглед. А Квимбо се засмя:

— Защо разчеква уста, а не говори? Квимбо теб цапне по глава, та уста се затвори пак.

Последва мощен удар по главата на китаеца с пръта и човекът се стовари на земята като пън. Тоя, който бе искал да избие екипажа на

яхтата, беше прострян от ръката на презирания кафър.

Грамадният китаец лежеше в безсъзнание в краката ни. Бях се приготвил за юмручен бой с него и макар че не се бях страхувал от него, все пак ме обхвана един вид облекчение, когато го видях обезвреден по такъв начин.

— Thunder storm [\[24\]](#), ама че удар! — извика лордът. — Кой би очаквал такова нещо от по-дребния Квимбо!

Кафърът чу това и попита гордо:

— Защо това не очаква Квимбо? Квимбо съм хубав, голям, храбър герой. Квимбо се не страхува, дори ако не така голям и дълъг и широк като китаец. Квимбо обича добър мил Германия и за него избие всички китаец и друг неприятел. Свършил Квимбо добре своя работа?

— Да, добре я свърши, но искам да се надявам, че не си убил негодника.

Наведох се, огледах Та-ки и уверих другите:

— Не е мъртъв и скоро ще се съвземе, но седмици наред ще носи на главата си значителна цицина.

— Няма да му навреди. Онзи, който получи по главата си удар с такъв прът, не трябва да се учудва, ако след това главата му бучи дълго време. Да го вържем, та да не прави глупости, като се събуди!

Китаецът беше отнесен при мачтата и там бе вързан така, че по-късно да не може да се помръдне. След това лордът нареди на кормчията:

— А сега вдигайте котва, за да тръгваме към Каморта!

— Бих предложил да поостанем още известно време на котва — възразих му аз.

— Защо?

— Имаме още работа тук. — Каква?

— Китаецът има тук свои хора, с които се канеше да нападне яхтата и да избие екипажа.

— Това сега какво ни засяга? Щом целта ни е постигната, нищо друго не искам да знам. А дали е постигната, или не?

Погледнах го усмихнато, без да му отговоря.

Тогава той приближи лицето си до моето, остави пенснето да се плъзне до върха на носа му и попита:

— Защо ме гледаш така. Чарли? Да не би да се заблуждавам?

— Мислиш, че съм имал успех, така ли?

— Йес. Поне ми се струва, че мога да го допусна.

— Уел! Значи разбираш може би, че би изгубил облога си?

— Остави ме на мира с облога, а по-добре ми кажи как стоят нещата.

— Добре! Знам къде трябва да търсим Тигровия мост, сър.

— Така ли! Къде?

— По югозападното крайбрежие на Суматра при острова Мансилар в залива Тапанули.

— Това, изглежда, е срещу големия остров Пу-ло Ния или както го наричат още Нияс?

— Североизточно от него, между него и континента.

— Славен човек си, Чарли, добре се справи с тази работа. Наистина не ми се вярваше, че ще успееш да измъкнеш тайната от този китаец. Но да не губим повече ценното си време на Тилангдшонг. Ще откараме китаеца до Каморта и там ще го предадем на управата на каторжническата колония. Тяхна работа е какво ще става с него после. Ние ще се отправим към Суматра.

— Хмм! А дали ще е възможно?

— Защо да не е?

— Имаш ли достатъчно въглища?

— Не, но вече мислих по този въпрос. На Каморта ще натоваря голямо количество дърва. Там има достатъчно затворници, които ще свършат тази работа.

Сега котвата бе вдигната и заобикаляйки северозападния край на острова, яхтата се отправи на юг. През това време забелязахме, че Таки дойде на себе си. Главата го болеше и той понечи да я хване с ръце, което не му се удаде, защото беше вързан.

Това го накара да се съвземе окончателно. Нададе гневен вик и неспокойният му поглед зашари между мен и лорда.

— Подлец, предател! — извика ми той, като скърцаше със зъби. — Взах те под закрилата си, а в замяна ти ме предаде най-подло.

— Лъжеш се — усмихнах се аз. — Дойдох при теб не за да търся закрилата ти, защото не съм избягал престъпник.

— А какъв си?

— Аз съм от хората на тази яхта и присъствувах, когато беше пленена джонката Хайанг-дзе. Капитанът ѝ заедно с всички свои хора бе наказан. Ти също ще си получиш заслуженото и ние трябва да

потърсим само още Линг-тао при Тигровия мост. Не знаехме къде се намира и затова дойдохме при теб, да изкопчим тайната.

Той изпусна едно проклятие и затвори очи.

Когато тръгнахме с Та-ки към яхтата, Калади беше останал на брега, но щом видя, че китаецът беше повален, той веднага пристигна с друга лодка. По мое предложение тези две лодки бяха вдигнати на борда, защото ми мина мисълта, че по-късно може би щяха да ни дотрябват.

След като отново хвърлихме котва пред Каморта, лордът даде сигнала, че желаем да разговаряме с коменданта. Той дойде и се зарадва на успеха ни. След като записа разговора ми с Та-ки, обеща да ни изпрати толкова дърва, колкото можехме да натоварим, и се върна с лодката на сушата заедно с пленника. Скоро след това ни бе докаран обещаният горивен материал и то в такова количество, че измина половината нощ, преди да бъде натоварен на борда. Беше повече от достатъчен, за да поддържа огъня под котлите до Суматра. Щом започна да се разсъмва, ние излязохме от пристанището на Каморта и се отправихме към загадъчния Тигров мост.

7. В залива Тапанули

И така Ху-Киао трябваше да се търси в залива Тапанули. Ако не бях убеден, че китаецът ми беше казал истината, положително щях да се объркам, и то защото този залив предлага най-големите и сигурни места за хвърляне на котва, поради което тук цареше такова голямо оживление, че съществуването на тайно свърталище на пиратите ми се струваше невероятно. Въпреки това убеждението ми беше непоклонимо. Но затова пък у лорда се бяха породили съмнения. Те нарастваха все повече с приближаването към нашата цел и когато най-сетне отляво се появи Пуло си Малу и скоро завихме наляво към залива Тапанули, той огледа корабите с различна големина, които оживяваха водите наоколо, и ме попита замислено:

— Чарли, да се обзаложим ли?

— За какво?

— Че ще се върнем, без да сме свършили нищо. Убеден съм в това.

— А аз казвам, че ще постигнем целта си сигурно.

— Уел. Тогава ще се обзаложим ли?

— Да.

Това беше първият път, когато казвах «да». Той подскочи във въздуха, втренчи учудения си поглед в мен, пенснето му се плъзна до върха на носа и той извика:

— Наистина ли? Наистина искаш да се обзаложиш?

— Да.

— Това е някакво невероятно голямо чудо! Но аз му се радвам, защото сега мога да се надявам, че все пак с времето от тебе може да излезе истински джентълмен. И така аз твърдя, че дойдохме дотук напразно. А ти?

— Аз твърдя, че ще изпълним намеренията си.

— По колко ще заложим?

— Ти какво ще кажеш?

— Сто английски лири.

— Много малко.

— Какво? Как? Много малко? А ти на колко искаш?

— На хиляда ...

— Хи ... хи ... хи ...

Той можа да произнесе само тази единствена сричка, а очите му се разшириха едва ли не повече от устата. Толкова непонятно нещо едва ли му се беше случвало през живота.

— Да, хиляда лири — кимнах аз с такова изражение, като че ли ставаше въпрос за монета от три или пет марки.

— Но да не си откачил, Чарли?

— Не, знам много добре какво казвам.

— Хиляда лири! За теб това не е дреболия.

— Наистина не е.

Този иначе толкова пестелив и предпазлив човек иска да заложим хиляда лири. Направо нищо не разбирам! Имаш ли толкова у себе си?

— Не.

— Нямаш? Боже мили! А искаш да заложим тази сума?

— Разбира се.

— А как ще стане това?

— Ще ми заемеш хиляда лири.

— Ще ти заема ... заема ... заема ...

Той отново прекъсна изречението си и ме загледа като някаква неразгадаема загадка. Аз обаче му обясних с лекомислен тон:

— Толкова често напразно си ме подканял да се обзаложим, като също така често си ми казвал, че ще ми заемеш сумата. Можеш ли тогава да се чудиш, че най-после веднъж се възползвам от предложението ти?

Сега той се разсмя развеселен:

— Аха, така значи! Трябва да бъда хванат на тясно; само че няма да ти се удаде, защото знам, че сигурно ще спечеля този облог. Е добре, давам ти назаем тези хиляда лири, и то с удоволствие, с най-голямо удоволствие, а за да разбереш, че съм сигурен в себе си, залагам срещу тях двойно повече — две хиляди лири. Съгласен ли си?

— Не. Не искам да печеля пари.

— А какво?

— Един предмет, който бих притежавал с удоволствие. Ще го заложим ли срещу моите хиляда лири?

— И кой предмет е това?

— Твоята chair-and-umbrella-pipe [25], сър. — Изрекох това с един толкова безразличен тон, като че ли ставаше въпрос за нещо съвсем незначително и евтино. Но Рафли направи сега наистина скок във въздуха и като протегна към мен ръцете си с разперени пръсти, като че ли да се защити, извика:

— Моята chair-and-umbrella-pipe! Zounds! [26] Чарли, полудя ли? Какво те прихваща? Как мога да я рискувам, как?

— А защо не? Ти се държеше така, като че ли беше напълно убеден, че ще спечелиш облога.

— Бях и съм все още убеден. Но тази великолепна рядкост ми е подарена в знак на уважение от Тревълър-кльб, Лондон, Ниър стрийт 47. Какво ще кажат хората, като научат, че съм имал безогледността да заложа така хазартно лулата? Не, не мога да се съглася на това. Залагам две хиляди лири.

— А аз се обзалагам само срещу лулата ти.

— Тогава от облога няма да излезе нищо.

— Наистина ли? Сериозно ли говориш?

— Да, напълно сериозно.

— О, жалко! Съжалявам, жал ми е за тебе!

— Жал ли ти е? А защо? — заинтересува се той.

— Защото досега те бях считал за истински джентълмен.

— Досега? Само досега ли, Чарли?

— Да. Многократно си ми казвал, че онзи, който не приеме предложението му облог, не е истински джентълмен.

— Но аз приемам облога, само че не мога да заложа моята чадър-лула; не мога, нямам това право.

— Това са само фрази и извъртане. Не искаш да я заложиш, следователно няма да се обзаложим, а затова си виновен ти. Така стоят нещата. Или не е така?

Той направи една много замислена физиономия, затърка безпомощно ръцете си и промърмори:

— Дяволска работа! Наистина не знам какво да правя!

С тези думи той се обърна рязко и се отдалечи. Известно време се разхождаше насам-натам покрай десния релинг, кимаше като на себе си, поклащаше глава и правеше най-различни странни движения. След това се върна отново при мене и сложи двете си ръце на раменете ми:

— Чарли, нали искаш да се обзаложиш с мене?

— Да.

— Хиляда лири срещу моите две хиляди?

— Не.

— Но твоите хиляда лири срещу моята скъпоценна чадър-лула?

— Да.

— Тогава нека небето ми е на помощ! Имаш право: като джентълмен съм длъжен да приема облога. Но ако го загубя, трябва да напусна клуба и не мога никога повече да се мярна пред очите на моите приятели. Ти си ужасен човек.

— Но най на края един съвършен джентълмен, който знае какво означава обзалагането.

— Хм, да. Но искам да ти кажа откровено, че преди ми беше помил като половин джентълмен; можеш да бъдеш сигурен в това.

Той се отправи опечален към задната палуба. Разбира се, че нямаш намерение да го лиша от любимата му лула. Затрудненото положение, в което го бях поставил, трябваше да му бъде като урок и да го накара да не се изказва така пренебрежително за хора, които имат принципа да не се обзалагат за щяло нещяло.

Междувременно бяхме отминали острова Пуло си Малу и се бяхме отправили в югоизточна посока.

Отляво, далеч пред нас, се появиха островите Банаик, а от дясната ни страна изплуваха в далечината малките островчета, които се простират пред северното крайбрежие на Пуло Ния. Насочихме се към залива Тапанули.

За един чужденец не е лесно да се промъкне между островите Банаик и Пуло Ния, защото от едната до другата страна са пръснати множество мънички островчета, които правят опасни плавателните води. Затова е добре да се вземе някой туземен лоцман, въпреки че тук взимането на лоцман не е задължително. И наистина не срещнахме никакво затруднение в това отношение, защото още не бяхме достигнали Пуло Тупа, когато към нас бързо се насочиха доста лодки, на които се вееше лоцманският флаг. Хвърлихме въже в първата лодка, която стигна до нас, и човекът се изкачи на борда.

Той беше чистокръвен малаец, но все пак се оказа, че разбираше както холандски, така и английски. Той бързо се спазари с лорда за възнаграждението си, след което пое командването на яхтата. Това ще

рече, че той се изкачи заедно с Рафли при кормчията и започна да му показва как да върти кормилото.

Аз се отправих към носа, защото оттам ми се предлагаше похубава гледка. Тя бе единствена по рода си. Колкото повече се приближавахме към залива, толкова по-ясно се издигаше пред нас стръмният бряг на Суматра. Растителният свят предлага тук най-разкошната красота и най-голямото разнообразие. Ние идвахме откъм откритото море и се насочвахме между живописни острови към една земя, която си почиваше сред блестящите сапфирени води като обкичена със зелени скъпоценности ухаеща фея. Тук погледът се чувства толкова зает и запленил, че наистина не беше никак чудно защо имах мисъл и чувство само за тази гледка и не обръщах никакво внимание на онова, което ставаше зад гърба ми на палубата.

Дойде ми на ума всичко, каквото бях чел за Суматра и се замислих особено за животните, които се намират в голямо изобилие тук и привличат ловците: урангутана, слона, двата вида носорози, тапира, пантерата и особено кралския тигър, който е също така силен, опасен и страшен като своя индийски роднина. Дали щях да имам тук възможност да изляза някой път на лов?

Сега ние плавахме през залива, в който по случайност не беше хвърлил котва нито един-единствен европейски кораб. Затова пък толкова повече го оживяваха малайските лодки с най-различна големина. Яхтата описа дъга и хвърли котва при остров Мансилар, който се намира малко пред брега на залива. Това не ме учуди, понеже не бях запознат с тукашните обстоятелства.

Свечери се. Слънцето се канеше тъкмо да изчезне, когато лоцманът се спусна в лодката си и се отдалечи, като започна да гребе. Лордът се зададе откъм кормчията и се приближи до мен. Откакто се видя принуден да склучи облога с мен, той изглеждаше едва ли не покрусен, сега обаче лицето му имаше ведро изражение, докато ми казваше с важна физиономия:

— Ще се обзаложим ли, Чарли?

— За какво?

— Че ще загубиш облога си за хиляда лири?

— Нямам такова намерение. Достатъчно е, че ще ти отнема лулата. Повече не ми трябва.

— Глупости! Няма да я получиш!

— Тя ще бъде моя.

— Не. Знам със сигурност.

— Ах! А откъде?

— Тук изобщо няма никакво място Ху-Киао, никакъв Тигров мост.

Няма и никакъв китаец на име Линг-тао.

— Е, как можа да го разбереш?

— Осведомих се.

— От кого? — попитах аз бързо и почти слисано.

— От лоцмана.

Отстъпих две крачки назад и неволно попитах с тон, като че ли карах да ми отговаря някой ученик:

— Него си попитал, него ли?

— Да, разбира се, че него! Познава цялата област наоколо, хората и начина на живот. Да не би да имаш нещо против?

— Сър, такава страхотна грешка си направил, че по-голяма от нея едва ли може да има.

— Грешка ли?

— Грешка, или ако искаш, и гаф!

— Слушай, Чарли, не ставай груб! Ти знаеш, че съм много кротък човек, но ако...

— Но ако някъде може да се направи някой гаф, непременно трябва да го направиш. Ако тонът ми е по-енергичен от обикновено, ще се наложи да ме извиниш, защото твърде е възможно да си изпортил цялата работа още преди да бяхме хвърлили тук котва. Тук сме дошли да търсим престъпник, който не е обикновен човек и според всичко, каквото знаем за него, има голямо влияние и широки връзки сред населението. Дейността му е тайна и който иска да го залови, също трябва да действа тайно. Налага се всички да бъдем изключително съобразителни. Никой не бива и да подозира какво търсим тук, а котвата ни още не е докоснала дъното и ти си издрънкал вече тайните ни намерения на лоцмана.

— Не съм дрънкал, а само попитах за двете имена.

— Но това е напълно достатъчно.

— Какво искаш да кажеш?

— Ако Линг-тао наистина живее тук и ръководи плаването на джонките си оттук, той положително има наоколо много съмишленици

и, естествено, че преди всички лоцманите ще са от неговата шайка. Не проумяваш ли това, сър Джон?

— Хрррмммм! — покашля се той, като сложи ръка пред устата си.

— Отговори ми по-ясно, сър! Даваш ли ми право или мислиш, че се лъжа?

Той се почеса зад дясното ухо, пенснето му съвсем падна от носа, после се обади:

— Дяволска история!

— Нали?

— Но го направих за наше добро.

— В това не се и съмнявам, само че щеше дабъде по-добре, ако не предприел по този важен въпрос нищо, без предварително да си ме питал.

— Имаш право, Чарли, голям гаф направих.

— Да допуснем, че този лоцман е доверено лице на китаеца; в такъв случай сега ще отиде при него да му каже, че е пристигнала парна яхта, чийто собственик знае двете имена Ху-Киао и Линг-тао и е питал за тях. А този собственик е англичанин. Какво ще направи китаецът?

— Е, какво?

— Ще ни обърка здравата сметките.

— А може би дори ще се опита да ни убие?

— Много е вероятно. Затова тази вечер и през нощта ще останем на борда. Утре сутринта ще направим обиколка из залива.

— Защо?

— За да открием Тигровия мост. Нали Квимбо е бил там, трябва да го познава.

— И така да е. Но това също е опасна работа, защото не познаваме залива и пак ще имаме нужда от лоцман, а. той също така може да е доверено лице на китаеца.

— Ще вземем някакъв друг човек, който познава фарватера [\[27\]](#). Остави ме аз да се погрижа за това!

Вечерта настъпи бързо, но на небето се появи луната, а звездите се оглеждаха във водата. Можеше да се вижда надалеч, но не забелязахме нищо особено. Въпреки че денят си беше отишъл, при яхтата пристигаха лодки, за да търгуват. Предлагаха ни плодове и най-разнообразни предмети за потребление. Купихме някои неща за ядене,

но не допуснахме никой да се качи на борда. Изтегляхме купеното в кошници, в които слагахме предварително парите.

През нощта поставихме един пост, който трябваше да съобщава приближаването на всеки човек или лодка. Обаче денят настъпи, без да има подобно съобщение. Преди да започнем обиколката си, лордът се канеше да слезе на брега, за да уреди необходимите формалности с нашите документи. Но което беше твърде странно, веднага след разсъмване на борда ни се качи холандският пристанищен чиновник и поиска да му представим документите си. Неговите гребци останаха в лодката, а той взе със себе си само един човек с китайски черти на лицето, което не можеше да направи никакво особено впечатление, защото на Зондските острови живеят много китайци. Този син на Небесната империя ^[28] беше писарят на холандския чиновник.

Свикнал винаги да бъда предпазлив, аз наблюдавах всеки поглед на двамата мъже. Не можах да забележа нищо особено. Само веднъж ми се стори, че лицето на китаеца изведнъж леко потръпна. Това стана в момента, когато той забеляза Квимбо, който се показва от предния люк. Но това потръпване можеше лесно да се обясни със странната външност на кафъра и ето защо не се замислих повече за това.

Чиновниците установиха, че всичко е наред, и напуснаха кораба. След това по мое желание бе спус-ната една от андаманските лодки и аз се качих в нея, за да потърся някой водач. От всички хора, които ме срещнаха с малките си лодки, най-голямо доверие ми вдъхна един възрастен рибар; разпитах го какво ще прави през деня. Той ме увери, че познава цялото крайбрежие от нос Риа до Паданг, а лицето му засия от радост, когато му предложих една дребна за нашите представи сума, ако се съгласеше до обед да ни бъде лоцман. Той се качи на борда и ние започнахме обиколката, на която разчитах толкова много.

Бяхме седнали заедно с лорда в предната част на яхтата, а Квимбо бе застанал край нас. Той трябваше да наблюдава крайбрежието внимателно, за да открие Тигровия мост. За съжаление «хубав, добър, храбър» Квимбо се оказа извънредно неблагоприятен субект. Може би стотина пъти се повтори следното: когато приближавахме към някое място, той посочваше към него и извикваше: «Там съм Тигров мост, това съм той; Квимбо сигурен!» Обаче щом се озовяхме по-наблизо, той се отмяташе. Не се ограничихме само в обикаляне на залива, а стигнахме нагоре чак до Тапус и надолу — до Бату Мун-дан, но всичко

беше напразно. Квимбо не можеше да открие търсената местност, а и ние не забелязахме никакво място, което би могло поне донякъде да има правото да се нарича Тигров мост.

— Ще повярваш ли скоро, че ще спечеля облога? — попита ме лордът. — Та-ки те е излъгал.

— Не ми се вярва. По-скоро бих допуснал, че паметта на Квимбо не е достатъчно силна да различи отново едно познато място.

— Възможно е. Но дори и така да е, става ясно, че сме дошли до този хубав остров съвсем напразно. Претърсихме цялото крайбрежие, без да открием нещо. Е, къде може да се е сврял този Тигров мост?

— Лъжеш се. Все още не сме претърсили всичко.

— А какво остава още?

— Бреговете на реката.

— Хмм! — промърмори той в знак на несъгласие.

— Досега следвахме само морското крайбрежие. Ти не забелязали колко широко е речното устие в залива?

— Доста е широко, но каква полза от това?

— Може би Квимбо не прави разлика между морски и речен бряг. И изобщо неговата памет за местности изглежда твърде слаба. Колко лесно би могъл да се намира търсеният от нас полуостров в реката!

— Значи смяташ, че трябва да насочим яхтата нагоре срещу течението ѝ?

— Не, нямам пред вид това, защото би било голяма непредпазливост. Нашата яхта в реката — това сигурно би направило впечатление! Не, ще предприема това пътуване в лодка и ще взема със себе си само Квимбо, който, разбира се, ще се показва, колкото се може по-малко, защото китаецът и хората му го познават.

— Аз няма ли да дойда?

— Не. Необходим си на яхтата. Не забравяй, че тя положително е под наблюдение. Дори е твърде възможно да бъде нападната.

— Уел, прави каквото искаш.

Това бе казано с недоволен тон; той беше енергичен, безстрашен, дори дързък човек; притежаваше твърде много гордост, себеотрицание и благородство, за да бъде завистлив; но досега при всичко извършено и преживяно от нас щастието е било към мен по-благосклонно, така че го разбирах твърде добре; той не се сдържаше на едно място, искаше му се и той веднъж да бъде «на предната линия», както се казва

обикновено. Но в случая ставаше въпрос за едно начинание, от което зависеше всичко и просто имах в себе си повече вяра, отколкото в него. Не можех да се съобразявам с неговото недоволство.

Още не се бяхме върнали в залива, когато минахме покрай една малайска лодка, представляваща според обичаите на страната плаващ магазин за дрехи и различни дреболии. Веднага дрейфувахме и оставихме лодката да се приближи до нас, за да си купя саронг ^[29] и малайска фуниеобразна шапка, изплетена от слама. Направих това, за да мога поне отдалече да мина за местен жител. След това лодката отплава, но ние останахме на дрейф, защото ми се струваше по-добре да напуснем яхтата с Квимбо тук, отколкото по-късно в залива, където можеха да ни забележат.

Старият рибар се съгласи да ми отстъпи лодката си и след като навлякох саронга и си сложих шапката, ние се спуснахме в лодката и се отблъснахме от яхтата; тя продължи плаването си, за да се върне на предишното място, където бе стояла на котва.

Намерените в лодката мрежи бяха разпрострени и подредени така, че Квимбо да има възможност да се прикрие зад тях. Аз хванах греблата.

Всички тези промени не можеха да бъдат наблюдавани от странични хора, така че се надявах да не бъде разпознат и обезпокояван.

8. Тигровият мост

Когато стигнахме до залива, той беше извънредно много оживен. Но въпреки това ние се промъкнахме между лодките и ладиите без някой да ни обърне внимание. Веднага щом завихме в устието на реката, Квимбо посочи възбудено към левия бряг.

— О, добър, мил минхер, скоро тук съм при Тигров мост. Тук джонка била на котва, кога Квимбо трябва пътува заедно за Цейлон.

Как се зарадвах! Трябваше да употребя усилия, за да попитам спокойно:

— А на какво разстояние нагоре срещу течението се намира този мост?

— Хубав, храбър Квимбо това не знам; мил Германия продължи гребете; Квимбо каже.

Последвах подканата му. Отляво и отдясно бреговете бяха покрити с постройки и колиби с най-причудливи форми. След около половин час колибите изчезнаха. Бреговете не бяха вече обитавани, а по тях растяха храсталаци и бамбук. Измина още четвърт час. Вече започнах да ставам нетърпелив, когато сред реката забелязах остров. Разстоянието между моста и десния бряг бе свободно и открито. От другата страна обаче островът се свързваше с левия бряг посредством мост.

Не можех да кажа дали той беше каменен или дървен, защото целият беше обрасъл с буйна зеленина. Клонките и листата бяха подкастрени по китайски маниер така, че се бяха образували две огромни фигури на тигър, които лежаха една срещу друга. Квимбо размаха възбудено и двете си ръце.

— Тук, тук съм Тигров мост! Тук жилище на разбойник, къде Квимбо съм пленен и ...

— Тихо, тихо! — прекъснах го аз. — Никой не бива да чуе, че разговаряме. Бил ли си на острова?

— Да, Квимбо бил.

— Там има ли някаква къща, колиба?

— Не, съм само дърво, храст и бамбук.

— А къде е жилището на китаеца?

— Жилище на бряг.

— Но нищо не се вижда. Има само гъста гора и още по-голям бамбуков гъсталак.

— От остров минава път до къща през мост.

— Направо в този гъсталак ли?

— Да.

— От какво е направена къщата?

— Съм направен от бамбук.

— Няма ли и друг път до нея освен този през моста?

— Квимбо не знам друг път.

— А сега стой тихо! Легни под мрежите!

Вече се бяхме приближили до острова. Трябваше да мина покрай къщата, трябваше следователно да я забележа. Не минах под моста, а избрах другата страна, където реката беше открита. Когато лодката минаваше покрай острова, сред крайбрежния гъсталак забелязах открито място с няколко водещи към водата стъпала. Там беше завързана една лодка. Значи ето къде беше пристанът за обитателите на това място; те спираха на острова лодките си и оттам минаваха през моста за къщата. Защо, това не можех да разбера.

Продължих да гребя нагоре по реката, докато тя направи завоя и никой не можеше да ни вижда от острова и моста. След това спрях лодката на левия бряг. Изтеглихме леката лодка на брега и я скрихме под пълзящите растения, след което наредих на Квимбо да ме чака на това място.

— Не, хубав, добър Квимбо няма тук чака, защото изяде него тигър.

— Има ли тук тигри?

— О, тук съм много, много тигър. Квимбо слушал рев цяла нощ.

— Тогава ела с мен, но не продумвай нито дума! Тигри тук? Това беше опасно, защото бях взел само револверите си и ножа, но се налагаше да рискуваме. Сега трябваше да изминем надолу същия път, който бяхме преплавали с лодката нагоре. Вървах първи и се промъквах с мъка през гъсталака. Никак не беше лесно, защото облеклото ми се състоеше само от саронга. За Квимбо, който ме следваше, работата не бе толкова трудна, защото му проправях път.

Но не след дълго време се натъкнах на отгъпкана от човешки крака пътека, която се извиваше точно в нашата посока. От време на време от

нея се отклоняваше подобна пътека настрани. Следователно гъсталакът не беше чак толкова непроходим, колкото си бях мислил.

Продължихме да вървим бавно и извънредно предпазливо. Внезапно аз се спрях, защото пред мен се откри широко свободно място, на което се издигаше търсеното от нас жилище на китаец. Видях и Тигровия мост, който излизаше на това широко място откъм реката, вдясно от нас. Срещу него се намираше голяма къща, построена само от бамбук, а край нея имаше три по-малки постройки. Вляво забелязах висока здрава ограда, образуваща окръжност, направена от дебели, високи може би три метра бамбукови пръти, забити наблизко един до друг в земята. В центъра на това оградено място се намираше друга, още по-висока ограда. Каква ли беше тяхната цел?

Бях отстъпил в гъсталака. Квимбо стоеше край мен. Той посочи с ръка към една от по-малките постройки и ми пошепна:

— Там съм бил хванат хубав, храбър Квимбо. Стоял и лежал вързан така здраво, че не мога бягам.

В този момент чухме как някакъв човек изрева от болка. Виковете се разнесоха откъм голямата къща.

— Това съм пазач, който пазил и давал яде беден Квимбо — обясни ми кафърът.

— Но защо крещи? — попитах аз.

— Защото Линг-тао бие.

Канех се да продължа с въпросите си, но не можах, защото от насрещната врата се появиха трима мъже. Единият от тях беше... нашият лоцман, вторият беше също малаец; те се спряха. Третият беше китаец. Той се отправи към споменатата ограда и отвори намиращата се в нея портичка. Веднага се разнесе ревът на някакъв хищник. Китаецът влезе във външното оградено пространство и дръпна вратата зад гърба си. Но преди да я затвори напълно, успях да зърна животното, което беше изревяло една черна пантера с необикновени размери. Тя беше очевидно опитомена поне дотолкова, че не се нахвърляше върху китаеца.

След десетина минути човекът излезе от оградено място и се отправи към двамата малайци.

— Това съм Линг-тао — прошепна Квимбо почти разтреперан.

— Знаеш ли за какво му е тази пантера?

— Квимбо не знам, но я чувал реве цяла нощ. Хрумна ми една мисъл, но не можах да се спра по-дълго на нея, защото откъм острова се разнесоха звуците на гонг, след което китаецът и двамата малайци преминаха бързо по моста. Когато се върнаха след известно време, с тях имаше четвърто лице, а именно — писарят на холандския чиновник от пристанището. Те носеха на ръце и някакъв човек в малайски дрехи, който беше вързан, а вероятно и устата му бе затъкната. Отнесоха го към ограденото място, след като Линг-тао отново бе отворил вратата. Пак видях пантерата, която се втурна с рев към него, но по заповед на господаря си се отдръпна отново. Китаецът вдигна вързания човек с помощта на лоцмана и двамата го внесоха вътре. Вратата остана полуотворена, писарят и малаецът застанаха край нея, за да гледат след другите двама, като по този начин и ние можехме да виждаме през пролуката. Пантерата беше легнала настрани и фучеше; китаецът и лоцманът достигнаха вътрешната ограда; отвориха една врата, внесоха пленника и пак я затвориха след себе си. Останаха вътре може би четвърт час. После се върнаха. След като затвориха вътрешната и външната врата, те влязоха в голямата постройка.

Кой ли беше този пленник? Защо го бяха завлекли зад оградата? Дали изобщо не използваша това място като затвор? Дали тази пантера не беше там, за да пази затворниците? Дали и Бонтверкер, когото търсехме, не се намираше също вътре?

Това бяха въпросите, които си задавах. Не можех да им отговоря, но тази вечер трябваше всичко да се разбере, защото моето решение беше непоклатимо — след настъпването на тъмнината да се върна на това място и тайно да разузная пиратското свърталище. Засега обаче трябваше да се махам, защото тук очевидно имаше повече хора, отколкото можеше да се видят, а аз бях постигнал каквото исках... бях открил Тигровия мост.

Въпреки това останах легнал на земята още известно време. Помислих си, че за тази вечер ще ми бъде полезно опознаването на острова и моста. Ето защо изпратих Квимбо да се върне на известно разстояние и се запромъквах през моста под закрилата на растителността. Едва се бях озовал на острова, когато чух зад гърба си гласове. Тъкмо намерих време да пропълзя зад хаотично сплетените листа и клонки и ето че се появиха Линг-тао и лоцманът. Отправиха се

към споменатия пристан и там се спряха. Чух ясно въпроса на Линг-тао:

— Ще се справиш ли?

— Надявам се — отвърна другият.

— Имаш време да измислиш нещо добро. Яхтата трябва да бъде наша. Колко добре можем да я използваме! Можехме и тук да свършим тази работа, ако имахме повече хора. Но сега разполагам само с вас тримата и пазача, когото трябваше пак да пребия от бой, защото даваше твърде много ядене на холандеца. Другите са в открито море и ще се завърнат едва след седмици. Ако успееш да откараш яхтата до Паданг, тя ще бъде наша. Необходимо е само да се обърнеш там към брат ми Хи-сен.

— Надявам се да успея; по пътя сигурно ще ми дойде някаква идея.

— Изпрати ми известие, преди да започне пътуването!

Той се завърна в къщата през моста. Лоцманът се качи в една лодка, хвана веслата и се отдалечи.

Сега вече знаех кои хора бяха тук: Линг-тао, писарят, малаецът и наказаният пазач. Не се страхувах от тези четирима души. Дали трябваше да освободя пленниците сега, веднага? Моментът беше удобен! Но пантерата! Какво представляваше револверът пред това животно! И най-важното — кроеше се някакъв план срещу нашата яхта. Лоцманът се канеше да я откара в друга посока и аз трябваше да побързам да попреча на това. И така промъкнах се обратно по моста, намерих Квимбо и двамата се затичахме към нашата лодка. Спуснахме я отново във водата и се качихме в нея. Квимбо се скри под мрежите, а аз започнах да греба надолу по реката, колкото сили имах. Движехме се бързо, но въпреки това забелязахме лоцмана едва когато бяхме стигнали устието на реката. Той продължи да гребе успоредно на крайбрежието, сигурно за да вземе лоцманската си лодка, а ние се насочихме право към яхтата. Едва бях скочил на борда, когато кормчията ми извика:

— Но, сър, вие се връщате сам! Не сте ли заедно с лорда?

— Сър Джон не е ли тук? — посрещнах въпроса с въпрос.

— Не. Той тръгна отдавна заедно с китаеца-писар.

— А-а! Накъде?

— След вас.

— Каква ...

За малко щях да кажа «глупост». Сега научих следното: на лорда никак не му е било безразлично, че съм тръгнал на разузнаване без него. Ето защо той видял не без удоволствие, че писарят на холандеца се връща заради някаква грешка в сумата за престоя ни в залива. Запитал го дали има време и дали познава добре бреговете на реката; ставало въпрос да се открие една местност, наречена Тигровия мост. Въпреки изричното ми предупреждение той пак споменал това име, защото считал писаря за държавен чиновник, а поради това и за човек, на когото можел да се довери. Но този човек, който беше доверено лице на китаеца, се съгласил веднага с това предложение, за да заведе лорда право в ръцете на Линг-тао.

Сега вече знаех кой беше пленникът, защото лордът бил наредил на писаря да му осигури саронг и сламена шапка. Целият екипаж на яхтата стоеше наоколо, докато разговарях с кормчията. Разказах им каквото бях видял и чул. Те се накукуваха веднага да тръгнат, за да измъкнат лорда. Наложих се да ги обуздам малко:

— Не бързайте толкова! Не можем да оставим яхтата без надзор и изобщо не са нужни толкова много хора. Впрочем я вижте, лоцманът пристига с лодката си! Нека чуем какво ще ни разкаже!

Щом негодникът свали платното си, ние му хвърлихме въже и той се изкатери на палубата. Поздрави и се приближи към мен.

— Сахиб, трябва да ти предам важно съобщение. Господарят на този кораб тръгна да търси Тигровия мост, нали?

— Да.

— Но той не се намира тук, а в Паданг. Заедно с писаря се отправи към Паданг и ми нареди да ви съобщя, че трябва бързо да го последвате и да го вземете на борда.

— Добре! Но засега ти си на борда и ще те вземем с нас до Паданг, след като измъкнем лорда от Тигровия мост. Вържете го!

Десет здрави ръце го събориха на земята, вързаха го и го отнесоха долу в трюма. Наредих да спуснат капитанската лодка във водата, взех четири добре въоръжени гребци, нарахих Мечкоубиеца заради пантерата и се спуснах в лодката. Тя се понесе през залива към устието на реката, като че ли бе карана с пара.

За да достигнем Тигровия мост заедно с Квимбо, ни бяха необходими повече от четиридесет и пет минути. А сега за това ни бе

нужно едва половината време. Момчетата натискаха греблата като дяволи, за да освободят своя лорд час по-скоро. Не продължихме понагоре от острова, а спряхме лодката на пристана. Моряците се скриха, а аз затърсих гонга. Той висеше на едно дърво. Ударих го силно три пъти. Линг-тао излезе бързо от къщата и дойде на острова. Като ме видя, той се стъписа.

— Кой си ти и какво търсиш тук? — попита той строго.

— Искам да говоря с минхер Бонтверкер и английския лорд, които си затворил тук.

Той запрегльща от уплаха:

— Не те разбирам.

— Как се казваш?

— Името ми е Хи-сен.

— Хубаво! Но тук те наричат Линг-тао. Аз съм от яхтата, чийто собственик си затворил тук. Ние пленихме твоята джонка Хайанг-дзе и избесихме екипажа, после заловихме Та-ки на Тилангдшонг, а сега сме дошли да си разчистим сметките с тебе и брат ти Хи-сен в Паданг.

— Все още не мога да те разбера — запелтечи той.

— Тогава ще ти го кажа по-ясно. Ето ти! Юмрукът ми го удари в слепоочието и той се строполи на земята. Моряците излязоха от скривалищата си, за да го вържат. Тогава забелязах, че от къщата излизат писарят, малаецът и един дребен, кривокрак китаец, който сигурно беше пазачът. Искаха да видят кой беше ударил гонга. След минута и те бяха вързани. Завлякохме негодните през моста до откритото място пред къщата и там ги захвърлихме на земята. После се отправихме към вратата на външната ограда. Взех мечкоубиеца в ръце, а един от моряците отвори тихо вратата. Но въпреки това хищникът ни беше чул. През тясно отворената врата забелязах, че се беше снишил към земята, готов за скок, а очите му бяха насочени към нас. Вдигнах мечкоубиеца, прицелих се набързо и стрелях. Куршумът, попаднал право в окото, го накара да подскочи вертикално нагоре, след което падна на същото място, където беше лежал. Моряците искаха да влязат, но аз ги задържах, защото можеше да има и друга пантера, въпреки че преди това бях забелязал само една. Заредих отново изстреляната цев и влязох вътре. Нямаше друга пантера. Сега вече мои те придружители се наканиха ликуващи да се втурнат към вътрешната ограда, която затваряше малко кръгло пространство. Но аз им направих

знак да останат назад и се запромъквах тихо пред всички. Намерих вратата и се заслушах. Вътре разговаряха двама души.

— Той стреля — чух гласа на лорда. — Така може да гърми само неговата ужасна пушка.

— Наистина ли вярвате, милорд, че този немец ще дойде?

— Ще дойде. Той няма да ме остави да кисна тук.

— Но ако пленят и него?

— Него ли? О, той не е толкова глупав като мене! Един такъв китаец не може да го плени; той е...

Той млъкна и се ослуша, защото бях почукал.

— Има ли някой навън? — попита той високо.

— Да — отвърнах аз. — Кой?

Един човек, който иска да се обзаложи с тебе!

— Чарли, Чарли, ти си, наистина си ти! Отваряй, бързо отваряй!

Отворих вратата. Той не можеше да излезе, защото лежеше вързан на земята, а до него, също така вързан, видях друг човек, на когото си личеше, че се намира от по-дълго време на това нерадостно място.

— твържи ме, Чарли, отвържи ме бързо, за да мога да те прегърна и да ти стисна ръцете!

— А това минхер Бонтверкер ли е? — попитах аз.

— Йес, йес! Но не говори толкова много, а разрежи въжетата да ни освободиш!

Това бе направено. Лордът скочи, грабна ме в прегръдките си и ме притисна така, че щях да извикам. При това той се нарече може би десетина пъти най-глупавия човек, какъвто можело да има, и ме подкани да разкажа как ми се е удало да открия къде е затворен.

А що се отнасяше до него самия, той просто бил откаран с лодка до острова от писаря и като излизал от нея, бил ударен отзад по главата, завързан и предаден в ръцете на китаеца.

Не беше необходимо да обяснявам на холандеца нищо, защото той беше научил вече от лорд Рафли, своя някогашен познат от Капщад, къде и от кого бяхме чули за него и как после бяхме взели решението да го освободим от това неприятно положение. След като му разказах с кратки думи днешните си преживявания, той знаеше вече всичко.

С каква радост посрещнаха моряците любимия си лорд! Те поискаха настоятелно разрешение да бичуват Линг-тао, но това,

разбира се, им беше отказано. Разпитахме пленниците си, но не можахме да измъкнем нито една дума от тях.

Като претърсвахме помещенията, видяхме, че те бяха извънредно скромно обзаведени, което не можеше да не ни учуди. Пиратството положително им беше носило огромни печалби. Но къде бяха скрити тези пари? Бонтверкер е бил принуден да изпрати до Тйелатяп писмо с искане за пари, но е бил достатъчно умен да напише на него фалшив адрес. Сумата, която са му взели при нападението, е била и без това достатъчно голяма. Но къде беше тя? И в това отношение не можахме да научим нищо. Дали е била разпределена? В този случай, както и във всички останали, Линг-тао като предводител е получил лъвския пай. Претърсихме всички помещения и цялата околност на сградата, но не открихме нищо освен дребни суми.

Но ето че съвсем неочаквано бе хвърлена светлина върху този въпрос. Появи се старият рибар, нашият нов лоцман, заедно с Квимбо. При завръщането си на яхтата просто не бях намерил време да се сетя за него, а бях отплавал отново с лодката, без да поговоря със стареца. Тогава той заговорил Квимбо, който знаеше, че бях тръгнал да освободя освен лорда и неговия някогашен господар, минхер Бонтверкер. Какво голямо желание имал да присъства тук! След като се разговорили, двамата решили да тръгнат за Тигровия мост. И ето че сега бяха тук.

Щом старият рибар чу, че сме търсили напразно пари и други ценности, той ми каза:

— Сахиб, тук няма да откриеш нищо, защото богатството на този Хи-сен е в Паданг. Всъщност жилището му съвсем не е тук. Той идва само за известно време насам, защо, не знаех досега, но вече знам. Той живее в столицата Паданг.

— Какво прави там?

— Заедно с брат си се занимават с парични сделки.

— Аха, значи е банкер. Тогава минхер Бонтверкер може да се радва, тъй като в такъв случай ще успее да компенсира загубите си.

Щом китаецът чу тези думи, проговори за първи път. Между скърцащите му зъби се разнесе ругатня, отправена към мен. Но това не бяха последните му думи; той проговори още веднъж, а именно когато кафърът се изправи пред него, ритна го и започна да го ругае:

— Има ти очи? Вижда тук хубав, добър, храбър Квимбо? Ти хванал вързан Квимбо и беден Квимбо трябва има много лош глад при теб. Ти съм лош човек, лош негодник и мизерно подлец!

— Изчезвай, жабо! — изкрещя китаецът. — Сега разбирам, че ти си виновен за всичко. Ако можех да го предвидя, сега нямаше да стоиш тук жив!

Отидох зад оградата, за да одера кожата на пантерата. Тя щеше да ми бъде спомен за това приключение. Квимбо прояви готовност да я почисти и приготви по кафърски маниер.

А сега трябваше да решим какво да правим с пленниците. Нямахме доверие в тукашните власти. Вероятно голяма част от населението беше в съюз с Линг-тао. Ето защо предложих да го отведем заедно със съмишлениците му в столицата и там да го предадем на губернатора, който положително щеше да нареди най-строгото разследване на случая. Останалите заявиха, че са съгласни.

Съвсем безразлично можеше да ни бъде какво щеше да стане с постройките и покъщнината им край Тигровия мост. Оставихме всичко непокътнато и скоро напуснахме с лодките това пиратско свърталище. От всички нас най-радостен беше минхер Бонтверкер, който почти не изпускаше из очи своя верен Квимбо, защото все пак на него трябваше да благодари, че в този ден съдбата му бе взела такъв благоприятен обрат.

Щом стигнахме кораба, веднага бе запален огънят под котлите. Но преди да успеем да вдигнем котва, бяхме заобиколени от безброй много лодки, а техните гребци искаха да се качат на борда, за да разберат подробности. Най-много шум вдигаха представителите на тукашните власти, които най-накрая започнаха да ни заплашват, за да им предадем нашите пленници. Не им обърнахме внимание, а когато се опитаха да се качат насила на палубата, имахме вече достатъчно пара, за да можем да тръгнем; видяха се принудени да ни оставят на спокойствие.

Бях забелязал твърде добре, че през цялото време лордът се навърташе около мен и не смееше да ме заговори. Пенснето му се плъзгаше до върха на носа по-често от когато и да било. И никак не беше чудно! Носът му се беше провесил надолу тъжно като ушите на нюфъндлъндско куче. Оставих го на спокойствие и постъпих правилно, защото сам дойде при мен и сложи ръка на рамото ми.

— Чарли!

— Сър Джон. Ти спечели!

— Облога ли? Йес!

— Но! Моята лула-чадър! — Е и? Той постоянно преглъщаше.

— Вече не мога да се мярна в Тревълър-кльб, Лондон, Ниърстрийт 47. Аз ще ...

— Сър Джон! — прекъснах го аз. Положението беше деликатно, не биваше да го засегна. — Сър Джон, ще разрешиш ли на един твой приятел да те помоли нещо?

— На какъв приятел?

— На мен! Моля те, да приемеш един подарък от мен. Искам да ти подаря като знак на почит за върнатата ни бойна дружба в борбата срещу похитителите тази лула. Ще я приемеш ли?

Сега лицето му грейна като слънцето в ясно утро.

— Чарли! Ти си ... ти си ...

— Приемаш ли я?

— Йес! От тебе я приемам! А ти наистина си най-съвършеният джентълмен от Лондон до Капсад и от Бирма до Сан Франциско, макар че...

— ... макар че спечелих първия си облог в живота срещу лорд Рафли.

Паданг, най-големият град на западното крайбрежие, е благоустроено красиво селище с оживено мореплаване и значително развита търговия, тъй като големият износ на разнообразни стоки от западната половина на Суматра се осъществява чрез този град. Паданг имаше още по онова време над двадесет хиляди жители и при това толкова добро правораздаване, че не можехме да се съмняваме в наказанието на китаеца и неговата банда.

От дълго време властите преследвали пиратите, но всичките им усилия оставали напразни. Сега човек може да си представи колко добре дошли бяхме, когато предадохме на правосъдието нашите почтени пътници от трюма. Съдебното следствие започна още на следващия ден, при което бяхме разпитани като свидетели. Отнасяха се към нас извънредно любезно, а когато минхер Бонтверкер събщи сумата, която му е била ограбена, веднага проявиха готовност да му бъде възстановена от имуществото на двамата братя, което сега се

намираше в ръцете на властите. Разбира се, че и Хи-сен, братът на китаеца, беше арестуван.

За щастие сумата, отнета от Бонтверкер по време на нападението, беше само малка част от онова, което бе наследил от брат си в Тйелатяп. По-голямата част от нея беше тръгнала по по-сигурен път.

В Паданг останахме две седмици, след което закарахме Бонтверкер до Коломбо, откъдето той щеше да изчака друг удобен случай, за да стигне до Капщад. Тъй като беше решил да задържи при себе си своя верен Квимбо завинаги, кафърът се видя принуден да се сбогува с нас. Това бе сторено по неговия развеселяващ начин, но този път той не можа да предизвика усмивките ни. На мене ми подаде ръка последен:

— Помни още мил, добър Германия, как намери хубав, храбър Квимбо долу в пясък на кораб? — попита ме той.

— Много добре си спомням — отвърнах му аз, — нали те мислеха за призрак.

— О, Квимбо не призрак, а Квимбо съм хубав, храбър Квимбо. Но ако добър Германия не намери Квимбо в джонка, Квимбо бил също обесен като пират, макар съм невинен. Затова Квимбо никога забравя негов минхер Германия и сега каже един въпрос.

— Е, какво ще питаш?

— Ако някога Квимбо дойде път до Германия, може той там посети свой добър минхер?

— Естествено! Много бих се радвал, ако дойдеш някога!

— Тогава хубав, храбър Квимбо дойда много сигурно. Но първо направя един съвсем много хубав прическа коса. Съм в Германия също млад хубав момиче, което казва Митие?

— Да, там има много млади момичета, които носят това име.

— О, тогава Квимбо направя свой прическа тъй чудесна, та около него ще събере много сто Митие наведнъж.

Устата му се разтегли от удоволствие от едното ухо до другото и той ми разтърси още веднъж ръцете, като ме увери съвсем сериозно:

— Ако минхер Германия запази там за Квимбо много Митие, тогава идва хубав, храбър Квимбо съвсем сигурно, да, съвсем сигурно!

Но за съжаление славният кафър не се е появил още и до ден-дневен и «събирането» на многото «млад, хубав момиче Митие» все още не е могло да се състои.

Може би година по-късно лордът ми изпрати два стари вестника, а именно един брой от излизация в Сорабая «Бинг-танг-тимор» и един брой от печатания в Паданг «Суматра-кърънт». И двата вестника разказваха за пленяването на китаец Линг-тао при Тигровия мост, като добавяха после и останалото. Властите бяха успели да разберат, че освен Хай-лнг-дзе имало още две джонки, които са се занимавали с пиратство за сметка на хитрия китаец и съдружниците му и бяха започнали да ги преследват усърдно. И двете джонки се отправили към залива Тапанули, но били посрещнати така, че не се измъкнал нито един човек от екипажите им. После били избесени по реите толкова много пирати, че след това по тези места рядко някой се е оплаквал от несигурност в корабоплаването.

info

Информация за текста

© 1981 Веселин Радков, превод от немски

Karl May
An der Tigerbrücke,

Сканиране: Светослав Иванов, 2007

Редакция: Ивет Костова, mitio, Hawthorne, 2007

Публикация:

Тигровият мост. 1981. Изд. Георги Бакалов, Варна. Роман. Превод: [от нем.] Веселин РАДКОВ [An der Tigerbrücke / Karl MAY — Verlag (Aus «Am Stillen Ozean»)]. С ил. Формат: Печатни коли: 7,50. Страници: 120 стр. Цена: 0.56 лв.

Редактор Валентин Кържилов

Художник Стоян Цанев, 1981

Худ. редактор Иван Кенаров

Техн. редактор Добринка Маринкова

Коректори: Елена Върбанова, Денка Мутафчиева

Немска, I издание

ЕКП 95376 22231 6126—18—81

Книгоиздателство «Георги Бакалов» — Варна

Печат: ПК «Димитър Благоев» София

c/o Jusautor ДЧ 830. 2—31

Karl May, «An der Tigerbrücke»

Verlag, Radebeul bei Dresden

(Aus «Am Stillen Ozean»)

Свалено

от

«Моята

библиотека»

<http://www.chitanka.info/lib/text/2430>

Последна редакция: 2007-02-15 22:48:14

Кафърът Квимбо е един от главните герои в романа «По непознати пътеки» на Карл Май. Б. пр.

Минхер (хол.) — господар, господин. Б. пр.

Бури — холандски заселници в Южна Африка. Б. пр.

Джонка — малък плоскодънен китайски кораб с ветрила. Б. пр.

Става въпрос за събития, разказани в «Похитители на момичета»

Тамули — жителите на северен Цейлон. Б. пр.

Английски лорд, чудака, придружавал главния герой при някои от пътешествията му. Б. пр.

Well (англ.) — Добре, съгласен съм. Б. пр.

Сингалци — коренно население на Цейлон. Б. пр.

Pshaw! (англ.) — глупости, или възклицание (Пфу!). Б. пр.

Heigh-ho! (англ.) — възклицание на досада, яд. Б. пр.

All devils (англ.) — Всички дяволи, по дяволите! Б. пр.

Килсон — гредя в плавателен съд, успоредна на кила. Б. пр.

Mijn tijd, mijn tijd (хол.) — Мили боже! (израз на удивление) Б. пр.

Капланд — провинция в Южна Африка. Б. пр.

Good god (англ.) — Боже мили! Б. пр.

Феро — един от Канарските острови. Б. пр.

Сипаи — вои́ници в Индия. Б. пр.

Декан — обширно плато в Индия. Б. пр.

Калади — слуга на лорд Рафли, герой от «Похитители на момичета» Б. пр.

Сахиб (тур.-араб.) — господар, почетна титла на европеец в Индия. Б. пр.

Ласкар (перс, араб., англ., фр.) — моряк, воиник от Източна Индия.

Good luck (англ.) — На добър час, успех! Б. пр.

Thunder storm (англ.) — Гръм и мълния, по дяволите! Б. пр.

chair-and-umbrella-pipe1 (англ.) — стол-чадър-лула; любим комбиниран предмет на лорда-особняк, който не се разделя с него никога. Б. пр.

Zounds! (англ.) — Небеса! О, боже! Б. пр.

Фарватер (хол.) — безопасен път за плавателен съд. Б. пр.

Небесната империя — Китай. Б. пр.

Саронг — дълга свободна дреха прилична на риза. Б. пр.

prose_classic

Карл
Май

То-кай-хун
Индианска литература, Приключенска литература
bg
de

Веселин
Радков

prose_classic

Karl
May

de

(неизвестен автор)

Mylib SfbToFb2 Converter
2010-07-07 12:18:56
<http://chitanka.info/text/3434>
0.1

0.1 (2007-09-03 20:00:06) — Добавяне

Карл Май
То-кай-хун

1. ДВАМАТА СНЪФЪЛСИ

Повечето от моите читатели познават Винету, вожда на апачите, най-благородния индианец, най-добрия и най-верен приятел когото съм имал. Навярно те знаят и как той умря. По време на схватката със сиу-огелаласите в дълбокия кратер на планината Ханкок един куршум прониза гърдите му и малко след това Винету издъхна в ръцете ми. Пренесохме трупа му в планините Гро Вантър и го погребяхме в долината на река Метсър. За мен остана тъжното задължение да

поема на юг и да известя на апачите, че техният върховен и най-прочут предводител не е вече жив.

Това бе пътуване за което и до ден днешен никак не обичам да си спомням. Смъртта на Винету ме нарани толкова дълбоко и така разстрои живота ми, че страшно много се промених. Иначе винаги толкова весел и изпълнен с вяра и упование в самия себе си, аз престанах да се усмихвам и обичайната ми жизненост съвсем ме напусна. Искях да бъде сам и отбягвах хората. Ако по време на продължителното и самотно пътуване ми се наложеше да се отбия в някой форт или селище, винаги гледах да си тръгна оттам колкото бе възможно по-скоро.

Вярно, че и хората с които се срещах се държаха с мен така, че ни най-малко не ме предразполагаха да остана при тях по-дълго. Те толкова малко ми обръщаха внимание, сякаш изобщо не съществувах, а когато си тръгвах едва ли някой се сбогуваше с мен. Причината за подобно поведение се криеше в моя външен вид.

Двамата с Винету бяхме яздили до планината Ханкок, за да освободим от плен на сиу-огелаласите група заселници, които познавахме. Усилията ни се увенчаха с успех, скъпо заплатен с живота на Винету. След като го погребяхме една част от заселниците решиха да останат в долината на Метсър и да основат ново селище. Залових се да им помагам и ето защо поех на път за апачите малко по-късно.

С течение на времето кожените ми дрехи така се бяха изпокъсали, че се видях принуден да ги заменя с други. Но тъй като в Дивия запад не се намират магазини за облекло аз се зарадвах, когато един от заселниците ми предложи саморъчно направените си дрехи каквито обикновено носят американските пионери — от синьо ленено платно. Ленът е собствено ръчно саден, изпreden и изтъкан, а платът — собствено ръчно разкроен и после ушит. Но подобно облекло няма и следа от кройка и фасон. Панталонът прилича на два съшити един за друг кюнци, жилетката е като малък чувал без ръкави, а пък палтото представлява голям дълъг чувал с ръкави. И понеже моят „костюм“ явно е бил предназначен за по-друга фигура, лесно можете да си представите, че не бях с кой знае колко спретнат и изискван външен вид. Приличах на всичко друго само не и на уестман, а като прибавим към това моята мълчаливост и необщителност, става ясно защо никъде не срещнах онова внимание с което обикновено хората посрещаха Олд Шетърхенд.

След две седмици се добрах до Норт Форк на Канейдиън Ривър. Яздех през обширна равна прерия, където тук-там като отделни островчета се виждаха групи от дървета и храсталаци. Това обстоятелство ме караше да бъда предпазлив, защото видимостта беше ограничена и човек винаги трябваше да очаква някоя внезапна среща, а тя лесно можеше да го изправи срещу неприятели. Носеха се слухове, че сред команчите са избухнали опасни размирици, а техните земи се простираха и до местностите през които минавах.

По обед стигнах до един поток, чиято студена бистра вода приканваше към почивка. Избрах си място откъдето надалеч пред мен се откриваше свободен изглед и можех да забележа всеки който се приближаваше отнякъде. Там слязох от седлото, пуснах коня свободно да пасе, напих се с вода до насита, а после легнах под сянката на едно дърво.

Беше изминал може би около четвърт час, когато забелязах двама конници. Тъй като бяха бели, продължих спокойно да лежа. Приближаваха се от посоката откъдето бях дошъл и аз, понеже следваха оставената от мен диря, на която както видях, отделях голямо внимание. Те яздеха на мулета и бяха облечени напълно еднакво. Когато наближиха забелязах, че приликата им бе не само в дрехите, а и в телосложението и чертите на лицето. Който ги видеше несъмнено веднага щеше да ги вземе за братя, може би дори за близнаци. И двамата имаха високи и толкова кльощави фигури, че човек най-напред би предположил, че продължително са гладували. Но че това не беше истина доказваше както здравият цвят и вид на лицата им, така и стабилната стойка на седлата. Приликата им бе толкова голяма, че кажи-речи единственото което, ги различаваше беше голям белег от нож върху лявата буза на единия от тях.

Не бяха надарени с кой знае каква мъжка красота, понеже за съжаление най-издадената част от лицата им бе оформена по необичновен начин. Да, имаха носове и то какви! С пълна сигурност можеше да се твърди и да се спечели всякакъв бас, че дори в целите Съединени щати е изключено да се намерят други такива носове. Човек не може да си представи големината, формата и цвета на тези носове без да ги е виждал, а описанието им е нещо невъзможно. Въпреки необичновените си обонятелни органи двамата мъже не заслужаваха да се нарекат грозни. Напротив, характерните им изразителни лица, гладко избръснати по американски,

излъчваха подкупващо доброжелателство. В ъглите на устата им непрекъснато потрепваше лека, весела безгрижна усмивка, а светлите им бдителни очи гледаха толкова дружелюбно, че дори и най-злонамерените хора не биха намерили каквато и да било причина за недоверие. Облеклото им се състоеше от удобни тъмносиви вълнени ризи и също такива панталони. На краката си носеха здрави високи обувки, а на главите широкополи шапки от боброва кожа. По плещите им се спускаха широки одеяла, използвани и като завивки, и като мушамы при дъжд. В кожените им колани бяха затъкнати ножове, там висяха и револвери в кобури. Освен това двамата бяха въоръжени и с карабини, тъй наречените райфъл, които биеха доста надалеч.

Никога не бях виждал тези мъже, но бях чувал да говорят за тях, така че знаех с кого си имам работа, защото бе невъзможно да се лъжа. Те бяха неразделни. Никой не ги беше срещал по-отделно. Истинските им имена бяха неизвестни. Заради носовете им ги наричаха единствено двамата Снъфълси

1

.

Джим Снъфъл бе онзи с белега. Другият се казваше Тим Снъфъл. Както става ясно дори и собствените им имена си приличаха.

Ако в последно време бях изпаднал в такова настроение, че не можех да търпя хора около себе си, вече нямаш нищо против да се срещна и запозная с тези мъже. Те бяха безкрайно честни и толкова привлекателни личности, че си заслужавахме някой и друг ден да яздим заедно в случай, че пътят им съвпаднаше с моя.

Те не забелязаха нито коня ми, защото се намираше зад храстите, нито пък мен, понеже тревата край потока където лежах бе толкова висока, че напълно ме скриваше. Без да откъсват очи от следите ми двамата се приближаваха все повече и повече, докато най-сетне стигнаха на около двадесетина крачки от мен. Тогава нямаше как вече да не видят, че дирята по която яздеха внезапно свършваше. Учудени спряха мулетата си, а Джим слисано възкликна:

— Zounds! Ето ти на дирята свърши! Нима не го забелязваш, добри ми Тим!

— Йес — кимна другият. — Но къде ли е този тип?

— Сякаш се изпари!

— Нали за да се изпари трябва да е адски горещо, драги Джим. А съвсем не е така.

— Я виж, отпечатъците от конски копита водят ей натам, зад храсталака. Сигурно човекът се е скрил там.

— Не. Я сведи благословените си очи надолу! Ей къде е слязъл от коня и е тръгнал към потока, където...

Тим млъкна, проследи с очи отпечатъците от краката ми до мястото където лежах, а после продължи:

— The devil! Лежи си там в тревата и не помръдва! Да не би да мисли, че в Дивия запад няма барут и ножове? Отдал се е на следобедна дрямка така, сякаш се намира на канапето у дома си, а не отвъд Мисисипи, където команчите се промъкват като вълци, които виеят от глад. Хайде да го събудим.

Те насочиха животните си към мен. Посрещнах ги с отворени очи от което сигурно разбраха, че не съм спал. Затова онзи с белега каза:

— Good day, човече! Ама много си непредпазлив! Оставяш такава диря дето може да се забележи от три мили, а после там където тя свършва лягаш на тревата тъй, че всеки червенокож да може съвсем лесно да те открие и пречука. Хич не ми приличаш на уестман. Като следствие от необикновено грамадния нос гласът на Джим имаше онова своеобразно звучене, заради което те бяха получили прякора си Снъфълси. Той ме огледа с изпитателен, но доброжелателен поглед, който спокойно издържах, а после продължи:

— Е, няма ли нещо да ми отговориш?

— Наистина ли мислиш, че индианецът попаднал на следите ми, ще може тъй лесно да ме пречука?

— Разбира се!

— Ами! Нали ще го забележа докато се приближава и ще получи от мен куршум преди да разбере къде се намирам. И вие бяхте само на десетина крачки от мен, когато най-сетне ме видяхте, така че имах предостатъчно време да ви очистя.

При тези думи Джим отправи към брат си учуден поглед и поклащайки глава, каза:
— Човекът има право. Не си ли на същото мнение, добри ми Тим? Говори като по книга, макар че не изглежда кой знае колко умен. Действително лесно можеше да ни очисти, ако бяхме с него във враждебни отношения и ако... беше уестман — с натъртване добави последните думи Джим.

— Йес. Само че не е уестман — отвърна Тим съвсем уверено, като ми хвърли къде добронамерен, къде съжалителен поглед. — Сигурно е някой заблудил се преселник.

— Да, това му личи. Но ние ще се заемем с него и ще го изведем на верния път. Да се объркаш тук в Далечния запад и да те спипат команчите съвсем не е от най-приятните чувства. Междувременно ние също можем малко да си отпочинем при него. Мястото никак не е лошо за тази цел.

Джим слезе от седлото, седна до мен и докато брат му правеше същото, той започна да ме разпитва с онзи самоуверен, но все пак дружелюбен тон, с който обикновено си служи повисшестоящият към някой нуждаещ се от помощ по-нискостоящ човек:

— Нали нямаш нищо против, ако ти правим компания, а?

— Прерията е за всички, сър.

— Охо! Това звучи така като че никак не те е сня за нашата помощ и съвети.

— Много мило от ваша страна, но нямам нужда нито от съвети, нито от помощ.

— Нямах ли? — попита ме Джим, като повдигна вежди и замислено ме погледна. — Значи не си сбъркал пътя, а?

— Не.

— Хм! Странно! Залагам мулето си срещу млада козичка, че не си уестман. Откъде си всъщност?

— От Германия.

— Значи немец? Хм, наистина е твърде вероятно. Лицето ти, дрехите, всичко по теб е типично немско. А може ли да научим какво те води насам и как се казваш?

— Защо не? Но аз бях тук преди вас и следователно имам правото пръв да ви задам подобен въпрос.

— Bless me!

2

, този човек държи на добри обноски! Тъй като наистина дойдохме по-късно, ще бъдем така добри да ти кажем, че сме истински уестмани, а не някакви си ловци-лешояди, каквито се скитат със стотици из добрата стара прерия и я правят опасна. И как се казваме ли? Истинското ни име може да ти е безразлично, понеже всички навсякъде ни наричат двамата Снъфълси. Трябва да знаеш, че е само заради носовете ни. Донейде е за ядосване, обаче така сме свикнали с това име, че вече не ни прави впечатление. Сега ти знаеш какви сме и как се казваме и мисля, че ще отговориш и на нашия въпрос.

— С удоволствие — отвърнах аз и после нарочно си послужих с неговите думи: — и аз ще бъде така добър да ви кажа, че съм истински уестман, а не ловец-лешояд като онези дето със стотаци се скитат из добрата стара прерия и я правят опасна. Как се казвам ли? Истинското ми име може да ви е безразлично, понеже всички навсякъде ме наричат Поразяващата ръка.

При тези думи Джим Снъфъл скочи на крака и възкликна:

— Поразяващата ръка? Neigh-day! Но тогава имаме голямата чест да се запознаем с най-прочутия...

Той не можа да продължи, понеже брат му Тим го прекъсна:

— Глупости! Не се оставяй да те пращат за зелен хайвер, драги Джим! Я разгледай малко по-добре този човек! Той и Поразяващата ръка! Та нали знам, че имаш силно зрение.

Джим се вслуша в съвета му, погледът му се плъзна по мен и накрая той разочаровано изрази съгласието си:

— Well, прав си, драги Том. Този човек не е Олд Шетърхенд. Къде ли ми е бил акълът? Ако тоя е Олд Шетърхенд, тогава и всяко миешко мече може да мине за гризли.

Още докато изговаряше тези думи, той пак седна на земята.

Обърнах се към него:

— Дали вярваш на думите ми, или не, това с нищо не променя истината.

— Pshaw! — засмя се той. — Името ти не е Олд Шетърхенд. — Аз знам по-добре кой си и какъв си.

— Е, кой съм?

— Някой джокър

З

, шегобиец, който е решил да ни поведе на разходка за дългите ни носове. Ама това няма да мине. Преди малко в изненадата си да чуя тук толкова неочаквано името Олд Шетърхенд изобщо не помислих, че познавам този прочут ловец.

— Ха! Познаваш ли го, мистър Снъфъл?

— Да. Веднъж го срещнахме във форт Кларк на река Мисури.

— Във форт Кларк ли? Действително ли е бил в Северна Дакота? Аз пък да не Знаех.

— Вярвам ти, защото съм убеден, че освен името за Олд Шетърхенд не знаеш нищо друго.

Казвам ти, че този ловец е висок като върлина и страшно широкоплещест мъж с гарвановочерна дълга брада, която му стига до гърдите. Още преди да се сприятели с Винету е бил ударен от апача с брадвичка по челото и белегът от този удар си личи и до ден днешен.

— Удар с брадвичка по челото ли? И много висока широкоплещеста фигура с черна дълга брада? Хм! Тогава наистина са те водили на разходка за дългия ти нос, мистър Снъфъл. Олд Шетърхенд никога не е бил във форт Кларк. Онзи, когото ти току-що описа е един роден в Айова трапер на име Стоук, който няколко пъти наистина се представял за Поразяващата ръка, докато накрая бил сложен край на измамите му.

— От кого?

— От истинския Олд Шетърхенд.

— Аха! Значи от теб, така ли? И как стана цялата работа, сър? Действително съм любопитен да чуя.

— Стана много лесно и бързо. Случи се във форт Рендъл на река Мисури. Отидох там, за да попълня запасите си от барут и в тамошния магазин заварих голяма група мъже, насядали около него, които жадно слушаха лъжите му. Попитах го дали наистина е Поразяващата ръка и след като ми отговори утвърдително, му заявих, че съм единственият човек, който има право да носи това име. И понеже ме нарече лъжец, аз му дадох доказателство, че съм казал истината.

— Доказателство ли! И какво е то?

— Така го ударих с юмрук в главата, че рухна на пода.

— Well! Ще имаш ли добрината да ми покажеш този юмрук?

— Ето го.

Подадох му ръката си. Той я взе в дланите си, огледа я, опипа я, а после се засмя и отсече:

— Страхотен шегобиец си. Та туй е женска ръка. Нашата блаженопочивша леля имаше толкова нежни пръсти. Знаем го много добре, защото не веднъж съм получавал от нея здрави шамари, ама не съм паднал на земята. И казваш, че с тези пръсти можеш да повалиш мъж?

— Дори така, че ако пожелаеш, да не стане от земята.

— Well! Тогава бъди тъй любезен да ме удариш. Много ми се ще да разбера как се чувства човек в безсъзнание. Сигурно ще е едно от най-приятните и възвишени усещания.

Смеейки се, Джим удобно ми поднесе главата си. Отвърнах му:

— Не бива да искаш такова нещо от мен, мистър Снъфъл, защото за теб несъмнено ще са необходими два удара.

— Защо?

— Ами един за главата и един за носа.

— Аха, тъй значи! Измъкна се не лошо, ала ние знаем какво да мислим за теб. Ако наистина ти беше Олд Шетърхенд вече щеше да ме удариш, понеже този човек не се оставя безнаказано да го наричат шегаджия.

— Още повече, че в случая тази дума има смисъл на лъжец — спокойно добавих аз. — Но ти имаш добрината да си послужиш с недотам лоша дума и именно тази твоя любезност не ми позволява да изпълня желанието ти.

— Пак се измъкна много добре! А знаеш ли какви пушки притежава Олд Шетърхенд?

— Мечкоубиец и карабина „Хенри“.

Тук трябва да отбележа, че заради дъжда, паднал през последната нощ, бях сложил карабината в калъфа ѝ. Джим Снъфъл посочи към другата ми пушка, която лежеше до мен и попита:

— Да не би да искаш да кажеш, че това старо недодялано пушкало е Мечкоубиеца на Поразяващата ръка?

— Разбира се.

— Ами че тогава някоя гаубица от времето на Уошингтън можеш да я наречеш параден револвер! Ами тази „неделна пушчица“ дето толкова грижливо си я прибрал в калъфа ѝ, е може би карабината „Хенри“, а?

— Да.

— Я ми я покажи! Много ми се иска да я разгледам.

— А другият Олд Шетърхенд от форт Кларк показва ли ти пушките си?

— Не. Че кой ли би дръзнал да досажда на такъв мъжага!

— Но на мен ми досаждаш най-спокойно! Нима той носеше със себе си Мечкоубиец и карабина „Хенри“!

— Не знам, а и не е необходимо човек да го знае. Казвам ти, че наистина беше той — с широкопола шапка, ловна връхна дреха от кожа на лос, ловна риза от кожа на елен, легинси от същата материя и непромокаеми ботуши с дълги кончови. Така облечен ходи Олд Шетърхенд. А я се погледни! Шапката ти е единственото нещо, което някак си приляга на думата ловец или уестман. На всичко останало истинското му място е зад ралото или в обора. И което е най-важното — Олд Шетърхенд изобщо не може да е в тази местност, защото се намира горе в планините Гро Вантър.

— Нима си толкова сигурен?

— Да. Та ти изобщо не знаеш какво се е случило там. Чувал ли си за Винету?

— За вожда на апачите? Какво знаеш за него?

— Че е мъртъв. Сиу-огелаласите са го застреляли в планината Ханкок, а Поразяващата ръка е тръгнал подир тях, за да отмъсти за смъртта на своя приятел. Уверявам те, че нито един от тях няма да се измъкне жив. Олд Шетърхенд никога не пролива човешка кръв без належаща причина, ала в този случай няма да намери мир и покой, докато не пречука сиусите до последния човек. Още ли продължаваш да твърдиш, че си Олд Шетърхенд?

— Да.

— Я тогава ни разкажи какво се е случило в планината Ханкок!

— Стига ми, че го преживях. Не ми се иска да го разправам надълго и нашироко.

— Well! Още един претекст, който не звучи лошо! Човече, започваш да ми харесваш. Първата възможност е да си откачил и да се мислиш за някой съвсем друг, който не си. В такъв случай трябва да се погрижим за теб да не вземеш в крайна сметка да си въобразиш, че си турският султан или пък китайският император. Втората възможност е да се майтапиш с нас, а тогава ставаш за компания и много добре ще си подхождаме. Ако пътят ти съвпада с нашия, ще те вземем с нас. Откъде идваш?

— От планините Гро Вантър.

— Well! Хубав отговор. И накъде си тръгнал?

— Отивам при апачите.

— The deuce!

4

Какво ще търсиш при тях?

— Ще ги уведомя за смъртта на Винету.

— Човече, ама ти не излизаш от ролята си! Но ако наистина си имал това намерение, напразно си бил този опасен път, понеже няма съмнение, че апачите вече знаят за смъртта на Винету.

— Напълно си прав! Не успях да тръгна веднага. Различни обстоятелства ме задържаха и ето как мълвата ме е изпреварила. Но въпреки всичко се налага да ги посетя. Апачите трябва да чуят и някой свидетел.

— Свидетел! Ти наистина си неповторим! Ако се съгласиш да останеш при нас, ще е върховно преживяване. Първо ще се отправим към Канейдиън, а после ще поемем на север към Санта Фе. За известно време нашата посока съвпада с твоята. Искаш ли да се присъединиш към нас?

— Да, защото и вие ми допадате.

— Well! Тогава се споразумяхме. Ще яздим заедно. Ами наясно ли си какво означава да поемем по този път?

— Във всеки случай едва ли ще е нещо особено.

— Охо! Ще трябва да минем през земите на команчите, които отново се събират да се бият срещу белите. Индианците твърдят, че са били измамани с някои правителствени доставки. Може и да са прави. Но спипат ли ни — загубени сме.

— Оставим ли се да ни спипат, значи сме глупави.

— Well, добре казано! Дано и в действителност да си толкова мъдър, колкото умно звучат думите ти и дано не допуснеш да те заловят. Вече си починахме и ще тръгваме. Доведи коня си, сър!

— Не е необходимо. Сам ще дойде.

Изсвирих с уста. И ето че иззад храсталака се разнесе конски тропот. Когато двамата Снъфълси видяха великолепия гарвановочерен жребец от смайване минута-две не успяха да проронят нито дума. Най-сетне Джим възкликна:

— Lack-a-day, какъв кон! Как си се докопал до такова животно?

— Подарък ми е от Винету.

— Я не ми ги разправяй тия! Как ли не, Винету ще подари на теб такъв жребец! Май го прекаляваш с вживяването си в своята роля! Чистосърдечно ще ти призная, че започваш да ми ставаш подозрителен. Човек като теб с това безценно животно! Да се надяваме, че няма да ни срещне собственикът му и няма да се събере някое съдебно жури, за да ни обесят по дърветата! Туй съвсем няма да е от най-върховните преживявания!

— Не се тревожи мистър Снъфъл! Не съм конекрадец. По това колко охотно ми се подчинява жребецът можеш да разбереш, че е моя собственост.

— Ако е така, наистина съвсем ще се объркам. Човекът, който язди подобен кон не може да е обикновен скитник. Но никой уестман няма да вземе да навлече такива ленени парцали с каквито си се облякъл! За мен си оставаш загадка.

— Възможно. Но не си блъскай главата, разкриването на загадката ще дойде от само себе си.

— Но нека е по-скоро, ако мога да помоля! Смятах те за шегобиец, ала този жребец ме кара да се замисля. За щастие имаш честно и открито лице, тъй че нека опитаме да видим какво ще излезе от цялата работа. Възсядай коня и да тръгваме!

Както вече споменах, още отначало тази среща не беше за мен нежелателна, а вече бе започнала дори да ме забавлява. Двамата славни Снъфълси изобщо не желаеха да повярват, че съм Олд Шетърхенд. Онзи Стоук ги беше заблудил, а и сегашното ми облекло допринесе за усиляване на съмненията им. Беше необходимо само да им покажа карабината „Хенри“, за да променя мнението им, но на мен ми правеше удоволствие да ги оставя да се „пържат“ в тревогата си и ето как най-сетне се стигна дотам, че те изглежда започнаха да съжаляват загдето ме бяха взели със себе си.

Привечер се разположихме на бивак в края на една гора. Заради команчите бе съвсем естествено някой да стои на пост и аз подканих братята да определят реда по който това щеше да стане. Но те ми заявиха, че съм можел да спя през цялата нощ, тъй като двамата щели да бдят на смени. Значи недоверието им към мен се беше засилило. През последната нощ аз всъщност почти не бях спал, защото бях сам и нямаше с кого да се сменям и затова няха нищо против тази нощ добре да си отпочина. И тъй, легнах на земята и спях здраво чак до сутринта, когато ме събудиха. По време на съня си държах карабината „Хенри“ в ръка, за да не могат двамата Снъфълси да я вземат и да я разгледат.

Тръгнахме още в ранни зори. Предстояха ни около четири часа езда, за да стигнем до Бийвър Крик, вливащ се в Норт Форк на Канейдиън Ривър. По време на пътуването ни аз останах все така неразговорлив и потънал в собствените си мисли, както и миналия ден. Но и спътниците ми не си дадоха труд да завържат разговор с мен. Изглежда имаха голямо желание да се отърват от моята личност.

Може би бяха изминали вече около два часа и ние се намирахме в неголяма открита савана, когато пред очите ни се появи самотен конник. Той яздеше в посока, която неизбежно щеше да го срещне с нас. Щом ни забеляза, накара коня си да се отбие надясно, за да се разминем на значително разстояние. Това не можеше да не събуди подозрението ни. Джим се обади:

— Не иска да се изпречва на пътя ни. Бял е, личи си съвсем ясно и несъмнено е разбрал, че не сме индианци. Защо ли пет пари не дава за нас, драги Тим?

— Нека все пак му докажем, че на нас може да има доверие, за нас ще е полезно да научим откъде идва и дали е видял следи от команчите. И тъй, да се насочим към него! Конникът забеляза, че искаме да се срещнем. Ако и този път направеше опит да ни избегне, това щеше да е още по-подозрително. Понеже бяхме трима, можехме да го обградим. Ето защо той прояви достатъчно разум да се примири с неизбежното и да насочи коня си към нас. Щом се приближи видях, че яздеше много хубаво животно и за мое удивление забелязах, че то беше оседлано по съвършено чужд за Америка начин. Седлото и хамутите бяха имитация на онази скъпоценна сбруя, която в Персия наричат решма. Ала това беше евтина имитация, изработена от ръка, която не е познавала добре оригинала. Но разбира се този факт не намаляваше учудването ми да видя в американския Запад персийска решма.

Ездачът беше американец. Във всеки случай той едва ли бе поръчал тази сбруя при някой местен седлар. Човекът носеше облекло типично за ловците и траперите на Запада: на гърба му висеше карабина, на колана му имаше револвер, ловджийски нож и... просто не повярвах на очите си, когато забелязах дълъг персийски ханджар, чиято дръжка изкусно бе инкрустирала със сребро. Как ли уестманът се беше сдобил с това ориенталско оръжие? Тази работа не можеше да е съвсем чиста.

Той ни поздрави навъсено и когато отвърнахме на поздрава му ще не ще спря коня си. Джим Снъфъл го попита:

— Сър, ще ни се разсърдиш ли, ако те забавим някоя и друга минута? Команчите са изпъззели от бърлогите си, а при подобни обстоятелства винаги е добре да знаеш дали местността пред теб е безопасна или не. Да не би да идваш от Бийвър Крик?

— Да — отговори непознатият, като поизпъчи гърди и нетърпеливо размърда раменете си. — Ако искаш да научиш нещо, тогава карай по-изкъсо. Бързам.

— Няма да говоря излишно. По кой път мина до Бийвър Крик?

— От Антилоуп Хилс все покрай Канейдиън.

— Натъкна ли се на следи от команчи?

— Не.

— Но по онези места те са предприели вече враждебни действия.

— Нищо такова не съм чул. Свърши ли вече? Трябва да тръгвам.

— Да, при толкова ясен отговор нямам какво друго да питам. Най-учтиво ти благодаря, сър, и ти желая приятно пътуване!

Двамата Снъфълси останаха доволни от получените сведения, но не и аз. Ако отначало непознатата тук сбруя и ханджарът ме бяха учудили, то прекалената припряност на непознатия ми се стори два пъти по-подозрителна. Изглеждаше ми и изплашен. Не беше вероятно да е дошъл дотук чак от Антилоуп Хилс съвсем сам, както твърдеше. Ето защо, тъкмо когато се канеше да смуши коня си, аз накарах моя жребец плътно да се приближи до него и казах:

— Само една минутка още, сър! Каква е тази чудновата сбруя с която си издокарал коня си? Не съм виждал в Америка подобно нещо.

— Не те засяга! — изръмжа грубо той и обхванат от нетърпение се опита да мине край мен. Но аз се изпречих на пътя му и продължих:

— Вярно! Не ме засяга, но аз съм любопитен човек и много ми се иска да ми кажеш.

— Махни се от пътя ми! — изфуча той. — Това е мексиканска сбруя. Вече го знаеш и сега върви по дяволите с твоето любопитство!

Той вдигна коня си на задните му крака, за да се опита после да ме заобиколи. Но аз пришпорих жребца си, накарах го да направи голям скок и след като пак се озовах близо до ездача, отвърнах:

— Лъжеш се, сър. Сбруята не е мексиканска, а персийска. Мога ли да попитам от кого имаш този особен нож дето е на колана ти?

— Не, не можеш да питаш. С какво право...

Той бе прекъснат от Джим, който укорително ми подвигна:

— Какво те прихваща! Престани да досаждаш на този джентълмен. Няма да допусна да предизвикаш някое сбиване без каквато и да било причина!

Изобщо не обърнах внимание на думите му и отново заговорих непознатия:

— Тази кама е персийски ханджар и аз настоявам да ми обясниш как си станал неин собственик. Конят който яздиш не е твой.

— Как се осмеляваш! — ревна той срещу мен. — Да ти прониза ли главата с куршум?

— Сигурно няма да го направиш — отвърнах му най-спокойно. — Я си погледни ботушите и шпорите! Нима пасват на тези ориенталски стремени? Конят не е твой. От кого си го откраднал? — Веднага ще ти отговоря с куршум, любопитни подлещо! Той светкавично измъкна револвера си от колана, за да го насочи срещу мен, ала аз бързо замахнах и така го ударих с юмрук в слепоочието, че той изпусна юздите и падна от другата страна на коня на земята, където остана да лежи неподвижно. Скорих от седлото, за да претърся джобовите му. Тогава Джим Снъфъл също слезе от коня, втурна се към мен, хвана ме за ръката и извика:

— The deuce, започвам да мисля, че сме взели с нас някой пладнешки разбойник! Ако не оставиш веднага човека намира, ще те просна на земята с приклада си!

Джим се опита да ме издърпа настрана, ала въпреки че напегна всички сили не успя.

Освободих се от него, изправих се и с твърд и решителен тон му отговорих:

— Юмрукът ми е по-бърз от твоя приклад, мистър Снъфъл. Олд Шетърхенд не е нито пладнешки разбойник, нито толкова наивен човек като вас. Остави ме да правя каквото съм намислил, иначе ударът ми ще те порази така, както свали и този негодник от коня!

— Но... — заекна смутено Джим, — той нищо лошо не ти е сторил!

— На мен не е, обаче други хора са си изпатили. Ще ти го докажа.

Отново се наведох и изпразних джобовите на изпадналия в безсъзнание човек без някой да ми попречи. Но в тях не намерих нищо, което да потвърди подозренията ми. Това даде повод на добрия Джим да ми отправи упрек:

— Виждаш, че си се заблудил. Нищо не намери. Не бива веднага да се нахвърляш като диво животно върху всеки непознат само защото...

— Моля те, не се горещи! — прекъснах го аз. — Съдържанието на джобовите му доказва единствено, че е уестман, но не и че този кон е негова собственост. А сега нека видим какво има в кобурите на седлото!

Отворих единия от кобурите, бръкнах вътре с ръка и измъкнах нещо, което едва ли някой уестман ще носи със себе си, а именно — малка книжка подвързана с марокен. Когато я разгърнах видях, че написаното е на персийски. На страницата, която бях отворил наслуки, прочетох следното:

Du yar zirak u az bada in kuhun du mani,
Faragat-i va kitab-i va gusa i caman-i!
Man in huzur bi dunya va achirat na diham;
Agarci dar pay-am uftand chaiki, anjuman-i!

Това беше „газела“

5

, написана в размер на стиха „мутас“, от известния „Диван на Хафис“, най-големия поет, който Персия е раждала! Нима тази книга можеше да е собственост на един обикновен скитник из саваните? Решително не! Съвсем необичайно е такъв човек да вземе да учи персийски и по време на пътуването си през земите на команчите да се занимава с поезията на Хафис!

Продължих да претърсвам кобурите и освен едно персийско хука

6

намерих различни други предмети, по които със сигурност можеше да се заключи, че законният собственик на коня или идваше от Ориента, или поне имаше ориенталски привички. И всичко това тук в Далечния американски Запад! Подобно обстоятелство с право ме учудваше. Дали притежателят на тези предмети не бе някой богат янки, който е пътувал през прерията след като преди време е бил в Персия или изобщо в Ориента? Ограбили са го, а може би дори са го и убили. Непременно трябваше да разбера истината.

Двамата Снъфълси стояха близо до мен (Тим също беше слязъл от коня си.) и в напрегнато очакване и несъмнено с объркани чувства гледаха какво правя. Когато извадих хукаха, Джим любопитно попита:

— Какво е пък туй чудо? Нещо като маркуч, а в краищата му има наустник и някакъв стъклен съд! Да не би да е аптекарски уред за правене на ликьори?

— Нищо подобно. Това е персийска лула за тютюн, чийто дим минава през водата в този съд.

— Димът минава през вода ли? Сигурно е върховно преживяване! Значи този мъж дето е на земята пуши с това чудо?

— Той не, а някой друг, когото трябва на всяка цена да намерим!

— Ами тази книга каква е?

— Сборник с персийски стихотворения. Изобщо почти всички предмети в кобурите са персийски.

— Ти откъде знаеш, че книгата е персийска?

— Нали мога да я чета.

— Значи... ти разбираш... персийски?

— Да.

— А Персия не се ли намира в голямата пустиня Сахара, където хората яздят на камили?

— Не е в пустинята, но не е и далеч от нея.

— Zounds!

Чу ли драги Тим?

— Йес — лаконично отвърна брат му. Двамата се спогледаха и аз не мога да кажа, че физиономииите им имаха кой знае колко умен израз.

— Тим, ти нали чу какво разправяха за Олд Шетърхенд в Джефърсън Сити?

— Сигурно съм го чул. Нали бях там, а имам и добър слух.

— Често ли е посещавал Съединените щати?

— Казваха, че е идвал тук неведнъж.

— А междувременно?

— Споменаха, че се е скитал при турците, китайците и негрите, както и там дето хората яздят камили, а от жегата ти пада козината и ти се бели кожата.

— Well. А сега не забравяй, че този мистър Джърман свали непознатия от коня му с такъв юмручен удар, че му взе и акъла, и съзнанието.

— Йес.

— Той може да чете персийски, а Персия се намира до самата Сахара!

— Йес.

— А не разправяха ли, че Олд Шетърхенд разбирал езиците на всички тамошни китайци и на какви ли не мюсюлмани?

— Да, тъй било. А казват, че с мюсюлманите говорел на всички индиански диалекти.

— Well! Е сега нека те попитам, мистър Джърман, дали си бил в тези страни и разговарял ли си с тамошните джентълмени на техните езици?

— Да, бил съм там и съм разговарял на езиците им — потвърдих аз.

— Тогава вероятно ние, двамата Снъфълси, се проявихме като много големи магарета. Може би все пак старата ти гаубица да е истинският Мечкоубиец. Ще бъдеш ли така добър да ни позволиш да разгледаме и другата ти пушка?

— Нима знаете как изглежда карабина тип „Хенри“?

— Йес. Описвали са ми я с големи подробности. Веднага ще разбера тя ли е или не е.

— Поразгледайте я тогава, нямам нищо против. Извадих пушката от калъфа ѝ и им я подадох. Започнаха да я оглеждат, а смутените им физиономии бяха за мен цяло удоволствие. Разбраха каква грешка са направили и не смееха да ме погледнат в очите.

— Драги Тим, какво ще кажеш за тази пушка? — промърмори Тим.

— Че е карабина тип „Хенри“.

— Няма никакво съмнение. А ето къде има завинтена и малка сребърна пластинка с някакво име. Можеш ли да го прочетеш?

— Йес. Олд... Ше... тър... хенд — засрича Тим.

— Точно така! А ние не му повярвахме! Дори взехме този прочут джентълмен,... за... хм, за конекрадец! Случвал ли ти се е друг път някой толкова тъп гаф?

— Не.

— И на мен не е. Трябва някак си да заличим този позор. Но... хмм,... хмм!

На Джим му беше много трудно да скрие смущението си. След като постоя минута-две с гръб към мен, той най-сетне събра сили, с рязко движение се обърна, приближи се и каза:

— Сър, ние се държахме като най-големите глупаци каквито може да има по тази стара хубава прерия, но според всичко, което сме слушали за теб, навярно няма дълго да ни се сърдиш. Смей ни се колкото искаш, но когато ти мине смехът забрави тази неприятна грешка!

— Значи вече ми вярвате, че съм Олд Шетърхенд?

— Йес — кимна Тим, а брат му, проявявайки необичайна словоохотливост, заяви:

— Разбира се, че ти вярваме. Дори можем да се закълнем в това, а ако сега дойде някой и се усъмни в думите ти, ще получи от нас в тялото си толкова много куршуми, че ще стане прозрачен като едро сито. Все още ли нямаш нищо против да продължим заедно?

— Не, ще яздим тримата докдето пътят ни съвпада. А сега да обърнем внимание на този непознат! Виждам, че вече се размърда. Но нека най-напред се погрижим да не помисли за бягство.

Разполагахме с достатъчно ремъци и с тях вързахме човека така, че не можеше да се изправи. Ако до преди малко двамата Снъфълси бяха срещу мен, сега вече започнаха да ми помагат с най-голяма готовност.

Пленикът постепенно идваше на себе си. Опитва се да стане, но не успя. Това напълно възвърна съзнанието му. Забеляза, че стоим пред него, втрени погледа си за броени секунди в нас, а после, след като осъзна случилото се, напрегна всички сили да разкъса ремъците. Понеже опитът му остана без резултат, той ми крясна:

— Как смееш?! Първо ме удряш по главата, а после ми връзваш ръцете и краката. Какво съм ти направил? Трябва да си вървя и настоявам да ме развържеш!

— Вярвам, че ти се иска бързо да изчезнеш — отвърнах му аз. — Може да се очаква, че преследвачите ти скоро ще се появят тук.

— Добре, че го знаеш! — отвърна човекът съвсем противно на моето очакване.

— И тъй, бързо ме освобождавайте и гледайте и вие да офейкате!

— Не виждам каква причина имаме за това!

— Най-настоятелната каквато може да съществува — команчите!

— Pshaw! Ти взе да пееш съвсем друга песен. Нали преди малко твърдеше, че нито си ги видял, нито си ги чул.

— Защото нямаше нужда да ви бера грижата. Но не ме ли пуснете, ще загинете заедно с мен. Може би над шейсет воини идват насам.

— Добре! Но първо ми се ще да науча още нещо от теб.

— Развържи ме! Иначе няма да ти отговарям.

— Точно обратното: няма да те развържа преди да науча онова, което искам да знам.

— Но изгубеното време ще донесе на всички ни сигурна гибел!

Той започна да ме ругае, използвайки какви ли не обидни хули и прозвища. Но щом видя, че това не ми прави никакво впечатление непознатият се обърна към Джим и Тим. Когато и този ход не му помогна, той злобно процеди през зъби:

— Добре тогава, казвай какво искаш да знаеш!

— На кого са конят и ханджарът?

— Глупав въпрос! Мои са, разбира се!

— А книгата?

— И тя също.

— Какво пише в нея?

— Водил съм си различни бележки.

— Но написаното не е на английски!

— Не е, това е стенография.

— Не се мъчи да ме лъжеш! Това е персийски. Откраднал си коня. Ако си искрен и аз ще проявя снизхождение към теб. Но настояваш ли на лъжите си, тогава ще оставя собственикът на коня да те накаже според закона на саваната. Сигурно добре знаеш, че конекрадството се наказва със смърт.

— Не ме разсмивай! Как може човек да открадне собствения си кон! Не се опитвай да разиграваш с мен подобна комедия! Вече прозрях намеренията ви — самите вие сте разбойници и под предлог, че съм откраднал коня искате да ми го отнемете!

Въпреки нахалството му запазих самообладание. Но доблестният Джим Снъфъл бе така възмутен, че се приближи до него със свити юмруци и го заплаши:

— Мерзавцо, ние ли сме разбойници? Повториш ли го още веднъж така ще ти нашаря гърба, че кожата ти ще смъкна! Ние разбойници! Знай, че хората ни наричат двамата Снъфълси!

— А-а, вие ли сте? Тогава още повече се учудвам, че се отнасяте с мен по такъв начин.

Развържете ме и с помощта на този стенографски бележник ще ви докажа, че съм законният собственик на коня и на всички други предмети.

— Да ни се представя една персийска стихосбирка за стенографски бележник е върховно преживяване! Но за щастие тук е този джентълмен, който разбира персийски и може да чете написаното в книгата.

— Лъжи, лъжи и пак лъжи! Как ли пък не, този смачканяк в сини ленени парцали ще ни научи да четем персийски! Чиста измама!

— Смачканяк в сини парцали ли? Негоднико, бъди по-учтив към него! Той е Олд Шетърхенд.

— Този палячо бил Олд Шетърхенд? Ха-ха-ха-ха! Непознатият се разсея от все сърце. Джим така се разгневи, че вдигна крак, за да го ритне, но аз го избутах назад и му казах:

— Мистър Снъфъл, не се ядосвай заради такъв тип! Няма защо да си хабим повече думите, а ще му покажем, че признанието му изобщо не ни е нужно.

— Само така, сър! Нали го свали с юмрука си от коня! Ето ти едно доказателство. Но тук лежи и Мечкоубиеца заедно с карабината „Хенри“. Който все още се съмнява, е побъркан! И тъй, какво предлагаш?

Очите на пленника потърсеха двете пушки, а после се спряха на мен. Той започна да проумява колко е безсмислено да отрича. Престорих се, че не забелязвам промяната в него и отвърнах на въпроса на Снъфъл:

— Ще го завържем върху коня и заедно с него ще тръгнем обратно по дирята му. Така бързо ще се разбере къде и как е плячкосал всичко и също тъй бързо ще му доставим удоволствието да чуе как разговарям на персийски със собственика на коня.

Гъста руменина покри лицето на пленника. Изглежда правилна беше догадката ми, че ставаше дума за истински персиец или поне за човек, който знаеше персийски.

Постъпихме както бях предложил. Върнахме предметите в кобурите на седлото, вдигнахме пленника на коня и здраво го вързахме. Двамата Снъфълси получиха оръжията му с изключение на ханджара, който затъкнах в колана си. После се метнахме на жребците и се отправихме към Бийвър Крийк. Яздех начело, а зад мен следваха Джим и Тим обградили непознатия от двете му страни.

Задачата ни не беше безопасна. Когато преди малко говореше за команчите думите на този съмнителен тип не звучаха като някаква безпочвена измислица. В тях можеше да има и известна доза истина и ето защо се налагаше да бъдем безкрайно предпазливи. В откритата савана още отдалеч се забелязваше всяка предстояща среща. Но когато по-късно се появиха храсти и дървета, за по-голяма сигурност аз взех известен аванс пред другите, за да мога в случай на нужда своевременно да ги предупредя. От една страна, трябваше да внимавам да не изгубя следите пред нас, а от друга, трябваше да напругам слух и зрение да не би отнякъде да ни изненада някой неприятел. Всичко това намаляваше скоростта ни при все че се налагаше да бързаме, защото ако човекът на когото бе откраднат конят се намираше в опасност, то всяко забавяне можеше да се окаже съдбоносно за него.

За щастие стигнахме до Бийвър Крийк без каквито и да било инциденти още преди да изминат споменатите два часа. На това място реката беше плитка. Следите излизаха от нея на отсамния бряг, но по отсрещната страна не се виждаха да навлизат във водата.

— Ама че досадна работа! Какво ще правим сега? — обади се Джим. — Този тип ще трябва да ни каже откъде е минал. Ще го принудим.

Скришом хвърлих бърз поглед към пленника и забелязах доволния израз, който се плъзна по лицето му. Той предполагаше, че вече сме изгубили дирята му и това му даде нова надежда. Но се лъжеше, понеже нямаше нищо по-лесно от това отново да я намерим. Несъмнено беше навлязъл в реката от отсрещния ѝ бряг, само се питах дали бе станало по-нагоре или по-надолу от мястото където бяхме спрели. Сигурно беше пресякъл водите ѝ косо. А може би дори

известно време беше яздил по, речното корито и едва по-късно се бе изкачил на брега. Сkochих от седлото и навлязох бавно във водата, за да не я размътя. Тя беше бистра и дълбока не повече от метър, тъй че ясно виждах дъното ѝ. Нагоре по течението ѝ не забелязах нищо, обаче щом тръгнах надолу открих доста ясни отпечатьци от конски копита. Беглецът се беше приближил, изкачвайки се срещу течението и за да прикрие следите си, беше изминал значително разстояние във водата. Мястото откъдето бе навлязъл в реката се намираше на около двеста крачки от брега, където в момента стояха двамата Снъфълси с пленника.

Тъй като те гледаха към мен, аз им махнах с ръка да дойдат и да доведат коня ми.

Лицето на пленника беше помръкнало. Явно, че отново бе загубил надежда. Той гледаше замислено пред себе си. Разбрах, че се колебаеше и нещо обмисляше.

Отначало следата водеше надолу по речния бряг, а после се отклоняваше от него под почти прав ъгъл и навлизаше сред доста гъсти храсталаци и гора. След това тя свръщаше наляво, продължаваше до неголям поток и там се губеше. На отсрещния бряг имаше открито място, където тревата беше изпогазена. Аз слязох от коня и огледах дъното на потока. Там се виждаха отпечатьци от конски копита.

— Както изглежда отсреща са бивакували ездачи. Не си ли на същото мнение, драги Тим? — попита Джим Снъфъл своя брат.

— Йес — потвърди той.

— За нас е много важно да разберем кой се е намирал тук преди два часа — обадих се аз.

— Преди два часа ли? Но ти сигурно си забелязал, че тревата здравата е изпогазена.

Предполагам, че на това място някой е прекарал цялата нощ!

— И аз мисля така.

— Е, добре! Но при такива обстоятелства тревата не се изправя тъй бързо, както когато е била тъпкана само кратко време. Ето защо смятам, че туй място е изоставено преди повече от два часа.

— Съвършено вярно. Но както изглежда не си забелязал всичко. След като лагеруващите тук още от снощи хора са напуснали бивака, са дошли други, а те са си тръгнали едва преди два часа.

— Значи си на мнение, че си имаме работа с две различни групи, така ли?

— Естествено.

— Тогава зрението ти е по-остро от моето. Ще бъдеш ли тъй добър малко да помогнеш на моите по-слаби очи?

— С удоволствие. Но първо ми се ще да прехвърля потока. Засега останете тук, за да не заличите следите, които искам да разчета.

Прескочих тясното поточе и започнах да претърсвам изоставения бивак. Когато свърших, извиках моя жребец и тримата ездачи го последваха.

— Може ли и ние двамата с Тим да се поогледаме? — попита Джим.

— Много ми се иска да видя дали ще успеем да разчетем дирите по същия начин като теб. За нас ще е върховно преживяване.

— Нямам нищо против — казах аз.

Двамата скочиха от седлата и започнаха внимателно да се взират в останените следи. При това те тихо разменяха мисли и предположения и изглежда стигнаха до общ извод. По едно време Джим се обади:

— Щом Олд Шетърхенд казва, че си имаме работа с две различни групи хора, тогава наистина трябва да е така. Ала ние различихме само една група. Къде е другата?

— По петите на първата.

— Но няма следи от нея, сър! Не ги виждаме.

— А си личат толкова ясно пред вас. Откъде са дошли бивакувалите тук хора и в каква посока са си тръгнали?

— Дошли са право от юг, а после са продължили на запад. Дирята им е достатъчно ясна, а и друга няма.

— Но я обърнете повече внимание на необикновения ъгъл, който образуват двете дири! Твърде невероятно е опитни уестмани да тръгнат по толкова заобиколен път! Оттук са поели право на запад и би трябвало да се очаква, че са дошли от изток.

— Well. Но нали виждаш, че са пристигнали от юг.

— Тези следи изобщо не са оставени от тях. Я погледнете на изток! Нищо ли не забелязвате там?

Джим отмести поглед към указаната от мен посока и рече:

— Чакай, досетих се! Май там през тревата минава малко по-тъмна черта. Едва се вижда, но все още може да се различи. Сигурно е дирята от онези хора, които вчера са пренощували на това място. След толкова дълго време тревата отново се е изправила.

— Да, вече си по върната следа, мистър Джим Снъфъл.

— Ами южната диря?

— Оставена е от по-голяма група ездачи, дошли от юг, които несъмнено са имали намерение да продължат на север. Но когато са открили този бивак, те са свърнали наляво, за да поемат по петите на първата група.

— Да, сър, така е.

— Но какъв е бил първият отряд и що за хора е имало във втория? — опитах се да изпитам неговата проникателност.

— Първият отряд е бил от бели, а вторият от индианци.

— Какви основания имаш за подобно твърдение?

— Две. Първо, вторият отряд се е състоял най-малко от шейсет ездачи и тъй като не е вероятно по тези места да са се събрали толкова много бели, може да се предположи, че става дума за индианци. И второ, конете им не са били подковани, както сигурно ще забележиш, ако огледаш дирята по-внимателно. А толкова много неподковани коне могат да бъдат яздени само от червенокожи.

— Тук си прав, но защо мислиш, че първият отряд се състои от бели?

— Защото в оставените следи си личат подковите на конете и защото нашият пленник, който също е бял, е яздил заедно с тези хора.

Прав си, мистър Джим, само че той ще го отрече.

— В такъв случай ще сме принудени да предположим, че е от индианския отряд, а тогава с него ще трябва да си поговорят ножовете ни.

Аз също бях убеден, че пленникът ни е от отряда на белите и по някаква причина, воден от подли намерения, се е отделил от тях. Но така или иначе в момента бях много доволен, че Джим го свързваше с червенокожите. Това сигурно щеше да засили тревогата му. И резултатът не закъсня. Негодникът побърза да ни увери:

— Лъжеш се, мистър Джим Снъфъл. Бяха точно от тези индианци.

— Няма да се оставим да ни пратиш за зелен хайвер.

— След като размислих стигнах до извода, че за мен ще е по-добре да ви кажа истината.

— И умно ще постъпиш — обърнах се към него, — защото нямаме намерение да се хващаме на лъжите ти: Скоро ще догоним индианците, а после ще говорим и с белите с които с яздил човека, когото си обрал. Ще ви изправим двамата очи в очи.

— Спокойно можете да го направите. Не съм искал да го оберат.

— Ами! Нима този кон и всичките други вещи не са негова собственост?

— Да, негови са.

— Да не би да ти е дал коня си на заем?

— Точно така беше. Даде ми го временно. Вече ще бъда искрен към теб и ако ме изслушаш ще направя добра услуга не само на мен, но и на себе си, понеже както разбирам се каниш да яздиш подир червенокожите.

— Добре, но не се опитвай пак да ни лъготиш! Как се казваш?

— Името ми е Пъркинс. Заедно с други двама уестмани бях нает от един бял, за да го преведем през планините. Конят е негов.

— Какъв е този човек?

— Не знаем съвсем точно. Тон не говори много. Каза ни да го наричаме мистър Джафар.

— Джафар ли? Ха! Говори ли английски?

— Горе-долу можем да се разбираме.

— Сам ли е?

— Придружават го двама английски слуги, които е наел още в Лондон.

— Не си ли научил произхода му?

— Не. Характерът и маниерите на мистър Джафар са такива, че никак не върви да го разпитваме за личния му живот.

— Но сигурно с заможен, а?

— Да, има два товарни коня и ни заплаща добре. Мисля, че не е християнин.

— Откъде вадиш това заключение?

— Оттам, че всеки ден се моли пет пъти по твърде странен начин и то на език, който не разбираме.

— А служи ли си и с килимче върху което да коленичи?

— Да, има едно одеяло на което по време на молитва ту стои, ту коленичи, ту лежи.

— Как се облича?

— Също като нас само, дето на главата си носи шапка от агнешка кожа. Косата му е черна, а провисналите му мустаци са извънредно гъсти и дълги.

— Приблизително на каква възраст е?

— На около трийсетина години.

— Вероятно е персиец, но не мога да си обясня как е попаднал в Америка и то в Дивия запад. Накъде е тръгнал?

— За Сан Франциско. Ние трябва да го придружим до Санта Фе, а там той ще, наеме други водачи. Сега вярваш ли ми, мистър Шетърхенд.

— Последните ти сведения изглеждат верни. Каж ми също тъй откровено защо избяга от спътниците си.

Очевидно на Пъркинс не му беше лесно да признае истината. Но той добре разбираше, че с отричане нищо нямаше да спечели и затова отговори:

— Причината е във внезапното появяване на индианците. Бяха толкова наблизко, че загубих самообладание и мислех само как да спася кожата си.

— Но нали вече сте били напуснали това място!

— Да, обаче ми се наложи да се върна. Преди малко ти съвсем вярно отгатна, че сме дошли дотук от изток. Разположихме се на бивак, а тази сутрин в ранни зори продължихме. След около час мистър Джафар забеляза, че му е изчезнала камата, която ти нарече ханджар. Сигурно бяхме забравили оръжието тук. Той самият поиска да се върне, за да го потърси, но понеже не познава Запада и лесно можеше да се заблуди, ние му предложихме някой от нас да препусне обратно и да го донесе. Джафар се съгласи и ми даде коня си, защото той е най-бърз от нашите животни. Просто ми го зае, за да не бъде принуден да ме чака толкова дълго.

— Продължавай! Значи се върна дотук и намери ханджара, така ли?

— Да. Лежеше на земята ей тук, под този нисък храст, така скрит от клоните, че на тръгване не сме го забелязали. Слязох от седлото, наведох се и го вдигнах. Когато се изправих погледът ми неволно се насочи между храстите на юг и за мой ужас видях оттам да се задава отряд от над шейсет команчи. Всички бяха намазали лицата си с бойните цветове и забележеха ли ме, очакваше ме сигурна смърт. Храсталаците ме прикриваха. Не биваше да излизам от тях и ето защо поведох коня за юздата и бързо прекосих потока, по чието дъно следите не можеха да се видят толкова лесно.

— Значи си офейкал на север, вместо да последваш спътниците си в западна посока и да ги предупредиш.

— Да, наистина извърших тази грешка, обаче червенокожите така ме изплашиха, че мога да бъде извинен.

— Не мисля, че това може да ти послужи за извинение. Животът на чужденеца е поверен в твоите ръце, защото си му водач. Трябвало е по най-бързия възможен начин да се върнеш и да го предупредиш.

— Нямаше как. Команчите щяха да ме видят.

— Глупости! На първо време си имал чудесно прикритие тук, в гората, а после, след някоя и друга минута, е било необходимо само да се върнеш по собствените си следи.

— Да, така е — подкрепи ме Джим Снъфъл. — Може би междувременно онези клетници са били нападнати и пречукани. Не си ли на същото мнение, драги Тим?

— Йес — кимна брат му.

Пъркинс смутено заби поглед в земята. Изглежда разбираше, че сме прави и след малко направи последен опит да се извини:

— Сигурно положението не е чак толкова лошо, защото мисля, че спътниците ми своевременно са забелязали индианците и са се скрили.

— Нямах ни най-малко основание за подобно предположение — отвърнах аз. — Даже и да е както казваш, нали дирята остава пред очите на команчите и те набързо ще открият скривалището им. Светъл ден е. Ти искаше да се оправдаеш, но постигна тъкмо обратното. Вярно, че конекрадецът си остава крадец, но човек би могъл да има известно уважение към него поне заради дързостта му. Но скаут, постъпил толкова подло и страхливо като теб, буди само презрение. Нека видим дали все още е възможно да спасим хората! Тръгваме по петите на червенокожите. Идвате с мен, нали мистър Джим?

— Как можеш да задаваш подобни въпроси! Двамата Снъфълси с радост са винаги там, където става дума да се измъкнат хора от трудно и опасно положение. Не си ли на същото мнение, драги Тим?

— Йес — заяви брат му. — Бързо да се промъкнем зад гърба им, иначе клетниците са загубени!

— Но мистър Шетърхенд, я ми кажи смяташ ли, че Пъркинс не ни лъже!

— Мисля, че можем да му вярваме, понеже, ако се беше осмелил пак да ни излъже, с него щеше да е свършено. И тъй, напред! Тук загубихме твърде много време.

Метнахме се на седлата и водени от следите поехме на запад. Но дирята на белите около бивака бе толкова изпогазена от индианците, че не можеше вече да се различи. Надявах се нейде по пътя да се натъкнем на по-ясни отпечатьци. След известно време очакването ми се сбъдна и то когато стигнахме до едно място, където червенокожите бяха спирани. Дръпнахме поводите на конете си и Джим Снъфъл каза:

— Тук са правили съвещание. Ех, да знаехме какво са решили!

— Аз знам — заявих уверено. — Уточнявали са броя на преследваните от тях бели.

— Тъй ли мислиш? Защо?

— Дотук те са яздили по самата диря оставена от белите, но на това място са се дръпнали настрана и двама от тях са слезли от конете, за да я разгледат. Тъй като точно тук са внимавали много да не заличат следите на белите, те и за нас са се запазили съвсем ясно и сега ще проверя дали можем да имаме доверие на казаното от Пъркинс.

Скочих на земята и огледах отпечатьците. Трудно беше човек да стигне до някакво сигурно заключение, понеже червенокожите бяха запазили непокътната дирята само на късо разстояние, а за мен бе много важно да открия следите от самотен кон, поел в обратна посока. След продължително търсене, измерване и сравняване успях да стигна до желания резултат. Намерих един-единствен отпечатък от копито, обърнат в обратна посока, а и той беше толкова лек и неясен, че само аз можех да го открия и то защото Пъркинс ни беше уверил, че се е върнал.

Следователно, той беше казал истината. Но аз трябваше да се съобразявам и с това, че индианците също са забелязали този отпечатък. В такъв случай те непременно бяха изпратили съгледвачи, за да разберат къде е останал самотният ездач. Но тогава ние отдавна щяхме да се натъкнем на тях, или най-малкото щяхме да открием следите им. Но тъй като не се бе случило нито едното, нито другото, на първо време смятах, че нямаше защо чак толкова да се безпокоим заради индианците.

2.

ЕДИН ПЕРСИЙСКИ МИРЗА

Продължихме прекъснатата езда и не след дълго забелязахме, че двама червенокожи се бяха отклонили от дирята — единият наляво, а другият надясно.

— Дали са избързали напред като съгледвачи? — попита Джим Снъфъл.

— Сигурно. По отпечатьците предводителят им е разбрал, че вече е близо по петите на белите и е изпратил напред тези разузнавачи, за да научи какво е положението. Скоро ще проличи къде двамата пак са се присъединили към своя отряд.

След около четвърт час следата на единия съгледвач, а после и на другия, отново се сля с главната диря и ние можехме вече да очакваме, че не след дълго ще стигнем до мястото на нападението. Тъй като не бе изключено индианците все още да са там, налагаше се да сме безкрайно предпазливи, ако не искахме неочаквано да се натъкнем на тях. Ето защо, аз взех малък аванс пред останалите и всеки миг бях готов или да бъда забелязан или нападат от команчите.

За щастие опасенията ми не се оправдаха. Наоколо имаше пръснати храсталаци и зад всеки храст можех да очаквам скрит неприятел. Но ето че по едно време тази растителност внезапно изчезна и пред мен се ширна открита равнина. Най-много на петстотин крачки от мен видях разположилите се на лагер индианци.

Бяха оставили конете си свободно да се скитат наоколо. Сред тях забелязах повече от дузина товарни животни, определени да носят хранителните им провизии. Понеже команчите бяха тръгнали по бойната пътека нямаха време да ходят на лов, а към това се прибавяше и обстоятелството, че изстрелите щяха да издадат и може би да провалят тайните им намерения. Червенокожите бяха образували кръг, в чиито център изглежда се провеждаше важно съвещание. Но хората седяха толкова нагъсто, че погледът ми не можеше да проникне между тях. Върнах се малко назад, слязох от коня, завързах го и подканих току-що приближилите се Снъфълси да направят същото.

— Да слезем от конете ли? — попита Джим. — Не бива ли да продължаваме?

— Не. Индианците са спрели наблизо.

— Най-сетне ги настигнахме! И какво? Заловили ли са белите?

— Да.

— Добре, да видим!

Свалихме вероломния скаут от коня, вързахме го за едно дръвче, а после се промъкнахме напред дотам докдето нямаше опасност да ни забележат.

— Наистина са команчи — каза Джим. — Белите не се виждат. Предполагам, че се намират вътре в кръга. Какво ли ще направят червенокожите с тях?

— Скоро ще научим. Много зависи от това дали по време на нападението е пролята кръв. Ако някой индианец е бил ранен или убит белите няма да живеят дълго.

— Да, незабавно още тук ще ги избият. И аз съм на същото мнение.

— Но то не съвпада съвсем с моето.

— Да не мислиш, че команчите ще вземат да мъкнат пленниците със себе си?

— Да, макар и не кой знае колко надалеч. При индианците произнасянето на присъдата и екзекуцията на пленниците се придружават от тържествени церемонии, за които е необходим подходящ бивак. А мястото, където се намират в момента, не става за тази цел; Няма вода за по-продължителен престой, а и не е достатъчно безопасно. Твърде открито е. Всеки, който лагерира там може лесно да бъде забелязан още отдалеч. Ето защо, струва ми се, че команчите скоро ще тръгнат на път, за да потърсят някое по-хубаво място.

— Well, тогава ще ги следваме по петите! Главният въпрос е дали ще ни се удаде да освободим пленниците. Ние сме само трима срещу седемдесет индианци, а туй не е шега работа.

— В подобни случаи човек не бива да си служи с такива цифри. Това е нужно само, когато планираме открито нападение. Но тъй като можем да постигнем целта си само с хитрост, то при изчисленията си трябва да използваме духовните величини.

Духовни величини, много добре, наистина много добре казано, сър! Действително ли мислиш, че Джим и Тим Снъфъл са такива духовни величини?

— Надявам се, понеже само в такъв случай ще можем да надхитрим команчите.

— Да ги надхитрим ли? Хмм, що се отнася до това ми се струва, че няма да се държим прекалено глупаво. Не си ли на същото мнение, драги Тим?

— Йес!

— Джентълмени, ще ми разрешите ли да изкажа една молба? обади се нашият пленник.

— Каква е тя? — попитах аз.

— И аз имам някаква вина, че спътниците ми са изпаднали в такова трудно положение.

Следователно, мой дълг е също да участвам в освобождаването им. Развържете ме и ще видите, че ще направя всичко каквото поискате от мен!

— Да, но ако можехме да ти имаме доверие — отвърна му Джим.

— Можете. Уверявам ви, че...

— Мълчи! — прекъснах го аз. — Който така страхливо и подло изоставя другарите си в опасност, не заслужава никакво доверие.

Пъркинс се опита да продължи със своите молби и уверения, но не му позволих, а отново насочих вниманието си към индианците, чието съвещание току-що свърши. Всички се раздвижиха, кръгът се отвори и тогава видяхме, че в средата му лежаха няколко души, които не можеха да се изправят, защото навярно ръцете и краката им бяха стегнати с ремъци. Вдигнаха

ги върху конете и там ги вързаха. После индианците се подредиха във верига, която потегли в северна посока. Начело яздеше възрастен вожд. Бяха твърде далеч, за да успее да различа чертите на лицето му, ала беше ясно, че е вожд, понеже носеше пера и сигурно беше стар, тъй като косата му бе побеляла.

В споменатата посока също имаше гора, между чиито дървета команчите изчезнаха. От предпазливост изчакахме още известно време. После се отправихме към мястото, където се бе състояло съвещанието. За разчитане на следи там и дума не можеше да става, понеже земята бе така изпотъпкана, че не бе възможно да се различат никакви подробности. Несъмнено белите са били нападнати тук. Бяха се съпротивлявали, защото открихме следи от кръв. Това бе лошо за тях, а за нас — извънредно неприятно, защото ни принуждаваше да действаме бързо. Налагаше се да следваме индианците. Но не тръгнахме направо по следите им, а описвайки дъга, първо се добрахме до гората и едва след това потърсихме мястото където те бяха навлезли между дърветата. Оттук нататък можехме да яздим по дирята им без да се излагаме на кой знае колко голяма опасност. Но в името на нашата безопасност, аз слязох от седлото и продължих на около петдесетина крачки пред другите по ясно видимите следи. Стъпките ми бяха съвсем безшумни, а от погледа и слуха ми нищо не можеше да се изплъзне на едно разстояние, което гарантираше сигурността ни. Не е трудно човек да си представи колко бавно напредвахме, ала нямаше как. Тъй минаваше час след час. Отначало изпитвах големи опасения за участието на пленниците, но следобед отново започнах да храня надежда. Ако индианците стигнеха късно до мястото където щяха да бивакуват, този ден нямаше да имат време да убият бледоликите, спазвайки всички обичайни церемонии. Така че щяха да се видят принудени да отложат всичко за следващия ден, а вечерта или през нощта можехме да намерим някаква възможност да предотвратим избиването им. Надеждата ми се подхранваше най-вече от обстоятелството, че команчите нищо не подозираха за нашето присъствие. Намираха се на своя територия и знаеха, че тя се избягва от всеки, който не е от племето им и тъкмо затова можехме да очакваме да сметнат строгите предпазвателни мерки за излишни.

Вече отдавна трябваше да излезем на реката, но тъкмо в тази местност тя описваше голям завои, който в момента пресичахме. Едва привечер се появиха повече признаци, че се приближаваме до водата. Още повече забавихме хода на конете си и добре направихме, защото скоро чух нечий вик, на който отговори друг глас. Бяхме съвсем близо до команчите и аз незабавно се върнах при спътниците си, за да ги накарам да спрат и да потърсим скривалище.

Бързо намерихме подходящо място, където вързахме конете, а също и Пъркинс. Този човек ни пречеше извънредно много и усложняваше всичко. Но как можехме да се отървем от него, без да бъдем по-сурови отколкото бе необходимо, или без милосърдието ни да ни изложи на опасност? Вярно, беше ни предложил помощта си и не бе изключено да има почтени намерения, ала все пак нямаше право да му се доверяваме. След като се погрижихме и за него, и за конете, Джим Снъфъл се осведоми:

— Сър, какво ще правим сега? Тъкмо в момента под короните на дърветата е настъпил такъв сумрак в който най-добре се шпионира, без да съществува опасност да ни забележат отдалеч. Ти сигурен ли си, че индианците са наблизо?

— Да. Чух двама от тях да си подвикват. За мен това е благоприятен признак, че тук се чувстват в безопасност и не предполагат присъствието на други хора в близката околност. Така задачата ни ще бъде по-лека.

— Well, тогава да се залавяме с тази задача! Ще се промъкнем ли до команчите?

— Говориш в множествено число, кого имаш предвид?

— Теб и мен. Моят доблестен брат Тим ще трябва да остане при пленника.

— Хм! Бих предпочел да тръгна сам.

— Сам ли? Без мен? Да не би да ме смяташ неспособен за нищо?

— И дума не може да става за това, но съм свикнал да не досаждам на другите с онова, което съм в състояние да свърша сам.

— Да досаждаш? Ама че израз! Бъди сигурен, че в тайното промъкване ме бива! Да се приближа в гръб до някой червенокож без да ме усети, за мен е върховно преживяване! Ако не ме вземеш със себе си страшно ще ме обидиш. Ще те придружа, а брат ми остава тук.

— Не — обади се Тим най-неочаквано за Джим.

— Не ли? Какво те прихваща! Нали някой трябва Да стои тук на пост.

— Йес. И това си ти.

— Аз ли? Да не си луд? Джим Снъфъл да остане на пост, когато става въпрос да изиграем такъв номер на червенокожите негодници?

— Тим Снъфъл също няма да стои със скръстени ръце!

— Но ти трябва да останеш! Аз имам предимство, защото съм по-голям от теб.

— Да, но само с пет минути, а толкоз малко време изобщо не важи. Близнаците винаги са на еднаква възраст. Няма да ти позволя да ме наставляваш и заедно ще се промъкнем до индсманите. Веднъж и аз искам да бъда по-големият!

За броени секунди Джим онемя. Смайването му от внезапното непокорство на неговия брат скова езика му. Но след малко рече още по-настойчиво:

— Струва ми се, че си решил да се бунтуваш срещу мен, първородния син, а? Виж го ти този дребосък как иска да ми дава нареждания! Аз отивам, а ги оставаш!

Във възбудата си особняците близнаци започнаха да разговарят на опасно висок глас. Направих им забележка и предложих да ме оставят да отида сам, което щеше да реши спора им без някой от тях да бъде пренебрегнат. Но Джим не се съгласи. Беше си наумил да ми докаже сръчността си и аз най-сетне се съгласих. Тим нищо не каза, но мълчанието му ми се стори доста съмнително. Затова го попитах:

— Не кроиш никакви тайни планове, нали мистър Снъфъл?

— Не — навърсено отвърна гои.

— Би било извънредно опасно, ако някой от нас предприеме нещо за което другите и представа си нямат. Това може не само да провали целия ни план, но и да ни струва свободата, а дори и живота!

— Не се тревожи с подобни мисли! — успокои ме Джим. — Нямах никакво основание. Без мен Тим нищо не смее да предприема, защото е твърде зелен. Представи си само — той е с цели пет минути по-млад от мен! Няма да има нищо против спокойно да остане тук, докато се върнем. А сега нека не се бавим по-дълго, тъй като ще стане много тъмно.

— Добре! И така, мистър Тим, хубаво си отваряй очите и не напускай това място преди да сме се върнали. Давам ти и моите две пушки, понеже ще ми пречат.

Без да каже нито дума Тим пое Мечкоубиеца и карабината „Хенри“ и ние с Джим се отдалечихме. По време на тази наша разправа се беше смрачило вече дотолкова, че предметите не се различаваха ясно. Прибягвайки от дърво на дърво, ние напредвахме към мястото откъдето бях доловил онези гласове. Така продължавахме все по-нататък и по-нататък, без да се натъкнем на никаква опасност. Добрахме се чак до високия бряг на реката, без да забележим каквито и да било следи от индианците. Нарочно казвам „високия бряг“, понеже каквото не виждахме в момента открихме малко след това — пред нас изникна почти пресъхналото речно корито, което бе дълбоко изровено от пороите.

Междувременно се бе спуснал почти непрогледен мрак. Въпреки всичко забелязах, че там където бяхме застанали брегът представляваше стръмно голо свлачище, по което човек не биваше да рискува да се спуска, понеже земята лесно можеше да поддаде под краката му и да го свлече надолу. Продължихме да вървим по самия край на брега, докато почвата стана по-здрава и отново се появиха дървета. Склонът на речния бряг под нас беше обрасъл с храсталаци.

— Сигурно си се заблудил сър — прошепна ми Джим. — Червенокожите не са в тази местност.

— О, тук са. Надушвам ги.

— Надушваш ли ги? The deuce! Какъв забележителен нос трябва да имаш! Един толкова префинен обонятелен орган сигурно е направо върховно преживяване!

— О, аз имам обикновен нос, но е много чувствителен към конската миризма. Надушвам конете на команчите. Те пасат в ниското под нас край водата.

— Чак до долу ли стига носът ти?

— Pshaw! Навярно изобщо не знаеш с какво се отличава конската миризма и... чакай, виждаш ли, че съм прав! Погледни надолу!

Под нас край реката се бе появило пламъче, което бързо се разгаряше. Тъй като се беше възцарил пълен мрак, индианците палеха огън. Не беше трудно да се разбере защо не бяха останали горе на високия бряг. Долу имаше вода и за тях, и за конете им.

Скоро огньовете станаха пет.

— Това е добре — обади се Джим. — Кога го се промъкнем до тях ще можем да виждаме всичко.

— Но ако не сме извънредно внимателни, те също ще ни забележат. Тези огньове ме радват единствено, защото ни показват, че команчите се чувстват в пълна безопасност.

— Ще слезем долу, нали мистър Шетърхенд?

— Ще се спуснем тук от ляво, долу ще заобиколим лагера и ей там от дясно ще се приближим до него.

— Добре, сър. Да слизаме!

Не беше лесно да се спуснем долу. Непознатият за нас терен бе доста стръмен. Не биваше да се държим за растящите наоколо храсти, понеже щяхме да предизвикаме шум, а всеки побутнат от мястото му камък можеше да се изгърколи към водата и да ни издаде. Налагаше се много да внимаваме и спускането вървеше бавно. Измина повече от половин час преди да се озовем долу. Добре, че Джим Снъфъл показва отлични качества. Беше се научил да се придвижва безшумно. Аз слизах пръв, а зад мен или по-скоро над мен следваше той. Въпреки това, ако исках да доловя съвсем тихите шумове, причинявани от Джим, трябваше доста да напрегна слуха си. Намирахме се точно над мястото, където бивакуваха индианците и трябваше да се отправим надолу по течението. Речната долина бе обрасла с храсталаци само дотам, докъдето не достигаше придошлата река по време на наводнение. Понеже в момента тя бе почти пресъхнала, между храстите и малкото вода оставаше свободен широк пояс, където не биваше да рискуваме да се появим. Следователно промъкването към команчите не можеше да стане откъм водата. Трябваше да заобиколим лагера, избягвайки опасното свлачище, и да се появим от другата му страна — една трудна задача.

Щом я изпълнихме, ние легнахме на земята и, пълзейки между храсталаците, се насочихме към бивака. Успяхме да се приближим толкова, че можехме да го огледаме целия. Команчите бяха избрали подходящо място. То бе разположено по-ниско и в следствие на това по време на пълноводие реката стигаше тук до самите склонове на долината. Ето защо наоколо нямаше никакви храсти, а напълно открит терен, където спокойно можеха да се движат хората и на някой много по-голям отряд. Но за нас това обстоятелство не беше особено благоприятно, защото само увеличаваше трудностите, които трябваше да преодолеем.

Индианците тъкмо вечеряха. Разговаряха по начин от който личеше, че се чувстват в пълна безопасност. Тъй като се бяха разпределили доста равномерно около петте огъня, имахме възможност лесно да ги преброим. Бяха седемдесет и един. От всичките команчи, заради бялата си коса, най-много привличаше погледа вождът им. Той седеше на около трийсетина крачки от нас край втория огън и понеже беше обърнат с лице към нас можех ясно да го разгледам. Представете си смайването ми, когато в него разпознах То-кай-хун, един от вождовете на команчите, които всяваха най-голям ужас. Попаднех ли в ръцете му, бях загубен, дори и племето му да не беше тръгнало по пътеката на войната. В това се бях убедил още от деня, когато той ме плени заедно с Винету и още неколцина други мъже и се отървахме, само благодарение на моята благородна дързост.

7

Но в момента трябваше да мисля не за То-кай-хун, а за петимата пленници. Те лежаха един до друг край огъня на вожда и бяха вързани така, че не можеха да се помръднат. Човекът, който лежеше най-близо до мен, имаше гъсти черни провиснали мустаци и навярно беше мистър Джафар.

Между мен и този огън растяха още няколко храста и аз не сметнах за прекалено дръзко да се промъкна още малко напред. Индианците не бяха разставили постове и понеже всички седяха най-спокойно край огньовете нямаше защо да се опасявам, че ще ни открият. Вождът разговаряше с хората около себе си и на мен много ми се прииска да чуя за какво приказвах. Ето защо предпазливо се запромъквахме към биваха, докато най-сетне стигнахме до последния храст, чиято сянка бе достатъчно голяма, за да ни скрие.

Постигнахме целта, която преследвах — подслушахме разговора им. Негова тема беше бойният поход, предприет от команчите. Канеха се да нападнат няколко поселища, чиито имена споменаха, и да избият живеещите там бели, а преди това искаха да отидат до Макик Натун

8

и там да изпълнят бойния танц, за да се допитат до свещените амулети дали нападението им ще има успех. Тържествеността на тази церемония щеше да се повиши с изтезанията и умъртвяването на петимата бледолики, попаднали им този ден в ръцете, които щяха да вържат на кола на мъченията. Вече знаех намеренията им и можех да се оттегля от това опасно място. Ако не успеехме още днес да освободим пленниците, щяхме да преследваме индианците до Макик Натун и там или пък още по пътя все щеше да ни се предложи някой удобен случай да постигнем целта си.

Вече се канехме да се оттеглим от закрилияния ни храст, когато ми се стори, че малко по-встрани от нас, откъм височината над бивака, се разнесе някакъв слаб шум.

— Тихо! — прошепнах на Джим. — Чу ли нещо?

— Не — отвърна ми той. — А ти?

— Да. Ей там горе. Беше едва доловим, шум, като посипал се от високия бряг пясък. Да не би да е...

— Какво?

— ...твоят Тим. Това би било най-голямата глупост каквато може да направи.

— Брат ми? Само да ми падне! Ще го...

Джим не довърши изречението си и щеше да скочи на крака, ако не то бях сграбчил Здравко и не го бях притиснал към земята. „Само да ми падне!“ беше казал той и ето че брат му Тим наистина падаше и то как! Отначало се разнесе шумолене и трополене от търкалящи се камъчета и буци пръст, които се удряха в храстите, после проехтя силният вик: „The devil!“, а след това от високия бряг се спусна като торпила някакъв човек и се вряза сред индианците така, че отначало те се пръснаха като пилци, но секунди по-късно с пронизителни крясъци се нахвърлиха върху него. Да, действително беше Тим Снъфъл, който бе изпълнил тайното си намерение. За нещастие и той като нас се бе озовал пред споменатото преди малко свлачище. Съвсем рисковано бе пристъпил твърде напред, рохкавият край на брега беше поддал и заедно със свличащата се почва Тим бе полетял надолу като на шейна. И ето че в същия миг команчите го връхлетяха. Неочакваното и бързо падане изглежда бе останало за Тим без особени последици, понеже той крещеше така, че надвикваше дори рева на индианците. И сякаш това не ми стигаше, ами взе, че се развика и брат му Джим, който имаше най-голямо основание да не издава нито звук.

— Брат ми, моят Тим, добрият ми Тим! — крещеше Джим и с всички сили се опитваше да се отскубне от ръката ми.

— Ще млъкнеш ли? — ядосано, но все пак тихо го срязах аз.

— Така и на двама ни ще навлечеш...

— Но те ще го пречукат! — прекъсна ме той. Понеже лежах на земята, а Джим се беше изправил, аз не можех да използвам цялата си сила, но неговите усилия се удвояваха от страха, който изпитваше за участието на своя „добър Тим“. Той се изтръгна от ръката ми и се втурна сред индианците. Видях го да изчезва в гъстата им тълпа. Също като брат си и Тим бе незабавно повален и пленен.

Какво ли трябваше да направя? Да хукна подир него? Нямах такова намерение! Останах да лежа на мястото си, макар да можеше да се очаква, че индсманите веднага щяха да претърсят околността. Ах, тези злополучни Снъфълси! Вместо да освободим петте пленници техният брой се беше увеличил с още двама. А последиците се проявиха незабавно, понеже точно в този миг проехтя заповедническият глас на вождата:

— Бързо разпръснете и стъпчето огньовете! Може би наблизо има и други бледолики.

Заповедта му бе изпълнена начаса. За известно време настана невъобразима бъркотия, която породила в главата ми една мисъл, изпълнена от мен също тъй бързо, както ми беше и хрумнала. Пламъците угаснаха, но понеже лежах на земята тлеещите главни ми дадох възможност да забележа как команчите се суетяха насам-натам и поне в този момент мислех само за двамата Снъфълси, но не и за другите пленници. Полуизправен се втурнах напред към бивака, щастливо се добрах до вързаните хора, сграбчих за дрехите единия от тях, когато смяха за Джафар и го повлякох към мястото, където бях лежал допреди броени секунди.

Всъщност индианците трябваше да ме видят, обаче обзелото ги вълнение и объркване не позволи на никой от тях да ме забележи. Беше цяло чудо, че номерът ми успя. Най-сетне между команчите и мен отново имаше храсти и аз можех да се изправя. Преди всичко по-далеч от тук,

само по-далеч от тук! Метнах на рамо здраво вързания човек, който не издаде нито звук, и побързах да се отдалеча до едно място, където се чувствах в безопасност. Там го спуснах на земята, извадих ножа си, прерязах стягащите го ремъци и казах:

— Свободен си. Изправи се на крака и виж дали ще можеш да вървиш!

— Свободен ли? — попита той на английски с чужд акцент. — Значи ти не си индианец?

— Не, бял съм. Дойдох да те освободя, но не предполагах, че ще стане по такъв начин.

Едва сега той бавно се изправи и като хвана двете ми ръце каза:

— Аллах, Аллах! Свободен съм, свободен, избавен, спасен от тези сатани! Кажете ми кой си ти!

Трябва да знам на кого да благодаря!

— За това по-късно. Сега преди всичко трябва още да се отдалечим! Чува ли как крещат индианците? Забелязали са, че те няма и те търсят. Не бива да губим нито миг. Хайде, опитай се да вървиш!

Той направи няколко крачки, но се олюля и каза:

— Не мога, сър. Бях толкова здраво вързан, че не си чувствам краката. Река ли да ходя, сигурно ще падна. Е, добре, ще те нося.

— Ще ме носиш? Толкова тежък човек като мен!

— — Pshaw, дребна работа. Важното е ръцете ми да са свободни, защото трябва да изкатерим тази стръмнина. И тъй, ще те взема на гръб, а ти се дръж здраво с ръце около врата ми. Хайде! Напъхах в джобовете си прерязаните ремъци, понеже команчите не биваше да ги намерят.

Въпреки опасността, нарастваща с всяка изминала минута, от учтивост Джафар се опита още да се противи на предложението ми да го нося. За миг взех решение, метнах го на гърба си и колкото можех по-бързо поех нагоре по височината. Щом я изкачих, аз го пуснах на земята и тогава той се обади, че може би вече е в състояние сам да върви, тъй като отново чувствал краката си. Следователно кръвообръщението му се беше възстановило.

Останахме още няколко минути на мястото където бяхме спрели и наострил слух, аз насочих вниманието си надолу към долината. Сигурно индианците се съобразяваха с възможността наблизко да има и други бели. В такъв случай трябваше да проведат издирването в нощната тъмнина и нямаше как да открият оставените от мен следи. На сутринта те едва ли щяха вече да си личат, тъй че изчезването на пленника щеше да остане загадка за команчите, естествено, ако двамата Снъфълси не проявяха непредпазливостта по някакъв начин да издадат, че се намирам наблизко. От само себе си се разбира, че бях решил да направя всичко необходимо, за да освободя братята, а и останалите бели. Още от този момент бях наясно как щеше да стане това. Ала едва следващия ден можех да предприема каквото и да било.

Оказа се, че макар и бавно Джафар можеше да върви, както сам бе заявил. Но и нямаше защо да бързаме, понеже никой не ни преследваше. След като повторно ме помоли да му кажа името си, аз отговорих:

— Тук в Запада ме наричат Олд Шетърхенд. И ти се обръщай така към мен, сър. А навярно ти си мистър Джафар от Ориента, а?

— Да... но откъде знаеш името ми?

— Научих го от вашия водач Пъркинс.

— Значи днес си го видял? Не му ли се е случило нещастие? Вече го бях отписал.

— Кажете ми най-напред какво мнение имаш за него? Що за човек е той?

— Досега не съм имал причина да се оплаквам от него.

— В такъв случай навярно не е толкова лош, колкото си мислех. Ела, трябва да продължим! По пътя ще ти разкажа как се запознахме.

Хванах Джафар за ръката да го водя, понеже трябваше да минем през гората. Докато предпазливо крачехме между дърветата, аз му разказах случилото се. Когато свърших, той се обади:

— Сър, Пъркинс не е герой. Уплахата и страхът са го подтикнали да постъпи подло, както се изрази ти. Мисля, че вече достатъчно е наказан. Той просто е страхливец, но не и злодей.

— Нямам нищо против. Значи смяташ, че е редно да го развържа?

— Да. Можеш да му имаш доверие. Той ще ти измени само, ако поискаш от него да извърши някакво геройство. Но сър, жал ми е за моите спътници! А те са безвъзвратно загубени.

— Все още не са. Ще поговорим за тях по-късно. Ето вече почти стигнахме.

Нямахме причина да говорим тихо и ето защо Пъркинс ни беше чул. Той ни позна по гласовете и ни посрещна с думите:

— Ти ли си, мистър Шетърхенд? Слава Богу, че успя! Чувам те да разговаряш с мистър Джафар. Значи си го освободил. Надявам се, че вече и аз няма да съм пленник!

— Е, добре! Мистър Джафар се застъпи за теб, така че ще те развържа, но се надявам отсега нататък да не ме разочароваш.

— Няма, сър! Само ми кажи какво трябва да правя! Освободих Пъркинс от ремъците и му върнах всичките вещи, които бях взел от джобовете му. После го предупредих:

— Но не си мисли, че веднага ще спечелиш пълното ми доверие! Все още щях да те надзиравам най-строго, ако нямах възможността и не предпочитах да предоставя тази работа на команчите.

— На команчите ли?... Да ме надзират? Какво искаш да кажеш?

— Много просто — загубен си, ако не си почтен към мен и не правиш само онова, което искам. Ако отново се проявиш като подлец и страхливец ще им паднеш в ръцете. Щом се зазори индианците ще започнат да ни търсят и единствено аз съм в състояние да ги заблудя. И така, твоята безопасност зависи от верността ти към нас и затова съм убеден, че мога да разчитам на теб.

С кратки думи му разказах случилото се, а после трябваше да се приготвим за път. За съжаление ни се налагаше да изоставим мулетата, за да заблудим индианците. Целта ни бе да ги накараме да повярват, че двамата Снъфълси са дошли сами в тази местност. Ето защо трябваше да отведем животните на някое място, където лесно можеха да ги намерят. При това залагах на здравия разум на братята Снъфъл. Те сигурно знаеха, че ги очаква гибел, ако не успееш да ги спася. Следователно, не биваше да издават, че с тях е имало и други хора. Когато тръгналите на разузнаване команчи откриха мулетата и карабините на двамата Снъфъл, те сигурно щяха да стигнат до убеждението, че братята наистина са били сами. Щяха да си помислят, че ако с тях е имало и друг човек, той несъмнено е щял да отведе мулетата и да вземе пушките. А постъпвахме ли предпазливо, междувременно следите ни щяха да бъдат заличени от нощната роса.

На всяко от мулетата вързахме за седлото по една карабина и след като наредих на Джафар да ни чака, ги поведох последван от Пъркинс. Вързахме животните близо до мястото, където Тим се беше подхлъзнал, а после се върнахме при Джафар, който се радваше, че конят отново е при него.

— Много ми се искаше да е мой — рече Пъркинс, — защото така ще трябва да вървя със собствените си крака.

— Добър пешеходец ли си? — попитах го аз.

— За съжаление не.

— Тогава ще ти дам моя кон, а аз ще вървя пеша. Нека не губим повече време в приказки, а да тръгваме!

Изведохме животните от гората, отдалечавайки се от реката. Щом се озовахме на открито Джафар и Пъркинс яхнаха конете и ги смушиха да вървят подир мен. Тук беше по-светло отколкото в гората. Небето бе осеяно със звезди и светлината им не оставяше в мен никакво съмнение в каква посока трябва да насоча крачките си.

Известно време всеки бе зает със собствените си мисли, но после Пъркинс се обади:

— Сър, изглежда много добре знаеш накъде води пътят ни. Може ли и ние да узнаем?

— Разбира се! Към планината Макик Натун. Команчите искат да отидат при гробовете на вождовете си и там да убият пленниците. Днес не бе възможно да направим нищо повече, но се надявам утре да ги изтръгна от ноктите им.

— Как?

— Между това място и Макик Натун на половин час път от тук се намира издълбано от пороищата дере, което пролетта се изпълва с вода, а в останалите годишни времена запазва толкова влага, че там е израснала гора. Съвсем сигурен съм, че индианците ще се отправят тъкмо натам, за да дадат на конете си възможност да си отпочинат, да се напият с вода и да пасат. Може би ще ни се предостави удобен случай да освободим пленниците.

— Ами ако не ни се предостави?

— Тогава няма да ни остане нищо друго, освен да следваме команчите до Макик Натун, където на всяка цена трябва да намерим изгоден случай да освободим белите.

— Мистър Шетърхенд, ти си смел човек. Нима познаваш онова дере, за което стана дума?

— Да. Намира се на север от Бийвър Крик. Но тъй като тръгнахме да заобикаляме в западна посока, ще се приближим до него пак от запад. Това е необходимо заради команчите, които сигурно яздят по права линия и не бива да се натъкнат на нашите дири.

— Но твърде е възможно заради заобикалянето ни да се разминем с въпросното речно корито.

— И това го казваш ти, скаутът, водачът?

Тази забележка го накара да прекъсне разговора ни. Но Джафар започна да ми разказва как са го нападнали команчите. Защищавал се и куршумите му улучили двама индианци. Ето от къде била кръвта, която забелязахме. Затова го вързали много по-здраво от другите и му отредили мъчителна смърт. После ми описа как са се отнасяли с него. Той говореше английски, но се изразяваше по един толкова цветист начин, че дори и да не ми бях казали нито дума за него, пак щях да го взема за ориенталец.

Разговаряхме доста продължително. Много ми се искаше да науча някои подробности за него, ала тъй като самият той изобщо не засегна частния си живот, аз също не сметнах за уместно да го разпитвам за тези неща. Несъмнено беше образован човек и то образован не само в ориенталски, а и в европейски смисъл. Сигурно беше живял по-продължително време в Европа. После моите спътници яздиха известна част от пътя един до друг и докато крачех начело, те изглежда поведоха разговор за мен, защото понякога снишаваха глас и си шепнеха, дори по-изоставаха повече от обикновено, когато не аз бях тема на разговора им.

На няколко пъти Пъркинс ми предложи коня, но понеже не се бях изморил, му отказах. Тъй измина нощта и започна да се зазорява. Когато стана толкова светло, че вече можехме добре да се виждаме, той каза:

— Сър, сега команчите ще започнат да ни търсят и ще намерят мулетата.

— Сигурно. И понеже в гората е влажно, отпечатъците от краката ни няма вече да си личат. Ако индианците не открият никакви следи ще предположат, че Снъфълсите не са имали други спътници и ще преустановят издирването.

— Но нали ще търсят мистър Джафар.

— Няма да е дълго. Команчите биха могли да го заловят само ако открият следите му. А понеже, както предполагам, това няма да стане, те няма да пилеят време и усилия за нещо, което ще им се види безсмислено.

— Ще ми се да отбележа, че индсманите няма да могат да си обяснят изчезването му и затова стръвно ще търсят някакво обяснение.

— При обикновени обстоятелства индианците навярно щяха да преобърнат цялата местност надолу с главата, само и само да го открият. Обаче нали са ни известни намеренията им, нали знаем, че трябва да бързат. Не бива да чакат докато заселниците, които те се канят да нападнат, надушат опасността. Ето защо команчите ще предпочетат да оставят намира изплъзналият им се по толкова загадъчен начин пленник, отколкото да се заемат с продължително и безплодно търсене. Доколкото познавам тези червенокожи и навиците им, те ще отделят най-много първите два часа от деня за подобна цел, а после ще продължат да яздят към Макик Натун.

— Кога ще стигнат до гората при онова пресъхнало речно корито?

— Тъй като през деня команчите ще яздят по-бързо от нас през изтеклата нощ, навярно ще пристигнат там по пладне.

— А ние?

— Ако не се лъжа, след около час.

— Тогава ще се наложи да ги чакаме почти пет часа! Де да можехме да намерим там някакъв дивеч! Нямаме нищо за ядене.

— За съжаление не бива да ловуваме, защото трябва много да внимаваме да не оставяме никакви белези, издаващи нашето присъствие. Но... я вижте, ето това ще оправи нещата! Веднага след като Пъркинс изяви желание за някакъв дивеч близо пред нас изскочиха два прерийни заека. Бързо свалих карабината „Хенри“ от гърба си и ги застрелях.

— Аллах! — възкликна Джафар. — Какъв стрелец си само! Виждам, че преди малко Пъркинс ми е казал истината, споменавайки за Олд Шетърхенд.

Това чисто по детски изразено възхищение ме накара весело да се изсмея. Вдигнах зайците, окачих ги на колана си и продължих да вървя. Изглежда двата изстрела привлякоха вниманието на Джафар върху двете пушки. Той почти не откъсваше поглед от тях, което издаваше необикновения му интерес. Най-сетне не се сдържа и давайки израз на мислите си, ме попита:

— Сър, има ли ей тази тежка пушка някакво по-особено название?

— Да. Наричат я Мечкоубиец.

— Аллах! Странно! вече съм чувал това име, но на арабски език. Има ли и други подобни пушки?

— Да, макар и да не са толкова стари и тежки като тази.

— А колко пъти можеш да стреляш с по-малката, без да зареждаш?

— Двайсет и пет пъти.

— Аллах! И това съвпада. А как я наричат?

— Карабина тип „Хенри“.

— И туй име съм го чувал на арабски. Не е ли твърде странно, че притежаваш две пушки тъкмо от онези, за които толкова са ми разказвали?

— Къде си чувал да се говори за тях?

— По бреговете на Тигър. Ти знаеш ли тази река?

— Разбира се. Всеки ученик я знае от уроците по география. Значи си бил там, мистър Джафар?

— Да. Преди една година. Аз съм персиец и в моята родина ме наричат мирза Джафар. Сигурно не ти е известно какво значи това, а?

— Напротив. Поставена пред името, думата мирза е титла на учен човек. Обаче ако се намира след името, тогава означава принц от благородно потекло.

— Наистина го знаеш! И тъй, наричат ме мирза Джафар и бях тръгнал да пътувам за Константинопол през Багдад. Пътят ми водеше по бреговете на река Тигър към Мосул и там имах възможност да гостувам на племето хадедихни, които чух да споменават за тези пушки.

— Нима и там се намират Мечкоубийци и карабини тип „Хенри“? — попитах аз с любопитство.

— Не. Ставаше дума за две определени пушки собственост на чужденец, който се казвал Кара бен Немзи Ефенди.

— Но това е арабско име, следователно този човек едва ли е бил чужденец.

— Такъв беше! Ако ти разбираше арабски щеше да знаеш, че „немзи“ означава немец. Шейхът на хадедихните ми разказа за него и за пушките му. Но още повече научих от един воин на племето.

— Как се казваше този воин?

— Беше дребен на ръст, ала храбър и умен мъж, а името му беше хаджи Халеф Омар бен хаджи Абул Абас ибн хаджи Дауд ал Госарах.

— Ама че име! Кажи-речи по-дълго от гигантска змия! — подсмяхнах се аз.

— Да, навярно за твоя слух звучи смешно, ала хората в Ориента имат обичая да прикачат към собственото си име и имената на прадедите си. От една страна това е чест за самия човек, а от друга така се отдава почит и на неговите предци. Впрочем хаджи Халеф Омар имаше пълно право да носи такова дълго име, понеже самият той беше прославен мъж, който с часове можеше да разказва за своите подвизи. Убивал е лъвовете и пантери и се е бил с многобройни неприятели.

От само себе си се разбира, че извънредно много се зарадвах да чуя тук нещо за моя хаджи Халеф. Направих си шегата да премълча, че именно аз съм онзи Кара бен Немзи Ефенди и попитах:

— А немецът присъствал ли е на всички негови подвизи?

— Да. Дори сам е участвал в тях. Именно на него хадедихните трябва да благодарят, че съществуват и до ден днешен, защото той ги е предпазил от такова поражение, което несъмнено би довело до гибелта им. А и аз пазя особено добър спомен за него, понеже много съм му задължен.

Това бе нещо съвсем ново за мен. Изглежда съм го погледнал доста въпросително, защото Джафар продължи:

— Именно той е спасил от смърт мой роднина, като му е помогнал в борбата срещу враговете. После го е придружил до Багдад и е бил до него във всички опасности, но за съжаление не успял по-късно да предотврати едно нападение срещу същия мой роднина, когато той е бил убит.

Ако човек освободи персийски мирза, попаднал в плен на индианците в Дивия запад на Америка, това сигурно с право може да се нарече необикновено приключение. Но ако от същия този мирза човек узнае, че преди време отвъд океана по бреговете на река Тигър, е спасил от смърт някакъв негов роднина, тогава несъмнено думата „необикновен“ става твърде безизразна.

Ето защо макар че си бях наумил да мълча, голямата изненада изтръгна от устата ми бързия въпрос:

— Да не би да имаш предвид Хасан Арджир Мирза? Ето че дойде ред на Джафар да се слича. Той дръпна поводите на коня си, тъй че и аз се видях принуден да спра, вдигна високо ръце от смайване и възкликна:

— Хасан Арджир Мирза, избягалият принц! Ти знаеш това име! И до ден днешен Аллах върши най-големите чудеса! Че къде си чувал за него?

— Чувал ли? Та аз съм го виждал и стоях до трупа му, когато чумата ме беше сграбчила с жестоките си ръце.

— Трупа...? Чумата...!

— До Хасан Арджир Мирза лежеше жена му Джанах, неговата гордост, убита заедно с него. Това беше много странна сцена. Ние двамата бяхме застанали един срещу друг и толкова възбудено си разменяхме тези реплики, че Пъркинс имаше пълното право да се усъмни в разсъдъка ни. Ококорените очи на Джафар се бяха втренчили в мен от височината на седлото. При последните ми думи той зяпна и напразно се мъчеше да каже нещо. Най-сетне с големи усилия преглътна и буквално изкрещя срещу мен:

— Джанах, неговата душа, неговата перла! Тя беше човекът чрез когото се сродих с него! О, мистър Шетърхенд, дали не сънувам, дали не блънувай обзет от треска? Ти бил ли си при хадедихните?

— Да.

— Беше ли там, когато умря техният прославен шейх Мохамед Емин?

— Участвах в погребението му. Той умря, когато помагахме на Хасан Арджир Мирза в битката срещу кюрдите.

— Това е вярно! Но тогава ти си...

Джафар сложи длан на челото си, а после продължи:

— Тогава ти трябва да си онзи Кара бен Немзи Ефенди!

— Да, разбира се. Собственото ми име Карл се превърна в Кара. Бен Немзи означаваше моята националност, а титлата ефенди ми я дадоха съвсем незаслужено.

Последваха куп въпроси на които трябваше да отговарям докато най-сетне успях да ги пресека със забележката:

— Това е такава среща, която едва ли някой човек би сметнал за възможна. Но нека не се бавим повече с приказки. Да помислим най-напред за най-важното си задължение, а после, след като го изпълним, ще поговорим и за миналото! Да побързаме да стигнем до онова корито, издълбано от пороите!

— Както искаш, сър, но сигурно ми вярваш, че още не мога да се съвзема от вълнение. Олд Шетърхенд и Кара бен Немзи Ефенди едно и също лице! Колко ли неща можеш да ми разкажеш!

— И ти на мен. С най-големи подробности трябва да науча къде и как си се срещнал с моя славен верен хаджи Халеф. Но хайде пак на път!

Продължихме пътуването си, прекъснато поради една толкова необикновена причина. И на двамата ни беше трудно да мълчим, но по-добре бе да концентрираме мислите си само върху настоящето и онова, което то ни налагаше.

Що се отнася до Пъркинс изглежда и той се беше заразил от нашето вълнение и изненада, защото бе направил такава физиономия, сякаш присъстваше на срещата между султана от Стамбул и китайския император.

Предсказанието ми се сбъдна — не обърках пътя. След около един час на североизточния хоризонт забелязахме да се появява тъмна черта, която предвещавахе наличието на гора. Гората по брега на пресъхналото речно корито образуваше продълговат правоъгълник, който не заемаше значителна площ. Седемдесет индианци можеха само за час да я претърсят толкова подробно, че непременно да открият всеки скрит в нея човек. Към това се прибавяше и обстоятелството, че нямаше как предварително да узнаем на кое място щяха да бивакуват команчите. Можехме да си изберем което и да е кътче от околността, но нямаше да сме сигурни, че точно натам няма да Се насочат и индианците. А дори и да не беше така, пак съществуваше възможността да ни открият най-случайно. Може би щеше да ни издаде пръхтенето на коня на Джафар, понеже това животно никога не е било собственост на някой

уестман, а всеки необучен жребец има навика да вдига шум, когато се приближават чужди коне. Ето защо, щом Пъркинс ме попита къде ще си изберем скривалище, аз му отговорих:

— Няма да се крием, а ще останем в откритата прерия. Поне вие двамата ще останете там.

— Но нали ще ни видят?

— Няма. При дадените обстоятелства това е най-доброто скривалище.

— Но как ще освободим пленниците — продължи да ме разпитва Пъркинс, — ако стоим тук, докато команчите се намират в гората?

— Остави тази грижа на мен! Аз ще отида сам в гората, а вие ще ме чакате тук да се върна.

— Ами ако междувременно команчите все пак се насочат насам?

— Тогава яхвате конете и се отдалечавате на запад, а после, щом индианците изчезнат, пак се връщате обратно. Във всички случаи трябва да ги забележите преди те да са ви видели.

— Ами ако ни се наложи да бягаме и не успеем да се върнем при теб?

— Не се безпокойте за мен! На всяка цена ще се присъединя към вас, ще се върна при коня си.

Но на първо време оставаме заедно, докато сметна, че индианците съвсем скоро ще се появят. Тогава ще тръгна към гората. От само себе си се разбира, че няма да успея да освободя шестимата пленници нито чрез открита борба, нито само чрез хитрост. В случая става дума за един рискован номер за чистото изпълнение са необходими едновременно и сила, и хитрост. Той ми се е удавал вече неколkokратно. Днес съм решил да го опитам още веднъж. Успее ли да сложа ръка на вожд, ще спечелим играта. Ще му върна свободата само ако пусне пленниците.

— И как ще подхванеш тази работа и да сложиш ръка на него?

— Всичко ще предоставя на обстоятелствата. А окажат ли се неблагоприятни за мен просто ще трябва да ги „изнудя“. В този случай не смятам както друг път пак внезапно да се втурна сред индианците и да допра ножа си до гърлото на стария вожд със закана незабавно да го убия, ако някой вдигне ръка Срещу мен и ако бледоликите не бъдат незабавно освободени? Тогава обикновено уплахата е най-добрият съюзник. Който обаче предварително се страхува, е по-добре изобщо да не се залавя с подобни рисковани начинания. А сега нека одерем кожата на зайците. Клони за огън има колкото искате.

Подобно на предни постове гората изпращаше навътре в равнината отделни храсти. Те достигаха чак до нас и поради липсата на влага няколко от тях бяха изсъхнали. Пъркинс започна да събира горивен материал и скоро пламна огън, на който изпекохме зайците. По време на това приятно занимание и на последвалата вечеря трябваше да разкажа на Джафар всичко за предишните си приключения. За рискованото начинание, което се канех да предприема същата вечер не споменах нито дума, докато най-сетне се изправих, преметнах пушките през рамо и се наках да тръгна. Тогава Пъркинс попита:

— Сър, нима искаш да вземеш и пушките си? Ако команчите те заловят тези скъпоценни оръжия ще бъдат завинаги загубени.

— Pshaw! Вече неведнъж са ме пленявали и са ми вземали пушките, но винаги съм съумявал да избягам, без да ги оставям в ръцете на неприятелите си. И тъй, не се тревожи за мен! С тези думи аз се отдалечих.

3.

СТАРИЯТ ВОЖД

Преди всичко трябваше много да внимавам краката ми да не оставят видими отпечатьци. В това отношение чак до самата гора нямаше защо да полагам кой знае какви усилия, понеже избирах само голите места лишени от всякаква трева. Там земята така бе опечена от слънцето, че приличаше на камък и по нея не оставаха следи. Впрочем бях сигурен, че не можеше да се очаква индианците да се появят откъм тази страна.

Но в гората работата стана по-трудна. Там почвата беше мека и се видях принуден да пълзя на четири крака. Не се колебаех накъде да се отправя. Известна ми беше посоката откъдето идваха команчите и следователно знаех къде щяха да навлязат в гората. От тази точка вероятно те щяха да поемат по права линия към издълбаното от порошката корито, за да се доберат до водата. И тъкмо там смятах да се скрия.

Ако можех да си позволя да вървя най-спокойно, щях да стигна до мястото най-много за пет минути, ала при дадените обстоятелства ми бе необходим цял час, за да се озова при споменатото корито. Там взех да се оглеждам, нали трябваше да се скрия, но къде? Не се наложи дълго да търся. Наблизо лежеше повалено дърво, цялото обрасло с див бръшлян. Обвивното растение бе оплело с вейките си и съседните храсти по такъв начин, че те бяха започнали да съхнат, а бръшлянът образуваше гъст зелен покрив, под който можех добре да се скрия. Не беше трудно да предположа, че няма да съм единственото същество, потърсило там убежище. Пропълзях навътре в това скривалище като непрекъснато ръчках насам-натам с приклада на Мечкоубиеца и наистина подплаших какви ли не живи твари. Сред тях имаше дори две гърмящи змии, които побягнаха. Те бяха твърде лоша компания за мен и добре, че не се нахвърлиха веднага върху смутителя на спокойствието им. Навярно скоро се бяха нахранили, а ако тези животни са сити, човек няма защо чак толкова да се страхува от тях. Навлязох колкото бе възможно по-навътре под бръшляна като много внимавах да не откъсна някоя вейка, която би могла да ме издаде на команчите. Понеже можеше да се предположи, че престоят ми на това място нямаше да е съвсем кратък, разположих се по възможност по-удобно и зачаках развоя на нещата. При подобни обстоятелства времето се влачи много бавно, минутите се превръщат в часове. Не беше изключено индианците малко да се отклонят от посоката, водеща право към водата и да навлязат в гората на някое друго място. В такъв случай изгълнението на моя план щеше да бъде затруднено. Ето защо се зарадвах, когато най-сетне долових шум, който се приближаваше. Команчите идваха.

Отначало видях само двама червенокожи, яздещи на известно разстояние пред другите, за да търсят подходящо място. Те се огледаха и единият от тях се обади:

— Тук е хубаво за бивак. Нека моят брат слезе от коня, а аз ще доведа другите.

Той пое в обратна посока, докато неговият спътник скочи от седлото и отведе жребца си на водопой. Не след дълго се зададе целият отряд, но без вождя. Видях двамата слуги на Джафар, както и двамата му водачи, които бяха вързани, и за моя голяма радост забелязах и Снъфълсите. Те бяха здрави и читави и издеха своите мулета. Хитростта ми беше успяла — индианците бяха намерили двете животни. Неколцина команчи свалиха пленниците от седлата и ги сложиха легнали на земята. Скоро и червенокожите насядаха, като оставиха конете си свободно да пасат трева или да пощипват от шумата на храсталаците. Едва сега можех да бъда сигурен, че следата ми няма да бъде открита.

Обстоятелството, че вождът не се появи веднага с другите индианци можеше само да ме радва. То-кай-хун чувстваше, че е под достойнството му да язди заедно с обикновените воини и затова изоставаше малко назад. Ако и по-късно пак постъпваше така, очаквах да не потегли на път едновременно с хората си, а няколко минути след тях. В такъв случай щях да мога да го пленя, ако още преди това не се откриеше някаква друга възможност за постигането на тази цел.

Най-после, с около четвърт час закъснение, се появи и То-кай-хун. Той слезе от коня си и седна на земята близо до поваленото дърво, под чиято бръшлянова покривка се бях притаил. Вождът натъпка своя калюмет с тютюн и без да каже нито дума започна бавно и спокойно да подръпва от него. Хората му също мълчаха. След като за последен път смукна от лулата, той отново я окачи на врата си и се обърна към двамата команчи, които първи се бяха появили:

— Нека моите млади воини докарат двамата бледолики наричани Снъфълси.

Джим и Тим бяха довлечени като чували и захвърлени пред краката на То-кай-хун. Една-две минути вождът оглежда лицата им, а после продума:

— Нека двамата Снъфълси чуят какво имам да им казвам и най-после ми отговорят без да лъжат. При Макик Натун те ще посрещнат смъртта вързани на кола на мъченията. Но ако бъдат откровени, ще им върнем свободата. Познават ли бледоликия, който беше наш пленник и снощи изчезна в тъмнината по толкова загадъчен начин?

Джим отговори:

— Задаваш ни този въпрос за трети път и за трети път ти отговарям същото — не го познаваме.

— Но знаете къде отиде, нали?

— Не.

— Той беше толкова здраво вързан, че не е могъл сам да се освободи.

— Сигурно се лъжеш. Сам се с развързал.

— Малко преди това аз лично проверих ремъците му и всичко беше наред. Там сигурно е имало и друг човек, който ги е срязал.

— Да измъкне един пленник измежду седемдесет индианци? Трябва да е бил някой безумно смел мъж. Няма разумен човек, който да поеме такъв риск.

— Има един, но наистина е един-единствен.

— Че кой ли може да е той?

— Поразяващата ръка. Познавам този бледолик крастав пес. На времето го бях пленил, ала той ни принуди да го освободим. Онова, което се случи снощи ми прилича много на негово дело. Ако не знаех, че в момента се намира далеч на север, за да отмъсти за смъртта на не по-малко краставия си брат Винету, щях да помисля, че е нейде наблизо. Заедно с брат си ти си се промъкнал тайно към бивака ни тъкмо когато пленникът ни избяга и следователно сигурно знаете кой го е освободил.

— Не, не знаем.

— Това е лъжа, която ще ви струва живота. Ако ни кажете истината, ще ви подарим свободата.

— И това е лъжа! Знам, че с обещанието си искаш само да ни накараш да проговорим.

— То-кай-хун изпълнява каквото обещае!

— Pshaw! Ще ти повярваме, ако изпушиш с нас калюмета.

— То-кай-хун не пуши лулата на мира с пленници!

— Ето, виждаш ли, искаш да ни измамиш! Изровили сте секирата на войната и следователно всеки бял, попаднал в ръцете ви е загубен. Дори и да е вярно казаното от теб и ние признаем всичко каквото ни е известно, ти пак няма да удържиш на думата си и ще наредиш да ни убият. До този момент вождът се държеше спокойно. Беше се надявал да накара Джим да проговори. Но след като се видя излъган, той гневно избухна:

— А какво ще каже другият Снъфъл? И той ли нищо няма да признае?

— Не — отвърна Тим в своя лаконичен стил.

— Тогава ще ви кажа, че сте се досетили за истината — въпреки всичко, пак щяхте да умрете. Но щяхме да ви застреляме, а такава смърт е бърза. Ала тъй като муцуните ви са забравили да говорят, ще ги накараме да вият и да стенат. Ще трябва да понесете всички мъчения каквито изобщо можем да измислим!

— Pshaw, не ни е страх.

— Мълчи! Няма какво повече да говорим. Пленникът изчезна без да можем да си обясним как. Нищо! Вместо него заловихме други двама, така че пак не губим. Тази вечер ще пристигнем при Макик Натун и още утре сутринта ще ви вържем на кола на мъченията.

Той стана, за да се отдалечи с гордо вдигната глава, като преди това с висок глас заповяда:

— Моите братя могат да тръгват, защото конете им вече се напиха с вода. Скоро ще ги последвам.

При последните думи на вождя трябваше да положи усилия да се овладее и да не направя от радост някое непредпазливо движение, което можеше да ме издаде. Имах всички основания да се надявам, че начинанието ми ще има добър край. Индианците от ново вързаха пленниците върху конете, после се метнаха на седлата и потеглиха на път. Вождът не се виждаше.

Жребецът му стоеше зад моето скривалище и смъкваше шумата от клоните на храсталака. В случай че То-кай-хун се върнеше при коня си от посоката в която се беше отдалечил, непременно щеше да мине край мен.

Зачаках в голямо напрежение. Изминаха пет, десет и почти петнайсетина минути. Ето че найсетне То-кай-хун се зададе. Десницата му стискаше пушката, а лявата му ръка придържаше пред гърдите двата края на одеялото, което беше наметнал върху плещите си. Пропуснах го да мине край скривалището ми. Той посегна към коня си, ала сочната шума изглежда бе твърде вкусна и отначало жребецът отказа да се подчини.

Шумът от тъпчещите земята копита заглуши шумоленето на бръшляна, което предизвиках, докато се провирах между вейките му. После с няколко крачки се озовах зад гърба на червенокожия. Той рязко дръпна юздата на коня, за да го приближи до себе си и вече вдигаше крак, за да го възседне, когато сложих лявата си ръка на рамото му докато в десницата ми бе насочения към главата му револвер. Казах му:

— Нека То-кай-хун почака малко. Трябва да разговарям с него.

Той светкавично се обърна. Поради странното ми облекло команчът не можа веднага да ме познае, обаче само след секунди по лицето му се изписа уплаха и той възкликна:

— Олд Шетърхенд!... Олд...!

— Да, Олд Шетърхенд е тук — кимнах аз, — „краставият пес“, за когото ти смяташе, че се намира далеч на север. Не мърдай, иначе ще те застрелям!

Но вождът не беше човек, който можеше да бъде скован от уплаха по-дълго от десетина секунди. На лицето му бързо се появи израз на безразличие и вече напълно спокоен, той каза:

— Уф! Наистина си ти. Както чувам си ни подслушвал. За какво искаш да разговаряме?

Вождът не смееше да влезе в схватка с мен, първо защото го превъзхождах и второ, защото виждаше насоченото към него дуло на револвера и беше убеден, че при най-малкото му движение щях да стрелям. Гледах То-кай-хун право в очите, понеже те сигурно щяха да ми издадат неговите мисли. И ето погледът му се плъзна малко настрани от мен. Извърнах леко глава и хвърлих поглед назад. Аха, с един светкавичен скок той се канеше да се шмугне в храсталака! Дали да си направя удоволствието да го оставя да побегне? Да! Във всички случаи ми беше в ръцете! Ето защо не го хванах здраво и му отговорих:

— Ще говорим за твоите пленници, които трябва да освободиш.

— Да ги освободя ли? Ние сме изровили томахока срещу бледоликите и всеки бял, когото заловим, ще бъде вързан на кола на мъ...

То-кай-хун не продължи, а при последната дума мигновено се обърна и се втурна сред храстите. Последвах го бавно, като взех да удрям с ръце по клоните, за да вдигна по-голям шум и се развиках, сякаш тичах с все сила:

— Стой, стой! Спри, иначе ще те застрелям!

Ударите ми по храстите трябваше да го накарат да повярва, че тичам по петите му. После се върнах при неговия кон и извадих от джоба си един ремък, който бях прибрал още снощи при освобождаването на Джафар. С този ремък вързах един от задните крака на коня за изскочилия от земята корен на най-близкия храст и бързо пропълзях обратно в скривалището си. Жребецът остана спокоен и продължи да пощипва сочните листа.

Предполагах, че команчът ще бяга само донякъде, а после предпазливо ще се върне обратно, за да вземе коня си, понеже не можеше да се лиши от него, а и на врата му висеше неговият амулет, за който индианецът ще рискува живота си и сто пъти. А дори и предположението ми да се окаже погрешно и се откаже от жребеца си, вождът щеше да е принуден пеша да догонва хората си, докато аз имах възможност да го преследвам на собствения му кон и щях бързо да го настигна. Между листата направих малък отвор, който ми позволяваше да гледам на всички страни. Сигурно То-кай-хун нямаше да се върне от посоката накъдето беше избягал, още повече като смяташе, че съм по петите му. Тъй че вниманието ми не бе насочено натам.

Ето че след около пет минути забелязах как точно пред мен клонките на един от храстите леко помръднаха. После те се разтвориха и между тях се появи лицето на вожда. Той хвърли поглед към коня си, не ме видя наоколо, помисли, че все още го преследвам и се втурна към жребеца си, за да офейка незабавно. Не забеляза ремъка, метна се на гърба му и се опита да го пришпори. Конят не можа да тръгне. То-кай-хун потърси причината, забеляза, че единият крак на животното е вързан и слезе, за да отстрани тази пречка. Още докато се навеждаше, аз се озовах зад гърба му и го заговорих:

— Знаех си, че То-кай-хун иска само малко да се поразходи. Затова не му попречих, а зачаках връщането му.

Той подскочи като ужилен и втренчи в мен слисания си поглед. Усмехнато се възрях в разкривеното му от ярост лице и продължих:

— Но за да не му хрумне пак да тръгне на разходка, ще му покажа, че се намира при Поразяващата ръка.

Пушката се беше изплъзнала от ръката на вожда, но в този миг той посегна към пояса си, за да измъкне своя нож. В същата секунда юмрукът ми го удари по главата и То-кай-хун рухна на земята.

Най-напред развързах коня и го възседнах, за да проверя дали ще ми се подчинява. Заедно с индианеца на седлото и трите пушки в ръцете си, аз не можех много-много да разчитам на изкуството си в ездата. Жребецът се противи само кратко време. После навярно проумя, че съпротивата му е безполезна. Слязох от него, преметнах през рамо трите карабини, вдигнах вожда на коня, а след като пак яхнах животното, наместих пленника напреко пред мен и поех обратно към Джафар и Пъркинс.

Отначало, докато минавах през храстите, имах известни трудности, но щом оставих гората зад гърба си, препуснах в галоп. Двамата ме забелязаха още отдалече.

— Слава Богу! Ето че се върна! — посрещна ме Пъркинс. — Аха, водиш ни някакъв индианец! Кой е той?

— Погледнете го, де! — отвърнах аз, когато стигнах при тях.

— Аллах, Аллах! — възкликна Джафар. — Та това е белокосият вожд, който искаше да ни избие!

— Някой друг едва ли може да ни е от полза. Я го поемете! Трябва да го вържем.

Докато връзвахме команча, аз им разказах как бях успял да го пленя. Моите спътници се надпреварваха кой по-шумно да изрази учудването си, но се наложи набързо да ги прекъсна, понеже забелязах, че То-кай-хун дойде в съзнание. Той отвори очи, огледа ни подред, а после пак ги затвори. Трябваше първо да събере мислите си. Скоро отново отвори очи, прониза ме с поглед на най-непримирима омраза, и като скръцна със зъби процеди:

— Това куче ме плени, но моите воини ще се върнат, ще го пребият с тояги и ще ме освободят! На тази обида спокойно отговорих:

— От страна на стария вожд на команчите ще е много по-умно, ако си служи с по-учтиви думи. Животът му е в ръцете ми.

— Ти няма да ми го вземеш, понеже моите воини ще дойдат и ще те принудят да ме освободиш!

— Шепата твои команчи ли? Pshaw!

— Но те са десет пъти по седем! Ще ви смажат!

— Pshaw! Какво са седемдесет команчи срещу Поразяващата ръка! — отвърнах аз, служейки си с онзи самоуверен начин на изразяване, който е най-подходящ при преговори с тези хора.

— Седемдесет силни бизона срещу един болнав пес! — продължи вождът.

— Нима искаш да ти се смея, макар че главата ти е покрита със снега на старостта? Думите ти са плод на безсилна ярост. Аз лежах скрит сред тези седемдесет команчи без сърцето ми да се разтупти по-бързо. Помисли си, болnavият пес сред седемдесетте бизона! И те не можах да му сторят абсолютно нищо. А той отнесе между зъбите си най-силния бизон. Колко ли плачевно е положението под побелелите ти коси! Та там би трябвало да живее разумът на зрялата възраст, а както си личи няма нищо друго, освен безразсъдството на момчешките години.

То-кай-хун не отговори... Беше се засрамил и мрачно гледаше пред себе си. Използвах тази пауза, за да претърся торбите, окачени от двете страни на коня му: Едната съдържах сушено месо и други хранителни провизии, муниции и различни предмети от които индианецът не може да се лиши по време на боен поход. Във втората торба имаше по-различни неща. Най-напред измъкнах един портфейл.

— Това е мое! — извика Джафар. — Портфейлът съдържа важни бележки, книжни пари и чекове.

— Тогава провери дали все още всичко е налице! — Подадох портфейла на персиенец.

Той прегледа съдържанието му и установи, че нищо не липсва. После извадих кесията и часовника му. След това на бял свят се появиха какви ли не неща, обрани от неговите слуги, от водачите, а накрая и от двамата Снъфълси. Цялата плячка вождът беше задържал за себе си.

Погледите, с които следеше действията ни, издаваха кипящия в него гняв. Най-сетне, когато той не бе повече в състояние да се владее, ми изкрещя:

— Вземете ги, вземете ги! Щом воините ми дойдат, ще бъдете принудени да ги върнете!

— Не, те няма да дойдат, а аз ще отида при тях и те ще могат да ми причинят някакво зло толкова, колкото навремето, когато бях твой пленник и вашите няколкостотин воини не посмяха да посегнат на мен.

— Но тогава ти подари живота на моя син и той се застъпи за теб. Само така ти се избави от смъртта.

— Не е вярно. Да, синът ти ми беше задължен. Ала аз спасих живота си, а и живота на моите хора единствено благодарение на това, че те плених. Днес се повтаря почти същата история. Ти си мой пленник и аз ще ти кажа какво трябва да направиш.

Аз съм То-кай-хун, вождът на команчите и няма да се подчиня на никой бледолик.

— Тогава с теб е свършено!

— Няма да посмееш да ми вземеш живота. Нима не се гордееш със славата, че никога не убиваш човек, ако все още имаш някакъв друг изход?

— Горд не е точната дума, но се радвам, че така говорят за мен.

— Тогава мога да съм сигурен, че няма да посегнеш на живота ми. Едва ли желаяш да си навлечеш тежкия упрек, че си убил То-кай-хун, вожда на команчите.

— Заблуждаваш се, понеже в случая и дума не може да става за убийство, а само за справедливо наказание.

— Наказание ли? За какво?

— Защото си пленил няколко бледолики и искаш да ги убиеш.

— Според законите на прерията имаш право да ме убиеш само ако съм пролял кръв. А така ли е?

— Наистина, не мога да твърдя, че си убил някой бял, но си пленил неколцина мъже.

— Но с това не съм заслужил смърт.

— Лъжеш се. Как се наказва конекрадството?

— Със смърт.

— А отвличането на хора? Да не би да се наказва с по-малка строгост?

— То-кай-хун плени бледоликите, но не ги е отвлякъл!

— Pshaw! Ако заловя и отмъкна кон, който не е моя собственост, е конекрадство. Ти плени и отвлече бледоликите и това е похищение на хора, което аз наказвам със смърт. И ако ти понижава главата с куршум, никой няма да ме упрекне ни най-малко.

— И все пак няма да ме убиеш! — продължи да упорства той.

— Престани да се заблуждаваш! Ако не приемеш предложението, което ще ти направя, търпението ми ще се изчерпи.

— Знам го, излишно е да ми го казваш. Искаш да ти предам пленените бледолики, а в замяна на това ще ме освободиш.

— Прав си. И какво е мнението ти?

— Оставам тук и те остават наши пленници!

— Тогава си загубен!

— Pshaw! Ти си Олд Шетърхенд, човекът, който няма да пролее кръв. И затова пленниците няма да бъдат освободени.

То-кай-хун си мислеше, че държи в ръцете си по-силни козове, ала аз бях уверен в успеха си. Но Пъркинс се възмути от нахалството и твърдоглавието му и не можа да се съдържи. Гневно ми каза:

— Сър, бъди по-кратък! Продължителните преговори с този индианец го правят само побезчлив. Нека получи куршума, който си е заслужил и да побърза да догоним неговите хора, за да освободим белите. В никакъв случай няма да им се случи нещо лошо. Необходимо е само да уведоим команчите, че сме заловили вожда им. Тогава заради него ще се видят принудени да ги пощадят. Няма защо да им казваме, че междувременно сме пронизали с куршум твърдата му кратуна. И тъй, карай без много церемонии!

Аз кимнах и се обърнах към вожда:

— Ти чу какво каза този бледолик. Той е прав и аз ще изпълня желанието му. И тъй, за последен път те питам: ще се съгласиш ли да разменим пленниците срещу теб?

— Не, застреляйте ме щом искате! — отвърна той подигравателно.

— Мислиш, че няма да те застрелям и имаш право. Позоваваш се на моето човеколюбие, но както изглежда все още не си запознат с хитростта на Олд Шетърхенд. Аз ще те убия, но нямам предвид тялото ти, а твоята душа!

— Душата ми ли? — учуди се вождът. — Че как е възможно да понижиш с куршум душата на човек?

— Ще ти покажа. Душата на един червенокож мъж може да бъде простреляна така, че за нея да бъдат загубени Вечните ловни полета. Мистър Пъркинс, искам да си направя удоволствието да гръмна два-три пъти с револвера си. Ще бъдеш ли така добър да държиш предмета, по който ще стрелям? Моля те, приближи се насам и протегни ръката си встрани!

Отведох го на около трийсетина крачки от вожда и го накарах да вдигне ръка в хоризонтално положение. После отидох до коня на То-кай-хун, свалих от врата му торбичката с амулета, занесох я до Пъркинс, окачих я на ръката му и казах:

— Тъй, мистър Пъркинс. В този амулет е скрита душата на То-кай-хун, вожда на команчите. Първо ще я надупча с куршумите си, а после ще изгоря цялата торбичка, за да съм съвсем сигурен, че вождът никога няма да отиде във Вечните ловни полета. След това ще го пуснем да си върви. Така тялото му изобщо няма да пострада и никой не ще може да каже, че. Олд

Шетърхенд го е убил. Но той няма да има право да се върне при племето си, понеже името му ще се покрие с позор. Освен това не ще успее да възстанови предишната си репутация с набавянето на нов амулет, тъй като няма да загуби стария в битка, а ще му бъде отнет чрез хитрост и ще е така поруган, че честта на притежателя му никога вече не ще бъде възвърната. За мое задоволство забелязах, че не си бях направил криво сметката. От ужас очите на То-кай-хун се изцъклиха. Опита се да проговори, но отначало не успя да издаде нито звук. После от устата му се изтръгна дрезгав задавен вик. Въпреки ремъците, той се напъна да се изправи, а когато вдигнах револвера си и го насочих към торбичката с амулета, пронизително изкрещя: — Чакай! Махни оръжието! Не стреляй... не стреляй! — Аз не отпуснах ръката си, а продължих да държа револвера готов за стрелба, но извърнах глава към вожда и го попитах: — Значи признаваш, че ако сега стрелям, честта ти и душата ти са загубени завинаги? — Да. — И ме молиш да не го правя, така ли? — Да. Свали оръжието! Тогава отпуснах ръката си с револвера и заявих: — Навярно вече проумя, че все пак не си познавал напълно Олд Шетърхенд, но в добротата ми не си се излъгал. Готов съм да проявя милосърдие, стига да изпълниш желанието ми. — Ще го изпълня. Бледоликите ще бъдат разменени срещу мен. — Pshaw! Това бе условието ми до преди малко, а сега искам нещо повече. — Какво де, какво? — попита вождът, отново обзет от страх. — Ти си въобразяваш, че си по-умен от мен и отблъсна справедливото ми предложение. Аз запазих спокойствие, понеже знаех, че ще отстъпиш. Олд Шетърхенд не е човекът, когото можеш лесно да надхитриш. Вече имам и допълнителни условия. Решавай бързо, иначе ще стрелям. Отново се прицелих с револвера в амулета, държан от Пъркинс, и продължих: — Съгласен ли си пленените бледолики да бъдат незабавно освободени и собствеността да им бъде върната до най-дребния предмет? — Да. — Сега ще ми изработиш такъв тотем, че само показването му да е достатъчно да получа всичко, без да се излагам на опасност. Нали? — Ще го направя. — И никога повече няма да се държиш враждебно към тези мъже, както и срещу мен? — Уф? Искаш прекалено много! — Кажи да! Няма да чакам! Едно... две... тр...! — Чакай, не стреляй! И това ти обещавам. — Не ми е достатъчно само голо обещание. Всичко каквото уговорихме ще бъде скрепено с лулата на мира. — Великият дух е вдигнал закрилящите си ръце от мен и ме предаде във властта ти. Трябва да направя каквото поискаш. Кога ще ме освободиш? — Да те освободя? За това вече не може да става и дума. Предложих ти да те разменим срещу пленените бледолики. В заслепението си не се съгласи, а ми отговори подигравателно. Ето защо после ти казах, че условията ми са се променили. Ще освободиш пленниците само, за да не унищожа амулета, обаче самият ти оставаш в ръцете ми. Какво ще правя с теб и дали по-късно ще те пусна да си вървиш, зависи единствено от моето милосърдие. — Уф, уф! — изплашено възкликна той. — Не мога да се съглася. Тяхната свобода срещу моята! Те са шестима, а аз един. Следователно давам повече от теб. — И това го казва То-кай-хун, който е убеден, че е най-великият вожд на команчите? Аз не бих се поколебал да разменя свободата си срещу свободата на няколкостотин червенокожи воини. А ти смяташ, че имаш по-малка стойност от шестима? Едва сега за мое удивление научавам колко е ниска цената на един вожд на команчите. Тези думи сигурно го засрамира. Затова той се опита да поправи грешката си с думите: — Ти знаеш, че тези бледолики не са обикновени хора. Сред тях има изтъкнати воини. — Именно заради това би трябвало да се почувстваш поласкан, че те оценявам по-високо от вашите пленници. В никакъв случай няма да се откажа от последното си условие. — А аз настоявам да бъда освободен срещу освобождаването на белите пленници.

— На това щях да се съглася преди малко. Но поведението ти повиши моите изисквания. Олд Шетърхенд не позволява безнаказано да се подиграват с него. И така, съгласен ли си или не?
— Не.

— Тогава гледай какво ще стане! Мистър Пъркинс, вдигни ръката си!

Той направи каквото му казах, а аз натиснах спусъка. Торбичката с амулета потрепна.

Куршумът ми леко я беше засегнал. Вождът ужасено изкрещя:

— Чакай, спри, не стреляй!

— Значи ще направиш тотема, така ли?

— Да, но няма на какво да нарисувам фигурите.

Обикновено вие изрязвате външните знаци върху парче кожи с острието на нож и после ги натривате с червена боя. Но на нас ни липсва необходимата за тази цел кожа. Затова ще ти дам хартия и молив.

— Не съм се учил да пиша като белите. Не мога да направя такава „говоряща хартия“

9

.

— И не е необходимо, защото няма да я четат бели, а твоите воини. Ще ти дам няколко листа от моя бележник. Върху тях с молива ще можеш много по-лесно да нарисуваш твоите фигури, отколкото да ги изрежеш на парче кожа.

Той ме погледна замислено. После по лицето му се плъзна израз на задоволство, който за съжаление успях да разбера едва по-късно. Накрая каза:

— Както искаш. Ще опитам. Но нищо не мога да направя докато съм вързан.

— За няколко минути ще ти освободим ръцете, за да изработиш тотема.

Така и постъпихме. Аз заставах близо до него; за да предотвратя всеки опит за бягство. Доста време измина докато вождът свърши. После без да каже нито дума ми подаде листовете и най-спокойно позволи пак да го вържем.

Много важно беше внимателно да разгледам тотема, защото ако не забележех или не разбях един-единствен коварен знак, над всички ни щеше да надвисне голяма опасност. Ала не открих нищо, което да събуди подозрението ми. Тотемът бе изработен без задни мисли. Състоеше се от малки групи фигурки, каквито рисуват децата с неопитните си ръце. Първата група представляваше легнал на земята мъж с пера на главата, следователно беше индиански вожд. Той бе вързан, а над него се виждаше знака на То-кай-хун. До него имаше друга изправена човешка фигура, която във всяка ръка държеше по една пушка. Ръцете ѝ бяха несъразмерно големи, а над главата ѝ се виждаше изобразена и трета ръка. Това бях самият аз, Олд Шетърхенд. Отстрани до мен седяха двама мъже. Единият от тях имаше висока кръгла шапка, значи беше Джафар. Високите ботуши на другия показваха, че е бял. Тази група означаваше следното: Олд Шетърхенд, Джафар и един друг бледолик са пленили То-кай-хун.

По подобен начин бяха нарисувани и останалите групи, чрез които вождът искаше да изрази какво би трябвало да стане според нашето споразумение. Наистина, понеже фигурите бяха изобразени по детски маниер, бе необходима голяма проникателност и въображение, за да се разгадае смисъла на всяка от тях. Но станеше ли веднъж ясен смисълът им, общото значение се разбираше от само себе си. Най-важното беше, че не открих нищо, което да ме наведе на мисълта за тайно подготвено предателство.

То-кай-хун отново беше седнал на земята и очакваше оценката ми за неговото „произведение на изкуството“. Казах му мнението си с думите:

— Доволен съм от тотема. Той съдържа всичко каквото желаех. Ние ще завържем вожда на команчите върху неговия кон и ще тръгнем по петите на воините му към Макик Натун. Може би ще ги догоним, преди да са стигнали до планината.

— Няма да ги догониш, понеже ще яздят много бързо.

— Аз мисля, че поне отначало няма да бързат кой знае колко, за да успееш да ги настигнеш.

— Няма да ме чакат, защото знаят, че обичам да изоставям и да яздя сам. Ти няма да имаш възможност да разговаряш с тях преди да спрат при Макик Натун.

Откровеността с която ми съобщи това бе наистина необичайна, но не виждах причина да не му вярвам. Нямах да имаме никаква вреда, ако се съобразявахме с тези негови думи. Ето защо казах:

— Тогава трябва да побързае. Ако е възможно, иска ми се още днес да освободим пленените бледолики и затова ми се ще да говоря с воините на команчите преди смрачаване. Пъркинс трябваше да възседне жребца на То-кай-хун и да вземе вързания вожд пред себе си. После потърсихме дирята, оставена от неговите хора, за да поемем по нея с най-голямата възможна скорост. Когато стигнахме до нея, аз внимателно я огледах и разбрах, че индсманите действително бяха яздили бързо. Вождът ни бе казал самата истина. Пъркинс препускаше с него начело, а подир тях следвахме ние двамата с Джафар, защото не исках да го изпускам от очи. Персиецът ме заговори за днешното ни приключение и за надеждите ни да освободим пленниците. По едно време каза:

— Вождът разбира английски и може да чува разговора ни. Но не е нужно да научи за какво говорим. Няма ли да е по-добре, ако си служим с някой друг език?

— Съгласен съм! Но с кой?

— Тъй като си Кара бен Немзи Ефенди, сигурно знаеш арабски. Нека минем на него!

— А защо не на персийски?

— И него ли разбираш?

— Горещо-долу. Струва ми се, че поне в общи линии ще схванеш мислите ми.

Колко са зарадва Джафар, че можеше да си служи с родния език. Оживи се извънредно много и зарадва за отечеството си и за тамошните порядки. Очаквах, че ще спомене нещо и за личния си живот, ала това не стана. Но все пак изглежда подозираше, че съм обзет от любопитство, понеже в хода на разговора ни подхвърли следното:

— Ти сигурно очакваш да спомена и нещо за себе си, но какво да ти разказвам за личния си живот в една страна, където съм съвсем чужд и съм кръгла нула?

След като от мря страна не последва никаква забележка, той сметна за уместно да продължи:

— Но искам да знаеш, че съм под особената закрила на нашия владетел. Той е привърженик на европейското образование и от време на време изпраща по няколко от младите си поданици в Европа, за да усвоят тамошната наука и култура.

— Тогава сигурно избира само надарени хора.

— Нима Олд Шетърхенд може да бъде и ласкател? Имах щастието да ме осени милостта на моя повелител и ме изпратиха в Стамбул, Париж и Лондон. Там, в Англия, останах по-дълго. Може би си чул, че неотдавна шахът посети Лондон?

— Да, четох го във вестниците.

— По време на пребиваването си в столицата на Англия, той си спомнил за мен и ми бе заповядано да се явя пред него. Резултатът от тази аудиенция беше, че получих нареждането да опозная и Съединените щати. Когато прехвърлих океана, аз и не подозирах, че тук ще имам щастието да се запозная с храбрия Кара бен Немзи Ефенди, за когото хаджи Халеф Омар ми е разказвал толкова много. Дори и не съм сънувал, че ще дължа на теб и свободата, и живота си. Вече разбирам, че е много опасно да се пътува из тази страна. Отначало не ми се вярваше. Опасността ще изчезне ли когато оставим прерията зад гърба си?

— Не. Напротив, в Скалистите планини ще стане още по-голяма.

Тогава той ме накара да му дам някои сведения за Запада. За самия себе си повече нищо не спомена.

Защо беше тази дискретност? Имаше ли да изпълнява някаква мисия, за която не биваше да говори? Не, това не бе кой знае колко вероятно, защото какво ли поръчение можеше да е възложено на един персиец, пътуващ през Америка? Или пък беше прекалено сдържан, за да мине за важна личност? Но да се държи така спрямо мен по тази причина би било непонятно и глупаво. Когато на две хиляди и петстотин географски мили

10

от родината си един ориенталец срещне някой човек, с когото може да разговаря на матерния си език, несъмнено ще е съвсем неразумно да се държи към него тъй резервирано. Реших да не настоявам повече да ми разкаже нещо за себе си.

РАЗМЯНАТА

Яздохме бързо. Следите на команчите бяха ясни и не се бавихме да ги търсим. Индсманите препускаха поне със същата скорост като нас и понеже не бяха чакали вожда си да ги догони, изглежда ни най-малко не се тревожеха за него. До вечерта ни оставаха още два часа, когато съобщих на спътниците си, че сме вече близо до Жълтата планина. Тогава Пъркинс попита:

— И сега право там ли отиваме?

— Не. Това би означавало да провалим всичко.

— Защо?

— Защото вождът е с нас. Команчите не бива да го виждат преди да са освободили пленниците, а може би и тогава все още не, тъй като не съм му обещавал да го пусна.

— Но нали трябва да узнаят, че сме го пленили! Кой ще им го каже?

— Ти, мистър Пъркинс — отговорих му най-сериозно, макар че само исках да се пошегувам.

— Аз ли? — изплашено възкликна той. — Да не би да трябва да им занеса тогата? Десет пъти по-лесно е добре да пазиш вожда, отколкото да отидеш при воините му, за да преговаряш с тях. Много се опасявам, че ще извърша някои немислени неща, с които мога да ви докарам голяма беля.

— Ти си така откровен, както обичам да са към мен всички хора. Но щом не си дотам умен, как мога да ти поверя охраната на вожда?

— Можеш, сър, можеш! — увери ме той с облекчение. — Когато се върнеш, ще завариш вожда точно както си го и оставил.

— Да, добре ще го пазим — потвърди Джафар. — Не съм страхливец, а не съм и от глупавите. Да, наистина той не изглеждаше нито глупав, нито страхлив. Към него хранех по-голямо доверие, отколкото към Пъркинс.

Какво ли можех да направя? Един от нас трябваше да отиде при индианците, а това бе рискована задача, за която беше необходим истински мъж. С нея нямаше да се справи нито Джафар, комуто липсваха каквито и да било познания за тукашните порядки и обичаи, нито Пъркинс, който не притежаваше нужната смелост. И тъй, бях принуден да им поверя вожда. Известно ми беше мястото, където се намираха гробовете на вождовете. Откъм южната страна на Макик Натун равнината се врязва в планината така, че образува нещо като „залив“, а заобикалящите го склонове са доста стръмни. Четирите гроба бяха разположени близо един до друг в западния край на „залива“ където не се виждаха дървета, а само храсталаци. В дъното на „залива“ от жълтеникавите скали бликаше изворче. Вероятно точно там команчите се бяха разположили на лагер. Мястото в близост до гробовете бе съвсем открито. В резултат на честите посещения и тържествените церемонии растящите наоколо храсти бяха унищожени и изчезнали. Затова пък надясно и наляво извън „залива“, което ще рече на изток и на запад, храсталаците продължаваха, опасвайки полите на планината. Това обстоятелство ми осигуряваше голямо предимство. И така, споменатият „залив“ на Макик Натун бе мястото където щеше да се реши съдбата на пленниците. В случая и моят живот висеше на косъм, защото ако навсякъде другаде индианецът може да бъде склонен да сключи мир, то край гробовете на падналите в боя вождове той се ръководи единствено от омразата, изпълва го чувството за мъст и ето защо точно това място беше зле избрано за нашия план. Но нямаше друг избор. Не можехме спокойно да изчакваме, понеже още на следващата сутрин пленниците щяха да бъдат избити.

Следвахме дирята на команчите докато на север пред нас изникна Жълтата планина и до нея ни остана още около половин час езда. После се отклонихме на запад, като отначало продължихме успоредно с Макик Натун, а после свърнахме право към нея, но спряхме преди да я достигнем.

— Тук ли ще слезем ок конете? — попита Пъркинс.

— Да — отговорих му. — Продължим ли до самата планина където има храсти и дървета, не е изключено докато отсъствам ненадейно да бъдете нападнати. И един-единствен индианец стига, за да ви застреля от засада и да освободи вожда.

— Хмм, прав си!

— А тук местността е открита и още отдалече ще забележите приближаването на всеки човек.

Следователно не може и дума да става за изненадващо нападение. Появят ли се повече индианци, което не очаквам, имате възможност да насочите пушките си във всички посоки и да ги държите в шах. Дори в най-лошия случай, ако поради голямото им числено превъзходство не

сте в състояние да окажете съпротива, ще е достатъчна заплахата, че ще убиете вожд, за да ги задържите на разстояние от себе си. Сега ще отида да потърся команчите и предварително не мога да кажа колко време ще ми е необходимо, за да изпълня задачата си.

— Well! Значи оставаме тук! Да слизаме от конете! Сkochихме на земята и свалихме То-кай-хун от седлото. После самият, аз го вързах така, че можех спокойно да се отдалеча. След като Джафар и Пъркинс вързаха конете за забити в земята колчета и седнаха до команча, аз им напомних:

— Пазете го добре! Не слушайте нито приказките, нито молбите, нито обещанията му и не допускайте никой да се приближава до вас!

— Добре, добре! Пожелаваме ти в изпълнението на твоята задача толкова голям късмет, колкото голяма ще е и нашата бдителност.

Всъщност тези приказки би трябвало да ме успокоят, ала когато пак се метнах на коня си и продължих към планината отново ме обзе безпокойство. До настъпването на тъмнината имаше не повече от час и половина, срокът, в който исках да освободя белите. Но тъй като знаех колко бавно и предпазливо индианците имаха навик да водят подобни преговори, налагаше се да побързам. И така, отправих се в тръс към гробовете на вождовете, като пътем предвидливо проверих пушките и револверите си. В случай, че се стигнеше до враждебни действия, бях принуден да разчитам единствено на себе си.

Както вече споменах храсталаците опасваха подножието на планината и по-нататък в западна посока. За да ме забележат колкото бе възможно по-късно, аз използвах за прикритие всеки един храст по пътя ми.

Така стигнах до „залива“ и свърнах около ъгъла, образуван от растителността. След като бързо обходих с поглед цялото място забелязах, че индианците са се разположили да бивакуват в дъното при водата, точно както бях предполагал. Само неколцина от тях се намираха в ляво при четирите гроба. Бяха се заели с украсата за утрешното празненство — забиваха в земята копията, си и окачаха на тях своите амулети. Малко по-напред пасяха конете им.

Забелязаха ме веднага щом свърнах в „залива“. Тук, на това толкова свято за тях място един бледолик! И то когато бяха изровили бойната секира! Беше толкова нечувано, че отначало се възцари дълбока тишина. Но после ордата нададе такъв рев, който просто ме прониза до мозъка на костите. Команчите грабнаха оръжията си и се втурнаха към мен.

— Тихо, млъкнете! — надвиках кръсърците им. — Чуйте какво ще ви кажа!

При тези думи развъртах тежкия Мечкоубиец на всички страни, за да задържа на почетно разстояние няколко типа, които се бяха озовали в опасна близост до мен. Така не един и двама направиха не дотам приятно запознанство с приклада му. Кръсърците им се усилиха и те направиха опит да се нахвърлят върху мен. Тогава един възрастен втори вожд успя да ги надвика:

— Уф, уф! Мълчете, воини на команчите! Маниту ни изпрати голям улов. Този човек е от най-прочутите бледолики. Утре ще умре на кола на мъчението заедно с другите бели.

Хвърлих поглед над главите на индианците към дъното на „залива“. Там лежах на земята шестимата пленници.

След като команчите се подчиниха на стария вожд и млъкнаха, той тържествуващо продължи:

— Не разпознах веднага този бледолик мъж, понеже не е облечен в дрехите на прериен ловец. Воини на команчите, чуйте името му! Той е Поразяващата ръка!

— Поразяващата ръка... Поразяващата ръка! — разнесоха се наоколо учудени, но същевременно и заплашителни гласове, а застаналите най-близо до мен неволно отстъпиха назад.

— Да, наистина съм Поразяващата ръка, приятел и брат на всички червенокожи мъже, които обичат доброто и мразят злото — обадих се отново. — Аз няма да умра тук при вас на кола на мъченията, защото ме изпраща вашият вожд То-кай-хун. Идвам като негов пратеник и няма нужда аз да убивам онзи, който би дръзнал да посегне на мен, понеже То-кай-хун ще го накаже. Думите ми прозвучаха толкова уверено, че наистина оказаха очаквания ефект. Команчите отстъпиха още по-назад и шепнешком започнаха, да си разменят различни догадки.

Отправените към мен погледи бяха враждебни, ала си личеше, че в техните очи съм неприятел, когото не смееше да нападат. Единствено старият пристъпи крачка към мен и ми подвикна:

— То-кай-хун ли те изпраща? Това е лъжа!

— Кой може да твърди, че Олд Шетърхенд някога е лъгал? — попитах аз.

— Аз! — отвърна ми той.
 — Кога и къде?
 — На времето когато ти беше наш пленник и все пак ни избяга.
 — Самият ти лъжеш! Я кажи по-ясно каква лъжа съм изрекъл тогава?
 — Излъга ни не с думи, а с делата си. Представи се за наш приятел, а постъпи като наш враг.
 — От устата ти се сипят само неистини. Нима синът на То-кай-хун не беше в ръцете ми? Не му ли подарих живота, не го ли доведох при вас здрав и читав? И каква ми беше наградата?
 Отнесохте се към мен като към ваш пленник! Е, чие поведение е било осъдително? Моето, или вашето?
 — Позволихме ти да си отидеш, а ти освободи и другите пленници! — отвърна старият вече не дотам уверено.
 — Те бяха мои спътници, а събранието на вашите мъдри мъже им върна свободата.
 — Защото ти ги принуди с юмрука си и с твоите пушки. Не си наш приятел, нито брат и То-кай-хун не те е изпратил при нас!
 — Но е точно така както ти казвам: той ме изпраща!
 — Можеш ли да го докажеш?
 — Да.
 — Уф! Как ли гърмящата змия ще докаже, че не е отровна? Отвори устата си да ни обясниш, а после ще разбереш дали ще ти повярваме!
 — Ще ми повярвате, понеже ви нося един тотем.
 — Тотем ли? От То-кай-хун? Той изостана от нас. Защо ни изпраща вестоносец? Защо не дойде самият той?
 — Защото не може. Кой го замества, когато отсъства?
 — Аз.
 — Умееш ли да разчиташ тотеми?
 — Да. Неколцина от нас могат това.
 — Ето го.
 Извадих листовете от джоба си и ги подадох на стария. Той ги пое и нареди на хората си:
 — Обградете този бледолик и не му позволявайте да направи нито една крачка. Той иска да ни измами. Тотемите се правят от кожа, а не от туй нещо дето бледоликите го наричат хартия. Такава хартия никога не може да има стойността на тотем!
 Аха! Няма стойността на тотем! Ето защо е бил онзи доволен поглед на вожда, когато му казах да изобрази всичко върху листовете! Тези рисунки не важаха като тотем, те изобщо не ме закриляха! Е, въпреки това имах достатъчно средства за защита. В резултат на заповедта на стария хората му отново се стълпиха по-близо около мен. Тогава взеха карабината „Хенри“ в ръка и им извиках:
 — Отдръпнете се назад! Не сте ли чували за тази омагьосана пушка, с която мога непрекъснато да стрелям? Който посегна към оръжията си, ще получи куршум! Направете място! Нямам намерение да бягам, но ще отида там където аз искам!

Запънах спусъка на карабината „Хенри“, хванах я с дясната си ръка par pistolet

11

и за да си пробия път накарах врания си жребец да се завърти в кръг, хвърляйки къч, а после го насочих към задния край на „залива“, където лежаха пленниците. Знаех доколко можех да рискувам. Навярно сред команчите нямаше нито един който да не беше чувал за „омагьосаната“ ми пушка. В суеверието си те смятаха автоматичната карабина за такова оръжие, срещу което съпротивата е безсмислена. Видяха, че я държа в ръка готова за стрелба и се отдръпнаха. Едва след като преминах през тълпата им, те бавно ме последваха. Само старият се осмели да се приближи повече до мен и да им подвикне:

— При пленените бледолики ли отиваш?
 — Да.
 — Никой не ти е позволил!
 — Pshaw!

Продължавих да яздя. Тогава старият се приближи още повече, протегна ръка към юздите на жребеца ми и извика:

— Стой, иначе ще те пленим!

— Опитай! Кой ще се осмели да забрани на Олд Шетърхенд нещо, което е решил да извърши? При тези думи аз спрях коня и насочих дулото на карабината към стария.

— Уф, уф! — изплашено възкликна той и бързо изчезна сред своите хора. Някой друг на мое място щеше да бъде смъкнат от седлото и вързан от команчите. Това не се случи с мен. Защо ли? Имаше няколко причини. Първо, те все пак знаеха, че съм изпратен от вожда им. Второ, страхът от моята карабина оказваше въздействието си. Трето, бях си извоювал сред тях такова име, което ми позволяваше да поема подобен риск. Онова, което за някой друг би било безумно дръзко начинание, за мен бе само обикновено пресмятане на всички ходове и използване на обстоятелствата. И накрая, четвърто, предварително знаех, че поведението ми направо ще ги смае. Постъпката ми в техните очи не беше проява на безумна смелост, а действие на една личност, което стоеше под закрилата на някакъв „по-висш“ амулет.

Отново насочих коня си към задния край на „залива“, откъдето ме посрещна силният вик:

— Олд Шетърхенд! Слава Богу! Да те видя тук е направо върховно преживяване!

Не сметнах за нужно да отговарям на тези думи изречени от Джим Снъфъл, защото не исках още повече да дразня команчите. Спрях до стръмните скали близо до белите, слязох от седлото и седнах на земята така, че подпрял гръб в каменната стена си осигурих безопасен тил.

Индианците образуваха около мен полукръг, макар и на почетно разстояние, понеже все още държах в ръка готовата за стрелба карабина. Поне на първо време не ме застрашаваше непосредствена опасност. Старият, скрил се преди малко от уплаха, отново се появи. Направих му знак да се приближи и го подканих:

— Нека моят червенокож брат прочете тотема! От него ще разбере, че съм дошъл, за да спася от смърт То-кай-хун, вожда на команчите.

— От смърт ли? — изплашено попита той. — Нима се намира в опасност?

— И то в много голяма. Ако не се върна при него до времето, което белите наричат половин час, той сигурно ще умре.

— Уф, уф, уф, уф! — разнесоха се наоколо възклицания на уплаха.

Старият седна на земята точно срещу мен и се зае да разчита листовете. Започнах да наблюдавам лицето му по-внимателно. Навярно той бе умен, а може би и хитър втори вожд. Само след минута-две вдигна глава и ми хвърли пронизващ поглед. Беше разгадал първата група от фигурки и вече знаеше, че То-кай-хун е мой пленник. После продължи бавното и мъчително разчитане на тотема.

От този момент нататък лицето му остана безизразно. След като сложи настрана и последния лист, замисленият му поглед дълго се визира в земята. Той прехвърляше нещо през ума си и аз сметнах за неуместно да прекъсвам мислите му точно в този момент. После команчът отново вдигна поглед и го впи в мен с такъв израз, че ако не бях толкова сигурен в себе си навярно щеше да ме разтревожи.

След малко старият направи знак на един команч с яко телосложение и леки пъргави движения да се приближи до него. Започнаха тихо да разговарят без да поглеждат към мен. Това продължи доста дълго, докато най-сетне воинът стана и се върна при образувалите полукръг индианци.

Никак не ми харесваше това странно въздействие на тотема. Бях очаквал голямо вълнение сред команчите и яростни заплахи, но не и подобно необяснимо спокойствие! То ми изглеждаше направо зловещо, още повече че продължи толкова дълго. Старият все още мълчеше и гледаше безмълвно пред себе си, а наобиколилите ни червенокожи не откъсваха от него изпълнените си с нетърпеливо очакване погледи, ала той не бързаше да сложи край на мъчителното им любопитство. И ето че най-сетне се видях принуден да го попитам:

— Разбра ли моят червенокож брат тотема на вожда?

— Да — потвърди той.

Едва сега старият бавно се изправи и се обърна към своите хора със странното за мен нареждане:

— Случило се е нещо, което иначе щяхме да сметнем за невъзможно. Моите братя ще го чуят незабавно. Но нека не казват нито дума, а останат съвсем спокойни. Това е моя заповед и аз я издавам заради нашия вожд.

После отново се обърна към мен и попита:

— Поразяващата ръка е пленил То-кай-хун, така ли?

— Да — заявих аз.

— Вождът ранен ли е?

— Не е.

— С теб е имало и други двама бели, единият от които вчера незабелязано ни избяга край реката, нали?

— Да.

— Какво ще стане с То-кай-хун?

— Ако не се върна при него до четвърт час, ще трябва да умре. И така, не забравяй заповедите, които ти дават чрез тотема!

— Той ми казва, че ти ще го освободиш. Срещу какво?

— Срещу тези шестима пленници. Но всъщност нещата стоят малко по-иначе. Ще ми даде шестимата бели само, за да спаси амулета си. А кога ще получи свободата си самият той, зависи единствено от моята благосклонност.

— Така е казано в тотема. Но ние не сме принудени да се подчиним на този тотем, защото не е направен от кожа. То-кай-хун го знае много добре.

— Тогава ще се прости с живота си!

— Той няма да умре. Олд Шетърхенд е умен бледолик, но този път си е направил криво сметката.

— Можеш да бъдеш сигурен, че добре съм си направил сметката.

Казах му това, за да го подлъжа в непредпазливостта си да изпусне някоя необмислена дума.

Поведението му загатваше за някакъв коварен замисъл, който исках да разкрия.

Успях да постигна целта си, понеже той отвърна следното:

— Крива ти е сметката и скоро ще го разбереш. Почакай само да се посъветвам с най-старите воители!

— Тогава не се бави, защото изтече ли споменатият срок, нищо няма да е в състояние да спаси вожда.

Въпреки подканата ми да побърза, той бавно-бавно избра неколцина от команчите, с които седна на земята и започнаха тихо да се съвещават. Останалите изпълниха заповедта му и запазиха спокойствие, ала искрящите им погледи, отправяни от време на време към мен, издаваха обзелата ги възбуда.

„Крива ти е сметката и скоро ще го разбереш“ — гласеше неговият отговор, който беше извънредно важен за мен. Той явно кроеше нещо тайно от мен. А може би то дори беше вече в ход! Но какво? Можеше да засяга единствено освобождаването на вожда. В случай, че се увенчаеше с успех, Джафар и Пъркинс щяха да попаднат в плен, а и с мен команчите щяха да се справят.

Ако вторият им вожд действително замисляше такъв план, изпълнението му съсем не беше трудно. От тотема той знаеше, че при То-кай-хун има само двама пазачи. Срокът, който му бях дал, издаваше приблизително на какво разстояние трябваше да се търси мястото, където държахме пленника. И никак не беше трудно да го намерят, защото бе нужно само да тръгнат обратно по следите ми. Ако предположението ми беше вярно, всичко зависеше от поведението на Джафар и Пъркинс. Много важно беше дали щяха да постъпят както им бях наредил. Старият тихо увещаваше нещо другите участници в съвещанието, които не можеха да се въздържат да не ми хвърлят от време на време подигравателни погледи. Както това, тъй и лукавата му физиономия, подсилиха убеждението ми, че съм отгатнал истината. Докато разговаряха То-кай-хун си играеше с листовете, като ту ги разгръщаше един по един, ту отново ги събираше. Свикнал на всичко да обръщам внимание, аз забелязах, че един от тях липсваше. Ха, дали не беше дал този лист на индианец с когото бе разговарял най-напред? Никак не е било трудно и то без да го забележа. С помощта на този къс хартия моите двама спътници лесно можеха да бъдат подведени да извършат някаква непредпазливост. Необходимо беше само някой индианец да се приближи до тях с високо вдигнат лист в ръката и да им каже, че идва от мое име и им носи указанията ми. Разтревожих се. Трябваше да разбера какво е положението. Знаех колко команчи се намират тук, така че бе нужно само да ги преброя. Понеже седях на земята не можех да виждам всички и затова се изправих на крака. За да изглежда раздвижването ми по възможност по-безобидно, аз бръкнах в кобурите на седлото и извадих парче засъхало месо, което неотдавна бях прибрал там. Започнах да ям прав, като същевременно погледът ми обхожда всички индианци.

Бях привлякъл вниманието им, но когато ме видяха да ям, те не придадоха никакво по-особено значение на изправянето ми. Един бял, който най-спокойно похапва, макар че се намира в бивака на враждебно настроени индианци, сигурно не е никаква причина за тревога. И тъй, взех да броя. Липсваха петима, а между тях бе и онзи червенокож, с когото старият бе разговарял най-напред. Можех ли най-спокойно да изчаквам да видя какво ще се случи? Не! Ако вождът се освободеше и успееше да стигне до лагера, ние щяхме да загубим играта. Но удадеше ли ми се да го пресрещна нейде по пътя, вероятно щях да мога да поправа нашата грешка.

Макар че до преди малко седях на земята, аз бях задържал карабината „Хенри“ в ръка, а Мечкоубиеца праметнат на гърба ми и следователно не ми се налагаше с вземането на пушките преждевременно да привлече вниманието на команчите върху себе си. Фактът, че старият бе изпратил само петима воители сигурно намираше обяснение в съображението, че непременно щях да забележа отсъствието на по-голям брой индианци. Значи само петима. Това донякъде ме успокои. Но пък толкова повече воители стояха пред мен и ако решах да тръгна, куршумите ми щяха да засвирят около мен!

В този момент старият направи знак на още няколко команчи да седнат при него. Това привлече погледите на индианците към съответното място и никой не гледаше към мен. Използвах този благоприятен миг, метнах се на седлото, пришпорих коня и в галоп се врязах сред команчите. Нарочно насочих жребеца, си към онази точка, където тълпата беше най-гъста, защото колкото по-голямо обкръжане настъпеше, толкова по-късно щяха да се опомнят и да ме преследват.

Прегазих петима или шестима, не по-малко съборих на земята, а после свърнах към образуваната от храсталаците ъгъл, откъдето се бях появил. Останали в първите мигове на изненада безмълвни, воините нададоха в този момент яростни крясъци. Навярно после се втурнаха към конете си, обаче аз бях вече зад ъгъла и летях обратно по моите дири. Само един поглед ми показа, че петимата команчи действително бяха тръгнали по тях.

Нямаше време за губене. Пришпорих врания си жребец с най-голяма бързина. Летяхме като вихрушка между редките храсталаци. След някоя и друга минута накарах коня да излезе от тях, за да мога да хвърля поглед към откритата равнина. Аха, ей там в далечината се виждаше малка група ездачи, насочили се в галоп към планината и храсталаците! Значи номерът на петимата команчи бе успял. Бяха освободили вождя си и бяха пленили Джафар и Пъркинс. И така, пред мен имаше шестима индианци, а зад гърба ми цяла орда от над шейсет души. Но нямаше място за колебание.

Трябваше пак да заловя вождя и да освободя двамата си спътници. Но този път нямаше как да пощадя конете. Ако исках да постигна целта си, налагаше се да ги убия. Продължих да препускам до мястото, където следите излизаха от храстите и водеха през откритата прерия. Точно там спрях коня си и го погалих по врата, за да го накарам да стои спокойно — нали не биваше нито веднъж да пропускам целта си, а още по-малко пък можех да слизам от седлото, тъй като навярно щях да бъда принуден да прегазя с жребеца един или няколко команчи. Приготвих за стрелба карабината „Хенри“. Спрях зад най-крайния храст и предпазливо надникнах иззад него. Дали очакваните от мен хора щяха да минат точно оттам където се намирах? Да, в тръс те се насочиха право към мен. Вече можех да различа лицата им. Начело яздеше вождът с пушка в ръката. Зад него следваха един до друг трима индианци, а подир тях се появиха още двама, водейки за юздите коня, на който Джафар и Пъркинс седяха заедно. Когато се приближиха на около четиридесет крачки, аз се прицелих с карабината. Конят ми стоеше неподвижно като статуя. Първият изстрел улучи животното на вождя. То направи още два-три скока и се праметна през глава. Не успях да видя в какво положение се озова То-кай-хун, понеже трябваше да насоча вниманието си към конете на неговите хора. След още пет изстрела и тези животни бързо рухнаха едно подир друго. Едва тогава хвърлих поглед към вождя. Той лежеше под своя жребец и се мъчеше да се измъкне. Пушката му беше отхвъркнала надалеч. Още двама команчи се търкаляха на земята. Другите трима се бяха изправили на крака и изплашено се взираха към мястото откъдето се разнесоха изстрелите. Нададох бойния вик на индианците и препуснах в галоп към тях. Щом ме забелязаха, те дори не помислиха за съпротива, а си плюха на петите. Останалите двама ги последваха, надавайки силни викове. И така отървах се от тях, а за да ги изплаша още повече, ги изпратих с два изстрела.

А сега към вождя! Той току-що се беше измъкнал изпод коня си и се изправяше на крака. Смуших жребеца си да мине край него и му нанесох удар с приклада, който отново го просна на земята. То-кай-хун остана да лежи в безсъзнание. Едва след това можех да помисля за

спътниците си. Конят им беше спрял, защото с вързаните си на гърба ръце не можеха да го управляват. Краката им бяха завързани за стремената. Бързо скочих от седлото, сризах ремъците им и казах:

— По-късно ще говорим, а сега трябва да се махаме! По петите ми са навярно над шейсет команчи, които ме преследват. Бързо вдигнете вожда и ми го подайте!

Отново се метнах на седлото. Те скочиха на земята и повдигнаха То-кай-хун така, че да мога да го поема. Пак го сложих напреко на коня пред мен и после продължихме в галоп навътре в равнината. Не измина и минута, когато зад нас се разнесе многогласен рев. Огледах се назад и видях преследвачите. Току-що излезли от храстите, те бяха стигнали до застреляните коне, а забелязаха и петимата си другари, които, преустановили бягството си, отдалеч наблюдаваха моите действия. Конниците видяха не само нас, но и вожда в ръцете ми. Това удвои силата на гневните им викове и те се втурнаха към нас като вихрушка.

— The devil, ще ни настигнат! — завайка се изплашеният до смърт Пъркинс.

— Няма да го допусна — успокоих го аз. — Страхът ти е неоснователен, защото ние спечелихме играта.

— Дано Бог даде да си прав, макар че не виждам как ще стане това!

— Да не бързаме прекалено много! Имам намерение да ги оставя да се приближат:

Преследвачите ни бяха толкова назад, че можех да ги достигна с Мечкоубиеца, но не и с карабината „Хенри“. В този момент вождът се размърда. Трябваше да спрем, за да го вържем и затова слязохме от конете. Стегнахме ръцете му с ремък отзад на гърба при което той напълно дойде в съзнание. Видя хората му да се приближават и се опита да се съпротивлява, за да изгубим ценно време. Ала опитът му не се увенча с успех, понеже се намесихме енергично и не особено нежно.

— Качете го върху коня на мистър Джафар и там го вържете по-здраво! — помолих спътниците си.

— Защо на коня? — попита Пъркинс.

— Защото така воините му ще видят по-ясно каква хубава цел имам за карабината си.

То-кай-хун нямаше как да не разбере, че заплахата ми е сериозна и се подчини. Но все пак кратката му съпротива ни забави толкова, че команчите значително съкратиха преднината ни.

— Ей, сегичка ще ни настигнат! — завайка се Пъркинс.

— Напротив, веднага ще спрат — отвърнах аз, — учтиво ще ги помоля за това.

При тези думи взех мечкоубиеца, прицелих се и стрелях с двете цеви. Два коня рухнаха на земята, като повлякоха и ездачите си. Останалите индианци продължиха да препускат. Тогава насочих към тях карабината „Хенри“ и с шест последователни изстрела повалих също толкова коне. Едва тогава те спряха и нададоха яростни крясъци. Използвах тези мигове, за да заредя пушките си и заплаших То-кай-хун:

— Погледни слънцето, виж колко ниско е слязло вече! Щом изчезне ще те застрелям, ако преди това не ми бъдат предадени пленените бледолики. Олд Шетърхенд никога не се кълне, но моите думи са като клетва. Не разчитай повече на снизхождението ми. То просто изчезна.

С израз на превъзходство вождът ми се ухили от коня и отговори:

— Разумът няма да ти позволи да го сториш. Аз съм твой заложник и не можеш да си позволиш да ме ликвидираш. Нали искаш да спасиш бледоликите! А това е възможно да стане само докато съм в ръцете ти. Така че заканата ти ме размива.

Сега бе вече мой ред да му се изсмея в лицето и да му кажа:

— То-кай-хун се мисли за много умен и е убеден, че е надхитрил Олд Шетърхенд. Но което смяташ за хитрост не е нищо друго освен късогледство. Да, аз гледам на теб като на заложник, когото искам да разменя срещу бледоликите. Затова те и подканих още сега да извършим размяната. Ала ти се опъваш и така сам режеш клона на който седиш. Свобода срещу свобода, живот срещу живот! Предадеш ли ми пленниците и аз ще те пусна да си вървиш. Откажеш ли, значи желаш смъртта им, а в такъв случай ще те застрелям. И тъй, не се пазари, ами използвай времето, което бързо тече. На слънцето му остава да се спусне само още две педи, а тогава ще залезе и твоят живот!

Изглежда вождът се беше решил на най-лошото, защото забил мрачния си поглед в земята той безмълвно чакаше и чакаше, докато на слънцето му остана най-много минута, за да докосне хоризонта. Тогава Джафар взе пушката си и каза:

— Време е, мистър Шетърхенд. Кой ще стреля? Аз или ти?

— И двамата — отвърнах аз.

— Не, и тримата — намеси се Пъркинс. — Няма да позволя единствено на вас да се падне славата да избавите човечеството от този мерзавец. Сър, ти само дай знак!

Едновременно с подканата си отправена към мен, той се прицели с пушката си във вожда. Аз вдигнах карабината, погледнах към слънцето и отговорих:

— Добре, съгласен съм. Целете се в главата му! Нека смъртта разкъса слабоумния му мозък.

После ще му вземем скалпа и амулета и ще ги хвърлим на прерийните вълци, за да не може душата му да отиде във Вечните ловни полета.

Когато То-кай-хун видя дулата на три пушки насочени към челото му, той най-сетне се отказа от упорството си и извика:

— Не стреляйте! Готов съм да направя каквото искате.

— Извикай на воините си да развържат пленниците и да ни ги изпратят! — подканих го аз. — Но преди това трябва да им върнат всичко, каквото са им взели. Ако липсва и най-дребният предмет, ще получиш определените за теб куршуми.

— Всичко ще им бъде върнато. Но тогава и ти ще ме освободиш, нали?

— Да. След като бледаликите дойдат при нас с цялото си имущество, ще проявя милосърдие и ще те пусна. Ще подкрепим споразумението си с лулата на мира.

— Тогава ще извикам един от моите воини и ще му наредя как да постъпят.

— Направи го! Така ще е по-добре, отколкото ако даваш заповедите си от разстояние.

Той подвижна към хората си някакво име, нареди на човека да дойде при нас, като му даде уверението, че нищо лошо няма да му се случи. Команчът се подчини и изпълнен с подозрения се приближи на коня си. То-кай-хун му обясни какво трябва да се направи. Воинът остана видимо разочарован, ала не възрази нито с една дума, а веднага се отдалечи. Изпълнени с голямо напрежение ние го проследихме с очи, за да видим какво ще е въздействието на неговото известие върху индсманите.

Команчите се стълпиха в кръг около него. Скоро след тях се забеляза неспокойно раздвижване, ала иначе останаха тихи. Бяха разбрали, че са принудени да се подчинят и мълчаливо се примириха с неизбежното. След някоя и друга минута кръгът им се разтвори и ние видяхме пленниците да се появяват на конете си. Носеха пушките си и бързо препуснаха към нас. Те водеха за юздите и коня на Пъркинс. Нито един червенокож не ги последва. Двамата Снъфълси язدهа начело върху мулетата си. Преди още да стигнат до нас, Джим ми подвижна:

— Слава Богу, че пак сме заедно, мистър Шетърхенд! Уверявам те, че за нас това е върховно преживяване! И ако някога до края на живота си забравим какво ти дължим, нека ни излапа първата срещнала ни мечка! Нали, драги ми Тим!

— Йес. Този път смъртта се беше промъкнала дяволски близо до нас. Но как можахме да постъпим толкова глупаво и да...

— Я не се ядосвай, мистър Тим Снъфъл — засмях се аз, — и не ми говори за благодарност! И аз неведнъж съм предприемал подобно неволно стремглаво спускане от някоя височина като теб. Впрочем върнаха ли ви всички неща?

— Да.

— Всичко? Който установи, че му липсва някакъв предмет, нека се обади!

Оказа се, че червенокожите бяха задържали само някои дреболии. Това бяха все такива предмети, които лесно можехме да прежалим. И тъй, отказах се от допълнителни изисквания, които само биха довели до продължителни разpravии и загуба на време още повече, че бе започнало да се смрачава. Наредих да свалят ремъците на вожда, тъй че сам да може да слезе от коня. Освободените пленници се опитаха да се впуснат в продължителен и оживен разговор с Джафар и Пъркинс, но аз им обърнах внимание на това, че размяната на въпроси и отговори трябва да се отложи за по-късно и подканих вожда да седне на земята. После се настанях до него и натъпках с тютюн моя калюмет.

Повторих още веднъж поставените от мен условия, като особено подчертах, че в бъдеще То-кай-хун трябва да се откаже от каквито и да било враждебни действия срещу всеки от нас. После, по познатия вече начин, дръпнах шест пъти от лулата, издухах дима в четирите посоки на света, към небето и към земята и го подканих да направи същото. Той изпълни моето желание, върна ми лулата, изправи се на крака и ме попита:

— Разменихме калюмета помежду си. Сега свободен ли съм?

— Да — потвърдих аз. — Можеш да се върнеш при воините си.

То-кай-хун направи няколко крачки. После спря, обърна се към мен и каза:

— Олд Шетърхенд е най-хитрият измежду всички бледолики. Той е запознат с обичаите на червенокожите мъже почти толкова добре колкото ги знаят и самите те. Но все пак има още нещо, което не му е известно.

След тези думи се отдалечи.

— Чу ли, сър? — попита Джим. — Прозвуча като закана. Веднага му изпрати един куршум.

— И през ум не ми минава! Подарих му живота и свободата, и ще удържи на думата си.

— Но дали и той ще удържи на своята?

— Това си е негова работа. Преди всичко трябва да се махнем оттук колкото е възможно по-бързо. И така, на конете!

— А накъде ще яздим?

— Нека най-напред изчезнем от очите на команчите. Индианците посрещнаха вожда си със същото мълчание, с което преди малко приеха и неговата заповед. Когато видяха, че напускаме мястото никой от тях не направи и опит да тръгне подир нас. След кратко време ги изгубихме от погледа си.

Съобразявайки се с терена, избрах да тръгнем на запад и запазихме тази посока чак до падането на пълния мрак. В случай, че команчите все пак решаха да ни преследват, нямаше как да ни забележат. Тогава спрях коня си и казах:

— А сега преди всичко трябва да се разберем накъде ще поемам. Мистър Джахар, ти искаш да се отправиш към Ню Мексико. Имаш ли предвид някой точно определен маршрут?

— Да — отговори Пъркинс вместо персиеца. — От Бийвър Крик искаме да се насочим към Хейзълстрейтс, ако знаеш къде се намира това място, сър.

— Бил съм вече там.

— Well. Но сега не сме по бреговете на Бийвър Крик, а край Макик Натун и никак не е лесно да се ориентираме още повече през нощта.

— Що се отнася до това, няма защо да се тревожиш. Ще ви вода дотам, откъдето и сами ще можете да се оправите.

— Откъдето сами ще можем да се оправим ли, сър? Но не и нататък, така ли?

— Не. Аз трябва да пътувам на юг. А когато ще можете вече сами да намерите пътя, няма за имате нужда от мен. След тези думи Джафар се намеси:

— Възможно е да се откажем от познанията ти като водач из тази страна, но не и от теб самия. Не забравяй от какви опасности се отървахме току-що и какви все още ни предстоят!

— Мистър Джафар, навярно си знаел, че тук съществуват опасности и добре си се подготвил за тях. Имаш трима водачи и двама слуги, а като прибавиш към тях и Снъфълсите, това са общо осем мъже, които не бива толкоз лесно да се обезкуражават. Аз дойдох съвсем сам чак от планините Гро Вантър, яздейки почти непрекъснато през земите на вражески настроени индианци и никога не съм се страхувал.

— Е да, такъв си ти! Не можеш ли да останеш заедно с нас поне докато премине опасността от команчите?

— Хмм! Всъщност нямам толкова време.

— Въпреки това те моля да останеш. За теб съм чужд човек и заради мен няма да направиш такава жертва, но направи я поне заради твоя хаджи Халеф Омар, на когото съм гостувал!

— Йес, послушай го, сър! — намеси се и Тим Снъфъл, който иначе говореше съвсем малко. — Мога да ти докажа, че си ни много необходим.

— Така ли? Е, ами тогава докажи го, драги ми Тим!

— Лесна работа! Я погледни шестимата джентълмени: този чужденец и неговите слуги и скаути! Нима те всичките не попаднаха в ръцете на червенокожите?

— Така е.

— Значи признаващ, че безспорно се нуждаят от помощ?

— Но нали вие двамата сте с тях.

— Ние ли? Pshaw! Двамата Снъфълси! Досега наистина си въобразявахме, че сме кой знае колко храбри и оправни мъжаги, но повече няма да го твърдя. Сами се навряхме в ръцете на команчите като невръстни хлапета. Нима можем ние двамата да предложим на тези шестима джентълмени истинска помощ и подкрепа? Без теб всички ние утре щяхме да умрем от изтезания. Ето ти доказателство, че още се нуждаем от теб. Прав ли съм или не?

— Но драги ми Тим, какво те прихвана!? — слисано възкликна Джим. — Не мога да те позная. През целия си живот не си изричал толкова много думи наведнъж!

— Well! Никак не ми беше лесно. Предпочитам да спя заедно с някоя гризли в бърлогата ѝ, отколкото да държа речи, ала ми се струва, че в случая бе крайно необходимо.

Джафар повтори молбата си, подкрепена и от останалите, тъй че накрая заявих:

— Е добре, нека бъде както искате! Ще ви придружа до границата на Ню Мексико, но само при едно условие.

— И какво е то? — попита Джим.

— Да се вслушвате в онова, което ви казвам и да не предприемате нищо без предварително да сте ме питали.

Джим се поколеба, веднага да се съгласи с толкова откровеното ми искане, но вместо него незабавно се обади брат му:

— Това се разбира от само себе си! Ако Олд Шетърхенд остане с нас, ще трябва да се подчиняваме на волята му.

Джафар с удоволствие се съгласи и двамата му слуги нямаше какво да кажат. Пъркинс знаеше как се беше провинил и не посмя да противоречи. Останалите скаути изобщо бяха скромни хора и се радваха, че се отърват от всяка отговорност. Те с радост изяха съгласието си, тъй че в крайна сметка Джим се видя принуден да направи следната забележка:

— Не ми се ще да ме държите отговорен за каквото и да било. Само си мислех, че и аз имам уста, за да казвам от време на време по някоя дума. Значи си убеден, въпреки нощната тъма да намериш верния път?

— Да.

— И колко дълго ще яздим? Да не би да пътуваме без почивка до зазоряване?

— Не. Не бива да искам от вас такова пренапрежение. Били сте вързани и сигурно не сте спали много.

— Това е вярно. Поне аз не можах да мигна и ще ти призная, че днес непременно трябва да поспя един час.

— Ще поспиш и по-дълго. Ще яздим дотам, докъдето можем да предположим, че утре няма да сме заплашени от команчите.

— А-а! Значи им нямаш доверие? Въпреки лулата на мира?

— Да, въпреки нея. Последните думи на вождя, които ми подхвърли, изглежда наистина са закана.

— Тъй си и мислех! Той каза, че имало нещо дето не си го знаел. Да можехме само да се досетим какво ли е имал предвид!

Вече не е нужно да се досещам, понеже го знам. Ние пушихме от моя калюмет, а не от неговия.

— Че има ли някакво значение?

— Всъщност няма. Между почтени хора е все едно дали се използва калюмета на едната страна, или на другата. Обаче, ако индианецът крои някаква подлост, той не предлага за церемонията своята лула, а пуши от лулата на противника си. И после си служи с претекста, че сключеното споразумение имало сила само когато е подпечатано с дима от неговия калюмет. Според възгледите му подобно вероломство, което още отначало е влизало в плановете му, е напълно оправдано.

— Това ли е имал вождът предвид? Всъщност е трябвало да ти мине през ума!

— Наистина ми мина.

— Но все пак използва собствената си лула. Защо?

— Защото той нямаше веднага да даде своята, а щеше да започне да го увърта по какви ли не начини. Щеше да мине време и така щеше да постигне целта си.

— Каква цел?

— Да се стъмни. Тогава нямаше да имаме възможност да наблюдаваме хората му и те щяха да се приближат и да ни нападнат. То-кай-хун желаше да спечели време. И аз предпочетох да не искам неговата лула, само и само, за да осуетя плановете му.

— Но сега вождът на команчите няма да удържи на думата си и ще ни преследва.

— Много е вероятно. Ала няма да ни намери, понеже ще стигнем толкова далеч, че навярно утре сутринта индианците няма да успеят вече да различат следите ни. Ще ги заблудим като ги подлъжем да тръгнат в невярна посока. Хейзълстейтс се намира на запад от тук, а ние ще поемем на юг и ще яздим докато стигнем до камениста земя и там ще свърнем на запад.

— Well! Хитро измислено, сър! Команчите ще тръгнат подир нас на юг и ще продължат в същата посока. Така ще се отървем от тях. Застани начело и ни води накъдето искаш! Не е разумно да се бавим по-дълго на това място.

— Не е, трябва да изчезваме. Индианците видяха, че се отдалечаваме на запад и все пак не е изключено да им хрумне мисълта да ни преследват в тази посока поне на известно разстояние.

— Да, трябва да се съобразяваме с това, макар че не биха могли да ни причинят никаква неприятност, понеже ще ги чуем още отдалече.

До полунощ яздихме на юг, а после свърнахме под прав ъгъл на запад. Бях убеден, че ако на следващия ден преди обед около единайсет часа команчите стигнеха до това място, нямаше вече да видят дирята ни и нямаше да забележат, че подобно на бягашия заек внезапно бяхме свърнали встрани. Продължихме в същата посока повече от час, докато най-сетне ездачите така се умориха, че се наложи да спрем. Разположихме се на бивак.

Още на пътя мъжете обсъдиха надълго и нашироко последното ни приключение, но без да вземем участие в разговора им и можеше да се очаква, че щяха бързо да заспят. Само привидно определих последователността на постове като поех първите два часа. Когато времето ми изтече, аз не събудих следващия, а останах на поста си до зазоряване. Едва тогава вдигнах всички на крак и хората ми бяха благодарни за тази малка жертва.

Преди да предприеме това пътуване Джафар се беше запасил с достатъчно провизии, носени от едно товарно животно. То също беше попаднало в ръцете на команчите. Те бяха изiali голяма част от хранителните запаси, но все пак бе останало значително количество, което бяха принудени да върнат. И така, имахме какво да ядем и не беше нужно да губим време в ловуване. След кратката закуска можехме незабавно да тръгнем на път.

Снощи бях яздил сам начело без да участвам в разговора на другите. А и не можех да обръщам особено внимание на приказките им, защото заради тъмнината трябваше да насоча цялото си внимание към местностите през които минавахме както и към малкото звезди по небето, служещи ми като пътепоказатели; Но и не беше необходимо да се заслушвам в разказите им, понеже каквото сам не бях видял или чул, можех лесно да го отгатна. Ала рано сутринта, когато в един момент конят на Пъркинс се изравни с моя, използвах случая да го попитам:

— Изглежда вчера напълно забравихте за какво ви бях помолил тъй настоятелно — зорко да охранявате вожда и да не допускате да ви надхитрят по никакъв начин.

— Знаех си, че няма да ни се разминат упреците, мистър Шетърхенд.

— Да не би да са незаслужени?

— Хмм! Лесно ти е да говориш така. Е, след като видя какво стана, знаеш как се стигна до там. Но ние не можехме да се досетим как стоят нещата.

— Pshaw!

Намирахте се в открита равнина и имахте възможност да се защитите с куршумите си срещу всеки. Вожът беше вързан добре и нямаше как да ви избяга. Можеш да си представиш изумлението ми, когато на връщане видях каква каша сте забъркали. И чия работа беше това? На неколцина нищо й никакви команчи, които толкова лесно можехте да очистите с пушките си. Но дори и това не е било нужно. Трябваше само да им покажете оръжията си, за да ги накарате да стоят на почетно разстояние.

— Но нали им ги показахме.

— И въпреки всичко ви надхитриха, така ли? Е, как всъщност постигнахте този гениален „успех“?

— За всичко е виновно онова глупаво парче хартия.

— Аха, тъй си и мислех!

— С него червенокожите успяха да ни измамят. Когато им извикахме да спрат, ако не искат да се запознаят с куршумите ни, те слязоха от конете и един от тях размахна белия лист във високо вдигнатата си ръка. Той ни подвикна, че си ни написал тази „говоряща хартия“ и трябвало да ни я предаде.

— И вие му повярвахте?

— Защо не? Каза ни, че всичко било уредено, и че си се намирал при пленниците, които щели да бъдат освободени веднага щом доведем вожда. Всичко си ни бил писал върху хартията. Следователно трябваше да я прочетем и ето защо разрешихме на онези негодници да дойдат при нас.

— Каква непредпазливост! Достатъчно е било само един от тях да ви я донесе. Трябваше да забраните на другите да се приближават.

— Много си прав, но кой да си помисли подобно нещо, когато подлещите идват да ти покажат черно на бяло написано послание? Взех го от индианеца и тъкмо се канех да го прочета и те се нахвърлиха върху нас. При това действаха толкова бързо, че не ни остана никакво време за съпротива и се видяхме вързани преди да разберам какво точно става. Излишно е да казвам, че освободиха вожда.

— Наистина е излишно. Но докато сме заедно вече много ще внимавам да не пиляя доверието си на вятъра.

Пъркинс намусено промърмори някаква забележка под носа си и побърза да се отдръпне по-надалеч. Съвестта на другите също не бе кой знае колко по-чиста. Всички бяха вършили грешки и понеже си помислиха, че ще ги укорявам гледаха да яздат по-назад. Ето защо останах съвсем сам начело на малкия ни отряд.

Няколко пъти се приближи само Джафар, за да ми прочете някои особено хубави места от своя Хафис. Той често вземаше тази книга в ръка и затова постоянно изоставаше, което ме караше от време на време предупредително да му подвиквам.

По обед разрешихме на конете си два часа почивка, а вечерта спряхме да лагеруваме край малко езеро със застояла вода — единствената в цялата местност. Макар да не можехме да пием от нея, то поне конете утолиха жаждата си. Този път разпределих постове така, че да остана свободен и да имам възможност да спя цялата нощ, което ми бе крайно необходимо. През изминалия ден се бях изтощил не по-малко от другите и имах право на тази малка отстъпка още повече, че единствено на мен бе предоставена грижата да избирам пътя и да осигурявам безопасността на спътниците си.

Всъщност още същата вечер можехме да стигнем до Хейзълстрейтс, но обстоятелството, че отначало яздохме пет часа в южна посока, бе причина да изгубим толкова много време, че едва ли щяхме да се доберем до споменатата местност преди обяд на следващия ден. Установихме се на бивак, когато се беше вече стъмнило и не ми бе възможно да претърся околностите. Нямаше как да се забележат дори евентуално оставените по земята следи.

Но поне успях да обиколя из храсталаците, растящи около езерцето, и се убедих, че сме сами в местността.

След като се събудихме сутринта, най-напред закусихме. През нощта конете ни бяха пасли наоколо до насита, а и храстите им се бяха усладили. И в момента моят вран жребец още пощипваше от техните листа и млади филизи. Приближих се до него, за да го оседлая. Докато вършех тази работа погледът ми падна върху храста от който конят ми се беше „гощавал“ и веднага забелязах, че малко преди нас тук несъмнено е имало и други хора и ездитни животни. Тръгнах от храст на храст и скоро предположението ми се потвърди. После претърсих за следи и земята наоколо. Това не остана незабелязано от спътниците ми и Джим Снъфъл попита:

— Сър, изгуби ли нищо? Ще ти помогнем да го намериш.

— Нищо не съм загубил — отвърнах аз. — Но търся следи от ездачите, които са били вчера тук преди нас.

— Ездачи ли? Тук? Откъде ти хрумна тази мисъл?

— Огледай откъснатите от конете върхчета на клонките по околните храсти!

Той изпълни подканата ми и после заяви:

— Прав си, мистър Шетърхенд. Има разлика. Някои от местата, където са прекършени са пресни, а други — по-стари. Но това може да се обясни съвсем лесно.

— Как?

— Старите места са оставени от конете ни още снощи, а пресните са от тази сутрин.

— Я Погледни това клонче! То доказва, че върхът му не е откъснат снощи, а доста по-рано, понеже краят му съвсем е потъмнял.

— Но в такъв случай би трябвало по земята да се виждат отпечатьци от крака и копита.

— Сигурно ги е имало, ала са били заличени от нас и от конете ни. Но дори и да не беше неволната ни грешка изобщо не е възможно да се запазят следи от вчера по обед до сега, освен ако не са оставени в меката почва до самата вода. Елате да ги потърсим!

Веднага щом се приближихме до езерцето ту един, ту друг от нас не можа да се сдържи да не възкликне от изненада. Открехме следи и от хора, и от коне. Хората са носили мокасини, а конете не бяха подковани.

— Индианци, индианци са били! — извика Джим Снъфъл. — Не си ли на същото мнение, драги Тим?

— Йес — кимна брат му и се наведе, за да разгледа един от отпечатъците съсредоточено и обстойно.

— И изглежда хич не са били малко! Мистър Шетърхенд, ти какво ще кажеш?

— Да, доста хора са били. — отвърнах аз. — Жалко, че вчера пристигнахме тук след като се беше стъмнило твърде много, за да забележим тези следи! Щяхме да можем да преброим индианците.

— Не можем ли да установим броя им и сега?

— Едва ли! По груба преценка са били далеч над трийсет. Невъзможно е да се каже нещо по-определено.

— Какви ли са били хората?

— Команчи, понеже по това време по тези места няма други индианци.

— Но не е То-кай-хун с неговите воини, нали?

— Хм! Не е изключено. Ала това би могло да стане само в случай, че той не ни е преследвал, а незабавно след тръгването ни е потеглил право към Хейзълстрейтс, като е яздил през цялата нощ.

— Че каква ли работа има там?

— И аз се питам това. Нали се канеше с воините си да изпълни бойния танц при гробовете на техните вождове и да се допита до свещените амулети. Нито дума не споменаха за Хейзълстрейтс. Но ето че ми хрумна нещо! Възможно е да е узнал накъде ще яздим.

— Нали някой от нас би трябвало да му го е казал.

— Разбира се.

— Но кой? Сигурно никой не би извършил глупостта да му издаде нашата следваща цел.

— О, що се отнася до вършенето на глупости, то не е чак толкова голяма рядкост. Да не би пленниците да са споменали нещо за Хейзълстрейтс в присъствието на пазачите си?

— Нито дума — отговори един от двамата водачи на Джафар. Към уверението му се присъединиха и двамата му слуги.

— Ами вие, Джим и Тим?

— И ние не сме — заяви Джим. — Невъзможно е от нас да са чули нещо, защото научихме за Хейзълстрейтс едва след като вчера бяхме освободени и не се намирахме вече при команчите.

— Значи остава само една възможност, а именно, ако мистър Джафар и мистър Пъркинс са говорили за планове ни и то когато вчера ги оставих сами да пазят вожда.

При тези думи Пъркинс припряно извика:

— Какво си мислиш за мен, сър! Не съм толкова луд да издам пътя ни на този червенокож сатана!

— Значи и това отпада. Тогава си имаме работа с някакъв друг отряд на команчите. Няма как да разберем откъде са дошли тези индианци, понеже следите им не могат вече да бъдат разчетени. И така, остава ни само да научим накъде са се отправили, а и това няма да е лесно, ако не и невъзможно.

Обходих цялото място в по-широк кръг, ала напразно. По земята не личеше ни най-малкият отпечатък. Въпреки всичко няхаме основание за по-голяма тревога от онова, което ни даваше фактът, че тук просто са бивакували индианци. Бяха дошли от някъде и бяха отишли кой знае накъде. Но няхаме никаква причина да допуснем, че са се насочили към Хейзълстрейтс. Налагаше се пътем да сме извънредно внимателни. Това бе всичко, каквото можехме да направим.

И така, напуснахме бивака и скоро излязохме на една равнина, която приличаше на обширно голо плато и се простираше в посока от север на юг, като на запад започваше постепенно да се издига нагоре. Както знаех, пътят през нея водеше към Хейзълстрейтс, място, наречено така заради масово растящите лешникови хрусталаци, които бяха толкова високи, че сред тях спокойно можеше да се скрие и по-многоброен конен отряд.

По пътя ни неколkokратно ми се наложи да напомням на Джафар да побърза. Този персийски ценител на поезията винаги отделяше много повече внимание на своя любим поет, отколкото на местностите през които минавахме.

5. НОВИ ПРЕЧКИ

Продължихме да яздим почти до обед, без да забележим нито стари, нито нови следи от присъствието на хора. Това приспа бдителността на спътниците ми, но не и моята. Аз все още тях едно определено подозрение. На въпроса ми дали е говорил за Хейзълстрейтс, Пъркинс ми отвърна твърде припряно, докато Джафар предпочете да мълчи. Това ми направи впечатление. Ако се бяха разбъбрили пред То-кай-хун, вождът сигурно беше побързал да ни изпревари, за да ни пресрещне най-неочаквано. Известно ми беше най-подходящото за тази цел място и ето защо реших тайно да се промъкна сам напред и да го огледам най-внимателно. Когато видяхме пред нас на хоризонта да изплуват първите лешникови храсти, аз все още имах доста време до започването на опасната задача, защото сигурно ни оставаше не по-малко от един час езда до там.

Отначало ни посрещнаха отделни храсти, но по-нататък те се сливаха във все по-големи групи, докато най-сетне образуваха непрекъснати гъсталаци, обрасли двете страни на тясна и стръмна клисура. На дъното ѝ течеше поток. Още от славното време на големите стада бизони тук бяха останали добре утъпкани пътеки, които даваха възможност на ездачите да минат през лещака. Ако изобщо се намираше наоколо То-кай-хун несъмнено бе избрал тази теснина, за да ни постави засада. Без нищо да подозираме можехме да попаднем между дебнещите зад храсталациите индианци и само за миг да бъдем смъкнати на земята и пленени, ако разбира се те не предпочетяха просто да ни свалят от конете с куршуми. Още когато се приближихме до първите лешникови храсти, аз удвоих бдителността си. По тази причина не бях в състояние да се занимавам достатъчно с онова, което ставаше зад гърба ми. Бях обърнал внимание на спътниците си върху евентуално съществуващата опасност и бях принуден да предоставя на тях самите да се пазят.

Яздехме мълчаливо. Меката почва заглушаваше стъпките на конете ни и само от време на време леко прошумоляваше един или друг храст, неволно докоснат от някой ездач. И зрението, и слухът ми бяха напрегнати до крайност.

Ето защо изведнъж успях да доловя нещо, което иначе щеше да се изплъзне от сетивата ми. Не беше изключено да е и някакъв естествен шум, ала ми заприлича на човешки вик, който поради голямото разстояние и гъстия лещак едва-едва достигна до нас.

— Шшшт. Тихо, чувам нещо! — казах настоятелно, като спрях коня си.

Да, ето че зад нас отново се чу и то по-ясно:

— Faryad... faryad...!

Тази дума е вик за помощ на персийски език. Известно е, че дори попаднал в чужда страна, чийто език владее до съвършенство, в миг на изненада, на уплаха, на опасност, човек почти винаги надава вик на своя роден език.

— Господи! Къде е мистър Джафар? — попитах аз, понеже никъде не го видях.

— Няма го... пак е изостанал — отговориха ми другите, а Пъркинс, който яздеше последен, добави: — Мислех, че е съвсем близо зад мен.

— Ама че непредпазлив човек! Сигурно е в опасност, понеже вика за помощ! Трябва да се върна да му помогна. Обърнах коня си, за да поема обратно.

— Ами ние? — попита Джим Снъфъл. — Трябва ли да стоим тук и да чакаме.

— Не. Нали не знаем къде се намират индианците. Може да са наблизко. Елате!

Препуснахме обратно с най-голямата бързина, която ни позволяваха храсталациите, но въпреки това пристигнахме твърде късно. Когато се озовахме там където храстите растяха все още доста нарядко, аз забелязах на едно място до нашите стари следи, че земята е силно разровена от конски копита.

— Мистър Джафар е стигнал дотук и е бил нападен — казах аз. — Погледнете ей там някаква диря води сред храсталациите! Следите са оставени от един кон и трима мъже, които са носили мокасини. Били са застанали тук на пост, за да забележат навреме приближаването ни. Нас не е бивало да закачат, понеже сме по-многобройни от тях, но са видели, че персиецът е изостанал далеч назад и са решили да го пленят.

— Тези хитри негодници!

— Никак не е било хитро от тяхна страна, защото така се издадоха. Вече е почти сигурно, че става въпрос за То-кай-хун и неговите хора.

— Какво ще правим, сър?

— Трябва да освободим мистър Джафар.

— Като открито нападнем команчите, така ли?

— Да, ако нямаме друг изход. Може би ще си помогнем и с хитрост. И в двата случая е необходимо да знаем къде са се скрили индианците.

— Тогава някои от нас трябва да тръгнат да ги търсят. Ще отидем аз и брат ми. Не си ли на същото мнение, драги Тим?

— Йес — кимна другият Снъфъл.

— Не, няма да сте вие! — възпротивих се аз. — Аз ще се заема с разузнаването. Предполагам, че когато То-кай-хун научи каква глупост са извършили неговите съгледвачи, ще се досети, че щом забележим изчезването на мистър Джафар, ние ще се върнем да го търсим. Той знае, че ще намерим следите от нападението и следователно ще бъдем предупредени за случилото се и ще се оттеглим. Вероятно ще изпрати неколцина от хората си напред, за да разберат къде се намираме. Ако тези разузнавачи дойдат насам, задръжте ги, но без никакъв шум! Тъй като пушките ще ми пречат, ще ги оставя при вас заедно с коня си. Сигурно знаете какво ви поверявам.

С трескава бързина разменихме тези мисли, понеже не биваше да губя никакво време. Не беше изключено да успее да догоня тримата индианци с Джафар още преди да стигнат до тайния бивак на команчите. Удадеше ли ми се това, не се съмнявах, че нямаше да ми е трудно пак да им отнема пленника. И така, предадох пушките на спътниците си и се заех с преследването на дирята, която водеше встрани между храстите.

Тримата индианци със сигурност знаеха, че сме на известно разстояние пред тях и следователно не можеха по права линия да се доберат до своите хора, понеже така щяха да се натъкнат на нас. Ето защо са се видели принудени да тръгнат по заобиколен път, описвайки дъга. Тръгнах ли да ги следвам по петите и аз трябваше да заобикалям, а така нямаше да ги догоня. Затова реших да пресека дъгата по хордата ѝ.

Отначало продължих още малко по следите им, за да разбера приблизително колко голяма дъга са описали, но щом си изясних нещата, отклоних се от дирята и в права посока навлязох сред храсталаците. Трябваше да бързам колкото можех повече, а в същото време не биваше да ме чуят. Една трудна задача.

Когато изминах около петстотин метра, аз отново се натъкнах на отпечатьците, които идвайки отстрани, пак се връщаха в старата посока. Бях пресякъл вече дъгата и много вероятно се намирах близо по петите на команчите. В същия миг, когато отново забелязах дирята, аз долових нейде пред мен някакъв шум и незабавно наострих слух. Той се отдалечаваше. Дали тримата индианци с Джафар бяха току-що минали оттук? Възможно най-безшумно продължих в тази посока. Само след някоя и друга минута бях принуден да спра, защото дочух гласове.

— Уф! — възкликна някой. — Идвате от друга посока и... Човекът млъкна вероятно от учудване, че те водеха със себе си един бял. По гласа познах, че беше То-кай-хун.

— Да, идваме отляво и водим този бледолик — отговори един от тримата.

— Уф! Та това е белият, който ни избяга! Свалете го от коня и го вържете! Къде го заловихте?

— Забелязахме появяването на Олд Шетърхенд и на другите бледолики. Но този човек беше изостанал сам назад. Изчакахме да се приближи и го пленихме.

— Уф! Къде ви е бил акълът, къде са ви били мислите?! Ето че целият ни хубав план пропада! Няма да заловим Олд Шетърхенд. Какво ви засягаше този бледолик! Веднага щом сте видели белите, е трябвало да дойдете тук и да ми съобщите. Те непременно щяха да минат оттук и щяхме да ги пленим до един, понеже не подозираха, че сме на това място. А сега вече го знаят!

— Че как ли са го научили? — опита да се защити смърненият индианец.

— С ваша помощ! Забелязали са отсъствието на този бял и са спрели да го изчакат. След като не се е появил, те са се върнали, защото е трябвало да разберат причината за неговото забавяне. Така са стигнали до мястото, където сте го пленили. Оказа ли съпротива?

— Да, но само с голи ръце. Разбира се, безуспешно.

— Обаче от боричкането ви са останали следи, които неговите спътници ще открият.

— Положихме усилия да няма никакви ясно видими отпечатьци.

— Ако някой друг не ги забележи, Олд Шетърхенд сигурно ще ги открие! И ето че сега са предупредени и навярно няма да ни се удаде да го пленим. Злият дух ви е внушил най-лошото възможно хрумване.

Кратко време не се чуваше нищо. Вероятно вождът размисляше. Намирах се съвсем близо до скривалището на команчите. Между тях и мен имаше може би само няколко храста. Ако бях дошъл само минути по-рано, щях да пресрещна тримата още по пътя им и щях да имам възможност да освободя Джафар. Ето че в същия миг отново чух гласа на вожда:

— Както виждате, никой не идва. Олд Шетърхенд е предупреден. Вероятно и той, и хората му, ще ни се изплъзнат, защото измежду всички лисици, които се скитат из саваната, този пес е най-хитър. Но затова пък плененият от вас бледолик е в ръцете ни! Поне той ще умре край гробовете на вождовете при Макик Натун! А сега преди всичко трябва да разберем къде са белите.

— Да ги потърся ли? — попита един от команчите. — Нека То-кай-хун ми разреши!

— Не, ще отида самият аз. Нека моите братя бъдат извънредно предпазливи и много внимателни докато ме няма! Поразяващата ръка също ще изпрати съгледвачи, за да ни потърсят, а навярно и сам да се нагърби с тази работа. Ако сме съобразителни, може да ни падне в ръцете. И така, аз тръгвам, а...

Повече нищо не чух, защото не биваше нито миг да оставам на същото място. Направих си следната сметка: вождът искаше да се отправи на разузнаване, за да разбере къде се намираме, питаше се само в каква посока щеше да поеме. Той предполагаше, че и аз ще ги търся и също трябваше да си зададе въпроса за моята посока. Естествено бе да си помисли, че ще следвам дирята, оставена от тримата команчи и Джафар. Ако желаше да ме залови и той, трябваше да се ръководи от тази диря. И така, съвсем сигурно можех да очаквам, че щеше да мине оттам където лежах. Искях да го пленя, но нямаше да е лесно, защото бях твърде близо до команчите, и те щяха да се притекат на виковете му за помощ. Ето защо се оттеглих по-назад.

Залегнах на земята и безмълвно зачаках. Изминаха пет, десет минути — вождът не идваше. Дали все пак не беше поел в друга посока? Едва ли бе възможно. Един толкова стар и опитен воин сигурно щеше да си направи същата сметка като мен. Може би все още беше при хората си, за да им даде заповеди за тяхното поведение. Изчаках още пет минути и понеже То-кай-хун не се появи, се разтревожих. Нали беше казал:

„И така, аз тръгвам...“

Никак не беше вероятно да се е бавил още четвърт час при воините си. Ето защо се отказах от безполезната си засада и побързах да се върна при спътниците си, на които за съжаление няхах пълно доверие. Колко лесно можеше някой от тях да се подлъже да извърши някоя необмислена постъпка!

И наистина! Както предположих, тъй и стана! Когато стигнах при тях видях, че Джим липсваше.

— Какво е това, мистър Снъфъл? Брат ти не е тук. Къде е? — попитах Том.

— Няма го — отвърна ми той по своя едносричен начин.

— Това го виждам и аз! Но къде отиде?

— При индианците. Исква да се промъкне до тях отстрани.

— Ама що за хора сте вие! Никой не биваше да се отдалечава оттук!

— Ще се върне.

— Но нали и сам мога да науча каквото искам да знам.

Вождът на команчите тръгна да ни търси. Натъкне ли се на брат ти ще се случи нещо, за което той може да съжалява.

— Джим няма да съжалява.

— Защо мислиш така?

— Защото ще плени вожда.

— Или команчът ще плени него, което е много по-вероятно. Ако Джим беше останал тук щеше да е необходимо само спокойно да изчакаме, докато вождът се появеше, за да го пленим. Трябва да тръгна подир брат ти. Може би все още е възможно да...

Млъкнах, защото откъм посоката, където се намираха индианците, доловихме шумолене в храсталака, чупене и прашене на клони. Някой се приближаваше силно запъхтян и след малко

се появи... Джим Снъфъл. Беше много възбуден, а дясната му ръка кървеше. Щом ме видя, той извика:

— А ето те, сър! Ако беше с мен, сега вождът щеше да е в ръцете ни! Какво върховно преживяване да го бяхме заловили!

— Слушай, за мен най-върховното преживяване щеше да е да можех да те зашлея и то как!

— Я не се шегувай! Джим Снъфъл не е човек, който ще позволи по такъв начин да му се правят забележки!

— Но си го заслужил!

— Охо! С какво?

— С това, че си се отдалечил оттук. Ние нямаме нужда от спътник, който действа на своя глава като теб. Как ти хрумна мисълта да напуснеш това място?

— Искях да видя къде се крият индианците. Натъкнах се на вожда. Жалко, че ти не беше с мен. Щяхме да пленим червенокожия негодник!

— Къде се срещна с него?

— На около триста крачки оттук. Безшумно пълзах между храстите натам, а той пълзеше безшумно сред храстите насам. Никой не чу другия и затова изведнъж се видяхме, когато главите ни почти се сблъскаха. После се сборичкахме безмълвно. Той искаше да плени мен, а аз него.

— Но никой не успя да надвие другия.

— Well, наистина е така. Все пак по-малката злина е, че го изпуснах, а по-голямата щеше да е, ако ме беше спипал. Този тип като че бе намазан със свинска мас, непрекъснато ми се изплъзваше. Освен това в ръка държеше нож, а аз няхах време да измъкна моето желязо. Трябваше адски да внимавам да не ме наръга. Помъчих се да му изтръгна ножа, при което острието ми се заби в ръката. Но е само незначителна драскотина и бързо ще заздравее.

— А как се разделихте?

— С взаимно съгласие. Команчът видя, че нищо не може да ми стори, а и аз разбрах, че ще е по-добре да го оставя да си върви. Тогава взаимно се пуснахме. Той се шмугна на една страна в храсталака, а аз на друга и така се отървахме един от друг без да си кажем „farewell“. Както вече споменах, ако ти беше там, навярно щяхме да го пленим.

— Това щеше да стане много лесно, ако не беше действувал на своя глава.

— Но бях принуден да действам на своя глава, понеже не разполагам с друга. Не си ли на същото мнение, драги Тим?

— Не — отвърна брат му противно на очакването на Джим.

— Не! А защо?

— Мистър Шетърхенд е нашата глава. Ти можеше да си стоиш тук.

— Аха! Значи и ти се опълчваш срещу мен, така ли?

— Йес.

— Я по-добре мълчи и виж как кървя! Вземи малко ленено платно от кобурите на седлото и ми превържи тази драскотина! Станалото станало, защо трябва да се вайкаме? Какво мислиш, мистър Шетърхенд, дали команчите все още искат да ни нападнат?

— Едва ли.

— Тогава да обърнем листа и ние да ги нападнем!

— Ние, неколцината мъже? Та те са вероятно седемдесет!

— Какво значение има? Вече се разбра, че се страхуват от нас.

— Изобщо не става дума за това.

— Ами за какво?

— Не искам да се пролива кръв.

— Значи пак ще си послужим с хитрост, така ли? Любимият ти похват!

— Все още не съм решил. Опасявам се, че в крайна сметка всяка хитрост е изгубила вече ефективността си, понеже бях принуден често да си служа с подобни номера. Едва освобождаваме някого от плен и ето че другият се оказва толкова глупав, че сам им се напъхва в ръцете. Пак ще трябва да се промъкна до скривалището на команчите, за да разбера как стоят нещата. И тъй, отново тръгвам, но ви давам думата си, че ако някой излезне оттук преди завръщането ми, поемам сам по своя път и ви оставям да правите каквото искате. Имайте го предвид!

И тъй още веднъж трябваше да отида до скривалището на команчите, но не биваше да се отправям по същия път както преди, защото не беше изключено на То-кай-хун да му хрумне мисълта да ми постави засада. Понеже знаех къде се намират индсманите можех да се промъкна към тях от всяка друга посока. Предпочетох да се приближа откъм срещуположната страна. Вярно, че това заобикаляне щеше да ми струва доста време, но ми предлагаше по-голяма сигурност.

Измина почти половин час преди да се добера толкова близо до съответното място, че да чуя индианците, ако разговаряха по между си. Но наоколо цареше дълбока тишина. Това ме накара да стана двойно по-предпазлив. Продължих да напредвам сантиметър по сантиметър докато най-сетне скривалището им се откри пред очите ми. То беше... празно.

Дали не беше някой номер? Обиколих веднъж около мястото и разбрах, че команчите са си отишли. Трябваше да ги проследя поне дотам докъдето можех да се убедя, че действително са напуснали местността Хейзълстрейтс. Възможно беше да е само някаква военна хитрост. Впрочем с доста голяма сигурност предполагах, че незабавно са поели обратно към Макик Натун. Но във всички случаи бе по-добре със собствените си очи да се уверя, че е така. Тъкмо се озовах на брега на потока, следвайки новата диря на команчите, когато чух Джим два пъти да вика името ми:

— Мистър Шетърхенд, мистър Шетърхенд!

Тъй като крещеше с все сила сигурно беше убеден, че индианците нямаха възможност да го чуят. Ето защо и аз извиках силно в отговор:

— Какво има?

— Напразно търсиш! Ела бързо, ако искаш да видиш нещо!

Отзовах се на подканата му като се втурнах надолу покрай потока. Щом ме видя Джим посочи към откритата равнина и каза:

— Сър, ей къде в далечината препускат индсманите. Бягат. Не ги ли е подгонил дяволски страх? Да, наистина команчите галопираха на север толкова бързо колкото позволяваха възможностите на конете им. Преброих ездачите. Заедно с пленника бяха седемдесет и двама. Значи То-кай-хун бе повел всичките си воини към Хейзълстрейтс, а за да може да го направи беше предоставил товарните коне като ездитни животни на онези индианци, чиито коне бях застрелял. Следователно в момента при Макик Натун, където бяха останали всички товари не се намираше нито един-единствен команч. Тези мисли ми минаха светкавично през главата, когато видях индианците да се отдалечават.

— Наистина ги е страх — отвърнах аз, — но ги е страх само от моята автоматична карабина. Ако не я притежавах, сигурно щяха да се нахвърлят върху нас.

— Pshaw! Те се боят не само от пушката ти, но изобщо от нас. Дали мистър Джафар е с тях?

— Естествено!

— Досадно! Ще ги преследваме ли?

— Веднага щом напоим конете си. Вероятно до утре вечер няма да намерим за тях вода.

— Не ми се вярва. Червенокожите яздят на север и ако не се лъжа в тази посока ще се натъкнат на реката Симарън, до която ще стигнем и ние, ако продължим по петите им. Там има вода.

— Команчите изобщо нямат намерение да отидат на север — усмихнах се аз, — а ще се върнат при Макик Натун.

— Сигурен ли си?

— Да. Докато ти привеждаше в изпълнение страшно умната си мисъл да търсиш индианците, аз лежах съвсем близо до тях и ги подслушвах. Та тогава вождът им каза, че макар да не са заловили и нас, все пак поне им остава мистър Джафар, когото ще отведат при Жълтата планина и там ще го умъртвят чрез страшни мъки.

— В такъв случай, ако е възможно, трябва да стигнем там преди тях. После ще им измъкнем мистър Джафар. Поне ще направим за освобождаването на пленника всичко каквото зависи от мен и от моя брат. Не си ли на същото мнение, драги Тим?

— Йес — потвърди Тим.

Оставихме конете да се напият с вода до насита и после поехме по обратния път. Това означаваше такава загуба на време, че тайно в себе си се ядосвах. Ако се бяха съобразявали със съветите ми, тази история с команчите отдавна вече да беше приключила.

Когато се стъмни отново се озовахме при потока, на чийто бряг бяхме пренощували.

Направихме кратка почивка, за да могат конете да си поемат дъх. След това продължихме да

яздим през цялата нощ, докато се развидели и пак спряхме да си отдъхнем за около час. Този път бяхме принудени да изискваме твърде много от нашите коне. Голямото напрежение не оставяше никакви видими следи по моя вран жребец, ала другите коне отпадаха все повече и повече и когато след една действително невероятно трудна и изтощителна езда отново видяхме пред нас Макик Натун, силите на животните бяха съвсем изчерпани.

— Ето ни пак тук — въздъхна Пъркинс, посочвайки към планината. — Изморен съм като пребито псе. Само с три кратки почивки да висиш на седлото два дни и една нощ, това е цял героизъм дори за уестман. Сър, направо към гробовете ли ще яздим?

— Да — отговорих му аз.

— Мисля, че ще е грешка.

— Не ми говори за грешки, мистър Пъркинс! Погледни, ей там наляво е мястото където беше останал с вожда. И позволи да те надхитрят. Това беше грешка. Но ако сега незабавно посетя гробниците, знам много добре какво върша. Конете ни трябва да получат вода, а там е единственото място където могат да се напият до насита. Следователно във всички случаи сме принудени да отидем там. Ти навярно мислиш, че е възможно неколцина команчи да са останали при Макик Натун. Но не е така. При Хейзълстрейтс преброих индианците. До един бяха там. Значи Жълтата планина е свободна — ще заварим там най-много багажа на команчите.

— Прав си, мистър Шетърхенд, обаче ще оставим следи, които индианците ще забележат после с пристигането си.

— После? Какво разбираш под думата „после“?

— Времето когато ще се появят. Команчите могат скоро да дойдат, защото и ние сме вече тук.

— Не. Първо, те нямат никаква причина да яздат толкова напрегнато и без почивка като нас, понеже сигурно смятат, че са ни заблудили и сме се отправили на север. И второ, не бива да забравяш, че именно, за да ни объркат, индианците са тръгнали по твърде заобиколен път. Дори и да са яздили не по-бавно от нас, пак не могат да пристигнат тук толкова скоро.

— Значи, навярно допускаш, че ще дойдат едва утре?

— Или през нощта, или едва утре. Понеже индсманите няма да намерят вода нито за себе си, нито за своите коне, предполагам, че няма да спират да бивакуват, а ще яздат направо до тук. Ето защо смятам за по-вероятно да се появят още през нощта.

— Well! А по какъв начин ще освободим персиеца?

— В този момент все още не мога да ти кажа. Ще трябва да изчакаме докато противникът ни пристигне. Едва тогава ще разберем откъде духа вятърът.

— Изглежда все пак нямаш намерение да останем на лагер край гробниците където да посрещнем команчите, а?

— И през ум не ми минава. Ще заведем конете на водопой, а после ще потърсим някое място откъдето можем да забележим идването на индианците без те да ни видят.

Стигнахме до гробовете на четиримата вождове и слязохме от седлата. Докато конете пиеха вода, а хората ходеха насам натам, за да поразтъпчат краката си, схванати от продължителната езда, аз започнах внимателно да оглеждам околността.

Имах намерение тайно да проникна в бивака на команчите и да измъкна оттам Джафар. Не можех предварително да знам дали ще са достатъчни само хитрост и сръчност, но бях твърдо решен в случай на нужда да употребя и сила както да използвам и оръжията си. Изобщо не мислех да потърся някаква помощ от моите спътници. Не исках отново да провалят всичко. Не се съмнявах, че ще успея да се промъкна до пленника. Червенокожите не предполагаха, че сме наблизко и след като поставяха стражи вероятно вниманието им щеше да се насочи само към саваната, защото сигурно щяха да предположат, че единствено от тази посока може евентуално да ги заплаши някаква опасност. Както вече споменах и по-рано, откъм противоположната страна мястото бе обградено в полукръг от стръмни издигащи се скали, които поне през нощта изглеждаха непристъпни. При това вземах предвид и обстоятелството, че като прериян народ команчите не са добри катерачи и навярно щяха да сметнат околните скали за, непроходими, а аз може би щях да открия някое място където да е възможно човек да се спусне отгоре. Именно този път трябваше да избира, не биваше да се приближавам откъм саваната.

Скоро намерих каквото търсех. Точно в дъното, където при последното ми идване бяха лежали пленниците и където в момента все още се намираха покритите с одеяла вещи на команчите, скалата бе висока не повече от седем метра, а малко по-нагоре се отдръпваше назад толкова, че

образуваше широка площадка, на която се бяха хванали няколко доста големи дървета. Над нея планинският склон не представляваше вече гола скала, а бе покрит с плодородна почва където растяха дървета и храсти. Вярно че бе твърде стръмен, но забелязах, че дори и през нощта не беше кой знае колко трудна работа човек да се изкатери по него или да се спусне на площадката. Клоните предлагаха достатъчно здрава опора за ръцете. Достигнеш ли веднъж площадката, там можеш да завържа около някое от дърветата ласото си и лесно да се спусна долу.

Щом напоихме конете отново ги възседнахме и поехме покрай подножието на възвишенията докато накрая открихме едно място, което представляваше отлично скривалище.

— Джентълмени, ще ви оставя тук — казах аз, — като ви поверявам коня и оръжията си. Но не напускайте това място! Очаквам със сигурност, че поне този път ще обърнете внимание на думите ми!

— Отиваш някъде, така ли? — загрижено ме попита Джим.

— Да. Искам да потърся някое място откъдето мога да наблюдавам приближаването на команчите.

Премълчах истинското си намерение, понеже иначе без съмнение пак можеш да очаквам да ми изиграят някой номер.

Ето че той незабавно подхвърли:

— Тогава можем и ние да дойдем.

— Тъй! Току-що те предупредих и ето че пак искаш да ми пречиш. Нима е толкова трудно поне веднъж да се вслушаш в молбата ми?

При тези мои думи Тим Снъфъл пое дълбоко дъх сякаш се канеше да му дръпне някоя дълга реч и каза:

— Не се безпокой, сър! Джим ще се види принуден да остане тук.

— Ще ми обещаеш ли?

— Йес.

— И че ще задържиш Джим, ако реши да тръгне нанякъде?

— Йес.

— И никой друг не бива да се отдалечава!

— Well! Поиска ли някой да офейка, ще го сграбча за гърлото и ще му забия ножа си между ребрата. Името ми е Тим Снъфъл и държа на думата си.

След това голямо постижение в ораторското изкуство той отново пое дълбоко въздух и за да придаде по-голяма тежест на заканата си потупа с длан мястото където ножът му бе затъкнат в колана.

— Благодаря ти, драги Тим! Разумни думи каза. Надявам се, че докато се върна доброто ти намерение няма да се промени.

Отдалечих се с убеждението, че този ден никой нямаше да ми се бърка в работата. Бях взел с мен ласото си както и няколко здрави ремъка.

6. ПРИ ЖЪЛТАТА ПЛАНИНА

Никак не беше рано за моето начинание, понеже тъкмо в този момент слънцето изчезна и трябваше да побързам, ако исках да стигна до площадката в скалите, още преди падането на пълния мрак.

Отново поех към гробовете на вождовете, но недалеч от тях, където теренът ми позволяваше, се изкачих до средата на височината, след което продължих в посока на стръмния склон над гробниците и оттам започнах да се спускам. Отдолу това изглеждаше далеч по-трудно, отколкото бе в действителност. Ако внимавах достатъчно можеш да се върна и през нощта, без да се опасявам от нещастен случай. Когато стигнах площадката все още бе твърде светло и аз можеш да различа намиращия се под мен терен. Огледах дърветата. Корените им бяха достатъчно здрави за моя план и аз завързах единия край на ласото си за най-дебелото дърво. После легнах на земята.

Все пак не бе изключено сметките ми да излязат погрешни.

Какво ли не бе възможно да се случи и да попречи на команчите да дойдат или пък да провали провеждането на моето начинание! Но аз изпитах онова чувство на сигурност, което никога не ме беше излъгало.

Минаваше час след час, и звездите ставаха все по-ярки и по-ярки. Според тяхното разположение вече наближаваше полунощ, когато най-сетне нейде отдалеч до мен достигна някакъв шум. Наострих слух. Дали бяха команчите? Шумът се засилваше. Беше тропот от многобройни конски копита по меката земя на саваната. Да, те идваха!

Скоро долових и гласовете им, а след малко се появиха и самите индианци, слязоха от конете и запалиха няколко огъня. На тяхната светлина можех всичко да наблюдавам. Тези хора се чувствуваха толкова сигурни, че и през ум не им мина да претърсят околността. Заведоха конете на водопой, а после ги натириха наблизко в саваната, където те се пръснаха и започнаха да пасат. След това команчите се разделиха на групи край огньовете откъдето скоро до мен достигна силна миризма на печено. Значи пътем се бяха натъкнали на дивеч.

Видях и Джафар. Беше вързан. Отнесоха го при най-отдалечения от мен огън. Индианците бяха изморени, понеже бяха яздили по-продължително и не по-малко усилено от нас. Ето защо бяха мълчаливи и бе близко до ума предположението, че веднага след вечерята ще легнат да спят. И наистина така стана. Вождът даде своите заповеди, разпредели постове и се оттегли от огъня към подножието на скалите. Там той легна на земята по-далеч от своите хора и се загърна в одеялото си.

След като изцяло насочих вниманието си към пленника за съжаление скоро разбрах, че планът ми е трудно изпълним. Всички огънове изгаснаха. Но команчите продължиха да поддържат огъня на Джафар и оставиха при него двама пазачи, които изобщо не легнаха да спят. Постовете се бяха вече отдалечили. Бяха трима на брой. Сигурно трябваше да надзирават същевременно и конете. Навярно щяха да заемат такива позиции, че да преградят пътя към бивака откъм саваната.

Намеренията ми бяха тайно да измъкна Джафар. Долу под мен беше тъмно, следователно бе възможно незабелязано да се спусна по ласото. Ами после? Дватама пазачи непременно щяха да ме забележат докато се приближавах към огъня. Дори и да ми се удадеше с един бърз скок да се озова при тях и да ги поваля с юмруците си, те пак щяха да имат възможност да се развикат. Щеше ли да ми остане време да срежа ремъците на Джафар? И как ли щях да избягам с него? И накъде ли? Към откритата савана? Но там стояха постове! Или нагоре по ласото? Даже и ако Джафар умееше добре да се катери сигурно всички индианци щяха да се нахвърлят върху нас преди някой от двама ни да успее да стигне до площадката. Принуден бях да се откажа от плана си, ако не исках да изложа и себе си, и персиеца, на най-голяма опасност.

Но какво ми оставаше? Джафар трябваше да бъде освободен! Много просто! Нали долу под мен малко встрани лежеше вождът. Вярно, че щях да рискувам живота си, ако направех опит да го плена, обаче до него можех да се добера по-лесно отколкото до персиеца, а в случай, че номерът ми се увенчаеше с успех пленникът щеше да е спасен — нали двамата можеха да бъдат разменени.

След кратко размисляне плъзнах надолу свободния край на ласото, което беше предостатъчно дълго и се спуснах по него. Щом стигнах долу внимателно се ослушах. Нищо не помръдваше. Вождът лежеше само на десетина крачки от мен. Сигурно спеше, защото иначе непременно щеше да долови причинения от мен макар и съвсем лек шум. При спускането нямаше как да не се докосна веднъж дважд в скалата, а възникналият незначителен шум бе ясно доловим за един изострен слух още повече, че разстоянието до То-кай-хун бе толкова малко.

Легнах на земята и запълзах към вождя. Той спеше с лице към скалите. Когато приближих ухо до лицето му долових тихо равномерно дишане. Тогава се полуизправих, здраво го стиснах с лявата си ръка за гърлото и в същото време от дясно му нанесох юмручен удар по главата. По тялото му премина конвулсивна трепка и после той притихна. Не се помръдна и когато пуснах гърлото му.

Първата половина на замисления номер беше успяла и сега важното бе незабелязано да пренеса вождя на площадката. Изправих се в цял ръст, вдигнах го и го занесох до мястото където висеше моето ласо. Там го сложих на земята и хвърлих поглед към огъня на пазачите. Те не бяха забелязали нищо, но видях как в този миг един от насядалите край огъня индианци стана и с бавни крачки тръгна точно в посоката където се намирах. Това можеше да се окаже гибелно за мен.

Преди всичко исках да затъкна устата на вожда и да го вържа, но в момента няхах никакво време за тази работа, понеже команчът можеше да се озове при мен всеки миг. Бях почти сигурен, че щях да успея да го обезвредя, обаче дали това щеше да стане без какъвто и да било шум си оставаше твърде въпросително. И така трябваше бързо да напусна мястото си. Ето защо прекарах края на ласото под мишниците на вожда, направих възел, а после се изкатерих горе по здравия петорно преплетен ремък. Щом стигнах на площадката най-напред се огледах за пазача. Той се намираше вече доста близо. Ако продължеше в същата посока щеше да премине на около петнайсетина крачки от То-кай-хун. Първата хрумнала ми мисъл бе да пропусна пазача, но бързо се отказах от нея, понеже все пак окото му може би щеше да забележи отсъствието на вожда. В такъв случай постът сигурно щеше да си каже, че в момента То-кай-хун се намира нейде другаде и отдалечаването му трябваше да си има своята причина. Следователно беше близко до ума, че щеше да дойде насам. Затова побързах да изтегля зашеметения вожд горе при мен.

Тази работа съвсем не беше лесна, а за съжаление ръбовете на скалата върху които се триеше ласото не представляваха твърд монолитен камък. Тя беше изветряла под въздействието на атмосферните явления. От нея се отчупи едно парче и падна долу. Това причини шум който беше доловен от индианеца. С бързи крачки той незабавно се приближи. Все още вождът висеше на около метър под мен и аз побързах да го изтегля на площадката, ала тази работа не мина тъй тихо. Команчът чу шума и се втурна към скалата. Щом стигна до нея погледна нагоре и въпреки тъмнината нямаше как да не забележи висещото на ласото тяло.

— Уф! — изненадано възкликна той и се завтече към мястото, където беше лежал вождът. Щом видя, че То-кай-хун не е вече там, пазачът отново се върна при скалата.

— Какво прави То-кай-хун горе? — попита той тъкмо в момента когато напълно изтеглих зашеметения човек върху площадката. — Нима вождът на команчите може да лети? Не последва отговор. Това нямаше как да не събуди подозрението на пазача, защото ако човешкият силует, който току-що изчезна нейде горе по скалите действително беше вождът, той непременно щеше да отговори нещо на този въпрос. Очевидно в първите мигове индианецът не знаеше какво да предприеме. Какво ли трябваше да направи? Да вдигне тревога? Вождът не беше казал нито дума и вероятно желаше да запази в тайна необяснимото си катерене по скалата. Затова и пазачът се чудеше дали да мълчи, или да вдигне бивака на крак. Докато команчът се колебаеше, аз освободих То-кай-хун от ласото и вързах краката и ръцете му. Но за съжаление в същото време той дойде на себе си. Вероятно, ако беше останал спокойно да лежи, щеше да е по-дълго време в безсъзнание, но докато го изтеглях нагоре той тук-там се удари в скалата, а това го накара по-бързо да дойде на себе си. Все още не бях вързал добре ръцете му и вождът се раздвижи. И понеже крайниците не му се подчиниха това още по-бързо му възвърна съзнанието и команчът отвори очи. Бях се надвесил над него и лицето ми бе толкова близо до неговото, че въпреки тъмнината ме позна тъкмо в мига, когато застаналият долу пазач, все още не превъзмогнал колебанието си, отново подвижна към скалата:

— Защо То-кай-хун не ми отговаря? Как се е изкачил горе и какво смята да прави там? Никой ли не бива да разбере, че е напуснал бивака?

В същия миг с глас, който проехтя надалеч, вождът извика:

— Олд Шетърхенд е тук, Олд Шетърхенд! Той ме отвлича! Помогнете ми! Изтичайте бързо зад ъгъла...

Затиснах устата му с лявата си длан, с десницата си допях острието на ножа си в гърдите му и тихо го заплаших:

— Мълчи! То-кай-хун добре знаеше, че няма да го проникна, понеже ако исках да го използвам като заложник не биваше да го убивам. Най-важното за него бе да каже на хората си какво да правят а това не му беше невъзможно, защото можеше да движи главата си. Като я въртеше бързо от една страна на друга, той освобождаваше устата си. Вярно, че аз незабавно отново му я запушвах, но То-кай-хун все успяваше да се изплъзне от дланта ми и непрекъснато се редуваха мигове когато устата му бе свободна и когато бе затисната от ръката ми.

Той използва това обстоятелство и с различно продължителни прекъсвания успя да извика следното:

— Изтичайте бързо зад ъгъла... на скалата където може... да се изкачите горе... аз лежа тук... на площадката... и...

Не му разреших да говори повече. В момента не бе възможно да му запуша устата с някакъв парцал, защото той здраво стискаше зъби. Бях принуден отново да го зашеметя, което и направих с един силен юмручен удар.

Всички команчи се бяха събудили. Нямах нищо против да се бяха разкрещели, но те много умно запазиха такова спокойствие и тишина, че успяха да чуят всяка дума на своя вожд. Тъй като непрекъснато се опитвах да му запуша устата, виковете звучаха изключително тревожно. Това възбуди воините му до такава степен, че когато най-сетне млъкна, те нададоха яростни резове. Беше направо невероятно, че подобен вой може да излиза от човешки гърла. Чух как се втурнаха в посоката, описана им от То-кай-хун. Съвсем естествено, за мен бе много важно да не успеят да изпълнят заповедта му. Ето защо изкрещях така, че да ги надвикам:

— Стойте! Спрете и чуйте какво ще ви кажа! Напрегнах слух, но не долових никакъв шум.

Значи команчите се бяха заковали на място и затова продължих:

— Аз съм Олд Шетърхенд и отново плених То-кай-хун. Останете ли спокойно тук в лагера няма да му се случи нищо лошо. Но започнете ли да се катерите по скалата, ще го прониза с ножа си. Искam да освободя пленения бледолик. Щом настъпи денят ще чуете какви условия ще поставя на вас и на вожда ви.

За кратко време долу се възцари абсолютна тишина. Команчите размисляха. После чух глас:

— Уф! Олд Шетърхенд никога няма да убие един беззащитен пленник. Нека моите братя изпълнят заповедта на То-кай-хун!

— Уф, уф, уф, хиинииии! — отговориха му другите, надавайки бойния си вик и аз ги чух как се втурнаха да тичат.

Положението в което се намирах никак не беше за завиждане. Наистина, нямах намерение да посягам на живота на вожда. Заплахата ми, че ще го убия не даде резултат. Воините му започнаха да се изкачват по височината. Но да нося То-кай-хун в тъмната нощ и то при такъв труден терен да избягам от преследвачите си съвсем не беше дреболия. Е да, ако всички бяха хукнали да ме гонят, бягството ми нямаше да е кой знае колко трудно. В такъв случай заедно с пленника си пак щях да се спусна долу и през изоставения бивак щях да офейкам към откритата равнина и описвайки дъга, щях да се добера до мястото където се намираха спътниците ми. Колкото и дръзко да звучат тези думи изпълнението на подобен план щеше да е безопасно. Но за мое съжаление известен брой команчи бяха останали в лагера. Петима или шестима от тях се намираха при огъня, където беше персиецът, за да го охраняват още по-зорко. Над десетина други бяха застанали долу срещу скалата и зяпаха нагоре към мен. При това положение не можех да сляза от площадката.

И така, не ми оставаше нищо друго освен да предприема опасното катерене. На всичко отгоре ръцете ми трябваше да са свободни, за да си помагам с тях. Бях принуден да нося вожда на гърба си като го вържа за тялото си. Когато това стана, с помощта на ласото и след преодоляването на всички препятствия и трудности, аз започнах да се оттеглям по пътя, довел ме дотук. Крясъците на индианците бяха престанали и не чувах нищо друго освен причинявания от самия мен шум, който не бе възможно да избегна. Колко често трябваше да се държа за издатини в скалата, или за дървета, за да не се сгромолясам долу! И тогава пращяха сухи клони и се търкаляха камъни.

Червенокожите лесно можеха да чуят тези шумове, понеже в момента пазеха тишина.

Безмълвно се катереха нагоре, а причинявания от мен шум им сочеше пътя. Единствената надежда, която хранех, се градеше върху особеностите на местността. Аз познавах пътя, а на тях сигурно им беше много трудно да преодоляват пречките, създавани им от непознатия терен. Така аз вървях все по-нататък и по-нататък ту изправен, ту като пълзях между дърветата, ту катерейки се по скали, ту пързайки се надолу по стръмни склонове. И всичко това с вожда на гърба!

За нещастие устата на То-кай-хун все още не беше затъкната. И ето че той отново дойде в съзнание, разбрах го по раздвижването му. Невъзможно му беше да помръдне ръце или да използва краката си поотделно. Но макар да бяха вързани, той можеше да ги движи нагоре надолу, свивайки ги в коленете. И вождът добре се възползва от тази възможност, за да ме ритам по краката отзад зад коленете. Това значително утежняваше катеренето ми, но все пак вървях напред. Но в този миг му хрумна, че ще е по-добре, ако заработи с устата вместо с краката и се развика:

— Насам, насам воини на команчите! Тук съм! Мъкне ме на гърба си!

— Млък! — срязах го аз. — Говоря сериозно. Ако не кротуваш, ще ти забия ножа!

— Забий го! — отвърна ми той подигравателно. — А как ще освободиш пленника, ако ме убиеш?

Той продължи да крещи, като само от време на време млъкваше, за да си поеме дъх. Разбира се при това положение неминуемо щях да попадна в ръцете на хората му. Ето защо извадих ножа, допях острието в гърлото му и го заплаших:

— Ако не млъкнеш, веднага ще ти прережа гръкляна! — Колко много разчиташе команчът на човечността ми пролича от факта, че продължи да крещи, макар да почувства ножа ми на врата си.

— Тук съм, воини на команчите! Елате незабавно насам! Това трябваше да се прекрати.

Крясъците му не само издаваха на хората къде се намирам, но ми и пречеха да доловя стъпките им в случай, че някои се озовяха нейде наблизо. Дали да го зашеметя за трети път? Но за тази цел трябваше първо да го развържа, понеже го носех на гърба си, а така щях да изгубя скъпоценно време. Затова посегнах с ножа през рамото си и леко забих острието му в горната част от гърдите на вожда.

— Куче! — изрева той.

— Още една дума и ще забия ножа си до дръжката в тялото ти!

При тези думи старият вожд млъкна, а аз останах няколко секунди напълно неподвижен, за да се ослушам внимателно. Нищо не помръдваше. Но в този миг... ето, до мен долетяха неясни гласове, но не откъм склона на планината, а откъм подножието ѝ. Това ми издаде намеренията на индианците. Изкачването на стръмнината им се е видяло невъзможно, а виковете на вожда им бяха показали, че съм започнал вече да се спускам надолу. В такъв случай те трябваше само да ме изчака и да ме заловят. Но не знаеха точно мястото където щях да се появя и бяха принудени да образуват дълга верига, която щом ме забележеха можеха да съберат. Оттам идваха и гласовете на команчите, подвикващи си един на друг.

Засега най-важното бе дали индианската верига щеше да се разпрости до скривалището на моите спътници. Ако наистина бе така, моето положение можеше да стане много опасно, понеже не беше сигурно дали въпреки присъщата им хитрост и енергичност двамата Снъфълси щяха да успеят да отблъснат неприятелите и да прикрият моето слизание от височината. Ето защо от този момент нататък започнах да се безпокоя за тях повече отколкото за самия себе си. Бях изминал вече най-трудната част от пътя си и спускането ми вървеше значително по-бързо. След десетина минути можех да бъда долу. Но ето че в същия миг внезапно изтрещя изстрел и някакъв глас извика:

— На ти за твоето любопитство, червенокож негоднико! Сега знаеш вече кои сме!

Беше гласът на Джим Снъфъл. Значи команчите бяха открили скривалището ни. Изстрелът по действуваше веднага — отначало неколцина индианци нададоха викове, а после към крясъците им се присъединиха и останалите. Това ми издаде дължината на образуваната от тях верига. Само след броени секунди чух още един изстрел и то на значително разстояние от мястото на първия. Веднага след него се разнесе гласът на Джим:

— Познавам този гърмеж. Драги Тим, ти стреля, нали?

— Йес.

— Само така! Дай им да разберат! Да видим дали ще могат да ни сторят нещо! За команчите туй ще е върховно преживяване!

Чуха се още няколко изстрела на които индианците отговориха с още по-силни викове. От тях разбрах, че команчите се отдалечават. Бяха получили един урок, който не можеха да пренебрегнат. След малко аз успешно се спуснах от стръмния склон. Долу заварих само един от двамата слуги на Джафар както и конете.

— Ти сам ли си тук? Къде са другите? — попитах аз.

— Няма ги — отвърна той. — Индианците се приближиха твърде много до нас и Джим Снъфъл бе на мнение, че трябва да ги прогоним.

В този момент долових шумолене в храсталаците и приближаващи се стъпки и човекът за когото току-що стана дума, се появи.

— Офейкаха — каза той без да ме забележи веднага, — и навярно скоро няма да се върнат.

Дано само мистър Шетърхенд дойде по-бързо! Не ни стана съвсем ясно какво означаваша онези викове горе от стръмните скали. Кажи-речи звучаха така сякаш...

В същия миг погледът му падна на мястото където стоях. Той млъкна, направи две крачки към мен и после продължи:

— Zounds! Този пък кой е? Такъв дебелак като него човек все още не е...

— Само ти изглежда толкова дебел — прекъснах го аз. — Всъщност сме двама, мистър Снъфъл.

— Ха, ти ли си сър? — зарадвано възкликна той. — Слава Богу, че си...

— Тихо, тихо! — предупредих го аз. — Така си се разкрещял, сякаш трябва да те чуят чак в Мексико. Не знаеш ли колко наблизко са команчите?

— Наблизко ли? — изсмя се той. — И през ум не им минава! Е да, бяха наблизко, ама вече не са. Със собствените си очи видях как си плюха на петите. Дойдоха насам покрай подножието на планината вървейки един подир друг, като навярно искаха да образуват верига, за да те заловят. Ама ние ги разпръснахме.

— Успяхте ли да ги прогоните?

— Йес, успяхме и то как. Моят Тим заедно с останалите е по петите им, а аз се върнах, тук, за да те чакам.

— Ако е така тогава си се справил много добре и трябва да ти благодаря, че си ме отървал от индианците. Ето ръката ми, мистър Снъфъл. Вече разбрах, че мога да разчитам на теб.

— О, що се отнася до благодарността ти, тя е напълно излишна. Та нали вчера бяхме загазили в къде-къде по-опасно положение, от което ти ни измъкна. Но въпреки това — ето ръката ми! Уверявам те, че да стисна десницата на Олд Шетърхенд за мен е върховно преживяване. Но я ми кажи кой е този човек?

— Свали го от гърба ми! Нима не го позна по гласа? Та той крещеше достатъчно силно. Джим развърза ласото и спусна пленника на земята. После се взря в лицето му и смаяно възкликна:

— Zounds! Та той е То-кай-хун, старият сатана! Как се докопа до него? Навярно съвсем случайно, а?

— Не, това ми беше целта.

— Невъзможно! Да не би да искаш да кажеш, че си тръгнал от тук с намерението да отвлечеш любимия вожд на команчите?

— Не е точно така. Тръгнах да измъкна мистър Джафар. Но се оказа изключено, понеже го охраняваха много зорко. Тогава „помолих“ вожда да ме придружи, тъй като щом е в ръцете ни, все едно че мистър Джафар е свободен.

— Пак си им скроил майсторски номер!

— Този път наистина не беше лесно. Но в момента е по-важно да насочим вниманието си към други неща. Несъмнено индианците ще са страшно настървени да освободят вожда си. Докато е светло те няма да дръзнат да се приближат до нас, но през нощта не е изключено някоя тяхна хитрост да има успех. Изстрелите са им издали къде се намираме. Ние сме в самия край на равнината в подножието на планината. На тях им е нужно само да образуват верига, която, описвайки полукръг навътре в саваната, вдясно, от нас отново да се затвори като стигне до самите скали. Така ще се окажем обградени и команчите ще могат да...

Тук бях прекъснат от появяването на Тим Снъфъл.

— Слушай, драги Джим — каза той, — изглежда сякаш червенокожите са... а-а, та това си самият ти, мистър Шетърхенд! Ами кой лежи на земята?

— То-кай-хун — отвърнах аз.

— Neigh-day! Ти ли го плени?

— Да. Идваш, за да ни съобщиш нещо ли?

— Йес, мистър Шетърхенд. Изглежда команчите ни кроят някакъв нов номер!

— Как стигна до този извод?

— Видях че бавно се промъкват към откритата равнина.

— Джим, чуваш ли, че имах право? Команчите започват да изпълняват онзи план, за който говорих. Побързайте да съберете всички наши хора! Нека безшумно дойдат тук и се приготвят за път. Междувременно аз ще поохладя ентузиазма на индсманите.

Взех карабината „Хенри“ и се отдалечих между храсталаците в посока на откритата прерия. Там легнах на земята и запълзах по радиуса на полукръга, който според предположението ми команчите се канеха да образуват. Когато ми се стори, че съм напред достатъчно, аз спрях и зачаках. И наистина ето че те се зададоха от ляво — бавно, приведени, един подир друг. След

като първият от тях се приближи на около четири-пет крачки стрелях няколко пъти, но без да се целя в когото и да било и извиках:

— Назад! Тук с Олд Шетърхенд! Кой ще се осмели да продължи?

Разнесе се многогласен вик на уплаха и червенокожите изчезнаха. Стрелях още няколко пъти във въздуха, а после се изправих и побързах да се върна в скривалището ни. Там се бяха събрали вече всички мои спътници и Тим Снъфъл ме попита:

— Сър, ти стреля. По кого?

— По индианците! Или да не мислиш, че съм си направил удоволствието да сваля няколко звезди от небосклона?

— Значи команчите наистина са се промъкнали към прерията, за да ни обградят?

— Да.

— И после?

— Плюха си на петите.

— Значи можем да останем тук, а?

— Не, защото съм убеден, че ще повторят опита си, но нейде по-далеч от тук. И така, хайде да изчезваме!

Вождът чу целия ни разговор. Не виждах причина да крием от него намеренията си. Той не беше казал нито дума нито бе издал никакви признаци на живот. След като преметнах пушките си през рамо и се качих на коня, аз накарах спътниците си да ми го подадат и го сложих пред мен напреко на гърба на животното. После се насочихме към равнината и яздохме до мястото където при първото си идване в тази местност веднъж вече бяхме разменили пленения вожд. Там слязохме от седлата, спяхме конете и седнахме на земята. Команча поставихме в средата на кръга ни. Едва сега намерих време да разкажа как бях заловил То-кай-хун. Всички ме слушаха с нескрито удивление.

Все още не бях приключил разказа си, когато откъм планината долетя многогласен рев.

— Команчите са — каза Пъркинс. — Какво ли означава тази хубава хорова песен, мистър Шетърхенд?

— Отговорът е много прост. Макар че ги прогоних, те все пак са осъществили намерението си да ни нападнат. Обградиха скривалището ни и по даден знак всички вкупом са нахлули в него.

— Но птичките са вече отлетели!

— За нас е цяло щастие, че стана така. Команчите са обзети от голяма ярост, която ги е накарала да нападнат такъв рев. Разгневеният вожд не успя да се сдържи и злобно изсъска:

— Ти каза, че команчите реват от ярост, но аз те уверявам, че ще зареват и от радост!

— Pshaw! — отвърнах аз. — Тяхното крещене е чиста глупост, а последните ти думи са още безразсъдни.

— Мълчи! То-кай-хун никога не изрича безразсъдни думи. Той добре знае какво говори.

— А аз знам какво си мислиш. Твоите воини ще си кажат, че искам да разменя пленения бледолик и следователно още рано сутринта ще трябва да разговарям с тях. Затова няма да се отдалечавам много от лагера им. Сега се питат къде ли ще прекарам нощта и къде ли ще преговарям с тях и отговорът, който ще си дадат сигурно ще е следният: там където веднъж вече преговаря с нас. И така, те ще използват нощта, за да се опитат отново да ни нападнат.

— Уф!

— Но няма да имат успех — продължих аз, — макар ти да залагаш последната си надежда на това нападение. Ако не таеше подобна надежда нямаше да изречеш онази заплаха. Както виждаш твоите думи са не по-малка глупост от крясъците на воините ти.

Съвсем съзнателно си послужих с думите глупост и безразсъдност. То-кай-хун беше нарушил даденото обещание и бе необходимо да го накарам да се почувства толкова засрамен и опозорен доколкото това бе съвместимо с моите обичайни принципи. Той не ми отговори и аз продължих:

— Ти изобщо не си достоен един истински воин да разговаря с теб, понеже опозори калюмета и не спази мира, който ни обеща.

— За мен е свещен само моят калюмет, но не и твоят. Защо не си послужи с моя калюмет. Олд Шетърхенд е много по-глупав, отколкото другите хора, обиждани от него с тази дума.

— Не съм постъпил нито глупаво, нито съм бил прекалено доверчив. Ако бях пушил твоята лула на мира даденото обещание щеше да е за мен също толкова свещено колкото ако беше

подпечатано с моя собствен калюмет. Но аз познавам коварството ти и разказах на спътниците си подлите ти кроежи. Въпреки всичко не те принудих да си послужиш с твоята лула вместо с моята. Не го направих, защото знам, че нямам причина да се страхувам от теб. В сравнение с мен си жалък червей, който мога да смачкам всеки миг.

— И какво ще стане тогава с бледоликия, който е в ръцете ни?

— Pshaw! Не разчитай много-много на това! Дори ти да не беше наш пленник, аз пак щях да го освободя.

Ясно ми беше, че не след дълго команчите отново щяха тайно да се промъкнат до бивака ни. То-кай-хун не биваше да види какви предпазни мерки щяхме да вземем. Затова накарах да го обърнат с гръб към нас и тихо започнах да се съветвам с моите спътници. Решихме Снъфълсите, Пъркинс, другите двама водачи и аз да тръгнем срещу евентуалните съгледвачи, а двамата слуги на Джафар да останат при вожда. Ние шестимата легнахме на земята и пълзешком изминахме известно разстояние. После им дадох указания да се разтеглят във верига дълга около четиридесет крачки, която да е ориентирана перпендикулярно към планината. Самият аз заех позиция в средата на тази права линия но изтеглен малко по-напред. Изпратеха ли команчите съгледвачи, за да разберат къде лагеруваме, непременно щяха да се натъкнат на нашата верига.

И този път не се бях излъгал. Не измина и половин час и ето че чухме гласа на Джим Снъфъл:

— Някой се кани да се промъкне между нас двамата. Дръж го здраво, драги Тим!

— Йес!

Двамата братя бяха залегнали от дясната ми страна — пръв беше Тим, а после следваше Джим. Огледах се и забелязах как, Тим се втурна към някакъв човешки силует, който току-що се изправяше на крака и се опитваше да избяга. С големи скокове човекът се насочи към мястото където лежах аз. Беше команч. Оставих го да се приближи на десетина крачки от мен и тогава внезапно се изпречих пред него. От уплаха той се закова на място макар и само за броени секунди, ала това време бе достатъчно, за да се озова при него с два скока, да го съборя и притисна на земята, докато Снъфълсите се притекоха и ми помогнаха да го вържем. Команчът не оказа никаква съпротива и не издаде нито звук.

— Сипахме го! — тържествуващо каза Джим. — Дали с него е имало и други?

— Доколкото познавам индсманите не е имало, понеже щяхме да ги забележим едновременно с него. Сам е — отвърнах аз. — Отнесете го при неговия вожд, а после да изчезваме отук!

— Да изчезваме ли? Че къде ще ходим?

— Ще се преместим недалеч на някое място където няма да ни търсят. Току-що ми хрумна един план. Преди малко казах на вожда, че ще освободя пленения бледолик и без да го разменям срещу него. Тъкмо това се каня да направя. Отивам при гробовете на вождовете, където е пленникът.

— Но тогава ще попаднеш в ръцете на индсманите.

— Те не са там.

— Кой ти каза?

— Ето този съгледвач. Той хукна да бяга от вас двамата. Естествено имаше намерение да отиде при другарите си и те сигурно се намират в посоката накъдето пое команчът. И понеже се натъкна на мен, идвайки от дясно, червенокожите трябва да се търсят нейде наляво, там където са се спрели като не са ни заварили в скривалището. Освен това си правя и следното заключение: докато се намирах горе на скалата долу под мен се насъбраха повече от десет команчи, а други шест стояха при мистър Джафар. — Когато си отидох това не е било повече необходимо. Сигурно при пленника са останали най-много двама пазачи, а с тях лесно ще се справя. Другите са се присъединили към воините, тръгнали да ни нападнат.

Когато се върнахме при То-кай-хун и той видя новия пленник, вождът задълго спря върху него втренчения си поглед, ала нищо не каза.

— Е, какво става с твоята самоувереност? — попитах го аз. — Ще те освободят ли воините ти? Ние заловихме техния съгледвач.

— Въпреки всичко ще дойдат! — изфуча той.

— Може и да дойдат тук, но не и на мястото където отиваме. Скоро ще разбереш, че твоите надежди те лъжат също както ти искаше да излъжеш нас.

Развързахме краката на То-кай-хун и на съгледвача, за да могат да вървят. После си избрахме едно място отдалечено почти на два километра. Постъпих така, за да не би някой вик за помощ

на вожда да достигне до слуха на команчите. След като внуших на спътниците си как би следвало да се държат, аз се отдалечих за да приведа в изпълнение новия си план. Сегашният ни бивак се намираше на малко по-голямо разстояние от гробовете на вождовете. Докато успеях да стигна до тях сигурно щеше да измине около час от пленяването на съгледвача. Въпреки това не се съмнявах, че индианците щяха да продължат да стоят на своята предполагаема позиция. Забавянето на разузнавача им с един час далеч не беше причина толкова скоро да се разтревожат. Бях доста сигурен, че при гробниците нямаше да срещна особена съпротива. Това предположение се оказа съвсем правилно, понеже щом се промъкнах между храстите и се озовах срещу въпросното място на светлината на все още горящия огън забелязах само двама пазачи, седнали близо до пленника. На всичко отгоре за мен бе добре дошло и благоприятното обстоятелство, че индианците бяха с гръб към мен.

Легнах на земята и предпазливо запълзах към тях. По между ни нямаше вече храсти, а тревата бе толкова ниска, че не ми предлагаше никакво прикритие. Трябваше да се придържам в сянката хвърляна от двамата команчи в посоката откъдето се приближавах. Това бе трудна, но не и невъзможна задача. Най-сетне се озовах само на няколко крачки от тях. После безшумно се изправих и изваждайки револвера, с два-три скока застанах зад гърба на червенокожите. При шума от крачките ми двамата пазачи бързо се извърнаха. Изненадани те не успяха да отворят уста, но запазиха достатъчно самообладание, за да хванат дръжките на ножовете си и да се опитат да скочат на крака.

— Останете си на местата и не мърдайте иначе ще ви застрелям! — заплаших ги аз.

— Уф, уф! — възкликна единият. — Поразяващата ръка!

— Да, аз съм Поразяваща ръка. Не ми ли се подчините безусловно, загубени сте, а заедно с вас и вождът ви. Хвърлете ножовете!

Те се подчиниха. Приблжих се до Джафар и прерязах ремъците му докато с револвера в другата си ръка държах пазачите в шах. После подканих персицеца:

— Вземи ремъците и вържи ръцете и краката на тези червенокожи джентълмени!

Той се изправи, за да изпълни нареждането ми. Тогава един от команчите заяви:

— Няма да позволим да ни вържете!

— Не се ли подчините ще ви застрелям, а и ще ви взема амулетите и скалповете и ще ги хвърля в огъня. После ще видите дали някога ще можете да попаднете във Вечните ловни полета!

— Уф! — възкликнаха те изплашено. След това повече не възразиха. Заплахата ми прекърши желанието им за съпротива. Персиецът ги върза.

— Ограбиха ли те, мистър Джафар? — попитах го аз.

— Да — отвърна лаконично той.

— Кой взе вещите ти?

— Вождът. Но у него има само дреболии. Всичко по-ценно бях сложил в товарното седло.

— То е в ръцете ни.

Обръщайки се отново към двамата пазачи, аз казах:

— Виждате до какво ви доведе вашето коварство и вероломство. Вашият пленник е пак свободен, а То-кай-хун е отново в моя власт. Сега ще напуснем това място. Един от вас ще ни придружи, за да стане свидетел на уговорката ми с вожда и после пак ще се върна тук като негов пратеник. То-кай-хун ще продължи да язди с нас докато се намерим извън всяка опасност. Затова ще взема неговия кон.

Джафар доведе своя жребец, а също и животното на вожда. Той донесе оръжията и останалите вещи, които се намираха на мястото където преди време беше лежал То-кай-хун. Освободих краката на един от пазачите, а после завързах ръцете му за стремето си. Запуших устата на неговия другар, за да не може да вика. След това стъпках огъня и докарахме конете.

Щом се озовахме в откритата равнина персиецът даде израз на чувствата си:

— Сър, за какво ли не трябва да ти благодаря! С всеки изминал час дългът ми към теб нараства. Ето че сега отново ме освободи.

— Но го правя за последен път! — казах аз най-сериозно.

— Разбира се! Мисля повече да не попадам в ръцете на тези сатани.

— Ако и в бъдеще си все така непредпазлив това неминуемо ще се случи.

— Що се отнася до мен, сигурно няма да се повтори.

— Да се надяваме. Я чуй!

Нейде зад нас се разнесе силен рев.

— Защо команчите крещат така? — попита персиецът. — Да не би да са заловили спътниците ни?

— Не. Та нали те са пред нас. Това е яростната реакция на индианците, когато са разбрали, че няма да могат да освободят вожда си. Върнали са се в своя бивак и са забелязали, че сме те спасили и сме отвлекли още един техен воин.

— Но ще ни преследват!

— Нека се опитат! Впрочем можеш да се радваш, че номерът ми успя, понеже иначе днешният ден щеше да е последният в живота ти.

— Наистина ли мислиш, че щяха да ме убият?

— Без милост и състрадание.

— Ужасни хора! И при нас живеят полудиви племена от които човек трябва да се пази, но все пак те не са толкова кръвожадни като индианците.

— С помощта на собствения си опит мога да ти докажа тъкмо обратното. Колко често в Ориента е бил заплашен животът ми само защото не съм мюсюлманин! А индианецът не знае що е религиозна омраза и е станал враг на белите само защото те непрекъснато и с всички средства се мъчат да го унищожат. Той просто защитава живота си. Това е всичко.

— Тогава ми обясни какво зло съм причинил тъкмо на тези команчи!

— Първо и ти си бял, и следователно си техен враг. Те не питат какво е личното ти отношение към тях. Освен това в момента пътуваш през техните земи и то без да си ги питал дали имат нещо против или не.

— Че какво могат да имат против?

— Да не би нищо? Нима аз имам право да пътувам из Персия така както например сега ти пътуваш тук?

— Разбира се!

— Наистина ли? Да бивакувам и да спя където пожелаея? Да се прехранвам както си поискам? Да стрелям по добитък, елени и други подобни животни както ми се хареса? Да отнемем прехраната на законния собственик на земята, без да му позволявам да каже каквото и да било?

— Хм!

— Да, хм! Няма ли право всеки шейх още на вашата граница да иска данък от чужденеца, решил да мине през земите му?

— Така е.

— Ако някой тукашен вожд поиска същото, вместо заплащане ще получи куршум. Някога индианците са наброявали милиони и целият континент е бил тяхна собственост. От тези милиони са останали едва ли не само шепа хора, които безжалостно биват гонени от едно място на друго. Е, кой тогава е жестокият — индианецът или белият?

Персиецът не отговори, ала вързаният за стремето ми команч, който горе-долу бе разбрал думите ми, възкликна:

— Уф, Уф! И това го казва Олд Шетърхенд, макар че е бледолик!

— Винаги съм го казвал.

— Тогава ти си истински приятел на всички червенокожи мъже.

— Да, така е, и вие ще направите по-добре, ако не ни досажда с вашето преследване.

— Искат ми се да го съобща на моите братя, но не знам дали ще мога да се върна при тях. Ще ме освободи ли Олд Шетърхенд?

— Да. Ти ще присъстваш на разговора ми с вашия вожд. После ще те освободя, за да съобщиш на воините на команчите какво сме говорили с То-кай-хун.

Междувременно бяхме стигнали в непосредствена близост до мястото където бяхме оставили нашите спътници. Тъй като тук, в откритата прерия, посред нощ нямаше никакъв ориентир, аз изсвирих силно с уста и ми отговориха — изобщо не се бях отклонил от правилната посока. Посрещна ме гласът на Джим:

— Хей, сър! Ти ли си или свири някой друг?

— Аз съм.

— А ти... ха, та това са трима души вместо един! Дали мистър Джафар...

— Аз съм свободен! — прекъсна го персиецът, скачайки от коня. — Мистър Шетърхенд ме измъкна!

— Zounds! Това е пак един майсторски номер! А кой е третият джентълмен? Команч ли е? Туй е далеч повече от очакваното! Не си ли на същото мнение, драги Тим?

— Йес — отговори брат му. Но противно на обичайния си пестелив начин на изразяване този път добави: — Това е великолепен номер. Признавам, че кажи-речи ме шашна.

— Така ли? Но аз съвсем не съм очарован, понеже да имам шашнат брат туй съвсем не е върховно преживяване.

Междувременно и аз слязох от седлото. Щом То-кай-хун видя, че действително съм довел неговия пленник, както и друг команч, той издаде едно гневно „уф!“ но иначе не каза нищо. Спътниците ми поискаха да научат как съм измъкнал Джафар от плен. Заявих им:

— Ще разбере те, когато ни остане повече време. А сега преди всичко трябва да разговарям с То-кай-хун. Искам да се подсигурия срещу повторно нарушаване на дадената дума от негова страна. После се обърнах към вожда:

— Нека То-кай-хун чуе думите ми! Той не удържа на даденото обещание и затова би трябвало да го убия. Животът му е в ръцете ми, но аз ще му го подаря. Обаче засега все още няма да го освободя, защото пак ще започне да ни преследва.

— Няма да ви преследвам — подхвърли той.

— Е да, но аз не вярвам на нито една от думите ги. Който веднъж излъже Олд Шетърхенд, той губи завинаги доверието му. Ти ще яздиш заедно с нас и то вързан върху коня! Воините ти няма да ни преследват, а ще чакат завръщането ти тук! Забележа ли, че са по петите ни, ще те застрелям!

— Уф! Те няма да се съгласят да чакат.

— Ще са принудени да останат тук понеже така ще им заповядаш.

— А кой ще им го каже?

— Ето този воин, когото доведох.

— Уф! Значи ще го освободиш?

— Да. Но ние незабавно ще тръгнем на път. Преди това обаче ще взема амулета ти. Остана ли доволен от теб, ще ти го върна и ще ти разреша да се завърнеш при твоите хора. Но ако не се съобразяваш с волята ми, амулетът ще бъде унищожен.

— Наистина ли ще удържиш на думата си и ще ме пуснеш да си вървя с моя амулет?

— Да.

— А как ще постъпят другите бледолики?

— Обещавам ти да застрелям всеки, който не се съобрази с дадената от мен дума.

— Вярвам ти! Нека подкрепим споразумението си с лулата на мира!

— Всъщност не е необходимо, понеже Олд Шетърхенд изпълнява обещанията си и без калюмета. Но нека бъде както искаш. Ще изпусим лулата на мира, но ще използваме твоята. Ти знаеш защо!

След приключването на тази церемония То-кай-хун даде на своя воин желаната от мен заповед. Аз развързах пратеника и той бързо изчезна в тъмнината на нощта. С него тръгна и плененият преди него съгледвач. После взех амулета на вожда и го пяхнах в джоба си. Вързахме То-кай-хун върху неговия кон и яздохме през цялата нощ докато най-сетне сутринта конете ни се измориха толкова много, че бяхме принудени да им дадем почивка.

В същото време Джим Снъфъл направи предложение някои от нас да се върне и да се опита да разбере дали команчите ни преследват. Аз обаче го сметнах за излишно, понеже бях убеден, че този път те щяха да се подчинят на заповедта на вожда си. Ставаше въпрос не само за живота му, а и което бе по-важно — за неговия амулет.

Три дни по-късно стигнахме границата на Ню Мексико и за мен бе вече крайно време да се разделя с групата, за да поема в първоначалната си посока. Развързах ремъците на То-кай-хун, върнах му амулета и му казах, че е свободен, но не бива да използва свободата си, за да приведе в изпълнение стария си план да нападне селищата на белите, понеже щях да намеря начини и средства да предупредя хората. Той си тръгна без да каже нито дума. Повторно му бях подарил живота, но бях убеден, че ако се срещнем отново, щеше да гледа на мен като на враг. Кратко беше сбогуването ми с Пъркинс и другите двама водачи, които не бяха свършили никаква работа. Джим Снъфъл ми подаде и двете си ръце и каза:

— Сър, по време на нашето пътуване не винаги бяхме на едно и също мнение. Но един разумен човек трябва да има достатъчно ум, ако иска да постъпва благоразумно като всеки благоразумен мъж. Затова и ние проумяхме, че ти винаги беше прав. Ще ни простиш ли?

— С удоволствие, драги Джим.

— Благодаря ти. Но какво каза? Драги Джим? За това ти благодаря специално, защото един Олд Шетърхенд да ти каже „драги Джим“ е върховно преживяване. Не си ли на същото мнение скъпи Тим?

— Йес.

— Well!

Значи се разделяме като приятели. Много ще се радваме пак да те видим. Ние ще яздим още известно време с мистър Джафар, може би до Санта Фе където той ще намери добри водачи за пътя до Сан Франциско. И тъй, сбогом, мистър Шетърхенд, и не забравяй двамата стари Снъфълси!

Стиснах му ръката, подадох десницата си и на неговия брат като им обещах:

— С удоволствие ще си спомням за вас. Или може би трябва да ви забравя, а драги Тим?

— Не — отговори той кратко, но развълнувано, обърна коня си и препусна подир другите.

В момента само Джафар остана при мен.

— Сър — каза той, — не искам сега да изброявам всичко каквото ти дължа, но много ми се иска някога да мога да ти се отплатя. Дали ще е възможно?

— Казват, че всичко било възможно.

— А дали пак ще посетиш племето на арабите шаммари?

— Не мога да ти обещаая, но не е изключено.

— Ще стигнеш ли до Персия?

— Не е невероятно.

— Не можеш ли да определиш по-точно по кое време?

— Не. Аз съм като птица без гнездо. А тя лети накъдето си по иска.

Значи не е възможно да кажеш кога и къде можем да се срещнем. Не е толкова важно какво съм в момента, а не знам какво ще стана по-късно. Но съм убеден, че все ще има какво да чуеш за мирза Джафар, сина на мирза Масук. Запомни това име! И за да се сещаш от време на време за мен, позволи ми да ти предложа това оръжие за спомен. Всъщност то бе и поводът да се запозная с теб и да ме спасиш. Ще ми направиш ли удоволствието да го приемеш?

Джафар ми подаде ханджара, който му бях върнал след като го освободих.

— Всъщност не би трябвало да приемам такъв подарък, понеже е извънредно скъпоценен. Но ще...

— Извънредно скъпоценен за човека, който ми спаси живота? — прекъсна ме той. — Искаше ми се да можех да те възнаградя още по-богато! Може би ще е възможно да го сторя по-късно. Но във всички случаи ти обещавам едно — човекът, който ми покаже този ханджар може да бъде сигурен, че ще направя за него всичко каквото пожелае, стига само да е във възможностите ми. Сбогом, приятелю! Другите са вече толкова далеч напред, че едва ги виждам.

— Сбогом! Благодаря ти за ханджара! Но все пак не си пожелавам някога тъкмо той да ми послужи за препоръка пред теб.

Стиснахме си ръцете, после се разделихме и тръгнахме в различни посоки — той пое на запад, а аз се отправих към Нъгит-Хил.

Думите на Джафар от последния ни разговор прозвучаха доста самоуверено, сякаш той знаеше с голяма сигурност, че някога ще стане човек с голяма власт и влияние. Какво представляваше в момента? Това бе загадка. Не беше споменал нищо за себе си, нищо за своя живот, за плановите си, а аз бях проявил достатъчно такт да не го разпитвам по тези въпроси. Всъщност той може да бъде и малко по-откровен към мен, понеже ми дължеше живота си, но и така беше добре, защото... дали изобщо някога щяхме да се видим?

Ma scha Allah jekun, wa ma lam sch'a Allah jikun

, — каквото пожелае Аллах то става, а каквото не желае не става!

© 1992 Веселин Радков, превод от немски

Karl May
To-kei-chun,

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: Boman, 2007

Публикация:

Карл Май
ТО-КАЙ-ХУН
ИЗДАТЕЛСТВО ОТЕЧЕСТВО, Том 9
СОФИЯ, 1992

TO KEI CHUN, BD.26
KARL MAY VERLAG, BAMBERG, 1954

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://chitanka.info/text/3434>]
Последна редакция: 2007-09-03 20:00:06

1

Снъфъл (англ.) — сумтя, говоря носово. Б. пр.

2

Бога ми, за Бога! Б. пр.

3

Шегобиец, веселяк. Б. пр.

4

По дяволите. Б. пр.

5

Малко стихотворение в лирическа поезия на източните народи. Б. пр.

6

Наргиле. Б.пр.

7

Виж събраните съчинения на К. Май т. 9, Винету III. Б. пр.

8

Жълтата планина. Б. нем. изд.

9

Индианците наричат така нашите писма. Б. нем. изд.

10

Географска миля е равна на 7,420 м. Б. пр.

11

Като, вместо пистолет. Б. пр.

- [Карл Май](#)
 -
 - [info](#)
 -
 - [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
 - [5](#)
 - [6](#)
 - [7](#)
 - [8](#)
 - [9](#)
 - [10](#)
 - [11](#)
 - [12](#)
 - [13](#)
 - [14](#)
 - [15](#)
-

Карл Май

Фи-фоб, духът закрилник

На източния бряг на Пямела, ръкав на Айръеиди (Иравади), се издигаше една прочута индийска смокиня. Дървото имаше далеч над сто големи и около петстотин по-малки ствола. В сянката му вирееха лъскави лаврови и клонести миртови видове редом с широколисти банани и дългоценен бамбук с изящни метлички по върховете. Пъргави маймуни и шарени катерички се гонеха нагоре-надолу по въздушните корени на индийската смокиня и увивната растителност на палмата ротанг, а разкошните птици на Индия гнездяха с хиляди из широкия листат свод.

Под него лагеруваше и едно много смесено човешко общество. Имаше двама англичани — мистър Фелпс и мистър Шауър, по-нататък един китайски търговец на име Фи, един Дао-пунг-кхао и един Дао-пунг-дам, сиреч един «белокоремест» и един «чернокоремест» жител на Лаос, двама кадунци и накрая двама местни бирманци пегу.

Фи, китаецът, беше препасал две стари саби и си бе прикачил за пред компанията званието «чунг-фу», тоест «старши лейтенант», и се бе нагърбил с ролята на преводач между англичаните и индокитайците. Въпреки сабите си той беше голям безмълвец.

Туземните жители ходеха боси и не носеха нищо друго освен тънки роби с дълги ръкави. Двамата лаосци пък имаха само лангути — парче памучен плат, увит около хълбоците им. Всички бяха въоръжени с изработваните в страната качински кремъклийки.

Компанията тъкмо се бе заела с яденето, което се състоеше само от печена риба. Същевременно се водеше разговор, чиято тема явно бе много занимателна, тъй като всеки се стараеше да крещи, колкото му глас държи, а китайският чунг-фу дрънкаше ужасно с дългите си саби. Само англичаните мълчаха, защото мистър Фелпс имаше половин риба в устата си, а мистър Шауър напразно опитваше да се добере до една безсрамна рибешка кост, промъкнала се дълбоко в гърлото му.

— Тин шат квай тин, ти шат квай ти [\[1\]](#) — извика китаецът. — Аз произхождам от Пат-фай, Осемте прочути племена, и не се страхувам! Щом чу-киа-чин, жрецът, каза, че манг-тхрас са извършили злото

деяние, то това деяние ще се върне при тях! Те ще получат своето наказание и ще върнат плячката.

— Да — пригласи Лао-пунг-кхао, белокореместият лаосец. — Моят фи-фоб каза истината. Той никога не ме е лъгал. Манг-тхрас са крадците. Те трябва да върнат часовника...

— ... и да изтърпят наказанието си, повелих аз — вметна китаецът. — Ако потеглим сега, след един час ще бъдем при тях. Аз съм бил яо-чанг-ти ^[2] и умея да се оправям с такива мошеници. Та-канг, Пъкълът, е твърде добър за тях. Аз ще им дам един предвкус за него. Те ще опитат ужасната пръчка!

Той стана и отрязва няколко кухи стебла от растящите наоколо ротанг и ги затъкна в колана до сабите.

Предната вечер англичаните бяха посетени от няколко туземци от племето манг-тхра, които желяеха да разменят плодове срещу тютюн. Размяната се състоя, но когато манг-тхрас си тръгнаха, мистър Шауър установи липсата на скъпоценния си часовник, който имаше ни повече, ни по-малко от шест различни циферблата и се навиваше веднъж на четиринайсет дена. Всяко търсене се оказа напусто и ето как бе решено да повикат от близкото селище на пегу един бонз, който да говори с фи-фоб на белокореместия лао.

Всеки индокитаец от племето дао притежава фи-фоб, домашен дух закрилник, който носи със себе си при пътуване. Духът може да обитава какъв да е предмет и да отговаря на всякакъв въпрос, отправян му от неговия повереник чрез някой бонз или кхру ^[3].

Духът закрилник на Лао-пунг-кхао, изглежда, беше душата на някое мезозойско влечуго, защото обитаваше едно празно крокодилско яйце, което белокореместият беше провесил на една връв около врата си. Бонзът беше поискал да го въведат в нещата и се бе отдалечил за кратко с яйцето. После съобщи срещу заплащане от половин тикал ^[4], фи-фоб го бил уведомил, че манг-тхрас са крадците. По особеното настояване на китаеца компанията на утрото бе потеглила да намери мошениците и да ги накара да върнат грабежа. Двамата англичани тайно се подсмиваха на тази история с духа, но също мислеха, че часовникът може да се намира единствено при манг-тхрас и следователно проявиха готовност да ги навестят.

Ето че приключиха с храненето. Мистър Фелпс беше погълнал благополучно половината риба, а мистър Шауър също така щастливо

бе извадил рибешката кост отново на бял свят. Потеглиха.

Отпред крачеше китаецът в качеството си на чунг-фу. Следваха го англичаните, а зад тях кретаха другите в гъши марш. Вървенето в редица се налагаше от затрудняващата движението буйна растителност.

Скоро гората на индийската смокиня лежеше зад тях. Сега се движеха между стройни палми, тамаринди и отрупани с цвят памукови дървета. Под рехавия сенник на папаята ярко блестяха пъстрите цветове на хибискуса и дори дивата бенгалска роза се бе поселила тук. На местата, където почвата бе по-суха, цъфтяха карамфилови дървета, наричани тук дарахс, и исполински видове димар, доставящи лак и гуми, протягаха нависоко върхари.

Компанията тъкмо бе прекосила един бананов гъсталак и насреща ѝ се зададоха четирима мъже. Предният от тях беше с почти бял цвят и носеше облеклото на хоей-хоей, другите трима бяха туземни жители. «Хоей-хоей» са наричани там мюсюлманите, които са многобройни и често въртят доходна търговия. Едва съгледал мюсюлманина, китаецът се провикна много вежливо:

— Чинг чинг! [5]

Онзи спря, погледна го с учудване и презрение и отговори:

— Ти тук, Се-пен-тзе, Син на плитката? Има ли изобщо местност, която да е сигурна от теб?

И обръщайки се към англичаните, чиито костюми издаваха към кой народ принадлежи, продължи на английски:

— Този човек беше бирник, но понеже задържахше данъците за себе си, бе принуден да бяга. Сега е навсякъде и се занимава с всички, което не е честно. Ако сте го наели за водач и преводач, внимавайте за джобовите си! От неговите пръсти нищо не е сигурно.

«Старши лейтенантът» понечи да се защити, ала бе сръган в ребрата от кремъклияката на хоей по такъв начин, че отскочи чак до последния пегу-бирманец.

Мистър Шауър вдигна ръка за поздрав и каза:

— Well, сър, моят часовник изчезна!

— Тъй! Накъде се запиля!

— При манг-тхрас, както каза фи-фоб.

— Разкажете, моля!

Мистър Шауъп представи нещата. Хоей го изслуша внимателно и обръщайки се към китаеца, каза:

— Аз идвам тъкмо от манг-тхрас. Колибата им се намира там зад дърветата джунатил. От тях чух, че вчера са били при вас, и съм убеден, че те са ви окрали. Сега ще се върна и ще търся заедно с вас. Горко им, ако намерим часовника!

— Имаш право, твоє превъзходителство Куо-Нган! — отговори зарадван «бившият бирник». — Аз вече отрязях пръчки, с които ще подкрепя мъдрите приказки на фи-фоб.

Той показва пръчките от ротанг, които носеше. Хоей се изсмя късо и изрази съгласие:

— Това е добре! Аз повече от теб ще се погрижа да не влезе носенето ти напразно. А сега напред!

Подсилената колона се раздвижи отново, начело с тримата придружители на хоей. Този обаче закри последен зад китаеца.

Когато малкото шествие отмина дърветата дхунатил, теренът пропадна почти отвесно в дълбока цепнатина, през която бе легнал като естествен мост стволът на едно могъщо дърво гурджун, обрасло с каква ли не пълзяща растителност. От другата страна извисяваше чадъра си от перести жилести листа едно исполинско дърво вудоил, под което се намиреше жалката колиба на манг-тхрас. Жителите стояха на открито под един навес.

Тримата спътници на хоей изтичаха бързо като котки по прилегналия дървесен ствол. Двамата достопочтени англичани и тлъстите лаосци ги последваха по-бавно и по-предпазливо, макар стволът да бе толкова дебел, че няколко души спокойно можеха да вървят един до друг. Другите се позабавиха с преминаването, и то заради един привидно вежлив спор между хоей и китаеца. Вторият искаше да пусне първия да мине напред, но този настояваше да бъде последен. Той сигурно си имаше нещо наум и наблюдаваше със зорко око всяко движение на «събирача на данъци».

Най-сетне всички се намериха отвъд при колибата и сега хоей съобщи на жителите причината за своето връщане, а именно подозрението в кражба. Китаецът се възползва от този миг да метне бързо някакъв предмет върху направения от бамбукови пръти навес. Беше убеден, че никой не го е забелязал, но мюсюлманинът го видя.

Манг-тхрас уверяваха, че нищо не знаят за кражбата. Един изнесе една препарирана птица и каза:

— Ние сме невинни. Не крадем, макар да сме много бедни. Ето моят фи-фоб. Ако накарате да го запитат, той веднага ще ви каже къде се намира крадецът!

Чувствайки се сега сигурен, китаецът изпъчи гърди. Измъкна ротанговите пръчки и извика заплашително:

— Аз съм чунг-фу-тзъ, повелител на старши лейтенантите. Ние ще претърсим всичко тук и открием ли крадеца, ще яде пердах, додето издържат ротангите, а после като специално наказание ще изяде онзи фи-фоб, чрез който сме го открили!

— Сериозно ли го казваш, чин-ти-чунг-фу [6]? — попита хоей.

— Мислиш, че се майтапя? Не лежи ли и върху нас подозрение? Аз ще ви оневиня, като откроя разбойника.

— Тогава нека бъде твоето височайше разпореждане. Върху крадеца ще се сипят удари, додето ротангите се строшат, а сетне ще трябва да изяде онзи фи-фоб, чрез който е бил открит.

— Прав си. Аз го казах и така си остава!

Сега започна грижливо претърсване на колибата. Мизерна като нея бе и покъщнината ѝ. Няколко веhti глинени съда до едно окаяно огнище, в което още тлееха въглените на полуизгорели дърва, една разръфана тръстикова кошничка за съхраняване на сирибиси [7], обкръжена от стотици хапещи мухи. Това беше всичко, което жалкото помещение съдържаше. По стените навред пълзяха отвратителни буболечки. Хоей съгледа един добре израсъл тлъст гекон [8], прилепил се лениво и морно в един ъгъл. Взе го незабелязано и го пхна в джоба на кафтана си.

Естествено часовникът не беше намерен. Китаецът ругаеше и крещеше, а манг-тхрас трепереха от страх. Той поиска да бъдат шибани един след друг, докато крадецът си признае деянието.

— Стой! — обади се тогава хоей. — Аз също имам един фи-фоб, и то жив. Той никога не ме е подвеждал и сега ще ни покаже къде се намира часовникът. Излезте! И горко после на крадеца!

Всички го последваха във врат на колибата. Той пристъпи до ъгловата разпънка на навеса, където китаецът бе хвърлил часовника, и извади гекона от джоба.

— Ето го моят фи-фоб — обясни. — Внимавайте колко бързо ще ни обслужи!

Престори се, сякаш дава някаква тиха заповед на животното, и го остави на земята. Геконът е нощно животно и не може да понася дневната светлина. Гущерът опита незабавно да се добере до някое тъмно кътче и се покатери бързо по пръта, за да намери закрила под покрива.

— Фи-фоб отива нагоре! — извика хоей. — Значи часовникът трябва да се намира там. Погледнете горе!

Всички забелязаха едно малко жълто пакетче, което бе свалено с помощта на бамбукова върлина. Беше часовникът, увит в един от онези малки шарфове, които монголци и китайци толкова използват като подарък от вежливост. Разбра се, че самият «старши лейтенант» е крадецът.

Отначало той отричаше, но накрая принудително си призна деянието.

— Сега ще вкусиш собствената си присъда — каза хоей. — Ще гризкаш моя фи-фоб и ще се наслаждаваш на ротангите, докато изчезне в голямата ти уста!

— Yes! — ухили се мистър Фелпс. — A very pleasure! [\[9\]](#)

Крадецът възрази с високо крещене, но напразно. Един манг-тхра, зарадван, че може да отмъсти за нанесеното оскърбление, свали гекона и с едни удар на ножа го умъртви. Гущерът беше сложен върху тлеещите въглени, изду се бързо и се пръсна. Сега беше разфасован. Шестима индийци сграбиха китаеца и го събориха на земята. Притискан здраво към нея, той бе принуден да поеме с крещяща уста едно подир друго парчетата от печения фи-фоб. При всяка съпротива върху него изсвистяваше собствената му ротанг. Гримасите, които правеше, бяха неописуеми.

Най-сетне наказанието беше изпълнено. Той скочи, разтърка си най-пострадалите места и извика:

— Тин-чу-ти-чу, янг чу [\[10\]](#)! Стига ми!

— Още далеч не ти стига! — отговори хоей. — Разкарай се незабавно отгук, иначе започваме отново!

— Yes, yes! — кимна мистър Шауър доволен. — This execution is an extraordinary delight [\[11\]](#)!

— Не, не — отвърна някогашният събирач на данъци. — Аз съм ваш водач и преводач. Аз съм чунг-фу. Какво ще правите без мен?

— Няма нужда от теб, мошенико — отговори хоей. — Аз самият ще отведа инг-ки-ли [\[12\]](#) до реката, а после ще им подбера друг водач. Сега изчезвай да не те гръмна! Но се сбогувай учтиво, Сине на небето, ако не искаш да опиташ пак ротангите!

Вдигна пушката и се прицели в китаеца. Онзи подскочи от страх, направи най-дълбокия си поклон и извика:

— Чинг-леа [\[13\]](#)! И-лу-фу-зинг [\[14\]](#)!

После хукна от място, премина по дървото гурджун и в следващия миг се изгуби между стволите на групата дхунатил.

— Тиен-пен-тзе [\[15\]](#)! — обади се белокореместият лао. — Той търчи там с фи-фоб в тялото! Дано всички крадци ги сполети същото!

— Yes! — ухили се мистър Шауър, докато прибираше часовника си.

Информация за текста

© 1997 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Phi-phob, der Schutzgeist,

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: BHorse, 2009

Издание:

Band 48. Das Zauberwasser. Karl May Verlag, Bamberg

Свалено от «Моята библиотека»

<http://www.chitanka.info/lib/text/14563>

Последна редакция: 2009-11-09 22:00:00

notes

Всяко нещастие, идващо от небето, се връща пак на небето и всяко нещастие, идващо от земята, се връща отново на земята!

Яо-чанг-ти — събирач на данъци, бирник — б.а.

Кхру — заклинател на духове — б.а.

Тикал — монетна единица в Сиам — б.а.

5

Добър ден!

възвишени старши лейтенанте

Сирибиси — нарязани плодове — б.а.

Гекон — брадавичест ноцен гуцер — б.а.

Чудесно удовольствие — б.пр.

Господарю на небето, господарю на земята, господарю на водата!

Това изпълнение на присъда е изключително удоволствие!

Инг-ки-ли — англичани — б.а.

Сбогом!

Нека звездата на щастieto ви съпътства във вашето пътуване!

О, небесна плитко!

- [Карл Май](#)

-

- [info](#)

-

- [notes](#)

- [1](#)

- [2](#)

- [3](#)

- [4](#)

- [5](#)

- [6](#)

- [7](#)

- [8](#)

- [9](#)

- [10](#)

- [11](#)

- [12](#)

- [13](#)

- [14](#)

- [15](#)

- [16](#)

- [17](#)

- [18](#)

- [19](#)

- [20](#)

- [21](#)

- [22](#)

Карл Май

Хамаилът [\[1\]](#)

Между Бир Асуд и Аин Тайиб кръжеше високо горе във въздуха един от онези соколи сакр, които бедуините обичат да дресират за лов.

За неговите остри очи не бе трудно да различат две колони ездачи, които на разстояние може би час една от друга се стремяха сякаш към една и съща цел.

Движещото се в източната страна на югозапад шествие трябва да бе кафила, търговски керван. Той се състоеше от двајсетина товарни камили и десет хеджахи. Осем ездачи бяха въоръжени по ориенталски и двама по европейски. Освен кремъклийките с тънка ложа първите носеха още копия, чиито широки, остри стоманени наконечници блестяха на светлината на залязващото слънце. Шейх ел Джемали, водачът, беше най-тъмният и имаше почти негроидни, в никой случай будещи доверие черти на лицето. Другите двама човек би могъл да сметне за европейци и ако не бяха такива, то сигурно произхождаха от Гхарб, една от североафриканските крайбрежни страни.

Соколът нададе високо горе във въздуха силен, пронизителен крясък. Когато водачът го долови, по неподвижните му досега страни плъзна доволна усмивка.

— Кабир [\[2\]](#), чу ли птицата? — подвижна му един от двамата.

— Н'ам, сихди [\[3\]](#) — отговори той.

— Ако соколът беше питомен, наблизко щеше да има хора. Аз го считам за див.

— Хехк [\[4\]](#) — отвърна водачът късо и по изпъкналите му устни потрепна злорадство.

— Кога ще стигнем мястото за почивка?

— 'ан кхарихб [\[5\]](#).

— И сигурни ли ще бъдем там?

— Слон биламахи [\[6\]](#).

Движещото се в западната страна по същата посока шествие сигурно беше кафила ет таинара, летящ керван. Той се състоеше от четиринадесет добре въоръжени мургави мъже, възседнали чудесни

ездитни камили. Една от тях бе скъпоценна бишарихи-хеджихи. Ездачът ѝ, види се, беше предводителят. Той беше отметнал назад качулката на белия си хаик. И той като придружителите си беше тедету от племето кра-ан, но неговата къса, вълниста коса показваше, че във вените му тече негърска кръв — обстоятелство, от което никой сред тиббу [7] не се срамува.

Той също чу крясъка на сокола.

— Икх, икх! — извика и при тази заповед спря своята хеджихи.

Другите се събраха около него.

— Хамдулиллах [8]! — рече той. — Нел Асвад ги води в ръцете ни. Успял е да ги измами. Ако сега се насочим право на изток, ще достигнем тяхната дарб [9] и ще можем да я прочетем. Ще повикам сакр.

Пъхна пръст в уста и изсвири пронизително. Въпреки голямото разстояние соколът го чу и след броени мигове се виеше над ездачите.

— Та'ахл [10]! — повели ездачът.

Птицата послушно кацна на високия връх на седлото, беше закопчана там с верижка и ѝ бе поставена кожена качулка.

После ездачите извиха под прав ъгъл от досегашното направление и се насочиха бавно на изток. Водачът оглавяваше шествието.

След като бяха яздили приблизително половин час, той спря, посочи към далечината и каза само една дума:

— Хунахк [11]!

В посоката, която показва, проблясваха остриета на копия. Четиринадесетимата се изтеглиха предпазливо зад пясъчните дюни, спряха там и едва след време продължиха ездата. Скоро достигнаха следата на другия керван. Предводителят накара животното си да коленичи и слезе да прегледа дирята.

— Трийсет хававихи [12] — оповести. — Те са тези, които преследваме. При Бир Фетна Аллах ще ги даде в ръцете ни, а после ще разделим плячката и ще станем по-богати от когато и да било. Нека сега яздим полека подире им, та Ел Асвад да не се налага дълго да ни търси!

Беше ясно. Четиринадесетимата ездачи представляваха гум, разбойнически керван, а Ел Асвад, водачът на търговския керван, беше техен съюзник. Той искаше да предаде онези, които му се бяха доверили, в ръцете на пустинните разбойници. Само с тази цел се бе

наел при нищо неподозиращите пътници за кабир. Обстоятелството, че разбойниците говореха арабски, а не своето наречие тедагд, бе признак, че те имаха навика да предприемат зловещите си походи далеч извън границите на своето племе.

Докато следваха дирите, слънцето достигна края на небосклона, но на ездачите и през ум не мина да спрат и изрекат Вечерната молитва. Стъмни се много бързо. Южния кръст изгря и ездата продължи под знака на звездите, докато камилите от само себе си ускориha крачки. Това бе знак, че водата на оазиса е наблизо. Предводителят даде заповед за спиране. Хората му слязоха и се разположиха на пясъка. Така чакаха в продължение на няколко часа, докато съвсем наблизо се чу тихият лай на феннек, малка пустинна лисица. Предводителят отговори и скоро от тъмнината изплува кабирът на втория керван. Онзи го посрещна с думите:

— От една седмица не съм долавял гласа ти, макар да бяхме постоянно в твоя близост. Днес стигнахме при Бир ел Амват ^[13], при който вече мнозина сме карали да пият смъртта. Сега най-сетне ще узнаем кои са господарите на твоя кафила.

— Те са двама богати туггар ^[14] от Тарабулос ел Гхарб ^[15], които искат да откарат в Борну оръжия, коприна и други скъпи неща. Придружават ги седем бени риах. Тях не е необходимо да убиваме, понеже няма да се бранят. От Темиса ги поведох през Вау право в пустинята и ти пратих хабер в дуара ^[16]. Сега спят при Бир Фетна ^[17] и аз ще ви отведа при тях.

— Какви имена носят?

— Единият се нарича само Абу ел Хамаил, защото носи два Корана на врата си, а другият се казва Халеф бен Джубар.

— Два хамаила? Значи той е бил два пъти в града на Пророка и е някой много благочестив мъж. Но днес ще трябва да умре, понеже ние се нуждаем от неговите неща. Аллах ще му даде вечен живот, а аз ще му посветя един ихрам ^[18], когато самият отида в Мека. Моят баща също е бил два пъти там. Той имаше два хамаила. Единият подари на мъжа, който му спаси живота, когато туарег-кел-тиналкухм поискали да го убият. Аллах да му се отблагодари със Седмото небе. Сега се пригответе, мъже! Ел Асвад ще ни води.

Мъжете не веднъж и дважд бяха провеждали нападение. Те знаеха какво трябва да правят. Освободиха се от своите бели хаици, чийто

светлеещ цвят бе затруднил промъкването, и оставиха също огнестрелните си оръжия. Взеха само широките, остри, подобни на кама секакихи. Сетне последваха крачещия напред съюзник към близкия оазис.

Мястото около кладенеца бе засенчено от шубрак египетска акация и оттам името Бир Фетна. Пътниците си бяха построили от носените от камилите пакети нещо като оградащ вал, във вътрешността на който спяха. Подхранваният от камилски тор огън беше почти пред угасване. След напрегнатата езда всичките спяха здраво. Дори стражът, клечащ в един ъгъл с две копия в ръка, беше задрямал от умора.

Пълната луна тъкмо се бе появила иззад подвижните пясъчни дюни и озаряваше бивака с ярката си южна светлина, при която блясъкът на звездите се губеше. Последни щеше да освети двамата търговци.

Членовете на разбойническия керван се притискаха към земята, от която не можеха да се различат техните полуголи тъмни тела, и нечуто се промъкваха все по-близо. Достигнаха оградащия вал. Предводителят си избра мястото, където почиваха двамата търговци. Единият лежеше, хъркайки, по гръб, увит в хаика си, другият — на лявата си страна и дори в съня си стискаше здраво пушката. Предводителят се наведе през вала и вдигна оръжието за смъртоносен удар. Този удар очакваха наоколо неговите другари, за да извършат после под ужасяващ вой останалото.

Но какво беше това? Тедету държеше ръката си неподвижно издигната, но не намушкваше. Погледът му бе отправен върху някакъв пакет от багажа, лежащ до главата на търговеца. Беше добре овързан и върху него се намираха двата хамаила, които спящият бе свалил от врата си, за да може по-удобно да почива. Те лежаха един до друг, като този отдясно беше снабден откъм страната на отварянето със стабилна метална закопчалка, чиято своеобразна изработка можеше ясно да се различи на ярката лунна светлина.

— Есувал'ан ехш [\[19\]](#)? — попита единият от двамата клекнали над колебаещия се предводител мъже. — Ръгай!

— Аллах акбар [\[20\]](#)! — отговори той и отпусна ръка. — Това е хамайлът на моя баща. Аллах е искал да предварди да убия спасителя на баща си.

— Вай! Искаш да оставиш голямата плячка да си замине? Дали наистина той е спасителят?

— Веднага ще науча. Ако е той, горко на онзи от вас, който побутне макар и един косъм само от тези хора или ограби и една пращинка от тяхното имущество!

После извика високо:

— Хаджи Омар бен Куввад ибн Хансари!

— Кой ме вика?

Спящият скочи в миг.

— Ти ли си този, когото назовах?

Едва сега търговецът видя, че бивакът му е обкръжен от непознати фигури. Бързо вдигна пушката, но отговори:

— Аз съм този, а вие кои сте?

— Този хамаил подарък ли си го получил?

— Да, от един шейх на тиббу на име Арун ес Салета.

— Това беше моят баща. Ангелът на смъртта беше вече прострял ръка към теб и тогава...

— Аллах керим ^[21]! — извика търговецът изплашен.

— Да. Аллах е милостив. Той те спаси. Ние сме гум, а ти се намираш при Кладенеца на смъртта. Ножът ми вече бе надвиснал над теб, когато съгледах хамаила. Сега ти си толкова сигурен при нас, както сред шатрите на блажените, ти, твоите придружници и имуществото ти. И ние ще ви съпроводим през планините и отвъдната Хаммада. Кажи само думата, която трябва да изречеш!

Нападателяте стояха извън ограждението и гледаха мрачно изплашените членове на търговския керван. Търговецът съзнаваше опасността, от която можеше да го спаси само тази дума.

— Дакилах на шейх! — каза той.

— Дакилах на шейх! — извикаха също всичките му спътници.

— Да, вие сте закриляни! — заяви вождът на гума. — Вие сте наши братя. Хамаилът ви спаси от смърт и сега ние ви изказваме поздрава: Аллах ва сахла ва мархаба ^[22]!

Информация за текста

© 1997 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Das Hamail,

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: BHorse, 2009

Издание:

Band 48. Das Zauberwasser. Karl May Verlag, Bamberg

Свалено от «Моята библиотека»

<http://www.chitanka.info/lib/text/14566>

Последна редакция: 2009-11-09 22:00:00

notes

Хамаил — Коран, който се купува в Мека и се носи видимо на врата като знак, че човекът е хаджия — б.а.

2

ВОДАЧ

3

Да, господарю

4

Taka e

5

Скоро

Като в скута на Аллах.

7

Тиббу — множествено число от тедету — б.а.

Слава на Аллах!

Дарб — следа — б.а.

10

Ела тук!

Там!

Хававиhi — живoтни. — б.а.

Бир ел Амват — Кладенец на мъртвите — б.а.

Туггар — търговци — б.а.

Тарабулос ел Гхарб — Триполи — б.а.

Дуар — село от шатри — б.нем.изд.

Бир Фетна — Кладенец на акациите — б.а.

Ихрам — дреха на поклонник до Мека; употребява се също и в преносен смисъл. — б.а.

Ама какво има?

Аллах е велик!

Аллах е милостив!

Вие сте добре дошли при нас!

- [Карл Май](#)
 -
 - [info](#)
 -
 - [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
-

Карл Май

Черното око

Рио Сан Карлос в Аризона има два извора, единият от които се намира в планините Моголон, а другият — в Сиера Бланка. Водите на първия извор започват пътя си от планинските скали, минават през Монтаня де ла Фуента, след което се спускат из дълбоки каньони, по чиито височини не растат нито дървета, нито храсти, нито трева. Там горе, където извира водата, стърчат само три самотни бора. Зад тях планината се спуска почти отвесно надолу, образувайки стената на тесен, но много Дълбок каньон. По-рано горе са растели и други подобни дървета, а каньонът е имал друго име. Сега го наричат Каньон де лос апачос, Каньонът на апачите.

Ако човек мине по стърчащите над водата камъни и застане така, че да може да вижда насрещната стена на каньона, окото му ще забележи едно място, което изглежда някога е било арена, където са се разиграли ужасни събития. Пред погледа се разкрива четириъгълна платформа, която отпред е отделена от околния терен от с поменатия каньон, и отляво и отдясно — от подобни по-малки отвесни странични проломи. Откъм задната, четвърта страна, се издига отвесно огромна скалиста непристъпна стена, от която се стичат тънки струйки бистра вода. Тази скала се нарича сега на езика на апачите «Селкхитсе», а говорящите испански език в Аризона я наричат «Пеня дел Асесинато». И двете наименования имат едно и също значение: Скала на убийството.

Тази неголяма четириъгълна платформа е напълно изолирана от околността и много трудно може да се повярва, че на нея са живели човешки същества. И все пак могат да се забележат следи, които доказват, че до преди известно време там са живели хора, и то не неколцина, а значително повече. Ясно се вижда, че някога там е имало гора, която е получавала влага от споменатите водни струи. Овъглените дънери доказват, че гората е изгоряла. Между тях се виждат разпръснати останки от колиби, както и полуизгорели животински и човешки кости.

Какво се беше случило на това място? Каква драма бе превърнала това някога така оживено място в едно малко царство на смъртта?

Неотдавна близо до трите бора бяха застанали двама мъже, отпразвили поглед отвъд каньона към малката гора, под чиито поизсъхнали от слънчевите лъчи листа и клони кипеше пъстрият живот на малко индианско ко-уа-клар [1]. И двамата бяха още млади, но лицата им имаха строг и малко лицемерен израз, на който напълно отговаряха черните им дългополи дрехи.

— Брате Йеремиа — каза единият от тях, — наистина ли смяташ, че Брайъм Йънг ще одобри тази индианка за моя жена?

— Положително! — кимна другият. — Изпратиха ни да покръстим червенокожите диваци, за да могат да получат същите права като нас. А това равнопоставяне ти осигурява съгласието на президента.

— Инта-тисле е голяма красавица и няма защо да се срамува от всичките 58 жени на нашите дванадесет апостола [2]. Но баща ѝ, вождът на племето, иска да я даде за жена само на някой храбър воин.

— Ти говори ли вече с него? Ако е така, ще трябва да го принудим да ти я даде за жена.

— Да го принудя ли? А как?

— Целуни я! Щом някой целуне индианка официално, искам да кажа пред други хора, трябва да стане негова жена. Само така може да бъде възстановена честта ѝ.

— Това ми е известно, но...

— Никакво «но»! — извика брат Йеремиа. — Нима ще се върнем, без да сме сторили нищо като проповедници, които са говорили пред глухи? Това би било голям позор и всички апостоли ще отвърнат погледа си от нас. Ти обичаш индианката. Направи я твоя жена, така тя ще стане мормонка [3] и ще ти бъде най-сигурната опора при покръстването на хората от нейното племе... или те е страх?

— Да ме е страх ли? — изсмя се другият. — Преди да навлека расото, носех пушка и ловджийски нож. Изпратил съм на оня свят немалко червенокожи, а също така и бели. Йънг ненапразно ми е дал името Гедеон, името на най-големия герой на Израел. Тръгвай с мен към селото! Ще ти докажа, че не знам що е страх!

Двамата стигнаха до самия каньон, над който по онова време минаваше мост. Той беше направен от въжета, изплетени от нещавена

пушена бизонова кожа, здраво закрепени в скалите от двете страни на каньона. На възетата бяха завързани парчета от кактусови стебла. Този люлеещ се мост беше единственият път, по който можеше да се стигне в малкото селце, където живееше един вожд на апачите с част от племето си. Един единствен пост при моста бе достатъчен, за да се чувствуват индианците в безопасност пред всеки враг.

Сега при моста стоеше млад воин, който пропусна мълчаливо двамата мормони край себе си, след което мрачният му поглед се впи в гърба на брат Гедеон. По бронзовото му лице се беше изписал израз на едва сдържана омраза.

Жените в селото работеха седнали или коленичили под дърветата. Тъчаха одеала, месеха глина за съдове или приготвяха брашно от царевича и ечемик. Момичетата и момчетата играеха, или пък се упражняваха в употребата на различни оръжия. Мъжете лежаха пред колибите и безучастно гледаха заниманията на съплеменниците си. Работата се счита от воините като унижение. В селото имаше няколко стотин индианци с техните коне и кучета.

Най-голямата колиба се намираше в центъра на селото. До входа ѝ седеше вождът Пеш-итши, Желязното Сърце, и разговаряше с дъщеря си с такова внимание, което е твърде необичайно за индианците. Дъщеря му имаше стройна и добре сложена фигура; беше наметната с пъстро одеало. Косата ѝ се спускаше заплетена в две дълги и тежки плитки. Лицето ѝ имаше почти египетски черти. Но най-хубавото у нея бяха очите ѝ — големи черни очи с дълги мигли като кадифе. Погледът ѝ беше меланхолично-сериозен и същевременно замечатан. Тези дълбоки тайнствени очи бяха причината момичето да получи името Инта-тисле, Черното Око.

Ето че двамата мормони приближиха до тях, но дъщерята на вожда се скри в колибата веднага, щом видя Гедеон. Неговите намерения ѝ бяха известни, но тя го мразеше. Тя чу как двамата мисионери започнаха да говорят за Джо Смит, за книгата на мормоните, за новия Йерусалим и за Брайъм Йънг, за радостите и блаженството, които очакват всички «летър-дей-сейнтс» ^[4] след тяхната смърт. Вождът ги слушаше мълчаливо, като човек, който не вярва на думите им, но от учтивост не иска да им го каже.

През това време Черното Око се приближи до отвора в задната стена на колибата, който служеше за прозорец, и погледна с досада

навън. Откъм моста се задаваше младият индианец, който току-що бе сменен от поста си. Той трябваше да мине покрай прозореца ѝ. Щом го видя, нейното лице се проясни, в очите ѝ припламна някакъв вътрешен огън и тя подаде хубавата си глава навън. Той я видя и като минаваше край нея, прошепна:

— Титши оя — днес вечерта!

— Ха-ау, ши-каар — да скъпи мой! — отвърна девойката.

Инта-тисле беше вече дала своето малко и гордо сърце. Тя не устоя на изкушението да погледа малко след своя любим и тъй като това не можеше да стане през тесния отвор, изскочи бързо навън.

— Ах, Черно Око, защо бягаш от мене? — извика брат Геден. — Ти трябва да станеш моя жена и да бъдеш най-щастлива от всички! — Едва изрекъл тези думи, той я сграбчи и тесните му безцветни устни целунаха хубавата ѝ уста.

В следния миг вождът скочи светкавично на крака, дръпна дъщеря си и извика:

— Куче краставо, как смееш да мърсиш чистата дъщеря на апачите? Падни на колене и моли за милост!

При тези думи той го удари с юмрук в лицето така, че братът се просна на земята. Но Геден се съвзе бързо и скочи. Яростта бе замъглила разсъдък му, той се нахвърли върху вожда и го удари. Последниците от този удар бяха неочаквани. Пеш-итши остана неподвижен. Само очите му измерваха нахалника с унищожителен поглед. След това той нададе остър вик, който проеца из цялото село. Веднага от всички страни наскачаха и притичаха воините. Една дума на вожда бе достатъчна: след малко двамата мормони лежаха на земята здраво вързани и със запушена уста. После ги хвърлиха вътре в колибата. Натъпканите кърпи в устата им пречеха да разговарят помежду си.

Изминаха два много дълги часа. След това двамата бяха изнесени навън и завлечени в кръга, образуван от воините, насядали тихо и спокойно около Желязното Сърце.

Вождът извърна презрително лице от брат Геден и каза на Йеремиа: — Един такъв удар е обида, която се наказва със смърт и която може да бъде измита само с кръвта на виновния. Воините на апачите завършиха своя съвет и решиха, че мормонът трябва да умре.

И тебе искаха да убият, но аз се застъпях за теб. Ще бъдеш свидетел на наказанието и после ще можеш да се върнеш при твоите светци.

Белите не можеха да се бранят нито с думи, нито с дела. Геден беше вързан за едно дърво и бе застрелян, без да бъде измъчван преди това. Вожът се приближи до трупа му, намокри ръката си в бликащата кръв и намаза с нея лицето си. Така неговата накърнена чест беше възстановена. Джобовите на Йеремиа бяха натъпкани с провизии, след което го пренесоха по моста. Едва откъд го развързаха и го пуснаха да си върви. Той си тръгна, без да каже нито дума и без да се обърне. Прегази през водата и тръгна по течението на потока, докато стигна долу до втория каньон. Едвам там се спря, сви юмруци и каза скърцайки със зъби: — Отмъщение, да, само отмъщение! Кръвта на този свят човек ще бъде отмъстена! Умъртвихте тялото му, но ще изпратя душите ви след неговата, за да ѝ служат на оня свят во веки веков!

Той опипа джобовите и дрехите си и за свое задоволство забеляза, че ножът му не беше взет. После, за да избегне погледите на евентуални съгледвачи, се притаи в една широка пукнатина на скалите. Напусна я едва, когато започна да се смрачава и се върна обратно при трите бора, откъдето можеше да наблюдава часовия при моста. Промъкна се до един голям камък, който го прикриваше напълно. Реши да изчака на това място, докато апачите заспят. После бе замислил да се промъкне до поста, да го убие с ножа си и така да си открие единствения път към селото.

А там, на платформата, сега горяха огньове пред колибите и светлината им достигаше до моста и до отвъдната страна на каньона. При тази светлина мормонът успя да види как бе сменен постът. Мястото му зае младият воин, който щеше да се срещне тази вечер с Инта-тисле.

Времето минаваше. Огньовете гаснеха един след друг и шумът от живота в селото ставаше все по-тих и по-тих. Най-сетне загаснаха и последните пламъци и наоколо се разстла непрогледна тъмнина. Беше настъпило времето за действие. Йеремиа изпълзя иззад камъка и се насочи към каньона. Безшумно като змия достигна до моста, който не беше по-дълъг от двадесетина крачки. Току-що мормонът беше достигнал моста и от отвъдната страна се дочу шушукаме, което се приближаваше към него. Значи на моста се намираха хора, хора в тази

непрогледна нощ над зейналата пропаст! Той се отдръпна настрани и зачака. Разбра, че Инта-тисле бе дошла при своя любим.

Тъй като от страната на селото някой можеше да ги смути, двамата бяха свикнали да минават по моста на отвъдната страна, когато младият индианец стоеше на пост. Там, зад скалите, те си бяха намерили уютно място, откъдето не можеше да се вижда селото, но затова пък двамата можеха да се наговорят, без да бъдат смущавани от никого. Всъщност това представляваше нарушаване на воинския дълг, но работата не беше чак толкова опасна. Защо ли трябваше да се пази моста? Сега това племе на апачите живееше в мир с всички наоколо, а и да имаше някакви врагове, те трябваше да минат обезателно покрай мястото, където седяха двамата и те не можеше да не ги забележат.

Ето защо и днес двамата минаха по моста и се запътиха към тяхното място. Мормонът също се запромъква обратно след тях, за да разбере, къде ще се спрат. След като седнаха, той се върна бързо. Пропълзя по моста на ръце и крака и започна да привежда в изпълнение пъкления си план, който беше замислил. Апачите трябваше да бъдат изгорени живи. Материал за огън имаше предостатъчно. Върховете на дърветата бяха полуизсъхнали от силното слънце, изсъхнали пълзящи растения имаше в изобилие, а навсякъде се виждаше и високата трева еспада. Ако огънят можеше да се разпространи бързо, индианците бяха загубени.

Извади огнивото от джоба си и се наведе.

Пробляснаха искрици и тънко пламъче се запромъква между тревата. Мормонът пропълзя бързо обратно по моста и извади ножа си, за да пререже въжетата. Те бяха много твърди и трябваше да напегне всичките си сили. Най-последно усилията му се увенчаха с успех. Когато преряза и последното въже, висящият мост се свлече и се удари шумно в отсрещната стена на каньона. Единственият път за спасение на апачите беше отрязан.

Сега брат Йеремия можеше отново да насочи вниманието си към огъня. А как бързо се беше разгорял той! Отвъд каньона се издигаха високи пламъци и се разпростираха бързо наляво и надясно. Огънят заблиза вече и първите дървета на гората. Но апачите все още спяха, всички до един. Осланяха се на поста си при моста!

Ала тук имаше и други пазачи — това бяха конете и кучетата. Те започнаха да пръхтят, да цвилят, да лаят и да вият. Апачите трябваше

да се събудят. Йеремия се скри зад скалите, за да може със сатанинско злорадство да се наслаждава на пъкленото си дело.

Както вече споменахме, двамата млади не можеха да виждат платформата и селото от мястото, където се бяха притаили, но чуха цвиленето и лаенето. Сkochиха на крака и забързаха към моста. Отдалече видяха морето от пламъци, от което се беше зачервило вече и небето. Извикаха от ужас и се затичаха. Той тичаше първи, а тя след него. Индианецът бе вперил поглед в пламъците и като достигна мястото, където беше мостът, забеляза твърде късно, че той липсва сега — фаталната крачка бе вече направена. Чу се ужасяващ сърцераздирателен вик и той полетя надолу в страшната бездна.

Инта-тисле тичаше близо след него, но този вик и неговото изчезване я предупредиха: успя да се спре навреме и втренчи невярващ поглед в тъмната зейнала пропаст.

Тогава съвсем близо до нея се изправи мрачната фигура на мормона и я попита: — Падна ли годеникът ти? И ти ще го последваш! Цялото ти племе ще изгори, а тебе ще пратя по дяволите!

Сега се показва истинската индианска кръв, която и в момент на най-голяма уплаха замира в жилите само за секунда. Йеремия не беше довършил още последните си думи, когато Инта-тисле отстъпи крачка назад и извика: — Ах, ти ли си чудовище? На ти!

Един светкавичен скок я доближи до него, тя го блъсна силно, последва неописуем рев от устата му и той последва нещастната си жертва. Черното Око се строполи на земята. После, отправила поглед отвъд, закърши ръце. Пламъците образуваха силно разлюляно огнено море. Виждаха се тук и там тъмни фигурки да тичат в безпорядък; това бяха животни и хора, които ревяха и крещяха обзети от паника. Можеха да се спасят само, ако достигнеха моста, но още след няколко крачки мнозина падаха на земята, задушени или обгорени. Малцина успяваха да достигнат мястото, където до скоро се намираше мостът. Огнят ги принуди да скачат в каньона...

Цвиленето и лаенето, крясъците и ревовете ставаха все по-слаби и по-слаби, докато най-сетне заглъхнаха съвсем. Само един единствен глас се чуваше все още — гласът на бушуващите пламъци: глухо и дълбоко бучене, което наподобяваше далечния шум на развълнувано море. Огнят разяждаше вече дълбоко стволите на дърветата. Стълбове дим, примесени с искри, се издигаха нагоре, като образуваха

постепенно над пожарището голям и тъмен облак, осветяван ту по-силно, ту по-слабо от отделни нови избухвания на огнената стихия. После пламъците започнаха да намаляват, като че ли притиснати от черния облак. Дънерите постепенно престанаха да горят — само искряха, пушеха и се овъгляваха. Но и жарта угасна постепенно, като само тук — там остана да просветва някой въглен, а след това настъпи нощ, тъмна непрогледна нощ на смъртта, обвита от гъст задушлив дим.

Когато утринното слънце освети това гибелно място, Черното Око седеше все там, където си беше. Не плачеше, не стенеше, не въздишаше. Болката ѝ беше безмълвна. Дрезгавият крясък на един лешояд я изтръгна от вцепенението ѝ. Тя стана и заслиза, олюлявайки се надолу по течението на потока. Вървя часове, докато достигна дъното на каньона, където лежах мормонът и жертвата му. Там, при обезобразените останки на любимия си, Черното Око прекара целия ден и следващата нощ.

На другия ден, станала на сянка, тя се появи в Естанция дел Триго. Монотонно и както изглеждаше без никакво вълнение разказа за случилото се. Дадоха ѝ храна и вода, но тя само поклати глава. Не пожела нито да яде, нито да пие. Отблъсна и всички опити да я утешат. След това си тръгна и никой повече не я видя.

От този ден всички наричат онази пропаст между скалите Кьонон де лос апачос, а издигащата се отвесно нагоре скала носи името Пеня дел асесинато — Скалата на убийството!

Информация за текста

© 1979 Веселин Радков, превод от немски

Karl May
Schwarzauge, 1895

Източник: <http://bezmonitor.com>]

Издание:

Карл Май. Говорящата кожа. Разкази

Издателство «Отечество», 1979

Второ издание

Редактор: Сийка Рачева

Редактор на издателството: Люба Мутафова

Художник: Христо Алексиев

Художествен редактор: Йова Чолакова

Технически редактор: Петър Балавесов

Коректори: Мина Дончева, Албена Янкова

Karl May. Ausgewählte Erzählungen aus den Bänden: «Halbblut», «Das Zaubерwasser», «Kapitän Kaiman», «Old Firehand», herausgegeben von Dr. E. A. Schmid. Karl May Verlag, Bamberg, 1955

Свалено от «Моята библиотека»
<http://www.chitanka.info/lib/text/14225>

Последна редакция: 2009-10-18 13:20:00

notes

1

Ко-уа-клар — село от колиби.

Апостола — За известно време сектата на мормоните, ръководена от съвет от 12 апостола, е разрешавала многоженството. Б. пр.

Мормони — членове на религиозна организация в САЩ по името на «пророка» Мормон, основан от Джо Смит през 1830г., наброяваща сега между 1 и 2 млн. членове. Сектата има крайно реакционен характер Б. пр.

Летър-дей-сейнтс — (англ.) Светците на последните дни — мормоните. Б. пр.

- [Карл Май](#)
 - [1. Героят на кръвното отмъщение](#)
 - [2. Опрощението](#)
 - [info](#)
 -
 - [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
 - [5](#)
 - [6](#)
 - [7](#)
 - [8](#)
 - [9](#)
 - [10](#)
 - [11](#)
 - [12](#)
 - [13](#)
 - [14](#)
 - [15](#)
 - [16](#)
 - [17](#)
-

Карл Май
Шамах

1. Героят на кръвното отмъщение

Всеки посетител на моя дом още със стъпването в коридора се озовава сред необикновени спомени от пътешествия, от които най-напред ще привлече вниманието му едно арабско седло, което ще нароча като същински виновник за настоящия разказ. То е изработено от червено ориенталско кадифе и украсено с богата везба от златна сърма — от така наречения вид «седло за паша», с удобни стремена и онзи ужасяващ тип мундшук, с който човек може да усмири съпротивата и на най-силния кон.

До това седло се добрах чрез моя приятел, богатия юдейско — арабски търговец Мустафа Бустани в Йерусалим, чийто дюкян се намира в Сук ел Бизар. Ако човек тръгне към днешния Харем еш Шериф, той се пада отдясно, където по-рано се е издигал храмът на Соломон. Под юдейски араби трябва да се разбират онези араби на Свещената земя, които в съвместния живот с юдеите полека-лека са забравили завещаната омраза и клонят повече към строгите старозаветни възгледи на «богоизбрания народ» отколкото към мохамеданството. Ставането на християнин при тези хора е по-голям позор отколкото преминаването към юдаизма, но това се отнася само до вътрешния мироглед. В личните или търговски връзки тези разбирания не оказват влияние. Въпреки религиозните различия аз бях приятел на Мустафа Бустани. Когато се намирах в Йерусалим, пазарувах по възможност само от него, но го предпочитях не единствено като търговец, а много повече като човек. Той го знаеше и ми се отплащаше с такава симпатия, че се чувствах притежател на цялото му доверие. Ето защо се отбивах често в дюкяна му и когато нямаше какво да купувам. Тогава седяхме часове наред върху един застлан с килим сандък, пиехме непрекъснато приготвяното от негъра Бем кафе и си бърбяхме по такъв начин, сякаш бяхме братя, които не могат да имат никакви тайни един от друг. В такива часове той допускаше да бъде обезпокояван само от знатни купувачи. Обикновените обслужваше помощникът, на когото можеше да разчита като на себе си. Този помощник се казваше Хабакек — крайно

добродушен човек и един от онези майстори магьосници, които умеят да направят всичко, що очите им видят.

Мустафа Бустани беше голям любител на приказките. Но най-много обичаше да слуша или да разказва от онзи вид, в които чудесата или връзката между живи и умрели играят някаква роля. Но в никой случай не беше суеверен в обичайния смисъл на думата, а образован мъж, който освен арабски говореше още турски и персийски и задоволително можеше да се разбира със западноевропейците на френски и английски. По отношение вярата проявяваше достойна за признание търпимост. Но по-рано случаят, изглежда, е бил обратният, защото е имал брат, отблъснат от семейството, понеже приел християнството, и Мустафа Бустани не криеше, че е бил съгласен с това прокуждане. Сега обаче явно разсъждаваше по друг начин. Все пак аз не узнах нищо повече, освен че този брат заминал за Източна Йордания и там се оженил за християнка. Ето защо всички негови опити за помирение били отблъснати. След това се изгубил, ала се знае много добре, че семейните връзки никога не могат да бъдат напълно разкъсани. Към това се добавя и фактът, че «харемът» ^[1] на моя приятел очевидно бе одушевен от по-отстъпчиви възгледи, за които той не можеше изцяло да се затвори.

Харем? Разбира се! Нашето взаимно доверие бе нараснало дотолкова, че не се свеняхме съвсем открито да говорим за неговия и моя харем — тема, забранена на мохамеданина като неприлична. Под моя харем трябваше естествено да се разбира само моята жена. Деца аз нямам. Неговият също се състоеше само от една жена плюс едно единайсетгодишно синче и една черна готвачка. Другата прислуга не се числеше към харема. Синът, носещ многозначителното име Тхар, беше будно момче и по никой начин така муден и прекалено сериозен, както биват описвани у нас ориенталските деца. Той често отиваше от жилището, което не беше във вътрешния град, в дюкяна и ако ме завареше там, не се уморяваше да ме разнищава с най-невероятни въпроси по всичките ми работи в родината. От него научавах всяка новост в харема на баща му, всяко строшено гърне и всяка уловена мишка. В замяна той ме считаше безусловно задължен да го осведомявам за всичките си тайни и горко ми, ако си въобразеше, че в това отношение ми липсва доверие към него!

Тази приятелска връзка между баща, син и мен има за последица да бъда поканен на гости и така ми се отдаде възможност да видя и майката. Това се повтори. Започнах често да прекарвам цялата вечер в къщата на Мустафа Бустани и когато при последното си присъствие се сбогувах, трябваше да обещаая при следващото си идване да доведа и жена си.

Nomen et omen. [2] В семейството на Мустафа Бустани от отколешни времена било обичай един член да се казва Тхар. Той водел началото си от отдавна отминалото номадско време. Сегашният носител на това име беше момчурлякът и той ден и нощ се стараеше с всички сили да му прави чест. Тхар означава разплата, възмездие, отмъщение, кръвно отмъщение. Това е древният, ужасен закон, поставящ изискването: «Кръв за кръв, око за око, зъб за зъб!» В старите времена той си е имал своите добри страни, при някои диви народи в настоящето може още да си ги има, но при цивилизовани условия е не само осъдителен и наказуем, но и смехотворен. А хлапакът, откак му бе обърнато внимание върху значението на името, се намираше изцяло под влияние на представата, която си бе изградил, че все трябва да крои някакво отмъщение, и ако нямаше за какво, пак ми намираше колая. Всичко, което чуеше и видеше, можеше да послужи като повод за разплата. Но за съжаление никога не срещаше очакваното признание. Съдбата го разбираше погрешно. Вярно, отплатата винаги поемаше по своето чудесно русло, ала накрая правеше някакъв глупав завой и се стоварваше на грешно място, а именно върху самия него, и то там, където най-безболезнено се усещаше, без да навреди на останалите части на тялото. Но това не му пречеше да си остава верен на своето име и неговото предопределение и да почва все отново и отново.

Към тези необходими забележки ще добавя, че пристигнах от Суматра в Египет, за да се срещна там с моята жена. Преведох я през страната на фараоните и Арабската пустиня и сега се намирахме в Обетованата земя. Ден преди туй бяхме пътували от Яфа до Йерусалим. Тук искахме да останем няколко седмици, за да правим излети из околността до Мъртво море, а после да отидем до Дамаск. За целта ни бяха необходими две седла — едно мъжко и едно дамско, и тук се разбира от само себе си, че потърсих моя приятел Мустафа Бустани, за да набавя тази необходимост. Жена ми ме придружи. Той и

близките му ѝ бяха познати от моите разкази почти толкова добре колкото на мен самия. Той — като високо образован, според ориенталските схващания, благороден мъж, който вървеше по криви пътища единствено при възпитанието на своето синче; неговата жена — като необикновено живо, мило, добро същество, в което обожествяването на детето се натъкваше на бащата; и накрая самият хлапак, който съчетаваше качествата на родителите по такъв начин, че вземаше веселата, шеговитата майка много на сериозно, а сериозния баща на майтап и поради това почти винаги се намираше в положение да обръща наопаки и него, и нея, и целия свят.

Минахме през Яфаската порта за Сук ел Бизар и заварихме Мустафа Бустани на мястото си. Беше зает с обслужването на един клиент, който искаше да си купи нов фес заедно с кърпата за тюрбана, и не ни видя и почете веднага. Посред дюкяна стоеше една камила, която всъщност беше Хабакек, помощникът. Беше застанал на четири крака и нагизден точно като някоя приготвена за тържествено шествие камила. По оглавника бяха накачени звънчета и снопчета пера, по предните крака бяха провесени чанове, страничните, части се състояха от памучна мрежа с пискюли от мъниста, а отзад висеше кози мех за вода, та да не му се налага на човек да жадува в пустинята. Отстрани стоеше Тхар, хлапакът, облечен само в обичайната синя риза, която му достигаше точно до коленете и лактите. Лицето, ръцете и краката му бяха боядисани в тъмнокафяво. Когато влязохме, тъкмо подвижна на клепещия в кафеджийския кът негър Бем:

— Аз съм бедуински шейх и храня камилата си!

И тикна шепа листа от салата латих — търговците ги бяха хвърлили въвн и Тхар ги бе събрал — в покорно отворената уста на Хабакек. Той започна да дъвче и преглъща «фуража» по толкова правдив и забавен начин, та наистина да го сметнеше не само за едногърба, а за ясно изразена бактриска камила. Впрочем само от долуизложеното се установи, че това е помощникът Хабакек. Човек не можеше да го разпознае, понеже лицето му беше по такъв начин изрисувано с разни пресечени и напречни щрихи, че напълно чезнеше под тях. Ето защо негърът попита:

— И защо пък си го нашарил?

Тогава прозвуча удивителният отговор:

— Не знаеш ли? Нарисувал съм му козина. Камилата нали е окосмена в лицето!

Може още да се отбележи, че пред съседния дюкян стоеше едно богато украсено магаре. Неговият господар, очевидно не някой обикновен мъж, бе слязъл и отишъл там да купи нещо.

В този миг негърът ме съгледа. Беше се заел да чука кафе на зърна в един хаван. Сега захвърли от изненада кафе и хаван и надигна от радост такъв вой, все едно щяха да го набиват на кол. С това привлече вниманието на другите върху мен. Мустафа Бустани беше толкова удивен да ме види от невиделица пред себе си, че замря и нищо не каза. Затова пък толкова по-израсъл за положението на нещата се показва Тхар. Той направи висок скок, нададе радостен вик, посочи жена ми и попита:

— Това тази, която ни обеща, ли е?

— Тя е — отговорих.

Той се поклони три пъти пред нея, махна към камилата и ме помоли:

— Седни, за теб е нагиздена!

Сега едногърбата камила се изправи на задните крака, изтри с ръце «козината» от лицето си и каза:

— Нямам време за тая работа, защото сега трябва да се заема с обслужването на дюкяна.

Отмахна камилската украса от себе си и се посвети на купувача, когото Мустафа Бустани сега предостави на неговата съдба, за да се насочи към мен и жена ми.

Радостта му беше голяма и искрена. Той ме поздрави с обичайните теманета и ме притегли до сърцето си.

— Каква благодат ме сполетя днес! Слава на Аллах! Седни при мен, най-любими от моите приятели, знаеш, че си сърдечно добре дошъл!

После направи пред жена ми същите три поклона, но когато поиска да ѝ заговори, гласът му отказа и сълзи бликнаха от очите му. Сложи ръце на лицето и тихо заплаха. Тогава заплака и Тхар, посегна към диплите на бялата пътна рокля на жена ми, избърса си сълзите с нея, сетне кафявия бедуински цвят от лицето и ръцете и обясни:

— Той плаче, защото ти сега си тук, а пък тя не може да те види.

— Защо да не може да ме види? — попита жена ми, отгатнала естествено, че има предвид майка си.

— Тя почина — отговори той. — Не го ли знаеше?

Двамата се изплашихме и не намерихме веднага думи. А момчето продължи:

— Тя много ти се радваше, понеже твоят ефенди, когото всички толкова обичаме, винаги само добро приказваше за теб. Но ето че дойде болестта и ѝ склопи очите. Отнесоха я. Сега татко все плаче, когато се сети за нея, а аз почти всеки ден трябва да измислям нови отмъщения, та пак да се засмее. Ама той вече не се засмива и нито ме пердаши вече, а тези две неща са погрешни.

При тези думи очите му плъзнаха из дюкяна. Те се спряха на купувача, който си бе свалил чалмата от главата и я бе оставил настрана, за да си избере подходящ фес, което по ориенталски маниер винаги продължава дълго и е свързано с много приказки и забележки. Главата му беше плешива, блестящо лъскава и гладка. Ето че по три четвърти избръснатото лице на момчето пробяга някаква дяволита мисъл и то добави:

— Тук веднага ми идва на ум пак едно отмъщение: Моля да не ми пречите и най-добре да гледате натам, където ме няма!

Промъкна се предпазливо до ъгъла, където се намираше печката за кафето заедно с разни неща за какви ли не цели. Там бе и мястото на негъра, който сега го бе напуснал, за да стъкми по един знак от страна на господаря му от няколко бали и едно килимче диван за моята жена. Мустафа Бустани му помагаше, за да разтуши мъката си, и следователно не бе обърнал внимание на това, което ни бе казал неговият син. Когато диванът беше готов, седнахме. Аз получих обичайното си място върху сандъка и един чибук. Следствие печалната вест разговорът не искаше да потръгне. За щастие пазарлъкът, който ни доведе тук, предложи избавително средство. Мустафа Бустани за жалост нямаше в наличност никакво седло, но помоли утре пак да се отбием, той междувременно щял да се постарее да удовлетвори желанието ни.

В този момент ни обезпокои купувачът, местен жител от Аин Карим. Беше си сложил отново старата чалма и сега показва избраната нова вещ — фес с шарена кърпа за тюрбана. Искаше да знае цената. В ориента дори един такъв незначителен пазарлък никога не става бързо,

но този път Мустафа Бустани отстъпи само за да се освободи от мъжа, толкова бързо и толкова много, че купувачът незабавно плати и се отдалечи.

Но в резултат на това прекъсване сега разговорът вече доби живот. Мустафа Бустани използваше почти всяка възможност да се връща отново и отново на Тхар и да изказва някоя похвала. Ние не говорехме тихо и значи момчето би трябвало да го чува. То клечеше при негъра в кьошето и се бе заело с някакво преобразяване, което засега за нас оставаше в тайна. А материал за подобни маскаради в дюкяна не липсваше. В него можеше да се купи всичко, което ти дойдеше на акъла — и ново, и вехто. Когато завърши великото дело с помощта на негъра, дойде от ъгъла с бавни крачки, горд и достолепен, за да ни се представи. Беше облечен като герой, за да изпълни вероятно отново някое отмъщение. Шлемът му се състоеше от половин стомна. Гръдната броня представляваше тенекиен сенник за лампа от типа, който бива слаган пред светлината. Към голите прасци беше привързал чифт огромни стари рицарски шпори, произхождащи от времето на кръстоносните походи. В едно въже, играещо ролята на колан, бяха пхнати най-страховитите оръжия, които човек може да си представи, а именно три ножа, две ножици, два тирбушона и четири щипки за сечене на свещи — всичките равномерно натъкмени около тялото. Освен това си беше провесил един капан за мишки, лък и колчан със стрели. Останалото въоръжение, което носеше в ръце, се състоеше от сърп, ножница за сабя и цев от кремъклияка. Съответстващото бойно изрисуване се проявяваше, наистина, само в две бои, но оказваше разчетеното въздействие. Дясната ръка и левият крак бяха вапсани в зелено, а лявата ръка и десният крак — в синьо. Сини бяха също двете бузи и областта на мустака. Брадичката пък беше тревистозелена. Човек просто нямаше как да остане сериозен. Разсмяхме се и Мустафа Бустани се засмя заедно с нас.

— Кой си ти всъщност? — попита той въоръжения.

— Аз съм Гедеон, героят — отговори онзи със свиреп тон и раздрънка оръжия.

— Той взема своите герои от Стария завет — поясни бащата. И обръщайки се към сина, продължи: — Какво си наумил днес в ролята на Гедеон?

— Да избия жреците на Ваал й да унищожа мадиамците.

Ново, по-силно дрънкане! За съжаление не можахме да узнаем повече подробности за тези дръзки намерения, защото бяхме прекъснати от мъжа от Аин Карим. Точно в този миг той дотърча в дюкяна, и то във възбуда, която може да е резултат само на върховен гняв. Заговори така бързо и възмутено, че отначало нищо не разбрахме. Различихме само думите фес... чалма... берберин... глава... синьо... сапун... вода... срам и позор! Помолихме да се успокои и да разправи по-бавно. Той го стори и ето как узнахме, че от нас отишъл при берберина, за да си оправи — както винаги, когато идвал в града — главата и брадата. Защото чистотата на главата е предписана от Пророка. Но когато си оголил главата, което всъщност трябва да се прави само пред берберина и пред никой друг, всички присъстващи заревали от смях. Главата на неговата старост вече не била бяла както винаги, а синя като небето. И се установило, че синьото произхожда от чалмата, която той тук свалил и някой тайно сипал в нея боята. Берберинът опитал да му измие главата, ама от това работата само се влошила, понеже небесната синева се разтворила от водата и проникнала по-дълбоко в черепа и се захванала по-трайно. Аллах да се смили!

— Ето, погледнете! — извика накрая и сне чалмата от главата. — Нека маскарата излезе напред, та да поискам наказанието му!

Един напълно лишен от коса череп, с лазурен цвят! При това мисълта, че мъжът бе нахлупил не новия фес, а точно боядисаната стара чалма! Не беше необходимо да се добавя останалото зрелище и безпомощното в гнева поведение, за да си умре човек от смях. Жена ми първа прихна. Беше й невъзможно да се овладее. Негърът я последва, после Хабакек, след това аз и накрая дори Мустафа Бустани. Породи се гръмък кикот, но това има странния ефект, че мъжът от Карим не се разгневи повече, а замлъкна смутено — вероятно от съзнание за своята комичност.

Само един не се смееше — хлапакът. По лицето му не трепваше мускул. Той пристъпи към него и каза високо и сериозно:

— Аз бях, аз!

— Ти? — попита мъжът удивено. — Как може едно дете да се осмели да поругае оголената глава на един мюсюлманин?

— Ами че не я оголвай! Аз го сторих за отмъщение, защото се казвам Тхар, така да знаеш.

— Тхар? — попита другият неразбиращо.

— Да, Тхар! Не каза ли самият, че правоверният може да оголва главата си само пред бръснаря? А ти я показва и тук на нас. Ей затова те наказва, като изсипах синята мъст в сметото покривало на кратуната ти.

— Нима е възможно подобно нещо? — запита удивено синьоглавият. — Това хлапе говори, че аз трябвало да бъда наказан, не той. Какво ще каже бащата за тоя мискинлък?

Въпросът беше отправен към Мустафа Бустани, ала преди този да съумее да отговори, го стори момчурлякът:

— Ако се нуждаеш от баща, иди доведи своя. Моя аз не го заемам. Аз съм Гедеон, героят от племето на Манасий. Остани със здраве!

Кимна му с достойнство, излезе с горди крачки от дюкяна, качи се с цялото бойно снаряжение на стоящото вън чуждо магаре и се отдалечи в тръс. Знае се, че ориенталските момчета от най-ранна възраст гледат на магарешкия гръб като на най-добрата площадка за игра. Рядко се намира някое, което не притежава куража да язди.

Мъжът от Карим сега наистина не знаеше какво да мисли. Той зяпаше подир хлапето, без дума да каже.

— Ама това е направо великолепно! — извика жена ми все още през смях.

Нямах време да отговоря. Работата се заплете. На собственика на магарето бе обърнато внимание върху отдалечаването на животното. Той се осведоми кое е било чудато екипираното момче и дойде от съседния дюкян при нас, за да пристъпи към нещата откъм гражданското или наказателното право.

— Кой от вас е Мустафа Бустани! — попита той.

— Аз — отговори приятелят ми, плъзна се от сандъка и се поклони дълбоко.

— Познаваш ли ме?

— Да. Кой не те познава? Ти си Осман Ахир, ферик-пашата на султана. Аллах да те благослови!

— Твоят син ми открадна магарето.

— Не го е откраднал, а само го е заел. Със сигурност ще ти го доведе.

— Аз да не би да давам магарета под наем? И дори и да го правех, би трябвало първо да бъда попитан.

— Прощавай!

При идването на генерала, чиято знатност си личеше независимо от обикновеното облекло, мъжът от Карим бе отстъпил скромно настрана. Сега, когато се яви и втори пострадал, той доби смелост отново да надигне глас.

— Не, не прощавай! — каза той. — Момчето ограби теб, а мен опозори. Аз изисквам то да бъде наказано!

Тогава пашата се обърна към него и запита:

— Кой си ти! На теб какво ти е...

Видя синия череп на мъжа, спря посред изречението и разшири очи. Те ставаха все по-големи и бляскави. Синият сметна, че е настъпил подходящият миг, отприщи се и още веднъж разправи злодеянието. Но не бе стигнал кой знае колко далеч и небесносиньото въздействия на генерала точно както бе въздействало на нас. Той не можа да се сдържи и започна да се смее, и то така, че всички се присъединихме. И какво се случи посред този кикот...? Хлапакът се върна с една сюрня дечурлига след себе си. Възрастните вече го познаваха. Те отдавна вече не обръщаха внимание на неговите странни лудории. Той спря магарето на същото място и се върна при нас със същата сериозност и величаво достойнство, с каквото ни бе напуснал. Това ни оказа такова непреодолимо въздействие, че смехът за миг секна, но после избухна с двойна сила и не искаше да замлъкне. Синият също се смееше заедно с нас. Той дори бе последният, който престана. Тхар също познаваше генерала. Изпъчи се пред него, изпъна се напето и отдаде чест, както бе виждал да го правят войниците, срещнали офицер. Пашата го запита:

— Знаеш ли кой съм?

— Да — отвърна хлапакът.

— Ее, кой?

— Ти си Ванаия, пълководецът на цар Соломон!

— Много добре! — засмя се офицерът. — Продължаваш да си играеш ролята! А що за оръжия са това?

Посочи ножиците, тирбушоните и щипките за секнене на свещи. Но момчето не можеше да бъде изведено от самообладание. То безброй пъти бе слушало и разказвало тази история, приказките, легендите и знаеше миналото на Йерусалим по-добре отколкото някои немски младежи историята на родния си град. Добре съзнаваше също

символичното значение на своите оръжия. Ето защо отговори бързо и без да се замисля:

— Това са «скорпионите», с които царят на Юдея щипел хората си по ушите, когато не искали да се подчиняват. А аз съм Гедеон, героят от племето на Манасий. Заех бойния ти кон, защото имам кръвно отмъщение срещу мадиамците. Но той е твърде дебел и няма дъх. Ето защо се отправих обратно да ти го върна. Благодаря ти, но него наистина не го бива.

Повторно отдаде чест. Тогава пашата така се разсмя, че чак сълзи му излязоха на очите. Явно беше много общителен велможа.

Мустафа побърза да използва неговото добро настроение, за да отмени наказанието на сина си. Той изказа молбата:

— Прости му стореното! Той е умен и добър. Постигна тъкмо обратното на онова, което бе възнамерявал. Лицето на пашата в миг стана сериозно.

— За безнаказаност не може и дума да става — каза той. — Твоят син двойно прегреши — спрямо мен и спрямо този тук. — Посочи към мъжа от Аин Карим и после продължи: — И за да не пожъне награда вместо наказание, лично аз ще се заема с назидателния бой. Има ли тук някоя пръчка, подходяща за тая цел?

Негърът чу въпроса и донесе от своя кът едно тънко възлесто бастунче. То действително можеше чудесно да се употреби за онези възпитателни действия, за които младежта обикновено мълчи. Генералът взе бамбука, шибна за проба няколко пъти, кимна доволно, смигна дяволито на Синия и го запита:

— Нали си съгласен грешникът да бъде осъден?

— Да — кимна запитаният бързо.

— Бива ли веднага да изрека и изпълня присъдата в твое име?

— Да.

— Е, добре, той ще получи десет удара — пет за мен и пет за теб, и то от моята ръка.

— Не са ли твърде малко? — попита мъжът разочаровано.

— Не, не са малко, а точно колкото трябва — отвърна хлапакът.

— Ти да мълчиш! — сгълча го Синия.

— Кой ще получи пръчките? Аз или ти?

— Ти!

— Значи ти не можеш да почувстваш дали са много или малко! — И обръщайки се към пашата, прибави въпроса: — Сериозно ли го каза това с десетте удара?

— Да — потвърди онзи. — За един Геден всъщност не е голяма чест да бъде налаган с тояга.

— Това имам предвид и аз — изрази съгласие момчето. — Аз и бездруго имам нещастieto не само да раздавам, но и да приемам отмъщения. Затова те моля да сваля героизма от себе си.

Беше му разрешено. Той отиде до кафеджийския ъгъл, освободи се там от бойната екипировка и се върна, за да се постави доброволно на разположение на наказателното право.

— Дръж го! — заповяда пашата на бащата.

Той се подчини. Приведе се, изнесе лявото коляно напред и сложи държателя на кръвното отмъщение напреко върху него в онази добре позната поза, при която задните части на получателя се озовават нагоре. Тхар прие нещата без съпротива и без дума да каже. Пашата застана отстрани, замахна и започна да брои нанасяните удари:

— Един... два...

По-нататък не стигна. Моята жена се изправи, застана между действащите лица, прекъсвайки изпълнението на присъдата, и помоли за милост. Пашата попита коя е. Тя му каза. Той се замисли за миг, после се поклони и отговори, че с удоволствие ще изпълни молбата ѝ, но не може да се откаже от произнесеното число десет, тъй като е свикнал при всички случаи да съдържа думата си. Вярно, двата нанесени удара не можел да смекчи, ала останалите осем нека въздадяла тя, както ѝ душа иска. Подаде ѝ пръчката, отстъпи назад и ѝ махна да продължи. Тя го стори така, че всички, които бяхме на страната на хлапака, останахме доволни. Когато се обърна после към пашата, вече не го видя. Той междувременно се бе върнал в съседния дюкян. Мъжът от Аин Карим се приготви, наистина, да повдигне протест, но Мустафа Бустани го прикани да дойде след един час, за да получи подарък. От двете страни бяха разменени само няколко кратки думи, след което селянинът си тръгна доволен. През това време, когато бащата не чуваше, хлапакът ни прошепна:

— Той се смя! Видяхте ли? Как ме радва това! Неговите мили, добри очи блестяха. Сега целуна ръката на жена ми и каза:

— Благодаря за осемте удара! Бяха нежни и меки като курабии, в които не е турен пипер. Никога няма да го забравя. Знаеш, аз съм герой. Моля те, във всяка беда да разчитаеш на мен.

След това се върна в кафеджийския ъгъл, за да осъществи с помощта на негъра нов маскарад. Баща му седна при нас и ние подновихме прекъснатия разговор. Дяволията на своя любимец той отмина с думите:

— Той беше избраникът на майка си. Тя всичко му прощаваше.

— Как е стигнал до тази странна любов към боите? — поинтересувах се аз. — Или си я имаше от по-рано?

— Не — отговори. — Моят стар негър кафеджия и черната ми готвачка са съпрузи. Те имат едно момче, което от известно време ходи да чиракува при един бояджия. Оттам се породил живият интерес на моя хлапак към пъстрото царство на боите. Струва ми се, че е роден за художник. Естествено засега могат да се видят само наченки, ала те издават толкова много, че си мисля, моята хубава, доходоносна търговия един ден ще трябва да премине в чужди ръце. Вярно, ислямът не позволява рисуване и наподобяване на човешкото тяло, но останалата част от мирозданието предлага толкова много великолепия и красоти, че за Тхар и неговото изкуство има предостатъчно обекти да стане прочут. Всички мои познати са на мнение, че в него се крие нещо значително. Не е ли мой дълг да го направя велик мъж?

Говореше високо и момчето чуваше всяка дума. То дойде от ъгъла си и каза:

— Трябва да научиш истината, ефенди. Татко не ти я съобщава напълно. Нещата стоят така. Татко казва: «Тоя беше избраникът на майка си. Тя всичко му прощаваше.» Майка винаги казваше: «Той е избраникът на баща си. Той във всичко проявява снисходителност към него. Но има талант за храбър герой и ще стане велик мъж.» А учителят, при когото ходя на уроци, все казва: «Той е избраникът на баща си, майка си и целия им джинс. Те във всичко са снисходителни към него, ала той няма и най-малко дарование за нещо велико, а го бива само за далавери, пазарлъци и шмекерии.» Тъй, сега знаеш, ефенди!

Каза го сериозно, а и нещата си бяха наистина сериозни и важни. Бащата не заподозря дълбокия смисъл, който се криеше в честните думи на детето. Но жена ми го разбра, защото ме погледна и кимна

многозначително. Момчето междувременно бе променило външността си, ако не в боите, то поне по отношение на тяхното разположение. Онова, което преди бе зелено, сега беше синьо. Синьото пък се бе превърнало в зелено. Та сега значи бяха зелени десният крак, лявата ръка и двете бузи, а сини — левият крак, дясната ръка, областта на мустака и брадичката. Ето защо най-напред се осведомих:

— Кой всъщност си сега?

Той веднага отговори:

— Аз съм Юда Макавей и имам кръвно отмъщение към сирийците. Но засега ще го оставя на спокойствие, понеже чух какво каза татко за мен. Аз ти съобщих какво мисли той за мен, какво мислеше майка и какво мисли учителят. Сега много ми се иска да знам и какво мислиш ти за мен, ефенди!

— Кажи ми по-напред ти мнението си кой има право, баща ти, майка ти или учителят!

Той се изчерви, хвърли един молещ за прошка поглед към баща си и отвърна:

— Обичам татко, обичах майка, но и двамата не са прави. Учителя не обичам, но той има право.

При това положение не можех да постъпя другояче. Притеглих момчето към себе си и го целунах по незасегнатото от боите чело. Сърцето ми преливаше и виждах, че жена ми също е развълнувана.

— Дай ми срок — помолих Тхар. — Виждам те за пръв път от толкова време, а ти си станал по-различен отпреди. Сега често ще се срещаме. Така ще си съставя мнение за теб и ще ти го съобщя, преди да напусна Йерусалим.

— Наистина ли? — попита той умолително.

— Да, наистина — отговорих.

Тогава той прекара леко и нежно ръка по страните ми и увери тържествено:

— Аз и теб обичам, но ти ще бъдеш прав, знам го със сигурност. Искаш ли някой път да погледнеш какво съм нарисувал?

— Да.

— Кога ще дойдеш пак?

— Утре по същото време.

— Значи още в предобеда. В такъв случай трябва да започна и завърша картините още днес следобед.

Замисли се за няколко мига. Дяволита усмивка пробяга по зелените бузи и «мустака». После попита баща си:

— Мога ли да те помоля да ми предоставиш за днес къошка?

— Какво ще правиш там? — осведоми се запитаният.

— Ще нарисувам две картини и утре ще ги покажа на ефендите.

— Добре, съгласен съм.

— Но никой не бива да ме безпокои. Никой не бива да влиза без мое разрешение.

— Също и аз?

— Също и ти.

— Чудесно! Но се надявам да покажеш на ефендите нещо наистина добро, така че нямам нищо против.

— Слава на Аллах! — извика момчето. — Почвам веднага. Преметна се възторжено и се изстреля от дюкяна.

— Е, какво ще кажеш? — попита Мустафа Бустани след минута мълчание. — Какво хлапе! Художник е, нали?

— Да почакаме! — отговорих. — Първо да видим! Такива преценки изискват размисъл и добро оглеждане. Аз помолих за срок. Утре нали пак ще се срещнем.

Това ни даде повод да се сбогуваме.

Тръгнахме си. Беше по пладне. Тогава започваха най-големите дневни горещини, които човек предпочита да прекара на хладина в стаята. Когато отминаха, ние се поразходихме до Елеонския хълм, за да отидем нагоре към Витания и се върнем през Витфагия и Кафр ет Тур в града. Взехме фотографския апарат, без който моята жена никога не пътува. Що се отнася до мен, по време на пътувания никога не се обременявам с такива неща, понеже ангажират вниманието, отнемат време и в голяма степен снижават самостоятелността и подвижността. Но жена ми обича да мъкне снимки за спомен вкъщи, та по-късно и себе си, и други да радва с тях. Така и днес направи във Витания няколко снимки, които запечатаха своеобразността на тукашните каменни отломки и остатъци от зидове. После се изкачихме до самия връх на Елеонския хълм. Там има места, от които човек може да види не само Йорданските планини на изток, но и част от Мъртво море. Докато се наслаждавахме на този богат кръгзор, разговаряхме за днешното си посещение при Мустафа Бустани. Аз изтъкнах, че в сравнение с по-рано той се е състарил повече, отколкото всъщност би

трябвало да допринесат годините. Смъртта на жена му го беше засегнала много по-дълбоко от обичайното при един мохамеданин. Или го потискаше и нещо друго?

След като бяхме насочили вниманието си изключително на изток, сега се обърнахме на запад, към града. Тогава съгледахме в уединената местност един самотен мъж, който седеше до един рожков и сключил ръце за молитва, бе вперил неподвижен взор на изток. Беше малко преди вечерния здрач. Трябваше да минем край него. Когато приближихме, той се надигна. Беше Мустафа Бустани, нашият приятел, за когото току-що бяхме разговаряли. Казахме му го. Той изглеждаше смутен от тази неочаквана среща.

Създаваше впечатление, сякаш бе заловен в нещо, което никой не биваше да знае. Думите, включени в поздрава, прозвучаха като задължение да се извини.

Сподели с нас, че мястото, на което се намирахме, от известно време му станало любимо. Почти всеки ден го навестявал, за да погледа на изток. Неволно се сетих за неговия прокуден брат, който се бе изгубил някъде на изток. Седнахме при него и скоро забелязахме, че се намира в особено настроение, в чийто основен тон се усещаше разчувственост и безпомощност. Не след дълго наведе разговора на любимата си тема — невидимия свят и библейското твърдение, че чудеса има. После призна, че към това място го подтиква един сън, сън, който бил толкова ясен и определен, все едно всичко е станало наяве. Тази яснота била така убедителна, че си записал деня на съня, петнайсетия ден от месец адар. [3] Къде извинително, къде въпросително прибави, че може би не бива да ни занимава със сънищата си. Ние го уверихме, че всичко, що се отнася до неговия душевен живот, има нашето съпричастие и ето как той започна да разказва:

— Знаеш, ефенди, че моят брат беше прокуден, понеже стана християнин, и че ние отблъснахме всички негови опити за помирение, защото той после отгоре на това си взе за жена една християнка. След това изчезна безследно. Никой не разбра накъде се е отправил. Но ти не знаеш, че прокуждането има за последица пълно лишаване от наследство, и той изгуби всичко, на което можеше да разчита със същото право както аз самият. Аз станах единственият наследник, а той — беден като просяк.

— Това е резултат от вашите закони и господстващите фамилни права — опитах да го оправдая аз.

— Ти си християнин и следователно мислиш различно от това, което приказваш в моя угода! — отклони той. — Години наред аз не чувствах ни най-малко неправдата, която бяхме извършили спрямо него. Но имот и религия са две различни неща. Мога ли да бъда отблъснат от редицата на вярващите, ако богатството ми се превърне в беднота? Не! Също така не могат да ме отблъснат от кръга на имотните, защото не съм останал мюсюлманин, а искам да стана християнин. Само че тази мисъл не дойде от мен, а от моята жена. В нейното сърце живееше любов и доброта каквито в моето нямаше. Тази доброта се захвана с трудна работа при мен, но успя. Моята твърдост ставаше все по-мека и когато тя, майката на моя син умря, умря като победителка. Аз ѝ обещах да издиря брат си и да разделя с него всичко, което притежавам. Тя ми благодари, благослови ме, затвори очи и... се спомина.

Захлупи лице в ръце и помълча известно време, за да овладее вълнението си. После продължи:

— Търсех ли търсех, но напразно. Брат ми беше изчезнал. Постоянно мислех за него, почти толкова, колкото за тази, чиято смърт ми отне повече, отколкото вероятно си мислиш, ефенди. Спохождаше ме въпросът дали моят брат не е умрял и те са се намерили в отвъдния живот, където се виждат и си говорят. Ей в такива мисли се задълбавах. И ето че в петнайсетия ден на месец адар ми се присъни, че коленича в джамията и се моля. Внезапно стената се отвори откъм киблах, [4] появи се брат ми и ме призова да запомня какво ще ми каже. То гласеше: «Аз умрях, но съм жив. Не вие на мен, а аз на вас трябва да простя. Ще ти го проводя това опрощение. То приближава от изток. Оглеждай се всеки ден за него и поправи каквото си съгрешил спрямо мен!» Така гласяха думите му. Сетне той изчезна. Стената отново се затвори и аз се събудих от съня. Той беше толкова ясен и истински, че аз напуснах постелята да си отбележа деня. Оттогава нещо все ме тласка насам да гледам на изток дали сънят ще се изпълни. Но винаги се застоявам за кратко във Витания, посещавайки гроба на Лазар. Защо и аз не знам, но имам усещането, че точно там ще се срещна с пратеника на моя брат. Какво ще кажеш за този сън, ефенди?

— Странен е — отвърнах аз. — Но твоето чувство те води по-правилно от всеки съвет, колкото и умен да изглежда, който друг може да ти даде.

— Значи мислиш, че трябва да продължа ежедневните си разходки насам?

— Те забранени ли ти са от някого или чрез нещо?

— Не.

— В такъв случай няма причина да ги прекъснеш.

— Благодаря ти! Изпървом ми беше трудно да говоря по тая работа, но след като го сторих, чувствам, че ми стана по-леко на сърцето. Но хайде! Започна да се здрачава. Трябва да вървим, иначе тъмнината ще ни изненада още по път.

Имаше право. Вечерта се спускаше и ние се разбързахме да се приберем.

Пътем той ни осведоми, че междувременно се е погрижил за нашия пазарлък. Знаел в Ел Халил [\[5\]](#) едно великолепно седло за паша, което произхождало от Арабия и се продавало. Щял да прати човек да го вземе и после да ми го покаже.

— Аз самият се каня да отида до Ел Халил — вметнах. — Искам да покажа на жена си гроба на Авраам и прочутата дъбрава в долината Мамре, където на патриарха се явили трите ангела.

Тогава той възкликна радостно:

— В такъв случай ще ви придружа, ако разрешите! Там имам толкова много важни неща за уреждане, че веднъж споходен от идеята, ми иде още утре да отпътувам нататък.

— Може! За нас е удобно всяко подходящо за теб време!

— Наистина ли? Също още утре?

— Да.

— И мога да взема сина си Тхар, за когото ще е голямо блаженство да седне с вас и мен в някоя красива кола и да тръгне по непознатия свят? В тази посока той е стигал само до Витлеем.

— Ще се радваме да го вземеш.

— Добре, решено е, ще пътуваме. За колата ще се погрижа аз. И тъй като вашият път води покрай дома ми, ще ви помоля да се отбиете за няколко мига. Трябва да видите радостта, която ще доставите на момчето с разрешението си да ни придружи.

Стъмни се, преди да сме стигнали целта си. Мустафа Бустани похлопа по зарезената отвътре порта. Приблжиха суркащи стъпки. Черната готвачка дойде да ни отвори. Държеше ветроупорен ориенталски фенер, при чиято светлина видяхме, че цялата ѝ фигура, увита първоначално в бял чаршаф, беше така наситено осеяна със сини, зелени, червени и жълти петна, та основата кажи-речи не можеше да се различи.

— Машаллах! Как изглеждаш! — възкликна домакинът, като я видя.

— Такова е изкуството! — отвърна тя гордо и едно безмерно доволство разшири лицето ѝ почти двойно.

— Изкуството? Как тъй?

— Ние рисуваме Червеното море. Почнахме веднага след обяда и още не сме свършили.

— Ти... ти рисуваш заедно с него? — попита той, при което в него се пробудиха не особено радостни предчувствия.

— Да, аз! — увери тя с тон на върховно самодоволство.

— Избраника рисува само водата, въздуха и слънцето, а аз — зелената земя. С нея той не може да се справи.

— Зелената земя? И върху какво рисува той? Да се надяваме само върху хартия?

— Върху хартия? О, не! Това би било твърде дребно. Ние рисуваме по стената.

— По стената? И къде пък?

— В кьошка!

— Аллах, Аллах! В кьошка! По стената! Ама това е ужасно! Какво ли ще съгледам там! Трябва веднага да отида, веднага!

Мина бързо през портата, на която досега беше стоял. По тази причина готвачката едва сега ни забеляза. Освети ни и ме разпозна.

— Ефендито! — извика. — Още днес! Ама Избраника каза, че ще дойдеш чак утре. Бързо ме последвай! Ти можеш да видиш работата, така рече Избраника. Но на господаря е все още запрето. Да побързае след него. Той не бива да влиза.

Понесе се в тръс с фенера. Ние я последвахме по-бавно. Не беше далеч, едва два-сет крачки. Жилищната постройка беше разположена по средата на градината, а кьошкът — до градинския зид. Мустафа Бустани вече не можеше да бъде застигнат. А и той нямаше да допусне

да бъде задържан да не пристъпи мястото, където сега пребиваваше «изкуството». Къщичката ми беше известна. Често бях ходил в нея. Представляваше квадрат, страната с вратата откъм градината, другите три страни бяха без прозорци, значи без поглед към външния свят, боядисани в слонова кост и украсени с изписани в злато мъдрости от Корана. В тази уединеност, чистота и естествена скромност нещо винаги бе оказвало благотворно въздействие върху мен. А сега?

Сега вратата беше широко разтворена. Пред нея стоеше Мустафа Бустани. Още не беше влязъл, тъй като синът му се противеше срещу това. От потона висеше лампада и пръскаше ярка светлина. Във вътрешността се виждаше художникът, чиято фигура и риза вече не бе потопена както в предобеда в два цвята, а в четири — лазурносиньо, отровназелено, яркожълто и пламтящо червено. Крещящите бои възбуждаха, още повече ако човек е артистично настроен. Чудно, че момчето не се намираше тъкмо в добро настроение. Още преди да сме стигнали къошка, го чухме гневно да вика на баща си:

— Не! Ти ми обеща! Нямах право да влизаш! А и аз още не съм готов! Ефендите първи има право да го види, ти не!

— Ама той е тук! — отговори Мустафа Бустани.

— Къде?

— Тук! — обадох се аз и избутах бащата настрана, за да се покажа на сина.

— Още днес? — учуди се този. — Нали възнамеряваше едва утре да дойдеш! Но въпреки това е хубаво, дето си още сега тук. Влезте значи, вие двамата, и...

— Ее, а аз? — прекъсна го бащата.

— Ще проявя доброта и ще разреши и на теб, тъй като двете главни лица присъстват. Но го правя само защото от време на време и ти си снизходителен спрямо мен.

— За съжаление! Аллах знае, че съм такъв!

И тъй, пригответе се да се насладим на произведението на изкуството. Трябва да отбележа съобразно истината, че нито преди туй, нито след туй пред очите ми се бе явявало нещо толкова високо в дълбината на разбирането и толкова дълбоко във висотата на изпълнението. Стояхме пред едно толкова удивително и толкова безпримерно в своето въздействие постижение, че трябва да дам поне

няколко обяснения. Защото едно описание, както при един Рафаел Санти или Рембранд ван Райн, не е възможно.

Кьошкът можеше да се отваря само към градината, съобразно ориенталския обичай беше изолиран от външния свят. Минеше ли човек през отворената врата, се озоваваше пред три затворени стени — една отпред, и по една вляво и дясно. Тези стени по-рано бяха, както вече споменах, жълтеникавобели, украсени със златни аети от Корана. Сега това вече го нямаше. Стените бяха измазани със зелена, синя и червена боя. А високо горе на тавана, където бе закрепен кордонът на лампадата, се мъдреше голямо жълто петно, което първоначално е било вероятно кръгло, ала тази форма не бе останала вярна и бе преляла в синьото. Освен това човек можеше с известно въображение да различи в зелените площи от дясната и лявата страна две къщи.

— Ето че всички стоите тук и се дивите! — рече Тхар, плъзгайки поглед на превъзходство по нас. — Знаете ли какво означава това? Ти знаеш ли, ефенди, какво е?

Понеже се обърна директно към мен, видях се принуден да пристъпя към работата по заличени следи. Не бях достатъчно дипломатичен да не назова определена тема, представлявана от картината, защото исках на всяка цена да си запазя високото уважение на артиста. По тази причина отговорих общо, но с възможно най-голям прехлас от изкуството:

— Това е абсолютното синьо-зелено жълто чудо!

— Правилно! — даде ми право той. — Ти никога не се изразяваш погрешно! Произведението ми коства много труд и боя. Само погледни тук!

Посочи пода, по който стояха празни и полупразни гърнета от бои и се търкаляха четки от какви ли не големини, да не говорим изобщо за разните бърсалки, пачаври, парцали за дъски.

— Взехме всичко това от бояджията — продължи. — И понеже времето беше кът и не можех сам да се справя, готвачката трябваше да ми помогне. Ама тя боядиса само стените, което си е много лесно. Останалото направих самият, за тая работа тя няма никаква дарба!

Бащата попита с мъчително овладян глас:

— Кой всъщност ти разреши да боядисаш тези стени и покриеш великолепните аети?

— Ами ти! Аз те попитах дали мога да нарисувам в кьошка две картини и ти ми разреши.

— Нима можех да допусна, че ще ги рисуваш по стените вместо на хартия? Пак ще си поговорим по този въпрос, синчето ми. — Направи жест, все едно има пръчка в ръката си, и прибави: — Впрочем аз виждам само една картина, не две.

— Премислих. Ще има повече от две. Тази тук е първата. Ефендите нали поиска да види какво мога, така че трябва да му покажа колкото се може повече.

— Още картини? От този сорт? Луд ли си? И къде пък?

— Утре ще рисуваме в харема.

— Какво?

— Тръбите на Йерихон и срутването на стените.

— Аллах да се смили! А вдругиден!

— Вдругиден ще рисуваме в спалнята!

— И какво?

— Гибелта на Содом и Гомор, с пушек и огън, светкавици и гръмотевици. Боите са вече заръчани.

— Вече заръчани! И това още! В спалнята светкавици и гръмотевици, дим и огън! За твоето изкуство май няма нищо невъзможно. Ясно че трябва да му сложа предели. И какво всъщност представлява това тук? В него няма и следа от идея.

При думата «предели» направи движение, сякаш отново се кани да го сложи както в предобеда на коляното. Въпреки заплахата момчето се видя принудено да се изсмее, когато отговори:

— Няма идея? Та тук се крие целият народ на Израил и фараонът с всичките му египтяни!

— Как така? — поиска да знае бащата. — От тях нищо не може да се види!

— Ами защото са във водата! Тази картина изобразява преминаването на децата на Израил през Червено море. Нима не различаваш Червеното море там право пред теб? А над него е синият въздух и съвсем горе, точно над главата ти, жълтото слънце, защото е тъкмо по пладне. Зелената страна вляво е Египет, а къщата — дворецът на фараона. Зелената земя вдясно е Палестина, а в къщата посреди нея живее царят на йевусейците. Между тях лежи Червено море. Децата на Израил са робили в Египет. Мойсей им помага да се освободят. Побягва с

тях в Червено море. Сега всички са вътре, фараонът се втурва след тях с цялата си войска. Погледни тук! Последният тъкмо изчезва. Вижда се само петата му, която още не е във водата. А отвъд, от другата страна, пък тъкмо излизат децата на Израил. Вече се виждат пръстите на краката на първите, напуснали водата. Това да не би да не е идея?

Разкрачи се пред бащата и го погледна самоуверено в лицето. И тогава зад нас прозвуча изпълненият с упрек глас на негърската готвачка, която стоеше с ветроупорния фенер до вратата и всичко бе чула.

— И целият зелен Египет и цялата зелена Палестина произхождат от мен. Утре ще рисувам Йерихон.

Тук добрият Мустафа Бустани вече не можа да се овладее. Гневът му избухна.

— Какво ще рисуваш утре, ще видим — навика я той. — Марш! Да те няма! Вкъщи!

Страхът я удари в краиниците. Изгърва фенера и той угасна. После се понесе с най-голямата бързина, с която можеха да я носят нозете. Но този ефект от гнева на търговеца веднага възвърна неговото самообладание и той ни се извини:

— Простете! Гневът никога не постъпва напразно. Позволете да ви съпроводя!

Разбрахме го много добре. Отведе ни до портата, през която бяхме дошли. Тя още стоеше отворена. Той каза:

— Пътуването си остава за утре сутринта. Ще мина да ви взема в седем часа по европейско време. Дали ще взема момчето, още не знам.

— Ще го накажеш ли? — попита жена ми, която също беше обикнала хлапето.

— Кой в случая заслужава наказание, ще помисля — отговори той с необичайно сериозен тон. — Имам чувството, че с вашето идване ме озари светлина. От днешния предобед сякаш имам други очи и уши. Как стана така, че вие поехте без всяка видима причина по същия път към височината на Елеонския хълм, който хващам аз всеки ден? И точно по същото време?

— Случайно! — подхвърлих аз несериозно.

— Казваш го, без сам да си вярваш! Много добре знам, че считааш думата случайност за измъкване от затруднено положение. Но това сега е страничен въпрос. Главното тази вечер е моят син. Трябва да

размисля. Трябва да остана сам. И... на вас двамата мога да кажа, без да се смущавам... трябва да се моля! Спохожда ме мисълта, че с душата на моето дете аз се намирам на грешен път. Единствено Аллах познава скритите дълбини на нашата вътрешност. Той ще ми покаже кое е право и кое криво. Моля да не се тревожите за момчето! То няма да получи наказание, което не заслужава. Лека нощ!

— Лека нощ! — пожелавме и ние, подадохме му ръка и си тръгнахме, любопитни как ли ще се развият утре нещата.

2. Опрощението

Към Хеброн!

Какви спомени са свързани с този прочут царски и левитски град! Казват, че той бил най-старият от градовете на Обетованата земя. Според Библията, Числа, 13; 22 той съществува още три хиляди години преди рождението на Христа. Според преданието от Средновековието в негова близост се намира мястото, където Бог е създал Адам. По-рано той се е казвал Кириатх Арнва, където са живели приказните исполини, а по-късно става столица на хетите и там владеят техните князе. След покоряването на Ханаан от децата на Израел той се пада на семейството на Халев. По-късно цар Давид прекарва тук първите седем години на своето управление. При неговите порти Авенир бива убит от Иоав, а мъжете, умъртвили Ивостей, сина на Сауя, са обесени тук по заповед на Давид. От Хеброн тръгва бунтът на Авесалом срещу неговия баща. По време на Вавилонския плен градът пада в ръцете на едомитите, които обаче биват прогонени от Юда Макавей. Римляните го разрушават и продават жителите му в робство. Кръстоносците превръщат Хеброн в метрополия, която винаги е била свещена и за мохамеданите като седалище на патриарси. Още Авраам живее тук и походът на Яков към Египет започва от Хеброн.

Мюсюлманите наричат Авраам Халил ер Раман, Приятел на милосърдието, откъдето Хеброн е получил сегашното си арабско име Ел Халил.

Хеброн следователно е във висша степен достопочтен, но за съжаление не е настроен приятелски срещу чужденци и особено спрямо християни. Населението му е най-фанатичното в цялата страна, приблизително девет хиляди мохамедани и петстотин евреи. Те не се свенят, наистина, да прибират парите на християнина, но иначе гледат на него като на презрян, нечист враг, чието докосване ги омърсява. Един тръгнал по сокаците на Хеброн християнин ще направи най-добре, ако се старае, колкото може по-малко да привлича вниманието на «истинските правоверни». В противен случай лесно може да се стигне най-малкото хлапаците да хукнат подире му, за да го обсипят с

ругателства и замерят с каквото им падне. Това враждебно отношение се изразява може би най-ярко с факта, че в Хеброн няма странноприемница за християни, макар градът да е свързан с Йерусалим с много удобно шосе за коли. Сега нещата би трябвало да са по-развити. Аз бях там за последен път през 1900 година.

Ако въпреки това градът с приятелското име и неприятелското население бива често посещаван от европейци, то го дължи единствено на християнското почитание към патриарсите и особено към Авраам. Когато Сара умира, Авраам купува от Ефрон Хетейнина двойната пещера Махпеллах и я превръща в гробница. Казват, че там били погребани и шестимата — Авраам, Исаак и Яков, Сара, Ревека и Лия. Построената на това място от света Елена, други казват от император Юстиниан, църква е била превърната от мюсюлманите в джамия, която от християни за съжаление не може да бъде посещавана. Те могат най-много да разгледат светилището отвън. За да може да влезе, човек трябва да е висока, княжеска особа или да притежава специален ферман от султана. Наблизо, в Дер ел Арба'ин, се намира гробът на бащата на цар Давид. На половин час от града се издига Дъба на Авраам и се твърди, че това било мястото, където някога се е намирала дъбравата Мамре. Почти всичкото място в околността е свързано с паметта на патриарха.

На следващото утро, точно в седем часа, един удобен четириместен файтон с добър впряг спря пред нашето жилище. В него седяха Мустафа Бастуни и Тхар.

— Значи все пак! — отбеляза жена им, като ги видя. — На малкия е позволено да дойде с нас!

Аз също се зарадвах. Момчето скочи от колата и дойде да ни повика. Беше празнично облечено — жълти обуца, бели чорапи, бели шалвари, нагоре бяла бедуинска риза и червен елек с хусарски ширити. На главата червен фес с кърпа върху тила от бяла коприна.

— Ние сме тук — поздрави ни той. — Татко ви моли да дойдете.

Прозвуча енергично и като доклад. Но по-тихо и с доверителен тон прибави въпроса:

— Сетихте ли се снощи, че получих удари?

— Не — отговорих аз.

— Не? Аз пък много мислих, много! И ми се дощя той да ме беше бил. — Замисли се за миг и повтори: — Да, така ми се щеше! Когато

наказанието отmine, той вече не е ядосан и тъжен, а и мен вече не ме боли. Но когато трябва да го очаквам както сега, той винаги има тъжни очи, а това ми причинява двойно по-голяма болка.

— Как така двойно?

— Е, ами първо, заради тези негови очи и, второ, заради ударите, които ще последват. Тях ги предусещам непрестанно, но безполезно, защото обикновено не се явяват. Така ще е и днес. Но въпреки това те ми причиняват болка още от вчера. Той именно не каза нито дума, ни една-едничка. А тази заран лично ме събуди и облече. И понеже беше толкова тих, не можах повече да издържа и му се хвърлих на врата, молейки го да ме набие. Тогава той се усмихна леко и само поклати глава. Аз го смятам за погрешно. Или вие мислите, че е правилно?

— Онова, което прави бащата, винаги е правилно. Отбележи си го! — наставих го аз.

— Също и когато го смятам за погрешно?

— Също тогава! Ако беше на неговите години, щеше да разбереш, че има право. А сега да тръгваме. Той беше много точен и не бива да го караме да чака.

— Само още миг! — помоли момчето. — Трябва да ви кажа, че днес е петък, значи празник. В такива дни ми е забранено да се цапам. Затова нямам бои със себе си. Но въпреки всичко аз пак съм си герой. Не е необходимо човек да се шари всеки път, когато иска да победи своите врагове. Има случаи, в които...

— ... победата е истинска, ненашарена — вметна засмяно жена ми. — Но вчера ти каза, че днес ще рисуваш завладяването на Йерихон. Не помисли ли, че е петък?

— Не. Ама и бездруго от Йерихон нищо няма да излезе.

— Защо?

— Липсва ми необходимата дандания. Тръбите човек може да нарисува, стените също, ама откъде ще ти вземе данданията, като не бива да я вдига? Това наистина е много жалко. Тъй, сега съм готов. Можем да тръгваме.

Запътихме се към колата. Тъкмо се качвахме и покрай нас мина на дебелото си магаре ферик-пашата Осман Ашир. Като ни видя, спря за миг животното, поздрави с радушно кимане и попита момчето:

— Що за герой си всъщност днес?

То отвърна веднага с обичайното си присъствие на духа:

— Аз съм Иисус Навин, покорителят.
— Накъде се каниш да вървиш?
— В страната на хананейците, за да им покажа, че не се боим от тях.
— Къде се намира тази страна?
— В Халил.
— Тогава хубаво внимавай, момчето ми! Там хората тупат, без първо да питат за разрешение.

И продължи нататък. Мустафа Бустани ни увери, че се е погрижил за всичко необходимо за из път. Тхар се метна до файтонджията на капрата, където сигурно се чувстваше по-свободно отколкото при нас в купето. Конете потеглиха.

От Яфаската порта пътят водеше доста стръмно надолу в долината Хипон, накрай Биркет ес Султан ^[6] и отсреща отново нагоре към платото Ел Букай'а. В края му е разположен манастирът Мар Илия, от който се открива далечен кръгзор. Името на този манастир е свързано с пророк Илия и се твърди, че от близкия извор е пило вода светото семейство. От другата страна на манастира се стига до Куббет Рахил, ^[7] където била погребана Рахил, жената на патриарх Яков. За това място в Библията, Битие 35; 19, 20, пише: «И умря Рахил и погребана се на пътя на Ефрата, която е Витлеем. И постави Яков стълп на гроба ѝ; той е стълпът на Рахилиния гроб дори до днес.»

Тук пътят се разделя. Наляво води към Витлеем, а направо — към Хеброн. Ние продължихме в досегашната посока и след три четвърти час стигнахме до трите Соломонови езера, създадени далеч преди християнско време, за да снабдяват Йерусалим с вода. Колкото и необикновени да са в исторически и строителен аспект тези изкуствени езера и намиращата се в близост малка крепост, към нашия разказ те нямат отношение и засега ще минем край тях транзит. По-важна за мен е широката Вадии ел'Арууб, където на половината път между Йерусалим и Хеброн е построено едно «Кафе», та хора и животни да намерят място за отдих. Нека човек тук не си представя някое европейско кафене, а една тясна, висока каменна зидария. В нея един мръсен тип вари в мръсно гърне с мръсна вода мръсна мътилка, която нарича кафе и я продава на минаващите европейци на безбожни цени. Но безбожието му не се състоеше в искането на тези цени, о, не, той беше твърде хитър. Така можеше следствие на оплаквания да му

бъде отнето разрешението да прави кафе. Той подхващаше нещата по-умно. На местните жители го предлагаше на възможно най-ниски цени, а на чужденците казваше неизменно: «Ще взема, колкото ми дадеш!» И с никаква молба или упрек не можеше да бъде отклонен от неговото си. И понеже минаващият оттук европейец е в повечето случаи състоятелен, а кафеджията създаваше впечатление за крайно нуждаещ, плащаните цени си бяха живо изнудвачество. Случваше се за един малък филджан кафе със съдържание два-три напръстника да държи ръката си толкова дълго протегната, докато получи по немски пари една марка че и повече, когато пет пфенига биха били напълно достатъчни. Аз също проявявах винаги щедрост към него, но последния път видях, че ми се присмива зад гърба, и днес щеше да се кае за това.

Когато стигнахме «кафето», спряхме и слязохме. Той побърза да излезе и попита за нашите «заповеди», като смирено се поклони. Мустафа Буетани «заповяда» пет чаши кафе, после още веднъж пет и след това за трети път пак пет. Значи петнайсет чаши! Това се хареса. Мъжът се разсипваше от раболепие, но знаеше, че Мустафа Буетани, който често пътуваше по търговски работи до Хеброн и се отбиваше тук, не беше чужденец. Него следователно не можеше да третира като европейец. Но когато се накахме да се качим в колата, аз извадих портфейла. Лицето му мигом просия. Попитах колко струват петнайсет чаши.

— Дай, колкото искаш! — каза той.

— Ще дам само колкото ти поискаш! — заявих аз.

Но и това не помогна. Той не постави цена. А когато го заплаших, че изобщо няма да платя, ако не поиска нищо, отговори просто:

— Тогава ти го подарявам!

Това беше номерът, който винаги минаваше. Той приемаше, че никой европейец няма да допусне такъв «дар». Аз се престорих на победен и му дадох един франк, франкът е най-предпочитаната сребърна монета в Палестина. Той го погледна, върна ми го и каза:

— Подарявам ти го!

Взех парите и му дадох в замяна първо два, после три франка. Той и тях ми върна с думите:

— Подарявам ти ги!

Аз познавах мъжа и знаех доколко далеч мога да отида. Дадох му четири и сетне даже пет франка. При последната сума той затвори, наистина, ръка и направи движение, сякаш иска да прибере парите. Същевременно ме наблюдаваше изпитателно. Аз си окачих добродушна физиономия и вдигнах ръка, като че се каня да бръкна пак в кесията. Това му дойде твърде много, не можа да устои. Върна ми петте франка и каза, все едно са нищо за него:

— Подарявам ти и тях!

Аз си ги взех, мушнах ги в портфейла, но порядъчно бавно, за да не го лиша и от най-малката част от насладата, прибрах портфейла и обясних:

— Отстъпвам пред твоята доброта и приемам подаръка. Благодаря ти! Остани със здраве! Аллах да благослови и теб, и твоята великодушна къща за всички по-нататъшни гости!

След това се качихме, но без да бързаме, защото неговата физиономия си заслужаваше бавенето. Беше протегнал далеч ръце, сякаш искаше да ни задържи. Устата му стоеше отворена. А на лицето бе изписан израз на сачисване, граничещо кажи-речи с ужас. Беше безмълвен, не издаваше звук. Конете потеглиха и дръпнаха, за да наваксат загубеното време, веднага в тръс. Когато погледнахме назад при следващия завой на пътя, мъжът все още стоеше вцепенен на мястото си. Резултатът бе един дружен, сърдечен кикот, в който се включи и арабският файтонджия.

По-нататъшният път предлагаше много исторически важни неща от Стария и Новия завет. В Аин ед Дирве има един красиво каптиран с квадрати извор, където според Библията, Деяния Апостолски 8, апостол Филип кръстил ковчезника на етиопската царица Кандакия. По-нататък се минава покрай руините на Вет Сур, който се споменава в Исус Навин 15; 58 и в Неемия 3; 16 и добива голяма важност по времето на Макавеите. След може би половин час на четиристотин метра вляво от шосето се вижда голяма зидария, наречена Харам Рамет ел Халил, [\[8\]](#) където се намира една щерна — така нареченият Извор на Авраам. С това място ще се занимаем по-обстойно.

Дълго преди човек да мине край него, близостта на града известява от лозята и градините, чиито плодове още в стари времена са се ползвали с добра репутация. Така например се говори за огромните чепки грозде, откъснати от съгледвачите на Мойсей край рекичката

Есхол. Оттук до града пътуването не отнема и половин час. В Ел Халил по-рано бях отсядал при достопочтения и много услужлив евреин Епщайн. Той беше немец по произход, владееше добре немския и приемаше всеки немец, доколкото позволяваха слабите му сили при тукашната омраза към християните. Днес не можех да отида при него заради Мустафа Бустани. С отсядането си при един евреин той щеше завинаги да се лиши от доброто си име. Ето как се отправихме към един негов търговски партньор, който имал достатъчно място за конете и файтона. Но дали и за нас — жена ми и мен? За щастие той бе един от малкото, умерени във верската търпимост граждани на Хеброн. След известно колебание бяхме приети, но настанени отделно от Мустафа и неговия син в едно малко четвъртито помещение без прозорци. За да влезе светлина, трябваше да се държи отворена вратата, водеща към мръсен, вонлив двор. Единствената налична «мебел» бе един хасър, на който човек можеше да седне, стига да притежаваше той кураж. След като бяхме прекарали тук половин час, ни бе донесена една стара стомна с престояла вода, която не ставаше за пиене. На нашите въпроси бе отговорено, че можели да ни предложат само това, понеже сме християни, а не мюсюлмани. От тази стомна никой вече занапред нямало да пие, защото щял да бъде омърсен от нас. Ето това беше гостоприемството на един «умерен» мюсюлманин. А какво ли щеше да е онова на фанатизирания?! Помолих да повикат Мустафа Бустани. Той дойде, водейки и Тхар. Извини се. Бяха го осведомили, че са ни подслонили и са се погрижили за нас съобразно верската ни принадлежност. Ние му съобщихме, че сега ще отидем все пак при евреина Епщайн, и Тхар веднага реши да ни придружи. Баща му нямаше нищо против. Той не можеше да ни се посвети, както желаше. След като беше вече тук, на преден план излизаха неговите търговски посещения и договаряния, при които подвижното момче само щеше да му пречи. Следователно ни беше благодарен, задето синът щеше да дойде с нас. Но предложи най-напред да отидем при арабина, който продаваше седлото. Та нали пътуването било предприето заради това седло и от само себе си се разбираше, че първо трябва да се уреди тази работа. Тогава жена ми попита:

— Днес нали е петък, позволено ли е да се извършват покупко-продажби?

— В този случай, да — отвърна той. — Ние не живеем тук, а сме пътници и не можем да чакаме.

— Но и по отношение гостоприемството сме пътници, които не могат да чакат! Защо ислямът е толкова отстъпчив, когато се касае за печелене на пари, но толкова непреклонен и твърд, когато към ближния трябва да се прояви любов и доброта?

— Недейте бърка моя търговски партньор с исляма — помоли Мустафа Бустани. — За исляма гостоприемството принадлежи към добродетелите, които на никой човек не бива да липсват.

— Също спрямо друговеци?

— Да, спрямо християни, юдеи и езичници.

— Как при това положение става така, че жителите на Хеброн пренебрегват предписаните от исляма добродетели и въпреки това, или по-скоро именно заради това, се считат за безукорни последователи на Пророка?

— На този въпрос никой не може да отговори.

— О, напротив! — обадох се аз.

— Кой? — поиска да знае той.

— Нашият Тхар вече отговори.

— Кога?

— Сутринта, когато говорихме с ферик-пашата.

Момчето ни слушаше. Като разбра сега, че е разрешило въпрос, за който неговият баща бе на мнение, че никой не може да даде отговор, се почувства много важно и потвърди:

— Да, това е вярно! Аз винаги знам повече от другите! Затова нашата готвачка и нейният мъж винаги ме наричат Избраника. Какво всъщност съм казал, ефенди?

— Ти охарактеризира жителите на Хеброн като хананеи, вярно, само образно, но не без действителна причина.

— О, да! Причини аз винаги си имам!

— Те са външно мюсюлмани, но вътрешно все още хананеи. Тънкостите на мойсеизма и исляма са минали покрай тях, оставайки полепнала по тях само утайката.

— Ще трябва да си го отбележа, ефенди, понеже съм първият, който го е казал. Мойсеизма аз не забравям, исляма — също. Но за хананеите знам твърде малко.

— Под тях се разбират хетите, йевусеите, гиргаситите, хабирите, амонитите, синитите, аркитите, цемаритите, арвадитите, хаматите и жителите на Сидон. Но тези имена ти навярно няма да съхраниш дълго.

— Ето ти тогава моя бележник. Запиши ми ги, моля те, в него!

Извади една малка книжка от вътрешния джоб на жилетката си и ми я даде. Надникнах в нея. Записаното ми достави радост. Видях, че той пише доста правилно и си отбелязва само сериозни неща. Прибавих единайсетте имена и му я върнах. Той веднага започна да ги чете, за да си ги впечати в паметта. Баща му междувременно отиде при стопанина да му предаде благодарността си от оказаното ни гостоприемство, и се върна после, за да навестим притежателя на седлото. Той обясни, че наистина иска да го продаде, и без да сме го питали, назова цената. Аз я намерих за доста висока, но не прекалена. Арабското седло действително беше една прекрасна вещ и си заслужаваше това, което се искаше за него. Тогава Мустафа Бустани извърши грешката да каже, че не той, а аз съм купувачът, и арабинът веднага заяви — не искам да има никаква работа с мен. Смятал за грях да продаде едно седло, на което е седял мохамедански паша, на някакъв християнин. Остана си на това мнение и ние трябваше да си тръгнем с неуреден въпрос.

Мустафа Бустани беше във висша степен раздразнен от това отношение, но ние се видяхме принудени да го приемем спокойно. Той ни придружи до гробницата на Авраам, ала и там нямахме късмет. Навсякъде по тесните и мръсни сокаци, по които минавахме, хората ни гледаха с враждебни очи, а на самото място просто ни бе намекнато веднага да си вървим, ако не искаме да се подхвърлим на опасността да бъдем малтретирани. Мустафа Бустани трябвало да се срамува в качеството си на мюсюлманин да води в такъв велик ден като днешния християни в светилището. Мустафа Бустани попита какъв велик ден имат предвид и сега научихме, че днес било рожденият ден и същевременно денят на пробуждането на Исмаил, защото Агар била изпъдена в пустинята точно в рождения ден на нейния син. Сега можехме да си обясним поведението на негостоприемния търговски партньор, нетолерантния притежател на седлото и непреклонните служители на джамията. Споменът за прогонването на племенния родоначалник удвояваше и бездруго съществуващата озлостеност. За

евреите бе препоръчително днес да не се показват, за мен — също. Фактът, че водех жена си, много лесно можеше да се приеме като незачитане и само увеличаваше озлоблението. Ето защо трябваше да дам дума на Мустафа Бустани, че сега ще отида право при Епщайн, ще се нахраня у него, ще избягвам улиците на града и ще посещавам само места, намиращи се извън него. Днес щяха да бъдат разгледани Дъба от Мамре и Харам Рамет ел Халил. Последният е разположен, както вече бе споменато, на четиристотин крачки от шосето за Йерусалим. Определихме времето, когато Мустафа Бустани ще напусне Хеброн и ще спре файтона там край шосето, за да ни вземе за обратния път.

След това се разделихме. Тхар се радваше, че му бе позволено да тръгне с нас, а и аз не бях безразличен относно това доказателство за доверие, което баща му ми даде. Старият, достопочтен Епщайн ни прие гостоприемно. Предостави ни своята «най-хубава стая». Беше сравнително проветрива и разположена върху равния покрив. В дневника на моята жена, която обича да си записва такива неща, могат да се прочетат следните редове:

«Беше горещ ден. Получихме една чудесна хладна стая със сводест таван, която имаше две широко извити арки, от трите страни прозорци, а от четвъртата бе вратата. Според местния стандарт помещението можеше да се нарече изискано. Мебелировката се състоеше от две легла, един стъкмен от три стари сандъка диван и маса с четири стола с дървени седалки и бели възглавнички с волан. В ъгъла стоеше красива стомна от вида, употребяван още по времето на Христа. Стените бяха боядисани в синьо. На един стол бяха поставени месингови принадлежности за миене. Относно висящите по стените картини ще премълча. Бяхме почерпени с отлично хебронско вино — цяла бутилка за един франк. Храната свидетелстваше, че хората са хвърлили много усилия, но не си заслужаваше.»

За съжаление бяхме възпрепятствани от обстоятелствата да пратим човек за провизиите, които Мустафа Бустани беше взел от Йерусалим. Те бяха добре опаковани във файтона и по-късно, при връщането, ни дойдоха добре дошли.

По време на яденето Епщайн ни осведоми, че днес било голям мюсюлмански детски празник в чест рождението на момчето Исмаил. Децата излизали на полето, за да се заемат с разни мирни и войнствени игри. Придружавали ги и възрастни, които упражнявали надзор. Освен

това се разказвало толкова много за прокуждането и разните там други претърпени неправди, че за никой друговец не било целесъобразно да се нагърби с ролята на зрител. Като чу, че имаме намерение да яздим до Дъба и Извора на Авраам, Епщайн ни даде съвета да се отдалечим веднага, ако видим към някое от тези места да се приближава такова детско шествие. Тогава Тхар извика възмутено:

— Да се отдалечим? Значи да бягаме? Хич и на акъла няма да ни дойде! Аз и ефендите не се боим и нашата съпруга също не се бои, защото аз специално ѝ казах, че съм герой и може да разчита на мен във всяка беда и опасност!

— Герой? — попита Епщайн усмихнато и го погледна така, както навремето Голиат изгледал Давид.

Но попадна на погрешния човек. Момчето стана от масата, пристъпи към него и отговори:

— Присмиваш ли ми се? Няма да изтърпя подобно нещо! Аз се казвам Тхар и горко ти, ако имам да ти мъстя!

— Тогава сигурно лошо ми се пише? — пошегува се евреинът.

— Ти продължаваш да се хилиш? Пази се! Аз броя едвам дванайсет години, ама в целия Йерусалим няма и един четиринайсетгодишен, когото да не мога да сразя!

— И откъде пък си придобил тази ловкост и сила?

— От клуба на лъвовете — отвърна момчето.

— Какво представлява той? И къде се намира?

— В Йерусалим. Ние момчетата имаме четири клуба, за да се упражняваме. Клуба на лъвовете — той играе пред Яфаската порта. Клуба на слоновете — той играе пред Дамаската порта. И Клуба на китовете — той играе при езерото Силоах. Чувате, че това са все силни животни. Лъвовете побеждават с бързина и сила на скока. Слоновете се стъпкват. Хипопотамите се блъскат с глави, при което по-силният остава прав, а другият рухва. Китовете пък се бият само в океана. Който потопи другия, пълни устата си с вода и я издухва във въздуха. Това е победата. Аз членувам и в четирите клуба и още никой не ме е надвивал. Искаш ли да се направим на хипопотами?

Наведе глава да блъсне Епщайн. Онзи бързо отстъпи встрани и извика:

— Остави ме на мира! Аз не съм никое от тези зверове чудовища! Искях само да предупредя, а не да нападам коварно! Да заръчам ли

някой надежден магаретар за планираната езда?

— Да — дадох съгласието си аз. — Но по възможност някой, който не яде християни.

— Такъв, има само един и аз ще накарам да го повикат. Съжалявам, че точно днес е ден на омраза, и че на дамата не са позволили дори външността на джамията да огледа.

Той се отдалечи, за да прати човек за магаретаря. Хаммахрът ^[9] скоро се появи. Изглеждаше навъсен, но беше добродушен и услужлив човек. Коне изобщо не притежаваше, магарета в наличност нямаше — заради празника бяха поръчани още преди дни. Но имаше три мулета, които можеше да ни доведе. Беше достатъчно честен да ни каже, че не са предназначени за езда, а за теглене на каруци и че едното от тях е много вироглаво. Но ние бяхме радостни, че и тези мили животни все още ги има, направихме пазарлъка с мъжа и му наредихме да иде да ги доведе без бавене.

Когато ориенталецът и особено хаммахрът обещае да се яви без забавяне, то има предвид, че ще дойде до час-два. Но този беше прилежен. Пристигна само след половин час и щял да дойде дори още по-рано, ако не бил сметнал, че преди туй трябва малко да почисти своите мулета. Няма да ги описвам, а само ще призная, че при техния вид ме обзе немалък страх. Бяха само кожа и кости, може би месеци наред не бяха нито мити, нито стригани, а онова, което трябваше да приемем за седло и сбруя, бяха само някакви набързо насъбрани неща, които едно с едно не си пасваха. Особено дамското седло беше резултат на толкова дързък и творчески замисъл, че незабавно тикнах в ръката на хаммахра за това свободно артистично изобретение един предварителен бакшиш — постъпка, за която той ме увери в своята вечна вяност и преданост.

Самопонятно ние веднага накарахме да нахранят клетите животни. Те нагъваха всичко годно за ядене, което се намираше в къщата на Епщайн, но и след това все още не бяха сити. Най-красивото у тях бяха техните имена. Моето се казваше Гюверджина, което означава Гълъбица. Аз естествено си бях избрал онова, което ми бе охарактеризирано като най-опърничаво. И то оправда репутацията си. Щеше да ни достави радост и в лошия, и после в добрия смисъл. Когато платихме и се качихме, за да потеглим, установи се, че Гюверджина не иска да участва в излета. Не можеше да я мръднеш от

мястото. Употребих цялото си ездово изкуство, хаммахрът също направи опит, даже прислугата на Епщайн се потруди, ала напусто. Те впрочем познаваха добичето и увериха, че то по-скоро ще се остави да бъде пребито до смърт, отколкото да направи и две крачки от мястото си. Какво да правя? Да трамбовам пеш като хаммахра? Не? Качих се отново и му заповядах да води Гюверджина. Тогава тя тръгна. Надявах се вън, когато оставим града зад себе си и се намерим в открито поле, да я вразумя. И това наистина ми се удаде, но не напълно. Добрите думи и милувките не помагаха нищо, ударите — още по-малко. Сега опитах с палец, който забучих странично в първите гръбначни прешлени на Гълъбицата. Тя се стрелна напред и известно време се подчиняваше, ама не твърде дълго. После бях принуден отново да употребя средството. Така се измъчвах с твърдоглавото животно през целия път, водещ в продължение на половин час между градини към Дъба, за който твърдыха, че бил от времето на първия патриарх. Беше преувеличение. Той принадлежеше към вида *Quercus ilex pseidococcifera*, долу имаше обиколка десетина метра и на четири места височина се делеше на няколко огромни клона, които в по-голямата си част бяха вече изсъхнали. Дървото, почитано още през шестнадесето столетие, при всички случаи притежаваше значителна възраст и сигурно нямаше да живее толкова дълго, колкото бе живяло досега. То принадлежеше на руснаците, които бяха построили тук евангелска странноприемница и една наблюдателна кула, от чиято височина се виждаше чак до Мъртво море. Ключът към кулата можеше да се вземе от евангелския дом. Услугата струваше дреболия. Пратих Тхар да го донесе. Когато после го предаде, носеше някаква връв.

— За твоята Гюверджина е!

— Как тъй? — осведомих се аз.

— Ще те помоля да я яздя вместо теб.

— Мислиш, че ще я мръднеш от мястото й?

— С лекота.

— Тъй, знаеш ли някое средство?

— Да, то със сигурност ще помогне.

— Защо не ми го съобщи веднага?

Той смигна лукаво, ухили се, при което великолепните му бели зъби блеснаха, и отвърна:

— Защото исках да ти доставя двойна радост. А средството радва двойно само когато човек преди туй здравата се е намъчил. Внимавай!

Върза средата на сиджимката около опашката на Гълъбицата, така че двата края останаха да висят, и се качи на седлото. Смятахме да потеглим, та да яздим сега към Харам Рамет ел Халил. Жена ми вече седеше на своето животно, а аз седнах на онова, което бе яздил Тхар. Чакахме само какво ще стори хлапакът. Той накара хаммахра да му подаде двата края на връвта, но на първо време я държеше хлабаво.

— Сега внимавайте колко бързо ще помогне! — каза. — Оставете ме да яздя напред и направете място!

Отстъпихме встрани. Той подтикна милата Гюверджина. Тя помахаше с уши и опашка, но не направи и крачка. Удари я — не помогна. Ревна й, заби пети в тялото... напразно. Тогава дръпна двете върви, опашката се вирна и се запретна напред над гърба на мулето. Момчето уви вървите около тялото си и направи възел. Така те останаха здраво опънати и не можеха да се върнат. Гюверджина се уплаши. Такова нещо никога не й се бе случвало в живота! Размърда уши като ветрена мелница. Поиска да повее и с опашка, но не стана. Тогава Гълъбицата обърна глава надясно да погледне назад, не видя обаче нищо. Обърна я наляво да погледне назад, но и тук не можа да открие опашката.

— Сега има страх до небето! — ухили се Тхар. — Мисли, че там отзад става нещо страшно, и ще търчи колкото може!

Едва го беше казал, и Гюверджина нададе един разтърсващ мозъка на костите рев, изви се в котешка гърбица, направи няколко странични скока надясно и наляво и се стрелна после направо с такава бързина, сякаш се канеше да си строши главата. Искаше се здрав седеж, за да не се изтърси човек на земята, но Тхар се утвърди на седлото. Ние го последвахме възможно най-бързо и сърдечно се разсмяхме, защото при това забавно страхливо поведение на мулето беше просто невъзможно да останем сериозни.

Новият път водеше през руините на селото Хирбет ен Назара към шосето за Йерусалим. Тук настигнахме момчето, гордо седящо на животното. Сега то горе-долу добре му се подчиняваше. От пътя изминахме после споменатите четиристотин крачки до Извора на Авраам, който се намира в ъгъла на една голяма квадратна зидария. За каква цел са били предназначени тези зидове и дали изобщо някога са

били доизградени, не се знае. Сега те лежат в развалини. Блоковете са полагани без хоросан и често достигат пет метра дължина. Вярно, в Баалбек съм виждал подобни камъни дълги над деветнайсет метра, но и тези пет метра доказват предостатъчно, че по времето на възникването на зидовете хората са умеели да придвижват значителни товари. Наблизо се намира и една друга щерна, наричана Банята на Сара. В скалите има наместени две преси за маслини, а недалеч оттам се намират руините на голяма църква, може би базилика, построена от Константин Велики при «терпентиновия кукуч на Мамре». Хората и до днес наричат това място Терпентиновата долина и това е причина за предположението, че тук трябва да се търси местността на някогашната дъбрава Мамре.

Когато достигнахме зидания четириъгълник, видяхме една бедно облечена арабка да седи в ъгъла на извора с едно малко момиченце. При нашата поява тя веднага се отдалечи от водата. Ние гребнахме за животните и след като се напиха, поисках да отпратя обратно хаммахра, тъй като вече нямаше да имаме нужда от него и мулетата му. Намирахме се на самото място и можехме пеша да изминем няколкостотинте крачки до шосето, където щеше да ни чака Мустафа Бустани. Казах му го и се разплатих с него. Никога не ми е било обичай да съпернича и се пазаря. С отворена ръка човек постига значително повече отколкото по пътя на стиснатостта. Така и тук. Хаммахрът преброи даденото и каза:

— Твърде много е, ефенди.

— Не — отговорих аз. — Ти беше любезен и вежлив и значи бакшишът ти е заслужен.

— Това и за бакшиш е прекалено много. Но може би аз още повече ще си го заслужа. Няма да напусна това място, докато не го напуснеш и ти. Аз нямам какво повече да правя, а не е изключено да се наложи пак да ти служа.

Непознатата арабка и дъщеричката ѝ упражниха върху Тхар голяма притегателна сила. Той започна да ги обикаля по момчешки маниер първо отдалеч, приближавайки все повече, докато из един път седна помежду тях и им заговори с такава фамилиарност, сякаш отдавна бе техен познат, та даже и роднина. Само след кратко време доведе малкото момиченце. Майката остана да седи. Детето имаше много мило и нежно личице, леко румени прасковени бузки и големи

сиво-сини очи с мекотата на кадифе, чийто поглед идваше сякаш толкова дълбоко от вътрешността, че въздействаше като прелестна загадка. Едно обилие от светлокафяви вълнисти коси бликаше изпод червената шапчица. Малката, облъхната от слънчев загар ръчица държеше няколко големи камбанки с дълги дръжки. Другата се криеше в диплите на чистата рокличка, а изящните, тъмнокафяви крачета с дребни нокти с цвят на слонова кост по фините пръстчета ми оказаха такова странно въздействие, че у мен се породих безкрайно състрадание и желание да сторя някоя много голяма услуга на това красиво бедно дете. Точно същото почувства и моята жена.

— Водя ви моята нова приятелка — каза момчето, като я бутна напред.

— А как се казва? — поинтересува се жена ми.

— Не знам. Питай нея! Аз успях да говоря с нея само за три неща, а именно, че ми харесва, че аз съм герой и че ще се бия за нея.

— Аз съм Шамах — каза детето, поставяйки ударението върху втората сричка на думата, — а там е моята майка!

Другата ръчица се измъкна от диплите и изпънатият показалец посочи арабката. Гласът звучеше меко, но проникновено. Имаше приятен тембър.

— Какво означава Шамах? — попита моята жена, като притегли детето към себе си и го помилва.

— Това е източно йорданското произношение на самах, опрощение — отговорих аз.

— Малката ми чиста душица — усмихна се на детето моята жена, — на теб едва ли някой има нещо да опрощава!

— Аз ви нося камбанки — усмихна се в отговор Шамах. Вдигна цветята до ухото на жена ми, раздвижи ги и продължи: — Сега ги звъня. Можеш ли да ги чуеш?

— Да, чувам ги.

— Нали? Съвсем леко, леко, сякаш звънът идва от небето! Но когато пораснат и станат големи като онези, дето висят в църквата, тогава целият свят ще чуе техния звън.

— Говориш за църква? — попита Тхар. — Да не би да си християнка?

— Да, християнка съм — кимна тя.

— И майка ти също?

— Тя също.

Той плесна ръце и извика:

— Това е чудесно! Това е прекрасно! Това ме радва!

— Защо?

— Защото аз съм герой и искам да се бия за теб. За една мохамеданка човек не може да извърши геройски дела. Тя се омотава в кърпи и не можеш я видя. А християнката можеш да видиш, което е необходимо, за да рискуваш с въодушевление живота си. Нашето брата нали трябва също да се показва! Знаеш ли как ще изглеждам, когато се бия за теб?

— Ами както сега! Или не?

— Не. Сегашният ми вид не е достатъчно храбър. Знаеш, че и само боите плашат врага! Ето защо аз се изрисувам, преди да тръгна на бой. Едната страна на лицето ми е синя, а другата зелена...

— Пфу! — прекъсна го тя.

— Краката си боядисвам в червено, а ръцете в жълто...

— Пфу, пфу!

— На гърба имам бели и черни ивици отгоре надолу, а отпред — черни и бели ивици от едната към другата страна.

— Пфу, пфу, пфу!

— Не ти ли харесва? — попита той с учудване и разочарование.

— Не, никак! Искам да те имам какъвто си си, а не нацапотен!

— Добре, тогава ще остана какъвто съм си! А като разсъдя правилно работата, ти си права, много права. Когато се боричкам с моите приятели, нека си изглеждат те сини, жълти и зелени, аз обаче не. Ще си го отбележа. Нашите четири клуба трябва да имат нови, подобри закони. Този, по когото бъдат открити бои, ще бъде считан за победен! Заради теб съм готов да прескоча всички правила, дето не чинят вече нищо.

Изпъна ръст и размаха така убедително ръце, че тя отправи възхитено към него големите си очи и попита:

— Да, вече вярвам, че си герой, но каква причина има пък да избиваш други точно заради мен?

— Такава причина винаги може да се намери, още повече ако човек я търси. Може би тя идва ето там. Погледнете нататък!

Посочи към руините на църквата, иззад които се появиха хора, останали досега незабелязани за нас. Бяха десетина-дванайсет мъже,

яздещи магарета, зад които се точеше шествие от четирийсет-петдесет хлапака, носещи знамена и разни детски оръжия. Неколцина се бяха снабдили с гюрултаджийски инструменти, които сега, когато ни съгледаха, пуснаха в ход. Това бе едно от онези детски празнични шествия, оживяващи в днешния ден околностите на града.

— Нали не може да стане опасно? — попита жена ми. — Нека бързо се отдалечим!

— В никой случай! — рекох аз. — И най-малкото бързо! Трябва да избягваме всякакви признаци на страх. Ще им освободим водата, но не веднага. Надявам се да ни поздравят.

Шествието достигна сега мястото. Мъжете спряха при нашия хаммакр и го попитаха за нас. Така научиха, че сме християни, но работата не беше опасна. Майката на Шамах напусна мястото си и дойде при нас. Страхуваше се от фанатизираните хора на Ел Халил и помоли да се присъедини към нас и заедно с нас да си тръгне оттук. Оказа се вдовица от околностите на Ел Керак отвъд Мъртво море. Отиваше на поклонение до светите места на Витлеем и Йерусалим. Беше бедно и просто, но по арабски угледно облечена, а маниерът ѝ на изразяване не беше на обикновена арабка и още по-малко на бедуинка. Беше и красива, но с онази меланхолична красота, която е дъщеря на мъката, не на щастието.

Жена ми ѝ подаде ръка и я притегли до страната си, а аз ѝ препоръчах да не се безпокои — нищо няма да ѝ се случи.

Сега ездачите се насочиха към нас. Спряха на няколко крачки и слязоха. Виждаше се, че нямаха намерение да поздравят. Не биваше да го допусна, защото това щеше да повлече безочията, което исках да избягна. Има един определен поглед, който винаги въздейства. Аз го отправих към най-знатно изглеждащия от тях. Той се смути, вдигна ръка от гърдите, поклони се леко и каза:

— Саллам!

Прозвуча твърде кратко.

— Саллам! — отговорих по тази причина и аз, без да ставам.

— Саллам! — отвърна и момичето.

— Аз съм Абдуллах, писарят на шейх ел белад! [\[10\]](#) — изперчи се хебронецът.

Още преди да съм съумял да отговоря, момчето се обади:

— А този мой ефенди е главният писар на кмета на Германия! В неговите джобове се вливат всички данъци. Той назначава и уволнява когото си иска. Дошъл е до Халил, за да закупи от русите Дъба на Авраам и да го отнесе у дома си. Хвала му!

След това изказване, той хвана своята «нова приятелка» за ръка и тръгна с нея към момчетата от Хеброн. Забравих да го предупредя — толкова бях ужасен от нахалството, с което поднесе откачените си твърдения. Но неочакваното се случи. Мъжете го приеха сериозно. Проведоха тихо съвещание, после направиха дълбок поклон и Абдуллах каза:

— Ефенди, ти си могъщ господар, но за съжаление — християнин. Поради това ние не бива да те каним да бъдеш наш гост и момчешките игри ще започнат едва след като сте напуснали това място.

Това бе една завоалирана подкана да си обирам крушите. След това се отправиха с магаретата си към едно по-отдалечено място. Една по-малко миролюбива сцена се разигра там, където Тхар и Шамах се срещнаха с момчетата от Хеброн. Онези ревяха нещо, което не разбрахме, понеже твърде много викаха едновременно. Момчето стоеше безстрашно пред тях, сложило закрилящо лявата ръка пред момичето. Дясната махаше заплашително във въздуха и държеше реч, която също не разбрахме. Майката се уплаши за детето си. Аз я успокоих. Приблжихме оживената, възбудена и крещяща група. Като ни видя, момчето викна:

— Вече няма нищо! Искаха да удавят Шамах — във водата, където седяхте! Била християнка и омърсявала днешния празник. Тогава аз им казах, че няма да го допусна и ще се бия за нея. Сега си избират предводител, с когото ще преговарям. Той е вече налице!

Посочи един едър, набит обесник, който излезе сега от тълпата, за да държи по обичая на възрастните реч. Изтъпанчи се и закрепя към Тхар и нас:

— Ти си едно християнско куче, а тя — християнско момиче, значи още по-лошо и от куче. Ние ще я удавим там, където щерната е толкова дълбока, че да не може да напипа дъно. Ние сме строги и покорни вярващи на Пророка. Не можем да изтърпим днес, рождения ден на Исмаил, нозете на една християнка да докосват тази земя. Тя следователно трябва да умре. А ти искаш да се биеш за нея и казваш,

че си бил герой. Ние сме готови, защото ние също сме герои. Призовавам те да ми кажеш условията си.

Когато майката на Шамах чу това, страхът ѝ достигна своята висота. Опитах да ѝ обясня, че може и да се касае за истински гняв, но всичко е само на игра. Та нали днес беше Деня на момчешките игри. Тя може да разчита, че на нейното дете нищо няма да се случи, и не е необходимо да отнемаме Шамах на нашето момче.

А този сега обясни на детето:

— Ти си царицата на играта, която ще се състои пред твоите очи. Ела, седни!

Тя се настани на един камък, а той застана до нея. После извади бележника си от елека, отвори го и подхвана ответната реч:

— Вие ме нарекохте християнско куче, но аз съм мюсюлманин от Йерусалим, който е по-голям от вашия Ел Халил. Но кои всъщност сте вие? — Следващото прочете: — Вие сте хананеи, хети, йевусеи, гиргасити, хабири, амонити, синити, аркити, цемарити, арвадити, хамати и сидонити! Тънкостите на исляма са минали покрай вас и само утайката е полепнала по вас!

Прибра си бележника и продължи:

— Вие нарекохте моята приятелка по-лоша от куче. Такова нещо не казва никой герой. Но аз съм такъв и ето защо съм учтив спрямо вас. Ще се бия с вас, но не както ви е обичаят много срещу един, а според йерусалимския — мъж срещу мъж. Преобразете се в лъвове, слонове, хипопотами и китове. Изберете измежду вас най-дръзкия лъв, най-могъщия слон, най-силния хипопотам и най-големия кит. С тези чудовища ще се боря. Ако някое ме победи, можете мен да удавите, не нея, защото за нея се бия аз. Но ако победа и четирите, ще получа...

— Моите камбанки — извика, момичето, издигайки високо малката си ръчичка с цветята.

— Да, твоите камбанки — изрази съгласие Тхар. — А вие, хебронци, седнете сега около нея и около мен, за да ви обясня как стоят нещата с лъвовете, слоновете, хипопотамите и китовете!

Те веднага се подчиниха с радост. За няколко мига възникна объркано движение и шетня, но после настана дълбока тишина, по време на която можеше да се чуе само обясняващият глас на момчето. Когато всички разбраха за какво се касае, се надигна голямо ликуване. Такова нещо никога не беше се случвало! Всеки се натискаше да стане

някое от тези животни и посред всичките страшилища, стремящи се към отмъщение, седеше Шамах, Опрощението, с миролюбива усмивка на милото лице и без всякакъв страх, че може да бъде наранена. И странно, не само момчетата, но и възрастните се почувстваха въодушевени и се приобщиха към тях. Заедно избираха и определяха. Маркираха с колчета бойния плац, а Абдуллах, писарят на шейх ел белад, прояви дори добротата да поеме в свои ръце реда и сигурността. За верски раздор и верска омраза вече и дума не ставаше.

Бойната арена представляваше един четириъгълник, обграден северно от лъвовете, южно от хипопотамите, източно от слоновете и западно от китовите. Шамах седеше на трона си от южната страна, за да може лесно да обгръща всичко с поглед. Тронът беше Гюверджина, най-спокойната седалка, която можеше да има. В ъглите седяха музикантите с тарабукка, [\[11\]](#) накара [\[12\]](#) нефир [\[13\]](#) и суффара. [\[14\]](#) Те бяха задължени да вдигат възможно най-голяма дандания всеки път, когато нашето момче бидеше съборено на земята. Защото победата да наклони везни към негова страна, хебронците смятаха за невъзможно. Те бяха избрали най-силните обесници. Условиата бяха прости. Кое от първите три вида животни легнеше на земята, беше изгубено. Битката на китовите пък трябваше да се проведе в щерната. Победителят трябваше да потопа своя противник и после публично да му изпръска пълна уста вода в лицето. Преди започване на битката четиримата герои от Халил бяха попитани дали няма да размислят и да се отдръпнат от избора си.

— На никаква цена! — отговориха те.

Тогава писарят Абдулдах даде сигнал, че е дошло времето за лъвската битка. Лъвът от Хеброн пристъпи. Беше същото едро момче, държало речта. Като видя всички очи отправени към него, той направи самоуверена физиономия. Тхар стоеше при нас.

— Внимавайте колко бързо ще стане! — каза той. — Главното е да не дадеш на врага време да се опомни.

После излезе на арената, отиде до Шамах, поклони ѝ се и застана след това срещу вратата. Това рицарско поведение сигурно му беше известно от някоя книга с предания или приказки. Сега Абдуллах плесна три пъти с ръце. Мигът настъпи.

Противникът не се забави. Затича се. Тхар го остави да приближи, отскочи встрани, сграбчи го изотзад, преви го на земята, задържа го

там здраво и викна на музикантите:

— Ха сега свирете, ликувайте! Те останаха смълчани.

Победеният се изправи бавно и се измъкна с наведена глава.

Сетне последва битката на слоновете. Вражеският беше един тромав хубостник, който наглед притежаваше два пъти повече сила от нашия хлапак. Последният ни кимна усмихнато. Това бе добър признак. Той ни беше казал, че в клуба слоновете се стъпкват. Изходи от това и се зае не само да стъпче противника, но и със скок да го събори. Когато сигналът бе даден, той се засили мощно, изстреля се нагоре и просто сгромоли неприятеля. В следващия миг коленичеше върху него и викна на музикантите:

— Изсвирете му победния марш, гръмко, гръмко!

Наоколо цареше всеобща тишина. Само писарят Абдуллах извика ядосано:

— Вай, вай! Вече двама! Това направо не се търпи! Да излиза хипопотамът! Той трябва да го смаже!

Хипопотамът се появи. Беше нисък, набит тип, дарен с много тлъстина, но малко мускули. Въртеше дръзко очи и имаше добър кураж. Наведе глава като овен още преди да е бил даден сигналът. После двамата се втурнаха един към друг. Последва могъщо издумкване, хебронското чудовище се катурна на земята, вирна крака, хвана се с две ръце за главата и зарева, сякаш се канеха да го пекат на скара.

А момчето остана изправено и се ухили на музикантите.

— Тук не е нужно да думкате тъпана и надувате пищялките. Той самият го върши.

Сега исполините на океана трябваше да покажат какво могат. Четириъгълникът се разтвори. Запътихме се към щерната, в чиято дълбочина щеше да се състои последната битка. Тхар пристигна пръв. Стоеше в готовност да скочи долу. Хебронците не бяха толкова бързи. Най-бавно се движеха китовите. Последен се дотътри онзи, който трябваше да се сбие с Тхар. Направи смутена физиономия, застана до ръба, погледна надолу и промърмори:

— Вече не приемам избора.

— Ти го прие и ще трябва да влезеш — обясни Абдуллах, писарят.

— На никаква цена! Аз си тръгвам. Обърна се и бързо се отдалечи.

— При това положение трябва да си изберем нов — каза Абдуллах.

Тогава от толкова гърла, колкото китове имаше в наличност, прозвуча:

— На никаква цена! На никаква цена! Аз си тръгвам... аз си тръгвам... аз си тръгвам!

И заизчезваха... един след друг... докато наблизко вече не можеше да се види и един кит. Лъвовете ги последваха, без да кажат сбогом. Хипопотамите се запиляха заедно с музикантите по същия начин. Слоновете се затътриха поотделно, по двама и по трима подире им. Накрая сбутаха магаретата си и възрастните, без дори със знак да се простят. Тогава момчето се обърна към Шамах:

— Сега вярваш ли, че съм герой?

— Аз го повярвах веднага — отговори тя. — Ти победи. Ето цветята.

Подаде му ги. Той ги взе, даде ги на жена ми и помоли тя да му ги съхранява — щяла да го стори по-добре от него. И сега видяхме от далечината да се задава друго, значително по-голямо празнично шествие, което очевидно също се бе запътило насам. Нашите противници отдавна го бяха съгледали със своите обучени очи. Това бе и причината да се махнат толкова бързо оттук. Не искаха да ги видят посрамени. Но и ние няхаме основание да се застояваме тук по-дълго, толкова повече че не бе далеч времето, в което се бяхме уговорили да се срещнем с Мустафа Бустани. На запитването си научихме от арабската вдовица, че днес ще отиде само още до Дъба на Авраам и ще прекара нощта в руския евангелски дом. Била чула, че там подслоняват и хора без средства. Тогава нашият любезен хаммахр обясни, че няма да ѝ се наложи да върви пеша, а ще може да язди, тъй като той се връща по същия път в града. Тя прие с благодарност. Като чу това, момчето ме попита тихо:

— Имаш ли у себе си двајсет франка, ефенди?

— Да — отвърнах.

— Заеми ми ги, моля те, но никой да не види! Заподозрях какво възнамерява и му дадох скришом исканото. Майката се качи с детето на едното муле, а хаммахрът взе второто. Тхар се метна на Гюверджина и каза:

— Ще яздя с тях до Дъба, после ще се върна пеша до шосето. Ще съм там, преди татко да дойде.

Дръпна нагоре опашката на Гюверджина, следствие на което тя се изстреля със силен рев. Жена ми каза имената ни на вдовицата, упомена също жилището ни в Йерусалим и я помоли при всички случаи да ни посети — ще се радваме сърдечно и да я видим отново с дъщеричката ѝ. Тя обеща да го стори и начинът, по който ни увери и се сбогува с нас, ни даде добро поръчителство, че ще съдържа думата си. После потеглиха да настигнат Тхар. А ние двамата направихме една къса разходка из околността, но така, че да избегнем всяка среща. Когато отидохме после на определеното място, Тхар вече ни чакаше.

— Те са много бедни — каза. — Ето защо яздих до евангелския дом, за да се погрижа за тях, но без те да знаят.

— Знаят ли името ти? — попитах аз.

— Да.

— И как се казва баща ти?

— Не. Нали знаеш, че Пророка е казал: «Който дава на бедността, дава всичко, само не името на своя баща!» Аз и бездруго ще ги намеря в Йерусалим.

Скоро след това се появи Мустафа Бустани със своя файтон. Той се зарадва, като чу, че от страна на населението не ни се е случило нищо, и сподели, че е имало различни сблъсъци между мюсюлмани и евреи. Самият той бил толкова ядосан от негостоприемността на своя търговски партньор, че отказал да се храни в компанията му. Сега бил гладен. Веднага щом се качихме, наизвадихме всички провизии, които бяхме взели сутринта, и си направихме една вечеря «на четири колела».

На връщане не се случи нищо важно, заслужаващо да бъде разказано. Бих могъл най-много да спомена, че когато стигнахме във ВаДи ел'Арруб, накарахме файтонджията да спре, за да се отбием в кафенето. Съдържателят излезе и ни попита — много умерено — за нашето желание.

— Пет чаши! — нареди Мустафа Бустани.

Бяха донесени и изпити. После аз извадих портфейла.

— Колко струват петте кафета? — попитах.

— Точно половин франк — отговори онзи.

— А петнайсетте от предобеда?

— Франк и половина.

— Общо двайсетте?

— Два франка.

Дадох му само два франка, нито пара повече.

— Ето! Готово!

Той посегна чевръсто, тикна също така бързо парите в джоба и правейки дълбок поклон — този път искрен според мен, — каза:

— Благодаря ти, ефенди! Ти си справедлив и умен. Да бъде благословен обратният ви път!

И той действително беше благословен. Мустафа се косеше за нетолерантността на своите едновърци и нямаше нищо против неговият син през целия път да си мечтае за малката християнка. Когато Витлеем изплува — пред нас, той си пое дълбоко дъх и заговори:

— Много любов и много доброта са излезли от това малко градче, повече отколкото от всички наши големи, прочути поклоннически места. Днес на мен много безпомощно и откровено ми бе напомнено за моята собствена верска ревностност. Какво беше сторил ти на хебронците? Нищо. И все пак те се отблъснаха. Каква безсърдечност и несправедливост! А какво ми беше сторил моят брат? Нищо. И все пак аз го отблъснах, него, любимия си брат! Значи съм бил къде-къде побезсърдечен и несправедлив от ханаанците на Ел Халил. Това не можеше да ми излезе от ума... през целия следобед... досега, когато стана вечер.

— Как се казваше той? — попита жена ми.

— Ахмед Бустани. Чувате, че вече доведохме нещата до фамилените имена. За мен няма по-голямо желание от това той да е жив и да позволи да го намеря.

— Наистина ли ще разделиш с него цялото си състояние?

— Естествено, на часа! Не само защото го обещах на покойната си жена, а и защото самият го чувствам като необходимост. Имам усещането, сякаш при Извора на Авраам нещо невидимо се качи с вас при мен в колата, овладя ме и не иска да ме освободи. Може би не е нищо повече от спомена за сторената несправедливост. Но странно, то не ме измъчва, а по-скоро ми действа благотворно, омиротворява ме.

Изтрополихме покрай Гроба на Рахил и Мар Илия и пристигнахме в Йерусалим точно когато нощта с тихи стъпки влезе в Свещения град.

Онова, което бях искал да взема от Ел Халил, не получих. В замяна ни бе предложено нещо друго, по-добро — какво, щяхме да узнаем на следващия ден. Така обикновено става в живота. Бъде ли ни отказано някое желание, или на мястото на някоя лелеяна радост се появи неочаквана болка, нашият разсъдък възнегодува срещу съдбата, без да е дочакал каква вътрешна печалба ще ни бъде дадена в замяна на тази външна загуба. Вярно, тя не е постигната непосредствено от нас, но със сигурност чука на вратата ни — в случай че не се държим враждебно, — и когато е налице, тогава обикновено идва и мизерният, съвсем маловажен дар, за който толкова много сме жадували. Така и със седлото. Аз въпреки всичко щях да го получа, но желанието да го притежавам, трябваше преди това да послужи на намеренията на едно всезнаещо провидение, за разбирането на които най-често сме твърде късогледни и нетърпеливи...

Едва бяхме станали на следното утро и още седяхме на кафе, когато се почука и... кой влезе? Тхар.

— Добро утро! — поздрави той по европейски, като ни подаде ръка.

Отвърнахме му и го огледахме одобрително, понеже беше облечен в свежо бяло, чист и без петна.

— Даа, май се удивлявате, а? — каза. — С боите е свършено! Първо, защото нашата съпруга говори за геройство, което не е нашарено, а истинско, и оттогава аз искам да бъда истински герой, не фалшив. И, второ, вие също чухте, че Шамах, моята нова приятелка, извика шест пъти «Пфу!», когато поисках да се направя на храбър със синя, зелена, червена и жълта боя. А онова, което тя казва, за мен важи повече от казаното от всички нас и ето как съм твърдо решил за в бъдеще да оставя настрана изкуството и да се стремя само към неща, за които човек не е необходимо да се шари. Впрочем аз дойдох при вас само заради Шамах. Ако ми позволите да изпия едно кафе, ще ви кажа защо. При вас чашите са по-големи отколкото при нас.

Получи каквото пожела, седна при нас и продължи:

— Най-напред трябва да ви кажа, че се оттеглям от всички клубове — на лъвовете, слоновете, хипопотамите и китовете, докато Шамах се намира в Йерусалим. Сега съм се облякъл в бяло, за да вървя от клуб на клуб и да известявам, че с диви животни повече няма да мога да общувам. Шамах е изискана и ако аз също искам да бъда

изискан, трябва да се срамувам от подобни неща. Тя дори твърде излеко каза «Пфу!». И накрая трябва да знаете, че тя още днес ще пристигне в Йерусалим.

— Откъде знаеш? — попитах аз.

— От съзаклатието.

— Значи има някакво съзаклание?

— Да — кимна той важно.

— Кой е съзаклятничил?

— Аз и хаммахрът.

— Аха, вчера?

— Да. И затова заех от теб дваисетте франка. Ето ти ги. Благодаря.

Извади от джоба две златни десетфранкови монети и ги сложи на масата. Аз не ги прибрах, а казах:

— Преди да ги взема, трябва да знам каква е работата. Аз ти ги подарих.

— Заблуждаваш се! — каза той сериозно. — Аз не просех, а исках в заем. Шамах и нейната майка са много бедни. Понякога дори нямат достатъчно за ядене — подразбрах го, без да съм питал. Но аз съм богат и съм техен приятел. Затова в евангелския дом платих за тях, без да знаят, и затова днес хаммахрът ще ги доведе в Йерусалим, естествено на по-добро магаре от вчерашното. Те обаче няма да научат, че аз съм този, който е платил. Смятат, че това е дарение от евангелския дом. Когато пристигнат, няма да влязат в града, а ще свърнат надясно в долината Хинон и до Елеонския хълм нагоре към Витания при моя приятел Абд ен Ном.

— Кой е Абд ен Ном?

— Бащата на най-големия кит, който имаме, и на най-тежкия от хипопотамите ни. Той подслоняваше поклонници. Сега домът му е пуст и за Шамах и майка ѝ има предостатъчно място. Там също ще се храни. Мисли, че са препоръчани от евангелския дом. Абд ен Ном ме обича. Аз ще отида при него да подготвя всичко.

— И да платиш?

— Да. Но ще помоля да не ме издавате. Шамах и майка ѝ не бива да го научат!

— Твоят баща знае ли?

— Не.

— Но това, моето момче, струва пари.

— Аз ги имам! — засмя се той радостно.

— От кого?

Той бързо стана пак сериозен и отговори:

— От майка, преди да почине. Беше скътала пари и аз всеки месец получавам лихвите. Татко ми ги наброява, защото той е управителят. Аз нямам право да задържам парите. Длъжен съм да ги разходвам, но не за мен, а за бедни, стари и болни хора, изпаднали в беда. Така пожела майка и татко трябва да ми позволява да правя каквото поискам. Може да се намеси само ако разбере, че употребявам парите за друго, не за това, което тя ми е отредила. Но такова нещо още не се е случвало, защото аз обичах майка и мисля за всеки изхарчен пиастър дали тя щеше да постъпи като мен или другояче. Вярно, вчера заех от теб двайсет пиастъра, без преди туй да попитам във вътрешността си майка, но го наваксах — снощи, преди да заспя, и днес, когато се събудих. Сега знам, че тя е съгласна с мен и се радва за Шамах и нейната майка. Ще си прибереш ли сега парите, ефенди?

— Да — отвърнах и ги пяхнах в джоба.

— Мога ли сега да си вървя? Защото много бързам. Помислете само, трябва да отида до лъвовете, слоновете, хипопотамите, китовете и до Абд ен Ном! И за всичко това татко нищо не бива да знае.

— Той знае ли, че си дошъл при нас?

— И през ум не ми минава. Ако научи, че човек може да идва при вас, когато му скимне, няма да можете се отърва от него по цял ден, защото той страшно много ви обича! Аллах да ви закриля, аз изчезвам!

Изпи си чашата, подаде ни ръка, отвори вратата, излезе, спря, размисли за миг, върна се пак, дръпна плътно вратата след себе си, като че имаше нещо много тайно да ни съобщи, и каза:

— Трябва да ви питам още нещо. Не е ли глупост, дето ме наричат Избраника?

— Как ти хрумна тоя въпрос? — опитах да отклоня отговора аз.

— Защото в суетните си часове се радвам на това прозвище, но когато съм сериозен, ме дразни.

— Дразни се тогава! — посъветва жена ми. — Гневът в случая е по на мястото си от радостта.

— Мислиш ли? — Погледна я замислено. После отпрати очи към мен и ми кимна важно: — Аз много държа на това, което казва нашата

съпруга. Досега тя винаги е нацелвала вярното. А сега наистина изчезвам! Аллах да ви пази!

Само десет минути след като се бе отдалечил се почука отново и кой дойде? Неговият баща. Той помоли за извинение, че ни безпокои по толкова неудобно време:

— Трябва да ви съобщя нещо важно! Присъни ми се, че ставам на утрото и отивам във всекидневната стая. Там седи брат ми точно както обикновено аз. Усмивва ми се и казва:

«Дойдох и искам да видя дали ще остана.» От радост се събудих. Спомняш ли си какво ми бе казал в предишния сън моят брат?

— Че ще ти прати своето опрощение.

— Е, а как се казва детето, което вчера сте срещнали и за което моят син непрестанно говори?

— Шамах, Опрощение!

— Вярно! Много правилно! — вметна припряно моята жена. — Дали не...

— Пет...! Тихо...! — пресякох я аз рязко. — Не позволявай да те овладее търсачеството на мистерии! Шамах действително означава опрощение, но то си е същевременно и момичешко име.

— Но майката на момичето идва, както ми каза Тхар, от околностите на Ел Керак, а това се намира в Източна Йордания, накъдето се е насочил моят брат — подхвърли Мустафа Бустани.

— Значи днес ти си разговарял с Тхар за тях? — попитах аз, за да го отклоня от темата.

— Още снощи — отговори той. — Днес той беше накрак още рано-рано, но никак не бе разговорлив. Такъв е, когато насочва своите мисли към майка си. Тогава все го занимава някое дарение или благодеяние, с което се надява да зарадва някого. После излезе, без да е ял или пил нещо.

— Знае ли той, че си при нас?

— И през ум не ми минава. Ако научи, че човек може да идва при вас, когато му е угодно, целия ден не можете се отърва от него, защото няма да крия, че ви е сключил в сърцето си. От вчера е като променен. А малкото момиче, изглежда, му е направило впечатление, което е загадка за мен.

— Но не лоша загадка?

— О, не, много радваща дори! Аз също съм настроен по-различно отколкото в обичайно време. Празникът беше вчера, но за мен той сякаш настъпва едва днес. Като че съм пренесен в щастливото детство, в очакване най-сетне да се сбъдне нещо отдавна жадувано. Не е ли странно? Или смешно?

— Странно — едва ли, но смешно — в никой случай. Душата ни има връзка с друг вид светове от тези на тялото. И тази връзка е толкова тясна, че един разумен човек никога няма да се усмихне на това, което наричаме «вътрешен глас». Сънят ясно ли ти показва твоя брат?

— Той беше толкова определен и ясен, та аз дори в съня се учудих и зарадвах, дето все още си приличаме както по-рано. Защото ние имаме такава необикновена прилика, че често ни бъркаха един с друг. Това ни развличаше и по тази причина той носеше и облеклото си като мен. Но толкова по-различни бяхме вътрешно. Той винаги беше мек, отстъпчив и склонен към мир, а аз неделикатен, груб и често готов да постъпя като повелител. Това в крайна сметка и ни раздели. Днес обаче...

Спря по средата, пристъпи до прозореца, погледна навън и прибави:

— Там пътят отива до Баб ен Неби Давуд, а там — до Баб ел Амуд. За мене е все едно кой от двата пътя ще ползвам. И двата ще ме поведат покрай града до Елеонския хълм, където чакам кога и как ще дойде опрощението. Днес в мен има някаква напрегнатост, която не ми дава покой. Тръгвам.

Отдалечи се и аз ще призная открито, че остави при нас част от своето напрежение.

Ние употребихме предобеда за посещение Гробовете на царете и няколко други намиращи се наблизо места. В следобедна възнамеряхме да отидем до Аин Карим, едно от любимите ми места, считано за месторождението на Йоан Кръстител. Но не се стигна дотам, да предприемем този излет, защото точно когато се накахме да обядваме, се почука за трети път и кой се появи? Шамах с майка си! Зарадвахме се сърдечно и от само себе си се разбира, че те се нахраниха заедно с нас. Майката беше кротка, благородна и само вътрешно горда жена с душевно образование. Въпреки скромността си говореше със задоволство, че произхожда от Кавказ и че нейните

предци, додето се простирало преданието, били все християни. Угнетявай заради вярата си, баща ѝ починал в Ел Керак като беден офицер. Мъжът ѝ също бил беден, но разкрасен с всички добродетели, необходими за спечелване уважението и любовта на хората. Казвал се Ахмед Бустани и починал от някаква болест на сърцето, която непрекъснато го гризела, додето смъртта го освободила от нея.

Ахмед Бустани! Можете добре да си представите какво въздействие ни оказва това име. Значи все пак братът на нашия приятел! С мен вдовицата едва ли щеше да сподели толкова скоро тези неща, но двете жени още вчера бяха намерили духовна близост и доверието дойде от само себе си. Естествено това, което предадох с няколко кратки думи, узнахме не веднага, а полека-лека, в продължение на часове. Докато говореше, сдържаната сърдечна мъка поглеждаше от нейните дълбоки, влажни очи и от наша страна щеше да е безжалостно, направо жестоко да увеличаваме е въпроси мъката само за да утолим някакво обикновено любопитство. Ахмед Бустани беше починал, ще се изразя с една позната дума, от носталгия. Любовта към жената и детето само бе забавила смъртта, без да съумее да я предотврати. Мисълта да бъде отритнат от бащата и цялото семейство и никога да не намери вече прием — роднинството при семитите е неразривно, — му беше коствала живота. И вече на смъртния одър бе взел от своята съпруга обещанието да отиде с детето на поклонение до Йерусалим и да потърси брат му, та ако е възможно, да се сдобри с него.

От Дъба на Авраам те всъщност възнамерявали да вървят само до Витлеем, но в евангелския дом получили бележка от някой си Абд ен Ном от Витания, който щял да им подсигури безплатен подслон и храна в дома си. И същевременно било добавено, че познатият ни хаммахр трябвало да отиде да вземе някого от Йерусалим, така че можел да ги откара, без да е необходимо да плащат. Те се радваха на услужливостта на този мъж и на съществуващата човеколюбивост в руския евангелски дом край Авраамовия дъб, без да подозират, че дължат всичко това на нашия Герой на кръвното отмъщение. Но не се бяха спуснали в долината Хинон и оттам да се отправят директно към Абд ен Ном, а дошли при нас, за да се осведомят дали една самотна християнска поклонничка може да отседне при този мъж. Ние им дадохме възможно най-добрата информация и им предложихме да ги

придружим до него, за да видим що за човек е. Те приеха с благодарност и тъкмо се канехме да потеглим, когато на вратата ни се почука и за четвърти път отново влезе момчето. Беше останал без дъх и извика, когато съгледа Шамах и майка ѝ:

— Значи вярно ми е казал хаммахрът! Вие сте се отбили първо тук, вместо да яздите към Абд ен Ном! Но защо се бавите толкова? Защо не отивате към Витания, по долината Хинон, както бях казал на хаммахра?

Беше на път да се издаде. Аз го улових за яката и го отведох в съседната стая. Там казах:

— По моему Шамах и майка ѝ не бива да знаят, че си скроил с хаммахра съзаклятие. А ето че ти пристигаш и самият заговаряш за това!

— Аллах, Аллах! — изплаши се той. — Имаш право. Това е глупаво от моя страна. Ама я се постави в моето положение, ефенди! Стоя си аз с всичките мои лъвови, слонове, китове и хипопотами и си чакам да мине Шамах, та с едно голямо тържествено шествие да я придружа до Витания...

— С хипопотамите и слоновете? — прекъснах го аз на думата.

— Да, естествено! — кимна той. — Свиках ги, за да посрещна с тяхна помощ тържествено моята нова приятелка. Претърсихме цялата околност за цветя и храсти, които да носим пред и зад нея. Когато дойде, спираме я и правим поклоните си. После ще бъде издекламирана една поема от Фирдузи. ^[15] След това аз ще държа тържествена реч. Когато свърши, следват нови поклони с песен, която отчасти ще пеem, отчасти ще свирим. Сетне идва ред на втора поема — от Бусири. И накрая един победен крясък — колкото силно можем да изкрещим. Разделяме се и шествието се раздвижва — половината отпред, половината отзад, а аз по средата между майката и дъщерята като водач на двете магарета.

— Възхитително замислено — засмях се аз.

— Нали? А сега си представи, че сме чакали часове наред и никой не идва! Когато майката на Шамах се разделила пред вратата ти с хаммахра, оня тръгнал да се разхожда из града с магаретата си, наместо да продължи по пътя, който му бях набелязал. Чак по-късно се сетил да го стори и ето как аз едва преди няколко минути научих, че така копнеещо очакваните гости се намират при вас. Веднага хукнах

насам да ви кажа час по-скоро да пристигате, ако не искаме моите лъвове и китове да изгубят търпение.

Стана ми жално, че трябва да попаря неговото въодушевление, но нямаше как. Обясних му, че едно такова посрещане е невъзможно. На една християнска поклонничка подобава скромност и вътрешна вглъбеност, а не подобни неща, най-малкото мохамедански поеми и победен вой. Той беше достатъчно разбран да го съзнае и каза:

— Добре, ефенди, тогава няма да го направя. Но едно нещо все пак ще сторя. Известна ли ти е песента за Витания, където Исус отива да посети сестрите и брата! [\[16\]](#)

— Не.

— Тогава ще я чуеш. Сега отивате към долината Хинон и покрай езерото Силоах?

— Да.

— Добре, става! Само вървете бавно, моля! Аз пък ще избързам напред.

Понечих да го предупредя да не вземе да извърши нещо неподходящо, но той отклони и незабавно си плю на петите.

Ние го последвахме. Когато отидохме, освен нас друг човек не се мяркаше. Зарадвах се. Тази самотност и тишина подхождаше за настроението, в което се намирахме. Бяхме съкратили пътя със сериозен разговор. Но малката Шамах въздействаше като топъл слънчев лъч, който омекотяваше тази сериозност. Вдовицата се видя при целта на своето пътуване. В нея трепетно се повдигаше важният въпрос дали нейното пилигримство ще намери изслушване. А ние, които знаехме повече от нея, виждахме да наближава решителният миг и се чувствахме напрегнати до краен предел.

Внезапно отдясно и отляво, отгоре и отдолу, накратко казано от всички страни и височини, където момчетата се бяха скрили зад камънаците, прозвуча на арабски една песен на два гласа. Беше песента за Витания, където Христос беше посетил сестрите и брата, а по път бе лекувал болни край езерото Силоах. Нашето душевно настроение и околността, това, което бе зад нас, и онова, което предстоеше, тази напълно изненадваща, дълбоко покъртваща християнска песен... всичко ни въздейства по такъв начин, че едва ли не ни смъкна силом на земята, за да слушаме, коленичейки. Певците останаха да лежат в скривалищата си — така бяха инструктирани. От

този миг аз започнах да се съмнявам дали нашето момче е наистина родено без всякакъв талант за изкуството.

Оттук тръгнахме към долината Хинон и до така наречения Горен мост, за да видим Гетсимания. После минахме през еврейското гробище и поехме нагоре към Витания.

Момчето стоеше пред селото. Чакаше ни и ни поздрави. После ме попита тихо:

— Видя ли ги?

— Кой? — запитах аз на свой ред.

— Певците. Докато вървахте към Гетсимания, те ви изпревариха, защото имат да пеят още веднъж. Елате! Ще ви заведе при Абд ен Ном да видите жилището, което сме приготвили за Шамах. После ще идем до гроба на Лазар да се фотографираме.

Взе Шамах за ръка и избърза с нея напред. Къщата на Абд ен Ном се намираше близо до гроба. Собственикът излезе да се поклони почтително с двамата си синове, известни от описанието на Тхар като «най-големия кит, който имаме, и най-тежкия от хипопотамите ни». Но и двамата правеха едно бъдещо доверие впечатление. Къщичката също изглеждаше много чиста и уютна. Гостите вероятно щяха да намерят тук удовлетворителен подслон. А когато пристъпихме във вътрешността, видяхме, че предположението се оказа вярно. По отношение подредбата на двете помещения, отредени за Шамах и майка ѝ, при тукашните условия не можеше нищо повече да се желае. Освен това те бяха украсени с всичките клони, клонки и цветя, предназначени за «тържественото шествие».

— Затова бързах толкова — обясни ми Тхар скришно. — Всичко трябваше да бъде донесено много бързо.

— И къде се намират сега всички герои? — попитах аз.

— Веднага ще чуеш!

При тези думи отиде до вратата и даде един знак навън. Незабавно се надигна един най-малко шейсетгласен «победен вой», който едва ли можеше да бъде извисен в по-естествена и плашеща форма от истински лъвове, слонове, хипопотами и китове.

— Аллах да се смили! — провикнах се аз. — Стига толкова! Спри ги!

Той махна отново и настана тишина. Но не можеше да се види къде се криеха чудовищата.

— Така беше уговорено — каза. — Веднъж трябваше да ги оставя да изреват, само един-едничък път! Сега те си имат своята воля и няма да го направят повторно.

Тръгнахме към гроба. Тхар вървеше напред с Шамах. Майка й помоли този път да остане — трябвало да пригответи удобно стаите, преди да се е стъмнило. Това желание беше толкова естествено, че се разбираше от само себе си. Последвахме двете деца без нея. Точно когато стигнахме при гроба, излезе Мустафа Бустани, нашият приятел. [\[17\]](#)

— Колко хубаво, че и вие сте тук! — каза той. — Така заедно ще отидем до къщи както вчера през Кафр ет Тур. Ти също, нали? — попита сина си. — А кое е това малко мило дете?

Поклони се на Шамах. Тя стоеше с широко отворени блестящи очи. Лицето й сияеше от блаженство. Вдигна малките си ръце да бъде взета от него и радостно извика:

— Татко! Татко! — След това плесна запленено ръчички и продължи: — Майка го казваше! Майка го казваше!

— Коя майка? Какво е казвала? — попита Мустафа Бустани, който си нямаше представа, че това е «новата приятелка» на неговия син от вчера.

— Че ще идем до гроба на Лазар, каза майка — отговори Шамах, — и Спасителя ще те възкреси както навремето Лазар.

— Мен?

— Да, теб, моя баща.

Тогава той се обърна към нас.

— Тя ме смята за свой баща. Странно! Кое е това дете?

— Аз съм Шамах, Опрощението, а там в къщата се намира моята майка. Вземи ме на ръце както винаги и ме занеси при нея! — помоли момиченцето, вдигайки отново ръце към него.

Той изгуби цвета си. Стана мъртвешки блед, отстъпи няколко крачки назад и попита с пресекващ глас:

— Шамах... Опрощението...! Сигурно малкото момиче от вчера? Въпросът бе отправен към неговия син.

— Да, то е — кимна онзи.

— Моето предусещане...! Знаеш ли как се казва нейният баща? Малкото момиче отвърна вместо момчето:

— Нали ти си моят баща! Казваш се Ахмед Бустани. Вече не ме ли познаваш? Тогава ще плача! Вземи ме и ме отнеси при майка!

Онова, което последва, не може да бъде описано. Мустафа Бустани изкрещя високо и подгъна колене. Протегна ръце към детето, привлече го към себе си и възкликна, целувайки го непрестанно:

— Шамах... Шамах... Опрощението! Как каза той... когато ми се яви в съня...? «Ще ти пратя моето опрощение... то приближава от изток... оглеждай се всеки ден за него!» Аз го правех и то дойде... то сега е тук!

Внезапно Шамах се възпротиви на милувките му. Дистанцира се с две ръце от него, взря се изпитателно в лицето му и каза:

— Не е вярно, не е вярно! Аз и теб обичам, но ти не си моят баща.

— Права си. Аз съм братът на твоя баща, скъпо, мило сърчице. Но ти можеш да ме обичаш така, все едно съм твоят баща.

— Щом искаш, ще го правя — усмихна се тя. — А сега ме занеси при майка!

— Каж ми първо още нещо!

— Какво?

— Знаеш ли деня, в който почина баща ти?

— Да. Майка го повтаря толкова често, че никога не бих го забравила. Беше на петнайсетия ден от месец адар, когато умря.

Той скочи. Лицето му възприе неподлежащ на описване израз.

— Чухте ли... чухте ли? — попита. — Петнайсети адар! Същият ден, в който ми се присъни, че той е умрял и ще ми прати шамах, своето опрощение. Аллах! Колко удивително е всичко, което се случи! Аз те почитам! Аз те възславям! Аз ти се моля!

— При майка, при майка — помоли детето. Това, което виждаше и чуваше, далеч надвишаваше неговия разсъдък.

— Да, ще те отнеса при майка — каза той, като вдигна Шамах от земята и я взе в прегръдката си. — Тя къде е?

— При Абд ел Ном — отговори Тхар и понечи да тръгне с него, но аз го задържах.

Баща му забърза със залитащи от възмущение крачки към посочената къща и изчезна от вътрешността. А момчето заяви:

— Щом не мога да отида и чуя какво се говори, трябва да остана сам, за да размисля над случилото се. Татко е прав, случи се чудо. Но най-голямото чудо на днешния ден съм аз. Защото аз скроих зад гърба

му съзаклятието с хаммахра и доведох Опрощението точно при гроба на Лазар, без някой друг да ми е дал акъл, включително ти, ефенди, и нашата съпруга. Чакайте ме тук! Веднага щом си събера разсъдъка, ще се обадя.

Отдалечи се. Ние седнахме на зида и започнахме да споделяме мислите си — тихо, като в църква. Бяхме съвсем сами. Денят преваляше. Едно чисто, свято дихание повя от височината на Елеонския хълм.

И ето че изтихо, сякаш от надигналото се над нас течение, се понесе към гроба песента от Витания, където Спасителя отишъл при сестрите и брата. По указание на Тхар момчетата се бяха изкачили по зидовете и повториха онова, което бяха пели при езерото Силоах — песента за Христос, дето направил слепеца зрящ и възкресил мъртвеца.

Когато песента, донесла се до нас като молитва от Христово време, отзвуча, Тхар се върна. Беше се сбогувал със своите другари по игри и ги бе отпратил. И веднага след това неговият баща излезе от къщата. Снаха му и Шамах го придружаваха. Библейският израз «И техните ликове сияеха» можеше да се употреби за тях.

— Какъв час, какъв свят час — каза той. — И тази песен! Кой я организира тая работа?

— Аз — отговори момчето и се посочи с две ръце.

— Ти ли наистина? Имах чувството, като че това бе поздрав от майка ти...

— И от моя покоен мъж — вметна тук вдовицата, — който не е мъртъв, а жив, и чието последно желание сега се изпълни.

— И дори това приветствие да идва от тях двамата, а не от теб, сине мой — продължи Мустафа Бустани, — то ти и бездруго направи предостатъчно и заслужаваш нашата благодарност. Абд ен Ном ни каза кой е същинският виновник за днешната среща. Състраданието, което твоята майка е вляла в младата ти душа, донесе плодове и благословия. Шамах, Опрощението, ще живее при нас и...

— В нашата къща? Със своята майка? — прекъсна го бързо момчето.

— Да.

— За колко дълго?

— Завинаги, надявам се.

Момчето направи могъщ скок във въздуха и извика:

— Тогава трябва незабавно да тръгвам, за да им кажа да дойдат!

— Кои?

— Нашият помощник Хубакек, кафеджийският негр Бем и неговата жена, готвачката.

— За тая работа има още време, тъй като снахата ще остане за днес при Абд ен Ном. Утре ще дойдем да ги заберем, когато всичко е готово за тържественото им посрещане.

— Тържествено посрещане! — нададе радостен възглас Тхар, като направи втори скок във въздуха. — Тук е мястото на моите лъвове и слонове! Ще позволиш ли да ги поканя?

Бащата направи неодобрителна физиономия, но моята жена му кимна умоляващо, и той отговори:

— Ами покани ги!

— Също хипопотамите?

— Да.

— И китовете?

— И тях. Да седнат в градината и да се гощават, но да бъдат мирни и тихи. В замяна на това, преди да се сбогуват вечерта, трябва да изпеят песента за Витания.

— Хамдулиллах! Благодаря ти, скъпи ми, добри татко! Бързам веднага да им го кажа.

— И защо пък веднага? — възрази Мустафа Бустани и поиска да го задържи.

— Защото все още мога да ги настигна. Нали току-що си тръгнаха.

Отскубна се, разтърси набързо ръката на малката Шамах и хукна от място.

— При него ли ще живея? — попита детето, заглеждайки се възхитено подире му.

— Да, при него — отговори майката. — Ще бъдете винаги заедно.

— Това искам и аз и се радвам, защото го обичам, а над такива герои човек трябва да бди. А сега съм уморена от дългия път. Мога ли да спя?

Това желание даде повод да се сбогуваме с майката и детето. После ние тримата се изкачихме по вече познатия пък през Витфагия до Кафр от Тур и спряхме при рожкова. Слънцето тъкмо се канеше да

изчезне зад хоризонта. Със своите последни лъчи то обгърна най-свещения от градовете на земята. Изгледът, който Йерусалим предлага при един такъв слънчев залез, трябва да се възприеме, той е невъзможно да бъде описан. Дълго време стояхме унесени в тази гледка. После Мустафа Бустани заговори, въздъхвайки дълбоко:

— Още по-красива, хиляда пъти по-красива от вчера по същото време! Цял един свят лежи между вчерашния и днешния ден. Зная, че не бихте искали сега, след такъв час, да приказвам и разказвам. Позволете да мълча. И ви моля да се приберете! Оставете ме сам със себе си и насаме с този, който днес ми прости, макар някога да го прогоних!

Тръгнахме си. Още преди да стигнем следващия завой на пътя, вечерните камбани на Божия град започнаха да бият. Едно море от свято стелещи се тонове се издигна до нас и ни обгърна, сякаш искаше да ни възнесе. Поглеждайки назад, видяхме Мустафа Бустани да се моли... един мохамеданин при звъна на църковни камбани! Мога ли повече да разказвам? Не!...

А седлото на пашата?

Аз все пак го получих. Мустафа Бустани разреши въпроса, макар и с цената на големи мъчности. В родината една такава разкошна вещ е неупотребима, наистина, но въпреки това аз го считам за скъпо и ценно, защото неговото постигане е свързано, макар и само косвено, със забележителното пътуване от Йерусалим до Хеброн.

Информация за текста

© Карл Май

© 1997 Любомир Спасов, превод от немски

Karl May
Schamah,

Издание:

Карл Май. Абдахн Ефенди

Band 81. Abdahn Effendi

Сканиране: Неизвестен любител на автора, 2009

Редакция: didikot, 2009

Свалено

от

«Моята

библиотека»

<http://www.chitanka.info/lib/text/13861>

Последна редакция: 2009-10-10 14:30:00

notes

харем — всъщност женско жилище; в случая определение за жена — Б.нем.изд.

Nomen et omen, /лат./ — свободно преведено: Името си има своето предзнаменование. — Б.нем.изд.

3

адар — март — Б.а.

киблаx — молитвената посока към Мека — Б.нем.изд.

Ел Халил — Хеброн — Б.нем.изд.

Биркет ес Султан — Султанско езеро — Б.а.

Куббет Рахил — надгробен паметник на Рахил — Б.а.

Харам Рамет ел Халил — Светилище на Авраам — Б.а.

хаммахр — магаретар — Б.а.

шейх ел белад — кмет — Б.нем.изд.

тарабукка — гърне — барабан — Б.а.

накара — дайре — Б.а.

нефир — тромпет — Б.а.

суффара — вид кавал — Б.а.

Абу 'л-Куазим Мансур /род. между 932 и 942 поч. между 1020 и 10261/ — персийски поет — Б. а.

Мария, Марта и покойния Лазар — Б.пр.

Лазар е бил погребан в пещера. — Б.пр.

Palm / Visor conversion
by Byron Collins 2000
[http://home.clarksville.com/
~bcollins/index.htm](http://home.clarksville.com/~bcollins/index.htm)

THE TREASURE OF NUGGET MOUNTAIN

Jack Hildreth among the Indians

ADAPTED FROM THE ORIGINAL
OF KARL MAY

by Marion Ames Taggart

CONTENTS

CHAPTER I-
A JOURNEY AND A MEETING
CHAPTER II-
TO NUGGET MOUNTAIN
CHAPTER III-
ON THE MURDERER'S TRACK
CHAPTER IV-
PLANS FAIL ON BOTH SIDES
CHAPTER V-
RESCUING SAM
CHAPTER VI-
THE LAKE OF BURNING OIL
CHAPTER VII-
THE ATTACK ON THE TRAIN
CHAPTER VIII-
A CHAPTER OF SURPRISES
CHAPTER IX-
PARANOH COMES TO LIFE AGAIN
CHAPTER X-
A DOUBLE CAPTURE AND A DOUBLE RESCUE
CHAPTER XI-
A TRADER IN COUNTERFITS
CHAPTER XII-
SANTER AGAIN
CHAPTER XIII-
HELLDORF SETTLEMENT
CHAPTER XIV-
AT ECHO CANYON
CHAPTER XV-

MY BRAVE WINNETOU
CHAPTER XVI-
BACK TO NUGGET MOUNTAIN
CHAPTER XVII-
IN THE HANDS OF THE KIWAS
CHAPTER XVIII-
RETRIBUTION

THE TREASURE OF NUGGET MOUNTAIN

CHAPTER I
A JOURNEY AND A MEETING

IT is certainly true that no man knows what the future holds for him. When I, Jack Hildreth, newly graduated from college, won the consent of my uncle and second father, whose namesake and heir I was, to go West to see life, I little dreamed of the experience that lay before me. I had gone as a civil engineer to survey for a railroad that was to run through the lands of the Apaches, in the mountains of Arizona and New Mexico. The greatest chief of all the Apache tribes was Intschu-Tschuna, and he and his son Winnetou had defeated the attempted unjust invasion of their rights, had slain all my comrades, except the three scouts who accompanied us, and it was only by showing that courage and skill which the red man so profoundly admires that I succeeded in convincing the Indians that I was trustworthy, and saving myself and the scouts, Sam Hawkins, Dick Stone, and Will Parker, from death by torture. But once having accepted me, there was no reservation in their love for me. I had been made a full son of Intschu-Tschuna, and a brother of Winnetou by drinking the blood of that true knight of the plains, as he had drunk mine, and our kinship and brotherhood was not one in name merely, but in very truth and deed, for I had come to love and admire the high-minded, brave young Indian as I have never before or since loved another friend, and his love for me was equally strong.

A whole winter had passed since the morning in late autumn when the Apaches burst upon us and put an end to the work on which we were sent. It had been a winter of the greatest interest, passed as it was in closest intimacy with Intschu-Tschuna, Winnetou, and his beautiful young sister Nscho-Tschi, the Fair Day, who, when I first came among the Apaches, and was still under sentence of death as a traitor and a thief of their lands, had been my gentle nurse through a long and dangerous fever.

Winnetou had not only taught me the Apache tongue, but also all that skill in hunt and warfare which has been the Indian's inheritance for countless generations, and of which he was a master. Intschu-Tschuna made me wise in the lore of his people, and the sweet Fair Day showed me that a loving daughter and sister, a true-hearted and gentle maiden, was to the red Indian, as to the white, his most precious possession.

But the pleasantest life must end, the sunniest days pass. When the spring came I told Intschu-Tschuna that I must go back to my home in the distant East, though I would return later to my new and faithful friends. The chief's face grew sad at

these tidings, but he said: "Intschu-Tschuna feared that his white son would go to the sea in the rising sun, even as the rivers flow toward it when the winter is past. Will you stay with those pale-faces who would have built the railroad?"

"No."

"That is right. You have become a brother of the red man, and ought not have any share in further attempts on his lands and property. But where you wish to go you cannot live by the chase as you can here. Winnetou has told me that you would have had money had we not come upon you and stopped your work, and he has asked me to make this up to you. The red men know the places where gold is found; they need only take it away. Do you wish me to get some for you?"

Others in my place might have said yes eagerly, and received nothing, but I saw the peculiar keenness of his eyes as they watched me, and answered, "I thank you. There is no satisfaction in riches that a man gets without effort; only that for which he has labored and struggled possesses value."

His gaze softened; he gave me his hand, and said heartily: "Your words tell me that we are not deceived in you. The golden dust for which the white gold hunters strive is a deadly dust. It destroys those who find it. Never seek it, for it kills not only the body but the soul. I wanted to try you. I would not have given you gold, but you shall receive money, the very money on which you counted."

"That is not possible."

"It is possible, for I will it so. We will go back to where you were working. You shall continue your work, and thus receive the reward promised you for doing it."

I looked at him amazed and speechless. Could he be jesting? No; such a thing would be impossible to the dignity of an Indian chief. Or was it another test?

"My young white brother says nothing," continued the chief. "Is my offer not acceptable to him?"

"On the contrary, more acceptable than I can say, but I cannot believe that you are in earnest."

"Why not?"

"Am I to understand that I am to complete the work for which my white comrades were punished with death? that I am to do that for which you rebuked me so sternly when we first met?"

"You acted then without the permission of the owners of the land, but now you shall receive this permission. The offer is not mine, but Winnetou's. He says it will not harm us if you complete the interrupted work."

"That is a mistake. The road will be built; the white men will certainly come."

He looked gloomily before him, and after a short pause said: "You are right. We cannot prevent our selves being robbed again and yet again. First they send a little band, such as yours was, which we could overcome. But that counts as nothing, for later they will come in crowds, before which we must retreat, or be destroyed. But neither can you alter this. Or do you mean that they will not come if you do not finish your measuring?"

"No, I do not mean that, for do what we will, the fire steed will come through all this region."

"Then accept my offer. It will help you, and can do us no harm. I have talked with Winnetou. We will ride with you, he and I, and thirty braves, which will be enough to protect your labor, and can help you."

Then we will take these braves as far East as is necessary to find safe paths, and we will go by the steam canoe to St. Louis."

"What is my red brother saying? Do I understand him aright? He will go East?"

"Yes; I and Winnetou, and Nscho-Tschi."

"Nscho-Tschi also?"

"My daughter also. She would be glad to see the great dwelling places of the pale-faces, and stay among them till she has become like a white squaw."

I must have looked amazed at this news, for the chief added smilingly: "My young white brother seems to be astonished. If he has any objection to our accompanying him let him say so frankly."

"Any objection! How could I have any? On the contrary it delights me. Under your protection I should be safe, and that alone would be a great deal, but, above all, I should still have with me those who are so dear to me."

"How," he assented, quite satisfied." Then you shall finish your work, and we will go Eastward. Can Nscho-Tschi find people with whom she can live, and who will teach her?"

"Yes; I will gladly make that my care. She shall go to a house where there are none but good ladies who pray to the Great Spirit, and teach the young maidens of the pale-faces."

"Good. And when will my young white brother be ready?"

"Whenever it pleases you."

"Then we will go at once. Winnetou has already arranged for this, and my young white son need feel no care."

We were to start in two days, yet the peaceful life in the pueblo was not disturbed; even Nscho-Tschi served us at meal-time as calmly as usual. What a fuss her white sisters make over a small excursion, yet this Indian girl, with a long, dangerous ride before her, and all the customs of civilization to learn, showed no trace of excitement in her manner.

At last came the morning of the departure. We made short work of breakfast, for the ceremony of consulting the medicine-man as to the success of the journey was to be performed. All the men, women and children of the pueblo came out to take part in this ceremony, which was not unlike the Greeks consulting the oracle, or the Romans reading the auguries. A sort of sanctuary hung with blankets was prepared for the medicine-man, and behind this he retired, and a circle of Apaches formed around him. Then he began a kind of growling and snarling, like dogs and cats beginning a fight, the growling occasionally broken by a howl, which sank into softer tones. The howl meant that the medicine-man had seen something bad in the future; the softer notes announced something good. After this had continued some time, the medicine-man burst forth from his improvised temple, and ran round the circle shrieking like a madman. This performance was followed by a dance, slow and grotesque, made more so by the fact that he wore a horrible mask, and had all sorts of curious and ugly objects hung over his body, and the dance was accompanied by an intoned song. Both song and dance were violent at first, becoming quieter by degrees, till at last the medicine-man seated himself, his head between his knees, and remained silent and motionless for a long time. At last he sprang up, and announced the result of his inquiry." Hear, hear, ye sons and daughters of the Apaches I This is what Manitou, the great good Spirit has revealed to me. Intschu-Tschuna and Winnetou the Apache chiefs, and Old Shatterhand, who has become our white chief, will ride to the dwelling place of the pale-faces. The good

Manitou will protect them. They will go through many adventures without harm, and will come back to us safely. Nscho-Tschi too, who will stay longer among the palefaces, will come back to us safely, and there is but one of them whom we shall never see again."

He paused, and his head was bowed as if to show his grief over this last announcement.

"Ugh, ugh, ugh," cried the Indians, curious to hear more, yet not daring to ask. But as the medicine-man remained bowed down and silent, little Sam Hawkins, my true friend and faithful comrade, lost patience and cried: "Who is it that will not return? Let the man of medicine tell us."

For a long time there was no reply; then the medicine man raised his head slowly, looked at me, and said: "It were better not to have asked. But since Sam Hawkins, the curious pale-face, has forced me to say it, I will tell you it is Old Shatterhand who will never return. Death will seize him in a short time. They who would come back safely must not stay near him, for they who are near him shall be in danger, and they who are at a distance from him shall be safe. How!"

Now Old Shatterhand was the name that had been given to me, because of the reputation my strong hands had earned in knocking down any one who attacked me. Intschu-Tschuna and Winnetou glanced at each other as they heard these words One could not say

whether or not they believed them, but they knew the fatal effect of the words on those men whom they had picked out to protect us. If they believed it dangerous to be near me the safety of the entire party would be imperiled. Intschu-Tschuna took both my hands, and speaking very loud so that every one could hear, reminded his people that the medicine-man had sometimes made mistakes in his prophecies, and that only time could show whether he had spoken truly in this instance. Scarcely were his last words uttered than Sam Hawkins stepped forth and said: "No, we need not leave it to time. There is a means by which we can discover at once whether the medicine-man has announced the truth. Not only the red men, but the white have their medicine-men who can read the future, and I, Sam Hawkins, am the most renowned among them."

"Ugh, ugh," cried the Apaches amazed.

"Yes, you wonder at that. Heretofore you have considered me an ordinary trapper, because you did not know me. But you shall find out that I know more than my prayers. Let some of my red brothers dig a small, but deep hole in the earth with their tomahawks."

"Would my white brother look into the middle of the earth?" asked Intschu-Tschuna.

"Yes; for the future lies hidden in the bosom of the earth and in the stars, and since I cannot read the stars in broad daylight, I must turn to the earth for that which I wish to know."

Some of the Indians had at once complied with his request, and were digging a hole with their tomahawks.

"Don't try any humbug, Sam," I whispered. "If the Indians see through your nonsense it will make matters worse."

"Humbug I Nonsense!" he retorted. "What are the medicine-man's practices but humbug and nonsense? What he can and dare do, I can and dare do also, my cautious young professor. I know what I'm about. If nothing is done to reassure them we shan't be able to do anything with the men who go with us."

"I know that, but I beg you not to do anything ridiculous."

"Oh, it's solemn, perfectly solemn; don't you worry."

In spite of his assurance I felt considerable anxiety; I knew him too well. He was a born joker, and forever up to some trick, but I had no chance to say more, for he walked away to tell the Indians how deep to make the hole. When everything was ready, Sam took off his old leather hunting jacket, rolled it up, and set it over the hole like a cylinder, where the stiff old coat stood up as if made of wood.

"Now," said Sam to his audience, "the men, women, and children of the Apaches shall see what I do, and wonder at it. When I have spoken my magic words the earth shall open her bosom to me, and I will see what is to happen to us during our journey." With this he went back a few paces, approached the hole with slow and solemn steps, to my horror repeating the multiplication table from the ones up to the nines, but he did so too rapidly for the Indians to catch what he said. When he got to the end of the table of nines, he broke into a gallop, sprang up to the coat with a loud howl, waving his arms like a windmill. I looked around to see what the Indians thought of this performance, and to my great relief saw that they all looked perfectly serious; even the two chiefs betrayed no doubt in their faces, though I was sure that Intschu-Tschuna knew right well what Sam was up to.

Sam kept his head down in the coat a good five minutes, moving his arms the while as if he saw marvelous things. At last he raised his head, showing a face solemn to the last degree, shook out his coat, and drew it on again, saying: "My red brothers may fill in the hole again. While it is open I can say nothing." This was done, and Sam drew a deep breath, as if he felt deeply impressed, and said: "Our red brother has seen wrong, for exactly the contrary of what he said is to happen. I have seen all that is to come to pass in the coming week, but it is forbidden me to repeat it all. I have heard shots, and seen a struggle. The last shot came from Old Shatterhand's bear-killer, and he who fires the last shot cannot have died, but must be the victor. My red brothers can be safe only by keeping close to Old Shatterhand. If they obey their medicine-man they are lost. I have spoken. How!"

The consequences of this prophecy were exactly what Sam had anticipated, at least for the time. The Indians evidently believed him, and as the medicine-man did not come forth to oppose Sam's statement he was considered vanquished, and Sam the true prophet. Winnetou's eyes rested on Sam, who had come chuckling over to me, with a silent, but very expressive look, while his father said: "My white brother is a wise man; he has taken the force from the words of our medicine-man, and he has a coat full of wise sayings. This precious coat will be honored from one big water to the other. But Sam Hawkins should not have gone so far. It was enough to say that Old Shatterhand would bring us no evil; why did he prophesy anything bad?"

"Because I saw it in the hole."

Intschu-Tschuna made a gesture dismissing this statement, and said:

"Intschu-Tschuna knows the truth; Sam Hawkins can be sure of that. It was not necessary to make our people anxious by speaking of bad things to come. Let us go."

The horses were brought, and we mounted, and rode slowly away from the pueblo village, Intschu-Tschuna, Winnetou, his sister and I ahead, Sam Hawkins, Parker and Stone following, and behind them the thirty braves leading the pack horses.

Nscho-Tschi sat astride her horse like a man. She was a remarkably daring and accomplished rider, as I knew already, and as she proved anew on this journey, and she could handle weapons equally well. Any one meeting us would have taken her for the younger brother of Winnetou, the likeness between them being heightened by her masculine garments; but they only brought out more clearly her remarkable beauty.

She was so radiant, so happy, so girlish, in spite of the knife and pistol in her belt, and the gun across her shoulders that all eyes turned on her admiringly -- poor, beautiful Fair Day!

After five days we reached the spot where we had been working when taken prisoners by the Apaches, and the rest of the party was cut down in the struggle. Here I resumed my work, guarded by the Apache braves, and helped by Winnetou and Nscho-Tschi, who scarcely left my side. It was very different from the circumstances under which I had labored before, with a band of drinking, unprincipled adventurers for companions. Now I was with friends, and I was profoundly touched by the

generous proof of affection they gave me in allowing me to finish a work begun in dishonesty to them, now that they were convinced that I had no part in the wrong intended them, and that the completion of the work would be to my advantage. No brother could have been more lovingly watchful of my welfare than my brother, the Apache, and his father helped me in every way in his power, but it was Nscho-Tschi who anticipated my every wish, seeming to read my thoughts, and no desire of mine was too trivial for her to take infinite pains to gratify. Every day increased the grateful affection I felt for her, which I could only show by teaching her all that she was so eager to learn. Dear, bright, devoted little sister! Sweet Fair Day, so soon to set!

At the end of the eighth day I had finished; the instruments were repacked, and we resumed our journey Eastward over the same route I had traveled in coming West under the guidance of Sam Hawkins. It was the second day after we had set out on our long ride that we saw four white men coming toward us. They were dressed like cowboys, armed with guns, knives and revolvers. When they had come within twenty feet of us they reined up, took their guns in their hands as a precautionary measure, and called to us: "Good day, gentlemen. Must we keep our fingers on our triggers or not?"

"Good day," replied Sam. "Put up your shooting irons; we've no desire to eat you. May we ask where you came from?"

"From old father Mississippi."

"We're going the way you came; is it open?"

"Yes, as far as we know, but any way you needn't fear with a party of your size. Or aren't the red men going all the way?"

"Only this warrior here, with his daughter and son; they are Intschu-Tschuna and Winnetou, the Apache chiefs."

"You don't say so! A red belle going to St. Louis? May we ask your names?"

"Why not? We're not ashamed of them. These are my comrades Dick Stone and Will Parker, and this is Old Shatterhand, a boy who has stabbed the grizzly with his knife, and knocks down the strongest men with his fist. I am Sam Hawkins. And you?"

"I am called Santer," said the leader, and after a few more questions they rode on.

Then Winnetou said to Sam: "Why has my brother told these strangers so much about us? I do not trust the politeness of that pale-face. He was polite only because we were eight times as many as they. I am not pleased that you should have told them who we were."

"Why? Do you think it can do any harm?"

"Yes."

"In what way?"

"In many ways. The man who spoke to you has bad eyes; I must know what he does. My brothers may go slowly forward, and I will go back with Old Shatterhand to follow these pale-faces, and see whether they really went on, or only pretended to do so."

Accordingly Winnetou and I turned back upon our way, and followed the strangers. I confess the man Santer had struck me exactly as he had Winnetou.

"Does my brother see," said the young chief when we were out of hearing of the others, "that if these men were thieves they would know we had gold with us? Sam Hawkins was so imprudent as to say we were chiefs on our way to St. Louis, and they need know no more. For such a journey gold is necessary, yet if they attacked us today they would find none, but tomorrow we shall get all that we require, and there was no use in bringing more than we could use. To-morrow we will go to the place where it is hidden, and bring away enough for our journey."

"Is the place where you get gold on our way?"

"Yes, it is in a mountain called Nugget-tsil, or gold mountain, though it has another name in the mouths of those who do not know that gold is there."

I was amazed to hear this. Think of these men knowing where gold was hidden in such quantities, and yet living a life of such hardship and danger!

By this time we had followed Santer far enough on his course to feel sure that he had no intention of turning back. We reined up, and watched their retreating figures till they looked like flies on the horizon, then turned our horses to rejoin our party.

"Come," said Winnetou, "they intend no evil, and we can rest secure."

Neither he nor I guessed with what a cunning wretch we had to deal, who realizing he would be watched, had ridden so far to throw us off our guard.

We returned to our camp, and the chief, and Nscho-Tschi, feeling perfectly secure, little dreaming that the strangers in turn were following us, with death in their hearts and hands.

CHAPTER II TO NUGGET MOUNTAIN

THAT night we encamped beside a spring, which flowed fresh and bright from the tender grass it watered, and was most acceptable to our tired horses. The spot was surrounded by bushes and trees which enabled us to have a fire without its being seen at a great distance. Two sentinels were stationed by the chief to watch, and everything seemed to insure our safety as we sat around the fire, sheltered from the cool night wind by the bushes.

It was our custom in the pueblo to sit and talk after supper, and we did so to-night. In the course of the conversation Intschu-Tschuna said that we should not resume our journey in the morning until mid-day, and when Sam Hawkins asked why this was he was answered with a frankness which I profoundly regretted later: "That should be a secret, but I can trust it to my white brothers, if they will promise not to try to know more than I tell them."

We all gave the promise, and he continued: "We need gold, so tomorrow morning early I will go with my children to get nuggets, and shall return at midday."

Stone and Parker uttered an exclamation of wonder, and Sam, no less amazed, asked: "Is there gold near here?"

"Yes," replied Intschu-Tschuna. "No one suspects it; even my braves do not know

it. I learned it from my father, who in turn had the secret from his father. Such secrets are always handed down from father to son, and considered sacred; they are not shared even with one's dearest friends. It is true I have now spoken of it, but I would not tell any man the place, nor show it to him, and I would shoot down any one who dared follow us to discover it."

"Would you kill even us?"

"Even you. I have trusted you, and if you betrayed that trust you would deserve to die. But I know you will not leave this spot till we have returned."

With this he ended the subject abruptly, and the conversation took another turn. Intschu-Tschuna, Winnetou, Nscho-Tschi and I sat with our backs toward the bushes; Sam, Dick and Will on the opposite side of the fire facing us. In the midst of our pleasant talk Hawkins suddenly uttered a cry, snatched his gun, and fired between us into the thicket. Of course his shot alarmed the entire camp. The Indians rushed over to us, and we jumped up, demanding of Sam why he had fired.

"I saw two eyes shining out of the bushes behind Intschu-Tschuna," he declared. Instantly the Indians snatched brands from the fire, and rushed into the shrubbery. Their search was vain. We quieted down at last, and seated ourselves as before. "Sam Hawkins must have been mistaken," said Intschu-Tschuna. "Such mistakes are easily made in the flickering fire's light."

"I don't see how I could be," said Sam. "I felt perfectly sure I saw two eyes there."

"The wind turned the leaves; my brother saw the light side, and took them for eyes."

"That's possible, and in that case I must have killed the leaves."

He laughed in his silent way, but Winnetou did not look at the matter in the light of a jest; he said gravely: "In any case my brother Sam has made a great mistake, for which we may pay later."

"A mistake? How so?"

"The shot was dangerous for us," said Winnetou.. "Either Sam saw no eyes, and then it was unnecessary, and would attract our enemies who might be about, or, if he really saw a man, the shot was foolish, for it could not hit him possibly."

"Oh, but Sam Hawkins is sure of his aim; I don't miss my mark."

"I too can shoot, but in such a case I certainly should not have hit. The spy would have seen you take your gun, and would move out of your range."

Though the others were satisfied with the search that had been made Winnetou did not accept it as final. Once more he rose, and went out to go over the ground again himself, and make sure all was well. He was gone over an hour, and when he came back he said: "There is no man there; Sam Hawkins must certainly have been mistaken."

Nevertheless he doubled the sentinels, bidding them be more than usually vigilant, and patrol the circle of our camp more frequently. Then we lay down to rest. My sleep was not quiet; I waked often, and during my naps had brief, turbulent dreams in which Santer and his comrades played the chief parts. That was the natural consequence of our meeting him, and the alarm

of the evening, but I could not shake off the impression of dread these dreams left.

After a breakfast of dried meat, and a porridge of meal and water, Intschu-Tschuna with his son and daughter started away. Before they went I implored them to let me accompany them, at least part of the way, and lest they should suspect me of wanting to discover the hiding-place of the gold, I told them that I could not get rid of

the thought of Santer. I wondered at myself, for unlikely as it was, I felt that he had come back. "My brother need not be anxious for us," answered Winnetou. "In order to satisfy him I will look again at the trail. We know that he does not think of the gold, but if he came with us part of the way he would suspect where it lay, and he would catch the fever for the deadly dust that never leaves a pale-face till soul and body are destroyed. We beg him not to go with us, not because we distrust him, but because of our love and foresight."

After this I had to be silent. Winnetou looked again for a trace of other feet than ours, discovered nothing, and they went away. They were not mounted, so I knew the spot where they were going could not be far.

I lay down in the grass and smoked, and tried to talk with my comrades, but I could not rest. At last I sprang up, took my gun, and wandered forth, thinking I might find some game which would serve for our dinner, and help divert my thoughts. Intschu-Tschuna had gone southward from the camp, so I went northward, that he might not think I was searching for the forbidden path. After I had walked a quarter of an hour I came, to my surprise, on a trail, the fresh footprints of three persons. They wore moccasins, and I

distinguished two large, two medium sized, and two little feet -- it must be Intschu-Tschuna, Winnetou, and Nscho-Tschi. They had gone southward to mislead us, and had then gone due north. Dared I go further? No. It was possible that they saw me, it was certain that on their return they would discover my footprints, and might think I had followed them secretly. Still I could not go back to camp, so I wandered easterly a short distance further. Suddenly I stopped short, for I had come upon another trail. Examination showed it to be the footprints of men with spurs, and I instantly thought of Santer. The trail ran in the direction where the two chiefs must be, and seemed to come from some shrubbery a little further on. I went there. I was right; the trail did come from these bushes, and there I found tied the four horses which had been ridden by Santer and his companions the day before. Evidently the wretches had hidden here all night, and Sam Hawkins had not been mistaken, but had really seen a pair of eyes. We had been spied upon, and -- Ah, heavens! What a thought came to me now! What had we been talking of just before Sam fired? Of Intschu-Tschuna and his children going today to get the gold. This had been heard, and now, the rascals were following my friends. Winnetou in danger!

And Nscho-Tschi and her father! Instantly I mounted, and rode for life and death on the trail. There was no time to go back and alarm the camp; if only I could be in time! I tried to guess where the hiding-place of the gold might be, in case I lost the trail. Winnetou had spoken of a mountain called Nugget-tsil, or Nugget Mountain, so the place was a hill. I looked over the scene through which I was flying and

north of me, directly in my path, saw a considerable elevation crowned by woods. This then must be Nugget Mountain. The old nag under me was not swift enough, so as I passed I pulled a branch from a bush and belabored him with it. He did his best, and the plain disappeared behind me; the hills rose before my eyes. The trail led between two of them, and was lost in the stones which covered their sides, but I did not dismount, for I knew those I sought had gone farther into the valley. At last I was forced to get down, and try to discover the trail. It was not easy to do, but at last I succeeded; it led into the ravine. The horse could only hinder me here, so I tied him to a tree, and hurried on afoot, impelled by fear to a haste that took away my breath. I had to pause a moment for breath on a cliff, and saw the trail plunge to the left into the woods. I ran under the trees which grew farther apart

as I advanced, and spied an opening ahead of me. I had not quite reached it when I heard several shots. In an instant a cry arose that pierced my very flesh like a sword -- it was the death cry of the Apaches. I not only ran, I sprang forward in long leaps like a wild beast. Again a shot, then another -- that was Winnetou's rifle. Thank God, then he was not dead. I had but one more spring to make to be in the clearing, but for an instant I stood petrified by what I saw. The light was dim, but directly before me lay Intschu-Tschuna and his daughter; I could not tell whether they were alive or dead. A little way beyond was a small crag behind which stood Winnetou reloading his rifle. To my left, protected by trees, were two men with guns aimed at Winnetou, while a third crept cautiously under the trees to get behind him. The fourth lay at my feet, shot through the head. For the moment the young chief was in greater danger from the two, than the third. I took my bear-killer and shot them both down. Then without taking time to re-load I sprang behind the third man. He saw me coming, and aimed at me. I leaped aside; the shot did not touch me. He saw his game was up, and ran into the woods. I rushed after him, for it was Santer, and I wanted to capture him. But the distance between us was too great; he disappeared in the darkness of the thick forest, and I saw him no more.

I turned back to my poor Winnetou, who needed me. I found him kneeling beside his father and his sister, anxiously searching for a trace of life. When he saw me coming he rose for an instant, and looked at me with an expression in his eyes I can never forget, so full of pain and wrath were they. "My brother sees what has happened. Nscho-Tschi, the fairest and best of the daughters of the Apaches, will never go to the states of the pale-faces. She still breathes, but she will never rise again."

I could not speak; I could say nothing, ask nothing. There was nothing to ask; I saw only too plainly the whole wretched truth. They lay in a pool of blood, Intschu-Tschuna shot through the head; Fair Day through the breast. He had been killed instantly; she still breathed with difficulty, and with a rattling sound, while the beautiful bronze of her face grew paler and paler. Her soft lips were drawn, and death was stamped on the dear features. She moved a little, turned her head to where her father lay, and slowly opened her eyes. She saw Intschu-Tschuna lying in his blood, and shrank at the sight, but was too weak to feel the shock keenly. She seemed to gather her thoughts together, and remember what had happened, for she pressed her little hands against her heart. She felt the warm blood flowing from her breast and sighed. "Nscho-Tschi, my dear, my only sister," moaned Winnetou, with a note in his trembling voice no words could convey. She raised her eyes to him. "Winnetou -- my -- brother," she whispered. "Avenge -- me." Then she saw me, and a glad smile played over her white lips. "Shatterhand," she gasped. "You -- are -- there. Now -- I -- die -- in --" We heard no more, for death closed her lips forever. I felt as though I was suffocating; I must have air. I sprang up, for we had knelt down by her, and uttered a loud cry which echoed down the side of the mountain. Winnetou also rose, slowly, as if a heavy weight dragged him down. He threw both arms around me, and said: "Now they are dead; the greatest, noblest chief of the Apaches, and Nscho-Tschi, my sister, who loved you so. She died with your name on her lips. Never, never forget it, my dear brother."

"I will not forget it," I said hoarsely.

Then his expression changed, and he said in a voice that rang like a trumpet: "Did you hear her last words to me?"

"Yes."

"Revenge! She shall be avenged, and as no murder was ever avenged before. Do you know who the murderers are? You saw them. Pale-face, to whom we had done no wrong.

So it has ever been, so will it ever be till the last red man is dead. For if he died a natural death, still it would be a murder, for his people are slain. We were going to the States of these accursed pale-faces. Nscho-Tschi wished to learn to be like the white squaws; she has paid for it with her life.

Whether we love them, or whether we hate them, it is the same. Wherever a pale-face sets his foot, destruction to us follows after him. A lament will ring through all the tribes of the Apaches, and a cry of vengeance will echo in every place where there is a son of our nation. The eyes of all the Apaches will be turned on Winnetou to see how he will avenge the death of his father and sister. My brother, Old Shatterhand, shall hear the promise I make here beside these two bodies. I swear by the Great Spirit, and by all my brave ancestors in the Happy Hunting Grounds, that with the gun which has fallen from my dead father's hand I will shoot down each and every white man I meet, or --"

"Stop!" I interrupted him, for I knew how binding and unalterable this oath would be to him. "Stop! My brother Winnetou must not swear now, not now."

"Why not?" he asked angrily.

"An oath must be spoken calmly."

"Ugh! My soul is calm now, as calm as the grave in which I shall lay my dear dead. As it will never give them back to me, so I will never take back a syllable of my oath --"

"Say no more," I interrupted him again.

His eyes flashed on me almost threateningly, and he cried: "Will Old Shatterhand hinder me doing my duty? Shall the old wives spit upon me, and shall I be driven from my people because I have not the courage to avenge today's crime?"

"It is far from my thoughts to ask this of you. I too would have the murderers punished. Three have already received their reward; the fourth has fled, but he shall not escape us."

"How can he escape?" Winnetou asked. "But it is not a question of him alone. He has acted like a true son of that white race which brings us ruin. It is responsible for what he has learned, and I will hold it responsible, I Winnetou now the chief of all the tribes of the Apaches."

He stood erect and proud before me, a man who, in spite of his youth, was the king of his people. Yes, he was the man to carry out whatever he undertook. He could unite the warriors of all the red nations under him, and begin a warfare on the whites which, although the end was certain, would bathe the West in the blood of a hundred thousand victims.

I took his hand, and said: "You shall do what you will, but first hear the request I make, which may be the last your white friend and brother can ask of you. Here lies Nscho-Tschi. You said that she loved me, and died with my name on her lips. And she loved you; me as friend, and you as brother, and you returned her love richly. By this our love I beg you not to take any oath as to what you will do till the stones are sealed over the grave of this worthiest daughter of the Apaches."

He looked at me earnestly, even severely, then his eyes fell, and his face softened, till at last he raised his eyes again, and said: "My brother, Old

Shatterhand, has great power over all hearts around him. Nscho-Tschi would certainly do what he asked, and so will I. Not until my eyes no longer look upon these two whom we loved shall it be decided whether the Mississippi and its tributaries shall flow down to the sea red with the blood of the red and white races. I have spoken. How!"

Thank God! At least for a time I had succeeded in averting this great disaster. I pressed his hand gratefully, and said: "My brother shall see that I will ask no mercy from him for the guilty man; he may make his punishment as heavy as he deserves. We must take care he has no time to escape."

"My feet are bound," answered Winnetou, once more sad and quiet. "The customs of my people bid me remain with my dead until they are buried, because they were so closely related to me. Not until then may I seek for revenge."

"And when will they be buried?"

"I must consult my warriors whether we shall bury them here where they died, or take them back to Rio Pecos. But even if we lay them here several days must pass to celebrate fitly the burial of such a great chief."

"Then the murderer will escape."

"No, for though Winnetou cannot follow him, others can take his place. Old Shatterhand shall undertake this; he will surely find the trail of the fugitive. He shall take ten braves with him; the other twenty warriors he will send here to me to chant the death song."

"It shall be as you say, and I hope to be worthy the trust my red brother gives me."

"I know that Old Shatterhand will act exactly as if I were in his place. How!"

He gave me his hand; I pressed it in both of mine, bent once more over the faces of the dead, and went away. At the edge of the clearing I turned back. At that moment Winnetou covered his head, and uttered the dull wailing note with which the Indians begin their death chant. Ah, how sad, how heavy-hearted that note of woe made me! But I had to act, and hastened back by the way I had come.

CHAPTER III ON THE MURDERER'S TRACK

WHEN I left Winnetou I intended to go straight to the place where I had found Santer's horses, but on the way I thought of the horse I had ridden in coming, and that Santer must have found him, and ridden at once from the scene of his crime. This thought redoubled my speed; I ran down the mountain, and with bitter disgust saw that the horse was gone, and Santer was already on his way. I plunged through the ravine; it was too stony there to see a trail, but a little farther on I came to soft earth which I examined carefully for a footprint.

Then I found that I had been entirely deceived. Search as I would I could discover nothing; Santer had not gone this way. He must have chosen another where the rocks betrayed no hoof prints, and the only thing for me to do was to hasten back to our camp for assistance. One person alone might spend hours in a vain attempt to discover the exit he had chosen.

It was a long distance to traverse on foot when one was on fire with impatience, grief and rage, but though it seemed to me my feet were shod with lead, in reality I was not long getting to our camp. It was past midday, however, when I came in, and Sam Hawkins called out to me as he saw me coming: "Where have you been? We have

eaten, and I --"

He stopped suddenly, shocked by the expression of my face. "For the love of heaven," he cried, "what is the matter?"

Instead of answering, I called the Apaches together, and told them as well as I could my terrible news.

No one spoke or moved; they could not believe me; it was too horrible. But when they did realize I had spoken the truth, and Intschu-Tschuna and Nscho-Tschi were really dead, such a howl arose as could have been heard for miles. The Indians ran about like madmen, brandishing their tomahawks, and uttering fierce cries, their faces distorted with grief and rage.

As soon as I could make myself heard, I said: "Let the Apache braves be silent. Nothing comes of noise. We must hasten after the murderer."

"Yes; away, away, away," they shrieked, throwing themselves on their horses; had they caught Santer then he would have been torn to shreds.

"Gently," I said. "My brothers do not know what must be done; let me tell them."

They crowded around me till I was nearly suffocated, while Sam Hawkins, Stone and Parker stood as if petrified just where they were when I came back; the tragedy seemed to have benumbed them. They stirred at last, and joined us, and Sam gasped out: "I feel as though I had been knocked on the head, and could not think. The dear, beautiful, good, good young red girl! She was so friendly, so sweet to me! To think she is murdered!"

"Don't talk about it, Sam. I don't dare dwell on that side of it. Now all our strength is needed to catch that beast. My idea is to divide our force into two parties, and ride around the mountain. We will meet on the further side, and learn whether either division has found the trail. I am convinced that one or the other must find it, and then we will follow it fast."

"Upon my word the very best way, and the simplest; I wonder I didn't think of it," cried Sam.

"Winnetou has lent me ten Indians to pursue Santer, and I'll take those who are the best mounted, for no one knows how long we shall have to follow the wretch, and we must take enough provisions. You know the region; how long do you think it will take us to ride around the mountain?"

"If we hurry we can do it in a little more than two hours."

"Then let us delay no longer." I picked out my ten Apaches, who were glad to be chosen, for they much preferred hunting the murderer to singing the death song. To the remaining twenty I gave explicit directions how to reach Winnetou, and we then parted.

My ten Indians turned to the left of the mountain to encompass it on its western side, while we kept on to the east. We spurred our horses, and rode rapidly, keeping the hills on our left. Our eyes were glued to the ground, for the faster we rode the sharper we must watch not to pass the trail.

Thus we spent an hour, and half of another, and had almost finished our half circuit of the hills when we spied a dark line running through the grass. It was the trail of a single rider -- Santer's. It was not more than two hours old, and we longed to follow it at once, but had to wait for the Apaches, who came up with us in three-quarters of an hour.

I sent a man back to Winnetou to tell him that we had found the trail, and then we rode on at our best speed. It was so early in the season that there were but two hours before sunset, and we must hasten. We must put a long stretch behind us before darkness came on, for we could not see the trail during the night. We

felt sure that Santer would press on in the darkness, knowing well we must be following, and tomorrow our ride would be a long one. Fortunately, however, both horse and man would require rest; Santer could not ride forever without stopping.

Nugget Mountain disappeared behind us, and a flat prairie lay before us, in which the trail was easily seen. As it grew dark we dismounted, and followed it on foot until we could distinguish it no longer. There was grass here for the horses, and we lay down for the night just as we were. The thought of the death of Intschu-Tschuna and his daughter kept my eyes open, and when I closed them I saw them lying in their blood, and heard again Nscho-Tschi's dying words. I reproached myself for not showing how fully I appreciated the love and kindness they had shown me, and felt as wretched as if my own hand had slain them. It grew cold toward morning, and we were so chilled that we started out while it was still gray dawn, and the trail was scarcely discernible. Our horses too were cold, and needed no other spur to speed.

We rode east till mid-day, when the trail turned more toward the south. Sam Hawkins noticed this, and looked thoughtful. "This fellow is deep," he said. "I believe he's gone to the Kiowas."

"He'd never do that!"

"Why not? Do you think he'd stand still for love of you, and let you have his head? He'll do his best to save himself. He had his eyes open, and saw our horses were better than his, and he's afraid he can't hold out, so he'll seek the Kiowas' protection. They'll do anything for him when he tells them he has killed Intschu-Tschuna and Nscho-Tschi."

It was not long after that we came to the place where Santer had rested. We saw that his horse had lain down; he was very tired, as the trail had already shown. Apparently the rider was worn out too, for the trail from this point was not more than two hours old; he had probably slept longer than he intended. We were a good half hour nearer him than we had been the day before. The trail stretched still more to the south, and we steadily gained on him; it could not now be more than half an hour old. The horizon before us was dark; there was no longer open prairie, but woods ahead of us.

Just before evening we were so close to the fugitive that we might discover him at any moment, and we pressed forward more eagerly than ever. We rode through one of the groups of trees that stood on the left bank of a little stream. I was ahead, and as I passed the last tree I saw that the trail led into the dry bed of the brook. I reined up for a moment to tell this to the others, which was fortunate for us, for in that moment of delay I followed the bed of the little stream with my eye, and made a discovery which caused me to conceal myself hastily.

On the opposite bank of the stream there was a second piece of woods which was alive with Indians and their horses; I could see the stakes in the ground, across which they had stretched ropes to dry their meat. Had I ridden fifteen feet further they would have seen me. I dismounted and pointed out the scene to my companions. "Kiowas!" said one of the Apaches.

"Yes, Kiowas," assented Sam. "The devil must love this Santer to have given him this protection at the last moment. I actually felt him between my fingers, but even now he shan't escape."

"It's not a strong force of Kiowas," I said.

"H'm. We see only those who are under those trees. You don't know how many more there are. They're hunting, and are drying their meat."

I wanted to go back further from the Kiowa camp where we would be in less danger of discovery, but Sam laughed at me, assuring me we were as safe there as if we were in New York. He frequently called me rash and foolhardy, but now the roles were reversed, and he insisted on a risk I was most unwilling to run. He was entirely unlike himself in every way that day; the death of the "dear, beautiful, good young red girl" had made him half insane with rage. In this case, though, the Apaches, as well as Stone and Parker agreed with him, so I reluctantly gave way to such a majority, and we tied our horses, and sat down where we were to wait for darkness. The Kiowas evidently felt perfectly secure; they rode and walked across the open plain, called to one another, and in every way behaved as if they were in their own well-guarded Indian village.

"You see how unsuspecting they are," said Sam.

"If things are as they seem," I returned. "But I have a presentiment they are fooling us."

"Presentiment! Only old women have presentiments; no one else. What object could they have in fooling us?"

"To draw us on."

"That's quite unnecessary, for we'll go on without drawing. Santer is over there, and has told them the whole story. They know of course we'll follow him, but they don't think we're as near as we are; they're probably looking for us in the morning. As soon as it's dark I'll crawl over there and spy on them, and then we'll know what to do."

"Good. I'll go too."

"You needn't. When Sam Hawkins goes spying he doesn't need help," he said so curtly, and with an irritation so unlike his usual jolly self that I made no reply, understanding that he was not only saddened by the death of our friends, but angry and sore that his own imprudent talkativeness on the day we met Santer had probably caused all the trouble. I stretched myself out as though consenting to Sam's will, and was silent.

The sun had been down some time, and now the twilight too faded. The legion fires burned brightly, and it was so unlike Indians to thus carelessly announce their presence to a possible enemy that this confirmed my previous opinion of their game. While I lay thinking this over it seemed to me I heard a rustle behind me, where none of our people lay. I listened, and the sound was repeated; I heard it plainly, and could distinguish exactly what it was -- the light movement of dried vines rubbing against each other. It might be caused by some little animal, but it might be caused by a man; I must look into it. I rose, and strolled in the opposite direction from whence the sound came. When I had gone far enough, I turned and crept around on the other side. I heard the noise again; crawled up, and saw exactly what I expected to see -- an Indian who had been hidden there, and was trying to get away noiselessly, but was caught in the blackberry vines. He had almost freed himself; his body was out, except one shoulder and arm, and the neck and head. I crept up behind his back. He gradually got out all but his arm, when I rose to my knees -- I had been lying flat -- caught him around the neck with my left arm, and dealt two -- three stunning blows on his head which laid him motionless.

"What was that?" said Sam. "Did you hear anything?"

"Old Shatterhand's horse stamped," said Dick.

"He's gone; where can he be? He'll do something foolish," cried Sam.

"Foolish? Not he. He never was yet, and he won't be now." I rose, and went softly over to them, and said: "You're mistaken, dear Sam. I haven't gone away."

But if you want proof that I was right about the Kiowas, go over to those blackberry vines."

He rose, mystified." Hallo!" he cried." Why, it's an Indian. How did this happen?"

"He was hidden in the blackberry brambles, and I discovered him. He was trying to get out when I knocked him senseless. That was what you heard when you thought my horse was restless."

"Confound it! He has been spying. How lucky he didn't get back to his own gang. Bind him, and gag him. I'm going over now to spy on them. You stay here!"

He started at once, and the Apaches murmured at his ordering me so peremptorily, and Stone said: "Well, I really don't know what's come over Sam."

"Never mind; he's all right," I said." He's a good, faithful little fellow, but he's half crazed by the murder, and the thought that it was he who gave Santer the fatal information. Of course I am going over there, though. You stay here till I come back; even if you hear shots don't come unless I call you."

I laid my gun down, and started. Sam had gone one way; not the best one, I thought, so I took the other, intending to creep up on the opposite side. I made my way successfully, and found myself under the trees where the thick darkness of the wood was increased by the contrast of the light of eight fires which the Kiowas were burning, although I counted but twenty Indians around them. They were evidently intended as decoys for us. The Kiowas had their guns in their hands ready to shoot at an instant, and woe to us if we had accepted their cordial invitation to fall on them. I crept from tree to tree, till at last I saw Santer. He was sitting with four Indians, and to my delight they were talking in perfectly audible tones. I heard Santer holding forth. He told them of Nugget Mountain, and urged the Indians to go there with him to get the treasure. "Does my white brother know the place where it is?" asked the oldest of the four Indians. "No; we should have learned, but the Apaches came back too soon. We thought they would be so long that we could spy upon them."

"Then is the search nearly hopeless. Ten times a hundred men could go there, and look carefully, and find nothing. The red men know well how to make such places undiscoverable. But since my brother has killed the greatest of our enemies and his daughter, we will go with him later, and help him seek. But first we must capture your pursuers, and kill Winnetou."

"Winnetou! He will be with them."

"No; for he may not leave his dead, and he will keep the greater part of his braves with him. He has sent the smaller part after you, and they will probably be led by Old Shatterhand, the white dog who shot our chief, Tangua, in both knees over in the Apache pueblo. It is his band that we are now waiting for."

"Then we will ride over to Nugget Mountain, lay Winnetou out cold, and get the gold."

"That is not as easy as my Brother thinks. Winnetou has to bury his father and sister, and we could not kill him before that was done, for the Great Spirit would never forgive us. But when they are buried we will fall upon him. He will not go to the States of the pale-faces now, but will return to Rio Pecos. We will lay a trap for him as we have today for Old Shatterhand, who is surely over yonder. I only wait for the return of the spy I have sent there. It is strange that the sentries I have posted over toward them send me no tidings yet."

I was alarmed as I heard these words; there were sentinels then on the outskirts of the woods. Suppose Sam Hawkins did not see them, and fell into their hands!

Scarcely had this thought come to me than I heard a short, sharp cry. The Kiowa leader sprang up, and listened, as did all the Indians. Four Kiowas came out of the woods bringing a white man, who struggled to no purpose, for though he was not bound, four knives would have pierced him had he broken away. This white man was my short-sighted Sam Hawkins! My resolution was quickly taken; I would not let him be killed, though I risked my life to prevent it.

"Sam Hawkins!" cried Santer, recognizing him. "Good evening, sir. You did not expect to see me here."

"Beast! thief! Murderer!" cried the fearless little Sam, springing at his throat as the Indians released him. "I've got you now, and you shall have your pay."

The murderer defended himself, and the Indians pulled Sam off. Confusion reigned for a moment, and I made the most of it. Drawing my two revolvers I sprang out. "Old Shatterhand!" cried Santer, starting to run.

I sent two shots after him, which failed their mark, emptied the other barrels among the Indians, and cried to Sam: "Come away; get behind me." For a moment the Indians seemed unable to move. I seized Sam's arm, and drew him into the woods. It was all done so quickly that scarcely more than a minute had passed since I had jumped out. "Mercy on us, that was none too soon," said Sam as we passed into the shadow.

"Don't talk; follow me," I interrupted, letting go his arm, and turning up the stream to get as far away as possible before attempting to cross, intending to come down behind our camp. When I thought we had gone far enough to be secure, I paused.

"Sam," I said, softly. No answer. "Sam, do you hear me?" I asked louder. Still no answer. Where could he be? Had he not followed me? I took cartridges from my belt, reloaded my revolvers, and turned back to seek him. I went slowly, step by step, till I reached the spot where I had called on him to follow me. He must have disregarded my call, and tried to cross where he was; if this were so then the firelight must have fallen on him, and he had placed himself directly in the range of the Kiowa bullets. What carelessness on the part of the little man, so obstinate today! I went up the stream again, crossed out of sight, and reached our camp, where I found everything in good order. My red and white comrades pressed around me, thankful to see me safe, and I asked at once: "Where is Sam? Isn't he here?"

"How can you ask?" said Stone. "Didn't you see what happened to him?"

"What?"

"Sam appeared right over there, and there was a crowd of Kiowas after him. They captured him, and were off to the other side, and disappeared under the trees before we could get to the spot. We wanted to go after them and rescue Sam, but we remembered you had bade us stay here, and obeyed."

"That was wise, for twelve men could do nothing in that crowd but be killed."

"But what shall we do? Sam is a prisoner."

"Yes, and for the second time."

I then told them what had happened, and as I concluded Will Parker said: "It's no fault of yours. You have done more than another would have dared do. Sam's crazy today, and has only himself to blame. But we can't leave him there."

"No; wait till things quiet down a bit, and then we'll crawl over to see what can be done."

Two hours later, having made sure our horses were fast, and our prisoner safely bound and gagged, we crept over, Will and I, to spy upon our foe. We found the fires burning as brightly as before, but not a soul beside them -- the Kiowas had silently slipped away. The dawn showed us their trail leading in the direction of

the Kiowa village. Stone and Parker were beside themselves at the thought that Sam had been taken away to torture, but I reminded them that we had a hostage in our Kiowa prisoner, and furthermore I felt sure they were not bound for their own village, but for Nugget Mountain, to capture Winnetou as soon as the burial was over. There was nothing for us to do but make our best speed back to warn him, and we set forth very ill pleased with the result of our ride, not having captured Santer, and having lost Sam Hawkins.

It was noon of the second day when we passed through the ravine, and found ourselves back on the scene of the double murder. We saw at once how busy the twenty Apaches whom we left with Winnetou had been. They had built the tomb, and the burial was to be on the next day. Winnetou was told we had come, and came out from beside his dead to greet us. He was always grave, and rarely laughed; I never heard him laugh aloud, but there was an expression of kindness in his gravity, and his eyes were smiling and friendly. But today his face seemed turned to stone, and there was no light in his eyes. His movements were slow and painful as he came toward me, took my hand, and looked at me long and earnestly.

"When did my brother come back?" he asked.

"Just now."

"Where is the murderer?"

"He has escaped."

I confess that my eyes fell as I made this answer, and I felt ashamed to give it. His eyes too sought the ground. After a long pause he asked: "Did my brother lose the trail?"

"No, I have it still. He is coming here."

"Let Old Shatterhand tell me all." He seated himself on a stone, and I sat beside him to tell him the whole unsatisfactory story.

He listened in silence to the end, and then pressed my hand, and said: "My brother will forgive me asking if he had lost the trail. He has done all that could be done, and has acted with great wisdom. Sam Hawkins will deeply repent his imprudence; we will forgive him, and free him. I think, as my brother does, that the Kiowas will come, but they will not find us unprepared. Tomorrow we will seal the tomb over Intschu-Tschuna and Nscho-Tschi. Will my brother be there?"

"I should be deeply grieved if Winnetou would not allow me to be there."

"I do not only allow it, but I beg you to be there. Your presence may perhaps save the lives of many sons of the pale-faces. The law of blood demands the death of many white men, but your eyes are like the sun whose warmth melts the hard ice, and turns it into running water. You know what I have lost; I am alone. Be to me father and sister, I pray you, Jack." Tears stood in his eyes; he was ashamed of them, and hastened back to his dead.

We buried the chief and his young daughter on the following day. Interesting as were the ceremonies, I cannot describe them, for when I think of that sorrowful hour my heart is as full of pain as if it were yesterday. Intschu-Tschuna's body was bound on his horse, which was strapped to the ground so that it could not move, and then shot through the head. The earth was piled over them until horse and rider, with his medicine charms and his weapons, were completely covered, and then they were built around with stone, and the tomb sealed.

At my request Nscho-Tschi received another kind of grave; I could not bear to have the earth heaped on her sweet face and kind hands. We seated her against the trunk of a tree, and built a stone pyramid around her, from the top of which the green branches of the tree waved in the soft southern wind.

CHAPTER IV

PLANS FAIL ON BOTH SIDES

WINNETOU's hour of mourning was past. Before, and during the burial of the father and sister who were so dear to him he gave himself up to the pain of their loss but that over he was no longer the son and brother, but the leader of his warriors, the avenger of their murder, and turned all his attention to the expected coming of the Kiowas. He was ready with a plan, and as soon as the last stone was placed over his dead he bade the Apaches bring the horses from the valley up the mountain.

"Why does my brother give this order?" I asked. "The way is so hard that it will be a great effort to bring the horses up here."

"I know," he replied "but it must be done, because I mean to entrap the Kiowas. They have protected the murderer, and must all die -- all!"

His face looked so stern and resolute as he said this that I knew if his plan succeeded the Kiowas were lost. I was inclined to milder counsels; they were our enemies, of course, but they were not guilty of the death of Intschu-Tschuna and Nscho-Tschi. Dared I oppose him? I might draw down his anger on myself, but it was a favorable opportunity for such a plea because we were alone, and no one would be the wiser if he gave me an angry answer, while if one of the Indians was to hear it I should have to resent it. So I gently gave my opinion on the matter, and to my surprise it had not the effect I dreaded. He looked at me with great gloomy eyes, but said quietly: "I might have looked for this from my brother; he does not consider it a weakness to spare an enemy."

"I do not mean that; there can be no question of sparing them. I have been thinking how to capture them. But they are not guilty of the crime committed here, and it would be unjust to punish them for it."

"They have harbored the murderer, and are coming here to capture us. Is not that reason enough that they should die?"

"No; not for me at least. It grieves me to see that my brother Winnetou falls into the same mistake that all the red men make."

"What mistake does Old Shatterhand mean?"

"That the Indians destroy one another, instead of uniting against the common foe. Let me be frank with you. Who do you think is stronger and wiser, the red man or the white man?"

"The pale-face. I say this because it is true. They have more knowledge and skill than we, and surpass us in every way."

"That is so. We do surpass the Indian, but you are not an ordinary Indian. The Great Spirit has given you gifts rarely found among the pale-faces, and therefore I would not have you think and act like an ordinary red man. How often is the war hatchet dug up between the tribes! Your eyes are keener than these warriors' eyes; you must see it is suicide for the red men to turn on one another. Intschu-Tschuna and Nscho-Tschi were murdered, not by a red man, but by a white, and because he fled to the Kiowas, and urged them to come here and capture you, you would shoot them down like dogs. They are your red brothers; consider that."

I talked in this strain to him for some time, and at last Winnetou gave me his hand, saying: "Old Shatterhand is a sincere friend of all red men. He is right when he speaks of suicide. I will do as he wishes; I will take the Kiowas prisoners, but

I will spare them, and be satisfied to keep Santer in my hands."

"I thank you. My brother Winnetou has a heart open to all that is good. Perhaps he will be as merciful in another regard."

"What does my brother Old Shatterhand mean?"

"You would have sworn vengeance on all the white race, and I begged you to wait till after the burial. May I ask what you have decided upon?"

He dropped his eyes to the ground for a while, then looking me full in the face, pointed to the temporary hut where the dead had lain, and said: "I struggled with myself all night long there beside my dead. I had thought of a tremendous revenge. I would call together all the tribes of the red nation, and lead them against the pale-faces. I was in a combat, but in this combat against myself I was victorious."

"Then you have abandoned this plan?"

"Yes. I have asked three persons whom I loved, two dead and one living, what I should do. They bade me give up my plan, and I will do as they bid me."

I looked the question I did not ask, and he added: "My brother does not know of whom I speak? Kleki-Petrah, my white teacher who died for me, Nscho-Tschi, and you are the ones I mean whom I questioned in thought, and they all gave me the same answer."

"I am thankful that my brother Winnetou came to this decision. First of all it is right, and then such an attack on the whites could have ended only in misfortune for you."

"I know. The white men are so many that they would have sent new forces against us every day, while we could not renew our warriors. I thought of all this during the night as I sat by my dead, and gave up my plan, deciding to be satisfied with wreaking my vengeance on the murderer, and his friends. But now my brother, Old Shatterhand, has spoken against this, and my vengeance shall only be in punishing Santer."

"These words make me proud of the friendship that unites us. I will not forget what you have done. And now we are both sure that the Kiowas are coming but we know not when, and even if we did it will be hard to overcome a force so much larger than ours."

"They will come today," Winnetou said as positively as if he saw them advancing. "And as to the rest, we will get them in a place where they cannot defend themselves."

"That was my own idea, but is there such a place?"

"Yes, there is a rocky ravine near by; I will trap my enemies there. The Kiowas have sent Sam Hawkins to their village; they will not bring him here, and those who took him back have summoned the warriors from the village to attack us. This has delayed them; they have not yet reached the foot of the mountain, but they will surely be here today."

"How do you know they are not yet in the valley?"

Winnetou pointed to the top of the next mountain; it was crowned with woods, out of which rose one very tall tree. It was the highest point of these hills, and any one who had good eyes and sat in that tree could overlook the entire surrounding country.

"My brother does not know," said Winnetou, "that I sent a brave there who will see the Kiowas coming, for he has the eye of a hawk. As soon as they come he will warn me. They will be here today, for they will not dare delay longer, if they wish to take us."

"They did not intend coming to Nugget Mountain, but meant to capture us on our way

home."

"And they might have succeeded had you not heard their plans, but now I know them I will draw the Kiowas after me by going in the opposite direction from our pueblo."

"If they only follow you!"

"They will. In any case they must send a spy to discover where we are. That is why I had the horses brought here. There are thirty-six beasts, and though the ground is rocky, they must see their trail, and follow us. We will go from here into the ravine which is to be their trap. We shall not go deep into it, for the spy will only follow us far enough to make sure we are really there, and then he will go back to tell his chief we are not gone southward, but northward. Does my brother agree to this?"

"Yes; it will force them to alter their plans, and we can wait, certain that they will come after us here."

"They will; I am sure of it. Santer will be in my hands today."

At this moment the horses were brought up, mine, and Sam's long-eared Nancy, the mule, among the rest. We could not mount, for the way was too rough to ride, so we each took a bridle, and led the horses up the difficult pass. Winnetou went ahead, leading us northward till

we came to an open plain where we could mount, and we rode toward the side of another mountain which rose before us like a high, perpendicular wall. It was cleft by a small ravine to which Winnetou pointed, saying: "That is the trap of which I spoke." The word trap suited well the narrow opening into which we now passed. If the Kiowas were so foolish as to follow us here, and we were stationed at the only exit of the ravine, it would be utter madness for them to think of making any resistance.

The path did not run straight, but turned from left to right, and we were a good quarter of an hour reaching the exit. There we dismounted and had scarcely done so before we saw coming toward us the Apache who had been watching for the Kiowas from the high tree.

"They are coming," he said. "I wanted to count them, but could not, because they rode single file, and were too far away."

"Did they turn toward the valley?" asked Winnetou.

"No; they went straight to the place where they camped the other night. A single brave came out from them on foot, and I saw him go toward the valley."

"That is the spy. We have just time to bait our trap. My brother Shatterhand may take Stone and Parker, and twelve of my braves, and go around the mountain to the left. When he reaches a very strong, tall birch tree let him turn into the woods. When he has done this my brother will soon find himself in the extension of that valley from which we ascended to Nugget Mountain. Going on through the valley he will come to the place where we left our horses; the rest of the way he knows. He must not go into the valley, but must stay hidden on its side in the woods. He will observe the enemies' spies, but will not oppose them. Then he will see the enemy coming, and let them enter the ravine."

"So that is your plan?" I said. "You stay here to keep the exit to the ravine, and I go around to wait for the Kiowas, then follow them secretly till they are in the trap?"

"Yes, that is my plan, and if my brother is cautious it will succeed. But hasten; the afternoon is almost over, and the Kiowas will do what they have to do today."

The sun had almost finished its course; the evening would be on us in little more than an hour. I started at once with the companions Winnetou had appointed me, on

foot, of course. We reached the birch tree in a short quarter of an hour, and turned into the woods. We found each landmark as Winnetou had described it, and reached the place where we were to halt. The Apaches were perfectly silent; Stone and Parker spoke together softly at first, but soon their whispering ceased. A breeze played over the tree tops with that monotonous rustle, which is not a rustle, but an uninterrupted, deep and slow sigh, so easily distinguished from all other rustling. And with that I heard another sound. I listened more keenly; something moved. What was it? An animal would not have ventured so near us. A reptile? No, not that. I turned over quickly on the other side where I could see better under the trees, and could just distinguish a dark object slipping away between them. I sprang toward it. It looked like a dark shadow before me. I made a grab for it, and got a piece of cloth in my hand. "Get out," cried a startled voice, and the cloth was torn from me, the shadow was no more to be seen. My comrades sprang up, asking what had happened. "Be still, be still," I said, and listened. Nothing was to be heard. It was a man who had been spying on us, probably Santer from the English exclamation. I ground my teeth as I thought the villain had been so near.

"Sit down, and wait till I come back," I said to my followers, and rushed through the woods. I could see no one, but I would go to the edge of the valley where the man must come out to get back to the Kiowas, and seize him. This was a beautiful plan, but it could not be carried out, for as I followed the bend of the valley I saw men and horses before me, and had to turn back hastily under the trees, for I had come out right on the Kiowa camp. Evidently Santer had ridden ahead of the Indians to see if it was safe for them to approach, and as he had not returned they had sent the Indian spy to discover why. The Kiowas would not fall into our hands to-night, or the next day either if Santer had been clever enough to discover our plans. What was to be done? Should I wait at my post to see if the Kiowas fell into our trap? Should I go to Winnetou and tell him of my discovery? Or should I try to spy on the Kiowas in my turn? The latter course was very dangerous, but it would be of incalculable value to us to learn their plans. I risked much, everything, in trying it, but I decided to venture. They burned no fire, and that fact served me as well as them. Under the trees there was a high rock, overgrown with moss, and surrounded by ferns; perhaps I could hide behind it. Lying flat on the ground I wriggled in that direction.

It had grown so dark that it was not necessary to seek cover; I could be discovered only if one of the Indians came that way, and stumbled over me, and luckily this did not happen. The Indians talked together in low tones, yet I could hear every word, only unfortunately I did not understand their dialect.

I may have lain behind the rock ten minutes when I heard the sentinel challenge, and the answer I longed for came: "It is I -- Santer."

The chief called him over to himself, and he sat down where I could almost touch him.

"My white brother has been much longer than we agreed; he must have had an important reason for this," said the chief.

"More important than you imagine," answered Santer.

I could follow the conversation now, for with Santer the Indians spoke the jargon used with the whites.

"Let my white brother tell me what he has seen and heard."

Santer obeyed this request. I listened eagerly while he repeated to the Kiowas all the conversation between Winnetou and me beside the graves, including the smallest details of our plans. The cunning beast had been near us then, had spied

upon us step by step till he knew our very thoughts. As he ended he told the Indians that I, with two white men and something over ten Apaches, was above in the woods guarding the entrance to the ravine. "I lay so close behind Old Shatterhand that I could almost touch him," he concluded. "Wouldn't he be furious if he knew it?" He was right. My hands were cut by my nails as I clenched them, longing to throttle him, and not daring to move.

Truly this man was as cunning and bold as he was wicked. Poor Sam was right when he said the devil must love him well. If I could have only held him when I had him by the coat! If I had, the whole history of Winnetou's life would have been changed, and he might have been here now. So man's fate hangs on a brief moment, on a trivial action, but we do not know what is best, and the great Ruler of the universe, without whose consent no little leaf grows green, or fades, watches over His children.

There was one consolation for me; only one. I was now spying on Santer as he had spied on us, and the end was not yet. If I listened eagerly before, I now strained my ears as the question came up as to the best move for the Kiowas to make under the circumstances. The Indians wished to go back toward their village, feeling sure that Winnetou would follow to free Sam Hawkins, and capture Santer. This was against the wishes of that precious rascal, who was not inclined to take any such risks as lurked in this change of plan, although the Kiowas so far outnumbered us. He insisted that I and my companions must first be attacked and captured, and then Winnetou and his Apaches marched on, and surprised. He felt sure that he could successfully lead the Kiowas on me first, and then on Winnetou in the dark. Though he was more than willing that I should be shot at once, he wanted of all things to capture Winnetou alive, since he alone could tell the hiding-place of the treasure in the mountain, a secret he purposed extracting from the young Apache by torture. The leader of the Kiowa band opposed this counsel at first, but by strong arguments, and appeal to the probable displeasure of his chief if he let slip a chance to attack us when our force was divided and weakened, Santer brought him to his way of thinking.

I only waited to hear that this would be done at once, and slipped away into the woods, for it was high time I was off. As soon as I was far enough back to risk it, I rose and ran as fast as I could by the starlight glimmering through the trees, back to my comrades.

"Who comes here?" cried Dick Stone. "Is that you, Jack?"

"Yes."

"How long you were. Who was hidden there? An Indian, I suppose."

"No; Santer!"

"Santer! Good heavens! And we didn't catch him!"

"We've no time to talk; we must get out of here as quick as we can. The Kiowas are coming to capture us."

"Are you joking?"

"No. I've been listening to them. We're to be caught right away, and Winnetou in the morning. They know our plan. Hurry up; we've got to warn Winnetou. Hurry, I say."

We went in the darkness through the pathless forest. Our eyes had to be in our fingers, for the sense of touch, and not sight had to guide us. At last we reached Winnetou's camping place. He had stationed sentinels even on the side whence we came, which was not likely to be approached. The sentinel challenged us in a loud voice, and I answered as loudly. He recognized my voice, and sprang up, while

Winnetou asked wonderingly: "My brother comes? What has happened? We have waited in vain for the Kiowas."

"They are coming in the morning, not by the ravine, but up the side of the mountain to capture you."

"Ugh! This could only be if they knew our plan."

"They do know it."

"Impossible!"

"Indeed they do. Santer was over there by the graves, and heard all you said to me when we were alone."

I could not see his face, but the profound silence in which he received this piece of news showed how amazed and angry he was. Then he seated himself, and made a place for me beside him, while the Apaches crowded around not to lose a word of my story.

"If you know this you must have spied on him, as he did on us," said Winnetou, trying to find some consolation.

"Certainly."

"Then we are quits. Tell us all that has happened."

My story was interrupted by an occasional "Ugh!" of surprise from the Apaches, but Winnetou was silent till I had finished, then he said: "My brother acted precisely as I would have done were I in his place. What does he advise us now?"

"We must capture Santer, and free Sam Hawkins."

"Yes. Our way from here lies toward the Kiowa village, but it need not be the same road the Kiowas take."

"Does my brother know where Tangua, the Kiowa chief's village lies?"

"As well as I know where my own pueblo is. It is in the Salt Fork of the Red River."

"In a southerly direction from here then?"

"Yes"

"Then let us go northwesterly from here, and come down on them from the opposite direction."

"That is precisely what I would do. My brother's thoughts are as mine. It is as my father Intschu-Tschuna said when we drank one another's blood in the bond of brotherhood. 'Life dwells in the blood. The souls of these two young warriors shall be united into a single soul. Old Shatterhand's thoughts shall be the thoughts of Winnetou, and what Winnetou wills that shall be Old Shatterhand's will.'"

Thus did he speak. His eye looked into our hearts, and read our future. It will rejoice him in the Happy Hunting Grounds, and increase his bliss to see his words fulfilled. How!"

He was silent, and all who were around him respected the tribute he was paying to the memory of his good father.

CHAPTER V RESCUING SAM

WINNETOU threw off the remembrance of his sorrow with a sigh, and said to me: "Will my brother come with me to a place where when day breaks we can watch the opening of the ravine, and learn whether or not the Kiowas leave here? It may be that not finding Old Shatterhand, they will go back to their village, without trying

to capture us in the morning. It is most important for us to watch their movements."

"Is there a place where we can see the mouth of the ravine?"

"I know such a place. Let my brothers take their horses by the bridles and follow me."

We did as he bade us, and after we had gone some hundred feet we came to a great group of trees, behind which we made another halt. Here we could camp without being discovered if the Kiowas came upon us in the night. The ravine lay directly within range, and when morning came we could see all that happened there.

The night was as cold as the previous one had been. I waited till my horse lay down, then lay myself in the hollow of his neck that he might warm me, and the beast kept as still as if he had understood the service required of him.

As the gray dawn lifted we scanned the ravine carefully for more than an hour. Nothing was to be seen there, so we decided to find out where the Kiowas were. I suggested to Winnetou that if we went over to the spot from which the Apache spy had discovered them yesterday, we must see whether they had gone away or not. This suggestion Winnetou approved, and we acted on it at once.

When we reached the southern side of Nugget Mountain we found two broad, clear trails, one of yesterday leading into the valley, and a fresh one leading away from it. That the Kiowas were gone there could no longer be a doubt. They had carefully made their trail unusually plain, hoping that we would follow after them, but a scornful little smile played on Winnetou's lips as he looked at it, and he said: "These Kiowas meant to act very wisely, and they have done precisely the reverse. Such a trail as this would naturally arouse our suspicion, and we should be most foolish if we followed it."

As we had already decided, we rode away in the opposite direction, intending to descend on the Kiowa village on the unprotected side. We reached the North Fork of the Red River on the next day. The water was low, but the banks were green, and afforded much needed fodder for our horses. The Salt Fork flows from the west into the Red River, south of the North Fork, and in the junction of this arm with the main stream lay the Kiowa village of which Tangua was chief. We rode straight down toward it, traveling in the night to be cautious, and early in the morning we saw the river lying before us. We were on the wrong side of the stream, and Winnetou and I left our people encamped, and rode down further, looking for a place where we could cross with less danger of betraying our camp than if we went over directly in front of it, where our trail would lead straight to it. This care in concealing our trail cost time, but the wisdom of it was proved sooner than we expected.

We had not got back to the river, but were still on the prairie, when we saw two riders with fully a dozen pack horses coming straight toward us. One rode before, the other behind their well-laden beasts, and though we could not see their faces, their clothing was that of white men. The indications were that they had come from the Kiowa village, and we might learn something important from them. Therefore I asked Winnetou if we should not speak to them.

"Yes," he replied. "But they must not know who we are. They are pale-faces; pedlars who have been trading with the Kiowas."

"Very well. I am employed by an Indian agency, and am bound to the Kiowas on agency business. I do not understand their speech, so have taken you along. You are a Pawnee Indian."

"That is very good; my brother may speak with these two pale-faces."

We rode up to them. They raised their guns as is customary in the Far West when a stranger appears, and thus awaited our coming.

"Put down your weapons, friends," I cried when we were within hailing distance. "We won't eat you."

"It would be well for you not to try; we can bite too," one of them replied. "You strike us as doubtful characters."

"Doubtful? Why, pray?"

"Well, when two men, one white and the other red, wander around the prairies alone they are usually robbers. And your clothes are rather Indian-like. Naturally we suspect you."

"Thanks for your frankness. It is always good to know how one strikes others. But I assure you, you are quite mistaken."

"Possibly. You haven't a rogue's face, that's a fact. Perhaps you won't mind telling us where you come from."

"Not in the least. We come from beyond Washita, and are bound for the Kiowa village where Tangua is chief."

"Well, if you take my advice you'll turn round and go back, and not let a Kiowa catch sight of you. This Tangua has taken the praiseworthy resolution of killing every white man who falls into his hands, and every Indian who isn't a Kiowa. How do you happen to have this Indian with you?"

"Because I don't understand the Kiowa dialect; he is my interpreter, a Pawnee."

"Well, if you both want to be tortured to death, ride on, and you'll get your desire. Tangua has a prisoner now waiting that fate, one of Old Shatterhand's men. The Kiowas are going to capture him next, with the young Apache chief, Winnetou. This prisoner they've caught is a queer customer, who laughs all the time, and doesn't act as though death waited him."

"Have you seen him?"

"I saw him when he was brought in, and lay fastened, on the ground for an hour. Then he was taken to the island."

"An island which serves as prison?"

"Yes; it lies in the Salt Fork, some feet from the village, and is well guarded."

"Did you speak to this prisoner?"

"A few words. I asked him if I could do anything for him. He smiled at me in a friendly way, and said he dearly loved buttermilk, and if I were riding to Cincinnati he'd be much obliged if I'd bring him a glass. He's an absurd fellow. He won't be badly treated just now, though, for Old Shatterhand has a Kiowa prisoner as hostage. Only Santer exerts himself to make his life a burden to him."

"Santer! That's the name of a white man! Are there other whites among the Kiowas?"

"Only this one called Santer; a fellow that's most repulsive to me."

"Is he the chief's guest, or has he a separate tent?"

"He has one to himself, and not one like the chief's, such as they give a welcome guest, but an old leather hut quite at the end of the village. It seems to me he's not in high favor with Tangua either."

"Can't you describe this Santer's tent to me exactly?"

"What's the use? You'll be sure to see it when you get there. It's the fourth or fifth, counting up the stream. I don't believe you'll want to see much of him; he has a villain's face; look out for him. In spite of your dignity, you're still very

young, and won't mind a bit of advice. Now I must go on. Good-by. I hope you'll get out with a whole skin."

"Thank you. Oh, could you tell me the name of this white prisoner?"

"Sam Hawkins, and he's a well-known trapper in spite of his absurdity. I was sorry not to be able to help him. Possibly the chief would listen to you more favorably than he did to me if you speak a word for him."

"I'll try it. Good-by."

"We have learned enough," said Winnetou, as the honest fellows rode on. "We know nearly exactly where Sam Hawkins is, and also which is Santer's tent, and we will find them both. We will ride on till these traders are out of sight, and then go back to our camp."

The traders' forms gradually grew dimmer in the distance; they had to ride slowly because their horses were so laden. As soon as they had disappeared, we turned back, carefully obliterating our tracks, and reached our camp safely. Dick Stone and Will Parker were delighted at getting tidings of their little Sam; the Apaches rejoiced that Santer was waiting them, and everybody bestirred himself energetically in breaking up our present camp, and following Winnetou to an island where we should be more securely hidden than in our present position.

We made ourselves comfortable in the new quarters, and went to sleep, knowing that there would be no rest for us in the coming night. When it was dark we were wakened to set out for the village. We laid aside all but the necessary clothing, and for weapons carried only our knives. Then we jumped into the river, and swam up stream for an hour, when we came to the place where the Salt Fork flows into Red River, and had but to follow the former a few feet before we saw the lights of the fires in the village, which lay on the left bank.

A fire burned before each tent, at which the occupants sat warming themselves and preparing their supper. The largest tent stood in the middle of the village. Its entrance was adorned with spears and eagle feathers. At the fire before this tent sat Tangua, the chief, with a young Indian perhaps eighteen years old, and two younger boys. "Those are his sons," said Winnetou. "The oldest is his favorite, and will be a brave warrior. His speed is so great that he is called Pida, which means The Deer."

I looked around for the island. The heavens were overcast, and no stars were shining, but the fire enabled us to see the islands lying at short distances from one another.

"There at the further end of the village, in the fourth or fifth tent, is Santer," whispered Winnetou. "We will not keep together. I must go to hunt up the dwelling of the murderer of my father and sister, and spy on him. You seek Sam, who is your comrade."

"And where shall we meet again?"

"Here, where we separate, or wait, that may be impossible. If you come through this safely, go back to our camp, but by an indirect way, not to betray the direction of our flight."

"Good! And if anything goes wrong with you, I will come to you."

Even as I spoke Winnetou was gone, creeping toward the tent where lay the wretch who had done him such great wrong.

I swam up stream under water, and came up to breathe at the upper end of the first island. Sam was not here, but indications pointed toward his being on the second one, the approach to which was going to be easier than I had feared. There were a great many canoes tied to the shore, and they would afford me

a shelter under which I could swim up and see the entire island.

As I lay under one of the canoes, trying in vain to get a glimpse of the prisoner and his guard, I heard a rustle above me; it was Pida, the "deer," coming in a canoe. Luckily he landed above me, and presently I heard voices; one was my good old Sam's; the other Pida's. I heard the young Indian say: "It is my father's will."

"I'll never betray it," Sam replied.

"You will suffer ten times more torture then."

"Don't be absurd. Sam Hawkins tortured! Your father wanted to torture me before, at Rio Pecos, among the Apaches. Can you tell me what was the result?"

"The cur, Old Shatterhand, made him a cripple. But you are bound hand and foot, and well guarded; how can you escape from here?"

"That is my affair, dear little boy. Wait. You can't keep me."

"You shall be free if you will tell us where he was going."

"But I never will. The good Santer was so kind as to tell me, in order to frighten me, that you had ridden to Nugget Mountain to capture Winnetou and Old Shatterhand. That would make a stone laugh. Capture Old Shatterhand, my pupil -- Ha! ha! ha! And now that you've failed you want me to tell you where they've gone. You think I must know, and I tell you frankly I do know, but you'll find out soon enough without my telling you, for --"

He was interrupted by a loud cry. I could not understand the words, but the tone was as though they were shouting: "Catch him, catch him," and I heard Winnetou's name echoed.

"Do you hear?" cried Sam in ecstasy. "Where Winnetou is, Old Shatterhand is also. They've come, they've come!"

The tumult in the village increased; I heard the Indians running. They had seen Winnetou, but he had got away. I saw the chief's son spring into his canoe, and heard him call to the sentinels: "Take your guns, and shoot the prisoner if any one tries to free him."

Then he paddled toward the shore.

I had intended to free Sam at once, but even if I had dared attempt it, armed as I was only with a knife, Pida's order put all thought of doing so out of the question.

But an idea came to me. Pida was the chief's best beloved son. If I could get him in my hands I could demand Sam as ransom. The plan was a wild one, but it might succeed. A glance showed that the situation was favorable to the attempt. Winnetou had fled toward the Red River on the left, misleading his pursuers, for our camp lay toward the right. The cries of the Indians arose from that direction, to which the eyes of the sentinels also were turned, as they stood with their backs to me. Soon they crossed over to the other side where they could see better. The chief's son had reached the shore with his canoe, and was about to tie it. He stooped over, I crept up behind him; a blow knocked him down. I threw him into the canoe, sprang in myself, and paddled as hard as I could against the stream.

The rash stroke had succeeded! No one in the village had seen me, and Sam's guards were still staring in the opposite direction. I used all my strength to get out of the range of the village, lest the firelight should fall on me and betray me.

I paddled to the right shore of the Salt Fork, laid the unconscious Pida in the grass, cut the rope from the canoe to bind him, gave it a push that sent it down the stream where it would not witness against me, took my prisoner on my shoulder, and started back to our camp. It was not an easy task, for not only was my burden heavy, but as Pida came to himself he struggled as much as he could to get away.

"Who are you?" he asked at last in a towering rage. "A miserable pale-face whom Tangua, my father, will catch in the morning and kill."

"Your father won't catch me; he can't walk," I answered.

"He has countless warriors whom he will send after me."

"I laugh at your warriors. It will be with them as it was with your father if they dare fight me."

"Ugh! Have you fought my father?"

"Yes, and he fell when my shot went through both his knees."

"Ugh, Ugh! So you are Old Shatterhand?" he asked, surprised.

"Who but Winnetou and Old Shatterhand would dare rush into your village and carry off the chief's son?"

"Ugh! Then I shall die, but you will not hear a moan of pain from my lips."

"We will not kill you; we are not murderers, like the Kiowas. If your father will give up the two palefaces he has with him, you shall be free."

"Hawkins and Santer?"

"Yes."

"He will give them up. His son is more precious to him than ten times ten Hawkins, and he has no respect for Santer."

After this Pida made no more resistance. I came at last opposite our island, and dawn was breaking, but the mist was too thick to allow me to see. "Hallo!" I cried.

"Hallo!" answered Winnetou's voice. "Is that my brother Shatterhand?"

"Yes."

"Then come; why do you call? It is dangerous."

"I have a prisoner; send over a good swimmer and a thong."

"I will come myself."

In a few moments I saw his head in the water, and was thankful to see it, and know that he was safe. When he came over to me, and saw my prisoner, he said in amazement: "Ugh! Pida, the chief's son. Where did my brother capture him?"

"On the river shore, near Hawkins' island. I should have spoken to Sam and freed him, only you were discovered, so I had to be off."

"It was an unlucky chance. I had reached Santer's tent, when a Kiowa came over to speak to him. As they were talking the Indian saw me, and started toward me. I slipped away, but the firelight fell on me and the Kiowa recognized me. I went up, instead of down stream to deceive them, swam over and came here. And I have not got Santer."

"You shall get him. This young warrior shall be exchanged for him and Hawkins, and both he and I are sure the chief will agree to this."

"Ugh! That is good, very good. My brother has acted most wisely in securing Pida. It was the best thing that could have happened."

We tied our prize between us with his arms fast, but his legs left free to swim, and he was so far from resisting us that he willingly helped us as we crossed. The mist lay so thick over the river that we could not see twenty feet before us, but such a fog heightens every sound. We were not far from the shore when Winnetou said: "Hark! I heard something."

"What?"

"A sound like a paddle above us."

"Then let us wait."

We made such slight movements as were necessary to keep us above water, and listened. Yes; Winnetou was right; somebody was paddling down the river. Should we

let him see us? It might be a spy, but it might be something else. It was most important to us to see what it was. I looked inquiringly at Winnetou. He understood, and said at once: "I will not go back. I must know who this is."

We lay still, hoping not to be seen. Pida could have betrayed us by a cry, but he did not, for he knew that in any case he was safe.

Now the splash of the paddle was close on us, and an Indian canoe cleft the fog. In it sat who? As Winnetou saw the man he uttered a great cry: "Santer, escaping!" My friend, usually so calm, was beside himself at the sight of his foe. He tried to free himself to swim to the canoe, but was so fast bound to Pida that he could not get away.

"I must be free. Help me; I must have him," he cried, drawing his knife and cutting the thongs.

Santer had heard Winnetou's exclamation; he looked over and saw us. "You --" he began, but stopped, took in our situation, threw the paddle in the canoe, snatched his gun, and cried: "Your last swim, you curs."

Fortunately Winnetou had cut himself free from Pida at that very moment; he darted forward as Pida and I dodged the shot, which fell harmless in the water.

Winnetou did not swim; he darted forward. He had his knife in his teeth, and flew after his enemy with long springs. I could only think of the stones I used to "skip" across the pond when I was a boy.

Santer was ready for another shot, and cried scornfully: "Come on, you cursed redskin. I'll send you after your father."

But he did not know Winnetou. The latter dove suddenly, intending to come up under the canoe and upset it. If he did this Santer's gun would be no more use to him, and there would be a struggle in which the Apache would be victor. Santer saw this, laid aside his gun quickly, and seized his paddle again. It was time he did, for Winnetou came up just where the canoe had been a moment before. Santer exerted himself, and got out of the reach of his furious enemy, crying: "Have you got me, dog? I'll keep my shot for our next meeting."

Winnetou used all his skill, but no swimmer, if he were the world's champion, could catch a canoe paddled down the stream. I called one of the Apaches whom the cries and the shot had brought to the shore, to help me bring Pida over, and Winnetou almost immediately returned. I had never seen him so excited. He said to his people: "Let my brothers get ready quickly. Santer has gone down the stream in a canoe, and we must go after him."

"Yes, we must go this instant," I agreed. "But what shall we do with Sam Hawkins and our two prisoners?"

"They will be left to you," replied Winnetou.

"Shall I stay here?"

"Yes. I must have the murderer of my father and sister, but your duty is to free Sam Hawkins. We must part."

"For how long?"

He considered a moment, and then said: "I do not know. The wishes and will of man depend on the Great Spirit. I thought I should be longer with my brother Shatterhand, but Manitou has denied this; He wills it otherwise."

"I wish that I could go with you to capture Santer, but I suppose I must save Sam; I can't forsake him."

"I would never wish you to do anything contrary to your duty; you must not. But if the Great Spirit wills, we shall meet again one day."

"Where?"

"When you ride from here go to the Bayou Pierre, and where the Pierre flows into this river you will find one of my warriors in case we can meet."

"And if I see no warrior?"

"Then I shall still be pursuing Santer, not knowing whither he has gone, and cannot tell you where to meet me. In that case ride with your three comrades to St. Louis, to the pale-faces who would build the road for the fire-steed. But I pray you come back to us as soon as the good Manitou allows it. You will ever be welcome in the pueblo of Rio Pecos, and if I am not there, you will learn where to find me."

While he was speaking the horses had been made ready. He gave his hand to Dick Stone and Will Parker in farewell, and then turned to me, saying: "My brother knows how glad our hearts were when we began our ride from Rio Pecos. Intschu-Tschuna and Nscho-Tschi were with us. When you return you will not hear the voice of the fairest of the daughters of the Apaches, who, instead of going to the States of the palefaces, has gone to the land of the departed. Justice now calls me from you, but love will bring you back to us. Will you promise to come back to us soon, my dear, dear brother Jack?"

"I promise you. My heart goes with you, my dear brother Winnetou."

"Then may the good Manitou guide all your steps and protect you in all your ways. How!"

He put his arms around me and kissed me, gave a brief command to his people, mounted his horse and was gone. I looked after him till he had disappeared in the mist; it seemed to me I had lost a part of my very self.

It was night before I dared attempt the final stroke of our venturesome game. Then I crept alone in the darkness to the village, as Winnetou and I had done together the day before. Again I saw the fire burning, before which sat Tangua, with only his two younger sons now. His head was sunk, and he stared gloomily in the fire. Suddenly he began the deep, monotonous death chant; he was mourning the loss of his eldest, best-beloved son. Indian fashion I crawled around to the other side of the tent, rose up, and stood in full view before the chief. "Why does Tangua sing the lamentation?" I asked. "A brave warrior should not wail; wailing is for old squaws." I could not describe how amazed he was. He tried to speak, but could not utter a word. He stared at me with bulging eyes, and at last stammered: "Old--Old--Shat--Shat--Shatter-- How came you here?"

"I have come to speak to you," I replied.

"Old Shatterhand," I heard echoing from side to side beyond the tent, and the two boys ran away.

The chief rallied, his face took on an expression of rage, and he called out a command of which I could understand nothing but my name, because he spoke in the Kiowa tongue. A moment later a howl of rage rang through the entire village; it seemed to me the earth shook beneath my feet, as all the warriors who had not gone on Winnetou's trail, which had long before been discovered, rushed into the tent with drawn knives. I drew my knife and cried in Tangua's ear: "Shall Pida be killed? He sent me to you."

He heard, in spite of the howling of his people, and raised his hand. Silence followed, though the Kiowas pressed threateningly around us. If looks of hatred could kill, I should have fallen dead. I sat down by Tangua, looked quietly in his face, blank with amazement at my boldness, and said: "There is enmity between me and Tangua; I am not to blame for it, nor do I object. He can see whether I fear him, since I am come here to speak to him. We will be brief. Pida is in our hands, and

will be hanged to a tree if I am not back at an appointed time."

No word, no movement betrayed the effect of my words. The eyes of the chief flashed with rage that he could not harm me without endangering his son. He growled between his teeth: "How did he get in your power?"

"I was over there by the island last night when he spoke to Sam Hawkins, and I captured him."

"Ugh! Old Shatterhand is beloved by the wicked spirit, who protects him. Where is my son?"

"In a safe place, where you will not find him; he himself shall tell you where it is later. You can see from these words that I do not intend to kill him. We have another Kiowa prisoner; he and your son shall be free if you will give Sam Hawkins for them."

"Ugh! You shall have him. Bring back Pida and the other Kiowa brave."

"Bring them? Well, hardly. I know Tangua, and know that I can't trust him. I give you two for one, and am unusually good and generous to you. So give me Hawkins, and send four braves with me to bring back Pida and the other prisoner. In the meantime I must see Sam, and learn from his own mouth how he has been treated."

"I must first consult my oldest braves. Go to the next tent and wait."

"Very well; only make it short, for if I'm not back at a certain time Pida will be hanged."

To an Indian hanging is the most shameful of deaths, so one may fancy how Tangua liked this remark. Nevertheless, he sent a brave to bring Sam to the tent where I waited. The little man sprang to me, holding out his fettered hands, and crying jubilantly: "Hello, Old Shatterhand. I knew you'd come. Do you want your old Sam back?"

"Yes," I said, "and the tenderfoot has come to tell you are the greatest master of the art of spying. Have they treated you badly?"

"Badly? What is the matter with you? Every Kiowa has loved me like his own baby."

"That's lucky for them now. The council seems to be over."

I went back to Tangua, and found him ready, under the pressure of circumstances, to agree to my proposition. Two canoes were made ready, and four armed braves accompanied Sam and me to bring back the hostages. The Indians were enraged at being obliged to let me go with their prisoner, and Tangua said to me in parting: "When I have my son back, I will send the whole tribe after you. We will find your trail, and catch you, even if you ride through the air."

I did not think it necessary to reply to this threat, and we departed down the river, a howl following us till we were too far away to hear it. We gave up our prisoners, who left us without a word of farewell.

Sam threw up his arms as they were unbound, crying: "Free, free again. It will be a long day before I forget you, Jack Hildreth."

We waited till we could no longer hear the splash of the paddles of the returning canoes, and then mounted, and rode down stream, away from the unattractive neighborhood of the Kiowa village.

CHAPTER VI THE LAKE OF BURNING OIL

IT was a long journey to the meeting-place which Winnetou had appointed, and when

it was accomplished, after many weary days and nights, the hope of finding the chief at its end was not realized. But he had been able to send us a message about himself and his mission by an Apache scout, and that was some comfort.

Thus far Santer had eluded Winnetou successfully. The scoundrel had murdered the two traders whom we had met on our way to the Kiowa village, had taken their goods, and was now on his way to the northwest trading. Winnetou was sure that sooner or later he would fall into his hands. This was the message I received from him, with a reminder of my promise to return to him soon, and with it came a present of a horse that would have made Pegasus preen his wings in jealous fear of being considered an inferior animal. He was called Swallow, so fleet was he, and during the long ride through Louisiana to the point where I took the boat for St. Louis, we learned to know and love each other. Sam, Dick and Will left me here, returning to the prairie and the wild life which was their choice, and I went on alone.

I stayed in St. Louis only long enough to turn over my measurements for the railroad, and to fit myself out with some much needed clothing, and a new Henry rifle,

and then Swallow and I started again for the West in search of new adventures, and to rejoin our Apache friend. I was to meet him not far from a town called New Venango in the Wyoming oil region. I had ridden all day, and both Swallow and his master were tired, and longed for the first glimpse of the little town where we were to rest for the night, when the horse raised his drooping head suddenly, and sniffed the air in a way that showed that strangers were near by. He was right. At some distance from us I saw two figures, one a man's, the other that of a boy of about fourteen, dressed in full trapper regalia; both were mounted.

As I came up with them the lad waved his riding whip, and cried in a fresh, cheery young treble: "Good day, sir. What were you looking for so hard just now?"

"For a town, my bold trapper, and it's harder to find than prairie dogs."

"That's because the only one about here is over behind that bluff."

"The only prairie dog?"

"No; the only town. It's New Venango. Is that the one you're looking for?"

"Yes."

"Then come along with us. This is the man I'm staying with. His name's Foster, and he keeps the store and hotel at New Venango."

"The store; then New Venango can't be crowded with business blocks."

"It's got enough," returned the youngster, with touchy pride in the youthful city.

"New Venango is going to be the biggest city in the West some day."

"I've no doubt. There are more embryo 'biggest cities' in the West than there are Washington headquarters houses in the East. However, I'll be glad to go with you to this one, and rest under your friend's hospitable roof."

Foster growled out some inarticulate reply; he struck me as a villainous-looking piece of humanity, but I liked the boy at once, though anything more patronizing and self-possessed than his manner would be hard to imagine.

"That isn't a bad horse you've got there," he said, looking at Swallow with the eye of a judge of horse flesh. "Is he for sale?"

"Not at any price. He has taken me through many dangers, and I owe him my life more than once."

"He has had Indian training," he said next, to my surprise. "Where did you get him?"

"From a friend of mine, Winnetou, the Apache chief."

He looked at me in surprise. "He's the greatest Indian in the world. You don't

look --" He stopped.

"Well?" I prompted.

"Oh, I don't know; I thought you were a surveyor, or naturalist, or something like that. Are you Winnetou's friend, honest?"

"Honest Injun," I said laughing.

"You've good shooting irons too," continued my critical comrade. "What do you think of this pistol?"

He drew out of his saddle pocket a rusty old affair, and holding it up triumphantly said: "It dates from Anno Pocahontas, but it's all right."

He dropped behind me, and in a moment I felt a jar of my hat, and saw the sunflower I had picked from the golden carpet of the prairie and stuck in my hat-band fall shattered at Swallow's feet.

"Not so bad," I said coolly, inwardly wondering what to think of the interesting youngster. I looked at him as he rode half a horse's length ahead of me, and the setting sun bathed him in its golden light. He was 'brown and beautiful' as the Holy Writ tells us the young David was, and his peculiar features had an expression of strength, in spite of their youthful softness, while every movement spoke of self-reliance and determination which prevented me treating him as a child.

"Are you an American?" I asked at last.

"More American than you are, for my mother was an Indian of the tribe of the Mascalero-Apaches."

This explained the sharp-cut features, and the depth of his coloring. He said his mother was dead, but that his father still lived. I dared ask no more questions, though they were not prompted by mere curiosity. I wanted very much to know more about the mother, who was of the same tribe as Winnetou -- my tribe by adoption.

"Do you see that smoke that looks as though it came out of the ground?" the boy asked, pointing ahead with his whip.

"Ah, then we are at the bluff at last, and that is New Venango in the hollow?" I said. "Neither Swallow nor I am sorry."

We paused a moment to look down at the valley, encircled by rocks, in the midst of which flowed a little stream, seeking its outlet through the stone. All the ground before us seemed to be covered with contrivances for drawing out the oil; close to the stream stood a drill in full blast, mid-way in the valley was a refinery, and all about were tubs, casks and tanks for the crude oil.

"Yes, that is the bluff," said Harry, as his silent companion had once called the boy. "Over yonder is the store, restaurant, hotel and everything in one, and this is the way down; it's rather steep. We'll have to dismount."

I did so, and Harry added: "Get your horse by the bridle; you must lead him."

"Swallow will come of his own accord," I replied, and we descended to the valley, remounted, and rode to the hotel, restaurant, store, notary's and justice's office, undertaker's, carpenter's, to all of which one and the same door admitted.

As we dismounted, this "concentrated inhabitant," as Mark Twain called a similar worthy, took Swallow by the bridle. "I want to buy this horse," he said. "How much do you want for him?"

"He's not for sale."

"I'll give you two hundred."

I laughed, and shook my head.

"Three hundred."

"Don't bother about price, sir. He's not for sale," I repeated.

"Three hundred, and whatever you want out of the store."

"Do you really think I'd sell that horse unless I were forced to?"

"I'll throw in mine. I must have him; I like him."

"I believe that, but you can't have him; you're too poor to buy him."

"Too poor!" He gave me a contemptuous look. "I own half these oil wells. I am able to buy thus and such horses."

"Maybe you could buy a thousand, but you can't buy this one. If you want a horse, go to a dealer, but take your hand off mine."

"Look here! You're tramping round the country; you ought to be glad to get money honestly."

"Keep a civil tongue in your head. If you had to deal with most Westerners you'd be paid in powder and shot for that remark."

"I'd have you understand, young man, that you can't come do any of your prairie business here. I am the law in New Venango, and if any one doesn't do as I wish willingly, he does it anyhow. Now shall I have the horse or not?"

"No," I answered. "Take your hand away."

I reached out for the bridle, he pushed me back, and swung himself into the saddle." I'll show you whether I'll buy a horse or not if I take the notion. There is mine; you may have him. Take what you want out of the store, and you shall have your money when you want it. Come, Harry."

He rode on Swallow around the house, and out of sight.

Harry loitered a moment to ask: "Do you know what a coyote is?"

"Yes," I replied. "He's a frightened beast that runs when a dog barks."

"Well, you're a coyote." With an indescribable, contemptuous wave of the hand he followed the "law" of New Venango.

I took it calmly, for I knew my plans, and that I had not lost Swallow. I went into the hotel, not the store; that is, I turned to the right instead of to the left in the narrow passage, and ate a hearty supper, albeit the cook could hardly have served as chef at Delmonico's.

When the evening was well advanced, and darkness had fallen over the valley, I went out to look up Swallow. I knew no stranger could unsaddle him, and put him in a stall, so I felt pretty sure I should find him supping out of doors. I had learned that Foster lived about a quarter of a mile from his concentrated place of business. My way was along the river, and I noticed something that I had been too much occupied with my young companion to see when I arrived, and this was that the oil smoke which filled the entire valley, was thicker by the river. The stream must carry with it then a considerable quantity of crude oil. There was a light on the verandah of the rambling building which was Foster's house, and I concluded that he was enjoying his evening pipe in the pleasant warmth of the late spring evening. I came up quietly in the shadow. As I reached the fence that enclosed the place I heard a soft sniffing of the air, and I knew that Swallow was in the yard, trying to make sure that his master was really coming.

I vaulted the fence in the friendly shadow of a tree, and heard Harry, who lay in a hammock, saying: "I think it's a queer scheme, Mr. Foster. It won't work, I believe."

"What do you know of such things? You are a boy. The price of oil is so low because the market is glutted. If we keep back our oil for a month it will bring up prices. I'll let it flow into the river till the price rises, then I'll set things

going again, send my tanks East, and make a hundred thousand easy."

"Well, it doesn't seem square to me," remarked Harry. "And I wouldn't do it."

Foster was about to explain his plans further, evidently more to satisfy himself than to inform the boy, when there came a thundering crash as though the earth had burst under us. The ground trembled, and as I turned in alarm; I saw in the lower part of the valley where the drill was still at work, a glowing stream of fire, fully fifty feet high, shoot up, sink to earth, and with the utmost rapidity overflow the low land. At the same moment a thick, greasy smoke filled the air, and the atmosphere seemed charged with fire.

I recognized the phenomenon, for I had seen it in all its terror in the Kanawha valley, and I sprang out before the horror-stricken people who had rushed from every door.

"Put out the lights," I shouted. "Quick, put out the lights. The drill has struck oil, and you have neglected to forbid lights near it. The gas is escaping, and has ignited. Put out the lights, or in two minutes the whole valley will burn."

I sprang into the house to turn off the different gadgets, but a lamp burned in an inner room, and I saw lights glimmering down by the store. The spurting oil which had spread with incredible speed over the whole valley had reached the river now, and there was only question of escaping with life.

"Save yourselves!" I cried. "Fly, fly, in heaven's name. Try for the-hills."

Without waiting to see the fate of any one I snatched Harry up, and the next moment was in the saddle with him in my arms. Harry, misunderstanding my action, and not knowing the extent of the danger, resisted me with all his might, but in such a moment a man possesses strength beyond nature, and Harry's struggles died out in the grasp with which I held him. Swallow, whose instinct made the guidance of bit and the urging of spur superfluous, bore us away like the wind. We could not get to the mountain path by which we had entered New Venango, for it was submerged in the fiery stream. We could only find deliverance down the river, but I had not seen anything like a street in that direction, and thought, on the contrary, that the cliffs were so close together that only the river could get through them.

"Is there any way out?" I cried in anguish.

"No, no," Harry gasped, with convulsive efforts to get away. "Let me go, I tell you, let me go. I don't need your help. I can take care of myself."

Of course I paid no attention to this, but scanned the horizon for a way out. I felt a prick in my throat, and the boy cried: "What do you want with me? Let me go, or I'll stick your own knife in you."

I saw a blade flash in his hand; he had drawn my knife. I had no time for a long contest; I caught both his wrists in my right hand, while I held him fast with my left arm.

The danger increased with each second. The burning stream had reached the refineries, and the tanks burst with a cannon-like explosion, and poured their contents into the sea of fire, increasing it, and making it flow faster every instant. The atmosphere was hot to suffocation; I felt as though I were boiling in a tank of seething water, and scorched inside. I almost lost consciousness, but not quite, for not only was my life at stake, but the boy's.

"Come, Swallow; come, good Swall--" The fearful heat burned my mouth; I could no longer speak. But it was not necessary; the brave, splendid beast rushed on with incredible speed. I saw one thing; there was no way out on this side the stream. So into the water, into the water, over to the other side. A light touch on the bridle, a spring of the obedient horse, and the waters closed over us. I felt new

life, new strength pulsing through my veins, but Swallow had disappeared. Never mind; only over, over!

Swallow had been faster than the fire, but now it came, flaming as high as the black heavens, leaping down the river, and finding ever new food in the petroleum on its waters. In a moment, in a second, it must reach me. The now unconscious boy hung to me with a death-like grasp. I swam as never before, or rather I did not swim, I leaped through the seething water. I felt frightful pain, so frightful that I wondered whether it was death. Then came a hot breath at my side. Swallow, you blessed, you true horse, is it you? Here is the shore -- again in the saddle -- I cannot -- my marrow is withering away -- Lord, God help -- I can't lie here -- once more. Try! Ah! I am up! Swallow, go on, go -- where you like, only away, away from this lake of hell. We were going, I knew only that; where I did not ask. My eyes lay like melted iron in their sockets, and the light was burning my brain; my tongue hung from between my dry lips, my body felt as though it were a burning tinder, whose ashes might at any moment fall apart. The horse under me panted and groaned with almost human agony; he leaped, he jumped; he shot over crags, clefts, ledges, peaks with feline, sinuous motions. I had clasped his neck with my right arm, while the left still held the boy fast. One more spring, one long, frightful spring -- at last, at last the precipice is crossed, a few feet further and we were in the prairie, and Swallow stood still.

I sank to the ground, overcome by the reaction from the long strain of nerve and muscle. I raised myself slowly, threw both arms around the neck of the faithful, incomparable beast, who was trembling in every limb, and kissed him with convulsive sobs, and a fervor beyond words. "Thank you, Swallow; my blessed, blessed Swallow. You have saved me; you have saved us both. I'll never forget this hour."

The heavens glowed blood red, and the vapors from the freed elements hung in thick black masses, streaked with purple, over the ruined hearths. But I had no time to look at this, for Harry lay before me, white, cold, and stiff, the knife still clasped in his hand. I thought him dead, that he had drowned in the river when I would rescue him from the flames. His clothing was wet, and clung to his lifeless limbs, and the sullen reflection of the flames beyond the edge of the plain played on his blanched face. I took him in my arms, pushed back his hair from his forehead, rubbed his temples, put my lips to his mouth to breathe life into his motionless chest; in short, did all that in my own condition I could do to call him back to life. At last a quiver passed over his body, and I felt the beating of his heart, the flutter of returning breath. He opened his eyes wide, and stared about with an expression of fear and wonder. Then his gaze became conscious, and he started up with a loud cry. "Where am I? Who are you? What has happened?"

"You are saved from the flames below us."

With the sound of my voice, and the flash of a flame darting higher than the others, full consciousness returned to him.

"Saved? Flames? Oh, good heavens, is it true the valley is burned?" He raised his arm threateningly. "You're a coward," he said. "A mean coward, a coyote, as I told you before. You could have saved them all, but you ran like a sneaking cur. I despise you. I must go back to them."

He started away; I took his hand to detain him. "Stay here," I said. "There is nothing more to be done for them."

"Let me alone. I won't stay with a coward." He snatched his hand away, and ran off. I felt something between my fingers. It was a ring which he had pulled off as he broke away. I followed him, but he was soon lost in the shadow of the cliffs.

I could not be angry with the boy; he was only a boy still, and the tragedy had so horrified him that he could not judge fairly. I slipped the ring on my little finger, and went back to take the rest I so sorely needed. My nerves still quivered, and the valley in which the petroleum was yet burning seemed to me like the infernal regions from which I had escaped. Swallow lay close to me; there was grass around us, but he did not eat; the brave beast was as overcome as I was, or even more so.

What had become of the inhabitants of the valley? The question kept me awake; I longed to forget for a moment the horrors of that night, but sleep would not come. So I watched till morning, and all night long the awful fire leaped in a fountain of flame toward heaven, and so it would burn while the oil still came up through the opening the drill had made.

Daylight modified the intensity of the glow, but as the sun came up I saw that with the exception of one little house on the side of the hill where the fire could not reach, everything had been destroyed. Before the solitary little building that had escaped destruction, stood some men, and I saw that Harry was with them. The venturesome boy had dared go back during the night. It was easy enough to go now by daylight, but the risk he had taken then, exhausted as he was too, was frightful to think of.

The path by which I had come the day before had reappeared, and I rose to follow it. I saw Harry pointing to me, and one of the men went into the house, and returned in a moment with a gun. He came to the river bank to await me, and when I had got within speaking distance called out: "Hallo you! What are you doing here? Get out, if you don't want a bullet between your ribs."

"I came to see if I could help you," I answered.

"I know," he sneered. "A man appreciates such help as yours."

"Besides, I want to speak to the boy Harry," I added. "I have something to give him."

"Oh, get out with you! We know what such a fellow as you would give him. First you're cowardly and hard-hearted, and then you set fire to the oil out of revenge."

For a moment I could not speak. He must have taken my silence as a sign of a guilty conscience, for he continued: "So! How surprised you are! Yes, we know mighty well what you are. If you don't get out this minute you'll never be able to go."

He pointed his gun at me, but I found my tongue, and cried angrily: "Are you crazy, man? There is no question of the oil being set afire. It was ignited by your own lamps; the horrible accident was the result of your own carelessness."

"I know, I know. Will you go, or shall I shoot?" he said.

"Would I have saved the boy at the risk of my life if I had been such a villain?" I asked.

"Humbug! If you had not run away, and had so chosen, you could have saved everybody, and now they are all burned -- dead. Here's your pay." He fired at me as he spoke.

I was too indignant to move; I stood perfectly still, which was fortunate, for his aim was bad, and I escaped. Instinctively my finger sought my trigger for a return shot, but of course I did not pull it. I turned around, slowly ascending the path without looking back. If instead of receiving gratitude for saving Harry I was to be treated like a criminal, there was nothing left to do but shake the dust of what had been New Venango from my feet. Once more I mounted Swallow, and rode away from

a scene which has ever been to me like a horrible nightmare.

CHAPTER VII THE ATTACK ON THE TRAIN

I WAS glad to turn my thoughts from the horrors I had just passed through, and the unpleasant ending of my brief acquaintance with Harry, to the fact that I was riding to meet Winnetou again. Our meeting place was only a day's ride from New Venango, but I had to wait there a whole week for Winnetou. At last he came, and I did not realize myself, impatient as I was for his coming, how glad I should be to see him, till I spied his lithe, straight figure on the horizon, and heard the cry with which he spurred his horse to meet me.

"My dear, dear brother Jack," he said with more emotion than I had thought one of his race could show, as he sprang from his horse, and laid his arms over my shoulders, looking eagerly into my eyes. "You have come to keep your promise. My heart rejoices like the morning when the night is past, and the sun appears."

"And I am as glad as the earth is glad when winter is over, and she feels the touch of spring," I said, taking both his hands, and pressing them joyfully. "Honestly, Winnetou, I knew I wanted to see you, but I did not realize how glad I'd be."

He caught his breath in a little laugh of pure happiness.

"Have you any trace of Santer?"

His face clouded. "He is everywhere; I have followed him in vain since I parted from my brother. Now I have heard he is near here. But his fever for gold will bring him to Nugget Mountain; at last he will fall into my hands. I will take my brother to the dwelling place of Old Firehand, who is my good friend, and a renowned trapper and warrior."

I was very glad to learn this, for I had heard a great deal of this famous man, and was delighted at the prospect of seeing him.

We rode till the shadows were lengthening, and evening was beginning to close in, when we paused on an elevation which swelled up in the prairie like a wave in the midst of the ocean. I took out my field glass to look over the stretch of prairie thus brought into view, and had scarcely adjusted it when I saw a long, straight line stretching to the furthest western point the eye could see. I gave the glass to Winnetou, who looked through it with an admiring and wondering "Ugh." "Does my brother know what that long trail is?" I asked. "It is not the buffaloes', nor was it made by the feet of the red men."

"Yes, I know. It is the path of the fire-steed which we are looking at." He raised the glass again, and looked with great interest through this new device for lessening distance. Suddenly he lowered it, sprang from his horse, and hastily got behind the mound. Of course he had some good reason for doing so, and I imitated his action without asking why. "There are Indians over there by the fire-steed's path," he exclaimed. "They are hidden, but I saw their horses."

He was wise to withdraw from our observation post so quickly, for we should certainly have been seen.

"What does my brother think is the design of these people?" I asked.

"They want to destroy the path of the fire-steed," Winnetou replied.

"That is what I think. Let me watch them." Taking the glass from Winnetou I crept

carefully forward. Although I was sure they had no suspicion that we were near I kept under cover as far as possible, and got far enough toward them to count them as I lay on the ground. There were thirty, decked with war-paint, and armed with arrows as well as fire-arms. They had several extra horses, and from this I was sure they were after booty. I heard some one breathing softly behind me. Drawing my knife, I turned around: it was Winnetou "Ugh!" he exclaimed "My brother is very bold to come so far. They are Poncas, the most daring of the Sioux, and there is Parano, their white chief."

I looked at him in surprise. "Their white chief?" I echoed.

"Has my friend never heard of Parano, the fierce chief of Atabaskah? No one knows whence he came, but he is a mighty warrior, and was adopted by the red men in a council of the tribes. As the gray-haired men went to Manitou, he received the calumet of chieftainship, and has taken many scalps. Then he was beguiled by the wicked spirit, and treated his braves like slaves, and was cast out. Now he dwells in the councils of the Poncas, and will lead them to do great deeds. Winnetou has measured tomahawks with him, but this white man is full of knavery; he does not fight honorably."

"I see that he is a traitor. He will stop the fire-steed, and kill, and rob my brethren."

"The white men?" asked Winnetou, astonished. "He is of the same color. What will my brother do?"

"I will wait to see whether Parano destroys the fire-steed's path, and if he does I will ride to meet my brethren, and warn them."

The darkness grew deeper every moment, and made it more difficult to keep our eye on the enemy. As it was necessary to know exactly what the Indians were doing, I asked Winnetou to go back to the horses, and await me there while I spied on them. He agreed to this, but added: "If my brother is in danger let him imitate the cry of the prairie chicken, and I will come to his assistance." He went back and I crawled, lying flat on the ground, in the direction of the railroad, listening intently to every sound. It was a long time before I reached it, but at last I did get there, and with redoubled caution crawled to the other side of the place where I had seen the Poncas. When I was near them I could see that they were busy about something. There were large rocks all around this place, an unusual thing in the prairie, and that was the reason they selected it for carrying out their design. I heard them piling on the track rocks which must be very large and heavy, judging from the way the Indians puffed. There was not a moment to lose, and after I had crawled back for a short distance, I sprang up, and ran as fast as I could to where I had left Winnetou.

We laid our plans hastily, mounted, and went in a rapid trot along the track toward the east. A little moonlight would have been most acceptable, but the clear shimmer of the stars was enough to show us our way. A half an hour passed, and then another; there was no longer any danger for the approaching train if we could only succeed in attracting the engineer's attention. We let our horses walk, and rode on in silence.

At last we decided the time had come. We both dismounted, and fastened our horses securely. We gathered the dry grass into a heap, and twisting it into a sort of torch, peppered it with powder, and calmly waited events, listening intently in the darkness, and keeping our eyes in the direction where the train should appear.

At last, after what seemed a little eternity of waiting, the light glimmered far, far away, tiny at first, but gradually growing larger. Then we heard the rumble; the moment had come. I drew my revolver and fired into the bundle of dried grass, which quickly ignited. Swinging this improvised torch with one arm, I held up the other as a signal to stop. The engineer saw me, for the instant the torch was raised he whistled "down brakes," and the car wheels groaned, slackened, stood still.

Giving Winnetou a sign to follow me I ran before the locomotive, and holding up my coat which I had taken off for this purpose, before the headlight, I shouted: "Put out your lights."

Instantly the light was gone. The men on the Far Western roads have presence of mind, and are quick in action. Having obeyed my suggestion, the engineer called out from his cab: "Why are you covering our reflector, man? I hope there's nothing wrong beyond?"

"We must be in darkness," I replied. "There are Indians up above who are waiting to wreck the train."

"You don't say! If that is so you're the bravest fellow that ever blessed this cursed region." And jumping out, he wrung my hand till it ached.

In a moment we were surrounded by the passengers:

"What is it? What's up? Why are we stopping?" echoed on every side. In a few words the situation was explained.

"We aren't many, passengers and all," said the engineer, "but we are well armed. Do you know how many Indians there are?"

"I counted thirty."

"Good! We'll do them up. But who's that man over there? By George! An Indian!"

He drew and aimed at Winnetou, who had followed me, and stood half in shadow behind me.

"Hold on!" I cried. "He's my companion; he'd be glad to know the bold rider of the fire-steed."

"Oh, that's another thing. Call him over. What's his name?"

"He is Winnetou, the Apache chief."

"Winnetou!" he exclaimed loudly, and as he did so a man pushed forward through the group of passengers. "Is Winnetou here?" he asked.

He was a powerfully built man dressed like a trapper, and his tone was loud and cheery. He went over to Winnetou, and said with a ring of pleasure in his big voice: "Has Winnetou forgotten his friend's face and voice?"

"Ugh!" exclaimed Winnetou with equal pleasure. "How can Winnetou forget Old Firehand, the greatest of the white hunters, though he has not seen him for many moons?"

"Old Firehand, Old Firehand," rose on all sides, while every one crowded around to see the most renowned of the Indian fighters, to whom rumor attributed deeds of almost incredible daring.

"Old Firehand?" ejaculated the engineer. "Why didn't you tell me who you were, man? I'd have seen you had the state-room."

"Thank you, I was all right. But we mustn't waste precious time. We must decide what we're going to do about these Indians. And are you Winnetou's friend?" he asked turning to me. "Then you can count me another. Here's my hand."

"Yes, he is my friend," said Winnetou. "My friend and brother. We have drunk one another's blood in the bond of brotherhood."

"Is that so?" exclaimed Old Firehand quickly, coming nearer me, and looking at me closely. "Then you must be --"

"Old Shatterhand," said Winnetou, finishing his sentence for him. "Beneath whose hand every foe falls to the ground."

"Old Shatterhand, Old Shatterhand," everybody cried, pressing around me, as they had around Old Firehand.

"You are Old Shatterhand?" cried the engineer delighted. "Old Firehand, Old Shatterhand, and Winnetou. What a lucky meeting. With the three most famous, and most invincible men in the West we are sure to succeed, and all is up with the Indians. You tell us what to do, and we will obey you."

"They are thirty red villains," said Old Firehand, "and we'll shoot them in a heap."

"They are men," I remarked.

"Beasts in the shape of men," he answered sternly. "I have heard enough of you to know you are forbearing with these fellows, but I am of a different way of thinking.

I suppose you realize they'd have killed every man on this train? If you'd suffered what I have you'd look at things in a different light. And as to Parano, I have a reckoning with him which only blood can wipe out."

"How!" assented the usually quiet Winnetou. There must be some reason, I thought, for this strong feeling.

"You are quite right," said the engineer. "Forbearance in this case would be wrong. Tell us your plan."

"The train hands will stay with the cars. The passengers can come with us, if they like the adventure, and we'll teach these villains that it's not just the thing to wreck a train. We'll creep up to them in the darkness. As they have no idea we're near them the surprise will be as effectual as our weapons. As soon as we're through with them we'll signal with fire for the train to come on, only it must be slow, for we might not clear the track perfectly. Now, who will come?"

"I! I! I!" cried every voice.

"Then take your weapons, and come. We've no time to lose, for the Indians know the train is due, and if it doesn't show up they'll get suspicious."

We started, Winnetou and I ahead. The night was very still, and we had to be on the alert for the slightest rustle. The moon had arisen, and though it made it harder for us to conceal ourselves, it was an advantage in other ways. Occasionally we could see a figure appear on the horizon, over the mound where we had discovered the Poncas. They had stationed a sentinel there to watch for the train, but if he happened to turn his eye from the track he might easily discover us. After a few minutes we could see the others lying motionless on the ground. We moved up until we were directly over against the murderous band, and lay ready, with guns cocked. The first thing was to disable the sentinel, an undertaking that few but Winnetou could carry out. The man could see the smallest thing in the moonlight, and it was so still he could hear the slightest motion, and even if these difficulties were overcome, it would be necessary to spring on him, when the others would be certain to see the attack. Nevertheless Winnetou willingly undertook to solve this difficult problem. He slid forward, and in a few minutes the watch seemed to sink into the earth, yet the next instant was standing erect again, in his full stature. This movement had taken only a moment, brief as a flash of lightning, yet I knew that in it Winnetou had pulled the sentinel down by his feet as he stabbed him, and had risen himself in his place. The sentinel was no longer the Ponca, but Winnetou.

This was one of this marvelous Indian's feats, and through it our greatest difficulty was over. We were ready now to attack, but before the signal to advance could be given a shot rattled behind me. One of our band had been careless enough to keep his finger on his trigger, and the revolver had gone off. We could not delay now, and sprang out on our foe. The Indians rushed for their horses with horrible yells. "Shoot the horses," cried Old Firehand, "and then forward."

Our shots rattled; the horses fell, and there was before us a tangled mass of horses, their riders trying to crawl from under them.

Old Firehand and Winnetou had thrown themselves in the snarl brandishing their tomahawks, while I kept the Indians at bay by shooting at the horses whenever a rider tried to get through his fallen comrades. When I had used my last cartridge I laid aside my rifle, and gun, drew my tomahawk, and hastened to the side of Old Firehand and Winnetou. We three were the only ones who really fought the Poncas. I had strongly suspected the passengers from the train would not be much use, and it proved to be the case.

I spied Paranoth among the heap of Indians, and tried to get at him. Evading me, he got close to the Apache, tried to dodge again, but Winnetou sprang on him crying:

"Paranoth! Will the Atabaskah dog fly before the chief of the Apaches? The earth's mouth shall drink his blood, and the vulture's claws shall tear his body, but his scalp shall hang at the belt of the Apache."

He threw away his tomahawk, drew his knife, and seized the white chief by the throat, but he was prevented from giving the fatal stroke. As he cast himself on the Ponca with this loud cry that was contrary to his custom, Old Firehand had glanced toward him, and seen his foe. In this rapid glance he had recognized the man he hated with all the bitterness of his Soul, and whom he had sought for seven years. "Tim Finnerty!" he cried, flinging aside the Indians like straw, and springing through them to Winnetou, whose hand, raised to strike, he seized. "Stop, brother; this man is mine."

Paranoth stood perfectly still as he heard his name called, but as soon as his eyes fell on Old Firehand he wrenched himself free from Winnetou's hand, and fled. Instantly I shook off the Indian with whom I had been fighting, and pursued him, for I knew he was Winnetou's deadly enemy, and the last moment had shown me Old Firehand had good cause to hate him. I heard Winnetou say: "Let Old Firehand stay here. My young white brother will catch and kill the Atabaskah crow. He has the foot of the storm, and no one can escape him."

These words naturally spurred me to do my best. I was gaining on the fugitive, the distance between us was lessening, I could hear his panting breath. I had no other weapon than the empty revolver, and my bowie knife, which I drew. I had dropped my tomahawk, for it would hinder me in running. Paranoth sprang aside to let me pass him in my haste, intending to come on me from behind. I saw through this maneuver, and turned just as he did, so that we should collide, and thus my knife ran into him up to the hilt. The collision was so violent that we both fell, but he did not rise as I picked myself up, and I did not know whether he was fatally wounded or not. But he did not move a limb; I could not see that he breathed, and I drew out my knife. It was not the first enemy I had laid low, but this was one of my own race, and I found myself hoping he was not dead, though he so richly deserved to die. As I stood looking at him I heard a quick breath behind me. I turned sharply, but had nothing to fear. It was Winnetou, who with loving unity had followed me, and now stood beside me.

"My brother is as quick as the arrow of the Apaches, and his knife goes true to

its mark," he said as he looked at the form before us.

"Where is Old Firehand?" I asked.

"He is as strong as the bear in the time of the melting snow, but his foot is held by the hand of the years. Will not my brother take the scalp of the Atabaskah?"

"I leave that for my red friend," I replied. With three cuts the scalp lock was severed from the head of the dead man. How bitter must have been the hatred of the humane Winnetou for this Finnerty!

I had withdrawn a little during this proceeding, which I could not bear to look upon, and I saw some dark forms coming toward us.

"There are six Poncas who seem to be looking for some one. Winnetou must hide, for unarmed as we are it would be foolhardy to let them see us," I said.

The Apache crawled backward, close to the ground, and I followed. The Indians paused when they came to the scene of my meeting with Paranoth, and uttered an "Ugh" of surprise at seeing a body lying there. But when they came up to him, recognized him, and saw that he had been scalped, they uttered a howl of rage.

That was a critical moment for us. We were in instant danger of discovery, so we resolved on a bold stroke. Leaping out we were on the horses' backs in a trice (the horses from which the Poncas had just dismounted) and dashed away at a mad gallop. It was funny to think of the blank faces which must look on our sight as they realized the trick that had been played them, and even the grave Winnetou could not help a laughing "Ugh" as he pictured their dismay.

We were anxious about Old Firehand, who might also have met a band of the Indians.

Nor was this anxiety lessened when on our return to our comrades we found that he had not come back, although we had been gone so long.

"My brother, Old Firehand, has lost Paranoth's trail," said Winnetou, "and may be attacked by his enemies. I will go with Old Shatterhand to look for him."

"Yes, we must go quickly," I agreed, "for he may be in danger."

We lighted the signal fire for the train to come on, shook hands cordially with the passengers, who were unspeakably grateful for their rescue, resumed the weapons we had cast away in following Paranoth, and hastened in the direction in which we had last seen Old Firehand.

At first the noise of the approaching train drowned all other sounds, but after we had gone far enough from this, the profound silence of the night enveloped us, and still nothing revealed to us the whereabouts of our missing comrade. After a long and fruitless search we were about to go back to the railroad, thinking he too must have returned by this time, when we heard a cry in the distance.

"That must be our brother, Old Firehand, for the Poncas would not betray themselves by a cry as they are fleeing," said Winnetou. "Quick, we must go to him; he is in danger."

We separated, Winnetou going east, I toward the north, whence I thought the sound had come. As I ran forward I found I was right, for the cry was repeated, much louder than before. And then I saw a group of men fighting. "I'm coming, Old Firehand; I'm coming," I shouted, running still faster.

Old Firehand was kneeling on the ground; he had sunk down wounded, and was defending himself against three foes, having already laid three others low. They were the same six Poncas whom we had seen, and whose horses we had taken. Each stroke might end Old Firehand, and I was fully fifty feet away. So I paused, and raised my revolver, which I had reloaded. The light of the moon was uncertain, my pulse was rapid, and my breath short from running, dangerous conditions under which

to shoot, for I might hit him whom I wished to aid; however, I must venture it.

Three shots in rapid succession; the three foes fell. I ran up to Old Firehand, who cried: "Thank God! That was the nick of time, the very last moment."

"You are wounded; seriously?" I asked.

"Not to endanger my life. Tomahawk cuts in the legs, that's all. The fellows could not get at me from above, so they hacked away below. But what a shot you are!

In such a light and after such a run to hit all three in the head! I had only my knife and my fist, for I had thrown away my other weapons. If you hadn't come up I'd be in eternity now. I won't forget this debt to Old Shatterhand."

Winnetou joined us at this moment, and we managed to get Old Firehand back to the horses. We found that we should be forced to wait at least a week before he would be able to ride, however, so we carried him half a day's journey to where there was water and woods, and waited his recovery in safety, and gratitude for the happy ending of our good night's work.

CHAPTER VIII

A CHAPTER OF SURPRISES

SEVERAL days had passed, and Old Firehand had recovered sufficiently to ride with us to his "village." The night before we were to start I sat with him by the camp fire, and he opened the case hanging around his neck, took out the pipe he carried in it, filled it, and passed the tobacco pouch to me. As I filled my pipe, and returned the pouch to him the firelight fell on my little finger, and Harry's little ring showed bright in the flame. Old Firehand's sharp eyes caught the gleam of the gold, and with a surprised face he asked: "What is that ring you wear?"

"It is the memorial of a horrible hour in my life," I replied.

"Will you let me look at it?"

I did so. Scarcely had he taken it in his hand than he uttered an exclamation, and demanded: "Where did you get this ring?" His voice was agitated, and on my replying: "It belonged to a boy in New Venango," he started to his feet, crying: "In New Venango! Were you at Foster's? Did you see Harry? You spoke of a horrible hour; was there some misfortune?"

"It was an accident in which my brave Swallow and I were nearly burned alive," I said, extending my hand for the ring.

"Wait; I want to know how you came by this," he said. "I have a sacred right to it; greater than any one's else."

So he knew Harry and Foster, and must stand in some peculiar relation to them. I had a hundred questions on my tongue, but silenced them, and told him from the beginning the story of the night in which New Venango was destroyed. As it proceeded Old Firehand's excitement grew past control. He came closer and closer to me; his mouth hanging open as though he would drink in my words; his eyes fastened on mine, and his body bent as though he were on a horse's back, urging him forward. He struggled with me in the water, and as I described leaping the cliffs, seized my arm in such a vise-like grip I could hardly restrain an expression of pain, while the breath came loud and panting from his heaving breast.

"Heavens!" he gasped, falling back white and trembling as he heard how I had cleared the precipice, and brought the boy through in safety. "That was horrible, frightful! I have suffered as though my own body was scorching. Yet I knew you had saved him, or he could not have given you his ring."

"He did not give it to me; it fell from his finger without his knowledge."

"And you didn't give it back?"

"I couldn't; he ran away from me. I followed him the next morning, but he was with some people who had escaped, and who would not let me come near them; they accused me of causing the whole tragedy, and shot at me, so naturally I left them to themselves."

"I see. What became of Foster?"

"I heard that none but those people with whom I saw Harry had escaped."

"That was a horrible punishment for keeping back the oil to force the price up."

"Then you knew Foster?" I said.

"I have been in New Venango sometimes. And you are sure Harry was not hurt at all?"

"Quite sure. He is an unusual youngster."

"Yes. His father is an old trapper whose bullets know the way between the ribs of a foe."

"Where is his father?"

"Sometimes here; sometimes there. I dare say you'll meet him."

"I should be glad to."

"You will, I'm sure. You've earned his thanks."

"Oh, I didn't mean that."

"I know, I know. I understand you pretty well. Here's your ring. I'll send Winnetou in; his watch is up. Lie down and rest; we've a long ride before us. Good night."

"Good night. Don't fail to wake me if you need me."

"Sleep, young man; I can at least keep my eyes open for you. You've done enough for me."

He left me to speculate on the meaning of these last words. Long after Winnetou had come in, and wrapped himself in his blanket to sleep. I lay wakeful; it had driven all sleep from my eyes to re-live that awful evening, and it seemed to me that I still felt the hot breath of the flames around my head. Toward morning I slept, and when I awoke I was alone, though the others could not be far away, for the little kettle of boiling water hung over the fire, and the preparations for breakfast were making. I looked out, and saw my comrades standing talking earnestly together, and their glances toward our camp showed me that I was the subject of their conversation.

We resumed our journey that morning, and it seemed to me as we rode that there was something like tenderness in Old Firehand's eyes as he looked at me. During our noon halt, while Old Firehand had gone ahead to reconnoiter the surroundings, Winnetou laid his hand on my shoulder, and said: "My brother is as bold as the great cat of the forest, and as silent as the mouth of the rocks. He has ridden through the flaming oil, and has not spoken of it to Winnetou, his friend."

"The tongue of man," I answered, "is like the knife in the shield; it is sharp and keen, and not fit for playing."

"My brother is wise and right, but why has he not spoken of the boy that Swallow bore through the flames?"

"It would have sounded like self-praise. Do you know this boy?"

"I have borne him in my arms; I have shown him the flowers of the field, the trees of the forest, and the stars of heaven. I have taught him to shoot the arrow from the bow, and mount the wild steed. I have taught him the speech of the red men, and

at last gave him the pistol whose bullet pierced Ribanna, the daughter of the Mascaleros."

I looked at him in wonder, and a suspicion dawned upon me which I could not verify, for Old Firehand returned at that moment. But I pondered on Winnetou's words, and putting them together with what Harry had said, and Old Firehand's manner and words, I thought I had the clue to the mystery.

After an hour's rest we again set forth, and our horses trotted on as though they knew that rest and oats awaited them, and as twilight began to fall the height behind which lay the valley wherein was Old Firehand's stronghold was already rising beneath our feet. We entered a ravine that apparently would land us in a river flowing by, for it seemed to have no other outlet.

"Halt!" cried a voice in the darkness. "Give the word."

"Brave and silent," said Old Firehand, responding with the countersign. On receiving it the sentinel came forth, and the sight of him filled me with amazement.

Under the melancholy droop of a felt hat whose color, age, or shape no mortal man could determine, rose a nose of truly gigantic proportions, from a forest of beard. On each side of this great organ twinkled two little eyes of unusual brightness and restlessness. The head rested on a body invisible to us below the knees, the upper part of which was clad in an old leather hunting-jacket, apparently made for a much larger person, and which gave the little man the appearance of a child who had dressed up in his grandfather's dressing-gown. He carried an old gun which I would have handled only with the greatest caution, and as he stood before us in conscious dignity one could not imagine a droller caricature of a trapper than he. Funny though he might be I was delighted to see him, for he was Sam Hawkins.

"Sam, what's the matter with your eyes that you challenge me for the countersign?" asked Old Firehand.

"Well, a body's got to challenge somebody if he's a sentinel. Welcome home. I'm out of my wits with delight at seeing my tenderfoot again, and Winnetou, the great Apache chief."

He seized both my hands, and pressed me against his hunting jacket, quite trembling with joy.

"It does my heart good to see you again, dear Sam," I said. "Didn't you tell Old Firehand that you knew me, and had been my teacher in the chase?"

"Of course I did."

"And yet he never told me that I'd meet my old friend here."

Old Firehand laughed. "I wanted to surprise you," he said. "You see I have known you for a long time. You will find two other friends with me."

"Dick Stone and Will Parker then, for they and Sam are inseparable."

"The very ones, and they'll be glad enough to see you," said my host. "What's the news, Sam? How are the traps?"

"All right; come, see for yourself."

We turned to the left, where there was a narrow cleft, its opening overgrown with ivy and wild blackberry vines. Old Firehand bent low in his saddle, and we followed, riding slowly through the bed of a brook which flowed through this second, smaller ravine. For a long time, and with many turns, we followed our guide in the darkness, till at last we came to a similar cleft to that through which we had entered, and at its opening I paused in surprise. We found ourselves at the beginning of a valley surrounded by hills, whose sides were impassable cliffs. The valley was verdant, and many horses and mules grazed there, guarded by numerous dogs of that wolf-like variety which is used by the Indians as watch-dogs and beasts of

burden.

"This is my 'village,' " said Old Firehand turning to us. "Here I dwell as in a castle. Not many of the redskins who crawl over those rocky hills suspect that these sharp rocks are not a solid mass, but enclose such a lovely valley."

"How did you discover such a valuable place?"

"I followed a raccoon to the cleft which was not then covered with ivy, and of course I immediately took possession of the place."

We pushed on further, and were immediately surrounded by Old Firehand's people, who gave full expression to their pleasure at his return. Among them I found Dick Stone and Will Parker, who were nearly beside themselves with delight at seeing me again, and whom Winnetou greeted cordially. Winnetou took off his horse's saddle and bridle, and gave him a light stroke as a suggestion to him to get his own supper. I followed his example, gave my fine Swallow full liberty, and then went off to see the place.

I had made the tour of the valley, and came back to the camping place, eaten my supper, and listened to self-laudatory stories of adventure till I tired, and rose up to make a little visit to Swallow.

I walked through the tender grass over which the clear and brilliant heavens spread so kindly, while its million lights looked down sadly on a world whose sons stood armed against one another. A soft, joyous whinny came from a bush which grew beside the brook, calling me to Swallow, who had recognized me, and rubbed his head lovingly on my shoulder. He grew dearer to me every day, and I laid my head lovingly on his soft, glossy neck. A quick sniffing of his nostrils, which I had learned was a warning, made me look around. Was I dreaming or awake? There stood Harry.

"Harry, is it possible?" I cried joyfully.

The boy acted embarrassed, remembering how we had parted. "I wanted to see your Swallow, who saved my life," he said.

"Here he is. Then you would rather not see Swallow's master?" I turned as if to go, but he laid his hand on my sleeve. "Forgive me," he said. "I did not understand. And now you have twice put your life in the greatest danger to save my father. I must thank you, and beg your pardon."

"It's all right, Harry; you did not see straight, that's all. And as to the other cause for gratitude, any frontiersman would have done what I did; it's not worth talking about. Have you been doing any more wonderful shooting with your old pistol?"

He drew the weapon, and held it up. "You're a famous shot," he said; "but you couldn't do much with this old fellow. Queer you spoke of it, because my father and Winnetou said I should tell you its story."

"Wait a minute," I interrupted. "Then Old Firehand is your father?"

"Didn't you know that? Of course he is. But about this pistol. It was given me by Winnetou, and one of its shots entered my mother's heart."

I uttered an exclamation of horror.

"Yes," Harry said, "and it shall avenge her in my hands. Come over here and sit down. You must know about it, but it's a story to make short."

He sat down by me, and looking over the peaceful valley before us, began: "My father was born in Pennsylvania. He came West when he was quite young, and hardships and adventures of all sorts made him into a man respected by all the white settlers, and feared by the Indians. His wanderings brought him to Rio Pecos when

Winnetou was a child, and he was the guest of Tah-tsche-tunge, the brother of the chief Intschu-Tschuna, and he learned to know Ribanna, his daughter. She was as beautiful as the dawn, and lovable as the mountain rose. None of the other daughters of the tribe knew so well how to tan the skins, and make the hunting clothes, and when she went to bring wood for the fire of her kettle, she stepped across the plain like a queen, and her hair fell to her feet in long strands. She was beloved by Manitou, the Great Spirit, and was the pride of the tribe, and all the braves longed to take her in their wigwam as their wife. But none found grace in her eyes, for she loved the white hunter, who was her father's guest, and he loved her, and spoke to her as to the daughters of the pale-faces. So they were married, and I was born in a happy home. As I grew older Winnetou, the son of my mother's uncle, and then about as old as I am now, taught me all that I longed to know of hunting, and games of courage and daring. I grew to be a boy of seven, and there came a day when my father went away, taking me with him, and when he came back his home was burned, his wife and little baby gone. Tim Finnerty, a white man, who had often been in the Apache pueblo, had wanted the rose of Rio Pecos for his wife, but the Indians were not friendly to him, for he was a thief, and so he vowed vengeance. He learned from my father, whom he had met in the Black Hills, that Ribanna was his wife, and he stirred up the Black Feet to go on the war-path against my father's camp. They did as he wished. While he was away they plundered and burned the camp, and carried off his wife and child. When he returned Winnetou was with him. They looked on the ruin before them, and followed up the trail of the robbers, and as the crime had been committed only the day before their return, they knew they would overtake them. Winnetou kept at my father's right hand, and I shall never forget the look on their faces, as they hastened on their way with agony in their hearts. We overtook them at Bee Fork, and waited until night to fall upon them. I was to stay behind with an Apache left to watch the horses, but he paid no attention to me, and when the moment of attack came I crept forward between the trees, and reached the edge of the wood as the first shot was fired. It was a horrible sight, the savages rushing at their enemies, while the groans of the wounded and dying filled the air. I laid in the wet grass praying, and after a while I crept back in terror to the watch. He had disappeared, and as I heard the triumphant howls of our foes I knew we were conquered. I hid until the following evening, and then ventured out. It was profoundly still, and the moon shone down on the lifeless forms lying there. I wandered between them, fascinated by my fright, and came upon my mother, shot in the breast, her arms clasping my baby sister, whose little head was cleft by a knife. The sight robbed me of my senses; I fell fainting upon them. How long I had lain there I do not know when I heard stealthy steps near me, and rose up to see my father and Winnetou, their clothing torn, and their bodies bleeding from their wounds. They had been taken prisoners, but had escaped."

Harry drew a long breath at the end of this tragic story, which explained to me all that I had been wondering over. He was Old Firehand's son, Winnetou's cousin, and the reason for their hatred for Parano, or Tim Finnerty, was only too plain. Harry had spoken like a man, and it was hard to realize he had been a little child when this tragedy was enacted. He turned to me and said: "Is your mother still living?"

"Yes."

"What would you do if she were murdered?"

"I would let the arm of the law seize the murderer."

"Good! But when it is too weak, or too short, as it is in the West, we have to

make our own arm the law."

"Never forget the difference between punishment and revenge, Harry. The former is the consequence of sin, and is included in the idea of divine and human justice, but the latter is hideous, and lowers the human being to the level of the brute."

"You speak thus because you have no Indian blood flowing in your cold veins. The only feeling in the heart of my father and Winnetou as they laid the two innocent dead in their grave, was fierce hatred for Tim Finnerty, and that feeling I shared. You have slain the murderer of Ribanna, and you have saved her husband and son; forgive my being so unjust to you."

"There is nothing to forgive, my dear Harry. But you have not yet told me how you came by this pistol."

"When Finnerty shot my mother with it Winnetou threw himself upon him, and wrenched it away. He concealed it in the grass, and when I was old enough he gave it to me, to avenge her death with it. You have done it for me." He put his long brown fingers in my hand as I held it out to him, and we rose, and went back to the camp.

CHAPTER IX PARANOH COMES TO LIFE AGAIN

I OPENED my eyes in the morning to see Harry standing in my doorway." Sam Hawkins and I are going to look after the traps; will you come with us, Mr. Hildreth?" he said.

"With pleasure, only call me Jack, for I'm not so very venerable, and life's too rapid out here for ceremony," I said, jumping up.

We went out through the cleft in the rocks, turning toward the direction in which we had come yesterday. We waded the little stream downward in its course to the point where it flowed into the river. Thick briars that were really impenetrable grew on the banks of the stream, and the tendrils of the wild grape twined themselves together, reaching over to the trees, and forming a net-work through which we had to cut our way with a knife. Although no danger was to be anticipated, yet Sam, going on ahead, scanned every spot where a footprint might be discovered, and his little eyes ceaselessly turned from side to side, peering through the rich young vegetation. At last he lifted a branch, stooped down, and crawled under. Harry did the same, saying to me: "Come this way; this is our beaver path."

A small but perfectly distinct line ran through the thicket, and we crept for some distance parallel with the stream till Sam paused, and turning to us, laid his fingers on his lips.

"We are there," whispered Harry, "and the sentinel is suspicious."

After a time, during which it was profoundly still, we crept forward and reached a bend of the stream, which enabled us to watch the beaver colony. A dam about the width of a man's foot had been thrown out in the stream, and its four-footed owners were busy strengthening and increasing it. On the opposite bank I saw a crowd of industrious furry folk, gnawing the branches with their sharp teeth where they must fall in the water. Others were occupied transporting these branches, shoving them ahead of them as they swam, while others plastered their structure with rich loam which they brought from the shore, using their feet and thick tails as trowels. I watched the labor of these active little people with interest, especially one

unusually big specimen sitting on the dam with the air of a sentinel. Suddenly the thick fellow pricked up his ears, half-turned, uttered a cry of warning, and the next moment disappeared under water. Instantly the others followed him, splashing the water in their sudden plunge with their flat tails. There was not time to be amused by their movements, for this unexpected disappearance meant the approach of an enemy, and the greatest enemy of these peaceable little animals is man.

As the last beaver plunged into the water we had our weapons in our hands, waiting the appearance of the intruder. We had not waited long before we saw two Indians creeping along the stream a little above us. One had several traps hung over his shoulder, the other carried a bundle of skins; both were fully armed, and looked around with an air that showed us they knew they were near an enemy.

"Confound them!" hissed Sam through his teeth. "They've found our traps. Wait, you curs, and my old gun Liddy shall tell you whose those traps and pelts are."

He raised his gun, but it was important that we should punish these fellows without noise, and I caught the trapper by the arm. I saw that they were Poncas, and the war-paint on their faces showed they were not out hunting, but were on the war-path. There were others then in the vicinity, and a shot would summon their avengers.

"Don't shoot, Sam," I whispered. "Don't you see they're on the war-path, and there are more near here? Take your knife. I'll attend to one, and you to the other."

The two Indians stood facing us, looking for footprints. Softly, very softly I crept forward, my knife between my teeth. When I reached the edge of the bush I sprang out, and used my knife so effectually on the Indian nearest me that he fell without a sound. It was necessary to do this, for they were Poncas, and if they discovered our stronghold it would cost us our lives. I drew out my knife, and turned, ready to attack the other if needed, but he lay on the ground with Sam standing astride of him, saying: "Now, young man, you may take as many skins in the Happy Hunting Grounds as you please, but you can't have ours!"

"We must hide these Indians' bodies, Sam," I said.

"You're right. I'll bet my moccasins to dancing pumps there'll be red men here in a little while."

Accordingly we concealed the bodies of the Indians, and while Sam returned to the valley to warn our people, Harry and I crept forward in the thicket to discover how the land lay. We made our way onward for an hour without interruption, and came to a second beaver colony, but its inhabitants were not visible outside their dwellings.

"Here was where we put those traps that the Indians stole. You see the trail leads into the woods from here; we must follow it," whispered Harry.

"I wish you would go back, and let me do this alone, Harry," I said.

"How can you think of such a thing?" asked the boy.

"Do you realize how dangerous it may be?"

"Why shouldn't I? It can't be more so than the things I have done already. I'm going anyhow, so don't bother."

We went on then, leaving the stream, and stepping softly between the slender trunks of the tall forest which formed a thick green roof over the moss-grown earth, in which we could see the trail only by the closest scrutiny. Harry, who had gone ahead, stopped. The trail was no longer that of two, but of four men, who had come to this point together, and had separated here. The two whom we had disposed of had

been so fully armed that I concluded a large number of their tribe was near, such as could only be called out by an important enterprise, and it occurred to me that this undertaking might be revenge for our rescue of the train.

"What shall we do?" asked Harry. "This new trail leads to our camp, which we mustn't expose to discovery. Shall we follow that one going there, or keep on with the big trail?"

"This fourfold trail leads to the redskins' camp, who have hidden, of course, to wait the return of their spies. Before all things we must seek that out to find out their number, and intentions. The entrance to our little stronghold is guarded by a sentinel, who will do his utmost to keep our secret, and we must leave it to him."

"You are right; let us go on."

The woods extended from the height in which the valley began, considerable distance in the plain, and was cut through with deep, rocky furrows in which grew ferns and wild berry vines. As we approached one of these depressions I noticed a smell of something burning, and looking sharply for its cause, discovered a thin cloud of smoke rising from the crown of trees on the edge and which was often interrupted or entirely disappeared in fluttering pennons. This smoke could only come from an Indian fire, for while the whites throw their wood on the flames in its full length, thus getting a broad, high flame which makes a smoke that often betrays them, the savage uses only the ends of chopped wood, and gets a little flame, with scarcely perceptible smoke. Winnetou used to say that "the white man made his fire so hot that he could not sit by it to get warm."

I held Harry back, and bade him hide behind a bush while I took a peep at these people.

"Why shouldn't I go too?" he demanded.

"One is enough, and two doubles the risk of discovery."

He nodded assent, and slipped cautiously into his hiding-place, while I, keeping concealed from tree to tree, crawled up to the furrow whence the smoke had come. Sitting, or rather lying on the ground, closely huddled together, was such a crowd of Indians that the eye could scarcely penetrate its masses. At the exit of the camp were sentinels, perfectly unconscious of my proximity. I tried to count them, and had run my eye over half of them, when I stopped in utter amazement. Nearest to the fire sat -- could it be possible? -- the white chief Parano, Tim Finnerty. I had seen his face so plainly by the light of the moon on the night when I thought I killed him, that I could not be mistaken, and yet I could not trust my eyes, for the scalp lock which I knew was hanging on Winnetou's belt apparently was back again on his head.

The sentinel who stood nearest me turned toward the place where I lay concealed, so I slipped back, signaled Harry to follow me, and returned to the place where the trail divided. From here we followed the new tracks which led through the thickest growth of foliage straight to the valley. It was clear to me now that the Poncas had been reinforced and were following us step by step for revenge. Our delay during Old Firehand's illness had given them time to call together all their available force. But why they had gathered such a force against three, why they had not fallen upon us long ago, instead of letting us withdraw peacefully I could not understand, unless Parano knew of the trapper colony, and meant to destroy it. There was no trouble in keeping this trail, and we made good time into the valley. We met Sam Hawkins near its entrance, and when I told him what I had seen, he shook his head dubiously. "It will cost powder, my boy; much powder. I came along with my pelts to the brook, and I plainly saw two redskins spying around the edge of the

bushes, scarcely eight feet away. I got under cover, and let them go ahead, one up and one down the valley. I bet they got a warm reception. I've been waiting here ever since to ask them, politely, what they had seen."

"Do you think they will come back this way?"

"Sure. If you want to be sly you'll go over to the other side, so we can catch them between us."

I followed this suggestion, and Harry and I took up our position directly opposite to Sam, and waited the return of the Indian spies. Our patience was well tested. Fully an hour passed before we heard the soft fall of a gliding step. It was a weather-beaten fellow, who could scarcely find room at his belt for the scalps he carried. As soon as he was within reach I sprang out, and settled him, as we did his companion who appeared shortly, and then we returned to the village.

Old Firehand heard my story to the end in silence, but when I told him of Parano's exclamation of surprise, and of joy too, escaped him. "Is it possible you weren't mistaken?" he asked.

"Only his hair makes me doubtful."

"Oh, that proves nothing. Sam Hawkins is an example of a man's living through scalping, and it's quite possible your aim was not quite true that night. His people found him, and took him away. While I was recovering, he was getting well too, and he has watched us, and followed us. Are you tired, Jack?"

"No."

"I must see the man myself; will you go with me?"

"Of course I will, only I must remind you of the danger in going. The Indians after waiting in vain for their spies to return, will come out to look for them. We may be cut off from our own people."

"It's possible, but I can't wait here quietly till they find us. Dick Stone, get your gun; we're going to look for redskins. Harry, stay with Will Parker, and look after the guns while we're gone."

Harry begged to be allowed to go with us, but his father would not hear of it, and we set out through the bed of the brook. Winnetou had left the camp shortly after our early start for the traps, and had not returned. He would have been the most welcome addition to our party of three, and I could not help feeling a little anxious about him, for he too might have encountered the Indians, and alone. Even as I was thus meditating a bush in front of us parted, and the Apache stood before us. Our hands, which at the first rustle of the branches had sought our weapons, relaxed as we heard him say: "Winnetou will go with his brothers to look for Parano and the Poncas." We looked at him in surprise.

"Has my brother seen the warriors in their camp?" I asked.

"Winnetou must watch over his brother, Old Shatterhand, and over the son of Ribanna," he replied. "He went behind them, and saw their knives pierce the hearts of the red warriors. Parano has taken for his own the hair of a son of the Osages. His hair is a lie, and his thoughts are full of falsehood."

I scarcely heard his last words, for at that very moment I saw two eyes gleaming behind the bushes, and with a quick spring had seized the man to whom they belonged.

It was he whom we sought Parano! As I tightened my fingers around his throat there was a rustle on both sides, and a band of Indians sprang out to help their chief. My friends had seen my movement, and were ready for my assailants. I had the white chief down with my knee on his breast, the fingers of my left hand around his neck, and the right holding his hand which had seized his knife. He squirmed under me like a worm, trying to throw me off. Bracing his feet, he tried to raise

himself; his long false scalp lock lay beneath him, and his bloodshot eyes rolled in their sockets; he foamed at the mouth with rage, and the head stripped by Winnetou's knife swelled and pulsed with his struggles. I felt as though I had a raging beast under me, and choked him till he drew himself together convulsively, his head dropped, his eyes closed, with one last shudder his limbs stretched out -- he was conquered.

Rising, I looked around upon a scene that no pen could ever describe. None of the combatants had any other weapon than a knife or tomahawk, except Dick Stone. Not a man stood upright, but all were struggling and twisting on the ground in his own blood, or his opponent's. Winnetou was about to plunge his knife into a foe whom he had overcome, and did not need me. Old Firehand lay on one of his assailants, trying to keep off a second who had wounded him in the arm. I hastened to his assistance, and knocked the Indian down with his own tomahawk, which he had dropped.

Then I went to Dick Stone, who lay between two dead Indians under a gigantic man who was striving with all his might to deal him a fatal blow. He did not succeed; his comrade's tomahawk, which I had just used, put an end to his attempt. Stone arose, and straightened himself. "By George, that was help at the right time; three against one is tough. Much obliged."

Old Firehand too stretched out his hand to me, and was about to speak when he discovered Parano. "Tim Finnerty? Is it possible? Who did him up?" he exclaimed.

Winnetou answered for me: "Old Shatterhand overcame him. The Great Spirit has given him the strength of the buffalo that ploughs the earth with his horns. But Parano's people will come after him, and my brothers must quickly follow Winnetou to the valley."

"He's right," said Old Firehand, from whose arm the blood was streaming. "But we must first remove the traces of this fight. Go ahead, Dick, and see we're not surprised."

"I will, only take this knife out of my flesh first, will you? I can't do much with this thing in me." One of his foes had stabbed him, and during the struggle the blade had been driven farther in. Fortunately it was not in a dangerous spot, and when it was withdrawn left a wound that to Dick's cast-iron constitution was a mere trifle.

"How shall we take our prisoner away?" asked Old Firehand after we had done what was necessary, and recalled Dick.

"That's simple enough," said Stone. He cut off a quantity of withes from the roots near us, took off Parano's coat, cut it into strips, and nodding to us with satisfaction, said: "Make a drag, and bind the darling on it fast, and haul him along."

We followed his suggestion, and soon were under way, Winnetou coming behind to remove the broad track this invention left. Yet though we reached the valley safely, and with Old Firehand's mortal foe a prisoner in our hands, we felt, Winnetou and I at least, that we had not seen the last of our enemies the Poncas.

CHAPTER X

A DOUBLE CAPTURE AND A DOUBLE RESCUE

EARLY the following morning, when I went out to give Swallow my usual greeting, I found all my friends discussing the place and manner of Parano's execution. With a sense of dramatic fitness, Old Firehand wanted to take him to Bee Fork, where his

wife and baby had been murdered, and put him to death there. It seemed to me the risk of being overtaken by the Poncas which they would incur in going so far, and delaying so long, was not worth running. I saw that Winnetou agreed with me, but Harry fiercely opposed my counsel, and prevailed with his father, whose wishes coincided with the boy's. The result was that the little band set forth, and I, who refused to have anything to do with this expedition, because they meant to torture the criminal, remained behind in charge of the valley. Winnetou went with the others, chiefly to protect Harry.

Only a few of the trappers stayed at home, among them Dick Stone. The sentinel assured me he had seen no sign of danger, but I had learned to trust only my own eyes, and I searched the place thoroughly for a trace of an Indian. Just at the entrance to our valley I noticed some broken twigs, and on close examination saw that a man had lain here. Some one had spied upon us then, and any moment might bring an attack. And there was another danger. He might have seen Paranoth and his escort go away, and it was important above all things to warn Old Firehand. Consequently, when I had told our sentinel of my discovery, I set out upon the trail of my friends. I had not gone far before I came on a second trail, coming sidewise from the bushes, and leading in the direction of Bee Fork. I followed it as cautiously as possible, yet so rapidly that I was not long reaching the spot where the waters of the Bee Fork flow into the river. As I did not know the place where the execution was to be I had to redouble my caution. The trail led me around a bend of the river, and I saw a clearing, in the middle of which was a group of fir balsams under whose branches sat the trappers in lively discussion, while the prisoner was bound to the trunk of one of the trees. Directly before me, at the most eighteen feet distant, lay a small band of Indians, and I saw in a moment that the rest had gone around to the right and left to attack my friends from three sides, and drive them into the river. There was not a moment to lose. I pressed the trigger of my rifle. For the first few seconds my shots were the only sound, for friends and foes were equally surprised by the unexpected thwarting of their plans. But immediately the war-cry of the Indians arose behind each bush, and the clearing was full of howling, shrieking, panting men, struggling in a mad hand-to-hand conflict.

I had sprung out at the same time the Indians had, and was just in time to save Harry from an Indian who had attacked him as he was about to shoot Paranoth. The trappers stood with their backs against the trees and were defending themselves desperately. They were seasoned men, who had fought many a hard fight, and did not know fear, but it was plain that the superior force must prevail. One of the Indians had at once freed Paranoth. He swung his arms around his head to set the blood in motion, snatched a tomahawk from one of his followers, and growled as he rushed at Winnetou: "Come, you dog of a Pima. You shall now pay for my scalp." The Apache, hearing himself saluted by the nickname of his tribe, hopped, but he was already wounded, and was threatened at the same time from the other side. Old Firehand was surrounded by enemies, and we others were so hard pressed that we could not help. Longer resistance in this case were the greatest folly. Therefore I cried, as I seized Harry in my arms: "Into the water, men, into the water," and set the example myself.

My voice was heard above the din of combat, and those who could obeyed it. Though the Fork was deep, it was so small that only a few strokes were necessary to reach the other shore, but of course we were not safe there long, and my object was to cross the point, and swim over the big river.

I signaled to Harry to do this just as Sam Hawkins' little figure appeared, and started for the willows with the same end in view. But Harry held back, crying in anguish: "Father, father! I must go to him. I can't leave him."

"Come," I said forcing him onward. "We can't save him if he has not already saved himself."

We rushed on through thick and thin to reach the camp as soon as possible. Only a part of the Indian force had been at Bee Fork, and since we had been discovered, and spied upon in our stronghold, it was likely that those we had left behind had also been attacked.

We had made considerable of the distance when we heard a shot in the direction of the valley. In a moment it was repeated, then several shots rang out; there was no doubt that the trappers left behind were fighting the Indians. We pressed forward eagerly to help them, and in spite of the obstacles in our path, reached the valley in a short time. We stopped at the point overlooking the entrance, where I had discovered the Indians' trail. They lay hidden in the edge of the woods, besieging the water gate from there, and to get any result we must go around behind them. Just then we heard a rustling as though some one were rushing through the bushes. At a sign from me we all hid behind the thick foliage of a shrub, and waited the appearance of the new-comers. How great was our delight as Old Firehand, followed by Winnetou and two trappers, came in sight! They also had escaped, and Harry showed his joy in this meeting in a way to prove to me that he had more heart than I had credited him with.

"Did you hear the shots?" demanded Old Firehand hastily.

"Yes."

"Come then. We must help our folks, for though the entrance is so small that one man can guard it, we don't know what may have happened."

"My white brothers may stay here. Winnetou will go to see on which tree the scalps of the Poncas hang." Without waiting for an answer to this proposition the Apache went away, and there was nothing for us to do but await his return, during which time two more of our people joined us, drawn hither by the shots, as we had been.

A long time passed before Winnetou returned, but when he came we saw that he had a fresh scalp at his belt; he had surprised an Indian, and we could no longer stay where we were, for when the Poncas discovered the death of their comrade they would know that we were behind them. We followed Old Firehand's suggestion, and formed in a line parallel to the edge of the bushes, to attack our foes from the rear. We made our guns, which were wet from their bath, ready for use, and having come into position, at a signal, one after another, the nine guns rattled. Each shot found its man, and a howl of surprise and terror filled the air. Our line was so stretched out, and our shots followed one another so fast that the savages thought our number greater than it was, and took to flight.

Victorious we returned home, and made ready for further developments. One of the trappers was stationed as sentinel, the others attended to their wounds, and settled down to supper and rest. Gathered around the fire each one had to recount his experience during the trying day, and all rejoiced that the Indians had been driven off, and had abandoned the assault. Even Old Firehand shared this opinion; only Winnetou differed from it. He lay by his horse, a little at one side, and seemed sunken in profound thought.

"The eyes of my red friend are gloomy, and his brow bears the mark of care. What are the thoughts of his heart?" I asked, going over to him.

"The Apache chief sees death coming through the gate, and ruin descending from the hills. The valley is red with the flames of fire, and the water is crimson with the blood of the slain. Winnetou speaks with the Great Spirit. The eyes of the pale-faces are blinded by hate, and their wisdom has disappeared in their desire for revenge. Paranoth will come, and take the scalps of the hunters, but Winnetou is girded for combat, and will raise the death song over the bodies of his foes."

No one seemed impressed by this prophecy, though I had long since learned to trust Winnetou's foresight. As evening came on, however, our precautions were doubled, and at my request I was put on guard just before dawn, the time when the attack was most likely to be made. Night rested calm and still over the valley, and the fire threw its quivering light around us. Swallow, who was allowed to roam at will in the hill locked pasture, was out of sight; I went to look him up, and found him quiet at the foot of the hills. After we had greeted each other as affectionately as usual, I went on still further, for a faint, falling sound made me listen. The horse too raised his head, and as the least breath might betray us, I laid my hand over his spreading nostrils. I listened, but beyond that fall of a stone there was nothing stirring. Perhaps some one besides myself had noticed that, and waited to be sure it had not been heard. This theory was the right one, for after a long time I saw several figures rise from the dark rocks, and descend beneath them, and soon I saw a number of Indians coming over the brow of the hill, one behind another, following their leader with cautious steps. In a few moments they would be in the valley. If I had had my Henry rifle I could have given the alarm, and made an end of Paranoth, who was the leader, but unfortunately I had only my revolver in my belt, and it was no good for long range. Just then I heard a shot at the entrance of the valley, quickly followed by more, and I saw at once that the Indians were feigning an attack at that point to call our attention from the real source of danger. I sprang up the hill to get at Paranoth, and was so near that I could almost touch him, when the mass of stone beneath me gave way, and I fell from rock to rock, from ridge to ridge, all the way down, and for a moment lost consciousness. When I could collect myself, and open my eyes I saw three Indians only a few feet away from me, and jumping up, though I was fearfully bruised and shaken, I fired my revolver at them, sprang on Swallow, and tore back to the fire.

The Poncas, who now saw that their plan was discovered, raised the war-cry, and pursued me.

I found our camping place deserted; the men had gathered at the entrance, but had turned back at the sound of my shots.

"To the heights," I shouted. "The Indians are inside."

It was the only hope of deliverance, but it was too late. Hardly had I spoken when we were surrounded. It was a wild, a horrible struggle, such as no imagination can paint. The half extinguished fire threw its flickering light over the foreground of the valley, in which groups of men were fighting like demons. Through the howls of the Indians rose the trappers' cries of encouragement, and the short, sharp crack of revolver shots, while the earth seemed to tremble under the feet of the combatants.

There was no doubt that we were lost. There was no possibility of anything favorable happening to us and we felt our moments were numbered. But we would not die like sheep; we would defend ourselves to the last, and with that coolness which gives the civilized man such an advantage over the savage.

I thought of the dear ones at home, to whom I should never return, but I put the thought away, for it would not do to think of anything that would make me falter. I

tried to ask God to have mercy on my soul, and looked anxiously to see how many of my friends were still on their feet. Scarcely two paces from me on my right was Old Firehand. The way he fought for his life with his foes pressing on him filled me even then with wonder. His long gray hair hung in matted locks over his shoulders, his extended legs seemed rooted in the ground, and with a heavy tomahawk in one hand, and a sharp knife in the other, he held at bay the force pressing on him. He had more wounds than I, but none had brought him down, and once more I admired his tall, erect figure.

Just then Paranoth appeared, forcing his way to us. As soon as he saw Old Firehand, he cried: "At last I've got you! Think of Ribanna, and die."

He pushed by me, but I seized him by the shoulder, and prevented the deadly blow he was about to inflict.

"You too?" he cried. "I'll have you alive. Give him a lariat."

Springing past me before I could again raise my tomahawk, he drew his pistol; the shot whizzed by me.

Old Firehand threw up his arms, sprang forward convulsively, and fell without a sound. I felt as though the bullet had entered my own breast as I saw the hero fall. I knocked down the Indian who was attacking me, and was about to fall on Paranoth, when I saw a dark form forcing its way through the enemy, and raise its supple arms in front of the murderer. "Where is the crow of Atabaskah? Here stands Winnetou, the chief of the Apaches, to avenge his white brother."

"Ah, you Pima! I'll settle you!" Paranoth cried, but I heard no more. I had been too interested in the scene to remember myself. A lasso fell over my neck, and at the same time I felt a tremendous blow on my head, and lost consciousness. When I came to myself it was perfectly dark and still around me. A burning pain in my head at last recalled to me the blow I had received, and all that had preceded it. I thought I heard some one breathing beside me.

"Is any one here?" I asked.

"Well, yes; the man asks as if Sam Hawkins was nobody."

"Is it you, Sam? Where in the world are we?"

"Under shelter, boy. They have stuck us in this hole where we buried the skins. Lucky thing we removed them! At least they haven't found those."

"And how about the others?"

"Old Firehand is dead, Dick Stone is dead, Will Parker is dead. All are gone, but you and Winnetou, and the little fellow is half alive, and Sam Hawkins is not quite done for."

"Are you certain that Harry is alive, Sam?"

"Do you suppose an old scalper doesn't know what he sees, man? They have stuck him in another hole beside us with your red friend. They are lovely people these Poncas, sweet things! They have taken everything away from this old 'coon, everything; pistol, pipe, and Liddy's gone up the spout -- poor Liddy -- but I kept my knife; stuck it up my sleeve."

"You have your knife still?" I cried. "Yet what good can it do?"

"We'll see. We might wriggle along by rocking ourselves till we got together."

We tried this experiment, and it was successful. Although my hands were bound, I managed to pull the knife down from Sam's sleeve, and cut the ropes on his arms with it. Sam's hands being free the rest was simple, and in a few moments we stood erect, free in every limb.

"That's a brilliant stroke, Sam Hawkins. You seem to me not such a bad fellow,"

said the little man, figuratively patting himself on the back.

"Now the first thing is to see our surroundings, Sam, and get weapons," I said. We went to the door, and drew aside the skins which curtained it.

"Do you see something, Master Jack?" whispered Sam. "As sure as I'm alive that thing leaning against the stone there is my Liddy"

I was so glad to see Swallow standing near, safe and sound with Winnetou's horse, and Parano's chestnut, that at first I could hardly enter into the little man's joy.

"Sam, can you be depended upon?" I whispered.

"I don't know who knows that if you don't."

"You go to the right, and I will go to the left. Then cut Winnetou's and Harry's bonds quick. Are you ready?"

He nodded, with an expression on his face that promised success. "Now then."

We glided behind the two Indians guarding the prisoners, and came up to them unobserved. Sam stabbed one with such sure aim that he sank without a sound. I, being unarmed, had to first snatch the other one's knife, but seized his throat as I did it, and the cry he would have uttered died out in a faint gurgle. A few rapid cuts freed the prisoners.

"Here, take weapons," I cried, seeing escape was impossible without them, and forcing the gun of the Indian I had killed into Winnetou's hands.

"Swallow, Swallow," I called, and the horse obeyed my voice. In an instant I was on his back, saw Winnetou mount his own, and Sam take Parano's.

"Come here quick in heaven's name," I cried to Harry, who had started after a horse. I seized his arm, swung him over my saddle, and turned toward the gate of the valley through which Sam had already disappeared.

It was a moment of the wildest excitement. Howls of rage filled the air, shots rattled, arrows whizzed around us, and through it all echoed the neighing of the horses on which the savages threw themselves. I was the last of the three, and could never say how I came through the narrow, winding pass without being overtaken by the enemy. Just as we were about to go around the bend a shot rattled behind us, and I felt Harry droop. He was wounded. "Swallow, my Swallow, go on," I urged the beast in anguish, and just as he had borne me away from New Venango, he now rushed onward.

The warm blood ran from Harry's wound over the hand with which I held him. "Can you hold out the rest of the way?" I asked.

"I hope so."

Again I urged the horse onward. He proved worthy of his name, for he skimmed on like a swallow, his feet scarcely seeming to touch the ground. As I looked around I saw Parano close behind me, and even in that brief glance could distinguish the mad fury with which he pursued us, and redoubled my calls to the brave horse, on whose speed and endurance everything hung. Suddenly I saw Winnetou dismount, and take his stand behind his horse, as he loaded his captured gun. I followed his example, and laid Harry in the grass. There was no time for me to load, for Parano was too near, so I seized my tomahawk. Our pursuer marked our motions, but carried away with rage rushed on me, swinging his tomahawk. Then Winnetou's shot rang out. Our foe drew himself together convulsively, and fell from his horse. Winnetou turned over the lifeless body with his foot, saying: "The snake of Atabaskah will sting no more, nor call the Apache chief a Pima. My brother may take back his weapons."

True enough; "the snake" carried my knife, tomahawk, revolver, and Henry rifle, and Winnetou's silver studded rifle hung at his saddle.

We rescued our property, and with Harry in my arms I once more remounted Swallow, while Winnetou sprang upon his chestnut. We did not relax our speed, and after a time all our pursuers were left behind us. The day was won.

As soon as possible we returned to the valley. We found Sam Hawkins there before us, and the anxiety I had felt for him was set at rest. One more joy awaited us as the crown of that crowded day. Winnetou went over to where Harry knelt by his father's body. The weeping boy held his father's head on his breast while the Apache examined the wound. Just as I came over to them I heard Winnetou exclaim: "Ugh, ugh, ugh! He is not dead; he lives!"

CHAPTER XI

A TRADER IN COUNTERFITS

THREE months passed in quiet and the effort to recover lost ground after the events set down in the last chapter.

The hope of saving Old Firehand which Winnetou's words had awakened, was fulfilled, but his convalescence was very slow; even at the end of this long time he was not able to stand. Harry's injury proved trifling; Winnetou was wounded in many places, though not dangerously, while my wounds did not bother me much, for I was getting as hardened to pain as an Indian. Sam had come out best of all, but the grief of the faithful little man over the loss of his comrades Dick and Will counted for more than mere physical pain.

It had been decided that as soon as Old Firehand was well enough for the journey he should settle down in the East with Harry, for he was too old a man ever to recover sufficient strength to resume his life of a trapper. Harry too would be better off where he could be properly trained and educated. But in order to do this he must first dispose of a quantity of skins which he had accumulated, and we were at a loss how to bring it about, when we opportunely heard of a trader beyond the hills who would probably buy them.

The next difficulty was how to get at this man, which I solved by offering to go for him, and Winnetou insisted on accompanying me, for the region through which I must pass was infested with hostile Indians. It was the third day after our departure when we reached that part of the country where he would be likely to be met with. Should we find him? If he were among the Indians we must be extremely cautious, but there were also white settlers' houses scattered along at intervals through this region, and we determined to try to discover one of these, and there ask for information of our trader.

Just as it was getting toward night, and we were beginning to give up hope of a house that day, we saw a field of rye, surrounded by other fields of grain. Beside a brook whose waters flowed into a river, rose a strong, rough block house, with a garden enclosed by a stout fence, and an enclosed clearing where horses and cows were grazing.

We turned in here, dismounted, tied our horses, and went toward the house, which had little gun hole windows. From two of these we saw double-barreled guns pointed at us, and a harsh voice called out: "Stop! Stay where you are. This is no inn; what do you want?"

"We come from Old Firehand, and we want to know where we can find a certain trader."

"Go look for him. You've got an Indian with you, and in these times no one lets

in people of that color "

"You'd be honored by a visit from this Indian; he is Winnetou, the Apache chief."

"You don't say so! I wonder if that's so! In that case you must be Old Shatterhand."

"That's precisely who I am."

"Then come in, quick. Such people as you are most welcome. You shall have everything you want if I can give it to you."

The guns were withdrawn, and the settler appeared in a moment at the door. He was a big-boned, strong old man, who, one could easily see, had found life a struggle. He shook hands heartily, and led us into the house where his wife and two sons were sitting. "You mustn't take it ill that I spoke somewhat roughly at first. We have to be on the lookout for Indians, and few white men come here who haven't been driven out of the East. But this makes us all the more glad to see the other sort. So you're after a trader?"

"Yes."

"Do you want to do business with him?"

"Yes; I want to sell a lot of skins to him for cash."

"Well, I know the man, and the only one hereabouts."

"Is he honest?"

"Oh, honest! What do you call honest? He's in business for what he can make; if you let him get the best of you it's your own fault. He's called Burton, and has four or five agents. One of 'em's staying here to-night; he'll be here soon. His name's Davis. Hark! I hear some one now."

A horse's hoofs sounded outside, and our host went out to meet the new-comer, with whom he presently returned. "This is Mr. Davis, who, as I told you, is Burton's agent," he said.

The trader was a middle-aged man of ordinary appearance with nothing striking about him either in a good or a bad sense, yet I did not quite like the expression with which he looked at us. He did not seem as glad to see us as he should be, considering the profit likely to be derived through meeting us. He had as good a supper set before him as we had already done justice to, but he did not seem very hungry, and soon rose from the table, and went out to look after his horse. I cannot call it exactly mistrust, but it was something very like it that made me follow him. His horse was tied in front of the house, but he was nowhere to be seen. After a long time I saw him coming around the corner of the fence, and when he saw me he stood still for a moment, and then came toward me quickly.

"You like moonlight walks, Mr. Davis?" I asked.

"No; I'm not so romantic," he replied.

"Yet you go rambling off alone."

"But not for love of the moon. I don't feel just right; I've had indigestion all day, and long sitting in the saddle has made it worse. I had to move around a little."

He untied his horse, and led him into the enclosure with ours, and then joined us in the house. He was his own master, and why should I bother about what he did? Still, the reason he had given me for his moonlight promenade was rather flimsy.

We discussed business until we went to bed, and he showed such knowledge of skins, and seemed so square that even Winnetou approved him, and talked to him more than was his wont with strangers. It was arranged that he was to go with us in the morning to look at the skins, and estimate their value.

We set out in the early dawn, and Davis fell behind us like a footman, which we thought rather queer, but we were glad to have him do so, as it left us free to talk without restraint. We went back the way we came, but although we knew the region perfectly, we had to keep a sharp lookout for the trails of men and beasts, either of which might prove dangerous. It was owing to this that we fell on a trail that otherwise might have escaped us, for great pains had apparently been taken to conceal it. While we were examining it Davis came up, and also sprang from his saddle.

"Is this an animal, or a man's trail?" he asked.

Winnetou did not answer, so I said: "You can't have had much experience in reading such records, or one glance would have answered your question. It is the trail of men."

"I should think it would be plainer if there were horses."

"Yes, but there were no horses."

"No horses! I don't see how a man who wasn't mounted could exist in this region."

"Did you ever hear of a man losing his horse?"

Winnetou cut this conversation short by asking: "Does my brother Old Shatterhand understand what this means? They are three pale-faces without horses; they have no guns, but carry sticks. They have gone on from here stepping in each other's footprints, and the last one has tried to wipe out the tracks; they seem to have feared being followed."

"But isn't it curious to find unarmed white men here in this dangerous section, unless they have been robbed?"

"My white brother has reached my own conclusion. These men lean heavily on their sticks; they need help."

"Does Winnetou wish to find them?"

"The chief of the Apaches is glad to help any one who needs him, and never asks whether he is white or red. We will go after them."

We remounted, but Davis grumbled, saying complainingly: "Why shouldn't we leave these people to themselves? It can't do any good to go after them."

"Not to us, certainly, but it may to them," I said.

"But we waste so much time."

"We're not so pressed for time that we must refuse help when it is required," I answered sharply.

Davis muttered something in his beard, and threw himself on his horse. I had very little confidence in him, but it never occurred to me that he could be the wretch he was.

The trail led us into the open Savannah, and soon we saw those whom we sought. They stood still when they first caught a glimpse of us, as if they were afraid, and then ran for their lives. We easily overtook them, being mounted, and called out to them reassuringly. They were entirely unarmed, and one had his head tied up, another carried his arm in a sling; the third was uninjured.

They told us that they had been attacked by Indians early in the previous day, had lost their horses, and were in constant dread of another meeting with the savages. As their way lay with ours we proposed that they should travel with us, and gave them food, and sat down with them while they ate, and rested.

As they had no horses they would necessarily retard our progress, and Davis seemed highly displeased with our arrangement, but we did not stop to ask his opinion, though his unsympathetic behavior made me dislike him more than ever, and watch him more closely. The result of this observation was most unexpected.

I noticed that when he thought no one saw him a scornful smile passed over his face, and he would hastily glance at Winnetou and me. I saw too that when he caught the eye of one of our new companions a quick glance passed between them, and it seemed to me they had a secret understanding. Did they know one another? Was the trader's sullen manner merely a mask? What reason could they have for deceiving us? The men we had rescued were certainly under obligations to us. Could I be mistaken?

The wonderful sympathy, the interchange of thought and feeling between me and my Apache brother showed itself anew. Even as I was puzzling over this problem, Winnetou dismounted, and said to the oldest man, who called himself Wharton: "My brother has walked long enough; he must take my horse. Old Shatterhand will gladly lend his also. We are well, and strong, and can easily keep up with the horses." Wharton protested against this kindness, but was none the less glad to accept it, and his son took Swallow. Winnetou and I fell behind too far to be overheard, and were careful besides to use the Apache tongue. "My brother has given up his horse less from compassion than for some other reason," I began.

"Old Shatterhand has guessed it."

"Have you too been watching these four men?"

"I saw that Old Shatterhand was suspicious, and kept my eyes open. I have seen that the strangers are not wounded, and as their bandage and sling is a lie, so is it a lie that they were attacked by Indians. Does my brother Old Shatterhand think that this trader is their enemy?"

"No, he is feigning."

"Yes; I too saw that. He knows them, and perhaps belongs with them."

"Shall we tell them to their faces what we think of them?"

"No, for their secret may have some reason that does not concern us. In spite of our mistrust of them these four men may be honorable ones. We could not tell them that we thought they were bad."

"Sometimes my brother Winnetou shames me. He is often more kind and tender-hearted than I am."

"No one should give a man pain unless he deserves it. It is better to suffer an injustice than inflict one. There can be no motive for Davis to treat us badly, for his employer will make a good trade with Old Firehand. It may be that they are all traders, and mean to rob us after they are in the valley."

"Winnetou has had the same thought I have; I believe that is their scheme. We must watch them day and night."

"Yes, for it is certain their horses are near here. Only one of us may sleep; the other must watch, and yet not let these people see it."

Winnetou's keenness had discovered the truth, but not all of it. Had we guessed it we should hardly have remained so cool, and continued to tolerate our companions.

We should have preferred camping that night on the open prairie, where we could see on all sides, but a strong wind arose, bringing rain with it, and we were obliged to seek shelter in the woods.

After we had eaten our supper our companions showed no inclination to sleep, but entertained one another with stories, even Davis becoming talkative, and relating adventures he had met with in his wanderings. It struck me there was some object in this sociability; was it to distract our attention? I looked at Winnetou, and saw that he had the same thought, for he had laid all his weapons ready to hand, and kept a sharp lookout on all sides, though only I, who knew him so well, could

see it. His lids drooped as though he slept, but I saw that he watched everything from under his lashes, and I did the same.

The rain ceased, and the wind died down. We lighted no fire, and sat with our faces turned toward the woods, whence, if there were an enemy, he would come. The slender sickle of the young moon arose, and shed its soft light over us through the tree tops. Winnetou lay stretched out in the grass, resting on his left elbow, his face pillowed in the hollow of his hand. I noticed that he slowly drew his right leg nearer his body, so that the inside of his knee made an angle. Could he be intending a knee shot, the most difficult of all shots? Yes, actually! He reached for the handle of his silver studded rifle, and laid it, as if with no special intention, in the angle formed by his knee. I followed with my eyes the direction in which it pointed, and saw under a bush in front of the fourth tree from us a soft phosphorescent light which would not have been noticed by a less experienced eye than the Apache's. It was a pair of human eyes watching us from the bush. Winnetou meant to shoot between them the only sure place and with the difficult knee shot. A little, little higher and the eyes were within range. I waited with strained expectation the next moment; Winnetou did not miss his aim, even at night, and in this way of shooting. I saw him lay his finger on the trigger, but he did not pull it. He lifted his finger, dropped his gun, and stretched his leg out again; the eyes had disappeared.

"A wise fellow," he said to me in Apache.

"At least one who knows the knee shot," I replied.

"He knows also that we saw him."

"Yes; more's the pity."

"I'll crawl after him."

"It's dangerous; let me do it, Winnetou."

"Shall I send you into danger I would avoid myself? My brother may help me get off so the spy will not suspect I am after him."

We waited a while, then I said: "Would you fellows mind keeping quiet? We start early, and need sleep. Did you tie your horse well, Mr. Davis?"

"Yes," he replied with a snarl.

"Mine is still free," said Winnetou aloud. "I will tie him now. Shall I tie my brother's with him?"

"Yes, if you will," I answered, as if that were the real object of his going. He rose slowly, threw his blanket over his shoulder, and went out to where our horses were grazing. The interrupted conversation was resumed, at once to my annoyance and satisfaction. I could not hear what happened to Winnetou, but on the other hand it kept the man he was after from hearing him. I dropped my lids, and waited. Five minutes passed, ten, a quarter, yes, half an hour. I should have been worried about Winnetou, only I knew how long such a task as his required. At last I heard a step behind me in the direction in which he had gone. Turning my head a little I saw him coming; the blanket still hung over his shoulder, and I hoped he had dealt with our hidden foe. I turned my head back, and waited for him to take his place again beside me. The steps came nearer, paused behind me, and a voice that was not Winnetou's said: "Now this one."

Looking up I saw the blanket indeed, but he who wore it was not Winnetou, but a bearded fellow. As he spoke he raised the handle of his gun to strike me. Quick as a flash I turned aside, but too late; the blow fell, not on my head, but on my neck; a second stroke followed on my skull, and I lost consciousness.

When I came to myself, and with a great effort raised my heavy lids, I saw that it

was dawn. It seemed to me I was dead, and my ghost listened from eternity to the speech around my body. I could not understand a word until I heard a voice whose tones would have waked me if I had really been dead, saying: "This dog of an Apache will say nothing, and I've killed the other one. What a nuisance! I meant to have had some fun out of him, and teach him what it means to fall into my hands."

That voice restored me completely. I stared at the man, whom I had not recognized in the first glance because of the beard he now wore. It was Santer!

CHAPTER XII SANTER AGAIN

When I grasped the fact that Santer actually stood before me I wanted to close my eyes, and let him think I was still unconscious, but my lids would not fall. I stared at him, unable to take my eyes away, till he saw it, and sprang up, crying joyfully: "He's alive; he's alive!"

He asked me a question, and as I did not answer it, he knelt down, seized me by the nape of the neck, and shook me, striking my head hard on the stones. I could not defend myself, for I was fastened so that I could not move a finger. Then he growled: "Will you answer now, you dog? I see that you can, and if you don't, I'll make you." As he shook me I had seen Winnetou lying at one side, fastened together in the form of a ring. Such a position would torture an India-rubber man; what must he be enduring?

I saw besides Santer, only Wharton, his son and nephew; Davis had disappeared. "Now will you speak?" demanded Santer threateningly, "or shall I loose your tongue with my knife? I will know whether you know me, and hear what I say?"

What use was silence? It could only make matters worse. I really did not know whether I could speak or not, but I tried, and in a weak voice said: "I know you; you are Santer."

"So you do know me," he stammered, mocking me.

"Are you very glad to see me? Are you perfectly enchanted to find me here? It's a glorious, delicious surprise for you, now isn't it?"

I did not answer this malicious question, and he drew his knife, set its point at my heart, and threatened: "Will you say yes, a loud yes, this moment, or shall I stab you?"

Then Winnetou spoke in spite of his pain: "My brother Shatterhand will not say yes; he will rather let himself be stabbed."

"Silence, dog," growled Santer. "If you say another word I will draw you up till your bones break. Now, Old Shatterhand, you friend whom I love with all my heart and soul, aren't you really overjoyed to see me?"

"Yes," I answered loudly, in spite of Winnetou's warning.

"You hear that?" asked Santer triumphantly of the other three. "Old Shatterhand, the famous, invincible Old Shatterhand, is so afraid of my knife that he says with his feeble tongue he is glad to see me."

Whether my previous condition had been less serious than it seemed, or whether this man's jeers effected a change in me, I do not know, but my head all at once felt as sound as ever, and I said, laughing in his face in my turn: "You are mistaken; I did not say that from fear, but because it is the truth. I really am glad that at last I see you again."

Though I laughed, I spoke so earnestly that he stepped back, elevated his brows, looked at me a moment searchingly, and then said: "That blow has shaken up your brains so that you are delirious. I might almost think the fellow meant that!"

"And so I do, entirely."

"Then you certainly are crazy."

"Not a bit of it; my head was never clearer."

"Then it's sheer, cursed impudence, and I'll draw you up like your friend, and hang you upside down till your veins burst."

"Nonsense! That's likely! In ten minutes I'd be dead, and you couldn't find out what you want to know."

I saw I had hit the mark. He glanced at the others, and said: "We thought this scoundrel was dead, when he was not even unconscious. He has heard all the questions I asked this cursed redskin, who won't speak."

"You're mistaken," I said. "I was unconscious, but Old Shatterhand has brains enough to see through you."

"Is that so? Then tell me what it is I want of you."

"Bosh; drop that child's play. You won't find out anything. I tell you I am really glad of this meeting. We have looked for you long; we can't help being glad. We have you at last, at last, at last."

"Don't be a fool; you are completely in our power; nothing can save you, unless I choose to spare you. It may be that I shall, but only in case you give me full information. Look at these three men; they belong to me. I sent them on to draw you into my trap. What do you think I am now?"

What he was I had long known very distinctly, but prudence forbade my answering categorically, so I contented myself with telling him that he was a scoundrel, and always had been.

"Good!" he remarked. "I'll let that insult pass now because my day of reckoning is coming. Now I know that you, or rather Old Firehand, have a lot of skins for sale. I have seen the settler with whom you stayed, and I know all about it. You did not find the trader you came to meet, but one of his agents. I came after you, and caught you. The trader, who I believe calls himself Davis, I'm sorry to say got away."

It seemed to me as he said this he glanced at the bush where he himself had hidden the night before. It was an involuntary glance, and struck me at once. Was there any connection between Davis and that bush? I must find out, though I could not look that way. He continued: "You know me; I know you, and we both understand that whoever falls into the other's hands is lost. I have you now, so your life is ended. The only question is how it shall end. I had determined to torture you as man was never tortured before, but now that I intend to discover Old Firehand's hiding-place, I'm not so sure. Tell me where this place is, and describe it to me exactly, and you shall have a painless death -- a bullet in the head."

"Very lovely! It's truly sweet and tender of you, but not very wise."

"Why?"

"We might describe the wrong place, to earn this quick death."

"I'm not so short-sighted as you think. I know how to test your information. But first I must know whether you will betray the place?"

"Betray is the right word, but you ought to know that Old Shatterhand is no traitor. I see that Winnetou has failed you; probably he has not answered you at all, for he is far too proud to talk to such a cur as you. I have spoken to you,

however, for my own reasons."

"And you will tell me nothing?"

"Not a word."

"Then we'll fasten you in a ring, like Winnetou."

"Do it."

"And torture you to death."

"Which will do you no good."

"You think so? I tell you I will find that place in any case."

"Possibly, by some blind chance, but too late even if you do, for if we are not back at a certain time Old Firehand will remove the skins to a place of safety; we arranged that before we started."

He looked down darkly and reflectively, playing with his knife. I saw through his double plan. The first half had miscarried; he must now fall back on the second part of the program. At last he raised his head and said: "So, if you'll not do what I wish I will force you to it. We'll see if your limbs are as insensible as the Apache's." He signaled to the other three, who seized me, and carried me over by Winnetou. This gave me a chance to see the bush at which Santer had glanced. My suspicion was right; a man was hidden there. He raised his head to see what was to be done with me, and I thought I recognized Davis.

It is useless to dwell on the next three hours, during which I was bound into a ring, and Winnetou and I suffered side by side without speaking, or allowing our tormentors to hear a sigh. Every fifteen minutes Santer came, and asked if we would do what he wished, but he received no answer. It was a question of which would hold out longer, he or we. It was a little after midday that having again questioned us, Santer sat down with his comrades, and discussed something in a low tone. In a few minutes he said quite loudly: "I too believe that he is hidden somewhere about here, because he didn't get his horse when he escaped. Look all around carefully; I'll stay here with the prisoners."

Even if I had not known this was a farce, the loud tone in which he spoke would have shown it. As a rule one does not announce to a man that he is to be captured.

The three took their weapons, and withdrew. Winnetou whispered to me softly: "Does my brother know what is to happen?"

"Yes; they're going to capture Davis, and bring him here. Then they'll be very much surprised to find he is a friend of Santer's."

"Yes, and Davis will plead for us, and get our freedom. It will all be done as in those beautiful big houses of the pale-faces where men act plays."

"Exactly. Of course Santer is Burton, the trader, and Davis has led us into his hands."

During this brief conversation we had not moved our lips, and Santer could not hear our soft whisper. He sat half turned from us, and listened. After some time a loud call resounded, two or three voices answered, then there followed a loud scream, and we saw the three Whartons come out of the bush, bringing Davis between them, apparently struggling to get away.

"Have you got him?", cried Santer, jumping up. "I knew he must be near; fasten him in a ring like --" He stopped short, started as though surprised, and then cried: "What! Who have you got there?"

Davis seemed equally delighted and astonished; he broke away from the three, crying: "Mr. Santer! Is it possible? Oh, it's all right then, and nothing will happen to me."

"Happen to you! No, I guess not. Who could have thought that you and the Davis I

wanted to catch were identical? Are you too with Burton, the trader?"

"Yes, Mr. Santer, and I was going to do a good piece of business on this very ride, only last night we were attacked by --" He too stopped short. They had been shaking hands heartily, but now Davis drew back a little, and said: "It can't be you who attacked us, Mr. Santer?"

"It was."

"Good heavens! Attacked by a friend; a man whose life I have often saved! What made you do it?"

"How should I have known you were here?"

"You couldn't. But look at these men there, fastened, and in such a way! That mustn't be; I can't stand it. I will free them."

He turned toward us, but Santer seized his arm. "Stop! What are you doing?" he cried. "These two are my deadly enemies."

"Your enemies! That's bad, still I must help them. And think who they are: Winnetou and Old Shatterhand!"

"It's precisely because they are those two that they shall have no mercy from me."

"Even if I ask you it?"

"Even then."

"But think what you owe me; I have saved your life more than once."

"I know, and I won't forget it, Davis."

"Do you remember that the last time you swore to do anything I should ask of you?"

"I believe I did say so."

"And now I claim that promise."

"Don't do it, for I can't keep it. I am not willing to break my word."

"Come with me, Mr. Santer; I must talk to you." He took him by the arm and drew him aside, where they stood talking and gesticulating. They acted their farce so well that it would have deceived any one who was not thoroughly prepared.

At last Davis alone came to us, and said: "I have succeeded so far as to lighten your burden a little. You heard and saw what an effort this required; still I hope to free you altogether."

He unfastened us from our agonizing position, and returned to Santer to carry on his work of mercy. After a longer time they both came to us, and Santer said: "It seems as though the devil must protect you. I once made this gentleman a promise which I must keep. So I will do the most foolish act of my life, and free you, but everything you had with you, even your weapons, are mine."

Neither Winnetou nor I spoke.

"Well, are you too amazed at my generosity to speak?"

As no answer came to this either, Davis said: "Naturally this unexpected rescue has struck them dumb. I'll untie them."

He laid his hands on the ropes that held me. "Stop!" I said. "Either everything, or nothing, Mr. Davis."

"What do you mean?"

"We won't have freedom without our weapons, and all our property."

"Well, you're an ungrateful pair! I try to save you, and this is your return!" He drew Santer away again, and Winnetou whispered: "That was well done. It is certain they will do as we require, for they expect to get everything back later."

This was what I thought, and it proved true, for at last they all came over to us, and Santer said: "You have simply superhuman luck. My promise forces me to do what

I know is idiotic. You'll laugh at me, but I'm the last man to laugh at, as you'll find out later. I'll set you free this time, and you shall have all that belongs to you. Till evening, however, you are to be tied to this tree, so that you can't follow us till early dawn. We'll ride back, and take Mr. Davis with us, so he can't free you before the appointed time. When it is dark he shall come back to you. You owe him your lives; see that you repay him."

No one spoke again. We were fastened side by side to two trees, our horses tied near us, and our weapons laid beside us. When this was done the five men rode away.

After a long silence Winnetou said: "We must catch Santer. Which does my brother think the surest way to do it?"

"Not by entrapping him in Old Firehand's valley."

"No; he must not learn the hiding-place. Davis will ride behind us to give him secret signs how to follow. When the right time comes we will disable him, and ride back on our track to wait for Santer. Does my brother agree to this plan?"

"Yes; that's the best I know of. Santer expects to get us, but we will get him."

"How!" Winnetou made no other reply, but the tone in which he spoke this one word expressed his satisfaction that after such a long vain search, at last; at last, his foe would fall into his hands.

The day crept like a snail, but evening finally came, and as soon as it was dark we heard a horse's hoofs, and Davis came to untie us. Of course he did not fail to lay full weight on the fact that he was our deliverer, and we tried to act as though we believed him, and expressed our profound gratitude. Then we mounted, and rode away.

Davis kept behind us, and occasionally we heard his horse prancing, which left a deep trail, and as the young moon arose we could see that from time to time he broke off a branch and dropped it to mark the way unmistakably. At noon of the next day we made a long halt of three hours, and rode two hours more, when we decided the time had come to deal with Davis. We reined up, and dismounted. He too sprang from his horse, and asked: "Why do you stop? This is the third time today. It can't be far now to Old Firehand's. Won't you go on, instead of camping for the night?"

Winnetou said: "No rascal can go to Old Firehand's."

"Rascal! What does the chief mean?"

"I mean that you are one."

"I? Since when has Winnetou been so unjust to a man who has saved his life?"

"Saved it! Do you really think you could deceive Old Shatterhand and me? We know everything. Santer is Burton, the trader, and you are his spy. You have left signs for him to follow all the way. You are to deliver us over to Santer, yet you pretend you saved our lives. We watched, and now our time has come."

He stretched out his hand toward Davis, who took in the situation, turned, and swung himself into the saddle like a flash. But I had the horse by the bridle as quickly, and Winnetou had sprung up behind him, and seized him by the neck. Davis, who saw in me his most dangerous assailant, as I held his horse, drew his pistol, and aimed at me. I bent down as Winnetou seized the weapon. Both shots went wild, and a moment later Winnetou had Davis off his horse; another half moment and he was bound and gagged. We bound him with the thongs which had fastened us, disarmed him, and tied his horse near by, intending to come back after we had captured Santer. Then we rode back on our own trail, and hid behind the trees to wait for Santer. A quarter, a half, another quarter of an hour passed, and he did not come. After an hour I saw something moving across the horizon, and in a moment Winnetou pointed to

it, and said: "Ugh! A rider."

"Surely a rider. That's strange."

"Ugh, Ugh! He rides at a gallop in the direction in which Santer must come. Can my brother see the color of his horse?"

"It seems to be a brown."

"It is brown, and Davis' horse was brown."

"Davis! Impossible! How could he get away?"

Winnetou's eyes flashed; his breath came quicker; the light bronze of his face grew darker, but he controlled himself, and said calmly: "Wait one more quarter of an hour."

The time passed, but did not bring Santer. Then Winnetou asked me to ride to Davis, and see if he were still there. I did as he asked. The man was gone, and his horse also. Winnetou sprang to his feet as if shot from a cannon when I returned and reported this misfortune. "He has gone to warn Santer," he cried.

"Who set him free? Did you see any trail?"

"Yes; a rider had come from the east; it was he freed him."

"Who could it be? A soldier from the fort?"

"No; the footprints were so large I am sure they were Sam Hawkins'. And I thought I recognized the hoofs of his mule Nancy."

"Ugh! There may be time to catch Santer, though he is warned. Let my brother come."

We threw ourselves on our horses, and rode westward like the wind. Winnetou did not speak, but a storm raged within him. Woe to Santer if he caught him! We came on Davis' trail, and in three minutes reached the spot where he had met Santer. They had turned back in the direction in which Santer had come. Had they kept on in the old way we could have followed them in spite of darkness, but they were too wise for that, and had branched off in another direction. It was too dark to see. Winnetou turned his horse, and we galloped back without a word. Once more Santer had escaped us; was it for today, or forever?

The moon was high as we reached the river, and entered the ravine. We met Sam Hawkins just at the mouth. "Were you riding today, Sam?" I asked.

"Yes; I went out a piece to look for you; we were getting anxious."

I was right; Sam, usually so wise, had been stupid enough to set Davis free.

"Does my white brother know what he is?" asked Winnetou, generally so considerate, and gentle towards the feelings of others.

"A frontiersman, and a trapper?" answered Sam innocently.

"No; no frontiersman, nor trapper, but such a thickhead as Winnetou has never seen before, and will never see again. How!"

CHAPTER XIII HELLDORF SETTLEMENT

WE set out the following morning, Winnetou and I, in pursuit of Santer. We hoped to overtake him shortly; we certainly did not dream that we should spend nearly a year in this pursuit, nor that the parting from Old Firehand was forever. We left Sam Hawkins there with the understanding that if we were not back before Old Firehand was ready to go East, he should make his way to Rio Pecos, where he could

get tidings of us. For ten whole months Santer eluded us. Our wanderings took us from Mexico to the north west, and the adventures we met with in their course would fill more than one book, but this is the story of Nugget Mountain, and they cannot be told here. At last we had a clue to the murderer's whereabouts that led us back to the Sioux country, and we were following it with no less earnestness of purpose than when we had set out a year and a half before with the sorrow of the death of Intschu-Tschuna and Nscho-Tschi fresh in our hearts.

At that time the West was infested with lawless men, the refuse and scum of the East, who were a perpetual menace to the young settlers, and to the camps of workmen engaged on the railroads. We had with us now a young settler named Fred Walker, who had suffered from these men, and who had joined us because there was so much likelihood of travelers meeting these outlaws, as well as hostile Indians in that section.

As evening closed in around us we reached the brow of a hill, and were about to descend on the other side, when Winnetou, who rode ahead, reined up and pointed onward. We looked in that direction, and saw a grassy plain on which was encamped a large band of Indians. They had been preparing meat, for the skeleton of a buffalo lay on one side, and ropes on which hung thick pieces of buffalo steak drying had been drawn between poles. Winnetou scanned the camp sharply. "Thirty two tents; two hundred warriors," he said.

"And there are white men with them," I added.

The Apache pulled out the field glass which I had given him, to look more closely.

"Ko-itse, the liar and traitor," he muttered. "Winnetou will plant his tomahawk in his skull."

I looked through the glass with much interest. "Ko-itse" means Firemouth, and the bearer of this name was known throughout that section as a good orator, a daring warrior, and an implacable foe of the whites.

"My brothers may wait; Winnetou will find a place for them and him to hide." He disappeared underneath the trees, and soon returned to lead us along the top of the hill to a place where the trees were so thick one could hardly penetrate them. Inside the grove there was room for our horses to move about, and we lay till dark, ready to spring out at the slightest sound. When night had really closed in we left Fred with the horses, and went out, Winnetou to the right, I to the left, to spy on the Indian camp, and try to learn

something of their intention. The wind was against me, which gave me an advantage over Winnetou, as there was no fear of my being discovered and betrayed by the horses. Half an hour passed, and at last I lay behind the buffalo skin tent of the chief. There were five white men and three Indians around the fire. The former talked loudly together, while the more cautious Indians communicated rather by signs than words. One of the whites was a big, bearded man, with a scar on his forehead as if from a knife wound.

"And how far is it from here to Echo Canyon?" one of the men asked him.

"It is easily reached in three days' march."

"And how many people are employed there, Dawson?"

"About a hundred and fifty, all well armed. Besides there are valuable stores, and plenty of drinking saloons. It's worth going for. We'll start early in the morning, go a piece northward, and then divide into bands going in different directions, and unite at Green Fork; we'll be at Echo Canyon in four days. Even if all the workmen are in, we needn't worry; we outnumber them, and before they can grab their weapons the greater part will be done for."

I could not positively have had a better moment for spying than this. I had learned far more than I expected to, and there was nothing to keep me there longer, for I knew all there was to know, and any moment might betray me. Very slowly and carefully I crawled back, and when I reached the edge of the woods I put my hands to my mouth, and imitated the croak of the bull-frog, which was the signal between Winnetou and me. I wanted to recall him, for the work was done.

I was glad enough to get back to our thicket, and to Fred, who was as glad to see me. "Tell me what you discovered," he said. "I am burning with curiosity."

"Well, burn a little while longer till Winnetou comes; I can't tell my story twice."

At last we heard the bushes rustle, and Winnetou laid down beside me. "My brother Jack gave me the sign; was he successful?"

"I heard all we want to know."

"My brother is always fortunate in spying on our enemies. He may tell me about it."

I repeated what I had heard. "Now," I said, as I ended, "we can't let such a thing be done without an effort to stop it. We'd share their guilt if we let this rabble fall on those honest men who are building the railroad."

"That's so," assented Fred heartily. "But how shall we stop it?"

"There's no need of asking. We'll go ahead, and warn the people who are to be attacked."

"Ugh!" cried Winnetou, starting to his feet. "Let my brothers go now."

He untied his horse, and we did the same, led the beasts out of the thicket, and rode away. It was a dark, starless night, and only a Westerner would undertake to ride through such a difficult country. An Eastern man would have led his horse, but the denizen of the Wild West knows that the beast can see better than he. Here Winnetou showed his powers. He rode over brooks and crags, over stock and stone, and not for a moment was he doubtful of the direction to take. Swallow was his usual trusty self, and even Fred's old Victory, though she sometimes neighed her disapprove, kept step with us.

When dawn broke we found ourselves ten miles away from the camp of the Ogellallah Sioux, and by the next day had put forty miles behind us, and were delighted with old Victory's pluck. We rode just before sunset between two hills close together, looking for a suitable camping place. Suddenly the hills separated, and we found ourselves on the side of a rock-bound valley, in the midst of which was a little lake, fed by a stream flowing from the east, and leaving the lake again to flow out through the rocks on the west. As we saw this valley we paused in surprise, not because of the valley, but what it contained. Among its bright verdure wandered horses, sheep, goats, cows and children. Five big block houses, with out-houses stood at the foot of the hill, and just above on a cliff stood a little chapel, over which rose a carved wooden crucifix. Beside this chapel there were several people who did not seem to see us. They looked toward the west where the golden ball of the sun was every moment sinking lower, and just as it touched the river whose waters were tinted with its glorious color, there pealed from above the silver voice of a bell. Here in the Wild West, in the midst of the forest, a crucifix! Between the war-paths of the Indians a chapel! I took off my hat, folded my hands, and said the Angelus.

"Ti-ti -- What is that?" asked Winnetou.

"That is a settlement," answered Fred sagely.

"Ugh! Winnetou sees the settlement, but what is that sound?"

"That is the vesper bell; it rings the Ave Maria."

"Ugh!" repeated the Apache. "What is vesper bell? What is the Ave Maria?"

As the last peal of the bell died away a hymn rose softly on the sunset air. I listened, amazed at the words. It was a little hymn I had written when in college, and sent to a Catholic magazine:

"Now the light of day is fading,
Night enfolds us, still and gray;
Would that grief, our poor hearts lading,
Might with daylight steal away.
Mary, Mother, interceding,
Lay our sighs before God's feet;
While thy children humbly pleading,
From their loving hearts repeat:
Ave Maria."

It was really my Ave Maria; how did it get here on the edge of the Rocky Mountains? The simple, touching melody flowed down over the valley like a dew from heaven; it overcame me completely. My heart seemed to expand to infinity, and the tears fell on my cheeks.

As the last note died away over the valley I snatched my gun from my shoulder, fired twice, and spurring Swallow, clattered down toward the settlement, and over the river without stopping to see whether my companions were following. The two shots had not only wakened the echoes of the valley, but recalled it to life. The doors of the houses opened, and everybody came out to see what it meant. When they saw a white man, they were reassured, and waited my coming quietly. Before the door of the nearest block house sat a little old woman. Her garments were simple and clean; everything about her spoke of hard work, but over her face framed by its white hair, played a sweet smile of that contentment which can only be possessed by a soul which lives in an unshaken trust in its God.

"Good evening, grandmother. Don't be afraid; we are honest men. May I dismount?" I said.

She nodded smilingly: "Welcome, sir, in God's name. An honest man is always welcome. There is my oldest son, and my Will; they will look after you."

The singers had come down from the chapel, attracted by my shots. They were a lusty graybeard; beside him a younger man; behind them six others of varying ages, and all had the strong, hardy bearing of backwoodsmen. The oldest extended his hand to me, and greeted me cordially. "Welcome to Helldorf Settlement, sir. It's a pleasure to see a stranger."

I sprang from my horse, and shook his hand. "Thank you; there's no pleasure in life like the sight of a kindly face. Have you a night's lodging for three tired riders?"

"Of course we have. My name's Hillman, and this is my son Will."

"And I'm Jack Hildreth at home, and out here I'm Old Shatterhand. The other two coming along now are Fred Walker, a frontiersman, and Winnetou, the Apache chief."

"Is it possible? I've heard of him a hundred times, and always the finest things," cried Hillman. "And are you Old Shatterhand? I won't tell you what I've

heard of you."

"There's one thing you can't have heard, and that is that I wrote that Ave Maria you sing. I never was more surprised than in hearing it here."

When I said this the entire little community hardly knew how to show their pleasure, and give me welcome. To these simple people the author of a hymn must be a very great and learned man indeed, and I was relieved that Winnetou and Fred came up just then to rescue me from their embarrassing enthusiasm.

The elder Hillman greeted Winnetou as cordially as he had me, and the Apache responded with less reserve than he usually showed. A friendly contention arose as to who should entertain the guests, which Hillman settled by saying: "They dismounted before my house, and they all belong to me."

In the block house we were received by a pretty young woman, Will's wife. As we sat at supper the elder Hillman told us how they came there and bought this land, because they had heard that precious stones abounded in that region, and he was a stone cutter by trade. They had been disappointed, and though they lived peacefully, and contentedly, still the failure to find gems where they had sunk all their little capital had left them poor. Winnetou knew every angle in the mountains of the West, and though I knew that an Indian very rarely and unwillingly speaks of the treasures of the hills, I resolved to lay the case before him, and I did so, speaking in Apache.

He looked thoughtfully before him, then his dark eyes rested on our hosts, and at last he said: "Will these men fulfill a wish of Winnetou's?"

"What is it?"

"If they will sing again what Winnetou heard from the hill as we came, he will tell them where they can find stones."

I was astonished to the last degree. Had the Ave Maria made such an impression on him that to hear it again he was willing to betray the secret of the hills?

"They will sing it," I said, having appealed to them.

"Let them look in the Gros Ventre hills; there is much gold. And in the valley of the Beaver River, where its waters flow into the Yellowstone Lake, there are many such stones as they seek."

While I repeated this to the settlers, and explained the location of these two points, the neighbors came in, and interrupted us. By degrees the room filled up, and we spent such an evening as I had never had in the West. They sang all kinds of songs, for they were of German blood, and feasted in music.

Winnetou listened silently, and at last asked: "When will these men keep their promise?"

I reminded Hillman of it, and they began the Ave Maria.

They scarcely had started to sing than Winnetou stretched out his hands, and cried: "It does not sound well in the house. Winnetou will hear it on the hill."

"He's right," said Will. "It should be sung in the open air. Come outside."

The singers went up the hill a little way, while we remained in the valley. Winnetou stood beside me, but soon disappeared. Then from the darkness floated down in sweet pure tones:

"Now the light of day is fading,
Night enfolds us, still and gray;
Would that grief, our poor hearts lading,
Might with daylight steal away."

We listened in silence. Darkness veiled the singers, and it was as if the hymn came from heaven. When it was over we all went back to the house, but Winnetou was missing. More than an hour passed, and he did not come, so I went to look for him, asking that no one follow me unless he heard a shot. I found him beside the little lake, sitting as still as a statue. Softly I came up to him, and sat down beside him without speaking. For a long time the silence was unbroken, then he raised his arm, and pointed to the water, saying: "This lake is like my heart."

I was afraid to speak, and he relapsed into silence, and when he spoke again it was to say: "The Great Spirit is good; I love Him."

Again I feared to disturb his thoughts by a word. In a little while he spoke again: "My brother Jack is a great warrior, and wise in council; my soul is like his own, but I shall not see him when I enter the Happy Hunting Grounds." This was said so sorrowfully that it was a new proof to me how dear I was to Winnetou.

"Where is my brother's heaven?" he asked.

"Where are the Happy Hunting Grounds of my friend?" I answered.

We had been comrades for nearly two years, and stood by one another through danger, joy and sorrow, yet never had the promise I had given him to be silent in regard to my faith been broken. I knew that he appreciated this, and that now when he himself had broken this silence, what I said would have double effect. "Manitou is the Lord of all things," I continued. "But let my brother consider which is the true God, the Manitou of the red man, or the white man's God. The white man says He is Father of all, red and white alike, and calls them at last into eternal blessedness and love. But the red man thinks Manitou commands him to kill all his foes, and after a life of fighting he goes into that gloomy Hunting Ground where murder begins anew. Which is true?"

Winnetou was silent. After a time he said: "Why are not all white men like my brother Jack? If they were Winnetou would believe their priests."

"Why are not all red men like my brother Winnetou?" I retorted. "There are good and bad men among all races. The earth is far more than a thousand days' ride long, and quite as wide. My friend knows only a little corner of it. The whites rule over it all, except a few small places, in one of which, where my brother lives, the wicked pale-faces, whom the good turn away, take refuge. This is why Winnetou thinks there are so many wicked pale-faces. My brother wanders through the hills; he hunts the buffalo, and kills his foes; is there happiness for him in this? Does not death lurk for him behind each tree and bush? Has he ever been able to give all his love and trust to an Indian? Is not his life all labor, care, vigilance and suspicion? Does he find rest, peace, confidence and refreshment for his weary soul under the ugly scalps, or the treacherous camps of the wilderness? But the Savior of the white men says: 'Come to Me, all ye who labor, and are heavy burdened, and I will refresh you.' Why will not my brother go to that Savior, as his brother does?"

"Winnetou does not know Him," he said simply.

"Shall I tell my dear Winnetou about Him?" I asked.

His head sank, and after a long pause he said: "My brother Jack has spoken truly. Winnetou has loved no man like him; Winnetou has trusted no man but his friend, who is a pale-face and a Christian. My brother knows all lands, and their dwellers; he knows all the books of the pale-faces; he is daring in combat, wise at the council fire, and gentle to his enemy. He loves the red man, and studies his good. He has never deceived his brother Winnetou, and today also will tell him the truth. The word of my brother is worth more than the word of all the medicine-men. The red men howl and shriek, but the white men have a music that comes from heaven, and echoes

in the heart of the Apache. My brother may explain to me the words these men sang."

I began to explain the Ave Maria. Then in simple words, my voice full of my love for him, and longing to teach this noble soul as it should be taught, I told him the faith of the pale-face. Winnetou listened speechlessly.

When I ended he sat a long time in profound silence. At last he rose, stretched out his hand to me, and said with a long sigh: "My brother has spoken words which can never die. Winnetou will not forget the great, good Manitou of the pale-faces, the Son of the Creator, who died on the cross, nor the maiden who dwells in heaven, and hears the hymn of the settler. The faith of the red man teaches hatred and death; the faith of the white man teaches love and life. Winnetou will choose between life and death. I thank my brother Jack. How!"

We returned to the block house where they were becoming anxious about us. We slept in Hillman's soft bed, and in the morning parted from the worthy people with hearty gratitude, and with the promise to return if we could do so. They accompanied us a short distance, and before we said good-by the eight singers drew aside, and again sang the Ave Maria for the Apache.

When they had finished it, he gave his hand to each one, and said: "Winnetou will never forget the voices of his white friends. He has sworn never again to take the scalp of a pale-face, for they are the sons of the good Manitou, who loves the red men too."

And so we rode away to save the camp of the railroad builders at Echo Canyon. The last ride, but one, alas, that I should ever take beside my friend, my devoted Winnetou.

CHAPTER XIV AT ECHO CANYON

WE rode through a small ravine between the great rocks that were the mouth of Echo Canyon. The first workmen we came to were busy blasting, and did not see us for a moment; when they did look up, and saw three strangers armed to the teeth, and one an Indian, they promptly dropped tools for weapons. I waved my hand to them, and galloped toward them.

"Good day," I cried. "Put down your guns; we are friends."

"Who are you?" asked one.

"We are hunters, and have important news for you. Who is in command here?"

"Engineer Colonel Rudge, but he's away. You must see Mr. Ohlers, the paymaster."

"Where is Colonel Rudge?"

"He has gone after a band of wreckers, who derailed a train. You'll find Mr. Ohlers beyond in the camp, in the largest house."

We rode in the direction indicated, and after five minutes came into the camp. It consisted of some block houses, and two rough stone ones. Around them was a wall of stones loosely piled together, but which seemed strong, and was about five feet high.

We dismounted, and entered the largest of the buildings. Its interior consisted of one room, in which were a number of chests and sacks, showing it to be the supply depot. There was only one man there, a little dried up creature, who rose from a chest as we came in. "What do you want?" he asked sharply as he saw me. Then he discovered Winnetou, and shrank back in horror. "Oh, Lord-a-mercy," he cried. "An Indian!"

"Don't be alarmed, sir," I said. "We're looking for Mr. Ohlers, the paymaster."

"I'm Mr. Ohlers," he said, with a frightened glance from behind his big steel spectacles.

"We wanted to find Colonel Rudge, but since he is away we must tell you our errand."

"Speak," he said, edging toward the door.

"When did Colonel Rudge go away?"

"What do you want to know for?" he asked, and suddenly slid out the door. The big iron hinges rattled, it slammed again, the bolt groaned. We were prisoners! I turned around, and looked at my companions. The grave Winnetou showed his splendid ivory teeth; Fred made a face as if he had tasted sugar and alum, and I laughed loud and heartily over this neat trick. "The little monkey thinks we are thieves," exclaimed Fred.

A big signal horn sounded to call the men, and opening one of the little port hole windows I counted sixteen of them gathered around the paymaster, apparently receiving instructions.

"The execution is about to begin," I remarked. "They've got their guns. What shall we do?"

"Light a cigar," replied Fred, suiting the action to the word.

Soon the door opened cautiously, and the paymaster's thin voice called from without: "Don't shoot, you rascals, or we'll shoot you." Then he retreated behind a large cask, and from this fortress demanded more confidently: "Who are you?"

"You donkey!" laughed Walker. "First you call us rascals, and then you ask who we are. Come out from behind your cask, and we'll talk to you."

"Not much! What did you come here for?"

"To warn you."

"Warn us! Of what?"

"Of the Ogellallah Sioux and the white train wreckers who are coming to attack Echo Canyon."

"Ridiculous! You're a train wrecker yourself more likely."

I had had enough of this, so I pulled the grimmest face I could, threw my gun over my shoulder, took a revolver in each hand, and marched to the door, followed by Winnetou and Walker. One glance at this demonstration was enough to send Mr. Ohlers completely out of sight behind his cask, and only the end of his gun, sticking up like a grave stone, showed where the valiant leader lay. As to the workmen they respectfully made way for us to pass. These were the people who were to resist the Sioux and the white desperadoes! It was a pleasant prospect for the morrow!

"You see we could shoot you, but we don't," I said to the workmen. "Bring out that brave paymaster of yours for us to talk to, unless he prefers being murdered by the Sioux."

After some urging the little man ventured forth into the daylight, and I told him all I knew.

"I believe you now, sir," he said with trembling voice. "And this gentleman is Mr. Winnetou? Honored, sir, I'm sure." He made a deep bow to the Apache. "And this is Mr. Walker? Delighted to meet you." Another bow. "You think may be the colonel will be back in time?" he continued, addressing me.

"I think so."

"I should be most glad, sir, believe me."

I did believe him as thoroughly as though he had sworn it. However I only asked: "How many has the colonel with him?"

"A hundred. His bravest men."

"So I see. And there are over two hundred coming, with the white men."

"Oh, murder! The only thing to do is to get out of Echo Canyon, and go to the next station."

"Nonsense! What would your employers think of you? What is the largest station near here?"

"Promontory. There are three hundred workmen there."

"Then telegraph them to send you down a hundred well armed men."

He stared at me open mouthed, then sprang up, clapped his hands, and cried: "I never thought of that!"

"Yes, you seem to be a strategic genius. Let them bring provisions and munitions, if you're short. And look here, it must be done as secretly as possible, or the Indian spies will learn they are discovered; telegraph that too. Have you a line to Promontory, and how far is it?"

"Ninety-one miles. Yes, they can run down here."

"Good. Then they ought to be here before daybreak if you telegraph now. Tomorrow night the spies will be here, and in the meantime we will strengthen the wall. Now hurry up. You've three things to do:

Telegraph to Promontory; get your place ready for the night, and put your men at work on the wall."

"They shall be done at once, sir," said the little man, his courage completely restored by these arrangements. "And you shall have a supper fit for a king. I'm the cook myself."

Everything was done exactly as we would have it. Our horses had good fodder, and we had such a supper as showed Mr. Ohlers to be more skillful with cooking utensils than with arms. The men worked like giants at building up the wall; they allowed themselves no rest during the night, and when I awoke early in the morning I was surprised at the progress they had made. The train came down from Promontory, bringing the hundred men, and everything necessary in the way of provisions, arms and ammunition. These people took a hand at the work so heartily that it was done by noon. After dinner Winnetou, Fred and I went out of the canyon to look for the spies, first arranging that a mine should be sprung in the canyon if one of us returned with tidings.

We separated; Walker going east, I north, and Winnetou between the two, for we knew the enemy was to come by the north, or east. I climbed the rocky steep, and after three-quarters of an hour came to a place that seemed to be made for my purpose. In the very highest point of the forest stood an oak, with a tall pine beside it. I climbed the latter, and leaned out as far as possible on the strong branches of the oak. For hours I waited in vain, but at last I saw in the north a flock of crows rising from the trees. They did not fly together, nor in any special direction, but straggled along, fluttering in a purposeless way over the trees, into which they settled again one by one. Evidently they had been startled. In a short time I saw another similar flock farther along, and another; the crows were afraid of something coming through the woods from the north. I came down as quickly as I could, and went stealthily in that direction, carefully concealing my tracks. Thus I reached an almost impenetrable thicket of shrubs, into which I forced myself, and laid down to wait.

In a short time one, two, three, four, five, six Indians came one by one, sliding past my hiding-place like shadows. Their feet did not stir the broken twigs lying

about. They were the spies, and wore their war paint. As soon as they had passed I hastened back by a shorter way, knowing they must go out of their way for some distance before they would dare go forward. I noticed at once that new men were standing about, but my attention was called from them by Winnetou, whom to my surprise I saw coming in. "My red brother comes at the same time as I; did he see anything?" I asked.

"Winnetou comes because it is not necessary to wait longer," he replied. "My brother Jack has seen the spies."

"How did Winnetou know that?"

"Winnetou sat in a tree, and took his glass in his hand. Far in the north he saw another tall tree. That was my brother's direction, and since my brother is wise, Winnetou knew he would be in that tree. Then after a time Winnetou saw many specks in the sky; they were birds flying before the spies. My brother must also notice this, and watch the spies, so the Apache chief came back to the camp where the spies will be."

This is an instance of the keen sight, and judgment of this Indian.

Just as we entered the camp a man came forward whom we had not seen before. "Ah, Mr. Hildreth, you have come back from your search?" he asked. "My men saw you coming down the rocks and called me. You know my name already; I am Colonel Rudge, and we owe you profound gratitude."

"There will be time for that, Colonel," I said. "The first thing now is to fire the mine to recall my comrade. Will you give the order for the men to conceal themselves? The spies will be here in a quarter of an hour."

"It shall be done. Go inside yourself, and I'll be back shortly."

A moment later the explosion echoed, so loud that Walker must have heard it. Then the men withdrew into the buildings, so that only a few people were about, all apparently occupied with their ordinary work.

Colonel Rudge was not gone long. When he came in he said immediately: "Tell me how we can show our gratitude to you and your comrades?"

"By saying nothing about it," I answered.

"Well, I hope to find a better way than that some day. When do you think our welcome guests will arrive?"

"They will attack us tomorrow night."

"Then we've time to get acquainted," he laughed. "Come, bring your red friend into my place; you shall be my most honored guests."

He took Winnetou and me to the other stone building which was divided into more apartments. One was his own, which was large enough to accommodate us also. Colonel Rudge had good nerve, and I saw he did not dread the fight that was coming. We felt confidence in one another at once, and Winnetou too, whose name had long been known to the colonel, seemed to like him.

"Come, gentlemen; we'll break the neck of a good bottle, since we can't break our foes' necks just now, and we'll have a pleasant evening," he said after Fred had joined us, and so we did, for there was nothing more to be done.

The night passed peacefully, as did the next day. It was new moon, and perfectly dark in the ravine till the stars came out, which gave light enough to see the broad circle of the wall around us. As the Indians would attack between midnight and dawn, we placed only the necessary sentinels on guard, and the rest lay around in the grass. It was but a brief rest, and as midnight approached the sleepers arose, seized their weapons, and took their appointed places at the windows.

I stood at the door with my Henry rifle in my hand. We had divided our force into four parts, one on each side, two hundred and ten men strong, while thirty were appointed to guard the horses.

The moments seemed to creep; it almost seemed that our fear had been groundless, but hark! Something sounded like a stone falling on the railroad track. Then I heard a rustle, which an unaccustomed ear would have taken for the sighing of the softest breeze. They were coming! "Attention!" I whispered to the man next to me. He passed the word on around the circle. At last ghostly shadows flitted through the darkness, now to left, now to right, without the faintest sound. The shadows drew nearer. They were now only fifteen, twelve, ten, eight, six feet from the wall. Then a loud, sonorous voice rang through the night. "Selkhi Ogellallah. Ntsage sisi Winnetou, natan Apaches. Shne ko. [Death to the Ogellallah! Here stands Winnetou, the chief of the Apaches. Fire!]" He raised his silver studded rifle, and its flash lighted all the camp. At the same moment two hundred shots rattled. I had not fired; I waited to see the effect of the salvo, which fell sudden, deadly, like a judgment of heaven on the foe.

For a moment the most profound stillness reigned; then a horrible howl arose which pierced the nerves, and shattered the bones. The unexpectedness of our defense had deprived the savages of breath, but now a din arose as if a thousand demons had broken loose in the valley.

"Once more: Fire!" commanded Rudge, whose voice could be heard above the tumult. A second salvo rattled, and then Rudge cried: "Forward with your tomahawks." In an instant the men were over the walls; even the frightened ones as bold as lions now.

I remained at my post. All around raged a battle which could not continue long, for the ranks of the enemy had been so frightfully thinned that they could only save themselves by flight.

At last it was over; the wounded lay on the ground; many fires burned outside the wall, and one could see by their light the awful harvest death had garnered in so short a time. I could not look at it, but went away to the colonel's quarters, and sat down alone.

Hardly had I done so when Winnetou entered. I looked up in surprise. "My red brother comes?" I asked. "Where are the scalps of his foes, the Ogellallah Sioux?"

"Winnetou will never take a scalp again," he answered. "Since he has heard the music come down the hillside he will kill his enemy, but leave him his scalp. How!"

At this moment Walker rushed in excitedly. "Jack, Winnetou, come!" he cried. "We have captured Dawson, the leader of the outlaws, and only eighty of the enemy has escaped. But Dawson says they are gone to attack Helldorf Settlement."

"Oh, Lord help us, if that is true!" I cried, as Winnetou and I sprang to our feet.

"It is true; he is triumphing in it. We spoiled their game here, but he says it was arranged that they were to fall back on Helldorf Settlement after they had finished this place up, and not a stone will be left."

"Come!" said Winnetou briefly.

We found the colonel. "Lend us men," I said. "We must do what can be done for those good people."

"I can't lend you men," he said.

"Then how do you expect to face God on the day of judgment?" I asked angrily.

"Listen, my dear fellow," said Colonel Rudge gently. "I can't desert my post; I can't order my men to go with you, but what I can do I will do gladly. You may speak to my men, and if any will leave their work and go with you they shall do so."

And you shall have horses, weapons and ammunition, provided you will return them."

"Thank you, Colonel; I am sure you can do no more. Pardon me that I spoke hastily."

Two hours later Winnetou, Walker and I, at the head of forty well-armed men, were tearing back to rescue Helldorf Settlement, which we had left so peaceful but a short time before.

CHAPTER XV

MY BRAVE WINNETOU

WE rode furiously, not resting even during the night. In the entire ride I doubt that there were a hundred words spoken. Winnetou never spoke at all, but in his eyes glowed a fire that said more than any words. It was the second noon when we stopped our sweating horses on the edge of the valley in which Helldorf Settlement had stood. We saw at the first glance that Dawson had spoken the truth, and we had come too late. The entire settlement was a smoking wreck.

Winnetou pointed to the hill. "The Son of the good Manitou is gone. I will rend these wolves of Ogellallahs."

It was true; the chapel had been burned, and the crucifix cast down.

We galloped into the valley, and dismounted. We could not discover a trace of a living being, and though we searched the smoking ruins we found no human remains, which was a great consolation.

Winnetou had gone at once to the site of the chapel, and now returned with the bell in his hand. "The Apache chief has found the voice on the hill," he said. "He will bury it here till he returns victorious."

"There isn't a moment to lose," I cried. "The prisoners have been carried away. We must not delay, but must follow the trail while we can see. When it is dark we will rest, but now let us hasten after them."

With these words I remounted poor Swallow, and we started again, Winnetou leading, his keen eye fastened on the trail. He might die, but he would never turn from this path, such wrath filled him, and filled us all. We were forty against eighty men, but in such a cause one does not stop to count numbers.

We had still three good hours of daylight, and made such distance in them that we were delighted with our horses' extraordinary endurance, and allowed them their well-earned rest. For the first two days we did not gain on our foes, for we dared not press our horses beyond their strength.

"Time flies," said Walker, "and we shall be too late."

"We shall not be too late," I replied. "The prisoners are reserved for torture, and that will not be until the Ogellallah have reached their village."

"And where is that?"

"The villages of the Ogellallah are now beyond Quackingasp Ridge," replied Winnetou, "and we shall not overtake these robbers much short of there."

We passed a point where the force had divided, but, though there were two trails, we distinguished the right one by little drops of blood which had fallen along the way. At a certain spot we saw that the Indians had gone on very slowly, leading their horses. This was strange, and I was considering it, when suddenly Winnetou reined up, looked far ahead, and made a gesture as though he recollected something.

"Ugh!" he cried. "The pit of the hill which the pale-faces call Hancock!"

"What about it?" I asked.

"Now Winnetou knows all. The Sioux sacrifice their prisoners to the Great Spirit in this pit. These Ogellallah have divided; the greater part to call together the scattered hands of their tribe, while the signaler brings the prisoners to the pit. They have been bound on the horses, and the Ogellallah run beside them."

"How far is this mountain from here?"

"My brothers will reach it this evening."

"Impossible! Hancock Mountain is between the Yellowstone and Snake rivers."

"My white brother must remember there are two Hancock mountains. Winnetou knows the right one, and its pit. He and his father once made a compact in this pit with the Ogellallah Sioux, which they broke. My brothers will leave the trail, and trust to the Apache chief."

He spurred his horse, and sprang forward at a gallop; evidently he knew exactly what he was going to do, and we rode after him. We went through valleys and ravines for a time, till suddenly the mountain rose before us, and a grassy plain spread out at our feet.

"That is J-akown akono, the prairie of blood, in the speech of the Tchua," called Winnetou without pausing in his ride.

So that was the horrible bloody prairie of which I had heard so much! Here the united tribes of the Dakotas had brought their prisoners, set them free, and hunted them to death. Here thousands of innocent victims had died at the stake, in the fire, by the knife, and living burial. No Indian or white man wandered here, and we rode over this accursed plain as carelessly as if we were in a peaceful meadow. Only Winnetou could have been our leader. Our horses began to droop. A single hill rose before us, and we let our poor beasts rest in the woods at its foot.

"That is Hancock Mountain," said Winnetou.

"And is the pit here?" I asked.

"Yes; on the other side of the mountain. In an hour my brother will see it. He will follow me, but leave his gun behind."

"Only I?"

"Yes. This is the place of death; only a strong man can bear it. Our brothers may hide under the trees, and wait."

The mountain at whose foot we found ourselves was of volcanic origin, and perhaps three miles broad. I laid aside all my weapons except my knife, and followed Winnetou up its western side. We mounted in short spiral curves; it was a very difficult path, and my guide bent backward cautiously, as if he feared a foe behind each shrub. It took an hour for us to gain the top.

"My brother must be still, still," he whispered as he lay down on his stomach, and slid forward between two bushes. I followed, and almost fell back with horror, for scarcely had I thrust my head between the bushes than I saw directly before me the funnel-shaped, steep abyss of a crater fully a hundred and fifty feet deep, the edge of which I could reach with my hand. At the bottom was a plain about fifty feet in diameter, and there lay the people of Helldorf Settlement whom we sought, bound hand and foot, and guarded by a large Ogellallah watch. I conquered my horror, and counted our friends; none was missing. I looked over each foot of this extinct crater, to see if there was any way of getting into it. Yes, it might be done, if one were cunning, and had a stout rope, and could get the guards away. There were several jutting rocks which could be used as holding, or resting points. Winnetou crept back, and I did the same.

"We can get down there," I said. "We have lassos, and the railroad men are well

supplied with ropes."

Winnetou nodded, and we began the descent. The sun dropped behind the mountain as we reached its foot, and we began our preparations. All our ropes were tied together in one long rope, and Winnetou picked out twenty of the most experienced men for the enterprise; the others were to watch the horses. We arranged that three-quarters of an hour after we started two of the men were to jump on their horses, and ride around the mountain toward the east, kindle a fire, and then return. This fire was to distract the attention of the Indian guards from us to that part of the prairie.

The sun had set, and the west was tinted with crimson, fading to purple, and dying away into the gray of evening. Winnetou had left his place among us. He seemed to be quite unlike his usual self in the last hour. The steady light of his eye had given way to a peculiar restless sparkle, and on his brow, always smooth and calm, a frown had gathered, indicating unusual gravity of thought, or anxiety disturbing the equilibrium of his soul at which I had so often wondered. It was not only my right, but my duty to inquire into this, and I rose up, and followed him. He stood at the edge of the woods, leaning against a tree, his eyes fixed on the west and the clouds piled on the horizon, their edges golden with the day's last splendor. Although I came softly, and he was sunk in thought, he not only heard my step, but recognized it. Without turning toward me he said:

"My brother Jack comes to look for his friend. He is right, for in a little while he will see him no more."

I laid my hand on his shoulder, and said: "Are there shadows over the spirit of my brother Winnetou? He must drive them away."

He raised his hand, and pointed to the west. "There burns the flame of life; it is gone, and darkness comes. Can you drive away the shadows that fall there?"

"No, but the light comes again in the morning, and a new day breaks."

"For Hancock Mountain a new day will begin, but not for Winnetou. His sun will set, as this one has set, and will never rise again. The next dawn will smile at him on the other side of those clouds."

"That is a presentiment of death which my dearest brother Winnetou must not yield to. To-night will be dangerous for us, but how often has death stretched out his hand for us, and we escaped him! Throw off the weight that oppresses you. It is caused by the mental and bodily exertions of the last few days."

"No; Winnetou's exertions do not master him, and no weariness can rob him of the serenity of his soul. My brother Old Shatterhand knows me, and knows that I have thirsted for the waters of knowledge and learning, and you have poured them out for me, and I have drunk of them in deep draughts. I have learned much, more than any of my brethren, but I have remained a red man. The whites are like the domestic beasts whose instinct has almost disappeared, but the Indian is the wild beast, who has not only kept his sharp senses, but hears with his soul. The red man knows exactly when death comes near him; he does not suspect it, but feels its coming, and crouches in the deepest thicket of the wood to die calmly and alone. This presentiment, this feeling which never deceives has come to Winnetou now.

I drew him to me, and said: "And yet it deceives you. Have you ever had this feeling before?"

"No!"

"Then how can you recognize it for the presentiment of death?"

"It is so plain, so plain. It tells me that Winnetou will die with a bullet in

the breast, for only a bullet can reach me; the Apache chief could defend himself against a knife, or a tomahawk. My brother may believe me; I go to the Happy --"

He stopped. "To the Happy Hunting Grounds," he would have said, according to Indian belief. What prevented him finishing that sentence? I knew; he had been a Christian in heart since our talk at Helldorf Settlement.

He threw his arm around me, and corrected his half finished words. "I go today where the Son of the good Manitou has gone to prepare our dwelling in His Father's house, and where some day my brother Jack will follow. There we shall meet again, and there will be no difference between the white and red children of the Father who loves them both with the same love. There will be eternal peace; no more murder; no more crushing out of men who were good, and came to the whites peacefully and confidently, yet were destroyed. Then the good Manitou will hold the scales of the world to judge the deeds of the white and red, and the innocent blood which has been shed. But Winnetou will stand by and beg for mercy for the murderers of his nation, his brothers."

He pressed me to him, and was silent. I was profoundly moved, and an inward voice whispered to me: "His instinct has never deceived him; perhaps this time too it speaks the truth." Nevertheless I said: "My brother Winnetou considers himself stronger than he is. He is the mightiest warrior of his race, but he is only a man.

I have never seen him tired, but the last few nights and days have been too much for us all. Exhaustion prostrates the soul, weakens our self-confidence, and gloomy thoughts come, which disappear when we are rested. My brother should rest. Stay with the men whom we leave here to guard the horses."

He shook his head slowly: "My brother Jack does not say that in earnest."

"Yes, I do! I have seen the crater, and measured it exactly with my eye; I can lead the attack alone."

"And I not be there?" he asked, a proud light in his eyes.

"You have done enough; rest!"

"Have you not done enough too, even more than I, and all the rest? I will not stay behind."

"Not even if I beg you to as a sacrifice for my sake?"

"Not even then. Shall it be said that Winnetou, the chief of the Apaches, feared death?"

"No man would dare say it."

"And if all the rest were silent, and did not count me a coward, one would do so, and his reproach would redden my cheeks with shame."

"And that is --?"

"I myself. I would forever cry in the ear of that Winnetou who rested while his brother Jack fought, that he should be among the cowards, and was no longer worthy to call himself a warrior, a chief of his brave people. No, no; do not ask me to stay behind."

I could say no more; it would be better for Winnetou to die than to live with such a feeling.

After a short pause he continued: "We have often faced death, and my brother was prepared for it, and wrote in a little book what should be done if he fell in combat. I was to take the book and read it, and do as it said. That is called a will by the pale-faces. Winnetou has also made a will, though he has not spoken of it. To-day when he feels the approach of death he must do so. Will you carry it out?"

"Yes. I hope, I know, your presentiment will not be fulfilled; you will see many,

many suns arise, but if you die it shall be my most sacred duty to do whatever you ask of me."

"Even if it were hard, very hard, and included many dangers?"

"Winnetou does not ask that seriously. Send me to death, and I will go."

"I know it, Jack. You would spring in the open abyss for me. You will do what I ask of you; you alone can do it. When I am dead seek my father's grave. When you are at its foot, exactly on the west side, you will find buried in the ground the will of Winnetou, who will be no longer with you. I have explained my wishes there, and you will fulfill them."

"My word is like an oath," I assured him with tears in my eyes. "No danger, however great, shall prevent me doing what you have written there."

"I thank you. And now we are ready. The time to attack has come. I shall not live beyond this combat. Let us say good-by, my dear, dear Jack. May the good Manitou repay you for having been so much, so much to me. My heart feels more than I can say in words. Let us not weep, for we are men. Bury me in the Gros Ventre hills, on my horse, with all my weapons, and my father's silver-studded rifle, that it may not fall into other hands. And then when you go back to the people in the East, of whom none will love you as I love you, think sometimes of your friend and brother Winnetou, who blesses you, for you have been a blessing to him."

He, the Indian, laid his hands on my head. He repressed a sob with difficulty, and as I held him to me, I wept outright. "Winnetou, my Winnetou," I cried, "it is only a presentiment, a shadow that passes over you. You must stay with me; you can't leave me."

"I go away," he answered softly, but clearly; then he released himself from my arms, and turned back to the camp. As I followed him I tried in vain to find a means to keep him from the fight, but there was none. What would I have given, and what would I give today, had I been able to?

I was utterly unarmed, and in spite of his self control, I heard his voice tremble as he called to the men: "It is now quite dark; let us go. My brothers may follow me and Old Shatterhand."

We climbed the mountain behind one another, by the way Winnetou and I had previously gone up. The steep ascent was even more difficult in the darkness, and it took more than an hour for us to reach the edge of the crater. Looking over we saw a great fire burning, and by its light we saw the prisoners and their guards. Not a sound escaped us. We fastened our rope to a crag, and waited for the fire on the prairie. It was not long before three, four, and five fires which looked like camp fires blazed up in the east. We looked and listened down the crater. We were not mistaken in the anticipated effect, for soon an Indian appeared through a fissure from the other side of the crater, spoke to one of the guards, who arose and went with him through the cleft to observe the fires. Now was our time. I seized the swinging rope to be the first to go down, but Winnetou took it out of my hand.

"The chief of the Apaches is the leader," he said. "My brother comes behind me."

Winnetou swung out, I after him, Fred last. We had arranged to trust only four at a time on the rope, which fortunately held. Of course as we slid down we displaced a great many rocks, which rolled into the crater. One of them must have struck a child, for it began to cry, and the head of an Indian appeared in the fire-lighted fissure. He heard the stones, looked up, and gave a cry of warning.

"Forward, Winnetou or all is lost," I cried.

The men above saw what had happened, and slackened the rope. A half minute later we should have reached the bottom, but at that instant a shot rang out from the

cleft.

Winnetou fell to the ground. I stood still in horror." Winnetou, my friend, are you wounded?" I cried.

"Winnetou dies," he answered.

A mad fury possessed me. "Winnetou is dying," I cried to Walker. "Forward." I did not take time to snatch my rifle from my shoulder, or draw a knife or revolver. With raised fist I threw myself on the five Indians who had already come through the cleft. The foremost of them was the chief, whom I recognized instantly. "Down, Ko-itse," I cried. A blow felled him like a log. The Indian behind him had raised his tomahawk to strike me, but the firelight fell on my face, and he dropped the tomahawk in fright.

"Ka-ut-skamasti, Shatterhand!" he cried.

"Yes; here is Old Shatterhand; down with you," I cried. I did not know myself. The second blow knocked this man down.

"Ka-ut-skamasti," cried the Indians.

I received a knife wound in the shoulder, but scarcely felt it. Two of the Indians fell before Fred's shots, and I knocked down a third. Meanwhile more of our men had come down the rope, and I could leave the Indians to them. I turned back to Winnetou, and knelt beside him.

"Where is my brother wounded?" I asked.

"Here, in the breast," he answered softly, laying his left hand on the right side of his breast, reddened by his blood.

I drew my knife, and cut the blanket that wound around him. Yes; the bullet had entered the lung. A pain gripped my heart such as I had never felt in my happy young life.

"My friend will lay me on his bosom that I may see the fight," he whispered.

I did so, and he saw that as fast as the Indians came through the fissure they were shot down. By degrees all our men had descended the rope, the prisoners were freed, and raised a shout of joy and gratitude.

I saw nothing but my dying friend, whose wound had ceased to bleed, and I knew this meant that he was bleeding inwardly.

"Has my brother any wish?" I asked.

He had closed his eyes, and did not reply. I held his head on my arm, and hung over him motionless, my eyes fastened on the bronze features and closed lids of the Apache. At last Walker, who was wounded, came to me and said: "They are all dead."

"This one will also die," I replied. "All the others are nothing beside him."

Still Winnetou laid still. The railroad men and the settlers formed a silent circle around us.

At last Winnetou opened his eyes. "Has my dear brother any wish?" I repeated.

He nodded. "My brother Jack will lead the men to the Gros Ventre mountains. They will find such stones as they seek; they deserve them."

"What more, Winnetou?"

"My brother, do not forget the Apache. He will pray for him to the great, good Manitou. Are these people able to climb with their wounded limbs?"

"Yes," I said, though I saw how the settlers' hands and feet had been torn.

"Winnetou begs them to sing the song to the Queen of Heaven."

They had heard what he said, and without waiting started at once up a rocky point, just above Winnetou's head. His eyes followed them, then closed. He grasped both my hands, and listened as they sang:

"Now the light of day is fading,
Night enfolds us, still and gray;
Would that grief, our poor hearts lading,
Might with daylight steal away.
Mary, Mother, interceding,
Lay our sighs before God's feet,
While thy children humbly pleading,
From your loving hearts repeat:
Ave Maria."

As they began the second stanza he opened his eyes, and raised them, with a gentle, smiling look to the stars. "Jack, are not these the words of death?" Sobbing, I bowed my head, and they sang:

"Now the last ray disappearing,
Still and gray falls death's dark night
And the Soul, its summons hearing,
Spreads its wings to take its flight.
Mary, at this hour defending,
In thy hands our prayer we lay
Help us when our life is ending;
Wake us to eternal day:
Ave Maria."

As the last note died away he tried to speak, but could not. I brought my ear close to his lips, and in my hand I held the canteen of water I had carried over my shoulder. With the last effort of his failing strength Winnetou whispered: "Jack, I believe in the Savior. Winnetou is a Christian. Good-by."

I poured the water on his head thrice. "Winnetou, I baptize thee, in the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Ghost," I said.

A convulsive tremor passed through his body; a stream of blood burst from his lips; his hands slipped from mine; his limbs straightened. My brother, doubly my brother in that moment, was dead.

I passed the night holding him in my arms as he had died, in speechless, tearless grief. Were it possible, how gladly would I have divided my remaining years with him!

We buried Winnetou in the spot he had chosen, with Christian prayers, and with the honor due so great a chief. He sits on his horse with all his weapons around him, in the bosom of the Gros Ventre hills. But no scalps of enemies wave on his grave, as are usual on the grave of a chief, but a cross speaks of peace.

The stones he promised to be found in this place were found abundantly, and a new Helldorf Settlement was made near his grave. Here we brought the bell of the old settlement which Winnetou had buried, and it swings in the belfry of the new chapel.

When its voice recalls the Angelus hour to the settlers, they think of my brave Winnetou, who died to save them, and know his dying prayer is granted:

"Wake us to eternal day.
Ave Maria."

CHAPTER XVI

BACK TO NUGGET MOUNTAIN

FOR two weeks I lingered by Winnetou's grave. I was benumbed at first, and saw the good people working on the new Helldorf Settlement, and listened to their voices as in a dream, too listless and heavy-hearted to be of any use, or feel any interest in what went on around me.

The kindly settlers tried to arouse me from my lethargy of sorrow sufficiently to be of some use in planning the little settlement for which Winnetou died. Helping others helped me, as it does every one, and two weeks after Winnetou had been laid to rest in the heart of the mountain I realized that I must no longer dally by his grave. My friend's last request called me for its fulfillment.. I must go back to Rio Pecos to tell his people how he died, and then to Nugget Mountain to find the paper which should speak his last words to me.

I parted from the good settlers with hearty affection and regret on both sides, and leaving Walker with them till he should be quite recovered, and they well established, mounted on Swallow, who was thoroughly rested, and set out on my long ride.

I was so impatient to get Winnetou's letter that I went straight to Nugget Mountain, leaving Rio Pecos till afterward. The way was dangerous, but I rode cautiously, and came safely through the Sioux country, and then the Kiowas', and at last, one night toward sunset, saw once more Nugget Mountain rising before me. I laid at its foot till dawn, and then with a heavy heart, climbed the mountain which I had last seen when Winnetou and I descended it together.

The tombs were there undisturbed. The stone mound beneath which Intschu-Tschuna rested on his horse, with his weapons around him, as became a brave warrior, and beside it the stone pyramid, with the branches of the tree waving from its apex, beneath which Nscho-Tschi sat sleeping her last sleep. And now in the heart of the Wyoming mountains, Winnetou was at rest.

I looked around to be sure that I was alone, and with my knife cut out a piece of turf in the spot Winnetou had designated, and began digging. I spread my coat on the ground, and piled on it the dirt I took out to fill in the hole again afterward.

I worked with feverish haste, stopping at intervals to listen for a step or a voice. The hole grew deeper and deeper, and at last my knife struck a stone, which I took out, and then a second one which lay under it, and then I saw a square space, lined with stone, and perfectly dry. At the bottom was a leather wrapped package: the will of my brother Winnetou. The next moment I had thrust it in my pocket, and was hastily filling in the hole. This went much faster than the digging, for I had only to shake back the dirt in my coat, pound it down, replace the piece of sod I had cut out, and no one could tell that a hole had been dug there.

Thank heaven! I had succeeded! I listened; there was not the slightest sound. I opened the leather, which was held together with nails, and inside was a second cover, which Winnetou had tied together with deer tendons. I cut them, and saw several leaves of closely written paper. For Winnetou could write; Kleki-Petrah, his white teacher, had taught him this, as well as so much else. He had never had much occasion to use this accomplishment, and he wrote the careful, stiff hand of a school-boy trying to follow his copybook faithfully, but he wrote very plainly. How long, how very long he must have worked over this last message to me!

My eyes filled with tears; I dried them, and read: "My dear good brother: You live, and Winnetou, who loved you, is dead. But his soul is with you; you hold it

in your hand, for it is written on these pages. Let the words rest in your heart. You shall learn the last wish of your red brother, and read many words from him which you will never forget, but first I will say to you what is necessary to say. Here you have not the only will of Winnetou, for it lives in the souls of his red warriors. This is for you alone. You will see a great deal of gold, and will do with it what my spirit tells you. It lies hidden in Nugget-tsil --" I had read to this point when I heard a voice behind me saying: "Good day, Mr. Shatterhand. Are you perfecting yourself in the spelling-book?" I looked up. Santer stood by me smiling derisively.

The shock of seeing him, of raising my eyes from Winnetou's last words, as I sat by his father's grave, to the face of his murderer, was indescribable, and at the same instant I recognized the fact that I had been guilty of the greatest stupidity of my life. I had laid aside all my weapons, even my belt with my knife and revolver, because they were in my way as I bent down to dig, and had left them ten feet behind me. And now here was Santer!

He laughed as he saw my futile movement for my weapons. "Not a step from that spot; not a movement after your weapons, or I'll shoot instantly. I'm in deadly earnest," he said.

His sudden appearance so stunned me, that I stared at him without moving. "At last I've got you," he continued. "Do you see my finger on the trigger? The least movement, and I'll blaze away into your brains. You did not expect to meet me here, eh?"

"No," I answered quietly.

"Well, you'll be glad to hear how it came about. I've been to tell Tangua that the Apache cur, your friend, was at last put an end to, for I knew how glad he'd be to hear it. And then I came here with three men that I've got together to look for that gold which I know is somewhere in this mountain. You see, I am frank with you, because you're in my power, and because I know it drives you mad to hear that I shall get your beloved redskin's treasure at last. What is that paper you have in your hand?"

"A tailor's bill," I said.

"Yes, of course. Don't be funny. I tell you, you dog, it's all up with you."

"Or with you; it's one of the two, that's certain."

"Impudent mongrel that you are! You snarl like a cur to the last. But that's all the good it will do; I repeat: It's all up with you, and that paper in your hand will give the information we want."

"Come get it then."

"I'll have it fast enough, but I won't take any risks with such a dangerous fellow as you are. Come here, and bind him, Gates." At these words three men came out from behind the trees with thongs in their hands.

"Drop that paper, and hold out your hands to him," ordered Santer.

I obediently dropped the paper.

"Now your hands."

I held them out to Gates with apparent submission, but in such a way that he had to get between me and Santer to tie them.

"Stand aside; you're in the way of my gun," he shouted. Before Gates could move I had seized him around the waist, lifted him, and hurled him against Santer, who sprang aside, but too late. He was knocked down, and his gun dropped from his hand.

In an instant I was kneeling on him. A blow from my fist knocked him senseless. Then I arose, and shouted to the others: "That was proof that I am Shatterhand."

Drop your weapons, or I'll shoot; I too am in earnest."

I had taken Santer's revolver from his belt, and aimed at the three men. "Go and sit down on the grave of the chief's daughter," I said, choosing this place because it was farthest from the weapons, and they obeyed promptly.

"This is awful," moaned Gates, rubbing his sides." Perfectly horrible. I flew through the air like a ball. I'm sure I'm broken somewhere."

"It's your own fault; take care nothing worse happens to you. Now, give me those thongs."

He produced them, and I bound Santer's feet together, and his arms behind his back. It was not long before he opened his eyes, and saw his comrades sitting on the Indian girl's grave. I was fastening my belt.

"Have you blabbed?" he asked Gates at once.

"No," replied Gates.

"What should he blab about?" I demanded.

"Nothing."

"See here, speak up, or I'll open your mouth. Now then?"

"About the gold," Santer answered with apparent reluctance.

"Is that true; did he mean nothing else?" I asked Gates.

"That's all," he replied.

"I don't believe you; your face and manner show you are trying to deceive. Was Santer alone when he came up here, except for you?"

"Yes."

"Well, this is the end of your gold, for Santer is my prisoner, and must pay for his crimes with his life."

Santer laughed scornfully as I said this, and I turned to him. "You will feel less like laughing a little later. What is to prevent me putting a bullet through your head?"

"Yourself. Everybody knows Old Shatterhand is afraid to kill a man."

"I certainly am no murderer, but you have deserved death again and again. I am a Christian, and do not seek revenge, but you must be punished."

"Don't make beautiful speeches. It's all the same thing whether you call it punishment or revenge, so don't show off with your Christianity."

"I have no idea of taking your life, but I will send you to the nearest fort, and deliver you over to justice."

"Really? Do you know I venture to doubt that? I think you'll be carried off yourself, and as I'm not such a pious saint as you it won't occur to me to renounce my revenge. There they are already, see They're coming." He uttered these words triumphantly, and with good reason, for a howl arose on all sides at once, and the Kiowas in full war-paint burst upon me. Gates had lied to me; Santer had not been alone in coming here, but had brought the Kiowas with him to Nugget Mountain to celebrate the death of Winnetou by his father's grave.

The attack was so sudden that I had not time to think, and drew my revolver, but as I saw myself surrounded by sixty warriors I put it back in my belt. Flight was impossible, and resistance useless. I drew back from the hands stretched out to seize me, and cried in a loud voice: "Old Shatterhand yields himself a prisoner to the Kiowas. Is the young chief here? To Pida, but to him only, I will freely give myself up."

"Freely!" mocked Santer." This fellow who calls himself Old Shatterhand so loftily, needn't talk about doing it freely. He has to give himself up or be taken

by force. Seize him."

He took care not to seize me himself, however, though the Indians had liberated him. The Kiowas obeyed him, and crowded around me, but used no weapon because they wanted to take me alive. I defended myself with all my might, and knocked down several, but of course I could not have withstood such numbers, if Pida had not appeared and cried: "Stop! Let him alone; he gives himself up to me, and there is no need of attacking him."

Santer cried out angrily: "Why should he be spared? Let him have as many blows as there are arms to give them. Take him; I command it."

The young chief stepped up to him, and said with a gesture that did not signify much respect for him: "You dare to give commands here? Do you know who leads these warriors?"

"You."

"And who are you?"

"The Kiowas' friend, whose will it is to be hoped they will respect."

"A friend? Who says that?"

"Your father."

"That is not true. Tangua, the Kiowa chief, never used that word toward you. You are nothing but a paleface whom we merely tolerate among us." Then turning to me, Pida said: "Old Shatterhand will be my prisoner. Will he freely give me what he has with him?"

"Yes."

"And let himself be bound?"

"Yes."

"Then give me your weapons."

I was pleased that he asked this of me, for it showed he feared me. I gave him the revolver and knife, but the Henry rifle and bear-killer Santer picked up, and appropriated to himself.

"Put those down," said Pida, turning on him. "Why do you take my guns?"

"Not such; they're mine."

Pida raised his hand threateningly. "Lay them down this moment."

"I will not."

"Bind him again."

As Santer saw the hands extended to seize him, he threw down the weapons, saying contemptuously: "Here they are, but you won't keep them; I'll complain to Tangua."

"Do," said Pida, with a scornful look.

Santer came over to me. "You may have the guns," he said, "but I will have everything in his pocket."

He stretched out his hand toward the pocket where I had put Winnetou's letter. "Back," I ordered.

He fell back, frightened by my voice, but rallied instantly, and said: "I will know what you dug up."

"Don't try to take it."

"I certainly will. I know it will make you crazy to have this treasure in my hands, but you'll have to stand it."

He made a dash at me with both hands. Mine were not yet thoroughly bound; with a jerk I freed them, took Santer by the breast with my left hand, and with the right gave him a blow on the head that felled him like an ox.

"Ugh, Ugh, Ugh," cried all the Indians.

"Now bind me again," I said, holding out my hands to them.

"Old Shatterhand tells his name by his acts," said the young chief admiringly. "What is it that this Santer wants from you?"

"A written paper," I answered, not daring to tell him more.

"He called it a treasure."

"Nonsense; he doesn't know what it is. Whose prisoner am I, yours or his?"

"Mine."

"Then why do you allow him to attack and rob me?"

"The red warriors will have only your weapons; they cannot use anything else."

"Is that any reason to give it to this fellow? Is Old Shatterhand a boy that any ragamuffin can empty his pockets? I gave myself up to you, and respect you as a warrior and a chief; don't forget I too am a warrior whose footstool this Santer is only fit to fetch."

The Indians respect pride and courage, even in a foe, and Pida remembered that I had once taken him captive, and treated him kindly. I counted on this, and not in vain, for his eyes were far from unfriendly as he answered: "Old Shatterhand is the bravest of the white warriors, but the one you have knocked down has two tongues, and two faces, and sometimes shows one, and sometimes the other. He shall not touch your pockets."

"I thank you. You are worthy to be a chief, and will be the most renowned of the Kiowas. A noble warrior kills his foe, but does not humble him."

I saw my words made him proud, and the tone was almost compassionate in which he said: "Yes; he kills his foe. Old Shatterhand must die, and not only die, but be tortured."

"Torture me, and kill me; you shall not hear a groan from my lips, but keep this beast away from me."

Santer recovered consciousness at this moment, and springing to his feet, darted toward me, raging like a wild beast. He drew his pistol, and cried: "You cur, your last hour has come."

The Indian next to him knocked up his hand, and the shot whizzed by harmlessly.

"Why do you stop me?" he roared, turning on the Indian fiercely. "I can do what I will, I tell you."

"No; you cannot do what you will," said Pida, going up to him, and taking hold of his arm warningly. "Old Shatterhand belongs to me; his life is mine; no one else can take it. You did my father a service, for which we allow you to be with us; don't presume on it. I tell you if you touch Old Shatterhand you shall die by my hand."

"Then what are you going to do with him?" asked Santer, sullenly.

"Take him to our village, where he will die."

"You are very foolish. He has been taken prisoner often, and he will escape again if you do not kill him here, where his friends, and your enemies are buried."

"Silence! Pida is not foolish. Nor will he escape. He shall be watched so that flight is impossible, but he shall be treated as such a renowned warrior should be."

"Confound it! Treated like a renowned warrior! Why don't you twine garlands around him, and hang orders on his breast?"

"Pida does not know what orders and garlands are," said the young chief simply.

"But he knows that he will treat Old Shatterhand very differently than we would you, if you were our prisoner. No more words. Go back among my warriors. We will start at once for Salt Fork, and take our prisoner to Tangua, the chief."

CHAPTER XVII
IN THE HANDS OF THE KIOWAS

I WAS taken to the Kiowa village, which looked precisely as it did when I left it, with the case reversed, and Pida my prisoner, instead of I his. I was bound to a strong fir, the significance of which I did not learn till later. This fir was called the death tree, because only those prisoners destined to death by torture were bound to it.

Two armed braves were stationed before me at the right and left as guards, but I was kindly and respectfully treated, and Tangua seemed rather to remember that I had spared him his son, and even his own life, than that I had crippled him.

After I had been fastened to the tree, Pida came to see that my bonds were strong.

They were drawn fearfully tight, and the young chief loosened them, saying to the guards: "You must watch him with extraordinary vigilance, but do not hurt him. He is a great chief among the white men, and has never given a red warrior unnecessary pain."

Santer used every art and means to get the paper he had seen me reading into his possession. Tangua would have consented to his having it, but Pida interfered, and prevented the command being given. I was forced, however, to relinquish it to the young chief's keeping, which was the hardest pang I had to endure, and made me desperately anxious fear that by foul means, since fair had failed, Santer would get hold of it.

When Pida made his evening visit to me he said: "Has the white warrior any wish?"

"Yes," I replied, "I want to make a request."

"Tell me it; if I can I will gladly fulfill it."

"I want to warn you of Santer."

"Of him? Beside Pida, the son of the chief Tangua, he is an insect."

"True, but the insect must be guarded against if it will sting. I have heard he dwells beside you?"

"Yes; it is an empty tent."

"Take care he does not come into yours; he mean to."

"I Will throw him out."

"What if you were not in your tent when he came?" My squaw would be there, and drive him away."

"He is after the speaking paper you took from me."

"He will not get it."

"No; you will never give it to him, I know, but he might steal it."

"Even if he should get into the tent he cannot find it, for it is hidden in my medicine charm, and it is safe."

"I hope so. Would you let me see it once more?"

"You have already seen it, and read it."

"Not all of it."

"Then you shall see it all, but it is growing too dark now. Early in the morning when it is light I will bring it to your."

"I thank you. And now one word more. Santer is not only after the speaking paper, but my weapons. They are famous, and he would like to have them. In whose hands are they now?"

"In mine. The guns I have covered with two blankets, and put under my bed where

he will not look for them. They belong to me now. I should like to be your successor in the glory of having a Henry rifle, and so Old Shatterhand can do me a favor."

"I will, certainly, if I can."

"I can shoot with your bear-killer, but not with the Henry rifle. Before you die would you show me how to load and use it?"

"Yes."

"I thank you. You were not obliged to tell me this secret, and if you did not the rifle would be useless. In return I will see that when your torture begins you have all your heart desires."

He left me, not realizing what a hope this awoke in my heart.

After Pida had gone the women of the village came over to see the white warrior of whom they had heard so much, though the men, and even the lads, were too proud to show curiosity in regard to me, an act of self denial at which I wondered, knowing the nature of a boy, and feeling sure a red one must be very like a white one. Among the maidens was a young girl, standing a little apart from the others. She was not precisely pretty, but she was far from plain, and the steady, earnest, open gaze of her large eyes recalled Nscho-Tschi to me, though there was little resemblance between her and the daughters of the Apaches. I bowed to her pleasantly; she blushed, and walked on, paused to look back at me a moment, and then disappeared in the doorway of one of the larger and finer tents.

"Who was the young daughter of the Kiowas who stood by herself and has just gone away?" I asked my guard.

"That was Kakho-Oto ["Dark Hair"], the daughter of Sus-Homasche ["One Feather"], who, when he was still a boy, won the right to wear a feather in his hair. The squaw of our young chief is her sister."

In a short time Dark Hair came out of the tent; she carried a small clay dish, and walked straight over to the "tree of death."

"My father has allowed me to bring you something to eat; will you take it?" she asked.

"Gladly," I answered, "only I can't use my hands because they are fastened."

"They need not be untied; I will serve you," she said.

She had brought me roasted buffalo meat, cut into small pieces, and carried a knife with which she speared the bits, and put them into my mouth. Old Shatterhand fed by a young Indian girl like a baby! I wanted to laugh, in spite of the gravity of my situation, and I thought my guards had difficulty in keeping sober, but my kind friend was not a self-conscious young white lady, but a simple Indian girl, to whom the situation held nothing funny, and it would never do to smile. So I took my meat with due solemnity and gratitude, and made a hearty supper.

Early in the dawn, before it was light, Pida rode away at the head of a little band to hunt, and I learned that he would not return till noon. I sighed impatiently to think I should have to wait so many hours before I could read Winnetou's letter which Pida had promised to bring me.

An hour passed; then I saw Santer under the tress. He led his saddled horse by the bridle, and carried his gun over his shoulders. He came directly over to me.

"I too am going on the chase, Mr. Shatterhand. I may meet Pida, who is so well disposed toward you, and distrusts me so much." He waited for an answer, but I acted as though I neither saw nor heard him.

"You have grown deaf?"

Again no answer.

"I am awfully sorry, for your sake, and my own.." He put out his hand toward me with insulting affectionateness.

"Keep off, scoundrel," I cried.

"Oh, you can speak, if you can't hear. Pity, dreadful pity; I want to ask you something." He looked me impudently in the face, and his own had a fiendish expression of triumph. "Ha! ha! ha!" he laughed. "What a picture! The renowned Old Shatterhand at the death tree, and the scamp Santer a free man. But there's something better than that to come, much better. Are you going to do with the gold what his spirit told you?"

These words electrified me, for they were from Winnetou's letter.

"Wretch! Where did you learn that?" I demanded. "You have the paper."

"Yes; I have it," he said with triumphant, mocking laughter.

"You have robbed Pida."

"Robbed him! Nonsense! Folly! I have taken what belonged to me; is that stealing? I have the paper, and the whole package."

":Hold him. Catch him; he has robbed Pida," I shouted to the guards.

"Hold me!" he laughed, springing into the saddle. "Not much!"

"Don't let him go. :He mustn't get away; he has robbed Pida;" the words stuck in my throat; I could say no more, because I was tearing and pulling to get free.

Santer made off in a gallop and the guards only stared after him with uncomprehending eyes. Winnetou's letter, my brother Winnetou's last will was stolen, and the thief was riding away over the open plain, and no one made a motion to catch him. I was beside myself, and pulled, pulled, pulled with all my might at the thongs that bound my hands to the tree. I did not stop to think they were unbreakable, and that if they were broken I could not move because my feet were tied; I did not feel the pain of their cutting into my flesh; I pulled and pulled, and called and called till I fell forward on the ground. They were broken!

"Ugh, Ugh; he is free!" cried the guards.

"Let me go, let me go; I won't escape. I will only catch Santer. He has robbed your young chief."

My cries had, of course, aroused the whole village. Everybody hastened to hold me, which was easily done, for my feet were still bound, and soon my hands were again tied to the tree.

"Ugh, ugh, ugh!" they cried." Broke loose -- no buffalo could have done it. Who could have believed it?" Such were the exclamations on all sides, and the Indians seemed rather to admire me than be displeased at the feat.

"Don't stand staring at me," I shrieked. "Didn't you understand what I said? Santer has robbed Pida. Get your horses, quick, and bring him back." No one moved.

I was frantic, almost insane with rage, but I could do nothing, absolutely nothing, and my last hope failed when the Indians reported that Tangua had forbidden them to follow Santer because Pida could not read the "speaking paper," and it was of no use to him. So seeing that I was powerless, I forced myself to an outward calm, though I was well-nigh mad to think that Winnetou's long, loving letter, written with such infinite pains, and giving his orders as to the hidden treasure, was in the hands of his father's murderer.

Perhaps three hours passed when I heard a woman's voice call loudly. I had seen without noting that Dark Hair had been going in and out of her tent, and now she and her father came running to where I stood, calling loudly. "Old Shatterhand knows

everything; is he also a doctor?"

"Yes," I replied, hoping to be untied and taken to some sick person.

"Can you cure the sick?"

"Yes."

"But not raise the dead?"

"Is there any one dead?"

"Yes; the squaw of the young chief Pida. The medicine-man says she is dead, killed by Santer, who stole the 'speaking paper.' Will Old Shatterhand come to her, and give her back her life?"

"Take me to her."

I was unfastened from the tree, and with long thongs on my hands and feet, was led to Pida's tent, the way to which I was very glad to learn, for my weapons were there. I followed One Feather into the tent, and glanced hastily around. Yes; there they were, my revolver, knife and saddle, and Pida had said the others were under the bed.

"Old Shatterhand may examine the dead, and see if he can make her alive again."

I knelt down, and examined her with my fastened hands. After a time I discovered that her blood still circulated, and I looked up at her father and sister who kept their eyes fastened on me with anxious expectation. "She is dead; no one can awaken her," said the medicine-man.

"Old Shatterhand can," I said.

"Can you? Can you really?" asked One Feather quickly and gladly.

"Wake her, oh, wake her," pleaded Dark Hair, laying her hands on my shoulder.

"Yes, I can, and I will," I repeated. "But if life is to be called back to her, I must be alone with the dead."

"Ugh! Do you know what you ask? Here are your weapons. If you get them, you are free. Promise me not to touch them."

It may be imagined what a struggle this cost me; if I had the knife I could cut my bonds. But no! I would not take advantage of a woman's helplessness for such an end. I saw some little knives that lay on a table, which had been used for some feminine work.

"I promise you," I said at last. "You can take them away with you to make sure."

"No; it is not necessary. What Old Shatterhand promises is sure. But that is not enough."

"What more?"

"Promise me not to escape, but to go back to the tree of death, and let yourself be tied."

"I give you my word I will do so."

"Then come away. Old Shatterhand is no liar like Santer; we can trust him."

As soon as they had gone I slipped one of the little knives up my sleeve, then I turned all my attention to the young squaw. I found her head badly swollen from a blow, and as I pressed it she breathed a sigh of pain, opened her eyes, and looked up at me, at first blankly, and then with more consciousness, and at last she whispered: "Old Shatterhand."

"You know me?" I asked.

"Yes."

"Collect yourself; if you sink away again you will die. What has happened?"

My warning that she would die had a good effect. She made an effort, and with my help sat up, laid her hands on her aching head, and said: "I was alone. Santer

came in and demanded the medicine. I would not give it to him, and he struck me; I knew no more."

"Is the medicine gone too?"

She looked around, uttered a feeble cry of horror, and said: "It is gone; he has taken it."

The loss of his medicine charm is irreparable to an Indian; Pida would have to ride after Santer, and get it back.

"Come," I said, going to the door of the tent. "The dead is alive."

The joy these words occasioned may be imagined. The Indians thought I had wrought a real miracle, and I did not contradict them. As One Feather led me back to the death tree he expressed his gratitude according to his standards by saying: "We will make you die in still greater agony than we had determined on. Never shall a man have suffered like you, and in the Happy Hunting Grounds you shall be the greatest of all the white warriors."

"Thanks!" I thought, but said aloud: "Had you followed Santer as I begged, you would have had him now, instead of which he seems to have escaped."

"We shall capture him; his trail will be very easy to find," said One Feather confidently.

Tangua had sent for Pida when he heard his medicine was lost, and after he had seen his father and wife on his return, he came to me." Old Shatterhand has awakened my squaw, whom I love, from death. I thank him," he said." But my soul is sick, and cannot be cured till I have my medicine again."

"Why didn't you heed my warning?"

"Old Shatterhand is always right. Had our warriors at least obeyed him today the thief would be here now."

"Pida will follow him?"

"Yes. Will you come with me?"

"Yes."

"Ugh! That is good, for then we shall surely catch him. I will cut you free, and give you your weapons."

"Wait. I can go only as a free man."

"Ugh! That is not possible."

"Then I will not go; Old Shatterhand is not a bloodhound."

He shook his head regretfully. "I would have taken you so gladly," he said. "I want to thank you for making my squaw alive, but if you will not go I cannot do so. You will wait here then till I come back."

He went away and when Dark Hair brought me my supper she said: "Old Shatterhand did wrong not to ride with Pida. It is honorable to die in torture without a groan, but Dark Hair thinks it is better to live honorably. Old Shatterhand might have smoked the pipe of peace with Pida on this ride."

"Don't be anxious about me; Old Shatterhand knows what he will do."

She looked down thoughtfully, glanced sideways at the guards, and made an impatient gesture with her hand. I understood; she wanted to speak of flight, but could not. As she raised her eyes again I said: "Old Shatterhand reads his young sister's thoughts. They shall be fulfilled."

"When?"

"Soon."

She was quick to understand, and said at once: "Old Shatterhand has not eaten enough. Will he have anything else? I will bring it to him."

She did not mean food, as I knew, and I said: "I thank my good sister; I have all I need. How is the chief's squaw?"

"The pain is leaving her head; the water helps it."

"She needs a nurse. Who is with her?"

"I."

"And will be all night?"

She understood. Her voice quivered as she replied: "I shall be there till morning."

"Till morning? Then we shall see each other again."

"Yes; we shall see each other again." She left me, and the double meaning of our words had escaped the guards.

Night fell, and the time was come. They had allowed me a blanket, and let me lie down, and as they untied me, and re-tied me in the new position, I slipped the little knife down my sleeve, and nearly severed the thongs. When all was quiet I pulled slowly, softly; the thongs broke; my hands were free. Then I cut the thongs around my ankles. The task was accomplished! The guards had fallen asleep, secure of me, because my wrists were too badly cut for me to break my bonds again. I gave each a quick blow to stupefy them, rose, and crept from tree to tree, from tent to tent till I reached Pida's.

"Dark Hair," I whispered.

"Old Shatterhand," she answered.

"Are my weapons here?"

"In the tent; my sister was so ill I had her taken to my father's tent."

Oh, the sharpness of a girl's wit! She waited for me till I came out with all my weapons. "How good you are to me, and how much I thank you," I whispered.

"Old Shatterhand is good to every one," she returned. "Will he come back perhaps?"

"It may be. If I do I will bring Pida with me as my friend and brother. Give me your hand that I may thank you."

She held it out, saying: "May your flight be successful. I must go; my sister will be anxious about me."

Before I could prevent her she had raised my hand to her lips, and slipped away. I stood still to listen to her footsteps; the kind, good girl! I crept away, found Swallow, saddled him, and led him out of the village till I thought it safe to mount. Then I threw myself in the saddle, and rode away like the wind. I was free!

CHAPTER XVIII RETRIBUTION

THERE was not the slightest doubt in my mind that Santer would go straight to Rio Pecos, for in turning the leaves of Winnetou's letter I had seen that he had used Apache words in describing the hiding-place of the gold, which Santer could not understand, and for the explanation of which he would have to seek an Apache. He would run a risk in going, but such a man as Santer would risk anything for gold, and he had the leather case of the letter on which Winnetou's totem was cut, and which might obtain for his lying tongue the credence necessary to get the information he desired. So when I found myself a free man on the prairie once more, I rode through the darkness directly to Rio Pecos, although I could not see the

trail of either Santer, or the Kiowas pursuing him. In the morning I came upon the trail of eleven horses; Pida and his ten braves who were on Santer's track, and were following him to Rio Pecos, although the Apaches were their deadly enemies, for an Indian must dare anything, and do anything to recover his medicine charm if it is lost, since without it he is disgraced, and his life valueless. It was not long before I saw the little band of Kiowas ahead of me; they had encamped during the night to wait for daylight to see Santer's trail. I spurred my horse to overtake them, and when Pida recognized me he uttered a cry of surprise, and rode faster. I called to him: "Pida may wait. I will protect him against the Apaches."

Although he had shown fear, knowing that I was a chief of the Apaches, and had been his prisoner, yet he seemed to trust me, for he reined up, and called to his braves to stop. "Old Shatterhand! Old Shatterhand is free! Who freed you?"

"No one but myself," I answered.

"Ugh, Ugh! That was impossible."

"Not for me. I knew I should be free, and that was why I would not ride with you. You need not fear me; I am your friend, and will see that nothing happens to you among the Apaches."

"Ugh! Will you truly?"

"I give you my word."

"What Old Shatterhand says I believe."

"You may trust me. But I can only protect you if you are my brother. Dismount; we will smoke the pipe of peace together."

We dismounted, smoked the calumet, and then rode on to Rio Pecos. Nothing had changed. To the right was the grave where we had laid Winnetou's white teacher, Kleki-Petrah, with the cross we had placed over it still unharmed. To the left was the river where I had swam for my life; all was just the same in the pueblo where I had spent that peaceful winter, and had learned to know Winnetou and his people, but the three friends who had loved me were no longer there to welcome me. All the dwellers in the pueblo came with glad cries to make good this lack as far as they could do so.

"Old Shatterhand comes! Old Shatterhand! Hurry, braves, to receive him," they shouted, and a hundred hands stretched out to give me welcome, a sad welcome, for I had come without Winnetou, who would never see this beloved spot again. I found Sam Hawkins awaiting me there, much changed by the loss of his comrades, but delighted to see me.

"I have brought the Kiowas," I said at once, for I was anxious to make sure they were safe. "Pida is my friend; he has been kind to me while I was his prisoner. We have smoked the pipe of peace together, and I ask the Apaches to receive him for my sake."

"He shall be our guest as long as he wishes, but after he goes away he shall be our enemy again. How!," said Til-Lata, the new chief of the tribe.

"Good! That is understood."

"Now the Apaches will wish to hear of Winnetou, and how he died."

"We must wait for that, for Santer, the murderer of Intschu-Tschuna and Nscho-Tschi has escaped, and rode yesterday to Rio Pecos; we must capture him."

"The murderer! A pale-face was here yesterday and talked with Inta."

"It was he," I cried. "Take me to Inta."

Inta was one of the oldest men of the tribe. I did not know how Santer had happened to select him for his object, but he could not have made a better selection, for he had watched over the growth of Intschu-Tschuna and the young

chief, and had loved them, and would have done anything for any one who had shown him Winnetou's totem.

The old man leaped for joy when he saw me, and began making me a long speech, which I cut short. "Leave that for another time," I said. "Was there a paleface here yesterday?"

"Yes!"

"And has he gone?"

"Yes!"

"What did he want?"

"He showed me Winnetou's totem on leather, and his medicine. He said Winnetou had sent him to learn the meaning of certain Apache words, which he did not want him to know till he had come here."

"What were they?"

"Deklil-to, the Dark Water, and Schisch-tu, the Black Lake, and I described to him these waters, which are in the depths of Nugget-tsil."

"Did you describe the way to get there?"

"Yes; it quickened my soul to talk of these places where I had been with Intschu-Tschuna and Winnetou, the chiefs of the Apaches, who have gone to the Happy Hunting Grounds. I shall soon see them again."

The old man was not to blame; he had only obeyed his chiefs totem.

"Did the man eat here?"

"Yes, but not much; he had no time. He asked for cotton to make a fuse."

"Oh! Did he get it?"

"Yes."

"What was the fuse for?"

"He did not say. And we gave him a great deal of powder."

"To shoot?"

"No; to blow up something!"

"And have you the totem?"

"No; he took it, but he left Winnetou's medicine."

The old man brought out as he spoke Pida's medicine. The young Indian, who was standing beside me, uttered a cry of joy. "This medicine belongs to the young Kiowa chief. It was stolen from him; Winnetou never saw it in his life."

"Then I will return it to Pida," said the old man, "if Old Shatterhand is quite sure that is true. Was this man a thief?"

"Worse than a thief; he was the murderer of Intschu-Tschuna and Nscho-Tschi."

We left poor old Inta standing dumb with amazement and horror. Til-Lata spoke for the first time after we had left Inta's tent. "We will not wait; we will ride at once. Perhaps we can catch him before he reaches the Dark Water."

Pida was happy, for he had recovered his medicine, and had fully succeeded in the object of his ride. I wondered if we could say as much later. We parted with cordial friendship; Pida to return to the Salt Fork to his village, I to pursue the wretch who was still triumphing, and though I never again saw the young Kiowa, I remember him with liking and respect, and trust life has been kind to him, for he had the instincts of a noble man.

Til-Lata had brought with him only twelve braves, and Sam Hawkins had come with me.

It was evening when we reached Nugget Mountain. We ascended it by the first light of the dawn, passed through the ravine which I had rushed through on my way to

rescue Winnetou on the day of the murder and came into the clearing where it had been committed. Here we left the Apaches, and only Til-Lata, Sam and I went on. We turned into a narrow fissure, just big enough for one person to squeeze through, walked some distance, and came out on the borders of a great lake, the presence of which one could not have suspected on the other side. It was fed by a hot spring, and its banks were dry and barren of all vegetation. Straight up from this rose a bleak peak, rocky and gloomy, surmounted by a crag. As we paused on coming on this scene, a shot rattled past me, and a voice from above cried: "Dog, you're free again! I thought I had only the Kiowas after me."

We looked up, and saw Santer above on the edge of the cliff.

"Do you want your Apache's letter, and to carry off the treasure?" he laughed. "You come too late. I have been there already, and the fuse is lit. I see you don't know the way up; why didn't you read the letter? I'll take the gold, and you can't stop me. This time I am victor."

What was to be done? It was true that we did not know the way, for the secret was known only to the chief of the tribe, and Til-Lata had not yet learned it. There was nothing for me to do but shoot, and I took my Henry rifle from my shoulder.

"Oh, you'll shoot, will you?" cried Santer. "Then I'll take a better position." He disappeared, and came out again higher up, and still higher, till he stood on the very apex of the crag. He held something white in his hand. "See here," he shouted..."Here's your letter. I don't want it any more, for I know the directions by heart. I'll give it to the winds and the lake. You shall never have it." He tore the leaves into fine pieces, and threw them up in the air, and they slowly fluttered about, drifted down slowly, slowly into the lake. The precious letter! The last utterance of my dear Winnetou's faithful heart! I felt suffocated!

"You beast, listen to me a moment!" I cried.

"I'll listen with pleasure."

"Intschu-Tschuna greets you."

"Thanks!"

"And Nscho-Tschi greets you also."

"Thank you very much indeed."

"And in the name of Winnetou I send you this bullet; you need not thank me." I lifted my bear-killer; it was surer, and I must not fail. But what was this? Was my arm shaking? Was Santer rocking? Was the crag swaying?

I could not aim, and lowered the gun to look with both eyes. Lord of heaven! The crag swayed to and fro; there was a dull, heavy explosion, smoke arose, and, as if cast down by a giant hand, the crag, with Santer on it, toppled over, and crashed down, down, down into the boiling lake. We saw him throw up his arms, and shriek for help; the waters closed over him, and he lay under the mass of rock in the unfathomed depths of the Dark Water.

Sam gasped, his face livid with terror. "A judgment of heaven! He has died by his own villainy."

Til-Lata, who had been a little behind us, crept up to the edge of the lake, the bronze of his face pale, his knees trembling, and looked down into the waters which were seething and boiling, and said: "The wicked spirit has drawn him down into the boiling water, and will never give him back till the end of all things. He is accursed."

I could not speak; there were no words for such a scene. What an end for Santer! At the last moment I had been spared the necessity of shooting him; he had condemned

himself, or rather he had drawn down the condemnation of the Most High, and had been his own executioner, for his hand had lit the fuse.

I was weak and faint; I closed my eyes and still saw the swaying crag, and heard Santer's scream. As soon as I was able, I crawled up and searched long and carefully for the scraps of Winnetou's letter. I could find but a few tiny pieces, with a disconnected word on each. That was all that was left me of Winnetou's long letter, but those scraps I have treasured carefully. We descended the mountain, found our horses, and mounted in silence. We were going back to Rio Pecos for a time, and then Sam and I would go East together, and my life among the Indians would be over.

The long rays of the setting sun rested on Nugget Mountain as we looked back at it from the prairie. Its wooded side was bathed in its golden splendor, the only gold that rested now in the secret recesses of its ravines. At last Intschu-Tschuna and Nscho-Tschi were avenged, and Winnetou's work was done. The Dark Water had buried in its boiling depths the murderer, and the gold for which he schemed, and sinned, and died. There was no longer a treasure of Nugget Mountain.

The End.